Nicolai Tudeschij Catinensis Siculi,

ABBATIS PANORMITANI

PONTIFICIAE DISCIPLINAE CORYPHÆI,

Pars Secunda in Primum Decretalium Librum Commentaria,

Adnotationibus quamplurium Iurisconsultorum illustrata, eisdemq́ propenso studio ac labore, ex integro ad fidẽ veterum exẽplarium restitutis, præsertim Bartholomæi Bellencini, & Zachariæ Ferrerij, quæ magna ex parte multis ab hinc annis, non sine iactura, fuerant omissæ.

Accesserunt his nostris typis multa in studiosorum gratiam & vtilitatem: QVAESTIO quędam in primis eiusdem Abbatis subtilissima in vetusto Parmensi Gymnasio anno 1418 disputata.

Item REPETITIO siue Pręlectio in c. Per tuas, De arbitris, cũ in alma Bononiẽsi Academia anno 1431 profiteret, quę diu malignitate hostium cũ Epimenide dormierãt, & quasi ab inferis reuocatę, nũc recèns nřa opera in lucẽ editę.

Rursum doctissimę INTERPRETATIONES ad Clementinas epistolas, hactenus cum his Commentarijs ad Decretales non impressæ, quæ Typographorum incuria penè interciderant.

Additiones etiam Ant. Corseti I. C. Clariss. in Abbatis Repertorium, vtiles & necessaria, in multis editionibus, non absque iniuria, prætermissæ.

Loca verò deprauata. suoq; pristino candori restituta, quę innumera propè fuerunt, verbis exprimere superuacaneum duximus. namq; si cętera exemplaria cum his conferes, exploratum erit censuram hanc omnibus pręstare.

Petro Vendramano Corrigente.

VENETIIS, Apud Bernardinum Maiorinum Parmensem, M D LXIX.

Rubricæ huius uoluminis.

Finis Rubricarum huius uoluminis.

ABBATIS PANORMITANI IN SECVNDAM PRIMI DECR. PARTEM COMMENTARIA PENE' DIVINA,

quamplurium Iurisconsultorum adnotationibus illustrata;

Et hac omnium postrema editione ab innumeris propè mendis, quibus undiq; scatebant, sic purgata, ut si cum aliis editionibus conferas, nostram proculdubio diligentiam probabis.

De translatione Episcopi. Rubr.

Visum est in pcedentibus de quibusdā modis puidendi ecclesijs. Verùm qa interdum et prouidetur per uiā trāslationis, ideò post Titulos pcedentes ponit istum. Vel potest aliter continuari. Quia superius dictū fuit de postulatione ante titulum de electione; uerū quia alligati aliis ecclesijs postulandi sunt.ſ.de postul. præla.c.bonæ,& c.fina.& oportet tales transferri ad ecclesias, ad quas postulātur;& iō post titulos præcedentes ponit istum. Et de hac materia h.c in Decr.7.q.1.per totum.& 21 q.2.per totū. Et not.q dicit rub. Epi,uel electi. quia Eps propriè dicitur, qui est consecratus. Vnde ante consecrationē non appellatur Eps, sed electus talis ecclesiæ.

SVMMARIVM.

1 *Papa recipit potestatem immediate à Deo, & materia canonum processit ex authoritatibus ueteris & noui testamenti.*

2 *Expressio proprij nominis in materia concernente dignitatem facit dispositionem realem;& priuilegia concessa Prælato acquiruntur dignitati.*

3 *Maiores causæ sunt referendæ ad Papam & quæ sunt maiores causæ.*

4 *Electus in Episcopum, licet confirmatus, non dicitur Episcopus ante consecrationem. & idem in Archiepiscopo.*

5 *Electus in Archiepiscopum per cōfirmationem recipit potestatem Episcopalia ministrandi.*

6 *Potestas Papæ à quo, & potestas Imperatoris.*

7 *Quomodo populus statuat contra legem imperialem.*

8 *Episcopus a propria sede expulsus, non potest cedere suo episcopatui, & transire ad alium sine authoritate Papæ.*

9 *An electus & confirmatus in Archiepiscopum & nondum consecratus possit confirmare Episcopos, beneficia conferre, iurisdictionalia exercere, & de criminalibus cognoscere? 2.*

10 *An possit ea, quæ sunt ordinis, committere alteri habenti potestatem exercendi ea, quæ sunt ordinis?*

11 *Archiepiscopo cedente Archiepiscopatui de licentia Papæ potest prouideri de Episcopatu.*

12 *Electos in Archiepiscopos Papa confirmat durante suspensione Patriarchæ.*

13 *Id, quæ culpa facta sunt expensa, potest committi pro recuperatione earum.*

C A P. I.

a C*Vm ex illo.* Patriarcha[a] qui confirmatū in Archiepiscopum transfert ad sedem Episcopalem, ab Episcoporum confirmatione suspendit hoc d. Et diuiditur in quatuor partes. In prima ponit translationem Episcoporū soli Papę competere. In secunda narrat factum reprehēsibile Patriarchę. In tertia respondet tacitę qōni. In quarta pœnā imponit. Secunda, ibi: *Miramur.* Ter. ibi: *Licet.* Quarta, ibi: *Ne igitur.* Casus lit. Anthiochenus Patriarcha quendā electum in Apameñ. archiepm, cōfirmatū, authoritate propria, sine licentia dñi papę trāstulit in Tripolitanā ecclesiā. Peruenit hoc ad notitiam dñi papę. Vnde scribit ipsi patriarchę dicēs, q ex illo generali priuilegio, quod dñs concessit beato Petro, dum dixit: Tu es Petrus,& sup hāc petrā &c. & p eū ecclesię Romanę indultū postmodum instituta emanarunt, cont inētia maioris ecclesię cās ad sedē apostolicā pferendas. Vnde sed cùm diuersitas nominum arguat diuersitatem effectus. l. si ijdē codicilli C.de codicil. dic tu, q propriè loquēdo Patriarchæ sunt quatuor,& principaliores, s. Constantinopolitanus, Alexandrinus, & Anthiochenus, de quo in hoc cap.& Hierosolymitanus, de quibus in c.antiqua, infra de priuilegijs,& pdi.c.cleros, circa principium. Et hi quatuor solùm possunt crucem portare ante se ubiq; locorum præterq in urbe Romana, ubi est Papa, uel in præsentia Legati sedis apostolicę, ut not. in c.s.ĵ.ut lit.penden.& d.c.antiqua & clementina, Archiepiscopo, de priuilegiis & ibi doctores. Primates autem propriè sunt alij minores, ut Aquileiensis, Gradensis, i. Patriarcha Venetus, secundum gl. in uersic. singulos, in c. in illis. 80.distin. iuncta glo. in c.nulli Archiepi.99.distinct. & Toletanus, Cantuariensis, Bituricensis,& similes. de quibus glo. in d.c.cleros, & hi uocantur propriè. Primates. Impropriè tamen plerunque uocantur Patriarchæ, ut dicit Spe. in tit. de dispēsati.§ sunt quoq; circa princ. De prærogatiua autem eorum,& pṫate,& qualiter puniūt, & puniuntur peccantes, & de pluribus pertinentibus ad huōi Patriarchas,& primates, post Specu. in d.titu. & post Cardi. in cle. in plerisq; de elect. Deo annuente, dicemus in d.c.duo.ĵ.de offi. ordi. ubi congruentius cadit. Calistus Amadeus.

a Patriarcha. Pro intelligentia hui⁹ tex.& c.1.s.de dila.& aliorū ē sciēdum, q Patriarcha Gręca lingua interpretatur summus patrum: uia primum, i. post apostolicum locū teńet, ut dicit tex. in c.cleros 21.disti. & Patriarchatus est dignitas fm glo. in c. omnis oppressus. 2. q.6.& gl. in c.duo ĵ.de offi.ord. Sed an Patriarcha, & Primas sint idem; & vř, q sic. Nam gl. in c.urbes. 80. dist.& gl in dicto c.duo,& .99. dist. in summa,& c.prouinciæ, dicunt, q solùm est differentia uerbalis, non realis, sicut inter pign⁹,& hypothecam, ut in.l.res hypothecæ. §. inter pign⁹.ff.d pigno.

ZACHARI. Tu adde plenè p Car. Alex. in c.1.100.dist.col.2. in uer. secunda cōclusio. ubi quæ sit dřa inter Patriarchā,& Primatem,& quot sint Patriarchales sedes, & eorū prærogatiuæ, uide p Bertha. de Fir. in tract. de Epo, in plu.& an patriarchæ Constantinopolitanus, Antiochenus, Alexandrinus, & Hierosolymitanus debeant præcedere Cardinales in sessione in consistorio Papę & qd in aliis minoribus, uide p Fel. in rub. de maio.& obe. circa prin. Dom. in c. qq.2.q.7. Et dum iste dixit esse inter patriarcham & Primatē differentiam uerbalem tm, Dic tu & melius, esse inter eos dřiam & in dignitate & in officio, ut per Spe. plenis. in ti. de iuris. om. iudicū.§. 1.uers. secundum canones. Anto. Franc. de Doctoribus.

Circa istam materiam de Patriarchis,& primatibus, dicas,& licet sit uerum, q Patriarcha,& Primas differant in nomine: tñ idē sunt

translationes Epõrũ, & ſedium mutatio
nes ad ſedẽ apoſt. pertinere noſcuntur,
nec aliquid ſuper his immutari dẽt pter
licentiam apoſtolicę ſedis; & ideo mul
tum miratur Papa, quare Patriarcha dĩ
ctũ electum de maiori eccleſia trãſtulit
ad minorẽ, ipſum dearchiepiſcopare p- 4
ſumẽs, quãuis.n. nõdũ fuiſſet in Archie
piſcopum conſecratus: confirmatus tñ
erat, & Archiepãlia miniſtrauerat (quã
tũ ſibi licuit) ſicut ipſe aſſeruit dño pa- e
pę ſe cõfirmaſſe Valineñ. Epm electum.
ne ergo audacia ppetrãdi ſimilia cęte-
ris tribuat, ſuſpendit ipſum à cõfirma-
tione Epõrũ. B. In tex. ibi: *priuilegia*, ſup-
ple, de quo hr̃ Mat. 16. dũ dr̃: Tu es Pe-
trus, & ſuper hãc petrã ędificabo eccle-
ſiã meã. Et quodcũq; ligaueris ſup ter-
rã, ligatũ erit & in cęlis. Vel põt ẽt dici
q̃ loqt̃ de illo, qđ hr̃ Ioã. ult. c. Petre pa
ſce oues meas. Facit qđ hr̃. ſ. de elec. c. ſi-
gnificaſti, & qđ cõſueuit dici in c. trãsla-
to. ſ. de cõſti. Itẽ ibi: *Apamen*. hęc eccle- 5
ſia Apameñ. archiepiſcopalis ẽ: ſed Tri
politana epãlis eſt, ut patet. j. ex litera.
Itẽ ibi: *quantum ei licuit*, quare hoc dicat,
patet ex his, quę habẽtur ĩ gl. pen. †No.
1. q̃ papa vr̃ recipere ptãtẽ immediatẽ
à Deo; facit q̃ hr̃. j. đ iud. c. nouit. Et no.
ẽt, q̃ ex tali ptãte pceſſit ptãs cõdendi
canones. Materia aũt canonũ pceſſit ex
authoritatibus ueteris, & noui teſtamẽ
ti. j. de accuſa. c. qualiter, el. 2. & c. opor-
2 teat. †No. q̃ in mã concernente dignita d
tẽ expreſſio nominis nõ reſtringit diſpo
ſitionẽ ad pſonã: ſed cẽſet̃ realis eſſe di
a ſpoſitio. Et ſic potẽtius ᵃoperat̃ nã ſubie
b ctę materię, quã nois ppriũ ᵇ expreſſio; 6
facit quod no. & legi. in. l. ſi cõis ſeruus
ff. de ſtipu ſer. per Bar. in. l. poſt mortem
ff. qñ ex fact. tu. Et per prędicta patet, q̃
priuilegia cõceſſa pręlato acquirunt̃ di
gnitati; & priuilegiũ illi cõceſſum cẽſet̃
eſſe conceſſum eccleſię; facit quod hr̃. j.
de teſta. c. requiſiſti. †No. q̃ rr̃ maiores
cãę ſunt referendę ad papam. facit quod
hr̃. de ele. quãuis, in. 6. & . j. de app. c. ut đ
bitus, ad. ſi. Not. q̃ dicãtur maiores cau- e
ſę: qa illæ, q̃ ſunt ſedi Apoſtolicę reſerua
tę, de quibus not. per glo. j. de offi. lega.

c. qđ translationẽ, & prout dixi de offi.
ordi. c. q̃ ſedẽ. No. q̃ translationes Epõ
rũ, & mutationes ſediũ numerantur in-
ter cãs maiores. Et qđ dixi de mutatiõe
ſedis, intellige Epãlis. Nã ſecus vr̃ de in
ferioribus p ea, q̃ habent̃. j. de exce. prel
ſicut unire. j. de eccle. ędifi. in c. pe. †No.
q̃ ille, q̃ eſt in Epm, uel Archiepiſcopũ,
electus, licet ſit confirmatus, nõ dr̃ Eps,
uel Archiepiſcopus ante, quã ſit conſe-
cratus, ᶜ ſed ſolum appellatur electus; fa
cit quod no. gl. j. de reli. do. in c. 1. & ita
vr̃ hic intelligi in uer. *ueraũt*. Nõ ob. li
tera, dũ ſubiũxit *apiſcopare Archiepiſco-
pum &c* vbi uidetur innuere contrariũ
qa intelligo, q̃ appellat eũ Archiepiſco
pũ inſpecta animi deſtinatiõe. uel potes a
dicere, q̃ appellat eũ Archiepm, ſ. futurũ
nõ aũt q̃ tũc uere ſit Archieps ante con-
ſecrationẽ. No. q̃ nõ dẽt fieri trãſitus đ
minori ad maiorẽ abſq; debita forma à
iure permiſſa per id, quod hr̃ in c. 2. & 3.
j. de cle. nõ reſi. †No. q̃ per actũ confir-
mationis recipit electus in Archiepm
ptãtem epiſcopalia miniſtrandi; quod
quãr ſit intelligẽdũ, patebit ex gl. pe. &
qđ ẽt õterat cõfirmatio, hr̃. ſ. de cle. c.
tranſmiſſam. Et no. q̃ per cõfirmationẽ
factã đ electo in archiepm trãsfert̃ ptãs
cõfirmãdi electos ſibi ſuffraganeos. Itẽ
no. pęnã trãsferẽtis, & cõfirmãtis Epm
illicite: qa illicitẽ trãsferũt ad aliã ecc.
nã ſuſpẽdit̃ à ptãte cõfirmãdi; facit qđ
hr̃ in ſi. c. No. q̃ pœna ᵈdẽt imponi delin
quentibus ad exẽplũ & terrorẽ aliorũ,
vt ſic tollatur audacia ſimilia perpetrã-
di. In gl. 1. ibi. c *quamuis*. & quod fuerit il b
lud priuilegium, dixi ſuper litera. †In ea.
gl. ibi: *ab eodem principio*, ſ. ſacerdotium
& imperiũ. Et illud eſt uerũ, ſaltẽ eo re-
ſpectu: quia (ut dicit Ho.) ois ptãs à dño
Deo eſt. ad Ro. 13. & 11. q. 2. c. q reſiſtit,
& per id. quod hr̃. 93. diſ. c. illud, & . 23. q.
1. c. quid culpatur. & ſimiliter ẽt ptãs
principis poteſt dici à Deo: ſed pote- c
ſtas Papę immediate proceſſit à Deo,
ut ſequitur in gl. poteſtas uerò princi-
pis immediate à populo emanat, ᵉ ut di
xit glo. d. Anto. & not. hic dicit, q̃ mul-
ti cõiter tenent, q̃ papa habet habitum

quo ad quadã, ut no. in c. duo ſimul, de offi. ordi. & nihilominus pa
triarcha eſt maioris dignitatis & iuriſdõnis, quam Primas, ut per
Spe. in tit. de iur. omn. iud. in uer. ſm canones. Imò largo mõ qui-
libet præſidens, & quilibet ordinarius põt dici Primas, ut plenè p
And. Sicu. in c. ſanè, de fo. cõp. & quã ptãtẽ habeat Patriarcha, uide
Spe. in ti. de diſpẽ
ſa. §. nũc breuiter
& . §. ſunt quoque
& ibi per Bald. in
additio. i uer. quã
ptãtẽ habet. & q̃
ſint iura prima-
tię, & quomodo
debet formari li
bellus circa ea,
uide Spec. in titu.
de offi. ordi. & in
titu. de maior. &
obedien. & de iu-
riſdõne Patriar-
chæ in ſubditos
ſuffraganeorũ ſuo
rum not. in c. pa-
ſtoralis, de offi.
ordi. & habetur ĩ
ſumma Piſa. ſub
dictione Patriar
cha, in uerſi. ſed
quæ eſt iuriſdict.
& de priui. q̃ ha-
bent quatuor ſe-
des patriarchales
ultra ea quæ ha-
bentur in cap. an
tiqua, de priuil.
vide quæ haben-
tur in c. graue, de
præb. & in c. reno
uantes, & in c. 2.
23. diſt. & uide d.
Card. in clem. in
pleriſq;, in. 16. q.
de ele. ubi dicit, q̃
quatuor ſedes pa-
triarchales, de q-
bus hic fit mẽtio,
habẽt priuilegia
Pa. pro quo facit
quod uoluit Spe.
in tit. de leg. in. §.
6. in uerſi. 16. ubi
dixit, quod Pa-
triarcha Alexan-
drinus, & Conſtã
tinopolitanᵘ poſ
ſunt Epiſcopos
deponere, ſicut
poteſt ipſa Papa,
de quo etiam ha-
betur in c. q̃ ſuſpe
cti. 3. quęſt. 5. & in
c. mors antiquius
65. diſt. & per gl.
in d. cle. in pleriſ
q̃, de elect. & ge
neraliter de iuriſ
dictione quatuor
ſedium patriarchalium, & de earum poteſtate & dignitate, & ubi
debeant conſtitui, & qualiter, & per quem debeant puniri, uide in
c. multis. 57. diſtin. & in capit. 1. & 2. 13. diſtinct. & in c. propter
19. diſtin. & in capi. ſubmittitur, & in cap. in tantum. 21. diſtinctio
ne, & in c. nullus Primas. 9. quæſtione tertia. & capitu. Theugualdũ
21. quæſtio. 3. & in capit. dilectiſsimi. 12. quæſtio. 1. & in c. frater, &
in c. Placuit. 16. quæſtione. prima. Et adde, quòd omnes Patriar- d
chæ poſſunt ante ſe ferre crucem ubique, præterquàm in præſentia
Papæ, uel legati Apoſtolici; de quo uide per domi. Cardina. in cle e
menti. 2. de electio. in 1. oppo. & an debeat præferri presbytero Car
dinali, habetur in cap. conſtitutis, el. 1. in ſuperſcriptione, de ap-
pellat. arguendo ab ordine literæ iuxta materiam c. auaritiæ, de
præbendis, in ſexto. Quid autem de Patriarcha Gradenſi, qui ho-
die eſt unitus Epiſcopatui Venetiarum, Dicas, q̃ poſt illã unionem
amplius non appellatur Patriarcha Gradenſis, ſed Venetiarum, &
de eo habetur. 35. diſtinct. in c. erubeſcant, & in c. ex literis Patriar
chæ Gradenſis. de offi. delega. & per gloſ. in c. in illis. 80. diſtinct.
& habetur per glo. in. l. uxorem, in. §. legauerat, ff. de legatis. 3. quæ
facit mentionem de Patriarcha Gradenſi, qui nunc appellatur Ve-
netiarum. & quòd
ipſe Patriarcha
poſsit ante ſe cru
cem deferri face-
re, uide quę habẽ
tur per glo. in c. 2.
vt lite pendente.

SEB. SAPIA Potentius. Ratio aſsignari poteſt, qa ſubiecta mate-ria fortius operatur, quàm uerborum proprietas, cum ſecundum ſubiectam materiam uerba improprientur. l. ſi olei. C. loca. l. inſulam, ff. eodem. quod tamen intellige, ut ſignã ter declarat Bart. in. l. ſi quis ante, ff. de acquirenda poſſeſsione; facit tex. in c. 1. j. de deſponſa. impuber. ubi uerbum, debet cum uerbo omnino improprientur ratione ſubiectæ materię.

Quam nominis proprii. Adde Federicum conſilio 58.

SEB. SAPIA. Conſecratus. Vide Bald. in. l. ſi nõdum, poſt principium. C. de furt. ubi dicit, q̃ ciuitas inſufficiens electum, non incidit in pœnam inſufficientis Epiſcopum. dr iſto in c. ita nos. 25. q. 2. uide etiam Bart. in conſi. 19 incip. quia hic agitur, col. 3. Ang. in c. mentinimus, in fi. de accuſa. late Fely. in c. eam te, col. 1. ſ. de reſcri. ubi ponit, an Impera tor dicatur Imperator ante coronationem, & quòd Papa ante coronationem appellatur ſeruus ſeruorum Dei; & in hac materia ponit quator extenſiones, & quinque reſtrictiones.

d Quòd pęna. Nam facilitas ueniæ incentiuum tribuit delinquendi, & ſi ea, quæ malè uſurpãtur, omittimus, exceſſus uiã aliis aperimus.

e ZACHAR. A populo emanat, ut not. glo. & Baldus in c. 1. cuſ. ſi inter do. & uaſal. in uſib. feud. & an poſsit populus ei reuocare iuriſdictionem, quam in eum contulit, & à quo eam habuit, not. idem Bald. quòd ſic in. l. ſed & reprobari, i principio. ff. de excuſa. tuto. Item quod poſsit eũ deponere in allegatis c. 1. & eundem Bal. & Gul. de Cu. in. l. nõ ambigitur, & ibi no. in addi. ad ipſum. ff. de le gi.

gl. vbi tenet, ꝙ possit a populo deponi. Bart. tamen & Bald. sibi contrarius in l. fi. C. de legi. tenuit oppositum, & Alex. in l. s. §. 1. ff. de requi. reis, gl. in c. alius. 15. q. 6.

a A Papa. Et hoc ẽ tutius tenere. nã Bar. in l. i. §. ꝓfides, ff. đ requi. reis, refert, quod Dantes, qui tenuit oppositum in quodam suo libello, fuit đ hæresi post mortem condemnatus, & pro communi, & salutari opinio, uide pulchram extrauag. incipientem, unã sanctam, & uide gl. plenam in cle. ad nostrũ, de hære. §. 3. & quæ no. in c. cãm, el. 2. qui fil. sint legi. & clementi. pastoralis de re iud. ca. & c. ad apostolicę, eodem titulo, libro sexto, & c. nouit, de iudic. Calistus Amadeus.

b L. Condendę. Adde, an populus Romanus hodie possit legem condere, Roma. consil. 218.

Adde etiã, quod hanc communem conclusionem sequuntur & tenet Federi. in consil. 17. & Alexand. in consil. 248. & in consil. 321. incipien. Viso themate mihi exhibito, in. 2. columna, & in l. 1. ff. quod quisque iu. & Panor. in c. fin. de consuetu. in. 7. colum. & c. quod clericis, de foro compe. & Io. An. in c. fi. de appel. in. 6. in nouel. & late p do. Iaso. in l. omnes populi. ff. de iustitia & iure, in. 2. columna, quam tamen limita primo, nisi derogando & infringendo statuant contra ius commune ex causa euidenti & necessaria, quæ moueret etiam ipsum superiorem ad sic statuendum per tex. fin. & unicum in l. si hominem, ff. manda. quem ad hoc & ad multa allegat Bal. in d. l. omnes populi, in. 6. colũ. & pro notabili etiã amplectitur Panor. in c. fi. in. 7. columna, de consuetu. & in ca. dilecti, de appella. & copiosius Do. Feli. in c. 1. de constit. in. 38. columna, in uer. bene facit. l. si hominem, pro quo addo glo. opt. & memorandam in l. tale pactum, in fi. ff. de pact. quam ibi Bal. & Ias. dicit habere locum nedum in legibus & statutis, sed etiam in conuentionibus & rescriptis, ut hoc habeat pro dispusito, ꝙ uerisimiliter fuisset statutũ, si de hoc disponens fuisset interrogatus, & cum illa concurrunt & transeunt multi docto. uide & liga eam digito. Secundo limita, nisi velit condere statuta in casibus, in quibus reperiret consuetudo cõtra ius commune, nã tunc statutum propter concurrentiã & societatẽ cõsuetudinis ualidius roboratur, dũmodo sit legitima, ut uoluit Fede. in ꝓdicto con. 17. inci. Quæstio talis est, respondens ad quintum argumentum, & Do. Alex. in dicto con. 248. uer. 9. Tertio limita, nisi uelit statuere limitãdo & distinguẽdo ius cõmune, & ei seruiẽdo, uel ꝓter ius, ut uoluit ẽt d. Alex. p primam gl. not. in cle. hi qui, de æta. & quali. nã facilius est limitare, & distinguere iura, q̃ in totũ tollere, ut dicit Bar. i l. si cõstante, in. 9. q. priæ partis, in prin. ff. sol. mat. & ita fortasse ꝓt intelligi c. fi. de cõsti. li. 6. & c. si qs uenerit. j. đ maio. & obe. Hãc tñ tertiã limitationẽ ego sublimitarẽ, ut procedat in paruis negotiis, nõ aũt in maioribus, p notabiles gl. & approbatas, una ẽ in d. c. si qs uenerit, alia in summa. 18. di. alia in c. porro. 63. dis. Alias limitationes omitto. Aliam rationem uide per Abb. in c. fi. de consue. in. 7. col. in uer. sed pulchrum est, &c. & Lapum alle. 101. inc. In ciuitate Florentina, in. 6. col. uers. & quia ęquitas. Calistus Amadeus.

c SEB. SAPI. In Imperatorem. Nunquid populus possit reuocare iurisdictionem ab Imperatore, uide pulchre per d. Andr. Sicu. in c. licet ex suscepto, col. 4. de fo. compe.

vtriusque ptãtis, uidelicet spũalis, & tẽ-
poralis; & hoc habuit à Deo vt patet ex
his, q̃ no. i c. nouit. j. de iud. Exercitiũ au
tẽ tp̃aliũ oli habuit Imperator à popu-
a lo Romano: sđ hodie dr̃ habeꝛ̃ à Papa[a],
q hẽt ipsũ cõfirmare, & approbare. s. de
elect. c. venerabilẽ. Et pp̃ hoc dicit ipse,
qđ assignari põt rõ, quare valet statutũ
factũ ab inferiore à principe, & ñ ab infe
riore à pp̃ ꝯ legẽ Papalẽ. De pria patet
i l. oẽs populi, ff. de iustitia & iure. De se 8
cũda patet ifra capitulo finali, đ officio
Archipsbyteri, & đ maio. & obedıẽ. ca.
qđ sup his. Nã rõ diuersitatis est ẽm eũ:
qa i trãslatiõe ptãtis facta in Impatorẽ
p populũ popul⁹ sibi retinuit ptãtem le
b gis particularis condẽdæ[b], vt d. l. oẽs po
puli, sed eccl̃iastici iferiores à pp̃ nõ, nõ
enim recipit ptãtẽ ab eis, sed à Deo, ut
hic patet. Iõ nõ pñt facere legẽ, vel statu
tum contra legem Papalẽ. Sed certè di-
cit dñs Antonius, populũ in translatio
c ne ptãtis, quam fecit in Imperatorem,[c]
retinuisse sibi ptãtẽ legis particularis ꝯ
dẽdæ, nõ bene reperiꝛ̃ iure cautũ: imò po
tius vr̃, quòd trãslatio fuerit simpliciter
facta p ea, q̃ habẽtur in l. 1. §. cũ enim, al
lega. in gl. & quæ habentur in l. fin. C. de
7 legi. & l. nõ ambigiꝛ̃, ff. de legibus. † Et si
dicatur, quõ ergo populus statuit cõtra d
legẽ imperialẽ? põt dici, ꝙ illud fecit ex
pmissiõe principis, qui pmisit & appro
bauit, ꝙ qlibet populus i sua ciuitate sta
tutũ faceret, vt patet i d. l. oẽs populi, iũ
cto eo, ꝙ habeꝛ̃ in ꝓœmio. ff. orũ. vbi ap
paret, ꝙ approbat illa, q̃ cõtineꝛ̃ i volu
mi. ff. & p cõsequẽs illã. l. oẽs populi; &
đ mã aliqd i cle. ne Romani, đ ele. pp̃ au
tẽ ñ approbauit statuta, q̃ fierẽt ꝯ legem
papalẽ, sđ poti⁹ reprobat, vt patet ex his
q̃ habẽꝛ̃ i d. c. fi. đ offi. Archipre. In gl. 2.
ibi: *ad Petrum*, i. ad successorẽ Petri, & sic
ad Papã. † In gl. *pertineant*, i fi. nũqd autẽ
Eṗs à ꝓpria sede expulsus possit cedere
suo Eṗatui, & trãsire ad aliũ, si eligaꝛ̃, si-
ne authoritate Papę? Dic qđ nõ p ea, q̃
habẽꝛ̃ i c. nisi cũ pridẽ. j. đ renũ. & 7. q. 1.
c. pastoralis. In gl. penul. ibi, *quod illa non
tenet*. Hęc sol. poterat ꝓcedere añ, q̃ hęc
decretalis eẽt i cõpilatiõe approbata, sđ
cũ hodie sit i ista cõpilatiõe approbata,
illa sol. nullo mõ procedit. In ea. gl. ibi:
quia per ambitiones ibi: *dicit electum in Ar
chiepm consecrandum esse per suos suffraga-
neos*; & sic ñ multũ facit. Itẽ ibi c. *quoniã*.
De itellectu illi⁹ c. diceꝛ̃ in c. ꝓx. & tãgiꝛ̃
ibi i ver. *sed neque*, i tex. Itẽ ibi: *quia diuer
sitatem*. sđ ibi loqꝛ̃, qñ pp̃ delictũ Eṗs est
suspẽsus, quo casu recurrẽdum est ad Pa
pã, ut patet ex his, quæ habentur in c. 1.
de supp. negli. ꝓla. li. 6. Item ibi: *& illa de
cre. suffraganeis*. Aduerte[d], qa illa decre-
talis vr̃ faceꝛ̃ cõtra id, ꝙ dicit gl. qđ ele
ctus, in Archiepiscopum confirmatus

d Aduerte. Ex his, q̃ habeꝛ̃ hic, & in c. trãsmissã. s. de elect. & ex gl. notabili in cle. 1. de fo. cõpe. i uer. Eṗi, & per doct. hic nõ allegata, No. ꝙ in his, q̃ sunt iurisdĩõnis, eandẽ potestatẽ hẽt Eṗs cõfirmatus, quã hẽt cõsecratus, & iõ pone regulã, ꝙ ubicunq; a lege, uel ab alio profertur, uerbum, Eṗs, in materia iurisdictionali uerificatur & habet locum dispositio in Eṗo electo & confirmato nondum consecrato, prout uoluit do. Anto. & Ioan. de Imo. notanter su per prædicta glo. exceptis quibusdã casibus, de quib⁹ hic, & d. c. trãsmissam. Secus autem in his, q̃ sunt ordinis, ut in c. 1. de relig. do. Quid autem de ꝓuisis per Papã, an sint & debeãt uocari Episcopi ante cõsecrationẽ? & dic ꝙ non secundum notata i c. nosti, s. de ele. & c. tua, de his, que fiũt a præla. sine cõsen. capitul. Quid de summo pontifice, an per solã electionẽ acquirat papatũ, & debeat appellari summus pontifex; & videtur ꝙ sic per text. in. c. licet de vitanda, de elec. i contrarium vide plenam gloss. super data sexti libri consuetudine approbatam. & vide in. c. i nomine dñi, & ibi gl. & Archidiaco. 23. di. Quid de Abbatibus & Abbatissis, an post electionẽ & cõfirmationẽ, ante tamẽ benedictionẽ dẽant appellari Abbates, & Abbatissæ? & dic quod sic, ut in c. 1. de supplẽ. neg. ꝓlato, & rõnem diuersitatis uide per Panor. in capi. nemini, de accusa. Quid de Archiepiscopo, an post electionem, confirmationẽ, & consecrationem, ante tamen susceptionem pallij, uocari dẽat Archiepiscopus? & textus in cap. nisi specialis, infra d auctorita. & usu pal. dicit quod non, sed potest bene uocari Metropolitanus, ut in capitu. suffraganeis, supra de electio. hoc tamen credo procedere in his, quæ sunt ordinis, & in his, quæ sunt magni ponderis, ut in c. ꝙ sicut, supra de el. & nõ aũt in materia iurisdictionali. nã in his, quæ sunt iurisdictionis appellatione Archiepiscopi ueniret Metropolitanus ẽt ante receptionẽ pallij, ẽt ꝓpriè loquẽdo, per notata i dicto cap. nisi specialis, & cap. suffraganeis, & in gl. in dicta cle. 1. de foro cõp. tenet, maxime per Ioannẽ de Imol. ibi, ut supra dixi. Sed materiam aut. in confirmatiuis uide in capi. postquam, & c. nosti, & cap. ꝙ sicut, supra de electio. & 63. di. cap. quanto & uide quæ notantur in l. priuatorum. C. de iurisdictione omni. iud. cum. Quæ autem requirantur in consecratione, uide 10 capi. nec Episcopi, & capi. si Archiepiscopus, infra de tem. ordinat. Et nota, quod quo ad uinculum matrimonii specialis consecratio nil addit, de quo tamen dic, ut in capitulo proxi.

ZACHARI. Adde, an electus Archieṗs añ receptionẽ pallii possit ante se deferri facere crucem, si sit consecratus, & dic, ut notatur in ca. quod sicut. §. sup eo supra de el. & unde qđ nõ, nec ẽt honores & dignitates Archiepiscopales exercere, ut notat ille in capi. significasti, & ibi no. in apost. præalle. tenet Felinus in capit. eam te, columna prima, supra de rescri. & Betthac de Firmi. in tracta. de Ep. parte prima tertiæ partis, qõne tertia. Et est ratio: quia deferre crucem concernit exercitium, & decorem ordinis Archieṗalis, & non simpliciter iurisdictionẽ, ut no. in c. antiqua, infra de priuileg. Vnde ante receptũ palliũ nihil põt, quę sunt honoris & dignitatis, qa in eo inest plenitudo potestatis, ut in dicto ca. quod sicut, & cap. 1. c. distinctio & c. nisi. j. de usu pal. & ita tenet Card. in d. c. 1. colum. 2. uer. secunda conclusio ante receptum &c.

a ñ põt ea,q̃ sunt ordinis,[a] licet possit ea, q̃ sunt iurisdõnis.Nã vr̃ ꝓbari ibi,ꝙ pos sit ẽt ea,q̃ sunt ordinis,ut ibi patet,& sic vr̃,ꝙ p se ẽt facere possit p ea, q̃ habẽt i rr̃a,q p aliũ,de reg.iu.ĩ.6.ubi q p aliũ facit,p se ipsum facere vr̃, & pp hoc gl.laborat ĩ dãdo solutionẽ dictæ ꝺcretalis, suffraganeis, sꝫ uera solutio ẽ,quã põit gl.i ver. *& tu dicas*.In ea gl. ibi.*habes instantiam*,ad tollẽdũ arg.ut leg.& no.1.q.

9 1.sicut urgeri.†In ea.gl.i fi.Et ex p̃dictis potes cõcludere,si q̃rit,an elect⁹ i Archiepm, cõfirmat⁹ & nõdũ cõsecrat⁹ possit cõfirmare,electos i Episcopos sibi subiectos,& sic sibi suffraganeos? Et dicẽdum est ꝙ sic:qa ex quo est cõfirmatus potest ẽt sibi beneficiũ cõferre, ut patet ex his, q̃ habent.s̃.de elect.c.nosti,& c.trasmissã & sic multo forti⁹ dẽt posse cõfirmare electos. Si aũt q̃ris,an possit iurisdictionẽ exercere, & dicẽdum ẽ ꝙ sic regulariter,saluo nisi eẽt cã ardua, quę eẽt reseruãda p⁹ cõsecrationẽ,& pallii susceptionẽ.s̃.ꝺ elect.c.trãsmissã, & c.ꝙ sicut.Vnde dicebat Gof.qꝺ talis cõfirmatus non poterat cognoscere de cã criminali clerici,uel Epi,nisi crimẽ uenerit,seu ĩcidẽter veniat, & ñ principaľr,& quãdo præsentaẽ aliqs p̃ficiẽdus ecclesiæ,uel eligiẽ in canonicum,& obiicitur crimen,unde dicit cognosci non posse nisi per Papã. Nec obstat,ꝙ habeẽ in.50.dis.c.studeat, ubi dicit principaliter cognoscere,quia ibi cognouit de mandato Papę.Si aũt q̃rit,an possit ea,q̃ sunt ordinis,seu consecratiõis,puta cõsecrare ecclesias, uel uirgines,uel cõsecrare Epos , uel ꝯferre ordines saltẽ sacros,ista nõ p̃t p se,ex quo nõ ẽ cõsecratus. Imò nec põt etiam post cõsecrationẽ añ palliũ receptũ, ꝙ datur Archiepiscopis post consecrationem,ut diceẽ.j.ti.1.c.i.& ẽt p totũ titulũ patet, licet pallium nõ detur Episcopis,sꝫ Archiepiscopis,& sic licet Archiepi ñ possint ea, q̃ sunt ordinis añ palliũ receptũ: ea tamẽ possunt Episcopi post, quã sunt

10 cõsecrati.†Licet aũt electus cõfirmatus, & nõdum cõsecratus nõ possit ꝑ se exercere illa,q̃ sunt ordinis,tamen bene põt cõmitteẽ alteri, habẽti potestatẽ exercẽdi illa,q̃ sunt ordinis. Et iõ licet nõ pos

b set cõferre ordinẽ[b] sacrũ,tñ poterit committere uni Epo, ꝙ clericũ suũ ipsi⁹ electi cõfirmati ordinet ad sacros,& simiľr licet ñ posset cõsecrare in Epm suũ suffraganeũ,seu electũ in Epm, & confirmatũ sibi suffraganeũ: tamẽ poterit daẽ potestatẽ aliis Epis , ut ipsum cõsecrent,& sic loquitur c.suffraganeis de elect.Et rõ ẽ, qa ipse non dat potestatẽ illis,quibus cõmittit exercẽdi ea , q̃ sunt ordinis,qa illa hẽnt añ mandatũ ex suo officio,sꝫ solũ dat licẽtiam , sine qua ñ debent in istũ nõ subditũ,de quo fit mãdatũ,exercere ea,q̃ sunt ordinis,& iõ isto casu nõ cẽseteẽ p seipsũ facere,imo potius illi,q faciũt, cẽsenẽ ex suo officio facere,licet intercedente lr̃a· q̃ deficiebat respectu nõ subditi. Sꝫ ubi qs cõmittit alteri id, qꝺ hẽt ex suo offõ, tunc ꝓcederet reg.

c c.q facit p aliũ,ꝺ reg.iu.ĩ.6.Sed in casu p̃cedẽti nõ procedit pp id,quod superi⁹ dixi,& ꝙ dixi.s̃. de cã criminali Episcopi,vel clerici,quã nõ põt expedire elect⁹ confirmat⁹,intellige, qñ est cã criminalis tẽdẽs ad deponẽdũ quem ab ordine ẽm ea,q̃ notã.in c.trãsmissam, de elect.

11 †Extra gl.tãgit Io. An.si Archieps de licẽtia Papę cessit Archiepiscopatui , an poterit posteã ꝓmoueri, seu sibi ꝓuideri de Epatu postea uacãte? & vr̃ ꝙ nõ p istũ text.Et hoc ẽt tenent aliq,quia non vr̃ esse licitũ descẽdere de maiori ad minus,facit.93.dis.legi,ad fi. Item pro hoc facit,ꝙ posset dari mã ambitiõi.Nã habẽs tenues reditus in Archiepatu posset interdũ ꝓcurare,ut possit habere Epatũ pinguẽ.Cõtrariũ tenet hic.Io. An.post Hos.dicẽs,ꝙ talis,q cessit Archiepatui, poterit ꝓmoueri.Nec ob.si dicaẽ, ꝙ uidetur tũc descẽdere:qa põt dici hoc nõ esse uerũ,attẽto tpe,quo promouetur,secũdũ quod tempus nullũ habuit Archiepiscopatũ,sꝫ ẽ simplex Episcopus,nullius.s.ecclesiæ.j.de ordi.ab Epo,q renũ. Epatui. c. 1. Archiepatus enim dignitas ẽ,& nõ ordo, & sic quo ad ordinẽ nihil adiicit ultra ordinem Episcopalem. Vnde etiam papa se Episcopum appellat,ut patet i procemio huius libri, & ẽt in procemio.6.ubi de materia.Et pro p̃dictis etiam facit,quia in prouisione facienda tali de quo dictum est, non attẽditur decens,sꝫ prouisio. Vnde ĩterdũ eidẽ prouideẽ de ecclesia parochiali.j.ti.2.c.ad supplicationẽ,ꝺ quo dicẽdũ ẽ, ut ibi habeẽ,ergo forti⁹ poterit ꝓuideri ꝺ Epatu,facit.7.q.i.c.pastoralis.Nec ob. ꝙ posset fieri ĩ fraudẽ,qa papa,ad quem spectat solũ admittere cessionẽ, poterit sup hoc ꝓuidere diligenter,inq̃rẽdo de cã cessionis.Præterea in dubio nõ debet p̃sumi dol⁹.l.quoties.§.q dolo. ff.de ꝓba.

12 †Vltimò tãgit hic Io.An.qs habebit cõfirmare, electos ĩ Archiepos durante suspẽsiõe Patriarchę,de quo ĩ lr̃a?dicit, ꝙ recurrendũ erit ad papam, ẽm Vin.& Aegi.p ea,q̃ habeẽ.j.de concess.pb. c.qa

13 diuersitatẽ.†Et plus dicit,ꝙ pro expensis, quas faciũt eũtes ad papã ultra illas, quas fecissent eũdo ad Patriarchã,poterũt agere ꝯ istũ patriarchã,ex cuius culpa illas faciũt. Et hoc,si hẽat ꝓpriũ ipse patriarcha,alias ñ, p ea q̃ habenẽ de iuramen.calũ.c.in ꝯtractãdis,&.16.q.6.c. illud,& c.dist.c. quoniam quidam.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus solus potest dare ordinem , sed non potest deponere.*

2 *Episcopi non possunt à metropolitanis deponi sine licentia.Papæ.*

3 *Argumentum à minori, ualidum est in iure.*

4 *Solus Papa potest dissoluere uinculũ spiritualis matrimonij inter electum,& ecclesiam.*

5 *Factum à Papa, dicitur factum a Deo.*

6 *Autoritas,quos Deus cõiunxit,homo non separet, quomodo intelligatur.*

7 *Cessio,translatio,& depositio Episcoporum,fiunt. de iure ser-*

SEB. SAP.

a Ordinis.Vide late Felin. in d.c. eam te,col. 3.uersic. restringuntur quinq; modis.

b Conferre ordinẽ. Vide Io. An.in c. cum ex eo, col.4. de elect. in. 6. & quę tradit Abbas in d. c. suffraganeis, de ele.ubi refert Thomam,tenentem, ꝙ Episcopus nondum consecratus potest dare indulgentias.

c Qui facit per aliũ, si non est,os ponere in cælum. uideẽ mihi, ꝙ do. Ant.nõ bene allegat regulã,qui p aliũ,ad propositũ suum,si subtiliter intuemur . Nam prædicta regula habet locum , qñ tractaẽ de effectu explicati , ut ibi uoluit Di.& gl. in quęstione aũt, ꝺ qua hic,tractaẽ de potestate explicãdi, ideo melius fecisset allegare regulã , põt qs per alium , & c.sicut nõ suo.46. disti.&. c. Episcopus gubernationem.88. distinct. & c.Episcopus,ne cle.uel mo.lib.6. cum si.& quod in prædictis locis notaẽ . Sed postq̃ hic fit mentio de regula, q p aliũ, facit,an ĩtelligaẽ uere & ꝓprie, an ficte & interpretatiuè. Panor. in c.sicut dignum.j. de homi. & c.mulieres.j.de sen.ex com. videtur dicere,ꝙ ꝓcedat ficte per tex. in c.ut famę,eo.ti.de sent. excommu.& c.2. de pugnã.in duel. & per multa alia iura per ipsum allegata in.d.c.mulieres.Seduidetur cõtrariũ probari per text.rotundũ in l. certe. §. 1.ff. ꝺ preca.ubi diciẽ si procurator me us me mandante, uel ratũ habente precario rogauerit, ego precario ꝓprie habere dicor. not.uerbum

de reseruatis sedis apostolicæ.

8 Confirmatus in Episcopum quo ad uinculum spiritualis matrimonij æquiparatur consecrato.
9 Coniugiū spirituale contrahitur inter electum & per eligentes inter ecclesiam.
10 Consecratio quo ad substantiam uinculi spiritualis nihil addit.
11 Quid dicatur de substantia alicuius.
12 Vbi remanet eadem causa & substantia, licet aliquod accidens uarietur, non uariatur dispositio.
13 De dictione, imò.
14 Iura sunt consideranda secundum sensum, qui cadit in intellectu periti, & subtiliter intuentis.
15 Dupliciter dicitur ecclesia uiduata.
16 Paria sunt aliquid non esse, & inutiliter esse.
17 In interpretatione uerborum iuris debet attendi communis usus loquendi.
18 Licitum est allegare prouerbia.
19 Permissum sub ratione pœnæ, non intelligitur permissum sub ratione gratiæ.
20 Permissa de iure singulari, non sunt extendenda ad alios actus.
21 In materia prohibita omissum habetur pro prohibito.
22 Confirmatus arctatur ad petendam consecrationem intra sex menses.
23 Pœna non facientis se consecrare intra dictum tempus.
24 Pœna trāsferentium Episcopos sine licentia Papæ, & illorum, qui tralationi consentiunt.
25 Cæteris paribus plus peccat superior, quàm inferior.
26 Parcendum est sponte confitenti delictum ex ignorantia, secus ex malitia.
27 Consecratio ad certam ecclesiam, licet non ualuerit consecratio illius ecclesiæ, tamen quo ad generalem ecclesiam ualet.
28 Consensus nullus ex ipsius perseueratione potest operari quo ad facilitatem dispensandi licet non quo ad ualiditatem electionis.
29 In societate omniū bonorū & in legato trāsfertur dominiū absque traditione, secus in legato rerum incorporalium.
30 Dictio, sol⁹ Episcop⁹ ordinat, non excludit clericos suos, & potest suspendere, licet non possit deponere.
31 Spirituale matrimonium an sit fortius, quàm carnale?
32 Votum non est tutus quo ad Deum, si Papa dispensat de uoto sine causa.
33 Electus ante confirmationem an possit cedere iuri suo?
34 Quid addit consecratio circa uinculum matrimonij spiritualis.
35 Si testis un⁹ dicit aliquē fuisse p quinq; menses, alter p sex, quomodo saluentur?
36 Differentia inter priuilegium, & beneficium.
37 In materia prohibitiua omissum censetur prohibitum, in materia permissiua quod non est prohibitum, censetur permissum 2.
38 Quomodo cognoscatur materia permissiua & prohibitiua.
39 Post confirmationem efficitur indissolubile uinculum matrimonij spiritualis quod ante erat solubile.

CAP. II.

INter corporalia. Electos in Ep̄os & confirmatos solus Papa transferre pōt h.d. in summa. Et diuiditur in duas partes pricipales. In prima ponitur exordiū. In secūda facti narratio, ibi: *Sane*. Et ibi debet incipi casus ĩ terminis. Prima subdiuidit̃ i tres partes. Primò probat cōiugiū spirituale dissolui nō posse nisi p Papā. Secūdò ꝓbat viculū spiritualis cōiugii esse iter electū, & cōfirmatū, & ei⁹ ecclesiā, licet nō sit cōsecrat⁹. Tertiò soluit cuiusdā canōis cōtrarietatē. Secūda, ibi *Sicut autē*. Tertia, ibi: *sed neque*. Casus literalis. Abriceñ. ecclesia subest Rhotomageñ. Archiep̄o. & ecclesia Andegaue. subest Turoñ Archiep̄o. Abriceñ. elect⁹ & cōfirmat⁹, postulat⁹ fuit ad ecclesiā Andegaueñ. q̄ subest Turoñ. ipse Turoñ. trāstulit Abriceñ. electū & cōfirmatū ad ecclesiā Andegaueñ. & ip̄m in Ep̄m cōsecrauit, & Rhotomag. absoluit illū ab ecclesia Abriceñ. hæc oia facta fuerūt sine licētia dñi Papæ. Papa hoc audiēs mandauit Archiep̄o. Bituriceñ. vt si res taliter se haberet, suspēderet Archiep̄os à cōfirmatione, & cōsecratione Ep̄orū, & Ep̄m illū ab executiōe pōtificalis officii. q Archiep̄s veritatē inqrēs mādatū apostolicū adimpleuit, licet iidē Archiep̄i tāquā maiores plus excesserint in p̄missis: Ep̄s verò illorū errorē secut⁹ min⁹ deliquerit. Papa illorū itellecta spōtanea cōfessione pepercit eisdē: qa nō ex malitia, sed ex simplicitate peccauerunt, & Ep̄s ille, qui minus peccauerat, plus tñ fuerat punit⁹, m̄iam postulauit, & nō iudiciū. Papa intelligēs, ꝙ munus cōsecrationis impensum, nec prioris ecclesiæ, nec secūdæ ip̄m fecerit Ep̄m, cū ad primā nō fuerat cōsecratus, & ad scd̄am priori uiculo ꝑdurāte ñ potuit ꝯsecrari, absoluit eū à suspēsione p̄dicta, & à uinculo, quo tenebat̃ priori ecclesię, & dat ei Papa lnīam trāsseūdi ad ecclesiā Andegaueñ. capl'o in primo cōsensu adhuc ꝑdurante. hoc est factū, qđ contigit occasione h⁹ negotii. p̄mittūtur p̄cedētia, p q̄ ꝓbat̃, ꝙ Archiep̄i p̄dicti nō potuerūt facere, qđ facere prę sumpserunt. dicit ergo Papa, ꝙ iter corporalia & spiritualia illa est dr̄ia. corporalia. n. facilius destruūtur, quá cōstruātur. spūalia facilius cōstrūtur, q̄ destruātur: quia Ep̄s solus honorē dare p̄t, sol⁹ auferre non pōt. Itē Ep̄i à metropolitanis suis cōsecrant̃: sed cōfirmari nō p̄nt nisi à Papa. Itē secundò quia Archiep̄i non potuerunt illi Ep̄o dare licentiam transeundi ad aliam ecclesiam, hoc ideo, quia spirituale uinculum dignius est, q̄ carnale. sed dn̄s dissolutionem carnalis matrimonii suo tm̄ iudicio reseruauit dissoluendū, qđ est inter virū, & uxorē, ergo multò forti⁹ reseruauit dissolōnē spūalis matrimonii, qđ est inter Ep̄m, & ecclesiā, & postea rn̄det tacitę qōni. Diceret aliquis dn̄o papę. Multū frequenter transferūt̃ Ep̄i de una ecclesia ad aliā, & deponūt̃, & renūtiāt. & ipse rn̄det: illud nō fit humano iudicio, sed poti⁹ p̄tāte diuina, & authoritate Romani Pōti. q est uicarius Iesu Christi, & iō illa tria soli sūt Romano pōtifici reseruata. Tertiò ꝓbat, ꝙ idē ē i electo cōfirmato, qđ dictū est de ep̄o cōsecrato. Ep̄s ꝯsecratus sine lnīa Romani Pont. ecclesiā suā relinquere nō p̄t, sic & elect⁹ cōfirmatus, qa post electionē & confirmationē iter p̄sonas eligētiū, & electi spūale cōiugiū ē ꝯctū, cui cōiugiū Ep̄alis dignitas nil addit, qa aliqs p̄t eē ep̄s, & nulli⁹ ecclesiæ erit Ep̄s, sicut cōtingit ī illo, q renūtiauit loco. & ñ dignitati. vñ cū idē vinculū Ep̄i ad ecclesiā, & electi maxime cōfirmati, idē iuris obtinet ī utroq; ergo sicut trāslatio Ep̄orū, depositio, & cessio, sic & electorum post cōfirmationē soli sunt Romano pōtifici reseruata; q̄uis usq; ad tp̄a illa, qđ cautū fuerat de Ep̄is, exp̄ssum nō fuerat de electis ꝑꝑ similitudiné, uel potius idētitatē, & de similibus idē dēt esse iudiciū. Vltimo rn̄det tacitæ qōni, q̄ p̄t fieri p canonē. ubi cauet̃ de electo, ut si ultra sex mēses ecclesiā retinuerit viduatā, nec ibi, nec alibi donū cōsecrationis accipiat, imò cedat iudicio sui Metropolitani, p qđ decretū uidebat̃, ꝙ archiep̄i p̄dicti bñ fecissent. Rn̄det papa. nō ob. decretū illud, & aīr itelligētib. q̄ dixim⁹, decretū suffragari nō p̄t, qa ecclesia nō itelligit̃ uidua quasi spōsum ñ hēat, sed qa q̄dā sūt q̄ ñ pōt facere, cū nondū sit cōsecrat⁹. & qđ seqt̃ i canōe, iudicio metropolitani, cedat, illud fuit statutū ad pęnā. vñ nō dēt trahi ad gratiam, ut sicut deiicitur ꝑꝑ suā negligentiam à metropolitano, ita posset ab eodē ad aliam ecclesiā transferri, & quia illud cōcessit Archiep̄is. unde, qđ dixit de cessione, poterat dici de trāslatiōe, si hoc fieri voluisset, qa ali-

ꝑpria, quod multū vr̃ restingere. & de illo tex. Panor. nō facit aliquā mentionē, sed Bal. in. l. 1 §. ne autē. C. de cad. tol. & Ias. insti. de actio. in prin. in fine suę lecturę dicūt illū tex. ad hoc propositū esse singularē & vnicum in iure. tu autē tene distinctio. Bar. in. l. sed si vnius. ff. de adul. quā pro cōmuni refert do. Ias. post multam examinationē p̄. dictę qō. i. l. si q. i id quod, i pe. col. ff. de iur. om. iud. vbi potes videre; ideo non insisto.

a ZACHA. Nõ põt deponere ab ordine. Vide de hoc late p Spe. in ti. de accusa. §. 2. uer. itē terminū, & seq. latissime p Bertha. de Firm. in tra. de Epo 4 li. 8. parte. Iac Bu. & Bal. in authē. p̄sbyter. C. de epi. & cleri. Bart. in l. q cū uno. §. exauctoratus. ff. de re mili. & Ange. in trac. malefi. in gl. in uer. caput a spatulis, in ult col. & Bar. i l. si is q. ff. de testi. & ibi Alex. in additione, & uide Bal. i l. si veritae. C. de fideicōmis. & i l. ad exactionē. C. de do. p̄romis. & uide Fel. extēdētē rem a in c. q̄m frequēter, in. 4 & 5. colū. j. ut lite nō cō test. & uide. 10. signa, q̄n aliqd ē d forma, relata p eūdē Fell. in c. cū dilecta, in uer. de formę substātia, de concess. p̄rę. Calistus Amadeus.

SEBA. SAP.

b Per ipsum vicariū. Vide tex. in l. osla. §. fi. ff. de re. lig. & sumpt. fu. p quem dixit Bald. in. c. 1. d offi. dele. q qui occidit ambasiatorem p̄ricipis, incidit in crimē lesæ maiestatis, ac si principē occidisset. Item p illum text. dixit Bald. in c. ex literis, de offic. dele. q qui impedit literae iudicis, ne d ferātur, dicitur inferre iniuriā ipsi iudici. uide etiam tex. in c. præcipimus. 93. distinct. quem dicit unicū et sing. Ro. in fin. 631. incip. Barto. in l. filiue, uide ēt tex. ubi Abba. no. in c. sane, de offi. delega. ubi Moder. et Barto. in l. filiusfami. ff. de legatione prima.

c De substantia. Ad hæc & quę sequuntur vide tex. in. c. 1. iuncta glo. j. fi. de Baptis. & bonū tex. in. l. pacta cōuenta. ff. de contrahen. emp. & optimum text. in. l. 1. ff. de adi. le. ubi dic, q substantia est id, quo primum res aliquid est. Natura ē, quo primum res talis est. Solēnitas est, quo primum solennit est, & id quo primum deducitur ad eē, vel ad naturam esse. Substantia ergo ponit rem in quiditate. natura ponit rem in qualitate, & differētia. Solēnitas est quidam modus circa ipsa. ita dicit notāter Bal. in. l. etiam circa princip. C. de excep. rei iud. De ordine autem, & quotuplex sit, vide eundē Bald. in. l. prolatam. C. de senten. & quādo prædictorum omissio & defectus viciet, & quā do non, uide in prædictis iuribus,

q̄n intelligiē p̄hibitū, q nō ē in iure ex
p̄sū. B. In tex. ibi: *quam construantur*. Item
ibi: *honorem dare*, supple qa Eps solus p̄t
cōferre ordines ēt sacros, & tū solus au
ferre ō p̄t, vt habeē. 15. q. 7. c. fœlix, & c. si
aūt, & c. ult. Itē ibi: *condemnari*, i. deponi.
Nā aliter bñ pñt cōdēnari. j. de offi. or-
di. c. pastoralis, & eo. ti. c. 1. in. 6. Itē ibi:
præcipiens, supple. Matthę. 12. Itē ibi: *ficus*
ergo p̄bat dissolutionē mr̄imonii spūa
lis eē iter electū & cōfirmatū, & ecclesiā
ad q̄ ē electus licet ñ cōsecrat⁹. Et p hoc
isert, q trāsferre electū & cōfirmatū est
soli Romano pōti, reseruatū. In tex. ibi:
sed neque, hic respōdet ad duo obiecta, q̄
poterāt fieri ex canōe, q̄m qdā c. dis. Itē
ibi: *sane*, hic facti narratio, ex qua sumiē
casus. Itē ibi: *Metropolitanum suum*, s. Ar-
chiepm Rothomagen. sub cui⁹ p̄uincia
est eccl̄ia Abricen. Eps eccl̄iæ Andega
uen. est sub Archiepo Turon. No. q cor
poralia facili⁹ dissoluūē, q̄ cōstruāt, sec⁹
io spūalibus, quia e contra facilius con-
1 struūt. † No. q Eps sol⁹ nō potest depone
a re ab ordine,[a] licet sol⁹ possit dare ordi
nē; facit q habeē de pęnis c. degradatio,
li. 6. Et sic patet, q hoc casu oō procedit
rl̄a, q̄ hēt, q eius est soluere, cuius est li-
2 gare. † No. q Epi nō possuot à Metropo
litaoo deponi sine licentia Papæ, d quo
i c. 1. d iud. pñt tñ aliter condemnari, ut
3 dixi super lr̄a. † No. q arg. à minori uali
dū ē in iure, de quo i c. cū io cūctis. s. de
ele. vñ si id, q ē leuius, cēsetur reseruatū
4 Papę, fortius id, quod est grauius. † Not.
q sol⁹ Papa pōt dissoluere uinculū spūa
lis matrimonii, q ɔhiē inter electū, & cō
5 firmatū i Epm, & ecclesiā suā. † No. q fa
ctū à vicario Dei, censeē factū eē ab ipso
b Deo; & gesta p ipsum uicariū[b], videnē es
6 se gesta p ipsū dñm. † No. authoritatem
illā: Quos De⁹ cōiūxit, homo ñ separet;
& sic vr̄, qd̄ matrimoniū carnale à solo
Deo dissoluaē. Et si dicaē, soluiē etiā in-
terdū p Papā, ut patet ex his, q̄ habeē. j.
de diuor. p totū. Rñderi p̄t, q cēseē tūc
dissolui à Deo, cū fiat ab ipso p̄p ut uica
rio Dei. Et si dicaē, ēt iuterdū p sñiam i
feriorū iudicū soluiē mr̄imoniū carnale
ut patet ex his, q̄ habēē. j. de iureiu. io c.
quēadmodū, &. j. de fri. p totū, & de di-
uor. p totū, dicit Inn. q tūc iudex oō dis
soluit authoritate p̄pria sd̄ authoritate
canonū, q capiūt authoritatē à p̄p, & sic
à Deo, cū & ptās cōdēdi canooes a Deo
p̄cesserit, vt in c. p̄cedēti, vel posset dici,
q uerū ē dicere, quos De⁹ ɔiūxit homo
ñ separet. oā licet itrisecē ɔiūcti videāē,
vt q̄n aliq ɔxerūt i gradib⁹ p̄hibitis, de
qb⁹. j. d cōsā. c. ñ dēt. Hos. dicit tales be
ne separat homo, seu iudex cleric⁹ ex ɔ-
stitutiōe eccl̄ię, qa ñ sūt verē tūc a Deo
cōiuncti propter impedimētū canonicū

7 subsistēs. † No. reseruata sedi Apostolicę
cessio, trāslatio, & depositio Eporū, & p
qd̄libet istorū dissoluiē viculū matrimo
oii spūalis, d multis aliis no. j. de offi. le-
8 ga. c. q trāslationē, i vers sicut aūt. † No.
t. q cōfirmat⁹ i Epm quo ad uiculū mr̄i
monii spūalis æqparaē ɔsecrato i Epm:
qa sicut Eps cōsecratus ñ pōt cedere aut
trāsferri sine authoritate Papæ, sic ñ po
test cōfirmat⁹ elect⁹. Et est rō, quia diffi
cultas, dissoluēdi surgit à substācia uicu
li matrimonialis, q uinculū daē per so-
lā cōfirmationem, licet nō intercesserit
cōsecratio. Et no. qd̄ uiocolū matrimo-
oii spūalis ɔhitur inter personas eligen
tium, & electi. facit q habetur supra, de
electio c. cū inter canonicos, & infra, ut
lite nō cōtesta. c. quoniā. §. si verò, & fit l
dissolubile i ipso actu ɔfirmatiōis, ut hic
9 colligiē. † No. qd̄ cōiugium spirituale dī
citur ɔhi inter personas eligentiū, & ele
cti, unde ipsi eligētes sunt qui cōtrahūt,
& dr̄ ɔhi inter electum & eligentes, qua
si ecclesiā rep̄sentantes, & per hoc ēt in
ter Epm, & ecclesiam, ut d. c. relatum.
10 † Nota, qd̄ cōsecratio quo ad substantiā
uinculi spiritualis nihil addit, sed ex so
la cōfirmatiōe ē p̄petuū ipsū matrimo
oiū. Pōt tñ dici, qd̄ confirmatio per con
secrationē cōsummat matrimoniū spūa
le p cā, q̄ habentur. j. eodem ca. fin. sicut
cōsummatur carnale per copulam, & li
cet ɔsecratio quo ad viculū oihil addat,
tñ addit quo ad alia videlicet quo ad po
testatē exercendi ea, q̄ sunt ordinis Epa
11 lis. † No. qd̄ illud dr̄ d substātia[c] alicui⁹,
c quo posito, & illud etiam ponitur. Illud
autem nō dicitur esse de substantia ali-
cuius, de cuius remotiōe ñ remoueē, sed
remanet. Et iō dignitas Epalis, seu con-
secratio ñ ē de substātia mr̄imonii spiri
tualis, qa sine illo matrimooio non pōt
eē dignitas Epalis, ut patet in Epo, qui
renūtiauit Episcopatui, & ñ ordini, & sic
in Epo Nullaten. & similiter p̄t esse mr̄i
moniū spirituale sine dignitate Episco
pali, vt patet i electo cōfirmato & ñ con
secrato. Et ex p̄dictis potes ēt no. qd̄ ad
ditio noua, quę fit ex accidenti, non al-
terat subiectū, ex quo nō cōfert ad mate
12 riā & substātiā ipsi⁹ subiecti. † Nota, qd̄
ubi remanet eadem cā & substātia, licet
aliqd̄ accidēs uarietur, non uariatur di
spositio. Et ad hoc ēt potes notare, quod
vbi daē participiū cāæ specificæ, ex hoc
enim ñ dēt dari participiū causati iuris
sup ipsa cā fundati. Et per hæc etiam ha
bes, quod ubi daē eadē rō, ibi debet esse
eadē iuris dispositio. Et ex hoc ēt oota,
qd̄ licet lex exp̄sse nō disponat id, i quo
q̄riē, tñ ex idētitate rōnis extēdi pōt, fa
cit q hr̄ in l. oō pñt. ff. de legi. & ad hoc
sæpe alle. hęc dec. Et no. etiā illud uulga
tum,

ANT. FRAN.

Circa ea quæ sūt de substantia, uel de natura alicui⁹ rei, Adde, q pluribus modis qd dicitur esse de natura rei, ut no. in c. ius naturale. i. di. & uide bo. glo. in sti. de actio. in. §. cōdictiones, & ea quæ sunt de natura rei, sunt immutabilia, ut in. §. sed naturalia, insti. de iure natur. gen. & ciuili, & uid Bal. in l. 1. §. libertatibus. C. de cad. tol len. & eundē Bal. i tracta. schisma. in. eo. colū. ubi dixit, q natura trāsformatur i qualitates, & uide gl. i aut. de nō eligen. secundo nuben. in §. 1. & in aut. quibus modis natura effici. legi. in princip. quę dixerint, quod natura quotidie properat nouae inuenire formas. Et adde, q potius est inspiciēdum, quod est de natura, quā illud, quod ē ex accidenti, ut est gl. in. §. pauonum, in stitu. de serū d. i sio. & i l. i. in. §. bestias. ff. de postu. et Barto. in l. fi. ff. de ofacio procōsul. et lega. et per Di. et Barto. in l. 3. in. §. 1. ff. de tute. et per Barto. et Alexandr. in l. si quis posthumus, ff. de libr. et post hu. et adde, quod cum in iure inueniuntur aliqua, quæ debent interuenire in actu, illa intelliguntur esse de substantia, siue de forma, ut notat Archidiaconus in capitulo, quorundam. 23. distinctione, et habetur in capit. ecclesia uestra, in §. denique. et in c. quia propter, de electio. et ideo solemus dicere, q omissio substantialium uitiat actum. l. cum hi. §. si prætor, ff. de

transac.& uide Ang.in consi.35.ubi declarat, an sit aliqua dfia inter substantialia & formalia, ad quæ uide B. Tho. in primo sniarū, distinct.23.art.1.ubi dicit, q suba differt ab essentia & substantia rei,& uide eundem in distinct.25. art.1. & in.1.sniarum, distin.37. art.1.& in.4.distin.5.art.8.ubi dicit,quòd substantia dicitur multipliciter, quod ibi latè declarat. & adde,q i oib substantiis inuenitur eē & operatio, vt per eundē Thomā in 2.sniarum, distin.33.art.5.

a De similib. amplia, quod arg.de similibus ad similia nō solū hēt locū i cimilib.ut hic & c.translato, de constit.& in c.inter cæteras,in fi.d̄ rescr.& c. dudum el.2.de electio.sed habet locum ēt in criminal:b.maleficiis, & eorum pœnis, ut uoluit Baldus in.l.si quis nō dicam rapere, circa princ. C. de episc.& cle. & no eat.1.l. si qs id qd̄ ff.de iur. om.iud. & Inn.in c.qualirer, & qñ,el.2.de accu.& c.1.§.porrò,& seqū. q̄ sūt prima cā bñfi. amit.quē Bal.ibi ad hoc propositū dixit esse tex.meliorē de iure,& sequitur Feli.in d.c.translato,in fi.7.col. & uide q̄ habētur in.l.si q. seruo.C.de fur.& gl.& doc.in.§.item mista,institu. de actio.limita tñ hoc dictū,& argu.q nunquā ꝓcedit,qñ induceret extēsionē ꝯ ius naturale,ut dixit Alex. in addi.ad Bart.in.l.iura.ff. de legib. cū ibi allegatis. Quid sit similitudo,uide in d,c.trāslato,& quotuplex sit, vide Baldū in.l.data opera,in.4.co. qui accu. non pñt. Et qd̄ dr,q ubi est eadē rō, eadē est iuris dispositio, ut hic,& in.l.à Titio,de uerborum obliga. ff.nō dr similitudo,sed eadē lex,s̄m Bal.in d.l.data opera,licet ꝯriū uoluerit in d.l.si quis non dicā rapere.&.l.illud C.de sacrosan.ecc.& non requiritur,q per omnia sint similia,cū arg. par sumus,ut in.l.inter stipulantē.§.sacrā.ff.de uerb.obli.& l.fi.C.de colla.In ꝯriū tñ facit c.sicut vrgeri.1.q.1.Adde,q ualet arg. à simili ēt remoto,ut dicit Abb.in pr.a.decr.in.7.col.Calistus Amadeus.

ANT. FRAN. In hac materia de argu.à simili. dicas, q illud est ualde debile argm, qa faciliter pt dari dissimilitudo, quo casu cessat,& corruit,& ideò dicitur debile,ut no. Archid.in c. relatum 37.dist.& no.Guil.de Cu.in.l.de quibus.ff. de legi. & no.doct.in c. fi.de consue.& bene facit tex.in.§.si uero nullus,in auth. de fi.inst. & uide Ioan.Andr.in c.nullus de tempo. ordi.libro.6. & in c.inter cæteras,de rescri.& uide Barto.in.l.quod Nerua.ff.deposi.& domi. Ant.de Butr.in c.tuæ,de sponsa.ubi latè loquitur de argu. de matrimonio carnali ad matrimoniū spiritnale,& è contrà, de quo in c. inter corporalia.de transla.prælato.& ibi dicit,q multæ sunt differentiæ inter unum & aliud.de hoc argum. etiā hr.in l.non tm̄.ff.de re iudica.& hr per tex.& glo. in c. super quodam. de sta.regu. & p Baldum.plene in.l.conuenticula.C.de episco. & cleri. & quomodo quid dicatur esse simile alteri,uide gl.in c.capitulum, de rescr.gl. 1.& p glo.in c.non pōt,de præben.lib.6.quæ ponit, an illa dicantur similia,inter quæ in aliquo est dissimilitudo.& uide B. Tho.in prima parte summæ,q.4.art.3.& in summa contra gentiles. lib.2.q. 29.ubi ponit de similitudine creaturæ ad Deum,& eundē in.4.dist. 44.artic.5.ubi ponit de similitudine corporalium & spiritualium. & quando vnus dicit aliquid esse simile, & alius dissimile,cui incūbat onus probādi,habetur in c.cum inter,de except. & p Archidia. 20.q.2.in c.si quis,& per Spec.in tit.de dispu. & alle. §. post hoc.& an in maleficiis & pœnis licitū sit procedere de similib⁹ ad similia, uide Bald.in.l.si quis nō dicam rapere.C.de epis. & cleri.ubi dixit, q ad hoc ut in pœnis & maleficiis posset procedi da similibus ad similia,est considerandum,q illa tm̄ dicuntur similia,in quibus reperitur per omnia eadem ratio.& quomodo intelligatur statutum disponens,q procedatur de similibus ad similia,uide eūdem Bald, in l.2.C.de legib.& eundem in.l.prima.C.quæ sit lon.consu.ubi dixit, q illa dicuntur similia,quorum qualitas est vna.

b SENA. SAPI. Propriè loquendo, iste tex.in uer.idem penitus, potius probat,q simile est idem.pro quo facit,q illud dicitur idē,

a tū,q,d̄ sīlib⁹.[a]ad sīa ꝓcedi pt,& q sīiū
idē dēt esse iudiciū,d̄ quo ēt.s̄. de cōsti.
c.trāslato.no.q illud,q est sīle alteri,nō
b est idē cū illo propriè loquēdo,[b]de quo
s̄.d̄ resc.c.capl̄m,&.l.q Nerua.ff. d̄po.&
c ex hoc ēt no. illud uulgatū,q nullū sīle[c]
13 est idē.†No.de dictione, imò,[d] q̄ ponit
d correctiuè, uel declaratiuè s̄m subiectā
mām,d̄ quo i prima cōstōne C.§. q̄bus,
& l.Stich⁹, imò Pāphil⁹.ff.d̄ ma.test.c.p
14 dicator.16.q.1.†No.q iura sūt.ꝯsiderāda
& intelligēda s̄m sēsū,q eadit i itellectū
ꝑiti & subtilr intuētis. Et ex hoc ēt no.
q subtilitas ꝑ iueniēdo verū intelēm l.
ꝯmēdat.facit.j̄.d̄ se.c.capellan⁹,licet als
subtilitas pniciosa re.ꝓbet,ut i c.dilecti
15 j̄.d̄ in. d̄ quo ēt ibi tāgit.†In uer.sed neq;
No.q ec.pt dici uiduata dupl̄r. Vno mō
simplr.& oī respū, & tūc nullū supponit
vīculū iter eā & spōsum,seu ꝑlatū.Scd̄o
mō dr quasi viduata quo ad qd, ispecto
aliquo extrinseco,cui⁹ respū spōs⁹ ē iha-
bilis, & sic inutilis quo ad exercitiū mri
moniale,& hoc mō pt dici ecc.cē uidua
ta q̄ hēt electū ꝯfirmatū,nōdū cōsecratū,
qa inutilis ē ad exercitiū illorū,q̄ eūt or
dinis,ut hic patet.s̄.d̄ electiōi.c trāsmis
16 sam †No.q paria vīr[e]aliqd uō esse,vel
e cē,& iutilr ē e. ad hoc sæpe allegat hæc
decre.facit,qd̄ hr i.l.quoties,ff.q satisd.
17 cog.& i.l.t.§.qb.ff.qd̄ cuiusq; uni.†No.
q i iterptatiōe verborū iuris dēt attēdi
cōis usus loquēdi.Nā uerba dēnt intelli
gi ꝑlata n sipl̄r,put sonāt,sed s̄m cōem
usum loquēdi.facit qd̄ hr.j̄. de spō.c. ex
f lris,[f]&.l.librorū.§.qd tn̄ Casi⁹.ff.de le.
3.&.l. cū delaniōis.§.asinā.ff.d̄ fun.istr.
18 †No.q licitū vr cē allegare ꝓuerbia. fa
19 cit qd̄ hr in c.& si Iudæos.j̄.d̄ Iud.†No.
q pmissum sub rōne pœnæ,nō intelligit
pmissum sub rōne grāe. Et ēt no.q pmis
sio actus nō extēdit ad casum oppositū
g facit quod hr in.l.legata inutiliter.[g]ff.
de legatis.1.ubi inducta ad unū effectū,

ubi est eadem ratio,ut dicit Bal.in.l.data opera, col.7.C.qui accu. non poss.simile ēt.ubi est eadem ratio secundum Bal.in.l. curatorie C.de neg.gest.& in.l.illud col.2.C.de sac.san.eccle. Alex in.l.Gallus.§.& quid si tantum,de libe.& posthu. & quod est contra communem doctrinam. Hanc difficultatem moui ego solus in repetit l. quod Nerua, in primo notabili.ff. depositi,& resolui q aut diuersi termini considerantur quo ad formā & effectum absolutè, & tunc si est eadem ratio,sunt similes,& nō iidem, quia illud dicitur propriè idem, qd⁹ est per omnia idē, ut no. in.l. qui liberis,in prin.ff.de uul.& pup.aut considerantur quo ad effectum tantum, & tunc si est eadē rō,possunt dici iidem. hoc ꝓbat mihi tex.hic ibi, idē penitus.& ibi,similitudinem, uel idētitatē,qualiter sentiam,quòd quo ad formam nullum simile sit idem, sed quo ad effectum sic,ibi latius hoc probaui.

c Nullum simile. Adde tex.& ibi Panor.in c.innotuit.ē.de elec.ubi etiam dicitur de dictione,imo,correctoria.& not. q aliud est similitudo,aliud proportio.Nam similitudo est unius ad unum, uel ad plura proportio,comparatio est plurimum ad plura,ut dicit Arch. in c.dominus.93.dist.Calistus Amadeus.

d ZACHAR. De dictione,imò, Adde quo no. in apost. ad istum in c.innotuit.nu.5.in apo.in uer.dictio,imo.ē.de ele. ubi plene posui, quando sit correctiua,& quando electiua.

e Paria uidentur.Fortifica per glo.in.l.fi.C.ad.l.Flaui.de pla.ubi dicitur & notatur,q paria sunt hre filium,uel hre inutilem, & paria sunt uxori non habere maritum,uel hre inutilem,ut refert Ias.in.l. quoties.ff.qui satis.cogā. ubi ponit multa similia quo ad hoc propositum,& tangit Alex in.l.filii.§.uidua.ff.ad municipa.Et adde tu ultra relata per Ias.ubi.s̄.q paria sunt uel similia,non esse,uel esse, & non apparere,ut est tex.in.l. in lege.ff.de contrahenda emptio.& l.duo sunt Titii.ff. de testamen.tu. Item parificantur nihil habere, uel non habere,quod sufficiat,ut inquit Archid.in c.priscis. 55.distinctione per illum tex.fecit materia.l.eleganter.§. qui reprobos. ff.de pignorat. actione, & q̄.j̄.dicentur,super gl.Calistus Amadeus.

f Ex literie. Adde Bart.in.l.Labeo ff.de sup.lega ubi latius,& Romanum in consilio.23.incip.Nescio quid dubitatione, & Paulum da Castro,in consi.45.incip.Viso puncto, in.3. co.& uide Fel. in prox. decre.ubi per.6.col. multa & multa aurea dicta pro communi usu loquendi in cumulum restringit.Calistus Amadeus.

g Legata inutiliter.ubi no.q inducta ad diminutionem,non debent operari augmentum.idem no.in.l.cū tale.§.fi.ff.de condi.& demō. Sed contrarium in.l.denique.§.interdictum.ff.de pe.leg. solue p Bar. in.d.§.interdum,q dispositio non poterat alias hre locum.& Io de Imo.in.l.quod dicitur,de uerb.obl.in.9 col. ex quo no. limitationem ad hoc dictum, & regulam,de qua hic q non procedit,quando dispositio non posset alias sortiri effectum. & ad regulam prædictā faciunt.l.quod fauore.C.de legi.&.l.nulla,eo.ti.ff.& c. quod ob gratiam,de re.iu.in 6.& quæ ibi habentur,& uide do.Ias.in.l.fi. in fi.ff.quod quisq; iuris.Erubescimus.l.illam.C.de colla.malè allegari quasi per oīs ad hoc propositū,cū nō probet id, ad quod allegatur,secundum d.Iaso.in d l.illam.ex rōne, de qua ibi per eū. Sed melius facit.§.consideremus,in auth. de trien.& semis.c. is qui, de sen.exc.l.6.in.fi.primi & c.pe.ne se.uac.& c.si euāgelica.55.dis. & c. cor.epi.68.di.& c.q si dormierit.31.q.5.& p Bal.i tremēdo ꝯsi.suo schismatis,qd̄ est icorporatū i pri.tit.C.si qs alt.te. ꝓhi.i sua lectu. An āt liceat allegare gl.uel authoritates doc.qñ hēmus legē,dic q non,s̄m Ias.allegērē Archi.i c.noli me.11.q.3.& malè.nā ibi nihil dicit.Sed bñ aliqtulū tāgit subtiliter aduertēt i c. nolite errate.12. dist.& clari⁹ gl.ꝯ seipsam i.l.sed licet,ff.de of.pñ. Et an liceat allegere & decidere ex nali rōne,deficiente lege,Et an dēamus allegare solū unā legē de pluribus facientib. ad propositū, & an credat glo.

20 nō dēnt operari oppositū. †No. q de iu
re singulari pmissa, nō sunt extēdenda
ad alios act⁹, maximè si nō sunt paris ra
a tionis[a] & idē eēt, ēt si forēt, p id, qđ hr̄
j.de priuilegiis, capit. sanè, & ff.đ legi.
21 l.ius singulare. †Nota, q in materia rēr
& cōiter phibita oē illud, quod nō apparet esse cōcessum, intelligit phibitū,
& sic sub regula phibitiua, & hoc casu
ēt dicim⁹, q omissum hr̄ p phib.to, &
pcedit ēt illud gñale: Erubescimus, cū
sine lege loquimur. l.illā. C.đ collatio.
& id, qđ à lege non permittit, uel à decretis sanctorū patrū, nō est ab homine
22 psumēdū. †Nota q cōfirmatus vr̄ arctari ad petēdā cōsecrationē intra sex mē
b ses,[b] quod qualiter itelligat, recurre ad
ea, quæ notā. p gl. in c.si electio, de elec.
in.6.& facit, qđ hr̄ in c.quā sit, e.ti. & li.
& i dictis iurib. ēt patet, à quo tpe cur-
23 rat dictū tps. †No. pœnā nō facientis se
cōsecrari itra dictū tps, qa pt cōpelli ad
cedēdum iuri sibi acquisito. In ver. *sane*.
No. q trāslatio attribuitur superiori beneficio, s. illi beneficio, ad quod fit translatio, absolutio uerò, uel concessio licētiæ attribuit illi supiori bñficio, à quo
24 trāsfert. †No. pęnā transferentiū Epos
sine lnia papę, & ēt illorū, qui transla-
tioni cōsentiunt, & trās latos cōfirmāt,
aut cōsecrāt, qa suspēdunt à pontificali
25 offō. †No. q cæteris paribus plus peccat
superior, q̄ iferior, & plus peccat inordinatè promouēs aliquē, q̄ pmot⁹, & minus peccat aliorū errores psequēs, q̄ in
26 ducēs alios ad psequēdū. †Not. parcēdū eē spōte cōfitēti delictū & ueniā postulāti, si peccauit ex errore, vel simplicitate, sec⁹, si ex certa scia & malignitate.
nā talis nō dr̄ peccare ex malignitate,
sed ex simplicitate peccat dr̄, qui peccat
ex errore, ēt si error cadit in latā culpā,
q̄ cōtingit in errore iuris, facit qđ hr̄ in
l.3.§.fi.ff.đ li.cā, & qđ no.i.l.plagii C.ad
27 l.Fla.de plag. †No. q ubi qs cōsecrat vr̄
q ad certā & determinatā ecctiā, i qua
ñ sit spōs⁹, cū ad illā ñ fuerit ɔsecratus,
nec ad aliq̄, i qua ñ ē spōsus, qa ad illā ñ
pt ɔsecrari. & p hoc vr̄, q si qs ɔsecrat i
epm ad ecctiā, i qua ñ ē spōsus, & sic nō
canōice, pmot⁹, q ñ recipiat habitū ɔsecrationis, & sic vr̄, q si postea inde remoueat, q sic nō erit Eps talis, est eiusdem
ptātis, cuius ē eps nullate. q renūtiasset
epatui, licet ñ ordini. & sic trāsit d. An.
i no. Sed ɔriū vr̄ tenet Hos. ut ipe ēt hic
tāgit circa fi. q saltē tūc dr̄ cōsecrat⁹ ad
eccl. uniuersalē, ad quā qlibet ɔsecrat,

simplici, qñ nō repit lex, uide latissimè p pdictū d.Ias. in pdicta. l. illam, & adde glo. in c.tales, 23. dist. & c.cū sit, de æta. & qua. Sed ultra p ipm ibi relata, qđ de doctoribus an credatur. s. doctori uni ēt excelleti attestanti de cōsuetudinē, & probet cōsuetudinē, uide plenissimè per eundē d.Ias. qui tādē cōcludit, q nō. cùm cōsuetudo sit facti, in.l.de quibus, in pen. colū. ff.de legi. & idem est in his, q̄ sunt iuris, li non pbet dictū suū p authēticā scripturā, ut hr̄ in d.l. illam, & maxime pcederet cōclusio pdicta i cē, in qua aduocaret. nam tunc sunt aduocati cæci ſm philoso. & relicto sole consciencię quē hre debent, ut dicit Bal. in.l. hac leg. C.đ sen.ex peri. reci. & c. 1.de sen.& re iu.li.6.& solent dicere cliētulis suis, si hoc confitemini, perdetis cām, & nō dicūt si negabitis, pdetis aiam, ut dicit gl. prima magna circa finē in c.1.de cōfes. li.6. Et ideo glo. notabil. licet parua, in l.finali circa principiū, i uerbo, morant. C.mand. dicit, q, illi, q circa lites morētur oia mala, nouerūt, in aut.de exi.& itrodu.re.circa.prin. p quo ēt facit illud facetū dictū dñi Mathesi.in sing.96.ibi referētis, q cū esset qō inter quosdā, an asinus ueniret appellatione bestiæ pp.l.1.§.bestias.ff.de postu. Quidā iudex dict⁹ Mōton⁹, q inter scholares solet derideri, credidit cuidam famoso aduocato dicenti & attestāti asinū p bestia nō hri, & ad hoc p uictoria sua allegāti rubricā, q̄ nō reperit in terū na, s. C. de asinis p bestiis nō appellādis. dic tñ latius, ut ibi. hoc ptumpco volui referre ed ppositū, tñ nō ptermitto illud sin dictū, de quo Panor. in c.1.de postu. pl. & d.Ias. in.l.gñaliter ff.de in ius uoc. in fi. q si discipulus pbabiliter secutus opi. magistri sui i decisione alicui⁹ causæ, crederet, si malè sentenciaret, & deberet absolui à syndicatu, & ab expēsis, qđ no. An aūt sit credēdū Cardinalib. & summo pōtifici ēt de illis, q̄ uidit añ Papatū, cū nō sit mia nostra, sufficiat tibi recurrere ad ea, q̄ hēntur in c.cū à nobis. j.de testi. & c.sicut, de sen. exc. & quod dicit Lud. Ro. in sing.126. q interrogatus de hoc à Papa Eugenio, dū ipse esset auditor Rotæ post multā hæsitationē reperit duas gl. una est in c.ad apostolicæ, de re iu.lib.6. & alia in c.1.đ renū.e.li. & uide Corse.i apo.ad Abb.i d.c.cū à nobis. Cali. Arrad.

ZACHAR. Adde dū hic uoluit dicere, q iudex, q iudicat ſm opi. sui doctoris liberat à syndicatu, quāuis illa sit ɔ̄ cōem opin. Et dic, q istud est originale dictū Old. in.l.quæsitum. §.1.ff.de fun. instru. ut refert iste i c.1.col. o.ibi.6.uer. sed uide notabile dictū Old. & ibi posui in apo. ad ipsum post alios, in apo. in uersi. sui doctoris ē.de post. pl. qb. adde Fel. i c.1.co.fi.uer. 5.nota, q iudex. ī.de cōsti Bal. i l.filiū quē hēoiē. C.fa.erc.dec. đ quo ē bo.gl. l c.beatis.24.q.1.

ANT. FRA. Circa istū passum de cōsuetudine, qūo, & qualiter. sit pbande, primò dicas, q consuetudo est allegāda, ut in aut. gñaliter, & ibi p Bal. l.3.col. C.de epi. & cle. & p eundē i.l.uenia. C.de in ius uoc. & in.l.quicūq; C.de ser.fugi. & plenè p Alex. in.l. si adulteriū, in.§.idē Pollioni. ff.de adul. & in.l.de quib. i fi.de legi. Imò dixit Bal. i d.aut. gñaliter, l.2.col. q si cōsuetudo nō fuit allegata i libello, dēt deduci & allegari i pcessu, qđ ēt uoluit Alex. in.l. e.in.§. idē scribit. ff.de po. & ipsa cōsuetudo allegata dēt pbari ſm Bar. in d.l.de qb. i fi. ff.de leg. & Bal. in.l.1.l.1.col. C.quæ sit lon. consue. & idē uoluit Bar. i l.oēs populi, i.7.q.pri.i uer. circa ſm. ff.de iusti. & iur. nisi forsan cōsuetudo allegata eēt ualde gñalis, qa tunc sufficeret sola allegatio absq; alia pbōne ſm Bal. in.l.3.in.1.col. i uer. attende hic. C.de ser.fug. qđ ēt uoluit Alex. in d.l.de qb. circa fin. & ibi ēt dixit in.15.co. & seq. q cōsuetudo potest probari per unū testē, q sit ualde expertus. & qualiter cōsuetudo pbet p testes, uide per Ale. in consi.45. & in consi.172. in secūda parte cōsiliorū. ubi ēt ponit, an possit probari p testes singulares. De quo ēt per eum in l.admonendi. ff.de iureiur. in.16.col. post Bald. in d.l.de quibus. in 22.col. Et adde ēt, da consuetudine allegata, an sit uera, uel non, p't iudex se informare à notario suo ſm Bar. in.l. lege Iuli. in fi. ff. de testib.

Et tenc ēt menti q cōsuetudo pbatur per duos doctores referentes, ſm Bart. in repet. l.de quib. in.4.qōne, in.16.col. ff.de legib. Imò pt probari p unū famosum doctorē asserentē ita esse consuetudinē, ut notabiliter, uoluit Baldus. in.c.cum dilectus, 2.i col.i uer. sed nunquid pōt de consue. qđ etiā uoluit Pau.de Ca. in consi. suo.159. quod tamen intellige uerū, nisi consuetudo esset ɔ̄ ius cōe, qa tunc illā dēret plenè probari ſm Bal. q ita declarat, in.§.1.n.l. si te, 1. in antiqua lectura. ff. de pig. ubi dicit, q licet ēc gl. dicat eligd seruari đ cōsuetudinē, tñ dēt pbari illa cōsuetudo, si est ɔ̄ ius cōe. & ita ēt tenet ipse Bal. in.l. consentaneū, in.6.col.i.5. oppo. C.qūo & qñ iud. de quo ēt p Io. de Imo. in.l.1.i.§.nūtiatio, i.5.col.i uer. an aūt pp id, qđ dicit, ff.de no.ope. nun. & p Alex.de Imo. i.l.post dotē, in.24.col. ff.sol. mat. & hoc mō pnt cōcordari istę opi. q̄ uidētur adinuicē ɔtrariæ. Nec ob. qđ dicebat, q cōsuetudo, cū sit facti, nō sufficit illā pbare p dictū doctoris, qa rndet, q usus & mores, ex qb. postmodū descēdit cōsuetudo, bñ sunt facti. Sed ipsa cōsuetudo i esse pducta, & insurgēs ex usu & moribus est ius, prout optimè declarat Bar. i d.l.de qb. io.3.col. l uer. oppono, dr̄ hic seruari. ff.de legib. Et quantum ad id, quod hic dr̄ de prouerbijs, an & qñ possint allegari in decisionibus causarū, uide Io. Ant. in c.& si Iudæos C.de Iudæ. & no.doc. in c. quēadmodū, de iureiur. & doc. legistas in.l solēt. ff.de offi pcō. & in.l. si chorus ff de leg.3.& uide p Alex. in.l.1.13.col. ff.si cer. pet. Et ad illud, qđ ēt, hic dr̄, q iudex excusat in syndicatu, & ab expēsis, si habet sniam pceptoris sui p se, & iudicat ſm illā, ēt si malè iudicaret, Adde, q habēs opio. doctoris pro se, sp dr̄ hre iustā causam litigandi, ut euitet expēsas, p tex. in.l.q solidū, in.§.ēt. ff.de leg.2.& hoc qa doctor hēta iure authoritatē interpretādi leges, & iura, & eius opinio pp talē authoritatē dicitur esse probabilis, ut no in c.1.de postu. pl. & in.l.1.C.de pfesso. q in urbe Cōstātino. li.10. Ad quā materiā uide Spe. in ti.de pba.§.nūc uidēdū, circa prin. & uide gl. isti. de obl. quæ ex delic. nascū. in prin. & uide Io. An.i c.ut debitor, de app. ubi dixit, q si qua opinio facit p appellāte, licet succūbat i cā tñ excusatur ab expensis. p quo uide ordi. glo. in d.§.ēt. Tene tñ menti, q qñ circa idē sunt diuersę opi. humanior, & rōnabilior, & æquior sp est sequenda, uel cōsulēdus est superior hñs authoritatē. l.cōdēdæ, prout, est Papa, uel Imperator, put uoluit Host. i c.e.de cogna. spi. & Io. An. in.c.1.de cōsti. sup gl. ñ ē bene uerū, q opi. magistri est discipulis recitāda, & defendēda p text. in c.oēs, de maio. & obed. & habetur in c.cum beatissimus.24.q.1 & uide gl. in c.1.de deci.

a SEB. SAP. Paris rationis. An priuilegiū cōcessum extendatur ad alias personas, quā quib. est concessum, uide Bald. in.l.1. in princip. C.de leg. in.l.non tm.§.nō oia. ff. de excusa. tuto. Ang. in consi.261. incip. qñ dictum priuilegium. Cardi. in consi.132. incl. Puto, in fi. Pe.de Anch. in cō.209.lc. Prima facie. Decium in consi. 48. in princ.

b ZACHARI. Sex menses. Adde, an possit talis terminus prorogari, per Car. in cle. statuimus, de stat. mona. Gemi. in c. quoniam

cum

cũ vnica tãtũ ſit vniuerſalis eccleſia.7.q.1.ca.Nouatianus,
&.24.q.1.c.loqͣ,& ꝑ hoc ẽt facit, ꝙ habeĩ i ſimili i c.ſi ſo-
lũ,& c.ſeq.đ reg.iu.i 6. ubi iterdũ ꝓfeſſus certã religionẽ,ſi
ꝓfiteaĩ illã intra annũ,nõ obligaĩ illi religiõi i ſpecie,ſed
tm̃ obligaĩ in gñe,ut cõtingit in ꝓfitẽte religionẽ mẽdicã
tiũ intra annũ,ut ibi patet.Dic ergo hic,ꝙ licet fuerit cõſe-
cratus ad certã eccleſiã, & ſi valuerit cõſecratio illius eccle
ſiæ:valet tñ reſpectu eccłiæ vniuerſalis, & iõ ſm eũ & Hoſ.
poſſet iſte Ep̃s,ſi inuitareĩ ab alio Ep̃o expedire ea,q̃ sũt or
dinis;ꝙ intellige uerũ añ, quã fuiſſet ſuſpẽſus ab executiõe
28 põtificalis officii.†Not.ꝙ cõſenſus null⁹ ex ipſi⁹ pſeuerãtia
operari p̃t ĩterdũ quo ad facilitatẽ diſpẽſandi,licet nõ ope
reĩ quo ad validitatẽ electiõis,đ quo ſ. tit.1.c.auditis,& c.
bonę.In gl.1.ibi:*quam conſtituatur.* nã reqrĩ,ꝙ dñs tradat ĩ
peculiũ,vt cõſtituaĩ res peculiaris, & tñ ſolo aio reuocaĩ pe
29 culiũ.†In ea.gl.i ſi.Itẽ ẽ differẽtia ĩter corporalia ſm Hoſ.
ꝑ ea,q̃ habẽĩ i l.3.ff.pro ſo. qa ubi ſit ſocietas omniũ bono
rũ,trãſit dominiũ rerũ corporaliũ ſine traditiõe,ut ibi no.
Itẽ ex legato rei corporalis ſecuta aditiõe hęreditatis trãſ
ferĩ dominiũ.l.ſi tibi homo.§.cũ ſeruus.ff.đ leg.1.& tñ ex le
gato iuris ĩcorporalis , puta actiõis cõpetẽtis ꝯ debitorẽ ñ
trãſit ſine ceſſione l.ex legato.C.de le.ꝙ intellige reſpectu
directi iuris.nã vtilis actio trãſit bñ ſine ceſſiõe,vt ibi patet
In gl.in uer.*ſpiritualia*,i ſi. vel dic,qđ ꝯriũ loqĩ de interiori
deſtructione,q̃ ſit ꝑ petentẽ,hic aũt de exteriori,q̃ ſit depo
nẽdo ab ordine,& ſic à ſacramẽtis.In gl.in uer.*deſtruantur*,
Aduerte,qa gl.dicit verũ i ſe ꝑ l.quã alle.tñ ñ dixit de mẽ-
te huius tex.q ñ loqĩ de matrimonio carnali,vel de carna-
lib⁹,ſed de ſpũali,uel ſpũalib⁹.Et ſi dicas,iſtud,ꝙ dicit gl.fa-
cit ſanè ꝯ regulã hic poſitã,dum dicit,ꝙ carnalia facili⁹ cõ-
ſtruũtur:quã deſtruanĩ,Potes dicere, ꝙ fallit i caſu iſto,qñ
agereĩ de matrimonio corporali,ſeu carnali,& facit ꝙ dicã
30 i.gl.i uer.*fortius*.†In gl.in uerſ.*ſolus*,in ſi.Nec obſt.ꝙ habeĩ.
24.di.c.Ep̃s, ubi dicit,ꝙ Ep̃s nõ ſol⁹ ordinat,ſed cũ cõſilio
ſui capitul.facit,ꝙ habeĩ.j̃. de p̃bẽ.i c.cũ ſm:qa reſpõdeĩ,ꝙ
1 hoc uerbũ,ſol⁹,ñ excludit clericos ſuos,ª ſed alios Ep̃os,ſa
cit qđ habeĩ.15.q.7.c.ſi autẽ §.ſol⁹.Itẽ ꝙ hic dĩ,ꝙ Ep̃s ſol⁹
nõ p̃t auferre honorẽ,intelligo deponẽdo ab ordine ſacro.
15.q.7.c.Felix,&.c.ſi aũt,ſed poſſet ſuſpẽdere ab offõ,& ſu
ſpẽſionẽ reuocare,licet ꝯ depoſitũ ab ordine ñ poſſit diſpẽ
ſare.2.q.6.c.deo,& facit ꝙ habeĩ.j̃.de cleri.ñ reſi.c. ex tuæ.
Põt ẽt auferre honorẽ deponẽdo ab offõ,licet nõ poſſit de
ponere ab ordine.j̃.đ his,q̃ ſi.à p̃la.c.nouit.Itẽ ꝙ hic dĩ,qđ
Metropolitan⁹ cõſecrat Suffraganeos,intellige principaſr,
adiũctis tñ ſibi duob⁹ Ep̃is,vt habeĩ in c.nec Ep̃i.j̃.de tẽpo.
31 ordi.†In gl.i uer.*fortius*, ĩ ſi.dicit Hoſ.ꝙ ſol.gl.vĩ lr̃am uio
lare.iõ dĩ,ꝙ p̃t lr̃a ſuſtineri,inquãtũ dicit,ꝙ ſpũale mr̃imo-
niũ ẽ forti⁹,quã carnale,ex eo,ꝙ ſpũale matrimoniũ aduo
cat & trahit ad ſe cõiuges interueniẽte cõi cõſenſu ẽt poſt
carnalẽ copulã.j̃.de cõuer.cõiug.c.cõiugatus,vbi patet,ꝙ ꝯ
iunx ẽt poſt carnalẽ copulã religionẽ intrãdo p̃t trãſire ad
matrimoniũ ſpũale,ſed nõ ẽ ſic e ꝯ,qa ſi aliqs trãſiuit ad re
ligionẽ & ſic ꝯxit matrimoniũ ſpũale,ñ p̃t poſteà trãſire ad
matrimoniũ carnale,in cle. eos qui,de cõſangui.& affi.Itẽ
iterdũ diſſoluiĩ matrimoniũ carnale altero ſolo uolẽte ꝑ
cõtractũ matrimonii ſpũalis, ut ſi tranſeat ad religionẽ an
te copulã actualẽ.j̃.de cõuer.cõiuga.c.ex publico.Itẽ diſſol
uiĩ carnale matrimoniũ altero ſolo volẽte i caſu c.1.de eo,
q duxit in matri.quã pol.ꝑ adul.Itẽ in alio caſu,qñ uideli-
cet alter infideliũ uenit ad fidẽ alio nolẽte uenire. j̃.de di-
uortii.c.gaudem⁹.Sed matrimoniũ ſpũale ñ diſſoluiĩ ex uo
lũtate uni⁹ tantũ,imò nec ex volũtate,videlicet ingrediẽtis
religionẽ,& recipiẽtis.Itẽ ẽt cẽſeĩ matrimoniũ ſpũale for-
tius,qa forti⁹ operaĩ in cõſtruẽdo,& difficili⁹ in deſtruen-
do,quã faciat carnale:qa ſpũale ĩprimit characterẽ, ꝙ non
facit carnale;facit ꝙ no.in rub.j̃.de ſacra.nõ ite.& c.1.& ſic
fortiorẽ imprimit gratiã.Itẽ fortius ẽt copulat,qa nõ ſolũ
corpora,ſed ẽt animos,& nõ ſolũ duos,ſed plures,ut patet
ex his,q̃ habẽĩ hic in tex.& ſ.de cle.cũ ĩ
ter canonicos,&.12.q.1.c.p̃cipimus.Itẽ
carnale ſoluiĩ ꝑ mortẽ, ſđ ſpũale nõ,qa
remanet character ĩpreſſus in anima ẽt
poſt mortẽ,& ſic quo ad diſſolutionẽ vĩ
eſſe forti⁹ viculũ matrimonii ſpũalis, ſa
cit ꝙ habeĩ.40.di.c.añ oĩa. Et iõ ꝑꝑ p̃-
dicta ſm Hoſ. p̃t lr̃a ſtare hic ꝓpriè.Po
tes dicere,ut hic tangit d.An.qđ ſi q̃riĩ,
an carnale mr̃imoniũ quo ad ſe facilius
ꝯhaĩ,quã diſſoluaĩ, dicẽdũ ẽ ꝙ ſic,ut ẽt
uoluit gl.in uer.*deſtruantur*.Idẽ ẽ ẽt di-
cendũ de matrimonio ſpũali quo ad ſe:
qa facilius cõſtruiĩ, quã deſtruaĩ.Sed ſi
quæritur,an æqpareĩ ꝯctus matrimonii
carnalis ſpũali,p̃t dici, qđ facili⁹ ꝯhitur
matrimoniũ carnale,quã ſpũale:qa car-
nale cõiugiũ ꝯhiĩ ſolo cõſenſu,& in mo
mẽto p̃ficiĩ: ſed in ſpũali ꝯhendo multæ
ſolẽnitates reqrũtur, de qbus in c.quia
ꝑꝑ,& in c.in geneſi.ſ.ti.prox.Si aũt cõ-
parare uelis diſtractũ , uni⁹ ad diſtractũ
alteri⁹,tũc certo reſpectu ẽ forti⁹i diſſol
uẽdo carnale,quã ſpũale, qa carnale diſ
ſoluiĩ authoritate Dei,ſed ſpũale autho
ritate Papę. Sđ certè,ut dicit d.An.p̃nt
dici paria, quia ꝙ authoritate papę ſit, ª
authoritate Dei ſit.Sđ meli⁹dici p̃t, qđ
carnale poſt carnalẽ copulã ñ põt diſſol
ui i uita cõiugũ authoritate Papę,ſđ ſo
lũ ſoluiĩ ꝑ mortẽ.Sed ſpũale p̃t diſſolui
ĩ uita illud ꝯhẽtis authoritate Papę, ut
hic patet Certo tñ alio reſpectu p̃t dici,
ꝙ diſſoluiĩ difficilius ſpũale,qa durat ẽt
poſt mortẽ ꝑꝑ characteris ĩpreſſionẽ,ꝙ
nõ cõtingit in carnali, vt ſuperius dixi.
Itẽ ex eo,qa ꝑ cõtractũ matrimonii car
nalis nõ diſſoluiĩ ſpũale, ſđ e ꝯ ſic ĩ mul
tis caſib⁹,de qb⁹ dixi.ſ.Et ex p̃dictis vĩ,
ꝙ matrimoniũ ſpũale nedũ ſit digni⁹,ſđ
ẽt forti⁹,ſed aduerte,qa lr̃a hic dicit,qđ
matrimoniũ ſpũale ſit forti⁹,quã carna-
le. Et argumẽtaĩ hoc mõ à minori,quia
cũ carnalia facilius ſm regulã ſeu rĩr de
ſtruãĩ,quã cõſtruãtur, & diſſolutio mr̃i
monii carnalis ſit reſeruata Deo,& cõſe
quẽter Papæ eius vicario ꝑ authoritatẽ
illã,quos Deus cõiunxit &c. multo for
tius debet,intelligi reſeruata diſſolutio
matrimonii ſpiritualis Deo,& ſic Papę
eius uicario , attenta regula prędicta,
quia , regulariter facilius , diſſoluuntur
corporalia,quam ſpiritualia,& diffici-
lius diſſoluuntur ſpiritualia,quam car-
nalia.Non obſt. ſi dicatur,quod carnale
matrimonium non , ſequitur naturam,
& regulam corporalium rerum, quia ip
ſum matrimonium carnale facilius con
trahitur,quam diſſoluitur,ut patet in l.
cõſenſu.C.de repudi.& no. gl.hic i uer.
deſtruãtur, ꝑ hoc nõ ſequitur,qđ ñ ꝓce
cedat argumentatio prędicta, de qua ẽt
in litera , quia licet , ipſum matrimo-
nium carnale ,exorbitet a regula alio-
rum corporalium : tamen , ex quo eſt
res corporalis , & eius diſſolutio reſer-
uatur Romano Pontifici , potius debet
reſeruari diſſolutio mr̃imonii, ſpiritua-

c.diſ. & Spe.in ti. de dila. qui i pri. uer.ſunt & aliæ,& Berthe. de Fir. in trac. de Ep̃o.l.3.i ul.parte, & quali ter petatur,uide ꝑ Spe. in ti.de elec. §.1.uerſ.ſacris. ZACHAR.

Clericos ſuos. Adde ꝑ hoc texe. expreſſum in c.2. & ibi Archidi. & doct. de accu.lib. 6. ubi exponitur, ſolus Ep̃s , id eſt Epiſcop⁹ cũ capi tulo.no. Bal.in l. 1.in.1.oppo.C.de contrata. no.in ſi per glo. in c.2.in gl.in uer.canoni- ci, de offic. ordi. lib. 6. ubi expo- nit,canonici,1.ca pitulum & cano- nici.

SEB. SAPIA.
a Hāc conclusionē. Vide Ang. in consi.57 3.inc. Ex themate, col.pe. ver. nunc uenio. ubi dicit, q̄ concordāt testes quorū aliq; dīt ante publicationē, & aliq; post publicatione, ut intelligamus ante publicationē finitā, & post publicationē inchoatā. unde ēt omnino Are.ī d.c.cū tu, de testi. & in. d. l. q; ante calēdas.ff.de uer. obli.

SEB. SAP.
b Drian. Vide per d.Ias.in.l.fi.ff.de consti.princ. Fel. & Mod.in rub. ē. de rescrip.

SEBA. SAPI.
c Regulæ. Vide gl.in c.2.de coniu.lepro.quæ uult q̄ in dubio standum sit regulæ,& not.Abb.in.l. ſalubriter, de usu. unde,qui habet regulā p se habet intentionem fundatā,ita,q̄ allegāti contrarium incumbat onus pbandi,ut no. Bar. in.l.2 ff.si quis i ius uo. obtē.l. quo ties,ff si quis cau. & de Curtii senio rebus in consi. 10. in fi.& in consi.se q̄.4.col.1.

lis,qđ non exorbitat,imò sequitur naturam spūaliū,quæ facilius contrahuntur,
& difficilius etiā soluūtur rīr,quā dissoluantur corporalia. Nam fortius debet
operari actus,q procedit ſm sui naturā,
& ſm ius cōe,quā actus, qui operat̄ ꝯ naturā, & sic de iure speciali exorbitando
à iure cōi, cum facilius tolli debeat ius
speciale,quā ius cōe,ut.§.qa uero simile
in auē.de non alie.col.2.& le.ius militis
§.militia missus.ff.de tes.mili.& no.glo.
in cle.cām,de ele facit ēt, quod hr̄ in c.
32 1.ī.de ord.ab epi.qui renun.episco. †In
glo.in uer.*diuina*, in fine. & pro hoc facit,quod no.gl.in c.non est. ī. de uoto.
ubi no.q̄ si Papa dispensat ꝯ uotū sine iusta causa, nō est quis tutus quo ad Deū,
facit ēt qđ dicetur super c.cū inter.ī.ti.
2.& quod ibi per Inn.In gl.in uer.*uicarium*.vbi dr̄,ēt uicari⁹ Christi sup.ad ea,
33 quę cōcedūtur Epis. †In gl.in uer.*confirmatus*,in fi.sed certē post cōfirmationem
ante consecrationē posset per exceptionē repelli,ut patet in c.super his, alle.in
gl.unde Host.dicebat,q̄ ēt ante cōfirmationem nō poterat elect⁹ cedere iuri suo
sine authoritate sui supioris, sed ut hic
patet,glo.ista tenet ꝯriū,&.ī.glo.in uer.
post,& hæc opi.vr̄ uerior p istū text. à ꝯrio sensu,& ista opi.cōiter tenet̄, de quo c
34 per glo.in c.si electio,de ele.in 6. †In gl.
in uer. *nil addit*, quasi uelit gl. q̄ quo ad
substantiā,& uinculū matrimonii consecratio nil addit,sed quo ad cōsummationē bene p̄t dici addere, qa dr̄ cōsummari in ipsa cōsecratione,& per illā acquiris ptātē exercendi ea quæ sunt ordinis
epalis,facit,qđ dicet̄ in d.c.licet,in.gl.1.
ī.eo.In gl.in versi.*similitudinem*,in fi.Sol
ue,q̄ ibi nō erat oimoda similitudo, ut i
cis patet.hic secus,& de materia.ē. de cō
stit.c.translato,de præbē. c.non pōt, ad
35 fi.per.Io.An.libro.6.†In gl.versi.*sex menses*,in fi.quō saluat̄ litera illa? potes dicere,q̄ dupl̄r p̄t saluari.Priò,ut intelligat̄ hic p⁹ sex mēses.s.
ichoatos.& qđ dr̄ i canone,de quo hic fit mētio ē.i c. 1.di.
ad.fi.itelligat̄ đ quiq; mēsib⁹ cōpletis, facit qđ not. in fili
in.c.lfas,de tēp.ord.&.l.qui ante cal..de uerb.obli.&.l 2.
a §.fi.ff.si cer.pe.Et sic no.hāc cōclusionē[a] p cōcordandis testib.quorū un⁹ dicit aliquē fuisse p quiq; mēses,alter p sex
mēses,ut prim⁹ intelligat̄ sensisse de quinq; cōpletis, alter
de sex inchoatis,de quo p Bar.ī.d.l.2.§.fi. & facit ēt id, qđ
cōsueuit dici ī.c.cū tu.ī.đ testi.& qđ ēt plene no.in.l. inter
stipulantē,§.1.ff.đ uer.obl.Et ad pdicta facit, & ēt p̄t addu
ci ſm Io.An.qa dicim⁹ Chrm fuisse passū,dū cēt 32.anno.
& sex mēsiū,& sic trigintaduo annorū cū dimidio,& tn̄ sex
mēses à tpe natiuitatis Chri,quæ est de mēse Decēbris,nō
currebant usq; ad tp̄s passiōis cōpletę,qa fuit de mēse Martii,& sic erant sex mēses cœpti,sed nō cōpleti. uel p̄t dici secūdò,q̄ hic tex.uoluit approbare opi.Bul. q uoluit dicere
morā posse purgari.ī. mēsē post dictos sex mēses,facit qđ
no.ē.ti.1.c.cū i cūctis,p Io.An.i ver cū uerò. In gl.in uersi.
inutilem,ibi:*scindite*,melius dixisset uer. *Item a mortuo*,q uer.
ē sub.§.hoc idē.& facit ēt,quòd hr̄ i.l.Paul⁹.ff.đ uer. si.& l.
36 elegāter.§.q reprobos ff.đ pig.act.†In gl.in uer.*inuenitur*,
b ibi:*secus in beneficiys*.No.dil̄gēter gl.q i hoc uer:iūcto,qđ di
cit uer.*& in priuilegiys*,vr̄ facere dria[b] inter priuilegiū,& bn̄
ficiū.priuilegiū est stricti iuris : secus in beneficio ; & bene

dicit glo. stricto sumpto vocabulo. quia priuilegium dicit̄
quasi priuans legem.3.dist.c.priuilegia.Et sic est contra ius
commune ; & ideò latius interpretatur beneficium , quàm
priuilegium.facit quod dicitur in fi. c.fi.ī.eodem , & quod
ibi nota.per Ioan.And.& in.c.olim tibi, de ver.signi. facit
etiā quod notatur per legistas i.l.beneficium.ff.de cōstitu.
princip.In ea.gl.ibi *arg.contra*,Intellige tex.nō ad proxime
37 dicta:quia cū illo cōcordat id,quod sequitur.† In ea.glo.in
fi.Intellige,nisi quis veniret contra præceptum superioris:
vel nisi quis faceret alii,quod sibi fieri non vellet.nam talia
etiam non erant licita secundū primæuum ius. naturale.1.
dist.in pri.Aduerte,quia potes aliter cōcludere ī materia,
quā dixit.gl.nā id,de quo quæritur,est de materia regulariter in suo genere permissa, & sic sumus in his , quæ sunt de
genere permissorum; & tunc procedit i tali materia,q̄ omne illud,qđ nō reperit̄ prohibitū, intelligat̄ esse cōcessum,
ex quo sumus in materia regulari & in suo genere pmissa;
facit qđ habet̄ in. l.1.ff. de.te.vbi regulariter qlibet potest
esse testis,nisi reperiat̄ prohibitus. & similiter quilibet pōt
pcurator esse,nisi reperiatur prohibitus.l.mutus.§.1.ff.de
procur.& similiter pōt quis contrahere matrimonium,nisi
reperiatur prohibitus.facit quod habetur.ī.de spon.c.cum
apud.vñ in prędictis dicimus; q̄ edictū est permissoriū rīr,
& in suo genere.& est prohibitorium certarum personarū,
vel certorū casuū.facit quod no.ī.d.c.cū apud,& in.d.l.mutus.§.1. Si autē sumus in materia , quæ regulariter in suo
genere est prohibita,& sic est đ genere prohibitorū & tunc
pcedit,quia omnia intelligunt̄ prohibita,q̄ non reperiūtur
permissa;& ita intelligatur iste tex.Nam alio nō apparēte
recurrēdū ē ad regulā,& stādū est regulæ,[c]l.oīs diffinitio,
cū ibi no.ff đ.regu.iur.& facit quod no.đ regul.iur.i.rubr.
lib. 6. Et ideò , si sumus in materia regulariter prohibita,
debet præsumi prohibitum,nisi appareat permissum Nam
regularia sunt secūdū naturam ipsius regulæ. ideo facilius
psumitur aliquid esse poti⁹ sub regula , q̄ pcedit ſm cōia
accidētia,quā sub specialitate,quæ ex accidēti & singulariter contingit contra naturā regulæ. facit quod habetur i.l.
nā ad ea.ff.de legi. Si autem quæratur,quomodo cognosceretur,an materia sit i suo genere phibita , vel pmissa, dic
quòd hoc poterit colligi ex eo , quod tetigit gl.circa finē.
† Quærit̄, si cōstitutio, seu lex loquit̄ permissiue,psumitur
38 & dicitur materia permissa. si autem loquitur negatiuè,
dicit̄ materia prohibita, vt patet ex iurib⁹ hic alleg. circa
fi.glo.Si autem esset casus,in quo non bene appareret,an i
tali materia lex loquatur permissiuè,aut prohibitiuè , tūc
recurrēdum esset ad ius primęuū naturale:quia itelligeret̄
esse permissū,nisi veniret contra prohibitionē superioris,
vel nisi quis vellet alteri facere id, quod sibi fieri nollet. Et
prosequitur hic Ioan.And.de multiplici lege, videlicet de
lege naturę,& de lege iuris gentiū,& đ lege Mosaica,& de
lege ciuili,& de lege canonica,& sic de quinq; legib⁹,de qb⁹
etiam tetigit i.c.1.de sum.trin.& fide catho.Et tangit , quæ
sint licita , & quæ prohibita intelliguntur per ipsas leges.
non est opus instare:quia p ea q̄ dicit,nō habes perfectam:
doctrinā : sed melior doctrina habet̄ ex his,q̄ dixi superi⁹;
ad materiā.1.q.5.consuluisti,&.l. necnon §.quod eis.ff.ex
quib.cau.ma.In gl.in ver.*tanquam*,in fi.& de materia habet̄
in.d.c.homo Cristianus,&.ī.de iureiur.c.cū quidam.In gl.
penul.i fi. Sole quòd ibi voluntas nō fuit contraria potestati: quia poterat mutare ī adiiciendo conditionē institutioni;& præsumitur mutasse, ex quo nō adiecit,licet à princi.
dixisset,talis hæres esto secundū conditiones infrascriptas.
vnde licet postea non adiciat conditionē, erit hæres:quia
præsumit̄ ipsū mutasse voluntatē ī adiiciendo cōditionē,
ex quo nō adiecit.In gl.pen.ibi:*durans in suo sensu*,pōt exponi,q̄ dicāt̄ durare:qa nō imutauerit volūtatē.& sic erit sensus,q̄ si durēt i eodē cōsensu ex eo:qa nō mutauerūt,haberet locū , quod hic dicit̄.pōt ēt intelligi ſm Host. si ad huc

durent

durẽt ĩ suo cõsensu,i.si de nouo cõsentiãt ĩ eo, qđ prius cõ
senserũt, & ſm istos intellectus loqͭ de cõsensu canonico
rũ.Posset ẽt ĩtelligi de cõsensu ipsius electi, ut sit sensus, ꝙ
si ipse elect⁹ pseueret ĩ priori cõsensu:qa vellet esse Ande
gauensis.tũc pcedit id,ꝙ dr̃ hic,vt seqͭ in gl. & dicit Hos.ꝙ
iste vltim⁹ intellectus vr̃ magis de mẽte lr̃æ: qa vult facere
grãm principalr̃ ipsi Epõ,& nõ canonicis. Vltiò posses di-
cere,quare illi archiepi magis fuerũt puniti,quã in c.t.po-
tes dicere,qđ hi pl⁹ deliquerũt, quã illi:hic nedũ fuit cõfir
matio,& trãslatio,sed cõsecratio. Præterea,hi fuerũt plu-
res,& sic poterãt maturius cõsiderare facit.j.de offi.dele.c.
prudẽtiã.Itẽ aduerte, qa circa ĩtellectũ tex.dũ dicit: *priore
consensu perdurante*. põt dici,ꝙ cũ simplr̃ loquaꝛ, ĩtelligiꝛ in
distinctè,& sic copulatiuè de cõsensu eligẽtiũ,& ẽt ipsi⁹ ele
cti,cũ ẽt vtriusq; cõsensus reqraꝛ ad pficiẽdũ matrimoniũ
39 spũale,s.de elect.c.cũ inter canonicos.†Itẽ adde,ꝙ mr̃imo
niũ spũale ɔ̃hiꝛ p cõsẽsum eligẽtiũ, & electi ẽt añ cõfirma
tionẽ,& hoc uoluit litera in uer. *sicut autem*, dũ dicit,*maxi*
a *me*,[a] *cum confirmatus fuerit*,& sic posuit dictionẽ replicatiuã, b
q̇ replicat idẽ esse, ẽt si nõ fuerit cõfirmatus quo ad ɔ̃hen-
dũ matrimoniũ spũale,facit qđ no.j.de fil.psby. c.ad abolẽ
dã.añ tñ cõfirmationẽ nõ dr̃ esse ratũ seu indissolubile:sed
dr̃ indissolubile post cõfirmationẽ,vt patet.j eo.ĩ c.si.& ex
eo,qđ dixi s. ĩ uer.cõfirmat⁹,sup ver.post, ubi patet,ꝙ de-
mũ post cõfirmationem nõ potest dissolui sine licentia pa
pæ,facit quod no.gl.de elect.c.si electio,li.6.&c.

SVMMARIVM.

1 *Licita est argumentatio de spirituali matrimonio ad carnale.*
2 *Reseruata Deo, sunt reseruata papæ.*
3 *In ponderanda dispositione, an sit realis, uel personalis, magis attenditur subiecta materia quam expressio uerborum.*
4 *Factum a papa, censetur factum a Deo.*
5 *Translatio & qualibet eius dispensatio, debet habere in se utilitatem & necessitatem.*
6 *Factum, quod Episcopus sit transmissus ad aliam ecclesiam, non potest esse non notorium.*
7 *In notorijs an possit ferri sententia parte non citata?*
8 *Allegatus alteri ecclesiæ matrimonialiter, non potest licite eligi, sed debet postulari, & eligentes sunt priuandi, seu suspendendi potestate eligendi.*
9 *Non est recedendum ab antiquitate, nisi ostendatur error expressus, & nisi muniatur, uel reformetur ex se, & antiquitas tribuit titulum.*
10 *Papa incidens in hæresim potest corrigi, alias non, & tunc potest deponi per concilium generale.*
11 *Circumstantiæ notorij licet non sint notoria, non impediunt effectum notorij.*
12 *Episcopus dimittens primam ecclesiam sine licentia, & transiens ad aliam sine licentia utraque ecclesia priuatur. n.*
13 *Transiens ad secundam, an sit priuatus ipso iure?*
14 *Per sententiam latam contra aliquem non statim perditur dominium rei.*
15 *Allegatus alteri ecclesiæ, ab alia postulatus concorditer, non potest administrare etiam in ecclesia ultramontana.*

C A P. III.

QVantò Episcopus, q ppria authoritate de
sua ecclesia se transfert ad aliã,care-
bit utraq;. h.d.primò narrat factũ. Secũdò aggra
uat.Tertiò punit.Secunda,ibi:*non attendens* Ter
tia,ibi,*ne autem*.Casus lit.Eps Hildesemen.ã sede apoll.in-
dulgẽtiã obtinuit sub hac forma si ad maiorẽ dignitatẽ for
san vocaretur,cã sibi liceret assumere,dummodò nihil ei obsi 9
steret de canonicis ĩstitutis. ipse verò de hac ĩdulgẽtia cõfi
sus uocatus ad herbipoles.eccl.ad eã ppria temeritate trã
siuit nõ attẽdẽs,qđ ĩ euãgelio dr̃,quos Deus cõiũxit,homo
nõ separet; & potestatẽ transferẽdi põtifices ita sibi dñs re
seruauit,ꝙ soli beato Petro vicario suo & successorib⁹ suis
suo priuilegio pbuit,& cõcessit, nõ homo sed de⁹ separet,
quos Roman⁹ põtifex,q vices Dei gerit ĩ terris, authorita
te diuina dissoluit.Ne ergo facti puersitas trãseat psumpto
rib⁹ in exẽplũ,qđ nõ põt nõ esse notoriũ,pcipit illi Epõ,vt
administrationẽ illi⁹ ecclesiæ penit⁹ derelinquat,sed qa ca
nonici prorsus illicitè uota sua cõtulerũt in ipm.ut ĩ eo pu
niant. ĩ quo peccauerũt,ipsos eligẽdi ptãte hac vice suspen

sos denũtiat,qa verò Hildesemen.eccle
siã improbe dereliqt, pcepit ei Papa,ne
ad ipsam vlteri⁹ reuertaꝛ,& careat pro-
pria,vt nec illis psideat,quos p superbiã
spreuit,nec illis,quos p auaritiã cõcupi
uit.B.In tex.ibi:*in euangelio. Mat.19*.Ra
tio nõ supflue repetiꝛ hic, & ĩ c.sequen
1 ti.j.c.primo.†No.ꝙ licita vr̃ argumẽ-
tatio de spũali matrimonio ad carnale,
2 de quo p Io.An.ĩ c.tuæ.j.de spõ.† No.
qđ reseruata deo, vñr reseruata papæ
3 eius uicario.†No.ꝙ cõcessũ sub noie p
prio in ma,q̇ ẽ talis nãæ, ut trãsire de-
beat ad successorẽ, itelligiꝛ potius con
cessũ dignitati,quã psonæ.Et ex hoc ẽt
no.qđ ĩ põderãda dispositione, an cen-
senda sit psonalis,uel realis,magis attẽ
di debet na mãæ, quã uerborũ expres- a
sio[b] facit qđ dictũ ẽ in c.i.s.eo.& qđ no.
p Bar.ĩ l.pe.ff.đ ser.le.&.l.si cõis seru⁹,
ff.de stipu.seruo. &. l. post mortẽ.ff.qñ
ex fa.tu.facit,qđ no.j.de isti.c.cũ uenis-
sent.No.argm̃ p antiqtate uenerandã,
ad idẽ qđ habeꝛ ĩ l.semp.ff.de iure im-
4 mu.†No.ꝙ factũ ã pp & ã uicario Chri
sti,cẽseꝛ factũ ã deo, cui⁹ locũ pp tenet
5 ĩ terris.†Not.ꝙ trãslatio, & q̇libet eius
dispẽsatio dẽnt habere ĩ se utilitatem,
uel necessitatẽ,alias nõ est dispensatio,
ut cõsueuit dici in c. de multa.ĩ. de præ
bẽ.facit qđ no.t.q.7.c.reqsitis.§.nisi ri
6 gor.†No. ꝙ Epi trãsmissi ad alteram ec
clesiã factũ nõ põt esse ñ notoriũ,& hoc
iõ,qa talis trãsitus cõsueuit fieri multi-
tudine populi cõcurrẽte, vt docet expe
riẽtia.Et ex hoc no. ꝙ factũ act⁹ trãseũ
c tis transire põt in notoriũ,[c] licet Ia.Bu.
aliter dicat ĩ aut.q semel.C. quomodo
& qñ iudex. posset tñ dici,ꝙ hic hẽbat
cãm manẽtẽ,inquãtũ pseuerabat ĩ ipso
trãsitu,seu ĩ eccl'a,ad q̃ trãsiuerat.†No. b
7 d ꝙ ĩ notoriis[d] vr̃ posse ferri snĩa parte ñ
e citata,[e] qđ itellige ſm no.ĩ c.cũ sit roma
na ad si.j.de appe.ad si.j.de iureiu.c.ad c
nostrã,el.3.& p Io. And.j.de uer.sig.c.
8 ex parte.†No.ſm vnũ intellectũ,ꝙ alli
gat⁹ alteri ecclesiæ matrimonialr̃,ñ põt d
licitè eligi, sed dẽt postulari, ut plenè
legi.& no.s. de postu.præ.c.si.No.ꝙ eli
gẽtes sunt priuãdi, seu suspẽdẽdi ptãte
eligẽdi.No.illud uerbũ vulgatũ, ꝙ quis
puniri dẽt ĩ eo, ĩ quo peccauit,facit qđ
habetur.j.de tẽpo.ord.c.lr̃as.No.qđ di
ctũ ẽ in sum.& no.rõnẽ,q̇ poniꝛ hic cir-
ca si.Ex qua no.superbiã,& auaritiã re-
probatã. † In gl.ĩ uer.*antiquitas*,in si.Ex
antiqtate dicim⁹ ẽt tribui titulum.j.de
uerb.signi.c.sup qbusdã,&.l.hoc iure.§.
ductus aquæ.ff.de aqua quo.& æsti.& c.
1.de pscri.in. 6. sed ɔ̃ antiqtatẽ facit,ꝙ
habeꝛ in l.2.§.post hos.ff.de reg.iu.ubi
libri Tuberonis parũ fuerũt approbati,
qa antiquo sermone fuit usus,facit etiã e
quod habetur in l.t.§. si usufr. ff.ad le-
gem Falci.ubi Aristo a ueterum opt.re
cessit.Potes dicere, quod hic tangit Io.
An. ꝙ non est recedendum ab antiqui-
tate,nisi ostendatur error euidẽs, facit

ANT. FRAN.
a Maximè. Adde, ꝙ dictio,maximè, aliqñ ẽ dictio im plicatiua,vt in.l.q status.ff. de re mili.& significat idẽ titatem in casu cõ trario. l. qđ si mi nor, in, §.restitu tio,& ibi per glo. ff.de mino.qñq; ẽt ponitur p rõni ut in c. si qs Eps dã natus. 11.q.3.& ui de gl. in l.1.i uer. maximè.C.de oo. uo co. cõpo.aliqñ ẽt ponitur p ual de, & no.io l.1.in gl.pe.ff.solu.mat. & de natura huius dictionis habetur p Bar.melius, quã alibi,in extrauag. ad reprimẽ. ĩ uer. maxime,& not.in c.auditis, de elec. ubi ẽt dictũ fuit.
b Verborũ expræssio. Adde Fede.cõ si. 176.
c In notorium Adde Fran.Aret. con si.165.
SEB. SAPIA.
d In notorijs. hoc tenet Bal. in l.exe cutorẽ, in antepe. colũ.C. de exe.rei iud.gl.Bal.& Sali. i l.addictos. C.de appel.Bal. in l.ra ptores.C. de ep.& cle.& i l.addictos C.de epi. audi.Ab ba.io c.1.J.de cau sa poss. & pprie. col.2. faciũt no.p Bar.in l.absentem, lo si. ff. de pœnie, & tex.io c. consul uit,& c.proposuit Infra de appel.
e Non citata.Adde late Fran.Are.cõs. 165. proxi. allega.
ZACHAR.
Adde Bald. in ad di. ad Spec.in tit. de no.cri.uersi.in

qđ habet̃ decimanona distinctione, cap.
ita, uel nisi ex cã mutet̃, vel reformet̃ ꝑ
se, qđ habet̃ suprà de cõsue. c. cũ cõsuetu-
dinis, &. l. vnica. C. de vsu cap. transfor.
In gl. in uerb. *uicem Dei*, ibi: *pro ratione uo*
luntas. Supple ĩ his, q̃ sunt iuris diuini, ꝑ
ea q̃ habet̃ in cap. nõ ẽ. ꝫ. de voto, &. s̃. de
10 cõsue. c. fi. † In gl. ibi: *cur ita facis?* nam ne
mo põt corrigere Papã nisi incideret in
a hæresim. [a] † Nã tũc põt deponi ꝑ conci
11 liũ gñale. 40. di. cap. si Papa. In gl. in uer
sic. *notorium*, ĩ fine. Aduerte tamẽ, ꝙ suf
ficit notoriũ eẽ factũ, cũ licẽtia, & actio
seu ꝯfessio se hẽant ꝑ accidẽs, ĩ qua gra
uabat̃ onere ꝓbãdi, vt patet ĩ c. hic alle-
ga. tales ẽt circũstãtiæ hẽnt se ex accidẽ
ti, vñ nõ ĩpediũt effectũ notorii, ut no-
1 tabiĺr voluit Inn. in cap. tua. ꝫ. de coha.
cler. & mulie. Pro hoc facit ẽt iste text.
cũ gl. & sic ẽt vř, ꝙ nõ impediatur pro
cessus facti notorii, licet allegẽt aliquæ
circũstãtiæ, quę si sunt notorię, qđ tene
mẽti. In gl. in uer. *illicitè*, postulãdo Hil
desemẽ. Eꝑm sed fecerũt illicitè recipiẽ
do sine licẽtia Papæ. & fm hoc nõ elege
rũt, sed postulauerũt possẽt ẽt intelligi,
prout sonat lřa, ꝙ illicitè fecerũt eligẽ
do: qa alligatus alteri ecclesiæ non dẽt
eligi, sed postulari. s̃. de postu. pla. c. fin.
In gl. in uer. *suspendimus*, in fi. & plus vř,
ꝙ deberet exponi, i. priuatos denũtia-
mus, ꝑ ea q̃ habent̃ ĩ dicto c. bonæ, cl. pri
mo. Sed potes dicere, ꝙ pñt dici suspen
12 si. † Extra gl. dicit Io. An. post Inn. quòd
pœna, de qua hic ad fi. videlicet vt priue
tur prima ecclesiã, & ẽt secũda, ꝓcedit,
qñ dimisit primã sine licẽtia, & simiĺr
trãsiuit ad aliã sine licẽtia. nã alias pri-
uãdus eẽt solũ illa, ĩ qua licẽtiã nõ ob-
tinuit, ne pęna plꝰ extẽdat̃, quã delictũ,
argumẽto eorũ, q̃ habetur in c. cũ fuit, in
13 fra de his, q̃ fiũt à maiori parte c. † Tan-
git ẽt hic Io. An. an trãsiẽs ad secũdã ec
clesiã absq; licentia fit priuatus ipso iu-
re? dicit ꝙ nõ: sed priuãdus ẽ ꝑ sñiam,
& iõ remanet Eps prioris ecc. & priores
clerici adhuc ei obedire tenent̃ añ, quã
priuet̃ ꝑ sñiam. Facit qđ habet̃. 8. q. 4. c.
nonne. Idẽ dicit, ubi renũtiatio fit, q̃ nõ
tenet ꝫ. de renũtiat qđ ĩ dubiis, & ꝑ hoc
patet, ꝙ nõ ꝑdit ecclesiã ex solo transi
tu, sed ex sũꝑioris ratihabitione. Et hoc
ꝓt ꝓcedere in Eꝑatibus, qbus nõ põt re
nũtiari absq; licẽtia papæ, ẽt religionis
fauore: sed in beneficiis curatis hodie
seruari debet, quod habetur in c. de mul
ta. ꝫ. de ꝓben. & c. cũ qui, de præben. li. 6.
14 Dicit ẽt hic Io. An. † ꝙ ꝑ sñiam latã ꝯ
aliquem, nõ statim perditur dominium
rei per id, quod habetur institu. de offi-
cio iudicis. §. finali, licet circa iura sen-
tentia statim suum consequatur effe-
ctum. l. in seruorum. §. fina. & l. quod ad
statum, de pœni. & l. furti, in principio,
cum ibi not. ff. de his qui not. infa. & l.
nemo potest. ff. de fur. & de hac mate-
ria tangit Ioannes Andræ. post Inno-
cen. in c. cum nostris infra de concessio.

15 præben. † Vltimò hic dicit Io. And. post Boa. quòd cum alli
gatus alteri ecclesiæ non possit ad aliam assumi, nisi per po
stulationem, quòd non poterit administrare etiam in ec-
clesia ultramontana, etiam si fuerit concorditer postula-
tus. Nec obstat sententia doct. in c. nihil supra de elect. quia
illa, loquitur in electione, non autem in postulatione,
quod tene menti pro limitatione, & declaratione dictæ de
cre. &c.

SVMMARIVM.

1 *Licitum est arguere de matrimonio carnali ad spirituale.*
2 *Quos Deus coniunxit, homo non separet.*
3 *Matrimonium spirituale contrahitur inter electum, & ecclesiam mediantibus eligentibus.*
4 *Matrimonium spirituale potest diuidi in tres partes.*
5 *Episcopus solꝰ debet deferre annulum: inferiores prælati nõ nisi ex priuilegio. 2.*
6 *Abbas exemptus non potest transire nisi cum licentia Papæ: si non est exemptus, potest cum licentia sui superioris.*
7 *Indulgentia contra ius strictè intelligenda est, sed latè interpretatur contra concedentem dignitatem.*
8 *Permisso transitu ad maiorem dignitatem, non est permissus ad minorem.*
9 *De effectu illorum verborum, dum tamen.*
10 *Matrimonium spirituale habet partes quatuor in se.*
11 *Matrimonium carnale per copulam, & spirituale per consecrationem recipiunt consumationem.*
12 *Quod maius est, aliquo respectu potest esse minus.*
13 *Ecclesia parochialis potest conferri in titulum non sacerdoti, sed non in commendam.*
14 *Quomodo facilius dispensatur in maiori dignitate quàm in minori.*
15 *Postulatus vigore indulgentiæ, de qua in textu, potest assentire postulationi, cui non poterat: alias poterit petere coram proximo superiore, & approbata postulatione sine licentia papæ potest transire ad aliam ecclesiam.*
16 *Episcopatus licet aliqui habeant maiores reditus, sunt tamen paris dignitatis.*
17 *Examinatio, de qua fit mentio ĩ litera, fit extra iudiciũ sine citatione aliquaꝫ.*
18 *Episcopus, cui data fuit indulgentia transeundi de una ecclesia ad aliam: debet postulari, non eligi.*
19 *Indulgentia ad tollendum impedimentum fauorabile, strictè intelligitur: secus ad tollendum impedimentum odiosum.*
20 *Per pactum tollitur ipso iure actio odiosa, sed fauorabilis per exceptionem.*
21 *Illegitimus habetur pro legitimo in eo, quod est dispensatum, in aliis remanet illegitimus.*
22 *An priuilegium & beneficium extendantur?*
23 *Quot modis dicatur beneficium ambitiosum.*

C A P. IIII.

Licet. Solus Papa transfert Episcopos, & indul
gentia eius super tali translatione con-
cessa ad literam est seruanda, & strictissimè intel-
ligenda. h. d. Et primò ponit dictum. Secundò re-
citat factum. Tertiò respondet cuidam obiectioni. Secun-
da, ibi: *hoc autem*. Tertia, ibi: *nec illa*. Casus lit. Sicut uincu-
lum matrimonii, quod est inter virum & uxo. homo dissol
uere nequit, de quo dicitur in euangelio: quos Deus con-
iunxit, homo non separet: sic uinculum illius, quod est in-
ter ipsum & ecclesiam, sine illius authoritate dissolui non
debet, quia est uicarius Iesu Christi. hoc non considerauit
Hyldesemẽ. Episcopus, qui propria authoritate ad Hyper-
bolem, ecclesiam transiuit, & illa indulgentia, quam super
hoc se habere proponit, non excusat præsumptionem ip-
sius, in qua dicitur quòd si ad maiorem dignitatem vocare
tur, eam liceret sibi assumere, dummodò nihil obstaret de
canonicis institutis. Et licet videretur aliquibus, quòd si
ad maiorem dignitatem nocaretur, liceret sibi assumere &
parem: tamen sibi hoc non licet, cum in maiori dignita-
te propter maiorem utilitatem facilius soleat dispensari.
Præterea postulatio, sicut electio, examinari debet diligen
ter, quod quidem in ipsa indulgentia reseruabatur, dum di
xit, dummodo nihil obsistat de canonicis institutis. Vnde
ante, quam postulatio per papam examinata fuisset, nulla
1 debuit ratione transire. Bernar. † Nota. primo, quòd lici-
2 tum est arguere de matrimonio carnali ad spirituale. † No
ta etiam repeti hic illam authoritatẽ, quos Deus cõiũxit,
&c. Et

notoriis. eundem
in sua margari. in
uer. monitio, uer.
3. Inno. in c. tua,
in. 1. col. in gl. in
uer. notoriũ, đ co
habi. cleri. & mu
lie. Io. An. in c. ad
nostram, el. 3. de
iureiur. & in c.
cum sit Romana,
de appel. & Pe. de
Suz. in l. ciues, to.
ti. licet Bald. sibi
contrarius, & ma
lè, tenuerit con-
trariam in l. cũ
fratrem, col. fi. in
prin. ver. dubitari
consueuit, C. de
his qui. ut indi.
ZACHARI.

a Nisi incideret in
hęresim. Adde Ar
chi. in c. qui con
tra pacem. 24. q.
1. & Felin. in c.
cum qoidam, col.
2. uer. secunda de
claratio, de iure
iur. & quot testi-
bus conuictus de
ponatur, dic post
gl. in fin. in c. præ
sul. 2. qõ. 4. quòd
duobus, licet ma-
ior requiratur te
stium numerus
ad condemnatio
nem Cardinalis,
aut Episcopi, ut
per dict. glo.

&c.Et sic vr̃, qđ supfluè hæc authoritas sæpi⁹ repetat̃ i hoc
titulo.Sed pt dici ſm Boati. qđ diuersimodè repetit̃ & ite
rat̃.Nã i prio c.hui⁹ ti.pbat Papa p locũ ab authoritate.in
scđo pbat p locũ à minori. i tertio pbat p locũ ab autho
3 ritate:hic uerò pbat p locũ à simili.† Not.q matrimoniũ
spũale ɔhit̃ iter eligẽtes,& electũ.s̃.co.c.2. & de elec.c.cũ
iter canonicos,&.j̃.ut lit.nõ cõtest.c.qm.§. si aũt. & potes
dicere,q uoluit Inn.c.2.s̃.e. q ɔhit̃ iter eligẽtes & electũ,
& mediãtib⁹ ipsis eligẽtib⁹ iter ipsũ electũ,& ecclesiã ɔhit̃.
4 †No.matrimoniũ spũale posse diuidi i tres partes de qbus
i lr̃a patet.& primã partẽ vr̃ recipere pricipiũ, videlicet p
cõsensus eligẽtiũ & electi.Secũdã partẽ recipit i cõfirma-
tiõe,p quã ratificat̃.Tertiã recipit in cõsecratione,p q̃ cõ
5 summat̃,de quo tãget̃ i gl.1.† No.q matrimoniũ spũale dr̃
ɔhi iter Epm & ecclesiã,& nõ iferiorẽ platũ, & pp hoc de
iure cõi solus Eps dẽret deferre annulũ,& posset.Sed alii i
feriores plati nõ dẽrẽt deferre,nisi hoc haberẽt ex priuile
gi.facit q no.i c.si.sec⁹ i iferiorib⁹ platis,& exẽptis.vñ Ab
bas ẽt exẽptus pt eligi,de elect.c.si abbatẽ,li.6. cũ ibi no.li
cet nõ possit trãsire sine lnia papæ, qñ ẽ exẽpt⁹.Si aũt ñ. es
set exẽpt⁹,posset trãsire cũ lnia sui supioris p ea,q̃ habẽt̃ i
6 d.c.si Abbatẽ.†No.q temerariè dr̃ agere, q ɔ̃ iura aliquid
7 agit.†No.q idulgẽtia cõcessa ɔ̃ ius ẽ strictè intelligẽda,&
obseruãda ſm limites verborũ ipsi⁹ idulgẽtiæ.An aũt latè
a intelligat̃,quaten⁹ ageret̃ de piudicio cõcedẽtis,[a] variauit
hic d.An.Nã in notabilib⁹ vr̃ velle,qđ nõ sed in mã uoluit
ɔ̃riũ:& istud vr̃ veri⁹ p ea.q̃ no.p Io.An.j̃.de ver.signa.i c.
8 oli tibi.† No.q ex pmissiõe trãsitus ad maiorẽ dignitatẽ,
nõ vr̃ pmissũ trãsire ad minorẽ.Et rõ est, qa cã cõcessionis
fundat̃ sup maioritate vtilitatis: qa maior reperit̃ utilitas
i maiori dignitate,q̃ in minori:sec⁹,si pmissio fundaret̃ su
p habilitate psonæ quia si aliqs habilitat̃ ad maiora,vr̃ ẽt
habilitatus ad minora;facit q no.& legi.in c.1.de fil. psby
9 ter i.6.†Not.q arg.ẽt à maiori ñ pcedit in exorbitãtib⁹;[b]
b & iõ nõ seqt̃,dispẽsatũ ẽ in maiori, ergo cõcessũ uel dispẽ
satũ cẽset̃ in minori facit qđ habet̃.j̃.de pbẽ.c.cui de nõ,li.
10 6.†No.de effectu istorũ verborũ,dũ tñ,&c. quia restringũt
gratiã & dispensationẽ gnalẽ, & p illã clausulã dat̃ cogni
tio sup eo,q subiicit̃ & sic non simplr̃ sonat in monitionẽ;
imò & tribuit cognitionẽ & examinationẽ;facit,q no. per
Inn.j̃.de psum.c.si. Et ex pdictis no.q gr̃a cõditionalis nõ
operat̃ ante purificationẽ cõditiõis,& ei⁹ certificationẽ.fa
cit q habet̃ i c.prudẽtiã.j̃.de offi.dele.& q no.in l.i illa,&
l.hoc iure.ff. de uerb.obl.In gl.1.ibi: *quam ad substantiam ma
trimonij,& uinculum.* ipsum matrimoniũ nõ diuidit̃ i partes.
nec mirũ,qa tũc in momẽto p cõsensum eligẽtiũ,& electi
post ɔsensus canonicorũ eligentiũ statim matrimoniũ spũa
le pficit̃, & sic quodãmodo eodẽ tpe recipit principiũ,me-
diũ,& finẽ quo ad esse ipsius matrimonii: sed quo ad solen
nitates.q̃ pcedũt & sequũtur matrimoniũ spũale, vr̃ habere
partes.Quar̃ aũt hoc cõtingat, nõ declarat hæc prima sol.
sed hoc declarabit gl.i seq. so.q̃ pprie loquẽdo nõ ut̃ alia
solutio,sed poti⁹ declaratio hui⁹ primæ.In ea.gl.ibi: *varia-
re non possunt.* Et sic potest dici quodãmodo principatũ esse
matrimonii spũale, ex quo pcedit quodãmodo principiũ
necessitatis ad ipsum matrimoniũ spirituale; sicut ẽt cõtin
git in matrimonio carnali, qñ pcedũt sponsalia de futuro,
c pt dici quodãmodo matrimoniũ carnale initiatũ:[c] qa p ip
sum deuenit̃ postea ad matrimoniũ carnale,& necessitat ẽt
ad illud,facit q habet̃.j̃.de spõ.c.2.& l.oratio. ff.de spõ.Et
hoc modo cõsiderando cõsiderari pñt quatuor partes mr̃i
monii spũalis,ut patere põt ex his,q̃ sequũtur in gl.Nã pri
mò initiat̃ p cõsensum eligẽtiũ. Secũdò pficit̃ p cõsensum
electi.Tertiò fit ratũ per cõfirmationẽ. Quartò cõsummat̃
p cõsecrationẽ.tñ tex. hic nõ posuit nisi tres partes ex eo,
qa pprie loquẽdo ñ põt dici initiatũ matrimoniũ,q nõdũ
est in esse.& q nõ est,nõ põt dici habere partes.facit q no.
legistæ in simili l.l.stipulationes nõ diuidũt̃.ff.de uer.obli.

& ideò hoc respectu lr̃a dicit, q initiat̃
p cõsensum eligẽtiũ & electi, licet esset
verũ sic dicere,q ẽt pficit̃.Et no.q cõse-
cratio p simile iducit cõsummationẽ i
matrimonio spũali, sicut copula carna-
lis iducit cõsummationẽ i matrimonio
carnali.Nam sicut demũ post copulã car
nalẽ põt seq cõsecutio filiorũ in matri-
monio carnali:ita i matrimonio spũali
demũ post cõsecrationẽ põt clericos or
11 dinare.†Itẽ aduerte,qa mr̃imoniũ car-
nale p actũ ɔsummatiõis & sic p actũ co
pulæ carnalis fit ratũ,seu idissolubile,& a
sicut p eũdẽ actũ, videlicet p copulã car
nalẽ,recipit cõsummationẽ,ita ẽt fit ra
tũ,seu idissolubile.Sec⁹ i mr̃imonio spi-
rituali:qa p diuersũ actũ recipit cõsum-
mationẽ ab actu,p quẽ fit ratũ seu indis
solubile.nã p actũ cõsecratiõis recipit ɔ̃
summationẽ, sed p actũ cõfirmatiõis fit
ratũ,seu idissolubile: qa licet añ ɔfirma
tionẽ posset dissolui sine authoritate pa b
pæ:ñ tñ p⁹,ut dictũ fuit.s̃.c.iter corpora
lia,& no.i c.si elect.li.6. Et rõ diuersita-
tis iter mr̃imoniũ carnale & spũale est,
qa i mr̃imonio carnali ñ exigit̃ extrise-
ca approbatio:sđ sufficit, q eccl̃ia ñ ɔ̃dĩ
cat,nec hẽat cãm ɔ̃dicẽdi . Sec⁹ aũt ẽ in
mr̃imonio spũali : qa oportet,q psona
examinet̃,& q ẽt videat̃,an electio sit ca
nonica,& q cõseqnẽter approbetur pso
na,& ẽt ipa electio,& istud fit p actũ cõ
firmatiõis.s̃.de electio.cap. cũ nobis olĩ
& i mr̃imonio spũali act⁹,p quẽ ratifica
tur ẽ diuersus ab actu p quẽ cõsummat̃,
12 licet sec⁹ sit i carnali.† In gl.ad parẽ,i fi.
Et sic vult gl. qđ licet aliqd ẽt prima fã
cie videat̃ ẽẽ maius , tñ alio respectu dr̃
esse min⁹ , videlicet qđ min⁹ ẽ ɔ̃ i⁹ cõe, c
& min⁹ illud lædit.Ideò facili⁹ cõ cedit̃,
quã illud,q prima facie ẽ minus,sed ma
ius lædit ius cõe.nã illo respectu pt dici
esse mai⁹,licet prima facie i se videat̃ es
13 se min⁹.† Facit q habet̃ i simili i ca. ne-
mo deinceps,de ele.in.6.ubi patet,q li-
cet minus videat̃ ẽẽ ecclesiã parochialẽ
dare i cõmẽdã solũ,quã dare i titulũ p-
petuũ cũ cõmẽda ñ valeat dari vltra sex
menses,vt ibi patet,& sic videret̃, q cui
pt cõferri ecclesia parochialis i titulũ ,
multo forti⁹ posset i cõmẽdã:tñ ɔ̃riũ ibi
statuit̃: qa eccl̃ia parochialis pt cõferri
i titulũ & nõ sacerdoti c.licet canõ,& c.
cũ ex eo,de electione,l. sexto,de pbẽdis
c.si cleric⁹,eodẽ lib.& tñ ñ pt dari in cõ
mẽdã,nisi existẽti in sacerdotio,vt i di-
cto c.nemo.Et rõ ẽ,qa licet prima facie
in se dare i cõmẽdã,videat̃ min⁹,quã da
re i titulũ:tñ alio respectu pt dici ẽẽ ma
i⁹:qa magis ẽ ɔ̃ i⁹,& magis lædit i⁹ cõe,
quã dare i titulũ: qa ſm i⁹ cõe dẽt dari
i titulũ ppetuũ,ñ t paneũ.7.q. 1.cap.pa-
storalis.& ad idẽ ẽt facit,q habet̃ i cle.
si vna,de rebus ecclesiæ nõ alienand.ubi
patet,qđ tota ecclesia,ẽt vacante sede,&
sic si careat rectore, pt uniri alteri eccle
siæ,& sic alienari, ut i d. cle.si una,& tñ
vnũ pdiũ ecclæ ñ posset alienari vacãte

a Concedentis. Adde Alex. cõs.190. 2.lib.
ZACHA.
Adde Bal.in l.humanitatis.qõ.10. C. de impub. & aliis substi. Inno. & Hos.in c.licet, de transl.
SEB. SAPI.
b In exorbitantibus. Vide do.in c.quis. §.2.de præbẽ.in.6.ubi dicit, q in literis bñficialib⁹ cessat argumẽtũ à pari, & a minori ad mai⁹ uide Pet. de Ancha. in consil.16. incip.dñs noster, ad fi. cũ multis allegatis per Fel.in c. postulati, col. 10.uersi.circa tertiã qõnẽ de extẽsiõe, de reler.ubi late,quando in dispẽsationibus fiat extensio.
c Initiatum. Adde eundem con.106. ubi dicit, quod executores dari ad matrimonium contrahendũ possunt sponsalia cõtrahere.

ſede, vt ĩ d.c. Ad idẽ ẽt pnſſet induci, qđ
habeť in ſimi. de elect. c. ſi religioſus, li.
14 6. iũcto c. 2. ne cleri. uel mona. eo. li. † Itẽ
aduerte, qa vř, ꝙ lſa hic malè dicat, dũ
dicit, ꝙ facilius diſpẽſať ĩ maiori digni
tate, quã in minori. Nã imò facili⁹ vř di
ſpẽſari ĩ minori, quã ĩ maiori vñ facili⁹
diſpẽſať ĩ ordinib⁹ minorib⁹, quã in ſa
cris, de fil. pſby. c. 1. li. 6. & facilius diſpẽ
ſať qs ad Epatũ, quã ad Archiepatũ, ut
no. p gl. ſ. de elect. c. ſcriptum; & facit ad
hoc. 6. di. c. Cenomanẽ. Sed potes dice-
re, ꝙ ɔ̃ria ꝓcedũt, qñ dareť impedimen
tũ reſpectu pſonæ defectus, forte pp ac
cidẽs criminis, vel aliũ defectũ. puta ille
gitimationis. nã tũc facilius diſpẽſať in
minori dignitate, uel ordine, q̃ ĩ maio-
ri: qa ĩ maiori reqriť maior humilitas
pſonæ, quã in minori, & iõ facilius qs
approbať & diſpẽſať ad minorẽ, quã ad
maiorẽ: ſed hic loqtur, qñ ſubeſt impe-
dimẽtũ vĩculi: qa alligat⁹ ẽ eccleſiæ ma
trimoniaľr, ſubſiſtẽte habilitate pſonæ
ad vtrũque bñficiũ; iõ tũc in diſſoluẽdo
vinculo p trãſitũ ad aliã dignitatẽ faci-
lius cõcediť diſpẽſatio ĩ maiori, quã in
minori, vt ſic potius aſcẽdat, quã deſcẽ-
dat, uel ad partẽ incedat: qa magis iuri
cõſentanea agũt, cũ gradatim dẽat fieri
aſcẽſus de minori ad maius, & nõ e cõ
tra. 93. di. legimus ad fi. vt. l. ut gradatĩ,
ff. de mu. & ho. & qa ẽt in maiori digni
tate maior cẽſeť eſſe utilitas, facit ꝙ ha
beť. ſ. de poſtu. ꝑla. c. bonæ, el. 2. In gl. fi.
ibi: vel dic hac ſecũdã meliorẽ, quã pri
ma: qa prima nõ inſtruit, nec declarat ĩ
15 tellectũ. † In ea gl. in fi. & ſic vult gl. in ef
fectu, ꝙ iſta indulgẽtia operať duo. Pri-
mò, ꝙ poſſit cõſentire poſtulatiõi de ſe
factæ, ubi aľs nõ poſſet. nã licet electus
poſſet cõſentire electioni de ſe factæ: nõ
a tñ poſtulatus[a] poſſet cõſentire, ſed tan-
quã ambitioſus repelleretť. Vñ dicit ĩ c.
cupiẽtes §. deniq;, de ele. li. 6. ꝙ poſtu-
latus dẽt dicere, ſi q̃rať ei⁹ ɔ̃ſenſus: Ego
nõ cõſentio, nec diſſentio: ſed voluntati
mei ſupioris me ſubiicio. Qui aũt ſint
eligẽdi, & q poſtulãdi, plenè habeť ĩ c.
fi. ſ. de poſt. ꝑl. & tetigi in c. ꝑce. Secũdo
operať idulgẽtia ſcdm gl. videlicet qđ p⁹
examinationẽ poſtulatus ſi reperiať po
ſtulatio canonica, & ẽt pſona idonea,
poterit ad illã trãſire ſine alia licentia.
Nã licet ſit idone⁹ ad illã, ad quã poſtu-
lať: nõ tñ trãſit ſine licẽtia, vt not. gl. ĩ c.
ſcriptum, ſ. de ele. & iõ bñ dixit: ſi pſona
reperiať idonea: poterit tñ trãſire ad ip
ſam maiorẽ dignitatẽ ſine alia licẽtia
papæ: qđ alias nõ potuiſſet, ut patet ĩ c.
ꝑce. Itẽ operať tertiò ſcdm gl. ꝙ poſtquã
cõſentiet poſtulationi de ipſo factæ ad
maiorẽ poterit petere cõfirmationẽ ip
ſius, ex quo põt cõſentire ipſi poſtulatio
ni, ut dictũ fuit. ſ. qđ aliàs nõ poſſet, ut
habeť in ꝑdicto. c. cupiẽtes. §. deniq;, de
ele. in. 6. Hoſ. tñ dicebat, ꝙ ubicũq; pp
neceſſitatẽ, uel utilitatẽ eccleſiæ fiebat
poſtulatio qa illa dẽbat cõfirmari, & pe
ti poterat ei⁹ ɔ̃firmatio p ea, q̃ ipſe no. ĩ c. cũ monaſteriũ. ſ.
de elect. ſed illa opi. cõiter nõ teneť: qa electio bñ pt cõfir-
mari, uel ĩfirmari: ſed poſtulatio rřr uõ cõfirmať, vel ĩfirma
tur: ſed admittiť, uel nõ admittiť p ſupiorẽ, vt cõſueuit di-
ci ĩ d. ca. cũ monaſteriũ. ſed, vt dixi, fallit ĩ caſu iſto uirtute
hui⁹ idulgẽtiæ p quã potuit cõſentire poſtulatiõi, & ſucceſ
ſiuè poterit illã cõfirmare. Itẽ quartò & vltimò operaľ, qđ
vbi de iure cõi poſtulatio, q̃ fit de alligato eccleſiæ mřimo
niaľr, ut ſunt Epi, & ſupiores, dẽt examinari p papã, qui il-
lã de iure cõi dẽt admittere, facit ꝙ habeť ĩ c. fi. ſ. de poſtu.
ꝑl. & ſ. ĩ c. 1. 2. & 3. ſed ĩ caſu iſto virtute indulgẽtiæ poterit
examinari poſtulatio p ꝓximũ ſupiorẽ ipſi⁹ poſtulati, ſiue
fuerit patriarcha, ſiue archieps talis ꝓxim⁹ ſupior. & iſtud
voluit lſa hic, dũ iperſonaľr dicit, p eũ examinata, cui fuo-
rat faciẽda &c. Et ſic patet, ꝙ vigore hui⁹ indulgẽtiæ pote
rit poſtulat⁹ quatuor, q̃ aľs ñ potuiſſet, qa poterit aſſentire
poſtulatiõi: itelligo ẽt añ examinationẽ ipſi⁹ poſtulatiõis,
ſicut ẽt cõſentire pt electus ẽt añ examinationẽ electiõis.
Itẽ poterit petere hoc corã ſuo ꝓximo & ĩmediatè ſupio
re, & ſucceſſiuè approbata poſtulatione poterit tũc ſine li-
cẽtia alia papæ uel alteri⁹ trãſire ad eccleſiã, ad quã fuit po
16 ſtulatus. † Et no. ꝙ licet epatus hẽant maiores reditus, quã
alii, tñ cẽſenť eſſe paris dignitatis. 93. di. c. legim⁹. vř, ꝙ de
mũ ad maiorẽ dignitatẽ dicať trãſire, qñ de epali tranſiret
17 ad archiepalẽ, vt hic voluit ẽt ſentire Io. An. † Et iuxta ꝑdi
cta põt eſſe dubiũ, qualis erit examinatio, de qua fit mẽtio
ĩ lſa? dici pt ſcdm Io. An. ꝙ poterit eſſe extra iudiciũ, ſicut ẽt
qñ mãdať alicui, ꝙ alteri ꝓuideat, ſi ẽ idone⁹. Nã nõ neceſſi
tabiť talis executor citare aliquẽ ſcdm Inn. ĩ r. fi. ĩ. de ꝑſum. &
tãgit ẽt ĩ c. ꝓpoſuit. ĩ. de cõceſ. ꝑbẽ. & ẽt facit, qđ ipſe nota
uit ĩ c. 2. ſ. de poſtu. ꝑl. & ĩ c. cũ iter canonicos, de elect. & de
mã ẽt p gl. ĩ cle. 1. de of. dele. & ſcdm ꝑdicta ĩtelligo ẽt, qđ di
18 xi ĩ notabilib⁹. † Itẽ aduerte, qa p ea, q̃ ſupius dicta ſunt, &
q̃ habenť hic ẽt ĩ tex. ad fi. dũ dicit, poſtulat⁹ fuiſſet vř, ꝙ ille
eps, cui hæc idulgẽtia fuit cõceſſa, debuit poſtulari, & ñ eli
gi. Sed ĩ ɔ̃riũ facit, qa vř, ꝙ imò potuerit eligi. nã, ex quo da
ta ẽ licẽtia trãſcẽdi, ñ obſtãte vĩculo mřimoniali, vř ex eo
ſublata difficultas trãſcẽdi & p cõſequẽs ĩpedimẽtũ, qđ ob
erat, poſſe elidi; facit qđ habeť. ſ. de ele. cũ vintoniẽ. Inn. te
net primã partẽ, videlicet ꝙ ĩ caſu iſto debuerit poſtulari,
& nõ eligi p iſtũ tex. & ſic vř, ꝙ licet diſpẽſeť cũ aliquo ĩha
bili, q nõ poterat eligi, ſed poſtulari, ꝙ p talẽ diſpẽſationẽ
nõ habilitať quo ad modũ ꝓuidendi, ut ſic poſſit eligi, ſed
dẽbit poſtulari. Et iſtud ꝓcedit in caſu iſto ſcdm eũ ex eo, qa
diſpẽſatio ſeu indulgẽtia nõ tollit ex toto impedimentũ, à
quo neceſſitať via poſtulatiõis, ſeu poſtulãdi. nã licet per i-
dulgẽtiã deť licẽtia trãſcẽdi, ñ p hoc ſtati tolliť vĩculũ ma
trimoniale, đ quo ſurgit ĩpedimẽtũ ad uiã eligẽdi, & iõ po
19 ſtulari dẽt. † Itẽ ẽ alia rõ ſcdm eũ: qa iſtud ĩpedimẽtũ ẽ fauo-
rabile: qa ſurgit à vĩculo mřimonii ſpũalis fauorabilis, & p
cõſequẽs diſpoſitio tẽdẽs ad illud tollẽdũ cẽſeť odioſa, &
iõ ñ tollit ipm ĩpedimẽtũ ipo iure: ſec⁹, qñ ipſũ ĩpedimẽtũ
cẽt odioſũ, ut ẽ ĩpedimẽtũ illegitimitatis, facit qđ habeť ĩ
c. 1. & 2. de fil. pſby. ĩ. 6. & ĩ. de fil. pſby. c. lřas, & c. fi. iõ tũc
diſpẽſatio cẽſeť fauorabilis, ex quo tẽdit ad tollẽdũ ĩpedi
mẽtũ odioſũ, & iõ iſtud potẽti⁹ tollit, q̃ tollat ĩpedimẽtũ
20 fauorabile. † Facit qđ habeť ĩ l. ſi tibi decẽ milia. §. q̃dã. ff. đ
pact. ubi patet, ꝙ p pactũ tolliť ipo iure actio deſcẽdẽs ex
delicto tãquã odioſa: ſed aliæ actiões ñ tollũť p pactũ, ſed eli
dũť p exceptionẽ ex ipo pacto. l. ſi uni⁹. §. pact⁹. ff. đ pac. Itẽ
eodẽ mõ diſpẽſatio tẽdẽs ad tollẽdũ ĩpedimẽtũ odioſũ po
tẽti⁹ illud tollit, ut ſic ĩducat ẽt facultatẽ eligẽdi, & ſic pt ĩ
telligi qđ habeť ĩ d. c. cũ vito ꝙ ſi tẽdat ad tollẽdũ ĩpedimẽ
tũ fauorabile, vt cõtigit ĩ caſu ꝓpoſito; & iõ ñ habilitať ad
viã eligẽdi. Aliq tñ dicũt, ꝙ etiã hic potuiſſet eligi ex quo
hẽbat ĩ niam trãſcẽdi. ſed Inn. dicit, ꝙ tutius ẽ, ꝙ poſtuleť, uľ
pp dubiũ opiniõis eligať ĩ poſtulãdũ, uel poſtuleť ĩ eligẽdũ
ſed certè iſta forma hodie ẽ reprobata ĩ c. 1. đ poſtu. ꝑl. ĩ. 6.
ubi oum

ZACHARI.
a Non tñ poſtulatus. ita no. Hoſ. in c. 2. in gl. in uerſi. circa poſtulationẽ, ad fi. ſupra de poſtu. prela. & in c. fi. in prin. eo. ti. ubi dat bonã rõnem diuerſitatis. iſti enim cũ ſint ſuis eccleſiis matrimonialiter alligati, conſentire nõ pñt. Adde tñ, ꝙ nõ cogiť diſſẽtire, ſed poteſt dicere, poſtulationi de me factæ nec conſentio, nec diſſentio, ſed uoluntati dñi papæ me ſubmitto, vt qđ ſuæ ſanctitati ſuper hoc conducere uidebitur, faciat. De quo per Ecre. de Fir. ĩ tra. de epiſc. in prima parte, li. 2. q. 20. quia ſecundũ gl. quã ibi ſe. Bar. Io. de Pla. & Is Reb. ĩ l. 1. C. de metro. Beri. li. 11. non eſt monſtrũ, ſi unus ĩ piſcopus habet duos epiſcopat⁹, aut plures.

ZACHARIAS.

a Super quo est di spēsatū. Adde plenē de hoc p Ang. in §. filiū. in aut. qui.mo.na.eff.sui p illū tex.ibi: ubi dicit q legitimatus dr legitimus quo ad patrē tm. ñ aūt quo ad auū, & alios ascendentes,no. Alex.in l.si qs posthumos. ff. de lib.& posth.

SEB. SAPIA.

b Illegitimus. Ex hoc apparet q magna est dria inter ltimationem & dispensationē.quod decla.d.Alexan.& Pau.de Ca.in l.pactū, q̄d dotali. C. de coll. Ant.d Bu. in c.per uenerabilem.co.13.qui fil. sint leg.do. Ias.in rub. ff.de liber. & posth.in l.Gallus §.& qd si tm. e.ti. Fel.in c.postulasti col.10. uers.limita.2.de rescrip.

c Latissimè. Adde Ro.cōs.98.& uide Old.cons.268.

ZACHARIAS.

Adde plenissimè Dy.in regula d iudicijs. circa mediū.de reg.iu.Iac. Rebuf. in l.in sacris.in fi.& ibi in addi.ad ipsum.C. de pxi.sacr.scrip. li.12.& Ro. cons. 146.col.2.uer. secunda responsio.

ANT. FRAN.

d Item priuilegiū. Circa istud quod ultimò hic tractatur:an & qñ beneficium & priuilegiū sit latè interpretandum ultra dicta Inn. in c.cū dilecti.de don. & ea q̄ habenē in l. beneficiū. hic all. uide Bar.in l.2.C. de bo.uac. li.x & Bal. in l.nec auus. C.de eman. lib.& Bart. in l.si qñ. in prin. in 2.opp.C. de inof.test. & eūdem Bar.in l.sępe in 2.no.post gl.& i d. l.beneficium. in 1.col.in 2.opp. & in l. sed si hac. in §. sed si ius. & ibi p glo. ff.de in ius uoc. & l.l.2.C. d iure aure.annu. in q̄bus oibus locis dr & ɔcludiē, q licet beneficiū

ubi cū sint opi. ñ ,pcedit hæc forma si dicaē eligo & postulo, put de iuř meli⁹ fieri ṗtat ibi hř. Hos.uerò dicit hic,q tuti⁹ est q oīa fiant p Papā,& q in isto casu ñ consentiant sine Papæ licētia:qa huius dubii ṗp est supior,ñ aūt iste postulat⁹:sed Inn. & Io. An.resident q de iure poterit ɔsentire sine licentia alia Papæ:& q ēt examinationē poterit facere inferior à ṗp:ut superius dixi super gl.vř ēt q in dubio sit in hærendum lřæ,q̄ facit mentionem de postulatione: & sic vř q debeat postulari,ñ

21 eligi in casu huius c.† Itē attēde,quaten⁹ dixi q dispēsatio sup illegitimitate tollit impedimentū,intellige quoad effectū

a ei⁹sup quo est dispensatū,[a] nā quo ad alia

b remanet illegitim⁹.[b] qa p ipsā ltimationem tolliē impedimentū,& sic p dispēsationē q̄ nō facit eū ltimum:licet faciat eū hři pro ltimo quoad id sup quo fit dispēsatio:ut plenè no.p Io. An.in c.p uenera

22 bilē.sup gl.2.q fi.sint le.† Vltimò tractat hic Io.An.an priuilegiū posit extendi.& concludit q aut loquimur in priuilegio, aut in bñficio. Primo casu, qa priuilegiū dr eō q priuat legem.& sic est ɔ ius:debet strictè intelligi & interpretari. & sic non debet extēdi.facit qđ hř j.de priu.c.sanè. & de reg.iur.q̄ à iure.li.6. & sufficit q aliquid opereē. facit qđ dictum fuit cū gl.fi. & qđ hř in l.1.ff.ad muni. Et hoc ,pced.t ubi non agiē de interpretatione facienda ɔ concedentē: qa tunc quo ad ipsum censeē hře nāmq bñficiū: & ideo respectu iuris ipsius concedentis latè interpretaē, si ex hoc alteri ñ fit ṗiudiciū q̄ ipsi cōcedenti. facit qđ dcm fuit cum gl.fi.& qđ no.p Io. And.in c.olim tibi.j.de uer.sig.Secundo casu,qñ loquiē in bñficio ɔcesso p principem,seu per Papam.& tunc aut est ambitiosū seu odiosum: aut est fauorabile. primo casu strictè intelligiē: quia odia sunt restringenda de reg.iu.odia.li.6.ff.de lib.

23 & posth.l.cū qđ .† Dr aūt ambitiosū seu odiosū multipliciter. Primò qa forte est ɔ nālem rōnem uel æquitatem:uel tangit periculum animarum.ē.ti.1.c.dudū. el 2. ad fi. Vnde dispensatio super pluralitate bñficiorū alicui concessa tanq̄ odiosa restringiē.facit ēt qđ hř in tex.isto.Item dř ambitiosum seu odiosum rōne qualitatis psonæ,pp q̄ iuri cōi est odiosa,ut ɔtingit in illegitimo, qa tales illegitimi exosi iuri sunt: ideo fit stricta interpretatio.j.de fil.psby.c.1.& 2.in 6. Item tertiò ṗt dici ambitiosum,qñ ɔ ius alterius est impetratum.Exemplum patet ex his q̄ hñr in l.ex facto.ff.de vulg.& pup.ubi olim ɔcedebaē indulgentia patri, ut posset testari ,p filio furioso uel mente capto. Hodiè uerò de iure cōi concediē sibi ptās pro ipso testandi:ut l.humanitatis.C.de imp.& aliis substi.Secundo casu qñ est fauorabile,nec cōcernit incommodum,uel ṗiudiciū alteri⁹

c q̄ ipsius concedentis: & tunc latissimè[c] interpretaē.j.de do.cum dilecti. & l.beneficium ff.de const.prin.& j.de uer.sig.olim tibi.qđ dicit Hos.,pcedere, ēt si in aliquo derogat iuri:sed istud sm do. An.,pcedit si deroget iuri cōi concernenti ipsum cōcedentem:alś strictè interpretareē si concerneret ṗiudicium tertii:& tunc trāsiret in nam priuilegii facit quod hř in c.t.ē. de rescr.& qđ dixi latè debere interṗtari, intellige quantū uerba patiunē,& ñ ultra per tex.istam.& per id qđ no.in d.c.olim

d tibi.Et hanc dřiam inter priuilegium[d] & beneficium ēt sentit gl.magna.in c.ɔ.c.& de mā ēt p legistas in l.beneficium. ff.de ɔsti.prin.& ad idē ēt q dixi posse bñficiū esse ɔ ius,& tñ esse aliquā rōnē uel æqtatē: bñ facit qđ hř in l.prospexit.ff.q & à qui. & patet q interdum lex aliqd dispo nit:& tñ habet in se ɔriam æquitatem.

De auth. & usu pal. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Quid ast paleum.*
2 *Patronus Archiepiscopis subiectis habet concedere paleum.*
3 *Palleum scribendum per e, & unde dicatur.*
4 *Quomodo debet esse forma palei?*
5 *Quid designant cruces in paleo?*

Visum est tractatūq; ē.de postulatione & electione,& translatione:uerū qa assumptis p hos modos seu altero eorum licitū est uti paleo si hoc hēat dignitas ad q̄ qs assumiē iō restabat uidere de authoritate & usu ipsius palei: iō po nitur hic ista rubr.de ma. & in decretis. c.di.p

1 totum.& 25.q.2.c.io galliarū.† Super hac rub. no. do.quid est palleum.dic q est insigne ornamētū Archiepi, uel Epi de corpore Beati Petri assumptū: quare istud ultimū sic dicaē habes. ē: de ele.significasti.ubi p gl.Ideo aūt de Epo fecit mētionē: qa licet rřr paleū cōpetat Archiepis & superioribus: puta Primatib⁹ & Patriarchis. facit qđ hř in c.cleros.21. di. tñ ex priuilegio spāli ṗt ēt ɔpetere palleum Epo:ut patet in c.cū in iuuentute. j. de ṗsum. sed de iure cōi lib: nō competit:sed Archiepis & superioribus.Qualis aūt sit forma huius pallei patebit ex sequētib.

2 Secundò tangit Io.And.† qs habeat concedere palleum? dic q quatuor Patriarchæ,de q̄bus. j. de priu.c.antiqua hinc illud ɔcedere Archiepis sibi sobiectis. Alijs concedit Papa:facit qđ hř.

3 j.eo.c.nisi.& ē.de ele.quod sicut.ad fi.† Tertiò aduertendum dicit q scribi debeat istud nomē palleum p e, & non per i: & sic non debet dici pallium. Vnde sm eum propriè palleum est di-

e gnitatis: sed pallium est honestatis,qđ ēt deferre ṗt laicus.j.de ho. c.suscepimus. Et utrunque dř à palin Græcè: Latinè uero motu & concussione. nā plurimū mouetur palleum,multotiēs concutiē ministrando: & palliu ēt mouetur sæpius,uel dř paleū à palore, a palleo palles,qa ṗ cęteris hñs usum pallei dēt Deū diligere ieiunijs,& uigilijs ṗ cęteris insistendo,pp q̄ qs pallidus effici consueuit. † Quarto tractat Io. An.

4 de forma palei: & dicit q in eo ponuntur quatuor cruces nigræ,seu nigri coloris: quarū prima est ante pectus,seu in pectore.secunda est sup brachio sinistro.tertia retro.quarta sup bra-

5 chio dextro.† Et significant dictæ cruces nigri coloris mortificationē uitiorum q̄ dēt esse in paleato: & sic ut Apostol⁹dicere possit mūdus mihi crucifixus est,& ego mundo.ad Gal.ult.c. Alij dicunt q dictæ quatuor cruces significant quatuor affectiones carnales.s.gaudiū: dolorē: spem & timorem.Prima.s. quæ est ante pectus,

aut priuilegium debet latè interpretari ɔ concedētē, tñ illud est uerum, & ,pcedit qñ non est ɔ ius cōe s qa si sit ɔ ius cōe, qa ē stricti iuris non debet latè interṗtari ēt ɔ concedentē:sed ut minus lędat ius cōe, q̄ fieri posset. de quo ēt hř insti.de iu.na.gen. & ciui. in §.planè. & ibi p Are. & uide per Spec.in tit.de leg. in §. nunc tractemus. p totū. & in ti.de instr. edi. & in §.4. & plus dicebat Bald.in d.l. nec auus.& Pau.d Cast.in d.l.beneficiū.de ɔsti.prin. & in l.nec au⁹nepotis. ff.de pact. q dēt latè interṗtari ɔ ɔcedētē,si in eo tractaē de iure cōcedentis,aliàs nō.

ZACHARIAS.

e Paleum est dignitatis.ita notat Car. in cle.1. q.3. de priui.& Spe.in ti.de inst.edi.§.6. uers. quid de his. & dū uult dicendum esse paleum driæ grā. s. à pallio qđ pro ṗmio Bald.in l.2. C. de don.ante nuptias. dicit descendisse à gręco palin sed tu dic paleū dicihic propriè à palis.i.humeris qm est spalarū uel humerorū ornamentū. & est loco superhumeralis, quo utebat summus sacerdos in l. ueteri.Exo.28.& scribiē p unicam l.cognoscere autē de uocabulorū inter pretatione poti⁹ ad humanistas pertinet quam ad iuristas.

significat gaudiū. Secunda, q̄ est à sinistris, signi
ficat spē. Tertia, q̄ est retro, significat dolorem.
Quarta quę est a dextris, significat timorē: & iō
opposito modo ponuntur una ꝯ aliā. Verū quia
hmōi affectiones aliqñ nimis excedunt, & tunc
sunt potius afflictiones: iō in primis crucibus
tribus ponunt tres acus ad pungendū & pūgen-
dū, seu ad denotandū q reprimi dēt affectiua ne
excedat. in quarta ñ ponit acus: qa p illā signi-
ficat timor q portat, secū sociū aculei; & sic hēt
suam picturā. Vel s'm alios prima no. gaudium,
q̄ ideò pponit ante, quia debet incedere læta fa
cie, in secunda significat dolor ēt ex parte sini
stra. quia in sinistris pendet omne malū: vñ ap-
pellam' malū sinistrū. p tertiā, q̄ est retro signi-
ficat timor: qa illa non vr: & timem' q̄ ñ uide-
mus. p quartā, q̄ est a parte dextera, significatur
spēs: & illa est sine aculeo, seu sine acu: ad deno
tādū q q's dēt magis sperare q̄ timere. Vel s'm
alios, p ipsas cruces designant quatuor virtutes
cardinales, q̄ dēnt esse i palleato. p primā, q̄ est
ante pectus, significat iustitia, ut sit semp eis p
oculis. p secundam fortitudo ꝯ aduersa, iō po-
nit à sinistris. p tertiam, q̄ est retro, designatur
prudētia, p q̄ prouidetur ēt ꝯ ea, q̄ est à dextris,
designat temperantia: & quia ista non excedit,
sed alias temperat: ideò caret aculeo seu acu. Et
sic tesidet Io. An. & do. Ant. Sed per hoc ñ clarè
habes formam ill' pallei. & ideò potes dicere,
ut colligi pt satis ex supradictis, q est q̄dā albi
seu pallidi coloris rotūda, seu circularis, seu q̄
claudit ad modum circuli uel coloria ex parte
posteriori, licet coloria extendat circa collū.
sed palleū circa brachia, qa hēt quatuor cru-
ces modo superius descripto. & ponitur super
planetam, & debet esse taliter stricta talia am-
bitus quę non descendat in brachijs.

a *Intra*. Adde Ol. d r. conf. 11. ZACHARIAS. Adde eundē cōs. 49. Alex. conf 9. uol. 4. Bart. in l. 1. in prin. ff. de offi. præfe. ur. eundem post gl. in l. si sta-tua. ff. de in lic. & cano. in c. solitæ. ꝟ. de ma. & obe.

b *Intrinsecitatem*. Vide Alex. in con fi. 8. in 4. uol. Bar. in l. q ante calen-das. ff. de uer. obl. & in l. 5. §. si intra ff. de successi. edi.

S V M M A R I V M.

1 *Forma data debet seruari.*
2 *Dictio intra, denotat intrinsecitatem eius, cui apponitur.*
3 *Appellatione ecclesiæ an ueniat cathedralis tantum.*
4 *Insignia denotantia iurisdictionem nō possunt portari extra limites suæ prouinciæ.*
5 *Archieps non pt uti pallio extra ecclesiam.*
6 *Processiones debent fieri ab Archiepiscopis cum indumentis Archiepiscopalibus.*
7 *Archiepiscopus potest uti pallio in ecclesia suæ prouinciæ, licet exempta.*
8 *Archieps pt uti pallio i ecclesiis suæ pūinciæ.*
9 *Appellatione diœcesis an cōphendat pūincia.*

C A P. I.

CVm super. Intra q̄libet ecclesiā pro
uincię suę Archieps pallio uti
pt, extra ecclesiā ñ. h. d. In pri-
ma ponitur cōsultatio. In secunda rñsio.
Secunda ibi: *quod ita*. Casus literalis. In
traditione pallii hæc forma seruat, tra-
dimus tibi pallium ut utaris eo intra ec-
clesiam tuam. Quæsitū fuit à Papa quār
hoc uerbum intra ecclesiam tuam sit in-
telligendum? Rñdet Papa q ita debet in-
telligi intra ecclesiam tuam. i. intra quā-
libet ecclesiam tuæ prouinciæ. Si uerò in
processione uel alio modo exiuerit eccle
siam, tunc pallio uti non potest. Bern. In
tex. ibi: *processionaliter*. i. in processionib'.
Item ibi: *uel alio modo*. puta pro cœmete
1 riis consecrandis. † Not. primò q forma
data in traditione rei est seruanda. facit

2 quod hr in l. traditionibus. C. de pac. † Item no. de dicti one
a intra: [a] q̄ no. intrinseci tatem [b] eius, cui apponitur: facit qd'
b hr. ff. de flu. l. 1. §. in publico. Item no. q † appellatione ec-
3 clesiæ interdum ꝯprehendit ecclesia cathedralis, & ñ solum.
ipsa ecclesia, sed ēt ecclesiæ totius ciuitatis, diœcesis, & ēt ec
clesię totius prouinciæ. qñque tñ strictius sumit appellatio
ecclesiæ. ut tangit hic in gl. 2. & facit quod hr in c. 2. ꝟ. ne pl.
4 ui. su. † Item not. q insignia per quæ denotatur iurisdictio
vel præeminētia nō vr posse portari seu deferri ex̄ limites
iurisdictionis: ēt in his quæ sunt volūtariæ iurisdōnis. de
5 quo tanget. ꝟ. e. c. ex tuarum. † Itē no. q qñ Archieps exit ec
cliā, nō potest vti pallio, ēt in diebus als sibi pmissis: vt no.
6 ꝟ. e. c. cū sis, & ēt pbat in tex. isto. † Itē no. q pcessiones dēnt
fieri ab Archiepo cū indumētis Archiepalibus. In gl. 2. ibi:
plenitudo. vel s'm Io. An. denotat & significat q vtēs pallio
habeat alas ligatas, quia nō pōt trāsire sine licentia Papæ. 3.
ti. 1. p totū. Ideò sup vtrūq; brachiū extendit. In ea. gl. in fi.
supple. & intra ecclesiā tñ, vt hic, & oportet ēt q talis eccle
7 sia et si sit in sua pūincia: vt hic ēt dr. An † aūt possit vti pal
lio in ecclesia suæ prouinciæ si illa ecclesia sit exempta? dic
8 q sic, vt hodiè est expressum in cle. 2. de priui. † An aūt in to
ta prouincia poterit vti pallio intra ecclesiā in diebus per-
missis: quidā dñt q nō, sed solū in diœcesi sua tñ exponunt
hic literam, dum dicit prouinciæ. i. diœcesis, sic alias econ-
tra: diœcesis ponitur pro prouincia, 11. q. 2. c. Episcopi. Sed
Hos. dicit literā intelligēdā, ut iacet, & sic extra suā diœce-
9 sim in qualibet eccl. suæ pūinciæ poterit uti pallio. Quid †
aūt si fiat de diœcesi mētio i lrīs ad lites, uel de eccl. cathe-
drali, an tūc cōphēdat? dic ut s. de rescri. c Rodulphus. i lrīs
uerò ad bñficia, dic ut in c. accipimus, ꝟ. de æta. & qua. cū ibi
no. p gl. & in c. p illorū, ꝟ. de pben. & co. tit. quanuis, lib. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Archiepiscopus debet cum pallio sepeliri.*
2 *Iura personalia non possunt ad alios transferri.*
3 *Archiepiscopum potest Archiepiscopus inuitare ad celebrandum, non tamen potest ei pallium commodare.*
4 *Clericus non potest sepeliri cum uestib. sui ordinis, nec laicus cum uestibus pretiosis.*
5 *Contra effodientes sepulturas est statuta pœna sacrilegij.*
6 *Pallium potest accomodari ut uideatur.*
7 *Archiepiscopus translatus ad aliū Archiepatum, debet sepeliri cum ambobus pallijs, et palliū nō remanet in eccl. ad quā fuit pmotus.*

C A P. II.

AD hoc. Archiepiscopus alteri Archiepo pal-
liū cōmodare nō pōt. h. d. Et in prima
ponitur consultatio. In secunda responsio. Secun-
da ibi: *inquisitioni*. Casus literal. Quæsitū fuit à Pa-
pa utrū Archiepus possit alii Archiepo palliū suū accom-
modare. Rñdet q nō. cùm palliū personā non transeat, sed
1 cum pallio suo quisq; dēt sepeliri. B. † No. q palliū est quid
personale, & sequit personā usq; ad mortē: ideò dēt cū pal-
2 lio sepeliri. † Itē not. q iura personalia nō possunt ad alios
trāsferri, & per cōsequēs cōmodari. facit quod hr in. l. qa ta
3 le. ff. sol. mat. & ꝟ. de reg. iu. c. priuilegiū. lib. 6. † Vlt. no. quod
dictū est in summario. videbat tñ in cōtrariū. qa Archieps
pōt inuitare aliū Archiepm ad celebrandū in ppria diœce-
si. 7. q. 1. in c. Epi. &, ideò videbatur q p quandā consequen-
tiā posset etiā ei palliū accōmodare. arg. ꝟ. de offi. de le. c. pru
dētiā. Sed cōtrariū hic decidit per rationē lræ. & quia etiā
posset inuitat' sine pallio celebrare. ꝟ. e. c. fi. & ideò nō sequit
q licet possit inuitare ad celebrandū, q p hoc possit palliū
accōmodare. In gl. 1. ibi: *cuius est parochia* & de hoc dic vt di
cet in c. ex tuarū. hic alleg. In ea. gl. 1. an. fi. & de hac materia
in regula priuilegiū. ꝟ. de reg. iu. lib. 6. & per legistas. in l. qa
4 tale. ff. sol. mat. † In gl. 2. in fi. nec debet etiā laicus inuolui ve
stibus & ornamētis pciosis etiā nō sacratis: vt patet in d. §. fu
neris. posset etiā dici ad c. nemo. q phibet tunc clericū sepe

liri cum

liri cũ vestibus sui ordinis: vt ẽt seruat cõ suetudo vr̃is ecclesie. Et sic qđ dixit gl. de vestimentis sacerdotalibus, hẽt ẽt locum in aliis vestimentis clericorũ inferiorũ à
5 sacerdote. † Cõtra eos qui effodiũt sepul turã cã derobandi vest.s est statuta pœna
a sacrilegii, [a] vt hr̃ in l. pergit. C. de sep. vio la. & in auth. ibi ẽt posita, est statutũ vt añ nouẽ dies à die mortis defuncti nõ dẽat
6 quis molestari ex psona defuncti. † Extra gl. dicit hic Io. An. q̃ ibi quantũ hic prohibetur palliũ accõmodari: dẽt intelligi qñ accõmodaret pro vtendo, sed nõ pro videndo, puta vt sartor possit videre eum
7 aliud faciendo. † Tangit ẽt quid si Archi eps transferat ad aliũ Archiepatũ cùm nouũ palliũ debeat hr̃e pro ecclesia ad quã transfert, nec poterit vti priori: vt habes s̃. de postu. præla. c. bonæ, el 2. ad fin. quid fiet tpe mortis, & dicit q̃ debebit cũ ambobus sepeliri, & poterit primò poni primũ palliũ, & scđo sup illud poni fm. Alii verò dixerũt q̃ corpus vestiet vltimo pal lio, & primũ ponet sup corpus vel sub capite: fm Inn. & hoc vr̃ rõnabiles Hosti. & quod dictũ est de duobus palliis, idẽ erit dicẽdũ si Archieps ad plures ecc̃ias fuisset trãslatus, & sic plura pallia habuisset. Et not. bñ practicam, quia per eã vr̃ q̃ primum pallium nõ remaneat in ecclesia ad quam Archieps primò fuit promotus: sed debeat secum ipsum portare: licet illo nõ debeat vti amplius, sed nouo dato sibi p ecclesia ad quam est translatus, glo. tñ vr̃ sentire contrarium in d. c. bonæ, el 2. ad finem, q̃ pallium primo datum remaneat in prima ecclesia, sed doc. hoc non dicũt. Tene vt patet ex superius dictis.

SVMMARIVM.

1 *Ante traditionem pallij non transfertur plenitudo pontificalis officij.*
2 *Argumentum à nomine appellatiuo procedit: secus à nomine proprio.*
3 *Quæ potest archiepiscopus confirmatus ante acceptionem pallij.*
4 *Quãdo maleficiũ plati possit et dẽat palliari?*
5 *Simulatio approbatur.*
7 *Episcopus non debet appellari Episcopus ante consecrationem, & idem in archiepiscopo ante pallij receptionem.*
8 *An quis possit facere illud, quod tendit in commodum suum, & nocet alteri? 6.*

CAP. III.

NIsi specialis. Per palliũ transfertur plenitudo põtificalis officii & nomen Archiepale. h. d. Et primò decise narrat factũ. Scđò illud aggrauat. Tertiò cõcludit. Scđa ibi: *sane.* Tertia ibi: *Tu ergo.* Casus talis. Troianus eps postulatus fuit ad Panormitanã ecclesiã: legatus Papæ q erat in partibus illis dedit ei licentiã transeundi sine licentia Papæ: ille statim appellauit se Archiepm ante, q̃ palliũ suscepisset in quo cõfert plenitudo pontificalis officii, & ipse Cardinalis factũ suũ taliter studebat palliare, vt in cõ fusionẽ sedis Aplicę nõ redundaret, quia potius Papa illũ elegit cõfundere quã vel le fœdare sedes Aplicæ dignitatem. B. In tex. ibi: *& infra.* ibi: forte decidit, q̃ Papa dicebat q̃ nisi fuisset dilectio quam habebat ad ipsum acriter puniuisset eũ ex eo q̃ dederat licẽtiã q̃ Troianus eps postq̃ trãsiuerat ad ecclesiã Panormitanã. vt. j. sequit, se appellauit vt Archiepm: nã hoc facere nõ debuit. vel dic q̃ decidit id qđ hr̃ in c. nisi. j. de off. leg. qđ est pars huius.
1 † No. 1. q̃ ante traditionẽ pallii nõ cõfert per aliquẽ actũ plenitudo pontificalis officii nec nomen pontificale, seu Archiepale, & sic patet q̃ ante pallii traditionem
b quis nõ debet appellari Archieps. [b] Et ex hoc no. q̃ nomẽ sequit post plenariũ officiũ, cõplementũ plenariæ ptãtis. † Et per
2 hoc vr̃ q̃ à noie licitũ sit arguere pro effectu, quod vr̃ procedere in noie appellatiuo, sicut quod not. per legistas, in l. 2. §. appellata. ff. si cer. pe. & in l. cũ qui. ff. de ver.
c sig. secus in noie pprio, [c] quia imponitur ad beneplacitũ. l. h. §. pe. ff. ad muni. & no. per Bar. super rub. ff. sol. ma. & facit qđ hr̃ in l. ad recognoscẽdos. C. de inge. manu.
3 † Aduerte tñ q̃ licet añ acceptionẽ pallii quis non consequat nomẽ Archiepi, nec plenitudinẽ pontificalis officii, tñ p actũ cõfirmationis recipit ptãtem quo ad illa quæ sunt iurisdictionis. s̃. de elec. c. transmissam, & dictũ fuit. s̃. ti. præce. c. t. quod intellige, saluo q̃ in minoribus, sicut est cõuocare cõciliũ prouinciale vt in c. q̃ sicut §. ptereà. s̃. de elec. & ẽt patet in d. c. trãsmissam, vbi excipiunt maiora, seu maiores causæ. Ptãs aũt in his quæ sunt ordinis demum hr̃ post receptionẽ pallii. d. c. qđ sicut præterea, & c. di. in c. 1. & s̃. ti. 1. per totũ. Itẽ not. q̃ maleficiũ prælati põt
4 & dẽt licite palliari & emẽdari, ne transeat in exẽplũ populi, vt scandalũ euitet. Intellige q̃ iustũ est palliare: dum tñ non
d mentiat [d], quia hoc nõ est licitũ. [e] 22. q. 2.
e per totũ, palliare mentiendo, dicendo q̃ ptãs fuerat sup hoc à sede Apostolica data cũ verè nõ esset, sed poterit hoc modo palliare fm Inn. quia in suis sermonibus & excusationibus poterit vti verbis duplicibus, vt dicendo q̃ qui cũ reprehendunt nõ viderunt sua priuilegia & q̃ bene esset lupinus si specialiter retentata Papæ sine

a Sacrilegij. Adde Ro. consi. 185. vbi ponit de quadam matre, quæ cadauer filij spoliauit, an deberet priuari legitima.
ANT. FRAN. An spolians cadauer, cũ aliàs sibi legitima deberet, vel aliquid forsan esset sibi relictũ in testõ talis defuncti cuius cadauer spoliauit, debeat priuari legitima vel relicto, dicas q̃ sic, p ptereà quia vr̃ iniuriã inferre ipsi defuncto, vt p d. Nellũ in tra. bannitor. in 2. pte vltimi tpis, in 3. q. vbi dicit q̃ furãs, vel spolians cadauer, uel percutiẽs, tenet pœna statuti loquẽtis de furãte percutiente, vel iniuriante, ad qđ ẽt vide Bal. in l. sororẽ, in fi. C. de his quib. vt indig. & p Pe. de Anch. in cle. 1. de pœni. & rem. dicit tñ Pau. de Ca. in cõs. 35. incip Sup primo q̃sito, in vlti. col. q̃ si qs spoliaret cadauer hois à se occisi incõtinẽti, nõ teneretur de robaria, sed si ex interuallo, tũc teneret, quia videret nouũ delictum cõmittere de quo plenè p Ang. Are. & p apostillantes sup eo in trac. malefi. in gl. 1 ver. & veste cęlestinã abstulit. Adde tñ q̃ cadauer sepultũ edictũ ecc̃iæ dẽt exhumari: aliàs ẽt non, fm Bal. in l. principalr, la j. C. de lib. cau. Imò si cadauer esset sepultũ in aliena sepultura, nõ posset exhumari sine licentia epi. vt no. Bal. in l. ossa, ff. de reli. & sump. fun. & hr̃ p Bar. Cepo. Veronẽ. i trac. de serui. in ti. de serui. vrb. præd. c. 30. Nũqd ẽt cadauer posset dari medicis ad anothomiã faciendã, Bar. no. q. 1 l. fi. ff. de cadauer. puni. & nihil decidit: tñ cõiter practicatur q̃ sic. Adde tñ q̃ qñ ex forma statuti posset qs impune offendi: intelligeret si esset viuus, aliàs aũt mortuus non posset offendi, de quo ẽt per Flo. in l. binas, in fi. ff. de ser. vrb. pręd. & p Albe. de Rosa. in 4. parte stat. q. 21. incip. Si statuto caueatur. Imò dicit Sali. in l. qui sepulchri, de sepul. viola. q̃ si quis derobaret bannitum etiã post mortem ante aditam hæreditatem, cõmitteret crimen expilatæ hæreditatis: quod est menti tenendum.

b ZACHARIAS. Appellari Archieps. Adde istum in c. suffraganeis, & in c. significasti. s̃. de elec. ẽt si esset cõfirmatus: vt ibi, & in c. qđ sicut. §. sup e. ti. Ber. de sir. in tract. de epo in 1. parte 3. partis q. 3. & Feli. in c. eã te. co. 1. de rescr. Imò non hẽt añ receptũ palliũ facere, quę sunt honoris & dignitatis, vt hic dicit, quia in pallio inest plenitudo ptãtis, vt no. in c. 1. di. c. & ibi Car. Alex. col. 2. uers. secunda conclusio, añ receptũ palliũ &c. & Bat. Brix. in sua sum. in litera crux, & Car. Mã. in suo trac. de elec. pte 1. ĩ c. 56. ĩ gl. 1.
SEB. SAPIA.
c Noie proprio. vide Abb. in c. 1. co. fi. j. de iudic. & in proœ. Grego. vbi Fel. post alios, & Bar. in proœ. ffor ũ.
ANT. FRAN.
d Dum tñ nõ mentiat. Nunquid liceat mẽtiri ad palliandũ delictũ alterius. Dicas q̃ ẽt pro corporali uita alterius seruanda nõ licet mentiri c. ne quis, & c. faciat homo, & c. ue genus, & c. seq. 22. q. 2. Verũ uerò liceat uerbis duplicib⁹ occultare ueritatẽ, gl. 2. in c. inter cætera ⁊ sed cũ his, in ver. decepti, 22. q. 4. vr̃ dicere q̃ nõ, de quo tñ uide p Host. in sũ. de pœn. in §. qui interrogationes, versi. qđ si aliquis q̃rit, & hr̃ p B. Tho. 2. 2. q. 110. art. 3. & ibi ẽt ponit qñ mendaciũ sit peccatũ mortale uel non, de quo uide p gl. in c. ne quis arbitret 22. q. 2. & p gl. in c. fi. 1. q. 6. & vide ẽt p B. Th. in 2. sen. di. 38. & art. 2. & 4.
SEB. SAPIA.
e Nõ est licitũ. Vide pulchrũ dictũ Ang. in l. 4. §. fi. ff. de cõd. ob cau. & ibi etiã Ias. ubi tefert q̃ cũ B. Franciscus esset Perusij, fuit interrogatus ab insequentibus homicidã an vidisset transeuntem. respondit; hac non transiuit, ostendens manicam suam, transiuerat enim sed non per manicam.

a Præferre. Addo quod voluit Old. consi. 93.
ZACHARIAS.

b Debet appellari Eps. Vide istũ in c.eam te,& ibi Feli.plenè colum. 5. ver. 3. restringit. s̄. de rescri. posui in apos.ad istũ in c.cũ in cunctis.§. cũ verò, nu. 2. in apo. in ver.elect[a]. s̄.de elec. secus tñ est in Abbate & Abbatissa, vt no. in c.1.de sup.neg. præla. & iste in c. meminimus, & ibi Feli.in prin.de accu. & quid in Papa vide eundẽ Feli.in d.c.eã te,versic.2.restringitur. posui in apost. ad istum.s̄. in proœ. Grego.nu.2. & in c.nosti,num. 3. in ver.ante consecrationem.s̄.de elec.
SEB. SAPIA.

c Vt noceat. Vide Sali.in l.altius.C. de ser.& aqua.vbi dicit q si quis ædificare vellet turrim vt videret moniales, vel in domũ vicini, potest phiberi, dato q vnicuiq; liceat ędificare altius, ad q multa cógerit. d.Ias. in l. ex hoc iure co.1.ff.de iust. & iu.& ibi ponit q in dubio qs nó præsumitur facere ad emulationem vel iniuriam alterius, multa ẽt ponit Ias.in repe. l. quo minus, in nota.ff.de flumi.
SEB. SAPIA.

Dictio semper[d].
d Vide de hac dictione Ange. in auth. de hære. & Fal. in prin.in versi. semper & Bal. in l.ad uersus, in vltimo not. C.de usu.ubi dicit q uerificat in his, quæ habẽt in se temporis interuallum. Spe.in tit.de rest. in integrũ.§.4.circa medium.

spãli mandato præsumeret in his per quę nõ mentiet:sed palliabit quod fecit,& de istis verbis duplicibus quo ad aliã mani, ẽt posuit Spe.in ti.de aduo.§.iam nũc, in
5 prin.† Et ad prędicta facit, quia simulatio approbatur,vt.j.q met.cau.in c.1.& saluator noster ẽt finxit se discipulis longius ire,qñ apparuit vt peregrin[us] post resurre-
6 ctioné.1.q.1.c.qd quidã.§.ex his.†Itẽ no. q vbi ex facto inferioris sequi põt cõfusio ipsius superioris,ad verecundiam subiecti eius interuenit culpa quę lædit suum honorẽ. Et ex hoc põt notari illud vulgatũ, q prima charitas dẽt incipere à se, facit qd hr̃.C.de serui.& aq.l.præses. Põt notari ẽt q qs dẽt & licitè põt honorẽ suũ al
a teri pferre.[a] fac.l.Iulianus.ff.si quis omis-
7 cã test. † In gl.1.similiter nec electus Eps
b dẽt appellari Eps[b] ante,q̃ sit cõsecratus: vnde promotus in Archiepm ante pallii receptionem, licet sit cõsecratus in Epm, seu ad ordinem epalem, nõ appellabitur Archieps,sed appellabitur electus & non
8 Eps,vt ẽt no.gl.j.de relig.do. in c.1. †:In gl.fi.in fi.Solue vt no.in ꝯriũ p gl. &.j.de reg.iur. c.locupletari, l.b.6.cõcł o est q si quis faciat aliquid qd tendit ad cõmodũ
c suũ,& facit illud principaliter,vt noceat,[c] alteri hoc ñ est licitũ: & sic dẽnt intelligi ꝯria. secus si hoc faceret principalr pp cõmodũ suũ,licet i ꝯñam alius dãnũ patiat, qa tũc hoc est licitũ, dũmõ aliàs iuridicè fiat,hoc patet.s̄.de elec.c.cũ ecclesia vulterana, & l.1. §.deniq;.ff.de aqua plu.arcẽ.

SVMMARIVM.

1 *Solus Papa vtitur pallio in missarum solennis in omni loco.*
2 *Palliũ significat plenitudinẽ põtificalis officij.*
3 *Archieps vtitur pallio in sua ecclesia,& in ecclesiis suæ prouinciæ certis temporibus.*
4 *Dictio semper, denotat tps, dictio vbi locum.*
5 *Quibus diebus de iure archieps vtitur pallio?*
6 *Scæna quid: & habens vsumfructum vestis scænica non potest illa vti nisi in scæna.*
7 *Ex priuilegio, vel ex consuetudine pt habere quis ius portandi insignia extra prouinciã.*
8 *Pallium instanter est petendum,& debet peti intra tres menses a die consecrationis de iure, nisi fuerit impeditus.*
9 *Si nuntius missus pro pallio moriatur in via, vel infideliter agit, an sufficiat ad pœnam euitandam quod nuntium semel misit[a]*
10 *Quid debet habere in mandatis nuntius missus pro pallio?*
11 *De consuetudine procurator capituli, vel vnus canonicus petit pallium nomine electi.*

C A P. IIII.

AD honorem. Roman[us] pontifex sp, & vbiq; vtiẽ pallio. Alii verò tãtũmodo in suis ecclesiis, & certis dieb[us] tñ. h.d. Et duo sunt dicta, q̃ patent. Scd̃m ibi: *Alij autem*.& rõ vtriusque assignaẽ,vt patet ex lr̃a. Casus lr̃alis, Quæsitũ fuit à Papa qñ & vbi ipse pallio vtiẽ, & qñ & vbi alii Archiepi pallio vti debeant? Rñdet q Romanus Põtifex solus intra missarum solennia sp vtiẽ, & vbiq;,quia assumptus est in ptãtis plenitudinẽ. Alii verò nec semper,nec vbiq; sed in ecclesia sua in qua acceperunt iurisdictioné certis diebus debent vti: quia vocati sunt in partẽ solicitudinis,nõ in plenitudinẽ ptãtis.
1 Ber.†No.q solus Papa semper vtiẽ pallio in missarũ solen-
2 niis,in oĩ loco in quo cõtingit eũ celebrare.† Itẽ no.q palliũ significat plenitudinẽ ptãtis,seu plenitudinẽ pontificalis officii,vt patet.s̄.c.proxi. Et sic no.q vnũ & idẽ alr signi ficat in persona vnius,aliud in psona alterius,facit qd hr̃.j.
3 de sacr.vnc.c.1.& de præsum.c.illud.†Itẽ no.q Archiepi solũ vtunẽ pallio in ecclesia propria,& in ecclesiis suæ prouinciæ solummodò certis tpibus.Et quę sunt illa certa tpa,seu
4 illi dies:tangit hic gl.†Itẽ not.q dictio semper[d] notat tps,
d dictio vbique locũ,& de ista dictione semper:hr̃ in c.1. j.de rest.in integ.& ff.sol.mat.l.1. in quibus patet,q ẽt qñq; nõ notat tps.In glo.1.ibi:*de corpore Beati Petri*:ẽt in altari consecrato in honorẽ S.Petri; vt not.per gl.de elec.c.significasti. In ea.gl.ibi: *tribus diebus*.Host.dixit de quatuor,& dicit Io.An.q ei plus vr̃ credendũ,qa fuit palliatus ex eo Archi-
5 eps,licet posteà fuit Cardinalis.† In ea.gl.in fi.No.bene ex gl.quibus diebus de iure põt vti Archieps pallio. vñ in aliis diebus nõ poterit nisi aliud habeat priuilegiũ ecclesiæ suæ, vel sibi cõmissum.In glo.2.ibi : *cum cingulo*.i.militari.In ea. gl.ibi.l.1.sed secus ẽt in Archiepo,qui nõ vtiẽ pallio nisi in sua prouincia,vt hic patet,& in c.proxi. Et quæ sit rõ diuersi
6 tatis ibi diceẽ.†In ea.gl.ibi:*in scæna*.dr̃ scæna locus obũbratus cortinis in quo fiebant ludi ad placendũ populo:vt tangit gl.in l.2.in fi.ff.de his qui not.infa.vel scdm Io.An. scæna erat locus ad modũ domus cũ pulpito, vbi stabant recitãtes comædias & tragædias ad placendum populo,& fortè certa veste vtebanẽ in tali loco: ideò appellabaẽ vestis scænica. vñ ex qualitate vestis vr̃ quis hr̃e vsumfructũ illius vestis vt nõ
7 vtaẽ nisi in scæna.†In ea.gl.in fi.Sol.q ibi dicebaẽ ex priuilegio, vel cõsuetudine cõpetere ius portandi insignia extra prouinciã : hic aũt dr̃ q de iure cõi nõ est licitũ illa deferre
8 extra prouinciã:& ideò non ob.† Extra gl.dicit hic Io.An. q palliũ debet fortiter,& cum magna instantia,& frequenter postulari,vt 100.distin.c.prisca.nisi de gratia aliud fiat: vt de postu præla.c.bonæ el 2.& de elect.c.significasti. Item dẽt palliũ peti intra tres mẽses à die cõsecrationis,& si hoc nõ fiat,carebit cõmissa dignitatẽ 100.di.c.1. Et feretur hæc snia ꝯ ipsum p Papã,quia inferior hoc nõ posset 3.q.6. c.accusatus.Et hęc vera,nisi fuerit impeditus,quia tunc interdũ ẽt posset hr̃e annũ & vltra 7.q.1.c.constitutũ,& 75.di.c.qñ qdã,sed cessante impedimẽto vr̃ q elapsis tribus mẽsibus à die cõsecrationis incurrat hanc pęnã.& tenuerũt hoc Hug. & Io.And.Nec obst.qd hr̃ de transla.epi.in c 2.in versi.sed neq; vbi vr̃ q elapsis quinq; mensibus hanc pœnã patiatur quis. Rñde q hic loquitur in Archiepo, cui minus tempus datur pp maius periculũ quod versatur in dignitate Archi episcopali,arg.c.quiescamus 42.dist. Refert tñ Io.An.quod alii dicunt q nec ẽt Metropolitanus patiatur hanc pęnam, nisi demũ elapsis quinq; mensibus, & hanc partẽ vr̃ tenere Hosti. dicens q vr̃ magis amicari lr̃æ.& subdit ẽt q licet de rigore videatur procedere opi.Hug. & Io.An. tñ de consuetudine nõ seruaẽ: & sic põt dici q de cõsuetudine abiit 4.di. c.in istis §.leges. Dicit ẽt q sufficit nũtiũ mittere intra quatuor menses.nec est necesse q intra illos petat palliũ, vel se representet:quia scdm cũ quidã sunt tantũm longinqui q nõ posset nuntius in prima die cõsecrationis constitutus intra illud tẽpus ad sedem apostolicã venire, & de hoc hr̃ in d. c. qñ.100.dist.& de iure satis vr̃ probari opi.Hug.& Io.And.
9 licet(vt dixi post Host.)nõ seruetur.†Quid aũt si misit nuntiũ intra tpus,& moritur in via, vel aliter infideliter agit, an sufficiat ad pœnam vitandam q semel intra tres menses nũtium miserit? dicit q nõ,imò ex quo scit ex illo tpe quo ad Metropolitanum peruenerit impedimentum mittere

debebit

debebat q̃ citò cõmodè poterit: uel saltē intra alios mēses à tpe notitiæ. facit qđ hr. j. de ele. c. cupiētes. §. ad hęc. & c. si electio. li. 6. Et si interim impediat, sc̄ds tenet mittere ter tiò: eodē mõ successiuè, tacit qđ hr. in l. 2. §. si mr. cũ §. seq. ff.
10 ad Tertiũ. † Quid aũt dēat hre in mãdatis iste nũtius q mit tit p Archiepm pro pallio: ponit Io. An. ponẽdo. 6. uel 7. q̃
11 dēt hre in mãdatis: de qb⁹ hęc p eũ. † Et q̃ dixi. s. pcedũt de iure. Sed de ꝯsuetudine curiæ fm Host. electus n̄ hēt petere palliũ post ꝯsecratiõnē sed pcurator capli, uel un⁹ canonic⁹ noĩe electi. Iõ attẽta tali cõsuetudine n̄ noceret ipsi electo si non peteret palliũ. de quo hic p Io. & tangit ēt d. An. Abb.

SVMARIVM.

1 *Archiepiscopus non potest uti pallio extra prouinciam.*
2 *Et non potest induci per consuetudinem.*
3 *Consuetudo generalis d citur quæ seruatur in una prouincia.*
4 *Priuilegio potest cõcedi ut Archiepi utatur pallio extra prouinciã.*
5 *Priuilegium debet interpretari sine alterius praiudicio.*
6 *Quid sit rationale?*
7 *Infula potest uti Archieps extra prouinciam celebrando missam.*
8 *Quæ sit ratio quod proconsul utitur insignijs extra prouinciam & & idem in legato Papæ: & Archiepiscopus non.*
9 *Si Archiepiscopus est translatus ad aliquam ecclesiam, portat secum pallium sibi concessum pro prima ecclesia.*
10 *Quando requiritur indulgentia quando Archiepiscopus celebrat, uel ordinat extra prouinciam?*
11 *Episcopus potest ordinare clericos suos, si clerici consentiant, & si consentiat diœcesanus loci.*
12 *Quis sit ille qui habet consentire, ut Archiepiscopus utatur pallio extra prouinciam.*
13 *Priuilegium quod Archiepiscopus possit uti pallio extra prouinciam, an transeat ad successores?*

C A P. V.

Extuarum. Archieps ex̄ suam pųinciam pallio uti n̄ pt, ēt si hoc habeat ꝯsuetudo. h. d. In prima pte ponit̄ petitio grȩ ꝯ tinẽs motiuũ petentis. Scđo ponit̄ petitionis li mitata exauditio motiuũ reprobans. Secũda ibi: *licet.* Casus lr̃alis. Archiepo Cõpostellano in traditiõe pallii desu fuit: accipe palliũ, & utaris eo intra ecclĩam tuã: ipse p negotiis ecclesię suę frequẽter exibat prouinciam suã: ṽn reputabat sibi ad uerecũdiam q pallio n̄ uteret: cum alii Archiepi de Hispania de consuetudine ex̄ pųinciam suã pallio uterent: quare petebat q ex̄ pųinciam posset uti pallio, rñdit Papa licet ꝯsuetudo illa dicenda sit potius corruptela, tñ de spãli grã cõcedit eidem, ut si aliqua necessitate fuerit impedit⁹: ut ad ecclesiam sibi subiectam accedere n̄ possit p ꝯsecrãdis suffraganeis suis, uel clericis ordinãdis, & ad ecclĩã alienam necesse hẽat declinare, utendi pallio hẽat facultatẽ in iã di ctis casib⁹: dũmõ ille ad quẽ ecclesia ptinet id pmittat. Ber.
1 † No. q Archieps n̄ pt uti pallio: & sic insigniis pęminentiã
2 notantib⁹ extra pųinciam † No. q p ꝯsuetudinē n̄ pt induci ut Archieps extra prouinciam utat pallio, ēt si sit ꝯsuetudo
3 gñalis. † No. q dr̄ consuetudo gñalis, q̃ seruat̄ in una pųin-
4 cia de quo in c. cum dilectus. s. de consue. † No q priuilegiũ pt concedi ut imminente necessitate ordinationis, uel ꝯsecra tionis, Archieps utat̄ pallio extra prouinciam: & sic patet q de iure cõi n̄ pt. Et ex hoc habes ēt q plus pt interdũ pri uilegiũ q̃ ꝯsuetudo. No. q priuilegiũ de utendo pallio extra pųinciã, intelligit̄ si ille ad quem ptinet ecclesia in qua uult
5 uti, concedat hoc, qđ quat̄r intelligat̄ j. dicet. † Et ex hoc est no. q priuilegiũ strictē itelligi & interpretari dēt, quatẽn⁹
a tangit alterius piudicium:ᵃ & ideò talia priuilegiaᵇ de qb⁹
b loquit̄ lr̄a, intelligunt̄ cõcessa absque piudicio alteri⁹: facit
6 qđ desu fuit in c. fi. s. ti. 1. † In gl. 2. ibi: *rationali.* qđ aũt sit rõ nale dicit do. q est ornamentũ pontificale, uel sacerdotale. de quo habebat̄ in ueteri testõ Exo. 28. c. nam erat pannus quadrãgularis ad latitudinẽ palmæ hñs. 12. lapides pciosos infixos, & i eo scripta erãt hęc uerba: manifestatio est ueritatis. Alii uerò dicunt q ornamentũ rotundũ, positum in pectore, ubi scriptũ erat: mani festatio ueritatis: sed istud ornamentũ ho die n̄ est i usu. † In ea. gl. ibi: *infula* pt intel
7 ligi ad lr̄am put zona, uel poterit accipi infula pro mitra. Nã illa poterit uti ubiq; ẽt extra prouinciã celebrando missam. p ea q dicent̄. j. e. in c. cũ sis. & q no. p gl. de priui. in cle. 2. in fin. Et est rõ diuersitatis quare his insigniis utat̄ ēt extra pųinciã, & non pallio, qa p illa non designat̄ ple nitudo officii, sicut p pallium, facit quod
8 hr. s. eo. c. nisi. † In gl. 3. in fi. Forte uoluit gl. q aliud in Procõsule, qui utit̄ insigniis ēt extra prouinciã sibi decretã. aliud in Archiepo, tñ alr̄ n̄ assignauit rõnē diuer
c sitatis. ᶜ Bene dicebat Gof. q illud ꝯtin git in Proconsule rõne mittentis. Nã mit tit̄ a principe, habet iurisdõnem uolunta riã, & illã exercet antē, q ueniat ad pųin ciam sibi decretã. l. 1 2. & 3. ff. de off. pcõ. & sic ẽt cõtingit in legato Papæ, q ēt exer cet iurisdõnem uoluntariam, & utitur ēt insigniis legationis extra prouinciã sibi decretã. j. de off. leg. c. pen. hic aũt loquit̄ in Archiepo, q n̄ mittit̄ p Papã, licet non confirmet̄ p eum, iõ utit̄ insigniis solũ in tra prouinciam suam. Host. uerò dicebat q in Proconsule & sĩlib⁹, si utat̄ insigniis suę dignitatis nulli fit piudicium. hic sec⁹ quia illud insignium ṽr significare. i. q lo cus in quo talia insignia portat̄ subiaceat iurisdictioni insigniti, facit qđ dicit Inn. & sic residet Io. An. & d. Ant. nec declarãt quare p insignium magis alteri fiat piudi ciũ. sed potes dicere q istud insigniũ dat̄ ut j. certũ locũ ipsius insigniti utat̄. ṽr p ꝯñs q denotaret locum alteri⁹ prouinciæ in quo uteret̄ esse illius subiectionis: & sic quodammodo fieret alteri piudicium, iõ
b illo non pt uti de iure cõi extra prouin ciam, uel potes dicere q istud contingit ex eo, qa expresse sit limitata cõcessio, ut intra prouinciã, seu ecclesias suæ pųincię utat̄. & iõ meritò n̄ pt uti extra pųinciã, quia excederet limites concessionis sibi factæ, qđ esse nõ dēt, cũ limitata cõcessio limitatũ debeat parere effectum j. de off. de leg. c. p. & g. & s. de rescr. c. cum dilecta. & l. in agris limitatis. ff. de acq. re. do. sed in Proconsule non reperit̄ limitata con cessio insigniorum, nã illis utitur quoad uoluntariam iurisdõnem extra pųinciã.
9 † In gl. in uer. *consuetudo.* in fi. No. bñ gl. q
c ṽr uelle q pallium concessum pro prima ecclesia remaneat in illa si Archieps trãs̄ feratur ad aliam, & idem ṽr uoluisse glo. in c. bonę. ad h. el 2. s. de postu. pla. Sed ꝯ̃ rium tenent doct. in c. 2. s. e. & ibi dixi. ṽn dum glo. dicit q non transfertur quantũ ad usum, sed bñ portabat illud secũ, ut cũ illo sepeliret̄, fm formam, quam dixi in
10 d. c. 2. † In gl. in uer. *indulgentia.* in fi. Sen tit gl. q ubi inuitatur Eps, uel Archiepi scopus in aliena diœcesi, uel prouincia, q

ZACHARIAS.
a Alterius piudiciũ. Nõ. n. plurimũ princeps in tertij piudiciũ priuilegiũ concessisse: ut no. isto plenè in c. quãuis, in prin. & ibi in apost. meis post alios s. de re scr. cũ concor. de quibus ibi. Etiam fm Imol. sine ex principis grã, siue a iure cõcedatur. ut p Imol. in c. 1. de pścr. quãuis cõ cessum esset motu proprio. ut p Io. And. in c. si motu pprio. de pb. li. 6. in nouel. de quo plenè p Bol. in c. 1 §. siquis de mi̅ so. in 7. col. in fi. de contro. inue stig. in feu.

SEB. SAPIA.
b Talia priuilegia. Vide Fel. in c. cas sam quæ. de testi. Deci. in c. quæ in ecclesiarum. co. 7. in fi. & col. 12. de const. & latè Mo dernos. in l. Gal lus. §. & qđ si tñ. ff. de lib. & posth. & hoc pcedit ēt si priuilegiũ fue rit cõcessum mo tu proprio. fm Abb. in c. 1. in 6. col. de iudi.

ZACHARIAS.
c Ratione diuer sitatis. Vide de ra tione p Imo. in c. cum contingat. de æta. & qual. & Io. An. in c. Abbates. de priui. lib. 6. in nouel. & Bart. in trac. de insig. & ar mis. in 2. co. uert. sed quæro.

de iure cõi possit ꝑdicare & celebrare di-
uina. Sed ꝯrium vr̃ uelle hęc lr̃a, q̃ vr̃ uelle
ꝙ requirat̃ priuilegiũ Papæ. sed fortè gl.
hic uoluit sentire opi. quorundã q uolue
runt ꝙ qñ Archieṗs inuitat̃ in aliena ꝓ-
uincia ꝙ de iure cõi possit celebrar̃ & uti
pallio. & hoc qñ solũ vult celebrare: sed si
uellet ordinare clericos suos, uel ꝯsecrare
suffraganeos suos: tũc ñ posset sine indul
gentia uel priuilegio Papæ: & iõ ẽm eos
uerbum indulgemus: hic stabit ꝓpriè:&
impropriè, qñ solũ uult celebrare: nã tunc
sufficit ꝙ accedat consensus illi⁹ ad quem
spectabat eccl̃a in qua celebrat: nã de iure
cõi poterit tunc celebrare. & hoc respectu
deberet exponi indulgem⁹. i. indultũ esse
oñdimus. Sed ubi in eccl̃a celebraret, or-
dinando clericos, uel consecrando suffra
ganeos, tunc necessaria est indulgẽtia Pa
pæ: quia ñ sufficit tunc consensus illi⁹ ad
quem spectat eccl̃a in qua vult celebrare:
& iõ tũc hoc respectu uerbum indulgem⁹
stabit propriè. & sic uolunt isti ꝙ ñ possit
Eṗs in aliena diœcesi ordinare suos cleri
cos de licentia uel ꝯsensu diœcesani loci.
& istam opi. tenet Iac. de Alber. & Phi. &
assignant rõnem, qa diœcesanus loci nõ
posset alios ordinare, uel iudicare, ex quo
ñ sunt subditi 9. q. 2. c. 1. & 2. ergo de illis
ñ poterit dare licẽtiã Eṗo illorũ ut illos
ordinet in diœcesi ipsius dantis licentiã.
Sed certè ista opi. ur̃ esse ꝯ tex. inq̃tũ hæc
op. vult ꝙ sine priuilegio possit Archieṗs
ex ꝓuinciã uti pallio, interueniẽte ꝯsensu
illius ad quẽ spectat eccl̃a in qua vult uti.
nã uiolat lr̃am, & impropriat illã quoad
uerbũ indulgem⁹: ut patet ex supradictis.
Itẽ ñ ur̃ uera inq̃tũ vult ꝙ Eṗs ñ possit or
dinare clericos suos ex̃ diœ. loci. Nã imò
ur̃ ꝙ de iure cõi hoc possit, ex eo ꝙ Eṗs in
uitatus in aliena diœcesi ꝑt de ꝯsensu Eṗi
siue diœc. inuitãtis cũ una diœce. ipsius: ut
patet ex his q̃ hñtur 9. q. 2. c. 1. & 3. & c. nõ
inuitati. ubi patet ꝙ de ꝑmissu illius põt
subditos ipsius ꝑmittentis ordinare & iu
dicare. & sic multo magis dẽt posse suos
proprios clericos iudicare, & ordinare in
diœcesi aliena de ꝯsensu ipsius diœcesani,
cũ i casu ꝑcedẽti iteruenit duplex gr̃a. s.
concessio respectu loci, & concessio respũ
ꝑsonarũ, q̃ ordinant̃, q̃ ñ sunt subditæ or-
dinanti, sed eo casu quo Eṗs proprios cle
ricos ordinat, ul̃ iudicat i diœcesi aliena,
uel de consensu ipsius diœcesani: tũc inter
uenit una sola gr̃a, seu ꝯcessio ergo id dẽt
posse fieri. & hoc ẽt cõiter tenet̃: ut patet
ex his q̃ no. ĩ. de offi. leg. c. nouit. & de off.
ord. c. ut litigãtes. li. 6. & iõ quo ad hoc ñ
reqrit̃ licẽtia Papę, dũmõ ñ uteret̃ pallio,
ꝑ iura ꝑalle. Et ꝑ ꝑdicta, ur̃ ꝙ si solummõ
Archieṗs uelit celebrare cũ pallio in alie
na ꝓuincia, ñ poterit uti pallio sine licen
tia Papæ. & si interuenit consensus illius
ad quẽ spectat eccl̃a i qua uelit celebrare:
& istud ẽt ꝓcedit multò fortius, si uellet
celebrare ordinãdo clericos, & ꝯsecrando
Suffraganeũ. Nã talia ñ dẽt facere Archi-
eṗs sine pallio. ĩ. de elec. c. qđ sicut. §. ꝑte-

a Contrarium. Ad de ut per Federic. cons. 95.

ZACHARIAS.

b In qualibet ecclesia suæ prouinciæ. Et hoc uerũ: in locis non exẽptis. ut per Card. in cle. 2. de priuil. quia in talibus ꝑt etiam facere celebrari coram eo in pontificalibus, ut per eundem Car. ibi no. 3. in 5. opposi. in locis uerò exẽptis suæ prouinciæ potest uti pallio, & celebrare in pontificalibus per se, non autem per alium, ut ibidem per Card. post gl. 3. q. 8.

11 reà. † Eṗs tñ qui non esset Archieṗs posset ordinare suos
in aliena diœce. ẽt de iure cõi, si interueniat cõsensus diœ-
cesani loci. Et ad prædicta facit quod no. gl. in cle. 2. de pri-
ui. Et qđ dixi posse ordinari per Eṗm, uel iudicari clericos
suos in diœcesi aliena de consensu diœcesani: intellige si in
hoc ẽt cõsentiãt ipsi clerici: aliàs secus saluo casu cle. quãuis
de for. cõp. q̃ loquit̃ in Eṗo expulso. Et ꝑ prædicta patet, ꝙ
ex quo ad hoc Archieṗs in alia ꝓuincia posset uti pallio, ꝙ
quo in lr̃a, tria requirunt̃, uidelicet priuilegium. Item ꝑmis
sio eius ad quẽ spectat ecclesia in qua uult uti. Itẽ tertiò, ꝙ
altera de causis hic expressis interueniat. Vnde altero præ
dictorũ deficiente, nõ poterit uti pallio: quia uerba priuile-
12 gii diligenter sunt seruãda: ut ĩ. de priui. c. porrò. † Quis ãt
sit ille q hẽat cõsentire ut possit uti pallio. dicunt illi q te-
nent, ꝙ de iure cõi possit uti pallio celebrando, si nõ ordi-
net clericos, aut consecret suffraganeos; & sic solũmodo ce-
lebret missarũ solẽnia, interueniẽte cõsensu illius ad quem
spectat ecclesia in qua celebrat, ꝙ necessaria erit licẽtia ne-
dũ diœcesani loci sed ẽt Archieṗi illius ꝓuinciæ, quia illi
Archieṗo propriè vr̃ præiudicari, qui hẽt vsum pallii in illa
prouincia, vbi tũ hr̃et indulgentiã, sufficeret licentia diœce
sani. q̃ sola aliàs non sufficeret, etiã si ipse diœcesanus esset
palliatus, saluo nisi esset exẽptus: & hoc qa palliũ est signũ
ꝑlationis: ut s̃. c. ꝓxi. Sed (ut dixi) ista opinio non est uera:
qa de iure cõi nullo casu potest uti pallio ĩ aliena ꝓuincia.
Ideò semper requirit̃ indulgentia illius ad quẽ ecclesia spe-
ctat iure Metropolitano, vel alr̃ quo ad vsum pallii, arg. co-
rũ quæ hñr in fi. in c. nullus, de tẽp. or. in 6. Et sic nõ sufficere-
ret licentia diœcesani palliati: & fortè ẽt nõ sufficeret ꝙ sit
palliatus, nisi fortè esset exẽptus: qa alius ẽt Archieṗs ꝑt ibi
vti pallio, & sic de vtriusq; ꝑiudicio agi vr̃, & sic cõsequenter
utriusq; licẽtia requireret, arg. ĩ. de reg. iur. c. qđ oẽs tãgit,
lib. 6. Prædicta ast inducunt̃ in arg. ad q. ꝑdicatorũ & mino
rũ, ꝙ licet sit priuilegiũ sup cõfessionibus audiendis, requi-
rit̃ tñ ẽt licentia parochialis sacerdotis: sed dic ut hr̃ hodiè
in c. dudũ. de sepul. ubi determinatur contrariũ.[a] † Vltimò
tractat hic Io. An. an Archiepiscopus de quo in litera & su
perscriptione, possit hodiè uti pallio, ẽm indulgentiam hic
positã. & concludit inspiciẽda uerba priuilegii: quia si fuit
reale: & ꝯcessum ecclesiæ, & dignitati, extẽderet̃ ad successo
rẽ, nisi appareat reuocatũ. Si uerò fuerit personale, tũc non
posset hodiè uti hoc priuilegio Archiepiscopus Cõpostel-
lanus, ꝑ id qđ hr̃ de reg. iu. c. priuilegiũ. in 6. Si aũt uerba
essent dubia, recurrendũ esset ad not. ĩ. de offic. dele. c. quo-
niam Abb. quia inspiciendum esset an priuilegium conce-
deretur personæ, an dignitati, ut ibi patet. & etiam not. per
Ioan. And. in d. regula. priuilegium. in mercu.

S V M M A R I V M.

1 *Archiepiscopus põt uti pallio in omnibus ecclesiis suæ prouinciæ.*
2 *Et vtitur quando celebrat missam in diebus solennibus.*
3 *Qui debent consentire: si Archiepiscopus vult celebrare cum pallio extra prouinciam.*

C A P. V I.

CVm sis. In qualibet ecclesia suæ prouincię potest Archieṗs uti pallio. h. d. In prima decisa cõsultatio. In secũda respõ. ibi: *vbicũq;*. Casus liter. Quæsitũ fuit qñ & qbus locis Archieṗs pallio uti possit Rñdet Papa, ꝙ ubicũq; fuerit Archieṗs intra prouinciã suã in celebrationibus missarũ diebus solẽnibus, pallio uti potest. Ber. Et aduerte, quia fortè aliqui interpretabantur per prouinciæ eccl̃ias, intelligi dr̃e solũ de cathedralibus: quod remouere ista decret. dicẽs ꝙ in qualibet eccl̃ia prouinciæ, & sic ẽt si nõ sit cathedralis, quia poterit Archieṗs celebrãs uti pallio in diebus ꝑmissis: & ex hoc
1 poteris colligare casum in decre. † Not. 1. ꝙ Archiepisco-
b pus potest uti pallio, in qualibet ecclesia suæ prouincię,[b] ẽt
si nõ sit cathedralis, cũ litera indistinctè loquat̃: & sic indi-
stinctè

ſtinctè dēt intelligi.ar.j.de pri.c.qa circa.† No.ꝙ Archieṕs
demū ṗt uti pallio qń celebrat miſſam & in dieb.ſolēnib.de
qbus dictū fuit ꝑ gl.ſ.e.c.ad honorē. Et not.ēt qd ſignificet
palliū in Archieṕo:facit qđ hr̄.ſ.eo.c.niſi in ṗal.e.ad hono-
rē.In gl.1.ibi:*ſed ꝙ dicit,&c.*& ꝑ hac prima ſol. fac. qa non
eſt abſonū ꝙ uł̄s diſpoſitio reſtringat rōne ſubiectæ mate-
a riæ [a] ut legi.& no.in l.1.C.de ſac.ſan.eccl.† In ea.glo.ibi:*uel*
3 *dicit*.No.bń ꝙ uř uelle gl.ꝙ ſufficiat licentia diœceſani in cu
ius diœceſi Archieṕs ex prouinciā uirtute priuilegii uult ce
lebrare & uti pallio.& ſic nř uelle ꝙ nō requirat demū licen
tia Archieṕi ut celebret,de quo dixi in ca.ṗce. Nā uř ꝑ ea q̄
ibi dicta fuerūt ꝙ hæc gl.Vń potes cōcludere, ꝙ ſi in aliqua
eccłia parochiali alterius ꝓuinciæ uellet celebrare,ſi ipſe ſa
cerdos parochialis nō ɔ̄dicat:uř ꝙ quo ad eius ṗiudiciū poſ
ſit.facit qđ hř in l.diuus.ff.de ſerui.ruſti.ṗd. & quod dř in c.
ſeq.uń ipſo ɔ̄dicente nō poſſet ibi celebrare cū pallio : nā ēt
nō ſufficit licētia diœceſani loci. Et hoc clarū, ſi diœceſanus
talis nō ſit palliatus ex priuilegio apłico: qa nō ſolùm agit̄
de eius ṗiudicio:ſed de ṗiudicio Archieṕi:qa uſum pallii ha
bet in tota ꝓuincia & ideo requireret licētia ipſius Archieṕi:
in cuius ꝓuincia ipſe uult celebrare.& illa ſufficiet ſi Eṕs nō
eſt palliatus,& nō ɔ̄diceret ipſe,uel ſacerdos parochialis;ſed
ſi eſſet palliatus, tūc uideret requiri licētia ipſius Archieṕi,
nec ſufficeret licētia ſolius diœceſani abſq; licētia Archieṕi,
licet eēt palliat⁹,ꝑ ea q̄ dixi.ſ.c.ꝓxi.ſaluo,niſi (ſm aliquos)
talis diœceſanus palliatus eēt exēptus: qa tūc ſufficeret licē
tia ipſius diœceſani abſq; licētia Archieṕi. & iſtud uř ſeq In
no.& idē Io.An.ut tetigi ēt.ſ.c.ꝓxi.Sed fortè poſſet dici ɔ̄-
riū,ꝑ ea q̄ hńr in cle.Archieṕo.de priui.ubi Archieṕs ṗt uti
pallio ēt in loco exempto ſuæ ꝓuinciæ:niſi reſtringas illud
ꝓcedere qń talis locus exēptus non haberet prælatū & hoc
modo intelligendo poſſet ſaluari opi.Inn. & Ioan. Andr.

S V M M A R I V M.

1 *Archiepiſcopus poteſt ſine pallio celebrare in certis diebus .*
2 *Quando Archiepiſcopus celebrat pro defunctis,non poteſt celebra*
re cum pallio, niſi ex priuilegio .
3 *Sandalia ſunt calciamenta depicta , uel aurea, quibus utitur Epi-*
ſcopus quando celebrat .
4 *Archiepiſcopus extra ſuam prouinciam an poſſit celebrare in pon-*
tificalibus cum licentia parochiani , uel diœceſani uel ſine.
5 *Si Archiepiſcopus , uel Epiſcopus uoluerit ordinare clericos ſuos*
extra prouinciam , de quorum licentia poſſunt ordinare ?
6 *Archiepiſcopus an utatur pallio, quando celebrat pro defunctis.*

C A P. V I I.

QVia nos. Sine pallio & ſandaliis ṗt Archieṕs
celebrare.h.d.Et ponit̄ in prima de-
ciſa conſultatio. In ſcđa rńſio.Scđa ibi:*inquiſitioni.*
Caſus lrālis.Quidā Archieṕs q̄ſiuit a Papa utrum
tā in ſua diœceſi q̄ in alia poſſit celebrare abſq; pallio & ſan
daliis.Rńdet Papa ꝙ ṗt: nō tń ſemper in diœceſi ſua dēt ce
lebrare cū pallio : ſed certis diebus q̄ in priuilegio ſuo ſunt
expreſsi : & ꝑ hoc ſoluit̄ alia qō, qua q̄ſiuit utrū ꝓ defunctis
1 dēat cū pallio celebrare.B.† Not. ꝙ Archieṕs ṗt ſine pallio
celebrare demū in certis dieb & ſic nō in oi t̄pe:de quo.ſ.e.
2 c.ad honorem.† No.ſm uerū intellm,ꝙ nō ṗt Archieṕs uti
pallio qń celebrat ꝓ defunctis, niſi hoc cōtineat̄ in priuile-
giis eccłiæ.† Quid āt ſint ſandalia, de qbus fit mētio hic in
3 lrā,hř in c.nonnulli.§.cōpagis. 93.di.Nā (ut dicit hic Pet.)
ſunt calciamēta aurea uel depicta qb.utunt̄ Eṕi qń celebrāt.
4 †In gl.1.in fi.No.bń gl. q̄ in ſuo principio uř uelle ꝙ de licē
tia diœceſani poſſit Archieṕs , uel Eṕs celebrare in aliena
diœceſi: & qa aliter ń diſtinguit̄:uř uelle ꝙ poſſit celebrare
ēt in pōtificalib.& maximè ꝑ id ēt qđ hic tāgit in fi.Sed In
no.alr hic dicit,ꝙ de licētia diœceſani,uel ēt parochialis ſa
cerdotis poterit Epiſcopus, uel Archiepiſcopus in alia diœ
ceſi celebrare,dummodò celebret ſine pontificalib. quia il-
lis ſecundum eum non poſſunt uti, niſi ſuper hoc ſint priui-
legiati.alleg. quod habetur in gl.c.ad ſup
plicationē.j.ti.1.Hoſt.uerò tenet contra
gl. & dicit ꝙ etiam in pontificalib. pote-
runt celebrare,& prædicare, niſi ſpeciali-
ter prohibeātur: & ſic debet ſeruari ex ge
nerali conſuetudine eccleſiæ:quod not.j.
de hær. c.excōicamus.& in cle. Archiepi-
ſcopo.de priui. Indulgentias tamen dare
non poſſunt:quia illas dare eſt iuriſdōnis
& ideò nō pńt dari niſi ſubditis.j.de pœn.
& rer.c.quod autem.& 9.q.2. c.1.& iſtud
etiam uř tenere gl.in d.cle. Archiepiſco-
po.de priui. de iure tń ceſſante conſuetu-
dine uř uerior opi. Inn.per id quod habe
tur in c.ad ſupplicationem.j. ti.1. Itē ad-
uerte: quia prædicta uera in Eṕo, qui nō
utitur pallio de iure cōi.& idē i Archiepi
ſcopo ſi uult celebrare ſine pallio, cū pal-
lio aūt non poſſet celebrare extra ꝓuin-
ciam abſq; priuilegio Papæ, & licētia E-
piſcopi,uel Archiepiſcopi:per ea quæ di-
5 xi in c.præce.& in c.ex tuarū. † Item hæc
uera,qń ſimpliciter uoluerit celebrar̄ miſ
ſam:ſed ſi uellet ordinare clericos ſuos in
alia prouincia,uel diœceſi:quia Archiepi
ſcopus non debet clericos ordinare ſine
pallio.ſ.de ele.quod ſicut.§. ṗtereà, non
poſſet ſine priuilegio apoſtolico,& ſine il
lius licentia ad quem eccleſia pertinet,in
qua uult celebrare,& ordines cōferre: qđ
intellige ut dictum fuit in c. præcedēti.&
in prædicto.ca.ex tuarum. Sed ſi eſſet Eṕs
qui non utitur pallio,tunc in aliena diœ-
ceſi non poſſet ordinare clericos ſine licē
tiā ipſius diœceſani.& etiā tetigi in d.ca.
ex tuarum.& uoluit glo.in d.c.Archieṕo.
& ſic licet Archieṕs in aliena diœceſi poſ
ſet celebrare in pontificalib.ſine aliqua li
centia dummodò non prohibeat̄ ex gńa-
li conſuetudine eccleſiæ.facit quod habet̄
in ſimili in l.diuus.ff.de ſeru. ruſti.præ,tń
nō poterit ordinare clericos ēt ſuos, ſine
licentia diœceſani de quo ēt per gl. in d.
6 cle.Archieṕo.†In gl.fi.Melius facit.c.por
rò.quod ibi ſequitur.Inn. uerò dicebat ꝙ
quarta qō de qua hic ſoluitur ex eo ꝙ nō
poteſt Archieṕs uti pallio niſi in dieb. ſo
lennib.ſeu ſolennitatib.ergo non poterit
uti qń celebrat pro defunctis:quia nō cen
ſetur eſſe ſolennitas.Sed Hoſt.tenet intel
lectum gl.quia hic in litera non fit men-
tio de ſolennitatib.ſed ſolum de dieb.ſed
fortè Inn.habuit reſpectum ad id qđ dixi
in c.ṗcedēti.ubi fit mētio de dieb.ſolēni-
bus.Tene cū gl. ꝙ niſi in priuilegiis eccle
ſiæ exprimatur,non poterit uti pallio.

SER. SAPIA
[a] Subiectæ materię. Vide latè ꝑ Bart. & alios in l. 1. §. nunciatio.ff.de oper.no.nun. Bald. in l. 1. ff. de teſta. mulita.in l.fina.in prin.C: ſine cenſu uel reli.in l.fin.C. qui legit. perſona Ang. in l.non eſt nouum.ff.de legi. ubi latè pēr eum.

De renuntiatione . Rub.

Quia ea q̄ ꝑ poſtulationē,electionē,& trāſlatio
ne acquirunt, ſæpe ꝑ renūtiationē ṗdunt: ideò
poſt ṗcedentes ponit iſtam, de qua tractatur. 21.
q.1.& q.2.17.q.2.& reperitur in ſexto & cle.

S V M M A R I V M.

1 *Senectus & ignorantia , ſunt cauſæ propter*
quas conſueuit peti ceſſio
2 *Mutatio pallij cum tēpe innouatis, diſcriminis*
periculi.ſeu belli uidetur periculoſa.
5 *Regimē eccleſiæ nō eſt cōmittēdū incognito, nec*

salua conscientia incognitus eligitur.
4 *Maceratio corporis facit sublimationē spūs.*
5 *Importunitas repellenda est.*
6 *Miles non est licentiandus durante bello.*
7 *Deuotio magis crescit in sene, quàm in iuuene cæteris paribus.*
8 *Dictio è stat aliquando priuatiuè.*
9 *Defectus scientiæ an & qñ sit cā sufficiēs ad admittendam renunciationem alicuius.*

C A P. I.

LIteras Propter senectutē nō dat̄ licētia cedē
di Epo, si sit necessarius uel uti
lis ecclīæ suæ. h.d. In prima de
cisa supplicatio. In secūda ipsius repulsio.
In tertia conclusio. Secūda ibi. si tuā. Ter
tia ibi: *monemus*. Casus liter. Eps Lodon.
sæpe petiit licētiā cedēdi à dño Papa. Re
scribit & Papa, dicēs q̄ q̄uis ipse conside
rās senectutē, uel insufficiētiā suā petiit
renūciādi licētiā: sciat q̄ Papa credit q̄
tutius sit illā ecclīā sub vmbra sui nomi-
nis gubernari, quā alicui nouæ psonæ in
tāto discrimine cōmitti: qa in ipso uigor
deuotionis in corpore senescēte nō defi-
cit. monet ergo illū ut sup hoc dieb. istis
nulla īportunitate faciat se molestū: qa
indecens ē prius militiæ soluere cingulū:
quā cedat uictori aduersitas plīorū. B. In
tex. ibi: *emeritum*. i. ñ meritū tenere ipsum
Epatū. Itē ibi: *relaxari* s. à uinculo ecclīæ
1 Epalis. †Not. 1. duas cās pp quas consue-
uit peti cessio: uidelicet pp defectū sciē-
tiæ: & ēt pp senectutē. An aūt q̄libet cāiū
semper sit sufficiens, patebit cū gl. 1. &. 2.
2 †No. q̄ tpe iuuētutis, discriminis, seu pe
riculi, uel belli, pallii mutatio uidetur ēe
periculosa, nisi euidenter aliquæ circūstā
3 tię aliud suadēāt. †No.* q̄ incognito nō
est cōmittendū regimen ecclesiæ. * Et ex
hoc ēt no. q̄ salua conscientia nō eligit̄
uel promouet̄ psona incognitia facit. s̄.
4 de post. pla. bonę. cl. 2. ad. fi. †No. q̄ ad ma
cerationē corporis sequit̄ sublimatio spi
ritus: & sic vr̄ q̄ ad sanitatē, & robur cor-
poris sequit̄ depssio spūs: nā ad depressio
nē unius ex cōtrariis sequit̄ alterius subli
matio. Facit qđ hr̄. 22. q. 1. c. cū renūciat̄.
5 & 32. di. c. hospitiolū. †Not. importunita
a tē reppellēdā. a facit qđ hr̄ in l. 1. C. đ pe.
6 bo. subl. li. 10. †No. q̄ miles ñ est licen iā
b. dus[b] à militia tpe quo durat bellū: & tūc
circa hoc ñ dēt exaudiri eius petitio. Ex
hoc potes no. ꝫ vitiū incōstātię & pusilla
7 nimitatis. facit qđ ēt not. gl. hic. †No. q̄
cæteris parib⁹ magis crescit deuotio ī se
8 ne, quā ī iuuene. †No. de dictione è. quia
aliqñ stat priuatiuè rōne subiectæ mate-
9 ria: ut hic patet. †In gl. 1. ibi: *prsus ineptū seu inutilē*. Quęro, cū hic fuit sufficiēs & iu
sta cā ad renūciādū: uidelicet defect⁹ sciē,
quar̄ ñ admisit pp renūtiationē istius. Po
tes dicere q̄ qñ defectus sciæ est magnus,
vt est uidere exemplū in c. vlt. j. de æta. &
qual. tūc est iusta cā cedēdi. Secus qñ nō
est magnus defectus: qa tūc īperfectū sciæ
supplere pōt pfectio charitatis: ut patet
in c. nisi. §. p defectu. hic alleg. & tūc talis defectus nō est le-
gitima cā cedendi: & maximè tēpore periculoso, ut hic col
ligitur in gl. fi. quia nihil creditur esse actū dū aliquid restat
agendum. Et not. ex concordantiis requisitis positis in glo.
q̄ non debet desisti ab incœptis, sed perseuerari usq; ad finē.

S V M M A R I V M.

1 *Ius canoniæ, et accessoria ad illud, ut est stallus in choro, et locus in capitulo dicuntur spiritualia iura.*
2 *Stallus in choro, & locus in c. cēsentur partes beneficij canonicalis.*
3 *Renuntiatio, & iuramentum, in dubio restringuntur ad ius, compe tens tempore renuntiationis.*
4 *Potestas conferendi particularia beneficia in ecclesia collegiata spe ctat ad collegium ecclesiæ.*
5 *Inuestitura beneficij videtur transferre quasi possessionē beneficij.*
6 *Qui patitur controuersiam iudicialem super beneficio, non uidetur ipsum pacificè possidere.*
7 *Pro controuersia iudiciali datur interdictum uti possidetis.*
8 *Volens venire contra iurm̄, ex noua cā superueniente an audiatur?*
9 *Dispēsatio sine cā cōtra iuramētū, an absoluat iurantē quo ad Deū?*
10 *Faciens pacem cum aliquo, et promittens non offendere sub certa pœna talis promissio restringitur ad casum offendendi ratione inimicitiæ præsentis, uel præteritæ.*
11 *Scholaris licentiatus si iurauit non assumere gradum alibi q̄ in loco ubi fuit licentiatus, potest sine metu periurij assumere gradū, si de nouo faciat se examinari.*
12 *Renunciatio facta de omni iure quod quis habet, vel habere sperat super aliqua re, an trahatur ad ius posteà superueniens?*
13 *Renuntiatio cum iuramento facta de beneficio occasione iuris imposterum sibi quærendi, an indistinctè præiudicet?*

C A P. II.

CVm inter Renūtiatio cum abiuratione be-
neficii refertur solū ad ius de præ
senti, uel de præterito cōpetēs renūcianti, & ideò
exceptione renūtiationis, aut iuramenti nō repel
lit̄ agens ex iure post renūciationē aut iurm̄ q̄sito. h.d. Vel
breuius. Qui abiurauit bñficiū suū, licitè petit illud, si de no
uo eligat̄. h.d. ſm intellectū gl. In prima parte narrat factū,
In secūda dat iudices. Secūda ibi: *ideoq;*. Casus lit. Iste. P. gau
fridii abiurauit bñficiū suū, posteà obtinuit lit. à dño pp, &
à maiori pte caplī fuit recept⁹. Quidā canonici ꝯdicebāt ei
dē, opponēdo sibi iurm̄, & ideò ꝯ iurm̄ ñ erat recipiēdus, cū
sup hoc fuisset q̄stio diutius agitata, mandat quibusdā qua-
ten⁹ si pdictū. P. inuenerint de cōsensu maioris partis caplī
fuisse de pdicto bñficio author. apost. inuestitū, eū faciāt ip-
sius bñficii pacifica possessione gaudere, nō obstāte iuramē
to q̄ de non recipiēdo ulterius eodem bñficio proponitur
præstitisse, ex quo cōsensus maioris & sanioris partis caplī
1 intercessit. B. †No. 1. q̄ ius canoniæ, & ēt accessoria ad illud,
vt ius stalli ī choro, & loci in capitulo, dicūtur spūalia iura:
2 facit quod no. s̄. de cōsti. c. cū. M. ferrarien. † Et not. q̄ stallus
in choro, & locus in caplō cēsent̄ de partib. bñficii canoni-
c calis. [c]Et p hoc uī q̄ pbata quasi possessione illorū, ut argui
& psumi debeat, quasi posses sio bñficii, qđ ē notādū pro ar
3 ticulis faciēdis: facit qđ hr̄. s̄. đ elc. c. cumana. †No. q̄ iurm̄,[d]
d & renūtiatio in dubio restringunt̄ ad ius subsistēs, seu cōpe-
tens ſm tēpus renuntiationis. [e] & ideò nō excludunt quē à
petitiōe respectu iuris post renūtiationē & iurm̄ creati seu
quæsiti, & ideò renūtiās & iurās nō petere bñficiū, nō exclu-
dit̄, si posteà acceptet & petat illud ptextu noui iuris quæsi
ti post iurm̄ ex dispositione caplī, uel Papæ, uel utriusq;. Et
no. q̄ istud ēt procedit, si in renūciatione, uel iurō apponit̄
aliqua dictio respiciēs futurū tps puta si promittat̄ uel iuret̄
de nō petēdo vlterius ex cā subsistente de psenti ſm tps re-
nuntiationis. facit quod hr̄ in. l. quod seruus. ff. de cōdi. ob
caus. & quod plenè not. Bar. in. l. q Romæ. §. duo fcrs. ff. de
uer. ob. †No. ar. p opi. q̄ hēt q̄ ptās cōferēdi particularia bñ
4 ficia ī eccl. collegiata spectet ad collegiū ecclīæ: de quo ī c.
cùm

SEB. SAPIA.
a Importunitatem repellendā. Vide bonū tex. in l. j. §. sexū. ff. de postu. ubi propter importunitatem calphurnię mulier ñ potest postulare. vide etiam Bald. in. l. ab Anastasio. C. manda. vbi per illum tex. dicit q̄ aduocati nimium soliciti præsumūtur fouere malam cām: & ideò præsumunt̄ malè sciētiati. commendat Feli. in c. tua nos. col. j. de homic.
ZACHARIAS.
b Nō est licentiandus. Not. Bart. & post eū Iac. repu. in l. 1. C. de hono. non conti. li. x. & ibi ampliat etiā si esset uulneratus. Idē not. Bal. in l. 2. C. qui non obst. lon. tēpo. prescri. & qualiter puniat̄ dans illi licētiam se absentandi tali tempore, uel qui hoc non possit. vide eosdem Bart. & Rebuff. & quod not. in addi. ad d. Rebuf. in l. p hāc. C. de ero. nuli. an no. li. 12. aliquid per Ro. sing. suo. 700. incip. dantes licentiam.
c Canonicalis. Ad de Ro. consil. 482.
SEB. SAPIA.
d Iuramentum. vide. no. in l. fi. ff. qui satisda. cogu. in ver. fi. C. denō nu. pe. latè. Ang. arg. in. §. æquè. col. 3. institu. de excep. Iaso. in. §. item si quis. de actio.
e Renunciationis. Adde quæ infrà ponā, ubi melius cadit.

5 cū eccl.uulterana,ꝫ.de ele.† No.ꝙ ex inue
stitura bñficii uř trāsferri quasi possessio
ipsi⁹ bñficii, ut hic uř colligi inquātū hic
a ꝑꝑ mādat istū q fuerat inuestit⁹ [a] ꝙ faciāt
gaudere q̄ si possessiōe ipsi⁹ bñficii. Et sic
aptè innuit ꝙ hēat quasi possessionē, de
quo an uidelicet ex inuestitura trāsferat
possessio, cōsueuit dici in c.trāsmissā,ꝫ.ď
ele.& facit qđ no.ĵ.de insti.c.authoritate
6 & ꝫ.de cōsue.c.2.† Vlti.no.ꝙ qs nō uř pa
cificè possidere bñficiū sup quo patiř cō-
b trouersiā iudicialē,[b] ut hic uř innuere cir
7 ca fi.iūcto prin.† Et sic facit in ar.ꝙ ꝓ cō
trouersia iudiciali dari dēat īterdictū uti
possidetis,de quo p Bar.i l.si pri⁹,ff.de o-
pe.no.nū.& p do.Ant.ĵ.de restit.spo.i c.
8 audita.† In gl.1.i prin.hæc gl.fcā e timo-
re ꝯrii,c.si uerò,de iureiur.& e.ti.c.cū con
tingat,de resti.spo.c.accepta, in qb. patet
iurm esse seruādū,& nō dēre audiri iuran
tē uenietē ꝯ suū iurm,sed gl. uoluit solue
re istud ꝯriū, ꝙ hic nō ueniebat ꝯ iurm ex
eo qa nō repetebat bñficiū ex cā subsisten
te fm tēpus renuntiationis & iuramēti,
sed uolebat repetere ex cā nouiter supue
niēte post iurm & renūtiationē, & sic ex
iure nouiter posteā q̄sito,ad qđ extēdeba
tur iurm,qa simpľr renūtiauerat bñficio,
& iurauerat nō repetere qđ iurm i dubio
restringiř ad cām subsistētē fm tp̄s renū-
tiatiōis & iuramēti facit qđ hř i l. si ď cer
ta,C.de trāsac.nō aūt ad ius q̄rēdū in futu
rū ex noua cā,si fortè iterū eligeret, p id
qđ hř in c.audiētiā,ĵ.qđ me.cā,& c. cleri
cus,ĵ.de iure,& facit qđ no.p gl. & doc. i
d.l.si certa,& iō nō hēt obstare iurm si uel
let agere ex iure nouiter q̄sito,si istud fue
rit q̄sitū ex dispōne capli, siue Papæ, siue
utriusq;,qa ubi est eadē rō, & p cōsequēs
idē ius,ar.c.2.ĵ.de trāsac.& ꝫ.de cōsti. trā
slato.Nec ob.iste tex. q uř uelle ꝙ ad hoc
ut hic possit repetere bñficiū duo debeāt
cōcurrere, uidelicet ꝙ sit recepte authori
tate Papę,& de cōsensu maioris ptis c. &
sic uř ꝙ reqrař ius q̄situ esse ab utroq;, &
nō sufficit ab altero tm̄ q̄situ,qa potes di-
cere ꝙ istud fuit ex eo qa fortè se astrin-
xit ad utrūq; ꝓbandū,ar.eorū q̄ habētur,
ĵ.de ꝓba.licet cām, alias suffecisset ꝓba-
re ius q̄situ ab altero eorū,& sic a Papa,uľ
a cap. uel fortè pōt dici ꝙ illud fuit ex eo
quia forma rescripti papalis,quo māda-
batur istū recipi in canonicū & assignari
sibi bñficium.l. si ad illud caderet consen
sus capituli,facit qđ hř in c.si pro te,de re
scrip.in 6. col. unde pōt dici ꝙ iste Petrus
renūtiauit omni iuri qđ habebat in bene
ficio,uel ad bñficiū, & iurauit ipsis de ca-
plo non repetere bñficiū, & demū posteà
impetrauit a papa ꝙ reciperet in canoni
cū,si ad id accederet cōsensus capituli.vñ
posteà qa maior pars capli cōsensit, & p
consequēs ꝑ maiori pte repñtati, l. qđ si
maior,ff.ad muni.& ꝫ de ele.c.qa pp,fuit
receptus & inuestitus de bñficio: uerū qa
minor ps ꝯdicebat,& opponebat de iurō,
habuit iteratò recursum ad Papā q i eius
fauorē dedit lřas ad iudices, de quib⁹ hic
hř in suprascriptione,& mandauit eis, ut
dř i lřa.Et ita gl.plana est.Inn.uerò alr *
soluebat ꝯriū dicēs * ꝙ iste pet.post renū-
tiationē & iurm fuit a maiori pte capli
elect⁹,& cōsequēter ab ipsis canonicis,qui
c poterūt remittere [c] iurm sibi pstitū p Pe-
trū,ad eorū utilitatē, & absoluere illū fa-
cit qđ leg.& no.in c.1.ĵ.de spō.Ideo me-
ritò fuit auditus repetēs bñficiorū nō ob-
stāte iurō; & si nilr dicit ꝙ ñ obstabit iu-
rm si posteà ex mādato papæ reciperetur
quasi iurm nō extēdař ad casum qñ papa
d ꝓuidet [d] ar.l.facto,ff.de uul.& pu.certè il
la,l.modicū facit,ut patere pōt illā intuē
ti.Et ꝯ hoc dictū facere uř qđ habeř,ꝫ. de
rescri.c.constitutus. ubi papa non uř uel-
le in dubio tollere iurm. Vñ finaliter di-
cit hoc dictum debere intelligi, quando
pa.habuit notitiam iuramenti & cā sub-
sistente dispensauit contra iuramentum,
seu notitiam iuramenti, in dicto capitu-
9 lo constitutus. † Vel etiam si non inter-
uenisset iusta causa dispensandi contra iu
ramentum, quòd tunc non esset ei con-
sulendum quòd ueniret contra iuramen-
tum, quod quo ad deum ligasset ipsum
iurantem [e] & ligatum teneret, facit qđ
not.in capitulo non est, infrà,de noto,&
sic uult Innocent. quòd contra iuramen
f tum non posit papa dispensare [f] cau-
sa non subsistente, adeò quòd capitu-
lū ueniat contra iuramentum, quod te-

a ZACHARIAS. Qui fuerat inuestitus. Tu adde ꝙ si fiat inuestitura de bñficio in cōspectu bñficii, post illius collationem trāsfert plenā possessionē, ita no.Cōpo.& Io.An.in c.trāsmissam,ꝫ.de ele.gl.i c.2.ꝫ.de cōsue.iste in c.cū aliq̄b.& doc. in c.cūm Bertoldus, de re iudi. Et aduerte ꝙ loqř hic de uerbali inuestitura,& ita ego intelligo, ꝙ qñ sit realis inuestitura,trāsfert plena possessio, fm Bal.& Gui.de cu.l 1.C.de do.

ANT. FRAN. An possessio bñficii trāsferař p solā inuestiturā, seu p collationē bñficii,l fi.bñficii,uide plenè per Ale.i l.1.in antep.co.in prin.ff.ď acq.pos. qđ ēt uoluit do. Abb.i c.authoritate,l ult.co. de insti. & istud itellige uerū qñ nullus alius est i possessiōe ipsi⁹ bñficii,qa tunc p solā inuestiturā & collationē non trāsferret possessio corpalis. Imò in institutiōe bñficii reqrit corporalis possessio, ut in c. cū Bertol. & ibi gl.in uer.instituitur, de re iudi. & hř p gl.l c.exore.in uer.& si mandatū,de his q̄ fi. a ma.part.c.& i c.ꝑtuas,in uer. possessionē,de do.& ita declarat & limitat do.Abb.i d. c. authoritate de insti.l ult.co.ar. eorū q̄ hēnř in l. qđ meo,ff. de acquir. pos. Et adde ꝙ ius spūale transferař i aliū sola uolūtate trāsferētis sine aliqua traditiōe, ut in c. si tibi absenti,de pb.li.6.& in c.gřa, de rescr. eo.li. & hř p Cōpo.in c.cū oēs, de cōsti.i aliis aūt nō spūalib. siue corporalib. reqritur traditio. aut aliqd,qđ sit loco traditiōis,ut in l. traditio,ff. de acquire.do.& in l.traditiōib.C.de ď pac. & plenè p Bar.in l.si quocūq; in §.q Caiū,de le. 1. dūmō subsit aliqua cā.alias nō,ut in locis pal.& in l.nūq̄ nuda,& ibi p Bar.ff. de acqui.rer.domi.Et etiā mēti traditio instrumētorū operař cessionem utiliū actionū,ut est casus fin.in l. Mæuia,ff.sol.ma. & qñ & quarum rerum debeat fieri traditio uel nō,habetur per gl.& doc.in l.1.ff.de ac.emp.& an in prælatum transeat possessio sine apphēsiōe corporali,habetur ēt p Bar.in l.cum hæredes,in prin.ff.de acqui.pos.& p eunde in l.1.§.ti.ad fi.& ibi per Pau.de Ca.e.ti. Et adde et ꝙ possessio trāsfertur per aspectum rei cōcurrente intētiōe uolentis tradere,l.1.§.si rē,& ibi et per Ale.post Bar.& in §.si iusserim, ff. de acqui.pos.quod dicunt esse uerū si principalis dominus assignat, sec⁹ autem si procurator,uel nuntius,aut executor. An autem possessio feudi per solam uerbalē inuestituram transferatur? dicas quòd nō, nisi prius uel tpe inuestituræ feudatarius possideret,ita Bal.in l.1. C. in rub.C.de.pmu.& in ꝓla.feu.in 11.col.& i c.1.in col. in tit. quid sit inuesti.& hř per Inn.in c.cūm.in.de cōsti.& per Ang.in l.quid.., ff.de rei uendicatione & uide dominum Abbatem in ca.2.in quarta col.de consue.

b Iudicialem. Adde qđ uoluit Cald.consi.1.de trāsla. Epi.

c Remittere. Adde Ro.consil.20. ubi iurm pōt remitti per partes.

Prouidet. Adde p hoc facere qđ uoluit Ro.consi.480. ubi dicit ꝙ iurans non accipere armiū in puniēdo crimine, nō est periurus,si illud accipit ad cām cōmissam est mutuo ꝓprio. SEB. SAPIA.

e Ipsum iurantem. Vide ad hoc propositū mirabilem opinionem, quam tenet Pau.de Cast. in consil.190. Visa supra scripta facti narratione, in secunda parte fm nouissimā impressionem, ubi uult ꝙ quotiescunque ius ciuile arctat ad iuramentum, si quis iurauit, nō pōt aliquo mō Papa habilitare ab illo iurō, & sic Papa nō pōt se intromittere in iuramento firmato super ius ciui.

f Dispensare. Adde Ro.cōsi.12.ubi dicit ꝙ Papa dispensat super iurō,& illud interpretatur. ZACHARIAS. Tu adde in terminis, q. quā format ille. s. utrum Papa posit sup iuramento sine cā dispensare,& conclude, cū illo ꝙ nō ... ꝑ eundem, Ro.cōsi.425. incip. In ea pāte, nec est aliter dispēsatus totus quo ad Deū: ut plenè p Feli.in cap.2.colu.8. uer. & est aduertētem ꝙ predicta,ĵ.de spō.de consu.q. bus adde quæ posui in apostil.ad istum, in c.1. Quæ autem dicatur causa per quam posit dispensare,dic tu post Car.in cle.1.§.ti.18.q. de iuratur.si iuramētū fuerit illicitū,alle.Inn.in c.debitores.eo.ti. Idē tenet Paul. de Ca.cōsi.126.incipien.Præsupposito fine ꝓindiclo, col.2.ubi dicit ꝙ absolutio a iuramento peti nō ꝑt nisi qñ iurm esset extortum dolo,uel metu,uel super re illicita,puta super usura per Inn.in c.si uerò,de iuretur.Si aūt fuerit licitū absolutio sequi nō ꝑt ut p Archid. Ioann.Andr.& dom.in cap.quāuis,de pac lib.6.Pau.de Cast.d.consil.Alex.consil.42.inci.Super præmisso,col.penulti.uolu.1.& consilio 51. incipi.uisis,uolum.3.& Roma.1.consilio,427.inci. In casu proposito.

ANT. FRAN. An & qñ iurm posit remitti,& a quo, dicas,ꝙ in dubio iuramentum, semper est obseruandum,ubicunq; seruari.

pôt sine ênteritu salutis eternæ, c. d bitores, & ca. cùm contingat de iure iur. th qñ iuromentum est præstitum porti, & ad eius so lam utilitatê, pôt per partê remitti, ut no. in c. cõstitu t² de rescrip. & in c. uenerabilem de ele. & in c. 1. de no uo, & in c. authoritatê, 15. q. 6. & ni de gl. & Arch. i c. Floretinũ, 85. dist. & habet per Spec. in tit. de leg. in §. nunc ostendendũ. uersi. 24. & uersic. hoc quoq;, & i ti. de iureiu. circa fi. in uersi. quid si, is. & hr p Inn. i c. ad aures, qđ nie. cã & p Io. An. i c. cũ q. dã, de iureiur. & p d. Ant. in c. q̃tn. e. tit. An oũt pp dispenset sup toli iuramẽto pstito ipsi porti, & ad ptis utilitatê sine portis cõsensu; dicas q i dubio maximè si ne magna cã, quã ipse hẽt declarare, ut i c. ad audiẽ tiõ de cleri. nõ resi d. n. & in c. uenerabili, de ele. & in c. q̃to, & in c. intellecto de iureiu. qđ intellige uerũ, nisi iurm esset pstitũ solũ ob reuerentiã dei, & ipsi deo, q c il ud eẽ pp nõ remittit, ut in palle. iurib. & hr per do mi. Car. i cle. 1. in §. nos ât i 4. q. d iu reiu. ubi plenè exa minat istu passũ.

a Beneficioli. Adde uidendum qđ co lnerũt dñi de Rot. deci. 1. de iureiur. in uotis.

b Vel pteritæ. Adde Ro. consi. 183.

c De futuro. Adde Fran. Are. cõsi. 16. Ro. cõs. 22. & 172. & 180. Ange. cõsi. 122.

d SEB. SAPIA. Superuentens. Vide Bar. i l. si uxor. §. diuus, ff. d adul. in l. post emãcipatione, §. 1. ff. de li. leg. ibi q cũ tutorib. ff. de transac. Bal. in l. spẽ. C. de do. in l. pactum, in 3. q. C. de col. Pet. de Ancha. in cle. literas, de rescrip.

ne mẽti, & idẽ uoluit gl. i d. c. ñ ẽ, facit ẽt qđ no. 7. q. * c. scias, t. q. 7. c. reqritis, §. nisi rigor, & c. si q * §. necessitatis cũ se, & j. de iureiu. q̃to. & 15. q. 6. authoritatẽ, & 85. di. c. Florẽtinũ. Et no. ẽt q istud uř ẽt i ma bñficiali, [a] ut hic patet iũcto dicto In. In alia mã uř esse magis clarũ, q quo ad forũ cõsciæ nõ possit fieri dispensatio sine cã ꝯ iurm, de quo dixi in d. c. q̃to. Aduerte tñ q ut dicit, d. Ant. in foro cõtẽtioso in dubia cã psumeť: qđ appeat de dispẽsatiõe Papæ, ar. j. e. i pñtia, & j. de re iu. c. sicut & facit qđ no. Cy. i fiři i l. S. C. si ꝯ i° uel uti. pu. Et iõ in foro cõtẽtioso nõ posset argui de piurio dispẽsatus, licet aliter ñ appeat d cã dispẽsatiõis, qđ ẽt tene mẽti, & p pdicta hẽs solõnẽ ad ꝯriũ Inn. sed Hos. tenet intelſm gl. Tu potes dicere, ut ẽt in effectu uoluit sentire do. Ant. q so. gl. pcedit qñ iurauit simplr nõ repetere, sed qñ iurasset ñ repetere ẽt occasiõe iuris q̃rẽdi in futurũ, tũc posset pcedeť sol.

10 & intellectus Inn. † Et pdicta faciũt ad q. si aliqs facit pacẽ alicui, & pmisit eũ nõ offendere sub certa pœna, q talis pmissio referať & restringať ad casum offendẽdi rõe inimicitiæ pñtis, uel pteritæ, [b] nõ aũt si ex post facto inimicitia insurgat ex noua, & hoc tenuit Bar. i l. aut facta. §. cã

11 ff. de pœnis. † Et facit ẽt iste tex. ad q. Si scholaris licẽtiatus iurauerit, ñ recipe cõuẽtũ alibi q̃ in loco ubi est examinat⁹ an possit de nouo facere se examinari i alio studio, & ptextu nouæ licẽtiæ recipiat ibi doctoratũ q p hoc ñ sit piurus: qa ex noua cã assumit sibi doctoratũ, qđ ẽ no.

12 fm do. Ant. † Faciũt aũt pdicta ad ca. Si aliquis renũtiauit oĩ iuri qđ hẽt, uel habere sperat, aut hẽre pôt in tali re: an hæc renũtiatio trahať ad ius posteà de futuro [c] si puenies. [d] Nam uř q nõ, nisi i° supueniẽs supuenit ex cã, uel spe supueniẽte tpe renũtiatiõis, facit qđ hř in l. quod seruius ff. de cõdi. ob cãm; & qđ hř in l. 1. & 2. ff. de sta. li. & qđ no. Bar. i l. q Romæ, §. duo fratres, maximè in 5. & 6. q. ff. de

13 uer. ob. † Vlti. aduerte, q inquãtũ dixi, s. q si aliqs iurat ñ repetere bñficiũ ẽt occasiõe iuris q̃rẽdi sibi in posterũ, q talis renũtiatio hẽt sibi nocere p tale iurm, nisi relaxeť p illũ cui fuit pstitũ, uel p papã i an hoc simplr uel indistinctè pcedat, & cõcludit q tale iurm hẽt sibi nocere, nisi necessitas aliud suaderet eccl iæ, ut qa alius ñ repiť idoneus nisi ipse. Cùm tale iurm ñ ligaret in dicto casu nec in dubio ad dictũ casum traheť, & si expsè uoluisset trahi, cẽseret illicitũ, & sic ñ obligatoriũ, ut uoluit gl. in c. Florẽtinũ, 85. dist. & ibi ẽt p Archi. sup gl. ubi cõcludit tale iurm ligare, [e] qñ alius reperiť idoneus, aľs sec⁹, eo tñ casu quo ligat sufficit q relaxetur p caplm cui sit pstitũ, uel p papã, ut s. dixi post Inn. q ẽt ꝯriũ, qđ formaui, i prin. gl. soluebat aliis duob. modis non suprà tactis, uidelicet q hoc iurm ñ piudicabat, qa erat pstitũ post spoliationẽ, sec⁹ si añ, ut in ꝯtii.s. Sed certe (ut ipse dicit) iurm spõte pstitũ ẽt post spoliationẽ dẽt suari p ea q̃ habẽť in c. uenerabilẽ, de ele. Nec ob. c. solicitè, de res. spo. qa illud intelligiť quo ad possessoriũ recuperãdæ, qa tale iurm pstitũ post spoliationẽ ñ uř respicere possessoriũ, sed solũ petitoriũ, ut ibi plene consueuit no. & facit qđ diceť, j. e. sup hoc. Vñ etiã dabat aliã solutionẽ, qa hoc iurm nõ nocebat, qa pstitũ fuit corã iudice nõ suo; facit q hř, j. e. c. admonet, sed ista sol. etiã sibi non placet: qa tale iuramẽtũ sponte pstitũ obligaret, dõec fieret absolutio per ea q̃ habentur in prædi. c. uenerabilem. Ideò tene mẽti q̃ supius dixi cum gl. post Inn. intelligendo dictũ Inn. prout superius dixi super glo.

SVMMARIVM.

1 *Renuntians beneficio suo, non potest, illud repetere, nec tacitè nec expresse. 8.*

2 *Votum emissum infirmitate, ualet sicut aliæ dispositiones, dummodò infirmitas non sit tãta quod excludat sanitatem mentis.*

3 *Per petitionem habitus monachalis, an qs uideatur tacitè uouere de ĩtrãdo religionẽ? 6.*

4 *Bona concessa alicui ecclesiæ ab ingresso possũt repeti ipso recedente ab ecclesia. 7.*

5 *Priuatus aliquo honore, si restituatur, an recipiat, ipsum honorem?*

9 *Religiosus transiẽs ad aliã religionẽ, est potius separatur a prima, etiam intra tempus probationis in secunda.*

10 *Religiosus transiens ad aliam religionem, an retineat aliquid de primo monasterio?*

11 *Restituens an censeatur de nouo dare?*

Clericus uerbaliter depositus, potest per solum Epm restitui secus si est actualiter degradatur quia tunc solus Papa restituit.

Cætera uide infrà in isto, c. in lect. do. Ant. quæ ponitur infra proxi.

CAP. III.

EX transmissa. Qui renũtiat beneficicio suo tacitè, uel expsè, illud repetere no pt. h. d. In pria poniť partis q̃rela. In scda puidet, ibi: *Vero quoniam.* Casus lrãlis. P. rube⁹ clericus sancti Nicolai de Ceperano infirmitate laborãs apud monasteriũ S. Saluatoris, petiit sibi habitũ monasterii indulgeri: tãdẽ sanitate recupata trãsiuit ad monasteriũ pdictũ grã cõplendi uotũ suũ, & aliquãtulũ mora facta i monasterio fecit sibi restitui illa q̃ cõtulerat ecclesiæ sancti Nicolai, postmodũ nihilomin⁹ uolebať ut restitueret in eccl. pdicta uolũtate mutata: sed Ab. de Cepano & clerici eũ recipe nollebãt. uñ hoc significauit dño papæ idẽ Abbas, sup hoc scribit Papa Episcopo Verulano, dicẽs q dicta eccl. ab eo soluta est ex quo ea q̃ sibi ꝯtulit ad petitionẽ eius sibi restituit. Mãdat quaten⁹ si ita res se hẽt prædictũ Abbatem & socios eius ad receptionẽ illius Petri nulla rõe cõpellat, nec compelli permittat, tamẽ rogare poterit illos ut illũ d nouo recipiant,

& in cõsi. 205. incip. Visis, in 2. col. & Roma. in consi. 404. inci. diligenter, in ulti. col. & i cõsi. 168. Bar. in l. cir. prioũ quo q̃ritur, circo princ. ubi ponit de filia renũtiãte hæreditati paternæ, nunquid possit succedere fratri q successit in hæreditate paterna, & Fede ric. de se. in consi. 222. incip. Pactũ tale ẽ, duo fratres. Ale. in consi. 188. incip. Viso. & maturè discusso. col. tertia.

e Ligore. Adđ Rot. singularibus suis, fo. 15. ꝯ gl. i c. Florẽtinũ alle. tex. in l. si. ff. ad muni. ZACHARIAS. Adde qđ est sing. in ordine, nu. 403. qđ incip. qđ si unus iurat, cui adde illum in ca. ex parte, & quod ibi no. in opost. 1 uer. periurii. nu. 2. ubi olleg. ẽt istud singu. & qđ posui ibi post olios in opostil. meis, s. de rescrip.

recipiant,sed nõ ex antiqua receptione.Bart. In tex.ibi:*in-*
dulgeri.non tñ fortè prout hic fuit habitus datus:sed posteà
dum accessit ad monasteriũ recuperata sic sanitate. Itē ibi,
cõplendũ uotũ .i. desideriũ,vel ꝓpositũ, qa re vera nullũ votũ
fecerat.vt patebit in gl.2. Itē,ibi: *à Ceparano*.i.ab hoibus de
Ceparano,seu illius loci.& sic ponit̃ cõtinens ꝓ cõtento.fa
cit quod habet̃ in l.ciuitas.ff.si cer.pe. & not.ꝙ ille q ad sui
petitionē licentiatus trãsit ad ecclesiã aliã, videt̃ ꝑdere ius
1 quod habebat in prima ecclesia. †No.ꝙ ex qualitate inhæ-
rēti aliqñ certificatur ꝑsona: vt colligitur hic dũ dicit Pet.
Rubeus.facit quod plenè no. ꝑ Bar.in l.demonstratio.§ qđ
aũt.ff.de cõd.& demõ.sicut etiã alibi certificat̃ ex singulari-
tate nois:vt voluit gl.in l.hac cõsultissima.C. q testa. facere
pos.dũ posuit exēplũ de Gallopresso.q fuit bidellus Azo.&
2 posset poni exēplũ in Cerbaro bidello. †Not.ꝙ corporis
a infirmitas nõ videt̃ impedire actũ voti, [a] vel professionis &
sic videt̃ quod valeat votũ emissum in infirmitate:sicut etiã
valet actus:dummodo infirmitas nõ sit tanta,ꝙ excludat sa
nitatē & discretionē mētis:alias secus.j̃.de success.ab intes.
3 c.fi. †Not.ꝙ ꝑ petitionē habitus monachalis qs videt̃ taci-
b tē vouere de intrando religionē:sed contra tene.[b] licet do.
Ant.hic trãseat. videt̃ hoc verũ ꝑ ea q̃ tetigi in tex.& q̃ dicē
tur cum glo.2.& per hoc etiã nõ videt̃ ꝓcedere aliud nota-
bile quod ipse hic colligit. videlicet qđ notat, ꝙ uotũ sim-
plex si quis ingrediat̃ monasterium, & morã ibi aliquã con
trahat,non videt̃ ꝓfiteri,nisi aliud intercedat. nec istud non
ꝓbatur hic intelligendo ꝙ non intercessit votũ simplex. Et
etiã videt̃ contra no.ꝑ Host.in c.rursus.j̃. q cle.vel vo. facit
quod dicã sup gl.2. No.ꝙ per receptionē collatorã eccle-
siæ secularis qs videt̃ renuntiare beneficio seculari cui bona
4 contulerat.†Et ex hoc no.ꝙ sicut bona possunt accedere ꝑ-
sonæ in ingressu monasterii q̃ pñt postea repeti qñ ab eccle
sia recedit,ẽm no.plenè.j̃.de ele.cõiu.c.qđ à te. sic ēt videt̃
ꝙ bona q̃ clericus ecclesiæ seculari cõtulit tp̃e quo in eccle-
sia fuit bñficiatus põt repetere eo recedēte ab ecclesia & trã
seunte ad aliã,quod est notandũ [c] ẽm do. Anto.qa de facili
alibi nõ inuenit. No.ꝙ latè sumpto vocabulo põt dici ma
trimoniũ esse inter bñficiatũ & ecclesiã in qua est bñficiat⁹,
etiã ab illo dissoluit̃ qñ renuntiat ipsi bñficio vt hic videtur
colligi. Not.ꝙ ad capl'm & prelatũ videt̃ spectare collatio
bñficiorũ in ecclesia inferiori à cathedrali de quo in c.cũ ec
clesia vulterana.de elec. No.ꝙ uerba hortatiua [d] nõ indu-
cũt necessitatē.de quo ꝑ legistas in l.sæpe.ff.de off.ꝓsi.†No.
5 ꝙ priuatus & posteà nouiter recept⁹ nõ recuperat prima iu
ra nec trahit̃ receptio retro vt reintegret̃ ad ius pristinũ. fa
cit qđ habet̃ in l.2.§.1.ff.de decu.ubi ēt patet ꝙ licet relega
tus ad tp̃s q erat de numero decurionũ post tp̃s nõ recupe-
ret primũ locũ.tñ secus est in simplici priuato ad tempus ut
hic patet. In gl.1.in fi.dicit Io.An.ꝙ in Apulia presbyteri
seculares appellant̃ Abbates:& similiter in Hispania, & Ca
thalonia, & per ea quæ dixi in glo.patet ꝙ nõ habet obsta-
re contrarium:si dicatur ꝙ iste Petrus uidebatur esse mona
chus,ex quò dicebat se beneficiatũ in eccle. in qua erat Ab-
bas. & sic uidetur ꝙ non possit repetere beneficiũ quia mo-
nachus non potest habere proprium.12.q.1.c. nolo.& c.nõ
dicatis:& facit quod habetur.j̃.de sta.mo.ap.cùm ad mona
sterium circa fi. In glo.in uerb.uotum. ibi : *sed emittere pro-*
ponebat. & sic non fuit hic uotũ etiã simplex: aliàs debuisset
cogi ad obseruãdũ uotũ.ut in c.& si Christus.j̃.de iureiu. &
facit qđ habetur in c.rursus.j̃.q cle.uel uo. & ideò ñ debuis
set recipi aliquo mõ in ista ecclesia de Ceparano,q̃ erat secu
lariũ,ēt si spõte ꝓlatus & clerici voluissent cõsentire.Nõ ob.
iste tex.qa dēt exponi dũ dicit votũ.i.desideriũ,vel ꝓpositũ
6 vt dixi in lr̃a.nõ aũt stat ꝓpriè ꝑ id quod.s̃.dixi.†Et qa etiã
Host.in c.insinuãte,& c.rursus,qui clerici uel uo.videt̃ velle
ꝙ susceptio habitus nouitiorũ facta post uotum simpl'r in-
ducat ꝓfessionē:& ideò non esset mirũ si hoc casu nullo mõ
debet audiri, cũ isto habitu nouitiorũ inducat̃ ꝓfessio ante

annũ: si ãt post annũ inducat̃, recurrendũ
est ad ea q̃ hñr in c.1.de reg.iu. in 6. & in
cle.eos qui,e.ti.Si ãt aliquis recipiat ha-
bitũ ꝓfessorũ & q cõsueuit tñ dari ꝓfes-
sis,tñ nõ al'r facit ꝓfessionē,tunc recurro
ad tex.in c.cõstõnē, de reg.iu.in 6.ubi est
expressum , ꝙ ꝑ hoc añ triduũ nõ obligat̃
religioni,sed si scïēter ꝑ triduũ talē habi-
tũ detulit,obligat̃ religioni in gñe, ita ꝙ
nõ pt̃ amplius ad seculũ redire, tñ ñ obli
gat̃ in specie illi religioni cuius est habi-
tus:& ideò sufficiet ꝙ intret aliq̃ religio-
nē approbatã. In gl.fi.ibi *iure poli*.i.de æ-
quitate & qđ sequit̃.j̃.*de iure fori*. expone,
i. de iuris rigore sequēs solutio tēdit qua
si ad eundē effectũ:tertia solutio est in se
7 bona.† Aduerte ꝙ posset induci ꝙ capl'm
intelligit̃ conferre sub cõdõne si ibi rema
neat,argũ huiꝰ tex. ex quo tp̃e introitus
in ecclesiã sibi cõtulit, facit qđ hr̃ in c.qđ
à te.s̃.alleg.& sic põt dici ꝙ quodãmodo
illa contulit necessariè ad personã,vt hic
tangit dñs An. de quo ēt plenius ꝑ eũ in
preal. cap.qđ à te. Vel pt̃ dici ẽm Io. An.
ꝙ fuerunt collata cã mortis, & locũ hēat
8 pnia,vt l.mortis cã,ff.de don.cã mor.†Vl
timò aduerte ex gl.vr̃ obstare huic textui:
inquantũ vult ꝙ iste Pet. nõ possit repete
re bñficiũ. Nã vr̃ oppositũ, ex quo nõ fuit
in probatione per ea quæ hñr in cap. bñfi
ciũ,de reg.iu.in 6. Sed pt̃ rñderi ꝙ ibi lo
quit̃ qñ nõ interuenit renuntiatio expres
sa , nec alius actus intercessit ex quo sur-
gat voluntas renuntiandi,nã tunc nõ ua-
cabit bñficiũ & ideò potuit ipsum repete-
re:& ideò hoc debuit intelligi ẽm Hos.ꝙ
hic expresse renuntiauit bñficio facit qđ
not.gl.in c.bonæ. Vel potes dicere vt hic
voluit do. Ant. ꝙ hic interuenit actus ex
quo surrexit tacita renuntiatio, videlicet
actus repetitionis bonorũ , quæ fecit ipse
Petrus & ideò nõ potuit repetere , qđ est
not. pro limitatione dicti capl'i dēt ergo
esse cautus beneficiatus intrans religionē
in cã illa improbãdi ne aliquod signum
ońdat, ex quo tacitè vr̃ renuntiare suo be
neficio,facit quod habetur in tex. & gl.in
9 d.c.beneficium. † Et faciunt prædicta ad
qõnem illius qui transiuit de una religio
ne ad strictiorem an vocandus sit ad ele-
ctionem Abbatis primi monasterii vacã-
tis intra tempus probationis: nã videtur
ꝙ non, si cum licentia transiuit : secus vi-
deretur si sine licentia cùm, intra annum
possit reuerti.j̃.de regu. c.statuimus. Sed
cõtrarium videtur in hoc casu dicendum
per id quod not.gl.in d.c.beneficiũ, quia
ex quo vult esse in probatione regulę,[e] vi
detur consequenter uelle interesse in ele
ctione: & ideo necessario non est vocan-
dus per ea quæ hñr in c.quia p.p,de elect.
& etiã dicit gl.in clerico seculari qui erat
canonicus transeunte ad religionem,vt si
vacet intra annũ probationis ecclesia in
qua erat canonicus,nõ sit necesse eũ uoca
ri,de quo plenè no.per glo.in d.c.benefi-
10 ciũ. † Itē aduerte,quia facit hæc decis.ad
q. An monachus promotus ad Abbatiã

ANT. FRAN.
a Non videtur impedire actum voti. Vtrũ infirmitas impedit uotũ,dicas ꝙ in uoto plꝰ attendit̃ intentio quã uerba,c.si cupis 16.q.1.c.quod super,de uo. & si fit emissum in graui infirmitate quæ excluderet animum, & intentionē, ac mentem vouentis, nõ obligaret, aliàs secus, ut 10 c.licet, & in c.sicut nobis, & in c.porrectũ, de regula. & ideò dicebat. Tho.secunda secundæ 88. arti. 1 ꝙ uotum consistit in solo proposito uoluntatis,& uide eundē in ea. q. ar. 3. & in 4. ar. 2.ubi ponit ad qđ uotũ obligat ad sui obseruantia & ipse ipsa q. 10. 9.ar.4.dicit quod pueri ante annos discretionis non obligantur ex uoto,quia non dicũtur habere dispositionem mentis, nec discretionem uolũtatis,&ibi etiã ponit,quid de seruo , & religioso, de alijs subiectis alteri ut de uxore & de filiofamilias, uerum tales obligentur ex uoto.

b Sed contra tene. Adde Cal. consi.

c Quod est notandum. Adde ordendum Pau. de Ca. consi.207. in principio, & Ant. de But. consi.34.

SEB. SAPIA.
d Hortatiua. Vide tamen gl. in c. 1. in uerbo hortamur, de test. & in & q̃ cle 1.đ testa. latè traduni,in c. cum concupiscentiam de constitu.

SEB. SAPIA.
e Regulę. Vide nota per Inno. in c. ne nimia,de reli.domi. ubi ponit an monachi qui mittuntur per prioratus & per cellas debeãt uocari ad eligendum Abbatem.

alterius bñficii, si postea illi renuntiat an poterit posteà repetere locũ ĩ illo monasterio: nã facit q nõ, & ẽt hoc tenuit Fed. in opere suo cõsi. 19. & sic ẽt tractat an remanebit monach' scd'i monasterii, & determinat q nõ, & sic erit solũmõ sub epõ. Dicit tñ q si diceremus eũ remanere in scd'o monasterio, faceret nouã pfessionẽ. An ãt & qñ possit qs eligi ĩ Abbatẽ alterius monasterii, recurrendũ est ad ea quę hñr in cle 1. de elec. † Vltimò inducit tex. iste ad q. de clerico deposito à bñficio, an possit eũ eps instituere inuito patrono: nã vr q nõ, p istũ tex. cũ videat quodãmodo receptio noua, de quo dicẽdũ est, vt no. p gl. & do. in c. quis, de rescri. in 6. in gl. pe. An aũt clericũ depositũ ab ordine possit eps restituere, not. j. de cle. n resi. c. ex tuę, vbi p Io. An. sup gl. & dicẽdũ ẽ q sic, si est tñ verbalr depositus, secus si fuisset actualiter, & sic solẽniter degradatus, iuxta c. degradatio, de poen. in 6. quia tunc solus Papa põt talem restituere, per id quod hr in d. c. ex tuę, ad fi. & 2. q. 6. c. ideõ huic.

3

a Authoritate episcop. Adde quod voluit Cal. consi. 2. de renun. & con fi. 3.

b Licentia petita. Adde Ro. consi. 441.

ZACHARIAS. Adde quod nota. plenè in apost. ad istum in c. cũ dilectus, in apost. in ver. licentiam, nu. 2. ĩ. de consue. Iaco. Rebuf. in l. si qs, la j. & in apost. fill. post eum in prin. C. de decu. lib. 10.

SEB. SAPIA.

c Administrari. Vide tamẽ quod no. Card. post glo. in cle. 2. de præben. in cle. 2. de relig. & Alex. in consi. 71. nam in 4. parte concludit q hospitale constructũ sine authoritate Episcopi, non dicit pius nec religiosus locus, nec gaudet priuilegio piorũ locorũ nõ gaudet etiam beneficio restitutionis in integrũ secundum Bal. in auth. hoc ius porrectum, col. 3. C. de sa. san. ec. in l. orphanotrophos in prin. in fi. C. de epi. & cle.

ZACHARIAS.

d Sine licẽtia prælati. Tu vide plenè de hoc per Io. And. in c. 1. vt lit. pen. in nouel. lib. 6. eundem in c. licet. in fi. de peu. co. lib.

SVMMARIVM.

1 *Beneficio non potest quis renuntiare, nisi in manu sui prælati* 3. 4. 8. 14.

2 *Collatio beneficiorum in ecclesia non patronata spectat ad Episcopum & capitulum.*

3 *Licentia, sine consilium sufficit quod petatur, licet non obtineatur.*

4 *Religiosus transiens ad aliam religionẽ, an debeat petere licentiã a superiore.* 7. 10.

5 *Consilium ponitur aliquando pro consensu.*

6 *Rectores hospitalium non possunt renuntiare administrationi sine authoritate episcopi.*

9 *Clericus electus ad aliud beneficium, nõ tenetur ad hanc electionẽ acceptandã requirere consensum sui plati. vide infra nu. 13.*

11 *Beneficium primum, an vacet statim q quis adeptus est secundum.*

12 *Eligi, vel postulari qui debeant.*

13 *Papa potest tollere ius tertij & compellere aliquem sine causa.*

Cætera et ĩ. dicta vide j. ĩ lec. do. Ant ĩ isto c.

CAP. IIII.

Admonet. † Bñficiat' absque licẽtia sui plati bñficio renũtiare nõ pt. h. d. Et primò ponit phibitionẽ. Scd'õ faciẽtes puniri pcipit. Scd'a ibi: *qd si quis*. Casus lrãlis. Null' authoritate sua audeat intrare ecclĩã, vel eã dimittere sine authoritate sui superioris, & qui contrafecerit puniri debet. Ber. † No. primò quòd de iure communi ius cõferendi beneficia uf spectare ad Episcopum, quod est verum in ecclesia non patronata vel collegiata, de quo plenè not. in cap. cùm ecclesia vulnerata, de elec. Si autem esset beneficium in ecclesia cathedrali, videretur q spectet ad epm & capitulum, & similiter in alia inferiori collegiata videtur spectare ad prælatum & capitulũ, de quo plenè in præal. c. cum ecclesia. vbi ãt bñficiũ est patronatũ, ius præsentandi spectat ad patronum, & ius instituendi præsenta

1

2

tũ spectat ad epm, de insti. c. 1. & 2. lib. 6. † Itẽ no. q absq; authoritate illius ad quẽ spectat collatio qs nõ põt bñficiũ recipere. Item no. q beneficiati nõ pñt dimittere beneficia, vel illis renuntiare absq; authoritate Epi. a & sic videtur q non sufficiat authoritas inferioris: quod videtur intelligendum, nisi ad inferiorẽ platũ spectaret collatio beneficii: vt tangit hic glo. 2. † Itẽ not. q videt sufficere consulere Epm ad hoc ut qs possit dimittere beneficium: quod videtur contra id quod habet in c. quod in dubiis. j. eo. ubi patet q non sufficit petere consiliũ in renũtiatione beneficii, imò exigit consensus: dic q hic accipi debet consiliũ pro cõsensu, p illum tex. & facit quod habet in simili. j. de offi. dele. c. venerabili. quod est intelligendũ nisi beneficiatus peteret licentiã licet nõ obtineret. j. de regula. c. licet sm Hosti. quod est notandũ: quia per hoc habes ampliationẽ ad dictã decret. licet. nã sicut de latiori religione ad strictiorẽ potest transiri licentia petita b licet nõ obtenta: ita etiã poterit de ecclesia seculari trãsiri ad religionẽ licentia petita, licet nõ obtẽta: quod est notandũ sm do. Ant. Sed certẽ gl. 2. in *ver. ad religionẽ.* uidet velle q clericus secularis possit transire ad religionẽ, etiã nulla licentia petita: quod ideõ facit, q a religio lus hẽt magis ligatã uoluntatẽ quã clericus secularis. de electioni. c. nullus. lib. 6. & ideõ videt q facilius transire possit clericus secularis quã religiosus. Tutius tñ est ad opinionẽ uitandã petere licentiã saltẽ in clerico seculari. † Et ex pdictis etiã not. consiliũ capli poni quasi p cõsensu licet de proprio significatu differãt: ut colligit ex his q habent in c. cũ olim. j. de arbi. In gl. 1. in fi. & hæc potest dici canonica: de qua in litera: uel potest intelligi q erit pœna arbitraria ex quõ de illa hic non exprimit. facit quod habet. j. de officio. dele. c. de causis. † An autẽ quod hic dr in beneficiis habeat locũ in hospitalibus, vt nõ possit quis accipere administrationẽ hospitalis sine authoritate Epi, vel illã acceptã dimittere: dic q sic: qa illa et sunt sub dispositione Epi. j. de relig. do. c. de xenodochiis. etiã si p laicos habeãt administrari. c 18. q. 2. c. qdã. & facit quod habet in cle. q a cõtingit de reli. do. vbi. etiã plenè habes qui pñt esse rectores hospitalium. In gl. 2. ibi: *idẽ est in clericis &c.* & sic vult glo. q si collatio beneficii nõ spectat ad Epm, sed ad inferiorẽ platũ, non poterit dare licentiã cedendi: sed inferior platus ad quẽ spectabit ius conferendi vel instituendi rectorẽ in ipso bñficio. Et p hoc facit tex. illi:, dũ dicit, *q ordinationem suã &c.* Idẽ etiã no. glo. in c. Eps. de loco alle. hic in princ. Et no. ẽt p glo. in clem. cùm illusio. de renũ. refert tñ ibi glo. opinio. Inn. quã ponit in d. c. qd in dubiis. ubi dicet quod sit tenendũ. † No. et gl. in d. c. Eps de loco an clericus nolẽs transire de minori ad maiorẽ possit cogi ab Epõ suo. Nã videt q non: cùm nemo cogat crescere inuitus. 84. dist. in c. gesta. De quo dicendũ est: ut no. in d. c. Eps de loco. p gl. & Archi. facit etiã qd habet in c. fi. ĩ. de postu. pla. cùm ibi nota. † Qualis autẽ exigat cõsensus ut clericus possit dimittere ecclesiã dic q si trãsit ad ecclesiã aliã eiusde diœce. pot exire de tacito cõsensu Epi quia sufficit quod Eps sciat, & nõ contradicat. Si autẽ vult trãsire ad religionẽ extra diœcesim exigitur expressus consensus Epi: ut not. glo. 8. q. 1. placuit el. i. & 22. q. 2. c. 2. & hoc tenet hic Vincẽ. & Tan. In eadẽ glo. ibi: *potent ecclesiã illa ordinari &c.* Aduerte pro declaratione gloss. quia potest esse dubium an electus ad ecclesiam aliam possit electioni illi consentire absque licentia prælati primæ eccle. Secundò an possit transire absque licentia illius. Tertiò an si transeat poterit collator primæ ecclesiæ statim conferre, & quando. † Circa primum conclude. q existens in primo beneficio potest eligi ad aliud, & electioni cõsentire etiam sine licentia plati d qñ est clericus secularis: qa nõ reperitur phibitũ, sed potius concessum. supra de elect. cap. cùm inter canones. & in religioso si eligat in platũ alteri' monasterii recurrere debemus ad cap. nullus, & c. si religiosus. de elec. in 6. † Circa 2m conclude q transire non potest sine licẽtia superioris

3

4

5

6

7

8

9

10

superioris, aliàs reuocari posset: vt colligit hic ex tex. & gl.
11 & maximè ex ver. qđ si fecerit. †Circa tertiũ videt̃ q̃ si bñfi-
cia sint cõpassibilia, nõ possit primũ cõferre antè, q̃ priuet̃ il
lo. facit qđ habet̃ in c. pen. & fi. ĩ. de cle. nõ resi. Si aũt essent
bñficia incõpassibilia. vt q̃a vtrunq; est curatũ tunc videt̃, q̃
primũ vacat ipso iure. p id qđ habet̃. ĩ. de pbẽ. c. de multa. §.
1. sed Inn. dicit hoc esse falsum, nisi trãsiuerit de licẽtia supe
rioris sm Inn. qđ est notan. vel nisi superior habeat ratũ trã
situ. Nec ob. c. de multa. q̃a dẽt intelligi qñ cleric⁹ trãsit de
licẽtia superioris sm Inn. qđ est no. p intellectu d. c. nã nõ
vacabat prima ecclesia, licet illa possit priuari p id qđ habet̃
de cle. nõ resi. in c. pe. ĩ fi. Intellige q̃ vbi trãsiuit sine licẽtia,
nõ uacabit prima ecclesia, saluo nisi expresse ratificet̃ transi
tus, vel tacitè. Et intelligit̃ tacitè ratifi care (si intra tp̃s sex
mensiũ, vltra qđ bñficiũ nõ dẽt vacare: vt in c. 2. ĩ. de cõcess.
pbẽ.) platus nõ reuocauerit ipsum nec ei mouerit q̃õnẽ. Et
p pdicta dicit Inn. q̃ si ad alios spectat electio, vel pñtatio
primæ ecclesiæ, & ad aliũ datio licẽtiæ de cedẽdo, q̃ nõ po
terit eligere, nec pñtare aliquẽ ad ipsam primã ecclesiam
hñtẽ ius eligẽdi vel pñtandi in primo bñficio: nisi prius pe-
a tat licẽtiã ab ipso, vel alio superiore, [a] ad quẽ spectat dare li
cẽtiã trãseundi. Nã si de licẽtia, tũc vr̃ hr̃e ratũ transitũ ideò
tũc cẽset̃ vacare: & p 9ñs postea poterit fieri electio, vel pri
uatio. si vñt nõ petat̃ licẽtia ab ipso q̃ hẽt dare licẽtiã tran-
seundi, tũc q̃a iterũ nõ vacat ecclesia, ñ poterit fieri electio,
vel priuatio: saluo nisi iuxta fi. sex mẽsiũ, intra quos ñ reuo-
cauerit ipse supior clericũ, q̃ trãsiuit sine eius licẽtia: q̃a tũc
tacitè vr̃ hr̃e ratũ trãsitũ, ex quo tãto tp̃e tacuit, & ñ 9dixit:
dicit tñ q̃ si spectaret ad ipm q̃ hr̃et dare licẽtiã: tũc colla-
tio bñficii demũ lapsis sex mẽsib⁹ deuoluit̃ ptãs cõferẽdi ad
superiorẽ p id qđ habet̃. ĩ. de pben. c. de multa. §. & si vltra.
dic ẽt q̃ tutius est qñ ad aliũ spectat dare licẽtiã trãseundi,
& ad aliũ electio vel pñtatio bñficii, q̃ petat antè q̃ fiat ele
ctio: q̃ ratificet̃ trãsitus p hñtẽ dare licẽtiã. Et subdit ẽt q̃
si intra sex mẽses charitatiuè monitus cũ aliq̃b⁹ interuallis
vt debeat vel reuocare clericũ, vel ratificare trãsitũ nõ volue
rit respondere, q̃ ex tũc posteà etiam ante finẽ sex mẽsium
poterit fieri electio per id, quid habetur in c. 1. de sup. neg.
pla. quasi aliter nõ prouidẽdo videat̃ tacitè ratificare trãsi-
tũ. Sed iuxta pdicta insurgit dubiũ, q̃d faciet secundus diœ-
cesanus, vel prælatus ad cuius ecclesiã trãsiuit sine licẽtia al
terius prælati in cuius diœcesi tenebat primũ bñficiũ dicit
Inn. q̃ diœcesanus secundæ ecclesiæ poterit ipsi clerico sta-
tuere terminũ intra quẽ obtineat licẽtiã à primo diœcesa-
no, alioq̃n lapso dicto termino si ñ obtineat poterit illũ pri
uare eccl'ia, & de alia psona puidere. ar. c. qm̃ freq̃nẽter. §. si
verò aũt. ĩ. vt lit. ñ cõt. & ĩ. de cle. nõ resi. c. q̃a nõnulli. & c. re
latũ. & pdicta dicit Host. esse vera de iure. Dicit tñ q̃ quoti-
die de facto tales sine licẽtia eligunt̃, sed'ò trãsferunt̃. Et ex
quot trãslati & recepti sunt ad platurã, vel rectoriã cũ cura
priora bñficia q̃ habebãt similia ipso iure itelligunt̃ vacare:
q̃ tñ plerunq; de facto retinent̃. Sed oĩbus istis p̃t r̃ñderi sm
cũ p id qđ habet̃ in c. cũ iãdudũ. ĩ. de pbẽ. q̃a multa p patiẽ-
tiã tolerant̃ &c. facit qđ no. in d. c. de multa. ad hoc ẽt ema-
nauit extrauagãs Io. 22. q̃ icipit execrabilis. 9tra tenẽtes plu
ra bñficia curata, vel plures dignitates: & ibi ẽt multas pœ-
nas imponit talibus. In eadẽ glo. ibi: *ad religionẽ*. Not. gl. eo
qđ dixi, & etiã hic sequit̃ Inno. Nec ob. si dicat̃ q̃ potius dẽt
hic trãsiri posse ad aliã dignitatẽ vbi versat̃ publica vtilitas,
sed in trãsitu ad religionẽ versat̃ priuata vtilitas trãseuntis
solùm: licet secus in dignitate. facit qđ habet̃ in l. Barbari⁹.
ff. de offi. pto. q̃a p̃t r̃ñderi q̃ psumptio ambitionis q̃ verisilr
cadit circa dignitatẽ potius quã circa trãsitũ ad religionẽ
tollit 9riũ: ut no. gl. i c. lr̃as. 63. di. facit qđ no. s̃. de postu. pl.
12 c. bone. el. 1. †In ea. gl. in fi. Et sic tenet gl. q̃ platus vel cleri-
cus vnius ecclesiæ dũmodò sit idone⁹ p̃t eligi ad aliã eccle-
siã nec est necesse q̃ postulet̃. Põt ẽt electioni 9sentire: vt pa-
tet in c. cum inter canonicos. alle. in gl. nõ poterit tñ trãsire
ad eccl'iã sine licẽtia sui supioris. Et hæc
est cõis opi. quã ẽt sequut⁹ fuit Vin. in no
uo apparatu quẽ facit sup hac noua cõpi
latione: licet in antiqua cõpilatione tene
ret 9riũ: vt dixit glo. & cũ gl. 9cor. ẽt Io. i
c. Osius. §. sed aliud. 61. dist. Aliqui tñ vo
luerũt facere drĩam inter platũ & curatũ
ex vna pte: & alios clericos ex alia, vt pla
ti & curati q̃a vinculati & alligati eccl'iæ
ñ pñt eligi. sed dẽnt postulari: sed alii bñ
pñt eligi. Sed hæc opin. (ut dicit Io. An.)
expresse reprobat̃ per id qđ habet̃ in c. si
Abbatẽ. de ele. in 6. Vbi Abb. ẽt exẽpt⁹ ñ
posset trãsire ad aliã eccl'iã sine licẽtia Pa
pæ, tñ põt eligi, & nõ dẽt añ postulari vt
hic, & sic nõ ualet 9ñtia. nõ p̃t trãsire sine
licẽtia supioris: ergo est postulãdus non
eligẽdus, q̃a illud nõ est verũ, ẽt si requirat̃
licẽtia Papæ, vt ibi est expssum: & sic spãle
est in Epo, & supioribus, vt nõ possint eli
gi: sed postulari debeãt: q̃a sunt matrimo-
nialr̃ alligati eccl'iæ. & nõ pñt dissolui à
b dicto vinculo sine licentia Papæ: vt plenè
9suevit dici in c. fi. s̃. de postu. pla. & sic pa-
tet pprie & stricte loquẽdo q̃ solũ Epi &
superiores pñt deferre anulũ. licet alii in
feriores ẽt ex priuilegio possint. Et p pdi
cta ẽt patet Abbatẽ, vel aliũ platũ ñ dici
pprie esse matrimonialr̃ alligatũ suæ ec
clesiæ, aliàs ñ posset eligi: sed deberet po-
stulari, & pcipuè qñ nõ posset trãsire sine
licẽtia Papæ, vt q̃a est exẽptus. qđ est cõ-
13 tra tex. in d. c. si Abbatẽ. †Itẽ aduerte, q̃a
vbi eligit̃ clericus ad aliã ecclesiã, si Ep̃s
suus nolit sibi dare licẽtiã: poterit Ep̃s co
gi p suũ superiorẽ, & sic p Archiep̃m suũ
ad dãdũ licẽtiã. ut dixit gl. p id qđ habet̃
in c. nullus, alle. in gl. & facit quod not. &
le. in c. si religiosus. de ele. in 6. & hoc in-
tellige: vt dicit gl. p id qđ habet̃ in c. nul
lus. & c. si religiosus. Quis aũt sit supior
q̃ habeat cõpellere ipsum eo casu quo cõ
pelli p̃t. Quidã dicũt q̃ Archiep̃s. vt s̃. di
xi. Alii verò dicũt q̃ erit Papa: q̃a nemo
alias iferior p̃t rẽ alteri⁹ dare vel iuri alte
rius piudicare. facit qđ habet̃ in c. dilect⁹.
ĩ. de off. leg. & ĩ. de reli. do. i c. 9stitut⁹ Sed
Io. An. dicit, q̃ aliud ẽ q̃rere, q̃s possit eũ
cõpellere. nã primo casu vr̃ dicẽdũ q̃ p-
cedit sc̃da opi. vt supior tũc intelligat̃ Pa
pa. Sed si q̃rit̃ q̃s sit supior quo ad cõpel-
lẽdũ: pcedat prima opi. videlicet q̃ sit Ar
chiep̃s, cui ep̃s ẽt subiectus est: p ea q̃ hñr
in d. c. nullus. qđ intellige qñ subest cã cõ
pellẽdi, si aũt ñ subest: tũc ẽt quo ad cõpel
lẽdũ supior cẽt Papa. q̃a ẽt ñ subsistentẽ
b cã [b] cõpellẽdi sol⁹ Papa poterit cõpellere.
facit qđ no. p gl. in c. si religiosus. de ele.
14 in 6. †Vlt. dicit Io. An. q̃ vr̃ posse fundari
dispositio huius decre. p ea quę hñr infrà
de regu. c. bñficiũ. li. 6. Nã volẽs renũtiare
bñficio Epo inuito, poterit ingredi reli-
gionẽ pbatiõis cã, & d' ipsi⁹ 9sensũ poterit
alteri 9cedi bñficiũ. vt hic patet. Sed dici
p̃t q̃ si bñficiũ spectat ad collationẽ Ep̃i,
nulla poterit fieri fra⁹, q̃a si 9ferat Ep̃s, q̃
hẽt 9ferre, ñ fraudat eũ: q̃a ip̃e Ep̃s vr̃ taci
tẽ pstare authoritatẽ tacitè renũtiationi,

SER. SAPIA.
a Vel alio superiore. Adde an sit petenda licentia et à patrono. Cal. cõs. 6. de renunt. do. de Ro. deci. vlti. de renunt.

ZACHARIAS.
b Non subsistente causa. Idem in Imperatore: vt not. Ang. in l. 1. §. si is pro quo. ff. qđ q̃sque iur. Sed tu dic q̃ in Papa non est dubiũ. vt per do. An. de Bu. in c. cõstitutus. de relig. do. Feli. in c. quæ in ecclesiarũ. col. 17. ver. per istam declarationẽ. s̃. de consti. & Ro. consi. 227. incip. Circa pmissa. in Prin. verò secus. vt per Raph. Fulg. in l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. istud expresse in c. 2. de reb. eccle. nõ alie. & Feli. in alle. c. q̃ in ecclesiarũ. col. 10. ver. secundum verò membrum. & ista est communis opi. vt ibi per eum.

ꝯferẽdo alteri de illius cõsensu: sed si bñficiũ esset electionũ: & ad aliũ spectaret electio, vel pñtatio, & ad ipm cõfirmatio, vel institutio: tũc bñ posset fieri fraus si suffi ceret cõsentire hñti eligere vel pñsentare: sed requireret ẽt ꝙ ꝯsentiret hñti instituere vel ꝯfirmare. & sic illi q hẽt ptãtẽ & authoritatẽ pstãdi renuntiationẽ: de quo p Io. An. in c. ex ore. J. de his q̃ fi. à maiori par. ca. & ẽt tãgit in r̃la is q tacet. de reg. iu. in Merc. dicit tñ ꝙ tuti⁹ erat ꝙ expsse renuntiasset in manibus superioris hñtis potestatem autorizandi renuntiationẽ.

SVMMARIVM.

1 Renuntians beneficio põt adducere testes ꝙ coacte renũtiauit. aliter verò non põt pbare ꝙ sponte renuntiauit. 2. 14 23. 24. 28. 51.
3 Excipiens nõ tenetur dicere causam suæ exceptionis. 16. 9. vbi iudice cogente tenetur exprimere causam vide etiã in d. nu. 16. 19.
Confessio sine causa ad obligandum non valet: secus ad liberandum.
4 Testis nõ arctatur ad iustificandũ factũ à se relatũ: dũmodo ipsum referat cũ cã sciẽ etc.
Dictio re. aliqñ stat abundãter: aliqñ denotat instantiam quandã cum solicitudine. 37.
6 Negatiua, quæ habet implicitam affirmatiuã est probabilis 15.
7 Renunciatio beneficij facta cum iuramento, vel sine, obstat clerico illud repetenti.
8 Excipere videtur ille qui opponit factum ex quo causatur exceptio.
10 Iudex vbi ex officio suo potest supplere, non arctatur ad supplendum, nec potest appellari si non suppleat.
11 Renuntiatio beneficij nõ pñsumit̃ spõte fcã 30.
12 Simonia committitur, siue detur pecunia siue promittatur, vel aliud temporale. 52. 53.
13 Exceptio legitima infringit actionem si nõ repellatur per legitimam replicationem.
14 Testes si sint pducti ab vtraq; parte, attẽdet̃ quis melius pbauerit habito respectu ad dignitatẽ, & opinionẽ, & numerũ testium.
17 Actio, vel exceptio contra quã est aliqua præsumptio, an sit per iudicem admittenda?
18 Versio in vtilitatem ecclesiæ non præsumitur, nisi probetur. 22.
20 Exceptio non verisimilis, an sit admittẽda. 31
21 Testes sup articulis directe contrarijs ñ admittũtur post publicatas primas attestationes.
22 Libellus non continens certam & determinatam causam, an admittatur?
25 Testis an arctetur dicere causam facti relati per ipsum: & ab alio gesti?
26 Dominium quomodo probetur.
27 Testis non deponens de causa sciæ, non pbat.
28 Articuli fiendi super cessatione doli vel metus, debent fieri affirmatiuè non negatiuè secundum formam hic traditam.
Testes qui habent pbare aliquid fuisse sponte factũ, & non coactè: an teneantur. & quam causam scientia reddere? 26.
Præsumptio eliditur per probationem.
29 Renuntiatio beneficij quomodo pbabitur ꝙ fuerit sponte facta? 38.
Metus non præsumitur interuenisse in actibus factis coram iudice.
Me⁹ quñ pbabit̃ nõ interuenisse vel interuenisse i aliquo actu? 34. 35.
31 Exceptio non verisimilis non est admittenda per iudicem sine causæ expressione. 30. 32. 36.
33 Testes ad probandum contraria si fuerint per partes adducti, an possint simul examinari. vel qui prius? 33. 51.
34 Metus vel violentia si probentur, non admittuntur testes volentes probare voluntatem liberam.
37 Agenti possessorio non obstat exceptio spontaneæ renuntiationis. 39. 44. 50. per discursum.
40 Interdicta omnia quasi sunt in rem scripta.
Interdictum vnde vi: est mere personale; adeo quòd non datur in successorem in re vitiosa, etiam scienter.
41 Renuntiatio beneficij facta in manibus alterius quàm prælati sui: præiudicat renuntianti, sed non prælato.
Renuntiatio non facta in præsentia partis, tam in reali quàm personali, an præiudicat? 39. in fi 49.
42 Renũtiatio quãdo pñsumat̃ facta quo ad ius reale vel psonale? 50.
43 Metus vel violentia purgant̃ per solutionẽ postea spõtanee factã.
44 Possessio alicuius rei an pdatur per renuntiationẽ metu factam? 46
45 Venditor non potest per emptorem propria authoritate repelli à re empta, licet emptio sit perfecta.
47 Agẽti possessorio recupandæ, obstat exceptio notoriæ pprietatis. 50
48 Agenti possessorio recuperandæ, non obstat exceptio quod donauit rem ipsam spolianti. 49.
51 Beneficium quod fuerit sponte vel coacte renuntiatum, an admittatur huiusmodi probatio simul.
54 Exceptio litis finitæ per iusiurandum obstat, siue iusiurandum fuerit iudiciale, siue non.
55 Agenti possessorio recuperandæ non obstat aliqua exceptio, siue agatur cõtra spoliantẽ, siue contra illũ, qui succedit in re vitiosa.

CAP. V.

SVper hoc. Hæc decretalis cõsueuit reputari difficilis pp multiplices intellectus. & ẽt pp ea q̃ scripsit Inn. & aliqualr cõfusè, adeò ꝙ multa ex dictis Inn. omiserũt Hosti. & Io. An. dicẽtes ꝙ illa potius hẽbant intellm obfuscare quã declarare, do. An. hic nititur declarare dicta Inn. potes
1 dicere ꝙ hæc decre. hẽt duos participales intellis. †Vnus est ꝙ hic in tex. fiat solùm vna qõ, videlicet an si qs repetat bñficiũ, & si obiiciat̃ sibi exceptio spõtaneæ abiurationis & renũtiationis factæ cũ iuro, ꝙ actor replicet ꝙ coactè & nõ sponte renũtiauit. Quærit̃ tũc an admitti debeat pbatio rei sup spõtanea renuntiatione, & in effectu rñdet̃ ꝙ testes vtriusq; dẽnt recipi, & ille obtinebit q melius pbabit, habito respũ ad dignitatẽ & opinionẽ test.ũ. & ista fuit opi. Tancr. & etiã sentit hic Inn. i quadã gl. & s'm istã dẽt exponi, dũ lr̃a dicit. *sine causæ cognitione* i. antequã plenariè cognoscat̃ de cã coactionis. & qđ subiicit: *& an actoris dẽt* exponi: & p idest. facit quod no. in simili in l. pe. C. vbi cã sta. Et s'm istã lect. in ver. *porrò*. tollit quandã tacitã obiectionẽ. de qua ẽt tangit hic gl. circa finẽ. Sed certè iste intellis videt̃ lr̃am violare: vt patet ex exceptionibus, quas oportet fieri sequẽdo hunc intellm, de qb⁹. s. dixi. qđ ñ vr̃ eẽ de mẽte lr̃æ. Iõ ali⁹ fuit itellis principalis: videlicet ꝙ hic formant̃ duæ qõnes. & ad vtrãq; rñdet̃. & secũda qõ fit ibi: *& an actoris*. & iste intellis subdiuidit̃ in tres aut iquatuor. Nã vnus est intellis quẽ sequit̃ gl. 1. & gl. magna. & iste intellis est cõis. & etiã sequit̃ Io. And. & s'm istũ intellm prima qõ est, an exceptio spontaneæ abiurationis sit admittẽda sine causæ cognitione. s. assignanda vel exprimenda in ipsa excep. Alius fuit intellis Host. & s'm istũ variatur prima qõ. ab eo quod dixi pximè: nã s'm eũ prima qõ est talis: an videlicet exceptio abiurationis sit admittenda. s. cũ effectu sine causæ cognitione. s. q̃renda à teste. i. sine interrogatiõe causæ fiẽda à teste. Secũda verò qõ nõ mutat̃. Terti⁹ fuit intellis, quẽ tãgit hic do. Ant. vt prima qõ sit, an exceptio abiurationis sit admittẽda sine causæ cognitiõe. s. summaria pmissa anteq̃ admittat̃. & si videat̃ an sit verisimilis vel nõ. Secunda verò, qõ nõ mutatur. Item aduerte, quia

primus

prim* intelľs ĩquātū dixi q̃ t.q6.est,an admittēda sit exce-
ptió spōtaneæ abiuratiōis sine expſsiōe causæ.Subdiuidiť.
Nā una fuit gl.q̃ uoluit,q̃ ad qōes hic positas rńdeať eo mō
quo tāgiť i gl.i prin.gl. magnæ ſm Inn.licet ꝯcordet titul*
qōnis cū intellectu gl.qa ſm gl.ad primā q.rńdeť,q̃ ń ē sup.
uacuū,sed necessariū q̃ cā exprimať.Itē circa scd̃am, q. ſm
intelľm gl.uř q̃ admittanť ꝓbatiōes utriusq;,si actor repli
cat q̃ ń spōte renūtiauit,ń admittať ꝓbatio rei,& isto intel
lectu & ēt Hos.plenı* tāgeť sup ń.gl.2.Sed sequamur ꝓmō
2 intelľm gl.ſm q̃ breuiter.h.d.† Cōtra petētē bńficiū admit
tiť spōtaneæ abiuratiōis exceptio ēt ń adiecta cā renūtiatio.
nis ꝯ q̃ actor poterit replicare q̃ ń spōte renūtiauit.& q me
li* ꝓbabit obtinebit.h.d.Et sť duæ ptes.nā i pria ponit cō-
sultatio & duplex q.in 2.rńsio.Scd̃a ibi,sic tamen.Scd̃a pt sub-
diuidi.Nā priò ponit q̃dā allegationē suasiuā ut cām expri
mat.Scdò iſert ad primā qōnē.tertiò excipit, i q̃ exceptiōe
cōcludiť rńsio ad secūdā q̃.quartò soluit qd̃ dā obstaculū,
qd̃ poterit esse ꝯ dictā exceptionē,secūda ibi.Ideoq;.tertia,
ibi,nisi.quarta ibi,porro.Et aduerte qa ultra id qd̃ dixi ante
summar.ū alio respectu ēt uariať tripliciter intelľs decr.Nā
un* ē intelľs, q̃ hic ītelligať q̃ actū fuit petitorio ad recupe
rādū bńficiū. Al.* est intelľs q̃ actū fuit possessorio & ń pe-
titorio. Terti* intelľs ē,q̃ decre. ꝓcedat,siue actū fuerit peti
torio,siue possessorio. Scd̃a ēt subdiuidiť,qa aliq intelligūt
q̃ actū fuerit possessorio recuperādæ ꝑ interdictū uń ui.A-
lii q̃ actū fuerit,cōdictiōe ex decre.sæpe.j.de re.spo. Alii q̃
actū fuerit cōdictiōe ex canone,reintegrāda.3.q.1.Alii di-
xerūt q̃ ꝓcedit decretalis siue īterdicto uń ui.siue cōditiōe
ex decre.sæpe.siue ex cōdicti. ex canōe redintegrāda fuerit
actū,& istos oēs intelľs tetigit hic Inn.gl.tń tenet & ꝓseqť
intelľm q̃ actū fuerit petititorio,ut patet hic in gl.1.& gl.2.
3 & gl.magna,i uer.ad hoc,† Potes ēt ꝑmittere ſm do. An. q̃
licet agēs dēat exprimere cām suæ actiōis siue petiōis, ut pa
tet ex his q̃ le.& no.i l.1.ff.de edē.& l.edita,C.de edē. & 6.
2.de li.ob.saltē ubi petiť,ut patet ex his q̃ hńť i dictis iurib.
& l.fi.C.de an.exceptio.tń rěr excipiēs nō teneť exprimere
cām suæ exceptiōis,qa nuda uolūtas uř sufficere ad dādā &
causandā exceptionē fauore liberatiōis,facit qd̃ hř i l. tale,
pactū,ff.de pac.i pri.& qd̃ no.i l.1.ad fi.ff.de iter.acti.& l.cū
de indebito.§.fi.ff.de ꝓb.& j.de fi.instr.c.si cautio. i q̃b* pa
tet q̃ ꝯfessio emanās ad obligādū sine cā ń v3,sec* si emana
a° uit ad liberādū a ut no.ĩ iurib.pal.†Potes ēt ꝑmittere ſm eū
4 q̃ testis rěr ń arctať ad iustificādū factū a se relatū sensu per
quo depōiť.Nā sufficit q̃ simpľr recitet factū ꝓut factū ē ab
alio,& iustificet assertione suā circa tale factū qua talis iclu
dať scia ipsi* testis ꝑ sensū corporeū,& sic uř q̃ testis arcteť
ad asignādū cām ꝑ quā cōcludat se hře sciam facti ꝑ sen-
sum corporeū,sed nō arctať rěr ad asignādū cām quare id
qd̃ refert sit factū,ēt si de hoc interrogeť, facit qd̃ hř , j. de
re iu.c.sicut. An aūt hoc indistinctē ꝓcedat patebit ex j.di
cēdis sup gl.1.Casus literalis q̃dā repetebat bńficiū suū, o-
biicebať ei excipiēdo q̃ nō poterat ipm repetere,qa dū qe-
tē posidebat,spōte abiurauerat illud.replicabat actor q̃ ń
spōte renūtiauit.Quæriť cuius testes prius recipiēdi sunt,u-
trū illius q dicit q̃ spōte renūtiauit an illius q dicit q̃ non
spōte renūtiauit.Rńdet Papa q̃ nō est uerisimile ut aliquis
spōte renūtiet bńficio multis fortē laborib. acq̃sito sine ma
gna cā,tń testes illius q dicit q̃ spōte renūtiauit sunt reci-
piēdi,& iudex inq̃rere dēt cām renūtiatiōis , & si inuenerit
illā ꝓbabilē,eā admittat,& īponat actori silētiū,nisi ipse re
plicādo ꝓbauerit q̃ spōte nō renūtiauit,& in fi.rńdet quasi
tacitæ q̃stiōi diceret aliq̃s,nō pt hoc esse cū illa negatiua sit
q̃ spōte nō renūtiauit,& ipse rńdet q̃ licet uideať negatiua
tń talis negatiua hēt in se īplicitā affirmatiuā.s.q̃ coact*.re
nūtiauit , & iō sup illa assertiōe implicita ꝓbatiōes actoris
sunt admittēdæ,& sńia ꝓferēda ꝑ eo q melius ꝓbauit,ha-
bito respectu ad opinionē & dignitatē testiū.B.Itē aduerte
qa do. Ant. hic īchoat casū hoc mō uidelicet q̃ q̃dā actio-

ne , qd̃ me.cā uel utili in rē petebat bńfi
ciū suū narrās qualiter ex collatione sibi
facta hēbat ius in tali bńficio,& illud pos
sederat : & qualiter ēt hoc bńficiū fuerat
sibi ꝑ metū ablatū qnapꝑ petebat sibi bń
ficiū restitui:facit qd̃ tāgit glo. magna in
uersi.ad hoc. sed melius uř dicēdū ꝓut hic
uoluit gl.q̃ q̃s petebat bńficiū suū de quo
dicebat se fuisse canonicē institutū : & sic
illud ad se spectaŕ & ptineŕ,& aduersariū
indebitē & iniustē tenere & occupare , &
ideò petebat sibi illud restitui.aduersari* a
uerò excipiebat de spōtanea abiuratiōe :
ut patet ex gl.In tex.ibi:sciscitantes.i.ꝑqui-
5 ris.š.de c.rescr.scilicitat*.†Itē ibi:reposcen
tib.i.petētib.b& sic dictio re.abūdat:facit
qd̃ hř in rub.& l.1.ff.de do.ple.vel pōt in
telligi q̃ notat q̃dā instātiā. & sit sensus:
reposcētib.i.cū instātia poscētib. i.petēti
b*.Itē ibi:abiurationis.i.renuntiationis cū
iuro.Itē ibi:cognitione.i. expſsione ſm in-
tellectū gl.Itē ibi:superuacuā esse nō credim*.
q.d.q̃ nō ē superuacuū & sic inutile, sed po
tius utile.Et ex hoc innuiť q̃ si solū ē uti-
le ń ē necessariū,facit qd̃ no. Arch. & Io.
An.post eū i c.1.de app.in 6.Itē ibi: inquis.
supple à reo.ſm intellctū gl.sed ſ n intelle
ctū Host.intelligiť.s. à teste.facit qd̃ dř su
ꝑ gl.1.Itē ibi:nec metu.s. illato à priuato.
& ꝓ hoc differt ab eo qd̃ sequiť de oppſ- b
sione,q̃ fit ab existēte in officio vel digni
tate l.si super impreſsionē. C. qd̃ me. cā.
Et not.ēt q̃ si illud qd̃ fit ui cōpulsiua di-
cať fieri ꝑ metū.l.1.ff.quod met* cau.ista
uerba nō vi nec metu,effectu ponuntur ꝓ
eodē:facit qd̃ hř in d.l.1.Itē ibi: non posse c
penas.quasi uelit q̃ si reus excepit de spon
tanea renūciatione, & iudex reperiat illā
ꝓbabilē: & per eā ipsum reum absoluit à
petitione actoris:saluo nisi actor replica-
uerit q̃ coactus renūciauerit: nā tunc ad-
mitteneť testes utriusq;, & obtinebit q me
lius ꝓbabit,habito respectu ad dignitatē,
6 & opinionē testiū:ut.j.innuiť circa fi.†Et
si dicať q̃ si actor replicet q̃ nō sponte re
nūciauerit:uř q̃ nō debeat audiri uolēs id
ꝓbare , cùm sit negatiua q̃ ꝑ rerū naturā
non uř posse ꝓbari.suprà.de elect. bonæ.
el.prima.&. C.de proba.l. actor. Ad hoc
respōdeť in versi. porrò.qui sequitur: quia
c licet sit negatiua c hēt in se implicitā affir
matiuā.s.q̃ renūciauit coactus , ideò ad-
mittiť ut sequiť.Itē ibi. inficietur. supple
7 in consequētiā asserat se coactū. †No.pri d
mò q̃ repetētib. bńficiū obstat exceptio
spōtaneæ abiurationis.i. renūciationis fa
ctæ cū iuro:& idē ēt uř si non interuene-
d rit d infrā, per id quod diciť in uersi. ma-
8 xime si non interuenerit.†No. ſm intellectū
gl.q̃ ubi ꝓponiť exceptio, sufficit indiffe
renter proponere factū ex quo cāłur ex- e
e ceptio e ex quò nō exprimiť aliqua cā tē-
9 dēs ad iustificationem ipsius facti. †Et ex
hoc ēt not. q̃ licet actio seu petitio sine
f causæ expressione f nō admittatur saltē si f
petatur:ut le.& not.in.c.2.j.de libel.obl.
& l.1 ff.de edē.tń exceptio uř admittēda
ēt absq; causæ expressione.Et not.q̃ istud

Ad liberandum . dictū hoc est uerum,si ńat ab eo q̃ pōt donare. alias non. ut ꝑ Bart. & Ia.reb. in.l. ad inferiorū.C.de spo. pu.li.x.An aūt. & q̃ń confessio non causata valeat, vide per Math. singul.13.icipi.nota q̃ regula : plenius per Lanfran. de oria.in.c. q̃m contra. §. statuimus. ver.confessiones. nu.81.& quod ibi not. remissiuè in apostil. ad ipsum in uersi. expressa causa de proba.

Petentibus. Adde quod no. do.A. iu rubri.solu. matri. Vbi etiā exponitur petatur pro repetatur.

SER. SAPIA.

Negatiua. An & quando negatiua sit probabilis vel improbabilis. uide pulchrè ꝑ Are. & Moder. in. l. in illa.ff.de ver.obl. ꝑ Lanfrā. de oria. in repe. c. quoniā contra. colū. 3.& seq. de prob. uide etiā do.Ias. in repe.l. admonendi in.2.no.ff. de iure iurand. ubi refert Bald. tenentem q̃ etiam admittatur probatio sup merè negatiua: si nihil fuerit oppositum à parte.

Si non interuenerit. Adde q̃ etiam obstat, dato q̃ renunciatio non sit facta in manibus superioris, ut voluerūt do. de Ro. eod.ti.decisi. 352. lu no.

Causať exceptio. Adde Franc. Are. consi.48. Anton. Francis.

Sine causæ expressione. Circa hoc an causa sit in li-

vr ,pcedere et si proponat exceptio nō ue risimilis,qa nō vr arctari proponēs ad ex ponēdā cām per quā verisimilis reddat, nec iudex ēt arctatur ad faciendū illā ex primere,pt tn̄ iudex ex officio pp n̄ uerisi militudinē arctare ponētē ad cām expri mēdā si sibi uideat: licet ad petitionē par tis nō cogat exprimere. ut hic vr innuit. Et ex prædictis pōt colligi practica, ubi proponit aliqua exceptio tm̄modo ueri similis:qa si actor petit q̄ exprimat cā,li cet reus nō teneat ad instātia actoris hoc facere, tn̄ iude x ex officio suo poterit ipm cogere si uoluerit. Et ex hoc ēt potes no tare casū,i quo iudex ex officio pt supple re.de qua materia plene hr. ś. de post. p̄ lat.bonæ.el.1.& p Bar.in.l.4.§.hoc āt. ff. 10 de dā.infe.†Et ex prædictis ēt potes nota tare regulā,q̄ ubi iudex ex officio pōt sup plere, n̄ arctat ad supplēdū, nec appellari pt si n̄ suppleat ª facit qđ no.Io.An. in c. pe.j.de excep.& licet trāseat do.Ant. Ad uerte tn̄, qa qnq; ēt arctat ad supplendū. qđ qñ fit no.p Bar.in d.§.hoc aūt.& facit ēt qđ habet in.c. cū nobis olim.& in c.ni 11 hil.ś.de ele.& in pal.c.bonę.el.1.†No.q̄ in dubio n̄ pōt p̄sumi q̄ qs iactetvel uelit iactare id qđ est suū ,ppriū: & maximē id qđ est q̄situ multis laborib. & expēsis, de quo dēt uiuere.facit qđ hr. ff. de ,pba.l.cū de indebito. & ideō renūtiatio b̄ficii,in dubio nō p̄sumit volūtarie facta,si nō ap pareat de aliqua cā ipm intrinsec⁹ ipellē te. No.munita uolūtas circa renuntiatio nē b̄ficii q̄ pñt illā inficere.l. uioléta cō pulsio seu met⁹.Itē oppressio uł ,pmissio, aut datio alicuius teporalis rei seu pecu b niæ.ᵇEt ex hoc ēt no.q̄ sicut incōstruēdo iure sp̄ūali datio pecuniæ hēt illud infice 12 re,sic ēt ubi agit de ipso destruendo.†No. q̄ quo ad uitiū simoniæ inducēdū paria sunt dare pecuniā,uel ,pmittere,uel aliud tēporale:facit qđ hr in.l.1.& 2.ff. de calū 13 niator.†No.q̄ exceptio legitima hēt cō fringere actionē, nisi actor iuuet p repli cationē:facit quod hr in.l.1.&.2 .ff. de ex cep.l.si plures.ll.ś fideiu.Et ex hoc ēt no. qđ sit replicatio:qa est exceptionis repul sio , & actoris releuatio seu coadiuuatio. de quo.j.de exce.c.a nobis. p Io. And. & 14 in d.l.1.& 2.ff.de excep.†No.q̄ cōcurrēti bus excep. sp̄ōtaneæ renūciationis & re plicatione n̄ sp̄ōtaneę renūtiationis, ad mittūtur testes ex utraq; parte: & quo ad finalē effectū obtinēdi attēdit q̄s melius ,pbauerit habito respū ad dignitatē,& o pinionē, & numerū testiū:& ibi q̄ melius probauerit,obtinebit.j. de testi.l. nostra. 15 †Not.q̄ licet negatiua non sit probabilis p rerū naturā:tn̄ secus ē si ē negatiua præ c gnās habēs implicitā affirmatiuāᶜ,tāquā, saltē, tunc indirectē & mediatē fit pcepti bilis p sensū testis:ď quo plenē i.c. bonę. el.1 sup gl.ś.de ele.&.l.actor C.de pb.Et pdicta notabilia ,pcedūt ſm intellectū gl. quē sequit gl.1.& et gl.magna.& sitr gl.2 &.3.&.4.sed ſm intelſm Hos. & sitr intel lectū Inn. de qb. tet igi i euidētialibus,& tāgā ēt sup gl.1.aliq̄ ex supradictis no q̄ nō ,pcederēt,ut j.patebit,& no. ēt q̄ hm intelſm gl.decre. itelligit qñ actū fuit pe titorio,ut patet ex gl.1.& 2.& ēt ex glo. magna.i uer.ad hoc.In gl.1.ibi: *nulla resi gnationis causa assignata*,supple i ,pposito ne ipsius exceptiōis,ſm intelſm gl.In ea dē gl.ibi,*cām resignationis inquiri*,suppleab ipso reo opponēte exceptionē renuntia tiōis,ut sic exprimat cām ipsi⁹ renūtiatio nis ſm intelſm Hos.de quo tāget, j. dēt intelligi q̄ inqrerer cā renūtiatiōis a te ste deponēte sup ipsa renūtiatiōe.In ead. a gl.ibi:*alias non tenetur*.& hoc uult gl.col ligi ex eo,qa tex.dicit n̄ esse sup uacuū,& sic n̄ esse inutile reqrere de cā resignatio nis,sed potius utile & p hoc a ɔ̄rio innue rit q̄ n̄ est necessariū,facit qđ no.Io. An. post Arch.in uersi.prudēter,in c.de ap. li.6.In ea.gl.ibi,*silentium actori*.& hoc qñ ipse actor nō repl icau it. si aūt replicasset q̄ sp̄ōte nō renūtiauit, tūc admitteret ,p batio utriusq; , & si actor melius ,pbaue rit,obtinebit,ut seqt in gl.iūcto eo qđ tā b git in n̄.& sic in effectu ferret tūc sñia pro eo q̄ melius ,pbauerit,habito respectu ad dignitatē,& opinionē testiū.† In ea.glo. in n̄. Aduerte qa inquātū uoluit q̄ nō fit necesse exprimere cām renūtiationis qñ opponit exceptio renūtiatiōis non uł ,p c cedere. Nā uł q̄ sicut actor tenet expri mere ᵈ cām suæ actionis,seu petitionis p̄ cipuē qñ p̄sumptio est ɔ̄ ipsam actionē,& sic ɔ̄ ipsum agētē,ſm ea q̄ habētur in c.cō stitutus,ś.de elec.& j.de lib.ob.c.2.& l. t. ff.de ed.p legistas. ita & re⁹ suæ exceptio nis.Sed potes dicere q̄ aliud sit in actiōe aliud in exceptiōe & hoc sit fauoē rei, qa fauorabilior est q̄ actor,l.fauorabiliores, ff.de re.iur.& ēt fauore ipsi⁹ defensionis , & liberatiōis,seu exceptiōnis,cū fauorabi d lior sit liberatio & defensio q̄ ipugnatio & actio.l.Arrian⁹,& ff.de act.& ob.ś q̄ p̄ sumit,dūmō aptē ,ppōnat.& nō repellat, licet p̄sumptio sit ɔ̄ factū ex quo dat ipsa actio ul exceptio saluo nisi iudex ex offō suo pp p̄sumptionē uelit a partib. inqre re de cā,nā tunc potest ut hr in d.cap.cō stitutus,& ēt hic.si tamen hoc facit, pōt admittere ipsam actionem & exceptio nē,& sic postea uideat ex ,psecutione iu dicii an tollatur p̄sumptio,& tūc obtine at actor,& ipse excipiēs,alias succūbat.p̄ cedēs solutio plus ualet, qa licet ista res possit ,pcedere si pars nihil alleget seu n̄ petit exprimi cām,tn̄ ubi pars petit expri mi cām,uł remanere dr̄ia inter actionē , & exceptionem ,quia ubi petit exprimi , causam actionis seu petitionis per ptem aduersam, debebit ad ipsius instantiā ex primi cā ſm notat.plenē in dicto capitu lo secundo,de libel.oblatiōe.Sed ubi pe titur ab excipiente per partē aduersam q̄ exprimat causam suæ exceptionis uidetur q̄ ad instantiam ipsius partis nō teneatur exprimere,ēt si exceptio surgat ex facto, nō uerisimiliter ut hic patet ſm intelſm gl.nam satis est q̄ exceptio in sua forma

bello exprimēda, seu in exceptioni bus,dicas q̄ libel l⁹ tūc cā n̄ eōclu dit & reddit ,pcesſum nullū ſm gl. reputatam sin. & Bar.in.l.2.§. cir ca.in fi.de doli ex cep. ubi et p Ale xā. & h. beuc per Bal. & Alex. in. l. generaliter. C. de nō nu. pec. vbi di cūt hoc esse uerū si opponatur & petatur exprimi ā parte,alias non se cundū Bar. in.l.1. 2.col.ff.de edē. & an debeat exprimi in quocunque li bello, siue agat a ctione p̄sonali,si ue reali,uel mixta uide p Spe. in tit. de lib.conce.§. 15. ver.itē no. & uer. sed nunquid.& in tit.de actio.& pe ti.in.§.2.& hr per Bal.in.l. edita. in 3.col.C. de eden. & ple.per Lanfrā. oria.in repe.c.qm̄ contra falsam. in uer. cōfessiōes de pb.& p Io. An.& Inn.in c. significā tibus.de lib.obla. & in cap.cūm in tec. de re iudi. & per Ange. in auc. uc exhi.re.in.§.il lud.in ult. col. Et adde q̄ cā quæ est deducta in libel lo,uel i exceptio nibus,semper de bet probari. alias succūberet actor, vel reus , si illam non probaret. se cundum Bal. in. l. 1.C.cōi diui.in. 1. col. & habetur p Inn.in.c. ex parte Abbatissæ.de pri ui.Adde tñ q̄ si in libello appella tionis sunt infer ce plures causæ, sufficietvnā pcoba reut in.c. signifi. cauit. de appel. & p gl.& doc.in uer si. grauaminibus. in. c. exhibita. de iudi. uel nisi ap pellans astrinxis set se ad oēs ,pbā das.uel una veniat qualificatiuē ad aliā.ut in ca. licet cām de proba. & not.in.l. diuus. ff. de re iudic. & per Phili.Frāc. in c.si gnificauit. de ap pel. & p Bar. in.l.

1.C.de fi.instr. & iure hastæ fis.lib. x. & ideo semper bonum est , q̄ li bellans uel exci piens i libello, & in exceptioib.ap ponat illā clausu lā,nō me ,ppterea astringēs & c. de qua nā hēt ēt in d.l.edicta. & p l.a fran.in d. c. qm̄, ś,i uer. petitiōes. SEB. SAPIA. a Suppleat, uide per Pa.de Ca.& alios in l.nō qcqd , ff. de iud.i l. ubi pa ctū,C,de trāſ.latē p Fe.i c. exceptio nē,col.2.& 3.& ex ce. ubi ponit mul ta qñ iudex tenea tur facere ēt ea q̄ posita sunt in suo arbitrio al iqd ēt per Moder.in l.1., b Pecuniæ . Adde qđ do.de Rot.de- c1.356. dñr q̄ re nūtiatio simonia ca nō tenet ēt in p iudiciū cesignan tis,uide i antiqs. c Implicitam affir matiuā,adde ea q̄ posui i d.c.bonæ. ZACHARIAS. Tu uide Lanfran. de Oria in ca.qm̄ ś,in princ.nu.3.& ibi i apostilla ad ipm.de ,pba.Old. cōsi.4. Bar. Sozi. cōsi.173.in 1.co. in me.uer.ex qui bus,uolu.2. d Tenet exprimere. Adde Alex.consi. 121.1.lib.

a Nō debet admit-ti. Add Ro.cō.69.
b De excep. Adde Old.cō.206. Ang. conf. 1.
SEB. SAPIA.
c Inuest. Vidētū no. per Fe. in c.cū ordinē, col. 1. de re-scr. ex qbus colligit, qñ ex inepta actiōe expressa in libello uitietur libellus. De quo et aliquid p do. Ias. in l. edita, ī no. C. de eden. & in l. ui-num, ff. si cer. pet.
ZACHARIAS.
d Secus qñ testes essent publicati. Limita tu sing. hoc dictū, nisi producerentur testes cū instrumento: qa tunc ēt publicatis testibus pp cōco-mitātiā instrumēti pduci pōt; cas9 est sing. in dom. Anto. de But. in c. series, de test. quē refert. & sequitur Ro. sin. 80. inc. Tu habes q post publicationē. Idem Ro in l. 2. in prin. ff. de uer. obl. & in rub. ff. de arbitr. Imo. & Mod. in d. c. series.
ANT. FRAN. Circa hoc an post testiū publicationem possint produci alij testes, saltem pariter cum instrumentis rōne cōcomitantiæ in strumentorum; dicas q publicatis attestationibus & illis inspectis: qa nō sufficeret sola publicatio, nisi et dum esset ostensa parti, & inspecta p Cano. ut in c. cū I. & a. de re iudic. tunc non pōt produci alij testes, pter timorē subornationis, ut in c. fraternitatis, de testi. Instrumenta autē bene possunt produci, qa in eis non subest ista suspitio; & qñ instrumentum quod producitur cū testibus tēderet ad coadiuuādum dicta testium publicatorū & examinatorū, absq; dubio diuersum, & fortē 5rium, & subesset aliquis timor falsificatis, non pu-

seu ꝓpositiōe sit formalis, & posteā circa merita causæ de ipsius iustitia disputabit; facit qd hr in c. in nr̄a, de ,pc. in uer. inuti lem, in gl. cū ibi no. vñ potes ꝯcludere, ut
17 hic tangit do. Ant. † Si q̄rit an actio uel exceptio, ꝓ q̄ p sumit, admitti dēat p iudicē, qa iterdū actio uel exceptio est inepta a ex sui ꝓpositione, & tūc n dēt admitti. a De actiōe ,pbat in c. examinata, ̄j. de iud. & facit qd no. in l. ff. de off. all. & l. I. §. 1.
b ff. si men. fal. mod. dixe. De exceptione b vt ,pbari in c. solicitē, de rest. spo. & ,pbat ēt p ea q hñr in cle. ꝯstitutionē, de ele. & l. 1. §. Labeo, cū ibi no. p Bar. ff. de flu. & facit ēt qd ipse no. in l. 5. ff. de excep. Interdum uero exceptio ul' actio est apta quo ad sui ꝓpositionē, sed 5 seu actiōis uel exceptionis ius resistit: & tunc aut resultat tm, q notoriē apparet de ĩniustitia actionis ul' exceptionis, & tūc quasi in ꝯtriā; & tūc red dit actio uel exceptio inepta; & iō tūc nō c admittet, nisi aliquo singulari iur iuuēt, c p ea q hñr in d. c. ꝯstitut9, & c. ad decimas, de rest. spol. in 6. & q no. Inno. in c. 1. ̄j. de off. uic. & ̄j. de iud. c. examinata, in quadā addi. & de libel. obl. & c. si. facit ēt qd no. gl. in l. ubi pactū, C. de trans. Aut actioni uel exceptioni n resistit ius cōe ta fr, q notoriē appareat de iniustitia causæ, surgit tñ alia pūmptio 5 actionē uel exceptionē; & tūc libell9 in actione dēt admitti n obstante dicta pūmptione, dūmō als sit d apta. Facit qd no. Inu. in c. dilecti, ̄j. de libel. obl. ubi dicit q ꝓcedit libell9, siqs pe e tat, 4. ab ecclia, qa mutuauit ecclīæ ipsa 4. licet n alleget uersionē in utilitatē ecclesiæ, q'nis n pūmat uersio, nisi ,pbet, ut f no. i c. 1. de depo. & aut. hoc ius porrectū, C. de sacrosā eccl. canonizata. x. q. 2. c. ea. n. §. hoc i9 porrectū; & sic sufficit q i ,pcessu iudicij circa merita ,pbet ipsa uersio. De exceptione uerò q admitti dēat, licet sit pūmptio 5 illā, est casus hic sm intel lm. gl. Nec tenebit excipiens ad instantiā ad uersarij exprimere cām; licet iudex ex officio possit, qñ suspicat 5 seu exceptionis, ꝯpellere ptem excipientē ad exprimēdū cām, p q̄ excludat pūmptio; & hoc ad refrenandā protelationē iudiciorū, & calūnias seu malitias; licet ipse ad hoc n̄ necesse sit; qa sufficit q actio, & exceptio sit talis, q si sit uera, dēret lcima reputari. Nā ueritas posteā seruabit in ꝓferēdis circa
19 merita. † Et ad pdicta habes unā practicā, q pt tenere iudex, qñ suspicat q exceptio nō sit uera; qa pt ex officio arctare ptem ad exprimendū cām, p q̄ iustificet excep. Alia practica colligit ex his q hñr. in c. cū dilectus, ̄s. de ele. Nā tunc q ꝓponit exceptio n uerisilis, uel qa als iudex hēt suspectā; pt arctare ptē ad promittendū certā pœnā in casu, quo illa n appareat uera; facit qd no. Comp. in c. sicut, ̄s. de ele. Alia practica pt colligi ex his q hñr in c. pastoralis, ̄j. de exce. qa poterit iudex statuere terminū excipiēti, intra quē ipsam hēt ,pbare, p ea q hñr in d. c. pastoralis. si aūt dēt illā statim repellere, pp præsum-

ptionem, q̄ sit 5 illā: qa possibile est, q ps iustificabit illam; & iō si ipsam repelleret, nō iustificabit appellatio. Et hoc tñ fortè ubi excipiēs obtulisset se statim ,pbaturū, p ea q hñr. ̄j. de app. interposita, & p Inn. de ꝯcess. pb. c. post electionē; facit quod hr in c. 1. §. semper. 2. q. 1. Alia ēt pt colligi ex his q hñr. ̄j. de pũni. c. quia uerisilē, & l. nō est uerisimile, ff. quod met. cau. quia pp pūmptionem aggrauabitur excipiēs
20 duriori onere probandi. † Item aduerte. quia 5 illum intellectum gl. facit qd hr. ̄j. de restu. spo. c. solicitē. ubi ul' q qñ exceptio nō est uerisilis, non sit admittenda. Sed potes dicere q hic loquitur qñ obijcitur in petitorio iudicio, in quo de maiori pjudicio agitur. ibi qñ opponitur in iudicio possessorio, in quo de minori pjudicio agitur; q licet qs incumbat in possessorio, remanet sibi saluū ius in petitorio. l. na ff. §. nihil cōe, ff. de acq. pos. c. pastoralis, & c. cum dilectus. ̄j. de cau. pos. & pro. de hoc tñ latius tāgam cū gl. magna.
21 † Item ēt aduerte. qa 5 istum intelm facit, inquātum in rñsione q̄siti dr, q testes utriusq; partis debeant admitti super directō 5rus articulis, ut in cle. testibus, de testi. facit qnod hr. ̄j. de ,pba. c. licet cām. sed dic q hic loquitur, qñ ante publicationem recipiuntur: quia tunc pnt recipi ēt super directō 5riis. Sec9 qñ testes essent d publicati: d quia tunc non admittent alij super directō contrariis illis articulis, super e quibus testes fuit publicati, e ut hr super d. cle. testib9, & ēt no. in c. fraternitatis. ̄j.
22 de testi. † Sed aduerte, quia inquantū dixi f q procedit libellus, f dūmodō als de se sit aptus, licet habeat aliq pūmptionem 5 se, & non alleget id, pp qd tollatur ipsa pūmptio; sicut contingit, qñ qs petit pecuniam mutuatam ecclesiæ, & nō alleget pecuniam uersam in utilitatem ecclesiæ in ipso libello. Nam ul' q talis libell9 non procedat, p ea q no. Bart. in l. cum qd, ff. si cer. pet. ubi concludit notabiliter, q si qs in libello fundat se ex facto ex se celebrato, q n procedit; licet ex illo facto surgat pūptio certæ causæ obligatoriæ, nisi illa allegeť, p id quod hr in l. si adulterium. §. idē Pollioni, ff. de adult. & sic ul' q si talis libellus nō procedit, qñ surgit pūmptio pro libellante ex facto narrato, nisi id qd pūmitur, allegetur; multò fortius q non admittatur libellus, qñ pūmptio est contra libellantem, nisi aliud allegetur, p qd illa tollat; cuius tñ cōtrarium noluit Inn. in c. dilecti. ̄j. de lib. ob. & super i9 dixi. Sed potes rñdere ad dictum Bar. q loqtur qñ in libello nō deducitur factum, quod sui suam nam habet deducere certā & determinatam obligationem, ut patet in dicto exemplo; ut qñ narratur factum ecclesiæ. nā i dicto casu, cū tale factū sui na inducat certā obligationē & determinatā, eoip'o q ꝯcluditur condēnari ecclesiā: intelligit t. ut ie dixisse mutuū esse tale, ex quo ecclia dēat ꝯdēnari. Facit i ar. qd hr in l. ad rē mobilē, & l. ad legatū, ff. de ,pc. ̄j. de off.

tarē posse pduci testes ēt cū instrumētis: qa testes & instrumenta ,pcedūt à pari quo ad causæ instructionē, ut in l. in exercēdis. C. de fi. inst. & i hoc multū dēt aduertere iudex ne p istā indirectā uiā testes subornētur; de quo p doc. & Moder. i pall. c. fraternitatis, & ēt in c. series, hic allegatn.
e Publicati. Adde tū q iudex absente illo, ad cuius instantiā sunt interrogandi, pt testes interrogare publicatis attestationibus, ut uoluit Ro. cons. 359. & uide dicta Ale. cō. 84. 1. li. Pet. de Anc. cō. 234. Alex. consi l. 210. 2. lib.
f Procedit libellus. Vide Rom. in cō. 77. in c. Pater reuerende. ubi cōcludit q sufficit allegatio tacita; & idē sentit Ro. I nouissimis decis. j. sub ti. de li. obl. uide it do. Ant. & But. & do. Maria. in c. 2. de libe. obl. & q lat è ponit d. Feli. in c. cū ordinē, de resc. & Moder. in d. l. cū qd, ff. si cer. pet.

dele.c.ꝓterea,& c.ex lris,& hoc voluit ét
Inn.in ꝑal.c.dilecti.Sed dcm̄ Bar. qñ nar
raẽ factũ,qđ ẽm suã nãm ñ cõcludit certã
& determinatã cãm obligatoriã,sđ poti⁹
est uagũ,indiscretũ,& aptũ ad plura,ut ꝯ-
tingit qñ aliqs recipit pecuniã ab aliquo
ex eo,qa dixit,tolle istam pecuniã,& ille
accepit.Nã illa verba pñt uerificari ex plu
rib⁹causis.Pñt.n.uerificari ex cã donatio b
nis.Itẽ ex cã đpositi.Et cã mutui,si ad nu
merũ pecunia fuit tradita,ꝓsumiẽ à iuẽ,ꝙ
tradita fuit cã mutui:qa ĩ dubio ñ ꝓsumit
qs donare,& iactare. l.cũ de indebito,ff.
de ꝓb.& iõ tunc ñ ꝓcedit libell⁹;nisi ipse
libellans alleget,ꝙ ex cã mutui ille acce-
pit dictã pecuniã; & sic intelligaẽ d. Bar.
qa(ut dixi)loqẽ qñ factũ qđ narraẽ,sui nã
ñ est determinatũ ad ꝓducẽdũ certã obli
gationẽ & actionẽ.Et ꝑ ꝓdicta habes ex-
peditũ intellectũ gl.positũ in gl.1.hic qa 25
iste intellect⁹ uiẽ repugnare lrę,dũ dicit : c
sine causæ cognitione. qa exponit.i.sine cãæ
cognitionis expressione. Itẽ aliqualr uiẽ
repugnare illo uerbo,inuenerit,qđ uiẽ so
nare inqsitionẽ.i.inuestigationẽ circa me
rita & ñ circa ꝑparatoria ipsi⁹ exceptiõis
23 uel actionis.† Iõ alia fuit lect.Tan.uide-
licet ꝙ hic tm̃ fuit una.q.ut si aliqs ẽpetat
bñficiũ suũ,& opponaẽ exceptio spõtaneę
a renũtiatiõis,ª & repliceẽ ꝑ actorẽ ꝙ imò
ñ sponte renũtiauit;an testes rei,an uerò
testes actoris erunt recipiẽdi? Et ẽm istã,
dũ lra dicit,*sine causæ cognitione*. dẽt expo
ni.i.añ,q̃ cognoscai plenariè de cã renũ-
tiationis siue coactionis, ut ẽt tetigit hic d
Inn.sup illo uerbo;& ẽt dixi in euidẽtia- 26
lib⁹ dẽre exponi,dũ dicit,& an actoris,&,
ꝓ.i.Sed certè ista uiolat lram ut patet ex
ꝓdictis;& iõ fuit lect. Host.ꝙ hic ponanẽ,
duæ qõnes,sed prima differt à lect. gl. qa
alr ponit illã.Nã dicit ꝙ prima qõ est,an
testes q interroganẽ & admittũẽ sup spõ-
tanea renũtiatione , sint interrogãdi sup
cã renũtiatiõis;& huic.q.rñdet Pa. dicẽs
ꝙ ñ est supuacuũ , imò utile & necessariũ
dictos testes iterrogari sup cã,& exceptio
ne renunciationis, sup qua deponunt hẽt
ꝓsumptionẽ ꝯ se, qa ñ est uerisimile ꝙ qs
spõte renũtiauit bñficio multis laborib⁹
24 ac sũptib⁹ acqsito.† Scda qõ est,an admit
tanẽ testes actoris sup ñ spõtanea renũtia 27
tione,an uerò rei sup spõtanea; & rñdeẽ,
ut hic refert do.Ant.ꝙ ambo admittunẽ,
ut dcm̄ ẽ iu fiñ in t.lec.Sed certè Io.An.
hic alr refert dcm̄ Hos.uidelicet ꝙ dẽant
admitti testes actoris,& ñ rei: qa actor fa
teẽ renunciationẽ, licet dicat illã ñ spõta
neã;& sic ñ est expediẽs reo ꝙ ꝓbet renũ
tiationẽ,cũ satis ꝓbeẽ ꝑ ꝯfessionẽ ptis.j̃.
de ꝯfes.c.fi. & sic ñ est necesse ꝙ admittãẽ
testes rei,saluo nisi ipse duplicãdo allega
ret ꝙ primò spõte renuntiauit;& hoc uel
let reprobare: qa tunc uterq; admittereẽ,
& silr utriusq; testes;& obtinebit q me
lius ꝓbabit habito respũ ad dignitatẽ te
stium,ut dr ĩ fi.Ex hac lec.Hos.potes ꝯclu
dere practicã ẽm do.Ant.ꝑ q̃ instruiẽ iu-
dex,ut qñ hẽt examinare testes sup exce-

ptione,ꝯ q̃ est ꝓsumptio,seu ꝯ cui⁹ factum ꝓsumiẽ; ꝙ debeat
ipse examinator esse curiosus in ꝓsequendo cãs renũtiatio
nis seu ipsius facti ; ita,ꝙ possent apparere causæ, ex quibus
concludaẽ exceptionẽ hre ꝓsumptionem ꝯ se; uiẽ ꝙ non suf-
ficeret testes probare exceptionẽ,nisi tali modo probarent,
per quem concluderetur; quod est no.ẽm eum. An aũt hoc
dcm̄ simpliciter sit uerum,patebit ex sequẽtib. Et ex hac ẽt
lect.potes colligere duo. Primò quòd licet testis nõ debeat
b examinari ex̃ articulũ,nec deponere ex̃ iꝑm articulũ,ᵇ ut pa
tet ex his,q̃ hñẽ in c.de testib.j̃.de testi. & ex eo ẽt qđ no.ĩ
l.momẽtaneæ,C.q leg.ꝑso.& l.si duo patroni.§. idẽ Iulia-
nus,ff.de iureiu.& l.si qs libertatẽ,ad fi.ff.de pet. hær. tñ il-
lud uiẽ fallere,si interrogeẽ de cã facti deducti ĩ articulo, qñ
ipsum factũ nõ est uerisimile;licet cã facti nõ sit in arti.ex-
ꝑssa,ut patet ex ꝓdictis.Et rõ ꝑt esse qa tũc ꝑt dici, ꝙ in esse
ctu nõ dẽ deponere ex̃ articulũ deponẽdo sup cã , cùm illa
tẽdit ad certificãdũ articulũ , uel ad iustificãdũ factũ dedu-
ctũ in artic.& sic hẽs limitationẽ ad iura ꝑall.qa ꝓcedunt,
qñ id qđ est ex̃ articulũ,nõ cõcernit id,qđ in arti.cõtineẽ
25 † Itẽ scdò hẽs ex hac lec.ꝙ licet testis nõ arcteẽ rñr ad dicẽ
c dũ cãm facti relati ab alio gesti, ᶜ ut patet j̃. de re iud. c. si-
cut,ubi testis ꝓductus ad ꝓbandũ sniam,nõ arcteẽ ad dicen
dũ cãm sciæ;nã uiẽ fallere illud.qñ cõtra factũ super quod te
stificaẽ,est ꝓsumptio, si nõ iustificetur ex aliqua causa ipsius
facti,sup quo deponiẽ ; ex quo tale factũ nõ est verisimile,&
suspectũ teneẽ allegare causam al quã ipsi⁹ facti; quod intel
lige vt patebit in sequẽtibus.Et cõcludit hic.do.Ant.aliqua
verba,si qrit an testis arcteẽ ad cãm exprimendã, distinguiẽ:
qa aut nõ interrogaẽ de causa , & nõ arctaẽ ad exprimendã
cãm aliquã: sed sufficit ꝙ rñdcat, & simplr deponat dictum
suũ:qa nõ dẽt esse verbosus:facit quod no.s̃. de rescri c.si qñ
& j̃.de testi.c.cũ cãm . Nã hoc ꝓcedit,qñ testis deponit sup
eo,qđ percipi põt immediatè per sensum corporeũ ; secus si
deponat sup eo qđ percipiẽ iudicio rõnis,puta si deponit ꝙ
d Titius sit dñs talis rei.ᵈ † Nã dñium cõsistit in iure,& in in-
26 tellectu,& nõ percipiẽ immediatè per sensum corporeũ,sed
ꝑ iudiciũ rõnis;puta si uidit ipsum Titium illã rẽ emere, &
tanto tꝑe possedisse,ꝙ præscripsit; & ideò non probaret,li-
cet deponeret Titiũ esse dñm, nisi ẽt interrogat⁹ assignaret
cãm,qa dicit ꝙ præsens fuit,qñ emit , & uidit eũ tãto tem-
pore possidere posteà cũ priuato titulo & bona fide.& ꝙ ꝓ-
scripsit,& idẽ in similibus , de qbus ꝑ Inn.in c. cùm cãm. &
qñ deponeret quẽ esse ebriosũ,qa illud ꝑcipiẽ iudicio itel-
lectus & rõnis,ut tãgit Inn.in ꝑall.c.Idẽ et si dicat ꝙ Titius
est infamat⁹ apud bonos & graues,qa iudicare quẽ bonũ &
grauẽ uiẽ ꝑcipi ex iudicio rõnis & intellectus, & iudicare ñ
spectat ad testẽ,& ideò deberet exprimere illos, apud quos
est infamat⁹,ᵉ & sic iudex de illis posset iudicare,facit qđ no.
Inn.in c.cũ oporteat j̃.de accu.Et ad ꝓdicta facit qđ no. per
Bar.in l.solã,C.de testi.& l.de minore §.tormẽta, ff.de qõ.
27 † Qñq; uerò testis interrogaẽ de cã. & tunc aut interrogaẽ
de cã sciẽtiæ,& tũc teneẽ illã exprimere, aliàs nõ ualet eius
dictum,ut no.in d.c.cũ cãm,& d.c.si qñ de rescript.Aut in-
terrogatur de cã facti,super quo deponit, & tũc aut factum,
prout qualificatẽ deduciẽ , nõ excludiẽ verisilr absq; aliqua
cã extrinseca;& tunc oportet ꝙ aliquam cãm exprimat:vt si
deponat ꝙ Titius renuntiauit beneficio.nam illud verisimi
liter nõ cõcludit, nisi aliquã cãm allegaret,ꝑ quã fuerit in-
ductus ad sponte renunciandũ,vt hic in tex.isto colligiẽ. Et
sic viẽ velle do.Ant.ꝙ si testis hoc casu interrogatus de cã ip
sius facti nullã cãm exprimat, ꝙ non probat;sed an hoc di-
ctũ indistinctè procedat patebit ex sequentibus.Qñq; verò
deducitur factũ simpliciter,puta qñ talis renuntiauit,nõ ad
dito sponte . tunc aut ꝯ factũ est præsumptio,uel suspicio,si
non appareat alia cã, vt contingit in facto renuntiationis ;
& tunc ẽt põt & dẽt iudex interrogare de circunstantiis &
sic de causis ipsius facti, & per cõsequens testis debebit rñde
re per tex.istum,& sic vr velle do.Ant.ꝙ ẽt hoc casu si testis
interrogatus

ZACHARIAS.
a Renuntiationis. Adde istũ.j̃.e. nu. 34. & quod posui in apos.ad ipsum in apost.in uer. à solo actão mẽtis.
SEB. SAPIA.
b Articulum . Faciunt no.per Bar. & alios. in l.2.co. 2.ff.si cer. pe. ubi dicit ꝙ si testis declarare uelit quõ intelligant uerba articuli,ñ dẽt deponere extra articulum ; & sic non vr ẽt extra articulũ declarare cãm facti deducti in articulo .
c Ab alio gesti . plenissimè , & ad saturitatẽ de hac ma qñ testis dẽat assignare rationẽ. dicti sui tractat do.Fel.in c.cũ causam,de testibus .
d Talis rei. Adde Alex.cons.118.1. lib. & 136. & lib. 3.lib.
e Est infamatus . Adde Alex.cõs. 5. 3.lib.

interrogatus de cā facti nō exprimat ali
quā cām, q nō ꝓbet: qđ an ꝓcedat, patet
ex sequentibus. Si aūt factū non est suspe
ctū, nec ꝯ illud ꝑsumit, tunc sufficit q red
dat cām sciæ licet n̄ reddat cām facti à se
relati. j. de re iu. sicut; & hæc dicit esse vti
28 lia & no.† Sed aduerte quia ꝑdictis vr̄ ob
stare, qa nō vr̄ q testis debeat interrogari
sup negatiua, videlicet q n̄ vi vel metu re
nūtiauit, cuius ꝯriū innuit lr̄a ista. Sed ad
hoc r̄ndet Io. An. q in practica articul' n̄
a formabit negatiuè,[a] sed affirmatiuè hoc
mō. Itē q spōte renuntiauit, & interroga
bit testis sup cā renūtiationis, quare hoc
fecerit? & dicit hic Io. An. si interrogati
an vi, vel metu renūtiauerint, & testes r̄n-
deant, q nō ꝓbant: sed d. Ant. dicit hic q
istud dictū nō vr̄ ꝯ dcm̄ testis, ex quo cām
aliq̄ nō exprimat. Sed d. Ant. soluit dcm̄
Io. An. dicens q ꝑt ꝓcedere, qn̄ testis aīr
nō interrogat de cā ipsius facti. nā dictū
testis ꝓbabit illud qđ asserit. s. renuntia-
tionē spōtaneā factā esse, & q nō vi, neq;
metu, & p talē ꝓbationē tollet talis præ
sumptio: qa ꝑsumptio succūbit ꝓbationi,
l. siue possidetis, C. de ꝓba. & lic licet sit
ꝑsumptio ꝯ allegantē & asserentē renun-
tiationē, cū talis ꝑsumptio tollat p ꝓba-
tionē; credendū erit testē habuisse noti-
tiā talis causæ, ex qua sciuerit id qđ asse-
rit; ex quo aīr nō interrogat. Et p ꝑdicta
dicit do. Ant. q putat sufficere si testes in
terrogati qūo sciuit q spōte renuntiaue
rit; dicunt q sciunt ex eo, qa nō sunt con-
scii alicuius causæ, pp quā potuerunt cō-
prehendere, q ille sponte nō renūtiauit;
quia licet testes hoc nesciuerūt, tn̄ potuit
aliqua cā fuisse reuera, pp quā nō sponte
renūtiauit; & sic ex toto nō cōcludū præ-
sumptio p talē ꝓbationē taliū testiū sic
negatiuè deponentiū; qa nō vr̄ clare ꝓba
re; facit qđ no. p gl. ꝰ. de elec. bone, el 1. &
29 c. cū dilectus.† Quæ aūt causæ pn̄t dici suf
ficientes exprimendæ p testē tenendo, q
teneat exprimere; dicit hic d. Ant. q dēt
esse renuntiationis, vt si testis dicat, q au
diuit q iō renuntiauit; quia nō stabat bn̄
sanus in loco ipsius bn̄ficii: vel si dicat q
audiuit, quia in pn̄tia sui & aliorū renun
tiauit corā pretore, seu iudice, in quo ple
nè reddit iustitia; & sic nō ē verisimile q
b interueniat metus[b], vel violētia; facit qđ
hr̄ in l. non est verisilē, ff. qđ me. cau. &. j.
de presum. c. quia verisimile. Sed aduerte
quia licet sic transeat d. Ant. tn̄ vr̄ q si te
stis dicat q talis spōte renuntiauit, & in-
terrogatus qūo scit, dicat q præsens fuit,
qn̄ renuntiauit, & non vidit aliquē metū
vel violentiā inferri, & sic nō est conscius
alicuius violentiæ vel metus; vr̄ q talis te
stis probet, alio non apparente, p ea quę
hn̄r in l. fi. §. sanè, C. de his qui ad eccl. cō
fu. & §. si verò absūnt, in auth. de hære. &
Fal. & hoc ēt vr̄ tenere Io. An. Et pro hoc
ēt vr̄ q si testis dicit q talis spōte renun-
tiauit, & interrogetur de cā ipsius renun
tiatiōis, q si testis dicat nescio qua de cā
renuntiauit, hoc tn̄ scio, & presens fui, qn̄
simpliciter renuntiauit; & nō vidi aliquē
metū vel violentiā inferri; q talis testis
probet, nā probabilis est ignorātia in ip-
sa cā facti, cū sit super ipso facto alieno, p
id qđ hr̄ in l. fi. ff. pro suo, & qđ not. in c.
ab excōicato, ꝰ. de rescrip. & ideò vr̄ q nō
debebat arctari testis ad exprimendū ta-
lē cām quā probabiliter ꝑt ignorare: sed
sufficere dēt q deponat super facto, & as-
signet cām sciæ per sensum corporeū, per
ea quæ hn̄r in c. cū cām, j. de testi. nec ob. b
iste tex. quia licet hic dicat requirendā es
se cām à teste: non tn̄ dicit q si nō expri-
mat, q testis nō ꝓbat, licet sit vtile & nō
sit superuacuū inquirere, quia poterit esse
q testis hēbit notitiā ipsi' cāę, vt dixi; ēt
hoc vr̄ hic tenere Io. An. Præterea iste in
tellectus vr̄ destruere lr̄am, inquantū s̄m
ipsum dēt exponi lr̄a, dū dicit sine causæ
cognitione. i. sine causæ à teste interroga
tione, qđ non vr̄ de mente lr̄æ. Itē ēt ver-
bū, admittenda, non congruit ad princi-
piū admissionis, sed ad finalē & effectua-
lē decisionis, q vr̄ ēt de mente literæ. vn̄
alius fuit intellectus Inn. videlicet q pro
ponantur duæ. q. vt dicit gl. & ti. qō. non
30 omutantur s̄m Inn. aīr r̄ndere ad 2. q.† Et
s̄m istū intellectū breuiter. h. d. Exceptio
spontaneæ renuntiationis velut nō verisi
c milis[c] nō admittitur absq; causę assigna
tione seu expressione, p quā pręsumptio,
quæ est ꝯ illā, nō excludatur, & ea expres-
sa admittitur, saluo nisi de nō spontanea
renuntiatione per actorē replicetur, quo
casu admittuntur posteà probationes re-
lictis testibus rei excipientis. h. d. s̄m istū
intellectū, & s̄m hoc prima qō est, an ex-
ceptio spontaneæ renuntiationis dicatur
formalis ita, q sit admittenda sine causæ
cog. Secūda est, an dato q sit formalis ex
pressione causæ, an debeāt testes actoris
admitti super replicatiōe; an verò rei su-
per exceptione. Et ad primā r̄ndet q non
debeant admitti, nisi cā exprimatur pp
præsumptionē non verisimilitudinis ip-
sius exceptiōnis. Sed in hoc differt ab in-
tellectu gl. quia licet s̄m gl. non sit super
uacuū uel inutile inquirere de cā spāli ab
ipso reo excipiente: tn̄ non est necessariū
q exprimatur cā: alias nō erit admitten-
da ipsa exceptio. Ad secundā verò r̄ndet,
q si actor nihil replicat, admittēdæ sunt
probationes rei super spōtanea renuntia
tione: secus si replicet: quia tūc admittent
probationes actoris, & non rei. & si dicat c
q actor fundat intētionē super negatiua
. i. q nō renuntiauit, & sic nō dēt admitti
ad probandū: r̄ndetur q non est simplex
negatiua, sed implicita habens in se inclu
sam affirmatiuā, vt tāgit in lr̄a i vēr. porro;
31 facit qđ hr̄ in l. 2. ff. de proba.† Scd̄m pre
dicta habes duo. Primò q vbi exceptio in
facto nō est verisimilis, non dēt admitti
per iudicē sine causæ expressione. Secūdò
q vbi reus excipit de spōtanea renuntia-
tione, & actor replicet de nō spontanea;
q admitti debēt probationes actoris, re
lictis ꝓbationibus rei excipiētis. Sed ad-

a Negatiuè. Adde qūo testis possit ꝓbare negatiuam, Alex. cōs. 136. 1. li. & consi. 54. 2. lib. ANT. FRAN. Circa ꝓbationē negatiuæ, dicas q negatiua rēre ini probabilis l. 2. & l. ab ea parte, ff. de ꝓba. & iō dicebat Hos. in c. bonæ, de elect. & Bal. in l. si quidē, C. de exc. q aduocati nō dēnt ponere negatiuā, vt n̄ videant se ad illā ꝓbādā restringere, p l. de ætate, ff. de mino. vn̄ dicebat Inn. in c. veniēs, & in c. ex parte, de ver. sig. q negatiua iprobabilis nō facit rē dubiā, qđ ēt no. Bal. & doc. in l. 1. C. de ꝓcu. Est tn̄ verū q negatiua coarctata loco & tpe pōt ꝓbari ēt p visum, p Bar. in l. 1. C. de cano. fru. vr. Ro. li. 11. & in l. in illa, & i l. hoc iure, ff. de ver. obl. & in l. 1. C. de sec. tab. & p Ang. in auth. de hæ. & Fal. i §. hinc nobis, in fi. & Bar. in l. hæredes palā, in prin. ff. de testa. & p Bal. plenè i l. actor, C. de proba. vbi dicit q testis inductus ad ꝓbandū negatiuā coarctatā, ita demū ꝓbat si dicat testis: fui pn̄s in tali loco, & vidi q n̄ potuisset fieri q n̄ uidissem, vt p Alex. in l. 1. 17. col. ff. si cer. pet. & in cons. suo 42. in 4. parte, & p gl. in l. 1. ff. de iti. actuq; priua. & adde q testes inducti ad probādū negatiuā, debēt reddere rōnē dicti sui; alias nō probant, imò sunt suspecti de falso s̄m Ang. & Alex. in l. fi. 1 §. docere, ff. ne quis eū qui. & iō testis deponens de negatiua nō coarctata dr̄ temerariè asseuerare idē, de quo opponit, & dr̄ esse in lata culpa; & si constaret de dolo, posset puniri d falso, vt per Alex. post Pau. de Ca. in l. 1. in princ. ff. qđ quisq; iur. & d̄ varijs modis ꝓbādi negatiuā, vide plenè p Bar. & Bal. in d. l. actor, C. d̄ ꝓb. & in l. Pantonius. §. 1. post glo. ff. de acq. hæ. & p Lanf. Ori. in repe. c. qm̄ ꝰ, de proba. & per eundem in d. l. ab ea parte, ff. eod.

b Metus. Adde qualiter ꝓbet metus Alex. cōs. 47. 4. lib. ZACHARIAS. Adde Bal. i trac. schismа. quem ponit in rub. C. si q's ali. test. phi. co. 13 eundē in §. Itē sacrā. q. 3. de pace iura. fir. in vsi. feu. & Bar. i l. de pupillo §. si quis ipsi, de oper. no. nun. ANT. FRAN. Ad hoc de ꝓbatione metus ad de q Bar. in d. l. d̄ pupillo, hic alleg. in §. si quis ipsi, dicit q ꝓbat eo ipso q iudex carcerauit appellantē, vel aliā intulit iniuriā, vr̄ minas cōsiderata persona. & ēt ꝓbat ex inimicitia, & alijs indicijs ꝑcedētibus, vt no. Inn. in c. bonæ, de elect. & no. doc. & ibi per d. Car. i cle. pastoralis, de re iud. & in cle. 1. de fo. cōp & ideò dicebat Inn. in c. accedens, de côuer. côiu. q non præsumit met', in vxore ꝯhēte cū viro, nisi probentur minæ, vel verbera ꝑcedētia, qđ ēt voluit Bar. i l. ad inuidiā, C. qđ me. cā & i l. 1. i §. q onerādæ, ff. qua. rer. act. non dat; de quo it vide plenè p Ale. in l. si cum dotē, in §. eo autē tempore, ff. sol. ma.

c Velut non verisimilis. Vult iste inferre q renuntiatio beneficij præsumitur esse facta metu. vt. ꝰ. e. nu. 2. idē tenuit in proprijs terminis Anto. Corse. sin. 358. inci. Mille testes, in fi. ꝓ quo facit tex. in ar. in l. cum de indebito, ff. de probatio.

uerte, qa ꝯ primũ dictũ facit: qa nõ tenet
exprimere cãm suæ petitionis, nisi a par
te hoc petatur & opponatur. l. fi. C. de an
na. exce. & sic uidetur ꝙ eodẽ mõ debeat
admitti exceptio, & multò magis sine
causæ expressione. Nec uꝛ ꝙ iudex dẽat
supplere de facto, ꝑ ea q̃ hnꝛ ĩ c. innotuit
ad fi. ꝭ. de ele. & l. 4. §. hoc aũt, ff. de dã. in-
fe. Sed potes dicere, ꝙ hoc dẽt intelligi,
ꝙ cõpellꝭ exprimere ꝑte hoc petẽte; &
sic cessabũt cõtraria. Potes ẽt dicere ꝙ sic
cessabit spãle: qa hoc casu iudex suppleat
ex officio ad refrenãdũ exceptiones fri-
a uolas: [a] qñ exceptio prima facie non est
uerisimilis; facit qđ no. in c. bonæ, el. 1. ꝭ.
de postu. pla. & qđ hꝛ in l. una, C. ut quæ
desunt aduoca. ptiũ, & ẽm p̃dicta uꝛ ꝙ te
neaꝛ ipse exprimere cãm ad instãtiã ipsiꝰ
actoris uel iudicis, ꝑꝑ p̃sumptionẽ, quæ
est cõtra ipm excipiẽtẽ, alias non audiaꝛ;
facit c. cõstitutus, de elec. & c. ad decimas
de rest. spo. in 6. qđ hꝛ in c. ordinarii, de
of. or. e. li. & ĩ c. ex isinuatiõe. j. de ꝑc. & j.
32 de rest. spo. c. ex ꝑte. † Sed aduerte, qa iste
intellꝭ nõ placet hic d. Ant. qa ꝑꝑ solam
p̃sumptionẽ non est repellẽda exceptio,
ex quo talis est ꝙ si esset uera, dẽt legiti-
ma reputari; licet iudex possit hoc casu
ex offõ suo, si uellet arctare partẽ ad expri
mẽdũ, sed nõ dẽt arctari ad ꝑtis petitio-
nẽ, ut dictũ fuit ẽm intellm gl. Nã ex quo
est exceptio formalis, licet aliq̃ sit p̃sum-
ptio ꝯ illã a prin. dẽt admitti, qa tpe ad-
missiõis disputãdũ est de formalitate ex
ceptiõis, & nõ de ueritate: qa illud esset
reseruãdũ ẽm merita causæ, quo tpe di-
scutieꝛ ueritas exceptiõis, interim aũt de
bet admitti, ut patet ex his q̃ hnꝛ in c. in
nostra, in gl. in uer. inutilẽ. j. de ꝓcura. ꝙ
dẽt admitti exceptio, licet sit dubia, & p̃t
certo casu cõcludere, & certo nõ; licet eiꝰ
declaratio dẽat reseruari circa merita, ut
ibi patet. Nec ob. iura allegata ꝑ Inn. li-
cet d. Ant. non rñdeat: quia p̃t dici ꝙ lo-
quũꝛ qñ non tanta est p̃sumptio, ꝙ resul
tet notoria iniustitia, nisi ex aliqua singu
lari cã iustificeꝛ, secus qñ tãta nõ est p̃sum
ptio. Et sic uꝛ ꝙ in hac prima qñ melior
sit intellꝭ iste. Dicit tñ do. Ant. aduertẽ-
dũ ꝙ iudex, ad quẽ ex officio spectat re-
b frenare exceptiones, [b] si magna sit p̃sum-
ptio calũniæ, poterit illam reiicere, facit
quod no. in l. satis. C. de fal. dicit tamen
ꝙ non dẽt moueri ex qualibet leui præ-
sumptione ad reiiciendum qñ ipsa exce-
ceptio de se alias est legitima, ut no. Inn.
j. de conces. præb. post electionem. dicit
etiam ꝙ quando subest uehemens præ-
sumptio ꝯ ipsum reum excipientem, po-
terit purgare illam præsumptionem, du-
pliciter. Vno mõ exprimendo cãm, pro-
pter quam uerisimiliter euitetur p̃sum-
ptio, ut colligitur ex hac decre. Alio mõ
offerendo se paratum incontinenti pro-
bare, per illud quod habetur in c. inter-
posita, j. de appel. & quod no. Inn. in d. c.
33 post electionẽ. † Circa ẽm dictũ, inquan
tum dixi ꝙ actore replicãte nõ admittiꝛ
exceptio rei, uꝛ obstare qđ habeꝛ j. de re
stitu. spol. c. accepta. Sed põt dici ẽm Inn.
ꝙ actor fundabat intentionẽ suã sup spo
liatiõe, & reus excipiebat de spõtanea re
nuntiatione añ spoliationẽ. Vñ qa ista
sunt cõpassibilia, uꝛ ꝙ tũc admittaꝛ ꝓ-
bationes utriusq;, qa nõ directe cõtrariã
tur exceptio & replicatio. Sed certè ista
solut. ñ uꝛ bona, qa ẽt ibi uꝛ cõtrarietas;
qa si ante spoliationẽ nõ uꝛ ꝙ posteà dẽt
dici spoliatus, facit qđ diceꝛ infra. Ideò
rñdet scđò, ꝙ cõtrariũ ꝓcedit, qñ nihil
replicaꝛ, secus qñ replicaꝛ, ꝙ ui & nõ spõ-
te renũtiauit, & de intellectu d. c. accepta
j. tãgeꝛ cũ gl. magna. Itẽ ẽt uꝛ obstare. qa
ubi cõcurrũt exceptio & replicatio, uꝛ ꝙ
debeat admitti ꝓbatio utriusq;, ẽm Inn.
in c. nobis j. de excep. & in d. c. illud j. de
p̃scri. sed põt dici ꝙ illud est uerũ, qñ exce
ptio nõ habet p̃sumptionẽ cõtra se, secus
qñ habet, qa tũc uꝛ ꝙ nõ admittatur exci
piens, si actor replicet. Vel põt dici ꝙ cõ-
trariũ ꝓcedat, qñ facta replicationis &
exceptionis nõ sunt directè cõtraria, sed
sunt cõpassibilia: secus qñ sunt incõpassi
bilia. Sed prima solu. placet d. Ant. ut tũc
ꝑꝑ p̃sumptionẽ admittaꝛ ꝓbatio sup re
plicatione tãq̃ magis uerisimili. Sed tu
potes melius dicere, ꝙ hic loquiꝛ ut de-
beat intelligi eo casu, quo reus bñ põt ꝓ
bare de iure suo, actore ꝓbãte suã replica
tionẽ, ut j. declaraꝛ. Itẽ uꝛ obstare, qđ cũ
actor fundet intẽtionẽ sup negatiua, re-
plicãdo de ñ spõtanea renũtiatione, ꝙ fa
ciliꝰ debeat repelli, q̃ excipiẽs q fundat
ĩtẽtionẽ suã sup affirmatiua. Sed huic lrẽ
rñdet. in uer. *porrò*, ꝙ licet replicatio sit
negatiua, tñ hẽt implicitã affirmatiuã.
34 † Inn. uolẽs soluere ꝯria multũ notabili-
ter dicit ꝙ ubi cõcurrũt replicatio & exce
ptio, & sic se hñt ꝙ ꝓbata replicatiõe nõ
est impossibilis ꝓbatio exceptionis, tũc
admitti dẽt ꝓbatio sup replicatiõe & ex
ceptione. Sed ubi ꝓbata replicatione ñ ẽ
possibilis ꝓbatio exceptiõis, tũc admitti
tur ꝓbatio solius replicationis, qa tũc ꝓ
bata replicatione frustra laboraꝛ in ꝓbã
da exceptione, & hoc declaraꝛ in casu ꝓ-
posito. Nã si actor ꝓbat ꝙ nõ spõte, & sic
ui, uel metu renũtiauit, ur esse impossibi
lis ꝓbatio directa rei excipiẽtis, ꝙ spõte
renũtiauit, pẽdet a solo arcano mẽtis re-
c nũtiãtis, [c] qa solus Deus scit q nihil igno
rat j. de iud. c. nouit. uñ dꝛ ꝙ ubi apparẽt
signa extrinseca metus & uiolẽtiæ, ñ pos-
sit apparere de aĩo intrinseco ꝙ spõte re
nũtiet, & ideò nõ est admittẽdus tũc reꝰ,
arg. eorũ q̃ hñr j. de offi. dele. c. cũ cõtin-
gat. & ꝭ. đ ele. c. bõæ, el 1. & c. cũm dilectꝰ,
facit ẽt qđ no. in simili j. de acc. c. cũ opor
teat, ꝑ Inn. & ĩ Spe. đ ꝓb. §. 1. circa mediũ,
uer. qđ si testes, Imò plus dicit Inn. ꝙ pi-
culosũ ẽ hoc casu admittere testes ad ꝓ-
bãdũ đ spõtanea renũtiatiõe, qñ ꝓbat ñ
spõtanea, & possũt eẽ plures testes q uiđ-
rũt ipsũ renũtiasse, & ñ uiderũt metũ in-
ferri, & pauciores q uiderũt metũ iferri.
Facit qđ hꝛ in l. 1. ff. qđ met. cau. Et pone

a Friuolas. Adde A-
lex. consil. 65. &
41. 2. lib.

b Exceptiones. uide
no. in l. ubi pactũ,
C. de transac. & q̃
no. ꝑ Moder. ĩ l. 1.
ff. de off. assesso: is,
& ꝑ Ale. in l. 4. §.
hoc autẽ iudiciũ,
ff. de dam. infect.
& per Feli. in cap.
exceptionẽ, de ex
ceptio. col. 3.

c Mentis renuntian
tis. Et hic ẽ ꝙ pau
ci uel duo testes
deponentes de ui,
uel metu p̃feruꝛ
mille negantibus
uim uel metum.
ista ẽ celebris the
orica In. hic, quẽ
refert. & sequitur
iste in c. fin. j. qđ
me. cau. & Anto.
corse. fin. 358. in
uersi. testes, quod
incip. mille testes
&c.

ANT. FRAN.
Adde ꝙ metus, &
uiolentia proban
tur ꝑ duos testes
affirmatiuè depo
nentes de metu,
uel uiolentia illa
ta & illato, ut ro.
uoluit Bal. in l. no
strã, in fi. C. de te-
sti. nam testib. af-
firmantibus absq;
dubio magis cre
ditur, quam negã-
tibus, l. dieni pro-
ferre. § si plures,
& ibi Bart. & doc.
ff. de arbi. & not.
Bal. in l. 1. in v. q.
C. de testa. & idem
Bal. in l. actor, in
3. colum. uer. item
ex dictis Nicolai
C. de ꝓba. & hanc
dicit esse rationẽ;
quia affirmatiua,
credibilior est, &
ideo magis credi
tur affirmantibus
etiam sine ratio-
ne, quam credatur
negantib. de quo
per Specu. in titu.
de prob. in §. 1.
quod etiã uoluit
Bal. in l. 1. ĩ prin.
& Bal. ibidem in
uer. alterius no. ff.
de uen. inspi. ubi
dixit quòd magis
credetur uni affir
manti, quam duo
bus negantib., de
quo etiã per Bal.
in aut. oẽs, in uer.
qđ in dubio facti
C. communia de le-
ga. & habeꝛ etiã ꝑ
Paul. de Cast. in
consi. 52. incip. in
causa quæ uertiꝛ.
& habetur etiam
ꝑ Inn. in c. Quid
per nouale, de uer
bo. sig. Et in c. su-
ꝑ hoc. in 1. col. de
renuntia. & tene
menti, ꝙ metus &
nimia reuerentia
æquiparantur, ut
est glo. sing. & ibi
per Bart. in l. 1. in
§. quæ onerandæ,
ff. quarum re act.
nõ da. & uide In-
noc. in ca. causam
matrimonij, de of
fi. deleg. & ꝑ Bart.
in l. interpositas,
C. de transact. &
in l. metum, la 1.
ff. quod met. cau.

bat exemplum Boa. in scholari q in studio renũtiat bñficio
a pp metũ, q suis attinẽtib[a] inferr in patria, quẽ metũ testes
tpe renunciationis q intersunt, pcipere ñ pñt. † Et p hoc di
b cit ẽt Abbas determinatas. q. facti fuisse. Nã quidã puella[b] dũ
iret ad ecclesiã, fuit rapta, & inducta ad certã domũ, demum
rapiens uocatis testib' eã desponsauit demũ puella restituta
libertati dicit & vult dicere q ñ ꝯsensit sponte, sed pp uio-
lẽtias raptoris. Nã sm cũ determinatũ fuit, q ñ admittunt
testes q inducunt ad pbandũ q ipsa ꝯsensit spõte allegãdo
fortè, qa uiderũt eã ridere & fcta facere q ñ p hoc necessa
c riò ꝯcludit ipsam sponte ꝯsensisse:[c] qa hoc dependet à mẽ-
tis arcano, & signa extrinseca uiolentiæ appareãt. & sic vr q
ubicunque appareant signa extrinseca uiolentiæ, ñ dẽt ad-
mitti qs ad pbandũ spontaneã uoluntatẽ, sec[9] si indirectè,
uel p circunstantias, puta si re[9] vellet pbare q illi q dr me
tũ intulisse, in certo loco erant; facit. j. de testi. c. ex tenore:
& idẽ si p alis circunstantias uellet pbare; puta si reus vult
pbare q psona inferẽs metũ uel q dr intulisse, cũ talis q ñ
d est uerisile, q metũ intulerit ex eo, qa potẽtior[d] est psona
illius q dr passus uim, q̃ illi[9] q dr intulisse; uel qa ille qui dr
intulisse est psona ualde religiosa; & sic ñ est uerisile, q ali-
cui uim intulerit j. de ope. no. nũ. c. 2. nã tũc illis casib[9] dẽbit
admitti reus ad pbandã spõtaneã renũtiationẽ; & q melï[9]
pbabit obtinebit, habito ẽt respũ ad dignitatẽ, & qualitatẽ
testiũ; & sic intelligat iste tex. circa fi. & ille intellect[9] sic de
claratus vr in se bonus & ualde not. tñ qa ille intellectus uf
aliqualr lrãm uiolare, cũ dicit: *sine causæ cognitione*. quia dẽt
36 exponi. i. sine causæ expłione. † Do. Ant. posuit hic aliũ in-
tellectũ, q itelligat lra, put iacet. & erit sensus, q si pponat
aliqua exceptio ñ uerisilis, q iudex nõ debet admittere eã,
nisi pmissa quadã sũmaria cognitione, & indagatione sup
uerisilitudine exceptionis informando se summariè q̃rẽdo
à ptib[9], seu ab ipso reo de causis renun. & alis circunstãtiis,
ex qb[9] exceptio possit reddi uerisilis; qb[9] apparentibus ad-
mittet exceptionẽ: alr repellet; & isto mõ pt intelligi 1. q.
Secunda aũt ñ mutat. Nec ob. si dicat q ubi exceptio ñ est
uerisilis, ñ est admittẽda, de res. spo. c. solicitè: qa illud pcę
dit, qñ exceptio ñ est uerisilis nec ꝯcludens ad id, de quo q̃-
rit. Vel secundò pt dici q ꝯrũ pcedit qñ opponit exceptio
ñ uerisilis in iudicio de facili expedibili, & modicum pĩudi
ciali, ut est iudiciũ possessoriũ: qa licet in eo succumbat, re-
manet ius in petitorio; sed hoc intelligat qñ opponet in iu
dicio plenario. Nec ob. ẽt si dicat q ubi exceptio ñ est ueri-
silis, nihilominus dẽt admitti: sed excipiens grauat duriori
onere pbãdi. j. de psump. c. qa uerisile, & l. fi. C. qđ me. cau.
qa pt dici q illa practica ñ tollit istã; qa pri[9] debebit iudex
discutere de uerisimilitudine, p istũ tex. secundò grauare eũ
duriori onere pbandi; uel ẽt erit in ei[9] arbitrio, an pmittat
illã summariã cognitionẽ, an uerò illa omissa admittat ex-
ceptionẽ, & circa merita causæ discutiat de ipsa exceptione
37 & eius qualitate; & grauet eũ ẽt duriori onere pbãdi. † In
e gl. a. in ñ. melius facit qđ no. sup rub. ff. de dote pleg. ubi in
fili patet q dictio, præ, abũdat sicut hæc dictio, re. Posset tñ
dici sm Inn. q re, denotat quandã instantiã; & sit sensus, re-
petentibus. i. cum instantia petentibus, ñ aũt intelligatur q
repeteret bñficiũ possessorio recuperandæ; qa tunc uideret
obstare. c. solicitè. j. de res. spo. ubi patet q ꝯ agentẽ possesso
rio ñ admitti exceptio spontaneæ renun. cuius ꝯriũ hic in-
nuit. & iõ ut euitet ꝯrium. d. c. solicitè, facta fuit hec gl. q̃ ex-
ponitur reposcentibus. i. petentibus; & sic vult q loquat qñ
agitur petitorio ad beneficium recuperandum, ñ aũt posses
38 sorio recuperandæ. † In gl. in uer. *resignationis*, ibi: *quia habe
bat plura beneficia*, supple & fortè q̃ requirebant residentiã;
& sic ñ poterat illa simul tenere. j. de cler. ñ resi. c. pe. & fi. &
ideò renuntiabat alteri istorum, uel fortè renũtiauit ex eo,
quia timebat ibi residere pp aeris intemperiẽ; facit qđ hr j.
c. ad supplicationẽ, & l. de ętate, ff. ad Treb. ut timebat ibi mo
rari pp inimicitias, quas ibi habebat. In ea. gl. ubi *sponte re-*
nunciauit. & facit quod hr in c. proxi. j. c.
In ea. gl *quidam fignans* & c. Hæc gl. intrat
aliam principalem difficultatem decr. an
uidelicet hęc decr. ualeat & possit intel-
ligi in agẽte possessorio recuperandę; an
uerò debeat intelligi in agẽte petitorio.
In ea. glo. ibi: *ita soluebant* Aduerte. qa ut
patet ex sequẽtib[9], gl. uoluit ponere duos
intellectus. Vnum q hic intelligitur qñ
agebatur possessorio recuperandæ. aliũ q
intelligatur, qñ fuit actum petitorio & ñ
possessorio, & q agebatur uiolentia ꝯpul
siua, q̃ nõ inducit possessoriũ recuperãdę,
sed actionẽ personalẽ, quod met. cau. uel
utilẽ in rẽ, nõ uiolentia expulsiua: qa illa
inducit possessoriũ recuperandæ, ut patet
39 in ti. de rest. spo. † Itẽ aduerte. qa sm pri
mũ intellectum hic agebatur possessorio
recuperãdæ. gl. facit drìam an excipiatur
de renuntiatione facta post spoliationẽ;
& tunc ñ admittitur talis exceptio ꝯ agẽ-
tem possessorio recuperãdæ: an uerò exci
piat de renũtiatione facta ante spoliatio-
nem, & tunc talis exceptio admittit; & sic
intelligat hic. sed c. solicitè. loqtur in casu
pcedẽti. Quæ aũt sit rõ diuersitatis gl. hic
non bñ declarat, sed gl. uoluit illã sentire
in se intellecta, & maximè i uer. *sed spolia*
tus, & in d. c. solicitè. nã pt esse rõ diuersi-
tatis: q a qñ post spoliationẽ qs renũtiat,
vr p talẽ renuntiationem renuntiare iuri
pprietatis quod habet in ipso bñficio, ñ b
aũt possessorio, q a tunc nõ hẽbat, cũ illo
esset spoliat[9] aũ, q̃ renuntiaret. & iõ cũ in
possessorio recuperãdæ non dẽat admitti
exceptio ꝯcernens pprietatem, ẽt nõ dẽt
admitti exceptio nõ canonicæ institutio-
nis. j. de rest. spo. in lris. iõ ẽt nõ admittit
hæc exceptio renuntiationis, q̃ ẽt uf ꝯcer
nere pprietatẽ. nã & de ordine iuris est,
q prius expediatur cã possessorii, vt C.
de interd. l. incerti. sed qñ opponitur ex-
ceptio renuntiationis factæ ante spolia-
tionẽ, illa uidetur concludere nedũ ad pe
titoriũ, sed ẽt ad possessoriũ, qa si renun-
tiauit tpe, quo habebat pprietatẽ & pos
sessionẽ renuntiãdo bñficio vr renuntia-
re proprietati & possessioni, l. si quis vi. §.
dña, ff. de acqui. pos. & sic nõ põt dici q
posteà fuit spoliatus possessione: qa illã
pdiderat p renũciationẽ.[e] & ideò nimirũ
ñ talis exceptio admittit, qñ dr q renun c
ciauit ante spoliationẽ, q ꝯcludit nedũ
petitoriũ, sed ẽt possessoriũ cõpetere, fa-
cit qđ no. in c. cõsultationib. j. de off. de- d
lega. Sed aduerte: quia contra istum in-
tellm facit, quia uf q ẽt qñ quis renũtiat e
post spoliationẽ, talis exceptio ꝯcludit
nedũ ad petitoriũ, sed ẽt ad possessoriũ:
qa renuntiando simplr beneficio, vr ipsũ
habere pro derelicto; & sic vr q uideatur
renuntiasse oĩ iuri, qđ sibi cõpetebat in
ipso beneficio; & p consequens uidetur
q nedum intelligatur renũtiasse dñio &
proprietati bñficii tũc, sed iuri agẽdi in-
terdicto, uñ ut, ad recuperandũ possessio
nẽ; & maxime cũ interdictum uideat esse
scriptũ in rẽ, p ea q̃ no. in d. c. veniens. d.

a Qui suis attinẽti bus. Adde dom. de Rot. decisi. 167: in nouis, eo. tit. & ibi uide qui ueniant hoc casu appellatione suorũ & qs metus requiratur. ANT. FRAN.

Circa hoc qui ueniant appellatione suorum, uide q̃ no. in l. si fœmina, C. ad Tur. & in c. de cætero, de testi. & in c. cõstitutus, eo. ti. & in cle. cum in §. uerum, de ele. & no. in c. quicũq;. de sen. excom. li. 6. & uide q hr in c. fi. de uer. sig. eo. li. ubi hr, q dicantur esse sui clerici. & hr in l. cũ lic, ff. de leg. 3. cum se. & in l. suos & in l. si quis suos, eo. ti. & in l. pupillus, i §. fi. ff. de uer sig. & uide bo. tex. in l. 1. in prin. ff. de eo per quẽ fa. erit ubi dr q quilibet de familia pt dici su[9], & uenit appellatione suorum. SEB. SAPIA.

b Quędam puella. Quomodo metus uitiat matrimoniũ, uide Inn. in c. causam matrimonij, de off. delega. Bart. in l. si. ff. si qs testa. prohi. Bal. in l. 1. C. e. ti. ubi dicũt q uitiat, si metus præcessit, licet tẽpore matrimonij contracti non accesserit. vide Oldra. cõsi. 55. & Ro. dec. 377. incipien. Fuit dubitatũ in nouis. Alex. in cõsi. 45. in 4. vol. ubi dicit hoc esse uerũ, si sit metus qui cadat in constantem uirum.

c Sponte consensisse. Adde quod uoluit Oldr. consi. 36.

d Potentior. Adde latè Ang. consilio 215.

e Per renuntiationem. Adde Oldr. consi. 227. & ibi an sententia & renuntiatio procedant à pari.

ZACHARIAS.
a In interdicto vnde ui. Tu dic q illud interdictū, vñ ui, ñ competit resignanti beneficiū ex cā permutationis, ut p Rotam deci. 65. inci. pmutandi, in no. nec cum bñficio concurrit. Rota deci. 119. inci. licet, in no. & deci. 244. in uo. doc. in l.2. C. de resc ind. uen. imò datur super spūalibus, q̃ non possidentur, sed quasi, ut no. in c. conquestus. ꝫ. de fo. cōp. Car. i cle. 2. in 11. oppo. ut lit. non contest.

ANT. FRAN.
Circa hoc. An interdictum, vñ ui, cōpetat resignanti bñficium ex cā permutationis, & gñaliter cui det, & contra quem, & qñ, & usque quo cōpetit, & de forma libellandi & articulādi in tali interdicto, uid p Spe. in ti. de rest. spo. in §. 1. & 2. & p Io. An. in tit. de pet. & poss. in §. 2. uer. quid sit, in addi. Spe. & p glo. & docto. ubi ēt per An. Sic. in c. significauerūt, de test. & in c. quia V. de iudi. & in specie utrū det p spūalibus, dicas q non, ut hic dicitur, q a non possidentur, sed quasi. Tñ intellige uerū de interdicto, uñ ui directo, utile tñ, uel cōdictio ob cām bñ pt dari, per ea q̃ hñr in c. querelā, & ibi p Car. de elec. Et adde q tale interdictū, vñ ui, non daf pro rebus mobilibus, nisi accederet rei imobili, uel alicui iuri incorporali, ut p lenè per Inn. in c. cum bonæ, de reli. do. & per Io. de Imo. in c. examinata, de iudi. & per Alex. in l. uendicatio, ff. de rei uendi.

b Non in præiudicium. Adde dom. de Rot. decis. suis hoc tit.

Ant. refert se fuisse ꝯrium do. Pet. de Per.
fratri do. Bal. dum repeteret in hac ma. &
dicit q se inuoluit i uerbis, qđ ñ soluebat;
sed ipse dicit solui posse, & renuntiando
ipsi bñficio post spoliationē vr renūtiare
iuri psonali, qđ hēt pro recuperanda pos
sessiōe p interdictū, vñ ui: q a ius psonale
ñ adheret rei, nec seqr rē, l. 1. §. si heres, ff.
ad Treb. Et iō licet qs pdat rē, seu ius qđ
hēt in ipsa re, ñ seqr q dēat pdere ius ad d
ipsam rē. s. psonalē. nā licet iuri reali pos
sit renūtiari ēt in absentia ptis, ut uoluit
Inn. j. e. c. ueniēs, & facit qđ no. Bar. i l. ñ e
solū. §. si liberationis, ff. de lib. leg. tñ sec⁹
est in iure psonali q̃sito scō suo, q ñ pdit
simplici renūtiatione scā in absentia ptis,
licet per pactū possit tolli, ut no. per Bar.
40 in l. 1. C. de pac. † Sed aduerte. q a inq̃tum
dixi. ꝫ. post. d Ant. q interdictū, vñ ui, est
in rē scriptū; hoc ñ ē uerū: q a licet rīr oīa
interdicta psonalia sint in rē scripta. l. 1.
§. pe. ff. de Iter. tñ hoc fallit in interdicto,
2 vñ ui:[a] qđ est merè psonale, & ñ in rē scri
ptū, iō ñ daī ꝯ aliū, q succedit in re nitiosa
ēt scienter, ut le. & no. in l. cū à te, ff. de ui
& ui ar. & j. de res. spo. c. cū ad sedē; q iō ne
cessariū fuit remediū. c. sępe, de re. spo. qđ
daī ꝯ succedentē sciēter in uitiū, ut ibi pa
41 tet. † Itē ēt aduerte, q a qñ renuntiatio fit
in manib⁹ ei⁹, ad quē spectat admittere re
nuntiationē; tunc clarū est q tenet renū-
tiatio: facit quod habeī. ꝫ. proxi. c. si aūt
nō fiat in manibus talis habētis admitte
re renūtiationē, tunc fm opi. gl. & cōem,
de qua. j. e. c. q i dubiis renūtiatio tenet
b quo ad renūtiatē: sed ñ in pīudiciū[b] supe
riorū, si nolūt istā hre ratā, p id qđ hr in
d. c. q in dubiis, & ꝫ. c. proxi. Et intellige
q tenet quo ad ipsū renūtiātē, qñ fit i ab
sētia superioris quo ad ius reale cōpetēs
in bñficio: q a iuri reali pōt renūtiari etiā
in absentia partis, ut no. Inno. j. eod. c. ue
niēs, & Bar. i. d. l. nō solū. §. si liberationis
uerba. sed iuri psonali nō pōt renuntiari
c in absētia aduersarii. sed in p̄sentia[c] uideī
bñ posse renūtiari: quia talis renuntiatio
deī tūc hre uim pacti, secūdū no. in. d. l. i.
C. de pac. & ideò sicut p pactū pōt renun-
tiari psonali, ita etiā p renūtiatiōē factā
42 in præsentia aduersarii, † Item aduerte.
q a pōderāda uidētur uerba renuntiatio-
nis. nā aut qs renuntiat iuri quod habet i
bñficio: & tūc ur renūtiare iuri reali: non
autē dicitur renūtiare psonali, p q nō di
citur hre ius in ipso beneficio, sed ad ipm
bñficiū, ut le. & no. in. c. si. de cōce. præbē.
lib. 6. &. c. antepe. & pe. eo. ti. & li. secus si
qs renūtiaret omni iuri qđ habet i ipso
bñficio, uel ad ipsū bñficiū q a tūc ur renū
tiare tā iuri reali, quā iuri psonali p ea,
quæ habētur in dictis iurib⁹, & quæ no. j.
eo. c. ueniēs. vīc tñ. q renūtiatio iuris per
sonalis nō ualeat, si fiat in absentia aduer
sarii, p ea quæ superi[a] dixi. Si autē quis re
nūtiauit simpliciter beneficio, tunc atten
ta sol. huius gl. & ratiōe quā. ꝫ. dixi. & quā
sēsit gl. iferi⁹, & i. d. c. solicitè, & etiā Inn.
hic. uideī q si fiat tali tēpore, quo quis ha
beat pprietatē & possessionem; qđ tūc ui
deaī renūtiatū tā pprietati, q̃ possessiōi,
sed ubi fit eo tpe, quo qs ñ hēt possessio-
nē, tūc uideaī renuntiatū iuri pprietatis,
ñ aūt iuri psonali; & expssa renuntiatio
ñ noceret, si fieret in absentia aduersarii,
43 p eā q̃ dixi. ꝫ. † Itē aduerte: q a inq̃tū dixi
q ubi opponiī exceptio spōtaneæ renun-
tiationis, si dicaī q fit facta post spoliatio
nē; q ñ dēt admitti,[d] vr fortiter obstare
qđ le. & uo. in l. 2. C. qđ me. cau. & l. pe. ff.
de ꝯd. ob tur. ca. ubi patet q spōtanea solu
tio[e] scā post pmissiōē metu, & sic turpiter
extortā; purgat uitiū turpitudinis, & ipi⁹
met⁹; & iō hēt obstare ipsi faciēti talem
spōtaneā soĺonē, & sic ur q eo. mō si di
canī factā esse spōtaneā renūtiationē p⁹
spoliationē uiolētā, vr q purgeī uitiū p-
cedētis uiolētiæ; & sic ur q hēat obstare
renūtiatio ipsi renūtiāti. Soluit hic In. q
renūtiatio ñ est hic adeo pxima & uici-
na spoliationi; sicut solutio promissioni.
Nā solutio est executio ipsius promissio-
nis, cū tēdit ad eius implemētū. Et iō ni-
mirū si p illā ur approbari ipsa pmissio
ex quo uolūtariè qs implet ipsam pmis-
sionē soluendo. iō tunc dicit purgari me-
tū p talē solutionē, & tollit vitium prece
dens. Sed renuntiatio nihil hēt cōe cū ip d
sa spoliatione: nec pōt dici q fit executio
spoliationis, & tūc pp aliā cām posset fie
ri renūtiatio, videlicet q a retinebat bñfi-
ciū ꝯ cōsciam, uel q a vult ingredi religio-
nē; & iō p talē renuntiationē non fit pur
gatū vitiū præcedēs spoliationis; facit ēt
qđ hr in l. 4. C. qđ met. cau. vbi etiā patet
qđ receptio pretii spontaneè facta per il
lū qui p metū fuit coactus vendere; nō sp
purgat metū præambulum in venditione
adhibitū: q a pōt esse q receptio fit ad cau
telā, ut sit magis cautū ipsi coacto: q tunc
nō hēt rē, nō aūt ex eo, q a vellet approba
re ipsam vēditionē, ut notabilr hic Inn.
44 voluit & declarat Bar. in d. l. 4. † Itē etiā
aduerte. inquantū dixi q si opponaī exce
ptio renūtiationis de renuntiatione scā
añ spoliationē q dēt admitti, q a tūc con e
cludit ad possessionē & pprietatē. nā vr
q si actor replicet de nō spōtanea renun-
tiatione, q tūc ipse actor audiaī p hunc
tex. Sed in cōtrariū facit q a videī q etiā
nihilominus reus dēat audiri, licet actor
replicet de nō spontanea renuntiatione:
q a ēt dato q fuerit renūtiat o . meticulo
sa, & sic ñ spōtanea: tñ uoluit possessionē
pdere & pprietatē: q a coacta uolūtas, uo
luntas est. l. si mulier. §. si metu, ff. q met.
cau. & c. meritò. 15. q. 1. & sic siue fuerit
spōtanea, siue meticulosa, ur q reus exci
piēs de renūtiatione dēat audiri, cū talis
renūtiatio utroq. mō uel casu ur cōcerne
re possessionē & pprietatē. & sic dēat ob
stare agēti possessorio, nō obstāte replica
tiōe actoris. Sol. Inn. hic primo q reus
nō pt allegare renūtiationē p se, ubi alle
geī meticulosā: q a allegaret turpitudinē
suā, q non dēt admitti, l. si creditoribus,
C. de seru. pig. da. ma. & facit q not. j. de
donat.

ZACHARIAS.
Adde plenissimè p Pau. de Cas. consi. 213. inc. uiso tenore supra scriptæ bullæ, Bar. in l. 1. uer. item præbenda, C. de pet. bo. subla. li. 10. & l. in alle. c. quod in dubiis, Inn. in c. ex insinuatiōe. j. de simo. Cardi. in cle. gratiæ. 8. noc. de rescr. & in cle. 1. q. 11. de renun.

SEB. SAPIA.
c In pñtia. In pñtia pōt renuntiari, si pars acceptauerit, alias si non cōstet de acceptatiōe, nihil opaī; ita uult Sali. in l iubem⁹, C. de li. cau. no. Fel. in ca. si cautio, col. 6. de si. instr. Ale. in cōsil. 212. inci. Visu. col. 3. in 3. uolu. & in cōsi. 20. inci. In causa appellationis, in 4. volu.

d Non debet admitti. Adde do. de Rot. deci. suis hoc eo. tit. in antiquis, ubi dicunt quod licet nō ualeat renuntiatio beneficij post spoliationem, quod tamē valet renuntiatio petitionis restitutionis per actū. & dicit Lap. alleg. 24. q valet renuntiatio facta post spoliationē, si ante spoliationem spoliatus pcuratorem constituerit ad renūtiandum.

e Spontanea solutio. Istud non pcedit quando tēpore solutionis etiā durabat cau. metus, sicut tēpore pmissionis, ut terror tyrāni, ut nō. Imol. in c. causam matrimonij, de offi. deleg. Ange. in l. qui in aliena. §. fin. ff. de acqui. hær. & Ias. post alios in. l. si ob turpē, ff. de cō dic. ob turp. cau. vbi latè quādo ex actu sequenti purgetur metus.

donatio.c.inter dilectos. Vel secundò pōt dici ſm Inn. q̃ si
qs renũtiat p metũ bñficio, licet pdat ius ꝓprietatis ipsius
bñficii: sic tñ nõ pderet possessionẽ; quia ſm eũ nõ ꝑsumit̃
habere aĩum perdẽdæ possessionis. Vñ dicit multũ singular̃,
q̃ renũtiãs per metũ non pdet possessionẽ; licet secus sit qñ
sponte renuntiat, l.si qs ui.§.differentia, ff.de acqui.pos. Sed
certè, ut dicit hic do. Ant. ista secunda solutio non ur̃ uera,
nec bñ ur̃ ꝓbari iure; sed potius ur̃ dicẽdũ oppositũ, q̃ coa-
cta uoluntas; uoluntas est, ut.s.dictũ est, & sic vr̃ q̃ sicut per-
dit possessionẽ spõte renũtians, ita per metũ renũtiãs. Plus
dicit hic do. Ant. q̃ qñ renũtiatio nõ est spõtanea, sed meti
culosa.s.coacta, q̃ pōt dici q̃ si fiat circa bñficiũ, nõ tollit ius
ad ipm bñficium: quia dẽt ẽe libera uoluntas in renũtiãdo,
& sic in tollendo ius bñficii; sicut ẽt dẽt esse libera in cõferẽ
do ipm bñficiũ; & sic ur̃ q̃ si nõ sit libera sed coacta, q̃ ipso in
re non teneat, quod sit; alle.quod habeť in.c. Abbas.j.quod
met.cau.& sic ur̃ ſm eũ, q̃ talis renũtiatio meticulosa bñfi-
cii nõ ꝑiudicet in ꝓprietate; sed in aliis rebus procedit qđ
dixi, q̃ renũtians p metũ pdit possessionẽ, sicut sponte renũ
tias. Sed aduerte.quia gl.dicit in sequẽti solutione, q̃ per re
nũtiationem factã p metũ & ẽt in bñficiis pdit̃ ꝓprietas &
possessio, sicut ẽt in aliis rebus; licet ꝓ recupatione bñficii
cõpetat actio, quod met.cã.& ẽt utilis actio in rẽ, ut contin
git in aliis rebus; & illud ẽt tenẽt do. de Ro. in sua conclu.
376.& de hoc dixi in.c.ad aures.j.quod me.cã.& tene mẽti
a diligenter hũc tex.cũ gl.seq. qa illã ibi nõ allegaui[a]. †Itẽ ẽt
45 aduerte.quia ur̃ ẽt qñ obiicitur de renuntiatione ante spo-
liationẽ, q̃ illa deberet admitti; quia licet qs renũtiauerit,
si tñ tpe quo spoliat̃, reperiat̃ possidere. uideť q̃ non sit lici
tũ ipsum spoliare, p id qđ habeť in.l.si ex stipulatione, ff.de
acqui.pos.ubi nõ licet emptori expellere propria authorita
te de possessione uenditorẽ; licet perfecta fuit uenditio, &
pretiũ solutũ. Sed potes dicere primò illud qđ dictũ est s.
debeat intelligi, qñ per renũtiationẽ pdiderat possessionẽ,
& illã nõ habeat tpe spoliatiõis, sed fortè merã detẽtionẽ;
facit qđ hr̃ in.l.1.§.deiicit̃, ff.de ui & ui ar. Vel pōt dici q̃ ẽt
b si possideret tpe spoliationis[b]; quia tunc illa possessio erat
incolorata pp renunciationem ꝑambulã; ideò nõ est suffi-
ciẽs ad recuperãdũ; qa dẽt ẽẽ colorata, ut uoluit gl. i cle. cã
de cã poss.& facit ẽt qđ bñ cõsueuit dici in.c.in liter.s. &.c.
46 ex parte.j.de rest.spol.& quod ẽt ibi no.p do. Ant.† Aduer
te.quia gl.hic in uer. *ad hoc*, ut nullũ sit contrariũ, ita dicas.
inquãtũ dicit q̃ qñ p metũ est facta renũtiatio ꝗ̃ bñficio, q̃
dat utilis in rẽ ipsi renũtianti; sic ur̃ uelle q̃ perdita sit pos-
sessio ẽt, nedũ directũ ius bñficii, per talẽ renuntiationẽ, cũ
actio in rẽ uõ det̃ possessori.j.de indi.c.examinata, &.l.vna,
C.de alie.iudi.& sic uideť tex.cũ gl.contra opi.Inn.inquãtũ
dicit q̃ per renũtiationẽ metu extortã nõ perdit̃ possessio.
Itẽ ẽt uideť esse casus, cõtra opi.do. Ant. qui uoluit q̃ renũ
tiatio bñficii facta per metũ sit ipso iure nulla, sicut & matri
moniũ carnale p metũ cõtractũ, ſm not.in.c. Abbas.j.quod
met.cau.&.j.de spon.c. cũ locũ. Nã uideť q̃ imò tenetur de
mero iure, ut hic est tex.cũ gl. ſm intellm, quẽ hic ponit gl.
in uer. *ad hoc*, licet cõpetat metũ passo actio, qđ met. cau. &
utilis in rẽ; & istud ẽt tenuerũt do.de Rota. in sua cõcl.326.
Et sic patet q̃ in hoc non æquiparant̃ matrimoniũ spũale &
carnale; & de quibusdã aliis differentiis tãgit̃ per Io. An.in.
c.tuæ.j.de spõ. Itẽ aduerte inquãtũ dixi q̃ renuntians bñfi-
cio nõ ur̃ renũtiare iuri personali, quod illi nõ cohæret ſm
Pet.ut.l.1.§.si hæres, cũ ibi no.ad Trebel. Vbi patet q̃ actio
personalis nõ sequit̃ rẽ, sed personã. Nã ur̃ q̃ si expressè re-
nuntiaret ẽt iuri personali, & sic iuri agendi possessorio, q̃
isto casu bñ admittit̃ talis exceptio; quia tunc cõcluderet ad
ipm possessoriũ, ẽt si sit possessorium recuperãdæ, & hoc ẽt
tenuit hic Inn.& in gl.c.ex insinuatione.j.de procu.in uer.
canonicũ, & do.de Ro.in sua conclu.373.& quod dixi de re
nũtiatione, intellige qñ fuerit facta aduersario ꝑsente, per
id quod dixi, & quod no.in.l.1.C.de pac. Secus ur̃ si ꝯ agen-
tẽ possessorio recuperãdæ opponat̃ exce
ptio cõcludens ad proprietatẽ iuris tãtũ;
ut qa excipiens diceret agẽtẽ priuatũ uel
priuandũ bñficio pp simoniam: uel renũ
tiatũ esse proprietati; quia tunc admitte
retur hæc exceptio uelut non detrahens
iudicio possessorio; saluo nisi de illa cõ-
staret p cõfessionẽ ptis; uel notoriẽ; quo
casu admitteret̃ exceptio, ꝓut agit̃ ad ip-
sã rẽ siue bñficiũ: licet nõ admittat̃, ꝓut
ageret̃ ad aliã dãdã, & fructus medii tẽpo
ris; allegat Inn. quod habeť in.l.idẽ est, &
l.si plures, de ui & ui ar. sed meli⁹ facit. l.
47 1.§.si fund⁹.eo.ti.†Et ex hoc dicto Inn.ha
bes duo. Primò q̃ licet nõ possit interdũ
agi ad ipsam rẽ: poterit tñ ad aliam rem
dandã, & ad fructus medii tẽporis, ꝓ quo
bñ facit.d.l.1.§.si fund⁹. Itẽ secũdò habes
c no.ex dicto Inn. q̃ exceptio defectus[c] no-
torii ꝓprietatis hẽt obstare agẽti ẽt pos-
sessorio recuperandæ; & ur̃ uelle Inn. hoc
procedere, ẽt si notorium non cõcludat
pro ipso opponẽte super proprietate, sed
solùm super defectu iuris agẽtis, & ẽt uo-
d luit Inn.j. de fil.pũby.c.constitutus.[d] Sed
contrariũ uoluit gl. in c. ad decimas, de
restitu.spol.lib.6.ubi vr̃ uelle q̃ ita demũ
ꝯ agente possessorio recuperandæ admit
tatur exceptio notorii defectus iuris agẽ
tis, qñ notorium facit pro ipso opponen
te. Io. An. tetigit de materia ĩ addi. Spe.
sup rubri.de resti.spol. ubi ur̃ tenere dict̃
Inn. in d.c.constitutus; & ẽt hoc ponit do
mi. Ant.in.c. in literis.j.de restitu. spoli.
concor. opi. Nã dicit q̃ si ꝗ̃rimus in bñfi
cialib⁹, tũc procedit opi.Inn.hic.& in.d.c.
cõstitutus: qa sufficit q̃ cõcludat̃ defectus
notorii iuris ꝓprietatis in agentẽ ex eo,
qa bñficiũ nõ pōt teneri sine canonico ti
tulo.j.de reg.iu.bñficiũ, lib.6. Et ideò tũc
concluditur agens ẽt possessorio recupe-
randæ pp talem exceptionem notorii de
fectus iuris agentis; licet cõstet reũ ius nõ
habere. Sed in aliis non beneficialib, non
posset procedere opi.gl.in.c.ad decimas;
ex eo, q̃ alia res pōt possideri, licet nõ ha
beat̃ titulus in illa; & ideò tũc nõ admitti
tur exceptio notorii defectus iuris agẽtis
possessorio recuperandæ; nisi sit notoriũ
ius ꝓprietatis reo cõpetere; de quo ple-
nius dici cõsueuit in.d.c.in literis, & facit
ẽt ad ꝑdicta qđ no. Inn.j.de diuor.c. por
48 rò.†Et ꝓ prædicta dicit ẽt Inn. q̃ si ꝯ agẽ
tẽ possessorio recuperandæ obiicitur ex
ceptio q̃ donauit rẽ ipsi possessori, q̃ nõ
admittetur exceptio, ẽt dato q̃ ante do-
e nauerit, quàm fuit spoliatus,[e] quia ad ta
lẽ donationẽ nõ sequit̃ necessariò pditio
possessioni: cùm ex solo tit. nõ pdatur pos
sessio, nec trãsfert̃ dominiũ.l.traditioni-
b⁹, C.de pac.& sic talis exceptio nõ detra
heret iudicio possessorio. Sec⁹ si excipiẽs
diceret: q̃ donauerat & tradiderat ante

a Allegaui. Adde Cal. consi.1.de renun.& uide do.de Ro. in antiquis vbi deci.hæc allega.

b SEB. SAPIA. Tempore spoliationis. Vel fortè dici pōt q̃ verba hoc important, quando quis renuntiat q̃ possit quis propria authoritate capere possessionẽ. nam dicitur q̃ si quis in uenditione dicat, vendidit, & tradidit, per illa uerba censetur data authoritas intrandi propria authoritate, ut not. Bar. p illũ text. in l.ꝓdia, ff. de acqui. poss. not. & limitat Ro. & alii in. d.l.si ex stipulatione ergo uerisimiliter uerba renũtiationis importabũt, q̃ possit propria authoritate capi possess.

SEB. SAPIA.

c Exceptio defectus. Vide not. in l.2.C.de edict.di. Adri.tol. Paul. de Ca.in.l.si de ui, ff. de iud.& Alex. in l.naturaliter.§.nihil cõmune, ff. de acqui. poss.

d Cõstitutus. Adde de hac materia uidẽdũ Old. cõsi. 1.& 409. Ro. cõsi. 483. Lapũ all.23. do.de Ro. decisi. 62.c.de resti. spol. in fin.tit. in antiquis. ubi sequuntur hoc dictũ. Inno.& uide per eosdem ibidem dec. 71.incip. ubi aliqs tenuit duo beneficia. uide etiã quod uoluerunt tide do.deci. 348. inci. si constat de nõ iure, cũ seque. deci. uide etiam per eosdem deci. 337. inci. Si agẽti possessorio, in nouis Fed. con 283. Bal consi.495. 4. lib.

e Spoliatus. Adde quod uoluit. Ale. cõsi.78.3. lib.

ZACHARIAS.

c Adde plenius, quã per aliũ hanc q.& totam materiam spoliationis tactam per Old. consi.233.inc. Itẽ sine allegationes, & omnino Alex. i.l.naturaliter.§. nihil cõmune, de acqui. poss.

aliquã spoliationẽ: uel si allegaret q̃ donauerat ecclesie, ꝑ id quod hr̃ in c.ii.ꝭ.de cõsue. Sed certe istud ultimũ nõ uꝛ uerũ, qa licet sine traditione trãsferat dñiũ in ecclesiã, nõ tñ possessio, nisi interuenerit aliqd loco traditionis, & sic loquit̃ d.c.ii. & facit qđ no.in d.l.fi.C. de sacrosẽ.eccl.& l.cũ duobus §.idẽ respõdit, ff.ꝑ socio. per
49 gl. † Itẽ inquãtũ dixi admitti exceptionẽ q̃ donauerat & tradiderat ante spoliationẽ; intelligitur q̃ tẽpore spoliationis nõ possidebat, sed detinebat: qa tunc nõ cõpeteret sibi interdictũ, unde ui. Vnde secus uideretur, si possedisset, ex quo ageret de rebus nõ beneficialibus, ꝑ ea q̃ hñr in l.si ex stipulatione, ff.de acqui.pos.Inn. & d.Ant.simpliciter ptranseunt cũ eo qđ ꝭ.dixi. Et ꝑ hoc habes expeditũ primũ in-
50 tellectũ hic positũ in glo. † Sed aduerte: qa iste intellectus nõ uidet̃ congruere illi c. solicite. ubi litera non uꝛ se fundare ex eo, qa exceptio opposita cõcernat ꝓprietatẽ: sed ex eo, qa nõ est uerisimile q̃ spõte renũtiauerit: sed adhoc uidet̃ uoluisse eadẽ gl.ibi & ẽt Inno.hic q̃ ratio ibi posita in tex. nõ est ꝑfecta, & alia rõ fuit q̃ superius est tacta, licet illa nõ assignetur in tex. Sed certe iste intellectus uꝛ uiolare literã illã. ideo do. Ant.hic tangit aliũ intellectũ, uidelicet q̃ debeat põderari modus opponendi. Nã si quis allegando renuntiationẽ alleget ꝑ hoc defectũ ꝓprietatis, tunc nõ audiretur, & sic intelligatur ibi. Si aũt allegat ẽt defectum iuris agendi possessorio, tunc bene audiret̃: & sic intelligatur hic. & sic uult ista solutio q̃ renũtiãs beneficio uideat̃ renũtiare iuri ꝓprietatis, & ẽt iuri agẽdi possessorio, & sic iuri ꝑsonali. Vnde alius fuit intellectus, quẽ hic tetigit Inn. uidelicet q̃ ibi nõ admittit̃ exceptio renũtiationis ante restitutionẽ, qa talis exceptio nõ est uerisimilis, ut ibi dr̃. Et si dicatur, quo respõdetur ad hũc tex. dicit q̃ ibi loquit̃, qñ obiicitur exceptio renũtiationis cõtra agentẽ possessorio, qđ est iudiciũ de facili expedibile & priuilegiatũ, facit qđ habet̃ in l.si qñ C. unde ui.& j̃.de rest.spolia.c.in lr̃is, & c. itẽ cũ quis. Et est ẽt modicũ præiudiciale, cùm succũbens in possessorio non perdat ius ꝓprietatis, l.naturaliter §.nihil cõe, ff.de acqui.pos.& facit qđ no.j̃. cã pos. & & ppr.c.pastoralis, & c.cùm dilectus, & c. fi.& ideò nõ admittit̃ talis exceptio extra li iudicio, q̃ nõ est uerisimilis, maximè qñ allegatur post spoliationẽ factã esse renũtiationẽ: sed hoc intelligatur qñ agit̃ iudicio petitorio, & sic plenario, & grauioris ꝑiudicii, cùm in eo agat̃ de ꝓprietate. ideò tũc debet admitti exceptio spõtaneę renũtiationis, licet nõ uideat̃ uerisimile, ut hic ꝓbatur. Et attende qđ hic dicit d. Ant. q̃ ideò magis præsumitur cõtra renuntiationẽ, qñ dicitur factã post spoliationẽ ex eo, q̃ secundũ eum spoliatus ex quo perdidit possessionẽ illa uꝛ facere, quasi ꝑdiderit spẽ recuperandi beneficiũ. Sed certè iudicio meo & sentẽtia ista ratio non videtur multum bona, imò potius videtur cõcludere oppositum; sed melior rõ videtur, quia ex quo semel sunt passus violentiã in spoliatione, videtur q̃ præsumatur etiã violentia lata posteà in renuntiatione [a], arg.regulæ, semel malus, de reg.iur.in 6.& in l.si cui.§.iisdem.ff.de accu. Sed aduerte; quia ista solutio nõ videtur prosequi intellectum, q̃ agatur hic possessorio: sed potius ponere alium intellm quo ad istam decre. An aũt procedat quo ad decre.solicitè, aduerte.quia vꝛ posse cõcludi, vt hic tangit do. Ant. aliquo tñ addito, q̃ si agatur possessorio recuperãdæ, & opponitur exceptio renuntiationis spontaneę, tunc si nihil replicatur, vꝛ q̃ admittatur talis exceptio, per id quod habetur hic, & in c.accepta.j̃.de rest.spo. Si aũt replicatur, q̃ non debet audiri talis exceptio: quia spoliatus ante omnia est restituendus, l.si quis ad se fundum, C.ad leg.Iul.de vi.& j̃.de restitu. spolia.cap.in literis, & cap.item cùm quis. Et tunc si obiiciatur exceptio.q̃ renuntiauit post renuntiationem, nõ audietur. Si aũt simpliciter excipiatur de spontanea renuntiatione, dẽt iudex inquirere, an dicatur illa facta post spoliationẽ; & nõ admittetur, vt d.c.solicitè. Si aũt excipitur q̃ spontaneè renuntiauerit, & replicatur q̃ nõ spontaneè facta fuit renuntiatio; tunc ẽt si allegatur q̃ spoliatus renuntiauit & non sponte, tunc in possessorio iudicio nõ admittetur exceptio rei, ꝑp replicationẽ predictam, si non allegatur aliqua cã concludens verisimiliter spontaneã renuntiationẽ. nam tunc ꝑp talem exceptionẽ repelleretur; facit quod hic Inn. voluit s̃m intellectũ, quem tetigit super gl. Si aũt non allegaretur aliqua causa verisimiliter concludens spontaneã renuntiationem, & excludens turpitudinem metus; tunc dicit do. Ant. q̃ tunc uidetur q̃ exceptio debeat admitti, & sic vterq; debeat probare, & qui meliꝰ probauerit, obtineat per istum textum. Fatetur tamen quòd Inno. videtur hic velle, quòd vbi agitur possessorio eo ipso, quòd replicatur de nõ spontanea renuntiatione; indistinctè replicatur excipiens: quia non videtur fieri graue ꝑiudiciũ, ex quo agitur possessorio; & sic intelligat̃ cap.solicitè. secus si non replicet̃, quia tunc admittet̃ excipiens; & sic intelligatur quod habet̃ in c. accepta, de rest.spol.& etiã textus iste. & sic etiam videtur velle Inno. q̃ quando opponitur exceptio non verisimilis, si agatur iudicio possessorio, tunc si replicatur cõtra illam, non admittatur ꝓpter non verisimilitudinẽ: secus si non replicetur. Itẽ secus in iudicio plenario, vt est iudiciũ petitorium: quia tũc admittetur etiã si replicet excipiens, vt patet ex supradictis. Et ꝑ ꝑdicta etiã videtur, q̃ non sit differentia an obiiciat, qñ agitur possessorio, & sic non agitur de magno ꝑiudicio, ex quo exceptio non est verisimilis. q̃ si replicetur, non debeat admitti; & iste est alius intellectus quem posuit Inno. hic, ad capit. solicite. Sed aduerte. qa textus in d.c.solicitè, non dicit simpliciter repellendam exceptionẽ propter replicationem solam de non spontanea renuntiatione: sed demum quando replicatur q̃ renuntiauit iam spoliatus, quo casu minor uidet̃ esse ꝑsumptio contra excipientem, q̃ non fuerit spontanea, & q̃ non fuerit uerisimilis; & istud etiam uidetur tetigisse Innocẽ. & sic uidetur q̃ debeat fieri differentia an obiiciatur de renuntiatione post spoliationem factã, an verò de facta ante spoliationem. Inno. hic in hoc articulo uariauit. Nã in unã parte uidetur tenuisse q̃ non sit differentia inter prædicta; sed quid tenendũ sit patebit ex sequentibus. Item aduerte, quia videtur q̃ quãdo replicatur in iudicio etiam petitorio; & sic plenario, repellat̃ excipiens per ea quæ dixi post Innoc. s̃m intellectum ipsius super prima glo. Sed potes dicere, q̃ si reus vellet directè ꝓbare spontaneam renuntiationem, quod actor de non spontanea nõ admittat̃ etiã in iudicio petitorio per id quod dixi post Inno. super glo. 1. Sed vbi reus vellet indirectè vel ꝑ circunstantias uerisimiles, vel uerisimiliter inferentes ꝓbare de spõtanea renuntiatione; tunc in iudicio petitorio dẽt audiri per istum textum, & per ea quæ tetigi post Innoc. super dicta

SEB. SAPIA.

a In renuntiatione. Hoc procedit quando durat eadem causa metus, prout dictũ fuit & no. domi. Alexan.in.l.2.C.quod met. cau. & dom. Ias. in.l. si ob turpem, ff. de condi. ob turp. cau.

p d.gl.1. Si aũt uelit ipſe re⁹ ꝓbare de ſpõtanea renũtiatione indirectè, uel p circũſtãtias ꝓdictas i iudicio poſſeſſorio; tũc
51 uĩ ꝙ nõ audit p ea q̃ hñr in d.c.ſolicitè.† Tñ ut hec mã clarius pateat, uĩ poſſe cõcludi, qñ ꝯ agẽtẽ ad bñficiũ opponit exceptio ſpõtaneæ renũtiationis, q̃a aut nõ fit aliqua replicatio; & tunc uĩ qđ admittat p iſtũ tex. & per ea q̃ hñr in c. accepta.j̃.de reſt.ſpo. Aut replicat ꝙ nõ ſpõtaneę fuit fcã, & tũc aut reus uult directè ꝓbare ꝙ ſpõte renuntiauit & uĩ ꝙ nõ audiat per iſtũ tex. ſm intelłm In. quẽ dixi ſup p.gl. Aut uult ꝓbare ꝙ ſpõte fuit facta renũtiatio indirectè. uel p circũſtãtias uerisimiles, & tũc ſi agat petitorio, dẽbit admitti ꝯ & q melius ꝓbabit, obtinebit, ut hic ẽ caſus ſm intelłm gl. & ẽt uoluit Inn. & dixi ſup glo. 1. Aut agit iudicio poſſeſſorio; & tunc uĩ ꝙ ſi ſimpliciter replicat de nõ ſpõtanea renũtiatione, ꝙ nõ repellat excipiẽtẽ, ſed uterq; admittat, & obtineat q melius ꝓbat, p ea q̃ hñr in tex. iſto, & in ꝓall. c. accepta. Si aũt replicat ꝙ nõ ſpõtaneè fuit facta, ut q̃a nõ uerisimile: q̃a dr̃ facta poſt ſpoliationẽ, & tũc ſi habita ſummaria cognitione de hoc appareat ꝙ poſt ſpoliationẽ dicat facta; tunc expelleť excipiẽs, quia non uĩ eſſe uerisimilis, & per cõſequẽs ñ ẽ admittẽda, ut i c.c.ſolicitè, & ſic uĩ ꝙ licet ẽt qñ dr̃ facta añ ſpoliationẽ, nõ eſt uerisimilis ꝓpter rões hic in tex. poſitas; ꝙ multò magis & fortius ñ eſt uerisimilis qñ dr̃ facta poſt ſpoliationẽ, & ideo tunc magis repellit. Et quare magis ꝓſumat ꝯ illã, declaraui ſuperius, uidelicet q̃a ex quo ſemel uiolẽtia eſt illata in ſpoliãdo, ꝓſumit poſteà ẽt illata
a circa renũtiationẽ,[a] per rłam, ſemel malus, de reg. in 6. Et ideò q̃a maior eſt ꝓſumptio ꝯ excipientẽ in d.caſu, ideò potius tũc repellit quã qñ non conſtat ꝙ ſpoliatus renũtiauit ſed potius ante, & ſic põt intelligi c.accepta. Et ſm ꝓdicta uĩ ꝙ remaneat dña, an obiiciat de renũtiatione facta poſt ſpoliationẽ, an uerò ante; licet Inn. hic uariauit de nõ ſpontanea, niſi uelit ꝓbare indirectè, uel p circũſtãtias uerisimiles, tũc non admittit in poſſeſſorio, qđ eſt minoris ꝓiudicii quã qñ opponit de renũtiatione facta poſt ſpoliationẽ, q̃a ꝯ illã iura ualde ꝓſumunt ꝙ nõ uerisimilis, & ideò uoluit ꝙ admittat, ut hr̃ in d.c.ſolicitè, ſm unũ intelłm ſuperius tactũ. Aliũ ẽt intelłm tetigi cũ ſolutione glõ. ſed ꝓcedens uĩ magis literæ confirmari. d.c.ſolicitè. Et per hoc ſit expedita prima ſol. hic tacta in gl. & primus intelłs, inquãtũ intelligit per hoc ꝙ actũ fuerit poſſeſſorio; & per ꝓdicta ẽt hñs declarata dicta Inn, q̃ hic poſuit. Quia tñ iſte intelłs habet multas difficultates, ut patet ex ſupradictis, ideò gl. ut euitẽt difficultates ꝓdictæ dedit aliũ intelłm ad decre. in uer. *ad hoc.* ut nullũ ſit ꝯriũ ita dicas, uidelicet ꝙ ubi loquat, qñ agitur iudicio petitorio, & qñ interuenit uis cõpulſiua, ſeu uiolentia, q̃ nõ parit poſſeſſorium recuperandæ, ſed inducit actionem ꝑſonalem, qđ met.cau. ad rem recuperandam per metum traditam, q̃ actio eſt ꝓtoria, q̃a inducta a prætore, ut patet in l.1.ff.qđ me.cau. & etiam inducit utilẽ actionẽ in rem, l.metũ.§.ſed ꝙ ꝓtor, ff.qđ me.cau. & ideò intelligas ẽt ꝙ in iſto caſu fuit renũtiatũ beneficio, & traditũ per uiolentiam cõpulſiuam, & ꝙ petebatur actione in rẽ ipſum beneficium, dicendo illud ad ſe ſpectare, & ſibi reſtituendũ; & ſic in effectu agebatur iudicio petitorio. ideò nõ mirũ ſi admittatur excipiẽs de ſpõtanea renuntiatione: & ſic replicetur, ꝙ tũc admittit uterq;, & q melius probauerit, obtinebit, ut hic dr̃ ſm intellectũ quẽ tetigit ẽt glo. ſed in c.ſolicitè, loquitur qñ interuenit uiolẽtia expulſiua, q̃ nullã habet uoluntatẽ paſsi uiolẽtiã, ideò ꝑdit ſolã poſſeſsionẽ, nõ aũt dominiũ, uel proprietatẽ. ſecus cõtingit in uiolẽtia cõpulſiua: q̃a in illa interuenit uolũtas licet coacta: & ideo tũc perdit nedũ poſſeſsionẽ, ſed ẽt directã ꝓprietatẽ, l.ſi mulier, ff. qđ met.cau. Vnde uiolẽtia expulſiua parit iudiciũ poſſeſſoriũ recuꝑandæ, qđ eſt priuilegiatũ, ut nõ debeat admitti exceptio aliqua cõcernẽs proprietatẽ, & debeat terminari añ cãm poſſeſſorii. j̃.de reſtit.ſpoli.c.in lris, & c.ítẽ cùm qs, & C.de rei uẽd.l.ordinarii. Et ideò nil mirũ ſi in d.c.ſolicitè, repellitur exceptio renunciationis, quæ dicitur facta poſt ſpoliationem: quia illa uidetur concernere proprietatem, ut patet ex his, quæ tetigi ſuperi⁹ circa aliũ intelłm; ideò non debet admitti; & hoc in effectu uoluit gl. in ſequentibus. Aduerte tamen in quantum glo. uoluit in caſu huius.c. admitti excipientem, ẽt qñ replicauit de non ſpontanea renunciatione; debet intelligi quando indirectè, uel p circunſtantias ſiſes uellet reus probare de ſpontanea renũciatione, p ea q̃ dixi ſuperius, & q̃ dixi ẽt ſup glo. ſm intelłm Inn. Et no. bene, & tene menti, ꝙ gl. hæc iuncta cũ tex. apertè uult ꝙ ſi renunciaret beneficio p metũ, ꝙ de uero
b iure teneat renunciatio,[b] & non ſit ipſo iure nulla, licet d. Ant. hic uoluerit ꝯriũ, & adde hunc tex. cũ gl. ad id quod dixi j̃ c. ad aures. j̃. quod me.cau. & cõpetit metũ paſſo actio, quod metus cã, & ẽt utilis in rem, ut hic uoluit gl. Et no. ꝙ ille intellectus planè procedit intelligẽdo qđ hic actũ fuerit utili actione in rem ſimpłr petendo eccleſiã. Et ſi intelligeret ꝙ actũ fuiſſet actione, quod me. cau. prout aliqui uolunt; dicere ꝙ tunc uidet ꝙ nõ eſt neceſſaria replicatio de nõ ſpõtanea renunciatione: q̃a ab ipſo principio hoc allegaſſet, cuius contrariũ uĩ innuere litera; & ideò melior uĩ intelłs, ꝙ actum fuerit actione in rem ſimpłr petendo eccleſiã, non aũt actione, quod metus cau. niſi ſoluas ſm do. Ant. ꝙ ſi actum fuerit quod me.cau. replicando nõ deducebat defectum uoluntatis ſm tempus renunciationis: quia illud ante deduxerat; ſed ſm tempus traditionis. Sed (ut dixi) planior eſt intelłs, ꝙ actum fuerit actione in rem petendo ſimpłr beneficium, ut dicit gl. In glo. in uer. *metu*, in fi. Sed dic ꝙ hic habuit fortè reſpectũ ad uerba antiqui edicti ꝓtoris, ubi dicebatur, Quòd ui metus ve cã geſtum erit, ratum nõ habebo: ſed de nouo edicto ſimpłr dr̃, qđ met.cauſa geſtum erit, & non fit mentio
52 de ui.† In gl. in uer. *pecuniæ*, ibi: *dari non debet.* Nota diligenter glo. q̃ facit ꝯ opponẽtes ſup bñficio eccleſiaſtico, & dantes aliquid p expẽſis factis in acquiſitiõe tituli illi, q dr̃ ius hr̃e, ut recedat à lite.[c]
c Nã iſtud nõ uĩ eſſe licitũ, ut uoluit hic gl. & fac. etiã quod habetur in c.cùm pridẽ, hic alleg. Si tamen ille cui lis mouetur, foueret iuſtitiã; tunc bene poſſet aliquid
d dare ad redimẽdũ uexationẽ,[d] ne inquietaret, ut in c.dilectus. j̃.de ſimo. In eadẽ gl. ibi: *ſed hoc eſt falſum.* Aduerte, ꝙ ſi reus excipiens alleget interuentũ pecuniæ, & dicat renuntiationẽ factam per pecuniã, repellit tanquã allegans ſuã turpitudinẽ. Si dicatur pecuniã datã ab eo, uel p aliũ ſua uoluntate, & ipſo fortè ignorante: q̃a tũc bñ audiretur, ſicut replicans ꝯtra renũciationẽ, ſi allegaret interuentũ pecuniæ, nõ audiret. Similiter ſi p eũ, uel aliũ de eius uolũtate fuiſſet data, uel recepta. Si aũt aliter uellet ſe fũdare in iudicio poſ-

SEB. SAPIA.
a Circa r.nuntiationem Facietes. no. in c. accedens, de conuer. coniug. & qđ not. Bal. in l. ii ob turpẽ. ff. d. c in di... tur. cau. ubi dicit ... q. ... dixiſſe, ꝙ ſi maritus ... uxorem, ut ... rec cõtr... ſi poſtea ex ... conſentit, præſumitur ꝙ ex metu fecerit ꝓpter primaũ ... & dicit Cy. in l. 2. ad fi. C. quod me.cau. ꝙ ſi officialis ſemel intulit mihi metũ, ... apud me durare ille metus ita, ꝙ etia actus ꝗ poſtea ſequitur, cenſetur meticuloſus. De quo p Bal. in l. nouiſſime, ff. qđ falſo tuto. authore.
b Tenet renunciatio Adde ꝙ idẽ tenet do. de Rot. deci. 770.14. no. niſi ſit facta p metum las coris. & Cal. cõſil. 1. d.: renun. & con. ſi. 1. qđ me.cau.
ZACHARIAS.
Adde ꝙ renũtians bñficio eccleſiaſtico p metũ, ... cum iure non indiget noua collatione, ſed impet... abſolutione a iuro, petit rei... i integrum. Illud no. ſen. iſte i c.ſi uero, in prin. de iureiu.
c Recedat, a li. Adde qđ uoluit Cal. conſi. 1. de ſimo.
d Vexationem. Adde qđ uoluit Ol. conſi. 380.

sessorio uel petitorio ipse excipiẽs, q̃a nõ
fundaret se sup uolũtaria renũtiatiõe, sed
ex eo, q̃a allegaret ipm agentẽ eẽ priuã-
dũ post simoniã, tũc ex quo ẽt priuat̃ ipo
iure, ad petitionẽ rei ñ ipediretur restitu
tio; & sic ñ audiret̃ talis exceptio, licet iu
dex ex offõ si uellet, posset ipm priuar̃, &
cõseq̃nter nõ restituere, p id qđ le. & no.
53 j. de pcu. c. ex insinuatiõe. † In gl. in uer.
ne pmissione, in fi. Aduerte q̃a in c. sanè, lo
q̃t de pmissiõe fcã đ benigna tractãdo re
nũtiãtẽ, ñ aũt loq̃tur qñ pp pmissionem
pecuniarũ fit renũtiatio; quę casu cẽseret̃
esse simonia, sicut qñ reciperet̃ pecunia,
cùm paria uideãnt̃ esse dare pecuniã, uel
pmittere, ut fiat renũtiatio. ar. l. 1. & 2. ff.
đ cal. In gl. fi. aduerte, q̃a hæc gl. ponit du
plicẽ intellm, unus, q̃ hic loq̃t de dignita
te testiũ pducẽdorũ. Alius, q̃ loquat̃ de
dignitate psonę renũtiãtis; & iste scđs po
nit, j. i gl. i uer. *alij intelligũt*, & uterq; itel
lectus ẽ bonus. In ea. gl. ibi *intelliginus*.
Dic q̃ si exceptio spõtaneæ renũtiatiõis
opponit̃ ad pcessum qđ fieri pt saltẽ ex
quo est cũ iuro; q̃a cẽset̃ esse exceptio litis
finitæ; facit qđ hr̃ in c. 1. de lit. cõte. i 6. &
qđ ibi dicet̃; & tũc dẽt sup illa pnuntiari
tãq̃ sup emergẽte, cũ respiciat processũ.
Sed si opponat̃ ad merita causæ, qđ ẽt fie
ri pt, s̃m no. in d. c. 1. & p Bar. in l. 1. C. de
ordi. iudi. tũc sufficit pnũtiari sup princi
pali; sicut & qñ alia exceptio incidẽs pro
ponit̃ respiciẽs merita causæ. nã tacite uı̃
sup incidẽti pnũtiari pnũtiãdo sup prin
cipali, ut hr̃ in c. intelleximus, hic alle. In
54 ea. gl. ibi, *cũ negotiũ p iurm sit finitũ*. † No.
ex gl. ibi: q̃ exceptio iusiurãdi est excep-
tio lit. finitæ nõ solũ qñ iurm est iudicia-
le, & pstitũ i forma iudicii, [a] sed ẽt qñ est
ex̃iudiciale, & pstitũ corã supiore non in
forma iudicii; qđ est no. s̃m do. Ant. pro
ampliatiõe, c. 1. de lit. cõte. in 6. In ea. gl.
ibi: *in concilio Lugdun* olim erat ex̃uagans
inter cõstitutiões Inn. 4. sed hodie est c.
j. de li. cõte. in 6. In ea. gl. ibi, *confitebatur*.
Idẽ uı̃ si dicebat se negare. Nã satis tũc uı̃
tacitè confiteri p id q̃ hr̃ in l. si duo. §.
Marcell⁹, ff. de iureiur. & facit qđ no. i c.
55 dudũ, el. 2. de ele. † Ex gl. unũ dubiũ tãgit̃
uidelicet an qñ agit̃ p spoliatũ nõ ɔ̃ spo-
liatorẽ, sed ɔ̃ tertiũ, ad quẽ res uiolenter
oblata puenit cõdictione ex decre. sæpe
de rest. spol. seu ex canone redintegrãda,
3. q. 1. an hoc casu possessoriũ iudiciũ sit
b priuilegiatũ, [b] ut non admittat̃ exceptio
spõtaneæ renũtiationis, sicut nõ admittit̃
qñ agit̃ interdicto, unñ ui ɔ̃ spoliatorem?
hic uı̃ esse casus q̃ non, s̃m unum intel-
lectum, in quantum aliqui intelligunt
hanc decre. in hoc casu. s. quando inten-
tatur cõdictio ex dicta decre. sæpe. uel ex
canone redintegrãda. Sed ɔ̃riũ tenuit In.
in c. 2. in uersi. exceptionis, j. de ord. cog.
Et illud cõiter tenetur, & sic uidetur, q̃
iste intellectus nõ pcedat in hac decr. ni-
si saluaret̃ eo mõ, quo saluaui primũ in-
tellm positũ i gl. in uer. *resignationis*, Et p
hæc expedita est decretalis ista. Nic. Ab.

SPE. SAPIA.

a Forma iudicii. Vide po. in l. 1. ff. de iureiu. & declara, ut nõ sit exceptio litis finitæ, q̃tũ ad instantiam, sed quo ad probationes, no Bar. i l. nã posteã, §. si dãnet, in fi. ff. de iureiur. uide etiam qđ no. Bar. in l. ille a quo §. si de testa. ff. ad Trebel.

ZACHARIAS.

b Sic priuilegiatũ. Vide de hoc per Pau. de Ca. consi. 52. incip. In ea, q̃ uertitur. Io. An. in c. ex trãsmissa, de rest. spo. Spe. in tit. de peti. & pos. §. fi. & ibi casus, q̃b. sit spoliatus restituendus, & casus q̃bus non, quos ponit ad nu. 28.

Incipit lectura excellentissimi utriusque iuris interpretis do. Ant. de But. à ti. de transla. præla. usque ad Titulum de offi. dele. super quibus titulis do. Abb. demptis p̃dictis huius secũdæ ptis nõ scripsit: uel si scripsit, repite nemo potuit.

De translatione Episcopi. Rub.

Viso de q̃busdã modis quib. prouidẽdũ est ecclesiis, uidẽdũ est & trãslatiõe, p q̃ ẽt eis puidet̃. Interdũ uel aliter. Suprà dictũ est de postulatione, sed q̃ a postulant̃ aliis ecclesiis alligati, s̃. de post. plato, c. bonæ. & c. vl. quos oportet trãsferri; ideò & c. de ma, 7. q. 1. per totũ. 21. q. 2. per totum, & coaptat̃ rubricæ, de offi. leg. c. uisi, & c. seq.

S V M M A R I V M.

1 *Expssio no͠is ñ facit dispõnẽ psonalẽ i rẽ dignitatem concernente.*
Priuilegium concessum prælato acquiritur dignitati.
2 *Causæ maiores q̃ dicãt, ad hoc ut earũ cognitio spectet ad sed. apo.*
3 *Statuta laicorum contra leges Imperatoris ualent, sed statuta clericorum contra canones non ualent.*
4 *Episcopus a propria sede expulsus, si fuit ad aliam electus, non potest ad illam propria authoritate transire.*
5 *Archiepiscopus siue episcopus ante consecrationem potest exercere ea quæ sunt iurisdictionis, sed non ea quæ sunt ordinis, & ponitur quam iurisdictionem habet.*
Capitulum sede uac. habet ea q̃ sunt iurisdictionis, non t̃n omnia.
6 *Episcopus electus licet non possit consecrare, potest, tamen alteri Episcopo hoc demandare.*
Qui non potest p se, non potest p alium, quo intelligatur ista regula.
7 *Archiepiscopus an possit ad episcopatum transferri, & sic descendere ad minorem dignitatem; & idem in episcopo.*

C A P. I.

CUm ex illo. Patriarcha q̃ cõfirmat̃ i Archi
epm si se trãsfert ad sedẽ epa-
lẽ, ab eporũ cõfirmatione suspẽdit̃. h. d. Sunt qua
tuor ptes. Pria pbat trãslationẽ Eporũ soli Papę
ɔpetere. Scđa narrat rephẽsibile factũ Patriarchæ, ibi: *Mira*
mur. Tertia, ibi, *licet*, r̃ndet tacitæ q̃ō. Quarta, ibi. *Ne igit̃*, Pœ
nã iponit. Casus ĩtalis. Quidã elect⁹ ad ecc̃liã Apamensem
dũ esset ad illã ecc̃liã cõfirmatus q̃ archiepalis erat, quẽdã
suũ suffraganeũ electũ cõfirmauit. Tãdẽ uacãte eccl. Tripoli
tana q̃ erat eccl. suffraganea, & epalis sedes, dict⁹ Apamẽsis
fuit elect⁹ ad dictã ecc̃liã Tripolitanã. Patriarcha aũt An-
tiochenus dedit licẽtiã trãseũdi, p̃tẽdẽs q̃ hic ex quo nõdũ
erat cõsecratus, sed ɔfirmatus tãtũ ad primã sedẽ, potuit trã
sire absq; licẽtia Papæ, hoc relatũ fuit Papæ. pp attẽdens q̃
hæc ptãs ad eũ tãtũ spectaret. 1. ut ostẽdat defectũ ei⁹ q̃ licẽ
tiã dedit pb..t q̃ ad eũ spectat ptãs trãsferẽdi epm de loco
ad locũ. Primò q̃a ipsius ptãs ex Deo fuit. Scđò q̃ ab ei⁹ ptã
te descẽderũt canonica instituta. Tertiò hæc canonica insti
tuta decernũt maiores causas ad Papã spectare. Ex hoc ɔclu
dit temerariũ aliquẽ se đ hoc intromittẽtẽ iferiorẽ a pp ab
sq; Papæ ɔsensu. Ad speciẽ descẽdẽs cõcludit q̃ nõ modicũ
mirat̃ q̃ dictus Patriarcha dictũ Archiepm Apamẽ. & ele-
ctũ trãsferre uoluerit, ostẽdẽs ẽt data ptãte ex mõ trãsferen
di trãslationẽ illicitã: q̃a de paruo fecit maiorẽ, & maiorẽ
minorauit, & epauit archiepm; imò potius de archiepauit.
Nõ obstat excusatio, pp q̃ potuit fortè moueri dictus Patri
archa, q̃ dictus Archieps nõdũ eẽt cõsecratus, q̃a sufficit, ut
trãsferri nõ possit, q̃ sit cõfirmatus, qđ patet ex eo q̃ epalia
quãtũ in eo fuerit exercuerat eò, q̃ ut ex eius confessione cõ
stabat, Epm Valiensem cõfirmauerat. Ideo Papa ne aliis au
dacia similia p tractandi daretur, p̃dictum Patriarcham ab
Episcoporum confirmatione suspendit. No. primò q̃ Papa
recipit ptãtem immediatè ex Deo; ad hoc de iud. c. nouit, q̃
1 fi. sint legimi. c. causam. † No. secundò q̃ in materia digni-
tatem

tatē cōcernēte expressio ,ꝓprii nōis nō restringit dispositio
nē ad Papā, sed realis censet; & sic potēti⁹ operat. ꝑ hoc no.
hic Doc. ꝙ cōcessa ꝑlato acquirunt dignitati: & priuilegiū
illi cōcessum, ecclesiæ cēset cōcessum. operat ēt natura sub-
iectæ materiæ plus, quā operet nōis expressio ad regulandū
dispositionē. No. 3. ꝙ potentiā statuendi Papa immediatè,
a recipit à Deo, sicut & ptātē iurisdictionalē. †Not. 4. reg. r.
maiores causas trāsferēdas ꝑ ecclesiā, & Papā tractandas, ad
hoc de elec. c. ꝗuis lib. 6. & de appel. c. vt debitus, ad fi. Et no.
a ꝗ dicant maiores causæ:[a] qa illæ ꝗ sunt aplicæ sedi reserua-
tæ; & hæ dicunt meri imperii, ut no. gl. de off. leg. c. ꝙ trāsla
tionē; dixi de off. ord. c. ꝙ sedē. Et no. hic aliquas enumera-
tas inter maiores causas, s. sediū mutationes, & Epōrū trāsla
tiones. Venio ad versi. *miramur*. hic no. ꝙ electus dr Eps, vel
Archieps cōfirmatus antē; quā sit cōsecratus; sup hoc vide
gl. de reli. do. c. 1. appell. st tñ interim Archieps. sed dic qa
Archieps est futurus videlicet animi destinatione, sm Inn.
No. 2. ꝙ indecens est trāsitus à iure exorbitās de maiori ad
minorē dignitatē; & sic etiā de minori ad maiorē absq; de-
bita forma· qa notissima est cā. s. ambitionis. j. de cleri. non
resi. c. 2. No. 3. ꝙ p actū cōfirmationis recipit electus ptātē
epalia ministrādi. Quid cōferat cōfirmatio, habes. s. de elec.
c. trāsmissam. Et no. ꝙ trāsfert ptās cōfirmandi; & sic videt
ꝙ ptās cōfirmādi sit iurisdictionis. Ex vltima parte no. duo
primū ꝙ pœna imponit ad exēplū & terrorē aliorū sm pœ
nam transferentis & cōfirmātis Epm, qui legitimè trāsiuit;
qa suspendit à ptāte confirmandi. Habemus hic qnq; par 6
tes, ꝓhibitionē, eius admirationē, Dei factū, factū Patriar-
chæ, & pœnam appositā. Oppo. circa primū, ꝙ ex veteris &
noui testamēti authoritatibus ꝓcessit ius canonicū, non ex
priuilegio illo: Pasce oues meas: vel, qđcunq; ligaueris &c.
j. de accusa. c. qualr. el ii. & c. cū oporteat. ptās edendi cano-
nes ꝓcessit ex priuilegio, vt hic. Secūdò videt ꝙ hæc ptās, s.
ꝙ authoritate ꝑallegata ꝓcessit imperiū à populo. l. 2. ff. de
ori. iur. insti. de iur. nat. §. sed & qđ principi. Solu. dicit gl. ex
Deo ptās Papæ fuit vt hic: ptātē autē imperii habuit ipse à
populo Host. dicit ꝙ oīs ptās fuit ex Deo, vt patet ad Ro. 13.
ex quo largè ptās principis à Deo est. Nos cōiter tenemus
ꝙ habitum ptātis vtriusq; habet Papa, & hoc habuit à Deo.
Exercitiū autē ptātis olim habuit à populo Romano: hodie
3 hēt à Papa. †Et ꝓpterea assigno causam, quare valet statutū
ꝯ legē imperii à laicis factā: qa in trāslatiōe ptātis in princi
b pē populus sibi retinuit ptātem[b] legis particularis cōdēdæ,
vt l. oēs populi. ff. de iust. & iu. sed ecclesiastici inferiores re-
cognoscunt potestatē statuendi à Papa: qa Papa ab eis non
recipit, sed à Deo. Ideò cōtra ipsum non faciunt legē vel sta
tutū. j. de ma. & obe. c. quod sup his; de quo de off. Archipi.
c. fi. Tertiò ǫrit glo. de spectantibus ad Papā, & ponit versi-
culos. vide istā gl. in c. quod translationē, de off. leg. de exce.
4 ꝑlat. c. sicut vnire. 12. dist. c. 2. † Quartò ǫro an eps à ꝓpria
sede expulsus possit cedere, & trāsire ad aliā, si eligat ꝓpria
authoritate? dic, ꝙ nō alleg. j. ti. 2. nisi cùm pridē. ad hoc. 7.
5 q. 1. c. pastoralis. †Venio ad secundā partē opp. primò ꝙ nō
potuerit hic Archieps cōfirmare eo cōfirmato; qa nondum
receperat palliū. nō habebat ergo ꝗ sunt pōtificalis officii; &
sic nō poterat confirmare: sed ꝗ iurisdictionis exercere. s. de
elec. c. qđ sicut. j. de aut. & vsu. pal. c. nisi. Solu. glo. 1. ꝙ Ar-
chieps electus possit cōfirmare, facit decre. suffraganeis. s. de
elec, vbi Archieps non consecratus dat licentiā aliis cōfir-
mandi. In contrariū sunt iura allegata. s. Sunt opi. qdā te-
nent ꝙ nō possit Archieps cōfirmare. ad hanc decre. rńdent
ꝙ de facto fecit; & tales tenēt ꝙ hoc casu Papa habebit face
re. c. di. qm. j. de cōce. ꝑbē. qa diuersitatē. Ad decre. suffraga
neis, rńdent, videlicet ꝙ non tenetur illa opi. vel dicunt, ꝙ si
non est in mora, potest: si est in mora, nō potest. Alii ꝙ hoc
facient cōprouinciales Episcopi. 65. dist. quia per ambitio-
nes, cum si. gl. eligit ꝙ possit Archieps confirmare. vnde ad
contraria respondet, ꝙ quædam sunt quæ sunt episcopalis

ptātis ordinem respicientia; & talia non
pōt Archieps ante palliū, vt in ꝯrio. Quæ
dam sunt iurisdictionis; & talia pōt ex so
la confirmatione, vt hic probatur: quia c.
vacāte sede. pōt hic cōfirmare, qđ est iu-
risdictionis; fortius ergo dēt posse Archi
eps confirmatus. Scđò, quia ex confirma
tione cōsequitur ptātē cōferendi benefi-
cia. s. de ele. c. nosti. Igitur eadē rōne pōt
confirmare. Hæc glo. attingit plura. qnq;
dubitatur an Archieps confirmatus non
cōsecratus possit per se cōfirmare; & bre-
uiter tenendum est ꝙ sic, quia pōt iurisdi
c ctionalia exercere[c]. qnq; est dubiū an pos
sit cōsecrare; & tene ꝙ non pōt añ palliū,
vt in c. qđ sicut. qnq; dubitat an possit iu
risdictionē exercere; & dic ꝙ sic rēr, nisi
cā sit de arduis: quia illa reseruaret post
consecrationē & pallii traditionem. s. de
elec. c. transmissam, ad fi. & de ele. c. quod
sicut. dicunt hic Doc. & fuit dictū Goff. ꝙ
confirmatus de cā criminali cognoscere
non pōt, nisi cùm venit incidenter: vt qñ
præsentat canonicus, vel pficiendus ec-
clesiæ & obiicitur ei crimen, arg. 23. dist.
c. illud. nec ob. 50. dist. c. studeat, quia ibi
6 cognoscit de mandato Papæ. † Qnq; du-
bitatur an possit mandare cōsecrari: & de
hoc est dubiū ꝙ possit. vr tex. s. de elec. c.
suffraganeis, quod nō possit; facit rō: quia
nemo dat, qđ non hēt. 1. q. 7. Daibertū c.
qđ aūt. j. de iure pa. veritas est ꝙ pōt. Ad
ꝯriū dic, ꝙ quis nō pōt facere per se, nō pt
alteri dare, quasi dare sit in alterū ptātē
imprimere, & sic alteri nō habenti ptātē
cōmittere nō pōt, quia nō pōt dare quod
nō hēt, sed qđ nō hēt in se, pōt per alium
operari habentē, qñ cōmittens non agit
dare ptātē, nec exercere valens causat po
testatē, vt à dante: sed à se hēt habitum, li
cet aperturā exercitii nō habeat, & expe-
ctet à cōmittēte: qñ. n. est dare exercitiū,
pēdet ex ptāte dātis, sicut est dare licētiā,
qđ iurisdōnis ē, vt d. c. suffraganeis. sic ui-
demus ꝙ eps cōfirmatus tñ nō pōt ordi-
nare, ergo nō pōt cōmittere, nō est bona
illatio, quia instātiā habes in Abbatibus
exēptis; & sufficit dare instantiā 1. q. 1. si-
7 cut vrgeri. †Quæro Archieps ex cā cessit,
añ poterit sibi de epatu vacante ꝓuideri?
Quidā dicūt ꝙ nō, qa nō licet descēdere
93. di. c. legimus in fi. ad hoc hic. Itē quia
posset dari via ambitioni, vt hēns tenues
reditus in Archiepatu hoc faceret, vt ha-
beret epatū pinguē. Concludit ꝙ poterit
ꝓmoueri. nec ob. ꝙ dicat descēdere: quia
hoc falsum, attento tpe quo ꝓmouet, sm
qd tps nullū hēt epatū, de or. ab epi. s. c. 1.
Itē quia in prouisione talis nō attēditur
descensus, sed prouisio. vñ prouidet ei de
ecclia parochiali. j. ti. 2. c. ad supplicatio
nē, de quo dic ut ibi. fortius ergo de epa-
tu. 7. q. 1. c. pastoralis. nō ob. ꝙ hoc posset
in fraudē fieri: quia Papa ad quē solū spe
ctat, prouidebit: tñ qui allegat fraudem,
probat. Venio ad vlt. partē, & quæro quis
confirmabit illo casu suspēso illo à ptāte
confirmandi? dic sm Vincen. & Aegi. ꝙ

ZACHARIAS.
a Quæ dicant maiores causæ. Vi. Io. An. in c. quersū. s. de elec. gl. & eādē in c. fi. de iudi. lib. 6. glo. Ang. & Doct. in l. sed & si susceperit. §. 1. ff. eo. Bar. in l. admonendi, col. pe. ver. sed est aduertēdū, & ibi Doct. ff. de iuriiu. Albe. de Ro. in l. in bonæ fidei. eo. fi C. e. ci. & istum in c. & si q. s. de simo.
b Potestatem. Videtur tamen ꝙ populus transtulerit omnem potestatem, quā habebat per tex. in l. 1. ff. de const. priu. no. Bar. & Bal. in l. fi. C. de leg. contrarium tamen tenet Bar. in l. non ambigitur, ff. de leg.
c Exercere, cap. is cui, & ibi Archi. Pet. de Anch. Do. & Phili. Fran. de ele. lib. 6. Anch. in cle. Archiepiscopo, d priui. ille in c. 1. vt lite pendē. & in c. accidentibus, de priui. B r. Bald. & Ang. in l. eo tempore, ff. de test. mil. Old. cons. 191. & Ro. cons. 335. col. 5. ver. quo ad ultimum.

confirmabit Papa, non capitulum, de conces. præben. quia diuersitatê; & quod pro expensis agere possint contra istû, cuius culpa faciunt expensas, si habet proprium: aliàs non. j. de iura. calum. c. in pertractandis 16. q. 6. c. illud. 100. dist. c. quoniam quidam. Anto.

SVMMARIVM.

1 *Epũs electus & confirmatus potest per solum Papã transferri. 15.*
2 *Papa quòd non possit matrimonium iam contractum dissoluere, colligitur tacitè hic. 5. 12. 14.*
3 *Ordines sacri possunt p solum episcopum conferri, non tamẽ tolli. 4.*
4 *Cuius est ligare, illius est soluere; non semper ista regula est uera.*
5 *Argumentum a minori ualidum est in iure.*
6 *Episcopus uel archiepiscopus non põt deponi ab inferiore à Papa*
7 *Gesta per uicarium, censentur gesta per illum, cuius uicem gerit.*
8 *Ordines sacri conferuntur per solum episcopum, intellige remotis alijs episcopis non tamen remoto consensu sui capituli.*
9 *Episcopus solus potest suspendere, & suspensum restituere: non autem deponere, uel contra depositionem dispensare.*
10 *Archiepiscopus debet consecrare adiunctis sibi duobus episcopis.*
11 *Episcopus potest puniri ab archiepiscopo: non tamen deponi.*
13 *Spiritualia facilius contrahuntur, quam dissoluantur; ista regula de qua in isto tex. an sit semper uera.*
16 *Episcopus potest esse quis nullatenensis, idest sine aliqua administratione.*
17 *Dictio, imò, stat correctiuè, aut declaratiuè.*
18 *Argumentum de similibus ad similia valet, quando est enucleata similitudo, aliàs non.*
19 *Communis vsus loquendi habet locum in omnibus dispositionibus. Prouerbia possunt allegari in causis.*
20 *Prohibita censentur omnia illa, quæ non reperiuntur concessa in regula prohibitoria. 21. & contrà.*
22 *Papæ non licet dicere, cur ita facis.*

CAP. II.

1 INter corporalia. †Electos episcopos & confirmatos trãsferre potest solus Papa. h. d. Diuidebat Pet. hanc decre. in septem partes. Tu diuide in duas. In prima exordium. In secunda facti narratio, ibi: *sane.* &c. j. & prima subdiuiditur in tres. Prima probat coniugium spirituale dissolui non posse, nisi per Papam. Secunda, ibi: *sicut autem*, probat vinculũ spũalis cõiugii esse inter electum & confirmatum, licet consecratus nõ sit, & eius ecclesiam. Tertia, ibi: *sed neque*, soluit cuiusdã canonis contrarietatem. Casus literalis. Vacante ecclesia Andegauẽ. ad eã fuit postulatus quidã episcopus Abricen. seu electus, qui erat confirmatus, sed nondum consecratus. Archiepiscopus Turoñ. trãstulit dictum Abricen. electum ad ecclesiam Andegauen. & eum confirmauit, & consecrauit secundum formam consecrãdi, prius data licentia transeundi eo absoluto à priori ecclesia per quendam Archiepiscopum Rhotomag. qui habebat ecclesiam Abriceñ. subiectam. tandẽ hoc deuenit ad aures Papæ. pp quę mandabat Archiepõ Bituriceñ. vt dictos Archiepiscopos à consecratione & confirmatione episcoporum suspenderet, & Epm ab executione pontificalis officii. propter quę dicti Archiepi & episcopi intimauerunt apostolicæ sedi qualiter circa hoc ex ignorantia peccauerunt, & quilibet ipsorum misericordiam supplicauit, excusantes se forte propter canonem, qui dicebat q si eps intra sex menses dimitteret ecclesiã viduatam &c. Metropolitani posset cedere iudicio, ex quo nõ accepit munus consecrationis: per quæ apparebit ipsum nõ ligatum: & vltra hoc apparebit inferioris licentia ipsum posse cedere. Papa hanc decre. scribens Andegaueñ. cap. ostendit primò qualiter ad ipsum solum spectat potestas episcopos transferendi, & absoluendi, & via spiritualia destruendi, aut dissoluendi: aut dandi licentiam cedendi. Secundò ostẽdit hoc declarãdo pertinere nõ solũ ad consecratos, sed etiã ad cõfirmatos tantũ. Tertiò ostendit canonẽ quendã non obuiare pdictis. Quartò applicando ad hoc factũ, concludit delictũ Archiepõrũ tam confirmantis & trãsferentis, q etiã à vinculo priori absoluẽtis, & ipsius translati fuisse dignũ pœna, quã mandauerat imponi. Quintò Papa inclinatus ad misericordiã circa Archiepiscopos. propter confessionẽ erroris, & supplicationem spõtaneam dedit veniam, & remisit pœnam. Sextò quo ad Episcopum qui transiuerat, à pœna absoluit suspensionis; & cõcessit eidem facultatem in ecclesia, ad quam transiuerat administrandi.

2 †In prima parte procedit sic, & vt dixi ostẽdẽs q ad eũ spectat potestas Episcopos trãsferẽdi, & à priori ecclesia absoluẽdi; & proponit q ista spiritualia difficilius dissoluuntur, quã carnalia: sed Deus solus dissoluit vinculũ matrimonii corporalis & carnalis. ergo Papa solus est ille, qui dissoluere potest vinculum spirituale. primũ ponit pro noto: qa no. est differentia q spiritualia facilius construunť, & difficilius dissoluuntur. & carnalia & corporalia facilius destruuntur, & difficilius construunť. minorẽ probat ab authoritate illa: quos Deus coniunxit &c. consequentiã autẽ probat, q solus Papa hoc possit: quia loco Dei Papa est in terra, & vicarius Iesu Christi; & sic sequitur conclusio. per quæ, secũdò infert q hæc ptãs ad solũ Papã spectat nõ solũ dispositione cõstitutionis canonicæ, sed etiã ex institutione diuina. Circa 2m procedit sic: qa dictum est de reseruatione potestatis trãsferendi, & à priori vinculo absoluendi: nec ideò cõcludit pertinere ad electum confirmatum ex causæ finalis idẽtitate, etiam inspecta causa impedimenti absoluendi, vel transferendi penes uinculi matrimonialis substantiam: sed hoc uinculum datur in electo confirmato; ergo idem est in confirmato, quod in consecrato: q substantia uinculi sic illa hanc reseruationem inducens. Papa illud præsupponit pro noto. q autẽ detur vinculũ in cõfirmato tantũ, pbat Papa, quia cõiugiũ spirituale ad instar carnalis perficitur in solo consensu, & cõsecratio nihil addit: nec penes ipsam colligiť vinculum. q consecratio nihil addat & non sit de substãtia patet: qa illud est de substãtia alicuius, quo posito id poniť, & quo remoto id remoueť: sed est possibile quẽ esse confirmatũ, & tamen non esse matrimonialiter alligatũ ergo &c. ut in epõ qui renuntiauit oneri, sed non honori. Ex his cõcludit à similitudine rõnis, & causæ specificæ participio, licet hoc nõ sit cautũ, q est statutũ de ptãte trãsferẽdi, & dãdi licentiã, cedendi in epõ, extendi ad electũ confirmatũ: quia eadẽ causa est in specie, vel saltẽ in genere rõne similitudinis; ergo &c. Circa tertiũ tollit canonẽ obuiantem pdictis circa duo dicentẽ q si electus distulerit vltra tres menses cõsecrari, & sic ecclesiã retinuerit viduatã, non poterit ibi vel alibi consecrationẽ accipere, & metropolitani cederet iudicio. Põdera circa duo tex. 1. in eo quod dicit epm cõfirmatũ dimittere ecclesiam viduatã. consecrationẽ nõ recipiendo: ex quo euidenter apparet q si est uiduata, ibi nõ est matrimonium: secundò in eo q permittit Epm iudicio cedere Archiepiscopi: per quod apparet q Archieps potest dare licentiã cedendi; qa prout canon ille psupponit ecclesiã viduatã, quando sponsus nõ est cõsecratus. intelligendus est q ecclesia est uiduata in respectu quo ad quid, nõ in substantia: hoc est quia non habet sponsum vtilem & effectualẽ quo ad munus cõsecrandi. sed per hoc vinculũ, & q spõsus sit nõ negať in substantia, sicut ex vsu loquendi ecclesia dicitur viduata, q habet spõsum, sed inutilẽ quo ad ea quæ necessaria sunt ecclesiæ. pꝫ autẽ dicit ipsum debere metropolitani cedere iudicio, statutũ est in pœnã, & specialiter ppter pœnã permissam. nõ ergo hoc trahendũ est ad casum oppositæ rõnis: quia non ibi ex gratia petiť cessio. Itẽ nec ad casum eiusdẽ rõnis, cũ ex quo sumus in exorbitantibus, vt in his quæ cõiter inferioribus nõ cõceduntur, sufficiat hoc non apparere expressum: & si hoc voluisset, expressisset; & qa in exorbitãtibus

tibus esse ꝓhibitū censeaꝰ,quod nō apparet expreßè ꝑmis-
sum.Circa partē vltimā alia sunt clara:parciꝰ Archiepis ꝓ-
pter tria, ꝓpter spōtaneā cōfessionē,& qa errore ad fallen-
dū sunt inducti:& qa veniā postulauerūt,& qa ex simplicita
te peccauerunt. Circa personā electi sic se hēt·qa ex duplici
cā mitigat pœnā ex recognitione erroris, & qa vt inferior
minus peccauit,quā superiores: & qa misericordiā petiit,&
nō iudiciū;nō ex toto tñ admittit factū p Archiep̄os ꝓpter
impossibilitatē iuris:qa ipsum nō fecerūt cōsecrando pōtifi
cē prioris ecclesiæ,nec secūdæ. Ad primā nō,ex defectu in-
tentionis.& ad secundā non, ex defectu potestatis, cùm ad
priorē ecclesiā adhuc duraret electus,& spōsus,absoluit eū à
pœna suspēsionis,& à vinculo prioris ecclesiæ, & ipsum ad-
ministrare ꝑmisit priori cōsensu hactenus ꝑdurāte. Hic est
casus,licet dño meo dño Ant.Caietano tūc Archidiacono
Bonn.nunc aūt Patriarchæ Aquileten.dū legerē hanc decr.
non placuerit me in hac decretali ponere casum. legā p par
tes.pono ergo primā. No.q̄ est dr̄ia inter corpalia & spūa
lia:qa corporalia sunt facillima in dissoluēdo, & difficilli-
ma in cōstruēdo.Incorporalia sunt facilia in construēdo,&
3 difficilia in destruēdo. †No.secūdò q̄ solus Ep̄s nō pōt de-
a ponere ab ordine,[a] licet solus posset dare ordinē;& sic in ta
libus nō ꝓcedit regula,q̄ eius est soluere,cuius est ligare: &,
q̄ eius est tollere,cuius est inducere:&,q̄ eadē causa tolluntꝰ
4 qua & inducuntꝰ.†Tertiò no.q̄ Ep̄i pn̄t à Metropolitanis cō
5 secrari;& tñ non pn̄t ab ipsis deponi.†Quartò not.quod ar.
à minori ꝓcedit in iure: qa si solus Papa pōt tollere, quod
b est leuius:fortius pōt tollere quod est grauius. [b] Et no.q̄ so
lus Papa pt Archiep̄m, vel Ep̄m deponere, & non inferior à
Papa:nec etiā pōt inferior (quod est plus) ipsum cōdēnare.
Quintò no.q̄ reseruatis leuioribus ad ptātē Papę,reseruata
6 vñr grauiora. †Sextò no.q̄ solus Papa potest dissoluere vin
7 culū carnale,& uinculū spūale. †Not.7.q̄ factū à Papa vt vi
cario Dei, interpretaꝰ factū à solo Deo; & qđ gesta p vica-
riū vñr ēt gesta per dn̄m. Not.tria apostolicæ sedi reserua-
ta,cessio,trāslatio,& depositio Ep̄orū ; & ex quolibet istorū
dissoluiꝰ uinculū cōiugale. Ponitur hic primò regula. Scdò
ꝓbatio partis ptātis regulæ.Tertiò cōclusio.Quartò decla-
ratio.Videamꝰ i hac parte oēs partes. Prima regula est ista,
q̄ dr̄ia est inter corporalia & spiritualia:qa spiritualia faci-
lius cōstruuntꝰ,quā destruanꝰ.& corporalia facilius destruun
tur,quā cōstruanꝰ:hæc est regula q̄ tēperat duo simul, cōstru
ctionē carnaliū,& destructionē ex parte una:& cōstructionē
spūaliū,& destructionē ex altera parte; & in vtroq; ostendit
esse dr̄iam.Primò declaremus regulā p exēpla.exēplū patet
in corporalibus : qa facilius corporalia reuocantur,q̄ con-
struāꝰ,vt patet in peculio,ff.de pecu.l.nō statim.patet exē-
plū in possessione: qnia possessio facilius amittiꝰ, quā recu-
pereꝰ:quia solo aīo amittiꝰ,& tñ in construendo exigiꝰ aīus
& corpus,ff.de acq.poss.l.3.§.in amittēda;de hoc in regula,
oīs res.j.de reg.iur.patet exēplū in libro q̄ tanto labore cō
structus,de facili destruiꝰ:& duos libros simul destruere pos
ses:sed non sic de facili posses scribere ; & hoc nō explicauit
Papa vt notoriū. Exēpla aūt secūdæ partis regulæ patēt ex
tex.qa solus Ep̄s dat honorē,& solus nō aufert. & solus Ar
8 chiep̄s cōsecrat;& tñ solus nō deponit. †Descēdo ad exem
pla secūdæ ptis regulæ : & cōtra vnū quod dicit q̄ solus Ep̄s
ordinat,opp.24.di.de.c.Ep̄s.vbi patet q̄ non solus ordinat,
sed de cōsensu sui capl̄i; ad hoc de p̄ben.c.cū sm̄. Solu.non
c excludit clericos[c] suos,sed alios Ep̄os,ad hoc.15.q.7.c.Ep̄s,
9 el ii. †Secūdò oppo. q̄ solus damnat clericū.2. q.6.c.ideò.
Sol.solus non pōt deponere,ut hic: sed solus potest suspēde
re,ut ibi.pōt suspensionē etiā reuocare;licet nō posset cōtra
depositionē dispensare,vt ibi.pōt iudicare, vbi agiꝰ vt depo
10 natur à beneficio,de his q̄ fi.à p̄la.c.nouit. †Opp.q̄ Metro
politanus nō cōsecrat solus,de tēp.ord.c.nec Ep̄i.Sol.solus
ordinat principaliter , seu cōsecrat, adiūctis tñ sibi duobus
11 ep̄is,vt ibi. †Opp.q̄ possit dānari Ep̄s à Metropolitano,de
offi.or.c.pastoralis,e.ti.c.Romana,lib.6.
Sol.dānari nō pōt deponēdo, sed bñ alr
12 puniēdo;vt ibi.†Op.iiij.q̄ iferior à Deo,
vꝰ à p̄p̄ dissoluit carnale,vt quotidie vide
mꝰ in sn̄iis diuortii q̄ feruntꝰ inter ꝯiuges,
de iureiur.c.quēadmodū,de frig. p totū.
Sol.ibi nō dissoluit authoritate ꝓpria,sđ
authoritate canonū,q̄ capiūt authorita-
tē à Deo,ut patet in c.p̄cedē.vꝰ dic,quos
Deꝰ ꝯiūxit,hō nō separet;& hoc hēt verita
tē:sed quos Deus nō coniunxit,licet ipsi
extrinsecè cōiuncti videanꝰ, vt qn̄ ꝯxerūt
in gradibus ꝓhibitis,& quos cōiunxisset
Deꝰ,nisi fuisset ecclīastica ꝓhibitio; hos
tales separat hō:qa nō sunt à Deo cōiun-
cti.Circa istā regulā sic exēplatā op.ꝯ eā,
& quo ad quālibet partē,:scđò quo ad cō
parationē regularū. Ad primā ptē regu-
læ,q̄ facilius corporalia destruantur,quā
spūalia,nō est hæsitatio. iō op.q̄ nō faci-
lius destruanꝰ corporalia, quā cōstruanꝰ.
nā carnale difficilius soluiꝰ.seu dissoluiꝰ,
quā cōstruaꝰ.C.de repu.l.cōsensu, gl.non
13 soluit;dicam.j.quō dēat intelligi.†Scđò
quo ad secūdā partē opp. q̄ facillimē dis
soluanꝰ spūalia,de re.iu.c.defleat.vbi faci
liter p peccatū effectus spūalitatis tolliꝰ:
& tñ momento nō induciꝰ. Sol.si agiꝰ de
destructione spūalium quo ad virtutē &
exercitiū virtutū, veritas est q̄ faciliꝰ tol
liꝰ,& fortè facilius, quā induciꝰ. & si agiꝰ
de destructiōe, nō quo ad exercitiū vel ef
fectū.sed solū q̄tū ad habitū,vt quo ad ha
bitū sacrorū,& quo ad ordines;& tūc faci
lius cōstituunꝰ,quā tollunꝰ,vt in ꝯrio,uel
interiori destructione facillimè tolliꝰ,ex
14 teriori aūt destructione difficillimè.† Se
cūdò op. ꝯ cōparationē hic factā:& vꝰ qđ
facilius dissoluaꝰ cōiugiū ꝯctū spūale,quā
dissoluaꝰ cōiugium ꝯctū carnale:q̄ patet:
qa carnale nō dissoluiꝰ,nisi ex ptāte Dei.
spūale āt dissoluiꝰ ex ptāte ēt Papæ, ut p
totū istū ti.primū patet:qa licet p̄p̄ sepa-
ret cōiuges quo ad thorū, nō separat eos
quo ad vīculi subam.Gl.hic vꝰ fateri ꝯriū
q̄ matrimoniū carnale difficilius soluaꝰ,
quā spūale.Ad tex.dū dicit q̄ spūale ē for
tius, rn̄det gl.i.dignius,sed nō fortiꝰ in dis
soluendo.nō placet sol.Hos.quia destruit
tex. Iō dicit q̄ spūale est fortiꝰ,quā carna
le,vt dicit lr̄a: qa spūale aduocat ad se cō
iuges carnales đ cōi ꝯsensu àcarnali copu
la.j.de cōuer. coniu.c.cōiugatus.nō sic eꝯ
carnale aduocat ad se spūale.Itē qa i casu
carnale dissoluiꝰ altero solo volēte, đ co
q̄ dux.in mr̄i.c.i.Itē altero ex fidelibꝰ ve-
niēte ad religionē,đ diuor.gaudemꝰ.Itē
qa carnale sp̄ dissoluiꝰ p mortē:spūale nō,
qa ibi ē spōsus ecclīę triūphātis, licet hic
fuerit militātis.40.dis.c.an̄ oīa. Hic sunt
vidēda tria.primū ā carnale quo ad se fa-
ciliꝰ ꝯhaꝰ, quā dissoluaꝰ,vꝰ eꝯrio.scđò qd
đ spūali quo ad se?tertiò qd de spūali re-
spū ad carnale?Ad primū,hęc lr̄a vꝰ velle
q̄ carnale difficiliꝰ ꝯhaꝰ,quā dissoluaꝰ.in
ꝯriū ē.C.đ rep. l.ꝯsensu.vbi apparet q̄ dif
ficilior ē dissolutio,quā ꝯctꝰ.& hęc ē veri
tas,qa faciliꝰ ꝯhiꝰ:qa solo ꝯsensu:& tñ dis

ZACHARIAS.
a Nō pōt depone
re ab ordine. Ad-
de de hoc per Bar
tha. đ Fir.in tr. c.
de episcop. 4. lib.
parte 8. in n.Spe.
in ti.de accu. §.2.
ver. itē terminum
& in §. 3. §. cæte-
rum. Di.in c. non
pōt,& ibi in apo-
stil. ad ipm & Do
cto. ibi,de reg.iu.
& Io.An.in c.2.in
sua nouel. de pœ.
lib.6.

SEB. SAPIA.
b Grauius. Vide
glo. & doct. in c.
cū in cunctis.ꝯ.de
elec.Ias.in l.si qn̄,
§. generaliter , in
fi.C.de inof.testa.
& in l. de quibus,
co.3. ff.de leg.vbi
dicit q̄ ar.à mino
ri est fortius, quā
argumentum à si-
mili.vide etiā Ias.
in l. quę delegato
col.1. ff.de leg. 1.

ZACHARIAS.
c Nō excludit cle-
ricos . Adde quæ
posui in apost. ad
istū in c.inter cor
poralia,nume. 30.
in ver.non exclu-
dit. ꝯ. de transla.
epi.

SEB. SAPIA.

a Sed remanet. Quid sit substantia, uide Bal. in l. etiam, circa prin. C. de exe. rei iudi. Feli. in c. cùm dilecta, in versic. de formæ substãtia, de rescri. Ange. in consi. 25. vbi ponit quæ sint substãtialia, & quæ formalia. Ias. in l. vniuersa, C. de preci. Imper. off. Bal. in l. certum, ff. si cer. peta.

ZACHARIAS.

b De dictiõe, imò. Adde Ludo. Ro. in l. 1. & ibi Bal. col. 8. de re iud. eundẽ Lud. in rub. de arbit. col. 17. & quæ posui in apost. ad illum in c. innotuit, nu. 5. in versi. dictio, imò. vbi plenè de elect. & aliquid in c. inter corporalia, nu. 13. in versi. de dictione, imò. s. de transla. episc.

SEB. SAPIA.

c Simile est. Differunt in tribus. idẽtitas, & similitudo, videlicet q illud dicitur idem quod est per oia idem illud est simile quod nõ est per omnia idem, not. in l. qui liberis, in princi. ff. de vul. & pup. Secundò illud dicitur idem, cuius substãtia est vna; simile, cuius qualitas est vna, non substantia; ita dicit Cyn. in l. non possunt, ff. de le. Bal. in l. 1. C. quæ sit lon. cõsuet. in l. neque, ff. de legi. in l. 1. col. 7. C. de fur. Tertiò illud dicitur idẽ, vbi est eadem ratio. simile vbi est similis, non eadẽ; ita dicit Bal. in l. data opera, col. 7. C. qui accus. non poss. & in c. translate, de consti. has tres differentias ego solus collegi & posui in repet. l. Nerua, ff. 1. no. fisc. e posit. & vnã quamq; latissimè ex: nu. aui.

facilius dissoluit. p hoc patet solutio primæ oppositiõis, quã gl. ñ soluit. & ad hãc de cre. rñ. q ñ dicit hic q carnale facilius dissoluaf, quã ɔtrahaf: sed dicit q attẽto hoc, quod est corpale, facilius deret dissolui, & tñ nõ facilius dissoluit; ergo arguit qđ fortius est in spũali. venit ergo argumentũ sic. corpalia sunt difficilia in cõtrahendo, & facilia in dissoluẽdo. sed applicãdo hoc ad mr̃imoniũ corporale, matrimoniũ ɔ naturã suã regulare corpaliũ est facile in cõtrahẽdo, & difficile in dissoluẽdo; fortius ergo spũalia debent esse facilia in cõtrahẽdo, & difficilia in dissoluendo; ɔñs ,pcedit p regulã suprà positã. Ad sm de spũali, quo ad se facilius, ɔtrahit, quã dissoluaf. Ad tertiũ, an mr̃imoniũ facilius cõtrahaf, quã destruat tã corporale quã spũale: dic aut cõparas ɔtum ad ɔtractũ: aut distractũ ad distractũ: aut contractũ unius ad distractũ alterius. Si cõparas ɔtractũ, ad cõtractũ, dicẽdũ est q facilius ɔhif mr̃imoniũ carnale: qa solo cõsensu cõiugum, quã spũale, in quo exigunf multę solẽnitates, de qbus. s. de ele. c. qa pp. & c. in Genesi. Si cõparas distractũ vni⁹ ad distractũ alterius, certo respectũ est fortius in dissoluẽdo carnale quã spũale: qa carnale dissoluit authoritate solius Dei, spũale authoritate Papæ: sed in hoc satis põt dici q paria sunt: qa alia nõ est authoritas Papæ, q Dei certo respectu. fortius spũale: qa qñq; spũale nõ dissoluit, & dissoluit carnale, vt p mortẽ; & sic hñt se vt excedentia & excessa. Si cõparas cõtractũ vnius ad distractũ alteri⁹; tunc qñq; cõtractus spũalis est fortior distractu carnalis: qa carnale dissoluit qñq; p spũale, & sine voluntate cõiugũ, qñ nõ intercessit copula, de cõuer. cõiu. c. ex publico; & cũ voluntate coniugũ, qñ intercessit copula. ecõtrã ɔtus carnalis nõ est fortior distractu spirituali: qa nunq̃ spirituale, quod est pfectũ & solẽne, dissoluit p carnale; licet qñ nõ est solẽne sic, vt patet qui cle. vel vo. p totũ. Qr̃ q cõparant cõtractus & distractus spiritualis simul in contractu & distractu carnali; & dicit hic Host. q fortius operaf spũale in cõstruendo, & difficilius in dissoluẽdo, quã facit carnale: qa fortius character imprimif ex charactere spũali, quã imprimat ex charactere carnali: qa fortiore imprimit gratiã, & fortiora copulat, nõ solũ corpora, sed et aĩas, & nõ solũ duas, sed plures. 12. q. 1. c. pcipim⁹. Itẽ qa fortior & efficacior est sua ɔnatio. Itẽ qa fortius astringit: qa soluit qñq; spiritualis, vt dixi suprà; & sic est forti⁹ spũale, & dignius. ñ quo ad dissolutionẽ, cõparando ambo simul. nõ est dubiũ q carnale difficilius soluaf, quã spirituale; & facilius ɔtrahif carnale, & difficilius spũale. Sed dices: rõ ergo hic posita cõcluderet ɔ inducentẽ. Respon. Papa inducit arguendo à maiori: & sic si carnale difficiliter & authoritate Dei, fortius spirituale dẽt authoritate Dei. ɔñs ,pcedit, qa spiritualia sunt difficiliora in destruẽ

do, quã sunt corporalia regr̃. si ergo applicata materia corporali ad hanc speciẽ vinculi matrimonii: vinculũ hoc pter naturã ,ppter vinculũ efficif difficillimũ in dissoluendo, qđ est contra naturã corporaliũ; fortius hoc debet esse in spirituali vt materia spũali applicata ad hanc speciẽ vinculi matrimonialis difficilius dissoluaf: qa hæc est natura spiritualiũ, & fortius operaf actus sm naturã, quã ɔtra naturã, vt patet de ordi. ab epi. q renuntiauit. c. 1. Venio ad ver. *sicut aũt.*

15 vbi Papa extendit dictũ in epo ad electũ cõfirmatũ. †No. 1. q cõsecratus æquiparaf quo ad qđ cõfirmato. nã sicut cõsecratus ñ põt cedere, aut trãsferri absq; authoritate Papæ, sic nõ põt cõfirmatus. Et est causa, qa difficultas dissoluendi & cedẽdi surgit à substãtia vinculi: quod vinculũ datur p solã confirmationẽ. & sic habes q vinculũ matrimoniale spũale, qđ cõtrahit inter psonas eligentiũ & electi, indissolubile fit in ipso actu cõfirmationis, vide tex. s. de ele. c. cùm inter canonicos. & j. ut li. nõ cõte. c. qm̃. §. si verò. & aduerte q matrimoniũ dirigit ad psonas eligẽtiũ & electi, quasi ipsi sunt, q cõtrahunt. licet matrimoniũ est inter eũ & ecclesiã, vel inter eũ & eligentes, quasi ecclesiã representãtes. j. de testa. c. relatũ. No. 2. q cõsecratio quo ad substantiã vinculi nihil addit, sed ex authoritatibus solis pfectũ est mr̃imoniũ. No. 3. q id dicitur de substantia alicuius, quo posito illud ponif: & quo remoto illud remouetur. & illud nõ dr̃ de substãtia alicuius, ad cuius remotionẽ non remouef, sed remanet,[a] dignitas ergo epalis nõ est de substantia matrimonii: & sic cõsecratio nõ est de substãtia matrimonii: qa sine illo mr̃imo

16 nio pt esse dignitas epalis, & mr̃imoniũ põt esse sine ea. †Et no. q dignitas epalis non cõsistit sup sola administratione, sed cõsistit sup ordine. vnde dr̃ dignitas episcopalis in epo cõsecrato, licet administratiõe non hñte. Et no. possibile dare Epm nullatenẽsem, & possibile dare Epm matrimonio non alligatũ; & sic administratio, & vinculũ à dignitate separabilia sunt. Quartò no. q noua additio ex accidenti al

17 terat subiectũ, ex quo nõ cõfert ad materiã subiecti. †No. 5. de dictione, imò,[b] quæ stat correctiuẽ, aut declaratiuẽ. Et no. q vbi eadẽ remanet cã, licet aliqđ accidẽs varief, nõ uariaf dispositio, & ad participiũ causę specificę daf participiũ causati iuris sup causa fundati. No. 6. cõclusionẽ quã Papa intendit, q sicut Eps cõsecratus non trãsfertur, nec cedit vel deponif ab alio, quã à Papa; ita & electus cõfirmatus. No. septimò q ad participiũ eiusdem rõnis in genere necessariò daf participiũ iuris ab illa rõne regulari; & sic quod est eadẽ rõ, idẽ ius. Et no. quã r ,pcedit illud, vbi lex nõ disponit, nec nos, ẽ verũ, nisi rõnis idẽtitate ad casum, de quo agit, possit ius extẽdi. No. q aliud est sĩlitudo, aliud est idẽtitas; & q simile ñ est idẽ. Et no. modũ ,pcedendi in iure nr̃o de silibus ad similia: qa idẽ iudiciũ est, qñ ex toto sĩle est.[c] Et no. q iura põderant sm sensum, q cadit in intellm̃ hñ organizati & subtiliter intuentis. Oppo. q mr̃imoniũ nõ cõtrahaf inter eligẽtes & electũ: imò inter ecclesiã & electũ, vt dr̃ de testa. c. requisisti. qđ patet, qa ecclesia dr̃ viduata, vt s. de elec. c. ne ,p defectu, & c. qa p.p. Sol. dicit hic Inn. q cõtrahit inter eligentes & electũ, i. ministerio eligentiũ inter ecclesiã seu populũ & electũ: vel satis dr̃ cõtrahi cũ eligentibus: qa ipsi representant ecclesiã; & sic intellige. c. cùm inter canonicos. s. de elec. & c. pal. qm̃. §. si verò. Opp. q ante cõfirmationẽ fit matrimoniũ, ut patet. s. de ele. c. cum inter canonicos, & m d. c. quoniam. §. si verò. Solu. matrimonium contrahitur solo cõsensu eligentium & electi, ut ibi; ideò text. quo ad hoc stat bene hic maximè: qa idẽ etiam si nõ sit cõfirmatio sequuta quo ad concludendam substantiam vinculi. 7. q. 1. sicut. quo autẽ ad uinculi indissolubilitatẽ quid iuris sit, statim dicã. Dicit hæc glo. quam sic expedio, q est differentia an sit confirmatus, & non pt cedere absq; Papæ licentia: & hoc addit ipsa cõfirmatio: quantũ aũt ad substãtiã vinculi nihil addit: & hæc est cõis opi. licet Hosti. tenuerit cõtrũ p dictionẽ, maximè. Rñdetur q illa implicat idem quo ad substantiã matrimonij

trimonii cōcludēdā, nō quo ad indissolubilitatē, & hoc te-
net gl. de ele. li. 6. c. si electio, in gl. Opp. q̃ cōsecratio aliqd
addat. ĩ. eo. c. licet. Sol. dicit gl. ad substātiā uinculi nihil ad
dit, sed bñ illud cōfirmat, qđ declarabiĩ ibi: qa addit aliquā
uirtutē, & exercitii ptātē, q̃ nō aderat añ cōsecrationē, ut pa
18 tet de ele. c. trāsmissam, & c. qđ sicut. Opp. q̃ nō semp † pce
daĩ de similib. ad similia, ut patet. 28. q. 1. sic. n. & 27. q. 1. ca.
nuptiarū. Sol. qñ oimō est similitudo, pcediĩ; alias nō. Ve-
nio ad tertiā ptē ĩ uer. *sed neq;*. Ista pars tollit obiecta duo.
No. primò ad principalē intētū Papæ, q̃ ecclesia pt dici du-
pliciter uiduata. uno mō simplr, & oĩ respectu, ut qñ nullū
supponiĩ uinculū inter eā & spōsum. scđo mō quo ad qd, &
tūc tot modis pōt dici uidua, quot aliquo accidēti extrinse
cus cōsiderato uir eius est inutilis & inhabilis quo ad exer
citia mřimonialia; & hoc mō eccle. pt dici uidua, q̃ hēt ele-
ctū cōfirmatū nōdū cōsecratū, qa deficit in exercitio illorū,
q̃ sunt ordinis. Secūdò no. ex hoc, q̃ hæc paria sunt quo ad
19 qd quē non hře aliqd, uel hře, sed inutiliter. †. Not. Tertiò,
q̃ cōis usus loquēdi in interpretatione uerborū iuris atten
diĩ, q̃ uerba exaudiāĩ, & plata intelligāĩ, nō simplr, sed ſ.n
cōem usum loquēdi; & sic uerba simplr plata simplr debēt
intelligi, nisi natura materiæ ex cōi usu loquēdi restringaĩ,
a pūerbia ergo allegare possum[a], ex. de iudæ. c. & si iudæos.
b No. ſm principale ad intētū loquētis, q̃ pmissum[b] sub rōe
pœnæ, nō intelligiĩ permissum sub rōe grãæ; & sic actus per-
missio nō extēdiĩ ad casum oppositū rōnis. No. q̃ iure singu
lari pmissa nō extēduĩ, nec extendi dēnt ad alios casus, ma
ximè si nō sunt paris rōnis; & idē ēt si forēt, ad hoc de priu.
20 c. sanè. † Et no. q̃ in mã prohibita cōiter oē, qđ non apparet
cōcessum, concludiĩ sub rĩa, phibitū; & tūc oē omissum hř p
phibito, & pcedit gñale, erubescimus absq; lege loq. & qđ
a lege ñ pmittiĩ nō ē ab hoie psumēdū: & qđ decreto sācto
rum patrum ñ est adinuētū, nouis supstitionib. nō est noui
ter psumendū. No. q̃ materialr dicit litera, ex qua arguiĩ, q̃
arctaĩ cōfirmatus ad petēdā ꝯsecrationē intra sex mēses, uĩ
q̃ tps currat a tpe electionis. Et no. pœnā, qa si post tps non
assumat cōsecrationē, ipse pt cōpelli ad cedēdū: p qđ appa
ret q̃ si cedere cōpelliĩ, aliqđ ius est q̃sitū. Opp. 1. q̃ nō sunt
sex menses, sed sunt qnq; ut patet in illo, c. quoniā. c. diĩ. qđ
hic allegaĩ. Sol. dicit gl. q̃ ꝯriū est uerū, qa tex. in ꝯriū loqĩ
de qnq; mensib. uel dic q̃ ille tex. hēt respectū ad mēses put
sunt cœpti, ad hoc. ĩ. de tēp. ord. c. lřas. nā finis qnq; mensiū
est principiū sex mēsiū. hoc no. p teste cōcordādo, qa si di-
cat q̃ ultra qnq; mēses factū est, & ultra sex mēses, ut saluet
cōiūgēdo finē cū prin. ad hoc. l. 2. §. appellata, ff. si cer. pe. Si
mile q̃ dř Chřm passū, dū esset. 32. an. & sex mensiū: qa, sex
mēses a tpe natiuitatis usq; ad parasceue poterāt eē cœpti,
sed nō cōpleti, uel uoluit tex. hic determinaĩ opi. Hug. quo
luit posse purgari morā intra mēsem, ad hoc de ele. c. cū in
21 cūctis, uer. cū uerò, & qđ ibi no. † Opp. scđò, dř q̃ oē nō cō
cessū intelligiĩ phibitū, imò uĩ q̃ oia cēseāĩ cōcessa, q̃ non
apparēt phita, ff. de iu. l. solem⁹, ĩ. de cau. pos. c. cū eccl. 30. q.
3. illud. & q. 4. c. q̃ spūalē. Gl. dat duas theoricas. Pria est hic
q̃ in ma larga oē non prohibitum psumitur concessum, ut
in iudiciis bonæ fidei, in bñficiis, ut patet, ĩ. de uer. sig. c. cū
olim, in absolutionibus, de sent. excom. c. nuper. in materia
stricta omne non permissum censetur prohibitū, ut in con-
tractibus stricti iuris, ff. de uerb. ob. l. quicquid astringendæ
de arbi. cū dilectus, in priuilegiis, de deci. c. ad audiētiā. A-
lii dñt q̃ aut constō est pmulgata affirmatiuè; & intelligūĩ
oia cōcessa, nisi appareāt phibita. 31. q. 1. c. Deus masculū,
si negatiuè sunt plata, oē phibitū cēsetur, qđ non apparet
pmissum. q. 5. c. si non licet, cū si. de hoc. 93. dist. peruenit el.
2. & 2. q. v. c. consuluisti. dic q̃ & olim & hodie in materia
phibita oē nō apparens concessum præsumitur prohibitū.
In mā concessa: oē quo ad sui regulam & generalitatē psu-
miĩ pmissum, nisi appareat phibitū, cā, qa qđ est sub rĩa, est
cōiter accidens: qđ pter rĩam, singlr accidēs, & rĩaria præ-
sumunĩ, spālia aūt & singularia nō. Si aūt
uis cognoscere, an sit ma phibita uel p-
missa, cōsidera modū loquēdi: qa si ius in
mã loqĩ pmissiuè, psumiĩ pmissa, si nega
tiuè, psumiĩ phibita. Et si q̃ris, ſm ius na
turæ oia fuerūt ꝯcessa duob⁹ exceptis. Pri a
mū q̃ q̃s ñ faceret alteri qđ sibi ñ uellet,
ut in princ. decre. Scđm q̃ ñ faceret ꝯtra
phibitionē supioris, qđ patet in phibi-
tiōe pōmi. supueniēte iure gētiū destru-
ctū fuit illud phibitorū, & oia fuerūt cō-
cessa, dūmodò de facto posset q̃s cōceptū
adimplere 1. dist. c. iusgētiū, saluis tñ pa-
ctionib⁹, & legatorū religione, q̃ nō lice-
bat uiolare, ut ibi, & ff. de pic. l. ꝯuētionū,
& l. se. Tertiū tps fuit legis Mosaicæ ĩ isto
aliqua sūt phibita, & aliqua pcepta. Exo.
20. postea supuenit lex ciuilis in qua q̃dā
phibita & q̃dā pmissa. Quartò supuenit
tps grãæ, quo de lata ē lex uet⁹, & patescā
ē ueritas. quo tpe emanauit lex canon. p
quā ciuilis itelligēda ē de cel. mis. cū Mar
thæ, in his q̃ nō sunt phibita uel cōcessa.
Venio ad uer. Sanè. No. primò q̃ trāsla-
tio attribuiĩ supiori bñficii, ad qđ fit trās b
latio: absolutio uel cōcessio attribuiĩ il-
li, a quo transferĩ, seu a supiore bñficii, a
quo transferĩ, & ad illū spectat dare licē-
tiā trāseūdi. Not. scđò pœnā trāsferentiū
Episcopos, q̃b⁹ trāsferre nō cōpetit, & ēt
illorū q̃ translationē seu trāslationi cō-
sentiūt, & trāslatos cōsecrāt uel cōfirmāt:
qa suspenduĩ a potestate cōsecrandi uel
confirmādi, & pœna trāslati est: qa suspē-
ditur a pōtificali officio. No. tertiò q̃ cæ-
teris parib. plus peccat supior, q̃ inferior:
& plus peccat inordinatè pmouēs q̃ pro
motus: & minus aliorū sequēs errores, q̃
inducēs ad sequēdū. No. quartò q̃ parciĩ
spōte cōfitēti, & ueniā postulāti, & peccā
ti ex errore. Et no. q̃ dicantur peccare, ex
malignitate dñr peccare, q̃ peccāt ex cer-
ta sciētia. ex simplicitate, q̃ peccant erro
re, quantuncunq; error ille cadat in latā
culpā, ut est iura ignorare. No. quintò q̃
uĩ de substantia cōsecrationis, ut cōsecrā
dus ad aliquā cōsecretur ecclesiā, & certā
& determinatā, & in qua sponsus sit con-
secratus. ergo ad ecclesiam, in qua nō est
spōsus, licet in alia sit spōsus, cùm in illa
cōsecretur, nō dř consecratus ad aliā, in
qua nō est spōsus: qa ad illā cōsecrari non
potest. Et per hoc uĩ q̃ cōsecratus in Epi-
scopū ad ecclesiā, in qua est intrusus, nō
recipiat habitū cōsecrationis, adeò, q̃ po
stea inde remotus nō remanet ēt Eps ul-
lius ecclię. No. sextò q̃ alligatus alteri ec
clesiæ hēt duplex impedimentū si suspē-
daĩ. primū est impedimētū prioris uincu
li. ſm est impedimētū secūdę suspēsionis,
oportet ergo q̃ sup utroq; dispēseĩ. No.
septimò q̃ cōsensus null⁹ ex pseuerantia
cōsensus rudi mō pōt operari quo ad fa-
cilitatē dispēsandi, non quo ad ualidita-
tē electionis, de quo s. tit. 1. c. bonæ. Op-
po. primò q̃ leuius debuerint puniri isti
Archiepi, ut s. cap. prox. Sol. hic plus de-
liquerunt: qa hic fuit trāslatio & conse-

ZACHARIAS.
a Prouerbia ergo allegare possum⁹. uide plenè p Ioã. An. in ca. & si Iudæos, Bar. Gul de Cu. in l. solem⁹, ff. de ofñ. procōs. & leg. l. si chorus. & ibi Di. de leg. 3. Arch. in ca. ne tales, de conse. di 5. & Alex. in l. 1. col. 13. ff. si cer. pe.

ANT. FRAN.
An prouerbium posset allegari in decisionibus causarum, uide quæ dixi s. in c. 1. in aposti. ma. ubi plenè dictum fuit.

SEB. SAPIA.
b Q̃ permissum. Adde q̃ etiā licet allegare uulgarē locutionē, no. Arch. in c. 1. in §. porrò, in 3. col. da sta regu. in 6. refert & sequitur d. Ias. in l. 1. col. antepe. ff. si certum peta.

cratio.Itē qa potuerūt maturius uidere, eo qđ plures fuerūt. Oppo.ꝙ ñ debuerit hic admitti electus:imò debuerit priuari j.eo. licet. Sol.hic Papa secũ egit gratiosè.de iure.n.debebat utroq; priuari.& capitulũ ēt debuit illa uice priuari potestate eligēdi, nisi Papa ēt cũ eo dispēsasset, ut s.de ele. c.cũ in cũctis. Op. ꝙ hic trãslatus nõ debuerit ad gubernationē ecclię admitti:imò debuerit utraque priuari j. eo.c.licet.Sol.gl.fateẽ ꝙ.de iu.hic priuãdus erat utraq;.& electores potestate eligēdi ultra hoc,& electus, cũ elegissent inhabilē,ita,ꝙ totũ qđ hic fit,fuit grã. ido 3
Host.hic dicit ꝙ in alio fuit grã:qa cõsen b
sus a principio fuit nullus, siue fuerit ele- a
ctus,siue postulatus,eo ꝙ ñ potuit ab alio postulari,quã a Papa, de postul.p̃la.c.fi.& sic cõsensus ille initialis mr̃imonii nullus
22 fuit,nec eē potuit aliqs.† Sed hoc approbat pp̄,cui ñ licet dicere, cur ita facis 19.
d.c.in memoriã. unde si intelligamus de 4
pduratione in cõsensu quo ad canonicos i.ut de nouo cõsentiãt, & sic de eodē in genere,ad qđ de post.p̃la.c.bonæ.uel si intelligaẽ si in priori cõsensu cõsistãt, uel si intelligaẽ de cõsensu Epi electi,cui Papa uult facere grãm:utrob:q; totũ qđ fit,grã est. Quæro an Ep̃s cõsecratus in terminis decre.posit dici cõsecratus ad aliquã ecclesiã specificè, & si nõ est cõsecrat⁹,an cõsecratus sit saltē i genere,ita,ꝙ sit Ep̃s, & posit expedire inuitat⁹ illa q̃ sunt ordinis?dicit hic Host.ꝙ specifice hic ad nullã fuit cõsecratus fuit tñ cõsecratus ad generalē,ad quã quilibet cõsecraẽ, cùm unica sit tñ eccl'ia.sic iterdũ ꝓfessus certã religionē,nõ est obligatus illi religioni in specie,sed obligatur in genere,ut j.de re. c.non solum,lib.6.& c.seq.

SFB.SAPIA.

a Quòd antiqtas. Ex antiqtate præsumitur solēnitas īteruenisse. ut no. in l.q in aliena.in prin. ff de acquir. hære. adeò ꝙ emphiteota q longissimo tpe posedit rē tanquã emphiteoticã præsumaẽ habuisse debitis solēnitatibus ꝓcedētibus, uidelicet cum authoritate episcopi si est emphitheosis ecclesiastica. & p Alex. in consi.79.incip. Circa primum de quo quæritur.col. 3.in 1.uol. de quo tamē uide Alex.in consi.17.inci.uiso instrumento locationis. in 4. uolu. ubi dicit ꝙ ex antiquitate præsumitur solēnitas quãdo nõ poterat illa solennitas probari.aliàs secus uide Feli.in c.sicut.col. 19.de re iud.

ZACHARIAS.

b Ab onere ꝓbãdi titulum. Addetu de hoc per Bar. in l.foranié. ff. de ser.urb. præ. Pau. de Ca. in l.1.§.fi. ff.de aqua quot.& esti. Alex.in l.seruitutes.la grande. ff.de ser. urb. Bal. in l.sicuti col.2.in glo.4. C.de præsc. 30.an. & Paul. de Cast. consi. 5. in princ.

SUMMARIUM.

1 *Episcopus q ꝓpria authoritate de sua ecclesia se trãsfert ad aliã,caret utraque 5.*
2 *Concessa sub nomine proprio trãseunt in successorem, quando materia est natura ut transeant ad successorem.*
3 *Titulus p̃sumitur ad antiquam possessionem.*
4 *Citatio non requiritur in notorijs.*
6 *Episcopus qui propria authoritate se transfert ad aliam ecclesiam, non est priuatus prima ipso iure.*

CAP. III.

1 QVantò † Ep̃s q ꝓpria authoritate de sua ecclesia se transfert ad aliã, carebit utraq;. h. d.cũ se. Primo factũ narrat. Scđo aggrauat, ibi: *non attendens*. Tertiò punit, ibi: *Ne autem*. In ista decretali habemus duo principalia. primò factũ & aggrauationē facti. scđo pœnam. Circa primũ no.primò authoritatē illã, quos Deus cõiũxit hõ nõ separet, induci ad aliud.s.matrimoniũ spũale, & sic licet argui de carnali ad spũale,& ecõuerso; super quo dic,ut de spõ.c.cũ apud. No.scđo ꝙ Deo reseruata, uir uicario suo reseruata. † Not. ꝙ concessum sub nomine pro- 2

prio trãsit ad successorē,qñ mã est naturæ,ut trãseat ad successorē,& sic in põderãda dispõe an sit in rē uel ĩ ꝑsonã,plus attēdiẽ nã materiæ,q̃ attēdaẽ uerborũ exp̃ssio;ad hoc.s. eo. c.1.& 2.de off.dele. c.quoniã Abbas.Et no.ꝙ ptãs Ep̃os trãsferēdi spectat ad solũ papã.Quartò no.ar.pro antiqtate uenerãda Quintò no.ꝙ factũ a pp̄ ut a uicario Iesu Chri,attribuiẽ factũ a Deo,cuius locũ pp̄ tenet in terris.No.6.ꝙ translatio & q̃libet dispēsatio dēt in se hr̃e utilitatē aut necessitatē,alias nõ est dispēsatio,sed est dissipatio. An electus ad aliã eccl'iã eo ipso ꝙ alligaẽ alteri eccl'iæ,possit administrare bona;dic ꝙ nõ s̃m Boa.qa nõ p̃t ad aliã assumi al'r,quam per postulationem, & assumptus per postulationē nõ p̃t administrare ēt in eccl.ultramontana:qa hæc decre. nihil loqtur in electo. † Aliud nõ ꝓsequũẽ hic do.nisi de antiqtate sup gl.ꝙ antiqtas a multa põt. inter cætera dicũt ꝙ antiquitas releuat ab onere probãdi titulũ; b de quo de p̃scrip. c.1.li.6.Venio ad secũdã partē,& hic poniẽ prio pœna eligētiũ,secũdò pœna electi trãslati.No.primò unã cãm pœnæ imponēdæ,nc.s.facti ꝑuersitas trãseat p̃sumptorib. in exemplũ. No. secũdò ꝙ epm trãsiuisse ad aliã ecclesiã non p̃t esse non notoriũ:& patet qa factũ actus trãseũtis p̃t esse notoriũ s But.sed ipse diceret ꝙ hēt cãm manētē. † No. tertiò ꝙ in notoriis ferẽ s̃nia ꝑte nõ citata;de quo de iureiur.c.ad nostrã,el.3.de app.c.cũ sit,de coha.cle.& mu.c.uestra,de ele.c. bonæ,de uer.sig.c.ex ꝑte,gl.de rescri.c.ab excõicato.No. q̃rtò ꝙ alligatus alteri mr̃imonio nõ p̃t licitē eligi, & qđ' eligētes sunt priuãdi ptãte eligēdi; litera dicit ꝙ suspendendi sunt,dicã cũ gl. Et no. ꝙ qs puniendus est in quo peccauit. Circa hãc partē op.& uẽ ꝙ translatio non legitima non sit notoria,q̃a possibile est ꝙ trãsiuerit cũ licētia; & hoc cũ licētia põt esse occultũ:qa nõ patēs oculis,de cleri.excom. c. illud.Sol.qđ trãsiuit,nõ pt esse nisi notoriũ.ꝙ aũt cũ uel sine licētia transiuerit,p̃t esse nõ notorium;tñ sufficit factum esse nõ notoriũ,ex quo licētiæ datio hēt se p accidēs, ĩ qua grauatur onere ꝓbandi;ut patet in c.uestra,de coha.cle. & qđ ibi plenè not.tales.n.circũstãtiæ habētes se ex accidēti, nõ impediũt effectũ notoriũ.Opp. ꝙ non sint suspendendi, sed priuati ipso iure,ut patet de elec.c.cũ in cunctis.Sol.dic ꝙ hic nõ peccauerũt eligēdo,sed recipiēdo absq; licētia Papæ qa forte postulauerũt,uel dic suspēdēdos.i.suspensos eē &c.sed dices hoc non sufficit;qa dēnt esse priuati:dic ꝙ ista pœna ꝙ qriuati sint,est suspēsio:qa ex toto non sunt priuati,licet ad tp̃s,ut dixi,de elec.c.bonæ. † Venio ad ultimã ꝑ-
5 tē. Not.ꝙ derelinquēs ecclesiã & attētãs aliã.caret utraq;: qa priuãdus est utraq;.1.pp supbiã,scđa pp auaritiã.Quæro qñ hēt locũ pœna ut priueẽ scđa habita? dic ꝙ hoc ꝓcedit siue trãsiuerit absq, licētia eius,cuius erat pria, de renũ. admonet.7.q.1.c.nõ oportet,siue ex eo,ꝙ trãsiuit absq; lnia illius cuius est eccl.ad quã trã siuit, q̃ sua authoritate ñ dēt occupare,de p̃b.c.cũ q.li.6.dic tñ,ꝙ si unã dimisit cũ lnia, & aliã app̄hēdit sine lnia,ꝙ illa priuãdus est tãtũ,in qua licētiã nõ obtinuit,ne plus extēdatur &c.de his q̃ fiũt a ma.par. ca.c.q̃siuit.† Quæro an trãsiens ad secũdã absq, licentia, sit priuãdus,seu priuat⁹ prima ipso iure? dic ꝙ nõ est ipso iure sed priuãdus est;& sic remanet Ep̃s prioris ecclesiæ, & priores clerici adhuc ei obedire tenēẽ.Itē ibi renũtiatio nõ tenet,de renũ.c.qđ' in dubiis. nã ēt lata s̃nia res statim ñ ꝑditur,ut instit.de offi.iudi.§.fi.licet circa iura statim s̃nia suũ sequaẽ effectũ,ff.de pœnis.l.in seruorũ.§.fi.p qđ patet,ꝙ nõ perdit ecclesiam ex trãsitu,sed supioris ratihabitione. dicit Io.An.ꝙ in curatis sumus expediti per decre.de multa de præbend.in Episcopatibus autem,in quibus nihil est statutum,& quibus non potest renũtiari religionis fauore absq; licentia Papæ,aliud est,& procedunt dicta,ad hoc quod no.de concessio.præben.cùm nostris.

SUMMARIUM.

1 *Argumentum de matrimonio carnali ad spirituale, ualet.*

Matrimonium

2 *Matrimonium non potest dissolui ab alio, quàm à Deo. 3.*
4 *Argumentum à maiori in exorbitantibus non procedit. nu. 7. 8.*
5 *Dictio, dumtamen. facit actum conditionalem. 5.*
8 *Maius si concedatur. an censeatur concessum minus, uel æquale.*
9 *Indulgentia an sit latissimè interpretanda?*
10 *Priuilegium semper est intelligendum, ut aliquid addat iuri cõi. 9.*
11 *Priuilegiũ uel beneficiũ an & qñ patiatur interp̃tationẽ extẽsiuã.*
12 *Ambitio ex quibus præsumatur.*
13 *Eligi uel postulari quando quis debeat.*
14 *Examen quando requiritur an aliquis sit idoneus, nõ est eliãda ps.*

C A P. IIII.

Licet. Solus Papa transfert Ep̃os, & indulgẽtia
eius sup tali trãslatione cõcessa ad lr̃am
seruãda, & strictissimè intelligẽda est. h. d. Primò
ponit dictũ. Secundò, ibi: *hoc autem*, recitat factũ.
1 Tertiò r̃ndet obiectioni, ibi: *nec illa.* † No. 1. q̃ licitum est ar
a guere de mr̃imonio carnali ad spũale,[a] & cõ, de quo de spõ.
2 c. cum apud. † No. 2. q̃ carnale mr̃imoniũ non p̃t dissolui ab
alio, q̃ à Deo. Et sic procedit, quos Deus coniunxit homo ñ
separet. Et no. q̃ illa uerba sunt Euangelii, quos De⁹ cõiunxit
&c. No. 3. q̃ mr̃imoniũ spũale. cõhiĩ inter electũ & eccl̃iam:
non inter eligentes & electum. alibi dr̃ q̃ inter eligentes &
electum. s̃. de elect. c. cum inter canonicos, & ĩ. ut li. nõ cõt. c.
qm̃. §. sinautẽ. quod intellige, ut per Inn. dixi. s̃. c. inter cor-
3 poralia. † No. 4. matrimonium posse intellectualiter consi-
derari partium, & construi per partes. s. tres. quia p̃tem par
ticipii recipit in cõsensu, partem ratificationis in confirma-
tione, p̃tem consummationis in cõsecratione. Et no. q̃ tale
nõ p̃t absolui absque authoritate apostolicæ sedis. Et no. q̃
tale uinculum nõ est nisi inter Ep̃m, & ecclesiã, de quo. s̃. de
post. p̃la. c. si non est, non est ergo inter ecclesiã & inferiores
p̃latos. No. 5. q̃o dr̃ quis d̃linquere ex temeritate, qñ delin
quit cõ ius obedientiæ, dixi in. s̃. de ele. c. cum nobis, uel in c.
b transmissam; & ẽt tunc dr̃ delinquere ex p̃sumptione.[b] No.
6. q̃ indulgentia cõ ius est strictè intelligenda. Et aduerte q̃a
hoc p̃bat tex. hic, ẽt quatenus agiĩ de p̃iudicio concedẽtis;
& hoc qñ concediĩ per uiam priuilegii. & sic no. q̃ indulgẽ
tia ut stricti iuris ad limites uerborũ est restringẽda. No. 7.
q̃ ex permissione transitus ad maiorẽ non uĩ p̃missum trã-
sire ad minorẽ: q̃a cã concessionis fundaĩ super maiori uti-
litate: q̃a maior rep̃iĩ utilitas in maiore, q̃ in minore. Secus
qñ fundaĩ super habilitate p̃sonæ: quia si est habilis ad ma-
4 iora, est habilis ad minora. Vel possumus colligere, † q̃ ar.
ẽt à maiori non p̃cedit in exorbitantibus. vñ non sequiĩ di
spensatũ est in maiori: ergo cõcessum est in minori; ad hoc
5 de p̃b. c. cui de non sacerdotali, in 6. † No. 8. de effectu istorũ
c uerborum, dumtamen:[c] q̃a reddunt grãm conditionalẽ ad
certitudinem, uel indagationẽ eius, quod sub illa oratione
iungiĩ. vñ cautũ est dicere, dũ tñ nihil obuiet de canonicis
institutis. i. si nihil obuiet. Et no. q̃ talis oratio seu gratia tã
quã cõditionalis effectũ ñ operaĩ ante purificationẽ, & cer
tificationẽ, an aliquid obuiet, seu in materia, seu in forma
electionis & postulationis. No. nono q̃ hæc clausula, dũta
mẽ nihil obuiet &c. dat causæ cognitionẽ sup eo, q̃ subiici
tur ut principali clausulæ, & si hoc est priuilegiũ, cognitio
uidetur reseruata ad personã cõcedẽtis priuilegiũ, ad hoc.
ĩ. de iudi. c. cum uenissent. & sic hæc clausula non sonat in
monitionẽ tãtũ: sed tribuit etiam examinationẽ, uide cle.
i. de offi. dele. & quod no. in. c. fina de præsum. Hic habe-
mus tria. Primo habemus cãm, ex qua p̃p̃ cõcludit temerita
tẽ trãseũtis. Scd̃o habem⁹ trãsitũ & factũ temerariũ. In ter
tia tollit excusationẽ allegatã. Venio ad primã. Primò uĩ
q̃ p̃p̃ hic sit superfluus i isto t1. in hac authoritate, q̃a idẽ re
petitur. Sol. Boa. dicit, q̃ in primo. c. Papa probat per locũ
ab authoritate. In secũdo probat p̃ locũ a minori. In tertio
probat per locũ ab antiquitate. hic p̃ locũ a simili. Scd̃ò op
po. cũ gl. quæ est sup uer. intantũ, hic dr̃ matrimoniũ ini-
tiari, & deinde confirmari: p̃ hoc p̃suppo
niĩ mr̃imoniũ p̃fici p̃ p̃tes, & sic hẽre par
tes diuiduas; hoc est falsum: q̃a uinculum
mr̃imonii momẽto p̃ficiĩ, uel statim est,
uel ñ ẽ. ergo ñ p̃t capere finẽ principii, uĩ
mediũ in p̃tes: q̃a hæc capiũt tractũ neces
sario, q̃ momẽto expediaĩ, patet. 27. q. 2.
ubi patet q̃ est res idiuidua: & aut est, uel
nõ ẽ in momẽto. Gl. r̃ndet q̃ si põderatur
mr̃imoniũ penes ipsam uinculi substãtiã,
& mediũ, quo ad illa, q̃ substãtialiter pro
ducũt carnale, nõ expediĩ p̃ p̃tes: imò mo
mẽto ẽ, uel nõ est. Si cõsideraĩ quo ad ac-
cidẽtia extrinseca, uel uirtutes; & tũc põt
dici hẽre p̃tes. substantialiter. n. mr̃imo-
niũ capit principiũ & finẽ a cõsensu. & sic
cũ cõsensus simul momẽto expediaĩ, mo-
mẽto ẽt p̃ficiĩ. añ. n. q̃ sit cõsensus mutu⁹
nõ est mr̃imoniũ: & statim cùm est cõsen-
sus mutu⁹ est mr̃imoniũ? sed quo ad alias
partes extrinsecas & uirtutes cõstitutiuas
p̃t esse in p̃te & nõ esse in parte. nos pos-
sumus mr̃imoniũ spũale & carnale con-
syderare respectu p̃ambulorũ necessitan
tiũ ad finẽ mr̃imonii; & hoc respectu põt
dici initiatũ, nõ uinculũ substãtiale, sed a-
liqd sub ordinatũ in finẽ faciẽdi uel p̃du
cẽdi uinculũ; p̃t exẽplificari in elect. & ele
ctionis publicatiõe: q̃a statim p̃fectũ est p̃
ambulũ p̃ respectũ ad eligẽtes necessitãs
uinculũ. sic p̃t dici in carnali uinculo spõ-
saliorũ, ut patet de spõ. p̃ totũ. sic ergo p⁹
illud sequiĩ ps, q̃ facit mr̃imoniũ. s. cõsen-
sus purè electi; & sicut in mr̃imonio car-
nali secuto cõsensu utriusq; est p̃fectũ, ita
in isto p̃ficiĩ: & sic p̃t dici pars media i re
spectu ad principiũ extrinsecũ p̃ambulẽ,
& mediũ necessitatis; licet in respectu ad
mediũ mr̃imoniũ nec media sit, nec pars,
nec ultima: sed ista nõ est diuisa. Si tertiò
cõsideranĩ uirtutes cõsecutiuè ad uincu-
lũ, sequunĩ aliæ partes: q̃a si in mr̃imonio
carnali seqĩ copula, ratificaĩ mr̃imoniũ,
nõ q̃ aliqd addat substãtificè ad uinculũ,
quasi illud intẽsiuè extẽdaĩ in substãtia,
sed solùm addiĩ q̃dã qualitas & uirt⁹ ex-
trinseca a substãtia uinculi, p̃ quã uinculũ
magis roboraĩ quo ad difficultatẽ dissol
uẽdi: q̃a ubi poterat aliquo casu dissolui,
ut i c. ex publico, de cõuer. cõiu. altero ex
cõhẽtib. ingrediẽte religionẽ, mõ sic ñ po
terit; & in hac copula ratificaĩ, & cõfirmaĩ
uinculũ: & sicut i carnali ratificatio & cõ
sũmatio daĩ eo. momẽ. sic i spũali quo ad
uirtutẽ roboratiuã uinculi, quo ad diffi-
cultatẽ dissoluẽdi daĩ p⁹ cõsensũ p̃ cõfirma
tionẽ, q̃a ex tũc uinculũ ẽ ab eccl̃ia ratũ,
& efficiĩ p̃ tũc idissolubile authoritate in
ferioris a p̃p̃; ñ ergo poterit dissolui uo-
lũtate electi s̃m uerã opi. de quo. s̃. e. c. in
ter corporalia, & no. de ele. c. si electio, li.
9. consummatio aũt quo ad uirtutẽ par-
tus filiorũ est in cõsecratiõe: q̃a cõsecrat⁹
p̃t alios spũales filios facere ordinando
qd̃ añ nõ poterat: & sic ibi daĩ cõsumma
tio. In hoc ergo uĩ differre carnale a spũa
li, q̃a ratificatio carnalis ẽ simul cũ cõsum-
matiõe. s. copulæ. sed i spũali diuerso actu cõ-

ZACHARIAS.
a De matrimonio carnali ad spũale. uide plenè p̃ istũ l c. 2. & ibi an hoc sit indistinctè uerum. ĩ. de trans. & 7. q. 1. c. sicut, & ibi Arch. Car. in cle. 1. q. 3. uer. q ẽt, de concess. præb.

SEB. SAPIA.
b Ex præsumptione. No. tñ, q̃ ñ oĩs inobediens dr̃ cõtẽnere & peccare ex temeritate. no. Domi. in c. de libellis, ad fi. 20. di. latè ponit Feli. in c. 2. co. 3. de maio. & obed.

ZACHARIAS.
c Istorum uerborum, dumtamẽ. Vide per Bar. in l. si quis ita, de cond. & demon. & in l. uxorẽ, & ibi Dyn. & qd̃ no. in apos. ad ipsũ. ff. de leg. 3. ubi q̃ facit conditionẽ. eũdẽ Dy. in l. q concubinã, e. tit. plenissimè p̃ Bar. in l. 1. co. 4. ff. de cond. & dem.

ANT. FRAN.
An hæc dictio, dũtamẽ faciat cõditionẽ, ultra hic alle. uide quæ no. Bar. & doc. in l. si decẽ cũ petiero, & in l. centesimis, & in l. eum, q ita, in §. qui ita, ff. de uer. ob. & quid de dictione, dũmõ; dicas, q̃ importẽt modũ, ut p̃ Bar. & doc. in l. q̃bus diebus, in §. fin. de cond. & dem. & d̃ hm̃õi dictionib⁹, dũtamẽ, &, dũmõ, an & qñ importent cõditionem uel modũ, uide p̃ Spe. in tit. de leg. 1. §. pe. uer. sed q̃d si indulgentia. & uide gl. in cle. cũ ti quẽ, de concess. p̃b. & aliam gl. in cle. non p̃t, de p̃b. li. 6. q̃ uidenĩ dicere, q̃ importãt cõditionem, & necessariũ est conditionatũ existere: q̃a cõditiones sunt in specifica forma iplẽdæ. l. q hæredi, & l. Mæuius, ff. de cond. & dem.

cludit.& cā hui⁹ est:qa uniuersalis eccl'iæ ĩ mr̃imoniis ñ exigit extrinseca & expl'sa a ꝓbatio;sufficit ecclesiā ñ ꝯdicere,& ñ hr̃e cām ꝯdicendi.secꝰaūt ē in spūali:qa oportet,ꝙ psona examinet,& spālr approbet, ꝙ fit in actu ꝯfirmationis; & ꝓ tāto dant actꝰde ꝑ se ad ꝯsummationē;& hæc est ueritas. de copula aūt an addat ad mr̃imoniū,dic ꝙ nihil addit;& ꝺ hoc hr̃.11.q.3. c.ꝙ ṗdecessor.& sic uidemꝰ unū signū legale in indiuiduis.nā seruitꝰ nō pt ꝑ ptes transferri: & tñ añ eā possent dari partes ordinatē in finē eā inducēdi,ff.ꝺ ser.rust. pd.l.ꝑ fundū, & patet ex no. in l.est receptū,ff.cō.pd.& hæc sufficiant de 1.par. In 2.par.ut facti rcitat iua nihil dr̃.Venio ad tertiā,& hic aduerte. & hic facit tria.primò recitat indulgentiā.scdo ipsam ondit ñ ꝓficere ēt supposito uno intellectu hic falso.tertiò idē facit ĩ supposito uero. Ad primā.ĩ illa ponit solꝰ tenor,nec ei aliqd obuiat. Ad secūdā dicit,ꝙ licet uideat aliqbꝰ ꝙ possit trāsire ad maiorē &c. Op.ꝙ hoc nō possit nec dēat uideri: qa si gr̃a est ꝯditionalis,ñ ur̃ ꝙ hoc possit indulgētia opari, donec fuerit ex inq̃sitione purificata. Gl.fatet & dicit,ꝙ ꝑꝑ hic ex supabundanti rñdet: & ṗsupponendo intellm̃ falsum nulli dēt uideri ꝙ ēt uirtute illiꝰindulgētiæ trāsire possit,nisi prius sit purificata: purificata āt ĩdulgētia istis bñ poterit uideri,ꝙ trāsir̃ possit ad maiorē;& sic
7 intelligit̃ hic.† Scdò obuiat.dr̃ hic ꝙ si in dulgentia ꝯcedit̃ ut ad maiorē possit trāsire,ñ poterit transire ad parem ꝑ hoc;& submittit qa facilius dispensat̃ in maiori, q̃ in minori ꝯ.imò faciliꝰ in minori,q̃ in maiori dispēsat̃.56.di c.Cenomanēsem, de fi.psb.c.1.li.6.ut no.s̃.de ele.c.scriptū. ubi ꝑ gl. Sol.q̃nq; dat̃ impedimentū respectu defectus ꝑsonæ, ut ꝑꝑ accidens criminis,uel aliud; & facilius in minori dispēsat̃,q̃ in maiori;quia in maiori reqrit̃ maior habilitas ꝑsonæ,q̃ in minori;& idò tunc approbat̃ quis facilius ad minorē,q̃ ad maiorem.Q̃nq; subest impedimētum uinculi & alligationis alteri uinculo supposita habilitate ꝑsonę ad utrunq;:& tūc in dissoluendo uinculo ꝑꝑ trāsitum facilius conceditur in maiori ut ascendat: q̃ ad parē,ut nō ascendat,sed graduālr in pari gradu ambulet, qa in primo ꝑt dari cā,in secundo non, cū tāta sit utilitas,q̃ utilitas in casu isto tanta reperit̃ in uno, quāta in alio: sed maior ꝑt esse utilitas in maiori, & tales dispensationes exigūnt cām;& sic loqt̃ hic,ad hoc.s̃.de postu. pl.c. bonæ.2. & s̃.c.ꝓxi.Tertio ur̃ ꝙ ex quo concessum
8 †est ꝙ transeat ad maiorē cōcessum vr̃ ꝙ possit trāsire ad parē: qa ꝯcesis maioribꝰ ꝯcessa vñr minora.16.q.2.c.uisis,& de dona.c.pastoralis.Gl.q̃ incipit: *sed nonne concesso* rñdet ꝙ cōcesis maioribꝰ uñr ꝯcessa minora:sed dū dr̃ ꝯcedere trāsitū ad maiꝰ bñficium,est maius,q̃ ꝯcedere transitū ad minus; hoc est falsū,q̃ñ ꝯcessio fit ꝑꝑ uinculum: qa tales ꝯcessiones implent̃ ex cā &c.& sine cā fieri nō pñt. Ad propositum ergo leuius est concedere,ꝙ transeat ad maius:qa ibi subest aliqua utilitas,q̃ ad parē,ut minorē ecclesiā:ᵃ qa ibi deficit utilitas,& primum cōcedit̃ à iure:sm aūt nō permittit̃;; ita, ꝙ illud qꝺ est maiꝰ pmissum à iure,est leuius concessibile,q̃ id quod est minꝰprohibitū à iure; sic loqt̃ hæc mā. vñ aliqñ aliqd est maius,qꝺ est leuius · vr̃ ēt aliqd esse leuiꝰ,qꝺ maiꝰ vr̃,ad hoc qꝺ no.in d.c.pastoralis,ad hoc de elec.in c.nemo deinceps,li.6.ut eccle.bene.c.uno,& quod no. in cle.una,de reb.eccle.non ali.de ele.c.si religiosus,li.6.cōiūcta decre.ne cle.uel mo.in c.2.e.li.ad hoc cle.de hære.nolētes, in princ.
9 & no.de ele.ne Romani.§.irritū,in 1.gl.† Ad tertiū hic oppo.cū gl.q̃ est sup uer.*postulatio*. & ur̃ ꝙ per hanc indulgētiā potuerit trāsire absq; alia lnīa.Primò quia uerba indulgentiæ latissimè interptant̃;& sic ꝙ aliquid operent̃,de uer.sig. c. Abbate.hic nihil operat̃,ergo &c.nā hoc de iure cōi facere potuisset a ꝑꝑ lnīa petita,sed si non habebit expectare licentiā Papæ,nō addet priuilegiū aliquid ad ius, quod est ꝯ nām priuilegii, ff.ad muni.l.1.ff.de leg.1.l.si qñ.Gl. ad primū quod dr̃ indulgentias latissimè interptādas,rñdet primò,ꝙ hoc est uerū quantū patit̃ nā uerborū indulgētiæ, ultra non:quia non tantū est trahenda latissimè ꝙ rumpatur hic aūt ꝑꝑ sublimitauit concessionē:dūtamen nihil obuiet: propter quod,cū sit dubiū, reseruauit sibi examinationem ꝯ verba;ergo ñ ampliabit vt trāseat sine examinatione,ad hoc de priuil.si de terra,& patet de cōsue.c.cū dilectus.Vel scdò qdā sunt indulgētiæ,quę sunt bñficia q̃ nō exorbitant à iure cōi;& talia latissimè interpretant̃: qdā exorbitantia à iure, & talia nō intelligūtur latissimè; & de his loquit̃ hic.nā si ampliaret̃,hic derogaret̃ iuribus,ꝑ quæ cōsueta examinatio postulationū,& electionū subuerteret̃;& hoc,qa tales indulgentiæ eò ꝙ à iure exorbitāt, ṗsumunt̃ ambitiosè obtentæ.
10 1.q.1.c.principatus. †Ad sm ꝙ priuilegiūᵇ dēt aliqd operari,& intelligi ut addat, rñdendū ꝙ hoc operabit̃. nā duo erāt impedimēta in trāsitu.Primū qa alligatus primo uinculo,ꝑ qꝺ inhabilitat̃,nec posset trāsire,nec ēt poterat cōsentire. Aliud erat impedimentū;qa nō poterat ibi transire nō examinatus.prima impedimēta tollunt̃ ex sola licentia:sed qa operatio illorū nō ꝑt dari añ examinationē, ꝑ hoc ñ poterit dari exercitiū illorū añ,q̃ examinet̃.eo ergo examinato poterit añ examinationē ēt transire seu cōsentire, sed postea nō poterit trāsire añ,q̃ sit examinatus,& sic loqt̃ hic. & hoc opat̃ scriptura illius priuilegii, qa cōtra ius scdò opat̃ tenor uerborū,de cuius mēte appet Papā noluisse sibi reseruare examinationē.extēdebat ergo iste priuilegiū in duob. primò qa uolebat trāsire ad parē, & erat cōcessum ad maiorē tm̃,qꝺ facilius cōcedit̃.scdò qa uolebat trāsire nō examinatus,qꝺ erat cōtra mētē reseruationis ibi:*dumtamen &c.* & cōtra intētū priuilegii, qꝺ strictè interpretandū est. Dicit Goffre.ꝙ ultra hoc opabit̃ ista indulgētia:qa nō postulatus aliàs nō habebat ius petēdi cōfirmationē.mō ex ui lnīæ poterit,ex quo de ꝑsona & postulatione cōstabat,qꝺ nō placet Host.q.dicit ꝙ sine tali idulgētia hēt ius petēdi cōfirmationē,& absq; ea ꝯfirmat̃,qñ petitur, ꝑꝑ utilitatē eccl'iæ, ut ipse no.s̃.de ele.in c.cùm monasteriū.Scdò dicit Host.ꝙ operabitur circa examinationē; quia vbi al's examinatio spectasset ad Papā, quia Papa hēt admittere,mō ex quo data est licentia trāseundi,poterit trāsire absq; examinatione Papæ, & poterit Patriarcha examinare ex ui licentiæ, qꝺ aliàs nō posset,nisi al's sit hic inmediatè subiectus Papæ:qa tunc Papa hēt examinare;nec dicet̃ tūc Patriarcha iure suo exami-
11 nare,sed ex hac licētia gn̄ali Papæ.†Hic doc.tractāt seu quęrīt nūqd priuilegiū,al's bñficiū dēat ex:ēdiᶜDic ꝙ, aut loqmur in priuilegio,& strictè interpretat̃,dūmodo aliqd operet̃;dēt tñ intelligi ꝙ aliqd operet,& sufficit ꝙ aliquid operetur ꝯ concedentē. Aut sapit nām bñficii,& latè interpretatur,si ex hoc alteri nō infert ṗiudiciū,q̃ cōcedenti;sic loquitur hic. Aut loquitur in beneficio:& tunc aut est ambitio-
12 sum:& strictè intelligitur.†Et dicitur ambitiosum multipliciter.

SEB. SAPIA.
a Minorem ecclesiam. Vide tex.in l.relegatorū,infi. ff.de interdi.& rele.& no.per Fel.in mā dispēsationis, in c.postulasti.s̃. de resc. & ꝑ gl.in c.cum in cunctis, s̃.de ele.

SEB. SAPIA.
b Qꝺ priuilegiū. Adde ꝙ nihil operat̃ ꝯ iꝰ cōe,ut no. Gem.in c.si Papa, de priui.in 6.Alex. in conf.33.inc. ni fo.in 1.uol.Limita ēt ut ñ ꝓcedat, qñ confirmaretur antiquum priuilegium,sm Gem.in c.si gratiosè,in 1. col. de rescr. uide Fel.ĩ c.solitæ,col. 3:de maio.& obe.

ZACHARIAS.
c Debeat extendi. Tu uide de hoc Bald. in l.fi. C.de fru.& li.exp. Bar. in l.3.in prin.uer. tertiò limita, & ibi pulchrè per Alex. ꝙ glq; inr. can.in c.2.de nni. pet. Dyn. & Phil. Fran.in reg.in iudiciis,de reg.iu.& Ro.cōs.146.co.2. uers.2. respon.

citer.qñq;,quia ꝯ naturalē rōnem, vel ęquitatem, vel tangit
periculū aiarum, vt hic, &.s.ti.1.c.dudum 2.ad fi.qñq; ambi
tiosum & odiosum est rōne personę, de fil.presby.literas, &
c.fi.vt quia persona est pp qualitatē cōiter iuri exosa. qñq;
rōne sui tenoris, vt ꝯ ius alterius impetratū, ff. de vul.& pup.
l.ex facto. Aut est fauorabile, quia nō cōcernit incōmodum
alterius;& tunc latissimè interpretatur. qđ dicit hic Hosti.
ēt si in aliquo deroget iuri; quod intelligo de iure cōi con-
cernente concedentē: aliàs semper strictè interpretaretur;
quia transiret in naturā priuilegii;hoc verum, quatenus ver
ba patiuntur, non vltra, vt hic; de hoc de verb.signi.c.olim,
vbi bona gl. & hanc dñam inter priuilegiū & beneficiū po-
1 suit gl.s.eo.c.inter corporalia. † Opp.hic innuitur q habēs
indulgentiā debeat postulari, imò vr q non debeat postula
ri, sed eligi. ex quo.n.lata est snia transeundi ꝯ vinculum, ha
bet licentiā apertam, & difficultas transeundi sublata est. er
go debet posse eligi, ad hoc.s.de elec.c.cum Vintoneñ. Sol.
dicit hic Inn.expressum, q licet dispensetur cū aliquo inha
bili ad electionē, q ex dispensatione nō habilitat ad modū
prouidēdi, ut possit eligi, sed debet postulari. Vnde dicit in
hac ma sic dicendū, q qñq; dispensatio ex toto nō tollit im
pedimentum, à quo necessitatur via postulādi, exemplum,
vt in alligato alteri ecclesiæ: quia licet detur licentia, p hoc
non tollitur vinculum materiale, ex quo surgit difficultas;
& tūc postulari debet, vt hic. Qñq; tollitur vinculum prima
facie ex toto;& tunc cōsidera quale sit vinculū: aut est odio-
sum;& tunc quia dispensatio est fauorabilis, ideò tollit ip-
sum ex toto. exemplū ponit in illegitimitate, & rōnem assi
gnat: quia facilius tollitur odium, q̄ tollitur fauor;& nō re-
manent aliquæ reliquiæ; per quod dicit Inn. q eligi potest.
Dat simile in pacto, quod tollit ex toto obligationem & a-
ctionē descendentē ex delicto, qa odiosa est, ff. de pac.l.si ti
bi, §.quędā. Vnde nullis remanētibus vestigiis aut reliquiis
valet qđ agit, & eligi pōt, vt in illegitimitate; illegitimus er
go legitimatus pōt eligi. Qñq; vinculū est fauorabile, & tūc
dispensatio est odiosa; ideò restringēda, & tunc defectus ex
toto non tollitur per dispensationē quo ad reliquias & ve-
stigia prima: puta quia fauor difficiliter cōfunditur, vt patet
in aliis actionibus fundatis super fauorabili cā, quæ nō tol-
lunt ipso iure, sed eliduntur ex pacto, ff. de pac.l.si vnus.§.pa
ctus, & in l.in proposito, vt dare ꝯ vinculū licentiā, quod est
fauorabile;& tunc non pōt eligi, sed dēt postulari, & sic pōt
ēt loqui hic. per quod concludit hic Inn. q necessaria est po
stulatio: & fuit postulatus, vt hic: & tutius est q postuletur, li
cet s̄m eū posset tolerari q eligat per mutū consensum eli-
gentiū, & electi pp licentiā pōt ꝯhi matrimonium. Dicit tñ
tutius esse q eligatur in postulādū, vel postuletur in eligen
dū satis credo q hæc forma ꝑcederet pp probabile dubiū,
per c.1.de postu.præla.seruata forma, vt ibi dicit Host. q tu
tius est q oia per Papam fiant, & q hic non consentiat con
scientia Papæ: quia huius dubii superior est Papa, non ipse
postulatus. Inn.aūt residet. & Io. dicit q poterit de iure con
sentire, & q examinare poterit iste inferior, vt dixi, vt patet
ibi: per eū examinatio facienda: quia sic impersonaliter est
loquutus, vt notet q sibi nō est reseruata; sic de elec.ne pro
defectu, quod satis mihi placet: quia licētia aperit viam ad
vinculum, vt aliquid operetur; & credo q hoc posset facere
ante examinationem. & quia examinatio exigitur demum
añ transitū, vt ēt sentit gl. vel cùm licentia sit cōditionata, si
idoneus sit; melius credo q ante examinetur, vt purificetur
cōditio indulgentiæ: per quod apparet q tutior est opi. Ho
14 sti. † Vltimò quęro qualis erat hæc examinatio? Dic q erat
extraiudicialis, sicut & cùm mandatur alicui vt alteri proui
deat, si est idoneus, nō necessitatur ad aliquos citandos, s̄m
Inn. de quo vide de præsum.c.fi.& in cle.1.de of.dele.de cō-
cess.præb.c.proposuit, & vide de postu.præla.c.1.:per Inn.de
elec.c.cùm inter canonicos, per eundem, quæ no. Anto.

De authoritate & vsu pallei. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Palleum quid sit, & à quo concedatur, & vn de dicatur, & quæ sit eius forma.*

Visum est de postulatis, electis, & trāslatis. sed
quia assumptis p hos modos licet vti palleo, si
ecclesijs ad quas assumunt, dignitas pallei de-
beat; igit &c. de ma.di.c.per totū 25.q.2.in c.In
Galiarū. cōueniunt huic rub. de ele.c.significa-
sti, & c.suffraganeis, & c. qđ sicut. Itē Archiepe
q renūtiauit deinde nō vtit palleo, de renun.c.
ad supplicationē. Itē qñq; Papa se offert missu-
rū palleū, qđ tñ als instanter peti dēt, de postu.
1 ꝑla.c.bonæ, el 2.in fi. † Quid est palleū? Palliū
est insigne ornamentū Archiepi, vel epi de cor
pore B.Pet.sumptū, de ele.c.significasti. De epo
dr q aliqñ palleū sibi cōpetit ex priuilegio, de
pręium.c.cū interueniēte. Quis cōcedat palleū,
a dic q quatuor Patriarchæ de priui. c.antiqua.
Et scribit palleū p e. & nō p i. nā est palleū di-
gnitatis, & palliū honestatis, qđ ēt defert laic⁹
j.de ho.c.suscepim⁹. & vtrūq, dr à pallini grę
cè, latinè motu vl ꝯcussione. nā plerūq; palliū
mouet: & palleū sæpius. vñ minister multoties
id cōuertit ministrādo: vel dr palleū à pallore,
à palleo palles, debēt.n.ꝑcæteris Dēū diligere;
ieiunijs ergo & vigilijs insistēdo pallidus esse
solet. Quæro đ forma pallei. Dic q i eo ponunt
q̄tuor cruces nigri coloris pp mortificationē
vitiorū, q̄ dēt esse in palleato, vt cū Aplo dici
possit. Mūd⁹ mihi crucifix⁹ est, & ego mūdo, ad
Ga.6. Alij dñt q dictæ quatuor cruces quatuor
affectiones significāt gaudiū, dolorē, spē, & ti-
morē. Prima añ pectus gaudiū significat. Scđa
q̄ à sinistris, spē. Tertia q̄ retro, dolorē. Quarta
q̄ à dextris, timorē. & ista sunt ꝯria; & sic oppo
sita ponunt. sed qa qñq; hmōi affectiones exce-
dūt, & sunt potius afflictiones. iō in primis tri
bus crucibus ponunt tres acus ad pungēdū, ne
excedat. In quarta nō ponit acus; qa timor so-
ciū aculeū secū portat. vel p primā gaudiū; quę
iō ꝑponit, q hō sp dēt incedere læta facie. In
scđa dolor: qa in sinistris pādet oē malū. p ter-
tiā timor. qa timemus q̄ nō videmus. p quartā
spes, ideò sine aculeo: quia vt quis magis speret
q timeat. Vel per ipsas designatur quatuor vir-
tutes Cardinales. per primam ante pectus iusti
tia, vt semp sit præ oculis. p secundā fortitudo
ꝯ aduersa. ideò ponit à sinistris. p tertiā prudē-
tia. ideò retro ponit. per quartā tēperātia, quæ
caret aculeo: qa nunq̄ excedit, sed alia tēperat.

ZACHARIAS.
a Quatuor Patriarchæ. Dic q maiores Patriarchæ .s. Alexādrinus, Constātinopolitanus, Antiochenus, & Hierosolimitan⁹, habent ex priuilegio, q conferant Metropolitanis, qbus præ sunt palleum prius, q̄ & ipsi receperint, vt not. in c.antiqua, j. de priuil.& ibi maxime per Inn. minores verò Patriarchæ, qui numerātur in 2. apostil. in c.1. de transla. episc. non pūt hoc, vt ibidem, & per Feli. in rub. de ma. & obe. circa prin.

SVMMARIVM.

1 *Dictio intra, quid notet.*

2 *Ecclesiæ appellatione an & quando veniat alia ecclesia vltra cathedralem.*

CAP. I.

CVm super. Intra quālibet ecclesiā
prouinciæ suæ Archieps pallio
uti pōt; ex ecclesiā nō.h.d. Con
sultatio & rñsio. Secunda, ibi: *quod ita.* No
ta 1. q pactū vel forma in traditione rei
apposita seruanda est, l.traditionibus, C.
1 de pac. † No.2.de dictione, intrà q̄, notat
intrinsecitatē inter extrema; nec extre-
ma actus cui iungit, exced.t. Not.3. q ap-
pellatione ecclesiæ aliqñ cōprehendunt
vir ecclesiæ totius diœcesis, de hoc. j. ne
præla.vi.c.2.vide de verb. sig. c.cū clerici.
No.4. q insignia iurisdictionalia vl ptā-
tē significantia in his, quæ exercent p viā

voluntariæ iurisdictionis, nō extendūtur extra limites diœcesis. No. 5. q Archieps pcessionaliter pōt exire aliqñ ecclesiā ppriā; & tunc nō vtit pallio. Et not. q processiones debēt fieri ab epis cū indumentis epalibus, vt hic hēs. No. 6. q Archieps
2 regit puinciā.† Op. q ex diœcesim possēt vti palleo. j. eo. c. ex tuarū. Sol. de iure nō pt, vt hic; ex priuilegio sic, vt ibi. Oppo. secūdo q appōne ecclesiæ cōprehendatur sola ecclesia cathedralis, vt patet de verb. sig. c. cùm clerici. Sol. 9riū loqt in mā stricta, in qua pōt alteri piudicari. hic in mā larga, in qua nō pōt alteri piudicari. Per qd apparet q si mādaret Epo pnidere in ecclesia sua, nō possēt in alia diœcesi prouidere; qd no. Quæro qñ qs possit vti palleo? dic q in missa & certis tātùm diebus. j. eo. c. ad honorē, qui cōtinent in priuilegio suo. j. e. c. si. Quid significet. gl. dicit q plenitudinē ptātis. j. e. c. nisi. dicit Io. An. q audiuit q significat eum hre allas ligatas; iō fit p vtrūq; brachiū extēdi; hoc nō pbat aliquo iure. Quæro an pallio possit vti in ecclesia ēt exēpta? Doct. q sic, vt in 9ci. Vien. de priui. c. Archiepo, in cle. Quæro an in tota puincia poterit vti? quidā q nō: sed exponūt, puincia. i. diœcesis. Hosti. intelligit vt sonat. Aliqñ diœcesis ponitur pro puincia 9. q. 2. c. Epi. In lris aūt lites, dic, vt de rescri. Rodulphus. De bñficialibus dic, vt eo. ti. c. quis, li. 6. j. de pbē. c. p illorū. Quæro an ex ecclīā possit vti? Aliq dnt q nō: sed solū in ecclīa; & sic intelligunt lram. Vū dnt q si ingrediat ecclesiā pcessionaliter, vel pro cœmiteriis consecrandis, quòd non debet vti palleo.

SVMMARIVM.

1 *Iura personalia non transferuntur etiam per contractum commodati. 2.*

CAP. II.

AD hoc. Archieps alteri Archiepo palliū commodare nō pt. h. d. sunt duæ partes. Secunda, ibi: *inquisitione.* No. 1. q palleū est psonale, & sequit psonā vsque ad morte velut vmbra, & cū palleo se
1 pelit.† Not. 2. q iura psonalia non psit ad alios trāsferri et p 9tū ei' modati'. Opp. primò, Archieps pt inuitare alienū Archiepm ad celebrādū in ppria diœcesi, vt patet 7. q. 1. c. epi. Igit vr q possit ei cōmodare palleū. Sol. hæc fuit rō dubitandi, vt sicut poterat inuitare ita cōmodare palleū &c. ar. j. de of. del. c. pterea: sed 9riū est verū. Opp. secūdò, q nō sepeliat cū vestibus, de cōse. di. 1. c. nemo, ff. de reli. & sum. fu. l. & si quis. §. funeris. Sol. spāle est in vestib' sacerdotalibus & palleo, vt hic; & c. nemo. loquit de laico q non dēt inuolui in uestibus sacris; secus si de clericis. Idē est de vestibus cuiuslibet ordinis, ut in talibus sepe liat, cuius ordinis est; & hoc hēt vlis consuetudo: 9riū loquit de palla altaris. Contra illos aūt q effodiunt; tales cā derobandi est pena. C. de sep. uio. l. pergit audacia, & auth. ibi posita. Intra nouē autē dies ab

ZACHARIAS.

a Mentiri non licet. Etiam pro alteri' salute, vt 22. q. 2. c. ne qs. & ibi Arch. gl. & Gemi. 14. di. c. quod ait. Alex. de Vin. in cō si. contra iudæos, qd incipit: in casu in quo requisitus. & Spe. in ti. de pos. §. 10. versi. qd si debes, & ti. de loca. §. 6. ver. 102.

ANT. FRAN.

De hoc an liceat mētiri etiam pro salute alterius, vide que dixi plenè, s. in c. nisi specialis, de autho. & vs. pal. in vlt. apo. nica.

SEB. SAPIA.

b Licet fingere. Vide d. Ias. in l. manifestæ turpitudinis, ff. de iureiurā. vbi ponit in col. si. quomodo debeo iurare si quis secretè mihi mutuauit pecuniam, & secretè restitui & deferr iuramentum an mutuauerit.

obitu numerādos non dēt quis molestari ex persona defuncti, vt in auth. ibi signata. Quæro an possit cōmodare, vt sartor videat & alius faciat: dic q hic phibetur cōmodari ad vsum vtendi, nō videndi. Quæro quid si Archieps transferatur ad aliū Archiepatū, an debebit sepeliri cū duobus? doc. dicunt q sic: nō poterit tñ vti priuilegio ad vsum secūdi Archiepatus: ponet tñ palliū sm desup, & aliud desubtus. Alii dicūt corpus vestiendū vltimo palleo tñ: primū verò ponet s. corpus, vel. s. caput sm Inn. qd vr rōnabilius Hos. & quod dr de duobus idem de pluribus secundùm Io. And. Anto.

SVMMARIVM.

1 *Mendacium in aliquo casu an sit permissum?*
2 *Archiepiscopus ante pallei traditionem non vocatur Archieps.*

CAP. III.

NIsi specialis. Per Palleū transfertur plenitudo pōtificalis officii, & nomen archiepale. h. d. Prima decisē factum narrat. Secunda ibi: Sanè factū aggrauat. Tertia cōcludit ibi: *ex ergo.* Quarta cōminatur ibi: *quoniam.* No. 1. q ante traditionē pallei nō confertur per aliquē actū plenitudo pontificalis officii, & nomen pontificale; & sic ante pallei traditionē quis non pōt appellari Archieps, & sic non consequit plenariū effectū & cōplemētū plenariæ ptātis, p qd apparet q à noīe arguatur effectus. Not. 2. q malefactum prælati, licitè ab eo palliatur & emendatur, ne in populi transeat exemplum pp scādalum. No. tertiò q vbi ex facto sequitur. aut cōfusio superioris, aut verecundia subiecti: potius superior dēt eligere verecundiā subiecti, cuius est culpa, quā cōfusionē suā, & sic qs suū honorē cessante culpa dēt præferre verecundiē & confusioni inferioris sibi subiecti. Op. q ante traditionē pallei p cōfirmationē recipit ptātē quo ad illa quæ sunt iurisdictionis. s. de elec c. trāmissam, & s. de transla. pla. c. 1. saluo q est in maioribus, sicut est conuocare concilium. d. c. 1. quo d sicut. §. præterea. Sol. fateor q recipit potentiā in prædictis: sed ptās in his, quæ sunt ordinis confertur à tpe traditionis pallei, vt d. c. qd sicut, 100. di. c. qm. &
1 s. ti. 1. inter corporalia.† Opp. secūdò, innuit hic licitū palliare qd malè fecit, & sic permittitur mentiri, 9 ff. de trib. l.
2 illud §. pe. 22. q. 2. c. act. primū. Sol. mentiri non licet, [a] si pro veritate certū petatur, sed bene licet fingere. [b] Nā Iesus finxit se longius ire. 1. q. 1. c. sicut. §. ex his, & bona simulatio approbatur, qd me. cau. c. 1. vñ nō licet palleare mentiendo dicendo q ptās fuit super hoc à sede Apostolica data: sed sm Host. inflabit sermonibus & excusationibus vtendo verbis duplicibus, dicendo q qui eū reprehendunt nō viderūt oīa sua priuilegia; de quibus verbis duplicibus in alia ma uide
2 in Spec. de aduo. §. iā nunc, in prin.† Glo. 1. colligit qd Archieps añ pallii traditionē nō vocabit Archieps. sed dicunt doc. q vocabit electus uel postulatus añ consecrationē: post consecrationem uocabitur Archieps; & uide gl. de relu. do. c. 1. Gl. 2. prosequitur gñalia allegans concordantias. In si. oppo. q non possit mihi consuli cū dāno alterius. 22. q. 2. c. primum 11. q. 3. c. si quis uerò. Io. And. remittit ad ibi not. de regu. iur. locupletari, lib. 6. dic quòd si quis facit aliquid principaliter, nt alteri noceat, hoc non est licitum: aliàs sic, dūmodo hoc iuridicè faciat, ad hoc. s. de elec. c. cùm eccl'ia.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, semper, denotat tempus, dictio, vbique, denotat locum.*

CAP. IIII.

AD honorem. Romanus pontifex semper & vbiq; vtitur palleo: alii tātùm in ecclesiis suis & certis tantùm diebus. Secunda ibi: *alij.* & causam diuersitatis reddit ibi: *quoniam.* Not. q Papa solus vtitur palleo in missarū solēnitatibus & vbiq; Et no. cām, quia palliū figurat plenitudinem pontificalis ptātis inquantū est assumptus vbiq;, & sic Papa est superior omnibus, ad hoc. s. tu. 1. c. licet.† No. secundò q dictio

a dictio, semp, a notat tps:ubiq;,locū ad hoc.ff.so. mat.l.1.Et no.q Archiepi pallio utunt solū i eccl'ia ppria et in ecclijs puinciæ suæ,& certis tporib' in anno. Et no.cūm diuersitatis: qa ñ hñt plenitudinē ptātis:sed sunt uocati in ptē soli citudinis. utē ergo curā oium hēt pp. Op. q palliū ēt signi ficat plenitudinē ptātis in inferiorib'.s.de ele.c. in genesi. Sol.dicūt Do.q in pp significat plenitudinē officij;& sic alt qd significat idē in uno: aliud in alio,de psum.c.illud,de sa cra unc.c.uno. Quæro scdo q sunt isti dies,qb' ɔferꝰ ptās in feriorib' in utēdo pallio? gl.ponēs formā traditionis pallii eos enumerat; q̃ uide,qa clara. Quare aūt dicaꝰ de corpore S. Petri sumptū,habes.s.de ele.c.significasti,ut dicit gl. q in tribus tpibus;Host.dicit q in quatuor. Et dicit Io.An.q ipse pl'ei credit;qa id xquiꝰ,& qa suꝰ palliat'.Io.An.dicit q in aliqb' pl' ɔcedit. recurrendū est ergo ad uerba priuilegii,de priu.c.porrò.Quæro qexigant ut dēt palliū?dic q exigit q fortiter & frequenter postulet. c.di.c.prisca,nisi aliud fiat de gfa,de postu.pla.c.bonæ,de ele.c.significasti. Quæro qñ dēt peti palliū?dic q intra tres mēses à die ɔsecratiōis; & si ñ fecerit,caret ɔmissa sibi dignitate,c.di.c.qm qdam;& fert hæc sñia p Papā;qa inferior hoc ñ posset.3.q.6.c.accusat'.hæc uera,nisi fuerit ipedit': qa tunc dareꝰ sibi annus,& plus.7.q.1.c.ɔstitutū.75.di.c.qm qdā. Quæro p quē? Dic q p se uel p nunciū sufficientē;& quatuor exigunt ut dicaꝰ sufficiēs.exigit.n.q in pcuratorio fiat mētio de quatuor uñib' Synodis,d qb'.15. di.c.sicut,C.de sum.tri.l.1.& ɔstitutionū decretaliū Romanorū pōtificū,de sum.tri.c.1.& 2. Secūdū q ppria manu mittētis sit scriptū. Tertiū q hēat mādatū hāc fidē iureiurādo firmādi.i.iurādi in aiam mittētis,q ita credit firmiter. Quartū q ptātē hēat petēdi palliū.c.di.c.qm. Quintū fortè q hēat mādatū iurādi in aiam mittētis fideli tatē & obedientiā Romanæ eccl'æ,de ele.c.significasti.63.di. c.tibi.de iure.c.ego. Sextū q fortiter petat,ut dcm.est.c.di. c.optatū. Septimū q itra tres mēses petat; q si scm ñ fuerit, deponaꝰ.c.di.c.qm; nisi forte nunt' transmissus infideliter egerit,uel nimiū ipedit' fuerit,ar.j.de pign.c.significāte:qa subueniendū est,ut ibi,de re iud.e. cū Bertoldus. Nūqd aūt oino elapsis trib' mēsib' patiaꝰ hāc pœnā?opi.sunt.Io.An.q sic.nec ob.q denꝰ quinq;.s.de trāsl.pl.c.2.qa maiꝰ piculum uertiꝰ in archiepali offō.Iō minꝰ tps dat,arg.42.di.c.quiescamus. Alii dicunt q nec Metropolitan' hāc pœnā patieꝰ,nisi elapsis quinq; mēsib',q lec.magis uꝰ amicari lre fm Hos.fm que,licet ēt iste rigor sit scriptus,ñ seruaꝰ; & pt dici q in de suetudinē abiit.4. di.c.in istis.§.leges.imò nec admittiꝰ fm ɔsuetudinē curię electꝰ petēs:sed dēt petere pcurator capti, uel unus canonic' noīe electi.si ergo nulla est electi petitio, ergo nulla mora,C.de anna.exce.l.fi.sufficit tñ mittere nūciū intra tres mēses;nec est necesse q petat,uel se rep̄sentet intra illos. Sunt.n.qdā tñ longinq,in qb' ñ posset nūti' ēt prima die ɔsecratiōis ɔstitut' intra illud tps ad sedē apl'icā uenire. Nūqd aūt si nuntiū miserit intra illud tps,& moriꝰ in uia,uel aꝰ infideliter agit,an sufficiat ad pœnā uitandā, q semel nuntiū intra tres mēses miserit? rñ. Imò ex quo ad Metropolitanū puenit impedimētū,q citò pt cōmodè, dēt uel intra tres menses a tpe notitiæ mittere;ad hoc.j.de ele. c si electio,li.6.& c.cupientes.§.ad hęc.& qd ibi no.j.e.ti.& in glo.c.hæ psonæ.& si interim impediaꝰ scd',mittere tenet tertiū & quartū;& sic i infinitū,ff.ad Ter.l.2.§.si mꝰ,& §.igiꝰ p totā legē.Gl.2.est clara ibi: *scenica*. Doc.declarant q̃ dicaꝰ scenica uestis. Dic ut ibi p eos. Opp.de c. memoria,ut lit, pe.Sol.Io. An. q ibi de consuetudine & priuilegio docebaꝰ obtentum,ut liceret uti extra prouinciam signo crucis.

SUMMARIUM.

1 *Priuilegium semper intelligitur, ne alteri præiudicet, uide hoc in pulchro casu* 3.

2 *Potestas uel quicunque alius officialis,an habeat potestatem in sub ditos,si sint extra prouinciam?*

CAP. V.

EX tuarum. Archieps ex a suā prouinciā pallio uti non pt,ēt si hoc hēt cō suetudo. h.d. In prima gīæ petitio petentis motiuū continens. In scd'a, petitionis limitata exauditio, motiuū re probās. Scd'a ibi: *licet*. No. Archiepm nō posse uti pallio uel insigniis pminentiā notātib' ex puincia suā. No. scdō q ɔsue tudo inducere ñ pt,ut Archieps ex puin ciā pallio utaꝰ nec gñali nec spāli. No. q priuilegio concedi pt, ut imminente necessitate ordinationis Archieps pallio utaꝰ ex puinciā;ñ cōpetit ergo hoc de iure;& qnq; pl' pt priuilegiū,q cōsuetudo. No. q consuetudo dr gñalis q seruaꝰ in puincia una,de quo s.de consue.c.cū dilectus,uer. dictus uero. No. q priuilegium de utēdo 1 pallio ex puincia intelligit,si is in cuius diœcesi uti uult,hoc concedat;& sic talia priuilegia intelligunꝰ absq; alteri' piudicio. Quæro an de iuꝰ cōi possit Archieps ex puinciā uti pallio? Quidā dicunt q de iure cōi pt cōcedente illo, in cui' diœcesi uti uult,ad hoc.j.c. pxi. & cōsuetudo tūc dr corruptelā, qñ uti uult inuito diœcesa no;& hoc dicit la. data aūt necessitate in casibus dicit q quo ad actū utendi pallii in alia prouincia hoc posse ēt ex dictos casus,dūmō hēat licētiā; & ad uerbū,iam dictis casibus,subaudiunt, maximè. & ad actū ordinādi & consecrandi ex puinciā, dicunt q stat pp̄riè,ut ñ possit nisi in sub sidiū ordinare subiectos ex puincia sua,uel lo concedente, nisi in casib' necessitatis. 2 sed Io.An.dicit hoc falsū ut j.dicet.† Inducunt qdā decreta, q si archieps ad aliā prouinciā,uel Archieps ad aliā diœcesim trāsit de illi' pmissu,pt iudicare iter clericos suos,si ad ipsū uenerit,qd qdā negāt ut Phil.hic dicēs q cū diœcesan' illos clericos ordinare uel iudicare ñ possit,uel illos Epos ɔsecra re;ergo de illis Iniam sibi dare ñ poterit;& sic pp̄riè stat uer bū, *indulgemus*,& impropriè quo ad usum pallii, de quo.j.c. pxi. Contrariū determinat Hos.qa si pñt de pmissu illi' p prios illi' subditos ordinare & iudicare.9.q.2.c.1.& 3.& c.si tnuitati,multò magis suos pprios.ibi.n. fit duplex gfa psonarū & loci;hic uerò loci tm,de quo de offi.leg.c.nouit.nec hic reqriꝰ licentia Papæ,dū tñ ñ utaꝰ pallio p iura pall. p q̃ patet falsum qd est dcm.s. pxi.inq tū dcm est,q de pmissu ñ possit; & de pmissu possit uti pallio:sed ñ pcedit dcm Host. qa subditi ex locū ñ sunt illi subiecti. uñ ñ pt ampliari ptās licentiā ñ hñtis in ip sos subiectos.sed sec' in subditis ppriis licentiatis qa pt prorogare supior ptātē in illos subiectos si poterit ergo in alios subditos nisi expsē ɔsentiat; de quo 3 in cle. quis,de so.cōp.& dixi de ost.de leg.c.p.& g.† Induc. ēt in ar.ad qonem pdicatorum & minorū, q licet sint priuilegiati super confessionibus audiendis: reqriꝰ tñ parochialis licentia,de quo p gl.j.de priv.& re.c. ois,& hodie de hoc in cle.dudū,de sepul: Quæro an diœcesanus in loco possit pmittere actū utendi pallio in ordinationibus clericorū. Quidā dicunt q ñ. Vñ à diœcesāno primò pmittitur actus ordinādi: illo pmisso à Papa conceditꝰ usus palii, iō inferior à pp non pt hunc usum concedere:uel dic secundò q pt hoc cōcedere inferior de licentia sui Archiepi,cui ēt piudicatur. Et si dicatur:qd operabiꝰ ergo priuilegium, si detur Inia à diœcesano? Dic q operabiꝰ ut illo pmittēte,ut possit absq; licētia Archiepi,qd aꝰs nō posset cōcedere,ēt si esset palliatus,

ZACHARIAS.

a Dictio, semper. Dic tu q dictio, semp, denotat cōtinuitatē tps.l.1. & ibi Bart. col. 5. in fin.uer.item in qstione,ff.so.mat. Ang.i aut.de hær. & Fal.i prin. in 3. col.uer.super tex. ibi, semper.

ANT. FRAN.

Quo ista dictio, semper,intelligaꝰ si proferatur in dispositione statutaria; uide p Bar.in l.si quis ita,de ɔd.& demon.& adde q uerificaꝰ ēt in his q hñt i se tpis interuallum fm Bal.in l.aduersus, in uer.ul.no.C.de usu.& intelligitur semper.i.horis & tporibus ɔgruentib'.Et iō si testis dicit q eccl'ia semper possedit decimas, intelligiꝰ tēporibus cōpetentib' & cōgruis,ut per Spe.in ti.de teste.§.postq, uersi. sed qd plures, & in ti.de resti.in in te.§.intra qd,uer. sed s pmissas. & uide q plenè hæc in l.1.§.nūtiatio, ubi p gl.& Ol. in uers. omnibus, ff. de no.ope.nun.

ZACHARIAS.

a Extra prouincias. Vide tu p so lutione huius opp. Cardi. in cle. i. in prin. de priuile. & Specu. in ti. de instru. edi. §. 6. uer. qd de his. Et ocru in locis exemptis a suæ diœcesis celebrans possit uti pallio, per eundē Card. ubi ī. q. 7.

nisi esset except⁹, cū sit signū plationis. s. c. pxi. fm Inn. dicit Io. An. q et cū licentia Archiepi n posset hoc ɔcedere absq; licēa Papæ. uñ meli⁹ intelligas in hoc casu qtū ad usum pallii ad Metropolitanū recurrēdū, fm Hos. & expone is: ad quē ecclia ptinet iure Metropolitico, uel ars, quo ad usum pallii; & facit de tēp. or. c. null⁹. li. 6. Quæro q exigāt ut in alia ,puincia posit uti pallio; Dic q̄ tria. s. priuilegiū, pmissio ei⁹, ad quē; & q altera d his causis sub sit; altera deficiēte n utet pallio. Quæro an Archiep̄s hodie h⁹ loci posit uti hoc pallio? Dic īspiciēda uerba priuilegii: qa si apparet fuisse re ale extendet ad successores, nisi appeat reuocatū; si psonale, plañū est; ī dubio uerborū remittit ad Papā, de off. or. c. 3. §. si uerò, li. 6. si uerba n sunt dubia, recurrēdū est ad decre. qm Abbas, de off. dele. & uide qd no. de reg. iu. priuilegiū li. 6: Ad gl. opp. q n solū ī ecclia, sd et in tota ,puincia utat pallio, ut s. c. pxi. Sol. dic ecclesiā. i. totā ,puinciā. Opp. q ex ,puinciā a uti posit pallio. 36. di. c. q ecclesiasticis. §. ecce. Sol. rōnali pt & infula, ut ibi, & 21. di. c. cleros, sed n pallio. j. e. c. cū sis. Dicūt Do. q rōnale est ornamentū pontificale uel sacerdotale, pānus, quadrangularis ad latitudinē palmi, & habēs 12. lapides fixos, & hæc uerba inscripta, Manifestatio ē ueritatis, de quo Exo. 28. per totū. In margine aūt cuiusdā decr. sic erat scriptū. rōnale est quoddā ornamētū rotundū in pectore, ubi scriptū erat, Manifestatio ueritatis, fm Hos. Infulā hic accipit ,p mitra; & est cā quare his utat: qa in aliis n designat plenitudo officii, sicut in pallio, remittūt j. e. c. cū sis. Opp. q utatur insigniis ex ,puinciā, ff. de off. ,pcon. l. 1. Sol. istud ɔtingit rōne mittētis, mittit. n. ā principe; vñ uoluntariā iurisdōnem hēt & exercet, et ante, q̄ pueniat ad ,puinciā sibi decretā, ff. de off. ,pcon. l. 1. sic legatus Papę, de off. leg. c. excōicatis, fm Gos. hic, & in summa huius ti. in fi. dicit Hos. q in eo, & in ffib⁹ nulli fit piudiciū, hic secus: qa hoc signum dat q locus, in quo talia portātur insignia, iurisdōni subiaceat insigniti, ut in hoc tex. no. Aliæ gl. sūt claræ.

CAP. VI.

Cum sis. In qualibet ecclia suæ ,puinciæ pt Archieps uti pallio. h. d. Interpta bant forte aliq p ecclias ,puinciæ intelligi cathedrales, qd remouet hęc decr. dicens q in qualibet ecclia ,puinciæ pmissis dieb⁹ Archieps celebrās pt uti pallio. No. Archiepm posse uti pallio in qualibet ecclia suæ ,puinciæ. No. q Archieps pt uti pallio in actu celebrationis, ,dmū dieb⁹ solēnib⁹. Et no. qd significat palliū. Op. q n utaī ubiq; pallio Archieps, ut patet. s. c. 1. qa n ex prouinciā. Sol. restringe hāc uniuersalē ad ecclias suæ ,puinciæ: uł intellige qn hēt priuilegiū d ɔsensu illi⁹, in cuius diœcesi vult uti pallio, fm glo. & sic hoc gnale, ubiq; ad ,puinciā, ad ecclā, ad missarū solēnia, & ad certos dies; & sic vr q si sub pauiglione uel aliqua priuata do mo ex ecclā fm c. de ɔse. di. 1. ɔcedimus. quis Archieps itra suā ,puinciā celebret, n poterit uti pallio. Inqtū gl. dicit q ex priuilegio pt ubiq; inuitat⁹, Io. & Vin. si est in uitat⁹ n exigit priuilegiū, & sic dicūt q uerbū, indulgem⁹. s. c. pxi. ponit ,pprię & impropriè; & sic de iure cōi Archieps īuitat⁹ vtit pallio ī missa ex ,puinciā, ut hic, dūmō diœcesan⁹ hoc ɔtiat: ,pprię aūt ponit quoad ord. uł ɔsecrationes faciēdas d subditis ī aliena ,puicia: sd ābo d. sūt falsa fm Io. An.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus an & quando possit extra suam diœcesim celebrare.*

CAP. VII.

Via nos. Sine palleo & sandaliis pōt Eps celebrare. h. d. No. Archiepm posse sine palleo celebrare indistinctè ex prouinciā suā, cū palleo āt nō; & idē qd intra ,puinciā suā pōt celebrare cū palleo. Nota. q cū palleo et in sua ,puincia celebrare nō pt, nisi certis diebus; & q nō pt ,p defunctis celebrare cū palleo. Quero qd sint sandalia: dic q de hoc hr 93. di. c. nōnulli. §. cāpagis. Pe. dicit sādalia sunt calciamēta purpurea vel depicta, qbus vtunt epi. 1 Op. cū glo. q nō licet celebrare in aliena diocesi 6. q. 3. c. scriptū, cū si. Intellige q fuit inuitatus: & hoc qn publicè celebrat: priuatim āt liceret et sine licētia, de cle. pereg. tuæ. Hos. dicit q si vult celebrare publicè aīo ordināli, vel epalia exercēdi, hoc nō pt absq; licentia: aliās dicit q pt: pōt etiā publicè celebrare. Inno. dicit q de licētia diœcesani vel etiā parochialis sacerdotis celebrare poterūt, dūmodo sine pōtificalibus celebret, qa illis non pñt vti, nisi sup hoc sint priuilegiati. j. eit. 1. c. ad supplicationē. Host. dicit q in pōtificalibus & sine licētia poterūt celebrare, sicut obseruat gnalis cōsuetudo, & etiam pdicare, nisi spāliter ,phibeanī: de quo de hære. c. excōicamus, & ī cle. de priui. c. 2. ī gl. pōtificalibus. Indulgētias verò qa iurisdictionis sunt, nō pñt nisi subditis dare, de pœ. & re. c. 4. 9. q. 2. c. 1. puto hæc vera sine palleo: cū palleo nō pt absq; priuilegio, vel licētia epi, uel Archiepi. Quero qualiter sit soluta quæstio qō dicit glo. q nō pt cū pallio celebrare, nisi hoc habeat priuilegiū. Inn. dicit q soluit qō sic q a cū nō posit vti paleo nisi in solēnibus: n poterit qn celebrat ,p defunctis, cūm nō sit solennitas. dicit Host. q de solēnitatib. nō pmisit, sed diebus, tenet ergo qd glo. & fatet q consuetudo non habet hūc casum in priuilegiis exprimi, inquantū alleg. c. si de terra, melius allegaret c. ibi sequens, quod incipit, porrò.

De renuntiatione. Rubrica.

a Quia ea q postulatione, & electione acquirunt & trāslatiōe, sæpe renūtiatione pdūntur, ideo &c. De oatteria rubr. 7. q. 1. & 2. 17. q. 2. & 31. q. 2. repetitur io 6. & in cle. Ad materiā faciunt, de rescrip. c. ad audientiā, el 2. quod metus cau. c. Abbas, cū duobus c. seq. de fer. c. si de app. c. qa nos, de uoto c. per tuas, de simo. c. ex infinuatione. Itē impetrari pt 5 possessorē bñficii, q ei renūciauerat, de resc. c. 2. Itē plat⁹ infirm⁹ et incurabiliter renūtiare nō cogit. de cle. ægro. c. ex parte.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, ex, ponitur priuatiue.*

CAP. I.

Literas. Propter senectutē nō daī lnia cedendi epo, si sit necessari⁹ uel utilis ecclesiæ suę. In prima decisa supplicatiō. In scd a ibi: *si tuā*, ⁊ psi⁹ repulsio. In tertia ibi: *Monemus* cōclusio. No. primò duas cās legitimas cedēdi; defect⁹ sniæ & senectutis. hæc tñ ultima n e sufficiēs sp, & spāliter qn alias e utilis & necessarius ecclię, & adest piculū in mutatiōe psone. No. 2. q tēpore discriminis ois mutatio est piculosā. Not. 3. q incognito non est committedum regimē ecclesiæ, & sic salua conscientia non eligitur uel promouet incognita persona, concor. de post. præl. c. bonæ, ad h. Not. quartò q ad maceratione m corporis sequit spiritus sublimatio; & sic econtra, sanitas & robur corporis animæ est contrarius; & ad depressionē unius de cōtrariis alterius sequit sublimatio. No. quin 2

tò

SER. SAPIA.

a Incōstantię. De inconstantia uide latè per Ang. Areti. in §. his igitur generaliter, insti. de insti. & iu. Di. in reg. mutare, de reg. iur. in 6.

SEB. SAPIA.

b Quasi possessio beneficii. Vid Moder. in l. s. in prin. ubi Alex. ff. de acquir. pos. uide etiā Bal. in l. 1. C. de re. pmu. ubi ponit de uerbali inuestitura, & p Ang. in l. qdā. de rei uendi. & p Abb. in c. authoritate, col. fi. de insti.

ZACHARIAS.

c Ad ius nouiter creare. Adde q iuramentū super dispositione interpositū restringit, nisi noua cā superueniat, ut hic. & p hūc tex. dicit hic d. Ant. & alij q licentiatus qui iurauit ex forma statuti, nō debet accipe doctoratus insignia alibi, si pp superueniētē pestē ibi doctorat' insignia nō acceperet excusabitur a piurio, p quo facit qd fin. dicit Sal. i l. fi. C. de pac. ubi q si filia fratribus uiuētibus iurauit patri, q erit dote cōtenta nec ei succedet, iuxta no. in c. quamuis, in 6. de pactis, q si postmodum dicti fratres moriantur, q nō obstante tali iuramēto poterit succedere: qa iste nouus casus intelligitur exceptus, ar. l. iubemus, C. ad uelle ia. refert Ro. in l. pactū qd dotali, C. de coll'. & in l. qui superstitis, ff. de acqui. hae. & iste in ca ex tenore j. de sol. cōpe. & Ro. cōsi. 23. inci. ppositae. ubi si iuro de caetero bona emphytheotica nō petere, noua causa superueniente (ut quia p superiorem sui de emphytheosi renouatus) petere poterō, al. casum singu. hic. & in l. patronus, ff. de bo. li.

tō cōtra importunitatē. Vltimò no. lrām
a allegandā in fi. cōtra uitiū incōstātiae [a] &
† pusillanimitatis. † Et not. de dictione, e,
q stat priuatiuè aliqn. Not. sextò q caeteris paribus magis crescit deuotio in sene,
q̄ in iuuene. Opp. q senectus sit cā legitima dādi lniam, cedēdi j. e. c. nisi §. alia nerò. Sol. dicit gl. q senectus q̄ reddit quem
penitus inhabilē ad regimē episcopale,
dat cām cedēdi: nō aūt quelibet alia non
reddēs penitus inhabilē, ut hic. Op. scdò
q insufficiētia sit legitima cā cedēdi j. d
elect. c. cōgregato. Sol. defectus sciētiae ē
legitima cā cedēdi nō omni tpe, & maxime tpe belli & periculoso, ut hic erat.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio sine iuramentum respiciēs aliq̄ rē, intelligitur secundū terminos, in qbus tūc huiusmodi res reperitur 8. 9. 10. 11. 12.*

2 *Collatio beneficiorū in ecclesia collegiata spectat ad collegium ipsius ecclesiae.*

3 *Inuestitura beneficij transfert quasi possessionem ipsius.*

4 *Pacificè possidere non dicitur quis beneficiū, in quo patitur controuersia iudicialē.*

Interdictum, uti possidetis, competit pro cōtrouersia iudiciali.

5 *Spoliatus pōt intentare possessoriū recuperādae, licet renūtiauerit. secus petitoriū.*

6 *Iuramentū etiā temerarium est obligatoriū*

7 *Iuramentum, transactio, & rescriptum, non extenduntur ad incogitata, & ad postea superuenientia 9.*

10 *Prouisio de non offendendo non extenditur ad futuras inimicitias.*

11 *Renunciatio iuriū, an extēdatur ad futura?*

CAP. II.

CVm inter. P. Hēt duos
itellectus,
& utrunq; cōprehendā. h. d. Re
nūtiatio & abiuratio beneficii
refertur tm̄ ad ius pn̄s, uel de pterito cō-
petēs renuntianti, iō exceptione renūtia
tionis aut iuramenti nō repellit agens ex
iure post renūtiationē aut iuramentū q̄-
sitū. h. d. Pria ps narrat fcm̄. Scd'a dat iu
dicē ibi: *Ideoque*. Adapta casum, q ius fuit
nouiter q̄sitū uel authoritate Papę, uel au
thoritate maioris partis capl'i. No. q ius
canoniae & ad illud accidētia spiritualia
sunt, ut stallus, & locus capl'i, put sonant
in iure spiritualia sunt. Et not. quòd stallus & locus chori censet de particibus iuris bñficii, & sic arguūt quandā possessionē bñficii, eo q illa possessa pbant, qd'
no. p articulantibus, adhoc de ele. c. Cu-
† mana eccl'ia. † No. q iuramētū & renūtia
tio in dubio restringunt ad ius fm tps re
nuntiationis subsistens. Ideo nō excludūt
quē a petitione respectu iuris post renūtiationē & iuramentū creati, & iō renuntiās & iurās nō repetere bñficiū nō excludit, si postea acceptet & petat illud praetextu receptionis nouae post iurm authoritate capl'i, aut authoritate Papae factę. Et
no. q hoc dictū ē uerū, ēt si in renūtiatio
ne uel iuro submittit aliqua dictio tēpus

futurū respiciēs, ut de nō repetēdo ulterius, qa intelligit de nō repetēdo ulteri'
ex cā de pn̄ti subsistēte qd no. si uis te ampliari uide Bart. in l. q Romae. §. duo fres
2 ff. d uer. ob. † No. 4. ar. p opi. q potestas cōferēdi particularia bñficia in eccl'ia colle
3 giata spectat ad collegiū eccl'ię. † No. 5.
hic tex. aptū q ex inuestitura bñficii trāsferē quasi possessio bñficii. [b] mandat. n. q
b receptū faciat gaudere quasi possessione
bñficii, & sic cōcludit q quasi possessionē
hēt, uide de cōsue. c. 2. & no. Cōpo. de ele.
4 c. trāsmissam. † No. 6. iuncto principio, q
illud bñficiū nō dr qs pacifice possidere,
in quo hēt cōtrouersiā iudicialē. Et ē ar.
q p cōtrouersia iudiciali dēt interdictū,
uti possidetis, de quo dicā de resti. spo. c.
5 audita. † Op. prima gl. q repellat hic repetēs bñficiū, obstāte exceptione iuramēti, de resti. spo. c. solicitè, & c. accepta, de
iureiu. c. si uerò. Prima sol. fm Doc. q hic
renūtiat spoliatus, iō renūtiatio sibi non
obuiat, de resti. spo. c. solicitè. Cōriū pcedit qn̄ nō spoliatus nō placet hoc Do. qa
tenet iurm pstitū a spoliato, dūt sponte
iuret, fm Inn. Et c. solicitè, loqtur quo ad
possessoriū: qa renūtiatio a spoliato non
excludit possessoriū recuperādae: sed bñ
exclud'ret petitoriū. Sol. soluūt iterū Do.
q hic iurauit corā nō suo iudice, ar. j. eo.
6 c. admonet. hoc nō placet Inn. † qa & sibi
iurm pîudicat. 6. q. 3. c. deniq;, q̄q̄ sit temerariū. dūmō spōte iuret, iurm est obligatoriū, donec absoluat, de iureiur. c. cū
qdā, de elec. c. uenerabilē. Glo. tāgit tertiā solutionē, & haec uera, q iurm excludit repetētē bñficiū; quatenus petit ex iure antiqno, uel subsistēte fm tps renūtiationis: qa ad cām illā restringit: sed si
petat ex cā nouiter supueniēte, nō repellit. Et sic subdiuidit in duos. unus q hic
agebat ex iuro q̄sito authoritate capl'i. secūdus q ageret ex iure collato authoritate Papae, qlibet est bonus, & terti' q pro
utraq; ueniret exceptio q̄ iurm, qn̄ ex ui
ueteris iuris recipet hic aūt recipiebat ex
ui noui iuris, uidelicet ex ui receptionis
factae a maiori pte capl'i, q̄ habuit ptātē
ius nouiter creādi j. qd met. cau. c. ad au-
7 diētiā. † Adhoc qa iurm n extēdit ad nō
cogitata, & q̄ tūc inesse nō erāt. de iureiu.
c. clericus. dat simile in rescripto, q non
extēdit ad creata post, de rescr. c. n. sicut
ēt trāsactio nō extēdit ad incogitata, C.
de trāsac. l. si de certa, adhoc qd dicimus
de exc. rei iud. ut nō excludat nouā cām,
ff. de instito. l. habebat. j. de exce. c. aduer
8 sario, ff. de exc. rei iud. l. & an eadē. † Dato
ēt q iurasset n repetere ex iure futuro a
caplo, illud iurm pstitū caplo ad utilitatē priuatā capl'i intelligit, nisi caplm illud remittat & cōsentiat, & illud remitte
9 re pōt, de spō. c. pterea de iureiu. c. 1. † Secūdus intell's, q hic agebat ex iure nouo
creato authoritate Papę, & tūc cōriū duplr soluit. Primò q hoc iurm nō refertur
c ad ius nouiter creatū [c] authoritate Papae.
Hoc nō dicit Inn. de iu. fut. sed simplr lo

Quod tū limitabis, nisi talis renūciasset iuri cōpetenti & cōpetituro, ut per Balleg. Ro. cōs. supra alleg. 22.

ANT. FRAN.

Circa istū passum an renunciatio iuris sui etiam iurata se extēdat ad ius futurū, dicas q nō regul'r. & iō dicebat. Inno. in c. cū uenisset, de testi. q renūtiatio iuris in cā principali non extendit ad cām appellationis, ēt si sit simpl'r facta, nisi expsse hoc sit actū. qd etiā uoluit Bal. in l. s. C. de fi. inst. & Bart. in aut. at q semel, in 4. col. in uer. quo utrū denūtiatio, C. de pbat. & hr per Spe. in tit. de renū. & cōclu. in uer. hoc autem scias. & iō dicebat Bar. in l. mr decedēs, ff. de inoffic. test. q renūtiatio non extēditur ad ignorata, nisi expresse dicatur, q et ad icognita debeat extendi. qd ēt uoluit Ang. in l. qui iure militari, ff. de test. mili. & in l. sicut certi, C. e. tit. & per Alexā. in l. q Romae. i §. duo fratres, in 13. char. de uerb. ob. imo renunciatio de futuro nisi aliud dicat, intelligit de iure de futuro cōpetēte, tū ex cā de praeterito, secūdu Bart. in l. post emancipationē, in §. illud, ff. de lib. le. & idē Bar. post glo. l. qd Seruus, in 2. col. ff. de condict. ob cau. & i l. Aurelio, in §. Caius in 8. col. ff. de lib. le. & in l. emptor in §. Lucius ff. de pact. & in l. q cum tutoribus, in uer. ex hoc dico, ff. d trāsac. in l. si uxor, in §. diu°. ff. de adul. quod etiā uoluit Bald. in l. postq̄ liti, in 3. col. in 1. q. C. de pac. & in l. pactum, in 13. q. C. de collat. & q renunciatio iuriu

non extendat ad nō cogitata, uide etiam per Paulū de Castro in consi. 72. incip. Viso puncto suprà scripto, in penul. col. & ad materiā uide etiam per Bart. in l. 1. circa princ. ff. de curato. bo. dā. & Alex. in l. sed & si quis, in §. quæsitum, ff. si quis can. & tene mēti unum quod dixit Bar. in d. l. quod Seruius, ad fi. ff. de condit. ob cau. ubi etiā p Alexan. plenè. ubi dixit q̃ renuntiatio iuris, quod qs habet uel habere posset in tali re, intelligitur reb⁹ sic stantibus, & de cā de p̄senti, nec extendit ad ius futurū. & uide etiā p Alex. in consi. 39. in 4. parte consiliorum. ubi ēt ponit q̃ nunq̃ intelligitur renūtiatū iuri de futuro, et si renuntietur iuri reciproco, nisi de tali iure de futuro fiat expressa mentio.

ZACHARIAS.

a Ex noua causa. Vide de hoc Ang. in l. diuus, ff. de petit. hære. Anto. de Petrucia in rep. l. 1. in 4. effectu, uer. quartò adduco, ff. de iureiur. Inn. in c. 1. qui ma. accus. pos. ubi si maritus p̄misit se semper moraturū cū uxore, intelligitur nisi nouus casus superueniat.

q̃tur de iure p̄stito s̄m q̃ no. j. e. tñ dictū ipsius pōt sic saluari, cū ɔ̄riū ipsi⁹ tenuerit hic Hos. quē seq̄t Io. An. Et hec sunt uera, q̄n iurm nō respicit ius futurū. aliàs si iurasset nō repetere ēt ex iure nouo excluderet repetēs. nec mādatū pp excusaret, si ñ eēt facta mētio d̄ iure: uel dato q̃ eēt facta mētio de iure, nisi subesset cā dispēsandi, hic ñ eēt tutus aduersus iurm: qa iurm nō pōt tutè a pp ēt remitti cā nō subsistēte. hæc uerba directè sonāt in ɔ̄riū ei⁹, qđ no. tex. nec Inn. de mā b̄nficiali facit hic mētionē, q̄q̄ Do. in mā b̄nficiali hoc dn̄t: tñ uellē doceri de rōe diuersitatis quo ad purificādū cōsciētiā, in mā alia, quā b̄nficiali, de iureiur. c. ueniētes, qđ not. adhoc qđ no. de uoto c. nō ē. secus si cā subesset, qa tut⁹ esset 7. q. 1. scias 1. q. 7. c. reqritis §. nisi rigor, & c. necessitatis & c. seq. In foro tñ ɔtētioso in dubio cā p̄sumeret. ar. j. eo. c. i p̄ntia, & j. de re iud. c. sicut de quo 85. di. c. Florētinū 15. q. 6. c. authoritatē 22. q. 4. c. si aliqd, de uoto c. ñ ē, & uid de iurem. c. quātò, & s̄m hūc intellm gl. pōt intelligi decr. q̃ plures fuerūt lræ. s. tria paria literarū. Primis renūtiauit in manib. capl̄i, q̃ illusit ei. Scđo impetrauit scđas q̃ ñ ob stāte renūtiatiōe deberēt sibi b̄nficiū assignare: qđ p maiorē partē capl̄i fuit factū, cui minor ps se opponebat rōne abiurationis. iō impetrauit has tertias lr̄as s̄m Gos. uel s̄m Host. īpetrauit lr̄as, & subiecerat se ī manib. capl̄i renūtiādo & ab urādo lr̄as, maior ps capl̄i eū recepit & minor ɔ̄dixit Prima lec. p̄seq̄t primū intelle

10 ctū. glo. scđa s̄m. † Ex his determinat̄ q̄ō. Aliqs fecit pacē alicui, & p̄misit nō offēdre, q̃ id referat̄ ad cām offēdēdi de p̄nti, uel p̄terito, ñ si inimicitia surgit ex noua cā, a uide Bar. ff. de pœ. l. aut facta §. cā. † In

11 fert scđò qđ si aliqs renūtiauit oī iuri, qđ hēt, uł hr̄e pōt, uel sp̄at, an hæc renūtiatio referat̄ ad ius futurū tñ, facit qđ ñ, nisi cā uel sp̄ēs causæ subsit ex cā de p̄nti, facit qđ dixit Bar. in l. q Romæ. §. duo fr̄es, ff. de uer. ob. ad hoc gl. ff. de ɔd. ob cām, l. qđ Serui⁹, & l. 2. ff. de sta. lib. adhoc C. de do.

12 l. sp̄ē. † Facit hoc ad q̄ōnē. Iurauit scholaris lr̄atus nō recipe cōuētū alibi, quā ī loco ubi ē examinatus, q̃ si d̄ nouo faciat se examinari ī alio studio, & p̄textu nouæ licētiæ recipiat doctoratū, q̃ p hoc nō fit p iurus: qa assumit doctoratū ex noua cā, qđ b̄n not. Sed obuiat tex. q̃ u̇r uelle adhoc ut possit hic repetere q̃ duo ɔcurrāt, q̃ receptus fuit authoritate papæ, & maioris & sanioris partis capl̄i: qa sufficere u̇r alterū cū ex quolibet cōpetat ius agēdi & ereet̄ de nouo. Sol. Dic q̃ se astrinxit ad utrūq; p̄bādū, uel forma scđi rescripti habebat ut reciperet̄ si ad id accesserit cōsen sus capl̄i, ut de rescriptis, c. si p te, lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Renuntians rei, seu tacitè uel exp̄ressè illam, amplius repetere non potest.*

2 *Infirmitas non facit aliquem actum nullum dummō non excludat mētē actum faciētis.*

3 *Vouere an quis p̄sumatur per petitionē habitus monachalis?*

4 *Priuatus & restitutus non recuperat prima iura, & restitutio non*
5 *retrotrahitur.*

6 *Religiosus qui transiuit ad aliud monasterium, an aliquid retineat de primo?*

7 *Monachus unius monasterij p̄motus Abbas ad aliud monasteriū, si postea renuntiauit, an possit repetere locum in primo monasterio?*

8 *Clericus depositus per Episcopum ab ecclesia patronata, an possit restitui inuito patrono.*

CAP. III.

1 EX transmissa. †Qui renūtiat b̄nficio suo tacitè uel exp̄sse, illud repetere nō pōt h. d. Prima pars ponit partis querelā. Scđa p̄uidet, ibi: *Verum quoniam*. Qui ad sui petitionē lr̄atus trāsiuit ad aliā eccl̄iam, p̄dit ius qđ habebat in prima. No. primò q̃ ex qualitate p̄sonæ inhereti aliq̄ñ p

2 sona certificat, ut Petrus rubeus. †No. scđò q̃ corporis infirmitas nō impedit actū p̄fessiōis, & sic ualet p̄fessio facta in infirmitate, & oīs actus a mēte regulat̄, dummō infirmitas

3 nō excludat mentē suā, de success. ab intest. c. si. †No. tertiò q̃ p petitionē habitus monachalis qs tacitè u̇r uouere. Et no. q̃ post uotū simplex solo ingressu & mora aliqua monasterii qs nō u̇r p̄fiteri, nisi aliud intercedat. Quartò no. q̃ p repetitionē collatorū ecclīæ seculari qs u̇r renūtiare b̄nficio seculari, cui bona cōtulit. Et sic no. q̃ sicut bona possunt accedere p̄sonæ in ingressu monasterii, q̄ possunt postea repeti ex regressu, ita possunt bona accedere p̄sonæ in ingressu ecclīę secularis, q̄ postea r̄peti possunt, dū ab eccl̄ia recedit̄. Et sic no. q̃ bona q̄ clericus ecclīæ cōtulit t p̄e, quo in eccl̄ia fuit b̄nficiatus qs pōt repetere eo ecclīam egrediente. quod uo. qa de facili nō inuenies istū casum, uide qđ not. de elec. cōiu. qđ a te. No. quinto qđ latissimè dr̄ m̄rimoniū inter b̄nficiatū & ecclīā, in qua b̄nficiatus ē, uñ u̇r ab ea dissolui eò, q̃ illi renūtiat. No. sextò argumentū, q̃ ad p̄latū & capitulū spectat receptio & collatio b̄nficiorū inferiorū. uid de elec. c. Cumana eccl̄ia. No. septimò q̃ uerba hortātia nō necessi-

4 tāt, †Et no. qđ priuatus & postea nouiter receptus nō recuperat prima iura, nec receptio trahit̄ retro, ut reintegret̄ ad ius pristinū. Op. qđ ingressus post uotū inducat p̄fessionē, & sic hic nō poterit retrocedere, uñ obstat j. de regula. c. cōsulti. Sol. dic qđ p̄fessio ideò nō est: qa nō p̄cessit uotū, sed solū p̄positū de ingrediēdo: qa nō emisit uotū q̄q̄ emittere p̄posuerit, sic dicit gl. uel s̄m do. expone uotū. i. desideriū u̇r p̄positū. nā dicit Host. in cle. uel no. c. insinuāte, & c. rursus, qđ post uotū susceptio ēt habitus nouitiorū inducit p̄fes-

5 sionē, qđ mihi durum u̇r. † Scđo oppo. q̃ sit p̄fessus susceptione habitus, & sic nō possit repetere primā ecclesiam ēt alia rōne. Vnde ob j. de regula c. super eo. Sol. dicit gl. quod hoc p̄cedit q̄ñ suscipit habitū p̄batiōis: cōtrariū pōt p̄cedere, q̄ñ suscipit habitū p̄fessionis, qa solus habitus non facit monachū, de regu. c. porrectū, hoc intellige s̄m distinctionē c. 1. de reg. lib. 6. & cle. 1. eo. ti. Sed tunc obuiat, qa uel dices hunc p̄fessum, & alia rōne, q̄ hic expressa, non pōt repetere b̄nficiū, nec ēt uolētes ipsum recipere possunt, uel dices ip̄m nō p̄fessum, & poterit recipere beneficiū, ex quo non est p̄fessus, sed tñ p̄bauit, regula in c. b̄nficiū, li. 6. Sol. cōtrariū loquitur q̄ñ nullus alius actus intercessit, ex quo surgit uoluntas renūtiandi, quo casu nō p̄fessus rediēs repetit primū beneficiū. hic q̄ñ alius actus intercessit, ex quo surgit tacita renuntiatio. s. bonorū repetitio: qđ no. qa limitat illud c. sit ergo cautus p̄bans regulā, ne aliqđ signū ostendat, ex quo tacitè renūtiet b̄nficio suo. Opp. si hæc eccl̄ia habebat Abbatē, nō poterat qs in illa hr̄e beneficiū, p quo posset agere petitorio uel possessorio: qa monachus propriū habere nō potest, & cōtrariū hic ostendit̄. Sol. dicit glo. quod ecclesia erat secularis, & est Abbas nomē dignitatis. Dn̄t doc. quod in re-

in regno uocanẽ Abbates clerici seculares & ꝑsbyteri; sic &
Cathalani,& Hispani. Opp.ꝙ hæc bona nõ debuerint resti-
tui;quia semel Deo dedicata &c. 12. q.2. c. nulli. 17.q.4.c.
sunt q opes. Dicit glo.ꝙ recuperat iure poli,idest ex quadã
æquitate,nõ iure fori,idest de iuris rigore. Vel secundo de
facto fit hæc repetitio potius quã de iure. Vel tertio ipsa cõ
tulit sub conditione,si ibi perpetuò remaneret. Vel quartò
ſm Doc.fuerũt collata cã mortis;vñ potuit pœnitere, ff.de
do.cau.mor.l.mortis cã.Io.An.Tu dic ꝙ illa cõtulit acces-
6 soriè ad ꝑsonã,qđ declara,ut ĩ d.c.qđ à te. † Faciũt ꝑdicta
ad q̃stionẽ illius q trãsiuit de una religione ad strictiorẽ,
a an uocãd⁹ sit ad electionẽ primi monasterii [a] uacãtis intra b
tẽp⁹ ꝓbationis? vř ꝙ non,si cũ licentia transiuit: aliàs se-
cus si sine licentia,cũ omnino intra annũ possit reuerti,de
regu.c.statuimus.uide quod no.de regu.c. beneficiũ, lib.6.
Aduerte.qa quæstio in.c.bñficiũ,loquiẽ de clerico seculari
7 transeunte ad religionẽ,& sic non cadit cũ ista. † Facit hæc
decre.ad quæstionẽ. An monachus ꝓmotus ad Abbatiã al
terius monasterii,si posteà renũtiat an possit repetere locũ
primi monasterii,de quo ꝑ Fede.in opere suo:& ibi etiã ha
beẽ an teneaẽ facere professionẽ in scđo monasterio,& ibi
determinat ꝙ nõ: & ibi etiã no. an dẽat obtinere primũ lo
8 cũ post Abbatẽ,uel quẽ. † Vltima pars facit ad quęstionẽ đ
deposito, an possit eum Eṕs resti tuere inuito patrono;qa
vř ꝙ nõ,cũ hæc habeaẽ ꝓ receptione noua, & uide ꝙ not.đ
rescri.c.quamuis, li.6.in gl.pe.& differentiam inter remo-
tum ab ordine & relegatum, uide in Specu.de accu.§.2.su-
per uer.priuata,in addi.Specu.

Istud.c.est summatum supra in lectura domi. Abbatis.

CAP. IIII.

ADmonet. Beneficiatus absq; licentia ꝑlati suo bñficio renũtiare nõ ṗt. h.d.
Primò ponit ꝓhibitionẽ. Secũdò ipsius trãsgres-
sionẽ puniri ꝑcipit, ibi: *quod si quis*. No.đ iure cõ
muni ꝙ ius instituendi & cõferẽdi bñficia spectat ad Eṕm,
uide de elec.c.cũ eccl. Secundò nota,ꝙ absq; authoritate il
lius,ad quẽ spectat collatio qs non pọt beneficiũ recipere.
Tertio no.bñficiatos absq; authoritate Eṕi ñ posse bñficia
dimitteẽ uel illis renũtiare. No.ꝙ cõsiliũ aliqñ poniẽ ꝓ cõ
sensu,uel authoritate. Opp.ꝙ nõ sufficiat peteẽ cõsiliũ in re
nũtiatione beneficii,imò exigiẽ cõsensus, ut patet.ĩ.e.c.qđ
in dubiis. Sol.expone hic cõsiliũ ꝓ cõsensu, nisi uellet reli-
gionẽ intraẽ;& tũc sufficit peteẽ licẽtiã,licet ñ obtineat.ĩ.
de reg.c.licet,ſm Host.qđ no.qa ampliaẽ dec.c.licet, ut si-
cut delatiori adstrictiorẽ pọt trãsire licẽtia petita;ita pos
sit ad religionẽ de eccľa seculari lĩcia petita. Quæriẽ quę sit
hæc ultio? Dic q uel excõicaẽ,uel alia arbitrali pęna,ex quo
nõ exprimitur a iure,de offi.deleg.c.de causis. Quæro qđ in
hospitalib⁹,an possit qs administrationẽ ingredi absq; au-
thoritate Eṕi, uel illã dimittere: dicit Io.An.hic ꝙ nõ: qa
& illa sunt sub dispositione Eṕi,ut de reli.do.c. de xenodo-
chiis,ẽt si ꝑ laicos administreẽ. 17.q.2.c.quidã; de quo ho-
die in cle.qa cõtingit,de relig.do. Qualis ergo exigiẽ cõsẽ
sus ut clericus possit dimittere ecclesiã? dic ꝙ si trãsiuit ad
ecclesiã eiusdẽ diœcesis,pọt trãsire de tacito cõsensu Eṕi: si
ex̃ diœce.exigiẽ expssus cõsensus Eṕi,ut no.Io.And.7. q.1.
c.placuit.21.q.1.c.1.ſm Vin.& Tan.hic. de quo aliqd sup
gl.2. Vltimò dicit Io.An. ꝙ dispositio istius decre.vř posse
defraudari ꝑ dec.bñficiũ,de reg.lib.6.uolẽs renũtiare bñfi-
cio inuito Eṕo ingredieẽ religionẽ ꝓbationis cã, cũ prote
statione.ĩ.c.ꝓxi. & de ipsius cõsensu poterit concedi, quo
cõcesso religionẽ exibit.sed dicit ꝙ ubi bñficiũ ẽ collatiuũ,
nulla poterit fieri fraus: quia cõsentiẽdo illi q hẽt cõferre,
nullũ fraudat,cũ ipse tacitẽ ꝑbeat authoritatẽ renũtiatio-
ni alteri cõferẽdo.sed si bñficiũ esset electiuũ,& ad aliũ spe-
ctaret cõfirmatio, q hẽret dare lĩciam cedẽdi,bñ tũc posset
fieri fraus: qa nõ intercederet cõsensus habẽtis instituere,
& cõsequẽter habẽtis dare lĩciam cedẽdi:sed dicit ꝙ tũc nõ
sufficeret cõsẽsus eligeẽ habẽtis,nisi interueniat cõsensus habẽtis cõferre uel insti-
tuere,ad hoc, ut in effectu sit priuatus bñ
ficio; suꝑ quo remittit Io. An. ad no. de
his q̃ fiũt à ma.par.ca.c.ex ore,suꝑ uer.cõ
firmatus.ubi limitat illã decre.ut.s̃.dixi ĩ
bñficio collatiuo,non electiuo ꝓcedere,
nisi cõsentiat suꝑior ad quẽ spectat, & di
cit ꝙ tuti⁹ est ꝙ expꝑssẽ renũtiet, & remit
tit ad regulã,is q tacet, de reg.in.li.6. in
Mercu. Gl.prima est clara. Opp.cũ secľa ꝙ
b absq; authoritate Eṕi qs possit cedere [b].
63.di.c.1.gl. dicit ꝙ si collatio spectat ad
Eṕm,Eṕs pọt dare lĩciam cedẽdi,si ñ spe-
ctat,sed ad inferiorẽ ꝑlatũ,ṗt dare lĩciam
cedẽdi iferior,ad quẽ spectat ius instituẽ
di;ad hoc facit uer. *ordinationẽ tuã*; & idẽ
no.in.c.Eṕs de loco, hic alle.dic ut ibi đ
hoc. Et ibi ẽt no.an clericus uolẽs trãsire
đ minori ad maiorẽ ab Eṕo cogi possit;
dixi aliqd in.c.fi.s̃.de post.ꝑla. De primo
dubio uide qđ no.ĩ.eo.c.qđ in dubiis, &
dicã ibi,& uide gl. in clemẽ.eo.ti.c. vno.
Gl.q̃rit qd si transiuerit,uel cesserit absq;
Eṕi authoritate. an ex postfacto ꝑlatus
uel Eṕs possit habere ratã cessionẽ; gl.di
cit ꝙ sic.& illo superiore ratũ habẽte, ṗt b
illã is,ad quẽ spectat,ordinaẽ à qua recef
sit,uel cui cessit. Ad cui⁹ declarationẽ ali
qua sunt uidẽda. Primũ, an elect⁹ ad aliã
uel assumpt⁹ possit illi cõsẽtire absq; lĩcia
primi ꝑlati habentis instituere. Scđò,an
possit trãsire absq; lĩcia eiusdẽ. Tertiò,an
si trãseat, possit collator priæ statim cõ-
ferre,uel qñ. Ad primũ dicit Inn. ꝙ eligi
ṗt ad aliud bñficiũ existẽs in primo, & il
li cõsentire:qa nõ reperiẽ ꝓhibitũ,sed po
tius cõcessũ,de elec.c.cũ inter canonicos.
Ad ſm dicit ꝙ se trãsferre ñ ṗt absq; lĩcia
suꝑioris,alias reuocari posset inuitus, ut
hic &.s̃.no. Ad tertiũ uř ꝙ saltẽ ubi bñfi-
cia sunt incõpassibilia,primũ vacet ipo iu
re;de ꝑbẽ.c.de multa.§.1.sed dicit Inn.ꝙ
hoc est falsũ,nisi trãseat de lĩcia suꝑioris;
&.c.de multa, dẽt intelligi, qñ trãsit de
licentia superioris,alias non uacat primũ, licet illo,priuari
possit,de cle.non resid.c.pe.& fi. nisi ratificet tacitè uel ex-
pressè;quod facere intelligitur per lapsum sex mensium,in-
tra qđ non debet plus beneficium uacare, ut patet in c.2.de
conces.ꝑben. Per hæc dicit ꝙ nõ poterit conferre bñficium
primũ qđ dimisit, si ad aliũ spectet collatio illius, electio
uel pñtatio & ad aliũ datio licentiæ de cedẽdo, nisi primò
ab illo antè uel pòst trãsire uolẽs petierit lĩciam de transeũ
do,uel cedẽdo, dẽt ergo elector uel ꝑsentator primi bñficii
añ reqrere lĩciã illi⁹, ad quẽ spectat datio lĩciæ,ut ratã hẽat
trãslationẽ,qđ est uerũ añ sex mẽses,si tñ nõ reuocauerit in
tra sex mẽses,ad finẽ sex mẽsium hẽbit ptãtẽ primus elector
uel priuator eligẽdi,quasi tãto tpe videaẽ tacitè trãslationẽ
habeẽ ratã,& si ad Eṕm spectet ꝓuisio,si nõ reuocauit intra
sex mẽses,ad suꝑiorẽ deuolueẽ potestas,quasi uideaẽ ab ini-
tio,habuisse ratã,ex quo tãto tpe ñ reuocauit. Inn. vř ꝙ pri-
mũ nõ uacet: nisi sit lapsũ tps sex mẽsiũ, & sic vř ꝙ circa finẽ
sex mẽsiũ nõ poterit cõferre,alle.hoc expssum, de ꝑbẽ. c. de
multa.§.& si ultra,&.§.ꝑcedẽti.ꝑ quod patet ꝙ si Eṕs est col
lator,demũ lapsis sex mẽsib. deuolueẽ ptãs ad suꝑiorẽ,sed si
alius est collator,tutius est ꝙ tũc petaẽ ꝙ ratificet hẽns dare
licẽtiam,ut.s̃.dictũ est.hæc uera, nisi ter charitatiuè monit⁹
cum aliquibus interuallis non uoluerit rñdere uel ratificare

ZACHARIAS.
a Primi monasterii. Tu dic.ꝙ no. ut in.c.cõstitutus, secũdũ intellectũ quem seq. Io.An. ibi de elec. lib. 6. plenè per Ludo. Ro. sin.72. incip. An scholaris est priuatus: uide qđ no.in addi.in pręalle.c.cũ dilectus, uer.prioris monasterii. num. 3.

SEB. SAPIA.
b Quis possit cedere. Vide Io.An. in.c.1.ut lit. pen.ĩ 6.in nouella,in.c. licet, de ꝓcu. eo. lib.Ro.consi.341. Cal. consi. 2. & 3. & 6.sub titulo,de renun.

qa ex tūc intra sex mēses poterit fieri ele ctio, alle. de ele. c. si. de sup. neg. pla. c. 1. Sed qd faci et scd's diœcesanus, uel platus, ad quē sine lnia trāsiuit, alteri, in cuius diœcesi priō bñficiū tenebat? dicit Inn. φ diœcesanus scd'æ ecclīæ poterit statuere terminū, intra quē a prio diœcesano lniam obtineat: alioq̄ n̄ tñ scd'æ ecclīæ de alia psona puidēdū, ar. ut lit. nō cōte. quoniā frequēter, §. si uerò alr, de cle. n̄ resi. c. qa nōnulli, & c. relatū. Dicit Host. φ licet pdicta sint uera de iure: tales tñ quotidie, sine licētia eligūt & trāsferūt, & electi iōi cōsentiūt & accipiūt; & ex qno sic trāslati recepti sunt ad platurā, uel rectoriā cū cura, priora bñficia q̄ hēbāt sılr, ipso iure intelligūt uacare: q̄ in plerisq; de facto retinēt. Sed oīb. his pt nō iprobabiliter rñderi, φ multa p patiētiā tolerāt, &c. j. de pb. c. cū iādudū, in fi. & addo qd' no. de pbē. c. de multa, fm Hos. Oppo. φ posit qs trāsire ad aliā ecclīā absq; lnia. 1. cedere bñficio. 19. q. 2. c. duæ sunt. Sol. trāsire pt absq; lnia ad religionē, ut ibi; sicut posset ad strictiorē, [a] de reg. c. licet, sed non pōt transire ad aliā ecclīā fm Gof. Idē Inno. sup tex. qd' no. qa ampliat illā. Nec ob. φ forti' dēret posse trāsire ad aliā dignitatē qa ibi publica utilitas, hic priuata. s. I trāsitu religionis. Sed dnt doct. φ psumptio ambitionis obiectionē tollit, ut not. 63. di. c. lfas, ad hoc qd' no. s. d' post. pla. c. bonæ, el. 1. Inducit in ar. an platus posit eligi ad platurā alterius ecclīæ, an dēat postulari? Gl. hic dicit ar. φ nō posit, quin imò nec canniocus; qa n̄ hēt facultate rcedēdi absq; lnia Epi; & hoc tenuit Vincēti & fatet φ si sūpior noluit eū licētiare, φ cōpellet p superiorē, de iure pa. c. nullus. Gl. cōcludit φ eligi pt, dūmō alias sit idoneus, & in eodē Epatu uel alio: tñ faciēda est qdā postulatio non solēnis añ ul' post ut trāsire posit; & si denegauerit, postuletur p superiorē, ad hoc qd' no. gl. de ele. c. religiosus, li. 6. & hoc expediui plenè. s. d' post. pla. c. si. recitat Io. And. quosdā uelle facere dñiā inter curatū, uel platū, & alios clericos simplr bñficiatos, ut primi tanq̄ inuinculati nō posint; secūdi sic, qd' non placet Io. An. per decre. si Abbatē, de ele. li. 6. ex qua patet φ n̄ ualet cōseqntia, hic n̄ pt trāsire liberè; ergo est postulādus, & n̄ eligēdus; spāle ergo sit in Epo, ut dixi plenè i d. c. si. Opinio. gl. tenuit Io. An. i c. Osi'. §. sed aliud. 61. di. Quis āt sit sūpior cōpellēs dare lniam, dic φ pp: qa nemo alius pōt rē alterius alteri dare, ut no. de of. leg. dilect', de relig. do. c. cōstitut'. Abbas dicit φ aliud est lniam dare, aliud cōpellere, ut i decre. null'. sed certè ex quo cā aliqua subest, credo φ sūpior proxim' poterit cōpellere; sine causa solus papa.

Istud c. est summati s. in le. Abb. in hoc capit.

ZACHARIAS.

[a] Sicut posset ad strictiorem. licentia petita tñ, quam uis nō obtenta, ut no. plenè per Car. in cle. 1. in 2. opp. de reg. Quinimo si non fuerit petita, uel si dubitat, an fuerit petita nec ne; cogetur redire ut no. idē Car. ibi post Imol. in alle. c. licet, & per Iac. Rebuf. i l. si qs, ls. 1. in prin. & ibi in addi. ad ipsum, C. de decu. lib. 10.

C A P. V.

Super hoc. Ista cōsueuit difficilis decretalis reputari; & ei' difficultas plus est in text. q̄ in mā; & hēt multiplices intellr̄s, & hēt duas difficultates. Pria in q̄sito & rñsione, quot & q̄ qōnes formenī, & qb. rñdeat, & quo. Scda est quo iure agēs bñficiū reposcebat; & erūt duo. passus. Añ, q̄ descēdā ad secūdū, cū primū expediuero, ponā necessaria ad euidētiā illius primi, φ licet agēs dēat concludere cām suæ actiōis, ubi petit, ut patet in l. 1. ff. de edē. & l. edita, C. de edē. & dixi in c. dilecti. j. de iudi. tñ r̄r exceptio nō exigit cām: qa sola nuda uolūtas sufficit ad dādā exceptionē; & hoc operat fauor liberationis, ff. de pac. l. tale pactum pfiteor te nō teneri, & no. in l. 1. in fi. ff. de inter. act. & no. I l. cùm de indebito. §. si. ff. de pba. & scripsi. j. de fi. instr. ca. si cautio. Ideò uolūtas ad pactum actionis nō sufficit nisi subsit cā discreta: uolūtas aūt nuda sufficit ad liberandū absq; cā. Scdò pmitto φ testis r̄r non arctat ad iustificandū factū a se relatū: sed sufficit φ factū recitet simplr, prout est factū ab alio, & iustificet assertionē suā circa factū ab alio ex causa, ex qua cōcludat scia eius: & cōcludit uera assertio absq; eo φ factū ut ab eo assertū alr iustificet ut ab eo gestū, ut est casus de re iud. c. sicut. arctat ergo assignare cām, p quam concludat se scire factū, sed nō arctat assignare cām, quare id qd' refert fuerit factum. His positis hæc decr. recipit multiplicem intellr̄m: sed fm intellr̄m Io. An. & communem hoc dicit decre. Contra petentem bñficium admittitur spontaneæ renuntiationis exceptio, etiam causa non adiecta renūtiationis, contra quam replicare poterit actor, φ nō spōtaneē renuntiauit, & qui melius probabit, obtinebit. h. d. Cōsultatio & rñsio ibi: *sic tue.* & fm istam pmittit in rñsiōe q̄dam allegationē sua snia, ut causa exprimat. scdò rñsionem infert ibi: *Ideoq;*. tertiò excipit, in qua exceptione concludit rñsio ad secundam, ibi: *nisi*. quartò ʒ exceptionem quoddam obstaculū reiicit, idest soluit, ibi: *porrò*. secundum intellr̄m istū duplex est titulus qōis. Prima q̄stio, an cā in exceptione spōtaneæ renūtiationis sit exprimenda. Secūda, an in oppo nat exceptio de spōtanea renūtiatiōe, & replicet de nō spōtanea, an admittāt testes actoris, an rei, uel utriusq;? & hic scd's depēdet a prio: qa si n̄ eēt admittēda exceptio, esset dubiū de scdo añ replicatio uel exceptio foret admittēda Casus ergo erit iste. Quidā actio qd' me. ca. uel in rē utili repetebat bñficiū suū, narrās quarr ex collatiōe hēbat ius in tali bñficio: quarr illud bñficiū posse derat, quarr hoc bñficiū sibi fuerat ablatū metu qua pp petebat bñficiū sibi r̄stitui, cōparuit re' posidēs citat', & opposuit exceptionē spōtaneæ renuntiationis, qualiter agens non debeat audiri, eò quia exceptio spontaneæ renuntiationis seu abiurationis eum excludebat, cum dictum beneficium abiurasset. hic dubitatur de duobus. Primò nunquid exceptio spontaneę abiurationis debuerit sic simpliciter admitti per iudicem, & effectualiter aliqua causa non allegata, ex qua concludatur uerisimiliter hæc exceptio, & factum exceptionis scilicet quòd sponte renuntiauerit? Secundò in casu in quo debeat admitti, an admittantur probationes actoris, uel rei super renuntiatione spontanea uel non spontanea? Papa consultus respondet, quòd prima facie non uidetur uerisimile, quòd beneficium multis laboribus, & expensis acquisitum quis faciliter sic propria uoluntate renuntiet, nisi aliqua causa extrinsecus impellente ad hæc inducatur; & maximè quando intercessit. iuramentum, quod semper a malo procedit, nec iustè præstatur, nisi causa impellente. Per hoc infert ad quęsitum, quòd licet non sit necessarium, est tamen utile, & sic non superuacuum φ causa exprimatur, & a iudice ut pars exprimat, inquiratur: & si aliquam causam inuenerit, per quam uerisimiliter cōcludatur φ non ui, nec metu, nec aliqua turpitudine, uel turpi pmissione aut pecunię interuentu, sit facta: debet illā admittere; & hoc casu ad probata nihil replicat actor; & cū effectu admittit, & pro eo pronūtiet. Aut replicat actor quòd non sponte renuntiauit, & tunc dicendum est φ admittitur ad pbandum ipse actor, φ non sponte renuntiauit; &

uit; & reus q̧ spōte:& habito respectu ad dignitatē testiū & numerositatē habebit iudex iudicare ꝓ eo q plures & meliores hēt testes. Sed dices: imò videť q̧ nō debeat admitti actor ad ꝓbandū,q̧ nō spōte renunciauit;qa negatiuā videť ponere.at illius nulla est ꝓbatio. Rńdet Papa hæc negatiua hēt implicitā affirmationē,& nō est pura negatiua, cū ista q̧ nō spōte renuntiauit,habeat in se q̧ metu;& sic replicādo affirmatiuā, q̄ cōcludiť in negatiua. nō est ergo repellēdus: qa per terminos affirmatiuos implicitus est sensibilis sensu corporeo testis indirectè;& sic ꝓbari pt. No.1.ſm hūc intellectū notabilia principalia. Secundò alia colligā accessoria ad tex. Primò habes q̧ repetenti bñficiū obstat exceptio spōtaneæ abiurationis.i.renuntiationis. Scdò q̧ vbi ꝓponiť exceptio,sufficit ꝓponere nuditer factū, ex quo causať exceptio absq; cā facti iustificatiua; & sic licet actio nō admittať absq; cā:exceptio tñ admittiť absq; cā. No. etiā ꝓponentē exceptionē nō verisimilē nō arctari ad proponendā cām, p quā verisimilis reddať,nec iudex arctať ad faciendā eā exprimi. Pōt tñ iudex ex officio pp non verisimilitudinē arctare ꝓponentē ad cām exprimēdā: sed ad petitionē partis exprimere nō arctať. Habes ergo practicā huius:qa vbi aliqua ꝓponiť exceptio nō verisimilis, si petat actor q̧ cā exprimať;
a iudex pt,& bonū est si faciat, assumere offm suum,[a] & petere q̧ cā exprimať; & pt ex officio suo, de quo dixi.s.de postu. pla.c.bonæ,el 1.& habes regulā, q̧ vbi iudex ex officio pt supplere,ad supplendū nō arctať; nec appellari cōsequēter pōt, si nō suppleat. Not.2.q̧ in dubio nō pſumiť iactatio ꝓprii, & maximè eius,quod est q̄situ̅ multis laboribus & expensis, & de quo viuere dēt; & sic bñficii renuntiatio in dubio nō pſumiť volūtariè facta, q n aliqua cā extrīsecus illā impellat. Not.3. multa accidentia circa renuntiationē bñficii, q̄ illā inficere possunt:vis,i.violētia,metus,oppressio: ꝓmissio alicuius tpalis;datio pecuniæ & similia; & sic habes q̧ sicut in cōstruēdo iure spūali datio pecuniæ inficit;sic & in destruēdo,seu destituendo. Itē q̧ ad vitiū simoniæ inducendū hæc duo parificanť,dare pecuniā,vel ꝓmittere pecuniā,vł aliud tpale. Not.4.q̧ exceptio legitima & uerisimilis facta constringit actionē;nisi replicatione actor iuuetur. Et sic habes qd est replicatio:qa est exceptionis repulsio,& actoris releuatio;de quo,de excep.c.à nobis. No. q̧ cōcurrentibus exceptione spōtaneæ renūtiationis, & replicatione nō spōtaneæ, ab vtraq; parte testes admittunť,& in fine obtinendi attendiť, & obtinet melius ꝓbās habito respectu ad dignita-
b tē numerū testiū & opinionē. Vltimò no.q̧ negatiua[b] prægnans hñs implicitā affirmatiuā tanq̄ saltē indirectè & mediatè palpabilis sensu tactus est ꝓbabilis,de quo.s.de elec.c. bonæ,el 1. In glo.1.ibi: *nulla cā resignationis assignata*,f.in ꝓpositione exceptionis,ſm vnū ītellectū. Et ibi inquirat cām renuntiationis.i.petat à reo opponente exceptionē renuntiationis. Et ibi,nō renūtiauit. quo casu si replicet,admitteť ꝓbatio vtriusq; & actoris de non spōtanea,& rei de spontanea renūtiatione; & in fine obtinebit qui melius ꝓbabit, habito respectu ad dignitatē & numerositatē &c.& sic respōdet vtriq; qōni. Antē q̄ descēdā ad alias lect.oppo.q̧ Papa nō sufficienter rńdeat qōnibus hic ꝓpositis:qa hic formanť duæ qōnes,vt apparet ex contextu literæ;& non apparet q̧ sit responsum nisi vni. Secundò quia nō apparet an clarè sit respōsum.nā nō declarat an iudex ex necessitate arctetur ad hanc exceptionem admittendam, vel non, vel inquisitionē de causa faciendam. dicit.n.q̧ non est superuacuum &c. Tertiò videť q̧ sit cōpellēdus ad exprimendā causam exceptionis.sicut.n.agens,vbi iuris pſumptio resistit,arctať ad exprimendā causam agendi,p quam iustificet actionem,vt ꝓbať. s.de elec.c.cōstitutis,de resti.spo.c.ad decimas,lib.6. Ita videtur q̧ debeat arctari ad exprimendam causam exceptionis excipiens. Timore huius contrarii hæc decre. multipliciter intelligitur ſm glo. quæ est sup ver. *c. usam resignationis*. Vnde si plura beneficia tenebat, dic q̧ fortè alterum cui renuntiauit,tenebat ꝯ cōsciam, vel fortè ibi timebat residere pp aeris intēperiē, vel pp inimicos, uel inimicitias,& in absentia nullos reditus habebat, & tenebať ad residendū,vt gl.ibi:sine aliqua cā.primus intelłs cōis,q̧ hic fiāt duę qōnes. Prima,an excipiens de spontanea renuntiatione arcteť ad exprimēdam cām, ex qua verisiłis cōcludať exceptio? Scd'a,an si opponať exceptio & admittatur, vbi dēt admitti,& repliceť de nō spōtanea;debeant admitti ꝓbatiōes actoris,an rei,an vtriusque? Et primæ rńdit,q̧ ń necessitať iudex ad faciendū exprimere. Ad secūdā rńdet, q̧ vtriusq; admittanť ꝓbationes,& habito respū ad dignitates, & numerū testiū, obtinebit q melius ꝓbabit. Ante,q̄ vadā vltra,primo dicto ob.q̧ cā sit exprimenda,sicut & in actione,cui pſumptio repugnat,vt dicit.d.c.cōstitutis.pōt rńderi qa aliud in actione, & aliud in exceptione: actio habēs pſumptionē ꝯ se nō admittiť nisi p cām iustificeť singularē, ex qua excludať pſumptio vt ibi:sed bñ admittitur exceptio, cū sit fauor rei & defensionis[c]. Vel dic q̧ & exceptio & actio ꝯ quā præsumiť,dūmō aperte ꝓponanť,nō repellunť ex pſumptione ꝯ factū,ex quo actio & exceptio nō cōcludiť, nisi iudex ex offō suo pp pſumptionē velit à partibus inquirere de cā;& sic fecit ibi,& pōt facere hic,vt dicit decre. si tñ hoc nō faciat, pōt vtrāq; admittere, & posteà ex ꝓsecutiōe iudicii si tolleť pſumptio, obtinebit actor,vel excipiēs:aľs succūbēt suis casibus. Cōclude ergo,si q̄ris,an actio vel exceptio admittatur p iudicē, ꝯ quē pſumitur: dic qñq; actio vel exceptio est inepta sui ꝓpositione,vel impertinēs: & planū q̧ nō est admittēda.de actione est casus de iud.c.examinata,& de exce.de resti.spo.c.solicitè, & dicā.j. Aut exceptio vel actio est apta, sed ꝯ factū actionis & exceptionis resistit ius:& tūc aut resistit ius;ita q̧ notoriè appareat actio vel exceptio inepta, & nō admittiť exceptio, nisi aliquo iure singulari iustificeť: iō libell' reiiciť,sicut exceptio; sic pt intelligi.d.c.cōstitutis,de resti.spo. c.ad decimas,lib.6.siľe qđ no.Inn. de of. vic.c.1.& de iud. c.examinata,in additione,& de lib.obli.c.fi. Qñq; exceptioni vel actiōi nō resistit ius cōe: ita q̧ notorie appareat iniustitia,est tñ hois uel iuris presumptio ꝯ actionē & exceptionē,& libellus in actiōe admittiť:dictū est Inn.de libel.ob.c.2.vbi ꝓcedit libell':peto qđ mutuaui eccłię;licet nō allegem versionē in vtilitatē ecclæ & tñ versio nō pręsumitur nisi ꝓbeť.de altero est casus hic:pt tñ iudex qñ suspicatur ꝯ factū exceptionis,cōpellere partē ad exprimendā cām, p quā excludatur pſumptio,ex offō ad refrenandā ꝓlixitatē iudiciorū,& sic est casus hic, licet ad hoc nō arcteť: qa sufficit vt actio & exceptio sui forma ꝓcedat, q̧ sit talis, q̧ si sit vera,dēat legitima reputari, & postea veritas reseruabitur ꝓbāda ad disputationes, & ꝓbationes, & merita causæ.

SEB. SAPIA.
a Officium suum. Vide.d.Alex. in l.4.§. hoc aūt iudiciū,ff.de dā.inf. Feli.in c.exceptionē j.de exce. faciunt no.i c.cū clamor. j.de test.vbi iudex potest facere,q̧ testis declaret dictū suū obscurum & ibi latè Docto.an possit cogere testes ad reddedam causam sui dicti.

SEB. SAPIA.
b Negatiua. Vide pulchrè per Bar. l l.de ætate,in 3. q. prin.ff.de mino.

SEB. SAPIA.
c Defensionis. An fauendum sit potius reo q̄ actori, vide Bart. in l. de die,in prin. ff.qui satis.cog. d.Iat.in l.non est nouum, C. de edendo.

Habes igit̃ vnũ modũ & practicã, qũo pos sit iudex supplere, qñ suspicatur q̃ exceptio nõ sit vera vel legitima: qa põt cogere partẽ ad exprimendã cãm, p̃ quã iustificet̃. Aliã habuistis practicã. s. de elec. c. cùm dilecti, qa qñ exceptio p̃ponitur nõ verisilr, quã hẽt iudex suspectã, p̃t arctare partẽ ad promittẽdũ certã pœnã in casu, quo illa ñ appareat vera vel legitima; ad hoc qđ no. Cõpo. de elec. c. qđ sicut. Aliã habes in c. pastoralis, de excep. qa põt statuere terminũ, intra quẽ ipsã p̃bet: nõ tñ ergo statim ipsã repellere p̃t, p̃p presumptionẽ quæ fit ꝯ nãm: qa possibile est q̃ iustificabit illã. si tñ ipsam repelleret, nõ iustificaret ex hoc tãtum apprõnẽ, nisi in ꝯriũ ipse offerret se statim ipsã p̃baturũ, vt patet hic & 2. q. 1. c. 1. §. sp̃, & vide qđ dicit Inn. de cõcess. p̃bẽ. c. post electionẽ. Cõtra secundã r̃sionẽ secũdi quæsiti obuiat: quia nõ v̓r q̃ testes debuerint admitti sup̃ directò ꝯriis articulis, de p̃ba. c. licet cãm. j̃. de testi. c. de testibus. Dic q̃ añ publicationẽ p̃nt; & sic loquit̃ hic: al's non, nisi f̃m qđ dixi de testi. c. cũ clamor, & c. ex tenore, & qđ dixi de testi. c. fraternitatis; & ex hoc seruat̃ intell's ille, quem posuit prima gl. quã vide. hic intellectus aliqualiter repugnat lr̃ę ibi: *sine causæ cognitione*: quia oportet q̃ exponatur. i. sine causæ expressione. Itẽ repugnat in verbo. *inquiri*, & illi verbo, *inueniri*: q̃ sonãt p̃priè inquisitionẽ. i. inuestigationẽ circa merita, non circa p̃paratoria actionis vel exceptiõis. Iõ dat hic secũdus intell's, q̃ hic adhuc sint duæ q̃ones, sed prima tantum mutet̃. & est q̃õ an testes q̃ admittunt̃ super spõtanea renuntiatione, sint interrogãdi sup̃ cã renuntiationis? & huic Papa r̃ndet q̃ sic, qa nõ est superuacuũ, imò vtile & necessariũ. Et est rõ, qa hæc exceptio hẽt p̃sumptionẽ ꝯ se, p̃p nõ verisil'ẽ vacationẽ, & maximè de eo qđ multis laboribus ẽ a'cq̃sitũ. Sc̃da ẽ q̃õ an admittant̃ testes actoris vel rei sup̃ spõtanea renuntiatione? & r̃ndetur q̃ admittãtur ambo, vt dixi in precedenti lec. Ecce ergo practicã p̃ quã instruit̃ iudex: qa qñ testes examinantur sup̃ exceptione, ꝯ cuius factũ præsumitur, dẽt esse examinator curiosus in p̃scrutando causas renuntiationis, maximè qñ est suspicio ꝯ eã, & multę p̃nt concurrere causæ iniustæ; ita, q̃ appareãt causæ tales, ex quibus cõcludat̃ exceptio verisimilis, al's cum exceptio h̃ret p̃sumptionem ꝯ se, nõ sufficeret testes p̃bare exceptiones, nisi tali mõ p̃barent, p̃ quẽ presumptio excluderet̃; qđ est bñ no. Ex quo hẽs q̃ testes examinari p̃nt [a] ex̃ articulũ, de facto tñ cõcludente ad articulũ certificandũ, uel factũ deductũ in articulo iustificandũ; & sic ex̃ articulũ non d̓r deponere, si interrogetur de causa facti, qñ factũ non est verisimile; licet facti causa non sit in articulo expressa, p̃ qđ limitatur & declarat̃. c. de testibus. j̃. de testi. & qđ solet notari in l. momentaneæ, C. q̃ legi. p̃so. & ĩ l. si duo patroni. §. q̃ iurasse, ff. de iureiu.

Sed vt ostendã aliud notabile ex hoc intellectu, videt̃ hic intellectus q̃ testis arctet̃ ad dicendũ causam facti à se relati, p̃ut ab alio gestũ est quod nõ est verũ: qa hoc est ꝯtra tex. j̃. de re iud. c. sicut. vbi testis p̃bans sentẽtiã non arctat̃ ad dicendũ cãm sciæ: dic q̃ id est verũ, qñ cõtra factũ nõ p̃sumit̃:, sed p̃ eo etiã nõ subsistente causa: hic qñ cõtra factũ super quo testificatur, p̃sumit̃, si ex causa nõ iustificetur. nã tũc subtilis debet esse iudex in indagãdo causas facti, qñ illud sup̃ quo deponit testis, nõ est verisil'e, & est suspectũ; & hoc p̃p duo. primò p̃p certificare p̃bationẽ. secũdò vt cõprehẽdat testem in falso vel uero. debet. n. cuncta rimari. 3. q. 9. c. iudicantẽ, ff. de test. l. 3. Dic ergo duo verba, si quærit̃ an testis arctet̃ ad cãm exprimendã, dic aut nõ interrogatur, & nõ arctat̃ ad aliquã cãm; & sufficit q̃ ruditer dicat dictũ: qa non dẽt esse uerbosus, ad hoc quod no. 2. q. 1. in primis, & de re iud. c. sicut, de testi. c. cùm causam; licet ibi Inn. ꝯtradicat, & malè: hic cõiter dicunt doct. & dãnant dictũ Inno. in c. cãm, el ii. de testi. in glo. mag. vbi dicit̃ q̃ cã aliqñ debet assignari: sed dic q̃ ibi notabiliter limitat oĩa p̃dicta, qñ id de quo deponit absq; subiunctione causæ, est capescibile solo iudicio rõnis, & nõ sensu corporeo, oportet q̃ assignet cãm etiã nõ interrogatus, p̃ quã, scientiã cõcludat dicti, & illud apprehendat sensu corporeo & palpabili. ideò si articulus sit b q̃ talis est dñs, nõ probat testis, si interrogatus: [b] est ne talis dñs? r̃ndeat q̃ sic: qa hoc quod sit dñs, ut incorporale, non est sensu capescibile nisi iudicio rõnis. dẽt ergo dicere: scio q̃ est dñs: qa vidi ex tali materia eum rẽ specificare, vel præsens fui qñ emit, & tãto t̃pe possedit cũ titulo & bona fide. Si dicat testis: scio q̃ talis est ebriosus, hoc nõ est capescibile immediatè, nisi ex discursu iudicii: ideò oportet aliã cãm intrinsecã allegare, per quã illud apprehendat̃ aliquo sensu corporeo. Idẽ dicit de accu. c. cùm oporteat, si testis dicat, scio q̃ est infamatus apud bonos & graues: qa iudicare quẽ bonũ & graue est in iudicii rõnis discursu; quod est nõ o m̃ testis, sed iudicis. Oportet ẽt si nõ interroget̃ q̃ illos exprimat, et iudex de illis iudicet, & non testis. Qñq; interrogatur de cã, & tunc aut de causa scientiæ: & cõpellit̃ illã c exprimere, [c] ut in d. c. cã m. aut interrogat̃ de cã facti, & tũc aut factũ prout qualificatẽ deducit̃ nõ cõcluditur absq; alia causa extrinseca: & oportet q̃ cãm dicat, vt si deducat q̃ spõte renunciauit nõ cõcludit̃, nisi aliq̃a causa allegẽt p̃ quã fuerit inductus ad spõte renunciandũ: & est casus hic. Qñq; deducit factũ simpliciter: & tũc aut cõtra factũ p̃sumitur, vel est suspectũ sine cã: & tunc põt & dẽt iudex de causis & circũstantiis interrogare: & hẽt testis r̃ndere vt hic. Si autẽ factũ nõ est suspectũ, nec cõtra illud p̃sumitur, sufficit q̃ reddat cãm sciæ: licet nõ reddat cãm facti à se relati, ut de re iudi. c. sicut: & hæc sunt utilia & bona verba. Huic obuiat secũdò, qa videt̃ testẽ nõ debere interrogari sup̃ pura negatiua, q̃ nõ vi vel metu &c. dicit Io. An. q̃ articulus in practica nõ formabit̃ negatiuè, i. q̃ nõ ui uel metu &c. sed articulus formabit̃ affirmatiuè simpl'r sup̃ affirmatiua. Itẽ q̃ sponte renuntiauit: & interrogabuntur testes sup̃ causa renuntiationis, quare hoc fecerunt. & dicit Io. An. q̃ si interrogati an vi vel metu fecerint, r̃ndeant q̃ nõ: q̃ probabũt. Aduerte hoc, quod aliàs dixi mihi nõ placere, quasi esset p̃sumptio cõtra dictũ testis: sed dic q̃ hoc verũ quod dicit Io. An. qa ex quo aliter nõ interrogat de causa, dictũ testis p̃bat quod asserit; & p̃ p̃bationẽ tollit̃ p̃sumptio repugnans: qa p̃sumptio succumbit probationi. Puto plus q̃ si testes interrogati an spõte renuntiauerint, si respondeãt q̃ sic, q̃ probant: quia licet sit p̃sumptio, tollit̃ p̃ probatione & creditur testẽ habuisse talẽ causam, ex qua quod asserit sciuerit, ex quo aliter non interrogatur. Non puto tamen q̃ sufficiat eos interrogari quomodo sciant, si dicãt q̃ nesciunt se cõscios alicuius causæ, p̃pter quã ipsi potuerunt cõpelli q̃ poterit ille nõ sponte renuntiasse: quia licet nesciuerint, potuit aliqua fuisse, vnde ex toto non excluditur præsumptio: qa clara nõ est p̃batio testium

SEB. SAPIA.
a Examinari possunt. Vide Modernos in l. si duo patroni. §. idẽ Iulianus, ff. de iureiur. Fel. latè in c. de testibus. j̃. de testi.

SEB. SAPIA.
b Interrogatus. Vide Bar. in l. 1. in fi. ff. pro suo, in l. q̃ testamento, in fi. ff. de testa. pulchrè in trac. d̃ test. col. 2. & 3. vbi sunt q̃dã quæ percipiuntur sẽsu corporeo tñ cum magno discursu intellectus, & tunc etiam non interrogatus dẽt reddere rõnem dicti sui. quadam sunt quæ percipiũtur sine magno discursu intellectus, & tunc nõ tenetur assignare rõnẽ, de quo latè p̃ Feli. in c. cũ cãm, de testi.

SEB. SAPIA.
c Exprimere. no. tñ q̃ si ĩ dicto suo testis inseruit cãm, non tenetur interrogatus cãm exprimere; ita dicit Bal. in l. solã, col. 3. C. de test. & subdit q̃ si postq̃ annexuit causam, interrogatus respondeat ineptè, vt puta dicat, qa scio, primũ dictum viciatur: quod dictũ dicit esse mirabile. d. Ias. in l. fi. ff. de offi. procu. c. ę̃s. vide ẽt eundem. d. Ias. in l. cum hi. §. vult igitur, ff. de transact. vbi concludit q̃ si interrogatus de causa scientiæ testis nõ respõdeat, dictum annullatur.

tio testiũ sic negatiuè deponentiũ, vt not gl.s̃.de elec.c.bonæ,el i.& c.cũ dilectus. Sed dices q̃ sunt causæ efficiẽtes tam exprimendæ p testes,q̃ etiã p excipientẽ suis casibus?rñdeo oportet q sint tales,ex qbus tollat p̃sumptio iactatiõis; ita, q cõcludatur verisimilis renuntiatio. Dic q causa erit legitima,si dicat testis:audiui q in loco nõ stabat bene sanus,& multoties hoc dixit:vel si dixit,q habebat plura bñficia, & illa nõ tenebat cũ bona cõsciẽtia; vel si aliqua allegeẽ circũstantia,ex qua nõ p̃sumaẽ vis;vt qa dicit spõte renuntiauit in mei p̃sentia,& corã ptore in vrbe plena.ff.quod me.cã,l. nõ est verisimile.j.de p̃sum.c.qa verisile.Hic intellectus saluaẽ,sed aliqualiter caullat lr̃am:qa oportet q tex. destruatur,ibi:*sine causæ cognitione*.i. sine causæ à teste interrogatione.Itẽ,ibi,*admittenda*,non notat principium admissionis ad discussionẽ ut soluat: sed admissio ad finẽ & effectũ decisionis,quod nõ est de mẽte lr̃æ, & hoc est de isto intellectu. Venio ad tertiũ intellectũ,q est q tota hæc decre.formet vnam qõnem,& illi rñdet,s. vtrũ cõcurrente exceptione spõtaneæ renuntiationis & replicatione de nõ spõtanea admittanẽ testes an actoris,an rei.& hic rñdeẽ q aut reus excipit,&actor nõ replicat;& admittunẽ soli testes rei:si tñ pbat ita,q præsumptio nõ spõtaneæ renuntiationis cõuincatur,& tunc ad mittendi sunt cũ effectu,i.qa p reo pronuntiandũ,nisi actor replicet. Si aũt actor replicet de nõ spõtanea, pcedit q testes amborũ recipiantur,& statur numero & dignitati,vt dicit lr̃a in fi.& tollit lr̃a obiectũ quod fieri posset sup admittendis testibus ipsius actoris. Huic obuiat q nõ uideẽ necessaria replicatio, si agebaẽ quod met.cau. quia eò q agebat, deducebat nõ spontaneã uoluntatẽ.dic q agebat utili in rẽ, ut uidebiẽ.j. uel si agebat quod met. cau.deducebat defectũ uoluntatis ẽm tempus perditæ possessionis,non ẽm tempus renuntiationis. Quartus est intellectus Inno. ẽm quẽ decre.hæc dicit q exceptio spontaneæ renuntiationis, vt non uerisimilis non admittiẽ absq; causæ assignatione, per quã p̃sumptio contra eã excludatur;& ea expressa admittiẽ, nisi de nõ spõtanea per actorẽ replicetur.quo casu testes admittuntur actoris reiectis testibus rei excipientis.h.d.ẽm istum intellectũ q̃sitũ erat duplex.primò an formalis dicatur spontaneæ renuntiationis exceptio absq; causæ expresione:ita, q sit admittenda?secundò an dato q sit formalis vel non,si facta est formalis ex causæ expressione,an debeãt testes actoris admitti sup replicatione,an rei super exceptione? Ad primũ rñdet q non debent admitti, nisi causa exprimaẽ, pter p̃sumptionẽ nõ verisimilitudinis exceptionis; & in hoc deuiatur ab intellectu glo.qa non est superuacuũ q exprimaẽ, imò utile & necessarium. Ad ẽm respondet q expressa causa,p quã appareat exceptio verisimilis & formalis, actor nihil replicat; & admittendæ sunt pbationes rei sup spontanea renuntiatione:aut actor replicat, & admittuntur pbationes actoris,reiectis pbationibus rei. Et si dicatur actor fundat intentionẽ super negatiua q non sponte; ergo non debent admitti;rñdetur q negatiua est implicita &c. p prima parte habes hoc expressum,q ubi exceptio in facto non est uerisimilis, nõ admittitur p iudicẽ absq; causæ expresione.secundò q ubi excipit reus de spõtanea renuntiatione,& actor replicat de nõ spõtanea,q actoris admittunẽ pbationes,reiectis pbationibus excipientis. Primo dicto obuiat, qa actor ñ teneẽ causam exprimere, nisi à parte petatur,l.fi. C.de anna.exce.ita uidetur q admittatur exceptio,& forti⁹ absq; causę cognitione seu assignatione.Itẽ obuiat q iudex nõ debet supplere ex officio.C. ut q̃ desunt aduo.l.i.& not. de postu.pla.c.bonæ,el i. põt intelligi q cõpelliẽ exprimere ad petitionẽ partis,& oĩa cessant. uel dic q est unus ex casibus, ubi supplet iudex ex officio,s. refrenando exceptiones quas friuole uidit opponi:& sic in hoc casu suppleri poterit, & subest cã suppledi:qa exceptio nõ est uerisimilis: iõ iudex hẽt ipsam ex officio repellere:& si ps ẽt petat,dẽt ipsam repellere p p p̃sumptionẽ, q̃ est cõtra exceptionem:sicut & qñ contra actorẽ est p̃sumptio,non admittitur absq; causæ expresione,ut patet.s̃.de elect.c.cõstitutis:facit de app.constitutus,de rest.spo.l.c.ad decimas,lib.6. sic & in excipiente,vbi possidebat q̃ ius,ut patet.j.de pcura.c.ex insinuatione,& facit de offi.or.c.ordinarii.lib.6.sic & in fundante se sup possessione liberi hoĩs.ut j.de rest.spo.c.ex parte.M. & c.ex cõquestione,ad hoc in c.1.& in c.miramur.j.de seruis nõ ord. Puto q hic intellis nõ sit bon⁹ p prima parte,p not.s̃.in prima lect.qa p solã p̃sumptionẽ non est repellenda exceptio, ex quo talis est,q̃ si uera sit,deberet legitima reputari, licet iudex posit(si vult)ex officio arctare partẽ ad exprimendũ, sed nõ arctatur ad partis petitionẽ:qa exceptio est formalis: licet habeat p̃sumptionẽ nõ ueritatis,nõ debet repelli à discussione:qa à principio tpe admissionis tñ est disputandũ de formalitate exceptionis,non de eius veritate. hoc enim posteà reseruandũ est ut discutiatur ad merita negotii. quo tpe discutiẽ ueritas exceptionis.Sic uidemus q si pponitur exceptio dubia,q̃ pt, & nõ põt cõcludere, admittenda est,& eius declaratio reseruãda ad merita,ut patet.j. de pcu.c.in nr̃a,in uersi.& inutilẽ.vbi glo.iudex tñ ex officio ad quẽ spectat exceptiones refrenare, posset ipsam reiicere. Aduerte tñ,qa nõ dẽt moueri qualibet p̃sumptione ad reiiciendũ exceptionẽ,qñ ipsa est apparens legitima, ut dicit Inn.in c.pastoralis,de cõcess.pbẽ.alle.2.q.1.c.primò semper: imò debet moueri causa legitima & p̃sumptione legitima.Et qñ subest p̃sumptio vehemens,põt reus purgare istã p̃sumptionem dupliciter.Vno modo ẽm practicã huius decre. offerendo causam,& inferendo p quã p̃sumptio vitetur,& eã iustificando. Secundo modo exceptionis vt legitimã pbationẽ offerendo,vel offerre paratũ, vt notabiliter dicit Innoc.in d.c.post electionẽ. Ad ẽm,huic obuiãt multa: qa videẽ q exceptio spõtaneæ renũtiationis debeat admitti,& testes sup ea,vt est casus,de rest.spo.c.accepta.dicitInn.q qñq; actor fundat intentionẽ super spoliatione, & excipit de spõtanea renuntiatione añ spoliationẽ,& tunc qa hæc sunt cõpassibilia, & nõ cõtrarianẽ oĩno;admittunẽ pbationes vtriusq;:qa nõ directò cõtrariantur pbationes.Aliud actore fundante & replicante sup nõ spõtanea renuntiatione,reo excipiente de spõtanea:qa tunc directè cõtrarianẽ exceptio & replicatio, admittiẽ pbatio sup replicatione,& nõ sup exceptione. Rñdet secundò q cõtrariũ procedit,qñ nihil replicatur q vi renuntiauerit & non sponte: hic qñ replicatur. Secundò hic obuiat,qa vbi cõcurrunt exceptio & replicatio, admitti dẽt pbatio vtriusq; simul,vt patet.j.de p̃sumptionibus,c.illud, & no.de excep.c.à nobis.Posset dici illud verũ, qñ exceptio non habet præsumptionẽ contra se: sed qñ habet p̃sumptionem contra se,ex quo actor replicat, non admittitur excipiens:& hæc vera.nam exceptio & replicatio ambæ sunt piudiciales:qa exceptio piudicat actori,& replicatio exceptioni. per quæ apparet q de puncto iuris est procedendũ super vtraq;: tamẽ si cõtra exceptionem est præsumptio,admittiẽ pbatio super replicatione tanq̃ magis verisimilis:vel illud qñ facta replicationis & exceptionis non sunt directò contraria; ita,q se saltem in facto cõpatiuntur: hic qñ oĩno facta sunt incõpassibilia:vel illud quando ex probatione exceptionis non absorbetur replicatio: primum verius. Tertiò obuiat,quia deberet esse contrà: quia fundans intentionẽ super negatiua,vt facit actor,replicans de nõ spontanea; facilius debet repelli, q̃ excipiens qui fundat intentionẽ suã super affirmatiua; huic respondet tex.Inno.autem hæc oĩa soluens dicit,q ubi concurrunt exceptio & replicatio, & sic se habẽt q probata replicatione possibilis est probatio exceptionis: admitti debet probatio super exceptione & replicatione:si aũt sic se hñt q nõ est possibilis pbatio exceptionis,probata replicatione, tunc admittiẽ pbatio solius replicationis.rõ:qa probata replicatione,frustra est labor in pbanda exceptione. declarat:qa pbato q vi renuntiaui,& sic q nõ sponte,impossibilis est probatio directa q spõte renũ

tiauit: qa hoc q̃ sponte, dependet à solo arcano mẽtis meæ: & hoc est improbabile: quod solus Deus scire pôt. aius ergo meus, q̃ sponte, p̃t colligi per signa extrinseca stante signo extrinseco declarante, q̃ nõ spõte. reiicit̃ ergo excipiens p il lã regulã, q̃ qs nõ est admittẽdus ad ꝓbandũ qđ ꝓbatũ nõ releuat, ut patet hic, & patet in c. cũ cõtingat, de off. dele. de ele. c. bonæ, & c. cũ dilectus. si'r qđ dicimus, q̃ ubi testes deponunt sup infamia, & vbi sup nõ infamia: qa primũ est ꝓbabile, admittant̃ testes, & nõ secundũ: qa illud nõ est ꝓbabile, ut no. ĩ. de accu. c. cũ oporteat: quod tñ dic vt ibi, vt no. Spe. in ti. de ꝓba. §. 1. iuxta mediũ, ver. itẽ secus. Imò dicit q̃ periculosum esset admittere testes ad ꝓbandũ de spõtanea renuntiatione, qñ ꝓbat̃ nõ spontanea: qa põt esse plures testes, q viderunt ipsum renũtiasse, & nõ viderũt metũ inferri: & pauciores q viderũt metũ inferri, ff. qđ me. cau. l. 1. ponit Boa. exẽplũ in scholari, q in studio renuntiauit bñficio pp metũ, qui suis infert̃ in patria, quẽ testes tpe renuntiationis pcipere nõ possunt. Per hæc dicit Abbas terminatã qõnẽ facti: q̃dã puella dum iret ad ecclesiã fuit rapta, & in domũ inclusa. demũ rapiens vocatis testibus eã despõsauit. ea resti tuta libertati vult dicere, q̃ nõ cõsensit, qa rapta: nõ admittunt̃ illi ad ꝓbandũ q̃ ꝯsensit, allegãdo forte q̃ risit, & similia: qa p hoc nõ cõcluderet̃ necessariò ipsam cõsensisse, cùm hoc depẽdeat à mẽtis arcano. Sed adhuc huic obuiat. qa si cõcurrant ꝓbationes, & q̃ spõtaneè renuntiauit, licet nõ possit ꝓbari directò q̃ voluntariè, poterit tñ probari indirectè excipiens tollendo ꝓbationes actoris, q ꝓbat metũ tali die illatũ, poterit reus ꝓbare metũ inferẽtes tunc alibi fuisse, de testi. c. ex tenore, & c. series. Itẽ posset ꝓbare reus aliquas circunstãtias, p quas cõcluderet̃ actor volẽs: pone q̃ ille ꝓbet metũ illatũ, vult hic. s. reus ꝓbare q̃ psona metũ inferẽs est talis, q̃ nõ est verisi'e q̃ metũ itulerit: vt qa potẽtior est eo, is qui dr̃ vim passus: vel qa talis est psona, q̃ dr̃ vim intulisse: vel vult ꝓbare q̃ actus est fact' in tali loco, qđ nõ est verisi'e q̃ metum intulerit; certè debet admitti, adhoc. ff. quod me. cau. l. nõ est verisi'e. Itẽ tẽperat Inn. hunc intell'm q̃ inquãtùm dicit excipientẽ de spõtanea renuntiatione, actore replicante de nõ spõtanea nõ admitti, hoc est verũ, nisi alleget aliquã circunstantiã, vel aliqd aliud extrinsecè deducat, per quã sic possibilis & verisimilis reddat̃ sua ꝓbatio. vñ cõcludi p̃t hoc esse in arbitrio iudicis, vt ꝯsiderata qualitate psonarũ, & qualitate circunstantiarũ, q̃ hinc & inde allegant̃ circa spontaneã renuntiationẽ vel nõ renuntiationẽ, & qualitatẽ testes admittat, vel repellat excipientẽ de spõtanea renuntiatione, actore aliàs replicante de nõ spõtanea; & sic dixit voluisse tex. in fi. s'm oẽs istos itellectus, oportet q̃ destruat̃ lr̃a, ibi: causæ cognitione, i. causæ expssione. Tu potes qntò colligere, ꝓut iacet lr̃a: & erit sensus q̃ si ꝓponat̃ aliqua exceptio nõ verisimilis, iudex ñ admitteret eã, nisi p̃lata quadã summaria cognitione, & indagatiõe de verisimilitudine exceptionis, sup hoc se informãdo summariè, q̃rendo à partibus & ab aliis informatis de cã renũtiationis, & modis. & aliis circunstantiis, ex qbus exceptio verisi'is reddi possit; qbus apparentibus exceptionẽ admittat, aliàs repellat; titulus qõnis nõ mutat̃. Non ob. q̃ vbi exceptio nõ est verisi'is, non est admittenda, de resti. spo. c. solicitè: qa illud ꝓcedit qñ exceptio non est verisi'is, nec cõcludens, vel qñ opponit̃ in iudicio de facili expedibili, & in spoliatione modicũ priuilegiata, i. modicũ p̃iudiciali: hic qñ plenariè. Nõ ob. q̃ vbi exceptio nõ est verisi'is; nihilominus dẽt admitti, licet excipiens grauet̃ duriori onere ꝓbandi. ĩ. de p̃sum. c. quia verisimile: qa p̃t dici q̃ illa practica non tollit istam. per prius. n. debebit iudex discutere de verisimilitudine, vt hic, & s'dò grauare cũ duriori onere ꝓbandi, vt ibi: aliàs poterit omissa ista summaria cognitione eligere practicã illius, cùm talia cõcernãt merita, vt dixi. s̃. & sic hoc erit in facultate iudicis; licet bñ faciat hoc agẽdo vt euitent̃ pluralitates iudiciorũ. Per p̃dicta expedita est gl. q̃ est sup ver. *resignationis*, vsq; ad ver. *quidã assignant contrariũ*. Hic est difficultas secunda. Breuiter decre. vr̃ obuiare cap. solicitè. ĩ. de rest. spo. vbi exceptio spõtaneæ renũtiationis nõ obstat agẽti possessorio, & petenti bñficiũ ante, q̃ restituat̃. Timore huius ꝯrii gl. ponit duos intell's. prim' intellectus, q̃ hic agebat̃ possessorio: secundus intell's q̃ hic agebatur petitorio; & hic est duplex. Quidã q̃ agebatur psonali: alii q̃ vtili in rẽ; & s'm istã lect. glo. rñdetur q̃ exceptio spontaneæ renuntiationis ante spoliationẽ admittitur, vt hic. exceptio spontaneæ abiurationis post spoliationẽ non admittit̃, vt in contrario. Ideo oĩs exceptio ad possessoriũ cõcludens & detrahẽs intẽtioni semp admittit̃. hic detrahit, qa si antè renuntiauit spõte, cõstat q̃ non potuit dici spoliatus: qa antè priuatus erat possessione, ff. de acqui. pos. l. si quis vi §. differentia. sed aliquo spoliato possessione renuntiatio spontanea nõ tollit spoliationẽ p̃cedentẽ. exceptio ergo renuntiationis tunc cõcludit ad ꝓprietatẽ, & exceptio ꝓprietatis nõ obstat agẽti possessorio: qa priuilegiatũ, & quia ex ordine iuris est, vt prius terminet̃ possessionis qõ, C. de rei vendi. l. ordinarii. ista est cõis theorica glo. hic, & in c. solicitè, & in c. accepta. de resti. spol. Et si dicat̃ quare ergo admittit̃ hic, & nõ ibi? dic q̃ ideò quia nõ fuit hic oppositũ vel replicatũ q̃ spoliatus renuntiauerit: ibi sic, tpe electionis; sic dicit apostillando glo. ibi cessit nõ spoliatus, & est ratio s'm vnũ modũ intelligendi dictũ. c. solicitè: qa ubi opponitur renũtiatio post spoliationẽ possessionis, renuntiatio nõ potest cõcludere nisi ad petitorium. qa spoliatus cùm nõ habeat possessionẽ nõ põt renuntiare possessioni, quã nõ habet; & cõsequenter exceptio q̃ non cõcludit ad possessoriũ, non admittitur tanquam illi non detrahens, licet cõcludat ad petitoriũ. & hæc vt nõ detrahens iuri agendi possessorio nõ obstat iuri agentis recuperandæ, vt. ĩ. de rest. spo. c. in lr̃is, & c. ex cõquestione, cum similib. Sed vbi opponitur exceptio de renuntiatione ante spoliationẽ: tũc qa cõcludit possessoriũ, admittitur; & renuntians pdit proprietatẽ & possessionẽ, l. si quis vi. §. differentia, ff. de acqui. poss. no. ĩ. eo. c. veniens; meritò nõ põt spoliari: qa renuntiatione priuatus est. Nec ob. p̃dictis q̃ etiam renuntiatio post spoliationẽ concludat ad possessoriũ: quia renuntiando videt̃ habere ꝓ derelicto; & sic videtur q̃ velit perdere oẽ ius cõpetens ad rem recuperandã: qa renuntians rei perdit ius reale ad rẽ cõpetens, non psonale personæ cohærens, cui ẽt s'm aliquos renuntiare nõ potest, qñ est quæsitum facto vel pacto eius qui renuntiauit, ut no. in l. 1. C. de pac. Ista opi. in antiquo sic stabat, dum do. Pet. de Perusio frater do. Bal. in studio isto repetiit. Ego posui q̃ etiam de spoliatione pòst poterat opponi contra agentẽ possessorio probando sic. Renuntians bñficio habet rẽ pro derelicto. ergo oẽ ius ad rẽ cõpetẽs intẽdit pdere, sicut & dñium; hoc patet in c. veniẽs, ĩ. eo. & in d. l. si quis vi. §. differentia. videtur ergo renuntiare interdicto, & sic iuri cõpetẽti. ergo debet audiri exceptio spontaneæ renuntiationis post spoliationẽ. ipse se inuoluit verbis & nõ soluit. Legista negaret q̃ renũtiet iuri psonali: qa hoc non est adhæsibile rei; vnde non sequitur rẽ actiuè: nõ sequit̃ etiã hoc ius remotiuè rẽ, ad hoc quod nota. in l. 1. C. de pact. p Bar. & dixi in d. c. solicitè. vnde staret interdictũ, licet canonista dubitaret: qa q vult perdere bñficiũ, vult pdere oẽ ius ad illud, maximè cùm hoc ius sit in rẽ scriptũ, p no. in c. veniens. ĩ. eo. vel tene quod dicunt legistæ. Vel dic q̃ de iure ratio, quare non admittitur ante restitutionẽ est: qa exceptio nõ est verisimilis: & illa non admittit̃ ꝯtra agẽtem possessorio de facili expedibili, maximè post spoliationẽ: qa præsumit̃ q̃ ad hoc veniat pp defectum spei habendi beneficiũ. vel dic q̃ debet ponderari modus opponendi si deducat renuntiationẽ, allegãdo p hoc defectũ ꝓprietatis, nõ auditur: si defectũ agendi ẽt possessorio, audiet̃; sic posset intelligi. d. c. accepta. Per p̃dicta infert Inn. q̃ si ꝯ agẽtẽ possessorio opponeret̃ renũtiatio vel pactũ, & cõcluderet ad ius agendi possessorio, qđ bñ posset & admitteret̃ tanq̃ detrahens in-

hës intẽtiõi agẽtis:qa ista exceptio detrahit intẽtiõi agẽtis possessorio & cõcludit ad possessionẽ. Per hoc infert scd̃o q̃ si ꝯ agẽtem possessorio ꝓ bñficio opponit exceptio ꝯtra agẽtem dẽs ad ꝓprietatẽ iuris tãtũ; ut q̃a diceret eũ priuatũ uł pri uãdũ p simoniã,uel renũtiasse ꝓprietati;nõ admitteret hec exceptio tanq̃ nõ detrahẽs possessorio, nisi de ea cõstaret p cõfessionẽ,uel alias notoriẽ; quo casu admittereť exceptio pront agit ad rem,licet nõ prout agit ad alia damna & fru ctus medii t pis,uel alias causas,ff.uñ ui,ideoq; & l.si p'ures §.ulti.qnod no.qa p hoc multi dĩt q̃ exceptio notorii defectus ꝓprietatis obstat agẽti possessorio recuperãdæ; licet nõ cõcludat intẽtũ ꝓ opponẽte sup proprietate,& no. ĩ.de si.ꝑsby.c.cõstitutus.cuius ꝯriũ sensit gl.de rest. spo. ad decimas.uide Io. An.de rest.spo.in addi Spe.sup rub.& tene qđ dixi,de rest.spo. in literis,ẽt prout hic dicit talẽ exceptionẽ nõ repellere agẽtẽ ꝓ fructib.& alia cã, in antiquo sic stabat.

a No.dictũ Inn.qđ agẽti possessorio [a] obstabat exceptio defectus ꝓprietatis notoriæ;qa cõstat ꝓut agit ad rẽ, non ꝓut agit ad fructus & cæteras causas. Aduerte q̃ adhuc sub iudice lis est.istud firmat Inn.de dinor.c. porrò, & hoc firmat Hos.in c.ad altimũ,de cã pos.& ꝓprie.& hodie alios ca sus uide de rest.spo.ad decimas,li.6.Attẽde,Moder.doc. di cunt id uerũ,qñ notoriũ ius est ꝓ agente,ut ibi. secus si notoriũ esset defectus ꝓprietatis ẽm Io.An.Inn.sensit pl' hic, qđ sufficit qđ cõcludit defectũ iuris ꝓprietatis in agente,& idẽ dicit in c.cõstitutus,de si.ꝑsby.p qđ Ioan.An.reprobat glosã suã in c.ad decimas,de rest.spo.li.6.& hoc ponit sub rub.de rest.spo.in addi. Spe. Dico qđ in bñficiali procedit qđ hic,in aliis reb.procedit gl.Io.An.ut dixi,de rest.spo.in c.lr̃is:qa eo q̃ bñficiũ ñ ꝑt teneri sine titulo.sed sic alia res, qa eo qđ possidet in alia re,iuste posidet. Per ꝑdicta dicit Inn.qđ si ꝯ agẽtẽ possessorio excipio qđ rẽ mihi donauit, ñ admittiť exceptio ẽt dato qđ an donauerit, q̃ fuerit spoliatus,qa ad donationẽ ñ seqť necessario ꝑditio possessionis,C.de pac.l.traditionib,& sic ñ detrahit possessorio,nisi excipiã qđ donauerit & tradiderit,uel si allegarẽ qđ dona nit eccl'æ,ut in c.2.de cõsue. sed hoc ultimũ nõ est uerũ , ut

b ibi dixi: [b] qa licet sine traditiõe trãsferaẽ dñim in ecclesiã, nõ possessio.Nõ ob.ꝑdictis qđ spõtaneæ renũtiatiõis exceptio dẽt admitti,ẽt ñ sit facta post spoliationẽ,qa subsequẽs renũtiatio purgat turpitudinẽ primæ spoliationis,sicut solutio turpitudinẽ purgat ꝑcedẽtis uiolẽtæ promissiõis , uel turpis,ut l.2.C. qđ me.ca.& l.si ob turpẽ,ff. de cõdi. ob tur. cãm: qa ẽm Inn. nõ ẽ sic, ꝓxima & uicina renũtiatio spoliationi,sicut solutio ꝓmissioni:qa renũtiatio nõ est executio spolia. cùm posset fieri pp aliã cãm,sed soło debiti est executio promissiõis debiti. Ista opi.in antiquo sic stabat. Ob stabat aliud ꝑdictis,qa vř qđ spõtanea renũtiatio subsequẽs hẽat obstare agẽti possessorio.si qs.n.met' fuit illat' i spo liatione,purgat p uolũtariã renũtiationẽ. ergo iã cõcludit q̃ exceptio renũtiatiõis spõtaneæ hẽt cõcludere ad possessoriũ; & sic tollit facultatẽ agẽdi possessorio,ẽt datõ q̃ seq̃ tur spoliatio, C.quod me.ca.l.2.ff.de cõdi.ob tur.cau.l.pe. Canonista,ꝓmisi tibi metu, posteã ego solui spõte. potero ego dicere solutũ ex turpi cãdicas q̃ ñ:qa purgat' ẽ metus. sic in ꝓposito, tu me spoliasti,si renũtiatio, purgabit metũ spoliati.dicit Inn.ñ:qa aliæ pñt esse causæ renũtiatiõis pter metũ,s.propter cõsciẽtiã,uel religionẽ.Itẽ non est ita ꝓxima & uicina renũtiatio & spoliatio , sicut ꝓmissio & datio ; & sic uidemus q̃ peii receptio spõtanea ñ semp purgat metũ uẽditionis,ut pater,C.qđ me.ca. l. si ui.uide qđ nult Inn.spoliatio & renũtiatio non hẽnt se ut principale & cõsecutiuũ:qa nulla ꝑcedit dispositio. ad cuius implementum fiat renũtiatio . Vñ non sequitur huius spoliationis approbatio : quia renũtiatio non potest dici executio spoliationis:quia nihil habet secum commnnem . sed bñ solutio uenit ut consecutiuum,& ut executio hẽt se ad promisionem meticulosam. per eã igitur approbatur ipsa promisio , qa ex quò nolũtariẽ implet, iã purgatus est met' : ist. solut. licet saluet: tñ deuiat q̃ hic apponaẽ renũtiatio p' spoliationẽ. in antiquo sic stabat , & in lr̃is nonis ita sequebaẽ.ẽm hoc ergo tenẽdo q̃ hic agere tur possessorio,remanem' q̃ c.solitẽ, stat inquãtũ dicit exceptionẽ renũtiationis ñ admitti. dic q̃ si opponiẽ exceptio abiurãtiõis, & nil replicat,illa admittiť, ut hic, & i c.accepta.si excipiť,& replicaẽ đ ñ spõ taneã renũtiatiõe,& q̃ spoliat' renũtiauit i possessorio,exceptio ñ admittiť,ut ĩ d.c.solicitẽ.si statim tñ replicaẽ,q̃ ñ spõ-

b taneẽ renũtiauit,hic si ñ allegaẽ aliqua cã cõcludẽs spõtaneã renũtiationẽ,excipiẽs repellit,ut hic ẽm intellm Inn.Si allegaẽ aliqua cã excludẽs turpitudinẽ renũtiationis exceptio admittiť,& ꝓbat uterq;. sed si cõstat posteã q̃ spoliat' renũtiauit, adhuc ꝓdellet,dũ tñ cõstet q̃ spõte, & sic ꝑderet actor,ut puto.Inn.tñ remanet q̃ ĩ possessorio, cò q̃ replicaẽ de nõ spõtanea renũtiatione,indistinctè repellit reus,qa non fit ei graue ꝑiudiciũ, p hãc decr.& p decr.solicitẽ.Et ad c.accepta, rñdet, q̃ nõ replicaẽ. p q̃ cõcludit q̃ in possessorio nõ ẽ uis,an opponaẽ de renũtiatione añ spoliationẽ,uł postea: sed solũ an replicet đ ñ spõtanea,an nõ: ex quo daẽ doctrina q̃ exceptio nõ uerisimilis,nisi replicet,ñ repellii p plñ uerisimilitudinẽ i iudicio plenario & magni ꝑiudicii . Non placet hoc qa c.solicitẽ,ñ dicit repellẽdã exceptionẽ pp solã replicationẽ de nõ spõtanea: sed qñ replicat q̃ renũtiauit spoliat',quo casu maior ẽ ꝑsũptio ꝯ excipiẽtẽ. uñ põt dici q̃ id qđ dixit Inn.i iudicio magni ꝑiudicii, ꝓcedat ut hic.qđ intellige ut dixi ẽm diuersas lec.Cy. aũt dixit in iudicio modici ꝑiudicii,ut pp ñ uerisimilitudinẽ repellaẽ exceptio, ñ ꝓcedit idistictẽ,sed ẽ arbitrariũ attẽto põdere ꝑsũptiõis,& ubi řplicaẽ de nõ spõtanea, pp ñ uerisimilitudines,de qb.hic, ñ repellaẽ possessoriũ ut hic.ubi aũt řplicat se ñ spõtaneẽ renũtiasse, & appet q̃ spoliat' renũtiauit,řpellaẽ, ut i d.c.solicitẽ,hic sũmariẽ oñso , & põt dici q̃ hęc fuit ĩtẽtio gl.hic. Alio mõ põt ĩtelligi hæc gl.q̃ uelit excep.spõtaneẽ renũtiatiõis ñ admitti post spoliationẽ,q̃si ñ uerisimilis,& admittaẽ añ spoliationẽ, q̃si uerisimilis sit,ut hic, & primo casu ꝓcedit ꝯriũ.Inn.hic licet plurimũ uacillet. finařr ꝯcludit,q̃ nõ placet sibi dñia an opponaẽ renũtiatio facta añ spoliationẽ uł post : sed solũ sit in hoc dñia an opposita exceptione renũtiatiõis, actor rephcet đ nõ spõtanea, an ñ replicet:ut prio casu ad mittaẽ exceptio,ut hic.& in d. c.accepta , scd̃o casu nõ admittaẽ. Nec ob.hæc decr. ẽm cõem intellm,ubi ẽt actore replicãte uterq; admittiť,& uterq; ꝓbat, qa oportet q̃ ista decr.restringaẽ ad agẽtẽ petitorio,ẽm intellm,q̃ seqť in gl. & decr.solicitẽ.hẽt locũ i possessorio. & ẽm hoc erit doctrina,q̃ opposita exceptiõe ñ uerisimili,nisi replicet p actorẽ i iudiciis modici ꝑiudicii, & p q̃ nõ tollit exceptio , quãtũ

SER. SAPIA. Agenti possessorio. Vide dominos de Ro. in deci.348.inci. Si cõstat de nõ iure, cũ se.Ale.in l. naturaliter.§.nihil cõe, ff.de acqui.pos.

SEB. SAPIA. Vt ibi dixi. Vide d. Alexan. in l. cùm hæredes, in prin col.1.ff.de ac quir.pos.ubi p illũ text. dicit q̃ in omnibus casibus, in quibus trãsfertur dominium in ecclesiam, non tamen transfertur possessio.

ad ius agēdi repellet̃ exceptio ꝑꝑ nō ueriſimilitudinē. Secus aūt in iudicus, in qb⁹ agit̃ de magno ꝑiudicio, ut qñ agit̃ petitorio. & hoc ꝓbat hic ſm eū tenēdo intellectū, ꝙ data replicatiōe uterq; ad ꝓbādū admittit̃, qđ intelligēdū eſt ut ſ. in tertio intelſu, & ſic tē paret id, qđ dixi in ultimo intelſu. Quicqd ſit, nō placet dictū Inn. ad c. ſolicite, qa ibi ñ ſufficit r̃plicare de ñ ſpōtanea renūtiatiōe: ſed oporteat ꝙ replicet, ꝙ ſpoliat⁹ renūtiauit, qa tūc maior ē ꝓſumptio ꝯ renūtiationē, cū ſpoliatus quaſi ꝑdidit ſpē bñficii ꝑꝑ ꝑditionē poſſeſsionis. vñ poſſet dici, ꝙ replicatio nō ſpōtaneæ renūtiationis ꝑꝑ nō uerisſimilitudines ſolas, de qbus hic, ñ repellit excipiētē: ſed uterq; admittit̃ ad ꝓbādū: ſed replicatio nō ſpōtaneæ renūtiationis: qa ſpoliat⁹ renūtiauit hoc ſūmariè ꝯſtito, bñ repellit exceptionē ī poſſeſſorio, ut ibi, & tūc eſt min⁹ ueriſilis. Doctrina ergo Inn. erit bona, limitādo eā ut exceptio ñ ueriſilis ꝑꝑ replicationē ꝯcludētē ñ ueriſilem exceptionē ī iudiciis, q̄ ſunt grauis ꝑiudicii, nō repellat̃ imo admittēda ē & diſcutiēda. In his aūt q̄ ſunt leuis ꝑiudicii ſi replicet̃, ſit in arbitrio, iudicātis, an admittat uel r̃pellat ſm pōd⁹ nō uerisſimilitudinis & ꝓſūptionis ꝯ exceptionē, ut in terminis nr̃is, qa maior ē ꝓſumptio ꝯ exceptionē, qñ renūtiauit ſpoliatus, q̄ qñ nō cōſtat ꝙ ſpoliat⁹ renūtiauerit. Ideo prīo caſu repellit̃, ut ī c. ſolicitē, & ſc̄do caſu admittit̃, ut hic & ſm iſtū intelſm ꝑ quē tēpera, ut dixi ſ. in ultimo intelſu. Nō ob. ꝙ exceptio ſpōtaneæ renūtiationis de renūtiatione facā añ ſpoliationē debeat admitti: qa meticuloſa renūtiatio excludit poſſeſsionē, cū d̄ ē uolūtas ꝑdēdi poſſeſsionē, licet coacta l. ſi qs ui §. dn̄ia, ff. đ acq. poſ. qa tenēdo qđ tenui fatēdū ē. ſed ſm Inn. q tenuit ꝯriū, iṗe dicit unū mirabile, ꝙ meticuloſa renūtiatio licet excludat ꝓprietatē bñficii, ñ excludit poſſeſsionē: qa nō ꝓſumitur hr̃e aīum ꝑdendæ poſſeſsionis, qđ' mihi nō placet, ꝑ §. d. l. & qđ' ibi no. & plus credo ꝙ nō ſpōtanea renūtiatio nō ꝑiudicet nec ī poſſeſſiōe nec in ꝓprietate: qa ſicut incōferēdo bñficiū reqritur libera uolūtas, ita in ꝑdēdo, de quo ī. qđ' me. cau. c. Abbas. in antiquo ſic ſtabat. Opp. & uī ꝙ dato ꝙ replicet actor, ubi renūtiatio ꝓceſsit ſpoliationē, nihilominus audiatur. dato. n. ꝙ fuerit meticuloſa renuntiatio, tñ uoluit ꝑdere poſſeſsionē. ergo iſta exceptio obſtat agēti poſſeſſorio, & ſic debet admitti. Soluit primo, ꝙ reus nō pōt allegare iſtā renūtiationē ꝓ ſe, ubi allegeī meticuloſa: qa turpitudinē cōtinet. Or aduerte. ſc̄do ſoluit dicēs, ꝙ ſi meticuloſè renūtiauit bñficio, licet ꝑdat ius ꝓprietatis bñficii, non ꝑd it poſſeſsionē, qa nō ꝓſumit̃ hr̃e aīum ꝑdēdæ poſſeſsionis: & dicit unū mirabile ꝙ nec ſpōtaneæ renūtiationis ꝑdat poſſeſſionē, ff. de acqr. poſ. l. ſi qs iu. §. dn̄ia. hoc aūt locū nō hēt in nō ſpontanea renūtiatione. Tu dic, ꝙ nō ſpōtanea renuntiatio 1

SEB. SAPIA.
[a] Interdictū. quæ ſit uis cōpulſiua, uel expulſiua, ablatiua & inquietatiua, uide pulc. per Iaſ. declarantē in l. ſi quando, col. 2. C. unde vi.

nō tollit ius ad bñficiū, cū dēat eē libera, ita ī tollēdo, ſicut in cōferēdo. ī. quod me. cau. Abbas. Ex ꝑcedētib. ſurgit una determinatio uni⁹ dubii: ſpoliatus ago ꝯ Caiū rē meā tenētē, excipit̃ de renūtiatione ſpōtanea, an admittat̃ hæc exceptio? vide ſi ago ꝯ eū petitotio, non eſt dubiū: ſi poſſeſſorio nō poſſum agere iterdicto: ſed uel ago cōdictiōe ex canone reintegrāda, uel ex decr. ſępe. inde cadit in dubiū quod examinat Inn. canoniſta in. c. cū dilectus, de ord. cog. & c. ſępe, Verū priuilegia ſpoliatiōis hēant locum ꝯ ſolū ſpoliātē, an alios? Inn. ꝙ ſic, hic uī tenere oppoſitū. iam diſputaui dictū pūctū. prima opi. eſt uera, ut ibi no. Inno. Alius ē intelſs, ꝙ hic ñ agebat̃ poſſeſſorio; & hic duplex. Quidā ꝙ agebat̃ in rē utili: alius ꝙ agebat̃ ꝑſonali, quod metus cā. Ad cuius euidētiā eſt cōſyderādū ꝙ eſt dare quādā uim expulſiuā & hæc a cauſat interdictum[a], & per iſtam non perditur dn̄ium, ſed ſola poſſeſſio; & hoc caſu ꝓcedit ꝯriū: quia tunc nō pōt ꝓponi exceptio ſpōtaneæ renūtiationis tanquā ſit priuilegiata, & quia nō ꝑdit dn̄ium, & qa de ordine iuris eſt ꝙ diſcutiat̃ poſſeſſoriū repulſo petitorio, C. de rei uen. l. ordinarii. Quædā eſt uis cōpulſiua, & hæc in renūciatione iuris interueniētis facit ꝑdere dn̄ium & poſſeſsionē: qa coacta uolūtas, uolūtas eſt, ff. qđ me. cā. l. ſi mulier. §. ſi metu. 15. q. 1. c. meritò; & hæc eſt talis potētiæ, ꝙ renūtiāti dat̃ actio petitoria, qđ me. cā. uel dat̃ in rē utilis, uel reſtitutoria. & tūc bñ pōt opponi de ſpōtanea renūtiatiōe; quia iſta cōcludit ꝑditionē dn̄ii, & ꝓcedit ꝙ hic, ut qui melius ꝓbat, obtineat. quod dicit verū Inn. ēt datò ꝙ replicetur de nō ſpontanea renūtiatione. & quod dixi. ſ. ꝙ non admittatur, reſtringit ad poſſeſſoriū: ſecus ſi agatur petitorio. & hoc ideò, quia maius infertur ꝑiudiciū, ꝙ nūquā audiat̃: qđ ſecus in poſſeſſorio: qa poſſeſsio eſt momentanea. In gl. *pecuniæ*, ibi: *pro ea penſis*. No. iſtā gl. q̄ facit ꝯ opponentes ſe bñficio, ut recedat a lite obtinēs ius ſolutionis expenſarū factarum in acquiſitiōe tituli bñficii. Ibi: *ſed hoc falſum eſt*. Dic ꝙ ſi reus excipiēs allegat interuētū pecuniæ, repellit̃ tāquā allegās turpitudinē ſuā, qñ allegat interuētū pecuniæ ab eo, uel ſua uoluntate, ſecus ſi à tertio data fuit. ſi uerò replicans ꝯ renūtia. alle. eodē mō repellit̃. Si aūt aliter uult ſe defendere in iudicio, ubi agit̃ poſſeſſorio, aut petitorio, ſi opponēs fundaret ſe ſuꝑ ualiditate renuntiationis, nec alia allegaret; obtineret agēs, ſi allegaret eū priuādū ꝑꝑ ſimoniā, ex quo nō eſt priuatus iṗo iure; adhuc ad petitionē rei ñ īpediret̃ reſtitutio, ut hic, licet iudex ex offō poſſet iṗm priuare & ñ reſtituere, qđ no. ī. de ꝓcur. c. ex inſiuuatione. In gl. fi. ibi: *per iuīm*. No. gl. ꝙ exceptio iuriſiu. & litis finitæ nō ſolū hēt locū, qñ iuīm eſt iudiciale & ꝓſtitū in forma iudicii, ſed ēt qñ eſt extraiudiciale & ꝓſtitū corā ſuperiore nō in forma iudicii. Et not. ꝙ ampliat illud. c. i. Etiā dicatis ibi de lit. cōt. hodiè. li. 6. In ſi. gl. No. gl. ꝙ illud qđ dicimus ꝙ ꝯ confeſſum nō eſt neceſſaria conteſtatio litis, uel aliquis ordinarius proceſſus, ut no. gl. in. c. dudū, el. 2. de elec. cū cōcor. eſt uerū nō ſolū qñ reus ſimpliciter confitet̃ & ꝯ petitū excipit, ſed ēt qñ cōfitet̃, & ꝯ petitū nō excipit. Vltimò cū gl. ult. uidēda ſunt duo, qualr ꝓnuntietur in hac cā. quidā dicūt pronuntiādū ſuperprincipali. Alii dicūt pronuntiandū ſuper accidentali. ſ. an ſponte uel nō ſponte renuntiaſſet. Videte ſi exceptio ſpontaneæ renuntiationis opponat̃ ad proceſsū, ꝓnūtiandū eſt ſuꝑ eā ut emergēti. dicit gl. ꝙ pōt, qa exceptio iuīi opponit̃ ad proceſſum, de li. cont. c. 1. li. 6. Si opponat̃ ad merita, ſufficit ſi pronuntietur ſuper principali. Secūdū dubiū qūo potuerit hic ꝓcedi ad diffinitiuā ſniam lite nō cōte. patet, quia ſola exceptio renūtiationis fuit oppoſita, & nō fuit lis cōteſ. pōt dici primò, ꝙ exceptio ſpontaneæ abiurationis impediat lit. cont. ar. in d. c. 1. de lit. cōt. li. 6. uel hic reus cōfitebat̃ petitū; & ſic non erat neceſſaria lit. conte. & opponebat exce. ſpontaneæ abiurationis. Et hoc de lect. iſtius. c. Antonius.

S V M M A R I V M.

1 *Renunciās ſponte electioni de ſe factæ, ſuper ea nō auditur ultrà.*

Sententia

a Confeſsio nõ eſt prob. Adde Alex. conſ. 35. 2.lib.
ZACHARIAS. Adde iſtũ in ru. de cõfeſ. & ibi Io. An.Hel. ibidẽ col. pe.uer.alterius ſecũdo loco. Bal.in c.1.§.uaſallus, & i c.2.in fi. ſi de fe. fue.cõt. inter do. & agn.in feu. Ro. in l.admonẽdi, in § 6.chat.ſf iurein. Hipp.de Marſ.ſin. 110.inci.Cõis doc. opi.& qđ ibi not. in apoſt. ad ipſũ ubi cõcludit ꝙ pᵒ lapſas oẽs dilatio nes probõnum po terit nihilominus probari p aduerſarij cõfeſsionẽ,all. fin.dictũ Inn.in c. ultra tertiã,de teſ. idẽ tenet Iac.Reb. in l.quicũq;,nu. 1. & in addi. 10 ver. niſi p aduerſarii cõfeſsionẽ,ſf apo. pu.l.i.10.C.ubi tenet ꝙ quãuis ẽ pſumptio oẽ iuris & de iure nõ admittaſ pbatio; admit tit tñ probõ p aduerſarii cõfeſsionẽ,q̃ vt ibi dicit, nõ eſt probõ, ſed pbõnis releuatio.
ANT. FRAN. Circa hoc an cõfeſsio dicatur eſſe pbatio,dicas ꝙ ñ propriè: ſed releuatio ab onere pbandi,ut p Io.An. in c.bonę,de elec. & in rub.de pb.& per Pau.de Caſ.in conſ. 273. & hř p Bal.in c.1.§.ſacramentũ, de conſue. recti feu.& p Ale. in l.eam qui,in fi. prin. ſf.de iurein. & in l. Publia, in §.1.ſf.depoſiti.Dixit tñ d. Anto. de But.in c.fin. de li. ob. ꝙ cõfeſsio eſt ſiřis probationi, q̃ fit p inſtrm. Et dixit Bal.in l.ſi.in 3.qõ.C.de edi. di. Adr.tol. ꝙ cõfeſſio æquipollet in ſtrõ, & hēt executionem paratam, ſicut inſtrm,quod uoluit Bat. in l.1. in 3.no. C.de confeſ. dixit tñ Bald. io l. ſi ex cautiõe, in 2.q. C.de nõ nume.pe. ꝙ cõfeſsio non inducit obligationẽ, ſed pro-

2 *Sententia non præſumitur iniuſta ex eo,quòd ſit lata contra probationes in eis factas.* 1
3 *Probationis ſpecies quot ſint.*
4 *Pro ſententia ſemper præſumitur: non tamen eſt præſumptio iuris & de iure.* 10.11.
5 *Literis teſtimonialib. p̃latorũ an & qñ credaſ.*
6 *Snia app.lata ſup nouiter deductis quę feraſ.*
7 *Sententia lata ex falſis actis,an & quando ſit nulla,puta ex falſa relatione ad acta.*
8 *Sententia lata partim ex uera partim ex falſa cauſa,ſuſtinetur ex uera.*
9 *Snia app dẽt eſſe cõfirmatoria,uł ĩfirmatoria.*
12 *Proceſſus an & quando præſumatur.*
13 *Pro laudo ſemper præſumitur rectè factum.* 3
14 *Solennitas an & quando præſumitur tam in factis antiquis,quam recentibus.*
Pro actibus qui geruntur per modum uoluntariæ iuriſdictionis an præſumatur? a
15 *In cã app. qs pbabit appellãs,an appellatus?*

C A P. VI.

e *N præſentia.* † Qui ſpõte
renũtiauit electiõi ſuæ,ſup ea
ampliᵒ ñ audiſ.h.d.In 1.ponit
gñalem cãm cõfirmationis ſniæ. In ſcda
ſpãlem,ibi:*quia tamen.* In tertia ǫfirmatio
nẽ,ibi: *Nec et.* Caſus lřalis.Dũ inter quen
dã Abbatẽ poſsidentẽ eccłiã & monaſte
riũ,& quẽdam aliũ ſe Abbatẽ ꝑtendẽtem
qõ uerteret, cã fuit delegata qbuſdam iu
dicibus: & finałr cã deciſa fuit & ſniatum
pro poſſidente, & impoſitũ ſilẽtiũ agẽti.
tandem ab hac ſnia fuit appellatũ p acto
rem: & cã fuit ǫmiſſa iudicibᵒ Dulmen.&
cuidam alteri ǫiudici,corã qbᵒ reus pba-
uit p cõfeſſionem & ẽt p quaſdã lřas epi,
qnałr actor renuntiauerat pdictę eccłiæ,
nihil aliud fuit pbatũ p ipſum actorẽ uł
reũ,& ſic deſerta fuit appellatio.poſt hæc
coram ꝑꝑ actor productis actis & ſnia pe
tiit ipſam nullã pronuntiari, & dictã Ab
batiam ſibi aſsignari, ꝑtendẽs nullitatem
ſniæ ex eo ꝙ actis apparentibᵒ nulla ǫclu
debaſ cã ex eis, cũ pbaſſet intẽtionẽ ſuã,
ꝑꝑ q̃ ſibi ſilentiũ debuiſſet imponi. ergo
ex actis appebat iniuſtitia ſniæ; & ſic nul
la debebat decerni ꝑꝑ conſiderans ꝙ ex
eo,nõ iuſtificabaſ ſnia ꝙ ex actis pductis
non appareat cã ſniæ,uel aliqd pbatũ,p
qđ ſnia dẽt eſſe ualida,cũ iudex nõ ſemp
applicet mentẽ ad unã ſpẽm pbationis,
ſed ex allegationibus & confeſsionibᵒ,&
aliis q̃ in eius pſentia proponunſ,formet
animi ſui motum;uñ ex eo ꝙ non appeat
aliqd probatum, non includiſ iniuſtitia
ſi illud aſſumat p ñ pbatiõe ſufficiẽte,&
dato ꝙ nõ appareãt pbationes de eo qđ
ſentiat,potuit ex aliis moueri; acta non
ǫcludebãt neceſſariò apertã iniuſtitiam.
ǫſiderans ẽt ꝙ in dubio pro ſnia ꝑſumiſ,
donec aliud probeſ. p q̃ apparet ꝙ ſtãte
ſnia q̃ trãſiuit in rem iudicatam, dato ꝙ
nihil pbeſ,ſtandum erat dictæ ſniæ,cõſi-
derans ꝙ ſuperuacuò corã iudice apploniſ fuerat pbatũ p ǫfeſsionẽ & lřas quałr
dictᵒ actor renuntiauerat Abbatiæ,ei ſilẽ

1 tiũ impoſuit ꝑꝑ perpetuũ.h.d.† No.1.qđ
ad ǫcludendã iniuſtitiam ſniæ nõ ſufficit
oñdere ex actis probationem,ẽ q̃ ſnia ſit
lata:qa non ſemper iudex in ſñiando ap-
plicat mẽtem ad unam ſpẽm pbationis;
& quãta fides probationi adhibeſ, pẽdet
ex iudicis arbitrio,ſf.de teſtib.l.3.qa alia
potuit ſubeſſe ſpecies pbationis,uel con
feſsionis,uel allegatiõis,ad q̃ iudex aĩum
applicauit,adhoc de re iud.c.ſicut.No.2.
finẽ probationis:qa eius finis eſt illicere
aĩum iudicis,& eiᵒ mentẽ ad qd credẽdũ
firmiter applicare; & ſic iudex iudicat ex
his q̃ credit,ad hoc de re iu.c.ſicut: qa in
3 hoc ǫcordat quoad primũ & ſm.† No.3.
multiplicẽ ſpẽm pbationis aĩum iudicis
allicientẽ,put cõfeſsio. dicunt tñ Do.ꝙ
a cõfeſsio ppriè ñ eſt pbatio,ᵃ ſed pbatio
nis releuatio,C.de pb.ſup ru.de ele.c.bo
næ,el 1.C.de pb.l.actor qđ aſſeuerat.ubi
p Ia.de Are.& Cy. Itẽ teſtiũ depoſitio &
allegatio; & ſic ex allegationibus induciſ
probatio. qđ eſt uerũ,qñ ps allegat prin-
cipalis: ſi aduocatus,idẽ ñ pñte clientulo
& nõ reuocante,de app.ᵉc.cũ cãm,de cẽſi.
c.cum olim.Itẽ poſitiones.uñ ſi aliqd in
poſitionibᵒ poniſ,& ps ǫfiteaſ,id hř loco
4 probationis.† No.4.ꝙ p iuſtitia ſniæ pſu
b miſ. Et aduerte uñ ſumiſ hæc pſumptio:ᵇ
qa ſumiſ ex authoritate iudiciali;ad hoc
tex.de re iud.c.ſicut.ubi bo.text.Et no.ꝙ
hæc pſumptio non eſt iuris,& de iure,ſed
eſt iuris tm; ꝙ patet,qa admittit lĩtimam
pbationẽ in ẽriũ.qđ qualr intelligaſ di-
5 cã.J.& uide qđ no.gl.de prob.c.qm.†No.
c 5. ꝙ lřis teſtimonialibᵒ p̃latorũ,ᶜ crediſ,
ẽt in his q̃ ſunt grauis pıudicii.ᵉqđ eſt ue
rũ quo ad aliqualẽ pſumptionem coad-
iuuãtẽ,& ſm doc. quo ad ſemiplenã pba
6 tionẽ,bo.tex.ẽ.de ele.c.cũ inter.R.ma.de
prob.c.poſt ceſsionẽ.† No.6.ꝙ ubi ex no
uiter deductis fertur ſnia in cã applonis,
ſnia dẽt ferri ſup iuř deducto principali:
nõ aũt dẽt eſſe ǫfirmatoria uel infirmato
7 ria;adhoc de fi.inſt.c.cũ Io.† Op.ꝙ ſi ap-
d pareat ex actis cã falſa,ex qua iudex ẽ mo
tᵒ,ſnia reddaſ nulla,ᵈ de re iu.c. iter exte
ras,de re iu.cle.paſtoralis,de app.c. ſolici
tudinẽ,no:de app. p tuas,& c. paſtoralis.
Sol.qñq; cauſæ falſitas eſt in ſcõ,ñ in iuř.
Qñq; appet falſitas cauſæ in facto & iuř,
uel iure tm.primò caſu ſi falſitas eſt noto
ria,ſnia eſt nulla,ut in iuribus ꝑal. adhoc
qđ hř de ſen.exc.c.Romana.§.in uniuerſi
tatẽ,eo.ti.c.uenerabilibᵒ,li.6. ſi falſitas ñ
eſt notoria, tunc ſnia eſt ualida: qa ẽ ius
eſt litigatoris,ut J.de re iu. c.cũ inter; &
fortius ualet ſi ſubeſt cã,licet ñ ſit expſſa,
de re iu.c.ſicut. & idẽ qñ eſt dubiũ an ſub
ſit cã, qa in dubio pſumiſ,ut hic, & de re
8 iud.c.ſicut.† Qñq; ſnia eſt lata ex falſa cã
in iure, & tñc ſi duæ cauſæ ſunt in ſnia ex
pſſę,quarũ una ẽ uera,altera falſa in iure;
p hoc nõ uitiaſ ſnia· qa ſuſtineſ ex uera,
cauſa no.q ſil.ſunt le.c.per tuas;& hoc tenet Iun.hic,ut res potiᵒ ualeat,q̃ pereat.
Si una tm eſt expſſa, & illa falſa,& ex alia
nõ pt ſuſtineri, quæ patet ex actis;ſenten

ee

bationẽ obłonis, ꝑterquã io mutuo p chirographũ,& in dote ſm eundẽ Bal.in l.gñaliter, in 1.q.C.eo.tit.de non nume.pecu.
SEB. SAPIA. b Præſũptio. Hoc tñ limitat Bald.in l.ſancimus. C.de iud. ut pcedat qñ iudex ſeruauit ordinẽ debitũ in pcedẽdo,aliter nõ. refert Riminaldᵒ i l.ſi pacto quo pœnã,col.8. C.ď pac. c Prelatorũ. Adde Oldr.conſ.183.
ZACHARIAS. Reſtringe tu hoc dictum. ſ. dummõ tales literę ſint ſigillatæ,ut p Inn. i c.poſt ceſsionem. J.de proba. & ibi iſte.no.plenè. Bal. in l.eã quã, col. 4. C.de fideicõ. & in ſua marga. in ver. credulitas, ver. 4. Spe.in tit. de pba. §.3.verſ.10.& ſeq. & Ber. de Fir. in tract.de epiſ.4.lib. in princ. Quod ẽt reſtinges in concernẽtibus eius officium,ut not.Ro. deci.22.inci. Fuit dubitatio, io not. & deci.348. & an tales literæ fidem faciant in curia ſeculari,vide plenè per Bal.in l.ſi qua per calumniam.C. de epi.& cle.
SEB. SAPIA. d Reddatur nulla. Videtur tñ ꝙ falſa cã expreſſa io ſnia non habeat vitiare;quia in ſnia nõ requiritur expreſſio cauſæ,ut notatur in l.1.§.ignominiæ, de his qui notan. infa. ergo non uitiat: qa ubi ſolemnitas aliqua non requiritur in actu,ſi adhibeatur & ineptè; non uitiat actum. l. 1. in princ. C.de rei vx. actio.gl. in §.multi,inſti. de libert. propter hoc tam ẽ d.Iaſ.in l.edita, n notabilibus. C.de edendo.reprobat regulam prędictam: ſed potes concordare ex his quę pſicit copioſè Felin. in c.cũ ordinem, col.J & 2.de reſcr.

tia est nulla ̄j. de re iu.c.2.q.6.c.ei.q.§.dif finitiua, cū si. Et hæc uera, ēt si snīa ferat cū dictione, ꝑsertim, ut, maximè, ex eo qa ex quo falsa est expssa, & alia ñ appet, qua sustineat snīa remanet nulla: qa idē error ꝑsumit in tacita, q adest in expssa, de rest. in integrū, c. tū ex lrīs, de pur. ca.c. cū dilect⁹. Si cā una falsa est in snīa expssa, & alia iuuari pt snīa, q̄ patet ex actis; tunc si iudex simpr tulit sniam, & ad illam cām b se restrinxit, ñ ualet snīa, q̄q̄ altero iure posset iuuari; ad hoc tex. & dicta doct. de ꝯcess. pb.c. ex parte, & c. dilectus. Hec uera, nisi snīa ferat cū adiuncto, maximè, ut, ꝑsertim, uel alia adiecta dictione sil̄i, p q̄ pateat iudicem se non restringere ad illā cām; & sic semp pp hoc consuluit Butrig. sniari, & cōsuluit in l. Athletas. §. q igno miniæ, ff. de his q not. infa. qđ no. ad hoc dcm̄ Gra. 11.q.3.c. audi deniq;. §. cū ergo; uide gl. in l. si is ad quē. ff. đ acq. hæ. & ibi plenè Bar. Q̄nq; allegatur falsitas causæ,
a q ñ ex snīa colligitur, sed ex snīa ad acta[a] relata, & tūc si iudex se expresè refert ad acta; ut qa dicit per. a. & b. est probatū; & tūc Inn. est sibi ꝯrius. nam de re iu. c. cum Bertoldus, tenet sniam nullā, in ca. qm̄ ꝯ falsam, de pb. tenet ꝯrium. Primam tenet Cy. in l.1.C. de erro. adu. dixi de rescr. ab excōicato. Credo pro nunc, qđ q̄nque iudice se referēte ad acta ex actis iūcta snīa apparet positiuè iniustitia sniç, & dicit uerum Inn. de re iud. cum Bertoldus, & in l. 1.C. de erro. aduo. ut si dicat instrumenta nō dicere aliqd; & uiso instrō in actis descripto illud apertè dicat ꝯrium. Q̄nq; ex actis ñ colligit necessariò iniustitia, licet nō appareat iustitia: ut qa dicat p. a. & b. c non est probatū, & uisis attestationib⁹ est ꝓbatū. uel si dicat, qa ꝓbatum est, & non appareat ꝓbatum, qđ hic non colligit in iustitia: quia quāta fides probationi deē, est iudici arbitrariū, & qa potuit ex aliis moueri; tūc snīa ñ erit nulla. Si aūt iudex se nō refert ad acta, tūc si ex actis apparet euidens iniustitia, snīa erit nulla, qñ iustitia colligit ex talib⁹ probationib⁹, q̄ tergiuersatione celari non pn̄t, & quorū fides nō est in arbitrio iudicantis: ut si format sniam ꝯ confessionem, & snīa est nulla, ad hoc qđ no. Inn. de imu. eccle. c. qa pleriq; & đ frigi. c. fraternitatis. Nō placet istud. qa fortè pt dici ꝯfessionē inconstantē, ut factā à ñ hn̄te ptātē ꝯsitēdi. si aūt colligit ex ꝓbationibus q tergiuersatione celari pn̄t, & ꝯ q multa pn̄t opponi, & quorū fides est in arbitrio iudicantis; snīa nō est nulla, sed ualet; ut si apparet ꝓbatum, & absoluit. Idem & fortius qñ ex actis non d colligit iniustitia, licet ex eis non iustificet: qa est lata condemnatoria, & ex actis ñ appet sufficiēs ꝓbatio, ut hic est casus.
9 † Secundo op. ꝗ snīa dēt esse in cā appellationis ꝯfirmatoria, uel infirmatoria. C. de app. l. eos. Sol. dicunt Doc. ꝗ ñ est uis, dūmō agens ꝯsequat finem quē intendit, & fortè in pte decisa cōfirmata fuit snīa, ut hic: uel hic ex nouis ꝓbationibus fert snīa, ut dixi in notabilib⁹. Opp. cū gl. ꝗ renuntiatio facta nō prosit ipsi, pro quo lata est snīa: qa non sequitur, exclusus est aduersarius; ergo ipse agens petens eā debet obtinere, ̄s. de rescr. c. olim. Sol. dicit gl. ꝗ ꝯstabat de electione ipsi⁹, p quo lata est snīa; & intelligendū est ꝗ constabat aduersariū renuntiasse añ electionē ipsius. R. aliàs ñ ꝓsuisset sibi reuocatio: ut prodest sibi excludere aduersariū, qñ possidet, ut no. Inn. & Cōp. de rescr. c. capl̄m, & ̄j. de re iud. c. cū Bertoldus.
10 † Opp. ꝗ nō uictus, sed uictor arcteē ad iustificandū[b] snīam in cā appellatiōis, in auth. de his q ingre. ad appell. §. illud ubi dr̄ ꝗ uictores nō aliter potiant sentētiis, quā si eas rectè latas mōstrauerint. Gl. cōcludit ꝗ q̄ndoq; cōtēdit de iniustitia sniæ ex ꝓcessu, nō rectitudine, & dicēs ipsam rite latā arctaē ad illā ex actis iustificādā, de pba. c. qm̄ ꝯ falsam. Q̄nq; in cā appellationis cōtēdit de iustitia uel iniustitia sniæ, & tūc dicit gl. ꝗ dicēs iniustā habet ꝓbare, sit actor uel reus, qa sp presumit p iustitia sniæ, nisi cōtrariū probeē, ut hic, & C. de appel. l. hi qui ad ciuilia, C. ut causæ post pube. adsit tutor l. una ff. si pen. appel. l. 1. in prin. & docere se debet iustè appellasse. ̄j. de appel. c. cùm in ecclīa. Nec ob. §. illud qa docere debēt iustas snīas, sed docēt eo, ꝗ cōtrariū nō doceē, C. qui mili. nō possunt l. sup seruis, li. 12. fm gl.
11 † Hic sunt uidēda duo. primo ad euidētiā an p actis iudicis ꝑsumaē, & qñ. Et primò qd de actis iudicialibus, & snīa? Scdō qd de actis quasi iudicialib⁹, & q p modū volūtariæ iurisdictionis exercenē, uel alterius supioritatis, vel ptātis? Ad primū in plurib⁹ locis hoc tāgunt canonistæ. ̄s. de ele. c. bonæ. & ̄s. de off. dele. c. cū in iure. vbi Inn. plenissimè, & de ꝓba. c. qm̄ ꝯtra falsam, & ibi Cal. in dubiis. & de re iud. c. cùm inter, de app. c. sępe de re iud. c. sicut, de sen. exc. c. sacro. vbi p gl. & de off. or. c. ad reprimēdā, p Io. 2.q.6.c. hoc ēt placuit. 11.q.3.c. curę. Cōcludēdo dicta oium, dic si q̄rit an lata snīa ꝑsumaē, p fundamēto ptātis nō tracto hic: sed dicā. ̄j. de off. dele. c. cū in iure. Si q̄rit an ꝑsumaē p legitimitate ꝑsonarū in iudicio litigātiū, adhuc tangā ibi. Si q̄rit an ꝑsumaē p solēnitate sniæ, vel iniustitia, primò uidendū qd in sentētiis q̄ trāseunt in rē iudicatā. scdò qd de snīis q nō transeunt in rē iudicatā. Dic si sententia est appellatione suspēsa,[c] ita, ꝗ applo pendeat, & sit legitima, p neutro ꝑsumit, sed is grauatur onere ꝓbādi qui 1. grauabaē & videbis. ̄j. vn̄ ille q grauabaē onere ꝓbādi in principali, grauabit in cā applonis, C. de ap. l. hi q ad ciuilia, vbi gl. & p Doc. tex. de resti. spol. c. cùm ad sedē. Rō, qa ꝑsumptio sniæ surgit ex authoritate rei iudicatæ, quæ tollit p actū applonis, ad hoc tex. hic, & de re iudic. c. sicut. hoc vr̄ destrui p istū tex. qa hic erat snīa applone suspensa fm gl. & tñ ꝑsumitur pro snīa. sed potes dicere ꝗ hic uterq; & appellans & appellatus erat actor: sed appellans iō grauatur: quia nihil ꝓbauerat appellatus: sed tex. reddit aliā rōnē. s. quia p snīa ꝑsumitur. ideò oportet dicere, vt hic dicit Hos. imò ēt. Inn. qđ snīa transiuerat in rē iudicatā tpe, quo aditus fuit Papa, ꝗ deserta erat applo: aliàs non posset rn̄deri huic tex. sic intellige Inn. in c. bonæ, el 1. & c. cùm in iure, de elec. de proba. c. qm̄ ꝯ falsam. Q̄nq; snīa non est applone suspensa, sed super ea pēdet iudiciū nullitatis uel restitutiōis & idē, ut ꝑsumaē p ea fm quod dicā. ̄j. qa durat authoritas tex. de re iud. c. suborta, ad hoc gl. q si. sint leg. p uenerabilē, in uer. p sniam; & hoc tenet Guido de Suza. in l. 1. C. de iur. & fac. igno. Si à snīa nō est appellatū, uel si est appellatū nō legitimè: uel est deserta appellatio, si snīa ē lata psēte pte,[d] ꝑsumit p iustitia & rectitudine ꝓcessus; sic concludit Inn. de off. dele. in c. cū in iure, ad hęc decr. de re iud. sicut. ꝓbatio bñ admitti ur ꝯ hanc ꝑsumptionē, ut hic vr̄ casus. Veritas est quod hic est ꝑsumptio iuris & de iure, quæ non admittit ꝓbationē in contrariū quo ad iustitiā, nisi probatio sit notoria ut p confessionē; ita dicit Inn. de immuni. eccle. in c. qa pleriq;. ꝓbabit ēt, si hoc pte nō opponēte corā cōpetēti iudice ꝓbeē iniqtas; ut dicit Inn. de resc. c. cū dilecta, đ appel. c. ex rōne, de re iu. c. cū Bertold. & no. i el. sicut, đ app. ad hoc quod

a Ad acta. Adde Bal. ꝯs. 122. 1. li. & uide Ale. ꝯs. 85. 2. li. & cōs. 122. 1. li.
b Iustificādū. Addē ut p Fed. cōs. 211.
c Suspensa. Addē Ro. cons. 334
d Præsente parte. Addē Ang. ꝯs. 298. & uide Alex. cōs. 122. & 135. 2. lib. Io. de Ana. cō. 50.

qđ no. Inn. de frigi. c. fraternitatis, & ple-
12 nè dixi in d. c. cùm dilecta. † Quo āt ad re
titudinē ꝓcessus est præsumptio iuris tñ.
vnde posset ꝓbari q̄ nō esset rite lata, ad
hoc l. iurisgētiū. §. qđ fortè, ff. đ pac. & ad
hoc oēs leges & iura, quę dicunt de nulli
tate agi posse. An aūt ex ꝓductione acto
rū cōcludatur iniquitas, Iun. vř sentire q̄
nō, de ꝓba. in c. qm̄ ꝯ falsam. Cōtrariū te
net ibi Io. An. & Cal. Doc. de resti. spol. c.
cū ad sedem, & in d. c. qm̄ ꝯ. idē Bar. C. de
app. l. hi q̄ ad ciuilia. ꝯriū sentire vř. C. de
sent. l. ꝓlatā. Dic si allegeř nullitas ex de
fectu retitudinis ꝓcessus: vt quia dicatur
snīa nulla ex defectu litis cōtestatæ,[a] vř al
terius, illa ꝓbabitur ex ꝓductione acto-
rū, in quibus non apparent acta feā; sic in
telligo qđ est dictū. Si allegař iniustitia,
illa, nō ꝓbatur ex ꝓductiōe actorū; licet
acta nō ꝓbent iustitiā: qa ex aliis potuit
iudex moueri, vt hic. & de re iud. c. sicut,
sic intelligo Inn. Idē si allegetur iniusta,
vel nulla est defectu cognitionis causæ, &
sic circa cōcernētia merita: qa potuit iu-
dex cognoscere; si ñ pateat ex actis. istud
dicit Bar. in d. l. ꝓlatā; nisi fortè ob breui
tatē tpis[b] necessariò cōcludereř defectus
cognitionis causæ, vt dicit ꝑ decr. tū ex li
teris. j. đ in int. rest. Qñq; lata est snīa ab
sente parte. hic Cōp. dicit sequendo Inn.
de elec. c. bonæ, q̄ ꝓ snīa ꝑsumiř, qñ est la
ta ꝯ absentē contumaciter.[c] Secus si sit la
ta ꝯ absentē nō cōtumaciter, vel nō p̄nte
ꝓcuratore, C. de iud. l. ꝓperandū, ad hoc
c. qm̄ ꝯ, & §. illud; & hoc tenet Spe. in ti. đ
sent. ꝓla. §. qm̄, ver. si. ꝯriū tenuit Inno. de
ꝓba. in c. qm̄ ꝯ falsam, vt lata in absentem
ꝓ ea nō ꝑsumereř, & idē dicit de of. dele.
c. cū in iure. Host. dicit hic q̄ si lata est, &
nil opponitur, præsumitur pro ea: si ali-
qd opponiř intra biennium, nō ꝑsumiř pro
ea post bienniū sic. Rō, qa biēniū est limi
tatū ꝯ snīam; remittit ad summā, de sent.
§. qualiter ferri debeat, sub. §. is est ordo.
sic dēt intelligi qđ ponit Host. de re iud.
in c. cū inter. vbi distinguit an snīa sit lata
de recēti, an nō, vt ipse ibi ponit; & fuerūt
verba Cy. in l. emācipatiōe, C. de fid. inst.
& Ia. de Are. in l. si qs exhęredato. §. fi. ff.
de iniust. & hoc tenet Bar. in auth. si qs in
aliquo documēto, C. de eden. & in l. 1. §.
de rela. Io. Cal. in decr. qm̄ ꝯ falsam, dicit
q̄ licet Cōpo. hic dicat q̄ opi. primā pra-
cticet curia; tñ de æquitate putat opinio.
Cōpo. ꝓcedere, qñ snīa nō est lata de re-
centi, licet opi. sua iure nō ꝓbeř. Qđ aūt
sit tps longū vel recēs, dicit qđ posset dici
de biēnio; & hoc dicit Host. hic. vel dicit
q̄ vltra 20. annos ad instar exceptiōis fal
si, de ꝓcu. c. in nřa, de excep. c. cū venerabi
lis. Vel dic hoc iudicis arbitrio relinqui,
ex quo tps nō est limitatū, ff. de iur. delib.
l. 1. de of. del. c. de causis. dico q̄ siue de re
cēti, siue đ lōginquo sit lata snīa, casus est
q̄ ꝓ retitudine & ꝓ iustitia ꝑsumitur, de
elec. c. bonę, el 1. nā ibi fuit lata snīa in ab
sentē, & dubitabař de citatione, qđ ē pl⁹,
& ꝑsumiř citatio, & ꝓ iustitia eius. qđ est
13 bñ no. & ēt in iudiciis summariis. † Hæc
oīa ꝓcedūt ēt in snīis latis ab arbitro,[d]
vt ꝓ eius iustitia ꝑsumař. dicit hic Io. An.
i addi. Spe. i ti. de arb. §. sequiř, ver. Itē qđ
si cōpromissum, in 12. col. & fuit dictū Di.
in cōsilio qđ incipit: Prolomeus, qđ dicit
verū ēt pēdēte reductione ad arbitriū bo
ni viri: qa illa nō suspēdit. Sed de hoc di-
xi in d. c. qm̄, & ibi teneo ꝯriū, nisi esset ar
biter q̄ hřet iudicare & de iure & đ facto
ꝑ scripta ꝑ Bar. in auth. nisi breuiores, C.
de sen. sed Bar. tenet ꝯriū in §. arbitrorū;
& sic cōsului ad instar snīarū censuræ qñ
est appellatū. Ad ꝯm an ꝑsumař ꝓ senten
tiis, q̄ nō trāseunt in rē iudicatā, dicit hic
Inn. & in c. bonæ, & d. c. qm̄ ꝯ, q̄ si appella
tū est, nō ꝑsumiř: qa licet appło nō suspen
dat, tollit tñ effectū ꝑsumptiuū snīæ: q̄ si
nō esset appellatū, ꝑsumiř ꝓ iustitia & ꝓ
solennitate, ad hoc de sent. exc. c. sacro. vi
de de of. or. c. ad reprimendā; & hęc suffi-
14 ciūt de primo principali. † Venio ad ꝯm.
qd de actibus qui geruntř ꝑ modū volun-
tariæ iurisdictionis, uel alterius ēt extrāiudi
cialis ptātis? & si q̄rař an ꝑsumař ꝓ funda
mento ptātis, gl. no. dicit q̄ sic, ff. de ꝓba.
l. ab ea parte, ad hoc qđ scribit Inn. de eo
q̄ fur. ord. rece. c. innotuit. dicā de hoc in
c. cū in iure. j. de off. dele. vbi spāliter hoc
cadit.[e] Si āt q̄rař ꝓ iustitia & solēnitate
gesti,[f] gl. q̄ nō ꝑsumař, de elec. c. qđ sicut.
Cōp. sentit ꝯ e. ti. c. cū ecclesia. dic q̄ si ius
exigit ꝓbationē solēnitatis, standū est iu
ri, & nō ꝑsumiř, de sent. exc. c. 1. li. 6. & c. sa
cro, eo. ti. Si nō exigit ꝓbationē, sed exi-
git scripturā; & tunc si in ea enūtiatur, so
lēnitas illa ꝑsumiř, dñt doc. de test. Albe
ricus, Inn. de accu. c. super his. si solēnitas
nō est enunciata, ꝓ ea nō ꝑsumiř: qa acta
ostēdunt iniustitiā: sic intellige Inn. de eo
q̄ fur. ord. rece. c. fi. & qđ no. Cōp. de ele.
c. qđ sicut, & quod ponit e. ti. in genesi. cū
hac tēperie intellige Io. 7. q. 1. c. p̄ntiū. q̄
dicit q̄ ꝓ gestis ex iudiciū nō ꝑsumitur à
iudice, & qđ no. Arch. 9. q. 2. c. Lugdun. vi
de aliqd ꝑ Inn. de elec. c. trāsmissam, & de
dolo. c. cùm olim. Si nō apparet scriptura
ꝑsumiř, si nō negař, vt dicit gl. in d. c. qđ si
cut, Cōp. de cōsue. c. cū dilectus, & Host. s̄.
si negař, nō ꝑsumiř, si ius nō exigit scriptu
rā, tunc si actus est de recēti, solēnitas nō
ꝑsumitur, si negatur; si nō negař, ꝑsumitur
ut dicit gl. de ele. c. qđ sicut, & Cōp. de cō
sue. c. cū dilectus, & no. Host. s̄. Si de anti-
qua, ꝑsumitur; sic dñt do. de test. c. Alberi
cus. talis tñ ꝑsumptio faciliter tolliř pro
batione, vt dicit Inn. in c. innotuit, q̄ no.
de hoc uide aliqd tactū ꝑ Inn. de dolo, c.
cū olim. An āt de aliis gestis ꝑ modū ꝯ-
ctus ꝑsumatur, dicā de re iudi. c. sicut, & ꝑ
15 Bar. ff. de ver. ob. l. sciendū. † Nūc restat vl
timò descendere ad dubiū gl. qs arctetur
ad ꝓbandū in cā appłonis? vidistis quid
dicit gl. opi. fuit inter legistas. Io. Cal. tā-
git in d. c. qm̄. Cōpo. hic plenius. Bar. qui
oīa colligit in d. l. hi qui ad ciuilia, C. de
ap. & in l. 1. ff. si pen. ap. & C. vt causæ post
puber. adsit tutor. l. vnica. Dic si dubitař

a Litis contestatæ. Adde Alex. consi. 43. 4. lib. & ĵ. alle. consil.

b Breuitatē temporis. Adde Petr. de Ancha. consi. 188.

c Cōtumaciter. Adde quæ tunc requirantur, Ang. cons. 8 & idē dicit Ange. cons. 187. q̄ sententia lata contra absentem per dolum actoris potest dici nulla. ZACHARIAS.

Adde q̄ quando sentētia fertur cōtra absentē, præsumitur esse lata ex illius cōtumacia; ita not. Bal. in l. 1. in 3. no. C. de pe. & cōmo. rei ven. Bart. in l. Papi. §. meminisse, in 3. no. ff. de inof. test. quod est verum, nisi cōstet de probationibus, quia tūc præsumitur lata cā succumbentis, vt no. Alex. in alle. §. meminisse. gl. & Bal. in l. 3. C. de contra. iu. tute. idem Alex. in l. si quis. §. si quis. ff. de adul. tutius tñ erit si iudex qui fert sententiam ꝯ contumacem, meminerit contumaciæ, vt no. idē Alexan. in l. 2. §. senatus, ff. de iur. fisci, & in l. si finita. §. Iulianus, ff. de dā no infecto, & Bal. in l. pe. C. de consti. pecu. ANT. FRAN.

Ad hoc an condemnatus absens præsumatur condēnatus ex contumacia, vltra hic allega. dicas q̄ si constaret eū fuisse monitum, haberetur pro confesso, sicut præsens: quia absens monitus æquiparatur præsenti, nisi esset simpliciter contumax in nō veniendo. Ita notare voluit Bal. in l. generaliter, in §. ijs de ꝑsentibus, in ver. deinde hic not. C. de reb. cred. Adde tamē q̄ absens citatus ad domum, si non est citatus personaliter, restituitur ad appellādū, vt no. voluit Bal. in l. 1. in fi. C. ex quib. cau. ma. Et adde q̄ citatus personaliter se absentans post citationē, & illeg. tenet aliquid facere, & abest; sufficit ad domū; de quibus oibus vide ꝑ do. Abb. fin. in c. si aduersarius, de eo qui mit. in pos. causa rei seruan. ZACHARIAS.

d Arbitrio. Vide ꝑ Cy. in l. fi. & ibi Bal. q. 3. C. de contrahē. emp. Bar. in l. si qs arbitratu, col. 2. ver. quæro, qñ arbitrator, ff. de ver. ob. & in l. diē proferre. §. si quis litigatorū, in fi. ff. de arb. Lanfrā. de Ori. in tracta. de arb. 1 5. parte. q. 10. & Inn. in c. ex parte, paulò post prin. in gl. in ver. ꝑspexisti, eo. ti. & plenissimè ꝑ Alex. in præal. l. si qs arbitratu, col. 7. ver. quęsiuit hic Bar. cum infinitis concor. ibi per eū alleg.

e Cadit. Adde q̄ ibi ponam.

f Gesti. Adde Frā. Are. cōs. 36 & 69.

SEB. SAPIA.
a Onus probandi. Et ad hoc facit q illi incũbit onus probandi tps qui habet intẽtionem fundare sup tpe, ut est gl. quã multum cõmẽdat ibi Bald. & dicit esse fin. in l. 2. C. de pe. hære. de quo ẽ gl. quã ibi Car. reputat fin. in clem. si in gl. pe. de ref. ad qđ vide Andr. Sicul. in re. rubr. C. qui admi. col. 2. & ibidẽ no. d. Ias.
ZACHARIAS.
b Traditione literarũ. Ita no. Bald. in l. fi. C. qñ fis. vel pri. & in l. 1. C. de dolo. oino p Ale. post Bar. in l. 2. ff. de pac. eundẽ Ale. l. 3. ff. de acquir. pos. Bal. & doc. in l. Mæuia. ff. sol. matri. Imo. post But. in c. eccl'ia Romana. j. vt li. nõ contе. quod tamen est verum in expressa traditione, in simplici verò secus, vt p Bal. in alle. l. Mæuia. ff. sol. ma.
ANT. FRAN.
Circa istum passũ an traditio instrorũ & literarũ habeat vim renũtiationis iuris cõtenti in literis & instrõ & rei ipsi⁹, gl. Bar. & Alex. in l. ab emptione, ff. de pac. & Bal. in l. 1. in fi. C. de dona. & Alex. in l. 3. ff. de acq. pos. ubi dicunt q traditio instrorum habet uim traditiõis rei & uim cessiõis iuris. quod etiã uoluit Bal. in l. fi. C. qñ fis. uel priua. & d. Alex. post Bar. in l. 2. ff. de pac. d. Ant. & Io. d Imo. in c. ecclesia, li. 2. vt li. pend. dicunt q simplex traditio instrorum nõ inducit donationẽ rei contentę in instris, neq; cessio nẽ iuris, nisi esset facta expressa donatio ipsorum instrorum & literarũ, & non simplex traditio, quia donando expresse instra uel lras, non vr donare illam chartam, sed uide

qs hẽat probare, an sit appellatũ, vł intra decem dies appellatũ, vł sint petiti Apłi, vel solẽnia applonis seruata fuisse, appellanti incũbit onus pbandi,[a] de ap. c. cordi. li. 6. & c. vt debitus. j. de ap. qđ est verũ, si appellans & appellatus psequant: si ãt appellat⁹ tñ, & velit p hoc cãm ad curiã esse: oportet q pbet solẽnia, vt no. de ele. c. 1. li. 6. & no. de elec. cle. cãm. Aut dubitat an sit sic sniatũ, vel sic interlocutũ; & appellãs hẽt hoc docere. Aut dubitat de iniustitia vł iustitia applonis, & si vna tm pars psequit, illa dẽt pbare, siue stet pro snia, siue 9, in aut. de his q ingre. ad ap. §. illud, C. de ap. l. ampliorẽ. & appellat⁹ p sequens iustitiã, si vtraq; pars pseqt, tunc si qrit, de pbatiõe euidẽti p acta: qa unus dicit pbatũ, alter nõ, & disputat de actis, appellans dẽt pbare; qa dẽt hre copiam actorũ prõptã, ex quo applonẽ psequit, & per hoc petit apłos & lras dimissorias, C. de ap. l. qm nõnulli; & ex his apparebit pbatũ vel nõ pbatũ; sicut oñdit legatum esse vł nõ esse pductiõe testi, vt l. fi. C. de iureiu. ad hoc. j. de li. cõt. c. 1. per qđ apparet q tex. alle. nõ pcedit qñ fuisset appellatũ. In 9riũ tñ multũ facit tex. j. de re iu. c. cum cã; dic vt ibi no. † Sed certè hoc nõ puto: qa licet producant acta, & appareat q testes pbãt: possibile est q illis noluit fidẽ adhibere. Dic primũ verũ, si disputet super solo facto, an tale instrm fuerit productũ vł nõ, vł an testes sic dixerint vł ñ, sed si disputet sup defectu pbationis pro batũ vł nõ pbatũ, nõ poterit ex actis 9stare, qa effectus pbatiõis est in pectore primi iudicis & aio, q sp nõ alligat ad pbatiões in iudicio fcãs; tenet Bar. qa hic cessat psumptio sniæ pp applonẽ; & iõ non attẽdit aliud extrinsecũ, nisi qđ apparet. Si agit de pbatiõe meritorũ cãę p acta vł instra, tũc is hẽt pbare i cã applonis q i cã pricipali pbauit. C. đ ap. l. hi q. nec erit incõueniẽs q iterũ pbet q primò pbauit: qa erit facilè pducẽdo instra & acta, q prius, si pbauit: afs nouiter habebit probare, de test. c. frnitatis, C. de tẽp. ap. l. per hãc. Sed pdicta vera qñ appellat à diffinitiua: si ab interlocutoria, tunc ad iustificãdã cãm applonis sp tenet probare appellãs: qa illa est de solẽnitate applonis, de ap. c. vt debitus, & c. cordi, de ap. lib. 6. Nõ ob. hæc decre. qa hic arctat ad probandũ applonẽ: qa & ipse actor erat, vt dicit gl. & sic vbi vterq; est actor, vterq; probandi grauat onere. vł hic nõ pẽdebat applo, ut hic dicit Host. nõ ob. C. de ap. l. hi qui ad ciuilia, quia ibi de iure arctatur ad probandũ appellans, quia hẽbat ius cõe 9 se, qno cauetur, vt quilibet ad vniuersa teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Renuntians literis non censetur renuntiare iuri per ipsas quæsito. 2. 3.*
2 *Cã cessãte, nõ cessat effect⁹ iã in esse pductus.*
4 *Instrumentorum traditio, vel donatio, vel legatum an inducat traditionẽ, donationem, vel legatum rerum in eis contentarum.*

CAP. VII.

1 SAnè. †Qui renuntiat lris, nõ renuntiat iuri iã p lrarũ executionẽ 9secuto. h. d. In prima recitat factũ. In secunda mãdatũ ibi: *quia verò*. Casus lralis. Papa mandauit legato apłicę sedis, vt H. Subdiaconũ Pictauien. ecclesię canonicũ institui pcuret, q mandatis Papæ obtẽperans ipm instituit canonicũ in eadẽ. Sed cũ canonici ipm super ipso bñficio molestarent, de cõsilio quorũdã canonicorum illius misericordiæ capłi se subiecit, eis literas suas reddẽs, ipm posteà recipere nõ curabãt. Vnde mãdat eis pp, cũ ipse apud eos debuerit grãm obtinere, dispendium nosciẽ sustinere, quaten⁹ ipm. H. recipiãt in canonicũ, & in fratrẽ, eo nõ obstãte q eis lras suas reddidit. Ber. † No. 1. q renũtiatiõe lrarũ qs nõ excludit à iure p lras qsito, & sic perẽpta cã nõ perimet effect⁹ iã in esse productus. † No. 2. q traditione lrarũ[b] qs vł renuntiare iuri pendenti, & literis adhęrenti, nõ ãt iuri iã per lras executo, & ex lris nõ pendenti: & sic patet q lra nõ hr loco tituli, qñ per lras nõ est ad institutionẽ deuentũ, de quo. s. de rescri. per Cal. in c. in nra. No. lram, ibi: *quia vero vnde*. quia allegabilis 9 ingratos malũ benefacienti remunerãtes. † Op. q traditione lrarũ qs vł renuntiare iuri ex lris qsito. j. de pac. c. cùm pridẽ. patet, qa tradito instro[c] emptionis mancipii mancipiũ vł donatũ[d], C. de dona. l. 1. & legato chirographo, actiones in chirographo legate videtur ex chirographo cõpetentes, ff. de leg. 3. l. eũ q chirographũ, & q obligauit instra agrorum, de agris sensisse vł. C. q res pig. ob. pos. l. 2. & si restituit cautionẽ pignoris, pignus remisisse vł. C. de remis. pig. l. creditricẽ, licet secus in restitutione pignoris, ff. de pac. l. 3. quia in pignore est vtilitas, q non est in traditione instri. data hac renuntiatione sequitur q agere nõ põt beneficiatus: quia actor sine actione nõ experitur, ut l. si pupillus. §. videamus, ff. de neg. gest. Glo. 3. signat 9 primã. Sol. in gl. 2. q perditur ius traditione lrarũ, & si voluntariè fiat absq; fraude, nõ est remediũ. si fiat cũ fraude, hẽt remedium actionis de dolo: & sic fuit hic: quia frauduléto cõsilio capłi inductus fuit. dicit tñ gl. q nõ arctatur ad probandum dolũ: quia præsumitur eo q ipse spe misericordiæ se subiecit, & ipsi misericordiã nõ fecerunt, qđ no. Vel secundò dic qñq; qs tm se misericordię[e] subiecit, & literas nõ tradidit, & per hunc actum nõ vł iuri suo renuntiasse, & auditur. j. e. c. ueniens, quãdoq; se misericordiæ subiecit, & lras tradidit, vel lras tm tradidit: & tunc pp deceptionem saltem re ipsa auditur officio iudicis. j. de pac. c. cùm pridem, de elect. c. cùm inter. R. c. sic potest intelligi hic. Tertia sol. ponitur in vltima glo. in fin. Qñq; quis tradidit instrumentum iure pendente in literis: quia nondum est deuentum ad applicationem iuris ad personam, & sic ad

tur donare, & cedere ius quod in illis continetur. qđ ẽt uoluit Ale. in d. l. 3. ff. de acq. poss. ubi dicit ita intelligẽdum esse quod uoluit Bal. in l. Mæuia, ff. sol. mat. hic alle. & dixit ẽt But. in d. c. ecclesia. & Alex. i d. l. 3. q traditio instri emptionis facta per emptorẽ uenditori, uel traditio instri cessionis facta p cessionariũ cedenti, nõ arguit rescissionẽ 9tus, quod est mẽti tenendum.
SEB. SAPIA.
c Traditio instro. Fortius tenuerũt Guli. de Cug. Bar. Ang. Fulg. in l. 2. ff. de pac. q si reddatur instrm uni. in quo erant duo obligati uidetur remissa oblõ illi, cui est traditum, & cessãt oblõ aduersus alterũ. qđ tñ reprobat d. Ias. in d. l. 2. & ibi ponit regulam cum fallentijs.
d Donatum. Adde Ro. consi. 57. & uide quod uoluit idem Ro. cõs. 446.
e Misericordiæ. Adde Alex. cons. 76.
ZACHARIAS.
Adde Spe. in ti. de off. or. §. 3. in fi.
ANT. FRAN.
Circa hoc qñ aliquid cõmittitur misericordiæ alicuius, uel cõscientiæ, illud intelligit cõmissum arbitrio boni uiri, ita Bal. in l. uoluntatis, in 2. col. C. de fideicõ. & idẽ Bal. in l. 1. i 1. col. C. de reb. cre. & in l. fi. in ulti. col. C. de iure do. imp. & per Alex. plene ultra alios i l. si sic, in 2. col. ff. de leg. 1. & p nouissimos in c. ne innitaris, & ibi plenè dixi, de consti.

ſic ad īſtitutionē,uł traditionē iuris,aut executionē, & tūc
excluſione lřarū excludiť ius pēdens ex lřis,ut in ꝯrio;& tūc
ſine actiōe agēs repelliť,ff.đ neg.geſ.c.ſi pupilli.§.uideam⁹.
Qñq; iā eſt deuentū ad ſpecificationē iuris,ita.ꝙ ius ex lřis
ñ pēdet; & tūc ꝑ traditionē lřarū ñ pdiť ius ex inſtitutione
ꝗſitū ſeparatū à lřis,ñ ab eis pēdēs. uñ tenēdū eſt ꝙ hic reci
piť ex ui antiq mādati, ñ ex ui noui.i.ui īſtitutiōis ꝗſitæ ex
antiquo mādato. Alıı quartò intelligūt ꝙ hic ius ꝗriť ex ui
noui mādati occaſiōati à deceptione;& ſic ceſſat ꝯriū,ī gl.2.
ibi:& ꝑ rōne uiđ gl.*reſtituo ubi pig.* in c.eccľa,el 2.ĵ.ut li.pē.

S V M M A R I V M.

1 *Renuntiatio beneficij facta in manibus laici non tenet:tamē renun tians eſt beneficio priuandus,niſi fuiſſet metu facta.2.*
3 *Renuntiatio beneficij non facta in manu ſuperioris tenet in præiu dicium renuntiantis,ſed non ſuperioris.8.*
4 *Renuntiatio beneficij acquirendi quomodo fiat.*
5 *Renūtiatio beneficij an requirat cōſenſū ſolius ꝑlati,an ēt capituli?*
6 *Renūtiare an qs poſsit beneficio ſine cōſenſu ꝑſentātis,uel eligētis?*
7 *Renuntiatio an poſsit fieri cum conſenſu capituli ſede uacante?*
9 *Clericus an poſsit aſſumi ad aliam dignitatem ſine licentia ſuperio ris,maximè ſi erat aliàs beneficiatus.*
10 *Beneficiatus à laico quomodo punitur.*

C A P. V I I I.

1 Q*Vod in dubijs.* † Renuntiatio bñficii fcā
in manibus laici ñ tenet:
renuntians tñ eſt bñficio ſpoliandus.h.d. Caſus
lřalis Quidā renūtiauit bñficio ſuo in manu lai
ci,& illud poſteà recepit ab ipſo,querıť an talis renūtiat ua
leat? Rñ.Pa.ꝙ talis reſignatio nulla eſt: tñ ſpoliari dēt illo
bñficio.Ber.No.ꝙ laic⁹ ñ ꝑt quē in bñficio inſtituere.No.2.
a ꝙ renuntiatio fcā in manib⁹ laici,eſt ipſo iure [a] nulla: talis
tñ renuntians in pœnā priuatus eſt ipſo iure;adeò,ꝙ ñ eget
2 niſi ſpoliatione poſſeſſionis.† Opp. ꝙ renuntiās in manib⁹
laici ñ puniať,nec priueť,qđ nc.eā.c.ad audientiā. Sol.ꝯriū
ꝓcedit in renuntiante metu;qđ hic ꝓcedit qñ uolūtariè re
3 nuntiauit ẜm.c.qđ intra.† Opp.cū gl.ꝙ renūtiatio ñ tenet,
b niſi fiat in manib⁹ ſuꝑioris.[b] 6.q.3.c. deniq;.18.q 2.c. Abbas,
gl.dicit ꝙ renūtiatio tenet i ꝑiudiciū renū iātis:ſed quo ad
ꝑiudiciū ſuꝑioris uł eccľiæ, ñ ñ vult hře ratū nō tenet renū
tiatio: qa eccľia uel ſuꝑior ꝑt illū repetere.gl.allegat iura:
qa licet renuntiatio peccet in defectu authoritatis ſuꝑioris,
tñ ualet ui pacti,ff.đ accep.l.an inutilis.Plura vult gl.primū
ꝙ renuntiatio ñ teneat in ꝑiudiciū ſuꝑioris,niſi ſuꝑior hēt
4 ratū.† In gl.ibi:*ꝗıū ad ſuperiorē*,hoc tēperat uerū Io.An.in bñ
ficiis acqſitis; ſec⁹ aūt in acqrēdis,de his ꝗ fi.à ma. par.ca.c.
ex ore,ẜm Goff. Item hoc uerū qñ non hēt bñficiū in ꝯtro-
uerſia: ſed ſi ſuꝑ illo pendet ꝯtrouerſia, ꝑt renuntiare abſq;
ꝯſenſu ſuꝑioris,ut no. Io.An.de app.c.ꝯſtitutis,el 1. & uide
gl.de ele.& eſt tertia gl.in c.ſi electio,de ele.li.6.ad qđ opti
mè tex.ĵ.de in integ.reſt.c.2. Contrariū tñ ſentiunt dñi de
Rota ſua concluſ.311.ſed primū placet qñ eſt probabile du
biū an hēat ius.ẜm qñ eſt certū ꝙ hēt ius;licet litem patiať.
Secundo ſentit gl. renūtiationē poſſe fieri de ſolita licētia
5 ſuꝑioris.† Nunqd aūt ſolus ſufficiat ꝯſenſus eꝑi,an exigať ꝙ
hēat ēt ſecū ꝯſenſum capľi maioris eccľiæ;dicit Inn.ꝙ ſi ma
gna eſt dignitas in eccľia, uel talis eſt ꝑſona,de cuius renū
tiatione magnū timeť ꝑiculū in eccľa,uel magn⁹ honor de
trahiť eccľiæ; exigıť ꝯſenſus capľi maioris eccľiæ; & hoc qa 7
tunc eſt magnū negotiū,alle.de his ꝗ fi.à ꝑla.c.ꝗto ẜm Inn. c
Cōp.& Hoſ.hoc uerū,qñ ſimpľr renūtiat:ſđ ſi trāſit ad aliā
dignitatē,ſufficit ꝙ cōſentiat ſol⁹ ꝑlat⁹,ut eſt caſus de ele.c.
Abbatē 2.alſ,ſi religioſus.2.rñ.l.6.de quo ibi in uer.liberā,
& ĵ.e.c.poſt tranſlationē. qnimò & hoc qñ renūtiat ſimpľr,
& eſt dignitas honorabilis;non tñ reqrit conſenſus ꝑlati &
capľi maioris eccľiæ ſed ēt conſenſus capľi eccľiæ,cui cedit
29.q.3.ſtatuim⁹.58.di.c.ſiqs.ĵ.đ ſta.mo.c.monachi.† Nūqd
aūt exigať ꝯſenſus ꝑſentātis uel eligentis,tene ꝙ ſic,ut no.ĵ.

c.fi.uel ꝯferētis,ubi ad aliū ſpectat inſtitu
tio & deſtitutio.ſi aūt eſt inferius bñficiū,
ſufficit ꝯſens⁹ ſui ꝑlati abſq; ꝯſenſu capľi.
Sed ē dubiū an inferior ab Eꝑo poſſit ad
mittere ceſſionē.dicit hic Inn.ꝙ nō;unde
in manib⁹ capľi uel ꝑpoſiti qs cedere non
ꝑt,nec in manib⁹ ꝑpoſiti,niſi ꝑpoſit⁹ hēat
ptātē ꝯfirmandi,& inſtituendi,& deſtituē
di.quo caſu recipe,eā poſſet,ſicut in mo-
nacho no.ĵ.e.c.fi. ad quod gl.ſ.e.c.admo
net.tñ dicit ꝓbabiliter dici poſſe renūtia
tionem demū fieri poſſe in manibus illi⁹
q hēt ptātē inſtituendi & deſtituēdi, no.
de off. Arch.c.ad hæc.§.fi.hoc tenet Lap.
ſua alleg.20.& ſic debet intelligi gl.ſ.e.c.
admonet.Per hæc aliq dicunt,ꝙ aliqs ſi-
moniacè ꝓmot⁹ ꝑt renuntiare in manib⁹
inferioris,de quo de ſim.c de rľaribus,&
c.ex inſinuatione.uide gl.ĵ.e.c.niſi in uer
bo,ſed duntaxat. ꝗ dicit ꝙ qñ eſt ex toto
ſimoniacus,ita ꝙ nullū hēat titulū,ꝑt re-
nuntiare in manibus cuiuſcūqne.Per hæc
dicit Io.An. ꝙ ubi canonici nō expectāt
confirmationem,ꝑñt renuntiare in mani
bus capľi,de quo de ſimo.c.ex inſinuatio
ne.Per hæc dicūt D.de Ro.ſua ꝯclu.390. c
ꝙ ſi hēt. c.ptātē conferendi,ex hoc nō ꝑt
admittere ceſſionem:qa per hoc nō ſeqť
ꝙ hēat ptātem inſtituendi & deſtituēdi,
cū hæc ſint diuerſa,ut patet ex no.de off.
Arch.c.cū ſatis. Per hæc dicunt ꝙ Eꝑs ha
bens ex ꝯſuetudine ptātē ꝯferendi in alia
diœceſi,nō ꝑt ceſſionē admittere,tū quia
cōſuetudo eſt ſtricti iuris, & tñ ꝑſcriptū
ꝗtū poſſeſſum. dato ergo ꝙ ſit poſſeſſum
ius ꝯferendi,ꝑ hoc non eſt ꝑſcriptum ius
inſtituendi,ut de ꝑſc. in c.auditis,de off.
Arch.c.fi.de capel.mona.c.dilectus,& de
reli.do.c.cum uenerabili,ad hoc de ꝑb.c.
cū in illis,li.6. & collatio & inſtitutio po
nūtur ut diuerſa,ad hoc de ca.mona.c.1.
lib.6. ubi ad Abbates ſpectat prouiſio,&
non inſtitutio uel deſtitutio.& iura ꝗ di-
cunt qđ ad illū ad quem ſpectat collatio,
ſpectat ceſſionis admiſſio,procedunt,qñ
ſpectant de iure cōi , ſecus ſi aliquo iure
ſpāli,& ſic intelligit Inn.& de hære.cū ex
iniuncto.de ca.mo.c.1.li.6 de priuil c.cū
& plātare.§. i eccleſiis,& hoc,qa ad illos
ſpectat cōiter inſtitutio & deſtitutio.Per
hoc dicit Hoſt.in ſum.de of.dele.§.fi. ad
fi. ꝙ qs ñ ꝑt paciſci de ñ petendo bñficiū
abſq; ꝯſenſu ſuꝑioris , de cōſuetudine tñ
uel priuilegio poſſent inferiores ꝑlati,ad
quos ēt nō ſpectat ius inſtituendi , uel de
ſtituendi , admittere tales ceſſiones : uel
acqrere ius cedēdi.i.talē ceſſionē, ut no.
Io.An.de ꝑb.c.ſignificatū,in uerb.dimit-
7 tere.† Nunquid aūt capľm uacante ſede[c]
c ſuccedat in ptātē hāc admittēdi ceſſionē
in bñficiis ſpectantibus ad inſtitutionem
Eꝑi,determināt dñi de Ro.ſua ꝯclu.308.
ꝙ poſſit : qa ſuccedit in actu iuriſdiōnali,
de ma.& obe.c.his ꝗ,& ſuccedit in ptātē
inſtituendi & deſtituendi,ad hoc qđ uo.
gl.in cle.1.de re.perm. & de inſt.c.1.li.6.
ubi ēt concludunt ꝙ facta renuntiatione
corā capľo , licet nihil dicat habēs ptātē

a Ipſo iure. Adde hic ꝗ poſui in ca. ſuꝑ hoc,1 ſec.Ab.
ZACHARIAS.
b In manibus ſuperioris. Adde ꝙ ille ſuꝑior debet eſſe talis ꝙ inuitū poſſit deſtituere, ut no. Car.in cle. 1.q.7.eo.ti.ꝑ glo. ꝗ adhoc dicit ſin. in cle.1.de re.ꝑm. idē Car.1 cle.3. & pœnis.ualebit tñ ut hic ſubditur in renuntiantis ꝑiudiciū, licet in manib⁹ alterius fiat, no.in alle.cle.1. & renū.q.11. & in c. qđ in dubijs,poſt Inn.e.ti.& in cle. gr̃æ 8.no.de reſc. Bar.in l.1.uer. itē ꝑbenda, C.de pœ. bo.ſubl. li.x.Pau. de Ca.ꝯſ.313.inc. Viſo tenore ſupra ſcriptę bullę.
c Sede uacāte.Adde qđ uoluit Fed. conſ.30.& 199.
ZACHARIAS.
Ego diſtinguerem ad obuiādem opi.ꝗ Abb.in c.ue rū,đ fo.cōp.facie ẜm.d.Car. in cle. 1.q.4.de ſta.mo.ſ. ſi collatio illius bñficij,qđ vult cedi,ꝑtineat,ad ꝑlatum & capľm, ꝙ poſſit admittere ceſſionem , ut no. idem Card.in cle. ſtatutum,qō.5.de ele.ſec⁹ ſi collatio ad Eꝑm tñ pertineat ut no.Io.An. in cap.1.ĵ.ne ſede uacā: & Phil.in c. bonę memoriæ,& app.Ro. tñ quam iſte corruptè allegat,indiſtinctē tenet ꝙ poſſit admittere , & dic ꝙ ē deciſio.311.inc. Fuit dubit. in no.
ANT. FRAN.
Dicas circa hoc qñ uacat ſedes eꝑalis, ꝙ capľm ſuccedit in iuriſdiōnalibus, ut in c.1. ne ſe.uac.lib.6. & in c.1.de inſti.eo. li.& hř ꝑ gl. in c. his qui.de ma. & obed. & in c.cum olim,eo.ti. & per Spe.in ti.de inſtr. edit. in §.nunc uero eliqua,uer. Itē circa ſcimus. quimò ſuccedit etiā in delegatiōne fcā ipſi Eꝑo, ut ꝑ do. Car.in cle.1.in §.

a.in 8.q. de hæreti. quod deniq; conclude,q capl'm pt oĩa q̃ posset
eps exercere,si uiueret, & ideo absoluit eos q p Epm uiuentem fue-
runt excõicati.c.1. de ma.& obe.li.6. & in c.1.ne se.uac.li.6. & pòt
procedere ꝯ hæreticum, sicut posset Eps,c.ad abolendã,de hære.&
pt alienum subditum Epo contrariare,c.cum olim,& ibi doc.no.de
ma. & obe.pòt ét
dare literas dimis
sorias clerico re-
cedenti,c.nullus,
de tẽpo.or.pòt ét
instituere præsen-
tatũ in beneficio,
c.1.de const.li.6.
Et adde q licet ca
pitulũ habeat so-
lum iurisdõnem
sede uacante: tñ si
conderet statutũ,
dũ uacat sedes,ta-
le statutũ ppetuò
duraret,ut uoluit
Pe.de Anc.in c.1.
ne se.uacan.lib.6.
& hr p Alex. io l.
fi.ff.de pœn. & de
hoc ét q uacante
sede capl'm succe
dat in iurisdõna-
lib⁹,uid ét p Bar.
in l.ubi absunt,ff.
de tut.& cura.da.
ab his.

a Superioris. Add do.de Rot. decis. 152.in nouis.

b Quòd alia pęna. Quo qs posset du plici pęna puniri, tradit in l.senat⁹, ff.de accus. latè p Sali.in l.q de cri- mine,C.eo.ti.latè ét per Bal. Ful. & Pau. de Ca.in l.1. C.de sacros.ecc.

c Mortis. Add Ol. cons.44. & idẽ uĩ de periculo amis- sionis honoris p ea q̃ uoluit ibidẽ Old. cons.93.

d Regẽ. Adde Old. cõs.209. & cõs.1.

instituendi & alteri conferendi;tacitè uĩ
hre ratam renuntiationẽ,de his q̃ fiunt à
ma. par.ca.c.ex ore,& ibi plenissimè all.
8 pro & ꝯ.† In ea.gl.ibi:*sed ipse non potest re-*
petere. In quantum gl.dicit q renũtiatio,
a licet ñ ualeat quo ad p̃iudiciũ supioris,
ualet tñ quo ad p̃iudicium renuntiantis;
idem tenuit Goff.hic & s̃.eo.c,admonet.
Ant.Phi.& Aeg.ad hoc de app. c.cum ap
pellationib,li.6.& facit quod uo.49.dist.
c.ult.& 6.q.3.c.denique,uĩ ꝯ per id qđ di
cit,*nulla*,&c. hoc tenet Gul. Naso,ad hoc
j.c.si.Vin.tenuit q renuntiatio sibi p̃iudi
cat.si tñ uelit pœnitere,re integra,admit
tit;al's non admittit.ff.de ces.bo.l.is qui.
Alii q pt renũtiare honori, sed ñ oneri,
abdicando iurisdõnem p̃lati,de fo.cõp.c.
si diligenti. Host.dicit q renuntiatio est
nulla,ut patet. Iò nec quo ad eius p̃iudi-
cium ualet;licet de iure priuet. Credo q
in manibus nõ p̃lati, si tñ sit clericus sine
aliquo, ualet renuntiatio quo ad p̃iudi-
cium sui quo ad p̃iudiciũ superioris non,
ut hic dicit gl. ubi in manibus laici nullo
modo ualet : sed priuatur à iure,ne laici
talia consuescant; & hoc tene.est tñ uerũ
q beneficium interdum uel interim non
uacat; ita,q possit conferri non expecta
ta superioris licẽtia; nec ẽt ut uacans pos
sit impetrari,sed interim est in pendenti
ad iudicium superioris,ut no.s̃.e.c.admo
net,& sic determinat Io.An.in c.ignorã-
tia,de re.iur.li.6.& hoc tene. licet Inno.
dixerit q renuntiatio non tenet ad p̃iu-
dicium renuntiantis quoad proprietatẽ;
licet teneat quo ad p̃iudicium possessio-
nis, ut ipse s̃.no.in c.prox.qđ satis credo,
inq̃tũ dixit de possessione:qa in illa non
est qd spũalitatis, uel uinculi indissolubi
lis; iò illam perdere pt quo ad possessio-
nem absq; licentia p̃lati : quod sec⁹ est in
proprietate:qa illã non perdet ipso iure,
licet sibi petẽti obstet exceptio,ut in illis
iuribus:& quia facilius perdit possessio,q̃
proprietas,ut l.siquis ui.§.dñia,ff.de acq.
pos.operabit ẽt effectum interim renun-
tiatio,q ille interim perdet facultatẽ ad
ministrandi,ut dicit gl.no.de sta.mo.qđ
9 dei.in gl.2. † Hæc sunt uera,ut exigat li-
centia superioris,siue loquat de renuntia
tione simplici,siue expressa,propter tran
situm ad aliam dignitatem uel bñficium,
ut est dcñ.s̃.e.c.admonet,de quo de p̃b.
e.de multa,de his quę fi.à ma.par.ca.c.ex
ore.In transitu aũt ad religionẽ ñ exigit
licentia.19.q.2.c.duæ sunt,no.s̃.eo.c.ad-
monet,& est tex.& glo.de sta.mo.c.quod
dei. De tacita autem renuntiatione q̃ sur
git ex assumptione dignitatis incõpassi-
bilis,do.de p̃b.de multa, dicunt ẽt ibi ne
cessariam licentiam uel reprobationem,
seu approbationem superioris:Cõtrariũ
sentit gl.de his q̃ fi.à ma.par.cã.ex ore,&

hoc plenè per Gul.in cle.gr̃æ,de rescr. in uerbo,renuntiare;
dic ut no.in d.c,ex ore, & consequenter tenetur q non ua-
cet primum,nisi superior ratum habeat,& hoc tenet Inn.s̃.
eo.in c.admonet. In renuntiatione aũt q̃ fit per actum per-
mutationis,habes plenè de re.permu.c.q̃situm,& tenetur q
solus Eps,ut in cle.1.de re.permu. Solus.n. Eps authoratur
permutationi,& consequenter renuntiationi,& hoc qñ spe
ctat collatio ad epm : si ad alios,eẽ exigitur ꝯsensus illorũ,
ad quos spectat collatio, ut ibi not. & not.in tractatu per-
10 mutationũ Lapi de Cast. †Oppo.cũ alia gl.q alia pœna[b] ve
b niat imponẽda suscipienti bñficiũ de manu laici,vt patet.s̃.
de ele.c.q̃sq̃s.16 q.vlt.c.si quis deinceps. Sol.dicit gl.q pri-
uat bñficio vt hic ; ẽt vltra hoc est suspensus & ineligibilis.
Nec ob.de iure pa.capl'm,p̃tereà. vbi videt q sit excõicãdus.
gl.dat plures solutiones. Primò inquantũ decre.p̃tereà, di-
cit eos excõicandos, referatur ad excõicationẽ maiorẽ. in-
quantũ capl'm,si qs deinceps,dicit, suspensos, intelligat su-
spensione minori,q̃ priuat participio ; & vltra hoc sunt ex-
cõicandi. Secũda sol.q c.si qs deinceps,sit correctũ,q dicit,
suspensos,cum suspẽdendi demũ sunt p iura noua. Ego non
video q iura noua aliqd immutent:qa.c.q̃sq̃s,inquantũ di-
cit suspendendos,loquit de eligentibus. de cõsentiente ele-
ctioni dicit q est ineligibilis absq; dispẽsatione,p hoc non
tollit pœnã suspensionis.c.p̃tereà , dicit q priuetur cõione.
hoc non corrigit suspensionẽ:qa & suspensus excõicari pòt,
& excõicatio cum suspensione, compassibilis . Dic q si per-
stiterit ab ecclesiastico ministerio deponatur. nec hoc etiã
tollit suspensionem: quia suspensus deponi potest, & diffe-
runt talia,de cohabi.cler.c.sicut, & c.clericos.

SVMMARIVM.

1 *Periculum mortis ubi est , est optima causa faciendi aliquem a-*
ctum alias prohibitum.
2 *Practica probandi quem non posse in aliquo loco securè morari.*
3 *Mendicare non est licitum episcopis uel clericis, quia tendit in ui-*
tuperium ordinis ecclesiastici.
4 *Collatio beneficiorũ ẽt ex priuilegio spectare ad prĩcipes seculares.*
5 *Par in parem aliquando habet imperium.7.*
6 *Eps an possit promoueri ad inferius beneficiũ, si renũtiauit epatui 7.*
8 *Ad Episcopatum an quis possit inuitus promoueri?*
9 *Archiepiscopus qui cessit Archiepiscopatui,an possit eligi aut po-*
stulari ad episcopatum?
10 *Eps nullius episcopatus uel diœcesis, quod priuilegium habet?*

C A P. IX.

AD *supplicationem.* Papa cõcedit epi-
scopo licentiã ce-
dendi,q sine mortis periculo in ecclia sua mora-
ri nõ pt. Primò ponit lriam cedẽdi,& cãm,& ces
sionẽ.Scdò quoddã mãdatũ,ibi: *Nec uero.* Tertiò moderat
mãdatũ,ibi: *cui concessimus.* Casus lr̃alis. Archiepiscopus Ra
gusinus petiit licentiam cedẽdi a dño Papa,qa securè ibi ñ
poterat cõmorari , & ipse obtẽta licẽtia cessit. Archieps de
cõsensu regis Angliæ cõcessit eidẽ quoddã bñficiũ in quadã
ecclesia in Epatu Carleoli, Mandat Archiepo ne in uitupe
riũ ordinis clericalis mendicare cogat,q bñficiũ illud ad su
stentationem cõseruet ipsius; ita, ut sine usu pallii in Epatu
illo offiñ epale ualeat exercere , eidẽ Archiepo tãquã Me-
1 tropolitano obedientiã & reuerentã impensurus. B.† Not.
vnã legitimã cãm cedendi, qñ epus nõ pòt tutè sine mortis
2 periculo accedere ad Epatũ.†Itẽ no.practicã p̃bandi quem
nõ posse in aliquo loco securè morari,qñ.s. ibidẽ timet pi-
c culũ mortis.[c]†Itẽ no.q nõ uĩ licitũ epo uel clerico mẽdica
3 re,cũ hæc tẽdãt in uituperiũ ecclesiastici ordinis; de quo, j.
de uoto,c.magnę,de sta.mona.c.quod,dei,per Io.An.in no
4 uella.†No.ar.regẽ[d] aliqñ ex priuilegio posse habet faculta
d tẽ cõferẽdi bñficia.63.dis.c. Adrianus.uel posse hr̃e aliqđ
5 participiũ i collatiõe bñficii;de quo de ele.c.qđ sicut† No.
ultimò q superior,uel par sub pari uel inferiori recipiẽs bñ
ficium.

ficiũ,ſubmittiť eius ptãti.Et ſic no.ꝙ ꝑ bñficiũ & offm̃, qd'
par recipit in ꝓuincia paris ſubmittiť ptãti paris.& tũc par ĩ
6 parẽ hẽt imperiũ.† Opp.ꝙ iſte ñ potuit hr̃e bñficiũ inferius
Ep̃atu:qa nõ licet deſcẽdere, C.quę ad ciuilia munera uẽdi
canť l.2.lib.10.Glo.ult.nõ ſoluit: ſed dic ꝙ ex cã põt fieri,ut
hic & 65.diſt.c.ſi quis,qd' ẽt tenet gl.in d.l.2.ꝑ honor.§. ge
rẽdorũ,ff.de mu.& ho.Itẽ hic nõ deſcẽdit:qa maioritas at-
tẽdiť potius reſpectu ordinis,quã dignitatis,qa iſte nõ deſi-
nit hr̃e ius ep̃ale.uel ſm̃ Hoſt. ꝯria loquunť in iurib. realib.
ꝗ ſunt ex̃ nos:ſecus in his ꝗ ſunt circa nos, ſicut character q
imprimiť aĩæ,q nec deſinit nec delet,de trãſl.epi.c.2.& ꝑ ſa
cra unc.c.uno.Opp.in eo qd' ꝑꝑ interdicit iſti uſum pallii,
quaſi aľs hr̃et. hoc.n.eſt falſum, qa pallio nõ põt uti niſi in
eccľia, in qua dať, de uſu pallii c.2. de poſtu.ꝑla. c.bonæ.2.
Sol.dicit ꝙ facit ad abũdantẽ cautelã,& ꝯriũ eſt uerũ,ꝙ etiã
aľs nõ potuiſſet.Hãc decr.inducit gl.7.q.1.c.hoc nequaquã,
7 ꝙ Ep̃s deſcẽdẽs ad monachatũ poſsit fieri Abbas.† Inducit
ẽt ad aliã q̃ſtionẽ,ꝗ fuit de facto.Patriarcha Hieroſolymita
nus habebat eccľiam in diœc.Nichoſien. Archiep̃s Nichoſi.
uolebat ꝙ ſibi obediret:ſed ille reſiſtebat ꝓ Nichoſien.facit
hæc lr̃a,ꝓut dicit Boati.ſed dici põt ꝙ nõ facit:qa hic Ragu
ſinus deſierat eſſe Archiep̃s:ſed melius facit ĩ.de priuil.c.cũ
capella.aliqs.n. põt eſſe ſubiectus & nõ ſubiectus diuerſo re
ſpectu, ſicut põt eſſe ꝑlatus & canonicus diuerſo reſpectu.ĩ.
8 de cõceſ.ꝑbẽ. c.poſtulaſtis. † Ego induco decr.ad hãc q̃nẽ,
an ꝑꝑ poſsit abſoluere Ep̃m nõ petẽtẽ?& qd' ſi poſsit hic ꝓ-
bať:qa ad ſupplicationẽ Archiep̃i ꝑꝑ admiſit renũtiationẽ,
& ſic ẽt in c.1.ſ.eo.ti.& c.niſi ubi fuit petita lĩia cedẽdi. ꝯ-
riũ eſt uerũ,& ꝓ hoc gl.in c.ꝑ principalẽ 9.q.3.ꝓ hoc ẽt di-
co ꝙ ꝑꝑ põt trãſferre ep̃m ad aliã eccľiam:ſed quo adhoc ut
a fiat ep̃s ſecũdæ eccľiæ nõ,qa ñ potuit inuitus ꝓmoueri[a] 74.
diſt.c.geſta & c.ubi iſta & qd' no. in rľa, qd' ob gr̃am, de re.
9 iu.li.6.†Nunqd Archiep̃s q ceſsit poſsit eligi ad Ep̃atũ, uel
debeat poſtulari,dñt qdã qd' nõ põt eligi: qa nõ licet deſcẽ
dere,ut in iurib.all.in gl.fi.& qa eſſet de archiep̃are ꝯ not. ſ.
de trãſl. epi.c.1.ſed dic ſm̃ Hoſt.ꝙ põt eligi, nec iſto caſu ď
archiep̃atur ꝑ electionẽ, cũ iã ſit dearchiep̃atus ꝑ renũtia-
tionẽ.Siľr q̃rit, an Ep̃s nullius eccľiæ poſsit in Ep̃m alteriꝰ
eccľiæ eligi?& dicit ꝙ ſic.nec ob.deſcẽſus: qa illud uerũ, qñ
hẽt Archiepiſcopatũ, ꝑꝑ qđ Archiep̃s modicæ curæ põt eli
gi ad Ep̃atũ maioris ꝑꝑ maiorẽ utilitatẽ: ſed dic ꝙ dẽt po-
10 ſtulari. † Nunqd Ep̃s iſte põt ordines cõferre oĩbus uigore
cõceſsionis?dñt Do.ꝙ nõ,qa licet habeat ordines:nõ tñ hẽt
ſubiectos. Et ſi dicať qd opereť priuilegiũ, dicit Io.And.ꝙ
poſſet ordinare in eccľia exempta ab Archiep̃o,uel alienos
clericos ſibi cõmiſſos,ut ſic priuilegiũ aliqd opereť: poterit
tñ ſolẽniter celebrare,& ꝑdicare,niſi ꝓhibeať, ut ſ.ti.1.c.fi.
Quæriť ad quantũ tp̃s iſte debeat obedientiã? Aliqui ut gl.
quouſq; ceſſabit ꝑſecutio 7.q.1. c paſtoralis Dic ſm̃ Hoſt. ꝙ
ꝑpetuo,cum renuntiauerit Archiepiſcopatui in totum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt deſerere epiſcopatum, & tranſire ad uitam ſolitariam, uel eremiticam.*
2 *Humilitas contra obedientiam eſt potius peccatum.*
3 *Epiſcopus,uel alius prælatus aut clericus qb.caſib.habẽt legitimã cãm cedẽdi epiſcopatui,aut alteri prælaturæ,uide ꝑ totum.*
4 *Irregularitas non priuat quem ipſo iure beneficio? 6.*
5 *Epiſcopus an poſsit abſque licentia ſuperioris cedere epiſcopatui, quando illum non retinet cum bona conſcientia? 6.*
Fur ſemper eſt in mora reſtituendi.
Renuntiare an poſsint beneficio ſine lĩia ſuperioris oẽs illi q ꝑꝑ aliquod crimen patiuntur aliquẽ defectum in titulo beneficij?
7 *Crimina impediunt executionẽ ordinis ẽt poſt peractã pœnitentiã.*
8 *Conſcientia fundata ſuper leui peccato,an ſit attendenda?*
9 *Ep̃s infirmus an debeat cedere epiſcopatui,an autem debeat ſibi dari coadiutor?*
10 *Epiſcopus an teneatur cedere ep̃atui propter defectum ſcientiæ? Ignorantia an ſit peccatum?*
11 *Ep̃s ſi patiatur perſecutionem, aut in bonis, aut in perſonam,an debeat fugere uel reſiſtere, & quomodo?*
12 *Scandalum ſp̃ eſt uitandum,quando põt uitari ſine periculo uitæ æternæ,alias ſecus 13.*
13 *Ob ſcãdalũ uitãdũ,an debeat omitti iuſtitia?*
14 *Illegitimꝰ ẽ regularis ad ordines et dignitates.*
15 *Irregularitas an oriatur ex peccatis occultis,adeò ꝙ requirat diſpenſationem?*
16 *Illegitimus promotus ad ordinem poteſt diſpenſari.& diſpenſatio retrotrahitur.*
17 *Irregularitas quare ita dicatur, & quotuplex ſit 18.*
Et de quo iure ſit introducta. 19.
20 *Filiorum illegitimorum ſpecies quot ſint.*
21 *Epiſcopus non poteſt tranſire ad monachatũ ſine licentia ſuperioris ſed alij prælati ſic.*
22 *Laudare & ſeipſum commendare, an & quando ſit licitum.*

CAP. X.

Nisi Ponit & exponit ſex caſus, ꝑꝑ quos ep̃i poſſũt petere
ceſsiones, & in qbus ꝑꝑ conſue-
uit cõcedere lĩiam. Sunt qua-
tuor principales partes. Prima reprobat
has duas cãs cedẽdi.ſ.zelũ melioris uitæ,
& humilitatẽ. Sc̃da ibi: *Intueri*,facit quod
ſummãdo dixi. Tertia,ibi: *verum*. reprobat
aľs cãs cedendi,ut ociũ,laborẽ,inſpiratio
nẽ,& his ſimiles,ꝓbãs id authoritatib.&
reſpõdẽs ei qđ poſſet opponi de Martha.
Quartò cõcludit,ibi: *Monemus*. Venio ad
caſum. Quidã Arelaten. Ep̃s a Papa petiit
inſtanter lĩiam cedendi Ep̃atui, principa
liter ꝑtendens ꝙ uitã uolebat eligere ſoli a
tariã,& attẽdere ad frugẽ melioris uitæ.
ꝑꝑ nolẽs dare lĩiam cedẽdi, dicit ꝙ q̃dã
ſunt cauſæ legitimæ & ueræ, & ĩter cæte-
ras ponit duas cãs illegitimas apparẽtes. b
aľs ſex ponit q̃nq; legitimas,quas expõit.
ultimò cõcludẽdo relinquit poſtulãtẽ ceſ
ſionẽ cõſcientiæ,ut uiſis & palpatis cauſis
ꝑdictis,ſi uideat in ſe cãm legitimã cedat,
alioq̃n nõ ꝓ hoc renũtiet oneri ep̃ali, ꝓ-
teſtãs ꝙ & ſi hẽat alas,qb.ad ſolitudinem
poſsit cõuolare,illas tñ ñ hẽt liberas, ſed
ligatas nexib.ꝑceptorũ.ob q̃ abſq; lĩia ñ
habet,& abſq; ap̃ľicæ ſedis ꝑmiſsione uo
1 latũ.†No.1.duas cauſas ĩhabiles ad dãdũ
lĩiam cedendi,ſi hoc faciat ꝑꝑ frugẽ me-
lioris uitæ. Sc̃do no. ꝙ principale officiũ
Epiſcopi eſt officiũ ꝑdicandi uerbũ Dei,
& qd' illo ſuſcepto nõ licet ꝑꝑ ſuaſionem
b melioris uitæ illũ deſerere.[b] & ꝓ hoc no.
ꝙ ñ licet Epiſcopo uel curato deſerere ec
cleſiã,ut tranſeat ad ſolitudinẽ,& ad uitã
eremiticã,nec hoc ẽt eſt a ſuperiore ꝑmit
2 tendũ.†No. ſecundã cãm cedendi illegiti
mã, ſi qs aſpirat cedere ſola cã humilita-
tis. Et no.ꝙ nõ licet exercere humilitatẽ
ꝯ obedientiã eò,ꝙ humilitas,ꝗ ꝯ obediẽ-
tiã erigit,eſt ſupbia. Nõ ſunt in hac parte
gl.nec alia dicta do. Venio ad uer. *intueri*,
& ibi ponitur prima cã cedẽdi. No.1. per
ordinẽ ſex cauſas cedendi,ꝗ ĩ exprimun-
tur.†No.primã cãm legitimã ad cedẽdũ,

ZACHARIAS.
Adde iſtũ in c. cauſam. ĩ 1.col.& ibi Fel.col.3.uer. dũ dicit Abb. de reſc.& Io.And. in addi.Spe. in ti.de leg.§.nunc tractemus, uer.ſed nunquid,& qđ no. in apoſ.ad iſtũ,in c. eccleſia S. Mariæ, num.5.in uer. poteſtatẽ excõican. di.ſ.de reſcr.

a Inuitus ꝓmoueri. Adde latè Ro. cõſi.344.Cal.cõſi. 1.de transla. ꝑla.

SEB.SAPIA.

b Deſerere. Vide tex. in c. ante oĩa 40.diſt.dicentẽ nihil eſſe laborioſius, q̃ ep̃i officiũ, Epiſcopus eñ latinẽ ſpeculator dicitur,ut dicit tex. in c. cleros 21.diſtin. & debet monere populũ, ut a uitiis ſe abſtineat c.ſicut 7.q.1. & negligenciam ipſius reprehendit,text. in c.ꝑuenit 84.di.

a Depositione. Adde Pet. de Anch. consi. 158.
b ZACHARIAS. Ipso iure beneficio. Adde Ant. Corse. sing. 347.
in uer. sentētia. quod incip. Clericus homicida, & alle. c. clericis, ibi
honore priuet & loco j. ne cle. uel mo. cui adde Imo. in alleg. c. cū
nostris 17, col. uer. secundò ēt no. istum Io. de Ana. & Fel. in c. inqui
sitionis, ī prin. de
accu. Io. de Ana. ī
c. 2. col. 2. uer. fa-
cit etiā iste tex. j.
de cleric. pug. in
duel. & in c. fi. in
1. col. de homi. &
Bald. in l. cum fra
trem, col. 3. uersi.
circa instrumētū,
unū scias. C. de his
quibus ut indign.
& istā dixerunt es
se cōem opi. Ioā.
de Ana. & Feli. in
d. c. inquisitionis,
dicentes irregula
ritatē aut homi-
cidium nō priua-
re quem ipso iure
beneficio: sed esse
opus sententia de
positionis uel pri
uationis.

ANT. FRAN.

Circa hoc an ir
regularis sit ipso
iure priuatus be-
neficio, licet Inn.
in c. cū nr̄is, de cō
cess. præbē. & in c.
si celebrat, de cle.
excō. minist. te-
neat q̄ nō, & Cō-
post. in ca. capitu
lū, de rescrip. & i
ca. quod sicut, de
ele. tā glo. & Ar-
chi. in c. studeat. 1.
distin. tenēt quòd
homicida sit ipso
iure priuatus offi
cio, & beneficio,
de quo etiā uide
per Archi. in c. p
humāi, in uer. dif-
fidatus, de homi-
ci. libro sexto. &
in cap. felicis, in
uer. infamis, de
pœnis, eod. lib. &
utrū hoc habeat
locum in eo, qui
occidit aliquem
casualiter, uide p
beatum Tho. se-
cunda secundæ q̄-
stio. 64. arti. 8. ubi
ēt ponit quid de
pcutiēte mulierē
prægnantem, ex
qua pcussione se-
quit̄ mors pueri
existentis in ute-
ro, utrū talis effi-
ciatur irregula-
ris? & uide plenè
in ca. inquisitio-
nis, de accusa. ubi
per Io. de Ana. &
Moder.

s. cōsciētiā criminis, & no. qualitatē req-
sitā ad crimē: q̄a exigit̄ q̄ sit tale qd̄ im-
pediat ordinis executionē post peractam
pęnitētiā. Ex quo habes q̄ q̄dā sunt crimi
na, q̄ impediunt officii executionem post
peractā pœnitētiā, q̄dā q̄ nō īpediūt. No.
2. q̄ nemo sine crimine uiuit: & q̄ nō oē
crimē ē habile ad dādā lniam cedēdi: nec
oē crimē est habile ad depositionē, sed il-
lud tm̄ qd̄ impedit ordinis executionem
post peractā pœnitētiā, & hic habes q̄ sūt
a delicta digna depositiōe,[a] & no. p his q̄
4 no. de iud. in c. at si clerici. † No. 3. hic ap-
b tū tex. q̄ crimina irregularitatē inducētia
nō priuāt quē ipso iure bñficio,[b] licet in-
ducāt ptātē priuādi, & sic ē hic casus, p gl.
Inn. in addi. de cōcess. pbē. in c. cū nr̄is, & ī
c. si celebrat, de cler. excō. mi. iterū i addi.
5 † Venio ad gl. hui⁹ partis. opp. q̄ tales cri
minosi & irregulares cedere posśūt absq;
lniā Papæ: q̄a ex quo nō hñt titulū, nō est
necessaria Papæ lnia in dissoluēdo uincu-
lū, & tales nō hñt titulū 1. q. 1. c. ordina-
tiōes. Pręterea tales quātò plus rē tenēt,
tātò plus peccāt. ergo quā citius pñt dnr̄,
qd̄ iniustè tenēt, restituere, nec expectā-
da ē in hoc alterius lnia. tales. n. ut fures
sp̄ sunt in mora, ff. de cōdic. fur. l. in re fur
tiua §. fi. 14. q. 6. c. si res aliena gl. hic attin
git duo. Primū an p aliquo crimine uel
defectu bñficiatus maximè Epatui posśit
absq; lnia supioris cedere? Scd̄ò d. to q̄
nō posśit uł posśit distingue, q̄a q̄dā sunt
crimina q̄ iducūt irregularitatē, & tollūt
facultatē petēdi & dādi lniam cedēdi: ut
sunt illa q̄ impediūt ordinis executionē
post peractā pœnitētiā, q̄ sunt illa q̄ impe
diāt. Ad primū gl. ponit opi. prima opi. ē
q̄ null⁹ criminosus posśit renūtiare absq;
lnia Papæ, adhoc hic & j. c. px. 6. q. 3. c. de
niq; plus cōcludēs hoc uerū, ēt si sit tale
crimē, qd̄ excludat titulū, ut ē simoniac⁹,
& intrusus qd̄ tēperat gl. uerū, nisi in arti-
culo mortis nellēt renūtiare, alle. 17. q. 3.
c. si q̄s suadēte. Illa opi. nō placet gl. q̄a si
cōtingat pmotū nō hr̄e titulū, dēt posse
cedere absq; alterius authoritate, patet d̄
pbē. c. de multa, & in extrauagā. c. execra-
bilis. Scd̄a fuit opi. Io. & Tā. q̄ dn̄t q̄ q̄dā
sunt criminosi, uł aliter inhabiles, ita, qd̄
titulo carēt, & tales pñt absq; licentia ce-
dere. dāt exēplū in simoniaco & intruso.
Quidā sunt criminosi tali crimine, q̄ tn̄ ñ
priuant̄ nec inhabilitant̄ in tm̄, q̄ careant
titulo, & tales nō pñt cedere absq; licētia
Papę, sic loq̄t̄ hic. tales. n. titulo carētes ad
cedēdū tenent̄, iō nulla ē alia lnia necessa
ria, q̄a licētiati sūt a iure 1. q. 1. c. si q̄s neq;
hæc opi. nō placet gl. q̄ā simōiacus caret
executiōe, tn̄ (ut hic ē casus) arctat̄, q̄ caret
executiōe, ad petēdam lniam cedēdi, ergo
simoniac⁹ arctat̄ ad petēdā lniam Cōclu-
de mēté. gl. Quidā sūt carētes. tit. uero &
putatiuo, ut q̄ nullū hñt colorē tenēdi, nec aliquē habēt titu
lū, qd̄ ē q̄ñ ē declaratū p sniam de notorio: uł nō apparet q̄
sit igressus authoritate supioris hñtis instituere, ut intrusus
uł intrusi, & tales pñt cedere absq; lnia alicui⁹; q̄a hic ñ dis-
soluit̄ aliq̄d uīculū: sed solū iniustè possessiōi renūtiat̄, & hic
casus ē plan⁹, & sic pcedit una opi. Quidā sunt carētes tit.
quo ad rei ueritatē: hñt tn̄ aliquē colorē tenēdi, ut q̄a deli-
ctū uł defect⁹ ē occult⁹, & tales cedere nō pñt absq; lcia su-
pioris: q̄a ille putatiuus titulus, & colorat⁹ opiniōe cōi hēt
istar ueri: q̄a iste putatiuus titulus ī hoc reputat̄ uerus, d̄ ele.
c. auditis, & qd̄ no. ibi, ut sicut i uero exigit̄ supioris lnia, ita
& ī putatiuo. Puto tn̄ qd̄ hic posset i mortis articulo si caret
pñia supioris, ad purgādā ɔ̄scientiā suā dimittere bñficium
absq; supioris authoritate, & sufficeret ſm do. hic q̄ dimit-
teret i manib. superioris, ut pœnitētiarii, alle. de pœn. c. fi. sic
ītellige hic Inn. q̄ ēt ad dimittēdā possessionē lci exigit su
perioris lniam. Quidā sūt hñtes titulū, q̄ q̄ pp crimē posśint
priuari ipso iure, cū ñ sint priuati, sed priuādi, & tales cedeȓ
ñ pñt absq; lnia & authoritate ap̄licę sedis, uł alteri⁹ superio
6 ris, ut hic. † Ex his īferī prio q̄ irregulares essēt q̄ priuant̄ of
ficii executiōe, p hoc ipso iure nō sūt priuati, sed priuādi, ni
si ubi a iure appareat ipsos eē priuatos, q̄ tales ñ pñt cedeȓ
absq; lnia supioris, ut hic si tn̄ sūt priuati p sniam, nō expe-
ctat̄ alia supioris lnia. Inferī scd̄ò q̄ priuati ipso iure bñfi-
ciis pp c[illegible]men, si crimē est notoriū, uł snia declaratū: q̄a isti
ñ hñt t[illegible]lū nec colorē tenēdi, iō pñt cedere absq; supioris
authoritate. Si aūt crimē ē occultū, & alia lata nō est lnia, ñ
pñt absq; lnia seu authoritate supioris cedere. Inferī tertiò
q̄d de itruso: q̄a hic nō hēt colorē, cedere pōt, & dēt absq; su
pioris authoritate. De simōiaco aūt, si simoniā ɔ̄misit post
pmotionē: q̄a hic nō ē priuat⁹, sed priuādus, dēt expectare
supioris lniam. Si aūt ɔ̄misit simoniā i pmouēdo, si p aliū
est cōmissa eo ignorāte. hēt titulū uł saltē colorē, iō lniam
expectet. si p se occulta est. Idē si publica & notoria, q̄a illa
īpedit titulū & colorē, nō est necessaria lnia: aliàs dēt supe-
rioris expectare lniam, & hoc pp duo. Priò q̄a iste titul⁹ pu-
tatiuu⁹ hr̄ p uero. scd̄ò q̄a de facili cū talib. bñ admistrātib.
& occultis dispēsat pp, ar. j. §. px. uer. *persona vero*. † Venio ad
7 fin. s. ad scd̄am partē gl. ubi q̄rit̄ q̄ sunt crimina, q̄ ipediūt or
dinis executionē post peractā pœnitētiā? gl. enumerat hic, &
do. post gl. Aduerte aū, q̄ ueniā ad glo. Aliq̄ dixerūt q̄ sola
illa q̄ numerant̄ j. de accu. in c. iq̄sitiōis. ut simo. homicidiū,
& pcedit i simōia, siue sit i ordine, siue in bñficio, de q̄b. hr̄ j
de tēpo. ord. c. ex tenore. & c. fi. dic ut ibi. Glo. hic enumerat
plures casus, & do. & hic cōiter hr̄ recursus. dicit glo. primū
crimē est simonia, hoc intellige, siue sit ī ordine, siue in bñfi
cio, de accu. c. inq̄sitions. sed dicit Io. An. q̄ simo. in ordine
impedit executionē ordinis post peractā pœnitētiā, & simo.
in bñficio bñficii retētionē, & sic dēt itelligi de accu. c. iq̄si-
tiōis. Scd̄ū est homicidiū l. dist. miror. de tēp. or. c. fi. Tertiū
oē delictū qd̄ irrogat ifamiā 3. q. 7. c. ifames §. porrò: q̄a li-
cet culpa tollat̄ p pñia, non tn̄ tollit̄ ifamia 2. q. 3. c. euphe-
miū. & hinc colligit̄ q̄ dn̄t do. uerū, q̄ñ imprimit infamiam
naturalē uł ciuilē, siue infligat ipso iure, siue sit inflicta per
sniam Quartū scd̄ū do. crimē excōicati, iterdicti, āt suspēsi,
se i cōtēptū clauiū faciētis ordinari, de sen. excō. c. cū illorū
§. fi aūt, uł celebrātis post illā 8. q. 4. c. si q̄s Eps, uł bñficia ɔ-
ferētis, uł recipiētis a cōtēnēte uł iterdictū Papæ uiolēte, de
exc pla. c. tāta. Quītò falsarius lrarū ap̄licæ sedis, de cri. fal.
c. ad falsariorū. & uid̄ i Spe. ti. 2. §. iuxta, uer. sūt quoq;, sub
uer. 5. Vber. q̄ de isto pōit hic Inn. ibi post. Itē hæretic⁹. i. cri
mē hæresis, d̄ pur. ca. c. nos iter, uł ei sacra ministrās. j. d̄ hęr.
c. excōicam⁹. Itē sodomita. i. crimē sodomiæ, de exces. pla. c.
clerici. Itē pc̄tm̄ i pnia cōfessū reuelās, de pœ. & remis. c. oīs.
Itē incorrigibilis, & nimiū in cōtumacia pseuerās, de do.
& cōtu. c. ueritatis. Itē oē crimē graue, notoriū de facto uel
iure, de temp. or. c. fi. Item utens officio assasinorū. i. illorū
qui cā pecuniarū uel persuasionum interficiunt homines,

aut eos

aut eos receptant uel occultant, quãuis ex eo & mors nõ se quatur de homi.c.pro humani,lib.6. Et hæc crimina sunt q̃ dicũtur grauia,de qbus ẽt post peractã penitentiã dispẽsari nõ cõsueuerit, ẽm Hos.& uide hos casus in Sp.ti.a.§. iuxta, uersi.sunt quoq;. Per hæc & per istũ tex.dicit gl. falsam opi. dicẽtiũ q oẽ crimẽ causet irregularitatẽ,ad hæc de sur.c.si.

8 † Quid si existens in leui pctõ læditur cõsciẽtia: q nõ legiti mè teneat propter hoc bñficiũ? Dic q superioris uoluntati debet consciẽtiam conformare: & si põt bene, si nõ, sequatur conscientiam, & hæc est sufficiens causa dandi licentiam cedendi,de simo.c.per tuas,el 2. secundum Io. And.

Alia uerò. No.secundã legitimã cãm cedẽdi q̃ ẽ debilitas corporis:& hæc surgit ex duplici cã, aut ex senectute, aut ex infirmitate. oportet tñ q talis sit q reddat bñficiatũ inhabilẽ ad executionẽ & administrationẽ bñfici. No.2.q c ad debilitatẽ corporis nõ sequit debilitas cordis,& intellis, & spũs,sed poti' argumẽtatio,quasi inuicẽ opponant. Op.

9 q †infirmitas nõ dat legitimã cãm cedẽdi,uel debilitas,sed dandus est coadiutor,de cle.egro.c.ex parte. Sol.doc.dñt q infirmitas quem ex toto reddens inhabilem ad tpalia, uel debilitas dat legitimã cãm cedẽdi in uolẽtẽ. inuitus ãt p hãc cedere nõ cõpellit,ut in 3rio.sic ergo si reddat inhabilẽ ad tpalia,dat legitimã cãm cedẽdi uolẽti,sed ñ arctat inuitũ.

10 a §*Pro defectu* † No.hic sciẽtiã necessariã in Epõ ᵃ quo ad gubernationẽ tpaliũ & spũaliũ. Not.2. differentiã eẽ inter uer. *necesse*,& uer. *oportere*. No.3. q cõpetẽs sciã sufficit in plato, nec pp carentiã eminẽtis dat legitima cã cedẽdi. No.4.q sciã inflat,& tollit bonũ charitatis. Quæro an igno

b rãtia sit pctm? dicit Io. An q si puenit ex defectu,ᵇnõ est pec catũ, sed pœna pcti.15.q.1.c.qđ aũt.§.1.si ex negligentia,in quibusdã est pctm, ut in his qui negligũt scire,ut sciãt q̃ ad eorũ officiũ spectãt,expe dire.38.di.c.1.&.2. Alia aũt licet q libet teneat er dere & o pari ẽm cõsciani,de sum.tri.c.1.nõ tñ tenet scire. ẽm Inn. Quid si ignorat psul, sed de facili pt addiscere;dicit gl.q addiscere põt,& nõ dabit licẽtia,& dicit q ad hoc tenet, q̃q̃ sit senex ad instar iurisc. si pedẽ &c.

§*Propter malitiam.* Not.unã cãm legitimã cedẽdi, qñ p sul nõ põt dare doctrinã plebi & gregi sibi subie &:nõ tñ p qualibet culpa,sed qñ sunt incorrigibiles subiecti,& ad grauia decidũt delicta, ita, q quertant ĩ lupos.Not.2.q plati æquiparant mercenariis. No.in fi.tex. allegabilẽ ɔ nimiũ rigorosos.No.Io.An. q pp scholarium

11 malitiã doctor dẽt cessare à docẽdo;dixit pp se.† Quæro, an psecutus psul dẽat fugere an se opponere? Dic q qdã est intrinseca persecutio,qdã est extrinseca. Intrinseca,aut boni in psequẽdo sunt permisti cũ malis; & boni deserẽdi nõ d sunt pp malos.23.q.4.c.tu bon'.7.q.c.aduersitas.§. hoc ẽt. tũc,nisi alius magis pficere posset,tũc.n.superior eũ trãsfer re posset;& ipe nõ malẽ faceret si nec peteret,qa maius bo- e nũ pręferẽdũ est.&c.arg.6.q.1.c.oues.11.q.1.c.si qs. Aut oẽs sunt mali,& est spes correctiõis:& expectare dẽt & ñ fugere. Si uerò nulla est spes,recedat,& per hoc pt petere licẽtiã ce dẽdi,ut hic ẽ casus.7.q.1.c.aduersitas.§.cũ aũt,&.c.fi.intrin secã aũt notat persecutionẽ, qñ hoc cõtingit pp defectũ fi bieſtorũ:& tñ platus odio non habet.7.q.1.c. aduersitas.§. hoc ẽt cũ.§.cũ aũt,ẽm Inn.& Hos.de quo p Tho.2.2.q.165. art.5.Quędã est psecutio extrinseca,q̃ fit plato,siue in publi co siue in priuato, uel pp pctm qđ ei uel clerici iponit; & hæc est multiplex,qñq; fit ɔ platũ & pplm & clerũ.qñq; fit ɔ clerũ.qñq; fit pp bona.qñq;ɔ aliũ inferiorẽ platũ,si fit ɔtra totã ecclĩã,ut ɔtra clerũ & populũ ut totã fidẽ dimittãt,uel persecutores.p uiolẽtiã subiiciãt:qa alias fuerũt liberi,ẽt si Chĩani sunt persecutores:dẽt se opponere Eps.& plebẽ nõ derelinqre,si spes est,q se defendere, possit,ff.de iust. & iur. l.1.in fi.& l.2.&3. & qa periculũ esset si totus popls mariũ & mulierũ patriã desereret: ut uagaret p mũdũ:si nõ est spes desensionis, fugiẽdũ ᵃ est,ne mai' malũ euitet: sicut cũ filio Dei fugit Ioseph in Aegy.Mat.2. uel ɔueniet cũ fidelib.siue ẽt xpi persecutorib.si aĩr ñ pñt,euadere fugiãt ut melius pñt, dũmõ fidẽ & ritus suos nõ dimittãt. hoc.n.sæpe legit factũ in ueteri testõ,sed persecutione cessante poterũt ad libertatẽ suã redire.7.q.1.c.sciscitaris,&.c.pcedẽti.23.q.8. c.si i mortẽ.§. ecce.&.c.seq.Qñq; ut dixi fit persecutio ɔ solũ platũ, & tũc si pt esse per aliũ salus pplo,cedere pt si uult, & ẽt si nõ uult ẽn Inn.& Hos.ubi.n.imminet periculũ destructionis ecclĩæ, uel aliud b magnũ piculũ' i tpalib.& spũalib.& scãdalũ,pt cogi,ita tñ q bonũ cãbiũ alteri' plature assignet.ar.j.§..p graui,ut sic publica utilitas &c.de po:l.pla.c.bonæ,de re.c.licet.7.q.1.c.scias,de re.permu.c.qñtũ.Nec ob. q infirmi & furiosi nõ remouent, qa ibi seruat utraq; utilitas, & priuata i eo q nõ remouet, & publica i eo q coadiutor dat. Qñq; psecutio dirigit ɔ clerũ,uel ptãtẽ cleri tñ,an dẽat se opponere Eps? dicit hic Inn.& Hos.idẽ per oia qđ dixi. ɔ.qñ fit psecutio ɔ clerũ & pplm ; q̃uis in clericis tãq̃ in sapiẽtib.minus periculũ ti meat,uñ dic q si persequẽtes cõtẽtent nõ c perseq pplm, si clericos eiiciãt, nõ dẽnt desistere,nec eos tradere, qa per hoc per d derẽt sacra,ẽt doctores fidei amitterent. unde ẽt nec clerici dẽnt uolũtariẽ exire ; & hoc, si possent laici, & uellẽt eos defen dere : si nollẽt uel nõ possent defendere, e possẽt clerici recedere, & trãqlitatẽ tpis expectare,ut.d.c.sciscitaris. debẽt tñ ducere secũ quos pñt,ne in tãto discrimine remaneãt cũ aliis sine sacerdotib.& sacramẽtis,& cõmẽdãdi forẽt si inspirati mar tyriũ sustinerẽt. 7.q.c. aduersitas.§. cũ uerò.Qñq; fit persecutio,ut bona uel res ecclĩæ hẽant,& tũc dñt aliq q nõ ẽ uiolẽter cõtẽdẽdũ,de homic.c. suscipimus.23. q.8.c ɔuenior, in prin.ubi de hoc,ɔriũ est uerũ.ut no.de sen.exc.c.dilecto,li.6.nã & sine corporalib. rebus clerici diu uiuere nõ pñt.1.q.3. c. si qs obiecerit. dẽt ergo platus & .p his se opponereᵈ, exẽplo btĩ Thomæ q ex hac cã martyrũ sustinuit, de homi. c. sicut dignũ.Hęc pcedũt in maiorib. platis.in minorib.aũt dicendũ est q q̃uis ad mortẽ q̃rat , tule esset statim eũ trãsferre, ᵉ uel eius cessionẽ admittere,imõ dẽret potius superior ecclĩã in terdicere,uel claudere ecclĩas,uel reliqas extrahere, de iure pa.c.1.&.3.Itẽ excõicare, & tãdẽ ad brachiũ seculare recur rere.j.de cle.exc.min.c.2.ĩ fi.cũ cõcor.q si nec sic cõpesci pos set p se,ut maius malũ euitet: fina'r admittat cessionẽ.13.di. c.nerui.Quandoq; fit persecutio ɔ epm tñ,& tali nõ põt me deri sine Papæ lnia:qa in remotione Epi maius iminet periculum,q̃ in remotione alterius plati.42.di.c.qescamus. Pro uideat ergo ei si pt fieri,uel per locum tutum,in quo moret, uel per societatẽ armatorũ statim incendentiũ, uel per aliũ modũ:q si nullo mõ põt mederi,cõsulat Papa, qui si ei uide bitur,cessionem admittat,ut hic,secũdũ Host. Anton.

§*Pro graui quoque.* Not.5.cãm legitimam dandi licentiam cedendi Epõ, pro graui.s. scandalo uitando, quando aĩr sedari nõ põt. Et no.q prelatus & qui-

ZACHARIA. ᵃ Episcopo. Vide gl.& Di.in.l. q cũ uno, in prin.ff. de re mili. Fali.in c.a. si qñ,colũ. 5.uersi. cõsidera tertiò, 5. de rescrip. Arch. 61.d.c. statuimus. & uersi Papa cũ ta li illiterato dispẽ set,uide istũ i rub. de sum. tri.c.i.in 6. & qđ ibi posui in apostil. meis,in uer. Episcopi.

SEB. SAPIA. ᵇ Ex defectu. vide tñ quod mirabili ter dixit gl.in,l q cum uno, in pri. in uers.tẽporaliũ, in fi.ff.de re milit. q Eps indignẽ promotus deberet de capitari. quã glo. dicit stupẽdã Fel. in.c. si qñ, colũ.4. uer.de inferiorib. de rescri. & ibi tã git quõ scientia & literatura in Episcopo requiratur.

ᶜ Magnũ periculũ. Adde Romanum, singul.suis fo. 13.

ᵈ Se opponere. Ad de q hoc uoluit Pe.de Anch.cons. 57.

ᵉ Transferre. Ad hæc uide qõnem quã ponit Cardi. Ale.in c.testamẽtum.6.dist. ubi q̃rit, an si quis uult cogere sacerdotẽ, ut missam celebret in pctõ mortali ; debeat celebrare, & dicit q non , etiam si esset periculũ mortis.uide ẽt Abb.in c.nõ magno.j.ne cle.vel mo.

libet plus appetere dēt æternā ſalutē, q̄
cōmodū tpale,& ſic finis canonic⁹ eſt iſe-
12 q bonū eternū.†No.ſcādalū uitādū qñ pt
vitari abſq; pericu'o uitæ æter. ubi āt nō
pt uitari abſq; piculo uitæ æter. potius ē e
ſcādalū eligendū,q̄ ſit omittēdū bonū ui
13 tæ æter.†Op.q pp ſcandalū nō debeat di
mitti iuſlitia.j.de.re.iur.reg q ſcādaliza
a uerit.So.dicit.gl.q ſi ſcādalū[a] euitare poſ
b ſumus ſine pctō:ſcādalū uitādū eſt[b]: ſi nō d
pōt uitari abſq; pctō, & tūc potius ſcāda-
lū pmitti dēt,quā bonum uitę dimitti, ſi
eſt dubiū an pctm incurrat, vt uitādū po-
tius,quā ſcādalū.20.di.c.ſi.1.q.ulti.c.& ſi
illa.23.q.1.c.qd culpat. vñ ex hoc infert
q q̄dā eſt ueritas bonę uitę,& hæc nūquā
deſerenda eſt pp ſcādalū, niſi multitudo
ſit in cā, dūtñ nō ſint incorrigibiles. 44.
di.c.comeſſatiões. & ſunt incorrigibiles
qñ uolunt defendere malū,quod faciunt.
nō eſt parcēdū multitudini ēt pp ſcāda-
lū,de pœn.di.6.in ſi.82.di.c.plurimos, cū
ſinu.Idē qd' hic gl.j.de tēp.ordi.c.ſane,i
3.gl.Cōtrariū no.gl.de reg.iur.q ſcanda
lizauerit,ubi dicit q bonū iuſtitiæ uel di
ſciplinæ nō dimittit pp ſcādalū.Hoſt. te
net gl.hāc quo ad uirtutē iuſlitiæ. vñ di-
cit q pp ſcādalū eſt ſimulāda uel differē
da.45.di.c.licet.11.q.3.c. plerūq;, & re-
mittit ad ſūmā.e.ti. §.cui.uer.graue.Inn.
dicit q q̄dā eſt ueritas iuſtitię iuris nālis
& Euāgelicæ,& hęc nō ē relinquenda pp
ſcādalū uitādū. q̄dā eſt ueritas iuſtitiæ iu
ris poſitiui,& hæc ē relinquēda pp ſcāda
lū ex cā iuſta tēperando,relaxando, ēt in
certis caſibus ɔ̄riū ſtatuendo, ut no.j.de
cōceſ.pb. c.pponuit, de uoto.c.1.de ſtat.
mona.c.cū ad monaſt. ad ſi. Nā & primā
ueritatē ñ tollit cōſuetudo,de cōſue. c.ſi.

Perſonæ uerò. Not.aliā cāni legitimā cedēdi.ſ. irregularitas, q̄ qñq; eſt ex defectu ſacri, & hæc
eſt duplex,qñ qs ɔ̄hit cū uidua, uel qs ha
buit duas uxores.Not. q ppriè bigamus
14 dr,q habuit duas uxores.No.2.q†illegiti
mus eſt irregularis, qa nō pt ad ordines
uel dignitates pmoueri.No.3. q pp ille
gitimitatē latentē qs nō eſt deponēdus,
nec dāda lnīa cedendi,ſed cū eo eſt diſpē
ſandū.No.qñ pctm parētis punit in filiū,
& qñ nō: & qñ eſt ſucceſſor uitii paterni,
tūc delictū paternū iure diuino punit in
filiū;aliàs nō.No.4. q filius patri nō ſuc-
cedit in uitio iuris pſonalis,qñq;ſic. No.
ultimò multiplicē ſpēm illegitimitatis,p
lis,qa qdā ſunt nothi,qdam manzeres,q
dam naturales,& qdam ſpurii.Opp.q ta
cere potuit, & nō exprimere irregularita
tē natiuitatis,qa ex ſe euidēs ē ipm poſſe
ſic tacere. Sol. nō potuit de iure.i. nō de-
buit. vñ dicit gl. q hoc debuit cōfiteri ſal
tē in pnīa,de hoc an ex tali cōfeſſione de
15 poni poſſit,no.j.de pęn.c.ois,Io.An.†Se
cūdò opp.q peccata latētia nō inducūt ir
regularitatē.32.q.5.c.chr̄iana.Sol. dicit
gl.q hæc decre.eſt p opi. q inducant, &
nō ſol.aſr.Goffr. tenuit q occultū pctm,

de quo nō eſt acta pnīa,inducat irregula
ritatē,alias,nō de tēp.or.c.ſi.Hoſ.dicitq
pctm occultū nō inducit irregularitatē,i
qua requirat p̄lati diſpēſatio.ſed irregu-
e laritas occulta bñ reqrit diſpēſationē[c] ut
hic,&.ē.de elec.innotuit,&.c.pen. & vlti.
de hoc dictū eſt.ſ.q delicta īducāt irregu
16 laritatē, & dicā de tēp.or.c.ſi.Quæro†an
talis illegitimus occultus arctet ad petē-
d dā diſpēſationē[d]?Dicit Inn.q ſic. ſupior
aūt diſpēſabit,ſi cā ſubſit; & diſpēſ.bit ēt
nō uocatis his,ad quos ſpectat electio,uel
ɔ̄firmatio.Nec obſt.q talis p̄latus nō ha-
buerit,canonicū ingreſſum pp defectū di
ſpēſationis ab initio. Itē nec tpe diſpēſa
tionis; niſi det cōſenſus electorū & cōfir-
matorū,& cōſecratorū,& aliorū quorum
intereſt,de offi.Arch.ad hæc.§.ſi.Sol. dñt
Inn.& Hoſ. q p diſpenſationē oia refor
mant,nec habet de quo ɔ̄querant hi,quo
rū īntereſt;ex quo ſemel ɔ̄ſenſerūt, nō poſ b
ſunt amplius reſilire,dūmō is qui pōt,di-
ſpenſare uelit,arg.de elec.c. cùm inter ca
nonicos:& uide qd' not.d elec.c.dudū;li
cet elect.ſit habito reſpectu ad rigorē nul
la;puiſio tñ uel elect. habito reſpectu ad
facultatē diſpēſandi hēt aliquod initium c
uel ſpē ualiditatis de iure ſpāli,q̄ cōfirma
tur ſuperueniente diſpenſatione, ad hoc,
qa nec ēt de iure naturali talis irregula-
ritas facit electionē nullam,ut dicit Inn. Z
de cleri.exc.mini.ca.ſi celebrat, in addi. d
quod not.Quæro an talis diſpēſatio ſup
tali delicto,ſ.pdicto ſit debita? Dicit hic
Hoſt.q ſic: ex quo ſubeſt cā & utilitas:qa
bñ ſe geſſit in adminiſtratione. per quod
dicit Hoſ.q ſibi debita eſt,ubi ſubeſt uti-
litas,fortius ubi ſubeſt neceſſitas.1.q.7.c.
reqritis.§. niſi rigor,& ca.exigūt,&.c.ta-
li.&.c.ſeq.uſq; ad §.ecce.unde vbicunq; p
ſona,res,uel cā,uel locus exigit,debita eſt
diſpēſatio.29.di.c.1.&.50.d.c.dño ſācto,
&.c.cōſiderandū,adeò,q peccat p̄latus nō
diſpēſando.2.q.5.c.quanto,in ſi.ſubditus
tñ illam petere non pōt, de quo in. d.c.
exigunt;ad hoc quod dicitur in poſtula-
lato,de elec.c.ſcriptū, de poſt. præla.c.2.
& uide.gl.de elec.c.licet canon,&.c.cū ex
eo, lib.6. phibita aūt cenſetur diſpēſatio
quando ſine decoloratione eccleſiæ fieri
non poteſt,& ubi non ſubeſt cā diſpēſan-
di.1.q.7.c.& ſi illa,&.c.tali. Permiſſa aūt
eſt in caſu.50.diſ.c.ſi quis pſbyter;& uide
de fi.pſby.c.penul.& ul.de pben.c.de mul
17 ta.†Circa hanc irregularitatē quærit hic
Inno. de pluribus. Primò quare dicatur
& appelletur irregularitas? Reſpondet,q
non ſequūtur regulā aliorū in ordinādo,
& ſunt extra regulā aliorum: quia gene-
raliter Epiſcopi poſſunt cum omnibus di
ſpenſare,ut ad ordines pmoueant,& eos
pmouere. iſti ſunt extra regulā pmotio
nis:qa in eis expectat diſpēſatio Papę;&
hoc ſtricto mō dr irrīaritas, alio mō ma
gis largè dr irregularitas, & irregularis,
q nō pt manere i ſuſceptis ordinib⁹,nec
pmoueri ad maiores ēt poſt pactā pnīam
ſine diſpenſatiōe uel Papæ, uel iferioris,
de quibus

a Scādalū.Adde multa quæ tolerantur pp ſcādalū euitādū per Rooi.con. 470.

ANT. FRAN. An & quādo pp euitandū ſcādalū aliqd ſit faciēdū uel omittēdū,uidē ea q̄ habētur in.c. niſi,10 §.p graui, de renun. & in. c. cū ex iniuncto,de noui ope. nū.& uide bonā glo. in.c. cū quiſq;. 23. qō. 4. quæ diſtinguit inter ueritatē diſciplinæ & iudicii.& dicit q pria q̄ cōcernunt ueritatem diſciplinæ ppter ſcādalū ommittuntur,quę uerò cōcernunt iudiciū nō. & uide ad materiā beatum Tho.2. 2. q.44.articu.1.& in.4.ſen. di. 38.art.6.ubi declarat quid ſit ſcādalum, & quotuplex ſit: & an ſcandalū ſit peccatū, & an pp ſcandalū ſit omittenda punitio pctōrū,& an ſit ceſſandū à ſacra doctrina pp ſcādalū, & an correctio fraterna ſit dimittenda, & an ēt ſit cōmittēdū pctm ueniale pp ſcandalū.& uide q habentur in.c.per uenit. 95. di. ubi ponuntur multa q̄ cōceduntur p omittendo ſcandalo,q̄ alias nō concederent. & uide etiā Hoſ.in ſumma,de renū.in.§.pe. uer. eſt aūt ſcādalum. ubi declarat quid ſit ſcādalū,& vnde dicat, & an & qñ ueritas ſit omittēda pp ſcādalū oi. de no.p Io.An. in c.1.de offi.dele.in 6.in uer.ſcandali, & in. c. cū teneamur,de pbē. & in c.2. de pſcri. & in c.qui ſcandalizauerit,d re.iu.& an aliquod crimē remaneat impunitū pp ſcandalū, & in qbus caſibus,habetur in.c. 2. de tēp. or.&ad materiam uide q habent in. c.nihil.de pſcri.& in ca.ad aures, de temp. or. & in.l.ſi qs filio.§.hi quoque,& ſeq.ff.de in iu.ru. & irri. te.& l.ſi oleū, ff. de do. & in.l.ēq ſumū,ff. de uſuf. & adde q pp ſcādalū dimittit ēt matrimonium licitū.ut in. c.ſup eo,d co.ſpi. & adde q pp ſcā dalū incurrit qs irregularitatem, ubi alias nō incurreret,ut eſt glo. 2. quæ multa iura allē.in.c. ex literis, de homic. & uide omnino beatū Tho. in.4.ſent.di. 38.ar. 9.ubi ponit an & qñ pp ſcādalū ſit uitandus aliqs cibus,& quis.

SEB. SAPIA

b Vitādūm eſt.uide gl.6. apiū, iſti. de re. d uiſ. q refert dictū Bulga. magis timeo ſcandalū,quā futurum periculum.

c Diſpenſationē. Adde quod uoluit Fede.cōſ.168. in fine.

ZACHARIAS.

d Ad petendam diſpenſationē. Vide de hoc per Alex. conſi. 49. uolu. 4. Bal.in.l.ex libera, C.de ſuis & legit. libe. & requiritur q in diſpenſatiōe exprimatur qualitas ſpurietatis expreſſè uel tacitè, ita no. Bal.in.l.ea quā,conſ.13.C.de fideicō. idē in.l.ſi qua illuſtris,C.ad Orfic. Pau. de Ca. conſi.143.col.2.& Sp.in ti. de ſen. §. 6.uer.ſi autem agitur.

de qbus not ĩ. de tẽp. or. c. dilectus Quæ-
18 ro secundò † quotuplex est irregularitas? Dic q duplex, qdã est ex defectu, vt bigamia, vel illegitim⁹; & vide alios. 50. dis. c. nõ cõfidat. 54. di. p totũ. Scd'o mõ dr irregularitas ex delicto, vt homicidio, qñ p̃ter dispẽsatiõnẽ Papæ ꝓmoueri ñ pt: vel ẽt celebrare in ordine iã suscepto, de qb⁹ dixi de tẽp. ord. in c. dilectus. † Quæro an
19 irregularitas sit à iure diuino vel positiuo? Dicit Inn. q qdã dubitãt de illa bigamia, a q nõ ꝓuenit ex defectu sacrĩ; & sic ex iure diuino, vt patet ex dicto Apl'i: oportet vnius vxoris virũ. 26. di. c. 1. & 2. sed dic q ñ ꝓuenit illa ex defectu sacrĩ: sed q a ñ posset esse hortator viduitatis, q ꝯiugia frequẽtauit: & hoc satis dixit text. 26. di. ĩ fi. vel dic q dato q à iure diuino inducatr hæc irregularitas, à solo inducitr iure positiuo q à solo pp possit dispẽsari. 26. di. acuti⁹, & de biga. c. debitũ. vbi dr q à defectu sacrĩ surgat: q a ñ surgit, sed est cã coadiuuãs defectus sacrĩ, nõ inducẽs. Idẽ dicit de corpe vitiato, q illa irregularitas ẽ de iur positiuo. Idẽ dicit de q̃libet alia saltẽ quo ad hoc, vt soli Papę reßuet. Cõcludẽs q ĩ veteri testm̃to ñ erãt irregularitates ppetuæ, sed tpales tm̃: vt si exibãt ex̃ castra: vel tangebãt mortuũ. Nec ob. q summus sacerdos dẽt hr̃e virginẽ ñ repudiatã: nec tunc erat pp defectũ sacrĩ, sed pp p̃dictas cãs. Sic & suspẽsi celebrãtes incurrũt irregularitatẽ; qd' est verũ in suspẽso ab offõ, secus si à bñficio: q a iure nõ reperit; de his in Spe. ti. 3. §. iuxta ꝓpositionis, in prin. ver. sumitr. Quæro † q dicantr
20 manzeres, & de drĩis inter istas spẽs illegitimitatis? Sol. dicit hic gl. q mãzer est ꝓpriè natus de scorto: spuri⁹ de ꝯcubina: nothus de adulterio; sic dr notha febris, q affligit sicut quartana, & tñ nõ est. sic nothus dr filius q vr, & tñ nõ est. na lis dr natus de cõcubina, q in domo tenetr quasi loco vxoris; & talis succedit ĩ bonis pr̃is in duab⁹ vnciis, si alii filii nõ extẽt, nec ꝯ. ũx legitima, C. de na. lib. autr. licet. pr ĩ bonis m̃ris succedit cũ filiis lgĩmis, C. ad Orfi. ĩ l. si qua. §. fi. Isid. 9. etymo. dicit q noth⁹ ẽ nat⁹ ex nobili pr̃e & ignobili m̃re; cui⁹ ꝯriũ est spurius, quasi ex puritatẽ genitus. Host. dicit q manzer est nat⁹ de scorto, q a fr appellatr vulgò q̃sit⁹. i. cui⁹ pr ignoratr. Spurius ꝓpriè nat⁹ de adulterio, vel alio coitu dãnato. Spurius. n. est q pr̃em ostẽdit, sed talẽ, quẽ noĩare b nephas est, ff. de sta. homi. l. vulgo. Nothũ ãt dicit natũ de nõ ingenua, & nõ ex̃ domũ, dict⁹ à nota. i. ifamia. Est ergo sensus lr̃æ, q cũ nothis & nalibus facilius dispẽsabitr, cũ mãzeris & spuriis nõ. q fil. siut leg. c. p venerabilẽ, ad fi. & vide p Host. in sum. de fi. p̃sb. §. 1. ver. ꝯsueuit. vide ĩ Spe. d' dispẽs. §. nũc de epõrũ, ad fin. ver. curia Romana. An aũt tales succedant, hic glo. dicit q nati ex dãnato coitu ñ succedũt nec pr̃i nec m̃ri, sed soli nales q sunt nati ex illa, q̃ tenet in domo loco vxoris: sec⁹, si sũt nati ex ꝯcubina ex̃ domũ, succedũt pr̃i sm̃ portioñ ẽ. ĩ. positã & matri in totũ, de quo dic, vt. ĩ. q fi. sint leg. c. p venerabilẽ, vbi plenissimè scripsi.

§ *Verùm.* Hic improbat tres causas cedẽdi. s. cãm ocii, laboris, hoc est q vellet cedere pp labores vitandos, aut incursus p̃secutionũ, vel inspirationis, cõsiderãdo q vita cõtẽplatiua melior sit q̃ actiua. Not. tex. ꝯ ociosos, & no. duo principia peccatorum, ocium, & voluptas. Scd'ò no. q pp ociũ & uitã contemplatiuã nõ vr deserenda vita vtilis, & fertilis, & operatiua, & sic habes vnã cãm illegitimam ad cedendum. No. 3. q pp laborum angustias, & persecutionis incursus, nõ est danda Epõ licẽtia cedendi, nec vxorẽ vel spõsam ꝓpriã relinquendi. No. b 3. q inter Epm̃ & ecclesiam est matrimonium spũale, quod ꝯhitur apud Deum, & fide media inter Deum & Epm̃ recipientem ecclesiã ꝯhitur matrimonium cum ecclesia. No. 5. pro patiẽtibus persecutionem authoritatẽ allegabilem. No. tertiã causam rõnabilẽ inspirationis ad cedendum. Et no. q qui ducitur spũ Dei, nõ est sub lege. Not. modum cognoscendi, si spiritus est ex Deo, si quæ agit ex spũ, agit nõ ꝯ obediẽtiam, nec ꝯ superioris determinationem. No. tex. allegabilem ꝯ non habentes charitatem. No. q prælatus dẽt ponere aĩam suam pro salute aĩarum subiectorũ. No. q pp defectum aliquorum subiectorum totum gregem non dẽt præsul relinquere. Not. q oĩs labor ẽt sine fructu, vbi non deficit ex parte operantis, sed ex parte materiæ, nõ est absq; mercede. No. ex vers. *nec potes*, tex. allegabilẽ quæ sit vtilior vita, & q̃ aliã excedat, an contemplatiua an actiua: quia cõtẽplatiua securior, actiua magis fructifera. No. 2. q oĩs cõparatiuus præsupponit suũ positiuũ. c No. 3. q possibile est, quẽ vti vita mixta partim actiua, & partim contemplatiua. No. 4. q facilius cõceditur monacho, ut ascendat ad epatum, q̃ Epõ vt descendat ad mona-
21 chatum. † Et not. q dato q possit alius beneficiatus & inferior p̃latus trãsire absq; petitione licentiæ ad monachatũ, vt fuit not. s. eo. c. admonet: non tñ potest eps. Op. dr hic, q fide media desigendo manũ apud extraneum eps sponsam ecclesiã habet, per quod innuit q Deus est ex̃neus à nobis. hoc falsum, quia imò noster est pater: vnde extraneus dici non pot. Solu. dicit gl. declarãdo textum, q intellectus literæ est q sicut fideiussor intercedẽs pro debitore dr apud extraneum fidẽ spondere, hoc est apud creditorem & pro debitore, sic apud Deum vt extraneum à promittente, & ecclesia dr quis eps fidẽ ecclesiæ spondere; & extraneus dr Deus à creatura, inquantum ipse creator est: aliàs dicit gl. fateor q extraneus non est altero respectu, q a pater dr cuiuslibet Christiani; & quilibet Christianus est filius. Not. glo. singularem super illa dictione, alius: quia idem est, vt dicatur, alius, qd' extra-

a Bigamia. Adde quod Pet. de Ancha. cõsi. 121. allegãs B. Tho. dicit q bigamia est de iure positiuo; nõ naturali, & q duplex est bigamia; vide ibi latius. ZAHARIAS. Dic tu q est triplex bigamia, vt per Spe. in tit. de dispẽ. §. iuxta hoc a ver. contrahit. ANT. FRANC. Quot modis cõtrahatr bigamia, habetr per glos. & doct. in c. sup eo, de biga. & vide p Hosti. in sum. de big. ĩ. § quot sunt spẽs bigamiæ. & vide q̃ habent & not. c. quotquot 26. q. 1. & ibi p Archi. & an cum bigamis possit dispensari, vt ꝓmoueantur, habetr per glo. Inn. & Hosti. & docto. post eos in c. 2. de biga. vbi dicunt, q p Epm̃ nõ pot dispensari etiã in minoribus ordinibus; per papã aũt sic, etiam in maioribus. & vide bonam glo. in c. lector. 11. 1. distin. & aliam in c. sunt quidam. 25. q. 1. & vide Arch. in c. 1. de biga. lib. 6. & per B. Thom. in quarto, distin. 27. q. 3. art. 3. & si bigamus ordinetur, an de facto recipiat characterẽ, glo. & Arch. in c. 1. & 2. de biga. li. 6. tenent quod sic, quod etiam tenet beatus Tho. in 4. prꝩalle. dist. 27. q. vlt. tamen in contrarium videtr tex. io d. c. 1. de biga. lib. 6. & vide quæ habẽtur in c. si qs viduã. 50. di. & an bigamus sit irregularis de iure positiuo, & nõ de iure naturali, vide Archid. in d. c. lector. 34. distin. & Io. An. in c. nisi cũ pridẽ, in ver. irregularitatis, de renun. vbi dicunt q est irregularis de iure positiuo, non de iure natural. & vide B. Tho. in 4. sen. dist. 37. q. 2. art. 3. qui idem di-

cit, & adde q q non dẽt reputari bigam⁹, nisi in casibus in iure exp̃ssis, vt per Host. in sum. de biga. circa fi. in ver. secundò quærit. & an bigam⁹ sit infamis, uide gl. & Arc. 6. q. 1. in c. 2. & adde q bigam⁹ hodie est exutus oĩ priuilegio clericali, & efficitur de foro seculari, nõ obstãte quacũq; consuetudine in ꝯriũ, vt in c. 1. de big. lib. 6. SEB. SAPIA.

b Quẽ nominare. Quis sit spuri⁹, uide Bar. in l. fi. ff. de his qui. vt ind. & no. per Mod. in l. 2. ĩ prin. ff. de uer. ob. ubi tractat, an si quis habeat priuilegiũ legitimãdi spurios & incestuosos, possit legitimare eũ, q vtroq; utiq laborat. SEB. SAPIA.

c Positiuum. Probat optimè tex. in l. ubi aũt, in prin. ff de uer. ob. & dicit signanter Bal. in l. 2. co. ti. uer. cõsidera ẽt. C. de proba. q si statutũ dicat q pro insultu sine sanguine imponatur pœna decẽ, cum sanguine puniatr maiori pœna arbitrio iudicis, cum cicatrice puniatr maiori pœna, illa pœna maior & maxima nõ poterit esse, nisi pecuniaria: quia comparatiuũ non põt excludere positiuũ, & superlatiuum nõ põt excludere qualitatẽ vtriusq;, & hoc ẽt uult Bar. in l. legata inutiliter, ĩ primis uerbis, ff. de lega. 1. q̃nq; tñ ponitur pro positiuo, ut no. gl. in l. hæres, ff. de neg. gest. in l. utiq;, in gl. fi. ff. de dam. infect. & glo. in c. consilium, de celebra. missa.

ZACHARIAS. Ali⁹ q̄ exn̄eus. Dic tu q ꝓpriè ista dictio, alius, refert ad sit̃ia no. Bal.in l.cōuēticulā,col. 5.vers.itē est ar.à nã alternatiuorū.C.de epis.& cle.& in l.si fugitiui,1 vlt.col.vers.q̄ro hic dr̃,C. de ser.fug.& not.in auth.ex testō,& ibi Guil.de Cu.& doct.post gl. C.de colla.imò plus dico q impropriat, si nō importat eãdē qualitatē,ut dicit gl.& doc. i pal.auth.ex testō;veluti dū dr̄ crucifix⁹ est Chr̄s & alij duo latrones; de quo nide tex. & ibi Bal. 11. e. C.de his q à nō dño. Car.in cle.1. §.vrbanus, d̄ reli. & venera.san. ubi dicit q si p̄b appellet Cardi. fr̄es, & subdat & alios p̄latos,q n̄ intelr̃ appellare alios p̄latos fr̄es.vid̄ Spe.i ei. d̄ spōs.in prin.

ANT. FRAN. Circa significatū istarū dictionum ali⁹ alia aliud, vide gl.in auth.q semel, in uer.aliud, C.qūo & qñ iu. & no.p Cy.i aut. sed curialē, C.d̄ ep.& cle. & p Io.An. in addi. Spe.in ti. de spōs.circa prin. & p gl.in cle.1.de re scri.& rīr facit relationē eiusdē q̄litatis,& sit̃itudinē nota. & iō si statutū dicit q pro aliquo d̄licto puniat̃ qs pœna amputatiōis pedis vel manᵉ, vr̃ alia intelr̃ de pœna sit̃i,& iō n̄ poterit imponi pœna pecuniaria: q n̄ ꝯuenit in eo dē gñe pœnę,neq; poterit iponi pœna amputationis capitis, q̄ est lōgè remota à pęna exp̄ssa in statuto;sed punieẗ pęna amputatiōis alteri⁹ mēbri, ꝓ quo est gl.i l.si fugitiui,i ver. alia,C.de ser.fug. dicas tñ q ali⁹ alia aliud ē relatiuū diuersitatis, & ꝓfert aliud à noiatis exp̄ssis. ꝓ quo vltra tex. & gl. in d.l.si fugitiui, uide tex. in §.gallinarū,insti. de rer. diui. & q sit implicatiuē eiusdem generis,uide no.p glo.& doc.in l.3. C.de ser.fugit. & in c.sacris, de sepul. & uide bonum tex.in l.quidem relegatus, ff.de reb.dub. & uide quæ plenè tractantur per gl.& Mod.in c.sedes apostolica, de rescrip. & idē dicas de dictione,alter,quæ repellit eandē qualitatē,ut est reg.cum gl. in cle.si una,de re.eccl.non alie.& in auth. ut defun.seu.eo. tunc. in prin. & in l.super seruis,C.qui miss.non pos. lib.12. & in l.in causæ, la 2. ff.de mino. Et adde etiam q ista dictio, alius, denotat ꝯrietatem ab expresis,ut in c.qui se scit.2.q.6.& in c.quis nesciat.11.dist.

b Se cōmendat. Adde illud Cice.in quadā orōne. ubi dicit Themistoclē illū summū Athenis virū,cū interrogatus esset,cuius vocē libentissimè audiret; respondisse,eius cuius suæ virtutes optimè prędicarentur; facit & aliud, turbaq; doctorum Nasonem nouit.

ZACHARIAS. Tu adde an & qñ & qualiter sit licitū alicui se cōmendare,p Spe.in ti.de aduo.§.nunc de exordijs,versi.vt ait Seneca. & i ti. de dispu. & alle.§.satis clarè, circa prin. modus aūt cōmēdādi aliquē vel seipm, ponit p eundē Spec. in all.tit.de aduo. §.nunc ver.cōmēdet ergo &.§. hic dicendū, ver.commendet autem.

ANT. FRAN. Circa hoc q̄do alicui liceat se vel aliū cōmendare,siue laudare, dicas primò q quæ sunt manifesta nō indiget aliqua cōmendatione.l.1.ff.de i inte.resti.l.2.in fi. ff.de do.p̄le.& no. i l. obseruare.1.§. añ,q̄.ff.d̄ off.ꝓcō. & lega.& no.i ru. C.de nouo codice cōponēdo; & i c. ecce.33.q.4.& vide plenè p Io. An. in c.nisi in §.fi.de renunc. vbi plures authoritates sacrę scripturæ allegauit.& vide Io. An. i c.2. de p̄bē.li.6. vbi ponit illa verba Hieronymi, q dicit: laudet vnusq sq;,qd̄ possidet, vide tñ bonū tex.i c. obiiciunt.32.q. 4.vbi dr̃,q nō dēt p̄dicator delectari in laude ꝓpria, sed dēt delectari de fructu auditorū & dicebat Vin. in c.cū sit,de æta. & quali. q q libet ortulanus laudat ortū suū. dicit tñ gl.p illū tex.in c. saluator.1.q.3. q illud qd̄ dr̃ cā cōmēdandi,habet ꝓ n̄ dicto.& vide gl. in c.sunt plurimi. 6.q.1. & not.in c. sunt nonnulli.46. di.q laudās aliquē de malo ope peccat mortaliter, & tene mēti, q laudās aliq̄ siue cōmēdās aliquā rē ꝯ veritatē, si ex hoc ꝓxim⁹ decipiat̃,put cōiter solēt facere mercatores,laudātes merces suas tenent de dolo. l.fi.ff.de dolo.l.ea q̄,& ibi plenè no.ff.de cōtrahē.emp.& tene ēt mēti bonū tex.in c.citius,adhoc,de pœnit.di.2.q dū laus virtutis q̄rit̃ ꝑdit ipsa uirtus.& ꝓpterea dicebat sanct us Tho.4.q.96.art.1.& 2.q oīs laus est attribuēdā Deo, & nō hoibus tñ.vide tex.in c.nunquid, & in c.nasci.61.di.q dicūt, q nemo pōt acquirere laudē vel vituperiū de virtutibus vel vitiis parētū,sed de ꝓprijs tñ.& tene mēti tex. in c.si qs verò.11.q.3.q illud qd̄ qs facit cā cōmēdēdi dēt ita facere vt alteri n̄ noceat, vt si exinde resultaret detractio,& dānū alicui⁹.

a ne⁹ [a] qd̄ no. ꝓ his q̄ dixi d̄ rescr.c.sedes.vr̃ scd̄ò dicit gl.q q libet Chr̃ian⁹ licet filiᵉ, tñ filiᵉ emācipat⁹ ē,q a De⁹ dedit ei liberū arbitriū faciēdi,q cq̄d liberet,bonū vel malū.vñ sicut fili⁹ emāciparus p̄t dici exn̄e⁹ respū ad filiū ī p̄tāte, q nō hēt liberū arbitriū,sed ē subiect⁹ patriæ p̄tāti;ita dr̃ exn̄eus q libet Chr̃ianus pp arbitriū libertatē. 22 Op.q † nō licet se cōmendare; & tñ Ap̃lus se cōmendauit,ibi:dū dixit se plus cęteris laborasse.11.q.3.c.si qs verò.18.q. 2.c.qdā,in prin.ubi de hoc.6.q.1.c.imitare.23.q.5.c.remittunt.§.hic notandū.Io. An.hic all.oēs authoritates sacre scripturæ ꝓ & ꝯ,an liceat se cōmēdare,vr̃ nō.Finalr̃ cōcludit q de virtutib⁹,q̄ sibi insunt, b qs licitè se cōmēdat [b] ex charitate,vt alios ad illas inducat:vr̃ à detractorib⁹ se excuset.18.di.c.nō oportet,de cēsi.cū instātia, vers. quia nos. sed laudare se cā superbiæ vel elationis, vel ad alterius detractionē: hoc non licet,vt in ꝯriis.Quæro an sit verū,q nihil perficiat bonum absq; charitate? doc.dicūt q nō quo ad vitā æternā, ꝓdest tñ ad min⁹ suppliciū subeūdū. 90.di. c.neq;.& vide qd̄ no.1.q.1.c.vide q̄tū. An.

SVMMARIVM.

1 Ep̃s, qui pp crimen renunsiauit Episcopatui, non p̃ōt ad illum amplius assumi. & nu. 15

2 Archiepiscopus vocatur electus, si adhuc nō sit consecratus, aut non habuit pallium.

3 Capitulum potest transferre potestatem eligendi prælatum vni canonico.

4 Cōpromissum factū ab aliqua vniuersitate, requirit consensum oīum vnanimiter ꝯstitū.

5 Postulatio an veniat appellatione electionis? Electi possūt eligere p̄latū,q sit extra cap̃lm.

6 Eligi uel postulari qui debeat?

7 Ep̃s siue pp̃,an disp̄ ēsi ꝯ cōsiliū uel decretū?

8 Vitiū ubi nō est de facili disp̄ēsabile p Papā, ꝯnabilis nō eligitur, nec eī⁹ postulē admittit̃.

9 Ep̃s q transiuit ad monachatū,quibus casibus possit ad ep̄atū reassumi et nu. 12.& 15.

10 Criminosus notoriè nō p̃ōt ad ep̄atum assumi.

11 Crimen notorium impedit quem promoueri etiam peracta pœnitentia.

13 Eligentes indignū non priuantur p̄tāte eligendi,quādo est uitium de facili dispensabile.

14 Monachus si uocatur ad aliquā dignitatem, quis dispensabit cum eo?

16 Lnīa quæ datur religioso ut ingrediatur aliud monasterium sufficit q præstetur à prælato solo,nec requiritur q præstetur à capitulo.

17 Cessante causa an & quando cesset effectus.

18 Causa quæ dicatur impulsiua,& quæ finalis.

19 Indignus faciens se promoueri quō puniatur.

20 Simoniacè promotus quomodo punitur.

21 Simoniacus à quo potest dispensari.

22 Monach⁹ an īpediat̃ eligi ad illā dignitatē,q̄ dimisit vt efficeret̃ monachus? & nu.c.24.

23 Simoniacè receptus ignoranter, an teneatur dimittere dignitatem per simoniam receptā statim, quòd sciuit?

25 Episcopalis ordo an imprimat characterem?

26 Papa potest dispensare apostolum; dummodò nil statuat contra fidem.

CAP. XI.

Post translationē.

1 † Ep̃s q ꝓpter crimē renuntiauit Ep̄atui,& ad religionē trāsiuit, ad ep̄atū reassumi nō p̄t. secus si renuntiauit pp ꝑsecutionē, infirmitatē de fectū sciæ, simoniā ipso ignorāte cōmissam,vel alia simili cā. Sunt tres p̃tes. Pria ponit postul̃ōnē & postulātiū petitionē. Secūda,ibi: *verùm*, ponit canonē petitiōi & postul̃ōni contrariū;quod interpretat̃ ponēdo casus,in qb⁹ canon obstat,& in qbus nō obstat. Tertia,ibi: *cùm ergo*, cōmittit postul̃ōnē certis casibus admittendā, & certis repellendā. Casus. Dū qdā ep̃s Sarmatañ. obtēta licētia cedendi iuisset ad monachatū in monasteriū S.Fridiani Lucaneñ.diœcesis, cōtingit q Fauentina ecclesia vacāte fuit postulat⁹ à quodā Ioāne cōpromissario, i quē cap̃lm cōpromiserat d̄ eligēdo p̄ntata fuit postul̃o Papę. Papa cōsiderās quoddā cōciliū,in quo disponebat̃ q trāsiēs ad monachatū de p̄sulatu cā p̄niæ non poterat rursus ad ep̄atū reassumi. prima facie allegauit,nō indifferēter tñ,de iure talē admittendā postulationē,cū si adesset vitiū illius cōcilii, n̄ erat de facili dispēsabile, cùm Papa de facili non cōsueuerat cōtra tā solēne cōciliū dispēsare,cū sit vnū ex quatuor principalibus venerādū,sicut q̄tuor Euāgelia; tñ q a illud cōciliū nō semp ꝓcedit, & in suo ēt itellectu est plurimū intelligibile, primò excludit tres casus,in qbus nō hēt locū illud cōciliū,cùm illis casibus nō ꝓportionet̃. Primò qñ ꝑsecutionis causa, vel infirmitatis ad monasticā vitā trāsiuit. nā tūc recupata sanitate poterit absque dubio reassumi ad ep̄alē dignitatē. Secundus qñ pp l̃raturæ defectū de Epi-

scopatu

scopatu descēdit ad monachatū, quo casu lectiōis exercitio
inuēta margarita sciētiæ iteratò poterit ad epatū ascēdere.
Tertius casus, qñ cupiditate parentū p simoniā est ,pmotus
ad epatū,& pp cōsciētiā hoc cōstito trāsiuit ad monachatū;
iteratò licet nō ad eūdē,ad aliū poterit assumi;nec aliqd dr
opponi ipsi cōcilio pdictis casibus,qa diuerso casu loquunt.
Scdò principaľr ponit tres casus,ex qbus cōcludunt tres in-
tellectus ad dictū cōciliū.Primus,qñ cōuictus,vel cōfessus de
delicto,& depositus ab epali dignitate trāsiuit ad monacha
tū pp pniam agendā. Secundus,qñ pp graue crimē, de quo
retinēdo dignitatē ñ poterat fructuosè agere pniam. Ideò
vt ageret,trāsiuit. Tertius,qñ crimē cōmisit graue,in quo in
iūcta pnia nō pt illā agere retēto epatu. Et no.q oē delictū
graue impedit bñficii retētionē post pactā pniam;& est cā:
qa nō pt dignè fieri habita pnia,retēta dignitate. Quartus,
qñ eo trāseunte ad monachatū absq; eo, q eligat vel ,pmo
ueat,vult à se reassumere;nō pt,ideò cū Papæ nō cōstaret ob
quā cām hic trāsiuerit ad monachatū; mādauit electo Ra-
uēnati,q si ex aliquo de casib. pmissis sibi cōstat, q authori
tate Papę illi det licētiā trāseundi,dūmodò cā legitima trā
seundi subsit,maximè si cesserit loco & nō dignitati;quo ca
su Papa potius,quā si nō cesserit, daret licētiā administrādi
secū dispēsando:qa talis cessio tūc nō psumit facta absq; cri
mine.aliàs, si nō reperiat in aliquo ex casibus pmissis ad re
assumendū transiuisse, sed & renūtiasse & transiuisse in casu
,phibito, cū nimiū durū foret ɜ tā solēne cōciliū dispēsare:
mādat canonicis,vt sibi de alio idoneo ,puideāt. No.ex su
2 prascriptione† q electus trāslatus,nō cōsecratus, vel q nōdū
habuit palliū,nō appellaī sub noie Archiepi: sed vocaī ele-
ctº,ad hoc.de aut.& vsu.pal.c.nisi;& vide gl.de re.do.c.1.Et
no. Abb. q postulatus in Archiepm post admissam postuľo
nē se vocat electū. nā intelligit q fuit postulatus , qđ patet:
3 qa fuit trāslatus,vt patet ex prin.ibi *post translatione*. †No.1.
q capľm in actu electionis hēdē pōt in vnū tm̄ de canonicis
cōpromittere, & trāsferre solidā ptātē eligendi;cōcor.š.de
ele.c.cām;& sic numerus; de quo in c.qa p p, quo ad cōpro-
4 missarios nō est de substantia. No.tñ † q in eligēdo viā cō
promissi exigiī,q oēs vnanimiter cōsentiant; vnus ergo re-
5 pugnās posset impedire,ad hoc no.de ele.c.qa p p. †No.2.
qa ad trāslationē ptātis eligēdi i cōpromissariū sequit ptās
postulandi;vide de ele.c.in causis,tex.& gl.hic; sic in lata si-
gnificatione postuľo cōprehendiī appľone electiōis.Et no.
q cōpromissarius pt eligere de extra collegiū ; & sic electio
passiua est libera in capľo vel habēte ab eo ptātē, ad hoc de
cōsue.c.cū dilectus. No.3.q ,pcedit hæc forma talem eligo
a postulandū:[a] sed dic hodie.š.q nō tenet,vt de postu.pla.c.1.
6 li.6. †No.4.arg.,p opi.q monachus nō possit eligi,[b] sed po
b stulari:de quo no.fuit.š.de postu.pla.c.fi. sed hic erat aliud
vitiū.Et no.q q nō valet transire ob defectū liberi cōsensus:
dēt postulari saltē postuľone nō solēni ante,q̄ eius postuľo
superiori psenteī.dēt ergo prius postulari ñ solēniter: scđò
solēniter,de quo in d.c.fi.Et sic no.q vbi qs est alterius po-
testati subiectus,& inhabilis ad eligendū:exigunī duæ postu
lationes.Vna nō solēnis,per quā petiī ab eo,q cū hēat ptāti
subiectū.Alia solēnis,p quā petat ab eo q cū vitio hēt pote
statē dispēsandi: de quo tñ dic vt in c.fi.de postu.pla.Et no.
hic ar. q platus absq; cōsensu capľi pt dare licentiā clerico
subiecto vel monacho trāseundi ad ecclesiā,si eligaī;de quo
dic,vt i c.si religiosus,de ele.li.6.in gl.or.Et no.q nō sufficit
talē licētiā petere,nisi obtineaī. No.practicā petēdæ postu
lationis:qa nō dēt dicere peto cōfirmari , vel nō cōfirmari:
sed peto admitti vel ñ admitti;vide gl.de post.pla.c.gratū.
7 No.5.vñ sumiī illa regula.qa dicimus† q Eps cōtra cōciliū
nō dispēsat,de ele.cle.1.no.de fi.psby.c.fi.de rescr.c.dilectº,
vbi gl.qa ēt de facili cōtra conciliū nō dispēsat Papa, vt hic.
nā si de facili Papa dispēsaret cōtra ɔciliū, sequiī q inferior
dispēsare nō pt;& ē cā: qa cōciliū maiori nitiī authoritate,
quā decretū aliud simplex;vnde seruaī vt euangeliū. No.6.
hic regulā apertā q vbi vitiū nō est de fa
cili p Papā dispensabile,inhabilis nec eli
8 giī,nec eius postuľo admittiī. †Et no.q
Eps q transit ad monachatū, nō pt eligi,
9 sed dēt postulari.†Nota.7.quatuor casus
in qbus de epatu trāsiens ad monachatū a
pt ad epatū reassumi.Primus,qñ pp per-
secutionē,ea cessante.Secūdus,qñ pp de-
fectū infirmitatis,ea cessante.Tertius, qñ b
pp defectū sciētiæ,scientia superueniēte.
Quartus qñ pp simoniā eo ignorāte cō
missam;quo casu,licet nō possit ad eūdē,
pt ad aliū reassumi . Et no.q cessante cā
cessat effectus. Et no.illud q p exercitiū
lectionis qs inuenit scientiæ margaritā.
Et no. q transiens de Epatu ad monachū
ob vitiū simoniæ parentū ad eūdē epatū
amplius nō pōt reassumi,licet sic ad aliū.
Venio ad ver. *quanquam*.Hic no.q cōtra-
rietas nō cadit circa diuersa . Et no.q ad
monachatū trāsiens de epatu , à se epatū
non reassumit:nec ēt reassumit,si ab alio
postuleī, qñ pp crimen maximè publicū
10 trāsiuit. †No. q oē crimē notoriū cau-
sat irregularitatē,vt saltē nō possit ad di
c gnitatē epalē assumi.[c] †No.q oē delictū
11 publicū & notoriū ēt peracta pnia impe
dit quē ,pmoueri;& sic causat irregulari-
tatē,& impedit ordinis executionē,& be
neficii retentionē . Et no.cām,qa nō pōt
retento beneficio dignam agere pniam.
No.qa postuľo nō est admittēda,nisi ne-
cessitate & vtilitate suadente: & sic debet
subesse cā dispēsandi. No.Epm posse re-
nuntiare Epatui dupliciter . Vno mō re-
nūtiando loco,ordini,& dignitati:& tūc
si trāsit ad monachatū, psumitur q rōne
delicti. Secundo modo renuntiādo loco
tm̄;& tunc transeundo ad monachatū nō
12 psumiī trāsire rōne delicti. †No.tres ca-
sus in decisione . Primus,qñ est certus q
renuntiauit ex aliqua cā,p quā permittiī
reassumi:& tunc postuľo est admittenda.
Secundus casus,qñ constat q renuntiauit
ex aliqua cā,per quā certus est,q non permittiī reassumi: &
postuľo nō est admittenda. Tertius,qñ est dubiū:& isto casu
si renuntiauit loco tm̄,psumiī trāsiuisse ex cā permissa.si re-
nūtiauit loco &ordini,psumiī trāsiuisse ex cā ,phibita:vel sal
tē est dubiū:& tunc postuľo nō est admittenda,vt hic in ver.
aliquo. No.3.q pt Eps renūtiare loco,vita;q nō ordini epa-
li.& sic administratio nō est ab ordine indiuidua.No.q re-
nuntians loco,& nō ordini,psumiī nō ,ppter delictū,renun
tiasse,qa si pp delictū,ita cōcluderet ad ordinē, sicut ad lo-
cū. No.q facilius Papa cū criminoso cedente volūtariè di-
spēsat,quā cū nō cedēte volūtariè,ad hoc de ele.c. si alicuiº.
No.q Papa de facto nō informatus abstinere dēt à ,platiōe
sniæ,donec certificeī, ad hoc de ele.c.dudū.11.q.3.c.graue,
insti.de act.§.curare,de pb.c.de multa,de re iu.c. cū Bertol-
13 dus.†No.vl.q postulans nō admittendū & inhabilē ad po-
stulandū expsso vitio , qñ vitiū non est de facili dispēsabile:
non priuaī postulandi ptāte,vel eligendi:& sic limita.c.1.š.
de postu.præla.vel ,p ideò qa non priuantur ipso facto com
promissarii eligentes indignum,de ele.c. si cōpromissarius,
lib.6. Hic habemus multa,petionē postulationis,& Postu-
lationē,& aliquos casus,in qbus postuľo admittiī, nō obstā
te concilio,tres casus in qbus obstat,& mandatū. examine-
mus:ista expedio,primā ptē gl.expedio,q̄ signauit, cōtraria
duo ad lram. Quęro trāslata ptāte postulādi possit eligere

a Eligo postulandum. Adde Rom. consi.352.

b Nō possit eligi. Adde tñ q in dubiō monachus pt eligi ad regimen sui monasterij. vt c. cūm dilecta, š. de rescr.& c.cū dilectus,š. de cōsue.& 18.dist.c. quoniam sit,cū sim.ad aliud verò monasteriū an possit eligi,vel postulari debeat, quāuis sint variæ opi.tene tñ q potest eligi , vt no.doc.in c.per tuas. š.de vo. & vo.re. Mandago.in trac. suo de ele.1.parte c.53.& ibi in glo. in ver.religiosi,& c.seq.in gl.in ver. allegatur. dixi aliquid in apo.post istum in c. bonæ, lo ii. in apostil.in ver. postulatur,in princ.š. de postu. præla.

c Assumi. Adde vt per Oldra. consilio 201.

a SEB. SAPIA. Sed an cessante. Vide plenissimè per Deci. in c. cum cessante, de app. aliquid per Ias. in l. 1. in vlt. no. ff. de off. eius cui manda. est iurisdi. per Fel. in c. quæ in ecclesiarum, col. 11. ver. secunda declaratio, de consti. remissiuè per Alex. in l. 1. in 2. col. ff. sol. ma.

b ZACHARIAS. Statutũ. Adde de hoc p Di. in reg. decet in fi. de reg. iur. in 6. & breuiter dic q ad hoc vt cessãte causa cesset statutum vel ius cõe, oportet q talis cã sit finalis, ut no. Cyn. Bal. Ang. & Sali. in l. gñalr, C. de epi. & cle. Di. & Bar. in l. 1. §. fin. & ibi in apostil. ad Di. ff. de don. Io. An. & doc. in c. & si Christus, de iureiur. Car. in c. cũ cessante, col. 1. d app. & Feli. i c. cum nũtius, col. 1. ver. no. 1. j. d testi.

ANT. FRAN. Circa istũ passum de cessatione causæ, dicas q cessãte cã impulsiua nunq̃ cessauit effectus, vt in l. 1. §. sexũ. ff. de postu. & habet per gl. & Bar. in l. 2. ff. de dona. & p gl. in l. si militem, C. de cõd. ob cau. & no. i l. 1. C. de nau. fœno. & p Cy. i l. gña liter, C. de epis. & cle. & p Spe. i tit. de dispu. & alle. §. post hæc, ver. vt illud cõstitutũ. & an i dubio cã psumat finalis vel impulsiua, vide per Cy. & Bal. in d. l. gñalr, vbi ẽt p gl. & plenè tradit de ma. c. cũ cessãte, de app. & in c. q pro necessitate. 1. q. 2. & in c. qđ pro remedio. 1. q. 7. & an qñ sunt plures cãæ inductiuæ alicui⁹ dispõnis, vna cessãte & reliqs remanẽtibus cesset dispositio, habetur per gl. in l. liberorũ. ff. de uerb. sig. p Bart. in l. 1. solu. mat. & i l. si vetri, ff. de priuil. cre. & in l. si qs ad exhibendũ, ff. de excep. rei iu. & in extrava. ad repri. in ver. ne ex eorũ, & in §. affinitatis, insti. de nupt. vbi per Areti. & alios Moder.

Et adde q causa immediata magis debet attendi, quã cã remota, vt est gl. in l. si mulier, ff. re. amot. & est glo. quæ multas cõcor. alle. in c. de cætero, de homi. dr̃ tñ q causa limitata limitatum producit effectũ. c. quod super his, de vo. c. 2. de custo. euch. tex. & glo. in ver. restituat, in cle. 1. de seque. poss. & fru. l. in agris, ff. de acqui. rerũ domi.

c SEB. SAPIA. Dispositio. vide tñ tex. i c. postulasti, de rescr. quẽ põderat ibi do. Abb. i ver. de leui nõ scribimus, ad hoc, q si cã rescripti deficis ẽt impulsiua, corruit ẽt rescriptũ bñficiale, & ibi Feli. seqt col. 3. dicens q cã impulsiua est, qñ est lex cõdita odio alicuius. & ex hac reg. q ex cã impulsiua ñ liceat arguere, aliàs dixi qđ nõ est vera. alia reg. q circũfert, q ex pfationib⁹ licet arguere, qa ex ipsis sumit intẽtio sua dispõnẽtis, vt pbat i l. fi. ff. de hær. insti. i l. 1. vbi Bar. no. ff.

cõpromissarius, sicut ecõtra? Dicit glo. q sic: sed dic de hoc ut dicã de elec. i causis. vbi gl. & doc. remittunt; & maximè hoc pcedit qñ trãsfert libera eligẽdi ptãs cũ
14 hoc adiuncto, libera. †Quæro qs dispẽsat cũ monacho inhabili, q assumit ad dignitatẽ secularẽ? Dicit hic Stephan⁹ Prouincialis, q si rligiosus ad epatũ vocet, semp ad Papã recurrit. 56. dis. Cenomanẽsem, de ele. c. innotuit, de æta. & qual. c. à multis; dictũ est. s. de postu. pla. c. fi. sed si vocet ad Abbatiã, vel dignitatẽ inferiorem epatu: poterit Eps dispẽsare, de æta. & q̃l. c. tuã. 55. di. c. priscis: nisi vbi Papa sibi reseruat, de sen. exc. c. nup, d quo de sta. mo. c. qđ Dei. Host. dicit suari ɔriũ. & hoc tenet. s. e. in c. admonet, dic ut ibi. Quæro an cõpromissarius possit petere post trãslationẽ admissionẽ postulationis, vel ẽt electionis ɔfirmationẽ? dic q ñ, nisi aliud hẽat in mãdatis, vt patet hic, vbi ipsi de caplo petierũt. Vltimò dñt hic doc. q i decreto electionis ñ solũ dẽt fieri mẽtio de vacatiõe, sed ẽt de eius forma, ad hoc de cõcess. pb. c. post electionẽ, de post. pl. c. bonæ, de ele. c. bonæ, el 1. & ii. sm Host. &
15 facit. j. c. fi. †Opp. 1. q hic monachus potuerit eligi & nõ debuerit postulari: qa de extra ecclesiã pt eligi, de ele. c. iter canonicos, de post. pl. c. fi. s. e. c. admonet? Sol. qdã dñt, q cã quare hic ñ fuit elect⁹, sed postulat⁹, fuit: qa d aliena ecclia: hãc cãm ñ seqnt gl. pp ɔriũ, & bñ, qa ñ est bona. Scđa cã fuit quare nõ potuit eligi, sed postulari debuit: quia Eps fuit & trãsiuit ad monachatũ, hæc opi. placet multis. Tãcr. Phil. Host. Arch. in §. deniq;, hic alr. Io. mona. & Garsias, de ele. c. cupiẽtes. §. deniq;. tenẽt q nõ dẽt postulari, sed posset eligi: qa cessat cã pp quã dẽt postulari, cũ ñ sit alteri mrĩmonio alligat⁹, ad hoc de voto, p tuas: p prima facit ver. cũ ergo, ibi: *authoritate nra, &c.* Huic rñdet Hos. q alligat⁹ ẽ ecclię in gñe, cui⁹ vinculi gñalis rõne phibet eligi, & eadẽ rõne rm..net astrict⁹ nexib⁹ pceptorũ. Itẽq pp, pseqt istã vt postulõnẽ. Pe. tenet q si renũtiat epatui tñ, & ñ trãsit ad monachatũ; pt eligi: & pcedat scđa opi. ad hoc qđ no. s. e. c. ad supplicationẽ. Si trãsit ad monachatũ, tũc dẽt assumi p viã postulõnis; & sic pcedat prima opi. vt cognoscat an obstet cõciliũ vel nõ. Dic aut ɔstat ad monachatũ trãsiuisse Epm pp crimẽ: & ñ pt reassumi alr, q̃ p viã postulõis: imò tũc postulõ ñ ẽ admittẽda, nisi pp de spãlissima gra admitteret eã: qa ñ pt trãsire nisi pp crimẽ, qđ iducat irreglitatẽ, & ipediat ordinis executionẽ ẽt post pactã pniam. vñ remanet ihabilis, dato q egerit pniam: sic loqt hic, ad hoc. s. c. pxi. §. nisi. pp cõsciẽtiã, & maximè si de eo cõuictus & cõfessus, sit depositus: qa ei⁹ delictũ factũ est notoriũ; & ñ dispẽsat nisi Papa, vt pmoueat. Qñq; assumit i casibus, in qb⁹ pt reassumi; & tũc an istã ɔstitutionẽ debuit postulari, & ñ eligi, qa pbabilr poterat dubitari, an foret eligẽd⁹ vel postulãdus, cũ ñ eẽt adhuc hoc à pp declaratũ, & sic pp dubiũ postularet vel eligeret ex forma illa alternatiua; de qua de postu. pl. li. 6. c. 1. i similĩ casu dubii: sed post dispositionẽ hui⁹ decreti, ex quo declarat ipm posse reassumi; adhuc pt eligi; & sic pcedat opi. Io. mona. nisi dicat q pp q̃dã incõstãtiã repellat à iure cõi, & pcedẽdũ sit p viã postulõnis. Dic q aut renũtiauit ordini; & tũc psumit pp crimẽ rnũtiasse; vñ tũc dẽt postulari: aut renũtiauit loco tm; & tũc pt eligi, cũ psumat ob aliã cãm quã criminis renũtiasse, vt pbat i hoc c. ver. *cũ ergo*; & sic ɔcorda opi. i casu dubii, qcqd dicat hic. Qñq; sum⁹ i casu dubii, aut sum⁹ i casu d obuiãtib⁹ ɔcilio vel pmissis; & adhuc sm hæc tpa dẽbat postulari pp dubiũ; an hodie idẽ, dic tenẽdo vlt. opi. q̃ tenui i pximo mẽbro ver. *nisi dicat*. sed tenẽdo primã dẽret assumi p formã alternatiuã; vide d pos. pl. c. 1. li. 6. Tertia cã p aliquos assignat, q ñ fuerit postulat⁹: qa monach⁹ ñ pt eligi. hæc opi. ñ placet: qa reprobata p decre. si reli
16 giosus, de ele. li. 6. & illud est tenẽdũ, & eo. ti. c. null⁹. †Scđò op. q ñ possit ex sola lnia plati ɔsentire: sed exigat ɔsẽsus capli. nã ñ pt sol⁹ plat⁹ res alienare absq; cõsensu capli, multò min⁹ psonas. 12. q. 2. c. sine exceptiõe. 19. q. 3. statuim⁹. 12. q. 1. c. pcipim⁹. gl. fatet ɔriũ, si nollet illi cã ñ subsistẽte dat lniã cõpellunt. 84. di. c. lras. 71. di. c. 1. & 2. Si verò hñt cãm ltimã, ñ cõpellunt dare p supiorẽ, d iurpa. c. null⁹. tene q hodie pt sol⁹ plat⁹ dare lniam absq; ɔsensu capli, de ele. c. si religiosus, li. 6. Et ad rõnes gl. hic rñdet gl. ibi, dic vt ibi. Quis aũt superior sit, q dare cõpellit, vide. s. e. c. admonet. doc. q dñt q est pp. & vid d hoc. 85. di. c. Archid. Opp. 3. q vltra hoc exigat ɔsensus epi. 63. di. c. lras. 71. dis. c. 1. & 2. & 16. q. 1. c. q verè. 19. q. 2. c. 1. 22. q. 1. c. 1. Dic si eligit ad eccliã itra eãdẽ diœcesim sufficit lcia soli⁹ plati. si ad aliã diœcesim & ñ sit exẽpt⁹, licet possit ɔsentire electiõi de cõscia solius plati, tñ ñ pt trãsire absq; lnia epi, vt in ɔriis. & si sit cleric⁹ pluriũ eporũ, ab oĩb⁹ regrẽd⁹ ẽ, sm Inn. de test. c. relatũ, el ii. de sen. exc. c. cũ illorũ §. si verò, & c. officii. Idẽ hic tenuit Stephan⁹ i sua disp. qa cũ epo cõsiderãda sunt maiora. 8. q. 1. c. 1. de off. arch. c. ad hæc, & qa trãsit⁹ tãgit epm. Itẽ qa cõsensus exigit i alienatiõe rerũ monasterii. 17. q. 4. c. i vẽditiõib⁹. 12. q. 2. c. Abbatib⁹; ergo i alienatione psonarũ. 12. q. 1. c. pcipim⁹, & vid qđ no. d sta.
17 mo. qđ Dei, vbi idẽ ad lram tenet. †Venio ad vers. *verũ* Op. q cessante cã cessat effect⁹. 32. q. 1. c. dixit dñs. 19. q. 2. c duæ sunt. Cõcludit gl. si qris an cessante cã cesset ius dispẽsatiuũ, dic q sic. Sed an cessãte[a] cã cesset ius cõe, vel statutũ,[b] si cã ẽ ipulsiua ñ cessat. l. 1. §. sexũ, ff. de postu. si finalis: si dictũ ẽ q cessat cessãte cã cessat. si ñ ẽ dictũ, gl. ñ clarè dicit. gl. iclinat vr q nõ cesset; & sic residet sm doc. qa pp cessationẽ cãæ fin. ñ cessat authoritas statuti, à q̃ depẽdet viculũ statuti, donec statutũ reuocet. ñ est. n. cãæ cessatio mod⁹ reuocãdi statutũ, sed ɔri⁹ ppli vsus, vl legislatoris suffragiũ primũ expsse ruocãs, ff. d legi l. de qb⁹, de cõsti. c. 2. li. 6. Tu dic lati⁹: si qrit an cessãte cã legis, cesset lex; hoc duplr itelligi, an cessãte cã legis cesset lex. primò. i. an ad casũ, i quo cã legis ñ se extẽdit lex, vl ei⁹ dispõ. & verũ ẽ q cessãte cã cessat lex: qa ibi ẽ sepata; iõ sepatũ dẽt eẽ ius legis. l. hęc actio, ff. d calũ. cũ si. hęc vera i finali: sec⁹ in ipulsiua. l. 1. §. sexũ, ff. de postu. Scđò pt itelligi, an cessãte cã cesset lex i eo q pricipalr dispõ it; dic si cã
c ẽ ipulsiua, ñ cessat dispõ,[c] vt d. l. 1. §. sexũ. si finalis, & tũc si i⁹ ẽ

dispensari

dispẽsatiuũ & in fieri, sic q̃ ex dispensatiõe nõdũ ius est ĩ p̃fecto eẽ;tũc cessante cã cessare dẽt dispositio;& hoc est uerũ,qñ cessat specifica cã,si ius est in p̃fecto esse,& cã est gñalis,& tũc cessante cã gñali nõ cessat lex, sed reuocari dẽt,de deci.c.suggestũ.Si ẽ ius cõe: & tũc aut est cã p̃petua, & nõ ẽ q.s.q̃ iuris obseruãtia ẽ p̃petua. Exẽplũ;ut iugis cõtinentia clericorũ, & dilapidationis suspicio,ut.31.dis.c.sacerdotib. &.3.q.1.c.qa ea,&.C.de ma.inter.l.si tut. aut est tẽporalis cã;& tũc si exprimit ius ĩ ea,q̃ cesset,cessat cessãte cã.l.dis.c. ut cõstitueret,& đ cõst.cũ M.si nihil disponit, & ñ cessat,ut d.c.dixit dñs,all.in gl.nisi ĩteruenirat necessitas legis.55.di. c.priscis, uel utilitas.61.di.c.Neophit⁹. Aut pietas.9.q.2.c. Lugd.Aut ꝯsuetudo.4.di.c.ĩ istis.§.leges,đ quo aliqd ĩ reg. decet,ĩ.6.& p̃dicta ĩtellige,qñ cã sũdit⁹ cessat,ut no.Dy.ĩ d. reg.decet,de re.iur.li.6.sed poti⁹ ex primis duab⁹ reuocat, qñ cessat. Sed q̃ro† q̃ dicat finalis cã, & q̃ ĩpulsiua? dic q̃ illa
18 finalis,q̃ ex toto & fundit⁹ aĩum mouet disponẽtis, alias uerisimiliter nõ facturũ;sicut in filĩ qñ do aliqd alicui, alias ñ daturus;ut do.10.ut uadas Romã.Impulsiua q̃ impellit statuẽtẽ,qua cessante statuẽs ñ erat statutur⁹;sicut in filĩ,qñ aliqd do alicui ẽt alias ñ datur,ut si do.x.ut emas caligas. uel pone exẽplũ p̃.§.sexũ. An ãt ĩ dubio cã ĩtelligat finalis,an impulsiua?Quidã dñt q̃ cã in dubio ẽ finalis;qa p̃pria significatio hui⁹ uerbi cãm sapit finalẽ;& ĩpulsiua dici vr̃ occasio, de maio.& obe.c.solitẽ, & Io.61.di.ĩ.c.statuim⁹.§.his oĩb⁹. hęc theorica ñ ẽ bona,& p̃cederet si uerbũ,cã,p̃ferat ã statuto,uel lege:sed qñ nos q̃rimus,si nõ p̃fert uerbũ,cã,a lege sed cãm legis,an sit finalis uel ĩpulsiua, q̃ ponit p̃ qa, uel p̃ cũ,uel aliter,an sit finalis:poti⁹ illa regulat ã nã materiæ.iõ Accur.in.l.2.§.ul.ff.đ dona.tenuit,q̃ cã in dubio p̃sumat impulsiua,p̃.l.cũ tale.§.falsã,& p̃.l.Titio.§. sed cũ añ nuptias, ff.de cõd.& demõ.Io.mon.tetigit de hær.ĩ c.accusat⁹,li.6.& dicit q̃ si cã respicit vtilitatẽ tertii,ĩ dubio finalis p̃sumit,ff. de leg.1.l.si mihi.& tibi.si respicit utilitatẽ illi⁹ ad quẽ dirigit cõmodũ dispositiõs uel ĩplemẽti; cã in dubio p̃sumit finalis,& si respicit utilitatẽ piã.l.si qs p̃ redẽptiõe,C.de dona.si ñ piã,in dubio p̃sumit ĩpulsiua,ff.de cõd.& đ mon.l.Titio. uñ si lego tibi cẽtũ,ut des Caio; illud qđ des Caio,ẽ cã finalis legãdi;qa respicit utilitatẽ tertii. Si lego mulieri cẽtũ p̃ dote,uel captiuis p̃ redẽptione captiuorũ; illud qđ p̃ dote & p̃ redẽptiõe dat,ẽ cã finalis.si lego tibi.10. ut emas caligas,illa p̃sumit ĩpulsiua; vñ ualet legatũ, licet nõ emas. hę c uera ĩ dispositionib. p̃ticularib.sed si sint statuta uel leges,si qdẽ cã est fundamẽtũ ad ĩstituẽdũ, sed ĩpellit alias facturũ,p̃sumit ĩpulsiua,đ rescr.c.sup lr̃is,p̃.§.sexũ mulieres p̃hibent a postulãdo:qa offĩn hoc est indecẽs mulierib.hęc ẽ cã finalis,& qa qdã mulier Calphurnia ĩ aduocationib.corrũpebat iudiciũ;illa fuit cã impellẽs, uñ dato q̃ ĩueniat mulier honesta,in qua cesset id qđ erat in Calphurnia,nihilo min⁹ ñ poterit offĩn postulãdi assumer̃; & ex hoc p̃pẽdit qñ sit cã finalis uel ĩpulsiua t̃pe lecturæ. ita dicit. Dic hoc uerũ qñ factũ ẽ ĩdifferẽs ad ĩpresionẽ isti⁹ uel illi⁹ causæ. Cy.C. đ epi.& cle.l.gñalr̃,dicit q̃ si cã respicit utilitatẽ tertii, ĩ dubio finalis p̃sumit,ff.đ leg.1.l.si mihi & tibi.Si respicit utilitatẽ illi⁹ q̃ dẽt ĩplere,p̃sumit finalis,si illa cã est pia,ff.đ iu. dot.l.si ego. C.de don.l.si qs p̃ redẽptiõe.Si ñ est pia,tũc in dubio dr̃ ĩpulsiua,p̃.l.Titio,p̃al.Hæc uera sũt ĩ dispositiõib. particularib.q̃ sint ad cõmodũ alteri⁹,sed si sint statuta uel leges,si cã ẽ fundit⁹ ĩducẽs ad statuẽdũ,finalis ĩ dubio ẽ. si ẽ ĩpellẽs tm̃, p̃sumit ĩpulsiua,de hac. q.dic ut p̃ Bar ĩ.d.l.2.§.
19 fi,ff.de don.† Opp.q̃ eo q̃ p̃mot⁹ tacuit inabilitatẽ,ex hoc solo dẽat đponi,& sic nunq̃ possit reassumi,đ cle.exc.mini. c.postulasti. l.dist.c.ex pœnitẽtib.Sol. ibi tacuit ĩpedimẽtũ p̃petuũ;hic t̃pale.†Tolle opp. gl. sup uer. neq̃at op. innuit
20 hic,simoniacẽ p̃motũ ñ posse redir̃ ad Ep̃atũ,& sic ĩnuit nõ posse cũ sim.dispẽsari ĩ.1.q.5.c.q̃cũq;&.c.p̃sẽtiũ,đ sim.c.đ simoniacẽ,& đ,cle.c.si alicui⁹.Sol.Vin.dixit q̃ sim.p̃mot⁹ ñ p̃t đ iur̃ eligi,uel postulari,nec ad Ep̃atũ reassumi,sed bñ p̃t postulari dispẽsatiuẽ.Scđa ẽ opi.q̃ aut si mo.ẽ ĩ ordine,& null⁹ cũ eo p̃t dispẽsare. 1.q.c.ergo,& c. qđ qdã.Imõ pl⁹ dñt q̃ nec ẽt p̃p̃ posset: qa characterẽ hẽt uitiosum, cui renũtiari nõ p̃ot, ideõ ñ purgat ñitiũ illud 14.q.6.c.si res aliena,in gl.nõ placet inquãtũ dicit de p̃p̃: qa ille bñ p̃ot cũ simoniaco in ordine dispẽsare,licet nõ possit inferior p̃lat⁹ a p̃p̃,ad hoc ĩ.de simo. c. pe.Nec obst.rõ p̃ quã cõcludit, q̃ p̃p̃ non possit,qa nõ purgat uitiũ &c. qa satis purgat uitiũ eo,q̃ res deuenit ad dñm, ff.de usu.l.si fur.1.q.1.q̃ qdã uer.si fortẽ.Idẽ in uiolẽto detẽtore,ff.de p̃ca.l.certẽ §. Iulianus.Ideõ cõcludit gl.aliquo addito,q̃ aut cõmissa ẽ simonia in ordine sciẽter, & cũ eo solus p̃p̃ p̃ot dispẽsare. inferior aũt nõ, ẽt post peractã pœnitẽtiã, & hæc uera qñ sciẽter secus si ignorãter 1.q.5. c.p̃sentiũ, hoc ultimũ põderãt Doctores, qñ simõia ẽ publica.si occulta,dispẽsant iferiores, s. Epi,ut no.de sim. c.đ simoniacẽ. dispẽsat qs cũ simoniacis in ordine uł bñficio: qñ sciẽter,tene qđ no.gl.& do.sup ea.ĩ. đ simo.c.đ simoniacẽ . aut qs dispẽsat cũ p̃moto p̃ simoniã eo ignorãte ꝯmissã ad ĩferiorẽ dignitatẽ ep̃ali,uł simplex bñficiũ tene qđ hr̃ p̃ gl.& do.sup ea,đ elec.c.si ali
21 cui⁹. † Quis aũt dispẽsat cũ eo,q̃ p̃ simõiã eo ignorãte ꝯmissã , ut possit reassumi ad eãdẽ dignitatẽ?tene qđ hic : qa solus p̃p̃, ad qđ no.de postu.Præla.c.fi.sic apostilla ui t̃pe lecturæ.]Aut ẽ simoniac⁹ ĩ bñficio , & tunc aut uult solũ ad ordines p̃moueri uł ad aliud bñficiũ, & p̃ot Archieps̃ dispẽsare. Aut ĩtẽdit reassumi ad eãdẽ dignitatẽ,uł bñficiũ,& tũc si simonia ẽ sciẽter cõmissa,ñ p̃ot ab ĩferiori a p̃p̃ dispẽsari, nec đ facili p̃p̃ dispẽsat, ut patet hic . Aut fuit ꝯmissa simonia ignorãter, & si bñficiũ est simplex,data libera resignatiõe,ex dispẽsatiõe Epi,p̃t ad illud bñficiũ reassumi, đ ele.c.si alicui⁹,& dicit gl. q̃ tũc Eps̃ dispẽsat & cap̃lm tm̃.si aũt bñficiũ ñ ẽ simplex, sed ẽ dignitas iferior ep̃ali , & tunc dic q̃ post liberã resignationẽ dispẽsat Eps̃, ar. 1.q.1.c.p̃sentiũ.ubi dispẽsat,q̃ ẽ plus cũ simõiacẽ p̃moto ad ordines ignorãter, ut possit ad bñficiũ uł dignitatẽ p̃moueri , ad hoc đ cr.si alicui⁹,đ ele.Si aũt đ hoc ꝯtẽderit in iudicio , & electio sua rep̃bata fuit, q̃ simoniacẽ fuit adept⁹ & eo ignorãte , & tũc eps̃ illa uice & ĩ illa uacatiõe cũ eo ñ poterit dispẽsare, sed postea sic s̃. de ele.c.si alicui⁹,ĩ pri.đ hac mã ĩ.de sim.c.đ simoniacẽ,& 1.q.3.c.ex multis,p̃ Guil. in Spe.ti.2.§.nũc ostẽdẽdũ,uer.23.et seq.s̃m Io.An. Si agit đ reassumẽdo tm̃ ad ep̃alẽ dignitatẽ,tũc p̃moueri ñ p̃t,nec dẽt absq; dispẽsatiõe papæ,& sol⁹ p̃p̃ dispẽsat, sed ñ
23 đ facili,ut hic uides.†Quid si aliq̃s đ iferiori dignitate trãsiuit ad monachatũ,an ĩpediat eligi ad locũ quẽ dimisit?Quidã, s. Inn.& Host.dñt q̃ ñ,& cõcilium,đ quo hic,loq̃t solũ ĩ dimittẽte dignitatẽ ep̃alẽ. Rõ qa ep̃atus ñ dimittit p̃p̃ monachatũ , sed iferior dignitas sic , nec ĩ illis sic req̃rit cã dimisiõis,ĩ.đ reg.c.licet talis.n.bñ

ad Macc. mã ist đ nõ est ex natura p̃fationis,sed ex nã causæ expressæ. si enim in p̃fatione exprimeret cã impulsiua, nõ liceret arguere, & ad hoc allegaui doctrinam Bartol.in extrauagan. ad reprimẽ. in uer. nec ex eorum.

a Præsumit. Adde qđ vol.Ro.ɔſ.354
b Numero testiū. Adde qđ Ro. sin. suis fo.24.dicit ꝙ ꝑp nō pōt facere, ꝙ stet dicto unius ꝯ partē,p tex. quē dicit singularē in c.iudicas 3.q.9. ZACHARIAS. Adde,ꝙ est sin. iiu.710.qđ inc.Au ꝑp uel impator, Idē tenuit Anto. Cor.sing. 224. in uer. princeps, qđ incip.princeps nō pōt ferre sñiam, circa mediū. ubi ēt alle.præall.cap. indicas, qđ ēt ad hoc inducit Feli.i uer.limita quadru pliciter, uer.secdo lita,ſ.de rescr.idē Feli. in c.cū olim, eo.x.i fi.ubi refert & seqt Ro.sing. ꝑ alleg.ſ. de re iud. Circa istud an ꝑp possit ad ꝑtis ꝑiudiciū dispone re,ꝙ stet dicto unius tm̄ absq; dubio,salua ſꝑ decisione apostolica, teneo ꝙ nō,q͂a licet amplissima sit Papæ potestas ſm gl.in c.l.ad nřam,i uer.ecclíæ,đ hær. & i c.lector,i uer. fiat 34. dist. & per Host.& do.i c.magnæ,đ uoto, ubi ɔcludit ꝙ oia pōt ꝑter q̄ peccatū, tñ cū l. diuina statutū sit,ꝙ i ore duo rū uł triū stet oē uerbū,ut i c.i oi negotio,đ testi. in l. ubi numer⁹ ff. eo. i c.cū esses, đ test. cū simi.ſi dicerem⁹ Papā posse hoc statuere,prio dicerem⁹ ꝙ posset tollere ius diuinū,deīđ tolleret ius uni⁹, & alteri daret, qđ sine dubio facere nō pōt sine cā, ut ꝑ gl.i c. cōq̄stus 9. q.3.& ꝑ gl.in c.1. 22.di.& quis posset tollere ius alterius cū cā, ut in c. q͂a pleriq;,đ imm. eccl. & in c.ꝓposuit, đ cōcess.ꝑbē. & no.in c.q̄ in ecclesiarū,de cōst.tñ in dubio nō ꝑsumit cā, nisi id faceret ex certa scia ſm ea q̄ hñr in l. quoties, C.de ꝑci. imp.off.& i l.ñ.C. si ꝯ ius vel uti.pub.

assumit i epm,nisi ei fuerit ꝓbatū crimē, quo casu nec ꝑp cōciliū, qđ de tali nō loqt,sed ꝑp crimē repellit.25. di. c.primū, & cōcor.qđ ibi no.Io.dic ergo si descēdit ad monachatū,q͂a ꝑp delictū deposit⁹ ad 24 agēdū pniam,nō poterit reassumi: q͂a ei⁹ crimē suū ē notoriū,igit repellit.Idem si ꝑp crimē qđ infamat ipso iure, trāsiuit. Si aūt trāsiuit ꝑp crimē,qđ nō ifamat,uł al's exigat dispēsationē,sed ꝑp aliā cām, poterit reassumi. i dubio ē dria iter Epatū & aliā iferiorē dignitatē: q͂a ubi trāsitab.Epatu,ē suspicio de crimine,& nō pōt eligi,i inferiorib⁹ nō ē sic suspicio de criēcū ob aliā cām possit trāsire & multiplicē q̄ delicti.Quæro qđ si Eps trāsiuit ad monachatū,postea petit reassumi ad iferiorē dignitatē, ñ ad Epatū?dicit Io.ubi ſ. ꝙ poterit,cū ɔciliū solū ꝓhibeat ꝓmotionem ab Epatu,ergo i iferiorib.ꝑmittit. Alii ꝙ ad iferiorēs ēt dignitates postulād⁹ ē a ꝑp. fatent tñ ꝙ in istis facilius dispēsabit,q̄ in Epatib.tū q͂a id ñ ē ꝯ ɔciliū, tū q͂a indign. maiori,ñ ꝓpea ē idign.miori,ff đ iterdi. & rel. l.relegator. §.ñ.& l.seq. Tertii dñt ꝙ ex quo ꝓhibet a maiori, & forti⁹ a minori,de trāſ.c.ñ.7.q.1.c.mutatiōes.dñt tñ ꝙ offm sine dignit. poterit hře : qđ ē pl⁹ ad on⁹,q̄ ad emolumētū,C.de if.l.1. Host. ñ placet hæc rō:q͂a si uera eēt,ñ posset eligi ad Epatū:q͂a magis ē oneris,q̄ honoris 8.q.1.c.q ad Epatū.iō dicit ꝙ poterit hře bñficiū sine dignit.ñ illa rōne,sed hac, q͂a poti⁹ ē qđ dā ministeriū nudū:ꝙ facilius, q̄ dignitas ꝑmittit: q͂a i maiorib. cautius ē agēdū,de ele.c.ubi piculū,li.7.q.1.c.si q a §.ecce.42. dis.q.escam⁹. Tene ꝙ hæc decr. hēt locū in iferiorib.dignitatib. si trāsiēs ab Epatu trāseat ad monachatū, & ēt ad iferiorē dignitatē eligat. rō q͂a cā cōcilii hēt locū. nā cū descēderit ab Epatu,possibile ē ꝙ cā delicti,& i talib.oportet ēe delictū tale,qđ ipediat ordinis executionē ēt post pactā pniam, & tale ipedit ꝓmouēdū ad quācūq; dignitatē ēt iferiorē. & si dicat in dubio,cū pl'es causæ aliæ pñt adesse,qñ ꝑsumim⁹ cām delicti? dic ꝙ illa ñ ꝑsumit plus,q̄ aliæ: sed q͂a possibile ē ipā adeē,ꝑp i hoc dubio ē postulād⁹. Puto tñ ꝙ eo postulato, quaten⁹ cōciliū ipedit ꝓmouēdū,& dispēsādū, cū exp'ile ñ loquat. de iferiorib. dignitatib.nec mō sint ꝯ cōciliū,ꝙ dispēsatū erit, & ualebit postulatio. Sed cū a ꝑp sit faciēda postulatio. ñ bū patebit effect⁹ q̄stī, q͂a poterit facere q̄cq̄d a 3 libet.†Quæro,an simoniacus iteruētu parētū eo ignorāte possit dimittere. Epatū absq; Inia papæ?dic ꝙ statim eo ꝙ sciuit. dimittere dēt:al's ratificare vř: dēt tñ hře Iniam Papæ;q͂a sine ei⁹ authoritate ñ pōt. Dicit Host.ꝙ statim,cū uenit ad ei⁹ notitiā de simo.uocare dēt ꝑsonas idoneas,& b corā eis exponere fcm̄,& ꝓtestet ꝙ iuitus Epatū tenet, cū sine Papæ Inia cedere nō possit, & corā illis faciat ꝓcuratorē, quē i pñia illorū mittat ad curiā,& sic & ñ al'r 1 putat illū tutū, all.de app.c.ñ.ſm Host. & 2 hoc tene:q͂a coloratū teneret, ut dixi i d. c.ꝑce.& uid qđ no.đ sim.l.c.ex isinuatiōe.Quæro q̄ sint illi ɔsi'les casus, in qb.cedēs & trāsiēs ad mōachatū possit rassumi ꝑdicit Io.An.si ꝑp illigitimitatē cessit, & posteā ē ltimat⁹;de quo đ ele.c.innotuit;uel tūc patiebat defectū ætatis,& 24 ē tūc factus maior.Venio ad uer. *quāquā*. opp.ꝙ†dato ꝙ q̄s ñ fuerit cōuictus uel cōfessus de crimine, ex quo trāsiuit ad monachatū de Epatū,ñ possit reassumi ad Epatū,q͂a Inia ñ est dāda;nisi sit tale crimē occultū,ꝙ ipediat ordinis executionē post pactā pniam.ſ.eo.c. nisi.§. ꝑp cōsciētiā ergo illud,q̄ꝗ occultū,ut inducēs irregularitatē, ex quo nō est dispēsatū,impedit quē reassumi.dicit Hos.ꝙ iste sēd'us intell's canonis fuit bonus,sed nō sufficiēter dixit.Cōclude ergo ꝙ aut fuit data Inia Epo ex leui delicto de facto, qđ nō inducit nec ipedit ordinis executionē post peractā pniam; & tale nō impedit reassūptionē ad Epatū,ut hic;nisi sit de delicto cōfessus & cōuictus. Qñq; delictū est graue, & cōstat;& impedit reassūptionē,ēt si nō sit cōfessus uel cōuictus.Qñq; dubiū est ꝓ graui uel leui,& adhuc nō resurgit;q͂a nō est ꝑsumptio ꝙ ꝑp dederit Iniam,nisi delictū fuerit graue,& tale qđ impediret ordinis executionē post peractam pniam,de quo.ſ.eo.c.nisi §.ꝑp consciētiā ſm Inn.& Hos. & sic dēt intelligi sequēs opi.q̄ est,quā nota,q̄ uult expſsē isicto illo.§. ꝑp, ꝙ ꝓ oi graui delicto quātūcūq; occulto q̄s ipediat assumere dignitatē,& tale ipediat ordinis executionē,ēt post peractā pniam; & cā est hic, q͂a dignē nō pōt pœnitere retēta dignitate,quā illicitē acquisiuit.Quæro q̄s hēt ꝓbare an postulatus,uel pars ei⁹ ꝙ nō trāsiuerit in casib⁹ ꝓhibitis,an aduersa pars ꝙ trāsiuit? qdā dñt ꝙ electus ꝓbabit: q͂a ꝑsumit pria facie,ꝙ nō resignauerit sine cā,ſ.e.c.sup hoc.3.c.1.7.q. 1 hoc neq̄quā. Alii dñt ꝙ nō dēt ꝓbare ꝙ aliq đ dictis causis resignauerit,q̄ cōprehendunt a cōcilio ; nisi sit ꝑsumptio cōtra ipm;puta q͂a renūtiauit ordini.tūc.n.tollet ꝑsumptio eo ꝙ aliqua ex dictis causis resignauerit; sed dic ſm Inn. & Hos.ꝙ lra hęc magis cōsonat primo dicto,s.in uer.*cōstiterit*. tñ ꝓ sed'o dicto facit tex.ibi:*tūc .n.esse & uehemētissimè*.& est causa:q͂a in dubio delictum nō præsumit, [a] ex quo alia pōt dari cōiectura.& si renuntiauit loco tm̄,est ꝑsumptio,ut dixit tex.ꝙ renuntiauerit ꝑp aliud,quā ꝑp crimē. secus si renūtiauit loco & ordini;q͂a tūc est ꝑsumptio ꝙ ꝑp crimē ; & ideò est una apostilla q̄ dicit, ꝙ hæc ꝑsumptio est iuris & đ iure;allegat de sponsa.c.is qui. quæ apostilla sup gl.ordinaria fuit Hos.Quæro quid si hic trāsiens ad monachatū resignasset ordini Epali ? Dic ꝙ adhuc pōt reassumi de Inia Papæ;qđ intellige ſm distinctionē.c.& tūc dicit gl.ꝙ tunc nō consecrabit;q͂a characterē retinet,cui nō potuit renūtiare, licet renūtiādo ꝑdiderit executionē. 1.q.1.c.quod qdā,uer. si fortè. 12.q.2.c.nō liceat,ad hoc qđ no.de elec.c.ꝑuidā,li. 25 6.†Not.gl.ꝙ Epalis ordo imprimit characterē: uel saltē annectit ordini ꝑsbyterali,ut sup illo characterē fundet,& uide quod no.in proœmio.6.in gl.in nouella.In gl.*ordini*, ibi: *charactérem retinuit*.hoc uerū,tenēdo opi.quā tenent canonistę,ꝙ Epalis ordo imprimit characterē,de quo in salutatione.6.in uer.Eps.Sed tenēdo opi.theologorū, de qua ibi super gl.est magis dubium. sed dic ꝙ dignitas Epalis,licet nō habeat characterē;tñ annectitur characteri ꝑsbyterali:eo ꝙ superaddit & pendet ab illo,& ampliat uirtutē characteris ꝑsbyteralis ad reseruata Epo,ut patet 93.di.c.legim⁹,& no. ſ.de cōsue.quāto. † Quæro an si Papa uellet posset hoc casu 26 ꝯ conciliū dispensare;dicit gl.ꝙ sic;quia ꝯ illā & ꝯ apostolū dispensat, dūmō tñ nihil statuat ꝯ fidem.25.q.1.c. sunt quidam,& non ꝯ articulos fidei.15.di.c.sicut,secūdum gl. & sic dispensat contra euangelium de numero testium, [b] licet nō dispenset contra mentem secundum Innoc. uide quod no. de conceſ. præben.c.proposuit,& de resti.spo.c.literas.

SVMMARIVM.

1 *Cedens bonis,potest re integra reuocare cessionē,et ipsum pœnitere.*
2 *Episcopus qui petijt & obtinuit licentiam de cedendo, an possit re integra ab ea recedere?*

Cap.

C A P. X I I.

Vidam. Qui petiit licētiam cedēdi,ex quo
illam obtinuit,cedere ȝpellit. h.d.
Prima recitat fcm̄,qd ſecundo corrigit cām red-
dens.Secunda,ibi: *sed cum*.Caſus lr̄alis. Quidam
impetrauit cedendi lniam,& ea obtenta cēdere noluit.dicit
ꝑꝑ ꝙ cōpellendus eſt ut cedat.Ber.No.1.lniam cedendi pe-
tendam cum inſtantia.Scd̄o no.duplicem cām impellētem
quem ad ceſſionem: qa aut utilitas eccl̄iæ;aut ſalus renun-
tiantis:qa fortè nō tenet beneficium cum bona ȝſcia. No.3.
hic duo principia retrahentia quem à bona operatione &
uirtuoſa,uel ſuaſio amicorū,uel leuitas operantis & incon-
1 ſtantia.No.ult ſummarium.† Opp. cum gl.ꝙ nedū obtenta
lnia, quinimò ēt poſt obtentam lniam & cōceſſionem quis
poſſit pœnitere,ff.de ceſ.bon.l.is qui. ubi cedens re integra
añ alienationē bonorū ꝑt pęnitere,& recuperare bona.Sol.
ibi in actu,q nō exigit pn̄tiam ſupioris. hic in actu q exigit
pn̄tiā ſupioris ; iō illicitū eſt ñ cedere,ne eludat̄ ſupior. dat
lr̄e in poſtulatione.ꝫ.de poſt.pl.c.bone,el 2.Vel ſcd̄o,ibi in
renuntiatione ꝓprii,in quo hr̄ dn̄iū;iō facilius admittit̄ re
uocatio;qa difficili⁹abdicat̄ ꝓpriū;hic in renūtiatione bn̄-
ficii.ff.q ſatiſ.co.l.ſi fideiuſſor,C.de re.credi.l.gn̄alr̄,primo
rn̄ſo. Opp.2.ex̄ gl. ꝙ liceat ceſſionē reuocare ēt in ñ ꝓpria
re,C.de rep.uel abſt.hær.l.ſi.Sol.iſtud ꝓcedit in hæreditate
paterna,q̄ filio in ptāte eſt debita ut ꝓpria,ff.de li. & poſth.
l.in ſuis;ſecus in ex̄neo,e.ti.l.4.in gl.ibi:*illudatur Papæ*. dic,
ꝙ fecit ceſſionē bonorū,q̄ ñ hēt fieri corā ſupiore. Itē ceſſio
bonorū ꝓ tāto reuocat̄,qa fit de eo,in quo qs eſt dn̄s: ſed ñ
ſic in bn̄ficio: qa renuntiās ñ eſt dn̄s bn̄ficii,ſed ꝓcurator.ī.
de do.c.2. Itē ceſſio bonorū fit ꝑꝑ debita, & ex neceſſitate,
de ſol. c.Odoard⁹hic aūt loq̄ in ceſſione uolūtaria. Op.ꝙ
2 † poti⁹lniam ipſam poſſit reuocare,ut patet ſ.e.c. niſi,ad ſi.
So. Aut vult reuocare ceſſionē;dic ꝙ qn̄q; qs vult reuocare
ceſſionē q̄ ȝmiſit nūtio añ ipſam pn̄ſentationē ſupiori,& di
cunt Goſt.& Aegi.ꝙ pœnitere ꝑt.ñ obſt.ꝙ de poſtulatione
dr̄:qa illa fit magis publicè,q̄ petitio lniæ ad cedēdū: ut qa
ibi alicu⁹intereſſe ꝑt; hic nulli⁹intereſt. Qn̄q; qs dato nun.
tio ad petēdā lniam & petiit & añ eā obtētā vult reuocare,
adhuc ꝑt illā reuocare;& tenet reuocatio,dūmō perueniat
ad ſupiorē.ī.e.c.lectę.Qn̄q; qs petiit lniam,& ꝓcuratore re
uocato uel nūtio añ pn̄tationē poſteà fit pn̄tatio, & ſupior
ignorans dat lniam; & hic caſus eſt dubius ſm̄ doc. hic: qa
ur̄ ꝙ teneat lnia,ff.de ꝓc.l.ſi ꝓcurator,ad hoc ī.de app. c.ſi
duob⁹. Alii diſtinguunt : aut eſt petita ꝑ nuntiū,& ñ ualet,
aut ꝑ ꝓcuratorē,& ualet.tene in hoc qd̄ dicit cle.cū illuſio,
de renun.ꝙ ualet,ex quo ñ fuit ſupior certificat⁹,uel ꝓcura
tor,ſeu nunti⁹.Qn̄q; iā fcā pn̄tatione Papæ & habito rn̄ſo à
ꝑꝑ;& tunc attende qualitatē rn̄ſi; aut cedentē ȝſciæ ſuæ re-
linqt,& ꝑt pœnitere,ut in c.niſi,ſ.e.ti. Qn̄q; alteri ȝmittit,
q loco ſui ceſſionē ṙcipiat ſi pſonā eccl̄iæ illā nouerit expe
dire;& tūc nō admittit ceſſio,niſi fcā inqſitione de ꝑdictis.
Qn̄q; rn̄dit ꝑꝑ ȝſentiendo ceſſioni petitę;& tunc ñ expectat̄
ceſſio,cū iā ceſſerit,nec eſt alia Eꝑs illius eccl̄ię. hoc ꝓcedit
qn̄ ſimplr̄ à ꝑꝑ petiit ceſſionē: ſi aūt peteret ſolū lniam ce-
dendi in manib⁹illi⁹,cui ꝑꝑ duxerit ȝmittendū;locū hēt qd̄
hic dr̄,ut illa obtēta cedeȓ cogat̄.Idē puto ſi tn̄ petat lniam
cedēdi,& ꝑ hoc ñ ceſſit, ſed petiit ꝑambulū ad aperiēdū uiā
cedēdi.Facit ad qō.Si ad inſtātiā ſcholaris doctor promiſit
ſecum commedere, ſi ille poſtea commedere non curet,cō-
pellendus erit,ut hic. Et ſi alius inuitat aliquē ad comeden
dū,diſputauit Io. de Deo ꝙ debet mittere pro eo hora de
bita,per tex.23.q.4.c.diſplicet,ſecundum Io.de Deo. Ant.

S V M M A R I V M.

1 *Proceſſus factus coram uno ex duobus iudicibus, non ualet.*
2 *Cauſa quando eſt in curia, oportet quod mittatur procurator inſtru*
ctus : aliàs procedetur ad diffinitiuam, nu.3.& 4. Vbi ponitur
alius effectus,quando cauſa eſt in curia.nu.11.& 12.
5 *Subijciens ſe gratiæ miſericordiæ, aut uolunta*
ti alterius,quid operetur iſta ſubmiſſio?
6 *Renunciatio facta abſente parte an noceat quo*
ad perdendum dominium uel poſſeſſionem,
uel ius reale uel perſonale? & nu. 7.
8 *Confeſſio facta abſente pte,an & qn̄ ꝑiudicet.*
9 *Renuntiatio facta liti, an intelligatur tam de*
iure quæſito quàm quærendo?
10 *Cauſa quādo dicatur eſſe deuoluta in curiam.*
13 *Literæ monitoriæ an acquirant aliqd̄ ius parti?*
14 *Beneficiatus cui fuit mandatū ꝓuideri de alio*
beneficio incōpatibili,an dicat primo renun-
tiare,an autem primo ſtatuendum conferri?
15 *Terminus datus appellāti quos effect⁹ pariat.*

C A P. X I I I.

Eniens. Nō renuntiat iu
ri ſuo, q grǣ ad-
uerſarii ſe ſubmittit. h.d. Pri-
ma ps ponit impetrationē ap
pellantis,& eius cām.ſecunda ipſius ꝓſe-
cutionem, & auditoris dati ſn̄iam. Tertia
ipſius ſn̄iæ confirmationē. ſcd̄a,ibi: *ad q̄.*
Tertia ibi,*nos igitur*. Caſus lr̄alis. Io.ſub-
diachon⁹impetrauit lr̄as ad quoſdā iudi-
ces ut ei ꝑbēdā uacātē in ecc.S.Florētini
in ȝfluētia aſſignarēt : & cū ipſi uellēt mā
datū ap̄licū adimplere,qdā canonici illi⁹
eccl.ſe oppoſuerūt,dicētes ꝙ ipſe renūtia
uerat iuri,qd̄ ſibi ex ipſis lr̄is ȝpetebat.ſd̄
ipſe ſubdiacon⁹hoc negauit.canonici te-
ſtes induxerūt ad hoc ꝓbandū ꝑ quos iū
debat̄ ꝓbatū ꝙ ipſe grǣ c.ſe ȝmiſiſſet.duo
iudices ſn̄iauerūt eūdē ſubdiaconū ñ poſ
ſe uti lr̄is ſupradictis, ꝓ eo,ꝙ grę capl̄i ſe
ȝmiſit,quare iuri ſuo renūtiare uiſus fuit.
à qua ſn̄ia ipſe appellauit, fuæ appl̄oni ui
giliā epiphaniæ termi nū ꝑfigens. ille ac-
ceſſit ad terminū,ſed aduerſari⁹poſt ter-
minū ꝑ duos menſes & ampli⁹expectat⁹;
tādē ȝparuit nūti⁹ aduerſarii cū lr̄is ad ȝ-
dicēdū & ipetrandū tn̄ corā auditore d.
Io.ȝceſſo. ſed cū ſufficiēs ad cām retractā
dā ñ eſſet , idē auditor ſn̄iam iudicū ꝑdi-
ctorū caſſauit iuſtitia exigente.Ber.No.1.
a de hoc uerb.aſſignare,[a] qd̄ referri ad aſſi-
gnationē iuris & fci.Et no.ꝙ i ipetratio-
nib⁹ñ ſolū d̄ uacatiōe,ſed ēt d̄ mō uacādi
faciēda ē mētio.No.2.ꝙ executoȓs ad bn̄
ficia appellāt̄ iudices , eo ꝙ pn̄t aſſumere
b ꝑtes iudicis,[b]ut i cle.1.d̄ of.del.de ꝑſū. c.
dudū, & qd̄ ibi no.No.3.ꝙ canonici aliq
de eccl̄ia ēt abſq; mandato uīr poſſe op
poneȓ de defectu iuris agētis,ut in eccl̄iā
nō recipiat̄;de quo de acc.c.ſuꝑ his,& de
teſt.c.cū olim.No.4.ꝙ ꝑ ſubmiſſionē grę
capl̄i qs ñ uȓ renuntiare iuri ſibi ad bn̄fi-
1 ciū ȝpetenti.† No.5.ñ ualere ꝓceſſū duo
rū iudicū altero nō intereſſente. No.6.ꝙ
exceptio renūciationis lr̄arū ex̄iudicialis
tanq̄ litis finitę,& ad iud.c.ū concludens
ualet opponi ad ꝓceſſum ; & ſic ampliat̄
qd̄ dr̄ in c.1.de li.cont.li.6.& ſi ſuꝑpēden
tib⁹lr̄is,ꝑt opponi ȝ lr̄as.No.7. appellan-
tē in appl̄one poſſe ſibi ſtatuere terminū
ad appl̄onē ꝓſequendā. Et no.effectū ſta
tuitiōis termini:qa facit i bn̄ficialib⁹cām
2 eſſe in curia. † Et no.effectū talis termini

a Aſſignare, adde Ro.conſ.482. ZACHARIAS. Tu adde plenius per Bald.in c.1.in col 2.uer.& adde ſi Papa, in tit. qd ſit inueſt. in uſib. feu.Bar.in l.ſi cōſtāte, in prin.3.q. prin.& i 2.q.& 4. prin. ff.ſolu. mat. Ang.poſt Gul. de Cu.in l.ſi noxali. §.eſt autem, ff.de pecu.& Inn.in ca. propoſuit, in gl. in uer. aſſignatio ne.ī.de cōceſ.ꝑb. & plenius, qui ꝑ aliū,ꝑ Alex.conſ. 39.uol.4.

b Partes iudicis. Adde Abb.conſil. 34.2.lib.

a Instructus, Adde ut per do. de Rot. decis.204.
b Sentētiare. Adde Ioã.de Imo. ibi & d.đ Ro.in suis deci.412.de rescr.
c Bñficialibus. Adde dños de Ro. decisionibus suis in ti.de lit. contest.
ZACH ARIAS.
Adde Gem.arch. & Phil.Frã.in cle. 1.de eo qui mit.in poss. cã rei ser. & Lãfran.de Oriano in rep.cle.sępe.nu. 4.& ibi in apo. ad eum,in uers.de plano,de uerb. sig. & in cle. dispendiosam,& ibi Car. in 3. op. de iud.
d Nec interþtãtur. Adde Ale. cõs.2c. & 42.4.lib.
ZACH ARIAS.
Adde pleniꝰeundem Ale in l.inter stipulãtem. §.1.ff. de uer.obl.ubi dicit ꝙ si ex utroq; intellectu conclusiuè resultaret dubium, tunc nõ dẽt fieri interpretatio dicti testis.idẽ no. in l.si librarius,ff. de re.iu. Io.An.in c.1.de pac.lib.6.& Spe.in tit.de teste, §.1.uers.item ꝙ testes obscuri.

ꝙ cã sit in curia: qa tũc ñ sufficit mittere ꝓcuratorẽ ad impetrãdũ & ꝯdicẽdũ: sed oportet ꝙ mittat instructꝰ[a] ad cãm tractã
3 dã; de quo dic ut ĩ c.1.de ele.li.6.† Et no. ꝙ ubi cã est in curia, si ñ ꝯpareat ps instructa, ꝓcedit ad diffinitiuã sñiam tñ ꝯ ꝯtumacẽ, dũmõ cã sit in tali statu ꝙ procedi possit. Et no. ꝙ qs þt sibi statuer terminũ determinãdo principiũ termini ad diem feriatã ad assignandũ tp̃s ñ quo ꝓcedit, sed ex quo ꝓcedi dẽt, de quo đ feriis.c.fi.
4 †No. effectũ aliũ huiꝰ termini: qa hẽt uim citationis ꝑemptoriæ; adeò, ꝙ expectatꝰ si ñ ueniat, þt ad sñiam ꝓcedi absq; alia citatione. Et not. ꝙ talis terminꝰ hẽt uim citatiõis & monitiõis, ut ꝯpareat qñcũq; post illũ terminũ. hic est ꝙ si ñ ꝓcedat iudex ĩ termino, sed lõgo tꝑe ut duorũ mẽsiũ post terminũ, ualet ꝓcessus. No. ꝙ ad excusandã ꝯtumaciã, ẽt ꝙ ad uim ꝓcessꝰ ad diffinitiuã sñiam, ñ sufficit ubi cã est ĩ curia mittere ꝓcuratorẽ ad ĩpetrandũ & ꝯ dicendũ impetrationi, si ñ hẽt sufficiẽs mandatũ ad cãm ꝓsequendã. Et no. ꝙ auditor ex cõmissione þt q de cã cognoscit sñia re;[b] qđ ĩtellig e si hoc specifice hẽt in mãdatis; de quo ĩ cle. auditor, de resc. Hic habemꝰ examinaŕ duas sñias, primã in cã principali: secundã in cã appŕonis, & cãs earũ. Primò uŕ ꝙ sñiã lata ĩ cã principali debuerit ualere, & ñ in cã appŕonis & cã earũ; qa prima sñia iusta fuit. nã eò ꝙ submisit se grãe, renuntiauit iuri sibi cõpetẽti ex lr̃is, ut in fi. qa hic uŕ repugnare ꝓsecutioni grãe; ergo tolliŕ ius, de of. dele. c. gratũ, & c. relatũ, adhoc s̃.e.c. sanè. Sol. gl. & do. dicunt ꝙ multæ sunt causæ nullitatis primę sñię. prima cã uŕ ꝙ fuerit defectus contestationis lit. qa ñ apꝑet ꝙ fuerit cõtestata. sed gl.1. hic rñdet ꝙ hęc cã ñ fuit ltima: qa apꝑet ex lr̃a, ꝙ lis fuerit cõtestata eo, qa negatio fuerit fcã, opposita exceptione & negatione fit res dubia. C. q ad liber. procl. ñ licet. l.3. & sic induciŕ lite. conte. qa ꝑ rñsionem & negationẽ &c. de li. cõt. c. uno. ñ placet hoc Hos. qa ꝑ negationẽ actorũ ñ fit li. cont. suꝑ petiõe principali, sed bñ suꝑ exceptione. hæc aũt fuit negatio actorũ; iõ ñ fuit lis cont. oportet ergo ꝙ negatio fiat ꝑ reũ principalem. in petitione ꝑ actorem, ut fiat li. cõt. de hoc in 1.gl. uel dic ꝙ ad ualiditatẽ primę sñię ñ exigiŕ li. cont. qa hic exceptio renuntiatiõis & rescriptũ cũ esset in bñficialibꝰ, in qbꝰ ẽt taciturnitas perimit actionẽ & rescriptũ, iux. no. in d.c.1. de li. cont. lib.6. & no. fuit in c. ꝯstitutꝰ, & c. suꝑ lr̃is, de rescr. & sic iurisdõnẽ, si qua data erat; & sic poterat opponi ad ꝓcessum; iõ iudices pronũtiauerũt ipsum ñ posse ampliꝰ uti lr̃is, & sic ẽt ad ñ. procedẽdi; qđ no. ad limitationẽ. c.1. de li. cõt. li.6. Nunqd aũt hodie in bñficialibꝰ[c] sit necessaria li. ꝯt. colligiŕ in cle. dispendiosam, de iud, iun. cle. sępe, de uer. sig. Secunda cã nullitatis sñiæ fuit, qa per submissionẽ grãę primi iudices habuerunt hunc actũ. s. submissionẽ grãę pro renuntiatione & malè. licet. n. testes probarent ꝙ se submitterent grãę, per hoc ñ concludebaŕ necessariò renuntiatio. Nec ob. c. sanè, & c. gratiŕ; qa in c. gratum, ꝓsequiŕ cãm corã iudice, à quo: vñ directò obuiat iuri q̃sito: ex lr̃is: qa poterat se submittere grãę credendo & confidẽdo. ꝙ illi ius prosequereŕ ipsiꝰ, & ñ ex toto ipsum annullarẽt. Nec ob. c. sanè. qa aduertẽdũ, qñque qs renũtiat lr̃is uł iuri suo, & planũ est ꝙ tunc excludiŕ 7.q.1.c.q̃ periculosum. ff. de edi. edi. l. q̃riŕ. §. si uenditor. Qñq; quis non renuntiat lr̃is, sed tradit lr̃as, & tunc s̃m aliquos perdit ius, sed reintegraŕ ex æquitate, s̃m aliquos ẽt audiŕ de iure s̃m diuersitatẽ intellectuũ s̃.eo. c. sanè. hæc uera qñ ius pẽdet ex lr̃is si aũt ius nõ pẽdet ex lr̃is, sed iã est ex lr̃is facta executio, & tũc qa ius nõ pẽdet ex lr̃is, cùm sit finitũ offĩm iudicis, qđ finiŕ eò, ꝙ est executũ, C. đ fru. & li. expẽ. l. terminato, nõ ꝑdit renũtiationẽ lr̃arũ, & hunc intelłm ponit gl. in uer. reddẽs, in c. sanè. Et ad c. sanè, dic ꝙ si ius est iã purificatũ ex lr̃is, ut qa iã est institutus, per traditionẽ lr̃arũ illud non perdit: qa non cohæret lr̃is, & sic põt intelligi illud c. si pẽdet a lr̃is, ꝑ traditionẽ lr̃arũ illud bñ ꝑdit, nisi ał r integreŕ, ut ibi. 5
†Qñque quis se submittit grãæ, & hoc tñ per testes probaŕ, & tũc per submissionẽ qs nõ perdit ius suũ, hæc fuit op. Inn. & Host. q per hoc reprobant op ĩ. gl. dicẽtes ꝙ q̃q̃ ex aliis causis fortè iustè fuerit reuocata sñia. tñ quo ad hanc cãm de iuris rigore tenuit sñia. & ideò dixerũt ꝙ iura allegata in cõtrariũ loquunŕ qñ qs renuntiat lr̃is & iuri: qa submittere se grãæ hẽt quãdã tacitã ꝓtestationẽ ꝙ grãm expectat. vñ illa nõ sequuta primũ ius recuperat. C. de trãsa. l. siue apud acta. qñq; qs se submittit misericordiæ, & idẽ. s̃. eo. c. sanè. qñq; se submittit. voluntati alterius, & & idẽ: qa voluntas dẽt reduci ad arbitriũ boni viri, ff. de oper. lib. l. si libertus: & de iureiu. c. quantauallis. Sed huic obstat ꝙ imò iusta fuerit sñia: qa datò ꝙ testes minꝰ dixissent testificãdo ꝙ se submisit grãæ: subaudiri dẽnt dicta testiũ s̃m intentionẽ partiũ, ꝙ ꝑ hoc renũtiauit: sicut dicimus ꝙ qñq; verba partis latè interþtanŕ. j̃. de cau. pos. c. cùm ecclesia. Sol. dicta partiũ latè interþtanŕ, ut ibi, & subaudiunŕ, si dicit se cohæredẽ, þsumiŕ interrogatus, ff. de interro. ac. l. si sine. ĩ instrumẽtis ẽt plus solẽnitatis þsumiŕ, quã appareat in verbis, instit. de fideius. §. fi. ff. de verb. obl. l. sciẽdũ. dicta ãt testiũ nõ supplẽtur nec interþtanŕ;[d] ut sit dictũ, nisi quatenus ex eorũ uerbis colligiŕ. j̃. de test. c. cũ clamor, de appel. c. cum dilecto, de ꝓb. c. in þsentia; & facit qđ hŕ in. l. 1. C. de usufr. þtendiŕ alia cã q̃ cõcludit nullitãtẽ ex defectu ꝑtãtis: quia fuerũt tres iudices, & duo tãtũ pronũtiauerũt, de off. dele. c. cũ cã. sed þt hoc saluari ꝙ fuerũt dati cũ clausula. & processerunt, tertio trãslato & impedito uel nolẽte interesse. In gl. duo iudices, in fi. & sic usq; huc tres cãs, q̃ tẽdebãt ad retractationẽ sẽtẽtiæ. Prima ꝑꝑ defectũ lit. contest. de quo glo.1. Scđa ꝑꝑ defectũ iniustitię: qa assumpserat actũ submissionis gratiæ ꝓ renũtiatione, de quo gl. 2. Tertia ꝑꝑ defectũ ꝑtãtis iudicũ, de qua dic ut in gl. Quartã addit Inn. hic s̃m aliquos, ꝙ hic se opponẽtes nõ habebãt ius se opponẽdi, cũ ex renũtiatione nullũ esset eis ius q̃sitũ: quia si fuit renũtiatio facta capitulo, ut singularibus, tã quã absentibus, nullũ erat ius q̃sitũ; nõ poterant ergo se opponere noĩe capłi: quia nõ habebant mandatũ, de ꝓcu. c.1. non noĩe ꝓprio: quia nullũ ius erat ex renuntiatione quæsitum. sed hæc cã nõ fuit legitima: quia licet nõ possent se opponere vt ex iure eis q̃sito; poterant se opponere &c. sed hęc cã nõ fuit legitima: qa hic nõ se opponebant immediatè ex iure renuntiationis: sed ꝑꝑ renuntiationẽ cassabãt defectũ iuris in agente, & sic sua intererat, ꝙ ius nõ habens non admittereŕ; sicut in fili dŕ, possent se opponere ne per lr̃as falsas intruderent. ut. j̃. de cri. fal. suꝑ eo, quo casu se pñt intantum opponere, ꝙ etiã si capłm mandaret, ꝙ se non opponerent, non haberent obedire, quia se nõ opponunt ꝓ iure capituli: sed se opponunt ꝓ iure & interesse cõi. fatetur tamẽ Inn. ꝙ si capitulum remitteret hoc ius ipsi; vt quia remitteret renuntiationem, ꝙ agere posset inuitis singularibus, ad

quod

quod facit.s.eo.c.cum inter. P. Sed hoc nō placet Hos.quia per hoc nō reuiuisceret ius extinctū,nisi ad aliū actū procederet,cum per consensum partiū & iudicis nō possit iurisdictio extincta reuiuiscere,de of. del.significantibus,& maxime quo ad executores.vel dic q sm Inn. poterunt se opponere ēt immediatē ex renuntiatione,quasi eis ius sit quęsitū, cōcludens regulā q renuntiatio qnq; absente parte facta prodest illi,cui vtilis est,dato q sit absens, all.de pscri.c.pe. & C.de pac.l.postq̄;& fit renuntiatio sm eum nō solum expressē,sed ēt tacitē,vt in hoc.c.versiculo,duo iudices. & Qui ter renuntians hr pro derelicto,l.si quis vi.§.dñia, ff.de acqui.pos. & ff.pro dereli.per totū.fatetur tñ q per renuntiationē quis non amittit dñium rei, quā tenet , licet amittat possessionem,vt ff.de acqu. pos. l.si qs vi.§.1.quinimō plus dicit,q si quis renūtiat iuri uel seruituti , quā hēt in aliqua
6 re,ēt absente dño,statim res est libera.† Propter quæ uidenda sunt aliqua. primō an renuntiatio absente parte noceat quo ad perdendū dñiū ? secundō an noceat quo ad perdendū ius aliqđ reale vel psonale ? tertiō quid de confessione ? quartō quid de renuntiatione litis ? Ad primū dic q aut renuntiās vel habens p derelicto intendit pdere dñiū & possessionē;& pdit vtrunq;,ut in l.si qs vi.§.dñia, ff.de acq.pos. Aut intendit perdere neutrū,& neutrū perdit. Aut intēdit perdere dñiū,& nō possessionē,& nō pt : quia p hoc nō hēt p derelicto. Aut intendit perdere possessionē & non dñiū, & hoc pt,& in hoc differt possessio à dñio,vt ibi. Aut intendit perdere dñium,& est dubiū de aio circa possessionē. quidā q nō perdit nec dñium nec possessionē : quia ex quo nō apparet q velit perdere possessionē, retinet vtrunq;. Cōis opi.est Ray.& bonū est q pdat vtrunq; , quia ex quo cōstat de aio q vult pdere dñiū,psumit q velit perdere possessio-
7 nē,vt patet in l.illud,ff.de acq.hær.† Nunquid aūt renuntiatio facta absente parte pjudicet in iure psonali vel reali:circa ius habes gl.Inn.hic.Bar.in l.nō solū,la 2.§.si liberationis, ff.de lib.le. sic dicit q aut agitur de pjudicio iuris realis, & hoc pjudicat absente parte,vt d.§.dñia, ff.p derelic. p totū. & hic Inn. Aut agitur de pjudicio iuris psonalis,& gl.iuris ciuilis sunt ꝯtriæ,de quibus nō habes curare. Dic q aut fit in iudicio; & pjudicat,C.de pac.l.postq̄ liti:& hoc iō,qa ibi ē iudex,qui est loco partis,vt l.si ob cām,C.de euic. Si fit extrajudicialis, dic sm Bar.aut est pñs aliquis, recipiat noīe absentis,& pjudicet renuntiatio,vt l.rescriptū,§.1.ff.de pac.ēt dato q ille nō habebat ad hoc mandatū,dūmō postea ratificauerit. Aut nō est recipiens loco partis, & dicit q nō pjudicat,ff.de pac.l.& heredi.§.nos āt.qa tale ius nō pt āri absenti ex psona debitoris . hoc est verū in iure,qđ est iā qsitū re & facto:qa talia iura nō pñt à nobis simplici renuntiatione abdicari,vt l.quis ergo casus, ff.de pecu.& l.2. ff. p soc.l. fideiussor,& no.ibi.ff.de pac.Si aūt esset ius qsitū facto alterius, vt in legato vel sibus'; tunc bñ credo q valeret renuntiatio,& pjudicaret: qa tale ius possum à me abdicare facto meo,C.de repu.hære.l.si quis,ff.de leg.1.l.seruū filii.§.1. & cōpeteret exceptio doli quasi petēdo vt actionē nō habens dolo petat:sic pt intelligi gl.in d.§.si liberationis,& ad hoc
8 qđ scribit Bar.in l.1.C.de pac.† Ad tertiū de confessione, a dic q si cōfessio fiat ad obligandum, illa nō pficit nisi pñte parte,vel altero p eo recipiente,vt no.in l.1.C.de cōf.& est tex.in l.certū.§.si qs absente,ff.de cōf.Idē ēt credo,si fiat ad liberādū:qa quatenus est pbatio,est planū : quatenus āt est dispō,planū est,qđ est aliqn,vt l.tale pactū,pnteor te nō teneri, ff.de pa.idē esset,de hoc dic vt hr p Bar.in l.nō solū.§. si liberationis,ff.de lib. leg. & no.in c.si.j.de succes.abintest.
9 † Ad quartū an renuntiās liti videat renuntiare iuri in iudicio deducto vel deducēdo,dic aut renuntiat liti ah incepto iudicio:& nō vr renuntiare iuri:casus est.s.de rescrip.c.ex tenore,& est casus.j.de pscr.c.nihil pdest. hoc nihil pbat nisi vt seqr,& maximē si resistat litigio cū cā,vt euitet scandalū, si iā esset in iudicio deducta : & tūc aut renūtiatio fit ex parte actoris:aut ex parte rei. si fit ex pte actoris,aut renūtiat instātiæ,aut cōsentit re°, & puto q pdat sola instātia, sic temperat Bar.in d.l.postq̄ liti:quia verba ista nō cōcludūt ad subām actionis nec directē nec indirectē,cū possit ex quo pars cōsentit , recedere ab istātia absq; eo q pdat actionē. Aut renuntiat instātiæ, & pars ꝯdicit nec acceptat renuntiationē, qđ pt p auf. q semel.C.quō & qñ iud. & p c.cām.j.de do.& cōtu.& tunc Bar.dicit q pdit instātia actiōis:qđ credo si psistat tñ in renūtiatione. si aūt renūtiat liti,dico q pdit b & instātiā & ius deductū in iudicio. & est cā:quia ex quo vult pdere arma p lite,& p tanto vult pdere instantiā actionis. est tñ verū qđ dicit Bar.in l. nā liter.§.nihil cōe,ff.de acq.pos.q licet pdat ius actiōis, nō tñ pdit instātiā,ex qua actio pdit,& p tāto agere pt, licet obstet exceptio, C.de transa.l.siue apud acta. Si aūt renuntiatio fuit ex pte rei, tūc dicit,q aut reo cōpetebat exceptio, & ex isto dabit replicatio. Aut reo non cōpetebat exceptio, & nihil dabit. Aut nō competebat actio actori:& tūc p hoc q renūtiet liti vel pdat litē,nō dat sibi remediū actionis:vt qa nō est hęc ma apta ad pducendū actionē, ut l.iurisgentiū.§.1.ff.de pac.& hæc sufficiant. Venio ad sniam in cā applonis,& vr q malè papa pnūtiauerit sniando diffinitiuē super prima cā, uel sniam illā cassando : qa debebat appellatū in termino nō cōparetē instructū in expensis cōdēnare,vt de appel. Nicolao. Itē qa sufficit appellātē mittere ad impetrandū & ꝯdicendū, vt patet.
10 j.de ap.c.interposita.† Hic sunt plura videnda. Primō an eo q applo est interposita,cā dicat in curia, vt ibi dēat tractari ? Scđō dato q sit in curia, c qs sit effect° q ibi sit & an sufficiat mittere pcuratorem simplr ad ipetrādū ? Tertiō an dato q cā sit i curia possit qnq; pcedi ad sniam diffinitiuā in contumace? Ad primū gl.dicit hic q qnq; appellat à snia iterlocutoria: & tunc delatio siue iudicis siue ēt ptis appellatæ facit cām esse in curia:termini āt statuitio nō,qñ ē appellatū à diffinitiua: & tunc sufficit q statuat° sit terminus p iudicē aut ptē,vt cā dicat in curia;& sic loqt hic. hoc nō placet doc.p ea q no.j.c.interposita.§.1.j.de ap.quo ad cās i bñficiales quo ad bñficiales dicūt tenēdū qđ no.i c.1.de ele.li.6. Tn dic q qdā sunt cāę quarū nā facit esse negotiū in curia, & sic cā est in curia eo,q appellat, ut qa sūt de maioribus de ap.c.vt debit°, in si.de elec. c.quis,lib.6. & in bñficialibus seruata forma c.1.de rescr.li.6.& c.cām de ele.in cle. & tūc nō expectat aliud accidēs qa immediatē cā ē in curia,vt hic. Quedā sunt cāę q ex accidēti sunt i curia ; & in istis dic q si qrit de actu, sup quo pēdet applo, sola delatio iudicis aut ptis facit cam esse in curia de ap.c.sæpe,et l.nec exigit termini statuitio. Si qrit de negotio principali,sup quo pendet applo, sed ea pēdete sup incidēti; & tūc vt sic in curia exigit cōlen

a De confessionē. Adde Alex. consi. 24. & 77. 2.lib. ZACHARIAS.
Adde Maria. Soci.consi. 20.incip. Visis,vers.ē tñ aduertendū circa si. vol.1. Barth.Soc. in suo tract. fallē. reg.63.& ibi fallētias ad hanc regu. Fel.in c.si cautio, col. 5.ver.in gl.in verbo cām,de fide instr Pau.de Cast. cōsi.29.vol.1.Rapha.Ful.cōsi.197. colu.2.uersi.super eo.Ia.Reb.in l.inter chartulas , in prin.& ibi in apostil.Celsi.ad eum, C.de conuen.si.de bi. plenius per Lāfran.de Oria.in c. qm̄ j §.statuimus, ver. confessiones, nu.31. & ibi in apost.eiusdem Celsi ad ipsum in uersi. absente parte . j. de probatio.
SEB. SAPIA.

b Quod perdit. Aduerte tñ q in causis beneficialibus renuncians liti intelligitur renūtiare soli instantiæ : quia iuri bñficiali non pōt renunciari nisi in manibus superioris, c. admonet, hoc eo. ti. & ita cōcludūt dni d Ro.dec.101. & sequit Imo. hic & Alex.in l.postq̄ liti , C. de pac. & idem dicit procedere in feudo do. Ias. ibidem ; quia feudo non pōt renūtiari nisi in manibus superioris , vt no. Ital. in aut. in successione , ad fi. C.de su.& legi. libe. & est text. in c.1. de eo qui finē fecit agna. in vsibus feudorum .

c In curia . Adde do.de Rot.decisi. 303.eo.ti. de ap.

a SEB. SAPIA. Quandoq; terminus. Adde ꝙ iudex potest statuere terminum, intra quem pars audiatur, & eo elapso imponatur perpetuum silentium, vt in l. diffamari, C. de inge. manu. & in l. Titia, ff. de accu. oo. Bar. in l. 2. col. 2. in prin. C. de eden.

b ZACHARIAS. In mortis articulo. Adde ꝙ licet talis renuntiatio psumat̃ i fraudē expectantis vacationē per mortē factã, tenet tñ ĩ præiudiciũ renuntiantis, si conuale scat ut notat plenè Alex. in l. filiæ, & ibi ma, de qua hic, ubi etiã doc. ff. sol. mat. Gemi. & Philip Fran. in c. 2. eo. ti. lib. 6.

ANT. FRAN. De renuntiante beneficio, dicas, ꝙ statim ꝙ qs renuntiat, ordinarius vel alius, ad quem pertinet potest ipsum beneficiũ cõferre, adeo quod ipsi renũtianti pt auferri possessio beneficij absq; aliqua citatione renuntiantis; ita no. voluit Inn. i c. accepta, de resti. spoliat. licet hoc videat esse ꝯ text in c. licet Eps, de præbē. lib. 6. tñ potest dici ꝙ ille tex. nõ loquatur io eo, ꝙ renuntiauit beneficio accepta renũtiatione per superiorē. Dicas tñ ꝙ per regulas cãcellariæ, quę cõiter à quocunq; pontifice reformant̃, decisum ẽ ꝙ si quis in infirmitate cõstitutus resignauerit aliqđ bñficiũ, vel simpliciter, vl ex cã permutationis, nisi superuiuat per 20. dies post renuntiationē factã, dicitur beneficiũ uacare p obitũ, & non per renũtiationē. verum ãt renuntians beneficio ex calore iracundiæ possit statim pœnitere, vide Io. An. in c. 2. s. de renun. li. 6. qui videtur tenere ꝙ sic. & uide Arc. in c. q̃ periculosum, 6. q. 1. facit tex. in c. diuortiũ, de pœ. di. 1. Et adde etiã ꝙ renuntiatio beneficij facta per dolum non tenet, vt est glo. in c. suggestum, 7. q. 1.

c SEB. SAPIA. Per actum. Vide

sus appellati, nec sufficit delatio iudicis quo ad principale negotiũ, đ ap. c. cordi, li. 6. Termini ãt statuitio sola nullo casu facit cãm esse in curia: qa solum ordinat̃ in finē interpellandi partē: sed bñ operat̃ ꝙ ubi ex altero signo cã est in curia, non exigit̃ noua citatio: sed sufficit terminus iste statutus; & cã pt qñcunq; in curia expediri post illũ terminũ, q hr̃ p citationē perẽptoriã, vt hic, est casus de ap. c. sæpe; & hoc de primò. ꝙ aũt terminus nõ hēat cãm facere esse in curia, casus est de ap. c. interposita. §. 1. & hoc ibi tenet Io. And.

11 † Ad fm qs sit effectus ꝙ cã sit in curia vl nõ, hoc declarat hæc decre. qa vt est in curia, nõ reqrit̃ alia citatio, ad hoc. j. de ap. c. sæpe. sed sufficit mittere ꝑcuratorē ad impetrãdũ vel ꝯdicendũ: sed vbi nõ est, sic. dēt ergo primo casu mittere ꝑcuratorē instructũ ad id qđ ibi imminet expediendũ.

12 † Ad tertiũ an cã existēte in curia possit ꝑcedi in absentem ad diffinitiuã? tex. vñr ꝯriari. tex. hic ꝙ sic; tex. in ꝯriũ de ap. c. reprehensibilis, & c. Nicolao. ꝑ primo de ap. c. sæpe gl. dicit primò ꝙ pt procedi ad diffinitiuã sñiam. Nec ob. de ap. c. Nicolao: quia ibi nõ fuit petitum, sed solum fuit petita cõdēnatio in expēsis: vñ illud fuit nõ ex defectu iuris, sed ex defectu petionis. sedđò dicit gl. ꝙ ibi cã nõ erat in tali statu ꝙ posset ad diffinitiuã ꝑcedi, qa nõ erat lis cõtestata. iõ fit condēnatio in expensis. Et dic ꝙ cã existēte in curia, aut nõ est petitũ ꝙ fiat ꝯdēnatio ad diffinitiuã; & nõ fit: sed fit cõdemnatio expēsarũ, vt d. c. Nicolao. Si est petitũ: aut nõ fuit à principio termin⁹ statutus, & oportet ꝙ statuat vel citet̃ añ, quã possit ad diffinitiuã ꝑcedi. operabitur ergo statuitio termini qđ nõ erit opus alterius citatione, vt patet de ap. c. sæpe. Qñq; cã ẽ in curia, & termin⁹ est statutus, & pars petit vt ad diffinitiuã ꝑcedat̃: tunc aut est cã in tali statu, ꝙ pt ꝑcedi vt qa lis cõtestata: vl est cã, in qua nõ exigit̃ lis cõte. vt bñficialis b qđ dic hodie vt in cle. dispēdiosam, de iudi. & tunc pt ꝑcedi ad diffinitiuã, vt hic, de ap. c. sæpe, & de ap. c. per tuas. Qñq; cã nõ est in statu, ꝙ possit ad diffinitiuã ꝑcedi, vt qa lis nõ est cõte. & tũc ꝑcedit. c. Nicolao: qa ibi ꝑcedit̃ ad condēnationē expēsarũ: tñ hoc hodie verũ, olim solum ad cõdēnationē indistinctē, c. ti. c. reprehēsibilis.

13 † Vltimò inducit̃ decre. ad qõnē. An ex lr̃is monitoriis aliqđ ius quærat̃? & facit decr. ꝙ sic: quia si p renuntiationē tollit̃, seqt̃ ꝙ aliqđ suberat. Gl. dicit ꝙ si cõsideret̃ in obligatoriũ, per qđ cõcludatur oblõ ꝯ clericos, ꝯ quos fit impetratio, p tales lr̃as nulli ius qrat̃. Si qrit̃ an quo ad ipsam ecclesiã aliqđ ius reale quærat̃, dicit gl. ꝙ nõ ante, q̃ in illa recipiatur: & bene dicit: quia per renuntiationē bene quærit̃ ius ad rem vel in re fm modum receptionis, vt patet de præben. c. si postquã, lib. 6. Si quæritur an aliquod ius quæratur agendi & implorandi officium superioris, vt coram superiori possit instari prosequendi gratia, dicit gl. ꝙ sic, & hoc est ius, qđ potest renuntiare restituendo literas, & renuntiãdo literis impetratis vel impetrandis. postea gl. ponit intellectum tactum. s. in c. sane, de hoc tactum est. s. de rescri. c. edoceri, & c. literis, & vide de cõcess. præben. c. 1. lib. 6. per Inn. in c. si soli, & c. si capitulo, eo. ti. li. 6. hic non sunt alia.

14 † Quæro quid si mandatur aliquē recipi in canonicũ Bononiē. cũ sit paratus oĩbus beneficiis renuntiare, quid precedere debeat, an renuntiatio, vel collatio? Vincē. dicit ꝙ præcedet renuntiatio, si lr̃æ admittentur, & si postea resistatur, succurretur ei, de pac. c. cum pridem, de rer. permu. c. cũ vniuersorũ; & putat tunc agi potius ex offõ implorato, quam ex vi actionis: vide in clem. de rer. permu. c. vnico. Boa. instruxit transmittentes ꝑcuratores ad curiã, vt dēt tria diuersa mandata ꝑcuratori, unum ad impetrandũ & ꝯdicendum, aliud ad ꝓsequēdũ articulũ applonis, aliud ad ꝓsequendũ negotiũ principale. Io. An.

15 † Quæro qd sit effect⁹ termini? dic ꝙ qñq; terminus a statuitur à parte, qñq; à iudice, & qñq; ad ꝓsequendum, qñq; ad iter arripiendum. Et si ad iter arripiendum, sufficit iter arripere. j. terminum. Si ad ꝓsequēdum, habes vnum effectum: quia vbi cã est in curia, hēt vim citationis & peremptorię. Itē alius est effectus: quia non põt talis terminus per appellatum præueniri in impetrãdo, qñ causa est in curia, quod secus est in termino iuris secundum distinctionem. c. oblatæ, de ap. Ant. de But. vtriusque iuris doc.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus vel alius prælatus absoluens subditos ab obedientia, nõ per hoc censetur renuntiare prælaturæ. 4. 5 vbi ponitur ratio. 6.*

2 *Renuntiatio facta in mortis articulo, an valeat?*

3 *Renũtiatio fcã ꝑ suasionē alterius fraudulēter suadẽtis, an valeat?*

CAP. XIIII.

1 LEcta. † Si prælatus ab obedientia subditos absoluit, non pp hoc prælaturę renuntiat. Cõis diuisio. Secunda, ibi: *Nos aũt.* Casus literalis. Quidã Abbas adeò graui ægritudine laborabat ꝙ de ipsius vita desperabatur, ad cuiusdam æmuli sui cõsilium quem æmulum non credebat; absoluit monachos ab obedientia sua, & Epm suum vocauit, vt in manibus suis renuntiaret: non tñ renuntianit. postmodũ recuperata sanitate monachi reuerentiam & obedientiã fecerunt eidem. dubitabat Abbas an ex tali facto renuntiasse intelligatur Abbatię? Rñdet Papa ꝙ non. Ber.

2 † No. ꝙ valet renuntiatio facta in mortis articulo, b qñ non est spes de sanitate; & sic defectus spei retinēdi beneficiũ nõ annullat renuntiationē à libera voluntate pendentem.

3 † No. 2. argñ ꝓmissionem renuntiationis non tenere factam ad consiliũ & fraudē æmuli, de quo quis cõfidit, vt cogatur cedere. sed si illam factam presentasset & obtinuisset licentiam; non posset, ut in c. pręcedenti. §. quidam; & sic aliud est superiorē vocare, vt renuntiet. aliud in pñtia eius renuntiationē offerre, & sic fm do. sola vocatio in casu isto non ꝑiudicat, sicut nec sola vocatio in ius sine venia patroni, vt l. q̃uis, ff. de in ius voc. vbi sic est locus pœnitentiæ, ad hoc. 2. q. 6. c. ei qui. §. si quis libellos, ff. de diuor. l. si pęnituit. No. arg. ꝙ in manib⁹ solius Epi absq; cõsensu capli possit fieri cessio ēt ab inferiori prælato, & honorabili mēbro; de quo dic vt. s. e. c. admonet. Not. ꝙ sapientis est mutare consiliũ sibi perniciosum.

4 † No. ꝙ p actũ c absolutionis ab obedientia prælatus non vr renuntiare prælaturæ, ēt, qđ plus est, si interuenerit vocatio superioris vt cedat.

5 † Not. arg. ꝙ Abbas & superior prelatus pñt absoluere ab obedientia vel iuro obedientię ei pręstito; qđ uerũ non puto, & tenent hic doc. per no. de spõsalibus, in c. pręterea: quia hic est iurm & promissio, per quod magis studet placere Deo, quàm illi cui obedientia & iurm præstatur; & ideò

absoluere

gl.allegantem ɔcor.in l.nonnonq̃,ff.de coll.bo.& dicit Bal.in l.fi.§.
sed cum in secunda,ad fi.C.de fur.& in c.ne innitaris,col.ult.de ɔst.
ꝙ doctori si consuluit pro una parte, licitum est mutare consiliũ, si
uideat ueritatem in ɔ̃trium;dicit tñ Ang.in l.Labeo,ad fi.ff.de serui.
rust.pd ꝙ cauẽdũ est taoq̃ ab igne,pp malignitatē linguarum nō io
bonā ptē,sed po-
tius in falsitatem
trahentiũ, si cõsu
latur pro una par
te,& uarietur.
a De uoluntate re
uelauit. Adde qđ
noluit Lap.al.94.
ZACHARIAS.
Adde tu plenis-
simè Ioã. An.in c.
cõsanguinei. ĩ.da
re iud.in c.dilectꝰ
de exces. pla. Spe.
in tit.de proba.§.
1.uer.ult. quærit,
Ber.da Fir.in tra.
de Epo,in 4 parte,
li.2.6.co. in prin.
ANT. FRAN.
Circa hoc an pos
sit reuelari cõfes-
sio ēt de licentia
cõfitentis, primo
dic ꝙ cõfessio ab
solutè reuelari ñ
dēt;imò iore anti
quo reuelans coo
fessionē depone-
batur,& perpetuò
ignominiosè pga
bat peregrinus,ut
in ca.sacerdos añ
oĩa,de pœ. dist. 5.
hodie ēt p ea quæ
hñr in c.oĩs,de pe
ni. & remi.dēt de
poni, & ad agēdũ
pnīam in arctum
monasteriũ detru
di. & de pœna re-
uelãtis ɔfessionē
ultra ea q̃ hñr in
d.c.oĩs,uide bea-
tũ Tho.i 4.di.21.
q.3.art.1.& q.1.p
totũ,& 22.qõ.70.
art.1.& dicit bea.
Tho.i d. di.21.in
4. ꝙ ēt si hēat licē
tiā à cõfitente re
uelandi, si ex tali
reuelatione timet
aliqđ scãdalũ ori
ri , ñ dēt uti data
lnia, & dicit ꝙ il
le cui sic reuelaē
ēt de lnia ɔfitētis,
tenet ipse celare,
nisi fortè pctõr ue
lit ꝙ absolutè il-
le, cui pmittit re
uelari, sciat; & rõ
assignat: qa ɔfes-
sio pp duo dēt ce
lari. l. pp factũ;
qa quasi de essen-
tia facti est confessionem celare, & hoc tollit lnia confitentis. Sm
pp quod celatur,est ipsum scandalum,quod inde posset oriri,& hoc
non tollit lnia cõfitentis,& utrum superior,qui scit peccata subditi
per confessionē sacralem, possit postmodũ illa punire tanq̃ sibi no.
uide B.Tho.in 4.pal.dist.21.q.3.art.1.ꝙ non in foro contētioso,sed
bñ in foro pñiali sic:qa ñ scit ut hõ:sed scit ut Deus;& ibi multa alia
ponit ad istā mām reuelationis confessionum; de qbus omo est ibi
uidendũ,& per repetentes maximè d.Car.in d.c.oĩs,de peni.& remi.

absolueret ñ pt; qđ no.Itē est alia rõ: qa du 3
rante principali ñ pt renuntiare qs ei,qđ
necessariò depēdet ab illo. & hoc sm do. 4
q dicūt ꝙ iõ ñ obfuit ista absolutio: qa &
pses abdicando à se impium nihil agit,ff.
đ of.psi.l.legatꝰ.similiter nec isto mõ soluit
patria ptãs.l.abdicatio,C.de pa.po.Item
qa renuntiatio debuit pcedere absolutio 6
nē,q̃ tñ renũtiatio ñ potuit fieri nisi i ma
nibꝰ Epi,& đbuit pcedere absolutionem;
ergo &c.& p hoc dicunt ēt ꝙ ñ erat neces
saria noua pmissio,cũ absolutio ñ tenuit:
sed fortè hoc fuit sm ad cautelā de facto.
No.ult. ꝙ p actũ renũtiationis alicuiꝰ ces
sionis ɔsecutiuæ ad principale qs princi-
pali renuntiare ñ uī.† Op.ꝙ hic uī facto 6
renuntiasse,de his q̃ fi.à ma.par.c.ex ore;
sicut ipso facto Deũ negamꝰ.11.q.3.in c.
existimant.ipso facto mētimur.22.q.5.in
c cauete.ipso facto appellamꝰ,de app dile
cti,& c.ut nrum.ēt facto salutans platũ ɔ-
sentit i illũ 63.di.c.Adrianꝰ.Sol.dicit gl.
ut dicunt pueri, q aĩr nesciunt rñdere, ꝙ
ɔriũ est uerũ; ñ soluit aĩr gl.Host.dicit ꝙ
ɔ̃ria pcedunt in his q̃ ñ pendēt à iure,uel
iuris ptãte,uel iudicis, & respiciunt piudi
ciũ renuntiantis tñ,& ñ alienũ,sm Host.
sed hic ñ ualerēt expssa,ergo nec tacita ñ
intercedēte ɔsensu supioris,ut hic,de pb.
c.dilecto. uel dic ꝙ hic ñ est tale factũ,ex
quo ɔcludaī uoluntas renuntiandi;qa ad
exclusionem alicuius ɔsecutiui ñ seqĩ ex-
clusio principalis,saltē qñ uoluntas decla
raī circa principale aĩr excludendũ ; & p
hoc ñ.ob.s.e.c.ex transmissa.Op.ꝙ non
debuerit reuelare hic cui est facta ɔfessio,
de pœ.c.oĩs.Sol.pt intelligi sm gl. ꝙ hic
ɔfessio facta fuit in pnia; & tũc dicit ꝙ de
ipsius uolũtate reuelauit.[a] sicut & sibi no
lenti testimonium confessionis & recon-
ciliationis,de testi.c.testimoniũ,de simo.
c.nemo.Op.ꝙ ex quo uocauit supiorem,
ɔpellaē.s.c.pxi.Dicit Host.ꝙ ibi fuit peti
ta lnia cedendi & obtenta. hic aũt nec pe 2
tita,licet uocatꝰ fuisset supior.Itē ibi sub- b
erat cā utilitatis ecclie,uel salutis ppriæ.
hic cā seductionis & infirmitatis. Itē ibi
pcessit deliberatio & istãtia opportuna.
hic secꝰ.gl.1.ē clara.uiđ eā p te.Ibi de do
lo,dic de hoc ut de re.iu.c.nullꝰ ex ɔcli.6.

SVMMARIVM.

1 *Insufficiētia alicuius est causa legitima ipsum remouendi ab officio.*

2 *Monachus an possit de licentia solius Abbatis ad aliud monasterium transire?*

b ZACHARIAS. Eligi pt.Adde quod no.in apo.ad istum in c.
post translationem, nu.6.in apo.meis in uer.non possit eligi.ĩ.e.ti.
ubi plenè discuti o hunc arti.
c Reprobari.Adde Old.cons.18.
ZACHARIAS. Adde Bar.& Reb.in l.Grãmaticos,C.de pfes.
& medi.lib.x.Fel.
latissimè in c. ex
lris,col.4.uersi.&
adde. Bar.ĩ.de cõ
sti.imò pt degra-
dari ueluti miles,
& clericus,ut no.
idē Bart. in l.2.§.
ignominiæ cã, ff.
de infa. & adde ꝙ
talis ita doctora-
tu priuatus nõ pt
iterũ doctorari,
no. Bal. fin.in l.2.
C. de libe. & eo-
rum libe.
ANT. FRAN.
Ad hãc mãm an
doctor approbatꝰ
semel,possit ipro
bari pp insufficiē
tiam,dicas primo
ꝙ in pmonendis
ad doctoratũ req
riē trina examina
tio sm Arch.in c.
de qbusdã.37.dis.
& q̃ requiranē ut
qs possit effici do
ctor, uide per do.
Car.in proœ. c le.
post gl. in uer.do
ctoribꝰ, in proœ.
6. Adda ēt ꝙ do-
ctor,qui legit per
ann.20. in studio
gñali,dī esse illu-
stris, & ex tali le-
ctura afficiē Co-
mes,ut est text. in
l.1.C.de profes.q.
in urbe constanti
no.l.12. & hī per
Bar.in l.Alex.tuꝰ,
C.de decurio.li.x
& an possiot re-
probari pp insuf-
ficientiam , dicas
ꝙ doc. qui ñ sunt
utiles in legendo
studētibus,bñ pñt
reprobari.i.remo
ueri ab officio le
gēdi;& ita proce-
dunt q̃ hñr & no.
in l. Grãmaticos,
C.de profes.& me
di.hic all.in apo.
non tñ pt repro-
bari,ita ut isignia
doctoratus ei au-
ferant,licet forsã
pp aliquod gra-
uissimum crimen
posset exauctora-
ri , sicut dicimus i
clerico de...dan
do,qui pp atrocitatem criminis & incorrigibilitatem degradaē sm
formam c.degradatio,de pœ.in 6.& traditur curiæ seculari,ut in c.
cũ non ab hoie,de iu.& in c.ɔpendimus,de sen.exc. de qua mã docto
ris semel approbati an possit reprobari,uide per gl. in c.cum sm de
pb.& q̃ no.per Arch.in pal.c.de qbusdã.37.di.& uide no.p doc. in d.
c.de illis,de despon.impub. Et adde ꝙ nemo dēt assumi ad doctora-
tum nisi certo tpe studuerit,ut per Bar. in l.petitiones, & in l.iube-
mus,ubi declarat q̃ sint ppria requisita,C.de adu.diuer.iud.& q̃ sint

3 *Abbas nõ debet de facili dare lnĩam monacho asserenti uelle intrare strictius monasteriũ.*

4 *Renuntiatio siue cessio,an possit fieri in manibus legati?*

Renuntiatio facta in manibus inferioris , an possit ratificari per superiorem?

CAP. II.

6 Dilecti. †Abbas exēptꝰ absq;
lnĩa papæ renũtiare
ñ pt. In prima ɔ̃uictus petitio.
In secũda,ibi:*Cũ igitur*, ipsiꝰ re
pulsio & negotii ɔmissio.Casꝰ lralis.Quī
dã Abbas ad Romanã ecclĩam nullo me
dio ptinens & sentiēs se insufficientē, re
nũtiauit in manibꝰ monachorũ regimini
Abbatiæ sine lnĩa Papæ; & monachi aliũ
elegerũt.puenit hoc ad papã. Cũ ergo di
ctꝰ Abbas sine lnĩa Papæ renũtiare neque
rit Abbatiæ, ipse tã renuntiationē q̃ ele-
ctionē denuntiauit irritas & inanes,mã-
dans qbusdã quatenꝰ Abbatē faciãt resti-
tui loco suo,quo restituto, recipiant uice
Papæ renũtiationē ipsius. Ber.No.1.unã
cãm lcimã cedendi dignitati pp insuffi-
cientiã.No.2.ꝙ ñ ualet cessio Abbatis in
manibꝰ subiectorũ, ex quo ñ fit in manibꝰ
supioris.No.3.hic casum pro eo,qđ disp.
Io.An.in rla,ñ firmaē,de reg.iur. lib.6.ꝙ
dato ꝙ sm cõem opi.cessio teneat ad p.iu
dicium cedentis condõnaēr,nisi superior
reprobet, si uelit, & ita ꝙ ñ posset cessio-
nem reuocare, nõ tñ tenet superiore ratũ
hēre nolēte ; licet qdam,& malè,dixerint
an res sit integra uel ñ,ut no.s.e. c. qđ in
dubiis. Not.ꝙ Abbatia est nomen oneris
plus;q̃ honoris.No.summariũ.Et no.ꝙ
cedens in manibꝰ inferioris,supiore uolē
te,cedere ɔpelliē.& facit decr.ista pro pte
ꝙ ñ teneat cessio;qđ patet:qa pp mãdat,
ꝙ iteratò cadat ; qđ nõ esset si teneret ad
piudiciũ cedentis.Sed dic ꝙ supior pt eli
gere quodlibet,an ꝙ approbet cessionē:
an ꝙ iteratò cogat ad cedēdũ,qđ ñ tenet
quo ad eũ.† No. ꝙ monachꝰ alteriꝰ mona
sterii eligi pt;[b] de quo de ele.c.nullꝰ,li.6.
eo.ti.cle.1.& hic.Op.ꝙ hæc fuit lcima cã
cedendi.s.pp insufficientiam.18.q.2.c.si
qs Abbas. gl. fateē,& dicit ꝙ lcima est cã
insufficientiæ; sic & iudex à iudicando re
moueē propter insufficiētiam, ut hic. Itē
propter negligētiam,de off.custo.c.1. sic
in magro,C.de pfes.& medi.l.2.li.x.No.
bene hoc dcm, ꝙ doctor pp insufficiētiã
pt reprobari;[c] uide.ff.đ mu.& ho.l.ut gra
datim.§.reprobari.Op.scđo ꝙ renũtiatio

Insignia doctorũ, uide per gl. in cle. a sale mág. in uerſ. insignis. Et adde q licet doctor nõ liceat necesse semp uti insignibus doctoralibus, pt tñ illis uti, si vult, et i pñtia principis, ut no. Bart. in l. 1. C. de bo. ua. li. 11. imò q gerit se p doc. & utitur insignis doctorum, cũ nõ sit doctor, tenetur pœne falsi, l. eos in fine, ff. de fal. & uide per Bar. in l. reddatur, C. de pfes. & me. lib. x. Et adde ét q quis ñ pt esse bonus doctor, q in tenera ætate non cœpit addiscere, ut est gl. in l. 1. C. de athle. li. x. & q̃ sint priuilegia doctorum, uide per Io. An. in reg. cum q d, de reg. in. li. 6. & in præall. cle. 2. de magis.

SEB. SAPIA.

a Quo ad se. Vide Alex. in l. postquã liti, ubi ét do. Ias. C. de pactis, col. 1.

b Solius Abbatis. Add Ro. cõl. 341.

c Trina. Adde Ro. cons. 38.

d Benedictionem. Adde Ol. cõs. 14. & ibi latè uide de bñdictione Abb.

SEB. SAPIA.

e Cessante contumacia. Quòd cessante contumacia cesset pœna pro tpe futuro, pbat tex. in l. 1. §. si frater, ff. de coll. bo. not. do. Ias. in l. 1. col. 14. in ult. no. ff. de off. eius cui mãdata est iurisd.

teneat. s. c. quod in dubiis. Sol. dicit gl. q
a quo ad se [a] tenet renuntiatio, nõ quo ad
pjudicium superioris, ex quo non est fcã
in manibus superioris, & dicit glo. q ille
superior pt cessionem admittere, qui põt
confirmare. 18. q. 2. c. Abbas. dcm fuit. s.
eo. in c. quod in dubiis, q ad illum ad quẽ
destitutio spectat & institutio, & per hoc
subiungit in fine q non teneť ex isto capi
te cedere, quia renuntiauit, sed potius pp
insufficientiam, quasi innuat q poterat
compelli ad cedendum pp insufficientiã
per istos delegatos, quod aliqui doctores 4
hic negant, dicentes q in casu capři nõ pt
cõpelli ad cessionem iste Abbas, tñ ipsius
cessio pt admitti, si uoluerit spõte renun
tiare. Dicit Ho. q q̃q̃ uigore rescripti, per
qđ committiť ei certũ monasterium, non
possit: tñ de iure cõi poterit compelli ad
cedẽdum. pt dici q iõ in casu isto debeat
dici q admittať à uolente non ab inuito,
quia si uoluisset Papa istũ priuare per ces
sionẽ, nõ hẽbat nisi cessionẽ iam p ipsum
factã approbare, cũ tenuisset ad pjudiciũ
ipsi⁹, & sic ñ mãdasset ipm rest tui: qđ tñ
facit. & sic p hoc denotať q non fuit intẽ
tio Papæ istũ Abbatem inuitum priuare.
an tñ insufficientia sciæ repellat Abbatẽ,
dic q non, ut dcm fuit in c. nisi. §. p defe-
ctu quoq; sciẽ, s. eod. Op. q alius q̃ pp det
exemptio lniam cedendi, de ele. c. si Abba 1
tẽ. li. 6. dic q & legatus dat, ut ibi. † Quæ-
2 ro an monachus de lnĩa solius Abbatis [b] 2
b possit ad aliud monasteriũ transire? uť q
sic, de reg. licet. 19. q. 3. c. statuim⁹: qa soli
Abbati facit obedientiã. 12. q. 1. c. non di
catis. dic q si transit ad strictiorem, pt de
lnĩa Abbatis, quinimo ea petita & ñ ob-
tenta, ut d. c. licet. si transit ad parẽ uel mi
norẽ exigiť dispensatio Epi: de rła, signi-
ficatũ, exigiť ét utroque casu cõsensus cõ
uẽtus; qđ tutius est sm Inn. ar. 63. d. c. 2.
quinimò & cõsensus Epi sm aliquos. 16.
q. 1. c. qui uerè, prout dcm est consensum
Epi requirẽdum, dicit Inn. hoc esse uerũ
quoad ordines nõ recipiendos ab alieno t
Epo, nisi prius fiat monachus monasterii
arctioris illi subiecti. No. ergo q ubi trã- e
sit ad arctiorẽ, sufficit lnia Abbatis, qñ
ad monasteriũ eiusdẽ diœcesis, si diuerse,
exigiť ét cõsensus Epi. si paris, & in diuer
sa diœcesi, si fortius. si paris, & in eadẽ, ad 2
huc exigiť consensus Epi ad solũ trãsitũ d
iustificãdũ. si iferioris, gl. de pa. c. singula,
q exigiť lnĩa pp. hæc gl. pcedit qñ tracta
tur đ 2mittẽda gubernatiõe monacho di
uersi mõasterii, & sic cas⁹ ẽ diuers⁹ à 2rio.
vñ dcm Inn. satis pt procedere. Inn. dicit
hic & in c. significatũ, q sufficit cõsensus e
Epi & idẽ Arc. de ele. c. null⁹, li. 6. uide re
missiuẽ ad Spec. in d. c. significatũ. primã
opi. puto uerã, qñ sine cã vult transire: &
secũdã qñ cũ cã, quo casu sufficiat Epi di
3 spẽsatio. † Quero an lniam sic idifferẽter
dẽatdare Abbas trãseũdi ad arctiorẽ? dic
q ñ, nisi sit certificat⁹ de religione, & q il
li uelint eũ recipere, & monachus aťr re-
cedens fugitiu⁹ est & apostata, cũ ñ sit in
alicui⁹ obedientia, nisi forsan sic dareť lnĩa q sub obediẽtia
uadat & q̃rat locũ arctiorẽ: sed nõ cõsultẽ facit Abbas, nisi
fortẽ faciat ut pei⁹ euitet: q a de facto recedit illicẽtiat⁹ uon
iureiu. data lnia sm Inn. & uide de c. sicut. 1. Quæro de psby
tero ab Abbate pñtato, tñ per Epm instituto, in cuius mani
bus renuntiabit? dic in manibus epi de cõsensu Abbatis, de
pb. c. in Lateranens de off. arch. ad hæc. §. fin. & si renuntiat
in manibus Abbatis: quo ad temporalia tñ, & in manibus
Epi quo ad spiritualia: nõ valet talis renũtiatio, cũ hæc sint
ita iuncta q vnũ non pt esse sine alio. 1. q. 3. c. si qs obiecerit
Hosti. dicit q pp renuntiationẽ in manibus Abbatis factã
Eps posset illũ remouere, ad hoc qđ no. s. eo. c. qđ in dubiis.
4 † Quero an legat⁹ poterit huic dare licẽtiã cedẽdi? dic q sic,
de ele. si Abbate, lib. 6. licet Hos. hic 2, & malẽ. Per hãc decre
talẽ determinauit olim Arch. q si Abbas cessit ñ i manib⁹ su
perioris, & supior posteà cessionẽ ratã ñ hẽt; pt peteř à mona
chis vt obediẽtiã đ nouo pmittãt; & sic possessionẽ recupat, q̃
pdidisse videbať; ad idẽ. s. c. px. 6. q. 3. c. deniq;, i si. 17. q. 2. c. 1.

De supplenda negligentia prælatorum. Rubrica.

Viso de modis, quibus prælati assumuntur, quia sæpe in prælaturis res per funciorie aguntur. 40. dist. c. ante oĩa, & quod negligitur, supplendũ est, quod amittiť, si omittitur, restaurandũ, ideo &c. sm Gof. uel quia uacat ecclesia nedum per cessionem, sed etiam per nimiã remissionem, de transla. præla. c. inter corporalia, ver. sed neq;, ideò &c. sm Host. de materia. 86. distin. 2. q. 7. c. negligere. 11. q. 3. c. cum simus; & reperitur in sexto, & clemen. Anto. de Butrio.

SVMMARIVM.

1 *Monitio quantumcunq extraiudicialis debet esse trina, quando requiritur superior de conuincenda eius negligentia.*

2 *Benedictio quem effectum habeat in personam Abbatis.*

CAP. I.

STatuimus. Si diœcesanus requisitus bñ
dicere nolit Cistercien. Ab-
batẽ, ipse monachos pprios bñdicere poterit. h.
d. Casus lite. Cistercien. aliqñ remouẽt Abba-
tes à monasteriis suis, vel moriunť, & alios in locũ eorũ sub
stituũt. Epi diœ. nolunt benedicere Abbates substitutos. sta
tuit papa hic, q si Episcop⁹ tertiò requisitus eos benedicere
renuerit; liceat ipsis Abbatibus proprios monachos bene
dicere, & alia exercere, quę ad eorũ officium pertinent do-
nec Epi illũ bñdicant. Ber. No. q licet inferior parẽ nõ pos
sit citare, quia citatio pẽdet à superiore, tñ põt requirere in
t his ad q̃ ex offõ teneť, ad hoc gl. 1. de off. deleg. cũ cã. † Not.
casum in quo monitio quãtũcũq; extraiudicialis debet eẽ
e trina, [c] qñ reqriť superior de conuincenda eius negligẽtiã.
Et no. q reqsitio de supiore pt fieri p inferiorẽ & subiectũ,
& sic nõ exigit superioritatẽ. Et not. qualis debet esse requi
sitio inferioris de supiori: quia đ ẽt esse cũ humilitate & de
2 uotione. † Not. 3. q Abbas añ benedictionem [d] non recipit
d ptãtẽ spũalem, & facultatem benedicendi monachos, quod
operať benedictio in psonã Abbatis, & sic in bñdictiõe reci
pit ptãtẽ taliũ. No. 4. q ppter cõtumaciã Epi in benedicen-
do subiectus recipit ptãtẽ, ac si foret bñdictus, & sic est ar. q
propter cõtumaciã in cõfirmando Epos recipit ptãtẽ exer-
cendi iurisdictionalia q̃ tribuunť in confirmando, de quo
e tñ in c. nihil, de electio. No. q cessante cõtumacia [e] dispositũ
ppter contumaciã cessat, & sic ad limites cõtumaciæ mẽsu
rať pęna cõtumaciæ, uide đ cõst. ex lřis. Op. q tales substitu
ti nihil pñt exercere, ex quo ñ sunt cõfirmati, de ele. c. trans-
missam qa ẽt ptãtem administrandi suscipiũt demũ à cõ-
firmationis tpe glo. fatetur q intelligiť decre. quando fue-
runt confirmati, & q confirmabunť p ordinarios: qa non
sunt exempti p ius cõe, de quo de priui. recipimus, sup pri-
ma gl. Aliquo tñ casu Abbas ñ confirmatus ponit anathe-
ma j. de simo. cap sicut tuis, quod dic ut ibi. Opp. secũdò q

Abbas

Abbas nō bñdictus nō benedicat monachos: qa nemo dat qđ nō hēt, de iure pa. qđ aūt, de don. inter uirū & uxo. nuper, de re. iur. nemo gl. nō respōdet. So. Abbatialē nō hēt, ideo illā nō dat. benedictionē monachalē habet pp ordinē, ideo illā dat. uel dic q hoc faciunt ex uirtute iuris, qđ eis nō bñdictis dat ptātē alios benedicēdi, ne ppterea in spūalib⁹ uł aliis ecclia patiaŧ detrimentū ppter negligētiā Epõrum, & similis daŧ indulgentia ī. de ele. c. nihil §. fi. Vñ dicit hic Host. q ēt quēlibet simplicē sacerdotē Papa posset ī hoc priuilegiare: qa bñdictio Abbatis ñ est ordinis, sed est simplex. uide qđ no. in cle. attōdētes §. statuim⁹, de sta. mo. ubi uŕ tenere gl. q sit mista, & ideo nō posset p Abbatissam fieri, patet hoc in Cardinalib. presbyteris, qa dato q ī. sacerdotalē ordinē nullā benedictionē suscipiāt: utū tur tñ epalibus insigniis, & minores ordines cōferūt, & solēniter bñdicunt. Oppo. tertiò q nō debeant posse benedicere & operari quæ sunt ordinis, si bñdicti non sunt. Sol. intēdit gl. q ea q̄ sunt ordinis ñ posśit Abbas ante bñdictionē, qđ not. & hoc uult hæc decr. q̄ adhoc est notāda, nisi ius ob negligētiā nō cōferētis suppleat ptātem, ut facit hic in odiū negligentiū, & hoc si ecclesia in spūalibus patiaŧ defectū uel detrimētū ſm gl. quod no. Aduerte tñ, q ut dicit Inn. hoc priuilegiū, ut benedicāt Abbates in negligētiā epōrum, est priuilegiū solū Cisterciense Glo. uŕ sentire contrariū in c. cū contingat ī. de æta. & quali Io. An. tñ tenet hoc dictū, & idē Host. & pōt esse ratio ſm Abba. ut sicut sine solēnitate destituunŧ, sic sine magna solēnitate ministrāt, & sine solēnitate installanŧ ī. de sim. c. ne dei. & uide qđ no. ī. de ele. uenerabilē, ubi examinantur multa de hac benedictione. Quero q̄ sunt hæc alia, quæ cōferre pñt Abbates nō benedicti[a] in negligentiā nō datæ benedictiōis? dicit gl. q cōferre pñt lectoratum in eorū ecclia, de æta. & quali. c. cū cōtingat 69. dist. c. t. dū tñ presbyteri sint, cū illa impositio manuū nō sit, nisi q̄dā bñdictio 1. q. 1. c. manus. hoc nō tenet Goff. dicit. n. hāc ptātē quæ trāsferŧ pp negligētiā, ñ intelligi de manu ordinaria, sed de manu bñdictoria pfessorū, & hoc statutū est in odiū. Epōrū negligētiū, & fauore religiōsi, sicut & nō baptizat⁹ baptizat 32. d. c. pter §. adhoc. Idē Inn. q a cōferre lectoratū nō ē officii, sed ordinis expectetur ergo bñdictio. nō tñ hæc ptās a solo pēdet ordinario, sed ex ordine & bñdictiōe. Alii q bñdictio nihil facit ad collationē ordinis, sed priuilegiū gñale cōcessum Abbatib⁹ bñdictis, q posśint cōferre lectoratū, qđ extēdit ad Cistercien. non bñdictos dolo uel negligētia Epōrum, ut posśint illū conferre, & alia facere q̄ ptinēt ad offīm, fatenŧ aūt q psalmistatū q libet sacerdos ɔferre pōt. Quid si semel requisitus Eps denegat expresse? dic q amplius nō est requirendus, de elec. c. cū inter uniuersas, de sen. excō. c. uenerabilib⁹, li. 6. de appel. c. ab eo, li. 6. de loca. c. potuit: alias exigiŧ trina. uñ sicut p trinā monitionē cōuinciŧ cōtumacia subditi: ita cōuinciŧ negligētia sñpioris[b] post, quā pōt recurri ad supiorē, de of. or. c. duo simul, de iure pa. c. nullus, & cōsului q de huius reqsitiōe fiat instrm, de sen. excō. c. 1. li. 6. Quæro an aliū habeat effectū hæc bñdictio.[c] dic q sic: qa surrogaŧ loco cōfirmationis, & tribuit curā administrādi,[d] ita, q Abbas bñdictus solū & nō confirmatus pōt administrare: qa hæc bñdictio succedit loco ɔfirmationis: nec ī tali fit examinatio: sed simplr bñdiciŧ, sicut & tutor filio emācipato dat⁹ a patre sine examinatiōe ɔfirmaŧ de test. tu l. pŕ §. 1. & hāc ptātē recepit ī negligētiā Epi ñ bñdicētis p istā ɔstonē, & idē si differat cōfirmare: qa eadē rōne pōt illa q̄ tribuunŧ ī ɔfirmatione, cū eadē sit rō, de ɔsti. c. trāslato, cū si. de uer. c. intelligētia, adhoc đ ele. c. nihil, & hoc in fauorē religiōsi, q ampliād⁹ ē, ñ restrīgēd⁹, đ reg. iur. odia. li. 6. Inn. de ele. in c. uenerabilē. uŕ uelle q examinationē requirat: qa man⁹ impositionē recipit, ut ibi, đ æta. & qual. c. cū cōtingat 69. dist. c. qñ đ accu. c. meminimus, in qb. iurib. patet q locus ē examinationi. p q̄ iura tenet hic Vincē. & Io. ēt qđ Abbas bñdicēdus ē ab Epō, adhoc 73. dist. sanctissimo: sed abbas dicit hoc nō seruari. Itē dicit Inn. ibi, q bñdictio licet tribuat plenitudinē pōtificalis officii: ñ tribuit tñ ptātē administrādi quo ad tporalia, licet illa cōfirmatio pcedēs sicut ī archiepo uł epo ɔfirmato illud opeŧ, & ɔsecrat. uł palliū tribuit plenitudinē officii, đ auth. & usu palli c.

a ZACHARIAS. Abbatei nō bñdicti. Tu uide p Io. An. in c. attēdētes §. statuim⁹, de stat. mo. ubi dicit q ēt añ bñdictionē pōt uti baculo pastorali, annulo, & mitra. Idē tenet iste ī c. inter monasteriū, col. fi. uer. qro ulterius ī. de re iud. per Fel. in c. eā te, col. 5. uer. ult. restringit ī. de rescrip. dixi aliqd in addi. ad istū in c. su p his §. cū uerò ou. 4. & ibi in apost. l ner. elec. ī de elec.

ANT. FRAN. Circa hoc an electus io Abbaté, añ bñdictionem sibi collatā habeat nomē abbatis, & posśit uti mitra & baculo pastorali, uide q̄ hñr in c. inter monasteriū, de re iudi. & p Gul. đ Lāgde. in cle. 2. ff. de sta. reg. & uide tex. io c. 1. de sup. neg. pl. & uide d. Abb. post Hos. in d. c. inter monasterii, in ult. col. & Inn. in c. quārò de offi. ord. & ao Abbas non bñdictus posśit cōferre ordinē psalmistat⁹, uide Inn. in c. 1. de sup. oeg. pl. & not. in c. ult. de tēp. or. li. 6. & cōcludiŧ q ñ. Et an Abbas ex sola electiōe hēat iurisdictionē ante bñdictionē, uide no. ī pall. c. quārò, de offi. or. & qualis bñdictio detur Abbati uide gl. in cle. attēdentes, in §. statuim⁹, de sta. reg. & hŕ p gloss. & do. io c. 1. đ sup. neg. pl. & p Io. in c. memioim⁹, de accul. & in c. noua q̄dā, de pœn. & remis. in c. tuam, de ætate. & qual. & I c. cū cōtigat eo ti.

b Supioris. Adde qđ ſo consi. 412, p clemētinā, q̄uis rigor, dicit q sufficit iterpellatio a unico contextu multiplicata.

ANT. FRAN. Ad hoc an sufficiat unica interpellatio ad constituēdū quem in mora, dicas q nō solū reqriŧ trina interpellatio: sed si creditor dicat simpliciter debitori, ego pecuniā mihi debitā peto, dicitur enim interpellare, ut uŕ tex. in l. etiam, & ibi Bar. no. ff. de leg. 1. & uide Bar. in l. si quis mihi bona, in §. sed si mandauit, ff. de acqui. hære. Et adde q si promitto soluere x. hinc ad pascha, & deinde in posterū ad petitionē debitoris, lapsus diei paschalis interpellat, & cōstituit debitorē in mora, ut est oot. gl. in l. cū stipulatus sim mihi, a Proculo, ff. de uer. ob. & hŕ p Bal. in l. ii. in §. pterea, C. de iure do. ubi dicit q si statuto cauet q debitores nō posśint exigi intra annū, q cursus talis anni interpellat, & cōstituit debitorē in mora, de quo ēt hŕ in l. magnam, & in l. optimā, C. de cōtrahen. & cōmit. sti. & in c. potuit, de loca. & an interpellatio debeat fieri in iudicio, uel sufficiat extraiudicialis, hŕ p Bar. io l. si ex legati cā, ff. de uer. ob. & in l. cū postulassem, ff. de dam. infec. & adde q administrator q ioterpellaŧ, ut soluat debitū, debet de debito certificati p ostensionē probationū, alias nō cōstituitur in mora, ut p Bar. in l. si ex legati cā, pall. & in l. q te, ff. si cer. pet. & uide ēt Bart. in l. itē illa, ff. de consti. pec. ubi ponit an sufficiat fieri iterpellationē ad domū. Et adde ēt, q si fiat ioterpellatio in termino statuto, uŕ recedi a pœnis statutis post terminū, ut est no. gl. in l. Aemilius, ff. de mi. oot. & ibi p Bart. ī gl. magna. & an iterpellatio sp sit necessaria, uide no. in l. debitores, C. de pign. & in c. q̄dā Hiberus, ff. đ serui. orba. pdi. & qñ qs dicat cōstitui in negligētia, uide no. in c. si clericus, in uer. negligērer, de pben. li. 6. & hŕ p Arch. 16. q. 3. in c. placuit, & p Inn. in c. nouit, đ sen. excō. & hŕ gl. io c. ea q̄, de offi. archi. & ī fi. de sup. ne. pl. li. 6. & uide no. in c. licet canō, de ele. eo. li. & per. Ioao. And. io c. licet, de sup. neg. præla. in 6. Et Adde q si plātus negligit facere id quod tenetur uel ēt capitulū præterq̄ io collationib⁹ bñficiorū, debet moneri a supiore, ut intra certum tempus faciat: alias supior facere poterit, no. in c. 1. de sup. neg. pl. & uide gl. Io. An. in c. penul. de resct. lib. 6. & glo. in c. si religiosus, de electione, eodem libro, & uide per eundem Ioannem And. in c. cum ecclesia in Laterana, de electio.

SEB. SAPIA.

c Hæc benedictio. Quid sit benedictio declarat. Arch. in c. quoniam 69. distin. quòd est quædam solenoitas orationum cum manuum impositione, quæ nullum confert ordinem nec characterem. & dicit idem Archi. in cap. oranns 1. q. 1. quòd impositio manum est quædam solennis oratio uel benedictio. quæ benedictoria dicitur, & est quasi sacramentum: & quid conferat benedictio, declarat Ar. in c. meminimus, in c. 2. uersic. sed quæritur de accusatio. ubi dicit q in Abbatissa uihil confert noui iuris, sed in Abbate conferr potestatem conferendi ordines & benedicendi. Idem uoluit Imo. in c. uenerabilem, de electio.

d Admioistrandi. Adde Old. consi. allegato 14.

nisi. Et itellige qñ eps malitiosè renuit; qđ psumit eò ꝙ reqsit⁹ renuit nullã cãm ptedés. sed si iustã cãm ptedit, abstineat, ut uterq; suã iustitiã prosequat, adhoc de rescrip. si qñ, de appel. ut debitus, de his q̃ fi. a maio. par. cap. c. t. Si tñ Eps ius suũ ꝓbare ñ pôt, priuet, de ele. c. t. li. 6. nec hæc decr. cãm rõnabilẽ excludit, qcqd dicãt 2 alii, q̃ in oib⁹ cõsideranda est, de acc. c. cũ dilecti. Quæro q cõfirmẽt Abbates? dic dato ꝙ nõ sint exẽpti, sunt ꝑ Epos cõfirmãdi, i multis tñ locis dicit Host. ꝙ pñes abbates illos ꝯfirmãt, & ñ uidet quo iure 2 id faciũt, nisi ſup hoc habeãt priuilegiũ.

SVMMARIVM.

1 *Canonici regulares an ueniant appellatione monachorum?*

2 *Patronus si nõ pſentat intra terminũ determinatũ, ius pſentãdi trãsit in superiorem.*

3 *Delictum in committendo & omittendo continetur appellatione excessus.*

4 *Monachi an possint præsentare monachum ad ecclesiam subiectam monachis, quæ cõsueuit regi per clericos seculares?*

5 *Patronus præsentans scienter indignum, priuatur potestate præsentandi.*

C A P. I I.

Sicut nobis. Regulares in suos usus cõuertere nõ possunt ecclesias, in qbus obtinẽt ius patronatus, & si intra tps Lateran. cõcilii qñ uacãt, nõ præsentent rectores ad eas, supior ordinabit easdẽ. Cõis diuisio. Secũda, ibi: *nolentes.* b Casus ſtalis. Quidã regulares hñt ecclesias ad eorũ præsentatiõnẽ pertinẽtes, quas usibus propriis appropriare nitunt. nolunt ad eas cum uacant, aliquos pñtare: sed institunt ibi uicarios occasiõe cõcessionis quorũdã Eporũ, & destituunt 4 ꝓ sua uoluntate, & ita grauãt eos pẽsionibus, ꝙ nõ pñt eis cõpetenter. in paupta te deseruire, nec Epo in epalib⁹ rñdere, nec hospitalitatẽ seruare. Significatũ fuit hoc dño papæ, ne antiquus status eccliæ ꝑ hoc subuertat. Mandat quatenus nisi sint exẽptæ eccl. supradictæ a iurisdictio- 5 ne Episc. excessus illos studeat rõnabiliter emẽdare. & nisi intra tps in concilio Lateranẽ. cõstitutũ pdicti monachi pſentauerint et pſonas ad uacantes ecclias: ex tunc liceat sibi appellatione remota i eis ordinare rectores: ita tñ ꝙ nullũ patronis in posterũ p̃iudiciũ generet. Ber.

1 † No. primò ꝙ appellatione monachorũ nõ comprehẽdũt cano nici rñares, licet æqparent multoties in iure, ut hic, & de postu. prela. c. 2. No. ꝙ monachi capellas, in quib⁹ hñt ius patronatus, nõ pñt propria authoritate ꝓpriis usibus deputare. 1 Not. 3. ꝙ monachi in capellis. subiectis quo ad ius patronatus ñ hñt ius instituẽ 2 di, & destituendi, nec eis ab Epis concedi pôt, ut ibi dent uicarios ad nutũ renocabiles. No. tria, ad q̃ qlibet ecclia tenet, ad onera pſbyteri sustẽtanda ita, ꝙ sufficiẽ- 3 ter ali mẽtet, ad onera epalia, & ad hospitalitatẽ trãseuntiũ. Et ut dicat ecclia sufficiens, oportet ꝙ talia sustentare possit, ufi monachi nõ pñt in tñ grauare ecclesias, ꝙ talia nõ possint supportare. Et no. ꝙ rector eccliç nõ superior ecclia hñs ius patronatus, est illa q grauari pôt pro epalibus persoluẽdis. No. ad Epi curã ꝑtinere, ut eccliç manuteneant in statu antiquo, in quo fuerũt institutæ & ordinatæ. No. Epm nõ posse supplere iurisdictionẽ in ecclesiis exẽptis, hodie dic ut in cle. t. de sup. neg. ꝑle. † No. ꝙ ꝑ neglĩgẽtiã patroni clerici intra tps sex mensiũ in pſentando deuoluit potestas ꝓuidẽdi ad superiorẽ, & sic tps statutũ ad ꝓferendũ in Lateran. concilio hẽt locũ in actu & ptãte pſentandi, qñ ptãs priuet ad clericũ, s. in clericis: in laicis aũt ẽ quatuor mẽsiũ, a de quo dic, ut hr in e. t. de iure pa. li. 6. Not. ꝙ ex deuolutione ptãtis pſentandi ad illũ ꝙ hẽt ptãtẽ cõferẽdi, nõ mutat modus ꝓuidendi, ut ibi ꝑ patronos ꝓuisio fiebat, nũc toto isto actu ꝓuideat, de quo de ele. c. ne ꝑ defectũ, uide cle. t. eo. ti. & qđ ibi no. gl. No. ꝙ deuoluta ptãte ad superiorem pp negligentiã inferiorũ ultra actũ & exercitiũ ꝑ illa uice prouidẽdi, nullũ infert p̃iudiciũ patronis habentibus ius præsentãdi. † No. ꝙ appell. excessus cõprehenditur 3 delictũ in cõmittendo & omittendo. Vr primò ꝙ possint monachi in capellis instituere & destituere, t 6. q. 2. cap. t. de præscripti. cap. cum olim, de priu. cap. quoniã. Sol. Ĩriũ procedit in ecclesiis pleno iure subiectis: qđ hic ꝓcedit in ecclesiis, in quib⁹ hñt tñ ius patronatus: qa ex illo hñt nudum ius pſentand i, & de tẽporalibus rõnem petẽdi, de præ. c. in Lateranẽſe, de priu. cum & plantare §. in ecclesiis, uide j. de officio ordinarii c. cũ uos, de ap c. bone, uide de præbẽ. c. de monachis, de reli. do. c. cum uenerabilis: nota tñ hanc glo. q bona est in hoc. Vr secundò, ꝙ & in exemptis in talib⁹ supleant diœcesani authoritate Papæ, ut cle. t. eo. ti. Sol. fatẽdũ est hodie in hoc decr. correctã. Tertiò quare non tenuit cõcessio Epi? glo. dicit, qa facta fine cõsensu capli, sine quo ñ pôt aliqđ de fructibus uel iuribus Epatus donare, de don. c. pastoralis. In glo. *Episcopalibus*, dũ dicit ibi: *de cathedratico.* b contra hoc uidetur facere: qa monasteria nõ sunt Epo lege diœcesana subiecta. 10. q. t. c. 1. & 16. q. t. c. cũ p utilitate. Sol. cõtrariũ ꝓcedit in monasteriis, hoc aũt in eorũ capellis, tñ tenent ipsa monasteria ad procurandũ, nisi sint exẽpta j. de præscript. c. cum ex offici, in glo. penult. in fi. de hoc dic ut de priui. cap. 1. li. 6. † Quæro, an ad ecclesiam subiectam monachis, q̃ consueuit per clericos seculares regi, possint monachi monachũ præsentare? dicit Pet. & Abb. ꝙ nõ, ꝑ hanc decr. qa status eccliæ immutari nõ dẽt. quod credit Ioan. And. uerũ in curatis uel si pſentarent illũ ut claustralem, ad hoc clementina, eo. tit. quia regulares. ubi de hac qſtione dr ad curatũ seculare pñt monachi de iure promoueri, de statu mona. cum ad monasterium. † Vltimò per hanc decre. dicit 5 Host. ꝙ sicut eligens sciẽter indignũ priuat ptãte eligendi, ita pſentans scienter indignũ priuat potestate præsentandi et dato, ꝙ sint laici, primò ut puniantur, in quo delinquunt, de transla. episcopi cap. 1. secundo quia nõ refert, an nullũ, uel minus dignũ eligant, de transl. epi. c. 2. tertiò ꝙ ius pinguius habent patroni clerici, q̃ laici, & si priuant, ergo fortius laici. patet in eo qđ notat de iure patr. cap. quoniam, & cap. cum propter, dicit ꝙ aliqui sentiunt contrarium. dic. ꝙ hoc est uerum, ut notatur infra de officio ordinarii, capitulo, cum uos. Ant. de Butrio.

a Quatuor mensiũ. Adde ꝙ si cõmuniter spectet ad clericũ & laicũ, ꝙ ꝓpter conexitatẽ laici habẽt sex menses, ut dicit Fede. conf. 68. ANT. FRAN. Ad hoc qñ ius patronatus & pręsentãdi pmixtim spectat ad clericũ & laicũ, habeant ipsi patroni tps sex mensium, an quatuor. Dicas ꝙ habent sex mẽses rõne adhærentiæ clerici: qa magis dignũ attrahit ad se minus dignum, ut i c. aqua, de cõsecra. eccle. uel alter. & no. in l. pręcipimus, C. de appel. & quid si isto casu clericus præsentat unũ, laicus aliũ, an ambo, uel neuter, uel alter ex his, & quis ex eis præsentatis debeat admitti? uide p Io. An. in regula, i re cõi, d reg. iu. li. 6. in Mercu ria. & uide no. per doc. in. c. quod au tem de iure pa.

b Cathedratico. Adde aliquid de solutiõe cathedra tici Ro. conf. 376.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum potest conferre dignitates quæ sunt supra capitulum, ut Archidiaconatum.*

2 *Collatio facta per inferiorem est nulla, si potestas conferendi est deuoluta ad superiorem.*

Moræ purgatio non admittitur, ubi est facta executio a iure 5. & infra c. fi. in. 2. not.

3 *Index potest supplere ex officio: quando in iudicio sibi constat de uere tertij fundimus exclusi ac intentionis.*

Iudex

Iudex poteſt ex officio ſupplere in tangentibus publicam utilitatem.
4 *Tempus an currat à tempore notitiæ, uel à tēpore quo ſcire debuit?*
6 *Menſis ex quot diebus conſtat, & quomodo ſit ipſorum computatio?*

C A P. I.

Licet magiſter. Supplet ſupior inferioris negligētiā in bñficiis cōferēdis, ſi tp̄s latera. cōcilii lapsū ſit; & collatio p̄ iferiorē poſtea facta ñ ualet. h. d. Prima p̄s decisè narrat factū. Scđa dat iudices ſub certa forma, p̄ quā ius ſuū p̄p̄ tueť. Caſus lit. H. & R. diutius litigauerūt corā p̄p̄ ſup Archidiaconatu Rychimūdiæ. qa dicebať q̄ collatio Archidiaconat⁹ intra tp̄s cōcilii facta nō fuerat; ne ergo p̄p̄ ſuū ius negligere uideať, mādat qbuſdā, q̄tenus ſi cōſtiterit Archidiaconatū Rychimūdiæ uacaſſe p̄ annum tp̄e ſemeſtri, quo uel ad Archiep̄m, uel ad capl'um donatio p̄tinebat, cōputatio ñ à tp̄e uacatiōis, ſed à notitia, cū ex tunc ad Papā fuerit illa donatio deuoluta; vtriq; ſup eo ſilētiū iponať. B. No. q̄. Pa. nō dēt negligere ius ſuū: qa fouet alterius iuſtitiā; & facit p̄ aduocato, q nō dēt negligere ius ſuū, ex quo alios iuuat in iure ſuo. No. q̄ p̄ lapsū ſemeſtre đ collatore in collatorē deuoluiť p̄tās cōferēdi dignitates inferiores uſq; ad Papā. Et not. q̄ ſupior ſm ius cōe demiť, qñ ultro negligēs exēptus ē. No. hic arg. q̄ p̄tās cōferēdi dignitates p̄ticulares i eccl. uel ſpectat ad Ep̄m
1 uel ad capl'um. †Et no. hic tex. aptū, q̄ ad capl'um p̄t ſpectare p̄tās ꝯferendi maiorē dignitatē, q̄ ſit i eccl. ēt .ō. capl'um, nā rīr Archidiaconat⁹ ē maior dignitas q̄ ſit in eccl. uide gl. de ſup. neg. p̄l. c. ſi Ep̄s, li. 6. in uerſi. dēbit. No. q̄ collatio eſt donatio; de quo đ p̄b. c. ſignificatū. Not. q̄ tp̄s ad đuoluēdā p̄tātē ñ ꝯputať à die uacatiōis, ſed
2 notitię. †No. q̄ collatio facta p̄ inferiorē
a ad ſupiorē đuoluta p̄tāte eſt nulla[a]; & ſic
b ubi eſt facta executio a iure,[b] nō admittiť purgatio moræ; qđ no. & uide gl. de ele. c. ſi. li. 6. Not. q̄ ubi īter p̄tes litigať & apparet đ iure iudicis, iudici p̄iudicať; & i illo
3 ſuppleri p̄t de facto. † No. q̄ ubi ex deductis i iudicio ꝯſtat de iure tertii fundat⁹ excluſiuo ītētionis agētis, licet opponere đ
c iure tertii[c] & ſi ius tertii tāgat publicā uti
d litatē[d], uel eccl'iæ; p̄t ēt p̄lat⁹ eccl. ex offō ſuppleť in iudicādo ſup iure tertii ēt ī ea de iſtātia, & utriq; parti ſilētiū iponēdo. No. q̄ duo ſemeſtria faciūt annū. No. ſm gl. ſcđam, q̄ ordinata charitas incipit à ſe ip̄o. Op. q̄ ñ currit tp̄s à tp̄e notitię, ſed à tp̄e, quo ſciř debuit, ff. qs ordo ī bon. poſ. ſerue. l. ſi. Dic iſtā ſupplēdā p̄ illā, & uide
4 gl. in cle. cū ei quē, de cōceſ. p̄bē. †Et dicit Io. An. q̄ p̄latus ſcire intelligiť quocunq; modo ad ip̄m p̄uenerit quocūq; denūtiāte, ut ī. §. petitā, in gl. all. & .22. q. 5. c. hoc vř. Sol. gl. dicit q̄ à tp̄e notitiæ currit, ut hic; ſic & ibi, ut filiusfa. ſciuit; & hoc ſufficit ſcđm doc. Opp. q̄ hic mora poſſit purgari, de p̄b. c. ſi tibi abſēti, li. 6. patet. ī. c. p̄x. & p̄ ꝯñs electio dēt ualeř. Sol. Quidā hoc tenuerūt, quorū opi. euacuata ē. nec ob. iura q̄ dñt morā poſſe purgari, đ quo de re. iu. in rīa, ſemel, li. 6. qa loquunť, qñ nō eſt executio facta à iure. nec ob. c. ſequēs; qa illud fuit tolerātia, ut dic. gl. ſed ī alio ſic ſoluiť. So. dicit gl. qdā tenuerūt electionē poſſe fieri, & moram in electionib. poſſe purgari, de quo đ ele. c. ſi. de cōceſ. p̄bēdæ c. nulla. ſed hæc opi. hic corrigiť; qđ patet; qa electio facta poſt ſex menſes eſt nulla.
5 †Et eſt cā, qđ ubi eſt facta executio à iure non admittiť purgatio moræ; ut no. in. l. ſi inſulā, ff. de uer. ob. & . l. q ob rē, ff. de cō
6 di. ide. & uiđ gl. đ el. licet cām. l. 6. †Quæro quot dies hēt annus, & mēſis? & uid qđ no. ī el. c. quā ſit, li. 6. Hoſ. arguit q̄ duodecimā p̄tē anni hēt mēſis: qa duo ſemeſtria faciūt annū, ut hic. cui daniť duo mēſes, hēbit ſextā. cui tres, quartā, & ſic đ ſingulis. Verū qa annus hēt. 365. dies, & ſex horas, talis ītricatio ſatis intricata uř, cū p̄ ip̄am ad diuiſionē nedū horarū, ſed ēt momentorū dēret p̄ueniri. Quare dicūt aliq mēſes ꝯputādos, ut ſit. 28. dierū. nā ī oī patria ſolēt recipi quatuor ſeptimanæ p̄ mēſe, & ad talē cōſuetudinē recurrēdū, ff. đ ſtu. l. 1. de fun. inſtr. l. cū de lanionis. §. aſinā; & ſeptimana hēt ſeptē dies, igiť mēſis. 28 facit, ff. de uer. ſig. l. cū biſſext⁹. In ꝯriū, qa p̄ duobus mēſib⁹ daniť 61. dies. ff. de reg. iur. l. ubi leg. ergo p̄ mēſe dabūt. 30. & dimidiū, imò uř q̄ deniť ēt aliqñ 30. & unus, C. đ tēp. ap. l. 2. §. qđ ſi prio, & . l. ſi. § ſināt. q̄ dētur 30. p̄bať, ff. de redhi. actio. l. ſi uēditor, & eo. tit. l. q̄ ſi nolit. §. ſi qs ita; & . l. ędiles. §. 1. C. đ iure deli. l. ſcim⁹. §. ſinaūt, in auť. de hær. & Fal. §. fiat igiť, i auť. ut cū de app. co. §. 2. ſignata, C. de iud. auť. iubem⁹, C. de adul. l. iure mariti, ff. de adul. l. ſi marit⁹. §. hæc i maritis, & i. l. miles. §. ſexaginta. In hac diuerſitate qbuſdā vř ad calēdariū recurrendū; & hoc ſeruať in dicta decr. quā ſit. Alii dñt triginta dies cōputādos; qa in hoc plura iura ꝯcordātar. ar. de teſti. in. c. nřa; & hoc tenuit Pet. de ſen. exc. ſacro. alleg. 24. q. 3. de illicita. Hoſ. dicit q̄ ubi cōputatio in caſib⁹ ē exp̄ſsè de iure đterminata, ñ ē ab illa recedēdū. ubi ius ñ determinať. ſtabiť arbitrio boni iudicis, q potī⁹ ampliabit, q̄ arctet, ubi ceſſat fraus, de do. & cōt. c. 1. cōiter ſeruať qđ dř đ ele. quā ſit li. 6. in gl. 6. ſatis credo q̄ ſi mēſes cōputaniť a certo termino, q̄ recurs⁹ hēať ad calēdariū; ut ſi i princ. mēſis hoc occurrat ſit cōputatio ſm numerū dierū mēſis occurrētis, ſi in medio, hēať recurs⁹ ſeu reſpect⁹ ad mēſē, in quo inchoat, & ſequētē & fiat diuiſio p̄rata. ubi āt p̄miſſio ñ ꝯputať à certo termio, ut qa obligať qs ad aliqd agēdū p̄ duos menſes, q̄ mēſes
e capianť ſm qđ cōiter accidit nō ſm qđ ſinguľr, ut qa cōiter ſūt đ. 30. capianť. p̄. 30. dieb.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio beneficij facta elapſo ſemeſtri eſt nulla niſi cum ea miſericorditer agatur.*
2 *Ius cōferēdi trāſit gradatim in ſupiores. ipſo iu-*

---

a Eſt nulla. Adde Rom. conſ. 361.
ZACHARIAS.

b Executio a iure. Adde q̄ nec ēt qñ eſt facta executio ab homine. de utroq; not. Bar. in l. q̄obrē, in prin. ff. de cōdi. indeb. Di. in. l. ſi ſeruum. §. đ illo, & ibi no. in addi. ff. de uer. obl. & . l. ſi quis. §. ſi plures, ff. iudi. ſol. pleniſſimè per Alex. in. l. ſi inſulam, char. pe. de uerb. obli. Pau. de Caſt. conſi. 31. & Alex. de uin. in. c. potuit. 4. chart. not. 6. ī. de loca.

c De iure tertii. Adde Ro. conſi. 347.
SER. SAPIA.

d Puplicā utilitatē. Vide pulchrā doctri. Bart. in. l. qui cū hærede, ff. de excep. rei iud. Pet. de Ancha. in conſi. 298. Alexā. in conſi. 136. in. 2. uol. Bal. in. l. perēptorias, col. 6. C. ſenten. reſcin. non poſ.

e Menſes. Adde Alex. conſi. 43. 3. libr.
ZACHARIAS.
Adde tu de hoc per Car. Māda. in tra. ſuo. de elec. in 1. parte. c. 37. in uer. menſem, & ibid. c. 3. in gl. in uer. tātis. Zaba. in cle. 1. §. ſane. de ſta. mo. Alex. cōſ. 42. col. 2. uerſ. & ſic uideť uo. 3. & Spe. in titu. de inſtru. edi. §. itē mēſis quot, uer. poſt indictionem.

ANT. FRAN.
Quot dierum dicatur eē mēſis, hř in. l. cū biſſextus, ff. de uer. ſigni. & in auť. iubemus, C. de iudi. & uide gloſ. in. c. q̄ ſit, de ele. lib. 6. & uide no. in. l. ſancimus in. §. ſin autem dubius. in gl. in uer. ſexaginta, C. de iure deli. Et adde q̄ aliter cōputantur menſes apud nos, & aliter apud Hebræos, ut in. c. huius obſeruātiæ. §. primū uerò menſem. 76. di. ubi habeť q̄ apud eos primus mēſis anni eſt mēſis aprilis. & uide gl. i. c. celebritatē, de cōſecra. di. 3. Et qñ incipiať menſis q̄ datur ad acceptādum beneficiū; & an, ſi ſint plures expectātes, quilibet debeat habere mēſem, uide Ioā. An. in addi. Spe. in ti. de cōceſ. præben. ſuper rub. & qualiter generaliter accipiať mēſis, habeť per gl. & Bar. in. l. 3. ff. de diuer. & tēp. præſcrip. & plenius p̄ eū in d. l. cū biſſextus, & per Bal. in. l. ſi filiusfa. ff. ſo. mat. & in l. eos, in. §. ſin autem, C. de app. & per. d. Anto. in c. q̄ ſit, præalle. de elec. & per Mod. plenius, quam alibi, in c. licet, de ſup. nego. præla.

re, si illi ad quos spectat, fuerunt negligētes infra.c. prox.i.n.2.nota.
3 *Executor testamenti si nō exequitur intra tp̄s datū à testatore, nō pōt ulterius exequi.*
4 *Legatus de latere tantùm, & non alter legatus habet ius conferendi beneficia.*

C A P. IIII.

Literas. †Si is ad quē spectat
bñficii collatio, ipō
tp̄e semestri elapso cōferat, nō
ualet collatio. nisi de m̄ia tole-
ret. Cōis diuisio: Scd̄a, ibi: *discretioni*. Ca-
sus lr̄al. In qbusdā ecclesiis q̄dam bñficia
& dignitates tāto tp̄e uacauerūt, q̄ dona
tio illorū s̄m Later. cōciliū ad sedē Apo
stol. fuerat deuoluta. illi ad quos collatio
ptinebat, ītelligentes legatos Apostoli-
cæ sedis ad ptes illas accedere, instituerūt
in bñficiis illis psonas minus idoneas. le
gati inuenerūt illa bñficia rīr collata. du
bitauerunt an dērent illos institutos re-
mouere. mādat illis pp̄, quaten⁹ si bñficia
& dignitates psonis idoneis sūt collata, p
mittāt illa de patiētia pacificè possidere:
alioquī remoueant, & de psonis idoneis
illa n̄ differāt ordinare. B. No. ex suprasci
pt. q̄ legat⁹ pt dari monach⁹ à sede apost.
Quid de delegato? uide in cle. & si princi
palis, de rescr. & in. c. cū oli, el. 2. de priuil.
2 †No. q̄ deuoluit ptās ɔferēdi oīb⁹ colla-
torib⁹ negligētib⁹ usq; ad Papā. Et no. q̄
ex tali deuolutiōe priuant ipō iure absq;
hoīs executiōe negligētes ptātē institué
di seu ɔferēdi. Et no. q̄ instituere sumit p
cōferre. No. 3. q̄ ubi pp̄ ex certa scia man
dat aliquē patiēter tolerari, talis patien
tia habet p dispēsatione, de quo dixi de
cōsan. & affi. c. qd̄ sup his. Opp. q̄ tales, q
b⁹ est facta collatio iā de uoluta ptāte, nō
teneāt iustè, cuius ɔtriū dicit lr̄a. c. s̄. pxi.
Si. n. collatio fuit nulla, nō potuit ex post
facto rata hr̄i, ut in rl̄a nō firmat. li. 6. s̄. d
elec. c. dudū. Sol. dixit gl. q̄ ex sola patiē-
tia habuit hoc ius. nā talis institutio fue-
rat nulla. & dicit gl. q̄ cōualescit ex nūc,
nō extūc à tp̄e collationis factæ. Et dñt
doctores q̄ absq; hac patientia uel noua
collatione nō poterāt talia sine pc̄tō te-
nere, ut hic, & notat. s̄. de elect. c. qd̄ sicut,
& c. eccl̄ia, el. 2. de renūc. nisi. q̄ d patiētia
dr, Hos. intelligit d patiētia Papæ: q̄a īfe
rior licet possit d nouo ɔferre, dūmō ips
ipsi⁹ nō sit lapsū: n̄ tñ posset ratificare, de
ele. c. auditis; ad hoc qd̄ no. in. c. prudētiā
3 de offi. dele. †Facit hic q̄ si ex ɔstitutione
caueť q̄ executor testamēti. j. mensē exe
quaf, & si nō fuerit execut⁹, ptās deuoluaf
ad Ep̄m: q̄ executor lapso mēse nō possit
a exeq[a], qd̄ est uerū. & si exequaf, nō ualet
executio, & hoc ubi est executor. secus si
sit declarator uolūtatis, ut ē ille q est de
putatus ad eligendos pauperes, & nō est
executor, sed declarator, ut scribit Bar. in
l. cū qdā, ff. de leg. 2. Allegāt Doc. decre.
q̄ ptās institnēdi spectat ad inferiorē qñ
q; de quo d offi. Arch. c. cum satis. sed hic
sumit p collatione iuris, dixi d offi. dele.
4 in. c. sup eo, d inst. i. c. cū uenissent. †Scd̄ò
in eo, q̄ Papa mādat istis legatis, ut cōferāt. cū. n. nō essēt le
gati de latere, nō habebant ptātē cōferendi bñficia, de offi.
de leg. c. 1. li. 6. Sol. hoc fecerūt ex spāli mandato Papæ tā re
spectu patiētiæ, quā respectu collationis per hoc uerbū, au-
thor. nostra; ad hoc de rescrip. c. cum aliquibus. li. 6. Anto.

S V M M A R I V M.

1 *Ptās conferendi particularia beneficia de iure cōi spectat ad Ep̄m & cap̄lm cōiter, & si ad alterū tantū, illud, est de cōsuetudine.*

C A P. V.

Dilecto. Is ad quē spectat priò loco collatio bñ-
ficii, lapso tp̄e Laterā. cōcilii. i. semestri,
con ferre nō pōt. Prima pars dec. sè narrat factū.
Scd̄a, ibi: *quia nobis*, diffinit. Tertia sub cōdōne cō-
firmationē cōmmittit, ibi: *mādamus* Casus liter. Vacāte Sa
lamantina eccl̄ia, decanus cū quibusdā sequacibus suis quē-
dā. P. noīe in Cantorem elegit, appellās he ɔ suā elec. aliqd
attenteť. Archieps, ad quē (vt dicebaf) electio cantoris fue-
rat deuoluta, aliū. G. noīe in Cātorē elegit. pp huōi electio
nes pcuratores utriusq; partis ad Romanā curiā accesserūt.
q̄a cōstitit Papæ q̄ electio à Decano, & eius sequacib⁹ factā
post lapsum. 6. mēsium fuit celebrata, intra quod Ep̄s & ca-
pitulū cōiter eligere debuerūt, elect. de pdicto. P. factā decre
uit irritā & inanē, & appl̄onē à Decano interpositā, factum
Archiepi ad quē erat eligendi authoritas deuoluta, nō po-
tuisse aliquatenus impedire. Vñ mādat quatenus electionē
de pdicto. G. dēat ɔfirmare, nisi ei aliud canonicū obuiaret.
B. No. 1. arg. p opi. q̄ ptās cōferēdi pbēdas & pticularia bñ
b ficia spectat ad platū & cap̄lm[b] cōiter, de quo de elec. c. cū ec
clesia ulterana, & tāgiť hic in gl. 1. No. 2. q̄ ad superiorē pp
negligētiā deuoluta ptāte inferior ipso iure priuaf eligēdi
ptāte, adeò, q̄ ab eo gestū est nullū, & sic ī his ī qbus ipso iu
c re sit executio, à iure nō admittiť purgatio moræ. [c]No. 3. q̄
cōcurrētib⁹ duab⁹ electionib. quarū una est primò facta ab
his à qbus ad supriorē est ptās deuoluta, & à supiore, scd̄a
pualet primę. No. q̄ app. interposita ad tuitionē electionis
nullę est inualida, nec inficit actū post appl̄onē factū. No. p
opi. q̄ deuoluta ptāte eligēdi ad illū, ad quē spectat ɔfirma
tio: nō mutaf modus puidēdi. Not. q̄ ptās eligēdi cadit in
d unū[d], de quo de post. pl. c. gratū. Opp. q̄ Ep̄m & cap̄lm non
spectat ptās simul cōferēdi. de elec. c. cū eccl̄ia uulterana, q̄a
de iuť spectat ptās cōferēdi particularia bñficia ad Ep̄m tm̄,
qñq; ad cap̄lm, de cōces. pbē. c. nulla, & patet de elec. c. cū in
ter canonicos. Sol. dicit glo. q̄ de iure cōi spectat ad Ep̄m &
cap̄lm cōiter, vt hic alleg. de hoc multa iura, quæ ponūtur
in gl. fi. q̄a cōiter oīa Ep̄s & cap̄lm tranctant cōiter, de his
q̄ fi. à pla. sine cōsen. c. p totū, ergo & istud. de consuetudine.
aūt uerū est, q̄ pōt qñq; ad Ep̄m tātū, qñq; ad cap̄lm tm̄ spe
ctare ptās; & qñ hoc inuenitur, dicit hoc esse de cōsuetudi-
ne, & hanc consuetudinē approbat. d. c. nulla. de conces. pbē.
ad hoc ne se. u. 1. c. vnō, de reg. c. fi. lib. 6. Vltimò Io. An. indu
cit literā ad dno. Primò per uerbū, electionē. & p uerbū, cō-
firmationem. Et sic facit, pro opi. illorum, qui dicunt q̄ de-
uoluta potestate ad illum, ad quē spectat cōfirmare, modus
prouidendi non mutetur, sed per partes, ut prius eligatur,
de quo de elect. c. ne pro defectu, de elect. c. si postquā. lib. 6.
de sup. ne. præla. c. 2. scd̄ū do inducit Host. uerbū elect. ad il-
lam opi. contra Gos. qui dicit q̄ electio nō cadebat in unū,
de quo de postu. præla. c. gratum. Aut. de But.

De temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum. Rub.

Visū est de pmotione platorū, tractemus de ordinatione clericorum. & q̄a certis tēporib⁹ & cū scrutinio habēt fieri, ideò &c. De prima parte rubricæ. 75. & 77. dist. per totū. de secunda à 25. dist. usq; ad. 1. & ab. 81. vsq; ad. 91. repetiť hec rubr. in. 6. Itē ad primā partem de ele. c. q̄ sicut. §. 1. facit de offi. archi. significasti. Ad secūda de ele. c. nihil. §. Episcopi. nā puniūtur qui nō dignos pmouent ad sacros.

Summa-

a Non posset exequi. Adde quod uoluit Cald. cōsi. 1. de sup. neg. pla.
b Prælatum & capitulum. Adde Fede, consil. 224.
c Purgatio moræ. Adde Roma. consi. 428.
ANT. FRAN. An & quando executio fit à lege impediať moræ purgatio, uide Bar. in l. 3. ff. de leg. 1. & no. in. l. Celsus, & ibi plenè p doct. ff. de arbit. & de materia purgationis moræ. plenè habet in. l. & si post tres. ff. si quis cau. &. in. l. si ex legati cā, ff. de uer. ob. & in. l. vinum, ff. si cert. peta. Et an ius purgādi morā trāsmittaf ad heredem, uide text, & ibi per doct. in l. diē proferre, in §. 1. ff. de arbi.
ZACHARIAS.
d Cadit in unū. Adde pro hac opi. Imo. Hostien. & Ber. Cōpo. in. c. cū nobis olim supra de elec. Car. Alex. in. c. fi. de fo. compe. & Alex. consil. 65.

SVMMARIVM.

1 *Velum consecrationis datur à solis Episcopis, & solis virginibus, & quibus diebus detur.* 3

2 *Ordines non possunt conferri in die natiuitatis domini.*

C A P. V.

SVbdiaconos. Diebus dominicis, vel sabbato Pentecostes sacri ordines ab alio, quã à Papa, conferri non possunt. h.d. Sunt tria dicta. Secundũ ibi: *quãuis*. Tertiũ, ibi: *sabbato*. Not. 1. ꝙ sacri ordines ab alio, quã à Papa, non possunt die dñico conferri. No. 2. ꝙ minores ordines pñt conferri die dñico à quocunq; Epõ. Not. 3. ꝙ virginũ consecratio põt fieri in die dñico, & nõ altero die. No. 4. ꝙ in sabbato Pentecostes nõ possunt celebrari ordines, sed conferunt in sabbato septimanæ sequentis. Glo. 1. opp. ꝙ ea quę à Papa fiunt, possunt & debẽt ab inferioribus fieri posse: qa cõsuetudo Romanæ ecclesiæ vbilibet est seruanda. 12. di. c. 1. de re iudi. c. in causis, cũ si. gl. arguit plenè ꝓ & contrà. dic ꝙ q̃dam ꝑmittũtur Papæ in priuilegiũ; & vt sibi reseruata hęc nõ põt inferior, vt hic q̃dam aũt facit Papa nõ ex iure singulari, sed cõi, & q̃ docet alios seruare; & talia pt facere inferior; sic loquit̃ cõtrariũ; vide no. de off. leg. c. qđ trãslationẽ. Secũdò opp. ꝙ in dieb⁹ dñicis nõ liceat velare. 20. q. 1. c. deuotis. vbi nõ nisi in die epiphanię, in albis paschalibus, & natalibus apostolorũ licet velare virgines. Sol. supple istã per 4 5

1 illã, & illã per istã; & idẽ ibi Io. & Vincen. †Quæro à q̃bus & q̃bus datur velũ cõsecrationis? dic ꝙ datur à solis Epis & solis virginibus, & solis solẽnitatibus, vel diebus dñicis; nisi necessitas immineat; sicut baptismus oĩ die tũc datur. 20. q. 1. c. deuotis, de cõsec. di. 4. c. venerabilis, & c. baptizandus. velũ aũt ꝓfessionis nullus dat viduis, vt in d. c. deuotis, & vide qđ ibi no. non ob. quod net. cau. c 1. qa ibi imponere simulauit, ſm Inn. & Host. & vide quod no. de reg. in c. vidua, vbi habes de hmõi velis. †Quæro an ordines possint cõferri in die natiuitatis dñi? dic ꝙ nõ; licet aliq̃ errauerint; sed de illo festo nõ sic dubitatur: qa non semp, imò valde rarò occurrit festũ illud in dñica, vel vigilia in sabbato. Quæro quare in septimana sequenti post Pentecostem possunt conferri ordines? dicunt doctores. ꝙ tunc occurrunt. 4. tempora. 76. di stĩ ñ. c. de ieiunio. §. si autem. Anto. de Butr.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo aliquando tolerat ea quæ fiunt contra ius.*

2 *Ordinatus non congruo tempore, licet recipiat characterem, non tamen recipit ordinis executionem.*

3 *Ordinans extra tempora ordinandi priuatur potestate ordinandi.*

4 *Propter scandalum vitandum an sit omittenda iustitia?*

5 *Dedicationes ecclesiarum possunt fieri omni tempore.*

C A P. II.

SAnè. Non valet cõsuetudo, ꝙ extra quatuor tpa ordines sacri cõferant̃. h.d. Cõis diuisio. Secunda ibi: *significamus*. Casus liter. Consuetudo erat in quibusdã ecclesiis Scotiæ, & Valliæ, ꝙ in dedicationibus ecclesiarũ, vel altarũ extra quatuor tpa clerici ad sacros ordines ꝓmouebant̃. Rñ. Pa. ꝙ illa cõsuetudo est ecclesiasticæ cõstitutioni inimica; & ideò improbanda. & si multitudo & antiqua cõsuetudo nõ esset, tales ordinati nõ deberent in susceptis ordinibus ministrare, sed in Rom. ecclesia sic ordinati deponerent̃: & ordinatores authoritate ordinãdi priuarent̃. Ber. No. 1. extra quatuor tpa ẽt die dedicationis ecclesiæ vel altariũ nõ posse fieri ꝓmotionẽ ad sacros ordines. No. 2. ꝙ non valet cõsuetudo, nec disponi pt circa Romano põtifici reseruata, nec circa modum

1 aut tps cõferendi ecclesiastica sacramẽta. †No 3. ꝙ factũ 9 ius toleratur q̃nq; ex cõsuetudine, & ex multitudine ꝑsonarũ: & sic q̃nq; in factis cõtra ius ad inducendã dispẽsationẽ ꝓficit cõsuetudo; de quo dixi de cõsan. & affi, in c. quod sup b

2 his. †No. 4. ꝙ ordinatus nõ cõgruo tpe licet recipiat characterem, nõ recipit ordinis executionẽ, & deponendus est. †No. 5. ꝙ ordinantes ex tpa ordinandi, sunt priuandi authoritate ordinandi. Op. ꝙ ex quatuor tpa pñt fieri ordines: qa in sabbato sancto & in sabbato mediano quadragesimę. j. c. ꝓxi. Gl. fatet̃ 9riũ; & dicit hanc supplendã p illã. Op. 2. ꝙ aliis diebus possit fieri ꝓmotio ad ordines. j. c. ꝓxi. Sol. ad minores pt, vt ibi: ad sacros nõ, vt hic fatetur, qđ si secus fiat, ordinatus recipit charactere. j. c. c. cõsultationi. †Op. 3. ꝙ veritas[a] iustitiæ non omittat̃ pp scandalũ & pp plurimos, qui sunt in cã. 22. q. 2. c. primum. 32. q. 5. c. ita ne. Sol. dicit gl. ꝙ q̃dã est veritas iustitiæ, & hæc omittit̃ pp plurimos, q. sunt in cã, vt hic, &. j. de cle. exc. mi. c. latores: nõ par cit tñ illis quos cõstat magis cã fuisse delicti. Quedã est ueritas doctrinę siue disciplinę, & hæc nõ omittit̃ pp scandalũ; uel q.a plurimi sunt in cã. Quędã est veritas, quæ ꝑtinet ad iudicẽ, disciplinæ, ꝑtinet ad ꝓlatũ bonæ uitæ, & ad quemlibet; vide gl. 1. in §. ꝓ graui, hic alleg. † Quæro quo tpe pñt fieri dedicationes ecclesiarũ? dic ꝙ oĩ tpe. j. de conse. ec. vel alta. c. tua. Op. b ꝙ nõ deponantur. j. eo. c. cũ quidam, & c. literas, vbi suspenditur. Solu. dicunt Doc. ꝙ hic dicit, *deponerentur* .i. priuarẽtur. dic .i. suspenderentur, vel suspẽsi tenerentur. 3 a 5

SEB. SAPIA. Quid veritas. De multiplici ueritate ponit etiã gl. in c. qui scandalizauerit. j. de reg. iur. & de veritate iustitiæ ponit do. Abba. in c. officij, de pœni. & remis. & multa de inuestigatione veritatis ponit Lucas de Penna, in l. quoties, colu. 3. C. de naufr. lib. 11.

b Diebus dominicis. Adde quod voluit Old. cons. 14.

SVMMARIVM.

1 *Ordines sacri quando & quibus diebus conferantur, et an omnes simul possint conferri?*

2 *Consuetudo de licitis facit illicita.*

C A P. III.

DE eo aũt. Minores ordines 9ferri pñt diebus festiuis. sacri verò cõferri debẽt in quatuor tpibus, vl̃ sabbato de passionẽ. Cõis diuisio. Secda ibi: *taliter respondemus*. Casus lr̃alis. Quęsitũ fuit à pp̃ an liceat ex ieiunia quatuor temporũ ꝓmouere aliquos in hostiarios & alios minores, aut ẽt in subdiaconos? Rñd. pp̃ ꝙ licitũ ẽ Epis dñicis & aliis diebus festiuis vnũ vl̃ duos ꝓmouere ad minores ordines: sed ad subdiaconatũ nõ licet nisi i quatuor tpib⁹, i sabbato sãcto, vl̃ i sabbato de passiõe, ꝑterq̃ Romano põtifici. B. †No. 1. ꝙ minores ordines pñt 9ferri dieb⁹ dñicis & aliis dieb⁹ festiuis. No. 2. ꝙ sacri ordines 9ferri ñ pñt nisi i quatuor tpib⁹ & aliis duob⁹ dieb⁹ .i. in sabbato sancto, & sabbato añ dñicã de passione. No. 3. ꝙ tps nõ est dẽ sũba ordinis, & determinatio tpis circa ordines est inducta à lege positiua; iõ nõ adstringit Rom. põtifi. No. 4. ꝙ soli epi pñt minores ordines cõferre diebus dñicis: sed de Abbatibus dic idẽ, de eta. & qual. c. cũ contingat. Et no. ꝙ hodie ordo subdiaconatus est ordo sacer. Not. 5. ꝙ diebus festiuis & dñicis ad ordines põt Eps vnum vel duos ad minores ꝓmouere; per quod vr̃ ꝙ plures non posset. Op. ꝙ plures possint ꝓmoueri ad minores in diebus dñicis [b], vt aliq̃n seruat̃. Sol. Quidã dicũt, vt gl. ꝙ poterit plu 1

res dummodò non appareat generalis ordinatio. Hos.̄s. in hærens literæ: quia quæsitum est de aliquibus, respondet de duobus: & quia isti sæpius iterantur, nō cogit necessitas sen tire contrariū. Quæro an omnes minores possint vna die conferri? gl. arguit ꝙ sic: quia hic loquitur in plurali & indefinitè de minoribus; & sic no. ꝙ omnes minores eadem die vni possunt conferri. 19. dist. c. si Romanorum: ad hoc. j̄. de eo qui fur. ordi. rece. c. cum. H. & hoc nisi consuetudo repugnet, quæ scandalum generet: † quia consuetudo de licitis facit illicita. j̄. de cler. coniu. c. cùm olim, de cog. spirituali, c. super eo. Idem Gof. in d. decre. cum. H. Ioan. 75. dist. c. 3. & clarius, 77. dist. c. quicunque, tenet contrarium, eius, quod dicit glo. scilicet quòd non possint conferri, nisi hoc habeat consuetudo. Aliqui Moderni tenent opin. gloss. per hunc tex. Host. dicit quod primam tonsuram & quatuor minores simul nō licet conferre, cum talis ordinatio nec per nos, nec per consuetudinem approbetur, & generaliter talis collatio plurium ordinum est reprobata. j̄. eo. c. literas. & c. dilectus. nam vult ista opi. vna die quem esse laicum & acolytum. Item facit, quia de Psalmista non dicitur hic in tex. Quæritur, quod dicatur istud sabbatum? dicunt quidam sabbatum medianæ quadragesimalis hebdomadæ, cum cantatur: Sitientes, quod intelligunt de sabbato de Lazaro. Alii, hoc melius possunt scire clerici, quam alii, videlicet quæ appelletur dominica de passione, cum hoc spectet ad eorum officiū. Quæro an liceat ordinare ad sacros post diem sabbati in dominica, etiam continuato sabbato? dic quòd non potest; licet quidam contrà; dicetur in c. literas. Quæro an omnibus diebus festiuis possint minores conferri? Quidam quod non, sed solum diebus festiuis possunt virgines consecrari, de quibus. s̄. c. 1. Alii latius intelligunt de omnibus festiuitatibus specificatis, in c. fi. de fer. dicit Hosti. quòd cum Papæ sit interpretatio, tutius est primum dictum, de prima tonsura dicam post eum. j̄. eo. c. penul.

SVMMARIVM.

1 *Crimina depositione digna quæ sint, & quæ impediant promotionē etiam peracta pœnitentia. 2. 3. 4. vide in discursu de qualitate criminum illorum, quæ sunt occulta, aut manifesta, aut notoria.*

5 *Tutor qui cepit facere inuentaria, et non adhuc perfecit pōt agere.*

CAP. IIII.

EX tenore. Criminosus occultus moueri potest, ne promoueatur ad ordines, sed prohiberi non debet. hoc dicit. Communis diuisio. Secunda, ibi: *verùm quoniam*. Et ibi: *degradaretur*, id est deponeretur: quæ est verbalis depositio, seu degradatio. Materia huius decre. fortis est. & intricatè more solito per canonistas est tradita. Pro cuius euidentia prēmitto, quòd in facultate promouendi ad ordines possumus considerare duplicem legem, legem scilicet conscientiæ, & legem iudicialem. Lex conscientiæ potest informari dupliciter. vno modo ex lege Dei; puta retractis occultis lege positiua, & secundū istam legem nullum crimen peracta pœnitentia impedit quem promoueri: quia ex lege Dei omnis malitia seu macula pœnitentia deletur; hæc est conclusio Inn. hic & in c. nisi cum pridem. §. propter conscientiam. s̄. de renun. & propterea dicimus quòd omnes irregularitates sunt à iure positiuo, vt ibi dicit Inn. Potest secundò informari hæc lex à lege positiua; & secundum hanc sancti patres videntes aliquando pœnitentias simulari, nec commensurari bene ad grauitatem peccati, maximè postquam pœnitentiæ arbitrariæ esse cœperunt, quę multum distant in grauamine pœnitentię à grauamine peccati, non reputantes peccata ex toto, vt debent pœnitentia purgari ex criminibus; etiā qñq; peracta pœnitentia induxerunt impedimenta in lege hac promotionis, quæ qñque susceptorum ordinum executionem impediunt: qñq; tm̄ suscipienda impediunt: quæ sunt, patebit. j̄. Secunda lex est promotionis: quę lex est iudicii: & vna sicut alia à iure positiuo informaƭ, sed differunt: quia vnā. s. lex conscientię quiescit in solo fine pulsandi & impellendi conscientiam abstinendo à ministerio ordinis tam in executionę suscepti, quam in assecutione nouiter conferendi: lex aūt iudicii se habet præcisè compellendo. Itē prima. s. lex informatur sola notitia priuata, per quā priuata cōscientia certificatur secunda autē probationibus extrinsecus. istæ sunt illæ duæ leges, de quibus. 19. q. 2. c. duæ sunt inquit leges; & lex conscientiæ est illa lex priuata, de qua dicebat Apostolus: Video aliam legē repugnantē legi mentis meæ &c. 32. q. 5. c. si Paulus, de qua. de regula. c. licet. Secundò principaliter præmitto; quædam sunt delicta enormia; quæ voco enormia depositione digna, aut degradatione; quæq; sint dixi de iud. c. at si clerici, & illarum enumeraui aliqua. s̄. de renun. in c. nisi cum pridem. §. propter conscientiam. quædam mediocria; & ista omnia sunt mortalia. quædam minima; & hæc sunt crimina leuia & venialia, & hæc patent. 25. dist. c. vnum. §. criminis. Tertiò p̄mitto ꝙ occultum potest dici dupliciter. Vno modo, prout distinguitur contra probabile; & secundum hanc significationem id dicitur occultum, prout distinguitur contra notorium: & hoc est ꝙ aliqui sciunt, vel de quo est fama vel rumor: tamen non est notorium: quia potest aliqua tergiuersatione celari. Quartò præmitto ꝙ quædā sunt delicta, quę natura sui suspendunt ab executione directò. & hæc sunt delicta, in quibus à iure apparet expressum, vt suspendant, de quibus est dictum. quædam quæ suspendunt per accidens; & ista sunt quæ non sunt natura sui apta ad suspensionem. quæ tamen propter notorietatem delicti & scandalum, quod generaretur in populo suspēdunt ex æquitate etiam Dei: quia abstinere debet quis à scandalo proximi, & non manducare carnes in æternum; vt patet de renū. c. nisi. §. pro graui quoque scandalo. & ꝙ hæc sunt omnia grauia delicta & etiam mediocria, patet de coha. cle. & mul. c. vestra. Nam illud est mediocre, ut patet de iudi. c. at si clerici.
1 †Modò conclusio erit materiæ, quæ delicta sint enormia ipso iure imprimentia suspensionem. & quia ius de facto semper est certum, hæc pœna imprimitur à lege etiam in delinquente occulto; & talia secundum legem conscientiæ impediunt in susceptis etiam ante crimen ministrare, & ad superiorem ascendere. Et no. ꝙ aliquā iura videntur velle, ꝙ hoc sit homicidiū tantum. j̄. c. fi. Alia ꝙ homicidium & simonia. j̄. de accu. c. inquisitionis. Inno. ibi concludit ꝙ sunt omnia quæ inducunt suspensionem ipso iure: quia nisi hic defectus tollatur, carent executione: & talia si expectant dispensationem Papę, dicuntur causare irregularitatem strictam; & si dispensationē Epi latā habeat, de quibus de iudi. c. at si clerici. Quæ autē sunt ista? dico ꝙ omnia quæ specificè à iure apparent numerata vt suspēsionem inducant. nec credo ꝙ omnia enumerata in §. propter conscientiam, sint ista: quia multa ibi enumeranƭ, in quibus vel propter quæ à iure non appareat inducta suspensio. quædam sunt delicta enormia quàm voco degradatione aut suspensione digna; & talia non impediunt in susceptis ante crimen ministrare, si sunt occulta, ex quo non suspendunt acta pœnitentia, sed inficiunt post crimen suscipienda, & suscepta tacito tanto crimine: quæ autē sint ista, dico ꝙ enumerata in c. cum pridem. §. propter malitiam, & etiā omnia illis maiora, vel paria. nam secundum legem cōscientiæ etiam peracta pœnitentia hic malè suscipit ordines. in susceptis ergo bene mininistrat. qui malè suscepit etiā peracta pœnitentia vitiosè suscipit; & sic in illis etiā malè ministrat, & non salua cōscientia. alia aūt crimina leuia & occulta nihil inficiunt, sed delentur pœnitentia; & idē de mediocribus; & hæc sufficiant quo ad legem conscientiæ. Quæro ad legem iudicialem, secundum ipsam nihil fit de occulto: ideò quo ad eam oportet tractare de publicis. secundū istā omne delictum graue, vel mediocre & manifestum in susceptis im-

ptis impedit;& à suscipiendo præcisè repellit. ratio: quia dato q etiam in se non habeat natura delicti suspensionem: tamen propter scandalum inducit, vt est dictum. Aduertendũ tñ est, q de istis enormibus potest tripliciter constare. Vno modo occultè sententia cõscientia informata, vt dictũ est. s. Secundo modo probatione, vel confessione iudiciali, & trãseunt in notorium; & impediũt in susceptis & suscipiẽdis & præcisè. Tertio modo potest constare in iusto iudicio: vt qñ occultè confitetur in examinatione promouendi. q iudiciũ participat de iudiciali & de pœnitentiali: quia dicit illi occultè non tanquã Deo, sed tanqnã iudici & soli, non in publico, vel ad banchũ; & tale repellit præcisè à promouẽdo, sed non deiicit à suscepto; facit quod dicit Hosti. de æta. & qual. c. quæris, & ponit in Sũma, de scrutinio, ad fi. casus ẽm intellectũ, qui mihi plus placet. Quidã clericus in foro pœnitentiæ occultè est cõfessus illi, qui debet promouere delictum graue, quod cõmiserat, per quod si esset publicũ, esset deponendus, nec ad superiorem posset promoueri. Dubitabat Eps an per hoc debeat ipsum in susceptis, vel ad suscipiendos impedire. Papa respõdet ut in litera. c
2 † Not. q oẽ
a delictum [a] depositione dignum, si sit manifestũ, impedit ordinis executioné suscepti, & noui assumptionem;& hoc casu etiam potest præcisè cõpellere, ne in susceptis ministret, vel ad superiores ascẽdat. Not. 1. q quædã sunt delicta degradationis pœnam merentia ẽt ante incorrigibilitaté, de quibus de hære. c. ad abolendam, de iud. c. cum non ab hoie. Nota. 2. q grauia delicta impediunt promotionem demũ,
b qñ sunt publica & notoria.[b] No. 3. q crimen degradatione dignum occultum nõ impedit ordinis executionem iam susceptí, post peractam pœnitentiã, vel peracta parte pœnitentiæ, nec quo ad forũ aiæ nec iudiciale: impedit tñ ꝓmotionem ad superiores ordines non susceptos quo ad forũ pœnitentiæ; licet, si sit occultũ oino, vbi ordines petat, non possit ꝓhiberi. Et ex hoc no. q forũ pniæ in occultis se non habet ꝑcisè in cõstringendo: sed quẽ libet relinquit suæ cõsciẽtiæ.
3 † Opp. q criminosus etiã peracta pœnitentia non possit ꝓmoueri, nec in susceptis ordinibus ministrare. 25. dist. c. primum. & 1. q. 7. c. si quis omnem. 48. dist. c. qñ. Sol. dicunt qdam q omne peccatum & delictum impedit quẽ vt promoueri nõ possit. Huic obuiat decre. quæ põderat q peccatum sit enorme; & hæc est opi. nimis rigida: quia si esset verũ, nullus promoueretur;& quia contra naturã esset, q penè aliqs sine peccato reperiretur. 25. dis. c. vnum. §. nunc autem. vnde quanq facilius impediatur ꝓmouendus, quã promotus deiiciatur, vt 15. q. 1. c. si quis. §. vlt. tamen dicendũ est cũ glo. ẽm Hug. & Tancr. addas & Inn. s. q quatuor sunt consideranda Primũ. s. quãtitas criminis, vtrum sit enorme vel mediocre quia circa hoc consistit quantitas criminis. ẽm qualitas, videlicet an sit occultũ vel manifestũ. Tertium modus publicationis, an sit publicũ per operis euidentiam, iudicis sentẽtiam, vel spontaneam confessioné in iudicio factam. quartũ satisfactio pœnitentię, an egerit veram pœnitentiã, vel simulatã. dic ergo ẽm gl. q qñq; crimẽ est enorme & manifestũ; & sic quãtitas & qualitas criminis simul concurrunt;& talis impeditur vt ad superiores non possit ascendere, & in susceptis ministrare;& sic deponiẽ: & hoc itelligo siue sit peracta pnia, aut pars pœnitentiæ, siue nõ: qa talia impediunt ordinis executionẽ etiã post peractam pniam. Qñq; crimen est enorme & occultũ;& tunc dicit glo. q est monẽdus vt abstineat, non cõpellendus: qa solum habet Deũ vltorẽ: quia latentia peccata vindictam nõ habent 32. q. 5. c. Christiana: & peracta pœnitẽtia poterit officio suo vti, & ad maiores ascẽdere, vt hic, & de simo. c. ex tuæ: ita dicit glo. fallit ẽm eam, qñ crimen est homicidii: quia in illo quantuncunq; occulto exigitur dispensatio. j. co. c. fi. quandoq; crimen est mediocre & occultũ: & tunc peracta pœnitentia, vel parte pœnitentiæ poterit promoueri ad superiores, & in inferioribus ministrare fortius, quàm in alio casu. 50. di. c. de his. Qñq; crimẽ est mediocre & manifestũ: & tunc gl. dicit q dupliciter pt esse manifestum. vno modo: qa cõuictus est, vel cõfessus in iudicio timore ꝓbationũ: & dicit q deponẽdus est: per quod videẽ q nõ sit ꝓmouendus saltẽ dispensatione Epi 81. dist. c. si quis clericus. Aut est manifestũ operis euidentia, vel spontanea cõfessione: & tunc acta pnia poterit secum misericorditer dispẽsari: & hoc qñ egit veram pniam & non simulatam. 50. dis. c. vt constituereẽ. Aduerte ex glo. nihil habes clarè. Dic q aut habemus respectum ad ius naturæ, quod cõ
a sistit in lege, & in euangelio, vt habeẽ in principio decretorũ, & s. de consue. c. fin. dic q quicqd dicat gl. q q̇dam sunt delicta enormia & manifesta.[c] & enormia voco oĩa quæ inducunt irregularitatem strictã, in quo põt solus Papa dispensare: vel latam, in qua possunt soli Epi: vel quæ inducunt suspensionẽ quo ad se & quo ad
b alios: vel q̃ impediũt ordinis executionẽ post peractam pœnitentiam quo ad se & quo ad alios q̃ enumerani. s. de renũ. nisi cum pridẽ, in. §. ꝓpter conscientiã, de qbus etiam. j. de iudi. c. at si clerici. In istis tene, q si delictũ est enorme & manifestũ, impedit ordinis executionem etiam post peractam pniam, & impedit ascensum ad superiores, & ꝑcisè habet inhiberi: & subiecti pñt & debent tales vitare: imò peccant nõ vitando. 32. dist. c. ꝑter hoc, & no. j. de schismati. c. 1. & de hære. c. fraternitatis. Si est enorme & occultũ, intelligendo enorme, vt est dictũ: tunc adhuc impedit ordinis executionẽ post peractã pœnitentiã, nisi dispenseẽ & dispensari dẽt: & sic intellige tex. hic, pacta parte pniæ ordine suscepto vtaẽ, si cũ eo dispenseẽ, & dispensari dẽt: ad superiores ascẽdere, non dẽt: & ꝓhiberi dẽt, si delictũ esset ꝓbabile ꝑcisè. si oino occultũ, interminandũ esset sibi iudiciũ: sed nõ expꝑsè ꝓhibendus esset: qa ecclesia nõ iudicat de occultis: & ipse suscipiendo peccaret, nisi aliter esset dispẽsatũ: p q̇ patet hãc decr. posse intelligi i enormib9. Quędã sunt delicta mediocria, q̃ appello oĩa mortalia. 25. di. c. vnũ §. nũc aũt. q̃ tñ nõ inducũt irrẽaritatẽ, nec suspẽsionẽ quo ad alios: q̇q; sint patet ex his q̃ dixi. s. de renũ. c. nisi. §. pp cõsciam. In istis si sint manifesta, isti pp scãdalũ, ñ
c natura delicti, sunt suspẽsi quo ad se, & ñ pñt ministrare in susceptis, nec ascendere ad superiores, nisi cũ eis dispẽseẽ: subditi tñ ñ dẽnt eos vitare, donec toleranẽ: qa quo ad eos nõ sunt suspẽsi: ad qđ c. fi. de coha. cle. & mu. Si aũt sunt occulti, tũc in susceptis pñt liberè ministrare acta pnia absq; dispẽsatione, à suscipiendis ex ꝯsilio sunt ꝓhibẽdi, vt hic: tñ si nõ vellẽt stare ꝓhibitioni, nõ peccãt: qa nõ hñt impedimentũ ẽm Inno. In istis mediocribus an & qñ si sint publica, debeant Epi dispensare, glo. optimè dicit attendendũ modũ publicationis: dic ut in ea Inquantũ tex. hic reqrit, q sit peracta pars pniæ ad hoc, vt possit celebrare, ubi possit. Innoc. dicit q

SEB. SAPIA. Omne delictum Vide not. in. c. at si clerici. §. de adulteriis, & in. c. cum nõ ab homine. j. de iudi. vbi ponũtur quæ sunt crimina depositione digna.

ZACHARIAS. Qñ sunt publica & notari. Adde tu pro primo membro huius dicti Car. in cle. 1. in §. no. de offi. ord. dũ dicit enormia tñ delicta impẽdire promotionẽ, ac irregularitatẽ induceret. Et dum dicit publica, tu dic q regulariter omne delictũ est priuatũ; sed diciẽ publicũ, vt quia i Deũ aut sacra, vel in magistrat9, vel postremò in vniuersitatem cõmittaẽ, ita not. Bal. in rubr. C. qui accu. non pos. Bart. in rubr. de popu. ac. & Paul. de Ca. & Alexã. in. l. cum seruus, ff. de cõdi. ob causam. & qualia impediant ordinationẽ & promotionem, possint quę instituto, prouiso vel electo obiici, no. Inn. in c. inter dilectos. j. de excep.

SEB. SAPIA. Et manifesta. Quæ dicãtur maleficia notoria, & quę manifesta & quę clãdestina, declarat Bal. in. l. cũ fratrem, C. de his quibus vt indi. & no. doc. in. l. eiusd C. de appella.

hoc est ex consilio & non de necessitate: quia sufficit quòd habuerit confessionem & contritionem cum .proposito pœnitẽtiam agendi iniunctam, & secũdum illud ius nulla erit irregularitas:vnde fm quod fuberit peccatũ;ita fm illud ius põt ex lege cõsciẽtiæ prohiberi à promotione: quia sibi iu d:ciũ mãducat,& bibit, de coha.cleri.& mul.c.si.cũ concor. sic & acta pnia fm illud ius potest licitè promoueri,& celebrare.50.di.c.ponderet,& c.quid est, & c.cum exaudiero,& c.dño sancto.Aut habemus respectũ ad ius positiuũ;& tunc si delictũ est de grauioribus,& est manifestũ, primũ quod di cit gl.verissimũ est,q tale impedit promotionẽ & etiam impedit executionẽ primorum ordinũ acta & non acta pnia. & appello enorme delictũ crimen inducens irregularitatẽ strictam;hoc est,si sit delictum egens dispensatione à Papa. quæq; sint,habes de tud.c.at si clerici;& hæc regula est verissima,& infallibilis,& quod verum credo,siue delictũ sui natura suspensionẽ ipso iure inducat,siue non: quia saltem suspensionem inducit ex accidenti notorietatis propter scandalum. Aut delictum est ex grauioribus, & est occultum & de grauioribus intelligo si inducant irregularitatẽ strictã,à qua dispensat solus Papa , vel quod imprimãt suspensionẽ; quæq; sint numerantur,j.de renun. in c.nisi.§. propter malitiã, & qñ eget in executione dispensatione Papæ,aut Epi; & tunc glo.dicit,q regulariter non impedit promotionem seu promouendum:sed excipit delictum homicidii. Hic dico,q aut delictũ est omnino occultum , prout distinguitur contra probabile, & habemus respectum ad legem promotionis publicam;& nullus etiam homicida esset expressè ꝓhibendus;quia talia solus Deus iudicat. Si habemus respectum ad legẽ ꝓhibitionis cõsciẽtiæ; prout est informata ex lege positiua;hic non potest ꝓmoueri,nisi secũ dispensetur ab illo,qui hẽt ptãtem dispensandi.Aut oino delictũ est occultum, nõ prout distinguit cõtra ꝓbabile,sed prout distinguitur contra notoriũ vel manifestum;& tunc si ex hoc con stat vel constare potest iudicialiter ; nec fm legem promotionis hic poterit promoueri,nec fm legem conscientiæ,ex quo eget dispensatione;nec in susceptis ministrare.Et si dicatur quæ ergo erit differẽtia inter homicidium & alia delicta? Rñdeo,q nulla,dummodò inducant irregularitatem strictã,vel suspensionem: sed in hoc est differentia:quia rlr etiam enormia crimina,dummodò sint occulta nõ inducũt irregularitatẽ vel suspensionẽ,nec dispensatione egent,excepto homicidio fm aliquos; & certè alia sunt delicta vt not. in d.c.si.j.eo. de accu.c. inquisitionis, & de renun.c. nisi.§. propter malitiam.sed gl.excipiunt homicidium inquisitionis cõiter,& simoniam ; non per hoc sunt alia excludenda; manifesta aũt cõiter egent dispensatione,& hoc propter scãdalum populi de oblatione talium.50.di.c.de his verò.Et si dicattur,etiam scandalũ remanet,si fuerit dispensatum; igiĩ nõ deberet posse celebrare:respõdet Inn.q quantũ ad catholicos & rectè credentes scandalum sublatũ est:quia tales credere debent,& credent firmiter , q prælati habeant ptãtem dispensandi,ligandi,& soluendi.50.di.c.ponderet,& c.vt cõstitueretur, de hæreticorum enim scandalo nõ est curandũ. 11.q.3.c.inter,de uoto,c.magnæ.§.cum igitur.j.de renun.c. nisi.§.pro graui.Sed dices,fm hæc vbi nascitur hoc scandalum,poterit celebrare. Rñdeo fm eum, non est verum:quia vix est,q talia notoria sint, quin vbiq; sciãtur:& iura ad ea, quæ cõiter accidunt, solent adaptari, & nec omnia possent diffiniri,ff.de leg.J.nam ad ea.vnde idem dici posset, si scandalum cesset, quod semel ortum est. Qñq; de delicto graui inducente suspensionem constat in iudicio misto , qñ confessio fit coram iudice promouente occultè : & tunc in isto procedit iudex inhibendo ne promoueatur: sed non impedit,ne in susceptis ministret:quia ad hoc nõ agitur,vt uo.de æta.& quali.in c.quæris,& ponit Host.in Sum.de scrutinio. Quædam sunt delicta enormia nõ inducentia suspensionẽ, quæq; sint numerantur aliqua in c.nisi cum pridem:& dico omnia quæ sunt depositione vel degradatione digna , non tamen causantia suspensionem , vel degradationem, & occulta : & in istis procedit decre. quia quo ad suscepta ante crimen non impeditur tamen quo ad suscipienda . & puto & quòd quo ad suscepta post crimen qui malè suscepit : sed si omnino est occultum,non cõpellitur,sed monetur. Quædam sunt delicta mediocria & manifesta.& appello delictũ mediocre,quod inducit peccatum mortale:& tunc quædam sunt delicta,quæ eò q sunt manifesta,sunt ita clara q generant scandalum in populo,si talis celebret.& in isto si habeẽ respectus ad legem Dei , quilibet eò q duret in peccato, nõ potest celebrare: quia iudicium sibi manducat & bibit. 49. dist.c.fin.& sic si est emendatus de peccato & Deo placens, quo ad Deum potest securè celebrare, & absq; altera dispensatione,vt.50.dist.c.ponderet.Si habes respectum ad legem positiuam , sancti patres succedentibus temporibus experti simulatas pœnitentias addiderunt statuta, per quæ restrinxerunt , quod eis licet, de biga.c.2. q nullus crim inosus de crimine conuictus siue pœnituerit,siue non:debeat promoueri:& promotus debet deiici, & deiectus nõ restitui.50.di. c.presbyterum,& c.peruenit,& c.si post, & c.vt constitueretur. per hoc tamen nõ aufertur prælatis potestas dispensandi cum verè pœnitentibus:& maximè vbi nõ est scandalum, vt in d.c.vt constitueretur, & c.domino sancto. discretus tñ debet esse prælatus in dispensando, vt attendat scandalum & paruitatem pœnitẽtiæ,& multa alia, quæ Deus ministrabit.cum causæ enim cognitione danda est dispẽsatio. 1.q.7. c.dispensatores,& c.exigunt,& in multis capitulis.Causa autem quare tales nõ possunt promoueri,est scandalum: quia si capti vel deprehensi sunt in aliquo mortali crimine,propter scãdalum quod est in populo,repelluntur.Idem si sunt conuicti,vel cõfessi,vel alias sit notorium.j.eo.c. quæsitum; nisi dispensetur cum eo pro hoc facit quod not. Innoc.in c. cum nostris.j.de conces.præbẽ. Et hoc dictum puto verum, nisi crimen de sui natura.i.ex iuris dispositione inducat priuationem beneficii ipso iure ; quæ autem sunt ista crimina, not.in c.quod sicut, de elec. quod tene menti . A beneficio autem non debet abstinere, nisi sibi auferatur: quia tantum in constitutionibus prædictis de officio dicitur , & non de beneficio.41.dist.c.disciplina:per sententiam tamen priuabitur beneficio.81. dist.c. si quis . & concordant istæ constitutiones iuri naturali,vbi dicitur nihil cum scandalo facies, de oper.no.nuncia.c.2. Scandalizarentur enim cum viderent deprehensos in crimine celebrare.j.c. proxi.25.dist.c. primum. Per quæ apparet concludendum , quod omne delictum quantuncunque mediocre,& manifestum,creat irregularitatem: quia eget dispensatione saltẽ Episcopi,& ideò si est delictum tale,impedit promouendum: & etiam de iure positiuo prohibetur talis in susceptis ministrare:quia caret executione . Est tamen differentia (ut dicit glo.)an delictum sit notorium confessione , vel facti euidentia ex vna parte:an quia conuictus vel confessus propter timorem probationis : ex altera quo ad facilitatem dispensandi:quia primo casu de facili dispensatur:secundo non:sed ante dispensationem quo ad legem promotionis & potestatem celebrandi nulla est differentia . Quædam sunt delicta leuia & notoria facti euidentia , non tamen sunt ita clara, quin habeant aliquam excusationem , & ex quibus magnum scandalum oriri non consueuit,ut in tenente plures ecclesias habentes curam animarum:& tunc dicit Innoc.satis posse dici quod post pœnitentiam licitè celebrabit, arg.de elect.c.dudum,el tj. vbi requiritur q tantum tempore electionis habeat plures curas,ut non valeat electio. Idem si fecit tumultum in concilio.5 . q.4.c. in loco : vel si fuerit excommunicatus.q.1.c.c. vel contumax . hæc enim & similia multoties excusationem habent. Alii q qualitercunque manifestus fit excessus , maximè si scandalum est, postea non celebrabit,ẽt acta pœnitentia,ut hic : subditi tñ eius officiũ audient

dient qnonsq; sentẽtialiter condẽnetur, 28.di.c.cõsulendũ.:
8.q.ult.c.nonne.& sicut non põt celebrare: ita nec eligi: qa
ꝓpter celebrare eligiṫ, de cle.excõ.mi.c.si celebrat, & hic ꝗ
conuicto expressum est.ĩ.de elect.c.sup eo, de confes.c.cũ su t
p.sic & in deprehẽso, ut nec ad Episcopatũ, ita nec ad alias
dignitates possit eligi, de elec.c.p inqsitionẽ. Qñq; crimen
est mediocre, & ẽ occultũ, & tũc rĩr nõ inducit irregularita-
tẽ, ideò facta pnĩa uel ei⁹ pte celebrabit, vt.ĩ.c.pxi.de apo-
sta.c.2.nec erit tũc necessaria dispẽsatio, & sufficiet absolu-
tio sacerdotis, ut dr in.d.c.2.& 6.q.1.c.illi q, q̃uis meritoria
sit humilitas, si uoluerit abstinere, & fortè talis non erit ẽt
4 monẽdus, ut abstineat à ꝓmotiõe ordinũ scdꝫ Inn. † Opp.
q ẽt occultus pctõr possit ꝓhiberi à ꝓmotione, ut.ĩ.c.pxi.
Sol. secularis nõ pt ꝓhiberi, ut hic, regularis sic, ut ibi; qa nõ
hẽt ꝓpriã uolũtatẽ.12.q.1.c.nolo; uel ubi est scãdalũ, pt in
hiberi, ut ibi, ubi nõ est scãdalũ, nõ, ut hic. uel ubi qs rõne di
gnitatis hẽt ius & necessitatẽ petẽdi ordines, nõ ꝓhibeṫ, ut
hic; si uolũtariè petit sic, ut ibi; qa tũc ꝓlatus eius q nouit se
creta, pt inhibere, ut ibi. Cõclude si qs occultus pctõr petat
ꝓmoueri rõne tituli, nõ põt ꝓhiberi. si nõ rõne tituli, & scã
dali, põt ꝓhiberi. si non est scandalum, secularis non potest
prohiberi. regularis autẽ à pniario prohiberi non põt, à
nõ pniario aũt.s.ꝓlato nõ dẽt ꝓhiberi: si tñ ꝓhibeaṫ de fa-
cto, ꝓlatus nõ posset ipsi ꝓcisè inhibere, sed tũc Epũs nõ cõ-
pelliṫ ipm ordinare. Cõsuluit tñ Hos. q si hẽat læsam cõsciẽ
tiã, q alteri cõmittat, de offi.deleg.c.past.§.qa uerò. Opp. q
nõ dẽat qs ꝑ quocũq; delicto degradari, de pœnis, c.2.lib. b
6.de iudi.c.cũ nõ ab hoĩe. So. dic q hic loquitur de uerbali
a depositione[a] † Vltimò doct. inducũt decret. ad qõ. de illo tu
5 tore q cœpit facere inuẽtariũ & nõ perfecit, q possit agere,
de quo in Spe. de tutore.§.gñaliter, uer. qd si cœperit. Opp. 2
uel hęc decre. intelligiṫ de crimine graui, uel mediocri. pri
mo casu si loquiṫ de graui (qd' uṙ, qa imponiṫ pœna degra-
dationis) nõ ꝓcedit: qa dicit finis ibi, acta pnĩa põt in susce-
ptis ministrare, uel de mediocri, & tũc ex quo occultũ est; ñ
dẽt ꝓhiberi à ꝓmotione. Sol. põt intelligi de graui, nõ tñ
inducente irregularitatẽ. uel suspẽsionẽ: ex quo ẽ occultũ;
& tale acta pnĩa non impedit in suscepto ministrare, ad su-
periores tñ ordines nõ dẽt ex cõsilio ꝓmoueri; & sic est mo
nendus nõ tñ cõpellendus, posset ẽt intelligi de delicto gra
ui, & inducẽte irregularitatẽ uel suspẽsionẽ, qũ oino est oc-
cultũ: qa monẽdus ẽ, sed nõ oino cõpellẽdus, qa relinqtur
in tali suæ cõsciẽtiæ; sed certè monẽdus ẽt esset, ut in susce-
ptis nõ ministraret; nisi dicaṫ q acta pnĩa dispenseṫ in occul
to. Et sic q dicit permitti, intellige dispensatiuè. põt ẽt intel
ligi de mediocri occulto: quia acta pnĩa potest in suscepto:
in nõ suscepto aũt debet ex cõsilio abstinere; ideò monẽdus
est & non compellendus;: sed hoc ultimum non tenet Inn.
quia dicit q non est monendus.

S V M M A R I V M.

1 *Obedientia an, & quando, & in quibus est præstanda per subditos prælatis, uel alio superiori.*
2 *Grauamen extraiudiciale nunquam transit in rem iudicatam.*
3 *Ad euitandũ scãdalũ non debet quis desistere ab operatione boni.*
4 *Præpositi appellatione qui comprehendantur.*

C A P. V.

AD aures. Religiosus ꝫ admonitionẽ prelati
sui ordinari nõ dẽt. Cõis diuisio.
Secũda ibi: *tua*. Casus lrãl. Quidã religiosi uolunt
ad ordines ꝓmoueri. Prælati eorũ nolũt eos ꝓmo
uere. q̃riṫ qd iuris sit? Rñ. pp q tutius est eis ministrare ĩ in
ferioribus ordinib⁹: suis ꝓlatis obediẽtiã ipẽdẽdo, quã cũ scã
dalo suorũ ꝓlatorũ ad ordines supiores ꝓmoueri. nec sunt
in hoc audiẽdi, qa pt eẽ q ꝓlati eorũ aliqua sua secreta no-
uerũt p p q salua ꝯscia nequeãt ꝓmoueri, qa ñ ĩ sublimitate
graduũ, sed ĩ amplitudine charit. acqriṫ regnũ dei. Ber. No.
1. ꝓlatũ rĩarẽ posse ĩhibeṫ ꝓmotionẽ monachi ad ordines ẽt

ꝓtextu occulti delicti, & sic occultũ delictũ
qñq; ĩpedit legẽ ꝓmotiõis ẽt publicã. Et
no. q hoc est uerũ, qñ eorũ ꝓmotio gene
rat scãdalũ cętera sũt clara. † No. subiectũ ĩ
dubiis teneri ad parẽdũ supiori suo. Opp.
q nõ sp sit obediẽdũ ꝓlatis, & supiorib⁹.
12.q.2.c.ñ liceat. Sol. dicit gl. qñq; aliqd
disponit ꝓlatus sñiando, & parẽdũ ẽ sñię,
siue sit iusta, uel iniusta, dũmõ sit aliqua, d
sen.excõ.c. p tuas. si.n. est nulla, ut ĩ casib⁹
d.c. p tuas, & no.eo.ti.c. pñti, li.6. nõ ẽ pa-
rẽdũ. in aliis diffinitiuis sentẽtiis aut in-
terlocutoriis parẽdũ est, sm Inn. dũ tñ nõ
sint inualidæ ex ordinis defectu, uṙ nõ sit
appellatũ, aĩs appellãdũ ẽ cã interposita,
si appellaṫ ab interlocutoria, ut patet, de
appel.c. ut debit⁹, & c.cordi, li.6. Qñq; ali
qd ꝓcipit extraiudicialr supior: & tũc ãt
est ꝓcisus, ut qa schismaticus, hæretic⁹, uel
rebellis, & ñ dẽt subditus obedire, de offi.
ord.c.qd' sedẽ, de excess.pla.c.tãta, de ele.
c.qa diligẽtia, cũ si. Aut nõ ẽ ꝓcisus, & ꝓci
pit aliqua, q nõ spectãt ad eius offm, & ad
huc nõ est parẽdũ, ff. de reg.iu. l.factũ a iu
dice 7.q.1.c.qa frater. Qñq; aliqd ꝓci-
pit de his q spectãt ad offm, & tũc aut ap-
tè ꝓcipit illicitũ, uṙ qd' ẽ malũ,[b] & paren-
dũ ñ est, licet iustũ uideaṫ ꝓlato, de resti.
spol.c.lrãs, & hoc casu posset ꝯdicere etiã
absq; aliqua appellatione, & sufficeret ꝯ-
dicere 74.dist.c.gesta. † qa tale grauamẽ
extraiudiciale nõ trãsit in rẽ iud. de quo
de appel.c.Romana §.si uerò li.6. fateṫ tñ
Inn. q in tali ꝓcepto extraiudiciali nõ ẽ ne-
cessaria causæ expressio, uṙ cognitio, ex
quo ꝓcipit illa, q spectãt ad ei⁹ offm 7.q.
1.qa fr. refert ẽt quosdã dicere q ubi ꝓla
tus sine caplo ꝓcipit aliqd, qd' sine caplo
ñ dẽt expediri, & tũc licet securius sit uti
appellatione, tñ & sine appell. tutus ẽ sub
ditus, ut in cõfirmationib. institutionib⁹,
& aliis, de his q fiũt a ꝓlat. capit. nouit, &
c.quãtò. vñ si ꝓcipit ecclia, q recipiat ęco
nomatũ, uel uicedominatũ, uel siĩia, tut⁹
est subditus ẽt absque appellatione scdã b
qõne sexta cap. nominationes, & hoc ue-
rũ ĩ his q cõiter tãgũt Epm & capitulũ. in
his uerò q hñr a caplo separata, nisi ꝓtẽ-
daṫ iusta cã, obediendũ est, de rescriptis,
c.edoceri. qñq; ꝓlatus ꝓcipit euidẽter iu-
stũ, & parendũ est, nisi subditus. hr̃et con-
scientiã q esset iniustũ, & illã non posset
deponere; qa tunc potius quãtũcunq; er
roneã cõsciẽtiã dẽt sequi, de simo. cap.
p tuas. & licet ꝓlatus possit eũ punire, sub
ditus toleret patiẽter, ex quo nõ põt con
scientiã deponere, de restitu. spol.c.lrãs,
de sentẽtia excõmunicationis cap. inqui-
sitioni. quandoq; præcipiṫ aliqd' dubiũ,
& adhuc in dubio parendũ est. de materia
uide per Host. in Sum. de maiori. & obe-
dien.§.ad quod, ad fi. uer. ad huius, & ui-
de in decretali prima, de his q fiũt a ma-
iori par. cap. per Inn. Oppono q pro scã
dalo euitando quis nõ debeat uitare ope
rationẽ boni, de reg.iur.ĩ.reg. qui scãda-
lizauerit. Sol. pro uitãdo scãdalo aliqd,
quod omitti põt, uel fieri sine peccato,

a ZACHARIAS.
De uerbali depositiõe. Adde q uerbalis degradatio est, qñ ob crimẽ alicuius ꝓferẽ in eũ sñia depositionis, ita no. Spe. in tit. de ac. §. 2. uer. & nomẽ. Bertha. de Fir. in tra. de epi. in ult. parte. 8. lib. & pro qbus criminib⁹ debeat qs actualiter degradari, & pro quib⁹ uerbaliter, uide Ang. in trac. male. in gl. in uer. caput a spatulis. Spe. io ti. de compe. iudi. adeũ. §. r. uer. 2. An. de But. & doct. in c. at si clerici ĩ. de iud. & plenissimè p Bertha. de Fir. ubi s. ubi ponit mater. degradatiõis per ordinẽ, de qua habes bo. gl. in c. ad reprimendũ. ĩ. de of. ord. Nec omitto, q nõ debet qs degradari ꝓpter crimina q̃ uncũque enormia, nisi cõcurrat incorrigibilitas, ut not. Inn. in c. cũ nõ ab hoĩe, & ibi do. ĩ. de iudi. excipiens crimẽ hæresis, falsificatiõis bullarũ apostolicarũ, conspiratiõis ĩ Epm, & sortilegij, de qbus p Archi. 26. q. 7. c. admoneãt, & p Ang. Ar. & Spe. ubi prox.

SEB. SAPIA.
Est malũ. uide Bart. in l. 2. ff. de noxali. ubi tenet q ille qui metu superioris cõmisit homicidiũ, excusaṫ ab homicidio: sed cõtrariũ tenet d. Abb. ĩ c. sacris, de eo quod met. cau. uide Bal. in l. seruos, C. ad le. iu li. de ui pub. ubi dicit q nõ excusaṫ, sed pœna mitigaṫ, de quo etiã p Bal. in c. 1. §. iniuria, col. 3. de pa ce iur. fir. p Abb. in c. non magnopere, ne cler. uel mona. ubi dicit q excusatur, qui fecit iussu superioris, qui potest tollere illud malum.

omittẽdũ uel faciẽdũ eſt. ſed ꝑ uitando ſcãdalo, qđ omitti nõ põt abſq; peccato · uł fieri; omitti, uł fieri nõ dẽt gl. duæ ſeq.
4 lrales ſunt† Quid cõprehẽdit hic appell. Præpoſiti⁹ dicit gl. rñdẽdũ &c. iõ dñt do. ꝙ nomẽ gñale ẽ, & cõprehẽdunt oẽs, ſiue ſint Abbates, ſiue priores, ſiue miniſtri, ſiue Guardiani, ſiue Archi pſbyt. uł cuiuſcũq; ꝓfeſsiõis uł nõis, q religiõib. pſint.

SVMMARIVM.

1 *Archiepi, & Epi qño debeãt cõſecrari, et cũ qua forma, uide in notabilib. 3. uſq; ad fi.*
2 *Ordinare, iſtud uerbum ſumitur aliquando pro conſecrare, & aliquando pro eligere.*

CAP. VI.

1 **SI Archiepiſcopus.** Metropolitanus ab oĩb⁹ ſuffraganeis cõſecrat. Suffraganeus uero a trib⁹ Metropolitano iubente h.d. cũ c.ſeq. Caſus lral. Qñ Archieps dẽt conſecrari, oẽs Suffraganei cõueniãt ad ſedẽ Metropolitanã, ut ab oĩbus cõſecret. Epi uerò cõprouinciales, ſi neceſſe fuerit, iuſſu Archiepi a tribus Epis pñt conſecrari aliis conſentientibus. Sed melius eſt ſi Archieps cũ aliis põtificẽ cõſecrauerit. B. No. 1. ꝙ propriũ cõſecrant Suffraganei ſuũ Archiepm, & ſic in cõſecratione oẽs debẽt intereſſe. Secũdò no. argum. pro opi. ꝙ epatus & Archiepiſcopatus ſit ordo, ibi. *ordinandus*, & ibi: *ordinetur*: de quo in data ſexti. Et aduerte ꝙ licet in actu electionis ſolũ capitulũ eccłię intereſſe debeat, in actu cõſecrationis oẽs Epi, ad hoc qđ no. ĩ. de iud. c. nouit. Tertiò no. ꝙ de ſuba cõſecrationis & forma ſaltẽ exigunt tres Epi. Et no. ꝙ in conſecratione Suffraganei neceſſario Archieps non adeſt ut cõſecrans, ſed ut iubens ut cõſecratio fiat, & eius actus potius eſt iuriſdictionalis, quã ordinis. Quartò no. ꝙ cõſecratio Suffraganei nõ poteſt fieri abſq; conſenſu cuiuſq; ſuffraganei ꝓuinciæ. Quintò no. ꝙ licet Archieps poſsit Suffraganeũ ꝑ aliũ cõſecrare, [a] melius tñ eſt ꝙ per ſe cõſecret. Sextò no. ꝙ aſsiſtentes actui cõſecrationis oẽs pariter in cõſecratiõe operant. Primò arguit de forma & pſonis Archiepm cõſecrantib⁹. Scđò de pſonis cõſecrãtib⁹ Suffraganeos. Ad primũ oppo. ꝙ nõ ordinent Archiepm Suffraganei, ſed caplm cathedralis eccleſiæ, ut s. de ele. c. 1. Sol. ſi ſumit ordinatio ꝓ cõſecratione hoc faciũt Suffraganei, ſi ſumitur ꝓ electiõe, hoc facit caplm, niſi Suffraganei de conſuetudine haberẽt ius in electione, & tũc uocãdi eſſent 93. di. c. miratᵉ ualde ſum, ad hoc qđ no. de poſtu. p. c. bonæ, el 1.
2 †No. gl. de illo uer. *ordinare*, qđ ſumit qñq; ꝓ cõſecrare, qñq; pro eligere, uide tex. de cõceſ. pb. c. 2. & doct. de
3 offi. deleg. c. ſuper eo. †Opp. ꝙ nõ exigat, b ꝙ ab oĩbus ordinet, ut patet in h. c. & uidet ẽt ꝙ ſufficiat ꝙ in ordinatiõe maior pars cõſentiat, ut de elect. c. q̃a ꝑ ꝑ, ff. ad muni. l. qđ maior. Sol. đ forma cõſecratio

ZACHARIAS.
a Per aliũ conſecrare. ita no. Spe. in tit. de proba. §. uidendũ, uer. decimò ꝑ literas Berthaci. de Firm. in trac. de Epo, li. 3. parte ult. aliqd ꝑ Bal. in c. ſi. q feu. dũ dare poſ. in uſibus feudo. ꝑ And. de Iſer. in tit. quo tpe miles, ibidẽ.
SEB. SAPIA.
b Quod actus. uide Bar. in l. Titius ff. de conſti. pecu. ubi dicit ꝙ Epiſtola inducit obligationẽ inter abſentes, & etiã inter præſentes, ſi præſens præſenti det literas uł ſchedulã, de quo etiã per Paul. de Caſt. & alios in l. ſi filius, ff. ad Maced. per Bal. & alios ĩ l. non epiſtolis, C. de probatio.

nis & ad ſubam ei⁹ ſufficiũt tres in ipa cã, alias ĩ cõſecratiõne faciẽda, & ut ad eã poſsit haberi deſcẽſus. dicit gl. ꝙ omniũ Suffraganeorũ exigitur cõſenſus: qa ꝙ oẽs tãgit, &c. de maio. & obe. c. humilis, & in. c. inter quatuor; & hoc ſi cõſentire uelint. ſufficit; n. ſi ad hoc uocẽtur. & ſi uolũt cõſentire, bñ qdẽ. ſi uolũt intereſſe, poterit fieri ꝑ uolẽtes intereſſe: ſi nolũt intereſſe, ſed cõſentire oẽs, ſtabit maiori parti ſm gl. ad hoc. 64. di. c. qa ꝑ ambitiones. Hæc uera ſunt in actib⁹ tãgẽtib⁹ plures, ut collegiũ, uel uniuerſitas: alias ſi actus tangeret cõmodũ priuatũ; ſufficeret unius ꝯdictio, de ꝯſt. c. cũ oẽs. Et hoc uerũ de iure: tñ pp pt, ſi uult ꝯſecrare, ut not. 51. diſt. c. q in aliquo, & dicit ibi Io. An. ꝙ in ꝓpria ciuitate conſecrãdus eſt, ut ibi &. 63. diſ. c. Metropolitano. Ad ſm opp. ꝙ nõ ſit neceſſe, ꝙ oẽs ꝯſentiãt, qa ſufficit ꝙ ſint uocati. 64. diſ. c. cõprouinciales. Sol. dic. ꝙ ordinatio ẽ faciẽda illis cõſentiẽtib⁹, ſi pt; & ſufficit ꝙ ꝯſentiãt tacitè uel expſſẽ; ut ꝙ nõ ꝯdicãt. uel ſi ꝯdicãt, nihil rõnabile opponãt; ſufficit ẽt ꝙ uocati nõ ueniãt. Si tñ fieret ꝯſecratio cõtẽpto minimo epo, ñ ualeret quo ad hoc, ut reciperet excuſationẽ, ut dicit Io. 63 di. c. 1. uel ſaltẽ ueniret caſſanda, ut di cã in. c. ſeq. Opp. 2. qđ abſq; author. Archiepi fieri pt. 64. di. c. qa ꝑ ambitiões. Sol. ſi uult Archieps, ei⁹ authoritate hoc faciẽdũ eſt: ſi nõ uult, tũc ꝓpria anthor. poſſunt ſm Inn. & Io. 100. di. c. 1. dicit ꝙ hoc faciẽt, tũc auth. ꝓpria uel cleri matricis eccl. Io. An. dicit, ꝙ collegiũ ꝓuinciale hoc facere poterit, & tribus cõmittere author. ſua. tres uerò ꝓuinciales hoc nõ pñt ſine lnia Papæ, uel cleri matricis eccłię, uel collegii ꝓuincialis Eporũ; & ſic utraq; opi. eſt uera. & dicit Hoſ. ꝙ hoc prĩo loco ſpectat ad prouinciale collegiũ: quo neglıgẽte ad caplm Metropolitanæ eccłiæ. 65. di. c. ſi fortè. Opp. ꝙ electio Suffraganei nõ ſpectat ad Archiepm, ſed ad caplm ſuæ eccłię, ut patet de elect. c. 1. Sol. dic ꝙ q̇dã eſt electio primaria, q̃ principiat actũ ꝓmotiõis, hæc ſpectat ad caplm. Quædã ẽ electio ſcđaria, q̃ fit poſt elect. qñ pſentat ad cõfirmãdũ Archiepo, ꝑ quẽ electus examinat; q ſi dignus eſt admittit; & hæc quę ſumit ꝓ q̃dã examinatione aut cõfirmatione, ſpectat ad Archiepm, qui talẽ habet examinare, de elec. c. nihil; de hac loquitur hæc decret. uel intelligi põt ẽt de primaria, intelligendo, ut dicit prima gl. de elec. cõpetente ex cõſuetudine.

SVMMARIVM.

1 *Conſecratio Epi. ſiue Archiepi qño & quibus interuenientib fieri dẽat; & qui habẽt conſentire ſi nolunt pſtare cõſenſum, uide ꝑ totũ.*
2 *Ordinatio alicuius in pſbyterũ qño & cũ qua ſolẽnitate fieri dẽat.*
3 *Cõſecrationi Archiepiſcopi, uel Epiſcopi ſi aliquid opponatur, ad quem erit recurrendum?*

CAP. VII.

NEc Epiſcopi. Summatũ eſt. ſ. in c. proxim. Caſus literal Quærebatur in iſto concilio; utrum Epiſcopi poſſent conſecrare Suffraganeum ſuum? Reſpondetur ꝙ Epiſcopi ſiue permiſſu Archiepi non pſumant Epm conſecrare; nec Archieps aliquem conſecrare pręſumat ſine duobus, uel tribus Epis, ita; ut alii comprouinciales Epiſcopi per ſuas literas conſentiant; quod ſi inter illos diſcordia fuerit, Ar-
1 chiępiſcopus maiori numero conſentiat. B. † Nor. 1. ꝙ Suffraganeus non poteſt conſecrari abſq; permiſſu Metropolitani. Not. 2. ꝙ de ſubſtantia conſecrationis & forma exiguntur tres; & ſic Archiepiſcopus abſq; duobus uel tribus Epiſcopis non poteſt conſecrare Epiſcopum; & not. ꝙ Epiſcopi debent eſſe comprouinciales. Tertio not. ꝙ licet ad ſubſtãtiam conſecrationis exigantur tres, antè, quàm tamẽ ad eam habeatur recurſus. ideſt aditus; debent omnes Suffraganei requiri, & conſentire. Not. 4. quòd actus [b], qui ſolo perficitur conſenſu, poteſt per epiſtolam perfici, ad hoc. l. 1. ff. de contrahen. emp. & not. ꝙ citatio, & requiſitio, ſeu admonitio poſſunt fieri per literas. Quintò not. quòd in actibus dependentibus à pluribus ut uniuerſitate ſtatur

maiori: ati

maioritati numeri.Opp.ꝙ nõ sufficit iussus eius,imò exigit
eius pñtia,cui ꝓmiserit uices suas,de of.ord.c.qđ sedẽ.gl.fa-
tet ꝙ exigit ei⁹.lnĩa, & oportet ꝙ ipse uel alter loco eius sit
pñs.Op.scđo ꝙ sine trib⁹ pt Archieps ꝯsecrari·qa sufficit ꝙ
ipse cũ duob⁹ hoc agat.64.di.c prouinciales.Sol.qđ dicit ꝙ
ipse cũ trib⁹,hoc pt intelligi ipso ꝯputato in nu.triũ.nã cum
hoc posset fieri iussu Archiepi à trib⁹, quare nõ poterit fieri
ab Archiepo iunctis duobus?iõ additũ fuit in lra:*uel duobus*,
qđ ñ erat in antiqua ꝯpilatione.& dicit gl.ꝙ de suba ꝯsecra
tionis est ꝙ sint tres:alś ñ esset ꝯsecratus,si à paucioꝛib⁹ eẽt
ꝯsecrat⁹.66.di.c.porrò.ubi ponit forma ꝯsecratiõis ab aplo.
An uerò qlibet istorũ ordinet?& an tenere librũ.ĩ.c.ordinã
di sit de suba ordinationis? no.23.di.c.Eps; qđ bñ no.& ibi
ten.gl.ꝙ dr ab oĩb⁹ ordinat⁹,non à quolibet de ꝑ se.Et ꝙ te
nere librũ.ĩ.c.ñ sit de suba,uide qđ not.de ele.in c.qđ sicut.
Venio ad aliqua q̃renda.Primò hic habem⁹ de suffraganeis,
qd si consecrat Archieps?Dic ꝙ hoc fieri dẽt de ꝑmissu pri
matis.i.Priarchæ,si hẽt illũ.65.di.c.nou dẽt.§.si aũt. ubi de
hoc.& c.seq.6.q.4.c.si inter. Quæro qd de Epo subdito Ar-
chiepo,an ꝯsecret absq; consensu primatis?dic ꝙ sic;licet sit
honestum illius ꝯsensum reqri,ut 65.di.c.placet. Alii dicũt
ꝙ de necessitate exigit: qa scm arduũ est magnũ tãgẽs totã
ꝓuinciã,cuius ipse caput est;meritò ergo reqrendus est; alr
consecrat⁹ non hẽbit executionẽ,ut in c.placet, & huic plus
assentit Inno.hoc dicit Hos.uerũ,si pateat hoc fieri dẽre de
ꝯsuetudine uel priuilegio; alś sec⁹ 9.q.3.c.conq̃st⁹,de of.or.
c.duo simul,c.pastoralis. Quid si Archieps nõ vult ꝯsentire
consecrationi suffraganei sui,nec iubere? Dic ꝙ si hẽat cãm,
impediat eã.& si esset ꝓbabile dubiũ de iustitia causæ,staret
dicto eius ĩ ꝓuinciales Epos,nisi appellaret, sic itelligo no.
15.di.c.1.si aũt ñ hẽret cãm iustã, tũc suffraganei pñt reqsita
supioris lnĩa,si hẽnt;alś satis puto ꝙ ipsi possent,nisi de faci
li possent hẽe recursũ ad Papã;& sic pt intelligi 63. di.c.ult.
& qđ ibi no.Io.ubi doc.hoc remittũt.Quæro qd si ꝓuincia
non hẽt tres Epos,uel hẽt unũ solũ? Sol.cõuocẽt uicinorũ
auxilia.7.q.1.c.pontifices: qa de suba consecrationis hic est
1 numer⁹.† Propter qđ arguit Hos ꝙ qñ Eps aliquẽ ordinat
in ꝑsbyterũ, ad minus duo ꝑsbyteri sacerdotalib⁹ induti ei
dẽnt astare,& sic intelligit 23.di.c.ꝑsbyterũ:dicit tñ ꝙ ꝯsue-
tudo multarũ ecclïarũ hẽt ꝙ nec duo assistunt induti ; & ꝙ
oẽs pñtes ẽt ñ induti man⁹ imponãt;& sic ꝑd ẽtũ.c.qđ dicit
ꝙ oẽs manus imponant,intelligit oẽs q pñtes sunt: sed dẽt
intelligi de indutis. sic dicit ꝙ đ indutis in ꝯsecratione Epi
assistere hẽnt saltẽ duo ul tres iduti ꝯsecrati; sic duo ul tres
induti ꝑsbyteri dẽnt assistere Epo ordinãti:alś impossibilis
esset in lra:q̃ dicit man⁹ suas iuxta man⁹ Epi,qñ multi essent
ꝑsbyteri pñtes.nõ tñ reprobat Hos.qn ex quo duo induti as
sistant Epo, & alii ẽt nõ induti man⁹ imponãt,& remittit,đ
sacr.ñ ite.c.si. Quid si aliqs ex suffraganeis sit ꝯtẽptus in cõ
secratione Epi? Dic ꝙ poterit agere de ꝯtẽptu,& obtinebit
cassationẽ executionis; sicut in electione agit,ut consecret,
de ele.c.qđ sicut;& ẽt grauior pœna posset imponi ẽm Inn.
Quæro qd si sniauerit Archieps ẽm uolũtatẽ minoris ptis?
dicit hic Io.An.ꝙ ten.snia: qa hic suffraganei ñ sũt iudices,
sed consiliarii,ẽm Inn.sunt tñ consiliarii necessitatis;ꝑꝑ qđ
uitiabit scm eis contẽptis,ut ĩ.dixi,ad hoc de ele.c.cũ in ne.
2 teri. † Quero qd si ꝯueniãt suffraganei ad ꝯsecrãdũ electũ in
Archiepm suũ,& aliqd rõnabile opponit,quare ñ sit ꝯsecrã
a d⁹,qd fiet?ᵃ dic ꝙ recurrẽdũ ẽ ad papã, ul aliũ supiorẽ priar
chã,ul Primatẽ,si illũ hẽant ẽm Inn.alś Hos.de of.or.c.qđ
sedẽ,de fo.cõp.c.sanè,& c.cũ sit:qa cũ recipit in cõfirmatiõe
iurisdõnẽ i suffraganeos,đ ele.c.suffraganeis,& c. trãsmissã,
cognoscere de hoc ñ poterũt ut iferiores.21.di.c.inferior,đ
ma.& obe.c.cũ iferior,reccurrat ergo ad Papã, ul Priarchã,
de ꝑb.c.graue.Pl⁹ dicit Abb.ꝙ si ĩ Epm ꝯsecrandũ de crimi-
nib⁹ obiectis cognoscat Archieps cũ.12.Epis,& maior ps di
cat cõdẽnandũ, & minor absoluendũ, Archieps nõ poterit
sniare.3.q.6.q̃uis, de postu.ꝑl.c.2.de quo de ac.c. super his.

S V M M A R I V M.

1 *Ordinans & ordinatus extra tpa punitur.*
2 *Ordinatus extra quatuor tempora caret execu*
tione,nisi per Papam dispenseur.3.4.5.

C A P. VIII.

1 Vm quidam. † Ordi
nãs ex
tpa debita punit,& ordinatus
sine Papæ dispensatione ordi-
nes non exequit. h.d. Primò punit ordi-
nantẽ.Scđo ordinatũ.Casus lralis. Qui-
dam Eps contulit sacros ordines ex qua
tuor tpa,qđ non debuit. dr,ꝙ puniri dẽt
Eps canonica disciplina.s.ut priuet ptãte
conferendi ordines quos illicitè cõtulit;
& ordinatis interdicat executio ordinũ
susceptorum,donec apud sedem aplicam
restitutionis grãm cõsequantur.B.No.1.
ordinãtem ex quatuor tpa puniendum.
2 † Scđo no. ordinatum carere debere exe ᵃ
cutiõe, donec secũ dispẽset, & sic patet ꝙ
tps non est de suba cõsecrationis,licet sit
de solemnitate.Et no. ꝙ deficientibus so
lemnitatibus reqsitis ad ordinem, q̇ sunt
de bñ esse, non impedit impssio characte
3 ris,nec ipedit executio ipso iure.†Not.ꝙ
cũ ordinato ex quatuor tpa solus ꝑꝑ di-
spensat ad integrandã executionẽ. Et ex
hoc habes unum casum,in quo Epi nõ di
spensant:qa dispensatio est ꝑꝑ reseruata.
Op.ꝙ ordinati ex quatuor tpa recipiunt
ordines.ĩ.eo.c. sane,ĩ.e.c.consultationi.
So.non recipiunt executionem,ut hic,sđ
4 characterẽ,ut hic & ibi.† Quæro an ipso
iure careãt executiõe, an sint executione
priuandi?dicũt aliqui ꝙ ipso iure,ar.ĩ.e.
c.lras,đ quo dicet ibi,& in c.pe.Io.An.&
Inn.intelligunt.i.ꝑ sniam, ꝑꝑ uerbũ,red
5 dere debes.†Quæro,an inferior à ꝑꝑ po-
terit cum isto dispensare? tex.facit ꝙ nõ,
& gl.hic tenet.do.ĩ.vñ dicunt ꝙ licet ille
non possit dispensare q malè ordinauit,
dispensabit tñ successor.Metropolitanus
aũt hic non dispensat,qa hoc fecit ex de-
legatione Papę,s.ꝙ suspendit:uel quia ta
les nõ sunt Archiepo subiecti,cum essent
subditi Suffraganeis,ar.de of.iu.or.c.pa-
storalis. Ordinarius autem non potest,
quia fuit ille,qui peccauit,sicut nõ potest
dispensare cum illis in beneficio , quibus
ignorantibus ipsi Episcopo data est pecu
nia.1.q.5. præsentium, licet aliàs eo casu
sit permissa dispensatio,ut ibi,ideo Papa
dispensationem sibi reseruat ẽm. Abb.

ᵃ ZACHARIAS. Quid fiet. Vide per Spec.in tit.de inquisi.§. nũc tra ctem⁹,uer.in sum. Arc.7.q.1.c.nihil.

S V M M A R I V M.

1 *Ritus quis dicatur.*
2 *Presbyter Græcus, qui licitè retinet uxorem,*
si ueniat inter Latinos,an cogatur dimitte-
re uxorem?

C A P. IX.

Vm secundum. Gre
ci à
Latinis, & ecõtrario ordinari
non dẽnt, si in ritu ordinandi
sunt diuersi. h.d. Casus literalis. In par-

SEB. SAPIA.
a Ritus. Vide etiã Abb. in r. in aliq bus, de decimis, & q̃ dr̃ia sit inter obseruant iam, consuetudinẽ, stylum, ritũ, mores, usum, solitũ & ꝯsuetũ, ponit illustris pceptor meus do. Rochus Curti⁹ in tu. de consue. q. 4.
ZACHARIAS.
b Debent deponi. Adde Arr. i c. qm̃ diuersarum. 21. q. 2. quod tñ limita, ut per gl. ibi.
ZACHARIAS.
Non incurrunt irregularitatem. quia erant susp. si ab hoie, secus uerò si à iure, qui a celebrantes incurrissent irregularitatem, no. Inn in c. sicut, in glo. ita in uer. suspẽdatis. j. de coha. cler. & mu. Bal. i sua marga. in uer. suspẽdatis, uers. 9. omno p Car. in cle. 1. §. pe. de priuileg.
ANT. FRAN.
Adde ꝙ suspensus à canone, si celebrat non incurrit irregularitati: secus aũt si sit suspensus ab homine, excõicatus tñ qualitercunq; siue à canone siue ab homine celebrans efficit irregularis, ut notat Inn. in r. sicut, de coha. cle. & mu. & uide Inn. in r. proposuit, de cler. excõ. mini. cũ qñ suspẽsio rit ppetua, idẽ esset ꝙ depositio; & tunc celebrando efficeret irregularis, ut p Arc. in r. 2. 82. di. & p Io. An. in addi. Spe. in ti. de accu. in §. 2. uersi. itẽ q̃rit. & p Paul. de Leaza. in cle. 1. de de re. ec. non alie. Et q̃ sint crimina inducentia suspensionem ipso iure, uide per gl. in r. nullus. 32. dist. & habetur per gl. & doc. in r. accusatus, & in r. tanta.

tib⁹ Calabriæ Epi Latini in ordinib⁹ ꝯferẽdis seruabãt institutiones Græcorũ, ordines ꝯferẽdo ex̃ quatuor tpa, & ecõuerso; & ita ꝑmixtim se ordinabãt adinuicẽ. Præcepit pp hic ꝙ Latini talẽ ritũ & ꝯmistionẽ decætero ñ seruẽt i ordinib⁹ ꝯferẽ
1 dis. † No. qd ẽ ꝓpriẽ rit⁹: ᵃ qa est q̃dã ꝯsue
a tudo i ordinãdo mõ, uł alio actu exercẽdo solẽnitatẽ pbẽs; ita, ꝙ ubi us⁹ disponit erga solẽnitatẽ act⁹; pt rit⁹ dici seu obseruãtia. s. de cõsue. c. si. Scdo no. ꝙ circa modũ ordines cõferẽdi pt opari ꝯsuetudo & rit⁹, ubi sum⁹ in loco, i quo lex canonica circa ordines ñ est rcepta. Op. ꝙ sm ritũ Græcorũ Latin⁹ possit ordinari. j. eo. c. ꝙ trãslationẽ. Sol. gl. dicit ꝙ illud olim. hodie talis mos ñ dẽt seruari; si tñ seruet & toleret p Papã, stãdũ ẽ tolerationi pp. Vel dic, Græci ordinari pñt à Latinis, dumtñ hoc fiat de lnia suorũ Epõrũ, ut ibi & eꝫ, dũtñ ordinẽt Latini sm ritũ Latinorũ, & Græci sm ritũ Græcorũ, ut ibi: uł ꝓhibẽt ordinari ꝯ ritũ ẽt ordinãdi. Vñ si ritus ñ sunt diuersi, ñ ꝓhibet ordinatio. si sũt diuersi, ñ pñt: qa cõtingeret necessariò fieri aut ꝯ ritũ ordinari, aut ꝯ ritũ ordinãtis, &
2 utrunq; malũ ẽ. † Quid si ꝯiugat⁹ Græc⁹ presbyter se trãsferat cũ uxore sua ad morãdũ iter Latinos, nũqd erit sibi licitũ uxorẽ retinere? dicit Inn. ꝙ si breuẽ morã faciunt apud Latinos, hoc poterit tolerari; si uero lõgã, illud pp scãdalũ tolerãdũ ñ eẽt; & nisi ꝓmittat ꝯtinẽtiã, sibi ñ dabit eccl̃ia Latinorũ. hoc ultimũ ñ approbat Ho. remittẽs ad decr. cũ olim, de cle. cõiu. dicẽs durũ ꝯsentire ut pp scãdalũ mr̃imoniũ licitẽ ꝯtũ à Græco, q cõtinẽtiã ñ uouit. 31. di. c. Nicena, dẽat separi cũ Græc⁹ mr̃imonio possit uti, de ui. & ho. cler. c. ut clericorũ, i fi. nisi forsã cũ scãdalo alleget & ꝓbet spãlis ꝯsuetudo regiõis, de cognatiõe spũali, c. sup eo. Bar. Bri. q. dñi. 31. dicit eũ à ministrãdo ꝓhiberi ñ dẽre. Ant.

SVMMARIVM.

1 *Apostata nõ dicitur ille monachus, qui de uno monasterio transit in aliud, nec incurrit irregularitatem, intellige ut in r. n. 3.*

2 *Monachi nigri hẽnt strictiorẽ regulã, q̃ albi.*

CAP. X.

EX parte. Si monach⁹ uni⁹ ordinis in scdo ordine, ad quẽ trãsiuit, recipit sacerdotiũ; ad primũ ordinẽ rediẽs in eo liberè ministrabit. Cõis diuisio. Scda, ibi: *Mandamus*. Casus lr̃alis. Quidã mõach⁹ Cariloci trãstulit se ad nigros monachos, & habitũ illorũ assumẽs in presbyterũ est ꝓmot⁹. dubitabãt isti mõachi utrũ in ordine sic suscepto dẽat ministrare. Mãdat eis pp quaten⁹ monachũ illũ ꝑmittãt offiñ sacerdotis exequi liberè, nisi
1 aliud canonicũ obstiterit. Ber. † No. 1. ꝙ monachus trãsiens ad aliud monasteriũ necessariò ñ cõcludit apostata: & ibi recipiẽs ordinẽ ñ incurrit irr̃aritatẽ; nec p
2 hoc ẽ suspẽs⁹ ab executiõe officii. † No. 2. ꝙ cæteris parib⁹ r̃la nigrorũ monachorũ uŕ durior, q̃ sit r̃la monachorũ alborum. b

Op. ꝙ exiẽs monasteriũ incurrit apostasiã; & si ibi ordinat, uŕ ꝙ icurrat irr̃aritatẽ, de apost. c. si. Sol. pt decr. dupliciter intelligi. uno mõ ꝙ monach⁹ hic trãsiuit illicitè ad aliã religionẽ, & ibi assũpsit ordinẽ; & sm istũ intel. ob. ꝯriũ. Sed dic ꝙ qdã sũt apostatę strictè; ut qa apostatę ex toto relinquẽdo habitũ, ad mũdũ rdeũt, uel qa apostatæ à fide, & tales ordinati icurrũt irr̃aritatẽ, & carẽt executiõe, ut in ꝯrio. Quidã sũt apostatæ latè. i. retro redeũtes, & tales ñ icurrũt irr̃aritatẽ ibi ordines assumẽdo sm gl. vel talẽ, qn possint dispẽsat Abbates; ita uŕ velle gl. uł sm doc. qñq; trãsit⁹ ẽ public⁹ & notori⁹, & trãsiẽs ibi ordinat⁹ incurrit irr̃aritatẽ. qñq; trãsit⁹ ẽ occult⁹, & nõ incurrit irr̃aritatẽ sm Inn. & Abb. si dicat ꝯ, qa trãsitus ẽ public⁹, & nõ pt nõ esse notori⁹. 54. di. c. si seru⁹, de trãsla. ep. c. licet. So. ibi loqt i trãsitu Epi, q trãsiuit cũ turba: monach⁹ ãt occultè, ut patet ex no. p gl. 54. di. c. si seru⁹ sciẽte, i ver. p triẽniũ. Ali⁹ intellr̃s ẽ quẽ ponit gl. & illa dicit ꝙ loqt qñ trãsiuit licitè, vt licẽtia petita, licet ñ obtẽta ad religionẽ nigrorũ, q̃ erat strictior: iõ ex hoc ñ pt dici apostata, & sic nõ ẽ irr̃aris, nec aliqua eget dispẽsatiõe, ꝯriũ ꝓcedit qñ trãsiuit illicitè: & sic ibi ordinat⁹ nõ dẽt ministrare, nisi dispẽset: sic loqt ꝯriũ. Dic ergo qdã sunt apostatę fidei, vt ex toto religionẽ dimittẽtes; & tales ordinati in apostasia carẽt executione; & nõ pñt ab alio, quã à Papa, dispensari. Quidã sunt apostatæ latè, q illicitè trãseũt de religione i religionẽ: & tũc aut trãseũt publicè ita ꝙ factũ ẽ publicũ: & tunc cũ talibus dispẽsat abbas. Aut est occultũ, & nõ reqrit dispẽsatio. Aut trãseũt licitè, & nõ egẽt dispẽsatiõe.

1 *Clericus uni episcopo subiectus non potest per aliũ epm ordinari sine licentia, & si ordinatur, interdicitur sibi executio*

2 *Clerici ordinati ab alieno epo sine licentia, an sint ipso iure susp. si susp. ẽs⁹ ipo iur̃ si celebrat, icurrit irr̃aritatẽ: sec⁹ si ñ ẽ ipo iur̃ suspẽ*

3 *Presbyter Græc⁹ ordinat⁹ à Latino, an possit accipere uxorẽ (sus.*

CAP. XI.

Vod translationem. Si Græcus epo Latino subiectus ordinatur à Græco sine Latini licentia, ei ordinis executio interdicitur: si cũ licentia, toleraf. In prima ponit decisa ꝯsultatio. i scda rñsio ibi: *Cõsultationi*, q̃ distinguit, & sm mẽbrũ ꝓseqt, ibi: *si verò*. Casus lr̃alis. Quidã clerici Græci existẽtes in diœcesi Latinorũ ab Epis Græcis ex̃ quatuor tpa ordinant, postmodũ a Latinis Epis celebrare ꝓhibent qsitũ fuit a pp, qd de talib⁹ sit agẽdũ? Rñ. pp ꝙ cũ cleric⁹ Græc⁹ Epo Latino subiectus a Græco põtifice ordinat, iterdicẽda ẽ ei executio ordinis sic suscepti tanq̃ ab aliẽo Epo ordinato, nisi de mãdato uł lnia sui Epi illud fiat, sed si de lnia sui epi id factũ sit, licet culpãd⁹ sit Eps, q clericos suos a Græco Epo facit ordinari, q̃diu ab eccl̃ia talis mos toleraf, ipediri ñ dẽt executio ordinũ talr̃ susceptorũ. Bernar. No. 1. ꝙ diuersitas rit⁹ iter supiorẽ & iferiorẽ, ꝗ dũ-
1 mõ sint sub una fide, ñ ipedit subiectionẽ spũalẽ. † Not. 2. ꝙ cleric⁹ epo subiect⁹ ab altero epo absq; sui epi lnia ordinat⁹, licet recipiat characterẽ, ñ recipit executionẽ, uł si recipit, iterdicẽda ẽ sibi. Tert. no. ꝙ subiect⁹ Latio pt de lnia Latini ordinari sm ritũ Græcorũ: & ordinat⁹ recipit executionẽ. Quartò no. ꝙ circa ordies ꝯferẽdos una ps xp̃ianorũ pt inducere ꝯsuetudinẽ, si hoc pp tolerat: & sic pp hoc nõ tolerat iducere illã ñ pt. Op. j. ꝙ decr. ñ faciat ad titulũ; qa ñ agit hic de ptãte ordinarii, sed de tpe. Sol. dic ꝙ hic à Græco fuit facta ordiatio ex̃ quatuor tpa, & sic fac. ad ti. Op. ꝙ ordinatio ista ꝙ dẽat fieri ex̃ quatuor tpa, ut patet. s. c. 2. & 3. Sol dicit Phi. ꝙ hoc seruabãt clerici oriẽtales; & de iure fieri ñ dẽt; tñ ex eorũ more hoc fiebat pp tolerãtiã Papę: & dicit gl. ꝙ hodie mos iste ñ toleraf, s. e. c. cũ sm. dicit Ho. ꝙ decr. qm̃ i plerisq;, facit ꝙ mos hodie toleret, & hẽt aliqualr̃ hoc excusat plati authoritas sm Phi. † Op. 3. ꝙ ẽt ordiati ab aliis Epis sũt ipo iur̃ suspẽsi, & ñ suspẽdedi, ut patet. 9. q. 2. c. 1. & 2. 70. d. c. 1. 2. & 3. j. de parochis. c. null⁹ sed dic ꝙ ordiatio ẽ irrita quo ad depositionẽ, qa talr̃ ordinari dẽnt deponi ᵇ nisi cũ eis

fuerit

fuerit dispẽsatũ.9.q.2.c.nullũ. & 7.q.1.Eps ĩ diœcesi; uel qa
nõ hñt executionẽ quoad se;sicut dr de peccato occulto,de
coha.cle.& mu.c.fi.sed quoad alios ñ suspẽsi. Et p hoc ĩferi
q celebrãtes nõ incurrũt irr̃egularitatẽ;ad idẽ de of.or.c.signi
ficauit:pt tñ eis interdici executio,vt hic.quoad oẽs esset su
spẽsus:& sic si interdict⁹ nõ abstinet,pt excõicari.71.dis.c.4.
& tũc celebrãdo incurrit irr̃egularitatẽ,ñ pri⁹, licet celebrãdo
grauiter peccet,de cle.exc.mi.c.si celebrat;ad hoc,qa eps ta
lia ratificat & dispẽsat: p qđ patet q nõ ĩcurrit irr̃egularitatẽ;
a/s pp solus dispensaret,de sen.exc.c.cũ illorũ, & c.1.,p hoc
stylus curiæ. Mãdamus q cũ eo ad eps suspẽso dispẽses.Et si
q̃ris in quo dispẽsat⁹dic vt nõ depouatur,nec alr grauiter pu-
niat;qđ fieri posset de iure sm Hos.licet dicat aliquos dice
re ɔ̃. sed ipse nõ indicat aliquẽ irr̃egularẽ,nisi vbi appareat à iu
re exp̃ssũ,de sen.exc.ĩ 6.c.is q. Io. remittit ad no.e.ti.c.eos.
qđ dicit ibi gl.q non incurrat irr̃egularitatẽ. Op.4.q nõ tole
ratur hic Grecus ordinatus.ʒ.eo.c.cũ sm.Sol.dic q tolerabatur
olim.hodiè nõ toleratur,vt hic, & sic ibi loquitur de ordinatis
añ Cęlestinũ,q nõ tolerauit hũc morẽ. vel licet pmixtio ri
tuũ reprobetur,vt ibi:tñ hodie posset fieri ordinatio à Græco
sm suũ ritũ non reprobatũ.iõ ordinatus Gręcus à Gręco to
leratur,vt hic:nõ,ordinatus Gręcus à Latino,vł ɔ̃rio,vt ibi.
5 †Quæro an quoad hoc vt possit vti mr̃imonio ɔ̃tto Gręcus,
dictũ Inn.,pcedat sup originali⁹ dic q loq̃r de ordinato La
tino à Græco,& sic ẽt ponit Io. An. cũ hic meli⁹ stat pp ea
q̃ subiũguntur.vł dic q intelł de Gręco quo ad originẽ,Lati
no tñ quo ad clericatũ sit dr̃ia,an sit ordinatus à Græco,vł
à Latino,indifferẽter possit vti dicit Inn.q licet quoad or-
dies fiat dr̃ia an à Latino,an à Græco; tñ quoad vtẽdũ mr̃i
monio ɔ̃cto nõ est dr̃ia:sed attẽdẽda ẽ cõsuetudo eccłiæ,ad
quã ordinatur,& in qua intitulat⁹ ẽ,quã dẽt obseruare.8.di.q̃
ɔ̃ mores,& illius ẽt q ordinari mãdauit. Si verò ordinetur ad
titulũ certę eccłiæ,seruabit cõsuetudinẽ ordinatorũ,de pb.
c.cũ sm.qđ nõ placet Hos.qa & si Latinus [a] coniugatis vxo
re sua inscia ordinatus fuit & ẽt ,pfessus,cogitur ad vxorẽ redi
re de cõuer.cõiug.c.sanè,& c.vxoratus.sed Inn.fortè intelli-
git, qñ est ordinatus ea sciente & patiente. Ant.de But.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus à Papa non potest per inferiorem promoueri,& licet ha beat multa priuilegia,tamen non eximitur à ptãte sui episcopi.*

2 *Ordinatus ab vno citra Papam potest per alium promoueri.*

CAP. XII.

CVm in distribuendis. Ordinat⁹ à pp
sine licẽtia Pa
pæ ad superiores ordines nõ ,pmouetur. Casus lr̃a-
lis.Si aliqs ordinatus fuerit in subdiaconũ à dño
pp, ab alio ad su piores ordines sine lnia Papæ ordinari nõ
1 dẽt.Ber.†No.1.q ordinatus à pp nõ pt ,pmoueri ab inferio
b ri absq; lnia Papæ.[b] No.2.q cœptũ à superiore inferior per
ficere nõ pt,& q eadẽ dẽt esse cã agens finis q̃ principii.No.
3. q cõcessa gratiosè à Papa nõ trahuntur ĩ exẽplũ ab inferio
ribus.Op.q subsit inferiori hic à Papa ordinatus, de ma.&
obe.c.p tuas.Præterea hic actus ordinationis plus hẽt one-
ris,quã honoris;& sic vr̃ q non dẽat auferre cõmodũ.dic q
hæc ordinatio licet sit onus, tñ in aliquibus est honor & cõ
modũ.Primò.n.est cõmodũ:qa nõ pt talis nisi plurib⁹ testi-
bus cõuinci.2.q.4.c.psul,& c.nullã.Scđò quia nõ pt cogi ab
eo recipere ordines,de cõse.di.2.c.si.poterit tñ sm Vin.pp
necessitatẽ eccłiæ cogi ab epo,vt petat licẽtiã à Papa, ut or
dinetur.Tertiò qa maior honor debetur tali,quã aliis,de ma.&
obe.c.p tuas.dicit tñ gl.q p hoc non eximitur à ptãte sui epi, 1
quin ab eo possit iudicari,vt in d.decr. p tuas,qđ intellige
in alio,quã in depositiõe ab ordine,vt in d.decr.p tuas.nec
ob.q q nõ põt ordinare,nõ põt iudicare.9.q.2. c.nullus pri
mas:qa illud est rł̃r verũ:spãle hic pp excellẽtiã superioris, 2
q manũ imposuit:vł illud,nisi appareat permissum,vł q nõ c
põt ordinare,nõ põt iudicare illo respũ, quo nõ põt ordina
2 re;sic nec iste põt ordinare nec iudicare respũ ordinis.†Op.
q ordinatus ab vno possit ab alio ordina
ri,de tẽp.or.c.cũ nullus, li.6.So.dic q aut
loquimur in ordinato à Papa , & ,pcedit
dispositio, & hoc pp excellentiam digni a
tatis . Aut ab inferiore,& põt, & ordina-
tus ab vno põt ab alio ordinari ẽt illo ir-
requisito,q hẽt a/s ptãtẽ illũ ordinandi.

SVMMARIVM.

1 *Eundẽs intellectus alicuius legis vel statuti di citur ille, qui extrahitur p aliquẽ subtiliter intelligentẽ licet non oẽs scirent extrahere.* b

2 *Dispositio pœnalis loquens de vere extenditur ad fictum.*

3 *Ordines sacri quibus diebus conferendi sint vsque ad finem.*

4 *De differentia inter fictionẽ & p̃sumptionem.* c

CAP. XIII.

LIteras. Duo sacri ordines
nõ pñt cõferri eidẽ
vno die,vł duob⁹ cõtinuato ie-
iunio . Primò narrat factũ, qđ
scđo improbat,improbationis cãm inse-
rens,ibi: *in quo quantum*. Tertiò punit ɔ̃sa-
cientes,ibi: *præfatum*.Casus lr̃alis.Quidã
canonicus Bonoñ. A.noĩe eccłiæ Roma
næ subdiaconus electus fuit in Epm Imo
leñ. Eps Bonoñ.recepto mãdato pceden
tis capli ipsum ordinauit die sabbati in
diaconũ , & die dñico cõtinuato ieiunio
in presbyterũ. puenit hoc ad notitiã dñi
Papæ. vñ mãdauit inqri veritatẽ sup hoc
p Epm Mutiñ.& magistrũ.H.subdiaconũ
suũ. ipsi factũ sm qđ dictũ est,significaue
rũt dño Papæ,& ipse r̃ndet eis dicẽs,q ip
se recepit lr̃as sup inordinata ordinatio
ne Imoleñ.electi, in qua ordinatiõe q̃tũ
ordinator & ordinatus deliquerit euidẽ
ter ĩtelligit,q prudẽter attẽdit, qđ ,pbat
hoc mõ.Si.n.nõ licuit Bonoñ.epo vtrũq;
ordinẽ ɔferre illi eodẽ die, eadẽ rõne nõ
licuit ei eũdẽ ordinẽ cõferre uno die cõ-
tinuato ieiunio, cũ pp cõtinuationẽ ieiu
nii fictione canonica, siue mane diei dñi
cæ trahatur ad sabbatũ, siue vespera sabbati
ad diẽ dñicũ referatur,illa duo ad eũdẽ diẽ
pertinere dicuntur. Si.n.dicatur q mane diei
dñicæ ad vnũ diem , & vespera sabbati ad
aliũ diẽ referatur,non esset cõtinuatio ieiu
nii necessaria: qa sabbato añ cœnã,& dñi
ca añ prandiũ ieiunii intelligunt. Ideoq;
Papa Bonoñ.Epm, ut puniat ĩ quo pecca
uit,suspendit à collatiõe diaconi & p̃sby
teriꝫalterũ uerò ab executione sacerdota
lis officii suspendit, donec de ipsis alr du
xerit disponẽdũ.Ber. No.q nõdũ cõsecra
tus appellatur elect⁹. No.q ordinatio ad sa
cros ordines nõ permittitur die dñico post
sabbatũ ordinationis cõtinuato ieiunio,
& sic pp continuationẽ dies dñica fingitur
1 eadẽ dies cũ die sabbati.† No.2.q dr̃ eui
dẽs intelłs, q hr̃ ex lege vł statuto p pru-
denter & subtiliter intelligẽtẽ,licet forte
nõ oẽs talẽ scirẽt exhere intelłm,ad hoc
2 de of.del.c.sup qõnũ.† No.3.q dispõ pœ-
c nalis loquens de verò extenditur ad fictũ. [c]
Et qđ nõ est licitũ fieri vna die verè, nõ ẽ
licitũ fieri vna die,q̃ fictione vna intelłr:

de simo. & vide
glo.in c.ex tuarũ,
& in c. inter , de
pur. cano.

a Et si Latinus. qđ
sit in eo , q eligitur
in Papã vxorat⁹,
vide do. Abb. in
c.licet de vitanda
col.2.de elect.

ZACHARIAS.

b Absq; licẽtia Pa
pæ . vide de hoc
Card.in cle.1.§.2.
& 3. de reli. & ve-
ne.san. & in cle.1.
§. præsentatos,de
excess.prælat.

ZACHARIAS.

c Extenditur ad fi
ctum. dic hoc esse
verũ, qñ in vtroq;
casu.s. & ĩ vero &
in ficto est eadem
ratio, not.in c.cũ
dilectus,& c.ad au
dientiã.ʒ.de elect.
Io. And. in c.si.de
consue. lib.6. Bal.
& Lud. in l.Gall⁹.
§.& quid si tñ, ff.
de libe.& posth.&
Alex.in l.emãcipa
ta,C.q admit. itẽ
hoc habet locũ in
statutis, vt no.idẽ
Alexan. in l.sed si
hac. § patronum,
ff.de in ius voc. &
in l. 3.§.hæc verba
ff.de nego. gest.&
Bar.in l.oẽs popu
li, in 6.q. prin. ff.
de iust.& iure.

ANT. FRAN.

An & qñ statutũ
cõprehendat casũ
fictũ , & qñ in eis
fiat extensio ex si-
militudine & idẽ
titate rõnis , vide
quæ habẽtur in l.
1.in §.si is qui na-
uem, ff. de exerci.
act.& in l.eum qui
vectigal, & in l.vt
Alphenus , & in l.
tigni, ff.de ver.si-
gni.& maximè qñ
statutũ esset odio
sum vel correcto-
rium , de quo ha-
betur in l.præcipi
mus,C.de ap.& in
l.⁹ sancimus, C. de
test.& vid bo.tex.
in l. si furiosi, C.
de nup.& quæ ha-
bentur in c.cũ ex-
pediat, de elec.li.
6.& quæ not. in l.
non possunt, ff.de
leg. 1. & vide no.
per gl.& Bar.in l.
si cõstãte, in prin.
& in l. si vero , in
§.de viro, ff.solu
mat.

SER. SAPIA.

a Fictio. Vide latè tradita per Bar. in l. si is qui pro emptore, ff. de vsuca. vbi tradit quādo requirat̄ q extrema sint habilia, & quando nō; & quotuplex sit fictio.

ZACHARIAS.

b Ordinans pueiū 13. annorum. Adde tamen q talis ordinatio tenet, etiā si esset unius diei, dūmō sit masculus, ita no. Car di. In cle. fi. de ætate. & quali. & in cle. 2. §. 1. de sepul. & Gemi. & Arch. in c. solicitudo. 4. di.

ANT. FRAN.

Circa hoc an an niculus posit ordinari; dummodo sit masculus, dum iste alle. d. Car. in locis, in qbus hoc alle. dicas q Car. ibi nullū uerbum facit de hoc. & dū alle. Arch. in c. solicitudo. 4. dist. dicas q ibi nō est c. solicitudo, facies ad hāc materiam, & tamē etiam ibi Archi. nihil dicit ad propositum. imò & Archid. in c. solicitudo. 52. dist. & Cardi. in cle. hic allegatis dicūt q puero minori infante non potest cōferri clericalis tōsura, sed in septēnio, & abinde suprà sic, pro quo vide tex. cum glo. in c. fi. de tempo. ord. li. 6. Et adde q puer, si est doli capax, si ordinetur etiā ad sacros, recipit characterem, & tenetur cōtinere, ut no. in c. pueri. 1. q. 1. & in c. cū super, de con cess. præben. & in c. 1. de cle. per sal. promot. & habetur in c. in veteri. 77. di. & facit illud q habetur Gene. 21. & traditur in c. nobis. in 21. q. 2. vbi dicitur: non mittas manū in puerum, nec facias ei quicquam eo, q timeat dominum: dicit tñ Bea. Thom. 2. 2. q. 139. arti. 5. q pueri sunt ad religionem recipiendi.

licet in veritate sint duo dies. No. 4. q pp cōtinuationem ieiunii dies dñica cū die sabbati ordinatiōis fingit̄ vna dies. Quin
a tò not. q q̄libet fictio [a] hēt duo extrema pricipii, & finis; qñq; finis trahit̄ ad principiū, qñq; principiū ad finē. Sextò no. q sicut in die vna verè nō est licitū cōferre ordines duos sacros; ita nec est licitū conferre in eadē die interptatiuè. Septimò no. quē puniendū in quo deliquit, & q cōferens plures sacros in eadē die vere vł fictè suspēdit̄ à collatione ordinū, quos cōtulit illa die. Itē vlt. no. q ordinatus incōgruo die est suspēsus ab ordinis collati vltimi executiōe; s̄m alios est suspēdēdus. Op. q possit eps ordines cōferre die dñica post sabbatū ordinatiōis cōtinuato ieiunio, vt patet. 75. di. c. qd' à patribus. So. diuersis psonis pt ordines cōferre, vt ibi: sed eidē cui cōtulit ordinē in sabbato nō pt, & hoc est qd' hic rephēdit̄, ne ɔtingat q eidē eadē die vere vł ficte reperiant̄ ordines collati. Op. 2. q non ficte, sed verè dies sabbati, cū mane dñica sit vna dies, iuxta illud Ge. 1. vespere & mane dies vn⁹. So. dicit gl. q verè est vn⁹ dies cōputādo s̄m vnā cōputatiouē: de quo dic vt de
3 fer. c. 2. †Op. 3. q ordines ɔferri dēaut die sabbati, & nō die dñica, vt. s̄. e. c. d̄ eo, & c. pceden. 75. di. c. 1. Sol. dicit gl. q aut loqmur de sacris, & sūt opi. aliq q die sabbati rłr ordines sacri cōferēdi sunt, si loquimur de sacris: & hoc est verū, siue sit dies sabbati vera vł ficta, vt ē qñ vsq; ad dñicā cōtinuat̄ ieiuniū: qa tunc dñica trahit̄ ad sabbatū; & sic fingit̄ vna dies. Hug. fuit in opi. q die dñica oēs ordies ɔferri dēant, & sic facer, & non die sabbati. Idē dicit de baptismo, de cōse. di. 4. c. venerabilis, & c. seq. 75. di. c. qd' à patrib⁹, ibi: post diē sabbati eiusq; noctis q̄ in prima sabbati lucescit in die exordia cōsecrādi eligantur, & s̄m eū nō ē necessaria cōtinuatio ieiunii, vt dies vna fingat̄ sabbatum & dñica. nā sicut ordo epalis pōt cōferri die dñica & seq. neq; exigit̄ ɔtinuatio ieiunii, neq; fingit dies sabbati trahi ad dñicam, & sic die dñica d̄ mane possit fieri ordinatio absq; cōtinuatione ieiunii, p hac opi. inducit; qa sacrm ordinis & baptismi sūpsit efficaciā, sicut alia sacra, à resurrectiōe dñica, q̄ fuit in die dñico: ergo eadem die dēnt cōferri ordies. j. opi. ē verior, vt hic patet, & s̄. e. c. 2. & 3. saluo quā i pp. s̄. e. c. d̄ eo. No. tñ i d. c. qd' à patrib⁹, q si die dñica nō cōtinuato ieiunio fieret ordinatio, īprimeret̄ ordo, & ei⁹ effectus. Nec ob. c. qd' à patribus, qa dēt exponi post diē sabbati .i. post inceptū diē sabbati, licet alii exponāt post finitū: ad hoc, in fine. 10. q. 3. c. vnio. Nec ob. q sacra sūpserit efficaciā: qa q sūpserint efficaciā, nō ē necessariū huiuscā, q debeāt ī die dñico cōferri, alś sequeret̄ q q̄libet ordo illa die cōferēd⁹ esset. Dic q qñq; q̄rit̄ de tpe cōferendi ordinē epatus, & cōferē i die dñico. i. fit illi⁹ ordinis cōsecratio. 75. di. c. 1. & ē rō quare alii ordines cōferant̄ i die sabbati, & epat⁹ in die dñico, qa sicut vigilia seruit festo, ita pmoti ad sacros epo, de cōse. di. 1. c. eps Deo sacrificans, & c. seq. qñq; q̄rit̄ de tpe cōferēdorū minorū, & tūc pnt cōferri diebus solēnibus & aliis dñicis, vt d. c. 2. & 3. s̄. e. sup gl. fi. Op. q hic puniat̄ in plus, q̄ deliquit, qa nō peccauit diaconatū cōferendo, sed solū presbyteratū. Dicit gl. q fatendū est, q in plus punit̄ ordinator, quā ordinatus; qa plus peccauit, qa maior, de trāsla. epi. c. inter corporalia. Dic q imò deliquit ai destinatione. vñ dicere rite cōtulit diaconatū est falsū. sed dicere rite contulit diaconatū, si non cōtulisset psbyteratū, est verū. Op. q nō dēt differri ordinatio ad dñicā sequentem, qd' patet, qa nec vltra nonā dēt missa tardari, de cōse. di. 1. c. solent. Sol. ex cā pp multitudinē ordināndorū hoc pmittit̄, alś nō. Idē si ordinatorē vł ordināndū inuasit infirmitas, alś tardari nō dēt. Op. q nō sit suspēsus, sed suspendendus. s̄. e. c. 2. Sol. q̄tū ad ordinatū stat pprie, qa suspensus est: quo ad ordinātem īpropriè, qa suspendendus; primū patet. j. e. c. cōsultationi. Quæro an sabbato magno paschali possint fieri ordinationes? gl. dicit q nō: qa neq; missa cantat̄, de cōse. di. 3. c. sabbato: qa licet nō sit de suba cōsecratiōis, vt not. s̄. de cler. c. qd' sicut: tñ exigit̄. Finalr gl. tenet q ēt illo die celebrent̄ ordines, qa & hodie missa dr̄, & sic est cōrrectū qd' dr̄ ī illo. c. sabbato, & sic de facto seruat̄, qd' dicit Io. An. fuari ēt à pp. Nū qd āt in nocte paschali possint ordines cōferri? dicit Inn. q sic: nō ī aliis noctib⁹, cū nō celebret̄ missa. Quæro q̄ est rō, q in die sabbati pmittit̄ ordinatio? dicit gl qa sabbatū significat requiē, & ordinat⁹ ad sacros trāsit ad requiē, iō illo die tm̄ cōferunt̄, sed in minoribus nō trāsit ad requiē, cū adhuc ad seculū possit redire, iō aliis diebus minorū pt fieri collatio, s̄m doc. & Hos. Quæro an die sabbati possit ab epo ɔferri psbyteratus, & in die dñico cōsecratio nulla interueniente cōtinuatione ieiunii? oēs tenent q sic, qa nō reperit̄ phibitū, & certū tps nō est statutū inter hunc & illū ordinem, vt no. Io. An. in d. c. qd' à patribus. Imò plus dicit Hug. q pōt die dñico de mane ordinari in presbyterū, & eodem in tertiis in epm. sed s̄m Inn. hoc non fiet de eius cōsilio, cū ordinatio & cōsecratio debeat fieri cū missa, & nullus dēt duas missas eadē die celebrare. Itē fictio ista nō trahit̄ ad illū ca-
4 sum. †Quero qd est fictio? dic q illa q̄ ordinat̄ sup falso; præsumptio āt, q̄ ordinat̄ super dubio. Quæro qs debeat continuare ieiuniū, dic q ordinās & ordinatus; & iō ordinans in missa, quā celebrat i sabbato, sumat solū corp⁹ & sāguinē, & sic nō assumet vinū perfusionis, de celebra. missa. c. ex parte.

SVMMARIVM.

1 *Ordinans puerum ad ordines, priuatur potestate conferendi ordines, non tamen ipso iure, sed per sententiam.* 2.

3 *Ordinatus in inhabili ætate ad ordines sacros recipit ordines, & eorum executionem, nisi suspendatur.* 6.

4 *Episcopus promouens aliquem ad ordines, qui non habeat beneficium, compelli ut ipsi de beneficio prouidere.*

5 *Suspensus à collatione alicuius ordinis, potest conferre minores sed non maiores.*

CAP. XIIII.

1 VEl non est compos. †Ordinās puerū 13.
b annorū [b] in diaconū suspendit̄ à collatione ordinū & ordinatus ab ipsius executione vsq; ad ætatē legitimā. Primò narrat factū; qd' sc̄d ò puniri præcipit, si est verū, ibi: *discretioni.* Casus lr̄alis. Eps Conuentrcñ. qnendā puerū. M. noie 13. an. habentē inordinate & sine certo titulo in diaconū ordinauit in ludibrium ordinis clericalis. puer ille hęc significauit dño Papæ, & q nō puidebat eidē. vñ mādat quibusdā, quatenus si res taliter se habet prędictū epm suspendāt à collatione ordinū, & cōpellant eundē, ut eidē. M. puideat in ecclesiastico beneficio cōpetenti, suspendentes eundem. M. ab executione ordinis diaconatus, donec ad ętatē legitimā peruenerit in iniuriā ordinātis. Ber. No. q ex qualitate facti cognoscitur

mò dicit ipſe in
ea pte ſummæ. q.
189.art.9. & in q.
de quolibet,q.11.
& 13. ꝙ licitū eſt
pueri ꝑſuadere re
ligioni:imò ſunt
magis ꝑfecti pue
ri,ſi incipiūt & aſ
ſueſcunt aliqd fa
cere in tenera ęta
te,ut dixit gl.in l.
1. de Athletis, &
in l.1.C.de ſtu. li.
ur.ro.lib.11.

ANT. FRAN.

a Prouidere. Cir-
ca illud dicas, ꝙ
Eps ordinare nō
dēt clericos ordi
nare, niſi eis ꝓui-
deat d̄ alimoniis,
ūn uiuere poſſint,
ne i opprobrium
ordinis clericalis
mendicare cogan
tur, ut in c.non li
ceat,de ꝓb. eſt ue-
rum ꝙ eccl̄ia Ro.
non conſueuit co
gere Epm ad ꝓui
dēdū ordinatis à
ſe uel de alimo-
nijs, uel de benefi
cio,niſi pro his q̄
ſunt in ſacris ꝯſti
tuti,ut dixit glo.
in d. c.nulli,& hr̄
in c. cum ſm̄ apo
ſtolum,e.ti. Adde
tn̄ ꝙ ſi ordinan-
dus hēt ſufficiens
pr̄imoniū,ex quo
uiuere poſſit,pōt
Eps illū ordinare
ad titulum ipſius
patrimonij ; imò
cēſet eū ordinare
ad titulum ſui pa
trimonij , ut in c.
Eps,& in ca.cum
ſm̄,pall. & hr̄ per
gl.in ca. ſi Epi,de
ꝓb.li.6. & an tal̄r
ordinatus ad titu
lum patrimonij
poſſit pr̄imoniū
ſuum uendere,uel
in cohæredes in
ſtituere , hr̄ plenè
ꝑ doc.in c.tuis,de
ꝓb.& an q̄s poſſit
ordinari ad titu-
lum, quem hēt ad
rem & non in re,
hr̄ in ca. perlectis
25.di.& ꝑ Io.An.
i d.c.ſi Eps,de ꝓb.
li.6.) Et adde ēt ꝙ
ſi ordinato ſimpli
citer Eps proui-
deat de bñficio,ſi
illud bñficiū amit
tit, ãt illo priuet;
teneat Eps de alio
ſibi prouidere,gl.
eſt in c. ꝓſentiū.7.
q.1.& in ca. inter
cætera,de ꝓben.&
hoc ſine dubio ꝑ

gnoſcit,q̄nq;& ex mō faciēdi de qualita-
te faciētis;& in factis ꝯ iura alterū duorū 1
arguit,uel defect⁹ intelligentiæ na lis,uel
2 poſitiuæ ſciæ. † No.2.ꝙ ordinans clericū
in ætate inhabilem ad ſacros,dēt priuari
coll̄one ordinū;& ñ eſt ipſo iure priuat⁹
ſeu ſuſpēſus,ſeu ſuſpendend⁹; uide in cle.
3 gñalē,de æta & qual.† Tertiò no.ꝙ inha
bilis ętate ordinat⁹ad ſacros recipit ordi
nes & executionē,niſi ſuſpēdat;& ſic ñ eſt
4 ſuſpēſus ipſo iure,ſed ſuſpēdēd⁹.†Quarto
no.ꝙ ꝓmouēs aliquē ad ſacros,ubi ñ hēt
a bñficiū,dēt ſibi de bñficio ꝓuidere,ᵃ do-
nec bñficiū eccl̄iaſticū ſit cōſecut⁹,ēt ſi ſit
ab executiōe ordinis ſuſpēs⁹.Quinto no.
ꝙ ſuſpēs⁹ab ordine ñ eſt inhabilis ad bñ-
ficiū eccl̄iaſticū ꝯſequendū. in ꝯriū eſt,de
cle.excō.mi.c.ſi celebrat. Gl.hic nihil po
nūt boni.Op.ꝙ ñ dēat pūniri in coll̄one
oim ordinū:q̄a deliqt tm̄ in uno,ut patet
ĩ.e.c.l̄ras.Sol.dicit gl. ꝙ iō hoc ſit,q̄a gra
uiter deliqt ordinādo ſubſiſtēte defectu
ætatis. Op.ꝙ ꝑꝑ ſcm̄ alteri⁹ ñ debuit iſte
ſuſpēdi,C.de inof.teſ.ſi q̄s in ſuo,de his q̄
ſi.à ma.par.ca.c. q̄ſiuit.So.licet cā ipellēs
fuerit illū ſuſpēdēdi delictū ordinātis, cā
finalis fuit defect⁹ ætatis ordinati.Quero
q̄ ſunt illi canones,ꝯ quos hic fuit ordina 2
t⁹?gl.alleg.eos,q̄ dicūt ſubdiaconū ꝓmo b
ueri ñ dēre añ.20.ann. & diaconū añ 25. c
Quero an poſſet in tali t̄pe diſpēſari?di-
cūt do.ꝙ ſic;& ponūt de quolibet ordine
25. anni ; ſicut de ꝓsbytero dr̄.28.di c.ſi.
ſm̄ Hoſ.q̄ remittit, d̄ ele.c.cū in cūctis.§.
5 inferiora.† Quero an ſuſpēſus à coll̄one
certi ordinis,puta diaconat⁹poſſit ꝯferre 3
minorē ordinē?dicit Io.An.ꝙ ſic.25.diſ.
c.qualis,de ꝓlum.c.nōne,de reg.iur.in pę
nis,r̄la,odia,de reg.iu.li.6.maiorē uero,
puta ꝓsbyteralē ꝯferre ñ pt̄:q̄a q̄uis ĩ ipſo
maiori ñ deliq̄rit;fecit tn̄ ſe indignū de-
linquēdo in minori,ff.de ſer. expor.l.cui
6 pacto,de ordi.ab ep̄o,c.1.†Quæro an hic
ordinat⁹an̄ lḡimā ętatē ſit ipſo iure ſuſpē
ſus uel ſuſpēdend⁹?uñ dicit gl.hic,ꝙ eſt ſu 4
ſpēdend⁹, ñ ſuſpēſus; & ſic recipit ordinē d
quo ad characterē,& executionē.Quidā, e
& hoc ſeqt̄ Abb.ten.ꝙ ē ſuſpēs⁹ipſo iure.
Gul.ꝯ ꝑ tex.hic q̄a dicit,ſuſpēdim⁹,ñ di-
cit ſuſpēſ.nūt iam⁹,iō no.77 di.c.placuit, f
& placet Ray.ĩ Sū.de æt.& qual.or.§.pœ
na ei⁹,& uid̄ gl.ĩ cle.gñalē,de æt.& qual.

SVMMARIVM.

1 *Ordines plures uni eadem die conferri non poſ ſunt etiam de conſenſu Metropolitani.*
2 *Vnanimiter dicitur id factum,quod fit némine diſcrepante.*
3 *Obedientia non eſt præſtanda ſuperiori mandanti id,ſup quo ipſe non poteſt diſpenſare.*
4 *Periurus punitur ab eccleſia,nec habet ſolum Deum ultorem,ut eſt de iure ciuili.*
5 *Epiſcopus an poſſit ſuper omnibus diſpenſare, quæ non reperiuntur expreſſe prohibita.6.*
6 *Epiſcopus ſuper quibus poſſit diſpenſare.*
7 *Statutum quod tranſiuit in contractum , non poteſt reuocari, niſi ex magna cauſa.*
8 *Confeſſus mitius punitur,quam conuictus.*

CAP. XV.

1 Dilectus.† Eps eidem conferēs una die plu
res ſacros ordines, ēt ſi de mā
dato Metropolitāni hoc fece-
rit,ab ordinandi ptāte ſuſpēdit̄. Primò
punit rꝑhenſibilem ordinationē . Scd̄o
punit ordinātē,ibi:*cum ergo*.Caſus l̄ralis.
Eccl̄ia Humilien. uacante canonici Hu-
milien.Gu.eorū canonicū in minorib⁹or
dinib⁹ꝯſtitutū in Epm elegerūt.Archieps b
Caſalen.Metropolitan is eorū mandauit
Epo Trecen.ut uno & eodē die ad tres ſa
cros ordines eū ꝓmoueret:qd̄ ñ caſu ꝓ-
prio,ſed de mādato Archiepi nō diſtulit
adimplere.qd̄ totū dictus Gu. dño Papæ
reſeruauit,ſup his dñs ꝑꝑ inq̄ſiuit ueritā
tē: & q̄a ꝯſtitit ei Epm Trecen.in plurib⁹
deliq̄ſſe, tū q̄a confeſſus fuit ſine mādato
Archiepi hoc feciſſe:tū q̄a & ſi d̄,mādato
Archiepi ꝯſtaret, obtēperare ñ debuit in
hac pte,cū hmōi diſpēſatio illi à canone
non ſit ꝑmiſſa; tū q̄a ſæpius reatū ꝑiurii
uariauit,prius iurando ꝙ Archieps illud
ꝓceperat,& poſteà fuit in iure cōfeſſus,ꝙ
Archieps illud ñ mandauerat;ipm tādiu c
ab ordinādi ptāte ſuſpēdit,donec ſuā me
2 ruerit obtinere grām.B.† Not.ꝙ illud dr̄
b unanimiterᵇ ſcm̄,qd̄ eſt ab oib⁹ ſcm̄ nemi
c ne diſcrepante.ᶜ Scd̄o no.ꝙ in minorib⁹
ꝯſtitut⁹pt̄ eligi ad ep̄alē dignitatē poſtu-
lationis uia,ñ electionis .ĩ.de æt. & qual.
c.à multis,ſm̄ hæc t̄pa, & hoc ſm̄ gloſ.1.
Tertio no.ꝙ elect⁹ ĩ Epm abſq; Archiepi
mādato non dēt ordinari ēt ad ordines
3 ſacros.†No.4.ꝙ in factis ꝯ iura mandatū
ſuperioris diſpenſare nō ualentis delictū
non excuſat.Et not.ꝙ ſuperioris in his q̄
ſunt ꝯ iura, ubi ſuperior diſpenſare nō ua
let,non eſt parendū.Quinto no. r̄lam,ꝙ
inferior à ꝑꝑ nō diſpenſat,niſi in caſib⁹ à
iure exp̄ſſis,uel niſi ubi diſpēſatio appet à
iure ꝑmiſſa;qd̄ q̄dā intelligunt ut exigat̄
ꝙ ſimpl̄r ſit ꝑmiſſa.Alii ꝙ exigat̄ ꝙ ſpāli
4 ter Epo ſit ꝑmiſſa. † Sexto no.ꝙ ꝑiuriūᵈ
d punit eccleſia,ᵉ nec de iure canonico ſolū
e Deū hēt ultorem,& de ꝑiurio ſtat̄ cōfeſ
ſioni propriè. Itē ꝙ negatiua ꝓbat̄ cōfeſ
ſione.No.ult.pœnā ordinantis aliquē ad
f plures ſacros eadē die;ᶠ q̄a ſuſpēdend⁹eſt
à coll̄one ordinū:nō aūt ē ſuſpēs⁹.Op.ꝙ
nō potuerit eligi in minorib⁹.ĩ.de ęta.&
qua.c.à multis:q̄a erat defectuoſus eo,ꝙ
nō erat ꝯſtitut⁹in ſacris.So.elegerūt ipſū
poſtulando.nā eligi non potuiſſet,ſi l̄e.ĩ.
de renū.c.poſt trāſlationē, qd̄ dic hodie,
ut de poſtu.ꝓl.c.1.li.6.ubi talis electio re
5 probat̄,ſic ñ ꝓcedit gl.† Scd̄o opp.ꝙ Epi
pñt diſpenſare,niſi eis apperet exp̄ſsè ꝓ-
hibitū,ar.ĩ. de ſen.exc.c.nup. So.gl.dicit
ꝙ q̄dā dicunt ꝙ Epi non pñt diſpenſare,
niſi eis apperet ſpecificè ꝑmiſſū, ad hoc.
ĩ.de fil.ꝓsby.c.ſi.in qua opi.fuerūt Lau.&
Io. Quidā alii ten.qd̄ poſſint diſpēſare,
ubi ñ appet ei ꝓhibitū,ꝑ d. c.nup,d̄ quo
de iu.c.at ſi cler.l.di.c.miror.1.q 7.c.req
ritis.§.niſi. Alii dicūt ꝙ q̄dā ſunt q̄ tan-
gūt gñalē ſtatū eccl̄ię,& in illis ñ ē licitū

eodit , ſi ſcienter
Eps contulit bñfi
ciū litigioſum,uel
ſciat ipſum bñfi-
ciū aliquo reſpū
conferre ñ poſſe,
& ipſe q̄ accepta-
uit,erat ignorans
de hoc : aliàs ſibi
imputatur , ut in
locis ꝓalleg.

SEB. SAPIA.

b Vnanimiter.Qd̄
ēt unanimiter fa-
ctum dicat̄, qd̄ fit
aliq̄b⁹ ꝯdicētib⁹,
tenet.d.Ant. ꝑ il-
lū tex.in c. ad au-
res.ĩ.q.d̄ me.cā.ſcd̄
do.Abb. dicit idē
ꝙ hic, & in c.bo-
næ memoriæ,in 1.
no.ĩ.de poſtu.ꝓl.
& in c.cum eccl̄ia
Sutrina , ubi latè
do.And.Sicu.ĩ.de
cā poſ.& propriè.
uide latè Corſ. in
reptorio ad Abb.
ĩ uer. unanimiter.

c Nemine diſcre-
pante . Adde Ro.
conſ. 312.

d Quòd periuriū.
An & q̄ñ ꝑiurium
puniat̄ , uide Bal.
& Sal.in l.2. C.de
reb.cred.Iaſ.in §.
itē ſiquis poſtulā
te,col.11.inſti. de
act. latē i l.ſi duo
patroni. §.ſi.ff.de
iurei.Pau.de Caſ.
in l.1.col.4. C. de
ſum. tri.Ro.in fin
gu.419.inci. ergo
corā magnis dñis

e Punit eccleſia.
Add̄ ꝙ laicus pōt
punire ꝑiuriū ad
pęnā pecuniariā,
ut dicit Ro.conſ.
412.

f Eadem die. Dic
ut ꝑ Arc.&.Gem.
in c.in ſingulis,&
ſeq.77. diſtin.

Epo dispēsare, ut hic. ī criminib⁹ aūt licet
dispēsare eis, nisi appeat expsè phibitū.
Alii ex̄ dicūt. Aut vult Eps dispēsare sup c
faciēdo, & n̄ est licitū, nisi ei appeat pmis
sū, ut hic. Aut vult dispēsare sup fcō, & li-
cet; nisi appeat phibitū, ut in ꝯrio, adhoc
22. q. 5. c. hoc uī. Tertio qn̄q; ius cōcedit
simplr dispēsare, & Epi dispēsant, nisi ex-
presse phibeanī, de sen. exc. c. nup. ꝺ cle. d
exc. mi. c. postulastis. Qn̄q; canō n̄ ꝯcedit
dispensationē, & n̄ pn̄t dispensare, ēt si in
canone inueniaī Papā dispēsasse, ꝺ ꝯsan.
& af. c. q dilectio. 35. q. 3. c. qdā. §. qd̄ scri
psi: qa cū Epi dēant seruare canōes, n̄ dē-
rent ꝯ facere, nisi expsè concedaī. 25. q. 1.
c. t. 2. 3. & 4. fm Inn. Hic sunt duo uidēda.
Primū qd est dispēsatio. fm in qb⁹ dispē
sant Epi. Ad primū. dispēsatio est cōis iu
ris relaxatio fcā cū cāæ cognitiōe ab eo,
6 q ptātē hēt dispēsandi. † Ad fm, an & in
qb⁹ pn̄t Epi dispensare, & in tangentibus
gn̄alē statū eccl'iæ non pn̄t, nisi inq̄tū eis
specificè repiaī pmissum, ut hic, fm unā
solonē. Aut uolunt dispensare in aliis, & c
tūc aut uolūt dispēsare sup faciendo an̄,
q̄ fiat, & non pn̄t, nisi appareat à iure con
cessum, ut hic. Aut uolunt dispensare sup
facto: & tunc aut uolunt dispensare in de 8
lictis ex toto pęnā tollendo, & in quibus
pn̄t dispensare, & in quib⁹ non, seruandū
est qd̄ hr̄, de iud. c. at si clerici. §. 1. quia in
grauiorib⁹ adulterio, & s̄. nō dispensant,
nisi ubi appeat pmissum, in inferioribus
dispēsant, nisi appeat phibitū. Aut uolūt 1
dispēsare ī delictis infamiā abolēdo. i. tol
lendo, & n̄ pn̄t, de re iu. c. cū te, aut pœnā 3
mitigando, & seruādū qd̄ hr̄ de pœnis, c. 5
licet, de const. c. 2. & de ac. c. quaſr, el 2. p
Inn. Aut uolunt dispensare ꝯ ius cōe, uel
a constitutionis supioris. & si constitutio[a]
b est concilii, [b] non pn̄t, nisi appeat expsè
pmissum, no. gl. de ele. c. cū dilect⁹, de fil.
psby. c. fi. no. in cle. ne Romani, de ele. rō
patet. s̄. ti. 2. c. post trāslationē. Aut n̄ est
cōcilii, & tūc qdā sunt iura, in qbus dispē 1
satio est phibita, & non pn̄t. qdā, in qbus
simplr pmissa, & planum, si simplr est p-
missa; quia tunc pn̄t dispensare, nisi appa
reat expresse phibitum Epis, qdā, in qb⁹ 2
dispensatio non est pmissa, nec phibita; 3
ita, q iura qn̄q; loquunī simplr, & tūc nō
dispēsant nisi appeat iure pmissum. Aut
uolunt dispensare ꝯ consuetudinē uel sta
tutum à se editum, & tūc Inn. est sibi ipsi
ꝯrius. hic dicit q dispensare non pt: quia
ex quo legem fecit Eps, uel cōsuetudinē, 4
ex qua ius est alteri q̄situm, nō pt illi ius
illud tollere, ff. qd̄ qsq; iur. & c patere le-
gē, q̄ ipse tuleris s̄. de cōst. c. cū oēs. nec ēt
an̄, q̄ ius q̄raī ex ea, non pt Eps dispēsare,
ne aliqs in eam particularis incidat, cū n̄
sit fcā p spāli commō alicuius, sed p cōi
4. d. c. erit aūt, ꝯrium ipse no. de sta. mo. c.
7 cū ad monasteriū. † Credo q si statutū cō
cernit cōmodū priuatū, q transit in ꝯctū,
ut qa fuit pclamatū q uenientes cā habi
tādi ad talē uillā habeāt imunitatem. x.
annorū, & tale statutū nō pt reuocare re

SEB. SAPIA.
a Si constitutio. Vide Abb. in c. cū dilectus, in 5. col. s̄. de elec. Arch. in summa. 66. di. Spe. in ti. de leg. sub ru br. de dispen. §. cō sequenter, uer. generalr dico, Rot. in decis. 254.
b Est concilii. Adde qd̄ uoluit Ro. cons. 325. & ibi uide an dispenset ꝯ statutū à se editū.
c Reuocare. Adde Pet. de Anch. cos. 36. & Ro. ꝯs. 253.
d Dispensant Epi. Adde qd̄ Rom. in sin. suis. fo. 15. po. ..e aliū, quē dicit proposuisse hic Inn. s. q si sit consuetū ecclesiæ, q nullus recipiat in canonicū, nisi sit nobilis, q non poterit hoc casu dispensare cū ignobili et uirtuoso, alleg. Inn. in c. fi. de cle. non resi.
ZACHARIAS.
Adde q istud est sin. in nu. 487. qd̄ inc. heri fui interrogatus, & adde casus in qbus Eps dispensat enumeratos per Inn. in c. dilectus, de cle. non resi.
e Dubiū. Add Ro. consi. 59.

spectu illorū, q aduenerunt: qa respū illorū transiuit in ꝯctū,
ut no. in l. fi. a's pe. ff. decr. ab or. faci. non pt ꝯ illam dispen-
sare, secus a's: puto tn̄ q si ex cā uellet ipse illam reuocare[c]
pro cōi utilitate, & esset talis, q superiorem non recognosce
ret, qui posset ad alterius incommodū statuere, q posset ꝯ il
lā dispensare ad p̄iudiciū iuris priuati in subiectos p scripta
per Inn. de iniuriis, c. in nr̄a. Alli hanc uiam dant per casus
spāles, quos ponunt hic doct. enumerando casus, in quibus
dispēsant Epi[d] quos ponā statim expedita decretali. & sunt.
22. in qb. licet Epo dispēsare, & in qb⁹ nō licet, q simplr no
tanī in Spe. de dispē. §. nūc de Eporū, inter quos aliquos cō
cedit eccl. quos negat Inn. & aliqnos ꝯcedit In. quos negat
eccl. ipsos ergo plenè potes uidere p ipm & p Io. An. in no-
uella; quos enumerare & decidere, esset nimis lōgū; ideò p
nūc omitto, cū tps nō patiaī. Op. q decr. habeat ꝯdictionē:
qa primò dicit, q Eps hoc facit ꝺ mādato Archiepi; posteà
dicit ꝯriū. dic q primò hoc asserebat canonicus ad sui excu-
sationē, sed posteà fuit repertū ꝯriū, ex ꝯfessiōe epi. Op. q fue-
rit excusat⁹ hic Eps ex mādato supioris. 63. di. c. Salōitanę,
dic ut ibi. not. 86. dist. c. an putatis, de reg. iur. c. qd' qs, lib. 6.
dic in leuiorib. & dubiis excusat mandatū superioris, in gra
uioribus & certis non excusat. Opp. q dēat qs pareī supio
ri. s̄. eo. c. ad aures. dic si est certū q ē iniustū, nō ē parēdū. si
iustū, parēdū est, si dubiū, [e] idē ut ibi no. Op. q grauiori pœ-
na dēat puniri: qa ex quo piurus fuit, debuit deponi, ꝺ iure-
iur. c. q̄relā gl. fateī q hoc debuerit fieri, sed qa nō fuit actū
ꝯ istū, ideo ita leuis imponiī pęna s̄. de ele. c. p inqsitionem.
† Vel qa cōfessus fuit, pp misericorditer se egit cū eo. 15. q.
1. c. t. & c. si qs. tn̄ hęc pęna solis talib⁹ cōsueuit imponi s̄. eo.
c. lr̄as, fm Host. Ultimò p hūc text. apparet q cōfessione p-
baī negatiua, ad hoc de cōfessis c. 1. li. 6. & dixi, de ele. c. bo-
næ, el 1. Casus autē, in qbus Episcopus dispensat, scripsi &c.

SUMMARIUM.

Ordinatus extra quatuor tēpora recipit characterem. 3. non tamen executionem ordinis, nisi fuerit cū eo per Episcopū dispensatū. 2.
Baptismus etiam datus a pagano imprimit characterem.
Prima tonsura potest omnibus diebus conferri.

CAP. XVI.

CONSULTATIONI. Ordinatus ad sacros ex-
tra tēpora statuta ordinē
recipit, & post pn̄iam cū illo dispensat Eps. h. d.
Casus literalis. Aliqui sacros ordines extra tēpo
ra statuta receperūt. Rn̄. Papa q ipsis p trāsgressione hmōi
contēptus pnīa est imponenda; & postmodū sustineri pote-
rūt in susceptis ordinibus ministrare. Ber. † No. 1. q ordina-
tus extra quatuor tēpora recipit characterē, & nō executio-
nē; & sic patet q de ordinis substātia nō est tps ordinis cōfe
rēdi, sed solū de bn̄ esse. Et no. q defectus solenitatis extrin-
secę nō impedit habitū actus, sed solū exercitiū. † No. 3. q cū
ordinato extra quatuor tpa quo ad executionem dispensat
Eps; & p hoc habes unū casum, in quo Eps dispēsat. † Opp. q
character ordinis, nec ordo imprimaī, ex quo non est ordo
cōgruo tpe collatus; qa tps vr̄ de substātia, sicut in electiōe,
de elec. c. qa pp, & c. auditis. Sol. dicit gl. q tps non impedit
characterē: qa non est de suba: sicut nec ætas. s̄. e. c. vel nō est
cōpos. † Sic & baptismus à quocunq; conferaī in forma ec-
clesiæ, imprimiī character, siue à Iudæo, siue à Pagano, q̄uis
ab eo non debeat recipi, de sum. Tri. c. 1, ad fi. de cōse. di. 4. c.
à quodā. dicit tn̄ tex. hic & gl. q qa transgressor est canonis
recipiens ex̄ quatuor tempora, punitur: quia priuatur ptāte
ordinandi. s̄. e. c. sanè, nisi cum eo dispensetur. dicunt tn̄ hic
doc. s. Gof. quia peccat mortaliter trāsgrediēdo mādatum,
est suspensus. ideò de iuris ordine executio non hr̄, licet ha-
beaī character. ideo, dicit, sustinere poteris. Quis aūt possit
dispensare? vr̄ q episcopus ex eo, qd' dicit, q poteris sustine
re. In ꝯrium est. s̄. eo. c. cum quidā, ibi dum dicit, donec apud
nos. In ꝯrium vr̄: quia Papa hic rn̄det ad hāc cōsultationē:
per quam vr̄, q eps possit suo iure dispensare, non ex com-

ZACHARIAS.
a Possit induci ꝯ-
riū. Dic φ est uerū
in fauorabilibus,
nō aūt in odiosis,
ut no. in c. fi. j. de
coha. cle. & muli.
& in c. sanè, de cle
ri. cōiug. & Spe. in
ti. de instru. edi. §.
nūc uero aliqua
char. 1 s. uer. quid
de præpositis.
b Aduerte. Facit
φ acta faciūt rem
notoriā, c. fi. de co
ha. cleric. & mu.
no. Bar. in l. gesta
C. de re iudi. cum
allegatis per do.
Ias. in l. eius qui i
prouincia, col. 2.
in prin. ff. si cert.
petatur.
c Prout excipit
homicidiū. Adde
φ homicidiū cō-
mittens non sem-
per è irregularis,
ut in homicidio
casuali, no. Bar. in
l. illicitas c. sicuti,
ff. de of præsi. ubi
dicit tali nō obes
se q n ad alios or-
dines conscende-
re possit, alleg. c.
tua nos, de homi.
De quo uide ple-
nius per Spec. in
tit. de dispensa. §.
iuxta, uersi. facto
aūt. & per Cardi.
in cle. 1. qō. 12. de
homici. ubi dicit
irregularitatē nō
cōtrahi ex homi-
cidio, nisi ex pro
posito : imò nisi
homo aiatus occi
dat, ut no. doct. in
ca. sicut ex litera
j. de homi. glo. &
doct. in c. sicut, &
in c. moyses 32. q.
2. ex qua soluitur
q. quid in causan-
te facere aborti-
uū ante 40. dies?
& quid in occidē
te monstrum.
ANT. FRAN.
An homicida
sit inhabilis ad or
dines de iure diui
no, uide notabile
gloss. summæ 21.
distin. & an possit
homicida in susce
ptis ordinib⁹ mi-
nistrare, uel ad su
periores ascende-
re, & si ordinetur
an recipiat chara
cterem, habet in
c. de his l. dist. & p
Inn. 1 c. 1. de schis
ma. & per Arch.
in c. dominus 1. q.
1. & in c. quod q-

missione facta a pp. sed dic φ cōsultatio
fuit sup charactere, qd de dispēsatiōe ad
dit pp, fuit additū absq; q̄sito. gl. rñdet φ
Eps posset, q̄a hic rñdet ad cōsultationē
& in ꝯriis pp sibi reseruauit ex certa scia
ꝑter ius, ut alii magis terreant. dicit hic
Host. φ aut est ordinat⁹ extra quatuor tē
pora ex iusta ignorātia, & dispēsabit Eps.
ut hic & j. tit. 2. ca. 2. & pōt allegari iusta
ignorātia, ut qa simplex fuerit, q nuntia-
uit in eccl'ia quatuor tp̄a esse tp̄e quo nō
erāt, & Eps nō inq̄siuit bene, uel qa s̄m
diuersitatē locorū in diuersis tēporibus
quatuor tēporum ieiunāt. Ad cognoscē-
da tñ quatuor tp̄a de iure dantur uersus: 1
Vult crux, Luca, & cinis, charisma data dia,
Vt det uota pia quarta sequēs feria. Ex a
his sabbatis quatuor tēporū & sabbato
mediæ quadragesimæ & sabbato sācto, &
his tñ non obstāte ꝯria cōsuetudine sunt b
sacri ordines ꝯferēdi ꝫ. c. 1. & 3. minores
eisdē sabbatis, uel dieb⁹ festiuis cōferunt.
† De prima tōsura dicit hic Host. φ qua 2
libet die conferri pōt: q̄a canones de illa
certū diē nō exprimūt, & quia sic a gene-
rali cōsuetudine obseruat̃ j. de æt. & qual.
c. cū cōtingat. q̄nq; collati sunt ordines 3
tp̄e incōgruo scientib⁹, & tunc si q̄rit̃ de
dispēsatione, ex necessitate uł utilitate
eccl'iæ hāc facit sol⁹ Eps, ad hoc, de ele. c.
cū nobis, & c. in causis, nisi sit delinquēs i
hoc, de cle. cōiu. c. diuersis fallaciis, q̄ do.
inter uirū & uxorē c. & si necesse: uel nisi
pp fecerit iniam, uel sibi retineat dispēsa
tionē, ꝫ. ti. px. c. lras, in fi. Aut dispositio 4
seu dispēsatio fit pp merita electi, & tūc
dico φ suo iure dispēsare nō posset, nisi
sibi specialiter cōmitteret̃, ꝫ. e. c. cū q̄dā.
s̄m Host. q dicit hoc tenendū, quicquid
notauerit in Summa, eo. ti. §. si. uer. si pla
tus. ubi dicit φ ex cā necessitatis & utili-
tatis dispēsant, alias nō. Non obst. ꝫ. eo. c.
cum quidam : quia ibi ille non erat subi-
ectus Archiepiscopo immediatè.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdotum appellatione annumerantur clerici, & econtra.*
2 *Irregularitas inducitur ex omni graui & notorio delicto quo ad alios, sed quo ad se, ex omni peccato, & nu. 4.*
Irregularitas impedit susceptos ordines ministrare, & prohibet a suscipiendis.
3 *Homicida etiam peracta pænitentia prohibetur in sacris administrare 5.*
5 *Irregularitas an & quando proueniat tā ex peccatis magnis. puis, occultis siue publicis, adeo φ impediat susceptos ministrare, & prohibeat suscipiendos etiam peracta pænitentia usq; ad finem.*
6 *Periuriū an sit maius delictū q̄ homicidiū?*
7 *Notoriū dicitur oē id, qd est in iudicio pbatū.*

CAP. XVII.

Quæsitum. Occultus criminosus ꝑter homicidā i susceptis post pniam p actā ministrat, & ad superiores ascēdit, ante pniam monet̃ ut et in susce-
ptis nō ministret. h. d. Cōis diuisio. Secū
da, ibi: *Respondemus.* Casus lr̃alis. Sacerdo
tes & alii clerici ꝯmittūt q̄nq; adulteriū,
piuriū, homicidiū, & falsum testimoniū.
Quærit an pmitti debeat in susceptis or
dinib⁹ ministrare? Rñdet pp φ si crimina
pdicta ordine iudiciario pbata, uł alias
notoria nō fuerint, nō debēt pdicti ꝑter
reos homicidii in susceptis uel suscipiē-
dis ordinib⁹ impediri post pniam pactā
si uero nō pœnituerint, monēdi sunt sub
obtestatiōe diuini iudicii, ut i piculū suæ
dānationis in susceptis ordinib⁹ ñ mini-
strēt. B. No. φ ex criminib⁹ qs pdit bonū
rectæ cōsciētiæ. † No. φ appellatiōe sacer-
dotū nō cōprehēdunt̃ clerici, posset indu 1
ci ꝯriū. a Et no. φ appellatiōe clericorū in
lata signatione cōprehēdunt̃ sacerdotes.
No. 2. hic tex. aptū, φ oē delictū in iudi-
cio pbatū dr̃ notoriū. Et aduerte, b qđ
hoc uult tex. hic, q̄ñ est ordine iudiciario
cōprobatū. ubi summariè, uł hoc nō suf-
ficere, dixi i c. ura, de coha. cler. † No. 3. φ 2
oē delictū graue & notoriū inducit irre-
gularitatē, & no. effectū irregularitatis:
qa impedit in susceptis ministrare, & p-
hibet a suscipiēdis. † No. 4. rñm φ oē de-
lictū quātūcūq; graue, occultū intellige,
put distinguit ꝫ notoriū, pbabile tñ post
pactā pniam ñ impedit ad ordines ascē-
dere, & in susceptis ministrare, & sic non
cāt irregularitatē. Fallit i homicidio, qđ
delictū quantūcūq; occultū. i. nō notor. ū
inducit irregularitatē, & ipedit in susce-
ptis ministrare ēt acta pnia. † No. 5. φ nul 4
lū peccatū ēt an̄ actā pniam, dūmō ñ cau
set irregularitatē, nō impedit pcise a mi-
nistrādo in susceptis, uł a suscipiēdis, q̄n
est occultū, qđ intelligo ēt si sit pbabile,
sed bñ talia suspendūt quo ad se durante
peccato, nō quo ad alios, & hoc casu qa
nulla est pœna cōtētiosa, sed pnialis, hēt
se supior monēdo, nō pcise cōpellēdo.
5 † Op. primo p declaratione decr. an̄, q̄
decedā ad gl. qa nō vr̃ φ in aliquo deli-
cto ēt homicidii posset qs phiberi in su-
sceptis, uel i suscipiēdis, qa eccl'ia nō iudi
cat de occultis 32. dist. c. erubescāt, cū si.
cōiter do. intelligūt decr. φ loquat̃ de cri
minib⁹ occultis simpl'r, put crimē occul
tū distinguit̃ ꝫ pbabile, & s̄m intellectū
istū decr. ponit duas rl̃as, implicitā unā,
& alterā explicitā. Prima implicita est, φ
ois mediocris peccator notori⁹ incurrit
irregularitatē, & ēt post pactā pniam im
pedit in susceptis, & phibet̃ a suscipiēdis.
Scd'a rl̃a, φ ois mediocris occultus pecca
tor ñ incurrit irregularitatē, nec quo ad
se suspēsus est, quin possit celebrare, nec ēt
ꝯsulēdo ñ dēt phiberi, ex quo egit pniā
& quo ad susceptos & suscipiēdos. Tertia
rl̃a q sumit̃ exceptiuè, put excipit homi
c cidiū, c licet tex. faciat p modū c. sus, tñ ex
eo faciūt rl̃am, φ ois grauis peccator oc-
cultus incurrit irregularitatē, & ēt post
peractā pniam est suspēsus. iō si consulit
an debeat celebrare, uel ad supiores ascē
dere, phiberi dēt a cōsulente non præci-

dam, ex. can. & q.
Et adde φ quãuis
clericus cōmittēs
homicidiū casua-
liter possit in gra
du suo remanere,
ut in c. hi qui ar-
borē 50. dist. tñ di
cit tex. in c. eos, e.
di. φ per quinquē
niū debeat absti-
nere a cōione. &
alibi dixit tex. in
c. de his. 50. dis. φ
cleric⁹ i obsidiōe
homicidiū perpe
trans debet p cer-
tum tempus ab-
stinere ab altaris
ministerio. Et ad-
de etiā φ qui non
ex proposito, sed
etiā ad sui defen-
sionē hominē in-
terfecit non ser-
uato moderamie
inculpatæ tutelæ,
dicitur homicida
& efficitur irregu
laris, ut per Ioan.
An. in addi. Spe. in
ti. de homi. super
rub. uer. nos adiia
cimus. Dicit tamē
Bal. in c. 1. de pa.
tenen. in usi. feu. φ
iste nō tenebitur
pęna homicidij,
de qua in l. 1. ff. ad
l. Cor. de Sic. sed
ut culpabilis pu-
nietur alia pœna
arbitrio iudicis,
de quo uide Ioan.
An. in c. significa-
uit, de pęni. & re-
mis. & uide bon.
tex. adhoc in l. si
adulteriū cū ince-
stu. in §. Impera-
tores, ff. de adul.
& ad id quod hic
dicitur de homi-
ne mōstruoso oc-
ciso, an sit homici
da & irregularis
tem incurrat, uide
Bal. in l. quod di-
cit, ff. de liber. &
posthu. Et an mā-
dans fieri homici
dium, eo secuto te
neatur pęna ho-
micidij, uel sit ir-
regularis, dicas φ
sic, ut per Sal. in
l. non dubium. C.
de legi. imò nō so
lum mandās, sed
omnes illi quorū
consilio, uel frau
de, uel proditiōe
cōmittitur homi
cidium, tenent̃ de
homicidio, & sūt
irregulares, ut in
cap. periculosè de
pen. distin. 1. Et
adde quòd licet
interficiens pur-

tum nōdū formatū, nō fit homicida, neq; fit irregularis, ex quo anima nō est infusa, ut in c. qđ uerò 32 q. 2. & hr in c. consuluisti 2. q. 5. & p magistrū sñia 4. dist. 31. tñ quando anima esset infusa, & partus esset formatus, diceret homicida & incurreret irregularitaté, qa dedit occasionē homicidio, ut dixit gl. in c. si qs, de homic. & in c. sicut dicat. & in c. ꝯ his l. dil. eodē mō si cum herbis uel aliis medicinis medicus faceret fieri abortiuum, qñ aīa est infusa, & scienter faceret, teneret ut homicida, & efficeret irregularis, sed si aīa nō esset infusa, & medicus faceret fieri abortiuum, non euitaret peccatū, licet euitaret irregularitaté, & pœnā homicidij, ut p gl. in c. si aliqs & in c. si qs dignū, de homic. & p Inn. in c. ex literis, eo. ti. & habetur in l. diu⁹ ff. de extraor. crimi. in l. Cicero. ff. de pœnis. & uide beatū Tho. 2. 2. q. 64. ar. 8. ubi ponit de occidente aliquē casualiter, & de pcutiēte pgnātem, si partus animati mors sequatur. Et ibi ponit etiam de Lamech credēte occidere bestiam, & occidit hominem. Et adde ultimò q qa tenetur de homicidio, & ut homicida efficeretur irregularis, si forsan occideret hominem uulneratū uel infirmū, licet certum esset eum debere mori, donec anima est in corpore, de quo uide text. & ibi Floria. in l. item Mela, in §. Celsus ff. ad l. Aquil.

se, sed cōsulēdo, quia suspēsus est quo ad se & sic loqꝛ decr. Quarta rña est in mediocri peccato, in quo psistit & occulto: & adhuc nō pōt phiberi, licet debeat moneri ex quo peccatū est occultum. Ad qđ rñdēt q fatendū est, q occultus peccator nullo modo debet phiberi, si loqmur de phibitione cōtentiosa & pcisa, si de pœnitentiali & monitiua, dēt phiberi, qñ perseuerat in peccato, uel qñ nō perseuerat, & ē irregularis ut homicida hic intellꝰus est in se uerus, sed nō placet: quia tex. vꝛ loq de pcisa monitione & phibitione. iō intelligo tex. ut loquaꝛ de pcisa, & intelligaꝛ de delicto occulto, put distinguiꝛ cōtra notoriū, quod tñ est probabile, & ꝭm hoc decidit decr. ista, qa quādoq; delictū est mediocre & occultū, probabile tñ, & post actam pœnitentiam, non debet phiberi in susceptis, nec in suscipiēdis, qa tales nō sunt irregulares. vñ ex quo egerūt pœnitētiā, non sunt phibendi. Qñq; delictū est graue & occultū, ut causans irregularitatē, uel ipso iure inducēs suspēsionē, & tūc phiberi dēt, ut in homicidio, đ quo loqꝛ cā exēpli, unde idem in aliis suspēsionē uel irregularitatē inducentib⁹. Qñq; delictū est mediocre & notoriū, & hoc ēt post peractā pniam impedit: quia causat irregularitatē. Qñq; est mediocre & occultū, & nondū est acta pnia, tñ est probabile, & adhuc dico q phiberi non dēt, sed moneri, qa ex quo delictū nō causat irregularitatē, licet sit in peccato, & posit pbari, ante, quā notoriū sit, nō pōt hic phiberi a ministrādo: qa hic pp peccatū suspēsus est tñ quo ad se, a suscipiēdis aūt posset phiberi, & hoc nō negat dicere. Cōcludēdo tñ oīa, dico q q̄dā sunt crimina enormia, q̄ quo ad ppositū sunt delicta natura delicti causantia uel irregularitatē uel suspēsionē, ut est delictū homicidii, & de hoc est certū penes oēs, ut hic. de aliis est dubiū, certe ut est crimē simoniæ, de accu. c. inqsitionis, & alia delicta q̄ enumeranꝛ p do. in c. nisi cū pridē §. pp cōsciētiā ſ. de renuntia. uel uerius illa, in qbus apparet a iure q inducūt suspensionē ipso iure. & in istis aut crimen est notoriū, & duplici cā inducit irregularitatē. natura delicti, & oculatę notorietatis. hęc impediūt siue acta pnia siue nō, ut hic, & in susceptis & in suscipiēdis, aut sunt occulta put occultū distinguiꝛ cōtra notoriū, sunt tamen pbabilia, & tūc idē siue sit acta pœnitētia siue nō, ut hic ꝭm intellectū, quē sequor; & pñt tales præcisè prohiberi. Aut sunt oīno occulta, & tunc tales quo ad se; ēt acta pnia sunt suspensi, & sunt phibēdi in foro pœnitētiæ consulēdo, sed nō pcise in foro contētioso, sed suæ relinquendi conscientiæ, ut hic ꝭm alium intellectū. Quædā sunt delicta enormia, & causantia irregularitatē uel suspensionem, & ista manifesta impediūt in susceptis & suscipiēdis, occulta in susceptis tñ nō impediūt, sed in suscipiēdis sic. ſ. eo. c. ex tenore. Quædā sunt delicta mediocria. & appello mediocria oīa mortalia, de qb⁹ in sum. de peni. & remiss. §. de peccatis sub §. q̄ aūt sunt peccata mortalia 25. di. c. unū §. nūc aūt. q̄ sui natura nō causant irregularitatē, inter q̄ est piuriū, adulteriū, & falsum testimoniū, ut apertè patet hic, & dic q qñq; hæc mediocria sunt notoria iuris & facti, & talia pp notorietatē causant irregularitatē ex accidenti, & tales nō pñt pmoueri acta uel non acta pnia, ut hic est casus implicitē, nisi secū dispēseꝛ. Attendendū tñ est q in dispensandi ptāte distinguiꝛ inter ista, an sint de mediocribus minorib⁹, & dispensant Epi, nisi appareat phibitū acta pœnitētia, de iudi. c. at si clerici. si sint de maioribus, dispēsat solus pp, nisi ubi appareat Epis permissum, & hoc casu pōt pcedere opinio alia, de qua fit mētio hic in gl. q̄ exigit in talib⁹ dispensationē. Qñq; hæc delicta mediocria sunt occulta, put distinguiꝛ occultū ꝯ notoriū, & sic sunt probabilia, & tunc aut isti uolunt pmoueri acta pœnitētia, & pñt, ut hic est casus. aut uolūt pmoueri nondum acta pnia, ut hic, dicunt quidā q talia faciunt hoiem irregularē, ut nō possit in susceptis ministrare, nec ad superiores ascēdere. Credo q quo ad se sunt irregulares, qa nō pñt salua conscientia ministrare, nec ascendere: quo ad alios autē ut possint phiberi, dico nisi huius delicti pbatio recipiaꝛ, ita, q transeat in notoriū. q nō pñt ēt phiberi, sed bene debent moneri, & sic dēt intelligi hæc decr. in fi. & dic q aut in susceptis & a ñ pbationē in receptis nō pōt impediri, sed dēt moneri, ut hic aut in suscipiendis, & dic q oblata pbatione poterit impediri, arg. corū q̄ no. p Host. in c. quæris, de æta. & qualita. & de coha. cleri. & mu. c. uestra. Not. q ubi cōscientia regulatur a iure diuino, & tunc peractio pniæ sp tribuit ptātem ministrādi in susceptis, & ascēdendi ad superiores, secus si regulatur a iure positiuo: qa seruāda sunt fortè dicta ſ. de hoc no. ſnit ſ. eo. c. ex tenore. Qñq; hæc crimina sunt oīno occulta & si acta pnia, idē quod ſ. & fortius ex nō acta nō pñt prohiberi, sed tñ moueri, & sic ergo loquitur finis
6 decre. † Opp. secundò contra unū supra incidenter præsuppositū, q periurium nō sit de mediocribus: quia imo est maius delictū adulterio 22. quæst. 5. ca. ille. Solu. dicit Hostien. hic q illud quod diciꝛ de homicidio hic habet locum & in aliis grauibus, & sic periuriū sequiꝛ homicidiū. hoc non dicit Host. sed remittit ad. d. c. ille, & ibi no. q homicida dicitur grauius peccare, & sic no. uerbū qđ hic poniꝛ, argu. eorum quę no. de renun. c. nisi §. pp ter cōscientiā, quod infinitè displicet, quia ꝯ hanc decre. dic ergo q quo ad effectū irregularitatis de quo agimus, maius censeꝛ homicidiū, & magis horrendū. Item quomodocunq; sit, sufficit q a iure non reperiaꝛ q periurium inducat suspensionem. Quæro an irregularis ordinatus, ubi eget dispensatione, characterē recipiat ꝟdo. dicunt hic q sic, dummodò in forma ecclesiæ ordineꝛ, q uera sacramenta cōficiat 19. dist. c. ꝭm 1. q. 1. c. dominis, & c. quod quidā, & no. j. ti. 1. c. 2. Quæro secundò an in delictis mediocribus acta pnia absq; dispensatione posit qs ad superiores ascēdere, & in susceptis ministrare: hic Ala. vꝛ uelle q non, nisi saltem Episcopus cū eo dispenset, quod pōt, ut de iudi. c. at si clerici. & dicit q ualde necessaria est dispensatio nō propter depositionē uitandā: quia occulta peccata uindictā non habent 32. quæst. 5. c. christiana, sed ut licitè suum officiū exequatur, quod aliter non pōt 33. dist. c. habuisse. Itē operabitur dispensatio: qa super illo delicto amplius accusari nō poterit, de fil. presby. c. ex tua, de schisma. c. fraternitati. Nō ob. 33. q. 2. c. admonere 15. q. c. presb. de pœ. dist. 4. c. diuina clementia: qa uerū est, q dispensatio uel absolutio pœnitentialis nō tollit pœnam cōtentiosam, sed bene tollit dispēsatio iudicialis ut j. de iudi. c. at si clerici. §. 1. hoc ultimū est uerū. sed primū non placet, ut dicit gl. fi. qa delictū mediocre occultū habita pnia, nulla eget dispēsatione, ut dictū est ſ. & est hic casus ad lrām. & adhoc ut huiusmodi dispensatio operei quo ad pœnā cōtentiosam in delicto occulto, habebit occult⁹ peccator nō solū Epo, sed ēt

testibus

a SEB. SAPIA. Notoriū. Vide quæ no. Bar. in. l. 1. col. 3. ff. de ope. no. nunci. ubi ponit quæ faciant rem notoriā, & ibi etiā per moder.
b SEB. SAPIA. Certa. Istud uoluit etiā Bar. in. l. 2. §. penul. ff. de aqua plu. arcē. Alex. in consi. 166. incip. Animaduersis, in. 5. col. Bart. in. l. 3. ad fi, de adulte. Bal. in. l. filiū, ff. de his qui sunt. sui uel alie. iur.

1. & ideò si consultor dicat in consilio, ita credo, est perinda acsi diceret, ita affirmo, bon. tex. in. l. si quis filio, & ibi Bal. no. in. §. irritū. ff. de iniusto & irri. testa. & si alio tempore consulēdo crederet contrarium, nō esset sine erubescentia, ut dixit Bal. in. l. de tutela, C. de in inte. rest. mino. per tex. in. l. eos, C. de modo mul.

c Credulitatis. Ad de quādo testis de credulitate ꝓbet, Aret. consil. 154. & an cū testis deponit de idoneitate alicuius, debeat esse peritus in ea, uide per eundem. consi. l. in fine.
ZACHARIAS. Adde tu ad materiam subiectam. s. qñ testis de credulitate probet. Ale. in rub. de inior. & cōs. 409. uolu. 1 & cōs. 132. e. uo. Fel. in. c. inquisitiōis. §. q̄suisti, de accu. Hippo. de Marsi. sin. 14. incip. in fec clarū eē, & sin. 83. incip. diffinē. satis plenè per Ber. Lādri. 1 apost. ad illū l. c. firmiter. 2. col. in epost. in uer. firmiter, & ibi etiā in epost. meis, j. de sum. trinit. & per Lanfran. de Orie. in ca. quoniā cōtra. §. statuimus uer. confessiones, num. 26. in apostī. Celsi, in uer. firmiter. j. de proba.
ANT. FRAN. An & quādo credatur testi deponenti de credulitate, uide quæ habentur in. l. testiū facilitati, C. de test. cū testis debeat deponere de his, quæ sensu corporis percipit, ut ibi. tamen in materia in qua testis deponeret de his; quę percepit iudicio itellectus, uel ex peritia artis, diceretur certitudinariè deponere, ut plenè tract. in. c. ꝓposuisti, de ꝓba. imò dicitur ille ꝓbabiliter credere, q. credit peritis in arte, ut in. l. semel. C. da re mi. lit. li. 12. & habet per Bar. in. l. in bonorum, ff. de bono. pos. & per eundē in. l. 1. ff. de uentre inspiciē. & in l. cum qoidam, in §. quod dicitur, ff. de acqnit. hære. Et adde quod per uerbū, credere, dr̄ dari certa r̄fisio, ut est bo. tex. in. c. e. & ibi no. de post. & maximè qñ tale uerbū profertur à iure. cōsulto, uel doctore co isulente, ut est tex. in. l. planè, la pscola, ff. de leg.

testibus, per quos ꝓbare possit, ꝑdere crimē suū; de quo. l. di. c. ex pœnitentib⁹, Io. An. 7 †In gl. ibi; *per confessionem*, & ibi; *per testas*. & sic oē iudicialiter ꝓbatū est notoa riū[a]; ad hoc qđ no. In. j. de fil. p̄sby. c. cōstitut⁹, Io. An. de uerb. sig. c. cū olim: imò oē cōstās ex actis pōt esse notoriū, ut no. Inn. de appel. c. ex insinuatiōe, de accu. c. euidentia; cū sua gl. uide qđ not. de test. c. per tuas, de cōsuc. c. cū dilect⁹. In gl. pe. ibi: *in occultis*. s. irregularitatē uł suspēsio nē quo ad se & alios inducentib⁹. in aliis aūt irregularitatē uel suspēsionē nō inducētib. nō ē necessaria dispēsatio nec quo ad pœnā, nec quo ad accusationē, si delictū ē occultū. ubi tñ inducsit suspēsionē, quātūcūq; delictū est occultū, necessariò habebit confiteri nō solū Ep̄o; sed etiam testibus præsentibus, ut possit probari dispensatio, de quo. 50. di. c. ex pœnitētibus.

De scrutinio in ordine faciendo. Rubrica.

Dicto de ordinibus, & q̄a ordinādi examinādi sunt; ideo &c. & est duplex scrutiniū, unū q̄ habet ante ordinationē, cuius forma habet. 23. dist. c. qui Episcopus, & hoc prout loqoitur de scrutinio ante ordinationē. de scdo qđ fit post ordinationē, de quo hic &. 23. di. c. episcopus, & c. se 24. dist. per totū. 51. dist. c. qui in eliquo.

SVMMARIVM.

1 *Testim onii credulitatis admittit in his, ī q- b⁹ ñ p̄t haberi certa et determinata notitia.*
2 *Scire dicitur quis etiam illud, quod scit per credulitatem aut præsumptionem.*
Testis dicens se scire quia credit, an probet?
3 *Simpliciter dictum quādo aliquid dicatur.*
4 *Loquēs cō ueritatē ꝯ cōsciam peccat mortaľr.*
5 *Stilus curiæ non est tradendus semper in argūm, quando aliquid dispensatiuè operatur præter iuris regulas.*
6 *Dignus quis non præsumitur ad aliquam dignitatem nisi probetur. 7.*
7 *Peccatum aliquid esse præsumitur, quando agitur de præiudicio animæ.*
Præsumere an qs dēas de se bonū uel malū?
Bonus an quis præsumatur in dubio?
8 *Diues quis in dubio non præsumitur, nisi sa mel diuitiæ fuerint probatæ.*

CAP. I.

EX parte. Ep̄s ordinatus, interrogatus in scrutinio Ep̄i ordinādi; r̄ndere ꝑpōt illū dignū, si eum nō nouit indignū. Et sunt duæ partes. In prima decisa cōsultatio. In secūda r̄nsio. ibi. *Frater nitati* In qua primò ecclesiæ Rom. morē inducit. Scđ ò r̄ndet r̄nsum moderatū, & moderatū declarat. Casus lsal. Cum aliqs Ep̄s debet consecrari, Metropolitanus cōuocat alios suffraganeos ad faciēdā cōsecrationē. Ep̄i p̄sentant cōsecrandū Archiep̄o dicentes. Reuerende pr̄ postulat sancta mr̄ ecclesia hunc electū in Ep̄m cōsecrari. & ipse illos interrogat, si sciunt illū esse dignū? Ipsi r̄ndēt q̄ sciūt & credūt, illū esse dignū. Ep̄s quidam in huōi r̄nsiōe ne offenderet hominē, Deū æstimat d offendisse, qñq; p̄ter. qñq; ꝯ cōsciam r̄ndēdo, cum electi conuersatio est illi minus bñ cognita, uel penit⁹ ignota, q̄suit quaľr in huōi interrogationibus salua conscia debeat r̄ndere? R̄nder Papa, q̄ cum nos aliquē ꝓmouemus in diaconū, uel p̄sbyterū, prior diaconorū dicit, postulat sācta mr̄ eccľia hūc diaconū ad onus p̄sbyteratus, uel hūc subdiaconū ad onus diaconatus assumi; & Papa interrogat. scis illū esse dignū ad hoc onus, & ipse r̄ndet, scio & testificor illū esse dignū ad hoc onus, q̄tū humana fragilitas nosse sinit. Vnde in tali r̄nsione nō credit aliquē peccare, dūmō ꝯ cōsciam nō loquaľ, q̄a nō simpľr dicit illum esse dignū, sed q̄tū humana fragilitas permittit; q̄a quē indignū non nouit, dignū dēat æstimare. Hac ergo r̄nsione securè poterit vti, nisi fortè sibi cōstet q̄ sit indignus. Si uerò sciat illū indignū, significet hoc Metropolitano añ, q̄ ueniat ad scrutiniū. Sed Papa hanc interrogationē nō facit in cōsecratiōe Ep̄i, sed in ordinatione p̄sbyteri, uel diaconi. B. No. 1. q̄ ante, quā ꝓcedaľ ad actū ordinationis, dēt p̄cedere q̄dā inquisitio summaria & extra iudicialis đ qualitate ordinādi, cuius forma est ut unus de assidētib⁹ id est p̄sītās interrogeľ de habilitate ꝓmouēdi: & ipse r̄ndeat de credulitate or-
1 dinādi. †No. 2. q̄ in his, in qb⁹ nō p̄t hēri
b certa[b] & determinata notitia, admittiľ te-
c stimoniū credulitatis[c]. Et no. q̄ testis deponēs ex certa scia idoneitatis, uel habilitatis alicui⁹ eo ip̄o subit anceps ꝑiuriū ex eo, q̄a nō p̄t de hoc certa dari & deter-
2 minata ueritas. † Et not. q̄ ēt illud dr̄ qs scire qđ scit p credulitatē, uel p̄sumptio-
d nē,[d] qñ, eius certa nō p̄t dari ueritas, uel sciri, & tūc nō dr̄ scire simpľr, sed scire ꝓut na patiľ, & sic no. q̄ qs astringit se ad opationes s̄m metas naturę, & ultrà ad supnaturalia nō arctaľ. Et no. q̄ nō uitiaľ dictū testis, si dicat se scire id, qđ capit tā tū ex credulitate uľ p̄sumptiōe, si tēperat illud merē ad metas naturę. No. 3 q̄ affirens tacitè uel exp̄ssè quē dignū, nō peccauit si eū nō nouit indignū, & sic patet q̄
3 quilibet dignus p̄sumēdus est, nisi appa-
c reat indignus. †No. 4. q d dicaľ simpľr[e] dictū & nō simpľr dictū, q̄a illud dr̄ simpľr,

SEB. SAPIA d Præsumptionē. Vide pulchrè per Alex. in. l. 1. colū. 8. ff. si. cer. peta. vbi latè prosequitur, an in teste sufficiat, q̄ habeat uehementem opinionem.
e Simpliciter. Adde latè. Noui. in. l. 1. ff. de uer. obli. & vide. j. in apos. de sūma trin. & fide catho.
ZACHARIAS. Adde Alex. uol. consi. 6. in. 1. colū. in prin. uol. 2. plenius, quā per aliū, per Lanf. in repe. cle. sæpe, nu. 3. in uersi. simpliciter, & ibi in epost. ad eū, & quid operetur illa clausula, simpliciter, in rescrip. de uer. sig.
ANT. FRAN. Circa significatum huius dictionis, simpliciter, uide Barto. in. l. 1. in princ. ff. de uulgo. & pupillari, & ibi etiam per Alex in. & per Bald. in. l. 2. C. de edil. acti. & in. l. manifestissimi, in. §. primo. in. 2. no. C. de fur. & in. l. ea quæ, in 11. quæstione, C. de condi. inde. ubi dicunt quid exponitur, simpliciter, idest purè, uel sine distinctione, uel nullo addito, uł sine aliqua adiectione, & quot modis accipiat hoc uerbum, simpliciter, uide plenius, quàm per alios, p Ioan. de Imol. in l. 1. §. si quis simpliciter, hic alleg. ubi inter reliqua dicit, quod quādoq. exponitur. i. sine rigorosa subtilitate, ut in. c. dilecti, de iud. & dicit facere ad quæstionē quādo causa cōmittitur alicui, ut procedatur simpliciter, quia importat pinde, ac si diceretur ꝓcedes sine rigorosa subtilitate, reiectis difficultatib. ac duplicitatib. ambiguitatib. obscuritatibus, & dolosis machinationib. de quo et p Bar. i extrauag. ad reprimē. i uer. sūmarie. ubi dr̄ q̄ itelligit reiecta

ſcrupuloſitate & rigoroſitate ordinarii iudicii, quod ēt uoluit do.
Ant.de But.in.d.c. dilecti, de iu. & Adde qđ ēt intelligit ſimſpl̃r, i.
nō extra ꝓpoſitū, ut p Bald.in.l.ſi.C.de do.ꝓmiſ. in.1.colum qui di
cit not. ꝓ his qui licet rńdere poſitionibus ſimpliciter. & uide etiā
Bal.in.l.inteſtato, C.ds ſuis & legit.lib.ubi dicit ꝙ intelligitur ſim
pliciter, i. ad lite
ram & ſine aliqua
diſt. & ex hoc in-
fertur an ille qui
confitetur factum
& qualitatem, di-
catur ſimpliciter
rńdere; ut puta ſi
dico habuiſſe rē,
ſed reſtituiſſe, uel
Titiū uulneraſſe,
uel occidiſſe, ſed
ad mei defēſionē,
vide Bal.in, l.con
tra negantē. in.2.
col.C.ad. l. Aquil.
& uide Bart. in.l.
de ætate, in §. ni-
hil, ff. đ inter.act.
de quo uide plenè
p Alex.i.d.§.ſi qs
ſimpliciter, & ad
materiam ēt uide
quæ habentur in
cle.ſępe, đ uerbo.
ſi. Et adde ꝙ ſim-
pliciter dictum,
generaliter eſt in
telligēdum.l.1.§.
quod autem, ff.de
alea.l. Marcellus,
in. §. quidā, ff.ad
Treb.l.ab hoſtib⁹
§ ſed quod ſimpli
citer, ff. ex q. cau.
maio.ad quod ui-
de bo.gl.in.c.præ
terea, de off.dele-
ga. in gl.1.

SAB. SAPIA.

a Bonitatis natu-
ralis.uide quę no.
Bart. in.l.ſi prius,
ff.de oper.no. nū.
ubi tangit quādo
præſumat ex pri-
mo ſtatu rei ſecū-
dū naturam ſuā;
uidetur tamē ali-
qualiter his, quæ
dicit do.Ant. ob-
ſtare tex. in capi-
tulo, omnis ætas.
12. q.1.

SEB. SAPIA.

b Diuitiarū. ꝙ nō
præſumatur quis
diues, niſi ꝓbetur
volūt omnes Scr.
in.l.ſi uerò, uer. q
ꝓ rei qualitate, ff.
qui ſatiſdare cog.
& ibi etiam not.
ꝙ non præſumi-
tur paupertas; ſed
qui dicit diuitem
uel pauperem, de
bet probare. Ad-
uerte tamen ꝙ ſi
quis efficiatur di
ues, præſumitur fa
ctus ex ſua indu-
ſtria, ut ē tex. no.
in. l. ſi defunctus,
C.arb. tute.

quod abſq; plica & limitatione aſſeritur,
illud aūt dr̃ nō ſimpl̃r dictū, qđ aſſerit cū
aliqua determinatiōe; qđ eſt notādū ꝓ
ſtatutis, quæ ad poſitiones exigūt ſimpli
cē rńſionē, & q̇ reqrūt poſitiōs ſimplicēs
4 eē ad hoc Butr.i.l.2.C.de iur.c.†No.5.ꝙ
loquēs ēt ueritatē ꝯ cōſciam peccat mor
tal̃r. Sextò no. cautelā & inſtructionē in
terrogati; quia aut ſcit eum eſſe dignū, &
ſecure rńdet eū eſſe dignū. Aut ſibi cōſtat
eum eſſe indignū, & nō dēt rńdere eum
eſſe dignū, nec ēt eū apertè dicere indi-
gnū; dēt hoc nūtiare Epo, qui eū ordina-
uit, uel Archiepo cōſecrāti: & hoc in or-
5 dinatione pſbyteri uel diaconi. †Et not.
ꝙ non ſemp ſtylus curiæ ab inferioribus
eſt in exēplū trahēdus, qñ ſtylus curiæ ali
qd præter regulas diſpēſatiuè operatur.
6 †Op. ꝙ nō dēat rńdere, ſe ſcire illū dignū
& habilē, ex quo ignorat habilitatē uel
inhabilitatē; ſed poti⁹ dēt rńdere ꝙ igno
rat. Sol. dicit gl. qñq; aliqua ueriſimilia
pcedūt iudicia, ex qb. dēt quē dignū pſu-
mer, & tūc nō dēt rńdere ſe ignorare, ſed
ꝙ ſcit eū dignū eē. hæc.n.pcedūt iudicia:
qa eò ꝙ uidit eū electū & pſentātū à bo-
nis, dēt eū habilē & dignū pſumere; & de
tali rńdere dēt ꝙ audiuit ab aliis, 22. q.
5.c.hoc ur, ſecus ſi nihil pcedat pambuli,
7 qa tūc nō pſumitur dignus. † Secundò vr̃
ꝙ in dubio debeat qs potius pſumi indi
gnus, quā dignus, C.de his q.ue.ætā.imp.
l.1.C.đ ꝓb.l.ex pſona. Itē ſcđò qa in du
bio pſumēdus eſt excōicatus, đ ſēn.exc.cū
deſideres.§.ſecūdæ.q. hinc eſt ꝙ forti⁹ p-
ſumit fornicatio, quā mr̃imonium, ut pa
tet.30.q.5.c.aliter. dicit gl. ꝙ ubi agit de
aīę piudicio, pſumendū eſt in deteriorē
ptē, de ſpōſa.c.iuuenis. Circa iudicia pſu
mit poti⁹ iuſtū & bonū, quā pſumat aliud
ut hic, & 86.diſ.c.ſi qd. Dic concludendo
dicta Doct. ſi qrit quo ad ſe qd qs dēat p
ſumere de ſe, qdq; ei cōſulendū ut præſu
mat, & tūc dicēdū eſt, ꝙ potius ſe nō ido-
neū, & malū quā bonū pſumere debet, &
maximè in his, in qb. eſt periculū & ſcāda
lū aliorū, & hoc nc piclitet aīa ipſius, uel
eius ſalus negligatur, ad hoc de cler. ex-
com.mini.c.illud, & no.gl.de elect.c.cum
in iure. Qñq; qritur, qualis quis ab alio
dēat in dubio pſumi, tunc aut nihil petit b
ad quod eius reqratur habilitas uel ido-
neitas, & in dubio dēt plus pſumi dign⁹,
quā indign⁹. Qñq; aliqd petit: & tūc aut
qritur de idoneitate naturali, & tūc aut
nō apparet in pteritū, uel in preſens de
aliqua ei⁹ inhabilitate, & tūc reſpectu bo
a nitatis nālis[a] qlibet debet preſumi bon⁹
potius, quā malus. hoc ideò, quia natura
liter creatur bonus & plenus uirtutibus,
& ſic naturaliter homini pſumunt uirtu
tes ineſſe. nec ob. pcti deſtructio, quia ꝯ
illud daī ſacri reparatio, de ſum.trinit.c. c
firmiter, in quo cōfertur gratia, de cōſec.
d.4.c.2. ideò cū cōſtet ſemel reparatus ad
huc pſumit reparatus. donec cōſtet con-
trariū. C. de ꝓbatio.l. ſiue poſſidetis, ff.
đ min.l.aut pteor, aliàs.l.& ſi ſiue.§.penul
ti. Aut cōſtat poſt baptiſmū ipm ſemel ma
lū, & nō idoneū fuiſſe; & pſumit ſemp nō
idoneus in illa ſpē, donec ꝯriū ꝓbet, ſiue
nō idoneitas ſurgat ex malitia animæ, ſi
ue corporis defectu, de elect.c.cum inter.
R.& patet in regula, ſemel malus, de reg.
iur.l.6. Et hęc uera, ſiue qratur de pſonis
puniēdis, C.de ꝓb.l.fin.77. di.c.ſi qs ſiue
quærat de bñficiis acquirēdis, & pſonis
ſublimādis, qa de occultis hominū acti-
bus; i qbus eccleſiæ nō iminet euidēs pe
riculum pſumit bonū, ante, quā tñ ꝓmo-
ueatur, de hoc inquirēdū eſt, & ſi aliqua
eſt pſumptio ꝯ ꝓmouēdū, uel oritur ali-
quod dubiū, inquirēdum eſt, & illud pur
gatur per inquiſitionē, de pſumpti.c.lr̃as
ſi nulla eſt ſpecialis pſumptio, ſemper iu
dex faciet generalē inquiſitionē, de elec.
c.nihil.& facta examinatiōe, ſi nihil mali
reperit, ſemp pſumēdus eſt bon⁹, p appa
rentiā tñ poſterius pſumitur poſteā in p
teritū, de ſpō.c. is q, de elect. c. innotuit.
Quandoq; quæritur de bonitate accidē
tis ad naturalē bonitatē, quæ eſt annexa
intrinſecæ bonitati: & tūc gl. dicit ꝙ hęc
nō pſumitur, quia habet ſemper accidēs,
& no.gl.de ele.c.ſi fortè, & .c.quā ſit, li.6.
Sed huic obuiat hęc decr. qa & hic agit
in conſecrādo de bonitate nō nālioīuo,
ſed etiam accidētis ad naturam, & tamē
præſumitur hic bonus, patet de elect. cū
in cūctis, ad hoc de præſum. c. fin. Dic ꝙ
prędicta procedunt, quando nullum ap-
paret teſtimonium bonitatis illius, uel
præſumptio. ubi autem aliqua apparet
pręſumptio, ut quia ad hoc per alios eſt
præſentatus, ut bonus, ad hoc eſt elect⁹ ut
bonus & confirmatus, ſicut in illo qui pe
tit conſecrari, & tunc præſumitur acci-
dentalis bonitas; & ſic loquitur hic, &
hoc eſt quod uult dicere glo.1. Idem quā
do præcedit aliqua examinatio ipſius, &
nihil mali apparet contra eum, ut.d.c.fi.
Quandoq; qritur de idoneitate extrin-
ſeca bonitatis extrinſecæ, ut diuitiarū[b]:
b & tunc dic aut nō apparet aliqñ diuitias
habuiſſe, & nō pſumit: qa qlibet naſcitur
nudus. Iob.1.47.diſti.c.ſicut, & talis præ-
ſumitur, niſi probetur ueſtitus, & hoc qa
diuitiæ ut accidentales de facili abſunt
& adſunt: ut i.§.ſi magiſt. quē allegat gl.
& in auf. ut oēs obedi.iudi. colla.5. Ad
pdicta regula, de re.iur. ſemel malus, li.6.
aut ſemel ponunt diuitiæ, & pſumunt. Ex
his ꝯcordāt due gl. iuris ciuilis ꝯrarię:
quarū una eſt i.l.ſi uerò.§.q ꝓ rei q̄litate
ff.q ſatiſd.cog. q̇ tenet ꝙ i dubio hec ido
c neitas pſumat[c] alia ē i.l.1. de prob. quę

c ZACHARIAS. Idoneitas pſumatur. Adde tu ꝙ nr̃ quis pſumitur
idoneus niſi quo ad facultates, Bar. in alleg. l.ſi uerò. Ange.in auf.
de hære.& Fal.§.hic nobis, col.1.Bal.in rub.C.qui accuſ. nō poſſ. &
Spe.in ti.de pro.§.1.uerſi.reſtat, & in ti.de actore, uer. ſed qualiter.
ANT. FRAN. Tu adde ad hoc ds idoneitate quod in dubio qli
bet pſumitur ido
neus ſm materiā,
in qua idoneitas
requiritur, niſi
contrarium pro-
betur.l.nō omnes
§.à barbaris, ff.de
re milita. & habe
tur per Spe.in tit.
de prob.in.§.1.in
uer.reſtat.& adde
ꝙ quando lex lo-
quitur ſimplici-
ter de idoneitate,
ſeu quod aliquis
ſit idoneus, intel-
ligitur ꝙ ſit ido-
neus oībus mo-
dis, & nō ſecundū
quid, ut in.c.tales
23.diſt.& in.c. ex
pœnitentibus. 50.
di.& in.c. cum in
cunctis, & in.c. ni
hil, & in.c. poſtq̃,
de ele. & habetur
in.c.cū teneamur,
& in.c. ſuper inor
dinata, de præbē.
& in cap.is cui, de
præben. lib. 6. &
in.c.ſi.de præſum.
quod adeò uerū
eſt, ꝙ ſi Papa man
dat alicui proui-
deri de beneficio,
etiam ſi non di-
cat ſi eſt idoneus,
ſemper ſubintelli
git illa clauſula,
quāuis non ſit ex
preſſa, ut in.c.cum
iam, de elec.& no.
gloſſ. in fin.in ca-
pitulo, ex parte,
de conſtitu. & gl.
2.in capitulo, is
cui, de elect. lib.
6. adde quod licet
quis ſit idoneus
ad regimen unius
eccleſiæ, non pro-
pterea ſequitur ꝙ
ſit idoneus ad re-
gimen alterius,
quę forſan habet
maiorem curam,
& quę indiget ma
iori & grauiori
regimine, ut in.c.
in cauſis, de ele
ctio. & uide bo.
no.tex. quis dica
tur idone⁹, in.l.ſi
quis ſtipulatus. ff
de uerbo.ſigni. &
dixit Specu.in ti-
tu.de emp.& uen-
di.in.§.1.uerſi.fin
autem. quòd qui
promiſit dare fi-
deiuſſorem, tene-
tur dare idoneū,
& hæc quidē ido
neitas non mi-

tenet

tenet ꝯrium q̄ ñ p̄sumat̄;& sem p p̄sumit̄,
donec ꝯrariū ꝓbet̄,ff.de priuil.credi.l.si
creditores de hac materia,de p̄sum.c.si.&
plenius in regula, semel malus,de re.iur.
li.6.& qđ scripsi,de ele.c.bonæ,& p Cyn.
C.de ꝓb.l.actor,& ibi p But.Quid si hñs
rñdere ī scrutinio denūtiat inhabilitatē
ꝓmouēdi ad ordines secreto? Archiep̄s
nō vult ipsum audire sup denūtiata indi-
gnitate,nisi publicè ꝓponat?Dic s̄m Inn.
q̄ dēt euitare scrutiniū si p̄t,& euitet sic,q̄
p eū crimen fratris non publicet̄.vñ si eo
2 p̄ñte & tacēte publicaret̄,dicat p dicta ver
ba:& si euitare nō p̄t, dicat hoc securè,cū
loquat̄ i p̄sona ecclesiæ,q̄ suā indignitatē
ignorat.2.q.1.c.vnus. & q.7.c.plerunq;,đ
off.or.c si sacerdos: & si p hoc ñ iformat
cōscientiam suam,satisfaciat ei s̄m Host.

De ordinatis ab episcopo qui episcopatu renuntiauit, vel excōicato. Rub. 3

In tractatu ordinādorū q̄ præcedit & sequtur, interponit hæc rubricella de ordinatis ab ep̄o q̄ ep̄atui renuntieuit; & incidenter ponitur de ordinatis ab Episcopo. Quid de ipsis excōicatis ordinatis.habet̄ de sen.excō.c.cū illorū. De ordinatis à simoniaco, de simo.c. p tuas, & alias criminoso.9.q.1.in sum.& vide de schismа.c.1. De prima parte nō habetur i decre.sed inducit̄ 1.q.1.c.ventū.& q.7.c.Daibertū. De ordinatis ab his de qb⁹ dubitat̄,an fuerint Ep̄i.28.dist.De secunda.9.q.1.per totū,& de schismа. c.1.&.2.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus qui renuntiauit Episcopatui, retinet ea, quæ sunt ordinis 2.3.6.*
4 *Ordo subdiaconatus est ordo sacer.*
5 *Vsque, ista dictio stat aliquando inclusiuè & aliquando exclusiuè.*
7 *Ignorantia crassa & supina quæ dicatur.*
8 *Ep̄s in dubio renuntians Ep̄atui, an cēseatur renuntiasse loco tantum,an ordini & loco?*

CAP. I.

1 REquisiuit. †Ep̄s q renū
tiauit loco
tm̄, inuitatus ordines cōferre
p̄t,sicut prius. si renūtiauit or
dini,cū ordinato per eū ad minores , vel
ignorāter ad sacros dispēsat Ep̄s:cū ordi-
nato verò sciēter ad sacros ñ dispēsat. In
prima cōsultatio.In secūda distinguēs rñ 4
sio.Scđ a,ibi:*respōdemus*. Casus lit.Archi- 2
ep̄s Toletanus renuntiauit Archiep̄atui.
post illā renuntiationē quosdā clericos
ordinauit.successor ipsi⁹ q̄siuit verū illi in
ipsis ordinib⁹ dēant remanere?Rñdet Pa 5
pa distinguēdo verū ille renūtiauit loco
tm̄:aut loco simul & dignitati . In primo
casu cū loco tm̄ renūtiauit, p̄t ordines cō
ferre,sicut añ,inuitatus ab Ep̄o aliquo.In
scđo casu si simul renūtiauit loco& digni
tati,distinguit̄ verū ꝯtulit sacros vł mino
res.Si.n.aliqs minores ordines à tali rece
pit,& in illis poterit ministrare,&ad ma
iores ꝓmoueri:q̄a hmōi ordies q̄ñq; à ñ
ep̄is ꝯferūt̄.Si verò sciēter à tali sacros or
dines quis recepit,executionē officii non
habebit : quia eam non habebat . Si verò
ignoranter,episcopus cum tali poterit di
spensare, nisi crassa & supina fuerit igno-
rantia . Ber. Not. duo iura concurrere in
ep̄o.primò ius dignitatis ep̄alis cohærēs
p̄sonæ,q̄ h̄r p cōsecrationē. scđò admini
strationis ius cohærēs loco;cui præsidet,
q̄ h̄r per confirmationē. s̄.de elec. c.trans
missam Et no.q̄ hęc iura non sunt insepa
rabiliter cōnexa vł indiuidua. vñ vni pōt
renuntiare sine altero, si inchoet̄ a loco .
2 †Et no.q̄ p̄tās in his,q̄ sunt in habitu or-
dinis, residet in dignitate cohærente per
sonæ;quo ad exercitiū residet in loco,cui
pręest, & in quo administrationē hēt . &
ex hoc concludit̄ q̄ ep̄s,q̄ renuntiauit ad
ministrationi,sed nō dignitati, pōt illa q̄
sunt ordinis quo ad habitū, sed non quo
ad exercitiū: q̄a caret obiectis,in q̄bus,ni
si sibi integret̄ p inuitationē alteris, q̄ ha
3 beat exercitiū.†No.q̄ in ordine & in cō-
ferēte cōsiderant̄ tria. character ordinis,
habitus,& exercitiū.Primū quo ad p̄tātē
cōferēdi residet in charactere cōsecratio
nis & dignitatis ep̄alis.Scđm residet i ha
bitu dignitatis ep̄alis,prout cohæret p̄so
næ.Tertiū residet in administratione di-
gnitatis . ex hoc infert̄ q̄ habens oia hæc
tria conferat characterē & habitū, sed nō
executionē.habens primū solū cōfert cha
racterē . Et no.arg.q̄ ex toto renuntians
dignitati ep̄ali nō ꝓpterea ipsum quo ad
potentiā ordinandi pdit,quin ordinādo
characterē imprimat. & s̄m hoc hic aper
te vł ꝓbari,q̄ ep̄atus est ordo,& hēt cha-
racterē:alˀs vt positiuū ex toto tolleret̄ re
nuntiatione. No.q̄ ordinati ab ep̄o ēt di
gnitati renuntianti recipiunt charē.Nun
qd āt recipiunt executionē?patet q̄ non.
An secū saltē possit dispensari p inferio-
rē à Papa? Hęc decre.concludit,q̄ aut est
ordinat⁹ ad minores:& poterit siue sciē-
ter siue ignorāter. Aut est ordinat⁹ ad sa
cros;& tunc si scienter,non poterit,nisi à
Papa dispensari . si ignorāter,& crassa sit
ignorantia,idē:si ꝓbabilis,p inferiorē à
Papa poterit dispensari . Et not.q̄ crassa
ignorātia æqparat̄ sciētiæ in his,in q̄bus
agit̄ de defectu. Et no.q̄ priuatus maiori
p̄tāte pōt id,qđ poterat ex minori p̄tāte;
vide de elec.c.q̄ sicut,& qđ no.gl.de con
4 sue.c.cū dilectus.†Vł hęc l̄ra velle,qđ vs-
2 que ad subdiaconatū durent ordines mi
nores & se extendāt: & sic q̄ ordo subdia
conatus non sit sacer.hoc est falsū m: quia
imò sacer est. j.de æta. quali. c. à mu.tis.
5 †Sol.dicit gl.q̄ hæc dictio,vsq;,stat exclu
siuè;licet aliqñ stet inclusiuè, alle.ff.de se
na.l.vlt.§.senatores.hic Io.An.multa iu-
ra allegat ꝓ & ꝯ.de hac dictione,vsq;, an
stet īclusiuè,an exclusiue, dicit q̄ q̄ñq; di
ctio solet ꝓferri à canone,vel lege,& dic
q̄ includit, ꝓut pl⁹ & min⁹ amicat̄ vł ini
micat̄ aliis iurib⁹,vt ītelł̄s amic⁹ recipiat̄,
ali⁹ respuat̄,vt patet hic.sp tñ,si de mente
legis apparet,illam sequamur,ff.de exor.
cri.l.penul.vers.sunt qdā,ibi:vsq; ad pęnā

mus dicit̄ ex fide,
quā ex facultate
cōueniendi, vt est
glo.i.l.eū q.in.§.
h.i ver. idoneior,
ff.de i diē addic.
Et adde q̄ debent
tria cōcurrere ad
hoc,vt q̄s dicetur
idone⁹ fideiussor
vel idone⁹ simpli
citer, videlicet fa
cultas cōueniēdi,
diuitię & fidelitas
l.si verò.§.1. ff.q̄
satis.cogē.l. si ita
stipulatus sim Sti
chū aut Pāphilū,
ff.de ver.obl.& in
sti.de suspe. tuto.
i.§.fi. & q̄s debet
ꝓbare en ille q̄ di
cit idoneū , vel q̄
dicit nō idoneū,
habetur per gl. in
l.2. ff.de proba.&
in.l.non est neces-
se,eo.tit.& per gl.
i.l. si verò pro cō-
dēnato, ff. qui sa-
tis. coge. & plenè
tradit in.c.fin. de
præsum.

a Vsque . Adde de
hac dictione latè
Old.consi.49.

ZACHARIAS.

Adde q̄ ista di-
ctio , vsq; si ponit̄
sup numero vel p
sonis,& in dubiis,
vbi est fauor iclu-
dit:aliàs excludit,
nisi ostendat̄ mēs
proferētis aliā;ita
no.Bal.in aut.hoc
amplius,co.6.ver.
no.de dictione, vs
que. C. de fideicō.
Bar. latissimè i l.
prōnus.§.Sempro
nio, ff. de lega.3.
Bal.in c.1.§. si q̄s
de mēso,col.7.ver
si. quæro de flumi
nib⁹, verū veniāt,
de contro. inuest.
& in addi. ad Spe
cu in ti.de dila.in
prin. & ibi Spe.§.
1.ver.sed pone. A-
lex. post Bart. in
præalleg.l.patro-
nus,& ibi concor.
per eū Archi.in c.
si gratiosè, de re-
scri.li.6.gl. & do.
in c. statutum, de
præben.eo.lib.

ANT. FRAN.

De hac dictione,
vsq;,an & q̄ñ inclu
dat vel excludat;
vide etiā q̄ haben
tur per gl.& doc.
in l.1.ff.de pigno.
ac. vbi etiā ponūt
de dictione, præ-
ter. & vide p Bar.
late i.l. prōnus.§.
Sempronio , ff.de
leg. 3. & per Bal.
in l.a caligeto,C.
de nu. & per Bar.
in l.si oleum,in §.
meritò,ff.de dolo
& in l. quidam in
testamento , ff. de
leg.2. & vide etiā
Bar.in l.meminis-
se,in ver. & p de-
clerationе , ff. de
of.procons.& ha-
betur per gl. in l.
filiusfamiliās , in
§.2.in vers.vsque,
ff.de lege.1.& per
gl.in c.1.ver.usq;,
de ord.ab epi. qui
renun.episcopa.&
per Gemi.in c.sta
tutum,de præben.
in 4. col. in uersi.
inducit etiā , li.6.
& uide per Alex.
in l.1. in §.nuntia
tio , in 12. col. in
vers. quęrit etiam
Io. de Imo. ff. de
no. ope.nuntie. &
Bald.& Alex. post
eum in l.ex facto,
in uer. item quæ-
ro, in 2. col. ff.de
vulg. & pup.

SEB. SAPIA.
a Dictione, à. De dictione, à vide Gem. in c. statutum, col. 3. de præben. in 6. Bal. in l. post duos, C. de aduoc. diuer. iu. ubi dicit q dictio, à stat exclusiuè, qñ ponit super terminis extrinsecis. latius ponit idem Bal. in l. à calligato, C. de nup. Are. in l. si ex duobus, ff. de duo. reis. Alex. in l. 1. col. 3. ff. si quis cantri. Car. Alex. in c. aliter. 31. dist. per pract. Papiensem in forma capitulorum quando testes producuntur ad æternã rei memoriam, in gl. in uer. usq; ad calendas. per Bart. in l. meminisse, in fin. prin. ff. de of. procons. & lega. Alex. in consi. 42. col. 2. in 3. vol. Are. consi. 71. inci. diligenter. colum. fin.

SEB. SAPIA.
b Excõicat⁹. Vide glo. in summa. 24. q. 1. quæ tenet q etiam excõicatus occultus non põt alium excõicare. & Ant. de But. in c. ad probãdũ, de re iu. & in c. sciscitatus, de rescri. vbi etiã Imo. sed contrarium tenet do. Abb. in c. ab excõicato, col. 2. de rescrip. Lap. alle. 89. incip. duo prælati. & Feli. in d. c. ad probandũ, col. 1. versi. limi. t. & an ualeant gesta p excõicatum occultũ tãgit & Feli. in c. Rodulphus, col. 12. uersi. & iuxta, de rescrip.
c Excõicaret. Adde tamẽ quod occultè excommunicatus potest alium excommunicare, ut tenet Fede. consi. 337.

ANT. FRAN.
De hoc an excõmunicatus & occultè possit alium excõicare, uide q̃ plenè habentur p gl. 24 q. 1. in summa, & in c. 1. & ibi per Arch. & uide quæ no. in c. fi. de ordi. ab epis. qui renun. episcopa. &

capitis, vbi nõ apparet psequẽtia vel pcedentia, vel alr pcedit qď est dictũ. Qñq;
pferť ab hoĩe: & si expresse, vel tacitè, uel
per cõiecturas, vel alr cõstat de mente lo
quentis, q inclusiuè vel exclusiuè ponať,
sic accipiť, de ver. sig. c. intelligentia, & c.
ppterea. Si uerò de volũtate nõ apparet,
recipimus inclusionẽ vel exclusionẽ, q̃ fa-
uorẽ hẽt, vel ex cuius ꝯñtia resultat odiũ,
p regulã, odia, de reg. iu. li. 6. ff. de dolo. l.
1. quaten⁹ fauor nõ inferat alteri iniustũ.
j. de do. int. vir. & vx. c. nup. Alii dicunt q
sp ponif inclusiuè, nisi p corrñdẽtiã alte
rius actus aliud appareat: & hæc vera, vbi
nõ apponunť ipsi. Si apponiť dictio, usq;
tpi limitato, & nullũ ẽ dubiũ. Qñq; adiiciť & poniť tps limitans. Exẽplũ de rescr.
c. si gratiose, & c. si pp, ď ele. c. cũ ex eo, li.
6. c. cũ dilecti, de do. & cont. dicit Io. An.
q vbi aliud nõ apparet, nõ esset absurdũ
dicere q plarũ ab hoĩe recipiať ꝯ pferen
tẽ exclusiuè vel inclusiuè, de reg. iur. reg. ꝯ
eũ, lib. 6. alr sit locus distinctioni prius di
a ctæ. De dictione, à, ^a dic vt de pb. statutũ,
li. 6. De, absque, de pcu. c. qui gñaliter, li.
6. vide Gul. de Cu. ff. de of. pcon. & leg. l.
meminisse, & Bar. in l. patronus. §. Sẽpro-
6 nio, ff. de leg. 3. † Videť scdò cũ gl. in ver-
bo, *ignorantia probabilis*, q recipiens ordi
nes ab Epo, qui renuntiauit, nõ sit suspen
sus, nec egeat dispensatione, per iura quæ
dicunt q ignorantia pbabilis excusat, ff.
de iur. & fac. igno. l. error, & l. regula. Sol.
dicit gl. si culpa nõ præcedat ignorantiã,
pcedit ꝯriũ. hic præcessit culpa: quia fecit
se à nõ Epo ordinari. Vel scdò dicit gl. &
melius, dic in his quæ causanť à defectu
ptãtis, ignorãtia uel scĩa nihil operatur
qñ est singularis: quia nõ supplet defectũ
ptãtis. iõ qď quis nõ hẽt, alteri dare non
põt, & carens executione illam alteri tri
buere nõ põt. 1. q. 7. c. Daibertum, de iure
pa. c. q aũt. Restat ergo q ignorantia nõ
dat sibi excusationem. vbi aũt vitiũ surgit
ex parte malitiæ uel negligẽtiæ suscipien
tis, vel cũ quo nõ agiť, tũc pbabilis igno-
rãtia excusat dolũ uel negligentiam: sed
nõ tribuit, qď tribui nõ põt à cã agente.
Vnde cõcludendum est q tales ordinati,
quãtũcunq; pbabili ignorãtia, egent di-
spensatione, quicquid senserit hic Inn. q
conatur rñdere ad hãc decre. & postea se
correxit, de schis. c. 1. nisi fortè esset igno
rãtia cõis: ita, q cõiter reputetur p nõ su
spenso. quo casu an in talibus spũalibus
opereť tolerantia, dixi de iure pa. c. cõsul
tationibus, vbi plenissimè hoc examino,
dicit tñ Host. q hæc dispensatio de facili
7 obtinebiť † Quæro qñ dicať crassa & supi
na ignorãtia? dicit gl. quã no. qñ aliquid
factũ est publicè, uel corã populo; & hoc
nõ excusat. dicit hic. Vin. Gof. Hos. & Gu.
q licet Eps publicè renuntiasset, clericus
postea ab eo ordinatus potuisset hẽre iu-
stã ignorantiã, vt si ex pvinciã tunc fuis-
set, & hoc pbaret; sicut. C. de ꝯhen. & com
mit. stip. l. optimã, de rest. c. ex te. ore. j. q
8 ma, accu. pos. c. cum in tua: qď no. † Quid

si renuntiauit simplr, an in dubio psumať
renuntiasse loco tñ; an ordini & loco?
Dic q loco tñ: quia qui renuntiat digni
tati, psumitur hoc facere pp crimẽ, de re
nun. c. post trãslationẽ. igitur ne psumať
criminosus, q esse non debet, s. tit. pxi. c.
1. præsumitur renuntiasse plus loco, quã
dignitati, sm Phil. & Hosti. qui remittit
ad Sum. eo. tit. §. sed quid si simplr. Et qď
hic dr renuntiasse dignitati in d. c. post
translationẽ, dr renuntiasse ordini; intel
ligitur autẽ per hoc renuntiasse executio
ni, & ptãti ordines cõferẽdi. Quæro, an
sup executione ista ordinati ad sacros or
dines ab eo q renũtiauit ordini, dispẽset
Eps? dic q nõ, sm doc. hic; licet secus sit
in ordinato ab Epo alieno executionem
habente, qui non renuntiauit, de quo, s.
de tẽp. or. c. quod trãslationẽ. Vltimo p
tex. in fi. patet qualis dẽt esse dispẽsator,
quia discretus: qa aliàs dissipator diciť.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus ab excommunicato recipit characterem sed non executionem. 3.*
2 *Ordinatus ab excõicato, a quo dispensabitur?*
4 *Excõicatus an possit alium excommunicare?*
5 *Sacerdos potest absoluere concubinam suam.*

CAP. II.

CVm clericis. Nõ summať, nec
1 diuidiť. † Not. 1. q ordinatus
ab excõicato, nõ recipit execu
tionẽ, sed recipit habitũ ordinis; & sic ex
cõicatus nõ inhabilitatur ad imprimen-
2 dũ habitũ ordinis. † Not. 2. q cũ ordina-
to ab excõicato ignorãter dispẽsat Eps. à
ꝯtrario, q cũ ordinato ab excõicato sciẽ
3 ter dispensat solus Papa. † Opp. cũ gl. q
ordinati ab excõicatis non recipiant or-
dinem, i. characterem. 9. q. 1. c. 1. vbi diciť,
q nullo modo diciť consecratio q̃ est fa-
cta ab excõicatis. Sol. Dic. q est nulla quo
ad executionẽ, nõ quo ad habitũ; & idẽ
de collatione ordinis facta ab hæretico,
ut ea. qõ. c. ab excõicatis. Hostiensis remit
tit ad Sum. de tẽp. ord. §. t. ver. hæc igitur
sit fides tua, & de sacra. nõ ite. c. 2. Oppo.
q excõicatus conferat executionem & ef
fectum sacramẽtorũ, vt in c. si celebrat, de
cle. excõ. mi. Solu. non confert executio-
nem excõicatus maiori, vt hic. secus si ex-
4 cõicatus minori, vt ibi. † Quæro an ex-
b cõicatus^b possit excõicare alterum? videť
q sic: quia potest ordines conferre, quod
est plus: ergo fortius debet posse excõica
re. contrarium est verũ: quia cũ sit extra
ecclesiã. alium extra ecclesiã ponere non
põt. 24. q. 1. c. audiuimus. secus autẽ est in
ordine: quia licet sit extra ecclesiã: nihilo
minus conferre pt: qa characterẽ habet, à
quo pẽdet ptãs, q̃ non deletur per excõi-
cationẽ. vnde ordinẽ cõferre pt, ex quo
seruat formã ecclesiæ. intantũ aũt est hoc
verũ, quod dato q excõicatus esset tole-
c ratus excõmunicando, nõ excõicaret,^c vt
no. in

vide Inn. i. c. si verò, de sentẽ. excõ. vbi dicit q excõmunicatus occultus, donec tolerať põt excõicare. & vide etiã not. per gl. in c. quicquid 1. q. 1. & qď no. in c. cui est. 1. q. 3. & in qbus actibus excludatur excõicatus, vide q̃ plenè not. in. c. decernimus, de sen. excom. li. 6. & in. c. pia, de excep. e. li. & vide quæ oo. p Ion. & Mod. in c. veritatis, de dolo & cõtu. & quæ plenè habentur p repetentes in. c. in telleximus, de iu.
Et quis dicatur publicè excõmunicatus, vide gl. i cleri. 1. de sepul. & no. in. c. ad probãdum, de re iu. l. Et verũ excommunicatus etiã si nõ sit occult⁹, possit absoluere excõmunicatum, vide no. in c. duob⁹. de sen. excõ. & do. Car. i cle. 1. de reli. do. in 8. q. vbi videtur distinguere inter excõicatũ maiori excõicatiõe, vt iste non possit absoluere, & excõicatum minori excõicatione; & iste possit. Et an excõicare & absoluere, procedant à pari, & sint võluntariæ vel cõtẽtiosæ iurisdictiõis, vide glo. in. c. ex parte, el. 3. de ver. si. & quod not. gl. in cle. quamuis, de fo. cõpe. in glo. 3. & habetur per gl. & pee Doct. in c. noue, de off. lega. & in. c. cum delide res, de sent. excõ. & vide per d. Car. in. c. cũm ab ecclesiarũ, de off. ord.

no.in d.c.audiuim⁹:& dixi plenè de iure pa.c.cõsultatiõib⁹.
& est casus in quo tolerare ñ operaẽ, qđ est notãdũ,& ĩ quo
ñ ꝓcedit materia.l.Barbarius,ff.de off.pto. Quæro an idẽ
Eps q cõtulit ordinẽ excõicatus,possit dispẽsare?dic ꝙ ñ ſm
P.ar.de cle.cõiu.c.diuersis fallaciis: successor tñ delinquẽtis
poterit dispensare. Vin.tenet ꝙ ẽt ipse,q est excõicatus & q
cõtulit,postq̃ fuerit absolutus, & postq̃ pœnituerit, poterit
dispẽsare;sicut sacerdos poterit iniũgere pniam de pctõ ei⁹
5 mãdato cõmisso.†Ad hoc facit qđ no.Lau.q dicit p̄sbyterũ
posse absoluere ꝯcub:nã ꝓpriã de pctõ fornicatiõis cũ se cõ
messo;& idẽ đ adultera,vt no.3.q.7.c.sacerdos.§.fi.& idẽ ibi
Hugo:fateẽ tñ ꝙ honestiꝰ esset,vt alteri cõmitteret pp maio
rẽ erubescẽtiã, q̃ est magna ps pniẽ,de pœni:dil.1.c.quẽ pœ
nitet:facit qđ no.30.q.1.c.oẽs 33.q.2. c.placuit,ſm Io.An.

De ætate & qualitate. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Statur sententiæ latæ super ætate, à qua non fuit appellatum.*
2 *Aetas habilis ad beneficia curata attenditur tempore impetrationis, secus ad præbendas.*

Dicto de ordinatis,dicendũ est de p̄ficiendis.& quia in p̄ficiendis
cõsideraẽ ætas & qualitas.& ordo &c.ideò dicit Io.An.ꝙ aliqui hñt
in ru.de.æta.& quali.ordinãdorũ.dicit ꝙ illud ordinãdorum nõ d.t
esse:qa dictũ est in rubrica de tẽp.ordinationũ.nam hic solũ tractat
de ordinãdis rõne dignitatũ,& nõ aliter:vel qa in p̄ficiendis requi-
runẽ q̃ in ordinãdis.ideo &c. De materia rubricæ quo ad primã par
tẽ.77.dist.& 78.dist.p totũ.De secũda.38.dist.p totũ.& 61.di.p to-
tũ.De parte tertia.60.di.per totũ,repetitur in 6.& clem.primæ parti
coaptatur de ele.c.cum in cunctis.vnde cõfirmator debet inq̃rere de
1 æta.e.ti.cũ nobis, & in.c. nihil.† Et staẽ sententiæ late super ætate a
a qua non fuit appellatũ,eo.ti.c.cũ dilectus,in fi.& pueri nõ sunt ido-
nei,de præbẽ.c.sup inordinata.Ad secundã partẽ facit de accu.c.oĩ-
potens.Ad oẽs tres partes,de ele.c.dudũ.De ætate eius q̃ p delegatio
2 nem causæ p̄fic it,de offi.dele.c.cũ vicesimũ. †Item quo ad beneficia
curata põderaẽ ætas tẽporis quo impetrauit,de rescrip.c.si eo tpe,li.
6.in p̄bẽ.c.nõ sic de præbẽ.c.ei cui,eo.li. Ad totã rubricam facit de
ele.c.licet canõ,c.cum ex eo, & c.cõmissa,li.6.ad primã & tertiã,eo.
tit.c.nemo.ad primã,eo.ti.c.ex eo,in prin.ad tertiã.de præb.c.si pro
clericis,de inst.c.2.Itẽ de ætate vicarij parochialis, in cle. vnica,de
off.vica. De ætate monachi prioris conuentualis,de sta.mona.clẽ.ne
in agro.§.cæterum,de ætate inquisitoris,de hære.c.pe.in cle.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatus si non recipit ordines quos beneficia requirunt, priuatur beneficijs. 3.5.6.*
2 *Dignitates quæ habent annexum ordinem presbyteratus.*
4 *Prælatura respectu quarum dignitatum dicitur.*

CAP. I.

1 VT *Abbates.* †Per priuationẽ bñficii[b]
arctanẽ bñficiati ad ordi-
nes sumendos,quos bñficia reqrunt.h.d. Et sunt
duæ partes,q̃ patent.Secunda ibi:*quod si.* †Not.1.
tres dignitates de iure hñtes annexũ ordinẽ p̄sbyteratꝰ, Ab
batia,& Decanatꝰ p̄positura,& Archip̄sbyteratus. Not.2.ꝙ
Archidiaconatus de iure hẽt annexũ ordinem diaconatus.
No.3.qualiter cõpellanẽ ad ordines assumẽdos bñficiis an-
nexos:qa arctanẽ priuatione bñficii. No.4. ꝙ de iure ordo
ad validitatẽ ꝓmotiõis ad bñficiũ nõ exigiẽ ꝯtẽporaneẽ cũ
ꝓmotione,q̃tũcũq; illi sit annexꝰ ordo:sed sufficit ꝙ faciat
post ꝓmotionẽ se ꝓmoueri,de hoc.ĩ.e.c.q̃ris,& c.p̄tereà,&
3 de p̄b.c.si ꝓ clericis,li.6. †No.5.ꝙ ñ assumẽs ordinẽ annexũ
bñficio de iure etiã si pp defectũ impotẽtiæ priuaẽ bñficio.
No.vltimò hic tex.aptũ ꝙ Archidiaconatus est dignitas,&
4 est p̄latura;vide gl.& doc.de iu.c.decernimꝰ.†Et no.hic plu-
res dignitates,q̃ p̄laturę dici pñt;vt Abbatia,decanatus,p̄po
5 situra,Archip̄sbyteratus,& Archidiaconatus.†Op.ꝙ nõ de
beat priuari,dato ꝙ ꝓmoueri non posset pp casum,vt patet
de cle.ęgro.c.1.Sol.intellige qñ pp culpã suã ad talẽ casum
deuenit;ꝯriũ qñ p̄ter culpã. Idẽ si p̄ter culpã,vbi añ dignita-
tẽ adeptã ad hũc casũ deuenit ſm Inn.& Host.dẽbat.n.absti
nere ab eo,ad qđ sciebat se inhabilẽ. Op.ꝙ Abbates nõ sint
clerici.93.di.c.ã subdiacono;& sic nõ ne-
cessitantur ad assumẽdũ p̄sbyteratũ.Sol.
oli,cũ nõ essẽt clerici Abbates vel mona
chi:imò ppetuo stabãt vt laici; de quo.ĩ.
e.dicã in c.tuã.hodie ãt secꝰ:qa bñdicunẽ
& minores ordines ꝯferũt.ĩ.e.c.cũ cõtin-
gat. Op de supfluitate tex.p primũ rñsũ
ad ſm,vel ecõtrario. Sol.dic,ꝙ primũ rñ
sum loqniẽ,qñ p̄t & ñ vult ſm qñ vult:sed
nõ p̄t. Quæriẽ qũo faciat ad titulũ?dic ꝙ
p̄t facere respectu ordinis p̄ficiẽdorũ.i eo
rũ qui p̄fecti sunt,vt ĩ.e.c.q̃ris, & respectu
qualitatis p̄ficiẽdorũ:qa si talis est q non
possit ordinari,nõ p̄ficiẽ: imò p̄fectus re-
6 moueẽ.†Op.ꝙ datò ꝙ nõ faciat se ꝓmo-
ueri,nõ priueñ,ex quo nõ pñt.ĩ.e.c q̃ris.
Sol.dicit Host.ꝙ cõpelleẽ ad ordines:& si
ñ possit priuabi; nisi aliàs sit valde vtilis
ecclĩæ.hoc no. qa extendiẽ illa decre. ad
casum, q̃do ordo est annexus beneficio.

SVMMARIVM.

1 *Pueri dicuntur illi, qui sunt intra decennium.*
2 *Laicus est incapax vniuersalis administrationis bonorum ecclesiæ. 18.*
3 *Episcopus an possit dispensare sup minori ætate, vt promoueatur ad beneficiũ simplex. 5. vel aliud, puta dignitatem. 9. 10. 11.*
4 *Collatio facta inhabili propter ætatem, an sit ipso iure nulla? 5. 6. 9.*
7 *Archiepiscopus quibus casibus possit se intromittere circa subditos suffraganeorum.*
9 *Minor dispẽsatiuè ob defectũ ætatis est ꝓmotus ad aliquã dignitatẽ, an habeat vocẽ ĩ c. 12. 13.*
10 *Dispensatio contra ius non est extendenda etiã ad connexa, si non potest in principali concessio aliquid operari. 12. 13.*
12 *Dispensatus ad ætatem, an per omnia habeatur pro maiore? 13.*

a Super ætate. Adde Petr. de Anch. consi. 130. ZACHARIAS.

b Per priuationem beneficij. Adde ꝙ hoc est verum, sed opus est sententia. nam ipso iure nõ priuatur, vt no. In no. plenè in c. accepta, de rest. spo. & Bald. in sua marg. in ver. renuntiàs, versi. 7.

CAP. II

EX *ratione.* Ecclesia di
spensatiuè
minori ꝯcessa nõ p laicos,sed
p clericos est regenda vsq; ad
ꝓmoti cõpetẽtẽ ætatẽ.h.d. Duo facit pri
mò ponit rep̄hẽsibile factũ Epi. Scdò il-
lud corrigi mãdat.ibi: *vnde quoniã.* q̃ duo
facit.Primò ꝓuidet circa p̄terita.Secũdò
circa futura cũ pęna & decreto.Casus lit.
Eps Cõuẽtrẽ. ꝯcessit ecclĩas in Archidia
conatu R.Cistrẽ.pueris ĩtra decẽniũ ꝯsti
tutis,q̃ ñ p clericos, sed p laicos disponũ
tur.Mãdat p̄p̄ Cãtuariẽ.Archiepo q̃tenꝰ
epm illũ corrigat sup his, & custodiã il-
larũ ecclesiarum cõmittat personis idoneis, donec pueri ad
cõgruam ætatẽ peruenerint, laicis inde amotis; & ꝙ de cæ-
tero talia non præsumat. Idem præcipit idem Papa in se-
1 quenti.c.Bern. †No.1.ꝙ pueri appellatione cõprehenduñ
existentes intra decenniũ; ꝙ no.bene, de quo de delic.pue.
c.1. No.2.ꝙ minor decennnio est inhabilis ætate ad obti-
2 nendũ ecclesiam. †Not.3.ꝙ administratio vniuersalis bo-
norum ecclesiæ,etiã non in titulũ, nõ est cõmittenda laico.
No.4.ꝙ vbi ex dispensatione ætatis inhabilibus ecclesiæ cõ
ceduntur, debent dari vicarii & administratores clerici, &
non laici, qui ecclesiã regant vsq; ad ætatẽ legitimã ꝓmo-
3 uendi;& vocantur tales vicarii temporales. †No.5.ar.Epi-
scopos posse dispensare cum minoribus ætatę, vt pro-

moueanť ad bñficiũ ſimplex;pt induci in ꝯtrariũ;q̃aPapa hic tolerauit collationẽ,
4 & ꝓhibet eis in futurũ. †No.q̃d defectus ætatis reddit nullã ipſo iure collationẽ & ꝓmotionẽ bñficiati. Op.videť, ꝙ ius inſtituendi in eccleſiis ſpectet ad Archidiaconũ,maximè ſi ſit ĩtra limites Archidiaconat⁹,de pbẽ.c.referẽte.Sol.dicit gl. 2.ſpectat de cõſuetudine, vt ibi no.de iuř ſecus,vt hic;de quo de of.Arch.c.cũ ſatis. Dic q̃d q̃dã eſt inſtitutio authorizabilis ſupra curã. hãc facit ſolus Eps,nec ipſam inferior eo acq̃rere pt de cõſuetudine;, vt not.in d.c.cum ſatis,& de hoc de cap.mona.c.1.lib.6.ſaluo niſi hẽat titulũ ab epo, de inſti.c.cũ veniſſent. Quædã eſt inſtitutio q̃ ſumiť ꝓ inſtallatione ad trãsferendã poſſeſſionẽ facti;& hãc hẽt Archidiaconus de iure cõi.j.de off.archi.c.adhæc.
5 †Opp.cũ glo.q̃ eſt ſup verbo, *eccleſias*, q̃d ẽt pueris pñt eccleſiæ ꝯferri, de pbẽ.c.ſup inordinata;adhoc, q̃a talibus pñt cõferri ordines.77.di.c. in ſingulis,& ſine titulo ordinari nõ dẽnt.70. diſt.c.1. ideò cõſeq pñt rõne ordinis & bñficii.Glo.dicit ꝙ p latura nõ pñt ꝯferri pueris,[a] vt hic; & exponit eccleſias.i.platuras: ſed bñ ſimplicia bñficia. No.de verbo,eccľia q̃a appellatione illius in lata ſignificatione cõprehẽdit ẽt platura,nõ ſolũ ſimplex bñficiũ. Et no.hãc ꝯñtiã hic:habilis eſt ad ordinẽ
6 quẽcunq;:ergo habilis eſt ad bñficiũ. †Et no.q̃d puer nõ eſt habilis ad platurã:habilis eſt tñ ad ſimplex beneficiũ & ad ſimplicẽ eccleſiã. Et no.ꝙ appľone eccleſiæ ĩ ſtricta ſignificatione cõprehẽdit ſimplex bñficiũ. Doc.remittũt hoc ad gl.de reſcr. c.ſi eo tpe,lib.6.in gl.pe.
7 †Tertiò videť,ꝙ hic Archieps nõ ſe intromittat de ſubiectis Suffraganeorũ,de offi.ord.c.paſtoralis,cũ ſi. Solu hic Archieps eſt legatus in ꝓuincia,q ex officio legationis ſe intromittere pt, de offi.lega.c.1. vel hic eſt de caſibus ad Archiepm ſpectãtibus,q̃ñ peccať in bñficiis cõferẽdis,ar.de inſt.c.3.vel hic ſpecialiter q̃riť de correctione Epi.9. q.3.c.cum ſimus: vel ꝓcedit hoc ex ſpãli delegatione,vel mãdato Papæ,ẽm Inn.& Hoſti. & ſic ſoluit ꝙ opponiť Archiepm
8 in diœceſi ſuffraganei &c. †Quartò op.ꝙ laicus pt hře adminiſtrationẽ & ꝓcurationẽ rerũ eccleſiæ 89. diſ.c.iudicatũ.16. q.7.c.1.& c.in noua,& c.ſequẽti, de ꝓcu. c.1.li.6. Sol.dicit hic Inn.ꝙ laicus[b] nõ pt habere gñalem adminiſtrationẽ rerũ eccleſiæ;ita, ꝙ dicať eccleſias regere,nec decimas recipere,vel oblationes.[c] 10.q.1.c. q̃a ſacerdotes,&duob⁹.c.ſeq.q̃d no.Quia nõ pt laicus deputari ad aliq̃d altare, vel eccleſiã, vt iure ſuo recipiat oblationes. poſſet bñ ibi eſſe miniſter, nec ſacra tãgere,de cõſe.diſt.1.c.ĩ ſancta,& c.veſtimẽta, de coha.cle.c.1.in fi.nec adminiſtrationẽ eccleſiæ tenere.16.q.7.c.1.& c.in noua.& ſeq.nec de eccľiaſticis aliq̃d diſponere,ď cõſt.c.eccleſia:adeò,ꝙ nõ excuſat authoritas,de decimis,q̃uis,& c.ꝓhibemus.nã ẽt in ꝓprio hõſpitio,ꝓhibenť laico talia cõmitti.89. diſt.c.indicatũ.ẽm Hoſt.Vnde cõcludendo, generalẽ adminiſtrationẽ eccleſiæ, vt ſuper clericos dñetur, hře nõ pt: ſpecialem aũt adminiſtrationẽ aliquarũ rerũ poſſunt ſub clerico hře;& etiã ipſius generalis adminiſtratoris clerici poſſunt eſſe vicarii,de quo p Hoſt. ne plati vices ſuas,ver. ſed videť.vbi cõcludit ꝙ p laicos nõ poterunt cõcedi fructus eccleſiæ ad firmã,vt in ꝓpria pſona recolligãt: imò plus videť,ꝙ ex hoc incurrẽt excõicationẽ.10.q.1.c.q̃a ſacerdotes, & c.ſeq.ſed poneť clericus ibi,q illos recolliget,& dabit laico cõducenti,ar.de loca.c.vřa,de Iudæis.c. ex ſpeciali:q̃a dato ꝙ fructus ex re ꝓueniant ſpirituali:nõ tñ ſunt q̃d ſpũale: vnde vendi poſſunt, dũmodo aliq̃d ſpirituale in tali venditione nõ miſceať, de rerũ ꝑmu.c.ad q̃nes. Per hoc infeř, ꝙ ſi eccleſia adeò debitis aggrauata eſt,ꝙ nõ poſſit p alium, quã p laicũ releuari, ſi eſt religioſorũ ; debet cõmitti alicui religioſo illius vel alterius domus;ſi ille deficiat, clerico ſeculari,de reb.eccl.nõ alie.c.poſſeſſiones. Adde quod ibi no. deficientibus religioſis admitteť ſecularis, arg.de reg.do.c. inter quatuor,ne cler.vel mon.c.relatũ.Si nec ſecularis inuenit,putat Hoſt.ꝙ in tanta neceſſitate poterit Eps diſpẽſare, q̃d ad tps laico cõmittať, arg. de loca.c.vřa, & quod ibi no. ita tñ ꝙ nõ laicus, ſed clericus in noĩe laici adminiſtret ; ad hoc de iudeis, in c.ſpeciali: aliàs ſi laicus oĩno vellet adminiſtrare,ad Papã eſſet recurrendũ.2.q.5.c. Mẽnã.32.di.c.pter. §.verũ,de decimis,c.tua. Not.bene ꝙ à Papa pt cõmitti adminiſtratio eccleſiæ laico.Si verò eccleſia ſit ſeculariũ clericorũ,dicit Hoſti. etiã ad religioſos haberi recurſum,ad hoc de ſtatu.mon.c.quod Dei. dicit tñ ꝙ hoc nõ ſeruať & malè. imò in tali caſu nõ ſolùm ſecularibus irrequiſito Epo,ſed ẽt laicis nõ ſolum fructus, ſed ẽt adminiſtrationẽ eccleſiæ cõmittunt.& de platis,ad quos ſpectat talia corrigere, de ſup. ne.pl.c.2.ẽm Hoſt.
9 †Quæro cũ glo.q̃ incipit:*idem dicit lex*,pone Eps facit aliquẽ pupillũ vel puerũ Archidiaconũ, an habebit vocẽ in capľo,ſicut ſi eſſet legitimæ ętatis?videť ꝙ nõ: q̃a minores decuriones facti, licet decurionũ ſportulas recipiant:nõ tñ interim ſuffragiũ ferre poſſunt,ff.de decu.l.ſpurii.§.minores. ſicut nec minor factus miles debet ſapientũ iura tractare,C.de teſta.mili.l.fi. Attẽde ſentit glo. q̃d Eps poſſit diſpenſare cũ minore, vt aſſumat dignitatẽ archidiaconalẽ.Io.An.dãnat hoc:q̃a diſpẽſatio eſt papalis,de æta.& qual.c.vno,lib 6.Quo ad canonicũ[d] tene quod habeť in c.ex eo,de ele.lib.6.& in clem.vt hi, de æta.& qual.in principali dicto cõiter tenent Doct.niſi appareat de expreſſa volũtate principis.ſ.de ele.c.cũ nobis olim,ad fin. ad hoc.j.c.2.dicit enim ꝙ nõ eſt pſumendũ,ꝙ talia Papa cõcederet puero.ſi tñ concederet,parendũ eſſet quo ad tẽporalia.19. diſt.c.in memoriã.In ſpiritualibus verò in q̃bus vertitur periculum aĩæ, nõ obediendũ eſſet,de quo de tẽp.or.c.ad aures,ad hoc.24. q.1.c.manet.22.diſt.c.1.& c.2.55. diſt.c.nullus.2.q.7.c. quapropter.11 q.3.c.non ſemper.35.q.9.c.loci. Periculum autem vertitur animarum, quando ſe neſcit regere, vel populum.j.c.proxi.excipit tamen neceſſitatem vel utilitatem eccleſiæ.7.q.1.in fin.ẽm Arch.& Hoſt.qui Arch. hoc ponit in
10 c.fin.eo tempore, de reſcrip.in 6. †No. iſtam glo.ꝙ diſpenſatio pro conſequendo beneficio reſpectu ætatis habilitat beneficiatum ſolum adhoc,ꝙ poſſit retinere beneficium,nõ
11 tñ ad alia conſecutiua:quia ſufficit ꝙ primũ opereť.†Nunquid aũt per hoc habilitet ut poſſit recipere fructus & quotidianas diſtributiones?& dicit hic gl.ꝙ ſic: q̃ in hoc eſt notãda,quod eſt uerũ, niſi ſpecialem habeat ꝓhibitionẽ de pſe ꝑceptio redituum.ideò ſi eſt ſtatutũ in eccleſia,ꝙ nõ in ſacris,vel minor ętate nõ ꝑcipiat quotidianas diſtributiones; nõ extendeť diſpenſatio ad talia,niſi exprimať:q̃a ſufficit ꝙ diſpẽſatio aliq̃d q̃tunc ũq; modicũ operetur; & facit q̃d no. Io.An.de cle.ñ reſi.ĩ c.tuæ,iũcto q̃d no.de ele.c.cũ ex.c.li.6.
12 †Ex his decidiť q̃d tãgit vltima gl.an poſſet hic in ætate diſpẽſatus tanq̃ maior oĩa facere?& arguit gl.ꝙ ſic.ff.de re iu. l.q̃dam conſulebant: tñ dicit gl. quòd non eſt verũ.j.c.,pxi. C.de

a Pueris. Adde vt per Fede. conſil. 122.d.de Ro. deci. 276. eod. tit. in anti.
SEB. SAPIA.
b Quod laicus. Vide Spec.in tit.de œconomo.§.1.ver ſi.Itẽ ꝙ eſt laicus. d.Abb.in.c.vnico j.de ſyndico,eo. ver.ſed aduerte,& in.c. edoceri. eo. penul.ſ.de reſcri. & in.c.decernim⁹. j.de iudi.vbi pulchrè p Arc.& põſteriores, vbi dicunt cõmunẽ eſſe opi. ꝙ laicus non pôt eſſe generalis adminiſtrator rerũ eccleſiæ: ſec⁹ ſi eſt adminiſtrator rerũ tẽporalium.
c Oblationes. Adde vt per Ro.conſil. 266.
d Canonicũ. Q̃d minor ſeptennio poſſit eſſe canonicus,tenet glo.in.c. ſtatutũ,in ver.canonicis, de reſcr. li.6. & ita cõiter teneri atteſtať Peruſinus; in.c. ſi eo tẽpore, de reſcr.e. lib.ſed cõtrarium tenet ibi Archi.& iſtud ſeruari in curia refert Abb.in c.ſuper inordinata,de præben. & dicit Imol. in.d. c.ſi eo,ꝙ ſup hoc eſt reg.cãcellariæ quod quis nõ poſſit eſſe canonicus ante.14. annum.

C.de testam.mil.l.si.Nec obst. q hic ueniā ętatis uī īpetrasse,ergo quasi oīa possit,C.de his q ue. ætat.impe.l. eos. dic q nec oīa pōt q ueniā ætatis impetrat seu impetrauit:qa nō pōt alienare sine decreto nec hēt administrationē, nisi usq; ad
1 ętatē legitimā,ut.d.l.eos†No. bñ.gl.qđ dispēsatio super uitio nō perinde hr̄,ac si nō haberet illud uitiū, licet tollaē impedimētū uitii quo ad validitatē ei᷒,qđ cō cedię.ideò dispensatus super ætate nō hr̄
a per oīa ꝓ maiori[a] dispensatus sup ordinibus recipiēdis nō hr̄ per oīa, ac si esset ordinatus. puto pōderanda uerba dispensationis,si.n.dicit tale bn̄ficiū assignam᷒ non obstāte defectu ætatis; qa ip̄m p oīa uolumus haberi ꝓ maiori; tunc plenissimè esset habilitatus ad ætatē; & sic diceē habere ꝓpriè ueniam ætatis;uñ oīa posset p̄ter q̄ excepta in dispēsatione, ut.d.l. eos.hæc no.bene. Vltimò dicit hic Inn.q Ep̄s obligatur in mala administratione puerorum,quos instituit, ar. ff. de magi. conue.l.2. ff. dę admi. tu.l. Lucius , & de offi.archidia.c.ea quę;sicut obligaē quando administrationem committit alteri nō idoneo;quod no.quia omnes prælati hodie & Episcopi ualde grauantur.

SVMMARIVM.

1 *Paruulorum appellatione comprehenduntur minores. 14.ann. 2.*

3 *Minor. 14 annis,an possit promoueri ad dignitates?*

Minor. 14.ann.nō p̄t dispensari nisi à Papa.

4 *Ordines sacri,an & quibus casibus liberent filios a patria potestate.*

CAP. III.

INdecorum. Regimē ecclesię minori.14. anno cōmitti n̄ debet. Prima p̄s ponit exordiū & cām mandati. Secunda mandatū. Tertia cōminationē irritationis & pœnæ. Secunda ibi: *Nolentes.* Tertia ibi: *scituri.* No.1.q ordinatū regimē incipit & cognosciē a seipso;quia qualiter se regit,ita & alios uerisimiliter regere sciet. No.2.q uerbū,regere, ꝓpriè refertur ad alios : gubernare ad se.uñ gubernator respicit partē œconomicā.regere respicit politicam.No.3. duo q̄ principaliter exigūtur in p̄lato ecclīæ discretio,& morū honestas. No.4.q paruulis regimē ecclīæ cōmitti non dēt.
1 †Not. q appłone paruulorū cōprehēdūē minores.14.annis;& sic patet q ad ecclīā habilis uideē existens in 14.an. Itē ad dignitatē & personatū; intra illā ætatē cō-
2 stitutus nō.†.No.q appellatione paruuli cōprehēditur minor. 14. annis. †Opp.q
3 ad dignitates uel personatus non admittitur quis in.14.sed in.25. ut.s̄.de elec.c. cum in cunctis.§.inferiora.Sol. quidā dicunt q hoc a ꝯrio probari vr̄, qđ in 14. an.possit qs dignitatē assumere:sed falsū est.p contrariū non dēt sic sumi argumētū,de quo arg.a ꝯrio uide de ele.c. publicato.Alii dicūt q de iure cōi n̄ pōt ꝓmoueri añ 25.sed dispensatiuè:qa pōt ēt dispensatione Ep̄i post 14.annū dispensari, ita,qđ ibi terminaur ætas ꝓmouendi de iure cōi.hic terminaē ætas ꝓmouendi de iure speciali s̄m Lan.Gof.Inn. & Hos.Nō ob.s̄.c.proxi.ubi dispēsat cū deceñi 1 qa illud.p istud corrigit : uel sit illud de speciali mādato Papæ s̄m Host.ideò conclu diē q Ep̄s dispensat cū pubere, cum impubere non, qm̄ inter istos est magna dr̄ia, quod patet in testando,iurando,& matrimoniū cōtrahendo.cōcludunt tñ tales dispēsationes debere fieri cū causa, nec ibi & hic ꝓhibeē:quoniā ēt causa subsistente ante annū posset Ep̄s dispēsare.Sed quicquid dicāt,tene quod habes eo. ti.c.uno, li.6.licet ēt post illā decre.Archi.hoc tenere uoluerit,ut ibi no.Io.Andreæ, & uide de iudi.c.fi.in 6. Glo.ibi tangit qđ hic ponit Host.de minori 18.annis an possit agere cām spiritualē?istam materiā expediam in c.præterea,j.eo.ti.Quæro an regimen ecclesiæ ēt non curatæ possit committi pueris?dicit hic Io.And. q non, ex quo nō sunt in 14.anno cōstituti,& remittit de rescri.ad c.si eo t p e, li.6.in gl. pen.
4 †Quæro cū gl.quæ incipit: *qui enim in prælatum*, an promotus ad p̄laturā quo ad il-
b lā dicaē sub patria ptāte esse?[b] dicit glo.q uī q nō,qa in talibus patria ptās non curaē,ff.ad Trebellia.l.nā qđ, ff.de adulter. l.sic eueniet,C.de legi.tuto.l. ultimo institu.de excus.tuto.§.minores,ff.ad Mac. l.filiū habeo ꝯriū est ff. de adoptioni.l. p adoptionē,ff.de his q sunt sui uel alie.iu. l.filiusfa.ff.de mu.& ho.l.2.de iudi.l.cū p̄tor.ubi nō refert an sint in ptāte an non, adhoc est.C.de ep̄is & cleri.aut. presbyteros,insti.q.mo.ius patriæ pot.solu.§.si filiusfa.ubi dr̄ q licet filiusfamilias adipiscatur honores,remanet tñ in patria potestate.unde per hoc uī q sacer ordo nō li-
c beret[c] a patria potestate, & hoc tenuit Lau.Alii dicūt, q quilibet ordo liberet a patria ptāte:quia liberat ab ea, q̄ maior, ut dominica.de episcopali patet 54. dist. c.si seruus sciēte de sacerdotio. eo.ti.c.frequēs,& capło,ex antiqs.de diacono dicitur q dando uicariū liberaē,ut d.c.ex antiquis,& idē de subdiacono j. de ser.non ord.c.miramur. Nō ob. qđ dictū est de dignitatib᷒ secularib᷒,qa nō sunt sīles sacerdotio, & leuiores reputanē dignitates & magis cōpassibiles cū patria ptāte,đ ma. & obe.c.solitæ . Adhoc quia dignitas Patriarchatus soluit p̄riā p̄tātē, & in hoc residet gl.q q liber sacer ordo soluit patriā ptātem. Dic q ordo Ep̄alis soluit patriā

a Pro maiori. Adde ut per Pet. de Anch.consi. 405.

b ZACHARIAS. Sub patria potestate esse. Tu dic q dignitas spiritualis uel episcopalis,abbatialis,& reliqua id genus,liberant quē à patria ptāte,ut no.Bar.post Gul. de Cu.in aut. ep̄alis dignitas,C.de episc. & cleri.Bal.in.l.si maritus,C. de patr. pot.& Bart. in.l. patre. ff. de his qui sunt sui uel ali. iur. Item etiam dignitas ep̄alis, ut cōsularis uel senatoria,no.Bal. in.l. fi.§.sancimus,uer. necessitate,in.1.colu.C.de bo.quæ li. & in prææalle. auē. Episcopalis.Canonistæ in.c.p uenerabilē. j. qui filii sint legit. Sola tñ electio ad dignitatē nō liberat, no. Bal.in.l. ex tpe,ff. de test. mi. & qui casus liberēt, uide per Spe.in ti.de actore, uer. quid si pōt. Nec omitto quod ibi dixi,liberatur quis à patria potestate, qđ hoc est uerū in fauorabilibus;secus uerò in odiosis, ut not. Bart.in prææalle. l. patre,& in.l.3. eo. titu.

ANT. FRAN. Circa hoc an ordo sacer uel. alia dignitas liberet quē à patria potestate, dicas q dasacerdotio, & de dignitate episcopali & aliis de quibus hic non uideē esse dubiū, per ea que etiam uoluit Bal.in.l. apud hostes,in ulti. col.C. de iuris & legi. maximè in concernētibus fauorem, ut hic etiam dicitur, q uoluit Bar.in.l. sacrosācta,C.đ ep. & cle. de prælaturis aūt inferiorib᷒ ab episcopatu uī, q nō soluatur per eas patria ptās, p tex.in auē.presbyteros,C.de epis. & cler. & uide Ang. Aret.latè de materia disputātē, in stit. q b. modis ius patriæ po.solu. in §.filius. quid autē de monacharu, an liberet à patria ptāte? Dicas q sic, ut uoluit gl.in.l.si ex causa. §. Papinianus, ff.de mino. & in.l.deo nobis. C. de episco.& cle.& no. Alex. in.l. & si fine,in. §. fi. ff. de minor. qui etiam ponit in d.l.si ex cā,post glo.& Bar.ibi,& uide per Spe.in ti.de acto in uer.quid si pater,& de statu mo.in uer.22.ubi ponit an soluaē per. monachationē patris,& an p monachationē filij . uide ēt p Spe. in ti.de tut.in c.3.in uer.sed q̄rit.& uide dom.Car.tenentē q soluaē, in cle.eos,in 11.q.de rła & generaliter q bus casib᷒ soluatur patria potestas,uide in l. seruis,C.de epi.& cleri.& gl.2. in l.fin. C.de decu.lib.10. & gl.1. in l.si.C.đ spectat li.21. & uide gl.in auē.cōstitutio quæ, de dignitatibus,in uer. codicillos,col. 6. & p Bar. i l.patri, ff.de adul. & uide gl.fi.in c.si in qua hbet 20. q.2. & in stit. qub. mo. ius patriæ pot. sol. p totū. & an si p dignitatem quis liberet a patria potestate , finita dignitate reincidat in eā,uide glo. in uer.p̄let, in §.generaliter,ī d. auē. cōstitutio q̄ de dignita. & in q bus cōsistat patria potestas, habetur insti. de patria potestate,in §.1. & ibi per gl.in uersi.ius aūt. & qualiter ꝓ betur patria potestas, uide gl.pe. & ibi p Din. & Bar. i l.Titia ff.so.ma. & ad id quod dictū est de ordine sacerdotali an liberet a patria potestate uide gl. in c.cū uoluntate,de sen.excom & glo. pe. in c.1. 23.q.5.

c Non liberet. Ad de Bar.consi.inci. filiusf. presbyter.

a Ex certa scien-
tia. Adde ut p Ol.
consi. 325. usq; ad
332.
SEB. SAPIA.
b Rescribit. Vide
do. Abb. in c. dile-
ctus 2. in 3. col. 1.
de præb. ubi uult
q qñ Papa cõce-
dit bñficiũ alicui,
q sit illegitimæ
ætatis, censetur di
spẽsare si cõcedit
motu ꝓprio, &
hoc idem dicit Fe
lin. in c. ad aures,
col. 4. ṡ. de rescri.
c Commendatã.
Adde q latè uo-
luit Ro. consi. 200.
d Depẽdere. Ad-
de Are. cõs. 72.
SEB. SAPIA.
e Subiectã. Vide
Firmianũ in reper
torio suo, in uer.
ecclesia, col. 1. ubi
dicit se rñdisse
plebano de Toleti
no camerario epi
Firmi, qđ sit capel
la per laicũ ædifi-
cat in ecclesia, &
p laicũ dotat ec-
clesia acqrit pa-
tronatum capellæ
ad psentandũ pp
solũ, in quo capel
la cõstruit: aduer-
te tñ q ecclesia æ-
dificata in solo
alieno non cedit
solo, sed solũ ce-
dit ecclĩæ, no. gl.
12. q. 2. c. apostoli
cos, no. do. Flor.
in l. qui domum
ff. ad l. Aqui.
SEB. SAPIA.
f Si ecclesia. An
ecclĩa unita tenea
tur ad onera ec-
clesiæ, cui est uni-
ta tradit Bar. in l.
1. de Metrop. Be-
si. li. 11. & an gau-
deat priuilegiis,
tradit gl. in c. j. ne
seds uacã. no. in c.
recolẽtes, de statu
monac. & an pos-
sit alienari in uti-
litatẽ alterius ec-
clesię principalis,
tradit Bal. in aut.
hoc ius porrectũ,
C. de sacro san.
eccle.

ptãtem, ut est expressum in c. p uenerabi
lẽ, q fi. sint legit. Ordo sacer nõ soluit pa-
triã ptãtẽ ex toto, ut ꝓbat illa decr. qa si
epalis eximit, ut ibi, & ante oportet epm
esse psbyterũ, ergo psbyterat⁹ nõ eximit:
sed bene fatent q effectus qui sunt in pa-
tria ptãte nõ ꝓportionabiles uel cõgrui
in clericũ, tollunt. Per hoc infert Inno. &
Host. q quo ad patrimonialia & ꝓfecti-
tia remanet effectus patriæ ptãtis. De bñ-
ficialibus tenendũ est qđ hr de iud. c. fi. li.
6. Quo ad aduentitia aut peculia adhuc
tollit effect⁹ patriæ ptãtis, de quo de test.
qa nos, & est casus in aut. presbyteros, C.
de epi. & cle. Itẽ quo ad uiolẽtã manũ in-
iectionẽ, ut in c. cũ uolũtate de sen. excõ.
de quo dicẽdũ ẽ ut ibi. Itẽ quo ad distra-
ctionem, uidelicet quando propter famẽ
patres possunt uendere filios, de quo C.
de patribus qui filios distra. l. 2.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatus habens duas ecclesias incompa
tibiles tenetur alteram dimittere 4. nisi in
casu, infra num. 3. 9. 10.*
2 *Executor ad eligẽdũ, si elegerit indignũ, põt
ordinarius loci talẽ electionẽ nõ admittere.*
5 *Rescriptũ debet facere mentionẽ de iure, qđ
prohibet huiusmodi rescriptum fieri.*
6 *Titulum licet quis talis non cogatur ostende
re, tamen fallit, quando quis habet præ-
sumptionem iuris contra se.*
7 *Papa rescribens pro inhabili ex certa scien-
tia, uidetur ipsum habilitare, & est talis
recipiendus in fauorem, alias secus.*
8 *Beneficium primum an uacet ipso iure per
adeptionem secundi?*
11 *Ecclĩa una quãdo dicatur ab alia depẽdere?*
12 *Ecclesia maior si euincatur, an cẽseãtur eui-
ctæ oẽs ab ea dependentes & annexæ.*
13 *Ecclĩa maior si nõ soluit iura epalia, an ab
ea depẽdẽtes ecclesiæ possint pignorari?*

CAP. IIII.

1 EAm te. † Ad regimẽ nõ de-
bet institui indignus
scientia, moribus, uel ætate, & qui
habet duas ecclesias, alterã dimit
tere cogitur, nisi causa subsit. Secũda ibi:
sed etiam habentes plures. Casus litalis. Pro
hibet pp ne aliqs instituat in ecclesiis ad
curã aiarũ aliqua occasione, uel ẽt obten
tu lrarũ apostolicæ sedis, q scientia, mori
bus, & ætate cõcilii nõ cõgruat institutis.
Scđò dicit q si aliqs hẽat plures ecclĩas,
quarũ una nõ depẽdet ex altera, dimittat
unã quã uoluerit, nisi ita sint tenues in
suba, qđ ꝓprios platos nõ psit cõgruè su-
stẽtare. B. No. primò in ꝓmouẽdũ ad cu-
rã q põderent, ut dign⁹ existat: qa exigit
q ætate sit habilis, moribus, & sciẽtia, &
sic qualitates in genere q exigunt in ꝓ-
mouẽdũ ad Epatum, requiri uident in ad
2 alia beneficia promouẽdũ. † No. secundò,
q ordinarius põt se opponere ꝯ proces-
sum executoris indignũ ꝓmouẽtis: nec
quaten⁹ đ idigno ꝓuidet, ordinari⁹ arcta
tur ad parẽdũ mãdato executoris, & uide
de of. dele. si qñ. nec p hoc turbat iurisdi-

ctionẽ, & sic iniusto aptè mãdato delegati parẽdũ ñ est por
3 dinariũ: qđ intelligo, qñ est euidẽter indignus. † No. tertiò
duos casus, in qb. pluralitas ꝑmittit ecclĩarũ, qñ una ex al-
tera pẽdet, uel una p se insufficiens est, & insufficiẽs dicitur
4 qñ propriũ sacerdotẽ sufficienter sustẽtare non põt. † Not. 4.
ẽm hæc iura habẽtẽ plura bñficia secũdi acceptiõe ipso iure
nõ priuari primo, sed data incõpassibilitate cogit ad alterũ
5 eligẽdũ, & alterũ dimittendũ. † Allegat, q ubi ius specificè
hẽt clausulã derogatoriã ad rescripta, ñ ualet rescriptũ nõ
6 facta mẽtiõe de iure. † No. q iudex ex offõ põt inqrere ꝯ plu-
ralẽ, & ꝯpellere ad ostẽdẽdũ titulũ, ad hoc de off. or. c. ordi-
7 narii. li. 6. † Opp. cũ gl. 1. qđ admittẽdus sit inhabilis, p quo
Papa rescribit, cũ sacrilegii instar obtineat, illũ inhabilẽ re
putare, pro quo Papa rescribit. 17. q. 3. c. qđ aũt. C. de cri. sa
a cri. l. 2. Sol. ꝯriũ ꝓcedit, qñ Papa ex certa sciã[a] pro inhabili
b rescribit[b]. hic ãt qñ inabilitate tacita subreptitiè bñficiũ est
8 obtẽtũ; uide qđ not. gl. de sent. excom. c. cũ ꝓ cã. † Oppo. q
bñficiũ primũ uacet, & q optio nõ sit dãda bñficiato, de pb.
c. de multa. gl. dicit quòd hæc decreta. ẽm illã est intelligẽ-
da; fortè uult q illa loquat in beneficiis curatis, personatib.
dignitatibus; hic in aliis. Vel ꝓcedit hęc qñ nõ ꝯstat quę pri
mò fuerit collata, uel hæc fuit grã, uel loquit de collatione
ante cõciliũ Lateran. ut no. in pdicta decre. referẽte, de pb.
9 † Op. q possit alio casu hẽre plures ecclesias, qñ unã. s. hẽt in
titulatã & alterã cõmẽdatã, de ele. c. dudũ. 2. Gl. fatet, dic ut
de elec. c. nemo deinceps, li. 6. Credo q mẽs istorũ iuriũ sit,
ut possit his casib⁹ habere plures ecclesias ex dispẽsatione,
nõ de iure. & eò subest cã dispẽsandi, q ecclesię aut sunt te-
nues, aut una depẽdet ex altera. sed isto casu fortè posset de
iure cõi, dũ tñ alteri seruiat p uicariũ, & unã intitulã hẽat,
c & alterã cõmẽdatã[c]. † Quæro an in duobus curatis posset in
10 duci annexio uel depẽdẽtia p pscriptionẽ? Io. An. remittit
11 ad q. sup regula, q ꝯ, de reg. iu. lib. 6. Quæro qñ una ecclesia
d dicat ab alia depẽdere[d]? gl. dicit exẽplũ de relig. domi. c. qa
monasteriũ: uel qñ una ecclesia subest alii, q q subiecta psby
terũ teneat ut dẽt, platus erit utrinsq;. Tertiò dicit gl. subie
e ctã[e] uel depẽdentẽ, qñ una ecclesia fundat in fundo ecclesiæ
parochialis, illa depẽdere dr à prima, & uicariũ ibi poterit
cõstituere, & supior platus erit platus utriusq;, nõ tñ peram
utriq;. Ex dispẽsatione. n. poterit solus duas ecclesias tene-
re, & sufficit dispensatio Epi: quod intellige ẽm determina-
tionẽ. s. de elec. c. dudũ. j. de pb. de multa. No. hic gl. q si ec-
clesia in fundo ꝓpriæ ecclesię ędificat ecclesias, ptãs in eccle
sia prouidẽdi spectat ad platũ ecclĩę, in cuius fundo est ædi
ficata, & dr ecclesia pẽdere ex prima, & illi ut annexæ, põt p
vicariũ deseruiri. principalis tñ plat⁹ erit & rector supioris
ecclesiæ, qđ notãdũ est ualde pro istis capellis & altaribus,
q ædificãtur in ecclesiis. Dicit tñ Vin. s. de ele. in c. dudũ, q
in tali ecclesia, si est uicina, ꝓuidè poterit deseruire p capel
lanos suos. si ãt est remota, iponet ei cẽsus, & ponet in ea p
petuus uicarius, alle. de ecclesis edifi. c. ad audiẽtiã. Aduerte
nõ dicit p quẽ: sed in hoc recurre ad ea, quæ dixi de ele. c. cũ
12 eccl. uulterana. † Sed ad pmissa qrit an euicta maiori eccl. đ
pẽdẽtes euincant? dicit, q sic, qa si arrogat aliqs, oẽs q sũt i
ptãte eius, trãseũt, inst. de adop. §. illud, ff. de pca. l. quis. in ꝯ
trariũ alle. c. pastoralis, in prin. đ offi. or. Dic q hoc dictũ ꝓ
cedit quo ad ius ꝓprietatis, ꝯriũ quo ad ius subiectiõis iuris
13 dictiõis, ad qđ bñ facit. c. 2. j. de reli. do. Quid ãt si ecclĩa[f], à
f qua aliæ depẽdẽt, nõ soluat iura epalia, an depẽdentes pos-
sint iterdici? uel ipsarũ bona pignorari, facit q sic. hoc dictũ
põt tolerari, qñ depẽdentes sũt de eadẽ iurisdictiõe, alias for
tè dicẽdũ esset secus. p. d. c. 2. de relig. do. quo ad hoc ut Eps
principalis ecclesiæ hẽret ptãtẽ interdicẽdi hic, de off. dele.
c. sanè, ad hoc qa qđ dño debeat, deducit đ peculio vicario
rũ, ff. de pecu. l. si seruus meus. Quæro an singulæ dependen
tes ecclesiæ singulas debeãt dare procurationes? dic q sic, si
sufficiant & habeant ppĩm, quia Episcopus quodlibet mẽ-
brũ diœcesis respicit, de off. or. c. irrefragabili. 9. q. 1. c. đ pso

na nec

na.nec obest q una ecclia sit subalis,de reb.eccl.non alie.c.
1.qd intellige in eccliis:sec9 si sint grãgie,de censi.c.6.Quid
si sit qs cũ psbytero ecclie subiecte,an ante executionem
debiti exigatur,quod debetur superiori ecclie.f.censu? Dic
q sic,sicut dñs deducit pri9 quod a seruo debetur,ff.de pec.
l.sed si dãnum.§.peculium,& §.ptereã;Sz hoc si cũ psbytero
Sz uni fuit ignorante uel zdicente prelato maiori.sed si illo
sciente,ueniet ecclesia in contributũ cũ alijs creditorib9.ff.
de tribu.l.1.& uide Arch.de pb.c.cum singula,li.6.Io.An.in
fi.gl.fi.dicit ut de ele.c.nemo deinceps,li.6.ubi uide. Ant.

SVMMARIVM.

1 *Clericus in minoribus tantum constitutus potest dispensatiuè ad regimen parochialis ecclesiae promoueri,dummodo intra breue tẽpus possit in presbyterum ordinari.2.*
3 *Ordines sacri intra quod tempus possunt,uel debent accipi?*
4 *Eps an & quãdo possit dispensare sup minori aetate ad beneficia?6.*
5 *Aetas quae requiratur ad quaecunque beneficia?*
7 *Eligi an possint non constituti in sacris ad beneficia sonantia dignitatem quae sint sine cura,& quae dispensatio requiratur?*

C A P. V.

1 Praeterea. † Is q nõdũ est in sacris, si aſs est idone9, ad regimen parochialis ecclie dispensatiuè pt pmoueri.h.d.Prima pars ponit rigorẽ. Scda dispẽsationem.Tertia dispen 2 sationis determinationẽ.Scda ibi:*dispensatiue*.Tertia ibi.*dũ tamen* Casus ſfalis.dẽ in hac decretali,q null9dẽt ad regimẽ aiarũ admitti,nisi ad min9sit subdiacon9;tñ dispensatiuẽ in minorib9ordinib9zstituti pñt admitti;dũmõ tales sint,q in tra breue tps possint in psbyteros ordinari.B.No.1.q ad regimen parochialis ecclie de iure assumi non pt nõ existens 6 i sacris;& sic hñs unũ bñficiũ,cui p pri9 aſt,assumat,annex9 est ordo sacer.s.parochialis ecclię. No.2.q ordo subdiaconat9,non est de minorib9,sed de sacris,ĵ.de ser.non or.c.mi
2 ramur ĵ.e.c.a multis.†No.3.q i minorib9 exiſtẽs dispẽsatiuẽ pt ad ecclĩã parochialẽ assumi; dũtñ sit talis q intra breue tps possit in psbyterũ ordinari; & sic appet q defect9etatis, pximę,tñ ad sacerdotiũ ñ ipedit quẽ ad parochialẽ ecclĩã pmoueri dispensatiuẽ; & talis dispensatio pôt fieri p Epm.
3 † Gl.1.qrit qd dicat breue tps,& multas zcordãtias adducit ad breuitatẽ tpis.Concludit q breue tps dr ann9& dimidi9; qa in anno & dimidio qs pmoueri posset ad sacros,alle. in ra.hod e statut9est ann9,ut c.licet canõ,de ele.li.6.Sz dicũt hic do. q i una quadragesima qs posset ad oẽs sacros pmo ueri.nã in ea sunt tres dies sabbati ordinationũ.Vñ Ho. hic dicebat hoc,q de tpe breui dr,arbitrariũ esse hoc deb,pce
4 dit in alio casu q.c.licet canõ,& bñsacit qd ibi no.† Querit 2.gl.an Epi possint dispensare cũ minori ętate;& aliq dicũt q sic,ar.hui9.c.& hoc rec.gl.de ele.c.cum dilect9; ibi dicit q in ętate non d ispensat. Inn. aſs Ho.dicit p Epos dispẽsari posse in ętate, & psonatib9,& parochialib9ecclesijs,& in de fectu ordinũ,& in defectu sciẽ,& in defectu morũ cũ corrigi bili; dũtñ cã subsit.de defectu ordinis dicit hic pbari;qa ex quo ius pmittit inferiori dispẽsari,& pp non reseruat inferiori; hoc dicet esse zcessum;& hoc ut placere Io.An.in c.licet canon, de ele.li.6.Circa ętatẽ aũt duo sunt uidenda.primõ in qua ętate qs possit bñficiũ suscipere.scdo an cum inhabili ętate
5 possit p Epm dispẽsari.† Ad primũ dic q est dare dignitatẽ Epalẽ; & hoc determinaf,de ele. in c.cum in cunctis : qa est ętas.30.ann.& in ea solus pp dispensat,ut ibi.Est dare etatẽ Abbatię. Et simplr credo q illa reqrat ętatẽ, uel saltẽ.30. & hoc tene ut firmat Io. An.in c.indẽnitatibus,de ele. li.6. & in istis casibus non dispensat inferior à pp; facit de ęta.& qua.c.1.li.6.Est dare dignitatem Abbatissę.& de hac de ele. b c.indemnitatibus,li.6.& cum ista minori ẽt solus pp dispen sat,ut d.decr.unica. Est dare dignitatem aliã inferiorem,ut psonatũ hñtẽ curã aiarum annexã,& illius est ętas.25.ann. & idẽ in ecclia parochiali,de ele. c.cũ in cũctis.§.inferiora.

in ętate minori nõ dispensant inferiores Epis: quia inhabilitas est concilij,ut not. gl.de ele.c.cũ in cunctis,adhoc de renun. c.post translationẽ,adhoc de ęta.& qual. c.1.li.6. Et ẽrio est dare dignitatem, uel psonatũ sine cura; & in hoc est dubium q ętas exigat.dicit Inn. hic q nulla est certa ętas determinata. vñ ad illas rectè eligit q sciat illã & possit regere : uel sm eũ sufficit pubertas,cũ exinde suas facultates administrat posset,& cesset tutoris offm, & possit esse ordinari9ff.de iud.l.cũ ptor; & sufficit q non est statutum zriũ,ff.de prob.l.ab ea.non placet hoc Cõp.nã si in secularibus honorib9hñtibus administra tionem exigunt saltem 25. anni zpleti,ff. de mn.& ho.l.ad rem,ff.de dec.l.spurij.§. minores;fortius in ecclesiasticis honoribus & dignitatibus reqrit illa ętas, nisi dispenset ; & sic posset intelligi opi. Inn. Hodiè de mente capituli.ĵ.de ęta.& qua. c.1.li.6.est q ętas sit 25.nam illa decr. in 14.an.pmittit dispensare Epis:in minori aũt ętate non poterit Eps dispensare.Est dare beneficia simplicia, a q non sunt dignitates,nec parochiales ecclesię;& tales non exigunt ordinem sacrũ ex statuto ul consuetudine. si est beneficiũ hñs admini a strationem,exigit.14.annus.ĵ.e.c.indeco rum ; & tenet Io.An.de rescr.c.si eo tpe, li.6.non uel.† Satis tñ puto q possit Eps in minori ętate dispensare:quia si hoc est pbitum in dignitatib9p.c.p.ĵ.de ęt.& b qual.li.6. concessum ut in alijs à zrio lrę illius.c.maximè tenendo opi. antiq Inn. & Host.q in talib9 nõ prohibitis in ętate posset dispẽsari.Si aũt bñficiũ sit canonia opi.sunt:aliquę exigunt.14.an.aliquę mi nus,q dicunt sufficere septimũ,ut recitat gl.de rescr.c.si eo tpe, in 6. Puto q in canonijs ecclę cathedralis sit uera opi.Ho. maximè cũ possint esse d legati pp,ut eo. ti. de resc.c.statutũ.§.1.li.6.exiget saltem ętas.14.an.adhoc uide.c.ex eo,de ele.li 6. & cle.ut hi q,de ęta.& qual. Dic qñq; gestio actus hẽt ordinẽ annexũ: uel si n hẽt annexũ,reqrit tñ discretionẽ in gerente. Itẽ ubi hẽt ordinẽ annexũ & uult promo ueri,respũ illius actus reqrit ętas ad ordi nẽ reqsita,ut in cle.ut hi q.1.respõ.de eta. & qual.Si non hẽt ordinẽ annexũ,reqrit discretionẽ, tunc etas discreta reqritur,q est.14.an.ut in c.ex eo,de ele.li.6. Si uult pmoueri respectu aliorum, dic q sufficit ętas.7.an.ad qd uide no.in d.cle. ut hi q, in gl.ord.In canonijs aũt inferiorum ecclesiarum idem dic q in alijs simplicibus non habentib9administrationem,ut ętas septẽnij sit habilis: & satis puto & cũ minori septennio,pximo tñ poterit Eps di spẽsare. Si aũt ecclia hẽt annexũ ordinẽ, ut possit pmoueri exigit sit in ętate ad ordinẽ reqsita: aſs defectuos9uideret seu diceret.An aũt posset dispẽsari p Epm? b puto q si sit,pximus ętati,ut post modicũ tps,possit pmoueri aſs nõ,nisi magna cã subsistente,ar.huius decre.Facit qa pmissum erat sm opi.antiqui Episcopus [illegible]

a Simplicia. Adde Fed.consi.132.

b Per Epm. Adde late Ro.con.325.

ZACHARIAS.
a Sine cura. Adde tu latè de hoc per Fed. de Se. ꝯs. 127. incip. casus talis est, quædam est canonica &c.
b Reducunt. Adde intelligendum, ut euitent falsum, nõ ut probẽt, ut dicit Ro. cons. 373.
ZACHARIAS.
Adde tu eundem Ro. sing. 572. inc. Si testes aliq. nec omitto q si testes in cã discordent, sum tamen in dicto concordent, nõ obest eorũ testimonio talis discordia, no. Bald. in l. 1. in 6. col. C. de testa. Spe. in ti. de teste. §. iã de interrogatorijs, uer. sic. hic est. Ant. de But. in c. q̃to, col. 3. ꝟ. de of. ordi. & Feli. plenè in c. cũ tu. co. 6. uer. 2. no. q modica ꝯrietas ꝟ. de test. & de ma per istum tacta ut de eundẽ Fel. latẽ distinguentẽ ubi s. col. 3. uers. quinta ꝯclusio, & co. 4. uers. 2. aduerte.
ANT. FRAN.
Ad hoc de concordia testium facienda ad hoc, ut euitent falsum, ñ ut ꝓbẽt, uide Bar. fin. loquẽtẽ, & ibi p Alex. & doct. in l. 2. i §. creditum, ubi Alex. in 2. col. multas concor. alleg. ff. si cer. pet. & uide etiam Bar. & ibi Io. de Imol. & etiam Ale. in uers. extra gl. in l. in insulã, in §. fructus, ff. sol. mat. & uide Bart. in l. si finita, in §. si añ hoc decretũ, ff. de dã. infec. & habetur per Ang. in l. q̃ suam, C. de pœnis, & per Io. de Imo. in l. inter pares, ff. de re iudic. & istud sine dubio itelligẽuerũ, q sunt ꝯcordãdi testes ad finem, ut euitent falsum, qñ sunt numero pares, als aũt præualet maior pars, ut per Bar. & Bal. in d. §. creditũ, in ult. col. & in l. Gallus, i §. ille casus, ubi & per Ale. in 9. col. ff. de libe. &

lib⁹ dispẽsar, nec correctũ repit, ergo posset, adhoc qd̃ no. Hos. in sum. Nec ob. c. licet canõ, & qd̃ ibi no, de ele. li. 6. qa illud ꝓcedit, qñ tpe ꝓmotionis certa ætas & determinata reqrit: sec⁹ ubi nõ reqrit, q̃q̃ hẽat ordinẽ annexũ, in qua reqrat certa & determinata ætas: tñ ꝯ hoc facit qd̃ no. Io. An. in cle. gñalẽ, de æta. & qual. ubi dicit, q in ætate ñ pt Eps dispensare respũ ordinis, dic q respũ ordinis dispẽsare nõ pt, ut añ debitã ætatẽ ꝓmoueat: sed q ꝓmoueat ad bñficiũ hñs ordinẽ annexũ, in quo reqrat certa ætas; dicendũ q pt dispẽsari p Epm; dũmõ hoc fiat ex cã iusta & necessaria; adhoc facit bñ i ar. c. cũ ex eo,
7 de ele. li. 6. iun. c. licet canon, eo. ti. †Quæro an nõ constituti in sacris possint eligi ad bñficia sonantia dignitatẽ, uel psonatũ sine cura? a Cõp. de ele. in c. dudum, & Inn. dicunt q sic. Hos. aũt ꝯ. uide gl. e. ti. c. i. li. 6. in ult. gl. & ibi recitant opi. finalr Io. An. ur residere in opi. q d̃ iure cõi nõ pñt eligi, sed dispẽsatiue; & uide in decr. dudũ, & de his q ñ. à ma. par. ca. c. ex ore. Quæro qualr & qua uia ꝓmouebit sic inhabilis ad talẽ dignitatẽ, qñ eget dispensatione? Inn. & Aegi. q assumet p postulationem, & sic eligi ñ poterit. nam dispensant Epi cum constituto in minoribus, ut possit eligi ad personatum uel dignitatẽ; recitat alios dicentes q poterit eligi. vñ dicit q Eps poterit facere aliquẽ eligibilẽ p suã dispẽsationẽ: alii ꝯ; sic residet Io. An. credo q si dẽat assumi de corpore ul collegio, absq; dubio dẽat postulari, & sic forma postulationis non solũ locum hẽbit in plationib⁹, sed iu inferioribus bñficiis. Vbi aũt de bñficio ꝓuideat p uiã electionis, si idem est collator, & ꝯfirmator; non credo q forma postulationis tali accommodet. Si aũt unus est collator, alter confirmator, adhuc dico p uiã postulationis ꝓcedi. Hoc reincidit in dubiũ illud, an hodie de iure cõi patiens defectũ in ordinibus possit ad ecclãm parochialẽ assumi? de qua in c. si pro clericis pauperibus, de pb. li. 6. & ibi Io. An. determinat q solum in casu illi⁹. c. & c. 2. de insti. li. 6. possit de iure cõi ꝓmoueri: als dispensatiue dẽat promoueri per istud c. de quo dic ut ibi. Arc. tñ indistinctè ibi ten. ꝯ̃riũ; dic ut ibi.

SVMMARIVM.

1 *Delicta occulta an inducant irregularitatem?*
2 *Testes reducuntur ad concordiam, ut euitent falsum, non ut probent, hoc dicit cum apost.*
3 *Beneficiatus non faciens se promoueri ad sacros ordines, an & quando sit priuandus beneficijs. 6.*
4 *Criminosus ante uel post promotionem ad beneficia, an cogatur illa relaxare. 5. 8. ad tempus, uel perpetuè. 10.*
7 *Beneficia plura an sit licitum retinere?*
8 *Confessio facta siue in foro contentioso siue pœnitentiali siue muto an præiudicet confitenti? 11.*
9 *Variatio an admittatur si quis dixerit, se non posse ad ordines promoueri salua consciã?*

CAP. VI.

QVæris. Propter necessitatẽ uel utilitatẽ ecclæ ꝯpellunt clerici recipere ordines non suis bñficiis annexos. h. d. Cõis diuisio. Scd̃a ibi, *cũ igitur* q̃ duo facit. primò põit discordiã canonũ. Scd̃o distinguendo ꝯcordat, ibi: *statuentes*. & fin mẽbrũ ꝓseqtur, ibi: *quod si*. Casus lrãlis. Clerici bñficiis ecclasticis abũdãtes moniti à platis suis, ut ad maiores ordines promoueant; nolũt ꝓmoueri dicẽtes secretò se tale qd cõmisisse qd̃ eos salua cõscĩa ordinari nõ sinit. quęrit qd de talib. sit agendũ? Rñd. Papa q in casu iusto uñr canones discordare, cũ q̃dã dicãt eos nõ cõpellẽdos. alii uerò ꝯ̃riũ asseuerẽt. hãc ꝯrietẽtẽ uolẽs amputare statuit, ut si clerici se indignos pp occulta sua pctã perceptione maiorũ ordinũ fatẽtur, iferiores clerici de ecclesia ꝓbabilis uitę & opinionis pferant eisdẽ, & bñficia sibi auferãtur, & aliis cõcedant, nisi fortè qui ordinari recusant in aliis seruitiis ecclesiæ fuerint vtiles. Si verò sola volũtate ordinari recusant, & vtilitas ecclæ vel necessitas sua serit, si idonei fuerint; cõpellẽdi sunt ad maiores ordines recipiẽdos p amissionẽ locorũ, & bñficiorũ subtractionẽ. B. †No. t. q aliqua sunt delicta vel defectus, q̃ q̃tuncũq; occulta inducũt irrlaritatẽ, & repel
2 lunt quẽ à facultate ꝓmouẽdi. †No. 2. q ad Papã spectat discordãtes canões ad cõcordiã iteptãdo reducere; sic & testes di
b scordãtes ad ꝯcordiã reducunt, b vt patet i c. cũ tu. de testi. No. aptè in verbo, *statuẽtes*, & cũ loquat in pli, q sint plura pctã, q̃ quanq̃ sint occulta, impediũt quẽ à ꝓmo
3 uẽdo. †No. qualr & qñ ꝓcẽdat ꝯ bñficiatos, ut se ad sacros faciãt ꝓmoueri inimi nẽte necessitate ecclæ: qa aut sola uolũtate resistũt absq; aliquo impedimẽto ul cã, & cõpellunt data idoneitate p subtractionẽ bñficiorũ, & amissionẽ locorũ, aut resistũt ñ nuda uolũtate, se cã subsistẽte: qa salua ꝯscia nequeũt ordinari, & tunc si als sint ualde utiles ecclæ, ñ priuant, sed alii ei⁹ loco ponunt, si nõ sint ita utiles, bñficiis priuant, & aliis cõferunt q uãleãt
4 ordinari. †Opp. q indistinctè q pp peccata occulta nõ ualeãt ꝓmoueri, debeãt deponi: qa ul añ ꝓmotionẽ talia cõmisęrũt, & sunt deponẽdi eò, qa tpe examinationis talia tacuerũt. 33. di. c. ñ. 50. di. c. ex
c pnialib⁹. 81. di. c. si q sine, cũ si. Aut posteà cõmiserunt, & adhuc sunt priuãdi, ex quo sua culpa se fecerunt indignos, arg. ꝯ. c. 1. Sol. dicit gl. q veritas est q sunt priuãdi c, tñ si als ecclesiis sint vtiles, tolerabunt in ecclia; & sic dispẽsat cũ eis, maximè si sint peccata occulta. puto q si defect⁹ foret talis, q ñ ipediret ordines susceptos, sed ipediret suscipiẽdos, q siue añ siue p⁹ ꝯtingeret tale ipedimẽtũ, ex quo ñ ẽ supior ordo annex⁹ bñficio, posset retinere bñficia; nec expectãdo seu expectato, nec ex cõtumacia i ordinãdo priuarent, dũmõ als ecclię forent vtiles. Si delictũ occultũ si for

tè tale,

posthum. & uide per Imol. in c. coram, & in ca. cum contingat, de off. deleg. & hr p Flo. in l. ob carmen. §. 1. ff. de testi. ubi ẽc per gl. & per Spe. in tit. de dispu. & alle. in §. nunc uidendũ, in uers. sed si aduersarius. & uide. d. Abb. in c. in nostra, de testi. & tene mẽti unum quod singu. dixit Bal. in l. 1. in 8. q. C. de testi. q testes singulares nũquã reducuntur ad cõcordiam, sed semper sunt repellendi. & adde etiã q testes reducuntur ad concordiã ad finẽ ut. ꝯ. qñ deponũt de actu reiterabili, non aliter, vt voluit Bal. in l. 1. C. qui accu. nõ po. & in 1. consti. C. in §. qbus. vbi dicit q discordia testiũ debet uitari p distinctionẽ. p quo vide no. gl. io c. q̃ periculosẽ, de pœ. dist. 1. & vide Bart. in l. inter stipulant. in §. 1. i 2. col. & ibi Imo. & Alex. io 4. col. ff. de verb. obli. Et adde etiã q testis uarius i dicto suo nunq̃ reducit ad cõcordiã, imo tenet de falso, ut in l. qui falsa, uel uaria. ff. de testi. & plenè tra. in l. eos. ff. de fal. & de huiusmodi materia concordiæ testiũ uide etiã p Alex. in consi. 114. in secunda parte, & in consi. 99. & in cõsil. 29. in 4. parte consi. & in consi. 41. in ead. 4. parte. ubi oino uide.
ZACHARIAS.
c Priuandi, per sententiã. Nẽ quãtumcunq; sit criminosus aliquis ẽt notoriè, tũc demum vacãt sua bñficia, cũ lata est snia, & ñ prius, notat plenissimè Bald. in l. cũ fratrẽ, col. fi. in prin. ver. circa initiũ, vnum scias, C. de his qui. vt in di. not. plenè in addi. ad istum in c. nisi, in apost. in versi. ipso iure. 7.

tè tale, q cuiuscúq; ordinis ét suscepti ĩpediret executionẽ,
& tacuisset añ ꝓmotionẽ, nõ video q bñficiũ cũ bona cõscia
tenere posset, nisi cũ eo dispẽsaret: ñ tñ, qñ oĩno foret occul
tũ, priuaret pp delictũ: sed nec pp cõtumaciã in nõ ordinã
do, nisi ẽm distinctionem huius. c. Si ãt delictũ illud, q̃q̃ oc
cultũ, postea cõmisisset, pp qd' ordinũ caret executione: ad-
huc nec bñficiũ cũ bona cõscia retineret, nisi cũ eo dispẽset.
talia.n. bñficia saltẽ in vnũ habent ordinẽ annexũ & execu-
tionẽ, cũ aliis quã clericis nõ sint cõferẽda. Aut ergo id pu-
blicè cõfitet, & esset deponendus & priuandus: aut occultè,
pp cõfessionẽ talẽ priuari nõ põt. Nunqd pp delictũ in nõ
assumendo ordines posset priuari, seruanda esset hęc decre.
5 † Op. q non remouerent pp occulta peccata. s. de tẽp. or. c.
ex tenore. Sol. dicit gl. si agit de priuatione pp peccatũ im
mediatè, seruandũ est qd' hr in c. ex tenore: qa pp occultũ
peccatũ non impedit retentio beneficii, & ptãs in illo mini
strandi ordine. Fallit in homicidio ẽm vnam opi. tu in hoc
tene qd' ibi dixi. Si agit de priuatione pp negligẽtiã in or-
6 dinãdo, seruãdũ est qd' hic distinguit. † Op. q indistinctè ad
assumendos ordines bñficiati cõpellant: aĩs priuent distri-
butionibus & voce, in cle. de ęta. & qua. vt hi q. Sol. dicit hic
Io. An. si bñficia nõ habent annexos ordines, seruandum est
qd' hic. ꝓcedi ét pt ad aĩs pœnas, & alio mõ cõpellere ad or
dines, vt per subtractionẽ quotidianarũ distributionũ & vo
cis, vt ibi hr. Si hñt ordines annexos, tunc cõpellunt ẽm di-
uersitatẽ bñficiorũ, vt patet ĩ c. licet canon, de ele. li. 6. & in
d. cle. Quia si est bñficiũ curatũ & parochiale, priuat ipso iu
re lapso anno. si collegiatũ & curatũ, priuari pt, si canonica
tus in ecc'ia cathedrali, priuat voce cap'li, si nõ hẽt annexũ
ordinẽ: si hẽt annexũ ordinẽ, priuat dimidia quotidianarũ
distributionũ: aĩs priuat quotidianis distributionibus. & si
eo monito ét non assumeret, posset bñficio priuari, vbi dixi
eos bñficio non priuari necessitate vel vtilitate ecc'iæ subsi
stente, possent priuari ẽm formã & distinctionẽ decre. † Op.
7 innuit hic multitudinẽ bñficiorũ permissam: qa dicit q bñ
ficiis abundent &c. obuiat, de pb. c. de multa, & c. sup inordi
nata. Quidã tex. inducunt ꝓ multitudine q nõ inducat pec
catũ; qd' patet, qa nõ ꝓhibent hi pp hoc ordinari; qd' non
fieret, si essent in mortali. Host. dicit q hic notat factũ & nõ
ius: qa nõ qd' factũ, sed qd' fieri dẽt &c. de ele. c. cum cãni: vel
ẽm eũ pluralitas bñficiorũ respicit pluralitatẽ clericorum.
8 Sile de ca. mo. c. 1. li. 6. vel dispensatũ erat. † Op. q nõ possit
priuari pp hanc cõfessionẽ impedimenti, cũ fuerit occulta,
& peccator occultè cõfitens nõ dẽt manifestari, vt patet de
off. arch. c. 2. cũ cõcor. de pœ. & re. Ois vtriusq; sexus. Sol. di
cunt hic qdã q si hæc cõfessio est fcã in foro cõtentioso, ꝑiu
dicat, & ex eo deponi pt, qa notoriũ inducit, ad hoc de tẽp.
or. c. 1. Si est fcã in foro aĩæ & secretè; dñt q si impedimen-
tũ occultasset tpe ꝓmotionis, remoueret. 33. di. c. vlt. Si ve-
rò post ordinationẽ incurrisset hoc impedimentũ, si ex cul-
pa sua, remoueret; aĩs nõ. Tu dic & est de mente Doc. hic, q
triplex est forus: qdã cõtentiosus, qdã merè pnĩalis, qdam
mixtus. si fiat cõfessio in primo, hęc ꝑiudicat, vt ẽm quãtita
tẽ delicti possit priuari: si in foro aĩæ pnĩali, nõ dẽt priuari
pręcisè; nec ét dẽt imponi pœna priuationis, ne peccator ex
hac impositione manifestet: sed bñ dẽt eius cõscia informa
ri, q salua cõscia bñficiũ nõ pt retinere, & suaderi vt cedat,
& suæ postea cõsciæ est relinquendũ: pp hoc tñ nõ est priuã
dus, sed bñ posset priuari ex cõtemptu: qa nõ faceret se ordi
nari: qa de hoc sibi cõstare põt iudicialr, quo casu priuabit,
aĩs nõ, ꝓut distinguit hæc decr. q̃ sic pt intelligi. † Si cõfessio
fiat in foro mixto, vt qñ examinat ꝓmonẽdus, & secretò cõ
fiteat; sicut in examinationibus ordinandorũ: vl audita mo
nitione ꝓlati cõfitet nõ tanq̃ sacerdoti, sed tanq̃ epo: qa iu-
diciale repellit, & inquantũ pnĩale nõ punit, & remittit ad
summã de scrutinio. §. fi. ubi dicit talẽ ɔfessionẽ necessitatis
in iudicio mixto hrẽ effectũ, & finẽ repellendi, nõ effectũ &
finẽ puniẽdi, alle. de or. cog. c. cũ dilecti. ff. de his q no. infa.

l. Lucius, & de exce. c. 1. Quęro an dicẽs q
ꝓmoueri nõ pt salua ɔscia, repelli possit?
Dic q sic, ẽm distinctionẽ decre. qa ñ dẽt
ei statim credere: sequeret tñ ille cõsciam
9 suã, de fi. c. p tuas. † Nunqd ãt si posteà pe
tit ꝓmoueri vl ordinari, admittat? remit
tit Host. ad Sum. de elec. §. qs possit elige
re, sub. §. q nullo iure, ver. qd si posteà. ubi
dicit q nõ est audiendus, de frig. c. 1. & c.
laudabilẽ. dicit finalr hoc relinquẽdũ su-
periori, vt si hoc oĩno est occultum, relin
quat ipsi' ɔsciæ. si de hoc fama exiuit ex:
qa hoc apuit aliis canonicis, eũ repellat,
de tẽp. or. c. ad aures, ꝺ exces. ꝓla. c. quã sit
graue. imò ét posset hãc pęnã imponere,
p no. hic & in sum. hui' tituli in loco pri-
mò alle. hoc intelligo qñ hẽt fruct' suffi-
ciẽtes ad sustẽtationẽ ordinũ sacrorũ, aĩs
dicendũ esset sec' ẽm istũ text. Quæro de
qbus bñficiatis loqt? dic q gñalr loqt de
clericis, & sic nõ solũ rectores ecc'iarũ pa
rochialiũ, sed & quoscũq; alios simplr bñ
ficiatos cõprehẽdit, ét si bñficiũ esset. 20.
solidorũ. nã & tales tenent ad residentiã
& seruitiũ ecc'ię, de cle. nõ resi. c. cõquerẽ
te, & c. pe. Quęro in quo ꝓferant alii cleri
ci, q volũt ordinari illis negligẽtibus? dic
q in ordinis susceptione, & ɔñr in sede &
bñficii pceptione; qd' spãliter ꝓcedit in
ecclesiis collegiatis, de ma. & obe. c. statui
mus. Vñ dicebat Ia. hic respicere dre ɔsue
tudinẽ quarũdã ecc'iarũ, ubi sunt clerici
hñtes maiores & minores ꝓbẽdas. & hi q
hñt maiores, dẽnt hrẽ ordines certos, ad
quos maiores ꝓmouẽtur hñtes minores
ẽm suæ receptionis ordinẽ; si ergo se dñt
indignos, minores illis ꝓferent. Quæro
qñ dicat vtilitas vl necessitas ecc'iæ ordi
nãdi? dic q vtilitas est, qñ ecc'ia indiget
ministris illorũ ordinũ: licet ét sint alii,
q possint ordinari: nõ est ergo iter neces-
sitatẽ & vtilitatẽ distinguendũ, ut aliq fa
10 ciebant. 73. di. in fini. † Quæro qualis erit
hęc subtractio bñficiorũ? dic q erit subtra
ctio redituũ ad tps, qd' apparet ex verbo
compellas. sic. j. de decimis, c. q̃uis: aĩs ex
quo priuati essent, nõ pl' cogerent ad or-
dines ẽm Inn. q dicit hanc dfiã inter pri
mũ casum & ẽm: qa hic subtrahit bñficiũ
ad tps, non ꝑpetuò: sed. s. ꝓxi. rñ. statim auferetur perpetuò,
& alteri cõferetur, nisi ex cã, vt. s. ꝓxi. sed Host. dicit ét hoc
scdo casu eos priuari p subtractionẽ bñficii, si rebelles exti-
terint. magis. n. cõtemnit q sua voluntate ordinari recusat,
quã is q iustũ impedimẽtũ allegat, de quo remittit ad sum.
e. ti. §. ordo, versi. circa hoc q̃rit, & ver. se. vbi ad lrãm ponit
distinctionẽ Ray. quã recitat Io. An. fuisse Guar. & ponit de
ele. c. licet canon, li. 6. in vet. priuatus. quã, qa ibi scripta, hic
11 non recito. † Inquantum est necessarium ꝓ intellu huius. c
dic si renuit qs se ꝓmoueri, vbi bñficium nõ hẽt annexũ or
dinẽ, de quo hic specificè loqmur; aut renuit impedimento
& perpetuo: aut renuit sola voluntate. istos duos casus hic
ꝓsequit tex. Primo casu si iudicialr cõfitet impedimentum
notorium esse; posset deponi incõtinenti & immediatè ex
delicto, de accu. c. si cõstiterit. Si nõ cõfitet iudicialr, sed se-
cretò seu pnĩaliter vel mixtim ei vt epo secreto, non vt iudi
ci: qa vt sedenti ad banchũ; & tunc ꝓcedit hęc decre. dico q
ordo ꝓcedẽdi est, vt si vtilem videat, alr eum nõ cogat, nec
priuet. si videt eum inutilem aĩs, eum cogat & priuet statim

de renuntia.
ANT. FRAN.
An criminosus sit ipso iure priuatus, vel veniat priuandus, vltra dicta in c. nisi, de renun. quæ sint crimina inducentia priuationem ipso iure, vide quæ habentur in c. accedẽs, de accu. & ibi per Io. de Ana. vltra alios. & vide etiam per Spe. in ti. de accu. in §. 1. in versic. qualiter autem. Et adde q omni criminoso dominus est inimicus, vt in c. si ex bono, de pœn. dist. 4.

beneficio, non ex vi delicti, sed ex contumacia non parendi: quæ saltem iudicialiter habebit aspectum veræ contumaciæ, & ostendit illum ex contumacia, non ex delicto priuari. hæc vera, si non potest aliter ecclesiæ necessitati prouideri. si potest 3 per alios, illos ordinet, & illos istis præferat in ordine dignitatis, ordinis, & consecutiuorū ad ordinem, de quibus de ma. & obe. c. statuimus. Si omnino deficit in clericis & necessitas subest, aliàs vtilitas; 4 prouideat priuando. si resistit sola voluntate, dēt ipsum primo priuare loco: quia debebit auferre voces in capto, uel quotidianas distributiones, uel aliter aggrauare, ut patet hodie in cle. quæ declarat istū tex. de æta. & quali. c. vt hi qui. pōt etiam. si in contumacia persistit, secundò ad tps beneficiorum reditus subtrahere, & si durat adhuc in contumacia, poterit ipsum priuare beneficio, vt dicunt hic doct. Dicit tñ Inno. hic recusantem ordinari non excommunicādum, ne sic excōicatus pro manifesta offensa ordinari non possit. 5 sed de hoc non curat. Io. An. remittit ad not. de præben. c. pro illorum, super glo. penul. secundum Io. And. Ant. de But.

SVMMARIVM.

1 *Medicus qui aut ex negligentia aut imperitia non sanauit infirmum, nō potest sine dispensatione promoueri, secus si mors infirmi non potest aliquo modo medico imputari.* 2.

2 *Homicidiū casuale nō inducit irregularitatē.*

3 *Doctor qui consulendo per ignorantiam læsit tertium, tenetur in foro animæ.*

4 *Doctor tam in legibus quàm in medicina quas partes debeat habere.* 6.

5 *Conscientia, licet scrupulosa, est sequenda.*

6 *Medicus tenetur infirmum pauperem gratis curare.*

7 *Medicus medicans qui pro danda sanitate pretium recipit, an cuntet crimen simoniæ?*

8 *Medicus de publica salariatus, potest à sano salarium accipere.*

C A P. V I I.

D aures. Euentus mortalitatis infirmi non impedit promoueri eius medicum peritum, solicitū, & traditiones artis obseruantem. h. d. Cōis diuisio. Secunda ibi: *tibi breuiter.* Casus literal. Quidam canonicus Colonię. 8 erat in Physica eruditus. cum pluribus secundum artem suam medicinam cum diligentia tribuisset, pluribus in cōtrarium successit: quia medicinis perceptis mortis periculum incurrerunt. Iste volebat promoueri ad sacros ordines. consuluit dñm Papā. Papa super hoc rñdet q si super præmissis cōscientia ipsum remordet, ad maiores ordines de suo concilio non ascendat. Ber. No. physicum ex solo artis exercitio nō inhabilitari ad ordines. † No. 2. 1 q homicidium negligentia vel imperitia a cōmissum causat irregularitatem. † No. 3. 2 q homicidium alia rōne causatū non attribuitur ad irregularitatem causandam medico, a si s̄m traditiones artis adhibita diligentia, quam potuit, sequutum est homicidium, & sic videtur q casuale homicidium, si non potest imputari culpa, hoc agenti non causat irregularitatem. † Not. 3 ar. q in foro animæ doctor consulens b, & b ignorantia vel imperitia nō sequens traditiones artis, tenetur pro eo q alterum consulendo læserit; & hoc tenet Cy. post Pe. in aut. hodie, C. de iu. qñ volūtariè assumpsit officiū; secus si necessitatus. † No. 4 quæ exigantur, vt medicus mederetur iuste, & non incurrat periculum animę, nec periculū irregularitatis. Primò exigitur, q sit eruditus. secundò q experiatur s̄m traditiones artis medicinæ. tertiò q diligens sit in artis exercitio. sic exigitur in consulente, q sit peritus. q s̄m opi. cōes, & non sophisticas consulat. q in examinando factum sit solicitus & diligens, & 5 non piger. † Vlt. no. q conscientia, q̃q̃ erronea & scrupulosa, sequenda est, si non potest cum iure informari: vide de simo. c. p tuas. 2. & de sen. exc. c. inquisitioni. Gl. omnes iustificāt tex. & quærunt de rationibus. Et no. vlt. gl. de consilio, an & qñ sequendum sit: quia bona est. Quę cōcludit consilium reuerentiæ imitandum: 6 consilium perfectionis non. † Quæro qñ debeat esse peritus & diligens medicus, ne ipsi imputetur? dic q prudens debet esse c ante factum, vt not. verbum, eruditus: & in facto diligēs, vt s̄m traditiones cōes & non singulares det medicinas & experimenta; non quę preter vel 3 artem inueniuntur. Item & post factum: quia debet adhibere diligentiā: de quo in sum. eo. ti. 7 §. ordo, ver. hæc vhr. † An medicus c teneac tur infirmū pauperem, uel diuitem nolentem soluere, vel volentem sumere medicinam gratis medicare? no. 83. di. c. 1. & ibi quo ad pauperem determinatur q tenetur gratis curare: quo ad diuitē tenet curare sed si gratis: q a post poterit repetere. Itē hf ibi qō, an quis redimere teneatur vitā alterius, videlicet qñ videt aliquem velle interficere alium, nisi det sibi pecuniā, vide in Spe. de salariis, §. 1. Et quo pœnam simoniæ euadat medicans, qui p dāda sanitate pretiū recipit, not. 1. q. 1. qui studet. Et quo medicus à sano salarium recipit, vbi non liceret ab infirmo; vide de postu. 8 c. 1. in gl. notandum, q vbi. † No. q̃q̃ medicus salariatus de publico non possit ab infirmo salarium exigere: tamen potest à sano exigere; dic vt ibi secundum Io. An.

SVMMARIVM.

1 *Citatio debet continere personam citantem, & personam quæ committit, & personam ad cuius instantiam fit.*

2 *Contumacia potest puniri per alium iudicem de mandata iudicis primi.*

3 *Suspensus perseuerans in suspensione, an sit ipso iure priuatus beneficio?* 4.

4 *Sententia limitata ad certum tempus, vel causam, an cesset finita tempora vel causa?*

6 *Suspensio ad quid afficiat suspensum?* 7.

Cap.

ZACHARIAS.

a Ad irregularitatem causandā medico. Adde plenè p Gl. in sum. de homi. i prin. vbi dicit q medicus physicus vł chirurgicus, q artem exercuit, licet infirm⁹ moriatur in eius manibus inter medendū, pōt tñ ad b̄ñficiū vel sacros ordines pmoueri, si i medendo habuit cōsciam saluā, alle. hūc tex. p quo facit gl. ī l. ex maleficiis, ff. de ac. & obl. Flo. in l. 4. §. Proculus, ff. ad l. Aq. Spe. i ti. de dispen. §. 4. ver. item exercens. Arch. & Gemi. in c. q arborē, & i c. d his 50. di. & Card. in cle. 1. q. 12. de homi.

ANT. FRAN.

Ad hoc quod de medico dr, adde q medic⁹ exercēs chirurgiā aut artē medicinæ physicā, quis inter medēdū infirmus moriat, pōt ad sacros pmoueri, vt not. i c. ad aures, de tēp. or. & in c. sup specul. ne cle. vel mo. & in c. si q s à medicis. 55. di. vbi p gl. nisi forsè p imperitiā aut p eius culpā infirm⁹ moriat, quia tunc nō euaderet irregularitaté, sed et teneret in cōscia ad restitutionē salarij, p medēdo, ut p Hos. In sum. de pœ. i §. quibus, in ver. q d de officialibus, & uide tex. i c. absit, 50. di. qui dicit q medicus dās medicinā 3ria dicitur hoīem occidere, & gnāter an & qñ euētus mortalitatis infirmi imputetur medico ultra ea q hāt i c. ad aures, hal. uide in c. tua, de homi. & in c. si q s à medicis, 55. dist. Et adde q medicis imputat multū imperitia, ut est tex. in l. illicitas. §. ne potentiores, in fi. ff. de of. præsi. & qñ medicus dubitat an medicina debeat nocere infirmo, si dēt illā sibi dare dēt. n. potius infirmū relinquere in manu creatoris, quā eius uitā committere incertitudini medicinæ. l. itē si ff. ad l. Aqui.

SEB. SAPIA.

b Doctor cōsulēs. An cōsultor dans reprobū consiliū teneat de imperitia, q̄rit Bar. in l. fi. ff. de uari. & ext. or. cogn. & in l. ex maleficiis, i prin. ff. de act. & obli. & no. determinat. & idē facit Abb. i c. pastoralis. §. quia uerò, de of. de. Angel. verò in l. filius fa. ff. de iudi. tenet q ñ teneat: sed iudex sequi ibi. Pau. de Cast. sed vide multa circa hoc congesta p. d. Greg. Nartā i rep. cle. i pe. §. q oia, col. 7. & 8. de uerb. sig. Et de medico an teneatur, uide Card. Alex. in c. 1. 83. di.

SEB. SAPIA.

An medicus. vide B. Tho. 2. 2. q. 71. art. 1. vbi dicit q medicus tenetur curare pauperē, qñ est in extrema necessitate ita q si nō curaret, moreretur; aliàs nō tenetur. refert & sequitur Fel. in c. 1. de of. ind. ubi idē dicit in aduocato. vide quæ no. Dec. in c. 1. col. 27. ver. restringit prima limitatio, de pba. ubi ponit an notarius teneatur facere scripturas pauperib⁹ gratis. & no. et do. Ias. in §. ois. i v. c. tripli, col. penu. insti. de acti. & nino uide Car. Alex. in c. nō satis. 86. dist. ubi p multa concludit, q qui potest facere eleemosynā cōstituto in extrema necessitate, & non facit, peccat mortaliter; d quo etiam per Feli. in c. 1. col. ult. 1. dist.

a ZACHARIAS. Instâtiam citat. No. in c. Illud. j. de pf. & Bal. in l. si qñ, col. 2. uers. uenio ad mani, C. de testi. adde tñ q talis forma p statutum uel stylum curiæ potest immutari, ita no. Bal. in l. 1. col. 2. uer. modus autem citandi, C. quomodo & quando iudex.

ANT. FRAN. Quæ sit forma citationis, & q d debeat in se cõtineri citatio, & qñ, & p quẽ fieri debeat, uid q hñr in aut. qui semel, C. quõ & qõ iudex. ubi ẽt hr de citatione in qua ñ exprimit ca: q a illa non arctat citatũ. l. 1. §. Item, cum ex edicto, ff. q sen. sine appel. rescin. & hr p gl. in c. cum cõtumacia, de hę. li. 6. & uide Bal. in l. consentaneum, C. qño & qñ iu. & uide gl. in c. si eps 3. q. 2. & in c. si primates. 5. quęs. 2. & qñ dẽat citari uniuersitas, siue capitulum, uide gl. in l. aliud, in §. refert, ff. de reg. iur. & in c. si capit. de conces. pb. li. 6. & uide gl. & do. in c. bonæ, de elect. & Io. An. in c. humilia, de mai. & obe. & Bart. in l. ñ ois, de re iudi. & quid debeat continere citatio delegati, uide Inn. notabiliter in c. pterea, de dilatio. & plene p do. in c. cũ in iure peritus, d of. delega. Et adde q citatio semper intelligit qualificata cum aduerbio lcimè, ut est gl. reputata singularis, in l. si minor, ff. de bo. aot. ind. pos. & uide q plenè tractantur in ma per Lanfran. Oria. in repet. c. qm ɔ̃ falsam, in uers. citationes, de prob.

ZACHARIAS.

b Absque absolutione. p hoc ẽ gl. ĩ cle. 1. & ibi Car. post eum. q. 30. de decimis. ubi nr hoc ponere drię, loco inter suspẽsionẽ & excõicationẽ: q a l ea op' est absolutione; in suspẽsiõe uero sufficit, q iudex dclaret esse satisfactum, ut no. præalle. Car. ubi s. & in cle. 1. de priui. Et inquantum, petit s. proxi. utrum suspẽsio ad certum tempus finiatur ipso iure post tempus, dic q finitur post tempus, secus si sit suspẽsus, donec satisfaciat, uel pœniteat: quia tunc non finitur nisi p sniam super declaratione, ut præmisi, ita no. Alex. in l. fi. ff. de pœnis, post Inn. hic. Et ratio diuersitatis est: quia suspensus à iudice, donec pœniteat uel satisfaciat, uidetur magis excommunicatus à Deo, quam ab homine, ut no. idem Inn. in c. si celebrat, in gl. sua magna in uer. irregularis. j. de cle. excum. mini.

CAP. VIII.

CVm bonæ. Qui stetit p
annũ ĩ suspẽ-
sione, priuat bñficio, qd prius
habebat & qd posteà acq̃siuit.
Sũt duæ ptes ɔ̃sultatio, & rñsio. Scd̃a ibi:
respondemus. Casus lr̃alis. Clemens pp uo
cauit quosdã clericos Barañ. ad pñtiam
suã, ut satisfacerẽt Archidiacõo suo, quẽ
grauiter læserãt: q a ipsi ueuire ɔ̃tẽpserũt,
fecit in eos suspẽsionis sniam pmulgari;
in qua triẽnio pmanẽtes qdã ex illis su-
spensi alia bñficia eccl̃astica sunt adepti.
Quæsitũ fuit à pp utrũ bñficia sic recepta
licitẽ retinere possint? & ipse rñdet q nõ
licet eis, q̃ habuerant uel postmodũ sunt
adepti, aliquaten' retinere. Vñ mandauit
Archiepo Barañ. ut eos p tãta ptinacia
& ɔ̃tẽptu apl̃ico, bñficiis q hñt ñ differat
1 spoliare. B. † No. 1. q in citatione dẽt ex-
primi psona citãs, q̃ citat, & ad cui' instã-
2 tiã citat.a † No. 2. q ɔ̃tumax corã uno iu-
3 dice pt de ɔ̃tumacia puniri ab alio mãda
to primi; cui scd̃o delegat ptãs ex ɔ̃tuma
cia puniẽdi. No. 3. pœnã ɔ̃tumaciæ: q a ali
qñ imponit, pœna suspensionis. No. 4. q
suspensus priuat ptãte bñficiũ suscipiẽdi,
& inhabilis censet ad bñficiũ ɔ̃sequendũ.
3 † No. 5. q suspensus eo ipso nõ est priuat'
bñficio: imò nec priuand', nisi saltẽ triẽ-
nio durauerit in suspẽsione. post triẽniũ
an sit priuand' est: sm aliquos est priuatus;
vñ. j. mãdat sola possessiõe priuari. No. 6.
qñ q s dr delinquere ptinaciter & ex ɔ̃tẽ-
ptu: qñ lata in eũ snia ĩ delicto ex ɔ̃tuma-
cia lõgo tpe pseuerat; ex eo tunc ɔ̃tẽnere
dr. No. bñ p his q̃ no. j. de cle. excõ. mi. c.
clerici: q a excõicat' pseuerãs dr ex ɔ̃tẽptu
delinquere, & hoc potes exẽplificare in c.
4 si celebrat, ad fi. j. de cler. exc. mi. † Op. q
suspensus statim sit priuat' bñficio; adeò,
q alteri cõferri pt, ut patet ex no. de ɔ̃ces.
pb. lr̃as. hic Inn. tractat d effectu suspẽsio-
nis quo ad uitã eius. Circa q̃ uidẽda sunt
duo. Primò an suspẽsio ppetua intelligat,
& iuris suspensio priuet. Scd̃o an si sit ad
tps, uel certa cã limitata finito tpe, ut cã
finiat. Ad primũ concludit, q qñ q s à bñ
ficio est suspensus cũ causæ cognitione, &
diffinitiuè pnũtiãdo, & ppetuo suspẽsus
intelligit, ut criminal r ẽ pcessum p mo-
dũ accusatiõis, uel ciuiliter p modũ inq-
sitionis; & hoc casu dicit q bñficia suspẽsi
statim pñt cõferri, cũ p sniam sit dãnat',
ut no. de cõces. pb. c. lr̃as. hoc dcm̃ repetit
Inn. de coh. cle. & mu. c. sicut, ubi ad lr̃am
idẽ dicit & limitat pcedere seu declarat
in suspẽsione hoĩs: sec' dicit in suspẽsione
iuris. Hos. ibi hoc dãnat & bñ, cõcludens
bñficia suspensi non posse conferri: q a nõ
uacãt, uñ adhuc remanet p lat'; p q̃ patet
q dcm̃ Inn. ibi remanet falsum: hęc uera,
nisi in suspensione durauerit p triẽniũ, ut
hic; quo casu sm aliquos ẽ priuãd', ut hic
sm aliquos priuat' ipso iure; de quo dicã
j. Qñq; q s est suspẽsus suspẽsione hoĩs, &
à iudice simpl r, & ñ diffinitiuè: q a adhoc
ñ agit, sed interloquẽdo, siue ñ cõparẽtis
contumaciã puniendo, & nõ intelligit su
spẽsus ppetuo, nisi hoc sit exp̃ssum, de ɔ̃st.
c. ex lr̃is, ubi de hoc. Et tũc si est tpalis iu-
dex, dicunt q dã q suspensus censet ad tps
administrationis suspendentis, & ñ ultra,
ff. de pœ. l. fi. Inn. dicit q ppetuo est suspẽ
sus, donec absoluat: ut dicit spãle ĩ eccl̃ia
stica censura, & ne rũpat neru' eccl̃iasticę
disciplinæ. 23 q. 5. c. excõicatorũ, & de cõ
sue. c. cũ inter uos; nisi offensam exp̃sserit,
de cui' nã sit, q ad tps intelligat, ut si ex-
cõicet pp contumaciã, uel alia cã, q̃ lite
pendẽte contingit: q a intelligit suspẽs',
donec satisfecerit de contumacia uel of
fensa. 2. q. 5. c. psbyter si à plebe 81. di. c. si
q sunt. Idẽ in statutis, quorũ authoritate
q s suspendit. s. de ɔ̃st. c. ex lr̃is. & horũ bñ-
ficia ñ sunt ɔ̃ferenda, nisi pri' snia priuẽt.
Idẽ dicit in excõicationis snia ad tps: q a
p excõicationes uel suspẽsiones tpales ñ
intelligunt bñficiis priuati, nisi pri' p sniã
priuent, facit qd̃ dicã. j. nisi pdurauerint
in excõicatione aliquo tpe; sup quo dic
5 ut. j. dicã, & facit d iu. c. t. † Venio ad sm,
an snia ad tps uel ad certã cãm limitata,
finita cã uel tpe cesset. Dic q q̃dã ẽ suspẽ
sio iuris: & ĩ hac dicit Inn. de coha. cle. c.
sicut, q cessante cã cessat ipsa suspẽsio. vñ
si q s in peccato suspensus sit, cesãte pctõ
cessat suspẽsio quo adhoc, ut alii ipsi' pos
sint offm audire. 81. di. c. si qui sunt, & qd̃
ibi no. q̃q̃ ipse sine dispẽsatiõe celebrare
non possit, ex quo notũ fuit crimẽ ei'. 81.
di. c. ministri, & no. l. di. c. sacerdotes. hoc
ten. Inn. in d. c. sicut; licet ɔ̃triũ sentire ui-
deat, de sen. exc. c. uenerabili. sd̃ ueritas ẽ
q suspẽsio simplex in ris tollitur absq; ab
b solutione, b ut ibi no. sed suspẽsio q̃ surgit
ex notorietate pcti, adhuc durat pp scã-
dalũ. Quędã ẽ suspẽsio hoĩs; & tũc Inn. fa
cit drĩã inter suspẽsionẽ ad tps, & suspen

ANT. FRAN. Circa hoc an excõicatus uel suspensus ad tempus finito tempore debeat de necessitate absolui; dicas q absque dubio excõicatus debet absolui etiam finito tẽpore, per illam gl. in cle. 1. de dec. quia snia excõicationis statim trahit secum executionem. & iden dicimus quod excõicatus non relaxatur, neque suspenditur: q si statim q est lata, trahit secum executionẽ, ut in ca. sacro, de sentent. excommun. & est glo. in ca. 1. quod met. causa, in uer. interdicti, libr. 6. & not. in c. pastoralis, & in c. sępe, de appell. & plenè per Hostien. in c. ueniens, el 2. de testib. & in c. Pisanis, de restit. spol. & per Innocent. in c. ut priuilegia, de priuile. & uide etiam Inno. in c. præterea, el 2. de appel. ubi dicit q promittens soluere in certo termino sub pœna excõmunicationis, si non soluit, facta etiam sibi prorogatiõe per creditorem, debet absolui ab excommunicatione, q a in termino non soluit. Et adde q excommunicatus post absolutionẽ obtentem recuperat omnia pristina iura, ut est gl. in capitulo, quia diligentia, de electio. & not. glossa in capitulo, maximum. 1. q. 7. & nota. in c. testimonium, de testib. & in ca. quamuis, de rescript. libro 6. tene etiam mentẽ quod sententia excommunicatiõis simpliciter lata ñ durat ultra tempua proferentis, nisi succeslur eã confirmet; secus si per oiam statuti lata sit, ut in capitulo, à nobis, de sententia excommunicatiõis, ubi per glossam magnam circa finem. & tene etiã mẽti gl. quę multa iuta allegat in c. præsenti, de senten. excommunica. lib. 6. quę dicit quòd excommunicatio, suspensio, & interdictum paribus passibus ambulant. Adde tamen quòd excommunicatus sub conditione, si tali die non uenerit, uel si tale quid non fecerit, si interim mutat forum & non uenit, uel non facit, an nihilominus sit excommunicatus? uide gl. in c. Romana, in §. ante, de senten. excommunica. in 6. & Io. An. in c. 1. de biga. eo. lib. & not. in c. 1. de sagitta. & in c. 1. de eo qui furti. ordi. recepe. & de sententia excommunicationis, quæ trahit secum executionem, uide etiam Bar. in l. qui ultimu, ff. de pœnis.

sione limitatã ad implementũ certæ cãæ pẽdẽtis i fcõ suspẽsi. Lati' ꝯcludẽdo dic, ꝙ qñq; qs ẽ excõicat' ad tps, uel ad limites certæ cãæ, & nũq̃ cessãte tpe, uel cã cessat excõicatio: qa eget formali absõlone, ut no. de ma. ꝫct. §. inter. eccl. c. 2. qa excõicatio reqrit forãlẽ absõlonẽ. ꝫ. de sen. exc. c. cũ desideres; nisi i' aliud exprimeret. Qñq; a qs ẽ suspẽsus ad tps, & finito tpe stati cessat suspẽsio, & recuperat ea q̃ pdiderat. ff. de postu. l. puto, & uide q̃ no. in d. c. si q. 81. di. Qñq; qs ẽ suspẽsus ad limites certæ cãæ pẽdẽte iplemẽto ex fcõ suspẽsi; ut qa est suspẽs' donec satisfaciat, & tũc cessãte cã, & dato iplemẽto ñ cessat suspẽsio, nisi alr absoluatur. 2. q. 5. c. pſbyter si à plebe. Rõ diuersitatis est: qa i suspẽsione ad tps aliud ñ expectat finito tpe, cũ cursus tpis declaret, de ele. uena. c. 1. Vbi aũt suspẽsus ẽ, donec satisfaciat, ut alr, ex se ñ pateret cessatio cãę siñię. multę. n. pñt dubitatiões occurrere, an cã sit finita, an plenè satisfecerit uel ñ; qđ oportet p iudicẽ terminari; iõ expectat absõlo; & uide d. coh. ele. e. sicut, & de iudi. c. 1. & qđ no. in cle. de dec. c. 1. dicit Io. An. ꝙ c. pſbyter. 1. q. 5. qđ allegat, facit ꝙ. nã ibi pſbyter suspendit, donec satisfaciat, & ibi d̃clarat ꝙ fcã satisfactione securè offm̃ suũ administret: & hoc ten. Inn. de coh. cle. c. sicut, q in hoc vr sibi ɔri'. Iõ dicit Io. An. hoc mẽbrũ subdistinguẽdũ, ꝙ aut satisfactio est iudicialis: tũc qa de ea dubiũ esse ñ pt, absolut' censet satisfactiõe fcã, nec expectat alia absõlo, ut in c. pſbyter. Pone. n. ꝙ suspẽdat iudex, donec qs ɔpareat corã eo, uel libello uel positiõi rñdeat, certè data ɔparitione uel rñso libello, cessat suspẽsio, nisi cã, pp q̃ ẽ suspensio, egeret alia dispẽsatione: ut ex ea remaneat aliud ĩpedimẽtũ, ut qa pctm̃ est manifestũ, ut dicit Inn. in d. c. sicut. Si aũt satisfactio est extiudicialis, pcedit qđ est dcm̃, ut egeat absõlone, qa tũc de ei' satisfactiõe uł plenitudine satisfactiõis pt dubitari: dicit tñ Io. An. i cle. 1. de dec. ꝙ sufficit declarõ iudicis sup satisfactione sine alia absõlone, q̃q̃ secus fit in excõicatis.

6 † Quæro à qb' priuet suspẽsio? gl. dicit ꝙ à ptãte eligẽdi actiuè & passiuè, similiter à ptãte bñficia p collõnẽ suscipiẽdi. Qđ intellige, qñ ẽ suspẽs' ab oib', sec' ñ ab uno: qa pt tũc bñficiũ suscipere rõne alteri' ordinis, quẽ ten. §. de tẽp. or. c. uel ñ est ɔpos. priuat ẽt ptãte ɔferẽdi, de ɔces. pb. c. qa diuersitatẽ, & no. §. de ɔu. c. cũ dilect'. Dicit ẽt gl. ꝙ priuat interim ptãte bñficia pcipiẽdi. 1. redit' bñficiorũ. al. de app. e. pastoralis, qđ limitat hic Io. An. qñ ẽ in mora petẽdi absõlonẽ, als secus, all. de ele. c. si. 2. q. 5. c. sup cã, fm Tãc. & Vin. Tu dic b quo adhoc, ꝙ si suspensus est, b interi pdit reditus, sicut excõicatus, & hoc uoluit hic gl. all. c. pastoralis. Innuit gl. ꝙ ñ pdat iura sua tpalia uel spũalia, nec possessionẽ ipsorũ: pdit tñ iteri fruct', sicut excõicat', qđ no. qa ext edit illa decr. past. ad suspẽsũ. Eo aũt absoluto an recupet fruct', si suspẽs' iustè, ñ recupat, si iniustè, tũc si ñ suit in mora absõlonẽ petendi, illos recupat absolut'. Vbi aũt ẽ depositus, redit' ñ recupat, ut dicit gl. in d. c. sup eã, & uid in d. c. pastoralis, qđ no. Hos. tñ remittit ad Sum. de sen. exc. §. qs sit effect'. ubi dicit pdicta pcedere in suspẽso ab offõ & bñficio, uel à bñficio tm̃. in suspẽso aũt ab offõ tm̃, dicit ꝙ si suspens' est ex magna cã, & idẽ, de pur. cañ. c. inter, & d. c. sup cã. si ex leui cã, si diu pſistat, pt fructib' priuari: qa & bñficio, ut hic: si diu non stetit, non est fructibus beneficiorũ priuandus.' qa ex leui cã nõ est qs priuãdus.' 16. q. 7. c. inuetũ, C. de execu. rei iud. l. si: pendia. leuem aũt cãm uocat, qñ fit pp scãdalũ pupilli, uel isamiã solã. 2. q. 5. c. pſbyter. hæc uera in fructib' bñficiorũ, in quotidianis aũt distributionib' dicit statim suspẽsum qñcunq; priuari: qa illæ dãtur pp interesse offõ, de pbẽ. c. licet, &. c. fin. Vltimò se corrigit ꝙ sñia suspẽsionis in offõ nõ extendit ab bñficiũ, nisi exprimat de solutionib', c. 2. in fin. uel qñ infert ex cã impedimẽti ppetui, ar. de offi. ord. c. dilectus, de pœn. dist. 1. e. pœnæ. Dic de hoc, ut in cle. si. de pœnis, & dicã plenè in c. pastoralis, de appel. Per pdicta infert gl. seq. ꝙ suspẽsi bñficia nõ pñt retinere, q acquisierũt dur: te suspensione, ẽt si postcã sint absoluti: qa tũc tpe obtenti bñficii inhabiles erãt & indigni, qa in talibus principiũ cõsiderãdũ est, de ele. c. dudũ, p quod dicit ar. fm doc. de cle. exc. mi. c. postulasti. 2. rñ. dicit etiã Tancre. ꝙ putat decr. cũ illorũ, de sen. excõ. hře locũ ẽt in bñficiis rõne similitudinis & cõnexitatis; quã, gl. ẽt posuit Vin. Dicit tñ glo. ẽt ꝙ tractãtes spũalia interim puniendi sunt, & cũ eis dispẽsare nõ pñt Epi, alleg. t t. q. 3. c. si qs Eps, & de sent. excõ. c. cũ 7 illorũ. †Glo. vlt. opp. & vr ꝙ solo lapsu anni durãs in suspẽsione debeat priuari. 11. q. 3. c. rursus. Sol. cõtrariũ loquit in excõicato, & interim tractãs spũalia deponi dẽt. Idẽ uidet & in suspẽso, vt hic, de sen. exc. c. cũ illorũ, fm gl. Idẽ dicit Inn. & Host. Vñ dicit, q̃q̃ hoc dictũ possit tolerari, tñ nõ est malũ dicere, ꝙ hæc decre. ponat ius distinguẽdo hac forma, ꝙ qñq; sñia suspẽsionis ferẽ pter cõtumaciã criminis, vel causæ criminalis; & sufficit lapsus anni, vt c. rursus. Qñq; fertur pp aliã cãm ciuilẽ, nõ criminalẽ; & tunc requirit lapsus triẽnii, vt in d. c. nr̃o, & sice. nr̃m, & c. rursus, loquunt in diuersis casibus: quod no. qa factũ narrat inquantũ dicit de triẽnio: facit adhoc de hær. c. cũ cõtumacia, li. 6. vñ sic fm eũ mitigat rigor canonũ dicẽtiũ statim excõicatũ p crimine a bñficio deponi, nisi statim doceat iniustitiã sñiæ t 1. q. 3. c. si qs presbyter. Sed illud loqt in eo, q post ea celebranit. i. post excõicationẽ, uel suspẽsionẽ celebrauit: qa efficit irregularis. Vñ fm hãc opi. ante, quã priuet bñficiis ex tpis cursu, nõ priuat ipso iure. Si tñ sñia ferat qua priuet, post annũ, nõ audit sup priuatiõe, sed sup crimine tñ. Recitat alios dicere, & in hoc residere vr, ꝙ stãs i suspẽsione uel excõicatione p annũ, ipso iure est beneficiis priuatus, & ulterius sup ipsis nõ audit, remittit ad no. de off. de leg. c. qrẽti, de hær. e. excõicamus §. 2. de pœnis c. si. Nõ obst. de cle. nõ resi. c. ex tuæ, ubi nõ expectatur, nisi p sex mẽses. Illa loqt in latitãte, docẽs quantũ dẽat expectari, & bñficio priuari. hie in cõtumace pñnte & excõicato, docẽs quãtũ debeat expectari. Ibi. n. ex cõtumacia spãli nõ residẽtis, q̃ respicit bñficiũ; iõ citi' priuat, hic pp aliã cãm. Dixerunt tñ qdã hic, ꝙ plus punit suspẽsus, quã excõicatus: qa suspẽsus pdit, q̃ prius habuerat, & q̃ prius quæsiuit: excõicatus aũt non; nisi q medio tpe q̃suit, vt c. postulastis, de cle. excõ. mi. Et dicunt ꝙ hoc operat maior cõtẽptus, qđ Abb. impugnat dicens nõ esse driã inter ista vtroq; casu. Dicit tñ hanc pœnã hře locũ, demũ, qñ pp contumaciã criminis, vel criminalis causæ est suspẽsus; & sic loquit c. rursus, & c. quicunq;, alleg. §. 11. q. 3. Credo ꝙ si est suspẽsus & citatus vt veniat simpr, vel excõicatus, ꝙ nõ sit priuatus: sed priuari posset existẽte proteruitate cõtumacię, ut hic. iõ dicit hic Hos. ꝙ hoc est dare vnũ nouũ modũ puniendi contumaciã, s. ꝙ quis aliàs priuet beneficiis, si hoc exigat proteruitas cõtumacis; & dicunt hunc modum puniendi contumaciã, addendum illis quę hñr, ut lit. non contest. c. tuæ. Item poterit

SEB. SAPIA.
a Suspensus. Vide Gemi. in c. imprimis, colũ. 3. 2. q. 1. Feli. in c. siquis, in prin. ꝫ. de simo. & in c. 1. col. 3. uersi. ubi uerò aliqs est suspẽsus ꝫ. de iud. ubi ẽt do. Ab. no.

SEB. SAPIA.
b Si suspensus est. Vide latè Fel. in c. apostolicæ, col. 6. de except. ubi latè ponit mãm suspensionis, & nunquid suspẽsus possit eligi, & an teneat ad horas canonicas, & si celebrat, an sit irregularis, & alia multa. aliquid ẽt tradit idem Fel. in c. sacro, colũ. 3. de sent. excom.

ét ultra crescēte ɔtumacia inuocare brachiū seculare ut j. de
iud. c. cū ñ ab hoie. Vel pōt dici ꝙ qñq; crimē est tale, qđ eo
ipso ꝙ ɔstat, de sui natura inducit priuationē bñficiorū ipso
iure, & tūc ꝑcedit dispō. c. rursus, & c. qcūq;. Qñq; ñ ē tale,
imò lata snīa ét sup criē, requirit snīa priuationis bñficii, &
tūc serua hāc distinctionē. Et ad ꝑdicta bñ facit. c. cū cōtuma
cia, de her. li. 6. & satis applaudet c. rursus. Dicit tñ ꝙ delega
tus nō hēt hāc ptātē ex uirtute cēsurę ecclīasticæ, de quo de
homi. c. ꝑ humani. §. cū igit, li. 6. Qñq; ē citat⁹ ut ueniat ad
se purgādū, cū ɔminatiōe ut si ñ comparuerit, sit priuatus, &
tunc puto ꝙ eo ꝙ nō se purgat durans in excōmunicatione
uel suspensione, sit priuatus ipso iure: quia ex tali cōtuma-
cia habetur pro confesso, & sic intelligo c. rursus, & c. quicū-
que 3. q. 9. c. decernimus, alias non. Ant. de But.

SUMMARIUM.

1 *Lex noua corrigēs recipit extensionē ad cōsequentia antiquæ legis.*
2 *Crimen fornicationis est dignū depositione in existente in sacris.*

CAP. IX.

A *Multis.* Subbiaconus in Eṗm eligi pōt h. d.
Sūt tres partes. Prima ponit qōnē.
Secūda allegat ꝓ & ɔ̄, ibi: *si quidem.* Tertia diffinit
uel soluit, ibi: *Nos volentes.* Casus lr̄a. Dubitatur a
multis, an subdiaconus posiţ in Eṗm eligi? & primò oñdit
ꝑꝑ ꝙ subdiacouus nō posit in eṗm eligi ꝑ decretū Papę Vr
bani primi, q decreuit ꝙ nullus in eṗm eligat, nisi fuerit ī sa
cris ordinib⁹ cōstitut⁹, sacros appellās diaconatū, & ṗsbyte-
ratū referēdo se ad statū primitiuæ ecclīæ, in qua subdiaco-
nat⁹, sacer minimè dicebat. postea oñdit ꝑ decretū Vrbani
scđi, ꝙ hodie ordo subdiaconat⁹ inter sacros ordines, repu-
tat, sacros appellās subdiaconatū, diaconatū, & ṗsbyteratū,
& hoc idē oñdit ꝑ alia plura decreta, dicēs ut subdiacon⁹ in
Eṗm eligi liberè posit, sicut diaconus, uel sacerdos B. No. t.
duo reqsita ad habilitatē ad eligēdū in eṗm. prio ꝙ sit in or
dine sacro. scđò ꝙ sit religiosè uiuēs. i. honestè, & sic no. de
uerb. religiosus, qđ pōt ucrificari ī quolibet honestè uiuēte,
uide s̄. de cōst. c. ecclīa. No. 2. ꝙ ſm primitiuā ecclīā nō erat
nisi ordo diaconat⁹ & ṗsbyterat⁹ ordo sacer: hodie āt sacer
ē effect⁹ ordo subdiaconat⁹. No. 3. hic unū casum, in quo ſm
ista tpa inhabilis eligebat, & in quo dispēsabat inferior ꝑꝑ
cū inhabilitate ꝓmouēdi ad sacros, ɔ̄ r lam, de qua de postu.
ṗl. c. fi. de renū. c. post trāslationē. Et no. ꝙ qlibet dispēsatio
necessitatē uł utilitatē exigit. No. 4. signū cognoscēdi sacrū
ordinē, puta qñ hēt annexū uotū castitatis. Et no. ꝙ mino-
res ordines nō impediūt ɔ̄ctū mr̄imonii, sed sic sacer ordo,
iō hēt annexū uotū castitatis, & nō minores ordines. Et no.
ar. ꝓ opi. ꝙ sacer ordo hēat annexū uotū ex ꝓmissiōe, nō so
lū ex cōstitutiōe ecclīæ. No. ar. ꝓ opi. ꝙ ī defectū ordiuū di-
1 spēsent eṗi. †No. ꝙ habilitāt⁹ ad gradū, & ɔ̄sumēs qualitatē
gradus, habilitat⁹ cēsef ad oīa gradus qualitatis cōsecutiua,
& sic lex noua corrigēs recipit extēsionē ad ɔ̄ntiā antiquæ
legis, adhoc l. 1. §. lex Fal. ff. ad l. Fal. adhoc de seruis ñ ord. c.
2 miramur. †Not. ꝙ crimē fornicatiōis ē depositiōe dignū in
existēte in sacris, & sic hic ē casus de eo, qđ dixi. de iud. c. at
si cler. licet aliquæ gl. disputēt. dicā in d. c. at si clerici. Opp.
ꝙ subdia. fuerit tꝑe primitiuæ ecclīæ 21. c. decretis §. 1. in fi.
Sol. fuit in esse ordo subdiaconat⁹, sed nō fuit in primitiua
ecclīa suꝑ hoc respectu & qualitate, qua sacer 25. dis. c. 1. Op.
2. ꝙ ñ potuerint dispēsare Archieṗi cū inhabili ad Eṗatū, đ
ele. c. inotuit. Sol. dicit gl. ñ dispēsabat Archieṗs cū inhabili
ex illegitimitate uel ætate, sed bñ dispēsabat cū inhabili ex
ordinis defectu, ut hic. Itē dispēsāt cū inhabilib. ad īferiores
dignitates s̄. e. c. ꝑterea. Do. de postu. ṗl. c. fi. dīt ꝙ postulan-
dus ad Eṗatum ſꝑ postulādus est a Papa. Sed dic ꝙ nō dispē
sant eṗi, nisi reperiat hoc eis cōcessum, olim hoc reperiebat
Archieṗis hoc casu cōcessum: hoc aūt hodie est correctū. vñ
nō pñt eṗi uel Archieṗi cū sic ꝓmouēdo aliquo casu dispē-
sare, & sic doctrina illa in d. c. fi. remanet uera. & uide Gul.
in Spe. de dispēs. §. nunc de eṗorū, uer. sed nunquid legatus.

ZACHARIAS. In inferiorem a Papa. Vt in alle. no. Car. in cle.
2. & in cle. 4. de ṗben. & quid operat illa clausula in rescriptis appo
sita. no. idem Car. in cle. si Romanus, eo. tit. & Lud. Pon. in sing. suis,
in uersi. clausula ista, motu proprio.

ANT. FRAN. Ad hoc quod dr̄ de clausula motus ꝓprij, primò

1 *Motus proprius cadit in inferiorem a Papa.*
2 *Iudex potest ex officio supplere in tangentibus publicam utilitatem.*
3 *Simonia an & qñ inducat pp ꝑces, ibi ud plenè.*

CAP. X.

T *Vam.* Irregularis & in mīo
rib. cōstitutus dispē-
satiuè pōt ī Abbatē institui. h.
d. Prima ꝑs pōit exordiū. Scđa
mādatū, ibi: *mandamus.* Casus lr̄al. Mona-
sterio sancti Quirici uacāte, Cardin. qdā
uolēs ipm de ṗsona idonea ordinare, &
cū suꝑ hoc diligētiā adhibuisset, nec pos
set ṗsonā idoneā iuenire, ꝑ q̄ posset stat⁹
monasterii ī meli⁹ reformari, tādē iuenit
quēdā monachū discretū & utilē mona-
sterio, q als de iure non poterat eligi in
Abbatē, ꝓ quo qdā laici apud Cardina-
lē itercedebāt: cōsuluit Papā, qd suꝑ hoc
eēt agēdū. ꝑꝑ uerò ɔmēdās diligētiā Car
dinalis, mādat eidē, quaten⁹, si ñ pōt eidē
monasterio đ ṗsona magis idonea ꝓui-
dere, monachū illū quē sibi cōmēdauit, ꝑ
quē statū monasterii credit reformandū,
ibi ꝑficiat ī Abbatē, nullū hñs respectū ad
petitionē illicitā laicorū: sed ex offō suo
tñ adhoc ꝓcedat, ita tñ, ꝙ ad sacros ordi
nes ñ ascēdat, cū necessitate īstāte posit
ī Abbatē assumi ī minorib. ordinib. cōsti
tut⁹, & laici ipsi ñ sint ei aliqua ɔsāguini-
tate uł affinitate cōiūcti, ut pp hoc ɔ̄ ipm
aliqua suspicio posit oriri. No. 1. ꝙ ꝑces
ꝓ idigno nō iducūt simoniā nec iniustæ
ṗsumunt, qñ fiūt ab ex̄neo, & iudex ꝓmo
uēs pricipalr ñ mouet ad ꝑces, sed ex suo
offō. No. 2. ꝙ ꝑces uitiāt ꝓmotionē ali-
cui⁹, qñ supior pl⁹ ꝑcib. mouet, q̄ moueat
ꝑꝑ utilitatē ecclīæ. Et no. ꝙ ubi ꝑces sūt
ɔsanguineorū ī ꝓmouēdo, ṗsumunt ꝓces
sisse ex ambitiōe ꝓmouēdi, iō uitiat uñr
ꝓmotionē. No. hic ꝙ ex cōsāguinitate &
ꝓximitate aliqd ṗsumit, adhoc de test. c.
reqsisti, đ coha. cle. c. pe. Io. An. Not. 4. ꝙ
de irrlari ñ pōt ecclīæ ét rlari ꝓuideri,
nisi īstāte necessitate, & qñ ualde utilis ē
& opportun⁹ ecclīæ, & tūc assumit dispē-
satiuè. No. 5. ꝙ ī minorib. existēs de iure
cōi nō pōt in Abbatē assumi, & sic sicut ī
Eṗatu, ita & ī Abbatia oportet ꝓmouē-
dū saltē eē ī sacris. No. 6. ꝙ ꝑcedēte peti-
tiōe id, qđ factū est cōsecutiuè, ṗsumit fa-
ctū ad instātiā petētis, & nō ꝓprio motu.
1 †No. 7. ꝙ ꝓpri⁹ mot⁹ cadit in inferiorē
a a ꝑꝑ, [a] uide de off. leg. c. 2. li. 6. †Not. 8. ꝙ
2 pōt iudex in tāgētib⁹ publicā utilitatem
3 ex officio supplere, qđ no. †Opp. ꝙ ꝑces
b inducāt simoniā, [b] & uitiēt ꝓmotionē 8.
q. 1. c. in scripturis. Sol. dicit gl. ꝙ qñque
ꝑces interponunt a ꝓmouēdo, qñque ab
alio. Si interponunt a ꝓmouēdo, dic pri
mo ſm Hug. ꝙ siue pro digno siue pro
indigno, simoniā inducūt, qđ ñ admittit
gl. sed dicit ꝙ qñq; interponunt pro in- b

addē ꝙ illud cen-
set esse factū mo-
tu ꝓprio, qñ il-
lud exprimit, als
ñ, ut ī c. si motu ꝓ-
prio, de ṗben. lib.
6. & uide bo. glo.
in cle. si Roman⁹
Pōtifex, de ṗben.
& hr̄ ꝑ legistas in
l. 3. C. de lege ubē
etiā hr̄ ꝙ quo ad
uirtutē legis mo-
tus ꝓprius nihil
opat. adde tamen,
ꝙ motus ꝓprius
etiā in collatio-
ne bñficij facto ꝑ
papam non tollit
ius patronatus lai
corum, ut not. in
præall. cle. si Ro-
manus, de præbē.
& in cle. ꝑ literas,
eod. titul. & tenet
Spe. in ti. de leg. in
§. uidēdū, in uer.
sed nūqd habens,
& tenet do. de Ro.
decis. 110. in anti
quis. & an motus
ꝓpri⁹ cadat in in
feriorē a Papa, uł
de no. in cle. fi. de
off. or. & qđ not.
gl. in c. fi. de offi.
leg. lib. 6. & quod
no. do. in ca. post
electionē, per illū
tex. in prin. de cō
ces. præben. & an
mot⁹ proprius ca
dat in legatū, uide
Archi. in c. fin. de
of. le. li. 6. & gl. in
cle. fi. de off. ordi.
& an concessio fa
cta per principem
motu proprio de
castro, uel de alia
re cēseat donatio,
uide no. per gl. in
l. 1. & 2. C. de qua
dri. præscri. & in
l. si qñ C. de bon.
uac. li. 10. & adde
ꝙ licet cl'a motus
proprij tollat sub-
reptionē, non tñ
ampliat gratiā, ut
habet ī pręall. cle.
per literas, de præ
bē. & in c. si mo-
tu ꝓprio, de præ-
bē. lib. 6. & in c. si
pluribus, eod. tit.
& lib. & uide quæ
not. in c. duobus,
de rescr. eo. li. ubi
habet ꝙ talis clau
sula motus ꝓprij
operatur per ro-
gatinam prælatio
nis.

ZACHARIAS. Inducāt simo-

niam. Adde Iac, Rebuf. in l. 1. & ibi in apost. ad ipsum, C. de thesau. lib. 10. ubi allegat dictũ Inn. hic adhoc, & q̃ preces sint licitæ ad beneficia acquirenda, uide p istum in c. inquisitionẽ, nu. 5. & ibi in apost. meis ad ipsum, in uer. an quando s. de elect.

ANT. FRAN. Circa hoc qd̃ dr̃ hic de precibus, dicas q preces ambitionẽ inducũt, & ideò r̃fariter ꝓhibentur, l. si possq, C. de epis. & cle. l. arbitrorũ, C. de arbit. & uide gloss. sum. 8. 2. dicas tamẽ q preces iustæ sunt exaudiendæ, l. Attilicinus, ff. de ser. urb. pdio. c. neniã 35. q. 9. Adde tamen q preces importunæ inducunt simoniã, ut no. gl. l c. lętãt, de ele. li. 6. & habet in l. ob, seruãdũ, ff. de of. præsi. & in l. fi. & quod ibi no. C. si quis aliquẽ testa. phi. & hr̃ in c. cũ essent, de simo. Et addè etiam q preces importunæ æquiparant metui, ut no. Inn. in c. petitio, de iureiurã. ubi etiã p Bald. q dicit hoc esse notãdũ pro renũtiationibus, quæ fiũt ad iportunas preces parentum, de a quo per gl. in l. 1. §. quę onerandæ, ff. quarum re. ac. nõ da. & uide etiã quæ dicta fuerunt in c. p inquisitionem, de elect.

SEB. SAPIA.

a Qñque preces. Hoc tenet. d. Abbas in c. tua nos j de simo. ubi dicit q humiles preces emissæ a digno ꝓ bñficio nõ inducunt simoniã, qđ est perpetuo notandũ secundũ eũ ad excusationem eorũ, q donãt cardinalibus, & aliis prælatis, ut pereorũ intercessionẽ consequanĩ beneficiũ, quia si omo intẽdunt donare, non principaliter causa auxilij, sed q secundario hec sperit, non est simonia facit gloss. in c. quid proderit. 62. distin. & in c. sunt nonnulli 1. q. 1.

SEB. SAPIA.

b Repellaĩ. Vide ad hoc do. Abb. in c. extirpãdæ. §.

digno & simoniã inducũt qñq; interponunĩ ꝓ digno, & nõ inducũt simoniã: qa tũc nõ p̃sumiĩ ambitiosus, sed potius pp necessitatẽ, qđ fateĩ, nisi preces porrigat ꝓ p̃latura. Si interponanĩ ab alio: si ꝓ indigno, est simonia: si ꝓ digno, & sint spirituales, nõ uitiãt: si ꝓ digno, & sunt carnales, si nõ principalr̃ mouẽt, nõ inducũt simoniã. In dubio si interponunĩ a parte, p̃sumunĩ carnales & illicitæ, & uitiãt, nisi ꝯstet ꝓ digno. Si sunt interpositæ ab extraneo, p̃sumunĩ spũales, & ꝓ digno potius. q̃ ꝓ indigno, ut hic. Inn. dicit hic, q qñq; preces inrerponunĩ a se & preces interponẽs hẽt respectũ ad solũ deũ, & ipsius obsequiũ, & nõ potẽtias, uel diuitias seculares, & p hoc non intẽdit in aliquo obligari ꝓmouẽti, in hoc ñ peccat, nec simoniac⁹ ẽ, dũ tñ p̃sona sit digna 8. q. 1. c. q Ep̃atũ. hoc tenuit uerũ Rayn. in sum. & Hug. qđ seqĩ Arch. 1. q. 1. c. ordinatiões. & Hos. in sum. de sim. §. qualr̃ sub. §. ligua Qñq; p̃ces interponunĩ ex necessitate ꝓ bñficio simplici, & al̃s indiget: si aũt ꝓ curato nr̃ dignitate, uel ñ indiget, p̃ces sunĩ iniustæ ẽt ꝓ digno, de rescri. c. ad aures 1. q. 2. c. clericos 12. q. 2. c. & si illi q, uid Ra. in sum. de simo. §. qualr̃. ꝯmittaĩ. Idẽ Go. ĩ sũ. de sim. §. in munere aũt. Qñ q; p̃ces[a] ꝓ se interponunĩ, qñq; iterponit preces ꝓ se, & ꝓ digno respectũ hñs ad utilitatẽ ecclĩæ & deũ, intẽdit tñ obligari pp hoc ꝓmouẽti: qa alr̃ fortè non põt ipm ꝓmouere ad aserẽdũ, & hic foret simonia c⁹. Qñq; interponit p̃ces ꝓ se, & ẽ dign⁹, & hoc si nõ intẽdit p hoc obligari, nõ est simõiac⁹: iniustè tñ cẽseĩ facere & peccat, qa p̃ces & ꝯsiliũ ẽ iiustũ & turpe, uñ dicit q taliter ꝓmot⁹ ñ teneĩ ad resignationẽ, sed sufficit q alr̃ pniam agat, đ sim. c. fi. & hæc sũt de mẽte In. aliqualr̃ ampliata, & hęc uera puto si ꝓ digno interponunĩ, ẽt si subest alt⁹ æqualr̃ dign⁹. Si aũt p̃ces interpõit ꝓ se ĩdigno, & in hoc uideat magis dignũ supplãtari, puto q si ẽ r̃laris, in hoc peccet, & ĩ eo notaĩ ambitio: qa põt stare sine bñficio. Si aũt sit secularis, si al̃s sit ꝯpetẽter bñficiatus, idẽ. si nõ ẽ bñficiatus, ul̃ nõ ꝯpetẽter. tũc de iure petere possit ut bñficieĩ, & impetrare, fortius preces porrigere, pp qđ satis credo q peccãt redit⁹ abundãtes impetrãdo, cũ uideãt idoneiorẽ se p hoc supplantari: credo tñ q tale peccatũ pnia deleaĩ. Qñq; preces interponunĩ ab extraneo, ut s̃. dixi si preces non legitimas, fortius si fiãt carnales, & serua in hoc distinctionẽ gl. q̃ bñ & ꝯpletẽ dicit. Vnũ tñ aduerte, put ẽt s̃. dixi, q qñ interponũtur a se, siue ẽt qñ interponũtur ab extraneo, nõ inducũt simoniã, nisi interponat eas aĩo se obligãdi ex precib⁹ collatori, uel intẽdens se exonerare ab aliquo seruitio, uel debito, quo ei tene b tur. tũc. n. dicereĩ simonia: tũ qa in talib⁹ idẽ est remittere, qđ dare, ẽt si remittaĩ obligatio naturalis tñ, ex quo obligatus est ad tãtũdẽ & ad antidora, ff. de cal. l. 2. & l. 3. in prin. ff. de peti. hær. l. sed & si lege §. cõsuluit: qa adhoc ut cõmittaĩ simo. oportet q mun⁹ interueniat. 1. q. 1. c. sunt nõnulli, đ simo. c. q̃relã tales aũt p̃ces frequẽtius interponunĩ nõ ꝓ munere, sed ꝓ cõsilio, licet sæpe iniusto & inhonesto, & ıõ ñ est simõia q̃uis peccatũ sit, vñ nõ teneĩ ad resignationẽ: sed sufficit pnĩa, de simo. c. fi. Itẽ dicit q s̃m opi. dicẽtiũ, q sit simo. q̃tũ ad rogãtẽ j. de simo. c. tua: nõ tñ qa rogatus beneficiũ cõfert dũtñ nõ hẽat respectũ ad illas p̃ces iniustas, ut hic, & de re. ind. c. cũ I. & A. Et tũc nec renũtiare teneĩ talr̃ ꝓmot⁹, nisi ꝓmotor expressisset, q pp preces hoc faciebat, ẽt si pecunia data esset, de simo. c. fi. Ego credo q in oĩb. casib. in q̃b. gl. dicit simoniã, q simonia nõ sit, si casus est certus q nõ dederit aĩo obligãdi, si est certũ q aĩo obligãdi, sit simonia: si est dubiũ, si ꝓ indigno, preces censenĩ uiolentæ, & p̃sumo q aĩo obligãdi, & inducunt simoniã. Si fiant ꝓ digno, tũc non p̃sumũtur uiolentæ, sed ad exercitandũ, quod facere dẽt superior, & non inducũt simoniã: secus tene in datione ẽt pro digno, & est cã: qa tũc aliquid adest promouenti: sed preces pdit, ubi preces interposuit, ut dicit 1. q. 1. c. q̃busdã. Si pro digno ad excludendũ magis dignũ, illicitæ sunt, & posset in dubio p̃sumi q aĩo obligãdi, & sic inducerent simoniã, ubi esset r̃laris, uel al̃s bñficiatus, alias nõ: qa cõcurrerent in iure. Qñq; sunt preces spũales, & tales sunt licitæ, & nõ uitiãt, nec peccatũ inducũt, inter quas cõputat Host. preces patronorũ, ad quos spectat ptãs p̃sentandi, de ele. cũ terra, & de iure pa. c. nobis. Oĩa p̃dicta ꝓcedũt, qñ sciente eo preces interpositæ sũt ab extraneo. si eo ignorãte, & in eius odiũ si eĩ nõ cõtradicat, de simo. c. nobis, & c. sicut. Si aũt non in odiũ, sed in fauorẽ funditus inducunt, ꝓcedat qđ s̃. si nõ inducant collationem, nõ nocent, ut dicit Host. in loco p̃all. Per prædicta dicit Host. q putat q si apparente digniori Episcopus cõsanguineum ꝓmoueat, nõ tñ ita dignũ. dummodo dign⁹ existat, q non peccat, qñ consanguineus est egenus, & in simplici beneficio: qa & talib. prouidere tenetur 86. dist. c. non satis. Putat tamen q in istis casibus, in q̃bus dixi preces illicitas, urgente necessitate & utilitate ecclĩæ, Papa in Ep̃atibus, & inferior ordinarius in inferiorib. dispẽsare posset. Et subnectit q tanta posset esse necessitas circa Ep̃atum, q Metropolitanus cũ consensu capituli posset Ep̃atus custodiam cõmittere idoneæ p̃sonæ usq; ad beneplacitũ Papæ, de ele. c. nihil §. pen. s̃. eo. c. a multis, de simo. c. sicut nobis, uide de sup. negli. p̃la. c. si Ep̃s, li. 6. & c. seq. De hac materia uide 1. q. 1. c. ordinationes 8. q. 2. in sum. 8. q. 1. c. Moyses, & 1. q. 1. c. q̃busdã, Hos. in sum. de sim. §. qualr̃ cõmittatur, sub §. lingua hæc ꝓcedũt in dignitatibus spũalibus & beneficiis. In tẽporalib. aũt ponũt qd iuris do. de offi. præto. l. Barbarius dic q si dignitas est priuata, cui nõ est iurisdictio annexa, ut q sit aduocat⁹, & licet palã, ñ clã, ff. de polli. l. 1. §. ff. de mu. & ho. l. æstimationẽ. Si aũt hẽt annexã iurisdictiõnẽ, olim sic distinguebaĩ & in eis, ut in p̃al. iuribus: sed hodie nõ est licitũ illã precib⁹ petere ẽt palam: qa præsumit lex, q rẽpublicam grauaret in aut. ut iud. sine quoquo suffra. fiãt §. 1. & §. cogitatio, colla. 2. & quod no. Bar. in d. l. barbarius, ubi plenius dicit. Qñq; petit offĩn publicũ p uiã iustitiæ, ut qa aliquid p̃tendit, ex quo debetur: aut p modũ uirtutis, aut per modum ambitionis, aut est dubiũ. Primo casu licet petere. hoc dicit uerum qñ est debitum p uiam iustitiæ. secus si per uiã g̃ræ, ut nota. de postula. præla. c. bonę, el 2. & c. fin. & in hoc damnatur Bar. q dicit q per uiã postulationis potest. Dic quod Bar. non malè loquitur, si per uiam gratiæ, non iustitiæ: hęc uera nisi quãdo a iure uocetur, ut prosequatur, de elect. c. cupientes, li. 6. & tunc bene admittitur, cũ prouocatus ueniat. Secundò casu concedi, non impetrari cõsueuit, ff. de ori. iur. l. 2. in fine. Tertio casu quando per ambitionẽ, nõ cõcediĩ, licet ut temerari⁹ repellaĩ[b] l. 1. ff. ad l. Iul. de ambitu. in dubio

dicit

dicit ibi, qd iuris in spūalib. & multa dicit falsa. Ideò in hoc sta canonistis. In dubio dicit in tpalibus q̃ psumit̃ ꝯ eū, qui inuerecūdè petit, tñ si cōcedat̃, licitè retinet, ut d. l. Barbarius. hæc uera, nisi pecuniā cōsequat̃, ut. d. §. cogitatio. ĩ aut̃. ut iud. sine quoquo suf. fiat. Hoc uerò qñ hēt administrationē uel iurisdict. si āt est nuda illa dignitas, pt dari pecunia, ex quò alii nō nocet, l. 1. §. sed si qdē, ff. de polli. & hoc si publicè fiat, secus si priuatī; qa tūc psumit̃ ꝯ illū, l. 1. C. de fam. libel. Nō insistamus ĩ istis hodie, qa tpale & spūale uenalitati exposita sunt. Quid si ñ collatori, sed familiari collaterali dedit pecuniā, uel pces porexit, ut daret operā q̃ pmoueret̃ ad bñficiū? dic sm In. q̃ idē, ac si datū uel dictū fuisset pmotori, uel bñficii collatori. 1. q. 5. psentiū. Quid si qs adulat̃ alteri, ut bñficiū ꝯsequat̃? dicit Inn. q̃ uī simoniacū, & pt mu n dici, ab obseq o. 1. q. 1. c. ordinatiōes, & quatuor c. seq. ñ tñ tenet̃ ad bñficiū renūtiādū, d̃ sim. c. si credo q̃ si specificè adularet̃ uerbis tm, idē qd̄. ꝫ. ĩ pcib. si adularet̃ seruitio uel alio munere, simo. expllā eēt, si utroq; intēdèret si solū adulat̃, nō idē. Opp. est gl. 2. innuit q̃ ñ possit ad supiores ascēdere. Cōtra. si n. nō erat simoniacus ex tali datiōe, nulla cā suberat, p p qnā dēret ĩpediri. ꝫ. de tēp. or. c. fi. So. dicit gl. q̃ alias erat irregularis. Sed tunc ultra, si erat irregularis pmoueri nō poterat ad Abbatiā, qa oportet q̃ sit in ordine psbyteratus. ꝫ. c. 1. Sol. dicit gl. q̃ ex necessitate pōt qs eē Abbas, & dispēsatiuè irregularis & in minorib. cōstitutus, sicut & diaconus. 50. di. c. accedēs, & ĩfamis q curā monasterii gerere pt, ut ibi. Nō. n. ĩfamis à qbuslibet munerib. excludit̃, C. d̃ his q nō ĩple. stipē. l. 1. li. 10. ad hoc qa nomē Abbatis plus ē oneris, q̃ honoris. 18. q. 2. c. hoc tm. Itē Abbas pōt eē laicus. 93. dist. c. à subdiacono. 16. q. 1. c. gñalr, sed habito respectu ad ius cōe ñ dic q̃ olī poterat laicus eē Abbas & ĩfamis habēs maculas pcedētes, sed hodie, qa oportet q̃ sit psbyter, ñ nisi dispēsatiuè, & sic fuit hic. In eo āt q̃ dicit gl. qd̄ potius ē sollicitudinis, quā honoris, dicūt doc. q̃ melius staret & plus, qa negari nō pōt, quin sit honoris & dignitatis, de priui. c. ut apostolica, li. 6. qa oē qd̄ eminet &c. 13. dis. §. alius, c. nerui. 40. di. añ oīa, & uide de corp. 6. exposiusti. No. gl. ĩ duob. primo in eo qd̄ dicit, q̃ ĩfamis pt esse Abbas. scd̄ò q̃ laicus poterit esse Abbas, & alle. text. qui hoc dicit. Quæro an hic Abbas irrľaris sit bñdicēdus? uī q̃ nō, qa dat̃ illa bñdictio, ut monachos suos bñdicere possit. ꝫ. de sup. negli. pla. c. 1. & ut possit minores ordines ꝯferre, quos nō cōfert nisi sacerdos. ĩ. c. px. hic aūt nō ordinat̃ in sacerdotē, & ꝯñr nec bñdicit, nec cōfessiones audit, nec absoluit. ĩ. de pœn. & re. c. oīs. hēt ergo curā. ꝫ. illa q̃ sunt iurisdōnis, nō q̃ sūt ordinis, & sic nō bñdicēdus. In ꝯriū, bñdictio abbatialis nō est ordinis. ꝫ. c. 1. & Abbas pt eē laicꝰ, ad hoc qa curia Abbates ñ psbyteros bñdicit, ad hoc de re iudi. c. in causis. Sol. dicit. Host. talē nō bñdicendū p prius allegata. Nō ob. ĩ. c. pxi. ut ibi dicetur. Non ob. q̃ laicus pōt eē Abbas, qa correctū est. nā oportet esse clericū, nisi dispenset̃, ut hic, de arbit. c. cōtingit, de indi. c. 2. Nō. ob. q̃ curia hoc facit, qa hoc facit ex speciali prerogatiua, ideò ab inferiorib. nō usurpādū, de tēp. or. c. 1. & 2. ad hoc, qa ex quo dēt eē psbyter. ꝫ. eo. ti. capit. 1. &. ĩ. eo. ti. capit. 1. in. 6. specialē dēt bñdictioē recipe. primò igit̃ dēt ordinari. scd̄ò bñdici, ut gradatim ascēdat. 93. dis. c. legimꝰ ff. de mune. & honori. l. ut gradatim. Quæro qualis est hæc bñdictio? ordinaria nō qa p ipsam nō dat̃ certus ordo, nec ĩprimit̃ character, simplex, nō qa hēt annexam ptātē cōferēdis ordines, dūmō psbyter sit, ĩ. c. pxi. dicit Hos. q̃ ē mixta, ad hoc uide gl. in clemēti. attēdētes, uer. statuimus, d̃ statu. regu. inter simplicē & ordinariū de utroq; participās, sicut de iure emphyteo. dr̃. C. de iure emphy. l. prima, hēt tñ sm eum maiorē participationē cū ordinaria, qa manus impositionē epalē reqrit, q̃ nō sit Abbatisse, qa eius manus impositio simplex est, ut patet in 51. c. pōtificali. ad hoc qd̄ no. ĩ. c. pxim. Per hāc decre. dicit Io. And. duo. Primo, q̃ ubi duo cōcurrūt eligēdi, semp melior eligēdus est; sed ex postfacto sufficit, q̃ electus nō sit malus, de ele. c. cū inter canonicos, de off. custo. c. fi. Scd̄ò q̃ ad hoc ut pmouēs excuset̃, sufficit q̃ credat pmouēdū ecclię utilē, & q̃ sic cōiter credat̃, ut ei nō ĩputet̃, ēt si secus accidat. ꝫ. e. ĩ. c. ad aures. Tertiò p hāc decr. dicit. Hos. q̃ ex ordinaria ptāte ñ data alia legatione uel delegatiōe pt Eps cū inhabili pmouendo ad abbatialē dignitatē dispēsar̃, q̃ dato ñ possit dispēsar̃ cū uitio, qñ cū hoc hēt dignitatē remanēte uitio & effectu uitii, ut hic, & remittit ad Spē. titu. 2. §. nunc de episcoporum, uersi. 61. & idē hic Boatinus.

SVMMARIVM.

1 *Abbas an possit conferre primam tonsuram suis monachis?*

2 *Benedictio abbatialis non datur nisi diebus dominicis & festiuis.*

3 *Bñdictio abbatis nō pt fieri añ, q̃ sit sacerdos.*

CAP. XI.

CVm contingat. Abbas si est psbyter & est bñdictus, cōferre pōt ordinē clericalē. Cōis diuisio. Secūda ibi, Su p quo. Casus lrāl. Laici aliqñ trāseunt ad monasteria, & ibi à suis Abbatib. tōsurant̃. q̄situ fuit à pp, an clericalis ordo in tonsura hmōi cōferatur, & ipse rñdet q̃ cū in septima synodo sit statutū, ut liceat Abbatibus in pprio monasterio solūmodò lectores per manus impositionē, dūmō & ipsis Abbatibus ab Epo manus impositio facta noscat̃, & sacerdotes existant, per primā tōsurā in forma ecclesiæ datā clericalis ordo confert̃. Ber. No. Primò q̃ Abbas proprio monacho pt cōferre ordinē de primis lectoratū. Et no. duo reqri unū in psonā Abbatis. s. q̃ sit psbyter. sm q̃ hic sit pprius monachus Abbatis cōsecrātis. tertiò reqrit̃ q̃ Abbas receperit manus impositionē bñdictoriā. i. q̃ sit bñdictus. quartò q̃ cōferat lectoratū sm formā ecclesiæ, & iō nō quælibet Abbatis tōsura ē bñdictoria seu ordinatoria, sed illa quę aīo & ordine fit bñdicēdi. Op. q̃ electus 1 tm in Abb. pt cōferre primā tōsurāª, ꝫ. de sup. negl. pl. c. 1. Sol. dicit hic gl. fatēdum a hoc pcedere, qñ nō est negligēs. ꝯriū procedit, qñ negligēs est Eps in bñdicendo, sed dñt, doc. q̃ hoc restringēdū est tm ad Cistercieñ. ut ibi no. fuit, & ēt fuit ibi dubitatū an extēderet̃ ad manū ordinatoriā. Opp. q̃ Abbates nō hēnt manus impositionē, ut patet. 23. di. c. Subdiaconus. Sol. nō habent manus impositionē consecratoriā, licet bñ ordinatoriā, ut hic. Quæro an Psalmistatus sit ordo? uī q̃ nō quia ubi agitur de cæteris ordinibus, nō agit̃ de isto. 93. di. c. à subdiacono. 77. di. c. illud. hoc tenuerunt quidā. in ꝯriū est hic text. qui dicit q̃ per primā tōsurā clericalis ordo cōfertur, & ēt psbytero licet. 23. di. c. psalmista, ubi de hoc ĩ sum. Hug. ad hoc allegat doc. 27. q. 1. c. si qs eps, ubi psalmista. deponit̃. p hoc sm Hos. qa p hoc recepit offm cantandi ordinatus in

ecclésia

quia uerò, col p[illegible] nul. de pbē. ubi [illegible] cit q̃ lex Iulia de ambitu nō habet locum in curia Romana. Et dicit idē Abb. in. c. uenerabilem, de ele. q̃ ambitio. ad dignitatē nō reprobatur, de quo per eūdē in. c. ad nostrā, eo. tit. dignitas tamen non est conferenda ambietibus, ut not. idem do. Abb. in c. cū iam dudum, & in. c. cū in tm, in. 1. notab. de pb.

Z ACHARISAS.

a Primam tōsuram. Et alios hic enumeratos, quod tñ restringes. s. q̃ possit illos ordines conferre suis subditis duntaxat, ita no. Archidi. in. c. qm, 69. dis. plenè p Feli. in. c. eam te, col. 5. uersic. quartò restringitur, ꝫ. de relcri.

ecclesia.23.di.c. psalmista,& uinculū p mouēdi initiat,& p hoc gaudet priuilegio canonis,si qs suadēte.17.q.4. cui renuntiare nō pt, de foro cōp.c. si diligēti. Itē p cōsecrationē ɔfert ordo epalis.77. dis.c.1.ꝗ tēp.or.si Archieps,&.c.se.sic epalis est ordo, cuius author.alia expediunt q̄ nec inferiorib. cōmittunt, de cōse.eccl. uel alta.c.aqua,& sic tacere dēt, q negāt nouē ordines. sicut sunt nouē hierarchię angelorū, ꝗ quo remittit ad sūmā de or. ab epo, q epatui renuntiauit. Quid de pſbytero, an ɔferre posit psalmistatū? glo. dicit q sic. hoc tenēt Hug. Ray.& Gof. in sūma de ordi. ab epo. Io.& Inn. hic p dictū.c. psalmista. Nō ob. q nullus ordinari posit sine ti.70.dis.c.1.& titulū nō pt cōferre pbyter.16.q.7.c.nullus oīno, qa illud.c.ē locale, ut loqtur de pbēdis, hētib' curā aīarū, uel non dāt de nouo, ubi dare nō ɔsueuerūt, maximè ut hēat ēt ñ residens absq; Inia Epi; sed in bñficiū, ut hēant uñ uiuere posint, bñ dāt. uel dato q nō hēant bñficiū qd' dare posint, dabūt psalmistatū ad titulū pmonii, de p bē.cap. tuis. uel fortè est alias paratus da re bñficiū fm Inn. uel loqtur de ordinādo ad sacrosq nō dēt esse sine beneficio. Lau.12.q.2.c. nō liceat. Bertrā. ibi,& Ho. in sum.ꝗ or. ab epo, uidenē tenef q pall. c. nō loquaꝛ ꝗ ordine, sed de ordinis exe cutiōe p id, qd' dicit, offin, & p lram istā ā ɔrio. Io. An. dicit q prima opi. est uera si talis est pbyter, q.s. laicū hēat epalē iurisdictionē, uel q̄ si, de priui.c. Abbates, i si. lib.6. scđa opi. sit uera, qñ illā nō hēt.
2 †Quæro qd si omittaꝛ iste ordo? dic fm Inn. q nō reperiꝛ, qa nullū spāle offim p eū, sicut p alios confert;& qa recipiendo alios ordines uꝛ facere posse q̄ ad hūc p tinēt. dicit tñ se nō credere q quidā dirt, hūc ordinē in desuetudinē abiisse, & uide de tēp.or.ex pte, sup.1.gl. Ho. dicit q est repetēdus, qa aliorū est principiū. Itē si manus impositio ordine aꝛr rite collato, & liquoris qualitas repetunꝛ, multò forti' hic ordo, de sacra.nō ite.c.1.& ult. fm Hos. Quero an conuersis monasterii posit hūc ordinē ɔferre? Abbas dicit q c sic, idē de his, in quos hēt epalē iurisdictionē uel quasi. nā hic pt ɔferre tōsurā; als nō, nisi hēat ex priuilegio Pape, ꝗ pri ui.c. Abbates, li.6. si aūt alteri cōferat, ua a let fm Boa. & idē Archi. in.c. Abbates. b Quæro an alios ordines ā lectoratu cōferat? dicit q sic, ut alios duos minores, qa eadē est rō, de cōst.c. trāsla. Cōtrariū tenet hic Pet.& Bart. Brixi.69. dis.c.1.& p ipsis facit uerbū, solūmō, qd' sequiꝛ, si determinet uerbū, lectores. Hos. dicit q pri' de facto seruaꝛ. Nec ob. illud uerbū, solūmō, qa determinat uerbū, in pprio monasterio, qd' sequiꝛ. Quæro quo t pe licet Abbatib' tales ordines cōferre? de quatuor tpib' planū est q pñt: de dieb' dñici; uꝛ q nō posint, qa solis epis hoc est ɔcessum, qa de Epis hoc spāliter expri mit, le tēp.or.c.1.&.3. Hos. ɔtrā, qa cum hoc in suo tñ monasterio his liceat, non piudicabiꝛ alteri; & latior debet fieri interpretatio, de author.& usu pal.c. ex tuarū. Itē potius de dñicis, quā de quatuor tpibus uꝛ sentiēdū, ne uideanꝛ gñales ordinationes tenere, simile de cōsec. dis.3.c. puenit;& uide qđ no. de sup.neg. pl.c.1. de tē.or c.3.
3 †Quæro quo t pe posit dari bñdictio abbatialis? Hos. dicit q hoc declaratione egeret, & uꝛ q quo libet die, sicut conse cratio ecclesię; de cōs.eccl. uel alta.c.2. In ɔtrariū, qa hæc est maior, q̄ ordinatoria exorzistat', cū illa ex hac pēdeat, ut hic,&.69.di.c.qm.& tñ illa dari nō dēt nisi dñicis & festiuis dieb'.s.c.1.&.3. ergo nec ista, quę principalis est, qui si. fint legi.c. p uenerabile,& hoc tenēdū fm Hos.75.di.q a tribus
4 ad hoc cle. de sta. mona. attēdētes.§. statuimus, in gl.2. †Quęro an benedictio Abbatis posit fieri antè, qnā sit sacerdos? dic q non, argumē.s.c. proxi.& sic intellige hoc, licet posset hic colligi contrarium.

SVMMARIVM.

1 *Religiosus an & quando posit transire ad strictiorem religionem.*
2 *Religiosus transiēs ad strictiorem ordinem, an posit post ea ad primum reuerti?*

CAP. XII.

Intelleximus. Si canonic' regularis fact' monachus iussa de cā ad canonicatū reuersus ibi pficiꝛ in platū, licitè pōt tenere platurā. h.d. Primò narrat factū, ex quo scđo dubiū elicit ibi: *ne igitur.* cui tertiò rñdet, ibi: *discretioni.* Casus lralis. Quidā monachus sine Inia sui Abbatis leuitatis cā trāsiuit ad monast. sctī Vic.& cū ibi in ordine illo aliquā diu pmāsisset, de cōsilio quorūdā rediit ad primū,& ibi suis meritis exigētib. electus fuit in abbatē. qa in scđo monaste rio morā fecerat, dubitabat administrare in offō Abbatię, cōsiderās q legiꝛ in canone, ne qs canonicus regularis efficiaꝛ monachus, nisi fortè (q absit) publicè lapsus fuerit;& si factus fuerit, ad canonicat' ordinē reuertaꝛ, ultimus in choro manēdo. cōsulit Papā sup hoc. mādat ei pp, quatenus circa curā sibi comissā solicitudinē hēat diligētē, sequēti a bona ɔtinuādo priorib. Ber. No. primò, q nō dꝛ quis licitè trāsire de canonico regulari ad monachatū. Not.2. q illicitè transiens ad fm monasteriū, pt ad cor reuersus repetere primū monasteriū. No.3. q aliqñ preficere in prælatū stat pro eligere. Not.4. q rōne delicti licet canonico regulari transire ad monachatū. No. quintò, q si ius disposuit qué ultra in loco māsurū, intelligitur lex, nisi noua subsit cā, pp quam ad aliū locū hēat trāsire. No.6. q abbas in Abbatia dꝛ habeꝛ curā. No.q in dubio trāsiēs ad monasteriū, ubi rōne delicti, uel nō delicti transire potuit; potius psumitur q nō rōne delicti, sed alia cā transiuerit leuitatis, uide.s. de renun. post
1 translationē,& de or. ab epo, c.1.& quod ibi no.† Op. q qs posit trāsire ad strictiorē religionē, ut de re.c. licet. So. gl. ponit plures solutiones: quas sic conclude. Quandoq; quis trāsit ad strictiorē,& est in habitu probationis tñ; & pt ad primā reuerti.[a] Qnq; ibidē professus est,& tunc aut trāsiuit licentia nullo mō petita,& adhuc cogitur reuerti.[b] Aut trāsiuit Inia petita, & tūc si locus est latioris religiōis, reuerti ɔpellitur: aut est strictioris,& tūc aut trāsiuit leuitatis cā.i. nō petita Inia, de quo ēt.s. in.d.c. Mandamus.19.q.3. ubi dꝛ q illud quod dꝛ in.c. sanè, fuit dispensatio: idē Inn. hic. contrariū tñ not. Ber. in.c. licet, de regu. Et pp hoc dicunt qdā q locus canonicatus erat arctioris regulæ, q̄ monachatus,& per hoc q in dubio præsumitur, reuerti compellitur; hoc dicit in effectu glossa. Et inter cætera not. unum, q grauior uidetur regula canonicorum regularium, quā monachorū. Sed obuiat: qa si trāsiuit ad leuiorem religionē, iam apostata est; ergo non pōt promoueri, tertia quæstione, quarta, c. beatus. So. l. licet fuerit apostata, non impeditur fm Inno. eius promotio post pœnitentiā, de tē.or.c. ult. Vel dic q il licitè trāsiuit,& licitè redut, qa si inuenit religionē, q credebatur,

a Reuerti. Adde latè Ro.cō.341.& Lapum alleg.72.& 130.
ZACHARIAS. Et ratio est, quia transiuisse ad aliā religionē non dicitur, nisi facta p fessione in ead. ut nota. plenissimè Car. in cle.1. in.1. op.& ibi an requiratur licentia Papæ, uel sui superioris immediate, de reg. & transe. ad relig.
ZACHARIAS.
b Cogitur reuerti. not. Abb. in.c. licet.ĵ. de reg. Et dic idē esse, si dubitat an petierit licentiam, quia ēt tunc cogitur redire, ita not. singul. Car. in cle.1. in.2. opin. eod. tit.

bat:vel licet trāsiuit ad minorē,si fuit apostata:qa semp fuit
3 sub obedientia;idē no.de tēp.or.c.ex pte;qđ no.†Op.q nō
possit reuerti ad canonicā in casu,quo malè trāsiuit:qa si bñ
trāsiuit,nō pt illā repetere;ergo multominus si malè,ne me
lioris cōditionis sit delinquens,quā nō delinquēs.Sol.intel
lige q reuertitur ad canonicā,si canonici ipm repetāt:aliàs
nō cogit canonica ipsum recipere,ex quò malè transiuit:qa
eo ipso q trāsiuit puniēdus est,de trāsla.pl.c.licet,de renun.
c.ex trāsmissa, & c.q in dubiis. dicit Host.q de mēte cano-
nis est q canonic⁹ regularis nunq̄ possit fieri monachus, ex
cepto casu.j.de iure pa.c.ex lris;& hoc statuit Vrbanus in fa
uorē sui ordinis: tñ istud dictū hodie nō videt̃ ꝓcedere p c.
sanè.j.de reg.21.q.1.& 2.p totū. Nō ob.19.q.2.c.duæ sunt;
quod pt intelligi quo ad hunc casum,qñ de inspiratione fit
fides,fortè per miraculū vel signū, de hæretic.cum ex iniun
cto,de renuntiatio.c.nisi.§.verum. Anto.de But.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus si nō habet beneficium potest,ordinantem compellere ad providendum de beneficio & eius successore 3.4.*
2 *Clausula consueta in literis apponi habetur pro apposita.*
5 *Successor nō obligatur ex facto ꝓdecessoris in delictis;secus in alijs.*
6 *Examinatus semel, an debeat iterum examinari?*
7 *Papa si mandas provideri in aliqua ecclesiarum diœcesis,an possit provideri in ecclesia cathedrali?*
8 *Clausula, Provideas in aliqua ecclesiarum talis diœcesis, an comprehendat ecclesias civitatis?*
9 *Processus in beneficialibus quomodo fiat?*
10 *Litis contestatio an requiratur in beneficialibus?*

CAP. XIII.

Ccepimus. Ordinat⁹ ad sacros sine titulo, ab ordinatore iustè petit bñfi-
ciū, nisi post ordinationē reddiderit se indignū.
h.d. Cōis diuisio. Secunda,ibi:licet igitur. Casus
literal:s. Eps Bracharen.quosdā clericos ꝓmouit ad sacros
sine certo tit.clerici isti impetrauerunt literas sup sua ꝓui-
sione cōtra Epm Bracharen. ad quosdā executores. Eps,qñ
citabatur ab eis, exceptiones ꝓponebat ꝯtra ipsos clericos:
sed ipsi eas admittere nolebāt vnde petiit super hoc ꝓuide
ri. Vnde papa rescribit ei dicens;licet in ordinationib⁹cleri
corū tā ipse,quā antecessores ipsi⁹eandē diligētiā debuerint
adhibere,vt minus idoneos nō ordinarēt,vnde ſm hoc con
tra illos exceptionē opponere nō possint,nisi fortè post ꝓ-
motionē reddiderint se indignos;tñ Papa ex abundanti,qñ
scribit ꝓ talibus,facit apponi in lris suis,si ordinatus ꝓ quo
scribit, sit eccl'iastico bñficio nō idignus. Vnde licet Papa si
ne aliqua examinatione possit illū cōpellere ad ꝓuisionē il
lorū, quos ipse vel antecessores sui ad ordines receperūt:tñ
non dēt grauiter sustinere, si illos faciat p alios examinari,
quos si credit sine examinatione ordinatos fuisse,antè, quā
ipsum cōpellat ad ꝓuisionē illorū.Mādat ergo eidē q̄tenus
ꝓuideat illis ꝓ qb⁹ lras suas recepit in forma cōi,in maiori
eccl'ia,vel in aliis diœcesi.Bracharenē.& exceptiones,quas ꝯ
1 ipsos duxerit ꝓponēdas,ꝑcipit audiēdas.Ber. †No.1.q or-
dinatus ad sacros sine titulo acq̄rit sola ordinatione ꝯ ordi
natorē obligationē,vt eū cōpellat ad ꝓuidendū de bñficio.
Et no.q ista obligatio nō solū cōpetit ꝯ ordinātē, sed ēt cō
tra ecclesiā. No.2.q ordinās tenet̃ de habilitate ꝓmoti in
quirere,nec eū debet,si inhabilis inueniat̃,ordinare. No.3. 4
q de rigore iuris ordinās indignū & inhabilē, nō pōt oppo
nere ꝯ eū de indignitate antiqua,sed de noua. De æqtate tñ
ī petitionē beneficii admittit̃, ēt ad opponēdū de antiqua.
2 †No.4.q clausula in lris apponi consueta semper subintelli-
a git̃;ª ad hoc.de rescri.c.cām,& c.2.& c.cū oporteat, de accu.
3 †No.quintò,q obligatio ad prouidendū de beneficio sine ti
tulo ordinato nō est ꝑsonalis tñ contra ordinantē,sed etiā
cōtra successorem eius: quia competit contra ecclesiā. No.
6 sextò q examinatus potest iteratò examinari,ᵇqñ est suspi- 5
tio de dignitate, & maximè quando ali- a
quid petit. No.septimo,q forma iustitiæ
appellatur forma communis, & quòd in
beneficialibus forma iustitiæ non solum
cōpellitur prouidere in ecclesia propria
Episcopus, sed etiam cōpellitur & potest
prouidere in alia ecclesia suæ diœcesis.
Op.primò,innuit q probatus ad ordinē,
probatus videtur ad beneficium cōsequen
dum.contra.12.di.c.nos consuetudinem,
& de elec. c.scriptum.gl.non soluit.dic q
approbatus in vno cōsecutiuo ad id, & in
minori de rigore videtur approbatus, vt
hic:sed in separato vel maiori non.vt ibi.
Op.secundò,q tex.contradicat: quia di-
cit,q exceptio non debet admitti, quan-
do ipse examinauit, & tamen postea ad-
mittitur,vt patet in fi. Sol.dicit gl.quan-
do examinauit per se, exceptio nō admit
titur.quādo per alium,ut per Archi.bene
admittitur;ita dicit gl.hoc uidetur cōtra
text. qui loquitur, qñ fuit examinatus ab
eo. Vel secundò dic concludendo,q non
admittitur Eps ordinans opponens;vt in
prin.Sed dato q opponere nō possit, ni-
hilominus superior mandat ex officio in
quiri,& inquirens ex officio debet supple
re, ne promoueat inhabilem & indignū;
& sic gl. debet hic intelligi & bene dicit.
Alii q nō auditur de iure,sed bene de gra
tia admittitur,vt hic;& hoc tenuit Hosti.
hic, qui dixit id quod nota. in c.fuisse fa-
ctū de gra.Et si quæris, quare plus in hoc
faueatur ordinanti, quā ordinato? dic q
plus imputat̃ clerico, qui de facto suo cer
tus esse debet,de rescri. c.ab excōicato, &
ex eo q non pandit crimen suum,de cor-
po.viti.c.exposuisti. Eps autē posset igno
rantiam allegare, ff.pro suo.l.fi. Secundò
q Papa non debet esse contentus exami-
natione Epi. vnde pōt & debet ipsum exa
minare, ex quo ab epo petit beneficium,
q̄q̄ Eps taceret & negligeret,de exce.c.ex
ceptionem. ideò potest de eo,quod face-
re potest sine clerici iniuria,gratiā facere
epo; quia nemini facit iniuriā, qui vtitur b
iure suo,de ele.c.cum ecclesia; de quo eo.
tit.in sum. Hæc vera, qñ vult opponere ꝯ
beneficiandū de defectu personæ.de qua-
litate verò & quantitate beneficii semper
admittitur,de præb.c.cum secundum.Hic
tamen habes q omni casu quo eps ab op
ponendo repellitur:per hoc tñ non defi-
cit officium iudicis:imò habebit potesta-
tem inquirendi,de collu.det.c.2. de elec.
c.cum nobis.2.q 7.c.quærendum.ff.de po
stu.l.quos prohibet.j.de ap.c.constitutus c
ff.de adul.l.2.§.si publico.ff.de pe.hę.l.fi.
4 † Nunquid autem si vnus Eps mandat al-
teri,q ordinet,an teneatur mandans pro
uidere? Inn.dicit q non,etiā si ordinans
non est sufficiens, allega.9.q.2. c.Episco-
pum.In contrarium alleg. Host.quod vi-
detur fecisse qui per alium facit, de sent.
excom.c.mulieres.sed hoc dic vt.j.de pre
ben. c.si Episcopus, lib. 6. quia si mandat
de certa persona, tenetur sibi prouidere:
5 aliàs non. † Oppo. quod culpa præde-

a Subintelligit̃. A l
de limitandum q
hoc ē uerū, nisi re
sultet falsa latini
tas:qa tūc pp de-
fectū falsæ latini-
tatis rescriptū eēt
vitiosum;ita limi
tat Ro.consi.305.
in vltimis verbis.
ZACHARIAS.
Adde hoc no.esse
plenius examina-
tum & limitatum
in c.cū M. Ferrar.
nu.5. & ibi in apo
stil.ad ipm tā anti
quis, q̄ meis ī apo
stil.in ver.sicut cō
sueuit. ī.de cōsti.
ANT. FRAN.
An & qñ falsa la
tinitas ēt p subau
ditum intellm vi
tiet rescriptū, vid
in l.Impator, ff.de
statu homi. & per
Bal.in l.eā quā,in
2.col.C.de fideic.
& hr p gl.& doc.i
c.forus,d ver.sig.
Dicas tñ q talis
falsa latinitas siue
grāmatica uitiat
rescriptū papæ, si
tale uitiū ē euidēs
secus āt si pt salua
ri p figuras gram
maticæ,vl si vitiū
ē dubiū, vt plenè
tracta. in c.ad au-
dientiā,de rescri.&
idē dicas si esset
leuis error ſm gl.
& doc. i c. ex pte,
de fi.instr.& an vi
tiet instrm,testm,
uel sniam, hr per
Bar. in l.Plautius
ff.de au.& ar. leg.
& per glo.Bald.&
docto. in l.2.C.de
sen.ex peric. reci.
SEB. SAPIA.
b Subintelligitur.
Vide latè p d. Ia.
in l. ut liberis, C.
d colla.& in l.cer
ti condictio. §. si
nūmos,ff.si cer.pe
ta. latè p Fel.in c.
cum M.Ferrariesi.
col. 3. cū seq.ī.de
consti.& And. Si-
culum in c.q tran
slationem, col. 5.
cum seq. de of.le.
c Iterato examina
ri.Adde latè Old.
consi.18.
ZACHARIAS.
Limito præd.no
si talis examina-
tio esset cōmissa
conscientiæ alicu
ius:quia tunc non
posset retractare,
ita no.Rota deci.
418.inci.Fui.dubi
tatum. &c. in no.

cessoris nõ noceat successori, de reb.eccl. nõ alie.c.epi,de ꝑca.c.2. Sol.ꝑdecessor in
a alienatiõibus nõ obligat successorẽ,[a] nec in delictis,de exce.c.cũ venerabilis.sed ex facto ꝑdecessoris bñ obligatꝰ successor in his, in qbus suus obligatꝰ ꝑdecessor. nã si mendicaret ordinatus,cederet in opprobriũ cleri:de quo remittit Hos.s.de renũ.
6 c.ad supplicationẽ. † Op.cum gl.q semel
b examinatus[b] iterato nõ examinetꝰ.j.ꝺ os. leg.c.licet. Sol.dicit gl.q examinatus iterato dẽt examinari sup nouiter superueniẽtibus. Sup antiquis ãt existẽtibus dic, q qdã dñt q examinatus iterato examinari dẽt,ne ꝓmoueatꝰ indignus ꝯ publicã vtilitatẽ: vñ negligẽtia prioris examinatoris nõ dẽt facere,q indignꝰ ꝓmoueatꝰ; & ad hoc tenetꝰ supior, de ele.c.nihil est. dic q si nihil noui petit examinatus, examinari ñ dẽt. Si ãt aliqd noui petit,iterato examinari dẽt,saltẽ de æqtate,ne ꝯtingat bñficiũ ꝯ vtilitatẽ publicã & aiarũ periculũ cõmitti ĩdigno & inhabili. Dic cõcludẽdo totũ, si qris ã admittatꝰ exceptio ꝯ ordinatũ,vt repellatꝰ à bñficio cõsequẽdo;dic q si opponitꝰ nouus defectꝰ,& qlibet admittitꝰ,& rõ qa nõ ẽ qdꝰ ĩputetꝰ ordinãti. Si opponitꝰ antiquꝰ defectꝰ & ĩdignitas,aut defectꝰ q opponitꝰ,ẽ talis,p p quẽ, q̄q̄ sit quo ad ordinẽ semel approbatꝰ respũ certi bñficij;reddit tñ ipm inhabilem quo ad bñficiũ, ad qdꝰ ꝓmoueri petit, cũ sit bñficiũ reqrẽs maiorẽ idoneitatẽ eo, in quo semel est approbatꝰ: & dicẽdũ est, q ipse idem,qui semel approbauit,ꝑt admitti, ar.eorũ q no.gl.ꝑcedẽs,& iuriũ ibi allegatorũ. Ad hoc faciũt no.hic p Host. q dicit q ubi ꝺ qualitate bñficii opponitꝰ qlibet est admittẽdus: qa intelligẽdũ est eius dictũ,vt.s.Si verò nõ est bñficiũ reqrẽs maiorẽ idoneitatem,tũc si qris,an ex offõ ipsam admittat,& inqrat inqrẽs, vꝰ alius ꝓmouẽs,vꝰ ꝓmoueri mãdãs;dic q sic,arg.c.cũ nobis olim,de ele.& in c.2.de collu.dete. Si qrit an ipse possit opponere,q ordinauit p aliũ: & tũc aut mãdauit ordinari certã ꝑsonã, & ipse ñ admittitꝰ, nisi vt.j.qñ per seipm ordinauit. Aut mãdauit de ĩcerta ꝑsona;& tũc bñ admittitꝰ, ar.c.si eps,de ꝑb.li.6.& qdꝰ ibi no.Si ordinauit ipse, & tũc si ad ꝑntationẽ alteriꝰ q hẽt examinare,vt qñ ad Archidiaconum spectat,de of.arch.ad hęc;& tũc ꝑt excipere,vt hic;& punitꝰ Arch.24.di.c.qñ,Qñq; ordinauit p se.s.alio nõ ꝑntãte:& tũc dic, si qris an successor admittere possit, vel opponere, & dic q sic. Si ãt vꝰ idẽ; & dic q nõ de iure ẽm quosdã, etiã si postea ad notitiã eius deuenit,dũmõ id prius p examinationẽ scire potuerit,ꝺ clãde. despõ. c.si. Alii q sp de æqtate,admittitur,ne indignus ꝓmoueatur,de rescr.c.cũ adeò,& isti diuinant. Hoc verũ.qñ opponitur crimẽ: secus si irrꝰaritatẽ vꝰ illiteraturã ꝑcedentẽ; vel sequentẽ examinationẽ opponãt:qa nõ admittitꝰ,sed cogitꝰ ꝓuidere,de tẽp.or.c.vel nõ est:qa talis de facili dispẽsationẽ obtinebit, de filiis ꝑsby.c.veniẽs, & c.ꝓposuit. Nõ ob.si dicatꝰ q delictũ ꝑdecessoris ñ noceat successori,& sic successor nõ dẽt obligari:qa est spãle hoc casu, vt successor obligetꝰ:sed dic q hæc obligatio nõ surgit ex delicto,sed surgit ex æqtate,qua inducitꝰ,qdꝰ opprobriũ est,qdꝰ in opprobriũ cleri mẽdicare cogatꝰ clericus
7 in sortẽ dñi assumptus.†Quæro an p illã formã, qua mãdatꝰ ꝓuideri in aliqua ecclesiarũ diœcesis possit ꝓuideri in ecclia cathedrali? gl.hic dicit q sic,vt hic: fatetꝰ tñ q nõ poterit ꝓuideri ĩ aliqua ꝑlatura: sed hoc vꝰ falsum in c.q̄nis, de ꝑbẽ.lib.6. Sol.cõtrariũ loquitꝰ in lřis grę.hic qñ mãdatꝰ in forma iustitiæ: qa venit executiuè ad obligationẽ, q principalꝛ respicit ecclesiã cathedralẽ; ideò rꝛ regulatꝰ ẽm naturã ꝑcedentis obligationis.Vñ in gl.ibi: *cathedrali*. hoc verũ qñ mandatꝰ ꝓuideri ĩ forma iustitiæ:qa mãdatũ intelligitꝰ ẽm formã prioris obligatiõis surgẽtis ex ordinatione, q simpꝛ se extẽdit ad ecclesiã ordinantis,de ꝑben.c.cũ ẽm. vbi autẽ mãdatur ꝓuideri in forma gratiæ, dic vt de
8 ꝑben.c.quis,lib.6. †Quæro qd si dicatur ꝓuideas in aliqua ecclesiarũ diœcesis Bononiẽ. an poterit prouidere in aliqua ecclesia ciuitatis? Gl.dicit q nõ:qa per clausulã illã nõ cõprehenduntꝰ ecclesiæ ciuitatis.s.de rescri.c.Rodulphus.No.gl.q ex- b tẽdit illud.c.ad bñficia;& vide doc.de off. or.c.1. & gl.de re.ꝓmu.c.vno,li.6. Et per illã posset dici,q gl.nřa ꝓcedit ĩ lřis grę: secus in lřis iustitiæ;& sic debeat intelligi glo.nřa. Quæro quid est dicere,Promouere in titulũ?dicit Io. An.i.ad nomẽ alicuius eccliæ vel bñficii.De hoc noie titulus,de elec.c.dudũ.2.de offi. archipř.c.si.
9 †Quero de modo ꝓcedendi in bñficialibus? dicit Inn.q ꝓceditꝰ summariè,& nõ
c exigitꝰ litis cõtestatio,[c] nec q libellus detꝰ in scriptis;sed sufficit q impetrans dicat executori : Dñe supplico, vt exequamini mandatũ vobis iniunctũ:& si nihil opponatꝰ,ꝓcedet ẽm formã rescripti;de rescri. c c.si qñ,& c.cũ dilecta, de ꝑb.c.pro illorũ; & idẽ si friuola exceptio opponatꝰ,de ꝑb. c.dilectus.3. de cõcel.ꝑbẽ.c. cum nostris. Si verò aliquid opponatꝰ rõnabile, illud examinabitur, & executio suspẽdetꝰ,de rescrip.c.constitutus, de appell.c. dilectus. sed & sup receptione ꝓposita prius, lis cõtestabitꝰ,de renun.c.veniens;& de hoc plenè in sum.de exceptio.§.qñ,sub.§.hæc de dilatoriis,versi.pen.& vltimo,& per Roffredum in libello,ti.an plures ꝑbendæ.§. & primò videamus,& p Cõpo.s.de rescr. c.mandatũ.Io.Host.in loco ꝑalleg.dicit,

q si

ANT. FRAN. Circa hoc an q semel fuit examinatus,possit iterũ examinari;dicas q semel electus ad curã aiarũ,q fuit examinatus, si postea eligatꝰ ad aliã curã,ꝑe iterũ examinari,vt voluit gl.i c.in genesi,de elec.& no.Inn.in c.cũ venerabilis,de exc.& Io.An. in c.si.de pur.can.& Spe.in ti.de iu.pa. sup rub.& vide Inn.in c.cũ in magistr, de ele. imò is, cui cõmittitꝰ examinatio, si malè approbat punitꝰ,& si cõscię suæ examinatio cõmittatur,vt no.Io.An.in c.nihil de ele.& hꝛ in c.scriptũ, e.ti.& ĩ c.cum ẽm apostolum, de præben.

ZACHARIAS.

a Non obligat successorẽ,dic hoc esse indistinctè verum in successore ecclřiastico,vt no. Pal.in l.quicunq; col.2.ver.scias tñ, C.de bo.q lib.& ĩ c.1.col.1.ver.& ad de qꝺ not.q su.te. ĩ vsi.feu. In successore verò ad dignitatẽ vel offim seculare, & in alio, q̄ in ecclesiastico, ñ ꝓcedit indistinctè, de quo dic ut p la.Reb.in l.prouidendũ. nu. 1. & ibi in apost.Celsi. ad ipsum. C.de decu.li.10. eũdẽ in l. semel.nu.3. & ibi ẽe in ijsdẽ apostis. C.de apo.pub. eo. lib.10. plenissimè per Di.in regu. is qui in ius, & ibi in addi.3.

ANT. FRAN.

De culpa prædecessoris an noceat successori, dicas, q absolute loquẽdo, siue sumus in dignitatibꝰ ecclesiasticis, siue simꝰ in alijs secularibus,culpa vnius ñ debet alteri nocere,qui non potest remouere uel corrigere illa culpã: quia culpa facientis aliquid nõ imputatur ei, qui nõ potest emendare, sed tantum ei,qui potest emendare, & negligit, vt est tex. in c.facientis 86. distin.& ideò culpa subditorũ imputatur prælatis negligẽtibus, vt in cap.inferiorum, ead.distinct. 86. sed si prædecessor in dignitate aliqd fecit culpose. & actꝰ sit cõsummatꝰ,illa culpa respectu actus cõsummati non posset imputari successori:sed si esset actus reiterabilis,bene posset sibi nocere,tanq̄ esset in noua culpa & sic teneretꝰ ex ꝓpria culpa,si nõ emendaret,cũ posset iuxta ea q habentꝰ in.c.sæpe,de rest.spo.culpa.n. caret qui ẽt scit, sed non põt ꝓhibere,vt in regula, culpa caret,ff.de re.iur.tene tñ mẽti q ille qui vtitꝰ opera malorũ,dꝰ esse ĩ culpa, vt est no. gl.insti.de obli. q ex quasi delicto.nascũ.in.§.itẽ si exercitor.& eodẽ mõ ille,q conuersatur cũ imperitis, ff.ad.l. Aq.l.qua actiõe, in.§. si.cum.l.seq. Et ad de q ĩ culpa est,q facit,quod facere non debet:& eodẽ mõ q omittit qdꝰ facere debet,l.culpa,& l.qui non facit,ff.de regu.iur. & in regula sine culpa,& ibi plenè p Io.An. in Merc. de reg. iu. li.vj.& eodẽ mõ q facit loco & tpe incongruis, l. si putator,& l.itẽ si obstetrix,& in. l.qui foueas,ff.ad.l.Aqui. Item est in culpa q modũ excedit. l.itẽ qritur.§. Idẽ Iulianus, ff. loca. & l.sed & si quem cũq;, in.§. si. ff.ad l.Aql. & eodẽ mõ qui ignorat id qdꝰ facere debet, l.idẽ iuris, in.§.si.ff.ad legẽ Aquil. & l.si seruus communis, ff.de fur.

SEB. SAPIA.

b Semel examinatus. Nunqd autẽ examinatus & approbatus in licentia doctoratꝰ possit in examine,doctoratꝰ reprobari; vide Abb.in. cum secundum apostolum,col.4.de pręb. & an approbatus in rectorem studii possit ĩ examine reprobari; ponit do. Abbas in.c. cum venerabilis,in si. de exceptio.

c Litis contesta. Adde do.de Rota deci. suis de lit. contesta.

q si agatur ex iure añ rescriptũ, debet lis cõtestari: qa tũc iudex nõ est merus executor, sed p iudice habetur; ideò lis cõtestanda, alleg. de pbẽ.c.cũ cãm, c.dilecto, & c.cũ iã dudũ, vbi fuit lis cõtestata. vbi aũt in lr̃is ius creat, ille executor appellat. vnde pt pcedere lite nõ cõtes. de rescr. c.ad aures, & c.cõstitutus, & de pben.c.cũ sm, & d.c.dilectus, & c.pro illorum, & c.vacante, & de conces. pben.c.proposuit, & multa alia in quibus patet, q in beneficialibus lis nõ contestat. Vnde concludit, q cũ nõ sit oĩno rescriptũ contentiosum, tunc rescriptũ dicit executoriũ, qñ ius creat in rescripto, & hic assumit naturã executoris, quod n exigit lit. cõte. in hoc aũt assumit naturã cõtentiosi, q legitimæ exceptiones oĩno sunt admittẽdæ, vt hic, & in c.veniẽs, ʒ. de renũ. & de rescrip. c.cõstitut⁹, & de off. de leg. c.ex parte, qd nõ facit alius merus executor; & hoc placet. Quod est cõtra practicã executorũ, q nullã volũt admittere exceptionẽ; & dicunt q ad hoc nõ arctant ad admittẽdas eas. Nec ob. q tales n debeat admittere nisi notorias, vt patet ex no. de rescri. c.cũ ɔtingat: qa ibi loquit de alio executore, vt ibi dixi. Vlt. p lr̃am ibi: *nõ credimus, &c.* dicit Host. q nõ est verisile, q aliqs Eps violet canones, licet qñq; secus faciat, de tẽp. or. c.vel nõ est; & est arg. p iudice psumi, de quo de renũ c.in pñtia, & ibi no. de hoc. Itẽ q oĩa psumani solẽniter acta, n alr pba. Lab ea parte, i fi. qd not. qa dicit q in extraiudicialiter gestis p modũ ptãtis, psumit supertit. vide qd no. de eo q fur. or. rece. c.fi. p Inn. de acc. c.super his, & de dolo, & cõt. c.cum dilectus, & de ele. c.innotuit.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos incõtinenti, quod assumptus est ad ordinem sacerdotalem, tenetur dicere officium.*

CAP. XI.

Cum sit ars. Minus idoneus ad sacerdotiũ pmoueri, vel ad regimẽ aĩarũ assumi nõ dẽt. h.d. In prin. & i fi. ponit cãm statuti. Scđò ponit statutũ, ibi: *districte.* Tertiò pœnã cõminat, ibi: qm. Casus lit. Præcipit Papa vt Epi diligẽter instruãt, & iformẽt illos, quos pmouẽt ad sacerdotiũ p se vel p alios viros idoneos sup diuinis officiis & eccl'iasticis sacramẽtis. qd si de cætero rudes & ignaros pmouerint, & ordinatores & ordinati grauiter puniant: qm meli⁹ est paucos bonos, q̃ multos malos, hr̃e ministros. Ber. Not. 1. q est ars artiũ regimẽ animarũ. No. 2. q Epi debẽt esse diligentes p se vel alios, vt informẽt pmouẽdos ad ordines in scia mini-
1 strãdorũ ordinũ, & diuinorũ officiorũ. †No. 3. argm q eo q aliqs est sacerdos, .i. in sacro ordine cõstitut⁹, arctat scire & ɔtĩter dicere diuinũ offm. No. 4. q ignorantia de facili cõprehẽdit, seu dephẽdit i examinatiõe. No tex. ibi: *sancimus;* cõtra multitudinẽ ignorantiũ sacerdotũ: & est argm q melius est hr̃e paucos itelligẽtes scholares, quã multos & ignorãtes. Itẽ no. q cõstito de ignorantia & indignitate pmoti, simul cõstat de delicto pmouentis. Vltimò no illã authoritatẽ, Si cæcus. Opp. q nõ Eps, sed Archidiacon⁹ hẽt examinare, vt patet de offi. archi. c.ad hęc. Sol. examinationẽ bene facit Archidiacon⁹, vt ibi: sed instructionẽ facit solus Eps. Per hoc dicit Inn. q n excusat Eps ab hac istructiõe, licet ibi Archidiaconus examinauerit; quanq̃ posset dici, q hæc decre pcederet, qñ i ecclesia nõ est Archidiacon⁹. p q̃ dicit q si examinat qs de speciali mandato alterius, q examinãs puidere nõ tenet, sed mãdans; secus si ex offõ, de quo. ʒ. c.pxi mo. Melius videt dicendũ q hæc distinctio nõ hẽt locũ quo ad puisionẽ ecclesiæ, q̃ nunq̃ puidere debet nisi digno. Sed dato q sit indignus, ei puidendo, nunqd est licitũ q sm distinctionẽ pdictã puniatur ordinans? dic vt no. in dicta decre. ad hæc, & in sum. de scru. §. qñ. versi. cum q̃libet. vbi Hosti. videt tenere q pter examinationem factã p Archidiaconũ non excusetur Eps à pœna promouentis indignũ: qa Eps, si velit examinare potest, vel saltem examinationi interesse. & sic, qa sua interest, ideo punit, si idignũ examinet, de elec. c.nihil. vnde dicit, q vellet discere tex. expressum pro illis, q dicunt Epm excusari à pœna. Quæro de rõne, quare est ars artiũ regimen ecclesiarũ? gl. dicit q aliæ artes ordinant in finẽ corpis. ta. q. t. c. pcipimus. ista aũt ordinat in finẽ aiæ. Secũdò q̃ro an ostẽsa indignitate pmoti simul cõcludat indignitas & delictũ pmouẽtis? gl. dicit q sic. 81. di. c.tãtis Daniel; & hoc qa nõ pt ignorare platus vitã subditi, de re iu. c.quis. hoc restrĩgit verũ qñ examinat p se, secus si p aliũ, allegat d' off. arch. c.ad hæc. Host. cõtrà. p illa q̃ dixi. ʒ. tex. dẽt. n. ɔsiderare psonã, cui cõmittit, si aliàs reputat habilis, fidelis & bon⁹ ita, q Epo aliqua nõ possint imputari p negligẽtia vl' culpa i cõmittẽdo; excusat; p hoc facit gl. in c.adhæc. j. de off. arch. si nõ pt iputari q i dubio psumo, nisi aliud pateat, excuset. nã pt esse q cõmittens nõ fuerit in culpa, vt l.denunciasse. §. qrit, de adul. & p tãto dicit p illã legẽ, q snĩa vl' pbatio facta cũ ordinato nõ parit plenũ piudiciũ ordinãti, siue p se, siue p aliũ ordinauerit, sm eũ. Vlt. p p principiũ decre. hic insistũt in laudationib⁹ sciarũ, canonistæ laudãt se hic. Dialectici ẽt laudãt suã, dicẽtes q sine ea scia alia psecta haberi n pt. Grãmatici q illa est pricipiũ & fundamẽtũ aliarũ sciarũ. Legistæ dicũt, q sanctissima ẽ ciuilis scia, q̃ ptio nũmario &c. ff. de vari. & extraor. cogn. l. t. pinde veri-
a tas est[a] q supma est scia lex diuina, à qua nõ excludit canonica nec humana. De ciuili pbat. C. de lõ. tẽp. pscri. l. fi. in aut. de cõsuli. añ fi. coll. 3. t6. q. 2. c. fi. & in aut. vt nõ luxurie. ɔ nãm. 1. rñ. col. 6. & q̃tuor cõsilia approbat & sacras scripturas, in aut. de eccl'ia. tit. §. 1. col. 9. & i aut. qũo oporteat epos. §. sancim⁹. colla. t. p q iura arguit Ho. de mẽte legis esse, q de mortali pctõ, vel piculo aiæ, vel eccl'iastico negotio rõne rei vl' psonæ recurrẽdũ est semp ad canonẽ & eccl'iasticũ iudicẽ, ad hoc in aut. vt cle. apud p. epos. §. si verò eccl'iasticũ, & C. de sum. Trin. l. fi. De canõe planũ est, q lex ẽ diuina, vt de iur. cal. c. t. p quẽ concludit has duas leges fore necessarias ad regimẽ eccl. Dei: differũt tamẽ qa ciuilis principalr tractat. de tpalib⁹. Theologia pricipalr de aĩa. Canonica cõiter de vtroq;: & vna excedit aliã ex q̃litate subiecti, remittit ad no. de sũ. tr. c. 1. §. hæc sctã. Vlt. no. vltimã gl. ʒ verbosos. Ant. de Bu.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus priuatur pter omnimodũ defectũ scientiæ. 4. quid de aliis prælatis. vide nu. 5.*

2 *Ignorãtia circa sciam literalẽ psumitur ex eo, qd pbatur q aliquis nõ habuit libros, & q nunq̃ intrauit scholas, vel doctorẽ audiuit.*

3 *Episcopus si priuatur, remanet habitus officii & character.*

6 *Scholaris si ante, quam iret ad studium, habuerit beneficium, & postea reuertatur ignarus, an possit illo beneficio priuari?*

7 *Feudũ datũ vasallo tanq̃ idoneo, si posteà inueniatur improbus, non potest illo priuari.*

SEB. SAPIA.

a Veritas est. Vide quæ no. Moderni in c.cleri. j. de iudici. vbi disputãt quis præferri debeat, an doctor iuris canonici, an ciuilis, an verò theologus? & quid de medicis?

ZACHARIAS.
a Ab Episcopatu. ita no. Felin. in c. quãdo, col. 11. ver si. dum glo. hic dicit. ĩ. de rescrip.
b Libros. Adde q Old. consi. 84. cõcludit q expedit habere multos libros.
ZACHARIAS.
Adde q hoc dicit prælle. Oldr. cõsi. quo. ĩ. de doctorib⁹, quos multos libros habere expedit: secus aũt in scholaribus. Idẽ not. Car. in cle. 1. 18. no. de magist. & Io. Rapede Caciali. in suo tract. quem modum studendi denominauit.
ANT. FRAN.
Dicas circa hoc q & doctoribus & scholaribus multi sunt libri necessarij: quinimò dixit gl. in l. nepos Proculo, ff. de verbo. sig. q libri nõ sunt auferẽdi scholaribus, sicut nec arma auferenda sunt militi: & propterea in obligatiõe generali omnium bonorum nõ veniunt libri doctoris, vel scholaris, vt in l. obligatione generali, ff. de pignor. imò dicit Spe. in pœ. operis sui in vers. cæterũ, q libros faciendi & cõscribendi, nullus est finis. fatendum tñ est q maiori numero librorũ debet esse fulcit⁹ doctor, q̃ scholaris: & ita debet intelligi quod dixit Ol. in consi. hoc alle. & do. Card. in cle. 1. de magi. & vide Bar. in l. librorum, in prin. ff. de leg. 3. qui dixit q appellatiõe librorũ legalium venit etiã summa Azo. & Rofre. & dicit Bart. in l. supellectili, ff. de supe. leg. quòd libri veniunt appellatione supellectilis. Dicas tamẽ q alij sunt libri necessarij sacerdoti⁹, & alij alijs, vt habetur in c. quia Episcopus 23. dist.

C A P. V I.

QVanquam. Defectus sciæ deiicit iã pmotũ. h.d. In prima po
nit cãm sniæ. In secunda teno
rẽ sniæ. Scd'a, ibi: *ipsum*. Casus lit. Quidã
electus fuit in Epm Calinẽ. & cõsecratus.
postmodũ corã Papa multa fuerũt pposi
ta ꝯ ipsum, vt tanq indignus amoueret:
ipse tñ fuit cõfessus corã Papa, q nunq au
diuit grãmaticã; nec ẽt legisset Donatũ.
& qa p euidentiã facti cõstitit adeò de ip
sius illr'atura, q ꝯ Deũ esset tñ in Epo su-
stinere defectũ, ipsum remouit ab execu-
tione põtificalis officii, & ab administra-
1 tione eccl'iæ Calinẽ. Ber. †No. 1. q defe-
ctus sciẽ est legitima cã deponẽdi quẽ ab
a Epatu; [a] & dat defectus sciæ, qñ nescit grã
2 maticã. †No. 2. q scia nõ apprehẽdit, nisi
b doceat ab alio: vel legerit libros [b] ad scien
c. tiã [c] ptinẽtes, & sic est ꝯ illos q discere vo
lunt sine doctore, & sine libris. Et ex hoc
collige practicã deponẽdi quẽ ignarum
sciæ: qa suffic t, q testes dicãt, q nunq le-
gerit libros sciæ, nec vnq intrauerit scho
las, vel doctorẽ audiuerit. No. 3. hic aptè
negatiuã transire in notoriũ, & priuatiuã
euidẽter & notoriè ꝯstare posse negatiuè
seu priuatiuè. s. insufficiẽtiã p nõ lectio-
3 nẽ librorũ. †No. 4. q pt qs Eps suspẽdi ab
executiõe officii remanẽte habitu officii
& charactere. No. q suspẽsus ab executio
ne officii & bñficii nõ est priuat⁹ admini
stratiõe bñficii, nisi actualr priuet. vide ĩ.
eo. c. cũ bonæ & est ꝯ opi. Inn. q dicit ppe
tuò suspẽsum priuatũ bñficio; adeò, q va-
cat, vt ibi dixi. No. 5. q negatiua pbabit
pcõfessionẽ. No. q qd duplici respectu pt
esse notoriũ p ꝯfessionẽ & euidẽtiã facti:
& sic notoriũ dispõnis & notoriũ pbatio
4 nis pñt i simul cõcurrere. †Quero de illo
q ignorat grãmaticã, ex vsu tñ pfectè lo-
quit, si sit pmotus ad dignitatẽ epalẽ vel
aliã, an deponat? Io. de Deo. 12. q. 6. aliàs
51. q. 16. tenet q si aliàs est vtilis ñ depo-
net. Et rñdet ad hoc, q alia ꝯ istũ oppone
d bant, vt hic, ad hoc q sciẽs mẽtẽ iuris, [d] ñ
sniam, tolerat. 38. di. c. sedulo. Itẽ qa legẽ
seruãtes, & nesciẽtes vbi sunt leges. 19. q.
2. c. duæ sunt. ad hoc. ff. de le. l. scire leges,
& de cõse. di. 2. c. prima qdẽ. Itẽ supplere
pñt p alios, de off. or. inter cætera, q ẽt d
defectu sciæ loqt, pp qd dicebat coadiu-
torẽ sibi dare posse. 7. q. 1. c. ñ ãt, & c. q a, d
cle. ęgro. c. ex pte. Adiura, q possent i ꝯnũ
adduci. 25. di. c. vnũ. §. nũc ãt. 8. q. 1. c. q̃ lis.
61. di. c. statuim⁹. rñdet q loquunt i pmo
5 uẽdis. †Quero qd de Abbate q nescit grã
maticã, an possit deponi? vi q sic. 47. di. c.
de Petro, arg. ꝯ. 16. q. 1. placuit. 74. dist. c.
Epor. ĩ. e. c. mã. 38. di. c. sedulo. dic q nõ
deponet, si aũr sit perit⁹ i rlia, & discret⁹, p
qa sui officiũ est ministerii qd ñ ꝯtingit in
Epo, cui⁹ offm late patet, de offi. vica. c. si.
vñ maior ẽ discretio i ipsi⁹ psona igrẽda
sra do. Idẽ Io. de Deo. & qa poterit addi
scere i monasterio, de renũ. c. post trãsla-
tionẽ. & si ñ poterit addiscere, dabit coad
iutor; adhoc, qa pl⁹ i his exigit idustria, q̃
lr'atura, ne cle. vel mo. c. multa. Itẽ oli Ab c
bates erãt laici. 93. di. c. à subdiacono. suf
ficit ergo sibi q sit prudens & puigil sup
gregẽ suũ. 8. q. 2. c. dilectissimi: & vide qd
dico d'simo. c. p tuas, sup. 2. gl. pp isufficiẽ
6 tiã. †Quid de Epo, q psbytero redeũti [e] d
e studio ꝯtẽplatiõe sciæ, quã spabat i eo, &
i hoc eccl'iæ suffragari, ei ꝯtulit pbẽdã, an
si posteà repertũ sit, illũ ignarũ, possit. po-
f steà auferre pbẽdã? Bar. i. q. dñicali. [f] 20. q
ñ pt auferre, dũmõ sciat offm, allegat. 38.
di. c. qñ. & c. q̃ ipsis, & c. seq. Inducit ẽt ma
teriã rlæ, q semel, de re. iu. li. 6. Io. An. re
mittit ad Spe. sup rub. de pb. ad fi. vbi tra-
ctauit silẽm qõnẽ, & hanc. Quid de eo, q
cõtulit vasalo feudũ, credẽs, q esset pbus
vir, & rept⁹ est q nõ est pbus? & cõcludit d
idẽ: qa cã nõ expssa, sed i mẽte cõcepta ñ
regulat ꝯctũ; & sic ñ pt retractare ꝯctũ. C.
de cõdi. ob. cãm, l. si repetẽdi, & l. fi. C. de
trãsa. Ad hoc. qa ñ licet alicui venire cõ-
tra factũ pprũ. &c. ff. de adop. l. post mor
tẽ, vbi de hoc. & qa ab initio examinare
debuit, de ele. c. nihil. dicit tñ Gof. q exor
dinario iudicio restõnis iniuari posset ec e
clesia: qa vtit iure minoris & reipublicæ,
C. de sac. sa. ec. l. vlt. & de i ite. re. c. 1. Que
ro an grãmatica sit scia pietatis? dic q ñ.
pt tamen ad vitã pficere, si fuerit ad bo-
nos vsus assumpta. 37. dist. c. si quis artem
nouerit grammaticam secundum Laco. f

SEB. SAPIA.
c Ad scientiã. Vide Car. in cle. 2. in prin. in 16. not. de magi. vbi dicit q parũ valet scholaris absq; libris, & refert versiculum illũ. Haurit aquã cribo, qui discere vult sine libro. & subiicit, q expedit scholarẽ paucis libris vacare, vt cõmendet memoriæ ea q̃ sunt opportuna: doctor aũt eget multis libris.
SEB. SAPIA.
d Mentem iuris. Vide Mode. in l. certi iuris, C. de iud. vbi ponitur, q illiteratus pñt esse peñs, dũmodo habeat experiẽtiam causarum; & ibi latè qño debeat ferre sententias.
e Redeunti. Adde alias q. per Rom. consi. 417. vbi reprobat dictũ Ioã. And. loco hic allegato.
SEB. SAPIA.
f Quæstione dominicali. Vide similẽ quæstionẽ, quam ponit Bart. in l. cũ quid, in fi. ff. si cer. peta. vbi ponit de scholari, cui, cum fuisset reuersus à studio, Abbas sancti Petri dedit certum fundum ad fruendum. cum autem iuit in palatium, nesciuit qd diceret; & detecta est ignorãtia sua: vtrum Abbas posset repetere illum fundum.

De sacra vnctione. Ru.

Quia ex ordinãdis & pficiẽdis aliq inũgunt viso de illis, de sacra vnctione videam⁹. Gof de hac ma. 95. di. p totũ. & de cõse. di. 5. i prin. De vnctione christianis, vide de ꝯsue. c. qto. De epali, de off. or. c. qd sede. de cõsec. ecclesię vel alta. c. cũ sit. De extrema vnctione, de ver. si. c. q̃ fuit 13. & in cle. 1. de priuil. de vnctione Imparoris, in cle. Romani, de iureiu. in prin. & ver. nos itaq.

S V M M A R I V M.

1 *Sollẽnitas q̃ requirit in aliquo facto, requirit ẽt in additiõe, vel supplẽtione, q̃ fit ad illud factũ.*
Testis repetitus debet iterato iurare.
2 *Cõsecratio Epi quõ fiat, vide. ĩ § pri. in prin.*
3 *Vnctio est duplex, & quis sit eius effectus.*
4 *Sacramẽtum matrimonij an imprimat gratiã?*
5 *Chrisma & confirmatio in fronte conferuntur per solos Episcopos.*
6 *Columba septem habet proprietates.*

C A P. I.

CVm venisset. Literalẽ casũ in summa ponit gl. summariẽ h. d. Ecclesia Grecorũ in ordinationibus & cõsecrationibus seruare debet vnctiones, quas seruat ecclesia Romana. Eps aũt, cũ consecratur, inungit chrismate in capite & manibus; qd si inerit prætermissum, p tres Epos est supplẽdũ. h. d. diuidit in duas i prima instruit ecclã grecorũ circa mãm vnctiõis. Scd'ò rñdet ad qõnẽ pricipalẽ. Scd'a ibi: licet Roma. in fi. Pria subdiuidit i tres pricipales. 2. ibi: Scire. tertia, ibi: *Monem*⁹. Legã p pres ponã

do caſũ,& excipiẽdo dicta doc.&gl.Caſus ẽ.Quidã Eṗs grę
cus accedẽs ad apl'icã ſedẽ ꝯfeſſ⁹ fuit, ꝙ ordinat⁹ fuerat & ꝯ
ſecrat⁹ abſq; aliqua unctione: pp q̃ pp cõſiderans ipm ñ ri-
te ordinatũ eẽ, ꝙ apud eccl'iã Rom. põtifices abſq; unctiõe
ꝯſecrari nõ ſolẽt,mãdauit hoc ſuppleri p Eṗm Albanẽ,aſſi
ſtẽtib⁹ duob. Eṗis,ut. ſ. caput & man⁹ ei inũgerent, hic eſt
caſus priæ partis.No.1.ꝙ in ꝯſecratiõib⁹ faciẽdis attẽdi dẽt
in mõ & in forma cõſecrãdi, & in ſimilib. cõſuetudo eccle.
Romanę. Scd'ò no.ꝙ ñ ualet ꝯſuetudo irrita,& in forma ꝯſe
crãdi;& in ſacr'alib⁹,p quã detrahit formæ ab eccl.inſtitute,
ẽt ſi magna ps gẽtiũ aliã formã recepit ..Tertiò no.unũ ſub
ſtãtiale incõſecratione Eṗi;qa exigit unctio capitis & ma-
nuũ.Quartò no. ꝙ de forma cõſecratiõis ẽ, ꝙ in cõſecrãdo
Põtifice ad ſint tres Eṗi,& un⁹principal'r cõſecret,& alii aſſi
1 ſtãt cõſecrãti.†Quintò no.ꝙ illa q̃ exiguntur in principal'r
conſecrãdo,exigunt in eo,qđ deeſt ſupplẽdo.Facit ꝙ ſi da-
ta ſit ptãs notario ex uolũtate ꝯhẽtiũ, ut poſsit aliqd adde
re & ſupplere ad inſtr'm,ꝙ illa ſolẽnitas exigat, q̃ in princi
pali inſtro.Et ꝙ ſi teſtis uelit aliqd addet ad primũ dictũ,ul'
ſuppler' i caſu quo ſt.de reſ.c.pterea.ꝙ illa ſolẽnitas exigat
iuri,q̃ exigit i primo dicto.Et ꝙ ſi aliqs uult addere uel ſup
plere libello,ꝙ ad additionẽ dẽat citari ps, ſicut ad libelli
2 cõſtructionẽ.ᵃgl.ſunt claræ.In tex.ibi:&.ĩ.Quæro primò p
l'ræ declaratione,quare ſubiũgat tm̃ capl'm,ſu p.h.d.Hoſ. ꝙ
facit hoc ad declarãdũ,ꝙ cõſuetudo Græcorũ erronea erat,
ut facili⁹ pareat monitiõi;de q̃.ĩ.& ad utilitatẽ multorũ uo
luit tractatũ unctiõis plenı⁹explicar' ſm Ho.q p hoc arguit
ꝙ magr' nõ eſt culpãdus ſed cõmẽdãdus,ſi ad utilitatẽ mul-
torũ multa loqtur,ad qđ.ſ.ti.1.c.cũ ſit ars:& ẽ ſi l'e,de renũ.
2 c.niſi,de ſbẽ.c. delicto,ut eccl.bñfi.c.uno.†Scd'ò q̃ro, an in
diſtinctè oĩa omiſſa ſuppleant in ordinib⁹, uel ſuppleri poſ
ſint?dicit hic ꝙ q̃dã ſunt ſubalia,q̃ ſi omittãtur nihil agit,ut
ponere librũ ſup ceruicẽ cõſecrãdi.23.diſ.c.Eṗs.ſm Goſ.ad
qđ.75. di.c.ꝙ die. ſed ſm Tãc.cautũ ẽ ꝙ in illis nil temere
aſſeram⁹.Itẽ numer⁹ cõſecrãtiũ,ut ad min⁹ ſiut tres.65.di.c.
ſi forte,de tẽpo.or.c.ſi Archieṗs.&.c. ſeq. & hic. Itẽ ꝙ unus
Eṗs totã bñdictionẽ pficiat.23.di.c.quorũdã,de cõſ.di.2.c.
qa.24.q.1.loquit.& talia ſi omittant nihil agit,ideò ſupple
tio nihil opat,q a ordinatio fuit nulla. Quædã ſunt ſolẽnia
neceſſariò,tṗs,ætas,manus ipoſitio,& in talib⁹aut diſpẽſat
in executione,ut in ętate & t pe,de tẽ.or.cõſultatiõi.ubi de
hoc,aut ſupplent ut hic.ĩ.ti.1.& c.ſi.Quędã dubia,an ſint ſo
lẽnia uel nõ;ita,ꝙ faciãt ſacr'm nullũ,ut miſſa,ieiũniũ, & in
qb⁹ canones magiſtri uident alias diſcrepare, & tenendũ ꝙ
certi⁹ eſt,ut fiat iteratio,đ bap.c.2. đ cle.p ſal.,pmo.c.uno.
Quædã q̃ in cõſecratiõe exigunt,q̃ sũt leuia,ut tãgere uel ñ
tãgere oſtiũ,uel cãpanã,ul' tradõnẽ cãdelabri,uel calicis,&
ñ reprobat ſi ad cautelã & taliũ fiat ſuppletio.5.diſ.ad ei⁹ue
rò.ff.mã.l.q mutuã. vñ dicit ꝙ cũ hæc potiſsimẽ p canones
ſtatuãt,& canoniſtę dubitẽt,miramur qđ theolog⁹. audeat
iſta diffinire,de quo remittit ad ſũmã,e.ti.§.a quo & qual'r.

Scire. Hic incipit ponere tractatũ ꝯſecratiõis.
Et primò tractat de cõſecratione & un-
ctiõe Eṗi uſq; ad uerſicu. *unde in ueteri.* ibi incipit
tractare de unctione Regis d'riam inter unctionẽ
Eṗi,& unctionẽ Regis;& q̃ ſignificet diuerſitas unctionum.
Tertiò tractat de ſacr'o baptiſmi,ibi, *quia uerò Chriſtus.* tra-
ctat de Chiſtianorum unctione uſq; ad uer. *ungitur preterea.*
ibi tractat de conſecratione altaris,uſq; ibi:*monemus.*ibi ul- 4
timò mãdat t palia à Gręcis ſerbari uſq; ibi, *licet Romanus.*
tollit dubiũ circa baculũ paſtoralẽ uſq; in finẽ decre.Venio
ad primã;& in ea caſus ſit đ diuiſiõe.Quærebat Patr'iarcha
priò quotuplex vnctio interueniat i actu cõſecratiõis Eṗi.
Scd'ò ſcire uellẽ,qd ẽ q̃libet ſpẽs unctiõis.Tert.ſcir' uellẽ q̃
ma exigat in ꝯſecratiõe, & qd illa mã ſignificet ſpũaliter &
ītellectualiter.Quartò i quo loco Eṗs & põtifex inũgant &
qd mẽtal'r & itellectual'r ſignificet talis ũctio ad talia loca.
3 Ad primũ rñd. † ꝙ duplex ẽ unctio.q̃dã ẽ malis,q̃dã intel-
lectualis,& ĩuiſibilis,& uiſibilis, extriſe-
ca,& ĩtrinſeca.Vnctio malis, corporalis,
uiſibilis & extriſeca ẽ illa, p q̃ ungit cor-
p⁹.Scd'a ĩtl'ualis, q̃ p illã ſignificat,ẽ illa,
p q̃ aĩa ungit.primã pbat auth.apl'i:ſcd'ã
pbat author.Io.apl'i.Ad ſm qd ẽ q̃libet
ſpẽs unctiõis in ſu ba:dic ꝙ exterior & ui
ſibilis ẽ ſignũ iterioris inuiſibilis: ſed ite
rior ẽ ſubæ ſacr'm,& ſic ñ ẽ ſignũ ad ſigni
ficãdũ aliud,ſed ẽ ſignũ ad ſignificãdũ ſe-
ipm,& ẽ ſuba ſacr'i,q tollit penes aiæ un-
ctionẽ.& ex hoc ſurgit effectus ſacr'i : qa
agit ul' auget qđ deſignat ſacr'm. Ad ter-
tiũ rñdet pp, ꝙ mã unctiõis extriſecæ eſt
oleũ bñdictũ & ex quo cũ balſamo ꝯficit
chriſma myſtica rõne,& ẽ illud oleũ cate
chumenorũ.i.nouiter ad fidẽ iſtructorũ,
& ĩfirmi unguni. Ad icidẽter iq̃ſitũ qđ
ſigñat.Dicit pa.ꝙ p oleũ deſignat nitor ꝯ
ſciæ.adducit exẽplũ de uirginib⁹ prudẽti
b⁹ cũ lãpadib. p balſamũ odor bõæ famę.
adducit illud ſicut balſamũ aromotizãs
&c.& hoc oleũ nõ ſolũ lauare dẽt corp⁹
extriſecæ, ſed ſigñat lauatũ cor.& ex hac
mixta mã ſigñat in Eṗo unũ extrinſecẽ,
aliud intrinſecẽ. primũ p balſamũ dr' hr'e a
odorẽ bõæ famæ:& dẽt ẽt hr'e iteri⁹ nito
rẽ cõſciæ ad ſigñandũ, ꝙ iterius dẽt eẽ q
libet eṗs pur⁹ cõſcia : & exteri⁹ ẽt dẽt ſm
puritatẽ cõſciæ hr'e nitorẽ bõæ famæ,ut ſ
caueat extriſec⁹ o pari illa,ex qb⁹ ſcãda lũ
malę famę ſurgat ꝯ cũ,& hoc pbat autho
ritatib⁹.Ad quartũ i quo loco ungat eṗs,
dic ꝙ i capite & i manib⁹: & caput ad ſi-
gnãdũ mẽtẽ:qa p caput mẽs ĩtelligit,all.
authoritatẽ euãgelii.p unctionẽ manuũ
đſignant opatiões,q̃ đbẽt nitei & ſplẽde
re,ut oper' bonũ ad oẽs, & pietatẽ &c. Si
q̃rit, q̃re caput ungit chriſmate, & oleo
man⁹unguntᵗ?dic ꝙ oleo unguni man⁹ad
notãdas opatiões debet' eẽ pias aduerſus
oẽs, iõ oleo pietatis ungit. Vngit caput
balſamo ad ſigñandũ charitatẽ:qa liquor
charitatis ẽ:qa pricipal'r dẽt eẽ i dilectio
ne dei & pximi. Itẽ ſcd'a cã ungit caput
balſamo,& man⁹ oleo, ut p unctionẽ ca-
pitis oñdat authoritas & dignitas eṗalis.
p man⁹ ãt miniſteriũ & on⁹, ut p primũ
oñdat caput xpi: p ſm oñdat qual'r i ma-
nib⁹hẽt ptãtẽ bñdicẽdi & ꝯſecrãdi,qđ pa
tet ex orõne, q̃ dr' i aliquo ꝯſecrãdo.hic ẽ
caſus.Lego l'ram,oĩa sũt i caſu declarata.
Hẽs.t. quotuplex ẽ ſpẽs unctionis 2. hẽs
qd ẽ i ſe q̃libet unctio.tertiò đ quo liquo
re & ma ſit unctio i Eṗo, & qd p tales li-
quores deſignat.quartò hẽs ubi & in quo
loco Eṗs ungat, & qd ſigñet talis unctio
tã i liquoris diuerſitate,q̃ i loci ſepatio-
ne.†No.ꝙ rerũ q̃dã sũt ſigna & corpora-
lia & uiſibilia:q̃dã sũt ĩuiſibilia & ĩcorpo
ralia,q̃ deſignant & declarant p corpora
lia & uiſibilia.Scd'ò hẽs ꝙ ſignũ & ſigña-
tũ ñ sũt idẽ,& ꝙ ſuba poti⁹ i ſigñato,q̃ in
ſignãte adeſt.Tertiò no.qd balſam⁹& qd
oleũ ſigñet.Quartò no.ꝙ Eṗs dẽt labora
re erga duo, ad puritatẽ ꝯſciæ priò, ſcd'ò
ad odorẽ bõæ famæ corrñdentẽ puritati
ꝯſciæ; ut p hoc trahat alios ad bñ opan-

SEB. SAPIA.
a Ad libelli conſtructionem. Vide tñ contrariã ſententẽ Bal. in aut. hodie, C. de iur. calũ. ubi dicit ꝙ ſi teſtes aliqd addiderũt primo dicto,nõ debet pars iterũ citari, tñ illud procedit, qñ declarauerunt dictum ſuum, ſecus ſi addiderũt, ut la te per Marſilium Bono. in l. ſi quis ultro.col.13.ff.de quęſtio. uide tñ Bar. ſentientem ꝯtriũ in l. ab executore, col.pe.uer.q̃ro qñ ſit iſta interpretatio,ff.de appel.

a ZACHARIAS. Vnctionis illius. Tu uide p Card. in cle. 1. q. 9. & 10. de extre. unc. & ibi p Laudu. Io. An. in c. ueniens, de preſ non bap. ANT. FRAN. Gratiā imprimat. An in ſacro mrimonij cōferaẽ gra, uideas gl. in c. q c q d 1. q. 1. q̃ dixit ꝙ non, & ꝓpterea in eo licitè interuenit pecunia, de quo uide p d. Car. i rub. de ſpōſali. & uide gl. i c ueniēs, de pſb. ñ bap. ubi tenet iſtā partē, ꝙ nō conferaẽ gra. & idē ēt mr̃ tenet gl. i c. pe. q ma. accu. poſ. & uide bonā gl. ꝙ ñ cōferaẽ gra ſpuſ-ſācti i mrimonio, i c. honorantẽ 32. q. 2. tñ pōt dici ꝙ in exercitio actus mrimonialis, q ſo lū fieret ad expellēdā libidinē nō cōferaẽ gra; ſed i- quātū ipm mrimonium ē inſtitutū pp filiorū ꝓcreationē & i remediū ꝯcupiſcētiæ, ut i c. his ita 32. q. 2. & attēto ꝙ fuit iſtitutū i ſtatu grę añ pctm, ut p bea. Th. i 3. di. 26. ar. 4. & ar. 8. pōt dici ꝙ i eo cōferaẽ gra, de quo ultra gl. q̃ hic all. q̃ optima ē i ꝓpoſito ↄ c. cū in ecclesiæ corpore, de ſimo. uide ibi Io. d Ana. cōcordātē opi. in hoc an per mrimoniū ꝯferaẽ aliqua gra, & eo magis qa mrimoniū ē d iure naturali, ut dixit beat. Tho. i 4. di. 26. ar. 1. & i ſum. ↄ gētiles, lib. 4. q. 122. & uide be. Th. 2. 2. q. 153. ar. 2. & i ſal. li. ↄ gētiles q. 126. ubi dicit ꝙ actus mrimonij ē actus meritoriꝰ, & ↄ q. 153. ar. 2. & i 4. di. 126. ar. 3. & di. 31. ar. 5. & 6. ubi ēt dicit ꝙ ē ſacrum neceſſariū & uide eū dē i di. li. ↄ gētiles q. 78. cū quis ſit maximū ſacrum, ñ ē excellētiꝰ uirginitate, & uide be. Th. 2. 2. q. 153. ar. 4. tene tñ mihi ꝙ licet (ut dictū ē) matrimoniū ſit d iur naturali, illud ē uerū quo ad ſubſtātiā, nō aūt quo ad formā; qa reſpectu formæ eſt de iure poſitiuo, ut eſt gl. in l. ius ciuile, ff de iuſt. & iu. & quod matrimonium ſit ſacramentū. uide glo. etiam in c. ueniēs de trāſ. & in c. quantò, & in c. gaudemus, de diuor. & p bea. Tho. in 4. diſt. 26. & quæ habeat bona in ſe matrimonium, uide per bea. Tho. in 4. diſt. 31. ar. 1. 2. & 3.

c SEB. SAPIA. Onera matrimonij. An ſit matrimoniū interueniente pecunia, uide do. Abba. & Io. de Ana. in c. ū. ī. de ſecun. nup.

dū. Quintò no. ꝙ i ſacra ſcriptura, ubi ſit mētio de capite, hēs qd ſigñet, & q d ubi ſit mētio de manib. qa caput mentē, manus opatiões ſignant extriſecas. Vlti. no. hic apertiſsimū text. ꝙ Eps in actu cōſecratiōis recipit illa, q̃ sūt ordinis in ptāte, de quo de ele. c. trāſmiſſam. Quæro t. qd ē uiſibilis unctio. dñt do. ꝙ nihil aliud eſt q̃ caſtitas & donū ſpūſancti aiæ impreſſū, ſicut character corporalis iprimiẽ corpori, & talis impſsio ñ pōt fieri niſi i baptizato, cū baptiſmꝰ ſit ianua oīum ſacramētorū, de pſbytero ñ bapt. c. ueniēs. poſt characterē āt indelebiliter aiæ impſſum recipiunẽ oīa ſacra, ita, ꝙ ēt poſt degradationē remanet character. nā ſcd̃m Aug. i dānatis baptizatis q̃dā remanēt, p q̃ ab aliis diſcernunẽ, d diuor. c. quātò, de ſchi. c. 1. d or. ab epo c. 1. nā & ſi character corpori ſit impſsꝰ, deleri ñ pōt: imò q illud itēderet, illud augeret, fortiꝰ illud in ſpūali ſm. Ho. Nūqd āt corporalia ſacra q̃ danẽ ab exteriori unctiōe, q̃ corpori, ſit peāt cū corpe? no. 1. q. 1. corpalia. Quæro qd ꝯprehēdaẽ hic apptone ordinis: qa dicit ꝙ cordi iprimit inuiſibilis? dic ꝙ aia ꝯprehēdiẽ, q̃ ſm diuerſa ſua officia diuerſimodè noiaẽ. nā dū sētit aia, sēſus appellaẽ, dū rōne agit, rō appellaẽ, dū qd ꝯmemorat, mēs dr: aius āt dr, dū cogitat. Quęro qa hic agiẽ de extrema unctiōe incide
a ter, qs ſit effectꝰ unctionis illiꝰ? a dic ꝙ inſtitutū fuit ex duplici cā, quo ad corpus ſanādū & aiam ſaluādā: qa purgat uenialia, & ſi nihil inuenit purgādū, ꝓdeſt ad maiorē cōſtātiā, d cōſe. di. 5. c. 1. ſm Hug. Quęro quo reſpectu iuiſibilis unctio ſit ſignū & ſit ſacrum? declarat hic Inn. 1. qa igerit pp exteriorē unctionē characterē i aia, & hoc reſpectu ē ſignū, & facit, ꝓ hoc aliud uenire i eiꝰ notitiā ſm gram aiæ infuſam. Hic n. character impſſus aię ē ſacramētū, qa facit qd ſigñ: t. nā pp id, qd deſignat. ſ. gr̃æ infuſionē, eſt ēt ipſius grę infuſiōis cā. unñ ſeqẽ hic ꝙ ſi dignè ſumitur &c. uide qd no. de cele. miſ. cū Mart. & ī. ꝑ xi. ti. Quæro quare dr ſacramētū? Dicit Hoſt. ꝙ ideo, qa mētē ſacrat, ſanctificat, purificat, & unit Deo, de bap. c. debitū. Vł dic ꝙ dr ſacramētū: qa character eſt impreſſus aiæ gratiā cōferēs, & ſic aliquid ſacrū.
4 † Sed eſt dubiū nō modicū, an ſacra-
b mētū mrimonii gratiā imprimat? b Aliqui dicūt ꝙ nō: qa in eo pecunia interuenit, de quo 75. di. c. qm̃ §. 1. & c. 1. & c. ſqđ a partibus & cap. ſeq. 1. q. 1. cap. multæ. &
c. multi. 30. q. 5. c. aſr. Itē alia cā: qa ēt eſt inter infideles, in quib. gra iprimiẽ, de diuor. c. quāto, & ipſis nō cōferẽ gra. 1. qōne. i. c. mulæ, &. c. ſi qs inqt, Hoſ. refert hic theologos dicere, ꝙ ſi fideles uacent oſonibus, & eā intētione, qua dēnt, ꝯtrahāt, ꝙ aīs ſe ad gram recipiēdā habilitēt, aliqua daẽ in ſacro mrimonii gra. eiciꝰ. n. dat deꝰ ꝓlē, carnis pruritū minus ſentiūt. Prouerbiorū. 9. in ſi. aquæ furtiuę dulciores sūt, & panis abſcōditus ſuauior. fortiores reddunẽ ad fidē ſibi inuicē ſeruādā, magis abūdāt in tpalibꝰ & diuitiis, & ꝯſolatiꝰ uiuūt, ad qd Thobiæ. 6. & 8. p totū; & inter eos opus carnis abſq; pctō pficiẽ. p qđ fatēdū eſt in mrimonio aliquā gram cōferri ↄ triplicē inordinatiōem: ↄ ꝯcupiſcētiā, qa ꝯcupiſcētia inclinat ad multas mulieres: ſed per gram ſacri ſoli uni uult cōiūgi; & inde oriẽ bonū fidei. Scđa, qa inclinat ad ſolā delectationē, ſed gra ſacri iclinat ad ꝓlē, inde oriẽ bonū ꝓlis. Tertia inordinatio cōcupiſcētiæ; qa poſt impletionē faſtidiū gñat, inde luxurioſus q̃rit aliā. Sed in ſacro daẽ gra ut ſemper uelit eſſe cū una, & ſic oriẽ bonū ſacri. Nec ob. ꝙ cōtrahiẽ pecunia mediāte, qa illud toleraẽ pp onera mrimonii, c de uſuris, ſalubriter. c. qa fruſtra, qa potiꝰ ordinaẽ ad carnalitatē. ſ. poſt ſuſceptionē q̃ ad ſpūalitatē. Si aūt ꝓ bñdictiōe reciperēt ptiū, eſſet ſimonia, de ſimo. c. cū eccl. & uide qd ibi no. nec eſt. de eē mrimonii. Ad id qd dr ꝙ infide lib. ē cōe. Rñdeẽ ꝙ illud nō eſt ex defectu ſacri, ſed incapacitate eorū, ac ſi exiſtens in pctō recipiat euchariſtiā, uel fictus, uel ꝯditionaliter coactꝰ recipiat baptiſmū; de hoc uide Th. 4. ſniarū d. 26. q. 2. ar. 3. Quęro, qa lr̃a dicit, ꝙ creat & auget, qd agit & q d auget ſacrm? dic qa ſi dignè & deuotè ſumaẽ, creat grā, puta caſtitatē i diſſoluto, & ꝯñr ſalutē, q̃ qs cōſeq ꝯſueuit p gram, uel auget ampliādo. ſ. gram ueterē, ut ſi libēter eleemoſynā dabat, nūc libētiꝰ. & iſta digna aſſumptio ē maximè in aſsūptiōe ſacerdotalis ordinis dignius & deuotiꝰ, quā aliis accēdēda, qđ ēt rōne aliorū cōfert. 1. q. 1. c. ſi q. §. ecce cū. ad qd ſignādū i unctione manuū ſacerdotis cātat eccl̃ia, inuocationē ſpūſcti. uel expone, agit i ſacro baptiſmi, qa dat gram, auget in aliis ſacris, qa gram collatā in ſacro baptiſmi angumētāt alia ſacra. Quęro, qa dicit lr̃a, ꝙ myſtica rōne liquor unctionis ſit de oleo & de balſamo mixtim, qd eſt hoc dicere miſtica rōne? dicit hic Io. And. ꝙ myſtica idē, eſt quo, figuratiua. Ad qđ declarādū ſm Hoſ. eſt ſciēdū ꝙ p quatuor ſenſus ſiue intellēs ſcrip. ſacra exponiẽ. p hiſtoricū, p quē res geſta ad lrãm recitaẽ. 26. q̃ſt. 5. c. nec mirū. p allegoricū, p quē alius ab alio ſumiẽ intellēs, & diciẽ myſtica ſiue interptatiua locutio, qñ ſit ſermo mixtus, de conſ. diſ. 4. c. ꝓpriè. p tropologicū, i. moralē, per quē mores ornanẽ, & dr ſermo cōuerſus. 37. diſt. c. uino, de pę. di. 1. c. ſup tribꝰ. Itē p anagogicū, ab ana ꝙ eſt ſurſum, p quē ad cæleſtia aſcēdimus, de quo de cōſ. diſ. 4. c. eccl̃ia, de pœn. diſt. 2. principiū. Hierl̃em ſm hiſtoriā eſt ciuitas, ſm allegoriā deſignat ſanctā eccleſiā, ſecūdū tropologiam quālibet fidelē animam, ſecundū analogiā demonſtrat curiā cæleſtē, & eccleſiam triūphantem, de quo. 76. di. c. ieiuniū, ſm Io. An. Quęro qd ſit balſamus? dic ꝙ eſt liquor quidā, q emanat de qbuſdam arboribus ſiue fructibus, dum putantur ſm Hoſt.

§Vnde in ueteri. In hoc. §. tractat de unctiōe Regū & d differētiis in unctione inter Reges & Pontifices. Caſus. Quæſiuit Priarcha à pp. B. P. uidi d unctiōe pōtificū, uellē ſcire de unctiōe Regū & cōſecratiōe. Et q̃ro de quatuor. Primò an Reges olim & hodie conſecrenẽ & unganẽ? Secđò, hodie an ungātur reges ubi olī ungebanẽ? Tertiò dato ꝙ nō in loco unganẽ, ſicut Pōtifices, q̃ ſit differentiæ cā, ꝙ alibi Reges & alibi Pōtifices ungāẽ? pp ad primū rñdet ꝙ in ueteri teſtō Reges cōſecrabanẽ & ungebanẽ, ut in lib. Regū, in quo dñs pręcidit Heliæ &c. ad ſm reſpondet, ꝙ in regibus poſt aduentum Chriſti mutata eſt unctio regum. nam capi. Chrs ſtās ſanctus ꝓ cōſortib. ſuis, in regē fuit unctus in te; qa ipſe caput eccl̃iæ, q̃ ē corpus eiꝰ, & ad hoc ut alii reges

differant

differant à Christo, posteà unctio regum trãslata est a capite ad brachium, inungit in brachio, humero, uel armo. Et si queris quare in humero: qa in talib⁹ propriè designaĩ principatus, iuxta illud: Factus est principatus sup humerũ ei⁹; qđ pbat ec authoritate ueteris testamenti. Ad tertiũ de drĩæ cã inter Põtifices, qa in capite ungunĩ, & Reges in humeris, uel in armo, & quare diuerso liquore: qa Põtifices chrismate, & Reges oleo? Rñdet pp ad oñdendũ drĩam. i. Pontificis authoritatẽ, & principis ptãtẽ. h.d. No. ẽm Hos. ꝙ authoritas ñ pẽdet à ptãte, sed ecõuerso ptãs ab authoritate, ut ad qđ de ma. & obe. c. solitæ. §. ꝓterea, dc re. ecc. ñ ali. c. ñ. & de ꝓrogatiua ptãtis ecclesiasticæ ad secularẽ aliquid no. hic uid. q fil. si. le. c. ꝑ uenerabilẽ. §. rõnib.

Quia uero. Hic tractat de Christianorum oĩum unctione. Quæsi
5 uit hic Patriarcha. B. P. scire uellẽ, quare hodie oẽs Chrĩani ungãtur? Secundo quoties ungãtur? Tertio in qb⁹ locis ungãtur. Quarto de causis, quare in illis locis plus, ꝙ in aliis unganĩ? Ad primum pp dicit, ꝙ hodie oẽs Chrĩani ungunĩ. & cã est: qa quilibet Christian⁹ in San
6 guine Chri est regnũ Chrĩ, iuxta dictũ Petri: uos estis gen⁹ electũ, regale sacerdotiũ &c. ẽm dic ꝙ q libet Chrĩan⁹ duab⁹ uicib⁹ a añ baptismum ungiĩ. Primò añ baptismũ, & ungũĩ primò oleo bñdicto in pectore. Scđo inter scapulas; post baptismũ ẽt bis & chrismate, primo in uertice, & inde in fronte, ad quartũ, quare in illis locis ungantur, dicit pp ꝙ in pectore ungunĩ, ut ꝑ sancti spũs donum abiiciãt errorem & ignorantiã, & suscipiãt fidẽ rectã: qa iust⁹ ex fide uiuit. Inter scapulas vngũtur oleo añ baptismũ, ut spũsancti grã excutiat negligentiã & torporẽ, ut bonã operationẽ exerceãt: qa fides sine opib⁹ mortua est. Itẽ altero respũ ungunĩ in pectore, ut per operis exercitium sit fortitudo laborũ. In scapulis, ut fides ꝑ dilectionẽ operet. post baptismũ aũt in uertice ungũĩ chrismate, ut sit parat⁹ de fide oĩ petenti reddere rõnẽ: qa ꝑ caput mẽs intelligiĩ: & ps superioris mẽtis ẽ rõ. inferioris sensualitas; & sic ꝑ uerticẽ q̃ est supior ps capitis, itelligiĩ rõ: q supior est ps mentis. Fronte aũt un b gunĩ, ut ꝯfiteaĩ liberè, ꝙ credũt: qa corde credĩ ad iustitiã: ore aũt ꝯfessio fit ad salutẽ: memor ero ei⁹, ꝗ me ꝯfessus fuerit corã hoib⁹ ꝯfitebor ego eũ &c. sed instat q̃rẽs. B. P. quare ungiĩ añ baptismũ oleo, post baptismum aũt chrismate? dicit Papa, ꝙ chrisma cõperit soli Christiano: qa Christus dĩ à chrismate: uel poti⁹ à Christo dĩ chrisma, non ẽm nominis formã: sed ẽm fidei rationẽ, & Christiani à Christo dicũtur; tanꝗ uncti denominanĩ ab unctione.

§ *Per frontis.* Hic tractat d unctione chrismatis post baptismum, q̃ dr confirmatio. Quærit hic Patriarcha quotuplici nomine appelletur frontis chrismatio, & quare sic appelletur. secundo à qb⁹ detur hęc chrismatio. tertiò quid designetur per actum chrismationis seu sacrm. Ad primum Papa rñdet, ꝙ appellatur frõtis chrismatio, appellatur etiam confirmatio: qa spũsancti in baptismo impressi datur robur. ad ẽm pp rñdet, ꝙ licet cætera sacra dentur ab inferioribus, ut à simplici sacerdote, uel psbytero: chrisma datur à solis pontificibus. & causa: quia solum apostolis, quorum uices tenent Epi; legitur datum spiritum sanctum; quod patet ex actibus apostolorum &c. Ad tertium rñdet, ꝙ ꝑ confirmationem designatur aduentus spiritussancti. h.d. † Not. t. ꝙ chrismatio, & confirmatio in fronte à solis Epis conferuntur. Et not. ꝙ hoc habuit originem à ritu apostolorum, & per hoc uides tex. declarantẽ tex. ĩ. de consue. c. quanto. No. 2. ꝙ Epi tenent locum apostolorum, qđ est uerum simpliciter: tamen certo respectu ẽm doc. etiam locum apostolorum tenẽt monachi, ut no. 12. q. t. c. uidentes. † Quæro quare spiritussanctus in Christum apparuit in columba, a & in apostolis in modum igois? dic quòd apparuit supra Christum in columba, ut ipsum mansuetum, & nunc præconem ostenderet. Venit. n. nos eligere per mansuetudinẽ. supra discipulos aũt in igne: qa in eis & aliis consuetudinẽ pcti & rubiginẽ ueniebat accẽdere. Et in colũba septẽ ꝓprietates inueniunĩ, q̃ attribuuntur septẽ donis spũsancti ꝯ septem capitalia uitia. Caret felle, & uitium recuperat; & ꝑ hoc intellectus ꝯ luxuriã. Nullum lędit; & ꝑ hoc pietas ꝯ inuidiam. Gemitũ hẽt pro cantu; & per hoc timor ꝯ superbiam. Iuxta fluuium moratur, & per hoc scia ꝯ iram. Grano puro uescitur; & ꝑ hoc sapientia contra gulam. In petra nidificat: & ꝑ hoc fortitudo ꝯ accidiam.

§ *Vngitur praeterea.* Quia ista sunt clara. No. ꝙ nõ semper est sequenda antiquorũ opi. b ut patet ibi in uer. *uerum*, in uer. *antiqui aliqu.* Non obst. de temp. ord. l. ras, de rest. spo. l. ras. qa in dubio bñ est antiqs deferendũ: sed non ubi notorius est eorũ error, adhoc. ff. ad l. Fal. §. si usufructus. 9. di, denique, & c. noli, & c. negare, adde qđ no. de transl. pla. quanto. No. ꝙ de sacramentis oõ licet aliud credere uel sentire, q̃ doceat sancta mr ecclia: al's hæresis est, de hær. c. ad abolẽdã. No. ex ultima parte mẽtem Romani Pontificis in priuilegiis ad ꝯsuam non trahi, de quo de tẽp. or. c. 1.

a In colũba. Et de hmõi colũba, q̃ apparuit in baptismo Chri, uideas S. Tho. in 3. pte summæ. q. 39. art. 7. ubi dixit ꝙ illa colũba, q̃ sic apparuit, fuit uerũ aĩal, & idẽ in 1. sen. di. 16. art. 3. & 4. & adde ꝙ Spiritussanctus est nomen diuinæ psonæ. ẽm qđ no. in 1. pte sum. q. 22. ar. 1. & in 1. sen. di. 10. art. 3. & uide eundẽ in sum. ꝯ gẽtiles, li. 4. q. 16. 17. & 16. ubi dicit ꝙ spiritussanct⁹ sim pl̃r est Deus, pcessione aũt est Deus & hõ. Et adde, ꝙ Spũssanctus fuit principiũ actiuũ in ꝯceptiõe Chri, ut ꝑ B. Tho. in 3. pte sum. q. 32. art. 1. & in 3. sen. di. 4. art. 1. & tñ non pt dici pr̃ Christi: & uide eũdẽ in eadẽ q. ar. 5. & in 4. sen. di. 4. ar. 2. & ĩ summa ꝯ gẽtiles, li. 4. Et adde ꝙ spũssanctus sp manet in iustis ꝑ gratiã, & uirtutem: sed ñ sp per miraculorum opationẽ, ut in c. q̃rendũ, & in c. pte discursus, de pœ. di. 2. Et adde ꝙ in uirtute spũssancti & ñ meritis hoim remittunĩ peccata, ut in c. ut eudẽ ter. 1. q. 1. & tenementi tex. in c. audiuimus. §. uñ. 24. q. 1. ubi dicit ꝙ spiritussanctus ñ habitat in cordibus superborũ. & uid tex. in c. uenit sacerdos, d ꝯse. di. 4. q dicit ꝙ spũssanctus à prin. descendebat uisibiliter, postea in apl̃os descendit bis. primo qñ dñs insufflauit ĩ eos dicẽs: accipite spiritum sanctũ & dãdo eis ptãtẽ ligãdi & absoluendi, ut hr̃ in d. §. uñ, scđo descẽdit de cœlo in ipsos apl̃os in linguis igneis, ut hr̃ ꝑ gl. in c. nouissime, de conse. di. 5. Et ad ꝙ uenit in apl̃os simul ꝯgregatos ad denotandũ unitatẽ, ut in c. audiuim⁹. 24. q. 1. & no. ꝑ gl. in c. cũ ecclesia Sutrina, d causa poss. & proprie. in gl. 1.
ANT. FRAN.

b Antiquorũ opi. Circa hoc de antiquitate primo dicas id esse uerũ, ꝙ in dubio semp est pferẽda antiqtas ꝑ tex. in l. semp, ff. de iur. immuni. & in l. cum qd, ff. si cer pet. & uide tex. in l. 1. ff. de acq. re. do. qui dicit ꝙ ab antiquiore semp incipiendũ est. & uide tex. in §. singulorum, insti. de re. diui. & alibi dixit tex. in l. fi. §. sed q a. C. de iure deli. & in l. uni. in §. & cum triplici, C. de cad. tol. ꝙ non debemus esse cõtẽptores antiqtatis. & uide tex. insti. de testa. in prin. & uide tex. in c. ridiculũ. 12. di. q dixit qđ antiquæ leges dent obseruari. & in beneficialibus antiquior ceteris paribus in ordine est pferendus, c. 1. & c. statuimus, de ma. & obe. & hinc est ꝙ antiquiores canonici sũt aliis pferẽdi, c. fi. & ibi uide multas ꝯcordantias in gl. fi. d ꝯsu. li. 6. & atiqor in gradu debet in pmotione pferri, l. fi. ff. de off. pfec. ur. & qñ dubitaĩ cui extremorum debeat applicari mediũ, dicim⁹ ꝙ applicaĩ antiqori. c. qcunq;. 16. q. 1. q̃ aũt opinio sit magis sequenda, an opi. antiquorũ doctorũ, an uero nouorum, dicas ꝙ illa est tenenda, q melioribus & subtilioribus rõnibus fundatur, ut ẽ gl. in l. qui filium. §. Sabin⁹. ff. ad Tre. & no. Bar. in l. bona fides, ff. depos. & no. in c. capellanus, de fer. & est gl. i c. nemo, l. di. & in c. cum Marthæ, de cel. mis. in §. q̃siuisti, & ĩ cle. 1. de sum. tri. & uide gl. in c. ne innitaris, de consti. in dubio aũt magis sequenda est op. antiquorum, quã modernorũ, ut hẽ in ca. sic uiuu. 16. q. 1. & qñ op. sunt uariæ, media est sequenda, ut in c. q̃renti, de of. del. & in l. adeo. §. cũ q s, ff. d acq. re. do. & qñ opin. essent multum dubiæ tunc recurrẽdum esset ad Papã, uel Imperatorem secũdum subiectam materiam p decisione; & tali decisioni stãdum ẽẽt, ut est bo. tex. in c. ꝑ uenerabilem, q fil. sint leg. & in c. quoties. 24. q. 1. & in c. omnes, & in c. ad Romanam 2. q. 3. & in ca. multis. 17. dist. Et uide Host. in c. 1. de cog. spiri. & Io,

An. in c.1. de consti. super gl.2. qui dicunt ꝙ qñ sunt diuersę opi. circa idem, æquior & humanior est tenenda, uel est consulendus Papa. & quia dictum est suprà, ꝙ ille opinio est eligenda & sequenda, quę melioribus rationibus est suffulta, dicas quod licet talem opinionē eligens excusaretur à pœna tēporali: tamen si contra conscientiam b illum obligaret, sibi ad gehennam ædificaret. quia ꝯ cōscientiā ageret, argumēto eorum q̃ notātur in c.1. de re iud. lib.6.

ZACHARIAS.

a Quid sit sacrm. Tu dic, ut ꝑ Bar. in auth. sacramenta puberum, C. si aduersus uē. & dic quod 4. diffinitiones inueniuntur. prima ē magistri sniarū; sacrm, ait, est sacrę rei signū. ſm Beat. Augu. de doctr. Christiana. sacramentum est inuisibilis gratiæ uisibilis forma, secunda eiusdem Augustini, dū ait, sacramentū illud esse, quod sub tegumento rerū uisibilium secrete eius saltem operatur. & 4. Hugonis de Sancto Victore. in lib. de sacr. sacrm, aie, est materiale elementū extrinsecus oculis suppositum, ex institutione significās, ex similitudine representans, ex sanctitate aliquā inuisibilem grām representās. De quo habes ꝑ Arc. t.q.1. in c. multi.

ANT. FRAN.

Quid sit sacramētum. uide text. in ca. sacrificium, de cōsec. di.2. & uide Bea. Tho. in 1. pte b summæ q.60. ar.3. & artic.4. & in 4. di.1. ar.1. ubi dicit ꝙ sacramētum est signum unius rei tantum, & semper 2 est aliquid sensibi c le. & quare Deus constituit sacramenta, cum solo uerbo hoies saluare posset, uide no gl. in c. institutio de consec. di.2. in gl.1. q̃ dicit ꝙ ꝑpria Deus illa instituit, q̃ pñt ibi uideri. & quot sint spēs sacrorū uide Arc. i c.1. sup gl.1. de conse. di.1. Et adde ꝙ omnia sacra sunt in crucis signaculo conferenda, ut in c. nunquid, & ibi no. de consecr. di.5. Et adde ꝙ uirtus sacramentorum ecclesiæ per malitiam ministrorum non uiolatur: quia q̃ sancta sunt coinquinari non pñt, ut in c. sacramenta, & in c.

In gl. pe. ibi: cū alio. s. B. Martinus, qui fuit primus Archieps Turoñ. ſm Host. Inno. dicit quod fuit tertius, ut hic per Io. An.

De sacramentis non iterandis Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Sacramētū quid est, et unde dicatur, & quot sint sacramenta.*

2 *Character quid sit.*

3 *Sacramentorum proprietates quæ sint, & ad quid fuerint instituta sacramenta.*

Viso de sacra unctione, q̃ sunt q̃dā sacra, quę nō iteranē, ne ꝑ iterationem fiat iniuria sacro prius collato. (Quar̃ aūt dr̃ iniurie fieri sacro, uide gl. de apost. c.8. de conse. di.4. c. ostendit.) iō &c. uel q̃a in sacris, q̃ iterantur, si unctio fiat in eis, iterat unctio, al's non. iō &c. De ma.68. di. c. pbyteri. §. ꝙ ergo, cū seq. 1 q.7. c. saluberrimum, i n fi. de cōs. di.4. qui bis, & c. seq. Circa a rubricam q̃ro de octo. Primò q̃d sit sacrm. Secundo uñ dicatur. Tertio q̃ & quot sint sacra. Quarto q̃ sunt iterabilia, & q̃ nō. Quinto q̃ uolūtaria & q̃ necessaria. Sexto qūo inuicē se excedant. Septimò de ipsorū ꝓprietatib. Octauo ad 1 q̃d fuerunt instituta. † Dic ad primū ſm Host. in sum. huius tit. §.1. diffinit ſm Greg. put hr̃. 1. q.1. c. multi, de cōse. di.5. c. sacrificiū, & c. signū. Dic ꝙ sacrm est character q̃dā, q̃ ꝑ eū, q̃ ptātē hēt corpori humano suscipienti iuxta ritū ecclesiasticum uisibiliter, aiæ uero inuisibiliter à Spiritusancto imprimitur; qui si dignè sumit, agit uel auget absq; dubio. q̃d designatur. ī. ti. proxi. c. uno. Abb. in decr. cum Marthæ, de cele. mis. dicit ꝙ sacramētum est corporale & materiale elemētū foris sensibiliter ꝓpositū, & siīitudinē repñsentans, & ex institutione significans, & ex sanctificatione continens inuisibilem & spūalē gratiam. Contra primum facit ꝙ non in omni sacro imprimitur character, ut j. dicet. Quero secūdo uñ dicatur? dic ꝙ dr̃ à sacris uel secretis uirtutib. ut d. c. multi seculariū. 1. q.1. uel quasi sacrans mentē: uel secrę rei signum. Tertio q̃ro b quot sunt sacra? b dic ꝙ sunt septē designata ꝑ uersus: Abluo firmo, cibo, piget, uxor, ordinat, ungit. Hæc sunt ecclesiæ septē sacra uocata. Ex istis tria sunt ñ iterabilia: batismus, ꝯfirmatio, & ordo. Versus: Fons, ordo, chrisma: nā cætere sunt iteranda. Rō aūt quare iste tria nō iteranē 2 est: q̃e in his character imprimit. † Videam⁹ erc go q̃d sit character. c & dicunt q̃dā, ꝙ est q̃dā passibilis qualitas aīam illuminans ad uidēdū faciliꝰ q̃d sit credendū, & q̃d operandū, & q̃d non. Vel melius ſm Inn. & Ho. est q̃dā qualitas disponens & habilitans aīam ad suscipiendam maiorē grām: q̃ qualitas à q̃busdā dr̃ sanctitas, q̃e pparat aīam ad sanctificationē. Io. Damasc. dicit ꝙ character est mentis custodia, eo ꝙ inseparabiliter custodit mentē, & ipsam ꝑparat & habilitat ad grām, per q̄ ipsa anima custodit, ſm Inn. & Host. de baptismo sup rubr. & j. c. fi. De charactere ordinis dic, ꝙ est figura intellectualis indelibilis, p q̄ ordinat⁹ à ñ ordinato in die iudicij discernet. Alii ꝙ est signum spūale indelibile & distinctū, & spiritualis ptās ad aliquid sacrum. Dant simile theologi in bello. nā ibi est signum omnibus cōe. & quia militia est uita hois super terram. Iob.7. sic ponit, de pęn. di.2. c. si n. inquit. sic quilibet Christianus hēt in hac militia cōe signum. s. baptismum, qui fa c cit eū habilē ad alia sacramenta. Est aūt in eo signū distinctū, quia ꝑ eū distinguitur ab infidelibus inhabilibus ad gratiā & reliqua sacra. sunt ēt in bello aliqui plus durati ad resistendum & pugnandum, & isti habent suum signū uel uexillum. tale est signum repræsentatū per confirmationē in fronte, per quam roboratur non solum ad pugnādū pro salute proprie cōtra concupiscentias, quæ remanent post baptismum, de cons. di.4. c.2. & di.5. c.2. sed ēt ad cōstantē confessionē nominis Christi & defensionem fidei. unde in primitiua ecclesia eligebantur aliqui ad publicè manendū in loco persecutionis, aliis occultè manentibus, ut patet in legenda s̄cti Sebast. sunt aliqui qui habent alios regere, ut duces belli, & illi solent habere speciale uexillū, & tale est quod imprimit in ordine, ꝑ quod fit aliq̃s habilis ad alios regēdos & sacra ministrāda. Quarto quæro quæ sacramēta sint necessaria & quæ uoluntaria? uide de trās. c. ueniēs, in prima gl. per quę dātur uersus: Ordo uoluntatis chorus est dare quinq; necesse. s. baptismus, cōfirmatio, pnia, corp⁹ Christi, & ultima unctio: de quo tñ dicet in d. c. ueniens ꝑ quæ patet ꝙ ordo & matrimoniū sunt uolūtatis: reliqua necessitatis, quod ē dicere uolēs ordinari uel uxorari bene pōt esse in statu salutis: sed reliq̃ quinq; cōtemnē nō pñt. Quæro quomodo ista sacramenta se inuicē excedant? no. de cōse. dist.2. c. nihil 95. dist. c. ecce dantur uersus maior ī effectu baptism⁹, corpus in esse. Cōiugiū sine maiori chrisma ministro. Sed ultra ibi no. & ꝑ Host. hic in summa, dic ꝙ etiā sacramentum ordinis dr̃ maius respectu regiminis: quia. s. ꝑ illud ecclesia regit, & hēt alia, quæ ꝑ illud cōficiunt & cōferunt. pnia. n. dr̃ maius respū reparationis: quia sola post baptismū hēt reparare. Extrema unctio respū cōsummationis: quia dignē sumpta dat cōsummationē gratiæ. s. ti.1. in prin. 25. di. c. qualis. † Sextò q̃ sunt 3 sacrorum proprietates? dic ꝙ baptismus est introeuntium. 32. di. c. præter hæc. §. uerum. Confirmatio dicitur pugnantium, de conse. dis.5. c. spiritusanctus. corpus dicitur progredientem 31. q.6. qui recedunt. Pęnitentia dicitur redeuntium, qui pugnauerunt, de pœni. d.2. per totum. Extrema unctio recedentium. 95. di. §. sed illud & c. illud. matrimonium verò, & ordo sunt voluntatis, vt est dictum. & primum est sacramentum timētium. 32. q.5. qui sitit. secundum est sacramentum alios regentium. 1. q.1. c. si qui episcopi. §. ecce cum honoris. Vltimò q̃ro ad q̃d fuerunt instituta? dic ꝓpter tria: ꝓpter humiliationē, vt dum hō rebus sensibilibus & inferioribus se subijcit reuerenter, ex hoc amplius apud Deū mereat. 1 t. q.3. c. q̃d ergo. Itē ꝓpter eruditionē, vt ꝑ id quod foris in specie visibili cernit, ad cognoscendū inuisibilē sacramentorum virtutem erudiatur, de conse. dist.3. c. perlatum. ī. ti. proxi. c. vno, in princ. Item propter exercitationem, vt uitetur otium, de renun. c. nisi cum pridem. §. verum, & quod ibi no.

nonne. 1. q.1. Et quot sint sacramēta ecclesiæ, & quę sint necessitatis & quæ uoluntatis, uide gl. in c. ueniens, de transac. & quæ fuit cā ēt illa instituendi, uide etiam gl. in c. remissionem. §. sed notandum. 1. q.1. & gl. in c. ad abolendam, de hære.

SEB. SAPIA. Sacramenta. Vide Car. in cle. 1. §. nos, de iureiu. & in cle. 1. in 2. q. de priuil. & quot sunt necessaria sacra, ponit idem Car. in cle. dudū, de sepultu.

ANT. FRAN.

c Quid sit character. uide per Bea. Tho. in 4. dist.4. q.1. art.1. & in tertia parte summæ. q.63. articul.1. & 4. & uide glos. in clemē. in plerisq; de elec. & uide bonum tex. in c. cū q̃dā, t. q̄ō. 1. q̃ dicit, ꝙ est signū impssum aiæ ꝑ receptionē sacri. & q̃s imprimat talē characterē in aīa De⁹ uel eccl. aut minister cōferēs, Inn. in c.1. de bapti. tanet ꝙ solus Deus imprimat. Beatus Thomas in tertia pte summæ q.63. art.3. & in 4. dist.4. q.1. ar.4. dicit ꝙ imprimit a tota trinitate. Et adde ꝙ in quolibet ordine imprimitur character, ut not. Archid. in cap.1. 21. distinct. & 32. distinct. in sum. & in quibus sacramētis imprimat character, uide beatū Tho. in d. q.63. articu.1. & 4. & in q. 24. arti.2. Et adde ꝙ characterē imprimunt ēt mali ministri. i. Deus ꝑ eorum ministeriū imprimit, quāuis ipsi sint mali, vt in cap. quomodo exaudiuit Deus, de consecre. dist. 4. quod est uerum: si tamen seruetur forma ecclesiæ, ut ibi. Et adde quod character confirmationis & baptismi non sunt idem, vt per B. Tho. in 4. distin. 7. q.2. articu.1. Et tene menti quòd charactere semel recepto non potest quis renuntiare, vt in c. quartis, & in c. paruuli, de conse. dist.4. & no. in c. maiores. §. itē quia, de bap. & ideo dixit glo. in d. cle. in plerisque, de elec. quod character impressus nunquam tollitur; & B. Thomas in d. q.63. arti.5. & in 3. distin.4. artic.3. dicit ꝙ character est indelibilis.

C A P. I.

PAstoralis. In ordinato in subdiaconū sine manuū īpositiōe,& cōfirmato ī frōte ñ chrismatis, sed olei vnctiōe ñ fit iteratio, sed supplebit ptermissū. Sūt duæ ptes. Scd a, ibi. *ad qd.* Prima subdiuidit. Scd a, ibi: *& si.* Casus lralis. qdā fuit pmotus ad ordinē subdiaconatus sine manus impositiōe. qsitū fuit an pmitti dēat, cū dēat ministrare in tali ordine? Itē qdā p errorē fuit unctus oleo, cū dēat pungi chrismate. Quærit vtrū sacrm cōfirmationis drēt in eo iterari. Ad hoc rńdet pp q in talibus nō est aliqd iterādū, sed supplēdū qd' a incautè fuerat ptermissum. B. No. t. q in ordinatiōe subdiaconi de solēnitate exigit manus impositio. scdò q in cōfirmatione in frōte interueniant duo. s. oleū & liquor. Vlt. no. summariū. no. driam fore inter suppletionē, & totalē iterationē. Op. q nō sufficienter rńdeat ad qsita, & sic nos dimittat in obscuro. ɔ̄ id de cōst. c. fi. Sol. dicit gl. q nō vr rńdere ad qsitū, an ordinatus in subdiaconū absq; manū impositione dēat impediri, ne ministret. sed dicit gl. q anq̄ ista suppleant, ministrare nō dēt. 53. dist. c. solicitudo. & satis rńdet cū dicit ista suppleri: qa nihil dr actū, cū aliqd supest ad agēdū. 7. q. t. illud. C. ad Sylla. l. pe. Idē tenent Inn. & Host. recitāt tñ quosdā tenere ɔ̄, qa manus impositio nō est de suba, pcipuè in subdiacono: ad qd' facit qd' not. j. e. c. fi. post prin. Ad c. solicitudo, rñ. q loquit de pmoto per saltū, q ordinis omissi non hēt charactere; primū est verius. Op. q subdiaconus non recipiat manus impositionē. 23. di. c. subdiaconus. dic qdā est manus impositio cōsecratoria, & hęc nō dat subdiacono, vt hic. 69. di. qm. t. q. 1. manus. vbi hr de multiplici man⁹ impositiōe, & plenius p Hos. in sum. huius ti. §. quar. Dic sm doc. in minoribus vt recipiāt manū bńdictoriā, & ñ ɔ̄secratoriā. Vel scdò dic ad ɔ̄riū sm Inn. q vera lra hic hēt diaconatus; & sic hic agit de ordine diaconatus. Vel sm Hosti. illud. c. subdiaconus, pcedit sm antiqua tpa, sm quæ nō erat sacer. hic sm moderna; & hoc no. Io. 5. q. 6. c. qa iuxta. Vñ, si bñ inspicis, hæc decr. & c. miramur. j. de ser. nō or. sunt eiusdē auctoris, p q̄ patet q factę fuerūt post, q̄ subdiaconatus ordo fuit sacer. Dicit tñ q illud. c. qa iuxta, posset intelligi de diacono. ad pximā lec. facit de cle. pereg. c. 1. dicit tñ Hos. q cōsuetudo Romanę curię approbat primā expositionē: qa pp, qñ subdiaconū ordinat, nō imponit manū; & quādiu hoc seruauerit & nos seruare debemus: tñ iponere manū nō est malū ad cautelā, ff. mā. l. q mutuā, de sen. exc. c. uenerabili. Io. Quæro qd si manus psbyteri, q̄ dēnt vngi oleo, vngant chrismate? dicit Hos. q ñ iterabit vnctio: qa in chrismate est oleū. s̄. ti. pxi. c. vno. §. ad exhibēdū, & qa ppè ē ea dē vsia, ff. de ɔ̄hē. emp. l. in venditionibus. Peccaret tñ Eps q faceret hoc sciēter, & q reciperet; & est sile qd' not. de extrema vnctiōe, si fiat in chrismate. 95. di. psbyteros. §. sed istud. Quęro, an qñ suppleт vnctio omissa, vl manus impositio, sit aliqua orō repetēda? dicit Hos. q dr tūc, qñ fit man⁹ impositio, orō, q̄ dici solet in vnctiōe, ēt si pri⁹ dicta fuerat. s. signo te signo crucis, & ɔ̄firmo te chrismate salutis in noīe pris & filii & spūs sancti. Alię verò orōnes & solēnitates, q̄ pcedunt & sequunt, nō iterabunt sm ipm. qd'. n. dr nihil iterādū, hēt locū ī actib⁹ diuersis: sec⁹ ī eis, q̄ inhęrēt. Dicit ēt q si chrismād⁹ fuit inūct⁹ oleo, ñ sufficit eū nūc inūgere balsamo: sed chrismate dēt vngi, ad idē. s̄. ti. px. c. vno, in prin. sm Io. An.

S V M M A R I V M.

1 *Shismatici an conficiant aliquo modo sacramenta?*

C A P. II.

A Nobis. Prohibet sepultos à schismaticis exhumari. vestumenta, in qbus celebrauerunt, iterū bńdici, & altaria, in qbus celebrauerunt, iterato cōsecrari. Sunt duę partes, quarū q̄libet subdiuidi pt in tres. Scd a, ibi: *Nos aūt.* Casus lralis. Quædā corpora defunctorū sepulta sunt à schismaticis tpe cuiusdā schismatici noīe Vualdemarii quærit utrū dēant exhumari? Itē quidā psbyteri degradati celebrauerunt cū indumentis sacerdotalibus super altaribus, quærit vtrū altaria dēant cōsecrari & bńdici? Rńdet, Papa q corpora pdictorū defunctorū nō sunt exhumanda, nec vestes bńdicēdæ, nec altaria supradicta reconsecranda. B. Notabilia patent ex summario. Vnū nota, q pp delictum schismatis pōt præsbyter degradari; & habes vnū casum, quo degradatio imponit; qd' intelligo, qñ incorrigibilis est a. Notar. q degradatus conficere pōt, de quo de cle. exc. mi. c. 2. Op. q exhumandi sunt sepulti à schismaticis: qa eo ipso q sepeliri cōsenserunt, decesserunt in peccato; & sic sunt exhumandi, de sepul. c. sacris. Sol. exhumādi sunt si cōsenserunt, nō si als boni sunt. Dicit gl. q à talibus nō elegerunt sepeliri, als grauiter peccassent. 88. dis. c. fi. 90. di. c. fi. Et dicit Host. q hoc no. uerbū, duntaxat, quasi excludat q nō sunt excōicati vel suspēsi, sed als catholici. † Quæro 1 qd si à schismaticis consecret altare, chrisma, indumentū, vel alia inanimata? dicit Host. q talia non carent effectu, licet executio & vsus eorum desit. dicit ēt q, licet circa hoc nec iura sint expressa, nec spāles orationes reperiant in pōtificali de mēte tñ iuris est, q sicut ordinatis à talibus interdicitur executio, donec cū eis fuerit dispensatū, de quo de ordinatis ab epo. c. 2. sic interdicendus esset vsus taliū rerū, donec fieret reconciliatio, de transa. c. 2. de conse. ec. vel alta. c. aqua, & c. cōsuluisti; & dicit q faciendæ essent spāles orationes circa tales recōciliationes. dicit demū q ɔ̄riū est tenendū. & est certū, q eucharistia à talibus ɔ̄fecta nō cōsecrat nec recōciliat, & statim hēt effectū. Idem in baptismo & chrismate 1. q. 1. c. multi, an finē. Sd qd' ibi dicit, d chrismate posset intelligi. i. chrismali cōfirmatione, ut sic loquat de sacro, nō de chrismatis mā. dicit ēt addendum qd' no. de schis. c. t. de cōse. ec. vel alt. sacri vel cœmi. facta p publicè excōicatū, uide qd' no. de conse. ec. vel alta. consuluisti, & ibi Io. An. concludit q debet reconciliatio fieri; de quo dic vt ibi. Ant. de But.

ZACHARIAS. a Quando incorrigibilis est. Adde p hoc Bal. I trac. schisma. quem ponit. C. si quis aliquem testa. prohi. & Specu. in tit. de schismat. in prin. aliquid per Inno. in c. quia diligentia, de elec. & ad hoc quod iste dicit hic, adde quod not. in c. ex literarum, nu. 4. in uer. de verbali. ī. de temp. ord.

S V M M A R I V M.

1 *Additio vel suppletio quando fit ad aliquē actū, debet fieri quando pōt fieri ipse actus.*

2 *Ordinatio presbyteri cum qua solennitate fieri debet vel aliorum.*

C A P. II.

PResbyter. Si in ordinatiōe psbyteri vl diaconi manus impositio fuerit ptermissa, statutis tpibus supplebitur. h. d. Casus lralis. Dicit in hoc. c. q qñ presbyter & diaconus ordinant, recipiunt tactu corporali manus impositionē, ritu introducto ab aplis: qd' si fuerit omissum, statuto tpe ad hmōi ordines conferendos dēt cautè suppleri, qd' per errorē extitit prætermissum; nec dr ppterea aliquid iterari. Suspensio manuū tunc dēt fieri, cū oratio super caput effunditur ordinādi. Ber.

No.1. q presbyter,& diaconus in ordine recipiunt manus impositionem. No.2. q
a talis forma[a] est introducta ab apostolorũ
b ritu. No.3. quid est ritus: [b] quia est quedã solẽnitas & forma spãliter in actu sacrali.
1 † Quartò no. q suppletio omissa in ordine illo tpe facienda est, quo ipsa ordinatio; & sic suppletio solẽnitatis debet fieri eo tpe, quo suba'r actus pôt exerceri. Op. q nõ pariter imponat manus psbytero & diacono.23.di.c.psbyter cũ ordinat. Sol. dic q vtriq; manus imponit; sed a'r diaconis & a'r psbyteris. presbyteris.n. omnes astantes manus imponunt.23.di.quorundã.24.di.presbyteri.cum ordinat diaconus, solus verò eps.23.dist. c.diaconus. Hos. dicit in c.nec epi.s.de temp.or. q qñ eps ordinat presbyterum, saltem duo presbyteri sacerdotalibus induti dñt astare, 23.di.presbyter; licet cõsuetudo multarũ ecclesiarum habeat, q nec duo induti assistant. Itẽ dicit q multi seruãt, q oẽs pñtes manus imponunt, per illud ca. sed ille dicit, q illud c. dẽt intelligi de indutis. a'ls impossibile vr, qd' dicit illa lra q presbyteri manus imponãt iuxta manus epi, qñ multi essent presbyteri pñtes, ñ tñ reprobat Host. qm ex quo duo induti assistant epo, alii ẽt non induti manus imponant. Quæro an presbyteri & diaconi, qñ ordinant, chrismatis liquore vngant? gl. dicit q nõ, allegat 23.di. præterea. Sed dicunt doc. q vngi debẽt olei liquore. Epi tñ vngunt chrismate.s.ti.pxi.c.vno.§.hoc unguẽto. Pe. Quæro qñ manus imponat presbyteris? dicit gl. si. qñ incipit eps orationẽ ad bñdicendũ sacerdotẽ tunc presbyteri oẽs, q tangũt caput, debent eleuare manus, ita q nõ tangant caput ordinati. Dicit tñ gl. q facto melius vr, quã dici possit. Dicit Host. q qñcunq;, veniat super hunc famulũ tuũ: vel emitte spũmsanctũ: vel do ei dignitatẽ, vel in talẽ ordinẽ dedicam': vel his sile, sp manũ imponãt, in aliis uel trahãt manus ad se, vel sup caput teneant
2 in suspenso. † Quæro q actus interueniant in ordinatione presbyteri? Dic q multi: tenere manus sup caput: dare illi calicẽ: dare patenã: vngere illi manus; quilibet actus hẽt suã solennitatẽ. vno omisso nõ ppterea iterabunt alii. quidã tñ dicũt dationẽ calicis & patenæ non supplendã: qa hæc nõ sunt de suba: tñ tutius est suppleri sm Inn. Pro primo dicto facit.23.dist. c. subdiaconus. Vñ dicunt aliqui, q p dationẽ calicis plenã, hoc est cũ patena, cõfert ordinatio & ptãs principalis quo ad principalem actũ cõsectionis eucharistiæ; & p impositionẽ manus epi sub certa verborũ forma, accipite &c. Mat.16. cõfert ptãs sacerdotalis quo ad actũ secũdariũ, q est absoluere & ligare. nã & has ptãtes dñs diuisim cõtulit apl'is. nã añ passionẽ cõtulit primã, post resurrectionem secundã. s. qñ insufflauit &c. Io.19. p impositionẽ verò manuũ illorũ sacerdotũ designat qdã grẽ plenitudo. Dicunt ergo isti, q si desit traditio calicis cũ certa forma verborum, nõ imprimit character, nec est sacerdos, qui ordinandus erat: Si vero fiat primum, sed desit sm manuũ impositio, quã faciunt alii sacerdotes; sacerdos est quo ad ptãtẽ cõficiendi: sed nõ pôt absoluere vel ligare, nisi scã suppletione, si nõ sit scã manuũ impositio, quã faciũt alii sacerdotes. licet hoc sit supplendũ: tñ primũ poterit & sm. Quæro si partẽ orõnis dixit, an supplebit totã? dic q sic, sm Inn. in oratione quæ est de suba: vel de qua dubitatur, an sit de suba vel solennitate: aliæ de quibus certũ esset, q nõ essent de suba, vel de solennitate sm Host. nõ essent iterandæ: & si vnã manũ unxerat, nõ iterabit vnctionẽ in vncta, sed in alia tñ, & vbi dicit oratio, manuum, in plurali, dicet, manus, in singulari. Item sm Hosti. si facta est vnctio & nõ dicta oratio, supplebit oratio & nõ fiet vnctio: secus ecõtrario: qa si dicta sit oratio & non facta vnctio, in suppletione vnctionis iterabit oratio. Et pt esse rõ: quia oratio vr adhærere vnctioni, & nõ ecõtrario, vnctio non accedit orationi; qd' vr ex rõnibus apparere. Inn. 9 dicit, q vtraq; est iteranda, vnctio & oratio. sunt.n. illi duo actus nõ separati, sed cõiuncti. qũo.n. diceret: Consecrare & bñdicere dignare dñe manus istas, si per istã vnctionem nulla fieret vnctio.s.ti.pxi.c.1. In baptismo euidẽtius apparet. qũo.n. diceret, baptizo te, nisi immergeret, etiã si prius immersisset? de baptismo.c.1. qd' ẽt eadem rõne placet Abba. Quæro an in manus impositione sufficiat manũ extensio sine tactu? Dic q nõ, vt patet in verbo, impositionem, licet aliqui 9 per l.3.ff.de acq.pos.& de consu.c.2. qd' satis pbat per hãc lrãm sm Host. ibi: tactu.
3 † Quæro de formis ordinandi? dicit Inn. q inueniẽ in epistola ad Titũ, q Apli manus imponebant ordinandis, & orationes fundebãt super eos: nec alia forma inuenit seruata. Vñ dicit Inn. q nisi fuissent aliæ formæ posteã statutę, sufficeret q ordinator diceret ordinãdo, sis psbyter, vel diaconus. Hodie uerò formæ posteã sunt p ecclesiã inuentæ & statutę, & de necessitate seruãdę; adeò, q si eis omissis fuerit aliquis ordinatus, suppleri debent, ut hic &.s.c.1. Si verò formæ seruant, quidam character imprimit aiæ. i. figura quædã intellectualis indelebilis, per quam ondit talem ordinẽ fuisse collatũ, & ordinatus à nõ ordinato in die iudicii discernet. Pôt ãt Papa in talibus formis cõstituere, & constõnes facere, nõ cõstõnes Deo 9rias: quia & aiæ & ad eas pertinentia sunt de iurisdõne papę & sanctorũ patrũ, ad hoc.10.di.c.suscipitis.96.di.c.cũ ad verũ, de ma & obe.c.solitæ. Nec est mirũ, si à cõstõne ecclæ imprimit character militi indiuisibiliter. 1.q.1.c.qd' quidã, sicut & aliis stigma, vel nota in brachio, vt ab aliis discernant, de sen.ex com.si iudex, li.6. character verò militaris imprimit ita corpori, q nõ aiæ; qd' ex eo apparet, q mortuo milite in ipsius aia de illo charactere nil penitus apparebit. Si ergo Princeps hoc inducit, & hoc inducere pôt ecclesia.30.q.3.c.1. in monachatu nõ vr q imprimat character. Nã Papa de monacho pôt facere nõ monachũ. nã & ordinem cõstituit monachorũ: de quo de statu mon. c.cũ ad mon. sterili, sm Host. & Inn. de quo dic vt ibi. Quæro per quos supplenda sunt ista? Dic q per illos, à quibus sunt collata, sicut hic dr, de temp. or. hec epi.s.ti.pxi.c.1. in prin. Vnde dicit Inn. q si pôt, suppletio facienda est per eundem ordinatorem, vel p aliũ; qd' obtinet in officiis etiam vespertinis.7.q.1.c.nihil, & c.illud. igit si effuso oleo sup manus ordinãdi superuenerit infirmitas; ita, q nõ potuit ordinator pferre verba, nec ordinationẽ cõplere, alius vr idẽ ordinator alia vice supfundet oleũ; & à capite incipiet verba: Sãctificare dñe &c. qa licet actus diuisi nõ sint iterandi: in actu tñ vno nõ pfecto incipiet à capite. vñ in sacro Eucharistiæ qs deficiat in verbis illis: Hoc est corpus meum, incipiet à capite à verbis illis: Qui pridie &c. Idẽ dicendũ est in baptismo. si verò celebrato sacro panis vel corporis, deficeret, non iterant alia verba, sed reincipiet à verbis, per q cõficit sanguis. s. Hic est sanguis, sm Inn. Et dicit addendum qd' not. de ele. per sal. pmo. c. vno, ad fi. Quæro quæ cautela debeat seruari in supplendo? Dic quia

a Talis forma. Quid sit ritus, dicas q est vsus disponens circa solennitatem actus gerendi, vt in c. cum secundum, de temp. ord. & no. in l. 1. ff. de inof. testa. & uide tex. in c. cum olim, de cle. cõiug. & uide Inn. c. qm in plerisque, de offi. or. & Arch. in c. contra Christianos, de hæret. lib.6. & in cap. neque 8. q. 1. ubi dicit quòd ritus est mos obseruandus, ex vsu & consuetudine introductus. & ideo nõ sufficit aliqd fieri, nisi rite fiat, vt in d.c. neque. & dicitur q illud dicitur factum rite, quod fit cum solennitate necessaria. l. 4. §. condemnatum. ff. de re iu di. & est bo. tex. in c. ueniens, de presby. non bap.
SEB. SAPIA.

b Ritus. Vide illustrem præceptorem meum do. Rochum Curtium in rep. rubricæ. s. de consue. q. 5.

Epo celebrãte ordines erit in defectu patiens quasi su' mini a
ster:& qñ ueniet Eps ad uerbũ ɔpetens orationi.f.Sup hunc
famulum tuũ:uel siue,impositis primò manib' aliis ordinã-
dis,ultimò illi manũ imponet;ad qđ uelãdũ dicere poterit,
apporta uas uel librũ, ut credant astãtes ex mãdato iniũcto
manũ impositã;& sm Hos. ñ erit intentionis ordinantis uł
ordinati,q orationes illũ ɔtingant. Inn.ỹ,q dicit q qñ sup-
plet manus impositio,est de necessitate q dicat oratio,quæ
conuenit manus impositioni,cum illa sit adhærens.sed Ho.
dicit q paucę uel nullæ orationes faciũt mentioné de man'
impositione.uñ plus sibi placet,q non iteret oratio,uel cau
tè in capella pñtibus paucis secretariis priuatã ordinationé
faciant.ɔmendat.n.fictio ad cautelã,dũmó uitet mendaciũ.
43.di.c.in mandatis.22.q.2.c.utilem,ff.de noua.l.doli,in fi.
de autho.& usu pal.c.nisi,de acc.c.qualiter & quando, &c.

Explicit scriptum D. Ant de But vtr Iu. Doc super Titulis Primi Decretalium sup quibus non repetur do. Abb. scriptum cõpletum.

SECVNDA PARS D. ANTONII
super primo Decretalium feliciter incipit.

De filijs presbyterorum. Rub.

Videmus de ordinãdis, qui ex uarijs causis impediunt,inter quos est uitiũ originis.iõ &c. de ma. 56.dis.per totum & reperit in sexto.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus non ordinatur ad ordines, nisi ingrediatur religionem regularem.*
2 *Illegitimus est irregularis.*
3 *Illegitimus repellitur à dignitatib ecclesiasticis,seu à secularib.6.*
4 *Illegitimus promotus per ignorantiam,an recipit characterem?*
5 *Mater est leima testis quo ad ltimitatem uel illegitimitatem filiorum.*
6 *Illegitimus factus monachus an possit esse Abbas?*

CAP. I.

1 VT filij. † Illegitimus non ordinaf. nisi reli
giosus fiat:& tunc non ɔ licit. i. non
habilitaf ad platurã.h.d.Sũt duæ ptes.Scda,ibi:
Sed nec;.No.1.q filii psbyterorũ & alii illegitimi
2 sunt ihabiles ad ordines sacros,& ad ordines alios † No.2.
q ingressus religionis, siue monachorũ, siue canonicorum
rłariũ tollit irregularitaté ex defectu nataliũ.Not.3.ex hoc
a q dictio,cęter.a, implicat. [a] No.4.q ingressus religionis nõ
habilitat quem ad plationé q inhabilis sit defectu nataliũ.
No.5.q dispensatio quo ad ordines ét à iure inducta nõ ha
bilitat qué ad plationem.No.6. q ingressus religionis non
liberat à ptãte dñica, nec impedit qué ab assumptione ordi
3 nis.† Op.q non repellanf à dignitatibus illłimi,ff.de decu.
l.2.§.in filiis,uer.nullum,& l.Spurii.Sol.à secularib' digni-
tatibus nõ repellunf: sed bñ repellunf ab eccłiasticis,ut hic.
4 †Quid si p ignorãtiã tales sunt pmoti?dic q excusaf pmo
uens,de or.ab epis.c.2.C.de test.l.t. de of.pto.l.3. ipse uerò
cecidit i ɔspectu,Dei si ueritaté nouit;licet illud sit occultũ,
de tép.ord.c.si.sec' si ignorauit: ut qa ɔiugata admisit psby
5 terũ, nec ei reuelauit,excusaf,ff.de in ius uoc.l.qa sp.† Ver-
b bis aũt matris [b] in his est credédũ,de pb.c. p tuas,de psum.
c.afferte,& c.lfas.& qa in dubio tuti' est abstinere,de tép.or.
c.ad aures: ñ tñ cogit credere,ex quo nat' est ex nuptiis,C.
de test.l.neq; pfessio,& no.de pœn.& remis.c.officii.ɔsuluit
tñ Hos.q seruet talis ɔsciã suã, & uadat ad papã p dispensa
tione,q̃ faciliter in hoc casu obtinebit. Quid si ñ transit ad
religioné,sed ad locũ,ubi religiosa fiat ɔuersatio?dic q idé:
qa locũ ñ sanctificat hoiem.40.di.c.non loca.sm Phi.credo
6 q hoc nõ seruaref,cũ hoc exorbitet à cõi rła.†Quero an ex-
c cludaf à platiõe tã i eisdé,q̃ in aliis monasteriis? dic qđ sic [c]

b

c

d

ANT. FRAN. Dictio,cætera,implicat.circa istã mãm de dictio ne,& cętera,qd significet qñ repit abbreuiate scripta in fi.orationis, uide Bar.in l.ea pte,ff.de uer.ob.& in l.illa institutio, in 1.col.ff.de hæ.insti.& in l.Gallus.in §.idé credendũ,ff.de li.& posth.in 1.col. & p Ang.& Alex.in l.qcqd astringendæ,ff.de uer.ob.& p Ale. in l. si dno,in §. si qs iurauerit, de iureiu. & p Bal.in l. hac consultissima.C.de test. ubi dicit q est dictio iplicatiua & roboratiua, q operatur ut probetur rogitus testiũ, si notarius dicit psentibus talibus testibus &c. quia intelligitur ét rogatis. Ité est uerbũ importãs oia, q sunt de na ɔctus, sm Bal.in d.§.si quis iurauerit, & plenè p Ale. in l. si quis ex argétariis,in prin.ff.de edé.& facit clausulas pcedétis ɔctus censeri repetitas in sequenti, ut p Alex. in d.l. si quis ex argentariis,in §.si initium, de eden. & p Bar.in l.si is q, in 1.col.ff. de testa.& latissimè p Alex. ultra alios in d.§.idé credédum, in 1.col.cũ §. seq. ubi alleg. multas concord. De uerbo autem, cætera, & uerbo, cæterorũ, extésè scripto, dicas q cõprehendit oia sm Bar.in l.si tibi, in princ.& in l.cum optio, ff.de opt. leg. qñq; tñ impropriat,sicut & dictio,alij,sm glo.in ca.de inde 25.dis.& habetur per Bar. in l.non solum, in §.qtif, ff.de pcu.& uide Alex.in cons.28. in 2.parte.ubi ét ponit,an notari' q extrahit instrumentum de protocollo notarij mortui, in quo est apposita dictio,& cætera,abbreuiatè, posset addere clausulam precarij,si illa non est apposita in protocollo?

imò nec in eccłia seculari.16.q.1.c. legi. dicũt.n.Pe.& Abb.q simplici administrationi de qua posset ad nutũ remoueri;pmoueri posset,dũmõ curã ñ héat,ut patet ĩ.e.c.pposuit.ex quo.n. pmouetur ad sacros,administrationé ñ curatã hre poterit: p hoc qđ dixi, satis patet q si pp dispensat in sacerdotio,p hoc ñ posset ɔseq curã.nã ius cõe dispésat cũ religioso in sacris;& tñ p id ñ pt pfici curę.uide in Spe. ti.3.§.nũc de tporũ,añ fi.uer.utrũ aũt,in fi.Ibi dicit q si Eps dispésatiuè,tenédo q posset pmoueri & qué ad sacros,teneř ei de bñficio puidere,all.ĩ.e.c.ueniens,& c. pposuit; ɔ. si assignauerit,non pt illi auferre,de ele.coniuga. c. diuersis fallaciis.

SVMMARIVM.

1 *Filius sacerdotis non pt pmoueri ad ecclesiã,in qua eius pater administrauit,uide p totum, & ĩ.c.prox & c.conquerente,& c seq.*

CAP. II.

AD præsentiam. Ille gitimus fili' sacerdotis,q hoc tacito p rescriptũ apłicũ paternã ecclesiam impetrauit,remoueř ab illa h.d.Primò narrat surreptitiã impetrationem,ɔ q̃ secunda dat iudicem.Scda,ibi: *ideoque.* Casus lfal. R. psbyter accessit ad dñm Papã tacitò q esset fili' sacerdotis, impetrauit ut capellanus existeret in ecclesia,in qua pr eius ministrauit significatum fuit hoc dño Papę,q cũ esset in sacerdotio genit',ueritate tacita lfas impetrauit.uñ mandat pp Lincoñ.Epo,quatenus si constiterit ei,q dictus R. psbyter sit in sacerdotio genitus,& q pater eius in eadé ecclesia ministrauit, remoueat illũ ab illa ecclesia,non obstantibus lřis pdictis.
1 Ber.† No.1.duo uitia impedientia quem ad beneficium pmoueri, s.illegitimitas, & qñ př ministrauit in eccłia. Et põdera q in eccłia,in qua př ministrauit,indefi-
d nité [d] prohibetur filius promoueri ét ad particulare beneficium capellanarię: hoc tñ non dicit apertè iste tex. nec doc. hoc dicũt hic. & no. q bñficia particularia in eccłia aliqñ appellãf capellanarię.No.3. q ad hoc ut repellaf qs à bñficio,uñr hic duo necessario ɔcurrere q sit in sacerdotio genit',& q př ministrauerit in eccłia. Sed Sufficit alterũ,ut ĩ.dicã. No.4.q bñ-

b SEB. SAPIA. Verbis autem matris. Contrarium tamen probat tex.sing.in l.ii.§.ulti.ff.de prob. ubi non statur dicto matris dicentis esse spurium filium; facit tex.sing.in l.miles.§.defuncto.ff.de adulte.ubi licet appareat uxorem confessã adulterium,non tamen præsumitur illegitimus filius qui natus est.

c ZACHARIAS. Dic q sic.ita not.Phi.Fran.in c.indemnitatib' super gl.in uer.canonicam,& ibi Arc.& Pe.de Anc.de ele.li.6.Car.in clem.attendentes,in 11.q d: sta.mon.& Feli.in c. meminimus,col. 5. uers.quæro nunquid.ĩ. de accu.

d Indefinitè.Adde uidendum Cal.cons.1.to.11.

ficiat⁹per lrās surreptitias ab ipsis repel-
litur; & sic appet q in bñficialib⁹ scrñ per
literas surreptitias retractatur qñcunq;
& sic non transit in rem iu. Op. qd̄ possit
ministrare in ecclesia pr̄is filius sacerdo-
tis. j.e.c. ex transmissa. Sol. imediatè non
pt, ut hic: mediatè aũt pt; qa purgatũ est
uitium. Quid si ex certa scientia pp man-
dasset eum recipi? dicit gl. quod tunc ua-
leret; quia dispensasse uideretur cum eo.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus illegitimè promotus, an possit per or-
dinarium beneficio spoliari?*
2 *Illegitimus quibus rationibus non potest pro-
moueri ad ordines.*

C A P. III.

PRæsentium. Filius sa-
cerdotis
ecclesię paternę pesse ñ pt.h.d.
& sequens. Casus lrālis. Prohi-
bet hic pp ne filii sacerdotũ dêant mini-
strare in ecclesiis paternis, uel eas aliqua
occasione detinere: sed inde penit⁹ amo-
ueantur. B. No. 1. q in ecclīa pr̄na, in qua
pr̄ psuit, filius repellit̄ non solũ à bñficio
principali, cui pr̄ præsuit, sed ēt qñ princi
paliter psuit, repelli ur̄ à quocunq; parti-
culari beneficio alio in ecclīa. Et sic no. q
fcm̄ paternum nocet filio, qñ inhabilitas
non surgit ex culpa, sed ex defectu, uel pp
1 honestatem.† No. q ex offō ordinarius il
legitimè pmotos pt beneficio spoliare;
concor. de of. or. c. ordinarii, li. 6. Opp. q
repellat̄ & ab aliis. j. eo. c. ul. Gl. fatet̄, qd̄
est uerũ, qñ esset illegitimus: secus si esset
lcimus. Op. q aliquo casu admittat̄ filius
in beneficio paterno. j.e.c. ex tua. Sol. pt
ex dispensatione aplicæ sedis, nõ aĺs. Op.
a q delictum patris [a] nõ noceat filio, ff. de
decu. l. gñalr. §. spurios, & l. spurii. §. pe. C.
de pœnis. l. sancimus. Sol. hoc est pp or-
dinum prærogatiuam, qui dantur non solũ
pp recipientes, sed ēt pp alios, & ne p id
infametur ecclesia, de obli. ad ratioci. c. 1.
& uide qd̄ no. j.e.ti.c. 2. li. 6. & p Host. in
2 sum. e. ti. §. q̄ est cā prohibitionis.† Ibi di
cit Host. q triplex est cā prohibendi ille
gitimũ. prima excellentia ordinis, q̄ tur-
pibus & infamibus conferri non pōt j. de
exces. pl. c. inter dilectos. Scd̄a detestatio
criminis paterni, qd̄ qñque detestatur in
filios, C. ad l. Iul. mai. l. quisquis. 1. q. 4. c.
b ecclesia. uer. Item paruulos. Tertia est [b] ti-
mor paternæ incontinentiæ. 24. dis. c. qñ
generaliter. 56. di. c. si gens. j.e.c. literas.

SER. SAPIA.
a Delictum patris. Casus in qb⁹ filius patitur pro pr̄e, ponit gl. in l. duo fratres, i uer. fuisse. ff. d̄ iu. pa. Imo. in l. insulā, ff. sol. mat. Fel. in c. uergentis, de hære. & ibi ponit, an si fili⁹ hēt bñficium, perdat illud per delictum patris.
ZACHARIAS.
b Tertia est. Adde tu istas tres rationes, quare illegitimus ad sacros ordines promoueri prohibeat̄, esse positas per gl. in c. 2. eo. ti. li. 6. easdem ponit Ber. d̄ Fir. in tra. d̄ Epis, in 2. parte, li. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex potest ex officio supplere, ubi tangitur
publica utilitas uel peccatum,*

C A P. IIII.

COnquerente. Casus li
teralis.
Mortuo presbytero ecclīę san
ctæ Mariæ. M. clericus fuit præ
sentatus ad eam à patrono. R. filius dicti
presbyteri impediebat eius institutioné.
unde dictus M. conquestus fuit dño Papę.
Mādat Papa, si publicum est & notorium
patrem dicti. R. habuisse personatum in dicta ecclesia, filius
eius nullo modo instituatur ibidem; & si institutus est, re-
moueatur. B. No. 1. quem tenuisse ecclesiam ēt inferiorem,
1 potest esse publicum & notorium.† No. 2. q in notoriis, ubi
tangitur publica utilitas & peccatum, seu animarum pericu
lũ, potest iudex supplere ex officio. No. 3. q ecclesia, in qua
pater principaliter titulo ecclesiæ præfuit; filius non potest
aliquod etiam particulare beneficiũ consequi. uel illi in spe
cie præsidere, cui pater præfuit. No. q promotio iniusta non
transit in rē iudicatā, quin quandoque uitio cōperto possit
amoueri. Quærit gl. qualiter possit esse notoriũ, & dicit gl.
q si ibi ministrauit, non poterat nõ esse notoriũ, alleg. s̄. de
trāsl. pl. c. licet. No. gl. quæ extendit illud c. loquens de Epo
ad ecclesiā parochialem, quid in monacho? uidisti s̄. de tēp.
ord. c. ex parte uide do. qd dñt, de ele. c. dudum, el 2. dicunt
tñ doc. q dato q ibi administrauerit, foret publicũ, poterat
esse occultũ. an pater fuerit. Obuiat decr. j. eo. pposuit. ubi
pōt pmoueri in ecclīa paterna. Sol. ibi dispensatiuè potest:
hic de iuris rigore: uel ibi fuit persona mea: hic non j. e.c. ex
transmissa. Host. uel ibi illa ecclesia non fuit paterna.

S V M M A R I V M.

1 *Inhabilis cēsetur habilitatus. si eps eũ scienter pmouit. 2. 3. 6. 7.*
4 *Possessoriũ recuperandæ datur pp spoliationē iudicialē. 9. 10. 11.*
Possessoriũ recuperādæ datur cōtra quemlibet in uitiũ succedentē.
5 *Filius sacerdotis quo casu potest de iure retinere beneficium olim
pater num. 11.*
*Ordinatus ad ordines nullum beneficium habens, potest agere con
tra ordinantem, ut sibi de beneficio prouideatur.*
8 *Inhabilis censetur habilitatus, si cum eo fuit per superiorem scien
ter aliquid actum.*
*Dispensatio an in dubio præsumatur ex eo, quod scienter fuit cum
inabili aliquid actum?*
9 *Dispensatio non præsumitur, nisi exprimatur uerbum, dispense, se-
cundum opin. Host.*
10 *Venire an quis possit contra factum suum?*
12 *Ignorantia, an scientia in dubio præsumatur?*
13 *Prælatura an possit dari ad tempus?*
14 *Clausula, in pace dimittas quid importat?.*

C A P. V.

1 VEniens. †Episcopus qui scienter contulit fi-
lio sacerdotis ecclesiā paternā, exin
de eũ remouere nõ pt.h.d. Sũt duę partes. Prima
ponit q̄relā. Secũda puidet distinguēdo fm mē
brũ ibi: *uerum.* Casus lrālis. Eps Lōdoneñ. ordinauit. N. cle-
ricũ in psbyterũ ad capellā sancti Lau. quā ɔcessit eidē. post
modũ verò ipsum spoliauit eadē, eò q pater eius in ecclesia
ministrauit. Sacerdos ille significauit hoc dño Papæ. vñ mā
dat Papa eidē epo, quatenus, si cōstitit ei, qñ ecclesiā ei cōces
sit, q pr̄ ei⁹ psbyter in ipsa ecclesia ministrasset; ipsam sibi re
stituat, & eũ in pace dimittat, amoto illo, si quē instituit in
ea. Sed si hoc ignorauit, ex quo eũ ad ipsam ecclesiā ordina
uit, eam sibi restituat, donec in alia ecclesia sibi prouideat̄,
unde honestè ualeat sustentari. Ber. Not. 1. quod ad sacros
& maximè presbyteratum quis promoueri non debet abs-
que titulo, de hoc habetur de præben. c. cum secundum. No.
secundò quòd filius non potest promoueri de iure in eccle-
2 sia, in qua pater ante ministrauit.† Not. tertiò quod contra
male factum à se scienter, in quo etiam nutritur peccatum,
& quod est nullum, quis non potest venire, vt hic, secundum
3 vnum intellectum, tenendo quod hic esset illegitimus† No.
quartò, quòd scienter gerens factum cōtra ius per se dispen
sabile, quòd ad se, circa illud dispensare videtur, nec ipse il-
lud propria authoritate retractare possit; & sic cōferens be-
neficium paternum filio scienter, in quo pater ministra-
uit, illum amouere non potest: secus si ignoranter, & sic
4 ignorantia excludit consensum.† No. quintò quòd per spo
liatio-

a liationẽ ininftã ẽt iudicialẽ datur poſſeſſoriũ [a] recuperãdæ.
Et no. ꝙ non ſolũ datur ꝯ ſpoliantẽ, ſed ẽt ꝯ quẽlibet in ui-
5 tiũ ſuccedentẽ.†No. 6. ꝙ ordinatus ad ſacros põt agere, ut ſi-
bi bñficiũ cõferatur. & ubi illius qđ eſt collatũ ex aliquo im
pedimẽto nõ tenet collatio, illud ſibi ex diſpẽſatione eſt re
laxãdũ, douec alr ꝓuideaẽ, ſed licet filius nõ poſſet tenere ſi
bi beneficiũ gratioſè cõceſſum ꝑ uiã grẽ, in quo pater ante
miniſtrauit, põt tñ illud retinere, qñ per uiã iuſtitiæ ẽt iuſti
tia impellente ex neceſsitate ſibi collatũ, quouſq; aliter ꝓ-
uideaẽ, & tũc tenet quadã iuris diſpẽſatione, qđ eſt notãdũ,
& de facili alibi nõ habes hoc, hoc tenet Io. And. in tex. ibi:
6 *prouideas*.†Pro declaratione materiæ hic plura obuiãt. Prio
iniquũ eſt, ꝙ eo ꝙ ſciẽter qs cõtulit bñficiũ illegitimo, adeo
arctetur, ꝙ nõ poſsit illud retractare qđ fecit: quia ex quo
factũ eſt ꝯ ius, & eſt nullũ, qa eccĩa nõ põt illegitimo con-
ferri paterna, nec poſſet non uenire ꝯ factum ꝓpriũ ſ. de ele.
c. noſti. Scđo vr̃ iniquũ, ꝙ ſi ignorauit, teneaẽ ipſum adhuc
reſtituere, donec ꝓuideatur. Tertiò vr̃ iniqſsimũ, ꝙ pro illo
priuato alius, cui facta eſt collatio ea uacãte, amoueaẽ, cũ qđ
legitimè eſt factũ, nõ debeat retractari, ut in rĩa factũ legiti-
mè, de reg. in. li. 6. Gl. rñdet & hoc primo in prin. ꝙ quis ꝯ fa
ctũ ſuũ nõ põt uenire: qa qđ legitime cõtulit, nõ dẽt fraudis
cõſilio reuocare, ff. de ædil. edic. l. ad res donatas. ꝑ hoc non d
tolliẽ ꝯriũ. ideo gl. ſcđo dicit ꝙ in hoc gr̃a eſt, & cã grẽ fuit
odiũ epi ſciẽter talẽ eligentis. hoc tenuit Inn. ſimile de cle.
cõiu. c. diuerſis fallaciis. Secũda fuit op. & ſol. antiquorũ. ꝙ
hoc iõ nõ poterat retractare quod fecit: quia uideaẽ diſpẽſa
re ſciẽter cõferendo: hoc nõ placet Phil. per c. dilectus j. eo.
qa non põt diſpenſare hoc caſu, ut ibi hr̃. Ad intellectũ hui9
tria ſunt uidenda. Primũ an cũ uitio hic aſsiſtenti potuerit
diſpenſare. Secundo dato ꝙ potuerit, an ꝓmouẽdo diſpen-
ſet. Tertio uidebiẽ cauſa, quare hic non potuerit collationẽ
retractare. Ad primũ, ſi hic erat filius ſacerdotis, & illegiti-
mus, cõiter teneẽ ꝙ nõ poſsit diſpẽſare j. e. c. dilectus, & tene
qđ ibi no. quo ad bñficiũ ſimplex & ordines minores põt di
ſpẽſare, nõ quo ad ſacros, ut in c. 1. e. tit. li. 6. Si aderat uitiũ
ſolũ ꝙ ad eccĩã pr̃nã uelit eo exiſtẽte legitimo, de hoc di-
ceẽ in d. c. dilectus j. e. & forte põt diſpẽſare cũ cã, & tenet &
ibi Hoſt. & tenẽdo hũc intellm̃, licet gl. aliũ ſequaẽ, ut patet
in gl. 1. q̃ dicit hũc ẽt in alia nõ poſſe miniſtrare, & ſic ſupplẽ
dum, maxime, ꝑ qđ patet, ꝙ intelligit de illegitimo, de hoc
dic ut in c. 1. eo. ti. li. 6. in gl. ſuꝑ uerb. tale, & dicã j. e. c. dile-
7 ctus.†Reſtat uidere ſcđm, an oĩ caſu promouẽs ſciẽter, [b] uel
b actũ ſciẽter agẽs ꝯ ius uideaẽ diſpẽſare, dic qđ aut ad uali-
ditatẽ actus exigiẽ diſpẽſatio, aut exigiẽ abſolutio, aut exi-
giẽ ſola ſimplex approbatio. Si exigiẽ diſpẽſatio, dic ꝙ qñq;
ignoranter facit, & non vr̃ rĩariter diſpenſare, ut hic, fallit
niſi eſſet error cõis, & talis quẽ ſi ſciuiſſet, uériſimiliter di-
ſpẽſaſſet: qa talis promotio maxime in nõ ſubiecto legibus
hr̃ ꝓ diſpẽſatione quo ad ualiditatẽ geſtorũ, ut l. Barbarius,
ff. de off. prę to. ubi de hoc ꝑ Bar. ff. de re iud. l. qdã ꝯſulebãt,
ubi ponit hæc uerba Inn. Qñq; nõ ꝓmouit ſciẽter, ſed actũ
c aliũ geſsit ſciẽter cõtra ius [c]: qñq; actus ille nõ ſonat in actũ
poſitiuũ, ſed in pati & negatiuũ, ut qa ab inhabili audit miſ
ſam: uel ꝓcurationẽ recipit. Et qa in talibus nõ exigiẽ iudi-
cialis inqſitio uel examinatio, quãuis attendendũ ſit a quo
miſſa audiaẽ 44. diſt. c. cõmeſſationis, & dic ꝙ non vr̃ diſpẽ-
ſare. Idẽ ſi poſt eius uiſitationẽ patiaẽ eũ eſſe in eccĩa: qa
hoc non eſt aliqd agere. & eſt cauſa, qa dato ꝙ aliquo caſu 8
agere affirmatiuã inducat diſpenſationem, non ſic actus ſo-
nans in pati & negatiuũ, qa talis actus nõ eſt tãtæ uirtutis in
exprimẽdo cõſenſu & uolũtate diſpẽſandi, quãtæ eſt act9 af-
firmatiuus, ut dicit no. gl. de cõſti. in c. cũ acceſsiſſent, & Inn.
de reſt. ſpo. c. olim, el 4. in fi. gl. magnæ ſuæ: ubi dicit ꝙ licet
ꝑ actũ affirmatiuũ corã iudice, a quo, qs uideaẽ ab appĩone
recedere, de app. c. ſolicitudinẽ, de off. del. c. relatũ. nõ ꝑ actũ
ſonãs in pati, qđ ꝑpetuo no. qa eſt ualde notandũ. Itẽ qa in
talib. actib. rĩariter nõ itercedit cauſæ cognitio. Quidã ſunt

act9 poſitiui ſonãtes in agere: ut ꝓmoue a
re, uel actũ aliũ affirmatiuũ facere, & an
tũc ſurgat ex tũc diſpẽſatio, qdã ꝙ ſic, ex
quo põt diſpẽſare, maxime ſi nullus ex di
ſpenſatione lædiẽ, de biga. c. ſuꝑ eo. Alii
dñt, & hoc eſt uerũ ſm Inn. ꝙ qñq; ſuper
cã diſpẽſandi ꝓceſsit aliqua ẽt ſummaria
cauſæ cognitio, ut puta ſuꝑ utilitate, uel
neceſsitate, & ꝓmouẽdo, uł actũ faciẽdo
diſpẽſare vr̃, ff. de in ius uo. & l. libert9. &
1. q. 8. c. niſi rigor, cũ c. ſeq. ſ. de tẽpor. or.
c. reqſitis §. ex tenore. nec eſt neceſſaria
alia ſñia, uł decretũ in actu diſpẽſationis, b
licet Hoſ. & male tenuerit, ꝙ nõ ſit diſpẽ
ſatio, niſi exprimaẽ uerbũ. diſpẽſo, nec uo
cabunẽ hi, quorũ intereſt. 1. q. 7. c. qm̃ qc-
qd. qđ ultimũ no. ꝑpetuo: qa i actu diſpẽ c
ſatiõis ñ exigiẽ uocatio ꝑtis. Aliq tñ dñt
neceſſariã fore ſñiam uel decretũ, & uocã
di ſunt hi quorũ intereſt, & hoc ſm Inn. d
idẽ in actu cõceſsionis priuilegii, ut no. đ
cõfir. uti. uel inut. c. cũ dilecta. Qñq; nõ ꝓ
ceſsit cauſæ cognitio; [d] & tũc non induciẽ
diſpẽſatio in dubio. Hoſt. dicit hoc qđ di
cit Io. An. falſiſsimũ, ꝙ qdã dixerũt: quia
hodie cõfirmatio & inſtitutio reqrunẽ.
cauſę cognitionẽ, ut patet de ele. c. ſi. li. 6.
& diligẽtẽ examinationẽ, ut patet, đ ele.
c. nihil, qa ex quo ordinat uł ꝯfirmat, vr̃
de cã inqſiuiſſe, & ꝯſiter diſpenſaſſe: quia
oĩa ꝓſumuntur ſolẽniter acta, inſti. de fi-
deiuſ. §. fi. & quia ꝓſumendũ eſt ꝓ iudice,
de renũ. c. in pñtia. Aduerte nõ ſufficit cã
& informatio ſuꝑ cã cõfirmãdi, iõ nõ ſe-
quiẽ ad cõfirmationẽ: qa extrinſecũ quid
eſt cã diſpẽſandi a cã cõfirmãdi, ideo cõ-
firmatio nõ ꝓſumit cauſam diſpenſandi.
& ſi nõ ꝓſumit cãm diſpẽſandi, nõ ꝓſumit
ẽt diſpẽſationẽ, & hoc eſt uerum, niſi alr
appareat de cã. Ad ꝓdicta facit ꝙ ſm na-
turã cauſæ ꝓcedentis ꝓſumitur de poſtea
ſequuto, ut no. ff. de ſuſpe. tu. l. hę enim. ff.
de exce. rei iu. l. ad exhibẽdũ, & no. đ ele.
c. ſuꝑ eo, & clari9 tãgiẽ in rĩa, in pœnis, ꝑ
gl. de reg. iur. li. 6. Qñq; in actu exigiẽ ab
ſolutio, & dñt do. hic ꝙ ꝑ actũ ſcienter fa
ctũ nõ inducitur abſolutio. unde dato qđ
ſcienter qs excõicatũ ordinet, non vr̃ illũ
abſoluere: quia in abſolutione excom-
municati exigitur certa forma, de ſent. ex
cõ. c. cum deſideres, & hoc uerũ, excepto
Papa, ut eſt caſus in cle. ſi ſumm9 põtifex,
de ſen. excõ. in dubio aũt eſt uerũ ꝙ ille
cui talia facit, uel cui cõicat, ꝓſumitur nõ
excõicatus, & ſic ẽt ꝓſumeretur in dubio
ñ defectuoſus, & hoc notabiliter dñt dno
tex. j. de cleri. excõ. c. illud, & de priuil. c.
cũ olim, q adhoc ſunt boni tex. & hoc te-
8 neas, †quicqd dicat hic Hoſt. qui tenet ꝙ
nunq̃ vr̃ diſpẽſare. niſi exprimat uerbũ, di
ſpenſo. Qñq; in actu exigiẽ ſola approba
tio, & tũc dico ꝙ ex ſolo pati uł agere uł
ſcribere, ex quo pateat ꝯſenſus, induciẽ ap-
probatio, ut patet de his q̃ fiũt a mai. ꝑte
ca. c. ex ore, adhoc tex. i cle. attẽdẽtes, de
ſta. re. no. Inn. de of. ord. c. cũ ab eccĩarũ,
ubi ſi ꝓꝓ ſcribat collegio, quod eget ap-
ꝓbatiõe, uel admittat ei9 ſyndic9, vr̃ col-

a Poſſeſſoriũ. Ad de Ro. conſi. 380. ZACHARIAS. Adde. an tali ſpoliato agenti poſſeſſorio recuperãdæ obſtet exceptio dominij, uide Ale. in l. 5. §. Cato. col. 4. & ibi Bar. ff. de uer. obl. o no eundẽ in l. naturaliter §. nihil cõe, ff. de acquir. poſſeſ.

b Scienter. Adde Ro. conſi. 216. Itẽ Old. conſi. 325. cum quatuor ſeq.

c Cõtra ius. Adde Pe. de Ancha. conſi. 146. SEB. SAPIA.

d Cauſæ cognitio. Hæc diſtinctio an præcedat cauſę cognitio uel non, ꝓcedit in inferiore a principe. Sed in Principe ẽt ſi non ꝓcedat cauſæ cognitio promouendo aliquẽ inhabilẽ cẽſeẽ diſpẽſare, ut cõcludit d. Abbas in c. fraternitati, in 2. col. 1. de ſchiſ. do. in l. quidã cõſulebãt, ff. de reg. iu. cum alle. ꝑ Fel. in c. præterea, col. 3. de teſt. & in c. nonnulli, in prin. col. 16. 4. fal. j. de reſcrip. & rõ ẽ qa in principe ſufficit uolũtas, ut no. Inno. in c. cum ad monaſterium, de ſta. mo.

egium approbare, q̃ no. & mẽti tene. uel dic q̃ dato q̃ nõ possit dispẽsare quo ad alios p̃p opi. q̃ erat an dispẽsar possit: tñ imprimit qdã color tenẽdi, cõtra quem non pôt uenire ꝓmouens. 9 † Ad tertiũ, q̃ est ergo cã, quare nõ pôt uenire ꝯ ꝓmotionẽ a se factam, & si ueniat, qđ facit retractatur, & restituitur ꝓmotus? Aduerte qa hęc decr. pôt dupl̃r intelligi. Primò q̃ hic q fuerat reuocatus, agebat petitorio, in quo poterat tractari de uirib. collationis & remotiõis. Et tũc si q̃ras, q̃ ẽ cã? dic q̃ si intelligas in casu, i quo nõ potuit dispẽsare, ut qa erat illegitimus, oportet q̃ dicat hãc fore gr̃am. Si intelligas in casu, in quo pôt dispẽsare, tũc dicas q̃ ul̃ fecit sciẽter ꝓcedẽte cognitiõe sup cã dispẽsandi, & planũ: qa cẽset dispẽsare, ul̃ fecit nõ ꝓcedẽte aliqua cognitiõe sup ea, quo casu licet nõ inducat dispensatio quo ad alios: quo ad sciẽter tñ ꝓmouentẽ tenet ꝓmotio, & imprimit qdã color tenendi quo ad ꝓmouẽtẽ, quẽ retractare nõ pôt ipse: qa ualet quo ad eũ, & hæc sũt uerba Inn. notabilia j. de cle. cõiu. c. diuersis fallaciis, qđ no. ꝑpetuo. vñ dato q̃ cũ illegitimo hic nõ potuerit dispẽsare ad ordines sacros, ad quos ꝓmouit potuit dispẽsare ad bñficiũ simplex eo. ti. c. 1. lib. 6. ul̃ saltẽ ſm ista iura ꝓbabile erat dubiũ, an possit dispẽsare, iõ ex tali collatione sciẽter facta imprimit qdã color tenendi, a quo sine ordine iuris repelli nõ dẽt. Et si dicat, hic nõ est aliqs color: qa ex quo est illegitim⁹, suspẽsus est, & sic nõ pôt suscipere bñficiũ. Rñd. tenere pôt in odiũ malè ordinãtis, ne sit melioris ꝯditiõis &c. ut s̃. de tẽpo. ordi. c. uel nõ est cõpos. ul̃ refert inter suspensũ ex post facto, & eũ qui ex defectu nõ recipit executionẽ, ut prio nõ ꝯferat, scđo sic ex debito iustitiæ, nõ p 10 uiã gr̃æ, ut j. dicã. † Posset hic examinari illa uia brocardica, an qs possit uenire ꝯ ꝓpriũ factũ,[a] de quo p legistas in l. post mortẽ, ff. de adop. p do. de ele. c. nr̃i, & de cle. cõiug. c. diuersis 55. dis. c. pœnitentes. pôt scđo intelligi q̃ hic agebat possessorio, & tũc ñ admittit disputatio sup illo, an fuerit legitimè facta collatio ul̃ nõ, & an quo ad ꝓprietatẽ fuerit legitimè remot⁹ ul̃ nõ: imò añ oĩa est restituẽd⁹ 52. q. 1. c. notũ de rest. spo. c. in l̃ris. & si dicas cõstat istũ esse filiũ sacerdotis, ergo ñ dẽt restitui, nec in priuatiõe seruari ordo iuris, de diuor. c. significasti j. e. c. qm̃, dic q̃ imo seruãdus ordo erat, ex quo de dispẽsatiõe cõtendebat, s̃. de ele. c. dudũ, el 2. iõ fuit illegitimè priuat⁹. vñ ul̃ intellige q̃ priuatio fuit extraiudicialis: uel si fuit iudicialis, nõ fuit ex cã notoria, & talia causant possessoriũ: secus si ex cã notoria uel ꝓbata, qa priuatio iudicialis tũc nõ dat possessoriũ, ut no. de rest. spo. c. cũ uenisset, & ibi dixi plenè. Ad ſm ꝯrium qđ vr̃ iniquius, q̃ ꝓuisus ignorãter illegitim⁹ ad bñf: cũ restituatur eo priuato, dicit gl. q̃ hic est gr̃a, & sic fuit gr̃a in duobus primo in eo q̃ non pôt remoueri, dato q̃ fuerit ꝓmotus illegitimus sciẽter scđo in eo q̃ ꝓmotus ignoranter nõ pôt remoueri, & primũ causat odiũ Epi ſm toleratione Papæ, & est gr̃a ad tp̃s, donec ꝓuideat, qđ bñ no. hoc tenet Host. qa nũc apparet nõ fuisse capacẽ. De prio dic ut ꝓximè dixi. De hoc scđo dico, q̃ hoc inducit notãter hæc decre. q̃ isti bñficiũ assignat, nõ uigore primæ collationis, q̃ fuit nulla, sed ex alia obligatione: qa tenet ad ꝓuidẽdũ ordinato. vñ dico, q̃ iste erat legitimus, dato q̃ filius sacerdotis: & posito q̃ sibi ꝓuideat de eccl̃ia, de qua nõ pôt ꝓuideri: qa pr̃ primo ministrauerat, poterit ex dispẽsatione iuris uti retẽtione bñficii male collati ꝯ ordinariũ, donec de alio legitimè ꝓuideat, ut sic utat hoc remedio ꝯ collatorẽ: quia male cõtulit, & qa tenet de euictione sic cõferẽdo malè. Itẽ, si intelligis de illegitimo, adhuc dato q̃ careat executione, ex quo tñ ꝓmotus est, nõ dẽt carere bñficio. Et qđ dr̃, q̃ incapax est bñficii, intellige p uiã gr̃æ, nisi dispẽsetur, sed p uiã iustitiæ nõ est incapax, qa nec est æquũ istũ in opprobiũ cleri mẽdicare. ideo posito q̃ coll̃o nõ teneat, in eo dispẽsatur, donec aliud poterit obtinere, & hoc vr̃ de mẽte huius c. & c. uel nõ est cõpos, s̃. de æta. & qual. & j. eo. c. ꝓxi, ex quo dabitur magna limitatio ad id, qđ dr̃ suspẽsum uel carentẽ executione inhabilẽ ad beneficiũ s̃. de cõsuet. c. cũ dilectus, de ele. c. p inquisitionẽ: qa illud uerũ p uiã gr̃æ, sed nõ p uiam iustitiæ, qñ inhabilitas surgit ex defectu, & maximè hoc puto uerũ, si tp̃e ordinationis ignorauit ꝓmotus. 11 † Venio ad tertiũ ꝯrium, ubi dr̃ q̃ iniquissimum vr̃, q̃ isto amoto, qui in ueritate ius nõ habebat, alter surrogat⁹ amoueatur, cũ quo legitimè factũ est &c. ut regula, factũ legitimè, lib. 6. Adhoc primo rñdetur, q̃ hic fiet amotio seruato ordine iuris, & eo uocato q est surrogatus, ut cõtradicat petitioni restitutiõis, & cã si pôt defendat 3. q. 6. c. hæc quippe, & adhoc quod no. de priui. c. cũ olim, in gl. Vel secundo erat factũ notorium. s. spoliatio, & istius postmodũ institutio, ideo nõ erat necessarius ordo iuris. hoc nõ placet Inn. uel tertiò cũ peteretur restitutio, & institutus sciret cãm agi, ꝑiudicat sibi ꝓcessus, ad hoc, de re iudica. c. cum sup, & c. pe. de quo de proc. c. ex insinuatione, de trãs. c. de cætero, & no. de cõcessio. ꝑben. c. quia diuersitatẽ. Host. dicit hoc totũ fore gr̃am, sicut de aliis duobus dicit gl. vñ si teneas opi. q̃ tale sit uitiũ, cum quo potuit dispẽsare ep̃s, qđ declara, ut dixi s̃. & q̃ ex certa scia causę cognitiõe ꝓcedẽte instituerit (qđ nõ ꝑsumit, licet causæ cognitio cõis ꝑsumat, ut dixi s̃) planũ ẽ q̃ secũd⁹ est illegitime institutus, ex quo prim⁹ est legitimè institutus, & sic amouẽd⁹, & hic restituẽdus, & in pace dimittẽdus, & hoc qñ ep̃s sciuit: secus qñ ignorauit, ut dicit l̃ra. Si teneas q̃ prim⁹ fuerit institut⁹ illo casu, quo ep̃s dispẽsare potuit, sed nõ ꝓcessit causę cognitio, tũc dic q̃ cũ quo ad eũ & facultatẽ reuocãdi tenuerit prima cõcessio, & datus fuerit color tenẽdi, illo colore ñ cassato, & eo p̃p hoc ptãte priuato reuocãdi, & ꝯñter cõferẽdi, non tenuit scđa collatio, ex quo tenuit quo ad eũ prima. ideo oportet q̃ prima retractetur, & primo restituat, & quo ad ꝓcessum ipsius in pace dimittat. Si teneas, q̃ illo casu fuerit facta collatio, quo p eũ dispẽsari nõ potuit, dicit hic Inn. q̃ filius sacerdotis, licet non possit in effectu retinere: tamen capax est quandiu priuetur, de renun. cap. nisi §. ꝑsonæ. Pro tãto secundus fuit malè institutus, ex quo ante hoc nõ erat iudicialiter priuatus, ideo restituendus. sentit q̃ illegitimitas beneficiati nõ uitiat ipso iure collationẽ a se factã. credo q̃ si fuerit filius sacerdotis non uitiat ipso iure, & sic pôt intelligi, dũmodo alias sit legitim⁹. Sed si ẽ illegitim⁹, credo q̃ nõ teneat ipso iure de iure positiuo, sed sic de iure naturali: & quia ex collatione p scientem facta detur quidã color tenendi de iure naturali & positiuo, cũ habeat titulũ saltẽ de iure cõi ab illo, q pôt cõferre, ui cui⁹ tituli ꝯiuncto iure naturæ & sciẽtia cõferẽtis, faciat, ut hæc scđa collatio alteri facta nõ teneat, primo nõ cassato illo colore tenẽdi, ad hoc qđ no. Inn. de cle. excom. c. si celebrat, in addi. ubi tenet quod nulla irregularitas impedit collationem & matrimonium

SEB. SAPIA.

a Cõtra propriũ factum. An quis possit uenire cõtra factum suum, uide Alex. & do. Ias. i l. si donatione, col. pen. C. de colla. remissiuè p Feli. in ca. 2. in 3. col. 1. de exc. Ale. in consi. 138. col. penul. uolum. 2. & unũ casum, in quo quis potest uenire contra factum suum, ponit Paul. de Ca in l. & hæredi. §. filiasa. col. 2. ff. de pact. alium ponit Abb. in ca. intellecto, de iure iur. de Rege qui alienauit in ꝑiudicium regni. potest enim tunc uenire contra factũ suum, etiam si iurasset illud obseruare, ut tenet Cardin. in consi. 137. colum. 3.

niũ spũale inter bñficiatũ & ecclĩã đ iure nãli,& ad hoc qđ
no.de ele.auditis,& de cõces.pb.c.post elec.& exces.pla.c.in
ter dilectos.q ergo passus é se substitui,illo tenẽte coloratè
inde amouet,& ad primũ restituit;& quo ad ꝯferentẽ ĩ pace
dẽt dimitti,nõ tñ tollit quin alr⁹ à supiore possit ipm amo
uere,uel dato,q prim⁹ nullũ ius habuerit, tñ fuit absq; iure
spoliat⁹, uñ ante oĩa restituẽdus est. neq; põt opponere sur
rogatus de ꝓprietate tituli supueniẽte post spoliationẽ.Pri
mo qa exceptio ꝓprietatis nõ ob. agẽti possessorio. Scđò,
qa ipse,q passus é se ĩstitulari quãtũcũq; eccl.uacãte,in bñ
ficiũ amoti illegitimè & spoliati, quasi in uitiũ successerit,
ñ pôtuit habet canonicũ ingresũ,& ĩcidit ĩ ꝯstitutionẽ,me
minerint,C.uñ vi.iõ restituit prim⁹,& in odiũ spoliãtis dẽt
in pace quo ad eũ dimitti,sed ñ tollit quin su pior possit, si
de hoc uelit,inqrere,ad hoc pal.c.inter dilectos. Quæro cũ 1
gl.scđa,qualr potuerit innotescere eũ filiũ sacerdotis?dicit b
gl.si ei ꝯfessus est,qñ eũ examinauit.22.q.5.c.hoc vr. uel di-
cit gl.si sciebat quoquomõ, & ex quo Eps sciebat,hic ordi-
natus nõ tenebat hoc ei dicere,ff.de act.emp.l.1.i fi.de reg.
12 iur.reg.Leũ q,li.6.†Quæro scđò qs ꝓbabit,an q dicit Epm
a sciuiss:,an q dicit ignorasse?ᵃgl.dicit ꝙ ille q dicit sciam ꝓ
bare dẽt,ff de ꝓb.l.ueri⁹.82.dis.ꝓposuisti sed dicit gl.psum
ptio est ꝯ Epm,q eũ examinauit, uel examinari fecit.14.di.
qñ Eps:qa psumit ꝙ nihil omiserit đ ꝯtingẽtib.11.q.3.c.ab
sit.& sic dẽt ꝓbat se ignorasse.dicit Hos.ꝙ si uitiũ erat noto
riũ,sciuisse psumit,s.c.ꝓx.si manifestũ,idẽ si ipm purgare ñ
fecit ĩ ꝓbatiõis defectũ,de pur.ca.c.accedẽs. Si ãt erat mani
festũ,adhuc psumit ꝯ ipm;ut dicit gl.tñ probabit ignorãtia
eò,ꝙ ꝓbabit diligẽter se inqsisse, & hoc nõ inuenisse, s. de
elec.c.innotuit,quo casu,ꝓbabit sciam ꝓmotus.nã nõ aseri
bit Epo,si ñ diuinauit occulta,ut ĩ.c.1.ut eccl.bñfi. posset.n. 2
adeò eẽ occultũ,ꝙ đ facili ñ possit repiri,ut no.s.c.1.qđ no.
13 †Quærit gl.an fili⁹ psbyteri,cui ecclĩa pñna ẽ collata,eo or
dinato,cui ẽ restituẽda eccl.donec ali⁹ surrogetur; interim sit
platus?gl.dicit ꝙ sic,ff.de bo.pos.l.2.in ꝯriũ est ꝙ ad tps nõ
dat platura,55.di.c.pcepta, sicut nec hæreditas ad tps, ff.de
hære.institu.l.hereditas;sicut nec libertas,ff.de ma.test.l.li
bertas. Gl. ur dicere ꝙ sit platus ex tacita dispẽsatiõe Papę,
aliàs nõ eẽt platus.& sic patet ꝙ solus Papa ad tps bñficia cõ
ferre pt;qđ bñ no.Vñ dicit Hos.ꝙ cũ mãdato Papæ habeat
eã,nõ poterat sibi auferri ab inferiore ex cã antiqua,sed bñ
poterit priuari delicto de nouo sup ueniẽte; qa in illo nõ
cẽset Papa dispẽsasse,de test.cog.c.pterea; facit qđ no.ĩ.de
offi.del.c.sup eo.& de re iud.c.de cętero:alias dicit cõmẽda
tariũ posse ab illo,q cõmẽdauit,reuocari; de quo.s. de ele.
dudũ,& uide đ ele.c.nemo deinceps,li.6.Hos.finalr dicit, ꝙ
ñ erit plat⁹,sed erit ut cõmẽdatari⁹ ecclię,nec ĩteri m ecclĩa
uacabit:interi tñ administrabit,đ ele.c.cũ nobis;& uide qđ
14 no.i.d.c.nemo,de ele.li.6.†Quæro an p lras ad unũ Epm di
rectas cũ hac clausula , in pace dimittas donec aliud fuerit
bñficiũ legitimè ꝯsequut⁹;itelligat secũ dispẽsatũ, ut possit
in ecclĩa ꝓuidere?Inn.ponit & nõ soluit.Io.An. dicit ꝙ sic
allegat qđ no.q fil.sint legi.c.p venerabilẽ,sup uerbo,dispẽ
satũ,& uer.sed si unus,sm Io.An.qa eò ꝙ dicit,donec aliud
fuerit assequutus:est eius intentio ut illud consequatur .]

S V M M A R I V M.

1 *Iuspatronatus q̃ritur p traditionẽ fundi,in quo hẽt ædificari eccl.*
2 *Beneficium licet sit indiuiduum quo ad titulum ; tamen eius fru-
ctus possunt inter duos diuidi.6.*
4 *Patroni consensus non requiritur in prouisione superioris: in qua
principaliter non ordinatur, sed ex aliqua causa fit .*
5 *Testes dicentes,talis dominus illius fundi,non redduntur suspecti
si fuit ille dominus: quia subintelligitur dictio,quondam.*

C A P. V I.

PRopo*suit*. Gratiã cõtinet. In prima clerici
supplicatio,In secunda,gratiosa
prouisio.Secunda,ibi:*Cæterum*. Casus lralis. R.cle
ricus à patrono præsentatus fuit ad ecclesiam de
Sabel. Eps diœcesis noluit ei curam ani-
marum cõmittere eò, ꝙ esset filius sacer
dotis.Iste sic repulsus accessit ad Papam,
dicẽs ꝙ esset in subdiaconũ ordinatus.
Rescribit Papa Epo, dicẽs ꝙ indignũ est,
ut careat bñficio ecclesiastico, qui in sub
diaconum est ordinatus. Mandat Papa
quatenus aliqnẽ honestum presbyterum
cum consensu illius clerici debeat inueni
re,qui ecclesiæ ipsi deseruiat;ita,ꝙ præfa
tus.R. habeat medietatem omnium bo-
norum ipsius ecclesię,quoniam solus pre
sbyter missarum solemnia uel alia offi-
cia sine clerico non potest celebrare. B.
†No primò ꝙ traditione fundi inquo e- a
dificet ecclesia,qrit iuspatronatus .ᵇ No.
2.effectũ institutionis authorizabilis,qa
bñficiato tribuit cura aĩa. si. No.3.ꝙ ille
gitimus carẽs executione,& ẽt irregula-
ris ad sacros ordinatus nõ dẽt bñficio ca
rere,& ex quo iam ꝓmotus est,sibi est de
bñficio ꝓuidẽdũ. ad hoc,s.c.ꝓx.& de tẽ.
or.c.uel nõ est cõpos.No.4.ꝙ uicarius ab
Epo est cõstituẽdus in ecclesia curata,de
cõsensu tñ principalis rectoris. Et not,ꝙ
sicut principalis curatus dẽt esse psbyter,
de ele.ca.cũ in cũctis, ita dẽt esse psbyter
principalis uicarius ꝑpetuus: ad hoc cle.
1.de offi. uic. Et no. ꝙ tali dẽt dari suffi-
ciens portio.†Et no.ꝙ licet bñficiũ sit in
diuiduũ quo ad titulũ,de pbẽ.c.tuæ, &.c.
maiorib.&.c. dilecto,& c.uacante.fructus
tñ redituum ex cã pñt inter duos diuidi.
No.5.ꝙ qlibet psbyter tã ĩ solennib. mis
sarũ, quã in diuino offĩõ eget adiutorio
clerici.dẽt ergo bñficiũ cõstitui saltẽ pro
duobus sufficiẽs.Et no. ꝙ clericus dẽt su- b
stentari de reditibus rectoris: & ur ꝙ de
iure dẽt habere dimidios fructus, licet ñ
ꝓbet necessariò;quia nõ erat hic ex toto
cleric⁹. No.ꝙ licet illegitimè natus ñ de
facili ẽ dispẽsabilis añ ordinationẽ, si tñ
executione,quã hẽt in facultate bñficii p
iã sit ordinat⁹, faciliter dispẽsat ĩ ordine
accipiẽdi.Op.ꝙ psbyter,q pficit ecclĩæ,
dẽat đ ꝯsensu patroni ĩstitui, & ñ sufficit
ꝯsensus clerici,63.di.c.pricipali.Sol.ad ĩ
tellm hui⁹.c.duo sunt uidẽda,ut uult gl.
Priò, an hic fili⁹ sacerdotis sit pricipalis
plat⁹,an psbyter. Scđ ò erit uidet qũo po
tuit absq; ꝯsẽsu patroni ĩstitui.Ad primũ
una fuit opi.Pe.Hisp.ꝙ fili⁹ sacerdotis es
set pricipalis plat⁹,& sacerdos erat serui
tor ecclesiæ;qđ patet qa de ei⁹ ꝯsensu eli
gendus est psbyter. Huic obuiat, quia ex
quo erat filius sacerdotis,de iure nõ po-
terat habere ecclesiã.Sol.dicit gl.ꝙ hoc
fuit ex dispensatione Papæ;& puto ꝙ hęc
dispẽsatio sit debita ; de iure:qa eò ꝙ est
sacerdos ordinatus & ad ecclesiã psenta-
tus,nõ est ęquũ ꝙ sit absq; bñficio . Ideò
dispẽsandũ est secũ nõ solum in ordinis
executiõe,in quo est,sed ẽt ut possit obti
nere bñficiũ, ẽt cui maior est annexus or
do , dũmõ illi deseruiat p aliũ : uel fortè
habebit ẽt de iure sine dispensatione ; &
dato ꝙ ñ possit habere bñficiũ p uiã gřæ,
habeat tñ p uiã iustitię. Hãc opi.s. ꝙ fili⁹

SEB. SAPIA.
a Ignorasse ꝙ in dubio præsumatur ignorãtia,not.do. Alexand. in.l. admonendi, in.3.no. ff. de iureiuran. & gl.in c.si diligenti, in uer. bonafides.ĩ.de præscrip. hoc tamen non ꝓcedit in eo,qui ex officio tenetur in uestigar,ut no.do. Abbas,in.c. quosdã,in fi. de psum. ptio. ubi per Feli. in uer. quintò est aduertendũ, colũ. fin.& quomodo psumatur scientia uel ignorãtia, tra dunt canonistæ. in.c.2.s. de cõsti. ubi latè & Feli. & Dec.

ZACHARIAS.
b Quæritur iuspatronatus. Hoc est indistinctè uerum in laicis,ut per gl. 17. q. 7. c.piæ mẽtis. & iste in. c. ad audientiã. Io 1. ĩ. de eccl. ædi. Et an si ecclesia cõstruatur sine per matricẽ ecclesiã , aut aliam quamuis,uel rectorem, siue laicum, an quæratur ius patronus ecclesiæ,in qua constructa est?& dic ꝙ sic propter solum, in quo construitur, ita not. iste in alle.c.ad audientiã, el. 1. pro quo est gl.not.12.q.2.apostolicos, quam ad hoc allegat .

ANT. FRAN.
Quo quæratur ius patronatus,uel laico uel ecclesię ratione soli , uel fundi, uel rõne ædificationis , aut alia ratione , uide quæ pleńe scribuntur per domin.Abbat.& Doct. & ibi ẽt plene dixi in rubric. de iure patr,

SER. SAPIA.
a Comprehendatur. Vide text. in l.in annalibus C. de lega.& ſcribētes in. l. qui liberis. §. hęc uerba, ff.de uulg. & pup. qui text.uidentur contrariari,& ibi docto. ponunt cōcordiam,& etiam quod appellatione hæredis ueniāt primi,an uerò cōprehendantur omnes uſque in infinitum, latè tradit Barto. & Iaſ. in.l.Gallus.§.etiā ſi parente,ff.de liber. & poſthu.

ZACHARIAS.
b Hæres in infinitum. Vide gloſ. Bar.& do.in.l. ex facto. §. fin.ff.ad Trebel. Bal. in.l. liberti,col.10.&. 15.C.de op.liber. Io. de mo. in.l.ex facto, la grande, uer.ulterius ultra prædicta, ff.de hæred.inſtit. pleniſſimè per Alex. in l.quædā. §. nihil, ff.de eden.& cōſi. 88. uolumi. 4. & conſil. 106. uolum. 1.

ANT. FRAN.
Qui ueniant appellatione hæredūm an ſoli filij, uel etiam extranei, uide Bald. & Pau, de Caſt.in.l. antiquitas, C. de vſuf.& Bar.in.l.1. C.de cond. inſer. & in.l.1.in.§. ubi aût, uerſi. ex hoc apparet,C.de cadu.tolle.idē Bal. in.§.ſi clientulus, de alie.feu. & uide p Ale.in.l. quædā,in. §. nihil, ff. de edēd.ubi dicit q appellatiōe hæredū ueniūt ſoli filii in his,que ſecūdum naturā non tranſeunt, niſi ad filios,l.p hærede, in.§.ſi qd eſt, ubi etiam p Barto.ff. de acqr. hære. & ita procedūt quæ dixit Alex. in cōſilis hic alle.& uide Bar.ſ. l. unica, C.ſi liber.imperi. ſoci. ſine hærede deceſ.li.10. & uide Bald. in. l. penultim. C. de lib. & eorum liber. ubi dicit, quòd

ſacerdotis ſit prīcipalis ṗlatꝰ; tenet Inn.
& dicit q ſacerdos erat tpalis uicarius,
ſupplēs qđ ille ñ poterat,& ſm hoc uř hic
caſus, q abſq; ꝯſenſu patroni poſſit Eṗs
ṗſentare aliquē in uicariū cā imminēte.
Scđus eſt intelľs & opi.q hic ſubdiaconꝰ
erat clericꝰ,& ſacerdos erat ṗlatus; æqua
liter tñ diuidētes reditꝰ iterſe;& hęc opi.
patet ex lřa i fi.ibi; *ſolus pſbyter*.& ibi, *ſine miniſtri ſuffragio.&c.* ſm hoc ad lřam,q̃ di
cit hūc ṗſentari de ꝯſenſu clerici;ſubaudi
& patroni. nā aľs ṗſentādus ñ eēt abſq; ꝯ
ſēſu iſtiꝰ,& dicit Phi.hoc ſeruari i plurib.
eccleſiis,i qb. nullꝰ hēt ṗlaturā ſup aliū,
ubi plures ſūt, & unus tñ hēt principaťr
3 eccleſię titulū.†Quia eccl.ñ ṗt eē pluriū.
7.q.1.c.in apibꝰ.13.q.1.c.1.21.q.2.c.ſicut.
Hoſt.dicit q hęc fuit qdā papalis ṗuiſio,
quā ṗṗ ſaceř uoluit,q nō ſolū eccľias,ſed
ēt Eṗatus ṗt diuidere & unire, de exceſ.
ṗla.c.ſicut unire. Vñ iſti duo inſolidū ha
bēt iſtā eccľiā ſeruiēdo in ſuo ordine, ut
patet ex lřa, ſecerdos circa ſacerdotalia,
de corp.uitia.c.ſignificauit,& clericꝰ coad
iuuādo i ſuo ordine. & fortè ñ expſsit ṗſ
byterū rectorē, ne fortè itumeſceret ꝯ cle
ricū.11.q.3.c.illud.& aſſenſū clerici req-
ri,ne ſociꝰ deř iuito,ff.ṗ ſocio,l.actiōe.§.
ſocietas,&.l.q admittiř.67.d.c.1.& p ta-
lē ꝯſenſum ṗſumiř minus de diſcordia, q̃
inducere ſolet cōio.& ſimiľr fortè nō fe-
cit ſubdiacono ampliorē gřam,neq, ut p
ſe eccleſiā regeret & ad ſuperiores aſcen
deret,qa fortè latēs cā ſuberat:q̃ nō pmit
tebat ipſum ſalua ꝯſcia ṗmoueri, ut.ſ.de
ætā.& quali.c. q̃ris. ꝯſenſus uerò patroni
ſm eū nō reqrit;qa peccauit ṗſentādo in
dignū;& ſic hac uice priuatꝰ ē ptāte eligē
di ſeu ṗſentādi,de ſup.neg.ṗla.c.2.&.c.fi.
hoc tenet ēt hic Inn. ſed dicit q bñfacit
ſupior reſtituere ptātē ad ſe deuolutā ta
li ṗſentatione de indigno facta laico, qa
nō ſūt ita experti in negotiis eccľiaſticis.
Tu in hoc tene q no.de off ord.c.cū uos,
4 p qđ hoc dictū reddiř falſū. Iō dic q nō
exigiř ꝯſenſus patroni;qa hic erat qdā ṗ
uiſio ſupioris,in q̃ ñ pricipaťr ordinabař
eccľia, ſed ex cā dabař uicuriꝰ,ut ē dictū.
5 †Op.q hic ṗſenā. ñ eēt dñs ſūdi ꝯ lřam,
ex quo eccľia in fundo ſuo ꝯſtructa erat,
pdiderat dñium ſūdi.10.q.1.c.ſic qdā. c.
nouerint.So.dicit Phil.q dñs ē quōdā.đ
ſut.n.eē dñs pcōſtitutionē eccľię;qđ no.
6 ṗ teſtibꝰ. †Op.q bñficiū diuidi nō dēat,
de ṗbē.c.tuæ,& c.maiorib.Sol.dicit Hoſ.
q de gřa fuit hic. nā de iure ṗhibitū eſt
& facit ṗ ſentētiis ruſticorū,đ parochiis
c.1.de offi.cuſt.c.1.puto q hic nō diuidař
bñficiū quoad titulū,ſꝫ ſolū quo ad redi
tꝰ.Gl.iducit decr.i ar.q eccl.dedicari nō
dēat, niſi tot reditꝰ aſſignēř quot duob.
ſufficiāt,all.ꝯcordātias. Vlt. iducit decr.
Io.Ad.ṗ æqualitate bñficiorū, q ubi eſt
clericꝰ& ṗſbyter in eccl. tñ hēat clericꝰ,
ſicut ṗſbyter & remittit ad no. de maio.
& obe.c.ſtatuimꝰ.& ſi clericꝰ inuadat to-
tū,uide qđ no.gl.1.đ ṗbē.c.cū q,li.6. ui-
de qđ no.de cōſti.c.cū oēs. Ant.de But.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio facta de inhabili poteſt per Epiſcopum repelli.*
2 *Filius ſacerdotis quo caſu ṗt ṗmoueri ad eccleſiā olim patris ſuiꝰ.*
3 *Succeſſio hæreditaria tā in ſecularib q̃ i eccľiaſticis beneficiis ē reprobata.*
4 *Hæredis appellatione an ueniant uſq; in infinitum?*
6 *Vitium defuncti an & in quem ſucceſſorem tranſeat?*
7 *Bñficiū uni ex cōſāguineis collatū, ṗt eo mortuo alteri conſanguineo conferri.*

CAP. VII.

EX tranſmiſſa Filius præeſſe poteſt eccleſiæ cui pater præfuit ex
traneo mediāte.Primò ponit q̃relā. Scđō ṗuidet,
& ſoluit obſtaculū. Scđa pars,ibi: *Ideoq;*. Caſus li
teralis.Abbas de caſtris ṗſentauit.V.Archiepiſcopo Cātua
riē.ad eccľiā de. H. ſed Archiepiſcopus eū recipere noluit.
eò,q pater eius in ipſa eccľa miniſtrauit media interueniē
te pſona.Mādat Papa eidē Cātuarieñ.quatenus ſi ē ita,ṗdi
ctū.V.ad eccleſiā ṗdictam admittat,nō iō minus obſeruato
apoſtolici reſcripti decreto,quod in eccľia Dei ſucceſſionē
hæreditariā deteſtař.Ber.No.primò q pręſentatū inhabilē
ṗt Epiſcopus;cui facta ē ṗſentatio,repellere.No.2.practicā
admittēdæ ṗſentationis: qa ſufficit dicere talē ṗſentatū re
cipimus;qđ no.ṗ inſtrumēto dictādo;vide de iure pa. c.fi.
2 vbi tex.& gl. † Not. 3. q intitulatione medię pſonę inter
patrē defunctū & filiū purgař vitiū inhabilitatis filii ad ṗ
motionē eccleſiæ paternæ.† No.iiii. vnā cām ṗhibendi ne
filius in eccľia paterna miniſtret.ſ.ne noteř ſucceſſio hære
ditaria in eccľia Dei. vnde reprobatur ſucceſſio hęredita-
ria in eccleſiaſticis bñficiis, ſicut in ſecularibus,ſ. de elec.c.
uenerabilem. Opp. inuitur q appellatione hęredis imme-
a diatus comprehendatur,[a] contra. ff. de uer.ſig.l.ſciēdū, C.
de hær.inſti.l.ult.Sol.dicit gl. q regulariter appellatio hæ-
redis cōprehendit hæredē in infinitū,nō ṗximū tñ, ut.d.l.
ſciēdū.ꝯria ſunt ſpālia. dic q appľone hæredis cōphēditur
b hęres in infinitū,[b] ſed hic ṗhibet lex filiū ut hæredē. uñ in
eccl.in infinitū non admitteř ut heres,ſed ṗhibet filiū poſt
patrem inſtitui.ne exterius noteř ſucceſſionis ſuſpitio,q̃ ceſ
ſat ſi aliqs eſt medius. Op.ſcđō, q ēt altero dato medio nō
poſſit promoueri filius ſacerdotis,quia eſt illegitimus, ut.
j.c.fin.Sol. intellige q hic promotus erat legitimus, & ſm
hoc ceſſat ꝯ. Si intelligis q erat illegitimus, dic q eſt diſpē
3 ſatio.†Op.q uitiū trāſeat ad hæredē.2.q.1.c.in primis.Sol.
qdā ſunt uitia realia,& hæc trāſeūt ad ſucceſſorē,ut.l.uitia,
C.de acqui.poſ.de reſt.ſpo.c.ſæpe.ff.de cōd.fur.l.q furtū,&
l.fin.ff.depo.l.1.§.ſi rē.qdā pſonalia,& hæc nō trāſeūt in ſin
gularē ſucceſſorē,ut dolus & cōtumacia.2.q.1.c. in primis.
1.q.1.c.cito turpē.ff.de hær.uel act.uē.l.uēditor.In uniuerſa
lē uerò trāſeūt,ff.de diuer.& tēp.ṗſcr.l.an uitiū, &.l.cū hæ-
res.Dic q hęc decre. nō negat uitiū nō trāſire, nec dicit ui-
tiū trāſire, ſed bñ dicit q uitiū qđ căreř in pſona filii pp in
titulationē ṗcedentē defuncti tolliř p mediā pſonā extra-
nei.Op.q media pſona ñ tollat uitiū.2.q.1.c.in primis.So.
qñq; tollit ex toto,ut hic. qñq; attenuat tñ, ut ibi. Quæro
an uitiū, qđ cātur ex iſto titulo, hēat locū in aſcēdētibꝰ; &
collateralib. ut ſicut qs filius nō ṗt hře eccľiā patris: ſic nec
př eccľiā filii, uel frater fratris? vř q ſic:qa in quolibet nota
reř ſucceſſio;ergo &c.ad hoc.8.q.1.c.apoſtolica.ff.de inoff.
teſt.l.nā & ſi parētib.& l.ſeq.& i auř.ut cū đ ap.cog.§. aliud
quoq;. Ala.Vin.& Phi.dñt ꝯ & Io. An. idē dicit in c.apoſt.
qa pœnæ,&c.ut in rľa, in pœnis,de reg. iur.li.6. & qa qđ nō
eſt ſctōrū patrū &c.2.q.5.c.cōſuliſti,& de trāſl.ṗl.c.inter. ut
uidex Io.An.reſidet in hac opi. Hoſt. tenet primam & ipſa
recitando, reſidet Archi.in.d.c.apoſto.Puto uerā opi. Ioā.
An.q ex quo nō apparet ṗhibitū, admittanř:qa hic tit.ex-
orbitās eſt,a d hoc.j.e.c.ad extirpandas.Quæro qd ſi eccle-
ſię patris & filii ſunt unitæ pp ipſarum tenuitatē,an altero
cedente uel decedēte ſupſtes in utraq; miniſtrabit? Hoſ.di
cit q ſic,arg. lřę:qa tūc nō ex vi ſucceſſionis,ſed ex vi vniōis
adm i.

administrabit; nisi in fraudem canonis esset facta vnio. Idē Vinc.ī.c.pen. æquum tamen esset vt in sua antiqua filius mi nistraret; & in vnita per vicarium; & dicit ꝙ Clemens ad cautelam dispensauit ſm Vincen.& Host. Anto. de But.

SVMMARIVM.

1 *Filius sacerdotis potest præesse illi ecclesiæ, in quam pater sine titu lo ministrauit. 4.5. vide. ī c.proxi. in 2 not.*
2 *Libellus in possessorio nō vitiat, si in eo aliqd de ꝓprietate tāgatur.*
3 *Possessorium recuperandæ eliditur per exceptionem defectus pro prietatis, intellige vt ī. nu. 7. 10. 11. 12.*
5 *Intitulatus quando alius dicatur in aliquo beneficio.*
6 *Possessoriū recupādæ dat ñ solū ad rē principalē, sed ēt ad fruct⁹.*
8 *Solennitas extrinseca pſumitur, qñ de ea non refricatur in dubium.* 8
9 *Titulus præsumitur ex antiqua possessione.*
13 *Spoliatus antē, quā restituatur, non debet replicare de proprietate.*

CAP. VIII.

1 Constitutus. † Filius præesse pōt ecclesiæ, in qua pater sine titulo mi- nistrauit. h. d. 1. q. 2. ꝓuisio, ibi: *fraternitati*. Casus litteralis. Quidā clericus. G. noīe quandā capellā ca nonicè fuit adeptus vt dicebat, & eā pluribus annis possedit quietè. Tandē. R. miles ipsum spoliauit eadē, propter quod clericus apud ordinariū deposuit qōnem. obiectū fuit ei, ꝙ pater eius in capella ministrauit eadē, ꝓpter quod capellā nō potuit rehabere. vnde ipse conquestus est dño Papæ, di- cēs ꝙ pater eius nec ꝑsona, nec vicarius ꝑpetuus fuit in ipsa capella; licet al qñ stetit ibi: sed nullū ius habebat in ea. Mā dat Papa Epō Vigoren. quatenus, si constiterit ei ꝙ dict⁹ cle ricus à ꝑdicta capella fuerit ꝑ potentiā laicalē eiectus, & ꝙ pr̄ eius nō fuerit ꝑsona, vel ꝑpetu⁹ vicarius in ipsa, licet qñq; ministrasset ibidē noīe ꝑdicti. G. faciat eā sibi restitui cū fru
2 ctibus ꝑceptis. † Not. primò nō vitiari libellū in possessorio, quanq̄ in eo aliqd de ꝓprietate narret: imò & aliqñ ꝓdest
3 ēt anteq̄ allegare possessionē, vt hic & d. c. licet. † Not. 2. ꝙ agenti possessorio recuperādæ admitti videt exceptio cōclu dens defectū ꝓprietatis ex parte agētis possessorio, licet nō fundet intentū possidētis; & sic videt, ꝙ in bñficialibus exce- ptio includēs defectū tituli admittat, & repellat agētē recu- perādæ; & sic videt ꝙ in talibus absq; titulo non possit dari possessio, q̄ pariat possessoriū: de quo de rest. spo. c. in lr̄is, &
4 c. ex pte. † No. 3. argm̄ ꝙ solū ministrare in ecclesia nō repel
5 lit filiū in illa principaļr intitulari. † Not. 4. limitationē to- tius tituli, & qđ dicit patrē ministrasse in ecclesia repellere filiū, ne in illa valeat intitulari; est verū, qñ in ea intitulatus fuit pr̄; ita, ꝙ ministrauit rōne tituli: sec⁹ si aliàs ñ intitulat⁹ ministrauit. Et not. ꝙ intitulatus dr̄ hñs vicariā ꝑpetuā; de quo de fide instr. c. G. ꝑpetuus, per do. vel etiā hñs rectoriā: secus ergo si sit vicarius tpalis; & sic est apertus casus, ꝙ vica
6 rius tpalis nō dicit intitulatus. † No. vltimò, ꝙ dat possesso- riū nō solū ad principale bñficiū, sed ēt ad fructus. Et no. ꝙ ī ecclesia filii pr̄ clericus pōt uicarius cōstitui, & in illa soli pt administratio cōcedi. Videt ꝙ ꝓbare debeat opponens pa trē fuisse vicariū ꝑpetuū & intitulatū; & hæc erat excipiētis intētio: & tñ tex. dicit nisi ꝓbauerit, ꝙ nō fuerit &c. dic ꝙ ꝓ babit agēs possessorio nō uerè intitulatū eò, ꝙ non ꝓbabat. C. q mili. nō pos. l. sup seruis, lib. 12. & de his q̄ fiūt à pla. c. 1.
† Opp. primò ꝙ nō repellat agens hic possessorio, etiā dato
7 ꝙ opponatur, ꝙ pr̄ ibidē vt intitulatus ministrauit, ut patet: qa agēti possessorio nō obstat exceptio ꝓprietatis, ut de re- sti. spo. c. in lr̄is. Sol. dicit gl. ꝙ hic agebat possessorio & pe- titorio simul; ideò obstat exceptio ꝓprietatis, arg. de ordi. cogn. c. cū dilectus, & quod no. de cā pos. & ppr. c. cū dilect⁹, & c. cū ecclesia Sutrina. Quod ageret petitorio apparet, qa narrat se legitimè īstitutū, seu canonicè: q̄ verba petitorio ꝓ portionant, & ñ soli possessorio: aliàs ſm gl. si simplr̄ petiss set se restitui, fuisset restitut⁹ sine cognitione tali. hoc nō pla cet Host. ꝑ verba rñsionis: quia mandat inquiri tantum, an fuerit eiectus & non mandat inquiri, an sit canonicè insti-

tutus, ad hoc quia in fine mandat restitui ꝑceptos fructus, qđ gl. de ꝑcipiēdis intel ligit; qđ ꝓpriū est possessorii, de rest. spo. c. grauis. Scđa est lec. ꝙ hic agebat petito rio tñ, & non possessorio. & ſm hoc qūo huic adiudicabitur ecclia, ex quo nō ꝓba uit canonicā institutionem, nec sit legiti mus? dicit Inn. ꝙ loquit de dispēsatione: vł nō referebat de hoc. q. s. de canonica in stōne: iō eo ꝙ possedit lōgissimo tpe, ꝑsu mit ꝙ canonicè sit institutus, alle. C. q mi li. nō pos. l. sup seruis, li. 12. & de his q̄ fiūt à pla. c. ea noscit. † No. intelłm huius. c. ut extrinseca solennitas ꝑsumatur, qñ de ea nō refricat in dubium. i. nō reuocat, vide Cōp. q idem dicit de cōsue. c. cū dilectus.
9 † No. dictū hoc, ꝙ ēt vbi principaļr agit ī iudicio ex possessione ꝑsumit titulus[a], qñ est antiqua, & de titulo nō replicat[b] qō. i. nō vertit in dubiū ꝑ reū, sed opponit alia exceptio; vide qđ no. de ꝑsum. c. illud; & vide qđ dixi de resti. spo. sæpe, & qđ Bar.
10 scribit. ff. de cōd. inst. l. quidā in suo. † Vel dic tertiò (& iste ē planior intelłs) ꝙ hic agebat possessorio recuperandæ, & cōsta- bat notoriè istū fuisse filiū sacerdotis: vel opponebat exceptio ut notoria; licet de hac nō cōstaret Papę: qa tantūmō admit- tebat. quo casu exceptio notoria admitti tur, inquantū est legitima: inquātū nō, re pellit, vt si pr̄ fuit ibi vicarius perpetuus, admittit: als repellit. nā tali possessorio obstat exceptio de facto ꝓprietatis noto ria, & ēt restitui ñ dēt: qa sine ꝑtō ecciā tenere nō posset, de diuor. significasti. qđ dicit esse verū, siue sit notoriū facti euidē tia, siue ꝑ ꝯfessionē, siue ꝑ ꝓbationē iudi cialr̄ factā. Et pōdera, qa sufficit exceptio nē cōcludere defectū ꝓprietatis, licet nō fundet intētū cōueti, cui⁹ ꝯ̄riū no. gl. in c. ad decimas, de rest. spo. ī 6. qua ꝑp ista re a uocat Io. An. ī addi. Spe. in ti. de rest. spo. sup ru. Sed tu dic ꝙ dcm̄ Inn. ē verū ī bñfi cialib⁹. dcm̄ gl. ē verū ī aliis iurib⁹ vł reb⁹ & ē cā, qa ī aliis iurib⁹ eo, ꝙ possideo, iu stè possideo, q̄q̄ ex toto deficiā ī ꝓprieta te. In bñficialib⁹ nō: qa talia teneri nō pñt sine canonica īstōne, vt patet ī pria rła iu
11 ris, cū cōcor. suis, ī 6. † Terti⁹ itelłs ē ver⁹, ꝙ ꝯ̄ agētem possessorio ob. exceptio noto ria defect⁹ ꝓprietatis agētis: qđ dicit ue- rū, si cōstat dispōne iuris, siue euidētia fa- b cti siue ꝑ ꝯfessionē, siue ꝑ euidētē ꝓbatio nē, ꝙ eēt illtīm⁹: vł ꝙ pr̄ ministrauit ī ea ītitulat⁹, denegaret ei restō; nisi ꝯ̄ tale no toriū aliqd rōnabile opponeret, & ꝓba ret cū sine ꝑtō ecciā nō teneret, ad hoc de diuor. c. sigñasti. ff. quo. leg. l. 1. §. redi- guut, ff. đ do. exc. l. dolo. In dubio nō ob. exceptio añ, q̄ restituat; & vide đ rest. spo. c. itē cū qs, & c. ī lr̄is, & c. ex pte, uide gl. in cle. 1. de cau. pos. ī gl. fi. † No. istud dcm̄ in quo aptè Inn. cōcludit, ꝙ exceptio noto rii defectus ꝓprietatis obstat agēti posses sorio recuperādæ, qđ est verū et in noto riis nō solū dispōnis, sed cōfessionis ꝓba- tiōis, q̄q̄ Io. An. in ru. de rest. spo. ī addi. Spe. reꝓbet gl. quā posuit ī c. ad decimas,

nomen hæredis in telligit de filio. quia secundū com munem vsum lo- quendi ita accipi tur; de quo etiam habet in c. in præ sentia, de probat. & uide eundem Alex. in l. quod di citur, in 6. char. de verbo. oblig. & etiā in fideicom- missis appellatio- ne hæredum non ueniunt extranei, vt per Barto. in l. Gallus, in §. etiā, de liber. & posth. & per Bal. in c. 1. de natura suc. feu. & uide per Pau. de Castro. in consil. 176. & 187. & 133. credo tamē quod in hoc multum sit considerāda mens ipsius testatoris ex verbis in testa- mento prolatis, an veniant primi hæredes, an etiam vlteriores in infi- nitum, & maximè quando est substi- tutum monaste- rium, uel pia cau- sa in defectum hæ redum, secundum ea, quæ plene tra- duntur in dicto capitu. præsentia, & per Bald. in di- cta l. pro hærede, in §. si quid tamē ff. de acquiren. hæ redi.

ZACHARIAS.

a Præsumitur ti- tulus. ita no. Gul. de Cu. in l. si quis emptionis, & ibi remissiuè in addi. Celsi ad ipsum. C. de præscrip. 30. an no. Pau. de Castr. consi. 302. inci. In causa spectabiliū virorum, & Alex. consi. 104. vol. 4.

SEB. SAPIA.

b Non replicatur. Vide glosſ. in cap. dilectio tua, ī ver bo, offerre. 17. q. 3. quæ dicit quod si quis probat cur- sum temporis re- quisiti ad præscri ptionem, & alle- gat titulum, præsu mitur titulus ex- cursu tēporis: sed istud non est verū indistinctè, ut pa- tet ex no. per Bar. in l. cū de in rem uerso, colum. 3. ff. de usu. per Andr. Siculum in consi.

qr.incip.illud afferam, colu.11.in 1.vol.& ideò pro resolutione uide latissimè per Moder. Taurinenses in tracta.præscriptio.in prima par. te tertiæ partis principalis, quæstio.decima.

a Morte concedentis. Adde videndum quod voluit Feder.consi.69.

ZACHARIAS.

Tu dic quod in præallega. consi. Federic.non multum facit ad rem nostram. Sed tu dic melius post Cardi. in clemen. fi.in 5.q.de rescri. quod gratia data de beneficio vacaturo expirat morte concedentis. Secus in gratia de beneficio uacãte; nec omitto q gratiam expectatiuã solus Papa potest facere, & non inferior, vt not. in c. 2. j. de conces. præbẽ. Item solus rex in bñficijs regalibus, dum tamẽ intra mensem acceptet, not.præallo. Car.in cle.1. de conces.præb.& Lud.ponit. in suo in ver.gratia.

ANT. FRAN.

An gratia ad beneficiũ vacans vel vacaturum expiret morte concedentis? uide Ioã. An. in c.cũ ex eo, de ele.lib.6. Et ad de q ex sola acceptatione beneficij nõ iudicatur consumpta gratia expectatiua, si aliter non probetur collatio, vt p Io.An. in c. cum in multis, de rescrip.lib. 6. & per gl. 1. c.1. & in c.ne captandæ, de conces.præben.eo.lib. & contra quem debeat agere ille qui impetrauit gratiam ad proximè vacaturum, si illud sit alteri collatũ; uide per Io.And. in cap.dilectus, el secundo, de præbẽ. & an acceptatio beneficij facta per habentem gratiã expectatiuam in absentia exau-

de rest.spo.li.6.vbi gl.dicit q ita demũ exceptio notorii defect' repellit agẽtẽ, si excludat itẽtũ agẽtis ĩ ꝓprietate,& ꝯcludat intẽtũ excipiẽtis,& hęc sũt verba sua.Soluã illa ĩ repetitiõe c.i lr̃is,de rest.spo.Tertia sol.ẽ q hic volũtariè obtulit se ad probãdũ de ꝓprietate,& cõmissio sic fcã fuit; iõ mos ei gerẽd' ẽ,de rest.spo.c.1.& fortè ad hoc induxit eũ pp ex q̃dã æqtate tollẽdi circuit',qa eo casu ẽt r̃stitut' breui manu amoueret,ar.j.d̃ acc.c.ad petitionẽ,& fortè cleric' bñ ꝯfidebat d̃ iur̃ suo; qd' bñ

3 no. † Ponũt ãt doc.duas practicas replicatiõis ab agẽte possessorio ꝯ opponẽtẽ de ꝓprietate.pria dicet,ñ rñdebo,nisi in possessiõe fuero r̃stitut', sicut dicit Inn.Hos. dicit q dicet,ñ rñdebo de ꝓprietate,quousq; &c. dicit Io.An.q vtraq; ẽ bona.Aduerte tñ q ñ vr̃ se offerre ꝓbar̃ ꝓprietatẽ, licet illã narret ĩ libello,dũmõ ꝯcludat ad solũ possessoriũ, qa libellus cognoscit' pe nes modũ ꝯcludẽdi,ñ narrãdi,vt ẽ cas' de fo.ꝯp.ex pte.B. No.verò gl.seq.& illã maximè,q̃ dicit,q vicari' tpalis ñ hẽt titulũ.

SVMMARIAM.

1 *Filius sacerdotis an possit p episcopum dispensari vt teneat ecclesiam paternam?*

2 *Diuturnitas tpis pbat cãm ĩ facili' dispẽsãdo.*

4 *Gratia concessa alicui per principem, an expiret morte principis. si ille cui est facta concessio, cœpit uti gratia in vita concedentis?*

CAP. IX.

EXtua. Si is cui ꝯcesũ ẽ à pp,q possit dispẽsare cũ filiis sacerdotũ circa ecclesias paternas ĩmediatè tenẽdas cũ aliquo dispẽsauerit; ille p lr̃as iustitiæ ꝯ eũ postea ĩpetratas remoueri ñ poterit. h.d.In 1.ꝯsultatio.In 2.rñsio,ibi: *sup qua:* Cas' lr̃alis. Archiep̃s Eboraceñ.obtinuit à dño pp ĩdulgẽtiã, vt possit dispẽsare cũ filiis sacerdotũ,vt remaner' possit ĩ ecclesiis,q̃s pr̃es eorũ nullo mediãte habuerũt dũmõ essent bonę vitę,& opionis vl̃ lõgo tpe eccl̃ias tenuissẽt,dispẽsauit cũ aliqb' taliũ p' istã dispensationẽ q̃dã ad iudices ĩpetrauerũt lr̃as à pp,vt si ꝯstaret pdictos, cũ qb' fuerat dispẽsatũ eẽ filios sacerdotũ vl̃ clericorũ,q priò añ illos eccl̃ias tenuerũt;ĩponerẽt illis silẽtiũ, & eccl̃ias illas illis ĩpetrãtib' assignẽt tacita veritate d̃ pmissa dispẽsatiõe: Archiep̃s ꝯsuluit do.Papã, utrũ p illas lr̃as dispẽsatio sua dẽat reuocari?Rñdet pp q si p priores lr̃as cũ aliqb' dispẽsauit , dispẽsationẽ illã ñ vult p posteriores lr̃as irritari.In fine ꝓhibet pp clericos laicalis donatiõis ĩtuitu ĩ eccl̃iis a sine authoritate ep̃i sui ĩstitui; & ĩstitutos

1 pcipit remoueri.B.†No.1.ar.ꝓ & ꝯ,q ep̃s pt dispensare cũ filio sacerdotis, vt teneat eccl̃iã pr̃nã;qd' facit:qa hic simplr̃ ꝯcedit' dispensatio;ergo ep̃is pmissa,vt.s̃.de tẽp. or.c.dilect'. In ꝯriũ ẽ,qa hęc dispẽsatio à pp specificè pmittit'.Prẽmitte ergo ꝓ cuius dẽtia c.q aliqs ex impetrãtibus impetrauit ꝯ illos, cum quibus dispensatũ fuerat. alii ꝯ illos, cum quibus dispensatũ nõ fuerat. Itẽ q aliqui ex impetrantibus añ impetrationẽ fuerũt instituti à diœcesanis:aliq p potentiã laicalẽ.Modo quo ad oẽs papa rñdet. Itẽ pmitte q s̃m vnũ intellm̃ isti impetrãtes erant rei: qa molestabant à filiis psbyterorũ sup ecclesiis eis collatis,quas iã intrauerant. Circa verbũ quod ponit' in tex.*silentiũ*, stat ꝓpriè.& verbũ,*assignet* debet intelligi.s.adiudicãdo.s̃m aliũ nõ intrauerãt; & tunc nõ stat ꝓpriè,*silentiũ &c* tũc dẽt intelligi,q eos remoueãt, & aliis cõferãt,& sic assignent sibi cõferendo. No.2. q ꝓhi

2 bitio,ne filius succedat in ecclesia paterna,intelligit' de immediata successiõe. †No.3.q diuturnitas tpis qñq; inducit cãm in facilius dispẽsando. No.4. q lr̃æ impetratæ sup ecclesia de iure cõi ab alio illegitimè obtẽta,valẽt nõ facta mẽtione de dispẽsatione. No.5.q nõ valent lr̃ę speciales scd̃ò impetratæ derogãtes generalib', p quas ante impetrationẽ secundarũ est ad specificationẽ deuentũ , ad hoc de rescri.c. pastoralis.§.1. Ad specificationẽ maximè,qñ primæ conserunt gr̃am respectu ptãtis cõferendi principalr̃,& in ꝯntiam eis,in qbus ꝓuideri debet,ad quod de pb.c.q̃uis,lib.6. No. 6.laicũ nõ posse hr̃e authoritatẽ instituẽdi in ecclesiis ; & q authoritate laicorũ ĩstituti ab ecclesiis sunt amouẽdi, quasi illegitimè teneãt. Opp.q hic nõ fuerit cõsultatio,sed fuerit dispẽsatio,de qua fit mẽtio in primis lr̃is,& p cõsultationẽ ius cõe ostẽdit':hæc aũt fuit dispẽsatio,vt patet ex eo qd̃.j.c. dicit,dispensasti.gl.fatet' ꝯriũ.dicit Io.An.q p hoc nõ patet q lr̃æ fuerint dispẽsatiuæ : qa potuit authoritate ꝓpria dispẽsare:sed patet p illud verbũ, lr̃as priores &c. ẽt p illã lr̃ã. Et ẽt est de mẽte gl.patet q cũ filiis psbyterorũ vt obtineãt ecclesiã,nõ dispensat nisi papa.Host.q tenuit ꝯtrariũ,expõit p lr̃as priores.i.post lr̃as priores:vel dicit, q est subaudiendũ,maximè;& q pt Ep̃s suo iure dispẽsare.Io.An.tenet primũ.nec obst. si dicat q necessariæ fuerunt hic lr̃æ papæ quo ad ꝓuinciales & nõ quo ad diœcesanos : qa nõ patet ex lr̃a, q quo ad ꝓuinciales dispẽsauerit; & vide de hac opi.j.e.c.1. .t.rñ.li.6.& dicã.j.c.fi.& hoc tenet.Dicit tñ Host. hic super tex.*necessitate vrgẽte*,q cũ eo q nõ est publicè infamatus, Ep̃s dispẽsare possit;& iura ꝯtraria.s.c.pe.& vlt.j.eo.loquunt',qñ ꝓrogatiua meritorũ, & nõ necessitas dispensationis reqrit: vel qñ est de hoc infamat' & vilificat';quo casu sine decoloratiõe eccl̃iæ ñ posset de facili dispẽsari,cũ sol' princeps vel senat' remittat infamiã.j de re iu.c.cũ te fatet' tñ q curia tenet solũ Papã dispẽsare; & hæc opi. pferẽda est in cõsulẽdo: q̃q̃ alia sit verior de iure, & s̃m opi.variat' intell'.s.c. Glo.sequẽs ĩ ver.& ex hoc patet, quã declara,ibi, dũ dicit, *remouere nõ poterãt*.s.filii sacerdotũ.vñ dicit Io.An. q principiũ dẽret esse gl.illud verbũ,*& ex hoc*,& dẽret esse sup verbo,*silentiũ*,& clarior esset gl. Sed dicit hic Io.An.q ar.nõ ꝓcedit:qa p illud seqret',q nec ẽt Papa posset dispẽsare.vñ de iure loq't,& dispẽsationẽ ñ tollit: sed dic q erãt ab Ep̃is ĩstituti, & nõ à

3 pa.Gl.aliæ sunt claræ.†Op.q rõne soli' tpis nõ dẽat dispẽsari.valde.n.detestandũ est,q cũ ñ bonæ vitæ dispẽset' eò,q lõgo tpe tenuit,de cõsue.c.fi. Sol.dñt hic Inn.& Host q subaudiẽdũ est,vel exponẽdũ,vel,ꝓ,&. Vel dic q qñq; lõginqtas tpis est legitima cã dispẽsandi ñ quo ad merita subiecti, sed quo ad libertatẽ supioris,& misericordiã in subiectũ ostẽdẽ

4 do.†Quæro an cõcessa gñaliter ptãte dispẽsandi cũ filiis sacerdotũ, si cõtingat dispensasse quo ad vnũ,an quo ad alios expiret ptãs morte ꝯcedẽtis,ᵃan p dispẽsationẽ quo ad vnũ sit ppetua? Gul.in Spe.de dispẽ.§. dicendũ,ver.qd si is,dicit se obtinuisse,q nõ est ppetuata . dictũ istud ꝓcedere pt s̃m Io.An.q p viã cõmissionis,nõ p viã gr̃æ factæ dispẽsare debẽti emanauit lr̃a p viã cõmissionis, & maximè cũ incertis, vt sæpe fit;quo casu primo cũ gr̃a esset pfecta,nõ expiraret p mortẽ cõcedẽtis,vt clarè patet de pb.c.si cui,lib.6 . & adhuc qñ p viã cõmissionis,posset distingui,an is cui facta est commissio,fecerit actũ cõem oĩ dispẽsationi,& durat ptãs: an solũ spãlẽ quo ad dispẽsationẽ iã factã;& ꝓcedit dictũ Gul.patẽt pdicta ex his q̃ not.de off.deleg.c.licet. Quid de his,cũ qbus nõ est dispẽsatũ?dic q à cõtrario patet, q ꝓcedet ꝯtra

rū afficiat manus
ordinariorū, vel
alterius executo-
ris, habet̄ p Paul.
de Leaza. in cle. 1.
de cōces. pbē. & p
Io. An. i addi. Spe.
in ti. de cōce. pbē.
sup e rub. & tena
mēti q̄ gratia pa-
palis expirat, si
executor datus in
gratia pronūtiat
se non esse execu
torē, & à tali sen-
tentia non appel-
latur, vt notabili-
ter voluit Io. An.
in c. dilectus de p
ben. & tene etiam
menti q̄ clausula
decreti apposita i
literis gratiæ spe
ctatiue hēt locū
ita demū, si impe-
trās vult illis vti;
aliàs nō, vt nota-
biliter voluit In-
no. i. c. t. de cōces.
pben. quē etiā ibi
sequit̄. d. Anto. &
an habens gratiā
si nō acceptat bñ
ficiū cōtentū in-
gratia intra tps;
possit illud alte-
ri nō collatū etiā
post tempus acce-
ptare; vide glo. in
cle. 2. de conces. p-
be. & gl. & Lap. in
c. si cleric⁹, de pb.
lib. 6. & Archi. in
c. dudū, de pben.
eod. lib.

a Constat iudici. Adde vt per Aret. consi. 164.
ZACHARIAS.
Adde quòd no-
toriū debet alle-
gari, sed nō pro-
bari. glos. est. sing.
in clem. appellan
ti, & ibi Card. de
appel. idē in cle.
1. q. 22. in fin. da
fo. cōp. Ioan. An.
& Dom. in c 2. cō
tra glo. ibi, & ibi
plenissime Feli. j.
vt lite non coute.
Aduerte tamen q̄
debet probari il-
lud esse notoriū,
vt glo. not. voluit
in c. ad nostram.
j. de contrahen.
emp. & ven. iste in
c. consuluit, j. de
appel. & Spe. in ti.
de proba. §. j. ver
si. 3. & i tit. de abo
li. §. 2. in princi.
SEB. SAPIA.

b Oblatione libel
li. Vide Feli. i c. cū
ordinē. de rescri.
ver. aliàs, in fi. de
app. col. 9. vers. ad

eos sm formā rescripti; p hoc no. Hos. q̄
institutio, q̄ ad Epm ptinet, pt authoriza
bilis appellari; de hoc de off. arch. c. cū sa 8
tis. Quæro p intellectu casus, qs hic erat
actor? dic q̄ vn⁹ est intellⁱs, q̄ hic agebāt
isti impetrātes possidētib⁹ filiis psbytero
rū; & tūc expone, silentiū imponas, i. pri-
ues, silētiū imponēdo, & assignes &c. Ali^a
q̄ isti, q̄ impetrarūt iam erāt possessionē
ingressi, & dū filii psbyterorū agerēt cōtra
eos, excipiebāt, q̄ erāt filii psbyterorū; &
impetrarunt isti literas contra eos filios 1
psbyterorū, vt silentiū eis imponeretur,
& sibi ecclesiæ assignarentur. Anto.

SVMMARIVM.

1 *In notorijs non requiritur discussio iudicij vel probatio testium; secus in manifestis. 2. 3.*

CAP. X.

QVoniam. Si manifestū est, q̄ fili⁹ in ec
clesia immediatè successit pri 2
sine aliqua testiū receptione,
ab illa remouebit̄. h. d. Pria recitat factū.
Scd'a puidet, ibi: *nolumus*. Casus lit. Man 3
dat Papa Cātuariē. & ei⁹ Suffraganeo, q̄-
ten^a si publicū fuerit pres psonatū i eccle
siis habuisse, filios eorū ab ecc̄liis exclu- 4
dat: nec ad alias vlteri⁹ assumant̄. Et si hoc
publicū est, nec cā in iudicio deducat̄. nec
1 testes admittant̄. Ber. †No. bonū tex. q̄ in
manifestis ñ est necessaria discussio iudi
2 ciī vel pbatio testiū: sed intellige manife c
stū p notorio. †Gl. opp. q̄ i manifestis or 5
do sit necessarius. 2. q. 1. c. De⁹ omps, de di
uor. c. porrò, & de ele. c. Bonæ. Sol. hoc p
cedit, qñ est notoriū: cōtria pcedūt, qñ est
manifestū: vel ex supabūdāti aliqñ fit ida
gatio iudicii; de quo dic, vt. j. de iureiu. c. 6
ad nram, de coha. cle. & mu. c. vra. Quæro
q̄liter possit esse notoriū? dicit hic Inn. q̄
eò q̄ pr̄ ministrauit i eccl'ia, est notoriū;
qa ñ poterat nō esse notoriū, de trāsl. pla.
c. licet. No hoc dictū qd extēdit illud. c.
ad retētionē eccl'iæ inferioris, qd loqt̄ d 7
eccl'ia epali. dicit tñ Hos. q̄ dato q̄ admi
nistratio sit notoria, prnitas tñ seu filia-
lio pt esse dubia; q̄ vix, aut nūq̄ pbari pt.
3 j. e. c. Michael. †Quæro, an aliqua indaga
tio iudicii reqrat̄ i notoriis? dicūt doc. q̄
a ex quo de notorio cōstat iudici,^a nō det
b ps vexari in oblatione libelli,^b vel alio iu
diciario ordine p iura, q̄ allegat gl. sec⁹ si
de eo posset pbabiliter dubitari. 11. q. 3.
c. graue; & arguit Host. q̄ qñ Eps reqrat à 8
subdito, q̄ ostendat qualiter ecclesiā est
adeptus, non est offerendus libellus, re-
mittit de simo. c. licet Heli. §. 1. Io. And.

SVMMARIVM.

1 *Filius sacerdotis ēt legitim⁹ repellit̄ ab eccl'ia, ī qua pr̄ īmediatè ministrauit ēt tāq̄ vicari⁹ ppetuus. 4. secus si nō īmediatè. 5. vide. j. c. px.*
2 *Filius sacerdotis quare prohibetur intitulari in ecclesia paterna?*
3 *Archieps hēt iurisdictionē in subditos Suffraganei publicè delinquētes, intellige, vt j. nu. 6.*
7 *Dispensatio nō potest in non subiectū exerceri.*
Beneficia cōsanguineorum an sit licitum alijs consanguineis habere? 9. & 10.
8 *Nepotes ex filio presbyteri an possint intitulari in ecclesia auita?*
Filiorum appellatione non veniunt nepotes in materia adiosa.
11 *Legitimatus per subsequens matrimonium non pōt promoueri ad episcopatum sine dispensatione; vide. j. in c. proxi. in 2. nota.*

CAP. XI.

AD extirpandas. †Fi 1
li^a etiā legitimus remouet̄ ab e^c
clesia, in qua successit imme-
diatè patri, vicario, vel rectori. h. d. Deci- c
sa cōsultatio, ibi: *fraternitati*. ponit̄ rñsio.
Casus literalis. Dr̄ hic q̄ filius psbytero-
rū, q̄ ecclesias tenent, in qbus patres eorū
nulla psona media ministrauerunt tanq̄
psonæ vel vicarii perpetui remoueant̄ ab
2 illis. Bern. †No. primò causam pp quā p
hibet̄ filius in titulari in ecclesia pater-
na. Sne notet̄ successio in bñficiis; adhoc
3 s. eo. c. ex trāsmissa. †No. 2. casum, in quo
Archieps in subditos Suffraganei habet
iurisdictionē, qñ clericus publicè eccle-
4 siā tenet illicitè. †Not. tertiò, q̄ phibet̄
filius intitulari in ecclesia, in qua pater
fuit vicarius vel rector; & sic patet q̄ vica
rius & rector æquiparant̄: qa ambo dicū-
tur intitulati; qd intelligo de vicario p-
c petuo.^c †No. 4 q̄ prohibet̄ filius imme-
5 diatè succedere patri in ecclesia: mediāte
ergo alia psona poterit: qa illa purgat vi
tiū. Not. 5. casum expressum, q̄ filii etiā
legitimi repellunt̄ ab ecclesia, in quo de
pximo patres administrarunt. Oppo. q̄
6 †nō se intromittant de subiectis suffraga
neis Archiepi, vt de off. ord. c. pastoralis.
Sol. dicit hoc pter negligentiā Eporū:
vel qa Cantuarien. est legatus, de off. leg.
c. 1. Host. autē dicit, q̄ in cōi vitio puin-
ciæ Archieps est iudex, ad idē c. fi. de re-
7 scr. ad hoc de insti. c. 3. †Quæro, an cū Me
tropolitanus visitat puinciā possit dispē
sare? dicit Vin. q̄ potest id, quod ordina-
rius, sm Vinc. Adhoc de pœni. & re. c. no
stro, de censi c. fi. lib. 6. sed ista loquuntur
in his, q̄ respiciunt forū pœnitentialē. di-
spensationē ergo cū illegitimis vel his si
milē non putat q̄ facere possit, cū nō sit
permissum; & facit quod no. de tēp. ord.
c. cū nullus, lib. 6. No. bñ q̄ dispēsatio nō
8 pt in nō subiectū exerceri. †Quæro qd de
nepotibus & aliis inferioribus, an sit phi
bita facultas antecessorū recipe eccl'ias?
glo. dicit idē, quod in filiis: qa in eis no-
tat̄ successio. Idē no. 8. q. 1. c. aplica. Ala.
s. eo. c. pxi. Cōis opinio hēt idē, quod tē
perat Inn. verū, qñ nepos adest filio mor
tuo: secus si viueret pater, sm Inno. Host.
remittit ad sum. eo. tit. §. qui filii, vers. sed
nunquid, & seq. ibi Host. tenet opi. Inno.
an filius viuat, & nō excludit̄ nepos: quia
non notat̄ successio: an sit mortuus, & nō
admittit̄: qa i eo notat̄ successio. Io. An.
hic plenissimè allegat, an appellatione si

gl. in cle. appellā-
ti, vbi latè discu-
tit, an notoriū q̄
nō indiget pba-
tione, indigeat al
legatiōe; sentit q̄
nō, qñ est notoriū
iudici; qd ēt seqt̄
idē Feli. in c. affer
te mihi gladium,
col. 4. versi. Secun-
dus casus. j. da p-
sump. de quo etiā
tradit Are. in c. ve
niēs, col. 5. de ac-
cusa. & Mod. post
Bar. i l. eū q., circa
fi. ff. si certum pet.

c Perpetuò. Adde vt per Ant. de Bu. consi. 19.
ANT. FRAN.
Circa hoc de no
torio, dicas pri-
mò q̄ illud dr̄ es-
se notoriū, quod
oēs cōtinuè vide-
re pñt sm Bald. in
auth. q̄ locū, in vl
ti. q. C. de colla.
vel q̄ oēs sui na-
tura sciunt, vel sci
re vero sile est, vt
p eundē Bal. in l.
cū fratrē, C. ad Syl
la. & per Bart. in
auth. q̄ semel, C.
quo & qñ ind. &
quotuplex sit no-
toriū, plenè tradit̄
in c. vra, de coha.
cle. & mu. & p Bal.
in rub. C. de pba.
in 1. col. & in l. ea
qdē, in 6. co. C. da
pba. & notoriū ñ
excusat ab onere
pponēdi, sed pbā
di; & iō dēe ppo-
ni & allegari, pro
quo vide vltra hic
allegata, Alex. i l.
fi. in prin. ff. si cer.
peta. & in l. eū qui
ita, ff. de verb. ob.
Et adde q̄ noto-
riū psumit eo ip-
so, q̄ decem testes
vnū dicūt, vt dixit
Bal. in aut. qd lo-
cū. & istud qd dr̄
q̄ notoriū dēt al-
legari, licet nō p
bari & necessitate
ē; verū, nisi qñ no
toriū esset locū ñ
esse tutū ad cōpa-
rēdū: qa tūc ēē al-
legari nō dēt, vt
sing. voluit Inno.
quē ibi sequunt̄ d.
Ant. & Imo. in c. p
uerā, de dila. & d.
Abb. Imo. & Phil.
Frāc. in c. ex parte
de appe. Quo autē
pbet per testes &
per quot, vide per
Spe. i tit. de noto.
cri. in §. 14. & hoc

notoriū. vide etiā p d. Abb. in c. tertio loco, de psum. & per gl. 2. q. 1. in c. Deus. §. si. Et adde q licet vnus testis faciat semiplenā pbationē crīm vnus testis nō pbat semiplenè notoriū vel famā; de quo etiā p Inno. in c. super his, de accu. & de hmōi notorio habet p gl. in l. emptorē, i princ. & iu §. 1. & ibi p Bar. ff. de act. empt. Et adde q licet notoriū nō sit de necessitate pbandū: tñ debet pbari illud esse notorium vt ē notabilis gl. in c. ad nostrā, de empt. & ven. & est tex. què ibi pōderat And. Sicu. in c. cōsuluit, de appe. & vide p Spe. in titu. de noto. cri. in §. 1. in ver. sed qualiter; & vide q habent in l. si verò, § §. q. p rei qualitate, ff. q. satis. cog.

a Filiorum. Adde Ro. consil. 483. & 229. & 25. Alex. cōsi. 5. 3. li. & cōsi. 9. & 61. 1. lib. ZACHARIAS. Adde eundē Alexā. consi. 1. & cōsi. 38. vol. 1. & cōsi. 4. & cōsi. 84. vol. 4. Old. cōsi. 94. Lud. Pōt. cōsi. 119. vbi dicunt idē quod iste & Pau. de Ca. consi. 169. & seq. sed melius per pal le. Alex. in l. sed si hac. §. liberos, ff. de in ius vocan. SEB. SAPIA.

b Nepotes. vide Bald. & alios in l. 2. C. de in ius voc. vbi vult q stante statuto, q stātibus filiis filiæ fœminæ non succedāt; habet locū stantibus nepotibus; sequit Alex. in l. qui se patris, col. pen. C. vnde libe. Alex. in consi. 21. in 1. volu. Matthe. not. 48. Abbas in pœ. Greg. in prima gl. col. 3.

c Sit legitim⁹. Adde Cald. consi. 2. hoc eod. tit.

d Titulum. Adde Anto. de But. consi. 19.

e SEB. SAPIA. Quæro, quomodo pbet filiatio? latè ponit Felin. post alios in cap. per tuas, col. 3. de proba. Alex. in cō si. 2. in 3. col. lib. 1. & consi. 74. per totum, lib. 2. & consi. 25. col. pen. li. 4.

f Filius Antonij. Adde qualiter probetur filiatio. Alex. consi. 25. & 51. 4. lib. ZACHARIAS. Adde eundem consi. 56. in 2. colum. in. 1. parte, & consil. 74. per totum in. 2. parte, & consil. 25. in prima column. vo-

liorū[a] cōprehēdant nepotes;[b] & cōcludit q ex vera interptatione nō, sed sic ex interptatione ficta; per quod cōcludit q in odiosis & corrigibilib⁹ & pœnalibus nō cōprehendunt, nisi aliter lex intendat; vide qđ no. ff. de testa. tute. l. qđ si nepotes, & vide qđ no. ff. de ver. sig. l. liberorū, & vide gl. c. 1. de baptismo, in gl. pe. p q̄ reside re videt q ad nepotes nō extendat, cū de

9 illis nō fiat mētio. †Quæro qđ de collateralibus? gl. dicit q nō hēt locū in collateralibus, arg. de offi. deleg. c. ex parte. Io. An. allegat de arbitris. c. 2. de accu. c. acce

10 dens. †Quæro qđ si fili⁹ succedit in ecclesia patris dispēsatiuè, vel de facto, nunqđ alter frater potuit in ecclesia istitui? dicit Host. in sum. in loco pall. q nō: qa nō vr de mēte iuris, q talis psona intermedia purget vitiū, imò poti⁹ videt cōprobare, q successio in ecclesia Dei habeat locū, s. de ele. c. venerabilē. §. vlt. & hoc. d. verum, vbi de facto habuit filius post patrē: sed si dispēsatiuè habuit filius, tunc videt q alter filius succedere possit, ar. eorū q̄ dicta sunt, & no. in sum. eo. tit. secūda verò phi

11 bitio est. †Quæro qđ si filius sit natus de dānato coitu, posteà pr ducit ī vxorē matrē, nunqđ talis pmoueri pōt? dic q sic, si tpe coitus mulier erat talis, quā potuerit habere in vxorē, etiā si post natiuitatē alter parentū alii nupserit, quo mortuo naturaliter parētes sunt cōiuncti: qa matrimoniū subsequēs legitimat, plē quo ad oēs actus legitimos, q filii sint leg. c. tāta, in aut. qbus mod. natu. effi. legi. circa pri. col. 6. Excipiunt qdā vt Ray. dignitatem epalē, ad quā nō poterit absq; dispēsatione pmoueri, ar. de elec. c. innotuit, in antiqua: sed hodie non habemus: ad idē de ele. c. cū in cunctis. cū. n. talis de legitimo matrimonio natu ñ fuerit, q̄q̄ pñter matrimoniū cōtractū sit, nō videt satisfactū cōsilio, quod natiuitatē respicit: sed dicit Goff. q si cōtrariū dicatur, nō reputat iniquū, ne fauor matrimonii restringatur, qđ sequit Host. qui fil. sint leg. c. ex tenore, q ma. acc. nō pos. c. videt; & hoc tenet gl. in d. c. innotuit, & in d. c. p venerabilē.

S V M M A R I V M.

1 *Filius Epi legitimus potest ad ordines promoueri, & ī paterna ecclesia beneficiū obtinere.* 3.

2 *Episcopus potest quis fieri, licet habeat filios*

C A P. X I I.

AD hæc. Filius legitimus episcopi pōt ad ordines promoueri, & in pīna ecclesia bñficiū obtinere. h. d. Cōis diuisio. Secūda, ibi: *scias*. Casus lite.

Quæsitū fuit à Papa, vtrū filii Epōrū possint ad sacros ordines pmoueri, si aliàs digni sunt. Rñdet Papa, si de legitimo matrimonio sunt geniti, & nihil aliud impediat, possunt ad sacros ordines licitè pmoueri, & in eisdē ecclesiis, in qbus

1 patres psunt, vel pfuerūt, bñficia obtinere. Ber. †Not. primò q habens filios pōt in Epm promoueri; & sic habitus filiorū non repellit què à dignitate epali. Secundò no. duo requisita in promouendo ad ordines, scientia, & morū honestas, & tertiū q legitimus sit; & sic illegitimitas causat irregularitatē, & repellit què ab ordinibus. Et no. arg. q oportet, q sint de legitimo matrimonio procreati; non videtur ergo sufficere q sint legitimati; quod est falsum, vt in c. p vene-

2 rabilē, qui filii sint legi. †No. limitationē ad totū titulū, q in ecclesia, cui pater pest, vel pfuit vt eps principaliter, potest filius in aliquo particulari beneficio promoueri. Opp. q filius etiā legitimus non possit institui in ecclesia paterna, vt patet. j. c. ad abolendā. glo. dicit q illa decre. habet duas lec. Vna, q, maximè, ibi positum stet cōparatiuè: & tunc ob. qđ fm quosdā corrigit. Alia, q stet pro tm; & nō obstat. vel dic q illud verbū, maximè, implicat idē in aliis illegitimis: qa maximè spurii nō succedunt; quasi dicat nec etiā alii illegitimi. sunt. n. multæ species illegitimorū, vt s. de renun. c. nisi, ad fi. Opp. secundò q nō succedant filii etiā legitimi in ecclesia paterna, vt in d. c. cū decorē, j. eo. gl. prima dicit q loquit de illegitimo. Itē secunda: sed dicit q filius legitimus specialiter in beneficio paterno nō pt pfici. in beneficio aūt alio separato à paterno, quanq̄ in eadē ecclesia, bñ pōt instituī. Host. dicit q si ecclesia habeat pbēdas indistinctas, filius pt in ecclesia institui etiā in pbenda, quā obtinuit pater: qa nō dicit succedere patri, de pbē. dilecto. vbi aūt bñficia sunt distincta; ɔcludit Host. q in eadē ecclesia in diuerso bñficio

c pt filius institui; dūmodò sit legitimus,[c] in qua pater fuit institutus, nō distincto an beneficiū filii sit maius paterno, vel ecōuerso: qa nō attenditur maioritas vel minoritas: sed attēditur diuersitas, vnde dicit q in ecclesia, in qua pater fuit Archidiaconus, filius poterit esse Eps. sufficit. n. q nō sit idē, vel penitus sile; vt psonatus, & vicaria ppetua, ff. de reg. iur. hæreditas, & ff. de acq. poss. l. cū hæredes. dūmodo. n. filius sit legitimus, nō est curandū de maioritate vel mino. beneficii, sed solū de identitate, de qua not. in d. c. ad abolendam &c.

S V M M A R I V M.

1 *Filiatio quomodo & ex quibus coniecturis probetur.*

C A P. X I I I.

MIchael. Filius nō pt esse vicarius in ecclia, in qua pr fuit pxim⁹ rector. In prima facti narratio. In scda causæ cōmissio, ibi: *fraternitati*. Casus lit. Michael psbyter pposuit corā Papa, q ecctiā sancti Io. canonicè fuit adept⁹. sed M. fili⁹ Antonii psbyteri, q pximò añ habuit psonatū ipsius ecclesię ad se vicariā ipsius ecclesiæ asserit ptinere. Mādat Papa, quatenus, si cōstiterit filiū fuisse Antonii, q pximò habuit psonatū illi⁹ ecclesiæ; sup vicaria ipsius rei ppetuū silentiū imponat. Ber.

d No. primò, q filius nō pt hre bñficiū in titulū[d] vicariæ ppetuæ, quod pr habuit in titulū rectoriæ psonat⁹. Et sic no. hic casum, q vicarius ppetuus hēt titulū, & sic filius in eodē vel in simili penitus bñficio nō pt intitulari loco pris, vel in titulo loco illius surrogato. No. vt repellat fili⁹ ab ecclia paterna, oportet q pbet patrē pximò ibi ministrasse. ñ sufficit ergo simplr pbare patrē ministrasse. Op. q pris possit fili⁹ ecclesiā tenere, s. e. c. ex tua. Sol. ex dispēsatiōe pt, vt ibi; de iure ñ vt hic, ēt dato q fuisset tolerat⁹. talis. n. tolerātia i⁹ possessori ñ parat: sed iniqtatē ofidit, de pscr. c. nihil: sec⁹ đ tolerātia approbatiōis, de cog. spir. c. sup eo. Quæro qđ sit ecōuerso, an fili⁹ possit hre psonatū bñficii, ī quo añ fuit pr vicari⁹ p

1 petuus? dic q ñ: qa hæc cōuertunt fm doc. †Quæro[e] quāt p

e babit fili⁹ Antonii?[f] dic q si nat⁹ fuit ex illa, q̄ publicè tenebat

f in domo p cōcubina psumit. n. fili⁹ illius, sicut psumit filius,

qui na-

In.4. Et ibi quę probatio sufficiat, & an sola fama. Feli. remissiuè in 2
capi. per tuas, colũ. 2. in. 1. nota. in fi. ĩ. de probat. & Lanfran. de Ori.
in. c. quoniam contra. §. statuimus, uerſ. teſtium depoſitiones, nu. 4.
& ibi in apoſt. Celſi, in uer. filiatio, eo. titu.

ANT. FRAN. De modo probandi filiationẽ, uide Bar. in. l. 1. & ibi per Alexandr. in. §. per contrariũ. ff. de li. agnoſ. ubi dicunt quod probatur probando, ꝙ quis fuit ab aliquo tentus, tractatus, & nominatus ut filius, & habetur per Bal. in. l. non nudis, C. de probat. & uide Bal. in c. 1. in. 5. col. qui feud. dare poſ. in uſi. feud. ubi dicit quod probaĩ per coniecturas, & uide plenè ꝑ Lanfrã. de Ori. poſt Inno. in cap. quoniam contra, de proba. in uerſi. teſtes. ubi dicit ꝙ non poteſt probari niſi præſumptiuè, ut in. l. prima, & ibi per Bartolum & Baldũ. C. quorum bonorũ. ubi dicunt quod ſufficit ꝓbare quẽ eſſe natum in domo ex uiro & uxore ſcientibus uicinis, de quo etiã per Bar. in. l. ſi uicinis, C. de nup. & in l. Titia. ff. ſolu. mat. & per Paul. de Ca. in conſi. 175. inci. ſuper primo dubio. addas tamẽ ꝙ quo ad matrem uerè probari põt filiatio per obſtetrices, q̃ puerum naſcẽtem ex tali muliere recollegerũt, ut eſt no. gl. in. l. prima, ff. de prob. & de materia iſta uide ẽt per Bart. & alios in. l. filium. diffinimus, ff. de his qui ſunt ſui uel alien. iur. & per Innocent. domin. Anto. & docto. in capi. Michael de fil. presby. & per Bald. in. l. neq; natales, C. de proba. & in Spec. de noto. cri. in. §. 8. in princ. & in titul. de maio. & obed. in uerſicu. eodem modo, & in titul. de teſtam. in. §. 2. & in ti. de conuerſi. infide. in. §. porrò, & in titul. qui fil. ſint legit. in princip.

q natus eſt ex illa, quæ tenetur in mrimo
nio; qa filius eſt, quẽ nuptiæ demõſtrãt,
ff. de in ius uocan. l. qa ſemp. unde ꝑſum
ptione dicimus talẽ filiũ, quẽ filiũ coha-
bitatio oſtẽdit. Probabiĩ ſcdò filius eò, ꝙ
eſt in quaſi poſſeſſione filiationis. quod 2
ſatis puto; qa incidenter filiatio deduciĩ a
in iudiciũ. Itẽ ꝓbabiĩ tertiò eò, ꝙ iſte ha
beat illũ in patrẽ & cõiter eius filius re-
putabaĩ & nominabaĩ, de ꝓbat. c. ꝑ tuas.
Itẽ gñq; ꝓbaĩ filius ex dilectione, ut pa-
tet. ĩ. de ꝑſum. c. afferte. Nõ ob. ꝙ nomi-
natio non ꝓbet quẽ filiũ, C. d teſt. l. neq;
ꝓfeſſio, C. de ꝓba. l. nõ nudis, quia, dicit
gl. ꝙ ꝓbatur ꝑſumptiuẽ, ſed non ſic, quin
admittaĩ ꝓbatio in cõtrariũ. Io. An. re- 3
mittit qui fil. ſint legit. c. trãſmiſſæ. dic ꝙ
ſola nominatio nõ ꝓbat quẽ filiũ, niſi à
patre nomineĩ in actu tantũ filio ꝓpor-
tionabili, puta inſtituit hæredẽ in legiti
ma; quia aliàs inſtitutio bñ concludit in
aliis; quod not. quia tũc cõſtituiĩ in quaſi 4
poſſeſſione filiationis, ut. l. 1. ff. de lib. a-
gno. §. 1. & ibi Bart. quo caſu ꝑſumptiuè
ꝓbaĩ filius; ſed nominatio cũ tractatu &
nominatione cõi bñ ꝓbat ipſum filium.
Quę dicta ſunt de filio ꝓbãdo procedũt
in ꝓbando quẽ patrem, & aſsignat Ioã.
And. cãm: quia iſta correlatiua ſunt, &
hoc eſt uerũ. nõ ſunt hic alia: materiã ex-
pediui ĩ dicto. c. trãſmiſſæ, q fil. ſint legit.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus põt quis eſſe, & natus ex uxore legitima. 2. de ueritate uide. ĩ. nu. 4.*

3 *Illegitimus per ſolum Papam diſpenſatur.*

5 *Peccatum patris, an & quando noceat filio?*

6 *Diſpenſatus ad ordines ſuſcipiẽdos, an cẽſeaĩ diſpẽſat⁹ ad ordines ſacros, uel ad ꝑlaturã?*

7 *Diſpenſatio an aliquo caſu latè interpretetur?*

CAP. XIIII.

Literas. Illegitimus genit⁹
ẽt de uxore, ſine di
ſpenſatione ad ordines uel bñfi
cia ꝓmoueri nõ pt. h. d. Suppli
catio & ſupplicationis admiſſio, ibi; *ne-*
rum licet. Caſus lralis. Quidã uir & uxor
cõi cõſenſu ꝓmiſerũt caſtitatẽ ſe ſeruatu
ros. qua ꝓmiſſa inſtãte eccl. uir ꝓmot⁹
fuit poſtmodũ uſq; ad ſacerdotiũ. tãdẽ ĩ
ſacerdotio cõſtitutus acceſſum habuit ad
uxorẽ, & ex ea filiũ gen. H. noĩe. iſte. H.
dſiderauit à pueritia miniſtrare dño & ĩ
offõ clericali. dicit ꝑꝑ licet à filiis pater-
na incõtinentia ſit ꝓpellenda, tñ ſi dign⁹
eſt, permittit eũ ad ſacerdotiũ ordinari,
aliàs ꝑmittit eũ in clericũ ordinari, & ad
eccleſiaſticũ bñficiũ ꝓmoueri, ut inde ua
1 leat ſuſtentari. lter. † No. 1. hæc eſſe poſſe
ſimul quẽ eſſe genitũ ex uxore legit. & il
legitimũ eſſe. No. ſcdò ꝙ illegitimitas ĩ
ꝑle nõ cãtur à ſola ſuba uinculi mrimo-
nialis, ſed ab executiõe uinculi mrimõia 5
lis, ideo data ſuba uinculi, & executiõe ꝓ
hibita, ſeu ceſſante, ceſſat legitimitas in
ꝑle. Secus ſi tñ executio eſſet ſuſpẽſa: qa
ꝑles eſt illegitima, ſaltẽ quo ad ordines,
de clã. deſpõ. c. cũ inhibitio. Ex hoc iſerĩ
† ꝙ nat⁹ de ꝑsbytero & ei⁹ olim uxore le
gitima eſt illegitimus, a & inhabilis ad ſa
cros ordines: qa dato ꝙ nõ deficiat uin-
culi mrimonialis ſuba: deficit tñ mrimo
nii executio, cui obuiat uotũ ſolẽne. No.
3. ꝙ ordo appellaĩ officiũ. No. 4. unã cãm
ꝑꝑ quã illegitim⁹ ab ordinib. repellit. ſ.
timore paternæ incõtinentiæ, q̃ in filium
puniĩ, & ſic aliqñ eccľia obuiat & punit
filiũ ꝑꝑ peccatũ parẽtis uitãdũ in filium,
adhoc 1. q. 4. c. eccľia §. itẽ paruulos. † No.
5. ꝙ cũ illegitimo ſol⁹ Papa diſpẽſat. No.
6. arg. ꝙ diſpenſatio in ordine nõ exten-
diĩ ad cõſecutiuũ beneficii, niſi hoc expri
maĩ: alias illa uerba, & ad eccleſiaſticum
beneficiũ, ſuperflua forẽt, ſed ſi declarati-
uè intelligantur, ꝓbant ꝯrium. † Obuiant
duo qa uidetur impoſsibile, qđ de legiti
ma uxore presbyter generet filiũ: quia uĩ
erat uxor ante, & matrimoniũ nõ potuit
ſeparari: qa quos deus cõiũxit &c. de ſec.
nupt. c. 1. & 2. uel nõ erat uxor añ ſacerdo
tiũ, & non poteſt effici uxor legitima 31.
diſt. c. ante trienniũ, & ĩ. de æta. & qual. c.
accepimus. Sol. intellige ꝙ añ fuerat eius
uxor, & poſtea factus eſt ſacerdos uxore
uolente & caſtitatẽ ꝓmittente, vñ poſtea
priuati fuerunt ꝑꝑ uotũ executione mri-
monii, & ꝑ hoc ꝓles naſcitur illegitima:
qa cõtra uotum ſolẽne caſtitatis in utro
que cõiuge, ideo de iure nõ potuit ꝓmo-
ueri. & propter hoc dicit Io. An. ꝙ plus
peccat cognoſcẽs talem uxorẽ, quã ſi co-
gnoſceret ſolutã: qa cognoſcit cõtra uo-
tum utriuſq;, ita no. Lau. 81. diſt. cap. mi-
niſtri, & per hoc filii ſunt illegitimi ſm
Inn. & Goſ. in ſum. huius tit. §. qđ ſi ſacer
dos, & Hoſt. de cõuer. coniu. c. dudũ. Ray.
in ſum. huius ti. dicit ꝙ tales filii nõ ſunt
illegitimi duplici ratione, fauore ꝓlis, &
ut culpa parentũ filio de mrimonio nato
nõ noceat arg. 27. q. 2. c. multorũ. ſed ob-
uiat hic tex. ſed dic ſm Ray. qđ hic non
eſt diſpẽſatio, ſed iuris ꝑmiſſio: uel dic ꝙ
eſt diſpenſatio ꝑꝑ identitatẽ rõnis, q̃ eſt
in illegitimo. ſ. uitiũ paternæ incõtinen-
tiæ, vñ ita eſt ꝓhibitus, ſicut illegitimus:
ſed in nulla pte ſuę decretalis dicit ipſm
illegitimũ. Io. An. vĩ adherere ſummãdo
primæ opi. Qđ ſit illegitimus, tenet Ar-
chi. in c. 2. eo. tit. li. 6. in uer, patiĩ, & hoc ẽ
uerius. ꝑ hoc apparet qđ dicendũ, an po-
ſtea ſuccedat defuncto. credo ꝙ in uerita
te ſit legitimus: qa interdictũ nõ illegiti
mat ꝓlẽ, ut patet de matri. ꝯ ꝑ totũ. ſuffi-
cit ergo ad legitimandũ ꝓlẽ ſuba uincu-
li matrimonii, & hoc placet. qa ſauorabi
lius. † Oppono, ꝙ paterna incõtinẽtia nõ

Illegitimus. Adde qđ Ro. ſin. ſuis dicit ꝙ filij ꝑsbyterorũ ſunt ſer-
uit illius eccľiæ, in qua pater ẽ bñficiat⁹, ꝑ tex. ſi. 15. q. 8. c. cũ multæ.
ZACHARIAS. Adde quod eſt ſing. ordine nu. 522. quod inci-
pit, dic quod filii ſacerdotis. Cui potes addere ſing. qđ ſeq. qđ incip.
Maritus & uxor. ubi dicit ꝙ filius poſt uotum continentiæ natus ſit ſeruus illius religionis, quã pater eſt ingreſſus, q̃uis ex ſua uxore illũ ſuſtulerit, alle. gl. ſin. in c. miniſtri. 81. diſtinct. cuius opi. tenuit ante eũ Hoſtien. in ſum. eod. titul. §. quis poſsit, uer. quid ſi ſacerdos, licet cõtrarium tenuerit. Ray. 81. diſtin. in ſum. uer. ſed pone.

ANT. FRAN. Circa hoc de filio ſacerdotis clerici, uel religioſi, dicas ꝙ filius ſacerdotis nõ diciĩ eſſe ille, qui eſt natus ante ſacerdotiũ, uel monachatum, uel clericatũ patris, ut eſt glo. in l. imperialis, in §. his illud, C. de nup. ſed ſolum diciĩ ille, qui eſt natus poſt ordines ſuſceptos, uel ingreſſum religionis, & an tales ſic nati dicanĩ etiam ſerui monaſterii, uel eccleſiæ, uide per Spe. in tit. de ſta. mona. in uerſi. 59. ibi per Bal. in addi. & uide. d. Car. ĩ cle. 1. ĩ. 9. q. de deci. ubi tenet, ꝙ ſunt ſerui eccleſię uel monaſterij, & ibi dicit ꝙ æquiparanĩ oblatis. & uide tex. ĩ c. cũ multi 15. q. ult. ꝙ dicit ꝙ filii ſacerdotis rectoris eccleſiæ dĩr eſſe pars eccleſiæ. Dicit tñ Bal. ĩ l. ſi. C. de nup. & in l. qui ĩ ꝓuinciã. ĩ. §. diu⁹ ff. de ritu nupt. ꝙ fili⁹ ſacerdotis poteſt legitimari ꝑ papã, uel habentẽ ab eo ptãtẽ. ad qđ uide conſi. Pau. de Ca. 223. & de materia filiorum ꝑſbyterorũ & religioſorũ, uide 23. q. 2. per totam. q. & 54. diſt.

debeat filiis nocere 56.diſt. c. naſcit.ſol. nõ nocet quo ad uitã æternã: ſed bñ quo ad defectũ creandũ quo ad ꝓmotionẽ legis ſm gl. Dehoneſtantur.n.filii ex incõtinentia parentũ ſecundũ do. ſicut dehoneſtat̃ maritus ex uxoris incontinentia. 34.diſt.c.ſi cuius, & dehoneſtat̃ de coitu
6 ancillæ 50.diſt.c.ſiquis uiduam. † Quæro an ex diſpẽſatione, ut nõ obſtãte illegitimitate qs poſsit ad clericatũ aſſumi, itel ligat̃ qs diſpẽſat⁹, ut poſsit ad ſacros ordines aſcẽder̃, an reſtringat̃ ad minores?
a gl. arguit,ᵃ ꝙ ad minores reſtringat̃: qa ꝑmiſsio in genere mediocritatẽ reſpicit, ff. de auro & argẽto lega. l. q. lãcẽ, cũ ſi. In ɔ̃riũ: qa bñficiũ latiſsimè interpretandũ &c. ff. de cõſtit. prin. l. ſi. ȷ̃. de trãsl. ꝑla. c. ſi. dicit gl. ꝙ tutius eſt intelligere ꝙ ad minores tñ reſtringatur, qa ſic Papa ſenſiſſe vr̃, ergo &c. de reſcrip. c. ſuper lr̃is. Phi. per prima iura, & qa appellatione clerici ẽt ſacerdos cõtinet̃ 21. diſt. c. cleros 11. q. 1. c. de perſona, tenet ꝙ ꝓmoueri poterit ad ſacros ꝑter, quã ad ep̃atũ. Pro quo facit: qa ſi dicas, reſtringendũ, ẽt eadem ratione reſtringeretur ad primã tonſurã. Hoſt. dicit talẽ gratiã reſtringendam, dũmodo aliquid operet̃. Op. ꝙ reſtringatur ad minores. tenẽt cõiter doctor. Tan. Goſ. Inn. & Hoſ. ſed remittit ad ſum. e. ti. §. qs poſsit, uer. qd ſi diſpenſet̃ cũ aliquo, & ſeq. adhoc ȷ̃. c. 1. lib. 6. di. c. ſicut. Arch. eo. ti. c. 1. li. 6. tenet opi. gl. niſi dicat cũ ad iũcto oẽs ordines, ut ibi in uerbo, oẽs ordines. Dic ꝙ aut eſt ad ordines minores iã ꝓmotus tꝑe cõceſsionis diſpẽſatiõis, & cõceſsio extẽditur ad ſacros: aut nõ eſt ꝓmotus ad aliquos grad⁹ ordinis, & tũc diſpẽſatio põt ſtrictiſsimè intelligi, & nõ cõprehẽdit niſi pſalmiſtatũ: põt ſtricte intelligi, & cõprehẽdit maiores: põt latè intelligi, & cõprehendit ſacros: põt latiſsimè intelligi, & cõprehendit ep̃atũ. Credo ꝙ nõ ſtrictiſsimè ſumit̃: qa aliquid habet beneficii, maximè qñ plures occurrũt actus, ad quos par eſt cã: ut ſunt, oẽs minores: qa unũ non eſt maius altero, licet unũ ꝑ prius, aliud per poſterius, vnde ſtrictè intelligit̃ ut minores cõprehendat, & hoc tenet Hoſt. in ſum. in loco ꝑalleg. & Spe. ti. 4. § ult. in prin. & in ſi. ubi idem tenet, & ad iura allega. ȷ̃. dicit ꝙ loquuntur in bñficiis, q̃ cõceduntur abſq; alterius ꝑiudicio, & nõ ɔ̃ ius. & uide qđ no. in d. c. ſi. de transl. præl. & qđ no. ȷ̃. de uerb. ſign. c. olim, ſuper ult. gl. diſpenſatus tñ ad diaconatũ, vr̃ diſpẽſatus ad ſubdiaconatum, ſed nõ ad presbyteratũ: qa minus in maiori includit̃: alias ad ſeparata nõ extendit̃ diſpenſatio. vñ diſpenſatus ad pſalmiſtatũ, nõ poſſet maiores ordines aſſumere. uide ibi Io. An. in addi. & uide qđ no. ĩ c. ꝑ uenerabilẽ, q filii ſint legi. & ibi not. in uer. qd ſi degradatus. tractat an degradatus reſtitutus ad ordinẽ, intelligat̃ ad beneficiũ reſtitutus, & tenet ꝙ non. Tractat etiam Spe. in loco præall. uerſi. quid ſi diſpenſatum eſt cum tali, an ſit diſpẽſatus ad oẽs ordines, ꝙ ad oĩa bñficia poſsit promoueri, an poſsit ꝓmoueri ad ꝑlaturã uel dignitatẽ? & tenet ꝙ nõ; ad hoc de ꝑbẽ. c. ſi. Dicit. n. Spec. in loco ꝑalle. uer. qd ſi diſpẽſatum eſt cũ aliquo, ꝙ ſi poſſet ꝓmoueri ad ordines ſacros, nõ ꝓpterea intelligit̃ diſpẽſatũ cũ eo, ut poſſit bñficiũ curatũ obtinet̃, & ſic ep̃s illud ɔ̃ferre nõ poterit, q̃q̃ ſimplex poſsit; & ſic diſpẽſatio facta quo ad ordines, nõ intelligit̃ fa
7 cta quo ad bñficia. † Et ɔ̃cludit ibi regulã Spec. ꝙ bñficia q̃ nõ ꝑiudicãt aliis, ẽt diſpẽſationes q̃ modicũ ꝑiudicãt, extẽduntur, & latè interpretantur, ſed nõ placet Io. An. qa qcqd dicat̃. text. eſt ꝙ diſpẽſatiões iſtæ ſunt ſtrictiſsimè intelligẽdæ, de filiis ꝑſby. c. 1. lib. 6. & ibi Io. mona. facit regulã ꝙ eſt intelligẽda diſpẽſatio ſtrictiſsimè; dũmõ aliqd, quãtũcũq; modicũ, operet̃: ad hoc de cõſanguini. & affi. c. qđ dilectio. Quæro an ſup dignitate ꝓmouẽdi ad ordines uel indignitate ſit faciẽda inqſitio? dicit hic Hoſ. dato ꝙ qlibet ꝑſumatur dignus, de ſcru. c. 1. putat tñ ꝙ hoc caſu ꝑ illũ, cui cõmittit̃ q̃rẽdũ de dignitate uel indignitate ꝓmouẽdi, ſit faciẽda inquiſitio de moribus in loco cõuerſationis ſuę, de elec. c. poſtq̃. Nõ ob. ꝑdi. decre. 1. cũ ſi. qa loquit̃, cũ a7s nõ habet̃ ſiniſtra ſuſpicio, ſed hic meritò de paterna incõtinẽtia dubitatur in filiũ; vñ meritò inqrit̃; & ſi ꝑ eã nihil inuenit̃ ſiniſtrũ, fiat diſpẽ[illegible]io. Quæro an hic ꝓmoueat̃ ex permiſsione iuris; an ex diſpẽſatione? Quidã dñt ꝙ diſpẽſatiuè ꝑmittit̃, alii de iure cõi. Hoſ. dicit ꝙ quo ad ſacros eſt diſpẽſatio:
b quo ad minoresᵇ uerò nihil indulget ꝑꝑ cũ ꝓmoueri poſſet ex diſpẽſatione Ep̃i. Ideò exponit, ꝑmittimus. i. ꝑmiſſum eſſe oſtendimus. dicit Io. An. ꝙ legi dẽt planè, & non ſequit̃, ſi Ep̃s id facere põt, ergo eſt diſpenſatio. unde ꝑmittit̃ Ep̃o de iure: ſed quod Ep̃s facit nõ eſt ius, ſed diſpẽſatio; & ſic ꝑmiſsio ꝙ Ep̃s diſpẽſet eſt ius, ſed ꝙ Ep̃s ꝓmoueri ꝑmittat, eſt diſpẽſatio, ſm Io. And. Quæro an poterit ꝓmoueri ad dignitatẽ ꝑ hãc cõceſsionẽ? dicit Io. An. ꝙ non, ſed ad ſimplex bñficiũ eò, ꝙ reſtringitur hic indulgentia ſm Io. And.

SVMMARIVM.

2 *Filius ſacerdotis non debet beneficiari in eccleſia patris, uide per totum & infrà capitulo proximo.*

CAP. XV.

1 *Cum decorem.* † Illegitimus in eccleſia paterna prebendari non dẽt. Dictũ ponit, & cãm reddit, ibi, *cũ indecorũ*. Caſus literalis. Filii canonicorũ mr̃imonio ñ legitimo nati ñ dẽnt canonici fieri, uel ꝑbẽdas hr̃e ĩ eccleſiis, ĩ qbus pr̃es corũ ſũt inſtituti: qa impudicũ ẽ, vt nõ legitimus filius impudico patri in altaris officio miniſtret. Ber. No. primò ſeruãdũ decorẽ dom⁹ Dei, & ſic eccl'iæ, & cauẽdũ ab inhoneſtis, ĩ qb⁹ eccl'ia ꝑdit odorẽ bonę famæ. No. ſcđò filiũ presbyteri ẽt legitimũ nõ poſſe ĩ bñficio intitulari ĩ eccl'ia; qđ ẽ idẽ, vel penit⁹ ſimile cũ paterno; iõ ſi pr̃ fuit canonic⁹, filius canonicus eẽ nõ põt. No. tertiò ꝙ in bñficio, in quo filius habeat miniſtrare pr̃i in eccl'ia, nõ dẽt filius intitulari nõ legitimus ẽt ex diſpẽſatione. Opp. ꝙ filius poſsit intitulari ĩ eccl'ia paterna. ſ. co. c. ad hęc. Sol. cõtrariũ ꝓcedit in legitimo. Cõtra opp. glo. ꝙ ẽt legitimus nõ poſsit intitulari ĩ eccl'ia paterna, vt. ȷ. c. prox. Sol. dicit glo. ꝙ illud eſt uerũ, & illi eſt ſtãdũ ſm lectu. quod dictio, maximè, ſtet ꝓpriè. Sed huic obuiat. ſ. ca. ad hæc. dicit ꝙ ibi erat legitimus: hic aũt
c illegitimus. Credo ꝙ ſiue ſit legitimusᶜ ſiue non; nõ poſſit habere ꝑbẽdã ꝑ hanc decre. eo viuo: nec ẽt mortuo: imo credo ꝙ eo viuo nõ põt; & ẽt colligitur diuerſũ bñficiũ nõ poſſe habere, dũtñ habeat pr̃i in aliquo miniſtrare, per hãc decre. cõtrariũ tñ eſt. ſ. co. c. ad hęc, ibi, preſunt, uel ꝑfuerunt. primũ tene. Quæro in quo eſt dedecus, ꝙ filiusᵈ miniſtret
d pr̃i? dic qa dicẽt eũ uidẽtes. Ecce baſtardus miniſtrat pr̃i; & ꝑ hoc ĩfamabit̃ eccl'ia, de obl. ad ra. c. vno. fortè ꝑꝑ hoc ĩtrãtes eccl'iam retraherent̃, de coha. cle. c. veſtra. itẽ periculũ ẽ patri ꝑꝑ peccati memoriã, ne pũgat̃ & lędat̃ memoria ĩ cõ

ſcientia

SEB. SAPIA.

a Gloſſa arguit. De hac glo. meminit Fel. in c. poſtulaſti, col. 11. uerſi. circa tertiã q̃ſtionem ȷ̃. de reſcrip. & ibi latè tradit an in diſpẽſationibus ſit licita extenſio, & ponit regulam quod non, cum ſeptem limitationibus.

b Ad minores. Adde ut per Old. conſil. 215. cuius dicta ſuppreſſo authore refert Ioã. Andr. in addi. ad Spec. in ti. de fil. presby.

c Sit legitimus. Adde uidẽdũ Cal. cõſi. 1. hoc eo. tit.

SEB. SAPIA.

d Quod fili⁹. Ad hoc facit, ꝙ filius ſacerdotis nat⁹ ante ſacerdotiũ poteſt uocari filius ſacerdotis, ut tradit Fel. in c. inter cæteras, in princ. ȷ̃. de reſcrip. & ibi ponit an filius Regis nat⁹ añ regnũ adeptũ dicat̃ primogenitus Regis.

ſcientia.15.q.1.c.mulier. ſecundum Hoſtien.

SVMMARIVM.

1 *Maximè, iſta dictio quomodo ſumatur.*
3 *Illegitimus an & quo caſu poſſit per Epiſcopum diſpẽſari ad beneficia? 4 uide ꝗ.inc nimis, in prin & in uer quarto.*
5 *Suſpenſus a beneficijs licet non poßit eligi, poteſt tamen poſtulari.*

CAP. XVI.

AD abolendam. Si illegitimus, maximè ſpuri⁹, inſtituatur in eccl.
in qua eſt inſtitutus pr, inſtitutio non ualet, & in-
ſtituens à ſuis bñficiis ſuſpẽdit.h.d. Primo ponit
inhibitionis cãm impulſiuã. Sc̃do iohibet. Tertio decernit.
Quarto ꝯfacientes puniri mãdat. ptes patent. Caſus lr̃alis.
In plerisq; eccleſiis innoleuit q̃dã corruptela, ꝙ filii canoni-
corũ fiebãt canonici in eccleſiis ſecularib⁹, in qb⁹ pr̃es eorũ
erant inſtituti canonici, pcipit ꝯciliũ ꝙ filii canonicorũ, ma-
ximè ſpurii, non fiant canonici in eccleſiis ſecularib⁹, in qb⁹ 2
pr̃es eorũ ſunt inſtituti. ſi ꝯ ſcm̃ fuerit, ñ ualet inſtit.eorũ. Et b
q tales canonicare pſumpſerint, à bñficiis ſuis ſuſpendat̃. B.
No.1.ꝙ filii canonicorũ non pñt canonicari in eccl.in q̃ ca-
nonici pr̃es fuerunt; & ſic ꝓhibitio tituli ei⁹ extendit̃ ad idẽ
bñficiũ, ut penit⁹ ſiſe. No.2.ꝙ in r̃larib⁹ eccleſiis ñ ꝓhibetur
fili⁹ miniſtrare in eccl̃ia pr̃na. No.3.ꝙ uiuente pr̃e in eccl.in
qua pr eſt inſtitut⁹, fili⁹ inſtitui non pt nec in ſili nec in diſ-
ſili bñficio. No.4.pœnã tales canonicare pſ mentiũ. Op.ꝙ
pñt filii intitulari in eccl̃ia pr̃na, dũmõ nõ in bñficio pr̃no,
1 ſi ſint lr̃imi, ut ſ.eo.c.adhæc. So.dupliciter iotelligit̃.† Vno,
mõ ꝙ, maximè, ſtet ꝓ, tm̃; & eſt lr̃æ ſenſus, ꝙ filii poterũt lr̃i
2 mi maximè[a] .i.tm̃ lr̃imi pñt, ꝓmoueri, & ꝯcordat. & no.de
dictione, maximè, q̃ ſtat ꝓ tm̃. & hanc lec.tetigit gl.1.ꝓ hac
lec.facit ſm qđ dicit gl.2.qa hic pp mandat puniri ꝓmouẽ-
tes, ut ſuſpendant̃ à bñficiis ſuis; p qđ uĩ ꝙ loquat̃ de ꝓmo-
uentib⁹ ſpurios qa cũ illis Epi diſpenſare non pñt; ꝓ lr̃imis
aũt non ita punirent̃. Lectura hæc deſtruit lr̃am exponẽdo,
maximè, ꝓ, tm̃, & à ꝓpria ſignificatione uerbi non eſt rece-
dendũ, niſi ubi res aľr ſalua eſſe non pt, ff.de leg.3.l.nõ aľr, 3
de decimis.c.ad audientiã, de tranſl.epi.c.inter corporalia,
& in re dubia meli⁹ eſt ſeruire uerbis edicti, ff.de exer.l.1.§.
ſi is q nauẽ. Itẽ ſi nõ intelligeret̃ de aliis lr̃imis, nihil adde-
ret hæc decr.niſi qa pœnã imponit ordinatorib.iõ gl.ponit
ſecundã lec.ꝙ dictio, maximè, ſtet ꝓprie; & hæc ſubdiuidit̃
in duas. Prima lec.eſt ꝙ ſenſus ꝯrius implicet̃, ut extẽdat̃ ad
lr̃imos; & ſm hoc nec lr̃imi nec illegitimi poterunt canoni
cari in eccl̃ia pr̃na; ſđ ſm hoc ob.decr.ad hæc.gl.dicit ꝙ illa
eſt correcta; hæc non bona: qa iuriũ correctio eſt euitanda,
de ele.c.cũ expediat, li.6.iõ gl.in fi.ſecũdæ gl.ponit aliã lec.
ꝙ hic ſenſus ꝯrius excludit alios illr̃imos, ut ſic maximè ſpu-
rii excludant̃, quaſi implicet idẽ in aliis filiis non ſpuriis, il c
legitimis tñ: ut ſunt nãles, Gof.in ſum.h⁹ti.dicit ꝙ in eccl̃a
pr̃na non pt hr̃e canoniã, ſed beneficiũ ſic, ſm cũ.dic ſi filius 4
illegitimus eſt ut ſpurius, uel ali⁹ illegitimus, uel ẽt natus 5
uorũ non pt in aliquo beneficio nec pr̃nę eccl̃iæ, nec alteri⁹
ꝓmoueri, niſi diſpẽſet, ut hic & ſ.e.c.lr̃ãs, & diſpenſandũ nõ
eſt, ut obtineat beneficiũ in eccl̃ia pr̃na uiuente pr̃e, in quo
pr ſit miniſter, ſ.c.cũ decorẽ; & hoc uerũ ſi habuerit pr in ti-
tulũ, & filius uelit in uicariatũ, ſiue cõ.ſ.c.Michael. Si aľs eſt
lr̃imus, in ſpãli beneficio, in quo pr intitulat⁹ fuit; intitulari
non pt in illa eccl̃ia, ſiue ſit principalis platura eccl̃iæ, ſiue †
aliud bñficiũ pticulare, niſi uitiũ ſit purgatũ, ſ.e.c.ad extir-
pãdas: Vel niſi pr in primo nõ habuit titulũ, licet aľr tpaľr
tenuerit ſ.e.c.ꝯſtitut⁹. In diuerſo aũt beneficio, ſi tale eſt, in
quo filius hẽat pr̃i miniſtrare, pr̃e uiuente, nõ pt illo bñficio
intitulari in eccl.in qua intitulat̃, uel rector eſt pr.ſ.eo.c.cũ
decorẽ, c.pñtiũ, & c.conqrente, & hoc ſm unum iotellm̃. Si
non hẽt pr̃i miniſtrare, ut qa mortu⁹ eſt, uel qa beneficiũ nõ
eſt in miniſterio ſubiectũ, tunc ſi bñficiũ eſt idẽ, licet mutet̃
modus ꝓmouendi, ut qa unus uicarius ppetuus, alter eſt in-
titulatus, adhuc non pt, ut in d.c.ad extirpãdas. Si beneficia

penit⁹ ſunt ſilia ut canonicatus & canoni-
catus, non licet intitulari, ut in c.ex tranſ-
miſſa, ſ.e.& hic eſt caſus. Si beneficia ſunt
diſſilia, tunc licet, ut in d.c.adhæc, & hoc
mihi uĩ de mẽte horũ iuriũ. Ex qb⁹ patet,
ꝙ ꝓhibitio h⁹tit.ſũdat̃ ſup tripli rõne.
Prima, ne notet̃ ſucceſſio, ſ.e.c.ex trãſmiſ-
ſa. Sc̃da ne notet̃ q̃dã quaſi poſſeſſio, ut
hic. Tertia ne ꝯtingat eccl̃iã ſcãdalizari:
qa pr̃i impudico fili⁹ miniſtret, ſ.e.c.cũ de-
corẽ. Vlt.no.gl.in duob. primo in eo, qđ
dicit ꝙ nõ ita punit̃ ꝓmouens lr̃imũ filiũ
ſacerdotis, ſicut ꝓmouens illr̃imũ, & aſſi-
gnat cãm: qa non pt cũ illr̃imo diſpẽſare,
p qđ gl.ſentire uĩ, ꝙ poſſit cũ filiis ſacer-
dotũ lr̃imis diſpẽſare, de hoc dicet̃ j.c.fi.
† No.2. de hac dictione, maximè, [a] q̃ ſm
ꝓpriã ſignificationẽ implicat idẽ in ſẽſu
ꝯrio, ad hoc de ele.c.auditis, j.đ poſtu.c.
ult.ut lit.nõ ꝯt.c.qm̃.§.porrò, de dila.c.1.
de teſt.c.cũ olim, uide de hoc in fi.ult.gl.
de app.in c.ſi.ad hoc ut eccl̃iaſtica benefi-
cia, c.uno, de ſpon.c.ſponſam, de diuor.c.
illa, đ tor.c.2.in fi.ff.de do.inter ui. & ux.
l.ſiqs ꝓ uxore. Qñq; ponit̃ ꝓ tm̃, ut hic. &
18.diſ.c.ꝯuenit.11.q.3.c.ſi qs Epr̃ dãnat̃
16.q.3.c.1.de ren.c.poſt tranſlationẽ, ad
fi.de fo.ꝯp.c.cum ꝯtiogat, de eo, q dux. in
matri.c.1. Dic ſi dictio, maximè, iungitur b
uerbis ſapientib⁹ finalẽ cãm uel rõnẽ, tũc
abundat, & ponitur pro, tm̃, ut in ſecũdis
iuribus. Si uero annectit̃ uerbis ſapientib.
cãm impulſiuã, & conſtat, uel ſaltẽ eſt du- c
biũ, tunc denotat idẽ in caſu ꝯuerſo, ut
in iurib.pdictis, C.und.liberi, l.q ſe pr̃is.
† Gl.inducit in ar.decr.ꝙ Epi non pñt di-
ſpenſare cũ illr̃imis, ut in ſimplici bñficio
ꝓmoueant̃: qa hæc decernit nõ ualere, &
qa iponit̃ pœna ordinatorib.taliũ pſona-
rũ, adhoc j.c.fi.gl.concludit, ꝙ ſi Epi cũ il-
lr̃imis uelint diſpẽſare in eccl̃iis pr̃nis, ñ
pñt ẽt i ſimplici bñficio, ut hic. ſi uolũt di-
ſpẽſare in aliis eccl̃iis à pr̃nis in ſimplici
bñficio, dicit gl.ꝙ poterũt: qa ꝯciliũ ꝓhi-
bet i pr̃nis diſpẽſationẽ, ergo in aliis ꝯce-
dit. No.iſtã gl.in uno, ꝙ eo ꝙ canõ pœnã
iponit ordinario circa ſcm̃, illi cẽſet ꝓhi-
bere diſpẽſationẽ; qđ bñ no.[c] ꝓ his q̃ no.
in c.dilect⁹, ſ.đ tẽp.or. mã q̃ hic tãgit̃ de
ptãte diſpẽſandi, explicabit̃. j.c.fi. † Vnũ
tñ aduerte, ꝙ hic dicit Ho. ꝙ ẽt dato, ꝙ di-
ſpẽſare poſſet Epi, ñ pñt cũ illr̃imis ut pfi-
ciãt̃ pr̃ib.uiuẽtib. in eccl̃iis. In aliis ãt, in
qbus nõ pfuit, ſed pfuerunt pr̃es, qa ſunt
mortui, bene diſpenſatiuè pñt filii ẽt ille-
gitimi ꝓmoueri: lr̃imis aũt i eccl̃ia pr̃na
ut pficiant̃, non eſt ꝓhibitum ſm Hoſ. qđ
intellige, niſi ꝓut dcm̃ eſt.ſ.† Quid ſi ca-
nonici taľr ſuſpẽſum à beneficiis aſſume-
rent in Epm uel dignitatẽ, an puniem̃ ut
ſint priuati ptãte eligendi, & ſuſpenſi ſit
à beneficiis? Inn.dicit ꝙ ſic, de elec.c.cum
in cunctis: quod dicit Hoſ. uerum, ſi id fa-
cerẽt per uiam electionis; ſecus ſi p uiam
poſtulationis, quod dicit Inno.de digni-
tate non eſt uerum de inferiore ab Epali
de ele.c.ſi compromiſſarius.§.huiuſmodi
lib.6. ſecundum Io. An.ꝙ bene no. Ant.

SEB. SAPIA.

a Maximè. De hac dictiõe, maximè, traditur i l.illud, ff.ad l. Aquil. per Modernos in l.ſi q̃ ſe patris, C.un. liberi, in §.itẽ Seruiana, i gl.in uerſi. maximè, inſtit. de actioni.

b Maximè. Adde Franc.Aret.cõſ. 90.

ANT. FRAN.

Vide ẽt q̃ ibi addita fuerũt p me.

c Bene not. Adde Ro.conſ.325.

SVMMARIVM.

1 *Filius sacerdotis non pt immediatè promoueri ad ecclesiam paternã, nisi ex dispensatione solius papæ, nec legatus posset 2. intellige ut in nu. 3.*

3 *Legatus de latere habet magnam potestatem, & est pars corporis papæ.*

4 *Legatus de latere non potest contra canonem concilij dispensare.*

5 *Papa an dicatur præcipere illud, quod præcipit eius legatus?*

C A P. X V I I.

1 Dilectus. † Alius q̃ pp ñ dispensat, ut filiꝰ in ecctia pr̃na ĩmediatè succedat. In prima facti narratio. In scd'a ibi: *quo circa*: causæ ꝯmissio ẽm Io. An. Casus lr̃alis. Vergiliꝰ pꝛsbyter hẽbat quandã ecctiã curã aĩarũ hñtẽ, q̃ nullo medio habuit pr̃ eiꝰ. Præpositꝰ S. Mariæ ipsum monuit, ut ecctiam suã dimitteret. ipse uero dicebat, ꝙ Rehemensis Archiepš ap̃licæ sedis legatus cũ eo dispensauerat; & iõ cã dimitteř nolebat. ꝑpositꝰ significauit hoc dño papæ. pp mãdat, quatenus ñ obst. aliqua dispensatione, q̃ à sede apost. nõ manauit, statuat ꝙ canonicũ fuerit, & appłone remota ipsum ab ecctia remouẽdo. B. No. hic unã practicã ꝓcedendi ꝯ notoriè illtimè tenẽt ẽ ecctiã, ut moneaẽ ut resignet. No. 2. ꝙ uitiũ, ꝑ qđ filius ꝓhibeẽ succedere ĩ ecctia pr̃na; purgaẽ ꝑ successorẽ.

2 † No. 3. legatũ ñ posse dispensare, ut filius immediatè in titulũ acqrere possit ecctiã pr̃nã. No. ꝙ solꝰ pp sup tali uitio dispẽsat.

3 No. casum in quo appło remoueẽ. † Op. ꝙ legatꝰ dispenset, qa exercet reseruata pp, de off. le. qđ translationẽ. Sol. illud de cõsuetudine introductũ est ex spãli ꝯsuetudine sedis apo. & ex certa scia, ut ille casꝰ transeat pp piculũ. Vel scd'o legatꝰ nõ pt reseruata in priuilegiũ, qñ est natꝰ in prouincia sua; iõ talis ñ posset talẽ dispensationẽ facere. legatꝰ aũt de latere pt hãc dispẽsationẽ facere: qa isti nati ñ hñt ita largã ptãtẽ. ꝙ aũt de latere hẽant maiorem

a ptãtẽ patet: qa ps sunt corporis[a] papę, ut patet de off. leg. c. uolẽtes; adhoc optimè 94. di. c. 1. gl. dicit ꝙ nulli pñt dispensare, sicut nec pñt ꝯ ꝯciliũ Later. ñ. dispẽsare j. de pb. c. dilectus.

4 † No. gl. ꝙ ñ pt Epš & ẽt legatus de latere ꝯ concilii & canonẽ ꝯcilii dispẽsare; uide gl. de ele. c. cum dilectꝰ. Ho. vr̃, ꝙ si dispẽsatio fiat ex cã: qa pp utilitatẽ ecclesiæ, ꝙ ẽt hoc ꝑmittat Epo, de quo s. e. c. ex tua, dic ut dicã j. c. ꝓx. Op. ꝙ ñ debuerit monere, ut resignaret, ꝑpositꝰ: qa ñ pt nisi in manibꝰ Epi, de ren. c. admonet, & c. qđ in dubiis. Sol. dic ꝙ fortè ꝑpositꝰ cũ c. erat exceptꝰ: uł poterat hoc ex spãli mãdato pp, uel ordinarii, alle. de pb. c. ĩ Lateran. Vł dic ꝙ monebat ut r̃signaret in manibus diœcesani: quia fortè præpositus patronus erat, ad quem talia spectare uidẽtur. 16. q. 7. c. filiis. de quo de supp. neg. pla. c. literas.

5 † Vltimo pondera tex. quia illud nõ dicitur à pp manasse, quod manauit ab ipsius legato; qđ est uerũ ex gñali mãdato: secus si spãli, ut est gl. s. de resc. c. lr̃is; qđ not

a Corporis. Adde qđ uoluit per hoc Ro. consil. 498. & licet legatus ex cã nõ possit ꝯ ius statuere: pt tñ ex cã illi derogare, ut dicit idem Rom. cons. 438.

ANT. FRAN. In hoc quod dr̃ de legato, ꝙ licet non possit tollere legẽ: tñ põt illi ex cã derogare: ad de ꝙ legatus non põt derogare statuto ꝯcilij gñalis ꝑ Spec. in ti. de le. in §. 8. in uer. q'd si papa. & uid tex. in c. dilecto, de pbend. Et an & qñ possit dispensare, ui. ꝑ Spe. in ti. de leg. in §. 9. ubi plenè ponitur mã dispensationis, & co. tit. in §. 4. 5. & 6. Et an legatꝰ habeat authoritatẽ conferendi beneficia qualitercunq; uacãtia, posit cõferre beneficia reseruata uel deuoluta; dicas ꝙ deuoluta pt conferre: sed reseruata non pt, ut ꝑ d. de Rot. deci. 122. incip. legatus, in no. & uide per do. Car. in cle. 2. in 3. q. de of. or. & in cle. pe. in 5. q. de pb. & an & qñ legatus posit dispensare ꝯ constitutionem superioris, uid. d. Car. post glo. in cle. 2. de resc.

SEB. SAPIA.

b Vltimo. Vide q̃ tradit Bart. in l. non solũ. §. si mandato, ff. de iniu. ubi tradit, an mandãs dicatur facere; de quo ꝑ Fel. in c. mulieres, de sen. exc. per Ang. Are. ubi latè Ang. Ariminẽsis ĩ tra. de malefi. in uer. Semproniũ mandatorem.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio declaratoria trahitur ad præterita.*

2 *Illegitimè natus quando dispensatur per episcopum siue per papam ad beneficia, uide hic plenissimè.*

3 *Surreptio non causatur ex eo quia fuerit tacitum id, quod mouisset magis principem ad rescribendum.*

4 *Ratio quare Episcopus dispensat in criminibus, et non sup defectu?*

C A P. X V I I I.

Nimis. Illegitimus absq; dispẽsatione papæ ad dignitatem uel ꝑsonatũ ꝓmoueri non põt. Primo ponit abusum ꝓuinciæ. Scd'o circa pterita corrigi inhibet, & in futurũ ꝓhibet, ibi: *quocirca*. Casus lr̃alis. In ꝓuincia Turon. filii sacerdotũ & alii illegitimè nati ꝓmouebanẽ ad dignitates, & ad ꝑsonatꝰ, & alia bñficia curã animarũ habẽtia sine dispẽsatione apo. sed. Vñ mandat papa Archiepo Turon. quatenus ꝑdictos oẽs remoueat a dignitatibus, ꝑsonatibus, & huiusmodi bñficiis curã animarũ habẽtibus, & illa ꝑsonis idoneis cõferri faciat per illos, ad quos collatio ipsorũ dignoscit ptinere: ꝑcipiens ne de cætero illud attẽtare ꝑsumant. Ber. Not. ꝙ illegitimi ad dignitates uel ꝑsonatus ꝓmoueri nõ pñt absq; dispẽsatione ap̃licæ sedis: a ꝯrio, ꝙ in aliis nõ curatis, nec dignitatibꝰ, nec ꝑsonatibꝰ, ꝓmoueanẽ ex dispẽsatiõe inferioris. No. 2. arg.

1 ꝙ dignitas & ꝑsonatus dicanẽ curati. † No. 3. ꝙ cõstitutio declaratoria trahiẽ ad pterita. No. arg. ꝙ pœna indignis ꝯferẽtis nõ habet locũ in hoc cõferẽte, & sic pœna. c. cũ in cũctis,

2 de ele. nõ uẽ ad hoc extẽdi: sed dic ut ibi. † Quæro an cũ illegitimè natis dispẽsent Epi, ut ꝓmoueaẽ ad bñficiũ simplex? Rñdet gl. ꝙ planũ est ꝙ ad bñficia curata uel dignitates nõ dispẽsant ut hic, s. eo. c. ex tua, s. c. ꝓx. & c. ad abolẽdã. In bñficio aũt simplici gl. arguit ꝓ & ꝯ. Et vr̃ primò, ꝙ dispẽsare possint, ut ad sacros sine bñficio, & ut ad simplex bñficiũ ꝓmoueri possint; qa eò ꝙ ꝓhibet ad dignitates, ꝑmittere vr̃ ad alia bñficia; qa qui de uno ꝓhibet &c. 25. dis. c. qualis. Secundò qa non inueniẽ hoc Epis ꝓhibitũ, ergo eis cõcessum ĩtelligiẽ. j. de re. ꝑmu. c. ad qõnes. Nõ ob. s. c. ꝓx. & c. ad abolendã, de seruis nõ ord. c. cõsuluit, qa in illis non cõe ius statuitur, i. ponitẽ; ꝑ hoc dispẽsatio nõ ꝓhibeẽ. Nõ obst. ꝙ solus papa dispẽsat, vt in c. lr̃as. ibi papa dispẽsat: qa ab eo fuit petitũ: ꝑ hoc nõ ꝓhibet inferioribus ne dispẽsẽnt: vñ remanet gl. ꝙ in talibus dispẽset. Idẽ Io. 56. di. in sum. Coffr. in sum. huius tit. §. circa filios. hodie determinatũ est, ꝙ in minoribus ordinibus cũ illegitimis dispẽsat Eps, in maioribus nõ. In beneficio curato nõ dispẽsat: in beneficio nõ curato, sup quo aliàs dispẽsare nõ posset, ñ dispẽsat, ex quò aliud subest indispẽsabile: si aliud nõ subest, dispẽsat in simplici, nõ in dignitate, vel beneficio curato. Cõcludẽdo dic, ꝙ aut in bñficio cõcurrit vitiũ, qa fuit paternũ, & cũ hoc ꝑsona est illegitima; & cõcordant oẽs ꝙ solus Papa dispẽset, vt in c. ꝑceden ti: facit tex. de fi. ꝑsby. c. 1. lib. 6. & ibi gl. in ver. tale. Aut solũ adest vitium successionis vitandæ, cessante illegitimitate, & opi. sunt Cõis opi. hẽt, ꝙ nõ dispẽset Eps: sed solus Papa, ar. s. c. dilectus. Et hic Host. distinxit. an cũ cã, intelligo concernente vtilitatẽ ecclesiæ velit dispensare Eps; & põt: an sine cã, & non põt, vt no. in d. c. dilectus. Idẽ tenuit Ray. in sum. sub hac rub. & sẽtit Arch. e. ti. c. 1. li. 6. i uer. dispensari. hic dicit ꝙ si vitiũ est notũ: ita, ꝙ ex eo diffamaẽ ecctia, poterit solus Papa dispẽsare, si ꝑ hoc non diffameẽ ecctia; no. ad hoc de re iudi. cum te, & recitat gl. de fi. presby. c. 1. li. 6. & recitat Host. in sum. huius ti. in quo clarè non firmat. Satis æquũ ꝙ si subsistat cã concernens vtilitatẽ ecclesiæ possit dispensare, ar. s. c. veniens, alr̃ ꝓcedat opi. ꝙ solus Papa dispẽsat. Qñq; adest solũ vitiũ illegitimitatis: & tunc licet olim essent opi. dic ꝙ aut vult dispẽsare ad ordines, aut ad bñficiũ: si ad ordines minores, pt: si ad sacros, nõ: si ad bñficia, aut ad cꝑatum; & solus Papa dispẽsat, de elec. c. innotuit, & not. de post. præla. c. fi. de elec. c. cũ dilectus. Vñ dicit Host. in sum. huius ti.

§. sed

§.sed notandū,ad fi.q ad hæc bñficia,q̄ summa pp excellen
tiā appellat,nō dispēsat nisi pp,aut vult dispensare ad cura-
tū,& nō pōt,vt in c. 1 .e.ti.li.6,aut vult dispensare ad digni-
tatē,vł psonatū nō curatū;& à ɔ̄rio hic,& in c.1.pal.j̄.de fi.
psbv.in 6.vł q possit:qa excludit solū curatum. Arch.de fil.
psb.c.1 .li.6.i ver.bñficiū hñs curā aiarū;& ɔcludit ibi q eps
nō dispensabit:qa dispēsatio est odiosa; iō sub ptāte dispen
sandi in bñficio nō cōprehendeř dignitas vel psonatus,arg.
eorū q no.gl.de pben.c.cū olim,in gl.fi.& dicit hoc tenēdū.
Qn̄q; uult dispensare ad bñficiū, cui ex cōsuetudine vł statu
to ē annexus ordo sacer,& dicit Arc.e.ti.c.1.li.6.qa ex quo
est inhabilis ad ordines sacros & in cōnexo, dispensat solus
pp,dispensabit solus ēt in bñficio, cui annexus est sacer or-
do,allegat de pur.can. c.accedens. Qn̄q; vult dispensare,vt
sit canonicus in ecc'ia cathedrali,& nō pōt.j̄.c.q̄uis:qa ec-
c'ia cū cura accedere valet pbendę eccl.cathedralis,de prę-
ben.c.extirpādæ.§.q verò,& c.exposuisti,& de pben.c.super
eo,lib.6.vñ pbenda est dignior,quā cura;cū nō possit in cu-
ra,ergo nec in pbenda. Cōtrariū vř sentire ibi Arch. qñ nō
hēt ecc'iā curatā annexā,pp gñalitatē verborū, vt in d.c.1.
vbi pmittiř dispēsare in bñficio nō hñte curā aiarū , ad hoc
qa non vř expresse ,ph·bitū;ergo est pmissum.50.di.in sum
ma.c.miror,ad hoc qd' no.Hos.in summa eo.ti.§.fi.iuxta fi.
ver.circa hoc notandū. vbi canonias & alia bñficia curā aia
rū nō hñtia appellat infima.Vbi āt actu pbendæ esset anne-
xū bñficiū curatū,an dispēsare possit?& inclinat q sic:qa ta
lis nō dř curata,de pb.c.super eo,lib.6.Io.An.in gl.tenet ɔ̄-
riū:qa satis saltē in ɔñam dispensař,vt teneat curā,& hoc te
net ibi gl.p tex.c.1.quasi hoc sit de bñficiis sine cura, in qui
bus dispensare nō pōt.Prædicta oīa limitat Io.An.q eps in
curatis nō dispensat,nisi cā subsit summè necessaria.1.q.7.c.
requiritis.§.nisi,& c.tali,& de ser.nō or.de famulis, & qa ne-
cessitas nō hēt legē,de cōse.di.c.1.sicut,ad hoc qd' no. Arc.
de ele.in 6.c.licet canon;recitat, q alii ɔ̄riū tenent,q sibi vř
durū.Hos.illud recitat & tenet.s̄.c.ex tua. Sed dicit q curia
seruat ɔ̄riū,& hoc sequendū,sed de iure primū est verius ſm
eū.Teneas q seruat curia de iure esse. Host.in summa huius
ti.§.sed notādū, distinguebat inter dispēsationē volūtariā,
rōnabilē, & necessariā de volūtaria oīno dicit q solus pp il
lā facere pt,inst.de iu.na. §.sed & qd' principi,ad hoc.de cō
ces.pb.cū nřis. Quædā est rōnabilis & nō necessaria pp pro
gatiuā meritorū , & dicit q hanc solus princeps in summis
& duplicibus exercet,q̄ sint duplicia, appellat bñficia hñtia
curā. qdā est dispensatio necessaria,& hāc dicit q Eps facit.
In oībus dicit q Papa voluntariè dispēsando peccat ſm eū
in loco præal.& ibi plenissimè declarat qñ bñficiū dicař cu
a ratū.Qnq; cū illegitimo ętate[a] vult dispensare in simplici,
qd' ſm Hos.appellař infimū,vt qd' nō hēt curā,nō est digni
tas,vel psonatus,nec canonia cathedralis ecc'ie, licet Hos.
ibi includat ēt canoniā quācunq; sub infimo,qd' est uerū vt
est dictū.s̄.& dicit q poterit dispensare, nisi aliud subsit im
pedimentū circa bñficiū,in quo nō possit dispensare,qd' de
clara,vt p gl.in d.c.1.e.ti.lib.6.Prædicta vñr limitari ex di-
cto Hos.hic,q dicit q Papa de facili ñ dispēsat cū genitis ex
religioso vel adulterino coitu,vel incestuoso coitu, nisi trā
seāt ad religionē,arg.j̄.ti.1.c.cōsuluit. per qd' vñr prædicta
pcedere,qñ Eps vult dispensare cum illegitimo, allegat ad
hoc.s̄.eo.c. ad abolendā.gl.tenet ɔ̄riū.c.1.e.ti.in gl.a. & cre
do illud verius:nec forte ɔ̄riū voluit Hos.vt referař dcm̄ suū
ad casus, in qbus Papa dispēsat, nō sic de facili cū vno,sicut
3 cū reliquo,vt.s̄.de renun.c.nisi,ad fi.†Quæro qd si Papa di-
spēsauit cū genito ex cōiugato & soluta,cōiugatus erat Co
mes,baro,vel magnus princeps,de quo in lřis nō fit expres-
sa mentio?qdā q ualet dispēsatio:qa & si illud expssisset, fa
b cilius habuisset[b]. Alii ɔ̄,cū adulteriū sit mai⁹ pctm̄ in princi
pe.40.di.c.hō. iō difficili⁹ impetrasset, & tales dispēsatiōes
sunt odiosæ.j̄.c.2.e.ti. li.6.qd' fateř Host.qñ ex soluto & no
bili cōiugata,C.ad Orfi.auth.si qua illustris,& in aliis con-
cludit q ualeat:qa nec stylus curiæ hēt,q
noīa vel circūstantię parentū exprimanř:
sed sufficit gñalis mentio,& stylus &c. de
cri.falsi.c.q̄ graui. maximè ne frustrenř &
decipianř tales gřas obtinentes,de dona.
c.p vestras,& remittit ad sūmā,e.ti.§.fi.
4 †Quare āt Eps dispēsat ī criminib⁹?de iu
di.c.at si clerici,& nō super defectu, no.j̄.
eo.ti.c.1.li.6.& no.in Spe.ti.3. §.nunc de
Eporū,uer.sed cū Eps, aľs uer. sed nunqd
cum clerico: quia delictū deleř pnīa : sed
nō deletur uitium illegitimitatis. Ant. a

De seruis non ordinandis. Rubrica.

Viso de impedimēto originis, uidēdū est de impedimēto cōdōnis personæ. Ma hř. 54. di.p totū;ad hoc.12.q.2. c.liberti,vsq; ad c.aurum.

SVMMARIVM.

1 *Diuinare, & futura præcauere, an & quando quis teneatur.*

CAP. I.

INstruendi. Seruus añ plenā manumissionē ordinari non dēt.
h. d. Primò ponit dictū. Scd'ò b
eius approbationem. Tertiò ex eo dat in
structionē.Scd'a,ibi: *re vera.* Tertia,ibi:*&*
ideò.No.1.q clericus añ,q̄ sit factus liber,
non pōt ad ordines ,pmoueri.No.2.q in
genuitas & libertas , dñr qdā dignitates.
Not.finē tex.Op.q seruus nō possit effici
ingenuus p manumissionē.Nā libertinus
efficiř ; & ille ingenuus dř, q liber nasciř,
inst.de inge.in prin.gl.fateř q hat impro
priè,& debet exponi,*ingenuitatis*.i.liberta
tis plenæ,sed exigiř ingenuus:qa oportet
q gaudeat plena libertate: ita,q nullo re
tineař obsequio: aľs ad clericatū ,pmoue
ri nō dēt.54.di.c.quicunq;.Nā libertinus
est q ex iusta seruitute manumissus est, in
sti de liber.in prin. Vnde tu canonista de
bes scire, q tres sunt stat⁹ hoīm.i.tria sūt
gña hoīm : qa quidā sunt ingenui,& sunt
illi qui sunt in plena libertate, & fuerunt
nati in libertate : qdā sunt liberti,& sunt
illi q fuerūt serui,& posteà sunt manumis
1 si:quidā sunt serui,& sunt illi &c.† Gl.ult.
,psequiř gñale,præcauēda futura.an inspi
ciař qd' euenire pōt,allegat pro postea in
fi.op.ff.ad l.Aqui,l.si putator. Sol.dic nō
teneri diuinare, ut in sec.iurib.alle. in gl.
sed tñ nobis imputař, si nō occurrimus.i.
non fecimus diligentiā,quā potuimus,sic
intelř lřa & iura &c.ut in primis, ad hoc
de hom. c.ex lřis,& c.Ioānes,& c.fi.& Ho
sti.addit qd' not. 12.q.1. c.habebat. unde
Bar.ff.de verb.ob. l.inter stipulantē.§.sa-
crā.Op.nō vř curandū de origine uel no-
bilitate,de præb.c.uenerabilis, de insti.c.
ad decorem. Sol.de origine alia à seruili
nō curatur,ut ibi. sic de seruili curatur,ut
hic de nobilitate sanguinis ēt non curař,
sed sic de nobilitate cōuersationis,de cle.
pereg.per totum,de iud.cū deputati.Quę
ro in quo erit vituperiū ? dic in hoc q cle

a ZACHARIAS. Cum illegitimo ætate. Adde an Papa dispēsans cum minore septēnio vel decēnio,quòd possit esse canonicus in ecclesia cathedrali,videatur dispēsatus,vt possit esse delegatus tanquam canonicus ecclesiæ cathedralis; & concludit negatiuè cum Feli. in c.postulasti, ver. ad idem quod dicit glo.s̄. de rescriptis.

b SER. SAPIA. Facilius habuisset. De istis omnibus meminit do. Feli. in c.postulasti,col.4. ver.fuit etiam ad hæc proposita.s̄.de rescri. refert tamē Alex. tenentem contrarium; & consuluisse q non valuit legitimatio, in qua nō fuit narratum q pater erat in sacris, de quo per Imo.in c.cum sit cum peridem,col.25.s̄. de renuncia.

ricus in seruitutem remittitur. 55. dist. c. frequens, & c. ex antiquis. est enim vituperium, quod tangit totum collegium clericale, cui renuntiari non potest. j. de foro comp. c. si diligenti &c.

S V M M A R I V M.

1 *Seruus promotus ad ordines sacros sine domini licentia, an & quando sit sibi restituendus.*

2 *Seruus si proclamauerit ad libertatem, coram quo iudice litigabitur?*

3 *Seruus si proclamauerit ad libertatem, an dominus perdat eius possessionem?*

C A P. I I.

De seruorum. Seruus sine licentia domini ordinatus deponitur, & domino restituitur. h. d. Et duo facit cōcilium. Primò ponit statutum. Secundò contra factum irritat, secunda, ibi: *& si.* Casus literalis. Statuit concilium Toletanum, vt nullus episcoporum decætero promoueat seruos ad ordines, nec etiam ad minores, nisi prius libertatem à dominis fuerint consequuti. & si aliquis seruus fugiat a domino & fraudulenter ad gradus ecclesiasticos promotus fuerit; deponatur, & dominus eius eum recipiat. B. No. 1. seruos non ordinandos ad sacros ante, quam sint traditi libertati. No. 2. seruum dolo vel calliditate præter domini conscientiam ordinatū debere deponi, & domino re-
1 stitui. † Op. q. nō restituatur domino seruus ordinatus ad sacros: sed ordinans debeat dare seruum loco eius, & ille remaneat clericus. 54. di. c. ex antiquis. gl. 3. prosequitur plura membra, quæ prosequor per casus. Primus, qñ seruus ordinatur sciente & cōtradicente dño. & dic q. seruus remanet, & restituitur dño, quod oēs fatentur, qñ non est sacerdos factus. Vbi sacerdos est factus, sunt opi. Aliqui q. restituitur dño. aliqui contradicunt, vt Io. & Tancre. & Inn. vnde secūdum opi. tenendum q. tunc presbyter nō restituatur dño; sed aliter per Epm ordinātem dño prouideatur, ex quo ad presbyteratum est promotus. Secundus casus qñ sciente & non ꝯdicente dño est ordinatus, glo. dicit q. statim liber est 54. dist. c. si seruus sciente. & dicunt doct. verum indistinctè, ad quemcunq; ordinem promotus sit, siue ad minores, siue ad sacros, sm Goff. licet Pe. cōtra, & male. Tertius casus est, qñ ordinatus est dño ignorante, & Epo, aut præsentatore sciēte, gl. dicit q. ille efficitur liber; & Eps & præsentator tenentur dño dare duos seruos æquè bonos. 54. di. c. si seruus absente. Si non habent, vnde soluant, restituitur dño, vt statim distinguitur; & hoc de dispensatione ecclesiæ, cū de iure deponi deberet: quia sui fecit furtum. Quartus casus, qñ dño ignorante & Epo & præsentatore, seruo sciente; si est ordinatus ad minores, deponitur & remanet seruus. 54. di. c. nulli, & c. ex antiquis, & c. frequēs. Si est ordinatus ad diaconatum, dabit vicarium pro se. si non habet, reddetur ipse 54. di. c. ex antiquis, & eodem gaudet priuilegio subdiaconus. j. eo. c. miramur, ad hoc. ar. de æta. & qua. c. i. multis. Si ordinatus est ad sacerdotium, statim est liber: sed in amissione peculii mulctatur, vt c. ex antiquis, præal. si non habet peculium, seruit dño in diuinis officiis. 54. dist. c. frequens, sm gl. quæ. h. d. sicut habes in gl. Si verò dño ignorante, & Epo de præsentatore. Alii, & malè, post verbum, & præsentatore, habent, sciente; & sm Goff. habet locum in quocunq; ordine sit promotus. Sed dicit Host. q. non inuenit hoc iure cautum: quia canon hic allegatus loquitur in promoto ad sacros. Vnde secundum eum hæc, vel alia; vel maior, vel arbitraria erit pœna, de of. dele. c. de causis, de transact. c. fi. & secundum eum. primò dabitur actio contra ordinatorem. secundò contra præsentantem arguendo ex ordine illius. c. si seruus, & est simile de præben. c. cum secundum: vno tamen soluente cæteri liberantur, ff. de eo. per quem fa. est. l. 1. §. si plures. Et quæ dicta sunt, locum habent secundum eum, si infra annum repetitur seruus, qui annus computatur à tempore ordinationis: sed verius est sm eum qd dixit Lau. annum computari à tpe scientiæ, de sup. neg. præla. c. licet. & sic intelligitur 54. di. c. si seruus sciente, qñ ergo seruus omnibus ignorantibus ad clericatum transiuit, vel dubitatur; & tunc procedit. c. ex antiquis, qđ ponit dis. quā ponit vl. gl. in ultimo membro. q. hoc casu loquatur patet in tex. ibi: *ignorantia vel voluntate:* quia tunc agitur de pœna non ipsorum promouentium, præsentatoris, aut ordinatoris, sed de pœna serui; & hoc determinat illud. c. concordando cum isto. aut hic est promotus ad minores, & debet reddi iste, vt voluit tex. in d. c. ex antiquis. aut est promotus ad sacros vsque ad presbyteratum. Si ad presbyteratum tunc sola peculii amissione mulctatur, quod dicunt do. quo ad vsum, & bene; quia peculium est domini, & ipse solum habet administrationem. Aut est ordinatus ad ordinem; & hodie idem ad subdiaconatum, vt in d. c. miramur; & tunc debet dare vicarium, & si non habet, ipse reddatur. hæc procedunt, quando facilitate seruus fecit se ordinari: si verò malitiose & calliditatē, debet domino restitui, etiam si ad sacros fuit promotus, vt hic est casus. 54. dist. c. de seruorum; & declarat ille tex. ut quia corruptis testibus vel conductis, ad hos gradus est promotus. In casu autem quo domino restituitur, dicunt doc. hic q. dominus non potest eum vendere: de quo. 1. q. 1. c. qui studet. Item eo casu dicunt q. si dominus nō potest illi prouidere, q. Episcopus tenebitur illi prouidere, secundum Hosti. alle. de renun. c. ad supplicationem. Dicunt tamen Inno. & Hosti. q. non licebit domino in clericum repetitum manus inicere. 17. q. 4. c. si quis. nec poterit talis ad sacros promotus matrimonium contrahere, de conuer. coniu. c. quidam. 84. dist. c. cum in preterito. Io. 54. dist. c. si. Item non iudicabitur à domino, sed ab Epo 96. di. si Imperator: in aliis autem priuilegio non gaudebit, de cle. coniu. c. Io. & c. seq. Idem dicēdum est in originariis, & ascriptitiis, & omnibus qui conditione seruili vel aliàs obligati sunt. 54. dist. c. frequens, & c. generalis, & c. si quis; & in libertis, in quibus patronus aliquod seruitium sibi retinuit, ea. di. c. quicunq;, & in obligatis publicis functionibus. j. ti. proxi. c. vno. & secundum hoc non omnis nec in omnibus seruus ordinatus restituitur domino, & multominus professus. Est enim in multis casibus videre, q. quis priuatur iure suo sine culpa, sed nō sine causa: de quo de re. iur. reg. sine culpa, lib. 6. iustius tamen esset secundum Host. dicere q. tales priuarentur, & dominis suis restituerentur; ita, q. nec remanerent de foro eccle. nec ab ea defenderentur, ad hoc c. 1. j. ti. proxi. & c. nullus. j. e. de iu. cum non ab homine, de ver. sig. c. nouimus, vnde dicit canon, q. ex quo talis de gradu deciderit, eius conditionis sit, cuius fuerit ante gradum. 54. di. c. nulli, & c. seq. & c. ex antiquis, & c. seq. salua tamen superiori dist. Nec ob. contraria sm cum quæ loquuntur in liberis & liberè ordinatis: seruus autem liberum consensum non habet, & ideo in præiudicium domini expressum etiam votū emittere nō potest, vt in prin. c. 1. j. de sen. excom. c. relatum, excepto matrimonio. j. de con. iu. seruo. c. 1. & de sacramento baptismi j. de iudæ. c. si. & aliis, sine quibus salus animæ non habetur, quæ corporibus præferenda est. 16. q. 1. præcipimus, C. de sacrosan. ec. l. sancimus, la 1. in fi. secundum Host. Vltimus casus est, quādo monachus efficitur, & dicit gl. q. vsq; ad triennium tantum potest dominus seruum repetere. vltra verò remanet monachus & liber. 54. di. c. si seruus sciente. Ad repetendum verò clericum secularem, vbi repeti potest, datur annus secundum doct. Ratio quia monachi latent, clerici patent, & si nimis distaret, daretur etiam prolixius tempus 17. q. 2. c. si quis incognitus, secundum do. † Quæro quid si seruus à dño fugerit, & contenditur de eius libertate vel seruitute, coram quo quæstio agitanda sit? Glo. tangit aliqua membra. Qñq; seruus ipse est actor, & proclamat in libertatē, & qō est agitanda corā iudice dñi, C. vbi c. sta. l. 4. hoc membrum

brũ ꝓcedit absq; dubio. Qñq; agit̃ ꝯ seruũ, q petit̃ in seruitutẽ, & tunc aut ꝯstat q fugit à dño: aut ꝯstat q non fugit: sed est in possessione libertatis: aut est dubiũ: qa de hoc ptes inter se ꝯtendũt, an fugerit uel ñ. 1. casu, qñ ꝯstat q fugit à dño, si dñs eũ bona fide possidebat, planũ est q hęc possessio iniusta ñ ꝓficit ipsi; & sic cã ẽ agitãda corã primo iudice, & ad illũ est remittẽda, C. ubi ca. sta. l. 1. Si aũt dñs erat in possessione mala fide: qa uiolẽter eũ detinebat: & tunc qdã dicunt q fugiẽdo ñ licitè priuat dñm possessiõe. uñ in possessionẽ seruitutis reducit̃; & sic cã uł tractãda corã. 1. iudice, C. de ꝓb. l. uis ei⁹. Alii dicũt q si fugit, qñ uiolẽter detinebat̃, ñ uĩ dolosè esse in possessione libertatis; & cã agitãda erit corã iudice ipsi⁹, ubi est seru⁹, q est in possessione libertatis. dic q si aliqs liber hõ ut seru⁹ detineat̃, ñ acqrit̃ iusta possessio in eũ; iõ si ausugiat, iste est in possessione libertatis: qa spãle est, q ñ acqrat qs ius seruitutis, uł possessionẽ seruitutis, uł alteri⁹ iuris in libero hoie, si dolo malo cepat possessionẽ iuris, ff. de ꝓb. l. si qs. In talib⁹. n. ñ acqrit̃ possessio sine titulo, ut patet. j. de rest. spo. c. ex pte, & qđ ibi no. Qñq; seru⁹ est apphẽsus uiolẽter, & ꝯtinuè detẽt⁹ uiolẽter; & tũc acqrit̃ possessio in eũ; iõ si postea ausugiat, sequens possessio est iniusta, nisi incontinenti ausugerit; & sic cã est tractãda corã iudice dñi prio tenẽtis; & est cã, qa in seruo sicut in aliis reb⁹ pt hři possessio absq; titulo & bona fide, & sc̃da uiolentia purgat primã; & sic attendit̃ prim⁹ iudex; q intellige, nisi incõtinẽti ausugerit, ut l. 3. §. cũ igit̃, ff. de ui & ui ar. & no. in c. cũ olim, de rest. spol. hæc ꝓcedunt absq; dubio ubi agit̃ possessorio: sđ si agerel̃ petitorio, puto idẽ. Si aũt ẽ dubiũ, an dñs primo uiolenter apphenderit uel ñ; tũc dicit hic Inn. q summariè primo disputabit̃, & ẽm qđ iudex repiet, iudicabit, ut si seruum repiet ausugisse, & dñm bona fide possedisse; tunc cognoscet prim⁹ iudex, si inuenerit q ausugerit, & ille primo uiolẽter detinuerit, & hic ausugerit incontinenti, q tunc tractabit̃ cã corã iudice serui, & in loco ubi est seru⁹. Sc̃do casu, qñ ꝯstat q ñ ausugit, sed est in possessione libertatis, cã est tractanda corã iudice, ubi est ipse seru⁹. C. ubi cau. sta. l. 4. Si est dubiũ an ausugerit uł ñ: qa inter ptes de hoc ꝯtẽdit̃: & hoc ꝯ ñ oĩa dẽt discuti summariè, ad uidendũ qs est iudex, & postea ẽm euẽtũ iudicabit̃. Si appeat q ausugerit, iudex dñi, alš iudex ipsi⁹ serui cognoscet, ñ est in possessione iustę libertatis. Ex his ꝯcludit̃, q sicut iusta possessio libertatis releuat respectu iurisdõnis, & iniusta nõ. sic dicit hic Inn. q iniusta possessio ñ releuat ab onere ꝓbandi: iusta sic, C. de ꝓb. l. uis ei⁹, & ff. đ liber. cau. l. liberis. Iõ dic q qñq; ꝯ seruũ ausugientẽ agit̃ petitorio; & oportet discuti de pria possessione dñi, an iusta fuerit, uel ñ fuerit, quo adhoc ut cognoscat̃, an seru⁹ sit in iusta possessione libertatis uł seruitutis, cũ alr ñ possit ꝯstare, cui on⁹ incũberet ꝓbãdi. Sed ñ placet hoc Inn. qñ ꝯtendit̃ đ seruitutis possessione alicui⁹ serui, q ñ negat̃ seru⁹, ut qa est seruus alteri⁹. tũc. n. sp ultima possessio est iusta; licet prima fuerit uiolẽta: qa potuit hři absq; tit. & bona fide. ubi aũt ẽ ꝯtẽtio seruitutis & libertatis, tũc si primo uiolẽter tenebat̃, sc̃đo ausugit, iusta ẽ ultima possessio, & releuat ab onere ꝓbãdi: qa ñ potuit liberi hoĩs possessio hři uiolẽter, & ñ bõa fide: iõ si de hoc disputaret̃, oporteret pri⁹ discuti de possessione uiolẽta dñi, ut uideret̃ ad quẽ spectaret on⁹ ꝓbandi. qñq; inter eos ꝯtendit̃ de possessorio. tunc. n. qdã dicũt, q ñ admissa exceptione uiolẽtię restituit̃ res, ut no. de postu. pl. c. bonę. 2. Sed certè hæc ꝓcedũt in seruo: in libero hoie idẽ qđ ꝯ. Tu dic q ñ scã dřia inter liberũ & seruũ in casu isto, q ñ agit̃ de fine iurisdõnis, tenendũ est qđ. ꝯ. est dcm̃. si de fine ꝓbandi, si agit̃ possessorio, distinguendũ est inter liberũ & seruũ: si est liber, oportet q discutiat̃ de iustitia possessiõis dñi: si ꝓ seruo, ñ: qa primo casu possessio nõ hř sine ti. a. sic. Igit̃ ad ꝯcludendã possessionẽ, prio oportet discuti de ti. Si agit̃ petitorio, utroq; casu oportet, q discutiatur de iustitia possessionis dñi: qa si utraq; & dñi & serui sit iusta, licet ꝓsit quoad possessoriũ & quoad iurisdõnẽ i possessorio, ñ ꝓdest ubi agit̃ đ petitorio, cũ ꝓsumptione naturæ iuuet̃ dicens se liberũ, & fortè, nec tũc ꝓcederet quo ad iurisdõnẽ primã. † Sed 3
ad declarationẽ ꝓdictorũ ꝗrit hic Io. An. post Inn. qñ amittat possessionẽ serui se no ꝓclamante ad libertatẽ. dic qñq; seru⁹ se gerit ꝓ libero & bona fide mot⁹ iustis uel ẽt iniustis rõnib⁹, dũmõ nõ fraude uł calliditate se gerat ꝓ libero, & acqrat possessionẽ libertatis & iustã, ff. de lib. cã. l. liberis, in fi. & l. igit̃, in §. pt. Qđ qdã intelligũt si p decenniũ steterit in libertate, ar. ff. de acq. pos. l. possideri. §. si seru⁹. Sđ certè ẽm hoc in ꝓscriptione libertatis forẽt necessarii.[a] 20. cũ tñ ꝯstet sufficere decenniũ, ff. q & à q. l. si cũ §. Aristo; iõ ñ placet. Qñq; existit i libertate mala fide: & tũc si ẽ certũ q dñs desiit hře aĩum possidẽdi, ꝑdit possessionẽ, sicut & aliarũ rerũ, ff. de acq. pos. l. si qs ui. §. dřia; & dño petẽti nõ restituit̃ possessio serui, si mala fide sit in possessione libertatis: & talis possessio nõ releuat seruũ ab onere ꝓbandi, qa iniusta ꝑ pall. Qñque est in possessiõe libertatis, & certũ est q dñs nõ desiit hře aĩum possidendi, ut qa dñs non omisit custodiam serui, & tunc ẽt si centũ annis fuerit in possessione libertatis, dñs eũ possedit: qa ipse sui ipsius nõ pt interuertere possessionẽ, ex quo ab alio non possidet̃: alš absurdũ seqret̃: qa si seruus meus. x. uel 20. annis se defenderet in arce, q amitterẽ possessionẽ eius. Qñq; dñs nesciebat ubi esset, & sic omisit custodiã eius. si seruus hẽbat aĩum reuertendi, retinet possessionẽ, ff. de acq. pos. l. si rẽ. si nõ hřet aĩum reuertẽdi, ꝑdit possessionẽ: qa cũ est mala fide in possessione libertatis, restituit̃ possessio dño, & nõ releuat ab onere ꝓbãdi, ut d. l. liberis. a
§. fi. & l. igit̃ §. pt, & ad iudicẽ dñi remittit̃ ꝓ ꝓdicta, cũ prius tñ ꝯstabit q sit in possessione mala fide, ut est dcm̃. Si dubitat̃ an desierit hře aĩum possidendi, uel non: & tũc si in possessione libertatis fuerit decẽnio, ꝓsumit̃ hře aĩum desinẽdi possidere: si minori tpe, secus, ff. de acq. pos. l. possideri. §. si seru⁹. dic ut ibi plenè p Bar. Hęc aũt qõ, an sit seruus in possessione libertatis, an non: an sit fugitiuus, uel non: & an bonę fidei, uł malę, dẽt ꝗri añq̃ de ꝓprietate decernat̃, ut d. l. liberis, i fi. & d. l. igit̃. §. pt, & ꝗrit̃ hoc sub iudice serui rõne dubietatis. Si. ł. e de app. c. si duobus, ff. đ iudi. l. si qs, de resc. c. super liberis. Et dicit Io. Mon. q ista multũ ualent: qa sitia ferè ꝗrentur qñ ꝓlatus dicit aliquẽ suũ clericũ, uel Abbas monachũ: uel dñs dicit aliquẽ seruũ libertũ, uel ascriptitiũ, uel originariũ, uel officialẽ. de si. ib. n. &c. ff. de leg. l. si pñt, ẽm Inn. & uide qđ no. j. de app. c. dilect⁹. Quęro qñ minor possit dare libertatẽ. dic inter uiuos pt, in 20. an. C. q ma. nõ pos. l. si minor. In ult. uolũtate manumittere pt q testari pt, in auth. sed hodie, ibi designata, & in auth. ut spon. largi. §. 1. q̃ aũt sit rõ, quare seru⁹ ꝯsecrat⁹ dño restituat̃, & ñ alia res, dic q rõ reddit̃, de reli. do. c. ad hęc, ne sit in ptãte serui se dñm priuare.

SER. SAPIA.
a Necessarij. 12. Quod ad præscribendam libertatẽ requirantur. 20. anni, tenent glo. Bald. & Sal. in l. 2. C. de ꝓsc. lon. tp. quę pro liber. nisi sit curialis: qa ab illo officio nullo tpe se pt eximere, l. præscriptione, C. de ꝓsc. lõ. tẽpo. not. Io. de Platea in l. si qs decurio. 3. C. de dec. li. 12. & declarãt Mod. Tauri. in trac. ꝓsc. in 3. parte. 4. partis principalis, quæst. 7.

ZACHARIAS.
a Cōprehēdit platus, & eſt, ut not. Car. in cle. 1. q. x. de elec. & Spec. in tit. de inſtr. edi. §. nunc uero aliqua, uerſ. ſed q̄d erit. & ibi dicit idem eſſe in miniſtro & cuſtode fratrum minorum, omnique alio hāte adminiſtratiōem cū offō ꝑpetuo. Eſt. n. platus in eccleſia, & ediuerſo eccła in ꝑlato, ut not. idē Spe. in ti. de li. ꝯc. §. iā ounc uidēdū. uerſ. ſi uero ꝑlat⁹.
ANT. FRAN.
Circa hoc ꝙ hic dr̄ de ꝑlato, dicas, ꝙ appōne ꝑlati in exceptis uenit ēt ꝑꝑ. In non exceptis ueoit ep̄s, ut p gl. in cle. 1. & ibi p d. Car. in 34. q. de re. ec. oon al. ſi th̄ ueniet ſimplex rector eccleſię, ut p Car. in cle. 2. q. 9. de ſepul. & in ea. cle. 10 §. fi. & uid Car. in cle. 1. de ꝯſ. & a ff. & in cle. 1. de exc. ꝑl. ubi dicit, ꝙ oeniunt ep̄i, & oēs alij, ꝙ præſunt. Et adde, ꝙ ꝑlatus dr̄ maritus eccłiæ, ut p Spe. i ti. de actore, in uerſi. Item ꝯ ꝑlatū, & ſeq. Adde eth, ꝙ ꝑlatus nō excuſatur ab ignorantia, iuris, ut p Inn. in c. conſtitutus, in 1. co. d app. & hr̄ in clem. 1. de ęt. & qual. & in c. cū in cūctis, d ele.
SEB. SAPIA.
b Edicti omia. Videtū Ale. in l. gña liter, ff. de in ius uoc. co. 2. ubi uult ꝙ ſubditus, ꝙ uult agere ꝯ ꝑlatum, nō tenetur petere ueniam: & ita uf dicēdū in pſbytero, qui uult agere con tra eccleſiam: nun quid aūt ſacerdos Parochialis poſſit uocari in ius uenia non petita; tradit ibidē Alex. & Iaſon.

SVMMARIVM.

1 Appłone famulorum comphenduntur ſerui.
2 Appellatione eccleſiæ continetur prælatus.

CAP. III.

De famulis. Seru⁹ab eccłia manumiſſus ordinari pt; & qd̄ acq̄rit, poſt eius obitū erit eccłiæ manumittētis; q̄ ſi accuſat uel ꝯ eā teſtificat, libertate priuat & ordine. h. d. & tria ſunt dicta. Scd̄m, ibi, qd̄qd. Tertiū, ibi, quib etc. Caſus lr̄alis. ſtatuit cōciliū Toletanū, qd̄ 2 eccłia poſſit conſtituere pſbyteros & dia a conos p parochias de ſeruis ſuis: ita tñ ꝙ primo accipiant libertatē, & qcqd poſt- b modū acqſiuerint, uel eis datū fuerit, ad extneas pſonas non tranſmittant, ſed oia poſt obitū ſuū ad ius eccłię, à qua manumiſſi ſunt, dēant ptinere, qb⁹accuſādi uł teſtificādi aduerſus eccłiā ois aditus pcludatur, ſicut & cęteris libertis; ad q̄ ſi aſpirauerint, & libertatē amittant, & honoré ordinis, quē nō dignitate naturæ, ſł tpis neceſſitate meruerūt. No. 1. ꝙ eccłię ſerui añ, ꝙ recipiāt libertatē, nō pñt ord. nari. 1 † No. ꝙ appłone ſamulorū cōtinēt ſerui. No. ꝙ ſeruitus ēt inducta de iure gentium inhabilitat quē ad ordines. No. ꝙ d̄ ſtatu alicuius dr̄ agi, qñ agit de eius libertate; & ſic faciēs ꝯ libertatē ciuitatis, dr̄ facere ꝯ ſtatū, qd̄ nota p p ſtatuta Italiæ. Not. ꝙ ſeruitus dr̄ hoiem afficere reſpū naturæ. No. ꝙ ordo dr̄ honor, & gradus honoris. No. ꝙ facilius pdit q̄ſitum ex diſpenſatione & de iure ſpāli neceſſitate inſtante, q̄ q̄ſitum de iure nali. No. collegiū. accuſari poſſe, ſi ſe d ſimo. c. dilectus. No. ꝙ eccłia in totū ſuccedit liberto à ſe manumiſſo & ordinato; adeo, ꝙ nō licet ei in aliū teſtari uel diſponere, q̄ eccłiā. No. ꝙ liberti eccłiæ repelluñt ab accuſādo & teſtificādo ꝯ eccłiā. No. pœnā liberti ordinati ab eccleſia teſtificātis ꝯ eccłiā, uel illā accuſantis. Op. ꝙ poſſit libertus alios inſtituere, ut patet. 11. q. 3. c. 1. & 2. Secūdo obſtat, in ſtitutio de ſucceſ. liberto. §. ſed nr̄a. ubi in ſola certa pte ſuccedit patron⁹. Ad primū dicit gl. ꝙ hæc decr. loqtur de libertis ecclesię hac cōdōne manumiſſis: ꝯrīū loqt de ingenuis. Ad ſm ꝯrīū gl. dat. plures ſo. pria ꝙ hæc decre. loquat de rebus intuitu eccleſiæ acquiſitis: illa de alijs rebus &c. ſcda ꝙ illa loqt de libertis priuat: hæc d libertis eccłiæ. tertia ꝙ hic loqt de libertis eccleſię hac ꝯdōne manumiſſis, ut bona ſint eccleſiæ. quarta ꝙ loqt de libertis ſimplr, & de ſeruis libertis factis abſq; ali qua condōne, alle. ſ. eo libentius. quinta ꝙ ibi hēbat cōſanguineos: hic non. Hoſt. ꝙ ſit ſpāle in eccłia fauore religionis. ff. de reli. & ſump. fu. l. ſunt pſonæ. Vł ſexto dic ꝙ ꝯrīū ꝓcedit i ſeruis tm̄ libertati donatis: hic de ſeruis gradu eccłiaſtico honoratis. Cōclude ſi qrit, an liberto ſuccedat patron⁹, an alij; in liberto priuati ſer ua. §. nr̄a. in liberto eccleſiæ, ſi bona ſunt q̄ſita ꝯtēplatiōe eccłiæ, ſpectāt ad eccłiā.

Si bona ſunt q̄ſita ꝯtēplatione pſonæ liberti, & ſi hac ꝯdōne fuit manumiſſus, ut q̄ſita ſpectarent ad eccłiā, q̄runt eccłiæ, ſi ſimplr fuit manumiſſus, & nulli extēt ꝯſanguinei, ut aliq̄d diſponit, ſi ſubſunt ſiii, abſque dubio ſm Inn. illi excludūt eccłiā, q̄a parētes filiis theſaurizāt 16. q. 1. c. pdicator. liberis deficiētib. dicit In. ꝙ eccłia pſona ſuccedit: maximè hoc puto, qñ ſunt gradu eccłiaſtico honorati. Ho. dicit, ꝙ putat hoc caſu op. ꝙ hēt eſſe ſpāle in manumiſſo ab eccłiis eſſe ne rāiita tñ ꝙ ſi ſint filii, de peculio fiāt quatuor ptes, put dr̄ j. de ſucceſ. ab inteſt. c. 2. & remittit ad no. in ſum. huius tit. §. qua ſr ſeruus pōt, uer. licet. Op. ꝙ nō pñt accuſare illos de eccleſia liberti 12. q. 2. c. ep̄s §. q manumittit. Sol. dicit gl. ꝙ ec 2 cleſiā. i. ꝑlatū accuſare nō pñt. † Not. ꝙ appellatione eccleſiæ cōprehendit ꝑlatus: [a] ſed bene pñt accuſare ſingulares de eccleſia: ꝯ eccleſiā aūt teſtificari nō pñt, quia illa eſt eius patrona, niſi edicti uenia[b] impetrata, C. de in ius uocā. l. 2. aīs ad ſeruitutē redigunt, ut hic dicit. Non poterit ēt accuſare uel teſtificari in capſm eccleſiæ ſm Phi. & bene. Op. ꝙ ſi eccleſia aliq̄d iuris retineat in ſeruū, nō dēt ordinari 54. diſt. quicūq;. Sol. dicit Goff. ꝙ ordinari non debet ſeruus priuati, ut ibi: ſed ſic ſeruus ius eccleſiæ: qa eccleſia pōt aliquod retinere in ſeruū manumiſſum per reuocatiōnē in ſeruitutē ob ingratitudinem & ius ſucceſsionis. Quero quas parochias poterit eccleſia talibus cōferre? dic ꝙ poterit eccleſia talibus conferre parochias ſibi ſubiectas. Idē de alijs, vbi poſſet eſſe tāta neceſſitas. 7. q. 1. Nouatianus, &. c. ſcias, de electi. cū nobis olim, &. c. in cauſis, ſm Goff. Quæro an tales liberti poterūt inter uiuos donare alijs? dic ſic doc. ꝙ ſic, ſm Inn. quod credo niſi ſit manu miſſus hac cōditione, ut oia reſeruet. Quæro an liberti uolentes poſſint teſtificari pro eccleſiā? dic ꝙ nō; C. de qū. l. pridē ff. de teſtibus, l. lege Iulia. Nō ob. quarta quæſt. tertia. c. ſi teſtes. §. Itē liberti, qa illa obtinet in aliorū libertis ſm Hoſt. Quæro qñ poſſit patronus ſeruum manumiſſum reuocare in ſeruitutem: dic ꝙ pp iniuriā et leuē, ut hic. & 12. q. 2. octaua, C. de li. & eo. libe. l. ſi manumiſſus, niſi remiſiſſet patronatū, pp obſequiū aūt impoſitū nō pſtitū, nō, ut. C. de libe. cau. l. ſolo; niſi ſit nimis neceſſarium, quia deneget alimenta; & pſeqnit hic de cauſis reuocandi in ſeruitutē, q̄ ptinent ad legitā. De libertis eccleſiæ hoc teneas, ꝙ nō reuocanł in ſeruitutē laicorū patronorū: qa non debent ordinari, niſi directe & ſine obſeqo manumiſſi 54. di. c. quicunq;. & faciliter ꝓmoti ſunt, prout. ſ. dixi. c. 2. ad hoc. 12. q. 2. c. diaconi. Eſt aliud ſpeciale in libertis eccleſiæ; qa filii eorū aſtricti ſunt eccleſiæ, vt ſem p ſint liberti. 12. q. 2. de libertis: quod ſecus eſt in libertis priuatorū, C. de liber. & eo. libe. l. 1. & 2. niſi in quantū ad hoc ꝙ ꝓpter ſuā ingratitudinē filii libertorū viuētibus parentibus rediguutur in ſeruitutē; & fit talis reuocatio ꝓpoſita accuſatione & iudicis officio, ſecundum Iuno. non habetis hic alia.

CAP. IIII.

Nullus. Dominus in ſeruo quem manumittit, poteſt ſpirituales operas retinere. h. d non diuiditur. &c. Caſus literalis. Si aliquis ſeruo ſuo donauerit libertatē, & eū fecerit in pſbyterū ordinari, & ille poſteà in ſuperbiam elatus dño ſuo no luerit horas canonicas celebrare, accuſeł apud Eſm ſuū, & degradeł. B. Not. 1. ꝙ pōt dñs operas ſpūales imponere t pe manumiſſionis ad ordines. Not. 2. caſum in quo imponi vł pœna degradationis. Tertiò no. ꝙ ſi ſeruus operas impoſitas ſpūales non præſtiterit dño, pōt in ſeruitutē reuocari. No. quis propriè dicatur in ſuperbiam elatus. Op. ꝙ dominus retineat operas in ſeruo ad ordinandum manumiſſo. 54. di. c. quicunque. Sol. ſpirituales poteſt, vt hic, non temporales, ut ibi, & dicit ꝙ ſpirituales poteſt ſecundum doc. dum modo retineat incontinenti poſt manumiſſionē, ff. de ope. li. l. vt iuſiurandi, ff. de li. cau. l. vlt. §. in eum. In ſeruitute antem facta dominus non obligat. C. an ſer. ex fa. ſuo. per totū ſm Inn. & Hoſti. Vnde dicit ꝙ talis conditio pōt apponi in

ordinatione

ordinatione, sicut in beneficii cōcessione, de pb. c. significa-stū: qa in traditione rei suæ &c. ff. de pac. l. in traditionib. & p̄ sertim hoc uerū, si fiat de authoritate epi ſm Phil. licet qdā dicāt cōsensū fore necessariū, qđ nō placet. Op. 2. q̄ ñ sit hic accusator, sed ciuilis actor, cū pœna ueniat ad cōmodū ptis, ut no. de accu. c. qualiter. Sol. dic q̄ agit̄ ciuiliter, & exponit̄, accusatus. i. actor ciuiliter ꝯ eum. Et si teneas q̄ criminaliter accusetur, dicit gl. qđ inscribet ad extraordinariā pœnā: qa hæc est improportionabilis in accusante, ad hæc de accus. c. sup his, qđ bene no. Tñ dicūt do. hic q̄ dato q̄ agatur ciuiliter, deponet̄: qa alias sñiā nō posset executiōi mādari, & ē simile in denuntiatione simoniaci, p quā deponitur: qa penitētiā alr agere nō pōt, de accu. c. inqsitionis: sed tūc depo nit̄ a dignitate, sed nō degradat̄ ab ordine: in seruo secus ſm Inn. & Tanc. tenē menti istū casum: qa nō hēs alibi, qđ pp accusationē ciuilē imponat̄ pena degradationis ēt in non corrigibilē, signa bene. Op. 3. qđ p hoc nō redigat̄ in seruitutē 54. dist. c. frequēs, & c. ex antiquis. vbi vr̄, q̄ sacerdos remanet liber. Quidā dñt q̄ hæc corrigitur per illā, qđ est falsum: qa iuriū correctio &c. ut in decre. cū expediat, de ele. in 6. uel ꝯriū cōtinet ius cōe: hoc spāle est in odiū illorū, q promoti sunt, ut seruiāt in diuinis officiis, arg. j. eo. c. eo libentius. Tertia opi. Melēdi q̄ hic dñs deduxit in pactū, ut posit reuocari in seruitutē, si nō celebraret diuina in seruitute imposita, seu in manumissione. B. dicit q̄ loqt̄ hic de seruo p̄latꝰ: cōtra de seruo priuati. Hug. dicit q̄ hoc c. non tenet gl. dicit qđ opi. Melē. sibi vr̄ uera. & dicit gl. q̄ adest argm̄, q̄ si seruus ignorante dño ordinet̄, sibi reddi dēt ut seruiat in diuinis 54. dist. c. frequens. ergo multo fortius, ubi si eo pacto manumittit̄, ut seruiat: qa in eo si nō faciat, tūc notat̄ maior cōtumacia, vñ pp cōtumaciā, & fidē ruptā, & pactū redditur dño, & nullo clericali priuilegio gaudebit quo ad dñm. dic si seruus est manumissus, & imposita sunt seruitia spūalia, & hoc pacto, qa si nō fecerit, redigat̄ in seruitutē, ꝓcedit hoc, ubi esset seruꝰ ēt priuati: fortius si seruꝰ est manum. illius, hoc posito ut seruiat in diuinis, nō tñ appositū est pactū de reuocādo in seruitutē, adhuc ſm Io. ꝓcedit hoc c. si aūt impositæ nō sunt o pe spūales: sed simpliciter manumissus, opi. sunt. Io. q̄ tūc nō reuocabitur in seruitutē. Go. tenet q̄ absq; alia impositione hoc seruitiū dēt dño, alias degradabitur, sed in seruitutē nō redigetur, de hoc 54. di. c. 2. & residet Io. An. & sic loquit̄ indistincte hæc lr̄a, capitula aūt ꝯria ꝓcedūt, qñ uult reuocare ex altera ingratitudine nō pmissa. Op. 4. q̄ ex pacto nō liceat operas ēt spūales retinere 1. q. 2. c. quā pio. Sol. libertas qd spūale dr̄, ideo hæc cōditio pōt apponi, q̄ spūalis est, de re pm. c. ad qstiones. Sed ueritas est q̄ nō est libertas qđ spūale: qđ patet qa uendi pōt, q̄ non posset, si esset qd spūale. Ideo dic nō qđ dabit̄ libertas sub illa cōditione, uel modo: sed simpl'r de se libertas & modus de se imponebat̄, uel erat hic debitū iuris, ideo licitū fuit in pactū deduci, de rescri. c. ad audientiam, & in c. significasti, de elec. Quæro
a quas operas pōt qs manumittēdo retinere [a] dic q̄ qdā sunt spūales, & has pōt retinere qdā sunt tēporales, & harū qdā sunt fabriles: qdā carpētariæ, & aliæ artificiales, ut arare, fodere, & has nō pōt dñs in seruū manumissum ad ordinē retinere. qdā sunt obsequiales, & aliquæ sunt in nō faciendo, ut nō uocare in ius sine uenia s. c. pxi. & qdā in faciendo, ut in assurgēdo. primas retinet: secūdas nō, nisi sint spūales, & has pōt in ordinatione manumissionis imponere: postea nō, qa rei sacræ nō cōstituit̄ seruitus, ff. cōia pdio l. caueri. no. Quæro an hic presbyter degradatus sit in seruitute? dicit hic Io. An. q̄ in antiqua ibi: degradet̄, sequebatur, & seruus fiebat dñi sui, qđ studiose remotū fuit: quia absurdum erat q̄ presbyter in seruitutem redigeretur, secundum Gofre. & Host. per quod uidetur superflua ultima gl. Anton.

C A P. V.

1 **Consuluit.** Spurii uel serui ordinari non debent. h. d. Et non diuiditur. † Not. 1. summariū. Opp. q̄ talia in cōsecrationē non proferat Papa ut s. de seru. c. 1. Sol. li a cet Papa non utatur scrutinio: utit̄ tñ his uerbis & similibus in cōsecrationib. de q. bus patet in pōtificali, siue ordinario epa li, ut hic patet, sabbato in uesperis, dū scrutat̄ Metropolitanꝰ ꝯsecrādū, inter alia dicit, bigamos, aut carnales, aut de seruili ꝯditione ad sacrū ordinē non ꝓmoueas, quorū uerborū mētē hic pōit. Et no. duo hic Host. primo q̄ liber pōtificialis est autēticus, ex quo hic allegat̄. sic de arbore solet ꝓbari p canonē 35. q. 5. c. ad sedē, & 15. di. c. canones, & c. sancta 38. dis. c. q̄ ipsis. dēt aūt illū librū hr̄e psbyter, ut sciat b exhibere sacra, q̄ spectāt ad ipm, & ut eps libro nō careat, cū declinat ad parochiā. Secūdo no. q̄ sufficit hr̄e uerborū mentē, & si uerba formaliter nō habeant 1. q. 1. ca. marchio, & de hoc in cle. ne Romani de ele. uer. post q̄. Gl. 1. declarat qd ē spuriꝰ, b uide gl. de renū. c. nisi §. psonæ, & uide qđ no. qui fil. sint legi c uenerabilem.

S V M M A R I V M.

1 *Ordo clericalis an sit dignitas?*

C A P. VI.

Eo libentius. Manumissus ab ecclesia, ut fiat clericus, & ppetuo illi seruiat in diuinis, ad aliā ecclesiā se trāsferre nō pōt: secus, si purè fuerit manumissus, ut seruiat. h. d. Sunt duæ partes. Secunda, ibi: in quo. Casus lr̄alis. Aliqs filiū suū obtulit ipsi ecclesiæ, a qua libertatē ipse fuerat ꝯsequutus, ut in ipsa ecclesia dño deseruiret in ordine clericali. quærit̄, utrū post aliqđ tps posit ecclesiā illā dimittere, & ad aliā se trāsferre? Papa hic distinguit. Vtrū eo tēpore fuerit manumissus, & oblatus ordini clericali, ut in ea dū uixerit debeat deseruire diuinis officiis, & tūc ad aliā ecclesiā se trāsferre nō posit, uel utrū absolute fuerit manumissus, & tūc posit licite ad aliā se trāsferre. B. No. 1. q̄ seruos ecclīæ pñt parentes p̄sentare ad ordines de cōsensu ecclīæ patronæ uel cōniuentia, dū tñ ea cōditione tradant̄, ut ecclīæ patronæ deseruiāt in diuinis. No. 2. q̄ pōt dari libertas sub cōditione, ut seruiat qs in diuinis: uel ut clericet̄. No. q̄ paria sunt tradere sub tenore isto, uel sub cōditione ista, aut sub modo isto. Not. 3. q̄ si seruus manumittit̄, ut ad ordines promoueat̄, aut est actū, ut in eadē ecclesia debeat seruire, & nō pōt ad aliā transire: aut nil est actū, & trāsire pōt. Oppo. primo q̄ tradi non pōt libertas sub cōditione, ut seruiat ecclīæ, ul' ordinē suscipiat, ut patet 1. q. 2. c. quā pio. Prima sol. sub cōditione non pōt tradi tēporale pro spirituali, ut ibi: sed sic sub modo. No. gl. q̄ est falsa, cōtra tex. ut eccl. beneh. c. uno. Secunda sol. cōditio uel modus, qui sonet in conditionē, non pōt apponi: cōditio aūt uel modus, qui sonet in monitionē, sic, ut patet s. de ele. c. significasti, ff. de tute. l. muto §. sub conditione. Vel tertio sicut sponsalia possunt contrahi sub conditione, ut fidem christianā recipiant 28. q. 1. c. nō oportet: uel ut uitam corrigant, de spōsa. c. inter opera, ita potest quis manumitti, ut ordinē recipiat, ut hic. Vel quarto libertas est qd spirituale, qđ potest uenire in cōmutatione cum alio spirituali. Dic ergo q̄ hæc conditio uel modus, ut detur spirituale p spūali, nō est illicitū, ut hic est casus. si aūt det̄ temporale ut subiectū, sub quo debet creari spūale, ut in ui modi remoueatur qualitas, ex qua subiectū habilitatur ad spirituale, hoc est licitum, sicut dare libertatē, ut ibi creetur ordo: quia hoc inesse vr̄. Item ut dicit Inn. nec plus p uiā retētionis, q̄ p uiā collationis sub pacto uel mō factū ē, adhoc j. de reli. dom. c.

ZACHARIAS.

a Retinere. Tu ui de plenè Bald. de hac quæstione in l. si nō fortè §. libertus, & ibi Alexan. declarantem post Bar. & Bald. ff. de condi. inde. eundem in l. liberti. 1. & 2. & 6. co. C. de operi. lib. & Spe. in titu. de ser. non ordi. uer. generaliter.

SEB. SAPIA.

b Spurius. qd sit spurius, declarat Bar. in l. fi. ff. ꝰ his qui ut indi. & do. in l. 2. in princ. ff. de uerb. oblig. Et nota q̄ spurius ē infamis, secundū Azo. in sum. ti. C. qui ex cau. infa. irro. no. Bal. in l. bona fides, C. de re. cre. de quo per Lafrā. de Orria. in repeti. l. amonendi, colum. 31. ff. de iureiur. & latius ibidem per dom. Fran. Curtium. in 2. & 3. col.

a ZACHARIAS. Factus est sacer. No. Car. in cle. si. de ęta. & quali. & obligat ad continētiā, tanq̃ sacerdotiū, etiā si temerariè fuerit alicui intra pubertatem collatū, ut no. gl. & idē Car. in all. cle. si. & gl. 1. q. 1. c. pueri.

b Sequit̃ matrē. Adde q̃ Roma consi. 594. dicit q̃ natus ex patre seruo, & matre libera dr̃ spurius, & an filii sequantur conditionē patris uel matris, uide p̃ eundē consi. 355. ZACHARIAS. Adde Iac. Reb. post Bar. in l. nati C. de decur. lib. x. pleniꝰ in Lilliis, & ibi in addi. Cel si ad eū, C. de muni. & ori. eo. lib.

SEB. SAPIA.

c Sequitur patrē. Sic ēt quo ad nobilitatē sequitur patrem, ut p̃ Bal. in l. fi. C. de fer. fugi. Pe. de Anc. in consi. 379. incipi. uisis diligēter in rebꝰ. & hoc in tantum procedit q̃ nō ualet statutū uel cōsuetudo disponēs cōtrariū, ut no. Bar. in l. ex placo, C. de decu. li. 10. de cuiꝰ ueritate, uide Fel. & Deci. in c. nouit, in 6. not. §. de iudi. & per And. Sicul. post Abba. in c. Raynutius in 2. not. §. de testamen.

ꝯstitutus. Quęro p̃ intellectu lr̃ę in sc̃do mēbro distinctiōis, qñ dicat̃ absolutè tradit̃ libertati & oblat̃? Sol. uno mō intelligit̃ q̃ absolutè. i. absq; pacto, ut ecclesię seruiat, & tūc stat p̃prie cōniuētia: sed sic nō cōgruit mēbrū q̃stioni: q̃a q̃rit̃ demū, qñ fuit tradit̃ sub pacto ut seruiat ecclię. Sc̃do mō intelligit̃ ut fiat dn̄a, an manumittat̃ ut p̃petuo seruiat ecclię, & p̃cedit p̃ria ps: an absolutè. i. tēporaliter: uel simplr, & p̃cedit sc̃da pars, & est argm̃ q̃ indefinita ęquipollet uli. Sc̃do p̃ decre.
1 arguit do. q̃ clericalis ordo ē dignitas: q̃a militia est, ad idē j. ti. 2. & 3. Sic & aduocatū nobilitat offm̃ suū, C. de aduo. diuer. iud. l. aduocati. sed hic miles Imperatoris est Christi 40. di. c. añ oia. Quid est dicere cōniuentia? dn̄t do. quasi dissimulatio. i. quasi q̃dā tacitus consensus, ut uideant, & sciant, & nō contradicant 54. di. c. si seruus. hic ponitur pro consensu, q̃d uidet̃ probare tex. ibi: *assequentes*.

CAP. VII.

Miramur. Ius, q̃d est de seruo sc̃o diacono, 2 t de subdiacono dēt intelligi. h. d. p̃io decisē narrat fcm̃. Secūdò diffinit & soluit. Sc̃da, ibi: *de subdiaconali*. Casus lr̃alis. Aliqñ serui ordinant̃ sine lnia dñoꝝ suoꝝ. q̃situ fuit a p̃p̃ qualiter isti sic ordinati debeāt in seruitute uł nō reuocari p̃p̃ mirat̃ de hac q̃stiōe, cū certus sit modꝰ, q̃uo debeāt uł nō debeāt in seruitutē reuocari. Verūtn̄ de ordine subdiaconali, cū nulla de eo sit mētio in decretis, dr̃ q̃ ille ordo eodē priuilegio gaudet cū diaconali: q̃a licet olim nō reputaretur sacer in primitiua ecc. tn̄ a tpe Gregorii & Vrbani, & fm̃ tp̃a moderna b reputat̃ sacer. Ber. No. 1. q̃ ordo subdiaconatꝰ hodie factus est sacer: a iō extēsinam c a se recipit extēsiōe oium iuriū de grad̃ du sacro loquētiū, & sic ꝯtꝰ trāslatꝰ ad qualitatē certi gradꝰ recipit extēsionem oium iuriū de gradu loquētiū, & sic hēs unā reg. hic in hac extēsiōis: facit q̃d not. gl. in c. ū in cunctis, de ele. ad hęc, d. ęt. & gl. c. a multis, & l. 1. §. 3. ff. ad l. Fal. Et j. cōtinet q̃ seruus ignorāte dño factꝰ subdiaconꝰ, licet uellet se redimere ad istar diaconi: tñ duo fuerat restitutꝰ, & hoc est de quo p̃p̃ mirat̃. Op. cū gl. q̃ fiat mētio i ca nonib. antiqs de subdiacono 54. di. c. ex antiqs, uer. reliqua uero officia. Solut. de subdiacono nō fit mētio inter dispositiones ꝯcernētes ordinē diaconalē & sacros sed bñ inter dispositiones cōcernētes minores ordines, iō cōi iure inferiorū ordinū olim cēsebat̃ ordo subdiacōalis, & all. multa ina 60. di. c. nullꝰ i episcatu, & i c. pc. in q̃bꝰ ad episcatū p̃moueri p̃hibeant̃ oēs post diaconatꝰ ordinē, & sic existētes in ordine subdiaconatꝰ cēsebant̃ de iure minorū ordinū, iō olim subdiaconꝰ, si p̃motus fuerat dño ignorāte, reuocabat̃ i serui tutē: hodie seruat̃ in eo illud ius, q̃d ser uat̃ i existēte in sacris ordinib. inter cętera dicit gl. q̃ dēt dare uicariū p̃ se. Quid

āt si nō hēatꝰ no. in c. ex antiqs 54. di. Et nūq̃d in hoc fiat simonia? & ibi dicit q̃ nō: q̃a hic nō fuit trāsactū sup ordine; sed sup seruitio uł libertate sex posse, q̃d licet, ut 36. q. 1. c. de raptorib. nec magis ꝯmittit̃ simon. q̃ si q̃s emeret ecclīā, uo. i c. ghalis 54. di. Vñ hodie ēt quo ad c. de ęt. & q̃l. a multis gaudet priuilegio ordinis sacri. Idē dicēdū p̃ c. p̃sul. 2. q. 5. & idē dr̃ de manꝰ ipositiōe, s. de sacra. nō itē. c. 1. p̃ Ho. q̃ dicit mirādū, si q̃s dicat oppositū. Vl. do. dn̄t istos duos ordines, exceptis specificè p̃hibitis, in oīb. adęquari in onere & priuil. de oner̃ patet: q̃a uterq; tenet̃ ad horas, de cele. mis. c. t. ubi d̄ hoc. uterq; ꝯtinere tenet̃, de cle. ꝯiu. c. 1. & 2. & apostu lādo & salario abstinere, d̄ po. c. 1. patet ex no. de ęta. & qual. c. i decorū, ex eo, q̃ uterq; eligit̃, de ęt. & qual. a multis, & redimit̃, ut hic fm̃ Ho. q̃ p̃ hoc no. q̃ manꝰ ipositionē recipiat subdiaconꝰ, & de hoc uide q̃ no. de sacra. nō ite. c. 1. sup gl. a.

CAP. VIII.

Dilectus. Natꝰ ex p̃re seruo & libera m̃re liber ē, & licite p̃moueri. h. d. sūt duę ptes, P̃ria ponit q̃relā. Sc̃da sup ea dat iudicē. Sc̃da, ibi; *quocirca*. Casus lr̃alis. Io. miles ipediebat. Gul. diaconū, ne ordinaret̃ i p̃sbyterū, ea occasiōe, q̃a dicebat p̃rem ipsiꝰ diaconi hoiem suū eē, & sic ipsiꝰ hoiem seruū esset. vñ ille diaconꝰ hoc p̃posuit corā p̃p̃. uñ mādat ep̃o Neapol. quatenus si p̃dicta uera sunt, militē ipsum cōpescat ab hmōi ipedimēto. B. No. q̃ natꝰ ex seruo & libera, liber ē: q̃a seq̃t̃ ꝯditionē m̄ris & nō p̄ris, iō pōt ad ordines p̃moueri. Op. uł dices q̃ hic ē filiꝰ natꝰ d̄ legitimo m̄rimōio, & dēt seq̃ ꝯditionē patris 32. q. 4. c. liberi. uł dices q̃d ē natus d̄ illegitimo m̄rimonio, & tūc dato q̃ sequat̃ ꝯditionē m̄ris, ñ dēt posse p̃moueri ex eo, q̃ illegitimꝰ ē, de fi. p̃sb. p̃ totū. Sol dicit gl. q̃ hic erat natꝰ de legitimo m̄rimōio: tñ seq̃t̃ ꝯditionē m̄ris, C. de rei uēd. l. p̃tū, C. de li. ca. l. placuit capl̃m āt p̃riū loq̃t fm̃ Lōgob. ꝯsuetudinē, q̃ ad huc seruat̃ i multis regiōib. ut ptꝰ sp̃ se quat̃ deteriorē ꝯditionē. qñ ē natꝰ ex legitimo m̄rimonio: sed leges rōni ꝯdicūt, uł c. illud, liberi, pōt reduci ad leges p̃dictas, ut q̃d ibi dicit: deteriorē p̃tē seq̃. i. debiliorem, & sic fœminā, nā sexꝰ fœmineꝰ debilior ē, & sic liberē. Iō iste cū sit liber, natꝰ de libera m̄re, pōt p̃moueri, & obstante militis ꝯdictiōe, & quò ad libertate de iur̃ filiꝰ seq̃t̃ m̄rē liberā: b imo sufficit eū i momēto fuisse i libero uētre, ut liber nascat̃, ff. d̄ sta. homi. l. & seruorū §. igenui. i honorib. uero & munerib. & m̄cipiis ptꝰ seq̃t p̃rem, c C. d̄ decu. li. 10. l. eos, & l. exēplo, ff. de sta. ho. l. libertas. Sic itelligit̃ l. cū legitimę, ff. de sta. ho. & p̃cedit hoc i tn̄, q̃ sufficit filiū ꝯceptū de decu. q̃tū adhoc ut p̃ris ꝯditionē sequat̃, quis añ ipsiꝰ natiuitatē p̄r desiit eē decurio, ff. de dec. l. 2. §. 1. sed aut ꝯditionē p̃ris a senatu remoti i his, q̃ ibi dn̄r as & rīs seq̃t̃ matrē. Fallit in duob. casib. in nato ex seruo reip. & libera muliere, C. de ser. reip. l. 2. Itē in filio clerici & libera muliere 15. q. ul. c. cū multæ. nł illud capl̃m est tolerādū, ubi saracenę sūt christianę, & remanēt seruę, de talib. nati sūt serui. Fallit ubi ꝯria est cōsuetudo, de cōiu. ser. c. pe. Quid de ascriptitio, an possit ordinari? q̃ sic, ēt p̃ter dñi uoluntatē retēto iure ascriptitiatus 54. di. c. si seruus sciente. sed illud est correctū, ut ibi no. ut patet 54. di. c. quicūq;, & c. admittuntur, & s. c. 1. Io. And.

De obli. ad ratioc. ordi. uel non. Rub.

Viso de obnoxiis cōditiōe seruili, de obliga. ad rōcinia uideamꝰ secundum Goff. & secundum eum ratiocinia rationes sunt & rationū redditiones, quibus est quis obligatus ex administratione reipublicę. Materia habetur 51. dist. per totum. Anto.

1 *Ordinari nō debēt ad ordines sacros administratores bonorū alterius, nisi administratione deposita, & ratione reddita, & nu. 2. & 3. ubi fit notabilis distinctio, & nu. 7. 9. & 10. ubi audiuntur nolentes dare fideiussores.*

4 *Laicus conuentus corā suo iudice seculari, si postea efficiatur clericus, an quæstio sit terminanda coram seculari, an coram ecclesiastico iudice? ubi plenissimè.*

Exceptio

5 *Exceptio declinatoria põt opponi post lit. cõtest. q̃n est nouiter orta.*
6 *Religiosorum appellatione an ueniant isti milites gaudentes, & isti de tertio ordine sancti Francisci?*
8 *Obligatus ad aliquid faciendum si ingrediatur religionem, quomodo succurretur creditori?*
Debitor, siue alteri obligatus uolens intrare religionem an sit per illos de religione recipiendus?

C A P. I.

1 MAgnus. †Obligatus rõciniis deposito onere
& reddita rõne ordinari põt. & prius
nõ. h. d. Et sunt tres partes; q̃ô, & q̃onis rñsio, & rñ
sionis approbatio. Secunda, ibi: *gratus.* Tertia ibi:
uniuersi Casus lit. Eps Augu. q̃sιuit in cõcilio, utrũ ꝓcurato
res & tutores pupillorũ: seu curatores dẽant ordinari? Gra-
tus Eps rñdit, q̃ post officia sua deposita, & reddita rõne sui
officii pñt ordinari; dũmõ aliàs digni inuẽti fuerint. Sed si
antè, quã liberati sint ab officiis suis: q̃a ecc̃lia ĩfamat̃, cũ po
steà conueniunt̃ sup officiis, oẽs dixerũt. Rectè rñdit; & sicut
sñia tua, ita & sñia nostra. B. Not. triplicẽ spẽm administra-
tionis repellentẽ quẽ ab ordinationis actu; q̃n q̃s est procu.
&c. Not. 1. q̃ fraudulẽter se gerẽs in administratione est in-
habilis ad ordinẽ tãquã infamatus. Not. 3. q̃ ordo est ho-
nor &c. No. q̃ oĩs ille inhabilis est ad ordines, cuius ordina
tione ecc̃lia infamat̃. No. q̃ gestũ ab uniuersitate dẽt eẽ uni
uersale, nõ aũt singulare, de elect. c. in genesi. No. q̃ admini
strator generalis bonorũ alterius nõ p̃t ordinari, nisi depo
2 sito offõ, & reddita administratione. † No. cãm, ꝓp quã ta-
les repellunt̃ ab ordinatione, ne ex hoc ĩfamet̃ ecc̃lia, q̃ or
dinet ꝑsonas cũ dãno & detrimẽto aliorũ. Et no. practicam
edendæ legis; ad hoc. c. osius, de ele. Op. q̃ executores nõ pñt
ꝓmoueri. 51. di. c. aliquãtus. Sol. dicit gl. q̃ intelligẽdo lrãm
de executoribus iudiciorũ restringi dẽt ad executores, q̃ se-
ua præcepta nõ exercent. nã illi ꝓmoueri nõ pñt. Põt hoc se
cundò intelligi de executorib⁹ testõrũ, de q̃bus, de test. in. c.
Ioãnes, sm Host. sed cum executor talis clericus esse posset,
ut ibi, non vr̃ q̃ habeat necesse offiũ dimittere, sm ea, q̃ ibi
3 no. †Opp. q̃ possit ꝓmoueri administrator bonorũ alteri⁹.
86. dist. c. ꝑuenit. Sol. dicit gl. hic; q̃ñq; q̃s est obligatus ad rõ
cinia alicuius priuatæ ꝑsonæ, & durat in offõ; & nõ p̃t ꝓmo
ueri ex existẽte in offõ. 21. q. 3. c. 1. & 2. & ne cleri. uel mona.
c. 1. & 2. Si sit administrator miserabilis ꝑsonæ, uel ecclesia
sticæ, põt ꝓmoueri, ut. d. c. ꝑuenit. Hæc dñt uera Doct. siue
sit in offõ uoluntariè, siue ex necessitate, quia ꝑpetuò ad ge 5
rẽdã administrationẽ est adstrictus. nã ab ordinib⁹ tũc ꝑpe
tuò repellit̃. 53. d. c. leg. 54. d. c. q̃cũq; Q̃ñq; administrationẽ
deposuit; & tũc aut administratio est publica; & nõ p̃t ꝓmo
ueri añ redditã administrationẽ, C. de epis. & cleri. l. officia
les. Si administratio fuit priuata: & tũc aut ex ipsa ꝓmotiõe
sibi q̃ô mouet̃: & tũc si cõuenit̃ de dolo, uel ꝑfidia; & nõ põt
ante rationẽ redditã ꝓmoueri. 81. di. c. tãtis. 23. di. c. illud,
& C. de ꝓcur. l. resi. hoc casu põt intelligi hoc. c. taxari tñ de
bet intra quãtũ tp̃s cã decidat̃, de clande. despon. c. cũ inhi-
bitio. ĩ. q. fil. sint legi. c. lator. Et est cã sm Doct. q̃a si de do-
lo uel ꝑfidia dãnaret̃, esset infamis, ff. de his q̃ not. infa. l. fur
ti. §. penulti. & hoc faciet in dubio, s. statuet terminũ, aliàs si
cõstat de debito, uel ꝑsumit̃ ex qualitate ꝑsonæ, illã repellit.
Q̃ñq; cõuenit̃ de culpa tñ, & ꝓmoueri p̃t nõ obstãte credi
toris reclamatiõe. Idẽ Host. & Inn. in hoc q̃dicere uidentur
gl. ĩ. ꝓxi. & dicit glo. q̃ tũc lis suo marte hẽbit currere, sicut
prius, & ẽt sub eodẽ iudice, ff. de iu. om. iud. l. cũ q̃dam puel
la; de fo. cõpe. c. ꝓposuisti. Si aũt nulla q̃õ moueret̃, uel mo-
ta est nõ obstante obligatione ꝓmouebit̃, nisi manifestũ sit
ipsum de dolo teneri. tũc. n. Eps põt illũ ex offõ repellere, si
cut quẽlibet criminosum. 6. q. 1. c. infames. dicit Hos. & Ala.
& Guli. Naso, reputãtes distinctionẽ hãc fore ꝑplixam, dixe b
rũt obligatũ rõciniis nõ fore ꝓmouẽdũ, p. l. officiales, C. de
epi. & cle. 51. dist. ꝑ totũ, & hoc. c. nõ distinguit, ff. de offi. ꝑsi.

l. 3. ff. de publi. l. de ꝑtio. Host. dicit salua
pace illorũ talẽ tã & solẽnẽ dis. unico uer
bo nõ tollẽdã, de elec. c. ecc̃lia. 2. uer. de-
niq;. No. gl. q̃ dicit q̃ dato, q̃ clericus effi
ciat̃ ĩ foro ecc̃liæ mota q̃õne; q̃ô dẽt suo
marte corã primo iudice finiri; & sic nõ
4 ꝓdest mutatio fori. † Facit ad q̃õnẽ de laĩ
co cõuento corã iudice seculari, q̃ postea
a factus est clericus, ᵃ an posset dãnari ã iu-
dice seculari? Io. An. recitat hic opi. Gof.
de rescrip. c. eã te ꝑ illã decr. dicit q̃ sta-
tus mutatio nõ liberat aliquẽ ab eo, ad
quod prius tenebat̃; ff. iudi. solu. l. si reus,
de iurisd. om. iudi. c. cũ q̃dã. 6. q. 1. c. 3. 33.
q. 2. c. admonere. 51. dist. designata, & c. ꝑ
tereà 54. dis. c. ex antiq̃s, & c. freq̃ẽs. & c.
si seruus, de diuor. c. gaudem⁹. ad c̃riũ. 21.
q. 2. c. si q̃s iã trãslatus. 18. q̃õ. 1. c. uno. 16.
q. 1. c. ne ꝓ cuiuslibet. 50. d. c. ferrũ. 26. di.
c. deinde. allegat alia infinita idẽ ꝓbãtia
Ala. & Gof. in sum. huius titu. & Vin. idẽ z
q̃ corã primo iudice cõueniri p̃t; & plus
dicit Vin. ꝑ laicus ẽt exequat̃ sentẽtiã, ꝑ
l. si q̃s posteà q̃. ff. de iud. ĩ. de fo. cõpe. c. ꝓ
posuisti; & ibi hoc tenet Hos. ꝑ illã decr.
Idẽ Bart. Brixiẽ. in q̃õne uenereali, aliq̃s
litigabat, ad hoc. ff. de excu. tut. l. 2. in pri.
& l. tutor petitus. Secũda opi. fuit Ioã. de
Deo. ubi dicit hoc uerũ in ciuili; in crimi
nali secus. 11. q. 1. c. de ꝑsona, cũ simi. Ter
tia fuit opi. q̃ nõ possit iudex procedere,
siue cã sit ciuilis, siue criminalis, ff. de ar-
bi. l. nõ distinguemus. §. sacerdotio, ff. de
re mili. l. qui cũ uno. §. reus. ubi vr̃ expres
sum. ff. de accu. l. hos accusare. §. hoc bñfi
cio; ad idem. ff. de ua. mune. l. ꝑtor. §. 1. ibi:
uel si q̃ sacerdotiũ. Itẽ q̃a res lite pẽdẽte
uenit ad casum ã quo si potuit inchoari:
ad hoc regu. factũ, cũ cõcor. de reg. iu. li. 6.
ff. de suspe. tuto. l. post finitã, ff. de li. agno
l. 3. §. 1. & uide q̃d no. ff. de lega. 1. l. nemo
põt, circa mediũ. a. gl. Itẽ si fugiẽs ad ec-
clesiã hẽt immunitatẽ, de immu. eccle. c.
5 inter; fortius & clericus. † Itẽ declinato-
ria nouiter orta bñ opponit̃ post litẽ cõ- S
testatã, de offi. dele. c. insinuante, ad hoc. b
24. q. 6. c. cõperimus. ubi res alterata uel
consecrata nõ restituit̃ priori dño; & pro
hac parte bis fuit sm Io. An. hic in dispu
tationibus determinatũ, & placet Archi.
11. q. 1. c. 1. ꝓp ordinẽ impressum, sꝯcipue
ubi agit̃ de pœna corporali. Ad cõtraria
dic, q̃ in eis nõ mutatur forus, sed addit̃
foris foro, arg. 61. dis. c. 1. ff. de sena. l. se-
natores. hic aũt nõ solũ mutat̃ forus: sed
mutat̃ ẽt status ꝑsonæ. 12. q̃õne. 1. c. duo
sunt. Quarti dñt, q̃ si mala fide efficit̃ cle
ricus, nõ eximit̃ a iurisdictione priori: si
bona fide, eximit̃, ff. de adulter. l. si mari-
tus. §. 1. ubi q̃ abest bona fide cã reipubli-
cæ, nõ p̃t accusari, sed ĩ fraudẽ sic; ad hoc.
ff. ex quib. cau. mai. l. 5. & l. hos accusare.
§. fi. ff. de accusa. Idẽ tenet Din. ff. de excu
sa. tut. l. idẽ Vlpianus; & dicit q̃ in dubio
ꝑsumit̃ fraus, ᵇ si iã erat accusatus, uel in
crimine deprehensus, argumen. ff. de. bo-
ni. cor. q̃ sibi mor. consciue. l. fin. ff. de re
mili. l. fin. q̃d dicit uerũ Din. in iã con-

Clericus. Adde Iurè Oldr. cõs. 4 cuius dicta refert Io. An. hoc eo. tit. in addi. ad Spec.

ZACHARIAS.
Tu plenissimè p Iaco. Rebu. in. l. si diuina domus, & ibi remissiuè in apost. Celsi ad illum, nu. 3. C. de exact. tri. li. x. Alex. Ias. & Mod. in. l. cũ quadam puella, ff. de iuris. omn. iudic. Alb. de Rosa. in. 3. parte statu q. 41. Istũ in. c. quod clericis. ĩ. de fo. compe. remissiuè per Fel. in. c. fi. 8. col. uersi. facerent hæc. ĩ. de consti. Fed. de Se. cõs. 97. inci. Non est fundamentum. Cæpo. consi. 21. co: 3. uer. item de delicto, & plenissimè ĩ deci. Tholosa. q. 98. & ibi in apost. maximè in apostil. Celsi.

SEB. SAPIA.
Præsumit̃ fraus. Ad hoc bene facit quod no. Bart. in l. Fulcinius. 1. ff. q. ex cau. in posses. eatur. vbi dicit q̃ ꝓbat̃ dolus a alienante, ex eo, q̃ ad uersarius dixit ei, cras libellum tibi dabo. Pro quo facit tex. in. l. si aũt. vbi Ang. no. ff. de rei vẽdi. quem ad hoc dicit esse. d. Andra. Sicu. in consi. 11. incip. Scripsit bellissimè column. 31. uolu. 1.

uento. in conueniendo autem post male ficium commissum factum clericum dicit iudiciū corā ecclesiastico iudice inchoan dum: ad hoc. l. 1. ff. de pœnis, ubi uidetur indistinctè debere attēdi tempus delicti commissi. dicit ꝙ ibi loquitur, quæ pœ na debet imponi, qñ de hoc tractatur: hic qñ tractatur corā quo iudice debeat con ueniri: & licet quidam in hoc distinguāt delictū publicū a priuato, sibi uidetur de bere inspici, quod est dictū nulla habita distinctione: ad hoc quod not. ff. si ex no xa. cau. aga. l. pen. ff. de statulib. l. statulibe ri à cæteris. Quinta est opi. Guli. in Spe. de reo, in prin. qui dicit ꝙ in cā ciuili at tendit primus iudex. In criminali aūt fi niet cā corā primo iudice; & fiet executio corā scd̃o, s. p ecclesiasticū, ar. decr. postula sti, de fo. cōp. de rapt. c. 1. Butri. in l. penu. ff. si ex noxa. cau. aga. ponit suā theoricā; qa dicit cōsiderādū, ꝙ qñq; dubitat, an al teratio qualitatis uel status alteret quali tatē fori, qñq; q̃rit an alteret quātitatem pœnę. Quo ad primū dic, ꝙ si puentus est cōtesta. lit. uel sententia; & dicit ꝙ ñ ꝓdest mutatio, quominus pnūtiet iudex uel exequatur, ff. de iurisdi. om. iudi. l. cū quæ dam puella, ff. de accu. l. hi tñ, in fi. Id e uř si citatione p. c. proposuisti, de fo. cōp. si ñ est tſr præuētus, aut mutat in fraude; & ñ ꝓdest mutatio, ut. l. fin. ff. de bo. eorū qui mor. sibi cōsciue. ff. de re mili. l. fi. aut sine fraude, & ꝓdest; aut est dubiū an ī fraudē uel nō; & tūc si est postulatus de crimine, uel dep̃hēsus & p̃sumit in fraudē: & sic nō ꝓdest; ut in d. l. fi. de bo. eorū q mor. sibi consciue: aliàs p̃sumit bona fide mutare; & sic ꝓdest, ut dictis legibus. Fallit in mi lite armatę militiæ, ut nō ɔsidereī puen tio: sed solū an mutet fraude, uel ñ, ut pri mo casu nō ꝓsit: secūdò sic, ff. de re mil. l. q cū uno. §. reus, & l. fi. f̃m eū. p qđ dicit idē posse dici de clerico, q est miles cæle stis, ar. l. q sub p̃textu, C. de sacrosan. eccl. Sed dicit ꝙ non reperit hoc cautū, ꝙ cle rici manebūt sub regula priuatorū. Scd̃ò casu, qñ agit, an mutatione status mutet pœnæ q̃litas; dicit ꝙ qñq; cōtingit muta tio in melius, qñq; in deterius. Si ɔtingit mutatio ī melius: tūc aut mutatio est ac cidentalis status, & attēdit tps sniæ in pri uatis & publicis, in aut. ut iudi. sine quo quo suffra. fiāt. §. oportebit igit. aut ē mu tatio nālis, uel quasi: in publicis cōsiderat tps delicti, in priuatis tps sniæ, ut. l. 1. ff. de pœnis. Si cōtingat mutatio ī deterius, ut qa post delictū cōmissum clericus degra datur, an attēdat tps delicti, an tps status tūc superuenietis, & dic ꝙ est dare degra dationē uerbalē, q̃ sumit ꝓ depositione, & in hoc bñ dicit, alle. l. iubemus. §. sanè, C. đ sac. san. eccl. qđā est realis, q̃ est exau ctoratio, de qua in l. 2. §. ignominiæ, ff. đ his q no. infa. ff. de re mili. l. q cū uno. §. exauctoratus, C. de epis. & clerici, aut. cle ricus. de qualibet hr. de prima, de iud. in c. cū nō ab homine, đ uerb. sig. c. nouimus. de scd̃a, de pœnis. c. degradatio. lib. 6. Sic

in simili ē dedictio peculii realis & uerbalis, ut. ff. đ pec. l. si noxalis, §. est āt q̃nis. & sic resolutio ɔtract⁹ qđā est uerba lis. ut re ītegra, qđā actualis, qñ est deuētū ad traditionē. l. 1. & 2. C. qñ li. ab emp. rece. realis est fortior, quā uerbalis; patet ex no. in d. c. cū nō ab homine, & i. d. c. degradatio, de pen. li. 6. Vñ dic. ꝙ qñq; status ē mutat⁹ sola uerbali deposi tione; & qcqd dicat But. ī isto, q malè dicit ī pte, tene ꝙ de posit⁹ nō pdet priuilegiū clericale, ut no. de iud. c. cū nō ab homine, de cleri. exc. mini. c. clerici. de sent. exc. c. ɔtingit, &c. c. ppédim⁹. igit ñ mutat ī eū q̃ litas pœnæ. Qñq; interuenit degradatio realis. Dic ꝙ qđā ē degradatio, q̃ fit ad p̃para tionē iurisdictiōis, qđā q fit ut termin⁹ pœnæ: qđā q fit ad p̃ parationē penæ. Si fit ut termin⁹ pœnæ, patet ꝙ ñ alterat, ut l. 2. §. ignominie, ī. all. & l. q cū uno. §. exauctorat⁹. Si fit ad p̃parationē pœnæ adhuc mutatio qualitatis mutat qualita tē pœnę de uerb. sig. c. nouim⁹, de iud. c. cū nō ab hoie. Si p̃ paratio fiat iurisd. ut ēt dicit ipse, reali, uł uerbali, put ē ne cessaria; & q̃ sit necessaria, dicit ipse, sciūt Canonistæ. bñ di cit doct. iste, q alter Inn. est ī legib. nā in p̃paratoris, dicit ip se, utimur, quaten⁹ necessaria sunt ad decisoria, ut. l. si defen sor. §. illud, & l. 1. ff. de iterro. ac. Si uerbali, sufficit, si illā fa ciat: aſs faciet realē. dic ꝙ uerbalis ñ sufficit, sed realis exigit ut no. de iud. c. cū ñ ab hoie, patet đ uer, sig. c. nouim⁹, & hęc adhuc alterat pęnā, ut. d. c. nouim⁹. rogat tñ dēt eccl. ꝓ eo, ut ñ alteret, uł ut miti⁹ secū agat. Illā āt, quā facit qs ut ter minū pęnę, iudex ecc'iastic⁹ facere dēt ī clerico, & cū causę cognitiōe. Illa, q fit ut p̃paratio pęnæ; uel iurisdictiōis, & eā facit iudex ecc'iastic⁹ pcedēte causæ cognitiōe. Et hic ponit duplicē ītellectualē practicā: una ꝙ iudex diffinitiuè ꝓnū tiet, & ī eadē snia pęnā limitet, & totū expediat iudex eccle siastic⁹: sed executionē faciat iudex secularis. Hec practica ñ ꝓcedit, qñ fit alteratio ī pœnā sāguinis, qa illā ñ ꝓfert ec c'iastic⁹, ne cler. uel mon. c. sniam. Pōt scd̃ò fieri aſr, qa iu dex cognito đ cā đgradabit eū, nō p sniam diffinitiuā sed i terloquēdo, & posteà secularis īmutabit pęnā diffinitiuè, ne ɔtingat ꝙ duæ sniæ ī cā eadē criali. ferāt ɔ id, ff. nau. cau. stabu. l. licet. Tu dic ꝙ ēt diffinitiuè poterit đgradare; & hic habebit ptātē iudex secularis ex eodē ꝓcessu exeq pœnā, & sic ibi uocabit ut pur⁹ executor. Poterit ēt, si uolet, formare nouū pcessū ɔ eū, & tūc pęnā iponet f̃m forū suū; Nec obuia bit ꝙ duæ sniæ ferāt sup eadē cā: qa p̃ hoc fieri sup diuerso ꝓcessu: ex quo snię ambe ñ īponūt diuersas pœnas, sed una p̃parat p̃sonā ad pœnā, & alia illā īponet, & hoc placet, & fa cit qđ no. Bart. ff. de custo. reo. l. diu⁹, & casus ē ī aut. de sac. epis. §. si uerò crimē, & ponit Gul. ī. l. magistratib. ff. đ iur. oī. iud. Gul. de Cu ī d. l. pen. dicit, ꝙ aut ɔstat ꝙ ut euitaret iu risdōnē uel pœnā, assūpsit tōsurā, & nō ꝓdest. aut est dubiū; & tūc si est ifamat, uel suspectus de delicto, uel puētus, & pu niet p secularē, l. q cū uno. §. reus, & l. fi. ff. de tes. mi. C. de re la. l. 1. Dēt tñ prīo degradari, ī aut. cleric⁹, C. de epis. & cler. ī aut. de sanc. Epis. §. sancimus. Si nō est ifamat⁹ uel puētus, uel suspectus, tūc nō punit nisi ab ecc'iastico, ut. l. nō distin guemus. §. sacerdotio, ff. de arbitris. Nō ob. l. 1. ff. de pœn. qa si fit mutatio accidētalis, nō attēdit tps delicti, sed sniæ, ut. hic: facit in aut. ut iud. sine quoquo suffrag. l. interdicim⁹. §. penu. col. 2. si mutatio est nālis, & hāc dicamus nālē, adhuc attēdit tps snię, qa hoc cōtingit pp defectū iurisdictionis, ut illud imponat non pp. defectum obligationis, cū ecclesia sticus dēat punire, ex quo nō est puentus, & pœnā secularē nō posit imponere: nec secularis hoc posit, f̃m eū, & bene, concludēdo Io. And. & mihi ur dicendū, ꝙ qñq; q̃ritur, an mutatione status [a] de laico in clericum mutet iurisdictio: qñq;, an mutetur executio uel exequēdi ptās: aut an mutet qualitas pœnę, seu exequēdi modus. Si quarit, an mutetur iurisdictio: & tunc tene, ꝙ aut est preuenta iurisdictio, & per sona: seu executio, qa iam captus est, & efficitur ib: clericus, & non proficit mutatio, & quia ordo uel ꝓfessio etiam nō inueniunt istum liberū: credo tamē quòd degradari debet.

Item

[a] Mutatione status. de hac q̃one uide Feli. & alios in c. ꝓposuisti, de fo. cōpe. Oldr. in con si. 4. inci. quod lai cus. Ang. & alios. in l. si quis postea quam, ff. de iud. Arch. in c. 1. 11. q. 1. & ad propo situm uide Alex. & d. Iaso. in l. qui aūt, in prin. ff. si quis cau. Fel. in c. causam. 2. co. de te stib. ubi tractant an laicus effectus clericus motu su perioris possit cō ueniri à iudice se culari, & licet. d. Iaso. in d. l. qui au tem, teneat quod sic; tñ eius funda mento respondet Felin. in d. c. cau sam.

Item ex quo nimiũ lædereť iustitia:de quo remittit ad simi.
not.ſm Io.An.de cle.excõ.mini.c.clerici. Aut nõ est ꝑuenta
ꝑsona,seu executio:qa nõ capta,sed sola cã vel iurisdictio.vt
qa est citatus,vel lis est cõtra eũ cõteſ. & tũc dicit ꝙ nõ im-
pediť iurisdictio quo ad ꝓcessum & cãm finiendã ; & sic iste
remanet iudex causæ:licet qñq; nõ ꝑsone,sicut habeť in simi
li.de fo.cõp.c.sanè.Qñq; q̃riť an muteť executio:& tunc aut
ꝑsona,aut cã,seu executio est ꝑuenta : qa iã est in carceribus
positus;& nõ ꝓficit,ẽt quo ad executionẽ, & ẽt quo ad exe-
quẽdi modũ mutatio fori seu executio, ſm Io.An.p ꝑdicta.
Aut nõ est ꝑuẽta ꝑsona seu executio,sed solũ cã: vt qa cita-
tus,vel lis cõtest.& tũc q̃dã est executio ꝑparatoria & distri-
ctiua ꝑsonę,vt ponere ad carceres post clericatũ,vel aliàs di
stringere ꝑsonã ne fugiat: & ab hac eximit ſm Io.An.q̃dã ẽ
districtio realis,& hãc adhuc facere posset sclaris,nec ꝓdes-
set mutatio . q̃dã executio est decisiua; & hanc,sicut aliàs,si
est ꝑsonalis,facere nõ põt:si realis,sic,& multo fortius. Hæc
ꝓcedunt,si nõ est ꝑuẽtus:sed solũ si est suspectus vel infama-
tus de delicto,licet quo ad realẽ executionẽ nõ tollať iuris-
dictio iudicis secularis,vel qñ faceret i fraudẽ: tolliť tñ quo
ad ꝑsonalẽ. Ex his patet qd de tertio casu , an muteť quali-
tas pœnæ. vbi ꝑsonaliter est ꝑuentus, nõ vbi respectu causæ,
vel suspitione, vel infamia semp alterabiť qualitas pœnæ:&
hoc pp defectũ iurisdictionis, vt dicit Gul. Bar. in l.1.ff.de
pœ.placent ista,ꝙ fieri nõ põt nisi degradetur:sed dicit ꝙ ex
quo ꝑucta est iurisdictio,vel iste infamatus de delicto,vel su
spectus,vel trãsit in fraudẽ , quod degradari dẽt à iudice ec-
clesiastico;alle.l. q cũ vno.§.reus,ff. de re mili. & auth.cler.
C.de epis.& cle.Et ideò dicit,qa clerici nõ volũt degradari,
multoties cõtingit ꝑsonales pœnas imponi eis nõ degrada
tis.Tene Io.An.qcqd dicant leges illæ.certi.n.sunt casus,in
qbus ipsis degradationis pœna imponiť:inter quos hic non
numerať;ideò nec degradãdus,nec etiã à iudice seculari pu-
niẽdus:patet in d.c.nouimus,de verb.sig.& de indi. cũ nõ ab
hoie,& de hære.c.ad abolendã. ideò malè & pessimè faciũt
eis nõ degradatis pœnã imponẽtes . Hæc ꝓcedunt.qñ alte-
rať status in melius. qd si in deterius ? tene qđ dicit Butr.ĩ.
Quæ dicta sunt,ꝓcedũt in monacho, saluo ꝙ in eo defensio
spectat ad monasteriũ.nã licet p characterẽ plus habeat or-
do,quã ꝓfessio,vt no.de cõuer.coniu.placet, & no.de sacra.
nõ iterã.c.si.fit tñ eo respectu , ꝙ ꝓfessus mũdo mortuus est
& plura ꝓmittit,ut no.de voto.c.uno,in 3.gl.li.6.ad hoc de
pœ.di.1.§.his authoritatibus.30.q.2.admonere: adhuc for
tius ꝓcederẽt dicta.§.quo ad districtionẽ ꝑsonalẽ in mona
cho,quã in clerico,& ꝑcipuẽ in minoribus,de ele.c.cũ ex eo,
6 li.6.†Hoc putat Bar.verũ in his,q ex toto efficiunť religiosi;
ita ꝙ ꝓfessi sunt : sed in istis q mutant habitũ, qui efficiunt
beguardi seu milites gaudẽtes, posito ꝙ habeãt priuilegiũ,
ꝙ sint exẽpti à curia seculari;talis habitus mutatio sibi non
ꝓdest:qa illa regula non ꝓdest, nec facit eũ religiosum,nec
clericũ:sed dat sibi quẽdã modũ viuẽdi. nã retinet ꝓpriũ &
liberos & vxores.vñ in istis hñt locũ iura,q̃ dicunt ꝙ pp mu
tationẽ fori,seu pp priuilegiũ superueniẽs à sui ꝓcuratione
non excusanť;vt d.l.si qa post,de iudi.ita fuit obseruatũ ſm
Bar.de Perusio.sed dicit ꝙ illis insigniis debẽt exautorari,vt
l.q cũ uno.§.fi.ff.de re mil. Aduerte ista non est modica qõ,
a an tales dicanť religiosæ ꝑsonæ,[a] ita,ꝙ gaudeãt priuilegiis;
& determinat Fede.de Sen.qđ nõ,in cõsi.145.vide de hoc in
Spec.de sta.mona.§.qualiter, ver.36.q̃riť, & vide in sum.de
reg.p Host.§.1.versi. qd de rusticis . Credo ꝙ isti sint reli-
giose ꝑsonæ,& ꝙ priuilegio gaudeant clericali.Pet not.de
sent.excõ.nõ dubiũ. & qa vouẽt aliqd de substantialibus;vñ
solẽnizant votũ saltẽ obedientiã ꝓmittendo,& ex quocũq;
ex substãtialibus votũ solẽnizať,vt apparet ex his,q̃ habenť,
qui cle.vel vo.c.2.& c.insinuãte,& ibi dixi,dum tñ iste anne-
ctať ad aliquã regulã de approbatis.& ideò fratres de tertio
ordine annectunť ad regulã B.Francisci,& sic gaudent priui
legio.Idẽ de fratribus militiæ, ac gaudentib⁹: qa ꝓmittunt
obedientiã quo ad rľam B.Dñici,uel Au
gustini, & illi ordini in habitu in aliqui-
bus ꝓportionanť; ad hoc qđ no.de priu.
c.vt priuilegia, ex quo tales vbi habitum
mutant dñr ecclesiasticæ ꝑsonę,vt ibi no.p
gl.& vide gl.3.de sen.exc. cũ ex eo,in cle.
& ibi p alios scribẽtes.& vide gl.in cle. cũ
de quibusdã,de reli.do.in glo.in ver.obe
dientiã, & do.q cler.vel vou.c.cõsuluit,&
7 p gl.not.Gul.in cle.p lras,de preb.†Quæ
ro qd si ꝓhibẽte creditore fuerit hic vſis
administrator ꝓmotus? gl.dicit ꝙ nõ pu
nieť p hoc: sed bona sua reddenť ei inso-
lutũ: quæ si nõ sufficiãt,Eps ei teneť,q ab-
stulit occasionẽ negotiandi.88.dist.forni a
cari;& expone,infamať.i.ꝑueniť:aľs puni
reť.Et p hanc gl.dãnať dictũ Vinc.qui di
xit sibi placere ꝙ obligati ex administra
tione pñt fieri clerici,qñ nihil habent:qa
sic cõueniri nõ pñt;qđ nõ placet: qa saltẽ
ex hoc auferreť sibi ptãs negotiãdi, & quæ
rẽdi de nouo, p qđ lex præsumit eũ effici
soluendo. C.arbit.tute.l.si defunctus. Per
8 hoc patet quid dicendũ, † si sit talis nego
tiator effectus monachus. & dic ꝙ ipsum
monasteriũ cõuenieť: vel cedet qđ hẽt ex
monacho :sed credo qđ tenebiť , sicut ec-
clesia secularis,si habeat uñ & si fecit hoc
cõicato cõsilio,arg.eius qđ not.gl.de or.
cog.c.cũ dilectus,de resti.spo. c.cũ ad sed.
Per hoc faciũt hæc ad qõnẽ de monacho,
q iurauit scribere librũ,uel se ad aliud ser
uitiũ obligauit; an possit religionẽ ingre
di ? de quo.no.51.di.c.ꝑtereà. Hug. tenet
qđ sic.ecclesia ẽt licentiã dare teneť:quia
instinctu spũsancti hoc facit. 14.q.5.c.di
xit dñs: de quo not.de voto,scripturæ,de
conuer.cõiu.ex publico,& c.si.19.q.2.duę
1.q.3.c.fin.33.q.2.admonere. Aliis ibi vr
qđ possit monasteriũ intrare, & ꝙ mona
steriũ ñ teneať, nisi in eo qđ ad eũ ꝑuene
rit:nisi fortè monasterium ex successione
aliqd plus acquisiuerit.19.q.3. si qua, uel
scriptura aliorũ librorũ.Tertia fuit opin.
Io.ꝙ si tale ẽ seruitiũ,qđ possit adimple-
re absq; omissione diuini officii, illud po
terit exeq,aľs ꝓcedũt q̃ dicta sunt,alle.91
di.c.clericus.dicit cõcludendo.Inn. qñq;
iste vult ingredi religionẽ in fraudem eo
rũ, qbus est obligatus,vt vel fugiat expen
sas,vel laborẽ,& nõ dẽt admitti. Qñq; in
gredi vult religionẽ duct⁹ bono spũ, qđ ĩ
dubio ꝑsumo,& duct⁹ spũsancto,& ꝑt 19.
q.2.c.duę,de reg.licet:tñ de bonis eius, q̃
hẽt,vel quę obuenerũt ei post ingressum,
satisfiat eis,qbus obligatus erat.19.q.3. si
qua,C.de epi.& cle.Deo nobis.§.1.vel ẽt
si scit scribere vel aliqđ op⁹ honestũ face
re salua rľa,& offõ nõ neglecto,satisfiet đ
illo.91.di.c.cleric⁹.đductis tñ ſm aliquos
expensis suis,ne sit monasterio onerosus,
arg.11.q.6.de lapsis:sed illud loqť in mis
so in monasteriũ ad agẽdũ pniam.nã alii
dicũt nõ deducendas expẽsas:qa q altari
&c.de ꝑben. c.cũ secundũ,ſm Inno.& has
opi.ẽt tãgit Arc.51.di.c.ꝑterea.ꝑdicta oia
cõfirmat Host.& hic vltimã ptẽ tenet qđ
dẽt alimentari de bonis monasterii, & ꝙ

SFR. SAPIA.
a Relgiosæ persone.Vide do.Abb. in cons 105. inci. pro euidentia cũ multis allega.per Fel.in c.ecclesia S. Mariæ,col.1.ĩ.de constitu. Ange.in consi. 196. & Pet. de Ancha. in c. ea quæ, de regu. iur. lib.6. Calt.consi. 91. & latè Maria. Soci.in c.2.col.4. vers.nona declaratio, de fo.compe.

ALEX. SAPIA.
a Ad sacros. an duellū sit licitū? vr̄ qđ sic, qñ fit authoritate supioris, vt p gl. in §. p ɔ̄riū, insti. de hæ. q̄ ab intesta. defer. sentit Pe. de Anch. in cōsi. 283. incip. iure stricto. vbi vult q excusef, q occidit aliquē in cōcertatione. sentit idem Barth. Veronēn. in cons. 30. inci. ragatii scholariū, col. 2. Ange. in dispu. sua inci. duo nobiles Gallici. đ quo latè per Ias. in l. iā hoc iure, col. 4. ff. de iust. & iu. p Pari. de Puteo, in tracta. de re mili. lib. 1. col. 8. & li. 8. co. 21. p Sign. de Homo. in cōs. 96. inc. qō disputāda, per And. Sic. in cōs. an tepe. inci. illud in medium, colu. 16. in 1. vol.

ZACHARIAS.
b Repellit. Tu adde q no. plenè i apo. ad istū in c. q̄situ, nu. 5 uer. put excipit. ē. de tep. or. Et idē est in mutilatione membri, de quo per istum in cap. quæ in ecclesiarum, in 11. col. uers. infideliū. s̄. de consti. Et quia non videtur facere differentiam inter homicidium & mutilationem membri, tu dic, q ad hoc, quod hic dicitur, habeat locum in mutilatione membri, requiritur, q sit unum prin. mēbrum, vt digitus, & c. id genus, vt not. Car. in cle. 1. q. 12. de homi. & in cle. 1. q. 17. & in clemen. fi. de corpore uitia. Nec omitto, q irregularitas n̄ cōtrahitur ex homicidio qualicunque q tuitione bonorū sit, idē Car. in alleg. cle. q. 24. de homi. & q. 28. & ibi glo.

non deducanẗ expēsæ; latius aūt hoc psequit in sum. eo. ti. §. pen. vbi dicit q tutius est q añ, q̄ ingrediaẗ, impleat qđ pmisit, & cōsuluit tex. de spon. cōmissum. 22. q. 4. § fi. & vbi ingressus esset, si posset explere hoc p substitutū, vbi nō esset electa industria psonæ, vel contentaretẗ is, cui obligatus esset, sufficeret qđ per substitutū seruitiū expleret, & sic per alium & teneretẗ s̄m Gos. & plenè p Gul. in Spe. de sta. mo. §. 1. vers. 29. & ibi hoc recitat, & nihil plus addit. vbi dicit idē đ doctore, q se obligauit ad legendū, & de ptāte, q se iurō obligat ad regendū, & silibus. & de istis, & de obligatis cā pignoris, & de filiis vsurariorū, & de eo, q iurauit ad tp̄s soluere, vide p Hosti. in loco pal.
9 † Quero an clerici q gñalē gesserunt administrationē, phibeanẗ ad aħs eligi dignitates? Dic q nō: qa hic phibet tm̄ laicos effici clericos. Rō, quia hoc scđo casu hi, quorū negotia gerunẗ, grauātur ex mutatione fori non in primo. Nec ob. 21. q. 3. c. 1. & 2. qa ibi nō phibet, quin possint eligi, quādiu tolerant: & vide de cle. vel mo. sed nec. đ dec. c. dilecti.
10 † Quid si est paratus dare idoneos fideiussores p administratis? dic q sufficit, ff. de mun. & hono. l. rescripto. §. debitores, s̄m Vinc. p quā l. & C. de epi. & cle. l. quisquis emēsis, dicit Host. obligatū ex cā mutui vr̄ sīti ab ordinando nō repelli. Quero an tales inhabiles dēant ad ordines postulari, an debeant eligi? quidā q postulari debent per verbū postulasti, ad hoc, 61. di. c. Osius, s̄. de post. pla. c. fi. Inn. dicit postulari à iudice, sub quo dēt reddere rōnē, C. de epis. & cle. l. officiales, & vocatis his quorū negotia gesserunt, & q ex pmotione illorū lędi pñt, ff. de adop. l. nā ita diuus, de of. archi. ad hæc. §. fi. imò & sufficit hr̄e solū cōsensum illius, cui obligati sunt. 54. di. qui cunq;, & c. si qs. p quā decre. dicit Host. in fi. q n̄ refert an dēt uni ptās, ut uice oīum eligat, an is q primam vocē hēt, dicat, eligo, & alii rñdeāt, placet, ad idē de elec. c. Osius, de quo de elc. c. qa pp, & c. in Gen. imò sufficit q taceant, vt ibi dictū fuit, & de elec. sicut cū, lib. 6. s̄m Io. An. Quero q admittanẗ ad opponendū, ne tales in clericos assumanẗ? dic s̄m Inn. q q libet đ ecclīa, qñ sunt administratores pupillorū, & ēt minorū absentiū. si sunt administratores pñtiū, nō admitteñ alii pter ipsos, quorū administratores sunt, nisi intra tp̄s j. đ cle. c. statuimus li. 6. n̄ cadit hic aliud.

De corpore vitiatis. Ru.

Viso de impedimēto oblōnis ad rōcinia, de impedimento corporis videamus &c. Materia habetur. 55. dist. per totum, & 49. per totum.

SVMMARIVM.

1 *Crimina enormia īpediunt executionē ordinis ēt peracta pniā, nisi fuerit dispensatum.*

2 *Irregularitatem, et quando quis incurrat per homicidium vel vulnera alteri illata.*

3 *Membri deformitas an, & quando impediat aliquem promoueri.*

CAP. I.

De presbytero. Presbyter q in duello digiti partē amisit, ex dispēsatione sui Ep̄i pōt in suo ordine ministrare. h. d. Ponit factū, de quo secundò rñdet illud aggrauans, ibi. rñdemus. Casus liter. Quia p̄sbyter obtulit cuidā aduersario suo duellum & oblatū ab eo suscepit; p̄sbyter in illo duello digiti partē amisit i q̄rebaẗ, vtrū possit celebrare in ordine sacerdotis? rñdet Papa, q si ipse non amisit tm̄ de digito, qn bene possit sine scandalo celebrare; vñ post pactā pniam satis poterit cū eo misericorditer dispēsari, vt in ordine suo ministret. Ber. No. 1. qđ sit vitiū corporis impediēs quē à promotione, qñ. s. est tale, qđ scandalū generat in solēniter celebrādo, vel in actu solēniter celebrandi. Not. 2. q clericus offerens vel subsequens vel suspiciēs duellū grauiter peccat; & ad hoc. de cle. pu. in duel. p totū. Not. 3. hic casum apertū, 1 † q grauis excessus, etiā quantuncūq; post p actā pniam, impedit quē in ordinis executione, nisi dispensetur. Et no. q Ep̄s qñq; cum delinquente s̄m Inn. grauiter dispēsare pōt, de quo, de iudi. c. at si clerici. §. 1. Not. q duellū spōte oblatū & susceptum illicitū est. No. q existens in peccato est inhabilis ad pmouendum, & in susceptis ministrādum. Itē intellige verū quod statim dixi; s. quod Ep̄s pōt dispensare cū grauiter delinquente s̄m Inn. vbi apparet de iure expressum & cōcessum: aliàs n̄ posset dispēsare; de quo de iud. c. at si clerici. §. 1. 2 † Oppo. q duellū suscipiens ad sacros[a] promoueri non possit. 51. dis. c. si qs post acceptū. Sol. dicit glo. q qñq; qs suscipit duellū aīo se defendendi & nō occidēdi, nec actuaꝉr occidit nec mutilauit; & talis nō repelliẗ ab ordine, vt hic. Qñq; quis militiā suscepit & ad necandū hoīes fideles; & talis à sacris debet repelli, vt ibi. Solu. hæc pōt esse bona, q nō ex proposito aliter euadere nō valens assumpsit duellū. vnde dicit Host. q si qs se defendendo vel sociū, gladiū sumpserit, dūmodo homicidiū vel mēbri truncatio non interuenerit, tutus est, q eqd dicaẗ p decre. dilecto, de sent. exc. in 6. vbi de hoc. imò & tunc pbabiliter vr̄ posse homicidiū perpetrari, ex quo se defendendo facit, de homic. c. 2. de quo dic vt in cle. si furiosus, de homic. & de hom. c. significasti; qđ intellige qñ hoc facit ad defensionē psonæ cū moderamine inculpatæ tutelæ, & aliter nō p̄t homicidiū euitare. 15. q. 1. p totū. Vel scđò, si habetur respectus ad ius, assumēs duellū, peccat; quod intellige, vt. s̄. idē de assumētibus militiā voluntariè, sunt inhabiles ad ordines: q a grauiter delinquunt; & maximè si delictū est notoriū. Sed si habeẗ respect⁹ ad ius singulare & dispensatiuū, & dispensatiuè possunt promoueri, vt hic; & hoc patet ex illo verbo, misericorditer, & hoc verū, dūmodo mēbri truncatio, vel mors secuta non sit; quo casu nec de iure, nec dispēsatiuè ab inferiori à Papa p̄t pmoueri. Concludo, qñq; qs assumpsit bellū ineuitabile & ex necessitate defensionis psonæ; & q eqd sequaẗ, hic non est irregularis, & pōt pmoueri. Qñq; qs assumpsit bellū voluntariū & euitabile, vel assumpsit militiā; & ex sola assumptione, & exercitatiōe, maximè si iā cleric⁹ est, grauiter delinq̄t: & ideò ab ordine repelliẗ, & si clericus est, erit deponēdus, & nō pōt ordines assumere. Nunqd aūt inferior à Papa possit in hoc dispensare? dic q aut ex bello secuta mors est, vel mēbri debilitatio, & talis ab ordine repelliẗ: aliàs dispēsari ne admittiẗ, vt hic. 3 Opp. 2. † q hic nō possit pmoueri ad ordines, ex quo assumpsit bellū, & in eo vulneratus est, vt. j. de clericis ægro. p̄sbyterū. Solu. quādoq; ex duello in clericum est secuta debilitatio, vel deformitas scandalosa, vel q̄ ipsum impedit in executione: & impedit promoueri, vt hic. Qñq; secuta est debilitas deformans, vel impediens in executione officii: & tūc nō impediẗ, vt hic, vel illud pcedit de iure cōi: hoc ex dispēsatione s̄m Tancr. & q̄libet bona. Dic ergo q si secuta est debilitatio, & deformitas pmoueri nō potest: dispensatione autē inferioris à Papa, si nō est secuta deformitas, de iure cōi pmoueri potest, sic de iure dispensatiuo, s.

Episcopi.

Epi. Quæro quis declarabit, an sit scandalū, vel nō, ex vulne-
re man⁹ vel alia corpis debilitatione? dicit hic Io. An. q̄ hoc
declarabit Eps, arg. c. proxi. secundū Inn. quod bene not. est.

SVMMARIVM.

1 *Deformitas corporis promouendi, an sit scandalosa, relinquitur ar-
bitrio promouentis, vide. s. c. proxi. in fine.*
2 *Cōsiliū aliquorū quādo est petendū in aliqua re, an sit ēt sequēdū?*
3 *Clausula, prout tibi videtur, vel, ad velle tuum, & similes, impor-
tant arbitrium iustum.*

CAP. II.

CVm de tua. Habēs in oculo maculam, q̄
nō inducit magnā deformi-
tatem, etiā ad Epatum poterit pmoueri. h. d. Pri
mò ponit duos obiectus cōtra electū. Secūdò, ibi:
vnde. circa vtrūq; puidet. & de secūdō, ibi: *de macula)* Casus
liter. Quidā fuit electus in Epm. opponebat sibi, q̄ habebat
maculā in oculo, & q̄ nō erat legitimus. mandat Papa q̄ di-
spēset cū eo in vtroq;. B. Not. 1. q̄ inhabilis etiā natiuitatis
vitio qnq; eligit: & tunc admittit electio de multa dispensa-
tione, i. ex magna gr̄a, & vide tex. de elec. c. qa diligētia, & vi
de de æta. & qual. c. accepimus. Et hic tex. est certus, q̄ decla
rat oēs. admittit. n. de inhabili postulatio de gr̄a, sed de in-
habili electio admitti, de singularissima gr̄a, seu multa & ma
1 gna gr̄a, vt hic not. †Not. 2. q̄ dicat macula inducēs scādalū
vel deformitatē scādalosam, relinquit arbitrio iudicis & p
mouētis, vel eius cui pmotio cōmittit. Opp. q̄ ad Epatum
nō possit pmoueri natus ex canonico, vt in c. cū in cūctis, de
elc. Gl. fatet, qñ est nat⁹ ex cōcubinatu: iō hic dicit, q̄ ex mul
ta dispēsatione. Opp. 2. ex secūda gl. q̄ nō exigat dispēsatio
i macula: & tñ in fine dicit hoc fuisse de maxima dispēsatio
ne. nā ex quo nō est macula, q̄ generet scādalū, nō exigit di-
spēsatio. Sol. pt dici, q̄ id qd̄ dicit lr̄a i fine, respiciat q̄ pces
sit de illegitimitate. Vel dic q̄ hæc macula prima facie erat
dubia: ideò potuisset hic statim repelli. 49. dist. c. 1. quo casu
ex dispēsatiōe admittit, si alteri cōmittit: & poterit dici ma
xima: ideò, qa hoc vitiū est patēs: sed magna erat. s. qa vitiū
erat latēs. Quæro an sine horū cōsilio. i. Suffraganeorū pos
sit Archieps aliqd decidere? gl. dicit q̄ ñ: qa delegati cēsent,
arg. 50. di. c. studeb. t: ad hoc, de elec. c. cū in veteri, sm Ber.
2 †No. gl. in duob⁹. Primò q̄ ubi mādat aliqd fieri cū cōsilio,
vñr dari delegati ɔsultores: sed hoc ñ puto uerū p uo. de off.
dele. c. si p debilitate. Scd̄ò nō. q̄ ubi exigit ɔsiliū^a à pncipe
a officii, ñ sufficit peti ɔsiliū, nisi petēs sequat: vide Inn. in c. ve
nerabili, de off. dele. de hoc in l. qdā. §. Papinianus, ff. de ad-
mi. tu. & i l. 1. §. si plures, ff. de exercito. act. iō tenet q̄ isti nō
sint delegati, nec arctant ad sequēdū eorū ɔsiliū sm Hos. qd̄
apparet i lr̄a, ibi: *quod eximde*, nō dixit de Suffraganeis. Ad c.
studeat, rñdet q̄ ibi ut iudices adiūcti erāt, & i casu quo cer
tus eporū numerus exigit. 15. q. 7. c. felix. Quæro an pote-
rūt isti decernere, put uoluerint qñocūq;? dicit gl. q̄ nō: sed
decernere hñt qd̄ eis uidebit iustū; dūmodo id iustū sit: alle-
3 gat gl. s. de ele. c. cām q̄, ff. de ope. lib. l. si libertus, †Not. gl. iū
cto tex. qd iportēt hæc verba: facias, put tibi videbit: qa in-
telligit de videre iusto: qd̄ no. p arbitris; dixi de cōsti. c. 1. &
b c. ne innitaris.^b vide gl. Quid de hoc verbo, facias ad velle: vl
sm volūtatē tuā? j de verb. sig. c. Abbate, & vide Bar. in extra
uagāti, ad reprimēdū, i verbo, videbit, & in cle. si. de ver. sig. i
ver. placuerit; & uide. l. qdā, ff. de leg. 2. & l. fideicōmissa. §. si
sic, ff. de leg. 3. & vide i l. filiusfa. ff. de don. & l. 1. ff. de testa. mi
li. Quærit gl. qd si hēt vnū oculū maiorē altero, an remoue
bit? gl. dicit q̄ nō. ff. de ædil. edic. l. q clauū. §. 1. Idē si hēt am-
bos eminētes, ut ibi. Idē si sex digitos hēt i vna manu, e. ti. l.
Idē Offilius. Qd̄ ē uerū si ñ icōmodat vsus man⁹ pp eos. d. l.
idē Offili⁹. ff. e. l. si hoīem. In lingua aūt si patit defectū, & p
hoc ñ pfectè loqt, repellit: aliàs ñ, ff. e. l. si cui lingua. Qd̄ tñ
dicit gl. de oculo: dic hoc arbitrio iudicis relinqndū: qa pos
set esse tāta eminētia, q̄ ipediret: de quo. j. c. si. vbi ēt decla-
rādo tenet qd̄ no. Io. 55. di. c. si qs i ifirmitate. Dicit hic Hos.

qēq̄d dicāt leges, quas hic allegat, q̄ ɔside
rāt solū impedimētū vsus mēbri, nō defe
ctū vel augmētū; nos ɔsideramus, diminu
tionē, deformitatē, & scādalū. nā & lex ve
tus tales repellebat, q̄ exponit. 49. di. c. 1.
sm Io. An. & hoc tenet; licet Iac. de Al. di
ceret q̄ si macula sine subtili inspectione
se offerret visui, facit irrīarē; alias nō. &c.

SVMMARIVM.

1 *Castratus à se ipso repellit a pmotione, secus si
natus est eunuchus; et itellige, vt j. nu. 5. et 7.*
*Eunuchi appellatione veniunt tam castrati à
natiuitate, quàm non à natiuitate.*
4 *Iudiciū aliquando sumitur pro discretione ani
mi; quod est nos. pro compromittentibus.*
6 *Castratus pbyter vel alius, ex voluntate non
debet seruare virilia, vt dicunt vulgares.*
8 *Testis maior factus, an possit testificari de illis
quæ vidit in minori ætate constitutus?*

CAP. III.

EX parte. Sectus in cuna
bulis licitè p-
moueri. h. d. Primò ponit mo-
nachi petitio. Scd̄ò rñsio ar-
guēdo. Primò à phibitis. Scd̄ò à pmissis,
ibi: *Sanè*. Casus lit. Quidā monach⁹ Bar-
tholomæ⁹ noie i cunabulis sect⁹ fuit. post
modū fuit ordinat⁹ i diaconū qrit an pos
sit vlterius ad maiores pmoueri? Rñdet
Papa, q̄ Nicenū ɔciliū phibet illos ad or
dines pmoueri; & si pmoti sunt, dēnt eii
ci, q̄ seipsos absciderūt, vel affectauerūt vt
ab aliis abscinderent, dū sani erāt. q̄ in cu
nabulis secti sunt, bñ pñt pmoueri. qa cū
iudiciū ai nō hēant, affectare ñ pñt ut ab
alus abscindant. & in canonib⁹ aplorū le
git, q̄ si p insidias eunuchus factus sit, vel
ita nat⁹, uel i psecutiōe amputata sunt ei
uirilia, si alias dignus est: pt fieri Eps. Ber.
1 †Not. 1. q̄ castratus repellit à pmotiōe,
qñ à seipso abscindi fecit, uł uolūtariè p
curauit, ut ab alio abscinderet. No. 2. q̄ af
fectio ñ cadit i infantē. Et no. q̄ exercitiū
ai ñ dat i priuatū ai habitu: & q̄ q̄litas si-
ne subiecto, & exercitiū sine habitu esse ñ
2 pt. †No. 3. q̄ castrat⁹ nat⁹, uł p isidias fact⁹.
3 ñ ipedit à lege pmotiōis. †No. 4. q̄ cōphē
dunt app. eunuchi: qa nat⁹ uł ex postfacto
castrat⁹; & sic latū est uocabulū ad oīa ta-
lia. †Not. q̄ monachus in monachatu assu
mit dignitatē, & Dei dr̄ miles, sicut & cle
4 ricus. s. ti. 2. c. co. libētius. †No. q̄ iudiciū
qnq; sumit p discretiōe ai: q̄ no. p cōpro
mittētib⁹ stare iudicio, ut stare dēant eo
actu, quo iudiciū ē iuris rectitudine rłatū.

ANT. FRAN. Ex quibus causis contrahat irregularitas, vide p Spe. i ti. de dispē. 1. §. 4. & ibi p Bal. in addi. & p Inn. in c. nisi cū prid, de renun. & dixit Bal. in addi. Spe. in ti. de acc. in ver. rigor, q̄ irregularitas reqrit actū cōpletū; & ideò nō est irregularis, q̄ pcutit & nō occidit, & vide Car. cle. 1. in. 31. q. de homic. & ibi inc. sicut, de homi. & i. c. quod verò, & in c. Moyses 32. qō. 2. Et adde q̄ irregularitas nō cōtrahit, si qs casu alr̄ occidit aliū; de quo p Bar. in l. illicitas, in. §. si cuti. ff. de of. psi l. vbi dicit q̄ nō nocet, quin possit ad alios ordines ascēdere, p c. ana nos, de homi. vbi etiā habet q̄ irregularitas ɔtrahit p im periū siue iuramētū de occidendo s. de qbus etiā vide per Spec. in tit. de dispē. in. §. iuxta, in versi. facto aūt. Et adde quod voluit d. Car. in cle. 1. i 12. q. de homi. & tene mēti q̄ irregularitas nō cōtrahit, nisi i casib⁹ in iure expressis, vt est casus singul. sm do. Ant. in c. his q. de sen. excō. li. 6. vt per eū, Imo. & Feli. i. c. dilect⁹, de appel. Et adde etiā q̄ irregularitas nō incurrit p clericos, qui inter sunt legi cōdēdæ p quā mors inferat, vt no. voluit Bar. i aut. habita, in. 1. no. C. ne fi. p pa. de quo habet i c. si iam sengui nis, & i. c. clericis, ne cle. vł mona. & in c. ex literis, de excess. plat. & in c. cōquestas, de fur. cūpe. Et adde q̄ irregularitas nō cōtrahit, si in sultatus se defendēs opposuit gladiū, & nō vibrauit, & occidit: vel mutilauit; de quo p gl. i cle. 2. de homic. & ibi p d. Car. 24. q.

SEB. SAPIA. Consiliū. Vide. Bar. & alios i. l. si cōuenerit, ff. de re iud. Romanū i cōsi. 228. inci. p plena discussione, in vltimo dubio. Ange. cōsi. 188. inci. Sed nūc videndū, & cōsi. 92. inci. Super primo, col. 3. Pau. de Cez cōsi. 86. inc. iuř dicendū, sm antiquam impressionem.

b ZACHARIAS. C. ne innitaris. Adde qd̄ posui in apo. ad istū post alios i alle. c. ne innitaris, i pri. vbi habes apostillā multū necessariā ad intellm horū, cui adde Feli. plenè hic clam & alias id gen⁹ tractātē in alle. c. 1. ver. & si ciret, cōmittim⁹ volūtati tuæ, col. 20. s. d. cōsti. ANT. FRANC. Et vide quod dixi post istū in c. ne innitaris, hic allega. & vide plene per Alex. in. l. si sic, ff. de leg. 1. & in. l. 1. de leg. 2.

5 †Opp.ꝙ volũtariè ſe abſcindẽs nõ repel-
lit̃ à lege ꝓmotiõis.ĩ.e.c. ex parte.Sol.q
dam eſt abſciſſus inuolũtarius:hic nõ re-
pellit̃.Quidã eſt abſciſſus &volũtarius;&
hoc aut fecit ſine cã,& repellit̃: aut cũ cã.
ſ.vt ſanitatẽ manuteneat, & euitet vitiũ
lepre,vel aliũ morbũ;& nõ repellit̃.Rõ ãt
quare repellunt̃ tales abſcindẽtes,eſt: qa
quaſi ſui homicidæ reputant̃, & Dei cõdi
tioni inimici.55.diſt.c.ſi qs abſciderit;&
a qa ꝓſumit̃ ꝙ oẽ turpe[a] malũ in ſe faceret,
q ꝑ ſe abſciſſus eſt, ff.de ædil.edic.l.cum
aũt.§.excipit̃;& ꝓleq̃t gñalia.Dic ꝙ qñq;
qs volũtariè in ſeipſo,zelo tñ Dei vel ſer
uitio deputato ſe debilitauit;&tũc ita de
mũ eſt irregularis , ſi in mẽbro hoc fecit,
q̃tuncũq; ſit vile mẽbrũ.33.diſ.c.maritũ.
Idẽ ſi in pte mẽbri,q̃ deformitatẽ gñret,
vel eũ inhabilẽ reddat ad exercitiũ offi-
cii.ĩ e.c.Thomas.Qñq; nõ zelo Dei,ſed
indignatione hoc fecit; & tunc opi.ſunt.
Aliq, ꝙ ex quo exigunt̃ q̃ in ꝑcedẽti caſu
dicta ſunt,vt ſit irregularis.Alii ꝙ ſi in ſe
iniiciũt manus volũtariè;ſunt irrſares,&
ſi nihil amiſerũt:vel aliqd q̃tuncũq; mo-
dicũ,vt ſi ſibi dentẽ extrahit.Ad hãc opi.
faciunt iura gl.& rõnes.Prima,qa ſui ho-
micida. Scd'a, qa nimis crudelis ꝓſumit̃.
Tertia,qa alienũ inuadit,cũ ſui dñs nõ ſit:
qa ſolus eunuch⁹ Deo placet,q volũtari⁹
eſt.33.q.5.c.tunc ſaluabit̃. Quarta,qa vr̃
Deũ redarguere,ꝙ plus in eo creauerit q̃
fuit neceſſe.35.diſt.c.ab exordio,Dic ſm
Inn.& Hoſ.ꝙ aut in ſe ſæuiẽdo mẽbrũ de
bilitauit,vel ptẽ mẽbri ſcandalũ gñantẽ,
vel inhabilẽ ad offm reddẽtẽ;& abſq; du
bio hoc cauſat irrſaritatẽ. Aut ſe debili-
tauit mẽbro aliquo occulto non gñante
ſcãdalũ vel pte mẽbri; nec reddẽte eũ in-
habilẽ ad executionẽ officii;& tunc,ſi de
hoc eſt iſamat⁹,vel hoc ſi eſt occultũ; ſed
notoriũ:& repellit̃.ſi de hoc nõ eſt iſama
tus & eſt occultũ;& nõ repellit̃ ſm Hoſt.
alle.de tẽp.or.c.ſi. Op.ꝙ amputãs digitũ
ñ repellit̃ à ſacerdotio,vt i ꝓlogo Marci.
55.di.c.ſi qs abſciderit.Sol.illud i Marco
ñ eſt trahẽdũ ad ↄñtiã.q hoc fecit vt eſſet
6 indign⁹ ſacerdotio.†Quæro an caſtratus
ꝑter volũtatẽ dẽat reſuare virilia,vt vul-
gares dñt?Io.An.dicit ꝙ ñ;& ſic no.i c.eu
7 nuch⁹,alleg.i gl.†Quero an ſit dña inter
caſtratũ ex poſtfacto,vel natũ caſtẽ?dic ꝙ
ſic;qa i vocabulo à legib⁹caſtrat⁹ex poſt-
facto appellat̃ ſpado;quaſi ſpata virili am
b putat⁹.Caſtratus[b] aũt vocat̃ ſic nat⁹,quaſi
caſtè nat⁹. & prim⁹ pt poſthumũ hæredẽ
ſibi iſtituere.ñ ſcd's,ff.de lib. & poſth.l.6.
§.1.ff.ḋ ver.ſi.l.ſpadonũ.Clericalis ãt mi
litia ñ repellit nec ſpadonẽ nec caſtratũ:
imò optat Hoſti.& ego & dicit Io.An.cũ
ipſo,ꝙ oẽs eſsẽt caſtrati,q̃q̃ carẽs vno te
ſticulo repellat̃ à militia ; aliàs militare
8 pt,ff.de re mil.l.q cũ vno.†Inducit̃ decre.
an de his q̃ vidit qs i minori ætate factus
c maior,[c]poſſit teſt ſicari?dicit Io.An.ꝙ ſi
tunc cũ vidit,erat doli capax,valet ei⁹ te-
ſtimoniũ,ſm l.au.& no.37.di.c.relatũ,ni
ſi eſſet tale factũ, i quo reqrerẽt̃ ætas ꝑſe

SEB. SAPIA.

a Omne turpe. Facit text. in.l.liber homo, ff. ad legẽ Aqui. vbi dicitur, ꝙ nemo mẽbrorũ ſuorũ videtur dñs & moderator,cõcord. tex. i.c.ſi nõ licet.33. q. 5.

SEB. SAPIA.

b Caſtratus . Vide gl.in.§.ſed illud , inſtit.de adoptio. & Socin. & alios, in.l.1.col.3.ff. ſol. mat.vbi notat qd reſultet ex eo, ꝙ quis ſit caſtratus à natura,an vero ſit caſtratus ex accidenti.

c Factus maior. Ad de Rom.cõſi.157. Rapha.Comen.cõ ſi.91.

ZACHARIAS.

d Concurrere poſſunt. Not. Alex.ſuper rub.ff.de iuriſ. om.iud. poſt glo. ibi:&qd ſi vtraq;. Io.de Imo.in rub. de off.deleg. Alex. In rub.de off.eius, cui man. eſt iuriſ. Bald.in l.more,ff. de iur.om.iudi. & Spec.in tit. de off. deleg.inprin.& in tit. de off. ord. in princ.

e Cum ex officij. Adde vt per Ro. conſil. 446.

ZACHARIAS.

f Cenſet idoneus. facit qd no. Bal. ſuper rubr. C. qui accu.nõ poſ. Bar. in.l.ſi verò. §. qui pro rei, ff. qui ſatiſ.cog.& Spec. in tit.de proba. §. 1. ver.reitat.

cta ſm Accurſi.q hoc no.ff.de teſta.l.3.§.lege Iulia.ff.de te-
ſta.l.ad teſtiũ.§.1. de hoc in Spe. de teſte.§.1.ver.ſed nunqd
pubes factus.Vlt.ꝑ hãc decre.dicit Io.And.ꝙ ſicut clericus,
ita monachus dr̃ Deo militare,ſ̃.eit.2.c.eò libẽtius. Anto.

S V M M A R I V M.

1 *Iuriſdictio ordinaria & delegata an poſſint ſimul concurrere?*
2 *Corpore vitiatus quo caſu diſpenſetur per Papam, & quo caſu per Epiſcopum?*

C A P. IIII.

SIgnificauit. Sacerdos q ſine cã virilia ſibi
fecit abſcindi,credẽs inde me
reri,de diſpẽſatione ſui Epi ſuũ offm ꝑter altaris
miniſteriũ poterit exercere.h.d.In prima factũ.
In ſecunda cõditionale mandatũ.Secunda ibi.*quocirca*.Ca-
ſus lit. Quidã ꝑsbyter credens ſe obſequiũ ꝑſtare Deo fecit
ſibi virilia amputari.dr̃ ꝙ ſi dign⁹ eſt,pt cũ eo diſpẽſari,vt in
officio ſacerdotis ꝑter officiũ miſſæ miniſtret . Ber. No.1.
caſtratũ.i.ſectũ à ſe zelo Dei , eſſe irregularẽ . ſed ꝓmoueri
1 poſſe ſolius Epi diſpẽſatione.†Et no.hic aptè,ꝙ ptãs dele-
gata & ordinaria ad actũ expediendũ ſimul habitu cõcurre-
d re[d]pñt,ſed nõ videt̃ exercitio;de hoc ꝑ Inn.de ꝑſcrip.c.cũ ex
officii. No.ꝙ ſacerdotale offm principalr̃ cõſiſtit erga al-
taris miniſteriũ.Et not.quẽ poſſe ſuſpẽdi reſpectu partis ali
cuius,& ſpeciei officii, & ordinis reſpectu alterius ſpeciei &
ordinis eo in ordine remanẽte,& quo ad aliã ptẽ,executio-
nẽ retinẽte. Opp.cũ gl.ſi. ꝙ deponi dẽat hic ſe caſtrãs.55.
di.c.ſi qs abſciderit.Sol.deponi dẽt vt ibi de iure, niſi diſpẽ
ſet̃ diſpẽſatiuè,vt hic:qa nõ licet alicui ſæuire in corpus ſuũ,
2 cũ nemo ſit dñs mẽbrorũ ſuorũ,ff.ad l.Aql.l.liber hõ. †Per
quẽ aũt poſſit diſpẽſari, dicit gl.ꝙ quo ad offm miſſæ ſolus
Papa diſpẽſat;quo ad alia diſpẽſant inferiores,vt hic,& hoc
placet Hoſt.Alii dicũt ꝙ qa ꝑ Deũ ſe abſcidit,licet ſtultè;
Eps poterit diſpẽſare. Sed ſm Inn.vr̃ ꝙ ſiue inſtet operi lici
to,ſiue illicito,irregularis eſt:qa corpe vitiat⁹ eſt:ſed adhoc
ꝓdeſt pia intẽtio,vt facilius diſpẽſet̃,ſed ꝑ Papã,nõ ꝑ Epm.
50.di.nõ cõfidat;quod placet Gul.Naſo.vt dixi.ſ̃.c.1.in fin.
Inn.dicit.de re iud.c.cũ æterni,li.6. ꝙ eccl'ia Romana ſuat,
ꝙ ſol⁹ Papa diſpẽſat cũ corpe vitiato,& ſm hoc dicit autho
ritate nr̃a,ſub.& ꝑ ↄñs,tua,& iõ tibi cõmiſſa:qa ẽt tua dr̃:qa
nec alii cõmittere potes,de off.deleg.c.ſi.ſm Hoſt. q in hoc
remittit ad ſum.in e.ti. qđ bñ no.qa in ptãte diſpẽſandi cõ
ceſſa vr̃ electa induſtria ꝑſonæ Quæro cũ gl.3.qa aliæ ſra-
les ſunt,circa q̃ alia cõſiſtat officiũ ꝑsbyteri?glo.dicit.circa
actũ baptizãdi,pniam dãdi,& ſimilia;de qbus.16.q.1.c.adii
cimus,de cõſe.di.4.c.cõſtat,ſm glo.&vide quod no.50.di.c.
q ſub gradu.1.q.1.c.qđ qdã.§.ex his verbis.ſimilia ãt ſunt q̃
ꝑsbyter pt,i extremis vngere,aquã bñdicere, & mortuos ſe
pelire.Quæro an tanq̃ diacon⁹vr̃ ſubdiacon⁹poterit accede
re ad altare?dic ꝙ ſic,ar.ĩ.ti.1.c.1.de cõſe.di.2.trib⁹ſm Hoſ.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula,liberam habens facultatem, non habilitat inhabilem.*
2 *Ad ordines quilibet præſumitur idoneus,niſi probetur contrarium.*

C A P. V.

EX parte. Sacerdos qui ex iuſta cã ſibi facit
abſcindi virilia,pt,vt prius, offm
ſacerdotale exercere.h.d.In prima querela ꝑsbyte-
ri, In ſcd'a prouiſio,ibi: *quoniã*. Caſus lit.Quidã ꝑſ-
byter ſenti ẽs periculũ lepræ ſibi imminere,fecit ſibi ꝑſcindi
virilia.q̃rit̃ an poſſit in offõ ſuo miniſtrare?Rñdet Papa q̃ te
nus,ſi ẽ ita,& aliàs idone⁹eſt,exequẽdi offm ſuũ liberã hẽat
ptãtẽ. No.1.ꝙ inciſio viriliũ ꝓficit ad curã morbi lepræ;&
ſic vr̃ qđ lepra ꝓcedit ex inſtinctu luxuriæ. No.ꝙ nõ ſolũ in
infirmitatibus aĩ minus malũ eſt eligẽdũ.13.diſ.ꝑ totũ,ſed
1 ẽt corporis.†Not.ꝙ ꝑ hoc verbũ,liberã habeas facultatẽ,nõ
habilitat̃ aliàs ad actũ inhabilis.ſed ſuppletur inhabilitas,&
2 poſſet induci in ↄ̃riũ.†No.in materia irregularitatis regulã
f ꝓcedere affirmatiuè.qlibet ad ordines cẽſet̃ idone⁹,[f]niſi in
iure

iure reperiaẽ,ꝓhibit⁹.Op.ꝙ abſciſus nõ poſſit ꝓmoueri.55
di.c.ſi qs abſciderit,c.q pte,cũ ſi.Sol. dicit gl.ꝙ abſciſus ex
indignatiõe repelliẽ.Abſciſus aũt iuſta cã ad uitãdũ morbũ
lepræ hic ñ ĩpediẽ, ut hic.Itẽ ꝓhibeẽ, q obtẽtu religiõis ſe
eunuchauerit eò,ꝙ eunuchos uolũtarios diligit De⁹,nõ ex
neceſsitate.33.q.v.c.tũc ſaluabiẽ.55.di.c.ſi qs ꝑ ęgritudine.
Itẽ ẽ rõ,q̃a ñ eſt aliqs dñs mẽbrorũ ſuorũ,ff.ad legẽ Aql.l.
liber hõ.Cõtra hoc gl.op. de.l.ſed & ſi dãnũ.§. ſi ipſe,ff. de
pecu.ubi dr̃ ꝙ nãliter ſeruis licet ĩ corp⁹ ſuũ ſæuire; & pp
hoc dãnũ hic de peculio ſerui nõ deduciẽ.Sol.dicit Hoſ. ꝙ
illud eſt uerũ de iure naturali primeuo cõi oĩbus animanti
bus,inſti.de iure na.in prin.q rõne caret, nec iniuriã facere
poſſunt,ff.ſi qua.pau. ſeci.di.l.1.§. 1. Vel dic,ꝙ licet quo ad
hoc,ut dñs non deducat de peculio:tñ aliàs nõ licet:imò ue
nit puniendus,ut.l.oẽ.§.q ſe,ff.de re mili.& hoc ibi not.gl.

SVMMARIVM.

1 *Mutilatio mẽbri enormis ĩpedit quẽ ꝓmoueri ad ordines. uide ĩ di-*
2 *Iniuria enormis dr̃ oĩs iniuria habẽs ĩ ſe mẽbri mutilationẽ (ſcurſu.*

CAP. VI.

EXpoſuiſti. Mutilatus manu ſi fuerit ꝓmot⁹
in Abbatẽ, ab Abbatia deponiẽ
h.d.Cõis diuiſio.Secũda,ibi *nos igitur*.Caſus lr̃alis.
Quidã ꝓmotus fuit in Abbatem,q carebat altera
manu.conſultus pp̃ rñdet,ꝙ cũ ipſe ꝑ tãto defectu ñ poſſit
ad ſacros ꝓmoueri,& ipſe hoc tacuerit in ſua ꝓmotiõe, ab
1 offõ Abbatiæ dẽt ꝑpetuò remoueri.B.†No.1.qq libet enor
mis defectus & mutilatiõis mẽbri ĩpedit quẽ ꝓmoueri ad
2 ordines.†Scđo no.ꝙ enormis,dr̃ defect⁹,uulnus enormis,&
ꝯñr iniuria,q̃ hẽt in ſe mẽbri mutilationẽ. No.3.ꝙ inhabi-
lis ad ordines ꝓmoueri ñ põt ad Abbatiã de iure cõi,& hoc
q̃a dẽt eẽ ſacerdos, ut dicit gl. & ſic inhabilis ad unũ cõne-
xorũ.eſt inhabilis ad reliquũ.No.4.ꝙ ꝓmotio & ꝓuiſio ſur
reptitia,ſurreptiõe ꝯperta & ueritate,retractaẽ tãquã nulla,
q̃ ſi ñ trãſeat i rẽ iudicatã. No.ꝙ ꝓmouẽd⁹ ĩ Abbatẽ dẽt ex
primeẽ ſuas ĩhabilitates ı pe,ꝓmotiõis.No.ꝙ mutilatio mẽ
bri man⁹ nõ uẽ quẽ repellere à minorib⁹.No.ꝙ in minorib.
2 exiſtẽs pt ꝓmoueri ĩ Abbatẽ.Vlt.uot.ꝙ Abbatia dr̃ offiñ.a
Op.ꝙ de digito ĩpedit⁹ repellaẽ,de cl.ægro,c.ꝑsbyterũ.So.
ꝓmoueri impedit manu debilitat⁹,ut hic.idẽ ſi debilitatus
alio mẽbro;ꝑ qđ ĩpediaẽ exercitiũ officii,ut digito in caſu
in quo ĩpedit.Si ãt ẽ digit⁹,quo ñ ĩpediẽ;eſt ſecus qđ ſi care
ret dẽte, dic ꝙ nõ ĩpedit,ff.de ędil. edic.l. cui dẽs. Idẽ dicit
Hoſ.de pte linguę,dũmõ ñ ĩpediret organũ,uel loquela.nã
balb⁹ & bleſus,eſt, q tardè loqtur,ff.e.l.idẽ Offilius.§.ſi. ad
hoc qđ no.ĩ.c.2.dicit ẽt ꝙ religioſũ ꝓmoueret de gr̃a,dũ-
mõ loq poſſet.77.d.c.ſi.& pe.Op.ſcđò ꝙ ꝑ quocũq; defectu
nõ repellaẽ qs ab ordinib⁹.ĩ.c.1.Sol.repellit ꝑ enormi,ſed
nõ ꝑ leui,ut ibi dicit gl.2.Op.ꝙ hic nõ dẽat ab Abbatia re-
moueri.ĩ.de æt.& qual.c.tuã.16.q.1.c.legi.50.di.c.accedẽs,
Sol.dicit Io.ꝙ poti⁹ remoueẽ pp ſcãdalũ, quã pp irregula
ritatẽ;hoc nõ placet gl.iñ dicit, ꝙ ſi q̃rit an poſſit qs ꝓmo-
ueri ad ſolicitudinẽ Abbatiæ,nõ ꝙ ſit Abb. ſed qđã factor,
aut adminiſtrator,ſyndic⁹,uel cellari⁹;& ad hoc bñ pt irrl̃a
ris ꝓmoueri.No.bñ ſi q̃riẽ an poſſit ad Abbatiã ꝓmoueri,
ꝺ rigore ñ maxime ubi tacuit defectũ irrl̃aritatis & idẽ eẽt,
ẽt ſi nõ tacuiſſet: q̃a dẽt eẽ ꝑsbyter;de diſpẽſatiõe ãt põt:ſic
loquiẽ.c.tuã.ꝙ aũt Abbas dẽat eſſe nõ irrl̃aris,patet,de ele.
c.ne,ꝑ defectu,ubi ęqparãẽ eccl̃ię chatedrales & rl̃ares,& ſic
ṽr ꝙ ſit nomẽ honoris,nihilominus oneris & laboris;alleg.
dictũ Gregorii,& uide i.d.c.tuã.i gl.& Gul.i cle.1. de reſcri.
Gl.ñ rñdet ad c.legi.dic ꝙ ñ loqtur de Abbate,ſed ꝺ mona
cho,inq̃tũ dicit ꝙ ĩ illo ñ reqrit ꝑſonę ĩtegritas.Inn. ṽr, ꝙ
Abbas pp ſolã irrl̃aritatẽ ñ remoueaẽ. Sed cã pp quã remo
ueẽ,ẽ taciturnitas defect⁹,q̃ pctũ eſt pp qđ nõ habet execu-
tionẽ ordinis ſic ſuſcepti,de renũ.c.niſi.§.ꝑſonę.Dicit ãt ꝙ
ꝓmouẽdus dẽt ꝯfiteri crimina,de qb⁹ ꝯfeſſus ẽ,aut cõuictus,
aut depheñſus,uel q̃ aĩs ſũt notoria.50.di.c.ſi ille ad alia ñ te
neẽ,ſed ſecuri⁹ ẽ,ſi ille ꝯfiteẽ,& diſpẽſet,ut ulteri⁹ ñ accuſeẽ.

24.di.c.ſi.Dicit ẽt Ho.ꝙ teneẽ illa ꝓdeẽ, a
q̃ poſt pniã ĩpediũt ordinis executionẽ,
q̃ notanẽ ſm eũ ĩ ꝑdicta decr.niſi §.pp cõ
ſciẽtiã.uel ad ꝯ̃ria dic ꝙ hæc Abbatia re-
grebat ordinẽ:ꝯ̃ria non, ſm Inn. Hoſt.&
Io.An.Opp.ꝙ impoſsibile fuerit hũc ꝓ-
moueri abſq; manus ſurreptiõe. bñ.n.cę-
cus fuiſſet,ſi in bñdictione manuũ eps ꝓ-
mouẽs de defectu inhabilitatis nõ perpẽ
diſſet.Sol.dic ꝙ ꝓmouit eũ ñ ordinãdo,
ſed cõfirmãdo,ĩ.de æta.& qual.c.tuã, ſm
Hoſt.uel ſm Abb forte ꝑ foramẽ cappæ
traxit unã manũ,& eãdẽ iterũ traxit reuo
lutã,& ſic decepit epm,tñ ĩ.patet , ꝙ ipſe
nõdũ erat in ſacris,ſm Hoſt. q conſuluit
epo,ꝙ diligẽter uideat, & palpet ſingula
mẽbra ordinãdi , memor ꝓuerbiorũ 26.
diligẽter attẽde uultũ pecoris tui,adhoc
42.diſt.c.qeſcamus 1.q.1.c.ſi q.§. ecce cũ
honoris de purga.ca.c.cõſtitutus.& quia
qđã hñt pedes lignorũ, conſuluit ꝙ illos
faciat diſcalciari,ꝑ q̃ ẽt caueat eps,cui ta-
lia cõmittat 24. diſt.c. qñ. Quæro quare
hic ñ diſpẽſat,ſicut ĩ.de æt.& qual. c.tuã.
Sol. q̃a erat indign⁹,ſed cũ nulla ibi eſſet
neceſſitas & nulla promouendi fraus ſm
Hoſt.ideo ibi diſpenſatur,hic non .

SVMMARIVM.

1 *Corpore uitiatus an & quando impediatur promoueri ad ordines .*

CAP. VII.

THomas. Carẽs ungula pol
licis, dũmõ ſit for
tis in pollice,ad ſacerdotiũ lici
te ꝓmoueẽ.h.d.Prĩo ponit mo
nachi caſum. Scđo ꝯditiõale mãdatũ,ibi:
quocirca.Caſus lr̃alis.Thomas monachus
dũ eſſet in annis puerilib⁹ cõſtitut⁹ , q̃dã
barra ferrea caſu fortuito cecidit ſuꝑ pol
licẽ dextræ man⁹ ipſi⁹,ita,ꝙ ungulã auul
ſit ab eo, dubitaẽ utrũ poſsit ad ſacerdo-
tiũ ꝓmoueri ? Rñdet pp̃ ꝙ ſi potẽs eſt in
ipſo pollice ad frãgendum euchariſtiã,&
aliud canonicũ,nõ obſiſtat,pp talẽ defor
mitatem nõ dẽt impediri, quominus de-
beat ad ſacerdotiũ ꝓmoueri. Ber.No.pri
mo ſummariũ. Not. ex hoc ꝙ defectus in
aliquo mẽbro nõ impedit quẽ ꝓmouẽ-
dũ,qñ non generat ſcãdalũ,nec reddit eũ
impotẽtẽ ad exercitiũ officii ſacerdota-
lis.Op.ꝙ impediri dẽat ad ꝓmouẽdũ ĩ.
de cleri.ægro.c.ꝑsbyterũ. Sol. ꝑ modica
deformitate nõ impediẽ,ut hic, ꝑ magna
ſic,ut ibi. Vñ ſi totũ digitũ uel pollicẽ ꝑ-
1 didiſſet,nõ poſſet ꝓmoueri.†Pro cui⁹ do
ctrina latiori dicit gl.aduertẽdũ , ꝙ qđã
ſunt corpore uitiati ſpõte:qđã caſu.ſi ſpõ
te,& nulla cã intercedẽte legitima,& or-
dinãdus repelliẽ,& iã ordinat⁹ deiiciẽ 55.
di.c.q partẽ,& c.ſi qs a medicis 34. di. c.
maritũ,ſm gl.Dñt do.hoc uerũ , qñ totũ
mẽbrũ amiſit.Idẽ ſi partẽ,& deformitatẽ
gñret uł ſcãdalũ,uł ĩpedit eũ ad exercitiũ
officii.Idẽ ſi eſt notoriũ ꝙ ſe abſcidit:aĩs
aũt dñt ꝙ ꝓmoueri poſſet. Ad ꝑdicta all.
55.di.c.q partẽ,qñq;,dicit gl.iuſta cã in-
tercedẽte,& nõ prohibeẽ ab ordine : ut ſi
fecit timore lepræ,uel aĩs,niſi generet de

a ZACHARIAS:
Dr̃ offiñ.Felin.
in c. q̃ in eccleſia-
rũ, de conſti.col.
27. uerſi. fallit. 5.
ten declaraẽ ibi:
hic eſt . adde tu ꝙ
ẽ ẽt dignitas, no.
iſte in c. decerni-
mus ĩ.de iud.Fel.
in ca. paſtoralis ,
col.4.uer.utrũ er-
go Abbatia. ĩ. de
off.dele.bo.tex. in
c. apoſtolicæ , de
priuil.li 6.text.in
cle. & ſi principa-
lis,& ibi Car.q. 1.
de reſcrip.& Feli.
in c.meminimus,
col.2.uer.ulterius
quæro ĩ.de accuſ.
& ibi firmiter te-
net , ꝙ Abbas dẽt
ꝑferri oĩbus ꝑla-
tis poſt epm , qđ
fuit originale di-
ctum Bal. in all.c.
paſtoralis,in glo.
in uer. ſuperiores,
quẽ ibi ſequuntur
Moder.& Fel.col.
4.uer.in gl.in uer.
ſupiores licet Ge
mini in c.quãuis ,
el 1.de ꝑben. li.6.
teneat contrariũ.
Ego tñ pro cõcor.
do.dicerẽ , ꝙ opi.
Gemi. ꝓcedat in
actib⁹ ꝓceſsiona-
lib⁹,& in eccleſia,
in qua ille ꝑlatus
hẽt dignitatem, ſi
ita dictet cõſuetu
do,alias ſecus : in
aliis uero ſp ꝑce-
dat Abbas , & ita
ṽr tacite ſenſiſſe
Felin.loco proxi.
alle. utrũ aũt ha-
beat Abbatiſſa di-
gnitatẽ, tene ẽt ꝙ
ſic ꝑ tex. c.indẽni
tatib⁹,& ibi Gem.
in 2.no. §.uerũ de
ele.li.6.uide in ꝑ-
alle.c.meminim⁹,
uerſi. ulterius q̃ro
col. 3.de accuſ. le-
giſtæ habẽt bon.
tex.in l. gñali , C.
de ſacroſan. eccl.
ANT. FRAN.
Circa hoc , añ
Abbas uel Abba-
tiſſa dicant: eſſe in
dignitate,prĩo de
Abbate uide Inn.
in c. de multa , de
præ.in ult.col.ubi
dicit in gl. in uer.
perſonatus , quod
Abbas nõ dr̃ eſſe ĩ
dignitate , de quo
ẽt ꝑ Io. Mona. in
c.indẽnitatib⁹,eo.
ti.li.6. & in ca. in
quiſitiõis, de hæ-
ret. e. li.& uide q̃
hñr in c. antiqua,

de priuil. & p Fel. in rub. de maio. & obe. in illa difficultate, ubi agitur de plátiõe monachorũ & canonicorũ clarium. De Abbatissa aũt uide beatũ Tho. in 4. dist. 125. art 3. ubi dicit, q Abbatissa nõ dr. hře plationẽ. ordinariã, & an Abbatissa cõtineat appellatione Abbatis, uide pulchrũ cõs. Roffr. comẽ. nume. 121.

SEB. SAPIA.

a Magna mẽbra. Vide Bal. in rubr. C. de in. liber. ubi dicit q hõ hẽt septẽ maiora membra, in q̃bus tñ nõ enumerat oculũ, nasum, nec manũ. Idẽ tñ Bal. in l. data opera, col. antep. C. de his q accus. nõ possunt, ponit oculũ p mẽbro, & nasum & aures, Bar. aũt in l. nõ sunt liberi, ff. de statu homi. uult q digit⁹ nõ sit mẽbrũ, & ifert ad statutũ, quo cauet q amputanti aliq̃ mẽbrũ amputetur idẽ mẽbrũ, si. n. aliquis alicui amputauerit digitũ, nõ dẽt sibi digit⁹ amputari: sed de isto rum ueritate uide Ang. Aret. in tra. maleficiorũ, ĩ uer. mẽbrũ, cũ his quę ibi addit Aug. Ariminẽsis.

ZACHARIAS.

b Ordinum executionẽ. Adde tamẽ q recipit characterem. nu. Ro. decis. 452. incip. Quoddã, ĩ no. Spe. in ti. de big. in libel, Berth. de Fir. in tract. de Epo, in prin. 1. partis. Archi. 34. di. ca. lector, & 84. distin. quisquis, & Card. in cle. 2. in 1. op. de æta. & qual.

formitatẽ: qa tunc in omni casu repellit 55. dist. c. lator, & c. si euangelica. Idem si reddat eum impotentẽ ad exercitium officii. Secundo casu principali, qñ est corpore uiciatus casu: & tunc dicit gl. aut in magnis membris, & repellitur & reiicit, si deformitatem generet 55. dist. c. si euangelica. Inter magna mẽbra[a] enumerant Do. oculum, pedem, nasum, manũ, si alterũ ex his amisit. vnde dicebat Gul. quadrupliciter sumi uitium corporis. Aut ex defectu membri: aut inhabilitate: aut diminutione: aut argumento: hæc uera, ut tales deiicianẽ indistinctè ab altaris ministerio, nisi fortè in religioso dispensetur ĩ pede ligneo: qa latet. In beneficio uero deiicitur, si hoc tacuit fraudulenter ĩ. ca. proxi. posset tñ cum tali ẽt per epm dispẽsari, q hẽret uel præbendã, uel personatũ, uel ecclesiã, uel Abbatiã, de hoc. de æta. & qual. c. tuã. & si sit presbyter, possent sibi concedi spectantia ad officiũ sacerdotis pter altaris ministerium, ĩ. eo. c. significauit, & quo ad illud necesse est alterũ surrogari, sic intelligitur 50. dist. c. si. euangelica, ẽm Tan. de quo 55. dis. in sum. Qñq; debilitatio est in paruis mẽbris, & nõ impeditur, si deformitas modica sit, & sine culpa sua, ut hic. Si autem culpa sua in talem modicam deformitatem incidit, de misericordia toleratur ĩ. c. 1. Quero quare dicitur pollex⁹? dic q digitus est grossus, sic dictus quia inter cæteros pollet uirtutibus & potestate ẽm Io. And. Ant.

De bigam. nõ ord. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Bigamus quare non potest promoueri ad sacros ordines.*

Quia inter cæteras irregularitates bigamia nõ modica reputat, iõ &c. † Quæro quare bigamus nõ pmouet? dic q quatuor causæ assignant, q̃ notant 26. di. in sum. Prima, pp defectũ sacramẽti. ĩ. eo. c. debitũ. Scda pp progatiuã ordinũ 26. dis. c. una. Tertia, qa psumit incõtinẽs q una mortua trãsiuit ad aliã. 82. di. c. pposuisti, Quarta, qa nõ hẽt frontẽ hortari in castitatẽ & uiduitatẽ qui cõiugia frequẽtauit: uel q cũ uidua ẽxit. 26. dis. c. una. Ma hr 26. dis. 34. dis. c. si quis §. quod ergo. usq; ad fi dist. & 84. dist. c. quisquis, & 28. q. ult per totum, & repetitur in 6. Ant. de But.

CAP. I.

VT bigami. Nõ summat. Casus literal. Bigami pœnitẽtes & mariti repudiatarum ad sacerdotiũ promoueri non possunt. B. Not. hic 4. qualitates in homine repellentes quem ab ordine. Bigamia est duplex, uel qñ quis habuit duas uxores: uel recepit uxorẽ repudiatã. i. separatam pp diuortiũ 50. di. c. si quis uiduã. qđ nõ pcedit hodie, de diuor. c. gaudemus, ẽm unum intellectũ, uel separatã pter cõsanguinitatem: uel pter aliã causam iustam & iã cognitã: itẽ pœnitentes. Not. q strictè dicitur bigamus, q habuit duas uxores. Opp. ẽm hoc nulli poterunt promoueri: qa q libet pœnitẽs est. Sol. dic q pœnitentes repelluntur publicè. 55. di. p totũ. Et qñ & quæ solẽnitates exigãtur, ut dicaẽ publica pœnitẽtia, uide. 50. dis. t. in capite. uide gl. q̃ assignat rõnem, quare bigam⁹ repellit ab ordine; dic ut dixiã. sup rub. Ant. de Bu.

SVMMARIVM.

1 *Bigamus ordinatus non recipit ordinum executionem. nu. 5.*
2 *Ordinatus contra mandatum apostoli recipit characterem, & habitum ordinis. nu. 5.*
3 *Bigamus est irregularis de iure diuino nu. 6.*
4 *Papa non multum de facili dispensat contra legem apostoli uel concilii, citra Papam uerò nullus dispensat.*
6 *Bigamus an possit dispensari per Papam?*
7 *Casum in quibus Papa dispensare potest, ui de remissiuè.*
8 *Bigamus quibus modis quis dicatur, & quare ita dicatur.*
9 *Episcopus depositus, per solum papam dispensatur.*
10 *Dispensatio ubi nõ est reseruata, quando uideaẽ cõcessa inferiorib.*

CAP. II.

SVper eo. Cũ bigamo qui ordinatus est ad sacros, non dispensat; & ordinator priuabitur ptãte ordinãdi; nisi cũ eo fuerit dispẽsatũ. h. d. Primò recitat consultationẽ. Secũdò datur rñsio, ibi: *respondemus*. Casus lit. Quidam bigami pmoti fuerunt ad sacros ordines. q̃rebatur an dẽrẽt in suis ordinibus ministrare? Rñ. Papa, q ordinatores ipsorum sunt potestate ordinãdi priuãdi. Et ordinati ad sacros ordines nõ debent in ipsis ordinibus remanere: quia contra apostolũ cũ bigamis dispensare non licet, tamen cum ordinatorib⁹ dispẽsari põt, ut ptãte ordinãdi nõ priuẽtur. Ber. No. t. pœnam ordinãtis bigamũ, & ordinati bigami hic expressam.
1 † Et ex hoc not. q bigamus ordinatus non recipit ordinum
b executionem.[b] Et not. q carens ordinis executione, est habilis ad recipiẽdam ordinis depositionem; & sic capax est depositionis; per quod vr q depositio ab ordine aliquid operet in suspẽso ab executione; quia tollit ipsam executionẽ.
2 † Not. 2. q ordinatus ẽt ꝯ mãdatũ Apostoli recipit characte
3 rem & habitũ ordinis. † No. 3. q irrlaritas bigamiæ vr de iu
4 re diuino: qa habet ortũ à ritu Apostolorum. † No. 4. q inferiores à Papa nõ possunt ĩ legem Apostoli dispensare, qa nec contra legem concilii, cũ nec Papa de facili dispenset; de renun. ca. post trãslationẽ. Not. 5. hęc conuertibilia, nõ põt q s facere cõtra legẽ, uel dispensare: & faciẽs contra legem uel dispensans, punitur; sic & econuerso, ubi quis faciendo contra ius punitur, ibidem dispensare non potest. Not. 6. quòd permittitur potestas dispensandi cum ordinante bigamum, & nõ cũ ordinato; imò phibetur; & per hoc patet q cũ bigamo ordinato non dispensat Eps, sic cũ
5 ordinatore, de quo. ĩ. † Obuiat unum decretali; quia uidetur dispensare posse, ut bigamus fiat subdiaconus. 34. dis. c. lector. & ibi patet q non solũ Papæ hoc licet; sed ẽt inferioribus. gl. hic attingit tria. Primum, an bigamus ordinatus characterem recipiat? Secũdum, an dato q recipiat uel nõ, quis cum bigamo dispenset? & primò quid de Episcopis? secundò quid de Papa? Ad primum hic attingit glo. 4. in fin. dicit quòd ordinatus bigamus recipit characterem in quocunq; ordine ordinetur. 50. di. c. quicunq;: & c. pœnitentes. hęc tenet glo. Goff. hic, & Hostien. in sum. huius tit. §. final. ubi reprehendit Nicol. Turiosum: qui dicit q bigamus non plus recipiebat ordinem, quam asinus; non tñ gaudet priuilegio clericali, ut eod. tit. c. 1. lib. 6. Ad ẽm, an Eps dispenset? dic quòd aut uult dispensare in minoribus; & hoc uidetur ei concessum per. d. c. pœnitentes. 50. di. quod secundum gloss. intelligitur de minoribus & hoc tangit gloss. in fundo gloss. & tenet Hostien. per. d. c. quicunq;, & per. c. cognoscamus. 34. dist in. & in hoc differt à seruo, qui nec ad minores promouetur, de serui. non ordinan. c. 1. & 2. sed hoc non placet Ioanni Andreæ in bigamo per decr. vnicã. ĩ. e. tit. lib. 6. ubi

& ubi idē te. Fran. Vercel. aūt vult dispēsare ad subdiacona tū, uel ad sacros, & sup hoc sūt opi. Prima q in subdiacona tu liceat nedū Papæ, sed ēt Epis dispensare, ut in d. c. lector, ad hoc, q̄a ꝓhibitio apl'i solū respiciebat diaconatū p̄sbyte ratū. Scd'a fuit opi. q̄ subdit gl. & fuit Roger: ut dicamus, q̄ olim f'm statutū primitiuæ ecclesiæ poterāt Epi in subdia conatu cū bigamo dispensare, q̄a subdiaconat⁹ non erat or do sacer. hodiē aūt n̄ possūt, q̄a sacer est, de æta. & qual. c. ā multis. & de ser. non or. c. miramur. Tertia fuit opi. q̄ ponit gl. in uer. q. dā, & hi dn̄t, q Epi p̄nt dispensare cū bigamis in maiorib⁹ ordinib⁹: & ꝓbant: q̄a Epi dispēsant cū criminosis, de iud. c. at si clerici. §. 1. qui pariter sunt, sicut bigami, & ab aplo ꝓhibiti. 25. di. c. unū orariū. §. nunc aūt. ergo & eadem rōne cū bigamo. Non ob. q non dispensat Eps ɔ aplm: quia apl's non prohibuit dispensari, licet ꝓhibuerit ordinari f'm Gof. Item daē instantia, quia apl's prohibuit ordinari pcus sorē & delinquentē: & tn̄ dispensat ab Epo cū eo, ut dic. gl. Quarta fuit opi. Hug. q n̄ p̄nt Epi dispensare per c. nuper, & c. ā nobis. j. e. ti. & hoc dixit, siue sit bigamus, siue sit uiduarū maritus, all. 50. di. c. non confidat, alle. d. c. nuper, & d. c. ā no bis. Non ob. q Eps dispēset cū criminoso, quia di. gl. p mul ta uerba, facili⁹ pmittit dispēsatio cū criminoso, quia uitiū pnīa delet, & incipit esse quis qd' non fuit: secus in defectu bigamiæ, quia nec baptismo nec pnīa delet. ꝓhibetur. n. pp defectum sacri diuisi. qui defectus non p baptismo uel qua licunq; pnīa integrari, ergo non p̄t p Epm dispensari. hæc
6 opi. est uera p c. 1. e. ti. li. 6. siue uelit dispensare in minorib. siue in sacris. † Ad tertium nunquid cum bigamo dispenset Papa? Hug. nol. tenere q non: quia uitiū tollere in bigamo nō pendet ā p̄tāte Papæ. surgit. n. ā def ctu diuisi sacri, quē integrare non p̄t Papa, ergo nec dispēsare. Adhoc, quia cū Deus cetera possit, non p̄t uirginem post ruinā reintegrare, nec suscitare 32. q. 5. c. si Paulus. & C. de rap. uir. l. 1. Adhoc quia non p̄t dispēsare cū monacho, ut proprium hēat, uel continentiam abiiciat, de sta. mon. c. cū ad monasterium, in fi. Sed dic ut ibi: quia p̄t maxima cā subsistente. Gl. in hoc te net, q p̄tās Papæ ex hoc minui non uī, & q poterit Papa di spensare cum bigamo. hoc te. Hos. & fortificatur opi. Si di ceretur, q irregularitas non esset annexa bigamiæ de iure nāli, sed solum de positiuo, & q quē non esse bigamū non sit de essentia ordinis, patet, quia uerū ordinē recipit, ut di. gl. qd' non esset uerū, si illud esset de ipsi⁹ essentia. circa aūt illa q̄ sunt iuris positiui multū p̄t Papa, de quo qui fil. sint leg. c. per uenerabilem, super gl. 2. de concess. pb. c. proposuit. Hoc confirmat qd' te. Inn. de renun. in c. nisi cū pridē. §. p̄sonæ ue ro irregularitas, quia oīs irregularitas sit ā iure positiuo, & qd' ipse scribit in addi. de cler. exc. mi. c. si celebrat. Nō ob. q hoc sit ɔ aplm: qui apl's prohibuit ordinari, sed non prohi buit dispēsari. Item apl's non fuerit tātus, sicut Petrus in ad ministratione, cum Petrus in hoc fuit maior, ergo in hoc ui carius eius maior aplo: quia ille Petro ut uicarius successit, iō constitutione Pauli non astringi 20. di. c. decretales. §. 1. Item & si tenerē q sit par: tn̄ adhuc non constringeret, de ele. c. innotuit. & sic apl's prohibuit ordinari percussorem, & tn̄ Papa dispensat, de quo de ho. c. sicut, de cle. percus. c. pe. & ult. f'm Host. de quo per eum hic in sum. huius ti. in fi. & idē Iac. Tan. Inn. & Abb. & est cōis op. de hoc in c. lector, hic all.
7 † Oēs aūt casus, in quibus Papa dispēsare non pōt, uide in
8 Spe. de le. in trac. dispēsationis. §. nunc breuiter. † Quæro de quibus bigamis loquitur? rn̄deo, q de bigamis ueris uel a interpretatiuis. unde bigamus dr̄ qui castitatem promissam uiolat 27. q. 1. c. quotquot. sed dn̄t Do. q talis est dispensabi lis, ut j. de cler. coniug. c. sanē; el 2. & j. c. pe. Secundo dr̄ qui ɔxit cum uidua uel corrupta 33. di. c. maritum j. c. debitum, & c. ā nobis. dn̄t Do. q ultra ɔtrum exigit, q cognouerit. & procedit qd' dicit gl. etiā si ignorauerit ipsam corruptam, & eā credebat uirginem 32. di. c. nemo ad sacrum. Tertio, qui scienter cognouit uxorem adulteram. 34. di. c. si cui⁹, si laici. dn̄t Do. q et idē ē, si ignorāter f'm Hug. Lau. Ray. in sum. huius ti. §. itē ponc. Ab. & Pet. q credit dictum Io. An. esse uerū, cum hic non agat de uitio ordinādi, quo casu requirit scitētia, sed de defectu sacri, quod etiam ignorans pati potest. unde di cit Host. q f'm Ouidium: Casta sit quam nemo rogauit, non est sine periculo pro mouere coniugatum, remittit ad sum. e. tit. §. 1. & 2. Istorum f'm glo. quidam sunt bigami interpretatiuē quātum ad legem promotionis: quidam pp sacri defectum ut mariti uiduarū & corruptarum, & qui cognonit uxorem adulteram. Aliqui nō pp defectum sacri, sed pp intētionem cū opere secutō, ut in ca. nuper, & c. ā nobis. Itē ille uerē dr̄ bigamus, qui diuersis tem porib. successiuē habuit duas uxores 26. dist. c. deinde. Vnde propriē dr̄ bigamus quasi binæ uxoris maritus. sic monogam⁹ qui habuit unam tm̄. 26. di. c. unius. sic dr̄
a trigamus & octogamus 21. q. j. c. aperiāt. Venio ad q. Doctorum, & op. q facilius debuerit dispensari cum ordinato, quām cum ordinatore, ut patet. s. de transl. epi. c. a. Sol. in ordinatore fuit sola culpa: in ordinato autem irregularitas, & culpa, iō difficilius dispensatur. ɔrium procedit, q in ordinatore fuit culpa, & non in ordina
9 to. † Quæro per quem poterit dispensar i cum ordinatore? Dic q poterit dispensa ri per Papam, si est notorium, f'm Host. q dat hoc pro regula, q in omni casu, quo meretur Eps depositionem, solus papa p̄t dispēsare, ad quem solū spectat deposi tio. 3. q. 6. c. quamuis, & c. multum, & c. du dum, cum eius regulariter sit soluere cui⁹ est ligare, de ma. & obed. c. cum inferior, de transla. epi. c. 2. §. 1. & sic non ob. quod dicitur Papam hic non reseruasse, de sen. excom. c. nuper, adhoc. de temp. or. c. dile
10 ctus, & c. literas. † No. ergo limitationem ad id quod dicitur; ubi reseruata non est dispēsatio, sed concessa uidetur inferio ribus, quia istud est uerum, nisi dispēsētur ubi pœna sit Papæ reseruata, quia tunc in telligitur reseruata dispēsatio.

SER. SAPIA. Cessat effectus. Vide Bar. in l. Titia. §. Imperator, colū. 4. uers. pone q filij, ff. de le. 2. & Bal. in l. si pro ea, in 8. q. C. man. ubi declarat ista procedere, quando effectus est consummatus de iure cōi, secus si de iure extraordinario, sequitur Decius in cap. cum cessante, col. 1. j. de app.

SVMMARIVM.

1 *Cessante causa efficiente non cessat effectus iam impressus, nu. 1.*

C A P. III.

DE bigamis. Bigam⁹ uxo re uiuente uel mortua non ordinatur. h. d. Casus literalis. De presbyteris bigamis, & uiduarum maritis idem iuris est quo ad promotionē, quia cōtra fusam apostoli ordinari non debent. B.
1 † No. q cessante causa efficiente non cessat effe ctus a iam impressus. No. 2. q bigami, uel uiduarum mariti in presbyteros ordinati carent executione, nec ad officium debent admitti. No. q bigamus propriē dicitur, qui duas habuit uxores. Op. 1. q hęc sunt incompassibilia, quem esse presbyte rum & bigamum, cum bigamus ordinari non debeat, ut patet, s. de duobus. c. proxi mis. Sol. intellige, quod presbyteri erant

SEB. SAPIA.
a In facto. Not. tñ q in textib. uerba, q pñt referri ad iᵉ & ad fcm capiūt, put sonāt in fcm, ut e gl. fin. in l. sti pulatio ista. § hęc quoq; ff. de uer. ob. oo. Bar. in l. de ęta te. co. 2. circa fi. ff. de mi. & idē est in interrogatoriis, q fiūt testib. put no. Bar. in l. 1. co. ;. ff. si cer. pe. uoi pul. chrè p Are. & Mo.
ZACHARIAS.
b Veritas pfert opi. aliqñ. Tu dic q in delictis pfert opi. no. Bal. in l. siqs ler uo, col. 1. C. de fur. Bar. & Ale. in l. diuus, de fiea. & Io. An i reg. cū qs, in Mer. li. 6. Itē in ex cōicationibᵉ, no. Bar. io l. Barbariᵉ, in 11. co. uer. 13 qd de fcn. spualib. ff. de of. pto. & Arc. i c. infa. 11. q. 3. Itē in spualib. Car. in cle. 2. §. 2. q. 5. dpę. & re. ubi concluuit, q indulgētiis nō gaudet, qui offert cred. s indulgēti as esse offertiu. li cet et tit cōis opi.
ANT. FRAN.
c Tanq. Circa hoc de dictione, tanq. dicas, q i r e oo. impropretatis, & denotat fi. rionem quādā, ut p Bar. in l. oēs ppłi, in 6. q. prin. in uer. no. di ctione, tanq. ff. de iust. & iu. & p Bal. in l. apud antiquos, in uerf. circa hoc dic, C. de iur. & hf p Bar. in l. si pi de adop. & p Bal. ple nius i l. 2. in 3. co. C. de hæ. inst. & in l. nemo mimus, in uer. no. dictionem tanq. C. de leg. hę. & per Bar. i l. 1. in ult. co. ff. de of. eiᵉ cui est manda. iu risf. & uide glo. in c. solitæ, in uersic. tāquam de maio. & obe. & per Bal. in authen. ex cau sa, in r uppo. C. de lib. prate. & habe tur per Alex. in l. pecuniam ff. si cer. pet. & per eundem in consil. 29 in 4. parte consil. dici tur enim esse po tius dictio simili tudinis, & simili tudinem denotās

de facto, posset ēt intelligi de pbyteris, qui postea ɔhendo bigamiā incurrūt. ɉ. c. px. tu die q si ordinent bigami, recipiūt ordines, & carent executione. † No. tex. q cessante causa efficiente defectū, non tolli tur defectus impressus. Gl. est clara. Ant. 2

SUMMARIUM.

1 *Verba quæ de sui natura possunt intelligi de iure et de facto, intelliguntur secundum quod magis proportionātur aut iuri aut facto.*
2 *Veritas an & quādo præferatur opinioni, uel econuerso.*
3
4 *Bigamia an inducatur ex secundo matrimonio de facto contracto & inualido?*
5 *An aliud sit esse talem, uel haberi pro tali? uide. ɉ. eod. c. fin. 3. not.*

C A P. IIII.

Nuper. Qui mortua uxore p motus ad sacros cum secunda ɔxit, & eam cognouit, bigamiæ penā incurrit, licet bi gamᵉ non fit. Et 1. ad eã sum propositū al legat pro una parte. secundo pro ɔria. Ter tio soluit. Scđa, ibi: *licet.* Tertia, ibi: *nos au tem* Casus lfal. A papa qsitum fuit, nunqd in sacris cōstitutus, si ɔxerit matrimoniū cum muliere secūda post mortem primæ: bigamus diceret, seu in susceptis ministrare, & promoueri, seu in susceptis ministrare, & an cum eo posset dispẽsari? Papa all. p, & 3 ɔ, & primo uł q inducatur bigamia, patet quia ille dr bigamus, qui mrimoniū ɔxit cum secūda, & eã cognouit, qñ aūt ius ad actū exigit mrimonium, plus ponderat fa ctū & ai destinationē in mrimonio ɔhen do, q ponderat iuris effectū. ergo solᵉ ɔcᵒ mrimonii de facto causabit bigamiam, q aūt ius ponderet in pœnis factū, apparet, quia lex punit aliquē infamia, si duas du xerit uxores, & tñ est impossibile, q duas de iure & effectu ducat uxores, scđo hoc apparet ex canone, qui dicit q si pbyter nuptiis ñ pmissis se immisceat, q suspen sus est, & tñ apparet ibi ;nuptias ad factū referri. Contractus ergo nuptiarum de fa cto inducit bigamiā. In ɔrium est: qa ubi lex ponderat aliquid esse ad penā, dēt at tendi id, qđ est in ueritate, non qđ in op. in ueritate aūt non est mrimonium. ergo reiecto qđ est in opi. nō erit hic bigamia. Scđo si esset uerū, q ɔhens de facto esset bigamus, iam sequeret q. qui cū una ɔxit, bigamus esset. ɔns apparet, q a paria sunt 4 aliquid non esse, uel nullū esse, & sic seque retur, q bigamus esset, qui ɔxit cum dua bus prima uiuēte, licet ɔstet cum secunda nullum subesse matrimoniū. pp allegatio nibus propositis rñdet, ut in lra. † No. 1. q 1 uerba, q sui na pñt intelligi de iure, & de facto, si proportionanē in mā, in qua ñ pt proportionari intellĩs iuris, intelligūtur de facto tm. Nã q quis hēat duas uxores uel pbyter nuptiis ɔhat, non pt intelligi de iure, adhoc uide qđ plenissimè scripsi decr. qđ circa, de ele. in ele. sed hoc pbaē, q ubi in mã pportionabili intelleui iuris & facti pferunt, intelligunē de iure: nam hic non est uerè bigamᵉ, qñ ɔxit de facto. No. 2. q rr ueritas pfert opi. No. 3. q p ɔ 5 ctum secundi matrimonii ã pbytero de c

facto non inducit uera irregularitas: sed quid æquipollens irregularitati pp intentionem cum opere subsecuto, & sic habes q affectus ad actum facti deductus ęquipollet effectui quo ad defectum causandū, licet uere non pro facto effectus liter, & affectus notaē, licet non fuerit secutᵉ effectus, qñ de ficit effectus ex defectu iuris. † Op. 1. q plus consideretur ef fecᵗ in mrimonio, q fcm ɉ. de ele. non resi. c. relatū, ff. de pd. & dem. l. hęc conditio, de spon. c. fi. Sol. dicit gl. q aliqñ cōsi deraē fcm, aliqñ ius, & iuris effectus fm diuersitatē subiectæ materiæ Io. An. remittit ad no. in rła, ñ pstat, de re. iur. li. 6. in 2. q. disputata, d. e de hoc, ut p Cyn. & Iac. Bu. in l. ea qdē, C. si mancipiū ita fuerit alienatū, & ibi p But. & in l. ea lege, de cōd. ob cām. plenissimè oïa collegi & posui in ele. quod circa, de ele. Ad propositum dic, q qnque fm nam subiectæ materiæ uerba non pñt intelligi de iure, sed tm de facto, & de facto intelligunē, ff. de his qui no. infa. l. quid ergo §. 2. ad hoc 27. di. c. pbyteris, & sic intelliguntur primæ allegatio nes hic positæ. Qnq; uerba prolata pñt intelligi de iure & de facto, & tunc aut sumus in mã, in qua attento fine dispo nendi eūdem finem habet factum, prout sonat in facto, quē habet in iuris effectu, & attendunē uerba ēt, prout sonāt in facto,[a] ut in cle. qđ circa, de ele. aut non habet eundem finē, & tunc rr uerba intelliguntur, prout sonant in iure. fallit nisi à iure appareat dispositum factum æquipollere iuris ef fectui, ut hic, & de concef. pb. e. cum nostris. plenissimè dixi in d. cle. qđ circa. † Op. probaē hic ueritatem succūbere opi. cōi. hoc est ɔ tex. 8. di. c. ueritate, C. plus ua. qđ agiē, p totū, cum si. So. rr ueritas pfertur opinioni.[b] aliqñ casualiter sta tur opinioni, uel in fauorē ɔhentium, & odium recipientiū, ff. ad Mace. l. 2. uel in fauorē prolis, qui si. siut leg. e. cū inter. uel testamentorum, C. de test. l. t. uel sniarum 3. q. 7. c. infa mis §. tria. dic q qnque opi. est cōis, & non singularis, & illa pfertur ueritati aliqñ 3. q. 7. c. infamis §. tria, & l. Barbariᵉ, de of. ptor. & l. 2. ff. ad Macedo. l. i. C. de testa. enim si. Qñque opi. est particularis, & tunc si nō constat de ueritate, pualet opi. quādiu ueritas latet, de re iu. c. lator, & e. consanguinei, de exce. c. cū uenerabilis. Qñque constat de uer. tate, & tunc qđā sunt, q ab aïo solo regulantur, nec ueritati, sed opinioni nituntur, in his plus opi. q ueritas attenditur. qdam ab aïo non regulanē, sed nitunē ueritati facti, & tunc aut idē sequiē effectus ex facto opinato, q ex uero, & tunc opi. æquipollet ueritati, ut hic. fi non est idem effectus, pualet ueritas opi. ista uia gñalis est, & non multum attendeda. Op. de ele. qiu. e. sanè. ubi non incurrit irregularitatē ɔhens in sacerdotio. So. si post mortuam primam uxorem ɔhat, & cognoscat, p cedit qđ hic. Si ɔhat in sacerdotio cum uirgine, qui non ɔxe rit cum prima, uel non cognouerit primā, uel non cognouerit secundam, hic non est bigamᵉ, nec ut bigamus repellit: dicit tñ gl. q in 1. casu puniē pp affectū cū opere subsecuto non pp facti defectum, quia in isto non est facti defectus, ut de de hoc in d. c. sanè. † Quid si alio impedimento non ten. 4 fm mrimonium, an hic erit bigamia? dñt doc. q sic, siue nō teneat pp consanguinitatem siue pp affinitatem, siue pp uotum, uel quacunque alia causa. Si de iure contractum in duceret bigamiam, contractum de facto copula secuta indu cit pœnam bigamiæ, licet Arch. notauerit. 34. di. c. cognosca mus, & hic, & e. tit. c. uno, li. 6. q si hñs uxorem legitimã, illa mortua contrahat cum secunda, si non tenet matrimonium & ipse hoc ignorabat, non incurrit pœnam bigamiæ, dicens quod iste, de quo hic loquitur, fuit in culpa. Io. An. tenet qđ dictum est, & quia satis est quod habuit affectum coniugii, & hic affectus attenditur. si ergo publica honestas inducit ex matrimonio, quod non tenet de facto, dummodo teneat ex consensu, de despon. impu. c. uno, li. 6. sic & ex matrimo nio de facto cū consensu inducitur effectus bigamiæ, sed nō uera bigamia, deñ aūt Arc. procederet, si bigamia diceretur pctm, & constat oppositū, imo, q ł plᵉ est, ɔhiē ex actu meri torio. ɉ. de spon. c. inter o pa. † Vlt. no. literam, ibi. *tanquam:*[c]

quia

a quia aliud est esse bigamũ aliud hři tanquã bigamus;[a] & sic aliud quẽ esse ciuẽ; aliud quẽ hři p ciue; & veritas est q in actibus iuris cuius veritatẽ imprimere pendet à ptãte iuris si ius disponit aliquẽ hři pro tali in veritate efficit talis, sed in actibus in quibus à iuris ptãte non pendet aliquẽ esse ta lem; si disponit hři p tali nõ erit vere, sed ficte; vt hic. vide Bar. in l. si maritus. §. 1. ff. de adul. & in l. si is q pemptore. ff. de vsuc. Item not. q sicut in delictis affectus hř pro facto qñ non stat per facientem: dummodo veniat ad actum de proximo ita & in dicto affectu: ad hoc de despon. impub. c. vni co. lib. 6. Ant. de But.

SVMMARIVM.

1 Bigamus quis. 1. & 3.

CAP. V.

1 DEbitum. †Qui ẽxit cũ virgine, licet pri[9] ab alijs fuerit desposata bigamus nõ censet. Et primo ponit rões. Vltimo rñdet ibi: vñ his. Casus Italis. Quidã Meteñ. eps papã cõsu luit, an si quis duxerit vxorẽ alterius post mortem mariti antequam cum primo carnalem habuerit copulam, & post ea eã cognouerit bigamus censeatur, & vř q sic, quia nega ri non pôt hunc cũ duabus ẽxisse. Papa rñdet decidẽs oppo situ q hic non est bigamus, q pbat sic: bigamiæ defectus nõ primit ex defectu sacři vnitatis, qđ diuisum ad plures nõ pt signare vnitatẽ, & vnionẽ inter Christũ & ecclesiã. Illud. n. ẽnere qđ pôt significare vnitatẽ inter Christũ & ecclesiã il lud nõ causat bigamiã: illud aũt qđ nõ pt inducit bigamiã. Ad ppositũ duo pñt in sacřo matrimonii cõsiderari: primo animus: scđo coniunctio corporis, aut diuisio: vñ in matrimonio hæc duo adsunt cõiunctio aiorũ, & eius oppositũ: di uisio aiorũ, & cõiunctio corporũ. Primũ significat charitatẽ, q̃ est inter Christũ, & aiam iustã: vñ dicit aps. Qui adhe ret Deo vnus est spũs cũ eo: cõiũctio corpurũ denotat conformitatẽ q̃ est inter Christũ & ecclesiã, in carne q assumpsit in vtero virginali: iuxta illud Io. & Verbũ caro fcm est. Scđu pmittendũ est ex hoc qđ signatũ sacři mřimonii non surgit ex cõiunctione aiorũ tm: sed ex cõiunctione aiorũ, b & corporũ sil; qa sola cõiunctio aiorũ nõ pt significare con iugiũ ẽtũ inter ecclesiã, & Christũ cũ illud fuerit pfectũ ex causis nõ solus ai, hoc est charitatis assumptione: sed ex assumptione carnis in vtero virginali: ad qđ pbãdũ adducit illud ptoplasti, nunc os ex ossibus &c. In quo pondera qđ dicit os ex ossib[9] & caro de carne, & erũt duo in carne vna, nõ dixit in spũ, vel cõsensu vno, postea subiunxit aps. Hoc aũt dico magnũ sacřm in Chřo, & ecclesia. i. dicit qđ ex hoc significat magnũ sacřm vnionis. s. & cõiugii Chřı & eccliẽ. Si ergo principaľr cõmistio carnis in pfectione sacři põde rat apparet, qđ diuisio carnis est illa quę defectuosum facit sacřm, & nõ sola diuisio ai. Cõcludit ergo primũ assumptũ q si quis ẽxit cũ duab[9], & prima nõ erat p primũ virũ cogni ta: licet vterq; diuisit aium ad plures, qa tñ si diuisit corpus ad plures, & carnẽ, hic adest integritas signata per sacřm, & adest sacřm nõ defectuosum; & sic hic bigamus nõ cẽset, nõ impedit ergo ad sacerdotiũ pmoueri. No. t. duo reqsita ad matrimoniũ. s. cõiunctio aiorũ & cõmistio corporũ. attẽde hęc requirunť ad pfectionẽ sacři, sed ad pfectionẽ mřimo nii nõ: qa solo pficit cõsensu. de spõ. tue. & ibi no. Not. 2. qđ significẽt partes matrimonii: quia in partẽ cõmistionis aiorũ significat vnionẽ charitatis in Chřm, & fidelẽ aiam, p cõiũctionẽ corporũ significat vnionẽ carnis inter Chřm, & ecclesiã. Tertio no. q sacřm matrimonii significat sacřm inter Chřm, & ecclesiã, q p vnionẽ aiorũ significat vnionẽ charitatis inter Chřm, & eccliã, p ẽiũctionẽ corporũ significat incarnationẽ in qua ẽtũ est mřimoniũ inter Christũ & ecclĩã p carnis unionẽ; vñ hoc sacřm matrimonii potius ex significatu sacři q ex se tm. Et ex hoc apparet, q diui sio diuidat sacřm, qa diuisio aiorũ non, qa illa nõ pficit, sed diuisio corporũ sic: qa illa opposita cõiunctio pficit: ex quo no. q defectus nõ requisiti nõ vitiãt actũ. Vlt. no. authoritates positas in tex. & no. q hoc principaľr decretalis intendit, & hoc ẽt hẽs in summario. Opp. primo sup gl. sacři. si significatũ sacři deficiẽs vitiat sequeret q virgo, & qui nunq̃ uxorẽ acce pit non poterit ordinari: qa in eo deficit significatũ sacři. sol. dicit gl. q qñq; quis ẽxit unicũ mřimoniũ, & fidẽ fuauit vni: ita q nec fidẽ nec carnẽ diuisit in plures & planũ, q hic poterit ordinari. Qñq; nul lũ ẽxit mřimoniũ, & tũc in isto nõ est mři moniũ: tñ nõ est diuisus in plures, & sic ei habitu pôt pportionari sacřm matrimo nii, & hic pôt ordinari: quia iura nõ exẽ gũt, q hẽat sacřm ad significãdum sacřm inter Christũ, & ecclesiã, sed requirit qđ non habeat defectũ, quia peius eũ habere cũ defectu, q̃ nullo mõ habere. Vnde uer ba apľiq; dicunt oportet unius uxoris esse uirum, intelliguntur p abnegõnẽ qa nõ plurũ: per hoc nõ concludiť q necessario debeat esse unius, imo qui nunq̃ ha buit uxorẽ melius pmouet, quia nunq̃ ab unitate recessit, sed in unitate remãsit unde dic. Inn. significatio sacři non est in eo qui nõ habuit uxorẽ, sed nõ requirit sacřm, sed prohibetur defectus, qui defectus nõ est in eo qui nõ cõtraxit ẽm Inn. unde sicut non requiritur in eligẽdo, q sit religiosus, sed ex quo fuit requisitus, q b nõ sit apostata, facit 16. di. aciti[9]. ubi no. Qñq; habuit sacřm, sed defectiue, quia se diuisit quo ad carnem in plures, & tũc nõ pôt ordinari, vt hic. Ad q declarãdũ dicit gl in principio q triplex sacřm designaẽ in mřimonio carnali copula cõsumato.[b] Primum est unio fidelis animæ ad Deum per dilectionem, & charitatẽ & de huẽ fit hic mentio, ibi: quorum alterum &c. Scđm est unio humanę naturę ad deum, quæ facta est in utero uirginali per incarnationẽ uerbi dei, & hoc designatur per commistionem carnalẽ uiri, & uxoris. & de hoc ẽt fit hic mẽtio, & p hoc ẽm due. apparet quare debeat esse uxor uirgo: qa Christus ad hãc unionẽ faciendam sibi mřem uirginẽ elegit: merito ergo uxor ordinandi dẽt esse uirgo: non tamen intelligas ut dicit gl. q ipse actus corporalis designet hoc sacřm licet pp ipsũ actũ corporalẽ sacřm designaẽ. Tertiũ sacřm est vnitatis eccľie vnitatis inter Christũ & eã; & hoc designaẽ p vnicũ coniugiũ q vnicũ tm mřimonium seruauit, sed vbi aliud mřimonium cõtraxit: hoc tertium sacřm nõ habet locũ, quia recedit ab illa vnitate q̃ primo significabat p vnicũ mři moniũ cũ diuidit carnẽ suã in plures: vñ illã vnitatẽ cõmode significare non pôt.[c] Christ[9] eñ significat vnitatẽ ex oib[9] gen tib[9] collectã & subditã: vt in d. c. acutius, sed ex quo eccľia se Christo cõiunxit ab eo nunquã discessit: ergo bigam[9] talẽ vni tatem significare nõ pôt, & sic pmoueri nõ pôt pp defectum istẽ tertii sacři. De isto tertio dicit gl. qđ nõ hř hic mentio, nisi forte p illa verba, neq; illa est vnica

in 4. parte conf. dicitur. n. esse potius dictio similitudinis, & similitudinẽ denotans potius q̃ veritatẽ. vt in c. qñ. vt lit. non contest. & d. Car. in cle. 1. in si. de vsu. verũ tñ est & qñ à iure pfertur denotat qñq; expressionem veritatis, vt in c. nimis, iu prin. de ex cessprælã.

SER. SAPIA.

a Tanquam bigamus. Vide Pet. de Anch. in c. cum ec clesia. de præbẽ. in 6. vbi dicit aliud est esse canonicũ vel haberi pro ca nonico. & not. ẽt Bal. in prima con sti. ffoři. si prin. vbi dat cautelam ad hoc vt electus ciuis habeat priuilegiũ verorum ciuium; de quo la te Corse. in singu laribus in verbo habeatur.

b Cõsummato. Vi de Abba. in c. 3. ẽ. de cler. coniug. & late Alberi. de Ro sa. in dictionario in verbo. bigam[9]. & ibi late prosequitur quomodo contrahatur biga mia. & adde Abb. in cap. si vir. ẽ. de adult. vbi vult, q contrahatur biga mia si quis ducat adulteram etiam ignoranter.

vnici: neq; ille vni⁹; ad hoc melius.ĵ.ibi: neq; illa neq; ipse carnē suā diuisit in plures, vt ibi:hoc āt dico magnū sacrm. Quęro i quo cōsistit sigñatio hui⁹ sacri,& dñt qdā q in ipsa cōiuctiōe,qđ ē falsū: qa sic mortua vxore, desinit ɔiugiū & sic nulla eēt sigñatio. Itē ẽm doc. quoties renouaret act⁹ coitus, toties rediret sacrm: licet qdā dñt qđ prim⁹ act⁹ tm̄ designet sacrm; vñ dicit gl. q in eo q vnicū mrimoniū seruauit ē sigñatio h⁹ tertii sacri eo scō clerico. Host. āt dicit de hac mā recurrendū ad not.c.ti.in sum.§.quare. & ad arborē, & ad 16.cellulas ibi positas,quā dicit hic legi posse. Dicit āt qđ mrimoniorū & nuptiarū aliæ pñt dici merè, & purè corporales, alię meræ spūales, alię mistæ. Corporales sunt oībus cōes q nō ꝓhibent. de spon.c.cū apud, q sunt tātę virtutis qđ aquā.i.delectatiōes corporales mutāt i vinū.i.opus bonū, & qñq; meritoriū qđ significatū fuit ꝑ illud Io.2. nuptię factę sūt &c.ibi:miraculo ibi scō:qđ ēt rōne extensiōis ꝓcedit alia sacra de diuor. gaudem⁹ de quo de frigi.c.fi. Spūales vero meræ & puræ aliquæ excellentes; aliquæ cōes, aliquæ spūales, siue priuilegiatę. Excellētes, q fuerūt inter Christū, & eccłiā: de qbus Greg. in omil. Mat.22. Sile ē regnū cęlorū regi &c. dicit aptius atq; securius dici pōt qđ in hoc pr̃ filio nuptias regi fecit a quo ei per incarnationis mysteriū sanctā eccłiā sociauit: de qb⁹ Apoc.21. in prin. Vidi ciuitatē sanctā hierusalē, & dixi. Veni, & oñdā tibi spōsā, & vxorē agni. Exo. 19. Exultemus, & gaudemus & dem⁹ gloriā ei, qa veniunt nuptię agni, & dñr istæ excellētes; qa nullus inuenit q sic fidē seruauerit eccłiæ, vt Chrs, & quia nemo sibi cōparari pt. Cōes illæ dñr q ɔhunt in cōibus sacris eccłię & nemini denegant: sicut baptismus, quo ad non baptizatos, & pnīa quo ad baptizatos.32.dist.c.ꝓter.§. verū. de sum.tri.c.1. Spūales, & priuilegiatę sunt, q ɔhunt in ordinatione, vel cōsecratiōe ad quas ñ nisi idonei admittunt 1.q.1.c.si q epi.§.ecce cū honoris. Mistę vero dñr, q sunt inter humanā naturā, & Chrm Dei filiū. Singulares de qb⁹ Greg. in dicta homil. Tunc Deus pr̃ de filio nuptias fecit qñ Chrm in vtero virginis humanæ naturę cōiunxit. Dñr aūt mistę, qa partim corporales, & ꝑtim spūales. Corporales dñr ꝑ carnis assūptionē: spūales ꝑ diuinæ naturæ vnionē ad q pertinet q hic dr̃ verbū caro &c. &.5. de sum.tri.c.1. q intelligas ñ de cōfusione subæ, sed vnitate ꝑsonę. Dñr ēt spūales, qa sine virili semine, & sine aliqua corruptione Christū cōcepit virgo de spūsancto. ad hoc ēt de sum.tri.c.1. Et dñr singulares ꝑ illud beati Ber. Tria opera fecit oīpotēns illa: manifestās in assumptione nostræ carnis: ita mirabilia, & mirabiliter singularia vt talr nec scā: nec faciēda sint amplius sup terrā. Cōiūcti sunt quippe adinuicē De⁹ & hōmr, & virgo: fides & cor humanum: his nuptiis media interuenientibus ꝯcię

sunt spūales excellētes, de quibus est dcm̄ hic ambobus mediis, & passione gloriosa secuta cōsummatū est irreuocabile sacrm, qđ in morte cōsummatū ẽm apostolū & ẽm legē, de hoc de cele. mis.c.cū marthe.§.cęterū, & ex his ēt sequūtur aliæ spūales, de qbus dictū est. His tribus nuptiarū generibus adaptari pñt tria gña creaturarū & hoim vitarū sciarū, & consciarū, de qbus.5. de sum. tri.& fid. catho. c.1. ver. vnū vniuersorū, & ēt in purę corporalib⁹ addita fuerūt alia duo gña designata, ad qđ pertinet verbū apłi in tex. Itē in formatione vtriusq; ē reperire actū corporalē quo ad corpora formata, & spūalem quoad aīas, & cōiunctionē aīorū quoad corpora, & ipsam formationē respū diuinę manus ibi potēter operantis: ad idē.56.di.c.nasci. patet ēt euidenter, q in primis nuptiis corporalibus verus Adā pr̃ nr̃ reperit vnus vnius, & Eua vna vnici: sic & nouus Adā.i. Christus in excellentibus nuptiis reperit vnus vnius & mr̃ nr̃a eccłia vna vnici: nec in aliquo ꝑdictorū quoad nuptias ꝑtinet, est reperire aliquid corruptionis vel diuisionis, ut dicit Hos. & sic est declaratū quare ꝑꝑ defectū sacri ꝓhibet bigamus ordinari. Sed ꝑdictis obuiat, qa si solus animus in plures diuidit, dato q nō corpus uō vr̃, qđ hic adsit unitas sacri cū hoc respectu ꝓpositi nō fuerit una unius, sed una pluriū. Itē hoc sacrm nō pōt notare unitatē fidei inter Christū, & fidelem aīam. Sol. dicit Host.i. qđ ut non diuidatur sacrm sufficit, q sit una unius.i. qđ fuerit huius ꝓpositi q nō uoluerit carnē suā diuidere in plures & huius ꝓpositi fuisse censet, qn actu non diuisit in plures: nā si cū primo anteq̄ cognosceret fuit animi solū carnē illi participandi, & eo mortuo ea non cognita cū scđo fuit animi & ꝓpositi non diuidendi carnē in aliū, apparet q ad participationē carnis solū ad unū se determinauit, & sic diuisum sacrm. Si aūt transeat ad scđa uota: tunc secuta copula apparet, qđ non se in carne determinauerunt ad unū, & sic non pñt dici unus unius: ideo nō est unitas sacri, & sic causat defectus sacri, & ɔñr bigamia. Op. q non dēat quis derelinquere patrē & matrē ꝑꝑ uxorē, qa. hoc est ɔ ꝑceptū. Dilige patrē &c. So. intellige authoritatē, q derelinquat patrē & matrē.i. thorū pr̃is, & mr̃is & adhęrebit uxoris thoro q̄q̄ de facto faciat oppositū, ẽm Io. An. Quęro cū gl. quare ad inducendū bigamiæ uitiū plus ponderat incontinentia ꝑ respectū ad mulierē, q̄ ad virū: nam si mulier fuit cognita, & maritus eā ducat, uir bigamus efficitur, & tñ si uir añ uel post concubinā tenuisset, & cognouisset bigamus non esset.34.di.c. fraternitatis. So. dicit Hugo, q uir significat ecclesiā qui in parte recessit à Christo adulterando, q recedendo ēt si in parte uirgo fuerit, iā non est. & ideo non deest significatio sacri in uiro; q̄uis non sit uirgo, uxor uero significat Christū, qui nunq̄ ecclesiam diuisit: qm ipse est fons unius, cui non cōicat alienus, de regularibus, licet in fi. de peni. di. 1.c. resuscitatus.§. idē, ut Christus ait. Contra hanc opi. est ad eph.5. Viri diligite uxores uestras; sicut & Christus dilexit ecclesiā: unde dici nō pōt q Christus designet uxorē, uel ecōtra uxor Christum. Sile dicunt, q uir significat Christū qui primo copulauit sibi synagogā. scđo copulauit sibi ecclesiā de gentibus.i. militantē in qua sunt boni & mali ideo non nocet, si uir non fuerit uirgo, uxor uero significat ecclesiā triumphantē, in qua nō est macula, uel ruga, quia semper uirgo permāsit saltē mente: vñ apostulus. Despondi vos vni viro &c.27.q.1.c. nuptiarū. ideo exigit, q vxor non diuiserit carnē suā inter plures, q si fecerit deest sigñatio tertii sacri vnitatis; & ita istud tertiū sacrm exigitur tā ex parte viri q̄ ex parte vxoris, vñ Christus vnius vxoris vir significat vnitatem ex oibus gentibus vni viro.i. Christo subditis.26. dist. acutius, ẽm alios Tan. Phi. Goff. & Inn. q quidam impugnant, quia sicut una fides fuit antiquorum, & modernorum. de sum. tri. & fid. catho. super rubri. sic una ecclesia; si ergo ecclesia, & una fides & sponsa: ergo non debet synagoga vt concubina distingui ab ecclesia, quæ est sponsa di. n. qui tpe synagogæ seruiebant

bát Deo,ptinebát ad unitaté eccle;ergo synagoga ñ dét di ci ɔcubina. Ió tertii dicũt,q ad ɔhedũ mrimoñiũ ñ tẽdit sup seipm, sed sup aliũ.vñ si mulier eét ordinis susceptiua, recipiẽdo corruptũ efficeret bigama: sꝫ qa uir est ordinis susceptibilis ex corruptione uxoris,ab alio bigam^e efficit & ñ ex
2 sua.† Quid d eo q duxit uxoré pmo corruptã à se?So.dicit gl.ulti.qa ɔsyderam^e pl^e cãm diuidẽdi carné in pres, q̃ sciñ ipm diuisionis absq; cã mrimonii ipellete. Concludit,q is q duxit vxoré à se primo corruptã ñ é bigam^e:qa rõ & cã ñ inuenit i eo,qa ñ diuisit carné suã in pres. Alii q é bigam^e, qa marit^e é corruptæ,adhoc 25.di.c.qualis,ubi ĩ hoc, & 32. di.c.nemo.hãc opi.tenuit Hug. & Ho.de cle.ɔiug.c.sané.ubi p pres rõnes hoc pbat; qđ ñ placet gl. aʃs eadé rõne hic,de quo loqt tex.nõ posset pmoueri: qa fuit marit^e uiduæ.iõ.c. qualis,intelligit,qñ ab alio est corrupta,& fiña; sic intelligunt all.in gl.adhoc ʒ.q fi.fint.le.c.tãta: qa mrimoniũ hoc retrotrahit,ut ibi,adhoc.d cle.ɔiu.c.uno,li.6.ubi pleniſſimé
3 dr de hoc,dic ut ibi. † Quæro quõ sit possibile,q qs uxoré ab alio non cognită duxerit in uxorem?Dic qa forte mortuus est primus,uel religionem ingressus,de côuer. coniu.c. uerũ,& c.ex publico:uel frigiditate fuit mrimoniũ separatũ, & dicit Io. An. q mag̃ sniarũ in sp̃õsa de futuro ñ cognita bñ fatebat hoc: sed in sponsa de pñti tenebat criũ 4. sniarũ 27.di.in fi.qđ falsum est,ut hic patet fm Io. An. Ant.

S V M M A R I V M.

1 *Bigamus non est habens plures concubinas.*
2 *Irregularitas non incurritur p clericũ,si teneat plures concubinas.*
3 *Clericus concubinarius est suspensus quo ad alios,si est notorius. unde peccant audientes ab eo diuina.*
4 *Matrimonium non præsumitur,nisi prebetur.*
5 *Fornicatores an possit pmoueri ad ordines,et p quos possit dispẽsari?*

C A P. VI.

1 QVia circa. † Qui pres habuit ɔcubinas, ex eo bigam^e ñ est.h.d.Cõsultatio & rñsio.Scđa,ibi:ad qđ ps huius de priuilegiis:qa circa.Casus lralis. Presbyteri hẽnt pres ɔcubinas. qrit utrũ bigami sint censẽdi? Rñdet pp,q p hoc ñ incurrunt irrãritaté bigamię.vñ cũ talib^e tãq cũ fornicariis po-
2 terit Eps dispẽsare,ut suũ offm exequant.B.† No.q pbyter ex fornicatione ñ incurrit irrãritaté ét tenendo duas ɔcu-
3 binas.† No.2.q ɔcubinari^e est suspẽsus indirecta suspẽsione; & hoc est apté determinatũ,de quo dubitant do.in c.si celebrat, de cle.exc.mi.an sit suspẽsus.nã caret executione; & iõ audiẽtes diuina ab eo,peccãt mortaľr,qđ intellige de notorio: aʃs suspẽsus esset solũ quo ad se,de coh.cle.& mu.c.fi. Opp.q bigam^e sit.s.e.c.sup eo,& c.nup.Sol.ibi loqt in eo q 1 mrimoniũ ɔxit,& sic peccauit in facto.hic in eo q non ɔxit; b & sic surgit mirabile,q pl^e hẽt luxuria,q̃ castitas, ɔ l.in aut.
4 de rest.& ea q pa.in fi.col.4.Dic q rõ appet ex c.px.† Op.q
a uxor psumat^e eo,q tenet eã uicinus sciẽtib.C.ad nup.l.si uici 2 nis.Sol.intellige illã.l.qñ alia appebant indicia de ɔiugio: aʃs nũq est mrimoniũ psumẽdũ 30.q.5.c.aľr,no.de fil.psby. c.Michael,& de psum.c.illud.Op.q bigam^e cẽseat,ut no.gl. s.e.c.sup eo.25.di.c.primũ.27.q.1.c.quotquot.Sol.dic q uerè ñ sunt bigami,sed sic interptati. Op.q possint pmoueri isti fornicatores,& ĩ susceptis ministrare post pactã pniam, de tẽp.or.c.fi.Sol.dicit Hos.q occult^e pt: qa irrãritas canonica in occulto p solã pniam tollit, hic de publico famoso seu notorio,adhoc qđ no.de cle.cõiu.c.sané. Et p hoc dicit Hos.q notori^e cauere dét,si sic celebret suspensus,p not. de cle.exc.mi.c.fi.de coh.cle.c.uestra.quasi sentiat,q p hoc incurrat irrãritaté, occultũ ergo p pniam delet.notorium p pniam & dispẽsatioñé. Quero quare hic appellať simplex fornicatio?dicunt do.q in laico & ɔstituto in minoribus est simplex:qa ñ uiolat uotũ uł ɔiugiũ sp̃uale:in diacono & sub diacono duplex,de pbytero ñ facit mentioné.Iõ Ho.dicit, q triplex in eo dici dét ex grad^e maioritate.40.di.c.homo

Chrian^e,& austeritate pniæ talib^e iponẽđ 81.di.c.2.vñ dicebat Abb.q licet fortè ɔiugat^e pl^e peccaret ex coitũ uxoris,q̃ cleric^e in minorib^e;de quo de ui.& ho.cle.c. ut clericorũ.i ɔstituto in sacris hoc ñ cre-
5 dit;qđ no.† Quæro qs poterit dispensare cũ isto,ſimplici fornicator?dic q legat^e, qđ appet hic,cũ legato scribať. poterit ét dispensare Eps, ut exequať ordines, & ad supiores ascendat. quo casu ét sic pmot^e poterit in Epm pmoueri.Ité & Archieps dispẽsare poterit in diœcesi sua, ut hic, & a de iud.c.at si clerici.§.de adulteriis. Sed, ut dicit Hos.ex quo delictũ est notoriũ & crimen depositione dignũ, qđ oberit pp, si ipm deponere uoluerit, Metropolitani dispensatio? Dicit ergo Hos.q ñ putat, q Archieps i hoc sit iudex;de quo remittit, de ele. c.cũ in cũctis,ad fi.Credo q Archieps poterit in diœcesi, sed nõ in puincia. No.tñ q dato q cũ pmoto ad Epatũ sol^e pp dispẽsat in uitio ɔtpaneo pmotioni: tñ si Eps qñ cũ eo dispensauit,ubi pt ipso existẽte in minorib^e añ,q̃ pmoueat ul eligať:hoc dispẽsatio pficiet ut posteã pmoueri possit; qđ no.qa limitat qđ hr in c.fi.d post.pl.& de ren.c.post trãslationé; & uide de æta.& qual.c.accepimus. Ant.

S V M M A R I V M.

1 *Subdiaconatus est ordo sacer, & impedit et dirimit matrimonium.*
2 *Verba quæ possunt intelligi de iure & de facto,intelliguntur in dubio de iure.*

C A P. VII.

A Nobis. Subdiaconus q cũ uidua ɔxit, & eã cognouit,bigamię pœnã incurrit, licet bigam^e ñ sit. h.d.Casus lralis. Quidã subdiacon^e qđã uiduã de facto duxit ĩ uxoré,qa de iure ñ potuit. Quærit utrũ bigam^e reputeť quo ad legé pmotionis?Rñdet pp,q in ueritate ñ est bigam^e, nec marit^e uiduæ, nec cũ inter ipsos nõ fuerit mrimoniũ uerũ,nec cũ eo tanq̃ cũ marito uiduę poterit dispensari, ñ pp sacri defectũ,sed pp affectũ intentionis cũ ope sub
1 secuto.B.† No.1.q subdiaconat^e ordo ut sacer hẽt annexũ uotũ castitatis^b & impedit & dirimit mrimoniũ ɔcũ,& sic solẽne est uotũ.No.2.q cleric^e ex simplici fornicatione nõ incurrit irrãritaté.† No.3.q
2 cui non pportionant uerba,put sonant, in iuris intellu non pportionant. Et uerbũ qđ pt intelligi d facto & de iure,in dubio in uiridi significato & ualido de iure platũ censet, licet qñq; interptari uerba ét de facto intelligant, sed illud ñ est fm ppriã significationé, sed fm extensiuã legis;qđ no. pp statuta.No.q ubi aliquo re ipsũ ius disponit aliquẽ hři p tali, ul tãq talis,uere ñ efficit talis,& maximé qñ illũ esse talé pl^e dẽpẽdet ab actu naturę,q̃ à iuris dipõne,dixi.s.e.c.nup.No.4.q sicut in delictis & pœna delictorũ affect^e hr p facto,qñ deficit pp iuris impossibilitaté; ita in defectu creando affect^e qñq; hr pro facto,qđ no. Op.q ex solo ducere non sit interptatus bigam^e,s.e.c.debitũ.So.intel

a SER. SAPIA. Vxor præsumat. Vide Bal.in c.ego enim,in 2. col.§. de iurein.ubi ponit quo probari debeat aliq fuisse tractatã ut uxoré, & no.q licet cõis opinio uel fama non pbet conclu dẽter mrimoniũ: tamen reijcit on^e probandi in eum, qui negat mrimo nium,ut noc. Bar. in l.si uxor. §. sed si ea,ff.de adul.cũ allegatis per Fel. in c.illud.§.de psum. ubi latè tradit quo probetur matrimonium.

b ZACHARIAS. Hobet annexum uotum castitatis. Adde qđ posui in apost. ad istum in c.miramur,in apostil.in uersi.hodie factus est sacer,§. de ser. non or. Ad de q Papa põt dispensare cũ ɔstituto in sacris,ut cõtrahet matrimoniũ,no.plenè Feli. in cap.si qñ,col.4. uersi.& ét ex isto, arg. feqť,de rescr. unum nõ omitto qđ est fin. multũ, q si Papa cum ali quo subdiacono intuitu alicuius nobilissimę dominæ dispẽsauit, ut posset uxorem capere; q illã cogit accipere, not. Lud.Ro.sing.500. inci.an subdiaconus, dicit esse casum in terminis. in l. matrimonij, ff.de ritu nup.

lige q. duxit & cognouit sm doct. Opp. q. possit dispēsari, q. cū quolibet irrari dispēsat pp. ut no. ā ren. c. nisi. §. pp ɔsciam. Sol. dicunt hic doc. q. dispēsari poterit p Papā, sed non p inferiorē, & sic recitāt de scō cū monacho dispēsatū. Not. q. p hoc sentiunt monachū ingressu religionis nō pdere irrāritatē bigamię, q̄ surgit ex scō suo, sed posses intelli gere q. bigamiā ɔxit post ingressū, & sic ñ obuiat: sed satis credo q. non tollat in pbytero: qa surgit ā delicto, ut dixi de filiis pby. c. 1. Quid si mr̄imoniū tenuisset, ut qa fuisset hic i minorib. ɔstitut⁹? So. dic q. oi priuilegio eēt exut⁹ clericali. 84. di. c. qsqs. Dicit tñ Hos. q. p illū gn̄alē sermonē nō putat sublatū priuilegiū canonis, siqs suadēte: qa in dubio q̄s dēt putare se excōicatū, & qa Papę est hoc interpt̄ari; dr̄. ĵ. e. c. uno, li. 6. tñ qa hic ñ tenuit mr̄imoniū, dūmō sit corrigibilis, oē priuilegiū retinebit. 81. dist. c. dictū. 50. di. c. studeat. Gl. q̄rit de rōne, & est satis clara, dic ut in ea. & q. gl. dicit, q. nō 1 fit p Epm dispēsari, dic uerū in offō: in bn̄ficio ñ 27. di. c. pbyterū. Sed ɔ: qa talis cū oīb. bonis suis dēt tradi curiæ seruitur⁹ in b aut. ā̄ san. epi. §. si uerò p ost: sed illud ñ p hibet dispēsatiōē, sm Vin. & Io. An. Ant.

De clericis peregrinis. Rubrica.

Quia inter eos, q. ab ordinib⁹ phibēt, arcent & pgrini, iō &c. sm Gof. Ma hr̄. 71. 72. & 73. di. p totū, & 98. di. p totū, & 9. q. 2. ɔgruit rubricæ, de cleri resi. c. fraternitati. Qui dicant pegrini, & quare ñ admittant indistinctè, & q̄ sit dria inter hunc tit. & titul. de pegrinantibus, remittit Host. ad sum. eo. ti. ideo dic ut per eum in sum.

S V M M A R I V M.

1 *Sigillū alicuius, an& quando faciat fidē. n. 2.*
2 *Clericus pegrinus quo probabitur ordinatus?*
3 *Suspēsus non est ille, q. non est declaratus suspēsus sed tantum mandatur teneri p suspenso.*
4 *Criminosus celebrando, an incurrat irregularitatem?*
5 *Solenitas ɔsumitur in actu emanato à uiro magnæ discretionis. uide ĵ. e. c. te nobis, ĵ 1. opp.*
6 *An præsumatur pro actis extraiudicialiter gestis, uel per uiā uoluntariæ iurisdictionis?*

C A P. I.

T*Va nos.* Vltramarini, & alii ualde remoti ordinationē suam pbare dēnt per quinq; Eporum sigilla. h. d. Sunt duæ ptes. Cōsultatio & rn̄so. Scda, ibi: *tuæ igitur.* Casus ſīalis. Clerici qnq; se transferunt ad remotas par tes, & dicunt se ordinatos, nec ostendunt lr̄as eorum, à quibus se ordinatos dicūt. q̄ritur quid de talibus sit agendum? Rn̄det papa q. tutius est in hmōi statuta patrum sequi, q̄ nouū aliquid statuatur, de transmarinis statutū est, ut ad min; quinque Eporū testimonio super ordinatione muniantur. qd̄ de aliis incognitis similiter est seruandum, ita, ut aliquanto tpe in suspenso habeantur, in quo de ipsorum actib⁹ instruantur illi, cum quibus morant & inquirendum est etiam de aliis inferioribus ordinib⁹: q. a. posset esse, q. aliquē pcermisissent. his con syderatis poterit admitti ad diuina, si ais digni inuenti fuerint. B. No. p uulgari dicto quòd uia antiqua ª dimittenda non est pp nouā. Et no. q. determinare uolens quęstionem in determinatione reducere se debet ad regulas antiquas, & postea ex his descendere ad nouas; & si nouas non inuenit in casu determinando resideat in antiquis. No. 2. q. dicant remoti, uel de remotis partibus, qa dn̄r ultramarini: uide 3. q. 3. c. induciæ § spatiū, de dila. c. 1. de elec. c. nihil, de tēp. or. c. 1. li. 6. No. 3. q. ut admittat ordinādus exneus, oportet de sua ordinatione facere fidē ad min⁹ p quinq; Eporū sigilla; & hoc hēt locū in ultramarino, & quolibet remoto, uel ēt incognito. Et no. practicā pcedēdi cū eo, q aħ, q̄ admittat ad ordinis execution ē aliquo tpe dēt phiberi, & in suspēsione hri, ut plenius instruat diœcesanus de actibus ordinandi. Scdō dēt inquiri de ordinibus inferioribus, quos dicit percepisse, ne p saltū pmoueat, & oībus peractis poterūt, si digni reperiantur, ad alios ordines pmoueri. Vel aħr. No. q. exneus & incognitus nō est statim & cito pmouendus: sed eius uita aliquandiu est examinanda ēt scā fide de ordinibus anterioribus. † Op. q. nō exiganē tot sigilla; qa sufficit vnū, de pba. c. post cessionē; uel q. phibeē p duos testes. ĵ. e. c. tuæ. Solu. loquit decre. qñ de sigillo nō cōstat: aliàs ɔria pcedunt. Dicit Io. An. q. sufficit vnū sigillū ad pbationē; ᵇ & hoc est uerū, qñ sigillū est ordinatoris: sed si fit simpl̄r testimoniale, nō sufficit vnū, quantūcunq; notū. Dic ergo aut sigillū est notū & or dinatoris; & sufficit unicū tn̄: qd̄ credo si est assertoriū: sec⁹ si enuntiatiuū simpl̄r: & vide qd̄ no. in d. c. post cessionē; & de verb. sig. c. Abbate. Qñq; est testimoniale, & vni tn̄ notū; etiā nō sufficit. Qñq; est testimoniale & incognitū; tunc Io. dicit q. etiā mille nō sufficerēt, ut no. 97. dist. c. nobilissim⁹; licet Hug. dixerit qñq; ignota sigilla sufficere: qa citius falsatur sigillū vnius, quā pluriū: dat simile, q. licet aliqū sufficiant duo testes, qñq; exigunē. v. uel plēs, ne qd falsitatis machineē, C. de fideic. l. fi. § sed fine. ĵ. de testi. c. licet vniuersis, in fi. Sed hæc rō nō placet Hos. qa nō sic de facili corrūpunē. 5. testes, sicut duo: sed q sculpēdo falsat unū sigillū, de facili posset falsare cētū. ĵ. de dolo, c. cū olim. Falsitas. n. sigillorū plur. ñ depēdet a falsante uno. falsitas aūt corruptiōis testiū depēdet a testib q plures sunt, iō nō est sic facile corrūpere multos testes, sicut vnū solum, Prouerb. 29. Multiplicatione impiorū multiplicabunē scelera, adhoc, de ele. c. Ossi⁹. Vñ dicit Hos. q. hic dr̄ exigi & sufficere 5. eporū sigilla, intelligit cū uno teste, uł saltē unius ex sigillis notitia, uel pbabilib⁹ cōiecturis, uel sm Inn. sufficit, q. de sigillis uel ecclesiis aliqua habeaē notitia saltē p famā. Hæc. n. de quinq; fuit dictū; qa facilius unius ipsorū notitia poterit haberi. talis. n. forte unū notū habebit qui quatuor nō cognoscet, adhoc decre. pxima ibi, p idonea &c. & uide de hoc ĵ. Op. q. admittatur absq; aliqb⁹ sigillis, uel alia pbatione ĵ. eo. c. tuæ. Sol. prædicta procedunt in clericis, qui admitti desiderant tāquam clerici, & i ecclesiis recipi postulāt, cæterū si tāquā uiatores uelint admitti, ut secr. to celebrēt, admittēdi sunt; ut ibi cū ɔcordātiis. Op. q. ñ dēat cū eis dispensari, sed dēant de iure recipi, ex quo. n. sunt ordinati & nullū hn̄t ipedimētū, ēt facit fidē de ordinatiōe; nulla cā subest; quare exigaē dispēsatio. cū hic nō exigaē iuris relaxatio, Sol. dicit gl. q. secū dēt dispēsari. i. de benignitate recipi, uel sm Inn. hoc est dictū, qa si clericus ignotus, & litere ignotæ, nō est sine dispensatione Epi admittendus. ĵ. e. fi. uel dic cum eo dispēsari, si in aliquo egeret dispensatione. de or. ab. epi. c. 1. & 2. Op. q. talibus lr̄is nō credat ignotis; imò exigaē sigillorū collatio, uel alia legitima pbatio, in auē. de instru. cau. §. 2. colu. 6. & de si. instrum. c. 2. dic hoc procedere in his, in quibus alteri nullum uel modicum infert ur pręiudicium, aliàs nō sufficeret hæc probatio. Not. quod aliquando producuntur hęc sigilla

SER. SAPIA.
a Via antiqua. Ad hoc facit qd̄ sin. dixie Bar. in l. 1. in prin. ff. de his qui deie. uel effud. q. licet dīis, q. stratam securā tenere pmiserit, teneaē ad emendationē spoliationis factæ; tñ si tenet, qa qs fuit spoliatus eundo p uiā nouā, & omittendo antiquā. q. dcā exclamat Fel. in c. postulasti, co. 4. de so. cōp. & in c. olim, col. 3. & excep. & ex hoc uī posse dici, q. licet defendens opinionem pceptoris & eam sequens non teneaē in syndicatu, et q. cōis sit in cōtrarium, ut no. Abb. in c. 1. col. 6. de postu. pl. & Fel. in c. 1. col. 6. de cōsti. tñ hoc non pcederet, qñ ille pceptor fuisset soli tus tenere nouas & insistatas opiniōes, omissis cōibus, & hoc sentit Bal. in l. fin. col. 2. C. de pœ. iudicis, q. malè iudicauit.
ZACHARIAS.
b Vnū sigillum ad probationē. Vide de hoc per Inn. in c. 1. ĵ. de fid. instr. Phil. in c. significauit, de app. Bar. in l. fi. pcuratorē absentē, co. 1. uers. ad sm oppositū ff. de proc. plenissimè p Spe. in ti. eo. §. 3. uer. item q. nō sūt sigilla, & §. 4. itē no. & uers. sinautem & seq. in ti. de prob. §. 3. uers. eo per litteras.

ſigilla ad faciēdū fidē de clericatu,qñ inter duos diſputaī đ
3 bñficio,ꝙ ñ adhibeī fides talib⁹ ſigillis quo ad hoc.†Quæro
an ꝑ ꝑlatos teſtificātes de ordinatione poſſit ꝓbari ordina 5
tio?dicit Inn.ꝙ ſic,ᵃ ēt ſi nō ſint ordinatores,vt hic: q̃a nō di
a cit eos ordinatores,ad hoc.ĩ.e.c.inter quatuor.& nō ſolū ꝑ
ſigilla Epi,ſed ēt ꝑ alia argumēta ꝯſtare pt; de ordinibus, vt
poſſint licitè ꝓmoueri & celebrare. Recitat alios dicere,ꝙ
quo ad ordines,& vt recipianī ad celebrādū i ordine ſuo,ſo
lus Eps ſuus pt dare cōmēdatitias,ar.73.di.c.ſi.& idē vt poſ
ſint ab alio Epo ordinari. Tu dic,q̃cq̃d iſti dicāt, ꝙ quo ad
vtrūq; effectū ſufficiūt aliorū Eporū lr̃æ teſtimoniales:ſuffi-
cit ēt vt poſsint ab alio Epo ordinari,ꝙ eis detur bñficiū,ut 6
ĩſd.decr.cū nullus,de tēp.or.li.6.Nō ob.71. & 72.diſ.ꝑ totū,
q̃a loquunī qñ clericus à iure primi Epi eximebaī i totū:ve
q̃a tale erat bñficiū,ſm qđ cū primo teneri nō poterat.Fuit
.n.intētio antiquorū canonū,ꝙ clericus ſine volūtate Epi ſi
bi ñ auferaī in totū. Sed ex quo nō aufert eū i totū ſcđs à pri
mo,ſed daī ei ꝑbēda;eū poterat ordinare ſm Inn. ad idē de
ꝑb.c.cū iādudū.dicit tñ ꝙ curialius eſſet,ꝙ ſcđs ſine lnia pri
mi ordinatoris illū nō ordinaret, arg.C. de pig.l.3.& dicit
Hoſt.ꝙ ꝑ hoc innuit Inn. al quē poſſe hr̃e plures titulos: &
plures ꝑbēdas cū eccl̃ia parochiali ; qđ dicit de rigore iuris
ñ ꝓcedere.70.di.c.ſctōrū,& no.de ele.c.dudū,el ii.de ꝑbē.c.
de multa. & dicit trāſferri nō poſſe clericū bñficiatū de una
diœceſi ad aliā,niſi à ꝓprio Epo dimittaī,vt patet,de renū.
c.admonet.ſed & ſi dimiſſus ſit añ,q̃ ꝓmoueat ad aliū ordi-
nē vel bñficiū:ꝓbādi ſunt mores eius,vt ſequiī.dic ſi vult ab
alio Epo ordinari abſq; ſubmiſſione fori ſine titulo, non pt
abſq; lr̃is Epi:ſi cū titulo & incōpaſſibili ſic:niſi hoc faciat ſi
ctē & ſimulate,ut no.de tēp.or.c.cū nullus,li.6. Quæro q̃a 1
dicit lr̃a hic,ꝙ habeanī in ſuſpēſione,an hæc ſit ꝓpria ſuſpē
ſio?dic ꝙ ñ,ſed hñr in ꝓbatione quo ad alios,vt habeī de eo 2
ha.cle.& mu.c.ſi.ñ.o.ſunt ſuſpēſi ab hoie vel à iure:imo cele
brare poſſent,ſi eſſent i loco apto.plebes aūt ſunt ſuſpēſæ au
dire illorū offm̃.ĩ.e.c.tuæ talis ergo celebrās ñ incurrit irre
gularitatē:vñ & cū eo diſpēſat Eps.ĩ.e.c.ſi.ſed ſi ſuſpēſus eēt
à iure vel hoie,diſpēſaret ſolus pp̃,de re iud.c.1.li.6.11.q.3.
c.ſi q̃s Eps.& idē dr̃ de dep̃hēſo in publico crimine ; q̃ licet
celebrare ñ dēat,ſi tñ celebrat nō ꝑcedēte diſpēſatione,cū il
lo diſpēſare pt Eps,cū nō ſit ꝓhibitū: imò dicūt q̃dā.c. ſi q̃s
Eps,ſolū loq in ſuſpēſo ab hoie; de quo de cle.exc.mi.c.ſi ce
lebrat.No.ꝙ ſuſpēſus ſuſpēſione indirecta,q̃ ad obiecta diri
giī,ñ ē irr̄laris celebrādo,ad hoc qđ no.i c.ſi celebrat ꝑ qđ
q̃dā dicere voluerūt idē ĩ notorio fornicatore;de quo dic vt
ibi. Alio aūt anno ſic declaraui,ꝙ ſuſpēſio ñ directa nec quo
4 ad ſe,nec quo ad alios inducit irr̄laritatē †Dubitat hic Ion.
an ille interim ſit ſuſpēſus,q̃ mandaī teneri in ſuſpēſo?dicit
ꝙ nō:ſed teneī in ſuſpēſo vt examineuī ei⁹ mores & vita:in
terim tñ ab eius offō abſtinere dēt:& ſic ſuſpēſa eſt plebs au 1
dire eius offm̃.ĩ.e.c.tuæ.Per q̃ dicit ēt publicè celebrātē in-
terim nō icurrere irr̄laritatē,ad qđ, q̃a Eps i eo diſpēſat,vt 2
ĩ.e.c.ſi.& ſi eſſet irr̄laris,ſolus Papa diſpēſaret,de re iud.c.1. b
li.6.11.q.3.c.ſi q̃s Eps. Et idē dicit de ſuſpēſo in publico cri
mine, q̃ licet celebrare non dēt: ſi tñ celebrat nō ꝑcedēte di
ſpēſatione,nō eſt irregularis: quod intellige qñ tale non eſt
quod inducat irregularitatē,de q̃bus,de renū.c.niſi.§.ꝓpter
cōſcientiā: q̃a licet ꝓpter delicti notorietatē ſuſpēdaī quo
ad ſe,ut dixi.ſ.de tēp.or.c.ex tenore,& c.ſi.poſt Inn. tñ non
eſt ſuſpenſus quo ad alios:& ſic no.tres caſus.Primus,qñ eſt
ſuſpenſus quo ad ſe & quo ad alios:& hic celebrans incurrit
irregularitatē.Secūdus, qñ eſt ſuſpenſus quo ad alios, & nō
quo ad ſe:& hic celebrans non incurrit irregularitatē: & ad 3
hāc ſpeciē aliq volūt adaptare notoriā fornicationē: quod
eſt falſum,ſ.tit.proxi.quia.32.diſt.c. præter hoc,de quo per
Cal.de cle.excō.mi.c.ſi celebrat.unde applicādus eſt ad pri-
mam ſpeciē. Tertius caſus eſt, quando quis eſt ſuſpēſus quo
ad ſe,& non quo ad alios,vt eſt quilibet notoriē delinquēs
quia propter notoriā irregularitatem celebrare non pōt: à

ſubditis tñ vitari nō dēt,ut hic; & talis ce
lebrās nō incurrit irr̄laritatē, licet graui a
ter peccet,vt dicit Inno.† Quæro an ſuffi
ciat lr̃as oñdere ordinū ſupiorū nō oñdē
do lr̃as ordinū inferiorū? dic ar.eſt hic ꝙ
non,niſi fortè q̃ ordinauit ad ſacerdotiū,
ſit tātæ diſcretiōis, ꝙ nō ſit ꝑſumēdū illū
ordinaſſe i ꝑsbyterū,niſi ſibi de inferiori
bus ordinibus cōſtitiſſet: q̃a tunc oīa ꝑſu-
munī ſolēniter acta.97.di. c.nobiliſſim⁹;
de ꝓcu.c.in nr̃a, inſt.de fideiuſ.in §.ſi.ſm
Inn.& Hoſ.†No.hic an ꝓ his,q̃ extrāiudicia
liter fiūt ꝑ modū ptātis,ꝑſumaī?& vr̄ ꝙ ſo
lēnitas ꝑſumaī intrinſeca, qñ cōſecutiuè,
vt grad⁹ ordinatim ſe hēant ad id,qđ vl-
timò ē diſpoſitū,& vide Inn.de acc.c.ſup
his,& de eo q̃ fur.or.recepit,c.innotuit,đ
do.& cōtu.c.cū olim. de mā iſta vide qđ
ſcripſi,de elec.c.cū dilectus. vtrū ꝓ geſtis
iudicialr̄ ꝑſumaī, vide qđ no.in c.bonæ,
de ele.& io c.i pñtia, de renū. An ꝓ his q̃
gerunī ꝑ viā volūtariæ iuriſdōnis ꝑſumaī
io dubio? dic ꝙ ſic,vt patet in l.ab ea pte, b
ff.de ꝓba.de eo q̃ fur.or.re.c.ſi. idē i his q̃
agunī offō iudicis ; ita no.Hoſt.ſup gl.de
of.del.c.cū in iure. Quid ſi eēt q̃ō,ao gau
deret priuilegio clericali, an de inferiori
b⁹ q̃rereī ordinibus? dic ꝙ nō,ſm Io.An.

S V M M A R I V M.

1 *Cleric⁹ ordinat⁹ ꝓbaī ex literis ordīatoris.n 3*
& 4. vbi ponūtur alij modi ꝓbatiōis. vide. ĩ.c.px.
2 *Teſti ſponte ſe offerenti minuitur de fide.*

C A P. II.

INter quatuor. Cleric⁹ peregrin⁹, q̃ ſe iurat ordinatū,ni
ſi alr̄ ꝓbeī,in illo ordine nō ſu
ſcipiī,nec ad ſuperiores ꝓmouebiī. Cōis
diuiſio. Scđa,ibi: *inquiſitioni*. Caſus lr̄alis.
Clerici aliq̃ñ trāſferūt ſe ad ꝑtes Cōſtan
tinopolitanas, accedunt ad Patriarchā ſi
ne lr̃is ſuorū ordinariorū:tñ offerūt iurm̄
ꝙ ſunt i certis ordinib⁹, & petūt ad ſupio
res ꝓmoueri.q̃riī q̃d iuris ſit? Rñdet Pa-
pa ꝙ niſi primò cōſtiterit Patriarchæ per
idonea argumēta đ ipſorū ordinatiōe ca
nonicè, nō dēt illos recipere in illis ordi
nibus, nec ad ſupiores ꝓmouere añ,q̃ eo
rū cōuerſatio fuerit approbata. B.† No.t.
arg.ꝙ de ordinatiōe crediī lr̃is ordinato
ris.vide de ꝓba.c.poſt ceſſionē.† No.a.ꝙ
nō adhibeī fides ſpōte ſe iuro offerenti,ᵇ
ad hoc.de reſt.in int. c.ex lr̃is,vbi ſponta-
nea oblatio q̃ñq; detrahit ꝓbationi.No.
3.ſummariū. No.4.ꝙ ad hoc vt q̃s ad ſupe
riores ꝓmoueaī,ſufficit de ꝑceptis ꝑ ar-
gumēta ꝓbare,& ſic argumenta hoc caſu
obtinēt inſtar plenæ ꝓbationis.Op.ꝙ ta
les abſq; lr̃is & alus ꝓbationib⁹ clerici ſu
ſcipere dēant & epi.7.q.1.c.epi.Sol.vt ho
ſpites ſuſcipere dēnt, ñ ut clerici ad ꝓmo
uēdū & celebrādū.† Quæro q̃ ſint ſufficiē
tia indicia vl̄ idonea argumēta? dicit gl.
ꝙ ſigilla eporū.ſ.c.px.Itē ſigillū epi ordi
nātis,ſi notū ſit.71.di.c.extrāneo,C.de ep.&
cle.l.ſi qua ꝑ calūniā. ſed ſi ꝑdidit inſtrm̄,
probet amiſſionē & tenorē ipſius,& ꝙ ſi-
ne vitio fuerit, de priuilegiis, c. cū olim:

ZACHARIAS.
a Inno. ꝙ ſic. not.
Arch.in c.q̃m di-
uerſarum. 21.q.2.
quod eſt verū,niſi
in locis remotis,
vt hic: quia tunc
requiruntur ſigil
la quinq; ꝑſuluin,
vt plenè hic. Sed
in locis nō remo-
tis dico hoc ꝓce-
dere imò ēt pōt ꝓ
bari ordinatus ꝑ
literas & teſtes,&
indicia,c.iter qua
tuor,& c.ſeq.& ibi
bono. gl.ĩ.eo.71.
di. c.ſi. & ibi Ge.
& addo ꝙ ꝑ ſcri-
pturā tantum, ut
not.Abb. in c.bo-
næ,el 1.ſ.de elec.
per c. legum. 2.q.
1. & glo.2. q.6.in
ſumma.
ZACHARIAS.
b Offerenti. Vide
hic no.ꝑ Lanfran.
de Oria. in c.q̃m
cōtra falſam.§.ſta
tuimus, verſic.te-
ſtium depoſitio-
nes,verſi.ſed nunc
quæro, cū 2. ſe. &
ibi remiſ. in apo.
Celſi.ĩ. de proba.
ANT. FRAN.
Ad hoc an offe-
rēs ſe ſponte iura
re reddat ſe ſuſpe
ctū, dicas ꝙ non
debet quis ſponte
iurare, ſed ad de-
lationē alterius;
aliàs redditur ſu-
ſpectus iuris. l.ait
prætor, in prin.&
ibi per Alex. ff.de
iureiur.l.ſi legata
rius.ff.đ dolo. qđ
intellige verū niſi
fauore matrimo-
nij, quia tunc ad-
mittitur ēt ſpon-
te iurans, vt in c.
ex lr̃is, & ibi do-
cto.no.de in inte.
reſt. item hoc ve-
rū,niſi qñ lex man
dat iurari, vt vo-
luit Bal. not. in l.
admonendi, ff. de
iureiur. vbi dicit
ꝙ ſi ſtatutū diſpo
nit, ꝙ ſtetur iuro
damnum paſſi nō
debet expectari,ꝙ
pars vel iudex de-
ferat. quod dictū
ēt ſequitur Alex.
in d.l.ait prætor,
& habetur ꝑ Ro.
in l.non erit, in §.
ſi neque, ff. de iu-
reiur. & per Alex.
in l. nā & poſtea,
in §.1.eo.ti.& ibi
etiā ponit an iura
mentū̄m volunta-
rium, & iudiciale

habeat locũ in cri
minalibus, & an
habeat executio-
nẽ paratã, de quo
uide etiã per Ale-
xan. in l. ſed & ſi
poſſeſſori, in §. ſi.
& in l. 2. poſt Bar.
eo. ti. de iureiur.
ZACHARIAS.
a Ad præiudiciũ
ſcribẽtis. no. Bar.
in l. publia. §. fin.
no. 3. ff. depoſi. &
ibi ẽt Bal. idẽ in l.
cũ tabernã §. idẽ
quæſiit, de pigno.
Alex. pleniſsimè,
ad quẽ in hac ma-
teria recurras, in
aut. at ſi ꝯꝺus, i 2.
lect. col. 2. i h. uer.
ut igitur liqueat
iſta materia, C. de
fid. inſtru. & Spe. i
ti. de inſtr. edi. §.
nunc dicendũ re-
ſtat, uerſi. priuato
rum autem.
SEB. SAPIA.
b Scribat falſum.
Vide gl. i l. Titio
fundus, ff. de cõd.
& dem. quæ uult
ꝙ bono uiro ſit
credendũ, & hoc
etiam uoluit glo.
in c. excedit, i uer
bo, ſciendũ 12. q.
2. ꝓbat tex. opti-
mus in ca. 2. ĩ. de
oper. no. nuntia.
quẽ di cit ſing. An
dreæ. Sicu. in c. cau
ſam 2. de iudi. &
ad horũ exorna-
tionẽ uide conge
ſta per do. Iaſ. in
l. admonẽdi, car.
17. col. 3. ff. de iu-
reiur. & in l. iube-
mus, C. de iud. late
p Marſil. Bononi.
in l. 1. §. ad quæ-
ſtionẽ, ff. de qſtio
ni. & multa ultra
eos cumulaui in l.
quod Nerua. in ſe
cundo nota, ff. de
poſi.

uel p teſtes ſ. c. ꝓxi. Vñ dñt hic do. ꝙ cũ ñ
ꝗraẽ hic p̃rimoniũ alteri⁹, & i ſpũalib. ſuf
ficiat credere, de ꝯſe. di. 2. c. ut qd, de p̃sb.
nõ baptizato c. 2. & aſs ſit bõæ famæ & ui
tæ, & hẽat 5. Ep̃orũ, licet ignota, ſigilla, ſi 1
qua notitia habeaẽ p famã uł alio mõ, uł
de ep̃is, uł de terris ipſorũ, licet iſufficiẽs
ſit ꝓbatio: tñ hoc caſu credit Inn. eos ad
mitti poſſe, adhoc qđ no. ĩ. de teſt. c. licet,
4 i ſi. † Quid. n. ſi qs ordinat⁹ fuit iã sũt 60. 2
anni, nec extãt teſtes uł inſtr̃a ordinatio-
nis ſuæ, ꝯſtat tñ p illos, iter quos ꝯuerſat⁹ a
ẽ ? hoc ſufficit, ff. ad Mac. l. 3. ĩ. de p̃sb. non
bap. c. 2. & 3. diceẽ ergo idoneũ argm̃ non
ex multitudine ſigillorũ penit⁹ ignorato b
rũ, ſed certis & ſufficiẽtib. indiciis uł p̃ſũ-
ptionib. ẽm Hoſ. & dixi ſ. c. ꝓx. nec placet
ſibi, ꝙ hic loquaẽ de ꝓbatiõe teſtiũ uel in
ſtrumẽtorũ, cũ alia ſit ꝓbatio argumẽtò-
rũ, ad q̃ deuenitur in defectu primæ. dicit
aũt, ꝙ licet una ſp̃ẽs huius ꝓbationis nõ
ſit alia: tñ ſunt idẽ in ſuba, & ſantaſticat
hic ęqparãdo tales ꝓbatiões trinitati, ꝙ 3
ob reuerẽtiã trinitatis omitto. An. đ Bu.

CAP. III.

TVæ. Peregrin⁹, de cui⁹ ordina 4
tione nõ ꝯſtat, nõ ꝑmit-
tiẽ celebrare in publico, ſed ſic ĩ
occulto. Cõis diuiſio. Secunda,
ibi: *reſpõdemus*. Caſus lr̃alis. Clerici acce-
dũt ad partes Hieroſolymitanas ſine cõ-
mẽdatitiis lr̃is ſuorũ Ep̃orũ. quęſiuit Pa-
triarcha a dño p̃p̃, an dẽat illos ꝑmittere
celebrare diuina? Rñdet p̃p̃ ꝙ niſi cõſtite
rit ei ſiue p lr̃as, ſiue p teſtes de canonica
ordinatione ipſorũ, q ignoti ſunt, nõ ꝑ-
mittat illos plebib⁹ celebrare. B. No 1. ꝙ
nõ dẽt admitti cleric⁹ peregrin⁹ ad cele-
brãdũ publicẽ, niſi faciat fidẽ de ordina-
tione: admittiẽ tñ ad occultã ex deuotio
ne celebrationẽ. Op. ſ. c. ꝓxi. Sol. p teſtes
põt ꝓbari & p alia argumẽta, ut ibi. Op.
de principio ad ſi. Sol. ad occultã admit-
tiẽ: qa ſoli ſibi p̃iudicaẽ. ad publicã nõ: qa
pp̃ło p̃iudicaẽ. Quid ſi cleric⁹ eſt peregri 5
nus ẽ tñ famoſus, & hẽt multos ſocios ſe-
cũ, an dẽat admitti? Sol. lr̃a dicit, ꝙ de pe
nitus ignoto ad excludẽdũ aliqualr̃ no-
tũ, ut ſi hẽt famã pſonæ diuulgatã & per
qualitatẽ & quãtitatẽ ſociorũ, poſſet epi-
ſcopus animi ſui motũ aliter informare,
adde quod no. ſ. c. proxi. &c. Ant. de But.

SVMMARIVM.

1 *Prælatorũ appellatione etiam cõprehendun-
tur inferiores epiſcopo.*
2 *Literis creditur in præiudicium ſcribentis.*
Falſum non p̃ſumitur committi a magno uiro.
3 *Clerici extranei non poſſunt inſtitui ab alieno
Ep̃o, etiam ſi de hoc ſit conſuetudo 4.*
5 *Electio ſiue poſtulatio an poſſit fieri de illis,
qui ſint de aliena prouincia?*

CAP. IIII.

TE nobis. Inferiores p̃lati ſine
diœceſanorũ ꝯſenſu
in eccleſiis ſuis peregrinos nõ pñt
inſtituere. Et ẽ cõis diuiſio. & ſcd̃a ps eſt
ibi: *attendentes*. Caſus lr̃al. Quidã p̃lati ec-
cleſiarũ de iuriſdictiõe Regini ep̃i ſine ꝯ-

ſẽſu ipſi⁹ ep̃i clericos de alienis ep̃atib. inſtituebãt ĩ eccleſiis
ſibi ꝯmiſsis. Quæſiuit ep̃s a dño p̃p̃ qd iuris eſſet de illis cle
ricis? Rñdet p̃p̃, ꝙ eis nõ licet, cũ ſit ꝯ̃riũ honeſtati, & ꝯ̃ cõſti-
tutiões ſanctorũ patrũ, & iõ põt illos inde remouere, niſi ex
diſpẽſatiõe eos duxerit dimittẽdos. B. † Et no. ꝙ appłone p̃- 1
latorũ cõprehẽduntẽ ẽt inferiores ep̃o. uide gl. de ele. c. cũ in
cũctis, ſup uerbo, Archidiaconatũ, de oſ. or. c. ordinarii li. 6.
No. 2. ꝙ cleric⁹ alteri⁹ diœceſis ñ põt ab ĩferiore p̃lato inſti
tui, a ꝯ̃rio ꝙ aliquo caſu ĩferiores p̃lati hñt in eccleſiis ſuis
2 ius ĩſtituẽdi. † Op. ꝙ nõ debuerit p̃p̃ credere ſolis lr̃is ep̃i ſcri
bẽtis, qa nec uoci uni⁹ crediẽ, de teſti. c. licet ex quadã. Sol.
a crediẽ lr̃is alicui⁹ ad p̃iudiciũ ſcribẽtis.[a] 4. q. 3. c. ſi teſtes, ner.
null⁹, de quo ĩ. de teſti. c. i oĩ, & expone, ergo didicim⁹, quo
ad ſcribẽtẽ, nõ quo ad alios. uł h. d. qa nõ p̃ſumiẽ ꝙ tãt⁹ p̃la-
b tus ſcribat falſum,[b] arg. ut eccłiaſtica bñficia, c. amo. uł expo-
ne. i. accepim⁹ uł audiuim⁹ ĩ. de fide iſtr. c. 3. & 4. Scd̃o op. ꝙ
nec cũ ꝯſcia ep̃i liceat iſtituere, niſi hẽat lr̃as dimiſſorias ep̃i
ſui 71. & 72. di. p totũ. Sol. ſatẽdũ ẽ ꝯ̃riũ ẽm Inn. & Hoſ. & ſic
dicit hic ſupplẽdũ. Tertio op. ꝙ ad celebrãdũ ſaltẽ tales poſ
ſit ep̃s admittere, arg. ſ. c. ꝓx. Sol. ſi ſunt ignoti nec ad cele-
brãdũ nec ad aliud eos dẽt admitteẽ, ſi illos plenẽ noſceret,
nõ p lr̃as, qa ſolis ep̃is reſeruata ẽ hæc cognitio, poſſet illos
3 admittere ad celebrãdũ ẽm Inn. † Op. 4. ꝙ nec ĩdigenas poſ-
ſint inſtituere ſine ep̃o ĩ. ti. 1. c. cũ ſatis. Sol. ſubaudi, maxime,
ẽm Hoſ. qa nec ĩdigenas inſtituere pñt, ꝙ dic ut ibi. † Quero
4 an ꝯſuetudine poſſet ĩduci, ut abſq; ep̃o inferiores p̃lati ex̃-
neos ĩſtituerẽt? dicit Hoſ. ꝙ nõ, qa ñ poſſet eẽ rõnabilis, ibi:
nulla rõne, & ſic eſſet in p̃ſcriptibilis. ẽ. n. irrõnabile ꝙ qs ſe
ſubtrahat a iuriſdõne ſui ep̃i, uł uſurpet q̃ ſunt ep̃alis autho-
ritatis, ut 93. di. c. nulla, de exceſ. p̃l. c. accedẽtib⁹ đ hoc đ p̃ſc.
e. cũ ex officii, de off. Arch. c. ſi. ẽm Hoſ. Quæro de irrõnabi-
litate h⁹ inſtitutiõis, vñ deſcẽdat? dic ꝙ deſcẽdit ex hoc: qa
poti⁹ ꝓprii, q̃ alieni sũt inſtituẽdi 71. & 72. di. p totũ. tũ qa
inſtitutio authorizabilis ad minorẽ ep̃o ꝑtinere nõ põt. 16.
q. 7 c. null⁹, de hoc ĩ. ti. 1. c. cũ ſatis: tũ qa ꝯ̃riũ ẽ honeſtati, ut
ſeqẽ. Quid ſi hẽat cleric⁹ alienigena lniam ſui prioris p̃lati,
an ſit neceſſaria lnia ep̃i, i cui⁹ loco inſtituit? dic ꝙ ſic. ad eũ
.n. ſpectat: qa crederet aliqñ qs lr̃as ſufficere, q̃ nõ ſufficiũt,
ſed & alia ĩpedimẽta poſsẽt occurrere. vñ in talib. adhibẽda
ẽ diœceſani ꝓuidẽtia, de ſen. exco. c. 2. Itẽ nec ad celebrãdũ
populo põt admitti p eos, ſicut nec ipſi dãt dimiſſorias, ſed
ep̃s, ẽm Inn. Sed nũqd hæc diſpẽſatio ſit neceſſaria in his, q
sũt electi aliquo cõtẽpto, uel poſt appłonẽ, dñt hic Inn. &
Hoſ. ꝙ ñ quis pp ꝯtẽptũ poſsit caſſari, đ quo ſ. de ele. c. qđ
5 ſicut. † Gl. ĩducit ult. decr. ad duo dubia, ſup qb. ſunt opi. Pri-
mũ qa opi. ẽ an de aliena ꝓuincia poſsit eligi uł dẽat poſtu
lari? de quo de poſtu. p̃l. c. ſi. & de renũ. c. admonet. qdã tenẽt
ꝙ nõ poſsit eligi, & ꝓ eis facit hæc decr. qa ĩ alieno ep̃atu di
ſpẽſatiuẽ ꝓmoueẽ, ut hic, ergo nõ eligiẽ: & hoc ꝯfirmat dictũ
Inn. hic q dicit ꝙ q̃tũcunq; cleric⁹ alienigena p̃lati ſui hẽat
lniam, nõ tñ licet eã i alia diœceſi ĩſtituere, niſi ep̃s diœceſa
n⁹ cũ approbet & diſpẽſet, ꝙ hic dicit exp̃ſſũ. & 71. di. c. hor
tamur: nec tñ in hoc poſſet diſpẽſare ep̃s, ꝙ ſine lr̃is dimiſſo
riis maneat in eccłia. Tu tene ꝙ põt, nec exigiẽ ſolẽnis poſtu
latio, ſed bñ nõ ſolẽnis, p quã pateat ꝙ habeaẽ in trãſitu li-
cẽtia ſui diœceſani, & pp hoc exiguntẽ lr̃ę dimiſſorię, & ꝙ co
gnit⁹ ſit. nã ſi icognit⁹, nõ admittiẽ abſq; liberatiõe & inue-
ſtigatiõe ep̃i, nec hæc ẽ diſpẽſatio, ſed poti⁹ examinatio. & ſi
admittiẽ abſq; ei⁹ examinatiõe uł approbatiõe, non eſt rite
ꝓmot⁹, & hæc ẽ cã, pp q̃ hic exigiẽ diſpẽſatio, pp q̃ apparet,
ꝙ nõ dẽt poſtulari. nã neceſsitas diſpẽſationis ad pſonã ad
ius electiõis habilitãdã bñ facit quẽ ineligibilẽ, ſed neceſsi-
tas diſpẽſatiõis q̃ ñ ad pſonã habilitãdã, ſed ea ꝓmota abſ
q; debita ſolẽnit. reqriẽ ad ꝓmotionẽ ualidãdã, ñ facit quẽ
ineligibilẽ. Nũqd aũt Abbas & mõachi clericũ ex̃neũ poſsit
ĩ eccłiis ſuis inſtituere dimiſſorias hñtẽ, ſi eccłia ẽt cũ pp̃ło
eſt exẽpta, in qua uult iſtituere, & tũc dato ꝙ p inſtitutione
nõ debeat recurri ad ep̃m; tamẽ dicit Inn. ꝙ dato, ꝙ ſit ple-
na

nē exēpta, & ad eos ex priuilegio spectet institutio, ad diœce sanū recurrēdū est, ut nō pstet assensū, sed ut cognoscat de lris dimissorijs: & post, quā pnūtiauit eū planè dimissum, poterit eū instituere; alias si hūc ordinē nō seruauit, poterit Eps i taliter institutū aiaduertere, cū delinquat in sua diœce si celebrādo, nisi obstet priuilegiū, quod uidēdū est & seruā dū, de priuileg. porrò, q̄ dicta sunt uera i ecclesiis habētibus populū exēptū. Si uerò populus nō esset exēptus, necessarius esset assensus diœcesani: quē si malitiosè pstare negligit, recurrit ad superiorem, de iure patro. c. nullus. Si aūt capellæ sunt exēptę & nō hñt populū, placet Inn. q̄ possint institutere extraneū hñtē dimissorias & sine lnia Epi. nec ob. qd̄ di ctū est de delicto; qa iste nō deliqt, ut illud in nō exēptis. & dicit Inn. hic, q̄ iste nō recipiet executionē institutionis, ni si cū eo dispēset; nel melins fm eū est dispēsatio necess. ria: qa ignotus, ut dixi. s. c. 1. No. qd̄ dicit hic Inn. primò, q̄ dē delinqnētē in loco exēpto nō puniri. est uerū, qñ psona est exēpta, ubi deliquit, secus si extranea, qa locus ē de diœcesi & extraneus ibi delinquēs nō est exēpt⁹. Itē no. qñ Abbates possint in eccl̄iis sibi subiectis hr̄e ius institueñdi, uel nō: de quo. 16. q. 2. in summa, & c. uisis, & uide qd̄ no. de pbē. c. de monachis, de priuile. c. cū & plātare. §. in ecclesiis, &c. pasto ralis. & de dona. c. pastoralis, & de censi. c. cū uenerabilis. Secundò inducit gl. decr. ad illud, an si cōcurrāt electio de gremio, & de alienigena, praeualeat electio de gremio? qa ut q̄ sic per hāc decreta. cū uni de iure cōi prouideatur, alteri de iu re singulari; de quo de elect. c. cum inter canonicos.

De officio Archidiaconi. Rubr.

Explicito tractatu ordinandorū, de dignitatū officiis uideamus qa Archidiacon⁹ post Epm maior est, iō &c. fm Gof. materia hr̄. 25 di. c. perlectis. 73. di. c. honoratus. 94. dist. c. si. · Ant. de But.

S V M M A R I V M.

1 *Archidiaconus est primus post Epm. & ē de iure eius uicarius. & qd̄ sit eius offm, uide infrà c. pxi et in processu uide. j. c ad hæc.*

2 *Appellatione urbis quandoque sola comprehenditur ciuitas, & appellatione parochiæ diœcesis.*

C A P. I.

VT Archidiaconus. Dicit hoc c. & se quēs, q̄ ad offm Archidiaconi pertinere noscātur, quia tota cadit 1 sub uno cōstructu, ideò cōmodè diuidi ñ pt. †Not. 1. q̄ in ecclesia de iure Archidiaconus est primus post Epm & de iure cōi eius uicarius est, id est uices eius gerens; qa in multis gerit uices Epi in his, q̄ spectant ad Epm, & sic ptātē quā hēt, hēt sub Epo, & eius nomine exercet. No. 2. q̄ digni 2 tas Archidiaconi saltē dr̄ latè hr̄e curā respectu partis, q̄ tā 2 git clerū toti⁹ diœcesis. †No. 3. q̄ appōne urbis qnq; sola 2 prehēdit ciuitas, & appōne parochiæ diœcesis. Et no. qd̄ ip se ē q̄ hēt curā d̄ clero: qa de honore, de cōseruatiōe cleri, & d̄ ędificiis eccl̄arū d̄ reparationib⁹, de doctrina ecclesiastici officii; & in talibus delinquētes dēt Epo notificare; alias est de hoc rōnē redditurus. Itē hēt ius uisitādi de trienio si triē niū impedito Epo de parochia in parochiā, ut uicarius Epi & de iure pt quæ correctione indigēt ut uicarius Epi corrigere & emēdare; & ex hoc patet, q̄ licet in uicario hominis non ueniat correctio delictorū; uenit tñ in uicario iuris. Op. q̄ aliqua officia hic enumerata spectāt ad thesaurarium & primicerium. 25. disti. c. plectis. Sol. aliqua ex his in conse quētia & sub Archidiacono ptinēt ad illos; sed hæc ptinēt ad Archidia conū principaliter, qa in cūctis ē pordinator: uel dic q̄ illud est locale fm Vincē. uel hæc referūtur ad diuersas cōsuetudines. vñ dicit hic Hos. q̄ illa capitula, q̄ alteri di gnitati hoc tribuūt, uel intelligēda sunt in ecclesiis, in qbus nō est dignitas archidiachonalis; uel loquūtur fm diuersas cōsuetudines, cessantib⁹ cōsuetudinib⁹ ptāte Archidiaco ni recurrēdū est de iure ad. c. ad hæc, &. c. ut nostrū. j. eo. fm Inn. prima placet Gof. ut i iurisdictiōe primicerii nō exclu

dat iur isdō Archidiacōi, sicut nec i iuris dōne Archidiaconi excludit iurisdō Epi; de quo de offi. ordi. c. pastoralis, &. c. cū ab eccl̄iarū platis, de cōsue. tñ in aliqb⁹ ec clesiis ē maior Archidiaconus, i aliqbus maior est Archipsbyter. Op. q̄ Eps dēat uisitare ipse. 10. q. 1. c. Epm. Sol. Eps dēt ui sitare singulis annis parochiā, nisi dimit tat pp grauamē ecclesiarū; & tūc mittat Archidiaconū, idē si aliàs ire nō pōt, ut hic. Inn. dicit q̄ Eps ubi nō pōt uisitarē, dēt mittere aliū quē elegerit, si hoc habeat d̄ cōsuetudine, uel ubi nō est Archidiacon⁹, quē destinet. 10. q. 1. c. Epm, &. c. decernimus, alias mittere dēt Archidiaconū, fm Inn. dicit Hos. q̄ Epo licet mittere quem uult, & nihilominꝰ uisitabit Archidiaco nus, si de cōsuetudine hoc habeat; qa una a uisitatio nō impedit aliā: de quo. j. e. c. man damus. Op. 3. cū eadē gl. ibi in uer. *istē con tra, infra eo. mandamus* q̄ Archidiaconus b singulis annis uisitet [b], & plures si expedit. j. eo. c. mādamus. Sol. dicit gl. q̄ 3riū loqtur i uisitatione ppriæ parochiæ: sed hic loqtur, qñ uult uisitare uniuersā parochiā. dicebat Phil. q̄ de necessitate iuris tenet de triēnio i triēniū; pt tñ singulis annis, si uult, ut hic. Quartò op. q̄ nō corrigat Archidiacon⁹. j. e. ad hæc. So. minora corrigit; maiora ad Epm refert, ut ibi. Quæro q̄ spectant ad offm uicarii à iure dati? dic audit cās subditorū Epo p qrelā & absoluit excōicatos ab ipso, de off. or. c. cū ab eccl̄iarū; qd̄ ñ posset Archieps in subditos suffraganeorū. 9. q. 3. c. nullus, li cet tñ sint uicarii: tñ cum certa dignitate ponūtur, ut patet p hūc titulū, iō nō pñt ad nutū Epi reuocari, nec ipsorū offm pt Eps exercere; de quo in. d. c. cū ab eccl̄iarū, de quo. j. c. fi: & dicūtur Archidiac. & similes iō uicarii; quia oīa q̄ exercent, ad Epos ptinēt instituendo dignitates, nisi aliqua tūc excipiātur; qd̄ credit In. posse sicut custodias ecclesiarū, de insti. c. cū ue nissent, ut ecclesiastica bñficia. c. 1. j. eo. c. ad hæc. & et institutiones earū excipere poterūt, tñ sunt dotantes, psentatio eorū ad illos pertinet secundum Inno.

C A P. I I.

Fficium. Dicit idē qd̄ pri ma, nec ponit lra is casus, nisi qd̄ ponit qdā spe ctantia ad offm Archidiaconi. No. q̄ duo reperimē in Archidiacono. s. b offm, ut hic, & iurisdō, ut in præcedēti. c. No. hic quæ spectāt ad offm Archidiaconi rōne ordinis. primò legere euāgeliū, uel alii delegare, & sic ea q̄ sunt ordinis, alteri habēti ptātē sūt delegabilia. scdō, qa iubet Leuitas īduere ad offm Epi. ter tiò instruit quali ad missā pcedāt. quartò est ordinator officii totius in ecclesia, determinādo lectiones & rñsoria, & eos antè dēt auscultare. Et no. hæc quę sunt d̄ natura officii. Quintò ordinat acolytos, & qs portet cādelabra, & qs thuribulū, & gnaliter oia offā ecclesię ordinat. Opp. q̄ offm auscultādi spectet ad magistrum.

a ZACHARIAS. Archidiaconi. Infero, q̄ Archidiaconus habet dignitatē, de quo tñ est dubiū sed te ne q̄ hēat. no. Car di. in cle. 1. & ibi bo. tex. de præbē.

ANT. FRAN. Ad hoc quod dicit de Archidiaco no. Adde q̄ Archidiacon⁹ pp ter cu rā fori cōtentiosi quā exercet, dicit esse maior Archi presbytero, cū Archipresbyter exer ceat curā fori pœ nitentialis, c. officium, de off. archi presb. & uide do. Car. in cle. 1. i pri ci. in 7. q. de pbeñ. & uide text. in. c. perlectis. 25. dis. Et adde q̄ Archidiaconus pōt cognoscere de causa matrimoniali ex cōsuetudine, ut p Inn. in c. literas, in prin. de resti. spol. & an habeat iuris dictionem ordinariam. uide per Spec. in ti. de offi. or. in prin. in uer. & hac rōne, & in tu. de iur. om. iud. in uer. sed cauis, & per Archi. in. d. c. perlectis.

b V. fiet. Adde qd̄ uoluerit do. de Rot. deci. suis hoc. e. ti. 1. antiqs. Adde Gemi. & Phil. Fran. in. c. 1. eo. ti. in 6.

a Archidiaconi. Vide perSpe. eo. ti.in prin.& in ti. de rescrip. præsen ta.§. rõne formæ, in forma, conque sti sunt nobis, & Car.plenè i Cle.i. q.14.de off.ord.

b Deponatur vel remoueat. Tu vide de hoc per Io. And.& Host.in.c. .i.de off. cust. qd dic pcedere i monito negligente: a hàs nõ, per Card. in cle.j.iu prin.de celebra.missa.

SEB.SAPIA.

c Pro custodia. Hãc opi. dixi esse dubitabilé in.l. q Nerua, in materia latę culpæ, ff. de. posi.& dixi q cõ tra eam videt tex. hic, iuncta glo. in verbo, reatu : quæ vult q negligétia I plato é peccatũ mortale: qd' si est verũ, sequit quod prælatus nõ tene tur de leuissima; qa ille q est in le uissima culpa, nõ est i peccato mortali. vt sentit Inn. in.c. sicut dignũ, de homicid. dum vult q ille qui est in leui vel leuissima culpa, nõ tene tur in foro cõsciẽ tię. Dixi tamen q fortè dici põt, q aut prælatus cõue nitur i iudicio, & tũc tenetur etiam de leuissima. Aut nõ conuenitur, & tunc non tenetur quo ad Deum.& si milé dist. facit De ciut i c.1.in secun da lectura,colũ.v. de consti.vbi vult quod quãdoq; q conuentus tenetur resarcire dãnũ, nõ autẽ quo ad Deũ. Cogita tamen diligentius.

d Inferior prælatus. Adde latè Cal de.consi.2. de præ scrip.& vide consil.1.eo.ti.

scholariũ. Sol.dicit hic gl.q hoc est de cõ suetudine, qa ut plurimũ offiñ & ptãs Archidiaconi est ex cõsuetudine.j. eo.c. ad hæc,&.c.fi. nel loquit, qñ Eps é psens, & mãdat p Archidiaconũ expediri,uel hæc principalr spectãt ad Archidiaconũ,in ɔ sequẽtiã ad aliũ. Et p hoc fi ob. q multa ex his spectẽt ad offiñ primicerii.j. de of fi.primicerii.c.1. Quæro quę spectent ad iurisdõnẽ Archidiacont a dicit Host. q illa q hñr j.c.fi.25.di.c.perlectis. quæ ibi enumerant sunt hæc. Primò audit iurgia qõnes,& cãs.j.e.c.ad hęc. Scdò instituit. 63.dist.c.si in plebibus;de quo.j.c. cũ satis.Tertiò pœnas infligit.j.de penis,c.licet.Quartò priuat bñficiis.de pb.c. referẽte.Quintò à subiectis pcipit obseq̃a,d b curã, & p cõsequẽs iurisdõnẽ ordinariã habet.j.c.1.Septimò corrigit,uisitat, p. e curatiões recipit,suspẽdit,excõicat,inter dicit.j.c.mãdamus, de ele.dudũ.j.c.fi.qd dic ut ibi. Quædã aũt sũt quæ Archidiaconus nõ vr posse,qa nõ istituit.16.q.7.c. null'.j.e.c.cũ satis, &.c.seq. scdò qa uicari'.est.Epo phibẽte nihil poterit,de quo j.c.1.facit.ff.de iu.l. iudiciũ. tertiò qa de maiorib' se ñ itromittit nisi referẽdo. j. e.c.ad hæc;p qd patet q ẽ pedaneus.i.par 3 u' aut nudus iudex ; uel delegatus. C. de peda.iu.l.2.& fi.fm Gof.de quo.j. ca. fin. Quero an debeat quélibet auscultare?dic q auscultabit;incognitũ,ñ pbatũ. pbatũ ãt ñ auscultabit qa notoria nõ sunt examinanda,de fi.psbyt. c.qm ; uel auscultabit. 1.uice, & non plus. Anto.de But.

1 *Negligentia est delictum in prælato.*

2 *Leuissima culpa imputatur custodi recipienti pretium de custodia.*

3 *Committens custodiam alicui, tenetur de fraude & offensa illius cui commisit.*

C A P. I I I.

A qua Custodia uasorũ ecclesiæ spectat ad Archidiaconũ.h.d.Casus literalis. Archidiacon' Salonitan' habet custodiã uasorũ & aliorũ ornamẽtorũ ecclię. Archieps Salõitan' significauit dño Papæ,q Archidiac.negligẽs erat circa pdicta custodiẽda. Sup hoc scribit pp Archiepo, dicẽs, q distinctè inqrat ab ipso de uasis ecclię,q illi e collecta sunt,quæ r custodiãtur. Et si aliqd ex negligẽtia ul fraude ipsi' pierit, i hoc puniet,& tenebit ad restitutionẽ ipsorũ,cũ ipse ex offõ suo ad hoc teneat. B.No.q ad Archidiaconũ spectat custodia uasorũ ecclię præ aliis. †No. q in plato negligẽtia est reatus & delictũ.hoc no.Inn.de ele.c.qrelã,ad hoc de sta.mona.c.cũ ad monasteriũ.& no.q q ipsis tenet, & si ipsius dolo uel negligẽtia, aut ẽt alteri' ipse ɔueniri poterit.Op. q spectet uasorũ custodia ad custodẽ.12. q.2.c.apricos.gl.dicit q attẽdẽda é ɔsuetudo.Dic q ad ipsũ principalr spectat:& ad alios si b eo, de quorũ neglıgẽtia uel dolo tenet.sic ẽt dici pt d sacrista,ad qué hoc pertinere uř, de officio sacristæ. c.1. uñ dicit Inn.q de repositis in ecclia cathedrali, siue ecclię istius,siue aliarũ inferiorũ ecclesiarũ(ut qa fortè pp fortitu dinẽ sacristię ibi uasa sua reposuerũt) Archidiaconi tenent, ẽt si sacristã habeat ecclia,uel thesaurariũ. Itẽ & si in ecclia cathedrali nõ reponantur,nec sint uasa cathedralis ecclesię, sed inferioris,tenebit Archidiaconus:qa ad ipsius offiñ spectat,ut diligẽtẽ curã habeat sup oẽs inferiores platos ecclesiarũ,quar custodiãt: alias si reperiat negligẽs,obligat, fm Inn.nisi ipsum excusaret ɔsuetudo ɔria fm Hos. Quero cum alia gl.de qua culpa tenet,& qnorũ iste Archidiacon'? dicit gl.q tenet de lata & leui,ad instar tutorũ & curatorũ pup.l. li,C.de piculo tut.& cu.l.si res pupillares, & ẽt de negligẽtia,ut hic patet,cũ et pp negligẽtiã remoueat j. d' of.custo. c.1.cũ si sib.sic & iudex pp negligẽtiã remouet,C.de off.pf. oriẽ.l.si quos,cũ si sibus,qd' põt intelligi,qñ est crassa 1.q.1. c.qcqd fm gl.No.istã caudã gl.q optimè declarat & restrin git,qñ platus pp negligẽtiã deponat uel remoueat.b † Post gl.dñt do.q ut aliqd addat uerbo, qd' dicit q de negligẽtia tenet,ad id qd' dixit de leui culpa,vr q ẽt de leuissima teneat plat':nec mirũ fm Inn.qa q pciũ recipit p custodia,c te net de leuissima:sed platus habẽs hoc offm plus, quã pretiũ recipit,cũ sit plus hre dignitatẽ,quã pretiũ,uel fm hoc intel ligit, qñ hæc ciminalia nõ erãt deposita, sed pignori obligata,ul alio mõ accepta ab ecclia uel epo,& apud Archidiaconũ cõmẽdata.p hoc dicit Inn de ele.c.qrelã,q crimé est in plato negligẽtia. No.bñ istã gl.q declarat melius, q alia, qñ platus de culpa & de qua teneat,& uide Inn.de iudi.c.cũ deputati,& qñ pter cã ualeat deponi. Aliæ gl. sunt literales.†Per pdicta & tex.dicũt Doctores, q cauere dẽt Archidia. cui cõmittat custodiã : quia tenetur de fraude & offensa illius,cui cõmittit,ut hic patet,de statu,reg.c.cũ ad monasteriũ §.pe.ad idẽ.ff.de cust.reo.l.si.ut lite nõ cõte.c.1 cũ si sib.

S V M M A R I V M.

1 *Intrusus possessor quis dicatur?*

2 *Archidiaconus an dicatur habere curam in ecclesia?*

C A P. I I I I.

Cum satis. Archidiaconus sine mãdato epi non committit curã animarũ.h. d.In prima ponit causam decisã & expressã.In secunda mãdatũ,ibi : *mandamus*. Casus literalis. Archidiaconus. E lié.sine lnia sui epi cõmittebat curã aiarũ,dicẽs hoc ex cõsuetudine sibi licere. eps cõquestus est de hoc dño Papæ.Rñdet pp q obtẽtu alicuius cõsuetudinis nõ dẽt Archidiaconus facere ɔ institutiones sanctorũ patrũ, vñ pcipit eidẽ, q nulli cõmittat curã aiarũ sine lnia & mandato sui epi.B.No.primo absurditates uitãdas. Secũdo no. q obtẽtu cõsuetudinis reseruata in priuilegiũ ordinis epalis inferior platus d acquirere nõ põt,& alia sunt acquisibilia ɔsuetudine.idẽ de reseruatis in priuilegiũ supremæ ptãtis, Inn. de ele.c.bonæ,el 2.No.3. q institutio authorizabilis. curã cõsuetudine p Archi.uel inferiorẽ platũ ab epo qri nõ põt, uide de primi.accedẽtib'& qd' dicã.j. c.fi.& de inst. c. cũ uenissent.No.q de mãdato epi põt. curã instituere, si adhoc habeat spãle mandatũ,& sic cõsuetudine nõ qsibile et delegabile.Op.q instituat Archid.j.e.c.ad hæc, & c. ut nostrũ. Sol.qdã est institutio authorizabilis supra curam.i.traditio curæ,& hoc de iure spectat ad solũ Epm, nec ipsam qrit inferior cõsuet udine,de fil.presb.c.tua,de hær. c.cũ ex iniũcto,in fi.de off.dele.c.super eo,de exces.pl.c.3. Archi.aũt uel inferior ẽt cõsuetudine illã nõ qrit,ut hic,qd' dicit do.in c. fi.j.e.uerũ sola cõsuetudine : sed sic epi cõcesione, idest ex priuilegio cũ ɔsuetudine,& sic itelligũt de inst. cũ uenissẽt. Effectus aũt h' ẽ:qa añ ipsam nec repsentãs,nec is cui collata est,hẽt potestatẽ curã administrãdi uel ecclesiã,de pbẽ.c. cũ iaududũ, & c. in Lateranen. q si fecerit, tales remouere poterit,nisi dispẽsauerit .ti.1.c.fi. Rõ aũt prædictorũ,quare nõ possit inferior,qa sine authoritate epi nullus põt itrare ul derelinquere eccliã,d renũ.c.admõet,nec dẽt se q s talib. intromittere,

intromittere, ſed vocatus &c. đ ele. c. quať, & qlibet ꝑ oſtiũ intrare dẽt. 1. q. 1. c. ordinatiões. 7. q. 1. c. nõ fure, & c. deniq;: & ingerere ſe dř ꝙ abſq; diœceſani authoritate itrat, de off. or. c. qm̃, & Eṗs vicari⁹ ẽ Chr̃i. 33. q. 5. c. mulier. iõ ſi qs ꝑ aliũ ĩtrat ſpreto oſtio, q Chr̃s eſt. i. Eṗo, q ei⁹ eſt vicari⁹; bñficiũ ec cleſiaſticũ vſurpat, de iurepa. c. relatũ. 8. q. 1. c. q vos, & c. ſeq. & ĩ c. in ſcripturis. Et hæc eſt rõ q̃re dicta ĩſtitutio pſcribi ñ pt.

1 †No. hãc caudã: qa ꝑ hoc colliges qs dicať intruſus,[a] & inco
a lorat⁹ poſſeſſor; vide de acc. c. veniẽs, de cõceſ. pb. c. cũ nr̃is, & c. lr̃as. Quędã eſt inſtitutio, q̃ ſumiť ꝑ collatiõe iuris. i. titu li bñficii, nõ ꝑ collatiõe curæ, vel traditiõe iuris adminiſtrãdi
b curã: & hãc pt Archidiacon⁹ hr̃e de cõſuetudine,[b] de ĩſt. c. cũ veniſſent, de exce. pla. c. 2. de pbẽ. c. referẽte. Per qđ dicit hic Inn. ꝙ ĩferior Eṗo ñ hẽt de iure ptãtẽ cõferẽdi eccl̃iã vel pbendã, niſi hoc faciat de priuilegio vel ꝯſuetudine, & tũc faciat tanq̃ vicarius, de off. dele. c. ſup eo, de inſt. c. cũ veniſſẽt, ſ. c. 1. ſm Inn. & cõceſſio ꝑ inſtitutione poniť, de off. lega. c. dilectus. & hoc in ñ curata eccl̃ia: ꝓcedit ẽt in curata: ſed añ quã vtať corpalr̃ & actualr̃ curæ adminiſtratiõe, oportet ꝙ in curata accedat ꝑ lnĩa ad eṗm, vt ſ. curã inſtituať, vt dictũ eſt; de hoc remittit de priui. c. volẽtes. li. 6. Quędã eſt inſtõ q̃ ſumiť ꝑ trãſlatiõe nudæ poſſeſſionis. i. iure tituli, totali iure iã trãſlato. i. ꝑ iueſtitura; & hæc ſpectat ad Archidiaconũ de iure cõi, & hæc ſeqť authorizabilẽ tanq̃ illi⁹ executoriã, de re iu. c. cũ Bertold⁹, ĩ prin. & de ꝯſenſu Eṗi; & de hoc. ĩ. eo. ad
2 hæc, & c. vt nr̃um. †Quæro cũ gl. nunqd Archidiacon⁹ dicať hr̃e añ oĩa curã? vide gl. de ele. c. cũ ĩ cũctis. Primò vř, ꝙ ñ pt de iure cõi excõicare. ĩ. c. ꝓxi. In ꝯ̃riũ ꝙ hẽat, faciũt de eo q fur. or. ſ̃ccepit. c. 1. cũ ꝯ̃cor. ſ. c. 1. Gl. recitat opi. Prima fuit Hugo. Tãc. & Vin. dicẽtiũ, ꝙ Archidiacon⁹ de iuř cõi ñ hẽt curã, niſi ſpecialr̃ ſibi ab Eṗo cõmittať: iõ alteri nõ cõmittit, ut
3 hic, & d. c. null⁹. vñ iura q̃ dñt ꝙ hẽt; intelligũt ꝙ hẽt de cõſuetudine, & nõ de iure, vel ex delegatione. Scđa opi. ꝙ hẽt curã aiarũ eo, ꝙ ꝑ eṗm iſtituiť, vel ꝑ collegiũ eligiť, & ꝑ eṗm ꝯfirmať, gñalẽ curæ adminiſtrationẽ cũ iuriſdõne ſuſcipit, ad hoc. ĩ. e. c. adhæc, de pbẽ. c. referẽte. Dicit gl. ꝙ q̇dã ſunt q̃ ad Archidiaconũ ſpectãt de iuř cõi; & hęc numerant ĩ. c. adhęc, & c. ut nr̃m. oĩa alia de cõſuetudine pñt: ꝑ qđ ꝯcludit gl. ꝙ de ꝯſuetudine pt hr̃e curã & ptãtẽ ad curã iſtituẽdi; dũ in cõſne do ſit pſcripta, vt hic: ſed de hoc dic vt dixi ſup tex. ꝑ qđ dicit ꝙ iura q̃ diuerſimodè loquunť de Archidiacono quo ad ptãtẽ excõicãdi & ptãtẽ curã exercẽdi, referunť ad diuerſas cõſuetudines; reſidet ergo gl. ꝙ ñ poſſit ea q̃ ſunt curæ. Dicit Hoſt. ꝙ cura aiarũ cõmitti ñ pt ẽt de cõſuetudine, vt dixi ſup tex. & dicit gl. nõ pſcriptæ: qa dictũ gl. eſt ꝯ̃ tex. itelligẽdo de inſtitutiõe authorizabili quo ad verba & mẽtẽ. quo ad uerba: qa dicit cõſuetudine; qđ hẽt notare pſcriptã & cõpletã, de ele. c. Cumana. Itẽ dicit, obtẽtu alicui⁹ cõſuetudinis ñ debes; qđ idẽ eſt ac ſi diceret obtẽtu nullius cõſuetudinis ñ debes, & ſic oẽm cõſuetudinẽ excludit, pſcriptã vel nõ pſcriptã, pacificã, vel nõ. Circa primũ principale dubiũ gl. dicit Inn. ꝙ cura in iure ſumiť multipliciter. qñq; ſtrictè; & dř ptãs ligãdi & ſoluendi in foro pniali: & hoc nõ eſt in plato, q non eſt ſacerdos. 21. di. c. in nono, de pœni. & remi. c. oĩs. & hanc nõ põt dare niſi ſacerdos, vel eius authoritate ſpeciali gene- 1 rali fungens, ut hic. & 16. q. 7. c. nullus, & de offic. dele. c. ſup eo. 25. diſt. c. perlectis. & tũc nõ dicunť ipſi dare: ſed illi quorũ authoritate daĩ. ff. de admi. tuto. l. ita aũt. §. geſſiſſe: quis dici poſſit ſm eũ, ꝙ Archidiaconus, & electi confirmari, & alii qui poſſunt eccleſias dare, poſſit cõmittere officiũ poteſtatis quo ad alios, in quo modo decurãt, quãuis non ſint ſacerdotes, poſſunt dare eccleſias. nõ tamen curã animarũ. ſed tunc illi, qbus dãt eccleſias, cũ in ordine receperint: qa ſunt uel efficiunť ſacerdotes ſimul cũ ordine recipiunt abſoluẽdi c & ligandi ptãtẽ, licet nõ in hos ſubditos, in quos modo Archidiacon⁹ vel alius platus ptãtẽ habebat ante, quã ꝑ ipſum 2 in eccleſia inſtituerenť, q̃ curã habet. vnde nõ dat eis poteſtatẽ, ſed effectum huius ptãtis, quã habitu habebãt; licet nõ d effectu vř exercitio recipiãt, & ꝓmouẽs plat⁹ eis ꝯcedit. 16. q. 1. c. adiicim⁹. §. ecce ĩ hoc. 1. q. 1. §. ex his itaq; verbis. Scđo mõ largè dř cura ptãs eiiciendi. q. 1. c. ſicut vrgeri, & recipiẽdi in eccl̃ia, & corrigẽdi & puniẽdi exceſſus. 21. di. c. cleros. §. 1. & ſub hac cura ẽ excõicare, corrigere, viſitať &c. talia q̃ ſť ad correctionẽ morũ, & hãc pñt hr̃e Arch. & ĩferiores plati, ſ. e. c. 1. de ele. c. dudũ, el 2. & vide qđ dixi de of. or. c. cõquerẽte; đ qua ĩtellige ẽt decr. đ multa. ĩ. đ pb. Eccl̃iã ãt vř pbẽdã ꝯferre ñ pt ali⁹ plat⁹ pter eṗm. 16. q. 7. c. nullus, niſi hoc faciat đ ꝯſue. vř priuilegio, & tũc facit tanq̃ vicari⁹. ĩ. de of. del. c. ſup eo, đ inſt. c. cũ veniſſent, &. ſ. c. 1. Hoſ. dicit ſe nõ intelligere hãc diſtictionẽ. nõ. n. ptãs ſoluẽdi & ligãdi in foro pniali cura dici pt ẽt ſm ius: qa nullo iure caueť, nec ſm nãlẽ rõnẽ: imò oino aliud ẽ cura, aliud eſt ptãs. multi. n. hñt hãc ptãtẽ, q ñ hñt curã, ſicut ſacerdotes nõ curati. & eꝯ̃ hñt aliq curã, & ñ pdictã ptãtẽ, ſicut iſtituti & ꝯfirmati nõ pſbyteri, de æta. & qua. c. pterea, & đ ele. c. trãſmiſſam. pdicta. n. ptãs eſt ordinis & nõ iuriſdõnis. vñ nec cura dř, ſed ptãs clauiũ in ordie ſacerdotali: q. iã nec ſacerdos pt ꝯcedeť, ſed tñ Eṗs, vt ꝓbãt iura ꝑ Inn. alť. ad idẽ đ ꝯſec. ec. vř alt. c. aqua. vñ dicit, ꝙ hæc cura. ſ. iuriſdõnis ſuſcipiť ĩ actu ꝯfirmationis, q̃ cura iuriſdõnis ẽ, ꝙ qñ ordinãť, dať ptãs, quã ñ hẽbat, ligãdi & ſoluẽdi aĩas, q̃ ſibi cõmittunť cura; quis alii ſacerdoti añ ordinẽ ꝯmitteť poſſit, vt illas ĩ foro pniali abſolueret: qa cõmittere iuriſdõnis eſt, đ ele. c. Suffraganeis, đ pę. & re. c. oĩs, & remittit ad ſummã illi⁹ ti. & vide ad pdictorũ intellm̃ decr. Io. 22. qa quorũdã. dicit b tñ nõ ſacerdotẽ ab excõicatiõe abſoluere nõ poſſe, cũ abſolutio ſit miſta, ptim pnialis, & ptim iudicialis fori; đ quo remittit c Io. An. đ ſen. exc. c. à nobis, & ibi tenet ꝯ̃riũ, & vide in c. nuper, e. ti. vide qđ no. de of. leg. c. pe. Videte: qa ſi cõſiderem⁹ curã reſpũ habit⁹, ſacerdos eo, ꝙ ſacerdos, hẽt eã, licet ñ hẽat pp lm̃. vñ dñs fuit: accipite ſpũm ſc̃m, & quorũ r̃miſeritis pctã &c. ſed nõ hẽt exercitiũ curę. ſacerdos ãt hñs populũ, hẽt habitũ & exercitiũ curę: ſed ñ ſacerdos hñs populũ hẽt obiecta, in qbus curã exerceat: nõ tñ hẽt habitũ in ſe, nec d exercitiũ, ſed vim gregẽ ſupponendi hñti curã; ita, ꝙ verba Inn. pñt ſaluari. Ant.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus an poſſit excommunicare?*

CAP. V.

ARchidiaconus. Breue ẽ. & in ſumma hoc dicit. Archidiacon⁹ de iure cõi nõ pt excõicare. Caſus lr̃alis. Archidiaconi de iure cõi nõ pñt ĩ aliquos ſnĩam ꝓmulgare, niſi đ lnĩa & authoritate ſuorũ eṗorũ. B. No. 1. ꝙ Archidiacõis đ iuř ñ ꝯpetit ptãs excõicãdi,[c] niſi đ eṗi cõſenſu: ſed đ hoc, vt no. gl. ſ. de ele. c. cũ ĩ cũctis. †Op. ꝙ Archidiacon⁹ poſſit excõicaĩ. ĩ. đ of. or. c. cũ ab eccl̃arũ. So. dicit gl. đ iuř ñ pt, vt hic: de ꝯſuetudine.[d]

a Intruſus. Adde d. de Ro. dec. ſuis, in ti. de reſti. ſpo. ZACHARIAS. Adde Hoſtiẽ. & doc. in c. cum dilectus. ĩ. de purg. cano. Inn. in c. nihil ſ. de ele. & Spe. eo. ti. §. 1. verſ. contra intruſum, & ibi qualiter formeť ꝯ̃ eum libellus. ANT. FRAN. Circa hoc quis dicatur intruſus, dicas, ꝙ quilibet q iniuſtè detinet beneficium, dicitur intruſus, quia beneficiũ non pt ſine legitimo titulo teneri; & talis teneť ad reſtitutionem oium fructuũ, vt in c. cum dilectus: de purg. cano. nec debet talis intruſus tolerari ĩ poſſeſſione ſm Bald. in l. pe. C. de pign. actio. & ſi quid facit, nõ valet, vt in c. omne quod 25. q. 1. & per Inno. in c. nihil, de elec. & de mõ formãdi libellũ ꝯ̃ intruſum, vide per Spe. in ti. de elec. §. 1. ver. ꝯ̃ intruſum, & in ti. de æta. & quali. in prin.

b De conſuetudine. Adde domi. de Rot. deci. ſuis, de pſcri. in antiquis.

c Ptãs excõicandi. Adde ꝙ not. in apoſt. poſt Abb. in c. quia propter. §. illud. nu. 4. in ver. Archidiacona. & ibi eundẽ & alios ſ. de elect. & Spe. in ti. de cõpe. iud. adi. ver. 6. cõe criminis, & quod dicitur. ſ. ꝓx. apoſt. SEB. SAPIA.

d De cõſuetudine, & ad hoc facit qđ no. glo. in c. nemo 2. q. 1. quæ vult ꝙ ſimplex ſacerdos ex conſuetudine poſſit excõmunicare, quã ſequitur do. meus excellentiſſimus Rochus Curtius in c. fi. colum. 16. circa fi. de conſuetu.

sic, vt ibi. Recitat tñ aliquos dicere, q̄ si Archidiaconus eligitur ab vniuersitate, q̄ hēt iurisdōnē in subditos, & pōt excōicare p d. c. cū ab ecclesiarū. 93. dist. c. legimus. sed dicit gl. q̄ sibi placet qđ primitus est dcm, & qđ dr. s. c. px. Inn. dicit, hic ordinariū esse, q̄ Archidiaconus & oēs plati iurisdōnē hn̄tes ab epis ex collatione vł cōfirmatiōe officiorū, vł dignitatū, ad quas assumūtur, sunt iudices ordinarii, & pōt excōicare. 3. q. 1. c. nemo, de of. or. c. cū ab ecclesiarū, vbi de hoc; nisi sint mulieres, de ma. & obe. c. dilecta, de pœn. & remis. c. nouą, & qđ ibi dr, dicit q̄ pcedit qñ hoc hēt ɔ̄ria cōsuetudo, q̄ iurisdōnē tribuit & tollit, de fo. cōp. c. cū cōtingat. vel dic q̄ hoc nō vł Papæ: sed nō est ita; sic no. de sen. ex cō. c. p tuas, de elec. c. cū nobis. vel nō excōicat cum solēnitate, de qua. 11. q. 3. c. debent, de quo p gl. s. de elec. c. cū in cūctis, §. iferiora, i gl. 1. q̄ hoc tenet. vł sumit hic excōicato p depositiōe, q̄ priuat collegio & cōiōe collegii. plati uerò q̄ hn̄t iurisdō nē ab aliis collegiis, vł aliis, q̄ Epis, excōicare nō pn̄t; licet als hēant iurisdōnē: qa ptātē excōicandi cōcedere nō pt nisi Eps. 24. q. 3. c. corripiant: & iō qđ nō hēt, aliis cōferre nō pt. 1. q. 7. c. Daibertū, nisi collegiū eligeret authoritate Epi, vel ab eo cōfirmaret, vt est dcm. remittit et d of. or. c. q̄to. Hos. āt remittit ad sūmā, de sen. exc. §. qs possit excōicare, sub. §. nedū aūt &c.

SEB. SAPIA.
a Dictio, sæpius. Adde quòd hæc dictio, sæpius, verificat in bino actu, vt probatur in l. mariti. §. quæstum ff. de adul. & in l. si. iuncta gl. C. si sæpius in integ. rest. de quo multa per Geor. Nattam in repe. clem. sæpe. in prin. col. 2. de ver. signi.

SUMMARIUM.

1 *Dictio, sæpius, notat iterationem.*

CAP. VI.

Mandamus. Archidiaconus semel in anno, nisi necessitas exigat pl⁹, visitat suā puinciā .i. parochiā h. d. In primo dcm, ā qno excipit, ibi: *nisi.* Casus lralis. Semel in anno tm̄ dēt Archidiaconus visitare, nisi necessitas exigat, q̄
1 pluries uisitet. B. † No. qđ dcm est in sum-
a mario, & no. q̄ dictio, sæpius[a], notat iterationē. Et no. q̄ ius visitandi cadit in inferiori plato ępo. No. q̄ ordinaria visitatio est, qđ semel fiat i anno. Op. q̄ nō possit visitare: qa hoc est de offō curæ, & Archidiaconus nō hēt curā. s. c. px. Sol. pcedit hoc de cōsuetud ne, nō de iure; dic ut dixi
2 in c. cū satis. † Scđō op. q̄ præter aliq̄ necessitatē possit saltē bis in anno visitare, de censi. c. cū venerabilis. Solu. q̄ ibi dr q̄ bis pōt: dēt intelligi de necessitate subsistente. aut ergo aliqua cā nō subest, & semel pōt: aut subest necessitas, & si est ecclesia, quā uisitauit pluries, & pōt, & pluries, pcurationē exigit. Si est necessitas factorū Epi, tunc dēt propriis sumptibus pcurari, C. de statuis & ima. l. fi. de quo j. de cens. c. cum venerabilis. vel s̄m alios dic, q̄ illud qđ dr, q̄ ut pluries uisitet, in c. cum uenerabilis, loquit de consuetudine, vel ex conuentione: hic de iure, & vide. 10. q. 1. Epm. imò plus dicunt Docto. hic, q̄ si non sit multum necessaria Archidiaconalis visitatio, potest differri per triennium: & tunc pōt fieri p Archidiaconum. s. c. 1. & semel in anno dēt fieri prouinciale conciliū, cuius statuta sunt in synodo epali publicanda. 18. dist. c. quoniā, & c. fi. j. de accu. c. sicut. nec per hoc tollitur, quin Archieps singulis annis possit visitare prouinciam: quod dic vt de censi. c. si. lib. 6. Quid ergo faciet simplex presbyter, cum uisitet legatus, Archieps, & Eps, Archidiaconus, & Archipsbyter, & isti duo ultimi saltē de cōsuetudine: de cēsi. c. cū ap̄ls certè si oī anno semel decli nēt ad ecclesiā, cōsumet ecclesia. cōtra id. 10. q. 3. c. inter cætera. dicit Host. q̄ supplebit uisitans suis sumptibus, C. de statuis & ima. l. fi. est. n. de verbis & mente iuris, q̄ ecclesia vltra posse nō grauet, de cēsi. c. cū Ap̄ls, & c. sopitæ. nec etiā debet ibi morari Eps, nisi per diem s̄m modū, quē habes. 10. q. 1. c. placuit, & 10. q. 3. c. inter cætera; de quo in summa. eo. t. §. qđ sit ei⁹ officiū, ver. dies, & seq. & dices vt. j. ti. 1. c. fi. Io. Ad.

SUMMARIUM.

1 *Ardua quæ dicantur.*
2 *Archidiacon⁹ instituit ī quolibet bñficio, si collatio spectet ad Epm.*

CAP. VII.

Adhæc. Dicit primò qđ sit officiū Archidiaconi; & in quo p eū releueł Eps. Secūdò dicit Decanos rurales p epm & Archidiaconū eligēdos & amouēdos, si illorum vices cōiter gerāt. Secūda, ibi, *Subsequenter*, & qlibet subdiuidit in cōsultationē & rńsionē. Casus liter. Quæsitū fuit à Papa qđ ptineat ad offm̄ Archidiaconi, & in qbus p ipsum cura Epi releueł. Rńd. Papa. Archidiaconus s̄m statutū Isidori imperat subdiaconis & leuitis: solicitudo parochialiū ecclesiarū, & ordinatio earūdē ptinet ad ipsum, & audire dēt iurgia singulorū. Archipsbyteri rurales, q̄ Decani vocanł, subiacere debēt eidē. Itē s̄m constitutionē Romani ordinis maior post Epm reperitur. Itē in epistola B. Clemētis Papæ oculus Epi noiat, ut loco ipsius p Epatū corrigat corrigēda, & emēdanda emēdet; nisi adeò ardua fuerint negotia, q̄ absq; maioris sui p̄sentia terminari nō possint. Itē in quadā constitutione Inn. cōtineł q̄ ad ipsum ptinet institutio corpalis tā in bñficiis, quā in dignitatibus. Examinatio clericorū, q̄ ad ordines pmouent, ad ipsum ptinet; & ipse eos dēt p̄ntare. Quæsitū fuit insup à dño Papa, vtrū Decani rurales, q̄ p tpe instituunt, debeāt ad mādatū Epi uel Archidiaconi, vel ēt vtriusque institui, vel ēt destitui, si fuerint amouēdi? ad hoc rńdet Papa, quod oēs tāgit, ab oībus approbari dēt. & ipsi Decani vtriusq; cōe officiū exercēt: & iō cōiter eligēdi sūt, vel amouendi. Ber. Not. hic q̄ spectāt ad offm̄ Archidiaconi, & no. q̄ principaliter cōsistit circa releuandū Epm in p se gerendis; & aliqua hēt eò, q̄ Archidiaconus. Et no. hic plura. Primò, qa imperat leuitis & subdiaconis. Secūdò ḡnał hēt solicitudinē parochiarū. Tertiò ordinatio earū ad ipsum spectat. Quartò audit iurgia singulorū. Quintò hēt subiectos Archipsbyteros, q̄ Decani nūcupanł à pluribus. Et no. q̄ appellatione Decani aliqñ cōprehēdit Archipsbyter s̄m hæc statuta Isidori. Sextò obtinet primū p aliis locū post Epm. Septimò est eius vicarius; qđ not. Octauò hēt curā in ecclesiis & clericis; & sic no. q̄ Archidiaconus hēt curā largo mō, de quo. s. c. cū satis, cū loco Epi pspicere hēt, ut corrigat p parochiā corrigēda, & emēdet. Nonò q̄ correctionē hēt leuē, s. in grauib⁹, inqrēdo s̄m doc. nō vłr visitādo, sed tm̄ loca & psonas, de quibus est infamia. dicit Host. q̄ visitabit de triēnio in triēniū, & qñ Eps nō pt. s. e. c. 1. Decimò ad eū spe
1 ctat institutio, q̄ sumił p trāslatione possessiōis corpalis; qđ no. & n solū in bñficiis, sed ēt in dignitatib⁹. Vndecimò ad eū spectat examinatio clericorū ad sacros pmouēdorū. Itē examinatio pmouēdorū ad bñficia: q̄ primò examinanł ab ipso, secūdo Epo p̄ntat. Et no. q̄ aliud est corrigere, & aliud emēdare, aliud addere, & detrahere. Facit ar. si data est ptās emēdādi statuta, an possit statutarius i totū ipsa tollere: dic q̄ non. h. d. vsq; ad ver. *subsequenter.* Declaremus hæc p ordinē. Quæro dicit, quod imperat; q̄ imperat leuitis: dic qđ imperat, qđo sua officia expleant; & hoc spectat ad offm̄. Quæro, qa dicit q̄ habet solicitudinē parochiarū; in quo? dic q̄ hēt in eos, q̄ per parochiā morant. s. eo. c. 1. quod spectat ad iurisdictionē s̄m Hosti. Quæro cū gl. q̄ dicit q̄ audit iurgia, q̄ iurgia audit: dic q̄ qōnes; & per hoc arguit glo. quod habet

habet archidiacon' iurisdōnē.63.di.in plebibus.j.de pen.li cet. Et dicit Io. q hēt iurisdōnē ordinariā de iure cōi q vefū est in oībus q cōtinentur in hoc.c.& j.c.vt nrm. & p pns correctionē. Cognoscūt tñ tm de modicis causis per hoc q audiet iurgia: qa talis iurisdō sine coertiōe nulla est.3.c.c.l. in gl.in aliis q nō numerant, stabit psuetudini prescripte fm gl. Quero qa ita dicit qd audit iurgia an poterit cās diffinire, quidā dnt q nō, cū sit solū eis cōcessū andire & intelligūt de clericis parochialibus tm. Alii quos sequit Inn. supplent diffinire.ff.de iudi.l.de qua re.& hoc intelligūt de parochialibus, & ciuitatē sibus.ar.3.c.r. Ho. hic refert diuersas cōsuetudines. Certū ē q de iure solū audit, & satis credo q leuia decidat ut dixit gl.nisi cōsuetudo oppositū habeat.& intelligē de iurgiis ciuilibus: vel vbi de crie ciuiliter agit, uel iurgia.i.humilia & minima.nā plurimū refert.ut j.fm Ho. per

a qd no. Aob. appellatiōe iurgii minores cās pprehēdi. † Quero quar corrigat: dic qd uerbis monitoriis, & preceptoriis sed pœnā nō imponit absq; epo.tit.t.c.2.de off.custo.c.1. Si quis tñ dicat qd modicā pœnā imponere pssit: uel ad modicū tps suspēdat, forsā nō errabit fm In. qd intelligit Hos. qñ sacerdos est, uel ēt de mādato epi nec cōfessiones adire, nec penitētiā imponere pōt.de quo.3.c.cū satis. Quero quę dicāt ardua q non possit archidiaconus solus? dic ut depositio clericorū.vt no.de ele. suffraganeis. ēt si sint in minorib' 15.q.7.eps.lo.2.sed ēt si agat de iuspēsione ppetua, uel multū diuturna. cū nec eps sine capl'o talē ferat, de exces. pla.c. 1. Itē eccliarū unio & diutio.de exces. pla.sicut unire.3.tit.1. c.fi.de eo q fur.or.susce.c.2.itē dispēsatio. Not. qd regulr in inferioribus platis est phibita dispēsatio, nisi vbi appareat pcessa.qd no. Itē ecclesiastice rei alienatio: 12.q.2.sine exceptione.de quo de trāsac.statuim'.& gnalr oia inter ardua reputant, quę nō expediunt p epm sine capl'o, de his q fi.a pregnouit.& c.quāto.uelati iurisdū monalterii, nisi sit cōsuetudo pria.j.c.fi.& cārū mrimonialiū, audito, de cōsan.& affi.c. 1. Nō obst. de restitu.spol.lras. ut ibi no. qa hæc facit rōne priuilegii, uel cōsuetudinis.de his q sunt publicę penitētię, qñ pōt iniūgere publicas penitētias lris indulgētiarū. d' ex cef.pla.accedētib'. Itē datio dimissorie.j.c.pxi. Itē cāe criales graues de quib' de pcu.querelā. hę que sunt epalis ordinis.ut d.c.accedētib'.de cōfue.quāto de eloc.qd sicut.§.p-

a terea.sed Ho. Quero quas cās leues audiet,[a] dic qd compa- rari pōt defensori ciuitatis, q audit cās usq; ad c. aureos, & minores criales.in maiorib' ēt pōt reum capere & ad epm mittere, & modicā mulctā indicere, & clericis sibi subiectis i aditionibus testorū, & donationū insinuationibus, ac manu missionibus, quas nō noie eccłe, sed pprio faciūt.j. de reb' ecc.nō alie.epi authoritatē prestare in auc. de defen. ciui.§. & iudicare. vsq; ad fi. Nō tñ pōt in eū cōpromitti ut rōne delicti uel 3tus aliqui cōueniant corā eo: cū nō habeat territorium.j.de fo.cop.cū cōtingat, & uide q no.j.c.fi. Quæ āt dicta sunt de archidiacono intelligēda sunt de oibus prelatis ecclesiasticis inferioribus iurisdōnē hātibus de cōsuetudine, uel de iure fm quosdā. Sed nō placēt Inn. cū dignitates ecclesiasticæ nō sint ordinatæ fm iura ciuilia, sed fm cōstones ecclesiasticas, & in illas dēt iurisdōnē exercere. de iudi.dilecti.de do.& cōtu.c.1.& Satis credo q leuia q sint, relinquantur arbitrio iudicātis & q ex legibus informet arbitriū: qñ nō inuenit canones, nō est absonū in his q nō obuiāt canonibus.de no.cpe.nū.c.1. Quaro an ea q hic cōptehēdunt spē. ētēt ad archidiaconū de iure cōi an de psuetudine.dicit Io. An. q oia quę ponūtur a ver. in quādā vero.usq; ad uer.seq. cōpetāt de iure cōi, adeo q in ipsis illo iure fundat intētionē, nec hēt aliqd pbare, in aliis oportet q pbet cōsuetudinē.vide q no.j.c.fi. Quero an archidiaconus instituat in aliquo bnficio: & an in quolibet beneficio dic q sic. si collatio specter ad epm.in aliis aūt, quæ spectāt ad aliū quoad collationē nō uel ad cōfirmatiōne fm Inn. Ho. remittit.3.c.cū satis.& Archi.nō placet gl. Inn. quia tex.hic.& j.c.fi gnalr loquitur.adducunt qd no.j.de offic.dele.sū a per eo.& qd ibi no.sup gl.3. Op. dr hic q clericus ēt examinari debeat ordinādi & pmonēdi p archidiaconū.hoc vr spectare ad sacerdotes.24.di.c.qñ eps.sol.ibi qñ eps eligit uel qñ deficit archidiaconus, ut in multis ecclesiis. Ho. dicit q archidiacon' hoc faciet nisi ex cā hoc sibi inter dicat poterit b ēt eps alios adiūgere, & iterū examinare. vt j.dicit gl. Quærit eadem gl. ibi: vr ergo qd si eps pmouet indignū, quis puniet: vr q archidiacon' ut hic q examinat, & psentat, 44.di.si ferunt. sed dicit q nō est uerū: quia eps tenet de facto illius q examinat sicut exercitor nauis de facto magistri. ff. de exerci.l.t.§.magistrū. nisi forte examinator talis fuisset qd nō sit verisile ipsum mētiri.ar.j.de pig. significante. dicit ergo Inn.& Host. q hæc cōis opinio est de bonitate episcopi excusabitur archidiaconus. Querit gl. ibi: sed hoc qd si talis ordinat si ne titulo q puidebit dic q si eps ignorabit, puidbit psētator, si ille nīsit soluēdo hē bit rgressū 3 epm.& hoc qa adhuc reseruatū ē epo i' exāmādi. ar.d' eta.& q li.accepimus.& in subsidiū ne ille ordinatus in opprobriū cleri mēdicet, de renū. ad supplicationē. Nā examinatus examinat in his pcipue in quib' uertit periculū aie.vñ debet eps prius videre qs, & ad quē titulū psentaret. In fi.gl.dic hæc uera, qñ nullū dedit titulū. Si aūt archidiacon' adserēbi fecit aliquē ad titulū patrimonii ipsius ordinādi, & apparet illū nō hre patrimoniū uel i.fe minus sufficiēs si archidiaconus hoc fecit scienter aget primo 3 eū qui fuit in dolo. scdo 3 epm qui fuit in culpa: quia dolus pponderat culpę. ff. ad le. Aql. l.itē si obstetrix. Nec ob.exceptio de dolo ordinati: quia illa cessat ne mēdicet in opprobriū cleri: & vide qd no. de adul.inter leximus. Ho. dicit, q imputabit illi q mētiens est, & querēt sibi uictū.91.di. cleric'. & p hoc subtraheī multis mā qui mētiendo fecerūt se ordinari. de diuor. quanto. nec dēt alicui mendaciū suū prodesse. illi uero q se faciūt promoueri ad titulū paupertatis sine q sequētur illā. de exces. prela. nimis. de his vero q ordinantur ad titulū patrimonii Christi videtur aliquibus q eps hoc admittēs obliget: qa quequid hēt ē hēditas, & primoniū Chri. de pb.cū fm. sed ipse dicit idē seruādū qd de aliis d' q-b' pmisit, qa licet verba sint diuersa, mēs ē eadē. de verb.sig. intelligētia. fm Host.

CAP. VII.

Vbsequēter. No. rām q ab oībus cū oēs tāgit approbari dēat. Et no. tex. q decani rurales de psensu archidiaconi dēt instituī, & destitui p epm, & est rō quia archidiaconus hēt curā pochię.3.c.t. decān' in hoc supplet ui ces vtriusq;. Quero q sunt isti decanī dic qd pōt intelligi fm psuetudinē Frācię, fm q instituūt p epm & archidiaconū tales decani ad exequēda eius officia, quedā ēs cōia, nec instituūtur in aliqua eccłia, sed quasi ministrales, & officiales utriusq;: & p maiori pte instituūt ad tps. vt dicit text. p te p e.l.ad tps & idē si instituerēt in eccłia dūmō gerāt uices utriusq; vbi ergo nō est talis psuetudo hoc nō uēdicat sibi locū fm Inn.

a Cās leues audiet. quid possint defensores ciuitatū & iferiores magfat' late tradūt Bar.& alii i l.imperiū.f. mā siplicis iurisdōis.ff. d iu.o.iu. ZACHARIAS.

b Qui sūt isti de cāni. Vide Fed.3 le. cō.300.do.3 rot. deci.45.inc. fuit dubitatū. In nod.& ibi q nō hnt dignitatē. Archi.i c. pleās.25.di.& an cēseant vicarii forensei, no. Car.hic. ANT. FRAN.

Decani. dicas qd decanus dr qui pēst decē clericis. Archi. in c. 1 capitu.l. di. & alias ēt dr archipresbyter ut p gl. in c.perlecās.25.di. in c.1. Et adde qd decanat' est dignitas, si sit in ciuitate: quia hēt iurisdōnē & primū locū i choro, & caplo, secus si sit in rure qa decani rurales cēsēt vicarii forenei, neq; dnt hre dignitatē, ut in deci. hic p istā all. Car i c. ad hęc, d' of.ar. SEB. SAPIA.

Decani. In. C. est tit. de decanis. & ibi gl. rub. euāl decti.lib.12.declarat qd dicebāt decanus q præesat decē militib'. vñ in ecclesia ille dr decan' q præest decē fm Archi.in d. c.in capite.l.di.& qd decanatus sit officiū plat in c. 1.ne prelati vices suas.& in c.ex pte j.de cle. nō resi.& nūqd decan' hēat dignitatē. vide rotā i nouis deci.4.1 ci. itē fuit dubitatū.sub ti.de ele. & in ti. de cō.cef.prębē.dec.16.incipiē. itē fuit dubitatū.

Quero, quid si non possunt cōcordare: & dic ꝙ nihil agit. vnde vnus sine alio nihil posset agere. ad hoc de offi. dele. cām nisi cōsuetudo hēt ꝯriū. ꝓ quib⁹ facit hęc lr̃a. Alii dn̄t noiatū ab ep̄o obtineri cū ipsi⁹ authoritas sit principalis & authoritas archidiaconi uicaria. si tn̄ videt archidiaconus indignū institui, uel sibi dānosū, poterit appellare, uel corā superiore cōtēdere. de off. dele. sup eo. & hoc salua cōsuetudine ꝯria ſm Inn. & hoc uerius puto: nā in dubio necesse habet archidiacon⁹ obedire. de exces. p̄la. ad aures. ſm Hos. Quero an archid. posset ipsū instituere. dicit Ho. hic pōderādā lr̃am: quia quesitū fuit de institutione & destitutiōe. & rn̄det de ele. & amotione ne uideat aliquid detrahere authorizabili institutioni q̄ spectat ad ep̄m. q.d. si de institutione illa q̄ris, illa spectat ad ep̄m. de renū. admonet. ſ. e. ti. c. cū satis vbi de hoc. Institutio uero q̄ loco collationis hr̃ cōiter fieri dēt. & no. hic ꝙ sicut ele. &⁹ à minore nō dēt administrare sine consēsu ep̄i, sic remot⁹ ab illo nō ualet administrationē deserere sine licētia ep̄i: vt sic in illo gn̄e instōnis illius sit destituere, cuius ē instituere, vt dicta decr. admonet. qđ no. quia inferior nō pōt. ſ. curā aliquē instituere vel destituere nec vr̄ hoc p̄scriptibile. & ad hoc optime de capel. mona. c. t. li. 6. Arguit ēt Ho. ꝓ hāc lr̃am, qđ ep̄s qui priuauit cū bn̄ficio, cuius collatio, vel pręsentatio spectat ad aliū nō possit restituere sine illius consensu. ad hoc, de eccl. edifi. c. 2. & dicit contrariū notasse de renuntia. nisi. §. personę. vide quod no. gl. de rescr. quamuis. lib. 6. secundum Ioan. And.

ZACHARIAS.

ZACHARIAS.

a Semiplene probare. Vide Lāfr. de oria. in l. admonēdi. uers. no. in tex. & ibi bene. uadum in apost. ad ipsum & uers. in eadem gl. semiplene. ff. de iureiur.

b Spectare. adde Lausranc. de ori. in c. quoniā cōtra §. testiū deponēs, uer. tertio uenit, & ibi remi. in apost. Celsi j. de proba. eundem in rub. de causa posses. & ꝓprie col. 8. uers. ita tu. cum pluribus seq.

CAP. VIII.

Significasti. Archidiaconus non dat cōmendatitias ad ordines. sunt tria dicta quę patent. Casus lr̃alis. Archidiacon⁹ sine licētia ep̄i sui & authoritate lr̃as suas ꝓmouēdis nō cōcedat & ordinādi per lr̃as archidiaconi promoueri non dēt, ꝙ si fecerint, ep̄s interdicat eis executionē ordinū taliter susceptorū. Ber. No. 1. ꝙ solius ep̄i est dare commendatitias ad ordines. & no. ꝙ talibus lr̃is. ſ. ab archidiacono concessis nō pōt quis ad ordines assumi. Sc̄do no. ar. ꝓ & ꝯ, ꝙ ordinatus ab alio ep̄o caret ordinū executione & est priuādus. characterē tn̄ recipit. Op. cū sc̄da gl. ꝙ dēt archidiaconus cōmendatitias ad ordines. j. c. ꝓxi. uers. in quadā ad fi. ubi præsentat ad ordines. Sol. bn̄ pn̄tat ad ordines suo ep̄o, sed nō pn̄tat alteri ep̄o. hoc dicit uera gl. qn̄ est ep̄s pn̄s: alias dicit ꝙ si est absens ex parochiā suā, & necessitas, uel utilitas ordinādorū immineat. pōt illos præsentare ep̄is ad ordinē, quia absente ep̄o, supplet uices illius. arg. ſ. eo. ad hęc. sic & archi. j. eo. c. 1. uel uacante ecclesia. de maio. & obe. cū olim. qđ dicit gl. uerū ꝙ posset impedito ep̄o uiuente, si habet de consuetudine, alias nō: nisi haberet sp̄ālē mādatū. No. bene gl. quia cap̄lm uacante sede succedit. caput tn̄ cap̄li dēt, ut uicarius expedire illa quę imminebant prelato expedienda. & sic officiū archidiaco. in uicariatu non expirat morte ep̄i. qđ not. Sc̄do no. qđ cōmēdatitias non dat ēt absente ep̄o nisi ad hęc habeat sp̄āle mādatū. Idē no. Io. 10. q. 2. ep̄m. Dicit Hu. ꝙ gn̄alis vicarius, cui aliquis ex sp̄ālibus casib⁹ cōmissus est cū clausula gn̄ali hoc posset. de ꝓc. qui ad agēdū. lib. 6. & de offi. vica. c. 2. lib. 6. in vlt. gl. Dicit tn̄ qđ in præsentia ep̄i qui sic gn̄aliter cōmisit nō dēt hoc sine ipsius cōsciētia expedire. ar. j. de offi. dele. uolentes. de offi. or. romana. in fi. li. 6. de ma gl. dic ut de tēpo. or. nullus. li. 6. Gl. 1. tangit rōnes, & iustificat tex. Inter cetera quęrit an talis ordinatio erit rata, & dicit qđ nō, & dicit qđ alius ep̄s n̄ dēt ordinare, qđ si faciet talis ordinatio nō est rata quoad suū ep̄m. 60. q. 2. c. 1. & interdicēda est talibus executio ordinis sic suscepti. de offi. l. ꝙ trāslationē. Ep̄s tn̄ pōt cū talibus dispēsare & recipere eos in illis ordinibus. 9. q. 2. lugdun. Nūquid aūt ipso iure sit suspēsus. quidā qđ sic. & hoc sentit gl. Ho. āt dicit ꝙ dato ꝙ anteq̄ ab ep̄o recipiat, celebret, ꝑ hoc nō incurrit irregularitatē, nisi postq̄ est interdictū, ne celebret. de quo. ſ. de tēp. or. qđ trāslationē. & e. ti. c. 2. lib. 6. & dic ut ibi notat.

SVMMARIVM.

1 Semiplena probatio non admittitur contra plene probantem.
2 Possessio alicuius dignitatis probatur per exercitium alicuius actus spectantis ad illam dignitatem.

CAP. IX.

Vt nostrum. Archidiaconus examinat, & pręsentat ordinandos, & ponit prelatos in sede. Casus lr̃alis, De iure cōi ad archidiaconū pertinet pręsentare ordinādos ep̄o, & illos examinare, ponere abbates, & abbatissas i sede. B. No. tria quę spectāt ad archidiaconū de iure cōi pręsētare ep̄o ordinādos, illos ēt examinare, & ponere abbates in sede. & sic patet ꝙ institutio quę sumitur per trāslationē possessionis facti spectat ad archidiaconū. vide. ſ. c. ad hic. & ſ. eo. cū
1 satis. †No. sc̄do ꝙ ubi intētio alterius partis est fundata de iure: dicēs oppositū aggrauat onere ꝓbādi nec sufficit semi
a plenè ꝓbare[a] nisi plene ꝓbet. ꝙ bn̄ no. Et nota ꝙ abbates & abbatisse inuestiuntur possessione ꝑ positionē in sede. & sic habes practicā istallādi, & unū signū ad trāsferēdā possessio
2 nē. uide de cōsue. c. 2. †Not. Ioann. An. patenter ex hac decre. quod uolenti ꝓbare quasi possessionem alicuius dignitatis. uel officii non sufficit probare exercitium actuumq; de iure cōi nō spectāt ad dignitatē, uel officium, sed etiā debet pro-
b bare illos actus ad dignitatē spectare:[b] & sic dicit se obtinuisse i archidiaconatu bon. Probato eīn ꝙ talis tali tēpore dabat examinationes publicas, uel priuatas nō est probata quasi possessio archidiaconatus nisi ꝓbet ꝙ ad officiū archidiaconi hoc spectat. sed si ille actus de iure cōi spectaret ad illā dignitatē: uel ad aliud officiū satis est probare exercitiū illius actus, ut institutio ad ep̄m, inuestitura ad archidia. & sic de singulis. Fortassis eīn cācellariu⁹ Mediolanen. habebat de ꝯsuetudine, ut priuilegio facere q̄ hic ꝯtinētur: sed qa illud nō fuit ꝓbatū, & de iure illa ad illud officiū nō spectār, ideo succubuit. ad ꝙ de re iud. cū Bertold⁹. uide bonū tex. ſ. de elec. cumana. & c. in genesi. & optimū. i. de p̄ben. dilecto. & c. nisi. Quid si sine authoritate pręcedēte ep̄i quis est positus in sede: dicit Io. And. quod deus intrusus. alle. de prebē. cum iamdudum. Glo. sunt clare. Vltima signat contrarium & remittit, & bene ibi dixit. Ant. debu.

SVMMARIVM.

1 Causa si committatur cognoscenda non praesumitur commissa decidenda nisi specialiter dicatur.
2 Expressio aliquarum rerum cum clausula generali an comprehendat maiores res expressis.
3 Libellus in quo petuntur debita alicui dignitati an includat debita tam de iure communi quam speciali.
4 Libellus in uniuersalibus quomodo concipiatur.
5 Familia episcopi an gaudeat priuil. quo episcopi.

Consu-

8 *Consuetudo alicuius loci quomodo probetur.*
9 *Archidiaconus in quibus est uicarius episcopi de iure?*
9 *Consuetudo unius loci an & quando extendatur ad alia loca, & quae requirantur in tali extensione, & circa quae fiat? unde hic plene in materia extensionis consuetudinis circa spiritualia.*

C A P. X.

Dilecto. Archidiacono in monasterio sito intra limites Archidiaconat⁹ inrisdõnē non
hñt, nisi inquantū gñalis uel spālis cõsuetudo hoc
tribuit h.d. In prima generalis causæ commissio.
In scđa, ibi: *coram*, actoris petitio. In tertia, ibi: *Ideoque.* scđa
determinata commissio. Casus lr̃al. Archidiacono Senoñ.
ꝑtendente se q̃dam iura hr̃e in monasterio Abbatis & cõ-
uētus S. Petri Senon. s. procuratorē, & quædā alia iura, a se-
de apostolica obtinuit causam delegari Abbati S. Crispini,
& quibusdā aliis, quibus mandatū fuit ut cām audirēt, & de-
bito fine terminarent, corā qb⁹ Archidiacon⁹ dedit libellū
in quo narratis qbusdā iuribus & subiecta cl'a gñali, ut oīa
quæ als solebat Archidiaconus hr̃e uel poterat rõnabiliter
hr̃e. Scđo petiit q̃ de cętero nõ facerent aliquos de Senon.
baliuia. i. curia uel districtu, eo ꝑtermisso, corā officiali Se-
non. Archiepi conueniri, asserens illos pri⁹ sub se debere cõ-
ueniri quam coram officiali ꝑdicto, exceptis causis familiæ 3
Epi, & hoīum dicti Archiepiscopi. iura aūt ista prætēdebat
ex duplice capite. Primò de iure cõi, quia monasterium erat
ędificatū in limitibus territorii. Scđo de cõsuetudine tam
speciali quā generali, quomodocunq; fuerit uel ꝑꝑ negligē-
tiam primorū iudicum, uel ꝑꝑ iniustitiā fortè appellatio-
nis, illa causa fuit ad se. apostolicā delata. iteratò Papa cām
commisit iudicibus in suprascriptione cõtentis & manda-
uit quatenus se informarēt p maiores ecclię Senonen. ca-
nonicos, q debent huius rei hr̃e notitiā pleniorē, & si cõstat
de pacifica & obtēta consuetudine aliquā iurisdõnē in mo-
nasteriis uel Abbatiis eū hr̃e, uel particulari monasterio il-
lo, adiudicēt illa iura Archidiacono, & sup aliis, uel toto,
si nihil ꝓbet, silētiū imponāt ꝑpetuū. h. d. Hæc decret. attin-
git in effectu tria. primo hic habemus supplicationē & cõ-
missionē primā, scđò petitionē Archidiaconi, tertiò māda
tū decisiuū. partes istas expediā notādo & legēdo p partes.
No. 1. q̃ ualet rescriptū aliqb⁹ iurib⁹ specificatis, & subiecta
cl'a gñali. Et no. q̃ qñq; cl'a gñalis apponit̃ indeterminatè
absq; adiūcto. qñq; apponit̃ determinate, ut est. Quędam
alia rõne Archidiaconi, & tūc cl'a illa gñalis restringit̃ ad
a nam adiūcti determinātis. vñ intelligunt̃ cõprehēdi in illa
solū illa, q̃ sint de qualitate & genere adiūcti. No. 2. ar. ꝓ cõ
clusione libelli peto mihi iustitiā exhiberi, q̃ mihi denegat̃;
1 & hoc optimè de or. cog. c. cū dilectus. † No. 3. ar. q̃ appōne
cõmissionis causæ nõ cõprehendit̃ decisio, nisi exprimat̃, de
quo de off. del. c. sup qõnū, §. 1. Bar. ff. de re iud. l. a diuo pio,
in prin. & dixi in cle. auditor, de rescr. sup hac parte gl. nihil
2 scribūt †. Scđo op. hic in rescriptis enumerata specifice fuit
ꝓcuratio, & subiecta cl'a gñali, actū fuit sup iure corrigēdi
excessus, qđ grau⁹ est, & sic vr̃ q̃ sub cl'a gñali sequēte spērū
enumerationē cõprehēdant̃ maiora expressis ꝯ illud de re-
scri. c. sedes. Dicit Inn. q̃ forte nõ fuit exceptū, & maiora ꝯ-
prehēdunt̃ in cl'a rerū, licet iurisdõ elidibilis sit exceptio-
ne, ut no. in d. c. sedes, de rescr. & no. eo. ti. c. Rodulphus. Hęc
diuinat, & nõ est uerisimilis. Vel scđo in rescriptis maiora
fuerūt expressa, q̃ hic ꝑꝑ breuitatē nõ fuerunt enumerata.
hęc adhuc diuinat. Vel tertiò dic, q̃ ubi maiora expressis
nullā hñt cõnexitatē & cõitatē cū expressis, non includunt̃
in cl'a gñali, ut ibi. si aūt hñt aliquā cõnexitatē, includunt̃.
nā hic erat expressa, ꝓcuratio, q̃ annexa est uisitationi, de
ꝑscri. c. cū ex officii, & uisitationi annexa est iurisdõ, & pec-
catorū examinatio, & correctio, nec alterū est maius altero.
Vel quartò & aduerte ad istā. qñq; cl'a gñalis post enumera
tionē spērū simpl'r ꝓfert̃ absq; adiūcto, & maiora nõ cõpre
hendunt̃ expressis, ut ibi. Aut ꝓfert̃ cū adiuncto determi-
nāte genus, & tūc cl'a poti⁹ recipit determinationē amplia-
tiue ul' restrictiue ab adiūcto, quā ab enu
meratione spērū ꝑcedēte, ut patet de re-
scr. c. Rodulph⁹, ut hic est casus. Hic. n. ex-
pressit ꝓcurationē, & cl'e gñali, & qbusdā
aliis, adiecit, ad eū spectātib⁹ rõne Archi-
diaconi, iō maiora spectātia ad ius Archi
diaconi ꝯprehēdunt̃, ut hic, p qđ dicit q̃
si aliqs cõquereret̃ sup domo, & qbusdā
aliis reb⁹ ad talē hęreditatē spectātibus,
q̃ si in hęreditate essent castra aut ciuita-
tes, q̃ ui huius rescr. agi posset, adhoc de
rest. spol. c. cū ad sedē. Cõcludo ergo ista,
si q̃rat̃, an enumeratis spēb⁹ in rescriptis
subiecta cl'a gñali cõprehendant̃ maiora
expressis, dic q̃ si illa maiora sint cõnexa
quoquõ, expressis includunt̃; si separata,
& cl'a ꝓfert̃ cū adiūcto, includunt̃ si in de
terminatione adiūcti possunt cõcludi. Si
aūt ꝓfert̃ sine adiūcto, includunt̃ habitu,
sed iurisdõ est elidibilis p exceptionē, iō
si opponit̃, repellit̃ agēs, alias ualet iudi-
ciū, ut hic. † Tertiò vr̃, q̃ in rescripto uel
libello sup iuribus ad Archidiaconū spe-
ctātib⁹ nõ comprehēdant̃ debita de iure
spāli, aut cõsuetudine, ut patet ĩ. de of. or.
c. cõquerēte, & qđ ibi no. p gl. Cõcludē-
do dicit hic Inno. q̃ sub isto. Peto debita
rõne Archidiaconat⁹, nõ solū cõprehen-
dunt̃ debita de iu. cõi, sed ēt debita de cõ
suetudine uel priuilegio, ut patet ĩ. de ꝑ-
scri. auditis. Aduerte p hoc nõ est clarus
libellus. Dic q̃ qñq; libell⁹ uel rescriptū a
emanat sup mā apta referri pariter ad de
bitū de iu. cõi & de iu. spec. & annectit̃ in
dubio ad debita de iu. cõi, sic intelligit̃ ꝯ-
riū, qñ annectit̃ ad mām aptā, ut in pluri
bus cõprehēdere debita de iu. spāli, licet
aliqua possit cõprehēdere de iu. cõi, ut pa
tet in officio archidiaconali, quę ptās ut
in plurib⁹ regulat̃ poti⁹ a iure spāli & cõ-
suetudinario, q̃ a iu. cõi, nõ cõprehēdit de
bita de iu. spāli, & sic loq̃t̃ hic, maxime qñ
petitio uel rescriptū emanat sup iure de-
bito scđa aliqua specificatione debita de
iure spāli. cõclude duo uerba. si q̃rit̃ an in
petitiōe iuris debiti includant̃ debita de
iu. spec. dic q̃ aut hęc petitio vl' rescr. dat̃
ꝑcedēte singulariū aliquorū specifica enu
meratione, & tūc si pticularia enumerata
sint de iu. spāli, includunt̃ ēt debita de iu.
spāli, ut hic; sed de iu. cõi nõ includunt̃ de
bita de iu. spāli, sed cõi tm̃. Si aliqua enu-
merant̃ de iure cõi, aliqua de iure spāli &
adhuc cõprehendunt̃, & hoc, q̃a talia de-
bēt r'lari s̃m qualitatē spērū enumerata-
rū, de ꝓcur. c. q ad agēdū, li. 6. & in cle. nõ
pōt, eo. ti. & d. c. sedes, & hoc est maxime
uerū, qñ specifice enumerata sunt cõnexa
cõprehēdēdis, ut hic qñq; petitio simpl'r
emanat absque aliqua enumeratione, &
tūc aut libellans uel rescriptū dās, dat li-
bellū in mā, in qua nõ pñt cõprehendi de
bita de iure cõi, uel si sunt apta cõprehē-
di ut plurimum, tñ mā adaptat̃ ad debita
de iu. spāli, & tūc cõprehēdunt̃ debita de
iu. spāli, ut est casus hic. Qñq; dat̃ libell⁹,
uel rescri. sup mā pariter ꝓportionabili
ad debita de iure cõi, & ad debita de iu-

SER. SAPIA.
a Naturam adiūcti. Vide quę latè ponit Feli. post alios i c. sedes, ĩ. de rescri. & q̃ ponit Bart. & latè Mod. in l. 1. §. nūtiatio, ff. de operis noui nun. & Bart. in l. quæsitū, §. si quis fundum, ff. de fundo instru.

re spāli, & tūc ant debitū de iure spāli, q agit̄ icludi, est succedaneū loco debiti de iu.cōi, & includit̄, de reli.do. c.cōstitutus cū gl.& dictis gl. Qn̄q; debitū de iu. spāli nō est succedaneū loco debiti de iu. cōi, ius tn̄, ꝓut est, debitū est de iu.cōi, & tn̄ hēt determinationē de iu.spāli, ut i quarta mortuariorū, de sepul.c.certificari, & Inn.uariās in c.certificari, tenet q includunt̄ potiꝰ attēta ma originaliter debiti, quā determinatiōe, in c.cōquerēte, de of.or. tenet ɔ̄riū, dic cōcordādo q qn̄q; agit includere debita de iu.cōi, cū determinatione iuris cōis, & includunt̄, & sic intellige qđ no.ī d.c.certificari. Aut agit includere debita de iu.cōi cū determinatione de iu.spāli, & n̄ includunt̄, sic intellige In. de of.or.in c.cōquerēte. Qn̄q; id, q agit̄ includi, ex toto est debitū de iu. spāli, & inuenio ɔ̄riū. In.in c. cōquerēte, de of.or. tenet q nō includat̄, & hoc uult gl. ibi ɔ̄. id rjū sentit in c.auditis, de ꝓscr.in denariis S. Petri. Dico sic qđ qn̄q; debitū de iure spāli uenit accessoriè ad debitū de iu.cōi, & includit̄, ut in d.c.auditis, aut est separatū, & nō oīno accessoriū, & n̄ includit̄, nisi addat̄ uerbū latū, ut est uerbū, ꝑtinētiæ, qa tūc cōprehēdunt̄ ēt debita de iure spāli, ꝑ ꝑ uim gn̄alitatis uerbi, ut dicit In. j.de re.spo.c.cū ad sedē, ubi de hoc dixi, & in d.c.cōquerēte, & in d.c.cōstitutꝰ, & hęc sufficiāt de dicēdis circa primā partē. Venio ad scđā partē.s.ad petitionē. No. 1. q libellꝰ, ut concludat, dēt hr̄e cām, ex qua petitio cōcludat̄, & no. q ꝓcedit, licet cā ex toto nō cōcludat, dummodo in cōclōne iunct̄ & ꝓbatione. No. 2. q matrix ecclīa rōne ædificii in limitibus suis inferioris ecclīæ.i. capellæ nō uēdicat sibi ius iurisdōnale, aut correctionis, & sic sup talibꝰ nō fundat intētionē seu intētū de iu.cōi. Su p qbꝰ aūt matrix ecclīa fundet, hēs optimū textū j.de eccl.ędifi.c.ad audientiā. Quid iuris uēdicet sibi ecclīa supior in capella sibi subiecta, hr̄ de mai. & obe.c.his q. Quæ iura ecclīa cathedralis in subiectas, de of.or. c.cōquerēte, & q ius in monasteriis & capellis subiectis monasteriis, uide de of.or.c.dilectꝰ. Quę iura uēdicēt sibi monasteria in capellis subiectis, uide de pri.c.cū & plātare, §. in ecclīis, de priu.c.pastoralis, de cēsi.ca.cū uenerabilis, dixi plene de ꝑben. c.de mo-
4 nachis 16.q.2.in summa. †No. 3. practicā libelli sup istis uniuersalibꝰ cōprehensis sub uno iure totali[a] & integrali,[b] ut illa in libello specificent̄, & postea ut ꝑtinētia ad illud ius totale petant̄. Et no. q in libello petita debēt specificari & declarari, inquantū pn̄t. Et nota q cōprehēdunt̄ sub iurisdōne.s.necessitas cōparendi: necessitas mādatis & ꝑceptis obediendi, qn̄ mādata sunt honesta. ergo sup inhonestis nō arctant̄, adhęc qđ scribit̄ de tepo. or.c.ad aures. Et no. qđ enumeratis specieb ꝰ ꝓcedit libellꝰ in talibꝰ vl̄ibꝰ subiecta ecclīa gn̄ali, de quo p Inn.& gl.de offic. ord.c.conquerente, de rest. spo.c.cū ad sedē, potissimè de libel.oblat.c.1. Not. 4. q ꝓcedit libellus, ut excipiat̄ ius particulari defendēdi cōuenti non est necessariū. Sufficit enim ut libellus concludat, q in ipso cōcludat̄ ius agēdi competens actori absq; q in ipso excludat̄ ius excipiēdi, qđ reo possit competere, ut no. Inno. de libel.obl.c.1. No. 5. q ius iurisdōnale contra monachos non est ꝑscriptibile, siue acquisibile, quatenus obuiat rl̄æ & suis sub stantialibus rl̄æ. nec monachus ex hoc arctat̄ ad aliquā obedientiā uel iurisdōnē, ꝑ q aliquid detrahat̄ substantialibus uoti, qđ emisit, quia illa sp a quocunq; iure gn̄ali intelligunt̄ excepta. Not. 6. q iurisdō est in parte ɋsibilis quo ad certas ꝑsonas agentes, quatenus actionē dirigunt contra incertas personas est diuidua quo ad aliquas partes, & quo ad aliquas non. Et no. hic q in cōfessoria[c] ꝓcedit libellus ꝑ uerba negatiua & affirmatiua,[d] dum tamē agens asserat sibi ius esse, & ad alterū illud neget competere, & non tn̄ in libello excipere ius partis, ɔ̄ quā agitur, ne ꝑꝑ partem indebitè annexā totū neget̄. Examinemus libellum, hic libellus hēt duas partes. Prima est sup iure; qđ affirmat sibi deberi, & in isto ꝑmittit̄ cā libelli. Secundò petitio. Tertiò declaratio, & exceptio. Secunda pars libelli est sup iure negatiuo. primò ponit̄ petitio. scđo exceptio. Videamus ista ad primā partē libelli. Circa secundam partē petitionis vr̄, q sn̄ia non congruit huic petitioni. contra id de simo.c.licet heli, qa super hac parte nihil ꝓnuntiat. Sol. hic ideò non pronūtiat̄ ꝑ Archidiacono, sed bn̄ contra eum in eo, qđ in cæteris absolui mandat, hoc iō, qa petitio eius erat iniusta. nā cās subiectorū ꝑlatorū, q subiecti sunt epo, ipsis inuitis pōt audire eps, ut patet ex not. de offi, ord.c.cū ab ecclesiarū, & c.quanto, & disputant gl.& do.co.ti.c.pastoralis. imò dn̄t quidā, sed hoc nō placet Inn. q eos posset a iurisdictione reuocare, ff. de iud. l.iudiciū soluit̄. Itē pendebat eius petitionis iustitia ex altero capite. qa priuati.s.laici pn̄t conuenire in iudicē nō suū, ff. de iudi. l. 1. & no. de off. del.c. P.& G.& sufficit q nō excipiatur, ut d.l.1. licet secus sit in clericis,[e] de fo.compe. c.significasti. Itē fuit iniusta ex altero capite, qa sic paulatim iurisdō epi eneruaret̄. Nunquid aūt superior posset illos reuocare? dic q qdā sunt inferiores sub supioribꝰ, & in illis supiores ut maiores hn̄t specificē ꝑtātē, & pn̄t illos reuocare, C. de iud. l. cū spāli, C. de fabricen. l. si qs, li. 10. qn̄q; inferior subest superiori tanq̄ uicariꝰ, & idē.vn̄, cū Archidiaconi & Archipresbyteri, nisi aliud habeant de cōsuetudine, sint uicarii eporū s.co.c.2. j.ti.1. poterūt reuocare. Quidā sunt hn̄tes iurisdōnem particularē in loco aliis supioribꝰ hn̄tibꝰ uniuersalē non distributiuā, & tales non pn̄t in loco ab aliis superioribꝰ ꝓhiberi, ut sunt epi sub Archiepis & legatis, qui sunt capita ꝓuinciarum, adhoc in aut. de defen.

ZACHARIAS.

b Sub uno iure totali. uide Ang. Are. post gl. in §. aliæ, in princ. inst. de act. plenissimè ꝑ sæpe all. Lanfr. de Oria. in c.quoniā contra, in uer. petitiones, nu. 6. & 7. & ibi in apost. Celsi ad ipsum, in uer. iure dominii j. de prob. istū in c.2. col. 4. uers. nota primo, & ibi ēt Fel. col. 7. uersi. 2. aggreditur j. de libel. oblat.

SEB. SAPIA.

b Et integrali. Vide quæ latè tradūt scribētes in l. 1. in prin. ff. de edēdo, ubi ponunt quomodo formetur libellus in generalibus, uniuersalibꝰ, & particularibus, & quæ dicātur generalia, particularia, & uniuersalia, aliqua etiam ponit Alex. post Bar. in l. edita, colū. 2. C. de edendo.

c In confessoria. Adde Alex. consi. 135. 2. lib.

d Et affirmatiua. De hoc latissime tradit Ias. post Io. Fab. & Ang. Aret. in §. æquè, insti. de actioni.

e Secus sit in clericis. Adde q hæc ratio non uidetur concludere per ea quæ soluit Abb. consi. 25.

a Priuilegio epi. Adde qđ uoluit Oldra.cons.293.

ZACHARIAS. Adde Guli.de Cu.in l.3.& ibi in apostil.Celsi, tamissiuè, C.de epis.& cle.Card.in cle.1.de reliq.& uene.san. qđ est uerum eo uiuente, ut no.idem Car.in cle.1.12.nn.de excel.pl.Abb.in c.nullus, de fo.cõp.p tex.& gl.in alle.l.2.& ibi Bar. Quid aũt ueniat appellatione familiæ, not.doc.in l.1.§.familiæ, ff.si qui & ul ar.& Pau.de Ca.cons.7.

ANT. FRAN. Qui ueniant appellatiõe familię, uide in l. si familia, ff.de iuris.om.iud.& in l.fin.ubi plenè nota. C. de uer.sig.& uid l.si.de fun.inst.& in l.grege, ff.de leg.3.& adde ꝙ filij habitantes cũ patre dñr esse đ familia patris, alij aũt nõ, non capiendo familiam pro agnatione, de quo per Pet.de Anc.& Io.de Ana.in c.quanto, de cens.& adđ ꝙ si capimus familiam pro agnatione, ueniunt omnes de familia ordine successiuo, proximiores tñ & gradatim, ẽm Bar.& Bal.per illum tex.C.de uer.sig.& hř per Alex.in l.pronunciatio, ff.fam.erc.ueniũt.n.agnati, & non cognati, licet sint exæquati, & quoad successionem intestati, de quo uide Bar.post glo.in l.cum ita, in §.fi.de leg.2.& capiendo familiam non rõne sanguinis: sed alio modo ueniunt tñ seruiẽtes, in l.ædiles, in §.familiæ, ff.de ædil.edic. Et adde ꝙ si familia possidet, ui dř dñs uel paterfamilias possidere, l.si mulieri, & ibi p Bar.ff.q̃bus mo.usus.fruc.amit.& adde ꝙ familia gaudet priuilegiis patris familias, etiã si sic q̃s in seruitio cleri, glo.est no.in l.2.C.de epi.& cle.& uide Car.in cle.1.in princ.in 12.no.de exces.præl.ubi dicit ꝙ oẽs seruientes dñr esse de familia. Et adđ ꝙ si factum est legatum uel hæreditas relicta familiæ alicuius extranei, admittuntur oẽs simul, non aũt proximiores, secus aũt qñ relictum fieret à coniuncto, de quo uide Bar.p optimã rõnem alle.in l.si cognati, in fi.ff.de reb.dub.& tenenti ꝙ familia non conseruat sine iudiciis.l.1.§.sed & si seruus, de uentre inspi.& uide And.Sic.plenè in quodam cons.suo.quod inci. Spectabilis & generosus miles, in 2.conclu.qđ est inter cons.Alex.post cons.46.in 3.parte cõsi.& an & qñ dñs teneať de facto & delicto familiæ, uide plenè per Spec.in tit.de fur.l uer.alia quoque, & in ti.de iniur.& in uer.aũpe.& hř in ti.ff.si familia fur.fec.dica.& in l.si familia, ff.de iuris.om.iudi.& adde ꝙ familia uiri & uxoris est una & eadem, no.Spe.in ti.q.fi.sine leg.uer.ꝙ si uiro.

defen.ciui.§.interim: poterunt tñ legati adiri p querelã, ut de of.le.c.1.dic ut ibi.

5 †Scđo p hãc decr.dicunt Doc.ꝙ familia

a Epi gaudet priuilegio Epi, [a] ut hic, C.de epis.& cle.l.1.12.q.2.c.ecclesiarum seruos 16.q.1.c, siḿiter, de penis.c. Romana.li.6.in auť.de san.epis.§.sportularũ.Opp.cum gl.1.ꝙ absq; altera ꝓbatione consuetudinis rectè libellasset hic assignãdo cãm: qa eccľia erat sita in territorio suo, ut patet 16.q.7.c.oẽs basilicę.18.q.2.c.mõasteria. Sol.dicit glo.Archidiaconus credebat ex hoc intẽtionẽ suã fundatam, sed errabat: iõ oportuit ꝙ probaret consuetudinẽ: & ad iura ꝯ̃ria rñdeť ꝙ loquunť i Epo.In fi.gl.dicit, gl.uř uelle, ꝙ eo ꝙ q̃s est in limi-

b tibus [b] territorii alterius, ꝙ fundet super iurisdõne supior eccľia intentionẽ de iure cõi 16.q.1.c.alia.ubi Io.hoc uř tenere; dicit tñ ꝙ in ꝯ̃rium facit.18.q.2.c.peruenit, & c.dudum, dè capel.mona.c.dilect[c]. Ideo Io.An.post Inn.de capel.mo, c.dilectus, per hanc decre.dicit ꝙ matrix eccľia rõne ædificii ecclesiæ in territorio nullũ sibi uendicat ius, nisi ius spãle aliud inducat; all.de mai.& obe.c.his q̃, de iure autẽ instituẽdi an ad illam pertineat, dicit Io.An.ꝙ uř ꝙ sic p illud.c.his q̃, sed dicit ꝙ illud pt procedere in beneficiis Cardinalium, qui habent pinguius ius, q̃ habeant plebani: aľs ĩstitutio & destitutio spectat ad Epm, de of.or.c.conquerente 16.q.1.c.1.ad hoc optimè de eccl.ædi.c.ad audientiam.& uide quod scripsi, de ele.c.1.& plenius eo.ti.c.cũ ecclesia vlterana. tene primum p hanc decr. Concludiť ergo ꝙ pp sitũ in territorio solus Eps fundat intentionem de iure cõi pp situm in parochia. si q̃ris an fundet intentionem de iure cõi quo ad iurisdõnem, & ptãtem instituendi & destituendi; dic ꝙ non, & hoc ne in eadem diœcesi uideantur duo capita quasi monstrum. Si quoad ptãtem pñtandi; dic ꝙ non, nisi aliud conferat, per qđ q̃ratur ius pñtandi.i.ius patronatus. j.de eccle.ædi.c.ad audientiã. Si quo ad ptãtem pcipiẽdi iura parochialia, [c] ut đcimas & alia,

c tunc fundat intentionem, de his q̃ fiunt à ꝑla.c.pastoralis, de decimis, c.cum in tua, de off.or.c.cum ab ecclesiarum. Si q̃ritur de dño tpali, an fundet in territorio intentionem de iure cõi eo, ꝙ dñs, dicit hic Host.ꝙ non, etiã si sit comes uel princeps alius, excepto Imperatore, & in ipso operatur hæc excellentia dignitatis imperialis, q̃ s̃.oẽs est, in auť.qũo oportet epos, in prin.ff.ad legem Rho.de iactu.l.deprecatio.7.q.1.in apibus. Non obst.8.di.c.quo iure. ubi in plurali loquitur de Imperatoribus: quia illud plurale loquiť de Regib⁹ Romanorum, & licet non sit nisi unus, habuit respectum ad futuros. Vř loquitur in plurali; quia q̃nque fuerunt plures, C.de defen.ciui.l.1.& 4. Rõ aũt quare hoc non ꝯpetit comitibus, sicut Epis, rñdet ꝙ fines Epatuum stabiles sunt, nec mutantur, nec prescribuntur, de parochiis.c.sup eo.mundana uero dñia pp potentiã usurpãtur & mutantur, de uoto c.qđ sup his.iõ iudices ecclesiastici sup limitatione epatuum non recurrunt ad laicorum diuisiones, ut in c.1.de reli.do.Non obstat quod no.Io.An.post Inn.đ iureiu.c.nimis.ubi dicit ꝙ dñs terrę eo, ꝙ dñs, quoad iurisdictionalia fundat intentionem de iure cõi: quia hoc uerum, si cõstat de dñio eius ab Imperatore concesso, aľs non. Per hãc decr.dicit gl.ꝙ correctio monachorum primo loco spe-

d ctat ad Abbatem, [d] adhoc de of.or.c.quãto, ubi de hoc. Dicunt tñ Doc. si monachi nolunt parere Abbatibus, ꝯpelluntur per Epm, ne cle.uel mo.c.relatum, de sen.exc.c.monachi. Si agatur in forma iudicii, de consuetudine pt etiam spectare ad Abbatem: quia consuetudo etiam priuato dat iurisdictionem, de fo.comp.c.cum contingat.fortius Abbati.9.q.3.c.conquestus. Si talem non habet consuetudinem, ad Epm recurritur, de hoc de off.or.c.quanto. Venio ad ultimam partem, uidelicet ad ẽm mandatum. & hic primo instruit super testib⁹ recipiendis. secundo q̃uo iudicet non appente consuetudine. tertio q̃uo iudicet

e illa existente. No.1.ꝙ illi testes[e] in cã sunt admittendi, qui uerisimiliter de negotio

f sunt informati. [f] Et no.ꝙ qui sunt in ecclesia, pñt hře notitiam plenius eorum q̃ sunt de ecclesia. Secundo no.ꝙ confratres eiusdẽ ecclesiæ admittuntur ad testificandum pro pręsidente in aliqua particulari dignitate ecclesiæ: per qđ colligunt Doc.ꝙ aliquis pt in testem admitti, qui non admittitur in iudicem, de of.dele.c.cãm, ubi de hoc. No.3.ꝙ ad hoc ut quis ꝑscribat iura ꝯ̃ aliquam ecclesiam, exigitur pacifica & quieta possessio; & hoc si est nullo modo interrupta.† No.4.ꝙ ad cõcludendam consuetudinem, uel eius aliquod consuetudinarium in loco, sufficere uř probatio uniuersalis consuetudinis in eodem loco, uel locis consimilibus, ad hoc optimè.j.đ causa pos.c.cũ ecclesia Sutrina; & oportet ꝙ particularia, in quibus concluditur, per oĩa sint paria expressi, sufficit ergo allegari consuetudinem in speciali loco, & probari eam uniuersaliter in aliis, & sic sicut ex pati in tpe ꝑsumiť titulus allegatus, de cens.c.peruenit, ita ex pati in loco ꝑsumiť titul⁹, uel ꝯsuetudo in loco pticulari. No.5.ꝙ inferior plat⁹ Epo intra limites parochiæ suę ꝓpriã iurisdõnẽ non hẽt, correctionẽ aut insitationẽ, nec ꝯsequenter procurationẽ rõne uisitationis debitam, nisi aliud pateat de consuetudine, ad hoc de capel.mona.c.2. No.ꝙ fundans intentio-

g nem super consuetudine, ẽ illam probat.

b Limitibus. Adde ꝙ Old.cons.83.in fin.dicit, ꝙ limes diœcesis ẽ impręscriptibilis, & limes territorij ꝑscriptibilis.

c Iura parochialia. Adđ qđ uoluit Old.cons.268.

d Abbatem. Adde Ro.cons.475.

SEB. SAPIA.

e Illi testes. Vide tex.cum ibi no.in c.quãto, cũ seq.j.de presum.& in c.cum dilectus.2.j.de purga.cano.

f Informati. Adde alle.ꝯsiliũ.24.2.li.

SEB. SAPIA.

g Consuetudine. Hoc tñ fallit, qñ esset consuetudo notoria, ut p Bar.in l.2.q.25.C.quæ sit longa consue.& Bal.in l.1.C.ut quæ desunt aduo.par.iu.sup.ubi Alex.ꝯprobat col.1.Car.Florẽ.in c.si.q.36.ẽ.de consue.Feli.in c.cũ ordinem, colũ.8.ẽ.de rescrip.

No. practicam sñie super iure u̅ri; quia p̄t esse quo ad diuersos articulos p̄tim absolutoria & p̄tim condẽnatoria, put ptes ostẽdũt de iustitia; adhoc de test. c. Raynaldus, & c. Raynutius. Et no. practicã absolutoriæ & condẽnatoriæ sup istis iurib⁹ realibus aut psonalib⁹ in confessoria uel negatoria. No. q̄ quasi possessio uel iurisdõnis exercitiũ in aliq̃bus p̄ticularibus sub iure v̄ri cum intentione quærendi totum quo ad alia iura non extendit in exorbitantibus à iure cõi. Op. ad istam p̄tem, & v̄r q̄ hæc ,pbatio non debeat restringi ad canonicos tñ: qa ius ac edictum đ testib⁹ permissorium est, & ,pbatio non est anguslanda, de ren. c. in pñtia, ff. de test. l. 1. So. dicit hic Io. An. q̄ hęc fuit q̄dam prouisio facta ex officio Papæ, uel de consensu partium, uel de cõsensu solius Abbatis, q̄ est seruanda, ex quo forma data est: al's fieri non deberet, ar. c. qm̃, ut lit. non coot §. 1.

7 † Op. 2. q̄ ad Archidiaconũ spectet iurisdictio de iure, ut patet. ſ. c. 1. & quasi p toto tũ. Sol. an Archidiacon⁹ hẽat iurisdõnem de iure, an de cõsuetudine, opi. sunt, q̄ tangũt. c. 1. ad quarum opinionum declarationem dicit Hos. q̄ q̄dam sunt Ep̄alis ordinis, ut cõsecrare, dedicare, reconciliare, chrismare, confirmare, & siña, de q̃bus h̃ de ele. c. qđ sicut. §. p̄terea, & hæc non p minor Ep̄o ēt obtentu consuetudinis. 68. 9 di. c. quis, & est casus ĩ. de consue. c. q̃to; licet aliqua de iure de his exerceant, quatenus à iure cõcedit, ut in Abbatib⁹ patet. ſ. de æt. & qua. c. cum contingat: uel de consuetudine approbata p papam, ut patet in psbyteris Cardinalibus, de sup. neg. pl. c. 1. uel de Papæ prouisione 93. di. c. peruenit, de quo in d. c. q̃to; Licet inferiori à mioori hoc nõ possit committi, de conse. eccl. uel a lta. c. aqua. Quædam sunt ep̄alis authoritatis, sicut audire cãs m̃rimooiales: nõ dicit sñias dare, ut euitet id, quod h̃r, de ele. c. transmissam; qa talia danẽ à confirmatis tñ: indulgentias concedere: & quo ad exercitia ecclesiastica beneficii administratione instituere, & siña, de qb⁹. ſ. eo. c. adhęc, & si q̄ alia reperiunt, q̄ Ep̄s ad tp̄s committere possit, ut no. ſ. e. c. significasti, & talia p̄t ad tp̄s committere, in perpetuum non, nec à subdito p̄it acq̃ri, nisi sp̄ali priuilegio papę, uel concessione Ep̄i cum p̄scriptione sequuta; sic loq̃t de exces. pl. c. accedentib. de iu. pat. c. cura, de relig. do. constitutus: uel ex sñia arbitri, uel alia conuentione p̄scriptione firmata, de p̄sc. c. cũ olim, & c. ueniens. Sic posset intelligi ēt de institutione auctorizabili, de inst. c. cũ uenissent. al's cooſuetudo non ,pdesset, p no. ſ. e. c. cũ satis. Quædã sunt simplicis iurisdõois, ut uisitare, corrigere, coercere modica coercione, cãs minores audire & terminare, & q̃dã alia, q̄ in sequentib⁹ colligi p̄nt, & in his Archidiaconus quo ad parochiales eccl'ias & minores titulos de iure cõi est uicarius Ep̄i. ſ. ca. ad hæc, & in iuribus ,pximè allegatis: maiorẽ tñ coercionem exercere non debet inconsulto Ep̄o, nisi in talibus plus acquirat, de elec. c. dudum, de exces. pl. c. ad hæc. Nec ista uicaria extenditur ad maiores titulos, ut Abbatiæ, & cõuentualis ecclesiæ, nisi per consuetudinem hoc acquirat, ut hic, de off arch. c. fi. de ma. & obe. c. cum inferior. Caueat ergo Ep̄s ne hac uicaria permittat uti Arch. tanto tp̄e quod consuetudinis p̄scriptio sit cõpleta, de ele. c. Cumana, de cau. pos. c. cum ecclesia. interim aũt per Ep̄m & in his, q̃ñ uult, cum sit eius uicarius, prohibere p̄t, ut dixi. ſ. & no. ĩ. ti. 1. c. fi. Quædam uero sunt certi officii, sicut sunt installare Abbates & alios: & aliqua de iure cõi spectãt ad Archid. ſ. eo. c. adhæc §. io quadã. de cæteris remittit ad summã. Circa hãc partẽ Inn. ponit unã mirabilẽ gl. in qua tractat de extensione cõsuetudinis. de materia extẽsionis quasi possessionis habes pleoissimè in c. dilectus, de capel. monach. de quo plenè dixi in c. in l'ris, de resti. spoli. in tractatu incorporaliũ. † Op. igit̃ q̄ cõsuetudo hæc in oĩbus ecclesiis nõ extendat̃ ad particulares ecclesias. nã si una ecclia fuit diligẽs in nõ permittendo usum talis cõsuetudiois, noo dẽt factum aliorũ ei nocere, ut patet in r̃a, res inter alios acta, de re iudi. c. pe. Præterea si Archiep̄s Archidiacono omnia hęc iura cõcessisset in oĩbus aliis monasteriis, & nõ in uno, hæc concessio ad istud unũ, in quo concessa nõ est, non extenditur. ergo nec pari ratione ipsa consuetudo, maxime cũ cõcessio sit fauorabilis & latè interpr. tanda ꝫ concedentẽ, de dona. c. cũ dilecti, de cõsue. c. cũ dilectus, Hic Inn. declarare hoc uolẽs, an & q̃ñ cõsuetudo uoiuersalis extendatur ad particularia, ponit gl. suo more ineptè compositã, quã tibi reducam ad aptissimam & intellectualem compositionem; ita, q̄ nõ difficilis, sed clarissima uidebitur materia: & expediam eã per aliquos articulos. † Primus erit, an hæc consuetudo uniuersalis in se sit extendibilis;[a] ita, q̄ extendatur ad alia loca. Secundus ad q̄ iura. Tertius circa quę fiat extẽsio. Quartus quæ reqrantur ex parte extendentis. Quintus q̄ exigantur ex parte eius, cui p̄iudicat, id est patientis extensionem.

b Ad primũ aliqui tenent, q̄ nõ habet locũ extensio nec consuetudinis[b] nec præscriptionis: quia ipsa odiosa est, & cãtur ad limites usus; ergo ad illos restrigitur. Cõtra istos est hæc decre. & decr. cũ ecclesia ulterana, de ele. ideo tene quod aliquo casu potest extẽdi. Ad s̃m ad quæ iura & quæ possunt extendi. dic q̄ q̄dam sunt iura imprælcriptibilia, ut est ius visitationis, de p̄scr. c. cum ex officii, de censi. c. cũ venerabilis; & io his planum est, q̄ consuetudinis non cadit extensio; & est hoc dictũ Host. q̄ tallia nõ p̄nt quæri: vel si q̃rantur, non

c q̃runt absq;[c] iusto & specifico ti. de p̄scri. c. si diligenti. & hęc acquisita est alia quã ep̄alis; & sic ut in cõsuetudine quæsita posset consuetudine obumbrari. ep̄alis autem non est de cõsuetudine obumbralis: quia de iure cõi competit. Quædam sunt iura iuri cõtraria, vel ecclesiis onerosa; & talia nõ extendunt, ut patet de cõsue. c. 1. de deci. c. tua. 11. di. c. catholica. & ideo in pensionibus & ,pcurationibus hæc cõsuetudo nõ est extendenda: qa talibus obuiat ius: & hoc verum q̃ñ agit̃ de extensione vnius rei ad aliam. Si verò tractetur de extensione eiusdẽ rei ad eandem, tunc bene fit hæc extẽsio, ff. cõia præd. l. venditor. §. si cõstat, de decimis, c. cũ in tua, de censi. c. sopitę, cũ suis concor. nunq̃. n. cõsuetudo vel priuilegia sic extendenda sunt aut restringẽda: quia diuerso iure censent: per. h. d. q̄ si certã pensionẽ. 10. solidorum,[d] vel certam pensionem numeri in oĩbus aliis monasteriis de consuetudine acquisiuit, non poterit hoc exigere à monasterio S. Petri; quia talis consuetudo est onerosa, de consue. c. 1. qđ' intelligit Host. vbi alius, q̄ Ep̄s vellet hoc acquirere: quia de iure cõi oĩa ei subesse v̄r; & sic non sunt talia odiosa. 10. q. 1. c. regenda. 12. q. 1. c. præcipimus, & c. ecclesiasticarum. 11. dist. per. h. d. Host. q̄ vbi episcopus petit à subdito aliquid noui uel insolitum à iure, tamen non omnino improbatum à iure, puta censum, vel charitatiuum subsidium, vel similia, ex quo probat quod illud habet & percipit in aliis cõuicin iis, conuincitur is à quo petit, nisi illud probet; & idem per iura

SEB. SAPIA.
a Extendibilis. Vide Bar. i l. 2. q. 36. C. quæ sit lon. consue. Ias. i l. oẽs populi, in 2. lec. co. 9. ff. de iusti. & iure. Laur. Calcaneum in consi. 2. col. 24. Cornes in ꝯs. 319. inc. Circa primũ, col. 11. in 3. uol. Areti. in cons. 44. inci. In proposita consultatione. in quibus locis concluditur, q̄ cõsuetudo unius ciuitatis uel loci extenditur ad alia loca particularia subiecta.
b Consuetudinis. Adde Oldr. consi. 268. in fi.
c Non quæruntur. Adde uidendum Abb. cons. 26. 2. li. & uide qđ uoluit Oldr. cons. 172. & 243. & 354.
d X. solidorũ. Add Ro. idem tenentẽ cons. 368.

iura allegata in vltima gl. quædam sunt iura non à iure cõi e
exorbitantia,sed præter ius: vt quia ius talibus non resistit,
nec data à iure reperiuntur,& adhuc in talibus hēt locũ ex-
tensio,de censi.c.super eo,de consue.c.cũ olim.12.di.c.diu-
turni,& c.oĩa,& c.seq. Quædã sunt iura à iure cõi concessa
quæri,& in quibus quærere landabile est & rõnabile:& quæ
concessibilia sunt à iure reprobantur; sicut est in hoc q Ar
chidiaconus in monasterio iurisdictionem hēt,qd' Eṗs dēt
de facili concedere,vt suum facilius faciat onus.j.ti.t.c.fi.&
quæ à iure non reprobantur; & talis seruanda est & exten-
denda,vt hic,& de elec.c.cũ eccl'ia.11.di.c.in his.12.di.c.cõ
suetudo.8.di.c.quę ꝯ,de cẽsi.c.sopitæ.per hoc dicit q in his
quæ sunt iurisdõnis vel ei annexa hēt locum extensio; dum-
modo maior pars populi vtatur,ff.de iust.& iur.l.penul. Ve
nio ad tertiũ.s.circa quæ fiat extensio. dic q aut iura sunt si
milis naturæ, & per oĩa paria, & fit extensio de iure ad ius.
si vtatur iure quod competit de iure cõi, illi siĩia & paria.
Nã si Eṗs vel Archidiaconus in aliquo loco, de quo nõ con
stat, q sit alterius iurisdictiõis, aliqua iura ep̃alia exercuit:
oĩa alia ibi exercebit,de relig.do. c.1. & hoc maximè obti-
net in iuribus archidiaconalibus, & consimilibus, quæ per
consuetudinẽ acquiruntur, ſm Inn.aut attenditur extensio
a de vno iure ad aliud diuersæ naturę [a],& ñ hēt locũ. iõ si De
canus in monasteriis acquisiuerit iurisdõnẽ ep̃alẽ, per hoc
non poterit exercere aliud ius, qd' non sit eiusdem speciei.
b Siĩr fit extensio de loco ad locũ [b], vt qd' est in vno loco, ser
uetur in alio, & tunc cũ extensione de loco ad locũ oportet
q loca sint paria. & ideò si Decanus in monasterio S.Petri
iurisdictionẽ acquisiuerit ex priuilegio uel cõsuetudine, &
nõ in aliis, licet postea in aliis monasteriis Archidiaconus
acquisiuisset, hoc non extenderetur ad monasterium S. Pe.
hoc patet: quia dicit in hmõi Abbatiis.i.in Abbatiis simili
bus, & in qbus nõ est aliqua quo ad hoc dissĩitudo, qd' hic
nõ erat,ex quo priuilegio vł iure sp̃ali ad aliũ hæc iurisdõ p
tinebat. Per hoc dicit, q si Abbas exercuisset hanc iurisdi-
ctionẽ noĩe Eṗi,q ad illũ non extenderetur Archidiacona
tus vsus: secus si exercuisset vt Abbas:quia illa non ꝯdicit ar
chidiaconali,cum alia sit iurisdõ archidiaconalis. Per.h.d.
q quo ad eos,per quos fit extensio,exigitur,q nõ sint usi op
posita cõsuetudine,& sufficit ẽt,si certũ sit q in his locis, ad
quæ extenditur,non sit quis vsus hac consuetudine; ad hoc:
quia ecclesiæ de nouo ædificatę coguntur ad hanc consuetu
dinẽ seruandã, in quibus certũ est q quis cõsuetudine non
est vsus,de censi.c.ecclesiis, sicut est in officiis ecclesiasticis,
vnũ modũ seruant.12.di.c.pen. & fi. vnã mensam cõem hře,
de cens.c.ex parte.prærogatiuã eiusdem dignitatis seruare,
de consue. c. cum olim. si aũt alii hřent ꝯriam cõsuetudinẽ,
non fieret extensio,de consue.c.fi.de præscr.c.auditis.12.di.
c. illud breuiter. item, si alius hæc iura in hoc monasterio
exercuisset,de pręscrip.c.cum ex officii.Idem si pro illa aliã
habeat puta vna ecclesia ieiunat diem Sabbati: altera diem
c Mercurii [c] 12.di.c.illa. Ad quartũ.s. quæ requirantur ex par
te extendentis consuetudinẽ. dic q sit vsus ista cõsuetudine
in oĩbus locis, vel saltẽ maiori parte locorũ,si agatur de ex
tensione quo ad loca.Idem de personis: quia in maiori par
d te personarum [d] sit vsus hoc iure,ff.de iust.& iu.l.pen.& fiet
extensio ẽt ad locos eiusdem prouinciæ,non solũ diœce.ad
hoc.ff.ad muni.l.qd' maior,ff.de test.l.testiũ.§.fi.Ad quin-
tum.s.ex parte eius,cui præiudicatur, & ꝯ quem extenditur
consuetudo,dicit q exigitur patientia: ut si agitur de acqui
sitione iurium ep̃alium exigitur patientia Eṗi, & imputet
sibi Eṗs, qui vidit Archidiaconũ exercentem,& non ꝯdixit,
de consue.c.2.ff.de leg.l.de quibus. Et hoc intellige,qñ nec
Eṗs,vel Abbas ibi iurisdictionẽ exercet aliquo mõ,aliàs ex
hoc præiudicaretur,quia interrumperetur præscriptio:quia
tunc apparet q Eṗs non intendit hanc iurisdictionem con
cedere Archidiacono.Ex quadam.n.tacita concessione epi
surgit hæc extensio. per quæ patet, q si Eṗo ignorante hæc
e iura exercuit,nihil acquisiuit,[e] de consue.
c.1.C.de serui.l.1.& 2.nec obst.si sciuit q
hanc iurisdictionẽ tñ in vno monasterio
exerceret, per ꝯñs tacitè vř consentire, q
habeat in aliis:rñdeo non: quia hoc casu
videretř Archidiaconus magis fulciri præ
scriptione,q̃ cõsuetudine. aliud qñ in plu
ribus:quia tunc magis cõsuetudine,q̃ præ
scriptione vř fulciri. consuetudo se habet
ad ius vt cõe & vniuersale: præscriptio ad
particulare priuatum.præscriptio autem
qnia odiosa est restringeuda,de præscrip.
c.vigilanti. consuetudo tanq̃ fauorabilis
non est restringenda,sed dilatanda.Facit
quia titulus in consuetudine non exigiř,
not.de præscri.c.cum olim,ad h.vnde & si
præscriptio ad noua monasteria non ex-
tendatur:cõsuetudo tñ extenditur,de cen
si.c.ecclesiis, & c. super eo,de cõsue.c.cum
olim. alii tñ non faciunt dřiam inter con
suetudinem & præscriptionem.Et faciunt
hæc ad qõnem legistarum de nobili, qui
nunq̃ collectauit subditos,cũ mos patrię
habeat, q in tribus casibus posset ille col
lectare militando,filias maritando,& ma
re transfretãdo: quorũ vnũ sibi imminet,
quã vide per Cy.C.quæ sit lon.consu.l.2.
& ibi distinguit inter cõsuetudinẽ & præ
scriptionẽ,ad hoc.12.q.2.c.cognouimus,
ubi legitur q ẽt noui reditus iure veteri
censentur. Prædictis,quæ dicta sunt circa
extensionẽ,nõ obstãt ꝯria signata.Primò,
quia res inter alios acta &c. quia hoc est,
ne una & eadẽ res diuerso iure censeatur.
12.q.2.c.cognonimus. Itẽ quia agitur de
modico,aut nullo pręiudicio: quia si Ar-
chidiaconus exerceret: Eṗs tñ p se & per
eundẽ Archidiaconũ, vel aliũ exercebit.
ĩ.e.c.1.non ob.q si Eṗs concẽdat in pluri
bus,nõ extenditur ad nõ concessum. quia
concessio hẽt in non expressis tacitã exce
ptionẽ,de pręsum.c.nonne.nõ sic in con-
suetudine,quæ est apta recipere extensio-
nẽ. Quæro quid si Archidiaconus,qui p
cõsuetudinẽ acquisiuit visitationẽ,postea
amittat eã per consuetudinẽ; an Eṗs qui
per centũ annos stetit, q nõ visitauit, pos
sit visitare? Dic q sic,de præscri.c.cũ ex of
ficii,de censi.c.cum venerabilis,& c.vene-
rabili; per qd' apparet q malè dñt,qui di
cunt q ep̃alis iurisdictio p solã patientiã
Eṗi præscribitur. Quæro planũ est,q hic
Archidiaconus nõ hẽt correctionem vel
visitationem in monasteriis:quid de prio
ratibus? dic q idẽ,si sint cõuẽtuales:vel ad
hoc p Eṗm instituti, vt ibi sit conuentus,
de cõsue.c.cũ dilectus,de sta.mo.c.2.in a-
liis sec', cũ nec gaudeãt priuilegio mona
steriorũ.10.q.1.c.1.In capellis et mona-
steriorũ nõ exẽptis pcipit Archidiacon'
iura sua nõ obstante priuilegio Eṗi,de ex
cess.pl.c.2. Quid si monaster.ũ hẽat popu
lũ? vř q Abbas rõne visitatiõis populi, &
Archidiaconus dẽant pcurare,de priuil.
c.ex ore.§.fi.10.q.1.aĩs uerò ibi sacerdos
p se distinguit monachos ad soluẽdas de
cimas, sed p superiorẽ ipsos facit coerce-
ri ſm Host.adhęreas primo dicto Io.An.

a Diuersæ naturæ. Adde Ro.loco pximè allegato.

b De loco ad locum. Adde Fran. Are. consi. 115. SER. SAPIA.

c Diem Mercurij. An consuetudo extẽdatur, latissimè explicat illustris præceptor meus ĩ repe. c. fi. col. 46. versi.prima est cõclusio,per septem col. ĩ.de consuet.

d Personarum. Ad de Ro.consi. alle. 348.

e Nihil acquisiuit. Adde limitãdum vt per Old. consi. 172.

ZACHARIAS.
a Præest quo ad dignitatē. Propter curam fori. contentiosi quā exercet, cū Archipresbyter exerceat curam fori pœnitētialis, vt no. in ca. officiū. ḹ. eo. ita no. Car. ī cle. 1. in prin. 7. q. de præb. Archi. & Gemin. 25. di. c. perlectis.
ANT. FRAN.
De Archipresbytero & Archidiacono quis ipsorū sit maior, dicas ꝙ archipresbyter habet curā in ecclesia cathedrali, & exercet curā fori pœnitentialis, vt in cle. 1. & ibi per do. Car. de præb. in 2. q. & vide gl. in c. cleros. 21. di. & vide do. Car. in clem. dudū, in. §. si verò, de sepul. nullam tamen habet iurisd. & propterea dicitur esse minor Archi. propter iurisdictionē quā habet, & curā fori contentiosi, quam exercet. Archipsbyter tñ potest ministrare sacramenta, vt p gl. & Car. in cle. 1. in 20. q. de priuile. & in c. 1. de offi. archipresby. & generaliter de ma iurium archipresbyteraliū, & de archipresbyteri psidētia, vide p Spe. in ti. de of. archipresby. per totū.
SEB. SAPIA.
b Quæro. Vide Gemi. in proœ. sexti, col. 8. & in c. frequens. 54. di. & in c. frequens, de resti. spo. lib. 9. & in c. 2. 22. d. & ꝙ verba generalia restringantur ad habilitatē, traditur in l. 1. C. de sacr. san. ecclesijs, in l. vt gradatim. ff. de mun. & hono. in l. omnes. C. sine cen. uel reli. in l. 1. §. nuntiatio. ff. de ope. no. nun.
Asidue. Adde Ro. cons. 263.
ANT. FRAN.
2 De significato huius dictionis asb siduè uid pulcherrimum text. in l. Meuia, ff. d manu. testa. & vide gl. in

De officio Archipresbyteri Rubrica.

Quia post Archid. Archipresbyter facit gradū; iō & c. de ma. 25. di. c. perlectis. Ant. de But.

SVMMARIVM.

1 *Assiduè, exponitur. i. horis & tpibus cōgruis.*
2 *Dictio, collecta, quid denotet?*

CAP. I.

VT archipresbyter. Hæc prima tria capitula non summantur, nec diuiduntur pp multiplicitatē dictorum. tñ principaliter intendunt, ꝙ Archipresbyter Ciuitatensis est sub Archidia. & principaliter præest psbyteris, & principalibus officiis. Litera capitulorū huius tituli, & sequentium vsq; ad titulū de officio vicarii, satis se exhibet cuilibet ēt modicū intelligenti; ideò aliter non summatur. Ber. Not. 1. ꝙ Archipresbyter de iure est sub Archidiacono; & sic Archidiaconus est principalis dignitas post Epm in ecclesia, & no. ꝙ tenetur præceptis Archi. obedire, sicut præceptis Epi, qđ intelligit Inn. de consuetudine, & in his quæ spectant ad offm Archidiaconi de iure vel consuetudine. No. 2. ꝙ eius officiū est principaliter hr̄e curā super presbyteros, & sic dignitas archipresbyteralis vr̄ curata. secūdò ad eius officiū spectat principaliter in locum epi missam dicere loco epi, & sic in diuino officio respū missæ est vicarius epi. Et no. dignitatē requirentē residentiā. Op. ꝙ Archipresbyter nō debeat subesse Archidiacono, cum sit maior in ordine, de ma. & obe. c. statuimus, & c. 1. Sol. dicit gl. 1. Ar-
a diaconus præest quo ad dignitatem,[a] sed non præest quo ad ordinē, & ordinis ministerium. Dat simile de angelis; qđ dic vt in gl. dicebat Host. ꝙ si Archidiaconus est presbyter, qđ esse pōt, nec p hoc amittit Archidiaconatū, de quo de renū. c. ad
b supplicationem; tunc Archipresbyter cedit ei, cū sit par in ordine, & maior in administratione: dicit tñ ꝙ ecclesiarū cōsuetudines sunt seruandæ. vnde dicit, ꝙ hñt se isti vt excedentes & excessi: quia in aliquibus Archidiaconus reueretur Archipresbyterū: in aliquibus ecōtra Archipresbyter Archidiaconum. Dat simile in patre carnali, qui est filius spūalis filii carna-
1 lis. † Quæro quid est dicere collectam? gl. dicit. i. missam, alleg. iura quæ sic dicunt: sed fm Doc. ideò sic dr̄, ꝙ ad ipsam hoīes colliguntur. vel dic collectā. i. orationem: qa de missa dixerat. ī. & vide de hoc verbo. 4. q. 1. c. 2. vel intelligatur de missa ferialis. vel de matutinali: quia in illa orationes dñr, & multa capitula, fm Gof. cū tamen in missa cōiter nō dicatur nisi vna.
2 † Quæro[b] quō intelligitur illud, assiduè
b stare &c. Sol. dic, assiduè. i. horis cōpetentibus. 36. di. c. si. 37. di. c. de quibusdam, de conse. di. 5. c. nunquam, de frig. c. vlt. §. oia .n. suis debent conuenire temporibus. 23. q. 4. c. si ecclesia, in fi. Not. pro testibus, qui
c dicunt, assiduè[c] possedit, vel stetit, uel habitauit; vide Di. in l. 1. ff. sol. mat. Quæro de qua missa loquitur? dic de missa solenni, quę dicitur in ecclesia in festiuitatibus solennibus, quibus debet Episcopus, nisi ex causa impediatur, interesse in cathedrali ecclesia, de consec. di. 3. c. Episcopus 16. q. 1. & temporis qualitas, in fi. Host.

CAP. II.

MInisterium. Nō summatur. ibi: *Cardinalium*. i. principaliū. No. officiū Archipresbyteri: quia est supra principales presbyteros, & principaliter hēt curā officii erga eos in solenni agendo officio. Et no. ꝙ distributio officii hebdomadarii dēt capere principiū à die dñico. No. secundò ꝙ officiū debet dici horis canonicis indeclinabiliter. i. in puncto horæ. nō ergo licitè dicit, qui alio tpe dicit: & aliàs dignè & sanctè non dicit, vt debet; per quod patet ꝙ causa non subsistente videtur peccare sacerdos, qui debitis horis non dicit officiū. No. quartò, ꝙ Archipresbyter deficiente Epo præ ordinat, vt uicarius oīa, quæ ad officium spectant principalium sacerdotum. Et nota hic multa, quę sunt de ministerio sacerdotum: benedictio fontium, inungere infirmum (& not. ꝙ debet vngi oleo, & non chrismate) & pœnitentes reconciliare; & sic vr̄ ꝙ in tota diœcesi Archipresbyter hēt curā, vt p ssit ministrare sacra, de cō-
d silio Epi tñ. Item not. ꝙ quilibet presbyter diœcesis est sub cura Archipresbyteri; vnde non pōt alteri confiteri eo inconsulto, nec ab alio penitentiā recipere. Et no. ꝙ ad eius officiū spectat dicere solennem missam, aut alteri cōmittere; & p hoc apparet ꝙ expositio glo. in c. præcedenti, de collecta. est melior aliis. Not. ꝙ vicarius pōt dare vicariū; qđ procedit in voluntaria iurisdictione, nisi sint dati à principe, de of. del. c. super qōnum, de quo. ḹ. c. proxi. Gl. quærit qui dicantur Cardinales, & quare sic dicantur. glo. hic declarat & est clara. vñ p hoc arguit Host. ꝙ sicut inter Cardinales nullus est, qui saltē nō sit diaconus; ita nullus dr̄et esse canonicus, qui nō esset saltē in sacris, de ęta. & qua. c. quęris, ad hoc facit qđ no de cōse. di. 1. c. Eps Deo sacrificans, & c. iubemus, uide hodie cle. 1. de æta. & quali. Quæro qñ incipit dies dñicus[d] quo ad officiū? gl. declarat. Quæro quid est dcm, indeclinabiliter seruiant? gl. declarat. Quæro, an inconsulto Epo poterit? gl. dicit ꝙ nō à ꝯrio, & dicit ꝙ loquit̄ de soléni penitente, q crimē publicè cōmisit, qđ vniuersam cōmoueret vrbē, in quo ēt cā necessitatis, si Eps commodè hri nō possit: poterit Archipsbyter & qlibet alius sacerdos reconciliare, & ēt laicus, de cōse. di. 4. c. sanctū. hoc nō placet Host. qa licet laico qs possit cōfiteri: ipse tñ absoluere nō pt, nec recōciliare, vt no. gl. d of. or. c. pastoralis. §. 1. Io. & Hug. itel lexerūt de vlt. anno septēnii, qnquēnii, vł decennij

c. de quibusdam, 37. dist. & in c. si quis vult. 36. di. q̄ exponit, assiduè. i. indesinēter horis statutis, ad quod etiam vide glo. in c. quanuis, in ver. cōtinuatis, de of. ord. lib. 6. & uide do. Ant. ī. in pœ. Gre. ubi multa dicit ad propositū de significato huius uerbi. & uide gl. in c. nunquam, de cōse. di. 5. quæ tñ loquitur de verbo, nunquā. & exponit. i. horis cōstitutis. & uid tex. & glo. in l. 1. in §. quotidiana, ff. de aqua quo. & æsti. & adde glo. in c. diaconi. §. penult. 93. dist. in uersi. assiduè. quæ dicit ꝙ ille dicit assiduè facere, qui iterato facit. Et adde not. in l 1. in §. itē nuntiatio, ff. de oper. no. nun. ubi dicitur ꝙ uerbum omnibus diebus, ibi positum, intelligitur diebus habilibus & horis congruis.
d Dies dominicus. Adde Feler. consil. 44. & 206.

a Nõ infamat. Ad.
de ut per Ioan. de
Ana. consil. 21.
ZACHARIAS.
Adde Matthæ.
sing. 84. inci. not.
practicant quoti-
dianam, ubi dicit
q si quis offerat
iudici totam pœ-
nam uel pecuniã,
ad quam posset ꝑ
delicto mulctari, de
quo uertitur cã ꝯ
eum, q euitat infa
miam, q̃ ex sñia ẽ
icursurus. Et utrũ
per sñiam ꝯ absen
tem, citatũ tñ, la-
tam incurrat infa
mia, & utrũ pote-
rit ꝯ illam sñiam
obtinere restis. in
inte. uide eundem
Matt. sing. 62. inc.
not. q si reus post
lit. contest.
ANT. FRAN.
Circa hoc an sol
uens pœnam ante
sñiam lata, si cri-
mẽ est tale, ꝑ quo
irrogeẽ infamia,
euitet ipsam infa
miam, dicas q ta-
lis sol. ante sñiam
ꝓs fieri: non tñ co
gitur camerarius
cõis illã recipere,
si nõ vult, ita Bar.
in l. item. in §. qui
paratus, i fi. ff. q b.
mo. pig. uel hypo.
so. & uide Bart. in
l. si reus paratus, ĩ
fi. ff. de ꝑc. & tenc
menti q ẽt si sñia
esset lata ꝯ contu
macem eo casu, quo
forsan ex forma
statuti sñia posset
ferri contra cõtu
macem, illa sñia
non irrogaret in
famiã, ut pulchrè
uoluit Bar. in cõs.
suo quod inc. ser.
Ioannes notarius,
de quo ẽt uide eũ
dem Bar. in l. ict⁹
fustiũ, ff. de his q
no. inf. & in l. in-
famem, ff. de publ.
iud. & tenc menti
unũ qđ dixit Bal.
in addi. Spe. in ti.
de senten. in 4. co.
in uer. an condẽ-
nati, ubi dicit q
ille q est condẽ-
natus in publico
arengo, si crimen
est famosum, sem
per dr̃ infamis. Sꝫ
ante condẽnatio-
nem non est infa-
mie. & ideo caute
la est q soluãt an-
te cõdẽnationem
ad euitandam hu
iusmodi infamiã.

decẽnii assignati ad solẽnẽ pnĩam. nã an
nis intermediis poterit fieri recõciliatio
Epõ incõsulto: sed dicit Ho. q illi intelle
ctui ꝯdicit. c. in capite, l. di. & ꝯsuetudo ap
probata; remittit ad sũmã eo. ti. uers. 5.
Sed an tales pęnitẽtes sint infames, dicit
q sic; uñ nec ordinari pñt. l. di. c. pęnitẽtes
6. q. 1. c. infames, de biga. c. 1. sed hoc ñ ac
cidit rõne pniæ: sed rõne criminis publici
ꝑ sñiam: als si crimẽ sit occultũ & pnia sit
occulta, ñ infamat, sed reuocat & emẽdat
l. di. c. ferrũ, de testi. c. fi. de sum. tri. c. 1. in-
famaẽ ergo, tũ qa publicè uerberaẽ, qñ nu
dus incedit: tũ qa crimẽ suũ ꝑ sñiam pniæ
publicaẽ. 3. q. 7. c. infames. §. porrò. alias si
2 sñia ñ ꝓcedit, sol⁹ ict⁹ fustiũ ñ infamat, [a] ad
id ff. de pœ. l. in seruorũ, in fi. ꝑ qđ dicit pa
tẽter errare eos, q iudicãt infames eos, q
sumũt pnĩã publicã ex đuotione. uirtutis
n. deuotio ñ dẽt ĩprobari, ff. de post. l. 1. §.
bestias. als dãnari đbuisset Dauid se humi
liãs. 2. Regũ. 6. & Io. Bap. Marc. 1. & 3. Ant.

SVMMARIVM.

1 *Peregrini & à foris uenientes, q̃diu morã tra
hunt in ciuitate sunt sub cura Epĩ loci, et si
alibi eligant sepulturã, quarta dẽtur Epõ.*

CAP. III.

OFficium. Declarat qđ sit
offĩn Archipre
sbyteri Ciuitatensis. No. q̃ spe
ctãt ad offĩn Archipsbyteri: qa
uicari⁹ est Epĩ circa offĩn inchoãdũ, & da-
re debet bñdictiones ꝓsbyterales. No. q
offĩn misse est delegabile; & sic uicari⁹ dat
uicariũ in his, q̃ sunt uoluntariæ iurisdõ-
nis. Et no. q custodia sacristiæ ad eũ prin
cipalr̃ spectat. No. q eius offĩn principale
est, q nõ deficiant infirmis sacrã euchari-
stiæ. Et not. q sacrĩm pniæ est necessitatis,
& sacrĩm corporis Chr̃i appellatur confir
mationis. Et no. q ẽt laici pñt & dẽnt cõi
1 care in corpore & sanguine. † No. q pere
grini & à foris uenientes, q̃diu morã tra
hunt in ciuitate, sunt sub cura Epĩ loci &
archipresbyteri, facit ergo q ibi debẽt se
peliri, & si alibi eligant, q quarta debeaẽ
Epõ, de quo ꝑ Pau. de Leaza. in cle. dudũ,
de sepul. & uide Io. An. ĩ c. 1. li. 6. de sepul.
No. duplicẽ actũ in actu baptismi. nã pri-
mo ꝓcedit catechismus, in quo fit Chr̃ia-
nus, & secundo baptismus. Quæro in quo
dẽat prouidere sacerdotibus, ne moriaẽ
absque pnĩa? dic q ꝓt dupliciter intelligi.
Vno mõ q loquaẽ de prouisione quo ad
ipsos sacerdotes; & probat q Archipsby-
ter sacerdotum est curatus, & ab eo dẽnt
assumere pnĩam. Alio mõ, q loquaẽ de ꝓ
uisione quo ad alios, ne moriaẽ ꝑꝑ de-
fectum sacerdotum non assumpta pnĩa;
& tunc debet commitere aliis sacerdoti-
bus, qñ ꝑ se non sufficit, adhoc. s̃. e. c. 1. ad
fi. Per qđ dicit Host. q ille q curã hẽt, ubi
nõ sufficit ad sacerdotalia exequẽda aliis
committat, qđ est uerũ, ubi necessitas im-
minet, ff. de off. eius cui man. est iuri. l. 1.
& uide de pœ. & remis. c. oĩs, sũꝑ gl. execu
tionem. & uide Io. An. in nouella, de ele.

c. cum ex eo li. 6. de priuil. c. 1. li. 6. Quęro
de qb⁹ bñdictionib⁹ loquaẽ lr̃a? gl. 1. decla
rat & bñ in Epõ: null⁹ minor Epõ bñdicit
21. di. c. deniq;, & remittit Hos. ad sum. c.
ti. §. fi. uer. 6. Op. q eucharistia nõ seruet,
de ꝯse. di. 2. c. tribus. Sol. non reseruaẽ nisi
in casu. s. ad opus infirmorũ, adhoc đ sen.
exc. c. ꝑmittimus, de custo. eucha. c. 1. Vlti
ma gl. dicit, q qlibet đ ciuitate & diœcesi
ꝓt sacrã recipere in maiori eccl̃ia. nec ob.
de pœn. di. 6. c. placuit, & de paroch. c. nul
lus: quia licet Epĩs non debeat recipere pa
rochianũ alteri⁹ Epĩ: ꝓt tñ recipere paro-
chianũ suũ; licet sit ẽt alterius parochiæ
ꝑticularis: qa ꝑ hoc ñ eximiẽ à parochia
sua sm̃ gl. & ꝑ hoc concludit gl. q qlibet
ꝓt recurrere ad archipsbyterũ maioris ec
clesiæ sm̃ gl. Inn. & Abb. uñr hoc restrin-
gere ad grauiter peccãtes. l. di. c. pœniten
tes, & in c. in capite, & 26. q. 6. c. fi. Si intel
lexerunt de casibus Epõ reseruatis, ñ pla-
cet hoc Host. qui dicit q sine spãli ꝯmis-
sione Epĩ Archipsbyter non absoluet in
illis, qđ credit uerũ Io. An. de pœn. si epĩs,
li. 6. Loqẽ ergo de aliis, & ꝓcedit in oĩb⁹
ex quo dicit Hos. q qlibet hẽt tres aĩæ ꝓ-
sidentes, papã, Epĩm, & Archipsbyterũ, qui
Epĩ est uicarius & curatus, đ pœ. & remis.
c. oĩs. Iõ non ꝓt cõnq̃ri ꝓsbyter curatus, si
sacrã ministrãẽ ab Epõ in parochia sua, uł
ab alio đ ei⁹ mãdato, uiđ qđ no. ĩ d. c. oĩs.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione matricis ecclesiæ, continetur ca-
thedralis, non plebanalis.*
2 *Legatus an & qñ possit statuere cõtra ius cõe?*

CAP. IIII.

VT singulæ. Archipsby-
ter ruralis ꝓ
sbyterorum & laicorũ plebana
tus curam gerit: ꝯ decretum tñ
Epĩ nihil ordinare ꝓt. h. d. & non diuidiẽ.
No. q in qualibet plebe dẽt esse Archip-
sbyter. & q qlibet plebanus est Archip-
sbyter. hẽt ergo ꝓsbyterat⁹ ordinẽ anne-
xum, de æt. & qua. c. 1. No. 2. q qlibet ple-
banus habet curam. No. 3. q qlibet pleba-
nia debet hr̃e sub se titulos particulares
& ꝓsbyteros. & no. q tituli subiecti pleba
no, & ꝓsbyteri titulorũ sunt sub cura ple-
bani, adeo, q ab aliis non pñt recipere ec
clesiastica sacrã illo inconsulto. Sic est ar.
q capellani in eccl̃iis collegiatis inferio
ribus oẽs dẽant recipere confessionem &
pnĩam à ꝓsbytero ꝑlato, & nõ ab aliis ca
pellanis uel canonicis: qa ipse illorũ curã
hr̃e dr̃, idem de familiarib⁹ oĩb⁹ in eccl̃iis
seruientib. No. 4. q non decet Epĩm, quasi
sufficiat, dimittere ecclesiam sine rectore.
Et not. ar. q inferiorem ecclesiam non ꝓt
propriæ mensæ unire, adhoc cle. si una, de
1 re. eccl. non alie. † No. 5. q appl̃one matri
2 cis ecclesię cõꝑhendiẽ cathedralis, [a] non
plebanalis. No. 6. q ꝯ decretum Epĩ factũ
est, non ualet, & sic effectus decreti habet
locũ ẽt in decreto minoris ꝑꝑ, de quo de
ꝓb. c. dilecto, & uide de rest. in inte. c. 2. &
uide qđ no. de matri. ꝯt. ꝯ interdictũ ec-
clesiæ. c. fi. Septimo, q ꝓt Epĩs circa ꝯmissa

ZACHARIAS.
b Comprehẽditur
cathedralis. not.
Car. in cle. 1. §. 1.
de priui. & in c. 1.
& c. ex trãsmissa,
de ꝓscri. sumiẽ tñ
qñq; ꝓ baptisma-
li, ut not. idẽ Car.
in cle. 2. §. irritũ,
q. 3. de elec. & Za-
barel. in alle. c. ex
transmissa.
ANT. FRAN.
Quæ dicatur esse
matrix ecclesia,
uide gl. in c. uene
rabili, de uer. sig.
& in cle. 1. de sen.
excõ. & qđ hic dẽ
de ecclesia baptis
mali, ut illa pos-
sit dici eccl̃ia ma
trix, dicas id esse
uerum: quia sicut
mater gñat, ita &
ecclesia baptisma
lis regenerat. c. 1.
& c. ex trãsmissa,
de ꝓsc. no. in c. ꝓ-
terea, el 2. de tran
sact. & q ẽt cathe-
dralis possit dici
matrix, uide quæ
habẽtur in c. ulti.
de offi. arch. & in
c. ex parte, el 2. in
fi. de rescrip. & in
cle. 1. uer. quib⁹ de
priuileg. & q̃ iura
possit ecclesia ma
trix i ecclesiis sibĩ
subiectis uendica
re, uide in c. ad au
dientiam, el 1. de
eccl. ædifi. & uide
no. ꝑ Inn. & Hos.
in c. constitutus,
de relig. do. & per
gl. in c. fi. de offic.
archipresb. & per
Inn. in c. corã di-
lecto, de off. dele.
in ca. dilectus, de
capel. mona. & ha
betur per gl. in c.
plures. 16. q. 1.

inferiori plato, & Epi uicario in aliquib⁹, illi inhibere ptãtem; & si facit illud ꝯ decretum, non ualet. Gl.pe.op.ꝙ non ita, ut Epi habeãt: quia liberiorem habent Epi. gl.fatetur, ꝙ non no. omnimodam simili tudinem. Scd'o obuiat, ꝙ imo aliqua iudicẽt Archipsbyteri, nec semper referãt, de of.or.c.cũ ab ecclesiarum, dic minima decidit, grauiora refert, ad hoc de consan.& affi.c.ex lris. Op. ꝙ possit Eps beneficium ad mensam unire, & fruct⁹ retinere, ut eec. bene.c.uno. Sol. dignitatem nõ pt, ut hic, ad tps tñ ex cã de consensu capituli sui pt retinere fructus, ut ibi, dic de hoc ut ibi, ad quod de inst.ca.cum ad nrãm. Opp. & arr sumat matrix ecclesia: qa, p illa, q̃ capellã habet sub se, de ec.ædi.c.3. So. fatendum ꝙ sic sumit, & q̃nque pro ecclesia cathedrali, uide qd' no. in cle.de sen.exc.c.1. in uerbo, matricem. Quæro an si Archipsbyter uocet, uel plebanus clericũ in ti. sibi subiecto ad residentiam, & si non ueniat, possit illũ priuare beneficio? dicit Io. An. ꝙ Io. cardinalis determinauit p hãc decr. ꝙ non; [a] qa cum agit in figura iudicii, solus Eps est iudex clerici. 11.q.1.c.de psona, ubi de hoc, & her.c.cum ex iniuncto, in fi. & hoc uerum, nisi ad ipsum spãli iure spectet destitutio, & uide quod no. de cle. nõ resi.c.relatũ, & c.quasr, de ele.licet canon, li.6. sup gl. pe. & qd' dixi de fo.ꝯp.c.cũ contingat. † Quæro an legatus possit [b] facere statutum ꝯ ius cõe? Host. dicit, ꝙ non per istum tex. & qa inferior &c. de ma & obe.c.cum inferior. Dic ꝙ aut uolunt statuere ꝯ reseruata Papæ, & non pñt, de off.le.c. ꝙ trãslationem. aut ꝯ concilia solennia, & idẽ. unde statuere non posset ꝙ minor. 30. anno eligi posset in Epm, uel ꝙ quis hrẽ posset plures curas, & his similia: uel alio modo ius cõe in totum tollere. Aut vult tollere constitutiones cões in totum, & non pt. Aut vult declarare, & pt. Aut vult addere illas iuuando, aut aliquas pœnas apponendo, [c] & pt. idem etiã pt ars iuuando, uel addendo ad penam antiq. Iõ pñt statuere, ꝙ quis non habeat uocem in c. nisi sit in sacris, de æt. & qual.c.q̃ris. 96. di.c.satis euidenter. hoc enim non est epales constitutiones euertere, sed eis deseruire & illas supplere, qd' est admittendum, [d] de noui oper.nun.c.1. de priu.c.2. possunt & ad correctiones morum non subuertendo, sed supplendo ius, statuta facere præceptoria, prohibitoria, atque penalia· quia siue plectendo &c. 33. q.5.c.prodest, sm Host. & uide de off. leg. c.fi. & uide plenissimè de appellationibus c.fin.lib.6. Ant. de But.

De officio Primicerij. Rubrica.

Visum ẽ de officio Archipresbyteris sed quia in choro primicerius est primus, ideo ponit de eo, & est primus in choro, uel cantu absente Archipresbytero. Ant. de But.

[a] Quòd non Adde quæ scripsit Old. cons. 237.
ANT. FRAN.

[b] An legatus possit. utrũ legat⁹ possit facere statuta contra ius cõe, uide Host. & Doc. in c.1. de of. archipsbyt. & in c.fin. de off. lega. ubi dr ꝙ non. & uide no. in c.fi. de app. li.6. & in c.ex pte, de uer. sig. & in c.1. de loca. & in c.fi. d' spõ. & in c.fi. de cõfir. uti. uel inuti. & uide gl. & q̃ ibi no. per Dom. & alios in c.1. de off. leg. lib.6. & uide Inn. in c.ueniens, de iureiur. ubi dixit ꝙ legatus non pt facere statutũ, ne à sententia appelletur, neq; committere causam appellatione remota. & uide etiam no. gl. in c.fi. de hær. li.6. q̃ dixit ꝙ legatus non pt facere statuta ꝯtra ius cõe; de quo ẽt in cle. sæpe, de uer. sig. & an legatus possit tollere statuta inferiorum, uide p Io. An. in c.si à se de, de pb. li.6. & p Fed. de Sen. in suo trac. permu. in 24. q. & an legat⁹ possit cõcedere indulgẽtias, & quot dierum hr, per Inn. in c. qd' trãslationẽ, de of. leg. & uide bo. gl. in c.qd' aũt, de pœni. & remis.
SEB. SAPIA.

[c] Pœnas apponen-

CAP. I.

VT Primicerius. Ponit illa quæ spectãt ad offm primicerii. h.d. & non diuidit. No. ꝙ primicerius. i. cantor est sub Archidiacono: & eius cura principaliter est, ut præsit docendo diaconis & aliis in ecclesiastico ordine positis; & doceat lectores ad nocturna officia. & no. ꝙ dẽt esse absq; negligentia in suo officio. Vltimò Host. hic colligit necessaria cuilibet studioso, vt addiscat. Primò ꝙ singula diligẽter cõsideret, ibi: *de singulis.* Scd'õ, ꝙ de pbabili dubio se ñ reddat certũ, sed peritiores cõsulat, C. de inge. ma. l. si auiã; & hoc ibi, *studium habeat.* Tertiò ꝙ sit capacis sensus, ibi: *capacem sensum.* Quartò ꝙ totus verset circa studiũ, ibi: *absq; vlla vacet negligentia.* Quintò ꝙ nõ dedignet[e] instrui ab eo, cui magisterii officiũ est iniũctũ, ut hic, & 34. q.3.c.si habes. Oppo. ꝙ hoc offm spectet ad Archidiaconũ, s. de of. archi. c. officiũ. So. hoc & illud est uerũ secundũ diuersitatem consuetudinis. uel hic primicerius habetur sub Archidiacono ad mandatũ Archidiaconi ut uicarius eius, ex quo patet, ꝙ qui subest epo alius ẽt ordinarius põt alteri mandare uices suas. Not. ꝙ uicarius eius dat uicarium saltẽ ad certum articulũ: uel sm Host. secundũ ordinẽ rubricarũ deficiente Epo faciet Archidiaconus. deficiẽte Archidiacono faciet Archipresbyter. deficiente Archipresbytero faciet primicerius; & sic de singulis; ad hoc facit quod dictũ est. s. Quero an primicerius habeat iurisdictionẽ ordinariã? vr ꝙ sic ex ver. *curam*, & ex ver. *pro animabus*, & ex ver. *disciplinæ & custodiæ*. per hoc tñ ñ excludit iurisdõ Archidiaconi, sm Inn. No. q̃ significent iurisdõnẽ. vñ tenet Deo reddere rõnẽ, si nõ monuerit, vl instruxerit subditos; vl si nõ punierit delinquẽtes: vel saltẽ Epo nõ denũtiauerit. s. ti.1.c.1. & fi. hẽt. n. ordinariã in his, quę sibi sunt cõmissa, de of.or.c.cũ ecclesiarũ, sm Inn. qd' dicit Host. uerũ de cõsuetudine. de iure. n. scripto nõ inuenit ꝙ habeat coertionẽ: imò consistit officium suũ circa disciplinã. i. doctrinã, vt prætendit, & circa officia; quare de negligẽtia obligatur, vt hic, & de of. archi. c. ea quæ. Ant.

De officio sacristæ. Rub.

Viso de officio primicerij, videndum est de officio Sacristæ, idest thesaurarij. De materia habetur 15. dist. c. perlectis, in fi.

CAP. I.

VT sciat. Not. ꝙ sacrista subiectus est Archidiacono: & ad eius curam sub Archidiacono spectat custodia & cura uasorum ecclesiæ, & uestimentorum, & thesauri ecclesiæ, & quę ad luminaria spectãt & pertinent siue in cera siue in oleo. Op. ꝙ hoc spectet ad officium Archi. custodia uasorum. s. de of. archi. c. ea quæ. Sol. pertinet

[e] do. Hoc voluit glo. in cle. ne Romani, de elec. circa princ. in verbo, tollit, & ibi firmat Car. Flor. in 1. q. & idẽ vult glo. in cle.2. de æta. & quali. cũ multis allegatis per Fel. in c. quod super his. de ma. & obe. vbi multa ad propositum.

[d] Admittendum. Adde Ro. consi. 355. & 438.
SEB. SAPIA.

[e] Nõ dedignetur. Facit tex. in §. fi. in aut. de mo. nec debet maior dedignari addiscere à minore, l. si seruũ §. sequitur, ff. de uer. obli. ubi Ang. nota. ꝙ antiquior Doctor dẽt se subscribere consilio minoris, de q̃bus multa p And. Sic. in repe. rub. C. qui admi. col. 11.

tinet ad istū sub Archidiacono: uel ibi loquit̃ de collectis & ciminilibus.i.ornamētis tñ:hic de uasis, uestimētis, & thesauro. Quæro de qbꝰ luminaribꝰ?dic q loqt̃ de luminaribus lāpadū, ut differat ab eo, qđ dicit de cera. Op. q hoc spectat ad officiū custodis ĵ. tit. proxi. So lu. ptinet ad unū & reliquū s̃m diuersitatē cōsuetudinū. De relicto aūt p his luminaribus nō detrahitur quarta, de testa. c si. potest etiā dici secundū Hos. q sacrista quæret oleū, & ipsum tradet custodi, qui illud custodiet & expēdet s̃m Ioānē An. An. de Bu.

De officio Custodis. Ru.

Viso de officio Sacristæ, qa officiū Custodis quasi est minister Sacristæ, ideo de eo ponit. De materia habetur 25. dist. c. per lectis.

SVMMARIVM.

1 *Officialis negligens deponitur ab officio.*

2 *Campana in quibus actibus est necessaria, & ad quid fuit inuenta.*

CAP. I.

CVstos. Ponit ea q̃ spectāt ad officiū Custodis. h. d. Et non diuidit̃. No officiū Custodis: quia illa q̃ cust. dicēda cōmittuntur, ptinēt ad eius officium, & est sub Archidiacono, & significabit horas cū tintinnabulis iubente Archidiacono, & pallia & linteamina altaris, & cuncta utēsilia dabunt̃ ei. habebit solicitudinē in accēdēdo lāpades & laternas, & extinguēdo, ne supra modū lucēdo &c. No. de discretione, quæ est mater uirtutū. Et no. q exigitur ēt discretio in quolibet ēt quantūcūq; minimo officio. Not. q Archidia. nō punit negligētiā subiectorū in officio,

1 sed epo denūciat. †Et not. q pp negligētiā qs ab offō deponit̃, qđ no Op. q custodia ad Archi. spectet, de off. arch. c. ea q̃. So. sub Sacrista & Archidiacono spectat ad eū. q̃ aūt dignitas alteri pferatur, cōsiderāda est lex municipii, deinde tps ordinationis, ff. de albo scriben. l. 2. & no. de ma. & ob. c. 1. Op. q nō repellat̃ qs uel deponat̃ p uiā denunciationis, de accu. c. inquisitionis. Sol. p denun. nō deponit̃ nisi criminal̃r cōueniat̃, uel p inquisitionē, de simo. c. licet Heli. unde dicit Host. q ad denuntiationē inquiret eps, & deponet, & uide de iud. c. nouit. Dicit Gof. q licet p denuntiationē agat̃ ad correctionē: tñ qa ineptus erat ad administrationem seu ad administrandū, & sic petebat ab administratione remoueri: qa aliter cogi non poterat s̃m Gof. Vel dic q ex quo est incorrigibilis & indomitꝰ, absq; accusatione pōt remoueri: qa notoriū est ipsius crimē 17. di. c. nec licuit 11. q. 1. c. si qs sacerdotū 2. q. 7. c. qua pp 81. di. c. Maximianꝰ, de iureiur. c. querelam, s̃m Inn. q dicit q priusquā deponat̃, & alius substituat̃, dēt a beneficio suspēdi, de æta. & qual. c. q̃ris, & similia. idē & si nō portet coronā. Eps .n. nō statim credet Archi. si denunciatus inficiet̃: sed ex integro cognoscetur, ff. de cu. reo. l. diuus. tñ sine inscriptione audiet̃ Archid. sicut officialis 4. q. 4. c. nullꝰ §. aliquando, s̃m Vin. Quæro an in deiiciēdo exigat̃ cōsensus Arch. dic q sic: qa cōiter utriusq; gerit officiū, de offi. arch. c. adhæc §. fi. & si dissentiūt, recurrat̃ ad Archiepm,

2 de tēp. or. c. nec epi, de iure. c. nullꝰ † Quæ

a ro qd significat cāpana? a dic q est signū qñq; cōgregādi capl̃m, de ele. c. in causis, qñq; signū exeūdi ad bellū: qñq; est signū horarū, ut hic qñq; est signū actionis gratiarū, ut qñ post uictoriā sonant campanā. Itē & de laudabili cōsuetudine, q sonet de sero p salutatione uirginis: qñq; p subtractione alicuius ab hac uita. Aliqñ excōicationis: aliqñ gaudii & honoris alicuius psonæ, pcessionaliter occurrēdo: qñq; ignē extinguendi: qñq; loctū intrādi, qñq; ad parlamentū ppl̃i cōuocādi: qñq; ad Corpus Christi honorandū. Dr̃ aūt cāpana a Cāpania, ubi primus usus

b eius fuit inuētus. De medio tenēdo b alle. gl. multa iura, & dñt Doc. q qñq; initiū, qñq; mediū, qñq; extremū inspicimꝰ s̃m diuersitatē subiectæ materiæ, de qua non est curandū. Et no. ult. Host. q malus minister est cōtrarius laudi Dei: & ecōuerso bonus illā promouet & exaltat s̃m Host.

CAP. II.

CVstos. Nota hic dr̃iam inter eleemosynas, decimas, & oblationes, & q̃ cōprehenduntur in reditu eccl̃iæ. Et no. q inter oēs æqual̃r fr̃es & sic clericos, & alios tales sunt de iure cōi diuidendæ. Not. 2. duo puertentia iudiciū. inuidia & zelus. & no. ꝯ inuidiā. Et not. q tres colūnæ eccl̃iæ sunt Archidiaconus, Archipsbyter, & Custos. Et not. q principalis distributor de iure cōi est in eccl̃ia eps. post epm Archidiaconus. post Archidiaconū Custos & p hoc dicit gl. hic, q p eū Custos dēt ꝯstitui. Et no. q pnomē demōstratiuū, is, qñq; respicit ꝯñtia. No. q melior & sāctior est eligēdꝰ Custos. Opp. q sufficiat eligere dignū, licet nō eligat meliorē. vñ ob. l. cū pr̃ §. rogo, ff. de l. 2. Dic melior, sanctior. & iustior est eligēdus: tñ si aliꝰ eligat̃, licet nō sit melior, sufficit: qa cōueniēs scia &c. de renū. c. nisi cū pridē §. p defectu, de ele. c. cū nobis. Op. q colūnæ sunt epi, de acc. c. qual̃r, Sol. hic & illi diuerso respectu pñt dici colūnæ. Quid ē dicere alma? dic scā, & pulchra uirgo, & nutriēs, ab alo alis. alit. n. uerbo & exēp.

De officio uicarij. Rub.

Viso de his q seruiūt eccl̃iæ nomine pprio, uideamus de his, q seruiūt nomine alieno. Go. Et cōiter in isto titulo tractatu de uicario, q seruit in diuinis, excepto c. pe. ubi tractat̃ de uicario iurisdōnis, & de hoc secūdo in 6. de primo rubrica in cle. De materia 16. q. 7. c. in nona 93. di. c. si. 94. dist. c. 1. Ant. de But.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium censetur habitum pro derelicto per desertionem longe tempore factam.*

2 *Libellus continens notoriam iniustitiam potest repelli tanquam ineptus. 2. 4.*

ANT. FRAN.

a Quid significat campana. Circa hanc materiā de campana, dicas q campana non pōt publicè haberi, nisi cū licentia episcoporum, ut in c. patentibus, de pri ui. & uide Bar. in l. 2. in uersi. nō debet conuocari, C. de decu. li. 10. ubi dicit, q campana est pulsanda p cōuocatione concilii, & in actibꝰ uniuersitatis, de quo per gl. & Doc. in c. præsentiū, de testi. in 6. & habet̃ p Bald. & Pau. de Ca. in l. 1. de pcu. & in l. rescripeū, ff. de pact. Et adde q tpe interdicti nō debēt campanæ pulsari, nisi ad pdicationē, cū tpe interdicti possit pdicari, ut in c. qđ io te, de pœn. & remis. & p do. Car. plenè in cle. 2. io princi. in 6. not. & in 6. q. de sen. excō. & quot signa faciat cāpana, uide per Bal. i rub. C. de edi. di. Adri. tol. & p Io. An. Inn. & Host. i c. 1. de off. custo. & uide etiā p Io. An. in c. in causis, de elec. & in c. Io. de homi. & de statuto dispōnēte, q delinquēs post io nū tertiæ campanæ soluat duplicatā pœnā, an possit habere effectū, qñ cāpana nō pulsat, puta in parasceue, uel si cāpana esset fracta, uide Bar. in l. 1. in §. hoc aūt senatus, ff. ad Syl. & i l. aut facta, in §. tps, ff. de pœnis. & uide Bal. i l. sed & si susceperit, ff. de iud. & quæ no. in l. Titius, i §. Luciꝰ, ff. de li. & post hu. & quot significentur per sonū cāpanæ, uide p gl. no. in c. si capitulo, de cōces. præbē. li. 6. & de materia campanæ, & eius pulsatione, uide Spe. i ti. de ele. in §. 1. in uersi. his igitur, & uer. consequenter.

ANT. FRAN.

b De medio tenendo. An & qñ mediū sit tenēdū, uide q̃ habent̃ in l. 2. in §. sed & si quis, & ibi Bal. in 5. col. C. cō. de le. & uide gl. i l. Nesenniꝰ, ff. de neg. ge. & gl. i l. solet, in §. fi. de off. pcon. & le. & q̃ habentur io §. cū ex aliena, insti. de rerū diui. & io l. antiqui, ff. si pars hær. pe. & in aut. de cōsuli. in §. 1. & per Spe. in tit. de adno. §. 5. in uer. cū autem.

CAP. I.

AD audientiam. Vicarius si beneficiũ curatũ postea fuit adeptus, uicaria priuabit. Prima narrat factum. Secũda ꝓuidet, ibi: *quia igitur*. Casus lr̃alis. quidã presbyter. V. noĩe molestabat monachos de Ramesio petẽdo ab eis uicariã ecclesiæ de Burnel, a qua recesserat 20. annis elapsis, & in diuersis ecclesiis ꝑsonat⁹ postea fuerat adeptus. cõquesti sunt monachi dño Papæ. Rñdet ꝑp non esse canonicũ, ut q̃ hẽt curã aiarũ in diuersis ecclesiis, uicarius fiat in alienis. Vñ mãdat ꝑp, quaten⁹, si est ita, ꝑdict⁹ ꝑsbyter cõpellat desistere a petitiõe uicariæ
1 ꝑdictæ. B. †No. 1. ar. q̃ ꝑ desertionẽ eccl'iæ lõgo tpe qs vr̃ eã hr̃e ꝓ derelicto, uide ƌ hoc de cle. nõ resi. c. si. posset induci ɔ̃riũ. No. 2. q̃ ꝑ acceptationẽ ꝑsonatus uacat uicaria ꝑpetua, q̃ primò habebat, & sic extẽdit̃ decr. de multa, ẽt ad uicariã. Not. 3. rl'r ꝑsonatus hẽt annexã curã. No. 4. q̃ in notoriis ꝓcedit libellus, qñ inchoat ab executione, ut cõpellat̃ qs ab impetitiõe
2 desistere. †No. q̃, ubi est notoriũ attẽta nã materiæ, libellũ notoriã cõtinere iniustitiã, licet nõ pateat ex serie libelli, sed extrinsec⁹ a libello, libellus & petitio reiici põt tãq̃ inepta, de iud. c. examinata, ꝑ In. & hic, & ponit de libel. obl. c. fi. Op. q̃ nõ priuet̃ lõga quãtũcunq; absentia, nisi priuet̃ al'r, ut patet de cler. nõ resi. c. ex tuæ. Sol. dic, steterit ꝑ modicũ uel magnũ nõ est uis: q̃a nõ priuat̃, nisi moneat̃, ut d. c. ex
3 tuæ, de cle. nõ resi. † Op. q̃ non debuerit huic silẽtiũ imponi absq; iudicio 2. q. 1. ꝑ totũ. Sol. dicit notabil'r hic Inn. q̃ libell⁹ reiicit̃, & agẽs ab agẽdo, nõ solũ, qñ ex serie libelli cõtinet ineptitudinẽ, sed ẽt qñ al's est notoriũ petitionẽ fore iniustã. hic .n. in libello nõ dicebat se hr̃e plures ꝑsonat⁹. tñ ex quo al's est notoriũ, qđ nõ põt esse occultũ, de trãsl. ꝑl. c. quãto, repellet̃ ẽm Inn. & Abb. & hoc maximè locũ hẽt ĩ bñficiis, in qb⁹ iudex ẽt tacẽte aduersario inq̃ret ex officio, de cle. c. cũ nobis olim.
4 †No. hoc dcm̃, qđ repetit Inn. de iu. c. examinata, in additiõe parua, & est hic ar. q̃ ex quo cõstat q̃ aliqs litigãtiũ sup aliquo bñficio nõ hẽt ius in bñficio, ꝑt utriq; ex offõ silẽtiũ imponi, ẽt si al's libell⁹ sit ineptè format⁹, ad idẽ de fil. ꝑsb. c. 2. & 3. & c. qm̃, de rescr. c. inter cęteras, de pac. c. cũ clerici, ẽm Hos. de of. dele. c. cũ ɔtingat, de re iud. c. cũ Bertold⁹. Quãuis ergo rl'r null⁹ inuitus agere compellat̃: tñ ab antiqua & iniusta petitione desistere cõpellit̃, ẽt ex
2 post scõ, si fuerit ab initio repellẽda, [a] de iu. c. examinata, ubi de hoc, & sic ut lites restringant̃, de rescr. c. nõnulli. Glos. satis est clara. inter cætera dicit q̃ cleric⁹ dr̃ in titulatus in ꝑpetua uicaria? ꝑ qđ Do. dñt q̃ ad titulũ ꝑpetuæ uicariæ qs põt ordinari, s̃. de rescr. c. postulasti, & hoc no. hic antiq. Adhoc de fil. ꝑsb. c. cõstitutus. Gof. vr̃ tenere ɔ̃riũ, qđ dicit Host. fore uitiũ scriptoris, adhoc de fi. inst. c. G. ꝑpetuus. Nũqđ aũt uicarius ꝑpetuus posit aliud assumere, & si assumat an uacet primũ, uide cle. c. ti. q̃ de ecclesiis, & ibi determinatur idẽ iuris esse in ꝑpetuis uicariis, quod in aliis beneficiis curatis. Ant. de But.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia plura non potest quis habere, propter impossibilitatem utrobiq; seruiendi.*

2 *Dictio, præter,* [c] *stat inclusiuè.*

CAP. II.

PRouideas. Plures uicarias hr̃e qs nõ põt. h. d. Prĩo ponit dcm̃. Secũdò ipsi⁹ rõnẽ, ibi: *quia*. Casus lr̃al. Præcipit ꝑp q̃ nullus hẽat pl'es uicarias: q̃a uicarii tenent̃ deseruire ecclesiis, & ꝑsonis eccl'iarũ. Et iõ alienũ est ab ordine iuris, ut aliqs hẽat uicariã ꝑter unã. B. No. 1. q̃ ẽt uicariarũ ꝑl'alitas est inhibita,
1 sicut pluralitas bñficiorũ in titulũ. †Scđo no. ar. q̃ ꝑl'alitas bñficiorũ est inhibita: & no. hic unam cãm inhibitæ pluralitatis. s. ꝑ impossibilitatẽ deseruiẽdi, & residẽdi in utraq;, & sic no. q̃ ẽt uicaria de iure reqrit residẽtiã, & tenẽt Do. q̃ ẽt q̃tũcunq; bñficiũ paruũ ẽt ualoris x. soli. de cle. non
2 resi. c. cõquerẽte, †No. q̃ dictio, ꝑter, stat
b inclusiuè. [b] Op. q̃ uicaria ẽt unica sit ꝓhibita: q̃a q̃libet ꝑ se deseruire eccl'iæ tenet̃ j. de cle. nõ resi. c. q̃a nõnulli, & c. seq. Sol. uicariũ hr̃e rl'r est ꝓhibitũ, nisi in casib⁹, de qbus in c. extirpãdæ. §. q uero, de ꝑbẽ. s. cũ parochialis eccl'ia est annexa dignitati uel ꝑbẽdæ in eccl'ia cathedrali. Itẽ ẽm Do. & Vinc. hẽt locũ, ubi qs hẽt pl'es ecclesias ex dispẽsatione, uel in casibus, in qbus licitũ est hr̃e plures ecclesias cũ ꝑsona ibi cõtinuã residentiã facere non teneat̃, de æt. & qual. c. eã te, de ele. c. cũ inter, Hos. in d. c. extirpãdæ de ꝑb. no. 12. casus, in qbus hẽt locũ datio uicarii, & ibi hr̃, & eos recitat hic in sum. Quæro an exigat̃ q̃ uicarius sit sacerdos? gl. q̃ sic. ul' ẽm do. hoc intellige, qñ bñficio est annexũ sacerdotiũ, qđ dic ut in cle. eo. ti. q̃ de ecclesiis. 2. rñso. Et dẽt esse canonicè institutus cũ certa portione. Op. q̃ qs posit hr̃e ultra unã. c. ꝓuenit j. de cẽsi. Sol. contrariũ loquitur in tẽporali: de quo tñ dic ut hr̃ in c. nemo deinceps, de ele. lib. 6. Ant.

SVMMARIVM.

1 *Successor in beneficio tenetur stare uicario perpetuo per prædecessorem instituto.*

2 *Vicarius perpetuus an possit institui in ecclesia patronata sine consensu patroni?*

3 *Vicari⁹ ꝑpetuus an posit institui sine lr̃a epi.*

CAP. III.

AD hæc. Perpetuus uicarius per epm institutus, per rectorẽ remoueri, uel portiõe sua fraudari nõ põt. Primo ponit duplex dictũ. Secũdò excipit, licet impropriè, ibi: *nisi*. Casus lr̃alis. ꝑlatus eccl'iæ de authoritate & assensu epi ĩstituit uicariũ in eccl'ia sua. & est idẽ ɔstituit portionẽ certã. decesit ꝑlat⁹ iste alter substitut⁹ ẽ illi. Querit̃ verũ posit uicariũ illũ remouere,

ANT. FRAN. Quõ ponatur hęc dictio, pręter, uide Bar. in l. 1. ff. de pig. act. & in l. si tutor, in §. si tutor, ubi etiam per Nico. de Neap. in addi. ad Bar. de tu te. & rati. distra. & uide Bal. in l. qui ita, de do. ꝑle. ubi dixit dotẽ uideri legatam, si legant̃ centum uxori præter dotẽ, & an stet exclusiuè, uel positiuè, uide plenè ꝑ do. Car. in cle. 1. & sum. tri. & i cle. 1. in §. pe. de hære. & in cle. 3. in pri. de pœnis. & uide Bar. in l. si eum, in §. fi. 3. col. ff. si qs cau. ubi etiã ponit de dictione, præterquam. & uide Bart. Pal. & Alex. in l. actione, C. de transa.

a Repellẽda. Vide quæ tradũtur per Mod. in l. 1. §. 1. ff. si mensor fal. modum dixerit, & in l. edita, ĩ no. C. de edendo. ZACHARIAS.

b Dictio, præter, stat inclusiuè. dic hoc esse uerũ, si sequat̃ ꝓpositionẽ affirmatiuã: secus si negatiuã: q̃a tũc excludit. ergo esse ctus illi⁹ est ponere, quod præcedẽs positio negabat, no. Bald. & do. in l. si ita legatũ, in prin. & ibi Di. in apost. Celsi ad eũ ff. de le. 1. Bar. in l. Seio. §. uxori, ff. de annu. leg. & in l. nã qđ liquidæ, ff. de penu. le. & Ol. consi. 49. & Bald. in c. 1. §. sed etiam res, ꝑ quos fiat in uesti. in uti. feu. in dispẽsationib⁹ uere non includit, sed remouet uitiũ obiectiõis, ita no. Inn. in c. dudũ, el 2. s. de elect. Bar. in præalle. §. uxori, & Bal. in s. all. l. si ita legatũ, de lega. 1.

remouere, uel portionẽ illã sibi assignatã diminuer? Rñdet ꝑp ꝙ neutrũ facere pt, nisi aliq̃d ꝯmittat ꝑ qđ ꝑ iudicẽ sit in uicaria uel bñficio cõdẽnãdus. Ber. No. primò ꝙ uicarius in ecclia ĩstitui nõ pt sine authoritate diœcesani, & sic qs in ecclia curata ñ pt dare uicariũ ad exercẽdũ offm curę absq; authoritate diœcesani; & sic institutio authorizabilis ẽt respectu uicariæ ꝑpetuę, nõ spectat ad ĩferiorẽ Epo: uide. s. de
1 archi. c. cũ satis. †No. scđò ꝙ rector ecclię uicariũ institutũ à ꝑdecessore suo author. Epi remouere ñ põt, & sic licet successor nõ teneaẽ stare colono, ne ꝑl. vi. suas. c. q̃relã. teneẽ stare uicario ꝑpetuo ꝑ ꝑdecessorem đ authoritate Epi ꝯstituto; sicut & stare integritati portionis sibi assignatæ. No. ꝙ ĩstitutionẽ authorizabilẽ facit inferior Epo de authoritate Epi. Et collige hic practicã dictãdi instrm de uicariatu: ad
2 hoc de re iu. c. cũ Bertold. †Op. ꝙ patroni exigaẽ cõsensus. 16. q. 7. decernimus. Sol. itellige ꝙ exigaẽ cõsensus ẽt patroni: qã ĩ ecclia nõ pt dari ꝑpetu⁹ titulus absq; cõsensu patroni. Dicit gl. ꝙ hoc ñ credit ꝙ exigaẽ patroni cõsensus: cũ demũ uacãte ecclesia hẽat ius ꝑsentãdi, sed ecclia nõ dr uacare in stitutione ꝑpetui uicarii, & hoc uř hic innui in fi. gl. Ala. & Inn. dñt ꝙ si nõ interuenit cõsensus patroni, ꝓuisio ñ durat post mortẽ ꝑsonę; remittit de fil. ꝑsby. c. ꝓposuit, & hoc tenet gl. de iure pa. c. postulasti, in ult. gl. tenet Tã. & Gof. & refidet in hoc Io. An. Cõsensus aũt Epi reqritur ad ꝑpetuãdã uicariã: aliàs mortuo ꝑlato expiraret, qa nõ eẽt, cuius offõ fungereẽ; & ẽ simile de trãsac. c. ueniẽs, c. de cætero, ẽm Gof.
Et ex hoc sequiẽ ꝙ nõ pt minui ei⁹ portio, nec sine cã remoueri ẽm Host. Plus dicit Inn. ꝙ ad hoc ut possit istũ ꝑpetuare in titulũ, necessarius est cõsensus capli, maximè ubi ꝑbẽdæ & canonię ꝑ caplm solũ uel Epm & caplm cõferunt, de his q̃ fi. à ꝑl. c. ea noscit, & qđ dř de his q̃ fi. à ꝑl. c. cũ apostolica, spãle est ẽm eũ, officialẽ uerò sine caplo cõstituit & destituit, ut dicã. ĩ. e. c. sua. Quæro an uicari⁹ ꝑpetu⁹ dicaẽ ecclesiã habere intitulatã? dicit hic gl. ꝙ nõ, hẽt tñ ius uicarię; ita, ꝙ expelli nõ pt, ac si hẽret titulũ, sine iusta cã, & tũc ꝑ iudicẽ, nõ ꝑ ꝑlatũ ipsius ecclesiæ, solus. n. est ꝑlatus intitulat⁹ ad hoc de ꝑb. c. cũ nõ ignores. No. gl. aptè tenẽtẽ, ꝙ uicari⁹
a ꝑpetuus ꝓpriè nõ est intitulatus: ª sed dř hẽre quasi ecclesiã ut cõmẽdatã; uide de filiis ꝑsby. c. ꝯstitutus, & c. prouideas. Quare nõ pt minui pẽsio ꝓ uicario ꝑpetuo? dic qa ꝑpetua est. ĩ. de cẽsi. c. ꝓhibemus. nec ob. ibi: qa nõ est hæc pẽsio, sed
3 bñficiũ ꝑpetuò cõstitutũ. †Venio ad q̃sita Doc. q̃ro, an sine authoritate Epi possit rector cõstituere uicariũ? dic ꝙ non, qñ agiẽ de uicaria de nouo ꝯstituẽda, & ꝑ cõseq̃ ẽs de certa portione redituũ assignãda, de ꝑbẽ. nisi eẽnt, & c. extirpãdę & qa institutio spectat ad Epm, de offi. archi. c. cũ satis ẽm Host. Quæro uicarius tꝑalis est, mortuus est ꝑlatus, an ipse uicari⁹ à successore totius tꝑis salariũ petere possit? vř ꝙ sic, ff. loca. l. q operas, C. de cõdi. ob cau. l. pecuniã. In cõtrariũ, ff. loca. l. ex cõducto. §. cũ qdã, ff. de cõd. cau. da. l. si pecuniã.
b Dic ꝙ totius tꝑis salariũ petet, ex quo ꝑ eũ nõ stat ᵇ, nisi in residuo operas locasset, ff. de offi. asse. l. diẽ functo, ff. loca. l. sed addes. §. cũ qdã. teneẽ. n. successor ad debita ꝑdecessoris, de sol. c. 1. Hoc dem̃ credo uerũ interueniente authoritate Epi, uel utilitate ecclię, aľs fortè dicendũ est secus, ꝑ no. in c. fi. ĩ. ne ꝑl. vi. suas. dicit tñ In. hoc esse uerũ, si res intuitu ecclesiæ acq̃sitæ remãserũt successori, aľs petat ab hæredibus: & adde qđ no. de loc. c. ꝑ ꝑ. Quæro an eps absq; cõsensu repꝛsentãtis à uicaria, esto ꝙ uiuat, ex cã possit hũc uicariũ remouere? vř ꝙ nõ, ut in regula. 1. de reg. iur. ad hoc. de offi. archi. c. ad hęc. §. fi. contrariũ est uerũ; aliàs episcopus inferiorem hẽret cõiudicẽ & collegã, & essent in uno corpore duo capita quasi monstrũ, ꝯtra id de offi. ordi. c. qm̃; putat tñ ꝙ ꝑsona debet citari, ut ipsam defendat, si uelit, & sic intelligitur dicta decre. ad hæc, in fi. & sic per utrũq; cõiter amoueẽ persona citata, & certificata à iudice. i. Epo solo causam examinante & iudicante; & eodem modo intelligitur quod ibi dicitur de Archidiacono requirendo secundum Hostien.

SVMMARIVM.

1 *Clericorum appellatione ueniunt omnes in ordinibus sacris constituti.*

2 *Vicarius an possit dare vicarium.*

CAP. IIII.

CLericos. Vicari⁹ uel ꝑlatus uicariũ sibi substitueř nõ pt Casus lit. ꝑlati ecclia rũ, ĩ qb⁹ hñt curã aĩarũ, uel aliã a dignitatẽ, in ꝓpria ꝑsona dẽnt deseruire ecclię, & ñ dẽnt substituere sibi uicarios ĩ uicariis ecclarũ, quas ecclias sũt adepti. aľr pt ꝯponi iste casus, aliqs adept⁹ ẽ vicariã ĩ aliq̃ ecclia. uicari⁹ iste nõ pt aliũ uicariũ substituere ĩ uicaria sua. B. No. 1. ꝙ uicari⁹ nõ dat uicarios tꝑales uel ꝑpetuos. no. ꝓ absurdo vitãdo. †No. hic aptè appľone clericorũ ꝯphẽdi ẽt ꝑsbyterũ, & quẽlibet in sacris ordinib⁹ ꝯstitutũ; uide gl. š. de fil. ꝑsby. c. lřas. Op. lřa dicit, ꝙ uicari⁹ nõ dat vicariũ. innuit ꝑ hoc ꝙ ꝑlat⁹ det uicariã; qđ est falsũ, de ꝑbẽ. c. extirpãdæ. §. q uerò. Sol. dupľr intelligiẽ. Primò ꝙ lřa sonet ut clericus. i. ꝑlatus nõ det uicariũ, & ordina lřam ut gl. & tũc ob ꝯriũ. †Secũdus intelľs est, ꝙ intelligiẽ in uicario: & ẽ sensus ꝙ uicarius nõ det uicariũ; & tũc ordina lřam ut gl. Sed ob. ꝯriũ. dic ꝙ ꝯrius sensus ĩtelligiẽ ẽm sensum iuris, ut det uicariũ in casib⁹ nõ rľr; ut cũ ꝑlati ex dispẽsatiõe ñ ꝓmouenẽ, nec absunt; uľ cõsuetudo excusat nõ residẽtẽ, de appel. c. ꝓuenit, de cle. ñ re. c. pe. no. Lau. & In. š. e. c. 2. exẽplũ đ cle. c. cũ ex eo, li. 6. đ re. c. bñficiũ, c. li. Et ĩtellige ut cõstituaẽ đ authoritate Epi, de cle. pe. c. fi. ad hoc ĩ cle. e. ti. c. 1. ĩ gl. Et qlibet pt ipm hře, ut suppleat defectũ ipsius rectoris. 7. q. 1. illud, & c. nihil; hoc tñ casu ꝑꝑ defectũ nõ excusaẽ ꝑlat⁹ à residẽtia, & sic nõ ob. de ꝑb. c. extirpãdæ. §. q uerò. nec minuiẽ, imò augeẽ cultus diuinus, q sp fieri dẽt, de ꝯst. c. ex ptc. §. 1. & c. cũ M. ferra. §. fi. Sed ob. ꝑdictis qa vř, ꝙ vicari⁹ possit dare uicariũ, sicut pt đ
b legat⁹ subdelegatũ, de re iu. c. cũ Bert. sed dicit ibi ꝙ factũ narraẽ, uel ibi dat ad certũ nudũ articulũ, sicut hic posset; dũmõ ñ ex toto cõmittat uices. Nõ ob. qđ dř đ ꝓcu. q ad negotia & lites ꝯstituit ꝓcuratorẽ, de ꝓcu. c. 1. li. 6. & qđ ibi no. qa id uerũ; qa efficiẽ ꝓcurator dñs lit. ꝯtest. sed ñ sic dñs efficiẽ rector, sed ꝓcurãs, & qa in illo nõ uř electa ĩdustria, in isto sic, đ off. archipꝛsby. c. 3. ff. de sol. c. ĩter artifices, maximè ꝑꝑ certũ ministeriũ, & mãdatũ. Itẽ pt dici speciale ut uicarius uicariũ ñ cõstituat ꝑꝑ infinitatẽ uitãdã, arg. de rescri. c. cũ ĩ multis, li. 6. 1 1. q. 3. c. qm̃. Licet aũt à iure uicarius sibi aliũ substituere ñ possit ff. de peri. & cõmo. rei uẽd. l. necessariò. §. ult. de iure do. l. si usufruct⁹: dicit tñ Host. ꝙ ad tꝑs ꝑ modicũ & ex magna cã: & nõ nimis frequẽter poterit aliũ relinq̃re loco sui; sicut fit tota die. ar. ff. de offi. eius cui mã. est iu. l. 1. §. 1. de app. ꝓuenit. 2. & uide Io. An. ĩ nouel. đ cle. li. 6. c. cũ ex eo. qñ ñ hñt mãdatũ substituẽdi, si sunt ĩfirmi uľ ĩpediti đlegãt cãs tũc pẽdẽtes. An.

ZACHARIAS. Non est propriè intitulat⁹. Adde glo. fin. in cle. 1. ĩ versi. sacerdotiũ. & ibi Car. e. tit. q. tenet de directo cõtrariũ cõcor. vt per eundẽ. Car. in cle. dudũ §. verũ. q. 22. de se. pos. Abb. in. c. g. ꝑpetuus, in princi. & ibi Fel. etiã ĩ pri. 1. de fide instru.

ANT. FRAN. De uicario perpetuo an & qñ dicaẽ habere curam vide gl. i. c. super eo, de ꝑbẽ. lib. 6. & vide do. Car. in cle. 1. 9. q. de off. vic. vbi etiã ponit an vicaria ꝑpetua cõprehendaẽ sub noie officii. & an vicarius ꝑpetuus possit. aliũ substituere, vide Car. in ea. cle. in. q. 11. Et adde ꝙ vicari⁹ ꝑpetu⁹ subiacet dispositiõi de recto re curato, vt ꝑ car di. i cle. 1. i. 25. q. de off. vi. & adde ẽt, ꝙ vicarius perpetu⁹ põt eligi ẽt q̃ est in minorib⁹ vide Car. in cle. 1. in pe. q.

SEB. SAPIA. Per eum nõ stat. Per istam rõnem dicit ĩ simili, Roma. in consi. 85 inci. euiditer ꝙ si iudex extra formã statuti nõ possit percipere salariũ, nisi post sententiam, si ꝑ eũ nõ stat, quomin⁹ ferat debet tñ percipere salariũ, ac si tulisset. in cõtrariũ tñ videẽ facere text. i. l. legatũ, C. de condi. inser. sed vide dist. quã ponit Bart. in. l. 1 C. de insti. & sub iti. & dixi latè in d. l. diẽ functo, ff. de offic. assesso.

SVMMARIVM.

1 Literæ obtētæ pter stylū curiæ psumūt surreptitiæ.
2 Surreptio uitiat gratiam ipso iure. 3.
4 Vicarij iurisdictio an cesset mortuo illo, qui fecit ipsum uicarium?
5 Vicarius Papæ quam iurisdictionem habeat?

CAP. V.

TVa nobis. Vicarius Papæ ĩ
urbe iurisdōnē
n habet ex̃ vrbē. h.d. Ponit dictū
& ipsius rōnē ibi: *quoniã*. quã for
tificat, ibi *præsertim*, ex quibus infert, ibi;
mandamus. & ibi: *uicarij literas*. i. concessas
à uicario alteri uel. i. Papę uicario. Casus
lit. clerici cuiusdã plebis Epi uulterani iu
rauerunt sibi eligere plātū ad uoluntatē
laicorū; & sic elegerūt sibi plātū, & electio
nē suã Epo psentauerūt. Eps cassauit illã
electionē, & excōicauit laicos q clericos
cōpulerãt, & ipsos ēt clericos pro isto &
aliis excessib⁹ excōicauit, & ĩpetrauit lr̃as
ad Archiepm Pisanū, & suos cōiudices, ut
eos tanquã excōicatos facerent euitari usq;
ad debitã satisfactionē. Post hoc pars ad
uersa lr̃as ĩpetrauit ab Epo Portuñ. uica-
rio dñi Papę ad Epm Lucanū & suos ɔiu-
dices; q anthoritate illarū lr̃arū laicos ab
soluerūt. excōicãtes Epm uulteranū. Eps
vulteran⁹ significauit hoc totū dño Papæ.
prius tñ ex abūdanti appellauit, licet snīa
illa nō teneret. su p hoc scribit pp̃ iudici-
b⁹, dicēs lr̃as uicarii p surreptionē obtē-
tas, qa iurisdō uicarii, quã Rom. Pōtifex
reliqt in urbe, non extēdit ex̃ urbē, nisi
specialr̄ sit ei cōcessum, pcipuè cū ipse mo
ratˉ in sua puincia spāli, uidelicet iter Ca
puanã puinciã & Pisanã. Vñ mãdat pp̃,
qcqd uirtute illarū lr̃arū factū est, denū-
1 tiet irritū & inane. B. †No. 1. q lr̄ę obtētę
pter stylū curiæ psumunt surreptitiæ aut
2 falsæ.ª & no. q ubi in lr̃is aliqd de speciali
mãdato concedit, in dubio hoc cōcessum
nō intelligit, & sic nō psumit spālis ptãs,
nisi pbet. & dato. q pbet, qñ est ɔtra cō-
suetudinē, surreptitia psumit. simile qđ
dicimus in delegato, q nō credit eius uer
bo de his, q pter ius, & spāliter cōmittunt
pter commune regulam, nisi alr̄ doceat,
de sen. exc. c. ad eminētiã, & no. de offi. le.
2 c. qđ trãslationē. †No. 2. istū tex. q ubi sur
reptio trahit originē à cã funditus annul
lãte, illã uitiat ipso iure; ad hoc tex. & gl. b
de rescri. c. 1. li. 6. simile qđ no. đ ele. c. au
ditis, & dixi e. t. c. ɔsideranim⁹. No. q iter c
Capuã & puinciã Pisanã est diœcesis pa-
palis. uel puincia Papæ. Op. q ei⁹ iurisdō
ex̃ urbē se extendat usq; ad cētesimū mi-
liare, ff. de offi. psec. urb. l. 1. §. ĩ initio. di-
cit gl. q ĩ urbe, & intra cētesimū miliare.
3 Op. q gestū p lr̃as surreptitias nō sit nul-
lū. ĩ. de rescri. c. ad audiētiã. gl. dicit q iu
risdō limitat ad urbē, & nō cēset cōcessa
ex̃ urbē; & dato q lr̃æ appareãt, psumunt
surreptitiæ, & nulla ɔfert iurisdō ex̃ urbē.
Dic q si ē surreptio circa impsionē ptã
tis, ubi pcedit via limittata, ultra limites
nō psumit concessa, & sic surgit uitiū à cã
funditus annullãte, & uitiat ipso iure, ut
hic, ul̃ hoc expōe p surreptionē. i. p falsita
tē, ul̃ itellige đ lr̃is a uicario obtētis sup
iustitia, uel alr̄, quã ultra limittes suæ po
testatis extēsas, q q surreptitiæ sint nullę,
& sic defect⁹ surgit à cã fundit⁹ annullan
te. Primus ergo intellr̃s est, q loquãt de li b
teris ptãtis uicarii. Secūdus, q intelligat
de literis à uicario cōcessis; & hic est me
lior. Quæro an uicarius habeat ordina-
riã iurisdōnē? Hos. & In. dñt q sic, p lr̃am
ibi, *quoniã iurisdō*: qđ patet, qa ɔcernit uni
uersitatē territoriū: ad hoc simile qđ dicit
gl. 25. di. c. plectis, in glo. magna: q apprō
ne iurisdōnis, ĩ dubio ĩtelligit ordinaria,
& uide gl. e. ti. c. 2. in gl. ĩ. li. 6. Hos. remit
4 tit ad sum. e. ti. †Nunqd aūt mortuo Epo
uel eo, q dedit uicariū cesset iurisdō uica
rii? Hos. de offi. dele. ĩ. c. qm̃ abbas; dicit, q
sic, alle. ne se. vac. c. illa, &. c. fi. & sic dicit đ
ɔsuetudine seruari, q̃uis capl̃a plerūq; ta
les cōfirmēt ul̃ remoueãt, p eis, de maio
rita. & obedi. c. cū oli, ff. de iu. l. iudiciū, de
hoc de hære. c. ad abolēdã. in prin. Quæ-
ro an Eps possit sibi constituere officialē
absq; cōsensu capl̃i? dic q sic, & remouet,
ut no. Host. in summa eo. ti. §. in qb⁹, uer.
sed nunqd; & hoc ēt approbat ɔsuetudo
in talib. seruãda, de his q fi. à plat. c. ea no
5 scit. †Circa offm̃ vicarii Papæ; đ quo ali-
bi nō hr̄ in iure. Quero primò, an excōi-
catus p manuū iniectionē in subditos, ul̃
aliūde uenientes possit absoluere de facto
sæpe uidem⁹ q absoluit, qđ putat Io. An.
ex speciali cōmissiōe fieri: alias nō putat
q possit saltē aliūde uenientes; & idē ur̄ di
cēdū de subditis, si diceret illū hre vicariã
illius ptãtis, quã habet pp̃ in vrbe, ut Pa-
triarcha, uel Eps urbis, nō q habet ut Eps
urbis. tūc. n. nō absolueret ēt subditos, ni
si in casibus, in qbus absoluunt ēt alii &
eius uicarii, de sen. exc. c. à nobis. c. peruenit
&. c. q̃uis, c. de cætero, c. eã noscit, c. mulie
res, &. c. qd de his. Quæro. 2. an ɔferat bñ
ficia in urbe spectãtia ad collationē Pa-
pæ: uel inferioris, ut posset Papa? ue. s. dixi
nō. nisi ad hoc hēret spāle mãdatū. ĩ. c. si.
li. 6. Quero an ordinare posset, uel cōmē-
datitias ad ordines dare? tenendū est qđ
hr̄ de tēp. ord. c. cū nullus, in. 6. Quero an
diœc. urbis includatur in iurisdōne eius?
dic q nō: ut hic, &. ff. de off. psec. urb. l. ult.
unde nō uenit diœce. apprōne urbis, ᵇubi b
aliud non exprimit, nec cōtinētia ędifi-
ciaᶜ & suburbia, de sent. exco. c. si ciuitas, c
lib. 6. & in hoc oportet commissionis for
mam attēdi, ad hoc quod dicit tex. &, ĩ. e
de priui. c. porrò. Itē cū in urbe sint tituli
Cardinaliū, q quo ad suos subditos hñt
ius Epale, ut no. ĩ. de maio. & obed. c. his
quę, qrit an iste uicarius possit cognosce
re đ causis subiectorū titulis Cardinaliū?
uidetur q sic: quia hic excluditur iurisdō
solū ex̃ urbē, ergo intra illã habet, quã Pa
pa, cum sit idē utriusq; auditoriū. c. 2. de
cōsue. li. 6. đ appel. c. Romana, e. li. ad hoc
qa legatus Papę adit p q̃relã, ut patet de
off. lega. c. 1. Itē qa hoc pt vicari⁹ Epi quo
ad su-

ZACHARIAS
a Surreptitiæ aut falsę. adde Pañ. in c. ex parte, nu. 4. & quod ibi dixi in apost. in uersi. secūdam iussionē. ĩ de rescrip. dixi ēt post alios, ĩ addit. ad eūdē. ĩ. in pœ. Greg. nu. 1. in apostil. in uer. stylus, quibus adde Hippo. de Marsi. sing. 118. incip. stylus curiæ.

ANT. FRAN.
Ad hoc quod dicitur de stylo, adde q stylus curiæ debet seruari, ut ĩ l. obseruãdū, ff. de iudi. & p Bart. ĩ. l. Iurispitos. & ibi p Nic. de Neapo. ĩ addi. ff. de excu. tuto. & qñ nō est seruat⁹ stylus curiæ, suspitio est de falsitate literarū, ut in. c. ex literis, de re iudi. & in. c. q grani, de crimi. falsi, & i. c. p tuas, de sen. exco. & utrobiq; uide p do. Abb. & p eundem ĩ. e. licet. đ cri. fal. ubi dicit q stylus curiæ Rom. inspicit quo ad dictandi modū, quo ad scribendi formã, quo ad tractus literarū, & quo etiã ad qualitatē chartæ. & ad materiã uide per Spe. ĩ tit. de rescri. pñtati. ĩ §. ratione formæ quoq;. ubi etiam dicit q stylus cãcellariæ do. Papæ fundatur in iure communi, & debet seruari sicut ius commune.

ANT. FRAN.
b Non venit diœcesis appellatione vrbis. circa hoc an appellatiōe vrbis ueniat diœcesis, primò dicas q appellatiōe vrbis veit ciuitas romana per excellētiã isti. de iure na. §. ius autem, nisi adderetur verbū sacra: qa tunc ĩtelligeret de ciuitate hierosolymitana, vt no. voluit Bal. in. l. 1. C. de nauti fœno. & quod venit in dubio ciuitas Roma, habet etiã ĩ cle. 2. & ibi per do. Car. de iudi. & ĩ clemē. 1. ĩ prin. de iureiu. & habet in. c. Felicis vbi per Doc. in. § fi. de pœnis, li. 6. Et adde q appella. vrbis venit comitatus, vt p Bar. in. l. 1. §. cū vrbem in. 3. no. ff. de off. præfec. vrb. & veniūt ēt suburbia. in. l. vrbis. in pri. & ibi per Bart. & doc. ff. de ver. sig. & qd de castris & villis. hr̄ per Bar. in. l. sed & reprobari, in. §. fin. in. 2 col. & ibi per Nic de Nea. in addi, ff. de excu. tu. & p eundē Bar. in. l. nã q liquidæ. in. §. fi. ff. de penu. le. & per Bart. in. l. 2. ff. de ver. sig. & vide per Io. An. in. c. significauit, de pœni. & remis. & q appellatiōa vrbis veniat diœcesis, vide bo. tex. & ibi no. i. l. 1. C. de priui. vrb. constantinopolib. li. x.

SEB. SAPIA:
c Ædificia. vide Card. in. cle. na romani. §. sanè, in. 7. & . 8. q. de elect. vbi concludit q ciuitas & diœcesis sunt vocabula distincta, & ad sanctitatem vide per Fel. i. c. Rodulphª in prima conclusione, & in. 3. supra de rescri.

ad subiectos Epo, de offi.or.c.pastoralis, ergo & vicarius Papæ & fortius.& hoc te nēdū videt̄,etiā dato ꝙ teneat̄,ꝙ vicarius nō habeat papalē,sed epalē iurisdictionē in vrbe,vel patriarchalem; ꝗ licet legatus possit,qui æquiparat̄ proconsuli in vrbe, de offi.leg.c.2.lib.6. de elec.c. si Abbatē, eo.li.nō poterit hic vicari⁹ nisi immediatos vrgere:q̄a(vt dixi)nō dēt minus posse vicarius Papæ,quā Eps alius,uel eius vicarius. Quęro si vicarius sit ad tps cōstitutus,&iuramentū pstitum,vel sub pœna de ñ reuocādo ante tps , an si prius reuocat̄,
a teneat reuocatio ? [a] & dato ꝙ teneat an sint periuri,an inciderint in pœnā ? dic ꝙ si sine cā reuocāt, licet aliquib⁹ videat̄, ꝙ sint piuri & incidāt in pœnā: tenet tñ reuocatio,si faciāt cū cā:ut quia malè gerūt officiū,vendēdo iustitiā,vel similia faciēdo;nō sunt piuri pp tacitā cōditionē sub intellectā,de iureiu.c.quēadmodū,nec cadūt in pœnā, p not.de pb.c. dilecto, & in q̄st.de teste iurato sup rīa,qđ semel,de re iu.lib.6.Per hāc decre.dicit Host.ꝙ Papa pt,& q̄libet ali⁹ iurisdictionē, quā cōmittit restringere ad certū locū , & ad certū tps;& ad hoc.ĩ.de off.dele.c. de causis, & vtrobiq; pt restingi & reuocari ptās p cōcedentē.vñ dicit Paduę cōsuluisse,vicariū p capl̄m datū ad tps,vacāte sede,ante tps reuocari posse;ad hoc qđ no.s̄.in 3.gl.ff. de re iud.l.iudicium,& de precarius.c.fi.

S V M M A R I M.

1 *Fructus beneficij, in quo nō est facta residētia p proprium clericū,quomodo distribuentur.*
2 *Plures vicarias quis habere non potest.*

C A P. V I.

EX parte. Per subtractionē ,puētuum & vicariū cōpellunt̄ vicarii ordinariis ecclesiis deseruire.h.d. In prima facti decisa narratio.In secūda, ibi:*mādamus*,mandatū.Casus lit.Perpetui vicarii tenent̄ facere residentiā in eccl̄iis, in qb⁹ obtinēt vicarias: & cū habeāt curā aīarū,debēt esse in ordine sacerdotis: qđ si facere noluerint,cōpelli debēt p subtractionē ,puentuū ipsarū ecclesiarum. Ber. Not.primò ꝙ ppetui vicarii tenent̄, sicut alii intitulati,ad residētiā,& facere se ad ordines bñficio annexos ordinari; & nō. qualr̄ cōpellant̄. No.2.ꝙ quodlibet bñficiū curatū habet annexū ordinē psbyte-
b ralem [b] de iure. No.3.perpetuū vicarium curatū esse; sicut & intitulatū ; ad hoc de pben.c. super eo,lib.6.ideò hodie decre. de multa, de præben. & decre.licet canō, de ele.li.6.ita habet locū in ppetuis vica-
1 riis curatis,sicut in rectoribus. † Quæro quid fiet in beneficiis subtractis, vel fructibus beneficiorū pp non residentiam? dic ꝙ Eps eos non imbursabit : sed alteri qui idem officium faciet,assignabit; uel aliàs in vtilitatē ecclesiæ conuertet,de cle.non resi. c.pe. & hoc est cōtra multos iudices, ne dicam Epos,qui alienū delictū vel negligētiā reputant suā prædā : de quo.ĩ.de of.or.c.irrefragabili,ad fi.ſm Host.Quę-
c ro à qua pœna incipiet [c], de quibus hic ? dic ꝙ est arbitrariū Epo:tñ putat ꝙ honestius sit,ꝙ principiet à leuiori . Quęro cū gl. quis dicatur vicarius ? dic ꝙ ille qui à rectore de consensu Epi est institutus , & certā debet recipere prębendam.i.portionē.s̄.e.c.ad hęc. † Quęro an possit qs hr̄e
2 plures vicarias ? dic ꝙ non: quia hēt curā animarum tanq̄ vicarius , & remittit ad casus,in quibus possit quis dare vicarium, de pręben c.extirpandę.§.qui verò. Gl.fi. signat vnum contrarium ; & debet primò recitari,& est clara. In fi.dic de hoc plenè de elect.c.licet, in glo.antepenul.lib.6.

Secundæ partis D. Antonij de But super Primo Decre. Finis, cum casibus Bernardi glossatoris.

d De officio [d] & potesta. iudi. dele. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex delegatus quis sit.*

Suprà visum ē in pcedētibus rubricis de his, qui vices alienas gerūt in diuinis officijs,& in iurisdictione voluntaria ; meritò restat videre de his,qui vices alienas gerunt in iudicijs,& in
1 iurisdictione cōtentiosa,vt sunt delegati.† Sed quæro pro declaratione totius tit.quis dicatur delegatus ? Solu.multipliciter diffinitur . quidā dicunt vt Gos.ꝙ delegatus est is,cui à Papa, vł ab alio ordinario,seu principis delegato cā decidenda & cognoscenda committitur . Vel secundum Hosti.delegatus est cui committitur causa decidēda,seu exequenda,vices alterius representans,proprium in iurisdictione nihil habens,vt.ĩ.eo.c.sanè.2.& in l.1.ff.de offi.eius cui man.est iurisdi. Vel secundum Spe.e.ti.in prin. delegatus est qui ex commissione alterius alicuius causæ iudicialem cognitionem consequitur ; & quælibet diffinitio tolerari potest. Vlt. hic quæritur quia in rub.fit mentio de offic. & ptāte iud.dele.quæ differētia est inter officiū & ptātem ? Sol. dic ꝙ sæpe ista ponuntur equiuocè ; & vide quod not.glo.super rub.ff.de iur. om.iud.tñ quo ad mām nostrā dicit Io.And. ꝙ officiū respicit id quod delegatur.ptās verò cōcernit id , quod pōt per delegationem delegatus exercere. nā sæpe quærimus quid possit facere delegatus ex delegatione sibi facta. Abbas.

a ZACHARIAS. Teneat reuocatio.vide Io.An.in c.sua,&Doc.in. c.1.ĩ.eo.Archi.in c.in Galliarum.25.q.2.Guli.de Cug.in l.si quis.§. fi.ff.de procu.& Spe.in ti.de leg.§.finitur. & §.in summa.

b ZACHARIAS. Ordinē presbyteralem.Adde quia sunt connexa, vt hic dicit̄. Et vtrum dispēsatus super sacerdotio videat̄ dispēsatus ad bñficiū curatū obtinēdū, remitto me ad Feli.i.c. at.si clerici. §. de adulterijs.co.10. ver.& ꝙ dispēsatio.ĩ.de iu.

ANT FRAN. De hoc an dispēsatus ad ordinē sacerdotalē videatur dispēsatus ad beneficium, dicas primò , ꝙ dispensationes tanquam odiosæ sunt stricti iuris,& poti⁹ sunt restringēdæ, q̄ ampliādę.maximè qñ fit dispēsatio ad petitionē alterius, & ad priuatā vtilitatē,vt i c.ꝙ dilectio, de cōsang.& affi.& ĩ. c.1.& 2. de fil.psby.lib.6.sec⁹ aūt si fieret motu pprio & ad publicā vtilitatē, vt singl̄ariter voluit d. Ant. & Mod. in c.cū in cunctis, in.§. cum verò,de elect.licet de hoc dubitauerit domi.Car. in c. quia circa,de consang.& affini.&ad propriā materiā , an si dispensatur cū aliquo, vt possit promoueri ad omnes ordines vigore talis dispēsationis, possit p moueri ad tale beneficiū ēt quātumcūq; simplex,vide no. p Io.An.i c. olim.ĩ. de verb. signifi. & habet̄ p gl.fi.i c.fi.de trāsla.epi. & no.in c. fi. de pb.& vide p Spec.i ti. de leg. i §.fi. circa prin.& ĩ fin.vbi tenet ꝙ i dubio nō cēseat̄ dispēsatus ad beneficia; & ibi etiā dicit ꝙ si dispēsat̄ cū illegitimo ad oēs ordines, & ad omnia beneficia, nō poterit vigore hui⁹ dispēsationis promoueri ad dignitatē. & an si dispēsat̄ cum illegitimo, vt possit pmoueri ad ordines simpliciter,vigore huius dispēsationis possit pmoueri ad sacros, communis opinio est ꝙ non, vt not.glo.& Docto.in c. literas,de fil.presby.& est bona gl.in c.fin.33. q.2.& alia est. 36.q.2.in c.si autem.& vide etiam gl.in c.lector.34.di

stin.& habetur per Host.in summa,de filijs presbyte. in §.quis possit,in versi.quid si dispensetur, & per Arch.in c.1. de filijs presbyte. lib.6.& de materia dispensationis habetur plenè in §.de adulterijs, hic allega.per istum. vbi Deo dante dicetur.

d ANT. FRAN. A qua pœna incipiet. Qñ diuersæ pœnæ sunt à iure pro aliquo facto statutæ, à qua sit incipiendum , vel an hoc sit in optione iudicis , vide per gl. in c. qm̄. 21. q. 2. quæ dicit ꝙ iudex eligit, quā velit imponere per c. quoniā,in.§.fi.ĩ.vt li. non cōtest. vbi habetur ꝙ ĩ contumacem iudex potest vel cōcedere missionem,vel excommunicare, de quo etiā vide per Spe.in ti.de cōtumacia.in §.tertio,in versi. cæterum , & per eundem in titu. de accus. in §. 1.in versi. r. vbi dicit ꝙ si pœna legis est diuersa à pœna statuti pro eodē facto imposita; semper iudex eligit , quā velit; & in dubio debet eligere mitiorem ut in regula,odia, & in regula,in pęnis,de reg.iu.lib. 6. & vide Spec. in ti.de arbi. in §.8. in uersi.sed circa. ubi dixit ꝙ pœna compromissi,quādo sunt diuersæ pœnæ appositæ,& eodem modo in contractu;semper dēt reduci ad minorem penam;qđ etiam uoluit Ale. in l.si de meis , aliàs incipit.Idem Pōponius, ĩ prin. ff.de arbi. puto tamen posse dici, ꝙ iudex in imponendo pœnā semper debeat considerare qualitatem & magnitudinē delicti, & secundum qualitatem delicti pœnam imponere : quia pœnæ debēt commensurari ad delicta, ut in l. respiciendū , ff.de pœn. & plenè tractatur in c. at si clerici , in prin.ubi de materia.ĩ.de iudi.

d SEB. SAPIA. De officio.qui dicantur habere officium,uide omnino do.Abb.in c.post cessionem,in prin.ubi Feli.ĩ.de proba.latius p Corsetum in suo repertorio in uerbo, officiū . nunquid aūt arbiter dicatur habere officium, uide do.Abb.in c.uno delegatorum.ĩ.eo.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus Papæ non solum habet iurisdictionem in partes, sed etiam in illos, qui eius iurisdictionem impediunt.* 6.

2 *Clausula, petens sibi ius et iustitiam fieri, quid importet?*

3 *Metus iustus, an & quando causetur ex minis aliorum.*

4 *Authoritas sacræ scripturæ potest allegari ad decisionem causarum.*

5 *Cõsentiẽs an & quãdo dẽt puniri tanq̃ faciẽs. Qui pt obuiare delicto et nõ obuiat, an peccet?*

6 *Delegatus an habeat iurisdictionem in personas quomodocunque delinquentes in causis coram eo vertentibus.*

C A P. I.

1 **Q***Via quæsitum.* †Delegatus
Papæ ptãtẽ hẽt non solũ in par
tes, sed ẽt in alios, qui suã iuris-
dictionẽ impediunt. Cõis diuisio. Scda,
ibi: *sic tibi.* Casus lralis. Quidã impetraue
runt lras ꝯ aduersarios suos: & cũ ipsi eos
faciunt ad iudiciũ euocari; ptãtes & alii
potentes minis & terroribus compellunt
quærentes, silẽre; & sic mandatũ dñi Papę
eluditur. quærebat quid iudex facere de-
beat? Rñdet Papa, q sicut agentes & con
sentientes pari pœna puniri debent; sic eo
dẽ mõ tã illi qui trahunt in cãm, q̃ princi
pales fautores eorũ, si iustitiã impediũt,
2 per cen. eccl. sunt coercendi. Ber. †No. ibi,
a *præcipimus alicui iustitiam exhiberi* [a], pro ge
nerali cõclusione rescripti, q hodie com-
muniter apponitur hæc clausula in fine li
belli; & est valde vtilis. nam potest com-
prehendere oẽm actionem. vnde semper
consulendũ est actori, vt in fine libelli di
cat, & circa prædicta peto mihi iustitiam
exhiberi; de quo in c. 2. j. de or. cog. vbi ple
nẽ dico. Not. 2. ibi: *minis aut terroribus*, q
dria est inter minas & terrores, nã minæ
consistunt in verbis: terrores in atrocita-
3 te facti: sæpe tñ capiuntur promiscuè.† Et
not. ex hoc tex. q minæ & terrores poten
tium inducunt iustum metum: dic tñ ad-
uertendum fore ad qualitates personarũ
minantium vel terrentium. Nam si solent
sæuire post minas, inducunt iustum me-
tũ: aliàs minæ non excusarent. Ad hoc qd
leg. & no. maximè p Bar. in l. ad inuidiã, g
& l. metum, C. quod me. cau. & vide p In-
no. in c. cãm matrimonii. j. e. qd est not.
b cum quæritur [b], nunquid minę uel terro-
res mariti, vel prælati inducant iustũ me-
tum in vxore, vel subdito. debet. n. distin-
c gui modo prædicto; & sic debet limitari [c]
quod le. & no. in l. 1. §. quæ onerandæ, ff.
qua. re. act. non da. No. 3. q consentientes
ad delictum rlr debent puniri, sicut ipsi fa h
cientes; de quo dic plenius vt. j. dicetur
4 cum gl. † Item no. 4. ibi: *scripturæ testimo-* i
nio, q sacra scriptura potest allegari in de
cisionibus causarum, & in modo puniẽdi;
facit c. certificari. j. de sepul. cum simi. qd
intellige, nisi scriptura ꝯdicat canonibus:
quia in decisionibus causarũ potius stan-

d dum est canonibus, quã dictis sanctorũ. [d]
20. dist. in prin. & c. seq. & ibi p glo. Vlti
mò no. q iudex delegatus potest iurisdi-
ctionem suã exercere non solũ cõtra par-
tes, sed etiã contra quoscunq; suam iuris
dictionẽ turbantes; & de hoc. j. plenius.
In gl. ibi: *iactura causæ affici debent*. Aduer
te, potest enim istud dictũ glo. dupliciter
intelligi. primò vt isti qui inducunt istos
turbantes debeãt affici & puniri in pdi- c
tione causæ; & iste intelrs nõ multũ pla-
e cet: qm iura alleg. [e] in gl. loquunt, qn qs
aduocat patrociniũ potentiũ in aliena-
tionis actu: ut qa reus alienat rẽ in potẽ-
f tiores. Secũdò pt gl. intelligi, [f] vt adducat
illa iura in sim. & ut quẽadmodũ ibi pu-
niunt illi, q aduocãt auxiliũ potentiorũ: d
ita & isti, q inducunt potẽtes, vt faciant si
lere actorẽ: æqparant tñ in genere nõ in e
q̃titate pœnæ; & iste intelrs est melior.
5 †In glo. 2. Not. bene istã glo. vsq; ad fi. qa
quotidie allegat, dũ q̃ritur, nunqd cõsen
tiens dẽt puniri tanq̃ faciens: & ponit gl.
quatuor mẽbra. Primũ est, qn quis con-
sentit negligendo. pone exẽplũ s̃m Doc. f
scio q vis delinquere, & possum te subtra
here à peccato: sed ppter negligentiam
omitto. Vel pone aliud exẽplũ: qa possũ
obuiare delicto; puta qa uideo, q aliquis
vult te offendere, & possum obuiare, & nõ
obuio. nã s̃m gl. si negligẽter ago, debeo
puniri mitius, quã ipse faciens. Aduerte.
qa in hoc sunt opi. de iure ciuili. videt, q
regulariter ñ teneat qs obuiare delicto,
nisi delinquẽs sibi sit subiectus, vt seruus,
filius, vel subditus. uel nisi delictũ sit com
mittẽdũ in psonã illius, cui ego sum sub-
iectus: ita vr uelle glo. in l. culpa caret, ff.
de reg. iur. & Bar. in l. verũ, ff. de parri. nã
filius tenet, si nõ reuelat patri, q alius ve
lit eũ offẽndere, vt in l. 2. ff. e. & idẽ dic in
alius subditis, ut no. in iuribus pall. & ple g
nè p Di. in regula, nõ est sine culpa, de re.
iur. lib. 6. Tex. tñ multũ stringit in cõtra-
riũ, insti. de publ. iud. §. alia. vbi punit cõ- h
scius, licet esset extrane⁹. & q̃q̃ Bar. nitat
rñdere in d. l. verũ tñ ipsemet dubitat de
sua rñsione. Sed de iure cano. cõiter tene
tur dictũ gl. & facit c. sicut dignũ, in §. illi
ẽt, de homi. vbi dr q nõ caret scrupulo so
cietatis occultę, q manifesto facinori de-
g sinit obuiare, [g] & 23. q. 3. quasi p totũ. An
aũt incurrat excõicatione, q pt iuuare cle
ricũ, ne verberet, & omittit? dic ut no. i c. i
quãtæ, de sen. exc. Illud tñ verũ est, q etiã
de iure ciuili si qs pt iuuare aliũ, ne offen
dat, & capere malefactorẽ, l. si qs in serui-
tute, ff. de fur. & qd ibi no. & i l. nullus, C.
de Iudę. & Inu. in c. vt famę, & in c. si verò,
de sen. exc. Secũdũ mẽbrũ gl. est qn qs cõ
h sentit pbẽdo ꝯsiliũ. [h] gl. tenet q dẽt puni-
ri, sed nõ tanq̃ faciẽs. Host. atr distinguit.
i Aut. n. is cui ꝯsulit, erat als factur⁹, [i] & mi
nus punit ꝯsulẽs: aut nõ erat aliàs factu-
rus: & tunc qa est par delictũ cũ faciente:
dẽt tũc puniri ꝯsulẽs sicut faciẽs: adhoc. c.
sicut dignũ. §. q verò, de homi. & i l. q ser
uo, ff. de fur. facit. l. i furti. §. ope. ff. eo. & l.
non so.

a Iustitiã exhiberi. Adde Frã. Are. cõsi. 17. & Alc. i multis suis cõsilijs recurrẽdo ad tabulã ZACHARIAS. Adde q ista clã in libello apposita operatur q post sit sententia ferri ex inepto libello, si ꝯstet de intẽtiõe libellãtis; & q cõpetat actio licet ieptè pponat, no. iste i c. cũ dilect⁹, col. 22. ver. ex pdictis ifero ad aliud j. de or. cog. Lãf. de Oria. in c. qm ꝯ §. statuimus, ver. cõfessiones & ibi in addi. Celsi. j. & pba. quibus adde Alex. consi. 21. volu. 1. & Pau. de Castro consi. 163. ANT. FRAN. Et ad mãm istius clę, & vt operetur effectũ, de quo iste dicit, vide no. per Doc. in l. edita, C. de edẽ. & p Ro. in sin. suis. in ver. clã petẽs &c. & p Bar. in exuag. ad repr. i vers. & figura, in 3. col. & p Pau. de Ca. in cõs. 163. operat ẽt hæc clã, vt videat ẽt cõclusũ super possessione, qualiscũq; sit conclusio spalis fcã; & ẽt opat q agẽs, si i libello narrat petitorium & possessoriũ, & ꝯcludit possessoriũ; pt in petitorio adducere pbationes, vt p Io. Cal. & do. Ant. in c. 2. de or. cog. & vide Alexan. de Imo. in cõs. 121. in 2. parte cõs. & cõs. 142. in 4. par. & uide Pau. de Ca. in l. fi. ff. de iusti. & iu. vbi dicit q hæc clã operat, q etiã snia iniqua valeat quod ẽt vr esse de mente Bal. ibidẽ. SEB. SAPIA.

b Cũ q̃rit. vide Pe. d Anc. in cõs. 299. & in cõs. 158. inci. rõnes q̃ superius. vbi dicit q inspiciẽt nocendi potentia, sicut nocendi actus. refert & sequit Marsi. Bononi in l. qõnis, col. 4. ff. de qõ. & nunquid minæ inducant iustũ metum, & quæ requirant, tradit late domi. And. Siculus in cõsi. 6c. inci. sapienter scribit, in prima vol. & Alex. in consi. 47. incip. In causa, in 4. volu. & in cõsi. vlt. in 3. volu. Are. in cõsi. 14. inci. Viso, in 9. colũ. ver. venio nunc ad tertium.

c Limitari. Adde Pau. de Cas. consi. 177. i t. impressis. Pet. de Anch. jcõsi. 300. Ange. consi. 115. Alexã. consi. 144. 2. lib. & consil. 16. 3. lib.

d Quam dictis sanctorum. Adde Ro. sing. suis. fol. 19.

e Iura allegata. põdera, quia text. in l. 1. C. ne li. po. nõ loquitur de procurãte patrociniũ i alienatione causæ. And. Barb.

f Intelligi. Certè iste non est intellectus hui⁹ gl. quæ re vera vult, q p dat cãm: sed tex. non dicit hoc. Dicit enim q coerceri debeat. vnde succedit regula, q nunq̃ qs priuat iure suo, nisi exprimatur à lege, vt est gl. in c. si. de iure pa. ergo non bene loquitur est tamen singul. p extensione huius tex. & habet rationẽ in se, arg. illius l. 1. And. Barba.

g Desinit obuiare. Adde Ro. cõsi. 117. SEB. SAPIA.

h Consilium. Vide. do. Bartho. vero. in cõsil. 27. in. 2. col. & ad materiã quis dicatur ordinator, tractator, & mandator, vede Ang. i cõs. 27. Bar. in consi. 161. incipiẽ. In questione, qua q̃rirur.

i Alias facturus. Adde Bar. cõsi. 60. & Alexã. cõsi. 103.

a Cooperando. Adde Ro. consi. alle. & vide quod voluit Pau. de Ca str. consi. 192. in prima impressione.
ANT. FRAN. Circa hoc de auxiliatore, an & qñ teneaẽ vt principalis, vide et. d. Car. in cle. 1. de imm. ec. & in c. quia æ, de sen. excõ. & vide p Alex. in cons. 35. in 2. parte. vbi dicit q auxiliator ad spernendũ præceptum iudicis teneẽ pœna, qua teneẽ principalis. & vide Io. An. in addi. Spec. in tit. de treug. & pa. in fi. in addi. q incip. cũ verit ẽ casus, & j. in ver. 6. vbi dicit q auxiliator teneẽ de pace rupta, sicut ipse principalis. ad quod etiam vide Alex. in l. is qui opem, ff. de furt. adde q auxiliator ad homicidiũ diciẽ homicida, & pariter tenetur, vt in l. nihil interest. ff. de sica. & habetur p Bal. & Sali. in l. vnica, C. de rapt. virgi. & per Flo. in l. si quis fumo. ff. ad lege Aq. & intellige verũ, nisi per statutum imponereẽ pœna committenti delictum vel homicidium: quia non habent locũ in auxiliatore, de quo vide plenè per Alex. in consi. 140. in 2. parte, & in alleg. l. is qui opẽ, de fur. & an ille qui cõsuluit delictum fieri dicatur auxilium pstare, vide Bar. in l. in furti, vbi & p Alex. ff. de fur. & per Salic. in l. 1. in 2. col. C. de ser. fu. & vide plenè per Ang. Are. in tract. male. & in apost. ad eum, ibi in gl. in versi. Andræam auxiliatorem.

b In operante delictum. Adde Ange. Are. in trac. male. & ibi in apost. in gloss. ex nobilibus.

c Defensionis. Adde qđ voluit Oldra. consi. 65. vbi de fautoribus schismatici.

d Vlcisci. Adde Alex. consil. 36. 2. libr.

e Mulctare. Adde Ange. consil. 8. & Alex. consi. alle.

ZACHARIAS. Adde eundem Alexan. in l. 1. ff. si quis ius dic. non obtem. ubi pon it istum casum ad regulam, quam facit q delegatus non possit mulctare, & ibi alias fallentias. tu vide de hoc Bart. in alle. l. 1. & in l. 2. §. his, ff. de iud.

ANT. FRAN. An delegatus possit mulctare, & per quos magistratus possit imponi mulcta, vide per Spec. in tit. de sent. iu. §. 2. in versi. sed nunquid. & seq. Et adde q illæ non possunt imponi per defensores ciuitatis, neque per magistratus municipales, ut per Paul. de Cast. Raph. Fulgo. & Alex. in l. 1. ff. si quis ius di. nõ ob. nisi forsan leues sint mulctæ, quæ imponuntur, ne alias iurisdictio delegata vel ordinaria sit elusoria, iuxta ea quæ habẽtur in l. 2. ff. de iu. om. iud. & in c. prætera de offi. delega. & de materia vide plenè p Spec. in tit. de cõtuma. in §. nunc dicamꝰ, & ibi per Io. And. in addi. & in titu. de iureiu. in ver. si verò proprio, & p Bart. in l. 1. ff. si qs ius di. nõ ob. & in l. 1. C. de mõ mul. vbi plenè traditur materia mulctæ.

SEB. SAPIA. f Cautionem. Considerandum est, an d. Abb. voluerit, p in isto casu sufficiat simplex promissio. videtur, n. q sic: quia vtitur verbo cautione, q importat simplicem promissionẽ, l. sancimus. C. de verb. sig. glo. in c. quanquam, in ver. idoneẽ, de vsu. lib. 6. tamẽ contrariũ sentit dum allegat tex. in d. c. literas, vbi text. requirit securitatem; & sufficiẽs securitas intelligitur datis fideiussoribꝰ vel pignoribus, c. 1. in fi. cum glo. j. de sequest. poss. & fruc. traditur in d. l. sancimus, & in l. 1. ff. qui satis. cogan.

nõ solũ. §. si mãdato, ff. de iniuriis. & vide qđ de materia not. Di. in rẽa, nullus ex cõsilio, de re. iu. li. 6. Tertiũ mẽbrũ gl. est cũ qs cõsentit cooperãdo:[a] & i hoc dicit gl. q est par delictũ; & siẽis debet esse pœna. Sed tu aduerte, q aut qs cooperaẽ principaẽr: & tũc ñ est dubiũ: qa est principalis i delicto. aut cooperaẽ pstando opẽ delinquẽti; puta qa cõmodauit sibi ensem, vt faceret certũ delictũ, vẽ uenit sociãdo eũ, ne ab aliis impedireẽ exerceẽ delictũ, vel qd siẽe, ita, q ipse ñ apposuit manũ i delicto, sed pstitit opẽ delinquẽti: & iste est casus multũ dubitabilis, nec Docto. nostri hoc tractãt: sed legistę ponũt uarias op. đ qbꝰ p Bar. in l. is q opẽ, ff. de furt. & in §. ope. fall. & in d. §. si mandato. vbi plenè & exquisitè soluit materiã tã in auxiliante q opẽ ferente seu mandante. & uideẽ ibi ad ppositũ ipse ponere regulã, q pstans opẽ debet rẽr puniri ut faciens, per iura superius alleg. Et aduerte ad unũ dictũ valde notabile, q ubi qs puniẽ ex eo, quia pstitit opẽ, habebiẽ respectus, in pœna imponenda ad qualitatẽ, q est in operante delictũ,[b] & non ad qualitatẽ, q est in opem ferente seu mandante. exẽplũ. Titius pstitit opẽ filio interficienti patrẽ: debet ille Titius puniri, quẽadmodũ punireẽ, si interfecisset patrẽ suũ. unde tenetur pœna legis Põpeiæ de parricidiis. unde magis puniẽ nunc iste pstando opẽ filio, q si occidisset, manibus suis: quia si ipse occidisset, tenereẽ tanq extraneus: sed præstando opẽ filio puniẽ ea pœna, qua debet puniri filius: qa cõsensit illi delicto parricidii: hoc pbaẽ apertè in d. l. vtrũ, & ibi per Bar. & idẽ not. in d. l. is q opẽ. Et p hoc dicendũ est, q si ex statuto magis puniẽ nobilis, q popularis, q si popular. pstat opẽ nobili; dẽt puniri pœna, qua puniẽ nobilis, & nõ pœna, qua puniẽ popularis: & de materia plenius dicẽdũ, ut no. in dictis iuribus. Et dic q ẽt si qs mutuauit pecuniã ad delictũ aliqđ cõmittendũ, dẽt puniri tanq pstans opẽ ad delictũ; & punietur vt ipse delinqnẽs, si sciẽter facit: tex. est not. in l. si sciẽte, ff. ad legẽ Pompe. de parricidiis: & facit q si statutũ punit pstantẽ alicui opẽ, q cõprehẽdat istũ, qui mutuauit pecuniã. Quartũ mẽbrũ glo. est in cõsensu authoritatis & defensionis:[c] & dicit gl. q iste plus puniẽ, q faciens; & est rõ. nã is qui pstat authoritatẽ seu defendit errorẽ alterius, nõ solũ ipse peccat & errat: sed cõfirmat alterius errorẽ, & pstat aliis materiã delinquendi. Host. dicit dictũ glo. pcedere in hęresi & in maioribus criminibus: aliàs in ciuilibꝰ vel minoribus criminibꝰ est par pœna, ut in tex. hic nã isti erãt fautores principales, & tñ dicit tex. q pari pœna cũ agẽtibus puniẽdi sunt; & hoc dictũ cõiter teneẽ; & hoc nota. † In gl. si. ibi, *quia impedit iurisdictionẽ*. vult ergo glo. vt qualitercũq; impediaẽ iurisdictio delegata, possit ipse delegatus iurisdictionẽ suã exercere ꝯtra turbatores. Inn. hic. & in c. dilectus. j. de pœnis, latius attigit hãc materiã: multũ tñ variat in dictis suis, & in effectu primò tãgit, cũ tertius delinqt in psonã delegati. secũdo casu cũ delinqt in psonã partis. tertiò cũ delinquit in psonã eorũ, q necessariò debẽt interuenire in iudicio, vt sunt aduocati, testes, & pcuratores. quartò cũ qs delinqt in officio suo corã delegato: ut si aduocatus delinqt in aduocatione, & notarius in officio suo corã delegato: & sic de si. nunqd possit delegatus animaduertere ꝯ istos, & quã pœnã pt imponere? & qd si delictũ nõ est manifestũ, sed occultũ? & longũ esset planè discutere quẽlibet articulũ: sed p istã diuisionẽ habes quasi declaratas gl. Inn. Cõclusiuè tñ sic pt dici. q si tertius delinquit in psonã iudicis delegati, nõ pt iudex delegatus illũ punire, nisi p hoc cõtingat suã iurisdictionẽ impediri; sic concor. Innoc. hic, & in d. c. dilectus. nam hic tenet q pt suã iniuriã vlcisci,[d] per c. si qs erga. 2. q. 7. sed i c. dilectus, tenet oppositũ: sed cõcor. vt ẽ. & c. si qs erga, loquiẽ in ordinario, de quo plenè dixi in c. cũ venissent, de iud. & p Inno. in c. ex parte. j. de verb. sig. Sed eo casu quo pt delegatus punire, nõ intelligas q possit imponere pœnã ordinariã, sed extraordinariã: qa ipse nõ est deputatus sup illa iniuria. Si delinquiẽ cõtra partes, vel alias psonas necessarias i iudicio, cõclude, q si impediẽ sua iurisdictio, pt se impedire: aliàs secus; & ad limites impedimẽti pt se impedire, & nõ aliter. Cõtra officiales delinquẽtes corã se, tenet Inn. in d. c. dilectꝰ, q ñ pt ipse pcedere, nisi impedireẽ sua iurisdõ: sed dẽt eos facere puniri p ordinariũ. Quã ptãtẽ pt exercere delegatꝰ ꝯ istos impediẽtes? dic q pt exercere cẽsurã ecclẽiasticã, ẽt si hoc nõ sit expressum in rescripto, vt hic Inn. dicit q pt eos mulctare:[e] qa oia vẽr esse cõmissa, sine qbꝰ iurisdictio exerceri ñ pt; qđ not. & idẽ no. j. e. c. d causis. Ad vltimũ ꝯclude, q aut delictũ turbatoris est notoriũ; & indubiẽ pt pcedere, vt hic. aut ñ ẽ notoriũ, sed sunt aliq ꝯiecturæ ꝯ turbatorẽ: & pt pcedere, & cõpelliẽ ad pstãdũ cautionẽ[f] de ñ ipediẽdo, ar. i c. lẽas, i fi. de rest. spo. Aut ẽ occultũ, & sunt opi. Inn. tenet, q pt pcedeẽ sũmariẽ iqrẽdo. ꝯriũ tenet Spe. i ti. de dele. §. seqẽ, ver. itẽ ad eiꝰ offm. dcm Inn. satis placet. nec ob. ver. *manifestè*, positũ i tex. qa pt iferri ad verbũ, cognoueris, ut sit sensꝰ, q ñ dẽt iudex exercere districtionẽ ecclesiasticã, nisi manifestè cognouerit illos impedire iurisdictionẽ suã: non tñ negat, q n possit summariè inqrere, vtrũ impediãt; ad quod vide bo. gl. i simili in c. 1. j. e. li. 6.

SVMMARIVM.

1 *Rescripta diuersa sub eadẽ data cõcessa, faciũt iudicẽ supersedere, donec cõsulat scribentẽ.*

2 *Beneficiũ duobus eadẽ die datũ, nec apparet de prioritate alicuius, facit q super eo supersedeatur, donec adeatur conferens.*

CAP. II.

Anè si à nobis. Variẽ legiẽ, sed cõiter sic summatur. 1 Cũ diuersæ literæ sub eadẽ data & forma cõtraria impetranẽ & pñtanẽ à diuersis ad eosdẽ iudices: supersedetur vtrisq;, donec Papa cõsulatẽ. h.d. & non diuidiẽ. Casus literalis. Aliquis impetrauit lr̃as super aliqua causa contra aduersariũ suũ ad aliquos iudices in alia forma, dubitabãt iudices qd facere dẽrent sup his. Rñd. Papa q iudices supsedere debẽt executioni vtrarũq; literarũ, donec Romanũ pontificẽ cõsulant, ne p varietate lr̃ar nm

a cã valeat retardari. Ber. †Not. primò vnã regulã ex tex. q vbicũq; nõ pt cõstare iudicibus de pualiditate lr̃arũ impetratarũ oppositarũ, debẽt isti supersedere, & consulere Papã. & facit iste tex. ad illã qõnẽ, cũ idẽ bñficiũ conferẽ duobus sub eadem data, nec apparet cuius supplicatio prius fuerit signata; debet in hoc cõsuli Papa, q vtriq; fecit gratiã, & ſm eius responsum est pcedendũ; ad hoc quod no. Io. An. in c. si à sede, de pbẽ. lib. 6. No. ibi: *executioni supersedeant* q iudices delegati largo modo pñt dici executores. nã exequunẽ pcedendo ius partiũ; facit c. si qs cõtra clericũ, de foro cõp. In gl. 1. in fi. Ex hac gl. colligunẽ duæ lect. ad istũ tex. Prima vt intelligaẽ, qñ diuersæ lr̃æ in eadem causa impetrant ad eosdẽ iudices: & tunc pp identitatẽ iudicũ neutræ prævaleant, sed delegans est cõsulendus. hæc lec. nõ pcedit, si pt constare de prioritate datæ: qa secũdę sunt surreptitiæ nõ facientes mentionem de prioribus, vt in c. cęterum, de rescr. nec pt excusari surreptio ppter identitatẽ iudicũ. Secunda lect. vt intelligaẽ, q delegatus dẽt supersedere executioni secundarũ lr̃arũ. q lect. ɔtradicit tex. vt patet ĩ ver.

b *vtrarumq;*. †Tertia lec. vera & magis cõis est, vt intelligaẽ qñ lr̃æ diuersæ impetrantur ad eosdẽ iudices, & eãdẽ hñt datã: sed forma est diuersa; ita, q nõ ɔstat de prioritate. nã tunc iste casus nõ est decidibilis p delegatos; & sic cessat. c. pastoralis, de rescri. sed dẽt cõsuli ipse delegans; & hãc lect. sentit gl. in c. ex tenore, s. de rescrip. vbi melius glossauit istũ text. q̃ hic, & sequunẽ hic Doc. cõiter. Et pfectò hæc lectu. est vera in se, sed iudicio meo nõ multũ consonat huic lr̃æ p illa verba tex. non facta mẽtione priorũ lr̃arũ &c. quæ verba clarę innuunt, q hic cõstabat de prioritate lr̃arũ; & sic nõ erat eadẽ data in vtrisq;: nisi diceres q ista fuit allegatio partis, seu iudicis cõsiliẽtis. Sed nõ multũ hæc rñsio mihi satisfacit. Et eodẽ modo pt rñderi ad duas alias lect. quas hic ponit Host. nã dicit tex. posse intelligi, qñ ad diuersos iudices lr̃æ diuersæ impetrant: sed hñt eandẽ datã, & formã contrariã: vel etiam eandẽ formã. nã ppter diuersitatẽ iudicũ iudices mutuò se impediunt, vt dixi istæ lect. sunt veræ in se: sed non cõgruunt tex. rõne pdicta. Datur etiam alia lect. p Doct. vt intelligaẽ qñ literæ impetranẽ sup diuersis causis ad diuersos iudices: est tñ connexitas inter illas causas; vt quia actor impetrauit sup hæreditate contra reum: reus impetrauit ad alios iudices sup legitimitate: vel vnus imperauit in petitorio: alius in possessorio. vnde ne cõtinentia causæ diuidaẽ corã diuersis iudicibus: debẽt iudices supersedere, & cõsulere Papã; & no. hãc lect. & generaliter põt dici q vbicũq; surgit pbabile dubium super pualiditate lr̃arum non decidibili per delegatos & arbitros: habet locũ iste tex. nam promptum est iura iuribus concordare, vt in c. cum expediat, de elec. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus principis potest alteri subdelegare, & põt subdelegatũ compellere ad acceptandum, quando ex necessitate subdelegat.*

2 *Delegatus principis non potest cuicunque causas subdelegare, sed tantum quibusdam personis, de quibus hic remissiuè.*

3 *Causa potest delegari vel subdelegari reseruato consilio delegantis in decidendo causam. 6. 7.*

4 *Delegatus principis quas causas non possit subdelegare.*

Industria personæ quando est electa facit q causa non possit subdelegari.

5 *Clausula, vt liberum sit, importat vt quis non teneatur requirere consensum alterius.*

7 *Sententia lata nõ requisito cõsilio sapientis, est ipso iure nulla, stãte statuto q iudex debeat ferre sententiam ad consilium sapientis.*

8 *Consilium sapientis non est sequendum in sententiando, si non videtur iustum iudici, etiam stãte statuto vel commissione, q iudex debeat ferre sententiam secundum consilium sapientis.*

CAP. III.

a Ipro debilitate. [a] Delegatus Papæ impeditus, subdelegare potest cãm, q̃ sine ipso cõmodè terminari potest. Primò ponit dictũ. Secũdò ipsius determinationẽ, ibi: *ita quòd*. Tertiò generalẽ exceptionem, ibi: *nisi*. Casus lr̃alis. Aliqs est delegatus à Papa super aliqua cã. iudex impeditus nõ poterat in cã pcedere. quærebaẽ vtrũ possit alii cõmittere vices suas? Rñ. Papa q si p debilitate, vel alia iusta causa impeditus fuerit, bene pt vices suas cõmittere psonis idoneis & discretis. ita tñ si causa esset dubia, iudicem ipsum cõsulat. & si fortè cã esset ita grauis, q sine ipsius pñtia terminari nõ posset; tũc nõ cõmittat. Ber.

1 †No. t. q delegatus principis pt cãm sibi cõmissam alteri subdelegare, necessitate vel alia incõmoditate instante. idẽ dic cessante qualibet

b necessitate: qa delegatus principis hoc hẽt ex priuilegio, [b] vt alteri subdelegare possit: sed inspiciẽ necessitas quo ad hoc, vt subdelegatũ possit cõpellere ad acceptãdũ: hæc leg. & no.

2 in c. pastoralis. j. e. & ita limita istũ tex. †No. 2. q nõ est in optione delegati cõmittere cãm qbuscunq;: sed ad hoc dẽt eligere psonas discretas & idoneas. Quæ dicanẽ in hoc psonæ idoneæ, dic vt habeẽ in c. statutũ, de rescrip. lib. 6. & in §.

3 tria. 3. q. 8 & qd leg. & no. in c. sciscitatus, de rescrip. †Tertiò no. & tene mẽti iudicẽ posse cãm subdelegare, reseruato sibi cõsilio, i. hoc expresso, vt cõmissarius in pcedendo seu deci-

4 dendo petat consiliũ ab ipso delegãte. †Vlti. no. q graues causæ nõ pñt subdelegari p delegatũ apostolicũ: & dicuntur

c graues, cũ est electa industria psonæ, [c] vt in c. si. j. eo. & dicunt ibi, & in c. is cui, e. ti. li. 6. Vel ſm Doc. cũ cã est matrimonialis. nã curia nõ cõsueuit de facili aliis, qnã Epis cãs mrimoniales cõmittere. Et no. hoc dictũ, q Eps delegatus ad cãm mrimonialẽ nõ pt Epo cãm subdelegare: & vide qd no. j. e. c.

5 cãm mrimonii. †In gl. 1. ibi. ẽt partibus inuitis, & p hoc facit iste tex. dũ dicit, liberũ esse cãm subdelegare. nã de signifi

cato

SER. SAPIA

a Si pro debilitate. Vide Feli. pulchrè inducentem hunc tex. in c. non potest. j. de re iu.

b Ex priuilegio. Adde do. de Rota deci. 258. incip. si auditor, & 368. incip. si Eps, hoc eo. titu. in nouis.

c Industria personæ. Adde Ro. consi. 303.

a cato huius uerbi, liberũ[a], est ut nõ teneaẽ
reqrere alterius cõsensum, ut le. & no. ĩ. c.
de multa, de pbẽ. & in. c. licet eps, e. ti. li. 6
& tene in hoc mẽti gl. iũcto text. & uide
qđ dixi. š. eo. c. sup qonũ. Et in fi. gl. intel-
6 lige hoc ut dixi. s. in. 1. no. †, In gl. 2. in fi.
No. bñ istã gl. & tene eã mẽti. nã aptè sẽ
tit, q si delegat[a] alicui[9] cõmittit uices suas
reseruato sibi cõsilio; q iste desinit eẽ iu-
dex, & cõsiliũ suũ est reqrẽdũ ut ɔsiliũ bo
ni uiri, & pbo hoc dcm̃ rõne. nã dare ɔsi-
liũ nõ est iurisdõnis: qa nullã ptãtẽ exer-
cet dãdo ɔsiliũ. ergo p reseruationẽ cõsi-
lii nõ reseruat sibi aliqd iurisdõnis, & p
ɔsequẽs desinit eẽ iudex, ut in. c. si delega
t[9]. ĩ. e. li. 6. Et hãc gl. põderauit do. Ant. q
sup tex. assũp sit disputationẽ, nunqd i du
bio reseruasset ut iudex, ɔcludit tñ q nõ.
7 †Sed extra gl. quæro de qõne notabili &
quotidiana, nunqd iudex posit cõmitte
re cãm, & reseruare cõsiliũ suũ uel tertii,
ut puta ut subdelegatus teneaẽ in snia fe-
renda exqrere cõsiliũ suũ, uel cõsiliũ ter-
b tii? Inn, concludit q sic,[b] & certè uř tex. g
hic. Dicit tñ Inn. q si iudex iste cõmissa-
rius pcedit consilio nõ reqsito, nõ tenet
snia: qa nõ seruauit formã mãdati, ut in.
c. cũ dilecta, de rescrip. & in. c. uenerabili.
ĩ. eo. Et hãc sniam, ubi ex forma statuti
est reqrẽdũ cõsiliũ, no. tenuit Bart. in. l. 1.
§. plures, ff. de exerci. ubi dicit q si statuto
c cauetur,[c] q iudex[d] debeat ferre sniam ad
d cõsiliũ sapiẽtis, nõ tenet snia, si iudex p-
cessit nõ requisito cõsilio; qa cũ iudex re
cipiat iurisdõnem ex statuto ciuitatis; nõ
dẽt tenere snia si nõ seruat formã sibi im
positã p statutũ, & hoc no. qa facit ad mul
e ta; & uide qđ in simili no. in cle. 1. de iure
pa. Nũquid aũt cõmissarius teneaẽ sequi[e]
cõsiliũ, dicit Inn. q nõ. nã satis est reqre-
re, & debito tpe expectare rñsum, ut in. c.
cũ oli, de arbi. & in. c. cũ in ueteri, de elec.
& hoc idẽ uoluit Bar. in. d. §. si plures. Nũ
qd aũt tpe quo reqriẽ cõsiliũ, posit dele
gatus subdelegans istũ cõmissariũ reuo-
care, seu sibi ihibere, ne ferat sniam? dicit
Inn. q sic. Io. An. dicit hoc pcedere; si si-
bi reseruauit cõsiliũ tanq̃ iudex. Sed hoc
casu qñ reseruauit tanq̃ iudex, dicit do.
Ant. q teneẽ seq cõsiliũ istius iudicis, qa
tũc est particeps in offõ. nam regula est,
q ubi cõsiliũ est requirendũ ab eo, q est
particeps in offõ; tũc teneẽ seq cõsiliũ, ut
no. ponit Bar. in. d. §. si plures: & facit qđ
legi. & no. i. l. Titiũ & Meuiũ, ff. de admi.
tuto. †Sed, instat alia qõ magis dubia. nũ
qd posit fieri cõmissio ut teneatur com
missarius ferre sniam, put talis sapiẽs di
f ctauerit?[f] Inn. cõcludit q nõ: qa isto casu
haberet iste seq arbitriũ alterius in sentẽ
tiando, quod est ɔ̃. l. Itẽ si unus. §. idẽ Põ-
poni[9], ff. de arb. ubi tex. notabilis dicit q
ñ põt cõpromitti in arbitrũ, ut ferat snia
ẽm qđ alteri uisum fuerit. Host. tenet op
positũ, & dicit q aliud in arbitro, aliud
in iudice: qa arbiter habet potestatẽ ma
gis latã. põt enim pnuntiare æque & ini
quẽ, & statur sniæ suæ metu pœnæ, ut in. l.
diẽ pferre. §. stari, ff. de arb. & ĩ. de arbi. c.
dilecti. Sed iudex dẽt pronuntiare ẽm iu
ra, ut in aut. iusiu. qđ pstaẽ ab his. Itẽ sub-
delegãs põt formare sniam, & eã cõmitte
re alteri pnuntiãdã, ut š. de rescri. c. cũ di
lect[9], cũ infinitis silib. ergo eodẽ mõ põt
ipse formãdã alteri reseruare, dummodo
ille nõ sit laicus, & cã nõ sit spũalis. Et no.
bñ hoc uerbũ, ar. c. decernim[9], de iudi. nec
ob. si dicaẽ, q ɔ̃ cõscientiã ppriã iudex nõ
dẽt pnũtiare: qa ẽm eũ dẽt iste cõforma-
re cõscientiã suã ẽm cõsiliũ periti, & si nõ
põt, dẽt instare, ut exonereẽ a cõmissio-
ne: & si nõ põt, debet ferre sniam ẽm qđ
sibi uř, & no. hoc dcm̃. Multi moderni te-
nuerũt cũ Inn. qa iudex dẽt iudicare ẽm
iura & consciam suã, ut in c. cũ æterni, de
re iud. li. 6. & Ray. tenuit istã partem. sed
Bar. tenet aliã sniam in d. §. si plures, & sa
tis põt teneri opi. Host. cũ ipsemet dicit q
ɔ̃ cõscientiã nõ tenetur iudicare. Et no. q
ubi tenetur quis pronuntiare ẽm cõsiliũ
alterius, nõ teneẽ pnuntiare ẽm illud, ni
g si ɔsiliũ sit iustũ: qa hoc importat uerbũ,
cõsilium, ut in d. l. Titiũ no. Bar. in d. §. si
plures. Et si dř q debeat pnuntiare, ẽm
qđ alius dictauerit, nõ teneẽ sequi, si con-
scientia sua sibi repugnat. Sed dubitatur
nunquid posit ferre sniam ɔ̃riam? Host.
sentit q sic. In ɔ̃rium facit, quia nõ hẽt in
hoc potestatẽ, maximẽ quãdo statutũ de
hoc disponit, & facit qđ uo. Bar. in d. §. si
plures. de æquitate põt teneri dictũ Ho-
sti. sed de rigore uidetur contrarium.

SUMMARIUM.

1 *Iurisdictio usq; ad certũ tps data, finito tpe ex pirat, nisi fuerit progata, intellige ut ĩ. nu. 9.*
2 *Iurisdictio delegata potest p partes prorogari.*
3 *Delegatus potest partem contumacẽ punire.*
4 *Pœna ubicunq; est imposita a statuto, iudex non debet recedere ab illa: alias imponitur ad arbitrium iudicis 11.*
5 *Tempus datum ad causam expediendã, an incipiat currere a die præsentationis literarũ?*
6 *Dilationes iuris possunt abbreuiari, quãdo cã est commissa decidi intra breuem terminum.*
Terminus, qñ est datus ad aliqd faciendum tam parti, quam iudici, si in termino nil fit, an expiret ille actus.
7 *Prorogatio debet fieri durante primo termino, non autem finito.*
8 *Ordo iudiciarius potest remitti in totum conuentione partium, & tunc pronuntiatio facta per iudicem ualebit in uim pacti: in parte uero non potest remitti.*
9 *Sententia nulla ex consensu partium accepta ualet in uim pacti.*
10 *Instantia tam iuris, q̃ statuti si est perempta, an ualeant acta postea facta?*
12 *Mulcta an possit imponi per iudicem delegatum uel subdelegatum.*
Mulcta quid est, & quando imponatur.
13 *Delegatus principis est de maiorib[9] iudicib[9].*
14 *Pœnæ plures si reperiantur posita pro eodem delicto: quæ pœna erit eligenda?*
15 *Pœna statuti an & qñ tollat pœnã iuris cõis.*

ZACHARIAS. Adde Spe. in titu. de sala. §. si. uersic. pe. Bal. in. l. 1. §. ne autem, C. de cadu. tollen. cum si. Fallit tamen in ambasiatore, qui potest illum subrogare, not. Iac. Rebuf. post. Bar. in. l. nullus qui. & ibi in. addi. Celsi ad ipsum, C. de decu. lib. 10. Item in absente causa necessaria, casus ẽ sing. & ibi bo. gl. in. l. 1. C. de iu. om. iu. de qua limita. & an indistinctè procedat, uide p Tho. ferratium in tra. suo cautelarum. caute. 21. incip. multoties per statuta.

ANT. FRAN. Qñ est electa industria personæ, absq; dubio non potest ille sub delegare uel subrogare, bo. tex. in. c. fi. de offi. leg. li. 6. & no. Bal. in. l. 1. in. §. ne autem. C. d cad. tol. & facit text. i. l. stipulatio in. §. siue autem de ope. no. nun. & in l. 1. vsucapione. §. accessio, ff. de diuer. & tẽp. pscr. & vltr a limitatioẽ hic positã p istum dicas q fallit i casu. l. de pollicitationibus, ff. de pol li. Et adde ẽt q ille. q iurauit pdicare, legere, scribere & similia, nõ põt ista alteri cõmittere, vt plenè per Bal. i. d. §. ne autẽ. vbi etiam dicit, q si est aliqs deputatus pro notario actorũ, nõ põt ali[9] ei[9] loco subrogari etiã de partium voluntate, ad qđ vide tex. i. l. repetita, C. de episco. & cleric. Et adde q seruitiũ prestãdu principi, vel dño feudi nõ põt præstari p substitutu principe iuito vel dño. vt in. l. si qs. C. de murileg. lib. x. & no. Bal. i. c. 1. §. mutus, i tit. epm vel abbatẽ, in vsi. feud. Et adde q industria personæ psumitur electa ex magnitud[ine] dignitatis psonæ, &

ponderositate rei, p l. e. ff. de ofu. pfec. pto. & habet i epistola inter claras, i fi. C. de sum. tri. & fi. cath. & hẽ p Alex. in l. 1. in 2. col. ff. de ofi. eius cui mã. est iu. ubi dicit q talis non subdelegat ẽt de partium cõsensu, quod est notãdũ.

SEB. SAPIA.
a Verbi, liberũ. Vide Moder. i l. 1. C. de sacrosan. eccl. Alex in cons. 80. inci. Viso. in 2. dubio, in 1. uol. ubi dicit q uerbũ, liberum, restringiẽ secũdũ subiectam materiã, & not. ẽt Alex. i cõsi. 12. inci. uiso in 2. uolu.
b Quod sic. Adde Ang. consi. 271. in princi.
c Statu. caueẽ. Ad de pulchre Pa. de Cast. consi. 87. in primo impres.

SEB. SAPIA.
d Quod iudex. Vide Ful. i cõs. 140. inci. præsuppositis duobus statutis. Alex. i cõs. 59. inci. Viso tit. col. 2. in 4. uol. & in consi. 145. inci. uiso processu, col. fi. i 5. uo. Io. de Ana. in cõs. 15. inci. circa testim. in 2. dubio, & Ro. in con. 228. inci pro plena. Raph. Cuma. in consi. 55. incip. duo habentes.
e Teneatur sequi. Adde Pau. de Ca. in cõ. pxime all.
f Dictauerit. Adde Ange. cõsi. alle. 271. Alexan. cons. 285. 2. lib.
g Sit iustum. Adde An. consi. 186. & 188.

a Expirat iurisdictio. Adde quæ infra ponam.
b ZACHARIAS. De tempore in tẽpus. Adde ꝙ hoc est uerũ, si terminus apponatur fauore partium, ita limitat & restringit Bal. l. si q. ex consensu, in col. 4. uer. secunda spẽs ꝓrogationis, C. de epi. au. idẽ in l. 1. q. 3. C. de iu. om. iud. & Inn. hic col. 1. in gl. sua, in uer. cõsensus.
c Dolo alterius. Adde Ro. cõ. 176. & uide quod idẽ uoluit consi. 220. ultra medium.
d Durante termino. Adde ꝙ hoc non est simpliciter uerum, per ea quæ uoluit Bald. in l. 1. ad fin. C. de tempo. app. & sequitur Ro. consi. 444. ad fi.
ZACHARIAS. Tu tena indistincte cum isto. & ad adducta ĩ apostil. respõde ut ꝑ Lanfrã. in c. quõ cõtra, in §. statuimus, uersi. dilationes, uersi. finaliter unum omitto ĩ. de probat. ꝓ quo est bo. tex. in l. sed & si manente, ff. de preca.
e Ordina iudiciario. Adde Franc. Are. cõs. 109. Alazan. consi. 31. 2. li. no. tñ, ꝙ si in causa summaria partes a principio cõueniũt, ut procedatur ordinarie, ꝙ nõ possunt deinde redire ad summariam cognitionẽ. secus tamen si a seipso iudex inciperet in cã summaria procedere ordinariẽ, quia cõsensu partium potest redire ad summariam, per gl. in d. cle. sæpe, & sequitur Ro. consi. 533.
f Sententia post terminũ. Adde ꝑ eundem consi. 16. Pau. de Cast. cõsi. 316. Ro. cons. 416. Alex. cõs. 237. 2. li.
An possit ferri sentẽtia post terminũ, uide ĩ. eo. c. **Andreas Barba.**

15 *Condemnatus sine punitus per unũ iudicem, an possit per alium condemnari aut puniri?*
16 *Pœna a iure uel statuto imposita, an possit minui, uel augeri, uel in totũ ab ea recedi tã per iudicem ordinarium, quàm delegatum?*
17 *Pœna quando non reperitur in uno iure, recurrendum est ad aliud.*

CAP. IIII.

DE causis. Si causa cõmittitur decidẽda in-
tra certã diem, nisi partes ꝓro-
gẽt, ꝑ lapsum diei expirat iuris-
dictio. h. d. Primo, ubi certa pœna per ius
statuta nõ est, delegatus imponit arbitra
riã. & secũda, ibi: *illis etiam*. Casus lr̃alis. Ali-
qua cã cõmissa fuit decidẽda ĩ. certũ tp̃s,
pura intra duos mẽses, q̃rebaẽ, utrũ iudex
termino sibi ꝑfixo elapso posset ulterius
de cã illa se intromittere si intra tp̃s ꝑfixũ
nõ fuerit terminata? Rñdet Papa ꝙ, nisi
dies ab ap̃lico ꝑfixus de cõi consensu par-
tiũ ĩ. tp̃s statutũ in lr̃is fuit prorogatus,
eo trãsacto mandatũ ap̃licum expirauit.
Scd̃o q̃rebaẽ. Ecce iudex delegatus citat
partes, ut ueniãt ad pñtiam suã. nolũt ueni
re, uel stare iudicio suo, quæriẽ qualiter
puniri debeant? Rñdet Papa, si tale nego-
tiũ fuerit, ꝙ certa pœna in canonibus ex-
primaẽ, illã imponat: alioqn puniat eos
ſm arbitriũ suũ cõsiderata qualitate deli
cti, & ẽt causæ. Ber. No. ex primo dicto, ꝙ
cã põt committi decidenda ĩ. certum ter
1 minũ. †Secũdo no. ꝙ ubi terminus statui-
tur iudici & iurisdictioni, lapso termino
a expirat iurisdictio, [a] de quo plenius per
2 Bar. in l. ꝓperandũ, C. de iudi. †Not. 3. &
tene menti sp̃ ꝙ corã delegato põt fieri
b prorogatio de tẽpore in tp̃s. [b] unde licet
cã sit sibi cõmissa decidenda ĩ. certũ ter-
minũ, partes possunt cõi consensu illum
terminũ ꝓrogare, quasi ad utilitatẽ par-
3 tiũ Papa ꝑfixerit terminũ. †No. ex 2. par-
te c. ꝙ delegatus ex simplici cõmissione
recipit iurisdõnem, & habet ptãtẽ partes
cõtumaces puniẽdi. Et ex hoc & ex text.
habes hic quasi expressũ, ꝙ iudex delega
tus pt̃ imponere mulctã, de quo ĩ. latius.
4 †Itẽ not. ꝙ ubi certa pœna a iure statuta
est, nõ dẽt iudex ab ea recedere. ubi uero
nõ est statuta, tũc est imponẽda ad arbi-
triũ iudicãtis, & quotidie adhoc allegaẽ
iste tex. ꝙ in nõ determinatis a iure recur
rẽdũ est ad arbitriũ iudicis, & ñ solũ hoc
ꝓcedit in impositiõe pœnæ, sed ẽt in aliis
a iure nõ determinatis, ut in l. 1 ff. de iure
5 deli. & in c. fi. de trãs. †In gl. 1. ibi: *postquam
literæ iudicibus præsentantur*, uult ergo gl. ꝙ
terminus ꝑfixus iudici currat a die ꝑsen-
tationis literarum, hoc intellige ſm qđ
no. in c. super eo, de appell. Procedit. n.
qñ terminus est statutus per numerũ die-
rum seu mensiũ, uel annorũ: secus si ad cer
tũ diẽ uel terminũ; vt puta, vsq; ad festũ paschæ. nã tunc sp̃
terminus currit; qa post illũ terminũ expirat iurisdõ, ut hic.
6 †Et in fi. gl. No. bñ gl. ꝙ ubi cã cõmittitur decidenda ĩ. bre-
uẽ terminum, põt iudex & dẽt abbreuiare dilationẽ iuris; &
ita peragere ut. ĩ. terminũ ꝑfixum cãm possit decidere; & sic
habes unã cãm legitimã abbreuiãdi dilationes iuris. Tu in
hoc distingue, ut no. Inn. in d. c. sup eo, ubi ẽt dixi. Nec ob.
motiuũ gl. in eo ꝙ alle. l. petẽdæ. nã ſm Inn. qñq; terminus
statuitur parti; & tũc si deficit ꝑ aliam partem, nõ debet sibi
obesse. qñq; terminus ꝑfigitur iudici: & tũc habet locũ, qđ
hic dr̃. nam & si causa nõ põt expediri intra terminũ, nihilo
minus expirat iurisdõ: quia nõ irrogatur præiudiciũ partib.
sed cã redit ad superiorẽ. & dicit hic Inn. ꝙ ẽt si dolo alte-
c rius [c] partis cã non possit decidi. ĩ. terminum; nihilominus
expirat iurisdõ, nisi terminus ꝓrogetur cõi cõsensu partiũ,
7 ut hic. †Et aduerte ꝙ ista prorogatio debet fieri durãte ter
d mino. [d] nam post finitum terminum non põt dici ꝓrogatio.
cum iurisdõ sit finita; quia quod non est. prorogari nõ põt,
arg. c. ad dissoluẽdum, de despon. impu. & pro hoc bo. tex. in
l. sed & si manente, ff. de preca. facit. l. bonorũ. ff. rem ra. hab.
In gl. in uerbo, *partium*. in fi. No. tria quę sunt de substantia
ordinis iudiciarii, ut libelli oblatio; litis contesta. & ꝙ sñia
feratur in scriptis; & idem no. gl. in. c. 1. de libe. obla. hãc ma
8 teriam plenissimẽ expediui in. d. c. 1. & dic ut ibi. † Et uide
bo. gl. in. c. fi. de re iud. lib. 6. q̃ dicit ꝙ partes pñt ex toto re-
mittere ordinem iudiciorũ, sed non pñt facere, ut iudex in
parte seruet ordinem, & in parte non. uult dicere ꝙ partes
pñt cõuenire, ut iudex ꝓcedat sine oĩ ordine iudiciario, sed
hoc dictum suũ nõ habebit uim sñiæ, sed cuiusdã pacti. nam
sicut ex postfacto pñt partes ꝓprobare sñiam nullam, & ha
bebit uim pacti, ut le. & no. in. l. 2. C. cõia vtriusq; iud. & no.
in. c. significasti. ĩ. de fo. cõpe. ità à principio pñt conuenire,
e ut iudex ꝓcedat sine ordine iudiciario: [e] sed si uellẽt partes,
ut dictum iudicis haberet uim sñiæ; tunc non possunt remit
tere ordinem substantialem à iure inductum, ut in c. unico,
de lit. cõtest. & in. l. properandum, C. de iud. & in cle. sæpe,
9 & quod ibi no. in fi. de uer. sig. †In gl. in uerbo. *prorogatur*. in
fi. Sed quæro quid si nõ fiat prorogatio, nũquid ex toto ex-
piret iurisdõ post lapsum termini? text. hic vr̃ ꝙ sic. sed tu in
tellige tex. qñ terminus est ꝑfixus iudici & iurisdõni. nam
tunc per lapsum termini expirat iurisdõ, & potestas deuol-
uiẽ ad superiorem. secus dic ubi terminus ꝑfigeretur iudici
tantùm. nam tunc per lapsum termini non expirat iurisdõ:
sed iudex uenit puniendus, ut in. l. 1. C. ut oẽs cau. tã ci. quã
cri. no. Bar. in. d. l. ꝓperandũ. quod tñ limita, ut dicit gl. no.
10 in cle. 1. de iure. pa. † Dubiũ est qđ si terminus ꝑfigitur instã
tiæ, nũquid post lapsum terminũ ualeat sñia? & respectu in-
stantię iuris cõis nõ est dubiũ, ut no. in. l. ꝓperandum. ꝑalle.
rõ est, quia perempta instantia pereunt oĩa acta litis; ut no.
in. c. cum cãm, de testi. & in. l. cũ lite mortua, ff. iud. sol. unde
sententia reperitur lata sine li. contest. & sine petitione, & si
milibus. Sed dubium notabile est, cum statutũ municipale
apponit certum terminum. ĩ. quẽ debeat terminari cã; num
quid post lapsum terminum ualeat sententia lata super ea-
dem instãtiã? & de hac. q. plenẽ no. per Io. An. in addi. Spe.
in ti. de delegato. §. restat, uer. quid si in statuto. Et ibi post
multa concludit, ꝙ aut statutum apponit pœnam iudici nõ
f decidẽti cãm. ĩ. terminũ; & tũc valebit sñia post terminũ [f],
dũmõ proferatur. ĩ. terminũ iuris: quia nõ vr̃ recessum à di-
spositione iuris: facit quod etiam no. in. l. nõ dubium, C. de
legi. Aut statutum non apponit pœnam; & in dubio ꝑfigẽ-
do terminũ ad decisionẽ causæ, uidetur ꝑfigere ipsi instan-
tiæ: & hoc maximẽ tenendum est in odium litium; quod sa
tis mihi placet. nam sicut in simili dicimus, ꝙ terminus ab
homine ꝑfixus succedit loco termini iuris, ut no. Inn. ĩ. c. ex
rõne, de app. ita terminus ꝑfixus à statuto succedit loco termi
11 ni iuris; de quo ĩ. d. l. ꝓperãdũ; & hoc notabis. †In gl. in uer-
bo, *certa*, ibi: *debet mitti in possessionẽ*. Aduerte. qa hoc uideẽ
contra

ↄ tex.q ꝓsupponit,ꝙ qñq; ñ est à lege ꝓfixa pena ↄ ↄtumacē. a
Inn.dicit ꝙ tex. ꝓcedit in citatis ↄtumacib⁹:sed in ↄtumaci
bus cōdénatis bñ repit pœna ꝓfixa à iure.alii aľr dicūt.Ego
dicerē ꝙ remediū missionis ñ est ꝓpriè pœna:sed poti⁹ ↄcer b
nit interesse ptis:nec excōicatio est ꝓpriè pœna,sed est me-
dicina,ut io c.1.de sen.exc. li.6. nā si subsequenti die uellet
excōicat⁹ uľ passus missionē satisfacere đ expēsis,nullā penā
sustineret. Vñ dico ꝙ respū pœnæ insligendæ ꝑꝑ conteptū 15
iudicis nō repiť ꝓuisio rľr à lege fcā, & iō iudex ꝑt arbitrio
suo pœnā contumaci infligere, ut in l.1.ff.si qs ius dicē.non
obten.& in l 2.ff.si qs in ius uoc.nō ierit.facit ĵ.c.ꝓx.in uer. e
12 dānare. † Et hæc faciunt ad qōnē,nunqd delegatus[a] possit
a mulctare[b] ptes?& scias ꝙ mulcta est spēs sniæ iudicialis cōsi 16
b stens in pecunia ; & imponiť extraordinariè ad contumaciam
coercendā,de quo ꝑ Spe.in ti.de sen.ꝓla.§.1.post prin.leg.
& no.in l.si qua,ff.de uer.sig.Inn.hic & in c.1.ŝ.c.& Host. in
c.ꝓxi.& in d.c.1.& gl.or.in c.pastoralis ĵ.e.in gl.pe.tenēt ꝙ
sic.Contrariū sentit Accur.in l.2.C.de spor.& in l.eos,C.đ
mon.mul.& Host.in sum.in ti.de sen. sub rubr.de mulcta.§.
sed qs possit.sed ipse Host.correxit se sup c.1.Et ↄclusio cōis
est ꝙ delegat⁹ Papæ in dubie ꝑt mulctare;& uŕ ꝓbari hic, &
ĵ.c.ꝓx.& in c.1.ŝ.e.Et licet Ho. dixerit,ꝙ ñ poterit ĩponere f
tantā mulctā,sicut ordinari⁹,ar.in d.l.2.& in d.l.eos,tñ do.
3 Ant.sentit hic oppositū,& fortè meli⁹:† qa delegat⁹ princi- g
pis est de maiorib⁹ iudicib⁹; ut no.Spe.in ti.de iur.om.iu.§.
3.uers.sunt & alii.Si uero est delegat⁹ inferioris,In.in c.pal.
uult ꝙ idē.vñ dicit ꝙ ēt subdelegat⁹ delegati ꝑt mulctare. ꝓ
ęo satis bñfacit, c.ex lris.ĵ.e. sed ꝑt dici ꝙ ñ ꝑt ĩponere tātā h
mulctā,sicut isti maiores iudices ; sed arbitrabit q̄titatē fm
qualitatē cāæ Et scias ꝙ usq;ad sex solidos.s.aureos dŕ mul
cta modica. vñ intra illā summā pñt illi iudices minores ar
bitrari,de quo in d.l.2.& l.eos. An aūt ordinari⁹ eccľiastic⁹
possit ēt mulctare? credo ꝙ sic,ar.in c.dilect⁹,de of.or.& ibi
ꝑ Io.An.& in c.statuim⁹.16.q.1.tenet Host. & ibi ꝑ Io.An.
in c.1. de ho.li.6. Sic & pœnā pecuniariā ꝓ delicto ĩponere
ꝑt,qđ tñ limita ut plenè dixi ĩ c.licet,de pœnis:sed ut cesset
auaritiæ suspicio, cōsulit ut conferat pecuniā in piā cām. Et
in fi.gl.tene menti gl. cū q̄riť,q̄ pœnā dēt iudex imponere,
si plures repiunť in iure editę.& idē qđ gl.tenet Inn.d. Ant.
dicit,ꝙ si oēs pęnæ pñt concurrere,oēs sunt infligendæ ꝑ l.
1.C.de sepul.uio. Si aūt non pñt concurrere, uel lex loquiť
alternatiuè,ꝓcedat di.gl.fm eū. † Aduerte lati⁹. ait.n. pľes 17
pœnæ ĩponunť ꝓ eodē delicto ex dispōne eiusdē legis uel
statuti,& hēt locū dcūn.d.An.nec credo ꝙ gl.aľr intellexe-
rit. nā sæpe una lex in odiū delicti apponit pľes pœnas, qa
singulę ñ uħr sufficere,ut est tex.in c.felicis,de pœnis,li.6.&
16.q.1.statuim⁹, & in c.ad falsariorū,de fal.cū multis simili.
Qñq; ꝓ eodē delicto repiunť uariæ pęnæ in diuersis legib⁹
seu statutis,& iste ē casus dubitabilis,& credo ꝙ in hoc casu
gl.fuerit loquuta.Et adhoc discutiendū oportet primo q̄re-
c re,nūqd ꝓuisio legis[c] nouæ seu statuti tollat antiq̄[d] legē im
d ponētē aliā pęnā,q̄ nouā.& licet in hoc sint op.tñ opi. cōis
& uera uŕ,ꝙ ñ tollat,sđ cōcurrat cū antiqua,ita,ꝙ in optiōe
accusatoris est,utrū uelit accusare fm legē antiq̄,an fm legē
nouā,& hoc uŕ ꝓbari in l.quoties,ff.de act.& ob.tenet Bar.
in l.1.ff.ui bo.ra.Io. An.in d.c.felicis,in nou.Et hoc facit ad
qōnē quotidianā.Pone,statutū ciuitatis ĩpōnit pęnā.c.flore
norū ꝓ homicidio,nūqd uideať recessū à pęna iuris cōis?&
dic ꝙ ñ;sed ē in optiōe accusatoris mō ꝑdicto; nisi ex cōie- c
cturis appeat ꝙ statutū uoluerit recedere à dispōne legis,ut
puta si repiať statutū quo caueať,ꝙ ubi deficit pęna ĩ statutis
recurrať ad siľia, & deficiēte siľi recurrať ad i⁹ cōe.nā ꝑ hæc
uerba clarè patet, ꝙ statutū uoluerit ex toto recedere à di- d
spōne iuris cōis:uľ determinať certā pęnā,ita notāter dicit
Bar.in l.1.ꝑal.Aliud dubiū est,nūqd punit⁹ fm unā legē pos e
sit accusari,ut puniať fm aliā legē? cōclude ꝙ aut utraq; lex f
tēdit ad uindictā, & intentādo remediū uni⁹ cessat remediū g
alteri⁹,ut in l.ꝑtor edixit.§.1.ff.de iniu.au: leges concernūt h
cōmodū priuatū, & tūc ꝑt intētari ꝓuisio
secūdę legis,quaten⁹ excedit pœnā primę
legis,ut in l.1.ꝑall.& qđ ibi no.† Et ꝑ hoc
ꝑt decidi qō,nunqd laicus punitus per iu
dicē eccľiasticū possi: puniri ꝑ iudicē secu
larē[c] de eodē delicto fm dispōnē iuris ci
uilis?de quo uide tex.not.in d.c.felicis, &
qđ ibi no.Io. An.in nouel.† In gl.pe. No.
singulariter istā gl.ꝙ delegat⁹ ēt principis
ñ ꝑt dispēsare in appositione pęnę : sđ ēt
dēt sp apponere pęnā à iure statutā : sec⁹
dicit gl.in ordinario:sđ certè ñ uŕ hoc ue
rū indistinctè in ordinario.nā c.at si cleri
ci,all.in gl.loqť in Epō, & in casib⁹ sibi ꝑ
missis à iure. vñ in casib⁹ ñ cōcessis à iure
ordinario,ñ ꝑt dispēsare: sđ citra dispēsa
tionē ꝑt ordinarius ex cā diminuere,[f] uel
augere pęnā à iure statutam , si sit ꝓfixa à
statuto municipali,sut ĩ l.qđ ergo.§.pęna
grauior,ff.de his q no.in f. & ibi ꝑ Bar.ui
de ēt bo.gl.2.q.3.c.Euphemiū.§.notādū.
Vñ dicit hic Ho.no.uerbū,ꝙ iudex efficiť
infamis ,[h] si sine cā apponit mitiorē, uel
grauiorē pęnā, q̄ sit in iure statuta,alle.l.
seruos,C.de ui pu. uel priua. & idē ꝑ oīa
dicit in delegato,qđ no.Sed d. Ant.seqť
ĩdistinctè istā gl.ut delegat⁹ nullo mō pos
sit in pœna dispēsare.Ego credo saluando
dcūn Ho. & ēt d.Ant.ꝙ ꝑ uiā dispēsatiōis
ñ possit diminuere pęnā:sed exequēdo i⁹,
quo caueť ꝙ ex cā possit aggrauari & di-
minui pęna,ut in d.§.pęna grauior,& in l.
& si seuerior,C.e. & in l.aut fcā,in fi.ff.de
pœnis,ꝙ poterit aggrauare & diminuere.
nā sicut poterat ipse delegās,ita & delega
tus, ex quo gr̄am ñ facit, sed ius exeqť, &
17 sic ēt ꝑt sustineri ista gl † Vlt. scias,ꝙ tūc
pœna ñ uŕ exp̄ssa,qñ ñ est cauta in canoni
b⁹,nec in legib⁹, nec in statutis municipa
libus,neq; iure consuetudinario fm Hos.
& sic no. ꝙ ubi deficit pœna canonis,de-
bemus recurrere ad pœnam legis ciuilis,
seu ad pœnam cōsuetudinariam, dummō
non contradicat menti canonū: imò snīa
esset iniusta si pœna excederet consuetu-
dinē loci,ut no.gl.in d.§.pœna grauior,&
hoc puto uerū, nisi ex cā. nā sicut ex cā ꝑt

a SEB. SAPIA. Nunqd delegat⁹. Vide Alex.in rub.ff.de off.eius cui man.est iuris.col.3.ubi plura de his q̄ ꝑt facere delegat⁹.de hoc etiam tradunt plura nouissimi in l.1.ff.si quis ius di. non obt. & in l.2.ff. si quis in ius uoc.non ierit.

b Mulctare. Adde Ang.cons.8. Alex.cons.35.Ol.cons.15. quem uide.

ZACHARIAS.
Adde qđ no. in apo.ad istū in c.4. nu.6. & i uer.mul ctare,ĵ.eo.

ANT. FRAN.
Circa hāc potestiā mulctandi,dicas, ꝙ rľr nulli⁹ iudex ꝑt imponere mulctā, nisi hēat merū imp̄iam, ut uoluit no.Ang.in l.nemo carce. im, C.de exa. tri.li.x. in rep.Et an iudex eccľiastic⁹ possit mulctare,no. Ioā. An.& do. in c.1.đ dol & cont. & hē ꝑ Arch.in c.certū 11.q.3. & qd de iudice delega.siue à principe , siue ab inferiore, uide ēt q̄ hńr in c.1. & in c.de causis, de off. dele.& Arch.in c. illud 95.di. & qđ de ordinario, uiđ in c.licet,đ pęnis, in c.sæpe. de app. & in c.1.de hom. li.6. & de mā mulctarū uide Spe. in ti.de contu. in §. nūc dicam⁹, circa pri.& ibi ēt ꝑ Io. An.in add. & ꝑ eū đ Io. An. in add. Spe.in ti.đ iureiu. in uer.si uero possessor. & adde ꝙ ipō mulctæ ultra q̄ iudex mulctauit posit, esse ipso iure nulla,casus ē in l.certa rōne,C.qñ ꝓuo.ñ est nece.an aūt saltem ualeat usq; ad illā q̄titatē, ĩ qua iudex potuit mulctare,uiđ Bar. ↄcludētē ꝙ ñ in l. rei iudicata, C.de re iudi.& in l.fi.& ibi ēt ꝑ Bal. ff.de iu.om.iu. Et adde ꝙ minores iudices ñ imponent mulctā,nisi ad defensionem suæ iurisdōnis,ut plenè tractať in l.1.ff.si quis ius di.non ob. ubi ponunť multi modi mulctandi.& uide Ang.in l.1 in prin.ff.si qs in ius uoc,ñ ierit.Et adđ ꝙ multa ñ infamat,ut in l.1.C.de modo mul. & ibi dicię gl.ꝙ mulcta est pęna extraordinaria.& an delegatus possit mulctare, dictum est.ŝ.in hoc eo.c. & ibi etiam uide apost.ibi positam per me.

c SEB. SAPIA. Prouisio legis. Vide Mod.post Alex.in l.1.§.hoc aūt edictum,ff.de ope.no.nun.& Bartho.Veron.in cons.14.incip.pro declaratione.Ang.in trac.maleficiorū.in uer.& caput à spatulis,cum his q̄ tradit ibi Ang.Arimin. Alberi.de Ros.in 1. pte statutorū.q.8. Cor.Perusi.in cons.114.incip.licet.3.aspectu,in 1.uol.

d Tollat antiquam. Adde Io.And.in addi.Spec.de pœ.teme.liti. Old. cons.93.Ro.cons.193.

e Secularem. Adde quod uoluit Ro.cons.575.& Fran. Are.cons.58.

f Ex causa diminuere. Adde Ro.cons.439.

g SEB. SAPIA. Municipali. Vide Are.cons.132. alias 131.incip. spiritus sancti gr̄a.& Ful.in cons.124.incip. ꝓsuppositis statutis.

h Efficitur infamis. Adde Ro.sing.suis.fol.13.

recedi à pœna legis, ita & à pœna ꝯsuetudinaria, ꝓ hoc bo. gl. in l. hodie, ff. de pœnis.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus potest citare, contumacem punire, et singula ad causam spectantia facere.* 3 4.

2 *Seueritas siue animaduersio ecclesiastica non includit sententias censuræ.*

Censura ecclesiastica comprehendit sententias excõicationis, interdicti, & suspensionis.

4 *Delegatus an possit officiales infideles punire, & testes delinquentes coram eo?*

5 *Religiosi si inducant aliquem ad ingrediẽdum monasteriũ, ut lucrentur bona sua, ualet ꝓfessio: sed bona nõ acquiruntur monasterio.*

Professio religionis facta tenet, quia censetur bonus dolus.

6 *Connexorum an sit eadem dispositio?*

CAP. V.

1 PRæterea. † Per simplicẽ ꝯmissionẽ cãæ pt delegat⁹ citare, ꝯtumacẽ punire, & reliqua facere q̃ spectãt ad cãm, & quotidie allegaẽ iste tex. Ponit casum, ipsi⁹ rñsionem, & rñsionis rõnem. Scđa ibi, *hoc tibi*. Tertia ibi, *quia*. Casus lrã lis. Alicui delegato cã ꝯmissa fuit simplr̃ sub hac forma; Cãm q̃ uertiẽ inter tales, tibi cõmittimus terminandã; qđ iustũ fuerit exequaris. Iudex iste, qa in rescripto ñ ꝯtinebaẽ, ꝙ posset punire ꝯtumacẽ, uel ꝙ posset citare ptes, q̃siuit utrũ possit ꝯtumacẽ cogere, ut ueniat: aut possit eũ punire, si nõ uenerit? Rñdet pp, ꝙ postq̃ cã indici est cõmissa, licet simplr̃; bñ pt cõpellere, ut ueniat, & punire ꝯtumaces ecclesiastica seueritate, q̃uis in lr̃is nihil de hoc ꝯtineatur: aut ptes mãdatũ non hẽant ut ad iudicẽ accedant: qa ex quo cã sibi ꝯmittiẽ, sup oĩb⁹ q̃ ad cãm ptinẽt, plenariã recipit ptãtẽ. B. No. 1. ꝙ delegat⁹ pt ptẽ ꝯtumacẽ 3 punire, licet hoc ñ caueaẽ in ꝯmissione; vñ uirtute ꝯmissionis simplr̃ factæ hẽt ptãtẽ exercẽdi seueritatẽ eccl̃iasticã. † No. 2. ibi, 2 *seueritate ecclesiastica*, iun. gl. ꝙ appl̃one seueritatis ecclesiasticę, non uenit solũ sñia cẽsurę, sed ẽt facultas puniendi mõ exordinario, ut indicere mulctã. nã cũ in prin. fuisset facta ꝯsultatio, nunq̃d possit cõdẽnare ꝯtumacẽ. Rñdet ꝙ pt cõpellere ptes, & seueritate eccl̃iastica coercere, qđ tenet hic ẽt Ho. & Io. An. Et sic uerbũ, seueritas eccl̃iastica, est magis latũ, q̃ uerbũ cẽsura eccl̃iastica. nã appl̃one cẽsuræ eccl̃iasticę solũ uenit sñia excõicationis, iterdicti, & 1 suspẽsionis, ut in c. ꝗrenti. ĩ. de uer. sig. & idẽ dic de uerbo, aĩaduersione canonica, ut sit latũ, sicut uerbũ, seueritas eccl̃iastica, ut no. Inn. ĩ c. 1. de ho. li. 6. † Tertio no. ex 2 3 his & ex tex. ꝙ delegatus põt mulctare, & aliã pœnã exordinariã ẽt imponere. Vlt. no. ꝙ uno commisso oĩa uñr cõmissa, sine a qbus illud explicari [a] non ualet, ꝯcor. ĩ. e. c. prudẽtiã, & adhoc quotidie allegãẽ ista c. concor. l. ad rẽ mobilẽ, & l. ad legatũ, ff. de ꝓc. & in l. cui iurisdõ, ff. de iur. om. iud. 4 † Et no. tex. ibi: *plenariam ptãtem*. & dic plenariã. i. liberã & absolutã. & ꝓ hoc uerbũ

dicit Bal. ꝙ delegat⁹ pt uirtute delegationis eligere sibi nũtiũ, & ꝯstitueꝛ sibi officiales, & punire nũtiũ, si facit falsã ambasiatã seu relationẽ. Itẽ testes corã [b] eo delinquẽtes, ut ĩ d. l. b nullũ, C. de test. Sed aduerte qa ꝯriũ te. Inn. in c. dilect⁹. ĩ. de pę. ubi dicit, ꝙ si officiales deliquũt in offõ, dẽt delegat⁹ eos faceꝛ puniri ꝑ ordinariũ: sđ ꝯcordãdo dic ꝙ si ipedit iudicis iurisdõ, ꝓcedit dcm̃ Bal. per c. 1. s̃. e. al's ꝓcedit dcm̃ Inn. In gl. 2. in fi. ego credo ꝓut. s̃. dixi in notabilibus, ꝙ poterit cõtumacẽ coercere ẽt infligẽdo pœnã extraordinariam, puta mulctã ꝑ hoc uerbũ, dãnare, positũ hic, & facit ꝙ dixi s̃. c. ꝑx. & satis sensit Ho. sup tex. In gl fi. ibi: *quæ depositis*. ubi dicit tex. ꝙ q̃ depositis accedũt, nõ sunt deposita, ut si hõ uestitus deponaẽ, uestis nõ cẽseẽ deposita. Et, ibi: alia iura nõ tangũt ꝯriũ. de hoc Brocardo dic, ut no. in rl̃a, accessoriũ, de reg. iu. li. 6. † Et ad c. cõstituit, dic ꝙ ibi poniẽ cã singularis & multũ 5 notabilis. dr̃. n. ibi, ꝙ si religiosi dolo inducũt aliquẽ iuuenẽ ad religionẽ, ut lucrenẽ bona sua, si ille sic inductus facit ꝓfessionẽ tenet ꝓfessio: sed bona non ueniũt ad monasteriũ, c & hoc in odiũ ipsorũ, [c] qa non ꝑꝑ Deũ, sed ꝑꝑ bona tpalia induxerunt illũ ad monasteriũ siue religionẽ. Quare aũt tenet professio, ex quo fuit dolosè facta? dic ꝙ ille est dol⁹ bod nus, [d] cum sit inuitatus ad seruitium Dei, & talis dol⁹ ñ hẽt uitiare actum, ut no. in c. cum dilectus. ĩ. qđ met. cã. facit. l. 1. ff. de dolo. In ea. gl. ibi. §. *regula*, ubi testator legauit libertatẽ seruo, & eũ ꝯstituit hæredẽ, demũ ademit libertatẽ; & dr̃ ibidẽ, ꝙ ꝑꝑ hoc nõ est adẽpta hereditas; imò nec libertas, qa nõ pt eẽ hæres sine libertate, ut in. l. qdã. C. de neces. ser. † Et in fi. gl. dic ꝙ dũ sunt separabilia & nõ est ea. rõ ĩ utroq; 6 connexorũ. nõ pñt dici cõnexa. [e] nã in c. 1. ĩ. de eo q dux. in ma. quã poll. ꝑ adul. unus decepit aliũ; qa sciẽs se habere cõiugẽ, duxit aliã huius rei nesciam in uxorẽ; & dic vt ibi plenius no. & vide quod no. 81. dist. c. siquis sacerdotum.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus principis potest causam subdelegare, siue sit solus, siue habeat collegas.*

2 *Voces dandas in collegio quando quis habet nomine proprio & con socij, nõ pt illas diuidere, uidelicet dando ipsas pro & contrà.*

Iudex qui cognoscit causam tanquam ipse, & tanquã fungens persona alterius, non potest in illa causa diuersas sententias ferre.

3 *Iudices plures si sint dati in causa, omnes habent iurisdictionem insolidum, sed exercitium pro parte.*

CAP. VI.

QVanuis. Breue est, & per alia uerba põt sic summari. Si causa pluribus ẽt simpliciter est cõmissa, qlibet delegare põt. non diuiditur. Casus lit. Causa cõmissa fuit sub hac forma: Causam q̃ inteꝛ tales uertitur, uobis cõmittimus terminandã, faciẽtes quod decet &c. nulla alia clausula adiecta, q̃ aliqñ adiiciẽ, s. ꝙ si non poteritis ambo &c. q̃rebatur siue dubitabatur, quid si alter non possit interesse, utrũ possit committere uices suas? Rñdet Papa: si duobus cõmittitur, licet in literis non apponaẽ, si ambo interesse nõ poteritis, alter nihilominus exequaẽ; vñ põt alter cõmittere vices suas siue 1 coniudici suo, siue alii. Ber. † No. 1. ꝙ delegatus principis pt vices suas cõmittere non solũ cũ insolidũ est iudex, vt. s̃. eo. c. si pro debilitate, sed ẽt si hẽt collegã, licet ipse collega velit ꝑ se ꝓcedere. ergo põt alter eorũ subdelegare vices suas. 2 Secundo not. ibi: *suo coniudici*, ꝙ põt vices suas subdelegare collegæ; & sic procedit collega nõie proprio. i. tanq̃ delegatus, & nõie sui collegæ tanquã subdelegatus, & sic põt diuersa authoritate vnus & idẽ in eadẽ cã procedere. Nũquid ãt iste poterit ferre diuersas sentẽtias; vnam tanquam delegatus, aliam tanq̃ subdelegatus? vr̃ primò ꝙ sic: quia ex quo sustinet vices pluriũ, dẽt censeri iure plurimorũ, vt in c. cum olim, de re iud. Sed si plures procedũt in cã, pñt ferre diuersas sententias, ut in c. fi. de re iud. ergo. &c. Contrarium tenet hic Vinc. per c. pe. §. 1. de elec. lib. 6. vbi tex. sing. dicit ꝙ

habens

a Explicari. Adde quæ scripsit Ro. cons. 94.

b Testes corã. Adde Pet. de Ancha. cons. 191.

c Odium ipsorum. Adde Bar. cõs. 60.

SEB. SAPIA.

d Dolus bon⁹. Idẽ uoluit do. Abb. in ca. in nostra, in 1. colũ. de sepul. ubi dicit ꝙ dolus bonus est, qñ qs blandis uerbis allicit aliquẽ ad seruiẽdũ Deo. & subijcit ꝙ dolus bon⁹ est improprie dol⁹; alia exempla de dolo bono ponit And. Sicu. in c. 1. col. 1. de commo. Fel. in c. accedens. 2. col. ut lit. non cont. Ias. in l. si mora, col. 1. uer. tertio põdera, ff. so. mat. & Fel. in c. afferte mihi, col. 1. de prę sumptio.

e Connexa. Adde quæ dicantur connexa. Franc. Aret. cons. 29.

ZACHARIAS. Adde Bal. in l. cũ necessitatem, in fi. C. de fideicõ. & pro dictis isti⁹ tu uide Car. in cle. 1. q. 16 de sup. negl. pl. eundem in cle. fi. in 1. opp. de ęta. & qua. Arch. in c. si quis. 17. q. 4. ubi cœmiteriũ dr̃ uiolatum, si ecclesia uiolatur. uide plenè per Alex. ꝯs. 96. uol. 2.

ANT. FRAN. Quod dicaẽ esse connexum uel depẽdẽs, uide Alex. in cons. 196. in 2. parte. & adđ ꝙ cã cõnexitatis uenit in iudicio illud, qđ al's non ueniret, l. eum actum, & ibi ꝑ Bart. in 2. no. ff. de neg. gest. & ideo dicimus ꝙ connexorũ idẽ est iudicium, l. cũ necessitatem, in fi. & ibi per Bal. C. de fideicõ. c. eã te, de æta. & qual. & hr̃ in c. trãslato, s̃. de consti. ubi unum connexorũ trahit ad se alterum. &

vide Arch. in c. si quis, el 3. 17. q. 4. & vide Spe. in tit. de sen. exc. in §. 2. in uer. sed pone. ubi dicit q cõnexitas facit illud fieri, qđ a's nõ fieret. & uide tex. in c. nolite. 11. q. 3. & in c. q̃ magnũ. 33. q. 4. & uide gl. ĩ. q loquit de cõnexie in c. preterea, de of. dele. Et an violata ecclesia intelligat̃ et uiolatũ cœmiteriũ, & ecõtrà, uide ẽt ea quę hñr in c. 5. de cõse. ec. uel al. lib. 6. & an cœmiterium gaudeat eadẽ immunitete, que ecclesia; hř i c. sicut antiquitus, & in c. quisquis, & in c. seq. 17. q. 4. & uide gl. in c. cõsuluisti, de cõse. ec. uel alt. & q̃ hñr i c. decet, de im. ec. lib. 6. & uide Arch. 13. q. 2. c. 1. & qd sit cœmiteriũ, & vñ dicat̃, uide Io. And. in c. 1. de conse. ec. uel alt. & an in cœmiterio ecclę possit fieri nundinæ & ædificia laicorũ, ultra ea q̃ hñr in d. c. decet, uide gl. in c. necessarie, & in c. nulla. 12. q. 2. ubi cõcluditur, q nõ. Et an cœmiteriũ possit vẽdi cõ ne terrę ex necessitate, uide B. Tho. in 4. di. 25. q. 3. ar ti. 2, & arti. 5. & uide Inn. in c. abolẽdæ. de sepul. ubi dicit q cœmiteriũ nõ põt cedere oratorio uel hospitali sine licẽtia Papæ. & ibi ẽt dicit q nõ est necesse q cœmiterium sit ppè ecclesiã, sicuti dicit esse in Francia pp fœtorẽ cadauerum. & subdit ẽt q plures ecclę pñt hře ius sepeliẽdi in eodẽ cœmiterio. & eadẽ q est necesse, q ad hoc ut corpora possint sepeliri in cœmiterio, q illud bñdicat̃ per Epm, ut i c. nemo, de conse. dist. 1. & uide gl. i cle. eos, & ibi p d. Car. in 4. q. de sepul. & hř in auth. de mona. in §. illud.

habens vocem nomine proprio & nomine concanonici non potest illas voces di-
a uidere [a] in diuersas. nam eadem conscientia, qua putat aliquid iustum nomine proprio, debet censere iustum nomine consocii seu subdelegantis; & hoc dictũ placet,
2 & est valde notabile extendens dictum c. pe. & idem dicẽdum in similibus casibus;
3 & tenebis etiam hoc menti. † In glo. ibi: *quantum ad potestatem committendi*, sed operatur quo ad effectum, vt alter solus possit procedere aliquo nolẽte vel nequeunte interesse, vel dic q rõ dubitandi fuit: quia ex quo erant deputati duo simpliciter, videbatur q vnus nõ posset procedere sine reliquo: quia licet habeãt iurisdictionem insolidum; exercitium tñ habent pro parte, vt in c. causam matrimonii, & uo. in c. prudentiã. j. eo. sed rõ decidendi in oppositum fuit: quia non vř procedere solus, ex quo procedit cũ subdelegato alterius, vel hñs subdelegationẽ collegæ. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus Papæ in causa sibi commissa est maior omnibus citra Papam, & in causa illa debet honorari tanquam Papa 5.*

Delegatus potest mandare ordinario loci, vt suam sententiam exequatur, licet possit ipse ẽt suam sententiã exequi. 2. 3. 6. & hoc procedit in delegato principis. quid de delegato inferioris? vide in nu. 4. remissiuè.

2 *Iurisdictio certo tempore terminata, expirat finito tempore, licet causa fuerit cœpta, secus si terminus est præfixus iudici.*

Instantia finita an pereant acta postea facta?

7 *Delegatus si subdelegat causam, an remaneat priuata persona, adeò q non possit reassumere iurisdictionem etiam volente subdeleg. vide infrà eod. in c. in literis.*

8 *Delegatus Papæ an possit pro executione suæ sententiæ inuocare brachium seculare?*

9 *Delegatus Papæ an possit manu militari sententiam suam sequi?*

10 *Delegatus Papæ non potest habere officiales armates pro executione suæ sententiæ.*

Et si non habet temporalem iurisdictionem, non potest habere officiales armates.

C A P. V I I.

Significasti. Delegatus Papæ exequitur suam sententiam, quã exequi nõ vult aut non põt is, cui eam cõmiserat exequendam. Primo ponitur decisa consultatio. Secundò rñsio, ibi: *consultationi*. Casus literalis. Dubitabat iudex iste an delegatus possit sententiã executioni mandare, si ordinarius ad suum mandatum eã exequi nolet aut nequiret? Rñ. Papa consultus. Si iudex ordinarius ad mandatum delegati à Papa non vult aut non potest aliis resistentibus sententiam à delegato latã executioni mandare delegatus nihilominus sententiam ab eo latam potest executioni mandare, &
c punire resistentes Ber. † No. 1. q delega-
b tus papæ [b] potest mandare ordinario loci, vt suam sententiã exequatur. nam quo
a ad causam sibi commissam est maior omnibus post Papam, vt in c. studuisti. j. ti. t. representat. n. personam Papæ, & quo ad illam causam debet honorari vt Papa 93.
2 di. c. fi. & j. eo. c. sanè. † No. 2. ibi: *& authoritate sibi commissa*, q ex simplici causæ delegatione recipit delegatus nedum potestatem cognoscendi & decidendi, sed etiam sententiã exequendi. Et facit tex. ad quæstionem, quam ponunt doct. s. e. c. de causis. vbi concludunt q si terminus fuit præfixus diffinitioni causæ, potest delegatus causam decidens intra triennium, exe qui sententiã post terminum; quod ẽt tenet Host. in c. consuluit. j. eo. & facit iste text. iuncto. c. quærenti. j. eo. nam, vt ibi patet, potest delegatus ferre sententiam in vltimo die termini: & tñ à iure habet annum ad executionem sententiæ, vt in d. c. quærenti: secus si terminus fuisset præfixus iurisdictioni: quia tunc post terminum non potest se impedire secundum Io. And. in
3 d. c. de causis: quod not. † Item no. 3. q delegatus principis habet ea, quæ sunt meri imperii. vnde potest sententiã suam exe-
c cutioni demandare [c], & eam alteri etiam
4 cõmittere, vt hic & j. eo. c. in literis. † An autem delegatus inferior hoc possit, Inn. tenet q non, vt in l. à diuo Pio, ff. de re iudi. vbi hoc etiam sentit Bar. sed ego plenissimè dixi in c. si quis ꝯ clericum, de fo.
5 cõp. & dic vt ibi. † Vltimò not. q resistentes iudici delegato pñt ab eo puniri cuiuscunq; conditionis & dignitatis sint, & est ratio, quia representat personam Papæ, cui totus orbis subest. 9. q. 3. c. cuncta per mundum: secus dic in delegato alterius. ille. n. nõ potest animaduertere nisi in subditos delegantis, vel in delinquentes in territorio ipsius delegantis, vt no.
6 s. c. 1. † Sed quæro nũquid delegatus principis possit principaliter per se suã sententiam exequi? videtur primò q non: quia tex. iste videtur dare sibi potestatẽ in defectum ordinarii nolẽtis vel nequeuntis sententiam exequi. Sed contrarium est verum. Primò per istum tex. dum dicit, *authoritate sibi commissa*, & sic ex primæua potestate hoc potest; ad idem. c. in literis, & c. quærenti, & c. ex literis. j. eo. & hoc cõiter tenetur, & tenent legistæ in d. l. à diuo Pio. & ad istum tex. dic q factum narrat. nam vt plurimum contingit, q delegatus mandat ordinario executionem: quia ipse non hẽt officiales. In gl. t. in fi. per hoc gl. non rñdet ad iura. s. allegata in cõtrarium. Doct. dicunt q illa loquuntur de delegato inferioris à principe. iste verò tex. procedit in delegato principis. Vel dic q ratio dubitandi fuit: quia ex quo commiserat alteri executionem sententiæ, videbatur functus officio suo, vt. j. e. in c. in literis: & sic videbatur q non poterat amplius se impedire. Ratio verò decidendi ius contrarium elicitur ex glo. d. c. in literis: quæ dicit, q ex sola commissione non cẽsetur functus officio suo; sed oportet q

a Diuidere. Adde Ro. sing. suis fo. 2. ZACHARIAS.

Adde q est si. nu me. 26. qđ incip. scholaris, cui est commissa uox. ad de Ant. Cors. sing. 385. in uer. uox. incip. habens uocẽ. Ce. Manda. in tracta. de elec. 1. parte. c. 15. in gl. 1 uer. pcedere. & his adde, qđ no. in apos. ad istũ in c. de electiõibus. s. de ele. ANT. FRAN.

Circa istũ passũ an quis possit gerere uicẽ duorũ, uide in c. ex lřis, de pba. ubi per gl. alle. plures concor. & in c. singula. 79. di. & in c. fi. de insti. & hř in c. cũ inter, de of. dele. Et adde q põt qs in eadem ecclesia duplicẽ uocem habere; unã rõne dignitatis, & aliẽ rõne canonicatus, & illas in eundem cõferre debet; quia que rõne & conscientia unum eligit, & ei unã uocẽ confert, eadẽ conscientia debet ẽt aliam conferre, c. cũ olim, de re iu. c. in tantum, de præben. c. constitutis, de elec. & habetur in c. 1. de priui. li. 6. & an & qñ unus possit committere alteri uocem suã, uide quæ hñr in c. si quis iusto, de ele. lib. 6. & quæ habentur in c. cum ab uno, de re iud. eo. lib. & uide Bar. in l. Pomponius, ff. de re. iudi. in uers. tertiò quæro. & habetur in l. 1. ff. de offici. consu. & uide Spe. in ti. de sent. in §. sequitur, in uersi. quid si sunt duo iudices. SEB. SAPIA.

b Delegatus Papę. Vide quæ traduntur per Abb. & alios in c. decætero, in 1. not. j. de re iud. & per Bar. & alios in l. e diuo Pio, in prin. ff. de re iudi. ubi latè per Alex.

c Demandare. Adde Alex. in d. l. à diuo Pio, & Abbatem cons. 87.

SER. SAPIA.
a Nunquid delegatus. Vide Car. Flore. in cle. 1. in 10. col. de of. del. ubi dicit q delegatus pri°dēt ordinariū reqrere; & si si suf ficit, inuocat brachiū seculare, de quo etiā per Pau. de Ca. in l. episcopali, col. fi. C. de epis. aud. & in consil. 39. incip. Visis actis, col. pen. secūdum antiquam impressionem.
b Brachij secularis. Adde Fed. consil. 163. & confert ad supradicta, de quo per Oldr. cō. sil. 89. & 319. Bal. consi. 260. inci. de legatus apostolicus. 4. lib.
ZACHARIAS.
Adde plenius per Alex. i l. 2. i prin. ff. de iu. om. iud. Bal. in sua marg. in ver. deleg. uers. 17. eundem in add. ad Spe. in titu. de del. vers. delegatus an possit eundē Spe. ibid. vers. not. q pōt. Hosti. in c. 1. ē. de of. archi. & Arch. in clemen. 1. de pœn.
c Officiales. an episcopus possit habere officiales armatos, cōtrarium tenuit Bal. in l. nā salutem. §. aie. n. ff. de offic. præfec. vigi. And. Barba.
d Notoriam iniustitiam. Adde eundem consi. vlti. 2. li. Old. consi 106. vbi dicit q nōmē non habet sententiæ.
SER. SAPIA.
e Violenter resistere. Vide per Pau. de Ca. & Ias. in l. vt vim, col. 4. ff. de insti. & iur. & ibi latius p Claudium Aquen. in rep. Feder. de Sen. in consi. 163. inci. Super inuocatione, in fi. Ange. in consi. 177. inci. In facto. Alex. in cō. si. 17. inci. Requisitus incip. in causa, col. 3. in 3. vol.

interueniat actualis executio: quia verba sunt intelligenda cum effectu, vt in c. relatum, de cle. non resi. Sed certè hæc sol. est ꝯ illū tex. ut ibi dicetur Host. dicit q forte hic reseruauerat sibi aliqd coertionis; & sic remāserat iudex, vt in c. si delegatus ī. eo. lib. 6. Vel spāle est, ne principis mandatū eludat; q. oisi subsequat executio cō missiōis, possit ipse delegatus reassumere iurisdōnē. d. An. dicit q res hic erat integra; iō potuit delegatus reuocare cōmissionē, & reassumere iurisdōnē, ut in c. quāuis. ī. eo. ti. li. 6. † Cōclude haec māni sic. q aut delegatus cōmittit executionē alicui tanq suo ministro, nō aūt faciendo eū suū subdelegatū; & tunc p hanc cōmissionē nō desinit esse iudex; quemadmodū si cōmitteret alicui nuntio, vt daret possessionē; arg. l. ab executore. C. de execu. rei iud. & ī. e. c. ex lris, & in hoc casu propriè intelligi pt iste tex. nam nō fecit iste ordinariū suū subdelegatū, sed sibi cōmisit executionē tanq ministro implorādo offim suū; iō nō desinit esse iudex. Aut cōmittit delegatus executionē alicui faciēdo eū subdelegatū, & nihil sibi retioēdo; & tūc re integra pt reuocare, d. c. quāuis. sed re nō integra, qa ille incepit vti, licet adhuc executionē nō pfecerit; & tūc non pt ampli⁹ iste se intromittere: qa functus est offō suo, & iste ē pprius casus iudicio meo. c. in lris. ī. e. Et hoc puto pcedere, ēt si cōmissarius nō posset, vel nollet executionē pficere: quia ex quo efficaciter trāsiuit io eū iurisdictio, iste delegatus remansit priuata psona: vñ nō pt amplius reassumere iurisdōnē ēt volēte subdelegato, & arg. in c. significantibus. ī. e. & c. sup qōnū §. porrò, e. ti. † Extra gl. qro nunquid delegatus[a] Papę possit pro executione suæ iurisdictionis inuocare auxiliū brachii secularis[b], puta petere à ptāte familiā suā, vt p eā sniā sua mandet executioni: vel forte vt faciat aliquē capi, put requirit sua iurisdō? Inn. tenet hic q sic. & idē Hosti. ī. eo. c. t. qoia delegatus recipit ptāte super oībus, sine quibus cā expediri nō pōt. ī. e. præterea, in fi. Itē Eps hoc pōt, vt in c. 1. de of. or. & 13. q. 5. administratores, & c. principes. ergo & delegatus hoc facere pt, cū sit maior quolibet ordinario, vt. ī. dixi. In ꝯriū tñ facit stylus curiæ. nā Papa qnq; exprimit in rescripto suo, vt delegatus possit inuocare auxiliū brachii secularis, si hoc opus erit; ergo vbi nō exprimit, hoc nō pt, & dicit hic Abbas curiā Romanā hoc tenere. hoc idē tenet Arch. in c. vt offīn, de her. li. 6. p illū tex. vbi Papa spāliter indulget inquisitoribus hæreticæ prauitatis, ut possint inuocare brachiū seculare; ergo secus in aliis. Spe. e. ti. §. sequit, vers. sed nunquid, refert vtranq; opi. & inclinat in priorē. Nec obest fim eū, q aliqñ hoc exprimat in rescriptis: quia fit expressio nō vt dēt ptās de nouo: sed quia solet plus timeri, qđ spāliter iniungit & c. vt in c. si aduersus, de hær. Itē fm Io. An. nō est absurdū exprimere clas, quæ insunt, iuxta

not. in c. mandatū. ī. de rescrip. vñ sequit ipse primā opinionē, nisi aliud teneat curia. Tenendo tñ opi. secundā dat remediū, vt delegatus cōpellat ordinariū, vt innocet auxiliū brachii secularis. prima tñ opi. ēt cōiter tenet à Modernis; & mihi satis placet saltē vt euitet iste circuitus, argu. in cle. auditor, de rescri. Itē qa nō apparet rō, quare delegatus qui repñsentat psonā Papæ, nō possit inuocare auxiliū brachii secularis in pertinentibus ad offīn suū, sicut pōt quilibet ordinarius. † Et ex his infert ad aliā qōnē nunquid delegatus Papæ possit manu militari sniam suā exequi? Vin. dicit q sic; & adducit. l. si quis missus, ff. ne vis fiat ei, & c. qa frater. 7. q. 1. Inn. verò dicit q pōt exequi dando ēt verā possessionē, dūmodo nemo resistat. sed nō pōt indicere bellū ꝯ resistentē: quia hoc est solius principis. 23. q. 3. c. 1. & 2. nec ēt mouendo arma; sed dēt tunc in defensione recurrere ad auxiliū ordinarii, seu brachii secularis; & hoc dictū cōiter tenet. † Ex quo hēs notare, q delegat⁹ Papæ nō pt hre officiales armatos; p hoc facit cle. 2. de hær. vbi hoc indulget spāliter inqsitorib⁹ hereticæ prauitatis, q hñt delegatā ptātē iuxta not. in c. p hoc, de hæret. li. 6. ergo secus in aliis delegatis. Et ex his infero ad qōnē, de qua afs interrogatus à quodā Epo; nūqd liceat Epo hre officiales[c] armatos p executione iustitię: dixi q nō, nisi hēret tpalē iurisdōnē in loco. hoc pbo primò p iura, quæ dicūt Epm in executione iustitię dēt implorare auxiliū brachii secularis, vt in c. administratores, & c. principes, pal. Itē alibi cauet q sicut p spūalibus dēnt principes recurrere ad ecclīā, ita plati debent recurrere ad principes seculares, vt in c. cū ad verū, & c. si Imperator. 96. di. nec pmiscuis actibus sunt eorū officia pturbāda, vt in Leōfulta diualia, C. de testa. Itē ecclīæ fuit interdicta executio gladii tpalis, dicēte dño Petro: cōuerte gladiū tuū in vaginam, vt legit in Euāgelio. Et vide ī hoc qđ plenè dixi in c. nouit, de iudi. Itē arma clericorū sunt, orōnes & lachrymæ, ut dicit Hier. afs Ambrosiū in c. cōuenior. 23. q. 8. & pdicta notabis.

SVMMARIVM.

1 *Sententia notoriè iniusta, est nulla.*
2 *Officiali iniustè exequenti an & quando licitum sit resistere impune, siue pars grauata appellet, siue non?*
Transactio & amicabilis compositio an differant?
3 *Iudex an possit cogere partes ad transigendum?*

CAP. VIII.

Si quando. Si ordinarius scit eū nō canonicè institutū, quē delegat⁹ Papæ mandat in possessionē induci, non resistet violenter; sed precibus iostabit vt differat, donec consulat Papa. Primò ponitur qō. Scdò solutio, ibi: *ordinarius*. Casus ltalis. Aliquis clericus impetrauit lras ad aliquē delegatū ꝯ prælatū ecclesiæ, super ipsa ecclesia. prælatus corā iudice tractus est in cām, tandē per cōpositionē vel alio mō clericus ille ecclesiam obtinuit corā illo iudice. Et certū est q clericus oec canonicā institutionē, nec possessionē in ipsa ecclesia habuit corporalē delegatus mandat alicui vt clericū mittat io possessionē ipsius ecclesię. quærit vtrū Eps dēat resistere mādato huius delegati? Rōdet Papa q ordinarius nō dēt violēter resistere delegato: sed dēt apud ipsum instare, ut differat illū mittere in possessionē, donec Papæ super hoc negotio veritas innotescat. B. † No. 1. ibi: *certum sit*, ar. bonū q snia notoriè iniusta tenet, ex quo error in ea nō est expressus; & ad hoc inducebat istā lram do. Bal. sed certè hoc apertè nō pbat hic: qa poterat esse certū ipsi ordinario, nō tñ erat notoriū, vt voluit hic Hosti. Itē ex quo pcedebat vt delegatus, nō poterat ordinarius tanq inferior violēter resistere sibi; & q snia sit nulla p p notoriā iniustitiā[d], tenet Inn. in c. fraternitatis, de frig. & male. in e. cū Bertoldus, de re iudi. facit tex. i c. inter cæteras. e. ti. & dixi ibi. † No. 2. q delegato Papæ ēt iniustè pcedēti nō dēt ordinarius loci violēter resistere[e]. sed ꝯ hoc & ꝯ tex. op. de. l. phibitū, C. de iur. fisci. lib. 10. vbi ēt videtur probari oppositum. Sol. dicit hic Inn.

q aut

q aut iudex ꝓcedit iniustè in casu non sibi ꝯmisso, & ꝑt sibi
uiolenter resisti, ut in ꝯrio. Aut ꝓcedit iniustè in cã sibi cõ-
a missa, & tunc ẽt ñ ꝑt uiolenter sibi resisti,ª nisi pri⁹ appellet;
sed post appłonẽ ꝑt sibi resisti, cũ sit suspensa sua iurisdõ; ad
hoc. c. dilectis. ĩ. de app. qđ uerbũ est ualde notandũ. Sed in
ꝯriũ allego aliud dcm̃ notabile In. in c. dilecto. ĩ. de sen. exc.
li. 6. ubi dicit, q si iudex iniuriatᷣ alicui iuris ordine non ser
b uato, ꝑt sibi uiolenter resisti,ᵇ facit l. nec magistratib⁹, ff. de
iniur. & d. c. dilecto. Itẽ adde gl. no. ĩ. e. c. ex lr̃is, q̃ dicit q iu
dici uolenti sñiam nullã mãdare executioni, impune ꝑt uio
lenter resisti. q̃ gl. singulariter notabis. Itẽ adde dcm̃ Cy. in
l. ab executione, C. quorũ app. non reci. ubi in hac mã ponit
notabilẽ distinctionẽ, dicens, q aut ꝑt ꝑ remediũ appłonis
releuari grauamẽ, qđ iudex iniustè infligit, & ñ dẽt sibi uio-
lẽter resisti, sed appellari: qa ad hoc est inuentũ appłonis re
mediũ: aut grauamẽ est irreuocabile, & tunc ꝑt sibi uiolẽter
resisti. Sed ꝯcordãdo hæc dicta distingue sic. q aut iudex iniu
riatᷣ extᷣ iudiciũ animosè tanq̃ ꝑs, & ꝑt sibi uiolenter resisti,
sicut cuilibet alteri, & hoc casu ꝓcedit dcm̃ Inn. in d. c. dile-
cto. aut ꝓcedit iudicialr, & tunc si grauamẽ infligendũ ñ est
reuocabile ꝑ appłonẽ, ꝑt sibi uiolẽter resisti. Vñ dicerẽ, q si
iudex mandat iniustè aliquẽ suspẽdi, uł torqueri, ꝑt sibi uio
c lenter resisti. qnimò ꝑt qlibetᶜ adiuuare istũ, q patitᷣ uiolẽ-
tiã, ar. l. si qs in seruitute, ff. de fur. & 23. q. 3. ꝑ totũ. Sic ꝑt in
telligi & moderari dcm̃ Bar. ĩ d. l. ꝓhibitũ. aut grauamẽ est
reuocabile ꝑ appłonẽ, & tunc si grauamen est notoriè iniu-
stũ, credo, q ꝑt sibi resisti, ita ꝓcedat gl. in d. c. ex lr̃is. aut nõ
est notoriũ, & tũc dẽt appellari. Sed notabis ſꝑ dcm̃ Inn. hic
dũ dicit q post appłonẽ ꝑt sibi uiolẽter resisti. Cy. tñ sentit
oppositũ, & dcm̃ suũ uł æqus. ꝑt tñ distingui, q aut certũ est
appłonẽ tenere, & ꝓcedat dcm̃ Inn. qa ꝑ appłonẽ ille remã
sit iudex saltẽ quo ad exercitiũ: aut dubitatᷣ de ualiditate ap
pellatiõis, & ꝓcedit dcm̃ Cy. & ꝑdicta bñ notabis, qa habes
multa dicta in diuersis locis dispsa simul collecta. Et ꝑ ꝑdi-
cta ꝑt prima frõte moderari ẽt dcm̃ Inn. hic ĩ eo, qđ dicit q
solũ ꝑt resistere iudici ille, q possideret rẽ uel ius, in quo fit
iniusta executio: ali⁹ aũt ñ ꝑt resistere ſm eũ, ẽt si ꝑtendat ali
quod ius in illa re. Nec ob. iste tex. ſm eũ: qa hic nõ petebatᷣ
ius instituendi possessum ꝑ Epm̃: sed fiebat executio in ꝑben
da ecclīæ, uł in ecclīa iferiori. in ꝯriũ tñ facit qđ. s̃. dixi post
Bar. ĩ d. l. ꝓhibitũ. ubi vult q oppssus à iudice iniustè possit
ĩpunè clamare subsidiũ, & qlibet possit ĩpune sibi auxiliari:
sed ꝑt saluari dcm̃ Inn. hoc mõ, q si oppssus inuocat auxiliũ,
qlibet ẽt nõ possidens nec ꝑtendẽs aliud interesse ꝑt sibi suc
currere, & sic ꝓcedat dcm̃ Bar. sed si ille q possidet ñ resistit
nec clamat auxiliũ, ñ ꝑt ali⁹ resistere iudici, & sic ꝓcedat dcm̃
3 Inn. hic qđ no. † In gl. 1. in fi. No. ex gl. q largo sumpto uoca
d bulo amicabilis cõpositio ꝑt appellari transactio,ᵈ sed stri-
cto sumpto uocabulo differunt. qđ facit ad statuta facientia
mentionẽ de transactione, cũ sint stricti iuris, ñ ꝯprehendãt
amicabilẽ ꝯpositionẽ. Vel dic ſm Gof. q trãsactio sumitᷣ hic
ꝓpriè. nec ob. ꝯriũ: qa ñ disputatᷣ hic principalr de uirib⁹ trã
sactionis, sđ utrũ uiolẽter possit resisti delegato, & facit lr̃a
in ar. q delegat⁹ ꝑt mãdare executioni transactionẽ corã eo
factã, qđ fatebatᷣ Vin. sed Abb. Inn. & cõiter do. tenẽt ꝯriũ &
ueri⁹: qa iudex delegat⁹ est deputat⁹ ad iustitiã faciẽdã, ergo
e sua iurisdõ nõ extẽditᷣ ad trãsactionẽ,ᵉ q̃ fit de pacto & ꝑtiũ
ꝯsensu, qđ no. Nec ob. iste tex. qa delegat⁹ hic non dicebat se
uelle exeq transactionẽ, sed ꝓcedere authoritate delegata:
alˢ bñ potuisset sibi resisti, qa ꝓcessisset in sibi nõ cõmissis.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus principis potest per se suam sñiam mandare executioni.*
2 *Iudex dicitur functus officio suo post, quã tulit sententiã, & ipsam mandauit executioni.*
3 *Iudex, siue ordinarius, siue delegatus, an dicatur functus officio suo, siue ualidam siue nullam sententiam tulerit?*
4 *Sententia sub qua conditione lata ualeat?*
5 *Limitatio ad c. pastoralis, de off. ord. & ad c. uenerabilibus, de sen. excom. lib. 6.*

C A P. I X.

IN literis. Post diffinitiuã executioni mã
datã expirat delegati iurisdõ. in b
prima ponitᷣ decisa consultatio.
i scđa rñsio, ibi: *consultationi*, & quotidie alle
gatᷣ. Cas⁹ lr̃alis. Iudex delegat⁹ tulit sñiam
sup aliqua cã sibi cõmissa. Quærebatᷣ usq; c
ad qđ t ꝑs iste delegat⁹ iustè se interponerᷣ
possit, ut sterᷣ sñię suæ? Rñ ꝑꝑ, q ex quo ꝑ
se uel ꝑ aliũ mandauit sñiam executioni,
expirat iurisdõ sua, qa semel offõ suo fun
ct⁹ est. B. No. 1. q delegat⁹ ad certã cãm dr̃ d
iudex, adhoc c. for⁹. ĩ. de uer. sig. ubi ponitᷣ
1 etymologia h⁹ uerbi, iudex. † No. 2. ibi: *per se,*
uel per alium. tex. expssum q delegatus prin-
cipis ꝑt principalr ꝑ se suam sñiam man-
dare executioni, uñ nõ tenetᷣ pri⁹ reqrere
ordinariũ, ut dixi. s̃. e. c. significasti. Itẽ ꝑt
alium deputare ad actũ executionis, licet
non sit ordinarius, ut hic & ĩ. eo. c. ex lr̃is. e
Not. ibi: *authoritas & iurisdõ*, q ista uerba
qñq; capiuntᷣ ut synomina. Et q delegat⁹
dr̃ hr̃e authoritatẽ, & iurisdõnem, ꝓ hoc
2 l. 2. de iuris. om. iu. † Vlt. no. q ꝑ sñiam nõ
f dr̃ iudex oĩo functus offõ suo,ᶠ sed demũ
post executionẽ factã: dr̃ tñ certo rᷣspectu
funct⁹, ut nõ possit se ampli⁹ impedire de f
cognitione causæ, ut in l. iudex postea, q̃,
& in l. cũ qrebatᷣ, ff. de re iud. In glo. 1. ibi,
cum effectu. s. vult ergo gl. q delegat⁹ man
dãdo alteri executionẽ ñ est functus offõ
suo, nisi sit paritũ suo mandato, & hoc di
xit ꝑ c. significasti, s̃. e. ubi delegat⁹ reassum
psit iurisdõnẽ ordinario nolente uel ne-
queunte exeq: sed certè hoc est ꝯ istũ tex.
ubi ponuntᷣ duo casus diuersi, in qb⁹ dele
gatus dr̃ funct⁹ offõ. Primus si sñiam man
dauit executioni ꝑ se, uel ꝑ alium. Scđus,
si mandari executioni ꝑcepit. ut ergo se-
cund⁹ casus differat à primo, dẽt intelligi,
qđ adhuc sñia ñ erat executa. Et q̃q̃ circa
hoc multa scribantᷣ: tu tñ dic, ut clarè dixi
in d. c. significasti. nã ꝑt iste tex. intelligi,
qñ mandauit alteri executionẽ delegãdo
sibi uices suas in totũ, cũ iurisdõ sit trans-
lata in subdelegatum. ĩ. e. c. sup qõnum. §.
porrò. An aũt sit functus offõ suo irreuo-
cabiliter, distingue q aut res est integra; g
& ꝑt reuocare cõmissionẽ alteri factam.
secus si non est integra, ut qa subdelegat⁹
incępit uti iurisdõne, ut in c. quis. ĩ. e. li. 6.
In gl. 2. in fi. finitᷣ iurisdõ delegati & aliis
modis, de qb⁹ ꝑ Spe. eo. ti. §. restat uidere,
3 ꝑ totũ, & dic ut ibi. † Ex gl. qro, hic tex. lo
g qtᷣ de delegato: sed qro qd in ordinario,ᵍ
an dicatᷣ functus offõ ꝑ sñiam? & ẽt quoad
delegatũ qri ꝑt, nunqd dicatᷣ functus offõ
h suo, et si sñia ñ tenuit.ʰ Inn. quoad utrũq;
dubiũ format hanc sñiam. aut. n. sñia te-
nuit, aut fuit nulla. Primo casu, nec ordi-
narius, nec delegatus ꝑt mutare suã sñiã 3
sed qlibet dr̃ functus offõ suo quo ad co-
gnitionem causæ, ut in d. l. iudex, & in l. cũ
qrebatᷣ, ff. de re iud. & C. sen. resc. non pos. h
ꝑ totũ. nã si non fuit appellatũ, sñia tran-

Resisti. q nõ pos
sit uiolẽter iudici
resisti, uide q̃ re-
misi ad l. qm̃. C. de
app. And. Barb.

b Violẽter resisti.
Adde Alex. consi.
144. 2. li. & Oldr.
cons. 79.

c Quilibet. Adde
Alex. ꝯs. ꝑx. all. &
ibi de j. dictis, &
per Pet. de Anch.
unũ uerbũ ꝯs. 288.
S E B. S A P I A.

d Transactio. Quæ
dr̃ia sit inter trã-
sactionẽ & amica
bilẽ cõpositionẽ,
& qũo amicabilis
cõpositio ꝑt esse
gratis, & qñ sit li
cita i bñficialib⁹,
uide oĩno Abb. in
c. nisi. ĩ. de præb.

e Ad transactionẽ.
No. q delegatus ñ
ꝑt exeq trãsactio
nẽ corã eo factã.
Pet. de Anc. ibi te
net opinio. Vinc.
uñ quę remisi ad
eum. And. Barb.

f Funct⁹ offõ suo.
Adde Capo. cons.
67. & Ol. consil. ĩ.
all. Abb. cons. 88.
Ro. cons. 350.
Z A C H A R I A S.
Addẽ tñ q ꝑ sñiã,
qua aliquẽ ab ob
seruatiõe iudicij
corã eo absoluit,
ñ dr̃ offõ suo fun-
ctus, qnimò ꝑt ite
rũ agi corã eo, li-
cet pri⁹ actor ob-
tulerit libellũ ine
ptũ, & succubue-
rit, ut no. Card. in
cle. si. in fi. de app.
Phil. in c. cũ ces-
sante. q. 4. ĩ. e. Inn.
in c. consuluit, ĩ.
isto tit. & Spec. in
ti. de off. iud. §. qd
si propones.
S E B. S A P I A.

g Quid in ordina
rio. Vide Rotam
deci. 16. de re iud,
in nouis. ubi dicit
q auditores Rotę
non pñt reuocare
suas sñias diffini
tiuas. de qua mã
tradit Ale. in cõs.
71. inci. Videretᷣ,
col. 2. ĩ 5. uol. Ful.
in cons. 166. inci.
In q̃ne col. fina.
Car. 29. inc. Iudex
Calde. in ti. de ap
pel. cons. 9. Ful. in
cons. 13. inc. circa
primum in 3. col.
uer. superest.

h Non tenuit. Ad-
de Old. cons. 215.
ubi de hoc.

a Reſolutiua. Add Pan.de Caſ.ꝯſ.15. in primo impſsis. Fulg.conſ.146.
b Mandati. Adde Old.cõſ.alle.275.
c ; Nullitatis. Adde Ang.conſ.259. Rapha.Comen.conſ. 44. Ang.conſ.216. Ro.conſ.281.

ANT. FRAN. De iſta ma nullitatis uid q́ poſuit Bar.in l.ſi expreſſim,ff.de app. ubi ponit,an ſnia lata in cauſa appłonis ſup iniquitate primæ ſniæ, quæ erat ipſo iure nulla,habeat ipſam primã ſniam confirmare uide glo. in l.1.C. qñ puo. ſi eſt ne.q́ uivelle,ꝙ ſnia nulla p confirmatione cõualeſcat: cuius ꝯriũ uoluit gl. in d. l.ſi expſſim, de quo uide Inn. in ca.2.de confir. utili uel inuti. Et an iudex nullitatis poſſit reformare ſniã in melius, uide ẽt Angel. in conſ.ſuo 35.Et an illud qđ eſt nullũ, ratihabitione cõfirmeť, uide gl.in l.2.C.ſi aduer.dona. & ẽt cõfirmeť iurõ, uide gl.1.in l.2.C.ſi aduer. uẽ. & gl.in aut. ſacrã puberũ,eo.ti.& uide gl.2.& not per do.in c.cũ contingat, de iureiur. & quot ſint modi,quibus opponiť nullitas ꝯ ſniam, uide no. p Io.An.in c. e.de re iud.& per Bar.in d.l.ſi expſſim,& p Spe.in ti. de p rola.ſen.in §. iuxta. & uide bo. gl.i cle.1.de re iu.
d Modici ꝑiudicij. Adde ꝙ ẽt interponiť ꝯ eccłiá indefenſam & ꝯ pupillũ, ut uol. Ro. conſ.454.j.alleg.

ſuit in rẽ iudicatã, & fecit ius inter ptes,
ut in c.cum inter,de re iud.& l.res iudica
ta,ff.de re.iu.aut fuit appellatũ, & ptãs co
gnoſcendi & retractãdi ſpectat ad ſupio-
rem,ut in c.dilectus.2.de reſcr. & in c.ut
4 debit⁹,de app. † Etiam in tñ hoc eſt uerũ
ꝙ iudex non poſſit ſuã ſniam retractare,
ſi tenuit,ꝙ notãter dixit Bar.i d.l.iudex,
iudicẽ nõ poſſe ferre ſniam ſub condõne
a reſolutiua,[a] qđ ſingulariter notabis.Iura
ergo q́ dicunt ualere ſniam latã ſub con-
ditione, debent intelligi de cõditione ſu
ſpenſiua,uel conditione relata ad tps pñs
uel ꝑteritum,q́ non habet ſuſpendere,uel
reſoluere,ut in l.cum ad pñs,ff.ſi cer.pe.2.
q.6.c.biduũ,& in l.1.§.biduũ,ff.qñ appel-
lan.ſit.Si uero ſnia eſt nulla, & tunc dicit
Inn. ꝙ delegatus non ꝑt ſe aľr intromit-
tere: qa ſiue bñ, ſiue malè functus eſt offõ
ſuo,adhoc bo.tex.cũ gl.in l.ſi ut pponis,
C.qũo & qñ iu. & idẽ tenẽt ibi cõiter le-
giſtæ,& Dy.in rľa,qđ ſemel placuit,đ re.
iu.li.6.Ego putarẽ hoc pcedere, niſi ſnia
ſit nulla ex defectu formæ mandati.nõ.n.
dr iudex pnuntiaſſe, ſi nõ ſeruauit formã
b mãdati,[b] p hoc induco bo.tex.in l.qd tñ,
ff.de arb.ubi arbiter iterũ pnuntiat, ſi nõ
ſeruauit formã cõpromiſſi. In ordinario
dicit Inn. ꝙ ꝑt iterum pronuntiare p l.ſi
ꝑſes,C.qũo & qñ iudex.d.Ant.dicit ꝙ in
hoc ult.membro legiſtæ aľr dicunt.ꝙ aut
ſnia eſt nulla ex turpitudine iudicãtis; &
tũc ñ ipſe,ſed ſupior dẽt ſniam reformaŕ,
p l.abſentẽ,C.de acc.aut ſnia aľr eſt nul-
la, & tunc ꝑt ipſe iudex iterũ pnuntiare,
ut in d.l.ſi ꝑſes. Sed tu aduerte. qa nõ eſt
uerũ, ꝙ legiſtę hoc cõiter dicant: ſed hæc
fuit op.Cy.poſt quendã aliũ do.antiquũ,
ut no.ipſe i d.l.ſi ut pponis. Alii uero aľr
dixerũt.nã Iac.de Are.uoluit indiſtinctẽ,
ut ſup cã nullitatis dƀet adiri ſupior. Itẽ
Bart.in d.l.ſi ut pponis,tenuit ꝙ ꝑt adiri
ſupior, & ẽt iudex q tulit ſniam,p l.4.C.
de acc.Sed ipſe Bar. pleniũs & meli⁹ exa-
minauit hunc articulũ in l. ſi expſſim, in
pe.col. ff.de app. ubi facit hanc diſtinctio
nem.ꝙ aut qs petit ab eodem iudice iterũ
pronunciari in cã, & deducit nullitatem
incidenter, & hoc ꝑt indifferenter: imò
non ꝑt iſto mõ adiri ſupior:qa ad ſupio-
rem non deuolutť cã niſi per appłonem
uel aliud remediũ æquiualens,puta p uiã
c nullitatis:[c] ſed in caſu nřo,non deducitur
nullitas principaľr,ſed incidẽter,& p hoc
facit tex. in c. uenerabilibus,poſt prin.de
5 ſen.exc.li.6.& p hoc d.l.4. † Aut deduciť
nullitas principaľr,ut puta qa peto ſniam
pronuntiari nullam & reformari, & tunc
eſt in optione mea quẽ iudicẽ uelim adi-
re.nam poſſum adire eum, q ſniam tulit,
ut in iurib⁹ ꝑall.& in l. 1.ff. q ſniæ ſine ap.
reſcin. & iudicẽ ſuperiorẽ,ut in d.l.abſen
tẽ. & poterit ſuperior neum pnunciare
ſniam nullam: ſed ẽt reformare,ſicut con
tingit in remedio appłonis, qđ eſt ſingu-
lariter not.ut quemadmodum appło da-
uoluit cãm ad ſupiorẽ, ut poſſit ẽt ſniem
reformare,ut in c.Raynaldus,& in c. Ray

nutius,de teſta. ita cã nullitatis,facit qđ not. Inn.in c.cum
contingat.j.e.& non tradas hoc dcm̃ obliuioni.nã ſingula
riter limitat.c.paſtoralis.j.de of.or.& dcm̃. c.uenerabilib⁹,
in quibus dr ꝙ citra appłonem non ꝑt Archieps ſe impedi
re de cauſis ſubditorum ſui Suffraganei. nam dẽt ſuppleri,
per aliud remediũ æquipollens, puta ſi dicatur per uiã nul-
litatis,& tenebis hoc mẽti,qa ñ memini tactũ p canoniſtas.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſorium recuperandæ cõpetit pbata poſſeſſione & ſpoliatione.*
2 *Miſſio ex primo decreto fit cõtra quemlibet abſentem etiam ex iuſta cauſa : quia eſt modici præiudicij.*
3 *Secundum decretum poteſt interponi etiam non expectato anno a tempore primi.*
4 *Amici abſentes an ſint reqrendi ante,quã fiat miſſio in poſſeſſionẽ?*
5 *Sententia in poſſeſſorio recuperandæ an ſit interlocutoria, uel diffinitiua?*
6 *Abſens ex iuſta cauſa ſi comparet poſt annum a tempore miſſionis, debet audiri, licet miſſus ſit effectus uerus dominus.*
7 *Miſſio in poſſeſſionem ex primo decreto poteſt reuocari.ſeruato tamen iuris ordine, ut lit conteſta.& ſimilibus.*
Secundum decretum conceditur abſq; alia litis conteſtatione.
Secundum decretum reuocatur, quando iudex uidet, quod cauſa propter quam fuit interpoſitum, erat nulla.
8 *Sententia contra abſentem contumaciter an poſſit ferri?*
9 *In quolibet poſſeſſorio ſeruandus eſt iuris ordo.*
Poſſeſſionis commodum quas utilitates afferat.
Poſſidens releuatur ab onere probandi dominium.
Teſtes an examinentur ante litem conteſtatam in cauſa poſſeſſorij?

C A P. X.

COnſultationibus. Reo abſente non per coutumaciam delega
tus datus ẽt ad diẽ non reſtituet actorem; licet p
bare uelit poſſeſſionem & deiectionẽ.h.d.Cõis di
uiſio.Secũa,ibi: *ſuper quo.* Caſus lit.Aliqs fuit ſpoliat⁹ ſua ec
cłia ſeu alia poſſeſſione ſine iudicio eccłię abſq; rõnabili
cã.acceſſit ad Papam,& conqueſtus fuit ei ꝙ taľr fuit ſpolia
tus,& obtinuit lřas ad iudices ſub hac forma, vt.j. certũ tps
reſtituať ſibi poſſeſſio,ſi ꝯſtiterit iudicibus eũ taliter ſpolia-
tum fuiſſe.Ille qui ipſum ſpoliauit abſens erat anteq̃ aliqua
mentio fieret de literis, cã peregrinationis,uel cã ſtudiorũ,
uel alia cõſimili cã ; nec intra tps in lřis cõprehẽſum potuit
ſe iudici ꝑſentare. q́rebatur utrũ poſſeſſio illi debeat reſti-
tui,cũ paratus ſit ſuã poſſeſſionẽ & ſpoliationẽ pbare? Rñ-
det Papa ꝙ nec ꝑt nec debet habere reſtitutionẽ, quãuis pa
ratus ſit pbare corã delegatis poſſeſſionẽ & deiectionẽ.ve-
runtñ,ſi ille qui poſſidet lite cõteſtata ſe cõtumaciter abſen
taſſet;nõ dẽt ei poſſeſſio ablata reſtitui,niſi pbauerit ſe poſ
ſediſſe,& ſpoliatũ fuiſſe. Ber. Not. primò,ꝙ licet iudici nõ
poſſit liquere de cã intra tps ſibi ꝑfixum p delegantẽ:nõ tñ
1 pp hoc debet omittere ſolẽnitates ſubſtãtiales iuris. †No.
ſecũdò, ꝙ ad obtinendã reſtitutionẽ debet qs duo pbare,ſ.
poſſeſſionẽ & deiectionẽ ; & ad hoc quotidie allegatur iſte
tex. Tertiò not.ꝙ ꝯ abſentẽ non dẽt procedi,ẽt cum agitur
poſſeſſorio hoc tñ declara,vt latius dicam.j.cũ gl.fi.In gl.1.
intentio gl.eſt,ꝙ ẽt ſi poſt notitiã literarũ,vel poſt citatio-
nẽ reus iſte abſentaſſet ſe, non põt procedi ad ſniam reſtitu
tionis,lite n õconte.per ea,quæ dñr.j.in gl.ſeq.& in gl.fi.Et
ad iſtũ tex.in eo qđ innuit ꝯriũ,ſupple maximẽ, de hoc dic
2 latius,vt dr in gl.ſeq.& fi. † In gl.2.No.plura ex iſta gl.Pri-
mò,ꝙ ꝯ abſentẽ ẽt ex iuſta cã fit miſſio in poſſeſſionẽ ex pri
mo decreto,ſi nõ defendatur.eſt.n.quod ſibi imputeť,quare
d non dimiſit pcuratorẽ. Itẽ iſta miſſio eſt modici ꝑiudicii[d].
vnde fit ẽt ꝯ abſentẽ cã reipublicæ; tex.eſt no.in l. ignorare,
3 alle.in gl.†Secundò no.ex gl.ibi: *boni viri arbitratu*,ꝙ ſecun-
dum decretum in perſonali actione interponitur arbitrio
boni viri, id eſt iudicis; & ſic non eſt neceſſe, vt expectetur
annus

a annus a t pe primi, put tenuit Inn. in c. dilecto j. de uer. sig. & idē qđ ista gl. tenet gl. iuris ciuilis in l. cū ꝓponas, C. de bo. aūth. in pos. & optiē facit tex. i l. si finita §. nō aūt statim,
4 ff. de dā. infe. † Tertio no. ꝙ amici absētis b sunt reqrēdi aṅ, ꝙ
b fiat missio in possessionē, & idē no. glo. in c. cām j. de do. &
c cōtu. multi tñ legistæ dixerūt hoc nō esse necessariū, nec ali- cubi ꝓbari: sed iura de hac reqsitione amicorū faciēda lo- quunt de causis ꝑticularib⁹, ut i eis patet, de quo p Cy. in l. si ut ꝓponis, C. quō & qñ. iud. p Bar. in l. apud Iu. ff. ex q cau.
5 c dixi plenè in d. c. cām. † Quartò no. ibi: *quasi diffinitiuã*, ꝙ in possessorio recuperādæ sñia dr̄ quasi diffinitiua, & tene mēti istā gl. alibi dixit ꝙ è diffinitiua, ut in c. cū ad sedē, de resti. spo. Alibi innuit tex. ꝙ sit interlocutoria, i c. cū uenissent, de insti. sed dic ut plene dixi in c. fi. de iudi. ubi ēt de hoc p glo. Quinto no & tene mēti, ꝙ in cā possessionis dēt seruari iu- ris ordo, sicut in cā ꝓprietatis, & de hoc dic, ut latius dicā ī
6 gl. fi. † Vlt. no. ꝙ si absens ex iusta cā cōparet post annū, dēt re stitui in integrū nō obstāte ꝙ actor sit effect⁹ uer⁹ possessor p lapsū anni, adhoc d. c. dilecto. Itē aduerte in eo qđ gl. dicit aliud esse bona alicu⁹ possideri, & aliud in possessionē mit ti, & aliud restituere possessionē. sunt. n. ista tria ī se diuersa. nā ubi missio fit ex prio decreto, maximè in ꝑsonali, missus
f in possessionē nō efficit possessor, sed custos: vñ dr̄ esse ī pos- sione: sed nō possidere, ut ī l. is cui, ff. ut in pos. lega cū uero fit missio ex scđo decreto, tūc missus efficit uer⁹ possessor, & ita intellige gl. in scđo decreto, & p fm decretū qñq; iudex decernit ut bōa possideant p actorē. qñq; ēt ut illa bōa uēdā tur. qñq; dat in solutū creditori, put sibi rr̄, de quo p Inn. ī c. dilecto, de uer. sig. & plenissime de mā h⁹ gl. p Bar. in l. si finita §. Iulian⁹, ff. de dā. infe. dixi in c. qñ §. in aliis & §. fi. ut lit. nō cōtesta. Quis aūt dicat latitare, dicit Inn. in d. c. di- lecto, ꝙ latitare dr̄, q uocationi iudicis nō obedit, intellige in fraudē aduersarii, ut in l. Fulcini⁹ §. qđ sit latitare, ff. ex q
7 bns causis in pos. eat. † Restitutio uero possessionis fit, cū ꝓ- tēdēs se uioleter spoliatū petit restitutionē, vñ uult posses- sionē tāquā uer⁹ possessor: ad traditionē uero istius dēt ꝓ- cedi li. cōt. & seruato ordine iuris. Et si diceres, quare ex scđo decr. pōt dari uera possessio, & bona uēdi li. nō cōt. ut in d. l. cū ꝓponas, & in d. c. qñ, in fi. & restitut io possessionis ñ pōt fieri li. nō cōt. cū hic cōcurrat fauor spoliati? Sol. in hoc ult. casu reqrit diffinitiua sñia: qa principalr̄ qrit̄ de spolia- tione. Et rr̄a iuris est, ꝙ li. nō cōte. non dēt ꝓcedi ad sñiam diffinitiuā, ut in ti. ut li. nō cōt. p totū: sed in ꝑcedēti casu cū interponit fm decretū, nō fert sñia diffinitiua; vñ nō pronū- ciat principalr̄ sup debito; sed in odiū cōtumaciæ iudex per interlocutoriā suā dat possessionē, uel insolutū bona cōtu-
d macis. Et ꝙ sit interlocutoria, d notāter uoluit Inn. in c. dile cto, & Io. An. hic & iō isti dixerūt, ꝙ si iudex uidet se dece- ptū, qa cā, ꝑp quā fuit fm decretū interpositū, nō fuit uera;
e ipsemet iudex pōt reuocare decretū, e qđ non pōt si sñia esset diffinitiua, ut dixi in c. ꝑce. Et an sit uerū indistinctè, ꝙ in cā restitutionis debeat seruari iuris ordo, dicā latius sup gl. fi.
8 & p hoc hēs hāc gl. declaratā. † In gl. fi. ꝑ intellectu gl. opp. tex. iste in fi. innuit. ꝙ si iste q dicebat spoliasse, fuit ꝯtumax; potuissent testes recipi & sñia ferri. Cōtra qđ opp. de c. 2. & quasi p totū j. ut li. nō cōt. ubi hr̄ ꝙ li. nō cōtest. non debent testes recipi ēt ꝯ cōtumacē: sed dēt procedi ad missionē ex 1. decr. uel ad excōicationē, prout hr̄ in c. qñ §. in aliis e. ti. Sol. gl. metu cōtrarii ponit tres intellectus ad fi. c. Primus, ut intelligatur, qñ reus fuit absens post li. cōtest. & sic mutat casum. & licet ista sit qđā impropriatio ad tex. qa dictio, ni- si, cū sit exceptiua, dēt intelligi ut loquat̄ in ꝑcedenti casu: qa exceptio dēt esse de rr̄a, ut no. sup rubr. de regul. iur. li. 6. tñ ut iura iuribus cōcordent, hæc impropriatio admittenda est, ut exceptio fiat nō specialiter ad præcedētia, sed in gene- re, ut sit sensus, ꝙ ꝯ abſentē non debet ꝓcedi ad sñiam, nisi p cōtumaciā se absentauerit. s. post li. cont. Secūdus intelle- ctus, ut finis intelligat de missione in possessionē ex 1. decr.

& multi hoc tenuerūt: sed mihi nō placet: qa ēt in primo casu ista missio ē fieda, ut no. in gl. 2. Tertius intellectus ut ꝓcedat tex. fm opi. Hug. & quorundā antiquorū, q olim tenuerūt posse ꝓcedi contra cōtu macē, lit. nō cont. sed hodie ueritas est in ꝯriū. ut hr̄ cāre j. ut li. nō cōtesta. per to-
9 tum. † Ideo extra glo. alii dederūt quar- tū intellectū, ut cū agitur possessorio, pos- sint testes recipi. lit. nō cōte. ꝯ cōtumacē, ad qđ optimè facit ista litera. Et ꝑ hoc qa talis qō dr̄ momentanea, C. si demo. pos. l. una, & vr̄ agi de modico ꝑiudicio. & hāc opin. tenet Guli. ut refert hic. I⁹e. & plenè no. in l. 1. ff. de resti. in integ. & qđ
b d. o. nostri apertè nō reprobēt hūc intelle ctū: tñ tex. est in cōtrariū in c. 2. præalleg. fm cōmunem intellectū. Itē uidet̄ text. iuncta gl. in l. fi. C. si p uim uel alio mō, & plene examinat Bar. in l. natura lr̄ §. nihil cōe, ff. de acq. pos. ubi no. cōclusio, ꝙ in oī
f possessorio dēt seruari ordo iuris; f & sic fieri li. cōt. siue sit possessoriū retinēdæ, in sti, de interd. §. hodie. siue sit possessoriū adipiscēdæ, ut in l. fi. iūcta gl. ff. quorū le- ga. siue sit recuperādæ, ut in d. l. fi. idē fm
e cū in aliis interdictis exhibitoriis, ut in l. locū §. si tabulæ, iūcta gl. de tab. exhi. & ui de lati⁹ p Bar. in loco. pall. nec ēt uerū, ꝙ qō possessoria sit modici ꝑiudicii: qa ma-
d gnū est cōmodū possessionis: qa actore ñ ꝓbāte, reus absoluit, ut in c. fi. de iureiur. Itē difficile est ꝓbare dñium, & propter defectū ꝓbationū qs sæpe ꝑdit ius suum; & ideo magnū est cōmodū possessionis, qa releuat ab onere ꝓbādi dñiū, ut in ca. sæpe j. de rest. spo. & tene mēti ꝑdictā cō- clusionē. Alii ut Hos. ponūt quintū lec. ut iste tex. ponat casum specialē, quādo con- currūt cōtumacia, delictū uioletiæ, & fa- uor spoliati. & dicit Io. An. ꝙ si uolueri- mus tenere hāc lec. debem⁹ addere quar
e tū. s. qñ iurisdīō fuerit cōcessa ad certū ter- minū, ut hic, quali uelit dicer, ꝙ si uolum⁹ recedere p isti tex. a rr̄a iuris, debem⁹ di-
f cere ꝙ oia q hic ponunt, necessario debēt cōcurrere, hæc lect. mihi nō placet: qa fm eā Papa hic induxisset ius nouū, qđ nō est dicendū, cū rñdeat ad cōsultatione, ut pa tet in prin. & sic ꝯ no. in c. cōsultationi, de tēp. or. & in c. ex tua, de fil. psb. Alii aliter legūt, sed non expedit instare. unde tene primū intellectum gl. & cōclusionem su- prascriptam, quam post Bar. posui.

ZACHARIAS. Adde pro primo dicto istius p Bald. in l. 3. C. de procu. & in l. meminerint, C. unde ui. Specu. in tit. de primo & secundo decre. in princ. & ibi Io. And. in a. post. ad ipsū, uer. sed nunquid.

Annus. Adde latè Alexā. in l. si finita §. Iulianus, ff. de dam. infect.

SER. SAPIA.

b Amici absentis. Vide Card. in cle. 1. in 7. q. de iu di. Abb. & alios in d. c. causam, de do lo & cōtuma. Sa. li. in l. 3. C. de pœ na. Alex. in l. si fi- nita. §. Iul. col. 26. ff. de dam. inf. ubi dicit communem esse contra Abb. hic.

c Necessarium. Adde p Bal. con- sil. 255. tenet ꝙ sunt citandi.

SER. SAPIA.

d Interlocutoria. Quod secundum decretum sit sñia interlocutoria, no bat gl. i. l. ꝑsti, in uerbo usq; ad mo dū, in c. ꝑ. de his qui ad eccl. cōsu. Di. & Bart. in l. si finita. §. si forte, ff. de dam. infe. ha bet th uim diffini tiue ut p Fe. i rub. j. de re iud. co. 1 r.

e Reuocare decretum. Adde eundē consi. 32. 2. li. Ro. aliius exordiente consi. 454.

f Seruari ordo iu ris. Adde Ro. cōs. 219. uide in l. si quando, in uersi. mox, quæ dicit contrarium. Andræ. Barba.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ in causa sibi commissa est maior quocunq; ordinario, licet extra illam causam sit minor. 3. 8.*
2 *Delegatus fungitur uicibus delegantis, & habet iurisdictionem ab eo.*
3 *Vicerector est honorandus sicut rector.*
4 *Rebelles & contumaces an differant?*
5 *Omnis contumacia est excommunicatione digna.*
6 *Interdici potest tota diœcesis ob delictum siue contumaciam episcopi. 7.*
8 *Papa potest ligari & solui a simplici sacerdote in actu confessionis.*

a Delegātis. Sed pōdera.l.sed & si hac §.fi.ff.de in ius uoc. ubi probatur contra . uide d. Pe.in c. grandi, de sup.negl. præl.in 6.& uide Abb.in c.cum olim J.eo.Andreæ. Barba.

b Vice rector. Adde Ro.singu.suis fol.10.

ZACHARIAS. Adde q Guil.de Cu.in l.& q a,in ult.col.quē ibi seq̄t Alex. ff.de in ris.om.iudi. vř distinguere i substituto a suo supiore imediato.& tūc q nō gaudeat priuilegio illi⁹, cui⁹ uices gerit:secus si a supiore sui superioris,ita no.Bar. & Ale.i l.fili⁹, & i l.uicari⁹, ff.de le. & in l.1.§.hi qb⁹, de leg. 3.Et dū hic allegat Ro. sing. suis.fo.10. debuit allegasse fo.12.& ī fin.nu.462.q̄ī in ci.Bar.in l. filius. ubi alle.casum limitātē in c.pcipimus 93. dist.

ANT. FRAN.

Circa hoc an ille q gerit uices alteri⁹, dēat honorarari, sicut is cuius uices gerit, uide gl. in c.cū uolūtate, de sen. excō. q̄ dicit, q sic,& glo. ēt relatā ad tex.in c.cū olim, el 2.de of.del.& uide tex. ī c.fi.95.di.& in c. accusatio.2.q.7.& in c.felicis,de pę. li.6.& uide tex. in c.i nouo 21.dis.& uide tex.in l.1. in §.hi qb⁹, ff.de le. 3. q dicit q idē ē effectus uice gerētis,& ei⁹ cuius uice aliqd gerit. & uide Bar.in l.1.de tu.& cu.da.ab his. ubi examinat an uices gerēs possit oia facere, q̄ pōt ipsius principalis. Et an uices gerēs obliget principalem, p quo gerit pro gestis pro se, uide gloss. insti. de Attil. tut. §. post liminij, in fi.

c Rebellis. Adde qs dicat̄ rebellis, Pa. de Ca. cō. 34.

ANT. FRAN.

9 *Papa tenetur confiteri peccata sua uni sacer-*
doti quem ipse elegerit.

CAP. XI.

1 SAnè quia. † Delegatus
Papæ in cā sibi cōmissa iurisdōnem hēt sup
ordinariū & quēcunq; maiorē.
h.d.In prima ponit̄ decisa consultatio.In
secūda respōsio,ibi:*tuæ*, q̄ tria facit ut pa-
tet in litera. Casus lr̄alis. Aliqs clericus
uel laicus cām habebat cū epo . causa illa
cōmissa fuit alicui iudici delegato ꝯ epm,
q delegato nō subest alias . quærit̄ quaīr
delegatus ipsum epm punire debeat ad
aliqd faciendū uel dādū,cū rebellis fuerit
ipsi delegato ? respōdet Papa q iudex de-
legatus ab ipso uices ipsius gerit , & ideo
maior & superior est illis , quorū causam
suscipit terminādā . unde si episcopus uel
alia persona,quæ non sit de iurisdōne or-
dinaria iudicis delegati , in cā quæ sibi a
sede apostolica delegatur , rebellis & cō-
tumax fuerit , iudex delegatus pōt ipsum
epm interdicere uel suspēdere, ita , q ſm
qualitatē negotii tēperate pcedens epo
interdicat ingressum ecclesiæ,uel sacerdo
tale officiū, uel terrā ipsius epi interdicto
2 supponat. Ber. † Not. primò q delegatus
gerit uices delegantis , & debet honorari
tanquā repræsentans personā delegantis,
pro hoc c.fi.93. dist.& l.fin. ff.de off. eius
cui mā.est iuris.Ex quo infertur, q delega
tus nō habet iurisdōnē iure proprio , sed
iure delegātis.ideo dixerūt quidā q dele
gatus nō habet iurisdictionē,sed iurisdō-
nis exercitiū:quod tn̄ reprobat gl.in l.ait
prætor,ff.de re iudi. & p hoc tex. in c.in
literis,Ꝫ.eo.ubi expresse dr̄ cōtrariū , & J.
eo.c.ex literis,& facit iste tex.pro cōi sty-
lo delegarorū,qui cū scribunt partibus,di
cūt,& mandatis nostris , imo uerius apo-
stolicis firmiter parere &c. quasi manda-
a tū delegati sit ipsius delegātis :ᵃ qa illius
b uices gerit. & facit iste tex. q uicerector ᵇ
scholariū sit honorādus ut rector : qa ge-
rit uices rectoris, de quo in l.filius, & in l.
uicarius,ff.de lega. Not.ibi : *superior est &*
maior, q ratione iurisdictionis ēt delega-
tæ quis dr̄ superior & maior illis,in quos
3 iurisdictionē hēt. † Itē no. q diuerso re-

Circa hoc qui dicantur rebelles,dicas q ille dr̄ rebellis , q est inobediēs principi hn̄ti iustū principatū circa cōcernentia psperitatē status aut psone principis,ut p Bar.in extraua.ad reprimē. & in extraua.qm nuper,in uer.rebelles,& i uer.tenore pn̄tiū.ubi ēt ponit q d differat rebellis a pduelli , & crimē rebellionis a crīe pduelliōis . & uide gl.in uer.rebellionib⁹ , io c.ea q̄.de sta.mona. & q̄ dr̄ia sit inter rebellē & inobediētē simplr̄,uide q̄ no.i c.iter quatuor, de maio. & obe.Et adde q q nō uult obedire officiali pricipis pp ipm principē, pōt dici rebellis,sec⁹ si nō uult obedire pp ipm officialē,ut not. uoluit Bar.in l.hostes,ff.de capti.ubi dixit q q nō uult obedire officiali papæ,uel impatoris,uel ecclīæ,uel recognoscētis dn̄iū ab eis ; dr̄ eē rebellis Papæ, uel Impatoris nō tm̄ illius q principatū ab illis recognoscit.Et adde q rebellis puocat in se nedū irā & uindictam principis, sed ipsi⁹ Dei,ut no.uoluit Bal.in l.1.in 6. col.in uer. §. op-pono.C. de ser.fu.& ppea dicebat Cy.i l.1.C.de nā.li.quē seq̄l Bal. i aut.habita,in 3.col.i uer. 1.no. C.ne fil.p pa. q rebellib⁹ nō dēt ius reddi. Et adde q rebellis pōt ubiq; locorū cōueniri p debitis cōtractis an̄ rebellionē io pprio domicilio,ut no. Do.in l.2.in §. legatis, ff.de iudi. Et adde q rebelliū arma & insignia sunt delenda,ubicunq; p ciuitatē regiuntur,l.eorū q.ff. de pęnis.& uide Ro. in sin. suis q̄ hn̄r p alphabetū i uer. rebellis,& in uer. arma .& tene mēti,q qs cogit̄ iudicare rebellem sub pęna relegatiōis l.Metrodorū,ff.& pœnis . Et adde q rebelles principis pdūt nō solū priuilegia,sed ēt cōsuetudines priuilegiatas,ut no.uoluit Bald.in ti. de pa.cōstāt.io §.nos Romanorū , in 3. col. in uer. & not. hic expressū, imò rebelliū cōsuetudines & statuta non ualent,ut no. Bal, in l.2. C.quēadm. testa. ape. circa med. Et an ubi fit mētio de rebellibus , intelligai tā de psentib⁹ , q̄ de futuris,uide Ang. in consi. suo 263. qđ incip.thema.& tene mēti qđ dixit Bal.in l. oibil, C. de mann. uind. q semel cōdēnat⁹ p rebelle nō pōt amplius cōdemnari pro rebelle.

SEB. SAPIA.

c Rebellis . uide aliū significatū p epm Alexandrinū in c.fi 38. di. uide Ang.in l.2.§.fi. ff. de iudi.& Bald.in l. si uero §. q er-go, de testa. mill.

ZACHARIAS.

d Ad iurisdōnem suā. Adde posse ēt ferri in populum pro delicto dn̄i eorū secularis,no. Car.per tex. ibi in cle. 1. §.terra q.4. de pœ . Et quid si sunt duo dn̄i, quorū unus tm̄ deliquit ? dic q tunc nō potest ferri,nisi terra sit diuisa,ut ibidem per eum q.penul.

spectu qs pōt esse superior , & inferior, &
minor,& maior.nā si cā delegat̄ per Papā
Præposito Senensi cōtra epm Senensem ,
Præpositus est maior epo quo ad illā cau
sam:est aūt minor in cæteris , cū sit subdi-
tus epo,& sic no.casum in quo inferior pt
hr̄e iurisdictionē in suū superiorem, & in
eū animaduertere. Lcū gerit uices sui su-
4 perioris. † No. ibi:*rebellis aut contumax*, q
dr̄ia est inter rebellē & cōtumacē.Et not.
c pro significato huius uerbi, rebellis.ᶜnon
enim solū dr̄ qs rebellis,cū dn̄o suo natu-
rali resistit:sed ēt cū iudici non uult pare-
re , uel suam iurisdictionē impedit:cōtu-
max uero nō uult cōparere ad citationē
iudicis. Et no. hoc pro statutis facientib⁹
mentionem de rebellibus & cōtumacib⁹.
5 † Itē no. ibi : *secundum qualitatem facti* , q
pœna cōtumaciæ est mensuranda pro qua
litate negotii & personarū . dixit tn̄ ali-
bi gl.singularis, q oīs cōtumacia est excōi
catione digna,& tanto maior est, quanto
ex minori resurgit : qa vr̄ magis contem-
nere superiorē,ut no.in c.duo sunt, & c.si
imperator 96.di.quod tene mēti.Itē not.
q interdictū potest restringi ad certum
actū,unde pōt clerico interdici sacerdo-
tale officiū,uel exercitiū alterius ordinis.
6 † Vltimò not. q propter contumaciā epi
pōt interdici tota terra pertinēs ad iuris-
d dictionē suā; ᵈ quod tene menti.†Sed est
7 dubiū no.nunquid indistinctè ciuitas,cui
præest eps, seu diœcesis sua possit subiici
interdicto propter factū episcopi ? Tācre.
per istam literam tenet q sic. nam negari
nō pōt,qn ciuitas pertineat ad iurisdictio
nē epi in spiritualibus.Idē uult Archi. in
c.si sentētia,de sen.excō.li.6. adducēs illū
tex & dicit q Host.hic accedit ad opi.Tā-
cre.sed Vinc.intellexit istū tex. de terra p
tinente,ad mensam epi,dicēs q nisi sic,p-
tineat , non debet ex facto epi subiici in-
terdicto,& p hac opi. q̄ mihi placet, pos-
set induci iste tex.ibi : *terra illius* . nā ciui-
tas non est epi, licet ibi habeat iurisdōnē
spūalem,sed dr̄ dn̄i tēporalis,adhoc bon.
tex.in c.1.de postu.pla.iuncta gl.facit etiā
uerbum,specialiter,positū in fi.text.quod
innuit,ut tex.intelligat̄ de terra spāliter
ptinēte ad iurisdictionē epi.i.in qua eps

ANT. FRAN. Circa hoc an ex delicto dn̄i possit ciuitas uel castrū subiici interdicto,uide quæ ple.tra.in c.nō est,de spōsa. ubi cōcluditur q sic . & quando ex alieno delicto qs puniatur , uide p Arch.in c.1.de iniu.li.6.& quæ no.1.q.4.in sum.& ple.22. q.3.per totū. & q̄ habetur in l.sancimus,C.de pœn.& ple.no.p Bal.in l. emācipatū §.sed si pater,ff.de sent.& per Bar.in l.eum qui ff. de interdi. & rele. & habetur per gl.Cyn.& Sali.in l.2 C.de lib. & eorū lib. & ple. per Albe.de Ro.in rub.C.de fil pro pa. & generaliter de materia interdicti,uide quæ hn̄r in c.pmittim⁹,de sen.excō.& in c.cū in partibus, de uer.sing.& in c.si oia,& in c.alma mater, de sen.excō.li.6. & ple. p Io.Cal.in suo trac.de eccl.interdi. Et adde quod qui dat cām interdicto ciuitatis uel castri,tenetur ad interesse oibus, q ex eo interdicto ledunt̄,ut p gl.in c.si canonici,& ibi ēt p Arch.de off.or.li. 6.

babet .

habet iurisdõnẽ tpalẽ. ñ tñ pp delictũ dñi terrę pt terra sub
biici iterdicto,ut.j.de spõ.c.nõ est,& nide quod no.1.q.4.in
8 sum.& 24.q.3.in sum.vbi bona gl.& hæc no. † In.gl.2.in fin.
No.sing.istã gl.ex qua habes casum, in quo Papa pt ligari à
simplici sacerdote,cũ.s.illi se subiicit in cõfessionis actu[a];&
a idẽ no.gl.i.c.nemo.9.q.3.& colligit illud ar.gl. ex tex. hoc
modo.nã quẽadmodũ delegat⁹ est maior epo;qa repsentat
psonã Papę delegãtis,& rõne huius delegatiõis põt Epm li
gare,ut in tex.ita & sacerdos:cui Papa cõfitetur, cũ gerat ui-
ces dei, & Papa pro tũc sit psona priuata,sacerdos dr maior
& vice Dei põt illũ ligare,p hoc.c.si sacerdos, de offi. or.&
tex.i.l.est receptũ,ff.de iuris om.iudi.ubi tex.dicit q si ma-
9 ior iudex subiicit se minori,põt ab illo iudicari.† Et no.ex
istis gl.ar.q Papa tenet cõfiteri pctã sua uni sacerdoti;quẽ ip
se elegerit;vñ electio ptinet ad eũ; qa nõ reperit eo maior.
Et idẽ tenet Hos.in sum.in ti. de pœ. & re.§.cui cõfitẽdum,
ver.cui Papa.& q teneat cõfiteri,tenet ẽt Io.An.in.c. signifi-
casti,de so.cõp.& ibi plenius dico.In gl.in uer.*compelli*, in fi.
Sol.gl.ut ibi no.in gl.*spãliter*.& pro pleniori dicto huius gl.
& limitatione ad istum tex.vide. c.2.j.eo.ti.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Successio in beneficijs an habeat locum?*
2 *Beneficium quod potest uacare per renunciationẽ, potest conferri certæ personæ, & ratio est,quia cessat uotum captandæ mortis.*
3 *Data in literis ad beneficia attenditur, si secũdæ non faciunt mentionem de primis.*
Obliuio cadit etiam in Papam.
4 *Renuntiatio beneficij non debet nec põt fieri hoc pacto,ut conferatur certæ personæ.*
Simonia an committatur per illum,qui renunciat beneficio cum animo,licet tacito,ut illud conferatur certæ personæ?
Simoniam mentalem cõmittit canonicus, qui principaliter uadit ad officium propter distributiones quotidianas.
5 *Multa sũt phibita qa simoniaca,et multa sũt simoniaca qa phibita.*
Sim.cadit ĩ bñficijs nõ de iure diuino,sed ex phibitiõe ecclesiastica.
6 *Genus qd nõ pt uerificari nisi in una spẽ, erit potius spẽs,q̃ genus.*
Species an derogat generi? 7.
8 *Literæ ad beneficia dicuntur priuilegium,i.beneficium principis.*

C A P. XII.

EX parte. Si primus ĩpetrauit primã dignitatẽ in ecclesia vacaturã.scdus ĩpetrauit certã dignitatẽ ipsius ecclię cũ vacaret, & ista postea uacat;primo,nõ scdo deb.h.est no.decisio.
Primò ponit partis cõquestio.scdò puisio,ibi:*quoniã*.Casus
lral.Quidã cleric⁹.N. noie ĩpetrauit lras ad Epm Cõuẽtrẽ-
sem,ut Archidiaconatũ, quẽ ĩ ecclia ipsius primò uacare cõ
tingeret,assignaret, eidẽ.lris istis psentatis qdam alius.R.
noie lras alias ad Eboraceñ.Archiepm ĩpetrauit sub hac for
ma.ut si auũculus eius Archidiaconatũ, quẽ hẽbat ĩ ecclia
Cõuẽtrẽ.oĩno dimittere vellet: ipm assignaret eidẽ, nulla
de priorib⁹ lris habita mẽtione.Eps Cõuẽtrẽ.hoc ĩtellecto
significauit negotiũ dño Papæ p eũdẽ. N. sup negotio isto
scribit Papa Archiepo & Epo pdicto dicẽs, q si memor fuis
set,p pdicto.N.scripsisse:p aduersario suo nullas lras direxis
set.vñ mãdat eidẽ,quaten⁹ pfato.N. Archidiaconatũ ipsius
ecclesię,si uacat,assignet nõ obstãtib⁹ lris posterius ĩpetra-
tis.B.No.t.q pt dari gra ad Archidiaconatũ primò vacatu
rũ.Scdò no.q in eadẽ ecclia pñt eẽ plures Archidiaconat⁹
1 vt hic erãt,& idẽ no.i.c.qm.Abbas,i.gl.j.e.ti.†Tertiò no.q
in collateralib⁹ admittit successio ĩ bñficiis.nã,vt vides hic,
nepos pt hre bñficiũ sui auũculi.nõ rõne successiõis, sed rõne
renũciatiõis.idẽ hr in.c.accedẽs.j.de accus.& in c.2. de arb.
Quid ãt in ascẽdẽtib⁹& descẽdẽtib⁹?dic vt hr ĩ.c. ad extirpã
2 das,de fil.pby.†No.4. practicã bonã impetrãdi bñficiũ va-
caturũ p renũciationẽ ẽt certę psonæ. possum ergo ĩpetra-
re grãm, q si Titius vult renũciare bñficio suo, qd mihi sic
renũciatũ cõferat:& not.q hoc admittit ẽt inter consangui-
3 neos.†It' not.q in lris ad bñficia statur
b datæ[b]: vñ secũdę psumunt surreptitiæ nõ
faciẽtes mẽtionẽ d prioribus.Et no. ibi;*si*
memores fuissemus.q Papã qñq; fallit obli
4 uio 23.dis.c.pterea.†In gl.1. iũge hic gl.
2.& no.ex vtraq; gl.iũcto tex.q volẽs lici
tẽ renũciare bñficio suo ñ dẽt deducere ĩ
c pactũ,vt cõferat certæ psonæ[c];sed dẽt pu
rè & sponte renũciare in manibus supe-
rioris.si ãt apponeret pactũ,nõ valeret re
nũciatio,nec collatio alteri facta;de quo
uide qd no.gl.1.q.1.c.ordinatiões,&.c.cũ a
uniuersorũ,d rerũ pm.Si ãt ñ apponit pa
ctũ,tñ renũciãs ĩ aĩo gerit ut cõferat certæ
psonę,& aliàs ñ renũciasset; nũqd cõmit
tat simoniã? Gl.hic instat;& vr sing.con-
cludere q nõ:& clarius hoc tenet gl.in.d.
c,ordinationes.dicit tñ q peccat iste qui
ex affectu carnalitatis inducit ad renũciã
dũ.Itẽ dic q ubi cõmittit mẽtalis simo- b
nia, nõ tenet qs renũciare sic adepta seu
habita, sed tenet Deo satisfacere p pœni c
tẽtiã solã;tex.est sing.in.c.vlt,j. de simo.
& eadẽ qõ ẽ d canonico,q vadit ad offm
pricipalr pp distributiões quotidianas.
nã cõmittit simoniã mentalẽ,vt no.gl.in
5 c.vnico,de cle.nõ resi.li.6. †Et no.gl.i eo
quæ distinguit inter phibita;qa simonia
ca,& inter simoniaca,q̃ a phibita; & simi
lẽ gl.habes in.c.cũ pridẽ,de pac.&.1.q.3.
saluator.& no.gl.i eo q sentit, q in bñfi- b
ciis cadit simonia nõ de iure diuino, sed
ex phibitione ecclesiæ. In cõtrariũ tñ fa-
cit multũ.1.q.3.c.ex multa; & plenè ma-
teriã examinaui in repe.§.q verò. in.c.ex
tirpãdæ,de pb.& uide. 100.di.c.nouit,vbi
6 tex,loquit de pp.In gl.fi.ibi: *sed hic uerita*
te inspecta spãles sunt.Signa gl.& tene eam
mẽti,ex qua habes ẽt notare q dispositio
d nõ dr gñalis,sed spãlis;[d]licet cõprehẽdat
plura loca, seu plura subiecta, dũmõ ue-
niat purificãda in una re tãtũ; licet.n.hic
mãdaret puisio de primo Archidiacona
tu vacaturo, tñ gra veniebat purificãda ĩ
uno Archidiaconatu & ñ in plurib⁹:& iõ
veritate inspecta,hęc gra est potius spãlis
quã generalis.tũc.n.dispositio dr gñalis,
cũ uerificat in toto genere; & cõprehẽdit
in se quãlibet spẽm cõtẽtã sub gñe; vt pu
ta si lego vni oẽs seruos meos,& alteri le
go certũ seruũ,tũc spẽs derogat generi,l.
vxorẽ,.§.de leg.3. plenè no.in.l. qsitũ, in
fin.ff.de fun.instru.sed vbi vtraq; disposi-
tio solum uenit uerificanda in certa spe-
cie, licet altera sit magis gñalis quo ad
verba;ñ habet locũ illa rla, spẽs derogat
gñi;ad hoc tex.not.in.l.si dño,ff.de lega.
1.&.l.si hæres.ff.de opti. lega. ubi dr q si
vni fuit legat⁹ certus seruus quẽ elegerit,
poterit ille eligere illũ seruũ, q fuit alte
ri spãliter legatus,& per cõcursum faciũt
sibi partes. nam sm legatũ ueniebat puri
ficandũ solũ in uno seruo:ideo nõ põt di
ci legatũ gñis,qd clarius attingit Bartol.
& plenius in dicta.l.qsitũ,& alibi,s.in d.l.
si dño. p hãc rationẽ notãter dixit, q si
papa scribat,p vno bñficiãdo in tota diœ
cesi,& p scdo in certa ecclia ipsius diœce

SEB. SAPIA.
a Cõfessionis actu. Vide quæ latè tradit do.Fel.in.c. 1. in 4. fallẽ.de cõstitutio. ubi plenè de potestate papæ & per Deci. in. c. ecclesia sanctæ Mariæ,col.9.eo. ti.
b Datæ. Adde Oldr. consi.168.
ZACHARIAS.
c Certæ personæ. Adde istum post gl.mag. in uer. ex consensu. in. c. cũ inter. R. & quod ibi posui in apost. ad ipsum,s. d ele. & Car. in cle.1.& ibi bonũ tex.j.de rerum permuta.
SEB. SAPIA.
b Specialis. Vide text. ubi Alex. & Are.in.l.1.&.2. ff. de li. & posth. & quod not. Are.per illum text.in. l.2. §. creditum, ff. si cert. peta. & quæ notantur in.l.1.§. nũtiatio,ff.de operis no.nun.

fis, si uacat bñficiũ in eccl'ia, pferẽ primus
& nõ secũd⁹: qa vtraq; gr̃a est spãlis p pdi
a cta: & est tex. aptissimus[a] hic, cui⁹ intell'm
clarè habes vltra alios p pdicta. & hũc in
tell'm gl. tenuerũt Inn. Host. hic sed Iac.
de Oblõgia, vt refert Io. An. hic ponebat
aliã lecturã, ĩtelligẽdo q utraq; gr̃a erat
hic priuilegiũ. vñ nõ sum⁹ hic in materia
rescriptorũ: sed in materia priuilegiorũ:
quasi velit dicere, q̃ sm priuilegiũ spãle
nõ derogat primo gñali: licet secus sit in
rescriptis, ut in. c. 1. de rescri. † No. duo ex
7 hac lectura. primò ipsum prĩcipale dictũ,
q in priuilegiis spẽs nõ derogat gñi pce
dẽti; de quo plenius dixi in. c. cũ ordinẽ,
8 & in. c. 1. de rescr. & dic vt ibi. † Scd'ò not.
ex hac lectura, q gr̃a ad bñficia consequẽ
da pt dici priuilegiũ: & sortiẽ potius natu
rã priuilegii, quã simplicis rescripti, qd'
ĩtellige capiẽdo priuilegia p bñficio prĩ
cipis, iuxta no. ĩ. c. oli, d' ver. sig. p Io. An.
& p Bar. ĩ. l. fi. ff. de cõst. pri. prima tñ lec.
notabilior ẽ. Et ĩ fi. gl. dic q imò stãẽ da-
tæ ĩ l'ris ĩpetratis ad bñficia, ut in. c. cũ cui
de præb. l. 6. & in. c. tibi, de rescri. eo. lib.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus, cui sub certa forma uel simplici ter fuit causa commissa, debet admittere legitimas exceptiones parti competentes.*
2 *Exceptiões minus legitimas nõ tenetur admittere iudex siue sit ordinari⁹. siue dlegat⁹.*
Iudex dẽt pcedere sm æquitatẽ a iure ĩformatã nõ aũt dẽt spreta forma iuris æquitatẽ ãplecti.
4 *Prĩceps põt tollere oẽs exceptiones p suũ rescriptum: tamẽ nõ psumiẽ hoc uelle facere 5.*
5 *Exceptiones sublatæ p rescriptum principis, an comprehendant omnes exceptiones tam dilatorias quàm peremptorias?*
6 *Exceptiones si per statutum non põt opponi cõ instr̃m publicum poterit opponi illa q non sit publicum, idem si contra sententiam: secus si statutum tollat defensiones.*
Statutũ tollẽs exceptiões nõ tollit offiñ iudicis.
7 *Rescriptum siue priuilegium concessum cõtra communem stylum, & contra consuetudinem principis præsumitur falsum.*

C A P. XIII.

EX parte. Vbi cõtraria vo
luntas Papæ nõ
apparet, delegatus iuris formam
seruare dẽt, & rationabiles exce
ptiões admittere. uel a'r & sic. Si simp'r
rescribiẽ delegato certa forma expressa,
debet nihilomin⁹ exceptiões rõnabiles admitteẽ, q̃q̃ de eis
nihil dicaẽ in rescripto. Diuidiẽ. Nã primò poniẽ decisa qõ.
Scd'ò solutio, ibi: *quæstioni*. Tertiò, ibi; *nisi*. Quartò q̃dã pte-
statio, ibi: q *nec*. Casus lite. Dñs Papa cõmisit cãm sub certa
forma. quærebaẽ vtrũ iudex ille ita sequi dẽat formã sibi da
tã, q exceptiones legitimas non admittat? Rñdet Papa, q
delegatus sequi dẽat formã sibi datã. tñ exceptiões admit-
tere dẽt, & sm æquitatẽ in cã pcedere, nisi exprimaẽ in l'ris,
q nullæ dẽbeat exceptiões admitti: quod nõ credit nec ip̃m
1 nec antecessores ipsius expressisse. B. † Not. 1. q expressio
certe formæ in rescripto non arctat pcisè delegatũ, ut nihil
audeat p'ter cõtẽta in forma, imò si rõnabi'iter excipiẽ cõ acto
rẽ, teneẽ exceptionẽ admittere. Ex quo inferẽ, q Papa dele-
gãdo cãm simp'r nõ intẽdit tollere exceptiones rõnabiles

parti cõpetentes: debet, ergo delegatus pcedere ad instar or
2 dinarii. † No. 2. ex hoc & ex text., q exceptiones minus ra-
b tionabiles[b] nõ debet iudex etiã delegatus admittere: unde
iudici data est facultas discernẽdi inter exceptiões, & cõpri
mẽdi vel repellẽdi min⁹ rõnabiles: ad hoc vide q etiã not.
Inno. in c. post electionẽ, in fi. de cõcess. pbẽ. ubi notanter di
cit, q licet exceptio sit legitima in se: tñ si iudex vehemẽter
psumit eã opponi cã dilatãdi iudiciũ, & eã nõ eẽ uerã; põt
c & dẽt eã non admittere[c] nec dẽt curare de app'lone partis,
qa app'lo nõ iustificaẽ nisi pbeẽ veritas exceptionis, ut in. c.
3 interposita, de app. † No. 3. ibi; *iuris æquitatem*. q iudex dẽt p
d cedere sm æquitatẽ[d] a iure tñ ĩformatã. qd' dr̃ iudicẽ h're æquita
tẽ p oculis, vt in. c. fi. de trãsac. & l. placuit. C. de iud. & in. l.
quod si Ephesi, ff. de eo quod cer. lo. dẽt ĩtelligi de æquitate à
e iure informata[e], vt hic, qa iudex nõ dẽt esse clemẽtior lege,
ut in auth. de iud. §. oportet, quod est cõtra illos, qui dñt se
amplecti æquitatẽ spreta iuris forma. illa. n. nõ pt dici æquitas,
sed iniquitas, qa deuiat ab eo quod iustũ & æquũ est, cũ lex sit
fundata super rõne & æquitate. 1. dist. c. cõsuetudo, &, d. l. pla-
4 cuit: & in. c. erit aũt lex. 4. dist. † Itẽ no. q Princeps põt in re
scripto tollere oẽs exceptiones, nõ tñ psumiẽ hoc uelle fa-
cere, ut hic in fi. & in. l. quoties, C. de preci. Impe. offe. & ĩ.
5 latius subiiciã. † In gl. 2. in fi. No. istã gl. sing. qa facit ad mul
ta. & primò si Princeps in rescripto uel statuto dicit nullã
f exceptionẽ in aliquo facto debere admitti, ut intelligaẽ de
g exceptiõe min⁹ rõnabili[f], nõ ãt de legitimis[g] & rõnabilib⁹,
& pro hoc dicto glo. facit, qa nõ est uerisimile, q princeps p
uerba generalia uelit tollere iuris obseruãtiã, maximè cum
tanto piudicio priuati; arg. in l. si qñ, C. de inoffi. test. & in. c.
ecclesia; de ele. nisi in aliquo exceptio spãliter tollaẽ. nã tũc
nõ dẽt admitti, ẽt si sit ĩ se rõnabilis. idẽ dicit Io. An. in hoc
vltimo, si exprimunẽ aliq̃ spãliter exceptiões cõsimiles, & su
biiciẽ cl'a gñalis. nã tũc oẽs exceptiões cõsimiles expssis vi-
dẽtur sublatæ, vt in. c. q ad agẽdũ, de pc. li. 6. & quod no. in.
§, q̃sitũ, alle. in gl. Sed Gul. Na. resistit primo dicto gl. dicẽs,
q ex quo simp'r & generaliter tollunẽ exceptiones, dẽt ẽt
intelligi de legitimis & de rõnabilibus: qa q totũ dicit, ni-
hil excludit. 19. di. c. si Romanorũ, l. Iulianus. de leg. 3. Host.
capit mediam uiã, vt per illã generalitatem intelligantẽ re-
motæ exceptiones moratoriæ; seu dilatoriæ, nõ aũt perẽpto
riæ, q sunt maioris piudicii, & quas princeps d' facili nõ tol
lit, d. l. quoties, d. Ant. dicit q si imperator uult solũ tollere
h dilatorias[h], ualet rescriptũ, d. l. quoties. sed si vult extẽdere
rescriptũ; ad perẽptorias, nõ valet rescriptũ, nisi a'r appareat
de intẽtiõe mãdãtis. p. d. l. quoties. & qa uerba sunt gñalia,
dẽt sup hoc cõsuli princeps, arg. c. sanè. el. 1. s. e. Ego sati⁹ di
cerẽ sic. q aut princeps remouet exceptiões oẽs ĩ casu, ĩ quo
remouere nõ pt, vt qa gña'r intelligẽdo excluderenẽ defen
siões q sunt de iure gẽtiũ: & tũc ĩ dubio uerba gñalia debẽt
intelligi de exceptionib⁹ minus rõnabilib⁹, ut sic scriptũ re
cipiat interpretationẽ sm potestatẽ mãdantis, ad hoc cle.
pastoralis, de re iudic. & c. à nobis. ĩ. de sen. exc. facit. c. 2. de
consti. lib 6. & in hoc casu põt saluari ista glo. aut sumus in
casu in quo princeps põt tollere exceptiones, vt quia sunt
de iure positiuo inductæ. ut exceptio præscriptionis, rei
iudicatæ, & similes, & tunc puto q uerba generalia debent
generaliter intelligi, per. l. 1. ff. quod ui aut clã, & per istum
tex. qui apertè hoc probat nõ cauillando literam. In hoc ta
men aduertendũ est post Bar. in. d. l. 1. §. & parui, q aut re-
scriptũ & statutum in tollendo exceptionẽ fundat se super
ali qua qualitate, & tunc admittunẽ omnes exceptiones de-
6 trahẽtes illi qualitati, super qua dispositio fundaẽ. † Exem-
plum, dicit statutum, q nulla exceptio admittatur cõtra in
strumentũ publicũ; certè possum opponere oẽm exceptio-
nem, p quã infero instr̃m non esse publicum, quia tũc rõ di-
spositiõis cessat. & iõ alibi dixit gl. fi. in cle. unica, de se. pos.
& fr. q si p statutũ tolliẽ oĩs exceptio nullitatis cõtra sñiam,
possum nihilominus opponere. q sñia fuit lata à iudice nõ
suo, nam

SEB. SAPIA.
a Tex. apertissimus. Ita ẽt hũc tex. põderauit. d. Ab. ĩ. c. pastoralis. §. qm. ĩ de rescrip.
b Minus rõnabiles. Adde Ab. cõs. 34. Pe. de Anc. cõs. 200.
c Admittere. facit simile quod voluit Bar. in. l. Lucius, ff de his, qui no. inf. And. Bar.
SEB. SAPIA.
d Aequitatem. Vide pulchrè p Aret. in l. si seruum, §. sequitur, in. 3. not. ff. de uer. ob. & no. q qñ rigor est ĩ spẽ, æquitas ĩ genere, prefertur æquitas rigori. l. 1. ff. d' vsu cap. l. naturaliter. cum seq. ff. de con di. inde.
e Aequitate informata. Adde quid possit facere iudex, qui debet cognoscere de æquitate, Ro. cõsi. 149.
f Minus rõnabili. Vide quod dixit Bar. in. l. oẽs populi; ff. de iust. & iure qñ statutũ tollit appellationem, vide eũdẽ in. l. 1. §. & parui, quod ui aut clã. & in. l. 1. §. interdũ à quibus ap. nõ licet. vide Doc. in. c. licet, de ele. & c. item cũ quis, de re. spo. Andr. Barb.
g Non aũt de legitimis. Adde Ro. cõs. 12. & 46. Ale. cons. 95. & 118. 1. lib.
h Dilatorias. Adde Alex. con. 99. 4. li.

suo. nã p hoc infero, q nõ est sentẽtia, ut in c. at si clerici, de iudi. Itẽ hoc ꝓbaẽ in d. l. 1. iuncta gl. ff. quod ui aut clã. Insuper scias q si statutũ simplr tollit exceptiones; pt nihilominus reus implorare offm iudicis,[a] si hẽt aliq̃ exceptionẽ rõnabilẽ ꝯ psonã actoris: qa offm iudicis supplet, ubi subest æqtas naturalis: qa p p rigorẽ tolliẽ parti facultas excipiẽdi, ut in l. planẽ, ff. de peti. hære. & notãter voluit Bar. in d. l. 1. hoc verũ; nisi statutũ dicat q nulla defensio[b] admittaẽ: qa uerbũ, defensio, est magis latũ, quã verbũ, exceptio; & hoc casu nõ est aliqd remediũ, nisi ut ps solnat: sed posteã poterit repetere, ex quo hẽbat exceptionẽ legitimã, qua uetante statuto ñ poterat uti, ar. ĩ c. debitores, de iureiur. & uoluit Bar. in d. l. 1. qđ est ualde notãdũ. & pdictis in aliqbus accedit Io. An. ĩ addi. Spe. in tit. de sen. §. vt aũt. post princi. pdicta ꝓcedunt ubi statutũ seu lex tollit exceptiones: qa tũc cõstat de voluntate statnẽtis p pdicta. †Sed ubi princeps
3 in rescripto suo tolleret; dic q prima frõte rescriptũ psumiẽ falsum: qa ꝯ volũtatẽ principis, ut patet hic in fi. c. & in l. quoties, palle. vñ alibi dixit gl. no. q si priuilegiũ cõcediẽ ꝯ cõem stylũ priuilegiorũ, & ꝯ ꝯsuetudinẽ principis, psumiẽ falsum. vñ dẽt expectari secunda iussio principis; ad hoc uide bonũ tex. iuncta glo. fi. in c. cãm q̃, el ii. j. de testibus; & facit tex. in c. quod sup, de fi. instr. In gl. fi. in fi. in illa lege pcipiẽ, ut unusquisq; sequaẽ originẽ patris, nec ulla pro more ꝓuinciæ referri sinatur exceptio. Vinc. soluit, ut s. in gl. qa ibi nõ habebat locũ excusatio; & sic non tollit ibi ius rationabilem exceptionem.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatio facta dignitati non expresso noĩe proprio transit in successorem. 6. nec requiritur noua præsentatio rescripti. siue cõmissionis nu. 3. etiam re integra. 4. 7.*

2 *Iudex potest præfigere terminũ partibus absq; alia citatione.*

3 *Monitio iudicis habet vim trinæ citationis.*

4 *Dignitas non variatur per mutationẽ personæ.*

5 *Iudices plures si sunt dati cũ clausula si nõ oẽs &c. põt vnus sine alio facere, secus si non est apposita, quia non põt etiam mortuo collega.*

9 *Clausula, quod si non omnes, quid importet.*

7 *Intellectus ad l. annua. §. 1. ff. de annu. lega. vbi versi. vnde aduerte.*

8 *Dispositio an censeatur realis ex eo, q est facta expresso nomine dignitatis tantum, vel an cẽseatur personalis ex eo, quia est facta expresso nomine proprio, vel expresso tam nomine dignitatis, quam proprio. 16.*

9 *Delegatus, cui est commissa causa sub noĩe dignitatis, si remota illa dignitate trãseat ad aliam, an ipse cognoscat cãm vel successor? et idem si talis delegatus moriatur? 10. 14.*

11 *Vicarius Episcopi habet ordinariam & non delegatam iurisdictionem.*

12 *Delegatio facta alicui expresso duplici noĩe appellatiuo et noĩe pprio, an sit realis, an psonalis?*

Capellania non est capax delegationis.

13 *Delegatio si est fcã alicui sub duplici noĩe dignitatis, & illo mortuo duo succedãt ad illas dignitates; illi duo succedent etiã in cã.*

25 *Promittens dare scachommatũ cũ pedona, an satisfaciet, si dabit cum pedona fcã regina?*

C A P. X I I I I.

1 QVoniam. †Delegatio[c] facta dignitati ñ expresso noĩe personæ trãsit in successorem. Prima pars narrat factũ. Secũda illud approbat, ibi: *nos.* & pone casum lrãlẽ, ut in gl. 1. est famosum. c. & multũ allegaẽ. Casus lrãlis poniẽ hic p
2 Ber. in gl. 1. †No. q iudex pt præfigere terminũ partibus ad agẽdũ absq; eo q citet p nunciũ: quinimò fortior est ipsa requisitio facta per iudicẽ: quia monitio à iudice facta hẽt vim trinæ citationis[d], vt est tex. no. sm cõem intelłm in l. 2. C. quõ & qñ iudex. quẽ intelłm sequiẽ glo. no. in c. cõsuluit. j. eo. in vers. post terminũ; & idẽ
3 gl. in d. l. 2. †Not. 2. ibi: *porrecto,* q vbi moriẽ delegatus, cui facta fuerat cõmissio expresso noĩe dignitatis; debet rescriptũ de nouo pñtari successori, arg. in l. mutari, & qđ ibi no. ff. de ꝓcu. hoc tñ non puto necessariũ, qa substitutus iudici præmortuo p oĩa censetur eodẽ iure cũ defuncto[e], & dẽt cãm assumere in terminis suis, vt in l. mortuo, ff. de iud. & in l. ꝓperandũ, C. e. nã dignitas nõ variaẽ p mutationẽ personæ, vt in c. si gratiosæ, de rescrip. lib. 6. No. q delegatio qñq; fit expresso noĩe proprio, qñq; expresso noĩe appellatiuo, ut est nomen dignitatis, & est nomen propriũ quantũ ad ꝓpositũ nostrũ id, qđ cõprehendit vnũ corpus seu vnum ens, ut Petrus. nomen verò appellatiuũ cõprehẽdit in se plura, & hẽt se qñq; ut genus, vł spẽs ad cõprehensa: vt aĩal, hõ, Eps, equus, Ab-
4 bas. † Itẽ no.[f] q si delegatio fit alicui sub noĩe appellatiuo tali, q hẽt successorẽ, delegatio trãsit ad successorem[g], ẽt re integra: secus si fiat expresso noĩe ꝓprio tm: quia (ut prædixi) nomen propriũ denotat solũ unũ corpus: ideò illo extincto extinguiẽ iurisdictio. Itẽ no. q dispositio qñq; est realis, qñq; est personalis: & dr realis, qñcunq; est cõtẽplata dignitas personæ, quæ transit in successorẽ, & in dubio vr cõtẽplata, si dispõ est fundata super noĩe dignitatis. qñq; est personalis. s. qñ est fundata sup persona, & in dubio vr fundata super persona, si est cõcepta sub noĩe proprio, & ad hoc quotidie allegaẽ iste text. Itẽ not. q substitutus in dignitate, vr substitutus in oĩbus appẽditiis & accessoriis
5 ad dignitatẽ. †In glo. 1. in fi. Ex hac gl. habes duos modos intelligẽdi tex. & scdus modus melius cõgruit lrę, in qua solũ dr. q Abbas Leicestriæ citauit. vñ intellige, q citauit mortuo collega suo, qđ potuit facere uirtute clæ illius, Quod si nõ oẽs, de quo in c. scititatus. s. de rescri. Si ãt nõ fuisset apposita illa cła, non põt vnus sine altero procedere, ẽt si alter sit mortuus,

a Officiũ iudicis. Adde Ro. cõsi. 9.
ZACHARIAS
b Adde Lanfr. de Ori. i c. quoniã cõtra falsam, §. exceptionis, ĩ prin. vers. ubi autẽ actori. ibi: officium iudicis, & ibi i add. Celsi: j. de ꝓbat. & Hipp. de Mars. sing. 88. inci. stãte statuto q contra.
Defensio. Adde, quod Cæpo. cõsi. 64. dicit q statutum denegãs audientiã vel defensionẽ, nõ tollit appelationem ab actu iudiciario.
SEB. SAPIA.
c Delegatio. Nũqd delegatio facta Abbati trãseat in successorẽ, q solũ est cõmẽdatarius ppetuus, vide latẽ p Andr. Sicu. in cõsl. 2. inci. Sapienter & præclarẽ, i 2. vol. vbi dicit, q est qõ noua. vide etiã ad hanc materiã qõnem, quã refert Franc. Cremẽ. in singul. 8. inci. quid si maritus.
d Trinæ citatiõis. Adde Alex. consi. 103.
ZAHCARIAS.
Adde Fel. in c. cõsuluit, cõlũ. vj. versi. j. no. j. e. tit. Ant. de But. & Inno. in c. cãm. s. de rescrip. Lãfrã. de Oria. in c. qm contra. §. statuimus. vers. citatiões, nu. 8. & ibi in apos. Celsi ad eũ, l ver. cõminaẽ se ꝓcessurũ. j. de proba. & Matt. Mathesi. sing. 8. inci. No. q est differentia.
e Cum defuncto. Adde q aliter tenet Ro. cõsil. c. & ibi dicit q dato q iudex successor rectẽ iudicaret ñ ualeret sententia, nisi exhibita forent acta corã pdecessore; vide ibi iura q̃ alleg.

SEB. SAPIA.
f Itẽ no. Istud no. procedit in successore, qui successit in omnibus, q̃ competebant prædecessori, siue illi cõpeterẽt de iure cõi, siue competerent de iure spãli: secus in successore, qui solum succedit in his, quæ competebant prædecessori de iure communi, non de iure speciali, vt ẽ capitulum, vt decla. d. Feli. in c. cũ olim. in 1. q. quam format ibi d. Abba. j. de maio. & obedien.
g Ad successorem. Adde quæ. j. ponam.

vt ĩ c. vno delegatorũ. ĩ. e. Põt & tertiò intelligi, q licet cã fuerit cõmissa duobus: põt tñ vnus solus interloqui de cõparendo & collega superstite, vt gl. voluit not. in l. Pẽponi⁹, al's incipit, si vni, ff. de re iu. cõtriũ tñ tenet ibi Bar. & veri⁹. ꝓ quo facit tex. in c. prudentiã, & in c. cãm. ĩ. eo. nã nullũ actũ iurisdõnalẽ põt alter sine altero[a] exercere, ex quo sunt delegati simpl'r dati, vt in iurib⁹ ꝑal. & hoc satis tacitè voluit ista gl. cũ seq. in eo, q ad validitatẽ citatiõis ponderat, q illa cl'a, q si nõ oẽs, fuerat apposita; & hoc bñ no.

6 † Et not. ex isto intellectu & gl. seq. singularẽ intel'm illi⁹ cl'æ, q si nõ oẽs, vt durãte impedimẽto possit alter solus ꝓcedere sed eo cessante dẽt ꝓcedere cũ collega, sicut fecit iste Abbas, q. admisit substitutũ collegę[b]: sec⁹ dic in cl'a hodie vsitata, vt vnus vel alter &c. de qua dic vt leg. & not. in c. cũ plures. ĩ. e. li. 6. In gl. 3. diuide hãc gl. in quatuor ptes. in prima format vnã qõnẽ. deinde format duas oppositiones. postmodũ aliã qõnẽ. scd'a ibi, *sed videtur q idem*. Tertia, ibi *sed videtur q ẽt*. Quarta, ibi: *sed pone*.

7 † Redeo ad primã. & q̃ro declarãdo gl. q̃ est rõ, q delegatio fcã exp̃sso noie appellatiuo seu dignitatis trãsit in successorẽ[c] ẽt re integra: secus est in delegatione fcã expresso noie ꝓprio? nã illa expirat p mortẽ delegati, nec trãsit ad successorem seu hęredẽ, vt in c. vno delegatorũ. ĩ. e. Sol. dicit hæc gl. in prima pte in effectu, q cũ exprimit nomẽ dignitatis, cõmissio vr fcã in dignitate, q̃ nõ morit nec alterat ex mutatione psidẽtiũ. 12. q. 2. c. liberti, & in c. si gratiosæ, de rescri. li. 6. sed qñ fuit exp̃ssum nomẽ propriũ, tũc delegatio est fcã psonæ, quæ qdẽ est corruptibilis; vñ psona mortua extinguit iurisdõ tanq̃ accessoria ad psonã, ut in r'la, accessoriũ, de reg. iu. in 6. & hoc est qd' uoluit dicere gl. dũ dicit, q indiuidua quotidie pereunt. nã sumit hic indiuiduũ ꝓ corpore aiato & terrestri; & dr indiuiduũ: quia stante vita nõ põt diuidi. nã si hõ diuideret in duas ptes, desineret esse hõ: qa hõ cõponit ex aĩa & corpore, vt ĩ c. in quadã, de cele. miss. nõ ãt intelligas de aĩabus, aut de angelis. nã aię sunt indiuiduę; & tñ nõ corrũpunt. Cõtra hoc op. capiendo secundã partẽ gl. & vr q idẽ sit dicendũ, vbi exprimit nomẽ appellatiuũ tm: nã qñ fit cõmissio alicui existenti in dignitate, sp dignitas restringit p demonstrationem aliquã: vt si dicat: cõmitto cãm Epo. Seneñ. nã illud verbũ, Senensi, restringit illud appellatiuũ, Epo; ita, q nõ possit intelligi nisi d' uno Epo: qa un⁹ ẽ Eps Senẽsis, & nõ plures. ergo pinde est ac si fuisset expressum nomẽ ꝓpriũ tm. nã ob hoc nomen appellatiuũ differt à ꝓprio. nã propriũ nomẽ est illud, qd' cõuenit uni soli, & cõprehendit unũ corpus tm nomen uerò appellatiuũ cõuenit pluribus, & cõprehendit plura, & hẽt se qñq; vt genus, qñq; ut species ad cõprehensa: ut si dico, aĩal, cõprehendit in se oẽs species simul, ut hominẽ, equũ, bouem, & similes. vel si dico, homo, cõphẽdit in se oĩa indiuidua simul, ut Titiũ, Sẽproniũ &c. ita ad ꝓpositũ si dico, Eps, cõprehẽdit simul ñ magis istũ, quã aliũ Epm. cõuenit. n. pluribus, nec ex significato suo restringit ad certã psonã. ergo qñ pfert nomẽ appellatiuũ seu nomẽ dignitatis, qd idẽ est, cũ illa restrictione, videt q habeat instar nois ꝓprii, ex quo solũ cõuenit vni. Sol. dicit gl. in effectu, q licet pferat nomẽ appellatiuũ cũ illa restrictione: nõ tñ est nomẽ ꝓpriũ, sed est appellatiuũ singulare, sicut phoenix. vult dicere q nõ desinit esse appellatiuũ pp restrictionẽ: sed est singulare: qa cõphẽdit eodẽ tpe vnũ duntaxat: & pp hoc appellat singulare, quasi singulariter designatũ, sed est appellatiuũ: qa licet eodẽ tpe nõ cõprehẽdat nisi unũ pp restrictionẽ: tñ successiuè cõprehendit plures: qa si dico, Senensis Eps, nõ minus cõprehendit successorẽ, quã psentẽ, & ideò est appellatiuũ: sed si dico Petrus, Io. &c. eodẽ tpe & successiuè nõ cõprehẽdit nisi unũ corpus certũ & determinatũ. vnde si morit & vocet alius eodẽ noie, nõ tñ est ille Pet. Io. sed Eps Senensis semp est idẽ; sicut idẽ est ppl's: licet indiuidua quotidie mutent, vt ĩ l. ꝓponebat, ff. de iud. & ex hoc habes solutũ hoc contrariũ. Non ob. si dicas paria esse ut aliqd exprimat noĩatim, vel per circũlocutionẽ, ut in l. noĩatim, ff. de libe. & posthu. & no. in c. in Lateraneñ. de pbẽ. nã dico q quo ad certificandã psonã, illa æqpollẽt: sed quo etiã ad significatũ dispositionis qñq; differunt: qa noĩa appellatiua faciunt dispositionẽ realẽ, sed ꝓpria psonalẽ, vt hic, & not. in l. & qa, ff. de iuris. om. ind. & in l. centesimis, ff. de verb. obl. & in c. si gratiosæ, de rescr. lib. 6. Sed cõtra pdicta & cõtra tex. oppo. secundò capiendo tertiã partẽ glo. & primò de. l. filiæ. §. Titia, ff. de cõdit. & demõ. vbi dicit tex.[d] q testator legauit Agatheã ancillã. deinde superuiuẽs eam uẽdidit & emit aliã, cui imposuit idẽ nomẽ; & dr ibi q mortuo testatore illa Agathea posteà empta debet legatario. ecce ergo q dispositio cõcepta noie ꝓprio nõ est psonalis, sed trãsit in aliã eiusdẽ nominis. Ad idẽ secundò adducit. l. placet, cũ l. seq. ff. de libe. & posthu. vbi testator instituit posthumũ hæredẽ. & postmodũ duxit aliã uxorẽ, ex qua reliqt posthumũ. dr ibi q ille debet esse hæres; & sic extendit dispositio ad aliũ, q nõ erat posthumus tpe testamẽti; ad idẽ facit tertiò. l. annua. §. 1. ff. de annu. legatis. ubi testator legauit sacerdoti Hierophilacto; & cõcludit ibi legatũ deberi etiã successori. & sic licet fuerit exp̃ssum nomẽ ꝓpriũ, vt Hierophilacto: nihilominus trãsit dispositio in successorẽ. ergo eodẽ modo debemus dicere hic: qa si cã cõmittit alicui plato ẽt expresso noie ꝓprio; q dispositio debet trãsire in successorem; cuius contrariũ dicit hic in tex. Solu. glo. multũ breuiter se expedit de his cõtrariis, dicendo, q testator ibi illud uoluit; & fuit glo. doct. antiqui. sed non aperit glo. quõ colligitur mens ista testatoris contra dispositionẽ iuris. unde dic specialius maximè post Cald. q in §. Titia, uenit Agathea posteà empta: qa testator dixit: lego ancillã Agatheã, q̃ mea erit tpe mortis. unde pp uerba sequentia apparet, q testator nõ intellexit de præsenti Agatheã, sed de Agathea, q̃ posteà sua esset tempore mortis. Vnde aduerte vltra Baldum, q relatiuum, quæ, de sui natura restringit præcedẽtia, ut in l. Stichũ, ff. de legatis primo, & l. cunctos populos, C. de summa Tri. & fide cath. & in l. oẽs populi, ff. de iust. & iu. & utrobiq; per Bart. unde secus si testator simpliciter dixisset: lego Agatheam ancillã meam, arg. in l. si ita, ff. de auro & argento legato, & quod no. in c. quia circa, de priuilegiis. Ad l. placet, dic q potius facit prò, quàm contra: quia, posthumus, est nomen appellatiuum, & indifferenter comprehendit omnem posthumũ, dummodo sit istius testatoris. nã ibi testator nõ restringit se ad tempus testamenti. Ad l. annua. §. 1. dic, quòd multiplex est intellectus illius legis. Nam primò potest intelligi q uerbũ, Hierophilactos, non sit nomen ꝓpriũ, sed nomen appellatiuum tẽpli uel officii: unde Hierophilactos græcè idem est latinè, q sacer custos, & sic cõiter intelligitur illa lex, & sic intellecta concordat cum isto c.

---

a Alter sine altero. adde d. de Ro. decis. suis, de ap. ZACHARIAS. Adde Lud. Ro. sin. suo. 13. inc. si causa cõmittitur tribus iudicibus, cui adde Fel. in c. constitutus, col. pen. cir. fi. uer. est tñ casus. ĩ. de rescri. & Fed. de Sen. cons. 254. inc. 1. quæritur. SER. SAPIA.

b Collegæ. quid ẽt si collegæ processerunt nolẽte tertio procedere cũ eis, an eo posteà uolẽte procedere debeat admitti? uide Io. An. i reg. mutare, de reg. iu. in 6. Alex. in l. Stichũ, qui meus erit in 2. col. ff. de le. 1.

c In successorem. Adde q ẽt trãsit, licet successor nõ sit consecratus, & tunc non sit Eps, ut dicunt do. de Ro. dec. suis in nouis hoc e. ti. & uide Abb. consi. 85. Bal. cons. 417. incip. Ego puto. ubi dicit q' hęc decr. habet locũ in Papa, qui ut plurimum ignorat nomina propria, & habet respectũ ad dignitatẽ; de quo uide Io. de Ana. consi. 19. do. Car. consi. 49. SER. SAPIA.

d Dicit tex. Vide ad declarationẽ illius tex. Rom. in auth. similiter, in 27. speciali ultimæ uoluntatis, C. ad leg. Fal. & faciunt quæ. ponit do. Paul. Picus in repe. l. Titia q. 28. ff. de leg. 2.

isto c. Itē secundò psupponēdo q illud verbū sit nomen pprium: tū ppter verba ibi sequētia apparuit de volūtate testatoris, q volebat solui etiā sacerdoti, nā ibi testator relegatū annuū sacerdoti, q in illo tēplo erit: q verba sunt extēsiua ad futurū tps, vt no. in c. significauit, de testibus, p Inno. p hec habes soluta oia cōtraria, & habes glo. declaratā vsq; ad vltimā partē, quā nunc psequor: quia attingit materiā separatā à pdictis. Sed aggredior nunc materiā pdictā, q est multū captiosa & difficilis, & facit nedū ad materiā huius tit. sed etiā ad alias dispositiones, cū qritur an dispositio sit realis, an psonalis: & sic an extinguat cū psona, an transeat in successorē. nā etiā priuilegiū psonale extinguit cū psona, ut in regula priuileg. si, de reg. iur. in 6. reale verò transit in successorē, vt in c. cū uenissent, de instit. Ideò qro generaliter, nunqd dispositio cēsenda sit semp personalis ex eo, q a expressum est nomen appellatiuū seu dignitatis? & q idem sit multa scribunt hic p doct. & p Io. And. latius in regula, priuilegiū, p alleg. & p Bart. in d. l. & q a, ff. de iurisd. om. iud. succincte tū ibi transit; & facit quod ipse not. in d. l. centesimis. †Sed cōclude sicclarè, breuiter & cōclusiuè, q ad coniecturandā qualitatē dispositionis debemus principaliter attendere nō ad noia ppria seu appellatiua, sed ad alia verba cōtenta in dispositione. Itē ad materiā subiectā,[a] & si verba vel materia subiecta[b] innuūt, q dispositio debeat esse psonalis, sic erit cēsenda, nō obstāte q sit expressum nomē appellatiuū. Exēplū in uerbis. ut si Papa cōmisit cāam Epo Senensi expresso noie dignitatis tūn; sed dixit q cōmissionem sibi faciebat pp transactā in eo uitā & acumen scientiæ suæ. nā ex his uerbis clarè cōstat, q nō habuit respectū ad dignitatē. sed ad psonam. nā uerba deseruiunt intentioni, & intētio verbis, ad hoc. c. mādata, de psumptio. & in c. 2. reqris, in fine. de appell. & satis uoluit Io. An. in d. regula, priuilegiū, & Inno. j. eo. c. si. Exēplū in materia subiecta. fuit excōicatus Eps Senen. expresso noie dignitatis tūn, certè excōicatio nō transit in successorē: qa excōicatio non fertur nisi tūn ppter contumaciam seu delictū quoq;, iuxta not. in c. Epi. 11. q. 3. ergo nō debet extendi ad successorē, qui nō reperit cōtumax aut delinquens. vnde ex materia subiecta cōprehendimus, q disponens habuit respectū ad psonā & nō ad dignitatē; pro hoc vide tex. cū glo. q est no. in c. aduersus, de immun. eccle. & ideò si excōicatur vicarius Epi, non transit in successorē, ut no. in c. 1. de offi. uica. lib. 6. Ad idē vide bonā glo. in c. 2. in versi. mortuo, & in uersi. expresserit, de testa. lib. 6. q dicit, q si amicus & familiaris alicuius. Abbatis fecit eū executorē testamenti sui expresso noie dignitatis tūn, illud officium non transit in successorē: qa illa officia solēt cōiter iniungi amicis. & ideò, ex quo ɋstat de amicitia & familiaritate, debemus psumere, q dispositio fuerit psonalis: & hāc cōclusio nē not qa facit ad multa, ad quā allego tex. apertū in c. requisisti, de testa. in c. pontifices. 12. q. 3. ubi dicit q si relictū sit Epo, vel alteri plato à cōiuncto, uidet factū cōtēplatione psonæ,[c] & nō contēplatione ecclesiæ, licet sit expressum nomē dignitatis: secus si fieret ab extraneo. Ad idē c. dilecti, iūcta glo. de foro cōp. ubi pbatur, q si in cā ecclesiastica datur rescriptū expresso noie pprio contra platū, q intelligit rescriptū datū cōtra dignitatē rōne materiæ subiectæ. Si autē ex verbis uel ex materia non pt sumi coiectura de qualitate dispositionis: qa materia & uerba sunt pportionabilia psonæ & dignitati. Exemplū in delegatione causæ, vel in priuilegio. nā ista solēt cōcedi psonæ, qnq; nō dignitati, vt p totū istū titulū: & tunc distinguas: aut est expressum nomē pprium tūn; & dispositio est psonalis: aut appellatiuū tantū; & dispositio est realis, ut pbat hic in tex. ibi: *sub expressis nominibus locorū & non personarū*. & expone locorū, i. dignitatū, q locis psunt. Ad idē c. si gratiosæ, de rescrip. lib. 6, ubi etiā tex. notabiliter idē pbat respectu mandatorū: ut si mādator dispo nit sub noie pprio vel æquipollenti, tunc dispositio nō transit in successorē. secus. n. si sub nomine dignitatis; ut si Papa diceret: sedes apostolica committit tibi hanc cām &c. & p hoc soluitur cōtrariū quod formari pōt de c. licet. j. e. licet Hosti. aliter soluat, & minus bene. idē qd. &. tenet Bart. in l. & qa, p alleg. aut est expssum nomē pprium & appellatiuū simul: vt qa dicit: Carolo etiā Epo Senen. & tūc est dubiū utrū actus debeat attribui psonæ, an dignitati. & quidā dicunt q dignitati: quia ipsius qualitas est potentior & firmior. Alii dixerunt q si pcedit nomen pprium, dispositio est personalis: secus si a nomen dignitatis; & hanc opi. tenet glo. in l. cùm ita. §. 1. ff. de cōd. & demō. & Pet. & Bart. in d. l. & quia. Sed Guli. distinguit utrū disponēs habeat familiaritatē psonæ seu notitiā; & pcedat præmissa distinctio: aut nō habet notitiā psonæ: & tunc uidet considerasse dignitatē; & sic potest saluari pcedens opi. Hæc opi. q satis planet, uidet pbari ex duabus legibus simul iunctis. ff. de stipu. seruo. l. si cōis seruus. aliàs incipit, si seruus cōis. ubi tex. sing. in hac materia facit dīctam, cū cōis seruus stipulat dominis suis, utrū pcedat nomē ap b pellatiuū, an nomen ppriū dnorū. alia. l. est. ff. de reb' dub. q habebat. vbi text. vult q si exprimēs nomē ppriū & nomen appellatiuū alicuius, errauit in noie pprio aut appellatiuo; in dubio si nō hēt noti- c tiā psonæ, videt cōsiderasse nomen appellatiuū; & q perinde est, ac si nomē ppriū nō fuisset adiectū. Hæc opi. placet do. An d to. hic sed ego alle. Bar. q hāc opi. expressè tenet in d. l. si cōis seruus; & dat ibi aliā not. limitationē, dicens, q si fini alterum dispositio esset inutilis, debemus in dubio dicere illud nomen fuisse contēplatū fin quod dispositio tenet; p hoc c. Abbate. j. de uerb. sig. & l. quoties, ff. de verb. obli. & per hoc dico, q si cōmissio fuit fa e cta expresso noie dignitatis, & erratum fuit in noie pprio; nō est curandū de illo errore, ex quo disponens nō habebat notitiā illius psonæ: secus si habuisset notitiā, p d. l. q habebat; ad pdictā distinctionē facit quod legit & not. in c. mandata, p alleg. Ex pdictis uidet mihi difficile sustineri posse glo. in c. statutū. §. 1. de rescr. in 6. in uer. canonicis, quā ibi sequit Archi. & Ioā. And. in nouella; licet quidam contrà dicit enim illa glo. q si delegatus post datam literarum desinit esse canonicus, q poterit cognoscere de causa: qd satis est q tēpore cōmissionis erat capax. nam per prædictam distinctionē uideret aliter dicendū. q si nomen appellatiuum præcederet, uel præcederet ppriū, & Papa non haberet notitiam personæ; quod tunc cum dispositio sit realis: non debet iste posse cognoscere, si definit esse canonicus; pro hoc facit quod no. hic Inno. & sequuntur cōiter doct. dicentes, quòd ubi commissio est facta loco & non personæ, si persona tunc existens in dignitate transit ad aliam dignitatem, non cognosceet ipse, sed successor. †Et secundum hoc inciderel alia notabilis inuestigatio, nunqd

a Subiectam. Adde Fed. cons. 68. vbi tenet q priuilegiū commissum Mallañ. Epo, quod nulli possit proui deri de beneficio existēti in ei' dioecesi sine licentia ipsius Epi, fit psonale. & vide Petr. de Ancha. cōsilio 328. inci. discurrit hæc materia.

b SEB. SAPIA. Subiecta. Vide Pau. de Cas. & do. Soci. in l. q habebat, ff. de reb. dub. ubi est tex. no. ad propositum.

c Contemplatione personæ. Adde qđ uoluit Rom. consil. 311.

d Dispositio tenet. Adde Pet. de Ancha. cōs. proxi. alleg. vbi dicit q cōcessio facta. B. comiti, est realis attenta concurrentibus in dicta concessione.

e Cognoscere de causa. Adde quod Pau. de Cast. cōs. 319. in 2. impressis cōsuluit, q stante statuto q causę debeāt cōnosci in dicibus curiæ vel collegii, & causa sit cōmissa iudici curię vel collegii, q licet desinat esse iudex; q tū de causa cognoscet, per d. glo. quā sequitur idem Abb. consil. 93. Fed. cōsi. 32. d. de Rot. de ci. suis, de rescrip. in antiquis.

a Reuocare vicarium. Adde quod voluit Cald. cōsil. 2. de offi. vica. ZACHARIAS. Adde Bal. in l. si let, §. sicut. ff. de offi. procons. & leg. Phil. Fran. in c. vt nostrū, j. de appe. Car. in cle. 2. de rescrip. Gem. in c. 1. de off. Vica. lib. 6. etiā si interuenisset iuramētum de nō reuocādo. not. Ant. de But. in c. 1. & ibi in apo. meis j. de off. vica. ANT. FRAN. Ad hoc an vicarius Epi possit etiā reuocari si iurasset Eps nō reuocare, vide Io. An. i c. sua nobis, de of. vica. vbi dixit q̄ cōstitutus i vicariū ad tēpus, & iurās ante tēpus illū nō reuocare, nihilominus pōt illū reuocare sine pœna periurij, maximè quando subest iusta cā reuocādi; & ibi dicit idē esse i vicario cōstituto à capitulo sede vacante, vt possit illum reuocare, etiam si fuerit interpositū iuramētum in illius cōstitutione.

b Nostro. Adde quod voluit Bal. alleg. consi. 417. 1. lib. & vide I apū ad hanc. q. & seq. alleg. 88. SEB. SAPIA.

c Capellania Papæ. Vide Abb. in consi. 93. inci. In quæstiōe quæ vertitur, in 2. vol. Io. And. in regula, ratione, col. 3. de reg. iur. in vj. SEB. SAPIA.

d Duo appellatiua. Vide Alex. in l. qui liberis. §. hec verba, col. penul. ff. de vulg. & pup.

succedēs in canonicatu debeat cognoscere de cā mortuo canonico, cui facta fuit delegatio; & istæ duæ dubitationes non declarant p Doct. nec hic, nec ibi. Si autē velles saluare illā gl. pt dici, q̄ postq̄ commissio fit canonico, videt semp psonalis: qa canonicus determinat p expressionē: nois pprii. nā nihil valeret cōmissio, si diceret: cōmitto canonico Senen. qa est incerta. & ideò opus est q̄ exprimat nomē psonę dicēdo: cōmitto Pet. canonico &c. & sic videt, q̄ nomē pprium sit hoc casu potentius: maximè qa canonicus nō hēt successorē in onere & honore: sed capl'm sibi succedit, vt not. gl. & Inn. in c. quod sicut, de elec. & est tex. in c. relatū, de testa. secus aūt in aliis hntibus dignitatē seu psonatū. nā isti hūt successorē in onere & honore. in c. pastoralis. §. 1. j. de off. ord. & fingit successor eadē psona cū pdecessore. vt no. Inn. in c. quod sicut, palle. & hoc tenendo, frustra qrit vtrū trāseat in successorē: qa est psonalis, & extinguit cū psona, & eā sequit, vt in regula priuilegiū, de reg. iur. in 6. Sed tenendo q̄ cōmissio sit realis, ē dubiū, vtrū mortuo canonico succedat in delegatione successor delegati. do. Ant. non firmat hic pedes: sed dicit q̄ si ecclesia nō hēt numerū certū; tunc in dubio etiā non succedit successor: qa per mortē extinguit canonicatus, vt in c. dilecto, de pben. sed si ecclesia hēt numerū certū; tunc dicit q̄ decisio pēdet ab alio, vtrū canonicus habeat successorem; & sic simpl'r transit. Sed ego s. dixi post Inn. q̄ pprie nō hēt successorē, licet alteri cōferat canonicatus: tn̄ si cōmissio esset facta canonicatui, ex quo conouicatus ille cōferi alteri, nō apparet ratio, quare ille nō debeat cognoscere. Et ex his reddit vtraque opi. dubia & sustētabilis; & esset tutū b tenere opi. vt cōmissio sit facta psonæ, & c cessabunt oēs ambiguitates, & saluabis illam gl. cuius dictū originaliter est Spe. in
10 tit. de dele. §. fi. ver. qd si causa. †Itē circa pdicta multū dubitatur, si cōmissio fuit facta vicario Epi, vtrū si pēdente cā desinat esse vicarius, possit ipse cognoscere, vel cognitio trāseat in successorē? gl. 2. in cle. & si principalis, de rescr nimis succinctè loquit, dicens q̄ si fuit expressum nomē pprium pt ipse cognoscere; aliàs secus: & nihil dicit vtrū successor possit cognoscere, nec etiā aperit, si sit expressum nomē proprium & nomē appellatiuū simul: tn̄ videt loqui, qn̄ vtrūq; fuit expressum: sed si etiā Papa nō habebat notitiā psonæ, videt illa glo. destrui p theoricā pdictā. Quidā tn̄ Simō tenuit, q̄ successor nō pt cognoscere. Itē Petrus & Bal. in d. l. & quia, & in d l. quod principi, ff. de leg. 2. sed mouentur noua cōsideratione. dicunt. n. q̄ vicarius nō hēt dignitatē noie pprio: qa iurisdictio sua est Epi, & facit idē consistoriū cū Epo, ut in c. 2. de cōsuet. lib. 6. hinc est q̄ Epo excōicato vel mortuo cessat ptās vicarii. Itē Eps pt reuocare vicariū[a] ad libitū; ad hoc bona glo. in cle. fi. de pcu. & in cle. 2. de rescri. no. Io. An. in c. pe. de offi. vica. vide tex. in c. 1. eo. ti. li. 6. hoc pbat p simile. nā si aliqd relinquit principi, legatū trāsit in successorē: sed si relinquit Augustæ seu Imperatrici, nō trāsit ad Imperatricē futurā, vt pbat in l. si Augustæ, de lega. 2. & d. l. qd principi. hoc ideò: qa Princeps hēt dignitatē noie pprio. Augusta coruscat ex radiis Imperatoris, & nihil hēt ex noie pprio. d. Ant. nō firmat hic pedes. sed reperio Pau. de Lea. in d. cle. & si principalis, expresiē tenentē criū: videlicet q̄ successor in vicariatu succedit in cognitiōe causæ delegatæ. hanc opi. tenet hic, licet nō allegēt Pau. dñs meus do. Card. dicēs q̄ dria est maxima inter Augustā & vicariū: qa Augusta participat de dignitate mariti passiuè: qa nihil agit, sed honorat ex psona mariti: sed vicarius participat ex iurisdictione Epi actiuè. nā hēt iurisdictionē, quam
11 exercet. † Et cōiter tenetur, q̄ habeat ordinariā: & pro hoc alleg. glo. in c. perlectis. 25. dist. & in c. licet, de offi. vica. lib. 6. tenet hoc Inn. in c. sua, eo. tit. ergo nō est omnimodo dignitas aliena, ut iura tractāt de offi. vica. vñ puto, q̄ idē dicendū est de vicario, qd dixi. s. de hntibus alias dignitates; licet pprie & strictè vicarius Epi potius dicat hre quandā progatiuā, quā dignitatē, cū illa nō sit oino ppria. vnde in dubio credo, q̄ Papa considerauit tribunal ipsius vicarii. de rigore tn̄ & subtilitate pt sustentari pcedens opi. q̄ mortuo vicario nō remanet officiū vacans seu dignitas: qa nō est dignitas p se stans: sed eo ipso q̄ Eps cōstituit vicariū, dat sibi iurisdictio de nouo. ergo de nouo delegatio tanq̄ accessoria ad illā dignitatē, q̄ iā est extincta, videt ad superiorē trāslata. Dubitat qd in cōmissione facta legato? nā legatus hēt ordinariā, vt in c. 2. de offi. lega. lib. 6. vide in Spec. de offi. lega. in §. superest, versi. pone, q̄ ibi tenet q̄ ipse legatus possit cognoscere, licet desinat esse legatus. q̄ opi. pfecto nō est vera, nisi fuisset expssum nomē pprium. sed si fuisset expssum solū nomen dignitatis, est dubiū, nunqd transit ad successorē. vide quod no. doct. in c. nouit, de off. lega. & tenet dñs Ant. hic, q̄ n̄ trāsit in successorē; quod mihi placet: qa legatus nō hēt pprie successorē: qa extinguit dignitas eo mortuo, cū nunq̄ sit dare uacationē huius dignitatis: sed semp de nouo creetur. Ex his potest inferri ad decisionē similiū qōnum.
12 †Dubitat ēt circa materiā. qd si esset expressum duplex nomen appellatiuū, quorū unū concernit psonā, aliud dignitatē? vt si dicat: Petro Præposito & capellano nr̄o.[b] nā capellania Papæ[c] dat psonæ: nunqd isto mortuo, q erat capellanus & Prepositus, succedat in delegatione substitutus in Prępositura tm̄? Abbas hic dicit q̄ nō. do. Ant. dicit hoc uerū, nisi ille succederet in Præpositura & capellania. Ego credo q̄ satis sit, q̄ in Præpositura ille succedat: qa vbi exprimunt duo noia appellatiua, quorū unū nō est capax delegationis Papæ, alterū verò sic; nō possumus dicere, q̄ delegatio sit facta habito respectu ad illā qualitatē, q̄ nō erat susceptibilis vnius delegationis: sed perinde debet haberi, ac si non esset expressa; & pbat in l. 1. §. cōis, ff. de stipu. seruo. vbi tex. no. dicit q̄ si seruus cōis stipulatur duobus dominis, quorū unus est incapax rei stipulatæ, totum acquiritur dño capaci; & ita in simili quæstione apertè uidetur tenere Io. An. in regula, rationi, de reg. iu. li. 6. in Merc. in solutione primæ qstionis; quod bene nota: quia facit ad multa. Capellania uerò non est capax delegationis: quia oportet q̄ sit aut canonicus, aut
13 habens dignitatem, uel personatum, ut in d. c. statutum. †Et ex hoc infertur ad aliam quæstionem not. Quid si duo appellatiua[d] essent expressa, quorū quodlibet est capax delegationis, ut puta scribitur alicui Præposito & etiā Archidiacono? habebat. n. ex dispensatione, uel ex unione istas duas dignitates. nunquid si isto mortuo illæ duæ dignitates cōferant diuersis psonis, utrum ambo uel nemo succedat in tali delegatione? Et de hac qōne uide plenè in regula, rōni, pall. Io. An. ubi s. reprobando solutionē cuiusdā, q hanc qōnem disputauit; concludit q̄ uterq; succedit in delegatione: quæ sol. mihi placet: quia argumē. huius tex. commissio fuit facta utrique

vtriq; dignitati, sed istæ psonæ repsentant illas dignitates
14 &c.†Itē adde aliā qōnem no. Quid si cā fuit commissa Epo Senensi, & postmodum pēdēte qōne Eps Senēsis est electus in Archiepm Senensem, sicut cōtingit his diebus Florētiæ nūquid possit Archieps cognoscere, exquo delegatio fuit facta Epo? uide plenè per Io. An. in addi. in Spe. in eo, §. restat, versi. qd si cā. vbi cōcludit ꝙ sic. qa adiectio & augmētatio dignitatis non mutat substātiam psonæ; nec honorem pristinū, vt in. l. pe. ff. de sena. Itē qa ꝓmotus in Archiepm nō desinit esse Eps. nā & Papa appellat se Epm, vt no. i ꝓœ.
15 6.†Et inducit̄ hoc ad. q. quotidianā, quæ accidit, sæpe inter
a lusores ad scachos; vtrū ꝓmittēs dare scachūmatū[a] cū pedona, si dat cū pedona facta regina, uideat̄ satisfecisse? vr̄ ꝙ sic; qa adiectio dignitatis nō mutat statum primū, ut. s̄. dixi. In cōtrariū tn̄ facit: quia artificiū confundit offm̄. un̄ si lego seruo expresso nomine officii, si ille est effectus artificialis, extinguit̄ legatū; qa de offō trāsiuit in artificiū, quod est ꝑpotētius; de quo est text. no. in. l. legatis seruis. §. si ex offō, ff. de leg. 3. & ibi ꝑ Bar. q tn̄ nō firmat pedes. tetigit ēt dubitādo Cyn. i. l. 2. C. de suspe. tu. Sed tu vide plenius ꝑ Io. An. in
b addi[b]. Spe. in loco ꝓximè alleg. & ibi dicit fuisse Bononiæ disputando cōclusum, ꝙ aut qs ꝓmisit dare scachū cū certa pedona; & tūc nō est curādū, ꝙ sit effecta regina, qa cōstat đ corpore; & dignitas aucta nō mutat statū priorē; ad hoc. d. l. pe. de sena. ad hoc. l. falsa demōstratio. §. 1. ff. de cōdi. & de mon. & facit. l. in venditionib9, ff. de ꝯtrahē. em. aut ꝓmisit simpl'r dare cū pedona: & nō pōt dare cū ea, q̄ est effecta re-
16 gina; ꝓ hoc bo. tex. in. d. §. si ex offō; & hoc no. †It ē circa ꝑdicta dubitat̄, nunqd iste tex. habeat locū, cū alicui cōmittit̄ aliquod ministeriū sine iurisdōne, vtrū trāseat i successorē, sicut transit hæc i urisdō? Doct. hic nō tangunt apertè. sed Bar. in. d. l. & qa, ꝑpe fi. dixit ꝙ nō; licet sit expressum nomē dignitatis; alle. solū Inn. in. c. fi. j. eo. Et ad istū tex. r̄ndet, ꝙ procedit, cum delegat̄ iurisdō. Sed aduerte qa Bar. errauit: qa nō est verū, ꝙ Inn. ita loquat̄, sed loquit̄ cū distinctione. dicit. n. ꝙ aut cōmittit̄ tale ministeriū, qđ đ facili uel cōiter exercet̄ ꝑ cōstitutos in illa dignitate; & tūc trāsit in successorē. Exēplū si mādaret̄ Epo, vt citaret priores huius ciuitatis ad curiā. nā tūc non apparet rō, quare illud mādatū nō dēt trāsire in successorē. Aut est tale negotiū. quod de facili nō expedit̄ ꝑ oēs, licet habeāt illā dignitatē, sed reqrit excellētiā psonæ, vel in scīa vel in cōscīa: vt mādat̄ alicui Epo multū docto, ut dēat certis gentib9 ꝑdicare. isto. n. mortuo non transit offm̄ in successorē, quia vr̄ Papam habuisse respectū ad excellentiam personæ. quod dictum bene no. Ego non video bonam r̄onem diuersitatis inter nudum ministerium & actū iurisdōnis. nā & idē posset cōtinger̄ in actu iurisdōnis. Pone. n. ꝙ cā multum ardua & maximarum psonarū sit cōmissa alicui ꝑlato habenti scīam eminentem. nam certè ꝑdicta consideratio Inn. vendicat sibi locū ēt in isto casu: & fortè ob hoc Host. tenet ibi indistinctè, ꝙ trāsit in successorē, ex quo fuit expressum nomen dignitatis: quia quilibet cōstitutus in dignitate prædicta, præsumitur homo præcipuus. Ex coniecturis tamen posset saluari ista opi. Host. & vide hic ꝑ Io. An. qui recitat opin. quorundam antiquorū, qui in simili. q. cōcesserunt totū oppositū. In ea. gl. in fin. Host. dicit ꝙ hæc qō nō pōt accidere in ecclesia Parisien̄. vel Cartonen̄. qa licet ibi sint plures Archidia. unus solus tenet nomē Archidiaco. ecclesię maioris. Sed ꝑsuppo sito, ꝙ detur ęquiuocatio; tunc dicit recurrendū ad Papam, ut i pse declaret de quo senserit, arg. in. c. 2. s̄. e. & hæc opi. vr̄ cōiter placere oībus docto. & mihi satis placet, quia non debemus stare psentationi; qa à principio posset qs sub fraude impetrare sub nomine ęquiuoco; ut sic īpetrauit Pet. canonicus Senen̄. & duo sunt ibi canonici hoc nomine nūcupati; & sic esset contra cap. fin. s̄. de resc. Itē non debemus stare sorti: qa sors posset cadere super eum, de quo in veritate Papa non sentit, iurisdictio autem non datur a sorte, sed a papa.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatio an sit ius, uel gratia?*
2 *Priuilegium debet strictè intelligi, quando uertitur præiudicium tertij, alias secus.*
3 *Index delegatus habet potestatem etiam cognoscendi inter tertios cōparētes pro iure suo.*
Tertius ratione sui interesse potest appellare.
4 *Clausula, appellatione remota, non operatur circa tertios pro suo iure comparentes.*
5 *Commißio facta delegato, ut ecclesiam ordinet quid importet? uide per totum.*
6 *Appellans malitiosè non est audiendus.*
7 *Statutum tollens exceptionem, debet intelligi, nisi pars uellet incontinenti probare.*

CAP. XV.

SVper eo. Si quæstionem de iure præsentādi Papa delegat cū clausula, appl'one remota, & sub ea forma ut delegatus ad præsentationē eius, ad b quē uiderit ꝑtinere, ordinet ecclīā, ꝑ hoc non hēt instituere, sed ꝓnunciare, & is ad quē ꝑtinet instituet, & si iuri suo detrahitur, licitè appellat. & est casus difficilis & nota. & multū allegabilis.[c] Cōis diuisio. Scd̄a, ibi: *hoc unam.* Casus l'ralis. Quæstio uertitur inter aliquos sup psentatione rectoris in aliqua ecclesia. cōmittit̄ cā super hoc alicui sub hac forma. Mādam9 ut si cōstiterit ius, de quo agit̄, ad alterutrā partē ꝑtinere, ad psentationē illius, iudex ordinet ecclīā appl'one remota. Primo q̄ritur utrum liceat iudici delegato ignorāte epo, Archi. uel Archipresbytero, ad quē ꝑtinet institutio, præsentatum sibi clericū in possesionē ecclesiæ mittere? & si aliquis illorū, ad quem ꝑtinet in- c stitutio, appellauerit, utrū eorū appl'onibus deferedū sit? Papa cōsultus respōdet, ꝙ licet quæstionē committat de præsentatione appellationē remota: non tn̄ est eius intētionis facere præiudiciū diœcesano Epo, Archidiacono, uel Archipresbytero. unde clericus instituēdus præsentari dēt illi, ad quē de iure ꝑtinet institutio. & si cōtra factū fuerit, eorū appellatio ualebit: qa appellatio solū ꝓhibita est illis, inter quos cā uertit̄ & nō prædictis. Ber.
1 † Nota primò, ibi: *ius de quo agitur*, ꝙ præsentatio, quæ fit per patronū, est ius: alibi tamen dr̄, ꝙ est gratia, ut in cap. 3. j. de iu. pa. Quidā dixerunt ꝙ inspecta prima institutione iuris patronatus, fuit gratia: sed hodie est ius. sed credo meli9 posse dici ꝙ semper fuit merū ius annexū spiritualibus, ut no. in cap. quanto j. de iudi. & ibi dixi: sed hoc ius cōpetit patronis de grā, & sic loquitur dictū capitul. 3. & uide de hoc quod no. Inn. in capit. cū inter, & cap. quod sicut, de ele. † Secundo not. ꝙ
2 uerba prolata inter aliquos, quorū causa cōmittitur per principē, debēt strictē intelligi, ut ita euitetur ꝑiudiciū tertii. vn̄ nō debēt uerba capere illū intellectū, quē pn̄t capere ex lato uerborū significato. & hoc ideo est, qa princeps nō psumit̄ uelle ꝑiudicare iuri tertii, de quo nō facit mē-

SEB. SAPIA.
a Scachommatū. Vide Alberic. de Rosa. in l. clā possidere, in prin. ff. de acquir. pos. & aliam q. de ludo scacorū ponit d. Ias in §. illud, in sti. de rer. diui. in additio ad dominum Christo. Porcum.
b Io. An. in addi. Adde ꝙ illa fuerunt dicta originaliter Old. cons. 238. & 276.
ZACHARIAS.
c Adde qa ut dicit iste, Bar. in l. legatis, nō firmauit se sup hac q. Tu uide eundē in l. falsa, & ibi Ioan. de Pra. & doc. ff. de cond. & dem. in l. senatores, & ibi Guil. de Cu. & in apost. Celsi ad illū, ff. de senat. & Laur. de Fan. inst. de ca. dim. i prin.
Multum allegabilis. Vide istū tex. allega. per d. Anto. in c. ut de appe. & in capit. causam quæ, de præscri. Bar. in l. 1. §. interdum, ff. a quibus ap. non licet And. Barba.

a Stricte interpretari. Adde Alex. consi. 190. 2. lib.
b Clausula appellatione remota. Adde Lap. alle. 53. & 71. & 84.
ZACHARIAS. Tu dic q̄ ista clausula tollit appōnē a diffinitiua, nō aūt ab interlocutoria, ut no. plenē Bar. & do. in l. fi. in 4. col. in fi. uer. & fm hoc si opponas, C. de sen. Itē derogat iuri. Aduertas tñ q̄ operať, q̄ pars possit appellare: sed agit q̄ iudex nō debeat talē appellationē admittere, no. Bal. ī addi. ad Spe. in ti. de ap. uersi. clausula appellatione remota. Adde tñ, q̄ cū tali clausula ñ pōt legat⁹ de latere nec alius quis minor pp̄ & principe committere, no. idē Spe. in tit. de lega. §. nūc ostēdēdū, uer. 14. not. illę in c. dilectus j. de pb. & Alexā. cōsi. 107. uol. 4.

tio cōparēti ꝑ suo interesse. & uide Bal. in l. 1. ff pri. ff. de inoff. test. & Alex. ī cōs. 76. ī 4. pte cōs. vbi dicit q̄ si hæc cŕa ponať in statuto, itelligiť de oī appōne siue ab interlocutoria, siue à diffinitiua. & vide de Bartol. in l. 1. ꝑ alle. C. de sen. in 2. col. vbi dicit q̄ hæc cŕa nō cōprehendit recusatīonē iudicis, nec tollit iniquitatem sententiæ.

3

ANT. FRAN. De effectu isti⁹ clausulæ appellatione remota, & q̄ appellationes per eam remouean tur, uide per gl. in c. pastoralis, & ibi per do. j. de app. & uide Bal. in l. 2. de ori. iur. ubi dicit q̄ talis clausula pōt apponi in statuto, sicut & clausula, reductione remota, & hæc cŕa trahitur ēt ad cām reconuentionis, ut pulchrè notat. d. Abb. in c. 2. de mu. pe. & dum dr̄ hic, q̄ hæc clausula nō potest apponi in rescriptis ab inferiore a Papa uel a principe; dicas hoc uerum, quo ad sententias diffinitiuas, secus quo ad interlocutorias. ut not. gl. Bart. & docto. in l. fin. in prima colum. circa fin. in uersic. & secundum hoc si opponas, C. de sent. & intellige, q̄ hæc clausula non potest apponi nisi a Papa, uel Principe, ut dictum est, ad effectum ut deroget iuri. sed quo ad effectum ut de seruiat iuri pōt appōi a quocūq; ordinario, ut uoluit Bal. in addi. Spe. in ti. de ap. in uer. cŕa appellatione remota, & ibi ēt dicit, q̄ hęc cŕa nō obstat ter

tionē, & adhoc allegať quotidie iste text. & satis cōcor. l. 2. §. si quis a principe, ff. ne quid in loco pub. & facit iste tex. ad no. ꝑ Inn. in c. cū dilecti, de do. ubi dicit q̄ quatenus priuilegium principis ꝑiudicat iuri tertii, dēt strictè interpretari, [a] ut minus præiudicet tertio, quā fieri possit, facit c. pastoralis j. de priui. Tertiò no. q̄ iudex deputatus inter patronos disceptātes sup iure patronatus nō ꝑcipit ptātem cōferendi illud beneficiū ad ꝓsentationē illi⁹, qui declarabitur patronus ecclesiæ, si in delegatione fuit dictum, ut ad ꝓsentationē illius ordinet ecclesiā. † Quartò no. q̄ delegatus recipit potestatē cognoscendi ne dū inter partes, sed ēt inter tertios cōparētes ꝑ eorū interesse, & pōt talis tertius sic cōparēs appellare a delegato, si iuri suo detrahiť per illū. † Itē no. q̄ clausula, appellatione remota, [b] operať uires suas respectu partiū, non aūt respectu tertii cōparētis ꝑ suo interesse, & adhoc quotidie allegať iste tex. [c] & facit q̄ si statutū remouet appōnē respectu instrumēti cōfessionati, q̄ nō censeať appło remota respectu tertii cōparentis ꝑ suo interesse. [d] Et rō hui⁹ esse pōt: q̄a princeps in dubio nō intēdit ꝑiudicare iuri alicuius, ex quo de eo nō facit mētionē. Et not. hic text. apertū, q̄ inter partes remotio appłonis operatur plures effectus. nā uides hic, q̄ Papa distinguit inter partes & tertiū. & dicit Abb. hic colligi q̄ remotio appłonis facit, q̄ sn̄ia possit mādari executioni, nō obstāte appellatione partis, ad idē c. pastoralis §. præterea j. eo. & plenē no. de materia j. de appło c. pastoralis. † In glo. 2. op. cōtra text. vr̄ enim q̄ iste delegatus uirtute cōmissionis sibi factæ poterat cōferre, seu instituere ad ꝓsentationē illi⁹, quem declarauit esse patronū. hoc enim important uerba cōmissionis. fuit enim sibi iniunctum, q̄ si constiterit ius præsentandi ad alterutram partium pertinere, q̄ tūc ad præsentationē illius debet ordinare ecclesiam de ꝑsona ēt idonea. certū enim est, q̄ illa uerba, ordinare ecclesiā, sunt multū lata, & non possunt uerificari nisi in institutione seu collatione pp̄ illa uerba prçcedētia, de persona idonea &c. alias enim illa uerba nihil operanť, si ordinatio facienda est per aliū, cōtra c. si Papa, de priuil. li. 6. & l. si quādo C. de inof. test. Sol. dicit gl. in uer. *ordinet*, q̄ illa uerba debēt exponi, [e] ordinet ecclesiā. i. ꝓnūtiet eā ordinādā: sed certè ista expositio impropriat lrām, & frustra hoc fuit s. additū. nā eo ipso q̄ ꝓnūtiat ius patronat⁹ ad alterū ptinere, satis ꝓnuntiat ecclesiā ordinādā ad ꝓsentationem illius. & ideo dic melius, ut illa uerba aliq̄d operenť & minus, q̄ possit prçiudicetur tertio, q̄ iste ultra pronuntiationem super iure-

patronatus dēt instare sup ordinatiōe ecclesiæ, quātū pt sine ꝑiudicio alterius. vn̄ poterit mādare habēti institutionē, vt ordinet eccłiā ad ꝓsentationē illi⁹: & si nō vult ordinare, ptās deuoluiť ad eū, arg. j. eo. c. prudētiā, fm Hos. & bn̄: & ex hoc habes vnū effectū illorū verborū. Secūdus effectus colligiť ex fi. gl. q̄ si habēs institutionē cōsensit delegato, vt instituat, valebit institutio, q̄a cessat ꝑiudicium tertii. Tertius effectus fm Inn. & alios, q̄ si habēs institutionē nisi ꝯdicit, ēt valebit institutio istius delegati. Quidā Moderni ī hoc tenēt ꝯriū, dicētes, q̄ nisi expsse iste cōsentiat, nō pt delegatus instituere, cū sibi mādať causæ cognitio, & nō istitutio. primū dictum plus placet; q̄a vt dixi, hic nō mandať simplr causæ cognitio: sed ēt ut de ꝑsona idonea ordinet ecclesiā. vn̄ si habēs institutionē nō ꝯdicit, vr̄ cōsentir, & renuntiare in hoc iuri suo: & ꝓ hoc facit iste tex. in eo, q̄d dicit q̄ iste dēt appellare, si iuri suo inferť ꝑiudiciū. Quartus effectus; q̄a si ius instituendi ptinet ad papam, vt puta ex deuolutiōe, poterit delegatus instituere: q̄a cessat hoc casu ꝑiudiciū tertii: & uerba dēnt intelligi latè in ꝑiudiciū mandātis, vt in. c. cū dilectus, de cōsuetu. Io. de Lig. in hoc tenet ꝯriū, cū isti nō sit mādatū vt instituat. nec ob. c. e. si de bn̄ficio. de pbēd. q̄a loquiť in alio casu fm eū, sed primū dictū plus mihi placet, quod vr̄ tenere Io. An. cū hic mādeť ordinatio ecclesiæ, & cesset in hoc casu ꝑiudiciū tertii, quod fuit cā restringēdi: illa verba dēnt capi in ꝓprio casu. Quint⁹ effectus fm alios vt recitat Pet. est, quia poterit iste declarare p quē dēat fieri institutio. Aliqui in hoc cōtra dicūt, vt do. Ant. quia delegato nō fuit cōmissa cā inter tertios, sed solum inter patronos. sed credo primū dictū posse sustentari eo casu, quo esset cōtentio de institutione. nā cū mandať isti, vt ordinet ecclesiam de ꝑsona idonea, o ia videnť sibi mādata, sine q̄bus ecclesia ordinari nō pōt, vt in. c. ptērea, & in. c. 1. ꝯ. e. cū simi. Sed circa hoc q̄ro, quid si Papa non cōmittit cām inter cōtendētes. sed ex plenitudine ptātis mādat Titio, ut ꝓuideat alicui de bn̄ficio, & ordinet ecclesiā de ministris, nūquid iste mandatarius poterit per se instituere, & in possessionē mittere, an verò dēat mādare aliis, ad quos quidem ius ꝓuidendi pertinet vt ipsi faciāt? Quidā dixerunt, vt refert Inn. inhærētes uerbis huius literę, q̄ dēt aliis iniungere, vt hęc faciāt: & defectū poterit ipse explicare. Contrarium sentit Inno. & melius, s. q̄ iste mandatarius potest per se prouidere, & instituere, & reliqua facere, quę ad prouisionem pertinent, & ecclesiæ ordinationem. [h] Et hoc uideť probari in. c. si capitulo, de concess.

SEB. SAPIA. Iste tex. Vide Alex. ī cōs. 123. inc. Scripsit ecclesiastes, ī 4. vol. & vide ad q̄d istū tex. adducit Alex. vt refert Fel. ī c. penu. ī fi. j. d̄ iud. & ad q̄d ad ducit Imo. i. c. 1. de const. ut refert ibi Fel. ī vl. chart.

d Pro suo interesse. Adde q̄d uoluit Ale. cōs. 80. vbi dic t q̄ stāte statuto q̄ instra habeant executionē paratā, dēt itelligi quo ad eos, inter quos est cōfectū instrm nō quo ad tertiū.

ZACHARIAS. Adde de mat. ista ꝑ Matth. Matth. singul. 124. incip. no. reg. & ibi; tertius appellans dēt exprimeř cām aū, q̄ ad ulteriora pce. lať. Feli. in c. q̄ ad ꝯsultationē, col. fi. uer. oportet exprimere cām j. de re. iud. adde q̄ expressam cām debet probare.

e Debet exponi. similis expositio fm Hos. in l. furti §. mādati, ff. de his qui nota n. infa. & i l. 2. de admi t. tut. & in. l. indebiti. §. si post, ff. de condic. inde. l. circa, §. si cuis. ff. de pbat. c. si in plebib⁹. 63. di. An. Bar. Tenet contrariū. sed forte obstat quod uoluit Bar. in fin. in l. sepæ, ff. de re iudi. & In not. in. c. cū in genesi, de ele. & quod uoluit Io. And. in c. Ioan de testi. & quod no. in. l. quæ dotis, ff. sol. matr. sed dictū Inn. hic uidetur uerū per istū tex. in uer. reclamante. Andr. Barba.

g Tenet contrariū. & sequitur hic. d. Car. ipsum Ioan. d̄ Lig. Io. de Imo. sequitur dictum Innoc. hic.

h Ordinationem. Not. quod si Papa committit causam, ut hic dicitur, de pleni-

tupine ptātis: poterit delegatus instituere, & in possessionē mittere.
ita etiam hic sequitur Bal. Andr. Barb.
ANT. FRAN. Qñ Papa committit cām de plenitudine ptātis,
uř includere oēs defectus solēnitatis, non aūt defectus inhabilitatis,
uel alios nales defectus, ut p Spe. in ti. de leg. in §. nunc ostē. in uer. &
no. q si clausula,
& ibi Bal. in add.
p Ale. in cons. 6 3.
in 1. pte. Et adde
q illa clausula, de
plenitudine pote
statis, non erat in
usu ante accessum
imperium Cæsari,
ut per Bal. in ti. de
pa. constan. in §. li
bellariç, in 2. col.
in fi. in uer. de cła
suppletiua, in usi.
feu. & de hac cła
hř in §. sed quod
principi placuit,
inst. de iur. na. gē.
& ci. ubi p Ale. &
alios scribentes
post eum. Et adde
q plenitudo ptā-
tis non dēt exer-
ceri ēt p principē
in piudicium sub
ditorū, ut no. uo-
luit Bal. in l. 1. §.
cum autem, io 3.
not. C. de cad. tol.
a Illius cle. Adde
q do. de Rot. dec.
suis, de re iud. cun
clu. 86. inc. si audi
tor, dicūt q audi-
tor q prouidit de
bñficio iuxta cle.
pt condēnare quo
ad fruct' pceptos
à tpe motæ litis
tanquam illi sint
accessorij.
b Audire. Not. q si
iudex psumit ma
litiam contra op
ponentē ad impe
diēdam executio-
nem sniç, non dēt
eū audire, nec cu-
rare de applone
ēt in cā summaria
ita hic dicit do.
Car. sequr Io. de
Imo. & limita nisi
eam iustificaret,
ut qa incōtinenti
uellet pbare l. 1 3 à
quo, ff. ut i pos. le.
Andr. Barb.
ANT. FRAN.
Circa hoc quod
dř de oblatione p
bationis inconti-
nenti, q tollat p-
sumptionem frau
dis aut calumniç;
dicas hoc sine du
bio procedere, qa
oblatio liberat fu
rem & uiolentum
possessorē ab inte
ritu rei. l. subtra-
cto. & ibi per Bal.
C. de fur. imò obla
tio ēt uerbalis tol
lit pœnæ commi
sionem, ut p gl. &

concess. pb. li. 6. & facit qđ no. in c. Abbatē,
de resc. nā iste uř executor datus ad puī-
dendū, & sic nō hēt requirere ordinariū,
& ad istum text. dicit q pp hic principalř
cōmisit cām inter contendentes, nec age-
bat dare executorē, seu piudicare tertio. 6
inspicienda tñ sunt uerba cōmissionis sm
Hos ar. de priui. c. porrò. Sed ɔ̄ pdicta & ɔ̄
tex. opp. de cle. auditor, de resc. ubi tex. di-
cit, q si auditor deputat' à pp pronuntiat b
beneficium alicui debitum, pt ipse postea
conferre. Idē ergo dicendū hic, tanto for
tius, qa fuit expssė iniunctū delegato, ut
ordinaret ecc̄łiā de psona idonea, q uer-
ba non fuerunt ibi apposita. Solu. triplex.
Prima pt colligi ex gl. 2. illius cle. ut pce-
dat ille tex. qñ auditor fuit datus in curia
Romana: sec' si ex curiam, ut hic. Scđa so.
colligiř ibi ex gl. pe. q tex. ille pcedat, qñ
delegatus pronuntiat [illegible]ficium alicui de-
bitum ex iure q̄sito à pp, uř suo delegato,
ita, q in collone, q̄ fit postea p auditorē,
nō fit alicui piudicium nisi ipsi mādatori,
ad quē spectat collło. hic uero loquiř qñ
ius est aliunde q̄sitū, & piudiciū fieret ter-
tio, ad quem spectat instō. Pau. de Lea. in 7
d. cle. auditor, dicit q collatio hic nō erat c
executio isti' pnuntiationis: imo multū d
remota ab ista pnuntiatione, cum hic nō
esset ɔ̄tētio, an bñficiū esset alicui debitū,
sed ɔ̄tendebař solū de iure pñtādi, uñ exe
cutio pnuntiationis erat adiudicare hoc
ius patrono. sed ubi collło est executio, uř
saltē pxima ad pnūtiationē, cū declarař
bñficiū alicui debitū, iō illi pt ɔ̄ferri. & hāc
sol. tenet hic do. Ant. licet de Pau. ñ faciat
mentionē. Sed ɔ̄ hanc sol. facit. si fuerunt
apposita illa uerba, ordinet ecc̄łiam &c. ñ
pt delegat' instituere ɔ̄ ppriū significatū
uerborū, ne fiat piudiciū tertio hñti instō
nē, ergo fortius in casu cle. auditor, ñ dēt
fieri piudiciū hñti collonē, ubi ñ fuerunt
apposita illa uerba lata. nec ē uerū, q col
latio ibi sit executio, tū qa in collone ius
creař de nouo: sed executio est meri facti,
ut in l. executorē, C. de exec. rei iud. tū qa
ibi reddit aliā rōnē, quare auditor pt ɔ̄fer
re. s. ut euiteř circuit'. si aūt esset mera exe
cutio, posset delegat' hoc facere, ēt ubi ces
saret circuit', ut in c. in lřis, ɔ̄. e. Et iō satis
posset teneri p istū tex. ut illa cle. restrin-
gař, qñ ad Papā delegātē ptinebat collło,
secus si ad tertiū, ar. hic, & hoc no. ad intel
lectū illi' cle. a In gl. in uer. Archidiacon',
ibi: *committere cura aīarum.* & colligere hic
ar. ex tex. intelligēdo, q ista ecc̄łia erat cu
rata. nā in tex. psupponiř, q ius instituēdi
poterat ptinere ad Archidiaconū, uel Ar
chiepm; ergo poterat ɔ̄mittere curā aīa-
rū. qđ dicit gl. pcedere uel ex cōcessione
spāli: aut ɔ̄suetudine: qa de iure cōi ius in-
stituēdi ptinet ad Epm, ut in c. null' oīno
16. q. 7. Et no. glo. q instō authorizabilis

quo ad curā aīarū pt pscribi p inferiorem
Epo, qđ an sit uerū, dic ut plenè not. in c.
cū satis, all. in gl. & in c. cū uenerabilis, de
reli. do. posset tñ iste tex. itelligi de instō
ne corporali, q̄ ptinet de iure ad Arch. ut
in c. ut nřm, de off. Arch. † In gl. in uer. te-
nebit, in fi. no. sing. fi. gl. ex qua habes no.
q si iudex psumit malitiā ɔ̄ tertiū uolētē
impedire p iteresse suo executionē sniç,
ñ dēt eū audire, b nec curare de applone,
adhoc facit qđ no. Inn. i c. post electionē,
in fi. de ɔ̄cess. pb. & inducit Bal. istā gl. iūcto
tex. q ēt à summaria cognitione pt qs re
pelli, ubi psumitur calūniari, facit l. fi. C.
de ord. cog. & c. ueniens, el 2. de rest. qđ di
cit menti tenendū. & colligiř hic, q instō
est quasi executio illi' pnūtiationis, q̄ tñ
dēt differri p applonem tertii, nisi ɔ̄ eum
sit psumptio, de malitia, ut hic in gl. & pu
to hoc dem gl. & Bal. pcedere ubi oppo-
nens offert se pbaturū incontinenti: qa p
talē oblationē purgař psumptio malitiæ,
uide adhoc gl. no. in c. suscitata. ɔ̄. de in in
teg. rest in uer. sniæ, & bñ facit, c. lřas, de re
sti. spol. & l. t. §. fi. iuncta gl. ff. de tab. exhi.
† Per q̄ pt dici, q ubicunque statutū tollit
exceptionē in aliquo casu, dēt intelligi, c
nisi pars uelit incontinenti probare. d qđ
est bñ no. & facit qđ no. Bal. in l. data ope
ra C. qui acc. non pos. & Ol. cons. 45. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Causæ matrimoniales non solent committi de sty lo curiæ nisi solis Episcopis.*
2 *Confessio mulieris facta præcedentibus flagellis est nulla.*
Metus minor attenditur magis in mulieribus, quam in masculis.
3 *Iudices plures si dantur in aliqua causa, non potest unus sine alio sententiare etiam interlocutoriè 7. 8. ubi ponitur limitatio.*
Sententiæ appellatione uenit etiam interlocutoria, ubi non surgit absurditas.
4 *Confessio facta in processu inualido ualet.*
5 *Metus non præsumitur in muliere ex præsentia mariti.*
Minæ maritorum an inducant iustum metum uxoribus?
6 *Consensus alicuius si requiritur in aliquo actu, ille actus sine huiusmodi consensu factus an teneat?*

C A P. XVI.

e CAusam. e Si causa simpli
citer est delega-
ta duobus, alterius sententia nō
tenet. Cōis diuisio. Secūda, ibi:
discretioni Casus lřalis. Quædam cā matri
monialis uertebař inter. I. mulierē & B.
uirum illius. illa fuit cōmissa duob' Epis,
corā quibus mulier illa petiit restitui sibi
uirum suū, qui spoliauerat ipsam: q cū de

Dō. in l. si cum dies. in §. fi. ff. de arbi. & in l. fi. C. de nau. fœ. & in l. ac
ceptam, ubi per Bal. in 3. op. C. de usu. & hř in c. cupientes. §. si uero,
de ele. li. 6. qđ intellige uerum, qñ pœna erat conuentionalis: secus
autem si erat legalis: quia tunc ut euitet pœnæ commissio, ñ sufficit
oblatio, nisi & consignatio interueniat, ut in l. 2. C. đ iure emp. & in
c. potuit, đ loc. &
p Bar. in l si re' p
ratus, in fi. ff. de p
cur. ubi ēt p Alex.
c Intelligi. bene
facit qđ not. Bar.
in l. 1. in prin. ff. đ
oper. nou. nun. ubi
dicit, q pt oppo-
ni exceptio ex eui
dentia facti. facit
qđ no. Bar. in l. ex
prędijs, C. de euic.
And. Barb.
ZACHARIAS.
Tu adde melius
& in terminis. d.
Ant. Cor. sing. 92.
in uersi. exceptio,
qđ inci. si statutū
tollat exceptionē
pro quo alle. bo.
tex. in c. lřas. ɔ̄. de
restit. spol. bo gl.
in l. 1. §. hoc inter
dictum, in uer. sed
& si falsum, ff. de
tabu. exhibē. q ad
hoc alle. iste in c.
suscitata, sup glo.
in uer. sniæ, de in
int. resti. ubi dicit
se solitum illam
all. in consilijs ad
statuta excluden-
tia oēs exceptio-
nes contra sniam
uel alium actum.
SEB. SAPIA.
d Incontinēti pro
bare. hoc idem te
net. d. Abb. in d. c.
suscitata, de in in
te. rest. & in cons.
64. sed uide Alex.
reprobātē in cōs.
94. incip. Clarissi
me dñe uicarie in
4. uol. & do. Ias. in
l. nam & postea,
in prin. ff. de iure
iur. cū opi. Abb. te
net Fel. & d. Dec. i
c. ex pte. 2. ɔ̄. e. ubi
plura in 8. fallen.
e Causam. Extēde
hunc text. ut per
Abb. in c. olim ex
lřis, in ul. co. in 6.
solu. ɔ̄. de rescrip.

ſpoliatione cōſtitiſſet eiſdē, mandauerūt
uiro, ut eā reſtitueret. uir adeo cruciatib⁹
& flagellis ipſam afflixit, ꝙ inuita & coa-
cta ꝯfeſſa fuit parentelam eſſe inter ipſam
& uirum ſuū, pp qđ alter de ꝑdictis Epis
tulit ſnīam diuortii inter ipſos. ſup hoc
delata fuit qō ad Papam. Vñ mādat qbuſ-
dā, ꝙ ſi inuenerint ꝙ dict⁹. B. uxorē ſuam
dimiſerit ad iudicium alterius iudicis ꝑ-
dictorum, monitione ꝑmiſſa compellant
eundē, ut ipſam recipiat, & maritali affe-
ctu pertractet, qa cum cā duobus commit
tit, ſnīa unius non tenet. ſi uero aliq appa
ruerint poſt, q̄ ab ipſo recepta fuerit, qui
uelint & poſſint ipſorū mr̄imonium accu
ſare, cām audiant, & fine canonico termi-
1 nent eandem. B. † No. ibi: *Epis*. nam facit
iſte tex. pro ſtylo curiæ ut cā mr̄imonialis
2 a cōmittat ſolis Epis. [a] & ꝙ hoc ſit de ſtylo
curiæ, uide p Spe. in tit. de reſcr. pñtatio-
ne, ſin §. rōne formæ, uer. nunc igit ad in-
ſtructionem, ſed in ꝯtrium facit. c. ꝓpoſui
ſti. ĵ. de ꝓba. & in multis locis reperies, ꝙ
talis cā fuit commiſſa nō Epis, de hoc tñ
non eſt curandū: quia ſtandum eſt in hoc
2 ſtylo curiæ. † No. 2. iunct. gl. 1. ꝙ confeſſio
facta per mulierem præcedentibus crucia
tibus & flagellis non tenet, & ſic cruciat⁹
& flagella incutiunt mulieri iuſtum timo
rem, & idē uī in maſculo, ut not. in c. cum
dilect⁹, qđ met. cā. & in l. 2. ff. e. minor tñ
b met⁹ [b] excuſat mulierē magis, q̄ maſculū, vt
dicit gl. q̄ tenebis mēti in c. cum locū, de
c ſpon. Item not. ꝙ plures delegati [c] ſimpl̄r
dati non habent exercitium iuriſdōnis in
ſolidum, vñ unus ſine altero ꝓcedere nō
3 pt. † Et aduerte, quia cum tex. hic dicat, ꝙ
ſnīa unius non tenet, pt colligi & inferri
d ꝙ alter delegatorum [d] nec diffinitiuā nec
interlocutoriam ſnīam ſine alio proferre
non pt. nam appl̄one ſnīę, ubi non ſurgit
abſurditas, intelligitur tam đ diffinitiua,
e q̄ đ interlocutoria, [e] ut eſt gl. multum no.
q̄ tenebis menti in cle. 1. de re iud. in uer.
ſnīas: ſecus ubi inſurgeret abſurditas; de
quo uide gl. q̄ ſic intellige in c. cum olim,
de teſt. & facit iſte tex. ſic intellectus ꝯ gl.
in l. Pōponius, ff. de re iud. q̄ dicit ꝙ alter
iudicum pt pronuntiare de comparendo.
Bart. tñ ibi ꝯ, & ſic ſentit qđ prius dixi &
tetigi poſt gl. ꝯ. e. c. qm̄ Abbas. & licet iſte
tex. loquāt de diffinitiua, tñ Papa in rōne
ſui non reſtringit ſe ad diffinitiuā: ſed lo
quit de ſnīa in genere. No. ibi: *maritali af-
fectione*, ꝙ eccleſia pt cōpellere maritum
non ſolum ut uxorem recipiat temerè di
f miſſam: ſed ēt ut eam maritali affectione [f]
pertractet, concor. c. ex parte, đ ſpon. & c.
illud, de ꝑſum. cum ſi. Contra tex. oppo. &
uī ꝙ iſta cōfeſſio mulieris debuit ualere,
licet ſnīa fuerit nulla, p c. ſi. de reſti. ſpol.
4 † Et p no. dcm̄ Inn. ubi dicit ꝙ licet pro-
ceſſus ſit nullus: confeſſio tñ in iudicio ua
g let. [g] Sol. primo pt dici ꝙ confeſſio hic ēt
non ualuit: quia fuit extorta à muliere p
corporis cruciatum, ut in tex. & gl. 1. ſcđo
ꝙ confeſſio mulieris non ꝑiudicat matri-
monio, ut in c. ſuper eo, de eo qui cogno.

conſang. uxo. ſuæ. & hæc ſol. ēt ponitur in gl. 1. & p hoc ſatiſ
5 factū eſt cōtrario. † Sed dubitatur quid ſi mulier fuit cōfeſſa
ſine corporis cruciatu? Sol. dicunt qdā (ut refert Inno.) ꝙ ſi
tanta erat potētia mariti, ꝙ mulierē uerberib⁹ affeciſſet, ſi
negaſſet in ꝑſentia iudicis, ꝙ tunc ille ſolus metus hēt excu
ſare mulierē. ſed hoc nō placet Inn. qa ſm hoc nunq̄ uale-
ret confeſſio uxoris in fauorē mariti, cū ſp ſit talis potentia
mariti in mulierē. & ideo no. dicit Inn. ꝙ non præſumitur
metus in muliere: ſed oportet ꝙ ſi uult infringere cōtractū
ſeu cōfeſſionē, ꝙ ꝓbet metū ſibi fuiſſe illatū p maritū, uel p
uerbera illata, & no. hoc dictū, & intellige qñ alīs ꝯfeſſio de
ſe ualebat, & aliqui hñt in let. Inn. ubi dixit, uerbera, hñt,
uerba. & ſi uis ſaluare. intellige de uerbis minatoriis. & ſm
hunc intellectū minæ mariti hñt excuſare uxorē ſi contra-
xit: uel aliquid in ꝑiudiciū ſuum fuit cōfeſſa. ſola tñ reuerē-
h i tia [h] mariti [i] nō ſufficit ad excuſandū mulierē, ut apertè uo-
luit Inn. hic, qđ no. & idē Bar. in l. metū, & l. ad inuidiā, C.
qđ me. cauſa; & uide p eū in l. 1. §. q̄ onerandæ, ff. qua re. ac.
non da. nec ēt puto, ꝙ ſolæ minæ ſufficiant: ſed dēt cōſidera
ri cōſuetudo mariti, & qualitas ipſius mulieris. nā ſunt mul
ti homines, q multa minantur, & parū faciunt: qa iſtorum
k minæ [k] non inducunt iuſtū metū: ſecus ſi non ſolet minari,
qn poſtea facta ſequanī, & ita ſume practicā cū uis ꝓbare, ꝙ
ꝓpter metū iudicis uel minas nō appellaſti; de hoc p Bar. in
l. de pupillo. §. ſi ipſi ꝑtori, ff. de no. ope. nunc. & in d. l. ad
inuidiā, & vide quod dixi in c. cùm uirū, de reg. Et ex his pt
ſolui. q. quotidiana Mulier fuit ꝓteſtata ī abſentia mariti ſe
ꝯſenſurā alienatiōi rei ſibi hypothecatæ pp metū & reuerē
tiā mariti, nunqd illa ꝓteſtatio prius facta ſit ſufficiens ad
reſciſſionē cōtractus? & tenuit Ray. ꝙ ſic. [l] ſed cōtrariū ego
puto uerū, p ꝑdicta, & p l. metū, ꝑalle. vbi patet ꝙ ex ſola ꝓ-
teſtatione nō ꝓbaī metus: ſed oportet ꝙ ꝓbetur modo ꝑdi
6 cto; & p hoc habes declaratā glo. 1. † In gl. 2. in ſi. No. hanc
theoricā gl. ꝙ ubi de neceſſitate requirit alicuius ꝑſentia ad
certū actū, non ualet quod agit in ipſius abſentia: ſecus ſi de
honeſtate tm̄ debeat eſſe ꝑſens. Hoſt. quo ad primū, dicit ꝙ
ſi in fauorē reipub. vel ex forma mandati debeat qs eſſe præ
ſens: non ualet quod agit in ipſius abſentia, nec ipſe poteſt
actum ratificare, ut hic: ſecus ſi ob priuatam utilitatem, quia
ualet actus, licet cōtēptus poſſit ꝓſe. qui cōtēptū ſuū, ut in c.
quod ſicut, de ele. vbi canonicus cōtēptus in electione pōt
ratificare electionē factam in ipſius abſentia: & per hoc & p
dictum c. quod ſicut. no. hic do. Ant. ꝙ actus extraiudicialis
in præiudiciū tertii abſentis tenet, licet, ille poſſet ꝓſequi
cōtēptū, hoc ego nō admitterē indiſtinctè. nā. c. qđ ſicut, lo
quit in caſu particulari. ſ. cū ad minus duæ partes capl̄i actū
gerūt abſente tertia parte, nā tūc actus tenet. Rō: qa duę par
tes uniuerſitatis repreſentāt totā vniuerſitatē, ut in. l. nulli,
& in. l. plenè, ff. quod cuiuſq; uni. nā actus ibi geſtus ē ab ha
bēte poteſtatē, ſecus. n. uī, ubi ptās nō eſſet penes exercentē
actum ſine alicuius præſentia. nā tunc putarē actū non uale
re ſine illius preſentia: facit qđ no. in. c. ſi annū, de iud. li. 6.
& in l. cū nō ſolū, C. de bo. quę li. in hoc tñ non pōt dari cer
ta doctrina: ſed ſm varietatem cauſarū procedendum eſt,
tene tñ menti ꝑdicta, quia ad multa infrà dicēda conferūt.
7 † In gl. in ver. *unus*. in fine ultra limitationē, quam dedi ſu-
per. tex. quęritur quid in delegatis ad vniuerſitatem cāum,
nūquid ualeat ſententia vnius? doc. hic nihil dicunt. Sed ad
uerte. iſti delegati ſimul proceſſerunt in cā, & nō ualet ſnīa
vnius. quod ꝓcedit ēt ſi eſſet ordinarii, quia cā debet habe-
re finē corā illis iudicibus, corā quib⁹ eſt cępta, ut in l. uni-
ca, ff. de offi. cōſu. no. gl. & Bar. in d. l. Pōponius, ff. de re iud.
Sed dubiū eſt, nūqd a principio poſſint illi delegati ad uni
uerſitatē cauſarū ſeparatim ꝓcedere? gl. & Bar. in d. l. Pōpo
m nius, tenēt ꝙ ſic, ut in hoc æqparenī ordinariis. [m] Itē uide-
mus, ꝙ plures executores ſimpliciter dati hñt ptātem inſo-
lidū, & hoc qa ſunt deputati ad uniuerſitatē negotiorū, ut
in l. 1. §. ſi plēs, ff. de exercito. act. ſed ſec⁹ eſt in ꝓcuratorib⁹

deputatis

a Solis Epis. Adde Ro. conſ. 299. niſi aliter ſe habeat conſuetudo. ZACHARIAS.

Etiā ex conſuetudine pt Archidiaco⁹ de cā mr̄imoniali cognoſcere, ita no. Inn. in c. literas, in prin. 1 gl. in uer. in tua. ĵ. de reſt. ſpol.

b Minor tñ metus. Adde Cal. conſ. 2. de his quæ ui metuſve. cauſa ſi. SEB. SAPIA.

c Plures delegati. Vid Are. in ꝯſ. 26. Pau. đ Ca. i l. cū ꝑtor, ī prin. ff. đ in.

d Delegatorū. Adde ꝙ uoluerūt do. de Ro. dec. ſuis in antiqs, de app. ubi ponūt đ appellāte à trib⁹ delegatis, quorū un⁹ ꝓtulit, & alij tacuerunt.

e Quā đ interlocutoria. Adde Ang. ꝯſ. 114. uide c. ſup eo, el 2. de app. gl. in l. 1. §. biduū, ff. qñ app. ſit dixi in rub. de re iud. Andr. Barb.

f Maritali affectione. Vide quod pulchrè ponūt Pau. đ Ca. & Mod. in l. iuſtitia. §. iuris ꝑcepta, ff. de iuſ. & iu. ubi dicit ꝙ ſi maritus teneat aliā mulierē in domo, cū qua ſit aliqua ſuſpicio fornicationis, pt uxor facerē ꝙ iudex faciat maritum eijcere illam mulierem.

g Valet. uide Bart. in l. ſi. ſi qs aliquē teſta. ꝓhi. ubi all. dictum Inn. hic. Andr. Barba.

h Sola tñ reuerētia. Adđ uidēdū Paul. de Caſ. conſ. 78. in primo impreſſis.

i Reuerētia mariti. Vide Ale. in ꝯſ. 26. inc. Pōderatis, co. pe. in 3. uol. & ī cōſ. 196. inci. Viſo inſtrō, co. pe. in 2. uol. & And. Sic. in conſ. 6. col. 2. in 1. uol. Abb. in cōſ. 3. in 6. q. in 2. uol.

k Minę. Adđ latiſſimè & pulch. Ang. conſ. 205. ubi etiā de muliere.

l Rayneri⁹ ꝙ ſic. Adde Cal. ꝯſ. 1. đ his q̄ ui. ubi đ mulieī ꝓfeſſa cū ꝓteſtōne.

m Ordinariis. Et ui

de gl. no. in c. cum causam, de appel. quæ dicit, ꝙ est quasi ordinarius delegatus ad vniuersitatem causarũ; ergo &c. vide Ang. i l. iudex postea, quam, ff. de re iudi. vbi æquiparat eũ ordinario. Andræ. Barba.

ANT. FRAN.

a Quod si vnus ex tribus. circa hoc qñ sunt plures iudices, quorum cuilibet non est attributa iurisdõ insolidũ, an vno discedente vel nolente iudicare, possint alij iudicare? credo opi. istius esse veram ex defectu ptãtis: quia committens cãm, ita voluit eam cõmittere, vt non vnus ex eis, aut aliqui tñ iudicarẽt, sed vt oẽs: quia sanius est iudiciũ & magis integrũ, quod à pluribus fertur, vt plenè tradit ẽt Spe. in ti. de aduo. §. 3. i ver. habito, & se. vbi ẽt dicit quod plures plura sciunt, & quia facilius inuenit, quod à pluribus quæritur. & ideo dicit ꝙ melius est esse plures q̃ vnũ. & alibi dicit idẽ Spe. i ti. de dispu. & alleg. in §. 3. in ver. studeat, ꝙ plures rõnes & plura iura & plurium opi. faciunt aliquẽ obtinere. qñ .n. cõmittens vel cõpromittẽs vult vni vel aliquibus ex noiatis dare ptãtẽ insolidum, bñ hoc scit dicere, vt plenè tradit in c. prudentiam, hic alleg. per istũ.

b Illum remoueri. Adde Alexan. consi. 40. 2. lib.

c Illum recusare. Põdera, quia iste tex. non loquitur in his, qui stant vt collegium. Itẽ põdera, quia Archi. stat hic vt iudex, qui nõ adhibebit eidem testi suspecto. facit quod dixit Io. de Lig. in c. ex literis, de cõsti. & ibi dixi. Itẽ iste tex. loquit in iudice, non in te-

deputatis ad cãs particulares, vt in l. pluribus, ff. de ꝓcu. & in c. si duo, eo. ti. nec audiui vnquã illud dictũ reprobari, & qñq; sui sequutus: sed credo illud nõ ꝓcedere & ꝯrium esse verũ, ad hoc alle. tex. fin. iuncta gl. in ver. separatim, in c. vt offiñ, đ hęre. lib. 6. arguendo ꝑ locum à spãli. nã inquisitores hæreticæ prauitatis deputati in aliqua ꝓuincia, vel ciuitate, vel castro, dñr delegati ad vniuersitatem causarũ, vt no. Io. An. in c. ꝑ hoc e. ti. li. 6. & tñ in eis spãle est fauore fidei, vt possint ꝓcedere separatim, ergo rl'r debent simul cõuenire, sicut delegati ad certã cãm, vt hic. qđ bñ no. & iura alle. ꝑ gl. & Bar. non restringunt: quia loquunt in alia mã, & hæc no. Ex quo infero ꝙ, si Eṕs cõstituit plures officiales in aliqua parte diœcesis, nisi dederit ptãtem insolidũ, nõ pñt separatim ꝓcedere. nã hñt isti iurisdõnẽ delegatã ad vniuersitatẽ causarũ, vt est gl. no. in c. Romana, de ap. lib. 6. & in c. pñti, de offi. or. eo. li. & vide quod no. in cle. & si principa-
8 lis, de rescrip. † Vide ẽt aliã no. limitationem ad istũ tex. quã ponit Inn. in c. Raynaldus, in prin. de testa. vbi dicit ꝙ si vnus
a ex tribus[a] vel pluribus iudicib[9] dixit opi. suam in pñtia coniudicũ, nec potuit illos trahere ad suam opi. sed recessit, & noluit esse ꝑsens in sñia ferenda: pñt alii iudices sñiare: quia perinde est, ac si iste esset præsens, & ꝯdiceret: quo casu valet sñia plurium, vt in c. fi. de re iudi. & in l. duo ex tribus, ff. eo. & sic cessat hoc casu rõ. l. Item si vnus, in fi. ff. de arb. ꝯrium tenet Bar. in d. l. duo. & illud dem̃ puto verius: quia pñtia b
olum exigiẽ, q hñt iurisdõnis exercitium 2
pro parte: vñ reperiẽ nunc sñia lata à non hñtibus ptãtem insolidum; ad idem ego allego tex. in c. cum ab vno, de re iud. lib. 6. vbi dr̃ ꝙ vnus ex pluribus dẽt sñiam fer c
re aliis mandantibus, al's non tenet sñia, sed ille tertius non mandauit, nec sñiam dixit, ergo nõ tenuit ista sic à collegis lata. Adde & tertiã limitationem. si. n. sunt tres vel plures iudices, & vnus iurat, ꝙ sibi nõ põt liquere de cã, pñt alii sñiare, vt est tex. singu. in d. l. Pomponius, ẽm intellm̃, 3
quem sequitur ibi gl. & Bar. & Inn. in d. c. d
Raynaldus. Et de pluribus ordinariis, & de istis delegatis qualiter habeant iurisdictionem; dicam. j. c. prudentiam. In gl. fi. ibi: *facta verò restitutione*, vult ergo gl. & bene, ꝙ mulier petebat restitutionem mariti, ideò nõ admittuntur accusatores matrimonii ante restitutionem. Sed ꝯ hoc facit. nam petens restitutionem hẽt spoliationem & possessionem ꝓbare, vt. s. e. tit. c. consultationibus, in fi. sed hic maritus nõn abiecit vxorem: sed eã dimisit ad sñiam iudicis. Sol. dicunt Doc. ꝙ hec sñia
fuit nulla: quia ab vno lata, & sic volunt ꝙ 4
spoliatus prætextu sñiæ nullæ, põt petere e
restitutionem, & verũ dicunt, vt in c. cum cã. j. eo. & dic ꝙ eo ipso, ꝙ cõiunx sine legitima cã non vult redire ad suum coniugalem, vr̃ eũ spoliare, vñ ꝑt agere possessorio, ad hoc uide bonã gl. in cap. fo. lfas,

de resti. spo. & in c. significasti de diuor. & in c. intelleximus, de adul. & no. bene has tres gl. & idẽ Inn. in c. veniẽs, đ reg. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Iudex potest allegari suspectus, etiam si habeat plures collegas.*
2 *Scholaris subiturus examen doctorum, potest vnum ex ipsis suspectum allegare, si habet causam suspicionis.*
3 *Causæ legitimæ ad accusãdã suspicionẽ iudicis.*
4 *Arbiter vel arbitrator potest quis esse in causa familiaris sui.*

C A P. XVII.

Causam quæ Delegat[9] ꝙ est dñs impetrantis, recusari ꝑt. Cõis diuisio. Secunda, ibi: *verum*. Casus literalis, Inter. R. & F. de Ardemna qõ uertebatur sup natiuitate matris dicti. R. causa super hoc commissa fuit Eṕis Oxoneñ. Vitoneñ. & Londonensi ad petionem ipsius. R. sed quia dictus Londonen. Eṕs dñs erat dicti. R. præfatus. F. habebat eum suspectum. Vnde Papa ad petitionẽ ipsius amouit ipsum; & loco ipsius subrogauit Abbatem Herfodensem. Ber.
1 † Not. primò ꝙ licitè põt recusari iudex ut suspectus ex causa probabili, nõ solum qñ ipse solus est iudex, l. prætor. ff. de iurisd. om. iud. & in c. si quis contra, de foro compe. sed etiam cum habet alios collegas, & facit iste tex. pro not. in c. 1, de iudi. ꝙ si in uniuersitate iudicum habeo aliquem suspectum, possum petere illum re-
b moueri[b], non obstante ꝙ alii pñt ferre
2 sententiam iustam. † Et facit ad quæstionem. nũquid si scholaris, qui debet intrare examen, habet aliquem de doctoribus suspectum ex legitima causa, possit illum
c recusare[c]? & credo ꝙ sic: quia solũ Doct. sunt ibi ut testes, & no. Bar. in proœ. ff. ueteris. dixi plenè in capitulo, proposuisti, de proba. testes aũt debent esse sine omni suspicione, ut not. in cap. in literis. j. de testi. Secundò not. ibi: *dominus est &c.* ꝙ habens aliquem in familia sua, potest dici
3 eius dñs. † In gl. 1. in fi. Ex gl. habes sex cau
d sas legitimas recusandi[d] iudicẽ. uide 12. quas ponit Io. An. in c. legitima, de ap. li. 6. & per Spe. eo. ti. §. superest, per totum. adducunt hic Doc. aliam causam cum iudex successisset in totum, uel in partem litigatori. nam tunc non potest esse iudex; quia iudicaret in facto proprio, vt in l. Iulianus, la 2. ff. de iu. & quod hic dicitur, habet locum ẽt in ordinario, ut in l. qui iurisdictioni præest, ff. de iuri. om. iudi. ubi dicitur ꝙ is qui præest iurisdictioni, nec sibi, nec suis ius dicere potest, facit l. senatus, ff. de offi. præsi. plenè dixi in c. cum cõ-
4 tingat, de fo. comp. † Nunquid autem po-
e test esse arbiter siue arbitrator?[e] Doc. ꝙ sic. quia etiã in facto proprio quis potest esse arbitrator, ut l. si libertus, ff. de op. liber. & in c. quintauallis, de iureiur. ista tñ rõ non procederet in arbitro: quia quis non potest esse arbiter in facto proprio,

ste. Itẽ quia inhabilitas testis suppletur per habilitatem aliorũ, l. si quis. §. 1. ff. de edẽ. ergo non bene dicit. do. Abb. And. Barba.

ANT. FRAN.

Ad hanc materiam an scholaris doctorandus habens vnum ex doctoribus collegij suspectum, possit illũ recusare; credo opi. d. Abb. hic esse verã, imò dico ꝙ doctorãdus ꝑt approbari per solũ Cancellariũ studij, qñ collegiũ dolo versaretur ꝯ scholarem, & Cancellarius ipse hẽet peritiam; nisi ex forma statuti requireretur cert[9] numerus doctorum in approbãdo scholarem, vt pulchrè declarat Bald. in auth. habita, C. ne fi. ꝓ pa. & quæ reqnirãtur in scholare, vt debeat approbari à doctorib[9], vide ꝑ d. Car. in cle. 2. in 2. q. de magi. & an doctorandi po testas competat eṕo ex priuilegio vel de iure cõi; hẽ per gl. in ea. cle. 2. de magi. & vide do. Abb. post Car. in c. verum, de fo. compe. & habetur per Host. in summa. đ mag. in §. r.

d Recusandi. Adde qñ hẽt cãm consimilẽ. Are. cõs. 55.

ZACHARIAS.

Tu adde al's 52. causas quibus põt iudex recusari, ꝑ Phili. Fran. in tit. de appel. c. postremò, col. pe. ponit Spec. sed non tot. in tit. de positi. §. pe. in ver. qnid si ponens, & Lanfr. in c. quoniam cõtra. §. statuimus, ver. recusationes, nu. 1. in vers. præcedentis aduocationis, & ibi in apost. Celsi ad ipsum. j. de proba.

e Arbitrator. Adde Old. cons. 106. & qđ volunt Ro. consi. 68.

a Dñs impetrantis Adde qđ uoluit Ro. consi. 5. alleg. SEB. SAPIA.

b Cũ te cõsulente. Vide tres intelle-ctus, quos ad istũ tex. ponit. d. Abb. in c. super quęstio nem, in prin. j. e.

c Omisso medio. Adde quod do. de Ro. decisi. suis in ti. de appe. recolle ctis per do. Bern. tenent, q si delegatus subdeleget cãm, donec causam duxerit ad se reuocandã, & sub delegatus deferat appellationi; q eis pñs transfun ditur in Papam. ZACHARIAS. Adde tu de mate ria pñtis qõn. per istum tacta hic, istũ, Imol & Ant. de But. in c. cum Bertoldus, & ibi Fel. col. 5. in prin. j. de re iud. eundẽ in c. super qõnum §. porrò, ver. appellari nõ potest, j. eo. ti. Bar. Soci. in suo tracta. fal. len. reg. 14.

d Remanet index. Adde Abb. consi. 87. SEB. SAPIA.

e No. primò. Vide Ro. in consi. 1. & in 1. 2. §. sed si qs, ff. de dona.. Alex. in l. fundi venditor, col. 2. & 3. ff. de acqui. pos. Ias. post Alexan. io l. eius, ff. si cer. pet. Bal. in cons. 170. inci. ad euidentiã in 1. parte. Cor. in consi. 86. circa pri num, colum. fi. in primo vol. & Soci. in consi. 87. inci. in præsenti, in 4. parte.

f Mortem mandatoris. Adde Cald. consi. 4. hoc eo. ti. & uide quãdo nõ finiatur, per Ro. consi. 102.

g Finitur mandatum. Et limita nisi respectu sedis apostolicæ Papa delegasset; quia mortuo Papa nõ expirat, c. ad abolendam. §. fi. de hę re. secundum Bal. io d. l. & quia. vide Ang. qui sing. limitat in d. l. & quia. And. Barba.

et parte consentiente, vt in l. penul. ff. de arbi. sed dic, q alio respectu pôt esse arbiter in cã familiaris: quia interuenit cõsensus partium. nam pñt partes nõ recusare iudicem, c. ad hoc, aliàs c. insinuante. j. e. vbi patet q ẽt dñs pôt esse iudex in causa familiaris, si non fuit exceptum. Vltimò scias q Io. An. hic dicit, q gl. nõ cautè lo quitur, dum in prin. dicit hic esse argu. q a iudex pôt recusari, si est dñs impetratis.[a] nam secundum eum est hic expressum; & sic non debet dici argu. Simile no. in c. 1. de pact. & ex hoc nõ formosum modum inducendi iura, vt vbi casus nõ est clarus, inducatur text. in argu. sed vbi tex. est expressus; debet simpliciter allegari tex. post set tñ secundum eum dici, q hic non fuit recusatus iudex, sed alter fuit surrogatus: dic melius, quod imò tex. probat de suspicione, & per consequens de recusatione, vt patet, ibi: *habebas suspectum &c.*

SVMMARIVM.

1 *Appellari quo casu non possit ad Papam omisso medio.*

2 *Delegatus põt subdelegare vni vel pluribus.*

3 *Vnus ex delegatis, an possit causam pluribus subdelegare?*

4 *Index subdelegatus an possit cognoscere, an sua sit iurisdictio?*

C A P. XVIII.

b 4 CVm te consulente.[b] Si delegatus Papæ committit cãm non in totum, & à subdelegato appellat ad Papã, per hoc non impeditur processus delegati Papæ. Vel clarius & sic. A subdelegato delegati Papæ, qui subdelegauit nõ in totum, non ad Papã, sed ad ipsum delegatũ appellari dẽt; & non diuiditur.† No. primò ex casum 1 satis sing. in quo nõ pôt ad Papam appellari omisso medio.[c] rtr ẽ, vt in c. ad Romanã. 2. q. 6. Et rõ huius specialitatis est: quia delegatus, qui subdelegauit non in totũ, repñtat personã Papæ quo ad illã cãm, vt in c. sanè. j. e. & ideò ex quo Papa voluit istũ tenere locum suũ quo ad illã cãm; temeraria est appellatio, dũ inter ponitur ad ipsum Papã, qui iã hr Papa in persona delegati; & idẽ casus ponitur. j. eo. c. super qõnũ. §. porrò. Secundò no. q delegatus subdelegans facit medium gradũ; vnde nõ dẽt appellari omisso isto medio, vt hic. Hoc fallit si istud mediũ esset inutile, vt puta si subdelegans esset excõicatus, vel aliter impeditus. nam tunc pôt appellari ad Papã, vt est text. in c. si is cui j. eo. lib. 6. Itẽ fallit si negatur iurisdictio subdelegantis; vt quia dicitur Papã fuisse mortuũ re integra, vt est tex. in c. si à subdelegato. j. eo. li. 6. † Tertiò no. ibi: *vni vel pluribus*, q vnus delegatus pôt cãm subdelegare vni vel pluribus, concor. j. eo. c. pastoralis. t. respon. & eadẽ ratione dicunt Doct. q plures delegati pñt cãm subdelegare pluribus, quam ipsi sunt. † Sed est dubium satis probabile, nunquid vnus ex-

pluribus delegatis possit causam subdelegare pluribus, sicut pôt vnus solus, vt hic? Inn. collegit hic arg. q sic refert alios tenere contrariũ, pp absurditatem quæ posset sequi, si isti plures subdelegati discordarent. Host. dicit q ista consideratione decet & expedit, vt vni cõmittat: sed pp rõne. c. prudentiam, ver. illa quippe. j. e. dicit q pôt delegare pluribus. nec ob. si dissentiãt: quia prouisum est per c. fi. de re iud. sed Io. An. dicit, q illud c. nõ prouidet in isto casu; & bñ dicit: quia loquitur, qñ plures iudices delegati discordant in sententia: sed nos loquimur, qñ plures subdelegati vnius delegati discordant, cũ pcedunt cũ collega subdelegantis; vt puta vnus ex duobus delegatis subdelegauit vices suas duobus: isti pcedunt cũ collega subdelegantis, & discordant ad inuicẽ. quo casu nõ est pusum, quaſr sit puidendũ. & ideò dicit Io. An. vtile esse puidere, vt nõ possit vnus cõmittere pluribus nisi insolidũ, vt ĩſñ dr in c. pe. de elec. li. 6. ego credo q cõmissio optimè fieri pôt pluribus per vnũ, vt hic, & j. co. c. quanuis, & q oẽs subdelegati ab vno tenent locum vnius; ita q nil valet nisi maior pars conueniat in vnã sententiã; ad hoc alleg. tex. cũ gl. in c. pastoralis, in prin. j. de rescrip. vbi bo. tex. facit cle. fi. de iur. pa. & not. Io. An. in simili in c. scriptũ, de elect. In ea. gl. ibi: *& non laicis*. hodie est prouisum in c. statutũ, in § in nullo, de rescr. li. 6. vbi dr, q illis personis dẽt cõmittere delegatus Papę, quibus cõmittit ipse Papa, & quę sunt illæ personę, hr ibi in princ. Extra glo. dubitatur quid si subdelegans reseruauit sibi executionem sententiæ & nõ sñiam, nunquid habeat locũ iste tex. Doct. q sic. & hodie est tex. in c. si delegatus. j. e. lib. 6. Vnde quẽcunq; articulũ iurisdictionalem sibi reseruauerit, semper re d manet index,[d] & dẽt ad eũ appellari à subdelegato suo, nisi qñ negaretur iurisdictio sua. vt est tex. in d. c. si à subdelegato. † Sed hoc casu est dubiũ, nũquid subdelegatus possit cognoscere, an sua sit iurisdictio, ex quo negatur iurisdictio subdelegantis? & de hoc in Spec. eo. ti. §. excipitur. vbi ponit opi. cõtrarias. sed tene q pôt per tex. illius. c. si à subdelegato, in ver. admittere, & ibi hoc sentit Io. An. nec obstat ille tex. in eo, qđ non pôt appell ari ad subdelegantẽ: quia illud est, ne appellãs videatur sibi ipsi pñius: quia ex quo negat eum habere iurisdictionẽ, non dẽt ad eũ appellari: sed qñ corã subdelegato proponit defectum iurisdictionis, nõ reperitur in aliqua cõtradictione: quia iudiciũ red litur in inuitum, l. inter stipulantem. §. si Stichum, ff. de verb. obl. & in c. intelleximus, de iudi. & hoc no. pro intellectu huius. c.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio tam ordinaria, quàm delegata perpetuatur per litis contestationem, & per citationem in delegatis. 2. 4.*

Delegato expirat morte delegantis re integra. vide in discursu ma a nu. 7. etiam q delegatus ignoret mortem delegantis. 10.

Mandatum factũ non expirat re integra morte mandantis. quando est factum sub noĩe dignitatis mandantis. 9. vbi aliter limitetur: vide in nu. 10. vbi ponitur quid si ignoretur mors mandantis?

5 *Iurisdictio in dubio præsumitur concessa ordinaria, non delegata.*

6 *Citatio est principium & fundamentum iurisdictionis contentiosæ.*

8 *Appellari non potest de vicario generali Episcopi ad Episcopum: quia faciunt idem consistorium, sed bene de vicario speciali.*

C A P. XIX.

1 RElatum. †Per lit. contest. perpetuat iurisdictio. vel sic: Morte delegãtis nõ expirat iurisdĩõ delegati, corã quo lis erat cõtest. & nõ diuidit. No. 1.[e] q sicut mandatũ extraiudicia le expirat re integra per morte mandatoris,[f] vt in l. mãdatũ, C. man. & in §. rectè, insti. eo. & no. in cle. fi. de pcu. ita finitur mandatũ[g] iurisdictionale re integra. different tñ in alio. respectu perpetuationis: quia primo casu negotiũ dr esse integrũ ante lit. cõtest. ita, q expirat mandatũ procuratoris, si non fuit lis cõtest. vt no. in d. cle. fi. & Bar. in l. & qa, ff. de iuri. om. iu. † Sed ad perpetuationẽ iurisdõnis delega 2

ta non

tæ non reqrit lit.cont. sed saltē sufficit ci
3 tatio,ut j.c.px.& j.latius dicā.†Scđo no.
q delegās certā cām uī ī dubio delegasse
noīe psonæ, & non noīe dignitatis. hinc
est q expirat mandatū reintegra p mortē
mandatoris: sec⁹ si delegasset noīe digni-
tatis,ut in c.si gratiosè,de resc.li.6.& no.
in l.cētesimis,ff.đ uer.obl.& sic limita oīa
iura, q dicunt morte mādatoris finiri mā
datū, & in pcuratore dic ut hī in d.cle.fi.
4 †In gl.Ex hac gl.colligunī duæ opi.dū q̄-
riī,p quē actū ppetueī iurisdō delegati ꝯ
tacitā reuocationē, q surgit ex morte ꝯsti
tuentis.Primo q ſm leges reqriī lit. cōt.
& ita pcedit iste tex.sed ſm canones suffi
cit citatio,ut j.c.px.hæc lec. nullibi pbaī
aptè p ius ciuile: imò tex. uī in ꝯrium in
l.& qa,ff.de iuris.om.iud.ubi tex.solū re-
qrit,q delegat⁹ incœpit uti iurisdōne.Itē
Mart. antiquus gl.iuris ciuilis tenuit opi.
ut sufficiat citatio. Azo tñ tenuit primū
dcm,& ad hoc inducit in qōne facti istum
tex.Sed ferī q ꝯ eū fuit allegatū.c.seq. ubi
expsè dī q sufficit citatio, & sic remansit
confusus.Scđa lec.est ut ſm utrūq; ius suf
ficiat citatio,& hāc lec. sensit gl.dū in ista
opi. all.d.l.& qa,& hanc opi. sequiī gl.in
d.l.& qa,& clarius ibi Bart.Tertia opi.ex
gl.q in delegatione principis non reqriī
exercitium alicuius actus, sed p solā com
missionē est ppetuata iurisdō,& tenentes
hanc opi. fundant se ex illa l.& qa,in uer.
principalr:sed illa lec.cōiter non tenetur
nā est ꝯ istum tex.& c.sequens.& ad illam
l.rñdeī,q loquiī in iurisdōne ordinaria,
& de hac ma uide latius in c.licet.j.e. sed
q̄tum ptinet ad intelľm huius c.conclude
sic,q aut q̄riī de iurisdōne ordinaria,& il
la non expirat p mortē concedentis ēt re
integra,ut no.Ho.ꝯ.e.c.qm Abbas,est tex.
ſm cōem intelľm in d.l.& qa. & est rō,qa
p cōcessionē ordinariæ iurisdōnis fit gr̄a
ab ipso concedente, cū p hoc hēat digni-
tatē,ut no.in cle.2.de rescr.gr̄a uero con-
cessa non expirat,licet moriaī concedens
re integra,ut in c.si cui,de pb.li.6.& ad ua
liditatem & efficaciam priuilegii sufficit,
q pueniat ad notitiam priuilegiati, ut in
c.1. de conces.pb.li.6. & in l.absenti,ff.de
a do. Itē iurisdō ordinaria radicaī [a] in pso
nam illius, cui concediī,uñ immediate p
concessionem inhæret ossibus istius.& iō
p mortem concedentis nō expirat : qa id
qđ nrum est,sine facto nro à nobis euelli
non pt,ut in l.id qđ nostrum,ff.de re.iur.
5 †Quo uero cognoscaī, q sit commissa iu
risdictio ordinaria, an uero delegata,dic
q si princeps,uel lex, seu consuetudo tri-
buit simpľr iurisdictionem super unā pro
uinciā, seu sup unā ciuitatē, uel castrum,
b seu concedit iurisdōnem simpľr [b] sup uni
uersitate causarum, uī concedere ordina-
c riam, nisi exprimat [c] uerbū, delegamus,[d]
d uel,facias authoritate nr̄a [e] &c.nā tunc fa
e cit eū delegatū,[f] adhoc uide bo.tex.cū gl.
f in c.1.de cle.ægro.li.6.& in c.cū aliqb⁹,de
resc.e.li.hauc conclusionem firmat Ho.ꝯ.
eo.in c.qm,& Bar.in d.l.& quia. uiđ Inn.

in c.cū ab ecclesiarum,de of.or.& scias q
non q libet pt dare ordinariā , sed solum
princeps,uel lex,uel consuetudo,uel uni-
uersitas,dū eligit rectorē, ut no.in iurib⁹
pall.Aut q̄riī de iurisdōne delegata,& de
ppetuatione ipsius repiunī multę opi.ut
pdixi,inter quas est opi. Hos.in d.c.licet,
q multū in hoc laxauit habenas, dicendo
quaľrcunq; delegat⁹ incipit uti iurisdōne
añ mortē delegātis,ppetuata est iurisdō,
moueī p illud.c.licet.uñ si eligit sibi nota
riū uľ nuntiū,fit ppetuatio ſm eū.uide ēt
g gl.[g] in c.si à subdelegato j.e.li.6.q tenuit
q si delegat⁹ subdelegat añ mortē primi
h delegantis,ppetuaī eius iurisdō, [h] & sub
delegando usus est iurisdōne.Mihi placet
illa opi. ut necessario reqraī citatio, per
tex.j.c.px.& p c.fi.de off. leg.cui impossi
bile est rñdere,nisi improprieī lr̄a.facit.c.
pposuisti,de fo.comp.& l.siqs postea,de
iud. q pbaī rōne. nā in hac ppetuatione
reqrit, q delegat⁹ cœperit uti iurisdōne.
vñ cū ppetuatio ista fiat respū ptiū,opor-
tet q interueniat aliquis actus cum pte.
6 † Sed citatio est principium & fundamen
tū iurisdōnis contentiosę,instit.de pęna
te.litigant.§.fi.& c.contingit,de pb.ergo
necessario reqriī, q pcedat citatio. Item
scđo multa iura specificè reqrunt citatio
nem,ut j.c. px.& c.fi.pall.de of.leg.ergo
alia iura,q dicunt gñaľr, q iudex incępit
uti,debent intelligi & suppleri p citatio-
nis actū.Item & tertio c.pxi.reqrit q ne
gotiū debeat esse cęptum ante mortē de
legantis : sed non pt dici cęptū,nisi sit de
uentum ad aliquem actū,q sit de subalib⁹
negotii,ut pbaī in c.in causis,cū ibi not.
de ele.& in cle.fi. de proc.ergo ēt necessa
rio reqriī citatio: qa(ut dixi)ista est pri-
mus & substantific⁹ actus ordinis iudicia-
i rii,& hanc opi.tenet Cal. in d.c.licet,[i] &
Arch.2.q.7.c.non ita. si q̄ris de rōne,qua
re delegata iurisdō extinguiī morte con
cedentis re integra,rñde p actū subdele-
gationis non transferī efficaciter iurisdō
in delegatum. hinc est,q re integra ille,
q subdelegauit in totū,pt cōmissionē re-
uocare,ut in c.q̄uis,eo.ti.li.6.uñ cum iu-
risdō re integra sit effectuaľr penes dele-
gantem, & p mortem ipsius extinguaī iu
risdictio sua,p ꝯñs extinguiī ptās delega
ta:qa extincto iure authoris extinguiī i⁹
successoris,ar.in l.lex uectigalis,ff.đ pig.
Sed p exercitium iurisdōnis añ mortem
delegantis iurisdō radicaī in psonā dele
gati,ita, q efficaciter transiuit in eum,iō
7 morte ipsius non extinguiī iurisdō.†Sed
circa pdicta dubitaī,qđ in iurisdōne dele
K gata[k] ad uniuersitatē causarum,nunquid
iurisdō expiret morte concedentis ? non
recolo de pñti uidisse,sđ credo q expiret,
adduco tex.p locum à spāli in c. ne aliq,
de hære.li.6. ubi dī q offiū inqsitorum
hęreticę prauitatis non expirat ēt re in-
tegra p mortem ꝯstituentis,fauore fidei.
ergo cessante fauore fidei expiraret talis
iurisdō, & tñ inqsitores in certa puincia
hñt subdelegatū ad uniuersitatē causarū,

ZACHARIAS.
Adde Alex. plenè & Ful.in l.more, col. 3.ff. de iuris.om.iud.Pet.de Anch. & Gemi.in c.fi.e.tit.li.6. Bal. Rap.& Alex.in al le.l.& qa, & Spec. in ti.de iuris.om. iud.§.6. uer. item mortuo, & seq.

a Radicatur.Limita nisi esset accessoria,ut ī uicario epi,qui licet hēat ordinariā,tñ mortuo epo expirat, gl.in cle.1.de off. uicar.
And. Barb.

b Simpľr.Adđ qđ uoluit Ro.ꝯs.59.
SEB. SAPIA.

c Exprimat. Vide Mod.in l.& si prætor,ff. de off. eius cui mād. est iuris. & Fel.in c.fi.j.eo.

d Delegamus.Adđ Aug.cons.214.

e Authoritate nostra. Adde Ro.cōs. 235.& meli⁹.285. ubi ponit intellectum.c.qa frustra ubi illa uerba, & tñ dicit, q habet locū ī ordinario.

f Delegatum.Viđ qđ pulchrè dicit Bar.in l.ambitiosa,ff. de decret. ab ord. fa. & Bal. in d.l.& quia.
And. Barb.

g Etiā gl.certè tex. ibi pbat ꝯ illam gl.uide ibi d o.
And. Barb.

h Iurisdictio. No. q subdelegando qs utiī iurisdōne ꝯ no.in c.pastoralis,de resc. ubi habens habitum iurisdictionis & nō usum subdelegat. ergo subdelegare nō est iurisdictionis,uide Angel.in d.l.& qa do.Abb. ī c.seq.cōtra gl.d. c.si à subdelegato.
And. Barb.

i Dicto.cap.licet. Bar.in d.l.& quia dicit q c.licet causam,pbat ueritatem, uiđ ibi Ang. qui dicit q de cōsuetudine ita seruatur q requiriī citatio.
And. Barb.

K Iurisdictione delegata.uide q no. Moder.in l.more, ff.de iuris. om.iu. ubi ponūt,q plus hēat delegatus ad uniuersitatem causarum,q̄ delegat⁹ ad singularē causam,de quo etiam latè tradit Soc.in repe.l.1.ff. qs & à qui appel.

ut no.Io.An.in c. p hoc,eo.ti.li.6. Et q̃q̄
iurisdõ delegata ad uniuersitatem causa-
rum in multis æquiparetur iurisdõni or-
dinariæ,iuxta no.p gl.& Bar.in l.Pompo
nius, ff.de re ind. tñ in oĩbus non conue-
niunt,maximè ubi subest diuersa rõ nam
ratio extinguẽdi iurisdictionem delegatã
quo ad particularem cãm militat in iuris
dictione delegata ad uniuersitatem causa
rum,quia iurisdictio remanet penes dele
gantem, & noĩe proprio iste nihil habet,
ut in c.sanè,§.e.& in l. 1.ff.de offi.eius cui
8 man.est iuris.† Hinc est,q de foraneo ui-
cario appellaẽ ad Ep̃m, quia ille habet de
legatã, licet ad uniuersitatem causarum :
secus in uicario gñali Ep̃i,qui est ordina-
rius,& facit idem consistorium cum Ep̃o,
ut no.in cle.& si principalis,de resc.& in
c.Romana,de app.li.6.& in c 2. de cõsue.
9 eo.li.† Item limito no.oĩa p̃dicta, q expi
rat mandatum per mortẽ mandatoris,qñ
per dationem mandati daẽ,noua ptãs ad
actũ,ita, q in exercitio actus mandatari[e]
gerit uicem mandatoris, secus aũt in p̃ce
pto,qđ fit aĩs hñti ptãtem.nam cum non
detur noua ptãs,sed potius excitetur anti
qua,ut in c.licet,& in c.pe.de off.or.cessat
ratio supra dicta extinguẽdi mandatũ.vñ
recipiens p̃ceptum tenetur illud adimple
re non obstante morte p̃cipientis, de hoc
est tex.iunc.gl.in auẽ. ut nulli iudicum.§.
& hoc uero iubemus.sent it Host.in c.qñ
2 Abbas,§.e.& tenet Bar.in d.l.& quia.[a] Et
per hoc dixi,q si iudex mandauit nuntio,
ut mitteret aliquẽ in possessionem , licet
iudex moriaẽ re integra, tenetur nihilo-
b minus nuntius exeq [b] mandatum,qđ no.
Ex quo inferẽ,q etiam si p̃ceptum fiat aĩs
habenti ptãtem siue iussum præcipientis,
nihilominus,ex quo non fit noua delega
tio,teneẽ recipiens p̃ceptũ exequi,p hoc
allego bonum tex.in c.cũ â te,de rescr.uide
ẽt per Spe.qui firmauit hanc opi. ti.1.§.re
stat,uer. item mortuo mandatore.ubi pl[9]
dicit,q si mandatur aliquibus, ut eligant
cum consilio Sempronii, licet moriatur
p̃cipiens,tenentur nihilominus isti man-
datarii in electionis actu requirere con-
c silium Sempronii,[c] & per hoc habes de-
claratum & multipliciter limitatũ intel-
lectum huius capituli.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio delegata perpetuatur per citatio-nem. uide in nu. 3. ubi ponitur per quæ citatio requiratur.*

2 *Statuta & aliæ dispositiones sunt reducendæ ad cõcordiam ẽt per subauditos intellectus.*

4 *Citatio per edictum debet fieri,ubicunque nescitur quis sit citãdus.*

5 *Iurisdictio delegata non perpetuatur per simplicem subdelegationem.*

6 *Appellans censetur renuntiasse appellationi,si litigare non desinit coram iudice,à quo, in illa causa,& intellige appellationi inter positæ secus interponendæ,uide in nu.7. duas no. limitationes.*

8 *Fundare nemo se potest super actu,quem improbauit.*

9 *Dictio , quasi , est diminutiua .*

10 *Iurisdictio delegati re integra finitur p mortẽ delegantis, nec ualet p̃cessus postea agitat[9],licet delegat[9] ignorauerit mortẽ delegantis.*

11 *Communis error an faciat ius ?*

Prælatus qui cõiter reputatur,si non est,gesta per ipsum non tenent.

C A P. XX.

CRatum. † Si delegatus citauit ante mortẽ
delegãtis,p̃petuata est iurisdictio
hoc primo.Et appellationi renũtiat, q corã iudi-
ce,a quo appellauit,litẽ p̃sequiẽ.hoc secũdo.Cõ-
muniis diuisio. Secũda,ibi : *nos* . & q̃libet pars subdiuidiẽ in
duas,ut patet ex text. Casus l̃rãlis . Causa q̃dã cõmissa fuit
iudici delegato.ipse statim citauit ptes.lis uerò cõtest. fuit
post mortẽ delegãtis. Quærebaẽ utrũ posit postea in cã p̃
cedere delegat[e] ? Sedo poniẽ alia qõ . Ecce aliqs appellauit
à iudice.postmodũ petiit terminũ ad p̃ducendos testes,&
attestationes recepta petiit postmodũ publicari . q̃ritur an
huic appellationi renuntiasse intelligetur?Ad primã qõnẽ
respon. Papa, q citatiõe facta negotiũ est quasi cęptum,&
d p̃cipuè si delegatus nõ sit certus de obitu delegantis;vñ lĩtĩ-
mè pt in cã p̃cedere. In secunda qõne r̃ndet, q si uera sunt
premissa,appellationi renuntiasse vr.B.Not.primò tex.ex
pressum,q ad perpetuam[d] iurisdõnẽ delegatã ante mortẽ
delegantis nõ requiriẽ necessariò liti.contest.& sic istud.c.
corrigit pręcedens s̃m Tan.& Gos.vel dic melius q potius
interpretatur;ut sic per istũ text.suppleatur ad.c.p̃cedens,
maximè.nam si ille tex. ex toto esset correctus non fuisset
positus in ista cõpilatione,vt.§. in p̃œ. huius cõpilationis.
2 † Et ex hoc dic,q si in eo.volumine statutorũ repiũtur duo
e statuta ferè cõtraria,debet euitari correctio,[e] q̃tum pt, & re
duci ad cõcordiã p subauditionẽ, p hoc tex.in l.sciendũ,ff.
q satisd.cog.iuncta aut.offeraẽ,C. de lit. cõtest.& quod ibi
no.& vide pulchrè p Bar.in extraua.ad reprimẽ. in ver.nõ
3 obstãtibus.† Secũdò no.ibi:*proposito citationis edicto*.nã p istũ
tex.p̃bo vltra alias opi.q̃ hñt, q ad p̃petuandã iurisdictio-
nẽ nõ requiriẽ,q citatio p̃ueniat ad ptes.satis.n.est q ema-
f nauerit à iudice;ita tenet gl.no.in cle.2.vt lite pen.[f] & ad hoc
ego adduco istũ tex in ver.*proposito edicto*.nã aliàs fiebant ci
tationes p edictũ:qa scribebaẽ edictũ in albo Prætoris ; nec
aliud requirit iste tex. hodiè verò p̃hibeẽ r̃r citatio p edi
ctum.debet enim specificè fieri p nuntiũ,seu literas; de quo
4 vide pleuè quod no.in cle.t.de iudi.† Vnũ tñ no. dictũ Inn.
tenebis mẽti,q vbicunq; nesciẽ ubi qs sit citãdus,adhuc ho
g die habet locum citatio per edictum. [g] Pro hoc c.si qui ma.
accu.pos.& in c. Albericus,de testi. No.3.ex rõne l̃ræ,ibi: *ne
gotium sit quasi cœptum*, q ad hoc vt perpetueẽ iurisdõ delega
5 ti,dẽt negotiũ cõmissum esse ad minus quasi cœptũ.† Et no.
quia dicit,negotiũ.per hoc inferẽ,q p subdelegationẽ non
perpetuatur iurisdictio:quia per hoc nõ est negotiũ cõmis-
h sum cœptũ,nec quasi; licet aliud dixerit gl.[h] in c.si subdele-
gato,de of.dele.lib.6. sed primũ plus placet.nec ob.q subde
legãdo vtaẽ iurisdõne:quia vtiẽ nõ delegata,sed ordinaria ;
& probaẽ apertè in c.pastoralis, in prin.j.eo vbi dr̃ q iuris-
dictio dandi iudicẽ à delegato à principe est à lege cõcessa.
vñ pondera illud verbũ, à lege . nã lex dat ordinariã,vt dixi
in c.præcedenti.Itẽ præsupposito, sed nõ concesso, q vtereẽ
delegata:tñ satis est,q nõ fuit vsus circa negotiũ cõmissum.
nam dẽt negotiũ esse cœptum, vt hic;& adde ista ad no §.c.
6 proxi.† Item no.q appellans renuntiat appellationi,si po-
stea

Dicta l.& quia.Bal.tenet cõtrarium in d.l.& quia. uide quæ remisi ad Bar.in l.fundi,ff.de acq.pos.ubi de hoc. And.Barb.

b Nuntius exequi.Adde Bal.consil.61. & uide nouis. in l.fundi,ff.de acquir.pos.

c Consilium Sempronij. Adde qđ Ro.cons.119.dicit,q mandatũ nõ finiẽ morte mãdãtis fauore pię causæ ẽt re integra.

ANT. FRAN.

d Ad perpetuandã per quos actus perpetuetur iurisdictio , & an de necessitate ad illius perpetuationẽ requiratur li. cont. uide quæ hic plenè scripsi. ubi tenui, q iurisdictio perpetuatur p quẽcũq; actum etiam citeriorem à citatione,qui non potest exerceri absq; iurisdictione, puta p electionem notarij , & hoc p istum text. & per tex.in l.& quia, ff. de iur.om.iud.ibi dum dicit tex. geri cœpit &c. quia ut dixit Bar.in d. l.& qa, & ibi plenè per Alex. in 2. col. per solam citationem iurisdictio, perpetuatur, de quo ẽt per Bal. in l.si.C. de p̃scri. 30.ann.not.& per Alexã. in l. 1.ff.de iuris.om.iud.& in l.si quis posteà,ff. de iud.& per glo. in clem.1.de iud. An aũt perpetueẽ per actum nullũ, uide Bal.in l.si pater, C. ne de statu defun. & conclusio est,q non perpetuatur , & ideo potest reuocari p delegantem,ut est gl. in c. cum plures,hoc eo.tit.qđ est uerumtacitè.s. per mortem ipsi[9] delegantis , si aũt expressè,per gl.in c.uenerabilis,hoc e.ti.quã Ro.dixit singularem in suis singul.per alphabetum.in uers.iurisdictio .

e Euitari correctio. Vide Bar.in l.1.§.deniq;.ff.qđ ui aut clam . Andr. Barb.

f Vt lit. penden. Adde Rom. consilio 330.

g Per edictum. Adde Pau.de Ca.cons.152. in primo impressis .

g SER. SAPIA. Per edictum.Qñ fiat citatio p edictũ,uide Alex. in cons.103. inci.perspectis,in 5.uol. & in cons.5. inci. In cã,col.1. in 2.uol.And.Sic.in cons.18.col.3.in 1.uol.& pulchrè per Riminaldum Ferrarien.in l.si pacto quo pœnam, col.2.in fi.C.de pactis.

h Dixerit gl. Vide § illã gl.tex.cũ sua gl.i c.pastoralis,đ rel.An. Bar.

a ftea litigat corã iudice, [a] a quo: qa p actũ ɔriũ subsequentẽ
renuntiaẽ actui pcedẽti, ut in c. solicitudinẽ, de appel. & 32.
q. 1. c. cũ renuntiatur, & hoc intellige in apploñe interposi-
ta, nõ aũt pcedit indistincte in interponẽda. vñ si grauatus
j. tempus sibi pfixũ ad appellandũ litigat corã iudice, nõ p
hoc renuntiat facultati appellandi: qa põt interim delibera
re; ita sentit Inn. no. in c. solicitudinẽ, de appel. sed tu limita
ut ibi, & uide p Io. An. in c. fi. de appel. li. 6. & bo. text. cũ ibi
no. in l. ad solutionẽ, C. de re iudi. Sed q̃ro tex. iste loqẽ, qñ
appellans petiit inducias, itẽ post modũ renuntiauit produ-
ctioni & allegationi, & petiit attestationes solẽniter publi-
cari, quid si alterũ tñ fecisset, ut qa solũ petiit inducias, uel
solũ petiit attestationes publicari? Sol. dicit Inn. q idẽ. nam
p hoc apparet, q uoluit redire ad priorẽ iudicẽ. Dicit Hos.
qualitercunq; appellans egit corã iudice priori, & hoc tene,
7 qa sp subest ratio pdicta. † Hæc limita, nisi actus, q postea
gerit corã iudice, a quo, ueniat ad augmentandũ desideriũ
appellantis, ideo dixit gl. no. in c. si a iudice, de appel. li. 6. q
si appellãs cõparuit corã iudice, a quo, & petiit ẽt reuocari
grauamẽ, & ad probandũ grauamen pducit testes, nõ p hoc
vr appellationi renũtiasse: qa nihil directe egit ɔ applonẽ
suã: quia p applonẽ instat, ut reuocet grauamen, & ad hunc
effectũ postea institit corã iudice, a quo. Adde aliã solẽnem
limitationẽ post eam, q colligitur ex c. cũ uenissent, de eo q
mit. in posses. in gl. in uerbo, obtulit, & no. illã gl. q singula-
riter dicit, q si actus gestus post applonẽ corã iudice, a quo,
nõ fuit approbatus in iudicio, q tunc p illũ actũ non vr re-
8 nũtiasse apploni: † quia nõ potuit iudex uel pars se funda-
b dare sup eo, qd impugnauit, [b] ut in rla, ex eo, de regu. iu. li. 6.
& in c. cũ olim, de cẽsibus, optime facit tex. in c. mulieri, de
iureiura. In gl. 1. ibi: *legitimas exceptiones*. Dic. s. declinatorias,
ut in c. pastoralis, de excep. & c. inter monasterium, de re iu-
dica. & in l. h. C. de excep. & dic clarius q̃ gl. q pprie & stri-
cte negotiũ dr ceptũ per lit cõtest. & tunc partes ingrediunẽ
principale negotiũ. prius. n. põt disputari de legitimitate
psonarũ, & p exceptiones declinatorias potest differri ne-
gotiũ principale, ut in d. c. pastoralis p citationẽ aũt nego-
tiũ nõ est pprie ceptũ quo ad effectum s. dictũ. ideo tex. di-
cit, q est quasi ceptũ. nã quo ad ppetuandam iurisdictionẽ
9 põt dici cœptũ: qa iudex cœpit uti iurisdõne. † Et no. ex hoc
c & ex tex. q dictio, quasi, [c] diminuit ex pprio significato signi
ficatũ eius, ad quod adiicit, & uide gl. de hac dictione, quasi,
in c. parochianns, de deci. & bo. tex. cũ gl. in l. in facto, ff. de
cõdi. & demon. quandoq; tñ est expressiua ueritatis, & tũc
ponit improprie, ut no. gl. in c. put, de do. & cõtu. Et in eo,
q gl. ɔñr annectit, an cœptũ re integra transeat in hæredem
actiue & passiue. aliqd dicit hic Host. & minus pfecte, sed
tu dic ut plene dixi in c. significauit, de referi. In gl. 2. in fi.
10 No. gl. & clarius hoc tenet in c. cũ uenisset j. de testi. † Et cõ-
clusio sit ista, q p mortẽ delegãtis re integra expirat iurisdi
d ctio delegati: nec ualet pcessus postea agitatus, [d] licet dele-
gatus ignorauerit mortẽ delegãtis: qa ignorãtia nõ põt tri
buere iurisdõnẽ nõ habẽti, ut in l. priuatorũ, C. de iuri. om.
iud. & c. significasti, de foro cõpe. Itẽ iura loquunẽ indistin-
cte. ergo nõ debemus facere dñiam inter ignorantiã & sciẽ-
tiã 19. dist. c. si Romanorum c. solitæ. de maio. & obe. & per
hanc rõnem hoc tenuit Bar. in l. & qa, ff. de iuris. om. iud. &
refert Inn. tenuisse cõtrarium in d. c. licet. sed primũ dictum
sequuntur cõiter Doc. hic, & in d. c. cũ uenissent. Non ob. cõ
trariũ gl de l. eius q in prouincia, ff. si cer. peta. quia fatendũ
est, q mandatũ procuratoris reuocatur re integra p mortẽ
cõstituentis, ut in l. mandatũ, C. man. cle. si. de procu. & in §.
recte, insti. man. sed ne pcurator ignorãs damno afficiatur,
hẽt actionẽ mandati, ut recuperet expensas, & seruet indẽ-
nis ab omni interesse, ut l. si mãdassem, ff. man. Itẽ mandatũ
pcuratoriũ est bonæ fidei. iurisdõ uerò delegata est stricti
iuris, ideo sm Inn. largior interpretatio sit in illa, q̃ in ista.
11 † Posset instari ultra Do. de l. Barbarius, ff. de offi. pto, ubi
apparet, q cõis error litigantiũ facit a
sniam ualere, ad 3. q. 7. c. infamis §. tria,
uer. ueruntamẽ. Sol. si teneẽ opi. Inn. in c.
cũ dilecta, de rescrip. q illa l. nõ hẽt locũ
in delegato, cessat cõtrariũ. sed si tenere-
mus contrariũ (qd est uerius) ut ibi dixi;
dic q ibi non interuenit solũ error cõis:
sed emanauit officiũ ab habẽte ptãtẽ, &
durauit iurisdõ ipsius cõmittentis, ut no.
Inn. in c. nihil, de ele. Sed in casu nostro
extincta iurisdõne remanet solus error,
q nõ põt tribuere iurisdõnẽ. Et ideo si qs
emit rẽ a plato intruso, q nullũ habuit ti-
tulũ a superiore, licet cõiter putaretur p-
latus, nõ tamẽ iste cõis error facit ɔrium
ualere, ut in c. alienationes, & ibi p Ar-
chi. 12. q. 2. & p Inn. in d. c. nihil, de elect.

SVMMARIVM.

1 *Clausula q si non oẽs &c operatur q tunc unus potest sine aliis, quando certum est q alter est impeditus, alias secus. uide in nu. 2.*

3 *Clausula omnes aut duo, &c. denotat, q alii possunt cognoscere, licet non constet de impedimento consortium.*

Clausula si oẽs nequiueritis interesse, tu frater Episcope procedes, quid importet?

4 *Opinio in quam concurrunt plures doctores, est tenenda, nisi probabilibus rationibus conuinci possit.*

5 *Forma certa procedendi ubi datur pcessus corruit non solum quando est attentatũ contra formã, sed etiam citra uel præter formam.*

6 *Citatus ab uno ex delegatis, nõ constito de impedimẽto alterius, an teneaẽ cõparere. 16. 17.*

7 *Iudices plures, uel habẽtes aliquã ptãtem, an possint illam exercere oẽs insolidum, uel debeant insimul conuenire? uide plenissime & melius quam alibi, & loquitur tam de ordinariis, quam delegatis.*

8 *Collegium consistit in duabus partibus omniũ, nisi sit statutus certus numerus ut intersit.*

9 *Scholaris sufficit q approbeẽ a septẽ doctorib.*

10 *Maior pars dicitur & consideratur non solũ respectu numeri, sed dignitatis.*

11 *Iudicium cœptum coram uno ex ordinariis parens iurisdictionem habentibus non potest coram alio finiri, nisi dato impedimento primi.*

12 *Hæredes unius domini habentis iurisdictionẽ, an ipsi habebunt in solidum, an debeant simul conuenire?*

13 *Iurisdictio quæ competebat uni soli, an sit indiuidua respectu plurium successorum?*

14 *Tutores & curatores uel eorum actores unius populi uel administratores, an possit unus, uel debeant omnes insimul administrare, uel aliquem actum expedire? uide etiam de pluribus procuratoribus.*

15 *Executores testamẽtarii si sint plẽs dati, an uno nolente interesse uel mortuo, possit alter exequi?*

16 *Citatio nulla & temeraria non arctat citatũ.*

18 *Citatio prima facie iniusta non arctat citatum, nisi iudex iustificauerit citationem.*

19 *Sententia nulla an possit ratificari?*

Ratificatio an & qñ retrotrahaẽ ad actũ nullũ?

a Coram iudice. Adde do. de Ro. decil. 473. incip. si ille qui a sententia, in nouis, de appel. ubi dicunt q producẽs iura sua corã iudice, ut nõ pcedat ad executionẽ sentẽtiæ, q nõ vr renũtiare appellationi: secus si aliqd peteret, qd nõ posset nisi per iudicẽ expediri.

b Impugnauit. Adde Ro. consil. 167. & 59. ubi dicit, q confessio impugnata per iudicẽ nõ opitulaẽ.

c Dictio, quasi, ad de Old. consi. 155. ZACHARIAS. Adde Bal. in l. in suis, ff. de li. & posthu. ubi dicit hãc dict. quasi, esse notã impropriẽtatis & diminutionis. idẽ no. in l. si cum dotem §. 5. ff. sol. ma. & ibi bo. gl. & Alex. in l. si dare, in prin. ff. de uer. ob. ANT. FRAN.
De hac dictiõe, quasi, dicas q si apponaẽ in statutis nõ denotat impropriẽtatẽ, sed ppriẽtatẽ, ut sin. uoluit Bart. in l. fi. in ult. col. in prin. ff. de sica. & in l. diuortio, in §. si fundũ, in 1. opp. post Di ff. sol. ma. aliqñ et iã denotat proprietatem & ueritatem, ut no. in l. 1. de transa. & in l. Lucius Titius, in fi. ff. de admi. tut. & uide Bald. in l. in suis, ff. de li. & posthu. ubi dixit q dictio, quasi, & dictio, quẽadmodũ, est nota imppriẽtatis & diminutionis, & alleg. l. si cũ dotem, in §. fi. hic alle. & l. si qs, ff. de condi. & demon. SEB. SAPIA.

d Postea agitatus. Vide late p Alex. in l. eius q in prouincia, ff. si cer. pe. ubi etiam Pan. de Ca. & Moder. & late per Moder. in l. more, ff. de iuris di. om. iud.

20 *Aliqui ex delegatis non possunt soli in causa procedere, etiam parte nolente.*
21 *Nuntiis an & quando detur fides.*
22 *Impedimentum si allegetur, licet non sit, & fuerit pronuntiatum impedimentum esse, pronuntiatio ualet.*
23 *Delegatus qui habet proficisci extra suum domicilium, an habeat expensas?*
24 *Sententia lata non uisis uidendis non ualet, licet postea appareat, q illa quæ erant uidenda, nō faciant ad rhumbum.*

CAP. XXI.

1 PRudentiam. † Si cau
sa dele-
gat tribus cū clausula, q si non
omnes duo uestrū &c. nisi prius
appareat de impotētia tertii, duo ꝑcede
re non pn̄t, & si ꝑcedunt, nihil agūt. h. d.
usq; ad §. adiicimus. Et diuidit istud prin
cipiū. nam format duas q̄stiones. secundò
simul illas soluit ponendo rōnem decidē
di. & secunda, ibi: *in hoc casu.* Casus lr̄alis.
In prima parte ponit talis q̄stio. Ecce cau
sa cōmittit tribus iudicibus cū tali clau-
sula, q si oēs interesse nequiuerint, duo ni
hilominus in cā procedant. duo illorū tā
tū citant reū. q̄ritur utrum ille teneatur
uenire? post istā quæstionem statim facit
aliam q̄nē. iudices citāt reum. in termi-
no cōstituto comparuit corā duobus ter-
tio absente, nec se excusante, nec cōmittē
te uices. Quærit utrū duo p̄sentes possint
in causa procedere, & eam per s̄niam dif-
finire? Ad primā q̄stionem non respōdet
Papa directe, sed respōdendo ad secundā
intelligitur prima soluta. dicit Papa, q cū
aliquis nō ostenderit legitimè se cū aliis
interesse nō posse, uel aīs cōstare canoni-
cè nō poterit; alii in causæ cognitione ꝑ-
cedere nō debēt, q si fecerint, nō ualebit:
qa integrū est iudiciū, qd̄ plurimorū sen-
tentiis cōfirmatur: & Papa libentius cau-
sam cōmittit duobus q̄ uni: & tribus q̄
duobus, & q contra facerent, formā rescri
pti non seruarent. p hoc intelligit prima
q̄ō soluta: quia si tres citant partes & duo
illorū tertio absente procedere non pn̄t,
ergo & si duo tm̄ citant, reus ad citationē
eorū uenire nō tenet Ber. Not. ex princi-
pio, ibi: *supplicas informari*, q intellectus
hominis dr̄ informari ex responsione iu-
ris. vñ sicut aīa informat corpus, ut in cle.
1. de sum. tri. cū gl. ita scia informat intel-
lectū. unde vr̄, q intellectus hominis sine
sciētia pōt dici sine forma, quasi sit quæ-
dam materia inutilis. Hinc merito dicit
Cic. in li. off. q multi sunt hoies, & pauci
sunt hoies: multi sūt homines nomine, &
pauci re, ad denotandū, q prorsus ignari
non merent dici homines, sed potius ima
a gines hoīum; [a] sicut in simili dicit tex. q
multi sunt sacerdotes, & pauci sunt sacer
dotes, multi noīe, sed pauci effectu, ut 40.
dist. c. multi. Et ex his uerbis scholaris dēt
sumere formosum modū cōsulēdi docto-
rē, petendo. s. informari de dubiis in iure
2 cōsistentibus. † No. 2. effectū istius clausu-
læ, si oēs nequiuerint interesse &c. impor
tat. n. hūc effectū, ut reliqui possint ꝑce-
dere tertio nequēte interesse. tn̄ ante, q̄
b cōstet de impedimēto tertii, non pn̄t [b] in-
solidū reliq ꝑcedere, & sic exercitiū iu-
risdictionis nō est penes p̄les delegatos in
solidū: sed ita est apud oēs, ut nō sit pe-
3 nes singulos, de quo ī. latius. † Alium ef-
fectū habet clausula, oēs, aut duo uestrū,
aut unus ꝑcedat. nā ubi apponit hæc clau
sula, q̄ hodie est multū in usu Romanæ cu
riæ, q̄libet pōt ꝑcedere, licet nō cōstet de
impedimēto cōsortū, de hac clausula dic
ut plenè hr̄ & no. in c. cū plures ī. eo. li. 6.
Qn̄q; apponit clausula denotās ꝑrogati-
uā, ut cū dr̄, si oēs nequiueritis interesse
tu frater epe ꝑcedas. nā alii sine isto ꝑce
dere nō pn̄t, sed iste sine aliis sic, dato im-
4 pedimēto, de quo in c. corā ī. eo ti. † Not.
3. ibi: *integrum sit iudicium &c.* p̄sumendū
esse ꝑ pluralitate doctorū & iudicū. unde
sententia uel opi. vr̄ firmior & uerior, qn̄
plurimorū iudicio est confirmata. nam fa
cilius inuenit, qd̄ a pluribus sapientibus
quærit, ut in c. de qbus 20. di. Hinc Solo-
mon in ꝓuerbiis suis. Dissipantur cogita
tiones, ubi nō est consiliū: & ibi salus, ubi
multa consilia. Et ex hoc infert, qualr̄ sit
iudicandū, qn̄ dubium est positū in cōfli-
c ctu opinionū. debemus. n. illā opi. ample-
cti in quā plures Do. inclināt. [c] hoc uerū,
nisi illa opi. possit cōuinci ꝓbabilibus ra
tionibus, ut dixi post Ioan. And. in c. 1. de
cōst. & dic ut ibi, & faciūt p̄dicta, q magis
d sit p̄sumēdū pro cōsilio [d] alicuius collegii
5 Do. q̄ pro cōsiliis particularibus † No. ibi:
citra formam &c. & tene mēti q ubi datur
certa forma ꝑcedēdi, ꝑcessus corruit nō
solū si aliqd attentat directè contra for-
mam: sed ēt qa uerum est dicere istū ex-
cessisse fines mādati, & sic no. q ubi datur
e certa forma, paria sunt agere ꝯ, uel citra. [e]
uide bo. gl. cū tex. in c. si cui, de ele. lib. 6.
ubi quasi idē probatur. nā ibi, p̄ter, &, ci-
tra, æquiparant. & intellige qd̄ dixi citra
formam, qn̄ ad actum est data certa for-
ma. sed ubi nō datur certa forma, est dr̄ia
utrum agatur contra, uel præter, uel citra.
nā uide instantiam. Ep̄s non potest sta-
tuere contra ius: & tn̄ potest statuere præ
ter, uel citra ius, ut no. in cle. ne Romani,
de ele. ubi bo. gl. plenius p Io. An. in c. fi.
de off. archi. In gl. 2. Pro clariori intellu
huius gl. diuide eā in quatuor ptes prin-
cipales. in prima opp. ꝯ tex. in eo, qd̄ Papa
vr̄ hic fuisse diminutus in non respondē-
do ad primā q̄nem, sed solū ad secundā.
hinc sumpta occasione gl. examinat qd iu
ris de prima q̄ne. utrum citatus a duo-
bus ex tribus iudicibus teneat cōparere? &
ꝑcedit hoc ordine. nā primò allegat pro
parte negatiua: scd̄o ꝑ parte affirmatiua.
tertio soluit sequēdo partē negatiuā. Et
r̄ndet ad op. q p̄p̄ nō fuit diminutus: qa
ex r̄nsione ad secundā infert ad decisionē
primæ, & sic ista ps prima posset subdiui-
di in p̄les ptes. in scd̄a pte principali glo.
q̄rit. pone q duo ex tribus datis cū clau-
sula,

a Imagines hominum. Adde quod dicit Laertius de quodam philosopho, q cū uidisset hominē indoctū sedentem sup lapidē; dixit: lapis super lapidem.

b Non possunt. Adde q hoc fallit in beneficialibus: qa si in uero duo non possint, licet nō cōstet, tertius procedere potest secundū Ro. fin. suis per tex. in c. ueritatis. 8. dist. & per dictū Inn. in c. dilectus, de app. & ita dicit tenere do. de Ro. de cis. 459. est inno. uis 166. inci. Si duo ex tribus. hoc eo. tit.

c In quā plures Doct. inclinant. dūmodo sint numero & authoritate superabūdātes, ita not. Bal. in l. 1. ff. de offi. quæsto. & in l. 1. ff. de sena. Angel. in l. si idē §. fi. ff. de iu. om. iud. & Alex. consi. 7. & consi. 18. uolu. 4. quod tamē limita ut p Lanfrā. in c. quoniam contra §. statuimus §. testium uersic. quæro numquid in causa, & ibi in apostil. Benedi. ua. & Celsi ad ipsum ī. de proba. Et quid si nō appareat, quæ sit communior? dic quod superior est cōsulēdus. Ita no. Ma. Mathe. in tracta. suo opp. & in præallega. l. 1. de of. quæst. & Paul. de Ca. consi. 88.
SEB. SAPIA.

d Pro consilio. Adde tex. in c. nouimus, de uer. sig. ibi. & quorūdam sit opinio, & in l. 2. ff. de off. quæst. Fel. in c. 1. in ulti. charta, & in c. ne innitaris de cōstitu. si tamē per aliquē adducit melius rō, tunc dicitur cōis opi. c. 1. ī uers. rationabili, & his q̄ sunt a ma. par. cap. c. si testes circa primum, in uer. multitudinē 4. q. 3. uide decis. in consi. 23. in ult. colum. uersi. non ob. si dicat. & Ias. in l. ut uim, colū. pe. ff. de iu. & iu.
ZACHARIAS.

e Cōtra uel citra. ita no. Bal. in l. cōparationes, col. 2. C. de fi. instr. & in l. si tutor, C. in q b. cau. rest. in integ. non est ne. sed aduerte: qa hoc non est indistincte nerū in forma tradita a iure: qa si nō seruet in absolutione ab excōicatione forma iuris, ualebit tn̄ absolutio, ut no. Cardi. post gl. in cle. 1. §. 1. q. 6. de seque. pos. & in cle. 1. q. 30. uer. app. ī. de deci. secus si ab homine, de quo tu dic ut per Bal. in l. non possunt, ff. de legi. & Alexand. consi. 23. uolum. 4.

ANT. FRAN.
Circa istas dictiones, citra, contra, & præter, primo dicas, q dictio, citra, cū copula p̄cedēti denotat cōtinuitatē tpis, ut p Bart. in l. Celsus, in pen. col. circa fin. ff. de usuca. & per Bald. in l. iudicia, C. de rei uend. & p Inn. in c. inter dilectos ī 2. col. de fi. inst. & per dn. Abb. in c. 1. in 4. colū. ubi etiam per do. Anto. & Imo. de proba. & per Lanfran. in c. quoniā contra, in uersi. testiū depositiones, de ꝓba. quādoq; etiā ponitur pro cōtra, ut per Bal. in l. falsus, in 4. col. in 3. op. C. de fur. De dictione autē, cōtra, quid importet, habetur in l. contra, iuris, in prin. ff. de pac. & per Cy. & doc. in l. a caligari, C. de nupt. & uide no. gl. in l. duob[9] in §. fi. ff. de iure-iu. Et adde quòd qn̄q; ponitur pro, extra, & qn̄q; po-

nitur pro, citra, ut in c. in Christo pater, de cons. di. 3. & in c. sciendum. 8. q. 1. & in c. indu ciæ. §. offeratur. 3. q. 3. De dictione autē, præter, quo ponatur, habet ꝑ Bar. l. 1. ff. de pig. ac. & in l. nā quod liquidæ, in. §. si. de pen. le. & per Bar. in l. si tutor, in. §. si tutor, de tut. & rō. dist. & Bal. i. c. 1. in. §. sed etiā res, ꝑ quos fi. inue. in usi. feud. & ꝑ Old. in consi. 49. & uide Inn. in c. dudū, el. 2. de elect. ubi dicit, ꝙ in dispensationibus nō includit, sed remouet uitiū obiectionis. & uide Bar. in l. Seio. in. §. uxori, de annu. le. ubi dicit ꝙ est dictio exclusiua, quod etiā uoluit Bal. in. l. si ita legatū, in pri. ff. de leg. 1. & in l. si cū ita, de do. ꝑl. ubi dicit, ꝙ si legatur. c. ꝑter dotem, ꝙ etiam dos videtur esse legata. & uide plene per do. Car. in clement. 1. de sum. tri. & in cle. 1. in. §. pe. de hær. & in cle. 3. in prin. de pœnis. ubi dicit ꝙ qñ sequitur propositionem affirmatiuā icludit sed qñ negatiuam stat positiue & exclusiue, de quo ēt habetur ꝑ Di. i regula, peccatum, & reg. iur. li. 6. & uide etiam Bar. in l. si cū, 1. §. fi. i. 2. col. ff. si quis cauti. & per Bar. & Bal. & Sali. in l. 1. actione, C. de transact. Et dum dicitur, ꝙ absolutio ab excōicatione non seruata forma iuris ualet, ad dastex. i. c. quo. 11. q. 3. & in c. cui dēter. 1. q. 1. & uide glo. in uersi. in hibentes, in cle. 1. de iure pa. & uide Io. An. i. c. Pisanis de resti. spol. ubi ēt ꝑ d. Abba. in. 3. col. ubi dicunt, ꝙ si per rescriptum est data forma in absolutione ab ex communicatione, si illa non seruetur, absolutio est nulla, de quo etiā

sula citāt partē, & est dubiū nunqd si tertius se excusauit, an in hoc dubio teneat̃ pars cōparere ad citationē duorū? in tertia parte gl. ꝗrit quid si duo processerūt si ne tertio ante purificationē clausulæ, nū quid tertius dēt hre processum ratum, & sic ex ista ratihabitiōe ꝓcessus ɋualescat? In quarta parte gl. ꝗrit, nunqd partes pos sint ɋsentire, ut duo possint ꝓcedere sine tertio añ purificationē clē? & secūda pars principalis, ibi: *sed tu ponas*. Tertia, ibi: *sed pone*. Quarta, ibi: *Item quid si partes consentiunt*.
6 † Redeo ad primum. in quo Ioā. An. post glo. concludit, in effectu, ꝙ citatus à duobus, ex quo c̄lam nō cōstat esse purificatam; non tenetur cōparere, & circa hoc ponit notabilē dr̄iam inter ptātem ordinariorū & delegatorum, dicēs ꝙ plures ordinarii habēt iurisdōnē & exercitiū in solidū; ita, ꝙ uno absente alius pōt ꝓcedere: secus in delegatis & in arbitris, qa licet isti habeant iurisdōnē insolidū, cū iurisdō sit tāquā res incorporalis & indiuisibilis, non possit cōsistere pro parte, tñ exercitiū iurisdōnis nō cōpetit istis insolidū, sed apud oēs simul. Primò ꝓsequar qd in ordinariis. Scdō qd in delegatis. gñalr, qa articulus est pulcher, & articulus nō bñ explicat à canonistis hic, uel alibi; assumo aliqua no. hic ꝑ Doc. & plura annectā hic, & ex dictis Bar. ꝑ Doct. omissa, & uide de materia ꝑ Bar. in. l. 1. §. si plures, ff. de exerci. & in. l. Pōponius, ff. de re iudi. aliqd in. l. inter tutores, ff. de admi. tuto. & uide bo. gl. in. c. ut offin, in uer. separatim, de hær. li. 6. & in. c. 2. de arb. e. li. & iūge illas simul; qa melius explicāt istū
7 passum, q̃ facit ista gl. † Et dic gñalr, cum ɋritur nunquid plures habentes aliquam ptātem possint illā exercere insolidum, an uerò debeant oēs cōuenire? Et dic aut hæc ptās cōpetit pluribus ut collegio, ut puta qa collegiū habet iurisdōnem, ut ca p̄m, uel priores huius ciuitatis, & tūc iurisdō nō est apud singulos, nec exercitiū, sed apud corpus collegii fictum, & repræsentatū ꝑ singulos simul collectū: ut in c. irrefragibili. §. excessus, & qd ibi not. de
8 offi. ord. & 12. q. 2. c. q manumittit. † Vñ ad ualiditatē actus oportet, ꝙ saltē duæ ptes collegii sint ꝑsentes, l. nulli, & l. plane, ff. qđ cuiusq; vniu. no. & i. l. 3. C. ꝑ dec. decu. li. 10. & ualet qcqd facit maior pars istarū duarū partiū, ut in. c. 1. de his q fi. à maior. par. ca. & l. qđ maior, ff. ad muni. & vide bo. gl. & tene mēti in dicto. c. scdō de arbit. li. 6. & bo. gl. iuris ciuilis. l. ubi ad sunt, ff. de tuto. & curato. da. ab his. & hoc verū nisi pluralitas uel numerus sit de substātia, q tūc nō sufficiūt duæ ptes: sed requirit numerus reqsitus à lege. Exēplum in numero Epōrū reqsitorū ad depositionē Epi, uel alterius clerici, ut quo. 15. q. 6. 7. c.
9 si aūt, & c. felix. † Itē exēplū ßm verū intellectū in. 7. Doc. reqsitis ad approbationē scholaris. nā cōiter teneẽ, ꝙ tot sint quot uelint Doct. de collegio. reqrit ad min⁹ ꝙ scholaris approbet. à. 7. ut no. glo. in. l.

magistros, & facit text. in. l. fi. C. de ꝑfes. & medi. li. 10. & no. Io. An. i c. primo, de celeb. miss. sentit gl. in gñe in d. c. scdō. & hoc casu qñ iurisdō cōpetit pluribus vt collegio, est dubiū qūa sumatur maior pars solū an respectu numeri, an ßm aliā cōsiderationē? Gl. multū no. i dicta. l. ubi
10 absunt, † dicit, ꝙ nō consideratur hoc casu maior pars solū respectu numeri, sed ēt respectu dignitatis & ꝓbitatis, & sequtur Bart. in dicta. l. Pōponius, quasi uelit dicere, ꝙ si minor pars collegii est dignior dignitate seu meritis, tūc facit maiorē; qđ non tradas obliuioni. b Sed ego dubito an hoc dictū sit uerū, & puto ꝙ ista duo requirātur copulatiuè, ꝙ sit maior pars respectu numeri, & etiā dignior respectu meriti. vñ iura nostra apertè dñt illud esse ualidū, qđ fit à maiori & saniori parte b & sic copulatiuè reqrūt illa duo. Pro hoc c. qa ꝑꝑ. de ele. & in c. ecclesia. 1. &. 2. eo. tit. & hoc credere uerius. aut ptās cōpetit plurib⁹, & tūc quoddā est offin publicū authoritate, & vtilitate quoddā est publicū authoritate sed utilitate priuatū: quodam offin priuatū utrinq; , tam respectu authoritatis, quā vtilitatis. Primo casu qdam est ptās ordinaria. Exemplū in pluri b⁹ iudicibus ordinariis. quedā est ptās delegata, ut in pluribus delegatis. Nam offin ipsorū est publicū authoritate & vtilitate, qa sūt inductū authoritate publica, & ad utilitatem publicam. primo casu cum ptās est ordinaria, aut sunt plures ordinarii ad diuersa officia; & tūc quilibet habet iurisdōnem & exercitiū insolidū, quia quilibet habet ꝑ se & sine cōsocio; & hoc nō habet dubiū; exēplū in diuersis Prælatis, q ꝑsunt in ecclesia Dei. nā Eps exercet iurisdōnē ꝑ se: Archieps ēt ꝑ se, & idem in Patriarcha & aliis Prælatis, vt in c. cū ab ecclesiarū, & c. duo simul, de offi. ordi. cū si. Aut plures sunt deputati ad vnū offin. Exēplū si Papa deputaret duos legatos in eadē prouincia: uel Eps constitueret sibi duos uicarios in eodē loco nō distinguendo eorum officia, & in hoc cōsistit dubiū nostrū. Gl. hic uoluit ꝙ unus pōt exercere demū alio impedito. Host. tenet. ꝙ omnes simul debent conuenire, nisi lex uel consuetudo, uel princeps, qui dedit eis iurisdōnē; dedisset insolidū; sed gl. ibi in d. c. ut offin & in d. c. 2. de arbit. lib. 6. simplr tenet, ꝙ quilibet ordinarius procedere possit separatim, licet nō dēt impedimētum alterius; & ista opinio uerior est, & cōior, c & eam tenet gl. in dicta l. Pōponius. Itē Bar. in. d. §. si plures, & in l. unica, ff. de off. con. & ibi vr tex. ad idem l. Imperator, ff. ad muni. & hanc opi. se-
11 quor. † Et salua istā gl. in parte. nam si cā fuit cœpta coram uno ex ordinariis, non potest corā alio promoueri & finiri, nisi detur impedimentum primi, vt est textus nota. in dicta lege; Pomponius. & ex hoc dicit ibi Bart. ꝙ si Eps habet duos vicarios, ꝙlibet separatim potest procedere; sed ex quo cā est inchota coram uno, nō

vide ꝑ Phil. Frāc. in ca. qua fronte. de appel. & ꝑ do. Cardi. in cle. 1. in q̃o. 30. de deci. SEB. SAPIA. Et dic aūt hæc potestas. Vide Bar. & latè Alexan. in l. Pomponius, ff. de re iudi. Sali. in. l. cū magistratus, C. qñ prouo. non est ne. Alex. in. l. rescriptū, in prin. ff. de pact. Fely. in. c. auditis, de præscrip. Abb. in in consi. 57. inci. Attingam, co. 4. in. i. uolu.

b Quod non tradas obliuioni. Adde Angel. consi. 167. ZACHARIAS. Adde Iac. Reb. in. l. nominationū. nu. 4. & in Apostil. Celsi ad ipm. ubi remissiuè tractat. C. de decu. li. to. Cardi. Manda. in tractatu suo & elec. parte. 1. c. 21. in gloss. i uerbo, & sanior, & quod posui in apostil. ad istum in. c. de ecclesia, lo. 2. in apostil. in uer. sed & sanioritas. nu. 1 c. 5. de elect.

c Verior est & communior. Adde Aret. consi. 36. Ro. consi. 244.

Iura similia. vide Bar. idem tenẽ eem in cõs. clxxxix. inci. primò, q̃ritur utrũ iurisdictio, col. 3. & Bartho. Soc. in cons. cclxxij. inci. non prosequendo ordinem, in prima parte.

b Administratio. Adde Bart. consi. xciiij.

c Non habet imperium. Adde quod do. de Rota deci. icip. Si dno barones, ff. de iud. i antiquis, dicũt q̃ ille qui deliquit, amisit imperium ideo ab alio puniri potest.

d Feudalis. An iurisdictio feudalis possit diuidi, vide Feli. i. c. quæ. i ecclesiarũ, charta pe. ver. hanc decisionẽ, de cõsti. vide etiam Alexan. In consi. lx. inci. visis dubitationibus, in. iij. volu. & dñm Fran. Cur. in consi. lxviij. inci. do. Io. & Bartho. soci. in consi. clxv. & consi. cclxxviij. in. j. parte.

e Loci. Vide Alexan. in cons. xxv. incip. Attentis, colum. pe. in. v. vol. & Soci. in consil. clv. in prima parte, tenentes cum Abb. hic.

f Publicum. Vide Ang. in consi. lvi. incip. quæ reformatio, & Aret. in cõsi. lxvi. incipi. viso, col. 4. qui tenent idem, quod hic.

g Tutoribus. Adda vt per Are. cõsi. alleg. xxvj.

h Insolidum. Adde vt per Anch. consil. cccxxxiij. & ccccj.

i Vel mortuo. adde Kal. consi. ccclix. iiij. lib.

K Temeraria. Adde; d. de Ro. deci. cx. inci. si citat ab vno ex tribus, in nouis.

potest alter se impedire; nisi primus sit impeditus; q̃ bñ not. hęc ꝓcedunt, qñ iurisdictio ordinaria fuit a pricipio penes plures, qñ eñ habuit originẽ penes vnũ, sed deriuauit in plures, i. uenit.
12 † Exẽplũ in plurib⁹ heredib⁹ alicuius dñi habẽtis iurisdictionẽ, dubiũ est nunqd isti plures heredes, cum successerint loco unius, pos sint separatim exercere iurisdictionẽ, an debeãt simul cõuenire; do. Ant. hic refert Guli. de Cu. in. l. Põponi⁹, tenere q̃ non debent separatim ꝓcedere. arg. in. l. 2. ff. de ver. obl. sed credo, q̃ nõ rectè referat, qa reperio Bar. p eandẽ. l. tenere ɔ̃riũ, in. d. l. Pomponius, & p alia iura similia; [a] & istud credo uerius: qa negari non põt, q̃ isti oẽs non sint ordinarii, & q̃ habeant iurisdõnem ut singuli. vnde sicut primus poterat solus exercere iurisdõnem, ita & isti plures hæredes. dicit tñ notã. q̃ vbi tractaretur de cõmõ vel incõmõ sociorũ non põt vnus solus exercere iurisdõnem sine aliis. vnde non posset vnus relaxare mulctam seu cõdemnationem; quia tendit ad incõmodũ aliorum, vt in. l. heredes mei. §. peto, & quod ibi no. ff. ad Trebelli. quod est bñ no. Et alibi in. d. l. inter tutores, posuit notabile dictũ, q̃ si isti plures filii seu hæredes diuidũt sibi iurisdõnẽ, potius est administratio [b], q̃ iurisdõ: b quia iurisdõ nõ põt diuidi, nec valet diuisio in præiudiciũ superioris. Ex quo infertur q̃ si vnus ex istis delinqueret in administratiõe alteri tributa. nõ ꝑt ab alio puniri: qa sũt pares in iurisdõne, ut dixi, & iurisdõ est penes quẽlibet in toto territorio: par aũt in parẽ ñ habet ĩperiũ, [c] vt in. c. inootuit, de ele. & l. ille à quo. §. tempestiuũ, ff. ad Trebel. & in. l. nam ma
1 gistratus, ff. de arbi. † Aduerte tñ diligenter, quia Bar. loquitur qñ iurisdõ illa erat feudalis. [d] nam tunc certũ est, q̃ est indiuisibilis: qa feudũ nõ dꝫ diuidi, vt in. l. ĩperialẽ. §. ꝑtereà, de pro hi. feu. alie. facit. c. licet, & qđ ibi no. de uoto. Si aũt iurisdõ non esset feudalis tunc credo aliter dicẽdũ. q̃ aut cõpetit iurisdõ in diuersis locis puta in plurib⁹ castris, neq; sonat in nomẽ dignitatis, qa nõ comitatus, nec ducatus, & tũc satis puto q̃ plures hæredes pñt sibi diuidere illa loca ẽt quo ad territoriũ, & iurisdõnem, sicut potuisset inter eos diuidere ille defunctus. Si uerò esset dignitas, nõ ꝑt diuidi, & primogenit⁹ debet succedere, de quo in c. licet, alle. si vero iurisdõ non esset feudalis, nec sonaret in nomẽ dignitatis, nec cõpeteret in vno loco tantũ; puta in una ciuitate, uel in oppido; tunc satis puto q̃ isti nõ pñt diuidere iurisdõnem quo ad territoriũ, ne in eodẽ loco videanẽ duo dñi quasi monstrũ, ɔ̃ c. qñ in plerisq;. j. de offi. ord. Itẽ quia hoc tẽderet in publicũ ꝑiudiciũ illius loci [e]; & sic nõ vr̃ hoc posse fieri, arg. l. fi. C. si ɔtra ius vel vti. pub. & hęc not. qa nõ habes alibi ita collecta. Si verò ptãs est delegata, & tũc aut plures sunt delegati ad vniuersitatẽ cãrũ, & gl. & Bar. tenuerunt in. d. l. Põponius, q̃ possint separatim ꝓcedere sicut ordinarii. hoc tñ non ita firmauit Bar. in. d. §. si plures; sed locutus est sub dubio, fortè; tu vide in hoc quod dixi. s̃. eo. c. cãm, ubi tenui oppositũ. Aut sunt delegati ad vnã, vel ad plures causas; & tunc si simpl̃r sine aliqua cl̃a, nõ pñt separatim ꝓcedere; & si ꝓcedunt, nõ ualet ꝓcessus, vt in c. cãm, s̃. e. tit. & hic, & c. vno delegatorũ. j. eo. tenet Barto. in d. §. si plures, & in d. l. Põponius. & rõ ponit̃ hic in glo. nã plures delegati dati ab uno sup eodẽ articulo repñtãt ꝑsonã vnius, c. pastoralis, de rescri. vñ unica iurisdõ repñtat delegãtẽ apud oẽs, meritò cũ sint loco vnius & vnica sit iurisdõ, nõ pñt separatim ꝓcedere. Vnũ tñ nõ omitto, q̃ siue sint ordinarii, siue delegati ad uniuersitatẽ cãrũ etiã tenẽdo opi. q̃ possint separatim ꝓcedere; si cã est inchoata coram oĩbus, nõ dꝫ diffiniri nisi p oẽs, nisi alr̃ det̃ impedimẽtũ; de hoc est text. ſm intellm̃ gl. quẽ seqtur Bar. in. d. l. Põponius; quod no. nam sicut qñ cã cœpta p unũ, alius uõ põt se impedire; ita & qñ cã cępta p oẽs, si nõ sunt dati delegati cũ cl̃a, q̃ si nõ oẽs, vt
4 [c] in tex. nostro; dic vt. j. latius subiiciam in. q. 3. † Venio ad secũdũ mẽbrũ principale distinctionis, qñ offm̃ cõpetẽs pluribus est authoritate publicũ [f] & vtilitate priuatũ. Exẽplũ in pluribus tutoribus [g] & curatoribus. habent. n. isti offm̃, authoritate publicum, sed concernit vtilitatẽ priuatã. & subdistingue. nam quędã est potestas ordinaria & principalis, ut est ipsorũ tutorũ, & curatorũ, & quędã est potestas accessoria & quasi delegata, vt in actorib⁹ datis à tutore. Primo casu ptãs cõpetit insolidũ. vñ q libet tutor & curator ꝑt administrare offm̃, vt. l. fi. C. de autho. ꝑstã. nisi sit talis actus, p quẽ finiat̃ tutela; qa tũc debent oẽs cõuenire, vt est text. no. in. d. l. fi. & p hoc infert̃ q̃ ordinarii vel delegati ad vniuersitatẽ cãrũ nõ pñt separatim exercere aliquẽ actũ, p quẽ finiat̃ eorum iurisdõ. qđ no. Scđo casu ptãs non cõpetit in solidũ, quẽadmodũ. s̃. dixi in delegatis; & hoc firmauit Bar. in. d. §. si plures. Tertiũ mẽbrũ principale, qñ offm̃ est authoritate & utilitate priuatũ, subdistingue, q̃ aut sunt isti deputati alicui vniuersali negotiationi, sunt plures exercitores, seu institores; & habẽt isti ptãtẽ insolidũ [h], nisi aliud sit dictum in cõmissione, vt est tex. no. in. d. §. si plures. Aut sunt deputati ad certa seu ad particularia negotia; & tũc nõ habent ptãtẽ insolidũ, nisi sit dictũ. Exẽplũ in pluribus procuratoribus ab eodẽ datis, vt. l. pluribus, ff. de ꝓcura. & in. c. si duo. eo. tit. lib. 6. Fallit si deputantur in cã spũali, de quo dicendũ, vt in c. si duo, & in. c. penultimo, de elect. li. 6. Fallit secundò ſm Bart. in dicto. §. si plures, in pluribus executoribus in testamento datis; alleg. c. fin. de testa. lib. 6. licet nõ rectè excipit illũ casum; quia plures executores nõ habent simpliciter ptãtem insolidũ, sed uno absente uel nolente interesse, duo pñt ꝓcedere; & hoc casu loquit̃ tex. in. d. c. fi. vnde si alter esset pręsens & vellet interesse, non possent reliq
15 ꝓcedere sine eo, ut ibi. † Quin mò est pulchrũ dubiũ, qđ si sint duo executores, an uno nolẽte interesse uel mortuo, [i] possit alter solus exeq? de quo vide p Fed. cõsi. 67. Di. in c. Ioannes, de testa. ꝑdicta ꝓcedũt, qñ isti habentes offm̃ priuatũ assumnotur extra iudiciũ, & assumuntur à pluribus ad iudicandũ, vt sunt arbitri. nã nõ põt vnus sine alio ꝓcedere vt in. l. Pedius, & l. Itẽ si unus, ff. de arbit. sed đ iure canonico tene qđ hr̃ in. c. 2. de arbit. lib. 6. & p hoc habes satis plenè & clarè an ptãs pluribus cõpetens censeat̃ delegata insolidũ, aut ꝓ parte.
16 † Et ex his infero ad principalẽ qu. huius gl. nũquid citatus à duobus ex trib⁹ delegatis teneat̃ cõparere, si cõstat q̃ tertius se nõ excusauit? & dico q̃ nõ, quia vt s̃. conclusi, delegati habent ꝓ parte ptãtem, nec possunt separatim ꝓcedere. citatio uerò est actus iurisdõnalis; ergo citatio duorũ est nulla & temeraria [k], quæ nõ habet arctare citatũ, ut in c. bonæ, el. 2. de elec. & quod no. in. c. si Eps. 3. q. 2. & in. c. veniens, de accu. & in. l. nõ vr̃ latitare, ff. de iudi. & hoc satis ꝓbatur hic, maximè iuncta gl. in uer. *citra formam*. & hãc opi. tenent cõmuniter Doct. hic, & Bar. in. d. l. Põpo.

Venio

17 †Venio nũc ad secundã principalẽ.q.gl. Quid si duo ex tri-
bus delegatis citant partẽ,& ignorãt vtrũ tertius se excusa-
uit;nũqd pars teneat cõparere?gl.cõcludit q̃ sic; ex quo nõ
est certus q̃ citatio sit temeraria: qa in dubio tenet̃ qs cõpa
rere,vt in l.si qs ex aliena,ff.de iud.Sed tu distingue melius
post doct.q̃ aut isti duo exprimũt aliquã cãm ꝓbabilẽ,puta
qa dicunt q̃ tertius se excusauit;& tunc tenet̃ cõparere: qa
ex hac assertione factũ reddit̃ dubiũ,arg.l.3.C.qbus ad lib.
ꝓcla.nõ licet; & hoc casu ꝓcedit.l.si qs ex aliena. Aut duo
simpliciter citãt;& nõ tenet̃ cõparere: qa primo aspectu ci-
tatio est iniusta,nec tenet̃ pars diuinare;& si diceremus cõ-
trariũ,sequeret̃ absurdũ,q̃ ad citationẽ cuiuscunq; priuati
teneret̃ qs cõparere, cũ possibile sit eũ hr̃e iurisdictionẽ de-
18 legatã. †Et ideo no.dicit Inn.in c.2.de do.& cõt.q̃ vbi cita
tio prima facie est iniusta,nõ tenet̃ citatus cõparere,nisi iu-
dex citationẽ iustificauerit; nec p̃t puniri vt cõtumax, licet
iusta cã subsit,ex quo nõ fuit expressa; & hoc sufficit quo ad
19 secundã.q. †Quo ad tertiã q.cõcludit gl.q̃ tertius absens n̄
p̃t ratificare ꝓcessum duorũ:qa cũ ipsorũ snĩa sit nulla,non
p̃t rata haberi:qa quod nullũ est, ratificari nõ p̃t,vt in l.qđ
in initio,ff.de reg.iu. In hoc articulo Inn.ꝓcessit multũ cõ-
fusè & itricatè nimis subtilizãdo vltra,quã expedierit. sed
vt habeas rẽ clarã cõclude sic; q̃ aut snĩa est lata penitus ab
alieno iudice;& tunc nõ p̃t haberi rata p iudicẽ ꝓpriũ:qa li
cet nõ possim hr̃e ratũ,quod meo noĩe gestũ nõ est,vt in re-
gula,ratũ,de reg.iur.lib.6.tñ nõ oẽ, qđ est gestũ noĩe meo,
a possum ratũ habere,[a] s̃m Inn. & bene. Vnde in hoc dat ipse
theoricã notabilẽ,q̃ vbicunq; actus est nullus ex defectu so
lẽnitatis, cuius suppletio non dependet à p̃tãte mea:imò si
egomet exercuissem actũ sine solẽnitate actus non valeret;
nõ possum tunc hr̃e ratũ id,quod fuit gestũ noĩe meo: quia
actus est nullus ex facto nõ depẽdẽti à p̃tãte mea.snĩa enim
lata à iudice n̄ suo corruit ex defectu solẽnitatis substãtia-
lis,cuius suppletio nõ depẽdet à p̃tãte mea, cũ ego subiiciar
dispositioni iuris:secus autẽ si suppletio solẽnitatis depen-
deret à p̃tãte volẽtis ratificare exẽplũ in Papa. nã ipse põt
ratificare sniam nullã;& ita ꝓcedit.3.q.6.c.hæc quippe. Ex
hoc dicit Inn. q̃ sniam excõicationis latam in subditũ per
alienũ iudicẽ,nõ possum ratificare:qa excõicatio à prin.fuit
nulla,vnde nõ p̃t stare in pẽdẽti: qa natura excõicatiõis est
vt statim liget,vel sit nulla,vnde tp̃e ratificatiõis nõ reperit̃
aliqd,qđ possit ratificari; & hæc dicta sunt verissima & no-
tabilia,& vide qđ no.Io.An.in r̃la,ratũ,in Mercu. & p gl.9.
q.2.c.1.aliqd no.in l.1.C.q ꝓ sua iuris.& i l.2.C.cõia vtriusq;
que iudi.Et q̃q̃ Inn.videat̃ postmodũ recedere à p̃dictis, tñ
intelligẽdo vt supradicta restringant̃ ad alienũ iudicẽ pror
sus,nõ fuit aliquo mõ recessum.aut snĩa fuit lata à iudice nõ
ꝓrsus alieno,vt puta à duob' delegatis tertio absente & nõ
b excusato,[b] & tunc Inn.in effectu videt̃ velle,q̃ snĩa duorũ te
neat,nisi fuerit exceptũ & appellatũ.mouet̃ pricipaĩr, qa iu
risdictio est indiuidua apud quẽlibet istorũ delegatorũ; &
p ɔñs cõpetit exercitiũ,nisi elidat̃ p exceptionẽ. & iõ si ps
nõ excipit,tenet ꝓcessus,maximè,qa partes litigando corã
duob' vñr iurisdictionẽ eorũ ꝓrogare, nec fit ꝓrogatio de
ꝑsona ad ꝑsonã, sed de casu ad casum: qa duo hñt iurisdi-
ctionẽ tertio excusato.Nec ob. s̃m eũ si dicat̃,q̃ ꝓcessus est
ɔ̃ formã rescripti;quia duplex est forma.qdã cõcernit vtili-
tatẽ priuatã.qdã publicam,& huic partes renuntiare nõ pos
sunt; & ita intelligit.c.cum dilecta,de rescript.qñq; forma
concernit vtilitatẽ priuatam ipsarum partium;& tunc par-
tes possunt expresse & tacitè huic formę renuntiare:ita in-
telligit istum text.& istud dictũ sic intellectum est in se ve-
rissimum & notandum, & probatur.j.eo.ti.c.si.sed nõ con
uenit huic literæ, vt.j. dicam. plus etiam dicit Innoc. q̃ si
partes erant in facto:quia credunt duos posse procedere, ni
hilominus per istum consensum erroneum prorogatur iu-
risdictio; quia,ut dixi, non est vera prorogatio de persona
c ad personam. Idem refert idem esse, si coram vno[c] ex tri-
bus fuisset litigatum.hæc dicta Inn.nullo
mõ placẽt nec doc.vñr cõiter approbare;
& iudicio meo hic est tex.de directo ɔ̃ eũ.
nã hic p̃supponit̃, q̃ partes cõparuerũt co
rã duobus,nec p̃supponit̃ exceptio;& ni-
hilominus Papa cõcludit, q̃ ꝓcessus duo
rũ est null' ex defectu formæ & p̃tãtis.nec
est verũ,q̃ ista forma cõcernat vtilitatem
partiũ:qa fuisset remissa partibus nõ exci
piẽtibus,cuius ɔ̃riũ hic dr̃. Itẽ fauor publi
cus est & nõ priuatus, vt iudiciũ exerceat̃
p plures, vt sit magis firmũ & incorrupti-
bile. nã partibus sæpe nociua est plurali-
tas doctorũ seu iudicium,pp expensas &
xenia;& iõ cõsiderat̃ potius vtilitas publi
ca.nec ẽ verũ q̃ iurisdõ sit tota penes quẽ
libet; qa ex hoc sequeret̃,q̃ tot essent iu-
risdõnes separatæ,quot sunt ꝑsonæ iudi-
cũ; qđ est falsum,cũ oẽs delegati repñtẽt
personã vnius, vt.s̃.dixi. vñ eadẽ iurisdõ,
quæ est penes vnũ,est penes aliũ.Itẽ saltẽ
negari nõ põt, q̃ exercitiũ nõ cõpetat in-
solidũ,sed est oĩno interdictũ singulis, ẽt
si nõ excipiat̃ p partẽ; tex.est hic,&.s̃.e.c.
20 cãm.†Et ex his infero ad vltimã qõnẽ gl.
simpliciter approbando opi.suã.q̃ partes
nõ pñt cõsentire ẽt expresse, vt duo ꝓce
dant sine tertio rõnibus prædictis; & per
hoc habes hanc gl.clarissimè declaratam
21 & suppletã.†In gl.in verbo,*certum nuntiũ*,
ibi; *approbatæ fidei*.vult ergo,q̃ iste nũtius
dẽt esse ꝓbatæ fidei.itẽ destinatus cũ lr̃is,
vt in fi.gl.sed ex hoc resultat quędã ɔ̃rie-
tas,nã si portat lr̃as,nõ oportet q̃ sit pro
batæ fidei; quia vtit̃ nudo ministerio,nec
agit̃ hic de magno p̃iudicio.Inn.tñ requi
rit q̃ sit bonę fidei,& opi.& famæ.sed Ho
sti.dicit ẽt q̃ p̃t esse infamis, dũmodo sit
canonicè destinatus;allegat c.sciscitatus,
de rescrip.Itẽ dicit Goff.q̃ nuntio credit̃
d sine lr̃is[d].nã si pp ea sp hr̃et portare lite
ras,nõ esset necesse vt nuntius esset, & di
cit Vin. q̃ ẽt creditur isti nũtio sine iuro.
Ego credo q̃ illud verbũ,certũ,tollat oẽs
istas difficultates.oportet ergo vt sibi cre
dat̃,vt sit nuntius indubitatus, puta iura-
tus, vel ita fidelis & notus, vt meritò de
eo nõ sit dubitãdũ. & in eo qđ gl.in seq.
q. dicit q̃ fides impedimẽti dẽt fieri corã
aliis cõiudicibus,bñ loquit̃:qa,ex quo iu-
risdõ ẽ recasura in ꝑsonas iudicũ,ipsi sũt
iudices sup ĩpedimẽto; & ad hoc bo.tex.
22 in c.si ɔ̃ vnũ,e.ti.li.6.† Et si malè pronun
tiãt:puta qa dñt impedimentũ tertii, vbi
nõ subest,tenẽt doc.q̃ valet snĩa: qa hoc
faciunt authoritate legis; & bñ dñt p ea
23 quæ dixi in c sup lr̃is,de rescrip.†In gl.in
verbo, *non ostenderit*. No.gl. in eo,qa vult
q̃ delegatus, q dẽt ꝓficisci ex̃ domiciliũ
suũ;poterit à principio petere expensas à
partibus. hoc dictũ nõ placet Hosti.qa sic
indirectè posset negligere mãdatũ Papæ.
Itẽ cũ expẽsæ adhuc nõ sunt certæ, nõ p̃t
eas petere. dẽt ergo primò ire, & posteà
expẽsas petere.Ego credo dcm̃ glossę pos
se ꝓcedere,qñ iudex eẽt ita impotẽs,vt n̄
posset suis expẽsis itinerari.Et ad ɔ̃riũ glos
sæ.dic aĩr, q̃ fortè iste ignorauit diẽ sta-

SEB. SAPIA.
a Ratũ habere. vide de Bal.& Ang.relatos per Felin.in c.ea quæ, in vlti. col.j.de re indi.

SEB. SAPIA.
b Nõ excusato. Vide latè Pau.de Ca. in l.1. in repet.C. de iuri. om. iud.

c Coram vno. Vide Fulg.in consil. 167.incip.visa copia instrumenti. vbi tenet,q̃ si tribus vel duobus est commissa cã simpliciter;nõ potest fieri prorogatio in vnum tantum.

ZACHARIAS.
d Sine literis. Adde de hoc plenè p Ia.Rebuf.in l.prohibitum, in prin. & ibi in apostil. Celsi. vbi tractat̃ diffuse hæc. q. & quid in nuntio principis, C. de iure fisc.lib.10.

tutā à iudicibus,& de mō reqrendi cōiu-
24 dicē,vide bo.gl.j̄.e.c.cū cā. † In gl.in ver.
canonicè, in fi. Itē pt ꝓbari per teſtes, ꝙ
erat ſeruus,vel infamis,vel excōicatus,vel
alia impotētia detentus, & de multiplici
impotētia dixi in c.ſciſcitatus,ꝑalle. Sed
hic cadit notabilis qō,quæ pōt adduci ad
multas.q.cōſimiles.Pone ꝙ tertius in ve-
ritate fuit impeditus,ſed nō cōſtabat duo
bus de impedimento tpe ꝓceſſus;nunqd
valebit ſnīa , ſi poſteà ꝓbari poterit verū
impedimentū? Inn. hic loqē alternatiuè.
primò dicit,ꝙ nō valebit ꝓceſſus,ex quo
iſti ignorabant ſe hr̄e ptātē inſolidū, ſed
pōt dici ꝯriū ſm eū:qa,ex quo ſuberat im
pedimentū , purificata fuit ipſo iure ipſa
cōditio. Et eodē mō loquiē Inn.in ſil̄i.q.
in c.cū ex officii,de preſcri.ſed Hoſ.vr̄ hic
ſimpl̄r tenere,ꝙ niſi prius cōſtet de impe
dimento,nō dēt valere ꝓceſſus, & hoc vr̄
innuere iſta lr̄a,& hāc opi.tenent hic Mo
derniores.tenet ēt Bar. in ſil̄ibus termi- 3
nis in l.multū,ff.de cōd.& demō.& in l.2.
ff.de iudi.& in l.ſi finita.§.Iulianus, ff.de
dam.inf.& l.hec aūt,ff.ex qui.cauſ.in poſ.
ea. In oib⁹.n.iſtis locis dat notabilē theo
ricā,ꝙ vbi qs ignorat fundamentū ptātis
a ſuæ,nō tenet ſnīa [a], & idē dic in aliis acti
bus . quæ ſnīa mihi placet, & facit ad hoc
l.q in aliena,& l.ſi is ad quē, ff.de acq.hæ
re.& ad idē.c.ex parte Aſten.& qđ ibi di
xi,de cōceſ.pb.induco caſum, qui iudicio
meo hoc ſatis ꝓbat in c.cū ſup abbatia.j̄.
eo.ti.Rō huius cōcluſionis eſt,qa nihil va 4
let explicari ſine uoluntate & ptāte. vnde
ignorata potētia , nō pt voluntas ex toto
applicari ad ptātē, vt in iuribus præall.&
hoc tene,licet alr̄ diſtinxerit Io. And.in 5
regula,eū qui certus,de reg.iu. in Mercu.
& tene menti hanc theoricam.quæ tn̄ po
teſt aliquatenus reſtringi p.d.l.2. de iud.

a Non tenet ſententia . Adde Ro. conſi.446 &.ſ̄.limitaui,vt hoc nō procedat in beneficialibus.

Nō tenet ſententia.do.Pet.de Anchara.aliter videtur loqui in c.ſciſcitatus, de reſcr. ibi dixi .

SER. SAPIA.

b Noluntatem. Vide ad materiā Feli. i c.ſciſcitatus, co.pe. ver.ſed do. Io. And. ſ̄. de reſcrip. vbi quærit an de noluntate tertij ſufficiat cōſtare per vnam requiſitionem ?

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula ſi non omnes poteritis , includit noluntatem . & 4.*

2 *Nolens non dicitur non poſſe .*

3 *Princeps non præſumitur multum velle alteri præiudicare,niſi expreſſerit .*

5 *Delegatus poteſt præciſè cogi à delegante ſuperiore ad acceptandum.6.*

1 §. *Adÿcimus.* † Cl̄a,ſi nō oēs poteri
tis,ſub impotentia includit no
b luntatē [b] quo ad purificādā iu-
riſdōnē cōiudicum.Primò decidit vnū ca
ſum.Scd̄ò aliū cōſimilē,ibi: *Idem quoq;*.&
h.d.vſq; ad §.ſexta. Caſus lr̄alis.Hic dr̄,ꝙ
vbi in cōmiſſione apponiē,ꝙ ſi oēs inter-
eſſe neqerit,duo nihilomin⁹ exequanē;&
ſi aliqs illorū,cū poterit,noluerit itereſſe
alii nihilomin⁹ ꝓcedere poſſint,ꝗuis ille
ſit ð hoc arguēd⁹, ꝙ mādatū ap̄licū exeq
ꝯtēpſerit.& idē dicēdū ē p oīa,qn̄ ſcribit
duob⁹ cū illa cl̄a,qđ ſi ambo &c.B.No.ꝙ
cōtēnēs exeq delegationē à ꝑꝑ ſibi factā
ē grauiſſimè arguēdus. nūqd āt poſſit pu
2 niri pœna exteriori,dicā.j̄.cū gl.† Primò
ꝓ declaratiōe tex. op. nā nolēs intereſſe,
cū poſſit,nō dr̄ nō poſſe,ut in c.ſciſcitatus,in fi.de reſcri.Sed
ꝑꝑ dedit iuriſdōnē duob⁹ ſub ꝯditione, ſ.data impotētia ter
tii.ergo vr̄,ꝙ ubi daē ſola nolūtas,nō eſt adimpleta cōditio,
& p ꝯns nō eſt purificata cōiudicū iuriſdictio: qa deficiente
cōditione deficit ꝯditionalis diſpoſitio,ut j̄. de cōdi.ap.c.p
tuas.Sol.hęc fuit rō dubitādi.nā videbaē ꝙ nullo modo poſ
ſent duo ꝓcedere,ex quo tertius nolebat intereſſe,cū poſſet.
Itē faciebat, qa Papa ſolet apponere duas cl̄as ſeparatas, in
quarū vna denotat impotētiā, in alia noluntatē, vt in c.ſci-
ſcitatus, ꝑall.vbi dr̄ ꝙ ſi Papa in cōmiſſione dixerit:ſi ambo
nequeritis,aut nolueritis intereſſe,alius ꝓcedat,tunc.n.pu-
rificaē ptās cōſocii alio nequeunte aut nolēte intereſſe.Sol.
poſſum⁹ dicere, ꝙ quo ad nolūtatē altero nolēte intereſſe,
nō eſt purificata cōditio;& ideò ſi nō vult cū poſſit , eſt gra-
uiſsimè arguēdus,ut hic: ſed quo ad cōſocios ſatis eſt purifi
cata cōditio:qa ſi tertius n̄ vult ꝑciſè intereſſe, verū eſt dice
re, ꝙ oēs ſimul nō poſſint intereſſe . nā ſi tu nō vis mecū in-
tereſſe ī ſcholis,verū eſt dicere, ꝙ ego n̄ poſſū tecū ītereſſe;
& ſic quo ad collectionē oīm purificaē illa cl̄a impotētiæ;&
ita intelligo.iſta cl̄a verò denotās noluntatē ſolet apponi n̄
quo ad purificationē iuriſdictionis cōiudicū, ſed quo ad ex
3 cuſandū iſtū,q nō vult intereſſe.† In gl.in ver.*cū poſſit* No.ex
glo.ꝙ nō teneē qs exeq delegationē ſibi iniunctā p Papā cū
graui dāno rerū ſuarū. Et licet hæc gl.ſimpl̄r dicat abſq; pe
riculo,& doc. & bn̄ intelligāt de periculo graui: qa raro uel
nunq̄ cōtingit, ꝙ ſine aliquali dāno rerū ſuarū qs poſſit di-
ſtrahi à negotiis ſuis ; ad hoc.l.ſed ſi qs,ff.quēad.teſt.aperi.
Et licet tex.loquaē hic,cū cā fuit cōmiſſa ſub cl̄a impotētiæ;
tn̄ ego idē puto cū cā fuit cōmiſſa ſimpl̄r:qa nō eſt veriſimi-
le,ꝙ Papa uelit arctare delegatū ad executionē mandati cū
graui periculo rei familiaris,ar.in c.ſup eo,ſ̄.e. & in c.apo-
ſtolicæ,de dona.ſed ſi apparet de ꝑciſa intētione Papæ,tunc
parēdū eſt ſibi,licet mandatū videaē graue, arg.c.in memo-
4 ria.19.di. † In glo.in ver.*nolueris*,in fi.Vult ergo gl.ꝙ ſibin-
telligaē ſub cl̄a nolūtatis clauſula impotētiæ, qđ n̄ eſt verū:
quia iſta diuerſa, ut ꝓbaē in d.c.ſciſcitatus,ſed gl.hic dixit,
ꝙ nō videbaē fieri poſſe aliàs ſaluare deciſionē huius.§. for
5 tè timore cōtrariorū,q.ſ̄.feci:ſed tu dic vt ſ̄.dixi. † In glo.in
ver.*arguendus*,ibi:*ſciſcitatus*.Aduerte,qa ille tex.nō ꝓbat,ꝙ
iſte ſic ſit puniēdus; ſed ſolū dicit, ꝙ iſte nō excuſaē,ſi pt in-
tereſſe & nō vult.Et fortè ob hoc gl.in fi.recedit ab iſta opi-
nio.& tenet ꝙ ſatis eſt eū argui & reprehēdi,cū cōſoci⁹ poſ-
ſit ꝓcedere;quaſi dicat,ꝙ vbi impediret ex toto ꝓceſſus cau
ſæ,iſte q nō vult exeq,eſt puniēdus:& hoc dictū ſatis placet.
nā eo caſu,quo cōſocius pt ꝓcedere, n̄ agiē de magno ꝑiudi
cio,nec eſt ꝑciſa reſiſtētia mādati ap̄lici.Et qđ hic dr̄ in Pa-
pa,idē dic in ordinario. nā ordinarius pt cōpellere ſubditū
ſuū ad acceptādū delegationē ſuā, ut in c.paſtoralis,in prin.
j̄.eo. & in c.paſtoralis.j̄.de off.or.1.rn̄ſ.& in l.vnica,C. q ꝓ
6 ſua iuriſ. † Vlt.no.& tene mēti qōnē, q̄ ſequiē in glo.nunqd
nolēs exeq mādatū ap̄licū, poſſit puniri uel redargui p iu-
dicē ordinariū uel cōiudicē?Et cōcludit gl.ꝙ à cōiudice nō
eſt dubiū:qa par in parē &c. Et no. ꝙ nō pt qs etiā rephen-
dere cōiudicē,nedū eū punire : ſed in ordinario loci eſt ma
gis dubiū.Io. An.i c.fi.de reſcri.tenuit idē,qđ gl.hic.ſed Ho
ſti.in ſum.e.ti.§.ꝙ ſit eius offm̄,ver.p quē,dicit ꝙ rōne pec-
cati poterit puniri p ordinariū: loquiē tn̄ alternatiuè.dice-
rē ſic,ꝙ aut qritur nunqd ordinarius poſſit cōpellere dele-
gatum ad exequendū:& dicendum eſt ꝙ nō: qa non ſpectat
ad eius officiū,ſed Papæ.Aut quæriē nunquid poſſit eum pu
nire ratione peccati , quia contēpſit exequi mandatū ſupe-
rioris?& poteſt dici ꝙ ſic: quia hoc caſu non punit eū vt de-
legatū,ſed ut perſeuerantem in crimine,& ceſſat maioritas,
de qua in glo.ex quo noluit acceptare delegationē : & uide
ad materiam quod dixi in cap.fi.de reſcrip.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio excōicationis repellit actorem à limine iudicij tam corā* ordinario,

ordinario, quàm delegato, quid autem à reductione ad arbitriũ boni viri? vide in apostillis.

2 *Exceptio excõicationis debet probari per excipientẽ intra octo dies.*

3 *Exceptio excommunicationis si fuit apposita coram delegato, quid habet facere delegatus?*

4 *Delegatus Papæ an possit absoluere incidenter excommunicatum coram eo litigantem?*

5 *Differentia inter nolle & non velle.*

6 *Exceptio opposita & nondũ ꝓbata, an faciat supersedere ꝓcessum?*

7 *Exceptiones dilatoriæ dum opponuntur, non debet lis super eis contestari, iurari de calumnia, & libellus offerri.*

8 *Iuramentum calumniæ sufficit tantùm semel præstari in causa.*

9 *Rescriptum impetratum super causa iam inchoata est surreptitium, nisi in eo fiat mentio de processu coram alio iudice inchoato.*

10 *Rescriptum impetratum ab excommunicato est nullum ipso iure, adeò quòd non conualidatur sequuta absolutione.*

Nullum quod est conualidatur extractu temporis.

11 *Excommunicatus an quis præsumatur per denunciationem publicè factam, vel quia ista est publica fama?*

§ *Sexta.* Suprà visum est de his, q̃ opponunt̃ ĩ ꝑsonã iudicis, nunc subiicit de his q̃ opponunt̃ in ꝑsonã actoris. & h.d. vsq; ad §. si verò. Si reus corã delegato obiecit excõicationẽ actori, quã non ꝓbat intra tẽpus debitũ, auditur actor: si verò ꝓbat, delegatus absoluet actorẽ, si excõicatus est ꝑp cãm sibi cõmissam; si ꝑp aliã, nec est de casibus reseruatis Papæ, ad excõicatorẽ suũ illũ remittet; q̃ si non vult eũ absoluere, delegatus Papæ eũ absoluet h.d. Primò ponit principalem q̃õnẽ, quã soluit, ibi: *hanc dubitationẽ*. Secũdò ponit q̃õnẽ incidentẽ, ibi: *si vero*. Casus lit. Petrus impetrauit cãm cõmitti cõtra Martinũ iudicibus sup aliqua q̃õne. pẽdẽte ista q̃õne
4 Martinus fecit citari Petrũ ꝓdictũ pro alia causa corã ordinario, vel corã delegato. q̃a Petrus iuri, nõ parebat fuit excõicatus ab ordinario vel delegato. dũ esset excõicatus cœ-
f pit cõuenire Martinũ corã suis iudicibꝰ delegatis. Martinus reus obiicit Petro actori, q̃ in iudicio stare nõ ꝑt, cũ sit excõicatus. q̃rit̃ si reus nõ velit statim ipsum ꝓbare excõicatũ, aut nõ possit, vtrũ actor audiri debeat donec reus ꝓbauerit ipsum excõicatũ? Ad hoc r̃ndet Papa, q̃ si reus statim vel intra terminũ cõpetentẽ ñ ꝓbauerit quod obiicit: actor postmodũ audiat̃. verũ tñ si cõstiterit vel p cõfessionẽ actoris,
g vel alio legitimo modo actorẽ excõicatũ, extunc ab ipsis iudicibus delegatis ẽm formã ecclesiæ dẽt absolui: tñ si ab ordinario vel delegato ꝑp aliã iustã cãm fuerit excõicatus, ad suũ excõicatorẽ dẽt remitti absoluẽdus. & si ille malitiosè ipsum nõ absoluerit, iudex delegatus ipsum absoluat; dũmo-
5 dò nõ sit tale genus excõicationis, cuius absolutio sedi apostolicæ reseruat̃. quare ex quo principale sibi cõmittit̃ & accessoriũ cõmissum intelligit̃. ex solutione ꝓdictæ q̃õnis orit̃ alia, q̃ est talis. Iste actor excõicatus absolutus est ꝓstitò iuramento, q̃ stabit mandatis ecclesiæ. q̃rit̃ corã q̃bus debeat stare iuri de cã illa, ꝓ qua fuit excõicatus, an corã suo excõicatore, an corã istis delegatis? r̃ndet̃ q̃ corã suis excõicato-
6 ribus dẽt iuri parere ꝓ cã illa, ꝓ qua fuit ab eis excõicatus, nisi cã illa spãliter fuerit delegata: sed si excõicatores in cã illa malitiosè ꝓcedere distulerint, tũc delegati isti in cã illa p recõuentionẽ ꝓcedere poterũt, & suã iurisdictionẽ in cã illa tanq̃ accessoriã exercebunt. Ber. No. 1. modũ & practicã obiiciẽdi excõicationẽ ꝯ actorẽ, ut repellatur à iudicio.
a No. 2. q̃ actor excõicatus[a] põt repelli à iudicio no solum cũ
a agit corã ordinario, sed ẽt corã delegato.[b] †No. 3. q̃ infrà
b terminũ cõpetentẽ, vel statim debet ꝓbari excõicatio oppo
2 sita actori: & hodie est tp̃s statutũ & determinatũ in c. pia,
c de excep. li. 6. nã debet ꝓbari infrà octo dies,[c] de quo hic in
3 glo. †Itẽ no. practicã ꝓcedẽdi p delegatũ, cũ agens corã eo aut ꝓbat̃ excõicatus. & dic latiꝰ quã colligatur ex lr̃a, quod aut ꝓbat̃ excõicatus ante impetrationẽ
a rescripti, & dẽt delegatus ꝓnuntiare se ñ iudicẽ: q̃a nõ valet rescriptũ impetratũ
d ab excõicato, nisi in cã appłonis[d] vel absolutionis; de quo dic, vt habet̃ in c. 1. de rescri. li. 6. & hoc casu nõ ꝓcedit iste tex. aut ꝓbat̃ excõicatus post impetrationẽ rescripti, & hẽt locũ iste tex. quo casu de-
b legatus hoc ordine ꝓcederet. nã si fuit excõicatus ꝑp cãm sibi cõmissam, tunc ipse
e absoluet,[e] seruato tñ iuris ordine; & ita intelligo. §. cæterũ, in ver. à iudicibus delegatis. aut fuit excõicatus ꝑp aliã cãm, & aut est talis excõicatio cuius absoło reseruat̃ Papæ; & ñ ꝑt delegatus absoluere, sed dẽt eũ remittere ad Papã, vt in ver.
c *dũmodò* aut ñ est reseruata absoło Papæ; & dẽt eũ remittere ad suũ excõicatorẽ, siue sit ordinarius, vel delegatꝰ; & si ille absoluere vult, bñ q̃dẽ. si verò nõ vult absoluere eũ, aut allegat iustã cãm; puta q̃a ille fuit excõicatus ꝓ manifesta offensa seu cõtumacia, & hoc ꝓbat: & nõ tenet̃ eum absoluere, nisi ille primò satisfaciat, vt in c. ex pte, el i. de ver. sig. in c. venerabilibꝰ, §. secꝰ, de sen. exc. li. 6. Si verò allegat aliã cãm ꝓbabilẽ, nõ notoriã, ñ dẽt eũ absoluere, nisi ꝓstita cautione, vt d. c. ex pte. Si verò malitiosè ñ vult eũ absoluere, ꝑt ipse delegatꝰ eũ absoluere; & ꝯstabit de malitia excõicatoris, si. ĩ. tp̃s sibi statutũ à delegato ñ absoluit, nec allegauit iustã cãs
4 in ꝯriũ. †Ex ꝓdictis & ex tex. no. q̃ delegatus Papæ ẽt rõne accessorii ad cãm sibi cõmissam nõ ꝑt absoluere ab excõicatio-
f ne, cuius absoło reseruat̃ Papæ;[f] & ꝑt esse rõ, q̃a in certis casibꝰ absoło reseruat̃ Papæ in signũ spãlis priuilegii. ista verò q̃ reseruant̃ hoc mõ, nõ trãseũt in aliũ, nisi ex spãli priuilegio, vt i c. quod trãslationẽ, de off. le. & sic no. casũ in quo vno cõmis-
d so ñ trãseũt oĩa, sine q̃bꝰ pricipalr̃ cõmissum expediri ñ ꝑt; & hoc rõne ꝓdicta. Et
g ex his & ex tex. p locũ à spãli noc. ar. q̃ à quocũq; citra Papã sit lata excõicatio, ꝑt delegatꝰ Papæ icidẽter absoluere. Itẽ no. q̃ rõne accessorii delegatꝰ ipedit se d̃ cã si-
5 bi ñ cõmissa. †Vlt. no. ibi: *nõ velis*, de signi-
e ficato huiꝰ verbi. Nã ẽm Inn. & Vinc. dr̃ia est inter nolle & ñ velle. nã verbũ, nollo, denotat ꝓcisã resistẽtiã & cõtẽptũ. verbũ aũt, ñ vollo, denotat simplicẽ resistẽtiã; quasi velit facere, sed nõ mõ illo, q̃ ñ vult:
f q̃ñq; tñ ista sumunt̃ ꝓmiscue; de quo ẽt p gl. in l. 1. ff. de tribu. act. & l. q̃ se pr̃is, C. vñ liberi.
6 †In gl. in ver. *donec*, in fi. Dic meliꝰ q̃ rõ dubitãdi potuit esse: q̃a iste nolebat, aut ñ poterat ꝓbare excõicationẽ in cõtinẽti: sed fortè petebat dilationẽ longiorẽ; vñ erat ꝓsũptio q̃ opponebat malitiosè cã differẽdi ꝓcessũ sup pricipali. & iõ dubitat̃ vtrũ ad ꝓcludẽdã viã malitiis
g potuisset ꝓcedi sup pricipali & sup exceptiõe excõicatiõis: sed i decisiõe ꝓuidet̃ ꝯ istã fraudẽ, vt ñ differat̃ ꝓcessꝰ sup pricipali, sed exceptio excõicatiõis dẽt ꝓbari icõtinẽti ĩ. terminũ ꝯpetẽtẽ; & hodie ẽ ꝓuisũ, vt. ĩ. 8. dies ꝓbet, vt s̃. dixi, & subiicit̃ ĩ

SEB. SAPIA.
a Actor excõicatus. Vide ad hanc materiã multa p Feli. ĩ c. si ĩ. de excep. vbi ponit an excõicatus repellat à iudicio seculari.
b Coram delegato. Adde an petenti reductionẽ ad arbitriũ boni viri obstet exceptio excommonicationis, Cal. cõsil. 1. de arbi.
ZACHARIAS.
c Infrà octo dies. Adde an probet̃ per denuntiationẽ, vide per Car. ĩ cle. 1. q. 10. de exce. qui dicit probari Rota tamen deci. 256. ici. licet. Inn. & deci. consi. 400. inci. si quis petit, distinguere videt̃ q̃ si opponatur in vim dilatoriæ, q̃ probet: secus si in vim peremptoriæ.
SEB. SAPIA.
Infra octo dies. Multa circa istos octo dies ponit Io. de Ligna. ĩ tractatu de cẽsura eccle. colũ. 59. vide quod ad propositũ not. in l. sed & si per prætorẽ. §. si feriæ, ff. ex quibus cau. maio. refert̃ p Fel. in c. si. in fi. ĩ. de excep.
d Causa appellationis. Adde vel ab ignorãte se excõicatũ: quia talis bñficiũ & literas apostolicas impetrare potest, vt tenẽt dñi de Rota deci. suis in antiquis, i ti. de rescr.
e Absoluet. Adde an post annũ possit absoluere, Cal. cõsi. 3. hoc. eo. ti.
f Papæ. Adde Roma. consi. 354. & an pœnitentiarius Papæ possit absoluere hoc casu, vide Cal. consi. 12. & an excommunicatus à sacro cõcilio possit à Papa absolui absq; consensu cõcilij, vide Roma. consi. alle.
g Non põt. sequitur do. Ias. in l. 2. ff. de iurisdi. om. iudi.

7 gl.seq. †In gl.in verbo, *ex confessione*, in fi.
No.singulariter istã glo.ad quã quotidie
recurrit & remittit. Et in effectu gl.tãgit
tria, & ꝯcludit ꝙ in exceptionib⁹ dilato-
riis dēt lis cõtestari, & iurari de calũnia,
atq; libell⁹ offerri: dicit tñ ꝙ si ista omit
tunt nõ ꝑp hoc corruit ꝓcessus; qa iura
annullantia ꝓcessum in defectũ illarũ so
lẽnitatũ nõ loquunt in ꝓcessu sup exce-
ptionibus dilatoriis. Host.aũt distinguit.
dicit.n.ꝙ sup exceptionibus, q̇ ꝓponunt
añ lit.cõte.dēt fieri cõte.lit.sed sup exce-
ptionibus, q̇ ꝓponunt post.lit.cõte.nõ est
necesse litẽ ꝯtest.qa sufficit prima ꝯtesta-
tio. fatet tñ ꝙ ñ seruabit ita strictè ordo
iuris sup exceptiõib⁹ dilatoriis, sicut sup
ꝓcessu principali. Dicit ẽt nullibi caueri
ꝙ sup exceptiõe dilatoria debeat iurari
de calũnia. Cõis opi.vr indistinctè, vt sup
a exceptionib⁹ ñ sit necesse litẽ cõtestari,[a]
nec libellũ offerre, nec de calũnia iurare.
hãc opi.tenuerũt Io.de Lig.Bal.& cõiter
Moder.sequẽtes; & idẽ Spe.ĩ tit.de lit.cõ
tes.in §.pe.in prin. & in ver.sed nu nqd.&
hæc opi.mihi placet, & ꝓbat rõne.lit.ꝯte.
fit ꝑ petitionẽ in iure ꝓpositã, & rñsionẽ
ad eã secutã, vt ĩ c vnico, de lit.cõte.sed il
le q excipit, nihil petit, vt in c.2.de ordi.
cogñ.nec valet arg.gl. ꝙ ꝯfitẽdo vel negã
do se excõicatũ fit ꝯte.lit.qa hoc ñ est ve-
rũ, qñ ꝑ ꝯfessionẽ factã añ libelli oblatio
nẽ ñ induciť lit.cõte.vt no. gl.ĩ c.dudũ, el
ii.§.de ele.& ĩ l.1.C.de cõfes. Itẽ iurm ca-
lũniæ dēt ꝓstari ĩ exordio litis.i.ĩ ipsa lit.
cõte.& potius ꝓstať post lit.ꝯte.quã añ, vt
patet.j.ex ordine titulorũ. nã primò tra
8 ctať de lit.cõte.& posteà de iuro cal. †Itẽ
iurm semel tñ ꝓstať ĩ cã, vt.j. de iura.cal.
c.1. ergo sup exceptionib⁹ dilatoriis nõ
ẽ ꝓstãdũ iurm calũniæ. fateor tñ ꝙ ꝑt exi
gi iurm malitię ꝑ c.2.§.fi.de iura.cal.li.6.
Idẽ dico de libello nã libell⁹ ñ ꝓstať nisi
sup cã pricipali. qnimò dico ꝙ exceptio
nes ñ teneť qs dare ĩ scriptis; sed satis est
ꝙ scribanť ĩ actis, ut no.Hos. ĩ c.qm̃, de ꝓ
ba.licet gl.aľr hic dixerit. Fallit tñ in ex-
ceptione recusatiõis ꝓposita ꝯ iudicẽ; qa
illa dēt dari in scriptis, ñ tñ ꝑ modũ libel
li, ut l.aptissimi, & l.cũ spãlis, C.de iud.&
vide qđ no.Spe.ĩ ti.de exce.§.viso, in ver.
9 sed nuqd. †In gl.in ver.*aliã iustã cãm*, ibi:
vel de ꝓcessu ordinarij. No.gl.& tene eã mẽ
ti, ꝙ ipetrãs rescriptũ sup cã iã inchoata
corã ordinario, dēt facere mẽtionẽ de ꝓ
cessu ordinarii; aliàs rescriptũ ẽ surrepti
b tiũ.[b] Similẽ gl.habes in c.vt debitus.j.de
appel. & ꝓbať hoc dictũ à siľi.nã sicut nõ
valet ɼscriptũ sup cã iã ĩchoata corã alio c
delegato, nisi de ꝓcessu corã illo habito
fiat mẽtio, vt ĩ c.iter monasteriũ, de re iu.
ita pari rõne annullať rescriptũ, si ñ facit
mẽtionẽ de ꝓcessu inchoato corã ordina
rio. Nã si Papa sciuisset, ñ ita de facili de-
c disset ɼscriptũ,[c] ar.ĩ l.vbi acceptũ, ff.de iu.
10 & ĩ c.ex tenore, de rescr. †Et ĩ fi.gl.nõ bñ
dicit: qa rescriptũ ĩpetratũ ab excõicato
rľr est ipso iure nullũ, nec ꝯualescit secu-
ta absoľone; de quo dic ut habes ĩ c.1. de
rescr.li.6. Et ad c.pia, alle.ĩ gl.rñde, ꝙ lo-
quiť de ꝓcessu habito corã ordinario; &
ꝓ rõne diuersitatis vide gl.in d.c.1.& illũ
tex.intellige, qñ rescriptũ fuit impetratũ
añ excõicationẽ.vel si uis ĩtelligere ꝙ po
steà, dic ꝙ fuit impetratũ in casu cõcesso,
vel seruatis seruãdis, de quo in d.c.1. In
gl.in verb.*ad excõicatorẽ*, in fi.gl.cõiter se-
quunť doc.hic. Quidã tñ tenuerũt ꝯriũ ꝑ
c.venerabilib⁹, in §. vbi aũt, de sen.exc.li.
6.vbi dř ꝙ absoľo tenet, licet iniustè sit fa
cta. Itẽ mouent, qa istæ remissiones fiunt
de vrbanitate. vñ tenet absoľo eis nõ fa-
ctis, vt ĩ c.cũ ab ecc̃ľiarũ, & c.ad reprimẽ-
dã, de off.or.sed prima opi.plus mihi pla
cet.nã iura allegata ꝓ ꝯria opi.loquunť ĩ
eo, q hēt iurisdõnẽ sup absoľone: sed de-
legatus iste ñ hēt aliq̃ ptãtẽ sup cã sibi nõ
cõmissa, nisi qñ aľr cã sibi cõmissa expedi
ri ñ ꝑt, ut hic, & s.e.c.1. Sed ex quo excõi-
cator erat paratus absoluere istũ actorẽ;
ergo nõ poterat iste delegatus absoluere
ex defectu ptãtis. In gl.in ver.*explorat*, in
11 fi.dic meli⁹ vt dixi.s. †Extra gl.qro.nũqd
ꝑ denunciationẽ publicè factam qs ꝓbeť
d excõicatus?[d] & dicit primò ꝙ nõ; qa ille
q denuntiat, nihil de nouo agit. l.hære-
des palã, ff.de test. & possibile est ꝙ nulla
excõicatio ꝓcessit, saltẽ q̇ tenuerit; ergo
denuntiatio necessariò nõ ꝓbat excõica-
tionẽ. nã & qñq; denuntiat ille excõica-
tus, q in ueritate excõicatus nõ est; exem-
plũ in c.licet, de sen.exc.li.6. Probatio au
tẽ debet concludere necessariò, vt in c.in
pñtia, de ꝓba. & nõ ꝓbat hoc esse qđ ab
hoc cõtingit abesse, ut in c.2.de trãsl.epi,
& in l.neq; natales, C.de ꝓbatio. Ad idẽ
optimè facit c.pia, de excep.li.6.vbi dř, ꝙ
excõicatio dēt ꝓbari apertissimis docu-
mentis seu lucidis ꝓbationibus. ob ista
fortè ꝯria gl. dubitauerũt de ista q.in c.li
cet, ꝑalleg.& in d.c.pia. Host.tenet hic ꝙ
ꝓbatio denũciationis sufficit, ex quo pu-
blicè fuit facta, arg.c.1.de postu.ꝑla. Cre-
do ꝙ ubi agiť de modico ꝑiudicio, ut in
casu nřo, sufficiat hæc ꝓbatio, qa ꝑsumiť
ꝓ his q̇ notoriè acta sunt, & ꝓ iudice exer
cente officiũ suũ, ut in c.in pñtia, de renũ.
& in c.ad audientiã, de ꝑscri.& optimè fa
cit.d.c.licet.sed ubi agereť de graui ꝑiudi
cio, fortè hæc denunciatio nõ sufficeret;
qa necessariò nõ cõcludit excõicationẽ,
vt ꝑdixi; & rľr verba enunciatiua non ꝓ-
bant maxime ꝓlata in absentia partis; fa
cit qđ no.glo.in l.optimã, C. de ꝯtrah.&
cõmit.stip.& c. si Papa, de priui.li.6.& in
c.illud, de ꝑsum. Nunqd aũt sufficiat ꝓba
e re ꝑ famã,[e] videť ꝙ sic ꝑ c.cũ desideres, in
§.2.de sent.exc.ubi tex.no.'dicit ꝙ si ꝑ fa
mã constat aliquẽ esse excõicatũ; cogitur
ille aut se purgare, aut petere absoľonẽ
saltẽ ad cautelã. ita infamat⁹ de crimine
ꝑt ꝑ suspensionẽ cõpelli ad se purgandũ,
vt 2.q.5.c.si qs ꝑsbyter, & ĩ c.inter, de pur
ga.ca. Solu. Aegi.mouet hic istã q.& fina
liter cõcludit ꝙ ista ꝓbatio famæ ñ suffi-
cit. nã cũ nõ habeat uim nisi uni⁹ testis, vt
no.4.q.3.c.si testes.§. Itẽ sæpe, sequereť ꝙ
unus

a Litem contestari. Adde domi. de Ro. decis. suis. de lit.contesta.

b Surrepeititium. Adde Pet. de Ancha.consi.15. Ro. consil.330.

SEB. SAPIA.

c Rescriptum. Vide ad hoc multas ampliationes & limitationes per Feli. in c.sup literis, col. 7. versic. sexta regula, de rescri. & aduerte ꝙ do. Abb.hic vult, ꝙ illud qood dicit, ꝙ qñ noo fuit expressum illud, qđ si Papa sciuisset, nõ ita de facili concessisset; nõ solũ procedit in rescriptis ad beneficia, vt in d.c. ex tenore, sed etiam in rescriptis ad lites.

SEB. SAPIA.

d Excõicatus. Vide Rotam ĩ ti. de exceptio. decis.8. in nouis. vbi facit differentiam, an exceptio opponatur in vim dilatoriæ; & tunc probatur per denuntiationẽ; aut opponitur in vim peremptoriæ, & tũc secus. & ꝙ facilius procedat in probando excõmunicationẽ in vim dilatoriæ, q̃ in vim peremptorię, vide Ro. in consi. 349. inci. dum quærit. huic tamẽ distin. aliquãtulum ob. tex. hic in ver. legitimè probauerit, & tex.in d. c. pia, in ver. apertissimis documẽtis.

e Per famam. Adde ꝙ Ro.cõsi.387. dicit quod fama est sufficiens, vt quis euitetur tanquam excõicatus.

ZACHARIAS.

Adde quòd nec etiã probať per literas, quibus fuit denũtiatus excõicatus, vt no.gl.& Pe. de Ancha. ĩ c. pia, de exce.li. vj. Phil. Franc. in c. dilectus, in 2. no. de app. Iste in c. pastoralis.§.verũ de app. & Rot.de ci.256.inci. licet, in nouis.

ANT. FRAN.

Circa hoc quod dicit, ꝙ fama est sufficiens, ut quis euiteť tanq̃ excõmunicatus; dicas hoc forsan esse verum, qñ fama esset vehemens, & haberet originem à iusta suspitione, nõ autẽ alias: sicut in simili dicimus, ꝙ testes etiam viles admittuntur contra multum diffamatũ, vt per Inn. in c.cũ I. & A. de re iud. & ꝑ Alex. de Imol.in l. fi.ff. de qõ. & per Sal. in l.ea quidem, in vlt.col.C. de acc. & quæ dicatur fama vehemens reliquiť arbitrio iudicis, vt ꝑ Bart. in cõsi. suo incip. dño Paci de Burgo. & per Sali. in l.fi.C. de qõ. & ꝓ hoc facit, quia fama etiam ooo vera est iusta causa credẽdi, l.fi. & ibi Bar.ff.de acq.her. & in l.cum quidã, in §. quod dicit, eo. tit. pro hoc ẽt facit: qa fama ꝓbat in his, q̇ suot parui præiudicij, secũdum Bald. in l.de minore, in §. tormenta, ff.de.q. vel etiã per Alex. & per Bald. in l° vbi adhuc, ĩ 8.col C. de iure do. & ideò in ꝓposito. cùm videatur esse paruum præiudiciũ, quòd aliquis euitetur vt excõmuoicat⁹; ideò debebit euitari, eò maximè, quia fama inducit manifestum, secundum Specu.in ti. de inquisit.& in §. 1.in fin. de quo tamen vltimo habetur per glo. ĩ c. scelus 2.q.1.quæ videtur contraria per c. super eo, de consan.& affin.

vn⁹ testis sufficeret ad ꝓbãdũ excõicatio
nẽ; qđ nõ est verũ, vt. no. ĩ. d. c. pia, & ĩ. d. c.
2. Ab. hic dixit põderãdũ modũ opponẽ
di. nã ſi dixit, dico iſtũ ñ audiẽdũ, niſi pri⁹ c
ſe purget, cũ ſit ĩſamat⁹ đ excõicatiõe, &
tũc ñ dẽt audiri p. c. cũ đ ſideres; q̃ ſi inuat
ſec⁹ eẽ ſi ſimpl̃r opponeret đ excõicatiõe 3
& poſtea ꝓbaret ſolã famã. Ego puto ꝙ
primũ dcm̃ Ab. ñ ſufficiat quo ad hoc, vt
iudex neceſſariò teneaẽ actorẽ repellere,
rõ, qa idictio purgatiõis pẽdet à ptãte &
off. iu. & ñ ꝯpetit ſup hoc actio ipi pti, ut
j. đ pur. can. q̃ ſi p totũ. ps ãt ñ pt ꝯq̃ri vel
appellaẽ, ſi iudex ex offõ ſuo ñ uult idiceẽ
a purgationẽ, vt no. Sp.ª ĩ ti. đ off. iud. §. ipe
dit, ĩ pri. & cõiter doc. ĩ. c. paſtor. de exce.
Fateor tñ ꝙ iudex ex offõ ſuo poterit illũ
repelleẽ, ſed ñ ad petitionẽ ptis excipien
tis, qa ps teneẽ ꝓbaẽ excõicationẽ mõ lẽi
mo & aptis documẽtis, ut hic; & ĩ. c. pia.

1 *Excõmunicatus quando absoluitur, debet pſta re iuramẽtũ de parendo mãdatis eccleſiæ.*

2 *Delegatus cognoſcit non ſolum de eo quod ue nit acceſſorie ad cauſam ſed etiam de eo qđ uenit acceſſorie ad acceſſorium. 4.*

3 *Reus in una cauſa & coram uno iudice nõ pt conuenire actorẽ in alia cauſa & corã alio iudice, niſi prima ſit finita, fallit ut hic.*

5 *Excommunicatus ab homine non poteſt abſolui niſi ab illo, uel eius ſuperiore.*

Si uerò. Abſolut⁹ à delega
to ſup cã, p q̃ fue-
rat excõicat⁹, corã excõicatore
parebit ſeu rñdebit ſup illa cã,
niſi ſit alteri delegata, & ſi excõicator ma
litiosè diſtulerit; delegat⁹, q abſoluit, co
gnoſcet. Primò ponĩ. q. Scđò ſolutio, ibi
m qua. Et cõtinuaẽ iſte. §. ad pcedẽtẽ hoc
ordine. nã. ȝ. ſuit dcm̃, ꝙ ſi excõicator nõ
uult abſoluere actorẽ ad req̃ſitionẽ dele
gati. ꝙ ipe đ legat⁹ poterit abſolueẽ, ne ĩ-
pediaẽ cognitio cauſæ ſibi cõmiſſæ. Sed
qa excõicat⁹ abſoluiẽ pſtita cautiõe đ pa
rẽdo iuri ĩ illa cã, p q̃ fuit excõicat⁹, du-
bitabaẽ corã quo iudice iſte dẽret pareẽ
iuri & rñdere ĩ illa cã, ex quo iſte delega
t⁹ iſtũ excõicatũ abſoluit, & rñdeẽ, vt ĩ lra
1 patet. †No. ibi, *mãdato eccleſiæ*. ꝙ abſolniẽ 4
excõicat⁹ pſtito iurõ de ſtãdo mãdato ec
clĩæ ſup eo; p quo fuit excõicat⁹, & pſtaẽ
hoc iurm̃, qñ fuit excõicat⁹ p dubia offẽ
ſa uł ꝯtumacia. ſi ãt p notoria, ñ abſoluiẽ
b cũ iurõ, ſed dẽt pri⁹ itegrè ſatisfacere[b], vt
ĩ. c. ex pte, de uer. ſig. & ĩ §. venerabilibus,
in. §. ſec⁹, de ſen. exc. li. 6. uñ ĩ priori caſu
ĩtelligas iſtũ caſũ. qñq; tñ excõicatus iu
rat, ꝙ parebit mãdatis iudicis, ut ĩ. c. 1. qđ
met. cã. qñq; ꝙ parebit iuri, ut ĩ. c. ex pte,
pall. Idẽ tñ ẽ effect⁹ horũ iurorũ. nã ſolũ
obligaẽ ad parẽdũ mãdatis licitis & ho-
neſtis ſibi ſiẽdis a iudice ꝯpetẽti, ut ſẽtit
Hoſ. hic, & ĩ gl. ĩ. c. ex tenore, de ſen. exc.
†Itẽ no. quẽ poſſe cognoſcere nõ ſolũ de
2 eo, qđ uenit acceſſoriè ad cãm pricipalr
ſibi cõmiſſam, ſed etiam de eo, qđ venit
acceſſoriè ad acceſſoriũ cauſæ ſibi cõmiſ 5
ſe. nã hic delegat⁹ pt abſolutionẽ impen
deẽ, qa venit acceſſoriè ad cãm ſibi cõmiſ
ſã. Itẽ pt poſtea cognoſcere de cã, p qua
fuit excõicat⁹: qa uenit acceſſorie ad abſo
lutionẽ, q̃ incidẽter fecit, & tene hoc mẽ
c ti.[c] Et ex hoc & ex tex. no. caſum, in quo
delegatus cognoſcit de cauſa prorſus ſe-
parata a cã ſibi cõmiſſa, qñ. ſ. uenit acceſ-
3 ſoriè ſaltẽ ad acceſſoriũ cauſæ ſuæ. †In gl.
in uer. *diſtulerint*, vr̃ uelle gl. ꝙ hodie ñ p-
cedat, qđ dr̃ p c. diſpẽdia §. re⁹ quoq; de
reſcri. li. 6. ubi dr̃ ꝙ reus in una cã nõ põt
pendẽte illo iudicio trahere actorẽ corã
alio iudice ẽt ſup alia cã, cui⁹ ꝯriũ hic in-
nuiẽ. nã iſte actor fuerat excõicatus ĩ alia
cã, in qua erat re⁹, & vr̃ hic tex. uelle, ꝙ pt
pſequi cãm corã iudice p eũ impetrato,
& in alia cã p qua fuit excõicat⁹, teneẽ rñ
dere ut re⁹, & ſic actor & re⁹ litigabãt eo
dẽ tpe corã diuerſis iudicib⁹, qđ eſt ꝯ illũ
§. re⁹ quoq;. Sol. multa hic inuoluunẽ, ſed
dic clarè, ꝙ in multis caſib⁹ põt ſaluari ẽt
hodie iſte tex. nã primo põt intelligi, ꝙ
iſte fuit excõicat⁹ in cã, q̃ habebat nõ cum
iſto, q eſt nũc reus, ſed cũ tertio, & ſic ceſ-
ſat prorſus ꝯriũ. nã pẽdẽte cã inter me &
Titiũ nihil repugnat, quomin⁹ poſsim tra
here Sẽproniũ corã alio iudice. Scđo põt
intelligi, ꝙ iſte fuit excõicat⁹ ad inſtãtiã
iſti⁹, q nũc eſt re⁹, & in alia cã erat actor;
& tũc militat ꝯriũ, ſed rñde ꝙ forte ẽm
Ho. prima cã erat finita: ſed qa ñ parebat
executiõi fuit excõicta⁹. vñ reſcriptũ fuit
impetratũ finito prĩo iudicio, licet nõdũ
execut. mãdato. Et no. ex hoc intelſu bo-
nã limitationẽ ad illũ §. re⁹ quoq;. Ter-
tio põt intelligi, ꝙ iſte §. loq̃t, qñ cã pẽde
bat corã delegato, ſec⁹ ſi ordinario. Hæc
tñ ſol. ex toto ñ ſatisfacit p aut & ꝯñr, all.
in gl. & iõ tene pcedẽtes ſolution. In gl. ſi.
ibi; *prorogari ad iſtũ tertiũ nõ poſſet*. Aduerte,
qa gl. multũ reſtringit tex. uult. n. ꝙ iſte đ
legat⁹ poſsit cognoſcere de cã, p qua cã
actor a˜s fuit excõicat⁹, ſi excõicator eſt
negligẽs in pcedẽdo dũmõ illa cã tãgat
iſtũ reũ, q nũc uocaẽ corã delegato: ſecus
ãt ſi tãgit tertiũ, qa in tertiũ nullã hẽt de
legat⁹ iuriſdõnẽ, & hãc opi. tenuerũt Vin.
Phil. & Imo. Ho. Pe. & Abb. tenuerũt ꝯriũ.
4 †Quid. n. ẽm hos ſi excõicator indignat⁹,
qa delegat⁹ abſoluit, nõ uult ſe intromit
tere amplius in cã illa? d iurũ eſt dicere ꝙ
delegatus, q abſoluit, nõ poſsit cognoſce-
re. Io. An. cõcor. & ſatis bñ iudicio meo, ꝙ
quaten⁹ cã tãgit articulũ ſatisfactionis, pt
delegatus cognoſcere, & nõ ampli⁹. pone
ſic exẽplũ. ĩ alia cã fuit actor excõicat⁹ pp
cõtumaciã, poterit nũc iſte delegat⁹ co-
gnoſcere de illa cõtumacia: qa pprie ue-
nit acceſſoriè ad abſolutionẽ factã p dele
gatũ, ſed de reſiduo cauſæ cognoſcere nõ
pt, qa eſt prorſus ſeparata ab artic. excõi-
cationis. Si ãt tota cã cõtingeret ipm arti
culũ ſatisfactionis, ut puta fuit excõicat⁹,
qa noluit ſoluere iuxta pceptũ ſeu ſñiam
nullã, tũc. n. poterit delegat⁹ cognoſcere
de tota cã. ſ. an ſñia ſeu pceptũ fuerit nul-
5 lũ. †Vltra gl. q̃ro: pone, ꝙ corã epo actor
pbaẽ excõicat⁹ ab alio epo, nũqđ iſte eps
cauſæ poterit abſoluere eũ ab illa excõi-

a Specu. de hoc dicto Specul. vide no. per Pa. de Caſ. & no. in. l. ubi pactum. C. de tranſact. & per Feli. in c. exceptionẽ, colum. 2. & 3. j. de excep.

b Integrè ſatisfacere. Adde uidendum Old. conſil. 93. & an ſi Papa mandat, ꝙ aliquis abſoluatur, dummodò ſatisfaciat, quid præcedere debeat an abſolutio, uel ſatisfactio? vide Cal. conſi. 1. de ſen. excõ.

c Tene menti. Adde quod Ro. cõſil. 330. tenet quod delegatus in cauſa poſſeſſorij nõ poſſit cognoſcere de petitorio, ſed petitorium ſit conſequens poſſeſſorii, & dicit eſſe caſum ĩ hac decret. ſcias autem, ubi incidenter aliquid uenit, quia tunc in incidentibus delegatus põt cognoſcere. Ibi etiam per multa concludit, ꝙ habens mandatum ad admisſionem poſtulationis abſolutionis à uinculo prioris eccleſiæ, non põt ad actuum translationis proſilire.

ANT. FRAN. Circa hoc, an delegatus in iudicio poſſeſſorio cognoſcat de petitorio tanquam de conſequenti, dicas, quòd licet habuerint ſe ut diuerſa, ut. l. naturaliter, in. §. nihil commune, ff. de acquirenda poſ. tamen quia poſſeſſorium abſorbitur à iudicio petitorio, uideretur poſſe dici, ꝙ qui eſt iudex in poſſeſſorio, ſit etiam iudex in petitorio tamen quia delegatio eſt ſtricti iuris, ut in cap. p. & g. hoc eod. tit. poteſt dici eſſe uerum, quod iſte tenet. quod tamen limito, niſi in reſcripto diceret, ꝙ talis facit ſibi iniuriã in tali re ad ipſum per tantẽ; quia tũc in reſcripto uenirent & petitoriũ & poſſeſſoriũ, ut per Inn. in c. epi, de reb. eccle. nõ alie. & per Arch. in c. ſi quiſ. quã 11. q. 1. qđ ẽt uoluit Bald. in l. pen. in pen. col. in uer. q d ſi, C. ſi a nõ cõpe. indi. Et hoc intelligo uerũ, ꝙ poſſeſſoriũ nõ cõprehenditur in reſcripto de petitorio, uel ecõtra, niſi actor & reus ſint eiuſdẽ fori, quia tunc commiſsio ſimplex trahitur ad utrunq;, ut per Spe. in tit. de reſcri. præſenta. ca. ulti. uer. Item faciat circa mediũ.

cacione, si excōicator reqsit⁹ nō uult istū
absoluere:vł q sic, sicut delegatus absol-
uit, ut hic, ɔ̄riū cōiter tenēt Do. & bñ : qa
delegat⁹ hoc facit tanq̄ gerēs uices Papæ,
sed eṗs fungit̄ ptāte sua dūtaxat, & ex ,p-
pria ptāte nō pōt absoluere ab excōicat.
lata ab alio iudice: qa nō est sibi subditus.
nā rl'a ē q excōicationē latā ab hoie ne-
mo ṗt remittere, nisi ille q excōicauit, uł
2 superior,[a] ut in c. pastoralis §. ṗterea, de
off. ord. hēat ergo recursum iste actor ad
superiorē sui excōicatoris, arg. i c. null⁹, đ
iu. pa. & idē dic i cōlitib⁹ terminis, q no.

1 *Clausula, q si non oēs &c. non excludit quin fiat requisitio collegæ, si uult interesse, alias processus est nullus ipso irrequisito factus.*
Iudices plēs dati nō pñt un⁹ sine alio pcedere.
2 *Delegatio causæ potest fieri inferiori, q̄ sint partes litigantes.*
3 *Citat⁹ ab uno ex iudicib. datis ñ tenet̄ ɔparere.*
Citatio nō requirit̄, qñ pars est in præsentia.
4 *Possessorium recuperandæ competit spoliato a iudice non iudicialiter procedente.*
Iudex non iudicialiter procedens præsumitur persona priuata. 5.
Iudici iniustè aliqd facienti pōt impune resisti.
6 *Titulus an excuset quē a restitutione fructuū tā pceptorū, quam illorū q pcipi potuissent?*
Vnus ex iudicib⁹ datis si reqratur ut intersit, & non comparet in termino, præsumitur non posse uel nolle interesse, & ideo tota iurisdictio consolidatur in collegam.
7 *Collegium non hēt aliquam iurisdōnem in singularē de collegio, nisi aliud hēat cōsuetudo.*
9 *Citatio sine requisitio una uel plures, quando requirantur, uide hic pulchre.*

C A P. XXII.

1 CVm causa. † Si cā sim-
pliciter dele
gat̄ trib⁹, duo sine subdelegatio
ne tertii ,pcedere nō pñt: qđ si
fecerint, ab eis poterit appellari. Idē si 4
sunt dati cū cl'a q si nō oēs. nō. n. ualet ,p
cessus duorū tertio incōsulto h. d. cōpre-
hēdēdo utrūq; intellectum. nā aliq itelligūt,
q hic fuit ɔmissa cā trib. simplr. alii uero b
dñt, q fuit ɔmissa cū illa cl'a, qđ s. ñ oēs.
sed idē in casu h⁹ c. resultat effect⁹: q.i ex
quo terti⁹ se nō excusauerat, nec ɔlliterat
de impedimēto illi⁹, nō poterāt duo ,pce
dere, licet cā fuisset ɔmissa cū illa cl'a, ut s̄.
c. ,px. in prin. Diuidit̄ hęc decre. in duas 5
partes. Nā primo recitat factū super quo c
& ,p quo fuerat appellatū. Scđo cōmittit
applōnis cām, ibi: *fraternitati.* Casus lralis.
Inter Archieṗos Mōtis regalis & Rossa-
neñ. uertebat̄ qō sup quibusdā decimis. cā d
sup his fuit cōmissa Archieṗo Capuano,
& Panormitano, & eṗo regin. duo iudi-
ces. s. Archieṗi citauerūt Archieṗm Mō-
tis regalis ad certū terminum. ipse cōpa-
ruit in termino corā Archieṗis duob. ter
tio. s. Regin. absente. In quorū pñtia ,ppo
suit excipiēdo, q ,p duab⁹ causis, eorū ip
se nō debebat stare iudicio: qa cū cā trib⁹
ɔmissa fuisset, & ipse a duob⁹ tm̄ fuerit ad
iudicium euocatus, tertio nec cōmittēte e

vices suas, nec se excusante; corā duob. rñdere dēt. Itē añ ipso
rū citationē & notitiā lrarū illarū ,p cā illa nūtiū suū ad se
apo. destinauerat allegādo sup hoc quādā decr. Ale. sed Ar-
chieṗi has exceptiōes admittere noluerūt. ,pnūciātes ut co
rā eis rñderet; ṗṗ hoc ad se. apo. appellauit. iudices illi nō
obstāte applōne illius aduersariū iduxerūt i possessionē il
larū decimarū. Mādat ṗṗ qbusdā, quatenus si cōstiterit di-
ctos Archieṗos exceptiōes ṗdictas nullateu⁹ admisisse, deci
mas ipsas, qb⁹ Archieṗs Mōtis regalis asserit se spoliatū p⁹
q̄ nūci⁹ su⁹ ad se. apo. accesserat; faciāt ei restitui cū fructib⁹
īde pceptis, ñ obstāte eo q p dictos Archieṗos, siue p laica
lē potētiā factū fuerit. Posteàverò audiāt, si qd fuerit qōnis
B. No. 1. q i ista cā ɔcurrebāt. 5. Archieṗi, quorū duo erāt li
tigātes, tres verò erāt iudices delegati. & facit iste tex. q nō
sit de substātia, vt q̄libet ,puincia hēat solū vnū Archieṗm.
nā isti Archieṗi erāt vicini, nec multū distabāt īter se, & iō
licet đ iure ordinario ī qualibet ,puincia vn⁹ dūtaxat Archi
eṗs dēat ṗesse, vt ī, c. scitote 6. q. 3. hoc tñ ñ sp obseruat̄, qa
ṗṗ ad petitionē principū hūc iuris ordinē sępe trāsgredit̄.
vñ i Sicilia sunt tres Archieṗi; quorū hic duo enumerant̄,
2 Panormitanus, & Mōtis regalis. † No. 2. ex hoc & ex tex. ho
nestū fore, vt delegatio causę ñ fiat iudicib⁹ habētib⁹ dignita
tē iferiorē ipsis ptib⁹. nā, hic, qa cā uertebat̄ iter Archieṗos
fuit cōmissa Archieṗis dūtaxat, nō tñ hoc est necessariū, vt
patet hic ī suprascriptiōe, vbi cā fuit postmodū cōmissa Eṗo
Reginē, & cuidā alteri Eṗo. vñ satis est q delegat⁹ hēat di-
gnitatē, vł ṗsonatū, vł canonicatū ecclię cathedralis, vt ī c.
statutū, đ resc. li. 6. nec dēnt ptes dedignari, licet sint supio
res ī dignitate; qa deleg. t⁹ repsentat ṗsonā delegātis quo
ad cām sibi cōmissā, s̄. c. sanè, el. 2. vbi ,pbat̄ q ēt subdito ṗt
3 cōmitti cā alicui⁹ ṗlati, vt ibi iā dixi. † No. 3. q citat⁹ p duos
ex trib⁹ delegatis ñ arctat̄ ad rñdēdū. dixit tñ In. q si icōpa
ritiōe sūt ɔgregati oēs tres tenēt rñdere, licet duo citaue-
rit; & no. hoc dcm̄. Sed Ho. tenet ɔ̄riū: qa citatio fuit temera
ria, vt. s̄. c. ,px. ī pri. Pōt dici ɔcordādo, q aut q̄rit̄ nūquid vi
gore primę citatiōis teneat̄ rñdere; & dicēdū est q nō, qa
fuit nulla; & sic ,pcedat dictū Hos. aut q̄rit̄, nūqd possit ɔpel
li ad rñdēdū ex noua reqsitiōe & admonitiōe oium iudi-
cū; & dicēdū ē q sic, si aliud nō ob. nā reqsitio iudicū habet
vī citatiōis, vt, l. 2. C. qño & qñ iud. & no. gl. ī. e. c. cōsuluit.
Itē citatio fit, vt ps sit ṗsens, sed ex quo dat̄ ṗsentia ñ reqrit̄
necessariò citatio, ut no. dicit Io. An. ī. c. fi. de ele. l. 6. & vide
4 qđ dico ī c. 1. de iudi. † Itē no. ibi: *siue p laicalē potentiā siue p eosdem iudices, &c.* & tene mēti q factū iudicis nō rite ,pcedē
tis ęqparat̄ facto priuati. vñ sicut ṗt peti restō & agi posses
sorio ɔ̄ spoliationē factā p priuatū; ita ēt ɔ̄ spoliationē fa-
ctā authoritate iudicū rite ñ procedētiū.[b] vñ posset iudici
hoc casu de facto resisti, sicut & priuato; de quo vide qđ di
xi. s̄. c. si qñ; & facit qđ le. & no. ī. c. ɔquerēte, de resti. spol. se
cus si ī iudice nō deficiebat ptās, & ,pcessit iudicialr. nā tūc
licet iniustè aliquē deiecerit à possessiōe sua; nō tñ ṗt ɔ̄ eū
agi possessorio; sic itelligo gl. no. ī. c. ṗsētiū. 7. q. 1. & tenebis
5 mēti illā gl. † Vlt. hic notabis, q authoritas iudicis iniustè
,pcedētis ñ excusat à restōne fructuū pceptorū.[c] vñ si iudex
iniustè tradidit meā possessionē alteri, possum illā recupa
re cū fructib⁹ pceptis; nec excusat authoritas iudicis, ut ille
faciat fruct⁹ suos, vt hic, & adde qđ no. Bar. ī. l. qđ iussit, ff. đ
re iud. & meli⁹ ī. l. iustè possidet,[d] ff. de acq. pos. Sed dubiū ē
qd ī fructib⁹ pcipiēdis. i. q potuissent pcipi vł ab isto nouo
possessore, vel ab antiquo, si stetisset ī possessiōe? Glo. fi. hic
no. dicit q ēt đ illis ē hēbēda rō, ex quo iudex iniustè ,pces
sit. In ɔ̄riū tñ facit, qa titul⁹ excusat ēt malęfidei possessorē
à fructib⁹ pcipiēdis, vt in. l. si fundū, C. de rei vē. So. sustinē-
do gl. dic vt seutiūt Hos. & Io. An. q iste ti. habebat̄ ,p ñ ti.
qa deficiebat hic authoritas iudicialis: qa duo ex trib⁹ ñ ha
bebāt insolidū iurisdōnē. vñ vbicunq; titulus est ɔtra iuris
dispositionē, ille hr̄ pro nō titulo, & nō excusat à fructibus
percipiēdis[e]; ad hoc uide bo. gl. 12. q. 2. c. ñ liceat Papę, & l.
quemad-

---

a Vel superior. Adde Ro. consil. allega. 377.
ZACHARIAS.
Aut successor excōicantis, not. Archi. & Pet. de Anc. in c. 2. de sen. excom. lib. 6. no. & in c. nuper, eo. ti. cū concor. ibi per eos all. Quod tamen limito, nisi in mortis artic. nō posset haberi copia excommunicatis; quia posset per aliū absolui, no. iste in c. pastoralis §. præterea. 1. col. & Car. ī cle. 1. §. 1. q. 4. & seq. de reb. eccle. non alienan.
SER. SAPIA.

b Non procedētiū. Cōtra hæc uidet̄ facere text. in l. fin. ff. quod met. cā. ubi, si iudex fecit effectum iustitiæ iuris ordine nō seruato, non retractatur tale factum, nec solutū repetitur: sed rñ. ut per Ang. in l. a diuo pio §. in uenditione, ff. de re iudi. ubi etiam p Alexan. late.
SER. SAPIA.

c Fructuum perceptorum. Vide Bal. idem tenentē in l. 2. col. penult. C. de serui. & aqua. Roma. in cōsi. 354. inci. In præsente, col. penult. Abb. in consi. 43. inci. Ex omnibus, col. fi. in 3. dubio Fel. in c. de quarta, col. 2. infra de præscrip.

d Iuste possidet. Adde Pet. de Ancha. cōs. 132. & dicit Roma consil. 300. q administrans uigore postulationis nullæ authoritate iudicis nō euitat pęnas canonicas.

e Percipiendis. Adde Rom. consi. 453. ubi tenet, q conuentus a pupillo tenetur ad fructus, qui percipi potuerunt, dato q conuentus haberet titulum, per glo. sing. in l. patri. uersic. item ex diuerso, super uersi. cum fructibus, ff. de minori.

quẽadmodũ,C.de agr.& censi.li.6. facit rl'a,q̃ ĩ ius,de re.iu.
6 li.6.† In gl.1.ibi:sed ponam⁹ q̃ tres sunt iudices.No.istã par
ticulã gl.usq; ad fi.ex qua habes bonã limitationẽ ad theo-
ricã,q̃ obseruare dẽnt p̃tes officiales,cũ hñt p̃tãtẽ ꝓcedẽdi
dato impedimento,uel uoluntate alicui⁹ eorũ nã ñ pñt cita
re: quia citatio p̃supponit iurisdõnẽ & superioritatem: sed
dẽnt eũ reqrere & rogare, ut certo termino intersit ad ꝓce
dẽdũ cũ eis, & si in termino ñ uenit,p̃sumit,q̃ aut nolit aut
ñ possit interesse,ita, q̃ hęc p̃sumptio est sufficiens ad ꝯsoli
dandũ p̃tãtẽ aliorũ.sic no.Inn.in c.cũ nobis,de ele.ubi no.
dicit q̃ canonici ñ pñt citare canonicũ: sed solũ pñt eũ mo-
nere,reqrere,& rogare ut certa hora intersit & si ñ ꝯpareat,
7 ñ p̃t à canonicis puniri:† q̃a canonici ñ hñt iurisdõnẽ supra
canonicũ ẽt collegiał'r, nisi aliud hẽat ꝯsuetudo,& sic intel-
lige qđ le.& no.in c.irrefragabili.§.excessus,de of.or.& uid
ad idẽ qđ no.Inn.in c.2.de no. ope.nunt. & in c.1.de ma.&
obe.ubi Inn.idẽ te.in antiqori canonico,q̃a licet ille de iur
hẽat ꝯuocare capl'm: ñ tñ p̃t punire canonicos ñ uenientes.
8 †.No.2.ex hac gl.q̃ istæ reqsitiones,q̃ fiunt de pari in parẽ,
a dẽnt esse trinæ,sicut citationes iudiciales.[a] 24.q.3.c.de illi-
cita.In ꝯtriũ tñ facit gl.no.in c.si ep̃s.18.dist.q̃ gl.no.dicit,q̃
ad actũ extraiudicialẽ sufficit unica reqsitio,& adhoc quotidie
allegat illa gl.do.Ant.in c.eccl'ia,de ꝯsti.uolens saluare istã
gl.dicit q̃ ꝓcedit in actu quasi iudiciali. nã ista reqsitio fit
ut postmodũ iudiciał'r ꝓcedat. Sed certè hoc dcm̃ mihi nõ
satisfacit, & uide in ꝯtriũ ꝓpriè in terminis nr̃is tex.in cle.1.
de hęr.iun.gl.in uer.reqsierint. nã ibi par reqrit parẽ,ut ꝓ-
cedat iudiciał'r,& tñ sufficit unica reqsitio,q̃a ñ p̃t dici act⁹
iudicialis.Itẽ ẽt in iudicio,qđ plus est,ubi citat qs ut cõpa-
reat si uelit,ita,q̃ necessitat ad cõparendũ,sufficit unica req
sitio,adhoc tex.cũ gl.fi.in l.ea.C.si mancipiũ ita alie.fuerit,
& in aut.si oẽs,C.si minor se ab hær.abst. facit c.a.ĩ.ĩ. de clã-
despon.& io c.fi.q ma.acc.pos.Cõclude ergo,q̃ aut reqsitio
fit ad ꝯuincendũ negligentiã paris uel inferioris ex iudiciũ,
& tũc sufficit unica reqsitio,ut d.c.si ep̃s,& cle.1.ball. Idẽ in
iudicio,qñ qs citat,ut cõpareat si sua putauerit interesse:q̃a,
cũ tunc ñ necessitet ad ꝯparendũ,sufficit unica citatio,qđ ẽt
sentit Bal.in l.fi.C.de iu.deli.qđ no. aut reqsitio fit ad ꝯuin
cendã negligentiã sup̃ioris in aliquo actu,& tũc reqrit tri-
b na citatio,[b] & sic p̃t intelligi tex.in c.1.de sup.neg.pl.In gl.
3.ibi: *ex certa scia.* gl.hic habuit respectũ ad id,qđ dixi s. in
1. gl.s.q̃ ꝓcessus istorũ iudicũ ñ dẽt tolerari ex ignorantia
eorũ; q̃a ipsi bñ sciebant,q̃ tres fuerunt deputati in cã,& sic
q̃ duo ꝓcederẽ ñ poterãt.In gl.in uer.*admisisse* in fi.ad istud
c.dicunt do.q̃ ꝓcedit qñ cã app'onis est notoriè uera.nam
notoriè hic constabat,q̃ tres fuerunt deputati iudices.unde
rl'r dr̃,q̃ excipiens & appellans debet probare exceptionem
esse ueram,nisi obtulerit se incõtinenti ꝓbaturũ,& ñ fuerit
admissus,ut in c.interposita,de app. & dic ut ibi plenè no.

SVMMARIVM.

1 *Clausula,quod si ambo &c.operatur,etiam si unus ex delegatis fuit recusatus 6.*
Processus factus coram iudice recusato est nullus.
2 *Tertius comparens pro suo interesse potest iudicem recusare,si habet legitimam causam recusandi.*
3 *Iudex ex quibus causis possit recusari?*
4 *Inimicus quomodo quis probetur?*
5 *Capitulum quando litigat cum p̃lato,non reqritur q̃ hẽat curatorẽ.*
7 *Producens instrumentum censetur tacitè confiteri oĩa in eo contẽta.*
8 *Vtile uitiatur per inutile in indiuiduis.13.*
9 *Exceptiones ꝓpositæ cẽsent refutatæ, si iudex ad ulteriora ꝓcedat.*
Appellari potest ab exceptionibus non admissis.
10 *Vnus ex iudicibus delegatis quo casu potest sine collega cognoscere?*
11 *Actus factus per habilem & inhabilem simul,an sustinetur per illum habilem?*
12 *Si non ualet quod ago ut ago, an ualeat ut ualere potest?*

CAP. XXIII.

1 CVm super. †Si duo sunt
delegati cũ
cl'a,qđ si ambo &c.uno recusa-
to alter solus procedere p̃t,nec
tenet processus,si cũ recusato ꝓcedat.pri
ma p̃s decisè narrat factũ. Secunda diffi-
nit, ibi: *q̃uis.* Casus l'ralis ponit p̃ Ber.in
gl.1.In gl.1. ibi: *pars R. qui per capitulum*
dicebatur intrusus. Aduerte q̃a de isto. R.ñ
fit aliqua mentio in tex. & hoc,q̃a cã fuit
principał'r mota ꝯ conuentũ p̃ Abbatẽ,q
fuerat expulsus, sed iste fuit substitutus p̃
monachos loco expulsi. uñ gerebat se ꝓ
Abbate illius monasterii: & dũ cã tracta
ret ꝯ cõuentũ,iste R. cõparuit ꝓ interesse
suo,& recusauit Ep̃m alterũ ex coniudici
bus delegatis ex tribus causis,d' qb⁹ in gl. a
2 † Et ex hoc & ex gl.no.1. & tene mẽti, q̃a
nescio alibi,q̃ tertius[c] cõparens ꝓ suo in
c t eresse p̃t recusare iudicẽ, si hẽt cãm lti-
mã cũ recusandi. nã ex quo admittit pro
interesse suo,ut in c.ueniens 2. de testi. &
c.cũ sup,de re iu.ergo dẽnt audiri oẽs de
fensiones suæ,ar.in c.cũ inter,de excep.&
non tradas hoc obliuioni,& hoc sequunt
hic do.Ant.& do.Card.† Tertio no.tres b
3 cãs ltĩmas recusandi iudicẽ. Prima, si p̃s
recusans hẽt cãm cũ iudice tanq̃ cũ priua
to,& no.bñ hoc dcm̃.nã ex mã litigii so-
lẽt causari inimicitiæ,adhoc qđ le.& no.
in c.ex l'ris,& c.Itẽ cũ qs,de re.spo.& no. c
q̃ hoc ꝓcedit ẽt si cã sit inter iudicem ut
priuatũ, & dignitatẽ recusantis.uñ recu-
sãs p̃t in cã ꝓpria dicere iudicẽ suspectũ:
q̃a hẽt cãm cũ dignitate sua,sicut contin d
gebat hic.nã iste. R.ꝓprio iure suo ꝯpare
bat,;& tñ recusabat ep̃m, q hẽbat cãm cũ
monasterio suo, qđ bene no. Secunda cã
recusationis, cũ iudex noluit exercere cũ
p̃te actũ humãitatis & pacis, q solet exer e
ceri cũ aliis, q sunt in pari gradu cũ p̃te
recusante. nã iste Ep̃s fuit recusatus,q no
luit admittere ad osculum pacis istũ.R.p̃
tensum Abbatẽ. † Ex hoc no. q̃ Ep̃s ẽt p̃
4 latos inferiores dẽt admittere ad osculũ
pacis, s̃m consuetudinem loci. Et ex hoc
not.unum modum p̃sumendi inimicitiã.
si ergo in ecclesia, qñ datur pax non vult
unus admittere alium ad osculum pacis
s̃m consuetudinem,ille p̃sumit inimicus.
Tertia causa, cum iudex minatus fuit par
ti,q̃ sibi noceret si posset.Et sic no.q̃ mi-
d næ iudicis[d] probant iustam causam cum
recusandi. Ad quartum casum no.ex gl.si
e quis scilicet non vult alium salutare;[e] ui
de ad hoc gl.in c. Adrianus.63.dist. & de
pluribus aliis causis recusandi iudicem,
uide in locis,ad quos remisi in c.causam,
5 el 2.ĩ.cod. † Nunc uenio ad notabilia.
Et primo nota, quod cum quæstio uerti-
tur inter prælatum & capitulum,non est
necesse,ut det curator capitulo,sed ipsum
capitulum per se uł per alium potest esse
in iudicio,& tene mẽti adhoc istũ tex.q̃a
nemo adhoc eũ allegauit, facit ad ea q̃ di
6 xi in c.edoceri,de relcr.† Secundo no.q̃
clausula,si ambo non poterunt interesse,

ZACHARIAS.
a Iudiciales. Vide
Alex.in l.de pupil
lo.§.siquis ipsi p̃-
tori, colũ.2.ff. de
ope.no.nun. Alex.
in cons.79.inc.stã
tibus his,in 4.no.
cũ allegatis p̃ Fel.
latè in c.ex literis
ĩ. de constitutio.
b Trina citatio.Ad
de qđ Ro.dicit,q̃
potest fieri vno cõ
textu cumulatiuè.
Ita eius cõs.337.
SER. SAPIA.
c Tertius. Adhoc
istũ tex. dicit esse
sin. Perosi.in c.cũ
speciali,in princ.
in 2.q.ĩ.de app.
d Minæ iudicis.
Adde Pau.de Cas.
cons.312.in secun
do impres.
SEB. SAPIA
e Salutare. Vide
not. per Abba.&
alios in c.repellã-
tur.ĩ.de accusa.&
per Abba. in c.ad
hæc.1.ĩ.de appel.
ubi dicit hoc pro
cedere,qñ qs erat
solitus salutare.

a Contenta in instrumento. Adde tñ ꝙ fictè confitens adulteriũ non confitetur matrimoniũ, ut tenet Petrus de Anch. cons. 409. & de producente instrumentum adde Ro. cons. 71.

b SEB. SAPIA. Cõcurrere. An ista duo sufficiant, an uero reqraĩ aliud tertiũ, uidĕ ꝑ Alt. in ꝯs. 53. inc. Circa hãc dubitationẽ, in 4. uol.

c Vitiat utile. Adde Ro. cons. 46.

d Potui nolui. Adde latè Ro. cõs. 446.

e Cõtra exceptionẽ. Adde intelligẽdũ si ꝑ iudicẽ est cognitũ, ut dicit Ro. cons. 412.

f Sed non hic. põdera illũ text. dũ dicit, ꝑ ꝯsequẽtiã confessus est se nõ posse mãdatũ apostolicũ adimplere, & sic fuit ignorãtia iuris. iõ illa uoluntas erat ab ignorantia cãta.

g Allego. Alij soluunt, ꝙ est spale fauore pupilli: sed certè lr̃a ibi hoc non põderat. sed d. Ant. seqt illam solut. ꝙ ex quo à principio qlibet poterat administrare solus, & authoritatẽ interponere, iõ ibi facili⁹ sustentaĩ, ẽt si fuerit erratũ in iure, ubi ẽt semel authoritatẽ prestiterit. Hic ẽt ab ipso initio nõ potuit quilibet solus procedere. & ideo non sic facilius sustentatur actus hic. vñ dicit d. Ant. rectè considerandũ distinctionem scientię & ignorantię. ꝙ in casu d. §. 1. ualuit actus, quia quilibet tutor potest per se ab ipso initio actum. auctorizare. uñ cẽsetur ibi quilibet habere intentionem prӕstandi authoritatem per se siue separatim, siue cũ alio qñ act⁹ authoritatis geratur. Et hanc solutionem uoluit Iac. de Bel. & Dy. ut refert Bal. in d. §. 1. ubi dicit, ꝙ ibi erat solida potestas in unoquoque, si oẽs essent ueri tutores. & per consequens in uno uero tutore consistit solida authoritas. l. decretum. §. 1. ff. de admi. tu. Nõ ob. iste tex. quia loquitur in pluribus iudicibus delegatis, quorum quilibet non habet per se insolidum exercitium iurisdictionis. sec⁹ in tutorib quorũ quilibet hẽt merã administrationẽ. Prӕterea dicit hic erat error in procedente: sed ibi erat error in uero tutore. & inducit ad qõ. Fuit commissum in tres cũ cl'a, dantes eisdẽ arbitris, & duobus ex eis plenam authoritatem, utrum altero non acceptante possint duo iudicare? & est ar. ꝙ sic, ex quo in duobus residebat sola potestas, adhoc facit l. Pedius, in h. ff. de arb. And. Barb.

h ANT. FRAN. Ratione habilium licet inhabiles. An & qñ in actu gerendo per uniuersitatem seu collegium interueniunt habiles cum inhabilibus, siue scienter, siue ignoranter admittant, uitiet act⁹, uide quę plene habentur in c. sacrosancta, & in c. Mediolana, de elec.

i SEB. SAPIA. Vel scienter. Vide Rom. in cons. 56. incip. in te

&c. uerificaĩ ẽt dato impedimento recusationis. uñ si alter ltimè recusaĩ. uerũ est dicere, ꝙ ambo nequeunt interesse simul. No. 3. ibi: *per consequentiam confessus, &c* ꝙ qs dr̃ ꝯfiteri tacitè oĩa, q̃ reqruntur ad actũ, quẽ qs exercet, & oĩa ꝯsecutiua & accessoria ad actũ. qñ ꝯfessio fit ñ solũ ore, sed ẽt ipso facto, adhoc c. nullus. j. de ꝓsc. & in c.

7 ꝯstituat 11. q. 3. † Et facit iste tex. ꝓ dicto Inn. in c. cũ olim, de cens. & c. cũ uenerabilis, de exce. ꝙ ꝓducẽs instrũm ur̃ tacitè ꝯfiteri oĩa ꝯtenta in instro.[a] Itẽ no. ꝙ habilis associãdo sibi inhabilẽ ad actũ, ad quẽ eũ habilitare ñ pt, nihil agit, & hoc saltẽ in iudicialib⁹, ut hic. Itẽ no. ꝙ ad ualiditatẽ actus uoluntas & ptãs dẽnt simul ꝯcurrere.[b] ubi aũt sibi aduersanĩ, nihil pt ualidũ explicari; & ad hoc quotidie allegaĩ

8 iste tex. † Itẽ no. ꝙ in indiuiduis inutile uitiat[c] utile. Vl. no. illã rl'ã, q̃ quotidie allegaĩ, ꝙ si facio actũ, quẽ facere ñ possum, ñ valet ẽt eo mõ quo possum: qa qđ uolui ñ potui, & qđ potui nolui.[d] & est ista rl'a ꝯ aliã rl'ã, q̃ hẽt si ñ ualet qđ ago ut ago, ualeat ut ualere pt, ut in c. unico, đ despõ. impu. li. 6. & in l. si tã angusti, ff. de serui.

9 † In gl. 3. in fi. Et ex hoc intellu gl. no. ꝙ si iudex ꝓposita exceptione ꝓcedit ad ulteriora, ur̃ interloq ꝯ exceptionem[e] ꝓpositã, ita, ꝙ ex hoc solo pt qs appellare: qa ꝓinde est acsi expssè iudex fuisset interloquut⁹ ꝯ exceptionẽ, & dicit Abb. hoc esse[f] expssum. Idẽ le. & no. in c. ex prę. M. el 2. de app. sequiĩ Bal. in l. à procedente. C. đ dila. Host. tñ dicit ꝙ non est curandũ: qa in re integra nõ reperiebaĩ, ꝙ isti fuerint interloquuti. satis. n. est ꝙ hic inueniĩ. sed

10 utrunq; dcm̃ saluari pt. † In gl. fi. Pro declaranda mã huius gl. & totius tex. capio[g] ꝯtrium formatum in h. gl. tanq̃ magis urgens in mã. Et opponit ꝯ tex. de. l. 1. ff. qđ cum fal. tu. ubi dr̃, ꝙ si uerus tutor ꝓstitit authoritatẽ pupillo una cũ falso tutore, ualet actus ex ꝑsona ueri tutoris, nec inficitur actus ꝑꝑ admissionem inhabilis & falsi tutoris, cuius contrarium dicitur

11 in textu. nam Abbas & Eꝑs erant deputati cum clausula, ꝙ si ambo &c. & Eꝑo legitimè recusato extitit cõditio clausulӕ, & sic iurisditio tota fuit consolidata in personam Abbatis, ergo ex persona sua debuit tenere sñia, non obstante ꝙ processerat cum Eꝑo recusato. Sol. ex gl. ista colliguntur duӕ solutiones, quas declarando & ampliando subiicia. Prima solu. ꝙ in contrario quilibet tutor habet solidam ptãtem; ita, ꝙ quilibet per se potuisset interponere authoritatẽ. iõ uerus tutor procedendo cũ falso non processit tanq̃ hñs ptãtem pro parte, sed tanq̃ hñs solidã ptãtem, merito ꝓcedit regula, utile ꝑ inutile non uitiatur, ut in rl'a, utile, de reg. iu. li. 6. Sed in casu nr̃o de natura delegationis est, ut delegati non habeãt ptãtẽ insolidũ, sed ꝓ parte, ut plenè fuit dictũ s. eo. in c. prudẽtiã. ideo abbas ꝓcedẽdo cũ eꝑo tanq̃ cũ collega, vr̃ uoluisse procedere tanq̃ hñs ptãtẽ pro parte & nõ in totum. sñia enim, cũ sit res indiuisibilis, nõ põt ualere ꝓ parte, & hӕc sol. ita declarata est satis optima. sed ut nõ desint dicta scribẽtiũ, trãseo ad solonẽ secũdã gl. q̃ dicit, ꝙ in contrariis uerus tutor sciebat se solum esse tutorẽ, & sic habuit uolũtatẽ interponẽdi authoritatẽ in totũ. Abbas uero hic credebat eꝑm hr̃e ptãtẽ. hӕc sol. licet uera sit in se: diuinat tñ ad illã l. 1. Sed ex hac solone põt singlr̃ limitari iste tex. ꝙ si uerus iudex delegatus scit se hr̃e in totũ ptãtẽ: sed ad maiorẽ cautelã uult ꝓcedere cũ alio; ꝙ tũc tenet sñia ex ꝑsona ipsius, licet postea reperiat aliũ fuisse in cõpetẽtẽ; & no. hoc dcm̃, quia nemo aperit. Ex quo pt sumi no. & singularis theorica, cũ dubitaĩ an alter ex delegatis hẽat ptãtẽ; vt indubitat⁹ delegat⁹ ꝓtestetur, ꝙ intẽdit ꝓcedere solus, in q̃tũ solus hẽat ptãtẽ, alias aũt cũ colleg. nã ex hoc cessat rõ contrarietatis inter uoluntatẽ & ptãtẽ, de qua in lr̃a; & cessante rõne cessat dispositio. l. cũ pr̃. §. dulcissimis, đ le. 2. & c. cũ cessante, de appel. & l. adigere. §. q̃uis, ff. de iure. pa. Itẽ ex ꝓcedẽti sol. gl. infero aliã notabilẽ limitationẽ ad istũ tex. vt ñ ꝓcedat in pluribus ordinariis, si verus ordinarius ꝓcedit cũ falso qa ordinarii hẽnt ptãtẽ insolidũ, vt. l. vnic. ff. de off. consu. & dixi. s. e. c. prudẽtiã; & sic quilibet ur̃ procedere tãquã habẽs solidã ptãtẽ. Tertia sol. extra gl. poniĩ ꝑ Hostie. dicens, ꝙ hic fuit error iuris, sed in. l. 1. fuit error facti. ideo ignorãtia excusat ibi: sed nõ hic,[f] vt in regula, ignorãtia facti, de reg. iur. in 6. & in. l. regula, ff. de iu. & fac. igno. Et q̃q̃ hec solu. nõ impugneĩ ꝑ doc. mihi tñ non placet: qa aperte iste textus ex rõne sui innuit cõtrariũ. non. n. hic põderatur ignorantia ꝓbabilis: sed uolũtas Abbatis cõtradicebat ptãti ipsius. deĩ ergo qualiscũq; ignorãtia, ex quo iste nõ habebat voluntatẽ nisi ꝓcedẽdi ꝓ parte, semꝑ hẽt locũ ratio lrӕ; &

[g] ꝓ hoc allego § . l. q in aliena, & l. si is ad quẽ, ff. de acq. hӕre. vbi error in facto cõtradicẽs uolũtati inficit actũ, qui geriĩ; ita, ut nõ valeat eo modo, quo valere pt. vnde si qs putat se filiũfamiliàs, cũ sit sui iuris; & adit hӕreditatẽ iussu patris; nõ acqrit patri, cũ nõ sit in sui ptãte; nec sibi qa noluit: & plenius de hoc in dictis. ll. Quartã solu. posuerũt qdã, vt hic refert Io. An. sup tex. dicẽtes, ꝙ ordinarius bñ pt sibi associare unũ iudicẽ, sed delegatus nõ, vt hic. † Quintã sol. ponit Iac. doc. antiquus, dicens ꝙ sñia Abbatis hic corruit, nõ qa sociauit sibi inhabilẽ: sed qa nõ detulit appellationi legitimè interpositӕ à suo collega. Et ponderat tex. ibi: *ante. q̃ appellaretur ab eo &c.* hӕc so. licet sit vera in se, nõ tñ cõgruit rõni, quę subiiciĩ in tex. q̃ fundaĩ super cõtrarietate volũtatis & ptãtis; nec placet Host. ꝙ ordinarius vel delegatus possit sibi associare incõpetentẽ, sed assessorẽ seu cõsultore sic, vt in c. statutũ. §. assessorẽ, de rescrip. lib. 6. Dicit tñ, ꝙ si associat sibi iudicẽ incompetentẽ ex ignorantia facti; tenet qđ agiĩ, arg. in c. ad ꝓbandũ, de re iud. & in l. Barbarius, ff. de õf. prӕ. & in d. l. 1. secus si ignorãtia iuris, vt hic. & no. hec dicta. sunt. n. multũ notanda in practica ꝑꝑ authoritatẽ Host. sed ego tenerẽ id qđ s. dixi post gl. vt sit dr̃ia inter ignorantiã facti & iuris. In hoc tñ põt sic distingui, ꝙ aut loquimur in factis[h] vniuersitatis, & tenet tũc act⁹ rõne habiliũ, licet inhabiles[h] fuerint admissi ignorãter vel sciẽter.[i] & iõ si canonici nõ cõ[i] stituti in sacris admittunĩ ad capl'm ꝯ cle. vt hi q, de ӕta. & quali.

qua. valebit tñ act⁹ rõne habiliũ, qđ tenet Io. An. in rła, qđ alicui, in Mercu. & vr̃ ꝓbari in c. fi. de ꝓcu. nã ibi in odiũ ad mittentiũ ſcienter excõicatos inualidat̃ actus certo caſu; de quo dic, vt ibi. vñ ſi ignoranter admittit̃ canonicus excõicatus in cap̃lo, valet actus rõne habiliũ, vt no. in c. illa de elec. & hoc iõ, qa actus nõ capit vim à ſingulis, ſed à collegio: collegiũ verò cõſiſtit penes habiles dũtaxat: ſed ſi aliquis actus expedit̃ per ſingulos, vt ꝑ iudices, arbitros, tutores, & ſil̃es; tũc diſtingue vt. ſ. ꝙ ſi ptãs cõpetit inſolidũ, nõ vitiat̃ actus ꝑ admiſſionẽ inhabilis, vt d. l. 1. ſed ſi non cõpetit inſolidũ; tũc pp ꝯdictionẽ voluntatis & ptãtis hẽt locũ, qđ hic dr̃, & . ſ. declaraui; & hẽs vltra alios clariſſimè declaratũ intellm

1 huius. c. † Op. 2. capiẽdo principiũ huius gl. fi. iſte tex. ponit ꝓ rła in rõne ſui, ꝙ vbi volũtas nõ currit ꝑciſè cũ ptãte, act⁹ nõ valet, licet poſſet valere alio mõ, quã fuerit explicatus. & reddit rõnẽ qa q̃ noluit. potuit, & qđ voluit, adimplere nequit. i. pp ꝯrietatẽ inter volũtatẽ & ptãtẽ. vñ ñ dẽt actus a valere vt p̃t, qa deficit volũtas; ibi verò nõ valuit, qa ibi deficiebat ptãs; & idẽ ꝓbat̃ in l. multũ, C. ſi quis alteri vel ſibi. Sed ꝯ hoc opp. de alia rła iuris iſti ꝑciſè ꝯria. nã ſi nõ valet qđ ago vt ago; dẽt valere vt p̃t, tex. eſt not. in c. vnico, de deſpõ. impu. lib. 6. vbi dr̃ ꝙ ſi duo inhabiles ad ꝯhendũ mr̃imoniũ ex defectu ætatis, habiles tñ ad ꝯhẽdũ ſpõſalia de futuro intendẽtes ꝯhere mr̃imoniũ ꝑ verba de p̃nti ꝓferunt verba apta ad ꝯhẽdũ mr̃imoniũ, nõ valet matrimoniũ ex defectu ætatis, ſed valet vt ſponſalia de futuro, vt ſic illa operent̃ id, qđ p̃nt, licet nõ ſm̃ intentionẽ ꝯhẽtiũ; ad idẽ bo. tex. in l. ſi tã anguſti, ff. de ſerui. vbi dr̃, ꝙ ſi oſtẽſo loco anguſto conſtituo tibi ſeruitutẽ viæ, & locus ñ ſufficit, vt ſit via, ſed potius vt ſit iter; valet cõſtũ eo mõ quo valere p̃t, ſ. vt ſit ſeruitus itineris & nõ viæ. nã dr̃ia eſt ſtrictè ſumẽdo inter viã & iter, vt in l. 1. ff. de ſerui. ruſt. p̃di. Sol. ꝓ cõcordãtia iſtarũ rłarũ do. Ant. hic ſimpl̃r diſtinxit. ꝙ aut peccat̃ i ma; & hẽt locũ hæc vltima rła, ſi nõ valet qđ ago &c. Aut eſt pctm̃ in forma, & actus corruit in totũ: qa forma dat eẽ rei, vt in l. an inutilis, ff. de accepti. & c. qa pp, de elec. & c. cũ dilecta, de reſer. Aut peccat̃ in cã efficiẽti. i. in pſona faciẽtis; & tũc valet eo mõ quo valere p̃t, vt no. in l. quacũq; rõne, ff. de ꝓcu. Aut peccatur in cã efficiẽti & mã ſimul; & hẽt locũ qđ hic dr̃; nec alr̃ declarat. Sed aduerte tu, qa licet ipſe nõ alleget, hæc verba ſunt Bar. in l. 1. ff. de verbo. obliga. vbi hæc verba poſuit ſub vno membro tantũ. ſ. qñ agitur de obligatione diſſoluenda. vñ Bar. latius ibi examinãdo hunc articulũ ſic diſtinguit. cũ q̃rit̃ an ſi nõ valet qđ ago &c. ꝙ aut cõſtat de aio exercẽtis actũ, ꝙ velit actũ valere oĩ mõ, quo valere p̃t; & tũc hẽt locũ illa rła. vñ teſtatores ſolent frequẽtare illã clãm: ſi nõ valet iure teſti, valeat iure cuiuſlibet vltime volũtatis, vt l. fi. C. de codicil. Aut nõ cõſtat de aio; & tũc ſi inter illud qđ agit̃ & agi p̃t ſolũ eſt dr̃ia in cõmõ ſeu vtilitate, tũc ẽt hẽt locũ illa regu. vt in d. l. ſi tã anguſti. aut eſt dr̃ia in mõ cõſtituendi: & tũc aut act⁹ depẽdet à volũtate vnius, aut à volũtate pluriũ 1. caſu quo ad diſpõnẽ totalẽ nõ valet actus; alleg. l. nõ codicillũ, C. de teſta. ſed quo ad diſpõnẽ ptis valet actus eo mõ, quo valere p̃t, vt l. verbis ciuilibus, & qđ ibi no. ff. de vul. & pup. facit qđ dixi in c. Raynaldus, & in c. Raynutiꝰ, de teſta. Scđo caſu cũ depẽdet à volũtate pluriũ, aut agit̃ de oblõne ꝯhẽda, & nõ hẽt locũ illa rła, ſed actus irritat̃ in totũ; alle. l. 1. ff. de ver. ob. Sed ꝯ hoc mẽbiũ iudicio meo tex. eſt apertus in ꝯriũ in d. c. vnico, de deſpõ. impu. nã ibi agit̃ de oblõne ꝯhẽda, & actus depẽdet à ptãte pluriũ ſimul ꝯhẽtiũ; & tñ valet actus eo mõ, quo valere p̃t, vt. ſ. dixi. Aut agit̃ de oblõne diſſoluẽda, & tũc diſtinguit. vt. ſ. ꝙ aut eſt peccatũ in ma, ſeu in cã efficiẽti; & hẽt locũ illa rła: ſecus ſi in forma, vt d. l. an inutilis, & d. l. quacũq;. Io. Cal. ponit hic breuia verba, dicens ꝙ ſi ꝑ cõiecturas põt apparere ꝙ quis voluit actũ valere oĩ mõ quo põt; ꝓcedit tunc illa rła, ſi nõ valet qđ ago vt ago &c. Aut ꝑ cõiecturas cõſtat, ꝙ ſolũ volebat actũ valere vt gerebat; & ſi ñ p̃t valere illo mõ, in totũ corruit, vt in iurib⁹ alle. in ꝯriũ. Si ſum⁹ ĩ dubio p̃ſumẽdũ ẽ, ꝙ voluit actũ valer̃ oĩ mõ, quo p̃t: qa ficẽda eſt interp̃tatio, vt res potius valeat, vt in cap. Abbate. j. de ver. ſig. & in l. quoties, ff. de ver. ſig. & hoc verũ, niſi interuenerit defectus, ꝑ quẽ vitiat̃ actus, vt hic. Hoc vltimũ eſt minus gñale, & quaſi ſine rõne; qa ſaltẽ dr̃et valere eo mõ, quo põt ꝑ prædictã regulã. Et iõ dic ad iſtũ tex. ꝙ hic ex cõiecturis apparebat, ꝙ Abbas nõ intẽdebat ꝓcedere, niſi ꝓ parte ſua; & ſic a oĩno voluntas erat ꝯria ptãti, vt in tex. & . ſ. dixi. & iunge ſimul dicta Bart. & dicta Cal. & vr̃, ꝙ vbicunq; peccaret̃ ſiue in forma ſiue in ma, ꝙ ex quo p̃t act⁹ valere aliquo mõ, nec cõſtat de ꝯria intentione; ſꝑ locum hẽt illa rła, ſi nõ valet a qđ ago vt

13 ago &c. & hæc bene nota. † Vltimò reſtat rñdere ad quędã cõtraria alleg. in medio gl. in quibus vtile ꝑ inutile nõ vitiat̃. Sed dic breuiter, ꝙ ꝓcedunt in actibus ſeparabilibus: ſecus vbi vtile nõ põt ſeparari ab inutili; de quo vide gl. in rła, vtile, de reg. in. lib. 6. cætera vide hic ꝑ Inn. ſ. quis poſſit cognoſcere de exceptiõe oppoſita ꝯ iudicẽ, & q̃ exceptio poſſit opponi; tetigi plenè in c. ſuꝑ l̃ris, & c. ſciſcitatus, đ reſcr. vide tex. cũ gl. in c. ſi ꝯ vnũ. j. eo. lib. 6. vbi tangit̃ corã quo ſit ꝓponẽda & ꝓbanda exceptio recuſatiõis ꝓpoſita ꝯ delegatũ.

Sub marg.: pñti. in 5. dubio. a Maria. Soc. in conſil. 37. inci. Circa prædictam cõſultationem. Ia. in l. 1. §. ſi ſtipulanti, ff. de ver. ob. Old. in conſ. 286. inci. In electionis negotio. in 4. dubio.

SEB. SAPIA. Si non valet. Sed hoc non videtur verum per tex. in l. 1. §. ſi quis ita, ff. de ver. obl. in l. 1. §. eum qui, ff. de conſti. pec. in l. an inutilis, ff. de accepti. vbi ſi partes faciũt ſtipulationem, & defectus ſit in forma, non valet vt pactum, & idem eſt in acceptilatione.

S V M M A R I V M.

1 *Trina citatio an requiratur ad teſtes recipiendos, ad depoſitiones publicandas, & ad ſententiam proferendam? 11.*

2 *Iudicem fauorabilem habere in iſtis arbitrarijs multum prodeſt.*

3 *Delegatus p̃t ferre ſñiam vltima die termini ſibi p̃fixi. 13. vbi ponitur quid in ordinario.*

4 *Citatio noua non requiritur, quãdo iudex ſcienter prerogat horã in citatione p̃fixã. 8. 15.*

5 *Citatus ad certam diem, debet comparere hora ſolita ad ius reddendum. 10.*

6 *Actus de nocte celebratus tribuitur ſequenti vel præcedenti diei ſecundum, quod ſit ante vel poſt mediam noctem.*

7 *Citans ſiue citari faciens ſi non compareat, & citatus compareat, quomodo punietur?*

8 *Contumax dicitur ẽt ille, qui venit et nõ ſtetit.*

9 *Contumacia an poßit remitti per iudicem in præiudicium partis?*

11 *Citatio vna vel plures in quibus actibus requirantur?*

12 *Monitio iudicis facta in præſentia partis habet vim trinæ citationis.*

14 *Citatus an debeat expectare citantem vſque ad noctem?*

Citatio iniuſta & temeraria arctat citatum.

C A P. X X I I I I.

Consuluit. Si iuriſdõ delegati expirat in termino perẽptorio ptibus aſſignato, poſt cõgruã horam termini iudex nõ expectabit contumacẽ: ſi verò ñ expirat, poterit expectare ſi vult in diẽ alterã, & iterũ citare ſi vult. Cõis diuiſio. Scđa, ibi *nos autem.* quæ ſubdiuidi-

a SEB. SAPIA. Fauorabilē. Ex hoc Ang. ī l. cū idē, col. fi. ff. de pe.
hære. colligit cautelam, vt quis accuſetur coram iudice fauorabili.
d̄ quo aliquid per Fulgo. & Moder. in l. 1. ff. de iuriſd. om. iudi. per
Deci. in c. cum M. Ferrarien. cir. fi. ī. de conſtitutio.

b ZACHARIAS. Hora diei ꝑfixa. Tu dic, ꝙ ꝗuis teneaē citatᵉ cōpare
re hora ſibi i cita
tiōe ꝑfixa, vel ſi ñ
ſtatuit hora q̄ cu-
ria ſolita ē tene.
vt hic: ſi tñ ſi cōpa
reat, ñ dr̄ ꝯtumax,
ſi illo die ꝯuenerit:
q̄ i tota die citato
cedit, vt no. Spe. ī
ti. ꝯ ꝯp. i tēr. i uer.
ſi āt, & in ti. d̄ dil.
§. fi. verſ. illud. de
teſte qñ āt. Et vtrū
dēat cō parere ci-
tatᵘ ſine die, remit
to me ad Laſ. in ſę
pe. all. c. qm̄ ꝯ. §. ci
tatiōes, nu. 9. uerſ.
ulteriᵉ ꝗrit, ꝙ plᵘ
mihi in hac. q. cū
ctis doct. ſatis vr̄
feciſſe, dū ait con
cord. doc. ꝯrios, ꝙ
citatio ſine die va
let ad hoc, ꝙ cōtu
max poſſit vt ꝯtu-
max puniri: ñ āt ꝙ
per illā citationē
poſſit i cā ulteriᵘ
ꝑcedi. & ibidem
paulo poſt de cita
tione die feriata
fcā an arctet, & q d
de fcā die ñ feria
ta, ad feriatā tñ.
Nec omitto, ꝙ ſi ñ
ꝓligaē teriᵘ cita-
tiōi dēt citatus, q̄
citiᵘ poterit, cōpa
reē. no. plenè Bal. i
l. ut ꝯfectiᵉ, co. 2.
uerſ. 2. ꝙ ubi i cita
tiōe, C. d̄ ana. exc.
& l. anſ. ubi. ſ.

Diei præcedenti
Adde Feder. con-
ſil. 44.

SEB. SAPIA.

d In duabus. Vide
cumulata ꝑ And.
Siculum in c. licet
undique, colum.
2. ī. eodem.

e Duplex reme-
dium. Adde quod
uoluerūt d. de Ro
ta. deci. 345. inci.
licet impetrans,
in nouis, de do. &
contu.

f Recedere. Ad-
de quod pulchrè
uoluit Pe. de Anc.
conſ. 96. & dicunt
d. de Ro. quod li-
centiatus inuollè
per iudicē poteſt
tanquam contu-
max excommuni-
cari; uide in anti.
de dolo & contu.

g Contumax puni
ri. uide Bar. in l. &
poſt edictū, ff. de
iudi. ubi alle. Inn.
hic And. Barb.

tur. nā primò diſtinguit, & diſtinctionem
ꝓſequiē. ſcd'a, ibi: ne vero, determinat con
gruā horā iudicii. tertia, ibi: porrò inſtruit
iudicē. Caſus lr̄alis. Iudex perēptoriè ci-
tat partes ad teſtes recipiendos, vel ad pu
blicādas atteſtationes eorum, vel ſnīam
ꝓferendā. Sed pars altera cōtumaciter ſe
abſentat in termino cōſtituto. quæriē an
ſaltē circa vltimā partē diei iudex in ne-
gotio ſibi cōmiſſo ꝑcedere debeat, vel ex
pectare in ſequentē diē? Itē ſi expectaue
rit, quęriē vtrū contumax ſit citandus, qa
nō fuit proceſſum in termino cōſtituto?
Papa ſuper hac qōne diſtinguit, vtrum iu
riſdō delegati duret poſt terminū perem
ptoriū, an expiret in illo: ſi durat, in diem
ſequentē, æquitate ſuadente, dēt expecta
re, nec cōtumax amplius eſt citandus, niſi
iudex ei gratiā facere voluerit. Si verò ex
pirat in termino dato, tunc ſi partes hoc
ſciuerint, & nō pn̄tauerint ſe corā iudice
ea hora, qua poſſit congruè perficere, qd'
incūbit; ex tunc procedat ad faciendū id,
ꝑ ꝑ qd' terminū aſſignauit, ne inſtātia iu
dicii euaneſcat. Iudiciū verò in tenebris
exerceri nō dēt: qa qui male agit, odit lu
cē. licet. n. more Romano dies incipiat in
medietate noctis, & medio ſequentis no
ctis deſinat; vñ quicquid in duabus dimi-
diatis noctibus agiē, perinde habeaē, ac ſi
fieret in die: tñ Papa illā horā cōgruā in-
telligit, ex qua poſſit añ noctis tenebras
ꝑficere, qd' incūbit, in fi. dicit, ꝙ diſcretᵘ iu
dex nō dēt in aſſignādo ꝑēptorio terio
iuriſdōnē ſuā talr̄ coarctare, niſi mag. ne
1 ceſſitas id expoſcat. Ber. † Not. 1. ar. ꝙ ad
ſnīam ꝓferēdā & ad teſtes recipiēdos, &
ad depoſitiones publicādas dēt ꝑcedere
trina citatio, vl' vna ꝑēptoria. Reſpū ſnīæ
hoc ꝑcedit, ſed nō reſpū aliorū actuū, vt
. ī. dicā latius. vñ tex. hic in ver. perēptoriè,
nō ponit iuris miniſteriū, ſed narrat fa-
ctū, niſi ſaltē quo ad ſnīam per. ī. dicēda.
No. 2. tex. no. & ſing. ꝙ iudici daē ptās par
cēdi cōtumaci, & expectandi eū in diē ſe-
quētē; nec pars aduerſa ꝑt iudici ꝯdicere;
2 qa vtiē ptāte ſibi à lege tradita. † Et no. ex
hoc & ex tex. ꝙ multū prodeſt hr̄e iudicē
a fauorabilē ᵃ ſaltē in iſtis arbitrariis; & iō
malè faciūt ꝑcuratores, aduocati, & ꝑtes
q̄ de facili exaſperāt iudicē ꝯ ſe. Nā vt ait
Quintilianus, Nāle ē vt iudices his, quos
libēter audiſit, faciliᵘ credāt; qd' nota. &
iō in principio dicēdi dēt qs niti cōcilia
re ſibi & reddere bñuolū aium iudicis au
dictis, vt libētius eū audiat, & faciliᵘ cre
3 dat, vt hr̄ i Rhetorica Ciceronis &c. † No.
3. ꝙ iudex delegatᵘ ꝑt ſnīam ferre vltima
die termini ſibi ꝑfixi; qd' alibi ita bñ ñ ꝓ
4 baē, qd in ordinario. ī. dicā cū gl. † Itē no.
caſum ſing. in quo iudex ꝑt ꝑcedere alia
hora ſeu die, quā ſit ꝑfixū in citatione. nā
ſi expectat cōtumacē in diē ſequētē, ñ te

neē eū amplius citare, licet Bar. ſimplr̄ voluerit ꝯriū in l. fi
ff. qd' vi aut clā. Et ſi vis illud dom̄ ſaluare, qd' ē notabile;
dic ꝙ ꝑcedit, qñ iudex ꝑuenit horā ſeu diē ſtatutū in cita-
tiōe: vel ꝑceſſit alia die abſq; eo ꝙ faceret gratiā in ꝓroga
tiōe termini, vt hic dr̄. Pone exēplū: die ſtatuta iudex nō ſe-
dit ꝑ ꝑ aliqd' ipedimētū. ñ dēt alia die ꝑcedeē ſine noua ci
5 tatiōe: qa ꝑtes nō pn̄t diuinare; & de hoc aliqd. ī. † Itē not.
& tene menti ꝙ vbi qs citaē vt cōpareat certa die; nec hora
determinaē; dēt citatᵘ cōparere tali hora, qua cōgruè poſſit
iudex incipere & finire actū incūbētē; & neſcio alibi ita bo
nū tex. & ſic ſm qualitatē actus videē tacitè hora diei ꝑfi-
b xa: ᵇ & iō alibi dixit Inn. ꝙ ſi canonicᵘ citaē ad electionē fa
ciēdā certo die, dēt cōparere de mane: qa electio ſolet fieri
illa hora, ꝑ ꝑ miſſam ſcti ſpūs, q̄ d̄ cōſuetudine ſolet ꝑcede
re, vt no. in c. cū nobis, de elec. Citatus ergo ad actū iudicia
lē dēt cōparere qñcunq; vult in die ſtatuto, dūmō cōpareat
añ noctis tenebras, vt iudex poſſit ꝑficere actū in luce. & ex
illo dicto Inn. credo poſſe dici, ꝙ ſi iudex ē ſolitᵘ iudicare
certa hora diei, citatᵘ ſimplr̄ ad diē dēt cōparere hora, qua
iudex ſolet iudicare. dēt. n. in iudicio attendi cōſuetudo lo
quētis, aīs loci, vt l. qd' ſi nolit. §. qa aſſidua, ff. de ædil. edic.
facit l. q ſemiſſes, ff. de vſu. & c. ex lr̄is, de cōſti. & l. pe. ff d̄ iu
ſti. & iu. Itē no. ꝙ iudiciū eccl'iaſticū ñ dēt exerceri ī nocte,
ſed inchoari & finiri añ noctis tenebras. Quid āt ſi ꝯ fiat, di
6 cā cū gl. in ver. tenebras. † Not. ibi: qualibet pte lucis &c. ꝙ vbi
dies artificialis nō ē de ſuba actus, id qd' agiē in nocte ꝑt di
ci actū in die: qa dies nalis cōſiſtit ex 24. horis. vñ ēt in no-
cte dr̄ dies; & ſic capiē in geneſi vbi pluries dr̄: Et factū ē ve
ſpere & mane dies primᵉ, vl' ſcd's &c. nā dies nalis more Ro
mano incipit à media nocte, & deſinit in media nocte diei
ſequētis, vt hic & in l. more Romano, d̄ fer. & ꝑ h. d. hic Io.
An. ꝙ ſi ꝯctᵘ fit citra dimidiā noctē, dēt attribuere notariᵘ
c ꝯctū diei ꝑcedēti. ᶜ Si verò expleē vltrā dimidiā noctis, tunc
attribuiē diei ſequēti. vñ ſi hoc ſero ī ſcd'a hora noctis fieret
ꝯctᵘ, ꝑt notariᵘ dicere actū i tali loco 10. die Martii. ſi verò
pᵘ dimidiā noctis, dēt diceē 11. die Martii; & ita ī ſiſibᵘ, qd'
d no. Itē no. ibi: in duabus ᵈ dimidiatis noctibus, &c. ꝙ mediū dr̄
totū id, qd' ꝯſiſtit iter duo extrema. Vlt. no. inſtructionē pa
pæ, ut iudex ñ arctet ſe ad ꝑcedēdū i vltima die ſuæ iuriſdō
nis, ne ꝑ ꝑ ipedimētū forte ſupueniēs euaneſcat ſua iuriſdō
7 ſine effectu. † In gl. 2. ibi: circunductū, expone. i. ſublatū. tex.
tñ alleg. i gl. loqē, qñ is ad cuiᵘ inſtātiā emanauerat citatio,
nō cōparuit. nā tūc circūduciē. i. tollit edictū citationis: ſed
iſte tex. intelligi ꝑt ſm Inn. qñ citatᵘ erat abſens: ſed in hoc
Inn. nō ꝑſiſtit & bñ: qa tex. loqē indiſtinctè, ſit reᵘ vel actor
abſens, vt patet ibi: & earū altera &c. Nūqd āt ꝑte ñ cōparē
te circūducaē edictū ipſo iure? dic ꝙ nō: ſed pn̄s pars hēt du
e plex remediū ᵉ ꝯ abſentē cōtumaciter. Primò vt faciat circū
duci terminū, & ſe abſolui ab illa citatione. nō. n. dēt ꝓpria
f authoritate recedere. ᶠ nā cū iudex poſſit expectare cōtuma
cē in ſequētē diē, deluſoria videret iſta ptās, ſi ꝑs poſſet re
cedere ꝓpria authoritate, cū iudex nō poſſet ꝑcedere ꝯ ab-
ſentē contumaciter, vt in c. q̄relā, de ꝑcu. Sētit tñ Inn. ꝙ ſi
pn̄s recedit, ñ incurrit pęnā, ſed nō recuperabit expēſas ad
uerſus abſentē contumacē: quinimò ſm cū ſi abſens poſtea
ueniret, & doceret de legitimo impedimēto poſſet petere
expenſas ab eo, q ꝓpria authoritate receſſit; qd' no. quinimò
puto ēt, ꝙ ſi iudex dicat ſe uelle expectare abſētē in alterā
diē, ꝙ pn̄s nō ꝑt recedere: qa ex quo à iure ꝯcediē iudici, ut
poſſit illū terminū ꝓrogare, vr̄ terminᵘ durare vſq; ad tp̄s
8 ꝓrogatiōis fiende, ar. in l. ſed & ſi manēte, ff. de ꝑca. † Et iō
g dico ſi pars receſſit, ꝑt tanq̄ cōtumax puniri: ᵍ qa paria ſunt
nō uenire, & uenire, & añ tp̄s recedere, vt in c. certū. 11. q. 3.
Itē de uento ſeruiret iſte tex. ſi pars pn̄s poſſet recedere. Et
ꝓ hoc aduertēdū eſt, qa iudex nō teneē iterū citare: ex quo
inferē ꝙ prima citatio durat ad diē ꝓrogatā: ſed ubi iudex
non ꝓrogauit terminū, ſatis ꝑt ꝑcedere, qd' ſ. dixi. Secun-
dum remediū pn̄tis eſt, ut faciat ſe abſolui ab inſtantia iudiᶜ

cii, adhoc l. pperãdũ, C. de iu. & 3. q. 3. c. fi. §. qđ fieri, & dña
est ñ modica inter fm & primũ rem:diũ. nã ut absoluat à
termino ñ reqrit alia citatio, nec petũt alia acta litis, sed so
lũ tollit ille termi. pfixus: sed ubi absoluit ab instãtia, req
rit citatio. dẽt. n. absens iterũ citari. & dicit Inn. in c. ad pe
a titionẽ, de acc. q in hoc reqrit trina citatio: [a] qa agit de no
torio & magno piudicio ptis absentis, cũ p hoc peant oĩa
acta litis, ut d. l. pperandũ. vñ oportebit de nouo incipere
cãm, ñ tñ peunt alia acta causę, ut sunt attestationes, ꝯfessio
nes, & siĩa, ut no. Inn. in c. cãm, de testi. & Bar. in l. cũ litem
mortua, ff. iu. sol. no. gl. in cle. sæpe, de uer. sig. & pt peti hæc
absolutio ab instantia ñ solũ post lit. ꝯt. ut d. l. pperadũ, sed
ẽt añ, ut in auth. q semel, C. quõ & qñ iudex, & ten. hic Inn.
b Nũqd aũt peat iurisdõ delegati? dicunt do. q ñ: [b] qa illa ñ
est de pcessu, nec iudex est funct° offõ suo, ut in c. in lĩis, 3. e.
Et dicit hic Inn. q ẽt in prima absentia pt qs petere absolui
9 se ab instantia iudicii, qđ no. † In gl. uer. *nisi gratiã*, ibi *e ult.*
ubi dr̃ q una ps ꝗtuncunq; & quarcunq; pdita sit authori
tate, sic dẽt audiri ut alteri piudiciũ ñ inferat, & sic uĩ q ñ
dẽt iudex parcere ꝯtumaci in piudiciũ alteri° ptis. Sđ rñde,
q hic ñ agit de magno piudicio: qa in mora modici tpis nõ
est piculũ, l. si debitori. ff. de iu. Itẽ satis seruat æqualitas, cũ
postea poterit alteri cõsilẽm grãm facere, & fac. illud c. ulti
mũ p opi. q seqt in gl. ut licet iudex possit parcere ꝯtumaci
quo ad hoc, ut ñ expleat actũ in absentia sua: ñ tñ pt parce-
re, quomin° ꝯdẽnet eũ in expẽsis pti pñti, qđ est bñ no. Hos.
& Io. And. aptẽ ñ apiunt in hoc iudiciũ eorũ, sed solũ dicit
Hos. q iudex pt parcere ꝯtumaci ẽt respũ mulctę. l. unica. ff.
si qs ius di. non obtẽ. Itẽ qa licet iudici differre ius ptis, nõ
tñ auferre, ut l. quoties, C. de pci. Imp. off. uĩ tñ p hoc uerbũ
sentire, q ñ possit parcere cũ piudicio ptis: qa esset auferre
pti ius recuperandi expensas. d. Ant. ten. q possit parcere ẽt
quo ad expensas. sicut. n. pt exeqtate in alterũ diẽ terminũ
ꝓrogare; ita & in sumptib° parcere. ꝑterea in iudiciis admit
tit qnq; moræ purgatio, ut in l. & si post tres. ff. si qs cau. mi
hi placet dcm̃ gl. qđ seqt In. licet Io. An. & do. Ant. ñ faciãt
mentionẽ de d. Inn. Moueor, qa indulgentia ꝯcessa dẽt stri
ctẽ intelligi, quaten° tangit interesse alteri°. vñ satis est q
aliqd o pet, ut l. 2. §. si qs à principe, ff. ne qd in loco pu. & c.
sup eo, 3. e. facit qđ no. Inn. in c. cũ dilecti, de do. & Bar. in l.
c fi. ff. de ꝯst. prin. Et hoc dcm̃ credo q seruaret in pract. [c] † In
10 ea. gl. ibi *l. qui hoc anno* &c. ubi dr̃ q siqs pmisit soluere hoc
d anno, ñ est in mora añ lapsum totius anni, [d] ergo citat° ad to
tũ diẽ ñ est in mora añ lapsum toti° diei. gl ñ soluit: imò ine
ptẽ se ꝯtinuat. Hos. dicit q illud in absolutione exiudiciali,
istud in iudiciali p p iudiciũ contẽptũ: sed hoc ñ est soluere
formalr ꝯriũ. Vñ d. Ant. soluit & melius, q in ꝯrio fuit statu
tus terminus ad solutionẽ faciendã in fauorẽ debitorũ. iõ
totus terminus sibi cedit: sed hic fuit pfixa dies ad diẽ exer
citii declarãdũ. Vel dic clarius q citatus, ut cõpareat hora
congrua certa die, intelligit ut cõpareat hora congrua, qua
possit ille actus expediri, uñ tacitẽ inest hora in assignatio
ne diei, uñ si non cõparet in illa hora, est in cõtumacia. In
11 gl. in uer. *terminum peremptorium*. No. duo ex ista gl. † Primo
q non ualet sñia lata in absentia ptis, nisi pcesserit trina ci-
e tatio, aut una pemptoria, simplex ergo citatio ñ sufficit. [e] &
uide bo. gl. iun. tex. in cle. sæpe, de uer. sig. in uer. pemptoriẽ.
ubi gl. hoc tenet, & pbat ibi tex. p locũ à spãli nã si spãle ẽ
ut ñ reqrat pemptoria in causis suminariis, ut ẽ ibi bo. tex.
rĩr ergo in causis plenariis citatio dẽt esse pemptoria. Et
aduerte: qa tex. in prin. facit mentionẽ de tribus actib° iudi
cialib°, & gl. hic solũ respũ sñiæ dixit, q reqrat pemptoria,
quasi tacitẽ sentiat. c. q ĩ aliis sufficit simplex citatio, qđ ela
rius hic te. Aegi. & post eũ Io. An. dicens q pemptori° non
f reqrit nisi in prima citatione [f] q fit ĩ ingressu litis, ut in l. cõ
tumacia ff. de re iu. & 24. q. 3. c. de illicita. Itẽ ad sñiã audien
dã, ut in c. cũ olim, de testi. & in §. Itẽ cũ ex edicto, all. in gl.
in aliis sufficit simplex & una citatio, p hoc bo. tex. in c. 2. đ
testi. ubi ad testes recipiendos sufficit una
citatio, ad idẽ l. fi. ff. de feriis. ubi patet q
oĩs dilatio pbatoria intelligit pemptoria:
qa ñ dat scđa, nisi ex cã. Idẽ no. Bart.
in l. si finita. §. Iulian°. ff. de dã. inf. ubi di-
cit q oĩs dilatio siue sit pbatoria siue ex
pectatoria intelligit pemptoria, nisi in
sñia, ut in ingressu litis. Idẽ sentit Spe. in
ti. de dil. §. videndũ, in prin. Sed uide dcm̃
Inn. in c. ad petitionẽ, de acc. ubi notabili
ter attingit hũc articulũ, dicens q ista so-
lẽnitas citationis reqrit ad sñiam pferẽ
dã. Itẽ cũ iudex vult dar̃ uerã possessionẽ,
& no. hoc dcm̃ qđ ñ est alibi. sentit. n. q si
iudex interponit fm decretũ, uel à prin. b
post li. ꝯt. vult dare uerã possessione, ut in
casu c. put, de do. & ꝯtu. & l. ꝯsentaneũ. C.
quõ & qñ iud. dẽt citare ptẽ trina uice, c
uel pemptoriẽ. gl. tñ & Bar. ĩ d. §. Iulian°,
hoc expsẽ ñ dicũt in scđo decr. sed ad in
terpositionẽ primi sic. Et uĩ uelle Iun. q
ubicunq; iudex est pcessur° ad ea, q sunt
magni piudicii, dẽt sp pmittere trinã ci- d
tationẽ, uel unã pemptoriã, qđ bñ nota-
g bis, 8 dicit ẽt, q in ingressu litis ñ reqrit
ista solennitas citationũ, sed intellige qñ
iudex ñ intẽdit pcedere ad ea, q sunt gra
uis piudicii, als sec°. uñ ñ pt interponere
primũ decretũ, nec excõicare contumacẽ,
nisi pcẽdat trina citatio, ut c. sacr. de sen.
exc. no. in d. §. Iulian°, dixi plenẽ in c. qm̃
§. in alii, ut li. ñ ꝯt. dicit ẽt q si pars citata e
prima uice rñdet se nolle uenire, q ñ te-
net eã ampli° citare iudex, licet act° de sui f
nã reqrat trinã citationem. Et idẽ dicũt
d. de Ro. deci. 239. uide qđ dico in c. cum
parati, de ap. ubi hoc limito p tex. iun. gl. g
in c. uenerabilib. in §. sec°, de sen. exc. li. 6.
12 † Scđo no. principalr ex gl. q reqsitio iu h
dicis scã in pñtia ptis hẽt uim trinæ cita
tionis, & idẽ no. gl. in l. 2. hic. all. & pbat i
13 ibi fm unũ intelłm. † In gl. in uer. *ex tunc*,
in fi. aptẽ ñ soluit ꝯriũ, dicit Io. An. q p-
cedũt illa iura in ordinario, cui° successor
h iã uenit, & tunc ñ iudicet ultima die [h] suæ
iurisdõnis. erubescit. n. in abdicatione di
gnitatis, ar. ff. de ꝯd. & dem l. Publius. dic
tñ q si ferat sñiam, uel aliũ actũ exerceat,
tenet act°: qa ñ deficit sibi ptãs, ex quo du
rat tps suũ. uñ est honestũ, sed non est ne
cessarium, ita not. dicit, gl. in c. & si Chris,
de iureiu. in uer. seruandũ. Et uide qđ no.
in l. meminisse, ff. de off. pcõs. si aũt nõdũ
uenit successor, posset iudicar̃ ex honesta
te, ut d. l. meminisse. Ad istũ tex. dic q lo-
quit in delegato, in cuius psona cessat rõ
pdicta: qa ñ hẽt successorẽ, & tene menti
14 illas duas gl. † In glo. in uer. *tenebras*, ibi:
i *credo q ualeat pcessus.* [i] Inn. tenet ꝯriũ, sed
Ho. & Io. An. sequũt gl. dicit tñ Hos. q ps
citata poterit dicere, q est tps qescẽdi, &
petere licentiã, & si ñ audit, poterit appel
lare, & latius hoc psequit Io. Au. in addi.
Spe. in ti. de prola. sen. §. iusta, uer. Itẽ est
nulla rõne tpis. ubi distinguit, q aut ps ꝯ
paruit, & appellauit, & ñ ten. sñia, qa ha-
buit iustã cãm appellãdi, ut hic. Aut exce
pit & ñ appellauit, nec recessit, & te. sñia,

a Trina citatio. Add de do. de Ro. dec. 69. ĩ nouis, de do. & contu.

b Quod nõ. Adde Cap. cons. 68. Ro. consi. 305.

c In practica. Add q Bal. cõsi. 238. 4. lib. dicit q iudex nõ põt expectare citatem, sed bene citatum.

ZACHARIAS.

d Toti° anni. Vide de hac. q. per Specu. in ti. de app. §. 5. ver. sed nunqd dies, & melius in ti. de do. & cõtu. §. 5. ver. sed quare, vbi formathãc q. in terminis, & concludit vt hic.

e Nõ sufficit. add Rom. consi. 496.

f Prima citatione. vide q dixi l cle. 1. de excep. Andr. Barba.

g Notabis. Add eũdem cons. 76.

h Vltima die. Adde eundem cons. 74.

SEB. SAPIA.

i Valet processus. Vide Alex. & Ias. l. l. nõ minorẽ, C. de trans. vbi plura ad propositũ.

SEB. SAPIA.

a Vnã dic. Cõtrariũ ten. Bald. hic & in l. I. C. quo & qñ iu dex, & in Lcũ ñ eo die, C. qñ prouo. ñ est neces. sed opi. Abb. firmat Alex. in l. si finita. §. Iulian?, col. 24 uers. inquãtũ Bal. ff. de dãn. infec. & dicit ita cõiter teneri.

ZACHARIAS.

b Vr sublatus terminus. Adde istã esse cõem opin. q̃ tenuit Bar. in Laut, q. afr, in princ. ff. qđ ui aut clãm, & in l. cõsentaneũ, in 4. col. in princ. uers. ult. uenio ad secundã ptẽ, & ibi Guil. de Cune. in prin. & remiss. in apost. Celsi ad ipsum, C. quo & qñ iud. idem in l. non ignoret, ad fi. uer. ulti. quæro, C. de fruct. & li. exp.

c Affectus. Adde Ro. cons. 58.

d Possit recusari, Vide Bal. in l. parẽtes, & in Lẽt. C. de testib. ubi alle. Inn. hic uide eũdẽ Bal. in l. I. C. si qua pd. ptãte. An. Bar.

SEB. SAPIA.

e In causa ecclesię. Vide an cõsangui ne? admittaf ꝑ cõsanguineo. d. Ale. in cõ. 5. in 5. co. in 1. uol. & in cõ. 30. eo. uol. & in cons. 183. co. 9. in 2. uol. latè Fel. in c. de te stib. j. de testi. per Lanfr. d. Ori. in c. qñ 5, in §. statuimus, uers. testium. col. 17. j. de pba.

f Eccĺiæ suæ. Adde Ol. cõs. 136. & dicit Cal. cõs. 11. & iu ꝗ in cã ep̃alis nisi pt eẽ iudx d pseu aduersarij, alr̃s pt ut suspect? recusari.

g Recusare. Et pondera, qa hicur tex tus ꝙ Bald. in Lẽt. C. de test. ubi alle. Inn. hic. ꝙ etiam famuli pnt testificari pd io, ut sũt famuli Epi, qa hic erat famul? Epi, & tñ gl. colligit ꝙ ñ pt test ficari, ergo pondera ẽt q a est tex. ꝙ istã gl. ꝙ volt ꝙ pp dñm nõ a fa mili testisicari qa in l. I. C. si qua pot. pod. diã è susp? & non uicari? eir.

licet iudex malè fecerit. aut ps excipit, & recessit, & ẽt ñ tenet sñia: qa est lata ꝯ absẽtẽ ñ cõtumaciter, & optimè loqf. nã qñ ps est pñs, uf renuntiare iuri suo, ar. in l. I. ff. de fer. puto ẽt ꝙ ps citata ut cõpareat de nocte, ñ teneat uenire ad se excusandũ: qa citatio notoriè est iniusta & temeraria, iõ nõ arctat citatũ. Ad hoc uide tex. cũ gl. in cle. pastoralis. §. Pisana, de iu. & c. bonę, el 2. de ele. p Inn. in c. 2. de dil. facit tex. in l. si vr latitare, ff. de iud. & hoc

5 no. † Vlt. ex gl. qrit, nunqd iudex possit expectare contumacẽ ultra unũ diẽ? Bal. dicit ꝙ sic, nec ẽm eũ tenet citare contumacẽ: qa quanto magis pseuerat in contumacia, tãto magis crescit ipsa contuma cia, nec purgaf, nisi cõpareat, facit. c. corã de rest. in int. & c. cũ dilecti, de do. & cõt. Et istũ tex. dũ dicit: *in diem alteram & c.* ex ponit. i. in diẽ aliã: sed in ſrũ est text. in prin. ibi: *in diem subsequentẽ*. Itẽ ex quo di

a stulit ultra unã diẽ, a uf sub lat? termin? b

b & hęc op. pl? mihi placet, & ꝑ hoc facit l. & fi. §. fin. & quod ibi no. ff. quod ui aut clã, & hũc articulum plenissimè expediui in d. c. cum dilecti, & die ut ibi.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus põt remoueri ex noua causa etiam post litem contestatam.* 10.

2 *Vicarius potest allegari suspectus ratione suspicionis, quæ est in persona illius, cuius ui ces gerit* 3.

Causæ quædam iudices recusandi 5. 4. 6. 10.

4 *Familiaris non potest aliquem conuenire coram suo patrono. quia est suspectus.*

7 *Frater potest esse testis in causa fratris.*

8 *Exceptio dilatoria licet non prop. natur nisi ante lit. conte. tamen si oriatur post litem contest. potest tunc opponi, uel si post lit. con test uenit ad notitiam.*

9 *Litis contestatio ubi non requiritur, tunc primus actus, qui solet fieri post lit. cont. operatur effectus litis contestationis.*

C A P. XXV.

1 INsinuante. † Ex noua cã remouetur delegat? ẽt post lit. cont. & alius subrogat. In prima ponit actoris gratiosa petitio. In scd̃a sub dupli ci condõne ipsi? exauditio. Scd̃a, ibi: *quo circa*. Casus Italis. R. rector ecclesiæ S. Saldati hẽbat qõnẽ cum quodã alio. T. noie rectore alteri? eccĺie sup iure parochiali. cã fuit cõmissa Epo Vigoren. & officiali ei?, & cuidã alteri ad petitionẽ rectoris S. Saldati sub hac forma: ꝙ si nõ oẽs, tñ Epe cũ altero illorũ ꝑcedas. iudices pcesseru nt in cã, lite cont. tractu t pis añ diffi nitiuã sñiam dictus Eps pfatũ. R. in suum familiarẽ admisit vñ cũ tã Eps, q̃ officialis ipsi?, quos dict?. R. ipetrauerat, & post modũ familiaris eorũ eẽt effectus, ab aduersa pte posset meritorecusari: cũ ni ipsã alius iudicib? petiit cõmitti. Quib? mãdat pp, quaten? sup his ueritatẽ inq rant, & si ita inuenerint, ꝑcedant in cã iuxta ꝯtinẽ tiã priorũ lrãrũ, nisi ps aduersa corã pri-

mis iudicib? litigare consenserit post, q̃ dict?. R. familiaris ipsorũ fact? fuit: alioq n ptes ad examen priorũ iudicũ reuer tant. B. No. I. ꝙ eadẽ cã pt simul cõmitti Epo & uicario suo & sic pt uicari? esse collega ipsi? Epi in cã ei spãlr delegata.

2 † Secundo no. & tene mẽti, ꝙ ex psona Epi pt recusari ipsi? uicari?. vñ si Eps ẽ certa rõne suspect?, possũ recusar̃ uicariũ suũ. Et hoc puto ꝑcedere nedũ qñ cã utriq; delegaf, ut hic: sed ẽt qñ uicari? ꝑcedit ut uicari?, & multo forti? puto hoc

c casu recusatiõnẽ ꝑcedere: qa vicari? pũmif magis affect? c, & magis obediẽs ipsi Epo i iurisdõne ep̃ali sibi p Epm delegata, quã in iurisdõne delegata vtriq; eorũ p superiorẽ. quod ultimũ est bñ notã. licet nemo tangat. & iste tex. pos set aliquatenus cauillari in eo, quod dicit iste. R. erat familiaris eorũ, tñ ut patet in pri c. iste erat principalr familiaris Epi, sed ex psona Epi erat ꝑ sequẽs familiaris ẽt uica

3 rii. Et ꝑ hoc dicto bñ facit tex. i ar. in. c. accedẽs, el. 2. vt lit. nõ cõtest. † No. ibi. *poterat suspectus haberi*, ꝙ ex psona recto ris s. u plati pt recusari iudex datus in cã ecclesiæ; qđ alibi nõ ita bñ pbat. hic. n. erat cõtentio sup iure parochiali, & sic cã erã ecclesię, & iñ recusat iudex: qa erat dñs rectoris ecclesię; & facit hoc ad qõnẽ nũqd consanguineus prelati possit recusari d vt suspectus in cã ecclesię e certũ. n. est, ꝙ in cã ꝑpria ipsi plati pot cõsanguineus ut suspectus recusari, vt in c. postremò. j. de app. † Sed dubiũ est qđ si cõsangui

4 neus est datus iudex in cã ecclesiæ? Spe. & Aegi. vt no. in d. c. postremò, dixerunt ꝙ nõ poterat recusari: qa cã est eccĺię & nõ plati; & ꝑ hoc facit. nã platus ipse pt esse iudex in cã ec

f clesiæ suæ, f vt 2. q. 4. c. si qs erga: vide tex. cũ gl. in c. I. de pœnis, lib. 6. & in c. cũ venissent. j. de iud. ergo fortius cõsangui neus plati pt esse iudex, cũ maiorẽ affectiõnẽ pũmaf habere ipse platus ad cãm ecclesiæ suæ, quã ipse cõsanguineus ip sius plati, vt in c. 2. de pœnis. His nõ obstãt bus Io. An. dicit hic esse casum cõtra illã op. Aegi. & Spe. licet cauillãdo literã possiet sustentari illa opi. dicẽdo ꝙ hic nõ fuerũt isti iu dices recusati, sed Papa surrogauit alios; & qđ dr de suspicione est allegatio partis. Sed hoc placet Io. And. & bñ: qa vt patet in fi. lr̃æ, Papa voluit istã surrogatiõnẽ valere eo ca su, quo nõ esset locus recusationi. vñ mandat ꝙ si aduersarius cõsensit in istos iudices, postq̃ ille. R. fuit recept? in familiarẽ, ꝙ tũc debeat cã remitti ad priores iudices, & hoc dictũ mihi placet, & fatis bñ facit d. c. accedẽs. & ꝑ hũc text. sic intellum dico, ꝙ licet platus possit esse iudex in cã ecclesiæ, hoc uerũ, nisi recuset ut suspectus; qa si cõsanguineus pla ti põt recusari fortius ipse, qđ tenet Cy. in l. unica, C. ne qs in sua cau. dixi plene in d. c. cũ uenissent. Posset tñ iste text. cauillari dicẽdo ꝙ iste. R ꝑsequebat cãm eccĺiæ; iõ ex hoc reputai suspectus iudex ex ꝑsona sua sec? ubi ipse non ꝑsequeretur p se, sed tota eccĺia dedisset unũ ꝑcuratorẽ, ar. bo. in c. insup, de testi. sed primũ dictũ plus placet: qa ex modica

g affectiõne pt iudex recusari. nã uerisile vr. ꝙ magis sit affectus plat? ad eccĺiam suã, q̃ ad cõsanguineũ forte in quarto

5 gradu sibi attinẽtẽ, arg. in d. c. 2. de pœnis: hæc no. † Facit etiã iste text. ꝙ eps possit recusari in sua iurisdõne ordinaria in cã suorũ familiariũ, vt sic familiaris Epi nõ possit conuenire exnẽũ corã Epo, ẽt cessante recusatiõe, qđ puto uerissimũ, ar. hic & in l. qui iurisdõni præest, ff. de iurisd. om. iudi. vbi vr̃ expressum. dr̃ n. ibi ꝙ qui iurisdictioni præest, nec sibi nec suis ius dicere põt; & vide gl. & qđ ibi plene dixi in c. cũ cõ

6 tingat, de fo. comp. † In gl. I. ibi: *tota familia recusatur pp domi num*. No. bñ gl. ꝙ si dñs est mihi suspectus, possum vt suspectã totã familiam recusare, & dicit tñ Inn. ꝙ l. vnica, alleg. in gl. nõ probat hoc dictũ; sed ponit casum cõuersum, s. ꝙ si iu dex est suspectus dño, reddit suspectus toti familiæ. & fortè ẽm eũ ille casus nõ dẽt extẽdi. sed solũ haberet locũ in illo casu ibi expresso, qui loquif, qñ iudex cõpulit aliquẽ ad con trahendũ matrimoniũ. mihi tñ placet dictũ gl. pro quo facit in arg. d. c. accedens, el 2. vt lit. nõ contest. vbi recusat Suffraganẽ? in cã Metropolitani; itẽ facit. c. repellant. j. de acc. pterea

terca sicut possum recusare iudicē, q est amicus coniudicis aduersarii mei, de quo in c.accedēs, ꝓall.el 2.& dic ut ibi, ita vr̄ q possim recusare iudicē, q est inimicus dn̄i mei, ne in odiū dn̄i uelit ulcisci in familiā, & placet mihi ut casus illi⁹ l.unicæ extēdat ad casus cōsimiles. Et no.gl.in eo, qđ postea dicit: q modica familiaritas nō nocet. plus dicit Host. q familiaritas ꝓtātiua nocet, nō aūt extranea.i. eorū q nō sunt i ꝓtāte: alias qlibet posset de facili recusari, cū qlibet teneat ꝓximo ad familiaritatē, & mutuā affectionē. nā natura inter oēs hoīes cognationē cōstituit. Sunt.n.oēs hoīes sibi in
7 uicē cognati, ut l.ut uim ff.de iust.& iure. † Et in fi.gl. No.gl.
a q fr̄ pōt esse testis ꝓ fr̄e,[a] de quo dic ut no.3.q.5.in c.1.& in summa, & dico plenè in c.lr̄as, de ꝓsum. Itē not. q minor cā
b repellit iudicē, quā teslē,[b] & idē no. gl. in c.cū R. j. eo. † In
8 gl.in uer.*postmodum*.No.gl.q quotidie allegat iūcto text. limitat.n.iura dicētia, q dilatoria dēt ꝓponi añ li.cōt.ut i c. inter monasteriū, de re iudi.& l.fi.C.de excep. illud.n.ꝓcedit nisi exceptio dilatoria oriat post li.cōt.ut hic: qa nō est qd mihi imputet, quare ñ ꝓposui añ. Et idē ꝓbat in l.2.C. de cōsor.eiusdē li.& facit tex.in c.pastoralis, de excep. Idē
c dic, qñ nō orit de nouo, sed nō ꝑuenit ad notitiā[c] meā nisi post li.cōt.ut est gl.no.3.q 6.c.si quis §.exceptio, & in c.statutū §.cū aūt, de re scri.li.6.in uer.recuset, & colligit hoc ex tex.isto: qa ꝑsupponit, q aduersari⁹ isti⁹. R.potuisset recusare istū epm post li.cōtest.ex quo recepit illū. R.in familiarē
9 post lit.cōtest. † Et no.bñ ex tex.in uer.*quocirca*, q eo casu, quo exceptio orit post li.cōte. si qs facit actū, q solet fieri p⁹ li.cōt.vr̄ exclusus a facultate ꝓponēdi dilatoriā. & uide gl. no.& singularē in c.1.de ele.li.6. q dicit, q in casib⁹ in qbus nō fit cōtestatio litis; p primū actū, q solet post li.cōt.[d] fieri, ꝑcludit uia oib⁹ dilatoriis ꝓponēdis, qđ no.& satis bñ ad
10 hoc facit iste tex. † In gl.in uer.*consenserit*, ibi: *recusari pp nouā cām*. No.bñ gl.q is q impetrauit iudicē, pōt illū recusare ex
e noua cā, q reddit iudicē sibi suspectū;[e] ut puta si index ꝯxit post impetrationem, affinitatem, uel magnā amicitiā cum aduersario. nā nouis morbis noua cōuenit antidota ꝑparari, ut in c.cæterū, de iura calum. sed ex causa præcedenti nō possum reprobare, quē semel approbaui 4.q.3.c.testes §.Itē si qs testibus, & in c.horrenginis 32.q.5.uide p Inn. in ca.cū uenerabilis, de excep.facit c.nulli, de elec. lib.6.

1 *Delegatus Papæ potest usque ad annum integrum suam sententiā exequi. Sed qui annus erit continuus.* 3.
2 *Delegatus dicitur habere iurisdictionem.*
3 *Tempus in dubio præsumitur continuum, & non utile.* *Annus in iure sumitur ex 365. diebus.*
4 *Condemnatus ad mortem statim debet tradi ultimo supplicio, non expectatis decem diebus datis ad appellandum, & hoc de consuetudine, licet secus sit de iure.*
5 *Confessus in ciuilibus nunquā condēnatur, sed in criminalibus sic.*
6 *Delegatus an habeat iurisdictionem super nouiter attentatis?*
7 *Iurisdictio delegata durat tanto tempore quanto durat actio ante sententiam, nisi contrario rescripto sit sublata.*
8 *Delegatus inferioris an possit suam sententiam exequi?*

CAP. XXVI.

f
1 QVarenti.[f] † Delegat⁹ Papæ usq; ad annū integrū ꝑt suā sniam exeq, & ē casus singl̄aris. Diuidit.nā i ꝓposita.q.prio ponit pria opi.usq; ibi: alii.scđo usq; ibi: *nos.tñ*, ubi pōit scđo ne interierēdo quartā opi.ibi: *nō solū*. Casus lr̄al. Iudex delegat⁹ a ꝑp tulit sniam diffinitiuā. Et qa cōdēnat⁹ ñ parebat sniæ, ipm excōicauit. Quærebat usq; ad qđ tps iudex posit ipm excōicatū ꝑere nolētē absoluere? qdā dicebāt, q cū funct⁹ sit offō suo, ulteri⁹ nō ꝑt ipm absoluere. Alii dicebant q iurisdō ill i⁹ durat, quousq; paret sniæ, ut sp posit ipm absoluere uolētē parere, ꝑp nec primā nec scđā sniam seqt. stat uit q iudex delegat⁹ ab ipso nō solū usq; ad quatuor mēses, q dant ꝯdēnatis ad soluēdū debitū, sed ēt usq; ad annū

iurisdōnē suā poterit exercere, sicut seruat in illo, q añ litē cōt. ꝯtumax inuenit. B.No.1.q in discussiōe alicui⁹ arti.dēt ꝯsult⁹ ul pri⁹ recitare opi.si q sunt i mā. & postmodū ponere iudiciū suū confutādo aliorū opi.quas nō seqt. nā ex recitatiōe opinionū & motiuorū magis lucescit ueritas. nā si hoc facit ꝑp, q hēt ꝑtātē ius de nouo cōdēdi, ut hic, & de resti.spo.c.lr̄as, & i c.sup lr̄is, de rescr.& in c.capellan⁹, đ a
feriis, forti⁹ hoc debēt facere inferiores, quorū opiniōi nō stat, nisi sit ꝓbabilis, ut
2 no.i c.1.đ postu.ꝑl. † No.ibi: *iurisdō*, & ibi: b
iurisdōne, q delegat⁹ dr̄ hēre iurisdōnē, qđ ē ꝯ no.i l.ait ꝑtor ff.de re iud. itē no.q delegat⁹ principis ꝑt p se suā sniam mādare executiōi; uide qđ dixi in c.signasti, s.co. Et no.q hēt integrū annū ad executionē faciēdā. post annū uero, licet snia non sit
4 executiōi mād. expirat. iurisdó. † An aūt iste ann⁹ sit utilis au cōtinu⁹, dn̄t do. q ē ꝯtinu⁹, vñ currit oi tpe. ꝓ hoc facit: qa oē
g tps dēt intelligi ꝯtinuū, snisi repiat ꝯriū, ut no.sup ru.ff.de diuer.& tēp.ꝑscri. & in cle.unica.de i integ.res. & sic currit dieb⁹ c
feriatis ēt dato īpedimēto: & habebit iste ann⁹ 365.dies, sicut hēt qlibet ann⁹, nec d
curādū q tūc cōtingat bisext⁹. nā cape ꝓ rl̄a, q ubi a iur dat ann⁹, itelligit de.365. dieb. ꝯtinuis, ut ē bo.tex.in l.4.§.Stich⁹, ff.
4 de sta.li.In gl.in uer.*quadrimestre*, ibi: *statī mādāda ī executioni*. No.gl. in eo qđ dicit statim, & sic vr̄ uelle q in crīalib⁹ immediate pōt snia mādari executioni nō expectato lapsu 10.dierū, q dantur ad appellādū, & hoc quidā legistæ tenuerunt: sed e
aliꝯ, qđ seqtur Bar. in l.q ultimo supplicio, ff.de pœnis, & illa op.mihi placet, ꝯ-
5 ria opi.seruat de facto. † Et in fi. gl. Aduerte: gl.facit driā inter cōfessionē ꝯfactā in ciuili & in criminali; qa in ciuili confessus hr̄ ꝓ cōdēnato, ita, q nō est necesse q ferat snia: & illud saltē absolutū est, ut si ꝯfessio fiat añ porrectionē libelli, nō seqt snia nec pōt ferri, qa nō hēt fundamētū li.cōt. ꝯ.ut li.nō cōt. p totū. Sed hoc casu nō dat cōdēnato in ꝑsonali quadrimestre, sed tps decē dierū. Adhoc tex.iūcta gl.in l.si debitori, ff.de iud.& i §.ois, insti.de uer.obli.& dixit Bal. q ex cā posset dari mai⁹ tps, q 10.dierū, qđ est notādū, & satis mihi placet, arg. i d.l.si debito f
ri.ubi dr̄ q tps est arbitrariū, & uide ad materiā bo.gl.i c.dudū, el 2.q.1. c.nos in quēq, & in l.1.C.de cōf. Quid āt si cōfessio sit facta post porrectionē libelli? dixerūt qdā, q est ferēda snia, de quo p gl. & Bar.i l.1.ff.de cōf.& d.c.dudū, de ele. Sed g
satis posset teneri ꝯriū: qa iura idistincte dn̄t, q cōfessus in iure hr̄ ꝓ cōdēnato, ut in d.l.1. ff.& C.de cōf. sed in cā crīali sp requirit snia, ut in l.si cōfessus, ff.de custo. reo.& hēs gl.hic, nisi delictū esset notoriū: qa tunc nō reqrit snia saltem cū solēnitate, adhoc tex.no. cū gl.in l. ict⁹ fu-
6 stiū, ff.de his q notā infa. † In gl.pe.ibi: *sed pone*. No.hāc ꝑiculā gl.usq; ad fi. Io. An. dicit satis æque posse distingui, q aut

q est ꝯ istum tex. pondera bene, Itē pondera: qa iste R.fuit cā suspicionis.ideo vr̄ q ñ posit se illa adiuuare l.1.§.cū qs, ff.đ q.l.cū tabulis §.1. ff.de his qb⁹ ut in di. l.miles §.fi. ff. de adul. And.Bar.

a Pro fratre. Adde Roma.cōsi.486.
SEB. SAPIA.

b Quā testē. Vide o[illegible]no.d.Abba.in c. dilecto, in ult. no. de testib⁹ extende hāc gl. ut p d.An. in c.1.18.col. de iud. ubi p illā gl. dicit, q sicut dilatoria nouiter superueniēs post li.cōt. pōt opponi, ita ēt nouiter superueniēs post pactū de litigando.

c Notitiā. Adde Alex. consi. 33.4. lib.

d Post litē contestatā. Adde q per illū primū actum fit ficte litis contestatio, q habet instantiam, & interrumpit ꝑscriptio, sicut uera, ut dic it Rom.consi. 174.
ZACHARIAS.

e Iudicē suspectū. Adde tu causas, q-b⁹ recusari pōt iudex, per Philippū Frā.i c.postremo, col.pe.de app. ubi ponit ad numerū 40.causarū recusationis iudicis. & uide Lanf.in c.qm ꝯ §. recusationes, ubi ꝓseqt hāc materiā, & potissimū nu.1.& quod not. Cels. remis. in apost. ad ipsum in uer.ꝑcedētis aduocationis ꝯ. de probationi.
SEB. SAPIA.

f Quærēti. Adde adhunc tex. pulchrū dictum qđ refert Fel.& dicit hic esse addēdum in c. ad reprim endam, de off. or d.

g Cōtinuū. Ad de Bal.cōsi.41 3.3.li.

uictus paruit sniæ, & uictor aliquo tpe c possedit pacificè, & tūc nō pōt ulteri⁹ delegat⁹ se impedire, & sic pcedat s̄.eo.c.in a lris. Aut uictus[a] nō paruit executioni, uel si puit, illicò impediuit & turbauit uictoré, & tūc posset iurisdōné exercere: qa nō vr̄ executus, ex quo incontinēti executio fuit turbata, arg. de pę. dist. 1. c. diuortiū, & in c. 1. de iud. & intellige hāc distinctioné Io. An. cū limitatione gl. s. ut nō assumat cognitionem sup nouiter attētatis: qa n̄ hēt iurisdōné nisi circa executioné. Posset tn̄ dici, q quaten⁹ turbatio cōcernit articulū executionis, pōt ordinari⁹ se impedire ēt assumēdo cognitioné, sicut potuisset a principio. qdā tn̄ indistinctè tenēt opi. gl. ut usq; ad annū sp posit delegat⁹ se interponere ad cōseruādā executionem sniæ, qd ēt satis posset admitti, qn̄ 7 turbatio esset ex antiqua cā dūtaxat. † In gl. fi. in fi. Cōclude materiā sic. q aut iudex delegat⁹ nondū ptulit sniam diffinitiuā, & iurisdō sua durat, nec claudit anno, ēt si nunq̄ inchoasset pcessum: qa rescripta delegatoria sunt ppetua. durāt enim tāto tpe, quanto durat actio, sup qua concedunt, nisi emanaret rescriptū cōtrariū, ut in l. falso, C. de diuer. rescr. & dixi in c. si āt, de rescri. Aut tulit sniam diffinitiuā, & si nō est executioni mādata, durat iurisdō sua p anū integrū sibi a lege cōcessum pro executione sniæ, ut hic. Aut fuit executus sniam intra annū, & si molestat uictor in possessione sua intra annū, hēt locū qd s̄. dixi in pcedēti gl. Et ex his infert, q si post diffinitiuā iudex excōicauit, uel ēt antea & postea ptulit sniam diffib nitiuā, nō pōt ab ea absoluere post annū:[b] sed recurrēdū est ad delegātē. & in eo, q gl. alle. c. rursus, & c. qcunq;, dic q illa iura nō loquunt in materia nr̄a, & illorū intellectū plenè tetigi in ca. 1. de iudi. & dic ut ibi. Extra gl. qro, iste tex. loqt, qn̄ iudex excōicauit post sniam. qd si nō excōicasset? nunqd hēet locum decisio istius tex. Boa. de hoc dubitauit. nā quidā dixerūt q nō, licet Io. An. pcise teneat, q hēt locū iste tex. qa Papa in rn̄sione utit uerbo, statuimus, nec restringit se ad factū ppositū, & in hoc capit. Papa simplr dicit, q delegatus hēt annū ad exequendā sniam. dic idē esse, si fuisset usus uerbo, rn̄demus, ex quo Papa nō restringit se ad fcm̄ ppositū. Cōclude ergo q siue post sniam aliquid exercuerit, siue nō, sp hēt annū a tempore 8 sniæ. † Scdo qrit nunqd habeat locū iste tex. in delegato ordinarii, nl̄ in subdelegato delegati? Ad primū dn̄t do. q non hēt locū in delegato ordinarii inferioris a Papa: sed p executione sniæ recurrendū est ad ipsius ordinariū, ut nota. in l. a diuo pio, ff. de re iudica. hoc dictū do. puto pcedere, tenēdo q delegatus inferioris a Principe nō posit sniam suā exeq, put multi tenuerūt, & sequutus fuit Bar. in l. a diuo pio hunc articulū plenè examinaui in capit. siquis contra clericū, de foro cōpetē. & dic ut ibi. & tenēdo opi. q posfit exeq, credo q hēat annū[c] arg. huius lr̄æ. Quo ad fm, dn̄t doctores, qd aut delegatus Papæ subdelegauit reseruato sibi aliquo articulo, & tunc recurrēdū est ad ipsum subdelegantē: aut cōmisit in totū, & dicunt quidam, q iste subdelegatus hēt quadrimestre, hoc iure non pbat, nec vr̄ placere Ioan. And. unde puto q si tenemus opinioné illā, q delegatus inferioris a principe non posit exequi, tunc qstio nō hēt dubiū: sed si tenemus q posit exequi, tunc satis puto q habeat annū, argu. hic an uero possit exeq, dixi in d. c. si qs s̄.

SEB. SAPIA.

a Aut uictus. Vide Imo. Roma. & Alexā. in simili in l. permisceri, ff. de acqui. possess.

b Post annū. Ad. de Cald. consil. 3. hoc eo. tit.

ZACHARIAS.

c Credo q habeat annum. no. Bar. in alle. l. a diuo pio, ff. de re iud. per l. 1. q pro sua iurisdi. eundem in l. fi. C. de iudi. Alexan. omnino in rubri. de off. eius cui mā da. est iu. & in l. 2. col. 3. ff. de iuris. om. iud. Dum autem dicit nō posse delegatum inferioris a Papa exequi sententiam, limita nisi in casu imminentis periculi. Ita sing. Bal. in l. 1. col. 1. ff. de off. eius cui man. est iurisdi. ubi dicit, q si delegatus tulerit sententiā contra famosum latronem, quē nō statim punire esset periculosum, q posset eum facere suspendere.

S V M M A R I V M.

1 *Delegat⁹ pp̄ pt qn̄cunq; cōiunctim uel diuisim cām subdelegare. 14.*
2 *Declarare uel exponere, non est aliquid de nouo dicere.*
3 *Delegatus Papæ non potest subdelegare causam appel re licet sibi fuerit facta delegatio appel. remota.*
Clausula appel. remota, non potest poni per inferiorem a papa etiā per legatum de latere.
4 *Delegatus inferioris potest subdelegare aliquem articulum saltem non iurisdictionalem. 9.*
5 *Executor siue deputatus ad nudum ministerium, an possit tanquam suspectus recusari? uide j. §. proxi. in 3. no.*
6 *Litis contestatio an propriè fiat coram arbitro?*
7 *Euidēter dicitur constare id, qd elicitur ex uerisimilib coniecturis.*
Extensio non dicitur id quod deprehenditur ex tacita & coniecturata mente alicuius, quod est no. pro statutis.
8 *Interpres an dicatur corrigere?*
10 *Executor quis propriè dicatur?*
11 *Appellari an posit a mero executore?*
12 *Iudex suspectus debet recusari, qui si non admiserit recusationem, tunc potest ab eo appellari, uide j §. fi. in pe. no.*
13 *Lis dicitur propriè post lit. contest. ea uero quæ precedunt litis contestationem sunt potius quædam præparamenta.*
15 *Iudex appellationum non potest de iure ciuili causas subdelegare: secus de iure canonico.*
16 *Iudex ordinarius an posit cām subdelegare reseruata sibi snīa?*

C A P. X X V I I.

1 *SVper quæstionum.* † Delegatus Papæ pōt principiū, medium, & finē causæ cōiūctim & diuisim subdelegare. h. d. usq; ad §. uerū. & legā p partes ad faciliorē intellectu. diuidit ista pars. Nā primo ponit tenoré cōstitutionū q̄ cōtrariæ uidebant usq; ad §. intētionis, & ibi declarat intentioné suā usq; ad §. uerū. Casus huius decretalis colligit ex ult. §. eius ergo &c. hoc mō. Quidā impetrauit cām cōmitti a dn̄o Papa cuidā iudici delegato. delegatus iste reseruata sibi diffinitiua snīa ɔmisit audientiam causæ qbusdā reo absente & ignorāte. Isti subdelegati citauerūt reū. ipse nō cōparuit corā eis: qa ipsi erāt dati sine cōsensu ipsi⁹. appellauit ad sedé aplicam occasione cuiusdā decretalis Inn. in qua dr̄, delegatus licet cām sibi cōmissam appella. remo. nō posit aliū cōmittere sine puocationis obstaculo: tn̄ si delegatus papæ, uel alius iudex quicunq; ad aliqué certū articulū aliqué deputauerit auditorem, ab illo nō poterit appellari, dūmodo de partium det assensu. Colligebat a ɔrio sensu. ergo si non fit datus de partiū assensu, pōt appellari, vn̄ appellauit iste: qa illi nō erant dati de ipsius assensu, cuius tenor ponit in §. nos aūt. usq; ad §. intētionis. Ex parte aduersa dicebat, q talis appellatio nō ualebat per decretalē Alexandri: in qua dr̄ q si delegatus a papa committit alicui audientiā causæ sibi cōmissæ uel testiū examinationem sibi diffinitiua snīa reseruata, & ab illo appellari cōtingat; delegatus prætextu huius appellationis causam indefinitā relinquere non tenetur; cuius tenor ponitur in principio c. uersicul. quod si super, usq; ad §. nos autem. Istæ decretales uidebantur contrariæ. dubitatio istius contrarietatis delata est ad Cantuariensem Archiepiscopum. unde ipse super hoc duas quæstiones fecit domino Papæ. Prima est

uerum

SEB. SAPIA.

a Qui exponit. Hanc regulã limita,vt pulchrè per Feli.in.c.2.in vlt. col. de excep.

b Nihil de nouo. adde quod voluit Ro.consi.xlv.

SEB. SAPIA.

c Confitenti. Inducitur per.d. And. Sic. hic,ad hoc q articuli possũt declarari post terminum datũ ad faciẽdũ articulos. Ad de Archi. in summa. xiii.q.ii.Ioã. An.in addit. Spe. ĩ ti.de teste.§.nũc videndum, i ver. hæc etiã.not. do. Ant.in,c. pastoralis.de.excep. Bal. in.l.tres denũtiatiõe.C. quo & qñ iud. limita vt nõ possint declarari qñ articuli essent adeò gñales, etiã parti nullo mõ cõcluderẽt. ita latè consuluit Old. in cõsi.clxvii. inci. Ante oĩa.facit quod no. Bald.in l. edita,colũ.3.C. de eden.vbi dicit q post lit. cõtesta tã nõ licet taliter interpretari libellũ, q trãseat ĩ aliquem, & ibi dat plura exempla.

d Corrigere. Adde qđ voluit Ro. consi.cxvi.

ZACHARIAS

Adde tu plenius per Lanfran.c. de c oria.in.c.qm contra, in prin.n. 18. & ibi in apostil. Benedi.vadi.ĩ.de proba.Alex. consil.lxxi.col.i.vol. iii.& Bar.Soc.cõsi.clviii.incip. Visis, ver. nou post pones,volu.2.

e Solã personam. No q ille cui cõmittitur causa appellatiõe remota non põt alii subdelegare appellatiõe remota,vide Sali.in.l.fin.C. de sent.& interlocu. om.iud.vbi dicit q Cardi.non põt decidere appellatione remota nec etiã legatus de latere,l. nec quicq̃. §.i.ff. de offi.procon. nisi ex priuilegio speciali quo casu non põt alii subdelegare ap-

verũ p decretalem derogatũ sit decretali
Alexandri. secũda fuit verũ appellationi
illius, q appellauerat occasiõe cõstitutiõis
Inn.sit deserẽdũ.sup his duobus articulis
rñdet Papa. Et primo ad primũ, dicẽs q
p cõstitutionem Inn. nõ derogat cõstitu-
tioni Alex.imò in cõstitutione Inn. sup-
plent q in decretali Alexãdri fuerãt pter
missa.Et subiicit statim tenorẽ illius usq;
ad.§.nos aũt. Et ibi ponit verba cõstitu-
tionis Inn.dicens,q licet is,cui cã cõmit
tit appel.re.nõ possit eã alii sine puoca-
tionis obstaculo delegare;tñ,si aliquẽ ar
ticulũ deputauerit alicui audiẽdũ,ab illo
ñ poterit appellari, dũmõ de partiũ des,
uel recipiat assensu,si delegat⁹ ipse cõmit
tit exordiũ litis, vel finẽ causę, vel totũ
negotiũ,ab illò tãq a iudice poterit puo
cari.Posteà verò in.§.intẽtionis declarat
Inn. q habent in cõstitutione illa,licet is
cui,dicẽs q delegat⁹ ab ipso põt cõmitte
re principiũ,& finẽ,& mediũ causę sibi cõ
missę cõiũctim & diuisim sm qđ visum ei
fuerit expedire,vt iudicialis authoritas li
berius valeat expediri, nõ obstãte qđ dr
in lege,l.q iudex dẽt cognoscere p seip-
sum in principio,;& in medio, & in fine:
qa ipse delegatus antè, quã ferat sñiam,
uidere dẽt oĩa quæ acta sunt diligẽter;&
2 hoc vsq; ad.§.verũ.Be.†No.ibi:*exponuntur*,
& ibi;*prætermissa supplentur*,q ille q expo
a nit[a] seu declarat nõ dr supplere,uel corri
gere,seu derogare,qa exponẽs seu decla-
b rãs nihil đ nouo[b] facit; ad hoc.l.hęredes
palã,ff.de test.Itẽ no.ex eisdẽ verbis & te
ne mẽti,q dña est inter exponere, & sup
plere,uel derogare seu corrigere. nã ex-
ponẽs nil dẽt supplere, sed solũ declara-
re.supplẽs verò nõ dẽt corrigere, seu de-
rogare,sed solũ addere circa nõ puisum.
corrigere uerò est emẽdare prius facta.
uide bo.gl.ĩ clem.statutũ,de ele. & faciũt
c hęc ad multa.nã pmittit cõfitẽti,[c] vt pos
sit suã cõfessionẽ exponere.nõ.n.debet il
d lã corrigere,[d] seu supplere, vt in.c.cũ di-
lecti.ĩ.de accu. Itẽ no. ex eisdẽ verbis,q
vnũ ius debet suppleri & exponi p aliud
ius.nã oĩa nõ possunt eo.c.cõtinẽti.Et p
hoc arguit Hos. ĩ eos q sunt prõpti ad iu
riũ correctionẽ. Nã euitãda est quãtũ fie
ri põt, iuriũ correctio ; & vbi iura uident
ẽria,debet studiosus reducere ad concor
diã,exponendo seu supplẽdo p ea;q dicũ
tur in aliis iurib⁹. Ad hoc facit qđ no.po
nit Bart. in extrauagãti, ad reprimendũ,
in vers.nõ obstãtib⁹,& facit.l.sed & poste
riores,cũ seq.& qđ ibi not. p Bar.ff. de le
3 gib. †No.ibi:*sine prouocationis obstaculo*. q
delegatus ẽt principis nõ pt subdelegare
cãm applone remota.Ex quo infertur,q
e ista clausula respicit solã psonã,[e] cui an-
nectit. & dic q nemo citra principẽ põt
cãm, applone remota,cõmittere; ad hoc
facit.l.1.§.fi.ff.ã qb⁹ appell.nõ licet.facit
c.veniẽs,ĩ.de iureiurãdo:& rõ est; qa nul
lus citra Papã põt tollere iuris dispositio
f nẽ;[f] maximẽ fundatã sup iure na li.applo
.n.est qdã defensio, vt in c.suggestũ,ĩ. de

appellatio.& est hoc remediũ à iure indu
ctũ p defensione aduersus iniquitatẽ sen
tentię; ideò inferior à principe nõ habet
hãc facultatẽ.vñ dic q ẽt legatus de late-
re nõ posset remouere applonem; p hoc
quod notat gl.singul.in.c.fina.de hęreti.
li.6.facit clemẽtina, ne Romani, de elec.
& regula,indultũ,lib.6.Itẽ tollere applo
nẽ est quodãmõ tollere ius alterius ; qđ
solus princeps põt iuxta no.in.c. cõstitu-
tus,de relig.domi.& uide ad hãc materiã
quod plenè dixi in.c.pastoralis,de appel.
4 †No.ibi: *delegatus a nobis uel iudex qcunq;*,
arg. optimũ,& quasi expressum,q delega
tus inferior à principe põt cõmittere ali
quẽ articulũ saltẽ nõ iurisdõnalẽ causę
5 sibi cõmissę;de quo.ĩ. latius dicã. † Not.
ibi: *dummodo de partium*, &c. iuncto uer-
sicu. *uerum*,infrà eodem,quod deputatus
ad nudũ ministeriũ põt recusari, vt suspe
ctus;& sic vr hic textus , de quo facit ma-
gnũ festũ dñs An. q merus executor põt
recusari vt suspectus. in ẽriũ tñ vr textus
in c.nouit,de applo.& ibi plenè dixi,iste
tñ textus ñ loqtur in mero & pprio exe
cutore :sed in deputato ad articulũ merũ
sine iurisdõne,q põt occulte grauare par
tẽ;merito põt recusari ut suspectus; vt pu
ta,si cõmittit alicui nuda examinatio te
stiũ. nã in scribẽdo & cautè seu calidè in
terrogando põt lædere partẽ;uel si depu
tatur ad arbitrandũ expensas quę potue
runt fieri circa refectionẽ alicui⁹ domus,
uel qd simile.nã licet isti nõ habeãt iuris f
g dõnem,pñt tñ occulte lædere ẽ partẽ; &
sic intellige istũ textũ,quẽ nota. sed si de
putaret merus , & proprius executor ad g
exequẽdũ iã discussa & decisa p superio-
rem,tũc ptextu suspitionis nõ posset iste h
recusari;& sic proprie loquit capitulũ,no
h uit[h]: qa iste nõ potest lędere partẽ,quin
notorie cõstet , ut puta si deputat ad de-
nuntiãdũ aliquẽ esse excõicandũ , vel ad
citãdũ,uel quid simile,ut dixi plenissime
in d.c.nouit , & uide quod notat Ioãnes
6 Andręas in dicto c. pastoralis. †Idẽ not.
in versi.*quod si*. q litis contest. pprie non
fit nisi corã iudice, nec pprie sñia fertur
nisi per iudicem; & sic ista requirunt iu-
risdõnẽ iudicialẽ.Ex quo ifertur , quod
coram arbitro proprie non fit litis con
testatio:quia nõ est iudex,nec proprie ab
7 arbitro fertur sententia,ad hoc q not.ĩ.
l.1,C.de arbitris. †Not.in ver. *mentionis*
ibi;*liquidè* &c. & tene menti quod inten
tio scribẽtiũ põt liquide deprehendi ex
tenore scripturę: facit. l.licet, ff. đ lega-
tis primo.vbi dicit q põt dici euidẽs,q ex
cõiecturis elicit:& hoc multũ facit ad in
terpretationẽ statutorũ,vt nõ dicat extẽ
sio id,q deprehendit ex tacita & conie-
cturata mente statuentis:de quo per Bar.
in.l.omnes populi,ff.de iust.& iur.& per
Ioãnẽ Andrę.in regula,pro possessore,ĩ
mercuriali.Itẽ nota, q potest quis dele-
gare principiũ & mediũ causę, & solũ si-
bi reseruare sẽtẽtiã: & sic põt qs ex actis
plenę istrui de meritis causę, licet causa

pellatiõe remota quia potius videt concessum ex industria. vide Bal. in.l.i.ff. de offic. prefe. preto. do. Abb.in.c.i.de rescri. And. Barba.

ANT. FRAN

Circa hoc an legat⁹ đ latere possit cõmittere causã cũ clausula, appellatione remota,& eodẽ modo delegatus cui est cõmissa causa cũ tali clausula. dicas q nõ: quia inferior à principe non potest cõmittere cũ ista clausula,vt voluit etiã. Bar. & Doc. in.l. fi.in.i. colũ. C.de sen.& interl. om. iudi.& habetur p gl.in.c.super quæstionũ,ĩ.eo.tit.& ibi vide apos.quã fecit, in.c. q ad consultationẽ,de offi.leg.& uide p Spec.in ti. de leg. §.nunc ostendendum, ver.xiiii.& per Alex. in consi. cxvii.l.iiii.parte consiliorum.

f Iuris dispositionem. Adde eundẽ consi.lxii.

g Occulte lædere. Adde.Petr. de Anch.cõs.cclxiiii.

h Nouit. p intellectu.d.c. nouit. & huius, vide Arch.ii.q. vi.c. sũt quorum.Bal.in.l. ab executore. C. quorum app. nõ reci.Andræ. Bar.

SEB. SAPIA.
a Interpretans. De ista materia quot modis sumatur interpretatio, & an dicatur corrigis interpretari, vide Bar. in.l. abexecutione, ff. de, appel. & in.l. oẽs populi in.2.q. principali ff de insti.& iure.
ZACHARIAS.
b Subdelegare non potest. Adde præsupposita ista opi. pro vera, cuius tñ cõtrarium tenuit Bar. in.l. more, ff. de iurif. om. iudi. Bal. in.l. à iudice. C. de iud. & Rota deci. 164. incip. Itẽ q̃ delegatus ĩ antiquis. cuius tñ contrariũ est veritas, vt hic & plenè per Doc. in. c. cũ Bertoldus, de re iud. & Card. in cle. 1. de offi. delega. Fallit tñ in delegato proconsulis vel legati ḋ latere, vt no. scribẽ. maximè Mod. in c. 2. de off. leg. li. 6. Itẽ in delegato ad uniuersitatem causarũ, no. Spec. in ti. de l. concep. §. fi. versi. & si sic ei data potestas, ḋ hoc. vt no. Bar. vbi ŝ. & iste in allega c. cum Bertoldus.
c Certum articulũ. Adde Cæpo. cons. 68.
d Vniuersitatẽ causarum. Hunc intellectum reprobat Alex. in. l. 1. ff. de dam. infect. vide Mod. in. l. 1. §. fi. & in l. fi. ff. de offic. eius cui man. est iuris.

nõ fuerit agitata corã eo, debet tñ prius
vniuersa, q̃ acta sunt, inuestigare; qḋ facit a
p iurisꝑito, q assumit ad cõsulẽdũ q̃ sint
ꝑtes iudicis ĩ certa cã. nam dẽt vniuersa
acta diligẽter inuestigare. In gl. 1. ibi, *quæ*
ĩ. sequitur. dic melius q̃ hic nõ ponit illa
cõstitutio, sed tñ eius tenor, ut dicit Inn.
& bñ. nã si cõstitutio Inn. ñ ꝑcessisset istã
decr. ñ potuisset oriri dubiũ, ḋ quo hic. &
vt clarè itelligas tex. dicas q̃ prio ꝑcessit
cõstõ Alexãdri, de qua in. c. cũ te, ŝ. eo. vbi
in effectu dicebatur, q̃ si delegatus Papę
subdelegat cognitionẽ ipsius causę, s̃nia
sibi reseruata, si cõtingat appellari a tali
subdelegato; ñ p hoc talis delegatꝰ cãm
indefinitã relinq̃re debet, quasi innueret q̃
à subdelegato delegati Papę nõ ꝑt appel
lari s̃m vnũ intelłm. postmodũ emanauit
q̃dã cõstõ Inn. quã olĩ hẽbamꝰ, sed hodie
nõ habemꝰ; & hoc qa tenor ipsius in effe
ctu fuit hic positus, q ĩcipit à ver. nos aũt
statuimus, usq; ad ver. intẽtionis. & illud
verbũ, statuimꝰ, ẽ ꝑteriti tpis, & refert il-
lud quod statuerat in sua cõstõne, & p il-
lã cõstõnẽ videbaẽ qbusdã q̃ cõstõ Alexã
dri eẽt correcta, qa in cõstõne Inn. innue 9
baẽ, q̃ si delegatus subdelegasset articulũ
iurisdõnalẽ, ab eo tanq̃ à iudice poterat
ꝓuocari; si uerò subdelegasset nudũ mini
steriũ, tũc ñ poterat appellari nisi modũ
excederet, dũmõ fuisset deputatus de par
tiũ cõsensu; & sic innuebat, q̃ certis casi-
bus poterat appellari a subdelegato, ẽt de
putato ad nudũ ministeriũ, & sup hac ꝯ- b
rietate fuit hic aditꝰ Inn. ꝑꝑ, q in effectu
rñdet, vt hẽ in prin. lrę. & in ver. intẽtiõis
q̃ p suã cõstõnẽ ñ derogaẽ cõstõni Alex.
sed exponiẽ, vel supplet p suã cõstõnẽ. & c
dic q̃. c. cũ te, ꝑt hẽe plures intelłs. Primꝰ,
q̃ loquiẽ qñ appellaẽ ad Papã omisso sub
delegãte, q reseruauerat sibi iurisdõnẽ. nã
talis appeło est friuola; qa fuit omissum
mediũ. vñ illa decr. nõ ꝓhibet appellari à
subdelegato, sed solũ disponit, q̃ ñ valet
appło, si appellaẽ ad primũ delegantem.
Sed cõstõ Inn. dẽt itelligi de appłõne le
gitimè interposita, vt declaraẽ. ĩ. 1. §. seq.
Secũdus intelłs, ut ꝓcedat illud. c. qñ cõ-
mittunẽ subdelegato media causæ. i. arti-
culus nõ iurisdõnalis; & tũc ab eo ñ ꝑt ap
pellari, ut ibi. sed cõstõ Inn. supplet nisi
modum excedat, vel nisi recuset ut suspe
ctus, & nolit recusationẽ admittere. nã d
tũc põt appellari, & s̃m hũc intelłm clarè
patet, q̃ cõstõ Inn. in nullo derogat cõstõ
ni Alex. sed exponit & supplet ad illã ad
dẽdo. Tertius intelłs est, qñ fuit appella-
tũ à subdelegato ad Papam; & sic omisso
medio delegatus, hoc nõ obstãte, dẽt ꝑti
bus iustitiã ministrare, qa dẽt cognosce-
re de tali appłone: qa licet talis appło ñ
valeat ad effectũ, vt cognoscat Papa: valet
tñ ut cognoscat delegatus, ad quẽ debe-
bat appellari, ut est tex. in. l. 1. §. si qs ĩ ap-
płone, ff. de appel. & iste eẽt ualde singu-
8 laris intelłs. † In gl. in ver. *derogatur*, in fi.
uult ergo gl. opponere ḋ. l. 1. §. q o ꝑas, ff.
ad Tertul ubi tex. innuit, q̃ ille q interpre
taẽ, corrigit; cuiꝰ ꝯriũ innuit hic tex. Gl. nõ soluit. Doc. dñt q̃
in lata significatiõe interꝑtãsa dẽ corrigeẽ, vt in ꝯrio, secus
in stricta significatiõe, ut hic; & vide gl. ĩ. l. 1. ff. de orig. iur. &
ĩ cle. statutũ, ḋ elec. in uer. declaramꝰ, & dic clariꝰ q̃ iterꝑta
tio ẽ duplex. q̃dã ꝯsistit ĩ interꝑtatõe linguarũ, sicut iterꝑta
mur eucharistiã, i. bonã grãm ab eo qḋ est bonũ &c. q̃dã cõ
sistit ĩ obscuritate sẽsus, seu dubietate, verborũ, ut qñ qs in-
terꝑtaẽ verba dubia alicuiꝰ cõstõnis; & de ista dicimus, q̃ est
eius iterꝑtari, cuius est cõdere, ut in. c. inter alia, de sen. exc.
vñ ꝓprie ille q interꝑtaẽ, nõ corrigit, sed declarat rẽ obscu
rã, & hoc stricto mõ: sed largo mõ dẽ corrigeẽ seu emẽdaẽ,
qa saltẽ emẽdat quo ad corticẽ verborũ ponẽdo magis cla
ra; sed quo ad sẽsũ nõ corrigit; & sic intelligatur. l. hęredes
palã. ff. ḋ test. & scias q̃ dr̃ia est iter iterꝑtationẽ, deriuatio
nẽ, etymologiã, & diffinitionẽ, de qbus uide p Pau. in ꝓœ.
cle. In gl. in ver. *committis*, ibi; *lis contest.* Aduertẽ, quia obscu
re loqtur gl. sensus suus est iste, q̃ cõstõ Alexãdri, q̃ ꝓhibe-
bat appłonẽ à subdelegato, dẽt intelligi qñ fuit cõmissio
facta post lit. cõte. i. qñ cõmisit media causę, s. articulũ ñ iu
risdõnalẽ, puta nudã examinationẽ testiũ, secus si cõmisisset
principiũ vel finẽ; & sic gl. sentit s̃m intelłm quẽ. ŝ. dedi ad
illud. c. cũ te: & declara istã gl. vt ibi dixi. In gl. in uer. *inter-*
posita, ibi: *ad papam. s.* Aduerte. gl. hic sentit s̃m intelłm ad il
lud. c. cũ te, ut appło nõ valeat a subdelegato iterposita, qñ.
s. fuit iterposita ad Papã; qa debuit appellari ad ipm subde
9 legãtẽ ñ in totũ; & vterq; intelłs est bonus; vt ŝ. dix. † In gl.
in verb. *quicunq;* ibi: *ergo si ordinarius.* Aduerte. nã. gl. vẽ velle
restringere tex. ad ordinariũ, quasi innuat q̃ delegatus infe
rioris à pricipe ñ possit alteri subdelegare ẽt certũ articulũ.
sed Ho. & cõiter Do. seq. tenẽt ꝯriũ, qa tex. hic loqtur gnałr.
dicit. n. *delegatus à nobis, uel iudex quicunque. &c.* & sic p illud
verbũ, qcũq;, aptè innuit, q̃ qlibet iudex, ẽt si sit delegatus
inferioris à pricipe ꝑt subdelegare articulũ nõ iurisdõnalẽ
b articulũ verò iurisdõnalẽ subdelegare nẽ põt, [b]ad hoc iste
tex. in uer. *quod si.* ubi dũ loquẽ de articulo iurisdõnali, fecit
solũ mẽtionẽ de delegato Papæ: Bar. tñ in. l. & qa, ff. de iu-
risd. om. iud. aptè tenuit, q̃ possit subdelegare certũ articu-
c lũ[c] causę, qa sicut delegatus ad vniuersitatẽ causarũ ꝑt sub-
delegare vnã cãm, vt no. ĩ. c. cũ cãm. de appel. ita & ḋlegatꝰ
ad certã cãm ꝑt subdelegare vnũ articulũ; ꝓ hoc. l. 1. ff. qs
& a quo app. ĩ. §. 1. & dẽ expłsum hoc ĩ cle. 1. de off. dele. & p
hoc reprobaẽ Ci. ĩ. l. à iudice. C. de iud. Sed certè quatenus
Bar. sentit ḋ articulo iurisdõnali, expsẽ loqmur ꝯ. c. cũ cãm
ꝑall. nec ob. cle. 1. qa loquiẽ in delegato Papę. nec ob aliud
arg. qa delegatꝰ ad uniuersitatẽ cãrũ cẽseẽ quasi ordinariꝰ,
ut no. gl. in. d. c. cũ cãm; sed delegatus ad unã cãm est mere
delegatus. Itẽ si posset cõmittere vnũ articulũ, sic posset cõ-
mittere aliũ, & parũ sibi reseruare; & sic circũuenire mãda
tũ superioris, ad idẽ q̃ nõ possit nisi sit articulus nõ iurisdõ
nalis, vide Inn. hic, q hoc tenuit apte in. c. cũ Bertol. de re
iudic. Idẽ sentit gl. in auẽ. ut defun. seu. fune. eorũ §. penu. &
ad. l. 1. dic q̃ habet plures intelłs, ut ibi no. & q̃dã illã intel
d ligũt in delegato ad vniuersitatẽ cãrũ; [d]quod ẽt sentit gl. ĩ
c. dilecti, de appel. uel loqtur s̃m Bar. ibi in vicario alicuius
ꝑtãtis: qa si subdelegat. cãm, nõ dẽt appellari ad eũ, vel ad
ꝑtãtẽ, sed ad superiorẽ ꝑtãtis. iste intelłs mihi nõ placet,
nec puto dictũ in se verũ; quia si vicarius alicuius delegat
cãm, dẽt appellari vel ad ipsum delegãtẽ, uel saltẽ ad ipm,
q dedit uicariũ: qa rr̃ dẽt sp appellari ad delegãtẽ, ex quo
apud eũ remãsit fundamẽtũ iurisdõnis, ut in. d. c. dilecti, iun
cta gl. vide gl. in. c. si qs ꝯtra clericũ, de fo. cõpe. ꝑdicta limĩ
ta, nisi expsse inferior delegando dederit ꝑtãtẽ subdelegã-
di, ut est gl. not. in. c. is cui, de offi. deleg. li. 6. & sequiẽ Bart.
in d. l. & quia. Ex prædictis deciditur, nunquid delegatus in
ferioris possit cõmittere receptionẽ testiũ. Abbas & Doc.
cõmuniter post eũ distingunt, q̃ aut vult committere hũc
articulum cum iurisdõne; & nõ põt per prædicta. Aut sine
iurisdictione, puta qa ipse iudex prius approbauit ꝑsonas
ipsorum

ipsorũ testiũ, examinauit interrogatoria & capla; & tunc pt cõmittere: qa hēt solũ exeq nudũ ministeriũ. vñ ista nuda receptio si fieret die feriata, teneret; ad quod vide glo. not. in cle. vnica, de off. deleg. vñ hæc nuda receptio solet cõmitti notario; de quo vide qđ no. in c. qñ. j. de pba. & vide qđ di 10 xi in c. cũ cãm, de testi. †In gl. in vers. *quam ex ecutorem.* No. 1. ex ista gl. qs dicat ꝑprie executor; & facit ad statuta, q̃ intelliguntur ꝫm ꝑpriã significatione. vñ executor ꝑprie dicit, q hēt exeq factũ discussum & decisum p superiorē, vt facit notius cũ exequit sniam iudicis. Improprie verò dr executor, qui hēt examinare aliquē articulũ sine iurisdictione. nã iste nõ purè exequit: sed agit & examinat; & ideò tex. §. porrò. j. e. dicit q iste meliꝰ dr auditor, quã cognitor vel executor, & ponit gl. exēplũ de eo, cui cõmittit, vtrũ testis sit admittēdus: sed exēplũ nõ est bonũ: qa iste hēt interloq: vnde pone exēplũ in nuda receptione testiũ, vt s. dixi: vel qñ hēt calculare rõnē inter ptes. No. 2. q iste auditor hēt iurisdictionē respectu ex equẽdi sibi iniũctũ, si ãnt in examinatione negotii; & no. in hoc istã gl. singulariter, & satis videt ꝓbari in c.

11 ex l͞ris, hic alleg. †Vltimò no. ex si. glo. q in appõne interponẽda hodie nõ est dña inter auditorē & iudicē. nã si grauat pt appellari: aliàs secus, ut hic, & in c. vt debitus. j. de appel. in hoc Doc. multũ instãt: sed cõcludẽ breuiter veritatē quo ad iustificandã appõnē nõ est dña: qa semp dēt iustificari rõne grauaminis: sed in modo iustificãdi est dña etiam hodie. nã iudex ꝓcedit ex suo officio vel arbitrio. vñ ab eo possum appellare ptendẽdo primo grauamen p eũ mihi inflictũ: sed ab auditore n̄ possum appellare, si exequit sibi iniunctũ, licet me grauet: qa nõ est ipse q grauat me, sed ille q cõmisit. est. n. ipse tanq pica & organũ cõmittentis; & ideò si sentio grauamen, debeo appellare à cõmittēte, & nõ à cõmissario. Itē est dña: qa oblatio ꝓbationis iustificat appõnē corã iudice, vt in c. interposita, de appel. secus corã auditore: qa cũ auditor ꝓcedat extraiudicialiter, nõ tenet recipere ꝓbationes grauaminis, ᵃvt plene dixi in c. interposita; & sic et hodie posset saluari dña, q̃ hic ponit inter iudicē &

12 auditorē. †In glo. in vers. *dummodo, ibi: supple.* hoc dicit glo. metu cõtrarii, qđ posset formari. nã appõ fundat sup grauamine, vt in d. c. vt debitus. sed licet qs sit mihi suspect', nõ pp hoc me grauat; ergo nõ possum appellare à iudice suspecto, cuius cõtrariũ innuit ista l͞ra. Sol. dicit glo. intellige q iste suspectus pt recusari, non aũt ab eo pt appellari. hoc tñ impropriat l͞ram; ideò dic q prius dēt ꝓponi recusatio; & si nõ vult eã admittere, pt tũc ab eo appellari: qa tunc graua-

13 uit in nõ admittẽdo, vt ꝓbat. j. in §. fi. in fi. tex. †In gl. in ver. *litis exordium, ibi: proprie vero.* No. bñ istã gl. in lit. cõte. dũtaxat dr ꝑprie lis exordiri seu inchoari; ᵇqđ nota pp statuta & alias dispositiones facientes mētionē de exordio litis; & ꝓ hoc facit. c. ex ꝑte, el 2. j., de ver. si vbi lis dr mota p litis cõtest. nã ea q̃ ꝓcedunt, sunt potius ordinamẽta ad litē inchoandã. In gl. in ver. *causæ fine:* quasi dicat, secus si cõmitteret nudã ꝓlationē sniæ: qa tunc ꝓferẽs nõ est iudex, sed nudus minister iudicis exēplũ, cũ Eps sniam p se cõpositã

14 recitat p notariũ, vt in c. fi. de re iud. li. 6. †In gl. in ver. *diuisim,* idē tenet Inn. vt s. possit cõmittere diuersis ꝑsonis diuisim, diuersis tñ tẽporibus. nõ. n. dēt eodē tpe vni cõmittere principiũ, & alteri mediũ vel finē; qa posset surgere intricatio, & esset cõtra mentē huius l͞ræ, in verbo, *liberius*, & cõtra mentē. c. fi. de rescrip. & c. dispẽdia, eo. tit. lib. 6. pt ergo cõmittere principiũ vni; quo expedito, poterit eidē vel alteri cõmittere aliũ articulũ: quo expedito poterit cõmittere finē; & ita cõiter transeunt Doc. sed ego nõ video, quare non possit cõmittere ita diuisim à principio, ita vt ꝓcedat non simul, sed suis tẽporibus; puta si vni cõmitto exordiũ litis, alteri media causæ, alteri sniam ferendam. ᶜ nã hoc casu si ꝓcedunt diuersis tẽporibus, nõ repugnant iura superius alleg. In gl. in verbo, *alij delegare.* Vult ergo glo. ista q nullus citra pricipē possit delegare cãm criminale. tu dic & plenꝰ vt di-

15 cã in c. qđ sedē. j. de off. or. † Sed ò ponit gl. dñã inter ius canonicũ & ciuile, vt de iure ciuili nõ possit iudex appõnis delegare cãm, secꝰ de iure canonico. & hic Hosti. dicit q de iure canonico hoc si ꝓbat, licet cõsuetudo sit in oppositũ: sed hoc dictũ Hos. vt dicit Io. An. & bñ, est ꝯ c. vt litigãtes, de of. or. lib. 6. & j. eo. c. pastoralis. vbi Archieps subdelegat cãm appõnis;

16 & iò tene dictũ gl. † In gl. in ver. *in principio,* in fi. Vult ergo gl. hic ponere vnã dñã inter leges & canones, vt ꝫm ll. iudex nõ possit cõmittere principiũ cãæ, & mediũ, & reseruare sibi sniam; secus ꝫm canones, vt hic. Sed aduerte: qa dictũ gl. ꝓcedit ꝫm vnũ intellm, q colli͞r ex cortice authẽtice, ad hæc, C. de iudi. & vr sentire ibi glo. sed Vltramõ. vt recitat ibi Cy. & seqt Bar. dãt aliũ intellm & meliorē, vt intelligat qñ ᵃ iudex vult cõmittere suo cõsiliario seu assessori. hoc. n. nõ pt facere, & est rõ, qa cõsiliarius seu assessor nõ hēt iurisdõnē; sed tñ hēt cõsulere iudici, vt in l. 1. & qđ ibi ᵇ not. ff. de of. asses. & iò nõ pt assessor ferre sniam, nec exercere aliquē articulũ iurisdõnalē. iò dicimus, q laicꝰ posset esse assessor iudicis ecclẽsiastici, vt no. Inn. in c. 2. de iudi. vbi plenè hũc articulũ examinaui. nõ ergo prohibet illa auth. quominus ordinarius possit committere alicui principium causæ tanquam iudici delegato; ᶜ & sic intelligendo nulla erit dña in hoc inter canones & leges; & hoc tene menti.

> ᵃ Grauaminis. Ad de do. de Ro. decis. suis, de rescri. SEB. SAPIA.
>
> ᵇ Seu inchoari. Vide Mod. in l. causas, C. de trãsa. vbi ponunt, quando dicatur lis mota; & facit. l. apertissimi, in ver. antequam lis inchoetur, C. de iudi. SEB. SAPIA.
>
> ᶜ Sententiam ferendam. pro ista opi. facit quod in simili dicit Bald. in l. fine pars, C. de dilat. & quod dicit gl. in c. constitutionē, de senten. excom. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Citatio est iurisdictionis.*
2 *Iudex electus de consensu partium non potest nisi ex noua causa recusari.*
3 *Sententia nulla, ex taciturnitate non censetur approbata: secus si est aliqua, licet lata præter vel citra formam iuris.*
4 *Forma certa vbi datur paria sunt aliquid facere contra, præter, vel citra formam.*
5 *Assessor alicuius delegati an debeat eligi de consensu partium?*

VErùm. Cõtinuatur iste §. ad ꝓcedentia. Nã. s. dixit Papa, q p suã cõstõnē nõ intẽdebat derogare cõstõni Alexãdri: qa principalis intẽtio sua fuit, prout hr in uers. *intentionis.* Sed quia posset dubitari an & qñ posset appellari à subdelegato, subiicit istũ. §. & h. d. in sũma vsq; ad. §. *porrò.* A subdelegato cũ iurisdictione appellari pt; secus si sine iurisdictione, nisi modũ excedat. tunc. n. põt recusari, nisi datus sit de partiũ cõsensu. Casus literalis. Dicitur in præcedenti. §. q iudex delegatus potest committere principiũ, medium, & finē; & coniunctim & diuisim: sed non dixerat, q possit appellari. vñ in isto. §. dicit si totã cãm cõmittit alicui, vel principiũ, & finē ab eo tanquam à iudice licitè prouocatur. Cũ aũt medium causæ cõmittit, ab ipso tãq à iudice appellari nõ pt, nisi mandati fines excedat, vel meritò sit suspectꝰ; & iò bñ statuit in cõ-

ZACHARIAS.
a Nō p̄t recuſari. Ita no. i fi. d. Ant. Corſ. ſin. ſoo 350. i ver. teſtis, qđ in ct. vbicũq; teſtis 1 qđ tñ limita ſing. vt p Hip. de Marſ. ſing. 92. inci. licet teſtis, niſi talis deputat⁹ p p̄tes hr̄et inhabilitatẽ, quã p̄tes ñ poſſent remittere; alr̄. theo. Bal. in l. ſi qs teſtibus, in vlt. col. C. de teſt.

ZACHARIAS.
b Vel prȩter ſeu vltra. Not. Car. diſtĩguẽdo tñ ĩ forma tradita à iure vel ab hoie, i cle. 1. q. 30. de deci. Inn. in c. cũ dilecta. ſ. de reſc. & Ale. in l. cũ lex. ff. de fideiuſſ. Sed ego limitarẽ pcederẽ hoc dcm̃, ſi forma ſit tradita cũ p̄tãte alicui ñ hñti p̄tãtẽ; q tũc pcodat dcm̃ iſti⁹: ſecus ſi tradita eſt forma hñti p̄tãtẽ faciendi ſine forma; gl. ẽ ſing. i cle. 1. ſm Car. ibi, in prin. & q. 7. de iure pat.

ANT. FRAN.
Circa dictionẽ, vltra, dicas q rr̄ ſtat inclusiuẽ, vt ſi legat̃ vinũ vltra dolia ſeu vaſa vĩr ẽt legata vaſa, ve no. Bar. i l. cũ ita, in vlt. q. ff. de do. pre. p quo eſt tex. in l. ſi vltra, C. de fideic. & uide tex. in c. Raynutius, in ver. vltra dotẽ, de teſta. & vide gl. in cle. 1. in ver. ſurẽ, d vſo. & Bal. i c. 1. §. 1. ĩ 1. co. d duo. fra. & nouo. bñ. in ue. in vſi. feu. & hr̄ p Bar. in l. Celſus, ĩ vlt. col. ff. de vſuca. & p Pau. d Ca. ĩ cõſ. 111. inc. Sop primo q̃ſito. vbi dicit q eſt dictio repetitiua; & vide d. Car. in cle. 2. de magi. vbi dicit q dictio, vltra, excludit maiorẽ ſũmã nõ minorẽ; & vide ẽt p Inno. & d. Abb. in c. lr̄æ, in vlt. col. de dila.

SER. SAPIA.
c Delegatiõis. De veritate huius articuli vide Ale. & Iaſ. in l. à iudice, C. de iudi. vide ẽt

ſtitutione ſua, licet is cui &c. q ſi talis au-
ditor det̃ de partiũ volũtate, nõ valeat po
ſteà recuſari. B. No. 1. q à iudice p̄t appel
lari, ñ ãt ab auditore, niſi modũ excedat.
& dr̄ auditor is, cui cõmittunt̃ media cau
ſæ ſine iuriſdõne: iudex verò dr̄ is, cui cõ-
mittit̃ articulus iuriſdõnalis; puta vel to
ta cã, vel principiũ, vel finis; & declara hũc
tex. vt plenè. ſ. dixi in gl. ſup ver. q̄ executo
rem. No. 2. ex hoc & ex tex. q media cauſæ
expediri p̄nt ſine iuriſdõne: nõ tñ intelli-
gõ ſp, quia in p̄fixione termini, & citatio
ne, ac interlocutionibus requirit̃ iuriſdõ,
vt in l. à procedente, C. de dila. & qđ ibi
not. facit qđ no. gl. in c. cũ cã, ſ. e. & c. pru-
1 dẽtiã. † Vbi patet, q citatio ẽ iuriſdõnis.
vñ intellige tex. de articulis cauſæ, & de
nuda receptione teſtiũ, vel de calculo rõ-
nis, & ſĩlibus. Itẽ no. hic expreſſum tex. q
deputatus ad nudũ miniſteriũ p̄t vt ſuſpe
ct⁹ recuſari, qđ declara vt plenè dixi. ſ. e.
2 c. in prin. ſup tex. † Itẽ no. q deputatus de
a partiũ cõſenſu nõ p̄t recuſari; ª qđ intelli-
3 ge niſi ex noua cã, vt. ſ. e. c. inſinuãte. † Op.
ꝯ tex. nam vr̄ q ab auditore nõ ſit neceſſa
ria applo: qa ſi modũ exceſſit, pceſſus eſt
nullus; qa ꝯ formã mandati, vt in c. cũ dile
cta, de reſcr. Sol. dicit Abb. ꝯriũ pcedere.
qñ ꝯ formã pcederet: ſecus ſi vltra. nã tũc
dẽt appellari, ne pars videat̃ tacitè pro-
4 gare p̄tãtẽ illius, vt. ĩ. eo. c. cũ olim. † No.
hoc dcm̃: qa neſcio alibi, q p̄tãs nõ hñtis
iuriſdõnẽ p̄t progari de re ad rẽ ẽt p ta-
citũ ꝯſenſum: ſed dubito an dcm̃ ſit verũ;
tene tñ ſp mẽti; qa Doct. ñ reprobãt aper
tè: nõ tñ placet mihi illa dr̄ia an ꝯ formã
vel vltra ſit pceſſum. qa ubi dat̃ certa for-
ma, paria ſunt pcedere ꝯ formã, vel p̄ter,
b ſeu vltra ᵇ, vt in c. prudẽtiã. ſ. e. & ibi dixi;
& iõ ſolũ eſſet fienda dr̄ia, vtrũ forma cõ-
cernat vtilitatẽ publicã uel priuatã p̄tiũ.
nã primo caſu nõ põt remitti p cõſenſum
p̄tiũ; ſcđo ſic, vt in c. fi. ĩ. e. & no. dixit Inn.
in d. c. prudentiã. & iõ tũc neceſſaria eſt ap
pellatio, ne p̄tes tacẽdo videant̃ renũtia-
re formæ datæ p iudicẽ in earũ fauorẽ; &
notabis hoc ſp, & hẽt locũ ẽt in nudo mi
niſterio, vt hic ſm unũ intel lm. Itẽ dic q
applo p̄t eẽ vtilis, ẽt ſi actus eſſet nullus,
vt ſaltem euitet̃ grauamẽ facti. Nã à ſnĩa
nulla p̄t appellari, vt in c. dilecto, de ap. &
not. in l. ſi expſſim, ff. de app. In gl. in ver.
ſtatuerus, ibi: *ſed conſulendo dixi* h. d. gl. qa
de neceſſitate nõ tenet̃ iudex in cõmiſſio
ne hr̄e ꝯſenſum p̄tiũ, licet p̄tib⁹ ſit ius ſal
uũ recuſandi ſubdelegatũ ſeu auditorẽ, vt
probat̃. ĩ. §. quẽ verò. Et ex hac gl. & ex tex.
no. q verbũ, ſtatuo, qñq; importat cõſiliũ,
& ñ p̄ceptũ; & hoc qñ mã nõ ẽ neceſſaria,
5 ut hic. † In gl. ĩ ver. *recipiatur aſſenſu*, ibi: *de*
conſenſu partium eſt eligendus. ſentit hȩc gl.
q aſſeſſor dẽt eligi d cõſenſu p̄tiũ, ſi p̄tes
cõuenire volũt: ſed hoc nõ pbat̃ hic, licet
gl. alleget argm̃, niſi cõſultiuè; vñ potius
pbat̃ ꝯriũ. nã ſi delegatus p̄t deputare au
ditorẽ ſine conſenſu partium, ut. ſ. dixi, &
probat̃. ĩ. eo. §. quẽ verò. fortius p̄t ſibi eli
gere aſſeſſorẽ. cũ officiũ aſſeſſoris princi-
paliter verſet̃ in cõſulẽdo iudici in his, quæ ſunt iuris, vt l. 1.
& quod ibi no. ff. de aſſeſ. Et hanc partẽ tenet hic Inn. dicẽs
iudicẽ poſſe eligere quẽ vult, maximè cũ ex facto eius tenea
tur; & no. hoc verbũ, pro hoc l. 1. & l. nullus iudicũ, & quod
no. in eis, C. de aſſeſ. & ad p̄dicta vide tex. in c. ſtatutũ. §. aſ-
ſeſſorẽ, de reſcr li. 6. vbi ẽt habetur de ſalario conſtituendo
pro aſſeſſore, & quod no. Spec. in tit. de ſalariis. §. fi.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ ſi delegat totam cauſam, non remanet iudex: ſecus ſi delegat partem. vide. infra. §. prexi nu. 3.*
2 *Delegatus an poßit dare poteſtatem ſubdelegandi?*
5 *Delegatus Papæ poteſt ſubdelegare, reſeruata ſibi executione.*
A ſubdelegato an appellet̃ ad delegãtẽ? 4. 5. vide. ĩ. § ſi verò ad fi.

§ Porrò. Continuat̃ ad p̄cedẽtia. ſuprà viſum
eſt an & qñ à ſubdelegato poſſit ap-
pellari, nũc ſubiicit ad quẽ ſit appellãdũ, & h. d.
in ſumma. A ſubdelegato nõ in totũ appellatur
ad ſubdelegantẽ, nõ aũt ad primũ delegantẽ: ſecus ſi in totũ.
h. d. vſq; ad §. *quem verò*. Caſus liter. Dictũ eſt in §. *verùm*, q
qñ iudex cõmittit totã cãm, vel principiũ, vel finẽ ipſius, ab
ipſo p̄t appellari. cũ verò cõmittit mediũ, appellari non p̄t,
niſi mãdati fines excedat. ĩh §. iſto oñdit ad quẽ ſit appellan
dũ. & primò qñ cõmittit totã cãm, dẽt appellari ad Papã &
nõ ad delegatũ: qa cõmittendo totã cãm deſinit eſſe iudex.
ſi verò aliqd ſibi de iuriſdictione reſeruat, tũc ad delegatũ,
& nõ ad delegantẽ dẽt appellari: qa tũc remanet iudex. ſi ve
rò cõmittit mediũ cauſȩ alicui; puta teſtiũ examinationẽ, vl
aliũ articulum, & ab illo appellatur ad Papã pro eo q man-
dati fines excedit, vel ſit ſuſpectus delegatus; nõ obſtãte tali
applone vt parcat laboribus p̄tiũ & expẽſis, cãm indefinitã
ſm decretalẽ Alexãdri relinquere nõ tenet̃; & ſic intelligit̃
decretalis Alexãdri, qñ cõmittit̃ mediũ cauſæ, & ſic apparet
qđ Inno. ſuppleuit de principio, fine & toto negotio. Ber.
1 † No. 1. q delegatus Papæ p̄t in totũ iuriſdictionẽ ſibi cõmiſ
ſam alteri ſubdelegare: p̄t ẽt p parte: ſed primo caſu nõ re-
manet iudex; ſecũdo ſic. No. 2. q cui cõmittit̃ articulus me-
dius. i. articulus nõ iuriſdictionalis, pprìè nõ p̄t dici cogni-
tor nec executor, ſed auditor: qa hẽt potius audire partes, q̄
in eas iuriſdictionẽ exercere, vel cauſæ cognitionẽ inter eas
2 aſſumere. † In gl. in ver. *transfert*, ibi: *quia illam non habet ex cõ*
miſsione, ſed à lege &c. hæc rõ referẽda eſt ad primũ dictũ gl.
& nõ ad ſm. nã gl. in prin. dixit duo. Primò q licet delegat⁹
Papæ poſſit in totũ alteri cãm ſubdelegare: non tñ p̄t dare
p̄tãtẽ ſubdelegato ſubdelegãdi: qa licet ipſe potuiſſet ſubde
legare: hoc tñ nõ hẽt ex cõmiſſione, ſed à lege, vt ĩ. e. c. paſto
ralis; quaſi velit dicere, q iſta facultas fuit tributa pſonæ ip
c ſius delegati, nõ aũt trãſit acceſſoriè vel vi delegationis; ᶜ &
no. hoc dictũ. p hoc. n. poſſet limitari gl. no. in c. is cui. ĩ. eo.
tit. li. 6. q̃ dicit, q delegatus inferioris p̄t ſubdelegare, ſi hoc
fuit ſibi indultũ à delegãte. dẽt. n. intelligi, qñ delegat⁹ erat
ordinarius, ſecus ſi delegatus; & rõ diuerſitatis eſt: qa dele-
gatus nõ hẽt iuriſdictionẽ vltra ſibi cõmiſſa: ſed ordinarius
hẽt p̄tãtẽ vlem. vñ virtute huius iuriſdictiõis p̄t dare p̄tãtẽ
ſubdelegãdi. In ea. gl. ibi: *cũ teneatur exequi mandatũ*. ad hoc
cõtrariũ glo. nõ rñdet. ſed dic q delegatus principis non dr̄
trãſgredi mãdatũ ſupioris, cũ lex ſibi cõcedat, vt poſſit ſub-
delegare. Ceſſat. n. pctm̃, ex quo eſt legis pmiſſio. 23. q. 4. c.
3 q peccat, & ĩ l. Gracchus, C. de adult. † In ea. gl. ibi: *ſed nunqd*
delegatus. hæc particula gloſſæ vſq; ad finẽ, eſt hodie expedi
ta in c. ſi delegatus, ĩ. eo. lib. 6. vbi decidit̃ q p̄t delegãdo re-
ſeruare ſibi executionẽ; & virtute huius reſeruationis dẽt ad
eũ appellari à ſubdelegato. Nec ob. dictũ glo. q executor nõ
hẽt iuriſdictionẽ: qa illud pcedit, qñ alicui p iudicẽ cõmit
tit̃ nuda executio: ſed ipſe iudex, q hẽt exeq, bñ hẽt iuriſdi-
ctionẽ in executionis actu; vt pbat̃ in c. q̃renti, ſ. eo. & in l.
4 à diuo Pio, in §. ſi ſup rebus, ff. de re iud. † In gl. in ver. *non ad*
eũ. Aduerte: qa iſta gl. adducit duas leges, q̃ nõ ſolũ vr̄ cõ-

trariari huic lrẽ,sed etiã sibiipsi adinuicẽ.nã l.t.C.q ,p sua iurisd.simplr dicit,q si delegatus subdelegat, appellandũ est ad ipsum delegatũ subdelegantẽ,& nõ ad primũ delegãtẽ, & l.1.§.fi.ff.qs & à quo,videt innuere totũ oppositũ. simpliciter.n.dicit q qñ appellat à subdelegato delegati,nõ appellat ad ipsum subdelegantẽ,sed ad psum primũ.Glo.ista dat duas solutiones.prima,vt illæ leges reducant ad distinctionẽ huius.§. & est bona rñsio.nã p hanc reductionẽ ẽt ipsæ leges reducunt inter se ad cõcordiã,vt prima lex procedat, qñ delegatus cõmisit nõ in totũ.sed qa illæ leges nõ distinguunt an in totũ vel in partẽ fuerit facta cõmissio, ideò gl. nõ;cõfisa de hac solutione dicit, alternatiuè tñ, q aliud est sm leges. Sed p hanc responsionẽ iõ reducunt illæ.ll.ad cõcordiã inter se.& Legistæ vario mõ dicũt. Bar. inter cætera ibi dicit,q prima.l.loquit in delegato principis. secũda in delegato inferioris;vt sic magis detrahat primo,qñ secũdo.
a Sed ɜ hoc dictũ est tex.hic.loquit.n.in delegato principis;[a] & iõ tene primã solutionẽ:qa prõptũ est iura iuribus ɔcordare;nec de facili debemus inducere diuersitatẽ inter leges & canones;sed vnũ ius dẽt iuuari & suppleri p aliud.10.di. c.si in adiutoriũ;facit tex.ĩ.co.in prin.nã & rõ necessariò cõcludẽs militat ,p decisione hui⁹ tex.nã si cõmisit in totũ,nõ remãsit apud eũ iurisdõ,cũ iurisdictio delegata nõ sit radicata in psonã delegati,sed delegãtis,vt in c.sanè,ĩ.co.vnde cũ desijt esse iudex,nõ dẽt ad eũ appellari : secus si cõmisit ñ in totũ;qa tunc iurisdictio remansit penes eũ,& ,p parte est deriuata in psonã delegati. In gl.in ver. *si eã,ibi:alij cõtra dicunt.* & hanc opi.tenet Host.vt tũc.ñ sit appellandũ ad delegatũ,qñ sibi fuit cõmissa cã applone remota, & ipse subdelegauit nõ in totũ;vt tunc nõ possit appellari ad Papã virtute clæ.&vr prima frõte ,pbabilis opi.sed ɔ̃riã opi.quã ponit hic gl.tenẽt Io.An. & cõiter Doct.se.vt nõ obstante,q illa cã sit sibi simplr cõmissa, nihilominus sit ad eũ appellandũ; hoc videt ,pbari in c.si delegatus,ĩ.e.li.6. vbi nihil dr de ista clã,& ponit distinctio,de qua hic;ad idẽ.c.cũ te,ĩ.co.& tenẽdo hãc lec.q est cõis,habes casum, in quo nõ pt appellari ad Papã omisso medio,& rõ huius decisionis est; qa delegatus in hac cã repsentat psonã Papæ. vñ cũ appellans habeat iudiciũ Papæ paratũ in psonã delegati , frustra appellat ad ipsum Papã;qa aut appellat ad eũ,vt alteri subdeleget, & in vanũ laborat cũ habeat hic delegatũ. aut vt Papa eidẽ committat;& tũc magis frustra,cũ ex prima cõmissione hoc posset.Et ex his infero, q à subdelegato delegati alterius, quã
b Papæ,pt appellari ad Papã[b] omisso medio:qa cessat rõ pdicta,cũ nõ habeat hic iudiciũ Papæ;& pro hoc secundo intellectu facit iste tex.in vers. *vt parcatur laboribus & expensis &c.* vnde non fundat se super virtute clausulæ , sed super laboribus partium & expensis.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ & eius subdelegatus non potest recusari sine legitima causa ; licet secus sit de iure ciuili.*

2 *Recusatio iudicis coram quo est probanda ? 3.*

§. *Quem verò.* Continuat potius ad §.*verũ*, quã ad §. pcedentẽ. nã ibi fuit dictũ , q adhoc vt nõ possit recusari subdelegatus seu auditor,deputãdus est cũ partium cõsensu.Sed ne crederet aliqs,q de necessitate esset reqrendus ptiũ cõsensus;subiicit hic Papa istũ.§. & h.d.in summa. Auditor datus sine partiũ cõsensu recusari pt vt suspectus, nõ tñ sine cã. Casus liter. In ,px.§.ver.,p eo q mãdati fines excedat,vel meritò sit suspectus,& alio §.verũ.dixit:nisi mãdati fines excedat,vel meritò sit suspectus. vñ ne valeat recusari ,puidẽ statuimus,vt de ptiũ det vel recipiat assensu. per hoc videbat q simplr possit recusari, nisi datus esset de consensu ptiũ.neutra ptiũ poterit recusare, nisi corã delegato
1 iustã recusationis cãm oñdat. Ber.†No.1.q ñ solũ delegat⁹
c Papæ sine cã legitima recusari ñ pt,[c] vt in c. suspicionis.ĩ.e. sed etiam subdelegatus delegati Papæ ; quod clarius probat.ĩ.eo.in §.eius ergo . Idẽ ,pcedit ñ solũ cũ cõmittit articulus iurisdictionalis: sed ẽt si cõmittit nudũ ministeriũ;& in hoc no.vnã drĩã inter ius canonicũ & ciuile:. nã de iure ciuili recusat delegat⁹ ẽt principis , licet nõ ,pbet recusationis cã: sed satis est vt recusatio nõ appareat calũniosa,iuxta ea,q hñr & notant in l.apertissimi,& l.cũ spãlis,C. de iudi.secus aũt est de iure canonico:qa semp exigit,vt ,pbet legitima recusationis cã, vt hic, & in
2 d.§.eius,& i d.c.suspitionis,cũ si.†Itẽ no. hic tex.aptũ,q supra pluries fuit collectũ, q ẽt simplex auditor pt recusari vt suspectus. Corã quo verò dẽat ,pponi & ,pbari illa recusatio ɔ̃ auditorẽ seu subdelegatũ; dicit Host. q ,pponẽda est corã auditore seu subdelegato, & ,pbãda corã delegato subdelegãte;& iste est casus, ĩ quo recusatio ñ ,pbat corã arbitris,sed corã ipso delegãte.Idẽ est si recusat delegat⁹ ordinarij,vel vicarius Epi,vt ,pbatio suspitionis debeat fieri corã ipso ordinario & Epo;
3 & ista ,pbant in c.si ɔ̃ vnũ,ĩ.co.lib.6.†Sed dubiũ est,qd si delegat⁹ subdelegauit ĩ totũ,& ille subdelegatus recusat,nuuqd ,pbabit corã delegato ? dubiũ facit:quia ex quo subdelegauit in totũ,ñ remãsit apud eũ iurisdictio; & sic vr, q dẽant assumi arbitri,vt i d.c.suspitionis.Inn.sentit oppositũ;qa ex quo subdelegat⁹ ñ incẽpit exercere iurisdictionẽ, ñ vr efficaciter ĩ eũ iurisdictio trãsmissa.vñ cũ adhuc re integra possit reuocari p delegatũ, vt in c. q̃uis. ĩ.e.lib.6.meritò dicunt,q dẽt ,pbari corã isto delegato. & ,p hoc facit: qa remoto subdelegato iurisdõ redit ad ipm delegatũ;ergo ad eũ spectat cognitio, ar.d.c.si ɔ̃ vnũ.Sed q̃to,qa iste tex. solũ loquit in deputatione auditoris,qd si deputat subdelegat⁹ad actũ iurisdictionalẽ,nũqd possit subdelegare sine ɔsensu ptiũ?dic q sic eadẽ rõne;,p hoc facit qd no.ĩ c.si qs ɔ̃ clericũ,de fo.cõp.nã cũ delegatus hẽat à lege, vt possit subdelegare, ñ tenet ĩ exercẽdo ius suũ hrẽ ɔsensũ ptiũ:qa nemini facit iniuriã,q vtit iure suo, vt in c. cũ ecclĩa,de ele.& ,p hoc qd no.ĩ.ĩ §.seq.In gl.in ver. *si nõ possunt:* & idẽ dico in ordinario volẽte delegare,p l.vnicã,C.qui ,p sua iurisd. & per c.vt litigantes,de offi.ord.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus nõ pt subdelegare applone remota, licet ipse fuerit delegatus cum dicta clausula.*

2 *Subdelegat⁹ a delegato principis nõ cẽset delegatus principis, & iõ nõ pt iterũ subdelegare.*

3 *Surrogatum non sapit aliquando naturã illius,in locum cuius surrogatur.3.*

4 *Vnus ex duob⁹ delegatis a pp si fuerit subdelegatus a suo collega,erit in eadẽ cã delegatus et subdelegatus;& resultabit effectus,de quo hic.*

5 *Iurisdõ ordinaria et delegata si simul cõcurrãt, cẽset dignior delegata ad effectũ,de quo hic 8.*

6 *Delegatus principis non potest dare potestatẽ suo subdelegato subdelegandi.*

7 *Iura habentia plures intellectus debent intelligi secundum intellectum magis dubitabilem.*

d.Abb.in §. si verò, in glo.in ver. nec potest.ĩ.eod.

SEB. SAPIA.

a Principis. Vide Alexandrum in l. 1.ff.de damno infe. vbi facit regulã,quod nõ est idẽ de iure ciuili, qd de iure canonico. post ea tenet q est idem . & dicit q ista est communis opi.

SEB. SAPIA.

b Ad Papam. Vide oino d. Abb.in c. cum Bertoldus,in vlti. colum. de re iudi. vbi etiã Feli. circa fin. vide etiã aliã limitationẽ ad hũc text. quam ponit glo. & do. in §. si verò. ĩ.eo. per illum text.

ZACHARIAS.

c Recusari non potest. Ex causa tamen sic etiã de iure canoni. vt not. plenè in c. cùm olim.ĩ.eo.& glo.in c. ad hæc.ĩ. de rescript. Quod ego amplio etiã si esset datus proprio motu, secundũ. d. Philip.Fran. in c. postremò. q.7. de appel.

ANT. FRAN.

Tu adde circa hoc , qñ iudex est datus motu proprio:qa ista clausula motus proprij, non tollit defectũ personæ , & ita delegatus cum hac clausula poterit , ex legitima cã recusari, vt est not.gloss. in cle.si Ro. in ver.quantocunq; , de præben. & vide Io. An. & Cal. in cle.cum dilectus, de iure pa. & vide Car. in cl. 2. de præben. qui dicit , quod licet talis clausula tollat subreptionẽ:tamen non ampliat gratiam,nec lædit ius tertij, nec inducit dispesationem alicuius inhabilitatis vt per d. de Rota, in decisio.114.& in decisio.445.inci.motus pprius,in antiquis.de cuius clausulæ materia vide quæ plenè habẽtur in cap. si motu pprio,de rescript.

SEB. SAPIA. 1

a Determinationē. Faciūt no. per Bar. in l. sodales, de colle. illi. & in l. 1. §. si quis in appellatiōe, ff. de appel. & multa cumulata per Mod. in l. imperium, ff. de iurisdi. omn. iudi. vbi tradunt an & quando magis dignū trahat ad se minus dignum.

b Dignior. Adde q̄ iō si cā committitur clerico simul & laico, appellat̄ ad superiore clerici, vt dicit Alex. consi. 76.

ANT. FRAN.

Circa hoc q̄ appellet̄ ad superiorem clerici, facit: qa magis dignū attrahit ad se minus dignū, vt in c. aqua, de conse. eccle. vel alta. p quo vide pulchrā deci. Bar. in l. ꝑcipimus in §. eodē obseruādo, C. de appell. vbi dicitur, quod si cleric⁹ & laicus sunt obligati eadem obligatione; quòd cā etiā respectu laici, debet agitari corā iudice ecclesiastico ꝑpter adiunctionē clerici, q̄ est magis dignus laico.

ZACHARIAS.

c Ptāteo subdelegādi. ita no. Alex. in rub. ff. de offic. eius, cui est oian. iu. & in l. more, & seq. col. 3. ff. de iuris. om. iudic. Io. An. i c. is cui, in nouel. de offi. dele. li. 6. & Spec. e. ti. §. 2. ver. sed nūquid subdelegatus.

§ *Si verò.* †Si vn⁹ ex duobus delegatis
principis cū clausula, appl'one
remota, subdelegat alteri ac-
ceptāti, nō p̄t acceptans subdelegare, nec
appl'one remota ꝑcedere: qđ tñ ante ac-
ceptationē poterat; & si ab isto fuerit ap-
pellandū, appellabit̄ ad Papā, ēt si fuerit
subdelegatus nō in totū. h. d. s̄m intell'm
veriorē. Et cōtinuat̄ iste. §. ad. §. *porro*. Nā 5
ibi ꝑsequutus fuit author, qñ appellat̄ ab
vno delegato: hic qñ fuerūt duo delegati
& vnus cōmisit alteri vices suas. Casus lit.
Dictū est. s̄. in §. nos aūt, q̄ delegatus à Pa
pa, cui cā cōmissa est ap. remota, p̄t cōmit
tere alii vices suas, & cognoscere appel. re b
mota. in §. isto ondit, q̄ illud nō est gñaliter verū hoc mō. duo sunt à principe de
legati appl'one remota. vnus cōmittit al-
teri vices suas, iste q̄ recipit iurisdictionē
à cōsocio suo, delegatus est à Papa appl'o
ne remota: non tñ p̄t alii cōmittere vices
suas, nec ꝑcedere appl'one remota, q̄uis
dicat̄ in l'ris q̄ alter in causa ꝑcedat sine
alio appl'one remota, si nō p̄nt ambo pa-
riter interesse; & reddit̄ rō: qa qđ p̄t ex iu
risdictione sibi à principe delegata, nō p̄t
cū iurisdictione à cōdelegato cōmissa. vñ
in hoc casu, si appellet̄ ab isto, ad Papā est
appellādū, nō ad delegatū, ꝑp rōnē supe-
rius assignatā, vt §. porrò: qa totā iurisdi-
ctionē cōsocius sibi cōmisit. Bar. †No. 1.
2 bonā limitationē ad iura dicētia, q̄ dele
gatus inferioris à principe nō p̄t subdele
gare; vt in c. cū cām. ī. de appel. & in l. à iu
dice, C. de iudi. ꝑcedunt. n. illa iura ēt in
subdelegato delegati principis: qa nō trā
siuit in cōmissione priuilegiū, qđ hēt à le
ge, vt subdelegare possit; & sic delegatus
principis amittit in cōmissione priuile-
giū; & sic videt̄ illud priuilegiū ꝑsonale,
qđ ꝑsonā sequit̄ & extinguit̄ cū ꝑsona, vt
in regula, priuilegiū, de reg. iu. li. 6. Itē ꝑ
cedunt iura illa ēt in eo, q̄ est ꝑ parte de-
legatus principis, & ꝑ parte delegatus in-
ferioris. vñ rōne partis delegatæ ab infe-
riore nō p̄t subdelegare totā cām; qđ est
bñ not. Et ex hoc & ex tex. no. q̄ delegat⁹
subdelegādo in totū ñ facit subdelegatū
cēseri delegatū principis: aliàs iste posset
subdelegare; & sic habes hic casum q̄ sur-
rogatus in locū alterius nō p oīa cēset̄ iu
re surrogātis. videt̄ (vt vides) q̄ subdelega
tus delegati principis non hēt priuilegiū
subdelegādi, quēadmodū hēt ipse princi 6
3 pis delegatus, vt in c. ꝑxi. in prin. †Itē no.
q̄ delegatus principis nō p̄t subdelegare c
cū cl'a appl'one remota, licet ipse fuerit
delegatus cū dicta clausula. videt̄. n. q̄ il-
lud fuerit priuilegiū ꝑsonale. princeps. n.
cōfisus est de ꝑsona sui delegati, q̄ nō al'r
iudicaret quā ipse; ideò fortè apposuit il
lā cl'am, appl'one remota. ideò hoc priui
legiū nō est trāsmissibile in subdelegatū;
facit qđ habet̄ in simili in l. vnica, C. de
4 sen. ꝑfec. præ. †Vlt. not. & tene mēti q̄ cō-
positū ex diuersis spēbus nō hñs p se cer-
a tā naturā seu determinationē[a] qñq; reci
pit nām vnius, qñq; alterius ex spēbus, ex qbus cōponit̄. Nā⁹
(vt hic vides) in ꝑsonā ist⁹ collegæ cōcurrūt iurisdictiones
diuersæ speciei. s. iurisdictio delegata & subdelegata. & hoc
casu cōposito cēset̄ qñq; ex toto iurisdictio subdelegata, ut
quo ad actū ꝑcedendi appl'one remota, & quo ad facultatē
subdelegādi. qñq; cēset̄ tota delegata ab ipso principe, vt re
spectu appl'onis interponēdæ. nā appellat̄ ab isto ad princi-
pē omisso subdelegāte, acsi tota iurisdictio eēt delegata ab
ipso principe: nō aūt p̄t subdelegare, nec appl'one remota ꝑ
5 cedere; acsi tota iurisdictio esset subdelegata. † Et hoc facit
ad multa. & videt̄ optimè cōcordare. c. ꝑ hoc, de hære. lib. 6.
vbi dr̄, q̄ si Ep̄s iure ordinario ꝑcedit cū inqsitore hæreticę
prauitatis, q̄ est delegatus; dēt in discordia corū adiri papa,
ac si tota iurisdictio esset à principe delegata; ita, q̄ iurisdō
ptim ordinaria trahit̄ ib ad nām delegatæ qa delegata di
b gnior[b] ꝑp reuerentiā delegātis. Et ex illo tex. & isto infero
q̄ si ꝯtingit appellari ab Ep̄o & inqsitore simul ꝑcedētib⁹,
ñ est appellādū ad Metropolitanū Ep̄i, sed potius ad ipsum
Papā. Sed q̄ro, cur variat̄ hæc iurisdictio in isto tex. qa (vt di
xi) qñq; cēset̄ tota delegata, qñq; subdelegata? Sol. dicit Ho
sti. q̄ quaten⁹ ꝑiudicat honori & iuri ipsius delegati, cēset̄
tota subdelegata: qa ex acceptatione collegæ inficit̄ tota iu-
risdictio sua: sed respectu iuris supioris, qđ versat̄ i appl'one
interponēda, dēt tota cēseri delegata, ne ex facto delegati
ꝑiudicet̄ iuri ipsius supioris: vel dic & al'r, q̄ assumit hic totū
cōpositū nam alterius spēi s̄m qđ iuri minus derogat̄. nā si
appellaret̄ ad subdelegātē, resultaret magna absurditas: qa
subdelegās cognosceret de facto sui collegæ, cū tñ par in pa
rē ñ hēat imperiū, vt in c. innotuit. ī. de ele. & appl'o dēt in-
terponi ad maiorē, nō aūt ad parē, vt in c. 2. de ꝯsue. li. 6. sed
q̄ ad Papā appellet̄ nullū absurdū orit̄. respū verò faculta-
tis subdelegādi cēset̄ tota subdelegata: qa si dicerem⁹ ꝯriū,
sequeret̄ absurdū, q̄ subdelegata iurisdō posset subdelegari.
nulla aūt absurditas seqt̄, si delegātus ñ vtit̄ suo priuilegio
i actu subdelegādi; & idē dic respectu cl'æ, appl'one remota.
In gl. in vers. *vices suas*, ibi: *totum cōmisisse videtur*. No. bñ gl. &
idē tenet Inn. & ꝑ hoc facit: qa indefinita æqpollet vl'i, vt i
c. vt circa, de elec. li. 6. & in l. fi. ff. de vi. tri. & oleo leg. in c. qa
circa, de priui. In gl. in ver. *nec pōt*, in fi. dicit Inn. q̄ hæc gl.
est ꝯ tex. iō delēda foret. nā hic in tex. dr̄ cl'a ista ꝑdit virtu-
tē, si delegatus subdelegat alteri vices suas; nec vr̄ q̄ ēt ho-
die aliqd opet̄; & dic q̄ opat̄ virtutē suā respectu cuiuslibet
appl'onis, q̄ à iure ñ approbat̄, ut i c. pastoralis, de app. & dic
vt ibi plenè dixi. In gl. in ver. *nec cām* ibi: *sed illa non tenet*. dic
melius, q̄ ibi delegat⁹ inferioris subdeleg uit articulū ñ iu-
risdictionalē, qđ p̄t, vt dixi. s̄. in prima ꝑte huius c. In ea gl.
c. quod in dubiis, rñde ad hoc ꝯriū per id, qđ dixi post vltimū
notabile. nā qñq; maius dignū trahit ad se minus dignum;
qñq; ecōtrà, s̄m qđ minus iuri ꝑiudicat̄: & i hoc tene mēti
istū tex. In eadē gl. ibi: *de pig. ex literis*. dicit Io. And. q̄ ista
iura ꝯria loqunt̄ de honore annexo rei; iō trāsit cū ipsa re.
sed de honore seu priuilegio ꝑsonali, dicendū est ut no. in
r'la, priuilegiū, de reg. iu. li. 6. Et ex his verbis sentit Io. An.
& bñ q̄ ptās subdelegādi est priuilegiū ꝑsonale; qđ videt̄ ꝑ
6 bari. ī. c. ꝑxi. in prin. †Et facit hoc optimè ad id qđ. s̄. dixi i
§. porrò, vt delegat⁹ principis ñ possit suo subdelegato dare
c ptātē subdelegādi:[c] qa priuilegiū ꝑsonale extinguit̄ cū ꝑso
na, & ꝑsonā sequit̄, ut in d. regula, priuilegiū; & sic nō placet
ꝯria opinio, quā ipse sentit in c. is cui, infrà eo. tit. lib. 6. vbi
hæc plenè videas. In gl. in versi. *si nō possunt*. ibi: *patet ex isto*.
§. sed certè hoc nō patet expressè. nā hic nō dicit, q̄ iste qui
delegauit, fuerit impedit⁹. sed facit tex. in c. 2. i eo, q̄ ex sola
iurisdictione à principe sibi delegata potuisset iste ꝑcedere
quasi clausula impedimēti fuerit purificata; & sic intelligen
do ꝑcedit opinio gl. In ea. gl. ibi: *sed quæritur utrū delegatus*.
hæc particula vsq; ad versi. *sed pone*, hodie est expedita ꝑ c.
q̄uis, ī. eo. li. 6. vbi approbat̄ opinio huius gl. & dic vt ibi. In
eadē gl. ibi: *sed pone*. hæc glo. vsq; ad finē videtur decisa in
text. se-

tex. ſm vnű intellm, q vr̃ ſatis recipiẽdus; intelligẽdo, ſ. q al ter ſubdelegauit nõ in totű, nã ſi ſubdelegaſſet in totű, indu
7 biẽ erat appellãdű ad Papã, p. §. porrò. ẽ. eo. † Et iura habẽ tia plures intellſ debẽt intelligi ſm intellm dubitabilẽ, vt in. l. 1. ad ſi. ff. ad municipa. & ĩ. l. qđ Labeo, de Carbo. edic. facit c. cű in iure. j. eo. & p hoc intellectu vr̃ hodie hic tex. in c. ſi duo, de offi. dele. l. 6. qñ delegat' cõmiſit extraneo vi ces ſuas. eadẽ tñ rõ ẽ & fortior, qñ cõmiſit collegę, qa forti' eſſet pmittẽda appellatio ab extraneo, quã à colleg. hæc vr̃ cõis opinio Doct. licet qdã ɔtrã. Aduerte tñ in eo, quod gl. incidenter dicit, q à Metropolitano appellaẽ ad cõcíliű p uinciale, cui pſit ipſe Metropolitanus, ut i. c. ſicut. ĩ. de accu. dicit. n. Hoſ. q hoc deſn nullo iure pbaẽ. nã. c. multis, alleg. ĩ gl. hoc nõ pbat. licet. n. cõcíliű puinciale ſũmariẽ cognoſcat de crimine Metropolitani: nõ tñ ut ipſe puniat, ſed vt referat ſupiori, vt pbaẽ in. c. graue, verb. Metropolitani. ĩ. đ pbẽ. & notabis bñ hoc deſn, qđ ſatis mihi placet. nã appło ſingular eſt interponẽda ad ſupiorẽ, ſed cõcíliű puinciale ñ eſt ſ. Metropolitanű, cű ipſe ſit caput illius cõcílii. Et in eo, qđ gl ẽt dicit, q ab ordine decurionű. i. eorű, q pponebaẽ
a regimini ciuitatis, appellabaẽ ad pſidẽ[a]; vide caſu cõſimilẽ in. c. à collatiõe, de app. li. 6. ſed ñ faciűt iſta ad caſű noſtrű.
8 In gl. in uerſ. ad primű ibi: qa in totű cõmiſit. Aduerte. qa glo. nõ vr̃ recordata de eo quod dixerat in gl. magna. nã ibi uoluit & melius, q p iliã mixturã iuriſdõnis delegatæ & ſubdelegatę deberet appellari ad primű delegãtẽ, licet ſubdelegarit p parte; & iõ tene qđ ibi dixi: & p intellectu facit tex. ĩ ver. licet aliquibus. Et ad tex. hic in ſi. dű dicit, pp rõnẽ ſupius aſſignata dic ſm Io. An. q habuit reſpectű ad rõnẽ aſſignatã ĩ iſto. §. pcaſű ɔuerſum. nã quẽadmodű cẽſeẽ ſubdeleg ita to ta iuriſdõ quo ad impediendã ſubdelegationẽ, ita cẽſeẽ to ta delegata quo ad appłonẽ interponẽdã ad ſuperiorẽ p rõ nẽ ſuperi' allegatã: & hoc tene, licet aliud ſẽſerit gl. ſequẽs.

1 *Delegatus Papæ pt ſubdelegare partem cauſæ irrequiſitis partib.*
2 *Subdelegatus delegati Papæ non poteſt recuſari ſine legitima cã.*
3 *Subdelegatus ſi recuſetur, an iuriſdictio reuertatur ad delegantẽ.*
4 *Actitata poſt applonẽ lĩmã ab interlocutoria ſunt ipſo iure nulla.*

EIus ergo. Iſte. §. ſeu uer. decidit qõnẽ principalr ppoſitã; & hoc intẽdit. Si delegatus Papæ ſubdelegat nõ in totű, pars a ſubdelegato nõ poterit appellare ex eo, q datus ſit ſi ne ſuo cõſenſu; põt tñ recuſari in oſtẽdẽdo cãm iuſtã corã delegato; & tũc delegatus diffiniet. à quo ẽt ſi noluit recuſationẽ admittere, licitẽ appellaẽ ad Papã. h. d. vſq; ad ſi. & ſic decidit tres caſus. ſecũdus, ibi, qui etiã. tertius, ibi: quod ſi. Caſus liter. Hic rñdet ſecũdæ qõni. ex his q̃ dicta ſunt, concludit pp dicẽs, q applo illius, q appellauit ad Papã occaſione cõſtitutiõis Inn. p eo q ſubdelegati iſti dati ñ fuerãt de cõ ſenſu illius, nõ valuit, nec debuit ipedire, quominus pcederẽt auditores, niſi priò corã ipſo delegato iuſtã cãm recuſatiõis oſtẽderẽt, & ſi tãquã ſuſpecti fuiſſent meritò recuſati, delegatus Papæ nihilomin' debuit in cã pcedere: ac eã ter minare. ſed ſi delegat' iuſtã cãm recuſatiõis nollet admittere allegatã ɔ ſubdelegatos, ſed ɔpellebat illű litigaẽ corã ſu ſpectis; à tali grauamine licitẽ potuit appellare; & qcqđ factű ẽ poſt illã applonẽ dẽt in irritű reuocari. hãc ɔcluſionẽ ſumit ex trib'. §. pximis, ex. §. porrò. in ẽ. §. ſi verò. vbi idẽ dicit ſi appel lẽt ab eo, cui mediũ cauſę, ex. §. ſi verò. vbi idẽ dicit à ɔrio ſẽ ſu. ſi ñ cõmiſiſſet vices in totű, appellãdű cẽt ad delegatű. Et
1 ex. §. q verò. ubi dicit ſi delegat' &c. B. † No. 1. q delegat' Pa pę pt cãm ſubdelegaẽ ẽt p pte, partiű ɔſẽſu minimẽ reqſito.
2 Ad idẽ. ẽ. e. §. quẽ verò. † No. 2. q ẽt ſubdelegat' delegati ñ pt recuſari, niſi pbeẽ iuſta recuſatiõis cã, de qua dixi i. d. §. quẽ
3 verò. † No. 3. q recuſato ſubdelegato iuriſdõ redit ad ipm đ legatű ſubdeleg. ãtẽ, qđ i dubio pcedit, qñ ſubdelegauit ñ in totű, put hic ɔtingit. Quid ſi ſubdelegaſſet i totű puto diſtiguẽdű, q ſi ratiõe grauaminis recuſeẽ, iuriſdõ redit à ſubdelegato ad ſubdelegãtẽ, ſec' ſi recuſeẽ ex cã ſupueniẽ ti p'. q̃ icępit vti iuriſdõne; adhoc adduco bo. tex. ĩ c. quis ĩ. e. li. 6. itẽ no. practicã ap pellãdi a iudice ſuſpecto. nã priò dẽt p poni recuſatiõis cã, & ſi ñ admittiẽ, pt interpõi applo: qa tũc iudex grauat i ñ ad
4 mittẽdo lĩtimã recuſatiõnẽ. † Vlt. no. & te ne mẽti, q actẽ tatű poſt applõnẽ ab ĩter locutoria ẽ ipo iur irritű & inane, & hoc ſi applo fuit lĩtima. rõ ẽ: qa p applõnẽ lĩ mã ſuſpẽdit iuriſdõ iudicis, ut in c. ſi a iu dice, đ app. li. 6. & ſm iſta itellige c. ſi ſo lű, e. ti. li. 6. ubi dr̃ q attẽtata p' applõnẽ ab interlocutoria pẽdẽt ex futuro euẽtu. nã dñr pẽdere quo ad nos, q ignoramus, an applo fuerit lĩtima: ſed quo ad ius, ſtatim aut ſunt nulla, aut ualẽt: qa qđ eſt certű naturæ, eſt certű legi, l. ſi pr̃, ff. de ſol. vñ declarata rõnabilitate applõnis attẽtata declaranẽ nulla, & reuocanẽ p uiã attẽtati, ut ibi no. Vlt. ſcias q gl. i iſto § dicit q
a hic pp rñdet 2. arti. qõnű. nã (ut hic dicit Io. An. & bene) duo fuerũt principales ar ticuli. primus de ſolone ɔrietatis illarű duarű cõſtitutionű ſ. Alex. & Inn. & iſte articulus ẽ. fuit deciſus in uer. intẽtionis. ſcđus articulus fuit ſup ſolone qõnis ex facto emergẽtis, & iſte fuit trimẽbris, ut apparet hic in lra. iſte tex. ſatis declaraẽ ex pcedẽtib', ideo dicit hic gl. q hic Papa rñdet a toto in quantitate: qa ẽ. decidit vſtiter materiã, an & qñ poſſit appellari a ſubdelegato, & ad quẽ eſſet appellãdű. hic uerò decidit caſű pticularẽ, ita, q ex ſolone toti' infert ad caſű particularẽ.

[a] Ad præſidẽ. Adde, quod ideo dicit Rom. conſil. 421. q põt appellari a ſentẽtia Papæ ad conciliű in caſu ibi poſito. ſ. cű Papa profert ſniam ad relationem alicuius.
ANT. FRAN. An appellet a Papa ad conciliű, dicas q in cauſis iuriſdictionalib' põt ad concilium appellari, ut in c. conſtitutű 16. q. 1. & in c. pen. 28. q. 2. poteſt etiã concilium adiri per uiã querelę, ut eſt text. in c. generalis, in ſi. 54. diſt. Et adde etiam q cõcilium prouincia le iudicat de factis Archiepĩ, ut per gl. in ca. multis 17. diſtin. & habet in ca. nunc autem 21. diſt. & in ca. Salonitanæ 63. diſt. & uide etiam per gl. in c. ſicut. 2. q. 7. uide tamen tex. in c. ſicut excellentiam 23. q. 4. ubi uidetur pbari, q a concilio licet appellare ad ſedẽ apoſtolicã.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ poteſt ſubdelegatum cogere ad acceptandum ſubdelegationem etiam con ſtitutum in dignitate 4. (ſuperiorẽ.*
2 *Delegat' principis dr̃ oĩs ille, q nõ recognoſcit*
3 *Delegatus principis cenſetur ordinarius.*
5 *Nobiles mitius puniuntur, q̃ plebei in pœnis inferendis in perſona.*
Delegatus Papæ poteſt ſubdelegare, etiam cauſa non ſubſiſtente.
6 *Malitioſe qđ actű nõ pſumitur, niſi probetur.*
7 *Delegat' papæ qñ dicaẽ ſubdelegare malitioſe.*
8 *Aduocatus nõ cogiẽ aduocare, niſi in foro ſuo.*
9 *Certiŏ maior dicitur quando tormentatur per ſona. minor uero conſiſtit in rebus.*
Partis appellatione uenit dimidia, niſi fuerit adiecta dictio, aliqua.
10 *Delegatus papa poteſt ſubdelegare cuicunq, uult, prout poterat ipſe papa.*

CAP. XXVIII.

1 PAſtoralis. † Delegatus Papæ, niſi malitioſe ſe exoneret, ſubdelegatű cõpellit ad ſuſcipiendã ſubdelegationem: in coactione tñ deferet ſuæ dignitati, & pſonæ. h. d. uſq; ad §. itẽ cű totű. Caſus lra. Aliqs eſt delegat' a principe, ipſe commiſit alicui uices ſuas, ille nõ uult ſuſcipere delegatiõnẽ. qſiuit eps Heliẽ. utrű poſſit illű cõpellere? Rñdet Papa a lege cõceſſum eſt delegato a principe, q ipſe poſſit cãm cõmittere alii, dũmodo

malitiosè hoc nõ faciat, & ideo põt ꝯpel-
lere illũ, ut suscipiat: qa talis iurisdictio
nulla uideretur, si coertionem aliquã nõ
haberet. tñ iudex debet diligenter uide-
re, ut si personis superioribus ex causa ne
gotiũ duxerit cõmittendũ, in cõpulsione
dignitati deferat & ꝑsonæ. B. No. t. ꝗ de
legato a principe datur priuilegiũ a lege,
ut possit uices suas alteri subdelegare: se
cus aũt in delegato inferioris a principe,
ut in c. cũ causam ĩ. de app. & l. a iudice,
2 C. de iudi. † Et intellige hic principem
quemlibet non recognoscentem superio-
rẽ saltẽ in temporalibus, ut est Papa, &
Imperator, & alii Reges qui nõ recogno
scunt hodie superiorem in tẽporalibus,
adhoc c. per uenerabilem, & quod ibi no.
a qui fil. sint legi. & p Bar. in l. 1.[a] ff. a qui.
ap. nõ licet, & in l. hostes, ff. de capti. & in
l. infamem, ff. de publi. iudi. No. 3. ibi: *iu-
risdictio*, ꝗ delegare est iurisdictione uti.
exercet. n. iurisdictionem ille, qui causam
subdelegat, concor. l. 3. ff. de iuris. om. iu.
facit l. unica, C. qui pro sua iurisd. no. gl.
3 in c. si a subdelegato ĩ. eo. li. 6. † Itẽ nota,
ibi: *& a lege*, ꝗ hæc iurisdictio subdelegã-
di non est delegata, sed ordinaria. nam
iurisdictio, quæ daẽ a lege est ordinaria,
ut in l. & quia, ff. de iuris. om. iud. no. Inn.
in c. cũ ab eccl'iarũ, de off. ord. & Host. s.
e. c. qm̃ Abbas. Et p hoc infero, ꝗ per actũ
subdelegationis nõ est ppetuata iurisdõ
delegata citra mortẽ delegantis: & p hũc
actũ nõ exercuit iurisdõnem sibi subdele
gatã, nec negotiũ desinit esse integrũ, ad
hoc est text. in d. c. si a subdelegato, licet
glo. ibi aliud senserit, & uide qđ dixi in
c. gratũ s. eo. Itẽ no. ꝗ iurisdõ regulariter
habet in se aliquã coertionem parum. n.
aut nihil ualet habitus iurisdõnis sine
exercitio. uide tñ qđ legitur & no. in c. cũ
4 cõtingat, de fo. cõpe. † Itẽ no. ibi: *si perso-
nis superioribus*, ꝗ delegatus Papę põt cui-
libet qualicunq; dignitate prædito uices
suas cõmittere, & cũ renitentẽ ad acceptã
dũ cõpellere. est. n. maior oĩbus in cã sibi
5 cõmissa, adhoc s. eo. c. sanè. † Itẽ no. ꝗ in
coactionibus inferendis ꝑsonæ dẽt mi-
b tius agi cũ existẽtibus in dignitate,[b] uide
bo. tex. cũ gl. 24. q. 1. c. q ꝯ ecclesiæ pacẽ.
c Hinc est ꝗ nobiles,[c] & honestiores ciues
nõ dehonestanẽ in ultimo supplicio infe-
rẽdo, queadmodũ & plebei. vñ solẽt isti
d fures suspẽdi: alii uero decapitari;[d] de
quo uide p Bar. & alios in l. capitaliũ, ff.
6 de pęnis, & facit qđ ipse no. ĩ l. t. ff. e. † In
gl. 1. in fi. hæc gl. apte nõ aperit intẽtionẽ
suã, & vẽ reqrere, ut subsit cã adhoc, ut de
legat⁹ possit subdelegare. Sed ꝯcludo post
In. & meli⁹, ꝗ aut uult ꝯmittere subsistẽte
iusta cã, & ñ hẽt dubiũ, ut ĩ c. si ꝓ debilita
te, s. e. aut nulla subest cã iusta: & tũc aut ñ
facit in fraudẽ alicui⁹, sed ñ uult se impli
care litigiis, & pt subdelegare, ac ẽt ꝯpel-
lere ad subdelegationẽ acceptãdã. hẽt. n.
simpl'r a lege, ut subdelegare possit, ut ĩ l.
unica, C. q ꝓ sua iurisd. & ĩ. eo. c. fi. Itẽ fa
cit iste tex. i prin. Aut malitiosè uult sub-
delegare, & tũc valet subdelegatio, sed ñ
põt ꝯpellere renitẽtẽ; & hoc solũ uoluit
tex. hic. vñ illud aduerbiũ, malitiosè, uõ
qualificat factũ cõmissiõis, sed actũ ꝯpul
siõis, & sensus est, ꝗ si malitiosè vult sub
delegare, nõ põt cõpellere renitentẽ ad
acceptandũ. põt ergo subdelegare, licet
nõ possit cõpellere. dñt tñ ꝗ tenet excõi
catio lata ꝯ retinentẽ, licet renitens prę
tẽdat malitiã, nisi prius appellauerit, qa
sñia est iniusta cõtra ius partis, nec error
est expressus. An aũt sit ꝓsumenda mali-
tia in subdelegationis actu, Cõis conclu
sio est, ꝗ nõ p id quod habeẽ i fi. gl. opor
tet ergo ꝗ malitia ꝓbeẽ ex coniecturis;
ad hoc. c. 2. de renũ. lib. 6. & l. dolũ, C. de
7 dolo. † Vlterius ꝗriẽ, qñ dicaẽ facere mali
tiosè? Pet. & Abb. dixerũt, qñ vult cõmit
tere sine cã, alii quando uult committe-
re minus perito. hęc non approbantur à
Doc. nec uidenẽ iuri consentanea. nã uõ
põt dici malitia, si sine cã extrinseca quis
vult subdelegare; & ideò reqriẽ ꝗ faciat
in fraudẽ; puta ut placeat vni parti cũ lę
siõe alterius; qa fortè uult amico suo sub
delegare, caueat tñ à pęn. c. cũ ęterni, de
re iudi. li. 6. idẽ si faceret, vt ipse nõ incur
reret odiũ ptis, & ut ponat subdelegatũ
in illo periculo, uel qđ simile. In gl. i ver.
compellere renuentẽ, in fi. dic formalius, ꝗ
delegatus; põt cõpellere omnes, quos po
tuisset cõpellere ipse delegans. nã gerit
uices delegantis. & respectu delegati Pa
e pæ nullus clericus dici põt alterius fori,
qa oẽs subsunt Papę, ut in. c. cũcta p mũ
dũ. 9. q. 3. sed ordinarius delegando non
põt cõpellere, nisi hoiem suę iurisdõnis
8 , vt in l. vnica, C. q ꝓ sua iurisdi. † Excipit
glos. casum ab utroq; dicto in aduocato,
qui nõ corrigiẽ alibi quã in foro suscipe
re iudicium. Host. dicit hoc ꝓcedere, si ha
bet salariũ à publico; vel si est obligatus
tot ꝑsonis, ꝗ nõ põt suscipere delegatio
nẽ quominus ueniat ꝯtra ꝓmissionẽ, sed
certè teneri põt prima opinio indistin-
ctè. nã pręmia quę recipiũt hodie aduo-
cati à partibus, succedũt loco salarii, qđ
olim dabaẽ eis a publico, ut. l. aduocati, si
ue. l. fori, C. de aduocat. diuer. iudi. vñ in
fauorẽ publicũ emanauit. l. sancimus, al-
legat. in gl. ue aduocatus subtraheretur il-
li foro, ubi exercet aduocationis officiũ.
9 † In gloss. in uersic. coertionem. ibi: *maio-
rem continet animaduersionem*. & est sensus
ꝗ duplex est coertio: quędam maior, q̃-
dam minor. Sed si simpliciter verbũ, coer
tio, proferatur, refertur ad maiorem ani-
maduersionẽ. & dicit Bal. ꝗ maior coer-
tio potest dici, cum infertur personę, ut
tormentum, carcer, & quid simile. minor
est cum vis infertur rebus, ut mulctare
aliquẽ, uel quid simile. Aduerte tamẽ qa
iste tex non dicit: ꝗ iurisdõ semper hẽat
coertionẽ, sed ꝗ modici effectus esset si
ne aliqua coertione. vnde pondera illud
uerbum, aliqua. nam sm Host. & bene, ve
rificatur in qualibet coertione q̃tuncũq;
exigua; pro hoc uide bo. gl. in cle. vnica,[e]

SER. SAPIA.
a Bar. in l. 1. Extẽ de hũc tex. ut p d. Abb. in c. pastoralis §. qm̃, de rescr.
b In dignitate. Põdera b...qa deferẽ dignitati & ꝑsonæ, & ęqparaẽ dignitas & ꝑsona. vide ꝗ alibi scripsi đ elegãtia ꝑsonę. Andræas Barba.
SER. SAPIA.
c Quod nobiles. vide tñ Bal. i c. cũ q dã ĩ. de iureiu. vbi dicit ꝗ ꝓditor ẽt nobilis furca suspẽdiẽ, & ita seruatur i Frãcia sm eũ. uide ẽt Bal. in c. 1. §. si qs, uero ausu temerario, đ pace iur. firmã. ubi uult ꝗ in trãsgrediẽte mãdatũ supioris nõ sit dñia, an sit nobilis uel plebeius, facit text. in l. desertorẽ §. in bello, ff. de re milita.
d Decapitari. adde latè Capo. cõs. 40. & dicit Bal ꝯs. 358. 3. lib. ꝗ pœna furcarũ maior est q̃ capitis.
ZACHARIAS.
Adde ꝗ sec⁹ de cõsuetudine Francię obseruaẽ. suspẽduntẽ. n. ẽt nobiles delinquentes, ut no. Bar. i l. desertori, ff. de re mili. ꝓ quo ẽt dicto isti⁹ hic uide Ia. Rebu. ĩ l. qlibet, & ibi i addition. Celsi ad ipsum, C. de decur. li. 10. q̃ lex facit ꝓ dicto hui⁹ hic.
ANT. FRAN.
Circa hoc ꝗ hic dẽ de pęna furcarũ, primo dicas, ꝗ pęna dẽt mitigari doctori, uel ꝯstituto i dignitate, ut ĩ l. Moschis, i fi. ff. đ pęnis. & minor debet iponi libero, q̃ seruo, l. statu li. de qõ. l. 1. & ibi no. Bar. ff. đ pęnis. & dẽt etiã magis mitigari fęminæ, q̃ masculo ẽt i crimine læsæ maiest, ut in l. q sqs, i uer. ad filias, & ibi per Bar. & Sal. C. ad l. Iul. maie. & ad id qđ hic dẽ de pęna furcarũ, dicas ꝗ illa põt imponi famoso latroni ẽt ꝓ uno furto enormi, ut i l. capitaliũ §. famosos, & ibi p Bar. de pœ. & vide Ci. i aũt. sed nouo iurẽ C. đ ser. fugi. ubi dẽ ꝗ ꝓ vno furto enormi ẽt đ iure cõi pt qs suspẽdi, ẽt si ñ sit famosus latro, qđ vt voluit Bal. i. c. i. §. iniuria, i. 2. col. đ pa. iur. fir. ĩ vsi. feud. Et qs dicaẽ famosus latro, vide Bar. i. d. §. famosos. ubi dicit, ꝗ ille dẽ famosus latro, q cõmisit tria furta. & adde ꝗ talis pœ. furcarũ, q̃ ẽ ignominiosa pt iponi piratæ sacrilego, trãsfuge, reuelãti cõsilia pricipis, authori tumultus & seditionis, seruo regis ali quẽ occiditi, prĩcipi adoranti falsos Deos, de qbus oĩb. vide p Bal. ĩ ꝓalle. §. iniuria. Et vide Ro. i. cõ. 469. vbi dicit ꝗ pœna furcarũ iposita p statutũ ꝓ primo furto põt per iudicem mitigari.
ZACHARIAS.
e Bo. gl. i cle. vnica, de fo. cõp. Adde ꝗ illã gl. q̃ est i vers. aut earũ pte: dixie ibi Cardi. & alii scribẽ. sin. ad hoc qđ hic dẽ, & quã ꝓ sing. ẽt ad hoc ꝓpositum allegat Ant. Corset. sing. 113. ĩ ver. pars, qđ inci. licet appellatione partis.
ANT. FRAN.
Ad hoc qđ hic dẽ de pte, dicas ꝗ appl'one ptis in dubio uenit dimidia l. & iã. ff. de usu f. l. de ætate. §. q interrogatus, ff. đ inter. act. l. nomen, in §. portiõis, ff de uerbo. sig. & uide gl. i. l. si in rẽ aliqs, & ibi p Ang. ff. đ rei vẽdic. & gl. i. l. planè, i. §. fi. ff. de leg. 1. & hẽbeẽ p Bar. I l. 2. C. quãdo & q. quar. ps debe. lib. x. & uide, d. Card. i cle. 2. i. §. 2. đ. æt. & qual. & p Spec. in ti. de libl. conce. i §. iuxta, uer. 1. est tñ verũ, ꝗ si adiiciaẽ verbũ, aliqua itelligiẽ ẽt de minori parte dimidia, vt hic p istũ, & videẽ gl. in cle. 1. l princi. de for.

compe. in uers. aut earum parte, & ibi per do. Card. in 9. q. & habetur per Alex. in cons. 56. in 2. parte. cons. & idem uoluit Bal. in c. 1. in §. cu autem, de cotrouer. inue. & idem Bal. in c. 1. in princ. de feu. ali. in usi. feu. ubi dicit hoc pro cedere etia in ma statuti uel consue tudinis. tame B. J. in l. si uel cum in utero, C. de testa. mili. in fi. ur dicere contrarium, in telligendo tex. in l. si unquam, C. de reuo. don. dum dicit partem aliqua & quamuis ibi sic uerbum, aliqua, tamé exponit, idest dimidia aliquando etia significat totum, ut habetur per gl. & Bar. in l. uxor in prin. ff. d leg. 3. & in l. si plures ff. de dam. inf. & uide per Ale. in l. 2. C. de her. inst.

SER. SAPIA.

a De fo. comp. Circa illam glo. uide pulchre p do. Ias. in l. 2. C. de pa. ubi postquā adduxit concor. in contrarium, adducitur nouiter tex. ut ibi per eum, & illam gl. reputat singul. Card. Alex. in c. 1. de alie. feu. in 9. q. & Gemi. in c. 2. de deci. li. 6.

b Delegat. Adde Alex. cons. 75.

c Dictionis, item. Adde Pau. de Cas. cons. 160.

a de fo. ꝯp. in uer. aut earu aliqua pte, q di cit q̄ noie ptis intelligit d dimidia, ut in c. 1. de dec. l. 6. Sd si adiicit uerbu, aliqua, tuc uerificat i qualibet pticula. na qlibet minima ps pt dici aliqua ps toti⁹, qd no.
† In gl. i uer. *supiorib.* in fi. & hodie delegat⁹ pp n pt subdelegar nisi illis psonis, qb⁹
b pp delegat, b de qb⁹ in c. statutu, in prin. de resc. li. 6. & hr i §. in nullo, e. ti. An aut de legat⁹ indistincte possit subdelegar psonis supiorib. puta Epis, Archiepis. Hos. di. q d mete tex. appet q n sit oportet q̄ subsit necessitas, p tex. ibi: exigete necessitate &c. dic tn q cois & celebris opi. habet contrarium, & ita practicatur.

SVMMARIVM.

1 *Delegat⁹ Principis pt non solum tota cam committere. sd ptem puta citatione, uel similia.*
2 *Item, ista dictio est continuatiua & geminatiua praecedentium.*
3 *Citatio committenda per delegatum Principis potest fieri per quemcunque sibi placuerit.*
4 *Delegatus Papae potest compellere omnes officiales necessarios in causa expedienda.*
5 *Delegatus inferioris potest alteri committere actum non iurisdictionalem, & si noluerit acceptare, potest ipsum punire.*
Citare non est iurisdictionis.
6 *Arbitri non dicuntur habere iurisdictionem.*
Argumentum de toto ad partem ualidum est.

1 Itē cū totū. †Delegat⁹ pp sicut pt ꝯmittere tota cam, ita pt citatione, & pun ire ꝯtenente acce ptare. Casus Ital. Querebat utru d legat⁹ possit ꝯmitter alicui, ut citet ptes? Rndet pp cu totu negotiu ꝯmittere posit, ut di citu est s. citatiois offm pt ꝯmittere, & pu nire ꝯteptore. B. †No. significatione hui⁹
2 c dictionis, Itē.c qnq; n. est cotinuatiua & geminat ua pcedetiu, ut hic. Itē no. q ci
3 tas dr hre offm. †Itē no. ibi: *cuilibet*, q delegat⁹ Pricipis n tenet citare p nūtios pu blicos ordinariorū: sed tenet sibi eligere nūtiu, & ꝯmittere cui uult hāc citationē.
4 † No. ibi: *punire contēptorem &c* ar. op. fm Inn. q delegat⁹ pt mulctare ꝯtenete sibi parere. & p hūc tex. insero, q delegat⁹ pt cōpellere oēs officiales necessarios in ca
d expediēda; d facit c. ptērea, i fi. s. e. Sd qro
5 †qd in delegato iferioris ā Pricipe nūqd possit ꝯmittere citatiois actū? Do. cōiter dicūt q sic, qd placet qa citatio, quaten⁹ exercet p nūtiu, n est iurisdōnis, sed ē nu dū ministeriū. articulū. n. iurisdōnalē pt qlibet iudex ꝯmittet, ut s. c. px. i uer. nos aut, & ibi dixi; p hoc facit, q arbiter nō hēt iurisdictionē, & tn pt citare p ep̄lam & p nūtiu, ut l. diē pferre, & in l. sed iter pellat, ff. de arb. An possit punire nolētē acceptare, dicit do. q sic; aīs nulli⁹ momē ti eēt hæc ptās; & facit c. ex lr is. j. eo. Vlt. qrit q̄ fuit rō dubitādi; hic dicit Ab. q an citationē n erat ppetuata iurisdō delega ta, nō uidebat q n posset ꝯpellet ad offm citationis acceptandū. sed rō decidēdi in ꝯriū fuit: qa ppetuatio n reqrit quoad fa cultatē exercēdi iurisdōnē: aīs nunq pos set incipere iurisdōnē, ad idē c. past. §. fi.
6 de resc. ubi an ppetuationē pt fieri subdelegatio. In gl. i uer. *citationis.* No. gl. q † in iure ualet argm de toto in qtitate, seu d toto ad ptē, & quotidie alleg. adhoc iste tex. q idē iuris q ē in toto, ē i pte, adhoc l. q de tota, ff. d rei uē. & hoc itellige, si ea dē ē rō in pte, q ē in toto, aīs n ualeat ar. adhoc all. bo. gl. iū. text. i cle. 2. d re. ecc. n alie. &c.

SVMMARIVM.

1 *Cla, appellone remota, nō refragat, qn pp possit admittere applonem. et n. 3. cui debet parere q. 1. cōmisit cām applone remota. et n. 4.*
2 *Clausula appellatione remota non habet impedire executionem sententiae, nisi superior ex certa scientia admiserit appellationem.*
4 *Certa scientia Principis praesumitur de omnibus in supplicatione contentis.*
5 *Supplicatio debet facere mentionē de oī cla, q posset mouere princip ad hoc rescribendū.*
6 *Snia a qua fuit appellatum, an mandetur executioni per primum uel secundum iudicem?*
7 *Remissio in criminalibus ad locum delicti habet locum maxime quo ad executionem.*
8 *Iudex appellationis confirmans sniam debet appellantem in expensis condemnare, et istā condemnationem pt uterque iudex exequi.*

1 § Praeterea. † Si pp scieter ꝯmittit applonē interpositā ā suo delegato dato cū cla, applone remota, iurisdō primi delegati ē interim suspēsa quoad executionē. h. d. fm uersu intelsm. Et scda ps, ibi: *nos aūt* Cas⁹ Ital. in §. isto ponit talis q. Cā ꝯmissa est alicui applone remota, iudex tulit sniam diffinitiuā, appellatu fuit ab illa. cā applonis ꝯmissa est, primi iudices mandauerunt alicui, ut sniam ab ipsis latā mādaret executiōi. iu dex applonis mādauit priorib⁹ iudicib⁹, quaten⁹ nec p se nec p aliu sniam illā mā dēt executiōi. qrit qd iuris? Rndet pp, q cū ex certa scia applonis cām committit aliis cognoscendā, applonē illā recipiat & reuocet priorū iurisdōnē, ut interim il lorū executio suspēdat, quousq; de cā ap
2 plonis pleni⁹ cognoscat. B. †No. 1. unū effectu remotiōis applonis in rescripto, nā tollit effectū applonis, ut n hēat ipedire executionē snię, nec deuoluere cām ad supiorem, nisi a tpe quo supior ex certa scia admisit applonē, & tene hoc menti, qa quotidie solet ad hoc alleg. No. 2. † q
3 per cōmissionem factā ex certa scia reuocat iurisdō prioris iudicis. & facit hęc lra in ar. q applo extinguit pnunciatū, ut l. 1. §. fi. ad Turpil. Sed in ꝯriū facit tex. ibi: ut suspendat. Et q n extinguit, sed suspēdit, nec ēt suspēdūt quo ad oēs effectu, ut de p ea q dixi in c. fi. de sequest. pos. † In gl.
4 in uer. *ex certa scia*, in fi. dcm gl. pcedit, cū cā fuit cōmissa simpr, sed ubi pri⁹ fuit cōmissa applone remota, n ualet ꝯmissio cāę applōis, nisi fiat mētio d illa cla: qa si pp sciuisset, n ita d facili admisisset applonē vn dr admittet ex certa scia, qn pp suitcet

ANT. FRAN. Quomodo ponatur dictio, item, an sit implicatiua ut repetitiua, uide q no. in l. cum queritur, in §. idem Labeo, & in l. in repetēdis. ff. de le. 3. ubi dicitur, q est repetitiua. & uide Bal. in l. si. C. d in di. uid. tol. & in l. Item ueniunt, in prin. ff. de pe. hær. & Bar. in l. 2. ff. de his qui sunt ul alieni. & uide Pau. de Cast. in consil. 72. incip. uiso puncto suprascripto. & ui de etiam Bar. in l. Seiæ. in §. Gaio. ff. de fun. instru. ubi dicit q stat repetitiuē, & implicat id quod est dispositum in praecedentibus.

d Causa expedienda. Adde Feder. cons. 163.

SER. SAPIA.
a Certa scia. Vide a.hoc bo.tex.in l. h.C.de þc.imp.of. & numqd sufficiat certa scia de eo, cui derogãdũ est, latè tradit Fel. in c. cum inter, ĵ.de exc.ubi concludit q̃ qñ ex narratis apparet Papã vel Principem hr̃e notitiã ex certa scia, intelligit̃ derogare, ẽt q̃ ñ apponat cl̃a, ex certa scia, de quo ẽt p eundẽ Feli.in c.nõnulli. col.12.in 4.fall.s̃. de resc. p do.Decium in c.uenerabiles,in 1.no.ĵ.de ꝯfir.util.uel inu.& p Mod. i l.qdã cõsulebãt.ff.de re iu.
b Secundum. Adde Ang. cons.70.
SER. SAPIA.
c Expssam sniam. Vide Bar.in l.þcipimus.§.in his,C. de app. in l.eos,e. ti.in l.siqs priore. ff.ad Tre. Alex.in cõs. 3.in 5.uo. Bar. & Mod. in l.i.col. pe.ff.de re iu.& latiꝰ p Ale.in l.à diuo pio,i priu.e.ti.
d Secundus exeq̃t. Adde qđ Ro. cõs. 369.dicit,q̃ idẽ ẽ in snia arbitri, ut ex secunda agat̃, non ex prima.
e Remissio. Adde uidẽdũ Ol. cõs. 124.
ZACHARIAS.
Adde q̃ hoc est nerũ de iure cõi, ut not.plenè Ang. in aut.ut nul.iu.§. si uero qs cõprehẽsorum,scrib. in aut. qua in ꝓuincia,C.ubi đ crim. agi oportet. Bal.i l.cũ Archimedorã col.pe.in gl mag. in fi.uers.uñ dico, C.ut in pos. leg.q tñ in addi. Spe. in ti.de acc.uer.q d si offensus, dicit se nescire legẽ dicẽtẽ,q̃ in criminibꝰ dẽat fieri remissio,hodie tñ de cõsuetudine non fit remissio, nisi ĩter subditos eidẽ imperio,ita p Bal.in l.2.co.2.uer.sđ nũ q d,C.de ser. fugi. Car. in cle.pastoralis,de re iu. Idẽ in cle.2.§.deniq;. q.9.e.ti. Bal.i c.1. de cõtr.feu. apud pares, & istũ in c.

tificatꝰ de oĩbꝰ, q̃ potuisset eũ mouere ad concessionẽ denegandã,& ita coniũge in effectu dicta Do.hic.nã de qualibet notabili cl̃a apposita ĩ primis lr̃is,q̃ þt esse impedimentũ secundarũ,dẽt fieri mentio in
a secundis,al's nõ dr̃ ꝯcedere ex certa scia,[a] sed p ignorantiã & surreptionẽ,ut no.in c.cũ dilecta,& c.cæterũ,de resc.& c.inter, de re iud. Sed ꝯ hoc & ꝯ tex.op.si þþ admisit ex certa scia,ad qd est opꝰ,q̃ postea merita appl̃onũ discutiant̃, ꝓut þþ mandat c
in fine lr̃æ?l tẽ quare þþ ñ ꝓnũtiauit,ex d
quo ex certa scia þþ admisit appl̃onẽ, cũ de qua re qs cognouit,de ea iudicare debeat?ut in c.cũ sup,de cã pos. & ꝓpr.Sol. Inn.multũ instat, sed cõclude breuiter,q̃ illa uerba,ex certa scia, ñ referunt̃ ad me 7
rita causę app.sed ad ignorantiã,q̃ posset e
allegari in ꝯmissionis actu,ut puta qa þþ fuit priꝰ informatꝰ de cõmissione priori, q̃ fuit fcã commissio app.re.& q̃ snia fuit lata &c. si aũt illa uerba referrent̃ ad ista,
5 militaret ꝯrium. † Et de hac cl̃a,ex certa scia,uide qđ dixi in c.ad hæc,de rescr.nec credo q̃ ista uerba, ex certa scia, ponant̃ in cõmissione: sed satis est,q̃ p expssa in lr̃is cõmissionis appareat, q̃ þþ ex certa
6 scia fecit.† In gl.fi.No.hanc gl.ad q̃ quotidie fit remissio, cũ q̃rit̃ ad quẽ ptineat executio sn̄ię,si fuit appellatũ,utrũ ad pri
b mũ uel ad fm?[b] & q̃q̃ gl. multũ uacillet, postremo tñ tenet ut exequat̃ secundus, & ñ primꝰ, qa actio in fcm dat̃ ex snia cõfirmante, & idẽ tenet gl.in c.corã,ĵ.e.sed ꝯriũ sensit in c. cũ in eccl̃ia de app.Sed ꝓ dicto hꝰ gl.ẽ q̃ snia ur̃ ipsiꝰ iudicis appl̃onis, ex quo eã ꝯfirmauit, qa oĩa nr̃a facimꝰ &c.ut in c.si ap l̃icæ,de þb.li.6.& in l.1. C.đ net. iu.enu.De hac ma uid p Io.]Au. in add.Spe.in ti. đ exc.sen.§.nũc dicẽdũ, in uer.sed pone,& ibi ẽt p Spe.ĩ uer.seq. p Bar. post alios in l.tale pactũ.§.q ꝓuocauit,ff.đ pac.& pleniꝰ in l.à diuo Pio,ff. de re iu.& p Hos.& p Inn.hic.Et ut clarè habeas mam, aduertendũ est, q̃ quatuor sunt casus,quorũ tres sunt clari,& quartꝰ ẽ dubitabilis. Primꝰ casus, qñ utraq; snia fuit absolutoria.nã tũc frustra q̃rit̃ de executione:qa se cũ affert executionẽ, iuxta no.in c.cũ nr̃is,de ꝯcc.þb. Secundus,cum prima fuit cõdẽnatoria, & scđa absolutoria, & tunc cũ scđa þualeat, ex quo ab ea non fuit appellatũ, frustra ẽt q̃rit̃ de executione. Tertiꝰ casus fuit,qñ prima fuit absolutoria,& scđa fuit ꝯdẽnatoria,tunc indubiè secũdus exeq̃t̃,& ñ primꝰ,cũ ista sit snia secundi & nõ primi. Quartꝰ casus dubitabilis, qñ utraq; fuit condẽnatoria,& tunc aduerte,aut iudex secũdus fuit motꝰ ex nouis rõnibꝰ,& ñ ex primis,& tũc ipse hẽt exequi:qa snia þsupponit effectũ: qa agitat̃ corã eo.vñ snia ista ñ est primi,sđ secundi iudicis,ergo ad fm & ñ ad primũ ptinet executio,facit c.cũ Ioãnes,de fi instr. Aut nihil noui fuit actũ, & tũc aut cõfirmat̃ prima snia ex negligentia appellãtis ñ ꝓsequẽtis in tpe,& executio ptinet ad primũ.ita tenent do.in d.§.qui prouo

cauit,& in d.l.à diuo Pio,& hoc facit tex.ĵ. de ap.c.psonas, & c.cũ sit.aut pria fuit confirmata ex transactione ptiũ: qa post appl̃onẽ recessit appellans p transactionẽ ab appl̃one ita,q̃ ex ꝯsensu suo prima snia confirmat̃, & tunc sunt opi. inter legistas.Quidam tenuerunt q̃ secundus dẽt exequi,& pro hoc ur̃ tex.in d.§.qui prouocauit. Alii tenuerunt q̃ primꝰ.sed Bar.in d.l. à diuo Pio.tenet,q̃ uterq; poterit exeq; nam primus poterit: quia snia est sua.scđs etiam þt,quia ex quo fuit ad eũ appellatũ,& p p scdm partiũ liq̃t sibi de meritis causę;þt eã mãdar̃ executiõi;& satis posset hoc admitti.
Qñq; snia ꝯfirmat̃ p expssã sniam[c] ipsiꝰ iudicis,ad quẽ & gl. c
hic tenet,q̃ secũdus exequit̃[d] Idẽ uidet̃ velle legistę ĩ iurib. d
pall.& ꝓ hoc bñ facit aut.si qs litigãtiũ. C.de epi.audi. vbi plenè đ hac ma p Cy.pꝰ alios.& Io. Au.ĩ addi.pall. dicit ęquũ eẽ,vt primꝰ exequat̃ & ñ secũdꝰ;qa ex quo appl̃o fuit illa,q̃ suspẽdit iurisdõnẽ primi iudicis, & nũc apparet eã esse
7 iniustã;dẽt eã redire ad priorẽ iudicẽ.†Et maximè hoc te-
e nẽdũ fm eũ in cã criminali,in qua hẽt locũ remissio,[e] iuxta no.ĩ cle.c.pastor.đ re iud.& ĩ authẽ.vt nul.iu.ĩ.§.si verò qs ꝯprehẽsorũ.ñ.n.ẽ æquũ vt puniat̃ qs,vbi ñ delinq̃t.finge.n. q̃ iudex ad quẽ,ẽ remotꝰ à loco delicti. Nã si iudex ad quẽ exeq̃ret̃,posset violar̃ iura q̃ volũt remissionẽ fiẽdã ad locũ delicti,vt i.c.1.đ rapt.& i iuribꝰ þal. & hęc ẽ bona ꝯsideratio.Host.hic & tacite vr̃ de mẽte Inn.q distinxit. & hæc distinctio mihi satis placet:qa aut iudex,ad quẽ, aliqd addidit uł detraxit a priori snia;& ipse hẽt exeq:qa snia sic ĩformata ẽ sua,& nõ primi iudicis.aut nihil ẽ additũ nec detractũ,& tũc primꝰ exeq̃t̃ & ñ scđus.Pro hoc mẽbro, q̃ ẽ magis dubitabile,ego adduco bonũ tex.cũ gl.ĩ d.c.cũ in eccl̃ia.ubi vr̃ iudicio meo hoc ꝓbari,ad idẽ 2.q.1.ĩ fi. nã, si iudex, ad quẽ,ꝓcẽdet malè appellatũ,& bñ iudicatũ,sola decl̃o ad eũ ptinet;vñ eo ipso, q̃ ꝓnũtiat malè appellatũ functꝰ ẽ offõ suo,ut ibi.ergo cã dẽt redir̃ ad priorẽ iudicẽ,& ꝓ hoc facit, qa appl̃o suspẽdit primã sniam,ñ ãt extinguit, ut ĩ c.ueniẽtes,de iureiu.ergo si appl̃o ꝓnũtiat̃ minꝰ l̃tima,pria snia reassumit uires suas,& ẽ executiõi mãdãda,& ꝓ hoc facit ille tex.ĩ uer.*ne interim ea executio sniæ suspẽdat̃, &c.* Si tñ primꝰ iudex nõ reperiret̃,tũc ñ esset absurdũ dicere, q̃ scđus possit
8 exeq.hoc ꝓcedit in appl̃one à diffinitiua. †Quid aũt in appellatiõe ab interlocutoria,si iudex appl̃onis ꝓnũtiauit male appellatũ,& ꝯdẽnauit appellãtẽ in expẽsis,vt facere dẽt,vt in c.vt debitus,de app. qs hẽat ex nũc exeq,an primus,an secũdus?Spe.in ver.seq.tenet,q̃ primꝰ. & Io.Cal.hic;qđ vr̃ ꝓbari in d.c.vt debitus. Circa qđ tñ posset instari:qa ista ꝯdẽnatio expẽsarũ est scđi,nõ primi;ergo ipse þt exeq, cũ executio veniat accessorie ad sniam.Et ad c.vt debitꝰ,vbi dr̃ q̃ dẽt remittere appellãtẽ,& ꝯdẽnare eũ in expẽsis; þt dici,q̃ dẽt eũ cõdẽnare effectualr̃,i.mãdãdo sniam executioni.dicit tñ Cald.q̃ vbi primus nõ posset exeq,fortè qa post appl̃onem ab interlocutoria ꝓcessit in cã, & tulit sniam diffinitiuã; q̃ secũdus dẽt exeq,ne ꝯdẽnatio remaneat sine effectu;& sic dicit se obtinuisse in q̃one facti. Et p hæc habes plenè hũc articulũ examinatũ,quẽ bñ no.qa quotidianꝰ ẽ. Et ad auth.si qs litigãtiũ, þal.qa vr̃ multũ facere ꝓ þcedẽti mẽbro. vt scđus iudex exequat̃ diffinitiuã,dic q̃ loq̃t̃,qñ primꝰ iudex ẽ ipotẽs ad exequẽdũ.nã loq̃t̃,qñ eps ex ꝓrogatiõe ꝓnũtiauit inter laicos;&dic vt coll̃r ex l.þcedẽti,i.p q̃ signat̃ illa aut.Ab.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus þt præcipere ordinario, vt exequatur suã.i. delegati. sententiam, quam exequi debet, licet sciat iniustam. & nu.4.*
2 *Obediendum an sit superiori siue iustè siue iniustè? & nu.4.*
3 *Executorum quot sint species tam ad beneficia, quam ad alias res, & qualem iurisdictionem habeant tales executores?*
4 *Snia, esto q̃ sit iniusta, est mandanda executioni, si ab ea nõ fuit appellatum. & nu.2. Quia tunc transit in rem iudicatã & nu.5.*
5 *Iudex qui malè tulit sententiam, siue ab ea fuerit appellatum, siue non, adhuc tenetur in syndicatu ad interesse partis.*

Arbiter

6 *Arbiter siue arbitrator tenetur ad interesse parti, quam dolo, vel lata culpa in laudo grauauit.*
7 *Doctor q dedit malū consiliū, ex imperitia an teneatur parti lesę?*
8 *Iudex an debeat iudicare secundum allegata & acta, si repugnat conscientia sua? vide plenissimè.*

fi.col.12.in fi.j.de fo.cōp.vbi addit non valere talē consuetudinē,p quam non debet fieri remissio,si delinquens nō est in loco domicilij,vel delicti non omitto nō petitā remissionē non fieri,no.Bal.in addi.Spe.ti.de comp.iudi.adi.ver.iudex originis.Itē fit expensis petentis no.idem Bal.in c.1.§.si iudex.ver.sed quæro. de pa.tenen.

1 *Quia verò.* †Ordinarius ad mādatū delegati exeqt̄ sniam,ēt si sciat
eā iniustā.Scd̄a,ibi:*attendentes.*Casus lr̄alis.Dele- d
gatus à Papa tulit sniam diffinitiuā, à qua nō est
appellatū.mādat iudici ordinario,vt sniam illā exequat.or
dinarius sc.t sniam illā iniustā. qrit̄ vtrū dēat illā executio
ni mādare vel nō? Rñdet Papa q p talē demandationē nō
cognitio;sed tn̄ executio demādat;& ordinarius tenet̄ ob
sequi delegato.vn̄ tenet̄ sniam illā executioni mandare, ēt
si sciat illā iniustā, nisi apud illū efficere posset,vt ab illo mā
dato ipm absoluat.Ber. No.1.q delegatus Papæ pt mādare
ordinario loci,vt sniam suā exequat̄; ad idē.s.e.c.si qn̄,& c.
signasti. No.ibi:*non cognitio,sed executio,*q is cui mandat̄ nu- e
da executio sniæ,nō pōt assumere cognitionem sup viribus
2 sniæ; de quo.j.latius.† Itē no.q quis dēt parere mādato su f
a perioris, licet sciat illud iniustū: [a] hoc tn̄ nō est absolutè ve
rū. nā si est ꝯ Deū & bonos mores,nō dēt quis parere superiori,sed potius Deo,qui mandat oppositū,vt 11.q.3.c.q resistit,& c.Iulianus,& c.si dn̄s;de quo p Inn.in c.ad aures,de tēp.or.& istū tex.intellige,qn̄ snia erat iniusta; tn̄ a's tenebat: quia erat ꝯ ius litigatoris,vel qa trāsiuerat in rē iudicatā: qa nō fuerat ab ea appellatū. vn̄ hæc snia est solū iniusta
b ex parte pnuntiantis:sed ex iuris dispōne tenet,[b]& est executioni mandanda,vt sit litiū finis;& de hoc est gl.magistra hic, & vide qd̄ dixi in d.c.si qn̄. An aūt hoc hēat locū in cā criminali, vbi snia est corporis afflictiua, vt si mandatarius
c sciat sniam iniustā,teneat̄ illā exequi? [c] Inn.dicit q nō cōsuleret,qd̄ talē sniam quis mandaret executioni;& no.hoc dictū; p quo facit q tacitus cōsensus partis nō habuit purgare vitiū sniæ: quia nemo est dn̄s mēbrorū suorū. l.liber hō.
ff.ad leg.Aqui. & in c.cōtingit.2.j.de sen.exc.hinc est q cō- g
dēnato inuito pt tertius appellare, vt in l.nō tn̄, ff.de ap.&
2.q.6.in summa,& est optima limitatio ad istū text. & facit qd̄.j.dicā cū gl.seq.In gl.in ver. *& si sciat.* Diuide hāc gl.in tres partes. Nā in prima tacitè opponit;& in solutione examinat quis dicat̄ merus executor, & quis mixtus,& quas exceptiones pn̄t & debēt admittere isti executores. In secūda parte principalr̄ quęrit̄ an ab executore possit appellari.In
tertia opponit ꝯ tex.quia iniusto pcepto nō est obediendū. h
Et secunda pars incip.ibi:*& no.*Tertia pars inci.ibi:*item not.*
De prima parte gl.vide qd̄ no.Bar.in l.à diuo Pio,de re iudi.& satis plenè p Host.& alios Doc.hic. Et no.bn̄ hanc gl.
3 in hoc,qd̄ dicit † q executor datus ad puidendū de bn̄ficio dr̄ mixtus,nō merus. dr̄ aūt mixtus:quia hēt mixturā iurisdōnis,pōt.n.assumere partes iudicis,si vult;de quo vide per gl.in cle.vnica, e.ti.dixi plenè post Inn. in c.fi.de præsump.
& iō de isto executore ad bn̄ficia, dic vt ibi;& sic distingue materiā huius gl.post Doct. præmittendo q iudex pōt dici executor,inquantū pcedit exequendo iustitiā & ius partis, vt in c.si quis ꝯ,de fo.cōp.sed propriè & strictè distinguitur
ab executore: quia iudex dat̄ principalr̄,vt cognoscat inter i
partes, sed secundario hēt exequi. executor verò dat̄ principaliter super executione,licet qnq; secundario possit cognitionē assumere & partes iudicis. His præmissis dic post Hosti.maximè,q alius est iudex,& alius executor.executorum verò alius est mixtus;alius conseruatorius,alius referendarius, alius denuntiator seu executor simplex & nudus, qui-
dā est executor merus & purus alicuius sniæ; & sub istis ter f
minis applicabo dicta legistarū,& aliorū Doct.De primo,s.
iudice, dicendū est,q rlr teneī admittere exceptiones pba g
biles,vt in c.ex parte.s.eo.el 2. dicit tn̄ no.Inn.in c.post ele h
ctionē,in fi.de concess.præben.q si iudex vehementer suspi- i
catur exceptionē oppositam in fraudem causa dilatādi iudicium,licet exceptio in se sit probabilis; potest tn̄ eā non admit-
d tere [d],si præsumit eā falsam: nec debet de appellatione curare: qa si est falsa,appellatio non potest iustificari, vt in c. interposita, de ap.& dic latius vt no. Inn.in d. c.post electionem. De secundo,s.de executore mixto; dic q pōt dici mixtus, qn̄ iudex tulit sniam,sed non cognouit de executione,sed mandauit eā alicui;& de isto propriè intelligit.l.& si non cognitio, C. si contra ius vel vtil.pub. canonizata.25.
e q.2.& iste executor potest admittere [e] omnes exceptiones concernentes ipsam exe
f cutionē [f], & super eis pronuntiare.exemplum coram eo,cui fuit cōmissa executio, opponitur exceptio compensationis, vel q non debet vltra,quā facere possit cōpelli;puta quia est miles.vel quid simile,& p hoc bonus tex.& ibi Bar.in l.pe.ff.de confess.succedit.n.iste quo ad executionem loco primi iudicis; ideò dēt admittere omnes exceptiones concernentes ipsam executionē; ad hoc.d.l.à diuo Pio.§.si super rebus, cū seq. & ibi per Bart.exceptiones verò concernentes merita causæ inferentes sententiā nullā dēt admittere;quia & primus admisisset; nō tn̄ debet super eis pronuntiare,ne irritet sniam superioris: sed dēt cognoscere ad affectū superseden
g di & remittendi[g] causam ad superiorē;& iste est ppriè casus c.decætero.j.de re iudi.& in l.si pretor.§.Marcellus, ff.de iud. & d.l.pe.ff.de confes.in primo dicto. An aūt indifferēter exceptio nullitatis impediat executionē sniæ, vide Inn. in c.cū in iure.j.eo. plenius per Io.de Lig. in cle.1. de re iud.De tertio,s.executore conserua
h torio, [h] dic vt plenè hodie hr̄ in c.2. & fi. j.eo.lib.6.vbi tractatur,quā ptātē habent isti conseruatores. De quarto,s.executorio referendario,dic q dēt admittere exceptiones, nō tn̄ assumendo cognitionē, sed vt referat superiori;& iste potius dicitur auditor. & pt recusari vt suspectus fin Host.& de isto dixi.s.eo. c.super qōnum; & dic vt ibi. De quinto,s.denūtiatore seu executore puro & nudo dato ad aliquem pignorandum vel suspendendū, vel excōicandū, dicit Hos.q nullā exceptionē dēt
i admittere. [i] Et idē dic de sexto & vltimo, nā purus & merus executor dr̄, qn̄ iudex plenè cognouit de causa, & de executione fienda,& purum factū ipsius executionis alteri cōmisit; & de isto loquitur tex. in l.executorem,& l.si vt proponis, C. de mag.gl.i c.sup eo. i.e.& ibi d.Car.d remi.ad l.2.C.d' tai.And.Barb.

ANT. FRAN.
Circa hāc materiam remissionis faciēdæ ī criminalib9, & qo hodie de cōsuetudine fiat;vidē ēt no.p Bal.in l.2. C. manda. & quę no.ī c.1.j.de rap. & vide d.Abba.in c.fi.ī 11.col.de fo. cōp.Et adde q qñ debet fieri hæc remissio, & reus est captus,ñ dēt fieri, nisi pcedente summaria cognitiōe, an deliqrit; vide Bal. in add.Spe.in ti.d' cōp.ind.adit. in ver.malefactor & p Car. in cle.2. ī §.deniq;,in fi.de re iudi.Et adde q remissio ñ hēt locū in cā criminali ciuiliter mota;qa illa ęꝗparat̄ ciuili,p c.tuę,de pcu. & hr̄ p do.Car.in d.§.deniq; ī 12.q.

SEB. SAPIA.
a Iniustū. An snia iniqua mereat̄ executionē,vide Inn. io c.qa pleriq;, in 1.co.de inmu.ec. vbi dicit q nō in foro cōsciæ. vide Bal.in aut.ad hęc in ver.Itē dubitat̄ C.d' vsu.gl. & scribētes ī c.inter monasteriū j.d' re iudi.Lāf.de Oria.in c.qm̄ ꝯ falsā, col. 13. de probat. & Moder. in l. pen. ff.de iusti.& iur.
b Dispōne tenet. Sed qd si esset notoriè iniusta? vidē c.inter cæteras,de re iud. And.Barb.
c Illā exequi. Adde Ang.cōsi.308.vbi dicit q iudex,qui cognoscit q iniustè condemnauit aliquem;dēt principi rescribere.
d Nō admittere.Adde Alex.consi.34. Abb. consi. 34.
e Admittere. Vide Bal.in l.1.C.q accu.nō pos.Io.An. in ti.de leg.§.nūc videndū, io addi.

f Ipsam executionem.Adde Rom.consi.136. vbi dicit q non exequatur, nisi constet sibi de solennitate sententiæ.
g Remittendi.Adde quod Roma.cons.51. dicit,q quando sententia est notoriæ nulla, non habet necesse remittere.
h Conseruatorio.Adde do.de Ro.deci.sua, de rescr.Anch.cons.131.
i Debet admittere.Adde Ancha.consi.225.

execu.rei iud.& ibi bona gl.& ad hæc mē
a bra debes reducere istā gl. Aduerte tñ.[a] in
eo q gl. vult facere drīā inter executorē
sn̄iarū deputatū spāliter ab hoīe,& execu
torē deputatū fortè ab aliquo vel ꝓuisio
ne superioris. nā in quibusdā locis depu-
taẽ certus officialis super executionibus
sn̄iarū.de primo dic vt.s̄.dixi. De secūdo
vr̄ q possit ꝓnūtiare sup oībus exceptio
nibus ēt cōcernentibus nullitatē sn̄iæ; qa
succedit loco primi iudicis, nec ē illo in-
ferior, & vr̄ idē vbi exceptio peteret corā
pari iudice seu coram subrogato; vide per
Spe.in ti.de execu.sent.§.2.ver.qd si mā-
deẽ, & p Inn.j.e.c.cū in iure.& sic distin-
guit Bar.in l.à Diuo Pio;& p hoc hēs pri
4 mā partē gl.declaratā & suppletā.†Et in
fi.gl.No.ex hac gl.duo primò,q si sn̄ia vr̄
iudicis præceptū est ipso iure nullū,nō te
b neẽ quis suo mādato parere[b],nā nō pt in
illo actu dici iudex,ar.in c.forus.j.de ver.
sig.imò iudici volenti exequi pt resisti,vt
dicit gl.no.in c.ꝓxi.& dixi in c.si qñ, s̄.e.
5 †No.2.q omissio applonis nō purgat vi-
tiū sn̄iæ,quominus pars possit hr̄e regres
c sum[c] ꝫ iudicē.Idē enī gl si pars fecit q̄tū
potuit; puta bis appellauit,& sp reporta-
d uit ꝫriā sn̄iam.[d] & idem no.Inn.in c.sæpe
.j.de app.& in c.sacro,de sent.exc. qđ est
bñ no.Ex quo inferẽ,q nō appellans verè
sn̄iæ nō cōsentit, nā si verè cōsentiret,nō
posset hr̄e regressum ꝫ iudicē. Itē tolleret
obłō nalis,q tñ p sn̄iam non tolliẽ,vt no.
in l.Iulianus, ff.de cōd.indeb.qđ ergo dr̄
in c. qđ ad consultationē.j. de re iudi. q
nō appellans vr̄ consentire; dic q ꝓcedit
in cōsensu interpretato & nō vero;& præ
sumiẽ ille cōsensus ad effectū,vt illa sn̄ia
transeat in rē iudicatā.Nec ob.parti agen
ti ꝫ iudicē exceptio rei iudicatæ: quia ad
aliud agiẽ nunc,quā tunc:quia primò age
baẽ super re principali,nunc verò ꝫ iudicē
ad interesse;& sic cessat exceptio rei iudi-
catæ,vt in l.cū quæriẽ,cū duabus seq.ff.de
excep.rei iud.& no.in c.aduersario,de ex
6 cep.† Sed quæro nunquid prædicta ꝓce-
dant ꝫ arbitrū,qui malè iudicauit? Dic q
sic: quia arbitria sunt redacta ad instar iu
diciorū.l.1.ff.de arbi.& hoc firmat Bar.
in l.fi.ff.de va.& ex̄ordi.cog.vbi notanter
e quærit quid in laudo[e] arbitrorū nūquid
possit haberi regressus ꝫ arbitratores seu
amicabiles cōpositores, si vltra debitū ag
grauarunt partes? & concludit,q cū arbi
trator equipareẽ ꝓxenetæ,quia est quidā
mediator inter partes,nō teneẽ nisi de do
lo & lata culpa,sicut ipe ꝓxeneta,vt legiẽ
& not.in l.1.ff.de proxe.nā arbitrator nō
propriè est arbiter, nec quasi iudex, vt l.si
de meis.§.recepisse.ff.de arbi. vbi bonus
tex. multū singularis & notabilis. & per
hoc dictū not.singulr,q si arbitrator fuit
in dolo vel in lata culpa, pt cōueniri per
partē læsam ad interesse;& dr̄ esse in lata
culpa,qñ deuiauit ab eo, qđ cōiter oēs fe
7 cissēt, vt in l.latæ culpæ,ff.de ver.si.†Quid
āt in cōsiliariis seu iurisperitis,q p ipru-
f dētiā[f], vel ꝑperā, vel p errorē dāt malū
cōsiliū in ꝑiudiciū alterius partis, nūqd cōueniri possint ad
interesse? vide in Spe. in ti.de requi.cōsi.§.1. ver.cōsiliarii.
8 †In gl.in ver.teneẽ,in fi.No.hāc gl.quæ solet allegari quoti
die. & vr̄ gl.sentire colligēdo ar.ꝫ Hug.q iudex dēt iudica
re sm allegata,licet hēat cōsciam in ꝫriū. & colłr hic ar.ex
tex.i eo q Papa hic mādat ordinario,vt exequaẽ sn̄iam de-
legati,ēt si sciat eā iniustā.si ergo Papa cōsuluit,satis inferẽ
q cessat peccatū,& hāc opi.gl.tenet & ꝓsequiẽ p plura ver
ba in c.1.de of.or.in ver.canones;& no.illā gl.qa ē plenior
g qualibet alia in hac mā.Hos.hic dicit,q si iudex[g] hēt con-
sciam firmā & indubitatā: qa clarè cōstat sibi de ꝫrio eius,
qđ ꝓbatū est;q nō dēt tūc deponere cōsciam,nec ꝫ eū pro-
nuntiare;sed dēt instare vt exonereẽ ab offō iudicādi,qđ si
efficere nō pt,dēt appellare ad supiorē, iuxta no.in c.si qñ,
s̄.e.sed si cōscia iudicis nō est indubitata,tunc dēt eā depo-
nere si pōt: sed si nō pt,dēt ꝫ eā iudicare,ēt si conscia sit er-
ronea,p c.p tuas,el 2.j.de simo.& c.lr̄as,de rest.spo. sed Io.
And.in hoc quasi nil dicit remittendo ad not.p eū in addi.
e Spe.in ti.de alleg.& dispu.§.vlt.añ fi.super ver.[e] licet aūt.&
ibi recitatis varus opi. & motiuis magistrorū ēt theologo-
rū,quos dicit disputādo vidisse tenere ꝫriū,& q pt quis hr̄e
triplicē sciam.vnā vt Deus:exēplū in sacerdote,qui aliquid
habuit in cōfessione,vt in c.si sacerdos,de of.or secūdā vt iu
dex;vt qa constat sibi ex actis publicis.tertiā vt priuatus.Si
ergo iudex hēt cōsciam ꝫ acta publica, nō dēt ꝓcedere sm
illā:quia nō hēt illā consciam vt iudex,sed vt priuatus;& ip
se hēt iudicare vt iudex; sed in ista perplexitate dicit iudicē
debere laborare ad inquirendū veritatē; quā si hr̄e nō pōt,
dēt instare,vt alleuieẽ ab onere iudicandi, si nō pōt, dēt in-
formare cōsciam suā p distinctionē,de qua.s̄.c.1.q licet vt
priuatus sciat ꝫriū: tñ quia ibi est tanq̄ iudex,nō dēt curare
de illa conscia, quā hēt vt priuatus, sed si nō pōt aliquo mō
consciam suā sic informare, vt puta quia iudex vehementer
credit incurrere pc̄tū,si ꝓnuntiat ꝫ consciam; tunc nō dēt
ꝓnuntiare,sed supersedere,& patienter pati pœnam,si supe
rior eū puniret:quia iudicare nō vult; ad hoc.d.c.lr̄as, & c.
inquisitioni,de sen.exc.dicit tñ q nō dēt pp cōsciam ꝓnū-
tiare ꝫ acta publica,nec ēt abstinere ab offō iudiciali; qa te
nēdo ꝫriū cōfundereẽ totū ius positiuū.Pro hac opi.Io.An.
vide qđ no.B.Tho.2.2.q.77.art.2. vbi inter cætera tenet,q
iudicare ad iudicē ꝑtinet tanq̄ ad habentē ptātē de publi-
co;& iō nō dēt iudicare,nisi sit informatus p ꝓbationes pu
blicas,vt per instr̄a,testes,& similia.Io.Cald.hic alr̄ distin-
guit,dicens q aut iudex habuit consn̄iam per argumenta le
uia;& tunc dēt illā deponere,& iudicare sm acta,adde.c.in
quisitioni.j.de sen.exc. sed si non pōt illā deponere, nullo
modo dēt iudicare ꝫ consciam, vt d.c per tuas,cū simi. aut
hēt conscientiā indubitatā;& tunc nullo mō sm eū dēt de-
ponere cōsciam. sed in hoc distinguit,q aut hēt cōscientiā
cōtra reū,aut pro reo.Primo casu non dēt aliquo mō reum
condemnare sm cōscientiā,sed eū absoluere sm acta; quia
non hēt iudicare secundū conscientiā,quā habuit vt priua-
tus; & absoluendo eū ab accusatione non facit contra con-
scientiam;quia non pronuntiat eū innocentē.Exēplū accu-
saẽ Titius de homicidio,testes nō probant. sed iudex vt pri
uatus scit q homicidiū cōmisit.non.n.vt dixi,dēt eū condē
nare, nec eū pronuntiare innocentē ꝫ consciam, sed eū ab-
soluere mō prædicto.& pro hoc mēbro optimè facit. c.si sa
cerdos,præalle.Scđo casu qñ hēt consciam pro reo,vt quia
probatur cōmisisse homicidiū,& iudex scit q non cōmisit;
dicit q iudex non pōt eū condēnare,nec etiā delegare,nec
remittere ad superiorē,si vehementer suspicaẽ,q ex hac re-
missione iste dānareẽ;sed dēt supersedere,nisi credat q su-
perior eū dānabit; quo casu dēt eū absoluere.Nec ob.si dica
tur, q nō dēt eū absoluere sm consciam suā; quia propriè
eū absoluit:quia non pōt informari vt iudex, nam scia iudi
cialis inest homini tanq̄ in subiecto. vñ ex quo hēt certam
sciam vt hō, nō pōt recipere cōtrariā sciam vt iudex.q.d.q
in eodem

a Aduerte tñ. vide Bar.i l.à diuo Pio ff.de re iud. vbi tenet ꝫ istā gl. vide hic Io. & Imo.sed in d. l. à diuo Pio tenuit cōtra Bar. And. Barba.

b Mādato parere. Vide qđ no.Bar.i l.1.ff.đ op.no.nū. & gl.in l.1.§.hoc interdictū, in ver. impfecta,ff.đ tab. exhi.& Bal.in l.ex prædijs,C.de euictio. And. Barba.

Habere regressum. Vide ꝓ hoc gl.in l.1. ff.de ap. & qđ voluit gl.in l.1.ff.quod quisq; iuris; quæ vult qñ ex cā omisit appellare.vide Bald.in c.1. §. iudices, de pa.iu.firmā.ubi loquiẽ, qñ expresse renūtiauit iuri appellandi.vide eundē in l.fi.§.sin aūt C.de tēp.appel. & in l.fi. C.de pœ. iudi. qui malè iud. & in l. 1. ff. quod quisque iu.& in l. obseruare, §. pro fisci,de of.procō. & Ang.in l.filiusfa.ff. đ iud.& in l. 4.§.fi.ff.de dā.inf. & in l. mancipia, C.de ser.fugi.& in l.1.ff.de app.& in l.fi. §.illud, C. de temp.ap.& in cons.86.Bar.in l.fi.ff. de va. & extraor. co.vbi quærit qd in laudo arbitratoris.vide ibi per eū. Sali. in l.fi. §. sin aūt, C. de tēp. ap.vide hic Bal.& alios in c sæpe,de appel. And.Barb.

d Contrariam sententiā. Vide Abb. in rub. de appell. cum ibi cumulatis per Feli.

e Quid in laudo. Vide text. ad hoc ponderatū p scribentes ibi, & latè ibi per Ias.in l.penul.C.de pact.

f Per imprudētiā. Vide d. Ias. in l.1. C. de ser. fugiti.

g Si iudex. Adde q Princeps potest iudicare secūdum suam cōscientiā, ut not.Bar.in l.1. C. ut quæ desunt aduo.par.in supp. & tradit latè Feli. in c.in causis.j.de re iudicata.

in eodē subiecto nō pōt concurrere cōriæ sciæ, & sic scia iudicialis n̄ pt applicari ad aīm iudicis, & sic poti⁹ absoluit ex defectu ꝓbationis, & dicit ꝙ alr dicētes n̄ considerauerunt pdicta. do. me⁹. d. Car. in sum. tenuit ꝙ licet iudex hēat sciam cōriam ut priuat⁹, nihilominus dēt sp iudicare fm acta, & si n̄ iudicat, peccat in eo, ꝙ n̄ obedit supiori, necessitat. n. ex offō publico. n̄ ob. iura q̄ dicunt, ꝙ agens cō ɔsciam peccat. ꝓcedūt. n. in priuato, qa n̄ dēt priua- 2 t⁹ agere cō ɔsciam: sec⁹ in hoie hn̄te offm̄ publicū, q fm acta publica iudicare dēt, & b n̄ curare de ɔscia, q̄ hēt ut priuat⁹. hāc op. teu. gl. in d. c. 1. de of. or. & gl. & Bār. in l. illicitas. §. ueritas, ff. de of. psi. & multū facit ibi tex. Mihi pl⁹ placet opi. Cald. pter ultimū mēbrū, nā credo ꝙ nūq̄ iudex dēt 3 iudicare cō ɔsciam, ꝓ hoc tex. in c. cū æterni,ᵃ de re iu. li. 6. & in cle. 1. §. uerū, de hæ. ubi in actu iudicandi tex. pōderat ɔsciam priuatā iudicis. Nec ob. ꝙ dr̄ iudicē peccare n̄ iudicādo: qa illud uerū, qn̄ negligit sec⁹ si ex iusta cā differt. Nec placet rn̄sio do. Car. nā n̄ min⁹ obligat̄ priuat⁹ obedire 4 supiori, q̄ iudex obedire legib⁹ publicis & supiori. sed priuat⁹ n̄ tenet̄ obedire supiori cō ɔsciam suā, ut d. c. lr̄as. ergo nec iudex iudicādo. Sd̄ ultimū mēbrū Cal. n̄ placet ut pdixi, ut possit iudex absoluere reū cō acta, qa hoc eēt ɔfundere totū i⁹ positiuū, & dare iudici mam calūniādi. nā nō dēt credi iudici, si dicat se hr̄e ɔsciā alicui⁹ facti in piudiciū alterius, ut 6. q. 2. c. sinn̄, & in c. placuit, & i c. qm̄ cō, de ꝓb. Nō ob. all. in pcedenti membro. l. illicitas, §. ueritas. 5 ubi dr̄ ꝙ ueritas rerū errorib⁹ gestorū nō uitiat̄, iō iudex n̄ dēt iudicare fm qd̄ ꝓbatū est: qa ut dicit Cal. & bn̄, ille tex. dēt intelligi de ueris ꝓbatiōib. ut ibi colligit̄ ex illa dictione illatiua iō &c. q̄ infert ex illo uerbo, ueritas. sed nos loqmur, qn̄ iudex scit, ꝙ ueritas est in cōriū. Ad istū tex. rn̄det̄, ꝙ snia hic tenebat, & trāsiuerat in rē iudicatā, ut dr̄ in gl. & iura uolūt ꝙ talis snia mādet̄ executiōi, ut sit finis litiū.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus Papæ potest in casu singulari committere causam appellatione remota. et n. 3.*

2 *Delegatus Papæ licet sit maior quocunque in causa sibi commissa, tamen tenetur superiori suo extra causam illam obedire.*

4 *Animus & ea quæ consistunt in animo, probantur ex coniecturis.*

5 *Clausula, appellatione remota, non excludit, quin aliquando possit appellari.*

Renuntians appellationi nullam appellationem potest interponere.

1 Cum autem. † Delegatus, q impedit̄ die statuta ꝓcedere, ptē hoc ꝓcurantē puniet. & q̄tum ad diē illā cām cōmittet applone remota, nisi ptes negotiū ꝓrogent, & sc̄da ps. ibi: *Nos.* Cas⁹ lr̄alis. Iudex delegat⁹ statuit terminū ptib⁹, in quo drent pn̄tare se corā ipso ad ꝓcedendū in cā: ps altera ꝓcurauit iudicē ipsum euocari à Rege ul̄ Archiepo in termino illo, ut negotiū ꝓrogeт. pp̄ uolēs obuiare malitiis ꝓuersorū, statuit, ut si cōstiterit hoc ꝓcuratū fuisse malitiosè ab aliqua ptium, iudex illā puniat debita pœna, & ne aliqs lucrū de malitia sua reportet iudex cōmittat negotiū psonę neutri pti suspectæ q̄tū ad diē illū, quaten⁹ in negotio ipso ꝓcedat applone remota, nisi ptes ɔsenserint terminū ꝓrogari. B. † No. 1. ꝙ licet delegatus Papæ sit 2 maior oīb⁹ quo ad cām sibi cōmissam; in aliis tn̄ remanet subiect⁹ suis supiorib⁹.ᵇ b uñ ēt durante cā tenet̄ obedire aliis suis supiorib⁹. Not. 2. iudicem delegatū posse aīaduertere in ptē calūniosè agētē, & pt ptē mulctare, fm gl. no. hic, de quo dic ut 3 dixi in c. de causis, s. e. † Itē not. casum in quo subdelegat⁹ ꝓcedit applone remota & rō specialitatis ponit̄ in gl. fi. Op. cō tex. & ur̄ ꝙ ēt n̄ data ista malitia possit iudex cām subdelegare, ut s. e. in prin. Sol. Doc. fatent̄ cōriū & bn̄; sed iste tex. ꝓuidet d̄ nouo, ut data malitia p. tis possit iudex com 4 mittere applone remota. Sed q̄ro † qūo ɔstabit iudici de malitia ptis? Dicūt Doc. ꝙ p ɔiecturas: qa cū malitia ɔsistat in aīo, de facili clarè ꝓbari n̄ pt, ad hoc c. 2. de renū. li. 6. & l. dolū, C. de dol. In gl. in uer. à Rege, ibi: *committere uices suas.* Vr̄ gl. hic tacitè ɔsentire, ꝙ cā fuit hic ɔmissa plurib⁹ cū cl̄a, qd̄ si n̄ oēs: sed istud est diuinare, qd aūt iuris de ista qōne, q̄ ponit gl. dicet̄ in c. corā. j. e. In ea. gl. ibi: *cum utriq; possit obedire.* No. gl. & dic ut pleni⁹ no. in c. cum 5 parati. j. de ap. † In gl. fi. ibi: *sed hodie locum hoc non habet.* Gl. hoc dicit inhærēdo opi. suæ, ꝙ hodie cl̄a, applone remota nihil operet̄. sed n̄ bn̄ dicit, qa ubi apponit̄ hęc cl̄a, nulla applo admittit̄, nisi expsè à iure approbet̄, ut in c. pastoralis j. de app. & ibi pleni⁹ de hoc uo. & inter cætera ponit hic Hos. not. dcm̄ dicens, ꝙ magis operat̄ renuntiatio applonis scā p ptes, q̄ remotio applonis, q̄ fit in rescripto principis, qa qn̄ ptes renūtiauerūt, nulla applo dēt admitti, ut i l. fi. de tēp. ap. sd̄ qn̄ princeps remouit. in rescripto suo, admittit̄ applo in multis casib⁹, q. s. expsè approbant̄ iure, de qb⁹ no. i d. c. pastoralis, qd̄ notabis.

S V M M A R I V M.

1 *Subdelegatus potest punire impedientem suam iurisdictionem. uide in fi.*

2 *Officialis iniustè exequenti potest resisti etiam per tertium. & nu: 5.*

3 *Supplicatio porrecta principi dēt facere mentionem non solum expressam, sed expressissimam de omni clausula, quæ posset mouere principem ad rescribendum.*

4 *Executor merus an possit punire impedientem eius officium?*

C A P. XXIX.

1\. Ex literis † Subdelegat⁹ à delegato pp̄ iurisdōnē hn̄te pt coercere impedientē. h. d. cōprehendendo utrunq; intelľm. Sunt duæ ptes. In prima

ᵃ Cum æterni. Io. Cald. all. cum hoc tu pondera, qā dicit fm conscientiam, & iustitiam. ANT. FRAN. Circa istud qn̄ iudex hēt conscientiam læsam, debet supersedere & nō iudicare, debet tn̄ curare, si pt, illam conscientiam deponere iuxta ea q̄ plenè tractantur per doc. & ultimatè per do. Fel. in c. ne innitaris, de cō sti. qm̄ q conscientiam læderet, ædificat ad gehennā. caueat tn̄ ne falsam cōscientiam habeat, ut in c. per tuas, de simo. & in c. literas, de resti. spo. & in ca. quod autē. §. ex his 28. q. 1. qui. n. cōscientiam lędit, saluari non pōt, ut in d. c. literas, & in c. fi. de præscr. & in c. tua, de simo. & ꝓpterea dicebat Bal. in c. cum cām de testi ꝙ cōscientia est bonus uir. quod etiā uoluit Alex. in l. item si pretio. §. 1. in fi. ff. lo. & bene caueat iudex: quia conscientia subtilis, licet excuset à dolo: non excusat tamen à damno pecuniario; ita not. uoluit Bal. in l. fi. in 2. col. in princ. C. de fi. instr. & iō dicebat Inn. in c. fi. de præsc. ꝙ conscientia titubans non inducit malā fidem in præscriptionib⁹. dicit tn̄ Inn. in hoc c. in 3. col. in uer. Itē no. ꝙ conscientia excusat iudicem, quā non admittit appellationem: dēt tamen, ut dixi, curare deponere talem conscientiam, alias debet supersedere ad iudicandum, si non potest illā deponere, ut plenè tractatur in pal. c. ne innitaris. ZACHARIAS.

ᵇ Superiorib. Imò punitur per prælatum inferiorem, & etiā inqsitor hæresis à Papa deputatus potest amoueri, & amotus p prælatum puniri, ita no. Car. in cle. 2. §. notarij. per tex. ibi. de hæret.

SEB. SAPIA.
a Sniam nullam. Adde gl. in cle.fi. de seq.pos. & fru. plene per Alex. in l.depupillo.§.qui opus.ff.de ope. no. nunt. sed infinita congerit ad ppositú do. Claudius Aquen. in l.ut nimi in 1.& 2.lec.in gl. 1.ff.de iust.& iur. ubi facit plures casus, an liceat resistere magistratui, & cōcludit q̄ q̄n constat de nullitate sniæ,non pt q̄s resistere iudici exequenti,nisi talis nullitas resultaret ex defectu iurisdictionis,& ita in. istis terminis loq̄r gl.hic. & ita debet intelligi secundum eum.

ZACHARIAS.
b Per tertiū. Adde hanc niam per latos fines ppagatā fuisse per Iac.Rebuf.in l.præcepit, nu.2.& ibi remissiuè in apost.Celsi ad eum,C. de can. largi.ti.lib.10.
c Contrariū sensit. Sed tu pondera text.dum dicit ex quo coercionē recepit , probat dictum glo. Andr. Barb.
d Contradictores. Adde quod Rom. cons.482. dicit q̄ dat iurisdōnem ꝯ illos,q sedr facto opponunt,non autem de iure.
e Distinguit.Facit in simili quod hr in c.q̄d super his, de fid.instr.q̄n est Papa præsens , an credatur legato? Andr. Barb.
f Vt ordinarius. Addr Rom.consi. 491.ī.all.

SEB. SAPIA.
g Et tertium. Hāc differentiā tenet. d.Ant.Imo.& Ab. in c.cæterū,de rescri.& ibi Fel. dicit hāc esse cōem; sed contrariū ponit.d.Abb.hic ; tñ hanc opin. firmat ipse Abb.in c.audita,de rest. spol. & ita hanc esse cōem attestatur Fel.sibi contrari⁹ in c.cū di lecta,co. t.de rescriptis.
h . Turbatores .

pte decisa facti narratio.in scd̄a cāe ꝯmis
sio ibi: *Mandamus* q̄ distinguit, & mēbrū
pseqūr,ibi:*si uero*.Casus lrā l.ponit p Ber.
in gl.1.No.1.q̄ ubi mādat executio sniæ,
ut ēt accessoriè dari iurisdō,qd̄ tñ intelli
ge,ut dixi ī.c.pxi.§.qa uero.No.2.q̄ cō-
missa iurisdōne uī trāslata ptās coercēdi.
& not.illa uerba tex. q̄ iurisdō sine coer-
cione uī delusoria,& uide qd̄ not.in c.cū
contingat,de fo.ꝯp.No.3.q̄ interdictū pt
ferri in psonā.Itē no.q̄ iniuria fit iudici
si ci⁹ lrǣ n̄ pmittant legi, & pt ex hoc agi
ꝯ iniuriantē ad satisfactionē iniuriæ,facit
l.si qs id qd̄,ff.de iuris,om.iu.† Itē no.in
2 uer.*denunciatis*, iun.gl.q̄ exequenti sniam
a nullā[a] pt uiolenter resisti ēt p tertiū,[b] &
b aptè pbat hec lrā, si ferēs sniam n̄ hēbat
iurisdōnē.VI.no.q̄ nedū delegat⁹ pp,sed
ēt subdelegat⁹ad certū articulū hēt iuris-
dōnē & coercionē circa articulū sibi cō-
3 missū,& de hoc j.† In gl.in uer.*expssam fe
cerit mentionem*,ibi:*tacito de literis* Dic q̄ n̄
sufficit facere mētionē de aliis lrīs,sed dēt
fieri mentio spālis,ut pbaī in c.2.d̄ do.&
ꝯtu. vñ de qualibet clā notabili apposita
in priorib⁹ lrīs dēt fieri mētio in scd̄is,ut
no.in c.cū dilecta,& in c.ceterū,de resc.&
in summa d̄ oib⁹ est fiēda mētio,q̄ possēt
mouere aim principis ad scd̄as lrās dene
gādas,ut in c.postulasti,de resc.& iō dixit
Inn.no.uerbū q̄ n̄ solū expssa,sed ēt exps
sissima de priorib⁹ est fiēda mētio,facit j.
eo.c.significantib⁹,& est rō fm eū: qa re-
uocatio priorū iudicū est odiosa & ꝯ ius.
Hæc rō n̄ placet Hos.qa reuocare priores
lrās n̄ est uiolaī ius,ut in l.iudiciū soluit,
ff de iu.facit.l.obseruandū,ff.e. sed rō est
fm eū; qa q̄dā iniuria irrogaī priorib⁹iu
dicib⁹, si sine lrīma cā reuocant, l.3.ff.de
arb.facit.c.ut debit⁹.j.d̄ ap.Et tractat hic
Inn.utrū de appōne sit fienda mentio in
lrīs, & uī concludere q̄ n̄: sed ꝯriū tenuit
in c.dilecti,de ma.& obe. & seq̄t hic Hos.
q̄ sit fienda mentio,uī text. in c.bonę,de
4 confir.uti.& in c.ex pte,de resc.† In gl.in
uer.*subdelegatus*,ibi:*& etiā merus executor*.
No.fin.gl.q̄ mer⁹executor,& sic deputat⁹
ad nudū ministeriū , recipit iurisdōnē &
ptātē coercendi saltē circa executionis
actū,& idē uoluit gl. i c.sup qōnū,in uer.
q̄ executorē,ī.c.Itē sentit Hos. hic sed ꝯ-
c riū sensit[c] Io.An. sup tex.in uer.q̄ *potue-
runt &c*. nā ibi pōderat tex.q uī innuere,
q̄ isti delegati expssè mādauerunt isti Pa
triarchę iurisdōnē,& n̄ cōmiserūt simplr
nudū ministeriū,uñ intelligit,q̄ delegati
cōmiserant isti uices suas in actu denūtia
tionis,als n̄ potuisset Patriarcha exerceī
iurisdōnē,cū fuisset deputat⁹ad nudū mi-
nisteriū.s.ut denūtiaret illos canonicos n̄
esse excōicatos,adhoc bo.tex. i c.fi.j.e.in
fi.& ibi clari⁹hoc te.Io.An.& Ho. sup gl.
pe.concludentes,q̄ nisi apponanī aliqua
d uerba,p q̄ deī iurisdō(puta ꝯdictores[d] cō
pescendo &c. uel uices nr̄as cōmittim⁹in
tali actu & c.(n̄ pt deputat⁹ad nudū mini
steriū exercere iurisdōnē ēt ꝯ impedientes
e p d.c.fi. Vin.tñ ibi distinguit,[e] utrū dele-

gat⁹ fit pn̄s uel absens,ut in 1. casu nō possit,sed recurraī ad
delegantē,in scd̄o sic,& utraq; opi.uī satis pbabilis.Aduer
te tñ. aut mandaī nuda executio facti plenè pri⁹ cogniti, &
nullā iurisdōnē pt exercere executor,ut i l.executorē,& in
l.si ut pponis,C.de exec.rei iud.& dixi.ī.c.px.aut mandaī
sibi n̄ pura executio,sed aliqd̄ nudū ministeriū,& tūc hēt lo
cū qd̄.ī.dcm̄ est,& de subtilitate iuris uī uerior opi. Io.An.
sed distinctio Vin.hēt æqtatē,& no.pdicta,qa quotidiana,
cū sepe auditores,q excōicauerūt i curia,mādāt, in partib⁹
excōicatū publicari . Ex pdictis habes nūqd ꝯmissari⁹ possit
exercere iurisdōnē ꝯ ipedientē; & adde qd̄ no.i.c.sup qōnū,
ī.eo.in ea gl.ibi *delegatus ab epo*.hec gl.usq; ad fi.instat vtrū
delegatus iferioris à principe possit iurisdōnē exercere cir
ca executiōis actū,uel ēt alr ptes coercere,& hoc incidit in
aliud dubiū, nunqd in delegatū iferioris à principe trāseāt
ea,q̄ sunt meri vel mixti iperii . hæc materia plenè expediī
5 in c.si qs ꝯ, de fo.cōpe.ubi plenissimè dixi.† In glo. pen.ibi:
uiolenter resisti pt ei No.gl.fin.& pl⁹ dicebat iste tex.q̄ ēt ter-
tius pt resistere iudici in fauorē partis . nā Archidiaconus,
Castellanus erat tertius. in qōne ista, & q̄libet pt adiuuare
pximū suū oppssum,ad hoc.l.si qs in seru tute,ff.d̄ fur. & te
net Bar.ī.l.phibitū,all.ī gl. & uide circa hoc qd̄ plenè dixi
in,c.si qP.ī.e.In gl.fi.ibi: *non est iudex ordinarius*. colligiī hic
ar.ex tex.q̄ si Patriarcha esset iudex ordinari⁹, ibi valuisset
snia interdicti lata i archidiaconū Castellanū,ēt si n̄ habuis
set iurisdictionē delegatā.Sed gl.rn̄det & bn̄,q̄ psupposito
q̄ hrēt ibi iurisdictionē ordinariā;n̄ tñ pcedit argumētatio
gl.qa ipe intēdebat pcedere authoritate delegata & n̄ ordi
naria.& ex hoc no.bn̄ gl.q̄ si ordinari⁹credit se delegatū,&
pcedit authoritate delegata,nō tenet pcessus,si postmodū
appet,q̄ n̄ erat delegat⁹,licet potuisset pcedere vt ordina-
f rius;[f] & hoc ex defectu volūtatis; p hoc c.ex pte Astēsis, &
de cōce.pb.& vide plenè p Inn.in c.cū ex officii,de pscr. Ex
gl.opp.ꝯ tex. & vī q̄ ista snia oīno dēat tenere, ēt si iurisdō
primorū iudicū fuisset reuocata:qa añ pntationē scd̄arū lrā
rū & exceptionē earū vigore factā tenet pcessus priorū iudi
cū,vt in c.audita,de re.spo.& dixi in c.cæterū,de resc.So.In
no.multū instat;& primò refert quosdā tenere,q̄ hic pcessit
exceptio.alii uero dn̄t q̄ ēt citra oēm exceptionē & ēt data
ignorātia n̄ ualet pcessus ꝯ tertios,data reuocatiōe priorū
lrarū.vñ dn̄t q̄ si primi & scd̄i iudices pcedūt ad ꝯrios pces
sus,ualiditas pcessus ꝯ tertios pēdet ex ualiditate reuocatio
nis,p illū tex.q bn̄ facit,sec⁹ dn̄t ꝯ partē: qa pars n̄ cōparens
nec excipiēs corā priorib⁹ iudicib.pt excōicari,& tene mēti
8 hāc dr̄iā inter partē & tertiū,[g]& hoc iō fm istos: qa tertii n̄
sunt de iurisdō iudiciū,ideo nō tenenī obedire nisi in ueri-
tate sint iudices,d̄ quo satis dubito:qa ex lrīs d̄ iustitia prin
cipalr cōferī iurisdō circa partes,scd̄ario circa tertios turba
h tores,[h] ut in c.1.ī.eo. vñ si daī iurisdō in principali.s.circa
partē , ergo & in accessorio circa tertiū . de hoc tñ uide qd̄
plene dixi in c.cæterū.tene mēti istū tex.fm illā lec. pp exe
cutores ad bn̄ficia,q sæpe circa idē beneficiū faciūt diuersos
& cōtrarios pcessus ꝯ canonicos, uel ordinarios loci &c.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio delegata expirat re integra morte mandantis.*
Clā qd̄ si nō oēs, duo etc. verificatur in vno alterius vices gerente.
2 *Clausula, vos vel alter vestrum &c. verificatur in vno tantum.*
3 *Voces dandæ in collegio , vel capitulo possunt alteri committi.*
4 *Iurisdictio delegata non ppetuatur nisi p actum iurisdictionalem.*
Delegatus nō dicitur ppetuare iurisdōnem p solā subdelegationem.
5 *Iurisdictio perpetuatur per solam citationem .*
*Iurisdictio delegata ad diuersas causas an perpetuetur per cita-
tionem ad vnam causam ? & nume.6.*
6 *Iurisdictio delegata an extinguatur morte, vel depositione delega-
ti, an verò transeat in successorem ?*
7 *Commissio fcā alicui sub noīe pprio et dignitatis,censetur psonalis.*
8 *Iurisdictio delegata an suspendatur per excōicationem delegantis*

Mandatum

Adde quod Fed.
consi. 163.dicit q
delegans potest
excõicare cõmu-
nicantem cum ex
cõicato a se, & di
cit esse notabile,
allegat Host. ibi
uide.

ZACHARIAS.

a Existit. Ita not.
idem Host. in c.
quia propter §. il
lud ṡ. de elec. Car
di. Mandago . in
tract. de elec.par-
te 1.ca.14. in glo.
28.& seq. ubi quid
in casu huic op-
posito, scilicet si
unus canonicus le
gitimè absens cõ
stituit plures pro-
curatores insoli-
dũ? de quo uide p
Bal. in all. c.quia
propter, in fin. &
Mãda remis.ubi ṡ.

b So.cõtraria. Nã
illud pcedit quo
ad cõueniendum
illũ, qui contine-
batur sub clausu-
la generali , secus
si fuisset expressus
in rescripto: quia
tũc per morte ta-
lis litigatoris ẽt
re integra non ex
piraret rescriptũ,
ut iam dixi ibi, in
ea gl. ibi §. Nera-
tius. ibi.n. probari
uidetur, q manda
tum morte mãdã
tis nõ expirat di-
cas q ibi res non
erat integra: quia
licet pater qui p
fessus fuerat filiu
suscepturũ munus
publicum, ad qd
fuerat electus ille
filius, qui decesse
rat anteq̃ ipse fi-
lius illud munus
susciperet, tamen
non erat res inte-
gra, quia per talẽ
professionẽ factã
per patrẽ iam fue
rat obligatus pa-
ter ipse, si contin
geret postea filiũ
acceptare, & obli
gari reipubli. in
ea. ibi. l. cũ quasi
dicit hic do. Car.
q in casu illo res
non erat integra,
qa decretũ fuerat
interpositũ.& ista
sol.est contra illũ
tex.q loquit, quã
do decrtũ fuit in
terpositũ iã mor-
tuo illo, q fuerat
rogatus in testa-
mento manumit-
tere seruũ, & de-

Mandatum extinguitur morte naturali man-
dantis, non ciuili.
Iurisdĩ uicarij suspẽditur, si eps excõicatur.
9 *Procurator an repellatĩ si eius domin' excõicet?*

CAP. XXX.

1 Licet undiq;. † Iurisdõ
delegati b
re integra morte mãdãtis expi
rat. Vel sic, Cla, q si nõ oẽs, duo
&c. purificat in uno uices alteri' hñte, ẽt
duob. impeditis. Cõis diuisio. Scd̃a, ibi: *in*
quisitioni. Casus lral. Cã cõmissa ẽ trib. iu-
dicib. a dño pp̃ sub hac forma, q si nõ oẽs,
&c. un' cõmisit cuidã de sociis uices suas,
& tãdẽ mortu' est; soci' su' tãq̃ suspectus
fuit recusatus. q̃ritur an iste supstes noĩe
suo & defũcti possit negotiũ diffinire? Rñ
dcĩ, q si iudex iste ñ cępit uti iurisdõne si
bi a socio delegata eo uiuẽte, iurisdõ ex-
pirauit post mortẽ mãdatoris re ĩtegra.
si uero añ mortẽ illi' cępit uti iurisdõne
sibi cõmissa, uices suas & illi' poterit ad-
2 implere. B. † No. 1. effectũ illi' clæ, q si nõ
oẽs poterũt, duo uirum &c. oportet. n. ne-
cessario, q duo remaneãt iudices uere uel
ficte. sec' ẽ in illa cla, uos uel alter, uirum.
&c. qa tũc un' solus pcedere posset, ut in
c. cũ plẽs, ĩ. eo. lib. 6. No. q ẽt ubi apponiĩ
hæc cla, duo uestrũ pcedãt &c. pôt unus
collegæ cõmittere uices suas, & ille repñ-
3 sentat uices duorũ. † Ex quo infert Hos. q
si q's in electionis actu est pcurator plu-
riũ, hẽt tot uoces, quot sunt illi, quorũ p-
a curator existit,[a] de quo in c. scriptũ, ṡ. de
ele. No. 2. signatũ h' uerbi, collega. nã de-
notat hñtẽ par offiñ. vñ hñtes unũ & idẽ
offiñ dñr collegæ, ut in l. collegarũ, ff. de
uer. sig. Itẽ no. q mãdatũ iurisdõnale ex-
pirat p mortẽ mãdatoris re integra. Idẽ
est rlr in mãdato nõ iurisdõnali, ut l. mã-
datũ, C. mãda. & in cle. si ide pcu. & in §.
recte, insti. mãda. Vlt. põdera tex. ibi: *uti*,
4 *cæperit: aliter de mandata, &c* † q adhoc ut
iurisdõ pptueĩ citra mortẽ mãdatoris,
oportet q mãdatarius incęperit uti iuris
dõne delegata. Et ex hoc & ex tex. apertè
infero ĩ Host. hic, & gl. in c. si a subdelega-
to ĩ. e. li. 6. q tenuerũt, q p actũ subdelega
tionis pptuaĩ iurisdõ, moti ex eo qa sub
delegare est iurisdõne uti, ut in l. 3. ff. de
iurisd. om. iu. sed errauerũt iudicio meo,
qa licet sit iurisdõ: nõ tñ illa est delegata,
sed ordinaria est. n. cõcessa a lege, ut apte
dicit tex. in c. pastoralis, in prin. ṡ. e. & ibi
dixi. vñ teneo cũ gl. in hoc, q ad pptuã-
dã iurisdõnẽ nõ sufficit actus citra citatio
nẽ, & hãc opi. tenuerũt Cald. & Archi. 2.
q. 6. c. nõ ita, & in c. q̃uis ĩ. eo. li. 6. Io. Mo
na. in c. ut aĩarũ, de cõsti. eo. li. & oẽs ferè
Mod. sequẽtes, licet Host. tenuerit ɔ̃riũ p
istũ tex. q gñalr dicit uti cęperit. vñ ẽm
cũ si delegatus uocauit tabellionẽ & te-
stes, & publicauit cõmisionẽ sibi factam
tanq̃ delegatus aĩo pptuãdi iurisdõnẽ,
pptuata est ẽm cũ. sed hoc nõ placet: qa
hoc uerbũ gñale, uti cęperit, dẽt declara-
ri ẽm alia iura, q̃ specificè reqrũt citatio-
nẽ, ut in c. fi. de of. leg. & in c. gratũ, ṡ. co. &

dic ut plenius dixi, & p hoc est declarata
prima gl. In gl. 2. diuide hãc gl. in quinq;
ptes. In prima pte psequĩ aliquos casus, ĩ
qb' tacitè uel expsse reuocaĩ mandatũ re
integra: & quatenus tãgit de reuocatione
fiẽda de morte litigatorũ, dic ut plenè di
b xi in c. signauit, de rescr. ubi sol. ɔ̃ria[b] glo.
hic & psequĩ hæc gl. mixtim tã de reuoca
tione mãdati iurisdõnalis, q̃ de nõ iuris-
dõnali, uide qd̃ leg. & no. in cle. fi. de pcu.
5 & l. mandatũ, C. mãd. † In secũda parte, q̃
c incipit, ibi: *sed pone qd plures*. gl. q̃rit[c] qd si
plẽs causæ cõmittanĩ uni, & citatio fit in
una, numqd pptueĩ iurisdõ quo ad oẽs
causas? & alleg. p & cõtra, & finalr cõclu-
dit q nõ. sed distingue latius post Gof. q
aut citatio emanauit sup oĩb' causis, & fit
pptuatio quo ad oẽs ṡ. eo. c. gratũ. aut ci
tatio emanauit sup una cã tm̃, & hẽt cõ-
nexitatẽ cũ aliis causis, & fit pptuatio
quo ad oẽs, arg. in l. fi. C. de duo. re. all. in
gl. & in c. trãslato, ṡ. de cõsti. & in l. in hoc
iudicio, ff. fami. erc. aut erãt causæ separa-
tæ, & pptuatio fit solũ respectu illi', in
qua emanauit citatio, ar. in c. inqsitioni ĩ.
de appel. & in l. ẽt, ff. de minori. nã de se-
paratis ñ fit illatio, ut in c. 2. de trãsl. epi.
& l. Papinian' exuli, ff. de mi. & uide ad p-
6 dicta bonã gl. ĩ c. ne aliq, d̃ hęret. li. 6. † In
tertia parte, q̃ inci. ibi: *sed quid si moriatur*.
gl. q̃rit, qd si citatio fit facta añ declara-
tionẽ rerũ, ut puta qa res cõprehẽdunĩ
in rescripto suo sub cla gñali? gl. vr̃ uelle,
q nõ fit pptuatio nisi respectu rei expsse,
sup qua emanauit citatio. dic melius
ẽm Host. q aut citatio emanauit sup de-
claratiõe rerũ fiẽda, & fit pptuatio quo
ad oẽs cãs: qa citatio cõcernit oẽs cau-
sas, aut citatio fuit restricta ad certã cau-
sam, & tũc distingue ut ṡ. dixi in pcedẽti
7 pticula. † In quarte parte q̃ incip. ibi: *item*
qd si delegans. gl. q̃rit qd si delegãs depo-
niĩ re integra, nõ aũt moriĩ, numqd expi-
rat mãdatũ? & cõcludit gl. q sic. distingue
post Ho. q aut cõmissio fuit facta expres
so noĩe pprio, & tũc pcedit dictũ glo. nã
in dubio Papa uelle vr̃, q cõmissio sit pso
nalis, licet sit ẽt expressum nomẽ appel-
latiuũ. vñ hodie Papa cõiter pmittit no-
mẽ ppriũ, & subiũgit nomẽ appellatiuũ.
dr̃. n. Martinus eps &c. vñ cõmissio cense
tur psonalis, & expirat re integra, sicut p
mortẽ. nã deposit' æqparaĩ mortuo quo
ad dignitatẽ 16. q. 1. c. adiicim' §. ecce. &
idẽ dic si delegat' trãsferreĩ ad aliã digni
tatẽ. aut delegatio fuit fcã sub noĩe digni
tatis, & durat; licet moriaĩ psona, q̃ pside
bat in dignitate: qa dignitas nõ moriĩ, ut
in c. si gratiosæ, de rescr. li. 6. facit qd̃ no. p
8 legistas in l. cẽtesimis, ff. de uer. oblig. † In
quinta parte ibi: *qd si excõicatur*. gl. psequĩ,
d qd si delegãs[d] excõiceĩ, numqd delegatus
possit pcedere, durãte excõicatione? &
vr̃ cõcludere q sic, & bñ: qa excõicatio pt
æqparari morti ciuili. iura uero, q̃ dñt q
morte mãdatoris expirat mãdatũ, debẽt
intelligi de morte nãli, ut in §. si donator
all. in gl. in cõtrariũ gl. all. c. Romana, de

cessit post aditam
hæreditatem ante
prestitã libertatẽ,
nã si ex eo, q eius
nõ habebat præ-
sentia, decreuit iu
dex eũ esse absen-
tem ex iusta cau-
sa, & libertatẽ cõ
petere, quia cen-
setur absens ex iu
sta cã pp̃ter mor-
tẽ, facit c. si dele-
gatus ĩ. e. li. 6. cõ-
petit libertas, &
hæres eius cense-
tur patronus, &
sic snia lata pro
mortuo prosit hæ
redi. l. pen. ff. quæ
sen. sine appel. re.
Aliq tñ dñt ibi es
se spãle, ut senten-
tia lata pro mor-
tuo psit hæredi ĩ
quãdã cõsequẽtiã
fauore libertatis,
de quo uide per
Bar. in d. §. l. Nera
tius, & in d. l. pen.
quæ sen. si app. re-
scin. dixit tamen
Ang. in d. l. cũ qua
si, ibi esse tex. sin-
gu. ĩ iure. q decre
tũ prolatũ cõtra
defunctũ transit
in hæredẽ fauore
libertatis. & sunt
duo spãlia q sen-
tentia ualeat con
tra defunctũ, & q
trãseat in hæredẽ,
qui nõ habuit ui-
res contra ipsum
defunctũ, uide q̃
dixi' in c. significa-
uit, de rescrip.
Andræ. Barba.

c Gloss. q̃rit. De
hac qõne uide la-
te per Felin. in c.
pastoralis §. fi. de
rescriptis.

d Delegãs. Quòd
quis non possit es
se iudex, quando
est excõicatus, la-
tè tradunt scribẽ-
tes in c. ad probã-
dum, de re iudica.
Bal. in c. cõtingit,
col. 9. de do. & cõ
tu. qd̃ etiam pce-
dit in arbitro, ut
per Bar. in l. cum
pater. §. hæredita-
tem. ff. de leg. 2. &
idem in arbitra-
tore, ut per Ale-
xand. in l. ex fa-
cto §. si quis roga
tus, ff. ad Trebell.
per Ias. in l. si qs
rogatus, ff. ad Tre
bel. per Ias. in l. si
quis arbitreru, co-
lum. 16. uer. texto
quærit. Bart. ff. de
uer. sig. q̃ oia pro-
cedunt in publicè

off. uica. in 6. ubi tex. dicit, q̃ excōicato epō ſuſpēdit iuriſdō uicarii: ergo excōicato delegāte dēt eſſe ſuſpēſa iuriſdō delegata: q̃a delegatus nihil ꝓprii hēt, ſed iuriſdō eſt delegātis, ut in c. ſanè ſ. e. & in l.1. ff. de of. ei⁹ cui mā. eſt iuriſ. Inn. tenet hic indiſtinctè q̃ ſiue delegatio fuerit fcā in totū, ſiue in ꝑtē, nō expirat nec ſuſpēdit iuriſdō ſubdelegati ſeu delegati ꝑ excōicationē delegātis, niſi mādatū eſſet nudū miniſteriū d.l.1. in fi. & j. e. c. fi. Ho. diſtinguit q̃ aut delegat⁹ ſubdelegauit ī totū, & ꝓcedit opi. Inn. aut ſubdelegauit ꝓ ꝑte, & ſuſpēdit iuriſdō: q̃a nō dēt is admitti, cui⁹ auctor repelleret j. de teſt. c. licet ex quadā, & q̃a quaſi idē eſt cōſiſtoriū delegātis, & delegati Io. An. vr̃ accedere ad opin. Inn. poſſent tñ iſta hic ita æquè diſtingui, q̃ aut delegās fuit excōicat⁹ re integra, & ſuſpēdit iuriſdō delegati, ar. ī c q̃uis j. e. li. 6. aut res deſiit eſſe integra, & tūc indiſtinctè ꝓcedit opi. Inn. ꝓ qua vr̃ tex. in c. ſi is cui j. e. li. 6. ubi dr̃, q̃ ſi ſubdelegās eſt excōicatus, non dēt appellari ad eū a ſubdelegato, ſed ad primū delegātē, & ſic innuit, q̃ ſubdelegatio fuit facta ꝓ ꝑte, aľs nullo mō potuiſſet ad eū appellari, ut in c. ſup qōnū §. porrò, ſ. e. nec ē uerū qđ dicit Hoſ. idē eſſe delegātis & delegati cōſiſtoriū. nā dicit Io. An. & bñ, ſi hoc eſſet uerū, nūq̃ poſſet appellari ad delegātē, ut in c.2. de cōſu. li. 6. Itē ꝑ mortē delegātis expiraret iuriſdō delegati ēt re nō integra, ſicut ꝯtingit in uicario epi, ut in d. c. Romana, & tene hoc mēti. †Ex gl. q̃ro nūqd dēt repelli ꝓcurator ꝑꝑ ſuperueniētē excōicationē in ꝑſonā dñi, &c. loquor de ꝓcuratore ad agēdū. Hoſt. tenet, q̃ ſic, ēt ſi ꝓcurator ſit cōteſtat⁹ litē añ, quā excōicaret: q̃a licet ꝑ li. cōt. efficiatur dñs inſtātiæ, nō tñ efficit dñs litis, nā cā eſt dñi, cū ad eū ſpectet cōmodū uel incōmodū, ut in c. biduū, uer. palā 2. q.6. & no. bñ hāc q. ſecus dicit Hoſ. ſi ꝓcurator fuiſſet dat⁹ in rē ſuā. in hoc ulti. d. Ang. diſtinguit & bene, q̃ aut ꝓcurator dat⁹ in rē ſuā intētat utilē actionē ſibi cōpetētē, & ꝓcedit dictū Hoſt. quia cū excōicatio ſit ꝑſonalis, nō cōcernit factū procuratoris promouentis actionem ſibi competentem. aut procurator intentat directam nomine dñi, & tunc pōt repelli, ad hoc uide bonā gl. & quod ſuper ea no. in c. unico, de iure patrona. li. 6. & quod no. Bar. in l. apud Celſum, ff. de do. excep.

SVMMARIVM.

1 *Delegatio cauſæ non præſumitur, niſi probetur.*
2 *Bonus an quis præſumatur?*
Facta non præſumuntur, niſi probentur.
3 *Delegatus in cauſa ſibi cōmiſſa eſt maior ordinario.*
Ordinarius ita demum tenetur obedire delegato, ſi delegatus oſtendit ſuum mandatum.
Excommunicatio iniuſta non ligat excommunicatum.
4 *Mandatum non tenetur quis oſtendere, niſi petatur.*
Ab executore non appellatur.
5 *Allegans maliciosè falſitatē reſcripti principis quomodo puniatur.*
6 *Mandatum delegationis qualiter probetur.*
Inſtrumenti tenor ſcriptus apud acta ita demum probat. ſ. inſtrum eſſe talis tenoris. ſi fuit ſcriptus uoluntate partium, alias ſecus.
Notarius non poteſt facere fidem de eo, de quo non eſt rogatus, ſed de productione coram eo facta ſic.
7 *Incompetentia iudicis non poteſt opponi poſt litem conteſtatam.*
Incompetentia iudicis an poſſit opponi per contumacem, uel abſentem poſtea comparentem?
8 *Sententia præſumitur in dubio lata a iudice competenti, intellige tamen prout infra proxi.*
Legatus papæ habet ordinariam iuriſdictionem.
9 *Notario aſſerenti in actis talem eſſe procuratorem tali non adhibetur fides, niſi de mandato ipſo fuerit rogatus.*
Verba enunciatiua poſita in aliquo inſtrumento, quæ ſint de ſubſtantia actus, qui geritur, an probentur per ipſum inſtrumentum?
Procurator ex quibus præſumatur hēre cōſenſum dñi ad agendum?
10 *Procurator, de cui⁹ mādato dubitat̃, pōt cogi ad ꝓmittēdū de rato.*
11 *Excommunicatus non præſumitur abſolutus, niſi probet literas abſolutionis, quas debet ad cautelam ſeruare.*

CAP. XXXI.

a CVm in iure. a†Nō credit̃ q̃s delegatus, niſi delegationē ꝓbet. Vel ad idē ſic. Nō tenet̃ q̃s parere mādatis aſſerētis ſe delegatū, niſi mandatū ꝓbet. Cōis diuiſio. Secūda, ibi: *ſuper quo.* Caſus lr̃al. Aliq̃s delegat⁹ mādat alicui, authoritate, qua fungor, tibi iniūgo, ut Titiū denūties excōicatū. iſte, cū hoc mādat̃, dubitat de iuriſdōne illus, nec ſup hoc fidē facit eidē. q̃rit̃ an teneat̃ exeq mādatū illi⁹ Rñdet̃, q̃ niſi de mādato apľico fiat fides, ñ tenet̃ exeq q̃ mādat̃. B. †No. ex prin. iſtā de c. q̃ ꝯſultatio dēt eſſe de re dubia: aľs ꝯſultās ē dignus reꝑhēſiōe, maximè ſi credit̃ iuriſperit⁹. vñ ꝑꝑ reꝑhēdit iſtū epm, q dubitabat đ iu. ñ dubitabili potuit. n. moueri ad dubitādū, q̃a q̃libet ꝑſumit̃ bon⁹, ut ī c. unico, de ſeruit. & ī c. fi. đ ꝑſum. Sed hæc rō parū ꝯcludit: q̃a ea q̃ accidētaľr ꝓueniūt, & ñ inſunt hoī a na, ñ ꝑſumunt̃ niſi ꝓbent̃, ut in c. ſi fortè, đ ele. li. 6. Itē cū agit̃ đ ꝑiudicio alteri⁹ ñ ſufficit ꝑſumptio: ſed dēt fieri plena ꝓbatio, adhoc c. cū a nobis, de teſti. & qđ no. in gl. ī c. ſicut, de ſen. exc. & ex hoc. & ex tex. no. q̃ fcā ñ ꝑſumunt̃, adhoc l. q̃cūq; ff. de publ. i rē ac. & no. ī l. ſciēdū, ff. de uer. ob. & ꝑ Inn. ī c. innotuit, de eo q fur. ord. rece. No.3. practicā ꝑcipiēdi, cū q̃s utit̃ alteri⁹ ꝑtāte. nā iniūgit authoritate, qua fungit̃, & ſic delegat⁹ papæ ꝑcipit authori. apľica, & facit ꝓ ſtylo hodierno. nā delegat⁹ ī ſuis lr̃is inter cætera dicit nr̃is, ſeu ueri⁹ apľicis parere mādatis &c. Et no. ibi: *iniunge:* q̃ iudex loq̃t de ſe ī ſingulari, b licet hodie ſm̃ Ioā. An. ex faſtigio loquat̃ iudex ī ꝑl̃ali, de quo uide q̃ leg. & no. ī c. cū ab uno, de re iudi. li. 6. Itē no. q̃ ordinari⁹ ñ tenet̃ exeq ſnīa delegati, nec aľr ſibi ꝑere, niſi fiat ſibi fides de mādato. 3 † Itē no. ult. q̃ delegat⁹ pt̃ ꝑcipere ordinario, ut exequat̃ ſnīa ſuā. nā gerit uices Papæ quo ad illā cām, & eſt maior quolibet ordinario, ut in c. ſtuduiſti, de off. le. Sed q̃ro qd ſi delegat⁹ nō uult facere fidē ordinario de mādato ſuo: ſed eū parere nolētē excōicat? Dicūt do. & bene, q̃ excōicatio nō tenet: quia delegat⁹ nō hēt iuriſdōnē ſup ordinariū, niſi qñ eſſet ſibi rebellis, ſed petēdo fidē de mādato facit qđ ſibi a iure ꝑmittit̃, ergo non pōt dici rebellis, & ſic nō tenet excōicatio ex

---

excōicato, ſec⁹ in eo, q̃ ē occulte excōicatus, ut tradit in d. c. ad ꝓbādū: qđ tñ ſingulariter limitat̃, qñ partes ſciūt, ut refert Fel. in c. Rodulphus, col. antepen. ſ. de reſcri.

a Cū in iure. Hūc tex. d. Bartho. de Belēc. ī c. qđ ſup his, q.16. de. fi. inſtr. intelligit q̃ nō hēt locū in Cardinali dicēti cānt: ſed uide Fel. ꝓbātē in c. ad aures, uerſi. 8. de reſcri. & hoc ſentit Old. in cōſi. 211. ubi ꝓbat q̃ in māſtricta ēt Cardinales cōprehēdunt, de quo etiam per Fel. hic.

b In ſingulari. No. q̃ iudex loq̃t de ſe in ſingulari. tu dicas ēt, q̃ ꝑꝑ de ſe loquēdo loquit̃ in ſingulari. cōſiliuſ. de teſta. & ēt iperator loq̃t in ſingulari l. 2. C. de appel. l. minorib⁹, C. de his, q ut indi. l.2. C. de do. inter ui. & ux. l.1. ff. de teſta. mili. uide l.1. C. q̃ū & qñ iud. l. in teſtō, C. de teſta. mili. l. ea q̃, & l. caſtitati, C. de adul. l.1. & 2. C. ad l. Iul. oia. l. fi. C. de edē. l.1. C de of. q̃to. uide tex. ī l.1. C. de uetera. lib.12. ubi pōt dici imperatori, in l.1. C. q ad. li. pue. oō pol. l. fi. C. de pac. c. cū ab uno, de re iu. li.6. & c. quoſdā, de ꝑſum. & l. fin. C. ut null⁹ &c. li. 12. c. 1. de ꝓba. c. in lul, de ꝑſcr. facit c.2. uer. dico de hom. hodie tñ utimur ꝑl̃ali; ut in c. cū ab uno de re iud. ſecundū do. Car. And. Barb.

ANT. FRAN.

Circa hoc, ſi in lr̃is Papæ uel imperatoris in eorū noīe apponeretur num. ſing. nō carerēt hmōi lr̃æ uitio & ſuſpicione falſitatis, iuxta no. ī c. ad falſariorū, de cri. fal. licet n. num. ꝑl̃alis nō poſſit uerificari ī uno tñ, ut ī l. ubi numer⁹, ff. de teſt. & ꝑ Pau. de Ca. in cōſ. 14. & in cōſi. 102. & in cō. 234. & io l. fi. ff. ad Treb. & ꝑ Spe. late, & ibi ꝑ Io. An. in add. in §.1. ī ti. de teſte, in uer. in quarta quæſtione; tñ propter cōſuetudinē & ſtylū curiæ, q̃ hñt q̃ Papa qñ de ſe loq̃tur, ſp loq̃tur in numero plurali. ſi in literis reperiretur numerus ſing. non carerent ſuſpicione falſitatis. Et adde etiam, q̃ adiectiuum ſingularis numeri poſitū poſt duo ſubſtantiua refertur ad oia, ut puta ſi dico lego uineas & fundū plenū fructibus, intelliguntur etiā legati fructus uineæ, ut per Bar. poſt Di. in l. cum filio, io. 4. col. ff. de leg. 1. & in l. extat, de eo quod met. cau. & uide Bal. in l.1. in fi. C. de legiti. hæred.

tio ex defectu iurisdõnis; facit qđ in simili dixi i.c.cũ ꝯtin-
4 gat,de rescr.†Secũdò q̃ro,q d si ordinari⁹ ñ curat certificari đ
mãdato,nunqd possit exeq̃?Doc.ꝗ sic,ex quo p̃sumit de mã
dato.nã hic tex.ñ dicit,ꝗ ñ p̃t exeq,sed ñ cogit, & si pars ap
pellaret ab ordinario, nõ tenet admitter appłonẽ,qa cũ ip
se sit nud⁹ executor,appło dẽt interponi à delegato,q iniũ
5 xit mãdatũ,vt no.fuit.s.eo.c.sup qõnũ.Quæro tertiò†qd si
ordinarius malitiosè dicat se dubitare đ mãdato allegãdo
maximè falsitatẽ rescripti iuxta id, qđ hr̃ i.c.sup eo, de cri.
fal.Sol.dicit Ho.ꝗ quatuor remedia hoc casu cõpetũt.Pri-
mũ,vt delegat⁹ exequat p se, qđ p̃t,vt in.c.i lr̃is.s.eo.scḿ,vt
puniat ip̃m ordinariũ,si ꝯstat ꝗ malitiosè opponit . tertiũ,
qa punit quo ad Deũ.quartũ,qa poterit cõdenari in.3 o.li.
auri,si malitiosè opponit annulãdo rescriptũ pricipis.l.2.i
fi.C.de leg.In gl.i ver.iniungo.No.bñ istã gl.qa ẽ multũ no.
maximè respectu theoricę,quã tradit in fi. & multũ allega
ri solet ista gl.in iudiciis;& vide ad materiã qđ no.Inn.j.đ
eo q fur.ord rece.i.c.inotuit. & ut habeas cõclusiue istã ma
teriã,p̃sequere p tria mẽbra. primũ est, cũ q̃rit quali r verè
pbet mãdatũ delegatiõis. scḿ qualr p̃sumit iurisdõ delega
ta vł ordinaria.tertiũ qd in litinuitate aliarũ psonarũ i iu-
dicio intercedẽtiũ,ut pcuratorũ,tutorũ,& sim.Quo ad pri
6 mũ dic†,ꝗ priò põt pbari mãdatũ p originale; [a] & hodie
a clarius.j.de fid.inst. quasi p totũ scḿ p exẽplũ solẽniter sũ-
ptũ ex originali;& q̃ solẽnitas dẽt adhiberi, dic vt legit &
no.i.c.pen.& vlt.de fide instr.& i.c.significauit,&.c.Alberi-
cus.de testi.idẽ est si ptib⁹ ꝯsentiẽtib⁹ vel p̃sentib⁹ & nõ ꝯtra
b dicẽtib⁹ originale fuit exẽplatũ in actis [b] scḿ Hos.hic.nã in
p̃iudiciũ ipsarũ partiũ acta faciũt fidẽ de tenore originalis;
qd satis placet,arg.bonũ in.l.1.C.đ rela.& p istũ tex. dicit
ibi Bar.ꝗ si ptes i iudicio p̃ñtes nõ ꝯdicũt his , q̃ p̃nt tẽdere
in earũ p̃iudiciũ,videt cõsentire;sec⁹ dic, vbi solus notari⁹
exẽplauit instr̃a originalia reducẽdo tenorẽ ad acta. nã vt
no.dicit hic Inn.cũ pducunt instr̃a, sola pductio ẽ đ actis,
& nõ tenor. q.d. si notari⁹ scripsit i actis, ꝗ ps pduxit tale
c instr̃m credit notario sup pductiõe, [c] vt in.c.qm cõtra , de
pba.sed nõ credit sup tenore instrorũ,nisi pbet tenor p ori
ginalia uel aliis modis p̃dictis. nã notarius nõ ẽ rogat⁹ de
cõtẽtis in instr̃is pductis; & iõ sup tenore illorũ nõ p̃t face
re fidẽ,qnimò nõ sufficeret iudicis authoritas,nisi ps aduer
sa fuisset citata uel p̃sens,ut p̃dixi;ad hoc qđ no.Inn.in.d.c.
significauit,&.c.Alberic⁹,de test.& ibi dixi plenè; & p Ioã.
An. in addi.Spe.i ti.de rescri.p̃sen.§.1.post pri.& hoc not.
7 †Venio ad scḿ in quo distinguo post Inn.ꝗ aut sñia fuit la-
ta p delegatũ p̃sentib⁹ ptib⁹ & nõ appellãtib⁹ ; & p̃sumit ꝗ
iudex habuerit iurisdõnẽ.Idẽ ẽ si ps qñq; ꝯparuit añ li.cõt.
nã post lit.cõte.nõ põt allegare defectũ mãdati,ut in.c.iter
mõasteriũ, de re iu. nã p̃sumẽdũ est, ꝗ ex quo ps cõparauit
& non opposuit de defectu iurisdõnis;ꝗ iudex habuerit iu-
d risdõnẽ. [d] si uerò sñia fuerit lata ꝯ absentẽ in casu in quo fer
ri potuit,& ps absens nũquã paruit delegato ; & tũc sp põt
opponere defectũ iurisdõnis,& onus pbandi ꝯtrariũ, incũ-
bit aduersario, sed in p̃cedẽti mẽbro onus incũbit opponẽ
ti.Quidã tñ tenẽt ꝯtrũ,vt refert Inn. sed p̃dicta distinctio ẽ
satis ęqua, & ad eã reducas dictũ istius gl. Dubiũ remanet,
qd si pars fuit absens cõtumaciter,nũqiud si postmodũ op-
posuit , teneat pbare defectũ mandati,an aũt onus incũbat
aduersario? Inn.in.d.c.innotuit.sentit ꝗ cõtumax æq paret
p̃senti.aliud sentit hic;& plus placet ꝗ ex quo fuit sp absẽs
licet cõtumaciter ; ꝗ opponẽdo trãsferat onus pbandi in
aduersariũ.rõ q̃ me mouet, est; qa negãdo iurisdõnẽ negat
p cõsequẽs cõtumaciã; qa si nõ erat iudex,nõ tenebat corã
eo cõparere;facit.l.nõ vł latitare,ff. de iu. Itẽ cessat p̃sum-
ptio iurisdõnis,qñ ps fuit semper absens, quia factũ nõ p̃su
mit,nec subest tacit⁹ cõsensus [e] ptiũ. hæc pcedũt respectu iu
risdõnis delegatę,sed respectu ordinarię dicit gl. ꝗ p ea p
8 sumit.†Et iõ dñt Doc.ꝗ sñia fuit lata à legato,satis est,pba
re,ꝗ ille reputabat legatus. nã legatus Papę hẽt ordinariã
iurisdõnẽ,ut in c.2.de offi.le li.6. intelli
ge gl.qñ pbat, ꝗ psona hẽbat p cõstitu
ta in tali dignitate, arg.in.l. Barbari⁹,ff.
de off.p̃to.& p Inn.i.c.veniẽs,de uer.sig.
li.6.Itẽ oportet p illud,sup quo fuit sñia
tũ,spectet ad illã dignitatem de iure cõi,
alś aũt si allegaret cõsuetudo,vel priuile
giũ iurisdõnẽ tribuẽ;oporteret ꝗ pbare
tur,sicut.s.dixi in delegato;qa ista nõ p̃-
sumunt, vt no.in.c.1.de offi.leg.li.6.& iõ
si delegatus pcessit sup eo, qđ sibi nõ cõ
petit ex cõi stylo delegatiõis, ñ p̃sumitur
iurisdõ;quia in illo non est ordinaria de
iure cõi.Venio ad tertium & vltimũ.†in
quo dicit Inn.ꝗ si negat quẽ fuisse pcu-
ratorẽ,vel tutorẽ absentis , ꝗ tũc nõ stat
sñię,nisi ps q̃ obtinuerit, pbet pcurato
b rẽ habuisse mãdatũ,nisi dñs fuisset p̃sẽs, [b]
qñ sñia fuit lata ꝯ pcuratorẽ,& ñ ꝯdixit.
Idẽ si pbat dñm sciuisse illũ se gerere p
pcuratore suo , & nõ ꝯtradixit. No. hoc
dcm̃;& idẽ tenet Inn.i.c.ex pte decani,đ
resc.& uide qđ ibi dixi.nec sufficit scḿ cũ
ꝗ notarius dicat i instr̃o sñię, ꝗ ille erat
pcurator;qa nõ credit notario de his , q̃ [c]
incidenter narrat i instr̃o, ex quo nõ fue
rat rogatus de pcuratiõe illius; & iõ nõ
põt facere fidẽ maximè in p̃iudiciũ ter- [d]
tii [f] nec obst.l.optimã,C. de ꝯtrah. & cõ-
stip.vbi dr̃ ꝗ enũciata in aliquo instr̃o, q̃
sunt de sub̃a actus, q gerit, pbant p ip̃m [e]
instr̃m. vñ si dr̃ Titius seruus Sempronii
fuit stipulatus &c. pbat Titius seruus su⁹
quo ad validitatẽ stipulatiõis,ut ibi. pce [f]
dit.n.illa.l.scḿ In.& bñ in his,q̃ enũtiant
in p̃iudiciũ partiũ p̃sentiũ , sed respectu
absentiũ illa uerba nõ faciũt fidẽ.vñ dñs
absens põt dicere,ꝗ nunq̃ dedit mãdatũ [g]
illi pcuratori;qđ bñ no. Idẽ sentit Bar.
in.l.licet.C.de pc.vbi dicit ꝗ ẽt si iudex
pnuntiauerit illũ esse pcuratorẽ, nõ p
hoc sententia p̃iudicat dño absenti ; qa
res iter alios acta &c.Ad idẽ qđ ipse no.
in.l.1.C.eo qđ no.in.c.1. de pc. Et ideò
10 cautũ est†,ꝗ cũ dubitat de mãdato,uel đ
reuocatione mãdati, exigat cautio de ra
tihabitione ab ipso procuratore,vt no.in.d.l. 1. & p hoc re
manet expedita tota gl.†Et no.bñ gl.in fi. ꝗ semel excõica-
tus sp p̃sumit excõicatus nisi pbet absolutus ; & ideo neces-
g sariũ est seruare lr̃as absolutiõis; [g] & idẽ not.in. c. pposuit,
alle.in gl.& uide ad p̃dicta tex.cũ gl.in.c.ex insinuatione, đ
procu.& dic idẽ de tutore,& simi. quod dixi in pcuratore,
nisi in casu,de quo in.l.1.ff.quod cum tal.tuto . scilicet quã
do iudex approbauit tutorem.

a Originale. Adde Roma.consil. 336.
ZACHARIAS. Adde plenissimè p Feli. in.c.fi. in prin.j.de fi. instru. & p Lãfran. de oria.in. c. qm cõtra.§. statuim⁹ uersi.istrumẽtorũ pductiões, nu.7. 8.9. & ibi per discursum an & qñ requirat originale & quando statur illius exemplo.
SEB. SAPIA.
b In actis. Vide Rotã in tit. de fi. instr.deci. 1. Bal. i.l.nostram, in.4. col.C.de test.Ro. in.l.sciendũ, ff.de ver.ob. Bal.& Ange. in aut. si quis, i illi quo,C.đ ede.
c Super productione. Adde Ancha.consi. 41.
d Iurisdictionem. Adde Ang. cõsil. 287. & vide.Lap. alle. 44.
e Tacitus consensus. Adde Roma. consi.48.
f Præiudicium tertii. Adde limitandũ vt per Ancha.consi. 40.&. al leg.
g Literas absolutionis. Adde vt p Roma. consilio. 387.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatio lata post appellationẽ lr̃imã est nulla. & nu. 12.*
2. *Sacrilegus et qui sit laicus,potest cõueniri corã ecclesiastico iudice.*
3 *Delegatus non cognoscit ultra comprahensa in rescripto. uide in fine. Intellige ut.j.nu.7.respectu rei conuenti potest,& nu. 11.*
Iurisdõ delegata p̃t prorogari tacito cõsensu partiũ de re ad rẽ,uel đ tpe ad tp̃s sed de loco ad locũ requirit exp̃ssus cõsensus,et n.9.et 10.
Delegatus ad cognoscendum in una diœcesi non potest cognoscere extra illam,nisi ex consensu partium expresso.
Contradictio uel protestatio nullitatis non habet impedire iudicium nisi sequatur appellatio.
4 *Mandatum procuratoris non extenditur ultra comprehensa in eo.*
Procurator constitutus ad exigendum & ad finem faciendam de

receptis,non censetur constitutus ad confitendum se recepisse, & non praeiudicat domino, nisi constet de recepto.

5 *Procurator constitutus ad mutuum recipiēdū non censetur constitutus ad confitendum de mutuo recepto,nisi constet ex alio,quàm ex confessione.*

Procurator ad uendendum an possit transferre dominium habita fide de pretio?

6 *Procurator cōstitutus ad uēdēdū an p̄iudicet domino,si confiteretur se habuisse pretium?*

7 *Rescripta extenduntur ad accessoria illorum, quae exprimuntur in rescripto.*

Rescripta extendūtur ad oīa, ad quae extendi possunt eū lato significatu uerborum.

8 *Procurator an possit transgredi fines mādati praesente & non contradicente domino?*

10 *Procurator an possit iurisdōnem prorogare?*

11 *Recōuentio habet locū coram iudice delegato.*

13 *Appellatio ab interlocutoria annullat omnia gesta post eam.*

C A P. XXXIII.

Cum olim Abbas.

Per ꝓcuratorē nō habētem mādatū de re ad rē iurisdō prorrogari n̄ pōt.h.d.quo ad ti.vel sic s̄m l̄ram.
1 †Excōicatio lata post applōnē l̄timā est nulla. Et diuiditur in duas partes principales. Secunda ibi.*quia uerò.* & prima pōt multipl̄r subdiuidi, ut patet in tex.Casus lit.Comes Altisiodo quoddā stagnū, & molēdinū & domū uolebat cōstruere in p̄iudiciū & grauamē monachorū Vergiliacen̄.monachi eām sup hoc Ep̄o & thesaurario Niuernen̄.obtinuere committi. lit.contest. sup petitionibus monachorū receptis utriusq; partis testibus & publicatis, & cū sup illis fuisset à partibus disputatū, Comes ꝓposuit, q de dānis in nemoribus & rebus aliis datis, sup qbus testes deposuerāt, cognoscere nō debeāt iudices, cū de his ī rescripto nulla mētio haberet.iudices interlocuti fuerunt,q super dānis datis a Comitte ad eos iurisdō pertinebat quo audito Comes statim ad sedem apostolicā appellauit, sed iudices nō obstante appellatione uocauerunt ipsū,& qa nō venit,nec misit excōicauerūt eūdē, & p l̄ras suas negotiū dn̄o Papae intimauerūt.Sup hoc r̄ndet qbusdā iudicibus dicēs,q sup dānis datis,an̄ lit.côtest. cognitio ad dictos iudices nō ptinebat, cū de dānis datis ī rescripto nulla mētio haberet. nec ꝓcurator potuit sup his ad iudices ꝓrogare iurisdōnē,cū ad illa solūmō ꝯstitut⁹ itelligat, q̄ in rescripto cōtinēt;& q̄ cito Comes intellexit sup dā his fuisse depositū, statim ꝯtradixit. Vn̄ Papa ꝓnūtiauit iudices illos pperā processisse, & sępe dictū Comitē, q pp hoc appellauit, excōmuninicationis sentētia
2 non fuisse ligatū B. †Not. 1. laicum posse côueniri corā iudice ecclesiastico, si deliquit in bonis eccl̄ię, vl̄ aliter in eis damnū intulit, q strictè pōt dici malefactor, & largo mō sacrilegus,[a] vt in c.cū sit gn̄ale,de fo.cōp.No.2. q appellās ab interlocutoria iterū citat, si applo sua ptendit minus l̄tima,hoc tn̄ nō est necessariū, licet ad cautelam fieri possit,de quo dic ut h̄ in.c.eū qui,de dō. & cōti.lib.6.
3 †No.3.q iurisdō delegata nō extēdit vltra cōprehēsa in rescripto;& si iudex ꝓcedit sup aliis rebus,cautela est vt ꝯtradicat,& appellet.hoc intellige vt no.fuit in.c.1.ī.eo. si aūt nō appellaret,valeret iudiciū sup aliis rebus inchoatum, vt hic est tex. satis not. Ex quo infero ad duo dicta multū no. primū q iurisdō delegata pōt de re ad rē cōsensu partiū ꝓrogari,quēadmodū ꝓrogari pōt de tēpore,ad tp̄a, ut in.c. de causis,ī.eo.secus est in ꝓrogatiōe,q̄ fit de p̄sona ad personā,ut pater in. c. P. & G.j.eo. & dic ut ibi plenius de hac materia no.s̄m dictū magis no.est q ad prorogandū iurisdōnē ēt delegati sufficit tacitus cōsensus partiū;[b] & hoc iudicio meo melius ꝓbat hęc l̄ra,quā q̄libet alia. nec ad hoc solet induci,sed ꝓfecto hoc bene ꝓbat,maximè in eo q pōderat,q iste Comes protinus cōtradixit ; quasi secus si tacuisset & licet aliqui tenuerint alibi consensum expressum requiri:primū tn̄ verius est,& sentit Inn.hic clarius,& in.c. ad petitionē.j.de accu.sequit Bar.in. l.1.in.fi.ff.de iu. & facit.l.1.C.de iur.om.iud.& p hoc puto Ang. de peru.nō bn̄ dixisse[c] in.l.fi.ff de iur.om.iud.in eo , quod dixit cōsensum exp̄ssum reqri in ꝓrogāda iurisdōne delegata, & alle. ꝓ se tex.in c.statutū,in §.in nullo,de rescrip.li.6.q vr̄ bn̄ facere; sed loquit in ꝓrogatione, q̄ fit de loco ad locū.dicit.n.q delegatus deputatus in certa diœcesi nō pōt cognoscere extra illam,nisi ad id accedat expressus cōsensus partium.vn̄ arguendo per locū à speciali ille tex. ꝓbaret opp. sed fortè ipse uoluit inducere tex.à paritate rōnis :sed certe nō dēt īduci,cū illud videat ius nouū;& r̄r cōsēsus exp̄ssus,& tacitus aeqparātur,[d] ut no.in c.dilecti,de fo.cōpe. facit.c. sit rector.44.di.& haec bn̄ no.No.ulterius
4 †q mādatū procuratorium nō extendit vltra cōprehēsa in eo; & pondera verbū, solūmō,positū in tex.& hanc literam induco ad qōnē.Quidā constituit procuratorē ad petēdū & exigendū quod sibi debetur à quacunq; persona , & ad finem & ad liberationē fiendam de receptis..iste procurator confessus fuit se recepisse ducenta,quae debebantur dn̄o à quodam debitore, & liberauit illum ab obligatione, qua tenebat domino. Dubitatum fuit in qōne facti, nunquid ille debitor esset liberatus? & vr̄ q non:quia procurator non fuit constitutus ad confitendū,nec simpl̄r ad liberandū, sed ad finem faciendā de receptis.unde ex quo non apparet q receperit,non potuit illū liberare.In cōtrariū allegabat.nā confessio probat solutionē,vt in.l.pecunię,C.de solu.& in.c.si cautio,đ fide instru.cū ibi no.& in.l.cū de indebito, ff.de prob. ergo pōt iste debitor se tueri ꝯ creditorē producendo cōfessionē ad probationē solutionis.Hāc qōnē ponit Fed.consi.53.& vr̄ multū dubitare,nec apertè firmat pedes[e], Sed ego puto,q illē non sit liberatus; ad qđ optimè facit iste tex. in eo qđ dicit,q ꝓcurator intelligit solūmō ad illa cōstitutus , q̄ in cōmissionis l̄ris inueniunt exp̄ssa;sed in ꝓcuratorio dicebat,vt finē faceret đ receptis.ergo,ex quo nō apparet exp̄ssè đ receptione,nō poterit facere finē , nec cōfessio ꝓbat ꝯ dn̄m qa nō fuit cōstitutus ad cōfitendū . Et ꝓ hoc adduco qđ no.Bar.ī.l.2.§.in mutui aūt datiōe,ff.si cer.pet. in fi.vbi
5 no.dicit†q si cōstituo ꝓcuratorē ad mutuū recipiendū, nō nocet mihi cōfessio ꝓcuratoris đ mutuo recepto,ex quo n̄ apparet q pecunia fuerit sibi numerata,qa ꝓcurator fuit ꝯstitut⁹ ad recipiēdū mutuū nāle , qđ ꝯhit uera interuētiōe rei,sed cōfessio ꝓbat solūmō mutuū ciuile,qđ est bn̄ no.[f] & ꝓ hoc facit illa litera inducēdo mō p̄dicto.vide qđ ēt in fi. not.Bar.in.l.à diuo Pio.§.sed si emptor,ff.de re iud. vbi ponit qōnē notabilē,quā originaliter posuit Cy.in.l.i ciuile, C.đ rei vē.nūqd ꝓcurator ꝯstitut⁹ ad uēdēdū possit trāsferre dn̄iū habita fide de p̄tio?Et ꝯclusio ē, q si ē ꝓcurator ecclię vl̄ mioris,vl̄ fisci,n̄ pt trāsferr dn̄iū[g] p.l.si ꝓcurator,iū cta gl.

a Sacrilegus. Adde Pet.de Anch.cōsi. 14.
SEB. SAPIA.

b Cōsensus partiū. In contrarium tn̄ facit tex.in l.1.ff. de iud.cū ibi no. & qđ no.Card.in consi.73.Ange. in l.quaero,ff. de sol. sed opi.Abba.hic potest saluari in prorogatione de re ad rem, in qua sufficit tacitus cōsensus,ut hic;dixi latè in.d.l.1.ff.de iudic.

c Non bene dixisse No.& male intellexit Ang.ideò vide ibi omnino. Andr.Barba.

d Aequiparantur Adde de hoc vidēdum Card. consi. 71.incip.Omnis à me charitatis.
SEB. SAPIA.

e Firmat pedes.Vide dom. Anto. de But.idē tenentem in c. si cautio , de fi.inst.Ang.in.l.n̄ abstulit,C.de noua.Imo.in.l. si debitorē,ff. đ noua. in.l.a diuo pio.§. sed si emptor,ff.đ re iud.Rom.in. l. praedia.ff.de acq. pos.& in cō.252. inci. quaeritur nū quid dn̄i Auinionēses,in.2.dubio. & Imo. & Fel. in d.c.si cautio Pau. de Cast. in consi. vlt.secundum antiquā impressionem.

f Quod est bene no.adde latè Pau. de Cast.cōs.ult.in primo impressis.

g Transferre dominium . Adde Alex. consi.81.3. lib.

ĉta gl.ff.de iure fiſ.ad idē ibi Bar.Si verò
eſt ꝓcurator alteriꝰ,aut eſt gñalis;&ꝑt l.
qcunq;.§.ſi ei,ff.de inſt.act.aut eſt ꝓcura
tor ſpālis:& tūc aut fuit cōſtitutus vt vē-
deret ꝑ certo ꝑcio;& tunc nō ꝑt hr̄e fidē
de ꝑcio:qa excederet formā mādati. aut
fuit cōſtitutus ſimpl̄r &aut ob certā cām,
q̄ nō fuit ſequuta;& nō ꝑt hr̄e fidē de pre
cio;vt puta cōſtitui ꝓcuratorē ad vēden
dā certā rē,vt ſatisfaceret creditoribus.ſi
verò nō fuit exꝑſſa certa cā, tūc ꝑt hr̄e fi-
6 dē de ꝑcio.†Sed dubiū eſt qd ſi ꝓcurator
a cōſtitutus ad vēdēdū cōfitet[a] ſe habuiſſe
b ꝑciū?Bar.ibi videt̄ ſentire,ꝙ nō ſufficit:[b]
qa aliud eſt recipere ꝑciū,& aliud ꝯfiteri.
ſed ꝯ̄riū ſentit in d.l.ſi ꝓcurator,& videt̄
tex.no.in l.2.§.fi.C.de quadri.ꝑſc.vbi dr̄
ꝙ ſi ꝓcurator fiſci cōfitet̄ ſe recepiſſe pre
ciū ex re vēdita,cōfeſſio ꝓbat ſolutionē
etiā cōtra fiſcū; & eodē modo videt̄ dicē
dū in ꝓcuratore eccleſiæ.Sed cōcordādo
poſſet dici,ꝙ ſi fuit cōſtitutꝰ vt vēderet ꝓ
certo ꝑcio,vel ob certā cām;&tūc ꝓcedat
primū dictū:aut fuit cōſtitutus ſimpl̄r, &
7 procedit ſm̄. †Sed q̄ro qd dicendū eſt in
reſcripto delegationis,nūqd indiſtinctè
iuriſdictio reſtringat̄ ad exꝑſſa in reſcri-
pto? Sol.cōclude poſt Inn.ꝙ qñq; aliqua
ſpecificè exprimunt̄ in reſcripto,&ad illa
ꝓculdubio extendit̄ iuriſdictio. Itē & ac
ceſſoria expreſſis.vñ ſi qs dixerit in reſcri
pto ſe eſſe ſpoliatū, poterit agere poſſeſ-
ſorio,& petere æſtimationē dānorū,q̄ ſu
ſtinuit in iſta ſpoliatione: qa iſta ſunt ac
ceſſoria ad interdictū.l.1.§. ſi qs de naui
vi deiectus,ff.de vi & vi ar.& arg.in c.gra
uis,de reſt.ſp.Itē ſi fecit mētionē de ꝯ̄ctu,
pōt petere intereſſe.l.2. & 4. C.de actio.
emp. Itē ſi dixit dānū ſibi fuiſſe illatū in
rebꝰ poterit agere ad æſtimationē dāni.
Idē de poſſeſſione & ꝓprietate. & idē di
cēdū vbi verba ſunt gñalia,vt extēdat̄ ad
ea,q̄ pñt ſub illis verbis cōprehēdi . Et iō
dicit Inn.& bñ, ꝙ ſi qs dixit in reſcripto,
ꝙ Titius iniuriat̄ ſibi ſuꝑ tali fundo, po-
terit iſte impetrator agere de fundo rei
vēdicatiōe.Itē poſſeſſorio. Itē poterit pe
tere fructꝰ ꝑceptos añ li.cōte.agēdo cōdi
tione ſine cā : qa oīa iſta pñt cōprehendi
ſub illis verbis gñalibus;pro hoc adducit
Inn.l.ſolemus, & l.ſi qs intētione ambi-
gua,ff.de iud.& c.cū eccl̄ia Sutrina,de cā
poſſ.& ꝓpri. Et aduerte diligēter:qa illa
iura loquunt̄ in iudiciis.& Inn.vr̄ extēde
re ad reſcripta,q̄ ipetrant̄ ad iudicia . Ex
c quo iſert̄,ꝙ reſcripta extēdunt̄[c] ad oīa,ad
d q̄ extēdi pñt ex lato ſignificatu[d] verborū;
ad qđ vide qđ no.Inn.i c.epi.de re.eccl.ñ
alie.vbi dixi.&no.ꝑdicta:qa cōiter hodie
à curia Ro.lr̄ę de iuſtitia emanāt ſub ꝑdi
ĉta forma : qa narrat̄ ꝙ talis iniuriat̄ ſibi
ſuꝑ tali re, vel ſub certa q̄titate pecuniæ,
habes.n.ꝑ ꝑdicta qd cōprehēdat̄ ſub illis

8 verbis gñalibus.†In gl.in ver.*primus ꝯdixit*,
ibi:*niſi ſtatim cōtradicat*.No.ſingul̄r iſtā gl.
ꝙ dñs ſciēs ꝓcuratorē excedere fines mā
dati,& ñ ꝯdicēs,vr̄ ꝯſētire.Hoſ.tenet ꝯ̄riū
quo ad caſum huiꝰ.c.dicēs,ꝙ iudiciū erat
nullū; iō taciturnitas dñi nō hēt nocere ;
alle.l.licet.ff.de iudi.quæ iudicio meo nō
multū facit; qa nō loquit̄,qñ dñs ſciebat.
Io.An.approbat dictū Hoſ.qñ totał̄r defi
cit iuriſdō;ſecus ſi nō deficiebat in totū,vt
deficiebat hic circa res nō expreſſas in re
ſcripto. ſed ſi ꝓcurator excedit fines man
dati corā delegato vel ordinario, q al̄s ē
iudex in illa cā; tunc ꝓcedat gl.ſm̄ eū, vt
dñs ſciens & nō ꝯ̄dicēs ſibi prȩiudicet,&
no.bñ hoc vltimū Sed idē puto circa pri-
mū,ſi iuriſdō eſt ꝓrogabilis ꝑ dñm.nam
tacendo vr̄ ꝓrogare iuriſdōnē, & cōſenti
re vt ꝓcurator agat; de quo iudicio meo
vr̄ tex.hic nō cauillando literā;al̄s fruſtra
hic Papa pōderaſſet,ꝙ iſte Comes ſtatim
cum ſciuit,ꝯ̄dixit;& pro hoc facit qđ not.
Inn.hic.& in c.ex parte decani,ꝫ.de reſcr.
vbi dixit ꝙ ſi ſcio aliquē ſe gerere ꝓ ꝓcu
ratore meo,& non ꝯdico,videor cōſenti-
re ; & facit tex.inſtitu. ꝑ quas perſo. age.
poſ. poſt princ.& vide qđ plenius dixi in
d.c.ex parte decani.& hæc gl.pōt optimè
adduci ad cōcordiā illius dicti Inn.nā ea
rō,quæ eſt in toto quo ad totū,dēt eſſe in
parte quo ad partē.l.quæ de tota,ff.de rei
ven.& c.paſtoralis.§.Itē cū totū.ꝫ.e.vñ ſi-
cut dñs vr̄ cōſentire,qñ ꝓcurator excedit
fines mandati; ita & qñ ex toto non habe
bat mandatū,& ecōtra,& hoc teneo,licet
do.Ant.videatur hic velle ꝯ gl.allegando
dicta Bar.in l.quo.n.ff.rē ra.hab. ſed me-
lius poſſet allegari qđ no.idē Bar. in l.ſæ
pe, ff.de re iu. Sed vide qđ dixit in d.c.ex
9 parte.†In ea.gl.ibi:*eis præiudicat*.No.gl.ꝙ
à forma reſcripti pōt recedi ēt ꝑ tacitum
cōſenſum partiū;qđ intelligitur,ſi forma
cōcernebat fauorē partiū, vt no.Inn.in c.
prudentiā, ꝫ.eo.facit.c.fi.ꝭ.eo. ſecus dic ſi
concernebat fauorē publicū;ſic intellige.
c.cū dilecta,ꝫ.de reſcrip.& c.venerabili.ꝭ.
10 eo.†In ea.gl.ibi:*de tpe ad tps*. No.gl.in eo
e ꝙ tenet ꝓcuratorē gñalē[e] poſſe ꝓroga-
re iuriſdōnē de tpe ad tps: quia pōt pro-
rogare mandatum ad ea, quȩ ſunt vicina
mandato.Et no.ēt hoc vltimū;qđ intelli
ge vt no.in c.in cauſis, ꝫ.de elec.& hāc gl.
quo ad principale dcm̄ tenēt Phil.Vin.&
Pet.ſed Goff.ꝯ, niſi ꝓcurator hēat gñale
mādatū cū libera ptāte;qđ vr̄ placer Inn.
ꝫ.eo.c.de cauſis,& ſatis mihi placet ar.hu
ius tex.dixit tñ Hoſti.ꝙ ſi dñs ſcit, & non
contradicit,ſibi præiudicat.Et no.hoc:qa
11 facit ꝓ his q̄ dixi.ꝫ.in prin.gl.†Et in fi.gl.
rōnē diuerſitatis inter impetratorem &
reū gl.non ponit ; ſed rō pōt eſſe,quia in
ptāte impetratoris fuit exprimerȩ plures
res in reſcripto; iō ſibi imputādū,ſi nō ca

a Confitetur. Adde Pet.de Anch.conſi.18.
ZACHARIAS. Quòd non ſufficit.Tu adde ꝓ opi. Bar.tex.ſin.ſe
cundum Gul.de Cu.in l.1.§.igit,præpoſitio ver.vel ſi ad locandum,
ff.de exer.quem ſingularizat in l.quicunq;.§.non tñ,& ibi diffusè de
hoc in addi. Celſi ad ipſum,ff. de inſtit.act. vbi dicit ꝙ conſtitutus
ad vēdendum , nō
pōt recipere pre-
cium,quem refert
& ſequtur Ro. ſin.
24.inci. quod hñs
mādatū ad vēden
dū &c. Sed tu vi-
de eudē Ro. q ita
indiſtinctè nō lo-
quit̄ ſin. 625.inci.
cōſtituo ꝓcurato
rē meū. vbi videt̄
idē ſentire cū iſto
in fi. huius nu.

ANT. FRAN. De hoc an ha-
bens mādatum ad
vēdēdum cenſeat̄
habere mādatum
ad recipiēdū pre-
ciū, vltra alleg.
hic ꝑ iſtū, dicas,
ꝙ ꝓ hoc facit,qa
ex quo habet mā-
datum ſimpl̄r ad
vēdēdū,debet for
maliter mādatum
ſeruare ,& nō vl-
trà facere, quam
ſibi ſit mādatū, c.
cū dilecta , de re-
ſcrip.l. diligēter,
ff.mād. & iō dici-
mus ꝙ mādatariꝰ
ad emēdū rē ali-
quā certo precio,
ſi plꝰ expēdit, nō
repetit à mādāte.
l.qui aliena. §.li-
bertos , & ibi gl.
ff.de ne.geſt. & vi
de pulchrum cōſi.
d.Pau.ad ꝓpoſitū
nu.155.imò ſi plꝰ
expendit, quā ha-
beat in mandatis,
non poteſt agere
nec conuenire, vt
per gl. in l.præte-
rea,in §.fi.& l.ſe-
quē. ff. mā. Dicas
tamē ꝙ ille q ha-
bet mandatum ad
emēdū,emens ſim
pliciter videtur
emere pro mandā
te , & cogitur ad
tradendū rē em-
ptā ipſi mādāti,l.
q i aliena.§.ſi is q
& ibi ꝑ Bar.Ang.
& Doc. ff.de acq.
hære . Extēdūtur
Adde Ro.qui eſt
ſibi cōtrarius, cō
ſi.133.qui tenet,ꝙ
reſcripta delega-
toria ſunt ſtrictiſ
ſimi iuris. in con
ſi. 343.dicit ꝙ la-
tè ſunt interpre-
tanda.

ANT. FRAN. Circa hoc de in
terpratiōe reſcri-
ptorum, dicas, ꝙ

reſcripta ſunt latiſſimè interpretanda ꝯ principē cōcedentē:ita Bal.
in l.bñficiū,in 2.col.ff.de cōſt.prin.& tenet Bal.in l.4. C.de emā. li.
& Inn.in c.cām quæ,circa prin.de reſcri. & ita pōt intelligi,qđ di-
xit Ro.in loco hic alle.qñ dixit eſt latiſſimè interpretandū:aliàs āt
reſcriptū dēt interpretari ſm̄ ius cōe,vt in l.ex facto, in prin.vbi ꝑ
Io.de Imo.& do.
Alexā.in 4.col.de
vul.& pup.ꝙ vide.
Io.And. in c.cum
olim, de uer.ſi. &
in c.cū dilecta,de
reſcri.imò in du-
bio nunquam in-
telligitur conceſ
ſum cum præiudi
cio iuris tertij. l.
2.§.ſi quis à prin-
cipe, & in §.meri
tò,ff.ne qd in lo-
co pu. imò ſꝑ ſub
intelligitur in eo
cl̄a illa, ſaluo iu-
re tertij , & ſalua
iuſtitia;ita Bal.in
l.1.C.đ cōſt.prin.
& in l.monumen-
ta, C. de le.& no.
Bar.in l.dotalem,
ff.de teſt.mi.& iō
dicimus , ꝙ nunq̄
eſt interpretādū ,
vt extendatur ul-
tra ꝑſonas in eo
đſcriptas ita Bar.
in l 1. in §.fi. 1.q.
ff.à qui. appel. nō
licet. imò nec ex-
tenditur ad hære
des eius , ꝯ quem
fuit impetratum,
vt no. d.Ant.in c.
quia.ꝫ.de iudi. &
not.doc.in c.1.de
reſcri.& tene mē-
ti, ꝙ reſcriptū nō
ꝑt interpretari ſi-
ne partis citatio-
ne,ut ꝑ Spe. in ti.
de reſcri. præſen.
in §.9.ver.Item ꝙ
ad reſcriptum . &
uide Pau. & Ca.in
conſi. 55.inc.quia
exceptiōes;& hoc
ſecundo modo ꝑt
intelligi , qđ uo-
luit Ro.etiā in lo
co hic alleg. dum
dixit ꝙ reſcripta
ſunt ſtrictè inter-
pretanda.

SEB. SAPIA. d Lato ſignificatu.
Quam interpreta
tionē recipiat re-
ſcriptum , vide d.
Ial.in l.beneficiū,
ff.de conſti. prin.
Felin. in rub.ꝫ.de
reſcri.

e Procuratorē ge
neralem.Adde qđ
Ro. conſi. all.47.
tenet , ꝙ requiri-
tur ſpeciale man-
datum.

SER. SAPIA. Delegãtis. Vide q̃ latè ad hoc ꝓpoſitũ cõgerit. d. Decius in c. ſanè. ĩ. hoc ti. & tãgit Fel. hic: al'r latè dixi in ru. ff. de of. eius cui mãd ẽ iuriſ. & vide tex. in l. oſſa. §. fi. ff. de relig. & ſump. fun. ꝑ quẽ dixit Bal. ĩ c. 1. ĩ. de of. del. ꝙ ille q̃ occidit ambaſiatorẽ principis, incidit in crimẽ læſæ maieſtatis, ac ſi principẽ occidiſſet, ꝑ illũ tex. dixit idem Bal. in c. ex l'ris. ĩ. eo. ꝙ impediẽs literas iudicis, ne deferant, dr̃ inferre iniuriã iudici.

b L'ras alterius. Ad de Ro. conſi. 365.

ZACHARIAS. Adde Bar. in l. q̃ teſtm̃, ff. de fal. cũ cõcor. ibi ꝑ Alex. qđ limito, ſi nihil erat in illis ſcriptũ, vt not. Bal. in l. ſi binæ, ff. de in. in. teſ. & eũdẽ hic. Ex quo ĩfero l'ras ñ dici aptas, ſi ſint deſigillatæ, niſi fuerint & lectæ, vt not. Bar. in l. ſi q̃s in graui. §. ſi q̃ ta bulas, & per illũ tex. ff. ad Sylle. ꝙ tu dicat nihilominus talẽ latorẽ incurreŕ pœnã falſi, ſi l'ras aduerſario ſcribẽtis oñderit legẽdas, vt voluit reſtringere Bar. l alleg. l. q̃ teſtm̃. & Põta. cõſ. 322. i 2. dubio; ſed & illũ, q̃ alij dedit l'ras, q̃ cui miſſæ erãt, licet ñ ſit aduerſarius, ita not. Bal. hic. Ale. & Imo. pꝰ gl. & Bar. i l. Titio ĩ prin. ff. ad muni.

ANT. FRAN. Circa hoc đ aperiẽte l'ras alienas priuatas, vel q̃ lacerat, vel cõburit; dicat ꝙ teneŕ quaſi falſarius pœna extraordinaria, vt hic ꝑ d. Abb. qđ & voluit Bal. in c. olim, đ reſcr. & eodẽ mõ q̃ l'ras mihi ſcriptas nõ dedit, ſed alteri eas dedit, vel manifeſtauit. qđ voluit Bal. ĩ ru. C. de fi. inſtr. & Bar. i l. q̃ teſtm̃, ff. đ fal. ꝙ itelligit verũ, qñ i l'ris erat aliq̃d ſcriptũ: ſecus ſi nil erat ſcriptum, vt & voluit Bal. in l. ſi binæ, ff. de iniu. teſt. & vide Bar. in l. Paulꝰ ff. de fal. vbi ponit an ille, qui ſigillũ vel bullã amouit de l'ris alienis, teneaŕ pœna fal. & vide eundẽ Bar. in l. 3. in §. ſi quis ta bulas, ff. ad Syll.

preſſit: ſed reo non eſt quid imputetur, 1
cum ipſe non impetrauit reſcriptũ; ideò
põt reconuenire actorem ſuper rebus nõ a
expreſſis q̃a durũ eſſet, ꝙ poſſet moleſta-
ri, & ꝯ moleſtatorẽ non poſſet inſurgere.
c 2 † In gl. fi. ibi: *quia non habeat iuriſdictionem*
ſuper damnis No. gl. in eo qđ ſentit, ꝙ ex-
cõicatio lata à delegato occaſione rei nõ 2
cõprehenſæ in reſcripto nõ tenet: de quo
tñ dic vt plenius no. in c. fi. de præben. nã
hoc dictũ nõ probaŕ, vt dicit Inn. & bene:
q̃a appellatio fuit fcã cã nullitatis iſtius
ſnĩæ: ſed fortè gl. voluit ponere cãm me-
c 3 diatam & non immediatã nullitatis. † Et
no. ex hoc & ex tex. ꝙ geſta poſt appella
tionem ab interlocutoria ſunt ipſo iure
nulla: quia ſi appellatio fuit legitima, ſu-
ſpẽdit iuriſdictionem iudicis, vt in c. ſi à
iudice, de appel. lib. 6. & vide bo. tex. huic
concordem in c. ſuper q̃õnum, ĩ. eo. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Vicerector ſi fuerit iniuriatus, cenſetur iniuria-*
tur ille cuius vices ſuſtinet: quod intelligo,
ſi fuerit iniuriatus reſpectu officij.
2 *Aperiẽs literas alijs deſtinatas, quo punitur?*
3 *Publicatas atteſtationes non poteſt pars ad-*
uerſa infringere, ſi ante publicationem in-
ſcio iudice ipſas perlegit.
4 *Librum rationum ſi aliquis niſus eſt vitiare,*
non poteſt poſteà ipſum reprobare.
5 *Procurator vel aduocatus oſtendens aduerſa-*
rio iura partis, punitur vt falſarius.
6 *Delegatus principis etiam proprio motu datus*
poteſt ex iuſta cauſa recuſari.

C A P. XXXIII.

CVm olim. Qui acta cauſæ relationis iudicum delegatorum ſigilla violando aperuit, non audiŕ poſt-
modum ꝯ illa. Prima pars deciſè ponit fa 5
ctũ principale. Secunda, ibi: *verum*, narrat
culpam iſtius. B. Tertia, ibi: *qui poſtmodum*,
ponit ipſius confeſſionẽ & excuſationẽ.
Quarta, ibi: *ſanè*, excuſationis reprobatio
nẽ. Quinta, ibi: *ſed ut*, culpæ punitionem.
Caſus literalis. Magiſter S. Archidi. & B.
præpoſitus adinuicem permutauerunt di
gnitates ſuas. occaſione huius permuta-
tionis orta fuit q̃õ inter ipſos. cã ſup hoc 6
fuit cõmiſſa quibuſdã iudicibus. tandem
cum proceſſiſſent in cauſa, ad ſedem apo.
tranſmiſerunt acta ipſius cauſę per dictũ.
B. q̃ nõ erubuit aperire l'ras iudicũ, quas
dño Papæ dẽbat fideliter præſentare. ip-
ſe verò in pñtia Papę ſe excuſabat, dicens
ꝙ iudices perperã proceſſerant ꝯ ipſum.
vnde timẽs, ne literas portaret Vriæ, ſcri
pta illorũ aperuit, & quod ſuſpicatus fue
rat, adinuenit. Super hoc dicit Papa, ſi 1
iſte. B. conſideraſſet quid ſibi melius expe
diret, vel non recepiſſet ſcripta ſuſpecta,
vĺ ea recepta ſibi fideliter pñtaſſet, & oſtẽ 2
diſſet corã ipſo cãm ſuſpicionis. Præterea, nõ cõquerebaŕ de a
iudice, quẽ Papa ei cõceſſit, ſed de illo quẽ ipſe duxerat eli-
gẽdũ; & iudex ꝯquerebaŕ de ipſo. Vñ Pa. verbis illiꝰ noluit fi
dẽ adhibere. ſed vt puniaŕ in quo peccauerat, Papa ꝯ acta iu
dicis, q̃ violauerat, ipſum noluit exaudire, ne de dolo ſuo cõ
modũ reportaret. Ber. † No. 1. ibi: *imò verius delegãti*. ꝙ ĩferẽs
iniuriã delegato, vŕ inferre delegãti, cuius vices gerit. dẽt. n.
delegatus honorari ob reuerẽtiã delegãtis.ᵃ & facit iſte tex.
ꝙ ñ exhibẽs reuerẽtiã vicerectori vŕ iniuriã impẽdere recto
ri, cuiꝰ vices gerit; & no. hãc l'ram ꝓ ſtylo hodierno, quo cõi
ter vtunŕ delegati in eorũ mãdatis. Scđò no. ꝙ iudices dele
gati referẽtes ꝓceſſum ad ſu ꝑiorẽ pñt referre ſub ſigillis eo
rũ, vt ſic euiteŕ ſuſpicio falſitatis. † No. 3. ꝯ apiẽtes l'ras aliis
deſtinatas. peccãt. n. & poſſunt puniri ꝑ ſuꝑiorẽ: ſed ñ ſunt ꝓ
hoc excõicati, vt q̃dã vulgares falsè opinãt. nã hic (vt vides)
iſte q̃ violauit l'ras iudicis, ñ ĩcidit ĩ excõicationẽ, ſed al'r fuit
punitꝰ. Et no. ꝙ, ẽt ſi q̃s ꝓſumat aliq̃d ĩ l'ris cõtineri ꝯ ſe; ñ ꝓ
hoc dẽt illas l'ras aꝑire; ſed aut ñ recipe, aut receptas fideli-
ter pñtare. An aũt aꝑiẽs temerè poſſit puniri pœna falſi, di
cã. j. ſuꝑ gl. No. ibi: *melius notaſſet &c.* ꝙ q̃s dẽt diligẽter
notare ea, q̃ expediũt: & ſumiŕ hoc verbũ, notare, ꝓ notabili
quo quotidie vtimur; &, notare, eſt diligẽter cõſiderare; ad
hoc. 2. q. 3. c. ſi quẽ §. notãdũ. Itẽ no. ꝙ ñ de facili crediŕ illi,
q̃ deꝓhẽdiŕ ĩ aliquo culpabilis. nã ꝓſumptio bonitatis, q̃ in-
hæret à na, tolliŕ & obfuſcaŕ ꝑꝑ accidẽs naturæ ꝯriũ; ad hoc
r'la, ſemel malꝰ, & qđ ibi no. de re. iu. li. 6. † No. ibi: *in quo pec*
3 *cauerit*, ꝙ iudex, inquãtũ ꝑt, dẽt delinquẽtẽ punire in eo, in
quo deliq̃t. & facit hæc l'ra, ꝙ ſi ꝑs ꝑlegit clã atteſtationes
inſcio iudice, ñ debeat ampliꝰ audiri ꝯ illas. Idẽ ſi aliqđ in-
ſtr̃m vel librũ rõnũ niſus eſt vitiare. vñ ñ dẽt recipi ꝓbatio,
ſi vult poſtmodũ illã ſcripturã reprobare, vt ſic puniat ĩ eo,
ĩ quo deliq̃t; qđ tene mẽt; & facit c. cõſtitutꝰ. j. de teſti. In
4 gl. in ver. *ſigilla*, ibi: *tanquã falſarius*. † No. gl. in eo ꝙ ſentit, ꝙ
b aꝑiẽs l'ras alteriusᵇ ꝑt puniri tanq̃ falſarius. ſed Inno. vŕ al'r
ſentire. dicit. n. Inn. ꝙ iſte minus peccauerit, q̃ ſi falſaſſet ſi-
gillũ: vel ſi raſurã aliq̃ feciſſet ĩ inſtr̃o; & ſic loquiŕ c. olim, al
leg. in gl. quaſi ſentiat ꝙ ille q̃ violat ſeu corrũpit ſigillũ, vt
legat l'ras, ñ tñ peccat, ſicut ille q̃ falſat ſigillũ, i. appõit ſigil
lũ adulterinũ, & ob hoc notãter dixit hic Pe. ꝙ iſte ñ dẽt pu
niri pœna falſi, ſed arbitraria, ar. c. de cauſis, ĩ. eo. Tene mẽti
hoc dictũ, & cũ eo trãſeũt cõiter doc. ſed reꝑio Bar. ſpecificè
attigiſſe de eo, q̃ aꝑuit l'ras priuatas alterius, nũq̃d incidat ĩ
pœnã falſi? & diſtinguit ꝙ aut aꝑuit l'ras oñdẽdo eas aduer-
ſario mittẽtis; & ꝑt puniri vt falſariꝰ, ar. bo. ĩ l. 1. §. is q̃ depo
ſita, ff. de fal. vbi dŕ ꝙ is q̃ depoſita inſtr̃a oñdit aduerſario,
5 incidit ĩ crimẽ falſi. † Et no. hoc ꝯ ꝓcuratores & aduocatos,
q̃ plerũq; iura ꝑtis oñdunt aduerſario. nã pñt puniri pœna
falſi, vt ibi no. Aut aꝑit q̃s l'ras, ñ tñ oñdit aduerſario; & tũc
ñ puniŕ pœna falſi; de quo vŕ tex. hic. nã ꝓꝑ dixit ꝙ voluit ip
ſum punire ĩ eo, ĩ quo deliq̃t, nec puniuit eũ pœna falſi. ergo
nõ incidit in crimẽ falſi; & tene mẽti ad hoc iſtũ tex. ſic in-
tell'm, ad idẽ. l. q̃ teſtm̃, ff. de fal. nã ſpãle eſt in eo, q̃ aperuit
teſtm̃ clauſum, vt puniaŕ pœna fal. vt ibi. ergo aliud dicẽdũ ĩ
eo, q̃ aꝑuit alias l'ras maximè priuatas. vñ dẽt iſte puniri pœ
6 na extraordinaria, vt hic, & ff. de cri. ſtel. ꝑ totũ. † In gl. ĩ ver.
proprio motu, in fi. Cõclude ꝙ delegatꝰ principis q̃tuncũq; ꝓ
prio motu datus, ꝑt ex legitima cã recuſari; q̃a princeps in
dubio ñ vŕ velle cãm cõmittere ſuſpecto, vt in c. cũ inter. ĩ.
de exce. & ꝓ hoc. c. poſtremò. j. de appe. & l. aꝑtiſſimi, C. de
iud. ñ ob. c. nouit, de app. q̃a loq̃ŕ ĩ nudo executore; & dic vt
ibi. nec ob. l. alle. ĩ gl. q̃a loquiŕ in ꝓfecto ꝑtorio, a cuius ſnĩa
ñ appellaŕ ex priuilegio ſibi cõceſſo ꝑ Imꝑatorẽ: tñ ꝑt ſup-
plicari, vt in auŕ. q̃ ſupplicatio, C. de preci. Impe. offe. &c.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus non tenetur admittere collegam ſubdelegati, ſi in reſcri-*
pto eſt clauſula, quòd ſi ambo. &c. 3.
Delegatus ñ teneŕ admittere ſibi collegã ĩpetratũ ꝑ l'ras ſubreptitias,
2 *Procurator, de cuius mãdato dubitaŕ, dẽt cauere de rato, et audiŕ.*

vide

vide infrà nu.7.9. etiam si sit procurator in spiritualibus.12.

4 *Cla. si ambo non poteritis,&c. intelligit de impedimento psonali.*

Impotentia non includit voluntatem.

5 *Procurator ad agendum an admittatur sine mãdato cum cautione rati? intellige vt infrà nu.7.*

Coniuncta persona tam coniunctione naturali,quàm speciali an admittatur ad agendum sine mandato?

6 *Amicus an admittatur ad agendum pro amico sine mandato praestita cautione rati?*

Clericus an agat pro ecclesia sine mandato?

8 *Solutio non potest fieri coniunctæ personæ.*

9 *Mandatum an & quando quis præsumatur habere, ad hoc vt admittatur cum cautione de rato?*

Dubia dicitur res per negationem partis.

10 *Literæ credentiæ nõ pbant aliquẽ eẽ assumptum ad aliqđ officium.*

11 *Mãdatũ factũ in lõginqs ptib⁹,in quo dr̃,q Aemilius facit Aeneã pcuratorem, si negetur istũ esse illum Aeneã facit psumere p eo.*

13 *Supplicatio,in qua petitur renocatio primi iudicis,vel petitur adiunctus ad ipsum, debet facere mentionem de processu inchoato coram ipso; aliàs saperet subreptionem.*

14 *Delegatus an & quando possit subdelegare, siue sit vnus aut plures,siue dati simul,siue diuisim, vide plene.*

C A P. XXXIIII.

1 **C**Oram. †Habet duos intellẽs principales. Fm primũ hoc intẽdit. Delegatus subdelegatũ collegę impediti nõ tenet admittere,si in rescripto est clausula, q si ambo &c. vel aľr fm aliũ intelľm. Delegatus ñ tenet admittere collegã sibi adiũctũ p lr̃as subreptitias,nec ipsi⁹ subdelegatũ. Et sunt qnq; ptes. In prima petitio & allegatio appellati. In secũda,ibi: *nũtius*,petitio & rñsio appellãtis. In tertia,ibi: *sed econtra* replicatio appellati. In quarta,ibi: *Idẽ igitur*, pnũtiatio auditoris. In qnta,ibi: *nos ergo* pnũtiationis ɔfirmatio. Casus liter. Archipsbyter de Pastino cœpit ædificare in parochia S.Mariæ de porta Rauennate ecclĩã ad honorẽ sanctæ Agathæ 5 post ap.à rectore S.Mariæ interpositã: sed ipse nihilominus ecclĩã ɔstruxit. vñ rector S. Mariæ impetrauit sup hoc cãm cõmitti Abbati S.Stephani & Priori sancti Ioãnis in mõte, vel sancti Victoris: q postmodũ tulerunt sñiam p ecclĩa S. Mariæ: sed capellan⁹ S. Agathæ sñiam illã noluit obseruare. vñ sup eadẽ ɔfirmatione sñiæ lr̃æ impetratæ fuerũt ad ep̃m Ferrariẽ. ad petitionẽ ecclesiæ S. Mariæ. cumq; sup eã ista li. cõte. & testib⁹ receptis p annũ & amplius disceptatũ fuisset, ps ecclesiæ S. Agathæ de his oĩbus mẽtione nõ habita fecit adiungi Ep̃o Ferrariẽ. magr̃m. L. Bonoñ. canonicũ sub hac forma, q si ambo interesse nõ possent, tu frater Ep̃e in cã pcedas magr̃. L. cõmisit alii vices suas. sed Ep̃s ip̃m admittere noluit, sed solus in cã pcedẽs sñiam à primis iudicibus latã cõfirmauit; & cũ dictus capellanus sñiam cõtẽneret obseruare, ptes ad se. ap. habuere recursum. Sed qa nũtius sanctæ Agathæ nõ habebat lr̃as de rato cauit p fideiussores, q dñs ratũ hẽret. nuncius verò S. Mariæ corã auditore vtriq; e pti ɔcesso oĩa pdicta pposuit, sñiam Ferrariẽ. Ep̃i petẽs cõfirmari. ps S. Agathæ pposuit ex aduerso, q cũ dictus magr̃ vices suas alii cõmisisset Ep̃s ei⁹ subdelegatũ admittere noluit: sed post appľonẽ solus in cã pcessit. vñ petebat sñiam d Ep̃i infirmari. rñsum fuit ecõtrà, qa solus Ep̃s pcedere potuit, qa in lr̃is scr̃is cõtinebat, q si ambo interesse ñ possẽt, Ep̃s solus pcederet. q cľa, vt allegabat, locũ nõ hẽt, vbi p se vel p aliũ interesse posset: qa id rarò cõtingeret: q nõ possit psonaľr interesse. his & aliis intelľis Cardinalis sñiam Ferrariẽ. Ep̃i cõfirmauit, pti alteri ppetuũ silẽtiũ imponẽs, 2 & d. Papa sñiam authoritate ap̃lica cõfirmauit. Ber. †No.1. q clericus cõparẽs noĩe alterius, si nõ pbat plenè de mãdato, tenet cauere de rato cũ fideiussoribus: secus est cũ cleric⁹ e cõparet noĩe suo, nã tũc est priuilegiatus; & sufficit pstare cautionẽ sub obligatione bonorũ suorũ, vt in aut. de sanct. Episco. §. si qs aũt p pecuniaria, & in aut. gñaľr, C. de epi. & cle. ista tñ cautio ñ est de ratihabitione, sed de psequẽdo negotiũ vsq; ad finẽ, put habet i d. aut. gñaľr. Scd̃o no. q lr̃æ pcuratoriæ qñq; appellãtur lr̃æ de ratihabitione; & hoc qa in eis solet apponi cľa, q dñs pmittit hr̃e ratũ &c. de quo vide gl. in c. cõtingit, de trãsac. Tertiò no. q capella nõ dẽt ædificari intra parochiã alterius ecclĩæ; & si de facto ædificat, dẽt demoliri; de quo dic vt i c.1. de no. ope. nun. & vide qđ dixi in c. ad a audiẽtiã, de eccl. ædi.[a] †No.4. q cã dele- 3 gat qñq; duob⁹ cũ cľa pelectiua; vt puta si ambo nõ poteritis interesse, tu frater Ep̃e pcedas. Vnde Ep̃s in hoc est pelectus: qa dato impedimento pt pcedere sine alio; a sed nõ sic ecõtrà; & solet apponi hæc cľa, qñ alter ex delegatis est Ep̃s: qñq; tñ hoc 4 fallit, vt in c. cũ sup, s̃. eo. †Itẽ no. & tenemẽti q cľa, si ambo nõ poteritis &c. dẽt b intelligi de impotẽtia psonali.[b] vñ purificat cľa, si impeditus est delegatus p se, licet nõ sit impeditus p aliũ. pt ergo hoc casu facere quis p se, qđ nõ pt facere p aliũ. No. ibi: *rarò vel nunq̃* q dispositio dẽt intelligi, vt de facili possit cõtingere, ñ aũt vt rarò vel nunq̃; & hoc facit ad multa, vt sic in dubio verba intelligant in casu con c tingibili. nã leges dẽnt adaptari ad ea, q̃ sepe accidũt, l. nã ad ea, ff. de legi. Vlt. no. q sñia appeľonis simpľr confirmat; & sic habes practicam pronunciandi, qñ nihil actũ est de nouo, & sñia reperit legitimè lata; p hoc. 2. q. 6. in fi. & l. eos. C. de app. 5 †Pro declaratione glo. 1. op. contra prin. c. in eo, qđ iste clericus S. Agathæ fuit admissus sine mandato. nã ad agẽdũ p alio nemo admittẽdus est, et iã si cauere velit de rato, vt in l. nemo alieno nomine, ff. d & in c. t. & quod ibi no. de pcu. Sol. gl. in de reg. iur. prin. soluit duobus modis. Primò q iste fuit admissus tanquam coniuncta psona: qa erat beneficiatus in illa ecclesia, & canonicus plebis de Pastino, cui subest illa capella S. Agathæ. vnde sicut e admittit cõiuncta persona cũ cautione de rato ad agendũ pro coniuncto, vt in c. nonnulli, in fi. & qđ ibi no. & in c. ex parte decani, de rescr. & in l. sed & hæ, ff. de procu. ita admittitur clericus volẽs agere pro ecclesia, in qua est beneficiatus, licet non sit rector.[c] Et pro hac sol. glo. potest adduci tex. in c. 2. de pœnis; & hanc solutionem tenebis menti. extendit enim iura superius alleg. quia loquuntur in coniunctis ratione sanguinis, vt extendantur ad coniunctos ciuili seu spirituali coniunctione.[d] Et facit hæc gl. pro notabili dicto Cy. in l. exigendi, C. de procu. vbi dicit q amicus admittitur pro amico ad agendum sine mandato præstita cautione, q absens habebit ratum; alleg. l. nemo dubitat. §. 1. ff. de hære. instit. vbi tex. innuit, q is qui diligitur fraterna dilectione, potest appellari frater; & facit tex. in l. verum, in princ. ff. pro soc. vbi dicitur quòd societas est quasi quædam fraternitas. & illud dictum Cy. retulit Bar. in l. non solum §. qui alieno, ff. de procura. & transit simpliciter cum eo. Sed hoc dictum mihi non placet,[e] nec videtur placere Ioan. And. in c. nonnulli, de rescrip. nec do. Anto. in d. c. ex parte decani. Nam (vt dixi) iura, quæ dicunt coniunctum

e hic alle. vbi dic q non dicit apparuisse lr̃as, q illas nõ legit. nõ eñ dĩ cont aptæ lr̃æ, si sola ligatura sit dissoluta, vt ibi plenè per eũ. Et adde q lr̃is priuatæ psonæ non credit in facto alieno, licet in facto pprio bñ credat, vt in l. rõnes, & in. l. instrã domestica, C. de pba. & per Spe. in ti. de instr. edi. in §. 3. in ver. Itẽ non sunt.

a Ecclesijs ædi. Adde quæ ibi ponam.

SEB. SAPIA.

b Impotentia psonali. Cõtra istud ob. quod tenent dñi de Rota deci. 4. sub tit. de offi. deleg. in nouis, vt no. Feli. i c. sciscitatus, in vl. col. de rescrip.

SEB. SAPIA.

c Non sit rector. Põdera hãc glo. velle, q etiã in bñficialib⁹ admittit coniũct⁹ pro coniũcto sine mandato cũ cautione rati; & ita ad hoc eã ponderat d. Abb. i c. cũ pridem, de pac. super gloss. 1. sed reprobat.

SEB. SAPIA.

d Spirituali coniunctione. Vide de hac opi. multa p Feli. in cum M. Ferrariẽsis, de cõsti. & in c. nonnulli. §. 1. de rescri.

e Mihi nõ placet Adde q no. Ro. in fin. suis. fol. 23. in ci. Cy. i l. exigẽdi.

admittēdū ꝓ cōiūncto, loquunt ꝓ cōiun
ctis rōne sanguinis vel affinitatis. vñ nō
dēnt extēdi ad aliā cōiunctionē; & vr ꝓ
hoc tex. ī l. tutori, C. de neg. ge. vbi innuit
q amicus ñ pt agere ꝓ amico sine māda-
to. Itē facit ista lra, vbi pōderat, q iste cle
ricus hēbat instrumēta causę, nec oriebat
ꝓbabile dubiū, an habuisset mādatū, vt j.
dicā. vnde sine istis instr̄tis, vel alia psum- [d]
ptiōe ñ fuisset admissus; ad idē c. cū. R. j.
eo. vbi canonicus psumit amicus cōcano
nici; & tñ ñ admittit ad agēdū ꝓ cōcano
nico; vt voluit gl. in c. cū M. de cōsti. Item
spāle est in qbusdā casib⁹, vt possit cleri-
cus agere ꝓ eccl'ia sine mādato; de qbus ī
c. cū olim, de test. & in c. si qs psbyterorū,
de rę. ec. nō alie. ergo rlr ñ admittit sine
7 mādato. †Et fortè gl. de hac solone nō cō
fisa trāsiuit ad secundā solutionē, vt dica
mus, q iō iste cleric⁹ fuit admissus. qa du-
bitabat de mādato. nā rla est, q vbi dubi
tat, an aliqs sit ꝓcurator, admittit cū cau
tione de ratihabitiōe, vt in l. 1. C. de ꝓcu.
& hæc solu. est bona. Et pro declaratione
scias, q aut certū est, quē nō hr̄e mādatū;
& nō admittit ad agēdū ꝓ alio, q̄tūcunq;
velit cauere. fallit in ꝯiuncta psona, q̄ ad-
mittit, dūmō cā nō reqrat spāle manda-
a tū;[a] & sic limita gl. ꝓ hoc tex. in l. pri, ff.
de mino. & iō si cā est spūalis nō admittit
ꝓ ꝯiūcta: qa vr reqrere spāle mādatū; qđ
tenet Spe. in tit. de ꝯiūcta psona, ꝓ do. de
Ro. deci. 136. tñ si dubitatur, an habeat
spāle mādatū, admittit cū cautione, vt est
8 tex. no. in l. qđ si de spāli, ff. de mino. †Itē
b scias, q ꝯiūctæ psonæ nō pt solui[b] debitū,
licet admittat vt fiat cōdēnatio, & vt sol-
uat ei, q pt recipe, vt est gl. nō. ī l. verò ꝓ-
curatori, ff. de solu. & ibi p Bar. facit tex.
in l. q hoiem. §. si gener, ff. eo. Aut certum
est cū hr̄e mādatū; & admittit sine cautio
ne, vt in d. c. 1. aut dubitat, & hēt locū qđ
s. dixi. & de hoc vide bo. gl. in d. §. q alie-
9 no. & in d. l. 1. †Sed notabile dubium est,
qñ dr̄ dubitari de mādato. nā gl. iuris ci-
uilis in d. l. 1. quā multi ēt Moder. Legistę
sequuti sunt; dicit, q si qs asserit se ꝓcura
torē, & aduersarius negat, per negationē
orit dubiū de mādato, vt in l. 3. C. qb⁹ ad
lib. ꝓcla. nō li. Quidā tenuerūt oppositū,
& sentiūt maximè cōiter canonistę hic, q
vñr velle, q oportet, q subsit aliqua psum
ptio de mādato, sicut erat hic: qa iste cle-
ricus habebat instrā faciētia ad cām. nam
ex hoc oriebat psumptio ꝓbabilis de mā
dato; ad hoc gl. no. in l. fi. C. de pac. cōuē.
tā sup dot. & not. Cyn. & Bal. in l. si qua,
C. de epi. & cle. & hāc opi. puto veriorē.[c]
c Tenētes tñ ꝯriū mouebant: qa trāsactio ñ
pt fieri, nisi de re dubia, vt in l. 1. de trāsa.
& tñ sufficit sola negatio aduersarii, vt
res dicat dubia, vt in d. l. 3. & ī l. post rē iu
dicatā, de trāsa. Itē inter duo mala min⁹
malū est eligēdū. 13 di. c. duo mala. Malū
aūt est, si est ꝓcurator & ñ admittit; & ma
lū est, si ñ est ꝓcurator & admittit: sed mi
nus malū est hoc vltimo casu: qa ꝓuisum
est reo p cautionē sufficiētē. Sed hæc mo

tiua mihi nō placēt Nā qñ aliqd à reo pe
tit, nō est aliqua psumptio, q reus tene. j.
iō p negationē suā res efficit dubia: sed
cū qs se dicit ꝓcuratorē, est psumptio ꝓ
eū: qa facta nō psumunt, vt in c. cū in iure,
s. eo. & in l. vnica, C. de mā. ptin. & ī l. ꝓhi
10 bitū, C. de iure fis. li. 10. †Nec dēt credi ali
cui assumēti sibi offm̄, ēt si habeat lr̄as cre
d dētiæ,[d] vt notāter dicit Bar. ī l. Luci⁹, ff. đ
fideius. negatio verò aduersarii cū veniat
ad impugnādū assertionē isti⁹, q asserit se
ꝓcuratorē, nō dēt facere psumptionē ad
aliquē gradū ꝓbatiōis ꝯ negātē: qa ordi
nata ad certū finē nō dēnt parere ꝯriū ef-
fectū, vt in c. maiores, de bapti. & in l. qđ
fauore, C. de legi. Nec ob. ſm motiuū: qa
ipntādū est ei, q nō cōparet legitimè; nec
dēt vni cōsuli cū iactura alterius. 14. q. 5.
c. deniq;. Et videt ꝯ hāc opi. tex. in c. 1. de
ꝓcur. & hic in eo, qđ pōderat, q iste hēba
bat instrā causæ. & iō cōcluderē, q vbi de
mādato ex cōiecturis nō orit ꝓbabilis p
sumptio, nō dēt admitti, q̄tuncūq; velit
11 cauere. †Et vnū no. qđ ponit Bal. in d. l. si
qua, in fi. dicēs, q si qs affert mandatū ad
ptes remotas, in quo dr̄ q Sēpronius ꝯsti
tuit Titiū ꝓcuratorē, q si neget istū esse
e illū Titiū, psumēdū ē ꝓ eo,[e] ex quo istrm
penes se est; & ꝓ hoc bñ facit gl. in c. nō-
12 nulli, s. de rescri. †In ea. gl. ibi: *æstimabit in quantū læsa sit ecclesia.* No. gl. iūcto tex. sin
gulariter, q ēt ī cā spūali admittit qs ad
agēdū cū cautione, si dubitat de mādato,
licet cautio nō sit oīno sufficiēs: qa cām
spūalē nō pōt qs æstimare: sed ꝓuidet eo
mō, quo pt. s. vt satisfaciat, inquātū eccle-
sia læsa est in eo, q absens ñ hēt ratū iudi
ciū. Et dicit hic Host. q p no. hic & in c. p
tuas, de arb. seruat in curia Romana, q ad
mittit qs cū cautione pœnali, ad quam se
astringit volēs agere, cū fideiussorib⁹, nisi
intra certū tp̄s dñs absens p lr̄as patētes
factū ratificet; & est bona prouisio, vt sic à
principio taxet qđ solui dēt, si dñs nō ra
tificabit intra certū tp̄s. In ea. gl. ibi: *ēt si ille diceret se velle ꝓbare mādatū.* gl. allegā-
do h. d. vt patet ex notatis in c. 1. de ꝓcu.
& in d. §. q alieno. nā si vult ꝓbare māda
13 tū, nō cogit cauere. †In ea. gl. in fi. No. bñ
gl. iūcto tex. q quēadmodū in reuocatio-
ne cōmissionis dēt fieri mētio de ꝓcessu
inchoato corā primo iudice, vt ī c. inter,
de re iud. ita cū dat adiunctus primo iudi
f ci:[f] aliàs lr̄æ sunt subreptitiæ. In gl. ī ver.
admittere noluit, in fi. declara istā gl. ꝓut di
14 cet in se. gl. †In gl. ver. *qđ nō intelligit*, in fi.
hæc gl. ꝓcedit aliquantulū intricatè, sed
colligēdo qd boni dicit, & hæc cōia dicta
Doc. distingue post Io. Cal. sic, cū q̄rit, an
& qñ delegatus possit subdelegare, q aut
vnus est delegatus, aut plures. Si vnus, pt
subdelegare semp, q̄tūcūq; sit impedit⁹,
dūmodo nō sit impedimentū iuris; vt qa
aliàs est inhabilis, vt ī c. si ꝓ debilitate, &
c. pastoralis, s. e. Si āt sunt plures: & tūc aut
aliqs est impedit⁹ impedimēto iuris; & ñ
pt subdelegare; vt puta si est seru⁹, vl furio
sus, vel qd sile, ut in c. sciscitatus, de rescr.

Aut

ZACHARIAS.
Adde quod nien dosè alle. & hoc & se. fin. debuit eũ allegasse fol. 22. sing. in nu. 65. quē articulum si vis videre examinatum plenissimè, vide Alex. in l. nō solū. §. qui alieno, ff. de ꝓcu. in apost. ma. ad Bar. vbi neutri parti adhæret. de quo etiā per Feli. in c. cum. M. Ferrarien. co. 7. in prin. cum. 2. præce. & ibi istū latè in. 11. & ibi in apo. meis in ver. dicam. s. de constitu.

a Speciale mandatū. Vide do. Abb. in c. nonnulli. §. 1. de rescri. & Ias. in l. exigēdi, C. de ꝓcur. vbi cōtra hæc duo adducit. vide latè no. per d. ī Ias. in l. 1. C. de procurat. vbi duo tāgit quæ tangūtur per Abb. hic.

b Non pōt solui. Adde limitationē Ro. singu. suis. fo. 18.

c Veriorem. Adde tu de hoc dicēdū vt per Rom. consi. 466.

d Literas credentiæ. Adde Ro. cōsi. 336.

e Pro eo. Vide Ange. in l. si ꝓcuratorem absentē, ff de procu. & Lanfr. in repe. c. quoniā cōtra. de ꝓba. in materia executionis instrumentorum, in 4. col. ver. si tñ portaret. Aeneas Falco.

ANT. FRAN.
Circa hoc qđ dicit de literis credentialibus an importent saltē mādatū generale, vide Bal. in l. fin. in prin. C. quod cum eo. vbi tenet q sic: sed Bar. in l. si pupilli, in §. Itē si ꝓcurator, ff. de nego. gest. dicit eas non multū releuare. de quo etiā vide Bar. in l. Lucius & ibi per Alex. ff. de fideiusso. & per Bal. ī l. 1. C. de cōsti. prin. & in l. qcunq;, in §. 1. ff. de insti. act. vbi dicit quod ex talibus literis dat actio cōtra scribentē. & vide Bald. in rub. C. de cōsti. pe. in pe. col. vbi dicit q clausula apposita in istis literis credentialibus, dabitis illi plenā fidē &c. debet intelligi strictè & nō latè, & ibi multa ponit de istis literis credentialib⁹. vbi omnino vide.

SEB. SAPIA.
f Primo iudici. Vide de hoc puncto pulchriè per Feli. in c. ceterum, in 3. & 4. co. versi. extensio secunda, s. de rescrip.

Aut ĩpediť impedimẽto facti;& tunc aut à principio fuerũt a
dati plures,aut vn⁹ à principio,& alter fuit postmodũ adiũ
ctus.scđo casu aut fuit datus adiũct⁹ p lr̃as subreptitias; & ñ b
p̃t subdelegare;vt hic ẽm vnũ intellm̃,qa nec p se cognosce 2
re p̃t. Aut fuit adiũct⁹ p lr̃as validas;& tunc idẽ, ac si fuisset
deputat⁹ a prĩcipio;& tũc dicẽdũ ẽ,sicut dicã in seq.mẽbro,
qñ a principio deputati sunt plures,quo casu dic, q aut fue-
rũt deputati simpl̃r sine aliqua cl̃a, & tũc ĩpeditus p̃t subde 3
legare,& delegatus teneť admittere subdelegatũ,vt i.c.q̃uis
s̃.e.al̃s ñ valeret ,pcessus vnius,ut i.c.cãm m̃rimonii.s̃.e.Si
verò sũt đputati cũ cl̃a:& tũc aut cũ cl̃a illa,vos vl̃ alter &c.
& nõ teneť admittere subdelegatũ alteri⁹,vt i.c.cũ plures.j̃.
e.li.6.aut cũ cl̃a,qđ si ambo &c.vl̃ cũ cl̃a,qđ si nõ oẽs, & tũc
aut alter est ĩpeditus ĩpedimẽto ,ppetuo; & nõ p̃t subdelega
re:qa purificata ẽ cl̃a.Idẽ si est ĩpeditus ipedimẽto t̃pali &
ineuitabili.aut est ĩpedit⁹ ipedimẽto t̃pali & euitabili : &
tũc aut fuit deputatus cũ cl̃a p̃electiõis: vt qa fuit dem̃, si am
bo ñ poteritis, tu frater Ep̃e &c.& p̃electus nõ teneť admit-
tere subdelegatũ alteri⁹ ipediti, vt sic aliqd opereť illa cl̃a,
sed alius nõ põt ,pcedere sine subdelegato istius p̃electi; qa 4
hoc iportat cõmissio. Aut fuit deputat⁹ simpl̃r cũ cl̃a,q si ñ
oẽs,& aut fuit facta comissio app. re. & nõ teneť admittere
subdelegatũ ĩpediti,ne vulnereť iurisdõ sua,ar.in c.sup qõ-
nũ.§.si verò,s̃.e aut fuit facta cõmissio sine cl̃a , & teneť ad- c
mittere subdelegatũ; qa nõ p̃t dici cl̃a purificata,ex quo nõ
est ĩpedit⁹ ipedimẽto ineuitabili;& placet mihi;qa hic fuit
ꝯfirmata s̃nia;qa nõ tenebať admittere subdelegatũ alteri⁹
ĩpediti,cũ fuisset deputat⁹ cũ cl̃a p̃electiõis.nec placet alius 5
intell̃s,q ,p,p lr̃as subreptitias hoc cõtingit, qa exceptio ,su
breptiõis dẽt opponi a principio corã ipso delegato;al̃s te 6
net qđ agiť,vt dixi in.c.cęterũ, de rescr̃.Itẽ iudex nõ põt op
ponere de subreptiõe , qa hoc spectat ad p̃tẽ, q̃ p̃t hãc exce-
ptionẽ remittere;vt i.c.iter monasteriũ,de re iu. & vide ad
materiã qđ no.Spe.i ti.1.§.sequiť,ver.uerũ cũ ci.vbi ponit
varias opi.circa hũc articulũ;sed reduci dẽnt ad cõcordiã p
supradicta.In gl.fi.in fi.No.gl.q executio s̃niæ petiť vigore
suiæ cõfirmiãtis,& nõ cõfirmatæ;& sic inferť quod executio
spectat ad iudicẽ,ad quẽ,& nõ ad iudicẽ,à quo ,sed tu dic vt
plenè dixi in c.pastoralis,in.§.præterea,s̃.eo. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad locum suspectum tam propter inimicitias particulares quam propter inimicitias suæ patriæ,non tenetur comparere,& potest per hoc iudicem datum recusare.*
2 *Socius potest recusari iudex in causa consocij.*
3 *Socij dicuntur illi, qui habent materiam conueniendi in unum.*
Doctor an posit allegari suspectus iudex in causa sui scholaris?
4 *Frater pro fratre, socius pro socio, scholaris p scholari p̃t testificari.*
5 *Iudex potest recusari pro causa etiam modica.*
6 *Criminosus p̃t eẽ iudex et nõ testis,quæ sit rõ d̃riæ,uide remissiuè.*

CAP. XXXV.

Cum. R. canonicus. Si reus ad locũ iu-
dicis delegati ire
nõ p̃t,dẽt remoueri, & dari sibi iudex in alio loco
vel plenius sic; Locus ad quẽ reus securè accedere
nõ p̃t,& canonicus in cã canonici delegat⁹ recusari poterit.
Et.1.ponit ,puisiõis & mãdati cãm. Scđ ò mã datũ,ibi. *Man
damus*.Cas⁹ lit.Quædã cã uertebať iter istũ.R.Ianueñ.& P.
ciuẽ Ianueñ.ad petitionẽ ipsi⁹.R.fuit cã ꝯmissa p̃posito scti
Dñi.q cũ citasset p̃tẽ aduersã,p̃s citata ĩ ei⁹ p̃sentia fecit ,p
poni, q ,p,p graues inimicitias ciuitatis suę ĩ ei⁹ p̃sẽtia ñ po
terat cõparere.dict⁹.R.hoc significauit dño Papę.vñ mãdat
p̃p̃ dicto p̃posito,quaten⁹ p̃fato.R.relĩquat optionẽ,vt ĩ ciui
tatẽ Ianuẽ.uel ĩ diœcesi eligat aliquẽ virũ discretũ,exceptis
canonicis Ianueñ. q cũ sint ei⁹ socii meritò cẽnt p̃ti aduer
sę suspecti,corã quo qõ termineť; & dict⁹ p̃positus p̃cipiat
ei,vt eãdẽ cãm ẽm ꝯtinẽtiã priorũ lr̃arũ sine debito teria-
1 re ,pcuret,B. † Not. 1.ibi:*ciuitatis suæ*, q qs põt recusare lo-
cũ^a nedũ ,p,p ,ppriãs inimicitias,sed ẽt ,p,p
inimicitias ciuitatis suæ,ut qa fortè loc⁹
est aduersus ciuitatẽ suã,^b vñ rõne ciuita-
tis loc⁹ nõ vr̃ securus ciuib⁹. † Scđo no. q
cõcanonici dñr socii inter se, & hac de cã
un⁹ nõ posset esse iudex in cã alteri⁹ sine
recusatione. nã societas hẽt quodãmodo
ius fraternitatis,ut in l.uerũ, ff. ,p so. † Et
no.tex.ibi:*socij*,qa largo mõ dñr socii illi,
q hñt materiã sæpe ꝯueniẽdi in unũ . Ex
quo inferť q scholares stãtes in eadẽ do-
mo p̃nt dici socii: nec un⁹ posset eẽ iudex
ĩ cã alteri⁹,q tenẽt hic do. & Spe.ĩ ti.1.§.
supest, uer.qd de m̃gr̃o,& p̃cedenti.uersi.
ubi ẽt dicit , q doctor seu magister nõ p̃t
esse iudex ĩ cã sui scholaris sine recusatio
ne.Circa qđ satis posset instari p aut.ha-
bita,C.ne fi. ,p pa.ubi doc. hñt iurisdõnẽ
ordinariã sup scholares,facit ad m̃am , q̃
tetigi in c.cũ uenissent,de iu. † In gl.2.No.
bñ gl.istã : qa quotidie solet allegari . Et a
primò hẽs q canonic⁹ p̃t esse testis ,p ca-
nonico:& eadẽ rõne dicas q scholaris p̃t
esse testis ,p socio^c suo . nã & fr̃ p̃t testifica
ri, ,p fr̃e; de quo pleni⁹ dico in c.lr̃as,de p̃
sum.dic tñ q istis creditur plus uel min⁹
ẽm qualitatẽ affectionis; de quo uide bo.
gl.in c.in lr̃is,de testi.& ibi p Inn. † Scđo
no.q ,p modica cã iudex potest recusari .
† Tertio no.q criminosi p̃nt esse iudices,
nec p̃nt repelli p̃textu crĩs:sec⁹ in teste. ,p b
rõne diuersitatis. vide qđ no.in c. sicele-
brat,de cler.excõ.mi.& qđ dixi in c. sciscitat⁹,de rescri.In gl.fi.ibi: *nõ statur hodie il-
lis*.Dñt do.& melius, q imò stať & loquũ
tur in cã criminali ep̃i,p̃sbyte.& diaconi,
ut in c.si aũt 15.q.7.& dic ut ibi. In ea. gl.
ibi:*de sp̃ãli gratia*. & hãc tenet Inn. nã Pa-
pa ,puidet reo remouẽdo,primũ iudicẽ .
Itẽ actori,ĩ dãdo sibi iudicẽ ad uotũ suũ ; c
& dic q de stylo curiæ ẽ,ut deť iudex po-
stulat⁹ p partẽ,nisi aduersari⁹ ꝯdicat,quo
casu q̃libet pars eligit unum , & curia dat
tertiũ,ut no.in l.obseruãdum , ff.de iudi.

SVMMARIVM.

1 *Excõicatus iniustè,cõquerens de hoc dẽt absolui ante ,pbationẽ ĩiustitiæ,limita tñ ut hic dr̃.*
2 *Excommunicatus nulliter , conquerens de hoc non absoluitur ante probationem nullitatis.*
3 *Excommunicatus auditur docendo excommunicationem iniustam uel nullam.*
4 *Excommunicatio etiam iniusta ligat quo ad ecclesiam militantem secus si est nulla.*
5 *Iniustitia continet in se nullitatem , quod facit ad multa : sed non econtra. 15.*
Appellari potest a sententia etiam nulla.
6 *Ad probandum non admittitur quis id, quod probatum non relinas.*
7 *Testes utriusq; p̃tis ꝯrij, an & qñ sint reducendi ad concordiã sumendo actũ geminatum?*
8 *Exceptiones ex se concludentes non tñ admittendæ.si facto fuerint p iudicẽ admissæ,debet iudex secundum illas pronunciare,alias excipiens haberet iustam causam appellandi.*
9 *Exceptio iniustitiæ nõ dẽt opponi ꝯ s̃niam,quæ trãsiuit in rem iudic. tamen si fuit de facto*

ZACHARIAS.

a Potest recusare locum. No.Fel. in ca.cũ ordinem, in prin. s̃. de res.& ĩ c.olim j̃.de exce. plenè per Old.cõ-si.43.& Lanfrã. in c. quoniam cõtra nu. 5. & ibi in apostil. Benedi. na.ad ipsum j̃. de ,pba.

b Ciuitatẽ suã.ui de Rotam decis. 315. incip. licet guerræ. Angel. in l.cũ res,in prin. ff. de leg.1.& p Imo. ibidẽ. Ang. in dispu. sua inc. Bononiensis, in 5.q. Salic.in l.reos, C.de accusatio.

c Pro socio.Adde Ang.consi. 276.

oppeſita, impedit executionem ſententiæ. Sententia, quæ tranſiuit in rem iudi. retracta tur ꝑ cõfeßionẽ fcãm a uictore, ꝙ ſit iniuſta.

10 *Præſumptio iuris & de iure non admittit probationem in contrarium, niſi ex partis confeßione, uel niſi talis probatio fuerit admiſſa parte non appellante.*

Teſtes etiam contrarij ſi fuerint admiſſi poſt publicatas atteſtationes parte præſente & & non appellante, ualet talis admißio.

12 *Admiſſo ſi & inquantum, eſt clauſula utilis in commum practica.*

13 *Poſitiones ſiue articuli ſi ſint impertinentes, an reus cogatur reſpondere ſaluo iure ſuo? declara & exemplifica, ut hic.*

14 *Libellus alternatiuus an et qñ ſit admittẽdꝰ?*

CAP. XXXVI.

Cum contingat. Si mãdatur iudici delegato, ut illum abſoluat, q dicit ſe iniuſte excõicatũ, ante probationẽ illũ abſoluere dẽt. ſi aũt dicat excõicationem nullam, probationẽ nullitatis ante ꝓnuntiationẽ admittet. Cõis diuiſio. Secũda ibi: *ad quod*, q̃ ſubdiſtinguitur, & membra patent. Caſus lſal. Aliquis cõquerit dño Papæ, qđ poſt appłonem legitimã fuit excõicatus ab eṗo ſuo uel, alias iniuſtè excõicauit eũdẽ. vñ mãdat iudicibꝰ, quatenus ſi eſt, ita abſoluatis eũdẽ iuxta formã eccleſiæ: uel ſnĩamde nuntietis nullã. Eṗs paratus eſt ꝓbare ſe illũ excõicaſſe ante appłonem emiſſam, uel ſnĩam iuſtã eſſe. q̃ritur utrũ liceat iudicibꝰ illũ abſoluere, uel denũtiare ſnĩam nullam eſſe, nõ admiſsis ꝓbationibus eṗi? Rñdet Papa, ꝙ cum aliquis cõqueritur, ſe poſt appłonẽ legitimam excommunicatũ, per ꝓbationes apparebit, utrũ abſolui debeat, uel denũtiari potiꝰ non ligatus. Sed cũ quis dicit ſe iniuſtè excõicatũ fuiſſe ante, q̃ fuerit abſolutus, uix eſt eius ꝓbatio admittenda, niſi tñ, qñ dicit intolerabilem errorem in ſnĩa fuiſſe expreſſum, & adhoc ꝓbandũ debet admitti ante, q̃ abſoluatur. ſed ſi ſimpliciter dicat ſe excommunicatũ iniuſte, & eṗs dicit quod iuſtè excommunicauit eũdẽ, & ſuꝑ hoc poſtulat probationes admitti, nõ eſt eṗs audiendus ante, q̃ fuerit abſolutus: qa & ſi cõſtaret ipſum iniuſte excõicatũ fuiſſe, nihilominus dẽt abſolui. vñ in hoc caſu ſtatim iuxta formã eccleſiæ dẽt abſolui, & poſtea probationes utriuſq; partis ſunt admittẽdæ, ut ſic appareat, utrũ iuſte, uel iniuſte fuerit excõi-
1 catus. B. †No. 1. duas rłas ex text. prima, qa cõquerẽs de iniuſta excõicatione dẽt ante oĩa abſolui iuxta formam eccleſiæ. ſ. præſtita cautione, ꝙ parebit mãdatis eccleſiæ, ut in ca. ex parte, el 2. de uer. ſig. & in c. ex tenore, de ſen. excõ. & ſm formam q̃ hr̃ in c. a nobis, el 2. in 6. & in c. cum deſideres, de ſen. excom. Hanc rłam limita, niſi excõmunicator, uel is ad cuius petitionem excõicatio lata fuit, uellet probare excõicationẽ fuiſſe latam, propter offen-

a ſam notoriã. nã tũ ñ dẽt abſoluiª, niſi priꝰ ſatiſfaciat, dummõ ꝓbetr̃ excõicatio, vt ꝓbatr̃ in ca. ſolet, de ſen. exc. li. 6. &
in. d. c. ex ꝑte; & idẽ dic ubi excõicatio dr̃ lata ꝑ ꝑ notoriã
2 cõtumatiã, vt i. d. c. venerabilib. §. ſecus, đ ſen. exc. li. 6. & ſic
limita iſtũ tex. †Secũda rła ẽ, ꝙ vbi qs ꝯquerit̃ đ excõicatio
ne nulla, añ, q̃ ꝓnũtiet̃ nulla, dẽnt recipi ꝓbatiões vtriuſq;
ꝑtis ſuꝑ nullitate & validitate. & q̃q̃ iſte text. ponat duo
excẽpla nullitatis, primũ cũ ꝓponit̃ lata pꝰ appłonẽ łtimã:
ſcḋm cũ error intolerabilis allegat̃ expreſſus in ſnĩa, qbus caſibus indubiè excõicatio eſt nulla, ut i. c. ꝑ tuas. ĩ. đ ſen. exc.
Idẽ tñ dicẽdũ in aliis caſibus, in qbus excõicatio allegaret̃
nulla eadẽ rõne. Et multos caſꝰ nullitatis vide i gl. i. c. pñti,
đ ſen. exc. li. 6. Rõ vtriuſq; rłę eſt. nã i prio caſu ñ admitti t̃
ꝑ priꝰ ꝓbatio, cũ in oẽm euẽtũ abſolutio ſit ĩpetranda; ex
quo ꝓſupponit̃ vinculũ fruſtra expectat̃ euẽtus, cuius nullus
eſt effectus, ut hic. Rõ ſecũdi caſus; qa ꝓbata nullitate nõ in
diget abſolutione. ſecus ꝓbata validitate; & iõ vt cõſtet an
indigeat abſolutione, dẽt admitti ꝓbatio añ oĩa; & ꝑ hoc
declarat̃ ſuꝑficiał̃r totus tex. Et limita hoc dcm̃ vltimũ, niſi
ꝓponẽs nullitatẽ petat ſe abſolui ad cautelã ꝑſtita cautio
ne. nã tũc fiẽda eſt abſolutio añ oẽm ꝓbationẽ, vt i. d. c. ſo-
3 let, i fi. & i. d. c. venerab: libꝰ; ꝓpe fi. †No. ꝙ excõicator admit
tit̃ ꝓ defenſione ſuę ſnĩę, ſiue velit eã ꝓbare iuſtã, ſiue latã
añ appłonẽ. & vr̃ tex. innuere, ꝙ excõicator ſit uocãdus, cũ
examinat̃ articulus iniuſtitię vel nullitatis ᵇ; de quo uide
b bo. tex. ĩ. d. c. venerabilibꝰ, poſt pri. & vide bo. gl. in c. ſacro, ĩ
ver. cõſtiterit. ĩ. de ſen. exc. †Itẽ no. ꝙ excõicatio nulla nõ in
4 diget abſołone, ſecus ſi eſt iniuſta. Et ex hoc inferr̃, ꝙ excõi
catio iniuſta ligat ᶜ quo ad eccłiam militãtẽ. aliàs nõ fieret
c abſo ło, ſed admitterẽt̃ ꝓbatiões iniuſtę, ſicut admittũt̃, qñ
ꝓponit̃ nulla. vñ euidenter ꝓbat hęc lra đñam eſſe quo ad
iſtã eccłiã militãtẽ, an excõicatio ſit nulla, an iniuſta. Dico
tñ, ꝙ ubi ꝓbaret̃ iniuſta, potiꝰ ſit q̃dã relaxatio, quã vera ab-
ſo ło, vt ꝓbat̃ i. d. c. ſacro, & ibi ꝑ Hoſ. Quare aũt teneat in
iuſta excõicatio, ꝓſeqtur hic Goff. ſed dixi latius i. c. ab ex-
5 cõicato, đ reſcr. & dic vt ibi. †No. i uer. *in eo.* & tene mẽti ꝙ
excõicatio nulla ꝑt dici iniuſta: ita, ꝙ nullitas cõprehendat
in ſe iniuſtitiã; & colligit̃ ex text. hoc mõ. nã prio fecit mẽ-
tionẽ, qñ qs aſſerit ſe iniuſtè excõicatũ: & ſub iſto mẽbro
ꝓſeqtur, qñ ꝓbat̃ error intollerabilis in ſnĩa exꝑſſus, vt in
ver. niſi. nã exceptio eſt đ cõtẽtis ſub rła, vt no. ꝑ gl. ſuꝑ ru.
đ re. iu. li. 6. Et ex hoc ſingułr ĩferr̃, ꝙ ſi ꝓpono excõicationẽ
iniuſte latã, & eã poſtmodũ ꝓbo nullã, dẽo obtinere, qđ eſt
ſꝑ mẽti tenẽdũ. Ex quo ẽt ĩferr̃, ꝙ ſi appello à ſnĩa tanq̃ in
iuſta, poſtmodũ ꝓbo nullã dẽt iudex appłonis ſuꝑ nullita
te ꝓnũtiare: qa ſi iniuſtitia ſuſpẽdit id, qđ eſt ualidũ, & deuo
luit ad ſuꝑiorẽ; fortius qđ ẽ nullũ; ꝑ hoc. c. dilecto, & qđ ibi
no. đ appel. & ẽ bo. tex. i. l. carmelia pia, ff. đ iure pa. & ibi ꝑ
Bar. i. l. qdã mulier, ff. fam. ercif. & i. l. ſi exꝑſsim, ff. đ appe. q
iura ꝓbãt, ꝙ à ſnĩa nulla appellari ꝑt. No. ibi: *patenter*, exꝑſ-
ſum ar. ꝙ ad hoc vt excõicatio ſit nulla ꝑ ꝑ errorẽ, dẽt error
eẽ exꝑſſus in ſnĩa; de quo uide ꝑ Arch. in. d. c. uenerabilibꝰ,
6 & qđ dixi i. c. ĩter cętera, đ a ꝑp. †Vltimò no. iũcta gl. i uer.
d *nihilominus*, ꝙ nõ dẽt ᵈ qs admitti ad ꝓbãdũ, qđ ꝓbatũ ñ re-
leuat; & ad hoc quotidie ſolet allegari iſte tex. facit. l. ad ꝓ-
7. bationẽ, C. de ꝓbat. & in, l. neq; natales, C. e. †In glo. 1. ibi:
nec eſt uerum qđ dicitur. No. ſingułr iſtã gl. vſq; ad fi. qa neſcio
eã alibi. Ex qua inferr̃, ꝙ teſtes vtriuſq; partis cõtrarii tunc
reducunt̃ ad cõcordiã ꝓſumẽdo actũ geminatũ, cũ ꝓbatio-
nes ſunt ęquales. Si uerò ꝓbatiões vniꝰ ſint meliores, puta
qa teſtes ſunt digniores, vel dñt veriſimiliora, tũc nõ fit illa
e interꝑtatio, ſed ꝓnũtiat̃ ꝓ melius ꝓbãteᵉ; & idẽ tenet hic
Inn. de quo vide qđ latiꝰ dixi in. c. cũ tu, de teſti. dicit ẽt hic
Inn. ꝙ licet teſtes vtriuſq; ꝑtis reducant̃ ad cõcordiã ꝑ mul
tiplicitatẽ actꝰ, tñ ĩter teſtes vnius & ꝯfeſſionẽ alterius nõ
fit ᶠ concordia. rõ, qa cõfeſſio tñ nocet ꝯfitẽti; nõ aũt ꝓdeſt,
qa nõ ꝑt qs ꝓ ſe cõfiteri, ſed ꝯ ſe ſic. ut. 14. q. 2. in pri. & in. l.
ætate, ff. de ĩter. ac. Exẽplũ. ſi ꝓbatiões Eṗi hẽrẽt, ꝙ excõica

uit

a Nõ dẽt abſolui. Adde limitãdũ ut per Old. conſi. 93. SEB. SAPIA.

b Vel nullitatis. Vide pulchrã diſtinctionẽ, quã ponit Abb. i c. ſacro de ſen. excõ. & i c. cũ ſpeciali §. porrò, de appell. & in c. interpoſita §. ſanè eo. tit.

c Ligat. Adde qđ uoluit Ro. cõ. 379. SEB. SAPIA.

d Nõ dẽt. Limita hãc rłam, ut nõ ꝓcedat, qñ ꝓbatum adminiculũ, licet minimũ ꝑſtaret. Iſtud ſentit Bal. in l. uñ uirũ, i primo not. C. de iudicõ. ubi dicit, ꝙ poſitio, q̃ parum facit ad fcm, tñ ꝑtinẽs reputatur, dẽt admitti. Itẽ facit qđ dicit Bal. in l. ordinarij, col. pe. C. de rei uẽd. ubi dicit, ꝙ iudex dẽt admittere oẽs ꝓbationes ſiue faciãt plenã ꝓbationem, ſeu ſemiplenã, ſiue aliqđ adminiculũ. Itẽ facit qđ no. Bal. i l. ad ꝓbationẽ, la 1. C. de ꝓba. ubi dicit, ꝙ probatio dr̃ ꝑtinẽs, q̃ ꝑ ſe uł ſaltẽ cũ aliis facit ſaltẽ adminiculũ, & hoc ẽt ſentit Bar. in l. ſi duo patroni §. ſi qs iurauerit, col. ult. ff. de iureiur. Ang. in l. iã dubitari, ff. de hæred. inſtituen. ꝑ glo. ibi in uerbo, non ab re.

e Melius probãte. Adde quãdo teſtes ſunt reducẽdi ad cõcordiã Ancha. conſil. 296. ANT. FRAN.

f Circa hoc de cõcordia teſtium, dicas, ꝙ quãuis teſtes reducantur ad cõcordãtiã, debẽt reduci ad cõcordiã nõ ad finẽ ut probẽt, ſed ad finẽ ut euitẽt pęnã falſi, ut ꝑ Barto. in l. 2. ff. ſi cert. peta. & per Bald. in l. teſtium facilitati, C. de teſtib. & per Bald. etiam in l. in exercendis, C. de fide inſtru. & per Alexand. in conſi. 42. in 4. parte. & habetur per Inn. & Io. And. in

uit añ appłonē sed excõicatus dicit, q̃ post appłonē, ñ fiet
concordia, ut p̄sumat̃ fuisse bis appellatum. secus aũt ubi ex
cõicat⁹ ꝓbaret, q̃ post appłonem fuisset excõicat⁹, ut in d. c.
cum tu. Item quoad opp. gl. rñdet Io. An & al̃r, q̄d iō Eps
admittit̃ ad ꝓbadū excõicationem fuisse lātā añ appłonē:
qa p positiones, & rñsiones, & per interrogationes, poterit
probari, q̃ semel tm̃ fuerit appellatum, & sic cessabit p̄sum
8 ptio actus geminati, ut in c. cum Ioannes, de fi. instr. † In gl.
ī uer. *nihilominus*. No. ex hac gl. duo singl̃r. primo q̃ si iudex
admittit exceptionē & ipsi⁹ ꝓbationē, quas ipse non dēbat
admittere, tenet̃ postmodū ꝓnuntiare s̃m illas ꝓbatiões ;
al̃s ps excipiens hēet iustā cām appellandi, nisi cū ꝓtesta-
tione iudex admisisset, ut puta si de iure dr̃ent admitti, & ñ
al̃r. Io. An. impugnat hoc dcm̃ gl. dicēs se ñ uidere sup quo
fundet̃ ista appło, ex quo exceptio ex sui na non concludit.
Pone exemplū. Reus excipit ꝯ actorē, q̃ non dēat admitti
ad agendū: qa erat excõicat⁹ minori. iudex fortè p impitiā
admisit exceptionem & ꝓbationē. s̃m dcm̃ glo. iudex dr̃et
repellere actorē, q̃ uĩ iniustū s̃m eam, cum exceptio nō con
cludat. & si reus diceret iudici, quare me admisisti ad ꝓban
dū? p̄t iudex dicere; & tu quare te ingessisti? nã culpa cū cul
pa ꝯpensanda est l. si ambo, ff. de cõpen. & in c. intelleximus,
de adul. Itē iudex p̄t r̃uocare interlocutoriā suā iniustā, ut
in c. cū cessante, de app. & in l. q̄d iussit, de re iu. nec si appel-
let, iudex app. dēt ꝓnuntiare p appellāte, ex quo exceptio
non concludit intentū suū, & cū Io. An. cõiter trãseunt hic
Do. Sed ego saluãdo utriusq; dcm̃. s. gl. & Io. An. distinguo
sic. q̃ aut exceptio ex sui nã ñ ꝯcludit, & ꝓcedit opi. Io. An.
Aut exceptio ex se ꝯcludit: sed nō dēbat admitti: qa tpe in-
a cõpetenti ꝓposita &c. & tũc ex quo fuit admissa & ꝓbata,[a]
dēt s̃m eã ꝓnũtiari: al̃s posset appellari, ut sin. dicit hic gl.
q̃ sic intellectã nescio alibi, & pono multiplex exemplum.
9 † Primo cū ꝯ executionē sñiæ, q̃ trãsiuerat in rē iu. opponit̃
exceptio iniustitiæ & ꝓbat̃. certè licet non debuisset ad-
mitti, ex quo transiuerat in rē iu. ut in c. inter monasteriū,
de re iud. tñ ex quo de facto fuit admissa, dēt iudex ꝓnun-
b tiare sup iniustitia, de qua cognouit,[b] hoc sing. uoluit Inn.
in c. cū dilecta, de resc. & c. cū Bertold⁹, de re iu. qa de ea re
de qua iudex cognouit, ꝓnuntiare dēt, ut in l. de qua re, ff.
de iud. & c. cū sup, de cau. pos. & ꝓpr. & tene mēti hoc dcm̃.
Ex quo habes casum, in quo sñia r̃tractat̃ p̄textu iniustitiæ,
licet transiuerit in rē iu. & uide aliū cõsimilē casum p Inn.
in c. qa pleriq; de immu. ecc. ubi no. dicit q̃ si p confessionē
ptis uictricis ꝯstat sñiam esse iniustã, dēt iudex eã retracta
c re,[c] non ob. q̃ transiuerit in rē iud. † Ex qb⁹ potes colligere
10 no. theoricã & sp menti tenēdã, q̃ si ꝯ p̄sumptionē iuris &
de iure & de facto admittit̃ ꝓbatio in ꝯriū patiēte eo, cui⁹
interest, dēt à tali p̄sumptione p ꝓbationē ꝯriã recedi. Idē
d qñ de ꝯrio ꝯstat p ꝯfessionē ptis,[d] cuius interest, & hoc ulti
11 mū ꝓbāt legistæ in aut. sed iã necesse, C. de do. añ nup. † Po
ne aliud exemplum cum post publicatas attestationes ad
mittit̃ exceptio, & recipit̃ ꝓbatio directè ꝯria primæ ꝓba-
tioni. nã licet à prin. nō debuisset admitti pp piculū subor
nationis testiū, ut in cle. 2. de testi. & in c. fraternitatis, de te
e sti. tñ ex quo fuit admissa, dēt ualere:[e] qa tacitè p̄t recedi à
f publicatione,[f] adhoc q̄d no. Io. An. in d. c. fraternitatis. Idē
putarē in qualibet exceptione dilatoria, q̃ de facto fuit ad-
missa post li. ꝯt. uñ in his & sĩl̃ib. casib⁹ optimè p̄t saluari di
12 ctum h⁹ gl. † Scd̄m dcm̃ no q̄d colligit̃ ex hac gl. est, q̄d iu-
dex q dubitat, an exceptio sit admittenda uel ne, dēt eam
admittere cum protestatione, si & inq̃tū de iure sit admit-
tenda & non al̃r, & hoc hodie multū inualuit in practica,
& idem in ꝓbatione s̃m gl. uñ in articulis & in interroga-
toriis iudex solet dicere: admitto saluo iure impertinētium
13 & non admittendorū. † Hic Hos. format quotidianã q. po
ne, q̃ reus excipit. iudex uero dicit, uolo q̃ rñdeas saluo iu
re tuo. pone exemplum. Reus excipiebat, q̃ positio erat im
pertinens, & iō non tenebat̃ rñdere. iudex dicit, rñdeas sal
uo iure tuo. uel re⁹ excipiebat ꝯ actorē di-
latorie. iudex dixit, uolo q̃ tu rñdeas libel
lo, saluis exceptionib. tuis. nunq̄d teneat̃
reus rñdere ad mãdatū iudicis? Et primo
dicit q̃ non. p̄t. n. rñdere reus: nolo rñde-
re, nisi prius ꝓnuntiaueritis sup exceptio
ne mea, & si iudex eum cõpelleret, posset
appellare, ar. bo. in c. exhibita, de iud. & in
l. si is à quo, ff. ut in pos. lega. nisi iudex ex
probabili cã moueret̃, puta qa uehemēter
p̄sumeret ꝯ reū, q̃ exciperet subterfugiēdi
cã iudicium: uel qa est probabile dubiū,
utrū exceptio sit admittēda, & indagatio
exigit longū tractatū. Consuluit tñ Hos.
ut cam iudex faciat scribi in actis, ut sic ap
pareat cū ꝓbabiliter motū. & uot. bñ hoc
dcm̃, q̃ ex cã p̄t iudex reseruare discussio
nē exceptionū cum protestatione, & ꝓce-
dere ad ulteriora. Adhæc tex. in c. ad dis-
soluendū, de despõ. imp. Vel p̄t al̃r distin-
gui s̃m eū. aut exceptio est p̄iudicialis, uel
talis q̃ postea post posita ꝑuerteret̃ ordo
iuris, puta qa est dilatoria, & iudex uult
q̃ contestet̃ litē exceptione salua, & non
dēt iudex ꝓcedere ad ulteriora: sed prius
pronuntiare sup exceptione, ut in d. c. ex-
hibita. aut exceptio non est talis, puta qa
opponit̃ dilatoria solonis añ li. ꝯte. & tũc
p̄t iudex dicere: rñdeas salua exceptione.
nã licet ꝓbet̃ post lit. ꝯt. nō p hoc ꝑuertit̃
ordo iuris, & no. in c. pastoralis, de excep.
p Inn. & in l. exceptionem, C. de ꝓb. ut si
p̄cipit ut rñdeat positionib. saluo iure suo.
Item & tertio dr̃ distinguendum, utrū ꝓ-
batio exceptionis offerat̃ incõtinenti, uel
petat̃ lõgior dilatio. primo casu non dēt
iudex procedere ad ulteriora: secundo sic,
& notabis singl̃r hec dicta: quia quotidie
uersant̃ in iudiciis. In gl. fi. in fi. Tene hãc
g gl. Sed q̃ro q̃uo iure post absołonē excõi
cat⁹ petit excõicationē ꝓnuntiari iniustã,
uel excõicator petit ꝓnuntiari iustã? Sol.
dicit Inn. q̃ condõne h⁹ decr. uel condõne
c. sacro. ī. de sen. exc. uel p̄t implorare of-
ficiū iudicis sup hoc. in hoc tñ s̃m Ho. nō
h est uis:[h] qa nō est necesse ꝓponere actio
nē: sed satis est factū simpl̃r narrare, ut in
14 c. dilecti. de iud. † Op. ꝯ prin. c. in eo, q̃ hic
fuit admissa petitio alternatiua, q̃ tanq̃ in
i certa debebat reiici,[i] ut in ca. 2. & 3. de li.
obl. nã conquerebat̃ iste, q̃ fuerit excõica
tus post appłonē, uel al̃s iniustè, & sic non
firmabat se super certo. ꝯ. l. ait prætor. ff. d
inin. nō. n. debet quis uagari in petitione
sua cum dãno aduersarii, ut ibi, & facit. c.
ut quis duas, de ele. li. 6. Sol. Inn. dupliciter.
primo q̃ illa uerba, de qb. in prin. c. ñ
fuerunt uerba conquerentis seu rescripti,
sed uerba consultantis. uñ illa uerba deēt
resolui in dicta particularia, ut sit sensus,
q̃ hic q̃rebat̃, q̄d iuris qñ aliqs conq̃rit̃ se
fuisse excõicatū post appłonē? Itē q̄d iuris
sit, cum ꝯq̃rit̃ se fuisse iniustè excõicatū ci
tra oēm appłonem? Hinc est, q̃ p̄p in rñ-
sione separatim rñdet ad istas q. & iste in
tellect⁹ satis ꝯgruit lr̃e: quia ex sequentib⁹
declarant̃ p̄cedētia, ut in c. inter dilectos.
§. cęterum, de fi. instr. & in l. si seruus plu-

c. cum Ioannes, de fi. inst. hæc aũt mã multū depēdet ab arbitrio iudicis, ut in l. 3. §. ideoq; ff. d̄ test. & p Bar. & Pau. de Cas. in l. Lucius, io fi. ff. de infa. & in l. admonendi, ff. d̄ iurein.

a Admissa & ꝓbata. Ad de Ro. cons. 133. & quid operetur exceptionum admissio, si & in quantum, uide per eundem, cons. 74.

b De qua cognouit. Adde eundem cons. 55. 2. lib.

c Retractare. Adde eundē ꝯs. 60. 2. lib.

d Cõfessionē ptis. Adde Ro. cons. 91.

e Debet ualer̃. Istã opi. sequit̃ do. Mari. Soc. in rep. d. c. frnitatis, in fin. & Bal. in l. fi. io lect. antiqua, ff. de pet. hær. sed si pars appellauerit, non ualere s̃m do. Mari. ibi & Abb. hic. Sed pulchrum dubiū est quid si non appellet, sed protestet̃ d̄ nullitate, & ꝯdicat⁹ habeo nũc in fcõ, uide istū in c. cū olim Abbas; in 3. no. ī. eo. Aen. de Falc.

f Publicatione. Vide Feli. in c. inter monasteriū, in 16. co. de re iud. & in c. pastoralis, colũ. nlci. ī. de exce. Ias. in l. pře furioso, de his qui sunt sui uel alie. iuris. oid et ad maiu q̃ not. Ale. in l. iudex postea quam, in 6. limita. ff. de re iud. SEB. SAPIA.

g Quæro. Vide de ista quæstione cumulata p Fel. in c. exceptionē, col. 8. ī. de exce. cum pluribus seq.

h Non est uis. Add̄ Lap. alleg. 19. ZACHARIAS.

i Debebat reiici. Vide de hoc per Ale. cons. 189. uel s̃m n. aiorem sup putationem cons. 331. in prin.

a Facto alterius. Vide cumulate per Alex. in l. ubi autem. §. qui illud, ff. de uerb. oblig.
b Tenet primũ. Adde Angel. cons. 36. ubi ponit, an ꝓcedat libellus, in quo quis petit testamentu declarari nullũ, cũ ueniebat rescindendũ.
c SEB. SAPIA. Quia iniustitia. Vide d. Car. Ale. in c. dilecto, in 6. q. 1. de ap. ubi refert cõem esse in ꝯ-siũ, pro quo facit cõis opin. q̃ hẽt ꝙ iudex adit⁹ sup nullitate, pt reformaꝛ sñiam sup meritis. ita cõiter teneri attestaꝛ Ale. ĩ cõs. 79. inc. Perspectis uer. SEB. SAPIA.
d Restitut⁹. Vid̃ q̃d importet uerbũ, restituo, p gl. in §. pari rõne, inst. q. mo. ius pa. po. sol. q̃ dicit esse no. d. Ale. ĩ l. si marito, in fin. prin. ff. so. ma. & uide ad hæc Fel. in c. inter quatuor, i fi. d̃ mai. & obe. Ale. ĩ l. si tibi. §. 1. ff. d̃ pa ZACHARIAS.
e Ante rstitutionẽ. Add̃ de hoc p Bar. in l. si q̃s ad se fundũ. C. ad leg. Iul. de ui pub. Ol. ꝯs. 223. inc. Istæ sunt allegatiões, & oino p Ale. in l. natr. §. nihil cõe, ff. de acqu. pos. ubi ponit rr̃a & multas fallẽtias. Sed tu dic hoc etiã esse uerũ, qñ p ꝯtumaciã talis esset p iudicẽ spoliat⁹, talis. n. uolẽs purgaꝛ cõtumaciã audiri dẽt, ẽt si missus in possesionẽ rei uelit statim ꝓbare d̃ dñio suo, ita not. Bal. sing. in l. pe. §. pe. C. de psc. 30. an. Ol. cõs. 226. inc. de toto. Spe. inti. de. 1. & 2. decr. §. de effectu, uers. q̃d si missus. al's aũt restitui ñ dẽt, qñ cõstat de dñio spoliãtis, no. in c. cũ eccl'a, de cã poss. & propr. & c. cũ sup, e. ti. et si spoliat⁹ de spolio & possesiõe ꝓbaret, not. gl. in c. 2. in fi. in uer. presumit, de res. spo. 6. li. de qb⁹ & alijs fal. uide p Alex. ibi in prin. & Bal. in add. ad Spe. in ti. de rest. spo. §. 1. col. 1. in fi. uers. no. ꝙ nomine.
f Coadiutoris. Add̃ latẽ Ol. ꝯs. 44. ubi d̃ ptãte coadiutoris. SEB. SAPIA.
g Sed ꝯriũ. Ista opi. ẽ cõis ẽm Imo. hic. & d. Iac. si latẽ in l. more, ff. d̃ iu. o. iu.

tium in fi. de leg. 1. sc̃da sol. & notabilior, ꝙ ubi non pt q̃s certificari: q̃a dependet
a certificatio ex facto alteri⁹, [a] tũc admittiꝛ libell⁹ alternatiuus. fortẽ. n. Ep̃s priuatim excõicauit istum, nec poterat hr̃e copiam excõicationis, & sic non poterat esse cert⁹ an fuisset excõicatus añ appl'onẽ uel post; iõ potuit ꝯqueri alternatiuẽ, ut hr̃ in lr̃a. & hunc intelr̃m ꝓbat tex. in c. constitut⁹, de in inte. rest. & ibi p Inn. & tex. in l. 1. §. q̃a aũt, ff. quorũ le. & facit q̃d no. Bar. in l. Carmelia Pia, pal. & in d. l. 1. & tene mẽti hunc tex. ẽm istum intelr̃m, prima tñ so-
15 lutio magis congruit lr̃æ, ut pdixi. †Sc̃do q̃riꝛ, q̃d si conquerens dixit excõicationẽ nullã, postea ꝓbat eã iniustã, non aũt nullam, nunquid dẽat obtinere? Inn. notãter dicit ꝙ non: sed dẽt condẽnari excõicatori in expẽsis: q̃a non ꝓbauit q̃d in iudiciũ deduxit, ad hæc c. calũniã, de pęnis, & l. eũ quẽ temerẽ, ff. de iu. & solet quotidie hoc dcm̃ Inn. ꝓ notabili allegari, uidelicet ꝙ nullitas ñ includit in se iniustitiã. Quidã tñ Vltramontani (ut refert Io. de Lig.) tenuerunt hic opp. ꝙ id q̃d est nullũ pt dici
b iniustum. sed ipse tenet primũ: [b] q̃a iniusti
c tia [c] psupponit existentiam rei, non sic nullitas: secus dic eꝯ. nã si q̃s dicit sñiam nullam, iniustã, obtinet ꝓbãdo eam nullam, ut s̄. dixi, & probatur hoc in uers. in eo. & facit quod no. Bar. in d. l. si expressim.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegatus post, quàm cæpit in causa cognoscere, non pt p delegãtem amplius remoueri.*
Processus fact⁹ contra formã rescripti, est null⁹.
2 *Restitutus à Principe intelligitur quo ad plenariam & omnimodam iurisdictionem.*
3 *Spoliatus debet restitui nihil audito cõtra eum ante restitutionem.*
8 *Coadiutor debet dari prælato suspecto de dilapidatione. 8.*
Coadiutor non datur p alium, quàm p Papam.
5 *Delegatus infirmus pt subdelegare uices suas.*
6 *Iurisdictio delegata an perpetuetur per subdelegationem alteri factam?*
7 *Spoliato restituto tanto tpe nil pt obij ci contra ipsum super illa re, quanto ipse stetit spoliatus.*
8 *Suspectus de dilapidatione, an remoueatur ab administratione?*
9 *Parochiani ẽt laici admittuntur ad denuntiandum prælatum suspectum de dilapidatione.*
10 *Prælatus habens coadiutorem tenetur in administratione habere eius consensum.*
Consensus aliquorũ si requiritur in aliquo actu debet quis sequi illius consensum, secus si requiritur consilium, nisi consilium sapiat consensum.
11 *Vices suas si q̃s commiserit alicui censetur commisisse totum negotium, quod habebat.*
12 *Delegatus aliq̃n non potest subdelegare, ut hic.*
13 *Cãæ meri et misti impij de iure ca subdelegant.*

CAP. XXXVII.

1 VEnerabili. † Si subdelegat⁹ delegati pp iuris dõne uti cęperit, à delegato remoueri ñ pt, & si fecerit ꝯ mandatũ, siue excesserit formã rescripti, ꝓcessus est null⁹. & primo ponit formã delegationis. sc̃do subdelegatiõis delegati, ibi: *porrò.* tertio reuocat ꝓcessus delegatorũ cãm exprimẽs, ibi: *quorũ.* Casus lr̃al. Federic⁹. q. Imp̃ator spoliauerat Cephaludẽsem ep̃m eccl'ia & aliis bonis suis. pp rogauit eũ, ut dictũ ep̃m restitueret, ꝙ idẽ ꝓmisit se facturũ, sed nõ adimpleuit ꝓmissum. vñ pp mãdat Archiep̃o cõsentino, quaten⁹ dictũ ep̃m faceret restitui ad ep̃atũ, & alia, q̃b⁹ fuerat spoliat⁹. quo restituto plenariẽ & corporalẽ possesionẽ & pacificã adepto, si ep̃s ipse de dilapidatiõe suspect⁹ esset, uirũ ꝓuidũ coadiutorẽ ꝓuideret eidẽ; sine cui⁹ cõsilio nihil disponeret de his, q̃ ptinẽt ad ep̃alẽ administrationẽ, quousq; pp de ipso alr̃ uideret ꝓuidẽdũ ueritatẽ ꝯperta, & interim utriq; illorũ iterdiceret oẽ gen⁹ alienatiõis. Sed Archiep̃s corporis ifirmitate granat⁹ ꝯmisit uices suas Abbati sãcti Spirit⁹ d̃ Panormo: q cũ dr̃et ep̃m facere restitui, cępit inq̃rere utrũ ep̃s esset d̃ dilapidatiõe suspect⁹ ꝯ formã mãdati eo nõ restituto. postmodũ Archiep̃s, cũ iã eẽt offõ suo funct⁹, ꝯmittẽdo ĩ integrũ uices suas, idẽ negotiũ ꝯmisit thesaurario Cõsẽtino. tãdẽ ꝓcess⁹ illi⁹ iudicis dño Papæ fuit exhibit⁹; quẽ dñs pp iustitia exigẽte cassauit. i. cassũ & irritũ nũtiauit: q̃a Abbas ꝯ formã mãdati ꝓcessit ad inq̃rẽdũ d̃ dilapidatiõe ñ restituto Ep̃o, & Archiep̃s thesaurario negotiũ ñ potuit delegare, & iõ quicq̃d fecit, nulli⁹ momẽti fuit. B.
2 †No. 1. ꝙ ñ dr̃ q̃s restitutus [d],
d nisi ꝯsequaꝛ plenariã restõnẽ & corporalẽ, & pacificã possessionẽ. vñ licet pp hic expssisset d̃ pacifica & corporali possessiõe, hoc tñ dicit ad maiorẽ expssionẽ; q̃a uerbũ, restituẽdi, referꝛ ad plenariã restõnẽ, & ꝯtinet in se oẽm utilitatẽ, vt. l. videam⁹. §. i Fauiana, ff. d̃ vsu. & ĩ. l. cũ ptor. ff. d̃ uer. sig. vñ dixit hic In. ꝙ bona ĩmobilia & mobilia ac fruct⁹ dẽbãt prius restitui; q̃d no. ꝓ intellectu. c. fi. d̃ or. cog. Si ergo mãdaꝛ q̃s restitui, dẽt ĩtelligi de plenaria rẽstõne, vt sic p oĩa reducaꝛ
3 ad statũ pristinũ. † No. 2. ꝙ ꝯ spoliatũ ñ dẽt fieri inq̃sitio ẽt d̃ dilapidatiõe; & sic spoliat⁹ nec accusari nec inq̃ri pt añ re
e stitutionẽ, [e] ne fortẽ armis destitut⁹ succũbat; hoc intellige ꝓut le. & no. ĩ c. freq̃ns, de rest. sp. li. 6. No. 3. ꝙ añ, q̃nã iq̃raꝛ de veritate dilapidationis, dẽt pri⁹ inq̃ri, an sit de illa dilapidatiõe suspect⁹. & ĩ primo ꝓcessu, s. qñ inq̃riꝛ an sit suspect⁹, dẽt ꝓcedi sũmariẽ: q̃a ñ agiꝛ de magno p̃iudicio. ĩ sc̃do. s. cũ ꝓcediꝛ sup veritate, dẽt ꝓcedi plenariẽ: q̃a agiꝛ vt r̃moueaꝛ, vt ĩ c. licet Heli. de simo. & q̃d ibi no. Arch. 12. q. 2. c. vobis; facit. c. 1. & 2. de accu. li. 6.
4 †No. 4. ꝙ p̃lato suspecto de dilapidatione dãdus ẽ coadiutor, q dẽt eẽ vir ꝓuid⁹ & honest⁹, cu⁹ offĩm durabit, donec iste steterit ĩ administratiõe; de quo. ĩ.
f Et scias ꝙ datio coadiutoris [f] Ep̃i ptinet ad solũ Papã; d̃ quo tñ dic vt leg. & no. ĩ c. vnico, de cle. ægro. li. 6. No. 5. ꝙ suspecto d̃ dilapidatiõe & ipsi⁹ coadiutori dẽt ĩterdici oẽ alienatiõis gen⁹. No. 6. ꝙ deputat⁹ sup ĩq̃sitiõe dilapidatiõis, & datiõe coadiutoris pt alteri cõmittere vices suas; & sic ñ vr̃ electa industria psonæ; q̃d no.
5 †Septimò no. ꝙ delegat⁹ grauat⁹ infirmitate corp̃ali, pt subdelegare vices suas; cõcordat c. si ꝓ debilitate. s̄. e. Octauò no. ꝙ nedũ delegat⁹, sed ẽt subde
6 lega⁹ teneꝛ seruare formã rescripti apl'ici. †Nonò no. ꝙ delegat⁹ cõmittẽs vices suas alteri in totũ, ñ pt ampli⁹ cõmissionẽ reuocare; q̃d intellige si subdelegat⁹ vti cœpit iurisdõne; ad hoc. c. quãuis. ĩ. e. li. 6. Et aduerte. q̃a optimẽ facit iste tex. ꝓ opi. Hos. quã posuit ĩ c. licet. s̄. e. vt ẽt p actũ nullũ ppetueꝛ iurisdõ. nã iste Abb. subdelegat⁹ excessit formã mãdati apl'ici; & sic ꝓcessus fuit null⁹, vt in c. cũ dilecta, de rescr. & tñ p illũ ꝓcessum ppetuauit iurisdõnẽ suã, vt ñ potuerit re
g uocari à subdelegãte. Sed ꝯriũ ẽtenet Io. An. ĩ d. c. licet, & in gl. ĩ c. cũ plures, e. ti. li. 6. Et ad istũ tex. r̃ndet, ꝙ fortẽ iste Abbas gessit aliquẽ actũ cõem vtriq; articulo. s. restõnis & suspiciõis d̃ dilapidatiõe; vt q̃a elegit sibi notariũ, vl' tribunal, vl'
quide

qđ fiľe:vľ forte ẽm cũ primò fecit citationẽ sup reſtõne fiẽ a
da,& poſtmodũ ɔtẽplatiõe Imꝑatoris reſtõne ñ fcã ꝓceſſit
ſup dilapidatiõe: hoc tñ ñ apꝑet ex antiqua. d.Car.aſr rñ. b
ad tex.dicẽs ꝙ ꝓceſſus hic ñ tenuit,licet eẽt reuocãdus: qa
ꝙ prius fieret reſtõ,cõcernebat principaľr vtilitatẽ Epi,qui
ꝓiudicauit ſibi nõ ɔdicẽdo & appellãdo.Vñ dicit: *caſſauimus &c.* Sed iſte intelľs mihi nõ placet:qa ſi illud mãdatũ cõcernebat principaľr vtilitatẽ Epi,nõ fuiſſet ꝓceſſus caſſatus ex ꝑuerſione ordinis,ex quo Eps erat pñs & tacuit:qa ꝑuerſio ordinis cauſæ ad cãm ñ vitiat ꝓceſſum,niſi appelleť, vt in l. 1.C.de ap.& in c.1.& 2.de accu.li.6.& à forma reſcripti cõcernẽte vtilitatẽ ꝑtis ꝑt recedi tacito cõſenſu partis, vt no. gl.in c.cũ olim,el 1.ſ.e.& ꝑ Inn.in c.prudẽtiã,ſ.e. le.& no. j.e.ti.c.fi. Vñ intelligo,ꝙ ſtudioſe fuit data iſta forma principaľr ob vtilitatẽ publicã, ne laici inſoleſcerẽt ĩ expulſiõe ꝓlatorũ.Itẽ ꝑ ꝑ bonũ ſubditorũ,ne ſtarẽt diu ſine paſtore 8. q.1.c.audacter,& in c.ne ꝓ defectu,ſ.de ele. iõ taciturnitas epi ñ habuit hic ſuſtinere ꝓceſſum explicitũ ɔ formã mãdati;& iſtud verbũ,caſſauimus,expone vt in gl.i.caſſos & irritos nũciauimus. Ex quo not.ꝙ verbũ,caſſare,qñq; refert ad factũ & ñ ad ius.ſiľe in c.accedẽs.j.vt lit.ñ cõt.in ver.caſſauimus.In gl.in ver.*plenarie*, ibi: *vel ꝙ inquiſitio fiat.* No.bñ gl.& licet tex.hoc videať ꝓbare:poſſet tñ ad tex.ẽm Io.An.rñderi,ꝙ illud fuit ex forma mãdati.dcm̃ tñ gl.in ſe ẽ verũ; & facit rõ.c.frequẽs,ꝑal.ne deſtitut⁹ auxilio ꝑꝑ ſpoliationẽ ſucciſibat.

7 † Et dicit hic Vin.verbũ notabile,ꝙ ſpoliatus nõ ſolũ dẽt pri⁹ reſtitui añ,q̃ ĩpetať:ſed dẽt ſtare tãto tꝑe in pacifica poſſeſſione,q̃to tꝑe ſtetit ſpoliat⁹; qđ vľ ꝓbari.3.q.2.c.1. §.& c.tãdiu; qđ forte ñ ꝓcedit,vbi agiť de dilapidatiõe ꝑꝑ

a piculũ imminẽs[a] medio tꝑe,ar.opt.hic,& idẽ vbi eẽt aliud delictũ,qđ ſine ſcãdalo & ꝑiculo tolerari ñ poſſet,vt crimẽ hæreſis.

8 † In gl.in ver.*de dilapidatione ſuſpectus*.No.bñ hãc gl. qa ponit practicã ꝓcedẽdi ɔ ꝓlatos & rectores de dilapidatiõe rerũ eccľiaſticarũ ſuſpectos.& vľ gl.in effectu cõcludere,& licet olim ſuſpect⁹ remoueret ab adminiſtratione ꝑ c. qa ea.3.q.2.& l.eũ quẽ,C.đ ſuſpe.tu.hodie verò dať coadiutor,nec remoueť à principio ab adminiſtratione:ſed tũc demũ cũ ꝓbať ſuſpect⁹. Sed aduerte,qa hoc vltimũ ẽ ɔ tex. nã ꝓbata ſuſpicione ſolũ dať hic coadiutor.Inn.dixit iſtũ tex. ꝓcedere ex ꝓuiſione: qa Eps iſte fuit elect⁹ ꝑ Imperatorẽ: aľs ãt ſuſpect⁹ dẽt remoueri ab adminiſtratiõe.Io.An.diſti b guit,ꝙ aut ẽ qs ſuſpect⁹ đ dilapidatiõe ꝓterita;& dať ſibi coadiutor, vt hic & poſteã inqriť đ veritate qua ꝓbata dẽt deponi.aut ẽ ſuſpect⁹ đ dilapidatiõe futura ꝑꝑ ꝓteritã,de qua cõſtitit;& tũc ꝓcedit dcm̃ gl.vt remoueať ab adminiſtratione.Sed tu vide đ hac mã pleni⁹ ꝑ Arc.12.q.2.ĩ c.vulteranæ, & c.vobis.ꝑ Io.An.& Hoſ.ĩ c.licet Heli,đ ſi. & cõclude,ꝙ ĩ principio dẽt inchoari ꝓceſſus,an ſit ſuſpect⁹ đ dilapidatione; & in principio dẽt interdici ei,q dř ſuſpect⁹ oẽ alienatiõis gen⁹ ꝑ c.fi.đ acc.& tenet Arc.ĩ d.c. vulteranæ.in ɔ̃riũ facit tñ iſte tex.vbi ĩ principio ñ fuit ſibi interdicta alienatio ſđ demũ p⁹ ꝓbatã ſuſpicionẽ.Sđ forte hoc ñ ꝓceſſit:qa ñ ꝓſumebať iſte ſuſpect⁹;& iõ ſatis ꝑt teneri qđ pri⁹ dixi ꝑ c.fi.ꝓbata verò ſuſpicione dẽt ſibi dari coadiutor,vt hic. dixit tñ Io.de Lig.ꝙ ſi ſuſpitio ẽ vehemẽs,dẽt interim remoueri ab adminiſtratiõe:hoc tñ ñ ꝓbať.in ɔ̃riũ facit iſta lřa, ſatis.n.ẽ ꝓuiſũ ꝑ dationẽ coadiutoris.demũ dẽt ĩchoari ꝓceſſus ſuꝑ veritate,vtrũ.ſ.verũ ſit ꝙ dilapidauerit. & dixit Arc.ĩ d.c.vulteranæ, ꝙ ĩ prin.ꝓceſſus ſuꝑ veritate dẽt ꝓlat⁹ remoueri ab adminiſtratiõe tꝑaliũ. ĩ ſpũalib⁹ verò ſubditi interĩ ſibi obedire dẽnt ꝑ c.nõne.8.q.4.& ꝓ eo fac.c.qa ea,ꝑal. Sed ĩ ɔ̃riũ facit iſte tex.nã ſi ſtatĩ dẽt remoueri ĩchoato ꝓceſſu ſuꝑ veritate,ad qđ dareť ſibi coadiutor ꝓbata ſuſpiciõe, cũ ſtatim eẽt ŕmouẽd⁹ ĩchoato ꝓceſſu ſuꝑ veritate?& iõ ĩtellige dcm̃ Arc.qñ ẽ ꝓſũptio ɔ iqſitũ,ꝙ ſtãdo ĩ adminiſtrõne corrũpat officiales;& ſic ꝓcedit.d.c.qa ea,& hoc ſẽtit idẽ Arc.ĩ d.c.vobis,& Colle.hic;& vide ꝑ Hoſ.ĩ d.c.licet.poſt modũ ĩ diſcuſſiõe ſuꝑ veritate ꝑt iſte iqſit⁹ ſe excuſať;& ſi ñ ꝓbať veritas, reſtitueť ĩ priſtinũ ſtatũ. ꝓbata verò veritate,aut fuit actũ criaľr, & dẽt deponi,vt in c.apľicos,& in c.monem⁹.12.q.2. Aut fuit actũ ciuiliter; & dẽt ſolũ remoueri à bñficio, & ali⁹ ẽ ad illud ꝓmouẽd⁹, vt in d.c.licet . Et ꝑ hoc ſũt reducẽda ad cõcordiã iura,q̃ vñr ĩ hoc ɔ̃ria.Nec ob.l.eũ quẽ: qa loqť in tutore,q ñ hẽt tãtã ꝑtãtẽ,vľ titulũ ita firmã & ꝑpetuũ,ſicut hẽt ꝓlat⁹,vt no.Arc.in d.c.vobis.12.q.2.& vide no.gl. 5.q.3.c.fi.Et ſcias ꝙ ĩ ꝓceſſu ſuꝑ ſuſpiciõe ꝓcediť ſummariẽ:qa ñ agiť đ magno ꝓiudicio.ſed ſuꝑ veritate ꝓcediť plenariẽ,vt no.Arc.in d.c.vobis.& vide notabile dcm̃ Iac.de Bel.in auť. vt iudices ſine quoquo ſuffr.fiãt.in §.neceſſitatẽ.vbi ꝑ illũ tex.dicit, ꝙ ĩ cã dilapidatiõis ꝑt ꝓcedi ſine ſcriptura:ille tñ tex.ñ ꝓbat:qa loqť ĩ alio caſu:ſed poſſet ꝓcedere,cũ inqriť ſuꝑ ſuſpiciõe dilapidatiõis,vt ꝑꝑ ꝑiculũ imminẽs poſſit ꝓcedi ſũmariẽ ſine ſcriptura quo ad effectũ, vt ꝓbata ſuſpiciõe deť ſibi coadiutor,& interdicať vtriq; oẽ gen⁹ alienãdi; & hæc notabis.& hũc duplicẽ ꝓceſsũ puto ꝓcedere; qñ ꝓcediť ꝑ viã inqſitionis ſeu denũciatiõis. Sed ſi accuſať qs de dilapidatiõe, ñ ẽ neceſſe, vt pri⁹ inqrať an ſit ſuſpect⁹,ſđ ꝑt ꝓcedi ſuꝑ veritate rei;facit c.veritatis.de do.& cõtu.& in c.veniẽs,de accu.In ea.gl.ibi:*ſi vellet ſatiſdare*.Collec. ſẽtit hic ɔ̃riũ:& ad leges ad hoc allegatas rñdet ꝙ loquũť ĩ remoto ꝑ ſñiam,ſeu đ eo q remoueri dẽt;vt qa ɔ̃ſtat đ dolo ſeu lata culpa;qđ ẽ bñ not.

9 † Et ĩ fi.gl.not.bñ hoc vltimũ, ꝙ parochiani ẽt laici admittũť ad denũciãdũ ẽt ꝓlatũ[b] de dilapidatione.& dicit Io.An. ꝙ q̇libet eccľiaſtica ꝑſona eẽt admittẽda,vt ĩ c.ſi qs ꝓsbyterorũ,de re.ec.ñ alie. Alii verò dixerũt,ꝙ ẽt qlibet laic⁹ ẽ admittẽd⁹ in defectũ clericorũ,vt cõſulať indẽnitati eccľiarũ, ꝑ no.in d.c.ſi qs.Tu vide đ mã qđ plenẽ dixi in c. ex ꝑte.j.de teſti. & qđ no.in d.c.ſi qs. In gl.in ver.*coadiutorẽ*.No.ex gl.tres caſus,in qb⁹ ꝓlato ſeu rectori dať coadiutor.& de offõ iſti⁹ coadiutoris & de mã ꝑ Io.An.in

10 c.fi.de cle.ægr. † In gl.in verſ.*enim conſilio*, ibi:*et conſenſu*.No.bñ iſtã gl.& tene eã mẽti,ꝙ ꝓlat⁹ hñs coadiutorẽ teneť in adminiſtratione ipſi⁹ hẽre cõſenſum,ñ tm̃ cõſiliũ;& rõ.nã (vt dicit Inn.) coadiutor dať, vt ꝓhibeat malã adminiſtrationẽ,& vt curet ꝙ fiat bona. iõ cõſiliũ hic ſapit conſenſum:ſecus ãt in aliis caſib⁹,vbi reqriť cõſiliũ,qa tũc ñ teneť qs ſeq, vt ĩ c.cũ in veteri,de ele.& ĩ c.cũ olim,de arbi.& hæc ſol. ẽ melior,quã ſol.gl.& ẽ ſenſus,ꝙ vbi cõſiliũ reqriť ab eo, q ẽ particeps officii, tũc cõſiliũ ſapit ẽt cõſenſũ, vt clari⁹ no. Bar.

a SEB. SAP. Periculũ imminẽs.Iſtud poſſet cõprobari ꝑ multa ſiľia, ex qb⁹ ꝓbať ꝙ ꝑꝑ ꝑiculũ imminẽs recedim⁹ rľis iuris cõis,q̃ cumulať Fel.ĩ c.ex ꝑte,đ ɔſt.& d.Iaſ.ĩ l.đ pupillo.§.ſi qs nuos.ff.đ op.no.nũ.

b Etiam prælatum . Adde quod voluit Lapus alleg.11.

ZACHARIAS. Adde Spe.in ti.de acc.§.6.verſ.porrò.gl.Bar.& Doc.ĩ l.is cui bonis,& ver.ob. Bal.in l.2.ĩ fi.C.de hære.vel act.vẽdi. Et qs dicať dilapidator, vide eũdẽ ĩ c.1.§.ſancim⁹, quo tꝑe miles.Ang.in l.ſi ſeruus. §.ait ꝓtor,ff.de acq.hær. eũdẽ in l. ſi ꝓ ea, co.1.C.mãda.Iſtũ ĩ c.ex lřis.j.đ pig. Inn.in c.fi.de ſeq. poſ.& fruc.& Arc. 2.q.6.ĩ c.quoties, & 11.q.1.c.in clericorum. §.res verò in litigio.

ANT. FRAN. Circa hoc qs dicať dilapidator, dicas ꝙ ẽt ille q in ſuos vſus cõuertit rem eccleſiæ & alienã; ita Bal.ĩ c. 1. in §.ſancimus, quo tꝑe miles, in vſi.feu.in 1.col.& Ang. in l.ſi ſeruus in §.ait ꝓtor.ff.đ acqui.hær. vbi inter cætera dñt, ꝙ ille q cõmittit delictũ,qđ facit bona cõfiſcari; dř dilapidator.qđ etiã voluit d.Abb. ĩ c. ex lřis,hic alle.& vide Bal.ĩ l.ſi fideiuſſor,in §.fi.q ſatiſ.cog.vbi dicit, ꝙ fideiuſſor ꝑt tinere, qñ ille, pro quo fideiuſſit nõ oĩa dilapidať: ſed diſſipať forte maiorẽ ꝑtẽ:ſec⁹ ſi minorẽ aut modicã; puta ſi đ mille dilapidaret.10.quia tũc ñ ꝑt petere,vt ſibi caueat qđ ẽt voluit, Bal.in l.ſi pro ea,C.mand.& ideo dixit gl.quã Bal. ibi ſequiť, in authen. ɔ cum rogatus, C. ad Trebel. ꝙ dilapidatori dodrantis non eſt permiſſa alienatio quadrãtis. Et adde ꝙ dilapidator dẽt cauere, ẽt ſi teſtator remiſiſſet ſibi cautionẽ ẽm Bal. in l.iubem⁹,ĩ 1.col.C.ad Treb.Et addẽ ꝙ dilapidatori dẽt bonis interdici.l. is cui bonis,& ibi ꝑ gl.Bar.& Doc.ff de ver.obl.l.2.& ibi ꝑ Bal.circa fi.C.de hæredi.vel act.vendi. & dicit ꝙ tali dilapidatori põt fieri ſequeſtrum, & alienatio prohiberi ; & qualiter probetur dilapidatio vide per Spec.in titu.de inquiſiti.§.tertio.& in §. quid ſi reus.

a SEB. SAPIA. Meri & mixti. Vide Abb. in c. qd sedē. ȷ. de of. or. vbi dat vnā solutionē ad c. in Archiepatu. ȷ. de rapt. quę voluit alle gare hic. ē. n. corruptus. aduertēdū ē ēt, ꝙ de iure ciuili cōior opinio ē, ꝙ delegatꝰ principis possit subdelegare ea q̄ sunt meri & mixti im perij, vt attestatur Pau. de Cast. in l. vnica, C. qui pro sua iurisdi.

b Delegabilia. ad. de Aug. conſ. 196.

c Casꝰ. Bal. i l. 1. C. qñ impe. inter pu. & vi. co. alle. istū text. And. Barba.

d Pauper. Adde qd Alc. cōſ. 121. dicit, ꝙ ubi aliàs iudex ex officio pt ꝓce dere ad cōmodū miserabiliū perso narū, & pupillꝰ dr̄ miserabilis perso na, & tñ qñ pupil lus est diues, ñ dr̄ miserabilis perso na, & ñ pōt tūc iu dex ex offō ꝓcede re ad eiꝰ cōmodū. ZACHARIAS. Ita no. Car. & Io. de Imo. hic. Doc. & Io. An. i c. ex te nore, đ fo. cōp. & ꝙ vidua, diues nō dicat̄ miserabilis ꝑsona, no. Pau. de Ca. cōſ. 7. & Spe. i ti. de instr. edit. §. nunc verò, verſ. & sciaſ, lo. secundo. ANT. FRAN. Quę dicant̄ mise rabiles ꝑsonæ, di cas ſm Pe. de Bel laper. Bar. & Bal. i l. 1. C. qñ imp. inter pu. & vi. co. ꝙ istud relinq̄t arbitrio iudicis. qđ ēt vo luit Spe. i ti. de ad uo. in §. 1. i uer. & si iste. & Alex. in l. nec qꝫ, in §. fi. ff. de of. ꝓcō. & leg. ubi dnt inter cæte ra id, qđ ēt hic dr̄ ꝙ qñ pupillus, ui dua, & liťes perso nę, sūt diuites; ita, ꝙ ꝓpria pecunia pñt cōducere ꝓcu ratores & aduoca tos ad sui defēsio nē; tales ꝑsonæ, q̄ aľs eēnt miserabi les, ñ censent̄ mise rabiles. Pro quo uide ēt Bal. i l pe. C, de test. mil. & tene mēti, ꝙ cāæ miserabiliū ꝑsonarū dñr eē sub ꝓ tectiōe eccřiæ, ut in c. sup̄ q̄busdā, in fi. de uer. sig. qđ adeò uerū ē, ut ipse miserabiles ꝑsonæ ſp possint appellare ad Papā, omisso medio, ſm Hoſ. & Io. An. i c. fi. de iud. & no. d. Ant. i c. licet ex suscepto, đ fo. cōp. Et adde ꝙ miserabiles ꝑsonæ ñ pñt trahi ad iudiciū ex ꝓuiciā, nec pñt priuilegijs sibi à iure cōcessis renūtiare, ſm gl. & Bal. ibi i l. 1. C. qñ impe. inter pu. & ui. co. imò iudex dēt ex offō miserabiles ꝑ sonas tueri, ne opprimant̄, ut ꝑ Spe. i ti. de of. om. iud. in §. 7. i prin. & ꝑ eūdē i ti. de cōp. iud. adi. i §. 3. uer. 19. ubi ponit, qualr̄ & quare cāæ miserabiliū ꝑsonarū spectēt ad eccřiā, & uide eūdē i ti. de instr. edi. i §. 14. ubi dicit ꝙ legata fcā miserabilibus ꝑsonis, dñr eē legata pia.

e Reuocare non pōt. Adde hoc intelligendum in delegato; quia secus est in ordinario, qui sñiam latā, super incōpetētia, reuocare pōt, ſm Bal. ita limitantem hanc decretale in l. si præses quasi desertam, ubi est casus, C. quō & qñ iu. & ita refert & sequitur Ro. conſ. 357. in fi.

f SEB. SAPIA. Est tex. vide oino relata per Fel. ad limitationē hu

in l. 1. §. si plures, ff. de exerci. ac. & dixi in d. c. cum in veteri. In gl. in ver. *alienationis &c* in fi. No. gl. ꝙ ī ma istiꝰ c. verbū, alie- 6 natiōis, sumit largissimè. & dicit Host. ꝙ 8 ēt terrulas & alia, q̄ pñt đ iure alienari ꝑ platū in certis casibꝰ, de qbꝰ. 12. q. 2. ī sum 1 ma. ñ poterūt isti alienare, vt illud verbū vľe, oē, positū in tex. aliqd operet̄: ea tñ q̄ seruādo seruari ñ pñt poterūt isti aliena c re; facit tex. ī l. lex q̄ tutores, C. de admi. tu. & in l. tutor q reptoriū, ff. e. & 12. q. 2. in sum. Et ex his not. ꝙ dato coadiutore ꝑ ꝑ suspicionē dilapidationis, ñ pt ꝑ eos fieri alienatio ēt in casibꝰ aľs à iure cōcef

11 sis. †In gl. in ver. vices suas, ibi: *vt hic patet.* hoc clariꝰ adhuc patet i d. c. q̄uis. ȷ. e. li. 6. Et no. gl. ī eo qđ. ȷ. dicit, ꝙ si qs cōmittit alicui simpľr vices suas, vř cōmisisse in to tū, & vř ꝓbari apertè ꝑ istū tex. nā ī prin. dixit ꝙ ille Archieps cōmisit vices suas Abbati; & ꝑꝑ interpťat̄, ꝙ cōmisit in inte grū. i in totū. Et idē no. Inn. s. e. c. sup̄ qō-

12 nū; qđ no. bñ. †Ex gl. op. ꝯ tex. de c. fi. ȷ. eo. vbi dr̄, ꝙ si cōmittit̄ excessiua inqsitio, vř eccřiæ ꝓuisio, ñ pt delegatꝰ alteri cōmit tere vices suas; qa vř electa industria ꝑso næ. Itē inqsitio criminū ē meri imperii; ergo ñ pt delegari ꝑ inferiorē à principe vt in l. 1. ff. de of. eius, cui mā. ē iuris. & ple 2 nè no. in l. imperiū, ff. de iuris. om. iu. Sol. ad primū dnt Doc. ꝙ c. fi. ꝓcedit, qñ man d dat, vt inqsitio fiat ꝑsonaľr Itē pt ꝓcede re, qñ qs dēt ꝓuidere eccřę đ ꝑsonis prin cipalibꝰ; secꝰ de ꝑsona coadiutoris; & no. bñ hāc limitationē ad illud; & nescio ali

13 bi istū tex. †Ad ſm ꝯriū dicit Inn. ꝙ ꝓce dit đ iuř ciuili: sđ đ iuř canonico ea q̄ sūt meri, & mixti[a] impii sunt delegabilia,[b] vt 3 hic, & in c. in Archiepatu. ȷ. de rap. dic de hoc vt plenè dicam in c. quod sedem, de offi. or. & tene menti dictū Inn. cum tex.

SVMMARIVM.

1 *Iudex si dixerit se nō habere iurisdōnē, non pt postea illā ēt partiū consensu reassumere 7.*

2 *Vidua pauper est sub protectione iudicis eccle siastici, secus si est diues, dic vt infra. nu. 5.*

3 *Sententia in qua quis se pronuntiat non iudi cem, est interlocutoria habens vim diffini tiuæ; qui non potest ipsam reuocare.*

4 *Ab iterlocutoria habēte vī diffinitiuæ ēt de iure ciuili pt appellari.*

4 *Compromittens non tenetur ad pœnam compromissi in eo, quod non dependet ab eius potestate. 9.*

5 *Laicus potest semper conueniri ex quacunque causa coram iudice ecclesiastico si non reperiatur iudex secularis, vel quod nolit iu stitiam facere, intellige vt infrà versi. & dicit Inno.*

6 *Miserabiles personæ quæ dicantur, & quibus respectibus?*

8 *Rescriptum subreptitium tribuit iurisdictionem licet elidibilem.*

CAP. XXXVIII.

SIgnificantibus. † Si delegatus ꝓnuntia uerit se iurisdōnem nō hře, ipsam ēt cōsensu partiū nō reassumit; & ē ca susᶜ satis no. & primò appellās narrat factū sedō Papa dat iudices, ibi: *ideoque*. Casus lite. Iuliana vidua im petrauit lřas ꝯ. M. mulierē, & I. filiū eiꝰ sub hac forma. signa uit nobis Iuliana vidua & pauper, ꝙ M. mulier, & I. eiꝰ filiꝰ sup terris & aliis rebus iniuriant̄ eidē iudices citauerunt di ctā. M. & filiū eius. ipsi cōstituti in pñtia iudicū excipiendo ꝓposuerūt, ꝙ lřæ illæ impetratæ fuerūt suggesto mēdacio: qa dicta Iuliana nobilis ē & diues, & ipsa mētita ē se paupe rē. quare ꝑ easdē lřas nō poterant conueniri, nisi requisito prius dño, sub cuius iurisdōne cōsistūt, corā quo parati erāt de iustitia rńdere. vñ iudices interloquendo pronuntiaue runt se nō dře ꝓcedere ꝑ easdē lřas. postea partes cōpromi serūt in quosdā arbitros sub hac forma, quatenus si. ȷ. certū terminū in cōpromisso appositū cām nō determinarēt, par tes ad examen eorundē iudicū redirent arbitri. ȷ. tps statu tū cām nō determinauerunt. vñ iudices ꝑ formā cōpromis si iurisdictionē reassumpserunt: & cū vellent in eā ꝓcedere, dicta. M. & filius eius se prægrauari sentiētes ad sedē apost. appellauerunt. Vñ mādat Papa. quatenus si est ita, in irritū reuocent quicquid per prædictos iudices posteà factū fuit. Ber. † No. 1. ꝙ vidua aliàs diues nō pōt trahere secularē ad iudiciū ecclesiasticū ēt corā Papa seu eius delegato; secus vř si est vidua & pauper[d], vt probatur hic à cōtrario, & vř tex. in c. super quibusdā, in fi. ȷ. de verb. sig. & tenet hic Inn. vt. ȷ. dicā; & tenebis hoc menti. Not. 2. ꝙ literæ impetratæ à vi dua diuite ꝯ laicū non sunt ipso iure nullæ, sed sunt in pen denti. nam data negligentia iudicis secularis, habent isti de legati iurisdictionē in habitu & actu: sed ante negligētiam solū habent in habitu; & probatur à ꝯrio in verbo, *nisi requi sito*; & clarius probat̄ in c. ex tenore, de fo. cōpe. † Tertiò no. & tene menti, ibi: *interloquendo*, ꝙ sentētia, per quā quis pro nuntiat se non iudicē, est interlocutoria: hēt tñ vim diffini tiuæ: quia prorsus extinguit iurisdōnē pronuntiantis; adeò, ꝙ illā interlocutoriā amplius reuocareᵉ nō pōt, vt hic in fi. est tex.ᶠ multum no. Ex quo infertur, ꝙ interlocutoria, per quā finitur iudicis iurisdictio, non pōt per eundē iudicē re uocari. Sic limita. ca. cum cessante, de ap. & l. qđ iussit, ff. de re iu. hinc gl. no. dixit in auth. habita, C. ne fi. pro pat. ꝙ à ta li sñia, in qua quis pronuntiat se non iudicē, pōt ēt de iure ciuili appellari, licet sit interlocutoria; & hoc iō, quia hēt vim diffinitiuæ, vt ibi dixi. † Itē no. & tene menti iuncta gl. fi. ꝙ non obligat̄ cōpromittens ad pœnā compromissi super his, quæ nō dependent ab eius ptāte. non. n. pñt priuati dare iurisdōnē nō hńti, vt in c. significasti, de fo. cōp. & in l. priua torū, C. de iu. om. iu. iō nō valuit pactū hic appositū in com promisso, vt partes redirent ad examen priorū iudicū: quia ipsorū iurisdō erat extincta per eorū pronūtiationē. Et ex hoc & ex tex. no. ꝙ nō pōt quis per pactū se obligare de stā do examini alicuius vt iudicis, si ille iurisdōnē nō hēt. † In 5 gl. 1. in fi. vř hęc gl. velle, ꝙ si vidua opprimit̄, puta quia spo liat̄, pt malefactorē suū trahere ad iudiciū eccřiasticū, licet laicus existat: secus aūt si nō opprimat̄, sed aľs vellet agere ꝯ secularē: quia tunc dēt eū cōuenire coram iudice seculari. Sed hoc vltimū vř ꝯ istū tex. à contrario sensu, & apertius ꝯ c. super quibusdā, in fi. de ver. sig. vbi tex. vř innuere, ꝙ viduę, & pu-

& pupilli & orphani pñt laicos ꝯuenire corā iudice eccles.
Inn. multū notabiliter ponit hāc mam hic, & pleni⁹ tetigi
in c. licet, de fo. ꝯp. Et ꝯcludе sic mām, ꝙ in defectu iustitiæ,
puta qa in ꝓuincia ñ est iudex secularis, uel recusat, uel ne-
gligit facere iustitiā, & tūc pt recurri ꝯ quēlibet laicū ꝑ quē
cunq; ad iudicē ecclꝉiasticū, ut hꝛ in aut. ut diffe. iu. & te. hic
Inn. & cū hodie ꝗlibet ciuitas hēat sua regimina, sicut olim
in ꝓuincia, ut no. gl. in l. fi. de ꝓſ. lō. tē. puto ꝙ id qđ statutū
erat olim in ꝓuincia, hēt hodie locū in qualibet ciuitate, &
sic uꝛ ꝙ si i ciuitate ñ est iudex secularis, uel recusat, uꝉ negli
git facere iustitiā, si in ciuitate illa ñ est ali⁹ supior secularis
qa tūc de iure pt recurri ad iudiciū eccles. hinc est sm Inn. ꝙ
6 uacāte impio ecclꝉia succedit ī iurisdōne, ut ī d. c. licet. † Ubi
aūt in ciu. est iudex secularis. & tūc aduerte. nā quo ad mam
nostrā tres sunt seculariū spēs. nā qdā sūt ñ miserabiles nec
habitu nec actu; qa nō hñt aliq̄ qualitatē, ꝑꝑ q̄ nā moueat
ad miserēdū eis, ut puta qa sunt masculi, & potentes, uꝉ fę-
minę ꝯiugatæ & diuites: qdā sunt miserabiles habitu, sed ñ
actu, ut uiduę & pupilli diuites: qdā sunt miserabiles habitu
& actu, ut uiduæ & pupilli paupes, uel diuturno morbo fati
gati, ut paup uel paupes dūtaxat. nā miserabiles psonæ dñr
a sm Io. An. sup qb⁹ nā mouet ad miserēdū, [a] ut ī l. uni. C. qñ
impator inter uid. & pup. co. & uide bo. tex. in c. 1. đ postu.
ubi dꝛ ꝙ miserabilis psona ē, q̄ ꝑ se ñ pt cām ꝓmouet, puta
ꝑꝑ defectū paupertatis, uꝉ alteri⁹ impotētiæ. Quoad primam
spēm, dic ꝙ ille ñ pt trahet ad iudicē eccle. nisi cū sit đ foro
ecclꝉiæ, aut rōne cāæ, aut rōne psonę: & si ipetrarent lřæ ad
iudices delegatos, essēt ipso iuꝛ nullę, & ille est ꝓprie cas⁹
illi⁹. c. licet, ꝑal. nisi pri⁹ darel defect⁹ iustitię secularis mō ꝑ
dicto. Quo ad scđam spēm, dic ꝙ psonę miserabiles habitu
tm̄, si opprimunt, pñt malefactores suos trahere imediate
ad iudiciū ecclꝉiasticū, ut ē tex. ī d. c. sup qbusdā, & ī c. ex pte
de fo. cōp. & sub istis seu sub ista spē ꝯphēdit Inn. pegrinos
quoad res, quas secū deferunt, & quo ad iniurias eis illatas,
ut in c. siqs romipetas. 24. q. 3. Idē in libertis ecclię, & in of
ficialib⁹ suis & ī rusticis, & si. & facit 12. q. 2. c. ecclꝉiarū seruos
87. di. quasi ꝑ totū. Si uero ñ opprimūt, & tūc dēnt pri⁹ icur
rere ad iudicē secularē ꝯ laicos, & si lřas añ negligētiā ipe-
trāt, ñ sunt nullæ ipso fcō, sed in pēdenti, ut est tex. hic, & in
d. c. ex tenore, & dixit In. hic unū singulare uerbū, ꝙ data ne
gligētia uni⁹ iudicis secularis, pñt isti miserabiles habitu tm̄
recurrere ad iudicē eccles. nec tenēt q̄relare corā supiore iu
dicis negligētis, ar. opt. hic. & in d. c. ex tenoꝛ, sec⁹ aūt ī aliis
laicis ñ miserabilib. nā illi ñ pñt hēre recursū ad iudicē eccl.
nisi data negligētia cuiuslibet supioris secularis, ꝙ ē singlꝛ
no. quoad tertiā spēm, si sunt miserabiles habitu & actu, dic
sm Inn & bñ, ꝙ pñt alios trahere ad iudiciū eccl. ēt ñ data
negligētia iudicis secularis, ut hic uꝛ tex. à ꝯrio sensu, & ī d.
c. sup qbusdā, in fi. & idē uꝛ uelle Inn. in pegrinis quoad ꝯct⁹
b initos in pegrinatione, [b] ut in d. c. siqs romipetas. Itē in pe-
nitentib. 11. q. 1. c. aliud. & dicit Inn. in istis notabile uerbū
ꝙ licet possint alios trahere ad iudiciū eccl. tñ si ipsi trahūt
corā iudice seculari, ñ pñt declinaꝛ illū forū, adhoc d. l. uni.
C. qñ imp. inter uid. & pu. co. & tenebis menti hoc uerbū, &
facit, c. regū. 23. q. 5. Itē & si grauant seu reportant sniā iniq̄
corā iudice seculari, nō dñent appellare ad iudicē eccles. qa
gradatim ē appellādū. 2. q. 6. c. anteriorū, & hoc placet Inn.
licet referat aliquos tenere ut possint appellare ad iudicē
eccl. omissis aliis secularib. qa dēt ecclꝉiastic⁹ eos defendere
ab oppssionib. 24. q. 3. c. siqs de potentib. primū tñ cōiter te
nent hic: sed uide qđ dixi ī d. c. licet, & uiđ plurimas psonas,
7 q̄ sūt priuilegiatæ quoad forū ecclꝉiasticū, hic ꝑ Inn. † In gl.
ibi: *amiserunt iurisdōne*. No. bñ istā gl. ꝙ licet qs hēat iurisdō
nē, certo casu, tñ si ꝓnūtiat se ñ iudicē, illā iurisdōnē ꝑdit,
nec pt eā ampli⁹ reassumere. uñ quēadmodū acq̄rit qs iuris
dōnē si ꝓnūtiat se iudicē, si iudex ñ eēt, iux. ea q̄ plenē dixi
ī c. sup lřis, de resc. ita ꝓnūtiādo se ñ iudicē iurisdōnē ꝑdit
& iputādū est pti ñ appellāti. nā res iud. facit ius iter ptes,
ut in c. cū inter, de re iu. & in l. res iu. ff. de
8 reg. iu. † Et no. ex hoc & ex gl. ꝙ lřæ subre
ptitiæ ad lites tribuūt iurisdōnē licet eli
dibilem ꝑ exceptionem, ut plenē dixi in
c. cęterū, de resc. tñ si delegatus exceptiōe
opposita pronūtiat se non iudicē, seu lřas
subreptitias, illico extinguunt lřę, ita, ꝙ
iurisdō, q̄ pri⁹ erat elidibilis, nūc remanet
elisa & extincta, uñ processus postea agi-
tatus est null⁹. Sed q̄tum ad istum tex. ego
considero, ꝙ in oēm euētū pronuntiatio
istorum iudicum fuit lrīma. non. n. ꝓnun
tiauerunt simplr se non iudices, sed ñ dñe
per easdē lřas procedere, qđ dēt intelligi
de pñti: qa non habebant iurisdōnem in
actu, nisi data negligentia iudicis secula-
ris. Nec ob. ꝙ in fi. dꝛ, ꝙ non potuerunt re
assumere iurisdōnem, quia non constabat
hic, ꝙ iudex secularis esset negligens, sed
solum ꝙ arbitri neglexerunt ꝯ. terminum
diffinire: & illa interlocutoria cum esset
dubia, debebat intelligi sm ius cōe & su-
9 biectam mam, ar. in c. cām. ꝯ. de rescr. † In
gl. fi. in fi. No. gl. & tene eā menti, ꝓ penis
q̄ quotidie apponuntur in compromissis,
ut si apponunt super facto non dependen
te à ptāte cōpromittit pœna, & pro hoc
facit qđ no. gl. in rꝉa, accessoriū, đ re. iur.
li. 6. & in l. pacta q̄ ꝯ, C. de pac. & no. in c.
pleriq; ꝯ. de pact. facit ēt ad q̄ōnem. Qui-
dam promisit sub pœna factum alienum,
deinde laborauit quantum potuit, ut iste
adimpleret ꝓmissionē suā, sed ñ potuit
perficere, nunquid sit commissa pęna? uꝛ
ꝙ nō, ex quo nō defecit ꝑ istū, de quo tñ
uide quod dixi in c. gemma, de spon. &c.

SUMMARIUM.

1 *Arbitri electi in causa suspicionis iudicis debent dare partibus terminum ad ipsam probandam, & possunt cogi per ipsum iudicem causam expedire, intra quem si non expediunt, potest iudex iurisdictionem reassumere 10.*
2 *Iudex recusatus ut suspectus non pt cognoscere de cā suspicionis.*
3 *Arbitri electi super recusatione iudicis, possunt testes citare, ipsos examinare, & punire, & partem in expensis condemnare.*
4 *Arbitri tam uoluntarij, quam iuris si non concordāt, compelluntur eligere tertium. 11. & quid in arbitratoribus? uide nu. 6.*
5 *Arbitri eligentes tertium, an debeāt iudicare prout illi tertio uidebit?*
7 *A sententia arbitrorum an appelletur?*
8 *Arbitri iuris coguntur acceptare, arbitri uoluntarij secus.*
Arbitri iuris habent iurisdictionem.
9 *Arbitri electi super suspicione iudicis, an habeant potestatem ordinariam uel delegatam?*
Iurisdictio data a lege uel statuto, an sit ordinaria?
11 *Arbitri qui dederunt contrarias sententias, an cogantur eligere tertium, et si eligant, an possint unam ex illis sententijs approbare?*

CAP. XXXIX.

1 SUspicionis. † Arbitri electi ad cām recu-
sationis assignant partib. ter
minum ad probandum cām suspicionis, sed iudex
recusatus compellet arbitros ad cām finiendam.
Secunda pars, ibi: *ab ipso quoque* Casus lital. Reus corā iudice
constitut⁹ assignauit iustam cām suspicionis ꝯ iudicē, dicens
ꝙ parat⁹ erat arbitros eligerē. super hac suspicione cogno-
scenda electi sunt arbitri à partib. q̄rit, utrum iudex debeat
ipsis arbitris terminū assignare, intra quē suspicionis cām
debeant terminare? Rñdet pp, ꝙ iudex, qui ꝑꝑ hoc forsitan
prouocatus obesset, nō dēt adhoc terminum assignare, sed

ius tex. in c. ex pte
a. col. pe. in uer. di
xit ēt pulchrē Ro.
de resc. & uide qđ
pee istū text. dixit
d. Abb. in c. signi-
ficasti, ꝯ. eo.
SEB. SAPIA.
a Ad miserendum.
Vide Bar. in l. uni.
C. qñ imper. inter
pup. & uid. co. ubi
dicit ꝙ statur arbi
trio iudicis, q̄ pso
næ dicantur mise-
rabiles, & hoc ēt
seq̄t Alex. in l. nec
quicq;. §. fina. ff. de
off proc. & leg. &
Maria. Soc. in c. ex
tenore, col 1. ꝯ. de
for. cōp. ubi ēt tan
git apud quem iu-
dicē agant & con-
ueniri possint.
SEB. SAPIA.
b In pegrinatione.
Vide Hos. in sum.
de fo. ꝯp. §. 2. uers.
itē in peregrinis.
Inno. in c. 3. de ra-
pto. Spec. in tit. de
cōpe. iud. adi. §. 1.
uer. 24. Pet. de An-
cha. in regula, ea q̄
q. 9. de re. iur. in 6.
Bal. in aut. ad hęc.
C. de usu.

SEB. SAPIA.
a Vnã sniam. Quid sit si simul elegerũt tertium & illa mortuus est, an cogant eligere aliũ tertium? uide Bal. in c. 1. §. e. ubi tenet q sic; licet Andr. Sic. ƺrium teneat.
b Vna cũ aliis. Add Pau. de Cas. ɔs. 50. in 1. impressis.
c Quòd non. Adde Franc. Are. ɔs. 100.
SEB. SAPIA.
d Ad arbitratore. Idẽ tenet Bal. in l. hac edictali. §. his illud, per illũ tex. C. de sec. nupti. & Ale. in l. inter pares, ff. de re iud. & d. Baptista de Blasio, in tractatu de arbi. & arbitra. in uers. 63. And. Sicu. tenet contrarium hic, ut per eum.
a A snia arbitrorum. Add aliquos casus, in qbus appellat, p Ro. consi. 37. ubi et dicit, q de iure canonico pt peti corã supio re, ut talis snia emẽdet & corrigat.
ZACHARIAS.
Adde tu q opin. Bart. de qua facit iste mẽtionẽ, posset saluari, & esset uera, dicẽdo q loquat de arbitris necessariis, q uigore statuti inter certas psonas cognoscunt, ita not. Lanfran. de Oria. in c. qm contra. §. statuim⁹, uer. re en sationes, n. 4. & ibi 1apo. Bnd. uad. in uersi. appellari. & Celi uersi. poterit 3. p. gl. est no. & Do. in l. arbitro 3 uer. appellare, ff. q satil. co. & ibi 2 cor. p Ale. idem & Mod. in l. ex cõsen su, ff. d ap. & Lafr. in trac. de ar. q. 14.
ANT. FRAN.
Circa hoc an à snia arbitri uel ab arbitro iuris appellet, dicas rñr q non, ut in l. diem proferre, in §. stati, ff. d arb. & in l. societatẽ, in §. arbitrorũ, ff. p so. & plenè p Spe. i ti. de ap. in §. in q b. uer. 16. & seq. & dicas, q illa ur esse rõ: quia dictum arbitri nõ est sapa: qa ex ea non nascitur

arbitri potius, cora m quibus probatio faciẽda est, & oĩa facere debent, q̃ adhuc articulum pertinere noscunt. Istud hodie correctum est, qa iudex hoc facere dẽt per dec. Inn. 4. q̃ incipit: Itĩma suspicionis cã. Ab ipso dr in isto. §. q si arbitri discordes fuerint, index compellere dẽt illos, ut in unã sniam cõueniant, uel tertiũ aduocẽt, cũ quo ipsi duo uel alter eorũ in unã sniã cõueniant, ne hmõi occasione principale negotium prorogeť, & hoc qdẽ faceť dẽt iudex: qa sicut iurisdõ ei commissa est, sic & oĩa illa, sine qb. iurisdõ explicari nõ pt.
2 B. † No. 1. ibi: *prouocatus obesset.* rõnẽ, quaŕ iudex, qui aľs pt cognoscere, an sua sit iurisdõ; nõ pt cognoscere de cã suspicionis. timeť. n. ne prouocatus pp recusationem uelit obesse recusanti, uñ sicut timetur in principali, ita in isto incidẽti, de quo uide
3 qd dixi in c. sup lr̃is, de resc. † No. 2. q oĩa pertinẽtia ad articulum recusatiõnis spectant ad arbitros, & sic ipsi hñt citare testes, eos examinare, & punire, si delinquerent. Itẽ condẽnare in expensis, & pnun-
4 tiare, an cã suspicionis sit lrĩma. † Itẽ no. q quemadmodum in arbitris uoluntariis obseruaĩ, ut cõpellanĩ eligere tertiũ, si nõ pñt conuenire in unã sniam, ᵃut in l. Itẽ si
5 unus, in fi. ff. de arb. & in c. innotuit, & seq. eo. ti. ita in arbitris iuris obseruandũ est, ut pbaĩ hic. † Itẽ no. ibi: *cum quo duo uel alter eorum &c.* q iste terti⁹ electus dẽt pronuntiare una, cum aliis, uel eorũ altero, & multum in hoc pondera istũ tex. ad ea, q no. legistæ in d. l. Item si unus, in fi. nã ibi dr, q arbitri ƺpromissarii dissidẽtes ƺpellũť eligere tertiũ, cui⁹ authoritati pareaĩ. Et qdã intelligunt, q iste terti⁹ ñ liẽt pnũtiare, sed poti⁹ ƺsulere, & alii duo dent pnuntiare fm ƺsiũ istius, qd tenuit Spe. in ti. de arb. in §. fi. uer. sed nunqd iste terti⁹ sol⁹, ut ibi sc. & seqť Bar. in d. l. Itẽ si un⁹.
Alii dicunt q iste tertius solus dẽt pnuntiare & sniare, & staĩ iudicio suo, pro quo facit tex. ibi: cum dicit, cuius authoritati pareaĩ. primus tñ intellectus p lus placet Bar. sed (ut pdixi) iste tex. uř inuere, q terti⁹ iste dẽat pnuntiare una cũ aliis, & fortè ñ esset malũ ita intelliger istũ tex. dicit tñ Bar. in l. si dñium, ff. de fur. in fi q si statutũ dicit assumẽdũ tertiũ arbitrũ, dẽbit pnũtiare una cũ illis. Sed (ut dixi) placet mihi p istũ tex. ur indistinctè terti⁹ pnuntiet una cũ aliis.ᵇ & quaten⁹ ibi dicit tex. cui⁹ authoritati pareaĩ &c. pt intelligi, q dẽt pareri, qñ accedit ad alteri⁹ sniam, ut vř innuere ista lr̃a, dũ dicit: *cum quo.* s. tertio duo uel alter eorum id faciat &c. & te
6 ne menti pdicta. † Sed notabile dubiũ est, nunqd duo arbitratores electi cõi ƺsensu partiũ, si non pñt conuenire in unum iudicium, debeant cõpelli eligere tertiũ, sicut statuiĩ in arbitris uoluntariis, ut in l. Itẽ si unus, pall. Do. nostri non tangunt qd meminerim. sed Bal. formauit qõnẽ in l. seu. in c. 1. de inuestitura in maritũ fcã, coll. x.
c & determinat, q non: ᶜ qa isti ñ sunt arbitri, sed sunt quasi qdã proxenetę, & cões

amici, ut in l. si de meis. §. recepisse, ff. de arb. uñ ab istis arbitratorib⁹ ñ pnũtiatib. ñ recediĩ, nec ali⁹ est eligend⁹, ex quo ptes non ƺcordant, ut in l. si qs arbitratu, & qd ibi no. Bar. ff. de uer. obl. vñ pondera istũ
7 tex. & tex. in d. l. Itẽ si unus, in eo q iste tertius non assumiĩ à partib⁹, sed ab ipsis arbitris, & sic ñ est oino pur⁹ arbiter, quare
d hoc ñ dẽt extẽdi ad arbitratores ᵈ, & non tabis sp hoc. In gl. 1. in fi. Not. fi. gl. & idẽ no. c. cũ spãli. ĩ. de app. & dic ut ibi pleni⁹
8 nõ. † In gl. 3. ibi; *ad Papã dẽt appellari.* & hodie hoc ẽ decisũ i. c. ab arbitris. ĩ. e. li. 6. Et ex hoc habes unã drĩã iter arbitros iuris, d qb. hic, & arbitros ƺpromissarios q uolũtate partiũ assumũĩ, d qb⁹. ĩ. d arb. p totũ. nã à dicto istorũ ñ appellaĩ, ut in l. 1. C. d arb. & i. c. 1. d iudicib⁹. 2. q. 6. Sed à snia arbitrorũ iuris appellaĩ, & rõ diuersitatis ẽ, qa isti arbitri assumũĩ ex necessitare, & hñt iurisdiõnẽ, & ex snia eorũ pagi, vt hic, & i. d. c. ab arbitris. Et iõ, si ex statuto municipali dcm arbitrorũ pduceret actionẽ. posset tũc appellari, vt no. in l. societatẽ. §. arbitrorũ, ff. p socio, & in c. qntauallis, de iureiur. hoc dico fm cõem opi. Nã Bar. fuit i opi. singulari in d. l. q hodie possit appellari à snia arbitrorũ:ᵉ sed cõiter illa opi. ñ teneť. † In e. gl. ibi: *cõ-
9 pellas eos nes illos.* No. gl. ex qua hẽs secũdã drĩã iter arbitros iuris, & ƺpromissarios. nã isti ñ cõpellunĩ à pricipio ad acceptãdũ cõpromissũ, vt i l. 4. ff. de arb. sed arbitri iuris sic, vt i c. cũ spãli, de app. Et not. gl. quã tene mẽti; & rõ diuersitatis pt eẽ: qa arbitri iuris assumunĩ ex necessitate, & hñt iurisdictionẽ. vñ sicut mun⁹ iudicãdi est necessitatis, vt i l. munerũ, i c. iudicãdi necessitas, ff. d mun. & ho. & i c. pastoralis, i prin. ĩ. eo. ita & nun⁹ arbitrãdi seu iudicãdi i isto casu: sed arbitri ƺpromissarii eligunĩ ex nuda uoluntate ptiũ, nec hñt iurisdõnẽ. † In ea gl. ibi: *iurisdõ istorũ quasi ordinaria est.* No. gl. in eo, qd sentit, q isti arbitri iuris nõ hñt merã ordinariã. uã di ctio, quasi, minuit. Alii dñt q hñt ordinariã merã: qa a lege hãc iurisdõnẽ ƺsequũi, ut in d c. cũ spãli, & hic. lex āt dat ordinariã, ᶠut i l. & qa, ff. d iur. om. iu. & hãc opi. sentit In. i c. cũ ab ecclesiarũ, de of. or. sed ñ placet Spe. i ti. de recu. § fi. uer. sed nũqd, q tenet q hẽt delegatã, & idẽ Hosť. hic dicẽs, q isti sũt delegati illi⁹, q dedit delegatũ; q recusaĩ; & dicit q pbata suspiciõe dẽbet isti arbitri diffinire totã cãm, arg. c. vt debit⁹, d ap. Hoc dcm ñ approbat Io. An. nã si eẽnt delegati, oporteret dicere, q deberet eẽ i dignitate, vł hře psonatũ, vł canonicatũ i ecclia cathedrali, vt i c. statutũ i prin. d rescri. li. 6. Et nullibi pbať q ibi arbitri dẽant cognoscere d cã principali, licet pbeť suspiciõis cã; & i alio casu loqť tex. i c. cũ spãli, & i l. apertissimi, C. de iud. Io. An. i addi. Spe. i ti. d recusa. §. fi. i versĩ. sed nũqd arbitri, dicit q ñ sũt meri ordinarii, nec meri delegati; q si sẽtiat, q sit ẽ dãpẽs p se seu mixta. uã ñ vř dicẽdũ, q sint ordinarii, eũ ñ hẽant iurisdõnẽ, nisi i cer

actio infactum, ut pulchre declarat d. Car. in cle. 1. in 7. q. de appel. & in quantum iste dicit q si arbiter est electus ex necessitate statuti, puta inter coniunctos, iuxta materiam. l. ambitiosa, ff. de decre. ab or. fa. quia tũc potest appellari, vide gl. & Alex. in. l. arbitro, in uersi. appellare. ff. qui satil. cog. & ui de Bart. in. l. si. in 2. no. C. de iud. & Io. de Imol. in l. 3. in §. fin. in fi. ff. à qbus ap non licet & eundẽ in l. in vlt. char. ff. so. ma. & Pau. de Ca. in l. à diuo Pio, in prin. ff. de re iud. & Ange. in l. apertissimi, C. de iud. de tñ, q appellatio à snia arbitrorũ electorũ super suspicione iudicis pôt & debet fieri ad Papã, siue Imperatorẽ, secundu Io. An. i c. ab arbitris, & in c. cũ speciali, de app. & ui de Spe. in titu. de app. in §. tũc tractemus, in uer. l. ad quem.
SEB. SAPIA.
e Arbitrorũ. Vide de hoc articulo p Alex. & Mo. in l. nemo pôt, ff. de le. 1. ubi dicit cõem esse de iure canonico, quod ex sententia arbitri oriatur actio.
SEB. SAPIA.
f Ordinariã. Quantum iuris habent isti arbitri electi ex forma iuris, declarat Are. in cons. 87. incip. In consultatione præmissa.

to articulo:nec meri delegati:qa prīces eos ñ elegit, sed fue
rūt assumpti de cōsensu partiū,& iō dixit ipse in tit.de arbi.
in §.differt,uer.sed nūqd,ſm eū, q̃ isti arbitri nō pñt alii cō-
mittere uices suas,sicut nec arbitri cōpromissarii,q̃ possent
si essent ordinarii,uel delegati, puto tñ q̃ istorū ptās & iu-
a risdō magis accedat ad delegatā,[a] q̃ ad ordinariā,ar.h° tex.
& c.ab arbitris,p all.Nā hæc duo capła, q̃ tractāt de istis ar-
bitris iuris sunt situata in ti.de off.dele.& nō in ti. de of.or.
Et p hoc arg.uide bo.gl.in c.tibi q̃,de rescr.li.6. & in c.si su
p gr̃a,de off.del.eo.li.& in c.bonæ, de cōfir.uti. Et in fi.glo.
Dic meli° ſm do.q̃ in nullo corrigiť ista decreta.p c.legiti-
ma:qa ibi tractať de termino p̄figēdo arbitris ad cām suspi
cionis finiēdā:& ille termin° p̄figēdus est p iudicē recusa-
tū:qa arbitri nō pñt sibiipsis p̄figere terminū, l.pe.ff.de ar-
bi.Iste uero tex. loqť de termino p̄figēdo partib° ad pbādā
10 recusationē,& iste est p̄figēdus partibus. In gl.fi.ibi: *in pœnā illorum*.Vel dic q̃ rō est: qa appło interponiť ad maiorē iu-
dicem, ut in c.2.& qđ ibi no.de cōsue.li 6. & iō non pōt iu-
dex,a quo, cū sit minor p̄figere terminū iudici,ad quē. sed
isti arbitri nō sunt maiores iudice:imo iudex est superior,q
pōt facere oïa,sine qb° cā expediri non pōt,ut in tex. meri-
to pōt cōpellere arbitros,ut cōcordēt, uel tertiū aduocent:
alias nō posset cā finiri. Ex quo ad secundā qōnē, q̃ seqť in
gl.dic ut hodie hr̃ in d.c.legitima,de appel.li.6. ubi dr̃, q̃ si
arbitri nō decidūt articulū suspicionis intra terminū p̄figē-
11 dū a iudice,pōt iudex reassumere iurisdōnem.†Extra gl. q̃-
ro,qđ si arbitri discordāt in snīa iā lata, ut qa unus pnun-
tiauit causam suspiciōis esse legitimam: alius uero opposi-
tū?Sol.dicit hic Vin.q̃ tūc nō est locus huic c.ut cōpellantur
eligere tertium:sed recurrēdū est ad superiorē, q approbet
unā ex duabus sententiis,sicut obseruať in duobus delegatis
ferētib° diuersas sñias,ut in c.fi. de re iu.& in l.duo iudices,
ff.eo.& vr̃ sentire Host. dicēs, q̃ discordia inter istos pote-
rat esse:qa forte unus dicebat cām ppositā non esse legiti-
mā,uel nō esse pbatā:alter uero oppositū. sed Spe.in tit. de
recu.§.fi.uer.sed qđ si arbitri diuersitas,tenet id,q̃ dr̃, indi-
stincte,siue arbitri discordāt in snīa ferēda,siue in iā lata,ut
cōpellanť eligere tertiū:& aliud est ſm eū in puris delegatis
qa illi p sñiam finierūt cām, merito recurriť ad delegantē:
sed hæc cā principalis remaneret impunita.Et iō pp facilio
b rē expeditionē dēt tertius assumi.[b]Mihi vr̃, q̃ licet hoc di-
ctū Spe.sit æquū,in se tñ nullo modo congruit lr̃æ huic. nā
terti° hic assumiť,ut cum eo ambo,uel alter ferat sñiam: sed
si iam ptulissent diuersas sententias,functi essent offō suo,
nec possent amplius pnūtiare,ut in c.in lr̃is,s̄.eo.& in l.Pau
lus,ff.de re iudi.& in l.qđ tñ,ff.de arb. Itē in arbitris cōpro
missaris absolutū est.q̃ nulla sententia ualet si duo proferūt
diuersas snīas,ut in c.fi.de re iudi.unde in eis clarum est, q̃
nō compellerentur post pronuntiationem eligere tertium.
Sed tene menti hoc dictū Spec. quia eius non est parūa au-
thoritas,maxime cum dictū suū fundeť sup magna æquita-
te.Et p illud dictū posset dici,q̃ si ex forma statuti debēt eli
gi arbitri,q discordarunt in snīa, q̃ tunc pōt cōpelli ad eli-
c gēdū tertiū.[c]Fuit alias hic de facto qstio hæc. dicebať q̃ ter-
tius sic elect° poterit alterā ex illis duab° sententiis confir-
mare ēt illis duobus arbitris absentibus: quia cum iam p-
nuntiauerunt ante electionem tertii, non habet obstare eo
rum absentia:qa cessat rō l.Item si unus §. principaliter, ff.
de arbitr.nam p̄sentia omnium reqriť: quia si absentes fuis-
sent p̄sentes,potuissent alios adducere ad eorum sñiam.quæ
ratio cessat, si iā snīas pnūtiauerūt,& tertius hēt utran que
sñiam corā se;& si hoc dictum esset uerū,idem esset dicendū
in casu huius c.sed (ut s̄.dixi) hoc non congruit literæ.

1 *Iurisdictio delegata non potest prorogari ad personas non expres- sas in rescripto. 5.13.*

2 *Creditor potest conuenire debitorem non solum ut soluat,sed etiam ad lucrum cessans, & ad damnum emergens.*

3 *Excōicari an possit non subditus ratione iurisdictionis pregatæ? 6.*

4 *Excōicatio quare non fertur in uniuersitatem?*

7 *Excommunicari an possit quis sine præcedenti monitione,etiam ex suo consensu?*

8 *Sētentia excommunicationis an possit ferri sub conditione, adeo quod liget?*

9 *Præceptum impossibile non ligat.*

10 *Excōicatio pro futuris culpis an possit ferri?*

11 *Excōicatio lata contra non soluētes censum, non ligat illos,q̃ p impotentiam non soluunt.*

12 *Iurisdictio in qb° casib° possit progari, uideli cet an de re ad rem,de tempore ad tp̄s, de psona ad personam, de loco ad locum, & de casu ad casum, & de causa ad causam?*

14 *Notarij habent iurisdictionem ordinariam inter consentientes tantum,inde est quod præcipiunt per guarentigiam &c.*

15 *Officiales non possūt cognoscere inter suos subditos in alieno territorio,nisi consensu partiū expresso,& de licentia iudicis illi° territorij.*

16 *Iurisdictio per quos possit prorogari.*

17 *Papa non potest se submittere iurisdictioni alicuius hominis de mundo?*

18 *Iurisdictio non potest prorogari in causa feudali sine consensu domini.*

19 *Iudex proprius non potest præcipere subdito, ne litiget coram alieno iudice.*

20 *Iurisdictio quando petitur progari,quæ requi runtur adhoc,ut talis prorogatio fieri possit?*

21 *Contumax non dicitur consentire in iudicem alienum, a quo fuit citatus.*

22 *Error an & quando habeat actum impedire? Iudicia agitata p tyrānos sunt ipso iure nulla. Iurisdē metu prorogata,est ipso iure nulla.*

CAP. XL.

1 P. Et G. †Delegata iurisdō ad psonas nō exp̄s
d sas in rescripto progari[d] ñ p̄t.
Cōis diuisio,Scd̄a,ibi:quas. &
est hoc c.multū famosum cōtinēs materiā
satis difficilē & plixā progationis. Ca-
sus lr̃al.P.& G. mercatores lr̃as īpetrau-
rūt apłicas ad Abbatē sāctæ Genouesæ s̄
ep̄m Lōdon.mercatores isti corā Abbate
cōquerebanť de ep̄o Lōdon.q̃ quādā sum
mā pecuniæ,q̃ ipsi ep̄o mutuauerūt, pmi
serat illis restituere certo loco & termi-
no:sed ipse dictā pecuniā nō psoluit.pēdē
te iudicio corā Abbate. I.laicus q ñ erat
de iurisdōne Abbatis, in quadam summa
pecuniæ dictis mercatorib° tenebať. Iste
uoluit progare iurisdōnē delegati ipsius
Abbatis,ut si intra certū terminū summā
p̄dictā nō solueret mercatorib°,dict° Ab-
bas ip̄m excōicaret,& terrā suā suppone-
ret interdicto,qđ & factū est· qa in termi
no pecuniā ñ psoluit. reuocatū fuit in du
biū,an tales sñiæ tenerēt: qa & si ał̃s Ab-
bas iurisdōni p̄esse dicať, iurisdōnis pro-
gatio nulla fuit,cū in dictū I.nullā Abbas
iurisdōnē haberet, & iurisdō delegata ad
ał̃s psonas,q̃ i rescripto ñ cōtinent, pro-
2 gari ñ p̄t.B.†No.1.debitorē posse cōueni-
ri ñ solū,ut soluat debitū, sed ut ēt satisfa
ciat de interesse i eo, q̃ ñ soluit i pmisso
loco & termino, & hr̃ in hoc rō nō solū
ad dānū emergēs, sed ēt ad lucrū cessans,

a Ad delegatam. Adde Fran. Are. cōs.87.dicit tñ,q̃ Bar.& Bal.uariāt, uidendū Ant. de But. in c. quintauallis, de iureiur. nec aliter se firmat.
SEB. SAPIA.

b Terti° assumi. Idē tenet. d. Abb. per eadē fundamēta in c. fi.de re iu. tñ dictū Spe. seqť But. Io.An.Imol. & Capra hic.

c Tertium. Adde quod Pet. de Anc. cōs. 170. tenet, q̃ isti sic electi sunt potius arbitratores, q̃ iudices uel arbitri, cū in procedendo iuris obseruantia relaxať per statutum, & ideo tāq̃ arbitratores nō poterūt cogi ad eligendū tertium,ut s̄.conclusum est. Ber.
SEB. SAPIA.

d Prorogari. materiam hāc prorogationis uide ordinatissimē discussam per do. Maria.Soz. in c.significasti, in 28.col. s̄. de for. cōpe.

ut si uerisimilr fuisset lucratus ex illa pecunia, si fuisset sibi soluta in pmisso loco & termino, adhoc tex. multū no. in l. 3. ff. de eo qd cer. loc. p Bar. in l. unica, C. de sen. q pro eo, qd interest pse facit qd dixi i c. cōquestus, de usur. & c. dilecti, de fo. cōpe.

3 † Scdo no. q pôt qs se obligare[a] apud iudicē, cui inest iurisdō, ad pęnā excōicationis & interdicti. nā hic annullant istæ sniæ solū ex defectu prorogationis: qa delegata iurisdō nō pôt prorogari: secus ergo si fuisset iurisdō ordinaria. vñ facit iste tex. multū in arg. q ordinarius pôt uigore prorogationis ferre excōicatiōnē & alias sētētias censuræ in alterius subditū, & tenebis sp menti istū tex. sic intellm: qa cōis opi. vr in oppositū, ut j. dicet.

4 † Itē no. ar. q excōicatio fert in psonā: interdictū uero in locū: sed uide tex. iūcta gl. in c. psenti, de sen. excō. li. 6. & in c. is cui, eo. ti. & li. & in c. sacro j. eo. ti. q iura vr, q psona pôt interdici, saltem ut nō intret ecclesiam. Sed excōicatio non pôt ferri in rem

b inanimatā: [b]quia principalr ligat aiam, ut in c. Romana §. in uniuersitatē, de sen. excom. li. 6. No. q sniæ censuræ latæ a iudice nō suo, licet alias habeat iurisdōnē, sunt nullæ. regulanī ergo istæ sniæ quo adhoc ad limites aliarū sniarum, ut in c. at si clerici, de iudi. & c. si a nō cōpe. iudi. per totū, & uide gl. in d. c. psenti. Not. ibi:

c *iurisdictionis praesse*, iuncta gl. q Abbas[c] hēt iurisdōnem prorogabilē etiam p laicos. hēt enim ordinariā, cum eam hēat a lege, ergo prorogabilē, ad idem facit tex. in c. significasti j. de for. cōpe. iuncta suprascriptione. Item not. q delegata iurisdō nō pôt prorogari non solum, qn prorogātes ambo in rescripto expressi nō sunt, sed ēt si alter ex litigantib[a] est expressus. vñ non pôt extendi in reū, q expressus in

5 rescripto non est. † Vlti. no. rñam, q iurisdictio delegata nō pôt prorogari ad personas non expressas in rescripto, in quo multū uacillauerūt gl. iuris ciuilis, ut no. in l. 1. ff. de iudic. Et posuit ibi gl. unā solēnem limitationem, si esset uera, dicens post multa, q delegata iurisdō ad uniuersitatem causarum pôt prorogari de psona ad psonā: secus in iurisdōne delegata ad certā causam: quam tñ gl. nō pondera uit ibi Bart. sed simpliciter trāsit cōcludēdo, q iurisdō delegata non pôt prorogari. Et contra illam gl. facit iste tex. cum in fi. dicat indistincte, q delegata iurisdō ad

d alias psonas prorogari[d] nō pôt. Sed si qs uellet istam gl. sustinere, posset rñdere ad istum tex. q hic loquit, cū delegatio fuit facta ad certā cām. vñ tex. in fi. dicit: *cum huiusmodi delegata, &c.* vñ pondera uerbū, huiusmodi, quasi restringat se ad casum istum, ubi iurisdō erat data ad certā causam. Nam iurisdō delegata ad uniuersitatē causarum est quasi ordinaria, ut no. gl. j. de appel. in c. cū cām, & no. Host. in c. q Abbas s. eo. facit. qd no. glo. in l. Pomponius, ff. de re iud. tñ uerius credo, q indistincte delegata iurisdō prorogari n possit:

qa nullibi probat oppositū, & iste tex. loquit indefinite. Itē eadē prohibitionis rō vr in utroq; casu. & licet multæ rōnes soleāt reddi, qa delegata iurisdō n possit prorogari; eā tñ puto potiorē, qa iurisdō delegata est delegātis, & nō delegati, ut in c. sanè, s. eo. & in l. 1. ff. de off. eius cui mā. est iurisd. nō ergo pôt prorogari ad alias psonas pter cōsensum delegātis, cuius est iurisdō. q rō militat, siue sit delegat[a] ad uniuersitatē causarū, siue ad certam cām tm, & hæc notabis. In gl. ibi: *utriusq; multitatem continet.* No. gl. usq; ad fi. & dic de materia ut plene no. ff. de eo qd cer. lo. p totū. & pcipue in l. 3. 4. & fi. & l. unica. C. ubi cōueniat q cer. lo. da. promisit. Et in eo qd gl. in fi. facit distinctionē inter cōtractus bonæ fidei, & stricti iuris, dic de istis ut no. in c. cū uenerabilis, de excep. ubi bona gl. & ibi plenè dixi. In gl. ibi: *secus de ordinaria.* sentit ergo gl. & idē gl. pe. q iste debitor potuisset progare iurisdōnem ordinariā istius Abbatis, sed non egit prorogare ordinariā, sed delegatā, & sic habuit locū illa rña, qd noluit potuit &c. ut in c. cū sup, s. eo. Et ex hoc no. q si intēdo prorogare unam speciem iurisdōnis, q non est prorogabilis cessat prorogatio in alia speciæ, q poterat prorogari: qa in prorogatione rqrit consensus prorogātis ut in l. si p errorem, ff. de iurisdō. omnium iud. & j dicet latius. Scdo no. q delegata iurisdō non est prorogabilis, etiā si concurrat in eadem persona cū ordinaria, qd tene mē

6 ti. † In gl. in uer. *promulgares*, ibi: *quod quidē potest.* No. gl. q pôt quis se obligare ad pęnam excommunicationis. Sed adierte latius. nā hæc qō pôt multipliciter considerari. Primo nunqd apud alienum iudicē, cuius iurisdōnē in se prorogare intēdit, possit se obligare ad penam excōicationis. Secundo psupposito q possit, nūquid apud cundē uel saltē apud suum iudicem possit se obligare ad penā excōicationis, ut fine monitione adueniēte conditione possit excōicari, uel sine causæ cognitione. Quo ad primum Inn. hic multū uacillat, sed finaliter vr inclinare ad partē negatiuā, uidelicet ut nō possit qs ēt laicus prorogare iurisdōnē alterius iudicis quo ad ptātē excōicādi: qa non pt qs ligari uł absolui p alienū iudicē, ut in c. ois, de pę. & re. & hæc potestas cōpetit soli Deo, vr eius uicario. 24. q. t. c. quodcunq;. ideo nisi habeat quis hanc ptātem a Deo, nō ab eius uicario, nō pôt aliquē spirituale ligare uel absoluere, & p consequēs vr cōcludendū, q p prorogatiōnē partiū hoc fieri nō possit. hoc idē vñr teuere Hosti. & Abb. Et in clerico nō est dubiū, qa ipse in nullo pt prorogare iurisdōnem alieni iudicis sine consensu epi sui, ut in c. significasti, de fo. cōpe. vñ si clericus habuit cōsensum ab epo prorogandi, [f] tūc certē pt ferri p illum excommunicatio, & idē in laico, si habuisset consensum epi sui, ar. c. ois utriusq; sexus, pal. ubi patet cū cōsensu pprii sacerdotis pt se subiicere alieno sacerdoti.

a Pôt se obligare. Adde Fed. consi. 109. ubi de filiosa. studēte, qui iurauit non exire Bononiam.
ZACHARIAS.

b In rē inanimatam. Iste uidet sentire uniuersitatem nō posse excōmunicari. quod an sit uerū nec ne, remitto me ad ea, q posui in apostil. post istū in c. bonæ, lo. 1. nu. 20. in apo. in uer. nō pôt j. de ele. q dictū Flor. in l. usufructuarius uenari, ff. de usuf. vr restringere, q nō possit excōicari pro delicto unius; tñ si firmat, qn possit etiam in illo casu interdici & excōmunicari.
ANT. FRAN.
Circa hoc an uniuersitas possit excōicari uel interdici, uide ea q dicta sunt in c. bonæ, de ele. hic all. i additiōali apos. ibi posita. & uide quæ plene habentur per scribē. ibi in c. nō est, de spō sa. & qualiter puniatur uniuersitas cōdēnata pro maleficio & delicto, uide Bar. in l. aut facta, in §. fi. ff. de pœnis. & Bald. in tertiā, C. de execu. rei iudi. & glos. & Do. in c. dilectus, de simo. & an punita uel condēnata uniuersitate p delicto possint nihilominus singulares de uniuersitate culpabiles puniri de eodē deli-

cto, uide Io. Mo. in c. fi. in fi. de pœnis, li. 6. & an uniuersitas possit accusari de homicidio, uide Ang. in cōs. 157. quod incip. super hoc, & ad illud qd dicitur hic per istū, an pro delicto nō us possit uniuersitas excōmunicari uł interdici, extrimo dictū Flor. hic alleg. esse uerū, nisi forsan delinquentes essent administratores uel præsidētes uniuersitatis: quia ex eorū facto uidet uniuersitas teneri, ut in l. municipibus, ff. de cōdi. & demō. & io l. municeps, ff. ad munici. & in l. si ex dolo, ff. de dolo. & habet per Inno. in c. nentes, & in c. dilectus, de simo. & in c. graue, de sen. excō. & ao si excōmunicetur uniuersitas, uel interdicatur, uideantur ligati qui postea ueniūt ad uniuersitatem, uide gl. in c. fi hæres, in uer. sic. pęna 24. q. 3. q nō vr se firmare: sed uide gl. in c. si sūa, de sen. excō. lib. 6.
SEB. SAPIA.

c In rē inanimatā. an uniuersitas possit excōicari, uide per do. Fel. in c. ea te, col. 11. uersi. secunda declaratio, de rescr.
SEB. SAPIA.

c Quod Abbas. Vide adhæc omo d. Abb. in c. significasti, i prioio no. j. de for. cōpe.

d Prorogari. Adde an & quado iurisdictio delegata p rogeē, Ang. consi. 162. & ibi de omnibus speciebus se quentibus.

f Prorogādi. Adde eundem consi. 40. 2 5.

sacerdoti, & ab eo absolui & ligari. Sed dubiũ remanet ĩ laico, q uult ꝓrogare iurisdõnẽ alterius iudicis ecclastici sine cõsensu sui epi; nũq̃d possit p illũ excõicari? q aut dixi Do. cõiter sentiũt q ñ, sed d. Ant. distinguit, q aut specificẽ uult se c submitteř quo ad ptãtẽ excõicãdi, & ñ pt, aut accessoriẽ, puta qa ꝓrogauit iurisdõnẽ quo ad certã cãm; & tũc poterit iste excõicari, ar. hic. & vř hęc bona cõsideratio, sed iudicio meo aliq̃tulũ resistit iste tex. ĩ 2rio. nã hic specificẽ se obligauit, ut posset excõicari nisi debitũ solueret ĩ termino; & sic nõ veniebat hæc ptãs accessoriẽ ad cãm, imò respectu causę nulla hic dabať cognitio; qa debitor ɔfitebať debitũ, & ꝓmisit soluere certo termino, & eo ñ soluẽte obligauit se ad pęnã cẽsurę, & pp dicit sñias nullas eo solũ respectu; qa iurisdõ delegata ñ potuit ꝓrogari. ɔtrario ergo si fuisset ꝓrogata ordinaria, ualuissent istæ snię cẽsurę. vñ iudicio meo hic ẽ casus ĩ cõtrario sensu, q laic' pt se specificẽ obligare ad sñia ʒ cẽsurę apud alienũ iudicẽ ecclasticũ, cui' ordinariã iurisdõnẽ ĩ se ꝓrogare ĩtẽdit. Et ad motiuũ doc. pt dici, q eadẽ ẽ ptãs oĩum iudicũ ecclasticorũ, & ab eodẽ origi- d naľr originauit, s. ã deo: & licet iurisdõ sit postmodũ p papã diuisa p certa loca & territoria; tñ, ex quo pp per cõstõnes suas approbauit mam ꝓrogatiõis, dicẽdũ ẽ q p ꝓrogationẽ iste ligať ã iudice suo ad illã cãm; & illa ptãs ẽ ã deo vt pdixi. itẽ excõicare est pricipaľr declarare aliquẽ eẽ ecclã & grãm Dei. 24. q. 3. c. cũ aliq̃s. no. gl. i. c. qd cuiq;. 24. q. 1. iudex ergo, cui' iurisdõ ꝓrogata est, declarat istũ pp cõtumaciã ĩ non satisfaciẽdo, ut ꝓmisit, eẽ eẽ ecclã & priuatũ grã

7 Dei; & hoc quo ad primũ. †Quo ad ẽm pricipale, nũq̃d possit se q̃s obligaľ, ut possit excõicari sine ɔpetẽti monitione de quo i. c. sacro, ď sen. exc. Ho. dicit hic q ñ p. c. si diligẽti, de fo. cõp. & c. cõtigit, el. 2. de sen. exc. & sic sentiat & bñ, q pcedẽs monitio sit ĩtroducta ĩ fauorẽ publicũ, & iõ ñ pñt pri uati illi iuri renũtiare, vt i. l. ius publicũ, ff. de pac. Dicit ẽt Inn. q nõ pt q̃s se obligaľ, ut sine causę cognitiõe & sine cõtumacia possit excõicari, ut i. c. nemo, & c. notũ. 2. q. 6. 1. & i c. nemo. 11. q. 1. Itẽ ñ pt q̃s separari a grã Dei, nisi priò deliquat. 11. q. 3. c. illud, & c. cũ æterni, de re iud. li. 6. iõ, nisi sit ĩ culpa & contumacia, ñ dẽt q̃s excõicari, ẽt si pri' fuit ĩ culpa in ñ soluẽdo, dũmõ t pe excõicatiõis sit fine culpa. vñ culpa & cõtumacia reqriť tp̃e sñię, nec sufficit pcedẽs; ad hoc. c. cũ tu, ď usur. & c. Odoard', ď sol. licet fec' sit ĩ alus 3ctib'; q a sufficit i illis culpã pcessisse, ut possit nõ cõdẽnari, l. si ut certo. §. iterdũ, ff. cõ. & i. l. 2. ff. si q̃s cau. & i. c. dilecti, ď fo. cõp. cũ sim. & rõ diuersitatis est, qa excõicatio nunq̃ ferẽ ab hom ine, nisi pp cõtumaciã, aut ĩ ñ cõparẽdo, aut ĩ ñ satisfaciẽdo, ut no. gl. i. c. Epi. 11 q. 3. hinc ẽ q monitio sp dẽt pcedere, vt i. d. c. sacro. ergo reqriť q tp̃e snię sit culpabilis & cõtumax, nec sufficit pcedẽs culpa; puta qa potuit solueř &

8 noluit, sed nũc ẽ ipotẽs, qd bñ notabis. †Sed ɔ hoc istat Inn. reducẽdo rẽ ĩ absurditatẽ. nã si feraľ sñia excõicatiõis sub ɔditiõe ĩ aliquẽ, puta nisi satisfecerit ĩtra mẽsẽ, iste lapso mẽse est excõicatus, licet ñ potuerit satisfacere, ar. bonũ. c. qd ad cõsultationẽ, de re iud. & c. pterea. de app. sicut ergo sñia sub cõditiõe ligat nõ cõtumacẽ, ita vř q possit q̃s se obligare, vt ind: stinstẽ adueniẽte certa cõditiõe possit excõicari. Sol. Inn refert in hoc duas opiniões. q dã. n. tenuerũt, q ista

b sñia lata sub cõditiõe nõ ligat b cũ q nõ pt satisfacere in termino; saltẽ ubi culpa non pcessit, alias aũt sñia cõtineret errorẽ; qa ligaret inculpabilẽ & ĩpotẽtẽ ad satisfaciendũ; & sic sñia tanq̃ cõtinẽs errorẽ eẽt nulla, ut i. c. p tuas, de

9 sen. exc. nã ĩpossibiliũ nulla est obligatio. †Et nullũ pceptũ c ad ĩpossibile ligat, l. si. ff. q̃ sen. sine app. resciñ. & l. ĩpossibiliũ, ff. de re. iur. & ĩ rla, nemo, e. ti. li. 6. Alii verò dñt, q talis excõicatio ligat, licet ñ possit soluere, ẽt si sine culpa sua desĩt posse satisfacere; qa sñia fuit lata sine cognitione im potentię, & simpľr, nisi satisfecerit. ergo nisi sit adimpleta cõditio, sñia habet vires suas saltẽ quo ad ecclã militãtẽ. nã sñia iniusta ligat, ut in. c. cũ cõtingat, ʒ. e. nec ob. ẽm Inn.

qd dixit de errore, qa satis est, q error ñ sit expssus in sñia. vñ ñ est curãdũ, q poste sit res deduci ĩ errorẽ, sicut de errore intellectuali. nã ille error ñ hẽt vitiare sñiã, c ex quo nõ est expssus; & notabis sp hoc dcm, qa solet multũ allegari ẽt respectu aliarũ sñiarũ. & hęc interptatio sienda b est ẽm Inn. in hac sñia cẽsurę, qa est medicinalis. 2. q. 1. c. multi. iõ sit larga interptatio, ut i. c. pen. de sen. exc. & vt claues ecclę hẽant in maiori reuerentia. & iõ cõsulũt do. vt si uis aliquẽ obligaľ ad pęnã excõicatiõis non facias hoc fieri p viã pacti & ꝓrogatiõis, qa tũc reqreret tp̃e snię causę cognitio & cõtumacia, sed facias, q iudex cõsentiẽte debitore feraṫ excõicationẽ sub cõditione, nisi satisfecerit ĩ termino. nã tũc lapso termino erit excõicatus. d sine alia monitione & cõdõne p pdicta, qd est bñ notandum nec poterit ẽm Inn. ille debitor appellare pdicte cõditione, ex quo a principio cõsensit, qa nõ grauať de nouo, & notabis singuľr pdicta. †De q̃b' posset hodie

10 iudicio meo dubitari per c. Romana, de sen. exc. li. 6. ubi dř, q ꝓ futuris culpis nõ dẽt ferri excõicatio et sub cõditi one, ni si cã pcesserit, sed posset dici cãm pcessisse, ex quo debitor sponte in se suscepit sñiam; quod not. Sed quo ad pcedẽs dictũ, utrũ sñia liget impotentẽ distinguit hic do. Ant. dicẽs q aut cõstat de mente c iudicis, q uoluit ligare in oẽm casum; & erit ille ligatus, licet fuerit ĩpotẽs. Ego ĩ hoc dicere oppositũ, qa si cõstaret de mẽte iudicis, sñia cõtineret errorẽ intolerabilẽ; & sic esset nulla, ut pdixi. Aut cõstat de mẽte iudicis, q noluit ligare in casu ipotẽtię; & nõ erit ligatus.; & hoc placet. arg. eorũ quę notãtur in. c. 1. de iudiciis. Aut dubitať de mẽte iudicis, & tũc excõicatio ligat saltẽ quo ad nos, licet fuerit ipotẽs. vt dñt doctores. Sed cõstito de ipotẽtia iudex debet ilicõ relaxare sñiam, arg. in d. c. sacro. sed quo ad alios effectus, puta ut ille puniať, sñia ñ ligabit, qa in dubio debem' pſumere iudicẽ voluisse ligare data existentia culpę. hinc dicit Spe. in ti. de cita. in. §. iã de citatiõe, q ñ ɔdẽnabit iste ad expẽsas, ex quo nõ fuit in culpa; facit. l. si seruus, in

11 h. ff. de solu. †Est uide ad pdicta notabilẽ limitationẽ. Fed. cõsi. 121. vbi dicit, q si sñia excõicatiõis fuit lata gñaľr, puta ɔ nõ soluẽtes cẽsum vel pcurationẽ, uel quid simile; illa sñia non ligabit nisi sol uere ualẽtes, nõ ãt ipotẽtes, qd satis pla d cet; qa uerba gñalia debẽt intelligi ciuiliter, arg. in. l. si cui, ff. de ser. & in. l. qd dicimus, & in. l. ratũ, ff. ď solutioni. & hæc bñ nota, tanq̃ quotidiana. In gl. fi. diuide istã gl. in tres partes. in prima ꝓsequitur tres species, in q̃bus põt fieri iurisdõnis ꝓrogatio. secũda q̃rit, qualis est iurisd e dõ ꝓrogata, an sit eadẽ cũ prima, an diuersa. tertia q̃rit, nũq̃d clerici possint iurisdõnẽ ꝓrogare. Secũda pars, ibi: *sed po* *no*. Tertia, ibi; *Item illud scias*. & cõprehẽ-

SEB. SAPIA. Propter cõtumaciã. Vide do. Abb. i. c. ex pte. ʒ. ď verb. sig. & ru. ʒ. ď sẽ. ex co. & ñ nemo. Mo l. i. c. i. ad fi. circa notabilia. ʒ. de iudi.

b Non ligat. Ad le Ol. consi. 226.

ZACHARIAS. Adde pleni' p Spe. i ti. de obli. & Sol. §. 2. ver. qd si lata. Sed qa pdẽte cõditiõe talis excõicatio nullũ ligat, ut hic dř, qd si interim foru mutauerit, an remanet excõicatus, si non adimplet iussum? Bal. in sua margarita, in uer. excõicatus, uer. 5. Bart. in l. obligationũ fere. §. pe. ff. de act. & obl. idẽ in l. in diem, ff. de in diẽ add. concludunt q sic, põt iterum appellare, ut not. iste post Inn. in. c. pen. ubi dicit, nisi consenserit, & in. c. præterea. ʒ. de app.

c Vitare sẽtẽtiã. Ad de Alex. cõsi. 123.

ANT. FRAN. Circa hoc, an excõicatio possit ferri sub cõditiõe, puta si tale qd fecerit, vel ñ fecerit, vř q nõ qa nullus dẽt excõicari antẽ, q pbet cã, p q̃ uenit, excõicãdus, c. nemo, & c. multi 2. q. 1. & an possit ferri sub cõditiõe & ã quo tp̃e liget & an ab illa possit appellari. & qd sit appellatiõe pdẽte moria t excõicãs uel ecãnte euentu cõditiõis moria ẽ excõicatus, vř nũ tec foru, an post modũ cõditione euenientẽ cat fuisse retro excõicat' vid. no. i. glo. i. c. salonitanę. 53. dist.

SEB. SAPIA. Erit excõicatus vide Rot. ď hoc ar. i tit. ď sẽ. excõ. de ci. vlti. i nouis, & decr. 3. eo. tit. in antiq̃s lati' p Deciũ i cõsl. 143. ici. q dicitur in effectu.

e Tã quotidiana. Adde q voluit OL. cõsi. 16. vbi dicit, q verba, nullate admittať debet intelligi ciuiliter.

dẽdo totã materiã & dicta doct. in summa, p̃sertim legistarũ, vt hr̃ p eos in. l. si q in cõsensu, C. d̃ epi. au. ubi plenè p Cy. & Bal. & p Bart. aliqd i. l. 1. & 2. de iud. & aliqd i. l. iter cõueniẽtes, ff. ad munic. vide ẽt plenè p Spe. i ti. d̃ cõpe. iud. adi. §. 1. & p Io. An. i. addi. & p Inn. s. e. c. de causis. formabo hic tres q̃ones. prima, in qb⁹ p̃t fieri ꝓrogatio iurisdõnis. secũda b p quas p̃sonas fieri p̃t ꝓrogatio. tertia 14
12 q reqrit, ad hoc vt fiat ꝓrogatio.† Quo ad primã aduertẽdũ ẽ, q p sex casus seu spẽs p̃t di scurrere ꝓrogatio, s. de tpe ad tp̃s, d̃ re ad rẽ, de p̃sona ad p̃sonã, de loco ad locũ, d̃ casu ad casũ, & d̃ cã ad cãm. Venio ad primũ, de tpe ad tp̃s indubiè p̃t fieri ꝓrogatio i urisdõnis delegatę, vt est tex. in. c. de causis, s. e. & dic ut ibi. Sed aduerte, qa dẽt fieri sub eadẽ forma & na c tura. vñ si nõ ẽ eiusdẽ formę & naturæ, sicut prima, nõ est illa ꝓrogatio, & iõ fie ri nõ poterit, ad hoc gl. no. in. c. hi q, de p̃bẽ. li. 6. no. Bal. in. d. l. si q. In ordinaria 15 iurisdõne vtrũ cadat hęc ꝓrogatio d̃ tpe ad tp̃s; aduertẽdũ est, q si iudex ẽ ꝑpetu⁹, tũc p subditos frustra q̃rimus de ꝓroga d tiõe ista, sed extranei p̃nt ꝓrogar̃ ad cer tũ tp̃s, puta submitter̃ se iurisdõni illius usq; ad duos menses, ar. hic, & tenet hic Host. Aut iudex ordinarius est tp̃alis, ut ptãs, & tũc si volũt aliq iurisdõnẽ suã ꝓrogare in tp̃s, quo ñ ẽ futurus ptãs, & nõ e p̃nt, qa fieret p̃iudiciũ successori. Itẽ ptes possent sibi sic cõstituere ꝑpetuũ iudicẽ. Itẽ cessat hic extremũ, à quo, qd̃ reqrit i fictiõe, ut dixi in. c. is q, de spõ. & p Bar. i l. si is q, ꝓ emptore, ff. de vsucapi. & hanc opi. sequit Bal. i d. l. si is q. Venio ad secũ a da spẽm, s. de re ad rẽ[a]; & hęc ꝓrogatio fieri p̃t tã corã delegato, quã ordinario, vt i. c. cũ oli, el. 1. s. e. & i. l. d̃ qua re. §. 1. iũ cta gl. ff. de iud. p̃t tñ iste casus cõsiderari dupl̃r. Priò, qñ fit ꝓrogatio de re ad rẽ f eiusdẽ q̃titatis; & hoc ñ hẽt dubiũ. scdõ d̃ re ad rẽ maioris q̃titatis; ut qa iudex erat deputatus, ut possit cognoscere usq: ad cẽtũ; nũqd vigor̃ ꝓrogatiõis poterit cognoscere de maiori quãtitate? & dicẽ dũ ẽq sic; tex. est no. i. l. iter cõueniẽtes, q̃ pal. nã diuersitas in quãtitate nõ iducit diuersã spẽm iurisdõnis; sicut hõ paru⁹ differt à magno, ñ i spẽ, sed i q̃titate. idẽ ecõtrà, nã de minori ad maiorẽ põt fieri ꝓrogatio eadẽ rõne, & ꝓ hoc tex. i. d. c. cũ oli. nã ñ erat verisimile, q ibi fieret ꝓ
13 rogatio prorsus in eadẽ quantitate.† In tertia spẽ, s. de p̃sona ad p̃sonã. Aut ẽ iu risdõ delegata: & fieri ñ p̃t, ut hic, posset tñ dari limitatio, quã. s. dixi, & dic ut ibi. g Itẽ aliã notabilẽ limitationẽ posuit Bal dus i. d. l. si q, dicẽs, q si p̃sonę nullo mõ cõtingant i illa cã, nõ p̃t p eos fieri ꝓro gatio, sic loquit iste tex. Aut cã cõtingit illas p̃sonas, licet nõ sint exp̃ssę i rescri pto, ut qa agit de iure platiõis in aliqua re, & aliq cõparent, & dñt se potiores, & tũc poterũt isti ꝓrogare iurisdõnẽ dele gati, arg. in. l. si suspecta, ff. de inoff. testa.

& in. l. à sñia, ff. de appel. hęc tñ limitatio, licet pulchra, nõ oĩno iure ꝓbat, puto tñ eã uerã, ut cõtingẽtia causę aliqd o pet, arg. eorũ q dixi i c. 2. d̃ ord. cog. & in. c. p inqsitionẽ, d̃ ele. & qd̃ legit & no. i. l. 2. §. si pub ff. d̃ adul. ordinaria uerò iurisdõ ꝓrogabilis ẽ ad p̃sonas extraneas, ut i. l. 1. & 2. ff. d̃ iud. & in. l. 1. C. de iurisd. om. iu. & i. c. significasti, de fo. cõp. & h ic à ɔ̃rio sensu. An aũt oĩs ordinaria iurisdõ sit ꝓrogabi lis, dic q sic, siue p̃sit iurisdõni vl̃ administrationi, ut ptãs: si ue hẽat iurisdõnẽ sine administratione, ut sunt isti iudices chartularii,[b] † Prout hodie sunt notarii, q'ab iperatore cõ sequũt iurisdõnẽ sine administratiõe, quã nõ p̃nt exercere, nisi iter ɔ̃sentiẽtes, d̃ hoc ẽ tex. s̃m vnũ itell̃m i. d. l. 1. Itẽ ꝓ cedit, siue iudex hẽat certũ tribunal maiorũ suorũ, siue nul lũ, ut sũt doc. circa scholares suos, ut i aut. habita, C. ne fi. ꝓ p̃re. ul̃ sũt illi q p̃sũt colegiis, ut ẽ tex. i. d. l. 1. s̃m aliã. lec. & vtrãq; seq̃t ibi. Bar. Venio ad quartã spẽm, s. de loco ad lo cũ, & i delegato fieri p̃t, dũ mõ ptes exp̃sse ɔ̃sentiãt. vñ dele gat⁹ deputat⁹ i certa diœcesi p̃t cognoscer̃ ex̃ illã iteruenie te exp̃sso ɔ̃sensu[c] ptiũ, tex. ẽ sin. i. c. statutũ, i. §. i nullo, d̃ resc. li. 6. i ordinario ɔ̃clude, q itra suã iurisdõnẽ p̃t fieri ꝓroga tio d̃ loco ad locũ, ut si erat solit⁹ hr̃e tribunal i platea, p̃t fieri ꝓrogatio vt hẽat ex̃ plateã; facit text. i. l. si ut ꝓponis, C. qũo & qñ iu.† Aut nolũt ptes ꝓrogare de loco suo ad lo cũ alteri subiectũ; & multi tenuerũt in. d. l. si q, qd̃ põt fieri. Sed Bal. ibi ɔ̃. nisi ɔ̃sentiat iudex[d] illius territorii, al's ꝓcessus esset nullus. Et hoc puto verius, qa iurisdõ istius iheret ter ritorio; vñ ex̃ territoriũ cẽset priuat⁹. l. 3. ff. d̃ off. ꝓc. & leg. & no. i. c. nouit, d̃ off. leg. & i c. 1. d̃ postu. pla. ul̃ tex. p locũ à spãli i cle. vnica, d̃ fo. cõp. allego gl. sing. i. c. ut litigãtes, de offi. ord. li. 6. q dicit, q ad hoc, ut iudex possit cognoscere i alieno territorio, oportet q cõsentiãt ptes, & iudex illius territorii,[e] ne uio let territoriũ alienũ. 9. q. 2. c. 1. & 2. & c. postulasti, de fo. cõp. cũ sim. In qnta spẽ, s. de casu ad casũ, vr̃ q possit fieri ꝓrogatio, ut in. c. cordi, de appel. li. 6. ubi ptes p̃nt ɔ̃uenire, ut omisso articulo applonis, iudex, ad quẽ, co gnoscat d̃ p̃ricipali. Sed Inn. i. c. d̃ causis, j. e. & doc hic dñt, q illa ñ ẽ uera ꝓrogatio, sed poti⁹ exceptionis omissio. nã loquit i pp̃, i quo ñ cadit illa ꝓrogatio. hinc ẽ, q corã Ar chiepõ ñ p̃t fieri illa ꝓrogatio, vt i c. 1. d̃ fo. cõp. li. 6. dicit tñ q si iudex applonis ẽ talis, q p̃t adiri p viã q̃relæ; tũc pote rit fieri, ut no. i dic. 1. Venio ad sextã & vltimã spẽm, s. d̃ cã ad cãm: i qua dic ponẽdo cõclusionẽ cõem & notabilẽ, q d̃ vna spẽ iurisdõnis ad aliã spẽm[f] ꝓrogatio fieri nõ p̃t. vñ si iudex ẽ deputat⁹ sup mercãtiis, nõ p̃t ꝓrogari iurisdõ sup aliis causis separatis. Vel si ẽ deputat⁹ sup maleficiis, nõ p̃t ꝓrogari i ciuilib⁹; qa oportet, ut illã iurisdõnẽ hẽat in sub ditos suos, ad hoc ut possit ꝓrogari ad extraneos; ad hoc fa cit tex. in. l. testã, C. d̃ test. & ibi Cy. post Iac. d̃ Are. idẽ no. in. d. l. si q. Aliq tñ tenuerũt ɔ̃riũ, qa vnica est iurisdõ, licet restricta ad certam speciẽ causarũ, ideò p̃t ꝓrogari ad aliã speciẽ. sed prima opinio plus mihi placet: qa ꝓrogare idẽ est qd̃ extẽdere, sed si nõ hẽt illã iurisdõnẽ nisi quo ad cer tam spẽm causarũ, ergo nõ p̃t ꝓrogari ad aliam spẽm; quia quod non est, extendi nõ põt; facit quod. s. dixi, q ad hoc vt dicat uera prorogatio, dẽt esse eiusdem formę & eiusdẽ na turę cũ prima, ut in. d. c. hi qui, & tene hoc mẽti. Itẽ dubita tur, nunqd in causis meri & mixti imperii possit fieri ꝓro gatio? Inn. in. c. de causis, s. eodem, & doc. hic ponunt varias opiniones. Itẽ legistę in locis p̃allegatis. sed cõis opi. est, q p̃t fieri, dũmõ iudex habeat consimilem iurisdictionẽ.[g] & da tur tamen singularis limitatio, ut solum possit fieri in præ iudiciũ ꝓrogantis, sic loquitur s̃m unum intellectum lex prima, C. vbi de crimi. agi oporteat. Sed in prȩiudicium proprii iudicis uel reipublicȩ, cui condemnatio veniebat applicanda, non potest fieri ista prorogatio, quia alias pos set fieri fraus & circunduci uindicta, quia criminosus subii ceret se amico iudici, à quo obtineret absolutionẽ, hanc opinionem tenuit Guli. in dicta. l. 1. & Bald. in. d. l. si qui, qd̃ tene

ANT. FRAN. Circa hoc de verbo, nullatenus, di cas q est dictio, q adimit potestatẽ, ut est tex. in. c. Romana, in. §. sentẽ tias, de appel. l. 6. & uide tex. in. c. excellentissimus. 11. q. 3. & facit tex. in c. Romana. §. i uniuersitatem, de sen. exc. in. 6. & ad de q hæc dictio, nullatenus, inficit actum ipso iure, secundum gl. quæ dicitur singula ris, in aut. si qua mulier, C. ad uel lei. & uide d. Car. in. c. super literis, de rescri.

a De re ad rem. Ad de Ang. all. consi. 162.

b Iudices chartula rii. Adde de hoc dicendum, ut per Ang. consi. 93.

c Expresso consen su. adde do. Card. cons. 71. & Ang. cons. 162. s. alle.

SEB. SAPIA.

d Nisi consentiat iu dex. Vide Alex. in l. fi. in 2. col. ff. de iurisd. om. iu. quod limita singulari ter in sing. 49. in cip. Itẽ ad hoc.

e Illius territorii. Adde quod uo luit Are. cons. 58. Old. cons. 88.

f Aliam speciẽ. Ad de Ang. consi. 93.

SEB. SAPIA.

g Consimilem iu risdictionem. Vi de omnino. d. Ab ba. in. c. si diligen ti, super gl. 2. j. de fo. compe.

bene no facit c. vt famæ, de sen. exc. Itē dubitaṫ qđ de causis
spūalib⁹, nūqd in eis possit fieri ꝓrogatio? de clerico nō est
dubiū ꝑ c. significasti, de fo. cōpe. in laico dixit hic Host. ꝙ
a nullā ꝓrogationē pt facere laicos ī spūalibus [a] sine cōsensu
sui supioris, arg. c. oīs, de pœni. & remis. & c. 1. & 2. de paro-
chi. & de cōsecr. dist. 5. in c. nō oportet, el i. Inn. in d. c. de cau
sis, instat; & tandē vr̄ tenere, ꝙ licet in foro pniali nō possit
fieri, vt in d. c. oīs: in foro tñ cōtentioso fieri pt. Et hanc opi
nionē vñr hic seq Moder. & satis placet. laicus ergo poterit
in iure patronatus ꝓrogare iurisdictionē ñ sui iudicis. si tñ
fieret collusio, posset iudex suus ꝓcedere, vt supra dixi ī cri
minalibus. De ptāte excōicandi vacillauit Inno. nā hic sen- e
tit, ꝙ pōt fieri ꝓrogatio cōtrariū tenuit in d. c. de causis. Et
Bal. sequiṫ in d. l. si q. sed oēs mouentur: qa hæc ptās cōpetit ā
solo Deo: sed tu dic melius vt ſ. dixi. nā hoc motiuū ꝓcedit,
vbi aliqs subiiceret se nō hñti aliàs excōicandi ptātē: secus
.n. si aliàs haberet respectu suorū subditorū: qa tunc ex ꝓro
gatione nō daṫ noua ptās, sed est extēsio de psona ad pso-
nā: vñ est potius relaxatio ptātis. siñe qđ habeṫ in c. aqua, de
16 cōse. eccl. vel alt. & hoc quo ad primā qōnē. † Ad secūdā q.
principalē. q. s. psonæ possint iurisdictionē nō sui iudicis ꝓ
rogare. est sciendū, ꝙ duo sunt Christianorū genera, vnū cle
ricorū aliud laicorū. 12. q. 1. c. duo sunt gña. in clericis cōclu
dit Host. ꝙ quo ad personam non pñt expresse prorogare
iurisdictionē ñ sui iudicis sine licētia Papæ, vel ꝓprii diœce
b sani, [b] vt in c. significasti. de fo. cōp. Tacite verò ꝑ actū ꝯrium 21
vel inobedientiā fit ꝓrogatio ſm eū, vt in casu. c. ñ. de vi. &
hone. cler. & in c. 1. & 2. de cle. cōiu. illa tñ nō est vera ꝓroga
tio, sed poti⁹ est priuilegii amissio pp inobediētiā, vel actū
ꝯriū clericatui, ꝯtrahēdo tñ seu delinquēdo ī altera diœcesi f
clericus tacitè ꝓrogat iurisdictionē ñ sui iudicis, vt in c. po 22
stulasti, & in c. dilec. de fo. cōp. qđ āt ī epo, nūqd possit ꝓro-
gare iurisdictionē alterius sine ꝯsensu sui Metropol. do. in
c. ad reprimēdā, de off. or. dñt ꝙ nō; & de his & de similib⁹
vide qđ dixi in d. c. significasti. vnū tñ scias ꝙ iurisdictionē
iudicis laici ñ pt clericus in se ꝓrogare ēt cū ꝯsensu sui Epi,
17 vt in c. si diligēti, de fo. cōp. † Quid aūt in Papa, nūqd possit
se submittere iudicio Impatoris, vel alterius iudicis? tex. in
c c. nos si incōpetēter. 2. q. 7. facit ꝙ sic. Sed ꝯriū [c] tenet Io. An.
in c. ecclia, de cōsti. & illud verius. nā īferreṫ ignominia ipsi
Deo, si ei⁹ vicarius iudicareṫ ꝑ laicū inferiorē. Et ad c. nos,
dicit ꝙ ibi poniṫ iudiciū ꝓ discretiōe. de laicis verò dicas ꝙ
rr̄ pñt ꝓrogare iurisdictionē ñ sui iudicis sine ꝯsensu eorū
superiorū: qa à lege vñr hāc ptātē hr̄e, vt in l. 1. & 2. ff. de iu-
18 di. & in l. 1. C. de iuris. om. iud. † Nisi cā sit feudalis, ſm Hos.
hic, & bñ, ꝑ c. verū, & c. ex trāsmissa, de fo. cōp. vñ si in cā feu
dali laicus ꝓrogaret iurisdictionē alterius sine cōsensu dñi,
nō valeret iudiciū, vt dicit gl. no. de ꝓhi. feu. alie. p Fed. c. im
perialē §. ꝓtereà, colla. 10. qđ bñ notabis; & idē tenēt doc. ī
c. cæterū, de iudi. hāc ꝯclusionē tenet Bar. ī l. 1. §. & post opis,
ff. de ope. no. nun. & in l. 1. ff. de iudi. vbi firmat rr̄am, ꝙ si qs
est subiectus alicui respectu nudi exercitii iurisdictionis, nō
reqriṫ eius cōsensus in ꝓrogatione iurisdictionis alterius
iudicis: sec⁹ aūt si esset subiectus alio respectu: puta qa est va
sallus illius. hinc est ꝙ clericus ñ ꝓrogat iurisdictionē alieni
iudicis sine ꝯsensu diœcesani: qa est astrictus suo supiori vl-
tra nudū exercitiū iurisdictionis, vt rōne ordinū & rōne bñ
ficii. nā loco Dei est supior; & clericus in ordinatione in to
tū se trāstulit & dedicauit Deo. 12. q. 1. c. cui portio, & ī. de
19 ꝓbē. c. cū ſm aplm. † Et ex his inferṫ ad aliā qōnē, nūqd ꝓ- g
prius iudex pt inhibere subdito, ne litiget sub alieno iudice?
& cōis ꝯclusio ē ꝙ ñ, si est sibi subiect⁹ solū respū nudi exerci
tii iurisdictiōis: Imperator tñ posset; ad hoc. l. 2. ī §. sed si iu-
dex, ff. de iud. & hoc tenēt quasi cōiter Legistę ī d. l. si q ex cō
sensu: & hoc notabis. vnū tñ scias ꝙ licet cleric⁹ ñ ꝓroget iu
risdictionē iudicis ecclīastici: hoc verū pterq̄ in criminali-
d b⁹, [d] vt ī l. epale, & ī l. si q ex ꝯsensu, C. de epi. aud. & hoc a ꝯ-
20 rio. † Venio ad tertiā qōnē, q. s. exigant vt possit fieri ꝓroga h

tio? dicēdū est, ꝙ primò requiriṫ, ꝙ is cui a
aliqui volūt se submittere, habeat iurisdi
ctionē, nā si nō hr̄et iurisdōnē nō posset
dici prorogatio: quia ꝓrogare idē est ꝙ
extendere. sed qđ nō est, extēdi nō pt. de b
nouo verò nō pñt priuati dare iurisdōnē
nō hñti, vt in l. priuatorū, C. de iuris. om.
iud. & in c. signasti, pal. secūdò reqriṫ, ꝙ par
tes cōsentiāt ex certa scia, & nō ꝑ errorē,
s. qa sciebant illū esse iudicē nō ꝓpriū, &
voluerunt se submittere iudicio suo. vñ si
errarēt nihil agerent, [e] vt in l. si ꝑ errorē,
ff. de iuris. om. iud. & in l. 1. & 2. de iud. vñ
ēt error iuris hēt impedire ꝓrogationē,
vt no. dicit Inn. in c. ad petitionē, de acc.
An ēt sufficiat cōsensus tacitus quidā di-
xerūt, ꝙ nō: sed veritas est in oppositū, vt
dixi in c. 1. ſ. e. tenet Inn. in d. c. ad petitio
nē, & Bar. in d. l. 1. Et ꝓ hoc facit ibi tex.
& detegiṫ iste cōsensus tacitus, si scienter
litigauerāt corā alieno iudice litē saltem
corā eo cōtestādo. Idē dñt, si aliq fecerūt
aliquē actū, ꝑ quē vñr in eū cōsensisse vt
in iudicē; ad hoc qđ no. in l. quidā cōsule
bāt, ff. de re iudi. & in c. inter monasteriū,
21 e. ti. & dic vt ibi. † Dicit tñ notāter Bal. in
d. l. si q ꝙ si iudex citauit sibi ñ subditū, &
ille ñ cōparuit, & iudex ꝓcedēs ꝯtumaciā e
ꝓcessit ad vlteriora; ñ ꝑ hoc ē ꝓrogata iu
risdō; qa absens nunq̄ cōsensit in eū. [f] † Itē
22 reqriṫ in ꝓrogatiōe psonarū, vt iudex sal
tē nō ꝯdicat: si tñ ignorat ꝓrogationē fa
ctā, hoc nō pt vitiare; & iō in ꝓrogatio- d
ne psonarū nō requiriṫ cōsensus iudicis,
licet gl. hic aľr sentiat, & minus bñ. vñ sa
tis est, ꝙ iudex nō ꝯdicat; tex. ē nota. in d. e
l. 2 §. cōuenire, ff. de iud. sed in ꝓrogatio
ne de tpe ad tps requiriṫ cōsensus iudicis
saltē tacitus; tex. vr̄ no. ſm intelľm, quem
sequiṫ ibi Bar. in d. l. 2. licet d. Ant. non vi
deaṫ ex toto recipere hāc diuersitatē: sed
tene primū dcm; & rō diuersitatis est hic.
nā in ꝓrogatione psonarū ignorantia iu
dicis nō obest: qa nō errat in fundamēto
iurisdōnis. nā credit se iudicē ordinariū;
& ita in veritate est pp ꝓrogationē, licet
illā ignoret; vñ errat in qualitate, ñ āt in
fundamēto. quo casu error ñ hēt ibi vitia
re, vt est tex. ibi singularis. sed qñ fit ꝓro
gatio de tpe ad tps. si iudex ignoraret &
ꝓcederet p⁹ tps; erraret in fundamēto; qa
crederet se ñ iudicē; iō nō valeret iudiciū f
psupposito ꝙ hr̄et iurisdōnē; ad hoc tex.
in l. si is ad quē, & ī l. q in aliena. §. si is. q.
ff. de acq. hæ. & in c. ex pte Allēsis, de con g
ces. præbē. & qđ ibi no. & iō dicit notāter
Bar. ꝙ si iudex cōdēnaret aliquē de cōtu
macia, & nō cōstaret sibi, ꝙ ille esset cōtu h
max, dat ō ꝙ in veritate ille eēt ꝯtumax;
ñ valeret cōdēnatio [g] vt in l. si finita. §. Iu-
lian⁹, ff. de dā. inf. & in l. mulcta, ff. de cōd.
& dem. Itē requiriṫ, ꝙ partes ñ cōsentiāt
ꝑ metū, vt est tex. singularis in d. l. 2. & fa-
cit ille tex. vt iudicia agitata ꝑ tyrannos
sint ipso iure nulla, licet ppľi ꝑ metū eos
receperint ī ciuitatib⁹: qa iurisdō tributa
ꝑ metū, est nulla ꝑ illū text. & plenius ꝑ
Bar. in tract. de tyrāno; & hoc notabis [h].

a Laicus in spiritualib⁹. Adde Arge. sępius allega. consi. 162.
ZACHARIAS.

b Vel proprij diœcesani. Adde quòd ista dictio, vel, nō est hic disiunctiua, cum ad prorogationē iudicis laici nō sufficiat cōsensus diœcesani, secundum Innoc. nec illius iussus, vt no. glo. magna ad finem, & ibi Doct. in c. significasti, & in c. si diligenti. ī. de fo. cōpe. & Bar. in auth. statuimus, & ibi Gul. de Cu. & remissiuè in apostil. Cel. ad ipsum, C. de epis. & cle. glo. Bart. in 2. apo. & do. in l. 2. in gl. 1. ff. de iudic. & Ludo. Ro. sin. 739. incip. tu scis quòd pridie.

c Sed contrarium. Adde latè Roma. consult. sed in singu. suis dicit errasse in dicto consil.

d In criminalibus. Adde eundē consil. 25.

e Nihil agerent. Adde Ang. cōs. 27
ZACHARIAS.
Adde, quod uoluit allegasse Lan. Ro. nu. 143. quod incipit l. receptū. pro quo adde istū in c. ecclesia sanctæ Mariæ. nu. 6. & quod ibi posuit in apos. ad ipsum, in apost. in uersi. iurisdictionem, & ibi Fel. cnl. 2. uersi. ex his infertur, ī. de constitu. & Moder. in alle. l. receptum est, ff. de iur. om. iud.

f Consensit in eū. Adde Roma. consi. 48.

g Condemnatio. Adde Roma. consi. 454.
ZACHARIAS.

h Et hoc notabis. Sed quia diffusè satis materiā prorogationis tractauit, de quo per Spe. in ti. de cōp. iudi. adi. in prin. char. 2. uersi. quid si duo. & sequen. per Alexan. consi. 182. volu. 2. me tñ vnus adhuc scrupulus vrget, s. an

iurisdō iudicis p̄rogata añ li. cōte. possit recusari; & cōcludē post Spe. in ti. de offi. or. §. fi. ver. qd si cōsensu, q̄ sic, ñ āt post, vt per eundem in ti. de cita. §. 1. ver. quid si partes.

ANT. FRAN.

Circa hoc q̄ dr̄ de iurisdōne iudicis prorogata āñ li. cōtes. an possit recusari, & quid si post? dicas q̄ si est fcā prorogatio p̄ actum verbi, puta quia partes cōuenerunt de prorogādo pōt p poenitētiā reuocari, nisi sit pronuntiatū super cōpetentia; q̄a tunc nō posset reuocari ſm Inn. in c. sup lris, in 2. col. circa fi. de rescrip. & p Pau. de Ca. post Bar. in 5. col. ī l. ex quacūq; ff. si q̄s in ius voc. nō ierit. & p eundē Pau. in l. si per errorē, ff. de iurisſ. om. iu. & p Ale. in l. 1. ff. de iudi. Aut prorogatio est facta per actū facti; & tūc nō est reuocabilis, nec admittitur poenitentia; de quo vide pulchrū cōsi. do. Pau. de Cas. in cōsi. 35. inci. Super primo quęsito. An āt possit recusari, tunc credo recurrendū ad materiā, d̄ qua in c. suspicionis, & in c. insinuāte, ī. eo. quia aut est facta protestatio, aut non, vt ibi.

SEB. SAPIA.

a Princeps āt. Per hanc rationē hoc etiam tenet Pau. de Cast. in d. l. quidā cōsulebant: de quo latè p Alex. ibi, vide ēt Fel. in c. nōnulli, i prin. col. 16. in 4. fallē. ī. de rescrip. & in c. cum inter, col. 3. j. de exceptio.

b Administrare. Adde Oldra. latè consi. 14.

SEB. SAPIA.

c Sui curatoris. Vide ad istā q. remissiuè p Alex. & Ias. in l. fi. C. de testa. mil. ubi d. Ias. cōcludit, q̄ finita tutela ēt inuito dabitur curator, & ī

SVMMARIVM.

1 *Iudex delegatus potest esse quicunque maior viginti annis. maior verò. 15. ex consensu partium minor 18. datur à principe tantum, dummodo sit maior. 14. 2.*

3 *Rex vel alius princeps, si est minor. 14 an. debet sibi dari tutor, qui habeat iurisdictionem administrare; factus verò maior ipse solus administrabit.* 3

4 *Minor 25. anno, non potest esse de consilio & regimine ciuitatis, nisi consuetudo aliter obseruet, uel necessitas suadeat.* b

Annus in dubio debet esse completus, nisi aliud iure caueatur.

Iudex an & quando possit dari inuitus, & inuitis partibus?

Iudex delegatus cuius ætatis esse debeat.

Arbiter seu arbitrator non coguntur acceptare, si sint minores. 25. anno. c

C A P. LXI.

1 CVm vicesimū. † Maior 25. annis pōt à quocunq; dari delegatus. Idē in maiori 18. dummodo interueniat cōsensus partium: minor verò 18. non pōt dari nisi à principe; & tria sunt dicta quæ per se patēt. Casus literalis. quidam 20. annum habens quęsiuit à Papa, ex quo 20. annum peregerat, vtrū potuerit dari iudex delegatus? Papa respondet, q̄ bene potuit dari delegatus in tali ætate: sed si esset. j. 20. annū, non te- 5 net talis delegatio ab alio, quā à principe facta; nisi partes scientes consentiant in illum, qui annū 18. transcendisset. Ber. No. 1. q̄ ad capacitatē iurisdictionis exercendæ necessario non requiritur vtilis ætas, quæ propriè accidit post 25. an. vt in l. 1. ff. de mino. & quod ibi not. sed sufficit 20. annus, dummodo sit cōpletus; nec hēt vitiare, si est in patris ptāte, vt in l. filiusfamilias, & in l. cū prætor, in fi. ff. de iudi. facit c. qui gñaliter, de procu. li. 6. Secundò no. ibi: *nisi partes scienter consentirent*, q̄ maiori 18. an. minori verò 20. non pōt cā delegari per alium quā per principem, nisi partes scienter consentirent; & dic scienter: quia sciebant eū minorē, & nihilominus cōsenserunt, & pro hoc arguo per lo cū à spāli, q̄ data ætate legitima nō requiritur in delegatione cōsensus partiū. pōt ergo iudex partibus ignorātibus vel inuitis cām alicui delegare; ad hoc. c. pastoralis, in prin. s. e. ti. & in l. vnica, C. qui pro sua iuris. Tertiò no. q̄ minor 18. ann. nō pōt deputari iudex, ēt si partes consentirēt, nisi darēt à principe. princeps. n. cām minori cōmittendo vr̄ illū habilitare, vt 2 in l. quidā consulebant, ff. de re iud. † Hoc tñ intelligo, dūmodo ille sit pubes. nā si esset impubes, puta minor. 14. annis; nō credo q̄ princeps posset eū habilitare ad iudicandū: quia tunc est impedimentū naturæ, vt in l. cum prætor, præal. Princeps a autem [a] non pōt super ea quę sunt de iure naturali dispensare, vt in §. sed naturalia, instit. de iu. natu. 5. dist. in prin. & hoc

sentit gl. & clarius in d. l. cū ptor. Secūdò reqrit̄, q̄ Princeps ex certa scia cōmiserit cām minori. 18. annis. nā aliàs dicerē rescriptū subreptitiū: qa si Papa sciuisset, de facili nō cōcessisset; adhoc c. postulasti, de rescrip. Itē si princeps ignorabat minorē ætatē, cessat ratio dispensationis & habilitationis, sup qua ignorās nō dispensat, vt l. nec ignorās, C. de dona. & in c. si q̄s viduā, 50. dist. † Et ex his infero ad qōnē. decessit rex vel alius princeps relicto filio impubere, q̄s exercebit hanc iurisdictionē, & in qua ætate poterit iste filius administrare? [b] Solu. antè, q̄ efficiat̄ pubes, dēt dari ei tutor, & p tutorē iurisdictio exercebit̄, sicut obseruat̄, qñ princeps est furiosus, seu mēte captus. nā tūc dat̄ sibi curator, & p illū exercet̄ iurisdictio; p hoc bo. tex. in c. grādi, de sup. negl. p̄la. li. 6. & quod ibi not. & in l. fi. C. de cur. furi. Sed post pubertatem ipsemet filius pt exercere ea q̄ sunt iurisdictiōis: qa princeps dādo regnū seu principatū, & volēdo, vt trāsmissio fiat i hæredes; videt̄ dare iurisdictionē minori, vt ī d. l. qdā: sed alia, q̄ nō sunt iurisdictionis, sed concernunt administrationē regni; dēnt exerceri cū authoritate sui curatoris; [c] ad hoc l. spurii. §. 1. ff. de decu. & hoc no. Bar. in d. l. qdā cōsulebāt; qd̄ bñ notabis. † In gl. 1. ibi: *rem publicam administrat, & de decu.* No. gl. & tex. est notabilis in l. ad rē publicā, alle. in gl. quē tex. tenebis mēti: qa singularis est, q̄ nō pt q̄s esse de dñis, vel de cōsilio, neq; hr̄e aliqd̄ offm̄, quod verset̄ in administratiōe reipu. ante 25. an. sufficit tñ q̄ 25. ann' sit inchoatus, licet nō cōpletus; & fuit optima illa ꝓuisio. nā si nō iudicat̄ idoneus ante 25. in administratione ꝓpriæ substātiæ, vt. ff. de mino. p totū; fortius in administratione reipub. vbi est maius periculū. dicit tñ q̄ ex necessitate vel vigore cōsuetudinis pn̄t admitti minores; tex. est no. in l. ñ tm̄, ff. de decur. & tene mēti illū tex. q̄ ꝯsuetudo attēdit̄ in istis officiis deferēdis: & de mā gl. vide Arch. ī c. fi. de iudi. li. 6. vbi notāter dixit, q̄ r̄r ann' dēt esse cōpletus, nisi aliud iure caueat̄. † In gl. 2. in fi. Not. istā gl. qa magr̄a est in materia sua; & clari' ad huc cōclude post Host. cū q̄rit̄ in qua ætate pt q̄s deputari iudex Aut est maior. 25. an. & pōt deputari etiā inuitus & inuitis partib', dūmodo sit subiectus delegāti seu iurisdictionē tribuēti, vt in l. vnica, C. q̄ p sua iurisd. & d. c. pastoralis. Aut est minor 25. an. sed maior 20. & tūc pt dari delegatus à quocunq; ēt inuitis partibus. ipse aūt inuitus non cōpellit̄ acceptare, ſm Host. Inn. sentit ꝯriū p gl. iuris ciuilis in d. l. cū ptor. & dicit q̄ ex quo est maior 20. cogit̄ acceptare; sed ei subuenit̄ p in integrū restitutionē, vt in l. cū lege, ff. de arbi. sed certè ille tex. nō sic loquit̄: sed dicit, q̄ si p imprudentiā acceptauit arbitriū, succurrit̄ sibi p restitutionē, vt non cogat̄ iudicare. & iō dicerē, q̄ si est minor 25. nō cōpellit̄ acceptare arbitriū, vr̄ delegationē. sed si acceptauit, cōpellit̄ iudicare, nisi petat restitutionē ī integrū ꝯ acceptationē suā. aut est minor 20. annis, maior tñ 18. & ñ pt deputari ab alio, quā à principe, nisi partes cōsentiant, vt hic: nō tñ cōpellit̄ acceptare, in d. l. cū lege si est minor 18. nō pt deputari iudex, ēt si ptes cōsentirēt, vt hic, & in d. l. qdā. à principe verò pt deputari ordinarius & delegat', dūmodo sit pubes, vt hic, & in d. l. cū ptor. arbiter verò nō pōt quis esse etiā de cōsensu partium, nisi sit maior 20. Sed dubitari pōt vltra doc. quid in arbitratore? ego crederē idē quod in arbitrio: qa tex. ibi in d. l. cū lege, vtit̄ verbo generali, & arbitrator appellat̄ ēt arbiter, vt in l. societatem, in §. arbitrorū, ff. pro socio, & eadē est ratio in vtrisq;: & pro hoc quod dicā in c. seq. post Ioannē Andreā.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdō pluribus simplr̄ delegata, expirat mortuo vno ex delegatis.*

Arbitri plures si sint electi, & vnus ipsorum moriatur, expirat iurisdictio quo ad omnes.

2 *Arbitri & iudices delegati non habent iurisdictionem insolidum.*

3 *Arbitri dicuntur habere officium quod est notandum pro statutis.*

4 *Arbitrorum appellatione veniunt etiam arbitratores, nisi in eis detur ratio diuersitatis.*

Cap.

CAP. XLII.

1 VNo delegatorum. †Breue est: vel p alia verba pōt sic summari. ptās pluriū delegatorū vel arbitrorum simpl'r datorū expirat p mortē vnius. prima pars ponit dictū. Secūda exceptionē à dicto, ibi: *nisi*. Casus lit. Si plures iudices dati sint simpl'r sine clā illa, q̄ si non oēs &c. vno mortuo vel recusato aliorū offm̄ expirauit; & idē est i

2 arbitris. Ber. †Not. 1. q̄ quēadmodū plures delegati nō pñt exercere iurisdictionē isolidū; ita nec plures arbitri. In hoc ergo æquiparantē delegati & arbitri, vt habeāt exercitiū p pte. q̄d aūt in ordinariis & aliis officialib', nūqd vno mortuo vel absente impediat iurisdictio aliorū? dixi plenè in c. prudentiā, s. e. & dic vt ibi. †No. 2. ibi: *officium*, q̄ arbitri dñr

3 hre offm̄; & idē in delegatis; qd̄ no. nā facit si statuto cauet, q̄ delinquēs in offō suo certo mō puniaī; nūqd arbiter delinquēs in arbitrādo incidat in pœnā statuti? †Sed qro, qa

4 tex. loquiī hic in arbitris; qd aūt in arbitratoribus? Io. An. tenet q̄ idē; qd̄ bñ notabis. nā eadē est rō in eis. Itē tex. vtiī ibi verbo gñali, arbitrorū, &c. no. bñ hoc dictū. Et ex hoc infero q̄ iura facientia mentionē de arbitris, hñt locū ēt in arbitratoribus, nisi det̄ in eis rō diuersitatis. Et p hoc facit qd dixi. s. c. pxi. qa apprōne arbitrorū ex ppria significatione vocabuli cōprehēdunī arbitratores, vt in l. societatē in §. arbitrorū, ff. p socio. q̄ sit ratio decisionis huius, dic vt in glo.

SVMMARIVM.

1 *DelegatusPapæ semp pt subdelegare, etiam si sit datus cū clausula prælectionis, quia non censetur eligere industriā psonæ. 2. 4. 7.*

2 *Tertius iudex siue arbiter datur aut ex officio, aut ptium consensu.*

5 *Delegatus Papæ etiam q̄ sit ille tertius datus ex voluntate partiū, potest causam subdelegare, etiam inuitis partibus: non tamen potest subdelegare consocio electo ab vnā parte.*

6 *Vnus ex pluribus delegatis potest subdelegatum compellere ad acceptandum, nisi velit subdelegare in collegam.*

7 *Verba geminata plata ī delegatā opanī electionē industriæ psonæ.*

CAP. XLIII.

1 QVoniam. †Delegatus papæ subdelegare pt licet dat' sit ex officio, vel de partiū cōsensu, vel cū clā pelectionis, videlicet q̄ si ñ oēs tu cū alio exequaris &c. li. d. vsq; ad §. is āt, & secūda ps principalis. ibi: *idē quoq*. Casus lit. Tres iudices dati sunt su p aliqua cā. tertius datus fuit ex offō Papæ, vel assensit ptiū, q̄riī an ille possit aliis cōmittere vices suas? & rñdet q̄ sic, cū hoc sit ibi à iure cōcessum. Idem quoq; dr̄ in hoc. §. cū mādaī Epō sub hac forma: tu frater Epe cū altero tuorū cōiudicū mādatū aplicū exequaris. Eps bñ pt cōmitte

2 re alii vices suas, sine quo alii pcedere nō pñt. Ber. †No. 1. principiū & tene mēti. ex quo colligiī rēa notabilis i facultate subdelegandi, q̄ rl'r Papa cōmittēdo alicui cām, nō vr̄ eligere industriā psonæ, sed poti' intēdit puidere negotio, qd̄ decidēdū cōmitt: t. ex quo sequiī arg. hui' tex. q̄ delega-

3 tus principis rl'r pt alteri vices suas subdelegare. †Sedō no. ibi: *iudex tertius*. p cōsuetudine & stylo Romanæ cu. nā vbi impetrāti alia ps resistit, curia cogit ptes vt cōueniāt inter tos iudices. q̄ si cōuenire nō possint, quælibet ps eligit vnū; & Papa ex officio suo ponit tertium. quandoq; verò de putat istum tertium ex consensu partium: vt quia quælibet ps pro tertio dat sibi suspectos, & illi, in quem conueniunt, Papa cōmittit vt sit tertius inter illos duos; & hoc vult ista litera, ibi: *tertius licet ex officio nostro vel ex assensu partium &c.* & pro hoc facit quod not. glo. in l. obseruandum, ff. de iudi. No. 3. ibi: *concedatur à iure*, q̄ regulariter nullus delegatus potest subdelegare; ad hoc. l. more maiorum, de iurisdi. omn. iud. Fallit in delegato à principe ex speciali priuilegio sibi à iure cōcesso, s. eo. c. pastoralis; & facit hæc litera, q̄ nullus

4 alius cōmittere possit. † Quartò no. q̄ deputatus cū clausula pelectionis non impeditur cōmittere vices suas. Ex quo infertur, q̄ per illā clausulā nō intelligit electa industria personæ. †In gl. 1. ibi: *eis* 5 *inuitis*. No. bene glo. q̄ iudex delegatus & deputatus cōi cōsensu partium, vel datus pro tertio ex officio Papæ potest subdelegare etiam inuitis partibus. Spec. tamen eo. tit. §. sequitur, in princ. dicit, q̄ iste tertius non potest cōmittere vices suas consocio electo ab vna parte; quod satis placet: quia ille potest esse suspectus alteri parti. nunquid autem potest cōmittere alteri vices suas vtraque parte inuita? gl. hic q̄ sic. sed Spec. in tit. 1. §. 2. in ver. in casibus, tenet contrarium: & secus dicit, si altera pars tātum resistit Host. verò in summa, eo. tit. §. q̄ sit eius officiū, ver. salua reuerentia, & sequenti, tenet q̄ etiā inuita alia parte non poterit iste tertius alteri subdelegare. vnde semper poterit pars renitens illum subdelegatū recusare; quasi velit, q̄ ex quo Papa deputauit tertiū de cōi consensu partium, non potest ille tertius alteri subdelegare nisi de cōi cōsensu partium. Nec ob. si dicat q̄ delusoria videret hæc potestas huic tradita: quia non est delusoria secundum eum, cū partibus non contradicentibus possit delegatus subdelegare. Sed Io. And. hic & in addi. Spec. in loco palleg. tenet, q̄ licet dictum Host. & Spec. teneat de honestate, non tamen de necessitate. Et hoc dictum cōmuniter approbatur à docto. & satis mihi placet: qa iste tex. indistinctè dat facultatem isti delegato subdelegandi, nec ponit iste text. aliquam specialitatem in isto tertio. Sed in facultate subdelegandi dic, q̄ delegato à principe est à iure hoc cōcessum; & sic mouetur hic Papa in decisione ex cōmuni regula iuris. ergo idem in isto, quod in aliis; & hæc mea consideratio satis

6 pbat opinio. gl. contra Spec. & Host. †Sed quid si causa est cōmissa pluribus, nunquid possit alter subdelegando cōpellere subdelegatū ad acceptandum? Io. An. refert quosdā antiquos tenuisse q̄ nō. mouenī illi, qa vbi plures sunt delegati, non potest alter sine aliis iurisdictionē exercere, vt in c. cām s. eo. & sic transit hic Io. An. recitando. do. Ant. credit oppositū, ex quo qlibet habet ptātē subdelegandi: & hoc dictū puto verius. & primo adduco authoritatē Host. qui hoc sentit cū limitatione in c. pastoralis. s. eo. vbi dicit, q̄ alter subdelegādo nō pōt collegā ad suscipiendū subdelegationē cōpellere: qa par in parē non hēt imperiū, vt in c. innotuit, de elec. & in l. nā & magistratus, ff. de arbi. & sentit q̄ aliū à collega cōpellere pōt. Itē hoc probo rōne, & patebit rñsio ad c. cām. nā licet quo ad cām principalem, oībus detur iurisdictionis exercitiū simul, vt in c. prudētiā, s. e. tñ quo ad facultatē subdelegandi datī iurisdictio cuilibet insolidū, vt pbat in c. quis, iūcto. c. pastoralis, in princ. s. eo. ideò qlibet pōt subdelegādo exercere iurisdictionē sibi à lege datā: sed nō sic respectu causæ principalis: qa ibi datur exercitiū pro pte, & nō insolidū. Itē delusoria esset hæc ptās subdelegādi, si nō posset delegatū cōpellere. nā iurisdictio datur semp cū

7 aliqua coertione, vt in c. ex literis, s. eo. †In glossa secunda in fine. hæc glossa est signata super versiculo, idemque. Sed quæro de ratione decidendi & dubitandi. dic quòd ex quo Papa deputauerat istum cū clausula prælectionis, videbatur elegisse industriam ipsius, vt sic sine ipso causa nō deberet decidi: sed ratio decidendi colligitur ex princi. c. q̄ per hæc verba & similia Papa nō intendit eligere personas: sed potius negotia decidere: dicit tamē Bal. hoc procedere, nisi illud verbū, tu, geminaretur; puta si diceretur, tu exequaris,

hoc limitat text. in §. inuiti, intli. de cura. vt ibi per eū. vide etiam ad hęc Ioā. de Ana. in rubrica. s. de deli ctis puero.

SEB. SAPIA. Vno delegatorū. Hūc tex. extende, vt per Abb. in c. olim ex literis, in vlti. colum. in solutione, s. de rescriptis.

a SER. SAPIA. Personaliter. Vide quod no. Bal. in l. 1. §. ne autẽ, C. de cad. tollẽ. vbi dicit, ꝙ si testator mandauit alicui, vt personaľr visitet monasteriũ; nõ poterit fieri per aliũ. facit qđ no. Bar. in l. per hanc, C. de erog. mil. anno. in ver. manu propria. vbi. vult ꝙ stipẽdiarij nõ possint ꝑcipere salarium ꝑ aliũ: qa tex. dixit, manu ꝓpria.

c Recedere. No. ꝓ limitatiõe c. cũ dilecta de rescri. tu intellige hoc sanè, nisi fuisset appositũ decretũ ꝑ gl. in c. dilecto, de ꝓbẽ. And. Barb.

d SER. SAPIA. Forma rescripti. Vide gl. in c. statutũ, in princip. in ver. cõmitatur, de rescript. lib. 6. per Gemin. in c. 1. eo. tit. per Abb. & And. Siculum in ca. si diligenti, col. 10. ĩ. de foro competen.

vel similia verba ponerentẽ; puta, tu per te exequaris. qdã tñ indistinctè tenẽt, ꝙ ẽt hoc casu põt subdelegare. sed primum dictũ plus placet, vt illa verba aliquid operentur, de priuileg. c. si Papa, lib. 6. &c.

S V M M A R I V M.

1 *Personaliter si aliquid debet fieri, non verificatur si fit per alium. 3. 6.*

2 *Renuntiare possunt partes etiam tacitè fauori in ipsarum vtilitatem introducendo, secus in vtilitatem publicam. 5.*

3 *Industria personæ vbi est electa, non põt actus per alium explicari.*

4 *Officiales an possint per substitutum seruire? vide remissiuè.*

Forma quando concernit actum ad priuatam vtilitatem, potest per partes ei renuntiari: secus si concernat publicam vtilitatem.

6 *Industria personæ ex quibus verbis censeatur electa, vide. ĩ. c. proxi. nu. 2. 4.*

7 *Clausula, conscientiã tuã oneramus, non inducit electionem industriæ personalis; adeò, ꝙ causa est delegabilis.*

§ *Is autem.* Is cui cõmittiẽ negotiũ, vt ꝑsonaľr exequaẽ, ꝑt si ꝑtes cõsentiũt alteri subdelegare. Fallit in casibus hic expssis. h. d. vsq; ad. §. cæterũ. Primò dictũ. Scđò exceptio, ibi: *ꝑter.* Tertio exceptionis rõ, ibi: *cum in his.* Casus lite. Mãdat Papa alicui sub hac forma. mãdam⁹ tibi, vt tale negotiũ ꝑsonaľr exequaris. q̃riẽ, vtrũ iudex possit cõmittere vices suas? & rñdeẽ ꝙ bñ ꝑt, dũmodo ꝑtes cõsentiãt, nisi in tribus casibus, in q- bus cõmittere nõ ꝑt ẽt volentib⁹ ꝑtibus. primus est, qñ Papa mãdat fieri inq̃sitionẽ, vel mãdat ꝓuideri ecclesiis de ꝓlatis, 6 vel aliis ministris: qa i his casib⁹ Papa eligit industriã eorũ, qb⁹ negotia cõmittit. Ber. †No. 1. ꝓ signat hui⁹ verbi, ꝑsonaľr. vbi. n. reqriẽ, ꝙ aliqd ꝑsonaľr[a] fiat, nõ est satisfactũ iuri, si per alium fiat. & facit iste tex. ꝓ gl. in cle. 1. de vi. & hone. cle. in ver. ꝑsonaľr; q̃ not. dicit, ꝙ si cõstitutio punit aliquẽ exercentẽ certũ qd personaľr, nõ hẽt locũ illa pena, si exercet ꝑ aliũ;[b] & sic operaẽ istud aduerbiũ, vt mãdans nõ habeaẽ ꝓ faciente; sic limita. c. mulieres, de sen. exc. †No. 2. & tene semp mẽti, ꝙ à forma rescripti fundata sup vtilitate ꝑtiũ ꝑt iudex cõi cõsensu partiũ recedere;[c] quod tenet Inn. hic, & ĩ. eo. c. prudentiã. & plus dico, ꝙ sufficit hoc casu tacitus cõsensus partiũ. Ad hoc adduco gl. not. c. cũ olim, el 1. ĩ. eo. limita. c. cũ dilecta, ĩ. de rescrip. & c. venerabili. ĩ. eo. vbi diciẽ, ꝙ processus factus cõtra formam rescripti est nullus. illud enim procedit, quando forma rescripti[d] esset fundata super vtilitate publica, q̃ nõ esset remissibilis ꝑ partes: vel qñ partes contradicunt: secus vbi consentirent, quia partes possunt renuntiare introductis in fauorẽ earum, vt in c. ad apostolicam, de reg. †No. 3. regulam ex isto. 3 §. ꝙ vbi Papa in cõmissione tacitè vel expressè eligit industriã personæ, nõ potest cõmissarius alium subrogare; & vide bonũ textum in c. is cui. ĩ. eo. lib. 6. Itẽ nota, ibi: *industriam & fidem.* ꝙ eligendo industriam alicuius, tacitè videẽ inhibita subrogatio.[e] Et nota de verbo, fidem, quod ponitur hic pro legalitate. An autem in 4 † aliis officiis possit quis per substitutum seruire, vide tex. & Bar. in l. 1. C. de ꝓagenti. in rebus, li. 12. †Sed q̃ro pro intellectu 5 tex. nunqd sint & alii casus, in qb⁹ papa videaẽ eligere industriã cõmissarii? Host. & cõiter doc. dicunt ꝙ sic. vñ isti duo casus vñr hic positi cã exẽpli. vnde idem est in aliis cõsimilibus, in quibus vertiẽ publica vtilitas. vnde si Papa cõmittit negotiũ alicui, & mãdat vt ꝑsonaliter exequaẽ, si ibi versaẽ vtilitas publica, nõ poterit iste cõmissarius alteri subdelegare, ẽt de cõsensu partiũ. Et ꝓ hoc, qa illud ꝑsonaľr, qualificat & dat formã cõmissioni. ergo non valet ꝓcessus, nisi seruetẽ forma. & quatenus hic diciẽ, cũ mandaẽ ꝓuideri ecclesiæ de ministris &c. vide hodie tex. in d. c. is cui, eo. tit. lib. 6. vbi diciẽ, ꝙ si mãdaẽ ꝓuideri certis ꝑsonis, & tũc ꝑt fieri cõmissio: aut mandaẽ ꝓuideri ꝑsonis nõ expressis; & nõ ꝑt: qa hoc vltimo casu videẽ electa industria eligẽdo ꝑsonas. igiẽ &c 6 † Secundò q̃ro quo cognosceẽ[f], vtrũ cõmittens videaẽ elegisse industriã ꝑsonæ? Sol. si diciẽ, ꝑsonaliter exequaris: vel apponũtur similia verba; puta, cõfidẽtes de industria, seu circũspectione tua &c. nã ꝑ hoc satis patet cõmittẽtẽ elegisse industriã ꝑsonæ: & hoc videẽ velle Inn. hic ꝓcedere, qñ negotiũ cõmissum est magnũ. si verò paruũ, tunc sensit ꝙ licet tunc dicaẽ, ꝑsonaliter exequaris; nihilominus ꝑt alteri subdelegare vices suas; nisi sit dictũ, cõfidentes de industria tua, &c. cũ hoc trãsit. d. Ant. Sed ego puto oppositũ, vt qualecunq; sit negotiũ, ex quo cõmittẽs dicit, ꝑsonaľr exequaris: vel apponit alia verba ꝑ q̃ vr elegisse industriã ꝑsonæ nunq̃ poterit aliũ subrogare: qa forma mãdati est

b Per aliũ. Adde qđ latè habeẽ in consilijs Alexan. consi. 65.

ANT. FRAN. Circa hoc, qñ cõsideratur persona vel ministerium, aut idustria certæ personæ, illud nõ potest exerceri ꝑ alium. l. denique. §. pen. ff. de mino. l. si. quis arbitratu, ff. de verbo. obli. l. vnica. §. ne autẽ. C. de cad. tol. & ideò dicim⁹, ꝙ mutata persona mutaẽ cõditio rei l. paulus, ff. de acq. ren. hæredit. l. 1. §. his quoque, ff. de colla. bonorũ. l. 1. de inofficio. test. & propterea dici solet, ꝙ ea q̃ sunt ꝑsonalia, nõ egrediuntur personã, imò extinguunẽ cũ persona, l. sicut, in fine. ff. qbus mo. vsufructus amit. l. nõ solũ, in §. 1. ff. de libe. lega & plenè tractatur: in regul. priuilegium, de reg. iur. lib. vj. & ideò non videtur esse dubiũ, ꝙ quãdo statutũ loquutur de faciente aliqnid, ꝙ tale statutũ non egreditur personam illius faciẽtis, licet eñ quis fieri mãdet, non teneẽ pœna statuti, ille qui de mandato facit: sed ille qui fieri facit. qnia ille dicitẽ facere, q facit fieri, l. furti, in §. mãdati, ff. de his qni no. infa. l. 1. ff. quod quisq; iur. hæc tñ materia, an q per aliũ facit, videaẽ esse factũ ab eo; est materia brocardica, de qua in l. ita autem, in §. gessisse, ff. de admi. tut. & in c. mulieres, de sen. excõi. & in regula, qui per aliũ, de regu. iur. libr. 6. tamen id est verum, quòd quãdo in dispositione dicitur, per te facias, vel personaliter facias, vel per manus tuas; non potest per alium fieri. glo. est in cle. 1. de vita & hone. cleri. not. Docto. in clement. Romani, in §. nos itaque, de iureiur. & habetur per Barto. in l. si is qni pro emptore, ff. de vsucapio. & in l. sed si vnius, in principio, ff. de iniurijs, & in l. pater, ff. de manumissis vindict.

e Inhibita subrogatio. Adde Roma. cõsi. 330.

ANT. FRAN. Ad hoc ꝙ electa industria ꝑsonæ, sit ꝓhibita subdelegatio vel delegatio, vide q̃ habentur in l. inter artifices, ff. de solutio. & per Spe. in tit. de salar. in §. fi. in versi. pe. & habetur in c. fin. de offi. leg. lib. vj. vbi cõcluditur ꝙ electa industria ꝑsonæ est probibita subrogatio vel delegatio; de quo ẽt ꝑ Bal. in l. vnica, in §. ne autem C. de cad. tollẽ. & in l. stipulãti, in §. sine autẽ, de operis noui nũ. & in l. si in vsucapione §. accessio, ff. de diuer. & tẽp. præscrip. fallit tamẽ in ambasiatore, q põt filiũ subrogare, l. nullus qni. C. de decu. lib. 10. l. sciẽdũ, i §. legatũ de leg. & qñ ꝑmittaẽ subrogatio, vide plenè per Bal. in d. §. ne autẽ, & in l. si quis, C. de muliere, li. 10. etiã per Bald in c. 1. §. mutus, in tit. epi. vel abb. in vsi feudo. Et qñ intelligatur electa industria personæ, & an i dubio ꝑsumatur electa vide ꝑ Din. & Bart. in l. fideicõmissa, in §. fi. de lega. 3. & in præallega. l. inter artifices, & in l. nemo, de duob. reis. Adde tamen ꝙ in dubio præsumitur electa industria personæ ex magnitudine dignitatis personæ, & ex põderositate rei, vt in l. 1. ff. de officio prẹfecti ꝑtor. & in l. epistola inter claras, in fine, C. de summa trinitate & fide cathol. & vide per Alex. in l. 1. in 2. col. ff. de offic. eius cui manda. est iurisd.

f ZACHARIAS. Qũo cognoscetur. Vide tex. in l. fideicõmissa §. fi. & ibi Di. & remissiuè in ꝑosti. Celsi ad ipsum, ff leg. 2. Bar. in l. inter artifices, ff. de sol. Fel. plenè hic col. pen. versi. quomodo antẽ cognoscatur. nec omitto ꝙ in dubio videtur electa, vt plenè notat Dinus in allega. l. fideicommissa, & Oldra. consi. 42.

a dilig ē ter obſeruāda[a],vt ī l.diligēter,ff.mād.& ī.d.c.cū dile
cta.fortè.n.ex aliqua rōne intrinſeca ꝯmittēs eligit, vt iſte
exequaī pſonalr;& à verbis ñ ē recedēdū,ex quo ñ apparet
d̄ ꝯtraria mēte,vt i.l.ñ alr;ff.d̄ leg.3.& ī.c.ſi.j.d̄ ver.ſig.Itē
pōdera iſtū tex.q gñalr loquiī ī prin.faciēs mētionē de ne
gotio ſimpl̄r;& ſic ſiue negotiū ſit magnū ſiue paruū,ſp hēt
locū iſte tex.nā ex quo nō diſtinguit,nec nos diſtingueī dē
mus,ī.c.ſolite,d̄ maio.& ob.3 1.q.1.c.qd̄ ſi dormierit.itē vr̄
eligere induſtriā pſonæ,qñ negotiū cōmiſſum,nō ē pariter
expedibile p alios; qd̄ ſentit Inn. hic,& p hoc addnco tex.
no.ī.d.c.is cui ubi nō apponiī aliqd̄ verbū,qd̄ denotet indu
ſtriā perſonę, ſed ſolū ex ſubiecta materia p̄p ibi dicit.ꝙ vr̄
electa induſtria pſonę,& eſt ille tex.ſp menti tenendus;qa
multū declarat & aperit iſtū.§.qa iſte.§.loqī,qñ fuit appoſi
tū verbū,pſonalr;niſi velis dicere,ꝙ ille tex.loquaī,qñ cō-
mittiī nudū miniſteriū ſine iuriſdōne, vt in.§. ſeq. ſecus aūt
vbi cōmitteretī negotiū cū cauſę cognitiōe;qa tūc, q̄ tūcūq;
ſit arduū, nō vr̄ tūc p̄p eligeī induſtriā pſonæ,niſi exprimat
expſsè uel tacitè.nā delegato à principe gñalr eſt data ptās
alteri ſubdelegādi.& §.iſte loqtur, qñ fuit cōmiſſum nego-
tiū,vt pſonalr exequereī.Secus aūt,ſi ſiue illo uerbo, pſona
liter, vel ſimili. & rō diuerſitatis inter articulū iuriſdōnalē
& nudū eſt,qa in articulo iuriſdōnali dēt fieri deciſio ſm le
ges.vñ duciī authoritate legū & canonū , ſed p̄ſumptio eſt,
ꝙ ſubdelegatus fideliter faciet,ar.hic in pri.c. ſed in articu
lo nudo,vbi exigiī magna induſtria,nō dēt admitti ſubdele
gatio;qa ibi operaī multū induſtria,hōis,& īter hōies ē tā-
ta dr̄ia.qa,(vt dicit Cicero in li. de officiis) multi hōes,&
pauci hōies,multi nomine & pauci re.& facit.40.di.1.c.mul
ti ſacerdotes.& tene mēti hāc nouā cōſiderationē, & limi-
tationē;& facit.c.venerabili,ꝫ.e.vbi cā ñ modica fuit cōmiſ
ſa,vt inqrere ꝯ Epm,& dare ſibi coadiutorē , & nihilomin⁹
7 potuit delegat⁹ ſubdelegare.†Et p hoc p̄t īferri ad qōnē, in
qua alias ꝯſului.Cā fuit cōmiſſa archiep̄o Florētino p Ro
manū pōtificē.& ī fi. dicebaī, ſup quo tuā ꝯſciam oneram⁹.
dubitabaī,nūqd poſſet cām alteri ſubdelegare?& ꝯſului ꝙ
b ſic[b],p̄cipuè p iſtū tex.nā deciſio negotii nō erat cōmiſſa ꝯ-
ſcię ſuę;& ſic ceſſant no.in c.ſtatutū,in.§.aſſeſſorē,de reſcr.
li.6.ſed illa cl̄a erat appoſita ſuper toto negotio, unde ſa-
tis erat,ꝙ in eligendo delegatū non faciebat ꝯ cōſciam ſuā.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus papæ ad nudū miniſteriū,puta ad excōicādū uel abſoluē dū,uel ad diſpēſadū,nō p̄t ſubdelegare.2.6.qd̄ ītellige.ut.j.n.3.*
4 *Procurator ad negotia,an poſſit alium ſubſtituere?*
5 *Delegati ad nudū miniſteriū,an habeāt aliquā iuriſdōnē coercēdi?*
7 *Delegatio nudi miniſterii facta ſub nomine dignitatis , an tranſeat in ſucceſſorem.*

SCæterum. Is, cui cōmittiī nudū miniſterium
exequēdū,non pōt uices ſuas alte
ri cōmittere.Fallit in legato ſedis Apoſt. & ē tex.
nota.& multū allegaī.Caſus liter.Ecce cōmiſſum
eſt alicui prædicare crucē, ex cōmunicare,vel abſoluere ali
quos,diſpēſare cū irregularibus,vel iniūgere pęnitētias, q̄
riī,an liceat ei cōmittere alii hoc officiū.Reſpōdeī, ꝙ nul-
li licet hoc cōmittere:qa iuriſdictio nō ē ei cōmiſſa,ſed po
tius certū miniſteriū.Ber.† Not.i. literā notabilē,q̄ limitat
1 ferè totū iſtū titulū,ꝙ vbi cōmittiī iuriſdictio p papā , tūc
pōt fieri ſubdelegatio: ſec⁹ vbi cōmittiī nudū officiū ſine iu
c riſdictiōe,[c] & ſic limita iura , q̄ dicūt ꝙ delegatus pricipis
2 pōt ſubdegare ex priuilegio ſibi à lege cōceſſo.† No.ii.ꝙ is
cui cōmittiī,vt poſſit diſpēſare cū irregularib⁹,nō pōt alte
ri ſubdelegare:quia videtur electa induſtria ſuę perſonæ,&
tene hoc menti:quia ſępe accidit . Sed quęro,quia tex . hic
loquitur in certis caſibus , nunquid debeat iſte tex . reſtrin
gi ad caſus hic expreſſos?dic ꝙ nō : quia idē eſt i oībus aliis
in quib⁹ cōmittitur nudū miniſteriū & nō iuriſdictio , hoc
probatur ex rōne huius literę in fi. poſita . Nam dictum re

ſtringiī & ampliaī p rōnē diſpoſitionis;
ut ī l.cū pr̄ §.dulciſſimis,de lega.2.nā ubi a
eſt eadē rō,ibi dēt eſſe eadē iuris diſpoſi-
3 tio,ut in c.cū dilecta,de cōfir.uti.†Scd̄o,
q̄ro nūqd iſte tex.hēat locū īdiſtinctè , cū
cōmittiī nudū miniſteriū?Inn.ſentit ꝙ ñ,
ſed p̄cedit ubi cōmittiī nudū miniſteriū
& magnū,qd̄ exigit induſtriā pſonæ: ſec⁹
ſi paruū,qd̄ eſt cōiter expedibile p alios.
Ego adhoc allego tex.ī d.c.is cui j.e.li.6.
ubi dr̄,ꝙ ſi p̄p cōmittit alicui, ut p̄uideat b
alicui certæ pſonæ de bñficio, p̄t alteri cō
mittere uices ſuas:qa, ex quo pſona cer-
ta eſt expreſſa,nō uerſaī ibi induſtria, ſed
nudū miniſteriū,& ſic dico ꝙ iſte tex. dēt
reſtringi ad miniſteriū induſtriale. Sed ꝯ
hoc & ꝯ tex.opp.de c.qa p̄p,de ele.ubi pa
tet,ꝙ facultas eligēdi p̄t cōmitti. So. dn̄t
do.& bñ , ꝙ aut nudū offm̄ cōpetit alicui
iure p̄prio,& pōt alteri ſubdelegare, ut ī
ꝯrio aut:cōpetit iure alieno, & nō p̄t ſub-
4 delegare , ut hic. † Sed aduerte, qa ꝯ hoc
cōe dictū facit gl.ſiug.in c.pe.§.1.d̄ ele. li.
6.in uer.de certa, q̄ dicit, ꝙ ſi canonic⁹ cō
miſit alteri uocē ſuā , p̄t ille cōmiſſarius
aliū ſubſtituere,& neſcio alibi illā gl.mo c
ueī:qa ille eſt p̄curator ad negotia, q p̄t
aliū ſubſtituere,ut in c.1.§.1.de p̄cu.li.6.&
tenēdo illā gl.oportet dicere ad illū tex.
ꝙ p̄cedit,qñ nudū miniſteriū induſtria-
le cōmittiī authorit. publica & a ſupioī:
ſec⁹ ſi in nudo miniſterio cōſtituiī p̄cu-
rator.Sed ꝯ illā gl.ego addnco ſingulare
dictū Bar.in l.ñ.ff.de diuer.& tēp. p̄ſcrip. d
ubi dicit ꝙ p̄curator cōſtitutus ad certū
negotiū nō expreſſa certa forma nō pōt
d alium ſubſtituere:[d] qa vr̄ electa induſtria
pſonæ;adducit in argm̄.illū tex.& alle.p̄-
dictū cap.is cui. p̄fecto dictū Bar. vr̄ fun-
datū ſup maxima æquitate . ſed dictū il-
lius gl.vr̄ magis cōuenire iuribus: qa iura
dn̄t generaliter , ꝙ p̄curator ad negotia
pōt ſubſtituere,ut in d.c.1.de procur.li.6.
& facit tex.p locū a ſpāli in c.ñn.eo.tit.&
li.Multum tñ mihi placet dictū Bar.& te-
ne mēti illā gl.cōtra dictū ſuū : qa nō ſo-
5 let allegari.†In glo.in uer. *commiſſum*, ibi:
coertionem.No.gl.& tene eā mēti,ꝙ iſti nu
di miniſteriales hñt iuriſdōnem & ptātē
excōicandi eos impediētes exequi mini-
ſteriū,& uoluit idē gl.in c.ſup qōnum, in e
uer.quā executionē,& in c.ex lr̄is,ꝫ.eo.Ex
e quo inferī,ꝙ ſi Papa mādat[e] alicui cleri-
co,ut debeat aliquē citare , uel denūtiare
excōicatū,p hoc vr̄ ꝙ acceſſorie detur ſibi
iuriſdō.Hoſt.tñ reprobat iſtā glo. dicens
iſtos nullā hr̄e iuriſdōnem p iſtū text. qa
generaliter loquiī.Nec ob.c.ex lr̄is qa ibi
delegatus ſubdelegauit uices ſuas quo ad
excōicationis actū,ideo tranſiuit iuriſdō:
ſecus ſi ſimpl̄r cōmiſiſſet nudum miniſte- f
riū.Ad c.prætereа,ꝫ.eo.rn̄det, ꝙ ibi loqī
de iudice.hoc dictū uerū,niſi in cōmiſsio-
f ne apponaī clauſula ꝯdictores[f] cōpeſcēdo
&c.uī alia ſilr̄a , & hāc opi. tenet Io. An.
in d.c.ex lr̄is.Vin.tñ approbat iſtā gl.cum
duab⁹ limitationib.Prima, ꝙ p̄cedat, qñ
iſti nudi miniſteriales ſūt ex curiā Roma

SEB. SAPIA.
a Obſeruāda qūo mādatū ad unguē ſeruari debeat, de clarat Iaſ.in l.a.§.fi.ff.ſi cer.pet.in l.ſi p̄curator, C.de procu.Fel. latè in d.c. cū dilecta, & in c. cauſam quæ, in col.2.de re iu.

SEB. SAPIA.
b Quòd ſic. Hoc dictū dicit eſſe mirabile.d. Iaſ.in l.a iudice, col.6.uer.Iſtā concluſionē, C.de iudic.reprobat tñ ut ibi per eum.& ibi latiſsimè diſcutit materiā hui⁹ §. uide ēt adhoc do.Alex.in l.in prouinciali, ff.de oper.no.nū.& in l.morte,ff.de iuriſ.om. iu. & in d.l.a iudice.

SEB. SAPIA.
c Sine iuriſdictione.adhoc iſtū tex. dicit ſingu. Bald. hic colum.1. uide Bart.in l.imperiū in 8. oppo. ff. de iur.om. iud. Iaſ.in d.l.a iudice , col. fi.uer. duodecimo limita.

d Alium ſubſtituere. Adde Roma.cōſi.371.

ZACHARIAS.
Adde eūdē Ro. cōſi.303.An.Corſ. ſing.320. in uerſi. ſubſtitutus,q limitat hoc; d̄ quo plene not. in apo. ad iſtū poſt d.Ant. & Ber.Land. in c. firmiter,nu.2.in uer. aliū ſubſtituere,& ibi pleniſſ.do.Fel. ꝫ.de ſum.tri. & in c. ſi pro debilitate,num.4.in uer.induſtria perſonæ,ī iſto tit.

SEB. SAPIA.
e Mandat. Vide adhoc text. not. ubi Pau. de Caſt. no.in l.fi.ff.de iudi. ubi uideī probari, ꝙ executor habeat aliqualem iuriſdictionē ad expediendum illud, quod ſibi cōmittitur.

f Cōtradictores. Adde Ro.cōſ.482.

nā: nā nisi in curia impediant exequi, re- 8
ferūt negotiū ad papā: sed qñ extra curiā
deputant per papā, tunc, ne cōmissio sit fu
tura sine effectu, pcedat dictū glo. facit in
ar. l. 1. ff. de off. eius cui mā. est iur. Scđa
limitatio, ut pcedat dictū gl. qñ cōmittit
aliqd, qđ spectat ad executionem, uel ad
offm spūale, & a papa: secus si committe-
ret aliqd puri facti, puta ut emat ligna, uł
certū quid aliud, & dicit curiā sic seruare.
hoc dictū Vi. habet æquitatem: sed alia
opi. vł pstantior, & uide quod dixi in d. c.
6 ex lr̃is. † Quæro extra gl. quid si Papa cō-
mittendo nudū ministerium dat etiā iu-
risdōnē, ut puta quia apponit clausulā, cō
tradictores compescēdo &c. nunquid iste
cōmissarius poterit alteri uices suas cō-
mittere? Inn. concludit, q iurisdictionem
poterit alteri cōmittere, sed nudum mini
7 steriū nō. † Vlt. quæritur qd si committit
alicui nudū ministeriū sub noie dignita- 1
tis, sed illo nō expleto moritur cōmissa-
rius, nunquid transit in successorem? Inn.
hic ponit tres opi. sed Host. cuius opi. mi- a
hi placet, indistincte tenet, q si ex uerbis
nō apparet, q elegerit industriā personæ,
semper transit in successorem, ex quo cō-
missio est facta sub nomine dignitatis, &
pro hoc ratio c. quoniam Abbas, ī. eo. vł b
enim papa cogitasse, q omnes constituti
in illa dignitate debent esse prouidi & 2
honesti. In gl. fi. in fi. & uide bo. tex. in c. 1.
de re iudi. lib. 6. & c. 1. de sen. excom. eod.
li. ubi habetur, q cum irregularibus solus
Papa dispensat, & dic ut ibi, & in cap. at si c
clerici §. de adulteriis, infra de iudi.

ZACHARIAS.

a Est legatus papę in pūincia suā. adde q de illo meminit Inn. in c. uolētes ī. eo. ubi dicit Archiepm Cātuariē. & Eborac. in Anglia, Rhemēsem in Frācia, & ī Italia Pisanū Archiepos esse legatos natos. meminerūt Do. de legatis natis ī c. 1. ī. de filiis psb. & in c. 1. ī de app. & Phi. Frā. eo. ti. lib. 6.

b Tota prouincia. Adde qđ uoluit Anc. cōsi. 1 3 1. ubi cōcludit, q cōsuetudine nō pōt induci, ut a sentētiis cōseruatorū papæ appellet ad legatos natos, vel de latere.

c Quolibet ordinario. Adde Anc. loco pximè alle.
SEB. SAPIA.

d Lib. 6. Vñ dicit gl. i c. q̄ de cā. 2. q. 5. q legatus papæ est honorād^9, sicut papa, de quo per Fel. in c. mādata, ī prin de præsump.

e Cōpetēti. Adde Anc. cōs. all. 1 3 1.

De officio legati. Rubrica.

Quia officium legati in quibusdam simile est officio delegati, cū 3
uterq; gerat uices superioris, ideo post rub. pcedentē subiicit istam. d
Et scias, q quidā sunt legati nuncij & non iudices, ut isti quos sæpe
papa mittit pro aliqua ambasiata, uel ad aliqđ nudū ministeriū exer
cēdū, & de his 1. dist. c. fulgētiū, & 97. dist. p totū, maximè in c. nobi-
lissimus. Quidā sunt legati iudices, quos Papa facit ordinarios in
certa prouincia, & de istis tractat hic, & reperiunt illi in multiplici
spē. Nā qdā sunt legati nati: qdā legati de latere: quidā legati nō de
latere, neq; nati; & de his dic, ut leg. & no. in c. pe. ī. eo. ubi dicetur.

SVMMARIVM.

1 *Legatus natus dicitur ille, qui statim quod promotus est ad aliquam dignitatem, est ipse iure legatus.*

2 *Legatus papæ concurrit cum quolibet ordinario in prouincia sua & habet potestatem conferre beneficia ad eorum collationem spectantia.*

3 *Legatus papæ dicitur habere ordinariam potestatem.*

Legatus papæ habet illam iurisdictionem, quam olim habebant proconsules.

4 *Legatus papæ non potest ad se auocare causam motam seu mouendam coram iudice competenti. 6.*

6 *Iudices plures ubi reperiuntur, electio est actoris, coram quo uelit reum conuenire.*

5 *Episcopus non potest deponi per alium, quàm per papam, sed cognoscere an sit deponendus potest spectare ad Archiepiscopum uel legatum. uide infra c. proxi. num. 3. in fine.*

6 *Legatus non potest compellere appellantem ad papam litigare coram se.*

7 *Appellari potest ad legatum in sua prouincia omisso medio, quemadmodum ad papam.*

8 *Legati de latere tantum habent iurisdictionem in exemptos.*

Legati de latere dicuntur tantum Cardinales, q mittuntur de latere papæ. in contrarium facit tex ī. eo. c. dilectus, in casus positione iuncto primo nota. Abbatis.

CAP. I.

CVm non ignoretis. Legatus Papę ēt p simplicē q̄rela adiri
pt. Diuidit. Priò ponit cām in gñe; ex qua scđò po
steà cōcludit; ibi *sanè*. Casus lit. Archieps Cātua-
riē. est legatus in pūincia sua: qdā tñ suffraganei sui dice-
bāt, q cās subditorū suorū audire nō poterat, nec dēbat, ni-
si cū p applōnē deferunt ad eū. Et sic nō pmittebāt clericos
ire ad Archiepm p simplicē q̄rimoniā. archieps significauit
hoc dño papę. sup hoc rescribit Suffraganeis Cātuarien. di
cēs, q ipi ignorate n̄ dēnt Archiepm suū sibi pesse iure me
tropolitico & iur legatiōis. Et licet Archieps iur metropo
litico n̄ dēat audire cās d Epatib^9 ipsorū nisi p applōnē de
ferant ad ipm, tñ iure legatiōis vniuersas cās, q̄ p applōnē
vł q̄rimoniā ad suā audiētiā pferunt, audire pt & dēt; sicut
1 q uices Papę gerit ī pūincia sua. Ber. † No. 1. q duæ diuersę
dignitates, & diuersę naturę pñt cōcurrere in eadē psona,
& tūc dēt cēseri iure diuersorū. iste. n. Archieps Cātuar. vl
a tra dignitatē Archiepat^9 ē legat^9 papę ī pūicia sua^[a] & hęc
dignitas legatiōis ē tributa dignitati archiepali illi^9 ciuita
tis Cātuariē. ita, q qlibet Archieps Cātuari. ē legat^9 papę.
vñ appellat ille legat^9 natus, qa nascit cū illa dignitate lega
tiōis eo ipso, q pmouet in Archiepm. Scđò no. q ēt lega-
b tus natus hēt iurisdōnē in tota pūincia^[b] sibi decreta; ita, vt
possit adiri p subditos Suffraganeorū suorū, ēt p uiā simpli
2 cis q̄relę. † Tertiò not. q delegat^9 papę hēt ampliorē ptātē
in pūincia sibi decreta, quā Eps vel archieps: imò ē. ī. epos
& Archiepos, tenet. n. locū papę, & uide no. dcm Spe. in tit.
de leg. ī §. nūc ostēdēdū, uer. legat^9. cū seq. vbi dicit q cōcur
c rit cū quolibet ordinario^[c] existēte ī pūincia sua, qualiscūq;
sit, siue sit Abbas, siue Eps, siue Archieps, uel Patriarcha. vñ
pt exercere ea, q̄ p istos exercent rōne ordinarię ptātis, &
cōferre bñficia ad eos spectātia; & vide de ptāte legati, qđ
plenè dixi ī. c. fi. d cōfir. uti. † Vlt. no. q licet legat^9 dicat ha-
3 bere iurisdōnē ordinariā. ut ī. c. 2. e. ti. li. 6.^[d] tñ dr̃ gerere vi
d ces papę; & aduerte, qa hoc vr̃ repugnar ordinariæ ptāti nā
iurisdō ordinaria cōpetit iure pprio, & ē radicata ī psona
ipsius ordinarii, nec dr̃ gerere vices alterius, sed vtit iure p
prio, ut no. ī. c. qm̄ Abbas, ī. ti. pxi. sed pt dici q licet lega-
tus habeat ordinariā, tñ hęc ptās nō ordinario mō ē indu
cta; qa nō est à iure deputatus certus locus p legato. vñ dr̃
gerere uices pa. qa pp pt exercere iurisdōnē p totū orbē, ut
ī. c. cūcta p mūdū. 9. q. 3. hēt tñ ordinariā ex eo, q regit totā
pūinciā ex cōcessiōe principis; & sunt isti legati ad instar p
cōsulū, q oli pērāt pūinciæ: & dic ut habes tex. & gl. in. d. c.
2. In gl. 2. ibi: q̄ *p querimoniā*. No. gl. q legat^9 pt adiri p uiam
q̄rimoniæ p oēs existētes in pūincia sibi decreta Io. tñ no.
ḡriū. 2. q. 6. c. 3. & 9. q. 3. c. ḡquest^9, & 25. q. 2, c. 3. & c. peruenit.
t 1. q. 1. sed Bar. Brix. ibi, & cōiter doc. hic sequunt gl. p istū
textū. ad quē tñ rñdebat Io. q pcedit, cū Archieps deputat
legatus. nā tūc, ne sit ibi inutile bñficiū legationis, pōt adi-
ri p querimoniā, sed hęc rñsio nō est bona; qa tex. fundat se
nō sup iure speciali; sed simplr sup offō legationis. Ad idē
adduco bo. tex. in c. 2. eo. tit. lib. 6. vbi dr̃, q legatus hēt or-
dinariā iurisdōnem in pūintia sibi decreta. ergo ut ordina
rius in tota prouincia pōt adiri per querimoniā. Ad c. per-
uenit, respondent doct. q loquitur in defensore & non in le
gato, uel loquitur, qñ legatus uolebat compelere actorem
4 ad litigandum corā se, quod non potest. † Et no. hanc solu-
tionem, ex qua habes q optio est danda actori, an uelit con
uenire reū corā legato, an corā alio iudice cōpetenti, & sic
nō potest legatus aduocare ad se cām motā seu mouēdam
e corā iudice inferiore cōpetenti^[e] nā, qñ quis habet multos
iudices

iudices, optio daf actori, ut no. gl. in l. f. C. ubi in rē actio, &
in c. dilecti, de fo. cōp. & in c. statutū. §. cū uero, de resc. lib. 6.
5 † In ea. gl. ibi: *est dicendum q non*. in ɔ̄riū tñ facit, c. ex tuæ, j. đ
cle. ñ resi. sed dic ut ibi no. & uide bo. gl. 2. q. 6. c. biduū, uer.
siq dē, in uer. annotauerit. q̄ dicit q licet Metropolitan⁹ non
possit deponere Ep̄m: potest tñ declarare eū fore deponen-
dū, & sic possum⁹ dicere q legat⁹ p̄t audire cām criminalē ɔ̄
Ep̄m, sed ñ p̄t diffinire eā, si uenit imponenda pœna deposi-
tiōis. Et idē dicit de Archiep̄o. nā Archiep̄s p̄t audire cāin
criminalē Ep̄i, & eū punire, ut in c. sacro, de sent. excō. sed si
uenit imponenda pœna depositionis, dēt diffinitionē reser
uare p̄p. 3. q. 6. c. q̄uis; & c. accusat⁹, & uide Io. An. in c. ut liti
6 gantes, de of. or. li. 6. † In ea. gl. ibi: *sed præsbyterum posset depo*
a *nere*. p hoc facit qđ. s̄. dixi post Spe. nā ɔcurrit[a] in iurisdōne
exercenda cū Ep̄o. Sed in eo qđ gl. postea dicit, q si appellaf
ad Papā, p̄t legat⁹ ɔpellere appellantē, ut litiget corā se, nō
b credo q gl. uerū dicat,[b] imo uī ɔ̄. c. antiqua, in fi. j. de priu. & d
7 de hoc uide qđ leg. & no. in c. ɔstitut⁹, de app. † Vlt. no. fi. gl. 2
& tenemēti in eo, qđ dicit, q ad legatū p̄t appellari omissis
oīb⁹ mediis, & sic si appelleī ab Ep̄o, ñ eēt op⁹ q pri⁹ appelleī
ad Archiep̄m. gl. tñ. j. e. in c. qđ translationē, aīr uī sentire.
dicit. n. sp̄ale esse in p̄p, ut ad eū possit appellari omissis me
diis; sed fortè gl. noluit ibi excludere legatū; sed alios ordi
narios, & istā gl. seu ei⁹ opi. te. Bar. Brix. 2. q. 6. in c. si qs ue-
strū. Io. tñ ibi te. oppositū, de quo p Spe. in c. 11. §. supest, uer.
illud aūt, & in ti. de app. §. nunc tractem⁹, uers. & nunqd. ubi
tenet ɔ̄ istā gl. dicit tñ, q de ɔsuetudine seruaī ista. Ego cre-
do q ēt de iure sit seruanda p illud fundamentū, qđ. s̄. feci.
nā si ɔcurrit cū quolibet ordinario, ergo ñ est dare supiorē
immediatū. Exēplū: si appelleī a plato iferiore Ep̄o, & sic de
iure ad Ep̄m sit appellandū, cū legat⁹ cōcurrat cū Ep̄o, ergo
p̄t appellari ad legatū sicut ad Ep̄m, & ita si esset appellādū
8 ad Archiep̄m. † In glo. fi. ibi: *alij uero legati Cardinales* & hæc e
ēpi. pbaī hodie in c. 1. de uer. sig. li. 6. & in c. si abbatē, de ele.
eo. lib. p q̄ iura pbaī, q legati cardinales duntaxat hñt iuris
c dōnē in exēptos.[c] In eo tñ qđ gl. uī uelle, q aliq dicanī lega
ti de latere, q ñ sunt Cardinales, ñ bñ dicit, qa solū Cardiñ.
dñī legati de latere, & sic appellanī, qa Card. sp assistunt la
teri p̄p. uñ ardua explicat p̄p cū ɔsilio Cardinaliū, ut in c. p
uenerabilē, q fil. sint le. & no. Io. Mona. in c. sup reo, de hæ. 3
lib. 6. ideo cum destinanī legati, dicuntur missi de latere.

S V M M A R I V M. f

1 *Legatus non potest se intromittere in causa alteri specialiter commissa, nisi ex aliqua causa urgentissima. 2.*

3 *A delegato Papæ an possit appellari ad legatum ipsius Papæ?*

Restitutio in integrum aduersus sententiam an possit dari per illum, qui ipsam sententiam tulit?

Procurator qui habuit sententiam contra se, potest petere restitutionem in integrum aduersus eam absque alio speciali mandato.

4 *Impetrans rescriptum ad delegatum potest conueniri & præueniri à legato tanquam ordinario, nec proderit sibi rescriptum: quia non fuit præsentatum ante citationem.*

Rescriptum, in quo impetratur aliquis iudex, debet præsentari ante citationem coram alio iudice factam.

5 *Confirmare sumitur aliquando pro quadam confirmatione facti:*

6 *Delegatus an possit compellere legatum ad exequendum sententiam ipsius delegati?*

Delegatus in causa sibi commissa an sit maior legato?

C A P. I I.

1 STuduisti. † De cā sp̄aliter delegata à p̄p le-
gat⁹ se intromittere ñ p̄t. hoc intē
dit. Cōis diuisio. Scđa, ibi: *Respondemus*. Cas⁹ lr̄al.
Legatus dñi Pa. gñalis est in aliqua puincia. dñs
Pa. ɔmittit sp̄aliter aliq̄ cām alicui delegato, q̄rit utrū dele
gat⁹ iste possit impedire pcessum isti⁹ legati, uel cognoscere
de cā illa añ cognitionē ipsi⁹ legati, uel postea? Rñdet Pa. q
cū mandatū sp̄ale derogeī gñali, legat⁹ ɔmissionē alii factā
sp̄aliter impedire nō p̄t. Et si delegat⁹ sm
formā mandati sñiam tulit, legatus ñ p̄t
eā aliquaten⁹ irritare: tñ si rōnabiliter la-
ta fuerit, eā poterit ɔfirmare, & executiōi
mandare. B. No. 1. q is cui facta est gñalis
cōmissio, nō p̄t se impedire de his, q̄ aliis
sp̄aliter sunt cōmissa. nā sp̄alis cā uī exē-
pta à gñali cōmissione, qđ bñ no. Ex quo
inferi, q si deī certis officialib⁹ plenum &
gñale arbitriū sup statu ciuitatis, uel stu-
dii, uel aliqđ aliud siīe, nō pñt isti tollere
statuta sp̄aliter edita, licet de nouo pos-
sint puisionē facere, nisi cā noua & incōsi
derata emergeret, ut j. dicā, & uoluit Bart
in l. ambitiosa, ff. de decr. ab or fa. & in l. si a
hoiem, ff. man. & tenebis menti hoc dcm̄,
qđ facit ad multa.[d] † No. q legatus Pa. nō
p̄t impedire nec pcessum nec executionē
sñiæ iā latę à delegato Papę. Contra hoc
opp. de. l. si hoiem, p̄al. ubi dī q pcurator
gñalis p̄t inbiberī sp̄ali pcuratori, ne agat b
sibi iniunctū p dñm. Io. An. dicit, q illud
pcedit subsistente cā: sed dic meli⁹, q non
sufficit q̄libet cā ut gñalis pcurator uel c
legat⁹ possit ipedire q̄ alteri sp̄aliter sunt
iuncta. nā hoc esset ɔ̄ istū tex. in eo, qđ di- d
cit, q sp̄alis cōmissio derogat gñali. dēt
ergo ille tex. itelligi, qñ oriī cā de nouo: e
uel detegiī cā antiqua, q̄ uerisiliter ñ fuit
cōsiderata tpe mandati sp̄alis, & est talis
cā, q̄ si tūc fuisset considerata, ñ emanasset
uerisiliter illa cōmissio sp̄alis, & ita intel
ligit Bar. & bñ, illū tex.[e] Et ex his no. ppe
tuo, q ex tali cā noua uī antiqua nouiter
detecta p̄t legat⁹ gñalis impedire đ legatū
sp̄alē, & cōmissio gñalis pualet sp̄ali. Et
facit hoc dcm̄ ad id qđ. s̄. dixi, q officiales
qb⁹ datū est gñale arbitriū, pñt ex tali cā
uenire ɔ̄ statutū pri⁹ sp̄aīr editū, qđ seqī
Bar. ubi s̄. † Circa p̄dicta q̄riī, nūqd à dele
gato p̄p possit appellari ad legatū ipsi⁹ p̄p
q est in puincia? Do. hic q ñ[f] p istū tex. &
bñ loqī: qa, cū teneat delegat⁹ uices p̄p, so
lus Pa. p̄t suā sñiam retractare, & idē dic
respū restōnis in integ. nā legat⁹ ñ p̄t resti
tuere in int. ɔ̄ sñiam delegati ipsi⁹ princi-
pis, nec aliqs ali⁹ ordinari⁹ citra Pa. p hoc
tex. no. in l. aduersus, C. si aduer. rē iud. p
quē tex. dixerunt ibi Bar. & Bal. q ēt de-
legat⁹, q tulit sñiam, nō p̄t ɔ̄ eā restōnem
dare, qđ puto indubitanter, si delegati iu-
risdō expirauit: sed si supest respū execu-
tionis, cū duret adhuc offm ipsi⁹ nobile, ut
in c. si delegat⁹, de of. dele. li. 6. poterit (ut
arbitror) restituere: qa uī incidēter cōtin
gere, ex quo sñiam nondū est executioni
mādata, & p hoc gl. fin. & Inn. in c. suscita
ta, de in int. rest. ubi dicūt, q si sñia fuerit
lata ɔ̄ pcuratorē, q̄ nōdū ē mādata execu
tiōi, p̄t pcurator sine aliquo sp̄ali māda-
to petere restōnē in int. qa petiī inciden
ter. sed certū est, q cū petiī incidenter, p̄t
delegatus Papę sine alio sp̄ali mandato
restōnem indulgere, ut in c. pe. de in inte.
rest. & in l. fi. C. ubi & apud quē, & hoc qđ
s̄. dixi, uī sentire Bart. in l. iudex, ff. de re
iu. & ita p uerba latiora nup primè ɔsului in
qō. sci. Concludo ēt, q p̄supposito q dele

SER. SAPIA.
a Nā cōcurrit. uide gl. in c. si qs aūt 94. di. q̄ uult, q legat⁹ de latere nō p̄t deponere Ep̄m, de quo uide p Feli. in c. nō p̄t, co. 3. uer. & add q oīa iura, đ re iu.
b Verum dicat. Adde ut per Ro. cons. 2. ubi de hoc.
c In exēptos: Adde Ro. cons. 199.
d Facit ad multa. Adde Ro. cons. 116.
SER. SAPIA.
e Illū tex. Vide qđ dixit p illum tex. Bal. in l. qd ergo. §. pœna grauior, ff. de his quæ no. inf. & multa q̄ decidūī per illū tex. cumulat. d. Ias. in l. non solū. §. morte, col. 21. ff. đ ope. no. nū. & Feli. in c. 2. col. 26. uer. fallit 12. de const. & Ias. in l. 1. C. de prec. imp. off. & in l. oēs populi, col. 3. ff. de iust. & iu. Andr. Sichic, & in rep. ru. C. qui admitti, col. 32.

gat^9 n̄ possit, ex quo sñiam tulit, tñ pt audi
re restitutionis cāmː& si uidet eā iudulgē
dā, poterit supersedere executioni, & re-
mittere cām ad ipm principem, ar. opt. in
eo qđ leg. & not. in c. decætero, de re iu. &
l. uni. C. de in int. rest. postu. facit gl. no. 2.
q. 6. c. biduū, q̄ dicit q licet Metropolita-
n^9 n̄ possit deponere Epm, pt tñ pnuntia
re eū deponendū, & remittere ad Papam,
& idem in delegato, ut dixi s̄ c. px. & hoc
no.† In gl. 1. ibi: *ut debitus*. sentit p hoc illa
4 gl. q hodie is, q īpetrauit rescriptum ad
delegatum, pt cōueniri, & pueniri coram
legato tanq̄ ordinario, nec proderunt sibi
lrǽ spāles, ex quo eis n̄ fuit usus añ citatio
nē factā p delegatū: sed tu de hoc dic, ut
pleni^9 no. in d. c. ut debit^9, & dixi in c. 1. de
resc. In gl. 2. ibi. s̄. *de off dele. ex parte*. Dic q
ibi utrunq; mandatū est spāle, ut ibi plene
dixi. In gl. in fi. ibi: *sed nec sic pt*. Vult gl. hic
& bñ, qđ legat^9 nullo mō pt ꝯfirmaꝛ sñiā
delegati confirmatione authorizabili. &
iō Host. & bñ, dicit q tex. dēt intelligi, &
poterit ꝯfirmare. i. approbare & ꝯmēdare
& sic sumiꝛ hic ꝯfirmatio p quadā appro
5 batione, q̄ ꝯsistit in fcō.† Et in fi. gl. hic uf
titubasse. remanet tñ in ꝯclusione, ut de le
gat^9 n̄ possit ꝯpellere legatū ad exequēdū
suā sñiam: qa legat^9 n̄ est minor eo, sed sal
tē par, cū ēt ipse gerat uices pp: & hāc op.
approbat Host. & adducit istā lrām, dum
dicit, *ualebit*. non. n. dicit dēbit, & sic poniꝛ
in facultate sua: dicit tñ Vin. q si iste lega
t^9 a1s esset ordinari^9 loci, posset rōne ordi
nariæ iurisdōnis ꝯpelli. s̄. ti. px. c. significa
sti: & not. hoc dcm̄, facit qđ in sili hr̄ in c.
cum capella. de priui. quidam tñ indistin
ctè tenuerunt q pt cōpelli p delegatū: qa
est maior eo quo ad illā cām, & p hoc fa-
cit. c. sanè, el 2. & qđ ibi no. s̄. de of. del. &
fortè hæc opi. uerior, licet alia æquior.

S V M M A R I V M.

1 *Legatus etiam de latere non pt Epos trāsferre, Episcopatus unire, uel unum diuidere.*

Legatus de latere potest excommunicatum ob manuum iniectionem absoluere.

2 *Clericus siue religiosus, si deliquerit, minus punitur q̄ Laicus, propter merita præcedentia.*

3 *Criminosus ob unicum delictum, si alias est uirtute præditus, omnino est diligendus.*

4 *Legatus etiā de latere nil pt attentare contra canones uel generalem consuetudinem.*

Legat^9 pt cām cōmittere simplr et de plano etc.

5 *Pœna debet esse commensurabilis delicto.*

Delinquens efficitur sapiens in pœna.

6 *Pœna an et quando possit remitti à iudice siue principe tā q̄ uenit aplicanda fisco, q̄ pti?*

Princeps semper præsumitur motus ex iusta cā.

Paupertas excusat quem à pœnæ solutione.

Pœna statutaria pt p iudicē minui et moderari.

C A P. III.

1 NIsi specialis. † Legat^9 ēt de lateꝛ ex generali legatione non pt trās ferre Epos, uel unam ecclesiam cathedralē alteri subiicere, & alteri concedere ius primatiæ, uel duos Epatus uni

re, uel unum diuidere. excōicatos tñ pp manuum iniectio-
nem in clericos absoluere pt. h. d. ista decr. cum seq. no. Ca-
sus lrāl. Quidam Cardinalis apostolicæ sedis legat^9 autho-
ritate propria trāstulit Troianum Epm ad Panormitanam
ecclesiam ꝯ canonica instituta. Pa. hoc intelligens scribit
eidem, dicēs q nisi esset spālis dilectio, q̄ habet ad psonam
illi^9, pœna docente cognosceret, q̄tum ipse deliquit ꝯ con-
stitutiones canonicas, & cōsuetudinē gnālē in translatione
2 Troiani Epi. Ber.† No. 1. no. tex. in prin. q ex spāli dilectio
ne, quā priceps hēt ad psonā, pt sine ltima cā indulgere pœ
nā condignā ex delicto; & intelligo tex. in affectiōe cāta ex
uirtute hominis. nā ex affectione carnali nō dēt princeps
moueri: quia scriptum est, ita iudicabis magnū sicut paruūq;
nec erit apud te acceptio personarū, ut in. cap. nouit, de iu.
propter enim merita pręcedentia potest diminui pęna
delicti, iuxta illud uo. dictū psalmistæ: Si ceciderit iustus, nō
collideꝛ: qa dñs supponit manū suā. hinc diciꝛ, q minus ve-
nit puniendus rlr religiosus vel clericus delinquēs, quā lai-
cus: qa alleuiaꝛ pœna pp merita pcedentia, de quo dic ut la
tius habeꝛ p Io. An. post beatū Tho. in c. accusatus, de hære.
3 li. 6.† Not. ibi: *habuimus, & habemus*. qa pp vnicū delictū non
dēt qs desistere, quominus diligat virtuosum. licet. n. ille le
gatus multū deliquisset, tñ papa dicit se habuisse & hre mul
tā dilectionē ad psonā suā; quod est satis no. & intelligo qñ
delinquēs paratus est se corrigere; p hoc c. septies in die, de
4 pœni. di. 3. † Not. 3. ibi: *spretis canonicis*. tex. op. q legatus etiā
a de latere nō pt rlr aliqd attentare cōtra canones, neq; con
tra generalē cōsuetudinē; & facit optimè iste tex., p gl. sing.
in c. fi. de hære. lib. 6. q̄ dicit legatū non posse cōmittere cau
sam cognoscēdā simpliciter & de plano &c. qa nō pt remit
b tere ordinē iuris [b] dicit ēt q nec priuilegiū alteri ꝯcesū pt
minuere, ut dicit gl. no. i. c. p illorū. j. de pbē. i uer. authori
5 tate ppria; & uide ibi dixi.† No. ibi. *pœna docente cognosceret*,
q ex q̄titate pęnę cognoscit q̄titas delicti: qa pęna dēt es
se cōmēsurabilis delicto. 45. dist. c. disciplina. Itē q ī pęna
delinquēs efficiꝛ sapiēs. vñ alibi dicit tex. no. q nihil infeli
cius felicitate peccātiū, qua pęnalis nutriꝛ impunitas, & ma
la uolūtas uelut interior hostis roboraꝛ 23. q. 1. c. paratus,
6 in fi. ubi uide.† In gl. 1. ibi. *ratione amicitiæ*. No. gl. singulr; &
ītellige eā ut dixi, đ amicicia honesta, quę cātur ex uirtuti
bus dūtaxat. & dicit Host. hic hoc intelligēdū in pęna, quę
uenit applicanda bursę iudicis, uel qñ uenit īponēda ex ar
bitrio suo, & eā pōt remittere sine graui piudicio alterius.
Inno. ēt istat; & finalr concludit circa pęnā īponēdā pt iu-
dex vti arbitrio suo ī remissione: sed circa iā īpositā nō. 2. q.
3. c. si quē. § notādū. d. Ant. hic distinguit, q aut q̄riꝛ, nūqd
princeps possit; & dicēdū ē, q si intersit solius fisci, pt remit-
tere pęnā ēt sine cā. Si uero uertiꝛ inter esse alterius, tunc
c cū cā pt, sine cā nō, sed ī hoc dico q princeps [c] remittēdo pę
d nā psumiꝛ sp moueri ex iusta cā [d]. vñ solus motus principis
hr̄ p iusta cā, ut no. Cy. & Bal. in. l. rescripta, C. de preci. im
pe. off. dixi in. c. q̄ in ecclesiarū, de cō sti. si uero q̄rit de infe-
riore, & dic: aut nō subest iusta cā, & nō pt. si uerò subest iu
sta causa; & pt, antequā tñ fuerit sententiarū. alle. tñ not. in
c. cognoscentes, de cōsti. sed dēt allegare no. in c. 1. quia ibi
ponit Inn. hāc materiā. Sed ego distinguo latius, q aut quę
ritur nunquid pōt remittere mulctā, aut pęnā impositā per
diffinitiuā. Primo casu dico q ex causa pōt iudex remittere
mulctam ēt impositā; & paupertas condemnati est iusta cā
pro remissione fienda. tex. est multum not. in l. illicitas, in
e fi. de offi. præsi. & idē dicendum in banno [e], vt ibi no. Bar. vt
possit remitti ex postfacto ex iusta cā, puta pp paupertatē.
& est ille tex. multum not. in alio, q pp inopiam soluendi
mulctam non fit commutatio pęnæ in corpus, sed procedit
cōmutatio pœnæ in pœnam, quæ apponitur diffinitiuè pp
delictum, vt in l. 1. & quod ibi not. ff. de pœnis; & sic intelli-
ge quod leg. & no. 14. quæst. 6. cap. si res, & in cap. Odoar-
dus, de sol. quod bene not. Aut quæritur de pœna; & tunc

aut im-

a Contra canones. Adde Rom. cons. 325. & 36. Abba. cons. 25.
ZACHARIAS.

b Ordinem iuris. Vide plenissimè p Fel. in c. 1. uer. legatus, s̄. de resc. & in ca. nonnulli, in prin. uers. quartadecima conclusio. ibidem gl. in c. fi. in uersi. figura, & ibi Phil. Fran. de hæred. lib. 6. Alex. post Imo. in l. nemo, col. 2. ff. de le. 1. Aug. Aret. in §. tripli, col. 1. insti. de act. & Vital. in suo trac. clausu. in clausula, simpliciter. Mari. Soc. cōs. 96. col. 2. uol. 1. & dixi aliqd in apostil. ad illum in c. officij, in uer. simpliciter, s̄. de ele. & in c. sup eo. nu. 4. uersi. appella. s̄. de offi. & po. iud. deleg.
SEB. SAPIA.

c Quòd Princeps. Vide quę latè congerit Felin. & alij in c. quæ in ecclesiarum, s̄. de cōsti. ubi tangunt an si princeps aliquid facit contra ius, præsumatur in eo iusta causa.

d Iusta causa. Add Ro. cons. 369.

e In banno. Adde quod per hoc uoluit Ro. cons. 50.

aut imponit̃ ipso iure, aut venit imponẽda arbitrio iudicis. primo casu, nisi iudex remittat cũ causæ cognitione, nihil agit. vñ nõ p̃t iudex remittere infamiã cõdẽnato de furto, vt in l. nõ p̃t, ff. de fur. & qđ le. & no. in l. qd ergo §. pœna grauior, ff. de his q not. infa. & sic si in istis, q̃ ipso iure imponuntur, iudex facit remissionẽ sine causæ cognitione, pœna supplet̃ à lege, vt ibi, & no. Bar. in l. 1. ff. ad Turp. Scđo casu cũ pęna venit imponẽda p̃ iudicẽ à principio, p̃t pœna moderari, ẽt si sit pœna statutaria, vt leg. & no. in d. §. pęna grauior;
a & tenet remissio, ẽt si nõ subest cã [a] legitima, licet iudex malè faciat. vñ p̃t de hoc puniri, & facit litẽ suã: secus si subest cã, vt no. Bar. in d. l. 1. post sñiam verò nõ p̃t remittere pęnã, nec diminuere, qđ p̃cedit ẽt si simpl̃r cõdẽnauit de delicto, & nihil dixit de pœna: qa immediate venit apponenda pœna iuris, vt est tex. not. in d. l. 1. ad Turpil. & in c. si quẽ. §. notandũ. 2. q. 3. ſpal. & intelligo q̃ nõ possit ex postfacto, qñ ẽ talis iudex, q nõ p̃t dispẽsare in illo delicto; & sic intellige. c. licet, de pœn. secus si dispensare posset, vt p̃bat̃ in c. at si clerici §. de adulteriis, de iudi. & ibi dico illũ tex. intelligẽdũ, vt possit Ep̃s dispensare ẽt post, q̃ condemnauit de adulterio; & vide ibi latius per me tactum. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Legitimare spurios, restituere famæ creare tabelliones, licet sint de reseruatis Imperatori, tamen quilibet superior non recognoscẽs superiorem potest ista attentare.*

2 *Reseruata principi nõ acquirũtur p̃ inferiorẽ, nisi p̃ priuilegiũ, vel consuetudinem, de cuius initio non sit memoria in contrarium.*

Præscriptio contra supremã p̃tãtem Papæ nunquam currit, secus contra ea, quæ competunt sibi in signum specialis priuilegij.

3 *Clausula solita apponi habetur pro apposita, & sic speciale mandatum non requiritur in his, quæ de sui natura includuntur in generali, licet aliàs requirerent speciale.*

4 *Consuetudo non inducitur in his, quæ sunt meræ facultatis.*

Si quis iuerit ad molendinum alterius etiam per mille annos, non per hoc est inducta consuetudo, vt ire teneatur.

5 *Concessio vel præscriptio vnius ex prohibitis non extenditur ad alia prohibita, licet sint eiusdem naturæ.*

Consuetudo onerosa & contra ius, non extenditur etiã ad ea, quæ sunt eiusdem naturæ.

6 *Quæstio fidei non decisa per ecclesiam, est decidenda per Papam.*

7 *Concilium prouinciale potest congregari per legatum, & per Archiepiscopum.*

8 *Clausula. appellatione remota, vel, simpliciter et de plano, non s̃t poni p̃ legatũ ẽs de latere.*

Casus reseruati Papæ vide tenuissime.

9 *Gradus consanguinitatis & affinitatis prohibitus ab ecclesia, non potest dispensari nisi per solum papam.*

10 *Legatus de latere hẽt p̃tãtem in exẽptos, et nõ alios, nisi sibi specialiter papa concedat.*

Legatus de latere an possit alienare illa, quæ sunt de temporali dominio ecclesiæ?

Cardinali asserenti se legatum an credatur?

C A P. IIII.

Quod trãslationem.

Sũmatũ fuit. s̃. in c. p̃ce. Casus. Ifalis. Cardinalis, de quo dr̃ in c. p̃cedẽti, legatus ĩ regno Sicilię authoritate p̃pria subiecit Panormitanã ecclesiã Messanẽsi ꝯcesso sibi priuilegio Primatię, credẽs hoc sibi licere ex offõ suę legationis ex eo, q̃ ex eodẽ offõ p̃t absoluere illos, q violẽtas manus mittũt in clericos; qđ spãli cõcessione sæpe indulgebat̃ legatis. Pa. hæc audiens scribit eidẽ legato, dicẽs q̃ licet gñalis legatio in regno Sicilię sit ei cõmissa: tñ ad ea nõ debuit man⁹ extẽdere, q̃ in signũ singl̃aris priuilegii soli sũt Romano Põ. reseruata. licet. n. ex offõ legatiõis legati possint absoluere illos, q violẽtas man⁹ mittũt ĩ clericos, ñ dẽt p̃pterea existimare, q̃ possit Panormitanã ecclĩã subiicere Messanensi: vel q̃ ex eadẽ possit duos Ep̃atus vnire, vl̃ vnũ diuidere
1 sine spãli lñia. B. † No. q̃ q̃dã sunt reserua
b ta Papæ [b] in signũ priuilegii singularis, q̃ nulli attẽtare licet. eodẽ mõ q̃dã reseruãtur Imp̃atori, q̃ aliis ĩferiorib⁹ ẽt Regib⁹
c & principib⁹ denegant̃: vt restituer̃ famæ [c] l. 1. §. de qna, ff. de postu. vl̃ legitimare spurios, vt in aut. qb. mo. na. effi. sui. §. illud, & ĩ c. p̃ venerabilẽ, q fi. sint legi. creare tabel
d liones [d], & sĩa, vt no. ĩ c. cũ P. tabellio, de fid. instr. principes tñ ñ recognoscẽtes imperiũ ista p̃nt attẽtare, iuxta no. in c. cũ P. & in c. cũ te, de re iud. & in l. hostes, ff. de
2 ca. & postli. re. † Scđò not. duos modos acq̃rẽdi ista reseruata principi. primò p̃ pri
e uilegiũ ipsi⁹ p̃ricipis. scđò p̃ ꝯsuetudinẽ; [e] & reqrit̃ cõsuetudo tãti tp̃is, đ cui⁹ initio
f ñ sit memoria [f], vt ẽ tex. no. ĩ c. sup̃ qbusdã de ver. sig. & in l. si publican⁹ §. ĩ oĩb⁹, ff. de pub. & vect. sec⁹ dic p̃scriptiõe ꝯ supremã p̃tãtẽ Papæ. nã illã p̃tãtẽ, videlicet vt sibi
g ñ subiiciat̃ [g], nemo p̃scribere p̃t: sec⁹ ãt in his, q̃ cõpetũt Papę in signũ spãlis priuile

a Subest causa. Adde Roma. consi. 439. & sing. suis, sn. 24. vbi qua pœna puniatur, si non subest causa.
ANT. FRAN. Circa hoc de augumẽtu pœnæ, vel minoratione, vel mutatiõe, & an & qñ possit p̃ iudicẽ alterari, ẽt si sit à statuto ordinata, vide Bal. io l. s. C. si aduer. deli. vltra ea q̃ ponũt Doc. in §. pœna grauior, hic alle. & uide p̃ Io. de Imo. io l. 2. ff. de publi. iudi & uide oino Ale. in l. hos accusare, ff. de accu Et adde. q̃ pœna aucta ex qualitatibus delicti vel p̃sonæ nunq̃ p̃t excedere quadruplũ vt p̃ Bal. no. in l. 1. C. de sentẽ. q̃ p̃ eo inter. p̃fe. Et adde ẽt, q̃ pęna ordinaria oõ p̃t p̃ iudicẽ alterari, sed ex̃ ordinaria sic, vt per Bal. i l. 2. C. đ vsu. rei iud. & p̃ eundẽ Bal. in l. i eũ, C. de fur. & latius p̃ eũ in aut. sed nouo iure, & in l. quicũq;, C. de ser. fugi. & p̃ eũdẽ in l. obseruare, io §. p̃ficisci, ff. de of. p̃cõ. & leg. & quos modis possit alterare, & quo tp̃e, vide ẽt p̃ Bal. in l. & si seuerior, in 4. col. in vers. 4. op. & in vlt. col. in ver. quid q̃ro, C. đ infa. Et adde, q̃ qñ pęna est semel imposita, nõ p̃t p̃ iudicẽ augeri, uel minui, vl̃ remitti, nisi đ licẽtia fisci, vel principis, vt i l. acta, in §. 1. & ibi p̃ Bar. ff. de re iud. & p̃ Bal. in aut. interdicimus, C. de epi. & cle. nisi forsan rõne paupertatis, vt i l. illicitas, in §. fin. & ibi ẽt p̃ Bar. ff. de off. p̃si.
SEB. SAPIA.
b Reseruata Papæ. q̃ legatus ñ possit attẽtare reseruata Papæ, uide Abb. & Fel. lati⁹ in c. mãdata, in gl. 3. col. fi. j. de præsump.
Restituere famę. Adde Ro. cõs. 418
d Creare tabelliones. Adde, q̃ hoc ñ ẽ de reseruatis principi: qa q̃libet ordinarius p̃t tabelliones creare; & ẽ vile offm, vt ꝯcludit Old. consi. 78.
ANT. FRAN. Circa hoc à quo creet̃ notarius. Vide p̃ Spe. ĩ ti. de p̃cu. in §. 3. post prin. & in ti. de instru. edi. in §. 8. vbi ponit formã creãdi notarios. & uide p̃ Ale. in l. nec ei, in §. 1. ff. de adop. & uide Bal. in rub. C. de fi. instr. in s. col. vbi dixit ꝯrium eius, qđ hic dr̃, q̃ iudex ẽt ordinari⁹ ñ facit notarios eos, q nõ sunt, licet possit deputare ad aliq̃d nt̃ra aliquas p̃sonas, si nnn sunt alij ex publico deputati. & putar̃ q̃ opiniones possent hoc mõ cõcordari, vt solus princeps, puta Imperator, q est dñs totius orbis vt in l. dep̃catio, ff. ad leg. Rhod. de iac. & p̃p̃, ut in c. cũcta p̃ mũdũ. 9. q. 3. possint notarios creare q in toto orbe dñt notariatus offm exercere, vt p̃ Inn. in c. cũ P. tabellio, de fi. inst. & p̃ Spe. in ti. de fi. inst. in §. restat, ver. sed q̃s p̃t, eo mõ hñtes p̃tãtẽ ab eis, vt in l. 1. C. de eman. li. & in c. accedẽs, de concess. præben. & hr̃ p̃ Bar. in l. 1. ff. de offi. procon. & le. & p̃ Bal. in l. 1. in vlt. q. C. de test. & hr̃ p̃ Inn. & Hosti. in c. G. p̃petu⁹, de fi. istr. & p̃ Ale. in l. 1. in §. h. ff. de uerb. oblig. p̃nt tñ creari notarij à ciuitate, uel à populo, vel à principe ĩs inferiore, vl̃ à Rege & alijs dominis, sed taliter creati ñ p̃ñt vbiq; cõficere instrã, sicut creati à Papa, Imperatore, & habẽtibus ab eis potestatẽ, sed solum p̃ñt conficere instra & acta in terris & locis eorũ, qui creauerũt eos notarios, ut i l. 2. ff. de offi. procon. & lega. & in c. Romana, in §. ꝯhentes, de fo. cõp. li. 6. & plus dicit Bar. io l. 2. de offi. procon. q̃ instrumẽta per eũ confecta in territorio eius, q eum creauit notariũ, ualent ubiq; locorum, ẽt si sint confecta inter forẽses, de quo ẽt p̃ Bal. in l. repetita, C. de epi. & cle. & do. Ant. in c. cũ P. tabellio, præal. & hr̃ p̃ Bar. in l. cunctos populos, C. đ summa Tri. & per eundẽ in l. Barbarius in 9. col. ff. de offi. prætoris.
e Consuetudinem. Pet. de Anch. consi. 141.
SEB. SAPIA.
f Non sit memoria. Quod reseruata principi in signũ priuilegij singularis possint præscribi per tantum tempus, cuius initij memoria ñ existit; tenet Abbas in c. cum contingat, colum. 4. & 5. de fe. competen. Aret. consi. 3. incipien. Viso themate, colum. 3. Et Francis. Curtius in consi. 24. incipien. Super eo quod à me requiritur, colum. 2. & Ias. in l. imperium, colum. 11. uersi. sed alia, ff. de iurisd. om. iud.
g Non subijciatur. Adde ut per Old. consi. 172. & 254.

aa Multum sing. Vide quæ dixi in c. cum. M. de consti. And. Barba.
bb ZACHARIAS. Habentur pro expressis. Vide hoc per Feli. in c. cum. M. Ferrariensis, col. 2. ver. nota quartò & ibi Abb. in princip. & quod ibi posui in apostil. ad ipsum, in fi. de constitu.
cc Pôt instari. Pôdera būga illa ɔ̄ria nō obstāt: qa loquunt̄ eo casu, quo induceretur oblō. iō eps nō est introductoriū oblō nis: sed in casu huius ca. nulla inducitur oblō; ergo &c. And. Barba.
dd Hospitari. Adde Ro. consi. 416. SEB. SAPIA.
ee Tradere Vide p Mod. latè. i l. si certis annis, C. d̄ pac.
ff Bar. in l. 1. Vide eūdē in l. si publicanus, ff. d̄ publ. & vecti. Doc. in c. 1. de reli. do. & in c. dilectus, de capel. mo. Bal. i l. 2. C. de ser. uide Bar. i auē. q. rē, C. de sacros. ec. vbi dicit q̄ nō extēdit ɔ̄suetudo nec pscript. uide Pe. & Io. de Lig. i c. cū ex officij, de pscri. do. Abb. i c. cū olim, & c. audi tis, de pscri. remi. si ad Bar. in d. auē. qui rē. And. Barb.
gg Procedit gl. Pōdera: qa illa gl. dicit verū p tex. i c. Ilaheo librum. 16. dist. & ad c. maiores, rñ. q̄ dicit, referat, & sic dēt referri ad Papā, intelligo vt i. caput cān. cōsiliū, vt in mēbra. & si dicat ipsi rfert, ergo de iure p l. 1. C. d̄ re iu. rn. q̄ dēt intelligi in alia iura, puta cōgreget cōciliū: pōderā si dici pt, q̄ si casus est arduus, cōgreget cōciliū, alr̄s se cus: & ita pnt reduci ad ɔcor. opi. & ita dicas; & ita tenendū ē. And. Barb. SEB. SAPIA.
hh Et d̄ plano. Vide Abb. & Feli. in c. mādata, col. fi. de psum. & Feli. in c. olim, de accu. col. 2. ver. no. q̄ ex rescripto. vbi dicit, q̄ habuit, hunc casum de facto, sed nunq̄ potuit obtinere sua opi. Abb. hic quia fuit sibi rñsum, q̄ ex moderno stylo licet legatis committere causam simpliciter & de plano.

gi. Itē secus in iurisdōne, quā hēt in prouinciis, seu in ciuitatib⁹, nā in istis bñ currit pscriptio ɔ̄ Papā; ad hoc. c. si diligenti, & c. ad audientiā, de pscri. no. voluit Inn. in c. bonæ, el 2. de post. pla. tene mēti hoc f dictū. Diuersitatis rō pt esse: qa primo casu esset pscribere ɔ̄ Deū, si q̄s nō vellet recognoscere suū vicariū in superiorē: nec 6 dēnt esse in ecclīa Dei multi pastores: qa vnū dēt eē ouile & vnus pastor, vt in euāgelio; & vide bo. gl. in cle. ad nostrū, d̄ hære. & in c. admonet, de renū. nec dēt quis esse acephalus. i. sine capite. 93. dis. c. nulla g rōne. An aūt ɔ̄ supremā ptātē Impatoris quis possit præscribere? dic vt dixi in c. p 3 venerabilē, pal. † Not. in ver. *& si quædam*, q̄ si aliqua reseruata: diu spāliter cōcedūtur, vr̄ illa transire sine spāli cōcessione; 7 quasi ex diuturna cōcessione videat̄ princeps illa velle cōicare inferioribus; & sic liceat sine concessione spāl; & est in hoc iste tex. multū sing.ᵃ & pt optimè adduci p cōcordātia l. fi. C. de fideius. vbi dr̄, q̄ si aliqua cōsueuerunt diu exprimi inter ɔ̄hētes, si postmodū in aliquo ɔ̄ctu spāliter ñ exprimunt, hñr p expressisᵇ; qd̄ est valde b notandū; ad idē facit. l. qd̄ si nolit. §. quia assidua, ff. de ædil. edi. & qd̄ no. Bar. in l. nemo ē q̄ nesciat, ff. de duo. re. facit. c. ex lris, de cōsti. & c. cām, de rescr. sic. n. arguit hic Papa, dicit. n. q̄ legatis vr̄ licere ptās absoluendi excōicatos p iniectionē manuū in clericos: qa hæc ptās pluries, & diu 4 fuit cōcessa legatis. † Cōtra istū tex. & pdi c ctā multū pt instariᶜ; nā ex his, q̄ sunt merè facultatis & quę gratiutè cōceduntur, nō inducit̄ cōsuetudo, vñ notāter dicit Inn. in c. cū ecclīa Sutrina, de cā pos. & ppr. q̄ si millies aliquis hospitaret amicū suū, & inuitaret ipm ad prādiū, nō p hoc est in- 9 troducta cōsuetudo, vt teneat̄ eū in futurū hospitariᵈ, cū fuerit pfectus ad illā ciuitatē; ad idē qd̄ not. Cy. in l. 2. C. quę sit lōg. cōsue. & Io. And. in c. Ioānes, de cle. cōiug. nā, si aliquis p mille annos iuisset ad molēdinū alicu⁹ cā molēdi, nō p hoc inducit̄ cōsuetudo, vt ire teneat̄. & si rusticus p multū tps dedit mihi oī anno vnū par caponū, nō p hoc obligat̄ in futurū, vt e teneat tradereᵉ, vt no. Bar. in l. cū de in rē verso, ff. de vsu. dixi in c. peruenit, de cēsi. ergo ad propositū, licet pp̄ pluries & pluries cōcesserit legatis spāliter ius exercendi aliqua sibi reseruata; nō p hoc dicitur cōsuetudo inducta, vt sine spāli cōcessiōe possint legati illa attētare; & sunt ista profectò multū vrgētia ɔ̄ istū tex. nec. Doct. pōderarūt. vñ poti⁹ credo hāc ptātē trāsiisse in legatos ex approbatiōe Romanę eccl. vt sentit Inn. quā ex illa spāli cōcessione pluries iterata: si tñ fieret cōcessio p tm̄ tps, de cuius initio memoria ñ hrī; & tūc fortè posset pcedere not. in prin. collectū ar. eorū q̄ no. Io. And. d. c. peruenit, & Bar. in d. l. cū de in rē verso. † Vlti. no. ex isto tex. q̄ cōcessio seu pscripto vno ex phibitis seu reseruatis nō fit extēsio ad alia phibita & reseruata, licet sint eiusdē naturę, & sic cōsuetudo in vno nō dēt extēdi ad alia, licet sint eiusdē naturæ; ex quo cōsuetudo ē onerosa, & ɔ̄ ius; & in hoc tene mēti istū tex. & vide Inn. i c. fi. de of. arch. Bar. i l. 1.ᶠ ff. de iti. actuq; pri. & Inn. in c. dilect⁹, de ca. mo. In gl. hęc gl. pt diuidi in quatuor ptes. in prima pte ponit multos casus reseruatos soli Papæ, & i fi. gl. addit aliū casū. † Et no. i. gl. in eo qd̄ dicit, q̄ qō fidei ē reseruata Papę, intelligo gl. qñ orireē aliqua qō nō decisa p ecclīā; aīs āt pnt ēt Epi & capl̄a sede vac. pcedere ɔ̄ hæreticos, & declarare eos errare i fide, & ipsos legitimè punire, vt i c. ad abolēdā, de hær. sed si qō fidei orit̄ de nouo (vt dixi) tūc pcedit gl. g vt ad iudiciū Papæ referat̄. Et no. qa solū facit mētionē de pp̄, ex quo nō necessario tenet̄ pp̄ reqrere cōciliū gñale in cā fidei, licet gl. nō bñ intellecta videat̄ aliud sentire in c. Anastasius. 19. dis. & dic de hoc lati⁹, vt dixi, i c. maiores, d̄ bap. sed ō i eo qd̄ gl. dicit, q̄ cōgregatio cōcilii gñalis ē reseruata Papæ. † Quid aūt in cōgregatiōe ɔcilii puincialis, nūqd legat⁹ possit cōgregare cōciliū puinciale? Io. dixit q̄ ñ, c. rła. §. porrò. 3. di. i gl. sed Doc. hic ɔ̄riū tenēt cōiter. nā si licet Archiepō cōgregare tale cōciliū, vt i c. sicut, de acc. ergo forti⁹ legato, q̄ ē maior in illa puincia sibi decretaᵍ. tertiò pōdera gl. i eo, qd̄ dicit q̄ i maiorib⁹ criminib⁹ sol⁹ pp̄ dispēsat, & vr̄ q̄ quēadmodū eps rīr ñ dispēsat i criminib⁹ grauior. b⁹ adulterio; ita nec legatus ēt d̄ latere. quartò pōdera gl. i eo qd̄ dicit q̄ ad Papā solū omissis mediis appellat̄; & sicvr̄ velle q̄ ad legatū ñ possit appellari omissis mediis, cui⁹ ɔ̄riū no. in c. 1. s̄. e. Et dicit hic Io. An. se ñ credere, q̄ gl. p hæc verba gñalia voluerit excludere legatū, ex quo ɔ̄riū notauerit in d. c. 1. sed vide qd̄ lati⁹ dixi i d. c. 1. Quintò no. gl. i eo qd̄ dicit, q̄ maiora & grauiora ñ trāseūt i legatū, licet ñ reperiant̄ specificè reseruata Papæ. hoc idē vr̄ velle Spe. i ti. e. §. nūc ośdēdū, ver. legat⁹: dic tñ q̄ gñalr̄ istæ maiores cāę decidūt̄ p sedē aplicā; & pbat̄ i c. maiores, i prin. d̄ bap. † No. ēt c. positū in fi. gl. ex quo col 8 lige, q̄ legat⁹ ñ pt cōmittere cām appłone remota, nec ēt, vt h pcedat simplr̄, & de planoʰ & c. vt no. gl. in c. fi. de hær. lib. 6. & enumerat hæc gl. ferè 18. casus reseruatos Papæ. Sed Spe. enumerat 89. tu vide plenè p eū in Spe. e. ti. §. nūc ośdēdū. multos. n. enumerat Hos. i sum. hui⁹ ti. & dic vt ibi. † Vin. addit hic aliū casum. nā dispēsare circa mrīmoniū sol⁹ pp̄ pt; ad hoc c. qd̄ dilectio, & c. ñ dēt, de cōsan. & affi. & c. fi. de trāsac. Ex quo no. q̄ in gradib⁹ affinitatis & cōsāguinitatis interdictis ab ecclīa legat⁹ ēt de latere dispēsare nō pt. An āt possit legatus edere cāonē latæ sniæ. i. facere cōstōnē, qua excōicēt ipso facto ɔ̄ueniētes? Doc. hic q̄ sic: qa & iferiores hoc pnt facere, vt in c. ā nobis, de sen. exc. & in c. vt aiarū, de cōsti. lib. 6. nā legatus pt facere statuta, vt in c. fi. j. eo. vbi de hoc. Itē pt dare lras indulgētiarū, ac ēt dispēsare, sicut plati inferiores pnt. j. de pœ. & re. c. nr̄o, & i d. c. fi. de trāsac. & (vt dixi. s̄. e. c. 1.) legat⁹ cōcurrit cū quolibet plato, suæ puincię in exercēda iurisdōne, & hēt ordinariā, vt i c. 2. j. e. li. 6. Ex hoc infert Inn. q̄ oēs cāę suæ puinciæ tā ciuiles quā criales pnt ad eū referri; & sic vult Inn. q̄ possit adiri p viā qrelæ p oēs de puincia sua tā in criali, quā in ciuili, vt not. fuit. s̄. in c. 1. † Vltimò no. in eo qd̄ gl. dicit legatū hre ptātē in exēptos, dic hoc verū i legato de latere; sec⁹ in aliis, nisi pp̄ hoc 10 eis spāliter cōcedat, vt i c. 1. d̄ ver. sig. li. 6. & in c. si abbatē, de cle. eo. lib. & vide p ptāte istorū legatorū multa notāda, q̄ dixi in c. fi. de cōfir. vti. vel inuti. & i c. qd̄ sup his, de fi. instr. p Bar. aliqd i l. phibere, ver. planè, ff. qd vi aut clā. vbi qrit nūqd pt alienare ea q̄ ptūt de t pali dñio ecclię Ro. Itē scias, licet credat̄ Cardinali asserēti se fore legatū,ⁱ vt i c. nobilissimus,

i ZACHARIAS. Se fore legatū. Adde Illū in c. q̄ sup his, ver. sed nūc, & ibi Fel. co. 2. ver. secūda cōcl. j. de fi. instr. qd̄ dic esse verū in gñali cōmissiōe, sec⁹ in spāli. vbi agit de piudicio tertij; vt p eū Fel. ibi & Iac. Rebuf. in l. vnica, nu. 2. & ibi in apostil. Celsi. C. de superindicto.

fim⁹ iuxta gl. 97. di. ñ tñ sibi credit, si dicit
Papã sibi ꝯcessisse ita reseruata, sed opor-
tet ipsũ ꝓbare, ut no. in c. 1. j. e. li. 6. qđ bñ
no. & sic habetis hoc. c. expeditũ, & q poſ-
sit legatus in illis reseruatis. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Vnanimiter, ista dictio importat quòd act⁹ fiat nemine discrepante.*

2 *Monachus an debeat postulari, an eligi?*
Fratis appellatione uenit frater iunctus uinculo sanguinis, non autem uinculo ciuili.

3 *Remissio causæ ad superiorem priuat remittentem potestate ipsam ulterius cognoscendi, nisi ipsam de uoluntate partium reassumat.*

CAP. V.

Licet. Ex quo legat⁹ ꝛtulit cãm
pp̃, illi⁹ cãe definit esse
iudex. Primo ꝛcitat fimi electio
nis, & ꝓcesũ legati. Scđo sup
ꝓcetiu diffinit, ibi: *de consilio*. Casus lřal.
Vacante Trañ. ecclia canonici unanimi-
ter elegerunt in Archiepm. G. frem Casſi
nensis Abb. Eps Portuẽsis in pub. illis le
gat⁹ examinari fecit electionẽ ipsi⁹. Et exa
minationẽ illã p nuntios suos ad se, apo.
transmisit. quo icõ legat⁹ electionẽ eadẽ
iterũ examinari ꝑcipit, pp qđ Abb. pdict⁹
ꝯquest⁹ fuit dño Papę, q post, q̃ electionẽ
axaminarat, & eã ad dñm Papã direxerat
malitiosè nimis electionẽ examinare ꝓ-
sumpserat. dñs Pa. de cõsilio fratrũ suorũ
examinationẽ secundã tanq̃ à ñ suo iudi
ce factã post, q̃ negotiũ ad Papã direxerat
1 denuntiauit irritã & inanẽ Ber. † No. ibi:
a *unanimiter*, [a] idẽ iportat q nemine discre
pante, & idẽ ꝓbaꝛ in c. si unanimiter, & in
c. bonæ, el 2. de postu. ꝑla. hoc ẽt ꝓbaꝛ ex
uocabuli etymologia. nã dř, unanimiter,
quasi unius aĩ. Idẽ de uerbo, ꝯcorditer, ut
no. gl. in cle. ne Romani, de ele. & in c. cu-
2 piẽtes, e. ti. li. 6. † No. 2. ibi: *fratrẽ Casſinensis Abb.* q monach⁹ pt eligi i Archiepm, nec
ẽ opus q postulet, saltẽ postulõne solẽni,
& idẽ dic in quolibet ꝑlato iferiore Epo.
vñ Abb. pt eligi, nec dẽt postulari, ut in c.
si Abbatẽ, de ele. li. 6. & hoc notabile col
ligiꝛ intelligẽdo, q iste C. elect⁹ erat fr. i.
monach⁹ Casſi. Abb. pt ẽt itelligi ſm Do.
q erat fr carnalis ipsi⁹ Abb. & dicit Bal. q
si relictũ fuerit fri talis Abb. intelligeret
b in dubio de fre carnali, [b] & ñ de mõacho
suo: qa hoc liẽt cõis usus loquẽdi. Itẽ uer
ba sunt intelligẽda in potiori significatu
in §. sed quoties, inst. de iu. na li. Itẽ ubi ꝯ-
currunt ueritas & fictio, ueritas ꝑualet fi-
ctioni, l. filio, ff. de lib. & posth. & cã nã lis
uincit accidẽtalẽ, l. q hẽt, ff. de tut. & hęc
no. Not. 3. q legat⁹ pt inqrere de electiõe
fcã in Epm, posset ẽt de iure cõi eã uenti-
lare, si ñ obstaret reseruatio pp̃, đ quo dic
3 ut le. & no. i c. si abbatẽ, ꝑall. † Vlt. no. unã
cãm, ex qua ẽt ordinari definit esse iudex
s. cũ cãm aliq̃ remittit ad supiorẽ. An aũt
possit illã cãm reassumere de ꝯsensu ꝑtiũ,
d dic q sic, si cã non est pñtata principi, ut
hic in gl. 1. secus si pñtatio esset fcã princi
e pi, ut hic ſ. n. Doc. & bene, ne illudatur su-
perior ar. in c. bonę, el 2. de postu. ꝑla.

SVMMARIVM.

1 *Legatus de latere potest conferre beneficium patronatum inuito patrono ecclesiastico, secus si sit laicus. 4. uel laicus & clericus. 5.*

2 *Legatus de latere concurrit in collatione beneficiorum cum quolibet ordinario prouinciæ.*

3 *Ius patronatus potest præscribi per laicum.*

4 *Ius patronatus quando competit laico, non põt Papa illud beneficium conferre non facta mentione de tali patronatu laici.*

6 *Legatus de latere an possit conferre beneficia spectãtia de iure spãli ad alicui⁹ collationẽ?*

CAP. VI.

1 Dilectus. † Legat⁹ de latere
ꝯfert bñficium ua
cans, licet illud ꝯpetat ad pñta
tionẽ alicui⁹ clerici, & ẽ tex. no.
Cõis diuisio. scđa, ibi: *cum igitur*. Casus li
teralis. Eps Prænestin⁹ apřicæ sedis legat⁹
ꝯcessit ecclĩam S. Trudonis. R. canonico
Meteñ. Archidiacon⁹ Meteñ. molestabat
ipsum sup dicta ecclia, nec pmittebat ip-
sum pacifica possessione gaudere, dicẽs q
eo inconsulto, ad quẽ pñtatio illi⁹ ecclię
ꝑtinebat, legat⁹ ecclĩam illã ei ꝯferre nõ
potuit. dictus. R. hoc significauit d. Papę.
Sup hoc rescribit pp̃ qbusdã, dicẽs q plus
iuris hẽt in concessione ꝑlatus, q̃ in pñta
tione patron⁹, nec ꝑiudicaꝛ patrono, si qñ
p legatũ apřicæ sedis eo incõsulto ecclia
ꝯcedaꝛ. Vñ mãdat Pa. quaten⁹ dcm Archi
diaconũ ꝯpellãt ab impetitione dicti. R.
2 sup ipsa ecclia desistere. B. † No. 1. q legat⁹
c pp̃ pt ꝯferre bñficia existẽtia in ꝓuincia, [c]
seu ciuitate sibi decreta. hoc tñ intellige
in legato de latere. Alii. n. legati non pñt,
nisi ex spãli concessione, ut in c. 1. de off.
le. li. 6. In gl. 1. in fi. Hęc gl. cũ seq. laborat
in intellu h⁹. ca. quaꝛ dẽant intelligi illa
uerba, q pl⁹ iuris hẽt in colřone ꝑlatus, q̃
hẽt in pñtatione patron⁹. Et dic clari⁹, q
tex. iste in hac ꝯparatiõe dẽt intelligi du
pliciter, primo respũ eiusdẽ bñficii, in quo
unus hẽt pñtationem: ꝑlatus uero hẽt in
stitutionem. scđo mõ pt intelligi habito
respũ ad diuersa bñficia, in quorũ uno qs
est patronus, in altero ꝑlat⁹ hẽt liberã col
lationem. Et credo q in quolibet intellu
pt ꝓcedere rõ isti⁹ tex. nã in hoc ultimo
casu non est dubium: qa ꝑlat⁹ in colřone
transfert plenissimum ius, nec pt ampli⁹
retrocedere, ut in c. si tibi absenti, de ꝑbẽ.
li. 6. Itẽ colřo hẽt uim electionis & ꝯfir-
mationis, & sic includit in se pñtationis
effectũ, & tũc talis est hui⁹ lřæ sensus. s. n.
ꝑlato hñti tam ius pingue in colřone ꝑiu
dicare pt legat⁹ ꝓueniendo eũ in colřone,
ut in c. si à sede, de ꝑb. li. 6. forti⁹ pt ꝑiudi-
care patrono ecclřastico, uñ sine ipsi⁹ req-
sitione posset bñficiũ patronatũ cõferre.
3 † Itẽ ſm primũ intellm dicẽdũ, est q pin-
gui⁹ ius hẽt ꝑlat⁹ in instõne, q̃ hẽat patro
nus in pñtatiõe. nã pñtatio ñ est ius spũa
le. hinc est q cadit in laicũ, ẽt si tãto tpe
d exercuisset, q ñ esset memoria in ꝯtrium, [d]
ut no. Io. An. in c. 2. de ꝑb. li. 6. itẽ ut dicit
e hic Iun. p pñtationẽ [e] acquiriꝛ ius ad bñ-
ficiũ: p instõnem uero, q̃ facit postea ꝑlat⁹

ANT. FRAN.

a Vnanimiter. Adde q illud non dẽ factum concorditer, quod est fcm à maiori parte, nisi esset factum absente minori pte, ut hř per Bart. & Ang. in l. & suũ, in §. hodie, ff. de pac. ubi etiam uide p Ale. qui dicit idẽ esse de unoni- i ter, de quo ,i per Ro. in l. eadem. §. Cato, ff. de uerbo. obl. & uide tex. in c. ad audientiã, qđ met. cã. ubi uř probari, q illud ñ dř factum unanimiter neq; ab oibus, qđ est factum uno tñ ꝯtradicente, & quã ut p Ale. in l. rescriptum, ff. de pac. & plenẽ p eũ in cons. 224. in 2. parte cons. & uide d. Abb. in c. nõ pt, in 6. col. de re iu. ubi dicit illud fieri concorditer, q fit nemine discrepante, per c. in causis, de ele. pro quo uide gl. in c. cupiẽtes; in §. ad hæc, de elec. li. 6.

ANT. FRAN.

b De fre carnali. circa hoc en appelltaione fratris ueniat fratee carnalis, dicas q i dubio uenit frater carnalis in primo gradu coniunctus ut no. Bar. in l. Lucius, in §. quęsitũ, de leg. 3. & hř per Bar. in l. 1. C. de suc cesedi. & in l. iubemus, in fi. C. ad Treb. & per Alex. in l. si doteli ff. so. mat. & per Pet. de Anc. in c. canonũ statuta, in uer. di-

ꝯto de filiis & nepotibus, de const. & hř per Bal. in c. 1. de benefi. fre. in usi. feu. & per Ale. in consil. 97. in 2. parte cons. nõ aũt uenit frater cõsobrinus, ſm Bal. in c. 1. §. si capitanei, de feu. mar, in usi. feud. & in d. l. 1. C. de succes. edic. & per do. Paul. in l. tres fratres, ff. de pact. uenit tñ frater consanguine⁹ tñ ſm do. Ale. in ꝑall. cõs. & p Pau. de Cas. in ꝯs. 146. ubi ẽt dicit, q nõ uenit frater uterinus. & uide Bal. in cons. suo inc. Viso statuto ciuitatis Cortonæ. & an ueniat bastardus uel illegitim⁹ uide p Pau. de Cas. ꝯs. 181. & in cons. 221. & dicas q sunt cõsideranda uerba dispositionis, iuxta ea q hñr in ma. l. ex facto. §. si quis rogat⁹ ff. ad Treb.

c In prouincia. Adde latẽ Rõ. consil. 361. Lap. alle. 96. ubi multa dicit. Ant. de But. ꝯs. 63. Cald. cons. 2. & 7.

SEB. SAPIA.

d In cõtrarium, q ius patronat⁹ possit prçscribi, tenet Car. in cle. 2. in 5. q. de ele. Abb. in c. sanẽ, de priu. & in cons. 76. inci. Plure sunt examinanda, uers. circa primum, in 2. nnl. dicẽs, q iste opi. est cõis, quod ẽt cõfirmat Fel. in trac. qñ literæ oposito. no. pa. eccl. col. ult. & ꝑceptor meus Rochus Curti⁹ in tra. perutili de iu. pat. in ult. q. ubi latissimẽ de hoc arti.

e Per pñtationem. Adde Lap. alle. 8. & 78.

a Legatus conferre. Adde Ro.conſ. alleg. 361.
b Patronum clericum. Adde ut per Fed.conſ.68.
c Non põt. Adde qđ uoluit Ro.cõ.393 ZACHARIAS. Adde hoc intelligi debere de legato de latere: qa legatus natus nõ poteſt, ut no.in c.1.& ibi Bar.Capu.e.ti. li.6.Car.cle.1.q.9. in fi.eo.ti.& in cle. 2.q.3.& in 1.q. de of.or.ubi dr̃, q legatus de latere põt conferre beneficia etiã reſeruata Epõ prouinciæ, quãuis nõ habeat ſpãlem cõnuſsionem, ut ibi per glo. quæ tñ ſpãlis commiſsio requirit in aliis legatis, ut ibi p Pal. Card. q all. adhoc c.1.& 2.de of. leg. lib.6.
SEB. SAPIA.
d Sed dubito. Vide Fel.in c.fi.đ re iu. & in ca.nonnulli, col.ul.de reſcr.
SEB. SAPIA.
Nec abſoluer. An legat⁹ đ latere poſſit abſoluere non ſubditos ab excõicatione, uide do. Fel.in c. cum inferior, col.fi.uer.fallit ſcđo, de mai.& obe.ubi cõcludit, q põt abſoluere, nõ tñ eos ligare.
f Exercere põt. Adde per Old.conſ.88.

acquirit ius in bñficio, d.c.fi.de cõceſ. p̃b.
li.6. Et no.bñ hęc uerba Inn. q p pñtatio
nẽ acqrit ius ad bñficiũ alibi tñ dicit, q p
pñtationẽ laici nullũ i⁹ ſpũale acqrit, nec
ↄhit aliqđ uinculũ inter pñtatũ & eccl̃iã:
ſed ius ſpũale conſequit pñtat⁹ ex inſtõne
p̃lati: ita no. ipſe in c. qđ ſicut, de elec. Itẽ
p̃lat⁹ hẽt pingui⁹ ius: qa ius ſuũ cõpetit de
iure, i⁹ p̃roni ↄpetit đ gr̃a, & tũc ſenſus lr̃ę
ẽ talis. ſi legat⁹ põt p̃iudicar̃ p̃lato hñti in-
ſtõnẽ, forti⁹ põt p̃iudicar̃ p̃rono eccl̃iaſtico
hñti pñtationẽ. nã ſi uinco fortiorẽ te, de
beo uincer̃ te, l. de acceſſionib⁹ ff. de diuer.
& tẽp. p̃ſcr. Et ex his hr̃ iudicio meo clarè
4 intellis h⁹.c.& i ſuba qđ ſenſerit dixi. † Et
ſeriosè dixi de p̃rono eccl̃iaſtico, quia, ſi
p̃ronus eſt laicus, uel clericus hñs pñtatio
a nẽ rõne p̃rimonii, nõ põt legatus cõferre a
bñficiũ ſine illius cõſenſu, ut in c. cũ dile-
ctus, & qđ ibi no. de iu.pa. qnimo ñ ualet
ↄuiſio ſcã p Papã de tali bñficio, niſi fa-
ciat mentionẽ de p̃ronatu laicorũ, adhoc
uide bo.gl. in cle.2.de p̃b. Doc. tenent hic
5 cõiter, & in d.c. cũ dilect⁹. † Sed circa p̃di-
cta q̃rit de duob. primum, qđ ſi bñficiũ ſpe
b ctat pariter ad p̃ronũ clericũ,b & p̃ronum
laicum, an legat⁹ poſſit tale bñficiũ ↄferre?
Gaſ. de Cal. refert aĺs fuiſſe cõſultũ q ſic,
ut ſic poti⁹ attendar̃ cã pmittens, q̃ ↄhi-
bens. dicit ẽt q aĺs fuit obtẽtũ & deciſum
ↄriũ, & hæc ult. opi. ur̃ uerior p ea q̃ le. &
no. in c. unico, de iu. pa. li.6. facit optimè
l. ſi cõem, ff. quẽadm. ſer amit. ubi maior
retinet ſeruitutem ex pſona minoris. Ad
6 idẽ. c. ſacris, de ſepul. cũ ſi. † Scđo q̃rit qđ
ſi bñficiorũ colĺo ſpectat ad aliquẽ de iur̃
ſpãli, puta ex priuilegio, uel p̃ſcriptione,
nũqd, legat⁹ poſſit ad talia bñficia manus
extendere? Fed. conſ.65. q ſic. nã pñtatio
ↄtinet ad p̃ronum de iure ſpãli, & de gr̃a,
ut in c.3. de iure pa. & nihilominus lega-
tus cõfert talia bñficia, ut hic. qđ dixit de
priuilegio, intelligo de gñali, ſed ſi Papa
contuliſſet alicui priuilegiũ, ut poſſet cõ-
ferre certa bñficia, credo q legat⁹ de illis
c ſe itromittere ñ poſſit:c qa ſpãlis ↄuiſio
derogat gñali, ut in c. ſtuduiſti, ſ.e.& in c.
dudum, de p̃ręb. li.6. & hæc no.

SVMMARIVM.

1 *Legatus plurium prouinciarum an posſit reddere ius hominibus unius prouinciæ in alia prouincia.* 2.
3 *Legatus uel alius iudex exiſtens extra territorium, an posſit exercere ea q̃ ſunt uoluntaria uel cõtenti-ſa iuriſdĩtiõnis in ſubditos.* 5.
Notoria non exigunt cauſæ cognitionem.
4 *Iudex extra territorium poteſt cognoſcere inter ſubditos ſuos ex eorum conſenſu & iudicis territorij.*
6 *Iuriſdictio prorogata in aliquem conſtitutum in dignitate, an tranſeat in ſucceſſorem illo remoto à dignitate?*
7 *Taxatio expenſarum reſeruata ipſi iudici etiam ſub nõie p̃prio eſt fienda per ſucceſſorem in officio, & non per ipſum remotum.*

CAP. VII.

NOuit. Legatus in quacunq; p̃te legatiõis exiſtat
iuriſdõnẽ ſuã exercere põt. uel ſic & meli⁹.
Legat⁹ in plurib. locis põt in quolibet illorũ locorũ
iuriſdõnẽ ſuã exercere, ita, q ſcã uni⁹ loci põt in alio
explicar̃. Prima ps ponit regis q̃relã, cui rñdet. ſcđa, ibi. *tuæ.*
de mã h⁹ tex. hr̃ i c.1. de poſt. p̃l. & i c. nouit, de ap. & iõ ponã

ſcđm hoc caſũ, ut meli⁹ intelligatis. Caſus lĩal. D. p̃p̃ mãdauit
cuidã i Frãcia legõnis offm̃ exercẽti, quaten⁹ in terrã Frãcię
ↄmulgaret ſñiã interdicti, qđ legat⁹ ñ diſtulit adiplere ſup
hoc ſcripſit Rex Frãc. D. p̃p̃ dicẽs, q cũ legat⁹ eẽt ſibi certa
rõne ſuſpct⁹, idẽ ex̃ fines regni Frãc. exiſtẽs in terrã Regis
iterdictũ ↄtulit, un̄ dicebat ſñiã ñ ualer̃. p̃p̃ ſcrib. eidẽ, dicẽs
q ſi legatus fines regni Frãc. exierat, qñ ſñiã ↄmulgauit: nõ
tñ terminos ſuæ legatiõis egreſſus fuerat: qa ñ ſolũ i regno
Frãcorũ, ſed ẽt i Viẽnẽ. Lugdun. & Biſutin. ↄuinciis legatio
nis offm̃ exercebat. B. No. 1. ex principio. q Deo nihil ẽ oc-
8 cultũ. † Scđo no. q dixi i ſcđo ſummario, & tene ſp mẽti, q
ſi alicui dar̃ p̃tãs i diuerſis ↄuinciis ſeu ciuitatib⁹, põt exerce
re facta vni⁹ loci i alio loco. Et aduertẽdũ, qa tex. iſte indi-
ſtinctè ↄcedit i caſu nr̃o: qa i ↄmulgatiõe vni⁹ interdicti ñ
erat neceſſe vocare p̃tẽ: qa legato fuerat datũ nudũ miniſte
2 riũ. ſ. vt ſubiiceret terrã Regis iterdicto, vt i c. nouit ĵ. đ app.
d † Sed dubito,d qđ ſi i ↄceſſu oportet vocare p̃tẽ, nũqd poſ-
ſit iſte legat⁹ trahere hoiem vni⁹ ↄuinciæ ad aliã, licet i utraq;
hẽat p̃tãtẽ? & poti⁹ iclinarẽ i p̃tẽ negatiuã: qa iura volũt, vt
qs ñ dẽat trahi ex̃ ↄuinciã ſuã 3.q.6.c. neminẽ, & dixi i c. nõ
nulli, đ reſcri. ſed itra eãdẽ ↄuinciã optimè poſſit ↄcedere
q dixi, vt negotia vni⁹ loci expediant̃ i alio, ↄ hoc bo. tex. i
c. cũ Ep̃s, đ of. or. li.6. ubi dr̃, q Ep̃s i qualibet p̃te ſuę diœce
ſis põt ſedere ↄ tribunali. & exercer̃ cãs ad ſuã iuriſdõnẽ p̃ti
nẽtes. Tertio no. q legat⁹ põt p̃fici diuerſis ↄuiciis. Itẽ no. ex
ſupraſcriptiõe. qualr̃ ſit ſcribẽdũ Regi. & no. i tex. ibi, *tua ma
gnificitia*, q hoc verbũ, magnificẽtia ↄuenit tñ Regi; & ſatis
patet ex uocabuli etymologiã, nã dr̃ magnificẽtia quaſi ma
gna faciẽs, & ſic magnific⁹ q̃ ſi magna ↄtractãs, Sed nũqd le
gat⁹ hẽns maximè multa expedir̃ poſſit ſibi ↄſtituer̃ vicariũ?
& certè ẽ q ſic, qa ordinari⁹ ẽ, ut i. c.2. ĵ. e. li.6. & ęqparatur
Præſidi & Procõſuli, ut ibi q cõſtituebat vicarios. Itẽ Ep̃s
ↄſtituit ſibi vicariũ, đ off. uica. li.6. ergo forti⁹ legat⁹ hoc dẽc
3 poſſe. † In gl. No. bñ iſtã gl. ad quã quotidie fit remiſſio, &
diuide eã ſic. nã p̃ria tacitè q̃rit, nũqd legat⁹ vł ali⁹ ordina
ri⁹ exiſtẽs ex̃ territoriũ ſuũ poſſit excõicare, abſoluer̃, & cãs:
delegar̃, & ſiĺia, & alle. ↄ & ↄ. Secũda i ver. *ad hoc dicas*, q po
nit duas opi. tertia, ibi: *dicũt qdã*: qa ponit opi. ↄriã. q̃rta, ibi:
hoc ñ cõcedo, vr̃ cõfirmar̃ opi. ſuã. & rñdet ad q. de delegatiõe
Demũ q̃rit nũqd poſſit ↄferre bñficia; & mẽs gl. eſt vt exiſtẽs
e ex̃ territoriũ ſuũ ñ poſſit excõicare, nec abſoluere,e nec alia
q̃ exigũt cãæ cognitionẽ explicare: ſed cõferre bñficia, & cãs
f delegare, & reliq̃ q̃ ſunt iuriſdõnis volũtarię exercere põt;f &
eſt illa bona doctrina, & ↄbar̃ ſcđa ps i l.2. ff. de off. ↄcõ. pri
ma verò ↄbar̃ i l. fi. ff. de offi. p̃fe. vrb. & 9.q.2. q̃ ſi p totũ. Inn.
reſpũ abſolõnis dat hãc limitationẽ, dicẽs q ſi exiſtẽs extra
territoriũ dep̃hẽdit ſe erraſſe i excõicãdo, poterit abſoluer̃:
qa abſolõ illa fiet ſine cauſæ cognitiõe; ↄ hoc c. ſacr. de ſen.
exc. Aliã lĩtationẽ reſpũ excõicatiõis ponit Hoſ. dicẽs q in
notoriis põt excõicare ſubditũ, licet ſit ex̃ territoriũ: qa noto
ria ñ exigũt cãæ cognitionẽ, vt i c. euidẽtia, đ accu. & i c. ma
nifeſta. 2.q.1. Gaſ. đ Cal. hic tenet oppoſitũ, dicẽs q nihilomi
n⁹ exercet iuriſdõnẽ: & iõ ñ dẽt poſſe hoc attẽtare ex̃ terri
toriũ Credo q in iſtis & ſiĺib⁹ põt dari hęc doctrina, q ea q̃
expediũt̃ ſine cã ę cogõne, & ñ ↄ tribunali exerceri poſſint
ex̃ territoriũ, vt i d.l.fi. & d.l.2. & iõ tenuit excõicatio, ſi ep̃s
ĩiuſtè excõicauit, vt qa ſine cã ę cognõne & abſq; eo q ſede
ret ↄ tribunali, illã fulminauit: aĺs ãt ſi vellet ↄtẽtiosè ↄcede
re, ñ teneret ↄceſſ⁹, ẽt ſi ñ excipiar̃: qa iuriſdõ ĩhęret territo
rio; vñ ex̃ territoriũ ñ ẽ iudex, vt i c.2 đ cõſti. li.6. & i l.2. de
4 of. ↄe. tenet Bal. i l. ſi q ex ↄſẽſu, C. đ ep. aud. † Quid ãt ſi ex̃
territoriũ hr̃et cõſenſũ iudicis illius territorii? tenẽt ẽt hic
cõiter Doc. q valet ↄceſſus, dũmõ ẽt p̃tes cõſentiãt; qa par
tes inuitę nõ poſſent trahi ex̃ territoriũ. & no. hãc cõcĺonẽ
doc. & vide gl. q̃ hoc tenet i c. litigãtes, de of. or. li.6. & Bal.
in d.l. ſi q dixi i e. P. & G. ſ. ti. ↄxi. facit c.3. 9.q.2. cũ ſi. Nã ſi
de cõſenſu ↄprii iudicis põt qs ex̃ territoriũ iudicare ſubdi-
tũ alteri⁹ iudicis, vt in d.c.3. fortius põt iudicare ſubditũ pro
prium

priũ:ſed ſine cõſenſu illi⁹ iudicis ñ pt. Fallit ĩ caſu cle. quis,
5 de fo.cõp.† An ãt ex territoriũ[a] poſſet qs cõfirmare electio-
a nẽ,vel ĩſtituere ſibi pſentatũ?dic q ñ:qa illa exigũt cauſę co
gnitionẽ,vt pbaĩ ĩ c.fi.iũcta gl.de ele.li.6.& idẽ q dixi s.in
ordinario pcedit ĩ legato,qñ legat⁹ ñ reuocat⁹exit puĩciã
ſuã,ut ĩ d.l.2.de of.pc.arguẽdo de Procõſule ad legatũ Pa- b
pæ,put arguit tex.ĩ c.2.j.e.li.6. Sed ſi legat⁹exiret puĩciã re
uocat⁹,tũc ilicò extiguit iuriſdõ ſua. vñ ñ poterit poſtmo-
modũ aliqd iuriſdõis exercere,& ſic ĩtellige gl.in fi.& hoc
6 no.p Ho.† Vlti. hic ex gl.qro de qõne quotidiana. Pone q
duo ñ ſubiecti legato progauerũt ſuã iuriſdõnẽ ĩ eũ. demũ
añ,q̃ finiret iſta cã,ĩ qua facta fuit progatio, legat⁹ fuit re-
mot⁹ a legatiõe,qs habebit finire iſtã cãm progatã?& codẽ
mõ pt qri ĩ delegato,cui⁹ iuriſdõ fuit progata ad aĩs res, q 2
fieri pt,iuxta no.ĩ c.P.& G.ĩ c.cũ oli,el 2.de of.del.Ho.iſtat:
ſed tãdẽ ɔcludit dicẽdo, q aut progatio fuit facta ñ expſſo
noĩe pprio,& tũc trãſit ptãs ĩ ſucceſſorẽ legatũ. Aut fuit ex
pſſum nomẽ ppriũ,& tũc idẽ legat⁹,vł delegat⁹ pt cãm dif-
finire,licet ſit reuocat⁹,& hoc dicit pbari p c. qm Abbas, de
of.del.ſed certè hæc ñ fuit bõa cõſideratio : qa c.qm Abbas,
loqĩ ĩ mã,q̃ poterat pariter cõcernere dignitatẽ & pſonã.
nã fit diſtinctio,de qua ibi. Sed progatio ñ pt ɔcernere pſo
nã,ſed dignitatẽ ſeu iuriſdõnẽ tm,& iõ pſona ñ progaĩ,ſed
7 iuriſdõ.† Et iõ dũ dicit Bar.ĩ l.termiato,C.d fru.& li. expẽ.
q ſi iudex reſeruauerit ſibi taxationẽ expẽſarũ ẽt expſſo no
mine pprio,ñ ipſe reuocat⁹, ſed ſucceſſor habebit expẽſas
taxare:qa ñ potuit ho c reſeruare niſi cõtẽpłone officii,ſed c
tãq pſona priuata ñ pt taxare expẽſas.& illa diſtĩctio an ſit
expſſũ nomẽ ppriũ vł appellatiuũ,ñ pcedit ẽm eũ ĩ mã,q̃ ñ
pt ɔcernere pſonã,& optimẽ loqĩ,& lati⁹ dixi ĩ c.qm abbas,
e.ti.Et ita dicẽdũ vr ĩ pposito.quare puto p cõcłone, q de
legat⁹ remot⁹ nunq poterit cognoſcere:qa iuriſdõ delegati
fuit progata, nec progatio pt eſſe ſine pſona:qa ñ eſt ſpẽs
diſtincta,ſed eadẽ extẽſa ad aĩs res,ut no.gl.i c. P. & G. vñ
nihil remãet ĩ delegãte reuocata iuriſdõne, p hoc facit rła,
acceſſoriũ,de reg.iur.li.6.Sed dubiũ mihi remanet in dele-
gato,utrũ delegat⁹ poſſit de illa cã cognoſcere.Pe.vt recitat d
Cy.ĩ d.l.ſi q ex cõſenſu,tenet q ſic:qa progãtes habuerunt
reſpectũ ad delegatũ,quẽadmodũ ɔhẽtes cũ pcur. hñt reſpe
ctũ ad dñm.Spe.i ti.de cõpe.iud.adi.§.1.uer. qd i delegato,
dixit q ſi delegat⁹ fuit remot⁹ p⁹ li.cõt. ipſe cognoſcit pp re
liqas prioris mãdati,q ẽ falſũ rõne ſupradicta.Ego puto q
extinguaĩ illa ptãs progata:qa progãtes, licet progauerit 3
iuridõnẽ delegatã, vñr tñ habuiſſe reſpectũ ad pſonã dele-
gati,& ad locũ progatiõis.vñ durũ ẽ,q progãtes iuriſdõnẽ e
progatã ĩ Frãcia tenerenĩ ire ad curiã Romanã, vt finirẽt
cãm.nã ſi pciſè habuiſſent reſpectũ ad delegãtẽ,a principio
veniſſent ad eũ,& hãc opi.vř tacite ſentire d. Ant.licet non
multũ firmet pedes.In legato dicẽdũ ẽ, q nũq poterit ipſe
cognoſcere rõne pdicta:qa iuriſdõ ẽ ab eo remota, & hoc
tene,qcqd ſenſerit Spe.ĩ pall.§ uer.qd ſi duo Piſani. nec ẽt
ſucceſſor poterit cognoſcere de ſtricto iure: qa legat⁹ ñ hẽt
pprie ſucceſſorẽ,ſed extiguit ipſa dignitas eo ipſo,q reuo- f
cat,& d nouo creaĩ, cũ ali⁹ ad eã deputaĩ ĩ c.dilecto, de pb. g
h

1 *Iuriſdictio poteſt eſſe penes aliquem abſq; exercitio.*
2 *Legatus unius puinciæ non cenſetur reuocatus p aduentũ alterius.*
3 *Vicarius non cenſetur reuocatus ipſo facto per dationem ſecundi.*
Vicarius epiſcopi habet ordinariam iuriſdictionem.
Procurator cenſetur reuocatus per dationem alterius.
4 *Iudex minor an poſſit iuriſdõnem exercere ĩ pſentia maioris iudicis.*
5 *Diſpoſitio huius c.an habeat locum in legato non ratione dignitatis ſuæ,ſed ratione perſonæ, uel econtra?*

C A P. VIII.

VOlentes. Præſente legato de latere minor le gat⁹ executionẽ officii ſui dimittere dẽt. Caſus lrał. Dñs Pa. offm legationis cõmiſit Patriarchæ Hieroſolymitano ĩ puncia ſua:ita tñ, 4
q ſi legt⁹ de latere dñi Papæ ad ptes illas b
acceſſerit,offm legationis,quã diu ibi fue
1 rit legat⁹ Papæ,oĩno dimittat.† No.1.ca-
ſum,in quo qs hẽt iuriſdõnẽ, nõ tñ exer-
citiũ,vt cõtingit hic in legato Papæ, qui
b debet exercere iuriſdõnẽ[b] in pñia legati
de latere. Secũdò no. q maior reuer etia
debeĩ legato Cardinali, quã alteri lega-
to,q nõ eſt Cardinalis, & rõ poniĩ in fin.
lræ.Nã cũ Cardinales ſint quaſi de corpo
re ipſius Papæ,debeĩ eis maior reuerẽtia
ob honorẽ ſedis apo. & ſatis bñ facit c. p
venerabilem, & qd ibi dixi j.q fi.ſint leg.
2 †No.3.ar.op.ex tex.& quaſi expſſum, q p
dationẽ ſecũdi legati ñ reuocaĩ primus.
nã hic dr,vt ſolũ debeat ſuperſedere execu-
tioni officii in pñia legati Cardinalis, er
go durat offm ſibi iniũctum,& hoc expſ-
ſe tenet gl.25.q.2.c.3.ſed Io.Cal.in c.ſua,
de off.vic. viſus eſt ſentire ɔriũ. & ad iſtũ b
tex.rñdebat, q loqĩ in legatis diuerſæ ſpe
ciei:ſec⁹ ſi eſſent eiuſdẽ generis, ſeu eiuſ-
dẽ ſpẽi,ut puta qa ambo eſſent de latere,
vel ambob⁹ rõne pſonæ ſeu dignitatis in c
iunctũ fuiſſet legationis offm, & de hoc
dicto Doc.hic nullã mẽtionẽ agũt. ego
puto hoc dictũ nõ eſſe verũ.[c] vñ intellige
rẽ ĩdiſtinctè iſtũ tex. put ſentiũt hic do.
& gl.pal.nec uideo bonã diuerſitatis rõ-
nẽ iter iſtos legatos.nã licet legato de la
tere debeaĩ maior reuerẽtia,ñ tñ hẽt di- d
uerſum offm legatiõis.eadẽ.n.eſt oĩb⁹ le-
gatio,adhoc c.1.j.eo.li.6. Itẽ & meli⁹, ſi
dãdo ẽm legatũ de latere q hẽt maiorẽ ĩ
aliqb⁹ ptãtẽ,q̃ ali⁹ legat⁹ nõ de latere,nõ
cẽſeĩ reuocat⁹ prim⁹,fortius nõ dẽt cẽſe-
ri reuocat⁹ p dationẽ ſecũdi[d] æqualis,arg.
a maiori de ele.c.cũ in cũctis,& ĩ aut.mul
tò magis,C.de ſac.ſan.eccl.facit ẽt l.2.C.
de teſta.tut.vbi hř, q př dãdo aliũ tutorẽ
ĩ codicillis nõ vř reuocare primũ, quẽ de
dit ĩ teſtõ:ſed ambo pariter erũt tutores.
†Et ex his põt ſolui alia qõ, nunqd p da-
tionẽ ſecũdi vicarii cẽſeaĩ ipſe prim⁹ ipſo
facto reuocatus.[e] Io.Cal.in d.c.ſua,tenuit e
q ſic,arg eius qd dř de pcuratore in c.nõ
iniuſtè j.de pcu. & in l.ſi qs cũ pcurato-
rio §.fi.ff.de proc.ſed ɔriũ arbitror ueri⁹,
ar.eorũ q dixi ſuperi⁹.nã vicarius hẽt or-
dinariã,vt no.Inn.in d.c.ſua, & gl.in c.li- f
cet,de off.vica.li.6.& in c.plectis 25.diſt.
vñ ſicut hic p dationẽ ſecũdi legati nõ vř
prim⁹ reuocatus,[f] ita nec p dationẽ ſcđi
vicarii vř prim⁹ reuocat⁹,[g] & ad id qd dř
de pcuratore, q p dationem ſecundi[h] vř
primus reuocatus, põt dici illud procede
re ex eo, q plures procuratores ſæpius ſe
impediũt p cõcurſum,& quãdoq; vn⁹ affir
mat qd alter negat, iuxta ea quæ hñr & g
no.in c.pe.de ele.li.6.merito ius pſumit,
q dãdo ẽm vř dñs reuocare primũ:ſed ſe
cus eſt in pluribus ordinariis, cũ habcant
ptãtem inſolidũ, & ſolẽt plures deputari
in eodem officio,vt facilius poſſit reipu-
blicæ cõſuli,vt in l.vnica, ff.de offi. cõſu.
facit cle.& ſi principalis,iũcta gl. de re-
ſcri.& qd dixi in c.prudentiã, de of.de-
leg. † In gl. No.gl.nã quotidie ſit remiſ- h

SEB. SAPIA.
b Extra territoriũ. Vide Bal.i l.2. ff.de off.pcõſu. & leg. ubi uult, q eps extra ſuã diœceſim pt cõfirmare pñtatũ a prono;qa eſt uoluntariæ iuriſdõnis, cuius ɔriũ ſe cõſuluiſſe dicit Card. hic.uide Car. Alexã. in c.q. in aliquo 51.di.Pau.de Ca. & Iaſ. in l. extra territoriũ,ff.de iu.om. iud.Cal.in ti. de ele.conſi. 2. Rotã in antiquoribus de off.uic.deci. ul. Gemi.in c. fi.de of.uic. li.6.
b Iuriſdõnẽ. Bar.ĩ l.4.§.ſi tã uicinũ, ff.de dã.infec.all. iſtũ tex.And. Bar.
c Verũ. Pondera prio, qa licet Io. Cal. ita ibi dicat, & rñdeat ad iſtũ tex.poſtea ibi mutat opi.& alle. gl. in d. c.3. 25. q. 2. And.Barba.
d Per dationẽ ſecũdi.No. q dãdo ſecũdũ legatũ d latere ñ vř reuocat⁹ prim⁹legat⁹ d latere, ñ tñ ita ẽ, qñ danĩ ad diſſipãdũ & euellẽdũ &c. & ſi danĩ pp bonũ ſubditorũ, ẽ attẽdẽdũ an ſit bonũ ſubditorũ, q denĩ pl'es,ſi ẽ malũ,ſeqĩ q cẽſeĩ reuocatus, qa ceſſat reuerẽtia.An.Bar.
SEB. SAPIA.
e Reuocatus.uide Gemi. i c.licet de off. or.li.6.Ro.in ſing. 57. incipien. fuit qõ Romæ.
ZACHARIAS.
f Nõ vř primus reuocat⁹. Adde p hoc gl.ſing.25.q. 2.ĩ Galliaru Io. & Pra. & Guil. de Cun.in l. ſi.qs cũ pcuratorio,§.un⁹ ff.de pcu.Lud.Põ. ĩ ſing. ſuis,ſing.in uer.uicarius, uer. uacabat unum.
g Reuocat⁹. Põdera prio iſte tex. ɔ dicit, ex quo nõ ẽ maior reuerẽtia. ſcdo qa dãnũ eſt ſubditis hře tot uicarios.c.prudẽtiã,de of.del.l.Itẽ ſi un⁹ §.pricip'r, ff.de arb. An. Bar.
h Per dationẽ ſecũdi. Adde, qd ſi

nõ appareat quis
primo fuerit con
stitutus: qa eadẽ
die, sed hora igno
ratur? Old.cõs.1.
ubi dicit ꝙ neuter
admittitur.

ANT. FRAN.

De hoc qñ re-
periunt actus con
trarij, nec apparet
de prioritate uel
posterioritate ip-
sorũ actuũ uere uł
ꝑsumptiuè, siue cõ
iecturatiuè, absq;
dubio neuter ua-
let, ut ꝑ gl. Bal. &
doc. in l. fin. C. de
edic. diui Adria.
tollẽ. ubi de duo-
bus testamẽtis fa-
ctis eadẽ die, nec
apparet ꝙ fuerit
factũ prius nec po
sterius: qa neutrũ
ualet, ut ibi.

SEB. SAPIA.

a Præsentia ma-
ioris. Vide Bar. in
l. fi. ff. de off. ꝓcon
su. ubi not. ꝙ mi-
nor iudex ꝓpter
præsentiam ma-
ioris amittit iuris
dictionem Bar. &
Alex. in l. 4. §. si tã
uicinũ, ff. de dã. in
fec. Sal. in l. i hac,
C. de do.

b Quod nõ. Adde
Pe. de Anc. cõs. 25.

SEB. SAPIA.

c Absoluere. An
& qñ possit lega-
tus de latere absol
uere ab excõica-
tione, uide plenis
simè per Fel. in c.
ad eminẽtiã, col.
2. j. de sent. excõ.
ubi facit regulã,
ꝙ potest absolue-
re ab omni excõi
catiõe, & limitat
pluribus modis.

d Permittiẽ ab-
soluere. Adde La-
pum alleg. 12.

sio ad no. hic, cũ q̃rit, nũqd in ꝑsentia ma
a iorisᵃ possit minor exercere offm̃ suum.
b nã istẽ tex. facit ꝙ nõ, ᵇad idẽ c. deniq; 21.
di. vbi tex. dicit ꝙ sacerdos nõ dẽt bñdice
re in pñia epi: sed ipsi epo deferri dẽt, ad
idẽ c. antiqua, de priu. vbi dr̃, ꝙ patriarcha
nõ dẽt in pñia Papæ añ se ferri facere cru-
cẽ. Ad idẽ l. fi. ff. de off. ꝓcõ. vbi dr̃, ꝙ ꝓ-
consul, q erat deputatus ad regẽdã ꝓuin-
ciam, statim cũ princeps ingredit̃ urbẽ,
dẽt deponere imperiũ, & sic nullã dẽt po
testatẽ exercere ꝑꝑ reuerẽtiam principis.
In cõtrarium gl. all. c. ecce 95. dist. vbi dr̃,
ꝙ presbyter pt̃ benedicere in pñia epi, ad
idem c. ꝓuenit 11. q. 1. vbi dr̃, ꝙ licet Papa
det defensorẽ seu legatum in loco, nõ ta-
men ꝑ hoc cessat offm̃ epi, quia ordo ec-
clesiasticus cõfunderet̃, si vnicuiq; epõrũ
sua iurisdõ nõ seruaret̃, ad idẽ l. in hac, C.
de dona. vbi dr̃, ꝙ donatio põt insinuari
corã magistratu inferiori, licet in loco sit
rector ꝓuinciæ, q est maior. & hæc cõtra-
ria gl. non soluit. Host. dicit, ꝙ q̃dã est po
testas reuerentialis, seu insignialis, & hãc
ptãtem non dẽt exercere inferior in pñia
maioris, ut in c. deniq;, & in c. antiqua, ꝑ-
alleg. q̃dã est ptãs iurisdõnis, & istam rr̃
exercet inferior, licet maior magistratus
sit ꝑsens. fallit ꝓm eum, qñ agit̃ de quadã
paritate, ut qa idem offm̃ concedit̃ duo-
bus ab eodem superiore. tũc. n. stat̃ dispo
sitioni ipsius superioris, ut hic. vñ Papa
uoluit duplici ex cã ut cessaret hoc offm̃
minoris legati. Prima ꝑꝑ ꝓrogatiuam re
uerentiæ, ut in fi. c. alia, ne in eodem loco
uideant̃ duo capita quasi mõstra, ut in c.
qm̃ j. ti. proxi. Alii aũt distinguũt: sed mi-
hi eorum dicta non placent ꝑ c. vt aplĩce,
de priuil. li. 6. vbi patet, ꝙ Abbates, qbus
cõcessus est mitrarũ vsus, nõ desistunt eis
uti in pñia epõrum, licet non debeãt vti
ita pretiosis sicut epi, & sic ẽt ab istis insi-
gniis denotantibꝰ superioritatẽ nõ desi
stit minor in pñia maioris. facit iste text.
in fi. dũ dicit ꝙ ꝓ reuerẽtia sedis aplĩcæ
dẽt aliꝰ legatus desistere, ergo nõ ꝓ reue-
rẽtia Cardinalis tm̃, & ꝑ cõsequẽs aliud
est dicendũ, vbi nõ cõcurrit Papæ reueren
tia, sed alterius. vñ cõcluderẽ, ꝙ quisq; pt̃
exercere offm̃ sibi iniunctum, & vti insi-
gniis sibi cõcessis ꝑ superiorẽ, licet alius
eo maior sit pñs. Fallit si eẽt pñs is, q sibi
cõcessit, vt in d. c. antiqua, & in l. fi. ꝑalle.
vel nisi aliud in iure disponat̃, ut hic. Vñ
(vt dixi) iste tex. fundat se nõ sup maiori
tate officii, sed sup reuerẽtia se. aplĩcæ. &
ꝑ cõcordãtia. c. deniq;, & c. ecce ꝑallega-
torũ, vide bonam gl. in d. c. ecce, q̃ dicit ꝙ
sacerdos celebrãs missam nõ dẽt in pñia
epi bñdicere populum ante, qñ insinuet
ipsi epo: si ãt eps cõcedit, tunc ipse pres-
byter põt benedicere, & ita seruat̃ in scõ:
qa sacerdos insinuat epo, vt ipse eps be-
nedicat, & eo recusante benedicit ipse sa-
cerdos. Et ex istis ẽt isert̃, ꝙ iste tex. mini
mè hẽt locum, qñ duo sunt hñtes pote-
statem a diuersis, puta qa unus est legatꝰ
Imperatoris. aliud Papæ. qlibet. n. pt̃ vti

suis insignis, & suũ offm̃ exercere: qa ex separatis nõ fit illa-
tio, ut in c. 2. de trãsl. epi. & in l. neq; natales, C. de ꝓbatio.
§ † Vlt, hic q̃rit, nũqd iste tex. hẽat locũ in legato nõ rõne di-
gnitatis suæ, sed rõne ꝑsonæ, uel ecõtra? Io. An. dicit ꝙ iste
tex. lóqt̃ indistinctè, quasi sentiat, ꝙ i vtroq; legato hẽat lo
cũ iste tex. & sic ut qlibet cesset in pñia legati de latere. Ꝯriũ
tenet hic do. Car. dicẽs, ꝙ in legato rõne dignitatis suæ, cũ
sit ipse ꝑpetuꝰ, nõ hẽt locũ iste tex. alle. gl. in c. seq. sed mihi
plus placet primũ dictũ. nã rõ huius lr̃æ, q̃ in fi. ponit̃ mili-
tat in vtroq; legato, s. ꝓ reuerẽtia sedis aplĩcæ. Itẽ fortiꝰ dẽt
hr̃e locũ in legato rõne dignitatis, cũ ipse sit ꝑpetuus, & sic
offiũ non potest sibi esse inutile ꝓpter aduentum alterius.

SVMMARIVM.

1 *Legatorum plures species, & eorum authoritates 2. 3.*
3 *Excommunicati ob manuum iniectionem in clericos, an & quo ca-*
su possunt absolui a legatis Papæ? uide in discursu.
4 *Legatus papæ ad certam prouinciam potest uti insigniis legationis,*
etiam dum est in itinere ad illam prouinciam.
Legatus Papæ equiparatur proconsulibus.
5 *Legatus an possit absoluere subditos extra prouinciam?*
Iurisdictio collata alicui in certo loco ex priuilegio, non potest exer
ceri in alio loco etiam in subditos.
6 *Iudex pt̃ absoluere & punire subditũ delinquentẽ extra territoriũ.*
7 *Iudex habet iurisdictionem in non subditum ratione delicti commis-*
si in suo territorio, & potest ipsum aut absoluere, aut condemnare.
Iudex an habeat iurisdictionem in aliquem ratione domicilij ad ea,
quæ prius fuerunt commissa?
Debitor an possit cõueniri in loco domicilij de cõtractibꝰ alibi gestis?

CAP. IX.

EXcommunicatis. Põt sic summari ꝓm
cõem intellm̃. Lega
tus nõ de latere, sed rõne ꝑsonæ extra ꝓuinciã si-
bi decretã absoluere neqt excõicatos ꝓ iniectio-
ne manuum in clericos: nec ẽt in ꝓuincia, si tales excõicati
aliũde venerũt: legatus uero rõne dignitatis nullos tales ab-
soluit. Primo ponit unũ dictũ. Secũdò aliud, ibi: *& qui.* Ter-
tio excipit ab vtroq;, ibi: *nisi.* Casus lr̃al. In isto c. fit mẽtio de
duplici genere legatorũ. Primo dicit, ꝙ legati illi, qbus rõ-
ne ꝑsonæ ad tempus legationis offm̃ iniungitur; extra ꝓ-
uinciam sibi cõmissam, uel ẽt existentes in prouincia sua nõ
pñt absoluere excõicatos ꝑꝑ iniectionẽ manuũ violẽtã, si
isti iniectores manuũ ad ipsum legatũ aliũde accedãt. Scđo
dicit, ꝙ illi legati, q hñt offm̃ legationis prætextu ecclesiarũ
suarũ, quãuis existãt in ꝓuincia sua, excõicatos ꝑdictos &
subditos non pñt absoluere, nisi & illis a sede aplĩca de spe
ciali gr̃a amplius cõcedat̃, & isti legati nõ mittunt̃ de latere
1 Papæ. Ber. † No. 1. duas species legatorũ. quibusdã enim iniũ
git̃ legationis officiũ rõne personæ, & de istis in prin. c. qui-
busdã uero rõne dignitatis ꝓpriæ, & de istis in secunda par
te c. est & tertia species, q̃ hic ponitur implicitè; ut sunt le-
gati de latere. i. legati Cardinales, & de his s̃. c. ꝓxi. & in c.
2 1. j. eo. lib. 6. † No. 2. ꝙ maior ptãs cõpetit legatis Cardinali
bus, q̃ aliis legatis nõ de latere, & inter istos non de latere
maior ptãs cõpetit legato rõne ꝑsonæ, q̃ rõne dignitatis.
No. ibi: *dignitatem*, ꝙ legati Papæ dñr hr̃e dignitatẽ, & intel-
3 ligo de legatis habẽtibus iurisdõnem, ut hic erat. † Circa in-
tellm̃ huiꝰ ca. q̃ro gñaliter quos excõicatos ꝓ iniectione ma-
c nuũ pñt legati absoluereᶜ? Sol. sumẽdo gl. & dicta do. vt di-
xi: tres sunt spẽs legatorũ. quidã sunt legati Cardinales, q
dñr de latere: qdã nõ Cardinales, & istorũ qdã rõne ꝑsonæ,
qdã rõne dignitatis, ut ꝑdixi. de Cardinalibꝰ legatis, gl. hic
cõcludit, ꝙ absoluere pñt quoscũq; tã in ꝓuincia eis decre
ta quã ex̃, tã subditos quã extraneos, & optimè facit iste te-
xtus ꝑ locũ a spãli. nã si de istis, q nõ sunt de latere, dr̃ ꝙ nõ
pñt absoluere ex̃ ꝓuinciã, uel in ꝓuincia aliũde veniẽtes; er
d go legatis Cardinalibꝰ ꝑmittit̃ absoluereᵈ ex̃ ꝓuinciã, & in

prouincia

ꝓuincia. Itẽ & ſubditos & aliũde ueniẽtes. & iõ dicit gl. quã
tenebis menti, ꝙ iſti legati Cardinales poſt, q̃ egrediunt̃ ur
bẽ Romanã, donec in urbẽ reuertunt̃; bñficiũ abſolutionis
qbuſcũq; pñt ĩpẽdere; & ita dicit de facto ſeruari. Hoſt. hic
reſtringit iſtorũ ptãtẽ, ut eã nõ exerceãt, cum iniuria fuerit
enormis, dicẽs ꝙ abſolutionẽ ꝓ enormi iniuria ſp Papa ſi-
bi reſeruat; alleg. c. ſi uero, &. c. cum illorũ, cũ ſi. de ſen. excõ.
ſed Io. An. & cõiter Doc. in. c. ad eminẽtiã. j. de ſen. exc. te-
nẽt opi. huius gl. indiſtinctẽ; quã ego puto uerisſimã. Addu
co tex. in. d. c. ad eminẽtiã, & meliorẽ textũ. in. c. qđ trãsla-
tionẽ, ꝟ. eodẽ. nã tex. ibi innuit aptẽ, ꝙ ptãs reſeruata Papę
circa abſolutiõis bñficiũ ꝯpetit hodie legatis Cardinalib⁹.
Limitarẽ dictũ gl. & doc. ut procedat in legato nõ reuoca-
a to. nã ſi eſſet reuocatus[a], non vr̃ ꝙ poſſit aliqđ de legatiõe
b attingere[b]: qa incõtinẽti deſinit eſſe legatus. vnde crederẽ,
ꝙ nec inſignia legatiõis dẽret exercere, ꝓ hoc qđ no. in. c.
nouit, ꝟ. eo. & in Spe. eo. ti. §. ſi. ver. Itẽ quã cito, & in uer. qd
ergo. ꝓcedat ergo primũ dictũ, qñ legatus ñ reuocatus exi
ret ꝓuinciã ex aliqua cã. Itẽ dicit, ꝙ in loco, ubi eſt Papa, ñ
dẽt legatus aliũde ueniẽs exercere in aliquo dignitatẽ ſuã,
nec uti iſignis. vnde nec dẽt bñdicere pplo; ꝓ hoc uide qđ
4 no. Spe. in dictis locis, & fac. l. ſi. ff. de offi. ꝓcõ. †Et ſæpe fui
interrogatus, nũquid legatus deſtinatus ad certã prouin-
ciã poſſit exercere & uti inſigniis legationis in itinere an,
q̃ ingrediat̃ prouinciã ſibi decretã; & ꝙ poſſit facit. l. 1. & 2.
ff. de offi. ꝓcõ. vbi dr̃ ꝙ ꝓcõſul pt ex̃ ꝓuinciã ſibi decretam
exercere iuriſdõnẽ uoluntariã, & uti inſigniis dignitatis ſuę.
legati uero papę ęquiparant̃ ꝓconſulibus & p̃ſidib⁹, ut in.
c. 2. j. e. lib. 6. & ita uidi à multis obſeruari. uidi ẽt pleroſq;
abſtinere. Itẽ do & aliã limitationẽ. nã puto id qđ dixi de
abſolutiõe pp iniectionẽ manuũ, nõ extẽdẽdũ ad alias ab-
ſolutiões reſeruatas Papę; puta ſi Papa excõicaſſet, uel lega
tus ſuus, nõ pt legatus ẽt Cardinalis tales abſoluer̃, ad hoc
c. ſtuduiſti, ꝟ. eo. Itẽ in iſtis exorbitantib⁹ & ꝓhibitis nõ fit
extenſio de uno caſu ad aliũ, ut in. c. quod trãslationẽ, ꝟ. e.
& dixi ibidẽ. no. Inn. in c. ſi. de offi. arch. Venio ad ſecũdam
ſpẽm, ſ. ad legatos rõne pſonę. iſti. n. pñt abſoluere ſubdi-
tos exiſtentes in ꝓuincia; & iſte caſus eſt clarus, ut hic. Itẽ
ex̃ ꝓuinciam non pñt extraneos abſoluere, & iſte caſus ẽt
eſt clarus. Tertius caſus eſt ẽt clarus; qa aliunde uenientes,
ſ. ex̃neos nõ pñt abſoluere ẽt in ꝓuincia, ut hic. ſunt aliqui
caſus dubii. Prim⁹, nũqd poſſint abſoluere ſubditos ex̃ ꝓui
ciã? Vin. tenet hic, ꝙ ſic. & dicebat ꝙ illud uer. aliũde, poſitũ
c in tex. determinabat oĩa p̃cedẽtia,[c] vt ſit ſenſus ꝙ aliũde ue
niẽtes nõ pñt iſti abſoluere ex̃ ꝓuinciã, vel ibidẽ exiſtẽtes,
ſed ꝯtriũ ſentit hic gl. & tenẽt hic cõiter Doc. qa tex. ſi nõ ca
uiller̃, aptẽ ꝓbat, ꝙ ex̃ ꝓuinciã neminẽ pñt abſoluer̃, & ita
dicit Io. An. ſeruari de facto, & uide Spe. e. ti. §. nũc dicamus
5 ver. illud, vbi idẽ ſentit. † Scđs caſus dubi⁹: nũqd iſti poſſint
d ſubditos[d] ex̃ ꝓuinciã[e] abſoluere cũ ſnia iudicis ꝓuinciæ il-
e lius uel diœceſis? & vr̃ primò ꝙ ſic: qa ẽ t cõtẽtioſam iuriſdõ
nẽ pt qs exercere in ſubditũ ex̃ territoriũ ſuũ cũ ſnia iudi-
cis illius territorii, ut dixi in. c. nouit, ꝟ. eo. Dicit Hoſt. hoc
eſſe ęquũ; ſed quia hęc ptãs datur legatis iſtis cũ limitatio
ne, nõ vr̃ ꝙ debeãt legati iſti excedere formã hic p̃fixã, arg.
f c. ſane[f] de priui. Et no. ſin. hoc dcm̃, qa neſcio alibi, ꝙ ptãs[g]
g collata alicui in certo loco ex priuilegio nõ pt exerceri ẽt
in ſubditos in alio loco, licet cõſentiat dñs territorii, ſecus
6 in iuriſdõne cõpetẽte de iure cõi. † Tertius caſus dubius ẽ,[h]
h nũqd legat⁹ poſſit abſoluer̃ ſuos ſubditos, q incurrerũt ali
bi excõicationẽ? & vr̃ ſentire Hoſt. hic ꝙ nõ, ꝓ iſtũ tex. dũ di
cit: *aliunde contingat accedere &c.* qdã tñ tenuerũt ꝯtrariũ, vt
recitat Spec. in d. uer. illud; & fortè hæc opi. eſt uerior, ut
quẽadmodũ pt ſudbitos ex̃ territoriũ delinquẽtes punire,
vt in. c. cũ cõtingat, de fo. cõp. ita & abſoluere; facit. 16. q. 3.
c. placuit. ubi gl. no. dicit ꝙ de delicto cõmiſſo ex̃ parochiã
pt ꝓprius ſacerdos abſoluer̃ parochianũ ſuũ; & ſic iſte tex.
intelligat̃ de nõ ſubditis veniẽtibus aliũde, & cum hoc. c. in-
dulgeat hoc bñficiũ legatis, dẽt latẽ ĩtel
ligi, ut i. l. ſi. ff. de ꝯſti. prin. & i. c. olim. j.
7 de uer. ſig. †Quartus caſus dubitabilis ẽ,
nũqd ſi nõ ſubditi venerũt ad prouinciã
legati, & ibi ĩcurrũt excõicationẽ, poſſint
abſolui à legato? & tenet Hoſt. ꝙ ſic; qa
iſti nõ dicunt̃ aliũde accedere, cũ nõ ue-
niant excõicati. Et ad hoc facit notabile
dictũ Abb. hic, q dicit ar. hui⁹ tex. ꝙ ſcho
laris ueniẽs ad ſtudiũ excõicatus nõ põt
abſolui ab Ep̃o loci illius ſtudii, licet eſ-
ſet caſus, in quo potuiſſet abſolui a ꝓprio
Ep̃o, ſecus ſi ibi incurriſſet excõicationẽ,
qđ no. Ex quo poſſet no. dictum elici, ꝙ
ptãs, quę ꝯtrahit̃ rõne domicilii, nõ extẽ
dit̃ ad prius cõmiſſa. qđ tñ dcm̃ ego ad-
mitterẽ gñalr̃. nã dubitat̃ vtrũ ſcholaris
in loco ſtudii poſſit ꝯueniri ſup ꝯtracti-
bus alibi geſtis, & ita ẽt dubitat̃ đ merca
torib⁹, q trahũt morã in aliqua ciuitate;
& de his plenẽ dixi in. c. qđ clericis, & i
c. ex pte. ſ. đ fo. cõp. & dic ut ibi; & uide
qđ no. Bar. i. l. hęres abſẽs, ff. de. iud. & i
l. a. C. ubi ſena. uel clariſſimi. Quo ad ter
tios legatos conclude, ꝙ neminẽ pñt ab
ſoluer̃, nec ĩ ꝓuincia, nec ex̃, nec ſubditũ,
nec ex̃neũ, ut hic. rõ diuerſitatis ſm doc.
pt eẽ, qa legatus rõne loci eſt ppetuus, ſi-
cut dignitas, cui inhęret legatio, eſt ppę
tua. vñ, ſi iſti legati poſſẽt abſoluere ex-
cõicatos, clerici illorũ locorũ pderẽt pri
uilegiũ, qđ hñt ex. c. ſi qs ſuadẽte. 17. q. 4
qa nũq̃ pcuſſores eorũ tenerẽt̃ ire ad cu
riã, cũ ibi hẽrẽt ſupiorẽ, q eos abſolueret
Ego tñ i iſtis & i p̃cedẽtib⁹ darẽ vnã limi
tationẽ ultra doc. ut ꝓcedat iſta iuriſdõ
in caſib⁹ reſeruatis Papę, ſed in caſib⁹, in
qb⁹ Ep̃i locorũ pñt abſoluere, dę quibus
in c. peruenit, & ibi dixi, de ſent. exc. ſatis
puto ꝙ iſti legati poterunt abſoluere, cũ
ſint ibi ordinarii, & hẽant maiorem po-
teſtatem; q̃ Epiſcopi, vt. ꝟ. c. proxi.

S V M M A R I V M.

1 *Statuta legati durãt ẽt legatiõe finita. 2. uide Abb. i. c. irrefragabili. §. 1 ĩ gl. pe. j. đ of. or.*
Iuriſdẽ delegata ppetuatur p citationẽ. 5. 10.
2 *Statuta facta ab habẽtib. iuriſdõnem ad tempus, durant etiam finito tempore.*
3 *Legatus papæ habet ordinariam iuriſdõnem.*
Delegare poteſt quicunque ordinarius.
4 *Delegatus ẽt non à principe habet iuriſdõnẽ.*
6 *Legatus an poſſit facere ſtatuta ſolus ſine conſenſu aliorum?*
7 *Legatus non poteſt derogare canonibus & iuribus generalibus.*
8 *Statuta legati, epiſcopi, Marchionis, & ſimiliũ. ſunt ius prætoriũ, & non ius ciuile, et actiones ex eis deſcendentes ſunt annales.*
Statuta facta à populo ſunt ius ciuile.
Statuta facta à prioribus aliquando ſunt ius ciuile, & aliquando ius prætorium.
9 *Indulgentiæ, priuilegia, pœnæ. quæ inducũtur p legatum, an durent finito tpe legationis?*
11 *Iuriſdõ perpetuatur ẽt per ſimplicẽ commiſſionẽ citationis, licet nõ peruenerit ad citandũ.*
12 *Citationem non poteſt committere iudex exiſtens extra territorium.*

SEB. SAPIA.
a Reuocatus. An ualeant acta per legatum reuocatũ ante notitiam, uide Cald. in cõſi. 4. ſub ti. de offi. delega. Rotã deciſi. 477. in nouis, circa tertium dubiũ. Peruſi. in. c. ſuper eo. 2. col. 4. de appel. Feli. in c. cęterum, col. 10. uerſi. ualet proceſſus, ſ. de reſcrip.
b Attingere. Adde ut per Federi. cõſ. 111. & quid ſi non habet notitiam reuocationis? uide Cal. conſi. 5.
c Omnia præcedentia. Pondera. quia tex. dicit, etiã ſubditis, ſuppponit ergo ꝙ p̃cedentia hñt locum in nõ ſubditis, quaſi quo ad ſubditos ſit ſecus. An. Barb.
SEB. SAPIA.
d Subditos. Notã, ꝙ non licet legato trahere ſubditos de una prouincia ad aliam, licet in utraq; haberet iuriſdictionẽ, ut no. Fel. in. c. ſi. de re iud. & notaui. ꝟ. eo. in. c. nouit. vbi Abb. in. 2. no.
e Extra prouinciã. Adde ut per Fed. conſi. 16. & uide ad maiorẽ declarationem eorum que dicuntur hic per Old. conſ. 73.
f Arg. ca. ſane. Facit glo. in ſimili l. à diuo Pio, ff. de ritu nup. Andræ. Barb.
SEB. SAPIA.
g Poteſtas. Vide Rom. in ſing. 48. inci. tu habes cũ ſep.
h Dubius eſt, pondera, quia tex. hic uidetur cõtra. in uerbo, etiam ſubditis pondera ſic: quia illud dictum eſt cõtra id, quod dicitur in primo caſu, dubio, dum dicit, aliunde, non cõprehendit ſubditos, & nunc dicit, ꝙ comprehendit. And. Barba.

C A P. X.

1 NEmini. †Durāt legati sta-
tuta ēt legatione
finita, finiē tñ sui delegati iuris
dō, si citatio ñ ꝓcessit: & est no.
tex. quo ad utrūq; casū. hēt duo dicta. Se
cūdū, ibi, *secus autē*. Casus lit. Prio dr, q le
gati Apostolice sedis pñt facere statuta
ī ꝓuincia sibi cōmissa, & durāt ꝑpetuo, li
cet postmodū ꝓuinciā exeāt. Scdò dicit
q si legatus cōmittit cām alicui, iurisdō
illi⁹ expirat, nisi añ, quā exeat ꝓuinciā,
citatio ꝓcesserit. Ber. No. 1. q legat⁹ Papę
pt facere statuta in loco suę legatiōis; &
cū iste tex. nō distinguat inter legatos, in c
telligēdus est gñalr, ut qlibet legat⁹ Pa
pæ hoc possit. siue sit legatus de latere, si
ue sit legatus natus, siue legatus rōne ꝑ-
sonę. nā qlibet istorū ordinariā iurisdō-
2 nē hēt, ut ī. c. 2. ī. eo. li. 6. †Scdo no. q sta
tuta edita ab habēte iurisdōnē ad tps, du
rāt ēt post tps iurisdōnis. ex quo īferē q
multo forti⁹ durā dēnt statuta Epi post
obitū ipsi⁹, cū ipse hēat iurisdōnē ꝑpetuā;
& idē puto dicēdū in aliis ꝑlatis inferio
3 rib⁹ ī causis, in quibus statuere pñt. †No.
3. in uer. *secus*, q legat⁹ Papę pōt delegare
cās ad eū deuolutas, seu corā eo motas,
nec mirū, cū hēat ordinariā; & qlibet or
dinarius pōt ex sua iurisdōne cām ad se
spectātē delegaē. l. vnica, C q ꝑ sua iuris.
& ī. c. vt litigātes, de offi. or. li. 6. &. 11. q.
4 1. c. te qdē. †No. ibi: *cū iurisdō istorū*. q de-
legat⁹ hēt iurisdōnē, ēt si sit delegatus ñ
à pricipe, ad idē. c. i lris. ī. ti. ꝓxi. ꝑ qd' re
ꝓbaē gl. q aliud sentit ī. l. ait ꝑtor, ff. ď re
5 iu. †No. ibi: *citatio nō ꝓcessit*. tex. sing. in mā
ꝑpetuationis iurisdōnis ꝯ tacitā reuoca-
tionē mādati. reqriē. n. citatio, nec suffi-
cit alius actus citerior, & hūc tex. allega-
ui in. c. gratū, de off. dele. ubi hāc mam te
tigi, & . ī. aliqd diceē. In gl. 1. ibi: *Epi qui
sunt minoris authoritatis*. No. gl. ex qua pōt
inferri, q i oib⁹, in qb⁹ pt Eps statutū fa-
cere: forti⁹ pōt & legatus Papę. dic tñ q d
su ꝑ maiorib⁹ negotiis. nō pñt Epi, nec le
gati, nec ēt Archiepi statuta faceē; ꝑ hoc
uide gl. 18. di. in summa, & in. c. qd trāsla
6 tionē, ī. e. facit. c. maiores. ī. de bap. †Sed
dubiū est, certū est, q Eps ñ pt facere sta-
tuta sine cōsensu, vel ꝯsilio capli sui, vt ī.
c. nouit, & ī. c. q to. ī. de his q fiūt à ꝑl. no.
Io. An. ī. c. 2. de ꝯsti. li. 6. nūqd legati pos
sint soli statuta edere? Sol dicit Inn. q de
bēt reqrere ꝯsiliū ꝑlatorū ꝓuincię, ar. 9.
q. 3. c. 1. 2. 3. & 4. & ēt cōsiliū ppli in ꝑtinē
tib. ad ppl'm, ar. c. fi. de maio. & obe. & de
his q fi. à ma. par. ca. c ulti. Postmodū di-
cit, q in spectantib⁹ ad iurisdōnē legati
pōt legat⁹ solus facere statuta, dūmō illa e
statuta nō sint ꝯ canones gñales, seu iura
gñalia, qbus non pt legatus in aliquo de f
rogare, alle. l. 3. C. de off. qsto. Et no. hoc
dictū sing. primò q legatus Papę[a] nō pt
aliqd statuere ꝯtra iura gñalia[b]. Idē dici
mus in Epo, ut no. Io. An. in. c. fi. de off. ar
chi. vē ꝓbari ī c. qd sup his, ď ma. & obe.
& in. c. institutiōis. 25. q. 2. Limita tñ hm

ea, q dixi post gl. in. c. cū dilect⁹, de ꝯsue.
& vide ꝑ Fed. cōs. 16. & qd no. gl. ī cle. ne
7 Romani, de elec. †Scdo no. q legatus so
lus pt edere statuta ī spectātib⁹ ad suam
iurisdōnē, ꝑ hoc tex. iste. q solū facit mē
tionē de legato; dic tñ, q si uellet statueē
in cōcernētib. aliorū ꝑiudiciū, uel nego-
ciū, tū dēt hre illorū cōsensum seu ꝑsen-
tiā, ut no. Inn. ī. c. uestra. ī. de loca. & limi
8 tat Inn. hic. †Sed ultra Doc. qro nūqd a-
ctio penalis surgēs ex statuto legati, uel
Epi sit ꝑpetua, uel tpalis, uel annalis? & ď
cisio h⁹. q. depēdet ab alio articulo, nūqd
statutū istorū dicaē ius ciuile, uel canoni
cū, an verò ꝑtoriū?[c] & Bar. & Bal. in. l. oēs
ppli, ff. ď iusti. & iu. cōcludūt, q actio est
tpalis & annalis, quēadmodū actio sur-
gēs ex iure ꝑtorio. nā isti eqparanē ꝑto-
rib⁹ & ꝑsidib⁹; ad hoc ī. l. honorariis, ff. ď
act. & obl. & instit. ď ꝑpe. & tēp. ac. ī. pri.
& idē dicēdū ī statutis editis à Marchio
ne, vē aliis pricipib⁹ iferiorib⁹, ut no. idē
Bart. ī. l. si. ď penis. & sic ex statuto Epi ñ
pñt agere actiōe penali ultra annū. secus
aūt si ē statutum factū à pplo, seu à tota
vniuersitate clericorū. nā tūc actio cēt ꝑ
petua, & duraret ꝑ. 30. an. l. sicut, C. de ꝑ-
scri. 30. vel. 40. an. Et eadē ē qō ī statuto e
edito ab ancianis seu dñis ciuitatis ppla
ris, nūqd illud statutū eqpareē iuri ꝑto-
rio. an iuri ciuili, & sic nūqd actio pena
lis sit ꝑpetua, uel tpalis ex eo surgēs? quā f
q. tractat Bart. in. l. 5. ff. de ver. obl. & ibi
cōcludit, q si isti anciani seu dñi fecerūt
statutū ex eorū offō, eqparaē iuri ꝑtorio
secus si ex spāli cōmissiōe sibi facta à po-
pulo. nā tūc pplus vē fecisse illud statutū,
& ꝑ cōsequens illud statutū appellaē ius
ciuile, ut in. c. ius ciuile. 1. dis. & ꝑ hoc pt
9 inferri ad decisionē multarū qōnū. †Nūc
uenio ad secundā partē glo. in qua qriē,
nūqd indulgētiæ, quas sæpe legati cōce-
dūt subueniētib⁹ ad reparationē pōtis,
uel loci religiosi, durēt post finitā lega-
tionē[d] quēadmodū statuta? Et q nō durēt, facit tex. ī. l. fi. ff.
de penis. ubi pena apposita ꝑ magistratū tpalē habēs actū
successiuū solū durat tpe officii. gl. tñ determinat oppositū
ꝑ l. 1. ī. §. fi. ff. de offi. ꝑfec. ut ubi dr, q ꝑfectus urbis, q est tpa
lis, pōt in ꝑpetuū priuare quē offō aduocatiōis, & Doc. hic
cōiter sequūtur istā gl. & idē Inn. in. d. c. qd trāslationem,
& ad. l. fi. alle, in gl. rñdet, q loquiē, qñ pena fuit apposita si-
ne causę cognitiōe, & interlocutoriè, ñ aūt diffinitiuè. sec⁹
aūt si pena fuisset apposita diffinitiuè; & cū causę cognitiōe
qa tūc duraret ꝑpetuò, ut ī. d. l. 1. & ī. l. moris, ff. ď penis. Idē
uolūt legistę ī. d. l. fi. sed uide qd dixi ī c. ex lris. ď ꝯst. & facit
hęc gl. multū no. ad ꝓbādū, q idulgētia seu priuilegiū à ꝑla
to ꝯcessū duret ī ꝑpetuū, licet hēat actū successiuū; & ꝓ hoc
alle. bo. gl. ī. c. cū ex eo, de elec. li. 6. vbi dr, q si Eps dedit li-
cētiā clerico veniēdi ad studiū, & dispēsauit secū per septē
niū, ut ibi dr, nō expirat licentia ꝑ mortē Epi,[e] nec ipse sine
cā reuocare pōt. Sed in cōtrariū alle. gl. satis no. ī. c. à nobis
el. 1. de sen. exc. q dicit, q si Eps tulit sniām excōicatiōis sub
cōditiōe; puta quicūq; furtū fecerit, sit excōicatus;[f] non du-
rat hęc snia ultra tps ꝓferētis, nisi successor eā confirmet;
secus dicit in statutis, & sic illa glo. not. limitat illum text.
ad idem uide glo. in. capit. penul. de clec. non resi. in uersic.
licentia quæ uidetur velle, quod indulgentia tributa cle-
rico super non residentia non durat ultra tempus conce-
dentis,

a Legatus Papæ. Adde Ro. consil. 325. & ibi quid ď episcopo. SEB. SAPIA.

b Generalia. an legatus possit facere statuta cōtra leges ciuiles, not. Bald. in. c. cū oēs, col. fi. de cōsti. Feli. in. c. q sup his, i uersi. ponit etiam Bald. de maio. & obed. & nunquid possit dispensare, cōtra constitutionē concilii, ponit idē Feli. in. c. at si clerici. §. de adulteriis, col. 3. uers. quintò limita, de iudi.

c Prætorium. Adde Ro. consi. 228. & Alex. consi. 95. ANT. FRAN.

d Post finitam legationem. Circa hoc an indulgentiæ cōcessæ à legatis, vē ab epis, aut aliis habētib⁹ potestatē concedendi ipsas indulgentias sint ꝑpetuæ, uel finiātur, & expirēt officio legationis finito, vel Epo reb⁹ humanis exēpto. Dicas, q sūt perpetuæ, sicut etiā statuta & cōstitutiones ab eis facta & factæ. ꝑ ea quæ habenē i. c. i. ī. de loca. & in. c. 2. ī. de ma. & obe. Et adde, q cōcedere indulgētias pendet à potestate ordinis vē iurisdictionis, vt in. c. quod autē, de pœni. & remis. per Host. in sum. illius ti. in §. quis possit, & ꝑ Io. An. & Io. Cal. ī c. cū cōtingat, de fo. cōp. & per bea. Tho. in. 4. sen. dis. 20. q. 3. ar. 3. Et an Indulgentiæ concessæ ab habentibus potestatem, valeant ad remissionem pœnę debitæ pro peccatis actualibus, vide Io. Cal. tenentem q sic, in. c. nostro, de pœn. & remissio. ubi dicit etiam, quòd tria debent concurrere ad hoc, ut indulgentię ualeant, pietas in fine, propter quam daē, charitas operāis in eo, cui daē, seu habilitas in recipiente, & authoritas in dispēsante. & de huiusmodi requisitis in cōcessione indulgentiæ uide Inn. in. c. quod aūt. & Host. in c. cum ex eo, de pœni. & remi. ubi dicūt, q requiruntur sex, ubi ꝑ eos, & adde q indulgētiæ tantū valent quantū sonant, ut per bea. Tho. in loco præall. & in eadem dist. art. 5. & 45. dist. ar. 6. & an Eps possit concedere indulgentias subditis suis porrigentibus manus adiutrices alicui loco, q est extra suam diœcesim, vide per Pet. de Anch. in regula, quæ à iure, de reg. iur. lib. 6. & per Old. in consil. suo. 71.

e Mortem Epi. Adde do. de Rot. vbi alia dicunt de ci. pe. & vlti. de rescip. in antiquis SEB. SAPIA.

f Excommunicatus. Vide Decium post alios i. c. qōni. ī. de appell. & Feli. in. c. 1. in notabilibus. ī. de iudi. & Decium in consi. cxlv. incip. quæritur.

dentis;& pfectò p ista satis passus iste reddit difficilis.& p nūc dicere,q vbi indulgētia seu licētia hēt esse suū finitū & liberū;ita,q ex sola cōcessione recipit suā essentiā,nec depēdet ex futuro euētu;q tūc durat ēt vltra tps pcedētis:qa priuilegia,sicut statuta dēnt esse ppetua.25.q.2.c.1.sed vbi dispositio depēdet ex futuro euētu:qa nō iniecit adhuc vinculū firmiter,tūc extinguit p mortē disponētis;& sic pt intelligi gl.in d.c.a nobis.Nā si snia excōicationis est cōditionalis,an,quā exīstat cōditio,nō iniecit vinculū:sed iniecit vinculū tpe exīstētis cōditionis,quo tpe si disponēs est mortu⁹ vel reuocatus,cessat snia. Idē dicerē ī alia licētia,q nō pt ppetuò cōcedi sine causæ cognitiōe: vt si fuerit pcessa simpl'r, ītelligat cōcessa ad tps cōcedētis;& iō puto,q si Eps simpl'r dedit mihi licētiā possendi mihi eligere cōfessorē,q illa licētia extinguit mortuo vel reuocato Epo:qa Eps nō pt in ppetuū dare istā licentiā cū pjudicio ecclesię parochialis sine causæ cognitione,& cōsilio sui capl'i, cū esset irrogare ppetuū pjudiciū ecclesiæ parochiali;& ita aliàs in facto rndi,& ita pt saluari gl.in d.c. pe. licet posset hre alios intellectus.
10 †In gl.fi.ibi: *sola citatione*. No.gl.q p solā citationē,& nō p actū citeriorē perpetuat iurisdictio; & ad hoc facit iste tex. multū no.Host.tñ q cōtrariū tenuit in c.licet,de off.delega. supplet ad tex.istū,vel aliud æqpollēs: sed hæc suppletio retorquet lrām.vñ illud c.licet dēt exponi p istud,cū illud loquat gnal'r,& istud spāliter,& vide qđ plenè dixi ī d.c.gratū.
11 †Sed dubiū est tenendo istā opi.q reqrat citatio,nūqd sufficiat iudicē cōmisisse citationē ,si ante mortē vel finitū officiū delegati citatio nō puenit ad citādū? est qō subtilis & notabilis;& vt recitat hic Io.An.Gas.hāc q. disputat & multū alleg.p & q.tādē cōcludit,q de iure ciuili nō est ppetuata iurisdictio:qa nō est ppriè citatio, si nō puenit ad citandū:alleg.l.& qa,ff. de iur.om.iu.sed de iure canonico dicit, q si agit de ppetuatione inrisdictionis, sufficit iudicē cōmisisse citationē,qa incepit vti p hoc iurisdictiōne,ar.§.si off. a deleg.c.licet.sed si agit de afficiēda psona, reqrit,q citatio puenerit ad ptē; p hoc cle.2.vt lit.pen.[a] & vide gl.ibi no.q hoc tenet do. Ant.hic instat: sed tādē videt trāsire cū dictis doct.do.Car.tenet indistīctè,q reqrit citationē puenisse ad ptē. Mihi tā de iure ciuili,quā canonico placet,vt sufficiat iudicē cōmisisse citationē quo ad ppetuandā iurisdictionē,primò p tex.ī d.c.licet,& ī d.l.& qa.vbi tex.solū reqrit,vt iudex inceperit vti delegatione sibi facta. Ad idē c.gratū,& alle.vbi solū reqrit,q edictū citationis fuerit ppositū;& ibi ad hoc pōderaui illū tex. Itē pbat alia rōne.citatio hēt tres ptes.prima cōmissio iudicis de citādo. scđa executio nūtii. tertia ipsi⁹ nūtii relatio,q citauit, vt no.Io.An.in c.Romana.§.fhētes,de fo.cōp.li.6. prima ps est iurisdictionalis dū
12 taxat.secūda & tertia ñ sunt iurisdictionales.†Hinc est,q index ñ pt cōmittere citationē ex territorio:sed si cōmiserit ī territorio,pt nuntius eā exeq extra territoriū:tex. est no.in d.§.fhētes,& in l.oēs,C. de epi.& cle.& ibi p Doc.vnde cōmittēdo citationē vsus est iurisdictione in ptes; & sic satis vr ppetuata iurisdictio, & sic salua gl.in d.c.le 2.q hoc tenet; videt etiam de mente Bar.licet non exprimat in d.l.& quia.

De officio iudicis ordinarij. Rub.

Suprà visum est de officio delegati,& legati,nunc subiicit & meritò de off.ord.vel aliter sic.supra visum est de off.ordi.speciali, vt est legatus,nunc subiicitur in genere de officio cuiuslibet ordinarij &c.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitas potest esse sine episcopo.*
2 *Ciuitas an veniat appellatione diœcesis?*
3 *Adulterium respectu laicorum est cognoscibile tam per iudicem secularem, quàm ecclesiasticum, & est locus præuentioni.*
4 *Libera potestas data alicui non extendit,q aliqd faciat contra ius.*
5 *Brachium seculare potest ecclesiā inuocare contra subditos rebelles, & econtrà.* 10.14.
6 *Officiales si capiunt clericum violenter de mandato episcopi,non incurrunt excōicationem.*
6 *Inquisitio generalis potest fieri nulla præcedente infamia, specialis verò non.*
7 *Index ecclesiasticus potest se intromittere in criminibus secularibus data negligentia iudicis secularis.*
8 *Index an debeat iudicare secundum conscientiam suam, an secundum acta?*
9 *Index iudicans iniustè per errorem, non committit peccatum.*
11 *Brachium seculare an teneatur index secularis dare omnino iudici ecclesiastico?*
12 *Hæresis ē crimē eīno spectās iudici ad ecclesiasticū,adeò vt nec īdirectè ppositi laic⁹ cognoscere*
13 *Brachium seculare an teneatur laicus tradere quando subditus episcopi non de facto, sed de iure sibi resistit?*
14 *Exemptio non præsumitur,nisi probetur.*
15 *Punitus per iudicem ecclesiasticum pōt etiam pro eodem delicto puniri per secularem.*

CAP. I.

P*Erniciosam.* Epi in suis diœcesib⁹ pñt cria inqrere & punire;&,cū opus fuit,inuocare brachiū seculare.h.d.Cas⁹ lfalis. Statuit Io. a Pa.in synodo ista,q Epi singulariū ciuitatū hēant ptāte iqrēdi cria,& puniēdi criminosos ſm qđ canones dnt sine impedimēto;& si opus fuerit,inuocēt brachiū seculare: ita tñ,q p hoc nullū pjudiciū fiat Epis,vt hoc ipso ius acqrāt.B.No.1.ex sic præscriptiōe, q ēt Papa dēt facere synodū eporū; ad idē c.1.ī.de pō.Vulgariter tñ appellam⁹ synodū eporū,& cōciliū ipsius Papę,de quo vide bo.tex.in c.1.15.di.vbi ponit etymologia istorū nominū. No.2. q Epi hñt in suis diœcesib⁹ iurisdōnē liberā, & ea q sunt meri impii. pñt.n.ex offō b pcedere sup criminibus, & ī facinorosos hoīes aīaduertere, hæc.n.meri impii sūt, vt in l.impiū, & qđ ibi no.ff.đ iur.o.iu.& dicā.ī.e.c.qđ sedē,& vide gl.in c.puenit, 1 95.di.†No.3.ibi: *singularum vrbium*.q qlibet vrbs hēt suū Epm;⁹ & sac it iste tex. p cōi cōsuetudine Italiæ,ſm quā illā appellam⁹ciuitatē,q hēt Epm:hoc tñ ñ ē de iure;qa pt esse ciuitas absq; Epo.nā & añ,q essent epi,erāt ciuitates:& postmodū tpe primitiuę eccīę fuit statutū,vt Epi ñ cōstituerent in modicis ciuitatib⁹ & ñ populosis,neq; in castris aut villis,sed solū ī ciuitatib⁹ magnis & ppłosis, vt dicit tex.in c.Epi 80.di.& ī c.1.ī.đ priu.q iura clarissimè pbāt,q ad eē ciuitatis ñ reqrit,q ibi sit Eps: sed bñ psumptio ē,q vbi ñ fuit sedes epalis cōstituta,nō erat tūc magna ciuitas;& vide qđ no.Io.An.ī c.si ciuitas,đ sen.exc.lib.6. No.ibi: *vrbium*,q qlibet ciuitas pōt appellari vrbs; p hoc tex.in l.2. ff.de ver.si.& vide etymologiā hui⁹ vocabuli in l.pupill⁹ in §.vrbs,ff.de ver.sig qđ appōne vrbis in gñe p excellentiā intelligit de Roma,vt in §.sed quoties, instit. 2 de iure natu.†Not.ibi: *in suis diœcesibus*,q appellatione diœcesis venit ciuitas. nam

a Vt lit.pen.Adde quod voluit Ro. consi. 330.
ZACHARIAS.
Adde pleni⁹ Lāf. in c. quoniam cōtra.§. citationes, ver.in gl.in ver.citationes, & ibi an per solam citationem perpetuetur iurisdictio delegati tam de iure canonico, q ciuili, infrà de proba.
SEB. SAPIA.
b Suum Episcopū. An ad esse ciuitatis requiratur episcopus,vide Bald. in l.si in aliquā,ff. de offi procon & lega. & Feli. in c. Rodulph⁹.i prin. de rescrip. & in c. licet, col.1. circa fi. de proba.

hic si nō cōprehēderet̄ ciuitas, sequeret̄ q̄
Eṗs nō hr̄et ptātē in ciuitate; qd ē absur-
dū. Si tē colli̇r in c. vnico, de rer. pmu. li. 6.
a in ꝯriū facit. c. Rodulphus,[a] de rescr. Hos.
dicit q̄ in statutis constōnibus, & priuile.
appl̄one diœcesis venit ciuitas: sec⁹ in re-
scriptis contentiosis, vt in c. ꝯrio. Et licet
Doc. hic trāsierint cū eo, tñ mirādum est
de hoc dicto. nā potius diuersificat casus,
quā reddat rōnē diuersitatis. Si. n. ob o-
diū rescriptorū cōtingit restrictio, vt i d.
c. Rodulphus, & idē forti⁹ posset cōtinge
re & in statutis pęnalibus odiosis deuian
tibus à iure cōi, & idē in priuilegiis odio
sis; & iō dic meli⁹ in hac mā, ut dixi in d.
3 c. Rodulphus. †Not. ibi: *adulteria*, tex. not.
quē sępius soleo allegare, q̄ Eṗs p̄t super
adulteriis pcedere ēt ꝯ laicos. nā tex. hic
ñ restringit ad clericos. nā de clericis nul
lū fuisset dubiū: sed loquit̄ gñalr in tota
b diœcesi. & iō dico q̄ locus ē puētioni[b] in
ter iudicē eccl̄iasticū & secularē. nā & se
cularis d̄ hoc delicto cognoscere p̄t, vt in 7
c. Rex dēt. 23. q. 5. & in c. tuæ, de procu. Et
hoc facit ꝯ opi. Io. An. in c. fi. de fo. cōp. li. 8
6. vbi dixit, q̄ adulteriū ē crimē ecclasti
cū, quaten⁹ agit̄ ad separationē thori ma
trimonialis. Sed si vis saluare istud dictū,
dicas q̄ tūc ē eccl̄iasticū merū .i. q̄ nullo
mō p̄t de eo se impedire secularis: sed qñ
agit̄ ad puniēdū delictū, seu ad phibēdū,
ñ est merè ecclesiasticū sed mixtū; & hāc
mām plenissimè examinaui ĩ c. cū sit gñā
le, de fo. cōp. vbi gñaliter sui psequutus q̄
crimina sint mere ecclesiastica, vl mixta.
4 †Not. ibi: *libera ptātem*, & tene menti, q̄ si
c alicui dat̄ ptās libera[c] procedendi in ali
quo casu, nō intelligitur q̄ aliquid faciat
d ꝯ ius,[d] sed solum vt absq; alicuius impedi
mento vel licentia hoc possit facere. nam
verbū liberū, hoc importat; ad hoc quod
not. in c. de multa, de præben. & in c. licet
5 Eṗs, eo. ti. lib. 6. & optimè pbat̄ hic. †Vlti
mò no. q̄ Eṗi pñt, vbi res exigit, inuoca-
e re auxiliū brachii secularis,[e] puta exigen
te rebelliōe subditorū. iō alibi disponit̄,
q̄ familia ptātis ñ incurrit excōicationē,
si ad mādatū Eṗi capit clericū & ducit ad
carcerem, ēt violenter, vt in c. vt famæ, de
sen. exc. Et an iudex secularis teneat̄ indi
stinctè dare suā familiā & oē auxiliū iudi 9
6 ci ecclesiastico postulāti. ĩ. dicā. † In gl. 1.
ibi: *cum frequens et clamosa fama*. Vult ergo
gl. tex. restringere, vt tūc possit Eṗs inqre
re ꝯ subditū; cū vehemēs infamia insurre
xit ꝯ eū. dñt Doc. & bñ, hoc demū pcedere
in inquisitione ordinaria & spāli, q. s. sit ꝯ
certā psonā: sed in inquisitiōe extraordina-
f ria & gñali,[f] q̄ ñ fit ꝯ certā psonā, sed gñā
liter, nō reqrit̄ q̄ infamia pcedat p hoc:
qa Eṗs v sitādo inqrit gñaliter, qualr vi 10
uāt populi; ad hoc 10. q. 1. c. relata, & c. pla
cuit, & in c. 1. de censi. li. 6. ad idē 35. q. 6.
in c. Eṗs in synodo. Idē est, qñ delictū est 11
notoriū, & nescitur quis illud commisit.
nā tunc superior facit inquisitionem gñā
lem, vt no. Inn. in c. bonæ, el 1. ꝣ. de ele. &
Bar. in l. fi. ff. de quæst. Idem dic cum præ- g

latus inqrit nō ad finē puniendi, sed in finē impediendi p-
motionē ad aliquā plationē, vel ad ordines, nā sine aliqua
infamia pcedenti dēt tunc supior inqrere de vita & morib⁹
pmouēdi; ad hoc quod le. & no. in c. 1. de postu. pla. & in c.
cū nobis, de elec. In gl. in ver. *secundū quod canones*, ibi: *& ēt
de quocunq; mortali peccato*. Aduerte qa gl. prima frōte videt̄
sibi ꝯria. nā primò dicit, q̄ Eṗs dūtaxat dēt inqrere de cau-
sis synodalibus, i. de causis spectantibus ad forū eccl̄iasticū.
& dixit de synodalib⁹; qa oēs causæ olim deferebant̄ ad sy-
nodū Eporū. 6. q. 2. in c. 1. & 2. & in c. 1. de iud. tñ posteà subii
cit, q̄ de quolibet peccato mortali dēt Eṗs inqrere; & sic vi
deret̄ exhausta iurisdictio iudicū seculariū ꝯ. c. rex dēt 23.
q. 5. Hāc materiā examinaui in c. nos inter, de pur. c. vbi bo.
glo. & lōgè latius in d. c. cū sit gñale. Et cōclude p intellectu
gl. q̄ qdā sunt crimina merè eccl̄ica, de qbus iudex secula-
ris nullo mō se ītromittere p̄t, vt est crimē hæresis, de hære.
c. vt inqsitiōis, §. phibem⁹, li. 6. Quędā sunt crimina mixta,
de qbus vterq;. s. secularis, & eccl̄iasticus cognoscere pñt, vt
crimē sacrilegii, vt in c. cū sit generale, p alle. & in c. felicis, de
pœnis, li. 6. Rlr verò de aliis criminibus in terris imperii nō
p̄t iudex eccl̄iastic⁹ se impedire, nisi indirectè quo ad pn̄iam
imponendam, & ad delictū phibendū, vt in c. nouit, de iudi.
7 †Nisi delictū sit notoriū. nā tunc cū dephēdat̄ negligētia iu
dicis secularis, p̄t iudex eccl̄iasticus pcedere, vt no. hic Inn.
8 & in d. c. nouit; facit c. 1. §. notoria, de cēsi li. 6. †Et in fi. glo.
No. gl. qa satis est plana in materia sua; & idē sentit gl. in c.
iudicet. 3. q. 7. & cōcludit gl. q̄ neq; cōdenādo neq; absoluē
do dēt iudex seq cōsciētiā suā: sed moueri ex pbationibus
corā eo factis. do. Ant. recitat hic dicta Cal. q̄ posuit in c. pa
storalis. §. qa verò, ꝣ. de offi. de leg. & ibi ego recitaui & plenè
examinaui istū passū; & seqnit̄ do. Ant. Cal. p̄terq̄ in vno. Di
cit. n. q̄ si iudex hēt cōscientiā ꝯ reū, licet accusator nō pro-
bet, nō dēt eū absoluere diffinitiuè, vt dicit Cal. sed solū ab
obseruatiōe iudicii: qa si absolueret diffinitiuè, illa sn̄ia ob-
staret in alio iudicio, & sic reus trāsiret impunit⁹. Sed mihi
plus placet opi. Cal. qa in nullo facit ꝯ cōsciētiā in absoluē
do eū purè & simplr: qa nō sequit̄, est criminosus, ergo ne-
cessariò cōdēnandus: qa nō dēt cōdēnari criminosus nisi ac
cuset̄ & pbet̄, vt 6. q. 2. in c. si tñ, & in c. placuit, & in l. rescri
pto, ff. de mune. & hono. vñ, ex quo delictū nō est pbatū, dēt
illū absoluere: qa occulta sunt relinquēda iudicio Dei. 6. q.
1. c. si oīa; facit. c. qualr & qñ, el i. in fi. de acc. Itē Chr̄s simplr
absoluit mulierē, quā sciebat adulterā, dū dixit, qs te cōdē-
nauit mulier? & illa rñdit, nemo dñe. dixit Chr̄s: nec ego te
cōdēnabo, vade & ampli⁹ noli peccare, vt habet̄ in euāgelio.
Chr̄i aūt actio nr̄a est instructio, vt ĩ. c. pxi. & 2. q. 1. c. Deus,
& c. signasti, ꝣ. de elec. & licet iste reus euitet pœnā tpalē, nō
euitabit æternā: secus ecōtrà, qñ iudex hēt cōscientiā firmā
p reo. nō. n. dēt eū cōdēnare pp pbationes: qa innocēs nō
est puniēdus; & certè tunc faceret ꝯ cōscientiā, si puniret in-
9 nocentē. †Vltimò ergo aduerte: qa glo. ineptè posuit addi-
tionē in fi. dū dicit, q̄ q̄ ꝯ cōscientiā iudicat, punit: & tñ pri-
mo dixerat, q̄ nō dēt iudicare s̄m cōscientiā, sed s̄m allega
ta; nec gl. fideliter recitat casum illius. c. cū æterni. nā ibi sim
pliciter nō dr̄, q̄ iudicās ꝯ cōscientiā sit puniendus. nā si hoc
diceret, cessaret hæc disceptatio; sed dicit ꝯ cōscientiā & con
tra iustitiā. q. d. q̄ si iudicat simplr cōtra iustitiā nō incurrit
pœnā, de qua ibi, nisi ēt faciat ꝯ cōsciētiā. nā sæpe iudex iu-
dicat iniustè p errorē, & nō ex certa sciā. quo casu nō punit̄
illa pœna, de qua ibi; & sic pōderādo illū tex. potes euitare
10 ꝯriū, qd̄ de illo multū strictè formari p̄t. † In gl. in ver. *publi
cum*, i fi. No. duo ex gl. primò, q̄ si iudex sclaris dēt impēdere
suū brachiū & auxiliū iudici eccl̄iastico; ita iudex eccl̄iastic⁹
11 dēt iuuare seculares ꝯ subditos sibi rebelles. †Secūdò no. q̄
iudex secularis p̄t cōpelli p excōicationē ad dāndū familiā
& auxiliū suū iudici eccl̄iastico. Inn. fatet̄ hoc primū. sed dat
suas dr̄ias in hoc inter eccl̄iasticū & secularē: qa eccl̄iastic⁹
g pōt cōpellere secularē, & si nō vellet sibi impendere auxiliū,
vt in

a Rodulphus. Adde quæ ibi posui post d. Ant. Cors.
b Præuētiōi. Adde Pe. d̄ Anc. cōs. 14. SEB. SAPIA.
c Ptās libera. Quot modis q̄d dicat̄ liberū, d̄clarat Bal. in l. 2. col. 10. C. de ser. & aq. Et ad ppositū uide Car. ĩ c. ad hæc, de relig. do. Ge. i c. 1. d̄ rl̄a. in 6. Ias. i l. 1. C. de sacros. ec. Deciū ĩ c. q̄ i eccl̄iarū, co. 2. post Are. ibi. ꝣ. de cōsti. ubi plura d̄ uerbo, liberè, & infinita accumulauit, And. Sicul. hic.
d Cōtra ius. Adde Ro consi. 248. Pe. de Anch. cōs. 260. ANT. FRAN. Adde q̄ istud verbū, libera ptās, uel uerbum, liberè, bñ excludit cōsuetudinē & appl̄onē; nō tñ excludit iuris ordinē c. sacrosancta, de ele. & iō dicimus, q̄ talia uerba nunq extendunt̄ ad illicita & iniusta, no. ĩ c. trāsmissam, de elec. in fi. & facit l. filiusf. ff. d̄ dona. & l. ꝯ iuris, in §. fili⁹, ff. de pac. & de signato hui⁹ uerbi, liberè, uide q̄ no. in c. de multa, de p̄b. & in c. licet eṗs, e. ti. li. 6 & uide gl. i ver. liberè, in cle. fi. de eta. & qual. & aliā silr ĩ uer. liberè in cle. dodū, d̄ sepul. & uide gl. i c. ordinarij, de of. or. li. 6. & gl. in c. cū plures, de of. dele. eo. lib. & uide q̄ hñr in c. irrefragabili in prin. de of. or. ZACHARIAS.
e Brachij secularis. Adde Alex. in l. 2. ff. d̄ iuris. om. iud. Hosti. in c. 1. ꝣ. de of. archi. Dixi i additi. ad istum in c. significasti, nu. 8. in uer. brachij secularis. ꝣ. de of. del.
f Et generali. Ad. de Old. consil. 278. Bart. consil. 164. 4. lib.
g Compellere secularem. Sed an episcopus possit tenere familiā armatam uide Bald. q̄ sic, in l. 3. §. fi. de offic. præfe. uigi. And. Barba.

vt in iuribus alleg. atis n. gl. sed non ecõtrà: q̃a secularis nõ a
pt cõpellere eccl̃iasticũ: q̃a maior ẽeo, facit. c. qualiter, de iu b
di. & c. legimus, in fi. 93. di. Secũda dr̃ia: q̃a eccl̃iastic⁹ nõ te-
neť iuuare secularẽ iudicẽ; puta excõicãdo sibi rebelles, nisi c
pri⁹ fiat sibi fides de ,pcessu: q̃a ñ dẽt excõicare, nisi p̃mittat
admonitionẽ, & ex iusta cã. sed facta sibi fide, q̃ subdit⁹ iniu
stè est rebellis, dẽt iudex eccl̃iastic⁹ illũ bãnitũ, seu rebellẽ,
vel ,pscriptũ p iudicẽ secularẽ excõicarẽ: sed ecõtrà iudex
sc̃laris dẽt obtẽpare iudici eccl̃iastico, licet ñ faciat sibi fi-
dẽ de ,pcessu. Sed posteà Inn. vr̃ se limitare, dicẽs, q̃ si extra
iudiciũ iudex eccl̃iastic⁹ petit auxiliũ à iudice sc̃lari, & ɔstat
ipsi sc̃lari, q̃ iniustè petit; ñ teneť nec dẽt iudex sc̃laris sibi
ĩpẽdere auxiliũ: q̃a ñ dẽt eũ iuuare ad malũ, sed ad bonũ; &
sic intellige istũ tex. ibi, cũ dicit: *nõ ad p̃iudicandum &c.* nã iu
dex sc̃laris ñ est inferior, sed par iudici eccl̃iastico s̃m eũ; &
iõ nõ teneť sibi obtẽpare, si iniustè petit; facit. 96. di. c. cũ ad
verũ, q̃d verbũ no. Sed si petit auxiliũ ĩ iudicio, vt q̃a ,pcessit
iudicialr̃, & nõ fuit appellatũ nec supplicatũ; tenet iudex se
cularis mãdare executioni sñiam iudicis eccl̃iastici, nec dẽt
admittere exceptionẽ iniustã; facit. c. 2, de exce. li. 6. d. Ant. ĩ
hoc istat. & finalr̃ vr̃ cõcludere, q̃ si est casus, ĩ quo iudex sc̃la
ris pt cognoscere: nõ teneť exeq, nisi sibi faciat fidẽ de ,pces-
su; & vr̃ q̃ hæc fuit opi. Bar. ĩ l. diu⁹, ff. de custo. & exhi. re. &
a ibi dicit no. p illũ tex. q̃ si iudex eccl̃iastic⁹ tradit cõuictũ de
heresi iudici sc̃lari, vt ipsũ puniat, ñ teneť illũ punire, nisi sibi
pri⁹ ostdať ,pcessus, vt sic videat an iustè fuerit ,pcessum ɔ̃ il
lũ. Ad idẽ alle. q̃d habeť ĩ auť. de san. ep̃is. ĩ §. si verò crimẽ.
†Sed aduerte: q̃a ĩ exẽplo suo Bar. de directo dixit ɔ̃ casum.
13 c. vt inq̃sitionis, ĩ §. ,phibem⁹, de hære. li. 6. vbi dr̃, q̃ de crimi
ne hæresis, cũ sit merè eccl̃iasticũ, neq; directè neq; idirectè
pt iudex sc̃laris cognoscere: sed pura & nuda executio ad eũ
ptinet ad req̃sitionẽ iudicis eccl̃iastici: & tenẽ m̃eti illũ tex.
Idẽ putare dicẽdũ p illũ tex. vbi crimina essẽt merè eccl̃ia-
stica: sed vbi crimina nõ essent merè eccl̃iastica, tũc si tradiť
aliqs curiæ sc̃lari; vt q̃n cleric⁹ degradať, iudex sc̃laris ñ dẽt
eũ punire, nisi fiat sibi fides de ,pcessu: q̃a ille efficiť de foro
suo, & hẽt eũ iudicare vt subditũ, ñ aũt vt purus executor; ẽt
in isto casu loquiť tex. in d. §. si verò crimen. Sed si nõ tradiť
sibi, vt sit de foro suo, sed iudex eccl̃iastic⁹ petit vt tanq̃ exe
cutor exequať suã sñiam; tũ satis pt teneri opi. Inn. hic, vt iu
dex sc̃laris illã sñiam exequať, licet sibi ñ fiat fides de ,pces
su; facit d. c. 2. de excep. li. 6. In executiõe. n. iustitiæ vr̃ iste se-
cularis inferior, ar. 23. q. 5. in c. principes, & c. administrato-
res. sed si iudex sc̃laris sciret sñiam iniustã, posset dici, q̃ nõ
teneret illã exeq saltẽ ĩ cã criminali: q̃a ñ dẽt esse executor
ad malũ ɔ̃ cõscientiã; facit. l. ñ tm̃, ff. de appe. Et p hoc decidiť f
alia q̃õ not. quã posuit Io. An. hic, & fuit Io. de mon. Merlo. d
Ep̃s volebat[b] visitare quẽdã p̃latũ inferiorẽ. ille dixit se esse e
b exẽptũ, & appellauit ad Papã. Ep̃s excõicauit illũ. & q̃a ille
nõ curauit de excõicatione, petiit à iudice sc̃lari, vt daret si
bi familiã & auxiliũ suũ. iste verò q̃ appellabat, cõtradicebat.
q̃rebať q̃d facerẽ debebat iudex secularis? & post multa iste
q̃ disputauit, cõclusit q̃ nõ tenebať impẽdere auxiliũ: q̃a te-
neť impẽdere ɔ̃ rebelles & resistẽtes ep̃o de facto: secus aũt
de iure; & ĩ dubio p̃sumendũ est ,p appellãte, vt deferať sedi
ap̃licæ, ar. c. directæ, de appel. & cũ hac decisione trãseũt hic
cõiter Doc. q̃d est valde not.[c] †Quia facit ad multa; vt si sub
c ditus ẽt nõ exẽptus ex iusta cã appellauit, nõ dẽt iudex secu
13 laris dare suũ auxiliũ ad petitionem Ep̃i ɔ̃ illũ subditũ. tñ in
casu suprà posito fortè aliud posset dici p c. cũ p̃sonæ, de pri
uil. li. 6. q̃a, cũ aliàs subditus dicit se exẽptũ, dẽt exhibere pri
uilegiũ: vel si allegat p̃scriptionẽ, dẽt exhibere priuilegiũ,
q̃d sibi tribuit cãm p̃scribẽdi: aliàs pt Ep̃s vti iurisdictione,
cũ hẽat iurisdictionẽ fundatã de iure cõi; ergo, si nõ seruat
subditus q̃d ibi dr̃, pt Ep̃s legitimè petere auxiliũ brachii se
cularis; vide tñ in hoc q̃d dixi post Inn. in c. venerabili. ĩ. de
cẽsi. †Itẽ scias, q̃ ab eo q̃d s̃. dixi, q̃ iudex eccl̃iastic⁹ dẽt ex-
14 cõicare rebelles iudici seculari, & ecõtrà iudex sc̃laris dẽt

bãnire & aĩaduertere ĩ rebelles iudici ec
cl̃iastico; Inn. recedit, & vr̃ velle, q̃ nec iste
dẽt illos excõicare, nec iste sc̃laris istos
,pscribere vel bãnire; sed satis est eos vita
re. Sed Host. tenet primũ dictũ, q̃d est no.
dicẽs, q̃ ad petitionẽ iudicis eccl̃iastici iu
dex sc̃laris dẽt bãnire & punire subditos
rebelles & inobediẽtes iudici eccl̃iastico
nõ curãtes de excõicatione; ita ecõtrà ad
petitionẽ iudicis sc̃laris dẽt iudex eccl̃ia
stic⁹ interdicere & excõicare subditos re
belles & proscriptos à iudice sc̃lari; & ad
hoc alle. no. dictũ Inn. in c. licet ex susce-
pto, de fo. cõpe. vbi dixit, q̃ si aliq subditi
nolũt obedire Imp̃atori de facto, nõ suc-
cedit Pa. ĩ iurisdõne: sed dẽt iuuare Imp̃a
torẽ ad domãdũ illos subditos; & sic dẽt
ẽt p̃stare auxiliũ q̃d pt. ex his habes opti-
mũ remediũ ,p istis nobilib⁹ repulsis ab eo
rũ dñio. nã possent ĩplorare auxiliũ eccle
siæ; & eccl̃ia dẽt subditos eis resistẽtes ex
cõicare & iterdicere. In gl. fi. ibi, *vt suã au
thoritate, &c.* hæc expositio gl. licet vera sit
ĩ se; est tñ satis extranea ad tex. vñ alii doc.
exponũt, ñ ad p̃iudicãdũ eccl̃iæ. i. q̃ p hoc
ñ fit p̃iudiciũ eccl̃iæ, quomin⁹ possit iudi
care sine auxilio brachii sc̃laris. Alij dñt,
ñ ad p̃iudicandũ. s. illi, ɔ̃ quẽ petiť auxiliũ:
q̃a ñ dẽt auxiliũ ĩpẽdi ɔ̃ iustitiã; & hoc ẽt
sentit Inn. vt dixi. s. vr̃ s̃m Hos. ñ ad p̃iudi
cãdũ. i. q̃ p hoc nõ p̃iudicať iudici sc̃lari,
quomin⁹ posset punire & impouere pœnã
tp̃alẽ: sed hæc opi. sibi ñ placet: q̃a ñ dẽt
q̃s bis iudicari. 23. q. 5. c. q̃d ergo, & ĩ l. li-
cet, ff. nau. cau. sta. nisi dicať, q̃ iudex eccle
siastic⁹ ĩponat pœnã sp̃ualẽ, seu pñiam: iu
dex verò sc̃laris imponat pœnã tp̃alẽ: sed
hoc nõ placet Host. q̃a eccl̃ia dẽt defende
re pœnitẽtẽ. 11. q. 1. c. aliud; & sic trãsit Io.
An. cũ Hos. †Ex hac opi. posset colligi no.
dictũ, si opi. esset vera, s. q̃ punitus[d] sp̃ũali
vel tp̃ali pœna p iudicẽ eccl̃iasticũ,[e] non
dẽt puniri de eodẽ delicto p iudicẽ secu-
larẽ. sed dñi Ant. nõ placet hæc sñia, con
cludẽdo, q̃ qualitercũq; fuerit punitus à
iudice eccl̃iastico, pt tp̃aliter puniri p iu
dicẽ secularẽ, si est de sua iurisdictione; al
leg. no. p Inn. in c. dilectus, de pur. ca. & p
eũ in c. de his, de accus. ego verò puto, q̃
hoc sit ĩdistinctè verũ: sed vide ad hoc tex.
no. in c. fœlicis de pœnis, li. 6. & ibi Io. An.
dicit istã q̃õnẽ fuisse disputatã. vñ vide ibi
p eũ, & q̃d no. ĩ sili Bar. ĩ l. 2. ff. vi bo. rap.
vide q̃d dixi ĩ c. cũ sit gñale, & ĩ d. c. de his.

a Fidẽ de pro cessu. Adde videndum Old. consi. 89. incip. episcopus.
b SEB. SAPIA. Ep̃s volebat. Vide ad hoc Oldr. in cõsi. 89. & Fe.
de Ancha. in regula, ea quæ, in ver. quæstio, de regu. iur. in 6.
c Valde no. Adde Old. cõsi. alle. & facit, q̃ ,pmittẽs aliquẽ defendere
nõ teneť defendere iniustè, vt voluit Anch. cõsi. 180. & Are. cõs. 144.

ANT. FRAN. Ad hoc, ad q̃d teneatur promittẽs aliquẽ defendere; dicas q̃ intelligit obligatus defen-dere de iure, & nõ de facto, & iustè & non iniustè, vt per Bar. in l. dãni, la vlti. ff. de dã. in fect. & in l. stipulatio ista, i pr nc. ĩ p̃n. co. ff. de verb. obl. & hĩ per Bal. ĩ l. fi. in ver. q̃runt Doct. C. de actio. empt. Si aũt promisisset defendere de iure & de facto, ad q̃d teneať vide Bar. in l. in il la stip̃lone per te nõ fieri, ff. de ver. ob. vbi dicit q̃ debet defendere, si mouetur lis de iure vel de facto, & debet p̃sentare testes & iura, & soluere sumptus & expẽsas. non tñ tenet defendere cũ armis, nec armata manu resistere q̃s ẽe voluit Bal. in præalle. l. fin. C. de act. emp. & habeť p Cyn. ĩ l. 1. ff. q̃d vi aut clã. & vide p Alex. in l. stipulatio ista, ff. de ver bo. oblig. dicit tñ Bar. in 1. constitutione florẽ, in §. omnem, in 3. colũ. quod qui tenetur alium defendere, tenetur etiã cũ armis defendere: q̃d puto intelligẽdũ, q̃ q̃s tenet defendere ex iuris dispositione, puta patriam suam, vt ĩ l. 1. in §. hoc ẽt in p. Bar. ff. de iusti. & iu. Et adde q̃ qui non cogitur aliũ defendere, si non vult: imò potest p̃cium recipere vt defendat. l. metũ. §. sed licet, & ibi Bar. ff. quod met. cau. & in l. 1. §. sed neq;, ff. ad Sylla. & ideò dicit Bal. in. l. 1. in 4. col. C. de fer. fug. q̃ q̃ potest defendere & non defendit, nõ dr̃ opẽ vel fauorem p̃stare. & dicebat Bart. in d. §. sed neq;, q̃ qui pt aliũ defendere, ne occidať & nõ defendit; nõ tenet, nisi alias fit particeps & cõscius criminis. ĩ tẽ an pater teneat defendere filiũ, & ecõtrà, & de alijs p̃sonis, q̃ tenenť defendere; vide per Spe. In tit. de act. in ver. sed quæritur verũ pater.

d SEB. SAPIA. Punitus. Vide de hac. q. latè per Bal. & Moder. in
l. cunctos populos, C. de sum. tri. & fi. cat ho. vbi latè tractant, an &
qando quis potest duplici pœna puniri.
e Iudicem ecclesiasticum. Adde quod voluit Are. consi. 66.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos non dr̃ scire ꝑ certo illud, qđ scit in cõfessione, qa potuit ille nõ verũ dicere.* 12.

2 *Criminosus, cuius delicta non possunt probari, non potest puniri.* 5. 6.

3 *Sacerdos potest in genere crimen sibi confessatum redarguere.*

4 *Excommunicatio potest ferri in incertam personam ratione furti, & similium.*

5 *Sacerdos pt̃ sine peccato ministrare corã excõicato, et eidẽ eucharistiã tradere. si solus scit eũ esse excõicatum, & non pt̃ aliter probari* 6.

7 *Sacerdos adductus in testem pt̃ liberè iurare se nescire, licet illud sciat in confessione: secus si scit in pœnitentia citra confessionem.*

Testis potest & debet testificari de eo, quam iurauit prius nemini dicere.

8 *Excommunicare an possit quilibet sacerdos?*

9 *Excõicare potest aliqs ratione consuetudinis.*

10 *Excommunicatio est mere imperij; nec debet ferri sine causa cognitione.*

11 *Excõmunicatio non debet fulminari, nisi præcesserit trina monitio.*

13 *Delicta quantumcunque occulta ligant ex cõstitutione, vel excommunicatione.*

14 *Excõicans si intẽdit vnũ ex duob⁹ excõicare, & nescitur qs sit; quis eorũ erit excõicatus?*

15 *Sacerdos si intendebat consecrare singulas hostias, quas habebat in conspectu, quas tamẽ putabat esse decem, & in veritate erant plures, an omnes, vel quæ erunt consecratæ?*

a SER. SAPIA. Certa sciẽtia. Qñ dicat certa sciẽtia vltra allegata per Andr. Siculũ hic vide latè Alex. in l. 1. col. 4. cum seq. ff. si cer. pet. & ex his, quæ dicit hic dñs Abb. colligit, ꝙ confessio facta sacerdoti nõ ꝓbat in foro iudiciali, cũ censeatur facta Deo; & ita no. Bal. in l. archigerõtes, C. de episc. audi. qđ tñ limita, vt nõ ꝓcedat in cã matrimonij, vt est gl. in c. tua nos, de spon sal. quã ad hoc reputat sing. Ludo. Ro. in l. si nõ ſpãli C. de testa. & do. Ias. in l. 1. §. huius studij, ff. de iusti. & iure. vbi arguit de isto tex. contra dicta ibi per Doctores.

b Reum criminis. Adde Oldr. cõsil. 81.

c Non potest probare. Adde quod voluit Cal. consil. 4. de sent. excom.

ZACHARIAS. Adde Pet. de Anc. et Gem. in c. is q. de sen. exc. lib. 6. Fran. in c. epõrũ post glos. & doc. de priul. ĩ. eo. lib. q videt tacitè innuere excõmunicatum non publicum, nec iudicio cõdemnatũ posse tolerari in spiritualib.

ZACHARIAS.

d Quod non. Adde quod posui in apostil. ad Istum in c. lectæ, in fi. in apostill. in versi. de voluntate, ĩ. de renũ. vbi remisisiuè teti gi hãc quæstionẽ.

e Quod non reuelet. Adde quod voluit Alexã. consi. 173.

ZACHARIAS. Adde ita tenere in proprijs termi nis Inn. in c. qualiter & qñ, lo. i. ĩ. de accusa.

CAP. II.

I sacerdos. Ordinari⁹, 6 q scit non vt iudex, sed vt Deus vel hõ subditũ esse criminis reũ; indeterminatè poterit, sed nõ nominatim 7 eũ arguere, vel punire. h. d. Casus lit. Sacerdos scit aliquẽ reũ alicuius criminis: d vel ipse criminosus ei cõfessus fuit. dr̃, ꝙ si ille admonit⁹ fuerit satisfacere, sacerdos ñ dẽt eũ nominatim arguere, nisi ordine iudiciario crimen fuerit ei ꝓbatũ: sed in genere admoneat illũ exẽplo dñi, q dixit: e vnus vr̃m me traditurus est. sed si ille qui dãnũ sustinuit, petat iustitiã, sacerdos pt̃ excõicare illũ, q dãnũ dedit hoc mõ: excõico eũ q fecit tale factũ. Sed noĩe proprio ñ dẽt illũ excõicare, q̃uis ei cõfessus fuerit: qa ñ vt iudex illud scit. sed vt De⁹: nec dẽt illũ admonere, ne ingerat se cõio ni ipsius sacerdotis: qa nec Chr̃s Iudã remouit. Ber. †No. 1. argũ optimũ ex tex. ꝙ is q aliqd scit ex cõfessione alicuius & in foro pñiali facta, ñ dr̃ illud scire ꝓ certo: qa potuit ille nõ verũ dicere; & sic ñ habet certa scia.ᵃ tũc. n. habet certitudo, cũ 8 res dephendit aliquo sensu corporeo; ad hoc. 3. q. 9. c. testes, & l. si qñ, C. de testi. hoc. n. vr̃ ꝓbare iste text. dũ ponit ista vt diuersa. nã primò facit mẽtionẽ, cũ ꝓ certo scit aliquẽ esse reũ criminis, & posteà subiicit: *vel si confessus fuerit &c* quasi tunc ꝓ certo nõ sciat; & hoc ꝓbat ista lr̃a, licet 9 gl. i. aliter sentiat: in hoc tñ ñ vr̃ ponderasse tex. †Sed nõ. plaũ ñ dẽre subditũ noĩatim arguere de aliquo delicto, nisi possit illud delictũ plenè ꝓbari. ñ credit ẽt supiori, si dicat aliquẽ esse reũ criminis.ᵇ 6. q. 2. in c. placuit, & in c. si tñ. puto tñ, ꝙ i secreto pt̃ eũ admonere: qa talis admonitio nõ pt̃ nisi ꝓdesse, arg. 2. q. 1. c. si peccauerit. †Tertiò no. & tene mẽti, ꝙ de delicto, cui⁹ qs est cõscius vt Deus, possit in publico redarguere pc̃ore in gñe, & tñ nõ determinatè. hoc ẽt colr̃ exẽplo Chr̃i. sciebat. n. De⁹ eũ Iudã traditurũ. tñ nõ oĩno si luit, sed in gñe eũ redarguebat, & delicti suppliciũ minabat, dũ dicebat; ꝗ meli⁹ erat, si natus nõ fuisset hõ ille &c. & tene mẽti hoc dictũ; ex quo habes casum, in quo pt̃ sacerdos delictũ sibi cõfessatũ in gñe redarguere. †Itẽ no. & tene mẽti, ꝙ p quolibet dãno illato 4 pt̃ recurri ad iudicẽ ecclesiasticũ, vt excõicet eũ q dãnũ intulit, licet ꝓbari nõ possit determinatè qs dãnũ intulerit. nã rõne peccati mortalis dẽt recurri ad ecclesiã, vt in c. nouit, de iudi. & in hoc tex. iste pt̃ quotidie practicari specificè in furto, qñ nescit author furti. Itẽ no. tres sciẽtias, quas pt̃ qs in eodẽ facto hr̃e. nã pt̃ hr̃e vnã vt hõ: quia videt. secundã vt Deus: qa ille fuit sibi cõfessus in pñia. tertiã vt iudex: qa ordine iudiciario factũ est sibi ꝓbatũ; & ꝙ iste tres sciæ haberi alternatiuè seu distributiuè, & etiã simul. nã pt̃ qs scire tñ vt Deus: vel vt hõ: vel vt iudex. Itẽ pt̃ scire simul vt hõ: qa vidit: & vt Deus, qa ẽt fuit sibi confessus. Itẽ vt iudex: qa postmodũ in iudicio fuit sibi ꝓbatũ; & hoc satis probat iste tex. Sed nunquid possint istæ sciæ sibi aduersari adinuicẽ in eodẽ subiecto, vt possit eadẽ ꝑsona certũ qđ scire vt Deus, & 5 ɔ̃riũ scire vt hõ, vel iudex? vide qđ dixi in c. pastoralis. §. qa verò, de offi. delega. †Itẽ no. casum in quo sacerdos sine pc̃ô ministrat pñte excõicato, cũ. s. nõ pt̃ ꝓbare᷍ illũ esse excõicatũ: qa hoc nõ scit vt hõ, sed vt Deus; & sic optime facit hæc litera in arg. ꝙ sacerdos nõ dẽt desistere à celebratione diuinorũ, licet sciat aliquẽ ex pñtibus esse excõicatũ, ex quo hoc ꝓbari nõ pt̃. Hoc tñ ego admitterẽ in celebratione necessaria; & ita loquit iste tex. secus in voluntaria, arg. 24. q. 1. c. si. Vlt. no. casum, in quo sacerdos nõ dẽt denegare corp⁹ Chr̃i excõicato, cũ. s. ꝓbare nõ pt̃ illũ esse excõicatũ, licet sciat vt hõ, vel vt Deus. hoc ẽt colligit exẽplo Chr̃i, q hoc sacrm̃ nõ denegauit Iudæ: sed sibi & aliis apostolis ꝓtulit, vt. 1. q. 1. c. Christus. †Sed q̃ro, quid si sacerdos ꝓducit in testẽ cõtra reũ criminis, nunqd teneat̃ r̃ndere de eo, quod scit vt Deus? dic securè tenendũ ꝙ nõ;ᵈ ad hoc. c. dilectus, de exces. pla. & in c. oĩs vtriusq;, de pœn. & re. vnde securè r̃ndere pt̃ se nihil scire: qa nõ ꝓducit̃ in testẽ vt Deus, sed vt homo, & tanquã homo nescit: secus autẽ est, si nesciret vt Deus: sed vt homo, licet alius sibi dixisset secretò & iuramento ꝑstito, ꝙ nõ reuelet.ᵉ nã nõ obstante illo iuramẽto, si ꝓducit in testẽ, debet dicere veritatem. rõ est: qa illud iuramentũ nõ extendit ad illum casum, cũ. s. ꝓducitur in testem; & si intendebat iurans ad hũc casum se extendere, iuramentũ fuit temerariũ; & ideo non seruandũ; ita no. sentit Inn. in c. qualiter & qñ. ĩ. de accu. vbi vide & tene menti. Itẽ dic, ꝙ non semper dicit̃ sacerdos scire vt Deus, licet is qui sibi reuelauit, dixerit ꝙ sibi dicebat in pœnitentia. Tunc. n. solũ dicit̃ peccatũ detectum in pœnitentia vt Deo, qñ peccator quærit salutẽ animæ suæ. secus autẽ si causa libidinis seu ratione amicitiæ dixerit qs peccatũ sacerdoti: qa tũc nõ dicit̃ in pñia, licet ille dicat, dico in pñia: qa ille nõ tenet locũ Dei in hoc, ex quo ad eũ ñ recurrit, vt Deũ; hoc no. sentit Inn. in d. c. oĩs, & tene mẽti: qa multi decipiunt̃. †Quæro ꝓ declaratione lr̃e, nũ quilibet sacerdos possit excõicare? vr̃ primò ꝙ sic, ar. hui⁹ tex. nã hic fit mẽtio de simplici sacerdote. Hos. itellexit tex. i sacerdote curato; & sic vr̃ velle ꝙ sacerdos hñs curã possit excõicare parochianũ suũ; ꝓ quo ẽt facit tex. i c. seq. Alii dixerũt ɔ̃riũ. Pet. & Abb. cõcordãdo dicũt, ꝙ aut hoc hẽt cõsuetudo; & pt̃ sacerdos excõicare ẽt cũ causæ cognitione iuxta cõsuetudinẽ. †Et ex hoc primo mẽbro no. ꝙ consuetudo pt̃ dare 9 ptãtẽ excõicãdi; an sit verũ indistinctẽ, vide lati⁹ p Inn. i c. oli. de rest. sp. & qđ ibi leg. & no. in c. cũ cõtingat, de fo. cõpe. Et

pe. Et an teneat excõicatio rõne possessiõis tñ, vide qđ no.
Io. An. i. c. auaritię, de ele. li. 6. cessante uerò ꝯsuetudine p̃t
a sacerdos curat⁹ ſm eũ excõicare parochianũ[a] in gñe & sine
causę cognitiõe: cũ causę vero cognitiõe vł certã ꝑsonã ex
cõicare ñ p̃t, qa ñ ē iudex, & sic istũ tex. intelligũt, qñ sacer-
dos curat⁹ fert excõicationẽ i gñe; & cũ hoc ĩtellectu tran-
seũt hic Io. An. & d. Ant. & no. hoc singułr ꝑꝑ authoritatẽ
10 istorũ Doc †Sed ego sp̃ tenui ĩdistinctè, ꝙ cessante ꝯsuetu-
dine sacerdos curatus nec ĩ gñe, nec ĩ spẽ excõicare p̃t. ple-
nè hũc articulũ explicaui ĩ. c. si qs ꝫ, de fo. ꝯp. ĩ repetitiõe; &
ꝓbat̃ sic. excõicatio ē iurisdõnis ꝯtẽtiosę, q nõ dẽt ferri ni
ſi cũ cãę cognitiõe, & fert̃ in ĩuitũ. 2. q. 1. c. nemo Ep̃s. sed sa
cerdos curatus ñ hẽt iurisdõnẽ fori ꝯtẽtiosi, sed pœnitẽtia
lis tñ, ꝓ hoc. 11. q. 1. c. de ꝑsona. Itẽ excõicatio ē meri ĩpe-
rii, ut no. Inn. ĩ. c. trãsmissã, de ele. simplex aũt curatus ñ hẽt
ea, q sunt meri ĩperii. Itẽ iura tñ à iudicib⁹ dñt excõicatio
nẽ eẽ ferẽdã, ut ĩ. c. 1. đ sen. exc. li. 6. vbi repetit̃ uerbũ, iudex.
Ad idẽ. c. q̃rẽti, de uer. sig. & ĩ c. Archidiacon⁹, đ offi. archi.
nõ ob. iste tex. dẽt. n. intelligi de sacerdote alias ordinario.
nã & Ep̃i olim appellabant sacerdotes 95. dis. c. olim. nã sa
cerdos est nomen dignitatis & honoris. 21. dist. c cleros; &
hoc sentit Vin. hic. & hoc ẽt patet ex rubro. nã hic tractat̃
de offĩo iudicis ordinarii. ergo ut ista decretalis conueniat
rubro, dẽt intelligi de sacerdote ałs iudice ordinario. dẽt
n. nigrũ cõuenire rubro, ut not. gl in. c. tibi q, de rescri. li. 6.
& in. c. bonę, de cõfir. uti. uel inuti. & ĩ. c. si sup gr̃a, de offi.
dele. li. 6. Hoc ẽt ꝓbat ista lr̃a, ibi: *nisi iudiciario ordine &c.*
& ibi: *petierit iustitiam.* certũ est ꝙ à simplici curato nõ petit̃
iustitia ꝯtra dãnũ inferẽtẽ, nec ꝓcedit corã eo ordine iudi
ciario. Ex his cõcludit̃, ꝙ hęc lr̃a nõ ꝓbat opi. istorũ doc. &
ꝓ hoc vide bo. gl. q hoc sentit ĩ. c. seq. vbi dicã, & in. c. nemo
ep̃s. 2. q. 1. ad. c. seq̃ẽs dic vt ibi dicet; & hãc opi. ꝙ ñ possit,
11 sentit Collecta. hic. †Sđò q̃rit̃, nũqd hęc gñalis excõicatio
b sit ferenda pręcedẽte cõpetenti monitiõe?[b] dic ꝙ sic. vnde
nec in genere nec in specie debet ferri excõicatio, nisi præ-
cedente trina monitione, ut in. c. Romana; in versi. sed nec,
12 đ sen. exc. li. 6. †In gl. 1. Põdera gl. quã iducit d. Ant. ad saluã
dũ testẽ, q dicit aliqd ꝓ certo scire, & ĩterrogatus đ cã sciẽ
tię rñdet, qa ille fuit sibi ꝯsessus; sed certè hoc dcm̃ nõ ꝓbat̃
in tex. sed poti⁹ oppositũ, ut. ꝫ. dixi ĩ primo no. & dic ut ibi.
In gl. 2. ibi. *quod licitum est in genere.* No. gl. ꝙ rł̃r illud, quod
licet in gñe, licet in spẽ, & ecõtra, & idem tenent hic cõiter
13 doc. †Et no. gl. sequentem. & ex ea & ex text. collige, ꝙ ex-
cõmunicatio gñaliter lata ligat delictũ, quãtũcũq; occultũ,
seu delinquẽtẽ, & sic iudicio meo hic ē tex. ꝓ gl. no. in cle.
1. de hęre. ubi examinat, an constitutio militantis eccłiæ
liget delictũ omnino occultũ, & cõcludit ꝙ sic, & tene mẽ
14 ti illam gl. & istũ tex. ad hoc. †In gl. pe. in ñ. cõcludit ergo
gl. ꝙ nullus istorũ erit excõicatus: & idẽ tenet Gof. dicens,
ꝙ ex quo nõ cõstat de intẽtione excõicãtis, nullus vigore
ſnię erit excõicatus; cõsulit tñ ꝙ vterq; se faciat absolui ad
cautelã Ho. dicit, ꝙ vterq; ē ligatus, qa Deus ñ curat de uer
bis; sicut & ałs eccł̃ia ñ curat de uerbis, si ꝯstat đ intẽtiõe,
ut ĩ. c. i his, đ uer. sig. mihi placet opi. glo. cõiũcta opi. Gof.
facit. c. grauę. 11. q. 3. Itẽ. l. 3. §. si duob. ff. đ adi. leg. quã gl. ad
ducit ꝓ ꝯtraria opi. facit ꝓ hac opi. ut nullus sit legatus. nã
ibi in ñ. dr̃, ꝙ si legatũ fuerit factũ Titio, & non apparet de
quo Titio testator senserit, nulli debet̃ legatũ. Itẽ excõica-
tio nõ dẽt ligare ultra intentionẽ excõicantis. Nã potestas
& volũtas dẽnt cõcurrere ad expletionẽ cuiuscũq; rei, ut in
c. cũ super, de offi. del. & in. l. multum interest, C. si quis sibi
vel alteri. sed iste excõicãs nõ habuit animũ excõicãdi nisi
vnũ. ergo nõ dẽt esse uterq; excõicatus, nec alter, ex quo ne
scit̃, de quo senserit. nã ꝓferri in istis spũalib⁹ pura, recta, &
certa dẽt esse ĩtẽtio &c. de cõse. di. 4. c. retulerũt, & c. solet.
15 Et faciũt ista ad. q. sacerdos ĩ die fortè paschę volebat cõica
re pp̃łm, & hẽbat añ se hostias, 11. q̃s tn putabat. 10. ꝓtulit
simpłr uerba ꝯsecratiõis q̃rit̃ vtrũ oẽs. 11. sint ꝯsecratę, vł x.
tñ, vł nulla? & salua determinatiõe eccłię
ꝯcludit hic Cal. ꝙ si habebat aĩum cõsecrã
di oẽs, licet erraret ĩ numero, oẽs erũt ꝯse
cratæ: qa nõ deficit ĩtẽtio. Sed si habebat
aĩum cõsecrãdi x. & ñ plẽs, nulla erit ꝯse-
crata: qa ĩcertitudo uitiat. Nã (ut dixi) re-
cta & certa dẽt eẽ ĩtẽtio ĩ istis spũalib⁹, &
ĩtẽtio ē necessaria ad ꝑficiẽdũ op⁹, ut ĩ iu
rib⁹ ꝑal. & ꝓ hac opi. facit ista gl. in ñ. ñ. n.
ap̃pet, q̃s ex illis vndecĩ uoluerit ꝯsecrare.

SVMMARIVM.

1 *Prælatorum app̃lone ueniunt non solum supe-
riores, sed inferiores habẽtes iurisdictionem.*
2 *Præsbyter parochialis habet curam suorum pa
rochianorum, siue sint laici, siue clerici.*
3 *Excõicare possunt ẽt prælati inferiores ep̃is.*
4 *Sñia lata ꝑ inferiores iudices tã eccłiasticos q̃
seculares, an possit ꝑ ipsos mãdari executioni?*
5 *Iurisdõ ordinaria competit illis, q sunt electi a
collegio, uel uniuersitate, uel ꝑ superiorem. 7.*
Anathema, & excõicatio in quib⁹ differunt.
6 *Rector scholarium ẽt cleric⁹, si fuerit elect⁹ ab
uniuersitate scholarium laicorum, non habet
iurisdictionem in clericos scholares.*
*Vniuersitas scholarium, an sit secularis uel ec-
clesiastica, consideratur an scholares laici
sint plures, uel pauciores.*
7 *Rector scholarium clericorum an habeat iu-
risdictionem in ipsos?*
*Collegia possunt facere artifices inter se, & eli
gere rectorem qui habeat ordinariam iuris-
dictionem in ipsos in ciuilibus.*
8 *Artifices possunt conueniri non solum sub eo-
rum rectore, sed etiã sub maiore iudice loci.*
9 *Ep̃s concurrit in iurisdictione cum oĩbus ꝓla-
tis inferiorib⁹ suæ diœcesis, & est locus præ-
uentioni, & fortè hoc non ꝓcedit in prælatis
regularibus, ut infertur ex sequentibus.*
10 *Abbas habet iurisdictionem in monachos in ci
uilibus & criminalibus. 12.*
*Monachi magis tenentur obedire eorum Abba
ti, quàm episcopo. 12.*
11 *Excommunicatio sp̃ ꝑsumitur iusta, nisi probe
tur cõtrarium, uel nisi ab ea fuerit appellatũ.*
App̃le ab excõicatione non suspẽdit uinculum.

C A P. III.

CVm ab ecclesiarũ. Si ordinari⁹ subiect⁹ ep̃o ꝯfert ĩ
sibi subiectũ iustã cẽsurã eccł̃ia
sticã, ep̃s illã seruare dẽt, & eã sine satisfa
ctiõe & ꝯsciẽtia ꝓferẽtis relaxare nõ dẽt.
p̃rio ponit̃ exordiũ, ex quo sc̃do ĩfert mã-
datũ, ibi: *quo pp.* Casus lr̃al. Pleban⁹ sancti
Pãcratii aliqñ excõicabat aliquos ꝓ ex-
cessib⁹ suis. ep̃s Florẽtin⁹ absoluebat eos
irreq̃sito dicto plebano. peruenit hoc ad
dñm Papã. pp̃ sup hoc rescribit ep̃o Florẽ
tino, dicẽs, ꝙ qñ ꝓlati eccłiarũ ꝓferũt cẽ
surã eccłiasticã ĩ aliquos malefactores, il-
la dẽt rata & firma consistere, & obseruari
vsq; ad debitã satisfactionẽ. Vñ mãdat pp̃
ep̃o Florẽtino, quaten⁹, si p̃dict⁹ plebanus
ſniam excõicatiõis vł ĩterdicti in aliquos
parochianos suos tulerit, ipsam faciat in-
1 uiolabiliter obseruari. B. †No. 1. ex prin.

a Parochianum. Adde ut per Lap. alleg. 38.

b Monitione. Adde Ro. cõsi. 482. ꝙ tũ qñ qs declarat̃ excõicatus, nõ requiritur citatio. ANT. FRAN.

Tu dicas, ꝙ in denuntiatione excõicationis, q ipso iure infert̃, si factũ est notoriũ, nõ req̃rit̃ citatio, sed in declaratiõe facti, ꝓꝑ ꝙ insurgit excõicatio, req̃rit̃ citatio ſm Ho. & Fel. in c. reꝓhẽsibilis, de app. & uide d. Car. in cle. i plerisq;, de ele. in 10. q. vbi dicit, ꝙ i ꝓnũtiãdo pęnã esse cõmissam, licet ipso iure sic cõmissa, tñ req̃rit̃ citatio: qa posset subesse aliqua łtima defensio. & iõ dicebat Io. An. in c. cũ ſm, de hære. li. 6. ꝙ ẽt, qñ pęna ipso iure imponit̃, requirit̃ declaratio, q̃ fieri dẽt ꝑ citata, de quo ẽt ꝑ Bal. i c. 1. qb⁹ mo. feu. amit. ĩ usi. feu. & ĩ l. si qs maior, C. đ trãs. & in aut. hoc ampli⁹, in 1. col. C. de fideicõ. & hr̃ ꝑ Alex. in l. Imperator, ff. de iu. ñ. & hr̃ ꝑ gl. in cle. ꝑfici, de censi. An aũt in absolõne ab excõicatione req̃rat̃ citatio, hr̃ ꝑ Inn. in c. prudẽtia, in pen. col. de off. dele. ubi dicit ꝙ nõ. de quo etiã uide per Spe. in ti. de contu. in §. nunc dicamus, in ñ. sed pone. & ꝑ Ioan. An. in c. qua fronte, de app.

a iūcta suprascriptiōe, q̄ appłone p̄latorū [a]
venit n̄ solū ep̄i & supiores, sed ēt infe-
b riores [b] hñtes iurisdōnē, qd̄ clari⁹ p̄bat in
c. 1. de æt. & qual. quinimo dicit hic Hos.
q̄ ēt simplex curat⁹ dr̄ p̄lat⁹, ut patet hic ī
plebano, sed tu dic meli⁹; q̄ ex lata sign̄a-
tiōe sacerdotes parochialiū eccłiarū pn̄t
dici p̄lati: qa p̄sūt parochianis ī foro aiē,
& hoc respectu pleban⁹ p̄t dici p̄la⁹, hoc
p̄bat tex. ī c. tua j. de cl. egro & p̄bat ab al
lusiōe vocabuli, vel etymologia vocabuli.
5 nā dr̄ p̄lat⁹, quasi p̄ aliis dīcat⁹, vel an̄ lat⁹:
d sed strictè illi soli dn̄r p̄lati, q hn̄t iurisdō
nē aliquā fori cōtētiosi, adhoc tex. iuncta
gl. ī c. decernim⁹, de iud. & ibi dicit ad idē
tex. in clemēti. dudū, de sepulturis. vbi p̄
se fit mētio de p̄latis, p̄ sē de sacerdotibus
curatis, & hoc mō p̄t intelligi tex. nā iste
pleban⁹ habebat hic iurisdōnē, q̄ patet ex
eo, qa excōicabat parochianos suos: q̄ in
tellige de iure sp̄ali, puta ex p̄scriptione,
vł priuilegio, nō aūt de iure cōi, ut dixi s̄.
c. p̄cedēti. nā istud c. est situatū sub rub. de
off. iu. or. sed certū est, q̄ pleban⁹ nō est iu
dex ordinari⁹ parochianorū suorū in fo-
1 ro cōtētioso, loqt̄ ergo de iure sp̄ali. † No.
e ergo scd̄o, q̄ rector eccłiæ parochialis ha
bet curā parochianorū suorū, siue sint lai
ci, siue clerici. Ex quo no. q̄ inhabitātes ī
parochia, licet sint clerici, sunt tn̄ paro-
chiani illi⁹ eccłiæ, adhoc facit de cōse. di.
1. c. & hoc attēdēdū. vbi dr̄, q̄ clerici de-
bēt cōuenire una cū laicis ad audiēdū di
uina ī eccłia eorū. Not. 3. q̄ appłone suiæ
cēsuræ cōprehēdit̄ sn̄ia excōicatiōis & in
c terdicti, [c] adde & suspēsionis, ut ī c. q̄rēti,
3 de uer. si. † Itē no. hic expressū, q̄ p̄lati in
feriores ep̄is pn̄t ferre excōicationem in
subditos. cōcordāt c. sicut tuis, de simo. &
c. cū ī ecclesiis, de maio. & obe. & c. 1. d̄ eo
q̄ or. sur. rece. Itē no. q̄ excōicationē latā
a p̄lato inferiore subdito ejus p̄t ep̄s rela-
xare, si ē irratiōabilis. si aūt est rōnabilis.
nō dēt eā relaxare: sed dēt remittere ad f
suū excōicatorē. Quid āt si de fcō relaxa-
uit? dic ut ī gl. fi. in fi. Vlti. no. q̄ supiores
dēnt facere obseruari sn̄ias latas ab infe-
riorib⁹, & sic vr̄ sm In. q̄ maior iudex dēt
mādare executiōi sn̄iam inferioris, ad idē
l. p̄perādū §. si aūt, C. de iudi. & l. a diuo
4 pio, ff. de re indica. † Et hinc sumpta occa
sione Ioan. tractauit hic, nūqd isti iferio-
res p̄lati possīt eorū sn̄ias mādare execu
tiōi, an uero debeāt recurrer̄ ad supiorē?
& refert 3rias opi. finaľr pōit rō. dictū, q̄
qlibet iudex siue delegat⁹, siue ordinari⁹ 6
p̄t exercēdo iurisdōnem, q̄ hēt, suā sn̄iam
mādare executioni: sed eā quā n̄ hēt exer
cere nō pōt, & tūc dēt ad supiorē recurre
re. Exēplū, qlibet iudex eccłiastic⁹ p̄t ex-
cōicare, ēt si sit delegat⁹ inferioris a prin-
cipe, ut hic, & in c. ex lr̄is, de off dele. vñ
excōicādo & interdicēdo pōt suā sn̄iam
mādare executioni: qa non excedit metā
suæ iurisdōnis, ut p̄bat̄ in d. c. ex literis.
Itē pone exēplum in rectore scholariū.
nā poterit interdicēdo igressū scholarū,
vł delendo scholarē de matricula, vł qd
simile, suā sn̄iam mādare executioni, sed
iurisdōnē, quā qs nō hēt, nō pōt exerce-
re ut puta alius iudex; q nō hēt ea, q̄ sunt
meri vel mixti iperii. non p̄t manualiter
ponere quē in possessionē; uel ducere ad
carcerē; uel qd simile exercere, ut in. l. iu-
bere cauere, ff. de iur. om. iu. vñ p̄ istis &
similibus dēt recurrere ad supiorē hn̄tē
p̄tātē; & sic intelligit̄. l. a diuo Pio, p̄alle.
Hanc materiā plenissime examinaui in
5 c. si qs p̄ clericū, d̄ fo. cōp. & dic ut ibi. † In
gl. 1. in fi. Not. bn̄ hanc gl. ex qua collige
d duas regulas. Prima est, [d] q̄ electus a col-
legio, vel uniuersitate, uel deputatus p̄ su
periorē hēt iurisdōnē ordinariā in illos
de collegio, licet iste p̄latus subsit Ep̄o.
Secūda rł̄a est, q̄ isti p̄lati, q p̄sunt colle-
gio, vł aliàs hn̄t iurisdōnē, puta ex cōsue
tudine, pn̄t excōicare sibi subiectos, sed
anathematizare nō pn̄t. Anathema. n. cō
petit solis Ep̄is, & idē no. 2. q. 1. c. nemo
ep̄s. Aduerte tn̄, q̄ inter anathema & ex
cōicationē nł̄a ē dr̄ia quo ad uincula, nā
vtraq; ē excōicatio; & dr̄ anathema, quasi
suprema maledictio. De quo vide qd̄ no.
ī. c. cū nō ab hoie, d̄ iud. sed anathema fer
e tur cū maiori solēnitate, [e] quā excōicatio
nā fert Ep̄s circūstātib⁹ sibi. 12. sacerdoti
b⁹ & cādelis accēsis, put hr̄ in. c. dēnt. 11
q. 3. & dēt fieri inde absolutio cū maiori
solēnitate, quam fit ab excōicatione, de
qua dicendū est vt hr̄ in c. cū aliqs. ēa. cā.
& q. unde anathema excedit excōicatio
nē quo ad maiorē solēnitatē, & quo ad
opi. vulgariū, & ad terrorē, & in difficul-
tate absolutionem obtinendi. & ex his
gl. vr̄ tacite excludere simplices sacerdo-
tes curatos, qui nō p̄sunt collegio, ut isti
nō possint excōicare. Circa materiā hu-
ius gl. dicit Goff. attendēdā consuetudi-
nem in iurisdōne istorū inferiorū. Inno.
& Host. uident̄ satis hic concor. cū opin.
gl. dicunt. n. q̄ ad hoc, ut quis habeat or-
f dinariam [f] iurisdōnē in clericos seu reli-
giosos, oportet q̄ eligat̄ ab uniuersitate,
seu collegio, & obtineat cōfirmationē à
supiore, uł q̄ p̄serat̄ ipsi collegio à supio
re habēte p̄tātem; ad hoc. c. nihil, de ele.
& quod habetur in aut. de defen. ciui. §. 2.
dixit ēt Inn. oportere, q̄ vniuersitas quæ
istū eligit, sit clericorū uel religiosorum,
qa alias non posset dare iurisdōnē in p̄-
sonas ecclesiasticas. Itē oportet, q̄ iste
electus sit clericus, qa aľs iurisdō sp̄ualis
in eū nō caderet, ut in. c. cām, de p̄scrip. &
6 c. ecclesia sanctę Marię, de constitu. † Et
ex his alias dixi, & ēt nunc confirmo, q̄
si uniuersitas scholarium est secularis, re
ctor electus ab uniuersitate, etiam si sit
clericus, non pōt habere iurisdōnem in
scholares clericos, qa, ut dixi, uniuersitas
secularis dat iurisdōnem tp̄alem, non
autē spiritualem, qa, cū laici nō sint spi-
rituales, non pn̄t eligendo trāferre iuris
dōnem sp̄ualem; & multo fortius hoc p̄
cederet, si rector esset laicus. Qualiter āt
cognoscat̄, an vniuersitas sit secularis uel
ecclīastica; dic, si maior ps ē secularis, cē
setur

a SEB. SAPIA. Appellatione p̄latorū. Vide Arc. in c. 2. de fo. cōpe. lib. 6. Inno. in c. firmiter, de sum. tri. & fi. cath. Ab. in c. decernimus. j. de iud ubi And. Siculus, col. 5. ubi dicunt, q̄ appellatione prælatorū ueniunt etiam Abbates, de quo etiā latè ibi p̄ Deciū.

b Inferiores. Adde quod uoluit Lapus alleg. 5.

c Et interdicti. Adde Old. consi. 266.

SEB. SAPIA.

d Prima est. Vide adhoc qd̄ no. Io. An. In addi. Spe. in ti. de assess. §. officiū, uers. quid ergo. ubi dicit, q̄ assessores potestatum electi a populo habent ordinariam potestatem. uide etiam Bald. in l. priuatorum, C. de iur. ōni. iu. & in l. fin. ff. e. ti. & Mod. latè in l. more, ff. de iur. om. iudic.

ZACHARIAS.

e Anathema fertur cū maiori solēnitate. Adde q̄ ista uerba anathema maraam-atha important, q̄ sint uerba laiç sententiæ, ita not. d. Fel. in c. Rodulphus, colum. 21. uersi. sit anathema, s̄. de rescrip. quod intelligo, donec peniteat. & maraanatha iportat. i. usque ad aduentum domini sit excommunicatus, ut per alle. Fel. ubi s̄.

ANT. FRAN. Quid sit anathema habet̄ 24. q. 3. in c. certum. ubi text. dicit q̄ ē separatio a deo. & alibi dicitur, q̄ est æternæ mortis dānatio, ut in c. nemo episcoporum 11. q. 3. & qualiter feratur sententia anathematis, no. lo c. debent 30. q. 3. & in c. Guilisarius 23. q. 4. ubi dixit Archi. q̄ hoc uerbum exponitur pro æterna maledictione, & damnatione. uide Archi. in c. ad apostolicæ, d̄ re iud. lib. 6. Et adde, q̄ dicit̄ p̄priè solennis excōicatio, ut dixit gl. in c. si inimicus. 11. q. 3. & d̄ hmōi dictione, anathema, uide ēt text. 10. c. præsenti. 5. q. 2. & i. c. q̄ squis. 16. q. 4. & unde dicatur anathema, habet̄ p̄ Io. An. in. c. cum non ab homine, d̄ iud. & in. c. si quis presbyterorū, de reb. eccl. non aliē. qd autē maraanatha, de quo hic fit mētio, uide gl. ī uer. maraāatha, in d. c. Guilisari⁹. ubi dicit̄, q̄ interpretatur aduentus dñi. & quæ differētia sit inter anathema, & excōicationem, hr̄ in. c. omnis. j. qō. 4: & uide d. Card. in cle. 1. de pœ. & in d. c. cū ab hoie, de iud. ubi dicit q̄ est mucro corrigēs & disciplinās, de quo etiā habetur in. c. dilecto, d̄ sen. excō. lib. 6. & in. c. visis, in fi. 16. q. 2.

SEB. SAPIA.

f Ordinariam. Si cōsuetudo inducit iurisdōnem in persona alicuius, non requiritur confirmatio, ut no. Abbas in. c. nihil, co. s. in glo. fin. de electio. & q̄ cōsuetudo possit tribuere iurisdictionem, tenent omnes per Ias. i. l. more, col. 7. ff. de iuris. om. iu. traditur i. c. cū cōtingat, de fo. cōpe. nisi habeat uiolentū initium, ut p̄ Abb. in. c. 2. j. de purga. uulg. Item nisi quando non p̄sumitur de scientia & patientia superioris, ut p̄ Bar. in. l. si publicanus. §. fi. ff. de publi. & vectiga. & i l. 1. §. Idem, ff. de aqua plu. arc. de quo latè per Ias. in. l. imperium, col. 7. ff. de iuris. om. iudi. Item nisi in caussis maioribus & arduis secūdū Abb. i. c. literas, i 2. col. de resti. spol.

feĩ uniuersitas sclaris, ut dixi plenè ĩ c. ex lr̃is, de ꝯst. & Bar.
ponit in l. fi. ff. de colle. illi. & uide, an clerici subiiciãt recto
ri, maximè si sint ciues, ea q̃ plenè tetigi in c. si diligẽti, de
7 fo. ꝯp. † De uno ẽt dubito, ꝓsupposito, ꝗ uniuersitas schola-
riũ sit eccl'iastica, nunqd elect⁹ in rectorẽ possit hr̃e iurisdõ
nẽ in clericos, ex quo ñ recipit ꝯfirmationẽ à sup̃iore eccle
siastico? nã Hos. gñal'r loquẽdo & Inn. in prin. suæ gl. dicunt
oportere, ut elect⁹ ꝯfirmet à sup̃iore: sed postea in medio gl.
ñ ur̃ aliqd repetere de ꝯfirmatione. uñ p̃t dubitari, nunquid
clerici exercentes ꝓfessionẽ licitã faciãt collegiũ ex̃ ecclĩã,
ita, ut elect⁹ p eos in rectorẽ hẽat in ipsos iurisdõnẽ? nã de
laicis certũ est, ꝗ si exercent aliq̃ ꝓfessionẽ licitã, puta qa
sunt scholares barbitõsores, sutores, & sĩles. p̃nt. n. isti se ꝯ-
gregare, & eligere sibi rectorẽ, q hẽbit ordinariã iurisdõnẽ
8 in ciuilib⁹, q̃ oriunt̃ occasione societatis & ꝓfessionis. † Et
q̃q̃ p̃nt isti ꝯueniri sub isto rectore: si t̃n ꝯueniunt̃ sub maio
ri iudice loci, puta p̃tãte, ñ p̃nt declinare illi⁹ iurisdõnẽ, ut
est casus no. in l. fi. C. de iuris. om. iu. & no. hic Inn. & Bar in
d. l. fi. nã in clericis (ut dixi) dubito p c. significasti, de fo. ꝯp.
& c. de p̃sona. 11. q. 1. nã Ep̃s est eorũ ordinari⁹, nec dẽnt fa-
cere sibi ista collegia, ex quo ñ sunt ĩ eccl'ia, uel saltẽ ñ hẽnt
ꝯfirmationẽ ab Ep̃o. nullo. n. iure hoc cauet̃. & iõ p illã. l. fi.
q̃ loqt̃ in laicis, ñ recederent à dispõnẽ canonũ disponẽtiũ
sup iurisdõne clericorũ: in hoc t̃n uide qđ dixi in d. c. si dili
9 genti. † Vnũ t̃n scias, ꝗ cessante ꝯsuetudine, isti q sunt de col
legio eccl'iastico, licet subsint eorũ p̃lato inferiori, ut puta
p̃posito eccl'iæ collegiatę: t̃n in criminalib. corã solo Ep̃o
sunt ꝯueniendi. 16. q. 2. c. uisis, in fi. & in d. c. de p̃sona. Itẽ in
ciuilib. si ꝯuenirent̃ corã Ep̃o, ñ p̃nt declinar̃ suã iurisdõnẽ,
& dicere, ꝗ uolũt ꝯueniri sub eorũ p̃lato inferiori: qa Ep̃s
ꝯcurrit in iurisdõne cũ istis p̃latis inferiorib⁹, & loc⁹ est p̃uẽ
tioni, ar. in d. l. fi. & sentit hic Inn. nisi aliud hẽat ꝯsuetudo, &
10 ꝓ hoc qđ dicã in gl. seq. † In monachis t̃n aliud ur̃ dicẽdũ. s.
ꝗ 1. loco ꝯueniẽdi sunt corã eorũ Abbate, & ñ corã Ep̃o: qa
ĩmediatè h̃nt Abbatẽ loco Dei s̃. eorũ caput, ut in c. si reli-
giosus, de ele. li. 6. & in c. 2. de testa. e. lib. uñ monach⁹ magis
tenet̃ obedire Abbati, q̃ Ep̃o, ut no. gl. 11. q. 3. c. q resistit. &
a hẽt Abbas iurisdõnẽ in monachos[a] ẽt in criminalib. ut pa-
tet in c. ea q̃, & in c. in singulis, de sta. reg. ubicũq; deliq̃rint,
ut 18. q. 2. c. Abbates. si t̃n esset crimen, pp qđ ueniret impo
nenda pęna depositionis, tũc ñ Abbas, sed Ep̃s cognoscere
dẽt. d. c. uisis, in fi. & 18. q. 2. mõasteria. Idẽ si Abb. eẽt negli
gens in corrigẽdo, ut j. e. c. q̃to. & licet in his sint opi. ut no.
in d. c. q̃to, t̃n id, qđ dixi, puto ueri⁹, ut ur̃ uelle Io. de Lig. in
cle. ne in agro, de sta. reg. plenissimè uide circa hãc mam p
me dicta in d. c. si q s ĩ cle. in repe. & in c. cũ ꝯtingat, in lec. e.
tit. ubi tractaui, q̃ iurisdõnẽ hẽant oẽs isti inferiores p̃lati
citra Ep̃m. unũ t̃n scias, ꝗ nullus citra Ep̃m de iure cõi hẽt
territorium in diœcesi, uñ tota diœcesis est territoriũ Ep̃i
in sp̃ualib. 16. q. 7. c. oẽs basilicę, & in c. 1. s̃. eo. & in c. cũ Ep̃s
11 j. e. li. 6. Ex quo infert̃, † ꝗ si cleric⁹ deliquit in monasterio
alicui⁹ Abbatis, ñ subiicit̃ rõne criminis iurisdõni Abbatis,
sed Ep̃i loci, ad hoc c. cum contingat, p̃alle. An aũt inferior
Ep̃o possit p̃scribere territoriũ ꝯ̃ Ep̃m, dixi plenè in d. c. cũ
contingat, & s̃m hoc limita istam gl. In gl. 2. ibi, *sp p̃sumitur.*
Vult ergo gl. ꝗ excõicatio semper p̃sumẽda est iusta, donec
ꝓbet̃ ꝯ̃rium. tu dic hoc ꝓcedere, si non fuit appellatũ: sed si
fuit appellatum ab excõicatione, licet app'lo non suspendat
uinculũ, ut in c. pastoralis, de app. t̃n suspendit p̃sumptionẽ
iustitiæ. uñ oportet, ꝗ sup̃ior probet cãm iustã, sicut ꝯtingit
in aliis sentẽtiis, ut no. Inn. in c. bonę, el 2. de post. p̃l. & tene
illud mẽti, facit qđ ipse no. in c. cũ in iure, s̃. de of. le. In gl. fi.
ibi: *cum sis superior & ordinarius.* No. singl'r istã gl. & ñ tradas
eã obliuioni. ex ea. n. infert̃ ad id qđ. s̃. dixi, ꝗ licet p̃lati in
feriores hẽant iurisdõnẽ in illos de collegio eorũ: nõ t̃n eã
obtinent excluso Ep̃o, sed accumulatiuè ad Ep̃m, ita, ꝗ isti
non faciũt gradũ: sed Ep̃s ꝯcurrit tanq̃ gñalis ordinarius, &
isti inferiores tanq̃ sp̃ãles. Et ex hoc infert̃ ad solõnẽ gl. ꝗ
dẽt ualere absol'o fcã ab Ep̃o, & licet q dã
tenuerit ꝯ̃riũ, ut Hug. & Gu. Naso, & Arc.
in c. 2. de ꝯst. li. 6. & in c. unico, de mai. &
obe. li. 6. Alii t̃n do. cõiter sequũt̃ gl. & ad
ducũt qđ hr̃ in aut. de defen. ciui. in prin.
ubi dr̃, ꝗ defensor ciuitatis, cui æqparat̃
Ep̃s, p̃t cognoscere de causis subditorum,
omissis magr̃atib. inferioribus, ad idẽ ꝓ
opi. gl. facit. c. uenerabilibus. §. ubi aũt, de
sen. exc. li. 6. & dicit Abb. ꝗ ubi ꝯcurrit iu
risdõ imediata & mediata, ualet absol'o
fcã à sup̃ior̃, & idẽ ĩ effectu sẽtit hic Vin.
dicens, ꝗ ubi cãę sunt cões sup̃iori & in-
feriori, si sup̃ior citat, p̃ferend⁹ est, ar. in l.
iudiciũ, ff. de iu. sed meli⁹ facit. l. ꝯ̃ pupillũ,
ff. đ rei iu. secus aũt s̃m eũ, ubi cãę ñ sunt
cões. ponit exẽplũ in monacho, q magis
12 tenet̃ obedire Abbati, q̃ Ep̃o. † Itẽ in sub
dito Ep̃i, q magis tenet̃ obedire Ep̃o, quã
Archiep̃o. hoc ultimũ est absolutũ & cla-
rũ, ut in c. pastoralis. j. eo. in monacho t̃n
sunt opi. ut no. in c. q̃to j. e. & no. hãc op.
Vin. nã aptè sentit, qđ s̃. dixi in cã mona
chi, ꝗ est prius tractãda coram Abbate,
q̃ coram Ep̃o, & uide quod not. ad mam
gl. in c. pastoralis, j. eo. præal. in prin, &c.

a In monachos. Adde Cal. consi. 3. de act. & idem, qđ Abb. hic, ten. Ro. cons. 275.
ZACHARIAS.
Adde Inno. in c. statuimus, in fi. j. de transa. eundem & Io. And. in c. ex frequentib. de in-sti. & Fel. remissiuè in c. 2. col. 1. in 3. no. in uer. secun do limita. j. đ sen ten. excom.

SVMMARIVM.

1 *Patronus præsentando indignum, an sit priua tus potestate præsentandi. 5.*
2 *Sede uacante an possit cap'lm cõferre bñficia?*
3 *Fruct⁹ ecclesiæ uacãtis dẽnt conuerti in utilita tem ecclesiæ, uel seruãtur p futuro rectore.*
4 *Patron⁹ laic⁹ non habet custodiã ecclesiæ uacan tis, nisi ex cõsuetudine p sedem apostolicam approbata, patronus uero clericus habet. 8.*
6 *Patronus si fuerit negligens in præsentando, deuoluitur potestas conferendi ad illum, ad quem pertinebat institutio.*
7 *Patroni si super iure patronatus contendant, debet interim Episcopus prouidere uacanti ecclesiæ, saluo iure uincentis.*
8 *Ecclesiæ uacantis custodia pertinet ad illum, qui habet ius instituendi in ea.*
9 *Ecclesia uacans debet regi per œconomum, do nec sibi prouideatur per patronum, uel col-latorem intra tempus eis datum.*

CAP. IIII.

CVm uos. Si ordinatio ua-
cãti eccl'ię ẽt p'io
natæ ex iusta cã differt̃, ẽ ibi p
Ep̃m œconom⁹ ponend⁹. Cõis
diuisio. Scđa, ibi: *fraternitati.* Casus l'ralis.
P'roni eccl'iarũ Cãtuar. ꝓuincię p̃ntabãt
ad uacãtes eccl'ias p̃sonas min⁹ idoneas.
pp qđ ordinatio eccl'iarũ differebat̃, uel
ẽt iter p̃ntatores, & p̃latos alia discordia
emergebat. Quęsitũ fuit à dño pp̃, qd sup
hoc istis p̃latis eẽt faciendũ. Mandat pp̃,
quaten⁹, si aliqñ ĩ uacãtib. ecclesiis, in qb⁹
eccl'iastica p̃sona p̃ntationẽ non hẽt, uel
qa min⁹ idonei p̃ntãt̃, uel alia de cã, ñ p̃nt
p̃sonas ordinare, ponãt in eccl'iis œcono
mos, q dẽant recipe fruct⁹, & eos expẽde
re in utilitatẽ eccl'iarũ: uel ꝯseruare, quo
usq; p̃sonæ idoneæ ibi fuerint institutę.
1 B. † No. 1. arg. optimũ ex tex. ꝗ ñ eoipso,
ꝗ patronus laicus p̃ntat indignũ, nisi pri-

a ZACHARIAS. Conferendi talia beneficia. dic hoc eſſe uerũ, ſi talium beneficiorum collatio ſpectaret ad ſolum Epũ, ut not. Io. An. in alleg. c. unico, ne ſe. uac. & Phil. Fran. in c. bonę memoriæ, de app. & Card. qui diſtinguit, ut præmiſi in cle. ſtatutum, q. 5. de elect. per c. fi. de reg. iur. lib. 6. & ſ. alle. c. unico, ne ſede uacan.

SEB. SAPIA.
b Ptãtã pñtandi. Vi
de Ang. in aut. de
ſanc. epiſ. §. ſi quis
oratorij, colla. 9.
Abb. in c. illud, ad
fi. & in c. cum pp.
j. de iure patr.
ZACHARIAS.
c Liberã collõnem.
Adde tu, q pñono
negligente intra
tps pñtare, puida
bit Eps de bñficio
p uiã collõnis, nõ
aũt p pñtationem,
ut d. Aen. de Fal. ni
ſus ẽ uoluiſſe ſuis
ſummarijs huic a.
ppoſitis, nu. 6. ita
no. Pet. de Anc. ſi-
gnanter. Gemi. in
c. 1. §. s. de iu. pa. li.
6. Emẽdabis ergo
pdictũ ſummariũ.
d. Aeneæ ſupponẽs
loco uerbi pñtan-
di, conferendi.
ANT. FRAN.
Circa hoc dicas,
q ſi pñonus laicus
nõ pñtat intra tps
à iure pfixum, uel,
ſi pñtat indignũ,
ſuccedit Eps in p
uidẽdo eccleſię pa
tronatę. Ita no. uo
luit Inn. in c. cum
uos, de off. ord. Et
adde, q pñtatũ per
pñonũ Eps, ſi alias
eſt dignus, non pt
repellere, imò dẽt
acceptare pñtatio
nẽ, ut no. in c. de-
cernimus, & ſeq. &
ibi bo. gl. 16. q. 7.
& ſi Eps repellit
pñtatũ non repel-
lendũ, tenet ſibi p
uidere de bñficio,
ex quo ſine cã &
iniuſtè eũ repellit,
ut in c. paſtoralis,
de iure pat. & q̃to
tpe ſit expectand
pñon, ut pñtet ad
ecclĩam pñonatã
uacãtem an, q̃ Eps
illi puideat, hr in
a. qm, & in c. eã te,
& in c. cum pp, de
iure pa. & in ca. 1.
eo. ti. li. 6. Et adde,
q ſi patroni eccla
ſiarum deuenerint ad paupertatem, debent ali de facultatibus eccleſiarum patronalium, ut in c. ſi uero, & in c. quicunque. 16. q. 7. & in c. piæ mentis, ead. cã & quæ. & hr per Inn. & d. Abb. in rub. de iur. pat. & per Bar. in l. ſiquis à liberis, in §. fi. ff. de lib. agno. per Cy. & Albe. de Roſa. in l. 1. & in l. 2. C. de alie. li. Et adde etiam, q pñtatio, quam facit patronus ad eccleſiam patronatam uacantem, debet fieri Epo, ut in c. Eps, & in c. cum laicĩ, de iure pa. & ipſe debet uidere, an ſit admittendus uel non, ut ibi, & in c. quod autem, eod. ti. nec debet talis præſentatio fieri uicario, ut in c. pe. & fi. de off. uic. lib. 6.

d SEB. SAPIA. Tps pfixum. Vide Abb. in c. cum pp, & in c. eam te. j. de iur. patro. Gemi. in c. 1. eo. tit. lib. 6. & caſus, in quibus poteſt

uatus ptãte pſentãdi. nã ſi hoc eſſet uerũ, b
cum hic pſupponit, q pñtatus eſſet indi-
gnus, non poneret œconomus: ſed Eps p
uideret d rectore, & de hoc dicit latius
j. dicã. No. 2. q ubi differt puiſio ecclĩæ,
nec ſuperior pt iuridicè prouidere de re-
ctore, debet ibi poni œconom. Et ex hoc
& ex tex. habes caſum, q qui ñ pt ponere
2 rectorem in ecclĩa, ponat œconomũ. † Et
facit optimè iſte tex. ad pbandũ, q capĩm
ſede uacante pt ponere œconomũ in bñfi
ciis uacãtib. quorũ collõ ptinet ad Epm.
uñ licet capĩm ñ ſuccedat in ptãte ɔferen
a di talia bñficia, [a] ut in c. unico, ne ſed. uac.
li. 6. pt tñ ibi ponere œconomũ, ar. hic, &
hoc uĩ uelle Ioã. An. in d. c. unico, ne ſede
3 uac. li. 6. qđ dcm tene menti. † Vlt. no qd
faciẽdum de reditib. prouenientib. ecclĩę
uacanti, nã debent conuerti in utilitatem
eccleſiæ, uel conſeruari pro futuris recto-
rib. ergo ñ dẽt Eps, uel alius platus, uel pa
tron illos fructus occupare, imo accipiẽs
incurrit hodie pœnam, de qua in c. fi. j. eo.
li. 6. Et in eccleſiis cathedralibus & colle-
giatis uacantibus non hẽt locũ pęna c. qa
ſepe, de ele. li. 6. † In gl. 1. in fin. Vult ergo
gl. q id qđ diſponit hic in ecclĩa pñonata
laicorum, hẽat locum ẽt in eccleſia, q̃ eſt
iuris patronatus clericorum, & idem Lan.
hic. dicens q tex. narrat factum. unde ẽm
Hoſ. idem in utriſq;. Sed tu dic meli poſt
Inn. q cum miniſterio tex. puidet ſolum
in eccleſiis patronatis laicorum: quia pa-
tronat laicus, licet debeat defendere bo-
na eccleſiæ. 16. q. 7. c. filiis: nõ tñ habet cu-
ſtodiam eccleſiæ uacantis, niſi ſit priuile-
giatus: uel hoc hẽat ex ɔſuetudine appro-
bata p ſedẽ apĩicam. uñ ceſſante approba
tione Papæ nõ ualeret ɔſuetudo, ẽm Hoſ.
ut laicus habeat cuſtodiam eccleſiæ uacan
tis, ar. in c. 1. de conſue. & in c. cũ terra, de
ele. Et no. bene hoc uerbum, qa in multis
eccleſiis de facto ſeruatur contrarium: ſed
ſi patronus eſt clericus, tunc ipſe habet cu
ſtodiam eccleſiæ uacantis, ar. in c. bonæ, d
app. & in c. cum & plantare. §. in eccleſiis,
de priui. Et iõ tunc non eſt ponendus œco
nomus p Epm, & iõ hæc lĩa uoluit proui-
dere, cum perſona nõ eccleſiaſtica habet
pñonatum, & tenementi in hoc iſtum tex.
ẽm hunc intellĩm, & intelligo pñonum ec
cleſiaſticum eum, cui cõpetit ius pñonatus
rõne eccleſiæ. nã ſi cõpeteret rõne pĩmo 6

nii, talis eſt cenſendus in hoc iure tanq̃ laic, ut leg. & no. in
c. cũ dilect, de iu. pa. Tractãt ẽt hic Do. qs hẽat cuſtodiã ec
cleſiæ cathed. ego de oib plenè dixi ĩ d. c. bonę, & dic ut ibi.
5 † In gl. 2. in fi. No. bñ iſtã gl. ad q̃ quotidie fit remiſſio, cum
q̃rit, nunqd pñonus pñtando indignũ ſit priuat ipſo, ſcõ p
b ea uice ptãte pñtandi, [b] & concludit gl. q ſi eſt patronus ec-
cleſiaſticus, priuat ipſo facto: ſecus ſi eſt ſecularis. Sed ad §. ſi
qs oratorii domũ, q facit ĩ ɔriũ, rñdet, q ñ pcedit d iure ca
nonico: qa ſtãdũ ẽ canoni & ñ legi. hãc cõclõnẽ. gl. ĩpugnat
Io. An. pcederet. n. ſi canõ expſſe diceret, q ñ ſit priuat: ſed
hoc nullibi cauet, ergo ſtãdũ ẽ legi, ñ obſtãte ſi dicat, q pño
n ſclaris pt uariare pſẽtãdo ẽm, ut ĩ c. cũ ãt, d iu. p. qa illud
poſſet pceder, qñ pſẽtaſſet idoneũ vĩ idignũ ignorãter, ita,
q eẽt priuat. O pi. gl. tenuit Arc. ĩ c. 1. đ pb. li. 6. ſed Hoſ. hic
pciſè tenet, q ſit priuat, ſi ſciẽter pſentauit indignũ, & tenet
In. ĩ c. pꝑoſuit, d fi. pſb. licet hic loquat alternatiuè. dicit ẽt
q pcẽdit eẽt laicis pp ignorãtiã. Io. An. ɔcludit, q ſi pñon
laic ſciẽter pſẽtat idignũ, & pſiſtit ĩ illa pſẽtatione p qua-
tuor mẽſes ſibi pfixos ad pſẽtãdũ, ex tũc poterit eps puide
re, d alio: qa paria ſũt nullũ pſẽtare, vĩ min idoneũ, ut ĩ c. 2.
d trãſ. epi. & ĩ c. tuę, d cler. ñ reſi. vñ, ſicut eps pt puidet ela-
pſo quadrimeſtri & nemĩe pſẽtato, ut ĩ d. c. unico, d iu. p. li.
6. ita ſi fuit pſentat indignus, ſed ſi tps pfixũ patrono ñ eſt
lapſum. poterit patron ſecularis iterũ pſentare, licet pſen
tauerit indignũ. nã ſi licitũ ẽ patrono ſeculari variare, qñ p
ſentauit idoneũ, forti dẽt eẽ licitũ, ſi pſentauit ĩdignũ. nã iu
ra admittũt facil uariationẽ ɔ̃ actũ nullũ, ut ĩ. c. noſti, d ele.
ſed ſi patron eccleſiaſtic ignorãter pſentauit indignũ, nõ
pt uariare vſq; ad caſſationẽ: & poſt caſſationẽ hẽt tps inte
grũ ad pſentãdũ, ar. in. c. electi, d ele. li. 6. Et ad. §. ſi qs ora-
torii domũ, rñdet Io. An. q ñ pbat, q Eps poſſit aliũ iſtitue
re pſentato indigno, qa ſolũ dicit, q pſentato indigno dẽt
Eps pcurar, ut inſtituat idoneus; qđ pt itelligi ſolicitãdo. ſ.
patronũ. cũ hac opi. Io. An. trãſit hic. d. Ant. ſed tu uiđ Fed.
ɔſi. 102. ppe. fi. ubi vĩ teuet opi. iſti gl. nihil tñ boni adducit
ſed d. đ Ro. deci. 205. aptè tenẽt ɔ̃riũ, q patron ſit priuat
p. d. §. ſi qs oratorii domũ Io. de Lig. idẽ hic adducit. nã ſi
eligẽs vĩ hñtes collationẽ de iure cõi priuant ipo facto eli
gẽdo vel inſtituẽdo indignũ, vt in c. cũ in cũctis, de elec. for-
tius idẽ dicendũ in pñonis, q hñt pñtationẽ ex ſola grã. Ad
idẽ optimè facit tex. in aut. de eccle. tit. §. ſi qs ædificationẽ.
vbi dr q ſi patronus pfecit hoſpitali rectorẽ indignũ, Eps il
lo remoto dẽt ponere idoneũ; & hãc opi. puto veriſſimã, li
cet d. Card. ſequat opi. gl. & ad §. ſi qs oratorii domũ, dic q
rñſio Io. An. nõ eſt bona: qa tex. ibi dicit quoſcũq; pñtaue-
rit &c. & ſic Eps hẽt pponere idoneũ pñtato indigno p pa-
tronũ. & ad iſtũ tex. dic, q nõ loquit, qñ ſciẽter fuit pñtatus
indignus. hãc opi. vĩ ſentire Bar. ĩ l. cũ qdã, ff. de leg. 2. & ibi
bonus tex. iũcta gl. vbi pbat, q ſi qs hẽt electionẽ ex diſpo-
ſitione teſtatoris, ſi eligit indignũ, priuat ipſo facto ptãte eli
gendi. qđ no. Adduco aliã bonã rõnẽ. vbicumq; alicui ex pri
uilegio, ſeu grã cõpetit ptãs eligẽdi vel poſtulãdi, ſi ſcienter
eligit vel poſtulat ĩdignũ, ipſo facto pdit ptãtẽ ſibi tributã:
qa dr abuti priuilegio; tex. eſt no. in c. gratũ, de poſtu. pla. fa-
cit. c. priuilegiũ. 11. q. 3. ſed patronus hẽt ptãtẽ eligẽdi ſeu
pñtãdi de grã, vt ĩ c. 3. d iure pa. pñtãdo ergo ſciẽter idignũ
abutit grã; & ſic dẽt eẽ priuatus p illa vice; & hęc notabis.
6 † Et qđ dixi, q ptãs deuoluit ad Epm, itellige ſi hẽt ptãtẽ ĩ
ſtituẽdi: ſed ſi ptãs iſtituẽdi ptinet ad aliũ; puta ad Abbatẽ
vĩ capĩm, tũc ius patroni deuoluĩ ad hñtẽ inſtitutionẽ, &
c ſic hẽbit liberã collationẽ. [c] hoc voluit gl. ſing. quã ſp tene-
bis mẽti. ĩ cle. vnica de ſup. negl. pla. & ſic uo. q illud ius pa
troni ñ deuoluit ad eũ, ad quẽ de iure cõi ptinet inſtitutio,
ſed deuoluit ad eũ, qui hẽt ipſam inſtitutionẽ, licet de iure
7 ſpãli. † In gl. pen. No. t. ex iſta gl. intelĩm ad c. qm, & c. cum
pp, de iure patronatus in quibus iuribus dr, q ſi qõ ſuper iu
d re patronatus non deciditur intra tẽpus pfixũ [d] patronis
ad præſentandum, q Eps dẽt ibi ſtatuere & ponere recto-

a rē [a], saluo iure vincētis. Illa iura ꝓcedūt, qñ qō est inter ip-
sos patronos de iure pa. ita, ꝙ nō apparet qs eorū sit patro
nus. nā ꝑꝑ cōtentionē eorū nō dimittet ecclīā vacare. Si āt
ē qō inter patronū & Epm̄ sup iure patronatus, nō hn̄t lo-
cū illa iura. nā si diceremus ꝯriū, Eps sæpe fingeret cām &
negaret patronū esse patronū solū, vt lapso tp̄e præfixo ad
pn̄tandū ipse ꝓuideret. Idē est, qñ est cōtentio sup pn̄tatio
ne iā fcā. nā tunc, nisi prius decidaī illa qō nō dēt Eps ꝓui-
dere de rectore. vñ nō hn̄t locū tūc illa iura, licet qñ illa nō
decidaī intra quatuor mēses, vel sex. nā cū ex pn̄tatione ac-
qraī ius pn̄tato, vt notatū fuit in c. dilectus, ꝯ. ti. ꝓxi. nō dēt
ꝑiudicare pn̄tato, si qō nō decidiī intra tp̄s ꝑfixū ad pn̄tan-
dū; aľs de facili posset supplātare patronū. nā, cū non teneaī
pn̄tare nisi in fine termini, & Eps hēat examinare ꝑsonā, &
facere edictū iuxta formā in c. fi. de elec. non posset de facili
ista qō expediri intra illud tp̄s; & hoc idē volūt cōiter doc.
8 hic. † Scd̄ō no. gl. ꝙ ad illū spectat custodia ecclīę vacātis, q
hēt ius instituēdi seu cōferendi, licet nō sit Eps, qđ dicit Io.
An. bn̄ notandū; & nescio alibi istā gl. potius. n. ꝓbaī rōne
quā iure. nā si hēt iste ius ꝓuidēdi ecclesiæ de rectore, vř ꝙ
dēat hr̄e curā rerū ipsius ecclīæ, donec ꝓuideaī de rectore.
ꝓ hac gl. allego bonū tex. in c. fi. ꝯ. e. li. 6. & facit qđ no. gl. in
d. cle. 1. de sup. negl. ꝑla. qđ intellige, nisi patronus sit ꝑsona
ecclīastica: qa tūc ipse ñ hn̄s ius instituēdi, hēbit custodiā,
vt ꝓbaī hic à ꝯrio lr̄æ. & puto, ꝙ is q hēt custodiā de iure,
ꝑt ibi ponere œconomū, arg. in reg. q ꝑ aliū facit, de reg. iu.
9 lib. 6. † Vlti. q̄ro, nūqd intra tp̄s ꝑfixū patrono ad pn̄tandū
possit Eps ibi ponere œconomū, qñ custodia ecclīæ ad eum
spectat? Hos. ꝙ sic. vñ puto, ꝙ cū superior ꝑpendit, ꝙ ecclīæ
de ꝓximo nō est ꝓuidēdū; ꝙ sp poterit ibi ponere œcono
mū, ne bona ecclesiæ dilapidenī. Et aduerte. nā istū œcono-
miū puto institui posse, nō solū qñ est cōtētio inter patronū
& Epm̄, sed ēt nulla qōne vrgente; vt puta si patronus dicit.
ego nolo nūc pn̄tare: qa nō habeo ꝑsonā idoneā præ mani-
bus: volo differre ꝑ tp̄s mihi diffinitū à lege. nā tūc satis est
ꝓuidere super hoc de œconomo; & hoc ꝓbaī ꝑ tex. ibi: *vel alia de causa &c.* Idē dico, si bn̄ficiū nō est iuris patronatus,
& habens collationē vult differre cū habeat sex menses ad
cōferendū, vt in c. 2. de cōces. præben. Nā ne ecclesia stet tan
to tp̄e sine gubernatiōe, poterit iste ibi ponere œconomū;
& hoc ꝓbaī habito respū ad mentē lr̄æ. nō. n. intelligit ma-
gis ꝓiudere ecclīæ patronatæ, quā libere; sed de patronata
fit mentio; qa sæpe differī ꝓuisio ꝑꝑ pn̄tationē patronorū.

S V M M A R I V M.

1 *Absolutio ab excommunicatione, & a quolibet alio vinculo, ex falsa causa non tenet. Idem si non expreßit omnis causas.* 3.
2 *Indicia si non purgantur per reum, habetur pro conuicto.* 7.
4 *Confeßio pœnitētialis debet esse integra, nec potest per partes fieri.*
5 *Excōicatus pluribus excōicationibus p̄t vnica absolutione absolui.*
6 *Excommunicatio lata ex falsa causa an liget?*

C A P. V.

EX parte. Si cōstat ordinario, ꝙ absolutus à
Papa suppressit veram cām, quare
fuerat excōicatus; dēt illū remittere ad Papā. Si
verò sibi ñ cōstat, & tñ ē sibi vrgēs suspicio ꝯ eū;
dēt cogere eū se purgare. Cōis diuisio. Scd̄a, ibi: *taliter respondemus.* in qua subdistinguit; & ꝯm mēbrum, ibi: *si verò.* Casus
lr̄alis. Quidā subditi Cātuarieñ. Archiepi excōicati fuerūt
iusta de cā. isti excōicati accesserūt ad Papam, supprimentes
cās, ꝓ quibus fuerunt excōicati, & aľs ꝑtendētes, absolutio-
nis bn̄ficiū meruerunt. Quæriī an sint habēdi ꝓ absolutis?
Rn̄det Papa, ꝙ si cōstiterit ita esse, cōpellēdi sunt ad apłicā
sedē redire cū lr̄is rei veritatē cōtinentibus: & si de hoc nō
cōstiterit, & suspecti fuerint, cōpellēdi sunt purgationē præ
s stare, ꝙ veritatē cōfessi fuerūt in absolutione sua impetran-
b da. Ber. † No. 1. ar. ex tex. ꝙ absolō fcā ex falsa cā nō tenet. [b]
c oportet ergo vt absolutio [c] teneat, ꝙ expressa sit vera cā ex-
cōicationis. Idē vř dicēdū in absolutione
à quolibet peccato, ꝙ nisi peccator exꝑs-
serit delictū cū suis qualitatibus, quæ ha-
beāt grauare delictū; nō cōsequiī verā ab
sulutionē; facit qđ legi. & no. de pœn. dis. a
5. c. 1. in prin. No. 2. ꝙ Eps p̄ōt cōpellere
sibi suspectū de certo delicto ad se purgā
dū. qđ an sit verū indistinctē, dicā in gl. fi.
No. 3. modū ꝓcedēdi ꝯ eos, qui dūt se ob b
tinuisse dispēsationē sup irregularitate,
vel alia inhabilitate, & dubitaī an expres
serint in impetratione verā cām. Oppo. ꝯ
tex. nā ex quo isti expresserant aliā cām,
nō erat dubitandū de nullitate absolutio
nis, ar. op. in c. cū ꝓ cā, de sent. exc. Sol. di
cunt doct. ꝙ in lr̄is absolutionis non erat
expressa aliqua cā: sed nūc præsumebaī, ꝙ
aliā cām expresserint. & hæc præsumptio
oriebaī: quia ꝓ nephādo crimine fuerūt c
excōicati: & in lr̄is dicebaī simpłr, ꝙ fue-
runt absoluti; nec mandabaī aliqua satis-
factio. vñ nō erat verisiłe, ꝙ isti expresse-
rint verā cām. hodie verò ex stylo curiæ
exprimiī cā in lr̄is absolutiōis. Scd̄ō q̄riī
quō cōstare poterit, ꝙ isti supꝑsserint ve-
rā cām i lr̄is, cū ñ exprimiī absolō ꝑ cōfes
sionē istorū? nā fortè aliis dixerūt, vł erāt
testes pn̄tes, q ñ expresserunt falsam cām.
2 † Vltimò hic q̄riī, qd si isti nō potuerūt se
purgare? dicunt doc. & bn̄, ꝙ habebunī ꝓ
cōuictis, vt in c. insinuatū, & in c. de hoc,
de si. & c. accedēs, de accu. & quaľr sit ꝑstā
da purgatio, dic vt hř i c. quoties, ꝯ. đ pur.
3 cano. † In gl. 1. ibi: *quod non credo verum.* &
hæc opi. glo. cōiter teneī. Et no. ex hac gl.
ꝙ absolutio ñ tenet nō solū, cū exprimiī
falsa cā: sed ēt cū nō expressit oēs causas,
ꝑꝑ quas fuit excōicatus: aľs absolutio nō
d ꝓdest [d]. † Et hoc p̄ōt adduci ad qōnē. Qui
4 dā expssit sacerdoti vnū pc̄tm̄, & reliqua
subticuit nūquid teneaī illud iterū cōfite
ri ea, quæ tacuit? Ista gl. p̄t adduci ꝓ opi.
ꝙ sufficit tacita exprimere. hoc p̄t ꝓcede
re, si ꝑ obliuionē omisit alia peccata: sed d
si feriosè, quia voluit cōfiteri ꝑ partes, for
tè aliud esset dicendū: quia apparet, ꝙ nō
fuit bn̄ cōtritus de illo peccato; & de hac
qōne vide gl. de pœ. di. 1. c. qs aliqñ. §. nō e
si tibi dico; q ponit casus, in quibus teneī
quis iterū cōfiteri peccata sua, & notabis
5 eā. † Scd̄ō no. ex gl. ꝙ à pluribus [e] excōica
e tionibus p̄t quis liberari vnica absolutio
ne, dūmō absoluēs hēat ptātē iure ꝓprio,
6 vel ex cōmissione aliorū. † Tertiò no. ex
fi. gl. vnā drīā inter absolutionē & excōi-
cationē. nā excōicatio lata ex falsa cā te-
net. sec⁹ i absolutiōe. sed ego ñ puto verā
hāc drīā. nā si excōicator credebat cām ve
rā, q erat falsa, & ñ fuisset excōicaturus, si
sciuisset illā falsā; puto ꝙ ille ñ erit excōi
cat⁹, licet cauti⁹ sit obtinere absolutionē.
Excōicatio. n. sumit vires ab intētione ex
cōicatoris: ad hoc facit qđ no. ꝑ gl. in c. 2.
de test. cog. & i c. P. & G. de of. del. & i c. 1.
đ iud. sed vbi excōicator intēdebat oīno
excōicare, tūc excōicatio tenet, licet sit in
iusta; & ita loquunī iura alle. in gl. & idē
cēt i absolōne: qa si absoluēs itēdebat oī-

Episcopus sine patroni presentatione, vide per Fel. in c. cum Bertoldus, col. 3. de re iudi.

a Ponere rectorē. Adde đ hoc & de sequētibus videndum Lap. alle. 78.
ZACHARIAS.

b Absolutio ex falsa causa nō tenet. Adde quod Rot. dec. 399. incip. si pronuntietur, in nouis tenet cōtrarium per gl. 11. q. 3. in sum. Idem tenet Phil. Franc. in c. qua fronte. q. 5. de appel.
SEB. SAPIA.

c Vt absolutio. Facit quod no. Bar. in l. si duas, in fi. prin. ff. de excusa. tut. in lect. Nic. de Nea. vbi dicit, ꝙ absolutio ab excōicatione ꝓdest ita demū, si est notificata excōicatio, vide ēt quod not. Ang. in l. si heredes, & in l. si domus, ff. de seru. vr. prædi. & Bar. in l. đ pupillo. §. si plurium. versi. vlterius inducam ad quæstio. ff. de ope. no. nun. vbi tāgit an vna absolutio sufficiat, quando sunt plures excōicationes, & videtur velle ꝙ sic, qñ omnes causæ sunt expressæ excōicationis, de quo ibi multa per Alex.

d Non prodest. Adde qđ voluit Ro. consi. 326.
SEB. SAPIA.

e A pluribus. Vide Card. in cle. 2. in pe. q. de sen. excō. & Specu. in tit. de sen. §. vt autem. ver. & no.

a Inter. Pondera bene: quia. c. nos inter, de purg. cano. loquitur in infamato de crimine, pro quo uenit imponenda pęna. hic de excõicato absoluto; & sic ibi agitur de grauiori praeiudicio: & etiã malè dicunt, ꝙ si est suspicio Epi & aliorum, vt inducatur purgatio in crimine; qa est cõtra casum il lius. c. And. Barb.

b Purgationẽ. Adde qd voluit Ro. consi. 351.

c Excommunicati. Adde latè Roma. consi. 306.

ZACHARIAS.

d In peccato mortali. Adde quod not. in apostil. ad istũ in c. firmiter. §. vna verò, nu. 5. in ver. vnica est ecclesia, s. de sum. Tri. & fide catho. & in apost. ad eun dẽ in c. canonum statuta, nume. 2. in apostil. versi. omnẽ creaturam. vbi plenè examinaui vtrobiq; an & qñ sit Papae parendum, s. de consti.

SEB. SAPIA.

e Papa mandat. Vide Abb. in c. cum teneamur, de praeben. & Feli. in c. si quando, col. 1. de rescri. vbi dicit, ꝙ Papae non est obediendum, quando imminet peccatũ. vnde dicit Bal. in c. olim ex literis, in fi. de rescrip. ꝙ contra Papã scandalizantem ecclesiam primo vtendum est verbis, deinde herbis, tertiò lapidibus.

f Scandalum. Adde Ro. consi. 345.

no absoluer, ẽt si cã expssa oĩno eẽt falsa, vł iniusta, tenebit absolutio, vt i c. venerabilib⁹, i §. vbi ãt, de sen. exc. li. 6. vbi tex. not. Nec ob. pdictis. c. qa circa, đ quo gl. opponit: qa cõiter ille tex. intelłr, ꝙ dispẽsatio ibi nõ tenuit pp expssionẽ falsę cãę; sed pp illã tolerauit gratiosè; & p hoc de fil. psby. c. 1. & 2. li. 6. vbi patet, ꝙ dispẽsatio ẽ
7 nulla, si fuit obtẽta p subreptionẽ. † In gl. fi. i fi. Aduerte: qa hęc gl. vr destruere tex. nã in lr̃a nulla fit mẽtio đ infamia, sed solũ de suspiciõe. Itẽ seqret ex gl. ꝙ ex suspiciõe vrgẽti sine ifamia ñ posset idici purgatio, cui⁹ ꝯriũ pbat i c. inter,[a] de purg. cano. vbi tex. notabilis ponit suspicionẽ & infamiã p causis sufficiẽtib⁹ ad purgationẽ[b] idicẽdã. vñ Inn. & Hos. dñt hic, ꝙ epi suspicio sufficit. dixit tñ Inno. ꝙ suspicio dẽt eẽ vrgẽs. i. magna. Et p dicto In. optimè facit c. tua. j. đ coha. cle. & mu. Io. An. ꝯcordãdo dicit, ꝙ aut ẽ suspicio soli⁹ Epi clãdestina, & ñ sufficit, ar. 6. q. 2. c. si tñ, & c. placuit; & no. hoc dcm. aut epi, & aliorũ & ẽ pbabilis; & tũc poterit idici purgatio ad hoc vid bo. tex. cũ gl. & qđ sup eo no. i c. oib⁹. 2. q. 5. ego hũc articulũ lati⁹ examinaui i c. qualr & qñ, el 2. đ ac. & dic vt ibi.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio non fertur propter delictum, sed propter contumaciam surgentẽ ex eo 4. Excommunicati sunt ipso iure contrahentes matrimonium in gradu prohibito.*

2 *Delegatus si est negligens, ordinarius non pt se intromittere, nisi ex negligentia delegati ptes pseuerarent in peccato. 5 vide. j. c. px.*

3 *Papae nõ est obediẽdũ in cõcernẽtib⁹ peccatũ.*

CAP. VI.

Significauit. Propter periculũ aiae supplet ordinarius desidiã, vel malitiã delegati. vł clari⁹ summa sic. Si ex desidia vł malitia đlegati Papae qs pseuerat in pctõ, ordinari⁹ loci pt supplere, nõ obstãte ꝙ cã fuerit delegato cõmissa; & ẽ casus notabilis & singlaris. Cõis diuisio. Scda, ibi: *cum itaq;*. Casus lr̃alis. Duob⁹ modis pt poni casus. primò sic. aliqui ꝯxerũt mrimoniũ, & publica fama erat ꝙ erãt cõsanguinei vel affines; & scãdalũ hoc nunciatũ fuit Epo, siue accusatũ fuit mrimoniũ. Vñ Eps illos citauit. ipsi fuerũt ꝯtumaces, & ñ venerũt; pp qđ Eps illos excõicauit ipsi appellauerũt. Alii ẽt p simplicẽ qrelã signauerũt hoc dño Papę; & ꝙ ipsi ñ erãt ꝯsanguinei, aut affines. Et sic lr̃as sup hoc obtinuerũt ad iudices delegatos. iudices absoluerũt illos &c. p ut seqt. Et cũ isti fuerũt absoluti, iudices delegati nõ accedũt ad locũ, vbi testes ad pbãdũ cõsanguinitatẽ vł affinitatẽ dẽnt pduci, nec alios p receptione testiũ illuc trãsmittũt; & remanẽt in culpa, & cã vlteri⁹ ñ pcedit. Querebat qd iuris eẽt? Rñdet pp, ꝙ dol⁹ & frã⁹ ñ dẽnt istis patrocinari. Et p malitia vel desidia iudicis delegati ñ dẽt qs remanere i culpa ꝯiũctionis iniquę, & iõ quoties ea q dicta sũt cõtige

rit euenire, licitẽ pt ordinari⁹ taliter absolutos i pristinã excõicatiõis sniam reuocar, & tãdiu talr retiner ligatos, quousq; cã i testiũ receptiõe & aliis lĩtimũ incipiat hre pgressũ.
1 B. † No. ꝙ stãtes i pctõ incest⁹ ẽt sub colore mrimonii, pñt & dẽnt excõicari p epm loci. itellige si moniti nolũt a pctõ desister: qa excõicatio ñ ẽ ferẽda immediatẽ pp delictũ, sed pp cõtumaciã surgẽtẽ ex delicto, vt i c. sacro, đ sen. exc. no. gl. 11. q. 3. Epi, hodie verò ꝯhẽtes sciẽter i gradu phibito sũt
c ipso facto excõicati[c], vt i cle. vnica, đ cõsã. & affi. † Scdõ no.
2 casũ singularẽ, in quo ordinari⁹ supplet negligẽtiã seu malitiã delegati Papae, & ipedit se đ cã alteri cõmissa p Papã; s. qñ ex negligẽtia seu malitia delegati nutrit pctm. vñ, licet iste tex. loquat cũ aliq remanẽt in pctõ incest⁹: idẽ tñ ẽ fm doc. in quolibet alio pctõ. narrat. n. hic scñ. vñ rõ vera decidẽdi fuit, ne ptes remanerẽt in pctõ; ꝙ iõ, vbicũq; subest talis cã, sp ordinari⁹ pt isurgere, & occurrere vt pctm euitet. Et ex hac rõne dico, ꝙ et si eps nũq pri⁹ excõicasset, nec alr ꝯ ptes pcessisset, sed cã a primordio fuisset cõmissa delegato, si delegat⁹ eẽt negligẽs i pcedẽdo, & ptes interim remanerent i pctõ; poterit & dẽbit ordinari⁹ pcedere ꝯ ptes saltẽ ex cõicãdo, nisi pcedãt i cã corã delegato. Sec⁹ ãt est, vbi ñ imminceret pctm; vt puta qa cã eẽt pecuniaria. nã tũc delegato Papae negligẽte ordinari⁹ se ñ itromittit. sed recurrẽdũ ẽ ad ipm Papã fm Hos. & bñ. nã ex quo cã fuit cõmissa đlegato, exẽpta ẽ a manib⁹ ordinarii. vñ ñ pt ordinari⁹ se itromittere, vt i c. studuisti, đ os. leg. nã rõne pcti ponit hic casus spãlis: sec⁹ ergo vbi ñ iminet pctm, ar. hic p locũ a spãli; & hoc not. Sed qro, qd si pp absoluisset expssa falsa cã? & dic ꝙ ab solõ ñ teneret; & ea ñ obstãte posset ordinarius pcedere ꝯ
3 pte, ar. s. c. px. † Sed dubiũ ẽ, qd si pp de oib⁹ certificatus absoluit, & mãdat ordinario, vt deinceps illos ñ molestet, nũqd tenet ordinari⁹ i hoc obedire Papae? Sol. dicit Hos. multũ notãter, ꝙ aut ẽ casus, i quo pp pt dispẽsare, & tenet illi obedire: aut ñ põt dispẽsare; & ñ tenet obedire; qa poti⁹ tenet obedire Deo, quã Papae. 11. q. 3. c. q resistit, & c. si dñs, & c. Iulianus. Et nota singlr hoc dcm, ꝙ ex mãdato Papae ñ te
d net ordinarius aliques admittere in pctõ mortali[d], & idẽ
e sentit Io. An. in c. si qñ, de rescr. cũ Papa mãdat[e], puideri notoriẽ indigno de aliquo bñficio, & ẽ tãta indignitas, ꝙ sine pctõ pareri nõ pt. Idẽ sentit Inn. in c. inquisitioni, de sen. exc. vbi notãter dicit, ꝙ Papae parẽdũ nõ est, vbi de suo mãdato psumit malũ futurũ, vel aliqđ scãdalũ[f]. pbat hoc rõne. Mãdãdo id qđ in se est pctm, in quo dispensare nõ põt, excedit fines suae ptãtis: quia Papa nõ recipit ptãtẽ peccandi. 40. di. c. 1. & ideõ sibi impune nõ paret, cũ nõ sit ibi censendus Papa, sed priuata persona, ar. in l. fi. de iurisd. om. iudi. & in c. 2. de consti. lib. 6. Et idẽ dic in lege ipsius Papę, vel cuiuscunq; principis. nã si est iniusta, & cõtinet in se pctm nõ remissibile p ipsum principẽ; talis lex nõ est a subditis recipienda. 4. di. c. erit aũt lex, & in l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. publi. & sentit ibi Bar. & in l. oẽs populi, ff. de iust. & iur. † In gl. 1. Pro intellu
4 gl. opp. snia excõicationis nõ est ferẽda ab hoĩe pp crimẽ, sed pp cõtumaciã, aut in nõ parendo, aut in nõ veniẽdo, vt in c. sacro, de sen. exc. & est gl. no. 11. q. 3. Epi. sed isti fuerũt excõicati p hac nepharia & incestuosa cõiunctione; quare malè. Sol. gl. 1. (vt arbitror) metu ꝯrii soluendo ponit duos alios intellcs. primus, ꝙ snia diuortii pri⁹ fuit lata ꝯ istos; & qa illi parere noluerũt, fuerũt excõicati. scd⁹ intellcs colligr ex gl. seq. de qbus ista gl. facit mẽtionẽ, ꝙ añ sniam diffinitiuã isti fuerũt excõicati; qđ declara fm intellm, quẽ ponit hic Inn. videlicet, ꝙ iudex ex offõ pcedẽs p notorio cõtubernio, istos nolẽtes adinuicẽ recedere excõicauit; & sic isti excõicati impetrauerũt lr̃as a pp, in qb⁹ dicebat, ꝙ isti asserebãt se iniustè excõicatos; & mãdabat excõicatori, vt istos absolueret, si ita eẽt: alioqn mãdabat delegatis, vt hoc exeqrent fm tenorẽ. c. ab excõicato, de rescr. Alii alr intelligũt, sed cõcludę, vt placet Hos. & Io. An. qđ ẽt approbo: qa ñ est vis, qualitercũq; fuerit pcessum, ẽt si ad petitionẽ accusatoris; licet

ris, licet Inn9 in hoc aľr intellexerit. nā sp ordinarius pt supplere desidiā & malitiā delegati, ferendo sniam ꝯ perseuerātes in crimine, ut s. latius declaraui. In gl. 2. ibi, *in honore constituti* puta qa sunt milites, uel
a doctores, ad quos dēt mitti ut iurent,[a] ut in l. ad psonas, ff. de iureiu. dicit tñ Goff. notabile dcm̄, q ad has psonas egregias de gr̄a sola, & ñ ex necessitate mittit: qa de iure possent cōpelli uenire ad iudicē l. 2. §. si pses, ff. q ordo in bo. pos. ser. Et hoc no. p intellcu illi9. l. ad psonas, ut intelli-
5 gat de honestate, ñ de necessitate. † Itē gl. fi. ibi: *incaperimus habere delegati* Pōdera gl. apte. n. sentit gl. q delegat9 ñ pdit iurisdō nē, licet sit negligēns uel dolosus in pcedēdo, ēt si ex culpa sua fouerit pctm̄, ut hic ordinari9 ergo in casu huius. c. reassumit iurisdōnē, nō ut diffiniat totā cām, sed ut cōmineat partes ñ psequentes cām, & remanentes in pctō. Hos. intellexit, qd delegat9 hoc casu pdit iurisdōnē, & ordinari9 reassumit cām: sed prim9 intellcus magis placet Inn. & Io. An. & cōiter Doct. & ut profecto magis lrę consonus; intelligēdo psertim, q hic fuerit appellatū. nō. n. dēt iudex, à quo, reassumere iurisdōnem, nisi sint lapsa fatalia applonis, ut in c. psonas, & c. cū sit, de app. Et no. ex fin. gl. & ex tex. casum, in quo admittit excōicat9 ad litigandū de iniusta excōicatione, absq; eo q absoluat in prin. causę. qñ. t pri9 fuit absolut9, & postea negligēs in pcedēdo, & ita loqt iste tex. als aūt dēt in princ. absolui, nec als debet audiri, ut in c. p tuas, de sen. exc. & in c. cum contingat, de off. dele.

SUMMARIUM.

1 *Abbas si non reuocat monachum uagabundum, potest tunc ordinarius loci reuocare.*
2 *Religiosus undecunque aliquid acquirat, acquirit monasterio.*
Monachus potest stipulari monasterio absque aliquo mandato.
Monachus an æquiparetur seruo?
Monach9 delinqu. dō nō obligat monasterium.
3 *Abbas quam potestatem habeat in monachos?*
4 *Electus in Episcopum non potest appellari Episcopus ante consecrationem.*
5 *Monachus q de lnia Abbatis est in studio, pt monasterium p suis necessitatibus obligare.*
6 *Archieps non habet iurisdictionem in subditos Suffraganei, nisi suffraganeus sit negligens.*

CAP. VII.

QVanto. Ordinari9 supplet negligentiā Abbatis non reuocantis monachum uagabundū. Cōis diuisio. Scda, ibi: *Mandamus.* Casus lrāl. Quidā monachi & alii rłares cum deberēt in claustro diuinis officiis inuigilare, de reditib. ecclesiæ, quarum curam gesserunt, ꝯgregant pecuniam, & postea p curias principū discurrere nō uerent. scm̄ illorum uenit ad notitiā dñi Papæ. Vñ mandat Archiepo diœcesano ipsorū, quaten9 moneat platos pdictorum rłarium, ut ipsi corrigāt illos, & reuocent ad claustrū pprium: & si hoc negligēter omiserint, tunc Archieps moneat illos, ut ppriū (si qd hñt) resignent in manib. platorum suorū, & uitā rłarem obseruent: q si nō fecerint, ꝯpellat eos ad hoc p suspensionē officii, & beneficii applone remota. B. No. 1. q rłares non dēnt discurrere p curias principū, & hodie accedentes ad curiā principis sine lnia superioris sunt excōicati, de quo dic ut hř in cle. ne in agro. §. qa uero, de statu reg. Dicit tñ Host. q p hoc non tollit, qn religiosus de lnia Abbatis possit deputari obsequio alicuius principis, uel Epi, licet de facili pp picula, q̄ inde sequi pñt, Abbas
b consentire non dēt,[b] & hoc ten. doc. in c. ex rescripto. j. de iurei. p hoc adduco bo. tex. 2. q 7. c. cū pastoris. ubi dr q religiosi
c pñt esse cubicularii Epi:[c] imò Eps ibi inducit, ut potius religiosos, q̄ alios hēat, facit qd no. Inn. in c. cū. I. & A. de re iud. ubi tenet, q p amico monasterii pt Abb. concedere, ut monachus sit illius procurator.
2 † No. 2. q pecunia congregata ex prioratibus, seu aliis domibus religiosis nō cedit ipsis prioribus seu platis, sed dēt ꝯuerti in utilitatē monasterii, & idē dic undecunq; religiosus pecuniā q̄siuerit, siue ex successi ꝯ cognatorū, uel aliorū, ut in l. Deo nobis, C. de epis. & cle. 18. q. 1. ca. unico, siue ex ꝯtu. nā scias, q licet simplex monach9 non possit ꝯhere ad utilitatē suam: tñ ad utilitatē ecclesię seu monasterii tenet ꝯ-
d ctus.[d] uñ notanter dixit Inn. in c. cū olim el 2. de priui. q siue monach9 stipulet sibi, siue monasterio, siue impersonalr, semp acqrit monasterio ad instar serui, ad hoc ff. de stipul. ser. l. si cōis seruus, & ibi per Bar. & collige ex no. ibi p Bar. & in d. c. cū olim, p Inn. q in acquirendo monasterio monachus æquiparat seruo, ita, q iura loquentia de acquisitione seruorū pñt trahi ad acquisitionem religiosorū, & notabis ex pdictis, q religiosus pt stipulari mona b
sterio suo sine aliquo mandato. Dicit tñ hic Inn. ꝯ ex delicto monachi nō obligat monasteriū. Itē not. ibi: *si plati eorum &c.* q ordinari9 loci non corrigit primo loco religiosos: sed dēt monere platos eorū, c
ut corrigant. q si neglexerint, pt ipse supplere, & hoc notabile colligit exponēdo uerbum, plati. i. Abbates, seu Priores. Sed d
si capit pro Epis, tunc notabile non colligeret: sed diceremus, q Archieps nō exerceret iurisdōnem in religiosos subiectos Epis, nisi prius Epos moneat, ut ipsi corrigāt: sed prim9 intellcs cōiter tenet. Sed hic qrit: duo religiosi habebant singulos prioratus, quos ꝯmutauerunt adinuicē de lnia

a Mitti ut iurēt. Adde q Ro. sin. suis, fol. 4. dicit, q pauper nobilis, q ob uerecundiā nō audet exire domū, gaudet priuilegio. l. ad psonas.

ZACHARIAS. Adde q est sin. nu. 167. quod infra. Item qro an illa. l. ubi alle. casum sing. in c. 2. de iud. li. 6. sed ne fallaris, dic q uoluit all. gl. fi. in alle. c. 2. cui adde Soci. in l. mitti, in gl. mag. ff. de testi. facit text. in l. eadem, ff. ex quib. cau. maio.

ANT. FRAN. An pauperes gaudeant priuilegio. l. ad psonas, dicas q sic, qñ est constitutus in tali paupertate, ut nō possit absque ignominia, qa forte uestibus caret, iō nō audet uenire ad iudiciū, & iō dicebat Bald. p illū tex. in l. si quis ad declinādam, C. de epis. & cle. q licet quis non sit oino mendicus, tñ si scm̄ statū suorū natalium in aliquo indiget sustentatione, connumeratur inter paupes, & ibi dicit q tali in subsidium uitæ, & pro maritandis filiab. poterit aliqd dari tanquam paupéri per Epm, & per executores, q habent bona inter pauperes dispensare. & quibus priuilegiis gaudeant pauperes ultra plenè no. p Bal. in d. l. si qs ad declinādam, hř in l. nulli, e. tit. & p Arch. in ca. paup. 11. q. 3. & in c. statutū, in §. insuper, de resc. li. 6. & tene mēti bo. gl. in c. in primis, in gl. 1. 2. q. 1. quæ dixit, q causæ pauperum sunt prius expediendæ, quam causæ diuitum: & in propria ma ad l. psonas, uide quę plenè not. p Mod. ubi plenè dixi in c. si qui testiom. j. de testi. & quis sit censendus pauper, dicas q est in arbitrio iudicis, ut est gl. in aut. præterea, C. uñ uir & ux. & uide gl. in l. paupertas, ff. de excu. tu. & uide q̄ plenè hřr p Rn. & alios Mod. in l. si cōstāte, in prin. ff. solu. matri. unum non omitto, q relictū pauperibus uř relictum in honorē ciuitatis. & ideo actio ē popularis, l. si qd relictum, & l. ciuitatibus, ff. de leg. 1. & tene menti q melius est subuenire pauperibus, q̄ ecclesijs sumptuosis uestibus & ornamentis ornatis, ut in c. aurum habet ecclesia, & in c. gloria Epi, & in c. multi. 12. q. 2. & ideo dicimus, q pauperum bona furantur qui ultra sibi necessaria retinent, ut in c. sicut hi. 47. di. & in c. hospitalem 42. dis. Et adde etiā, q sola paupertas nō facit quem ignobilem, ut est text. in l. humilem C. de incest. nup. De9. n. permittit qhque aliquem esse paupere, ut per patientiam remoneat, ut in d. c. sicut hi. 47. dis. Et adde q magis est credendum uni pauperi, q̄ usurario diuiti, uel ei qui malè bona acquisiuit, ut no. Cy. in d. l. si quis ad declinandam, & in l. in bonæ fidei, C. de iureiu. & gnalr an & qñ paupertas psit, uel noceat, uide Bar. i l. si illicitas, ff. de of. psi. & Bal. in l. acceptam, C. de usu. ubi disputant an paupertas impediat pœnas iudiciales committi, & an excuset appellantem ñ prosequentē applonem de quo ultimo ui de In. qui dicit, q paup excusatur a prosecutione appellatiōis, in c. ex rōne, de ap. & qui sint gradus paupertatis, & cui competat uera paupertas, & an stat9 paupertatis sit licitus, & an liceat statū paupertatis dānare, uide Bea. Tho. 2. 2. q. 188. ar. 7. & in summa contra gētiles li. 3. q. 131. usq; ad 135. & ultimo tene menti, q paup parcè uiuendo nō habet meritū suę paupertatis, ut est tex. in c. si. n. ingt, de pęni. di. 2.

SEB. SAPIA.

b Non debet. Vide Abb. in c. sicut, de iureiu. & Card. in cle. 1. in c. præmissa, de suppl. negli. prala.

c Cubicularij Epi. Adde Roma. sing. suis. fo. 15.

d Tenet ꝯct9. Adde Feds. cons. 288.

Abbatis:& alter assūpsit on⁹ soluēdi debita prioris priorat⁹,& sic hēbat soluere ex reditib⁹ secūdi priorat⁹. nūqd iste incidit in aliq̄ penā? qdā dicunt q̄ sic. l. in penā. c.2.de sol. qa ꝑ alienis debitis obligat ecclesiā suā. Io.An.& Host. tenent oppositū. nā pecunia hic ꝯgregata ex prioratib. cōuertit in utilitatem monasterii ex ꝯsensu Abbatis, ergo eodē mō pecunia uni⁹ priorat⁹ pōt deputari in utilitatē alteri⁹ de lnīa Abbatis,& cū hoc trāseunt cōiter do. hic hoc dcm̄ tenerē, ubi isti priorat⁹ essent ꝺ mēsā Abbatis, uel bōa monasterii & prioratuū ñ esset diuisa, sed cōia. Si aūt q̄libet loc⁹ recognoscit sua bona, licet priorat⁹ subiiciant Abbatiæ: ñ tñ puto, q̄ pecunia uni⁹ loci dēat cōuerti in utilitate alteri⁹, ēt de lnīa Abbatis: qnimo Prioratib. uacantib. nil dēt Abbas capere ex illorū reditib. hęc probanꝫ in c. pñti. ʅ. e. li. 6. & in cle. unica, in 1. & 2. rñsō, de sup. uegl. pl. facit. c. ad aures. ʅ. de excess. pl. & qd notant do. in c. fi. de reli. do. & ad illū tex. pōt dici, q̄ non facit ꝑ opi. doc. nā dicit q̄ dēt cōuerti pecunia ad utilitatem dom⁹. pōt. n. intelligi. i. illius, ex cuius reditib. pecunia fuit cōgregata, uel qū illę obedientię seu priorat⁹ erant de mensa Abbatis.

3 † In gl. in uer. *si plati*. No. bñ istam gl. q quotidie allegaꝫ, cū q̄riꝫ de ptāte Abbatis[a] in monachos? Hugo fuit in opi. q̄ si agiꝫ in figura iudicii, Eps cognoscet, secus si agiꝫ correctionaliter[b] ꝓm rñam claustralem. hanc opi. sentit gl. in c. t. 18. q. 1. licet dubitauerit in d. c. de psona 11. q. 1. Alia opi. quā seqꝫ hic gl. est ut indistinctè primo ꝯ monachos dēat adiri Abbas, licet agaꝫ in figura iudicii. & hanc opi. tenuerunt Laur. Vin. Phil. & Gof. Inn. hic refert quosdam dicere, q̄ aut Abb. recepit benedictionē, & tunc correctio primo loco spectat ad ipsum: qa añ bñdictionē hēt plenitudinē officii,[c] neque pōt monachos bñdiceꝛ, baculum pastoralē portare, adhoc qđ leg. & no. in c. cum contingat, de æta. & qual. & in c. 1. de sup. negl. pl. & 70. d. l. in c. 1. & sic ante bñdictione debet adiri Eps. Hāc opi. reprobat hic Host. p. c. transmissam, de ele. ubi patet, q̄ Eps ante ꝯsecratiōnē, ex quo recipit confirmationem, conseqꝫ ea q̄ sunt iurisdōnis, licet nō ea q̄ sunt ordinis, ergo idem dicendū in Abb. confirmato nōdum benedicto, ꝑ hoc facit, qa magis operaꝫ consecratio in Epo, q̄ bndictio in Abb. ut not. gl. in cle. 2. de sta. reg.

4 † Hinc est, q̄ electus non pōt appellari Eps ante consecrationē, ut in c. nisi, de aut. & usu pal. no. gl. in cle. 2. de cele. mis. sed Abbas appellaꝫ añ bñdictionē, ut no. Host. in c. inter, de re iu. & ꝑ hoc uꝛ tex. in d. c. t. de sup. neg. pl. hāc opi. s. q̄ añ bñdictionē exerceat iurisdōnalia, ten. Inn. & Io. An. post eū in c. uenerabilē, de ele. Alia op. q̄ in leuib⁹ coertio monachi primo spectat ad Abbatē: in grauib⁹ uero ad Epm. Inn. uero hic te. q̄ aut monach⁹ accusaꝫ criminaliꝛ, & dēt institui accusatio corā Epo: qa inferiores non cognoscunt de causis criminalibus, ut no. in c. transmissam, de ele. & 16. q. 2. c. uisis & sic pōt intelligi c. monasteria. 16. q. 1. ubi dꝛ q̄ monasteria sunt sub correctione Epi: sed si agiꝫ ad correctionem ꝓm regulam, Abbas præfertꝛ Epo, & in illis teneꝫ magis obedire Abbati, q̄ Epo, ut ēt no. gl. 11. q. 3. c. qui resistit,& 33. q. 5. c. noluit. unde pōt Abbas monachum corrigere, punire, & de monasterio expellere ꝓm regularia instituta: qa ex quo Papa approbauit rñam, noluit ut deberēt obseruare ea, q̄ in ea cōtinenꝫ, & in ea daꝫ ptās Abbati puniēdi, & expellēdi monachū, si op⁹ est. In ciuilib⁹ uero dicit Inn. q̄ in monacho ꝑ priū monasterii nō pōt cadere qō: qa monach⁹ nō pōt alicui obligari ciuiliter.

5 † Sed ꝓsupposito, q̄ sit in studio vł alibi ꝺ lnīa Abbatis, & ibi ꝯhit, dubitaꝫ corā quo sit cōueniēd⁹. dicit Inn. q̄ si est ibi sine lnīa Abbatis, imputet sibi q̄ secū ꝯxit. hoc dictū intelligerē, qñ uellet eū cōuenire in detrimētum monasterii: sed si hēt rē secū ꝯhētis, vel effect⁹ est ditior ex ꝯctu, credo q̄ posset ibi cōueniri corā ordinario loci, si multū distat a monasterio. vñ dicit Arch. in d. c. cum pastoris, q̄ tūc qū est sine lnīa ꝯpelliꝫ alteri rńdere, sed ipse agere ñ pōt, qđ dictū intelligo mō ꝓdicto, & facit 16. q. 1. c. qdā. sed si est cū lnīa Abbatis, pōt ꝯhēdo mutuū obligare monasteriū, tēperatē, tñ iuxta necessitatē, arg. in l. ad rē mobilē, & in l. ad legatū, ff. de ꝓcu. & ꝓterea, ʒ. de offi. dele. qa ex quo Abbas dedit sibi lniam eūdi ad studiū[d], vꝛ sibi oīa concessisse, sine qbus in studio esse ñ pōt cōmode; facit c. qđ quibusdā, de fide iuss. & no. hoc dcm̄. Idē tenet Archi. in d. c. cū pastoris, & Io. An. i c. 2. ne cle. uel mo. li. 6. Scias tñ q̄ licet sit in studio cū lnīa Abbatis, ñ tñ pōt fideiubere ꝑ scholari, uel alio, quēad modū, nec seruus fideiubere pōt ex cām peculii, ut in. l. seruus, ff. ꝺ fideiusꝫ. nec pōt libros nec alia bona obligareꝫ cām suę necessitatis; sicut nec filiusꝫ. vel seruus; licet hēat administratione peculii. l. 1. §. 1. ff. q res pig. obl. pos. qđ no. & idē tenet Archi. i. d. c. cū pastoris, & no. i. d. c. 2. Hoc at casu, quo licitē ꝯtraxit, dubitaꝫ apud quē dēat cōueniri. dicit Inn. q̄ cū Abbas seu monasteriū obligeꝫ, ñ pōt Abbas eē iudex, qa eēt iudex i facto ꝑprio, sed cōueniet ipse Abbas corā ordinario, uel hm Host. cōueniet ipse monachus corā ordinario loci, ex quo ēt absens. & hoc mihi placet; sicut dicim⁹ in filiofa. existēte in studio, vt possit agere, & cōueniri i loco studii, vt i l. si lōgius, ff. ꝺ iud. & sentit Archi. i d. c. cū pastoris. Sed si cā nō ptinerēt ad monasteriū: puta qa esset monachus, vel clericus alterius monasterii, vel ecclesiæ subiect⁹ Abbati; dicit Inn. q̄ pōt cōueniri corā Abbate, cū habeat iurisdictionē. pōt ēt cōueniri corā Epo, nec poterit dicere: volo prius cōueniri corā Abbatē: qa Eps cōcurrit i iurisdōne, ex quo ñ agiꝫ ad correctionē; & idē dicit i aliis platis iferiorib⁹ hñtib⁹ iurisdōnē respectu subditorū. Pro hac opi. facit. l. fi. C. de iuris. om. iu. vult ergo in summa Inno. ex oibus ꝓdictis, q̄ si agiꝫ ꝯ monachū ad correctionē ꝓm regulā, primo loco correctio spectat ad Abbatē: sed si accusaꝫ monach⁹ criminaliꝛ, dēt accusari corā Epo. Si verò cā est pecuniaria, vel aꝫs ciuilis, & spectat principaliꝛ ad monasteriū, ñ cognoscit Abbas: sed si spectat ad aliud monasteriū subiectū Abbati, tūc vterq; est iudex, Abbas. s. & Eps; & daꝫ optio actori corā quo istorū velit monachū cōuenire ego verò i aliq̄b⁹ limitaui, & discrepaui ab opi. Inn. & idē Io. ꝺ Lig. rñ vide qđ dixi i c. cū ab ecc̄iarū, ʒ. e. cū suis remissiōib⁹.

6 † Cōtra tex. op. vł. n. q̄ Archieps ñ possit se ipedire ꝺ religiosis, q sūt i diœcesi sui Suffraganei, sicut nec ꝺ clericis secularib⁹, vt i c. pastoralis. ʅ. e. So. dic, q̄ iste tex. pōt i hoc intelligi dupliꝛ. primò, q̄ isti religiosi erāt i diœcesi Archiepi; & tūc cessat ꝯriū: qa Archieps e eps i sua diœcesi; & tūc expone tex. *si plati eoꝝ*. s. rñares, vt Abbates, Priores, & siles. nā si isti sūt negligētes p⁹ monitionē, Archieps tāq̄ ordiari⁹ i sua diœcesi succedit i sua iurisdōne. si verò tex. itelligit ꝺ religiosis exiltētib⁹ i ꝓuīcia archiepi eꝫ diœcesim ꝑpriā; & tūc verbū, plati, dēt itelligi & exponi ꝑ abbatib⁹ & epis simul: qa si abbas ē negligēs, succedit eps & ñ archieps. vñ dēt archieps pri⁹ moneꝫ Abbatē; & si ē negligens,

SER. SAPIA.

a Potestate Abbatis. Vide Bal. in l. si filius, C. de pat. pote. ubi dicit: q̄ Abbas non pōt corrigere monachos ex ui iurisdictionis, sed ꝓm rōnem: & quō possit corrigere, tradit Abba. in c. Ioannes, de regula. Deci. in c. ad nostram, in 3. no. ꝺ app. & Abb. in c. reprehensibilis, in ul ti. no. eo. tit.

b Correctionaliter. Adde Ro. cons. ʅ. alle. 37 5.

c Plenitudinem officij. Adde Oldra. cons. 14.

d Fundi ad studiū. Adde eūdē ꝯs. 84.

ZACHARIAS. Adde Cardin. in cle. 1. §. qa uero, q. de statu mon. & ibi q̄ potest in ꝓdicto casu testificari, agere, conueniri, & respōdere.

gẽs,dẽt admonere epm loci,& si eps ẽ negligẽs, ipse Archi a eps poterit coercere eum Ho. & bñ,nisi etia essent notoria.nã in notoriis Archieps iurisdõnẽ pt exercere in subditos Suffraganeorũ suorũ,ut i c.Romana §.notoria,de cẽsi.li.6.Ego tñ in rraribus seruarẽ,ut prius fieret monitio ipsis plãtis re gularib⁹,ut corrigãtur,p istũ tex.q hoc vr uelle aptè.nã hic psupponebat,q isti discurrebãt p curias principũ, qđ non poterat esse nõ notoriũ,arg.in c.quanto, de transl.episcopi.

SUMMARIUM.

1 *Pœna dirigit hominem ad uirtutẽ & ei⁹ timore quis desistit a malo.*
2 *Excommunicatus in uno loco, est excommunicatus p totũ orbem.*
3 *Excommunicatus ab epo,an possit per Archiepiscopum absolui?*
Moræ qñ est periculũ multa conceduntur quæ alias nõ cõcederent.
4 *Cautio iuratoria non præstatur.qñ non est confidendum de psona.*
5 *Appellatio ab excommunicatione quare non suspendit uinculum, & quid operetur? 8.*
Appellatio non extinguit sententiam sed ipsam suspendit.
6 *Sententiæ censuræ nunquam transeunt in rem iudicatam ad effectum irretractabilem uide j.num.7.*
Sententia quæ non transit in rem indicatam post decem dies, non retractatur per appellationem,sed per uiam querelæ.¦12.
9 *Appellatio quos effectus operetur.*
10 *Appellatio an possit tolli per statutum?*
11 *Appellatio si est remota in aliquo casu, an censeatur remota quo ad omnes eius effectus.*
13 *An præsumatur pro sententia,a qua fuit appellatum?*
14 *Probationes inductæ ad unum effectum, faciunt fidem ad alium effectum inter easdem personas.*

CAP. VIII.

AD reprimendam. Ab uno epo excõicatus,ab aliis est uitãdus.& Archieps p querelã aditus non absoluet, nisi prio remittat.Et duo facit.Primo pmittit generale exordiũ,ex quo postea infert spãle mãdatũ,ibi:ideoq;. Casus lrãl.Eps Lexon.in quosdã subditos suos tulerat sñias excõicationis aut suspensionis. Archieps Rothomageñ. & alii Suffraganei eius nõ seruabãt sñias illas. puenit hoc ad Papã.vñ scribit Archiepo & eius Suffraganeis,dicens q pp malitiã puersorũ certæ penæ statutæ sunt,& iõ sicut uolunt suas sñias ab aliis obseruari, ita debent ẽt seruare sñias aliorũ.Quare mãdetis, qualiter sñias,quas Lexonẽ. eps tulerat canonice in subditos suos,obseruẽt, & faciãt a suis subditis obseruari.tandẽ loqr Archiepo, dicẽs q sñia excõicationis nõ suspendit p applõnẽ.Et ideo si qs excõicatus ab epo Lexon.eidẽ Archiepo cõquestus fuerit de iniusta excõicatiõe, remittat illũ ad epm absoluendum,fm formã ecclïæ.& si ille illũ absoluere noluerit,Archieps illũ absoluat prius recepta iuratoria cautione: & pcipiat ei ex debito iuramenti, q satisfaciat eidẽ epo sup eo,p quo fuit excõicatus: qđ si non

1 fecerit,in eadẽ sñia reducat eundẽ.B.†No.1. q p appositio a nẽ penæ cõprimit qs a malitia[a] sua pena ergo indirectè dirigit hoĩem ad uirtutẽ,& uide tex.no.23.q.6.c.iã uero §.ex his.nã timore pœnæ qs desistit a malo, & assumit postmodũ bonũ in cõsuetudine,& humani moris est cõsueta dilige-

2 re.†No.scđo, q excõicatus[b] in una diœcesi est excõicatus in b qualibet parte orbis.excõicatio.n.afficit psonã, & eã seqr, c quocunq; se uertit,[c] sicut lepra leprosum 1.q.1.c.cito turpẽ, & 3.q.5.c.qsqs,& in c.1.& 2.de treu.& pa.& idẽ est in omni sñia corporis afflictiua,seu corporis purificatiua, adhoc qđ

3 no.Inn.in c.cãm,q fil.sint legi.†No.3.q Archieps nõ dẽt in distincte absoluere subditũ excõicatũ a Suffraganeo suo.vñ, si citra applõnẽ cõqueritr excõicatus de epo suo,dẽt Archieps primo eum remittere absoluendũ ad excõicatorem suũ, ut hic,nisi periculũ esset in mora,uel excõicatio esset euidẽter iniusta,uel nulla,ut in c. solicitudinẽ, in fi.j.de appel In e hoc tñ instat Ho.hic,sed dicit Io.An. mãm isti⁹ remissionis f se credere hodie expeditã p c.venerabilib⁹,de sen.excõ.li.6.

Ego hũc articulũ examinaui plene in c.ab 4 excõicato,de rescr.& dic ut ibi.†Itẽ no. q excõicatus absoluit pstita prius iuratoria cautione, & sic vr q nõ tenet pstare fideiussores.qđ dicit Vin.uerũ, dũmodo talis sit psona,q de ipsius iuramento sit cõfidẽ d dum:[d] alias dẽt exigi idonea cautio,arg. in c.literas,de præsump. quod uerbũ not. Sed limita primũ dcm̃ & tex.,put hẽs bo. gl.i c.qua frõte, de app.& ibi tetigi p tex. & do.in c.ex parte j. de uer. sig.Itẽ not.q iudex põt recipere cautionẽ ad utilitatẽ partis,& sic bñ facit iste tex.q iudex pt stipulari p priuato, de quo uide quod dixi post Inn.in c.dudũ,de cõuer.cõiu. Vltimo no.q si absolutus non uult satisfacere fm qđ iurauit in absolõne, non reincidit ipso facto in excõicationẽ: sed debet de no- e uo[e] excõicari. Fallit in casib⁹ qui hñr in c. eos qui,de sen.excõ.li.6.In gl.2. No.gl.& plures alias penas ponit Host. in summa, de pen.§.quot sunt spẽs. & uide aliqđ per Inn.in c.qualiter & quando, el 2.de accu. ubi æquiparat penas iuris ciuilis penis iu 5 ris canonici.†In gl.in uer.*non suspendatur*, in fi.No.pla ex gl.& primo quare excõicatio nõ suspẽdit p applõnẽ.hoc.n.contingit ex eo:qa secũ trahit executionem, fm glo.Hoc dictũ non est uerũ.nam sñia lata in causa furti trahit secum executionẽ: qa incontinenti infamat condẽnatum l.non põt,ff.de furtis,& tñ p applõnem suspenditur effectus sententiæ,ut l.furti ff.de infa.Item omnis sñia absolutoria trahit se- f cum executionem,[f] & tñ suspenditur per appellationem.nam appellatio facit, ut non uideatur pronuntiatum, adeo, q leges dnt,q per applõnem extinguit sñia l. 1.in fi.ff.ad Turpil.& l.2. ff.de penis. sed canones communiter dicunt q suspendit, ut in c.uenientes, de iureiuran. & in c.pastoralis in §.præterea,& in c.fi.de off.del. ideo de hac materia dic ut plenius dixi 6 post gl.& do.in c. pastoralis,de appel.†Secundo no.ex gl.q sententia excommunicationis nõ transit in rem iud. quo ad effectum irretractabilem.potest enim retractari etiam post mille annos. & idẽ est in qualibet sñia censuræ,ut in suspensione & interdicto, p hoc c.fi.de penis: quinimo adeo uerum est, q etiam per statutum si quis deberet admitti ad iurandum in aliquo casu, non deberet admitti periurus, ut no.uoluit But.in aut.& qui iurat,C.de bo.auto.iud.pos.hic alleg. & q non admittatur periurus ad iuramentũ honoris,sed oneris,modo quo s.dictum est,uide gl.in c.lras, de psump.Et tene menti, q piuriũ semper est cum falsitate,& semper est peccatũ mortale, ut per beatũ Tho.secunda secundæ q.97.art.1.& in 4.sen.dist.39.art.4.& ea. parte q. 24. art.2.& 3.& in 3.sen.dist.49.art.5.imo dixit bea.Tho. in q.de quolibet q.1.art.8.q periurium est grauius homicidio, & prius prohibetur inter præcepta decalogi,quã homicidium,quia est fm in ordine de quo per eundem Tho.secunda secundæ quæstio. 122. art.3.

A malitia. Vide tex.in l.1. in prin.ff.de iusti. & iur.& in c.irrefragabili j.eo.Et pondera tex.in uer.uiolabiliter, quia probat contra d.Abb.in qõ.sua incip.Statuto Senensi cauetur. And.Bar.

b SEB. SAPIA. Quod excõicatus. Vide Bar. in l.cũctos populos, C.de sum.tri.& fide catho.ubi ẽt Bal. ponit aliqua.uide ẽt Archi. in c.si aũt 11.q.3. & gl. in cap. si quis presbyter 7.q.1. & in c.pastoralis §.uerũ, de appel. Abb. in c.postulasti,colum.5.de foro compe.

c Quocunque se uertit. Adde Fed. in cõsi.117.

ZACHARIAS.

d Sit cõfidendum. Ego infero q nõ admittet periurus ad cautionẽ iuratoriã, ita no.Bal. in propriis terminis,in aut. & q iurat, in princ.C.dẽ bo. authori. iudi. pos. quẽ etiã uide in 2.col.uer. not. tex.in uer.fideiussorẽ.Alex. plenissime in l.2. §. qđ diximus, ff. si qs cautioni.

ANT. FRAN.

Ad hoc quod dicit de periurio, ut nõ admittat ad cautionẽ iuratoriã,ultra hic al le. addas quod periurus nunquam admittitur ad pbandum aliquid per iura mentum, puta impedimẽtum, uel qđ aliud 22. q.ult.in c. paruuli. & uide p Roma in l. admonẽdi, post princ. ff. de iureiurã. Et ad de quod periuro non defertur iura mẽtum honoris, sed oneris sic, ut in c. cum iu ecclesiis, de mã.& ob. nisi sit præsumptio,quod debeat peierare, qa tunc nec etiam oneris defertur, ut in ca. clericos,de cohabi. cle. & mul. & no.d.Abb.in c.qõni,de appel.

e De nouo. Adde dominum de Rot.decisio.suis in antiquis, de senten t. excom.

f Executionem. Tu uide tex. fundantem se super hac rõne in d.ca. pastoralis §.uerum.sed gl.ibi hoc reprobat.uide ibi. And. Bar.

SEB. SAPIA.
a Post decẽdiũ. Vide Abb. & Fel. in c. cõsanguinei j. de re iudic. ubi idẽ tenet. & d. An. In c. ab excõicato, col. 9. s. de rescr.
b Videtur remota. Tu põdera: q̃a cõiter oẽs tenent, q̃ statutũ non põt tollere appellationem, q̃a agit de iure superioris, ut i c. uenientes, de iureiur. modo si statutũ remouet appellationẽ, & non remouerit effectũ deuoluẽdi ad superiorẽ, sp̃ teneret statutũ, quod est cõtra c. uenietes. And. Bar.
c Interdicta. Adde uidẽdũ Roma. consi. 99. in fi.
d Oppositũ. tu põdera, q̃ suspẽsio & & retractatio sunt diuersa. ergo statutũ excerbitans dispones de uno nõ habet locũ i alio, ideo dicimus q̃ ꝓhibita appłone nõ est prohibita querela, ut i cle. cõstitutis §. insup. d̃ ele. Itẽ nõ est ꝓhibita supplicatio. Bal. in l. 1. ff. de of. ꝑte. ꝑeo. Archi. in ca. anteriorũ 2. q. 6. Itẽ licet nõ possit appellari a sententia arbitri, tñ ꝑt querelari, facit q̃ uoluit Bal. in l. n. c. de ten. & in l. fi. §. illud, C. de tẽp. appella. & in rub. C. de appellatio. And. Barb.

SEB. SAPIA.
e In aliis. Quod idem sit dicendũ in sententia excõicationis q̃ i aliis, sentit Abb. in ca. q̃m cõtra falsam, colum. 16. de ꝓba. & Inn. i c. in præsentia, de renũ. & ille tex. hoc ꝓbar, dũ uult, q̃ pręsumptio q̃ est ꝓ sententia, non causat ex acquiescẽtia partis, sed ex authoritate iudiciaria.

si excõicatus ex diuturno tp̃e efficeret deterior, deberet iudex ex offõ illã sñiam relaxare, vt no. Io. An. post beatũ Th. in c. 1. de sen. excõ. li. 6. dixi in c. ab excõicato, de rescr. & rõ est, q̃a istę sñiæ cẽsurę dirigunt in aĩam ꝑp peccatũ, & separationẽ a gr̃a Dei: sed nõ põt q̃s inuitus separari ꝑpetuo a gr̃a Dei: q̃a Deus nunq̃ claudit gremiũ redeũti. vñ in quacũq; hora ingemuerit peccator &c. vt hr̃ 50. dis. c. põderet. Iõ eo ipso q̃ peccatorẽ pęnitũt, recõciliat Deo, de pę. di. 1. c. dixi. Iõ p̃ ꝯñs dẽt recõciliari p̃ ecclesiã, q̃ nõ dẽt claudere gremiũ b
redeũti, vt in c. super eo, de hær. li. 6. & in epist. inter claras, C. de sum. trin. Sed quo ad alios effect⁹, dic q̃ ista sñia trãsit in rẽ c
iudicatã, queãdmodũ & aliæ sñiæ. dẽt. n. appellari j. x. dies, a1s post decẽdiũ nõ audit excõicatus appellãdo, ut uoluit singulariter ista gl. q̃ cõiter sequunt do. & ẽ sp̃mẽti tenẽda. Audiet ergo excõicat⁹ post decẽdiũ, nõ p̃ uiã applonis, sed p̃ uiã q̃relæ. Ex quo infert, q̃ j. x. dies nõ põt q̃relare apud eũ iudicẽ, q̃ ñ põt adiri nisi p̃ applonẽ. & ĩõ si eps̃ tulit sñiam ad petitionẽ
alteri⁹ subditi, nõ ꝑt excõicat⁹ post decẽdiũ querelare apud Archiepm̃: q̃a Archieps̃ nõ est iudex in subditos epĩ r1r, nisi p̃ applonẽ, ut in c. pastoralis j. e. & in c. ue-
7 nerabilib⁹, in prin. de sen. excõ. li. 6. † Itẽ sequit, q̃ sup̃ eo, sup̃ quo fuit excõicatus, nõ audiet post decendiũ. trãsit. n. quo ad illũ effectũ in rem iudicatã. Vñ si q̃s fuit excõicatus ꝓ contumacia, nõ audiet post decẽ-
a diũ[a] uolens se defendere sup̃ cõtumacia, seu sup̃ expẽsis, q̃ debent rõne ꝯtumacię. d
vr. n. acquieuisse sñiæ nõ appellãdo. adhoc .n. allego singulare dictũ Io. An. in d. c. uenerabilib⁹, i gl. querimoniã. ꝓbat rõne. nã (ut dixi) spãle est in excõicatione, ut ñ trãseat in rẽ iudicatã: q̃a sñia excõicatiõis nã sui est retractabilis rõne ꝑdicta. ergo quo ad alios effect⁹, ubi cessat illa rõ, sortit naturã aliarũ sñiarũ, ar. l. ꝑcipini⁹, in fi. C. de appel. Itẽ ẽt seq̃t, q̃ queãdmodum i aliis sentẽtiis nõ licet tertio appellare, ut in c. sua de appell. ita nec in sñia excõicatiõis, & idẽ dicẽdũ in aliis sentẽtiis, q̃ ñ trãseũt in rẽ iudicatã, ad hoc gl. no. i c. fraternita-
8 tis, de frigidi. in uer. fornicario, i fi. † Quid ergo opat̃ applo in sñia cẽsuræ, ex quo ñ
suspẽdit uinculũ sñiæ? dic q̃ operat̃ effectũ e
deuolutiuũ, q̃a deuoluit cãm ad supiorẽ, quẽ a1s citra applonẽ ñ poterat adire, ut
9 s. dixi, & no. glo. sequẽtẽ. Vñ scias † q̃ duo sunt effect⁹ notabiles & principales applonis prim⁹ i eo q̃ suspẽdit iudicatũ, vł extinguit, ut s. dixi. scd̃us i eo, q̃ deuoluit cãm ad supiorẽ, vt in c. ñ solũ, & i c. si a iudice, de appel. li. 6. d. Ant. ponit alios duos effect⁹, sed iudicio meo cõprehẽdunt sub ꝑdictis. nã tertius est effectus ẽm eũ: q̃a suspẽdit iurisdõnẽ iudicis, a quo: sed iste effect⁹ cõprehendit in scd̃o: q̃a si deuoluit cãm ad supiorẽ, ergo suspẽdit iurisdõnẽ iudicis inferioris, ut in c. licet, de offi. leg. & in c. pastoralis, in §. ꝑterea, de offi. del. quart⁹ effectus est ẽm eũ: q̃a impedit transitũ in

rẽ iudicatã: sed iste effectus cõprehẽdit sub primo: q̃a si applo extinguit uel suspẽdit iudicatũ, ergo ĩpedit, ne trãseat ĩ rẽ iudicatã, ut in c. q̃d ad cõsultationẽ, ꝑ alle. duo ergo principales sunt effectus applonis, de q̃bus s. Vnde redeũdo ad principale q̃situ, dico q̃ applo in sñia cẽsuræ nõ opat̃ primũ effectũ: q̃a nõ suspẽdit uinculũ sñiæ, sed opat̃ ẽm: q̃a deuoluit cãm ad superiorẽ, ut hic, & in c. p̃ tuas, de sen. excõ. põt
10 ergo applo hr̃e vnũ effectũ sine alio. † Et per hoc dixit hic Io. An. notabile dictũ, si esset uerũ, q̃ si p̃ statutũ tolleret appellatio ꝑsupposita ualiditate statuti (nã nõ ualet hoc statutũ in terris recognoscẽtib⁹ supiorẽ, ut dixi in c. uenietes, de iureiu. & no. Bar. in l. oẽs populi, ff. de iusti. & iure) q̃ applo videret remota[b] solũ respectu primi effect⁹, & ñ scd̃i. Sed ego hoc dictũ nullo mõ puto uerũ: q̃a a quo remouet gen⁹, remouet & q̃libet eius spẽs. vñ si inhibet alicui ne possit donare, oĩs spẽs donationis est interdicta,[c] ut in l. filiusfa. ff. de don. remota ergo applone p̃ statutũ, intelligit remotus oĩs effect⁹ applonis. hoc etiã ꝓbo p̃ d. §. ꝑterea. ubi patet q̃ remota applone rescripti nõ ꝑt appellari ad effectũ deuoluẽdi cãm ad supiorẽ, nisi supior ex certa sciã recipiat applonẽ, ut ibi & in c. pastoralis, in prin. de appel. Nec ob. tex. noster: q̃a nõ est simpłr ab excõicatione remota appel. hoc. n. nullibi cauet, imo ꝯr. ũ hr̃ in d. c. p̃ tuas. sed solũ disponit, ut uinculũ ñ suspẽdat p̃ applonẽ, & sic solũ tollit ius unũ effectũ applonis. vñ p̃ cõsequẽs vr̃ ꝑmittere alios effectus, ut in c. nõne, d̃
11 ꝑsump. & 25. di. c. qualis. † Sed dubiũ esset, q̃d si statutũ diceret, q̃ sñia p̃tãtis ñ suspẽdat p̃ applonẽ, nũq̃d poterit appellari quo ad effectũ deuolutiuũ? & vr̃ primo q̃ sic, ar. hic. Cõtrariũ cõcludit d. Ant. hic in alio articulo: q̃a, cũ sñia r1r nõ retractet nisi applonis uia, dicẽdo q̃ non possit suspẽdere p̃ applonẽ, uideret interdixisse retractationẽ, q̃ ꝑt seq̃ ex applone: sed in sñia cẽsurę aliud est: q̃a nã sui est retractabilis. Et aduerte: q̃a in hoc vr̃ d. An. sibi ꝯrius. nã in ꝑcedẽti casu, ubi erat min⁹ dubiũ, tenuit q̃ poterit appellari. quo ad ẽm effectũ, & in isto articulo tenet ꝯriũ. Et ego tenerẽ in isto articulo oppositũ:[d] q̃a (ut dixi) remouẽdo unũ effectũ applonis, vr̃ ꝑmittere alios. potuit. n. statutũ disponere, ut ñ suspẽdat p̃ applonẽ, q̃ frustratorie q̃nq; fit ad impediẽdã executionẽ sñiæ, cui fraudi obuiat p̃ tale statutũ, sed appellari poterit quo adhoc, ut supior cognoscat an iuste uel iniuste fuerit excõicatus, arg. hic, & cũ sim⁹ in odiosis, dẽt fieri strictissima interpretatio l. 3. §. hæc aũt uerba, ff. de neg. gest. & in
12 c. in nr̃a, de iniu. & in c. statutũ, de ele. li. 6. † Vlt. no. ex glo. & ex ꝑdictis, q̃ a sentẽtiis, q̃ nõ trãseũt in rẽ iudica. dẽt nihilominus appellari j. x. dies, a1s non audiet q̃s p̃ uiã applonis, sed p̃ uiã querelæ, ut s. dixi d̃ excõicatiõe, q̃ singulariter no. In gl. in uer. *cõquestus, in fi cordi, li. 6*. Et vr̃ gl. cõcludere, q̃ hodie itineris arreptio nõ habeat uim applonis: sed tu dic melius, ut no. in c. dilecti, de appel. & ibi dixi. In gl. fi. Not. t. ex principio referẽdo gl. ad tex. q̃ ꝓ sñia ẽt excõicationis ñ ꝑ-
13 sumit rõne ꝓcessus. † In aliis[e] sentẽtiis a sñia excõicationis
e q̃d tenẽdũ? dicẽdũ est ut plene no. in c. q̃m ꝯ falsam, de ꝓba. & p̃ In. in c. cũ in iure, de of. del. sed in sñia excõicationis est dubiũ nunq̃d præsumat ꝓ iustitia? & tenet hic d. Ant. in duplici loco, q̃ præsumit pro ista sñia, ex quo nõ suspẽdit uinculũ p̃ applonem, & dicit p̃ hoc limitandũ q̃d no. Inn. in d. c. cũ in iure. ubi dicit, q̃ ꝓ sñia præsumit post, q̃ transiuit in rẽ iud. sed antẽ nõ. nã, ut uides, excõicatio nõ transit in rem iud. & tñ ꝓ ea pręsumit. sed aduerte: q̃a d. Ant. ñ fuit recordatus de notabili dicto Inn. in c. bonæ, el 1. s. de ele. ubi dicit q̃ queãdmodũ ꝓ aliis sentẽtiis nõ ꝑsumit, si fuit appellatũ, ita nec ꝓ sñia excõicatiõis: sed onus ꝓbãdi excõicationem fuisse iustã incũbit aduersario, secus si nõ fuit appellatũ, & adhoc alle. istũ tex. & hoc dictũ Inn. sequit idẽ d. Ant. in d. c. q̃m cõtra. Quinimo plus credo, q̃ citra applonẽ si excõicatus conquerit j. decendiũ de iniusta excõicatione, nõ presumit pro iustitia, nisi probet: quia ex quo impugnat sñiam j. decendium, non uidetur acquieuisse sentẽtiæ, & sic debet

excom-

excõicationẽ ꝓbare iustã; ad hoc facit. c. t. de re iud. li. 6. &
rõ. c. qđ ad cõsultationẽ, ꝑal. & quod no. Inn. in. c. solicitu-
a dinẽ, de app. Sed nũqd post decẽdiũ[a] ꝓsumatꝛ, ꝙ iudex citaue
rit seu monuerit excõicatum? Ista gl. facit ꝙ nõ, sed tu uide
tex. notabilẽ in. c. sacro, de sen. exc. in prin. vbi ꝓbatꝛ excõica
torẽ dẽre ꝓbare, ꝙ ꝑmonuerit, Et idẽ sentit Fed. in cõ. 170.
vbi notãter dicit, ꝙ si ĩ primũ & ẽm decretũ opponitꝛ, ꝙ nõ
ꝑcesserit citatio, dẽt aduersarius hoc ꝓbare ẽt post lapsum.
10. dierũ; tũ qa pars negat fuisse ꝑsentẽ: tũ qa primũ & ẽm
decretũ interponunt ꝯtra absentẽ; & sic singulꝛr sentit; ꝙ nõ 3
ꝓ.umitꝛ partẽ fuisse ꝑsentẽ in snĩa; uel citationẽ ꝑcessisse sal
tẽ in illis sentẽtiis, q̃ serũtur ꝯtra absentẽ, de quarũ natura
est excõicatio, & hoc idẽ approbat do. Ant. in. d. c. qm̃ ꝯtra.
Et gñaꝛr an snĩa ꝓsumatꝛ lata ꝯtra ꝑsentẽ, uide ꝑ Spe. in tit.
14 de sen. §. ut aũt, uers. & no. & ꝑ Inn. in. d. c. cũ in iure. † Vlti-
mò, no. si. glo. ꝙ probationes receptę ad unũ effectũ faciunt
fidem ad alium effectum inter easdem personas, de quo dic
ut plenè dixi in. c. ueniens, el. 2. de testi.

S V M M A R I V M.

1 *Patriarcha non habet iurisdictionem in subditos Archiepiscoporum uel Episcoporũ, nisi per appellationem, uel ex priuilegio.*
2 *Iurisdictionem ordinariam dans lex, princeps, & consuetudo.*
3 *Prascriptio & consuetudo non causantur ex solo cursu temporis.*
4 *Papa an possit tollere uni ecclesiæ, & dare alteri ecclesiæ?*
5 *Iurisdic. ecclesiastica an possit prorogari à personis ecclesiasticis?*

C A P. I X.

DVo simul. De causis subditorũ Archieꝑorũ,
& Eꝑorũ suorũ Patriarcha nõ co-
gnoscit, nisi ꝑ appellationẽ lĩtimã, aut uigore ꝯsue
tudinis, seu priuilegii. In prima ponitꝛ decisa ꝯsul
tatio, in secũda rñsio, ibi, *Consultationi* Casus liter. Patriar-
cha Hierosolimitanus cõpellebat clericos Tyroneñ. Archi
eꝑi, cũ ipsi parati essent rñdere corã Archieꝑo Tyronẽ. or-
dinario suo. suꝑ hoc cõquestus fuit archieꝑs dño Papę, & ip
se rñdet eidẽ, dicẽs, ꝙ in canonib[9] diffinitũ ẽ, ꝙ Primates,
vel Patriarchę nihil iuris ꝑ cęteris dẽut hr̃e, nisi in q̃tũ ca-
nones illis ꝑmittãt, & ꝯsuetudo illis cõtulit ab antiquo, nisi
Apostolica sedes aliquẽ illorũ spãli priuilegio duxerit ho
norãdũ. Et idõ q̃diu clerici ipsius Tyronẽ. archieꝑi corã ip
so voluerint stare, corã Patriarcha rñdere nõ dẽnt, nisi cã ꝑ
appellationẽ deferatꝛ ad ipm aut aliqd ei ab apostolica sede
1 sit indultũ. B. No. 1. ꝙ quẽadmodũ se hñt subditi Eꝑorũ ad
Archieꝑm, ita se hñt subditi Archieꝑorũ ad Patriarchã. si-
cut ergo Archieꝑs nõ se ĩpedit de subditis Eꝑorũ nisi ꝑ ap
ꝑlonẽ, ut in. c. pastoralis. ĩ. e. ita nec Patriarcha ĩpedit se de
subditis Archieꝑorũ nisi ꝑ appłonẽ, uel alio iuꝛ spãli. Et ex
hoc & ex tex. no. ꝙ sicut ad Eꝑis appellatꝛ ad Archieꝑm Me
tropolitanũ. ĩ. eo. c. pastoralis, ita ab Archieꝑo appellatꝛ ad
Patriarchã seu Primatẽ. & ĩtellige ꝙ debet appellari ad il-
lũ Patriarchã, q̃ ẽ iudex Archieꝑorũ. Nã sicut multæ diœce
ses sunt sub cura Archieꝑi, ita, ꝙ Archieꝑs est Metropolita
nus & suꝑior oĩum aliorũ Eꝑorũ, & diœcesum, ita multę
ꝓuincię sunt sub cura cuiuscũq; Patriarchæ: ita, ꝙ Patriar-
cha est iudex ordinarius oĩum Archieꝑorũ, q̃ sunt ĩ suo Pa
triarchatu. E scias quatuor eẽ ĩ ordine principaliores Pa-
triarchas, quos enumerat tex. in. c. antiqua; de priuil. alii ue
rò ꝑter illos ñ sunt de istis pr̃icipaliorib[9]. No. 2. ꝙ Patriar-
chę nõ hẽnt pl[9] iurisdõnis, quã hẽant Archieꝑi, uel Eꝑi, ni
si quaten[9] in canonib[9] cauetꝛ exꝑssum, dignitas tñ eorũ est
2 maior, ut in. c. antiqua, ꝑall. † Tertio no. tria, ex qb[9] cõpetit
iurisdõ ordinaria, ex lege, ex cõsuetudine, & ex priuilegio
b pr̃icipis; cõsuetudo ergo[b] dat ordinario iurisdõnẽ, ut hic, &
in. c. cũ cõtingat, iũcta gl. de fo. cõp. & ĩ c. cõquest[9] 9. q. 3. Itẽ
no. ibi: *ecclesia vel rectorẽ*; ꝙ qñq; priuilegiũ concedit ipsi ec
clesię, qñq; ꝑlato ipsius ecclesiæ. Inspicienda sunt ergo ver-
ba priuilegii, & ex priuilegio dr̃ q̃s honorari à principe, ut
patet, ibi; *honorare*; & ideo alibi dr̃, ꝙ princeps cõcedẽdo uni

feudũ vr̃ eũ nobilitare, ut in. c. 1. q̃s dicatꝛ
dux vel marchio, colla. 10. & ibi ꝑ Bal. In a
gl. 3. ĩ fi. Vel solue aĩs ẽm Host. ꝙ tp̃s ñ ẽ
modus ĩducẽdi obligationẽ, vel tollẽdi,
vt ĩ. l. obligationũ. §. placet, ff. đ act. & ob.
sed bñ ex tp̃e cãtur ꝯsuetudo. Itẽ pręscri
ptio, ex qb[9] ius q̃ritꝛ, i. c. ĩ. đ ꝑscrip. ꝑ totũ.
Itẽ qñq; lapsus tp̃is ĩducit ꝑscriptionẽ,
vt ĩ c. ꝑuenit, đ emp. & vẽd. & ĩ. l. cũ đ ĩ rẽ
3 verso, ff. đ vsu. † Itẽ dic. ꝙ ꝑscriptio ñ cãtur
ex solo tp̃e nec ꝯsuetudo. sed ex negligẽ
tia dñi & possessione possidẽtis accedẽte b
iuris dispositiõe. ꝯsuetudo verò cãtur ex
tacito cõsensu: & sic ꝓprie solũ tp̃s ñ idu
cit cõsuetudinẽ, vꝛ ꝑscriptionẽ, vide vbi
cõsuetudo vꝛ ꝑscriptio ñ licẽt suos comi-
tes, ñ pt̃ iduci; & sic loquũtꝛ cõtraria signa
ta ĩ gl. & đ hac mã plenè dicẽdũ, ut no. ĩ
4 c. fi. de ꝯsue. † In gl. ĩ ver. *spãli priuilegio*, ĩ fi.
No gl. hẽt. n. ꝓ ĩdubitato, ut possit Papa
e detrahere iuri vni[9] eccłię, & dare alteri.[c]
hoc. n. cõtigit quotidie cũ Papa eximit
vnã eccłiã ã iurisdõne suꝑioris sui. sed vi
de tu gl. 22. di. c. 1. q̃ dicit, ꝙ ꝑp sine cã ñ
dẽt de vna eccłia tollere; & alteri dare,
ad idẽ gl. 10. di. c. 1. & qđ le. & no. 12. q.
2. ĩ. c. nõ liceat Papę, & ꝑfecto sine cã fa-
cere ñ dẽt, qa ñ ẽ vni cõsulẽdũ cũ iactura
alterius, nã Papa dẽt facere sicut bonus pr̃familias, qui di
spensat ẽm merita & exigẽtiã ꝑsonarũ. nã si prorsus nõ sub
est cã, vr̃ ꝙ apud eũ est acceptio ꝑsonarũ, qđ esse nõ dẽt, ut
ĩ. c. nouit, de iud. sed si Papa faceret, tolerarẽtꝛ in eccłia mili
tãti. sic intellige qđ no. Spe. ĩ ti. de leg. ĩ. §. nũc ostẽdẽdum,
uer. 57. & melius. uer. 99. & ĩ. §. nũc breuiter, añ fi. sub rubri-
ca de dispẽsatiõe, & ꝑ Io. An. ĩ addi. suꝑ. d. ver. 57. De Eꝑo
uero nũqd possit tollere uni eccłię, & dare alteri? dic ut no.
5 ĩ. c. cõstitutus, ĩ. de reli. do. † In gl. pe. ĩ fi. Vult ergo gl. ꝙ hic
uacet ar. à cõtrario sensu; & hoc clarius tenet Inno. nõ. n. est
ĩ ꝑtãte subditorũ, vtrũ uelit rñderꝛ corã Eꝑo, uel Archieꝑo.
nã iudiciũ redditꝛ ĩ ĩuitũ. l. iter stipulãtẽ; §. si Stichũ, & §. sa
crã, ff. de ver. obl. & ĩ. c. ĩtelleximus[9]. đ iud. nec pñt subditi cõ
sentire in aliũ iudicẽ sine lĩa ꝓprii Eꝑi, ut ĩ. c. significasti, đ
fo. cõp ẽt si sit Eꝑs. vñ dicit notãter Host. ĩ. c. ꝓx. ꝙ sicut cle-
ricus subiectus Eꝑo nõ pt̃ cõsentire ĩ alienũ iudicẽ sine cõ-
sensu sui Eꝑi d. c. significasti, ita nec Eꝑs sine ꝯsensu sui archi
eꝑi. & eadẽ rõne idẽ vr̃ dicẽdũ in Archieꝑo, ut nõ possit se
subiicere alieno iudici sine consensu sui Patriarchæ, & hæc
sunt notãda, Io. An. hic dicit, ꝙ si uolumus tenere arg. hic à
cõtrario sensu, debemus supplere hoc ad literã, ꝙ archieꝑs
hic req̃situs uult iu ĩtitiã facere. q. d. ꝙ si Archieꝑs req̃situs
nõ. uult reddere ius subditis suis, tũc poterũt subditi cõue
niri corã Patriarcha, & idẽ eadem rõne esset dicẽdũ cũ Eꝑs
est negligẽs ĩ exigendo iustitiã de suis subditis: ut tũc pos-
sit adiri Archieꝑs. Et aduerte, ꝙ hoc dictũ est fundatũ suꝑ
illa opi. ꝙ negligẽte Eꝑo, vel Archieꝑo sꝑ succedit suꝑior
in iurisdõne, & multi tenuerũt illam opi. sed an sit uera, dic
cã. ĩ. eo. c. pastoralis, ubi tãgitur per glo. Abbas.

SEB. SAPIA
a Post decennium Vide latè per do. Abb. in consi. 42. inci. cõtrà sententiã, & in. c. tenor, col. 5. de re iudic. ubi Feli. latè. uide oĩo Alex. tenentem contra Abb. in l. de unoquoq; colum. 2. ff. de re iudic.
b Cõsuetudo ergo. Adde Ro. cõs. 243
ZACHARIAS.
c Et dare alteri. Adde qđ notaui ĩ apost. post illu in c. admonet, nu. 13 in uer. oõ subsistẽte cã, ĩ. de renũt. vbi cõcor. Doct. qui io hac. q. sunt diuersi, de quo ꝑ Feli. in c. quæ in ecclesiarũ. col. 16 vers. secũdũ uerũ mẽbrũ. ĩ. de cõsti.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus potest alteri committere ea, quæ sunt consecrationis seu ordinis, & potest cõpellere subditum ad acceptandum, sed aliũ non. 2. & potest prædicta committere pro libito uoluntatis. 3.*
Causæ meri imperij possunt de iure canonico delegari.
2 *Iurisdictio, merum & mixtum imperium quod sit, & eorum species; & an delegentur?*
3 *Delegatus pr̃icipis pt̃ subdelegare ea, quæ sunt meri et mixti ĩperij.*
Merum & mixtum imperium penes quos iudices sit?
Ciuitas hodie hẽt illud regimẽ, qđ olim habebat quælibet ꝓuincia.

Sui superioris. Adde quod Cald. cõsi. 1. de offi. leg. tenet, q legatus ď latere possit erigere in ecclesiã cõuẽtualẽ unã ecclesiã prouinciæ, q̃ subsit ecclesiæ alterius prouinciæ.

SEB. SAPIA.

Allegatur. uide Bar. i. l. 1. col. 2. C. ubi de crimi. agi opor. & Ang. in. l. iubere, ff. de iuris. om. iud. & in. l. imperiũ, circa fi. eo. tit. vbi refert Bal. fratrẽ suũ cõsuluisse, q de iure canonico qcq̃d est cognoscibile, est delegabile. quæ aũt sit ratio diuersitatis, quare de iure canonico & causæ meri & mixti imperii sint delegabiles, de iure uerò ciuili secus, plurimũ laborãt Mod. in. l. 1. i pric. ff. de offi. eius cui mã. ẽ iuris. ubi assignaui nouã rationem.

c Delegari oĩa. Adde Ang. cõsi. 162.

d Membri abscisionẽ. Pondera bene de illa mẽbri abscisione, de qua loquit. §. ad hæc, in aut. de collat. quẽ alle. gl. in. d. c. in Archiepatu, q a oẽs dicunt, q non fuit introducta illa pœna de iure fforũ. ita dicũt in aut. sed nouo iure & l. l. fugitiui, C. de ser. fugi. & in. l. trãsigere, C. ď trãsactio. ego allego contra eos tex. & gl in. §. pœna, insti. de iniu. vbi de iure. 12. tabu. imponebatur pœna amputationis mẽbri pro mẽbro, uide ibi And. Barb.

CAP. X.

QVod sedem. Archiepš impeditus põt
consecrationẽ sui Suffraganei
alteri cõmittere, & cõsecrãdus
tenet ab illo cõmissario munus cõsecra-
tionis recipere. Cõis diuisio. Secũda ibi:
Consultationi Casus liter. Archiepš pp in
firmitatẽ, uel aliã iustã cãm ñ pt cõsecra-
re Suffraganeũ suum. Quæsitũ fuit à pp,
vtrũ possit alicui committere uices suas?
Rñdet Papa q archiepš taliter ipeditus
põt Epo uices suas cõmittere. Et cõsecrã-
dus dẽt ab illo munus cõsecrationis acci-
pere, dũmõ catholic' habeat & ipedimẽ-
tũ ex substractiõe grẽ ñ obstet B. †No. 1. q
1 Epš seu Archiepš pt cõmittere ea q̃ sunt
ꝯsecratiõis seu ordinis Epalis, & sic com
mittit ea, quẽ sunt meri imperii, cũ in ea
exerceat iurisdõ ex offõ nobili, & ad pu-
blicã utilitatẽ, & ad idẽ. c. aqua, de ꝯsec.
ec. vel alta, & c. Suffraganeis, de ele. No. 2.
q Epi subiecti Archiepo dicunt ipsi' Suf
fraganei. Suffragantur. n. sibi in cõsecra-
tione, & in aliis. nã reqrit cõsiliũ Eporũ
i ordinatiõe puiciẽ. 11. q. 3. c. 1. & 2. & cũ
ꝯsecrat. Epš dẽt hrẽ secũ alios Epos. 65.
di. quasi p totũ, saltẽ duos ex eis, ut in. c.
si Archiepš, de tẽp. ord. Tertiò no. q ea q̃
sunt ordinis, nõ sunt assumẽda nisi à ca-
tholico, & ab eo cui gr̃a sedis apostoli. ñ
est subtracta. Itẽ no. ibi. *ab eo*, q unus est
principalis in cõsecratione Epi, s. ipse Ar
chiepš, uel eius cõmissarius: alii nõ sunt
pricipales, sed assistũt. Vltimò no. arg. q
subditus tenet litigare corã delegato sui
a supioris[a]. †Sed hic quẽrit, vtrũ Archiepš
2 possit cõpellere Epm ad acceptãdũ cõmis
sionẽ istã? Doct. q sic intelligo si cõmit-
tit uni ex Suffraganeis suis. nã põt supe-
rior cõpellere subditũ ad acceptãdũ dele
gationẽ. j. c. px. in. l. unica, C. q p sua iu-
ri. Sed si cõmittit nõ subdito, valet cõmis
sio, sed ille nõ cõpellit acceptare, ut in. c.
seq. & in l. & si ptor, ff. ď offi. eius cui mã.
3 est iuris. †In gl. 1. ibi: *tenetur recipere conse
cratione ab eo.* sed circa hoc, & circa tex. ẽ
dubiũ, q d si Archiepš nõ est ipeditus, nũ
q d ex sola voluntate possit cõmittere
alteri istã cõsecrationẽ? tex. hic à ꝯrio li-
terẽ facit q nõ; sed ꝯrariũ tenuit Hosti.
nã iure suo põt Archiepš cõmittere, ut. j.
c. px. vñ de honestate pcedit tex. in eo, q
facit mẽtionẽ de impedimẽto. In ꝯriũ tñ
facit ẽm eũ, q sicut Epš nõ põt cõsecrari
sine Archiepo, ut. 65. di. c. nõ dẽt, ita nec
Archiepš dẽt posse facere per aliũ cõse-
crari sine consensu Epi. primum tñ dictũ
cõiter uidẽtur seq Doc. & notabis illud
singulr; ex quo habes, q tã ea q̃ sunt iuris
dõnis quã ea q̃ sunt ordinis; põt Archi-
epš seu Epš cõmittere p libito volũtatis
tex. tñ iste vr aliquãtulũ resistere; sed pri
mũ dictũ est verius, ex quo indifferenter d
cõmittit. nã de iure est, ut q libet ordina
rius possit i aliqb' se releuare p cõmissio
nẽ alteri fiẽdã, vt i c. seq. & i. d. l. vnica, C.
4 q p sua iurisd. †Et in fi. gl. No. bñ finẽ g[l].

b qa quotidie allegat,[b] q de iure canonico pñt delegari oĩa[c]
c q̃ sunt meri iperii, & idẽ tenet gl. in. c. in Archiepatu. j. de
rap. & i. c. illud. 23. q. 4. & in. c. his, ea. cã. q. 8. uide ẽt gl. not.
95. di. c. pueńit, i fi. gl. magnẽ. q̃ dicit q nihil hẽt Archiepš,
qď sit meri iperii, qď nõ sit delegabile pter usum palii, qa
palliũ Archiepale nõ hẽt alteri cõcedere. est. n. plonale, ut
in. c. ex tuarũ, de au. & usu pal. & in. c. 2. e. ti. & ibi melius p
bat. Sed dubiũ est, q̃ dicant meri iperii, uel mixti, uel iurisdõ
5 nis. †Et p intellectu uocabulorũ, ne ignorent prsus termi
ni, dicã aliqd ꝯclusiuẽ sequẽdo Bar. i. l. iperiũ, ff. ď iuris. om.
iud. debes. n. scire, q iurisdõ gñalr sumpta cõprehẽdit in se
ea, q̃ sunt meri & mixti iperii, & simplicis iurisdõnis, p hoc
l. 1. ff. de iur. om. iu. & qď ibi no. & tex. iũcta gl. in uer. oimo
dã, i cle. vnica, ď so. cõ. ubi dicit tex. q Epš expulsus exercet
in loco uicino iurisdõnẽ oimodã, & p illud uerbũ, oimodã,
dicit ibi gl. q tex. uoluit cõprehẽdere ea, q̃ sunt meri, & mi-
xti iperii, & simplicis iurisdõnis. Et iurisdõ sic gñalr sum-
pta diffinit sic, Iurisdõ est iuris ptãs de publico introducta
cũ necessitate iuris dicendi, & ẽquitatis statuẽdẽ; ita diffi-
nit glos. in. d. l. 1. Bar. addit ibi cõpetẽs alicui ut publicæ p-
sonẽ. & hãc additionẽ fecit, ut euitaret ꝯriũ, qď posset fieri
de patre & de tutore. nã isti habẽt de iure ptãtẽ in filium, &
in pupillũ, & habent ptãtẽ ius dicẽdi, i. faciẽdi in eos qď iu
ris ẽ & ẽqtatẽ seruãdi. sed certẽ sine illa additiõe Bar. põt
sustineri diffinitio gl. qa pr uel tutor nõ dicit pprie ius in fi
liũ, uel pupillũ, licet hẽat ptãtẽ extraiudiciale, & dr iurisdõ
quasi iuris datio, & dictio idẽ est, qď ptãs, vñ iurisdõ quasi
ptãs ius dicendi. Sed iurisdõ sic gñalr sumpta distinguit in
imperiũ, & iurisdõnẽ, & tunc iurisdõ capit ut spẽs distincta
ab iperio. Imperiũ uerò gñalr sumptũ cõprehẽdit in se me
rũ & mixtũ iperiũ. sic gñalr sumptũ est iurisdõ, q̃ exercet
offõ iudicis nobili. nã duplex ẽ offm iudicis, nobile & mer
cenariũ, nobile, qď nõ deseruit alicui actioni, sed iudex ex
se procedit. mercenariũ uerò dr, qď deseruit actioni intẽta
tẽ p partẽ, ut dicã latius in. c. 2. de offi. iudi. Imperiũ uerò
(ut dixi) diuidit in merũ & mixtũ. merũ imperiũ diffinitur
sic. Est. n. iurisdõ, quæ exercet offõ iudicis nobili, publicam
utilitatẽ respiciẽs. Imperiũ mixtũ est iurisdõ, q̃ exercetur
offõ iudicis nobili, priuatã utilitatẽ respiciẽs. Iurisdõ uerò
vt spẽs sumpta, est iurisdõ quẽ expedit offõ iudicis merce-
nario, priuatã utilitatẽ respiciẽs. Dr autẽ iperiũ merũ, qa
mere collatũ in principẽ. nec alicui necessitati subiectũ. nã
pcedit iudex ex offõ suo ad publicã vtilitatẽ sine impedi-
mẽto alicuius; p c. 1. ŝ. eo. dum dr, habeant Epi liberã ptãtẽ
inquirẽdi &c. vel dr merũ, quia nõ hẽt aliquã mixturã co-
gnitionũ pecuniariã. uel tertiù dr merũ, qa in nullo partici
pat cũ iurisdõne. unde nõ hẽt aliquã mixturã iurisdõnis.
vnde partim accedit ad merũ imperium, & partim ad iuris-
dõnẽ, sicut dr participiũ, qa partẽ capit à nomine, & par-
tẽ à uerbo. nã in eo. q mixtũ imperiũ exercetur offõ iudi-
cis nobili, participat cũ mero imperio, sed in eo qď inten-
dit ad utilitatẽ priuatã, participat cũ iurisdõne. facit ergo
tres regulas, q ea quæ expediunt offõ nobili, & ad publicã
vtilitatẽ, dicunt meri imperii. Secunda rĺa, ea quẽ exercen
tur offõ iudicis nobili ad utilitatẽ priuatã, dicuntur mixti
imperii. Tertia regula, ea q̃ exercent offõ iudicis mercena
rio ad vtilitatẽ priuatã, sũt simplicis iurisdõnis. & distiguit
Bar. merũ iperiũ sex modis. primũ est imperiũ merũ maxi
mum. ẽm merum imperiũ maius. tertiũ merũ imperiũ ma-
gnũ. quartũ est merũ imperiũ paruũ. quintũ merũ imperiũ
minus. sextũ minimũ imperiũ. Merũ imperiũ maximũ cõpe
tit soli principi, ut facere legẽ uniuersalẽ distinguentẽ to-
tũ orbẽ. Merũ imperiũ maius est aĩaduertere in facinoro-
sos hoies, inferẽdo ultimũ suppliciũ, ul mẽbri abscissionẽ[d],
uel mortẽ ciuilẽ, cũ qs pdit libertatẽ, & similia. Merũ im-
periũ. magnũ est, cũ qs pdit ciuitatẽ sine libertate, puta de
portans. Merũ imperiũ paruũ est relegare, uel corpus acri
ter afficere; & ista ñ cõpetũt cuilibet iudici, ut statim dicet.

Merũ imperiũ min⁹est modica coertio,q̃
cõpetit cuilibet magr̃atui,i.cuilibet hñti
ordinariã iurisdõnẽ.nã iurisdõ quasi nul
la eẽt sine modica coertiõe, vt ĩ c.ex lr̃is,
de off.dele.& c.pastoralis,e.ti.& l.magr̃a
tibus,ff.de iuris.om.iu.& l.fi.ff.de off.ei⁹
cui ẽ mã.iuris.vñ eoipso,ꝙ qs recipit ptã
tẽ ordinariã vel delegatã,hẽt hãc modi-
cã coertionẽ,ex qua depẽdet,vt possit co
gnoscere sũmariè de leuib⁹& criminib⁹&
leuiter castigare verberib⁹, vt ĩ l.leuia,ff.
de accu.& d.l.magr̃atib⁹.& merũ imperiũ
minimũ ↄsistit ĩ leuiter mulctãdo,adhoc.
l.fi.C. de mõ mulcta.& l.2.C. de spor.&
ista duo vltima pñt delegari de iure ciui-
li:qa cõpetũt cuilibet magr̃atui;&ea q̃ cõ
petũt iure magr̃at⁹,sunt delegabilia de iu
re ciuili,vt ĩ l.1.ff.de off.ei⁹,cui mã.est iu.
Supiora verò cõiter tenẽ,ꝙ nõ sunt dele
gabilia de iure ciuili, ꝑꝑ grauitatẽ ꝑiudi-
cii,nisi ꝑꝑ necessariã absentiã de loco:de
quo dicẽdũ,vt ĩ l.1.ꝑal.& ĩ aut.de colla.§.
ad hec;&plenè vide ĩ Spe.de iuris.om.iu.
§.1.vers.notãdũ,& se.De iure verò cano-
nico possum⁹ repire oĩa hæc impia.nã ha
bem⁹imperiũ maximũ:qa ꝑꝑ facit ↄstõnẽ
vl̃em,vt ĩ c.1.& fi.de cõst. Habem⁹ impiũ
mai⁹,saltẽ sĩl̃itudinariè.nã degradare ali
quẽ,& tradere curiæ sel̃ari æqparaẽ vlti-
mo supplicio,vt no.Inn.ĩ c.qual̃r & qñ,el
ii.de accu.Itẽ eccl̃ia detrudit ĩ ꝑpetuũ car
cerẽ,& æqparaẽ illa pœna dãnato ĩ metal
a lũ.[a] Habem⁹ impiũ magnũ.nã eccl̃ia põt
đportare,licet ñ sit ĩ vsu,vt ĩ c.1.de cal.Itẽ
repiẽ ĩ eccl̃ia impiũ paruũ.nã ꝑt relegare
& afficere quẽ verberib⁹.50.di.c.accedẽs,
& c.1.de calũ. & ĩ d.c.ĩ Archieꝑatu,de ra
pto. De mero impio minori, habes ĩ c.ex
lr̃is,ꝑal.vbi dr̃ ꝙ coertio trãsit . De mini-
mo.s.de mulcta,dixi ĩ c.de causis,& ĩ c.1.đ
off.dele.vbi cõclusi post Inn.ꝙ delegat⁹ꝑt
mulctare.& vide Host.ĩ c.1.de honi.li.6.
vbi đordinario idẽ dicit An ãt ista possit
đlegari de iure canonico,cõis opi.ẽ ꝙ sic; b
licet aliq dicãt,ꝙ hæc cõis opi.Inn.ĩpro-
baẽ:qa d.c.ĩ archieꝑatu,qđ magis stringit
in mã,loqẽ ĩ rege Siciliæ, q cũ ñ recogno
scat Impatorẽ, hẽt ius prĩcipis. Princeps
aũt ꝑt oĩa delegare,vt no.in d.c.illud.sed
hæc rñsio ñ placet:qa si ñ recognoscit Im
patorẽ,recognoscit Papã,vt ĩ cle.pastora
lis,de re iu.ergo ñ hẽt iura principis,s.Im
patoris,nisi aẽr ꝑscripserit.Sed allego q̃ si
ꝓ casu[b]cle.1.de hęre.vbi patet,ꝙ cã hære
sis ẽ delegabilis:&nemo dubitat ꝙ sit me
ri impii.Ad idẽ c.licet,de off.vic.li.6.vbi
dr̃ , ꝙ Eꝑs ꝑt cõmittere vicario suo inqsi-
tionẽ criminũ,qđ ẽ meri impii; & iõ trã
seo cũ hac opi. & facit tex.ĩ c.fi.ne ele.vel
mo.li.6. vbi dr̃,ꝙ si ꝑsona eccl̃iastica hẽt
iurisdictionẽ tpalẽ;ꝑt in gñe & in spẽ cõ
mittere cãm criminalẽ ; & sic ibi ẽ casus,
9 inquãtũ dicit ĩ spẽ.†Sed dubiũ est in dele
gato principis. nunqd possit subdelegare
ea q̃ sunt meri impii aĩs indelegabilia đ
iure ciuili?Spe.in ti.1.§.fi.ver.Itẽ ꝙ ẽ dele
gatus,tenet ꝙ nõ.seqẽ do.Ant.dicẽs ꝙ ex
grauitate facti vr̃ Papa elegisse ĩdustriã ꝑ
sonæ;ad hoc c.fi.đ off.dele.Cõtrariũ ego
teneo.& primò allego tex.quasi exꝑssũ in
c.venerabili, đ of.del.& ibi dixi post Inn.
ad idẽ.d.c.fi.aẽr inducẽdo.nã ibi ñ ꝑt sub
delegare inqsitionẽ criminũ:qa fuit dcm̃
vt ꝑsonal̃r exequaẽ;ergo sec⁹,si sĩpl̃r fuis-
set cõmissa; ad idẽ adduco tex.đ iure ciui
li ĩ l.vnica, in fi. C.q ꝓ sua iuris.vbi dicit
tex.ꝙ sine delectu cãrũ ꝑt delegat⁹ princi
pis subdelegaẽ,& ꝑ illũ tex.hoc tenet ibi
gl.& Bar.ẽt de iure ciuili;& hoc bñ nota
bis. & hęc ꝓcedũt ĩ his q̃ sũt meri impii,
vl̃ quasi.nã rl̃r delegari ñ pñt de iure ciui
li;qa ñ cõpetũt iure magr̃at⁹; iõ delegari
nõ pñt.l.1.ff.de of.eius cui mã.ẽ iu.& l.ea
q̃. ff.ad muni. Fallit in his q̃ cõpetũt iure
magr̃atus,vt sũt ea quę expediunẽ iudicis
officio nobili,ad priuatã vtilitatẽ sine co
gnitione cãę, vel cũ modica cognitione
cãę. exẽplũ in l.cognitio.§.vt pos. bono-
rũ,ff.de offi.eius cui mãda.ẽ iuris.nã,sicut
dixi,ĩ his q̃ sũt meri impii,vt leuia cõpe-
tũt iure magr̃at⁹;& ita in his q̃ sunt mixti
impii.sed alia maiora nõ cõpetũt;& quẽ
admodũ dixi ĩ mero impio; ita & mixtũ
impiũ distinguiẽ . nã quoddã ẽ maximũ,
qđ cõpetit soli prĩcipi,vt dare veniã ętа-
ti,C.đ his q ve æta.imp.ꝑ totũ.vl̃ ltima-
re, seu famę restituere,& sĩl̃ia. ista.n.sunt
mixti impii maximi;& ꝓsequere,vt no.ĩ
l.d.impiũ.An ãt ea q̃ sũt sĩplicis iurisdõ
nis,possint indifferẽter delegari đ iure ci
uili;dic ꝙ nõ.sed solũ ea quę cõpetũt iure
magr̃at⁹,vt ĩ l.1.& 2.C.de peda.iu.& vsq; c
ad sũmã.300.aureorũ ꝑt fieri delegatio :
qa vsq; ad illã sũmã ꝑt cognoscere ĩferior
magr̃at⁹,& ñ vltra,vt ĩ aut.đ defen.ci.ĩ §.
& iudicare,& ibi gl.& id dr̃ cõpetere iure
magr̃at⁹, qđ cõpetit alicui eo ipso, ꝙ hẽt
magr̃atũ.i.offm̃ iudicãdi, licet vilissimũ,
vt no.gl.& Bar.in d.l.1.vñ scias, ꝙ magr̃a
tus ẽ nomẽ gñale cõprehẽdẽs oẽm hñtẽ
offm̃ iudicãdi,vt ĩ l.cũ q,ff.đ iur.om.iud.
b Sed distinguiẽ posteà in spẽs[b].nã qdã sũt
sup illustres,qdã illustres, quidã spectabi
les.alii clarissimi,alii magr̃at⁹;& isti sunt
inferiores . vñ de his q̃ pñt isti inferiores
magr̃atus cognoscere; ꝑt fieri delegatio.
De aliis verò,siue sint meri ĩperii,siue mi
xti,siue iurisdõnis,ñ ꝑt rl̃r fieri đlegatio.
Fallit(vt dixi)in necessaria cã absentię,vt
si oportet necessariò iudicẽ ordinariũ a-
libi ꝓficisci,vl̃ si nõdũ venit ad ꝓuinciã,
vt d.l.1.Itẽ cõiter cõcludunt doc.in d.l.si
ordinari⁹ detinereẽ infirmitate,vl̃ eẽt oc
cupat⁹ circa multas cãs sĩl̃es; ita,ꝙ nõ ꝑt
oĩbus intendere.nã tũc, licet lege non sit
cautũ,tñ ex idẽtitate rõnis hoc cõiter re-
cipiẽ,quemadmodũ obseruaẽ in cã absen
tię . nã vbi eadẽ est rõ,idẽ ius dẽt esse,ẽt
in casibus exceptis,vt not.gl.in l.1. C.de
cond.ind.& est tex.in c.cũ dilecta,de cõ-
fir.vti.vel inut.Vltimò quæriẽ,q sunt isti
iudices hñtes merũ & mixtũ imperiũ? &
ꝓsequere tã in secularibus, quã in eccl̃ia
7 sticis.† In secularibus dic post Bar.in d.l.
1.ꝙ iudex,qui præest prouinciæ, vt olim
erat præses,habebat ea q̃ sunt meri impe

SEB. SAPIA.
a In metallum . ꝙ
detrudere in ꝑpe-
tuũ carcerẽ nõ ęq
pareẽ pœnę dãna
ti ĩ metallũ, est ca
sus expressus in l.
qdã, ff. de pœ. &
ꝙ iudex nõ eccle-
siastic⁹ nõ possit
ĩponere talẽ pœ-
nã ꝑpetui carce-
ris,tenet Lud.Ro.
in sing.706. inci.
tu scis , ꝙ de iure
ciuili , vide tamẽ
do.Abb. ĩ c.noui-
mus,de ver. signi.
b Pro casu . Pon-
dera primò: quia
iste text. nõ facit
ꝓ gl. & miror ꝙ
nemo scribentiũ
aperit. nã loquiẽ,
qñ erat ĩ impedit⁹
morbo vel alio iu
sto impedimẽto.
quo casu de iure
ciuili ꝑt delegari
vt in l.1. ff.de off.
eius cui mã.est iu.
& sic iste tex. non
mereẽ ad oc alle
gari.Si dicatur ꝙ
imò procedit iste
tex. ĩ nõ ĩpedito,
vt hic ꝑ Host. &
alios; dic hoc nõ
esse verũ per istũ
tex. & ꝑ c. Suffra-
ganeis, de elect.ꝓ
quo vide quę scri
psi ad lecturã Io.
de Imol. sup isto
casu. Secundò nõ
ob.cle. 1.de hære.
quia loquiẽ in ca
su spãli. simile ha
betur in c. fina.de
hære.lib.6.& in c.
vt commissi,e.ti.
quos textus alle.
Archi. & Io. An.
in c.licet, de offi.
vica. lib. 6. & rñ-
deo, ꝙ loquuntur
in casu spãli fauo
re fidei, ar. in c.in
fidei fauorẽ,de hę
re.libr. 6. Itẽ non
ob.c. fi.ne cle. vel
mo.li. 6. quia lo-
quitur in eo qui
est impeditus im
pedimento iuris,
ex quo nõ põt iu
dicare ĩ cõsangui
neis ; & hoc sentit
gloss.in d. c.licet.
quo casu habet lo
cum.l.1. ff. de off.
eius cui mã.est iu.
quæ loquitur in
eo qui est impe-
ditus . nec etiam
obst.d.c. in Archi
episcopatu,vt hic
ex relatis ꝑ Abb.
patet . tñ do.Car-
di.in d.c.ĩ Archi-
episcopatu tenuit
ꝙ ibi non loquiẽ
de his quæ compe
tunt ex mero im-
perio, salua pace,
vt ibi videre po-
tes:& ꝑ cõsequens
per ista iura mihi
nõ videtur,ꝙ sup-
ponẽdo diuersitã
tes inter ius cano
nicũ & ciuile . &
vide Io.And.post
Arch.in d.c.licet,
allegantẽ. c.Deus
omnipotẽs.2.q.1.
& in c. licet Heli.
de simo. quæ iura
bene põderes . sed
tex in d.c.licet,de
of.vi.li.6.videtur
mihi , ꝙ stringat
vltra alios tex.qa
loquitur in crimi
nibus , ex quibus
imponitur deposi
tio ab administra
tione, & à benefi-
cio,quæ cõpetunt
mero imperio, c.
at si clerici.§. de
adul.&iud.cui tex.
non video respon
sum conuen.ens .
ita dixi in trãscur
su lectionis in vo
ce . Pondera bene
pro nunc . Andr.
Barba.
SEB. SAPIA.
c In species.de istis
gradib⁹ latissimè
vide per Ias. & a-
lios post eũ in l.1.
in prin.ff.đ of.ei⁹
cui man. est iuris.
& per Repetentes
in l. imperium.ff.
de iurisd.om.iud.

SEB. SAPIA.
a Tota prouincia. vide Bar. in l. infamé, in fi. ff. de publi. iud. & in l. deniq;, in prin. ff. de mino. & in extraua. quã sint reb. in ver. Lombardiæ nunquid autē merum imperiū possit præscribi, vide latè per d. Ias. in d. l. imperium, de iuris. om. iudi. & per Feli. in c. cū non liceat, col. 4. de præscrip. Alex. in consi. 16. col. 7. in 5. volu.

SEB. SAPIA.
b Regula. ratio est; quia illa regula ñ procedit, quando eadem uis, quæ est in vincente nō cōcurrit in vincētē te, vt no. Cy. in authē. licet, C. de natu. libe. Ro. in consi. 436. ad finem. & Gemi. in d. c. authoritate, de concess. præben. in 6.

c Potest delegari. Pondera, q̃ causa appellationis potest delegari de iure canonico, sed non de iure ciuili, vt in d. auth. ad hæc. ex quo sequitur, q̃ est mixti imperij; quia ea quæ sunt meri vel mixti imperij, de iure canonico delegantur. hoc dixit Bart. in l. 1. §. solent, ff. quando appellan. sit. q̃ appellatio est mixti imperij, per d. authen. ad hæc, & q̃ proceditur iudicis officio nobili. & no. cū sit indelegabilis, l. 1. ff. de appel. tu tene contrarium primò habens solam iurisdictionē dare potest iudicem l. imperium. ff. de iur. om. iudi. sed si appellatur à iudice dato appellat ad dantē. l. 1. post prin. de appel. ergo sequitur q̃ habens solam iurisdictionem cognoscit de appella. & sic non est mixti imperij; ergo non sequitur delegabilis est cā ap. de iure cano. ergo est mixti imperij. tene menti. Scdò in

rii, vt in l. illicitas. §. q vniuersas. ff. de of. psi. vñ p totā ꝓuinciā hēbat gladii ptātē. is āt, q ꝑerat ciuitati, de iure cōi ñ hēbat ea quæ sunt meri & mixti imperii, nec ea quæ sunt magnæ iurisdōnis. sed recurrebat in istis maioribus ad psidē ꝓuinciæ, vt in d. auth. de defen. ciui. in §. audiēt & in §. & iudicare. sed hodie cōiter ĩ Italia q̃libet ciuitas hēt regimē, qđ olim hēbat tota prouincia[a]; & iō ptās hēt hodie oīa ista; ad hoc qđ no. gl. in l. fi. C. de pscr. lō. tēp. Sed dubiū est, qd in eo q psidet alicui castro, vł oppido? & dic q̃ si castrū ē subiectū ciuitati, tota iurisdō est penes ciuitatē, & dēnt rñdere in ciuitate. dñr. n. ciues illius ciuitatis, cui subsunt, & ibi coguñ subire oīa onera. l. incola. & l. q ex vico, ff. ad muni. Sed solet hodie mitti vicari⁹, q pt dici inferior magr̃atus. vł solū poterit cognoscere de leuib⁹ cribus, & de summa vsq; ad 300. florenos vel aureos, vt in d. auth. de defen. ci. In maiorib⁹ āt dēt remittere ad iudicē ciuitatis; & in criminibus grauibus dēt capere malefactores, & remittere, vt in d. §. audiēt. Itē scias, q̃ illud qđ dixi, q̃ ex cā possint delegari ea q̃ sūt impii; intellige dūmō ñ ꝓcedaĩ ad vltimū suppliciū, & mēbri abscissionē p anthē. de colla. ĩ §. ad hæc; & licet qdā ꝯ: primū tñ cōiter teneĩ, vt no. gl. ĩ d. l. 1. & Spe. ĩ d. §. itē q̃ ē delegat⁹, & gl. ĩ c. ĩ archiepatu, pal. princeps āt pt. oīa delegare, vt no. gl. ĩ d. c. illud, & Bar. ĩ d. l. 1. & l. impiū, pal. psidētes āt collegio seu vniuersitati, quos facit ciuitas seu castrū, vt sī isti rctores artis lanę, & sires, ñ hñt ea q̃ sunt impii: sed solū cognoscūt d his, q̃ oriunĩ inter exercētes illā ꝓfessionē occasiōe illi⁹ societatis seu ꝓfessionis, vt in l. fi. C. de iuris. om. iud. Fallit in doctore, q erga scholares de iure cōi hēt ea q̃ sunt impii, licet ñ seruet de cōsuetudine, vt est tex. in auth. habita, C. ne fi. ꝓ pa. & in ꝓœ. ffori. & no. Bar. in d. l. 1. In ecclīasticis dic, q̃ Epi, supiores, & legatus Papæ hñt ea, q̃ sunt impii, vt in c. 1. s. e. De inferioribus āt prelatis, dic q̃ rłr de iure cōi non hñt ea q̃ sunt imperii, nisi fortè ea q̃ sunt de minori imperio & minimo, vt leuiter coercere. Item pñt excōicare; & excōicatio est meri imperii, vt not. Innu. in c. trāsmissam, de elec. & Host. in c. j. ꝓxi. patet ex sequētib⁹. nā in excōicatiōe exerceĩ iurisdō ex offō iudicis nobili ad publicā vtilitatē. qñq; tñ exerceĩ in fauorē priuatū; & tūc credo q̃ sit mixti imperii p supradicta; & sic limitarē. Item fallit in p̃latis rłaribus. nā ipsi cognoscūt de criminibus ꝯ subiectos, dūmō nō procedaĩ ad depositionem, vt dixi in c. cū ab ecclesiarū, s. eo. & plenius dico in c. cum contingat, de fo. comp. & hæc not. Abb.

SUMMARIUM.

1 *Archieps pt cōmittere cām subdito sui Suffraganei: nō tñ pt eū cogere ad accipiēdū. 3. 5*
2 *Archiepiscopus habet iurisdictionem in Episcopos suos citra depositionem, & an Epo negligente in omnibus ei succedat? 10.*
4 *Iudex appellationum potest de iure canonico causas subdelegare.*
6 *Episc. an possit cognoscere de causis subditorum p̃lati Epo subiecti?*
7 *Iurisdictio episcopalis an possit acquiri per alium citra Episcopum in aliena diœcesi? & posito q̃ sic an sit totaliter acquisita; an verò sit locus præuentioni? vide. j. eo c. irrefragabili, in nota*
8 *Archieps quā iurisdictionē habeat in subditos Suffraganeorū? 11.*
9 *Consuetudo quæ attendenda erit in diuinis officijs & sacramentis?*

CAP. II.

1 PAstoralis. †Archieps cām ad se p applonē delatā subditis Suffraganei cōmittere pt: illos tñ ad suspiciēdā delegationē cōpellere ñ pt. h. d. vsq; ad §. pterea. in prima ponit cōsultatio. in secūda rñsio, ibi: *ad qđ*. Casus lit. Aliqs appellauit ab Epo ad Archiepm. qrīĩ, vtrū Archieps cām istā sibi delatā p applonē possit cōmitere alicui subdito Suffraganei iure metropolitico; & si nollet cām recipē, vtrū possit ipm ad suscipiēdā delegationē cōpellere? Rñdeĩ, q̃ Archieps ipm ad suscipiēdā delegationē nō pt cōpellere inuitū: qa in eū nullā hēt ptātē, nisi in quibusdā certis articulis,
2 ꝗuis Eps suus eidē sit metropolitico iure subiect⁹. B. †No. 1. duas regulas ex tex. Prima q̃ Epi existētes in ꝓuincia Archiepi sunt subiecti ipsi Archiepo lege Metropolitana. i. vt Metropolitano; & sic Archieps est iudex ordinari⁹ oium Eporū suæ ꝓuinciæ; & de iure cōi q̃libet ꝓuincia dēt hr̄e vnū Archiepm, & decē Epos, vt 6. q. 3. in c. scitote. ñ tñ pt ꝓcedere Archieps ꝯ Epm ad depositionē: qa depositio Eporū soli papę est resuata, vt ĩ c. 2. de trāsl. epi. Sed de criminib⁹ paruis pt cognoscere, & ipsos Epos punire, vt ĩ c. sacro, de sent. excō. & 10. q. 3. c. qa cognouim⁹. no. Io. An. ĩ c. vt litigātes ĩ. eo. ti. li. 6. De cā verò ciuili indifferēter cognoscit, ēt si subdit⁹ Epi ꝯueniat Epm. nā dēt eū cōuenire corā Archiepo: sed si Eps liēt cām ꝯ subditū, ñ ꝯuenit eū corā Archiepo: qa ñ est iudex subditi, vt hic, nec Eps dēt esse iudex in cā ꝓpria, sed dēnt eligi arbitri authoritate iuris; hæc ꝓbanĩ ĩ c. si cleric⁹ aduersus clericū. 11. q. 1. & hæc no. Secūda rła, q̃ Archieps ñ ꝯcurrit cū Epo ĩ diœcesib⁹ Suffraganeorū suorū: imò rłr nullā ptātē pt exercere in subditos Eporū, nisi in casibus exceptis; & sic habes casū, ĩ quo qs ñ est supior subiectorū sui subiecti; & sic
b ñ hēt locū ista rła:[b] si vinco vincētē te, de qua in c. authoritate, de ꝯcess. pbē. li. 6. Archieps ergo hēt iurisdictionē epalē in sua diœcesi dūtaxat, sed ĩ ꝓuincia hēt iurisd. Archiepalē, vt in Epos rłr possit exercere iurisdictionē: sed in subditos
3 Eporū nō, nisi in casib⁹ exceptis. †No. 3. q̃ ordinarius pt suo iure cām ad se spectātē delegare, licet multi allegēt impedimētū. & de iure canonico vide duo spālia. primò, qa indifferēter archiepo pmittiĩ, vt possit cām delegare, nec distiguiĩ, vtrū sit ardua vł leuis: & sic vł q̃ distinctio iuris ciuilis ñ ꝓcedit de iure canonico, vt tñ leuia possint delegari, q̃ cōpetūt
4 iure magr̃atus, vt dixi. s. c. ꝓxi. †Scdm spāle est hic, q̃ cā ap-
c plonis pt delegari.[c] de iure ciuili est secus, vt ĩ auĩ. ad hęc, C. de iud. no. gl. ĩ c. sup qōnū, de off. dele. & sic vł q̃ de iure canonico oīa sunt delegabilia, vt pleuè dixi. s. c. ꝓxi. Dixit tñ hic Hos. q̃ spāle fortè est ĩ Archiepis, & ĩ aliis iudicib⁹ ĩmediatè subiectis Papæ, vt pp remotionē locorum possint delegare. Sed ego puto idē ĩ oib⁹ de iure canonico: qa hic nō induciĩ aliq̃ spālitas ĩ Archiepis: imò Papa rñdet ad ꝯsultationē, de
5 tēp. or. c. cōsultationi. †Quartò no. q̃ cā pt delegari ñ subdito; licet ñ subdit⁹ cogi ñ possit ad acceptādū; sic limita tex. ĩ l. vnica, C. q ꝓ sua iur. vbi dr̄, q̃ cā dēt subdelegari subdito. dēt. n. intelligi quo ad hoc, vt ille possit cōpelli ad acceptādū delegationē: sed si vult acceptaĩ, pt sibi cōmitti, vt no. ibi gl. ad hoc tex. ĩ l. & si ptor. ff. de off. eius. Itē no. à ꝯrio sensu q̃ supior pt subdito inuito delegare aliq̃ cām, & eū cōpellere ad acceptādū. rō est, qa iudicare est publici iuris; vñ ē munus necessariū, vt ĩ l. munerū, in §. iudicādi quoq; necessitas, ff. de mune. & hon. ad idē tex. ĩ l. vnica, C. q ꝓ sua iuri. Vlti. no. q̃ Archieps nō teneĩ cognoscere in sua dioc. de cā ad eū

delata

delata p apploné à Suffraganeo suo, sed pt eã delegare in il
la diœcesi, vñ fuit sibi delata. Idẽ est ĩ aliis causis, q̃ deferunt
ad eũ iure metropolitico p viã q̃relæ; vt sunt casus excepti,
de q̃bus hic in gl. ad pdicta vide bo. tex. in d.c. vt litigantes.
6 †In gl. 1. No. bene istã gl. vsq; ad fi. & potes ponere exẽplũ ĩ
Abbate subiecto Epo, vel ĩ alio plato sclari, puta Præposito
ecclesiæ collegiatæ, vel si Archidiacon⁹ pscripsit iurisdictio-
nẽ in q̃busdã casibus, vel in aliqua parochia, dubitat̃ nunq̃d
Eps possit cognoscere de subditis platorũ sibi subiectorũ? &
põit gl. duas opi. Prima fuit Hug. Tã. & Vin. q sic. & hãc opi.
sequit̃ Lau. Phil. & Host. q ẽt dñt hoc esse de antiqua & ap-
probata cõsuetudine. Idẽ Host. nisi fm eũ de ɔsuetudine, vel
priuilegio aliud appareat. vult. n. Host. q Eps habeat imme
diatã iurisdictionẽ in oẽs de diœc. licet sit alius plat⁹ spãlis;
& sic cõcurrit cũ quolibet plato inferiore in iurisdictionis
exercitio. sentit ẽt, q si Archipsbyter esset subiectus Archi-
diacono, & ab archipresbytero hñte iurisdictionẽ ĩ oẽs de
diœcesi appellaret̃, pt appellari ad Epm omisso Archidiaco
no; quasi non faciãt isti gradũ inter Epm & subditos. Scda
opi. fuit Io. & hãc sequit̃ Ber. glossator, q habet oppositũ, vt
Eps nõ possit cognoscere de causis subditorũ plati sibi subie
cti, nisi p apploné; & q gradatim est appellandũ. Io. An. di-
cit, q salu0 iure speciali credit, q de iure cõi inter Epm & p-
latũ sibi subiectũ locus sit pu̇ẽtioni. nã si iurisdictio Papæ pt
pueniri p ordinariũ, vt in c. vt debitus, de app. fortius iurisdi
ctio Epi põt pueniri p platũ sibi subiectũ; nec dẽt posse Eps
mutare istã pu̇ẽtionẽ, sicut nõ pt alias disponere ɔ̃ canones:
sed Eps bñ põt pu̇enire; vnde ille q primo citauit, de cã co-
gnoscet, cũ etiã Eps habeat iurisdictionẽ ordinariã in tota
diœcesi. De iure tñ speciali aliud posset esse, vt si cõsuetudo
hẽret, q prima cã tractaret̃ corã plato inferiori. si autẽ Eps
& inferior platus cõcurrunt in citatione, putat Epm, vt po-
tiorẽ pponendũ rõne maioritatis, arg. in c. si à sede, de pbẽ.
lib. 6. hanc opi. tacitẽ sentit Inn. in c. q̃tõ, ɔ̃. eo. vbi dixi, ego
puto hãc opi. verã in platis sclaribus hñtibus iurisdictionẽ
de iure cõi, ad hoc in simili allego bonũ tex. in l. fi. C. de iu-
ris. om. iud. vbi patet, q rectores illorũ collegiorũ inferiorũ
nõ hñt iurisdictionẽ priuatiuè ad ordinariũ generalẽ loci,
sed accumulatiuè; vnde exercẽs lanificiũ põt cõueniri tã co
ram rectore artis lanæ, quã corã ptãte; ad idẽ allego tex. in
aut. de defen. ciui. vbi defensor cognoscit de causis iudicum
subiectorũ: sed in regular. b⁹ aliud puto: q̃a immediatè hñt
platũ pprĩũ loco Dei, vt dixi in c. cũ ab ecclĩarũ, ɔ̃. eo. vbi vi
de. Itẽ põt dubitari, q̃d si ex pscriptione platus inferior acq
siuit iurisdictionẽ, nunq̃d in dubio videat̃ pscripsisse accu-
mulatiuè ad Epm, an priuatiuè? doc. hic nõ tãgunt, sed gl. hic
quã ppetuò no. videt̃ sentire, q priuatiuè, vt sic Eps nõ pos-
7 sit cognoscere, nisi p viã applonis. †Hic sunt duo videnda.
primò, nunq̃d aliq̃s citra Epm possit pscribere iurisdictionẽ
a Epalé in aliqua parte diœcesis?[a] secũdò psupposito q sic, nũ
quid in dubio videat̃ pscripsisse nõ exclusiuè ad Epm: sed vt
q̃libet possit exercere, & locus sit pu̇ẽtioni? & vtraq; est pul
chra q̃stio. Circa primũ gl. hic habes singularẽ, quã nescio
alibi, q̃ sentit q sic. nã dicit q lõga cõsuetudine põt inferior
acq̃rere sibi subditos; & sic in certa parte diœcesis. Host. te-
nuit ɔ̃riũ in c. cũ cõtingat, de fo. cõpe. sed primũ teneo, arg. c.
auditis, & c. cũ olim, de pscri. tenet Io. And. post Archi. in c.
cũ Eps. ɔ̃. eo. li. 6. Quo ad fm dubiũ Io. An. sentit hic & ibi,
q videat̃ pscribere accumulatiuè: sed posset teneri ɔ̃riũ: quia
ex quo iste inferior exercuit tanto tpe, q sufficit ad pscri-
ptionẽ, & Eps nunq̃ exercuit, licet casus se obtulisset; videt̃
p non vsum abdicata illa iurisdictio ab eo, & acq̃sita isti p-
scribẽti; ad q̃d optimè facit tex. in c. auditis, & in c. cũ olim,
palleg. & quod no. Inn. in c. dilectus, de cap. mona. & de hoc
plenius dico in d.c. cũ cõtingat; & tene menti opi. Io. An. &
Host. q vñr sentire oppositũ. nã in practica forte seruaretur
eorũ dictũ. Gl. tñ est in oppositũ hic. Aduerte tñ, q si Eps se-
mel voluisset iurisdictionẽ exercere, & phibit⁹ p istũ inferio

rẽ se abstinuisset, tũc nõ esset dubiũ, q eẽt
pscriptũ exclusiuè ad Epm. sed dubiũ est
q̃ñ Eps tacuit, & nunq̃ cõtradixit ɔcurrẽte
8 pscriptione. †In gl. 2. Pro intellectu hu⁹
gl. opp. de c. 2. 9. q. 3. vbi dr̃, q Archieps est
iudex ordinarius toti⁹ puinciæ: ergo ha-
bet iurisdictionẽ ĩ quẽlibet de puincia,
& sic in subditos Eporũ, q̃ sunt de puin-
cia; cuius cõtrariũ innuit iste tex. Sol. hæc
glo. ponit tres sol. vt in ea patet Inn. vltra
gl. dicit q Archieps hẽt iurisdictionẽ ar-
chiepalẽ in totã puinciã. hinc est q totã
prouinciã visitat, vt in c. sopitæ, de cẽsi. &
hodie habet̃ clarius in c. 1. eo. tit. li. 6. & fa
cit cle. 2. de priuil. sed iurisdictionẽ epalẽ
nõ hẽt nisi in sua diœcesi; nec hoc est ab-
surdũ. nã Eps est iudex ordinarius totius
diœcesis, nõ tñ oĩmodæ diœcesis: q̃a non
hẽt iurisdictonẽ in exẽptos. Itẽ ẽt respe-
ctu subditorũ ñ hẽt exercitiũ iurisdictio-
nis in oẽs. nã si q̃s esset ita bonus, q non
egeret correctione, neq; ɔueniret aliquẽ
neq; cõueniret̃; certũ esset q Eps non hẽt
in istũ iurisdictionis exercitiũ, & no. hoc
dictũ. Pro hoc c. de Cõstantinopolitana.
22. di. & vide bo. gl. in cle. ad nr̃um, de hæ
re. Et r. o. ex ista gl. & isto dicto Inn. q q̃-
tumcunq; q̃s sit bon⁹ & iustus, nihilominus
est suppositus iurisdictioni supioris, licet
in eũ nõ cõpetat iurisdictionis exercitiũ.
Et in eo q gl. ponit hic casus spãles, in q̃-
bus Archieps hẽt iurisdictionis exercitiũ
ĩ subditos Suffraganeorũ suorũ, nota eã;
& vide gl. consimilẽ. 9. q. 3. in summa. Et
primò spãliter not. in eo. q̃d dicit, q põt
cõpellere oẽs de puincia, vt in diuinis of
ficiis ɔformẽt se ecclesiæ Metropolitanæ.
9 †Host. hoc limitat, nisi ecclesiæ prouinciæ
hẽrent spãlẽ cõsuetudinẽ, arg. in c. illud.
12. dist. vel põt dici fm eũ, q in diuinis of
ficiis semp dẽnt se cõformare ecclesiæ Me
tropolitanæ, & q iste sit casus exceptus ab
illa gñalitate; de qua in d.c. illud, ar. in l.
nõ est nouũ, cũ l. seq. ff. de legib. Mihi plus
placet pcedẽs limitatio, vt valeat cõsuetu
do cuiuscũq; ecclesiæ, dũmodo sit alias rõ
nabilis; alleg. c. de trina, de cõsec. di. 4. vbi
patet, q circa sacrm̃ baptismatis põt q̃li-
bet ecclesia vti ppria cõsuetudine. intelli
ge dũmodo in substãtialib⁹ seruet̃ forma
ecclesiæ: nã ĩ aliq̃bus locis est cõsuetudo,
vt totũ corpus pueri infundat̃ in aqua. ali a
bi q tñ caput; alibi sufficit effunder aquã
supra corpus pueri; & idẽ Inn. in c. 1. de ba
pti. & gñalr̃ subiicit tex. in d.c. de trina q
nihil efficit in ecclesia Dei diuersa cõsue
tudo. Ad idẽ allego q̃d no. glo. in c. 1. de
b sum. tri. & fi. catho. li. 6.[b] vbi dr̃, q in his q̃
cõcernũt fidẽ deberem⁹ seq cõsuetudinẽ
ecclĩæ Romanæ; in aliis ñ teneremur seq,
nisi Papa disponat, vt alii illã sequant̃; ces
sante ergo cõsuetudine speciali habeat lo
10 cũ q̃d dicit gl. †Secundò no. gl. in eo q̃d
dicit, q vbicũq; Eps est negligẽs in eo q̃d b
facere dẽt, succedit Archieps.[c] nã iste ca-
sus est multũ gñalis, & cõphẽdit in se tot
casus pticulares, q ex eis posset fieri rĩa. c
& trãsit hic Io. An. cũ opi. gl. & hãc opi. te

l. pcipimus. §. 1.
C. de app. ad vnũ
appellat̃, & alius
de app. cognoscit
vt voluit Bar. ĩ d.
l. §. 1. ergo delega
tus cognoscit de
app. & licet ille
tex. loquat̃ ĩ prin-
cipe, tñ idẽ in in-
feriore, arg. l. di-
gna vox, C. de le-
gib. Tertiò appel
latio non mutat
manũ causæ. Inno.
in c. cũ speciali,
de apel. in rubr. de
consue. in c. fi. de
feriis. ergo si cau
sa erat iurisdictio
nis & non impe-
rij, eo modo erit
appellatio. facit
gl. in c. illud. 12.
distin. vbi iudex
ap. debet iudicare
secũdum consue-
tudinem iudicis,
à quo. & ad istum
tex. & in c. inter-
posita, de appella.
põt rñderi, vt hic
voluit Hosti. spã-
le est in Archiepi
scopis propter re
motionẽ locorũ
vt ĩ c. sup quæstio
nũ, & propter di-
spẽdia subditorũ,
& in c. cũ te, de of
fi. deleg. & pp̃ter
labores, vt ibi. in
aut. ad hoc, dic q
loquit̃ q̃ñ volebat
reseruare sñiam &
delegare cãm: sed
si vellet totã cãm,
posset ẽt cãm ap-
plõnis. ita firmat
gl. a. ibi, et gl. fi. itẽ
ibi loq̃t ĩ assesso-
rib⁹. nec est verũ,
q expedit nobili
officio iudicis: q̃a
iudex ap. subroga
tur ĩ locũ iudicis
causæ pricipalis;
vt. d.c. illud tene
mẽti. And. Barba.
SER. SAPIA.

a Parte diœcesis.
Vide latè Felin. in
c. auditis, de pscri.
& Abb. in c. audi-
tis, de ĩ inte. ecclĩi.
Cal. in cõsil. 2. sub
rubr. de præscrip.
& latissimè p Ioã.
Fran. Balbũ Tau-
riẽsem. ĩ tractatu p
scri ĩ 1. parte q̃ntæ
partis principa-
lis. q 11. vide Rot.
dec. 312. in nouis.

b In pœmio. 6. Tu
de hoc vide tex.
in c. q̃ñ. ɔ̃. eo.
AND. BARB.

c Archieps. Adde
Feli. consil. 158.

net gl.9.q.3.ī summa,& in c.1.de supp.negli.pla.lib.6.idē ibi Host.& Io.mo.& Io. Cal.sentiunt in c.nullus, de iure pat. ꝯriā opi.sentit Io.An.in d.c.nullus,&idē Frā. Vercellē.& Arch.in d.c.1.li.6.& sequiť d.
a Card.& hāc opi.vltimā[a] tenui in rep.c si qs ꝯ clericū,de fo.cōpe.vbi plenè examino hunc art.& credo q hæc opi.glo.& sequaciū nullibi ꝓbať.solū.n.isti fundanť p casum.c.cū simus.9.q.3.vbi ponitur casus spālis,s. cū Eṗs est negligēs in cōstituēdo generalē œconomū in ecclesia sua;nō ergo sequiť idē esse in oī alio casu negligētiæ, maximè cū habeamus hic regulā in ꝯtrariū, q solū in casibus exceptis Archieṗs hēt ordinariā.Itē c.cū simus,disponit idē in alio casu quo ad negligētiā,vt Eṗs suppleat;&tñ falsū esset dicere,q Eṗs deberet supplere semp negligentiā Archiepi. Iste.n.deuolutiones de vno ad alium nō sunt fiendæ, nisi in iure reperianť expressæ,vt dicit Inn.in c.qa diuersitatē,de cōcess.pbē. & idē facit tex.in d.c.1.vbi dr, q Eṗo excōicato vel suspenso pp delictū suū,Archieṗs nō succedit in iurisdictiōe. Ad c.quātò,s̄.eo. qd videtur obuiare sm vnū intellm, quē ibi dixi, rñde q loquiť in facto notorio.nā ibi nō poterat esse ñ notoriū. Archieṗs aūt punit notoria delicta totius ꝓuinciæ, vt in c.1.§.notoria,
11 de cēsi.li.6.†Vltra gl.hic addit Host.alios casus,& ponā pstātiores.impedit.n.sc Archieṗs inter subditos sui Suffraganei, cū cā deferť ad eū p relationē & cōsultationē Eṗi;alleg.17.di.c.multis,s̄.eo. & hunc casum & eudē ponit.s̄.c.ad reprimēdā. pt ergo Eṗs dubitās de decisione alicuius causæ remittere illā cām ad Archieṗm. Idē si Eṗs recusatus vult illā cām ad Archieṗm remittere,vt in c.cum speciali,de appe.Itē in casu cōcernēte totā ꝓuinciā, vt in c.ex frequentibus.de insti. & idē ibi Inn.& vide gl.9.q.3.in summa.Idē in executione vltimæ voluntatis.nā Eṗo negligēte succedit Archieṗs, vt in auť.de eccl. tit.in §.si qs aūt. Itē Archieṗs dat lras indulgentiarū in tota ꝓuincia, vt in c.nrō. j.de pœn.& re.punit ēt notoria crimina, vt s̄.dixi; & cū visitat ꝓuinciā, pt audire cōfessiones,& impēdere absołones, vt in c.si.de cēsi.li.6. Et ex pdictis inferť ad decisionē qōnis.Pone q vltra cas⁹ exceptos Archieṗs excōicauit subditū Eṗi,vel eum absoluit,nūqd teneat talis excōicatio seu absołō? Inn.cōcludit hic q nō:qa nō hēt iurisdictionē rlr in subditos Eṗi;ergo nō tenet excōicatio vel absołō;& hoc cōiter teneť,licet qdā tenuerint cōtrariū,vt no.
12 9.q.3.c.2. †In gl.3.ibi. *pt mandare Eṗo, vt cōpellat.* Sed cōtra hoc opp.si Eṗs pt compellere subditū,ergo & Archieṗs,cū iurisdictio Eṗi sit deuoluta ad Archieṗm per appłonē.Sol.dicit Io.And.q ista iurisdictio,q̄ deuoluiť p appłonē, nō est ita efficax,sicut iurisdictio Eṗi, arg.in c.sup qōnū.§.si verò,de off.deleg.Vel dic sm Vin. & melius,q p appłonē solū deuoluiť iurisdictio quo ad ptes,nō aūt quo ad alios

SER. SAPIA.
a Opi.vltimā.Cōtra Abb.tenet vniuersus mund⁹ secūdum Paul.de Liaza.in cle.1.de sup.neg. præla. li.6.& refert Feli. hic & ita etiam firmat do. Ant. & Imol. in c. 3. de institu. vbi Abbas non se firmat.

SER. SAPIA.
b Regulā. De hac regula vide p Feli.hic.& in c.prudentiā.§.qa verò, ver. fallit.1. s̄. de offi.dele.Abb. i c. ex freqnētibus, in vlti not. de insti. vbi ponit de excōicato homine per viā statuti,nunqd alius possit absoluere.

c Vel successor.Adde quod voluit Calde. consil. 12. de sen. excom.

d Articulo mortis. Adde de hoc dicēdū vt per Old. con 1.9+.

subditos: & ideò in cōpulsione aliorū subditorū recurrēdū est ad Eṗm: dicit tñ hic Host. q Archieṗs pt pfigere terminū Eṗo,vt subditū cōpellat, quo elapso poterit compellere vtrūq;,ar.s̄.eo.c.quātò.Hæc opi.Host.esset vera,si teneremꝰ illā opi.q gnałr negligēte Eṗo succedit Archieṗs: sed tenēdo ꝯriā,q̄ mihi plꝰ placet,solū poterit cōpellere Eṗm,vt exequať offīn suū;& idē in aliis casibꝰ,in qbꝰ Eṗs esset negligēs.

SVMMARIVM.

1 *Excōicatus ab hoīe non absoluitur nisi ab Eṗo, vel eius successore: excōicatus verò à iure potest à quocunque absolui regulariter.*
2 *Excommunicatus potest à quocunque absolui in articulo mortis.*
3 *Confessio pænitentialis potest fieri coram laico tempore necessitatis.*
4 *Missus in possessionem ex decreto iudicis, potest præscribere, quia decretum dat sibi titulum*
5 *Stipulari alteri an possint vicini, pSbyteri, et plati hntes iurisdōnē?*

Praterea. Mortuo delegato Papæ, q excōicauit reū, vel actorē in possessionē induxit, si eius successor in delegatione succedit,absoluere & restitueť possessionē poterit: alś solus Papa restituet & absoluet,pterquā in mortis articulo: ne tñ currat annalis pscriptio, reus corā ordinario, vel publicis psonis de stando iuri cautionē pstabit.in prima consultatio.in secunda rñsio,ibi: *ad quod.* Casus lrālis. Cā cōmissa est alicui p sedē apłicā. delegatus citauit reū. reus nō venit.cōtumax fuit. pp cōtumaciā suā manifestā fuit excōicatus. vel iudex actorē induxit in possessionē rei petitæ cā rei seruādæ.tandē mortuus est delegatus.reus vult absolui, vel recuperare possessionē amissam pstita cautione q iuri parebit. q̄riť,an liceat alicui ordinario ipsum absoluere,vel sibi possessionē restituere intra annū sufficienti cautione recepta,sine speciali mandato apłicæ sedis? Rñdeť q delegatus quantū ad illā cām est maior ordinario; & ideò excōicatus ab illo delegato sine speciali mādato Papæ bñficium absołonis p aliū nō poterit obtinere pterquā in mortis articulo,nisi talis fuerit delegatus, cui alius succedat in onere ac honore. nec possessionē amissam poterit recuperare per aliū,quā p sedē apostolicā. In fine dat Papa tale consiliū,ne actor post annū efficiať verus possessor, reꝰ corā ordinario, vel si ordinariū hre nō pt; corā publicis, & honestis psonis offerat & pstet cautionē,q iuri parebit,interrūpendo p hoc pscriptionē annalē,vt sic post annū recuperare possit posses
1 sionē amissam.Ber. †No.primò vnā regulam[b] notabilē,ad
b quā quotidie soleo allegare istū tex.q ab excōicatione lata ab homine ille dūtaxat,q excōicauit,vel successor,seu superior pt absoluere; licet absołō specificè nō sit reseruata excōicatori. vides.n.hic,q si delegatus Papæ aliquē excōicauit,nō pōt ordinarius illū absoluere, etiā si vult satisfacere; sed dēt recurri ad successorē, aut ad maiorē,puta Papā. Ex quo inferť, q ab excōicatione lata à Papa nullus absoluere
c pt,nisi ipse Papa,vel successor:[c] secꝰ dic in excōicatione lata p cōstitutionē,seu à lege,vel statuto:qa qlibet Eṗs superior excōicati absoluere pt, si absołō nō est reseruata statuēti,&
2 in hoc casu intelligo.c.nup,de sen.exc.†Secūdò not.q in ar
d ticulo mortis[d] pt obtineri absołō ab excōicatione,cuius absołō est reseruata Papæ. Generalis ergo reseruatio absołonis nō extendiť ad casum mortis;facit c.eos q,de sent.excō. lib.6.& c. si qs suadēte.17.q.4. Tertiò no.q delegatus Papæ pt quē mittere in possessionē, & ēt excōicare; & sic vť,q habeat ea q̄ sunt meri imperii, & mixti quo ad cām sibi cōmissam.nā excōicatio est impii, vt dixi,s̄.eo.c. q sedē, & ēt inductio in possessionē,vt l.iubere cauere,ff.de iuris.om.iu. Itē no.q cessante peccato ordinarius non supplet offīn delegati.nā vides hic,q mortuo delegato non succedit ordinarius,sed necesse est recurrere ad Papā. Not. ibi: *in onere & honore*, sm vnū intellectū,q delegatio causæ est onus dignitatis: dignitas verò,cui fit delegatio,est honor.sensus ergo literæ est, q successor delegati non potest se intromittere de re, nisi succedat in onere delegationis, & honore digni-

tatis

tatis, cui facta fuit delegatio. nã qñq; cã cõmittiĩ ꝓlato expresso noĩe dignitatis, quo casu successor succedit in onere & honore. qñq; cõmissio fuit facta expsso noĩe ꝓprio tñ, & tũc successor se ñ intromittit de cã delegata. succedit. n. solũ in dignitate; dicit tñ, ꝙ licet iurisdõ sit onus, dẽtur tñ honor iudici ꝑꝑ iurisdõnẽ, ut in. c. ut debitus, de app. vide
3 gl. i. c. si ꝯ vnũ, de offi. deleg. li. 6. c. Archi. 8. q. 1. c. q epatum. b
†In gl. in uer. *præterquã in mortis &c.* No. gl. istã, quę quotidie solet allegari, & maximè in fine sui in eo, qđ dicit ꝙ lai
a co licitũ est ꝯfiteri tpe necessitatis, [a] sed laicus ñ ꝑt absolue re uel ligare; qa nõ hẽt claues ecclĩę: & hęc opi. verissima est, & ꝓbaĩ. de pœ. dis. 1. c. quẽ pęnitet. ubi Aug. dicit ꝙ ꝑ ta lẽ ꝯfessionẽ iste ꝯfit ẽs est dignus uenia; & idẽ dicit respectu excõicationis. nã cõterẽdo & cõfitẽdo pctm̃ suũ, per qđ fuit excõicatus, & petẽdo absolutionẽ q̃tũ in eo est, ꝯsequtur il lã absolutionẽ à Deo. sed in eo qđ gl. ꝯcludit, ꝙ trãsfretare uolenti nõ subest iustũ piculũ, ut possit absolui, aliud sensit in obsesso, uel ĩ uolẽte intrare bellũ cãpestre ꝯ Saracenos. dicit Hos. ꝙ in trãsfretare uolẽte sequ iĩ ista opi. sed in ob sesso dẽnt cõsiderari circũstãtiæ, utrũ castrũ expugneĩ cum machinis, & tũc qa in oĩb. iminet piculũ, poterit qlibet pe tere absolutionẽ, dũmõ foucat iustũ bellũ; aĩs. n. cũ sint in pctõ, nõ pñt absolui, ut ĩ. c. qđ qdã. ĵ. de pę. & re. & idẽ dicit ex ꝑte impugnãtiũ, ut si foucãt iustũ bellũ, pñt petere absolutionẽ. nã & eis imminet periculũ ꝑꝑ balistarios q sunt in arce, uel instra similia. si aũt castrũ nõ sic expugnaĩ, sed exercitus stat à lõgè, & sic nõ subest periculũ: nõ ꝑt fieri hæc absolutio. Cõclude breuiter, ꝙ sꝑ dẽt ꝯsiderari; utrũ verisimi liter immineat piculũ mortis. nã lõgũ eẽt ꝑ ꝑticulares casus discurere, dubitat ẽt hic Hos. in muliere ꝑgnãte. nunqd dicaĩ eẽ in periculo mortis tpe partus, ut sic possit absolui ab excõicatiõe, cuius absolutio est reseruata Papæ, uel alteri superiori absenti, & primo dicit distinguẽdũ, si sit corpulenta, & sine periculo consueuit parere; & tũc nõ põt absolui, aĩs secus. postmodũ dicit ꝙ experiẽtia docet, ꝙ ẽt fortissimę mulieres solẽt deficere in partu. iõ iusta vr̃ cã absoluẽdi, maximè, qa nulli fit ꝑiudiciũ, qa si euasit mortẽ, dẽt se repsentare superiori, & pareĩ mãdatis suis; aĩs reincidit in excõicationẽ, ut in. c. eos q, de sen. exc. li. 6. In gl. pe. ibi; *uel secundũ leges* gl. vr̃ uelle hic facere dr̃iam inter leges & canones quo ad cursum ꝑscriptiõis, qđ nõ ꝓcedit. nã iter leges & canones nõ est dr̃ia. nã iura quę dñt quadragenariã req ri ꝑscriptionẽ, ut ĩ. c. de quarta, de ꝑscrip. loquunĩ de ꝑscriptiõe ꝯ ecclĩã, & idẽ est đ iure ciuili, ut in aut. quas actiões C. đ sac. san. eccl. dic ergo. ꝙ si ꝑscribiĩ ꝯ ecclesiã, reqriĩ tp̃s 40. annorũ; si ꝯ priuatũ, tũ sufficit ꝑscriptio. 10. annorũ iter ꝑsentes, & 20. inter absentes, si ꝑscribẽs hẽt titulũ, aĩs reqri tur tp̃s 30. ann. ut in l. si qs emptiõis, C. de ꝑscri. 30. uel. 40.
4 ann. †Et no. bñ istã gl. ꝙ missus in possessionẽ in reali ꝑscribit ꝯtra reũ, & ꝙ iudicis decretũ dat sibi titulum ꝑscribẽdi; & uide ad mam qđ no. Spe. in ti. de primo & scđo decreto. § iã de effectu, ver. & no. ꝙ ꝑmissa cũ uer. seq. Quęro ex gl. corã quo ordinario est ꝑstãda hæc cautio? Sol. Dicit Pet. & Alber. hic, ꝙ corã ordinario illius causę, quasi dicãt, ꝙ si cã est tpalis, tũc corã iudice seculari, si est cã ecclesiastica, tũc corã iudice ecclesiastico; dñt tñ sufficere ꝙ præstetur corã quocunq; ordinario; & idẽ Spec. in loco ꝑalle. & no. bñ ex hoc dicto, ꝙ ordinarius potest stipulari sibi nõ subditos. 1
est. n. publica persona, & actus stipulationis est volũtarius. c
Itẽ dicũt hic doct. & Spe. in loco ꝑall. ꝙ licet non seruetur ordo istius literę, ut qa cautio ꝑstatur publicis ꝑsonis, & non ordinario, nõ tñ ꝑꝑ hoc uitiatur. nã & publica ꝑsona
5 ꝑt alteri stipulari, ut dixi in. c. dudum, de cõuer. cõiu. †Quę autem dicantur hic publicæ & honestę personę, Io. An. vr̃ exponere literã in tabellionibus, sacerdotibus, & honestis vicinis: quod mihi non placet in eo, quòd dicit de sacerdotibus & uicinis, quia sacerdos non potest stipulari alteri, nisi in spectantibus ad officium suum; pro hoc text. in. c. quã, de vsu. li. 6. & qđ no. Gul. in l. 1. ff. de iusti. & iur. Vicini aũt nõ pñt alteri stipulari, vt ĩ §. alteri, institu. de inut. stipu. & in d. c. q̃q̃, & iõ plus placet dictũ Spec. in d. §. uer. si qs, q intelligit tex. in tabellionib⁹, q sunt publicæ ꝑsonæ: vel in hñte dignitatẽ cũ iurisdõne. No. hoc vltimũ, [b] ꝙ b
qlibet ꝑlatus hñs iurisdõnem ꝑt alteri ẽt nõ subdito stipulari, quasi sit publica ꝑsona. An aũt requiranĩ plures publicæ ꝑsonæ, dic ꝙ non. sufficit enim vnus notari⁹ cũ testibus, vt in d. c. q̃q̃. & ad istũ tex. dic ꝙ habuit respectum ad pluralitatem causarum, simile in c. vt priuilegia, de priuil. quod tenet Spe. in loco prælleg.

S V M M A R I V M.

1 *Appellari an possit a correctione superioris?* 4. a
2 *Clausula appellatione remota, quõ intelligaĩ?*
3 *Princeps rescribendo ordinario, an & quando censeatur suam iurisdictionem excitare, uel ipsum delegatum facere?*
5 *Seculariũ appĩone nõ ueniũt clerici seculares.*
6 *Iudex habens ordinariam & delegatam, an in dubio procedat tanquam ordinarius, an tanquam delegatus.*

C A P. XII.

Licet. Papa per rescriptũ quo mandat ordinario, vt b
subditos suos corrigat, nõ facit ex hoc ipsum delegatũ, iõ ab eo poterit appellari ad ꝓximũ supiorẽ, sicut si Papa nullũ mãdatũ sibi fecisset. Primo ponit formã rescripti, quã scđo declarat, ibi: *quia tamen.* Casus lr̃al. Ep̃s Parisiẽsis recepit in mãdatis a dño Papa, vt tã circa rr̃ares quã seculares, suę iurisdõnis, qui multa & grauia cõmittere dicebanĩ inqrat, & corrigat appĩone remota, q̃ vñr cor c
rigenda, & statuat ad reformationẽ eorũ qđ iustũ fuerit & honestum. occasione h⁹ mandati dicebat ep̃s Parisiensis, ꝙ nullus subditus suus a correctione sua ad Metropolitanũ poterat appellare, cũ in mãdato suo appĩonis remediũ sit inhibitũ, Archiep̃s Senoñ. Metrepolitanus eius sigñauit hoc dño Papæ: & ipse rñdet ei dicens, ꝙ licet in corrigẽdis excessib⁹ appellationis remediũ sit inhibitũ, nõ tñ fuit intẽtionis Papę, nec esse debuit iurisdõni Archiep̃i ꝑ mandatũ hmõi derogare. vñ si aliqs casus emerserit in inqsitionib⁹ faciẽdis a dicto ep̃o, nõ tanq̃ delegato, sed tanq̃ ordinario, ĩ quo licitũ sit appellare, nõ vult papa derogare authoritati ipsius Archiep̃i occasione dicti mandati, quominus licitũ sit cuilibet ad ipsum Archiep̃m tanq̃ ad Metropolitanũ libere appellare. B. †Not.
1. ꝙ a correctione [c] rl̃s nõ appellaĩ rõ est: qa ille q corrigit, nõ grauat. Appĩo uero fundata est sup grauamine, vt in c ut debitus, de appĩo. si tñ superior in corrigendo excederet modũ, tunc bene appellari põt, ut hic in fine, & in c. de priore ĵ. de appel. & c. reprehẽsibilis, eo. tit. vñ hodie nõ video aliquã dr̃iam inter alias causas, & causam correctiõis: qa hodie appellari ñ põt nisi quis grauetur, vt in d. c. vt debitus, &

ZACHARIAS. Tẽpore necessitatis. Adde de hoc ꝑ Car. in cle. dudũ §. ac deinde de sepul. Fel. plenissimè hic, i col. 7. uerti. licitum est confiteri laico, ꝙ oĩs quasi uno ore loq nisi sunt post glos. in summa, de pę. dist. 6.

SEB. SAPIA. Hoc ultimũ. Vide Abb. & alios. ĩ c. dudũ, de cõuer. cõiu. Imo. i c. fi. đ sepul. Ant. de Bu. ĩ proę. huius libri. ubi etiam d. Abb. & Bal. in l. rõnes, ad fi. C. đ ꝓb. Spe. in ti. de instr. edi. §. nunc uero aliqua, uer. sed pone.

A correctione. Adde Ro. cõ. 351.

idẽ in cã correctionis. Sed credo q̃ ſm iu
ra antiqua ꝓcedebat ſpãlitas in correctio
ne. nã de iure antiquo nõ erat neceſſe ex-
primere cãm in appłone, ſed indifferẽter
admittebaĩ appło, niſi fuiſſet manifeſte fri
uola. vñ oĩs appło deuoluebat olim cãm
ad ſu pioré, ut no. 2. q. 6. c. ad Romanã, &
dixi in d. c. ut debit9. ſed in cã correctiõis
erat illud ſpãle, ut nõ admitteret appło,
niſi pcederet cã rõnabilis: qa pſumebaĩ i
terpoſita, ad ſubterfugiẽdã debitã corre-
2 ctionẽ. † Secđo no. q̃ remotio appłonis fa-
cta in reſcripto ap łico recipit uires ſm na
turã cauſæ cui adiicit. nã ſi appło remo-
ueĩ, in cã correctionis intelligiĩ, niſi ſupe
a rior excedat modũ[a] in corrigẽdo: qa hoc
eſt de natura ipſius correctionis. nã uides
hic q̃ Papa ſcribẽdo iſti appłone remota
nihil noui induxit: ſed vř ſe retuliſſe ad
terminos iuris, ut patet hic in prin. lřæ. vñ
remotio appłonis nõ operaĩ hic uim, de
qua in c. paſtoralis ĵ. de appel. qđ eſt bene
notãdũ ꝓ ſtatutis & aliis diſpoſitionibus
odioſis, ut ſi diſponãt in mã iuris, intelli-
gaĩ ſm ius, facit q̃ leg. & no. in c. ex parte.
ĵ. de uer. ſign. el 3. & p Bar. in l. 1. ff. ad le.
Fal. Tertio no. epm hře iuriſdõnẽ ordina
riã ſu p criminib9 tã ꝯ religioſos, quã ꝯ cle
ricos ſeculares, & cõtra utroſq; põt ꝓce-
dere inqſitionis uia, & indubie hoc ꝓce-
dit in clericis ſecularibus, ut in c. qualř &
qñ, de accu. Idẽ in religioſis, intelligendo
q̃ uult ꝓcedere ſup grauib9 criminib9, de
quib9 hic fit mẽtio. nã grauia crimina ex-
poſcunt depoſitionẽ, ut in ca. tuæ, de pen.
quo caſu eps ſolus põt ꝓcedere cõtra cle-
ricũ ẽt religioſum: qa depoſitio nõ poteſt
fieri p inferiorẽ 15. q. 7. Felix, & ca. eps, &
hoc caſu põt intelligi tex. in c. monaſteria
18. q. 2. ubi dř q̃ monaſteria ſunt ſub diſci
plina eporũ. No. ibi: *ſtatuentes ad reformatio nẽ &c.* q̃ eps nõ ſolũ põt corrigere ſubdi-
tos, ſed ẽt ſtatuta facere ad reformationẽ
b morũ:[b] nõ tñ põt ſtatuere cõtra canones,
ut ibi patet, ibi: *quod regulare ſuit: & hone-
ſtum.* dẽt ergo ſtatuere ſm rłas canonũ. pt
ꝓ n. preter ius canonicũ ſtatuere. Itẽ ẽt ap-
ponere pęnã, ubi ius nõ apponit, uel auge
re, ut in c. 2. de cõſti. li. 6. not. glo. in cle. ne
Romani, de ele. pleni9 p Io. An. ĩ c. fi. đ of.
3 archipresb. † Itẽ no. q̃ ſupior ſcribẽdo iu
dici inferiori ut ꝓcedat contra ſubditos,
ſeu ut faciat id ad qđ aľs tenebaĩ, nõ dř fa
cere eũ delegatũ: ſed potius dicitur excita
c re[c] offm ſuũ ordinariũ, & adhoc quotidie
allegaĩ iſte tex. & cõcor. adhoc c. pen. c. eo.
quod intelligo ut prædixi, qñ mandaĩ id,
ad quod alias inferior tenebaĩ: ſed ſi mã-
daĩ hñti ptãtẽ, q non tenebaĩ illud facere
ſaltẽ ita pciſè ut mãdaĩ, tũc vř facere eum
delegatũ. adhoc adduco tex. cũ gl. no. in c.
cũ aliqb9, de reſcr. li. 6. ubi dř, q̃ ſi Papa mã
dat epo ut cõferat bñficiũ uacãs ſeu uaca-
turũ certæ pſonæ, uel ut recipiat eũ ĩn ca-
nonicũ, vř in hoc facere eũ delegatũ, ita q̃
recept9 uigore mãdati erit apłic9, & ñ or-
dinari9. rõ qa licet eps hřet ptãtẽ cõferẽ-
di, & teneret cõferre, ñ tñ iſti, ꝓ quo Papa

a Excedat modũ. Adde Old. ꝯſ. 106. ZACHARIAS. Adde Fel. in c. 1. co. 2. uer. amplia & ibi iſtũ nu. 1. & quod poſui ibi in apoſtil. ad ipſum in uer. perſonã ſ. de reſcri. & Alex. conſi. 207. uol. 4. SEB. SAPIA.

b Reformationẽ morũ. Quo hoc procedat, q̃ eps nõ poſſit ſtatuere cõtra canones, uide pulchre p dñm meũ Rochũ Curtiũ in c. fi. colum. 36. de cõſue. uide d. Iaſ. in l. ius ciui le, ff. de iuſt. & iur. & in l. & ſi pror, ff. de off. eius cui mãda. eſt iuriſdic. & late p Fel. hic.

c Excitare. Adde Ang. cõſi. 224.

mãdauit, vñ mãdatũ hoc hẽt de nouo, & ſic nõ vř facere tã
quã ordinarius; & ſic limito iſtũ tex. cũ mã ſua. Iõ dñt hic
doc. q̃ ubi apponiĩ in mãdato aliqd, qđ nõ ſpectat ad ordi
nariã ptãtẽ, vř mãdator illũ facere delegatũ, ut puta ſi in re
ſcripto apponiĩ cła, app łone remota, erit talis cã, ĩ qua ap
pło nõ eſt a iure remota. Idẽ ſi dixiſſet, authoritate noſtra
facias; ad hoc tex. in. d. c. cũ aliquibus, & tex. cũ gl. in. c. 1. de
clerico ęgro. li. 6. vel ſi dixiſſet; delegamus uel cõmittimus
tibi hãc cãm, uł uerba ſimilia. Cõcludo ergo q̃ vbi p ſupio
rẽ ſcribiĩ ordinario inferiori, ex circũſtantiis dẽt dephẽdi
vtrũ uoluerit eũ facere delegatũ, an excitare offm ſuũ ordi-
nariũ. Vltimò potes hic colligere, q̃ nedũ in ciuilib9, ſed ẽt
in criminalibus pt appellari de Epo ad Archiepm, & nõ ſo
4 lum cũ ꝓcediĩ p accuſationẽ, ſed ẽt p uiã inquiſitiõis. † In
gl. 1. ibi; *ſed de expurgatione.* Itẽ ſm doct. ibi loquiĩ tex. de de
licto famoſo. hic uerò de delicto notorio; quaſi ſẽtiãt doc.
id qđ. ĵ. ſubiiciĩ in fi. gl. ut à correctione nõ poſſit apppella
ri, qñ delictũ eſt notoriũ; ſecus ſi nõ eſt notoriũ, ſed dic ut
ſ. dixi, q̃ ubicunq; pt ꝓcedere grauamẽ, põt appellari; alias
ſecus. vñ in delicto notorio pt appellari, ſi ſupior excede-
ret modũ ĩ corrigẽdo, ut ĩ d. c. rephẽſibilis. & dicit hic Hoſ.
ĩter cætera, q̃ ltima cã appellãdi eſt, ſi ſupior corrigẽs labo
rat eodẽ crimine, pari, vel minori, ęquè, plus notorio, alle.
3. q. 7. c. iudicet, & ſic dicit intelligẽdũ c. de priore de appel.
cũ hoc dicto trãſit hic Io. An. & cõiter doc. & ſi eẽt verũ, ſo
ret multũ notabile. Sed ego nõ puto de iure ꝓcedere; qa ex
quo ſuperior toleraĩ in offõ, q̃tũcũq; ſit criminoſus, pt ſub
ditũ corrigere; qa nõ corrigit ex merito pſonę, ſed ex ptã-
te officii. quã nõ pdit ipſo iure, licet ſit criminoſus. vñ mul
ti Reges ut Dauid, Saul, & Salomon, dabant ſiĩas, & corri
gebãt ſubditos, licet ipſi eſſent criminoſi, ut dicit Gratian9.
3. q. 7. c. ſacerdos. §. fi. Itẽ uide qđ dixi poſt In. in. c. ſciſcita-
tus, de reſcr. & p eũdẽ in. c. cũ uenerabilis, de exce. utrobiq;
n. uult q̃ đ crimine ñ põt excipi ꝯ ordinariũ, aut ꝯ delegatũ
niſi; diceret ſpãle, cũ ſupior ꝓcedit ex offõ ad correctionẽ;
ut ſi laborat crimine notorio, poſſit ĩferior ex hoc appellaĩ
qđ uř tenere idẽ Hoſt. ut recitat Io. An. in. c. 1. de cenſi. li. 6.
ſed hoc dictũ iure nõ ꝓbaĩ & ad. c. iudicet, dic ut no. Gratia
nus in. d. §. fi. & dixi in. c. ſciſcitatus. tene tñ ſp mẽti dictum
Hoſt. qa nõ re pio dãnatũ p doc. & uide ad pdicta bo. gl. in
c. cũ nõ liceat, de pſcrip. & qđ ibi dixi, & qđ no. 32. di. c. nul
5 lus. & c. pter hoc. † In gl. 2. ibi, *qui uere ſeculares.* No. gl. quare
clerici, q nõ ſunt alicuius religionis, dicunĩ clerici ſecula-
res. participãt. n. đ religioſis, & in hoc appellanĩ clerici. Itẽ
participãt đ laicis, & hoc reſpectu appellanĩ ſeculares; ñ tñ
ſunt uerè & ꝓprie ſeculares & ſic appellatiõe ſecularũ non
6 ueniũt clerici. † Ex gl. qro, qd ſi iſte Eps Pariſienſis putabat
ſe delegatũ Papę, & ut tanq̃ delegatus ꝓceſſit, nũqd valeat
proceſſus; ſaltẽ ptãte ordinaria? & dic q̃ nõ; qa ꝓceſſit au-
thoritate, quã ñ hẽbat; qa ſm illã nõ intendebat ꝓcedere
ꝓ hoc tex. in. c. cũ ſup Abbatia, ſ. de offi. dele. & in. c. ex pte
Aſtenſis, de cõceſ. pbẽ. & hãc opi. tenet Bar. in. l. unica, C. q
ꝓ ſua iuriſ. no. in c. cũ ex officii, de pſcri. & ibi hř qd in du-
bio, vtrũ habẽs ordinariã & delegatã uideaĩ ꝓcedere ut or
dinarius, an ut delegatus, vel utraq; uia; & dic ut ibi diceĩ.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdõ ſi fuerit præſcripta, manet ũ eſt penes præſcribentẽ, inquã tũ ipſe ẽ ſolicitus ĩ ea exercẽda, aliàs pt ordinarius ſupplere. 2.*

3 *Vniuerſitas tunc dicitur committere maleficium, quando facit com municato conſilio, aliàs ſecus.*

4 *Aduocatus an poſſit eſſe iudex in cauſa, in qua fuit aduocatus?*

CAP. XIII.

IRrefragabili. Prælati ſubditos corrigũt & reformãt appellatione remota, uel conſuetudine non obſtante; ſi tñ capitulũ cõſueuit corrigere exceſſus canonicorũ; & ſi intra terminũ ab Epo pręfigendũ nõ facit, ipſe Epiſcopus

hoc

hoc faciet.h.d. usque ad §.ceterum.hēt duo dicta. ſm,ibi:
exceſſus. Caſus lral. In prin.ſtatuit concilium,q̃ prelati ec-
cleſiarum prudenter ac diligenter intendant circa corre-
ctionem ſubditorum ſuorum,& pcipuè clericorum,ne ſan
guis eorum de prælatorum manib.requirat̃.ut aũt liberius
correctionis offm ualeant exercere, decernit q̃ nulla con-
ſuetudo uel applo ipſorũ offm ualeat impedire, niſi mod⁹
canonic⁹ in talib. excedat̃,tñ exceſſus canonicorum catho-
dralis eccleſię,qui conſueuerunt corrigi p caplm, ad ꝯmo
nitionē Epi j. certum terminum præfigendum ab ipſo per
ipſum caplm corrigantur in illis eccleſiis, in q͂b. talis fuit
conſuetudo, & ſi caplm negligens fuerit,Eps ex tunc Deũ
hñs prę oculis ipſos corrigat applone remota. B.No.1.ibi:
a *irrefragabili.*[a] pro ſignificatu huius uerbi.idem.n.eſt dicere,
& irretractabili & gñali &c. No.2.q̃ quilibet prelatus hñs
ſubditos poteſt & debet procedere ad correctionem exceſ
ſuum,& reformationem morũ,& no.q̃ corrigere & refor-
mare ponunt̃ hic ut diuerſa, data ergo ptāte reformãdi nō
uenit ptās corrigendi. Item no.q̃ ꝯ correctionem & morũ
reformationem nulla conſuetudo pōt allegari,& tene hoc
menti.nam non ualet conſuetudo ꝯ honeſtatem, ad hoc de
uita & hon.cle.in c.cum decorem,& qđ ibi no. Item no.q̃
à reformatione morum & correctione exceſſuum pt appel
lari,ſi in talib.modus excedat̃,alſ aũt ſecus. No.in §.exceſ
ſus. quia licet non ualeat conſuetudo correctionis impedi
tiua,ualet tñ inq̃tum eſt ptātis tranſlatiua,ut quia deuoluit
ptātem ad alium ſuperiorem,& ſic debes reducere hũc tex.
ad concordiam,qui uĩ prima fronte ſibi ꝯrius.nã in 1.riſo
tollit conſuetudinem. in ſecundo eam admittit,& per hoc
tollit̃ unum dcm̃.d. Ant.hic,q̃ dixit per iſtum text. q̃ Papa
procedit tollendo gñalr cōſuetudinē, per q̃ ius eſt acqſitũ
priuato,ut in §.exceſſus.ut dixi,hęc lra hoc non probat:q̃a
primo tollit ꝯſuetudinem,quatenus impedit correctionē:
ſecundo admittit,quatenus transfert ptātem in alium. Itē
per conſuetudinem nunq̃ acquirit̃ ius priuato.eſt.n. q̃dam
lex publica,& in hoc differt à pſcriptione, ut dixi plenè in
c.fi.de conſue.ſed bñ fateor q̃ tollendo conſuetudinē non
tollit præſcriptionem, quia pręſcriptio eſt quid diuerſum
1 à conſuetudine,ut in d.c.fi.† Item no.& tene menti,q̃ in-
ferior pręſcribēdo ꝯ Epm uĩ acquirere iuriſdōnē,inq̃tum
eſt ſolicitus & uigil in ea exercenda:ſed data ipſi⁹ negligen
tia pt Eps ſuam iuriſdōnem gñalem exercere: qđ eſt ualde
no.Idē dic ubi lex dat in ſpē iuriſdōnem alicui,adimendo
eam ab ordinario gñali.uĩ.n.eam illi conferre,inq̃tum eſt
uigil & ſolicitus in exercendo: alſ aũt ipſe ordinarius pōt
illã exercere,tex.eſt no.in c.ceterum,de iud. ubi patet q̃ ſi
dñs feudi eſt negligens in exercēdo iuſtitiã inter uaſallos,
ordinarius loci pōt ſupplere. Item no.q̃ in dubio inferior
præſcribēdo ꝯ ſuperiorem,uel par ꝯ parem, uĩ pręſcribere
iuriſdōnem excluſiuè ad ipſum ſuperiorē, & hic uĩ iudicio
meo caſus ꝯ opi.Io.An.in c.paſtoralis,ꝫ.e.licet Do. intelli
gant,q̃ hic fuit ita præſcriptũ, licet iudicio meo diuinent.
nam tex.hic ſolum dicit,q̃ exceſſus canonicorum, qui con
ſueuerunt corrigi per caplm, dēnt per ipſum caplm & non
per Epm corrigi,niſi caplm ſit negligens.ergo in dubio,ex
quo ſolum caplm correxit exceſſus canonicorum per tps,
quod ſufficit ad pręſcriptionem,uĩ pręſcripſiſſe non accu-
mulatiuè ad Epm,ſed excluſiuè,& facit,c. auditis,& d.c.cũ
olim,de pręſc.& dixi in d.c.paſtoralis. Vlt.no.practicã con
uincendi inferiorem de negligentia.dēt.n.ſibi ſtatui termi
nus p ſupiorē ad actũ faciendũ, quo elapſo poterit ſupior
2 ſupplere. † Et ſic no.q̃ ſi Archidiaconus,uel ali⁹ citra epm
pręſcripſit iuriſdōnem epalem in quibuſdam caſib⁹, & ille
eſt negligens in exercendo, poterit Eps illam iuriſdōnem
exercere,nec eſt neceſſe recurrere ad aliũ ſuperiorem.uĩ.n.
eam perdidiſſe inq̃tum pręſcribens uelit uti,qđ bene not.
Potes ēt colligere, q̃ uniuerſitas pt præſcribere iuriſdōnē
in ſingulos de uniuerſitate, & q̃ ipſum corpus ſeu collegiũ

a SEB. SAPIA. Irrefragabili.Vide qđ per iſtum tex.uoluit Abb. In c.ab excōicato,in gl.in uer.exequantur,in fi.de reſcr. & Abb.in c. licet ex ſuſcepto,col.6.& in repet.c.ſi quis ꝯ clericum,col.28.de fo. ꝯp. & in c.ceterũ,in 4.no.j.de iu.& Car.in c ſi diligēti,in fi.đ fo.ꝯp.
b ZACHARIAS. Communicato conſilio. Adde Iac. Reb. idem

nō dr̃ ſuſpectũ in correctione ſingulorũ,
& q̃ ipſum collegiũ p ſe pt exercere hanc
iuriſdōnē.Ex quo infert̃,q̃ cũ caplm ſuc-
cedit in iuriſdōne ſede uacante,nō tenet̃,
ſi non vult,conſtituere uicariũ,ſed pt p ſe
iuriſdōnē exercere : eſt tñ utile ſm Hoſt.
pp difficultatem,& ꝯdictionem & abſen-
tiam aliquorum,ut caplm committat uni
uel duob.eſt ergo utile,ſed nō neceſſariũ.
In glo.1.in fi. dic q̃ tunc excuſat̃ platus,
qñ fecit quicquid potuit ad inquirēdum
& corrigēdũ ſubditorum exceſſus, & hoc
caſu habet locum authoritas apoſtoli in
fi.gl.all.Sed ex̃ gl. q̃rit̃,quid intendit lra,
dum dicit,ne ſanguis eorũ de ſuis mani-
bus requirat̃? Sol.Doc.exponunt dupliciter.
ter.primo ut ſanguis hic capiat̃ p aĩa. nã
dr̃,q̃ aĩa habet ſedem in ſanguine: q̃a nō
poteſt habitare in ſicco.32.q.2.c.Moyſes
quod tñ quidam reprobant in aĩa intelle
ctiua : quia aĩa eſt tota in toto, & tota in
qualibet eius parte. ſecundo modo expo
nitur ut ſanguis capiat̃ hic pro peccato.
nam aggrauatur prelatus ex peccato ſub
d.torum ſuorum,ſi nō corrigit put dēt,
quantuncunque ipſe ſit bonus in ſe, ut in
c.licet Heli,de ſimo.in prin. & q̃libet ex-
poſitio in ſe eſt bona.nã ſenſus lrę in effe
ctu eſt,q̃ ſi prelatus eſt negligens, puniet̃
apud Deum de peccato & perditione ſub
ditorum, & dic de manibus ſuis.i.de ope
rib. prælatorũ.In gl.2.ibi:*non præſcribuntur*
contra epm Aduerte:q̃a hoc uĩ prima fron
te ꝯ tex.in §.exceſſus,ubi caplm pſcribit ꝯ
Epm: ſed dic gl.procedere,qñ ſubdit⁹ vult
præſcribere, ut non corrigatur, uel ut nō
obediat,& ſic actiuè intēdit pręſcribere :
ſecus ſi paſſiuè,ut quia alius vult pręſcri-
bere ptātem corrigendi in ipſis ſubditis
ꝯ Epm.tunc.n. procedit pręſcriptio,quia
hoc caſu nō pręſcribitur obedientia,nec
impeditur correctio,ſed ptās transfertur
in alium, & ſic intellige quod gl.j. ſubii-
cit de Archidiacono.In gl.in uer.per ca-
pitulum,ibi: *ſed quilibet eſt coniudex*. Inno.
dicit & melius,q̃ nullus canonicorum eſt
iudex uel coniudex,ſed iuriſdictio eſt pe-
nes capitulum, & ſic ipſum corpus colle-
gii eſt iudex dũtaxat,& idem eſt in omni
alio collegio ſeu uniuerſitate, ut iuriſdō
non ſit penes ſingulos, ſed penes ipſum
corpus collegii.nã aliud ſinguli,aliud uni
uerſitas.12.q.2.in c.Epiſcopus.§.qui ma-
numittitur,& in l.ſicut ff.quòd cuiuſ.uni.
3 † Vbi gl.dicit no.q̃ ſi homines unius uni
uerſitatis uel ciuitatis aliquem inſultum
fecerint,non dicit̃ uniuerſitas feciſſe, niſi
fuerint congregati ut uniuerſitas,& cōica
b to conſilio[b] hoc fecerint :alias uĩr feciſſe
ut ſinguli,ad idem uide qđ no. In.in c.cũ
non ignores.j.de pb.Et in fi.gl. Cōclude
mētem gl.per uerba pauciora & clariora,
cum quæritur de deuolutione fienda de

tenētem in l.quin-
que caſus, nu. 1.2.
& 3.& quaſi perto
tam. l.utrobiq; in
apoſt. Celſi ad ip-
ſum,ubi an hoc ca
ſu non præſentes
puniantur, & utrũ
ratificatio delicti
per ſingulares cō-
miſſi facta per uni
uerſitatem faciat
illam teneri,& qñ,
C. de decu. lib.10.
de quo per Feli.in
cap. dilectus,lo 2.
poſt iſtum,colũ.6.
uerſi.6.inquantum
omnes.j. de ſimo.
Pet.de Anch.conſ.
154.inc.Ex narra-
tis,col.7.uerſi.& ſi
dicatur.dixi plenè
in apoſti. ad iſtum
in c.gratum, nu.7.
in apoſt.in uer.col
legialiter,ꝫ.de po
ſtu.prela.
ANT. FRAN.
Circa hoc an uni
uerſitas teneatur de
delicto commiſſo
p ſingulos de ipſa
uniuerſitate,& ſine
dubio non tenetur
de delicto certi ho
minis,uel etiam in
certi,ut per Bar.in
l. ſed ſi hac,in §.q.
manumittitur, ff.
de in ius uoc. & in
l. aut facta in §.fi.
in pen.q. ff.de pœ-
nis, & in l. ſicut.,
poſt gl. ff.quod cu
iuſque uniuer. no.
& in l.1.in ult.col.
ff.quod quiſq; iur.
q̃ autē dicitur uni
uerſitatem teneri
ex delicto commiſ
ſo per ſingulos de
uniuerſitate ratifi-
cato;intelligo eſſe
uerum,quādo uni-
uerſitas adhoc cō-
gregata legitimè
tale factum à ſingu
lis ratificauit,neq;
ſufficeret q̃ ſingu-
li ſeparatim ratifi
carent,etiam ſi oẽs
id ſingulariter fa-
cerent, ut per glo.
& Doct. in ca. cum
omnes, de conſtit.
& in c.1. de re.ecc.
non alie.in 6.& ha
betur per Bart. in
l. omnes populi,
in 2.q. princ. ff. de
iuſtit.& iur. & per
Alex.in conſil.42.
q.1.3.parte conſil.
ubi dicit, q̃ ſi ſin-
guli de uniuerſita-

te ſingl'r donant, uel aliqd faciunt, ét ſi oẽs reſpũ numeri facerẽt, non diceret fcm̃ ab uniuerſitate,tene tñ menti,ꝙ ſi priores uel ancia ni uniuerſitatis aliqd facerẽt,ꝙ illud diceret fcm̃ ab uniuerſitate,de quo p Bal.in ti.de pa. conſtan.§.uni uerſitatis,in uſi.feu.de quo ſatis dubito,qñ adhoc non habuiſſent mãdatũ à conſilio ciuitatis,& uide Ale.io d.l.aut fcã, in §. fi.ff. de pœ.

ZACHARIAS.

a Qnòd ſi aduocatus. Adde ꝙ opi.d. Anto. ſequutus eſt Spe.in ti.de aduocato.§.3.uerſi. ſed nunqd priusq̃.ubi indiſtinctè tenet ut p do. Ant.& de aduocato concludit pal. Spe.e.ti.§.2.uer.fuit dcm̃.qđ idẽ eſt dicendum.

ANT. FRAN.

Circa hoc de aduocato,dicas ꝙ aduocatus nõ pt eſſe iudex in cã,in qua fuit,uł eſt aduocatus,ut p Bal.i l.ne in arbitris, in 2. col.C.de arb.& in l.apeiſſimi, in 2. col.C.de iu.& ten. Bar. in l.ptor,p il lũ tex &ibi p Ale. ff.de iur.om.iu. & no. in c.poſtremo ĵ.de app.& not.in Spe.in ti.de leg.in §. reſtat uidere,in uer.ltẽ ſi fuerit. & ſi eſſet ordinarius poſſet ex hoc recuſari, ſi propalauit intentionẽ ſuã ſm Inn.in c.irrefragabili,de of.or,& hř p Phil.Frã. in d.c. poſtremo, de app. ubi intelligit hoc uerũ io cã, in qua fuit aduocat⁹:ſec⁹ aũt in alia cã, niſi forſan eẽt ↄnexa, uł depẽdẽs ab illa ĩ qua fuit aduocat⁹. de quo ét p Io. An.in c.fi. de teſt. li.6. & qd ſi aliqs de familia iudicis ſit aduocat⁹,nũqd iudex ex hoc poſſit recuſari?uide p Inn.& d. Ant.in c. ex inſinuatione, d app.& p d. Abb.in pal.c.poſtremo,in 2.col.de ap. & per Lãfr.de Oria.in c. qm̃ ĉ, in uer.recuſatio,de proba.

SEB. SAPIA.

b Si aſſumit. Vide q̃ tradũt in l.apeiſſimi,C.de iu. & in c.cũ R.canonicus, ĩ. de off. deleg.

SEB. SAPIA.

c Imponere. Vide Gemi. latè i c.qm̃ 28.di. Pet.de Anc. in ↄſ.12. inc.Spñalia iudex, ad finẽ.

capitulo ad Epm,ꝙ aut ptãs eligendi ſeu corrigendi de iure cõi uel iure ſpãli pertinet ad Epm , uel capitulũ ſimul,& tunc ptãs in caſu negligentiæ non deuoluitur ad Epm,ſed ad Archiepm: quia cum Eps eſt negligens, non debet ipſe ſupplere ipſius negligentiam,adhoc quod leg.& no. in c.poſtulaſtis,de conceſ.præb. & in c.2. e.ti. Aut hęc ptãs pertinet principaliter ad capřm : & tũc ſi Eps nullo mõ intereſt in capřo, ptãs deuoluitur ad ipſum Epm: quia ipſe eſt ſuperior immediatus capři, & hoc caſu loquitur iſte tex.& tex.in c.2. de conceſ.pbẽ. Aut Eps intereſt capřo ut canonicus ex ſpãli conſuetudine, & tunc ſerua quod hř in d.c.poſtulaſtis. Aut ptãs eſt principalr penes Epm tm̃ , & tunc reſpectu iuriſdõnis exercendæ ptãs deuoluitur ad ſuperiorem,non ad capřm,ut in c.quanto,ŝ.e. quia rřr inferior nõ ſupplet negligentiã ſuperioris,ſed cõ,ut no. Inn, in c.quia diuerſitatem,de conceſ. pb. ſed reſpectu colřonis beneficiorum tunc ptãs deuoluitur ad capřm,ut in d.c.2 .Et ratio diuerſitatis eſt:quia maior eſt cõio inter Epm & capřm in colřone beneficiorum, quam in exercenda iuriſdõne : quia Eps & capřm de iure debent ſimul beneficia conferre : de quo tñ dic ut plenè no. in c. cum eccleſia vulterana,de ele.ſed iuriſdõ pertinet principalr ad Epm ſolum, licet debeat reqrere conſilium capři, & hodie cõiter Epi præſcr ipſerit ĉ capřa, ut abſq; eorum conſiliis poſſint punire ſubditorũ exceſſus,& alia iuriſdõnalia exercere,nec talis præſcriptio ſeu conſuetudo improbatur,ut in c.3 .de cõſue.li.6.dicit tñ Hoſ. hic,ꝙ in caſu iſtius. c. non propriè fit deuolutio de capřo ad Epm, ſed ſolũ pp ne- 1
gligentiã capři tollitur impedimentum conſuetudinis. nam conſuetudo impedie bat Epm,cum ipſe habeat hanc iuriſdi.nẽ c
ut in c.de pſona.11.q.1.Item no.ex fi.gl. ꝙ Eps de iure debet requirere conſilium capři , non ſolum in iuriſdõne,q̃ ad eum pertinet de iure nali , ſed ẽt in ea q̃ ad eũ deuoluitur per negligentiam inferioris,
4 qui pręſcripſerat ĉ Epm.† Op.ĉ prędicta vř.n.ꝙ ſi capřm fuit negligens,& Eps intererat capřo ut canonicus , ꝙ ipſe Eps non poſſit cognoſcere tanq̃ ſuſpectus, ar. in l.prętor,ff.de iur. om.iu. ubi dř,ꝙ ſi is qui fuit aduocatus in cã,aſſumitur in iudicem,non debet ipſe iudicare,ſed alteri cõmittere. Idem ergo dicendum in Epo, qui fuit negligens,dum eſſet de capitulo. Sol.dicit Inn.ꝙ illa l.procedit in aduocato,qui propalauerat intentionem ſuã circa deciſionem illius cauſæ,merito reddiř ſuſpectus in iudicando. Sed ſi Eps fuit negligens,ut canonicus, nõ redditur in hoc in aliquo ſuſpectus,& not.hoc dcm̃: quia quotidie allegatur pro intellectu illius.l.

ptor,ut pcedat in illo aduocato,qui propalauit intentionẽ
a ſuam.Ex quo inferř, ꝙ ſi aduocatus [a] fuit cõſultus in aliqua
b cã,& nõdũ dedit rñſum,ꝙ ſi aſſumit[b] in iudicẽ,pt iudicare. d.Ant.hoc impugnat,dicens,ꝙ ex quo iſti ſunt reuelata ſecreta cauſæ,pt ut ſuſpect⁹ recuſari:ſed primũ dcm̃ puto uer⁹ & all.adhoc gl or.in c.dilecto.ĵ.de teſti. q̃ dicit,ꝙ non dẽt qs remoueri à iudicando:quia reuelauit ei pars ſecreta cauſæ: qm̃ non habet iudicare ſm conſcientiam ſeu ſecundum reuelata per partem,ſed ſecundum legitimas probationes.

SVMMARIVM.

1 *Pœna pecuniaria poteſt imponi per prælatos, quam debent in uſus pios conuertere.*

Mulcta ſiue pœna eſt applicanda fiſco, & non iudici imponenti.

2 *Delegatio facta ſub nomine dignitatis delegantis, non extinguitur per mortem ipſius.*

3 *Arbitri non poſſunt eligi in cauſis criminalibus criminaliter intentatis, ſecus ciuiliter.*

Laudum arbitrorum non dicitur proprie ſententia.

S*Cæterum.* Si canonici ſine manifeſta & rõnabili cã,maximè in cõtẽptũ Epi ceſſant à diuinis, Eps ceſſationẽ nõ ſeruabit, & Metropolitanus uice Papę de hoc cognoſcet.hoc primò.Prælatus in impoſitione Pœnę cauere dẽt à quæſtu pecuniæ,& ab omni alio grauamine hoc ſecundò vſq; ad finẽ; & duo ſunt dicta principalia.ſm,ibi: *prouideant.* Caſus lite. Dicitur in hoc.§. ꝙ ſi canonici abſq; manifeſta & rõnabili cã in contẽptũ Epi ceſſauerint à diuinis; Eps celebret in eccleſia cathedrali, & Metropolitanus tanq̃ delegatus à Papa ſup hoc ad q̃relã Epi cognita veritate eos taliter corrigat, ꝙ metu pœnę talia de cetero nõ pſumant.In fi.dicit ꝙ plati eccleſiarũ hoc ſalutare ſtatutũ ad q̃ſtum pecuniæ, vel grauamen aliud nõ conuertant,ſed diligenter obſeruent,ſi canonicã velint effugere vltionẽ.Ber. No.1.vbi canonicis cõpetit de cõſuetudine facultas ceſſandi à diuinis , nõ debẽt hãc ceſſationẽ facere abſq; manifeſta & rõnabili cauſa;ꝙ ſi fecerint,Eps nõ teneř illã ceſſationẽ obſeruare ; & hodie qualr debeant fieri iſtæ ceſſationes,dic vt le.& no.in c.ſi canonici, & c.quãuis.ĵ.eo.li.6. No.2.caſum, in quo Archieps põt punire canonicos Suffraganei ſui. No. tertio,ꝙ prælatus non debet de facili in correctione exceſſuum imponere pęnam pecuniariam . oritur enim contra eos ex hoc præſumptio , ꝙ correctionem faciant , non propter Deum , ſed propter quæſtum pecuniæ . † Nunquid autem poſſint prælati imponere pęnam pecuniariam , dicit Hoſtien. ꝙ ſi uident illam pœnam magis timeri , quam ſpiritualem , poterunt illam imponere , [c] ſed non debent eam conuertere in utilitatem propriam , ſed in uſus pios , niſi euidenter indigeant , & ſic poteſt intelligi infra eodem cap. dilectus , facit quod in ſimili habetur in l.3 . C.de modo mul. ubi dicitur , ꝙ iudex pecuniariam pœnam poteſt applicare ad opera publica, puta,ad refectionem murorum,pontium , & ſimilium, & ſi ſpecialiter non deputat ad opera publica , ſed ſimpliciter mulctat , ſeu condemnat , commodum applicatur fiſco , & non ipſi iudici;& ita not.dicit illa lex.quam no.Hoſt.aliter hic alle.& vide ad materiam quod no. Io.An.poſt Hoſti.in c.1.de homi. li.6.vbi dicit,ꝙ prælatus poteſt mulctare,& de mulcta diſponere,vt.ŝ.dixi;& pleniſſimè tetigi hanc materiã in c.licet,de pœ.& dic vt ibi & no.dictum Hoſt. In gl.in ver.ceſſauerint,in fi. Item põt aliter rñderi ſm Inn.ꝙ canonici non præcipiunt ſibi ipſis, ſed capitulũ præcipit ſingulis vt ceſſent à diuinis. nam,vt patet in §.exceſſus.ŝ.e.capitulũ põt iudicare de exceſſibus ſingulorũ: vel ſm Hoſti.capitulũ hic non fert aliquam ſententiã,nec canonici;ſed tm̃ ſuſpendunt eorum organum, donec fuerit ſatiſfactũ;& vtraq; ſol. bona,ſed prima ſubtilior. In gl.pe.hęc gl.quærit nunquid Archieps ſit delegatus,vel ordinarius in iſto caſu; & cõcludit ꝙ eſt ordinarius hñs hãc iuriſdõnẽ ab iſta cõſtõne;& ió

exponit

exponit delegat^a.i.datus.q.d.Archieps fuit hic datus in ista
cã,nõ aũt delegatus:qa si fuisset delegatus,expirasset sua iu-
risdõ per mortẽ illius Papæ, qui hanc delegationẽ fecit,vt
in c.gratũ,& in c.relatũ,de of.dele.Inn.loqt alternatiuè,di
cẽs q iste Archieps est delegatus;vel ponit hic casus spãlis.
Vin.simplr tenet eũ esse delegatũ:& dicit q iõ fuit deputa-
tus delegatus: qa de iure nõ poterat cognoscere de cã,quã
hẽt Eps ꝯ subditũ suũ,vt in c.si clericus aduersus clericũ.11.
q.1.licet totũ cõciliũ ꝓuinciale possit adiri.11.q.4.i c.1.&
no.hoc dcm.q Eps pt subditũ suũ criminalr cõuenire corã
cõcilio ꝓuinciali,cui præest Archieps,vt in c.sicut.ĩ.de acc.
sed nõ corã ipso Archiepo. Sol.d.Ant.sequit illã opi.q sit
delegatus:quia hoc expsse dicit iste tex.nec est aliqua spãli-
tas hic:quia iõ hæc iurisdõ delegata nõ expirat morte dele-
gantis:qm fuit data p viã legis,& nõ ab hoie, vt in d.c.gra-
tũ: sed data à lege nõ expirat p mortẽ hois,& bñ loquit;&
puto hanc esse diuersitatis rõnẽ.nã hõ morit,& eodẽ mõ cũ
eo extinguit delegatio,cũ re integra nõ fixerit radicẽ in p-
sonã delegati:sed lex nunq̃ morit,sed sp loquit, vt in l.Ar-
a riani,C.de hære.† Pro hoc bo.tex.in sũi in c.si gratiosæ, de
rescrip.li.6.vbi patet q dispõ fcã noie dignitatis nõ perit p
mortẽ hois disponẽtis. Et faciunt hæc ad statuta,p q̃ qũq;
cã delegat alicui,vt p mortẽ statuentiũ nõ expiret delega-
a tio.^a Idẽ vr,qñ existens in aliquo offõ aliquid disponit per
viã statuti,vt p mortẽ seu remotionẽ illorũ officialium nõ
expiret illa dispõ:secus si non per viã legis vel statuti:sic si
Eps sub cõdõne fert sniam excõicationis,extinguit illa sen-
tentia p mortẽ epi: secus si p viã statuti illã sniam ꝓtulit,
vt ꝓbat in c.2.de consti.lib.6.iuncta gl.in c.à nobis,el 2.de
sen.exc.Scdõ gl.quærit quare hic nõ fuerunt assumpti arbi
tri inter ipsos canonicos & Epm suũ,cũ in iure disponat,q
si Eps hẽt cãm ꝯ subditũ, debeant eligi arbitri? vt est casus
sing.in c.si clericus.11.q.1.gl.rñdet,q ista erat cã crialis,in
qua ñ assumunt,vt in c.pe.de in int.rest. & in l.ñ distingue-
m^9,i §.Iulian^9,ff.de ar.No.singulr duo ex hac particula.pri-
mò restrictionẽ ad illud.c.si clericus,vt nõ ꝓcedat in cã cri
minali.dẽt ergo tunc Eps ex casum istius.c.cõuenire subdi-
tũ suũ corã Papa, vl corã cõcilio ꝓuinciali,vt.s.dixi;& hoc
intellige,nisi notoriè subditus excesserit ꝯ Epm: quia tunc
pt Eps esse iudex in iniuria ꝓpria,vt not.ponit Inn. in c.ex
parte.ĩ.de ver.sig.dixi plene in c.cũ venissent.ĩ.de iud.& li-
3 mita vt ibi dixi.†Scdõ not.& sp teue menti,q quẽadmodũ
arbitri volũtarii nõ pñt cognoscere de cã criminali,ita nec
arbitri iuris; & iõ si statutũ simplr disponit,vt inter attinẽ
tes cõpellat iudex partes ad eligendũ arbitros, nõ dẽt statu
b tũ intelligi in causis criminalibus^b criminalr motis,sed in
ciuilibus,vel ciuiliter motis.nã vt dicit Inn.& Io.An.hic,&
bñ,de cã criminali ciuiliter mota bñ põt cõpromitti;& idẽ
no.in c.pe.pal. sed ego allego tex. apertũ in c.quintauallis,
de iureiu.vbi probat q nedũ in arbitros,sed ẽt arbitratorẽ
põt compromitti de cã criminali ciuiliter mota.Et faciunt
hæc ad qõnẽ. Quid si statuto cauet,vt snia arbitri hẽat exe-
cutionẽ paratã, & arbiter fuit assumptus in cã iniuriarũ ci-
uiliter mota,vel sup alia actione famosa,nũquid cõdẽnatus
c p arbitrũ efficiat infamis?^c & indubiè puto q nõ:^d quia(vt
d patet ex pdictis)nedũ in arbitro volũtario,sed ẽt in arbitro
iuris denegat hæc ptãs circa grauia.Itẽ tex.vr in l.quid er-
go,in §.ex cõpromisso,ff.de his qui no.infa.vbi tex.dicit, q
dãnatus p arbitrũ in accusatione famosa nõ efficit infamis:
e quia nõ p oĩa dictũ arbitri est snia.^e vñ ad ꝓpositũ,licet sta
tutũ det executionẽ dicto arbitri,nõ tñ p hoc facit illud di
ctũ esse sniam.nõ.n.dat sibi iurisdõnẽ: qa nõ ꝓbat hoc esse,
qđ ab hoc cõtingit abesse,vt in c.2.de trãsla.epis.& in l.neq;
natales,C.de ꝓba.sed dictũ arbitri pt hẽre executionẽ absq;
eo q sit vera snia,vlq arbiter hẽat iurisdõnẽ;vt puta p ap,p
bationẽ partiũ expressam,vel p taciturnitatẽ.10.dierũ,vt in
l.pe.C.de arb.ergo statutũ dando executionẽ arbitro, nõ p
hoc dat iurisdõnẽ arbitro, vl facit dcm suũ eẽ merã sniam

Item & fortius, vbi statutũ deuiat à iure
cõi,dẽt restringi quantũ põt,& satis est q
aliqnid operet, vt probat in l.si qñ, C.de
inoff.test.& in c.in nostra,de iniu.& in l.
3.§.hæc verba, ff.de ne.gest. ergo intelli-
a gendũ est statutũ,vt habeat hunc effectũ ꝯ
ius cõe, l.vt inuita parte & ꝯdicente hẽat
b executionẽ paratã,sicut hẽt p emologa-
tionẽ expressam,vel tacitã;vñ nõ dẽt in-
c telligi vt ẽt in alio deroget iuri cõi,p qđ
disponit,q ex snia arbitri nemo infama-
tur,vt d.§.ex cõpromisso, cũ primũ possit
esse sine isto, vt ꝓbat in d.l.pen. Sed quo
ad principale dictũ gl.Io.An.post Hosti.
sentit hic ꝯriũ, dicens q arbitri bñ potuis
sent hic eligi, cũ nõ ageret criminaliter,
d sed ciuiliter; quo casu arbiter assumi põt,
vt ẽt no.in c.pe.pal. & vr ꝓbari in c.quin
tauallis,& c.veniens,de iureiur.vñ fm eũ
si non emanasset.c.quãuis,de of.or.lib.6.
& ecclesia cathedralis nõ hẽt Metropoli
e tanũ,vel esset Metropolitanus nõ habens
Primatẽ,deberẽt eligi prius arbitri: imò
plus dicit Hosti. q ẽt in casu huius.c.pñt
eligi arbitri: sed si nõ cõueniunt,tunc de
mũ recurritur ad Metropolitanũ; & tunc
oportet dicere ad istũ tex.vt sentit Inno.
q sic placuit Papæ hic prouidere.& fortè
fm eũ hoc fecit: qa cã capli est ardua,vñ
sequeret q̃dã pplexitas, cũ in arduis Eps
debeat hẽre cõsiliũ capli:qđ tñ hic nõ po-
tuisset habere. Itẽ hoc fuit inductum pp
scandala euitanda,quę possent oriri inter
Epm & caplm: quia Eps diceret nullã le-
gitimã cãm subesse caplo asserenti cõtra
riũ.Et hæc rõ magis placet,quã præcedẽs
rõ gl.in eo, qđ dicit q ideò Eps nõ punit
hic canonicos: quia non dẽt esse iudex in
facto proprio.nã iste tex.prouidet nõ so-
lũ cũ fit cessatio in contemptũ Epi,sed ẽt
in odiũ alterius,vt patet ibi in tex.maxi-
mè in contemptũ Epi. Item dic q dictũ
Io.An.esset verũ,si hic ageretur ciuiliter:
sed tex. innuit q criminalr isti canonici
sint puniẽdi,vt ꝓbat ibi iste tex.castiget,
& ibi: *metu pœnæ &c.* Conclude ergo,q
Metropolitanus in hac cã est delegatus,
& q emanauit hęc prouisio pp scandala
euitanda inter Epm & caplm. Item quia
sæpe fit cessatio in odium Epi. Extra glo.
quæro nũquid celebrans in hac ecclesia,
vbi cessatur à diuinis, efficiatur irregula-
ris? Inn.q non:quia p hoc ecclesia nõ est
interdicta. Tu distingue vt leg.& not.in
cle.1.de sen.excõ.& in c.non est,de spon.

SVMMARIVM.

1 *Habitantes in aliqua ciuitate dicuntur de po-
pulo illius ciuitatis.*
2 *Represaliæ concessæ contra Perusinos, non ex
tenduntur ad Perusinos in hac ciuitate Ful
gines habitantes.*
3 *Episcopus tenetur sibi vicarium constituere.*
Vicarius epi debet esse clericus, & non laicus.
4 *Episcopi duo an possint esse in eadem diœcesi,
& omnino pares ex dispensatione Papæ?*
*Pontifices duo eodem tempore non possunt esse
sed duo Imperatores sic.*

Abb.i c.1.de emp.
& uẽ.& Ro.in fin.
326.inc.fuit inter
rogat^9 ab uno Epo
& in fin.345.inci.
statutũ Episcopi.
a Delegatio.Adde
Lap.alle.88.
b Criminalibus.
Adde Ro.cõs.282
SEB. SAPIA.
c Infamis. Vide
Bald.in l.1.col.3.
C.de peri.& com.
rei ven.& Alex.in
cons.19.in 4.uol.
Imo.in c.sup qõ-
num, in prin.col.
6.s.de of.deleg.
d Quod non. con-
trariũ tenet Bart.
i d.§.ex cõpromis
so. vide ibi Bart.
And. Barba.
ZACHARIAS.
e Dictũ arbitri est
sentẽtia. Adde dũ
hic infert, q lau-
dum arbitri non
venit appellatio-
ne sententiæ, q il
lud est verum: ita
no. Bal. in l.1.C.
ne lic.ter. prouo.
Alex.in l.1.ff.de
arbit.Paul.de Ca.
consi.71.& si pete
res, qualiter igit
appellatur?dic eũ
Bar.in auth.si ve-
rò,C.de iud.q nõ
dicitur sententia,
vt terminis illius
vtar, sed transa-
ctio.
ANT. FRAN.
An laudem dica
tur snia vel transa
ctio, dicas q est
transactio, vt hic
per istũ. ad quod
uide Ale. in l.sciẽ
dum,ff.de ver.ob.
quod etiã uoluit
Bal. in ru.C.de re
rum permut.in fi.
ubi dicit q est cõ
tractus. Dicas tñ
q licet sit transa-
ctio,tamẽ impro-
priè dicitur tran-
sactio, secundum
Bar in l.q si Ephe
si. in §.si.ff.de eo,
quod certo lo. &
habetur per Pau.
de Ca. in cons.68.

a De populo. No.q̃ hñtes domiciliũ in ciuitate sunt de populo, & veniunt appl'oue populi: sed reuera iste tex. loquit in populis in pluralí, sm Io. de Imo. hic; & sic non procedit. sed tu dic q̃ ideò loquit in plurali, quia habuit respectũ ad ciuitatẽ & diœcesim, & alle. pro se tex. cũ gl. in l. in vrbe, ff. de sta. ho. & gl. ibi alle. l. prouinciales, ff. de ver. si. vide Bal. in c. 1. d̃ for. fide. quẽ uoluit Abb. hic allegare, cuius sunt ista dicta. & idẽ voluit Bal. in l. 3. ff. de ver. sig. facit ꝑ hoc gl. i c. ius quiritum. 1. di. vbi appellatiõe populi Romani ueniunt Iudæi; facit gl. in c. rogatiõis, de cõse. di. 3. ubi appl'one populi ueniũt serui. io dixit Bal. in l. spadonẽ. §. iã aũt, ff. de excu. tu. q̃ appellatione incolarũ, ueniũt Iudæi, si cõcedit priuilegium incolis certi loci. sed idẽ Bal. in rub. C. qui accu. nõ pos. tenet ꝯtriũ ad illũ. §. vid quæ dixi in repetitione rubricæ de re. ec. n̄ ali. & Bal. in c. Rodulph⁹, de rescri. And. Barb.

ANT. FRAN.

Dicas q̃ appellatione pp'li ueniũt ẽt forenses possidentes bona in populo ẽt ecclesiæ ꝓ oneribus iniũctis 1 ꝓ rebus, q̃ fuerunt laicorũ, vt ꝑ dñm a Car. in cle. 1. in 3. q. de im. eccl. & appellatione populi. nõ venit clericus, nisi in fauorabilibus, ut ꝑ d. Car. in b cle. in plerisq;, de elec. & in cle. 1. §. nos itaq; de reliq. & uene. sanc. Et adde q̃ populus semper est idem, licet hoies mutẽtur ẽt ad mille annos, ut 2 est gl. in c. deniq; 7. q. 1. & facit l. ꝓponebat, ff. de iudi. & hr̃ ꝑ d. Car. c in cle. 1. in §. nos uerò, d̃ iureiu. ubi dixit, q̃ qñ populus iurat, successores tñ nõ ligantur iurõ, nec obligantur ad periuriũ. & adde q̃ populus cõstat ex 10. hoibus, ut uoluit gl. 10. q. 1. in c. 1. & hr̃ per gl. in c. unico. 10. q. 3. & hr̃ ꝑ Bal. in auth. qd locũ, in fi. C. de colla. & ꝑ Bar. in l. prætor, in prin. ff. ui bo. rap. & in l. sicut in §. 1. ff. qd cuiusq; uni. no. ubi dixit q̃ populus & gens est idẽ. & uide gl. in c. 1. & ibi ẽt ꝑ Inn. de elec. & ꝑ Bal. in l. it. in 3. col. C. de execu. rei iudi. & ꝑ Ale. in l. de minore, in §. tormẽta, ff. de quæst. Et adde q̃ popul⁹ Romanus accipit ꝓ toto imperio Romano, ut ẽ gl. in l. Roma, ff. ad muni. sed hodie dñr de populo Romano oẽs gẽtes illi obedientes, licet modicæ sint, de quo vide. Bar. plenè in l. hostes, ff. d̃ capti. & tene mẽti gl. & Bal. in c. 1. in vl. col. si inter do. & uas. lis ori. q̃ dixit, q̃ populus Roman⁹ p̃t deponere Imperatorẽ. qd ẽt uoluerũt Cy. Gul. d Cu.

C A P. XIIII.

QVoniam. Cũ in ciuitate vel diœcesi sunt populi diuersarũ linguarũ, Eps prouidere dẽt eis per viros idoneos, qui secundũ varietatẽ linguarũ officia eis celebrẽt, & sacra ministrẽt; & si vrgens est necessitas, cõstituet sibi vicarium pontificẽ illius linguæ: nõ tñ ꝑꝑ hoc eadem diœcesis dẽt habere duos ep̃os. h. d. vsq; ad fi. & duo sunt dicta principalia: secundũ: ibi: *prohibemus*. Casus literalis. In multis partibus intra vnã diœcesim vel ciuitatẽ permixti sunt populi diuersarum linguarũ, q̃ sub vna fide varios hñt ritus & mores. statuit conciliũ, q̃ ep̃i hmõi ciuitatũ eligant viros idoneos, qui secundũ diuersitatẽ linguarum diuina illis officia celebrent. & ecclesiastica sacra ministrẽt, instruendo eos verbo & exẽplo. prætereà prohibet conciliũ, q̃ vna ciuitas nõ hẽat plures Ep̃os, tanquã vnum corpus habẽs plura capita, quasi monstrũ: sed si necessitas ꝑꝑ causas prædictas postulauerit eps loci catholicũ sibi præsulẽ nationibus illis conformẽ cõstituat sibi vicarium, qui sibi sit per oĩa obediens & subiectus: & si aliquis se aľr ingererẽt, nouerit se excõicatũ, & nisi resipuerit, ab oĩ ecclesiastico ministerio deponat; adhibito (si necesse 1 fuerit) brachii secularis auxilio. B. † No. 1. q̃ oẽs habitãtes in eadem ciuitate hñtes 3 ibi domiciliũ dñr de populo[a] illius ciuitatis, licet sint diuersarũ linguarũ, seu fortè alibi nati sint; & hoc vltimũ clarius ꝓbat in auẽ. de quæstore, in prin. & in l. prouinciales, ff. de ver. sig. qd est bñ no. Si ergo[b] interdiceret populus Senensis, essent interdicti nedũ Senenses. i. qui originem in Senis traxerũt, sed ẽt oẽs hñtes hic domiciliũ: quia rõne domicilii efficiunt de isto populo; & ꝑ hoc tenuit Bal. in l. i. feu. q̃ cessante cã legitima nõ pñt ciues expellere hoies hñtes domicilium in ciuitate. 2 † Item infero ex prædictis, q̃ si represaliæ essent inductæ ꝯ Florentinos, non debent extendi ad Florentinos habentes hic Senis[c] domiciliũ: quia cũ sint ẽt de populo d Senensi rõne domicilii, & materia represaliarũ sit odiosa, debent intelligi de populo Florentino duntaxat, qd tenet Bar. in d. l. prouinciales, & latius per eũ in tractatu represaliarum. No. 2. tex. hic expressum pro opi. quam tenui in c. pastoralis, s̃. e. q̃ vbi in loco est specialis & certa cõsuetudo quo ad diuina officia, nõ tenent clerici se conformare cõsuetudini ecclesiæ Metropolitanæ: quinimò plus probat hic, q̃ clerici sequũtur mores & ritus populi. Not. 3. q̃ in diuinis officiis & sacramentis ministrandis põt esse diuersa consuetudo ẽt in eadem ciuitate. nã sæpe contingit, q̃ in eadẽ ciuitate sunt Græci & Latini, vt in ciuitate Constantinopolitana, & in multis locis Calabriæ. Itẽ Italici & Teutonici, vt in ciuitate Tridẽtina. Item b Gallici & Teutonici, vt in ciuitate Meteñ. quo casu procedendũ est per Ep̃m, vt hic dicitur: intellige tñ, dũmodo non sit talis consuetudo, quæ pariat periculũ animarum, & honestati ecclesiæ sit cõtraria. nã tunc non sunt tolerandi in eorum ritibus & moribus, vt ꝓbatur in c. fi. de bap. Item not. q̃ Ep̃s dicitur caput ciuitatis & c diœcesis, & q̃ tota diœcesis censetur vnũ corpus; & intellige q̃ Ep̃s est caput in spiritualibus. in temporalibus verò est dñs d ciuitatis, vt in c. solitæ, de maio. & obe. & in c. cãm, qui fil. sint le. & in c. duo sunt. 96. di. Itẽ not. casum, in quo Eps tenetur sibi constituere vicariũ alium Ep̃m. Et ex hoc sm cõem intellectum habes duos casus singulares. Primus in eo, q̃ quis creatur Eps absq; Ep̃atu. Secũdus, in quo Eps 3 est vicari⁹ & subiectus alterius Ep̃i. † An aũt extra illũ casum teneatur Eps sibi cõstituere vicariũ seu officialẽ, nõ memini me apertè legisse, & aľs de hoc fui interrogat⁹. Credo tamen q̃ Eps teneat; ad qd alleg. tex. no. qui videtur hoc probare, si bñ põderet. 16. q. 7. in c. in nona actione. uam ibi & in c. cum simus. 9. q. 3. & in c. quia in quibusdã. 89. di. dicitur q̃ Eps tenetur ecclesiæ suæ cõstituere œconomum generalem: & si non statuit, Archieps dẽt sibi illum constituere; & œconomus generalis ibi capitur pro gerente vices Episcopi vniuersaliter etiam quo ad iudicandos clericos, vt probatur in c. in noua, vbi œconomus appellatur vicarius. & dicitur ibi q̃ ille œconomus non debet esse laicus,[d] quia indignũ est, vt laicus sit vicarius Episcopi, & iudicet clericos: pro hoc etiam facit: quia iura tractant de vicario episcopi tanquam de officio ordinario & perpetuo, vt. s̃. de offi. vic. & melius eo. ti. lib.

& Bar. l l. si ambigit, ff. de leg. sed Bar. in l. sed & reprobari in fi. prin. de excu. tu. & ibi Nic. de Nea. in addi. tenet ꝯtriũ, & in l. fi. C. de leg. cõcludentes q̃ ius priuãdi Imperatorẽ spectat ad solũ Papã; & tene mẽti q̃ popul⁹ ñ recognoscẽs supiorẽ p̃t auferre hæreditatẽ ei, q̃ occidit testatorẽ, ita Bal. in l. 1. i ult. col. C. de hæ. inst. & tene mẽti q̃ popul⁹ p̃scribit sibi libertatem spatio. c. annorũ. ita Bal. in l. 1. in fi. i ver. & idẽ dico, C. ne rei dñi. vel tẽplor. qd est no. q̃ a talis populus ñ recognoscẽs supiorẽ hẽt fiscũ. populus aũt recognoscẽs supiorẽ, ñ hẽt fiscũ, ut dixit Bal. in d. l. 1. de hære. insti. & in l. 1. C. de bo. vac. li. 10.

SEP. SAPIA.

Si ergo. Contrarium tñ vr̃ sentire Bal. in rub. C. q. accu. ñ pos. ad fi. vid tñ eundẽ in c. 1. de de forma fideli. & in ti. de pace Constan. ueri. nos Romanorum.

Hic senis. Adde late Noui. in l. 1. ff. sol. matri.

ZACHARIAS.

Nõ dẽt eẽ laic⁹. Adde Fel. ita tenẽtẽ in c. 2. nu. 6. ꝯ. & iudi. Qd tñ limita vt ꝑ illu ibi, co. 3. ver. q̃to, nũq̃d laicus. tuisi talis ep̃i hr̃et iurisdõnẽ tẽporalẽ: quia tunc laicus põt constitui uicarius Ep̃i.

ANT. FRAN.

An laic⁹ possit eẽ uicari⁹ Ep̃i, dicas q̃ ñ: sed bñ p̃t eẽ assessor & cõsultor, vt ꝑ d. An. & Imo. p⁹ Inn. i c. decernim⁹, d̃ iud. & ꝑ Li. Ot. in suo trac. de arb. i 2. pte. ad fin. Adde, q̃ laic⁹ ñ p̃t cognoscere d̃ causis spũalib⁹ principaľr vł incidẽter. d̃ quo i c. tuã, d̃ or. cog. imò dicebat Ho. i sum. d̃ of. de. i §. 1. i uer. q̃d si de legato, que ẽt refert Ant. d̃ But. in d. c. decernim⁹, de iud. q̃ laic⁹ ñ p̃t eẽ delegat⁹ i cã spũali ẽt cũ clerico. de quo ẽt vide ꝑ Spe. in ti. de recusat. in §. 1. 2. & 3. & in ti. de feu. i §. 4. uer. pe. & uide ꝑ Io. An. i c. sua, de ap. Dicas tñ q̃ licet laic⁹ ñ se intromittat de spũalib⁹, ut in c. ꝯtingit, de arb. & in c. cãm de p̃scr. & in c. princeps. 23. q. 5. tñ illud ꝓcedit, nisi de lnia Papæ, ut in c. Adrian⁹. 63. di. & hr̃ ꝑ Gemi. in c. 2. de p̃bẽ. li. 6. Itẽ hoc verũ, nisi in casibus in iure expressis, ut est gl. reputata singularis in c. fi. 23. q. 1. verũ aũt laicus possit esse rector hospitalis uel œconomus ecclesiæ, hr̃ ꝑ do. Ant. & Imo. in d. c. decernimus, de iud. & ꝑ d. Abb. in c. 1. ne clei. uel mo. & ꝑ Bal. in l. orphanotrophos, C. de epis. & cle. imò dicebat Bal. in l. 2. C. de sacros. ec. q̃ laici nõ pñt esse in choro cũ clericis, nisi adhibeant testes: p̃t tñ laicus ex priuilegio Papæ cõferre bñficia, ut in c. Adrianus, & seq. 63.

6. X

di. Adde tñ q laicus in casu necessitatis pôt iniungere palam, ut est gl. in c. t. 16. q. 1. per c. 2. de consecr. di. 4. & iõ dicebat Inn. in c. olim, de rest. spol. q laicus non pt esse in possessione absoluendi animas et in foro pœnitentiæ: quia non potest spiritualia possidere.

a Ad Epm. Not. q prædicatio dr officium. uide qđ hr in c. qđ Dei timorem, đ sta. mo. & c. cum ex iniun cto, de hære. & in c. sicut, eo. ti. uide quę ibi dixi. & pô dere: qa ut q lei cus qui est sanctæ uitæ, & doctus, ex delegatione pôt pdicare. hoc dico p tex. in c. sicut, đ hære. ubi dr non psumat: qa intelligitur authoritete pprie, & qđ hr in c. qio, els decernimus, de iu. de uerbo, psumo, & ita ēt intelligo in c. mulier. 23. di. ubi dr q non psumet prędicere mulier: quia intelligit au thoritate propria secus si ex delegatione, & adduco sile in c. statuim' §. hit oibus 61. di. ubi dr, q quis nô pôt de stetu laici assumi i epm, nisi esset homo sanctæ uitæ, ut in S Nicolao, & eliis, de qb. ibi, certè talit laicus sanctus & honestus est dispensatus à iure côi. cogita tamen. And. Barb.

ANT. FRAN. De officio prædicádi, dicat q est rectoris ecclesiæ curetæ, ut in cle. dudum, in §. uerũ, & ibi per d. Card. In princ. de sepul. & hr p gl. in cle. 1. de reg. & per d. Abb. in c. quã sit, de iu. ubi hr q tale officium non competit his, qui non habêt curem animarum, nec ēt fratrib. mendicantibus, nisi ex priuilegio: & addas q pdicatores nô debent prædicare sine licentia Pepę uel diœcesani, als incidunt in excõicationem. c. excõicamus, el 1. §. quia uero nonnulli, de hær. nec debet qi pdicare in aliena parochia nisi inuitatus, uel de licentia obtenta à sacerdote parochieli: qđ ēt uerũ ē, ut & Archiepo in diœcesi suffra-

6. & hoc potuit emanasse, qa eps sol' non pt oib. prouidere, qtumcunq; sit diligentissimus, ar. in c. fi. de of. archipsby. Practica ergo puidendi erit hæc. nã si Eps erit negligens in constituendo sibi uicarium, Archieps statuet sibi terminum ad côstituẽdũ, quo casu elapso termino puidebit ipse Archieps, ut in d. c. cũ simus, iunc. c. in nona, pall. In gl. in uer. urgens necessitas, ibi: *dispensatiuè*. dcm hoc pt intelligi multipliciter. primo, q. ista fuit iuris dispensatio, ut Eps sit sub alio Epo. Item ut unus
4 Eps creet sibi alium Epm. †Nunqd aũt pp possit prouidere dispensatiuè, ut duo Epi sint i eodẽ Epatu oĩno pares, tex. fin. uir i nuere q sic, in c. non aũt. 7. q. 1. nã hoc accidit in psonã Augustini, ut ibi hr. refert tñ ibi Arc. Aug. dixisse, q si sciuisset phibitionẽ ecclię, non acceptasset. Credo tñ q ex cã posset pp hoc statuere. nã olim in primitiua ecclia oẽs Epi regebãt ecclias in côi, ut no. in c. cũ sit Romana. j. de app. De Priarcha Gradensi, q morat uenetiis, uiđ gl. 80. di. in c. 2. An aũt possint creari duo sum. pontifices, uel duo Impatores, uide gl. fin. in d. c. nô aũt: q in summis pôtificib. tenet q ñ: qa esset ɔ articulũ fidei, & unã sanctã &c. Itẽ ɔ dcm euangelicũ, & fiet unũ ouile & unus pastor, sec' in Impatorib. cũ sint uicarii & defensores ecclię Romanæ, ut in cle. Romani, de iureiur. & dic ut ibi no. In gl. i uer. *sibi uicarium*, ibi: *à quo consecrabitur iste eps*. Ex hac gl. habes unũ intellm ad tex. de quo pmisi, ut intelligat q Eps loci côstituat de nouo unum Epm ɔformẽ linguę & ritib. illius ppli, & faciat illũ sibi uicariũ. Scđs intells est ex gl. ut ñ Eps, sed ali' supior, q ei psit, côstitui dẽat. nã hoc ñ dr de Epo, sed de quolibet psidenti, sicut & ppositus, ut in c. quis j. de uer. sig. Itẽ & pses. nã qlibet regẽs puinciã pt appellari pses: qa puinciæ pest, ut in l. 1. ff. đ of. psi. & no. hoc dcm. Do. tñ côiter hunc intellm sequunt: qa ñ est sufficienter puisum istis ppls quo ad pôtificalia, & iõ dẽt capi hic psul p Epo. Tertius intells, ut als psulẽ illi' linguæ, q forte est sine Epatu, ɔstituat sibi uicariũ. nã, ut hodie côtingit, multi sunt Epi sine administratione epatuũ, ut sunt isti, q vulgariter appellãt nullatenẽses. & iste intells satis pôt applicari ad tex. & ubi talis eps repiet, côsulerẽ hunc intellm, sed in effectu posset teneri intells gl. In gl. fi. ibi: *nisi clericus sit incorrigibilis*. Intellige gl. qñ inuocat brachiũ sclare, ut puniat clericũ iure suo, & sic loquunt iura all. in gl. Si aũt inuocat brachiũ sclare ad auxiliãdũ & iuuãdum iudicẽ eccliasticũ, ñ est necesse, q cleric' sit incorrigibilis. uñ si timet de potẽtia clerici, uł ne fugiat, poterit iudex ecclastic' capi facet clericũ p familiã ptãtis, ad hoc c. ut famę, đ sen. exc. & i c. 1. j. e.

ganeorum non liceat pdicare, nisi de eorum lnĩa, ut per Card. in cle. dudum. §. ab olim, de sepul. & adde ēt q mulierib' ēt Abbatissis non licet publicè pdicare, sed in secreto sic inter moniales suas, ut p Car. in cle. 1. in prin. de reli. do. ubi ēt dicit, q licet cruciferis, hospitalarijs, & templarijs pdicare. & adde q qñ fres pdicant, non dẽnt concurrere cũ plaris nolentibus prædicare, ut p Card. in d. cle. 1. in 7. q. qui ēt dicit, q cẽ prædicandi pt monachus exire de monasterio. đ quo in c. qđ Dei timorẽ, de sta. mo. & adđ, q pdicare nô est minus, q corpus Christi consecrare, ut per Car. ubi ẽ. & hr in c. cũ oẽ, de consec. di. 2. Et adde q prædicatores uoluntarij pñt recipe eleemosynas à uolentib. nô aũt ab inuitis: sed necessarie pñt recipe ēt ab inuitis, & petere pro necessitate uictus ut hr in c. cum ex officij, & ibi per Hos. & Do. de psc. & no. in c. cũ uolũtete. §. pdicatores de sen. exc. & adđ, q prædicatores ñ dent noĩatim diffamare peccatorẽ uel usurarium: sed debent gñalr, increpare, ut in c. si sacerdos, & ibi p gl. de off. or. & de of. prædicationis uide ēt p glo. in c. Iter cætera, de of. ord. Et adde q ēt tpe interdicti pôt pdicari ēt pulseta campana, nisi hoc fieret in fraudem, ut pleuè p d. Car. in cle. 2. in 6. q. de sen. excõ. & quod dicitur hic de uerbo, præsumo, dicas q in dubio capitur in malẽ partem. imò dicimus q ex immoderata liberalitate & ex qualitate actus celebrati præsumit fraus, ut in l. si uẽtri, in §. fin. ff. de priu. cre. & p Bal. in l. eam quam, in antep. co. C. de h. dec. & hr i l. oẽs, i §. Luci' ff. de his, quæ in frau. cred.

b Prædicandi. Cui competat pdicãdi officiũ, uide Abb. in c. quam sit, de Iudęis, & Fel. in c. excommunicam' colum. 3. uer. nor. in §. quia uero, de hæreti.

SVMMARIVM.

1 *Eps cũ uisitat, dẽt pdicare populis; & ad eum principaliter pertinet officium prædicandi.*

2 *Episcopi uisitantes per alios, an possint aliquid exigere a uisitatis?*

3 *Episcopus mittens legatum ad aliqua loca, debet ipse illi puidere de expensis, nisi expensa sit grauis, & missus pro cõmuni negotio.*

CAP. XV.

INter cætera. Epi, qui p se nõ pñt, tenẽtur assumere idoneos qui suppleant suo loco quo ad prędicaciones, uisitationes, & confessionum auditiones; & ut possint epi repire tales, pręcipit in ecclesiis cathedralib. & collegiatis tales istitui. h. d. In prima exordium. In secunda constitutio, ibi: *unde*. In tertia pęna, ibi: *si quis autem*. Casus lřa lis. Inter alia q pertinent ad salutem populi Christiani, uerbi Dei prædicatio q plurimum est necessaria: quia sicut corp' mali cibo nutrit, ita & aĩa spũali cibo reficit: sed epi qñq; pp multas occupationes, & alias multas cãs nõ sufficiunt ministrare pplo uerbũ Dei. uñ statuit conciliũ, q epi assumant uiros idoneos ad offm prędicationis, qui plebes sibi commissas eorum uice instruant, & ędificent uerbo & exemplo: quib. cum necesse fuerit necessaria ministrent, ne pp necessitatẽ ab offõ pdicationis desistant. Vñ pcipit conciliũ, q epi tam in cathedralib. ecclesiis, q ēt in aliis conuentualibus uiros idoneos debeant ordinare, quos habeant coadiutores tam in offõ prædicationis, q in audiendis cõfessionib. & aliis q ad salutẽ ptinent aĩarum, qui aũt hoc neglexerit, strictę subiaceat ultiõi. B. No. q quemadmodũ homo componit ex duobus. s. aĩa & corpore, ut in c. in quadam, de cele. missa ita ad sui sustentationẽ indiget duplici cibo, spũali. s. & mali. Sicut. n. cibus malis est necessari' corpori, ita cibus spũalis est necessarius aię, prout est prædicatio. Et sic no. ex hoc & ex text. q prędicatio nedum est utilis, sđ necessaria populo & no. q pdicatio, dr offm sanctum, & sic prędicatio est offm, hñs ergo munus prędicandi, dr hre offm, qđ no. p statutis & iuribus disponentib.
1 ɔ negligentes in eorum offõ. †Item no. q offm prędicandi principalr pertinet ad
a epm, a & cũ uisitat diœcesim dẽt pdicare populis, ad hoc c. 1. de cens. lib. 6. & q. 1. c. placuit, & c. epm. Dic ēt q quilibet rector
b ecclesię parochialis hẽt offm predicãdi b in ecclesia sua, & de iure nemo potest prędicare, qui non hẽt curã aĩarũ. est. n. prędicatio offm curę, ut no. gl. i cle. 1. de reg. uide tex. in cle. dudum, de sepul. Fres uero mendicantes hñt ex priuilegio Papę, ut prędicat possint. nã de iure (ut dixi) prę-

dicare non pſſt, cum non habeant curam populi, ut in cle. dudum, de ſepul. præal. & j. de hære. c. cum ex iniuncto.
2 † No. ꝙ Epi pñt ex cã per alios uiſitare
a [a] diœceſini, quo caſu nihil debent exigere à uiſitatis, licet contrarium faciant, & dicendum eſt hodie, ut hr̃ in c. ſi Eps. j. eo. lib. 6. No. ibi: *potentes in opere & ſermone*. ꝙ opus pręferẽ ſermoni, & ſic uř, ꝙ in prædicatione magis eſt attendenda uita, quã ſcientia: quia longè plus proficit prędicator exemplo boni operis, quam uerbo doctrinæ. Hinc Seneca, longum iter per pręcepta, breue & efficax per exempla. & Greg. dicit cuius uita deſpicitur, reſtat ut prædicatio eius contemnatur. 3. q. 7. c. 2. §. porro, in fi. nõ tñ ſufficit uita ſine ſcientia, pp multos errores, qui quandoq; oriuntur ex defectu ſcientię, ut in ca. niſi cum pridem, de ren. ubi patet ꝙ pp defectum ſcientię remouetur Eps ab Epatu ſuo, ad idem c. fin. de ęta. & qua. Vlt. no. ꝙ in eccleſiis cathedra lib. & collegiatis non debent inſtitui uiri indocti, & pro maiori parte pueri, ut hodie inoleuit abuſus, ſed potius uiri docti & inſtructi. In glo. fi. Not. ex hac gl. nnam dñiam inter legatum cęſaris, & legatum Papę. nam legatus cęſaris mittitur expenſis fiſci: ſed legatus Papę procuratur à clericis ſubditis, ut in iuribus allegat. in gl. & dicit Hoſt. ꝙ Romanam eccleſiam excuſat neceſſitas, quia nõ poteſt omnibus prouidere. Item priuilegium ab antiquo obtentum, quod quidem priuilegium uelent Epiſcopi commutare, quod tamen facere non debent, ar. in c. 1. de temp. or. & in c. in cauſis, de re iud.
3 † No. hoc dictum, ꝙ Epiſcopus mittens legatum ad aliqua loca debet prouidere ipſe illi de expenſis, quod ego puto uerũ, niſi expenſa ſit grauis, & mittat pro communi negotio. nam tunc poteſt petere, ut ſubditi contribuãt, adhoc quod no. Inno. in c. 1. de ſta. reg. & facit tex. in c. ſeq. in fi. Et dicit Io. An. hic, ꝙ optaret ꝙ eccleſia Romana perciperet 20. partem redituum clericorum ad ſuſtentationem Papę & Cardinalium, & de hac parte prouideret legatis, & abſtineret à oĩbus ſeruitiis, & fructibus primi anni, quos recipit à prælatis promouendis, ac Decanis, & ſimilibus, & refert ꝙ de hoc fuit alias factus ſermo in concilio Viennenſi, ſed prælati exiſtentes in concilio deliberauerunt non facere: quia tanta uiget inſatiabilis cupiditas, ꝙ iſtud & illud reciperent.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt exigere alia iura epiſcopalia, niſi illa quæ ſunt in iure expreſſa, niſi neceſſitas aliud ſuadeat.*
2 *Epiſcopus quæ iura epiſcopalia habeat in ſua diœceſi.*
3 *Iudicium uniuerſale & particulare quid ſit.*
4 *Libellus in uniuerſalibus uel generalibus, non eſt neceſſe quod contineat uel exprimat ſpecialiter contenta in petitione.*
5 *Conſuetudo ut quis poſſit ad libitum eligere confeſſorem, cui confiteatur, non ualet.*
6 *Solidi in iure ſumuntur pro aureis.*
7 *Agere in aliquo caſu quis inuitus cogitur.*
8 *Iura epiſcopalia poſſunt præſcribi per inferiorem prælatum.*

CAP. XVI.

CONQUERENTE. Epiſcopus in eccleſiis diœceſis ſuæ debet eſſe contentus iuribus epalibus, & quæ ſint iura epiſcopalia, hic declarat. In prima parte petitio & cõteſtatio. In ſecũda ſnĩa, ibi: *nos*. Caſus literal. Procurator monaſterii ſancti Benedicti mõti Subaſitii conquerebat, ꝙ Eps de Aſſiſio diœceſanus nõ cõtentus iurib⁹ epalibus in eccleſiis & capellis ipſius monaſterii, q̃ debet hr̃e, a quibuſdam earũ exigebat ꝓcurationes, q̃ ad eas pręſtandas non ſufficiebant. vnde petebat procurator monaſterii, ꝙ epiſcopus ſpecificaret illa, q̃ competebant eidem in eiuſdem eccleſiis ratione iuris epalis: qbuſdã uero ſpecificatis lis fuit legitime cõteſtata. dominus Papa uiſis & intellectis ꝓbationib⁹ & rõnibus utriuſq; partis, decreuit ꝙ Eps habeat canonicã obediẽtiã, ſubiectionẽ, & reuerentiã, & alia quę in litera enumerãtur ĩ eccleſiis ſeu capellis diœceſis ipſius ad monaſterium ipm ſpectãtib⁹; ita, ꝙ cũ ad eccleſias illas uiſitãdas acceſſerit, nõ plus reqrat ab illis eccleſiis noĩe ꝓcurationis, niſi quantũ ei poterũt exhibere penſatis facultatibus earundẽ, nec amplius aggrauent in ꝓcurationib⁹ cęterę capellę eiuſdẽ diœceſis. & iſtis iurib⁹ in pdictis eccleſiis Eps ſit ɔtẽtus, nec amplius exigat pter moderatũ auxiliũ, qđ iuxta formã Lateranenſis concilii duxerit poſtulandũ, ſi manifeſta & rõnabilis cã extiterit. Ber. Not. 1. Abbatẽ poſſe agere pro capellis & eccleſiis ſubditis ſuo monaſterio, cõcor. cle. 1. de reſcrip. & c. auditis de pſcrip. & c. ex tranſmiſſa, eo. ti. Secundò not. ꝙ eccleſię & capellæ ſubiectæ monaſterio tenenẽ nihilomin⁹ Epo ad epiſcopalia iura; & intellige, niſi monaſteriũ ſit exẽptũ cũ capellis ſibi ſubiectis: vel niſi Abbas ex priuilegio vł
b pſcriptione acqſiuiſſet[b] ius epale ĩ illis eccleſiis, qđ fieri po
1 teſt, vt in c. auditis, & in c. cũ olim, de præſcrip. † Tertiò not. ꝙ Eps vltra iura epiſcopalia in iure expreſſa, nõ pt aliud petere ab eccleſiis ſibi ſubiectis. vñ nõ põt petere à clericis aliqua ſeruitia, q̃ in iure ñ ſunt expreſſa. 10. q. 3. c. qa cognouimus: nec ẽt põt imponere aliquã collectã eccleſiis, niſi inſtaret cã rõnabilis & manifeſta. nã tũc pt petere charitatiuum ſubſidiũ, vt hic in fine liæ, & in c. cũ apłs. j. de cenſi. Itẽ no. ꝙ licet iſta monaſteria nõ teneanẽ ad ea, q̃ ſunt de lege diœceſana, vt ſynodaticũ, & ad alia de qbus not. j. e. c. dilectus: capellæ tñ ſubiectæ monaſterio tenenẽ ad onera, ad q̃ tenẽ ẽ eccleſiæ aliæ ſeculares. Et intellige iſtũ tex. de capellis & eccleſiis ſecularib⁹ ſubiectis monaſterio de iure ſpeciali. ſi aũt eſſent capellæ regulares, vt quia inhabitant ibi monachi, tunc tales capellę gaudẽt priuilegio monaſterii: quia monaſteria dici pñt, vt no. Io. And. poſt Arch. in c. 1 de præbẽ. li. 6. & Io. de Lig. in cle. 1. de exceſ. præla. facit qđ no. Inn. in c.
2 1. de ſta. reg. & hæc not. † Item no. quæ ſunt iura epalia, ad quæ tenentur eccleſiæ diœceſis. primò. n. tenentur ad canonicã obedientiã; & per hãc recognoſcunt Epm in iudicem: pro hoc. c. q̃q̃. 23. diſt. & ad hanc tenentur non ſolũ clerici, ſed ẽt laici quantũcunq; potentes, in his, quę cõcernunt animã, vt in c. oẽs principes, de ma. & obe. Secũdò tenentur ad ſubiectionẽ, & in hoc recognoſcũt eũ in dñm; facit. c. grauẽ j. de exceſ. pręla. nõ tñ per hoc intelligas, ꝙ debeant ſeruire vt dño ſeculari: qa ſcriptũ eſt; nõ tanq̃ dominãtes in clero, vt in c. ſolitę, de ma. & obe. dẽt. n. tractare clericos vt filios,

vt in

a Alios uiſitare. Quid ſi iſti uiſitatores faciunt aliquem exceſſum, an teneatur Eps, dic ꝙ ſic, per l. 1. in prin. ff. de exerci. act. ubi tenet magiſter, qui factorem malũ poſuit, l. obſeruare, §. proficiſci, ff. de of. pcõ. ſm Arc. in c. ſi Eps, j. e. li. 6. Tu põdera, quia iſte eligit ex neceſſitate, ut hic. ſi non eligit bonos uiros, uř, ꝙ teneat de exceſſu, ar. eius quod noluit Io. And. in Spec. de loca. ꝓpe prin. ad l. 1. ff. exercitoria, dic ꝙ loquitur in eo, qui uoluntariè conſtituit exercitorem. Andr. Barb.
ANT. FRAN. Circa hoc quod hic dř de uiſitatore, dicas ꝙ uiſitatio diœceſis debet fieri per Epm, c. ſi eps, de of. or. li. 6. ubi p gl. 1. & Do. & debet fieri annuatim ſemel tñ, ut in c. decernim⁹ 10. q. 1. ex cã tñ pt reiterari in eodẽ anno, cle. 2. in pri. & ibi p do. Car. in 10. q. de ſta. mo. & q̃ ſit forma procedendi, qñ fit uiſitatio & reformatio eccleſię in capite, & in mẽbris, uide per Inn. & Io. An. in c. 1. de poſt. pl. & in c. 1. de of. or. & in c. cũ. I. & A. de re iu. & adde ꝙ uiſitator non dẽt alium ſubſtituere loco ſui ſm Bart. in l. unica, in §. ne aũt, i 2. co. in uer. quidam ſunt act⁹, C. de cad. tol. ɔtriũ tñ uř eſſe uerius, ut in c. decernim⁹ ſ. all. & uide gl. in c. 1. de of. or. li. 6. in uerſi. per alios. & uide do. Abb. in ca. inter dilectos, in 2. no. de off. or. & p Car. in cle. 1. in 6. qu. & in 5. q. pręall. de ſta. mo. Et qñ uiſitans excedit modum uiſitandi, an Eps, qui fecit eum uiſitatorem, teneatur, uel ſi fortè Eps uiſitans excedit numerum perſonarũ & euectionum, de quo in c. cum apoſtolus, de cenſi. & propterea excõicet uel interdicat uiſitatos, qui propterea ſibi reſiſtũt dicas ꝙ non ualet illa ſnĩa excõicationis uel interdicti, ut in c. cum ad quorundam, & ibi per doc. de exceſ. præla. Et adde quod uiſitator habet iuriſdictionem ordinariam, ut per Inn. in c. in ſingulis, de ſta. mona.

b Acquiſiuiſſet. Adde Bal. conſ. 2, lib. 5.

ut in d.c.cū apostolus,& uide bonū tex.cū gl.in c.esto subie
ctus.95.di.ubi no.qua liter.dēt ep̄s scribere clericis sibi sub-
a iectis,[a]& ecōtra.Tertio tenenē ad reuerētiā,& p hanc reco-
gnoscūt Ep̄m in patrē. debeē.n. reuerētia parētib9 & magi-
stris,ut legiē & no.in l.antep.ff.de obse.a li.pa.p̄stā.Quarto
tenenē ad institutionē & destitutionē.& ex hoc no.q̄ insti-
tutio & destitutio in ecclesiis diœcesiis pertinet ad ep̄m de
iu.cōi,cōcor.c.cū ex iniūcto,de hær.in fi.16.q.2.c. oēs basili
cę,& c.si qs deinceps. Et intellige de institutiōe ,ppriè sum-
pta.nā si in eccl'ia est collegiū,electio p̄lati ptinet ad colle-
giū,ut in c.1.de ele.Institutio uero seu reformatio ptinet ad
ep̄m 18.q.2.c.1.& in c.nihil,ē.de ele.Si uero nō est ibi colle
giū,& eccl'ia est p̄ronata,p̄sentatio ptinet ad p̄ronū,& insti-
tutio ad ep̄m 16.q.7.c.decernim9,& in c.piæ mētis,& c.filiis.
uide gl.in c.q̄q̄,de ele.li.6.Si uero ñ est p̄ronata, tūc ep̄s hēt
instōnem liberā.i.collationē,ut in iurib9 præall.hoc intelli
ge,nisi ali9 p̄latus acqsiuerit iure sp̄āli. Itē uerbū,institutio,
pōt hic cōprehēdere instōnem authorizabilē quo ad curā
ppl'i.nā si Abbas hēt coll'onē ecclesię curatæ,dēt recurri ad
ep̄m p instōne authorizabili quo ad curā ppl'i,ex quo popu
lus est subiectus ep̄o,ut in c.1.de capel.mona.li.6. & qd' leg.
& no.in c.qd' satis,de os.Arch. p uerbū destitutio , denotaē
ptās priuādi clericū bñficio suo.nā, nisi aliud habeat cōsue-
tudo,ad ep̄m ptinet destitutio oīum clericorū, licet ali9 ha
beat ius cōferēdi in illis ecclesiis, ut in c.1.de capel. mona.
li.6.& 16.q.2.c.uisis,in fi.& qd' ibi no.Quinto hēt ep̄s in ec-
clesiis correctionē,qa pōt corrigere ea,q̄ deuiant,& subdi-
torū excessus,ut i c.irrefragabili,& in c.licet,ē.eo.Sexto hēt
reformationē.i.ius reformādi mores . pōt.n.facere statuta
ad reformationē morū,ut in d.c.irrefragabili, & c.licet,ē.e.
Et no.q̄ correctio & reformatio sunt diuersa,dixi in c.irre-
fragabili,p̄dicto.Septimo hēt iurisdōnē oīum causarū ad ec
clesiasticū forū ptinētiū.Ex hoc inferē ad id,qd' dixi in c.cū
ab eccl'iarū,ē.eo.q̄ ep̄s dē iu.cōi pōt pcedere ꝯ oēs clericos
de diœcesi,licet habeāt aliū p̄latū inferiorē.Octauo hēt pę-
nitētias , & declara hoc uerbū,ut ī. dicā in gl.in uer.pnias.
Nono hēt,ut oīa sacra recipianē ab ipso ep̄o, qd' pōt duplici
ter intelligi.primo de sacris,q̄ sunt ordinis ep̄alis,ut est or-
dinis collatio.nā clerici tenenē recipere ordines ab ep̄o p-
prio,& non alieno 9.q.2.p totū,& ī.de paroch.c.nullus. Itē
ipse hēt cōsecrare uirgines & ecclesias,& similia facere, quæ
sunt ordinis ep̄alis,ut in c.uenićs,de præscri. & p hoc intel
lectu facit tex.ibi: *omnium quæ ab episcopo &c.* Secūdo pōt in
telligi de oībus sacris.nā qlibet de diœcesi dēt pro sacris re
currere ad ep̄m,uel ad propriū parochianū.ep̄s.n.concurrit
cū quolibet presbytero parochiali. unde oēs ecclesiæ diœ-
cesis censenē sub una ecclesia,ut leg.& no. in c.pen.de pęn &
remis.& in c.3.de off.archipresb. & præsertim hoc pcedit
in clericis,q præsunt ecclesiis parochialibus. nam isti imme-
diate subsunt ep̄o , & ad eū debēt recurrere p oībus sacris .
unde dicit Host.& bene,caueāt sibi Abbates & canonici ec-
clesiarū cathedralium,& alii rectores ecclesiarū,qui imme-
diatè subsunt ep̄o,ut ad eum recurrant in cōfessionibus . nā
ab aliis nō pñt absolui,cū a iudice nō suo absolutio facta nō
teneat,ut in c.oīa,de pęn.& remis. dicit tñ q̄ nō uult dāna-
re eos,q hoc hactenus nō obseruauerunt,si mortui sunt, sed
relinquit eos diuino iudicio . Decimo hēt synodū.i.omnes
clerici ecclesiarū tenenē ire ad synodū ep̄i.i. ad cōgregatio-
nē clericorū,quā annuatim dēt facere.nā ep̄s facit synodū .
Archiep̄s conciliū puinciale ep̄orū,ut in c.sicut , de accu. &
de his duobus & q debeāt interesse, uide p Inn. in c.graue ,
de præb. Vndecimo hēt synodaticū uel cathedraticū, idest
duos solidos argēteos , uel aureos ſm loci cōsuetudinem a
qualibet eccl'ia.& an possit p̄scriptione illud tolli,uł remis-
sione ep̄i,dixi in c.cū uenerabilis, de reli.domi.Duodecimo
hēt quartā decimarū,ac mortuariorū.Et ex hoc no. & tene
mēti,q̄ de iure cōi decimæ nō ptinēt ad ep̄m, sed ad eccle-
sias parochiales : sed quarta decimarū debeē ipsi ep̄o ab ec-
clesiis percipiētib9 decimas.& no. q̄ ubi
aliud nō hēt cōsuetudo , ex mortuariis,i.
ex his q̄ relinquunē ecclesiis occasione fu
nerū,debeē quarta,licet aliud dicat gloss.
Tertiodecimo hēt uisitationē annuatim.
nā de iure cōi pōt singulis annis uisitare
ecclesias sibi subiectas . hēt ēt pcuratio-
nē rōne uisitationis,q̄ dēt exigi cōsidera-
tis facultatibus ecclesiæ. Vltimo pōt pete
b re subsidium ex cā manifesta & rōnabili,[b]
puta qa ep̄atus est grauatus onere debito
rū,uel est tenuis, & nō sufficit ad eū ido-
nee sustētandū,uel uult ire ad cōciliū, uel
ad Papā,seu Regē p cōibus negotiis, uel
qd simile.Et no.q̄ adhoc charitatiuū sub
c sidiū[c]tenenē ēt capellæ subiectæ monaste
d rio.[d]An aūt ipsa monasteria teneanē, est
dubiū,& dic ut dixi in c.1.de sta. reg.& in
1 c.cū apostolus,de cēsi.† In gl.1.in fi. Not.
tria ex hac glo.primo petitio iuriū ep̄aliū
est v̄lis.Inn.dicit,q̄ est generalis . nā illa
petitio est v̄lis,cū petiē uniuersum ius.exē
plū in petitione hęreditatis, & in iudicio
familię erciscūdæ.nā uenit in istis uniuer
sum ius defuncti . Petitio uero ḡnalis est,
cū cōprehēdit in se multa capitula, sicut ī
actione p socio,uel tutelæ.seu negotiorū
gestorū,& talis vr̄ esse petitio iuriū ep̄a-
liū:qa petēs ius ep̄ale nō petit uniuersum
ius ecclesię,sed q̄dā cap̄la seu iura,de qb9
hic.& de his petitionib9 v̄lbus,generali-
bus,& singularibus , & dr̄ia inter eas ple-
4 ne dico in c.2.de libe.obla.† Scd'o not.q̄
in petitione v̄li seu generali nō est neces-
se in libello exprimere ea q̄ cōprehēdunē
sub tali petitione d.Ant.hic dicit, q̄ licet
non sit necesse exprimere:tñ si reus petit,
tenenē actor exprimere,p istū tex.quod tñ
ego nō puto uerum:quia ex quo iura epi-
scopalia sunt in iure expressa,sunt certa &
c clara,& quis non teneē exprimere[e] ea , q̄
sunt in iure.& ad istū text.dic ut sentit In.
quia iste episcopus petebat multa iura ab
istis capellis,& quotidie eas uexabat . vñ
petiit Abbas,ut exprimeret ea ad quę te-
nebantur capellę.nā potuisset exprimere
multa iura cōsuetudine debita , & in istis
est necessaria expressio, & dic latius ut di
cā in d.c.2.Vlt.no.q̄ in petitione iurium
episcopaliū generaliter facta non ueniūt
nisi debita de iure cōmuni.quę exprimun
tur.In cōtrariū est tex.iuncta gl.in c.cōsti
tus,de reli.domi.sed reducūtur ibi ad cō-
cor.ut si est aliqd' ius surrogatum in lo-
cum iuris debiti de iure cōi, tūc illud cō-
prehendiē petitione generali,ut ibi . Rō:
qa surrogatū dēt sapere naturā eius,in cu
ius locū surrogaē,ut in c.eccl'ia,ut lit.pē-
den.si āt nō surrogaē in locū alteri9, tunc
illud nō cōprehendiē,ut hic.In gl.in uers.
pænitentias,opp.cōtra tex.p intellectu gl.
hic.n.dr̄,q̄ p pnia recurrendū est ad Epi-
scopū.contra hoc facit ca. oīs utriusq; se-
xus ī.de pęn.& remis. ubi dr̄, q̄ suo pres-
bytero parochiali teneē quis cōfiteri, uel
alteri cū licentia ipsius.Sol. gl.ista, ut ar-
bitro, metu contrarii vr̄ uelle intelligere
text. de pnia publica, uel de pnia priuata

SEB. SAPIA.

a Subiectis. Vide qd' dicit Bal.in l.fi. per illū tex. C. de bo. quæ li. ubi ampliat qd' dicit Abb. hic etiā pcedere in exēptis. & hoc etiam uoluit Angel. in l. sed si hac §.patronū, ff. de in ius uoc.& in l.alia §.elegāter , ff.sol.matrimo.

b Et rōnabili.Sed qñ cōstabit de cā rationabili?dic q̄ statur arbitrio superioris, secūdum gl.in c.cū apostolus §. phibemus , de censi. sed quoties,& quantū petet?dic q̄ stabi tur suo arbitrio , ita dixit d. Car.l d.c. cū apostolus §. phibemus . Andræ. Barba.

c Charitatiuū subsidiū . Quibus ex causis debeaē charitatiuū subsidiū, no.Old.cōsi. 104. inci.Circa ppositā. Bal.in l.1.in fi. C.de ope.li.in l. si qs ad declinandā. §.in omnibus,co. 3. C.de epi. & cle. & q̄ possit peti ēt ab inferiorib9 episcopo,tenet Car.ī cle.1.§.1. in fi. de sup.neg. præla.nū quid autē possit exigi ab exēptis , tradit Car.in cle. 1.§.1. de exces. p̄la. ubi tenet idem quod Abbas hic .

d Monasterio. Adde late eundē consil.36. & ad ī. dicenda maior claritas apparebit .

e Exprimere. Adde Alex. cōsi.184. 3.lib.

a In quãtitate. Adde Lap. alle. 30.
b Esse aurei. Vide tex. i l. cũ ex falsis ff. de manu. test. cõ iũcta l. Papinian⁹ §. fi. ff. de inof. te. ubi intelligit̃ de aureo. uide Ioan. An. in c. fi. de Iudæ. And. Bar.
c Solidi. Adde Alex. consi. 174.
ZACHARIAS. Adde p Iac. Reb. ĩ ru. đ ann. & trib. nu. 8. li. 10. & ibi: ꝙ 20. libræ æris ualẽt unũ aureũ. libra argẽti ualet decẽ aureos, & libra auri fi. ualet 72. solidos uel aureos, ut i iurib⁹ ĩ apo. Celsi. ibi. all.
ANT. FRAN. Et quot aureis cõstet libra, dicas ꝙ qnq; constat ex centũ aureis, ut p Bar. & do. in aut. sed nouo, C. si cer. pe. hodie uero cõstat ex 96. ducatis uenetis ẽm Bar. in l. quotiescũq; hic alle. p d. Abb. & đ hmõi libra auri uł argẽti & æris, hr̃ ẽt in l. fi. ff. de ĩ ius uo. & in l. scribit qnt⁹, i fi. ff. de au. & ar. le. & adde ꝙ 12 unciæ faciũt librã l. 1. & 2. C. đ metal. li. 11. & adde ꝙ librare ẽ ad librã, q̃ hẽt certũ põd⁹, aliq̃d librare, põderare, & æquare, ut hr̃ i c. 1. đ re iu. li. 6. & in cle. pastoralis, i §. nos circa, đ re iu. & i c. oĩs 45. di. & de libra argẽti ẽt hr̃ ĩ l. 1. C. de argẽ. ꝓcio li. 10. & uide de hmõi libra auri & arg. p Ale. in l. cũ de indebito, ff. de proba.
SEB. SAPIA.
d Librã auri. Vide gl. & do. ĩ §. pe. inst. đ Atti. tu. & ĩ l. q̃cũq;, C. de ser. fug. & Pa. de Ca. ĩ l. fi. C. cõia de le.
e Inferiori prælato. Adde Cal. consi. 1. de præscrip.
f Nõ decet uide hic Host. & alios. uide tex. ĩ l. ſi in cõiũctionibus, ff. de ritu nup. & ibi Bal. arguit ꝯ dispẽsationes, quas faciũt legati de latere in gradib⁹ ꝓ

ꝓ maioribus criminib⁹, quorũ impositio & absolutio ꝑtinet ad eṕm, & intellige ĩ casib⁹ reseruatis eṕo. nã eṕs solet reseruare sibi maiora crĩa ultra ea q̃ sibi reseruãtur de iu. cõi, de qb⁹ uide bo. gl. in c. 2. de pen. & remis. li. 6. Et in eo, q̃d gl. dicit de publica pnĩa aduerte. nã de iure pnĩa non dẽt publicè imponi, nisi ꝓ crĩe adeo manifesto & graui, ꝙ hẽt scãdalizare totã urbẽ 26. q. 6. in c. fi. & tene mẽti illũ text. & imponit̃ hæc pnĩa in principio ꝑ eṕm, ꝑut hr̃ in c. in capite 50. dist. & no. ẽt illum tex. Hoc dictũ gl. ꝓcederet, si tex. loqueretur gñaliter de laicis & clericis: licet tñ tex. hic loquat̃ de ꝑsbyteris ipsarũ ecclĩarũ, ego intelligo tex. ꝓprie sine alia suppletione, ꝑut loq̃t̃. s. ꝙ ꝓ oĩbus penitentiis debẽt ipsi presbyteri parochiales recurrere ad eṕm. nã cũ ipsi immediate sub sint eṕo, nõ pñt ab alio quã ab eo absolui, uel ab archipresbytero ecclĩæ cathedralis, q. in hoc est uicari⁹ eṕi, adhoc text. no. in c. offĩn, de of. archipresb. & uide plene, cui sit gñaliter cõfitẽdũ, ꝑ Ho. in sum. de pę. & remis. in §. cui cõfitẽdũ, ĩ fi. 2. col. Fateor tñ, ꝙ laici pñt recurrere ad ipsum eṕm ꝓ oĩb⁹ penitẽtiis, ut s̃. dixi: sed nõ tenent̃ nisi ꝓ publicis, uel casibus eṕo reseruatis. In aliis aũt pñt recurrere ad ꝓpriũ sacerdotẽ, & idẽ dico in aliis clericis habitãtib⁹ intra parochiã, ut in c. cũ ab ecclesiarũ, & q̃d ibi dixi, s̃. eo. † Nũq̃d aũt ualeat cõsuetudo, ut q̃s possit ad libitũ eligere sacerdotẽ cui cõfiteat̃? dicit Hos. ꝙ nõ: q̃a hæc cõsuetudo nõ est rõnabilis: q̃a neminẽ excipit, & cura nõ est cõmittẽda nisi discreto & examinato, ut in c. 2. de æta. & qual. & in c. cũ sit ars artiũ, eo. ti. non. n. oẽs presbyteri adhoc sunt apti, facit c. cũ in illis, de ꝑb. li. 6. Itẽ ꝑ hãc cõsuetudinẽ dirũpit̃ neruus ecclĩasticę disciplinę, & iõ nõ dẽt ualere, ut in c. cũ inter quos, de cõs. & no. hoc dictũ ꝯ illos, q. eligũt sibi sacerdotes ad libitũ. fatet̃ tñ Host. ꝙ si cõsuetudo hẽet, ut alicui existẽti in dignitate, puta Abbati, Archidiacono, uel alteri ꝓlato fieret cõfessio, tũc ualeret consuetudo: q̃a iste noĩe dignitatis suæ põt ꝓscribere hãc curã, & ꝑ ꝓscriptionẽ efficit ꝓpri⁹ sacerdos, q̃d no. ꝓ hoc ego alle. tex. in c. dudũ, el 2. de ele. & c. auditis, & c. cũ olim, đ ꝓscri. † In gl. in uer. *duos solidos*, ibi: *sit præscriptũ*. Vult ergo gl. ꝙ in quãtitate[a] cathedratici currat ꝓscriptio. An aũt possit ꝓscribi, ꝙ nihil debeat̃, fuerũt opi. & dic ut dixi in c. uenerabili ꝯ. de cẽsi. & uide bonã gl. 10. q. 3. c. 1. q̃ dicit se credere, ꝙ isti duo solidi debeant esse aurei.[b] & ꝓ hoc facit q̃a lex apprõne solidorũ intelligit de aureis: & antiquitus 72. solidi[c] faciebãt unã librã auri,[d] ut in l. quotiescũq;, C. de susc. & arca. li. 10. & iõ deberent̃ ẽm illã æstimationẽ, nisi consuetudo sit in oppositũ. hodie uero isti q. sunt in usu, cõstituũt librã ex 96. In gl. in uer. *quartam decimationum*. in fin. uult ergo gl. ꝙ ex cõsuetudine eṕs ꝑcipiebat hic istã quartã, & idẽ Inn. sed alibi cõtra. dic ergo melius, ꝙ decima

5 (beside "clesiarũ")
6 (beside "ꝓscri. † In gl.")
7 (beside "tiis debẽt")
8 (beside "oẽs presbyteri")

de iure cõi debetur illi ecclesiæ, in cuius parochia prædia sita sunt, ut in c. fi. ꝯ. de paro. sed quartã partẽ decimarũ dẽt ecclĩa parochialis dare eṕo iuris eṕalis rõne, & ita loq̃tur iste tex. vñ de iu. cõi eṕs percipit hanc quartã. & uide text. in c. de quarta ꝯ. de ꝓscr. põt. n. ista quarta ꝓscribi, ut ibi, & de materia gl. dic, ut plenè no. in c. cũ cõtingat ꝯ. de deci. & idẽ dic de quarta mortuariorũ. nã licet stet̃ cõsuetudini, tñ illa cessante debet̃ quarta, ut est tex. hic, & sic declara gl. seq. In gl. in uer. *pensatis facultatibus*, ibi: *iuxta facultates*. & no. hic ex gl. iũcto tex. qualiter debeãt se ecclĩæ hr̃e in solone ꝓcurationũ tẽpore uisitationis. nũ debẽt soluere pensatis facultatibus ecclĩarũ. si. n. ecclesia est multũ tenuis, ꝙ uis sufficit ad tenẽdũ rectorẽ, nõ debẽt cõpelli ad aliq̃d soluendũ, adhoc 10. q. 1. c. decernimus, & c. eṕm, & satis ꝓbat̃ in isto tex. ibi: *moderate poterunt exhibere*: nã illud dicimur posse, q̃d cõmode possumus, ut in l. nepos Proculo, ff. de uer. sig. & 22. q. 2. c. faciat homo. † Extra gl. opp. ꝯ tex. in eo, ꝙ iste Abbas egit, ut eṕs cõpelleret̃ exprimere q̃ sibi debebant̃ a capellis monasterii. nã nemo inuitus cõpellit̃ agere, C. ut nemo inui. in rubro & nigro. Sol. Inn. & alii do. multũ instãt, & uarias lec. ponũt ad tex. sed tres sunt principaliores intellus. Prim⁹, ꝙ eṕs hic dicebat istas capellas teneri ad multa iura, ad q̃ minime obligabant̃, & quotidie exigebat pl⁹ debito. ideo egit hic Abbas noĩe capellarũ cõdictione l. diffamari, C. de ing. manu. ubi hr̃, ꝙ si q̃s diffamat aliquẽ dicẽdo illũ suũ debitorẽ, uel possidere bona sua, uel q̃d simile, põt adire iudicẽ, & impetrare, ut termin⁹ illi ꝑfigat̃ ad docẽdũ de intẽtione sua: alias elapso termino imponat̃ sibi silẽtiũ, & no. hũc intellectũ. vr̃ ergo cõpetere cõdictio illi⁹. l. ꝓ uexatione extraiudiciali, ut hic, & iste intellect⁹ est principalior & notabilior. Secũdus intellectus est, ꝙ hic fuit imploratũ offĩn iudicis, q̃d est latissimum l. 1. ff. de iurisdi. om. iud. & cõpetit sp, ubi subest iustitia seu æq̃tas. Tertius intellect⁹, ꝙ Abbas hic egit negatoria negando, ꝙ iura postulata ꝑ eṕm sibi deberẽtur. & de hac negatoria no. in c. examinata, de iud. & si Abbas ꝑcipiebat tẽporalia in illis capellis, agebat noĩe monasterii: si uero spectabãt ad capellas, tũc agebat noĩe capellarũ, q̃d põt, ut s̃. dixi. Vlt. hic q̃ritur, † nunq̃d ista iura eṕalia possint cõpetere inferiori ꝓlato[e] excluso eṕo? dic ꝙ sic. nã põt inferior prælatus ꝓscribere in certis ecclesiis hæc iura eṕalia, uł partẽ eorũ ẽm ꝙ possedit, ut ꝯ. de ꝓscrip. c. auditis, & c. cum olim. Requirit̃ tñ in ꝓscriptione scĩa illius, puta eṕi, qui hæc iura possidebat. nã in istis incorporalibus non ꝑditur quasi possessio sine scĩa possidentis, C. de ser. & aqua. l. 1. & secunda. vnde ẽm Inn. hic, si uolo ꝓscribere ius eṕi, requirit̃ ipsius scientia. si uero ius inferioris, sufficit scientia illius, & non requiritur scientia episcopi, & idem in similibus, & de hoc latius hic per Inn. & in c. bonæ, el 2. de post. præla.

SUMMARIUM.

1 *Posse non dicitur quis ea, quæ sunt contra honestatem, uel bonos mores, uel lædunt famam, æstimationem, uel opinionem.*

2 *Episcopus quot & quas personas debet secum ducere, dum uisitat monasteria, uide per totum.*

CAP. XVI.

VT iuxta. Eṕs uisitans monasteriũ nõ introducit seculares, sed duos uel tres canonicos suos cum aliquibus religiosis. Præmittit motiuũ prohibitionis. Secundo ꝓhibet, ibi: *firmiter*. Casus literalis. Præcipit hic Papa, ꝙ cũ prælati exercent offĩn uisitationis, seculares secum nõ habeãt, ꝑ quos possit in claustris dissolutionis materia ꝓuenire: sed duos uel tres de canonicis suis habeat eṕs in decenti habitu, adiunctis sibi aliquibus religiosis. Bernar. No. 1. ibi: *indecens*, ꝙ † abstinendum est ab eo, quod non decet.[f] ea enim quæ sunt contra honestatem, uel lædunt famam, æstimationem, opinionem, uel sunt contra bonos mores, non dicinur posse, ut in l. filius, & l. conditiones, ff. de cond. inst. & 12. q. 2. in

q.2.in.c.faciat hõ.No.2.ꝙ Eṕs visitat monasteria, sicut & ec
clesias seculares. 18.q.2.c.monasteria,&.c.1.de cẽsibus,li.6.
2 cũ si.†No.3.quot,quales, & quãtas ꝑsonas ꝑt Eṕs introdu-
cere in monasteriũ tꝑe visitatiõis,& aduerte; qa in prin.c.
tex.vr̃ innuere, ꝙ nõ dẽnt plures ꝑsone itroduci ẽt ad clau
strũ,ut patet,ibi;in claustro. Sed in uer.*firmiter*.vr̃ innuere,
ꝙ in c.dũtaxat introducere ñ possit.Doc.tñ nõ aperiũt, s.d 1
puto ꝙ ẽt ad claustrũ introducere nõ possit,nisi ꝑsonas hic
cõtentas,ꝑ ꝑ rõnẽ literę positã in prin.nã dẽt extendi ad li
mites rõnis.l.cũ pater.§.dulcissimis,ff.de lega.2. Opp. ꝯtra
tex.& vr̃, ꝙ ñ possit Eṕs secũ ducere nisi duos ex canonicis,
ut in d.c.de cętero,& in c.ad audiẽtiã;de cleri.nõ resi.†Sol.
Doc.ꝙ illa iura ꝓcedũt,qñ Eṕs uult secũ sꝑ ducere canoni
cos.nã tũc nõ ꝑt ultra duos grauare ecc'iã,sed istud loquit
in actu visitationis.nõ.n. diu priuat ecclesia canonicorũ suf
fragio.dicit tñ Host.ꝙ cõsiderata mẽte lr̃ę ꝑt plures & pau
ciores Eṕs secũ ducere s̃m qualitatẽ ꝑsonarũ.Scd̃o q̃ritur,
nũquid Eṕs debeat secũ habere personas dũtaxat hic cõten 2
a tas[a],dũ visitat ecclesias sibi subiectas? Sol.in monasteriis vi
rorũ serua quod hic dr̃,in monasteriis uerò monialiũ serua b
cle.attẽdẽtes,de sta.reg.& hodie uide quod hr̃ in extrauag.
Bonifa.8.q̃ inci.dẽt.vbi dr̃,ꝙ Eṕs visitãs cap'lm ecclesię ca- c
thedralis dẽt esse cõtentus tribus clericis,quorũ vnus sit re
ligiosus,dẽt ẽt hr̃e secũ vnũ notariũ clericũ. ille tñ tex.tol-
lit cõsuetudinẽ in oppositũ.vñ non ualet cõsuetudo,ut eṕs
solus dẽat intrare cap'lm tꝑe visitationis.In gl.1.in fi. tene
ꝑcedẽtẽ intell'm; q satis iudicio meo ꝓbat in tex. nã exce-
ptio firmat regulã in aliis.32.q.7,c.dñs,& in ca.2. de cõiu.
lepro.sed tex.hic excludit oẽs seculares , & solum admittit
duos uł tres de canonicis ecclesiæ , ergo excludit oẽs alios
clericos,q nõ sunt canonici.& de canonicis fecit tex.mẽtio 3
nẽ;qa Eṕs dẽt inqrere cũ cõsilio cap'li sui, ut in.c.si qd ve-
rò.86.dist.& in c.qualr & qñ,el.2. de accu.& 15.q.7.c. Eṕs
nullius.sed no.bene hunc tex. ꝓ limitatione illorũ iurium
vt totũ cap'lm nõ teneat nec possit Eṕs secũ ducere tꝑe visi
tationis monasteriorũ.& hui[9] ꝓuisionis duplex ꝑt esse rõ,
ut consulat monasterio „ne in tãta turba fiat visitatio.secũ
dò fauore ecclesię cathędralis, ne destituat ecclesia suffra-
gio canonicorum , maximè in visitatione totius diœcesis ,
& sic limita gl.seq.

SVMMARIVM.

1 *Monasteria possunt habere iurisdõnẽ tpalẽ & ẽpalẽ in in subditos.* d
2 *Sententiæ uerba sunt strictè intelligenda.*
3 *Antiquitas temporis præbet iustam causam aliquid petendi.*
4 *Monasteria an & in quibus subsint iurisdictioni episcopali, & in quibus sint exempta.uide per totum.*
Monasteria an sint obligata ad decimas prædiales?

CAP. XVIII.

Dilectus. Lex diœcesana & lex iurisdõnis sunt 4
diuersę,vñ res iudicata in una nõ ob.
ngẽti in alia.In prima ponit ꝑtis cõquestio.In se-
cũda Papæ ꝓuisio,ibi;*cum igitur*.Casus liter.Inter
Abbatẽ monasterii Rhotomagen.ex una parte,& Eṕm Ve
neten.ex altera qõ sup qbusdã qõnib[9] uertebat.dicebat Ab
bas,ꝙ tertia pars emẽdarũ ; quas hoies quinq; parochiarũ
ꝓ suis excessibus soluere ꝯpellunt , ad iuũ spectat monaste-
riũ ab antiquo. & ꝙ orta qõne ecclesiastica iter hoies dicta
rũ parochiarũ citatio ꝑtinebat ad ipm Abbatem:sed exami
nato, & decisio questionis ad ipsum Eṕm Veneten.& ad
ipm Abbatẽ cõiter ꝑtinebãt, sed Eṕs sup his & sup emẽdis
inqetabat Abbatẽ.sup his de cõsensu partiũ lr̃æ fuerũt im-
petratę à dño Inn.ad istos iudices , ꝑ quas mãdabat eisdẽ,
vt auditis hincinde ꝓpositis cãm sufficiẽter istructã remit
terẽt ad apostolicã sedẽ, corã qb[9] dictus Eṕs ꝓcessum isto-
rũ iudicũ ipediebat occasione cuiusdã sniæ latæ sup qbus-
dã ecclesiis quo ad legẽ diœcesanã ꝓ ipso Eṕo. sed qa iudi-
ces nõ ꝓcedebãt,supplicauit ꝑfatus Abbas dño Papę Hon.
ut cũ citatio,cãrũ examinatio,decisio, & emẽdę ad legẽ iu-
risdõnis ꝑtineãt, occasione snię supradi
ctæ nõ ꝑmitteret ipediri ꝓcessum iudicũ
ꝑdictorũ. sup his scribit Hon.ꝑdictis iu-
dicib[9],mãdãs,ꝙ cũ ꝑdicta d̃ lege iurisdõ
nis existãt , quatenus non obstãte hmõi
snia ꝓcedant in negotio iuxta traditam
sibi formã.Ber.†No.1.ꝙ monasteria pñt
hr̃e iurisdõnẽ ẽpalẽ seu iurisdõnẽ tꝑalẽ,
atq; ẽt exigere ꝯdẽnationẽ pecuniarũ ꝓ
excessibus subditorũ.Et ex hoc text.not.
ar.opti.ꝙ iudex ecclesiasticus ꝑt iponere
seu infligere cõdẽmnationẽ pecuniariã,
& ꝑ ꝯsequẽs ꝑt mulctare subditos,& mul
ctã seu cõdẽnationẽ cõuertere ad utilita
tẽ ecclesię ; de quo uide quod plenè dixi
in.c.licet, de pęn.& bñ fac.16.q.1.ĩ.c.sta
tuim[9] & ꝑ Host.in.c.1.de homi.lib.6. &
qd̃ dixi.s̃.eo.c.irrefragabili, in fi.† Scd̃ò 2
no.& tene mẽti ar.opti.ex isto tex. ꝙ ver
ba sniæ sunt strictè intelligenda;[b] ita ꝙ ñ
dẽnt hr̃e illũ intell'm , quẽ ex lata uoca-
buli significatione hr̃e pñt:[c] sed dẽnt re-
strigi ad illũ intell'm,quẽ strictè hr̃e pñt.
hoc ꝓbat in tex.hoc mõ. Nã lex diœcesa
na ex lata uocabuli significatione cõpre-
hẽdit ẽt ea, q̃ sunt iurisdõnis , ut ꝓbatur
in.c.auditis,de pręscrip.& not. ẽt hic gl.
& tñ snia hic lata sup lege diœcesana nõ
cõprehendit ea q̃ sunt de lege iurisdõnis;
sed capit lex diœcesana strictè,„put ẽ spẽs
3 distincta à lege iurisdõnis. †No.ibi, *ab an*
tiquo & tene mẽti,ꝙ in exactione iurium
ꝑt actor se fundare sup antiqua cõsuetu-
dine dũtaxat.hic.n. Abbas nõ allegauit
priuilegium,nec aliquã aliã iustã cãm in
vẽdicatione istorũ iuriũ , sed solũmõ di-
cebat , ꝙ ab antiquo ista ꝑtinebãt ad eũ;
facit ad no.in.c.ꝑuenit,de censi. ubi doc.
ponũt aliã practicã.nã dicit ibi Io.An.ꝙ
petens cẽsum sibi debitũ ab antiquo , de
cuius initio non est memoria,põt dicere
d in libello peto talẽ censum ex iusta cã[d]
ab initio impositũ ; ad quod ꝓbãdũ indu
co tꝑs , de cuius initio non est memoria;
quasi innuat, ꝙ tꝑs dẽt adiici ad ꝓbatio
nẽ causę.hic.n.habes aliã theoricã,ut ꝑci
sè possit actor se fundare sup tꝑe, ut qd̃
ab antiquo talis census sibi debet; ꝓ hoc
4 facit.c.ad apostolicã.j̃.de simo.† In gl.2.
diuide hãc gl.principal'r in duas partes.
In prima parte gl ponit diuersitatẽ iter
legẽ diœcesanã,& legẽ iurisdõnis. In se- a
cũda ꝑte ꝓsequitur,an monasteria cũ eo
rũ capellis subsint Eṕo quo ad vtranq; le
gẽ.Et i prima parte gl.ꝓ.equẽdo aliqua
singularia,q̃ spectãt ad utrãq; legẽ,vr̃ po b
nere unã regulã,ꝙ ea q̃ cõsistunt in reci-
piẽdo,sunt de lege diœcesana, ut dare ca
thedraticũ , uel aliud exhibere seruitiũ. c
ea uerò q̃ cõsistunt in dãdo spectãt ad le
gẽ iurisdõnis,ut collatio beñorũ,& simi-
lia,& similẽ gl.habes. 10.q. 1. in summa.
Inn.latius ꝓsequtur hãc mam in.cap.1.de
sta.reg.& ibi primò ꝓsequtur hanc mam,
ponẽdo ea , q̃ ad utrũq; legẽ. postmodũ
dicit ꝙ nõ ꝑt in hac ma dari rr̃a inuaria- d
bilis & certa,qa in iuribus antiqs nõ re-
peritur,ꝙ aliqua sint de lege diœcesana,

hibitis,qñ non sit
ꝑpter aliquã cau
sam honestã,puta
ut tollat scandalũ
& similia,uide ibi
dẽ.vide.l.semp in
stipulatiõibus. ff.
de reg. iu. vbi est
gl.sing. q̃ dicit ꝙ
licet cõtrahentes
possint se decipe
ĩ precio, nõ tamẽ
decet bonũ uirũ.
uide eã & q̃ ibi in
text. remisi . vide
gl.in.l.in eadẽ,ff.
ex q.cau. ma. vbi
si qs est nud[9], vel
malè vestit[9], excu
satur, & ibi dicit
Nic. d̃ Neap. ꝙ si
nobilis stat in do
mo, & verecũdat,
quia est malè in-
dutus , restituitur
aduersus lapsum
tꝑis. facit ꝙ di-
xit Bar.i.l.vt vim
ff.de iust.& iur. ꝙ
nõ decet, ꝙ nobi-
lis fugiat , ideò si
occidit, cũ posset
fugere. non punit
d̃ occiso.facit qd̃
voluit Bal.in.l. fi
lius,ff.de cõdi. in
st.facit .l.cõditio
nes , eo. tit. & ꝙ
habet in.l. nepos
ꝓculo , ff.de uer.
sig. & quod habe
tur in.c.cũ ab oi,
de vita & hone .
cle. & iõ dixit .d.
Car.in.c.perpẽdi
mus, de sen . exc.
ꝙ oẽ indecẽs repu
tatur impossibile
apud theologos.
& pondera , quia
in certis iurib[9] ex
primit ista inde-
cẽtia. qd in aliis
casibus,dicas idẽ
si sunt similes , ꝑ
id qd̃ no.i.c.cum
dilecta,de confir.
vti.uel inut.And.
Barb.

SEB. SAPIA.
a Hic cõtentas,Vi-
de Maria.Sozi.in
tract.de visitatio
ne, in. 4. charta,
col.1.cum seq.
b Strictè intelligen
da. Adde Ancha.
consi. 174.

SEB. SAPIA.
c Habere pñt. vide
tñ Are. i.l. cũ le-
ge,C.&. ff. de rel.
& q̃ traduntur in
aut. quas actiões,
C.de sac.san. ecc.
& i.c.Rodul.s̃.de
rescrip.
d Iusta cã.Adde qd̃
voluit idẽ Abb.
consil.6.

& aliqua de lege iurisdõnis, sed solum in hac decretali noua, q̃ tñ plenè nõ explicat, sed solũ facit mentionẽ de his, q̃ cõtinentur in text. unde vnica est lex Epi, s. diœcesana, sub qua cõprehẽdit lex iurisdõnis. vñ solũ in expressis à iure possum⁹ facere istã diuersitatem inter istas leges. sed qa iure cautũ est, q monasteria ñ sub sunt Epo quo ad legẽ diœcesanã, ut in c. 1. 10. q. 1. possumus dicere ẽm eũ, q ea, à qb⁹ monasteria reperiunt à iure exẽpta, b sunt sub lege diœcesana. reliqua uerò spe c ctabũt ad legẽ iurisdõnis, & hęc doctrina melior est, & cõior theorica gl. nã illa rĩa gl. nullo iure ꝓbat. nullibi. n. dr̃, q ea quæ cõsistunt in recipiendo, sint de lege diœcesana, & ea quę ꝯsistũt in dãdo, sint de lege iurisdõnis. Et hęc regula apertè vr̃ reprobari, primò in eo q procuratio consistit in recipiendo, & tñ monasteria nõ sunt exẽpta à ꝓcuratione debita rõne visitationis, vt in c. sopitę, & c. venerabili de cẽsi. Itẽ quarta mortuariorũ cõsistit in recipiẽdo, & nihilominus monasteria ad illã tenent, ut in c. requisisti. j. de testa. Itẽ synodus ñ cõsistit in recipiẽdo. quinimò Eps ibi ꝑest, & exercet iurisdõnẽ, & punit cõtẽnentes venire, & tñ ẽm gl. synodus est de lege diœcesana. Tene ergo ꝑcedẽtẽ theoricã Inn. q vltra ea, q̃ sunt in iure expressa, ea solũ dicemus de lege diœcesana, à quibus monasteria reperiuntur exẽpta. fuerunt. n. ista uocabula magistralia potius; quã iuris. Et iõ ut hẽamus clarè hãc mam; discurrã ꝑ singulares casus, qui uident esse de lege diœcesana, & uidebimus per hos casus, à qb⁹ sunt monasteria exẽpta ab epo. Et primò ẽm Inn. in d. c. 1. cathedraticũ est de lege diœcesana, all. 10. q. 3. in c. 1. illud tñ. c. hoc nõ ꝓbat, sed melius facit. c. quam sit, in fi. 18. q. 2. quẽ text. tenebis menti; quia est principalis in hac mã in fauorẽ monasteriorum. Dicit. n. inter cętera. q nullis vexationibus uel obseqis secularibus, i. ad q̃ tenent ecclesię seculares, uel canonicis iuribus a subiiciũtur monasteria. Et no.[a] hoc ultimũ, nã sub hoc satis ꝑt cõprehendi solutio cathedratici, facit ẽt. 10. q. 3. c. inter cętera. Secũdo decima pars oblationũ ẽ de lege diœcesana. 10. q. 1. de his, & c. antiquos ẽm Inn. aduerte; olim ecclesia tenebat dare Epo qñq; medietatẽ, qñq; tertiã partẽ oblationũ, sed monasteria erãt exẽpta ab illa solutione, & ẽt hodie sunt exẽpta, ut in c. 1. de sta. reg. & in c. nimis, de exces. ꝑla. & in c. cũ pro utilitate. 16. q. 1. hodie aũt ẽt ecclesiæ seculares nõ tenent aliqd dare Epo de reditibus aut oblationibus, nisi in casibus à iure expressis, de qbus. s. e. c. conquerente, & ꝓbatur. 10. q. 3. c. 1. & 2. Dubitat tñ hodie, nunquid de donationibus inter uiuos teneant ecclesiæ soluere quartã Epo, sicut tenentur de donatiõe cã mortis? Hãc mãm ultra alios examinaui in d. c. requisisti, & dicut ibi. Sed i monasteriis habes adhuc hodie hãc spãlitatẽ, qa licet nõ habeant parochiã & curã aĩarum, sed sint intra parochiã alterius ecclię; tñ oblationes, q̃ ibi fiunt, cedunt monasterio, & non ecclæ parochiali, uel Epo. secus ãt est in ecclesia seculari nõ curata, nã in ea puto q oblationes, q̃ ibi fiũt, cedãt ecclię parochiali, in cuius parochia capella sita est, qa cum oblationes sint de iure parochiali, parochialis eccl̃ia fundat intẽtũ de iure cõi sup oĩb⁹ ꝓuentib⁹. spũalibus ꝓueniẽtibus intra parochiam, ut in c. pastoralis, de his q̃ fi. à ꝑla. ꝓbat tex. ꝑ locũ à spãli in c. ad audientiã, el. 1. j. de eccl. ædifi. & ibi dixi; facit ẽt. c. ex trãsmissa. de ꝑscrip. & ꝑ hoc alias dixi, q oblatiões, q̃ fiũt imagini religiosę[b] exñti intra parochiã in quocunq; loco, spectãt ad ꝑsbyterũ parochialẽ[c], nã aũt ad dñm dom⁹ in muro, cuius imago depicta est, maximè si est ꝑsona secularis: quia non põt habere usum fructum rei religiosæ. nam religiosa non sunt in dñio alicuius, ad prędicta facit glos. no. in l. statuæ, ff. de usufr. vide tñ a ls cõsiliũ do. Ang. de Peru. cõsulentis, q illæ oblatiões nõ ꝑtinebãt ad dñm dom⁹, sed ad Epm. Quo ad primũ mẽbrũ bñ dixit, sed quo ad ẽm minus ꝑfectę locutus ẽ. debuit. n. distinguere, vtrũ illa imago sit intra parochiã alicuius ecclesię inferioris; & tũc pertinet ad illã ecclãm, aut nõ est in parochia alicuius, & tũc pertinet ad epm simile in decimis noualibus, ut est tex. bo. in c. qm̃. j. de deci. Tertiò ẽm Inno. decima seu quarta pars decimarũ & funeraliũ seu mortuariorũ est de lege diœcesana; all. 16. q. 1. c. questi, & c. decimas, cũ sim. sed in hoc iudicio meo nõ bñ loquitur. primò qa ad quartã mortuariorũ tenentur monasteria & oĩa loca pia, ut in d. c. requisisti, de testa. Itẽ ad decimas ꝑdiorũ tenent monasteria, nisi spãliter sint exẽpta. hoc ꝓbo apertissimè. nã ius ex priuilegio spãli exemit religiosos à solutione decimarũ, cũ ꝓpriis laboribus & sumptibus excolũt ꝑdia, ut hr̃ in c. ex parte, & c. dilecti, & c. suggestũ, & c. nup. j. de dec. quinimò priuilegiũ Cisterciẽsiũ fuit restrictũ quo ad ꝑdia acquirẽda, ut in d. c. nup. Cõcludo ergo, q oĩa monasteria tenent soluere decimã ꝑdialẽ, nisi tm̃ in casibus, in qbus specificè sunt priuilegiata, de qbus habes in iurib⁹ superius all. & uide tã in ꝑdialibus quã in personalibus, quod dixi in c. noui genus. j. de deci. vbi gñalr̃ dixi tã de monasteriis, q̃ de ecclesiis secularibus, q̃ de clericis respectu eorũ patrimonii, an & qñ teneãtur ad decimas ꝑdiales uel ꝑsonales. Itẽ si dictũ Inno. intelligit in quarta decimarum, q̃ debetur epo ab ecclesia, quę percipit decimã ab aliis, adhuc non ꝓcedit dictũ suũ, quia si monasteriũ percipit istã decimã ab aliis, qa fortè habet parochiã, tũc tenetur dare quartã epo, sicut ecclesia secularis; qa monasteriũ populũ habẽs nõ exẽptũ subest epo rõne populi quo ad utrãq, legẽ, sicut ecclesia secularis: hoc uult idem Inn. in c. quod super his, de maio. & obe. ubi uide; sensit ẽt hęc gl. in 2. parte, facit tex in c. ex ore de priui. sic ẽt potest intelligi c. conquerente, s. eodẽ. & in hoc etiam hęc glos. non bene dixit, inquantũ dicit, q quarta mortuariorũ & decimarum est de lege diœcesana. hoc. n. vt dixi, nullibi probat, imo potius ꝓbatur oppositum, ex quo monasteria non reperiunt exẽpta; & tamẽ sunt exẽpta à lege diœcesana. Quartò de lege diœcesana est qd eps possit publicã missam dicere in qualibet ecclesia suę diœcesis, & ibi eligere cathedrã cã ꝑdicandi, uel cã audiendi; alleg. Inn. tex. in c. luminoso. 18. q. 2. Aduerte, quia illud. c. non dicit, q ista sint de lege diœcesana, sed solum dicit, q eps non poterat ꝑdicta facere in monasterio, de quo ibi. & per hoc Inno. uoluit ponere istã regulã in quolibet monasterio; quia, ex quo monasteriũ reperitur exemptũ ab aliis oneribus, vr̃ de lege diœcesana, sed aliqui uoluerunt, ut ibi recitat gl. q illud. c. loquatur in monasterio exempto, non autem procedit in omnibus monasteriis, sed fauore monasteriorũ, ut quietiũs uiuant religiosi, potest teneri ille primus intellectus, pro quo facit dictum. c. q̃ sit in eo, q dicit quod obsequiis secularibus & aliis canonicis iuribus non subiiciuntur monasteria. Quintò est de lege diœcesana secundum Innocen.

chaitatiuum

Et not. Add Ab. con. supra. al. 26. ANT. FRAN.

b Religiosæ. Circa hoc, quod hic dicit de oblatiõibus, quæ fiũt imagini depictæ in aliqua parochia alicui⁹ sacerdotis parochialis, q debeantur ecclesiæ parochiali, uide plenè per Ang. in sua dis. quæ inci. i refulgẽti palatio delitiarum. imò oblationes, q̃ fiũt in missa religiosorũ, debẽt esse parochiæ, uide tex. in c. 1. de sta. reg. & in c. 1. & i. c. nimis, de exc. præl. & vide. Io. An. in ru. de paro. tamẽ gl. in cle. 1. in uer. audeant, de ex. ꝑl. uĩ tenere, q religiosis licet recipe oblatiões. de quo uide ꝑ bea. Tho. 2. 2. q. 86. ubi etiã dicit, quod oblationes sunt de præcepto, sicut decimæ, & uide bo. gl. i. c. cleric⁹. 91. d. & hr̃ in c. statuimus. 16. q. 1. & in c. ois xp̃ianus, & ibi per Arc. de cõs. di. 1 & ꝑ Hos. i sum. de paro. i. §. qb⁹, in uer. sed nũquid, & hr̃ in c. q oblatiões. 13. q. 3. & cuius debeãt esse oblationes, quę fiũt i cõsecratione Epi, uide tex. i. c. & si qõne, de simo. & plus dicit q dñt eẽ consecratoris. & an oblationes altaris possit vẽdi laicis, uide gl. in c. altare. 1. q. 3. quæ dicit q non, qd ẽt uoluit Arc. i c. istõrũ. 10. q. 1. ubi dicit, q consuetudo ẽ in ꝯriũ. & dicit se mirari, q papa illã toleret, & an hmõi oblationes sint de ꝑcepto, uide d. Car. in rub. de deci. & hr̃ ꝑ gl. fi. in c. duo. 12. q. 1

c Parochialẽ. varias opi. sup hoc art. q sequit Mari. Soz. i tra. de obl. i 18. libel. sed opi. Ab. seqt Car. cle. 1. 6. q. de sup. neg. ꝑl. & hac op. dicit eẽ cõem Troil⁹ Malueti⁹ i tra. oblationũ i. 4. du. i. 6. col.

charitatiuũ[a] subsidiũ:& illud dictũ Inn.recitat hic.Io.An.&
simpl'r cũ eo trãsiuit. sed aduerte,qa aliud sentit tacitè Inn.
in illo c.in fi. & aliq cõsuluerunt, ꝙ monasteria teneant ad
charitatiuũ subsidiũ:qnimò sentiũt aliq,ꝙ et exẽpti tenent:
qa Eps ẽt in aliqbus est iudex exẽptorũ; ad pdicta vide bo-
nũ tex.iuncta gl.in ver.in exigẽdo, in cle.1.de exces.præla.
& dic vt pleni' dixi in c.cũ apls, de cẽsi.& in c.1.de stat.reg.
Sextò est de lege diœcesana,vt p negotiis cõibus possit Eps
imperare, & mittere quẽcunq; clericũ . vel ad curiã,vel ad
aliũ locũ expedientẽ;nec põt cleric' sic deputatus reluctari;
& p hoc sentit Inn. ꝙ monachũ nõ pt Eps mittere sine ꝯsen
su Abbatis.sed in ꝯriũ habes tex.iũcta gl.in c.qdã monachi.
16.q.1.sed fauore religionis ne det materia vagãdi,satis pt
teneri distinctio, quã ponit Inn.in d.c.1.ꝙ aut monasteriũ
hẽt pp'm;& tũc in cõcernẽtibus curã pt Eps mittere mona
chũ,sicut & clericũ secularẽ;aliàs secus:& p hoc allego d.c.
quã sit.vbi dr,ꝙ monasteria n dẽnt subiici aliqbus angariis
& vexationibus. Septimò est de lege diœcesana vocatio ad
exeqas seu sepulturas.nã in aliquibus locis est de cõsuetudi
ne,ꝙ mortuo plato vel sacerdote vocant oẽs clerici ciuita-
tis ad exeqas . ad istas aũt nõ cõpellunt venire religiosi,ſm
Inno.in d.c.1.voluit gl.hic; facit text.16.q.1.in c.placuit.1.
Octauò synod' est de lege diœcesana, ſm Inn.ibi. & gl.hic;
& sic Abbas nõ tenet ire ad synodũ Epi; alle.Inn.in c.fi.18.
di.sed iudicio meo illud ca.pbat oppositũ,sed fortè voluit
allegare ca.Eps, qd ponit ibi p palea,ca.dist.in hoc tñ sunt
opi.de qbus dicã latius post Host.j.e.ca. qd sup his. Nonò
est de lege diœcesana,vt eccl'iæ ꝯtribuant,cũ Eps vult ire ad
Papã,vel ad Regẽ,vel ad ꝯciliũ.& no.hoc vltimũ,ꝙ Eps eun
do ad cõciliũ pt petere subsidiũ à clericis.nã vadit p cõibus
negotiis;& no.sing.qa p hæc Inn.sentit,ꝙ monasteria non
teneant ad ista ꝯtribuere,sed posteà vr Inn.recedere ab opi.
dicẽs:vel dic ꝙ sunt de lege iurisdictionis;& nihil aliud di-
cit.Pro prima opi.facit tex.in d.c.quã sit:sed p scda,quã pu
to veriorẽ,adduco bonũ tex.i cle.1.& 2.d. cẽsi.vbi tex.vult,
ꝙ ad onera cõia debẽt religiosi ꝯtribuere,nisi sint exẽpti ex
priuilegio spãli,vel alia legitima cã;puta pscriptiõe. Et no.
hoc vltimũ in eo, ꝙ ibi pbat in tex.iuncta gl. ꝙ valet pscri-
ptio,vt eccl'ia particularis nõ teneat cõtribuere cũ aliis ec
clesiis in onerib' cõibus; & ita in pñtiarũ intẽdo specialius
& latius cõsulere. Decimò hospitiũ & alia obseqa sunt de
lege diœcesana,ſm gl.hic,& Inn.in d.c.1.p quo optimè fa-
cit d.c.quã sit. Ex quo no. ꝙ monasteria nõ pñt cõpelli per
Epm ad hospitandũ aliquẽ platũ,vel dñm,vel ꝙ pstent alia
obseqa. Vndecimò vltra Inn.& gl.pt dubitari,vtrũ letaniæ,
& aliæ pcessiones sint de lege diœcesana;& p ꝯñs vtrũ mo-
nasteria ad ista teneant.nã de aliis clericis sclaribus non est
dubiũ,vt 38.di.c.qñ:sed in religiosis ẽt mẽdicãtib' nõ repio
nisi vnũ tex.q de hoc loquat,q habet in c.nimis.2.de exces.
pla.q videt velle, ꝙ ex cã leui nõ pt Eps pcipere religiosis,
vt vadãt cũ eo pcessionalr:secus dicũt ibi Doc.si ex magna
cã fieret pcessio,vt puta in nouo introitu Epi,vel legati,vel
imminẽte peste,vel alio flagello,vel in gñalib' letaniis,q ap
pellant Rogationes, q fiunt p tres dies ante Ascẽsionẽ dñi:
de qb' in c.rogationes,de cõse.di.3 .& hæc no.Ex pdictis ha
bes vtilẽ materiã,à qbus,s.monasteria sint exẽpta, & p ꝯñs
b q sint de lege diœcesana;[b] & ꝯclude,ꝙ extra casus à iure ex-
pressos,qcũq;'dicit aliqd esse de lege diœcesana,& p ꝯñs mo
nasteriũ nõ teneri ad hoc,dẽt hoc pbare.habes etiã conclu
dere,ꝙ reliqua sunt de lege iurisdictionis,ar.in l.1.ff.de his
q sunt sui vel alie.iu. Ad vnũ tñ aduerte i eo,qd hic,& Inn.
in d.c.1.dicũt,ꝙ collatio ordinũ,consecratio virginũ,& ec-
clesiarũ, & eorũ q sunt ordinis Epalis, sunt de lege iurisdi-
ctionis.nã hoc nõ videtur posse pcedere:qa si essent iurisdi-
ctionis,possent delegari nõ habẽti ordinẽ epalẽ. Et in ꝯriũ
videt tex. in c.aqua.j.de cõsec.eccle. vel alta.vbi tex.apertè
dicit, ꝙ ista nõ sunt iurisdictionis, sed ordinis epalis.& est
hoc fortè arg.nõ solutũ per doct.sed dicit ꝙ effectus istorũ
sacrorum procedit ex ordine Epali,& nõ
ex iurisdictione.vñ legatus Papæ nõ Eps
nõ põt ista cõferre, quantũcunq; hẽat iu-
risdictionẽ ampliorẽ Epo;facit c.Suffra-
ganeis,de elec.& qd no.in c.trãsmissam,
e.ti.sed quatenus ista applicantur ad per-
sonã ordinati,sunt iurisdõnis : quia Eps
nõ põt ordinare nisi illũ, in quẽ hẽt iuris
dictionẽ:& si ꝯriũ facit, licet imprimatur
character, quia nõ caret ptãte cõferendi;
non tñ dat exercitiũ, vt 9.q.2.per totũ,&
in c.nullus.j.de paroc. imò punitur Eps,
qui ordinat nõ subditũ , vt in c.fi.de tẽp.
ord.lib.6. & hoc respũ ista dñr de lege iu
risdõnis, quare pp iurisdõnẽ, quã Eps in
subditos suos hẽt,debẽt isti subditi ab eo
& non ab alio Epo recipere ista sacra,nisi
sint exempti,vt in c.veniens,de præscrip.
Extra gl. ꝯ tex.op.de c.recolẽtes.j.de sta.
regu.vbi probat,ꝙ religiosi nõ debent ha
bere villas,vel alia regalia,sed iurisdõ,de
qua in tex.est de regalibus;ergo malè.So
lu.dicunt doc.ꝙ cõtrariũ loquitur in Ci-
sterciensibus,& in pœnis prouenientibus a
ex iurisdictiõe tpali,& est exhortatio ſm
eos;& no.hoc vltimũ.Illud verò.c.loquit
de aliis religiosis,& de pecunia puenien b
te ex iurisdictione spũali : sed dic,ꝙ ẽt in
iurisdictione tpali põt procedere.nã tex.
dicit, ꝙ pro eorũ excessibus soluebãt isti
hoĩes pecuniã, nec restringit se ad exces-
sus ecclesiasticos,pro hoc tex.in c.2.de de
li.puer.& c.fi.ne cle. vel mo.lib.6. & in c.
1.iuncta suprascriptione.j.de cõsan.& af
fi. vbi hr de Abbate Cassieñ. habente iu-
risdictionẽ tpalẽ & spũalem in pluribus
castris. Reliqua,quæ hic incidenter tan-
gũtur per Doc. expediuntur in c.licet,de
pœnis.vbi dixi an & qñ ecclesiasticus pos
sit imponere pœnam pecuniariam.

a Charitatiuum. Adde eundem cõsi. 26. j.alle.

b Diœcesana. Adde, an si episcopus habet iurisdictionem episcopalem in ciuitate illa, dicatur de lege diœcesana, Cal consi. vlt.hoc eo. ti.

SVMMARIVM.

1 *Papa si rescribit episcopo Fulgitani, vt prouideat alicui de beneficio, poterit episcopus sibi prouidere de beneficio aliàs exempto à iurisdictione episcopi.*

Exemptus nemo dicitur à iurisdictione Papæ.

2 *Clerici vnius diœcesis possunt spectare ad episcopum alterius diœcesis.*

Diœcesis tota de iure & regulariter spectat ad episcopum ipsius.

3 *Exemptus non posset, ẽt si vellet, submittere se alterius iurisdictioni sine licentia Papæ.*

Excommunicatio, vel alia sententia lata in exemptum, est ipso iure nulla.

4 *Excommunicatus non potest absolui nisi ab habente iurisdictionem in ipsum.*

5 *Exempti sunt sub iurisdictione delegati papæ.*

Ordinarius censetur effectus delegatus, si Papa sibi rescribit tanquam cuilibet extraneo.

6 *Collatio beneficiorum exemptorum non pertinet ad episcopum loci, sed ad Papam negligente collatore exempto, & nu.7.*

8 *Nullus, nulla &c. denotat oĩmodã exclusionẽ.*

9 *Archiepiscopus an habeat potestatem in subditos Suffraganei data negligentia ipsius.*

10 *Verbum, relaxes, quid denotet.*

SEB. SAPIA.

a Ecclesia exépta. vide Imol. in cle. 2. in 1. col. de priui. & in c. Abbatẽ, ͂s. de rescri. Ge. in c. si propter, in 2. col. de rescr. lib. 6. Car. in cle. ne Romani. §. sanè in 5. q. de elect.

b Ecclesias exemptas. vide Ioan. de Lig. in d. c. Abba. vbi refert distinctionẽ. Pau. And. Barba.

c Alia diœcesi. secundum Host. hic colligitur, ꝙ Abbas potest tenere cathedrã in diœcesi aliena. And. Barba.

d Tenuit ꝙ sic, Vide do. Ant. in c. significasti. vbi tenet contra Fed. de Senis. & Io. de Ligna. in clem. ne in agro. de stat. mona. vbi tenet cum Fed. ad cle. penul. responde ꝙ Papa reseruauit sibi absolutionẽ, & not. quia Feder. dixit hoc in consil. 14. And. Barba.

e Puto verius. Pondera bñ, quia iste text. se fundat super iure tertij, vt dicit gl. hic. sic ergo in casu huius Papa non præiudicat tertio; ita quando facit delegatum. Item pondera istũ tex. quia dicit. cum nullam iurisdictionẽ, nec ordinariam, nec delegatã habeas. And. Barba.

f Putarem verius. Pondera, quia ex quo Papa cõtulit illam iurisdictionem, videtur ꝙ Papa debet supplere negligentiã suam. And. Barba.

CAP. XIX.

GRaue. Per rescriptũ, quo Papa mandat ordinario, vt corrigat clericos suæ diœcesis, nõ dat ei iurisdõ sup
exéptos. In prima qõ. In scda ꝓuisio, ibi:
Mandamus. Casus lr̃alis. Quidã Ep̃s recepit mãdatũ à dño Papa Gregorio sup correctione clericorũ suę diœcesis & ciuitatis, & occasione istius mandati Ep̃s tulit sñiam interdicti in ecclı̃a S. Marię de Orbicello, & quasdã aľs existẽtes in diœcesi ipsius Ep̃i ptinẽtes ad monasteriũ S. Anastasii de vrbe, & suspẽsionis sñiam in clericos earundẽ. Abbas cõquestus sup hoc dño Papæ, cũ paratus esset corrigere clericos dictarũ ecclı̃arũ, mãdat Papa dicto Ep̃o, ꝙ cũ in dictas ecclı̃as nullã hẽat iurisdõnẽ ordinariã, aut ẽt delegatã occasione p̃dicti mãdati, quatenus si ẽ ita, prudẽter corrigat q̃ minus ꝓuide attẽtauit, & p̃dictas sñias sine difficultate relaxet. B. No. 1. ibi: *existentes in tua diœcesi*, ꝙ ecclesiæ exéptæ dñr esse in diœcesi; & sic p exẽptionẽ nõ dñr esse ex̃ diœcesim. nã nõ cõfundunt p hoc termini diœcesis. hæ. n. existẽtiæ cõsistũt in facto; qđ nõ põt hr̃i pro infecto, nisi quo ad iuris effectũ, l. in bello. §. factæ, ff. đ cap. & post li. reuer. & in c. si Paulus. 33. q. 5. Et hæc faciunt ad qõnẽ.
1 † Papa mãdauit Ep̃o Seneñ. vt ꝓuideret Titio Ro. de bñficio ecclesiastico in diœcesi sua. dubitaẽ, nũquid poterit Ep̃s illi ꝓ-
a uidere in ecclesia exépta.[a] Vinc. tenuit ꝙ nõ: quia mandatũ gñale factũ ordinario
b nõ extendiẽ ad ecclesias exéptas,[b] vt hic: sed ͻriũ tenuit Io. An. post Cõp. in c. Abbatẽ, ͂s. de rescri. & in c. si pp. eo. ti. lib. 6. & vide qđ no. in cle. frequẽs, de exces. prælа. & in cle. si de bñficio, de prębẽn. & hęc pars verior est: pro qua p̃t adduci iste tex. quia (vt dixi) bñficia exépta sunt in diœcesi. nec ob. decisio huius tex. quia hic mãdabaẽ ordinario, nõ vt cuilibet alteri, sed excitãdo offiñ suũ; ita ꝙ debebat Ep̃s hic procedere vt Ep̃s, & tanq̃ Ep̃s non hẽbat ptãtẽ in exéptos: sed in casu p̃dicto scribebaẽ Ep̃o, sicut cuilibet alteri executori: & ideò nõ apparet rõ, quare bñficia exépta nõ includantur in mandato, cũ nullũ bñficiũ sit exemptũ à iurisdictione Papæ 9. q. 3. c. cũcta per mundum; ergo per ͻñs nec à delegato ipsius Papæ, cũ delegatus gerat vices delegantis, vt in c. sanè, de of. dele. & in l. 1. ff. de of. eius, cui man. est iu. Ex his potes sumere bonã theoricã, an & qñ in mãdato ordinario facto includanẽ ñ subditi. Scđò no. ꝙ clerici ecclı̃arũ exéptarũ sunt exépti; de quo in c. p exéptio-
2 nem, de priui. lib. 6. † No. 3. ꝙ ecclesiæ existẽtes in vna diœcesi pñt pertinere pleno
c iure ad p̃latũ existentẽ in alia diœcesi,[c] & hoc iure spãli, puta priuilegio vel præscriptione. nã de iure cõi ecclı̃æ existẽtes in diœcesi pert nẽt ad Ep̃m diœcesanũ. 16. q. 7. oẽs basilicæ, & in c. cũ venerabilis. ͂j.
3 de reli. domi. † Vlt. no. iuncta gl. fi. ꝙ sñia ẽt cẽsurę lata in exéptũ ẽ ipso iure nulla.

nã exéptus ẽt si vellet, nõ posset se submitttere iurisdictiõi ordinarii sine licẽtia Papæ, vel illius cui subest, vt in c. significasti, de fo. cõp. & vide p Io. An. in reg. sciẽti, de re. iur. li. 6.
4 in Merc. † Sed pulchrũ dubiũ est, nũqd exéptus excõicatus à iure in casu nõ reseruato Papæ possit absolui ab ordinario
d loci? Fede. in quodã cõsi. tenuit ꝙ sic.[d] in ͻriũ facit tex. iũcta gl. no. in cle. pe. de sen. excõ. plenè hunc articulũ examino in quadã dispu. q̃ inci. duo clericali ord ne insigniti &c. & pro hac pte ͻria satis bñ facit iste tex. ibi: *nulla iurisdictionem habeas &c.* & c. frater 16. q. 1. absoľo verò ñ p̃t fieri à nõ hñte iurisdictionẽ in absoluẽdũ, vt ĩ c. oĩs, de pœni. & rem. meli⁹ in
5 c. pastoralis, in §. p̃tereà ͂s. e. † In gl. 1. ibi: *nõ tanq̃ delegatus* Sẽtit p hæc gl. ꝙ si Ep̃s fuisset deputatus delegat⁹ à Papa, ꝙ potuisset ꝓcedere ẽt ͻ exéptos. Hos. recitat Io. An. & videt sentire hoc fore verũ, si sit mẽtio ĩ rescripto de exéptiõe: aľs in
e gñali mãdato ñ venirẽt exépti. Cõtrariũ ego puto verius,[e] primò p theoricã suprà traditã, cũ hoc casu scribaẽ ordinario tanq̃ cuilibet extraneo, nec est opus facere mẽtionẽ de exéptione: q̃a in nullo derogaẽ priuilegio exéptionis, cũ ordinarius ꝓcedat vt delegatus Papæ, & tanq̃ delegat⁹ ñ fecit p̃iudiciũ exéptioni, cũ gerat vices Papæ. vñ nõ est aliqua rõ quare exépti nõ debeãt cõprehẽdi: q̃n imò poti⁹ exépti quã nõ exépti cõprehẽdi dẽnt, cũ ĩ exéptos habeat Papa iurisdi
6 ctionẽ immediatã. † In gl. 2. No. 1. ex ista gl. & tene mẽti, ꝙ pp negligẽtiã p̃lati immediati exéptorũ ptãs nõ deuoluit ad ordinariũ, sed ad superiorẽ illi⁹ p̃lati exépti; & sic si Abbas exépt⁹ est remissus ĩ corrigẽdo monachos suos, ptãs nõ deuoluiẽ ad Ep̃m, sed recurrẽdũ est ad Papã; & idẽ ĩ colľone bñficiorũ. si. n. exéptus est negligẽs in ͻferẽdo, nõ deuoluiẽ ptãs ad Ep̃m, sed ad Papã, vt in c. sicut, alle. in gl. Scđò no. ꝙ ẽt submota exéptiõe correctio monachorũ primo loco spectat ad Abbatẽ, de quo dic vt dixi. ͂s. e. c. q̃to, & in c. cũ ab ec-
7 clesiarũ. Sed p̃t dubitari, † q̃d si Papa dedit iurisdictionẽ alicui p̃lato inferiori circa aliquas ecclı̃as, & clericos earũdẽ, nũqd data negligẽtia istius possit ordinarius loci ꝓcedere? vr̃ ꝙ nõ. ar. huius gl. iũcto tex. nã Abbas hic hẽbat iurisdõnẽ in ist s ecclesias, & tñ ſm gl. Ep̃s nõ succedit. ͻriũ ego putarẽ
f verius,[f] p c. cæterũ, & qđ ibi dico, de iudiciis. nã Imperator dedit iurisdictionẽ dño feudi in causis feudalib⁹, vt in l. imperialẽ. §. p̃tereà, de ꝓhi. feu. alie. p Fede. co. 10. & tñ si dñs feudi est negligẽs, ordinari⁹ succedit, vt in d. c. cæterũ. Itẽ p̃scriptio dat ordinariũ, sicut priuilegiũ, vt in c. duo simul, ͂s. eo. & tñ iurisdõ q̃sita ex p̃scriptione excludit Ep̃m, inquãtũ p̃scribẽs sit diligẽs, vt in d. §. excessus. ergo idẽ dicẽdũ in iurisdictiõe tributa ex priuilegio, vel alio iure spãli; & de hoc iudicio meo tex. est hic, ñ cauillãdo lr̃am. nã gl. supplet, maximè, ex capite suo. vñ itelligo tex. ꝓpriè, & dabit lec. noua ad tex. & data negligẽtia isti⁹ p̃lati immediatẽ succedit ordinarius. sec⁹ puto ĩ exéptis, q̃a tũc cũ Papa sit iudex exéptorũ, dẽt ad eũ recurri data negligẽtia p̃lati exépti imediati. iste tñ tex. ñ apit quo iure istę ecclı̃æ essent subiectæ isti Abbati, & sic ĩtelligiẽ ex p̃scriptione. casus ẽ clar⁹, & lr̃a ibi stat ꝓpriè. *corrigere sis paratus. &c* vt ĩ d. §. excessus. In gl. in ver. *corrigere*, in fi. dic vt ibi no & ĩ c. pœnitẽtes. 55. di. & ĩ c. nosti,
8 de elec. & de re. eccl. nõ alie. c. si qs. † In gl. fi. ĩ fi. hæc gl. redit ad primũ intelľm, vt sñia hic ñ tenuerit. & ꝙ ver. relaxes, referaẽ ad factũ; & hũc intelľm sequunẽ hic cõiter. Doc. p tex. ibi: *nullã iurisdictionẽ habeas, &c* & p illud ver. vr̃e, nullã, excludiẽ iurisdõ mediata & immediata. Itẽ principalis & accessoria, ſm Io. An. & no. hoc dictũ. † Ex hoc ĩfero ͻ cõem opi. ĩ c.
9 pastoralis, in prin. ͂s. e. vbi tex. dicit, ꝙ Archiep̃s nullã ptãtẽ hẽt, exceptis q̃busdã casib⁹, in subditos Suffraganeorũ suorũ, ergo ẽt data negligẽtia Suffraganeorũ nõ p̃t illos punire: q̃a p illud verbũ, nullã, excludit iurisdictio mediata & im
10 mediata. Itẽ principalis & accessoria. † Scđò no. ex gl. ꝙ verbũ, relaxes, ꝓpriè sumptũ p̃supponit validitatẽ act⁹. sed vbi ex mã subiecta appet, ꝙ act⁹ est null⁹, tũc referẽ ad factũ, sicut no. ͂j. vt li. ñ cõte. ĩ c. accedẽs, el ĩ. 1 ver. cassauim⁹, vbi bona gl.

Tertio

Tertio nota ex gl. q præsupposito,q correctio primo loco
spectet ad Abbatē,tñ si Eps ante negligentiā tulit excōica- 1
tionē ī subditos Abbatis, tenet excōicatio, licet sit iniusta;
&debet relaxari sine difficultate;& hoc colligiẽ ex scđo in-
tellectu gl.q tñ nō videẽ placere do. Ant.qa aut ex cōsuetu- b
dine primo loco spectat ad Abbatē;& tūc ñ dēt tenere sñia
Epi ante negligētiā,arg.d.§.excessus;& no.hoc dictū.aut lo
qmur, q de iure cōi spectat ad istū Abbatē;& tūc debuisset
relaxare istā sñiam; & videẽ in hoc tenere opi. cōem,q Eps
possit pcedere ꝯ monachos nō expectata negligētia Abba
tis;sed ego teneo opi.gl.vt dixi in iurib⁹ superius allegatis.

S V M M A R I V M.

1 *Absolutio ab excommunicatione potest alteri delegari.*
2 *Confessio pœnitentialis potest per parochialem alteri committi, & etiam eius absolutio.*
3 *Causa meri & mixti imperii sunt delegabiles de iure canonico.*

C A P. X X.

HIs quibus. Ordinarius,cui cōpetit absolue
re ab excōicatione,pōt aliis ab-
solōnē demādare. Casus lrālis. Diciẽ in decre.
ista,q illi q ex offō in certis casib⁹ pñt absoluere
illos,q pp̄ter violētā manuū iniectionē i clericos incidunt
in sñiam excōicationis;absolōnē hmōi possunt aliis cōmit
1 tere,cū viderint expedire. Ber. †No.1.q ptās absoluendi ab
excōicatione est delegabilis p habētē ptātē ordinariā.& li
cet iste tex.loquaẽ in absolutione ab excōicatione lata à ca-
none.si qs suadente.17.q.4.tñ idē,& fortius est dicendū in
aliis excōicationib⁹,arg.in c.cū dilecta,de cōfir.vti.vel inut.
2 & in l.illud,ff.ad legē Aqui. †Scđò no.ar.q sacerdos paro-
chialis pt cōmittere alicui psbytero,vt audiat cōfessionem
3 subditi sui,& illū absoluat. †Tertiò no.q nudū ministeriū
est delegabile p ordinariū.qd in delegato?dic vt in glo. Et
no.q delegant hic ea,q cōpetunt ex offō nobili;& sic videẽ
posse colligi arg.q causę meri impii pñt delegari de iure ca
nonico.nā sicut excōicatio qñq; est meri, qñq; est mixti im
perii,vt dixi.s.e.c.pastoralis,ita & absolō.nā par ptās est in
obligādo & in soluēdo,de pœni.dist.1.c.verbū. In gl.2.No.
a 1.ex hac gl.tene mēti,qa nescio alibi,q nudū ministeriū[a] cō
petēs alicui ex priuilegio est delegabile p priuilegiatū. licet
ergo priuilegiū nō excedat psonā priuilegiati,vt in c. sanè,
de priuil.& 7.q.1.c.qa frater,& in reg.priuilegiū psonale,de
reg.iu.li.6.tñ cū p cōmissionē ñ cōmittiẽ alteri piudiciū,cū
cōmissarius gerit vices delegātis; ita,q ipse delegās vẽ face
re,vt in reg.q p aliū,li.6.ñ dēt iste phiberi, quomin⁹ possit
subdelegare;& hāc opi.seqẽ Io.An.& dicit eā seruari in pra
ctica. Scđò no.ex ñ.gl. q delegat⁹ pt cōmittere absolōnē,
dūmodò ipse hēat iurisdictionē;puta qa fuit delegat⁹in eā,
ī qua tulit excōicationē:secꝰ āt,vbi fuisset sibi delegata nuda
dūtaxat ptās absoluēdi;& sic loquiẽ.c.ñ.§.vlt.s.de off.dele.

De officio iudicis. Rubrica.

Suprà visum est de officijs singularium dignitatum, & singulariū iudicum, nunc congruo ordine subijcit indeterminatè de quodam officio, quod est ordinario & delegato commune.&c.

S V M M A R I V M.

1 *Aduocatus pt decerni parti non habenti ex offi.iudicis nu 4. & 5.*
2 *Aduocatum si quis non habet, non potest cogi ad respondendum.*
3 *Monachus an possit agere pro monasterio sine mandato.*
5 *Aduocatus potest cogi p iudicem ad patrocinandum indigenti pro competenti mercede.*
Aduocatus debet gratis aduocare pro paupere.
6 *Iudex potest recusari si est dominus aduersæ partis.*
Aduocatus dicitur habere tantam affectionem ad causam, quod non potest etiam in causa appellationis esse testis.
Iudex pōt recusari suspectus ex quibusdā causis,de qbus vsq; in fi.

C A P. I.

1 **E**X literis. †Ad officiū iu
dicis etiā dele
gati spectat puidere aduoca-
b tū[b] parti,q nō pt hr̄e;& poterit
dare domesticū.Cōis diuisio:Secūda,ibi:
Mandamus. Casus lrālis. Inter Abbatē &
cōuentū monasterii Caueñ.ex parte vna,
& Abbatē & cōuentū Fossæ nouæ sup qui
busdā possessionibus ex altera qō verte-
baẽ corā Archiepo,& Abbate S.Leonar-
di Salernitañ.corā qbus pposuit pcura-
tor monasterii Fossę nouę,q hr̄e nō pote
rat aduocatū.vñ sup hoc eorū officiū im-
plorauit. Archieps dedit eidē. R. clericū
suū,vt in cā illa suū patrociniū exhiberet.
sed qdā monach⁹ Caueñ. excipiendo p-
posuit hoc esse factū i piudiciū sui mona-
sterii,eò q dictus.R.ei⁹ cleric⁹ & domesti-
3 cus existebat . Iudices dubitātes qd iuris
esset,significauerūt hoc dño Papæ.& ipse
mādat eisdē, quaten⁹ ñ obstāte hmōi ex- 2
ceptiōe in negotio pcedāt eodē puia rō-
ne. Ber. No.1.q monasteriū pt agere p re
bus & iurib⁹ monasterii sibi subiectis.hic
.n.cōtēdebaẽ sup qbusdā possessiōib⁹ mo
nasterii S.Petri . qđ qdē monasteriū im-
mediatè pleno iure ptinebat ad monaste a
riū Fossæ noue,vt patet i.antiqua.sicut.n.
Eps agit p eccłia sibi subiecta,vt i c.ñ. de
succes.ab inte. & bon⁹ tex.i l.sancimus,C.
de sac.sa.eccl.q qdē tex.vr̄ lati⁹ puidere,
quā.d.c.ñ.qa i c.ñ.tex.loqẽ cū eccłia infe
rior vacat,sed l.sancim⁹,loquiẽ ēt si ñ va-
cat.quēadmodū ergo dicim⁹in Epo,idē ī
plato inferiori dicēdū est, vt possit agere b
p eccłiis sibi subiectis;ad qđ facit cle.1.đ
2 refer.†Scđò no.q ps ñ dēt cōpelli ad rñ-
dendū,si nō hēt aduocatū; ad qđ vide bo.
tex.cū gl.i c.1.vt lit.ñ ꝯte. & pt qs implo-
rare offm̄ iudicis,vt puideat sibi ñ valēti
hr̄e aduocatū;& pcedit ñ solū in ordina-
rio,vt qdā dixerūt,sed ēt i delegato, qđ
aptè pbaẽ in ista lr̄a: *vestrū sup hoc iplorando offi cīu etc.* iūcta suprascriptione.nā hæc
cā erat corā delegatis,de qb⁹ i suprascri-
ptiōe;facit qđ ī sili habeẽ i c.ñ annū,đ iu.
3 li.6.& i hoc hæc decre.facit ad tit.†No.3.
ibi: *frater S.caui.monach⁹*, q monachus pt
esse ī iudicio p monasterio. intelligo de
mādato Abbatis,& capłi,seu plati tm̄,in
casib⁹ ī qb⁹ pt agere platus sine capło, de
qb⁹ satis dixi ī c.edoceri,de rescri.& in c.
vnico, de syndi.vbi dr̄, q monasteriū dēt
pmouere cām p syndicū; loquiẽ de hone
state & ñ de necessitate,vt ēt ibi no. Vlt.
not.q domesticus & cōmēsalis iudicis pt
esse aduocatus alterius ptis,nec ex hoc iu
dex iudicādus est suspect⁹;de quo.ī.lati⁹.
†In gl.in ver. *implorando officium*, in ñ.No.
4 gl.& idē no.3.q.7.in c.infames.§.si verò,
in gl.illud; & dic latius q̄ glo.sunt.n.qdā
psonæ,qbus iudex debet puidere, etiā si
non petāt,vt sunt pupilli,fœminæ, psonæ
debiles . Itē hi,qui sua mēte cōpotes non
sunt, vel si p potentiā aduersarii nō valēt
habere aduocatū,dēt.n.iudex prouidere,
ne iferior psona afficiaẽ potētia aduersa

a SER. SAPIA. Nudū ministeriū[a] Vide Felin. post alios,i c.ñ.§.ñ.s.de off.dele.& per Mader. in l.1. §. qui mandatam. ff. de offi. eius cui man. est iurisd.

b ZACHARIAS. Aduocatum . no. Bar. in l. nec quicquam,& ibi Alex. §.obseruare, ff. de offi.procō.& lega Spe.in titu.de offi. omnium iudi.§. deseruit quoq;.versi. ante litem contestatam,& Cardina. in clem. 1. de excess.præla.

a SEB. SAPIA. Cōpellere aduocatum.ꝙ aduocati teneātur ſine ſalario patrocinari pro pauperibus, tenet Bal. per illū tex. in l. ſi furioſi, C. de nup. no. Iaſ. i. §. oēs, verſi. tripli. col. pe. inſti. de actio. latè no. Decius i c. ſ. col. 22. verſi. reſtringatur hæc prima limitatio, de ꝓba.

b ZACHARIAS. Idē ꝙ actio. inde ſit, vt illud poſsit intētare ille q. eſt per ſtatutū prohibitus omnē actionē i iudicio ꝓponere; ita no. Ange. Aret. inſtit de act. in princip. Bartho. Cap. in l. verbum. §. actionis, ff. de ver. ſig. eundē Ange. in l. quos prohiber, ff. de poſtu. & oino ꝑ Alex. in l. planè, de peti. hæredi.

ANT. FRAN. Circa hoc qđ dicitur hic de officio iudicis, dicas primò ꝙ officiū iudicis non eſt actio, l. quintus. & ibi Bar. ff. de ann. leg. & per eundem in l. 3. in 4. col. & ibi etiā per Alex. ff. de iuriſdi. om. iu. imò officium iudicis non ꝓſupponit obligationem, ex qua actio producitur, l. licet. §. ea obligatio, ff. de procu. id eò datur in ſubſidium qñ deficit actio, vt eſt gl. i l. vinū. ff. ſi cer. pe. & per Bart. in l. qui per colluſionē, in §. pꝛium, ff. de ac. emp. & in l. quæro, in priu. ff. loca. & iō dicebat Bar. i d. l. quint⁹, & in l. ſeruo, ff. de leg. 1. & i l. nec quicquā. §. ſi. ff. de of. procō. & leg. & in l. ſeruos, de adi. leg. qđ offm iudicis dat ꝓ relicto facto fratribus ſancti Franciſci, quibus non competit actio, quod etiam voluit Bal. in l. 1. C. de fideic. & ideò dicimus, ꝙ officium iudicis cōpetit ex mera æquitate, vbi deficit actio. Ita Bal. in l. ſi. §. ſin aūt, i 2. co. in prin. C. de furtis. Et ad iſtud, quod hic dicitur, ꝙ prohibit⁹ intentare actionem per ſtatutū, poſsit tñ intentare officium iudicis, per alle. hic, vide etiam per Bar. in l. non ſolum, in §. quā, ff. de iniu. & habeť in l. ſed & hæ, in §. nō ſolum, ff. de procu. de quo vide per Alex. in l. 1. in antepe. co. ff. de iuriſd. omn. ind. vbi videtur tenere cōtrarium, Et ad de ꝙ officiū iudicis eſt multiplex, vt per glo. in l. 4. C. depoſi. & ꝑ Bart. in d. l. 1. de iuriſdi. om. iud. & per Canon. in c. 1. & ſi. de offi. iudi. & habetur per Spe. in tit. de act. & peti. in §. ſi. in ver. dicendum.

c SEB. SAPIA Cum actione. Inter officium iudicis, & actionē po

rii, vt i l. illicitas §. ne potētiores, ff. de of
ſi. pſi. & ꝑ illū tex. ꝓuideť min⁹ potētibus
nedū de aduocato, ſed etiā iudex interpo
nit offm ſuū, vt cōpellat alterā ptē ad ca
uēdū, ne offendat aliā partem, & dicēdū
eſt vt plenius no. ꝑ Bar. ſed ad primū pri
cipale dictū eſt tex. in l. 1. §. ait ꝑtor, ff. de
poſtu. l. nec qcquā. §. circa aduocatos, ff. đ
offi. ꝓcō. verſat. n. vtilitas publica in cōſu
lendo ꝑdictis pſonis. facit. 4. diſt. c. factæ
ſunt autē leges. reliqs verò pſonis, q̄ pñt
pecunia & amicitia iuenire aduocatū, iu-
dex nō ꝓuidet: ſed eorum īduſtria debēt
5 ſibi q̄rere. † Sed q̄ro nūqd ꝓ ꝑdictis pſo-
a nis poſsit iudex cōpellere aduocatū[a] ad
patrocinādū? Goff. ꝙ ſic. dicit tñ ꝙ aduo-
catus nō cōpellıť patrocinari gratis. ſed
debet iudex ſibi cōſtituere ſalariū ſm facūdiā aduocati, & ꝓ mō litis, & cōſuetu-
dinis pŕiæ, vt i l. 1. §. i honorariis, ff. de va.
& extraor. cog. Hoſt. dicit, ꝙ aut ps potēs
aduocatū eſt potēs ad ſoluēdū; & ꝓcedit
dictū Goff. aut eſt ipotēs; & tūc teneť iu-
dici obedire ēt ſine ſalario, q ad hoc te-
neť lege nāli & diuina. dēt. n. q s diligere
ꝓximū ſicut ſeipm. Mat. 22. c. de pœni. di.
2. c. charitas, el 1. §. Itē ꝓximos nec poſſet
aŕr ſaluari, vt ſenſit Greg. in homilia ſup
Mat. 25. c. nā vŕ hoc caſu aduocatus abſcō
dere talētū ſibi traditū à Deo: & q̄q̄ aduo
cati ſine ſumptu nō ſtudeāt: tñ ſumpt⁹ &
ſciā adminiſtraneť à Deo: qa oē datū opti
mū à Deo eſt, Io. i. 1. q. 1. c. gratiā, & maxi
mè hoc dēnt facere clerici, q viuūt de pŕi-
monio Ieſu Chŕi. Et no. hoc dictū. habes
.n duas cōcluſiones. Prima, ꝙ ex cauſis ꝑ-
dictis pt iudex cōpellere aduocatū ad pa-
trocinandū. Scđa, ꝙ data inopia ptis pōt
cōpelli, vt gratis exhibeat patrociniū. vi-
de ad mam. c. nō ſanè. 13. q. 5. & puto ꝙ iu
dex poſſit aduocato iniuſtè reſiſtēti iter-
dicere patrociniū, ar. l. moris, ff. de pœnis,
& i l. 1. ff. de off. pſe. vrb. In gl. ſi. in ſi. Itē
ſm Inn. i illo c. ex inſinuatiōe, ñ dŕ ꝙ illa
6 exceptio fuerit admiſſa. † Sed ꝯ gl. & ꝯtra
tex. opp. & vŕ, ꝙ hæc exceptio debuit ad-
mitti. nā pt iudex recuſari, ſi ē dñs aduer
ſæ ptis, vt i c. inſinuāte, & c. cām, de off. de
le. ergo idem ſi eſt dñs aduocati aduerſæ
ptis, vt in c. inſinuāte, & c. cām ꝑdictis. nā
aduocat⁹ hēt affectionē ad cām; adeò, ꝙ
ēt in cā appŕonis ñ pt eſſe teſtis, vt i c. ſi.
de teſti. li. 6. Sed dicit Hoſt. ꝙ ñ eſt tāta ſu
ſpicio ꝯ iudicē, ſi aduocat⁹ eſt ſibi dome-
ſticus, ſicut cū pars eſt familiaris ſuus. nā
cā nō eſt aduocati, ſed ptis: cū cōmodū &
incōmodū ſpectet ad partē, & ñ ad aduocatū. 2. q. 6. c. biduū.
in ver. palā. Itē familiaris magis intercedit in cā cōfamilia-
ris, quā ꝓ cā quā familiaris aſſumpſit ꝓmouēdā. cōcludit tñ
Hoſt. ꝙ ſi aduocat⁹ eſſet verſutus, vel malitioſus & nimis im
probè ꝓmoueret patrociniū & aſſiſtere ſemꝑ iudici: tūc cō
ſiderata pſona iudicis & aſtutia aduocati poterit ſupior ar
bitrari an hæc ſit legitima cā recuſandi. Scđò opp. de. c. ſi.
4. q. 4. vbi dŕ ꝙ teſtis nō eſt ꝓducēdus de domo iudicis. ergo
nec aduocat⁹, cū aduocatus atteſteť in iure & i facto. Sol. ſm
Hoſt. aut loquimur in teſte facti cui crediť & hēt locū ꝯriū.
Aut i teſte iuris, ꝓut eſt aduocat⁹, cui ñ crediť, niſi inquātū
ius oſidat & ꝓcedit iſte tex. vel ſm cū vtroq; caſu admittunť
dictæ pſonæ i ſubſidiū, aliàs nō. & no. hoc dictū. Ego in teſte
aiaduerterē verū iudex hēat aliq̄ affectionē ad cām puta qa
ꝓcedit ex offō, & tūc ñ dēnt admitti teſtes de familia ſua. vt
ſaltē faciāt plenā ꝓbationē, aliàs iudex de facili poſſet ꝯdē
nare quēcūq;: aut nō hēt affectionē ad cām. & ꝓcedit dictū
Hoſt. Vlt. q̄riť, qđ ſi aduocatus eſt dñs iudicis: ſentit Hoſt.
ꝙ poſſit tūc recuſari iudex, qa facili⁹ cōmoueť iudex ad peti
tionē ſui dñi, q̄ dñs ad petitionē ſubiecti. ar. i c. viſis. 16. q. 2.

SVMMARIVM.

1 *Litis cōteſtō an reqrať qñ īplorať officiū iudicis: et n. 3. 6. 9. et 10*
2 *Officium iudicis & actio an ſint idem? & nu 8.*
3 *Officium iudicis quando imploratur, an requiratur in libello concluſio, & quomodo? & nu 6.*
4 *Officium iudicis extenditur ad ſucceſſoria, quæ veneruut poſt litem conteſta. ſecus ante.*
5 *Officium iudicis nobile & mercenarium quod ſit, & eius exempla.*
7 *Reſtitutio aduerſus aditionem requirit, quod creditores hæreditarij citentur, & nu. 9. & 10.*
8 *Officium iudicis non perpetuatur per litis conteſtationem.*
10 *Alimenta dum petuntur, non requiritur litis conteſtatio.*

CAP. II.

1 IVdicis officium. † Breue eſt, & ꝑ alia
verba pt ſic ſummari. In offō iudicis, qđ principaŕr loco actionis ꝓ
ponit, ſit lit. cōte. ſec⁹ ſi nō principaŕr. Vel ꝑ alia
verba ſic. Cū implorať officiū nobile, ſit litis cōteſt. ſecus in
mercenario. Primò ponit vnū dictū cū exēplo. Scđò aliud,
ibi: *aliàs ante*. Caſus lit. Eccleſia vel minor læſa eſt in aliqua
ſnīa, à qua ñ fuit appellatū. ita deſtituti ſinito iure cōi recur
rūt ad offm iudicis ꝑ bñficiū reſtitutionis. petit ecclia vel
minor principaŕr reſtitui ꝯ ipſum ꝯctū, vel cōtra ſnīam. q̄riť
verū in caſu iſto dēat lit. cōt. fieri? Dicit Papa vbicunq; offm
iudicis loco actionis ꝓponiť; puta cū petiť reſtitutio i inte-
grū principaŕr, litis cōteſtatio dēt fieri. ſi verò incidēter, ſi-
ue añ ingreſsū litis, ſiue poſt ingreſſum cauſę hmōi offm po
ſtuleť, pt ad hoc recurſus haberi ſine litis cōteſtatione. Ber.
2 † No. 1. ꝙ offm iudicis qñq; poniť ꝓ actione; ex quo inferť,
b ꝙ. ipm offm ñ eſt ꝓprie idē qđ actio,[b] nā actio cōpetit pti,
& eſt ius ꝓſequendi in iudicio, qđ ſibi debeť, inſti. de act. in
pri. no. gl. i c. dilecti, de iu. ſed offm ñ cōpetit pti, ſed iudici,
nec ꝓſupponit aliq̄ obligōnē. vñ vt dicit Bar. poſt antiquos i
l. 1. ff. de iuriſ. om. iu. offm ñ eſt idē qđ actio: ſed hēt ſilitudi
c nē cū actione:[c] qa ꝓcediť in cā, ſicut ꝓcediť i actione intē-
tata: tñ dēt aduertere libellās, nā ſi cōpetit ſibi actio, debet
narrare ea q̄ cōcludūt ptē ſibi obligatā, ſed i offō iudicis ex
traordinario dēt cōcludere, ꝙ iudex pt ſeu dēt facere, & in
tellige de offō iudi. extraordinario; vt qñ īplorať reſtō i integ.
ſec⁹ i offō iudicis latiſſimo, qđ pt cōcurrere cū q̄libet actio-
ne, vt d. l. 1. no. Io. An. ꝯ. ri. ꝓxi. c. cōq̄rente. hinc dixit Spe. in
tit. de ſen. execu. §. breuiter, ver. ſi q̄ras, ꝙ executio ſnię pt ſie
ri offō iudicis, licet cōpetat actio, ſ. in factū. l. actori, C. de iu
3 reiu. & hæc no. † Secūdò no. duas regulas ex tex. prima, ꝙ in
offō iud. principaŕr intētato reqriť litis cōte. ſcđa ꝙ in offō
īplorādo icidēter ñ eſt neceſſe litē ꝯteſtari. Itē ꝙ offm iudi
cis pt icidēter īplorari añ ingreſsū litis & poſt, ı. lit. cōte. &
poſt.

4 post.exépla videbis ĩ gl.†In gl.1.ibi,*circa rẽ petitã*.No.gl.q̃ ea q̃ accidũt circa rẽ p. titã pẽdẽte iudicio veniũt offõ iudicis licet ĩ libello nõ sint petita,secus si accidũt añ iudiciũ. nam tũc nisi petant ĩ libello,ñ pt iudex d his sniam dicere.pone ex eplõ.Vẽdicaui ancillã,q̃ peperit iudicio cœpto.posũ.n. iplorat iudicis offm,vt ẽt sup fętu ,pnũtiet, sec⁹ si pepisset añ iudiciũ.Et aduerte,qa gl.ponit multa exẽpla, ĩ qbus po
5 stulaf iudicis offm,sed ñ loqt ordinatẽ.†Vñ ad declarationẽ toti⁹ materię pmittẽdũ ꝯclusiue ẽ qnotuplex sit iudicis offm,de quo isti.d act.i.§.pe.& l.l.4.C.depo. nã aliq dixerũt,q̃ ẽ triplex,q̃ quo p Azo.ĩ sum.e.ti.i.& p Spe.e.ti.i.§.1. vbi plenẽ uideas.p Bar.ĩ d.l.1.ff iurif.om.iud.Cõiter dr,q̃ quoddã ẽ offm iudicis p se stãs,nõ deseruiẽs alicui actioni, qd̃ exercef qñq; ex mero iudicis facto, ut cũ iudex ,pcedit inqrẽdo.qñq; ad istãtiã ptis,ut cũ petit restõ ĩ integrũ,vel ĩplorat qs offm iudicis ꝯ calliditatẽ aduersarii, ut in.c.nisi cũ pridẽ,&.c.fanẽ,de renun. & illud appellat offm nobile. Quoddã ẽ offm p se ñ stãs,sed actiõi deseruiẽs,ut qa iudex mouet ad actionẽ ,ppositã p partẽ,& illud appellat mercenariũ,qa deseruit actiõi:sicut mercenarius deseruit dño.primũ,f.offm nobile,qñq; iplorat pricipaľr loco actiõis deficiẽtis.exẽplũ ĩ restõne ĩ integrũ. qñq; uerò iplorat icidẽter, ut puta cũ iplorat sup aliquo lite pẽdẽte.exẽplũ in gl.si vel cũ implorat nõ p p se,sed pp aliud,ut cũ postulat aduocat⁹. Idẽ cũ postulat nõ pp se,sed rõne alterius rei habẽdæ,ut in l.t.C.ut in pos.leg.ut cũ petitur mitti in possessionẽ rei le
6 gate pp ꝯtumacia heredis,& ita ĩ similibus. †An aũt indi-
a stinctẽ reqraf lit.cõte. & libelli oblatio; cũ iplorat iudicis offm ? ꝯclude q̃ si petaf ꝯ certã psonã,& exigit plena causę cognitio; & reqrit libellus & lit.cõt.ut hic,& in.l. Papinianus.§.ulc. ff.de min. aut postulat nõ ꝯ certã psonã; & ñ exigit ꝯtestatio,ut ñ est cũ quo lis ꝯtestari debit,in aut.si oẽs,
7 C.si mi.se ab hære.abs.† Sũ.minor petit restõnẽ aduersus aditionẽ hęreditatis,nõ agit ꝯ certã psonã,uocari tñ dẽnt creditores ,p eorũ itereße,& si nemo cõparet.nihilominus dẽt ,pcedi in cã.dicit tñ ibi Bal.q̃ si creditores cõparẽt,dẽt cũ eis fieri lit.cõt.ar.eorũ q̃ no.gl.i.c. p uenerabilẽ,q̃ si sint legi. nã,si agit de cõiugio,pt ,pcedit lit.ñ cõt.ꝯ absentẽ,tñ si ps ꝯparet,fit ꝯtestatio,& vt dictũ satis no . Qñq; Iplorat offm,& nõ exigit cãæ cognitio, nec iplorat ꝯ certã psonã; & tũc nõ exigit libellus,neq; lit. cõt.ut si petit tutor pupillo,l.scire oportet,ff.de excu. tuto. Et multa in hoc possent dici.sed uide plenius in locis palleg.Põt.n.dari hęc rã breuis,q̃ ubi offm iudicis ĩplorat principaľr,& ꝯtra certã pso
b nã & reqrit plenaria causæ cognitio[b]; dẽt dari libell⁹,& fieri lit.cõt.si aũt iploret icidẽter ,nõ fit lit .cõt.& pone exẽplũ ut ĩ gl.si. & multis modis pt iplorari,icidẽter, ut colligit ex gl.& melius p Bar.i.d.l.1.†In gl.2.ibi.*non perpetuatur*
8 *p lis.conseſt*.No.gl.& idẽ repetit.ĩ. ,ppe fi.& sensus gl.ẽ,q̃ p lit.cõt.nõ cõpetit maius tps ad iplorãdũ iudicis offm, quã prius cõpetebat.exẽplũ ĩ restõne ĩ integrũ,q̃ dẽt peti.ꝯ.qua driẽniũ,ut l.c.1.&.2.de in ite.rest.li.6 & l.petẽdę,& in.l.fi. C.de tẽp.in inte. resti. secus aũt est in aliis action b⁹. nam actio tpalis ppetuat p lit.cõte.de quo dicẽdũ est,ut hf in.l.
9 fi.C.de pscrip.30.uľ.40.ann.†In ea.gl.ibi,*sed contra uī*. No. bñ istã particulã gl.usq; ad uer.*Itẽ hoc est ar*.nã quotidie allegaf;& effectus cõsistit in hoc , q̃ aut iplorat offm iudicis principaľr ꝯ certã psonã,& nõ pt ,pcedi li.nõ cõte.sed data cõtumacia ptis,ꝯtra quã iplorat, dẽt ,pcedi ad missionẽ ex primo & scdo decreto,uľ ad excõicationẽ,uel ad alia remedia.queadmodũ cũ actione intẽtata reus ẽ ꝯtumax.aut iplorat ꝯ icertã psonã,ut cũ minor petit se restitui aduersus hęreditatẽ aditã,& tũc ñ ẽ necesse q̃ fiat ꝯtestatio, qa nõ ẽ cũ quo fiat.Et aduerte:qa gl.dicit,q̃ ẽt si creditores apparerẽt ñ ẽ fiẽda cũ eis litis cõt.qa nihil ab eis petit,& sic cũ gl.trãseũt Io.an.& d.Ant.sꝫ nõ dixi Bal.tenet opp.i.d.aut.si oẽs, & illa op.vľ verior.nã licet ñ petaf aliqd a creditorib.tñ ex quo iplorat illud offm,qd pt tẽdef ĩ piudiciũ creditorũ;&

creditores se offerũt ĩ iudicio,&ꝯdñt,dẽt cũ eis fieri li.ꝯt.& satis vř d mẽte Bar.ĩ l. nec qcq,ĩ §.vbi decretũ,ff.de of.pcõ.ubi gńaľr ponit,an & qñ sit dãd⁹ libell⁹,cũ iplorat iudicis offm.Butr. tñ quẽ sequunt Bar.& Bal.ĩ d.aut.si oẽs,& ĩ aut.q semel, C.qũo & qñ iu.ponebat hãc reg.p tex.ili⁹ aut.q̃ ubi ĉ ñ ẽ ,p uisũ de remedio ordinario,pt ,pcedi li.ñ ꝯt.& hãc dicebat rõnẽ eẽ decidẽdi ĩ illa aut.si oẽs, & hãc rõ firmãt Legistæ,qualẽcũq; agat ĩ iudicio. vñ cũ minor petit se restitui aduersus aditã hæreditatẽ,ñ pt ibi ,pcedi ad missionẽ ex 1.decre. Idẽ esset fm hãc reg.qñ qs petit restitui aduersus sniam, q̃ tenuit Odof. sed hãc reg.sp ipugnauit d. An.p c. tuæ ꝯ. ut li.ñ ꝯt.ubi dr,q̃ si ñ pt ,pcedi ad missionẽ,dẽt re⁹ excõicari,& sic ñ ,pcedit li. nõ ꝯt.& ad illã aut.si oẽs,rñdet,q̃ ibi ñ erat iudiciũ ꝯdictoriũ;qa nihil petebat a creditorib⁹,nec ipsi uoluerũt cõparere , iõ sine
10 ꝯtestatiõe ibi ,pcedit.† Cõclude ergo breuiter ultra pdicta,q̃ aut offm iudicis iplorat incidẽter,& ñ ẽ necessaria li.cõt.nec libell⁹.aut iplorat principaľr,& tũc aut sup iã liqdo,ita,q̃ ñ ẽ necessaria causæ cognitio,& ñ dẽt fieri li.cõt. exẽplũ.cũ fili⁹ petit alimẽta a pře,vľ ecõtra. dẽt.n.d̃ plano,pcedi,vt ĩ l.nec qcq̃ §. de plano, ff.de of.pcõ.vľ cũ petit executio sniæ a iudice, q iudicauit,aut petit sup nõ liqdo,& tunc aut aduersari⁹ ẽ cert⁹,& pñs,& dẽt fieri ꝯtestatio,& libell⁹ offerri,exẽplũ, cũ petit restitutio ĩ integrũ aduersus ꝯctũ,& de hoc ẽ tex.hic. Aut aduersari⁹ ẽ absẽs & cert⁹, & tũc si aliqd petit dari vľ fieri ĩ piudiciũ ptis,vľ a pte,dẽt fieri cõtestatio,ut hic in gl.Aut ñ petit aliqd dari,vľ fieri. exẽplũ, cũ minor uult abstinere ab hæreditate adita,& pt ,pcedi li.nõ cõt.ut in d.aut.si oẽs. Itẽ cũ aduersari⁹ est incert⁹, ut in d.auth. Quãdo aũt cõpetat iudicis offm,uide qd̃ dico in c.sæpe,de resti.spo.plenẽ p Legistas ĩ l.unica,C.de cõdi.ex lege, & p Cy. in l.ex placito,C.de re.pmu.& dic breuiter,q̃ cũ uerba legis referunt ad iudicem, b cõpetit ipsius iudcis offm,& adhoc gl.ut̃ õ tex. in l.si soror, C.de colla.

De maior.& obed. Rub.

Quia ministrorũ & iudicũ,de qb⁹ ĩ.uisũ est, alij sũt maiores, alij miores,nec aľr possit ecclesia vľis,seu ttat⁹uniuersi ꝯsistere,de quo uide pulchrũ tex.i c.adhoc 89.dis. Iõ cõpetẽti ordine hic subdit de ipsorũ maio.& obe impẽdẽda.

SVMMARIVM.

1 *Praferẽdi sũt cateris pib⁹ prio ordinati nu.3.* c
2 *Praeminentia in canonicis uel alijs quid operetur, uide per totum.*
4 *Officiales si sunt simul extracti, qs eorũ pferẽ.*
5 *Cõcorditer dr id fieri,qd fit nemine discrepãte, licet aliqñ dicatur illud qd fit a maio. parte.* d

C A P. I.

1 Cum certum. † Breue ẽ: vel p alia uerba pt sic summari.Pri⁹ ordinat⁹ cæteris parib⁹ prior & maior hñd⁹ ẽ.Vel sic.In honorib⁹ reuerẽtia-

nunc plures differẽtiæ per do. in l. 1. ff de iurisd. om. iudi. ut ibi p Ias. aliã drĩam ponit Bal. in l. fi soror, in prin.ff.so.mat. quam tñ reprobat ibi Pa. de Ca.aliã drĩam colllige ex no. p Bar. in l. q̃ iussit, col. ꝯ.ff. de re iud. ubi uult q̃ iudex,q̃ iudicauit ,pposita actione , non põt reuocare sniam, secus si pnũtiauit intẽtato offõ iudicis , de quo p Fel. in rub. de re iudi. col.11. Aliã drĩam colligẽ ex no.p Bar.in l.3.col.1. C.de resciss.uen.aliam ex uerbis Bar. in l.ex diuerso §.1. ff. de rei uẽ.aliã ex not. p Bar. in l.stipulationes nõ diuiduntur,in 11.opp.ff.ꝯ uer.ob. quæ plẽcius sunt per ip. in d. l.1.& alia retuli.
ZACHARIAS.
a Requirat lit.cõ. Distingue.aut requirtur offm iudicis pricipaľr,& tũcre qrit.lit.ꝯt.secus si icidẽter.no.i c.ac cedẽs ꝯ.ut li.ñ cõ. Gui.de Cu.& ibi I apost.Celsi ad ipsum, in l. 2. §. de qua,ff.de post. gl. in l.Põponius, ff. de minor.Alex.in l.si ab hostibus ex qui.cau.mai.& in l.2. §.si publico , de adulte.
SEB. SAPIA.
Causę cognitio. Limita ut hic per Fel. & ultra eũ limita in casu, quẽ ponit Pau. de Castro l.2.C.de ser.fu. & in casu l. fi. C. de edi. diui Adriani. de quo ibi p doc. & in mãditionis, ut no. Bal. in l.1 fi. C.de eden.
SEB. SAPIA.
Quod ubi . Vide latissime per Alex. in l. si finita §.Iulian⁹,col. 48. ff.de dam.infect.
SEB. SAPIA
Verba legis.Vide Bar. in l.iulẽt, col.3.ff.de alimẽ. & ciba. lega. & late Decium in d. l.si soror.

lib⁹ impédendis põderat cæteris paribus
maioritas ex prioritate ordinatiõis. No.
1. q̃ ẽt inter pſonas eccl̃iaſticas eſt hñda
diſ. in honorib⁹ impẽdẽdis. nã quéadmo
dũ in cæleſti curia non oẽs ſunt pares in
ptãte & offõ (ſunt. n. ibi angeli, & archan-
geli &c.) ita & in eccl̃ia militãte nõ oẽs
hoĩes debẽt eſſe pares in ptãte & offõ: ſed
aliq maiores, & aliq minores, & ẽm maio
ritatẽ & minoritatẽ honores & munera
ſunt impẽdẽda, ut in d. c. adhoc, & in l. ho
2 nores, ff. de decu. † Sed q̃ro ꝑ declaratiõe
lr̃æ, in quo cõſiſtat iſta maioritas uel mi-
noritas. nã tex. dicit, q̃ ille eſt hñdus ma-
ior, q pri⁹ fuit lẽtime ordinatus. Sol. dicit
Inn. q̃ prioritas cõſiſtit in eo, q habebit
primũ locũ in ſedẽdo. Itẽ in ſcribendo,
pri⁹ rñdẽdo, ſigillãdo, & ſimi. nã ſi cano-
nici hñt ſe inſcribere, uel ſigilla appone-
re, q primo fuit ordinat⁹ ꝓferẽd⁹ ẽ. Intelli
ge ſi ſunt pares in ordine, ut in c. ſtatuim⁹ 5
j. eo. Idẽ dicit in ꝑceptione ꝓbẽdæ, uel in
collatione bñficiorũ uacãtiũ, dũmõ ẽm
eũ ſint merito pares. Aduerte: qa hæc ulti
ma limitatio vr̃ cõfundere iſtã lr̃am, q̃ nõ
cõſiderat meritũ pſonæ, ſed prioritatẽ in
ordinatione. Et iõ diſtinguo meli⁹ cõcor
dãdo hæc dicta Inn. q̃ aut q̃rit̃ de ordinã-
dis & ꝓmouẽdis, aut de iã ordinatis or-
dinandis. Primo caſu non eſt conſiderãda
prioritas in tp̃e ordinationis, ſed meritũ
pſonæ. nã melior & dignior dẽt ꝓmoue
ri, & nõ ille q primo fuit ordinat⁹, ut in l.
honores, ꝑal. & in c. licet 8. q. 1. Nũqd aũt
poſſit qs ſine peccato eligere uł ꝓmoue-
re dignũ, ex quo potuit eligere vł ꝓmoue
a re digniorẽ, ᵃuide bo. gl. in d. c. licet, & fa-
cit qd̃ no. gl. & Bar. in l. cũ q dã, ff. de lega.
2. & uide qd̃ dixi in c. cõſtitutus j. de ap-
pell. ſed ſi merita ſunt paria tũc ꝓferẽdus
& ꝓmouẽdus eſt primo ordinatus, ut in
c. ep̃orũ 74. diſ. † Scd̃o caſu cũ q̃rit̃ de iam
3 ordinatis ordinandis, & tũc hẽt locũ iſta
lr̃ã, ut pri⁹ ordinat⁹ magis honoret̃, licet
ſcd̃o ordinat⁹ ſit ſufficiẽtior, adhoc l. 1. ff.
de albo ſcrib. no. Bar. in l. 2. in §. pri⁹, ff. d̃
b uul. & pup. Et hec no. ꝓ doctorib⁹, ᵇ& mi
litib⁹, & multis ꝓferẽdis ad inuicẽ, vł hono
rãdis. nã data paritate in reliqs primo ꝓ
c mot⁹ ꝓferẽd⁹ eſt. ᶜIntellige, niſi poſterius
ordinat⁹ habuerit dignitatẽ a pricipe: qa
tũc data in cæteris paritate, ꝓferẽd⁹ ẽ ille,
q habuit dignitatẽ a principe, ut in c. per
4 tuas j. c. & in l. ſi. ff. de albo ſcribẽ. † Quid
ãt ſi ñ ẽ dare prioritatẽ in tp̃e ordinatio
nis? pone exẽplũ in abſtractis ſimul ad idẽ
offm, ẽt in ciuib⁹, q de pſenti ñ ſunt in ali
quo ordine uł offõ, recurrẽdũ eſt ad tex.
no. in d. l. 1. de albo ſcri. ut ille q funct⁹ eſt
maiorib⁹ officiis, uel bñficiis ꝓferat̃, uel ſi
pluries aſſũpt⁹ fuit ad honores ciuitatis,
d & data paritate ꝓferẽd⁹ ẽ antiqor tp̃e. ᵈ
Itẽ is q hẽt filios, ꝓferẽd⁹ eſt nõ hñti, tex.
eſt no. in l. i albo, & ibi p Bar. C. de decu.
li. 10. & hoc no. Nam ẽm ꝓdicta oportet
diſtinguere & limitare ſcripta p do. Item
ẽm In. cõſiſtit maioritas iſta. nã facta ele
ctione de ꝓlato, iſte antiquior dẽt ſolen-
niter eligere pſonã noĩatã in ſcrutinio. Itẽ vacãte eccl̃ia,
Abbate, ſeu Pręposito, iſte q eſt antiqor i ordinatione hẽt
cõuocare capl̃m, & cęteri tenẽt uenire ad ipſius uocationẽ
nõ tñ p hoc exercebit iſte iuriſdõnẽ i alios, niſi hoc habeat
cõſuetudo. vñ nõ poterit punire nõ uenięntes, neq; poterit
facere cõtractus nomine eccl̃ię, nec agere; qa p iſtã priori-
tatẽ nõ eſt ꝓlatus eccl̃ię, ſed hẽt iſtã maioritatẽ in honori
bus, & in iſtis maioritatib⁹, hẽbit tñ hec vocatio ad capl̃m
p iſtũ facta hũc effectũ, qa ptãs reſidebit penes venientes;
& ſic facit abſentes cõtumaces. Ad idẽ uide qd̃ no. idẽ Inn.
in. c. 2. de no. ope. nũ. & ꝓcedũt niſi in collegio ſit alius, ad
quẽ de iure uel de cõſuetudine ſpectet cõuocatio capl̃i, &
no. bñ hęc dicta Inn. qa quotidie allegant̃. & ſequit̃ Bar. in
d. l. 1. dicit Inn. q̃ ubi opus eſt congregare collegiũ, poterit
ordinarius uł delegatus in cã cõpellere iſtũ, ad quẽ ſpectat
congregatio collegii, ut collegiũ cõgreget. Et ex hoc habes
ſumere practicam; qualiter ſit ꝓcedendũ cũ collegiũ eſt ci-
tãdũ. nã ꝑt cõpelli iſte ut congreget, & uide gl. no. in c. ſi ca
pl̃o, de cõceſ. ꝓb. li. 6. In gl. ſi. Nota duo ex gl. primo, q̃ actio
qñq; ſonat in factũ, & nõ i ius; & uide gl. & quod dixi in. c.
5 1. de cõſt. † Secũdò no. iũcto tex. q̃ illud qd̃ ſit a maiori pte
collegii, dicitur factũ cõcorditer; & hoc no. d. Ant. hic. ſed
non procedit inſpecta uera & ꝓpria ſignificatione uocabu
li. nã illud dr̃ fieri cõcorditer, quod ſit nemine diſcrepante,
vt no. gl. in cle. ne Romani, de elec. & c. cupiẽtes eo. ti. lib 6.
& vr̃ tex. in. c. quorundã, e. ti. & lib. hoc etiam habet etymo-
logia uocabuli. nam dñtur aliqui cõcordes, qui ſunt unius
cordis, à con, qd̃ eſt ſimul. & ad iſtũ text. dicit q̃ ꝓcedit pp
ſubiectã materiam, quia id quod ſit à maiori parte, fingitur
factum ab omnibus, ut in. c. 1. de his quæ fiũt à ma. par. capi.

SVMMARIVM.

1 *Clerici de iure diuino ſunt exempti a poteſtate Imperatoris.*
2 *Papa non poſſet clericos ſubÿcere poteſtati laicali.*
3 *Clericus nõ tenet̃ ĩ aliquo obedire laicis, niſi ſint fendatarÿ ipſorũ.*
4 *Mortis appellatione uenit excommunicatio.*

CAP. II.

SI quis. Veniẽs ꝯ decretũ uel cõſtõnẽ Ep̃i dẽt
excõicari. priõ dcm̃. Scd̃õ corroborat
per vnã authoritatẽ, ibi; *In li Regũ.* Tertio p aliã,
ibi; *& in concilio.* No. 1. q̃ ueniẽs ꝯ mãdatũ ſuperio
ris peccat mortalr̃. nã ꝑt excõicari, ut hic patet. excõicatio
autem nõ fertur niſi pro mortali. 11. q. 3. in. capit. nemo, &
c. nullus. Secundo no. q̃ Ep̃s põt facere decretũ, & põt tex.
intelligi de cõſtitutione. põt ẽt ſtatutũ facere in ſua diœce-
ſi, ut in. c. 2. de ꝯſt. lib. 6. dicit tñ glo. hic quã no. q̃ ſup maio
ribus negotiis nõ ꝑt ſtatuere; & habes cõſimiles gl. 3. diſt. §.
porrò, & 18. di. in ſum. & intellige de maioribus reſeruatis
Papę, ut in. c. maiores, de bapt. & quod nota. in. c. quod trãſ
1 lationẽ, de offi. le. † Sed quero quis eximit clericos à ptãte
Imperatoris? videtur enim, q̃ omnes debent eſſe ſubiecti
principi ſeculari, quia in orbe debet eſſe unus princeps. 7.
q. 1. c. in apibus. Sol. dicit Laurẽ. q̃ Papa eos exemit de con
ſenſu imperatoris. 11. q. 1. in. c. 4. Tan. dicit, q̃ ſunt exẽpti le
ge diuina, alle. bo. text. in. c. ſi imperator. 95. diſ. & uide ibi
bo. gl. Dicũt ẽt Inn. & Hoſt. q̃ cũ clerici ſint res ſpũales, qa
trãſtulerũt corpus & aĩam ad ſeruitiũ Dei. 12. q. 1. c. duo
ſunt, dignũ eſt ut nõ ſubiiciantur conſtitutionibus laicorũ,
& ideo Papa iure ſuo potuit eos eximere a ptãte Imperato
ris. Pręcedens opi. plus mihi placet, & uide bo. tex. iũcta gl.
in uer. diuino. j. de cenſi. c. q̃q̃ lib. 6. & in nouo teſtõ nõ de-
bet eſſe aliqua diſcrepatio, qa Chriſtus ꝓfecit Petrũ oĩbus,
hominibus. Imperator autem ꝓficitur ſolũ rebus ſecularib⁹,
2 ut in c. ſolitę. j. e. † Et no. quod dixi. q̃ de iure diuino clerici
ſunt exẽpti à poteſtate iudicis ſecularis, ex quo ſequitur q̃
e Papa non poſſet eos ſubiicere ᵉ Imperatori; quia nõ poteſt
ꝯ ius diuinũ. 25. q. 1. c. ſunt qdã. Itẽ ꝓſuppoſito, q̃ eſſent exẽ-
pti ab eccl̃ia, nõ poſſet Papa eos ſubiicere Imperatori, quia
decoloraret̃ ſtatus uniuerſalis eccleſię, quod Papa facere ñ
poteſt

a Digniorẽ. Adde qd̃ Fed. cõſ. 95. ſentit, q̃ ſine peccato promoueri nõ poſſit.
ANT. FRAN.
Adhoc dicas, q̃ ille q ẽ dignior, ſꝑ dẽt ꝓferri min⁹ digno, ut ẽ tex. i l. uidua, C. d̃ nu. ubi p Cy. Bald. q dñt, q̃ ille q ẽ dignior, dẽt pri⁹ admitti ad eligẽdũ, & ad uotũ deponẽdũ. & uide gl. i c. cũ dilect⁹, de ꝓb. q dixit q̃ digniores debẽt ꝓcedere, & hr̃e meliores ꝓbẽdas, q̃ illi q ſunt min⁹ digni. & iõ dixit gl. iſti. d̃ bono. poſ. in §. aliã uero, q̃ digniores dñt ſedere & poni i altiori loco. & uide bonũ tex. in c. deniq; 4. di. & i c. illud 17. di. ubi hr̃ q̃ q ꝓcedit in dignitate, dẽt ẽt in aliis ꝓcedere. vñ credo uerũ eſſe, q̃ qñ dat̃ magis dign⁹, ñ poſſit eligi ille, q ẽ min⁹ dign⁹ ſine pctõ, qa ſꝑ vr̃ eſſe habẽda rõ dignitatis, l. maiore, ff. de pa. l. ſi lõgius, ff. de iudi. l. nec honore, C. de epi. & cler.
b Pro doctoribus. Adde qd̃ uoluit Ro. cõſi. 334.
SEB. SAPIA.
c Præferid⁹ ẽ. de doctorib⁹ ꝓferẽdis uide multa p Deci. in c. cle. j. d̃ iudi. & Fel. in ca. per tuas j. e.
SEB. SAPIA.
d Antiqor tp̃e. Quod antiqor ſit ꝓferẽd⁹, multa cumulat Feli. hic & Moder. in l. cũ qd ff. ſi cer. pe. & uide qd̃ no. Bar. i l. cũ pr̃ §. pr̃ pluribus, ff. de leg. 2. ubi dicit, q̃ antiqor ex plurib⁹ dñis tenet claues terrarũ.
e Subiicere. Adde Ro. ſin. ſuis. fo. 16.
ZACHARIAS.
Adde q̃ debuit alle. Ro. ſing. ſuo 416. icip. ſed an ꝑt ꝓꝑ. cui adde ipſmet i l. ſi uero, ff. ſo. ma. Fe. i c. eccl. S. Mariæ, col. 3. in prin. Old. cõſ. 83. & qd̃ no. poſtremo i apo. ad Iſtũ ĩ

3 ꝑt.1.q.7.c.& ſi illa.no.gl.in c.lr̃as,de reſt.ſp.†In gl.pe.ibi.i.
papę.No.gl.un.tex.ꝙ pp̄ ꝑt appellari princeps.Itē & Impe a
rator qñq; appellat̃ pōtifex,& hoc uoluit dicer̃ gl.dū dicit, b
ſic econuerſo. Et in fi.gl.Intellige hoc,qñ cleric⁹ hēt tpalia ab
Impatore i feudū.ſec⁹ aũt ſi cleric⁹ poſſidet tpalia, ſed ñ hēt
a ea in feudū ª ſclari. tunc.n.ñ ſubiicit̃ principi ſclari. nā pp
illa bona tpalia ñ tenet̃ ei obedire, ut in c. nouerint.x.q.1.
4 no.Inn.ꝫ.c.in c.ſolitę.† In gl.ult.ibi:*uel morte ſ.æterna*. Vel
dic moriat̃.i.excōicet̃.nā in iure canonico mors capit̃ ꝑ ex
cōicatione,ut in c.ꝑ uenerabilē,q fil.ſint leg.ubi bo.tex.uel
dic,ꝙ hic allegat̃ illa authoritas,q̇ hr̃ in libro Regū.in c.12.
ad ñ.ſilr̃itudi nariè.ut quēadmodū ñ obediēs principi ſclari
morte ꝑire dēt,ut ibi,ita nō obediēs iudici eccľiaſtico dēt
mori ſpūalr̃.ſ.ꝑ excōicationē,ut patet in princ.& in fi.c.Et
b ex hoc no.ꝙ nō obediens ᵇ principi ſclari peccat mortalr̃,
& poſſet iudex eccľiaſticus ad petitionem iudicis ſecularis e
illum inobedientem excōicare,ut dixi in c.1.ꝭ. de off. ord.

SVMMARIVM.

1 *Iniuria fit alicui,cuius uerbo credi debebat,ſi ab eo exigitur ſcriptura.*
Carcerandus iniuriatur,ſi non admittitur ad fideiuſſores.
Fideiuſſor idoneus ſi recuſatur poteſt agere actione iniuriarum.
2 *Promittens aliquid non tenetur ſuper eo ſcripturam facere.*
3 *Officialis an poſſit conueniri tam ciuiliter quā criminaliter,donec eſt in officio?*
Comites palatini, an ueniant appellatione comitum.

CAP. III.

LEgebatur. Cleric⁹ adminiſtratione carens
ñ tenet̃ ad iuſm obedientię,uel
ad faciendū ſcripturā ſuper ea,& ꝑt tex. iſte intel
ligi dupliciter. Primo,ꝙ iſte fr̃ Atticus ſcripturā
de obedientia ꝑſtanda Eṗo noīe ꝓprio ſcripſit.Scd̃o ꝑt in
telligi,ꝙ ſcripſit in ꝑſona alterius,& non eſt uis qs intelľs
teneat̃.ſenſus.n. lr̃æ eſt,ꝙ clericus non hñs curam aīarū,nō
tenet̃ ꝓmittere Eṗo obedientiā ꝑ ſcripturę ꝯfeſſionē,uel
ꝑ iuſi interpoſitionē, ſed ſatis eſt uerbo obedientiā ꝓmit-
tere,& hoc intendit lr̃a iun.gl.1. Caſus lr̃alis Quidā elect⁹.
fuit in ꝓlatum alicuius eccľię & confirmatus.qdā fr̃ Attic⁹
noīe abſens erat,hęc audiens ſtatim uenit,& noluit : facere
obediētiā,ſed ꝓlat⁹ uolebat ꝙ ipſe ꝑ ſcripturā obligaret̃ ad
obediētiā ꝑſtandā,& ſic ſcripſit,& ſpopōdit fr̃ Attic⁹. ꝓlat⁹
iſte ſignificauit hoc dño papę qualr̃ fr̃ Attic⁹ ſcripſerat.Rñ-
dit ei pp̄,dicēs ꝙ in lr̃is illis ſignū ꝓdebat̃ iniurię:qa ñ fuit
neceſſe,ut obligaret̃ ſcripto,q obedientiā ſuā ſponte exhi-
1 buit.B.† No.1.ꝙ iniuria fit ei,cui⁹ uerbo credi dēt, ſi ab eo
exigit̃ ſcriptura,ſicut in ſili dr̃,ꝙ iniuria fit ei,q ducit̃ ad car
ceres, ſi ñ admittit̃ ꝑſtās idoneos fideiuſſores.ſic ēt iniuria
fit fideiuſſori idoneo, ſi ñ admittit̃ ut idone⁹,ut in l.ſi uero
§.1.ff.q ſatiſ.cog.& limita primū dcm̃,ut hr̃ in c.ſi clericos,
2 de ſen.exc.li.6.& ut leg.& no.in l.1.ff.de cuſto.reo.† No.3.
ibi :*ꝓdebatur iniuria*,ꝙ ſuꝑior qñq; facit iniuriā ſubdito,ex
quo ſeq̃t̃,ꝙ ꝯueniri ꝑt actione iniuriarū,ꝑ hoc l.magr̃atib⁹
3 ff.de iniur. † Et hinc ſumpta occaſione do. hic inſtāt,nūqd
c durante offō ᶜ poſſit iudex ꝯueniri de delicto? & diſtingue
latius,& clari⁹,ꝙ qdā ſunt hñtes dignitatē ſine adminiſtra
ne,ᵈ ut ſunt illi q uocant̃ Comites palatini ſine aliquo co-
mitatu,q tñ abuſiuè dñr comites.nā ꝓpriè comes eſt ille,q
inueſtit⁹ eſt de comitatu, ut in c.1. qs dicat̃ dux uel comes,
coll.x.& ibi hoc no. Bal.facit.c.ſignificauit,de reſc. Ex quo
infert̃,ꝙ in diſpōne reſtringibili applone comitū ñ ueniūt
iſti,qd bñ not. & iſti tales pñt ſꝑ ꝯueniri,ut in l.2.ubi ſena.
uel cla.no.Bar.in d.l.nec magr̃atib.qdā ſunt hñtes dignita-
tē cū adminiſtratione,& aut delinquunt in offō,& pñt ꝯue
niri durāte offō,& poſtea,ut in l.iubem⁹,C.ad l.Iuliā repe.
& in aut.ut iud.ſine quoquo ſuffra.fiāt,in §.neceſſitatē.aut
delinquūt ex̃ offm̃ : & ſi ſunt iudices inferiores,ut puta hñ-
tes ſimplicē iuriſdōnem, pñt conueniri ēt durante offō, ut
in d.l. nec magr̃atib.in fi.aut ſunt iudices maiores,& ſi ſunt
ꝑpetui, pñt conueniri. nā alr̃s eorū delicta remanerent im-
punita, & iniuria & dānū paſſi nimiū lęderent̃ , cū crimina
morte extinguant̃ 23.di.c.quorūdā,& in l.1.& 2.C.ſi re.uel e
ac.mor.ſue.& probatur in c.ſi clericus ad
uerſus.11.q.1.& in c.ſacro.ꝫ.de ſen.exc. &
10.q.3.ca. quia cognouimus,& in c.con-
querente,de reſt.ſpo.cum ſi. in quibus pa
tet Eṗm poſſe conueniri etiam per ſubdi
tum proprium durante dignitate, nec eſt
neceſſe petere licētiam à principe, prout
quidam hic ſcripſerunt allegantes.l.cum
uero.ff.de fideic.li.q hoc non probat. aut
ſunt temporales, & non poſſunt regulari
ter conueniri ᵉ durante officio , ut in d.l.
nec magiſtratibus,& in l. pars literarum,
ff.de iud.& 2.q.1.c.prohibentur. compel
luntur tamen preſtare cautionem de rñ-
dendo depoſito officio , ut in l.ſi adulte-
rium,in fi.ff.de adul.no.gl. in d.c.prohi-
bentur.ſi tamen actio eſt tempore peritu
ra,compelluntur ſuſcipere iudicium uſq;
ad conteſtationem litis,ut in l.ſenatus,in
fi.ff.de of.præſi.& no. gl.in d.l.nec magi-
ſtratibus.Ex predictis habes, an quando
iudices ſeu dignitatem habentes poſſunt
in ius uocari.In gl.1.in fi. No.gl.& dicūt
hic do.ꝙ ſi clericus primo fuit rebellis in
obediendo, ꝑt cōpelli præſtare iuſiuran-
dum.Idem ſi primo fuit excōicatus,ut in
c.cum in eccleſiis.ꝫ.e.& de ſen.exc.c.cum
deſideres:dicit tamen Goſ.inſpiciendam
fore conſuetudinem. ſed Hoſt.dicit uale
re conſuetudinem, ut non habentes curā
iurent,uel aliter promittant:ſed conſue-
tudo non ualet , ut clericis committatur
cura ſine iuramēto,ne diſrūpatur neruus
eccleſiaſticę diſciplinę.Pro hoc c.ſignifi-
caſti,de elec. & in c.cum inter.de conſue.
& not.hoc dictū,licet iudicio meo poſſet
impugnari:quia cum hoc ſit de iure poſi-
tiuo,ſatis poſſet induci conſuetudo in cō
trarium , maximè ubi eſt conſuetudo , ꝙ
clerici fideliter obediant Eṗo.& conſue-
tudo uidet̃ tunc ī rationabilis,ꝙ iura pre
ſtentur ſine neceſſitate,ut in c. & ſi Chrs,
de iureiu.uñ hodie hoc iuramentum non
eſt in uſu,nec ſimplex promiſſio obedien
tiæ,quod fortè proceſſit pp rōnem ꝑal l.

alle.c.eccleſia S.Mariæ in epo. meis poſt alios in uer.laici,ꝭ. de ꝯſt.
a Feudum. Adde Old. conſ.17.
b SEB. SAPIA. Non obediens.Vide Ant.de Bu. in c.nā concupi
ſcentiam,de conſt.ubi uł uelle, ꝙ non ſit in ptāte principis ſeculeris
ligare ad peccatum mortale, & de pœna contemnentis mandatū le-
gis pulchrè ponit Bal.in l.legie uirtus. ff. de legibus.
SEB. SAPIA.
e Durante officio. Vide ed hęc latiſſimè per Mod.in l. principalibus,ff.ſi cer.pe.Bal.in l.niſi finita,ff.de tu.& rō.diſtr. Car.in c. uenerebilis,col.7.ꝫ.đ in. Pe.de Anc. in c.ſtatutum,§.cū uō,uer. incidentes q̃rit̃, de reſcr.li.6.
ZACHARIAS.
d Sine adminiſtratiōe. Erit igit̃ tibi firma cōcluſio, ut ſcias an & qñ officialis officio durante conueniatur ꝙ officielis dignitatē hñs ſine adminiſtratiōe offō durāte de quibuſcunq; ꝑt conueniri,Bar. in l.nec magr̃atibus,ff.de iniu.niſi forte hr̃ et ius carcerādi ſm̃ Bar. in l.q pupillo.§.ſiqs ipſi,ff. de ope. no. nun. Idē in perpetuis,ut no. Bar. in d.l. §.ſi quis Eṗi, & in l.1.ff. de off. procu.cęſe.& in l.2.§.quibus,& §.ſi. & in l. ciuitas ff.ꝙ cuiuſq; uni. nom. Idem ſi eēt ad bñplacitū principis: q e ꝑpetuo ęqparet̃,no. Bar.ibidē, & Ale. in l.ps lr̃arū,ff.de ind.facit. c ſi deleger⁹,đ of. dele.li.6.c. ſi gratioſæ,de reſ.e.li & gl.in clem.2.e. ti. tpales uō non conueniunt̃ niſi ꝑ furto bareteria,& ſi-
monia.ꝑ offō obtinēdo cōmiſſa,ut no.Ang.in aut.ut iu.ſine quoquo
ſuffra.§.ſiqs,& §.illud,colľo.2.& de uiolentia illata ſubdito,l.iube
mus,& ibi Sal.C.ad l.Iul.repe.& ſi quid contra iuriſdōnē ſuperioris
faciant,Bal.in l.ſi applone,C.de app.& Ale. in præal.l.pars lr̃arum.
in ciuilibus uero ꝑt pro debitis alibi contractis & tēporalis & per-
petuus officio durante conueniri,ita no.Ang.in l.2.C.de admi.tu.&
Bar.& doc.in ſæpe alle.l.pars litererum,& ibi eſt bo.tex.ff.de iud.
ANT. FRAN. An officiales durāte offō poſſint ꝯueniri,uide Bar.
in l.libert⁹ in §.in qōnib.ff.ad mun.ubi ponit an & qñ officialis de-
linquens poſſit remoueri ab offō.& adde ꝙ officialis nimis crudelis
ꝑt remoueri,ut hr̃ ꝑ Gul.de Cu.& Bar.i l.1.de his q ſunt ſui uel alie.
iur.& adde ꝙ officialis ex culpa negligēs ꝑt remoueri à ſuo ſuꝑiore
ut eſt gl.in l.2.in §.miles,ff.de inf. & hr̃ in aut.de defen.ciui.§.inte-
rim.& adde ꝙ officielis remot⁹ ſua culpa ñ ꝑt ad illud offm̃ empli⁹
redire,ut in aut.de ar.in prin.& i l.1.C.ſi quacūq;ꝑd.po.& hr̃ ꝑ Ale.
in l.Caſſi⁹,ff.de ſena.& in l.1.C.ſi rec.puni.& tene mēti,ꝙ official.e
de malè geſtis ꝑ eū ſyndicat̃ in §.officij,qñ ē tpalis,ut hic dr̃:ꝑpetu⁹
aũt qñcūq; ꝑt ſyndicari ꝑ ſuū ſuꝑiorē,đ quo uiđ ꝑ Bal.i l.niſi finita,
i §.cū furioſi,ff.đ tu.& rō.di. Et tene mēti, ꝙ officialis,tenet̃ ꝑ bara
taria,& puniť ēt durāte offō,ut hr̃ i l.iudices,ut ibi hr̃, & i locis ꝑal.
Conueniri.Adde Roma.conſ.415.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in diœceſi ſua eſt maior quocunque principe ſeculari illius diœceſis; uide ĩ.c.ſolita,nu.7.*
2 *Diſcipulus debet tueri & defendere opinionem magiſtri ſui.*
3 *Reges an poſſint eligere confeſſorem?*
4 *Reges tenentur ad decimas prædiales & perſonales.*

CAP. IIII.

Mnes. Breue eſt: uel pōt ſic ſummari ꝑ alia uerba. Ab oĩb. de diœceſi obediendū eſt epō. † No.1. ibi· *oēs*
1 *principes*, ꝙ q̃tuncunq; ſit princeps maximus, tenet̃ nihilomin⁹ Epō loci obedire in ſpectantibus ad offim ſuum. nā pōdera illam dictionē ulem,oēs,ex qua infert̃,ꝙ ēt Impator ſubiect⁹ eſt Epō loci. null⁹ergo princeps exēpt⁹ eſt à iuriſdōne epōrū de iure cōi.uñ Ambr.Epſ excōicauit Imperatorē,ut in c.duo.96.di. Et ex hoc infert̃,ꝙ Epſ ĩ ſua diœceſi dēt ꝓcedere principē ſclarē q̃tūcūq; maximū, cū ipſe hēat in eū iuriſdōnē,& ñ eʒ. Itē Epſ ꝓeſt ſpūalib.& aĩab.Princeps ſclaris ꝓeſt tpalib.& corporalib⁹,q̃ ſunt priorib. inferiora.11.q.1.c.ꝓcipim⁹,& ĩ.e.c.ſolitæ.nā tanto qs maior eſt q̃to digniorib⁹& meliorib.ꝓeſt ut in auſ.de defen.ciui. in prin. & ĩ.e.c.ſo
2 litæ.†No.2.intelligēdo ꝙ iſte Clemēs,de quo in ſupraſcriptiōe,fuit diſcipul⁹Petri,
2 ꝙ diſcipul⁹ ᵃdēt recitare & defendet̃ opi. magr̃i ſui ſm̃ Io.An. de quo uide bo.tex. cū gl.22.q.1.in c.cū beatiſſim⁹,leg.'& no. in l.qualē,cū.l.ſe.ff.de arb.qđ intellige,ſi op.eſt uera.nā iux.philoſophos,magis eſt amicādū ueritati,q̃ magr̃o.dixit.n.de Platōe:amic⁹Plato:ſed magis amica ueritas, & uide ad mām iſti⁹tex.bo.tex.in c.ſi aūt
3 11.q.3.†In gl.No.hāc gl.ex qua potes decidere,cui de iure tenet̃ Rex ꝯfiteri.ſi.n.reſidētia ſua eſſet intra certā parochiā,tūc eſt de illa parochia,& tenet̃ ꝯfiteri ꝑsbytero parochiali, licet hodie cōiter hēāt Reges ex priuilegio,ut poſſint ſibi eligere ꝯfeſſores:ſed de iure eſt qđ dixi,ut in c.oĩs utriuſq; ſex⁹,de pœ.& remi.q ꝙ dē tex. cū gñalr̃ loquat̃,hēt locū in qbuſcūq; hoĩb. ſi uero reſidētia ñ ē intra certā parochiā, tūc tenet̃ ꝯfiteri epō,& idē dic đ quolibet q ñ eſt intra parochiā,ar.bo.in c.q̃m ĩ.de dec.facit qđ no.Hoſ.i c.ꝯquerēte,ś.de of. or. † No.2.ex gl.ꝙ Reges tenent̃ ſoluere decimas ꝑſonales & ꝑdiales, & ꝑ hi.gl.ui de tex.in c.cū q̃s.§.2.de ſepul.lib.6.& qđ no.gl.in c.ad apoſtolicæ.ĩ.de decimis.

CAP. V.

Llud. Nō obediētes canonicis inſtitutis,incurrūt inobediētię notā.i.infamiā. & pone caſū.Epſ Hildeſemē.uocat⁹ad aliā ſedē epalē ꝓpria authoritate ſe ad illā trāſtulit,& redargut⁹ dicebat,ꝙ fecerat ꝓ ꝯmō illi⁹eccl.qa niſi fortè tranſiſſet, eccl̃ia illa fuiſſet paſſa dānū graue in tpalib.ꝑꝑ uero eū redarguit hic:qa ꝑꝑ ꝯmodū tpale nō debuit uenire ꝯ̃ canones diſponētes, ꝙ ꝯtra Iuſiam ꝑꝑ nō dēt Epſ Eparū ſuū dimitteret̃,ut i c.2.de trāſl. epiſ. cū ſi.ul' fortè iſte Epſ ꝑ ſuo cōmō ꝓprio ſe trāſtulit.Not.t.ꝙ ñ dēt qs poſtponere ſpūalia tpalibus, ſpūalia.n.ſunt ꝑpetua,& ꝯcernūt aĩā,q̃ ꝑtioſior ē corpore * l.ſancim⁹,la 1.C.de ſacroſ.ecc.*Itē no.tex.ad ꝯmendationē obediētię,& facit ꝓ cōi vulg.ꝙ meli⁹eſt obedire,q̃ ſacrificar̃,& rō eſt,qa ꝑ uictimā ſeu ſacrificiū,qđ fiebat in ueteri teſtō,mactabat caro aliena: ꝑ obediētiā uero uolūtas ꝓpria deprimit̃,ut di.tex.in c.ſciēdū.8.q.1.uñ maximū eſt obediētię meritū, qa nihil difficilius,q̃ uincere ſeipſum. No.2.ibi: *inobedientiæ notam*, ꝙ ueniens ꝯ̃ canones, incurrit infamiā, & pōt intelligi de infamia canonica q̃ ꝓuenit ex omni peccato mortali,quo ſublato tollit̃ infamia , pro quo uide quod no.6 q.1.c.oēs,& ſe.& qđ dixi in c.teſtimo.ĩ.de teſt.

1 *Imperium ſubeſt ſacerdotio,& ei obedire tenetur.*
2 *Argumentum ab abſurdo ualidum eſt in iure.*
Sanguis phlebotomatus non uenit in ſtatuto puniente quem de ſanguine.
3 *Clericus nullo modo ſubiacet laico, niſi ratione feudi habiti ab eo.8.*
4 *Clerici ſunt exempti a iuriſdictione laicorum de iure diuino.*
5 *Dictio,tanquam,& ,quaſi,regulariter non ſunt expreſſiuæ ueritatis.*
6 *Epiſcopus an ueniat appellatione dignitatis?*
7 *Epiſcopi præſunt principibus temporalibus.*

CAP. VI.

Olita. Eſt multū allegabile.& h.d.in ſumma.
1 †Impiū ñ ꝓeſt· ſacerdotio: imo ſubeſt & ei obedire tenet̃.vt ſm̃ Abb.epſ nō dēt ſubeſſe pricipib⁹,ſed ꝓeē. Primò ponit admirationē Impatoris,& authoritatē,q̃ mouebat̃. Scđō,ibi: *verū*,exponit illā. Tertiò, ibi: *potuiſſes*,ad declarādū ꝓrogatiuā ſacerdotii īducit authoritatē Hiero.q̃rtò,ibi:*ꝓterea*,authoritate Geneſis.qntò,ibi:*hæc āt*,cōcludit ꝯ̃ Impatorē. Sextò,ibi:*nos āt*,ſe excuſat,ꝙ ñ icrepauit,dicēs ꝙ icrepare poterat;& hoc ꝓbat authoritatib⁹.Septimò,ibi:*uirū*,relinqt Impatorē ſuo iudicio.Cas⁹ lr̃alis ponit̃ hic ꝑ gl.t.B.No.1.ś.ſcriptiōe,ꝙ Impator dr̃ illuſtris. Idē dic đ Rege Frāciæ.ĩ.de iud.c.nouit.aliq tñ appellāt papā & Impatorē ſup illuſtres,vt no.in l.1.ff.đ of.ei⁹ cui mā.ē iu.dixi i c.qđ ſedē,đ of.or. Scđò no.dr̄iā inter cām & occaſionē.ᵇnā cā ſm̃.Hoſ.infert ſuū cātū:occaſio verò ñ.Itē cā ꝯſiſtit i iure,& ē rōnabilis:occaſio verò in fcō, & ē irrōnabilis.vñ Prouer.18.occaſionē q̃rit,q vult diſcedere ab amico.eſt ergo occaſio q̃dā illicita excuſatio. Et tenemēti ad hoc iſtū tex.No.3.ꝙ i interꝑtatione cuiuſcūq; ſcripturæ ſeu cuiuſcūq; diſpōnis tria ſunt attēdēda,ꝑſona.ſ.loquēs,& illi⁹,cui loqt̃,& vis locutiōis.ex q̃litate ergo ꝑſonarū colli̇̃r mēs diſponētis.* No.ibi:*ꝑꝑ Deū*,ꝙ meritoriū ē illū īcognoſcere i ſuꝑiorē & maiorē,q ñ ē.Eſt.n.terti⁹grad⁹ [hu]militatis,ſubiicere ſe minori;de quo vide bo.gl.in cl.1.de relig.do.*†No.4.ibi:*ſequeret̃ ex hoc*,ꝙ valet ar.ab abſurdo;ſi'le i c.ex ore,de priui.Idē,ſi ſeqt̃ aliqua inhumanitas,vt l.furti.§.pact⁹,ff.de his q no.iſa.dēt ergo iſta diſpō ītelligi,vt nulla ſequat̃ īhumanitas,nulla abſurditas;& ꝓ his euitādis reſtrigēda ē gñalis diſpō, & facit hoc ad deci.ei⁹ q.đ qua ꝑ Bar.ī l.oēs ppľi,ff.de iuſ.& iu.dicit ſtatutū:qcūq; extraxerit ſāguinē i platea,puniat̃ tali pœ.barbitōſorᶜ qdā ſi ex̃xerit ſanguinē phlebotomiā faciēdo, nūqd iciderit:in ſtatutū? certe ex gñalitate verborū dicēdū eſt,ꝙ iciderit: ſed ſtrigēda ē hęc gñalitas:qa abſurdū & īhumanū ē dicer̃ ꝯ̃riū.No.5.ꝙ ſu⁹ dr̃ humana creatura,ſic arguit hic ꝑꝑ.nā authoritas Petri hēt vt clerici dēant eē ſubditi oĩ humanę creaturæ. ſi.n.illa authoritas ītelligeret̃ gñalr̃,ſeqret̃ abſurdū,ſ.ꝙ ēt ſeru⁹,cū ſit hūana creatura,hret iperiū i clericos. †No.6. ꝙ Impator ē
3 ś.illos,q ab eo tenēt tpalia,& intellige de hētib.tpalia in feudū.nā rōne feudi ꝯpetit iuriſdō ēt i clericos, ut ĩ.c. verū de fo.ꝯp.ſecus aūt ſi cleric⁹ hēt tpalia,ſed nō ĩ feudū.illa.n. nō ſubiiciunt̃ Impatori, ſed ſequunt̃ ꝑſonā & forū ipſorū clericorum,ut in.c.nouerint.10.q.1.& in.c.aduerſus, & in c.nō minus.ĩ.de immu.eccl.& hoc in effectu uoluit Inn.hic
4 qđ no.†No.ibi;*Pontifex in ſpiritualibus*, ꝙ de iure diuino ꝑꝑ & nō Impator ꝓeſt ſpūalibus .Ex quo infertur, ꝙ clerici ſūt de iure diuino exempti ab Impatore,cū ſint res ſpūales. eo enim ipō,ꝙ quis ordinat̃ in clericū,efficit̃ res ſacra,& trāſfertur

SEB. SAPIA.
a Quod diſcipulus. hoc adeo uerū eſt,ꝙ qui imitatur opi. magiſtri ſui, excuſatur in ſyndicatu, ut no. Abb.in c.1.in 7.col.de poſtu.ꝑl. Ang.in l.termina to, C.de fructi.& litis expen. & ſequitur Feli.in c.1. co.ſi.ś.de conſti.

SEB. SAPIA.
b Et occaſionem, de differentia inter cām . & occaſionē,uiđ Mod.in ru.C.qui admitti.
c Barbitonſor.adde Alex.conſ.117.

fertur infortē dñi.12.q.1.c.cui portio; & fic ipfo facto eximi̅ à ptāte Impatoris:quinimò nulla dignitas fecularis fimilis eſt facerdotio, vt dicit tex.in c.duo.96.dif.fed vilefcit hodie dignitas clericat⁹ pp numerofitatē,vt dixit tex.in c.legimus.93.di. olim āt qa nō oēs indiſtinctè pmouebant, erāt in maximo honore.No.7.vnū modū cognofcēdi maioritatē dignitatis & officii. nā q̄tò qs melioribus pest, tāto maior ē cēfend⁹; fic arguit hic pp.nā pōtifex peſt ſpūalibus: Rex verò tpalib⁹.fed ſpūalia funt tpalib⁹ digniora;ergo pōtifex ē maior Rege:qa maiorib⁹ & dignioribus reb⁹ peſt; qđ no.idē innuit tex.in aut.de defen.ci.in prin.* No.ibi: *tanq̄*, iūcta gl. p fignatu iſti⁹ dictiōis,tanq̄. Nā pprie nō ē veritatis expſſiua,fed ipropriè.fic dictio,quafi,vt hr̄ in Euāgelio, quafi vnigeniti à pře &c.denotat.n.ibi veritatē,& ñ fiſitudinē;de quo vide qđ no.in c.put,de do.& côtu.*No.ibi: *fuper bonos et malos*,q nō folū mali,fed ēt boni funt fub iurifdōne fupioris, & hoc ēt pbai̅ in authoritate Petri fubditi eftote &c.nā fcribebat oib⁹ indifferēter.qđ ergo dr̄,q lex nō ē impofita iuſto,vt c.licet,de reg.19.q.2.c.duæ funt;dēt intelligi de lege pcti;ñ āt de lege iurifdōnis.Fatēdū tñ ē,q exercitiū iurifdōnis ñ cōpetit ī bonos;vñ fi ñ effet pctm̄,ñ oporteret hře fupiorē,fed oēs humanitus eēnt æquales,vt in c.de Cōſtātinopolitana.22.di.viđ ad pdicta bona gl.i cle.ad nřm;đ hær.& p Inn.i c.paſtoralis,ī.de of.or.No.ibi: *facerdotali profapia defcendenti*,q olim erat honorabile defcēdere ex pſapia facerdotū:hodie verò reputat̄ ignominiofum: & hoc qa pp phibitionē eccl.coit⁹ facerdotalis ē dānat⁹.3 t.& 2.di.p totū,&.ī.de fil.pſby.p totū.Itē no.ibi: *conftitui te fup gentes &c.*q ñ ē abfonū,vt facerdotiū pſit in tpalib⁹.nā(vt vides) in veteri teſtō Deus pfecit Hieremiā facerdotē fup gētē & regna; & vide mām qđ no.Inn.in c.licet ex fufcepto,de fo.

6 cōp.† No.ibi: *duas inftituit dignitates*,q Pa.& imperator dñr hře dignitatē,& fic papatus ē dignitas;& hoc verū latè fm pto vocabulo.nā pprie ē dignitatū culmē;& idē dr̄ in epatu,vt in c.venerabilis,đ pb.& dic,q in difpōne reſtringibili appřone dignitatis,ñ venit epat⁹; gl.ē no. & mēti tenēda ī c.2.đ pb.li.6. No.ibi. *in finiſtra pte federe*.q ps dextra ē hono

a rabilior;ī hoc tñ ſtādū ē loci cōfuetudini.a† No.ibi: *ficut de*

7 *bēt,reuerēter affurgās*, q reges & pricipes dēnt affurgere ī aduētū epoꝝ,& eis iuxta fe venerabilē fedē affignař;& ex his verbis,& venerabilē fedē,dicit Io.An. q plati sī ponēdi a lpté dextrā:feculares verò pricipes ad finiſtrā.No.ibi: *potuiffem⁹ tamē*,q pp pt rōnabiř icrepare Impatorē & alios prin. feculares; & nil mirū. nā tenet̄ eos ex cā deponere,vt in c.alius.15.q.6.& in c.ad apřicæ,de re iud.lib.6.No.ibi: *non diftinguens*,q nemo pt dicere fe alienū ab ouili eccřiæ; ois ergo creatura fubiecta ē eccřię;de quo vide p Inn.in c.qđ fuper his,de voto.Vlt.no.ibi: *nihil excipiens qui dixit quodcunq;*, q verba gñalia gñaiř funt intelligēda, & vbi lex nō excipit nec diſtinguit,nec nos debemus excipere vel diſtinguere;& ad hoc quotidie allegatur iſte tex.fiře hr̄ in c.fi Romanorū 20.di.& in c.qđ fi dormierit.33.q.1.Qđ intellige,nifi fubfit aliqua cā reſtringēdi, vt fi fequeret̄ abfurdū,vř aliqua in

8 humanitas,vt.ī.dixi,vel oporteret pp aliā legē reſtrictionē facere,vt in c.cū dilect⁹,de cōfue.& in l.2.C.de noxa.†In gl.in ver. *fufcipimus*,in fi.fupple hodie,li.6. & dic clarius quā gl. q aut eps vř ali⁹ plat⁹ cognofcit de tpalib⁹,& feudalib⁹; & tūc appellādū ē ad dñm feudi, fiue fit eccřiaftic⁹,fiue fecularis,vt ī c.ex trāfmiffa,de fo.cōp. vide tex.iūcta gl.in c.Romana.§.dēt,alleg.in gl.no.ī c.cæterū,de iud. Aut bona iſta tpalia ñ funt feudalia; & tūc dēt appellari ad pximū fupiore eccřiaſticū,vt in d.§.dēt. In gl.in ver. *tanq̄*. No.hāc gl.vt diligēter pōderet̄ qđlibet verbū pofitū in difpōne.nam vbi verba pñt aliqd operari, fp dēmus intelligere vt aliqd ope

b rent,b vt in c.fi pp,de priui.lib.6.& in l.fi qñ,C.de inof.teſt. Gl.tñ in fi.op.de.l.ñ rectè,C.de fideiu. vbi dr̄,q fi duo fideiufferūt infolidū,nō opat̄,vt verbū fonat;fiře hr̄ in c.fi duo, de pcu.li.6.fed dic,q rřr pcedit primū dictū. qñq; verò nō pñt verba opari ex toto fm pprium fignatū,aut pp legis ordinationē; vt qa verba qñq; ponunt cā dubitationis tollēdæ, cū tacitè infint,vt i l.q mutuā,ff.mā. fi ergo fieri pt,fp dēnt opari.In gl.in ver. *inter folē lunam*, ibi: *quindecies*.alia lřa hēt quadragefies;& fm Hoſt.nulla iſtarū pcedit fm cōputationē gl. qa fi terra ē maior luna fepties:fol āt maior luna octies;ergo fol eſt maior octies fepties; & fic 56.vicibus. nā octo vicibus.7.cōſtituunt.56. Alii aiř dñt:hæc tñ(vt dixit Io.An.& bñ)relinquēda fūt aſtrologis.Pōt tñ lřa hře aliū intellectū,vt ficut ē dřia inter folē & lunā, ita īter Impatorē & Papā.ficut.n.luna ñ hēt

a clariratē ex fe,fed recipit à fole;ita Impator recipit ptātē à pp.Et procedit iſte intelřs intelligēdo q penes papā fit ptās in tpalibus in habitu: exercitiū verò recipit Impator à pp;de quo vide qđ dixi ī c.nouit,đ iud. Iſte tñ tex.pt adduci in ꝯriū:qa dicit,q Deus inſtituit iſtas duas dignita- b
tes,impiū.f.& facerdotiū : fed pt rñderi, q immediatè ptātes iſtæ funt à Deo: fed Impator ñ recipit immediatè à Deo. nā Impatores habuerūt olim impiū p impſſionē;fed ptās gñaiř fuit data à Chřo,dū dixit quodcūq; ligaueris fup terrā &c.vt ī tex.đ quo dic,vt no.i d.c.nouit. Itē alia ē dřia.nā quēadmodū fol illuminat mundū in nocte p lunā,ita pp exercet iurifdōnē p Impatorē in tpalibus, cū ipfe ñ poffit:iſtę tñ fiřitudines funt pſuafiuę,fed neceffario ñ cōcludūt.In gl.in verf. *non diftinguens*,ibi: *quæfitū*. vbi dr̄ id qđ eſt legibus omiffum, nō omittet religio iudicātis;& fic innuit q iudex diſtinguere dēt, licet lex ñ diſtinguat: fed dic vt.ī.dixi,q iſtud procedit, vbi fubeſt diſtinguēdi legitima cā.vñ alibi dicit tex.iuncta gl.q ineptum eſt regulam nō fallere, vbi rō vrget; quod no.vt habetur in aut. vt ma.debi. feu cre.

SEB. SAPIA.
a Loci confuetudini.Vide Bald.in l. decernimus, C.de facrofan.eccl.ubi not. q dignior debet federe à dextris, ponderando ad hoc gl. ibi.

SEB. SAPIA.
b Aliquid operentur. Quomodo hoc procedat, declarat Feli.hic, & in proœ. hu ius li circa fin. vbi hæc. eadem, quæ dicit hic repetita uidentur.

SVMMARIVM.

1 *Honorandus eſt magis qui recipit poteſtatem à maiore,quam qui a minore.*

2 *Ordinatus a papa an poffit per inferiorem deponi?*

CAP. VII.

PEr tuas. Ordinato p papā deferi: fubeſt tñ epo,vř fic.Ordinat⁹ à Pa.nō per hoc eximit̄ à iurifdōne fui epi.Cōis diuifio. Scđa,ibi: *ad qđ*.Cafus literalis.Aliqs recipit ordinē fubdiaconat⁹ à dño pp. qſitū fuit à pp,vtrū p ordinē fubdiaconatus fubtrahat̄ à debita reuerētia fui epi? Rñdet pp,q & fi decēs fit vt illi fm qđ cōuenit īter alios fubditos fuos à fuo epo deferai̅:qa à fede apoſt. fuit ordinatus; ppterea tñ ab obediētia fui Epi ñ abfoluit̄.B. No.1.ibi: *quantū conuenit*,q deferēdū ē ordinato à pp inter alios fubditos, quēadmodū cōueniētia patit̄,& nō pl⁹;vt fit fenfus fm Io.An.q fi alii clerici eiufdē ordinis fūt ī maiori dignitate, vř digniores, vtiliores, vř peritiores,tūc nō ꝯuenit,vt ordiati à pp iſtis pferant̄;& no.bñ hoc dcm̄.Scđò no.iūcta gl.q inter æquales ordine pferēd⁹ ē,q recipit ordinē

à minore. Facit ſm Abb. ad q. de duobus fratribus militātibus, quorū vnus recipit à maiore militiam, alter à minore, vt dignior ſit qui recipit à maiore, & bñ facit tex. in l. ſi. de albo ſcri. Qđ intelligit, ēt ſi poſteà militiam recepit à maiore; & hoc ſonuit iſte tex. dū dixit q̄ inter alios ſub
a ditos [a] p̄honorādus ē. dēt. n. intelligi, cū alii ſubditi prius eūdē ordinē receperāt ab ep̄o. nā ſi poſteà recepiſſent, ñ eſſet aliqua ſpālitas in ordinato à Pa. quam ſpālitatē voluit ioducere iſte tex. & clarius in l. p̄al. Vlt. ibi: *honoratis*. No. q̄ honor ē recipere ordinē à Romano pōtifice. In gl. 1. ibi: *ſedeās in meliori loco*. No. bñ gl. q̄ magis honorādi ſuot p̄lati exēpti, quā ñ exēpti: qa ex quo p̄p̄ voluit eos honorare, cōferēdo eis exēptiooē, ñ dēnt ſubditi dedignari eos īter cæteros honorare; & vr̄ cōcordare tex. in c. vt ap̄icæ, de priui. lib. 6. vbi dr̄ q̄ abbates exēpti p̄tioſiori mitra vti pñt, quā nō exēpti, cū ſint in ſyoodo. Sed dubito, vtrū gl. intellexerit vt exēpt' p̄ferat ñ exēpto primò ꝓmoto: ſed vr̄ gl. ex p̄cedētib' ſentire q̄ ſic. qđ tñ ñ admittere: qa iura loquunt̄ indiſtinctè, vt cæteris parib' ꝺferat̄ ordiatori 17. di. i ſi. tene
2 tñ mēti gl. † Et ī ſi. gl. cōcludit ergo gl. vt ordinat' à p̄p̄ ñ poſſit ab ioferiori deponi: recitat tñ alios teoere ꝯriū; & hāc ꝯriā opi. ſeqt̄ gl. 1. q. 1. ſi liſi. Primā verò ſequūtur cōiter doc. hic, & ī c. cū ī diſtribuēdis, đ tēp. or. vbi pl' dicit Inn. q̄ ēt ꝑpetuò ſuſpēdi ñ pñt ab illō ordine p̄ iſeriorē. Io. An. dicit q̄ hęc op. ꝓcedit in ordine; alia in bñficio. & fortè ſentit q̄ recipiēs bñficiū à p̄p̄ pōt illo priuari p̄p crimē ſupueniēs; qđ tenet gl. ēt in cōfirmato à p̄p̄ io c. t. đ cōfir. vti. vľ inuti. Et no. hāc gl. ſed ī ordine vr̄ velle Io. An. vt ñ poſſit deponi ab iuſeriore. nā ſi ñ p̄t ordinari p̄ inferiorē ſine lnīa papæ, vt in d. c. cū io diſtribuēdis, forti' nec deponi. Aduerte, licet hæc opi. ſit æquior, & ſeruāda eſſet p̄p reuerētiā Romaoi pōtificis: alia tñ vr̄ verior: qa ex quo nō eximit̄ ab obediētia ep̄i; ergo ex delicto ſu pueniēte pōt priuari illo ordine. nā crimē priuat quē priuilegio. 11. q. 3. in c. priuilegiū, & in auī. qua in ꝓuincia, C. vbi de cri. agi opor. Nec ob. q̄ ñ p̄t eū ordinare ſine lnīa Papæ: qa ibi nō coocurrit cā cris, ſicut io caſu nr̄o. Itē priuilegiū ē ſtrictè interp̄tādū, qđ cedit in p̄iudiciū aliorū, vt in c. ex p̄te, de deci. igit̄ io terp̄tatio fieri dēt, vt ille poſſit deponi. Sed dubitat̄ qd ſi de lnīa papæ recipit ordinē ab īferiore? ſentit hic Hoſ. q̄ priuat' ē primo priuilegio. nā vr̄ illi renūtiaſſe recipiēdo ordinē ab īferiore, arg. c. cū renūtiat̄. 32. q. 1. qd no. Vlt. no. ſi. gl. ꝓ intel
b lectu. c. p̄ſul [b] 2. q. 4. vbi dr̄ inter cætera, q̄ ſubdiacon' Romanæ ecclīæ ñ p̄t cōuinci niſi p̄ 7. teſtes. nā intelligit gl. illū tex. ꝓcedere in oībus ſubdiaconis ordinatis à papa. ſed Phil. dicit illud. c. fuiſſe tpale, & hodie nō ꝓcedere; & no. hoc dcm̄. hēt. n. & illud. c. alios iotell's, de qbus dic vt ibi. Certū eſt. n. q̄ papa' p̄t cōuinci p̄ duos teſtes, vt no. gl. in d. c. p̄ęſul. vñ aliqoi intelligūt illū tex. cū teſtes nō ſunt vndiq; idonei. alii, qđ ꝓcedebat olim qñ clericis Romanæ ecclīæ ponebant̄ multæ inſidiæ; vñ de facili accuſabant̄, & teſtes indigoi ꝓducebātur. hodie verò cū ceſſet iſta rō, dēnt cōi aliorū iur̄ cēſeri, ar. i c. recolētes, đ ſtat. reg.

SVMMARIVM.

1 *Citatio non poteſt tolli per principem.
2 Citari non debet præſens.
Pro citato habetur ille qui ſe occultat, vt non poſsit citari.
3 Rebellis, & inobediens differunt.
4 Poſſeſsio non eſt auferenda alicui ſine cauſa cognitione.
5 Reſtitutus à principe non recuperat bona alienata.
6 Libellus quo petitur, vt aliquis īducatur ad ſubiectionē alterius, qūo formabitur.
7 Sententia lata contra ſubiectum an præiudicet domino.*

CAP. VIII.

INter quatuor. Qñ de obediētia vel ſubiectiōe agit̄, nihil attē
c tari dēt in p̄iudiciū rei, vľ poſſeſſoris nō citati [c]. Primò pooit̄ deciſum exordiū. Scđ ò duplex petitio, q̄ reiicit̄, ibi: *petitionē*. Tertiò ꝓſtat̄, ibi: *inſtātiā*. Scđa ps ſubdiuidit̄. nā primò ponit vnā petitionē. ſcđò aliā, ibi: *ſup.* Et ponē ſic caſū. Iſta, q̄ petebant̄ p̄ iſtū patriarchā, fuerāt olim ſubiecta eccl'æ Cōſtātinopolitanæ. ſed cū iſta ecclīa laberet̄ i hęreſim, ſeu ſchiſma; ſubtraxerūt ſe ab obediētia patriarche, & adheſerūt Ro. eccl'e. demū capta ciuitate Cōſtātinopolitana p̄ fideles pp̄l'os, & patriarcha ibidē cōſtituto p̄ Romanā ecclīā, petiit idē patriarcha illas ecclīas cōpelli ad obediēdū ſibi. Papa āt petitionē ipſi' duplici rōne nō duxit admittēdā. primò qa ipſi ñ obediebāt patriarchæ an̄, q̄ ciuitas Cōſtantinopolitana caperet̄; & ſic ecclīa Cōſtātinopolitana ñ erat in poſſeſſiōe ſubiectiōis. ſcđa rō: qa in p̄iudiciū illorū, qbus illæ ecclīæ obediebāt, cū ñ fuiſſent citati, vľ cōuicti, ñ dēbat aliqd attētari. nā patriarcha petebat ex̄ iudiciū illas ecclīas ſubiici; & hoc quo ad primā petitionē. reſpū verò ſcđæ petitiōis lr̄a ē in ſe clara. No. 1. q̄ licet p̄latus cū toto pp̄l'o ciuitatis labat̄ i hæreſim ſeu ſchiſma, ñ p̄ hoc p̄dit ecclīa hoooré ſuū, ſeu ſubiectionē, quā hēt in aliis eccleſiis quo ad ꝓprietatē, ſm Inn. ſed quo ad poſſeſſionē ſūt opi. vt. j. dicā; & colľr hic no. nā ſi iſta ecclīa Cōſtātinopolitana p̄didiſſet ſubiectionē, quā hēbat i eccleſiis, ñ potuiſſet nūc Patriarcha petere illā ſubiectionē; & p̄p̄ vnico verbo ſibi rñdiſſet, q̄ p̄p delictū ſuū perdidit illā ſubiectionē; & de
1 hoc aliqd. j. & facit. c. qa diligētia, ſ. de elec. † Scđò oo. q̄ ēt princeps ñ dēt ꝓcedere ꝯ abſentē ñ citatū: qđ indubiè ꝓcedit ī ordinata iuſtitia & potētia, vt in c. 1. đ cā poſ. & ꝓpr. & 2. q. 1. c. nos ī quēquā, & in l. meminerint, C. vñ vi. An āt de abſoluta p̄tāte poſſit ꝓcedere ſine citatiōe ꝯ abſētē; puto q̄ ī his, q̄ ſūt ī p̄tāte ipſi' pricipis, hoc poſſit; ſec' āt ī his, ī qb' princeps ñ. hēt plenā diſpōnē: qa tollere citationē, ē tollere defenſionē, q̄ ē de iure nāli, ꝯ quā princeps venire nō p̄t; hæc ꝓbari vr̄ in cle. paſtoralis, đ re iud. facit qđ no. Bar. in
2 l. cū mulier, ff. ſol. mat. † Tertiò no. q̄ qs p̄t eſſe cōuict', aut ꝯtumax ſine citatiōe; & hoc p̄t cōtingere, ſi pñs ſine citatio
d ne fuiſſet cōuict'. nā ꝯ pñtē [d] nō reqrit̄ citatio: qa citatio ſolū ſit, vt quis ſit pñs, vt no. Io. An. in c. ſi. de ele. li. 6. & Bal. in auth. ſi oēs, C. ſi mi. ſe ab hæ. abſt. cōtumax āt p̄t eē ſine citatiōe, ſi occultat ſe vt citari nō poſſit, vt in c. qm̄ frequēter. ſ.
3 rñ. ꝯ. vt lit. nō cōt. Itē no. q̄ nō dēt tractari & diffiniri cā ſuper ſubiectiōe in p̄iudiciū exēptorū nō vocatorū. † Vlti. no.
e ibi: *inobediens & rebellis*. dr̄iā eſſe [e] inter inobediētes & rebelles; & ſic facit ad ſtatuta diſponētia ꝯ rebelles, vt nō ꝓcedāt ꝯ inobediētes tñ, cū iſta ſint diuerſa, vt hic. Potes ēt ex tex. colligere, q̄ ſi ecclīa labit̄ i hæreſim ſeu ſchiſma, p̄t priceps iuridicè ex hac cā eximere ſubiectos à ſua obediētia; & pari rōne vr̄ . dē dicēdū, ſi ciuitas efficit̄ rebellis pricipi, vt priceps poſſit eximere caſtra ab obediētia ciuitatis, q̄ ñ recuperabit; licet poſteà redeat ad obediētiā ciuitatis. Op. ꝯ tex. & ꝯ p̄dicta. vr̄. n. q̄ nec ꝓprietatē nec poſſeſſionē debuit eccl'a p̄dere licet p̄lat' & pp̄ls laberent̄ i hęreſi ſeu ſchiſma: qa đlictū p̄lati non

SEB. SAPIA.
a Alios ſubditos. Vide Andr. Sicu. in c. quod clericis, col. pe. de fo. competen.
SEB. SAPIA.
b C. præſul. De intell'u illius. c. præſul, vide Anto. de But. in c. licet, vbi etiam Abba. j. de teſt. Roma. in auē. ſimiliter, in 38. priuilegio, ver. tertiò principaliter, C. ad l. Fal. & in ſing. 202. inci. Item ad idē quæſto.
c Non citati. Adde latè Are. cōſ. 164.
ZACHARIAS.
d Nam contra præſentem. Adde Fel. in c. 1. col. 7. poſt medium, verſi. no. etiam q̄ præſens, j. de iud. & per Lāfrā. in c. quoniam contra. §. ſtatuimus, ver. citationes, nu. 1. & ibi in apo. Bened. vadi. in ver. citari. j. de proba.
e Differentiam eſſe. No. de rebel. vide in c. ſanè, el 2. de offic. delega. And. Barba.

ti ñ dêt nocere eccl'iæ.16.q.6.c.si epm,& ĩ r'a,ð lictũ psonæ,
1 de re.iur.li.6.†Itẽ sine cáe cognitiõe ñ ẽ alicui auferẽda sua
possessio,ut in l.fi.C.si p uim uel alio mõ,& in c.1.de ca.pos.
& pprie.So.qdã,ut refert.Instãt in ɔ̃rio,dicẽtes q licet pla
t'& ppl's labat in heresim,eccl'ia tñ ñ pdit iura sua,nec quo
ad pprietatẽ nec quoad possessionẽ.Ad istũ tex ñ rñdẽt,sꝫ
posset rñderi,q hic ñ dr ɔ̃riũ,sed solũ dr,q ñ debuit aliquid
attentari in piudiciũ absentiũ ñ uocatorũ.Inn.tñ uĩ sentire
qð ĩ.dixi,ut possessionẽ pdat,& ñ pprietatẽ, & idẽ seqĩ hic
d.Ant.dicẽs,q cũ tota eccl'ia delinqt,pcedit 1.opi.ut no.in
c.2.de or.cog.si aũt sol' plat' deliqt,pcedit 2.opi.& illa r'a,
delictũ. Ego dubito circa pdicta, & credo q eoipso q tota
eccl'ia labiĩ in hæresim,pdit in effectu pprietatẽ,& posses-
sionẽ eorũ,q̃ pri' hẽbat: qa ñ est licitũ hæreticis aliqd possi- 7
deĩ,ut in c.si uos 23.q.5.no.gl.ĩ c.quo iure.8.di.sed si eccl'ia
redit postmodũ ad fidẽ, & restituiĩ p principẽ, tũc recupat d
oĩa ñ possessa ab aliis.Possessa uero & alienata ñ recupat ip
so facto,sed oportet,q illa petanĩ in iudicio,& si sint ltimẽ
alienata,puta qa princeps alteri subiecit illa,tunc illa ñ re-
cupabit:qa restõ in integrũ ñ trahiĩ retro in piudiciũ eorũ,
5 qb' ltimẽ fcã fuit alienatio.† Et faciũt ad hęc q̃ no.p Bar.&
alios in l.fi.C.de sen. pas.ubi q̃riĩ qd si bona alicui' sint pu-
blicata,& ptẽ bonorũ princeps alienauit : demũ criminosũ
restituit ad oĩa sua iura,nunqd dẽat iste recupare pri' ltimẽ
a alienata in aliũ? & ɔclusio cõis est [a] q ñ. [b] Ita dicendũ puto
b in pposito.nec dẽt obuiare fauor eccl'ię.nã uidem' in siti,q
c si ciues interficiunt epm, [c] priuaĩ ciuitas & eccl'ia dignitate
epali,ut in c. ita nos.25.q.2. forti' ergo hoc dicendũ,cũ ec-
cl'ia cũ toto ppl'o labiĩ in hęresim, ut pdat oĩa iura sua,nec
recupet,nisi pri' restõne fcã,& uide ad mãm qð no. ĩ d.c.qa
diligẽtia.Nec hẽt locũ hic ius post liminii:qa istud pcedit,
cũ qs capiĩ ab hostib.ut ff.de cap.p totũ.sec' aũt cũ qs spõte
efficiĩ hostis & hęretic':qa licet redeat postmodũ ad fidẽ,ñ
recupat bona sua,nisi postmodũ restituaĩ,ut legiĩ & not. in
c.displicet,& ca.ipsa pietas 23.q.4.& facit ad pdicta.l.iube-
m',cũ sua ma.C.de sa.san.ecc.Sed cogitaui meli' posse dici,
ut pdicta pcedãt in priuato,cui' bona & iura ipso facto pp
hęresim ɔfiscanĩ,ut in c.uergẽtis.ĩ.de hęr.& c.cũ sm leges,
eo.ti.li.6.nec illa postmodũ recupat p reuersionẽ,nisi resti
tuaĩ in integrũ,ut no.in dictis iurib.& in c.pe.e.ti. sed in ec
cl'ia uĩ spãle,& est rõ:qa eccl'ia ñ ɔmittit hęresim,sed psonę
particulares,nec illud delictũ ɔmittũt noĩe eccl'ię, sed noĩe
pprio. Itẽ dñiũ & possessio rerũ eccl.ñ residet penes platũ,
sed penes ipsam eccl'iã pticularẽ,aut ulẽm,ut in c. cũ ex eo,
de ele.li.6. ubi appellant ipsa bona pr̃imoniũ Iesu Chr̃i,ad
idẽ gl.in c.cã Carpẽ.de uer.sig.& Inn.in c. cũ sup,de ca.pos.
& pprie.& in c.in lr̃is,de rest.sp.& p hac ɔclusione all. tex.
apertũ in c.qa diligentia,in fi.pal.ĩ.de ele.ubi aptissimẽ reser
uanĩ iura eccl'iæ,q̃ incidit in chisma seu hęresim,& hoc quo
ad ius pprietatis, sed quo ad possessionẽ puto, q possessor
ipsam pdat : qa nõ dẽnt subditi obedire plato hęretico uel
schismatico,ut in iurib' supius all. sed postq̃ eccl'ia reuertiĩ
ad unitatẽ,possessionẽ recupat ipso fcõ, si ñ fuit in aliũ trãs
lata,ut pbaĩ in d.c.qa diligentia,in fi. sed si est in aliũ trans
6 lata, op' est iudicio,ut hic.† In gl.in uer.citari:ibi: *& nota q
ille qui est in possessione obedientiæ,&c.* solet.n.multũ allegari.
vult.n. q si uolo agere ɔ̃ subditũ,ut mihi obediat,nõ debeo
dirigere libellũ ɔ̃ eũ, sed ɔ̃ illũ q possidet in eo obediẽtiã &
subiectionẽ, & p hoc tex.hic. Sed in ɔ̃riũ uĩ tex.in c.cũ iter,
de re iud.& in c.suborta,eo.ti.ubi actũ & sñiatũ fuit ɔ̃ subie-
ctos.iõ Inn.hic lati' pseqĩ hanc mãm.tractat ẽt in c.auditis
de pscr.& in c. cũ sup,de re iu. Sed ɔclude breuiter,q̃tũ expe
dit ad mãm h'.c.q aut iste subiect',ɔ̃ quẽ uolo agere, alteri
ñ obedit,& ɔ̃ eũ dirigã petitionem, & sic pt intelligi. d.c.cũ
inter,facit qð no.in c.ɔquestus,de fo. ɔp.Aut alterũ cogno-
scit in supiorẽ, & tunc si uolo petere alia iura,q̃ ab alio pos
sessa,puta obedit alicui ut Epo,& ego uolo peteĩ obediẽtiã
archidiaconalẽ, uel aliã inferiorẽ,& idẽ dicẽdũ, ut ñ agã ɔ̃
supiorẽ,sed ɔ̃ subiectũ:qa de piudicio suo
agiĩ & ñ supioris.aut uolo peteĩ obediẽ-
tiã ab alio possessam,& tunc sunt opi sed
Inn.quẽ sequunĩ cõiter do.maximẽ in d.
c.auditis, ɔcludit q possum agere ɔ̃ subie
ctum quo ad hoc,ut sñia sibi tm piudicet.
Possũ ẽt agere ɔ̃ supiorẽ subiectionẽ pos
sidẽtẽ.nã utriusq; interest principaliĩ cãm
illã defendere. nã sicut interest dñi ñ mu
tare subiectũ,ita interest subiecti ñ mutaĩ
dñm,& subiici exneo: cautũ tñ ẽ & ɔsiliũ,
ut oẽs uocenĩ,ut sic sñia piudicet pariter
oĩb.qð no. & sic pñt reduci ad ɔcordiã iu
ra,q̃ uario mõ in hoc loqũnĩ.† Sed dubiũ
est, nunqd sñia lata ɔ̃ subiectum piudicet
dño, [d] q subiectionẽ possidebat,in quo di
cẽdũ, q si dñs ñ fuit citat', nec sciuit cãm
agi ɔ̃ subiectũ, in nullo sibi piudicat sñia
illa,ut pbaĩ in c.cũ sup,pal.sed tm ualet ɔ̃
subiectũ, ut ampli' ñ possit,q̃tũ in eo est,
reluctari ɔ̃ eũ, q habuit sñiam,quominus
sibi obediat, & in hoc casu pt ĩtelligi iste
tex.Nã Pr̃iarcha petebat,ut de fcõ illæ ec
cl'ię sibi obediãt, qð ñ poterat executiõi
mãdare sine piudicio illorũ platorũ,qb.
illę eccl'ię erant subiectę,iõ pp noluit eũ
audire. sec' si petiisset sñiari solũ ɔ̃ subie-
ctos in eorũ piudiciũ.nã tũc fuisset audi-
tus. Si uero dñs scit cãm suã agi,& tacet,
nunqd sibi piudiceĩ in proprietate,uel in
possessione? dic ut pleni' no.in d.c.cũ sup,
ubi est pprie ma isti' art.& in c.pe.eo.ti.
Tractat ẽt In.hic quo iure petiĩ subiectio
an & qñ in istis incorporalib.possit subie
ct' noĩare dñm in iudicio,ita,q possit p-
cedere, put hr̃ in c.qm.§.q si sup reb', ut b
li.ñ ɔtest.ut in l.2.C.ubi in rẽ act.de quo
uideas hic plenẽ p eũ.& ĩter cætera dicit,
q subiect' ɔuent' sup subiectione,q̃ alius c
possidet,in eo ñ pt noĩare dñm i iudicio,
adhoc ut illo nõ ueniente detur actori ue
ra possessio,qa subiectus non hẽt faculta
tẽ transferendi possessionẽ subiectionis:
imò peccat ille, qui à subiecto alteri' reci d
pit obediẽtiã.16.q.3.c.placuit,qð bñ no.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non potest aliquid statuere contra canones*

CAP. IX.

QVod super his. Abbates, & sacerdotes, qui sunt diœcesani Epi,ad ei' synodũ ueniĩ, & sibi obedire ɔpelleĩ pñt per censurã ecclesiasticã. Primo ponit decisũ oxordiũ.Scdo dcm cũ inclusa limitatiõe. & dcm est ibi, *Abbates.* limitatio,ibi:*dummodo.* Cas' lr̃al. Abb.qdã,qñ uocabanĩ ad synodũ à diœcesano,dicebãt q Abbates ñ teneĩ ire ad synodũ,q̃siuit eps à pp,qd iuris esset? Rñdet q Abbates & sacerdotes subiecti sunt Epo lege diœcesana,& si ad synodũ ueniĩ ɔtẽnũt,p cẽsurã eccl'iasticã ad synodũ uenire cogãĩ,obediẽtiã suo Epo exhibẽtes dũmõ nihil iniquũ statuaĩ in ipsa.No.1.q sacerdotes diœcesis tenent ire ad synodũ epalẽ,& intelligit Io.An. de sacerdotib. hñtib. curã: qa ñ hñtes curã ñ subiiciunĩ legi diœcesanæ,cũ ñ hẽant eccl'ias,quarũ

SER. SAPIA.

a Cõis est.Et ita cõ cluduntcõiter do. in l.Gall'.§.& qd si tm,ff.de libe. & posth. tenentes, q facta restitutione non ueniunt alienata per principẽ. De quo ẽt p Gem. & alios in c. q̃uis, de resc.in 6. & per Fel.in c.quæ in ecclesiarum,co.9. de consti.& Car.Ale. In titu.hic incipit lex Conra. deinde incipiunt cõsuetudines regni.in pri. col.4.& Andr.Sic. in c.q translatione,col.19.ĩ.de of. deleg.p Deci.post alios,in c. sup eo. 2.ĩ.de of.dele.ubi tãgit,an istud procedat, si restitutio fuerit plenaria.

b Quòd non. Adde late in cõsilijs Abbatis,consule.

c Epm.Adde intelligendũ de epo pprie ciuitatis, nõ de aliena, ut latẽ in facto consuluit Are. cons.all.164.

d Domino. Adde eundem cons.89.

rōne teneātur ad cathedraticū, & ad q̄tā decimarū & fi. ut in c. conq̄rentes, s̄. de of. or. & p hoc uī sentit Io. An. q̄ ñ hñtes cu rā ñ tenent̄ ire ad synodū epalē, hoc dcm̄ mihi placet, si ī synodo eēt agitādū aliq̄d ɔcernēs aīarū curā, uel eccl'iarū statū: sec⁹ puto si uellet ꝓcedere ad reformationē a morū, uel ad aliq̄d statuēdū ɔcernēs totū clerū. nā tūc oēs clerici ciuitatis & diœcesis tenent̄ ire, ita, tñ q̄ eccl'iis ñ subtrahāt diuinū offm̄, ꝑ hoc c. fi. 18. di. ubi ꝓbat̄, q̄ ēt laicos pt̄ Eps̄ ex cā ad synodū uocar̄, & sic pt̄ intelligi Inn. I c. graue, de pb. ubi di. q̄ cūct⁹ cler⁹ diœcesis & ciuitatis dēt uenir̄
1 ad synodū epalē.† Scđo no. ibi: *aliq̄d statuendū &c.* q̄ Eps̄ ñ pt̄ aliq̄d statuere ɔ̄ canones ēt in synodo, & adhoc quotidie allegat̄ iste tex. facit. c. instōnis. 25. q. 2. uide plenē ꝑ Io. An. in c. fi. de off. archip̄sby. & in c. ul. de ap. li. 6. & ꝑ Fed ɔ̄s. 17. sec⁹ in laicis. nā ipsi pñt statuere ɔ̄ leges impatoris de quo dicendū ut le. & no. in l. oēs ppl'i, ff. de iust. & iu. Tertio no. q̄ sicut pñt subditi ɔpelli uenir̄ ad synodū epalē, & sic & epi cōpelli pñt, ut ueniant ad conciliū ꝓuinciale. 17. di. ꝑ totū, & idē dicēdū de cōcilio gñali q̄d facit pp̄ ex uniuerso, imò q̄libet Eps̄ iurat in ɔsecrōne sua ire ad cōciliū ꝓsonalr̄, nisi fuerit impedit⁹ canonico impedimēto, ut in c. ego. N. de iureiu. In gl. 1. ī fi. No. gl. & eā uī seq Iun. dicēs, q̄ si Abba. hñt pp̄l'm, intelligo subiectū Epo, tenent̄ ire ad synodū, & ad oīa alia obligant̄, q̄ sūt de l. diœcesana, quēadmodū & aliȩ eccl'iȩ sclares. uñ s̄m eū tenent̄ hr̄e in monasterio cathedrā, ubi Eps̄ possit ꝓ libito ꝓdicare pp̄lo. Idē tenent̄ ad quartā decimarū, & funeraliū, ꝓut alii curati, ut pleni⁹ dixi in c. dilect⁹, de of. or. Hug. tñ dixit, q̄ ēt si ñ hñt pp̄l'm, tenent̄ ire ad synodū, cū astringant̄ constōnib. synodalib. ut hic in fi. & 18. di. c. fi. Ho. dicit q̄ synod⁹ ē mixti iuris. nā respū ɔuocatiōis ē de lege diœcesana, & iō Abbates ñ pñt cōpelli uenir̄, nisi subsit cā rōnabilis, ut in c. eps̄, all. in gl. sed respū eorū, q̄ statuunt̄ in synodo ñ est de lege diœcesana, sed de lege iurisdōnis: qa ad iurisdōnē ꝑtinet statuere, & statutis obedire. Sed si Abbates sunt exēpti, ñ tenēt̄ ire ad synodū, nisi hēāt capellas hñtes pp̄l'm. nā tūc rōne capellarū tenent̄ uenire, ut in c. ex ore, de priu. Abbas limitat hoc dcm̄, qñ Abb. exēpt⁹ ꝑ se exercet curā capellarū. si aūt ꝑ capellanos, tūc satis ē q̄ ipsi capellani vadāt, & hoc cōius & ueri⁹ s̄m ꝓdicta. Limita tex. ī c. nimis, đ exce. pl. ubi dr̄, q̄ religiosi ñ tenent̄ ire ad synodū epalē. dēt. n. intelligi aut de exēptis, aut qñ ɔgregāt ex facili cā: uel intelligat̄ ī ipsis religiosis īferiorib. sec⁹ in eorū ꝓlatis: qa tūc dēt fieri distictio, đ qua s̄. & ꝓdicta no. Vlt. op. ɔ̄ tex. in eo, q̄đ dr̄, q̄ isti tenent̄ uenir̄ ad synodū, nisi Eps̄ uelit aliq̄d statuer̄ ɔ̄ canōes. nā hoc uī sine effectu cū ñ pñt subditi diuinar̄ q̄d uelit Eps̄ ī synodo statuer̄, & sic limitatio, q̄ hic ponit, nūq̄ hēbit effectū. Sol. s̄m In. pt̄. n. tex. itelligi, cū eps̄ in citōne exp̄ssit cām ñ licitā. Idē si ñ exp̄ssisset: sed notoriē ɔstabat, q̄ eps̄ ɔgregabat synodū, ut ali q̄d disponeret ɔ̄ canones. Et no. bñ hoc dcm̄: qa nō tenēt̄ subditi obedir̄ ꝓlato, seu ire ad synodū, qñ notoriū ē, q̄ ob cām iniustā fit ɔgregō, sic no. In. in c. 2. de dila. ubi di. q̄ si in citōne exprimit cā iīusta, uel đ iniustitia notoriē cōstat, ñ tenet̄ citat⁹ cōparer̄, q̄đ no. uide ēt Inn. in c. inq̄sitiōi, đ sen. exc. ubi di. q̄ ñ tenet̄ q̄s obedir̄ ᵃ ēt pp̄, qñ mādatū suū ēst ɔ̄ Deū, uel timet̄ scād alū futurū: uel tertio supple ad literam, ibi: *ad synodum illam uenire, & statutis obedire;* & tunc recte subiicitur quod potest eos excommunicare, nisi aliquid statuerit contra canones, & quelibet expositio est bona.

> SED SAPIA.
> a Obedire. Vide Feli. in c. si qñ, co. 12. de rescr. ubi dicit non esse Papę obediendum, ubi imminet peccatum, q̄đ ēt uoluit Abb. in c. cū teneamur, de preben.

SVMMARIVM.

1 *Scripturis prælatorum creditur, quando agitur de modico praiudicio* 3.
2 *Crimen an possit probari per instrumentum?*
3 *Litera prælatorum an & quando probent?*
4 *Periurus nunquam amplius admittitur ad iurandū, nisi in sui praiudicium.*

CAP. X.

Cum in ecclesiis. Canonici regulares inobedientes priori suo, per ipsum excōicari pñt, & si fuerint incorrigibiles, de fratrū cōsortio expelli debēt. Primo narrat factū. Scđo dat iudices, ibi: *ideoq;*. primo facit tria. nā primo ponitur papȩ mandatū. scđo rebellio quatuor canonicorū, & ipsorū excōicatio, ibi: *cumq;*. Tertiò ipsorū absolutio & ꝓceptū eis factū, ibi: *cū igitur*. Casus literalis. Significatū fuit dño Papæ, q̄ canonici ecclesiarū sanctorū Victoris & Ioannis in monte, inobedientes erant suo priori, & in aliis quā plurimum excedebant. Papa volens intendere circa reformationē eorū, mandauit canonicis vniuersis, ut priori suo in his, q̄ ad Deū pertinent obedirent. literis dñi Papæ receptis, oēs responderunt, q̄ parati erant in omnibus obedire, exceptis quatuor qui cōtra priorē se in superbiā erexerunt, quāuis de obedientia prȩstanda priori ꝓstitissent iuramentum. & cū non possent ad obedientiā reuocari, dictus prior excōicauit eos. tandē petierunt absolui ab ipso priore; & ipse ꝓceperat eisdē ut iurarēt parere mādatis ipsius, quod ipsi facere noluerunt. vnde noluit eos absoluere. postmodū isti quatuor ad sedē apost. accesserunt: & cū cōstitisset Papæ de ipsorū ɔtumacia ꝑ literas multorū ꝓlatorū, recepto ab eis iuramento s̄m formā ecclesiæ ipsos fecit absolui, ꝓcipiens eisdē sub iuramenti debito, ut ad claustrū redirent, & suo priori humiliter obedirēt. sup negotio isto scribit pp̄ duobus Abbatib⁹, mādās, eisdē, quatenus cōpellāt ꝓfatos canonicos redire ad obedientiā sui prioris, & ne de sua malitia ualeāt gloriari, cōpellāt eosdē, ut ꝓstēt eidē priori iuramētū, de parendo mandatis prioris ꝓ sua absolōne, q̄đ superbe negauerant, si uideāt expedire, quod si facere noluerint, de monasterio expellant̄ Ber. Not. 1. ibi; *in his quæ ad Deum pertinēt;* q̄ subditi ēt regulares nō tenent̄ obedire eorū ꝓlato, nisi in his, quæ ad Deū pertinent. si ergo ꝓceptū esset cōtra Deum, uel excederet limites officii sui, non tenetur sibi obedire; de quo uide quod no Inn. in c. ad aures, de tempo. ord. facit 11. q. 3. c. qui resistit, &. c. Iulianus. Secūdò. no. q̄ prior regularis hēt correctionē & iurisdictionem in canonicos suos regulares, & pōt eos excōicare exigente contumacia; & tene menti istum tex. ex quo potes colligere, q̄ prælatus citra Epm̄ habet ꝑtātem excōicandi subditos; facit quod dixi in c. cum ab ecclesiarū, s̄. de offi. ord. & in c. sicut. j. de simo. Tertiò potes colligere, q̄ vbi monasteriū regitur per priorem, est ibi prior in exercēda iurisdictione loco Abbatis; adhoc cap. fi. de statu. regu. Item not. iuncta gl. prima, q̄ etiam regulares pñt compelli ad promittendum obedientiam eorum prȩlato per iuramentū, si prius se reddiderunt suspectos, vel contumaces in obedientia præstanda; & per hunc tex. doct. idem voluerunt debere obseruari in clericis secularibus curam non habentibus, vt si aliqñ restiterunt obedire suo prælato, possint compelli ad iurandū obedientiam, vt dixi post eos, s̄. eo. legebatur. † Itē no. q̄ scriptis

ZACHARIAS. Scriptis ꝑlatorũ credit. Extra iudi cialiter no. In. in c. post cessionẽ, & ibi p istũ ĩ. de ꝓba. Bal. in l. eã q̃, col. 4. C. de fideicõ. & Spe. in ti. de ꝓba. §. 3. uer. 10. & seq. iudicio uero in his q̃ cõcernũt eorũ officiũ, ut p Ro. deci. 22. inci. fuit dubitatũ in no. posuit in apost. ad istũ in c. in pñia, nu. 5. in uer. prælatorum, ĩ. de renun. tũ licitũ; alias secundũ distinctionẽ legistarũ teneretur crimine stellionatus, de quo etiam uide gl. in c. quicunq; 6. q. 1. ubi ponit an iuramentũ cõtractus infamet sicut iuramẽtũ iudicij, & adde q̃ piurus in una cã nõ põt esse testis in alia, ẽt inter diuersas ꝑsonas, & sufficit q̃ sit cõuictus de piurio in illa prima cã, ẽt si nõ sit cõdẽnat⁹, de quo ẽt p Bal. in l. si uteris, C. de fid. instr. in pe. q. & hẽ p d. Abb. in c. ex parte, de testi. & in c. 1. de exces. præla. & uide Inno. in c. cõstitutus, el 1. de testi. ubi dixit, q̃ si iuramentũ ꝑstitũ esset temerarium, ueniẽs contra tale iuramentũ nõ esset infamis, neq; ut ĩfamis repelleretur a testificãdo. & eodẽ n õ dicas si periurus eẽt dispẽsatus per papã ut per Spe. in tit. de teste in §. 1. in uer. q̃ritur, ad qđ uide tex. l c. cũ I. & A. de re iud. nã ꝑdicta sunt uera, nisi peracta esset pnia: quia tũc posset testificari secũdum Bar. in l. imperialis, ĩ §. 1. C. de nup. tñ gl. in c. fin. de iureiur. li. 6. tenet contrariũ; sed uide Inn. in c. testimoniũ, de test. qui dicit, q̃ periurus nõ põt esse testis de iure cano. nisi cõtra periurum, & uide gl. in l. lege Iulia, ff. de testi. & per Spe. ĩ tit. de teste, in §. 1. in uer. itẽ excipitur, q̃ est infamis, & ĩ uer. Itẽ q̃ est periurus. & uide Old. in cõ. 191. & adde q̃ piur⁹ nõ admittitur ad iurandũ, stãte statuto, q̃ q̃s admittatur ad iurandũ, ita Bal. no. in aut. qui iurat. C. de bo. au. iu. po. & ẽt adde q̃ piurus non põt cõpelli ad iurãdũ in sui fauorem: sed bene põt cõpelli in sui odiũ, ut in c. cũ in ecclesiis, de maio. & obe. & uide Ro. in singul. suis, in uer. licet ꝑiurus.

SEB. SAPIA.

b Per instrumentũ. uide Cyn. in l. sciãt, C. de ꝓbati. Bart. in l. in senatusconsultũ, ff. ad Turpi. Bal. in l. neque natales, colũ. 3. uersi. & si dicat, C. de probatio. & in l. cõtra negantẽ, ĩ fi. C. ad l. Aq l. & in l. fi. §. cũ igitur uer. ulterius quæro, C. de iu. delib. & latissime p Fel. hic.

c Probari crimẽ. Adde Old. consi. 193.

SEB. SAPIA.

d Semiplenã ꝓbationẽ. Vide Spec. in ti. de ꝓbatio. §. fi. uer. 10. & l ti. de deleg. §. superest, uersi. credit quoq; sigillo. & Rotã de 22. in nouis. & d. Anto. in c. 2. de fi. instru.

e Literis authẽticis. Adde Old. cõsil. 134.

f In testẽ. Adde Alex. cõs. 85. 3. li.

ZACHARIAS.

Adde Bal. in l. 3. C. si minor se ma. dixe. & rõ est, q̃a periurus est infamis secundũ abba. anti. in c. querelã ĩ. de iurein. I. ã frã. plene in c. qm̃ cõtra falsã §. statuimus, uer. testiũ depositiones, uer. subsequenter. ĩ. de proba. & Card. in cle. 1. §. 1. de iurein. legistæ tñ hoc nõ admittũt indistincte, s. q̃ sit ĩfamis, de quo p Bart. & doc. in l. si q̃s maior, C. de trãs. Bal. in l. 1. de fideicõ. liber. & in aut. sacramẽta puberũ, & in aut. sce nicas non solũ, & ibi p Ange. colũ. 5.

ANT. FRAN.

Circa hoc an periur⁹ sit infamis ultra hic alleg. uide Bart. & Ang. in l. Lucius, ff. de infa. & in l. 2. C. de re. cre. & in aut. si testis, in ult. col. C. de testi. & uide d. Car. in cle. 1. ĩ §. 1. de iureiur. ubi dicit, q̃ est infamis si uiolat iuramẽ-

a scriptis ꝑlatorum credit,ᵃ cũ agit de modico præiudicio. †Vlt. not. q̃ si regulares nõ pñt cõstringi per censurã ecclesiasticã, pñt expelli a consortio fratrum: intelligũt tñ do. q̃ debent detrudi in carcerem: ita, q̃ excludant ab aliorum cõsortio: quia non stabũt cũ aliis in dormitorio uel refectorio: non aũt debẽt excludi a monasterio; alias daretur eis materia uagãdi: & uolẽs excludi a monasterio, faceret se inobediẽtẽ, & sic daret occasio mali ꝯ c. quãto, ad fi. de diuor. & in c. fi. de reg. de quo dic ut ibi no. In gl. 1. in fi. dicit Phil. q̃ ibi loqt tex. de nõ suspectis. Idẽ Ho. dicens, q̃ ibi ad obedientiã se ultroneos. i. uolũtarios

2 offerebãt, ut s. latius dixi. †In gl. 3. ibi: *qđ non est uerum*. no. gl. vl. n. q̃ per instrũmᵇ nõ

b c possit ꝓbari crimenᶜ alicuius: sed de hac materia dic, ut pleni⁹ disputat Io. An. super r̃la, semel, de regulis iuris li. 6. Et conclude aliter: Aut. n. ex tenore instrumẽti patet crimen, ita, q̃ directe non fuit cõfectum instrumẽtum sup crimine, & põt ꝓbari crimẽ p instrumẽtum. exẽplum, canonici obligauerũt se ad inuicẽ p instrumentũ sup cõiuratione, quã faciebãt ꝯtra epm. p hoc. n. instrm satis ꝓbat cõiurationis crimẽ. Itẽ pone exẽplũ, si q̃s ꝑstito iuramẽto de ueritate, respõdit cõtraria ad positiões. nã ipso facto ꝓbatur cõtrariũ, ut in c. cũ in positionibus, de iureiur. lib. 6. & idẽ dicẽdũ in similibus. aut agitur de probatione directe fienda: & tunc aut instrumentũ fuit scriptũ sine cõsensu illi⁹, q̃ dr criminosus, & non ꝓbat: q̃a alias de facili conuincerẽt quis de crimine. nec notarius habet in hoc officium, nec testes scripti in instrumento dant illi fidẽ: q̃a nõ creditur testibus in præiudicium alicri⁹, nisi fuerint citati, & iurauerint in pñia partis, ut in c. 2. de testi. Aut iste qui dicit criminosus, consensit in instrumento, & tũc ꝓbat quo ad penã, cui põt iste se subiicere, ad hoc c. cũ dilectus, de ele. & c. pen. de cri. fal. sed quo ad pœnã, cui nõ põt se obligare, nõ credit instrumẽto: q̃a nemo est dñs mẽbrorũ suorum, l. liber homo, ff. ad l. Aquil. & in c. cõtingit, el 1. de sent. excõ. Et si diceremus ꝯriũ, de facili darei, ut cupiẽti mori mos gereretur, quod nõ est fiendũ. hinc est, q̃ si in causa criminali uenit imponenda pœna corporalis, põt tertius appellare inuito reo cõdemnato, ut in l. non tñ, ff. de app. no. gl. 2. q. 6. c. 1.

3 †In eadẽ gl. ibi: *in præiudicium aliorum*. gl. loqtur nimis generaliter. nã non est uerũ, q̃ indistincte credatur literis ꝑlatorũ in alterius ꝑiudiciũ. Vnde de materia dicẽdum est, ut no. plene in c. post cessionẽ, de ꝓbatio. & uide bo. gl. in c. sicut, de sen. excõ. p Inn. in c. in pñia, de renuntia. ubi dixit q̃ literæ prælatorũ faciunt semiple

d nam probationẽ,ᵈ quod no. Et pro hoc facit iste tex. hic. n. fuit creditum istis literis: q̃a nõ agebat criminaliter, nec ad aliquã pœnã imponẽdam; & sic uidetur hic casus mẽti tenendus, q̃ ubi agitur de modico præiudicio, creditur literis anthẽti-

e cisᵉ prælatorũ, ergo ubi agitur de magno præiudicio, faciunt aliqualẽ probationẽ.

4 In gl. pen. in fi. †No. bene istam gl. ex qua collige, q̃ semel periurus admittitur de nouo ad iurandũ, quando iuramentũ tẽdit ad sui ꝑiudiciũ: secus aũt si tẽderet ad sui releuationem, uel honorem, uel ut gereret officiũ aliquod, nã semel periurus

f nunquam amplius admittitur in testẽ,ᶠ ut in c. testimoniũ, de testi. & hoc in effectu uoluerunt ẽt do. hic, & tene menti istum tex. in hoc iuncta gl. quia quotidie allegari solet adhoc. Sed opponi. aliter extra gl. nam, ex quo isti canonici iurauerant ante absolutionẽ de parendo mandatis ecclesiæ, & papa uigore iuramenti mandauit, ut redeuntes ad claustrũ priori suo deuotẽ obedirent, ergo nõ debebãt cõpelli de nouo iurare priori; & circa idẽ non est bis iurandũ, ne secundum iuramentũ sit sine necessitate ꝯ c. & si Christus, de iureiur. Sol. iuramentũ mandai prestari, ne isti possint gloriari de eorum cõtumacia & malitia. nam ut patet in antiqua, postq̃ isti fuerunt excõicati, petierunt absolõnẽ a priore. prior aũt uolebat eos absoluere, sed præstito iuramento, qđ isti subire superbe recusarũt, & accesserunt ad papã ꝓ absolõne. Vel secundò dic, q̃ ista iuramẽta referunt ad diuersa. nã in curia iurauerunt rõne absolõnis obtinẽdæ: tũc aũt debẽt iurare priori de parendo mãdatis ipsius. Et ex hoc iuncto princ. fin. no. q̃ is q̃ iurauerat obediẽtiã, & uenit cõtra iuramentũ, potest de nouo cõpelli ad iurãdum. nam s̃m iuramentum etiam adiicit uinculum, q̃a in ueritate toties quis incidit in piuriũ, quoties uenit cõtra iuramẽtũ. vñ nõ de uno sed de plurib⁹ piuriis puniri põt, ut probat in c. ad apostolicæ, de re iudi. lib. 6. facit, c. uenerabilẽ, de elect.

SVMMARIVM.

1 *Cardinales habent iurisdictionẽ episcopalẽ in titulis suis.*

2 *Sede uacante an succedat capitulum tam in inferiori ecclesia quam cathedrali?*

3 *Sede uacante in quibus succedat capitulum?*

CAP. XI.

His quæ. Presbyteri & clerici capellarũ subditi ri titulo Cardinalatus debent Cardinali obediẽtiã, & reliqua de q̃b. hic, & uacãte titulo succedit capl̃m illius ecclẽæ, nisi ꝓ bono pacis aliqd sit exceptũ duo sunt dicta. Secũdũ, ibi: *quãdo*. Casus lr̃al. Inter ecclẽiã S. Laurẽtii in Damaso ex pte una, & capellas sibi subiectas ex pte altera qó uertebat sup scrutinio & aliis articulis corã pp. ipe auditis q̃ vtraq;

pars corã ipso pponere uoluit, sniando
decreuit, ut presbyteri & clerici earũdem
capellarũ Cardinali, q tunc erat in eccl'ia
ipsa, & q p tpa fuerit, pstẽt manualẽ obe-
diẽtiã, & reuerẽtiã, & ad ecclesiã ipsam p
scrutinio, baptismo, & capl'o cõueniãt tẽ
porib' cõsuetis: correctionẽ ipsi' Cardina
lis recipiãt, & snias excõicatiõis, interdi-
cti, uel suspẽsionis, quas in eos & in eorũ
ecclesiis tulerit, inuiolabiliter obseruẽt. cũ
uero ecclesia illa Cardinali uacabit, capel
lani & clerici supradicti capl'o ipsi' eccl'iæ
exhibeãt oĩa supradicta, excepto q dictũ
est de correctione, excõicatione, ac suspẽ
siõe ipsorũ, q̃ dñs pp p bono pacis reserua
uit sibi. B. No. 1. q Cardinales pmouent
ad titulos certarũ eccl'iarũ, & p illos titu-
los denominant, ut ĩ c. corã, & qđ ibi no.
đ ele. & ita clerici olĩ dicebant pmoueri
ad titulũ certarũ eccl'iarũ. Et de multipli
ci signato h' uerbi tituli, uide plenẽ gl. in
c. dudũ, * la 2. §. suggessit, * de ele. i uerbo,
unã intitulatã. † Scđo no. & tene mẽti, q
1 Cardinales hñt in titulo suo & in eccle-
a siis subiectis titulo iurisdõnẽ epalẽ [a] vñ
hñt correctionẽ, & potãtẽ fulminãdi cẽsu
rã eccl'iasticã, & cætera, q̃ sunt iurisdõnis
epalis, & nõ liẽs alibi istũ text. & ita dicit 3
Io. Mona. ĩ c. unico, de maior. & obe. li. 6.
papã sibi rñdisse, & hoc dictũ sequunt hic
cõiter do. qđ bñ no. No. 3. q clerici capel
larũ subiectarũ alicui plato, sunt subiecti
illi plato rõne eccl'iarũ. vñ ab eo pñt ex-
cõicari, & corrigi, ut hic. Et intelligo, qñ
capellæ sũt subiectæ pleno iure. ex quo in
fert, q si Abbas hẽt eccl'iã pleno iure sub-
iectã, cõseqt p ɔñs iurisdõnẽ in clericos
institutos in illa. vñ sicut eccl'ia exẽpta,
clerici p cõsequẽtiã recipiũt exẽptionẽ,
ut in c. p exẽptionẽ, de priu. li. 6. ita qñ ec
clesia esset subiecta, clerici subessent sub- b
iectioni, qđ no. Itẽ no. q nõ eps, hñs tñ iu
ra epalia, põt a clericis sibi subiectis exige
re manualẽ obediẽtiam, reuerẽtiã, & ho-
norificẽtiã. Et no. q subdit' tenet exhibe
re plato suo nõ solũ obediẽtiã, sed ẽt re-
uerẽtiã, & honorificẽtiã. Et no. đriam in-
ter hæc. nã obediẽtia cõsistit in executio-
ne mãdatorũ. Reuerẽtia est sm quosdã,
honor exhibit' sine uerbis, ut puta incli-
nãdo. honorificẽtia, est honor cũ uerbis:
vr forte ista duo capiunt p eodẽ, & causa
maioris expressionis accumulant. No. ibi:
tẽporibus consuetis, q subditi nõ debẽt one
rari, uenire ad cõgregationẽ seu capl'm p
2 libito supioris, sed t pib' ɔsuetis. † Vlt. no.
& tene mẽti, q a nescio alibi ita expressũ,
q nedũ ĩ eccl'ia cathedrali, uacãte eccl'ia,
succedit capl'm, ut in c. cum olim j. eo. sed
ẽt in eccl'ia inferiori, ut patet hic in titu-
lo Cardinalat', & hãc opi. sensit hic gl. fi.
q̃ dicit, q si pp p bono pacis nõ reseruas-
set sibi ista, de qbus in fine, trãsissent in ca
pitulũ, & hoc pfecto satis innuit ista lr̃a,
& vr placere Host licet Inn. uariet, & cõ-
trariũ uideat sibi pl' placere, dicens q de
iure ista, q̃ reseruant hic Cardinali, nõ trã
seũt in capl'm: sed Cardinalis, uel ali' pla-
tus ista recipit nõ a capl'o, sed a papa, uel ab alio cõfirmato-
re, & iõ plato mortuo nõ debẽt trãsire in capl'm: sed qa hic
allegabat cõsuetudo ex pte capl'i, pp uolẽs difinire illã litẽ,
reseruauit sibi illa tria. sed certẽ hoc iudicio meo est diui-
nare, & lr̃am istã impropriare, & ɔ̃riũ sensit idẽ Inn. in c. cũ
dilect', de cõsue. in prin. ubi dixit, q mortuo Abbate admi-
nistratio trãsit in capl'm, idẽ sentit, lati' tñ distinguẽdo, in
c. ad abolẽdã, de hære. ubi inter cætera dicit, q mortuo pla-
to, eius ptãs trãsit ad eũ, a quo accepit ptãtẽ. & iõ cõcludo,
q ubi ptãs aliqua rõne platuræ cõpetit plato, q eo mortuo
illa ptãs trãsit in capl'm, exceptis his, q̃ nõ pñt explicari sede
uacãte, ut alienatio bonorũ, & hãc op. vr sentire Io. de Lig.
post Lau. in cle. ne in agro, de sta. reg. ubi firmat & dicit hoc
seruari de cõsuetudine, q mortuo Abbate iurisdõ transit in
capl'm, & idẽ dicẽdũ eadẽ rõne in aliis platis. nã ptãs est in
eccl'ia & dignitate, & plat' & capl'm faciũt unũ corp', ut in
c. ea noscit, de his q̃ fi. a pla. merito mortuo plato succedit
capl'm, qd ãt in aliis uniuersitatib' secularib', nisiqd mortuo
Rege sine hærede succedat regnũ, uel mortuo rectore, ciui-
tatis succedat ciuitas, uide qđ no. Inn. in c. cũ accessissent, de
cõst. & ibi dixi, & tene mẽti pdicta maxime istũ text. qa hic
nõ solet declarari p do. & facit tex. in d. cle. ne ĩ agro §. Ab-
bate. Et potes ex tex. colligere arg. bo. p arbitratorib', ut p
bono pacis possint ptis iustitiã lædere, sicut hic facit pp, &
bñ facit c. nisi, de pb. notãt legistæ in l. si de meis §. recepisse,
ff. de arbi. & ĩ l. societatẽ §. arbitrorũ, ff. p socio. Sed text.
multũ notabilis est in d. c. nisi, & uide qđ ibi dixi. In gl. 1. in
3 fi. & in hoc distingue, ut dictũ fuit s. eo. c. legebat. † In gl. fin.
hæc glo. ponit rel'a, & unũ casũ excipit, & cõcludit q capl'm
sede uacãte succedit plato eccl'iæ in his, q̃ sunt iurisdõni. &
ordinis. Sed ea q̃ sunt iurisdõnis poterit exercere p se, & ẽt
p aliũ ñ epm: sed ea q̃ sũt ordinis epalis dẽt exercere p aliũ
epm, quẽ ad hos act' inuitabit cũ cautelæ studio. i. cũ ptesta
tione, q p hoc nihil iuris illi epo acqrat. Excipit gl. col'lo-
nẽ bñficiorũ, q̃ spectabãt ad col'lonẽ plati dũtaxat. Demum
gl. opp. respectu absol'onis fiẽdæ p capl'm, & soluẽdo cõclu-
dit capl'm posse absoluere ab excõicatione lata p platũ de-
functũ. Primo quo ad rl'ã aduerte. nã hẽt multas exceptio-
nes, & ẽ mã multũ dubitabilis, ut plene no. p Io. An. in c. uni
co, eo. ti. li. 6. ubi ponit multos casus, in qb' pbabiliter dubi
b tat, an capl'm succedat uacãte eccl'ia, [b] & uide ibi, & dicã ali-
qd in mã in c. cũ olim j. e. ubi mã meli' cadit. Inn. ẽt dixit
quosdã tenere, q ea q̃ sunt cõsecrationis nõ deuoluunt ad
capl'm, sed ad pximũ superiorẽ, puta Archiepm, uel Patriar
chã: sed dictũ gl. ueri' est, adhoc c. 3. in §. epo, de tẽp. or. li. 6.
ubi dr, q uacãte eccl'ia pt capl'm dare lr̃as ad ordines reci-
piẽdos, ad idẽ facit c. Suffraganeis, de ele. ubi patet, q elect'
in Archiepm, & cõfirmat' põt p aliũ suos Suffraganeos fa-
cere cõsecrari, licet p se nõdũ possit disponere, ut subditi sui
ab alio ordinent, & facit hoc ad ea q̃ dixi in c. dilectus, s. de
of. ord. ubi gl. dicit q col'lo ordinũ & sacrorũ est de lege iu-
risdõnis. Respectu uero exceptionis, quã ponit gl. dic ut hr
in c. unico. ne sede uacãte lib. 6. ubi approbat hoc dictum gl.
institutio tñ & cõfirmatio deuoluit ad capl'm, ut in ca. cum
olim j. eo. & in c. 1. de insti. lib. 6. Quo ad ultimum dictũ gl.
uide hodie tex. in c. unico, eo. ti. li. 6. ubi approbat opi. gl. s.
q sede uacã. põt capl'm absoluere ab excommunicatione,
cuius absolutio spectat ad prælatũ. Et p' illum tex. infertur
ad notabilem q. numqd confessor seu pœnitentiarius depu-
tatus p capl'm sede uacãte, possit absoluere in casibus reser-
uatis epo, de qb' no. in c. 2. de pœn. & remis. li. 6. Et cõclu-
dendum est q sic. nam quemadmodum potest absoluere ab
excõicatione, cuius absol'o est reseruata epo, ut no. in d. c. 2.
ita & fortius põt absoluere in aliis casib' reseruatis epo, &
ita decidit Fed. cõsi. 11. alias 19. qđ tenebis semper menti, &
bene facit ratio, quã ponit gl. in cle. 1. de hær. quæ vr con-
cludere, q in his quæ sunt necessitatis, capl'm succedit, ne
ex defectu superioris periculum possit generari &c.

Summarium

---

a Iurisdictionem epalem. Adde Ro. consi. 498.
SEB. SAP. IA.

a Episcopalẽ. Vide Imo. in cle. ne Romani, colũ. 6. uer. quarto quæro. ubi ẽt Cardinali. in uersi. cæterum, col. 3. de ele. Gem. in c. cleros §. 2. co. 6 21. dist. & in c. 1. de maior. & obe. lib. 6.

b Vacante ecclesia. Adde uidedũ Fed. consi. 11. & 16. & 30. & 290.

SVMMARIVM.

1 *Femina non potest habere iurisdictionem nisi ratione dignitatis, quam habet in comitatibus & regnis deficientibus masculis.*
2 *Abbatissa est capax iurisdictionis Episcopalis.*
3 *Abbatissa licet non possit excommunicare, potest tamen implorare officium iudicis ut excommunicet.*
4 *Religiosorum appellatione, an ueniant clerici seculares?*
5 *Collatio beneficiorum potest competere Abbatissæ.*

CAP. XII.

Dilecta. Licet Abbatissa subditos excõicare nõ possit, ipsi sibi obedire tenẽt. & prima pars ponit querelã. Secũda, ibi; *quacirca,* dat iudices. Casus li. Abbatissa Bubrigã. ꝯquesta fuit dño Papæ, q cũ ipsa canonicas suas & clericos suę iurisdõni subiectos suspẽderet ab offõ & bñficio exigẽtibus suis culpis, dicebãt q cũ eos excõicare nõ posset, suspensionẽ eius non seruabãt; & sic eorũ excessus ipuniti remanebãt. Mãdat ꝑꝑ cuidã Abbati; quatenus dictas canonicas & clericos cõpellat per censurã ecclesiasticã, ut Abbatissę ꝓfatę obedientiã & reuerẽtiã impẽdãt, & eius mãdata salubria obseruent. B.
1 †No. 1. q fœmina[a] põt ratione dignitatis, quã hẽt iurisdõ-
a nẽ exercere; & sic uirili offõ fungi. unde fœmina in eo, q fœmina, nõ potest iurisdõnẽ exercere, nec uirili offõ fungi, ut leg. & no. in. c. dilecti, de arb. 33. q. 5. i. c. mulierẽ. Tñ si de iure defertur sibi dignitas hẽns iurisdõnẽ annexã, ꝑt iurisdõ nẽ exercere, ut uides hic in Abbatissa. Idẽ in ea, cui defertur
b regnum deficiẽtibus masculis, vel aliquis comitatus[b], ut patet in. c. cũ deuotissimã. 12. q. 2. & in. c. significauit, s. de re-
2 scri. †No. 2. q Abbatissa ꝑt hr̃e sub se clericos seculares, qđ intellige de iure spãli; ut puta si hẽt capellas ex priuilegio, uel pręscriptione pleno iure subiectas. nã tũc clerici illarũ capellarum sibi subiciuntur, ut. s. c. px. & qđ ibi dixi. Et ex hoc & ex tex. not. q Abbatissa est capax iurisdõnis spiritualis, & q iurisdictionẽ ipsam ꝑt exercere in suas moniales.
3 †Itẽ no. q Abbatissa nõ põt excõicare sibi subiectos, põt tñ implorare officiũ superioris, ut ipse excõicet sibi inobediẽtes. Et ex hoc & ex tex. not. q inferior habens iurisdõnem simplicẽ põt in casibus maiorib[9] recurrere ad superiorẽ in loco, ut suã sñiam mãdet executiõi; uel ut cõpellat subditos obedire; ad hoc. l. à diuo Pio, ff. de re iud. & facit. c. cũ ab ecclesiarũ, de offi. ord. nã sicut Abbatissa hic habuit recursum ad Papã; ita potuisset habere recursum ad Epm; & Eps tenet sibi ipẽdere auxiliũ, ut i. c. Abbates. 18. q. 2. ꝑ quẽ tex. puto q etiã posset inuocare auxiliũ bracchii secularis in exercẽda iurisdõne sibi cõpetẽte; facit qđ no. in. c. 1. s. de offi. ord.
4 & in. c. administratores, & c. pricipes. 23. q. 5. †In gl. 1. in fi. vbi dr̃, q religiosi pñt condere testm̃, sed dẽt intelligi de religiosis largo mõ, ꝓut sunt isti canonici seculares. nã stri
c cto mõ illi dñtur religiosi[c], q ꝓmittũt tria subalia cuiuslibet religionis approbatę, ut obedientiã, castitatẽ, & paupertatẽ, ut in. c. cũ ad monasteriũ, nisi i fi. đ stat. re. Alii uero q nõ ꝓmittũt oia ista tria, sed aliquod istorũ, nõ sunt ꝓpriẽ religiosi, nec dicũntur hr̃e regulam, sed potius quendã modum uiuendi, licet sit approbatus ꝑ Papã, ad quod uide no. glo. in cle. 1. de reli. do. & in cle. pe. de sen. exc. & quod dixi sup ru. de reg. Istę tñ canonicę regulares, de quibus tex. nõ sunt approbatę ab ecclesia, sed tolerant, ut i c. indẽnitatib[9]
d §. pe. de ele. li. 6. in fi. & dẽnt visitari[d] ꝑ Epm, ut habes in cle. attendentes, de sta. reg. Sed nota singulariter ex gl. iuncto tex. q superior istorũ, q nõ sunt ex toto religiosi, sed aliqd religionis promittunt, ꝑt in subditos iurisdõnem exercere, & uidet innuere text. q possit excõicare, ex quo non datur incapacitas rõne personę, ut in muliere. Intelligo tñ q iste modus uiuendi non sit damnatus à iure. nam tunc, cum nõ possunt facere collegiũ approbatum, ut in. c. fi. de relig. do. ñ consequeretur superior iurisdõnem. Hęc tñ materia esset
5 latius examinãda. †In gl. 2. No. 1. ex ista gl. q Abbatissa est capax collationis bñficiorũ, potest ergo habere ius conferẽdi & instituẽdi. ista. n. sunt iurisdõnis spũalis, & nõ ordinis.

a SEB. SAPIA. Quod fœmina. Quod fœmina possit exercere iurisdictionalia, ponit Ang. in. l. cũ prætor, ff. de iudi. & in. l. eã quã, in rep. C. de fidei. & ibi attestatur vidisse reginã Ioannam exercuisse. quæ aut offã uel dignitates possunt cadere in fœminam, & quæ non accuratissime ponit Decius in. l. fœminæ, ff. de reg. iur.

Secundò no. q ea quæ dependent à ptãte clauium, non cadũt in mulierẽ ẽt alias habẽtẽ iurisdõnẽ spiritualẽ; vnde Abbatissa nõ põt absoluere moniales à peccatis earũ, ut in. c. noua, đ pę. & re. nec excõicare, ut hic. Ex quo no. q non habens ordinẽ non ꝑt excõicare, licet sit persona religiosa. Ex quo infertur, q si esset aliquod collegiũ religiosorum nõ hñtiũ ordinẽ, non posset superior, qui non habet ordinẽ, excõicare subiectos. Idẽ dicit gl. in suspẽsione ab officio, & in potestate interdicẽdi ab ingressu ecclesiæ, & diuinis officiis; & hãc opini. sequunt cõiter doc. hic dicẽtes q licet Abbatissa possit suspendere à bñficio; subtrahere ꝑbendas, & lato mõ interdicere; & suspẽdere ab ordine; ut puta ꝑcipiendo subiectis ne celebrẽt, donec satisfecerint: tñ strictẽ & ꝓpriẽ interdicere uel suspendere ab ordine nõ põt, ea, l. suspensione & interdictione, quę inducit irregularitatẽ in ꝯtrariũ facientibus. hoc ꝓbat ex eo: qa excõicatio, suspẽsio, & interdictũ continent applõne censuræ ecclesiasticæ, ut in. c. q̃reti, de uerb. si. & in multis aliis parificant à iure, nñ nullũ istorũ suspẽditur per appellationẽ sequẽtem, & quodlibet inducit irregularitatem in cõtra facientem, ut in. c. is qui, & in c. is cui, de sen. exc. libr. 6. Cui ergo interdr̃ rõne incapacitatis unũ, videntur interdicta reliqua, cum omnia dependeãt ab ordine.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum potest obuiare, contradicere, & appellare, quãdo ex facto Episcopi pot præiudicare ecclesia.* 3.
Dominus alicuius loci, si uult illum locũ subijcere alterius dominio, possunt homines illius loci cõtradicere.
Feudum non potest inuito uasallo in alium transferri per ipsum dominum infeudantem.
2 *Tertius potest appellare ab actu etiam extraiudiciali, quando sentit se prægrauari.*
4 *Appellatio iudicialis, & extraiudicialis quo differant?*
Attentata post appellationem an retractentur, siue appellatio sit extraiudicialis, siue non.
Effectus appellationis extraiudicialis.

CAP. XIII.

Dilecti. Si Metropolitanus à Suffraganeo iuramẽtũ exigit ultra formã statutã à canone, in eo quod est vltra, Suffraganeus nõ tenetur. In prima parte ponit q̃rela. In secũda ꝓuisio, ibi; *cum igitur.* Casus litt. Patriarcha Gradeñ. occasione cuiusdã cõsuetudinis exigit iuramentum fidelitatis ab Epõ Castellano ꝑter formã canonicã, quã alii Suffraganei solent pręstare suis Metropolitanis. Archi. & cano c nici Castellani uidentes ex hoc ecclesiæ suæ preiudicium generari, ad sedem apostolicã appellauerũt, ne occasiõe illius iuramẽti aliqd exigeretur ab Epõ Castellano ultra id, quod faciunt alii Epi sui Metropolitani ꝑꝑ aliquã consuetudinẽ. unñ d mãdat Papa Patriarchæ Gradeñ. quatenus cõtentus existat forma canonica, quã

b Comitatus. Adde qualiter in dignitatibus succedatur, Pet. de Anc. consi. 341.
ZACHARIAS. Adde Alex. de Imo. consi. 13. & seq. & ibi plene de hac materia, uol. 4. & Bal. in. l. quoties, colũ. 4. C. de suis & legiti.
ANT. FRAN. Ad hoc q dicit de dignitate quo in illa succedatur, & qualiter, & an dignitas trãsmittat ad hæredes, uide Bal. in c. 1. i. 2. co. de feu. mar. in usi. feu. ubi etiã ponit an dignitates pos sint uendi. & unde Bald. in aut. hoc amplius, C. de fideicom. ubi dicit q dignitas maxima non potest diuidi. & an propter delictum patris filius ꝑdat dignitatem, uide in. l. emãcipatũ, ff. de sena. & Bald. in. l. cum in antiquioribus, in. 7. col. C. de iure de lib. Adde tñ q dignitas põt conferri in pũcto mortis, & ideo qs in eo puncto potest creari miles, ut ꝑ Bart. in. l. 1. in. 10. col. C. de dig. lib. 12. & tene menti, q quærere dignitatẽ uel ad illam aspirare est ꝓhĩn, c. multi. §. qcũq; 40. dis. & habetur in c. uenerabilem, de ele. vbi omnino uide. do. Abb. qui dicit, q si dignitas non põt ita bene exerceri per aliũ, sicut per eum, cui est collata, peccat qui eã respuit, & ad prædicta uide gl. in. c. quid proderit. 61. dist.
SEB. SAPIA. Religiosi. Qui dicantur propriẽ religiosi, ponit Felin. & alii in c. ecclesia sanctæ Mariæ, col. 2. s. de cõstitu.
Visitari. Adde Fe. de consi. all. 290.

De capitulo. ad de Ro. consi. 351. & .3. dictū fuit in c. qa ꝓpter de ele.
SEB. SAPIA.

b Admittitur. Vide Abb. idem tenentē in.c. cū olim, co. 5 de re iud. in c. post elect. in. 3. col. de conces. pbē. & Gemi. in. c. fi. col. 4. de pbē. in. 6. & Imol. in cle. 1. col. 6. de regula.

c Contradicere. Adde Bal. cōs 418. 2. lib.
SEB. SAPIA.

d Eorū interest. vide Fel. post Inno. & alios in. c. auditis, de præscript. & Bald. in. c. in generali, si d̄ feu. fue. controuer. inter do. & agna. lusib. feu. Alex. in. l. sæpe co. 75. ff. de re iud.

ipse recipit ab Episcopis subiectis suis si
bi nullo medio, nec amplius exigat à Ca
stellano Epo obtētu alicuius cōsuetudi-
nis ꝑtextu iuramēti pdicti, sciēs q Papa
absoluit eū ab hmōi iuramēto quātū ad
alios articulos, imò ipsum denuntiat po
tius nō teneri. B. No. 1. ibi. *Archidiaconus
& capitulum*, q Archidiaconus est caput 2
capituli; & ita colligit hic. d. Ant Sed ꝓ
fecto ꝯriū colligi pōt. nā si includeretꝰ in
capl̄o, nō oportuisset spālē mentionē fa
cere de Archidiacono. Item plus dico, q
nedū capl̄i caput nō est, sed ēt d̄ capl̄o n̄
existit mero iure cōi inspecto, qa solum
hn̄tes ius canoniæ sunt de capl̄o, ut not.
in. c. 2. de insti. & ibi plenè dixi. hinc iura
dn̄t, q canonici & Eps faciūt vnū corpus;
ita, q Eps caput ē, & canonici mēbra, ut i
c. nouit, & in. c. quāto, de his quę fi. à pla.
Nihil aūt dicitꝰ de Archidiacono, uel de
aliis habētibus inferiores dignitates in
ecclesia cathedrali. vn̄ audacter dico te-
nēdū, q isti plati inferiores, & capellani,
& reliqui bn̄ficiati in eccl̄ia cathedrali,
a nisi habeāt canonicatū, n̄ sunt d̄ capl̄o,[a]
nisi aliud hēat cōsuetudo, & Archidiaco
b nus hic admittitꝰ[b] nō tāq̄ pars capl̄i, sed
ꝓ interesse ipsius eccl̄iæ cathedralis, & ꝓ
hoc facit totus ti. de off. Archi. & de off.
archipsb. & similibus, in qbus istorū infe 3
riorū ponitꝰ offm̄; nec dr̄ q habeāt se ipe
dire de factis capitularib. Secūdò no. q
Patriarcha Gradeñ. habet ius ꝓuincię in
Epm Castellanū; & appellatur is Eps Ca
stellanus Eps Venetiarū. ille. n. ē ꝓprius
titulus suus. De isto Patriarcha Gradēsi,
qui non est de quatuorprincipalibus Pa
triarchis, uide qd̄ no. gl. 80. d. i. c. 1. No. 3.
q Epi pstāt iuramētū obediētię Archi-
epis Metropolitanis s̄m eā formā, quā
pstāt Epi imediatè subiecti Romanę ec-
cl̄iæ ipsi Papę, de qua forma hr̄ in. c. ego.
N. de iureiur. Subiectus ergo immediatè
Romanę ecclesię pstat hoc iuramētū Pa
pæ. subiectus uero Archiepo iurat Archi
epo, hodie uero oēs, q ꝓmouētꝰ in curia,
siue Epi, siue Abbates, iurāt ipsi Papæ; &
de forma iuramēti pstādi ab Abbatibus,
uide tex. in. c. ne Dei. j. de s̄im. de iuramē
to canonicorū remittūt Doc. ad. c. cū cle
rici. j. de uerb. sig de iuramēto uerò alio
rū clericorū no. in. c. tua. j. d̄ iureiur. & vi
1 de tex. in. c. q̄q̄. 33. dis. † Not. q si ex facto
Epi piudicari pōt ecclesiæ, capl̄m pōt ob
uiare, & ꝯtradicere, & ēt appellare, & ap
pl̄onē ipsam ꝓseq, & p hāc ꝓsecutionē
pt Eps absolui, & ecclesia conseruari in
sua indēnitate. Et facit iste tex. optimè i
arg s̄m Hos. q si dn̄s alicuius loci uult su
biicere illū locū alieno dn̄o, pn̄t hoies il
c lius loci cōtradicere[c], qa eorū interest[d],
d vt eorū dn̄s sit liber, ut nō habeāt plures
dn̄os, arg. c. si. j. eo. & in l. nō tm̄, ff. de ap
pel. & in regula, qd̄ oēs tangit, de re iud.
li. 6. & ꝓ hoc facit tex. in. c. imperialē, in.
§. pterea ducatus; de ꝓhi. feu. ali. col. 10.
Vbi singulr̄ hr̄, q dn̄s feudi nō pōt inuí-
to uasallo dn̄ium in aliū trāsferrꝰ, ne iste

vasallus cogatꝰ hr̄e alienū dn̄m; & si decēditꝰ dn̄s pluribus fi
liis relictis, nō tenetꝰ iste uasallus oibus pstare iuramētū: sed
sufficit pstare uni, qd̄ est mēti tenēdū. & facit hoc dcm̄ Ho.
cū allegationibus pdictis, ut Rex nō possit inuitis hoib' ca
strū uel ciuitatē sibi subiectā alicui inferiori subiicere; ad
idē facit qd̄ no. Inn. i. c. auditis. j. de pscrip. ubi dicit q sicut
interest dn̄i nō ꝑdere uasallos seu subditos, ita æquè inter
2 est subditorū nō ꝑdere dn̄os, qd̄ bn̄ notabis. † Itē not. q ab
actu extraiudiciali gesto inter aliquos pōt tertius appellare;
si sentit se pgrauari, uel eccl̄iā suā; q tene mēti. Et q̄q̄. do.
Ant. hic dicat de iure ciuili secus esse, cōtrariū tm̄ uerū est.
nā tex. est apertus & no. de iure ciuili in. l. a s̄nia, in. §. idēq;
rescripsit, ff. de appel. ubi à trāsactione facta inter aliquos
pōt tertius appellare, si ptēdit transactionē illā fieri in sui
collusionē; puta cū heres trāsegit i collusionē legatariorū,
& plenè hāc mam ꝓsequitꝰ Bar. i. l. fi. ff. de app. reci. nā nititꝰ
in hoc cōcordare ius ciuile cū iure canonico. vn̄ mirādū ē,
q. d. Ant. hic dixerit oppositū, allegando. l. si expssim; ff. de
app. q̄ nihil facit. No. i. §. *cum igitur*. illā rl̄am. q̄ ꝓcedit de iu
re nali, qd̄ alii nō facias, qd̄ ab alio tibi fieri nolles; de quo
plenius. 1. dis. c. humanū genus, & 2 q. 6. c. q se scit. In glo. 1.
ibi: *saltē de facto*. No. bn̄ gl. iūcto tex. q nō solū pt appellari,
ut euitetꝰ piudiciū iuris; puta ne s̄nia trāseat i rē iud. sed ēt
ut euitetꝰ piudiciū facti; ne de facto. s. molestetꝰ. nā hic iura-
mētū Epi ultra formā canonicā nō obligabat eccl̄iā; & sic
illud iuramētū nō piudicabat ecclesię in iure, sed qa de fa-
cto poterat piudicare, qa potuisset de facto aliqd exigi uir
tute huius iuramenti, qd̄ redūdasset in piudiciū huius eccle
się, iō admittitꝰ appl̄o, simile le. & no. in c. ꝑuenit, de arbi.
Et in fi. gl. Not. hoc ultimū, q ēt plato inuito pt capl̄m seu
ecclesia obuiare piudicio ipsius eccl̄iæ. & p hoc dicit Inn.
q si ex facto Epi, uel ipsius negligētia aliqd præiudiciū pt
gn̄ari ecclesię, pt capl̄m, seu ecclesia cōtradicere, seu appel-
lare, & hoc, qa iura & dignitates ecclesię possidentꝰ pariter
ꝑ Epm & capl̄m (& no. bn̄ hoc dcm̄) licet Eps sit caput, s̄m
eū, ꝓ hoc. c. nouit, & c. q̄tò, de his q̄ fi. à pl. Hæc tn̄ rō n̄ pla
cet Ho. qa iferretꝰ ꝯriū, qa vn' sine alio n̄ posset admitti. Sed
ego n̄ uideo, qūo resultet hoc ꝯriū. nā si duo possidēt eādē
rē, n̄ pt unus eādē rē deteriorē facerꝰ alio ꝯdicēte. nā in re
cōi potior ē cōdicio ꝓhibētis, ut in rl̄a, i re cōi, de reg. iur.
li. 6. Host. reddit aliā rōnē, dicēs capl̄m admitti, ut eccl̄ia re
leuetꝰ à piudicio ob quā cām nō solū capl̄m, sed q libet cano
nicus, & ēt parochianus admitteretꝰ, & oibus deficiētib' su
pior ꝓuideret ecclesiæ ex offō, ut i. c. cū uenissent, in fin. de
insti. & hoc dcm̄ ēt uerū est in se; & no. qd̄ dixit de canoni-
co, & parochiano, & de negligētia Epi, & uide ad mam qd̄
no. i. c. cū oli. j. de testi. & i c. si qs psbyterorū, de re. eccl. nō
alie. In gl. pe. ibi: *cōsuetudo locum nō hēt*. Sētit hic gl. & clari'.
j. ibi: *licet illud diu pstiterit &c* q ꝯsuetudo n̄ poterat pscribi.
Gof. sentit ꝯriū; vn̄ intelligi dēt tex. i ꝯsuetudine nōdū ꝯple
ta, & pfectè iducta. Sed Ho. sequitꝰ gl. q hęc ꝯsuetudo ē irrō
nabilis, & pstat mam auaritię, & supbiæ supiorū, & ambitio
ni inferiorū. nā inferiores, ne ipediretꝰ eorū ꝓmotio, de fa
cili iurarent, q eq̄d superiores uellent, & iō bonū fuit his
obuiare. Ego dicerē, q cū istud sit ꝯtra ius. nō pt induci p-
scriptio cōtra ecclesiā sine titulo; nisi sit tāti tēporis, de cu-
ius initio nō sit memoria, ut in. c. 1. de pscrip. li. 6. Vn̄ puto,
q si p tm̄ tps fuisset exactum istud iuramentū, q obligasset
istā ecclesiā; qa ex tāto tpis cursu psumendū est, q olim ex
iusta cā hoc fuit inductū, ut in. d. c. 1. facit quod no. Io. An.
in. c. peruenit, de cēsi. & p Bart. in. l. cū de in rē uerso, ff. de
usu. Sed ꝯ pdicta, & cōtra tex. opp. de. c. significauit. j. de cē-
sib. ubi supior exigit iuramētū à subdito de soluēdo sibi cē
su debito, tn̄ iure nō cauetꝰ, ut tale iuramētū dēat pstari.
Solut. dicit Hostie. istum tex. procedere in his, in quibus à
iure est tradita certa forma. tūc. n. nō licet formā trāsgredi,
sed ubi n̄ ē forma pfixa, pt superior in his, q̄ sibi debentur à
subdito, sibi ꝓuidere per iuramētū, uel aliā cautionē; & no.

hoc

hoc dictũ. In gl. fi. in fi. facit ad pdicta c. fi. de iureiur. lib. 6.
†Sed extra gl. opp. ex quo. n. iurm iã erat pstitũ ab isto Epo, vt colligit̃ in fi. tex. videt̃ q̃ appo capl̃i fuerit frustratoria: qa appo extraiudicialis nõ suspẽdit pterita, cũ sit qdã puocatio ad cãm, vt in c. cũ sit Romana. j. de app. Vnde fm Inn. hic. & in c. qa p. p. s. de elec. hæc est vna ex differentiis inter appone iudicialẽ, & extraiudicialẽ: qa appo iudicialis suspẽdit factũ de pterito, & etiã de futuro, donec expediat̃ factũ appõnis. nã suspẽdit pnuntiatũ & iurisdictionẽ iudicis à quo, vt in c. nõ solum, & c. si à iudice, de app. lib. 6. & in l. 1. in fi. ff. ad Turpil. Sed appo extraiudicialis nõ suspendit qđ gestũ est, sed submittit in futurũ protectioni superioris, ne indebitè molestet̃, vt in d. c. cũ sit Romana, & no. Bar. in d. l. fi. de appel. reci. & no. hanc dr̃iam; ergo parũ aut nihil poterit pdesse ista appo capl̃i. Sol. Inn. multũ instat, & itricatè loquit̃ psequẽdo c̃triũ & aliquos effect⁹ appõnis extraiudicialis. Et primò sciẽdũ, q̃ tex. iste pt dupliciter intelligi. Primò, q̃ iurm erat exactũ ante appõnẽ; & tunc ad verbũ, exigeres, positũ in principio supplendũ est cũ effectu: qa. f. pstitit. Secũdò pt intelligi, q̃ appo fuit interposita antè, quã esset pstitũ, dũ exigeret, sed post appõnẽ fuit prestitũ, fm primũ intellm. Dicũt aliq (vt refert Inn.) q̃ ista appo operabat̃ vt ptextu exacti iuramenti nihil exigeret ab Epo vltra formã canonicã; & si de facto fuisset exactũ, illud ante oĩa vigore appõnis debuisset retractari. sed hoc dictũ non videt̃ placere Inn. qa fm eũ p appõnẽ aduersarii nõ tenet̃ appellatus cõparere, si nõ vult: aliàs sequeret̃ absurdũ, q̃ qs posset citare ad libitũ aduersariũ suũ. Et no. hoc dictũ. primò, q̃ ptextu appõnis extraiudicialis nõ tenet̃ appellãs cõparere, nisi citet̃ p iudicẽ. Et idẽ no. gl. in d. c. cũ sit Romana. Fallit vbi à iure aliter reperit̃ dispositũ, vt i casu. c. 1. de ele. li. 6. Scdò no. q̃ nõ pt qs ad libitũ citare aduersariũ suũ; & p hoc vide tex. i l. fi. C. de exhi. re. vbi dr̃, q̃ nemo est citãdus, nisi iudex prius decernat; qđ ẽt dico in c. 1. de iudi. Sed hæc r̃nsio Inn. ad c̃triũ nõ satisfacit iudicio meo: qa nõ sequit̃, aduersarius nõ tenet̃ cõparere; ergo nõ dẽt retractari qcqd gestũ est in piudiciũ appõnis; & de hoc j. dicã. Si verò tenet̃ secundus intellm, dicunt qdã, q̃ appo operat̃, vt iurm nõ dẽat exigi pẽdẽte appõne, nec aliqđ deberet exigi virtute iuramenti: aliàs exacta & gesta post appõnẽ ante oĩa essent retractanda, ex quo appo fuerit interposita ex probabili & legitima cã, vt in c. bonæ,[a] de appel. hoc dictũ nõ placet qbusdã, vt refert Inn. qa ptextu appõnis[b] nõ dẽt qs dimittere, quominᵘ vtat̃ iure suo, vt in c. fi. de sup. ne. pla. nec ob. c. bonæ: qa istud pcedit fm Inn. qñ appellãs fuit spoliatus post appõnẽ. nã tũc pt implorare offiñ iudicis, vt ante oĩa reducat̃ ad statũ, in quo erat tpe appõnis extraiudicialis: sed isti de caplo nõ erãt in possessione, vt nõ exigeret̃ istud iurm. Et not. ex hoc mirabilem limitationẽ ad illud. c. bonæ. nã ex hoc sentit Inn. q̃ solũ attẽtata in piudiciũ possessionis debẽt retractari virtute appõnis; qđ nõ placet d. Ant. nihil tñ allegat in c̃triũ. Sed ego adduco tex. in c. cũ nobis, de elec. vbi tex. notabilis dicit, q̃ nõ oẽ, qđ fit post appõnẽ extraiudicialẽ, est retractandũ: sed illud qđ fit ĩ ipsam appõnẽ; intellige ex legitima & pbabili cã interpositã; & hæc suppletio pbat̃ p c. bonæ, ʼalle. Et iõ dico, q̃ qcqd fit in piudiciũ appõnis extraiudicialis ex legitima & pbabili cã interpositæ est retractandũ per officium iudicis ante omnia, licet nõ contingat statũ possessionis, sed aliud piudiciũ. Et hoc etiã voluit Inn. ibi, si bene ponderet̃, & Bar. in d. l. fi. & fm hoc potes distinguere & saluare Inno. hic, vt pcedat qñ appellatus vtit̃ iure suo, si venit in piudiciũ appõnis interpositæ ex pbabili & legitima cã. nã hæc appel. subiicit appellãtem protectioni superioris, vt nihil attentet̃ in piudiciũ ipsius, ex quo appellat ex pbabili & legitima cã; & hæc bene not. Habes. n. notabilẽ effectũ huiᵘ appõnis extraiudicialis; & vide qđ dixi in d. c. bonæ, de app. Et psequit̃ hic Inn. aliquos alios effectus huius appellationis extraiudicialis. nam virtute ipsius potest petere implorãdo auxiliũ & officium iudicis, vt reducat̃ ad statũ, in quo erat tpe appel. q̃ quẽcũq; possidẽtẽ, licet ipse ñ spoliauerit, nec à delectore receperit; qđ est bñ notãdũ. nec hẽbit pbare spoliationẽ: sed satis ẽ, q̃ pbet q̃ tpe appõnis possidebat, & nũc possessio reperit̃ penes aliũ. Itẽ hẽt effectũ, vt ptextu excõicatiõis ñ repellat̃ à psecutione appõnis; & no. qa sp allegat̃ hoc dcm Inn. q̃ excõicat⁹ ñ solũ in iudicio, sed ẽt ex̃ iudiciũ põt appellare, & appõnẽ psequi. c̃triũ in hoc vltimo tenuit Inn. i c. cũ inter, đ excep. vbi dixit excõicatũ ñ posse appellare ex̃ iudiciũ: qa appo extraiudicialis ẽ qdã puocatio ad cãm, vt i d. c. cũ sit. Sed excõicat⁹ ñ pt puocare ad iudiciũ, seu i iudicio, vt i c. intellexim⁹, de iud. Io. An. post Abb. cõcor. i c. Pia, de excep. li. 6. dicẽs q̃ aut appo ẽ merè extraiudicialis, & excõicat⁹ nõ audit̃, pdicta rõne: aut nõ ẽ merè extraiudicialis, & audit̃; & sic pcedat dcm Inn. hic. Ponit exẽplũ in appellãte ab executore, puidẽte ex̃ iudiciũ. nã qa posset excõicato piudicare in bñficio vt iure suo poterit appellare. Sed do. [b] Car. tenet c̃triũ, q̃ indistinctè excõicat⁹ ñ põt ex̃ iudiciũ appellare: qa aut executor pcessit iudicialr, & appo est iudicialis: aut pcessit ex̃ iudiciũ, & tũc, cũ nõ possit piudicare excõicato, ñ dẽt audiri excõicatus appellãs. Aduerte. nã dico i hoc aiaduertẽdũ, vtrũ excõicato ex omissione appõnis aliqđ piudiciũ posset gnari; & tũc dẽt admitti ad appellãdũ: qa satis stimulat̃ ex offõ sço executoris; vñ ẽ quasi re⁹ necessari⁹, & intelligo q̃ de iure sibi inferat̃ piudiciũ: sec⁹ ãt si de fcõ tm: qa excõicatus spoliat⁹ ñ audit̃ petẽs restõnẽ, vt ẽ gl. no in c. ex insinuatiõe, de pcu. & i c. in noie dñi. 23. di. & i c. dilect⁹, de rescr. Forti⁹ nõ dẽt audiri ptextu futuræ spoliationis. executor ãt ex̃ iudiciũ rlr nõ põt inferre præiudicium iuris: sed vbi accideret casus, q̃ posset inferre; posset tũc excõicatus appellare; & reliquos effectus appellationis prosequi, vt dico in d. c. bonæ.

SEB. SAPIA. In c. bonæ. Vide ibi congesta per Philip. Perusi. in hac materia extra iudicialis appellatiõis. vide ad hęc Old. in conf. 199. in prin. Car. in cõs. 10. incip. Iacobus executor, colum. 1.

ZACHARIAS. Quia prætextu appellationis. Ad do. Lanfrã. de Ori. in c. quoniam cõtra falsam. §. statuimus, ver. interlocutiones, appellationes, num. 70. ver. attendite tamen, & ibi in addi. Celsi. in ver. appellatione, nu. 69. j. de proba.

Appellationis extraiudicialis. Ad de do. de Rot. decisi. suis in antiquis, de appel.

SVMMARIVM.

1 *Sede vacante succedat capitulum in potestate confirmandi electiones iam factas.*

2 *Sede vacante in quibus succedat capitulum, vide hic plenissimè.*

C A P. XIIII.

Vm olim. Vacãte Epatu caplm c̃firmat & ĩfirmat electiões. Primò, pui. let circa electionẽ fiẽdã. Scdò circa c̃firmationẽ, ibi: *Mãdates.* Casus Isalis. Vacãte monasterio S. Saluatoris Messaneñ. monachi elegerũt quẽdã in Abbatẽ, psonã videlicet idignã; & sic ipso iure fuerũt eligẽdi ptãte priuati. Mãdat Papa priori fratrũ pdicatorũ & Archidiacono Rhegyno, quaten⁹ authoritate ipsi⁹ đ gfa spãli cõcedat dictis monachis eligẽdi seu postulãdi liberã facultatẽ; licet ipso iure hac vice sint eligẽdi ptãte priuati, & cum ecclia Messaneñ. vacet ad pñs, electionẽ suã ptñt caplo Messaneñ. c̃firmãdã, put

de iure fuerit, vel ẽt infirmãdã.B. No.1. ex suprascriptione, q sit pdicator,[a] dũmõ sit prior, pt eẽ delegat' Papæ[b]; & sic vr q fres mẽdicãtes pñt eẽ delegati apłici, dũ mõ hẽant reqsita de qbus in c.statutũ, de rescri.li.6.& hodie dicẽdũ, vt hr in cle.2. e.ti. Scdò not.q priuatus ptãte eligẽdi ñ pt puenire supiorẽ, ad quẽ ẽ deuoluta eli gẽdi ptãs; & si pueniret, ñ valeret electio, vt in c.lras, de sup.negli.pla. opus ẽ ergo vt prius restituat, vt hic. Itẽ no.q pp resti tuit ptãtẽ eligẽdi, licet deuoluta sit ad p ximũ supiorẽ. 2 †Vlt.no.& tene mẽti: quia alibi ñ ita bñ pbat, q sede vacãte capłm succedit in ptãte cõfirmãdi electiões plato rũ inferiorũ, & q cõfirmatio electi in Abbatẽ spectat ad diœcesanũ loci; & idẽ dicẽdũ in aliis platis inferiorib'; ad qđ fa cit tex.cũ gl.18.q.2.c.1. 3 †In gl.2.in fi. No. gl.in effectu ponit rłam, & tres casus ex ceptos. Regula ẽ, q capłm sede vacãte suc cedit in iurisdõne Epali. Fallit primò in collatione bñficiorũ ptinẽtiũ ad Epm dũ taxat. Scdò in dãdo licẽtiã electo se trãs ferẽdi ad aliquã ecclĩã; intellige alterius diœcesis: qa tũc ptingit alienatio psonæ. Tertiò fallit in alienatione rerũ, quã nõ põt facere capłm sede vacante.12.q.2.c.si qua de rebus. Et aduerte vltra gl.nã hęc mã ẽ multũ dubia, in qbus.s.capłm succe dat sede vacãte; & maior dubitatio inerat olim añ, q̃ emanarẽt iura sexti libri. nam Vin. dicebat q capłm ñ succedebat i iuris dõne Epi, nisi quatenus ex spãli indulgen tia reperiret expssum, vel ex cõsuetudine, seu pscriptiõe, vt i c.irrefragabili.§.exces sus, de off.or.& in c.ex pte, de rescri.& in cã hæresis, vt i c.ad abolẽdã, de hær.& ad istũ tex. dicebat, q capłm nõ instituit hic electũ ɔfirmãdo, sed poti' dedit sibi admi nistrationẽ. nã multi electi administrant añ cõfirmationẽ, vt i c.nihil, de elec.& sic sentit q đ iure capłm ñ pt cõfirmare ele ctũ. Idẽ sentit Goff. dicẽs, q hoc c.cõtinet duplicẽ gratiã. primò in eo q electio fuit restituta priuatis. scđ) qa capło fuit data hęc ptãs cõfirmãdi. & p hac opi.facit, qa cũ capłm ñ succedat i collone bñficiorũ, vt in c.2.ne sede vac. ita nec in ɔfirmatiõe electionũ, cũ ɔfirmatio sit qdã collo. nã p ɔfirmationẽ trãsfert ptãs administrãdi, vt i c.trãsmissã, đ elec.& i c.auaritiæ, e.ti. lib.6. Sed cõiter tenet oppositũ; & tex.est hic ñ cauillãdo lram. nã ñ appet, q capło voluerit pp grã facere. nã respõ capłi nullũ verbũ grã sapiẽs positũ ẽ in tex. Et p hoc facit hodie tex. i c.1.đ inst.li.6. vbi expsse hr, q ptãs instituẽdi pñtatos p patronos deuoluit ad capłm sede vac. vñ sicut instõ deuoluit, ita & ɔfirmatio. & hoc tenet ibi gl. q ptãs ɔfirmãdi & instituẽdi deuoluit ad capłm, sed non ptãs liberẽ cõferẽdi, vt in d.c.2.& in c.vnico, ne sede vac. lib.6. rõ diuersitatis nõ assignat per Doct. sed Io. An. in c.q̃q̃, de ele.lib.6. dicit q collatio bñficiorũ nõ ẽ pprie iuris epalis, cũ mul ti reperiant non Epi hñtes collationẽ, & multi sunt Epi nõ hñtes collonẽ bñficio rũ: sed cõfirmatio & institutio sunt pprie iurisdõnis epalis; p hoc.c.cõquerẽte, de off.or.& in c.cũ ex iniũcto, i fine.j.de hære. Hæc rõ nunq̃ mihi placuit:[c] qa collatio bñficiorũ, vbi nõ est dare patronũ de iure cõi, spectat ad Epm, & sic est iu risdictionis epalis; vñ inferiores nõ pñt sibi hanc ptãtẽ ven dicare nisi de iure spãli. hinc est q grosẽ fuit patronis cõces sum, vt possint pñtare istituẽdos: reliqua verò fuerũt p Epis reseruata. hæc pbant.16.q.5.c.1.& ea.cã.q.7.in c.oẽs ba sili cæ, & c.si qs deinceps, & in c.regẽda, & in c.nouerint.10.q.1. & in c.1.de capel.mo.cũ simi. Nã & olim ante, quã ius el.gẽ di esset trãslatũ in ecclĩas collegiatas, Epi puidebãt oĩbus ecclĩis de ministris in ecclesiis inferioribus; & Papa puide bat de Epis ecclesiis cathedralib', vt no.gl.in d.c.q̃q̃. vñ nõ video, q alio iure spectet collo ad Epm, quã cõfirmatio vel institutio. quare puto diuersitatis hãc fore rõnẽ: qa collo ẽ qdã donatio, vt in c.fi.de off.vica.li.6. vtit.n. platus quadã li beralitate, in quẽ vult, cõferẽdo, vt i c.relatũ.j.de pbẽ. nã pt cõferre cui vult; & hoc respectu appellat donatio, & hoc mõ pcedat rõ hui' gl.in eo qđ dicit, q collo cõputat inter fru ctus.[d] nã videt qdã fructus hre hãc peminentiã & ptãtẽ do nãdi bñficia qbus vult; iõ noluerũt iura, vt istæ liberalitates trãsirẽt in capłm, quẽadmodũ nec liberalitas dispẽsandi fru ctus puenientes sede vacãte, vt in c.quia sæpe, de elec. lib.6. sed in cõfirmatione & instõne nõ est hæc liberalitas: quia si elect' & pñtatus est dignus, tenet superior illũ cõfirmare vel instituere, vt in c.postq̃, de ele.& j.de iure pa.p totũ. vñ cum cõfirmatio seu institutio sit debita, ñ exerceret ibi aliqua li beralitas; iõ trãsit hęc ptãs in capłm, quẽadmodũ i aliis acti bus iurisdictionalib' ptingit; & p hoc facit: qa vicarius Epi pt instituere pñtatũ, vt in c.ex frequẽtibus.j.de insti.q tñ cõ ferre nõ pt, vt in d.c.fi. Sed circa istã collonẽ bñficiorũ im minet aliud dubiũ nõ paruũ, nũqd sede vacãte collo, q̃ de uoluit ad Epm ex negligẽtia inferioris, vel electio transeat ad capłm. Boa. sensit hic q nõ dicit.n.q potuit hic Papa re stituere istis ius eligẽdi sine piudicio alicuius: qa ptãs erat deuoluta ad Archiepm Exonensem, & sedes nũc vacabat; & sic nõ piudicabat capło; & sic a ptẽ sensit, q hæc ptãs sede va cãte nõ trãsit in capłm, & sic trãseũt hic Doc.& hãc opi.te nuit Io.mo.in d.c.q̃q̃. Sed Io. An. tenuit in ɔ̃riũ restringẽdo multa iura, q̃ dñt, q de bñficiis ptinentibus ad Epm capłm nõ se impedit. Intelligit.n.illa iura in bñficiis ptinẽtib' ad Epm iure pprio, & nõ iure deuoluto: qa in his, q̃ ptinẽt iure deuoluto, ptãs competit rõne iurisdictionis epalis: sed ptãs Epi trãsit in capłm. Mihi plus placet primũ dictũ: primò p rõnẽ quã.s.dixi. nã eadẽ est rõ i oĩbus. Itẽ multũ me mouet c.s.ne sede.vac. vbi in collone bñficiorũ rła ponit negati uẽ. dr.n.q vbi nõ est expressum, caplm nõ succedit in collo ne: sed hæc restrictio Io. An. nullibi pbat; & tene mẽti hoc. Itẽ dic q hodie habemus iura noua, q̃ cõfundunt opi. Vinc. vt habet in c.vlt.& pe.de sup.negl.pla.lib.6. Ex qbus elicit regula, q Epo mortuo naturałr vel ciuiliter puta qa captus ab hostib', capłm succedit in iurisdictione[e] tã spũaliũ quàm tpaliũ; ita, q hodie habes firmare illã rłam. Sed cõtingit du bitari de qbusdã casib' specialibus, quos p declaratione ma teriæ, qa nimis tradũ hic p Doc. succinctè psequar. & pri mò incipiẽdo ab exceptionibus positis in glo. habuisti.s.qd dicendũ in collatiõe, cõfirmãtione, & institutione. Sed du bitat scđò, qd in ptãte dandi licentiã[f] electo in platũ ecclĩę alteri' diœce.& gl.hic firmat, q capłm nõ succedit; & multi tenuerũt hãc partẽ, vt no.in c.si Abbatẽ, de elec.li.6. Sed Io. An. firmat cõtrariũ; & credo q bene. Et idẽ reper.o sensisse dños de Ro.deci.301. nã prima regula est, q capłm succedit in iurisdictione spũaliũ & tẽporaliũ, vt s. dictũ est; ergo & in ptãte dãdi licentiã electo, vel volenti se trãsferre ad aliã diœce. nã hoc est iurisdictionis, vt in c.si religiosus, de elec. lib.6. nec est illa pprie alienatio, sicut cõtingit in rebus ec clesiæ. nã res ecclesiæ nõ possunt alienari sine solẽnitate, de qua.12.q.2.c.sine exceptione. sed licẽtia dat sine illa solen

ni tate,

a Frater prædicator. Adde Cal.cõsi.6.de offi.deleg. SEB. SAPIA.

b Delegatus Papę. Vide Gemi. in c. null', in 2.col.de elec.in 6. Card.in cle. religiosus. q. 14.de procu. & in cle. 1. in 10. q.de elec. SEB. SAPIA.

c Nunquam mihi placuit. Viđ Abb. in c. ex frequentibus, de insti. SEB. SAPIA.

d Fructus. Viđ Abb. in c. mandatum, s. de rescrip. ZACHARIAS.

e Succedit in iurisdictione. Adde Bar. ita tenentẽ in l.vbi absunt, ff.de tut. & cur. da. ab his. gloss. in c.his quæ, in versi. pro bono pacis, s. eo. Spec. in titu. de instru.edi.§.nunc verò aliqua, ver. itẽ circa legitimos, Card. in cle. 2. de hęr. & in c.ad abolendam, eo. tit. & in c.1. ne sede vacante, lib.6. SEB. SAPIA.

f Dandi licentiam. Vide Gemi. late in c. Abbatem, col. 2. de elec.lib.6. & in c. cũ ex eo, sup glo.in ver. l pi, de elec. in 6. Abb. in cõsi. 89. incipien. In ecclesia Catenẽ 6, col.7.

nitate, vt in d.c. si religiosus. Itē si clericus recedit, statim reperitur successor: sed nō sic reperiunt̄ bona succedētia in locū rerū alienatarū; nō est ergo bonū arg. arguere de alienatiōe rerū ad psonā; & iura q̄ allegat glo. nō pbāt opi. suā. nā ibi solū dicitur, q̄ licentia fuit petita à Papa. non dr̄ q̄ capl̄m nō potuisset. nā ad maiorē cautelā sæpius recurrit̄ ad Papā, vt in c. fi. de verb. sign. Tertiò dubitat̄ de ptāte alienādi; & glo. tenet hic q̄ nō succedit. hoc ego limitarē cū vellet alienare bona Ep̄atus: sed si ecclesia inferior ex legitima cā vellet alienare bona Ep̄atus, credo q̄ capl̄m p̄t interponere authoritatē: q̄a capl̄m pprié hoc casu nō alienat: sed interponit authoritatē ecclesiæ alienāti. hoc. n. est iurisdictionis, & sæpe necesse est. & sentit hoc Fede. cōsi. 30. & facit l. 2. C. de offi. eius q vi. al. iudi. ger. Itē capl̄m p̄t interponere authoritatē pmutationi bñficiorū; qđ intellige vt no. gl. in cle. vnica, de rerū pmu. [b] Extra glo. seu casus exceptos in ea, dubitat̄ quartò nūqd capl̄m succedat in ptāte visitādi totā diœcesim, & inquirēdi crimina? & de hoc habes bonā glo. in cle. 1. de here. quā tenebis mēti, q̄ pnnit opi. ꝯrias. nā Io. mo. fuit in opi. vt nō succedat. Archi. dubitauit: tñ potius inclinauit in opi. ꝯriā. Io. An. in sua glo. q̄ est aliquantulū intricata, reducit ad cōcordiā hoc mō: q̄ ptās gñalr̄ visitādi nō transit in capl̄m; & pcedit opi. Io. mo. sed ptās spūalr̄ inquirēdi ꝯ aliquos diffamatos trāsit; & sic pcedit opi. ꝯria. fundamētū hmōi distinctiōnis est: q̄a capl̄m est administrator necessarius, & nō voluntarius. vñ succedit in his q̄ necessariò & nō voluntariè sunt expedienda: sed visitatio gñalis est volūtaria: spālis verò necessaria; & multi antiq Doc. amplexi sunt [c] illā theoricā, & originalr̄ Io. mo. Sed indistinctè tenerē, q̄ ēt visitare possit gñalr̄: q̄a visitatio fit ex necessitate iuris, vt patet. j. de cēsi. in c. sopitæ, & 10. q. 1. c. relata, cū simi. Ad idē c. fi. de sup. neg. pla. li. 6. vbi dat̄ visitator p Archiepm̄, si capitulū est negligēs in exercēda iurisdictione; ergo capl̄m habebat ptāte visitādi; & hoc satis deberet admitti; vbi nō sperareť q̄ de pximo puideat̄ ecclesiæ de Ep̄o; puta q̄a Ep̄s est ab hostibus captus; & ad pdicta q̄ necesse hoc sit, adduco bonū tex. in c. inter cætera, s. de off. or. Quintò dubitat̄, nūqd [a] capl̄m possit visitare monasteria monialiū exēpta,[a] q̄ visitat Ep̄s authoritate ap̄lica? vt in cle. 2. de statu reg. & refert hic Collec. q̄ in cācellaria fuerūt cōgregati multi in hoc Doc. & recesserūt varii: & videt̄ ipse velle q̄ ex necessitate possit. sed Lap. Abb. cōsuluit, q̄ nō succedit capl̄m; & ita refert sibi rñdisse Io. An. dñ eū in hac qōne ꝯsuleret. mouet̄, q̄a capl̄m nō succedit in his, q̄ cōpetunt Ep̄o iure spālr̄; vñ nō succedit in ptāte cognoscēdi de feudo, vt nn. in c. verū, de fo. cōpe. & hāc opi. sentit Inn. iudicio meo, in c. ad abolēdā, de hæret. vbi dicit, q̄ capl̄m succedit in his, q̄ exercet Ep̄s iure suo; & idē sentit Fede. cōsi. 30. vbi dicit secus esse, si Ep̄s cognoscit iure delegati, vel alio iure spāli, & facit. c. pastoralis. §. pterea, de off. ord. vbi mortuo Ep̄o delegato expectat̄ successor, & nō recurrit̄ ad capl̄m: multi tñ tenuerūt ꝯriū, dicentes q̄ si Ep̄s hēt absoluere vt delegat⁹, q̄ ptās trāsit ad capl̄m, p c. vnicū, eo. ti. lib. 6. qđ loquit̄ indistinctè. Sed mihi plus placet pcedens opi. per ea q̄ s. dixi. Itē facio aliā rōnē: capl̄m succedit Ep̄o pp cōionē, q̄ est inter eos. sunt. n. vnū corpus, vt in c. nouit, & c. quāto, de his q̄ fiunt à pla. Itē (vt dicit Inn. s. c. pxi.) dignitates & iura ecclesiæ pariter possident̄ p Ep̄m & capitulū: sed in his, q̄ cōpetunt Ep̄o iure spāli vt delegato, cessat ista cōio. ergo nō succedit. Et ex his limita regulā suprà traditā, vt capl̄m succedat in iurisdictione ep̄ali cōpetēte iure pprio. Sextò dubitat̄, nūqd capl̄m possit recipere resignationes bñficiorū sede vacāte? Et dñi de Rota in hoc fuerūt varii, vt habet̄ deci. s. palle. sed maior ps cōcludit q̄ possit: q̄a rīa est cū posse recipere resignationē, ad quē ptinet destitutio, vt no. Inn. & alii in c. quod in dubiis, de renū. sed capl̄m p̄t destituere, & priuare quē sede vacāte ex cā legitima, cum succedat in iurisdictione; ergo poterit resignationē admittere, maximè q̄ fit ex cā. Et no. incidēter ex dictis eorū, q̄ capitulū pōt priuare quē ex cā bñficio suo sede vacāte. Sed psupposito, q̄ capl̄m nō possit recipere resignationē; est dubium; nunquid poterit hoc pscribere? videt̄ q̄ sic, p c. irrefragabili. §. excessus, de off. or. Contrariū notanter cōcludūt dñi de Rota, quorū decisio in hoc multū placet: q̄a sede vacante inchoari, nec currere p̄t, nec finiri pscriptio, vt in c. 1. & in c. de quarta, de pscrip. Et no. hoc dictū singulr̄, q̄ capitulū nō pōt ptendere pscriptionē in his, in q̄bus nō succedit de iure cōi sede vacāte; & intellige vt exerceat sede vacante. Septimò dubitat̄, nunqd capl̄m possit sede vacante facere statuta[b] distringētia totā diœcesim? Fede. cōsi. 16. plenè psequit̄; & tandē cōcludit q̄ sic. depēdet. n. à iurisdictione, vt in c. fi. de cōsti. li. 6. In qua q̄dē iurisdictione capitulū succedit; & talia statuta durāt ēt in tēpus futuri Epi: q̄a de natura statuti est vt sit ppetuū, licet extinguat̄ ptās statuentis, vt in c. fi. de off. lega. Ep̄s verò poterit illa statuta reuocare: q̄a nō potest capl̄m statuere in piudiciū futuri Epi, sicut nec pdecessor in piudicium successoris: q̄a par in parē nō habet imperiū, ut in c. innotuit, de elec. Octauò dubitatur, nunqd capl̄m[c] possit sede uacāte dispensare in casibus, q̄ pmittuntur Ep̄o? & dubiū facit: quia dispensatio est voluntaria, & s̄m theoricā quorundā, de qua. s. capl̄m succedit in administratione necessaria: sed Fede. dicto consi. 30. post multa cōcludit oppositū, quod satis mihi placet. nā dispēsatio dependet à iurisdictione. Itē qñq; est debita, vbicunq; subest cā legitima dispēsandi, vt not. 50. dist. c. dño sancto, & c. vt cōstitueret̄. Nonò dubitat̄, qd si Ep̄s hēt collationē cū alio: vel alius debet requirere consilium Epi in aliquo actu, nunqd capl̄m succedat? & concludit, q̄ non p c. vnicū, ne se. vacā. lib. 6. & dic ut ibi nn. Decimò q̄ritur, nunqd capl̄m succedat in iurisdictione, quā hēt Ep̄s de cōsuetudine? & qd si Ep̄s dēt interesse alicui electioni ex cōsuetudine? Host. in c. scriptū, de elec. sentit q̄ ptās eligēdi nō trāsfert in capl̄m, sed in iurisdictione exercēdi. tenet hic Collec. cōtrà: q̄a eadē rō dēt esse in additamēto, q̄ in principali; qđ satis placet, ex quo illa iurisdictio cōpetit Ep̄o, ut Ep̄o. Vndecimò q̄ritur, nunquid capl̄m possit facere cōmendas ecclesiarū? & cōclude q̄ sic, saltem donec fuerit ecclesiæ puisum p habentē ptātē, vt no. Io. An. in c. unico, ne se. uacā. lib. 6. Duodecimò, nūqd succedat in priuilegiis indultis dignitati Ep̄ali? exēplū in c. fi. cū concor. ibi positis in gl. de priuil. lib. 6. & concludit q̄ non; quod hēt Io. An. p indubitato in c. unico. j. e. li. 6. nā priuilegiū nō dēt excedere psonā priuilegiati, vt in c. sanè, de priui. & in c. petisti. 7. q. 1. Tertiodecimò, nūqd capl̄m possit dare indulgentias, de q̄bus in c. cū ex eo, & c. nr̄o, de pœni. & re. & de hoc p doct. in c. accedētib⁹, de excessib. prælat. & si tenetur opi. q̄ sit ordinis Ep̄alis, quam multi ib. tenue-

[a] Exempta. Adde Fed. consi. 390. s. etiam allegato.

[b] Statuta. Adde qđ voluit Lapus alleg. 20.

ZACHARIAS.

Adde q̄ licet capitulū habeat iurisdictionem solū sede vacāte, eius tamē statuta tunc condita perpetuò durāt, secūdū do. Fed. consi. per istū alleg. & Pe. de Ancha. in c. 1. ne sede vacā. lib. 6. & Alexā. in l. fi. ff. de pœnis.

SEB. SAPIA.

[c] Nunqd capitulum. Vide Fede. de Sen. consil. 30. incip. an. capitulum sede vacāte. & Cardi. in cons. 38. incip. quidā habens vnum filium, in secundo dubio.

runt, cócludédú est, q ñ succedit: sed si tenet opi. Io. Cal. q sit iurisdictionis, & dicit hoc tenere B. Tho. tũc dubitari pt: qa vidẽt actus volũtarius, & nõ necessarius: posset tñ teneri q possit: qa cũ iura dicũt, q capĩm succedit in iurisdictione, nec distinguãt inter cõtentiosam & voluntariã, dẽt intelligi in vtraq;: qa genus verificaĩ in qualibet spé, vt in l. filiusfamilias, ff. de dona. & in c. auditis, iũcta glo. de pscrip. Quartodecimò qrĩ, nunqd capĩm possit dare confessorẽ, seu pniariũ q absoluat in casib' reseruatis Epo? & hoc tetigi. s̃. e. in c. his quæ; & cõclusi q sic, arg. c. vnici. ĩ. eo. lib. 6.

1 Quintodecimò põt dubitari, nũqd succedat in potestate doctorandi, ibi Epo hæc ptãs cõpetit, nec aliqd in priuilegio cauet de caplo; & in hoc ɔcluderẽ, q aut Eps hẽt hãc ptãtẽ ex priuilegio speciali; & nõ transit in capĩm, p superius dicta. aut hẽt à iure cõi, ẽm opi. quã sentit hic Host. vt not. gl. i cle. 2. de magi. & tũc capĩm succedit, arg. hic. Et ex istis põt inferri ad decisionẽ aliorũ dubiorũ, q possent occurrere, & vide de hac materia per Io. An. in d. c. vnico. ĩ. eo. lib. 6. & prædicta bene notabis.

a Maiores in ordine. Adde Aret. cõsi. 22.

SER. SAPIA.

b In oppositũ. Vide Abb. in consil. 22. inci. Fuit à me posteà quæsitum. vbi tenet non valere consuetudinẽ q Archidiaconus præcedat vicarium Episcopi. quia irrationabilis. vide illustrem dominum do. Rochum Curtium in c. fi. in glo. in ver. irrationabilis, ĩ. de consuetudi.

SVMMARIVM.

1 *Maioritas in ordinibus quos effectus pariat.*

CAP. XV.

STatuimus. Qui maior est ordine. licet in ecclesia posteri' receptus, ĩ loco & portione pferĩ. h. d. ẽm verã lec. & tria sũt dicta. ẽm, *ibi, & qui.* Tertiũ, *ibi: ac.* Casus lite. In ecclesia sanctę Mariæ maioris de vrbe talis erat consuetudo, q illi q primò recipiebanĩ ibidẽ pferebanĩ illis, q posteri' recipiebanĩ, in sessionib', & in portionibus pcipiẽdis, etiã si essent ĩ maiori ordine cõstituti. qa illud inhonestũ erat, statuit Papa, q pbyteri primũ locũ teneant, diaconi ẽm, subdiaconi tertiũ; & sic de reliquis obtineant ordinatim, etiam si posterius sint recepti, & etiã in portione pcipiẽda, q ĩ maiori, ordine fuerint, minorib' præferanĩ, & minores clerici faciant seruitia cõsueta. R. Not. primò q etiã inter clericos est habẽda honoris distinctio, vt ẽm ordines & dignitates inuicẽ pferantur & honorentur. No. 2. ibi: *qui maior est ordine*, vnã maioritatẽ, q cõsistit in ordine. multiplex. n. est maioritas. Nã qdã ordinis, vt hic, qdã dignitatis, vt in c. dudũ, de elec. alia senectutis, vt in l. semp, ff. de iure immu. vbi tex. notabilis dicit semp in ciuitate nra senectus venerabilis fuit; & penè eundẽ honorẽ senibus & magistratibus. maiores nostri impenderunt &c, vt ibi qdã est maioritas plationis seu administrationis, vt in c. trãsmissam; de elec. qdã cõsecrationis, vt in c. aqua, de cõsecra. eccle. vel alta. his. n. respectibus qs põt dici maior vel minor; & vide gl. 2. di. in c. lex. vbi ponĩ q dicanĩ maiores natu. No. ex pdictis & ex tex. q maior in ordine pferĩ antiquiori ĩ tpe, & sic progatiua ordinis pferĩ senectuti; facit c. à subdiacono. 93. dist. Et intẽn ordini debeĩ reuerẽtia, vt olim qñ monachi nõ erãt clerici; cleric' qtuncunq; minor in ordine pferebaĩ Abbati nõ ordinato, vt ĩ d. c. à subdiacono. Hinc dicit tex. in c. duo sunt. 96. dis. q nulla dignitas sclaris similis est sacerdotio. Itẽ not. ɔ̃ consuetudinẽ quarundã ecclesiarũ, vbi canonici primò recepti pferunĩ in sedibus. posteà receptis, licet isti posteriores sint maiores in ordine.[a] nã ad hãc cõsuetudinẽ tollendã emanauit iste tex. vñ nõ puto valere cõsuetudinẽ in oppositũ:[b] qa est ɔ̃ honestatẽ ecclesiæ; ad hoc quod no. in c. 1. s̃. eo. & in c. cũ decorẽ, de vi. & hon. clerico. Itẽ not. q maior in ordine est primò bñficiãdus, & potior dẽt esse in portione pcipienda. Quid aũt inter eos, q sunt eiusdẽ ordinis? dic q pferẽdus est primò ordinatus, vt in c. 1. s̃. c. & in l. 1. ff. de albo scribẽ. & vide ad materiã qđ dixi ĩ d. c. 1. † Sed qro, qd includat ista lra: *& sic de reliquis, &c.* Sol. tex. iste solũ expressit sacros ordines, & sub illo verbo, reliqs, voluit includere minores ordines, vt accolitatũ, exorcistatũ, & lectoratũ, & ostiariatũ, vt in d. c. à subdiacono. Põt ẽt addi prima tõsura, q ẽm nos ordo est, vt in c. cũ ɔtingat, de æta. & qual. & vide gl. in pœmio sexti. In gl. 2. ĩ fi. gl. ista in effectu ponit duos intells quo ad verbũ, *potiorẽ*, positũ in tex. Prim' vt maiores in ordine, sint potiores in portione pcipienda. i. pinguiores, vt plus ipsi pcipiãt quã minores. Ali' intells, vt verbũ, potior, exponaĩ. i. prior; & huic intellectui gl. inhæret. Vñ cõcludit gl. q canonici eiusdẽ ecclesiæ debẽt esse pares in portionibus pcipiendis. Inn. in c. cũ oẽs, de cõsti. dixit, q respectu eorũ q danĩ p cõi victu debẽt esse æquales: sed in his q danĩ p vestibus & aliis necessariis, dẽt haberi distinctio psonarũ, vt fiat puisio ẽm meritũ psonæ; & hæc pcedũt in ecclesiis, vbi pbendæ nõ sunt distinctæ, vel si sunt distinctæ, pcedũt in redditibus cõibus, q solẽt diuidi inter canonicos. Et hũc intellm videĩ sentire hic Host. q intelligit istũ tex. indistinctè, siue portio ista cõsistat in quotidianis distributionibus, siue in aliis portionibus, siue in pbẽdis. Sed pt dici, q ẽt in qualitate ciborũ est habẽda dria, p ea q habenĩ in c. nõ coganĩ. 41. di & in c. cũ ad monasteriũ, in §. porrò, de sta. reg. tñ raro hoc vltimũ practicaĩ: qa in portionib' pbẽdis attẽdit ɔsuetudo cuiuscũq; ecclæ, q seruãda est, vt in c. cũ oẽs, de cõsti. in gl. fi. in fi. Vel intelligiĩ iste tex. ẽm Inn. iuxta cõsuetudinẽ vrbis, q hẽt, q ĩ oib' ferè ecclis licet recipianĩ minores clerici in canonicos, & hẽant i' canoniæ: tñ tenenĩ facere fuitia ĩ ipsa ecclia, vt purgare ipsas ecclias, pulsare cãpanas, accẽdere lãpades, & similia; nec recipiũt bñficia infra qtuor annos. Et ex hoc sentit Inn. q hæc cõsuetudo ĩ hoc sit localis. sed Host. intelligit gñalr: sed indicio meo ñ est ĩ hoc disceptãdũ: qa tex. dicit: q minores dẽnt facere seruitia cõsueta; vñ põdera verbũ, cõsueta. seruabiĩ ergo ĩ hoc cõsuetudo cuiuscũq; ecclæ, & ẽm cõsuetudinẽ poterũt isti minores cõpelli ad fuitia ĩpẽdẽda. & cũ hæc cõsuetudo ñ sit ɔ̃ ius, sufficiat tps decẽ annorũ ad cã inducẽdã, vt no. gl. in c. fi. de cõsue. li. 6. Extra gl. qro, qd si minor in ordine primò fuit recept' in canonicũ authoritate aplica, demũ fuit recept' eadẽ authoritate maior in ordine, qs istorũ sit pferẽdus ĩ pbẽda vacatura? Inn. tenet q prim', licet sit minor ĩ ordine. qa sibi primò ius qsitũ fuit. Host. dicit, q hoc pcedit in pbẽda iã assignata: secus in assignanda. Io. An. dicit, q opi. Inn. est verior, & cõiter obseruaĩ. nã progatiua dignitatis ñ pferĩ prioritati tpis, ex quo p alio primò scriptũ est, vt pbaĩ in c. qa sæpe, de pbẽ. li. 6. hẽat ergo locũ iste tex. ĩ receptis authoritate capli. Sed circa istos dubitaĩ, qd si capĩm puidet minori, & cõtulit pbẽdã extraneo? dicit Inn. q male fecit capĩm: qa maiori ĩ ordine dẽbat illã cõferre vt hic: sed si cõtulit alteri, tenet collo: qa receptus authoritate capli nõ hẽt ius affectiuũ ad pbendã primò vacaturã, vt in c. relatũ, & qđ ibi no. ĩ. de pbẽ. capĩm tñ, qa venit cõtra istam constitutionẽ, tenebitur interim prouidere isti maiori in ordine, donec sibi prouiderit de præben. arg. in c. dilectus, el ii. de pben. Et no. bene hoc vltimum dictum. ex

quo

quo poteſt inferri: quia ſi in eccleſia ſunt canonici ſupernumerarij,& capľm ɔſert ꝑbẽdã ex̃neo,& nõ maiori ĩ ord ine teneť ĩ pænã ꝓuideř iſti maiori ĩ ordine,quẽ ɔtẽpſit, de cõibus reditib.donec ſibi ꝓuiderit đ ꝑbẽda,qđ notabis. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus delinquens extra ſuam diœceſim poteſt per inferiorem puniri.*

CAP. XVI.

CVm inferior. Si eccleſia ſita in aliquo Archidiaconatu erigiť in cathedralẽ,à iuriſdõne Archidiaconat⁹ eximiť. Primò narrat factũ. Scdò ꝓuidet,ibi; *Mandamus*. Tertiò ꝓuideri mãdat Archidiacono, ibi; *puiſo*. Caſus lit. Archiep̃s Colocẽ.de lĩa dñi Papę monaſteriũ de cheur. cõſtitutũ in Firmiẽ. Archidiaconatu diœceſis Colocẽ. erexit ĩ ecclĩã cathedralẽ,& Papa ecclĩã exemit à iuriſdõne ipſius Archidiaconi. Archidiaconus ꝑdictus ĩ tãtã ꝓrupit audaciã, ut in Ep̃m ibi conſecratũ,& eccleſiã,ſuã iuriſdõnẽ exercere ꝑſumpſerit.ſignificatũ hoc fuit dño Papę. vñ ſup hoc ſcribit Ep̃o Colocẽ.dicẽs ꝙ inferior potiorẽ ſoluere neqt, uel ligare, ſed potius maior minorẽ rľr abſoluit, & inhoneſtũ ẽ & abſurdũ ut fili⁹ ptãtẽ hẽat ĩ patrẽ; & iõ mãdat ipſi Colocẽ.ut ꝑfato Archidiacono diſtrictè ꝑcipiat, ne decętero talia in Ep̃m ꝑdcm̃ attẽtare ꝑſumat, cũ dñs ꝑꝑ ab ipſius iuriſdõne ip̃m exemerit,ita tñ ut ſi ꝑ hoc Archidiaconat⁹ iura lędanť,ĩ diœceſi ſua abſq; iuris alicu⁹ ꝑiudicio recõpẽſationẽ illi faciat ɔgruẽtẽ. B.No.1.regulã,ꝗ quotidiè allegať; ꝙ iſerior ĩ iuriſdõne nõ põt exercere ſñiam cẽſurę,uel aliã in maiorẽ.nec ꝑt illũ abſoluere.Ex quo infero,ꝙ iſpecto iure cõi nõ põt ſacerdos ſimplex abſolueř Ep̃m,ẽt in foro pęnitẽtiali,qa hæc rľa loqť indiſtinctè.dẽt ergo Ep̃s recurreť ad ſuũ maiorẽ,ſ.ad ſuũ Archiep̃m,ut no.Hoſ.in ti. đ pę.& remiſ.ĩ.§.cui pęnitẽdũ.hoc uerũ,niſi Ep̃s ſit exẽpt⁹, qa tũc ex priuilegio iuris ꝑt ſibi eligeř cõfeſſorẽ, ut ĩ.c.fi.j̃. de pę. & remiſ.ſic ẽt facit ꝑꝑ.nã ꝑꝑ ſupioris defectũ eligit ſibi cõfeſſorẽ,ut no.Inn.in.c.ſanè,de offi.dele.&.ĩ.c. nemo.9.q.3. No.2.ꝙ Ep̃s eẽſeť pr iſeriorũ clericorũ.95.di.c.eſto ſubiectus.Itẽ no.abſonũ eẽ,ut fili⁹ hẽat ptãtẽ ĩ parẽtẽ.erubeſcit n.lex filios parẽtũ caſtigatores exiſtere; ut dicit tex. ĩ auť.đ nup.ĩ §.ſed qđ ſancitũ.No.ꝙ monaſteriũ ꝑt erigi ĩ ecclĩam cathedralẽ;ſimile ĩ.c.1.ne ſe.va.Vlt.no. ꝙ ſi ecclĩa inferior erigiť ĩ cathedralẽ,ꝑ ɔſequẽs eximiť ipſo facto à ptãte inferiorũ,q ibi priõ hẽbãt iuriſdõnẽ,qa nõ eſt honeſtũ, ut Ep̃s
1 ſit ſubiectus iſeriori.†Et hoc facit ad qõnẽ.[a] Pone ꝙ Archi
a diaconus hẽat iuriſdõnẽ coercẽdi delicta intra certos limites,intra quos Ep̃s deliqt.nũqd poſſit puniri ꝑ iſtũ Archidiaconũ?& ſi loqmur đ Ep̃o ꝓprio ipſi⁹ Archidiacõi, dicẽdũ ꝙ nõ, qa ĩferior ñ ꝑt ligare vel iudicare ſuũ ſupiorẽ, ſed dubiũ ẽ ĩ ex̃neo Ep̃o;& vř priò ꝙ nõ,qa Archidiaconus nõ exercet iuriſdõnẽ ĩ monaſteriis ſitis ĩ ſuo Archidiaconatu,ut ĩ.c.fi. de off. archi.fortius ĩ ep̃m exercere nõ dẽt.nã ꝑꝑ reuerẽtiã põtificalis dignitatis nõ dẽt ĩſerior exerceř iuriſdõnẽ in eũ,ar.ĩ.c.qa ꝑiculoſum, de ſen.exc.li.6.Inn. tenet ɔ̃riũ.na rõne criminis ꝑdit priuilegiũ ſuũ, ĩ auť.qua in ꝓuĩcia,C.ubi de cri.agi oportet,& in.c.placuit, 16.q.3.& hãc opi.ſequiť Io.An.licet Hoſt.ɔ̃. Nã,ex quo Archidiaconus hẽt territoriũ diſtinctũ,recipit ptãtẽ coercẽdi delicta, oĩum,ꝑ hoc bñ facit.l.3.ff.de offi.ꝑſi.ubi dř,ꝙ in alieno territorio ꝑſes cẽ ſeť priuatus,dẽt tñ ꝓcedere nõ ad depoſitionẽ,ſeu in maiorib.criminib⁹,qa ad depoſitionẽ Ep̃i ꝓcedere ꝑt ſolus ꝑꝑ.3.q.6.c.q̃uis,& ĩ c.accuſat⁹,& c.2.đ trãsl.ep̃i. Cõclude ergo,ꝙ nedũ ab Ep̃o pari,ſed ẽt ab ĩferiori ꝑlato poteſt Ep̃s iudicari,& puniri;ſi deliquit in illius territorio; & notabis hanc queſtionem. Similis.q.fit in Archiepiſcopo delinquente intra diœceſim ſui Suffraganei, nunquid poſſit puniri per ſuum Suffraganeum? & hęc.q. tangitur hic per Innocen.& plenius expeditur per Archidi. & alios in.ĩ.de conſtitut.libr. 6. & communior uidetur opin.ut à Suffraganeo ſuo puniri nõ poſſit ꝑ rõnẽ iſtius tex.nã Archiep̃s eſt maior,& iudex Suffraganei ſui,ergo ab eo iudicari ñ ꝑt. & ex hac rõne ſeqť ſm Inn. ꝙ ſi Suffraganeꝰ ex diſpẽſatione Papæ hřet aliũ ep̃atũ ex̃ illã ꝓuinciã,ꝙ ñ poſſit punire ſuũ Metropolitanũ ibi delinquẽtẽ. nã ubiq; Archiep̃s ẽ maior ſuo Suffraganeo. Dubito de hoc ulti.qa Suffragane⁹ ñ ẽ ĩ alio ep̃atu ut Suffragane⁹,ſed ut ali⁹ ep̃s. & certũ eſt,ꝙ ali⁹ ep̃s potuiſſet punire iſtũ Archiep̃m,ex quo nõ eſt Suffragane⁹ ſu⁹. uidemus in delegato Papæ ſiťe, q licet ſit minor,põt tñ authoritate delegata excõicare ſuũ maiorẽ,ut ĩ c.ſanè,el 2.de off. del. vñ diuerſis, reſpectib⁹ qs põt eſſe maior, ut ĩ c.cũ capella,de priu.In gl.1.ibi:*cũ maior ſe ſubijcit minori*. Nã tũc ſe ſubiiciẽdo fit minor maior,ut iurib⁹ pall.in gl.& hoc intellige,ſi ſupior cõſentit,ut ꝑſona ecclĩaſtica poſſit ſe ſubiicere minori alś aũt nõ poſſet cõſentire,ẽt iñ aliũ parẽ,ut in c.ſignaſti j̃.de ſo.cõpe.& ꝑꝑ,q ñ recognoſcit ſupiorẽ,põt ſe ſubiicere cõfeſſori, ut ſ̃.di xi.In ea.gl.ibi:*de of. del. c.querẽti*, ad idẽ de ſẽ.excõ.c.tua:ſed ut dicit Io.An.utrobiq; [a] põt abſoluere tpe,quo excõicat,vñ meli⁹ facit c.graue j̃.de ꝑb.In c.gl.ibi:*ſanctũ eſt*, dicit Io. An. ꝙ ibi hoc nõ facit ex offõ q. d.rľam illã ꝓcedere,qñ ex offõ qs põt abſoluere,ut tũc poſſit ẽt ligare, & ecõtra. ſec⁹ aũt ubi cõmittereť nuda ptãs excõicãdi, vľ abſoluẽdi:qa tũc ñ trãſiret aliud,ut ſeqť in gl.& in hoc no.eã:ſec⁹ ãt ſi cõmittereť iuriſdõ:qa tũc dať ptãs abſoluẽdi,cũ iſta iudiceнť a pari.In gl.ibi:*ad ſupplicationẽ*.dicit Io.An.ꝙ ibi nõ erat maior in adminiſtratione.nã renũciauerat ille Archiep̃atui,& receperat bñficiũ ab ep̃o.vñ rõne bñficii erat fact⁹ de foro illi⁹,ut in c.cũ capel.de priui. & de fo.cõpe. c.poſtulaſti. In gl.3.in fi.Vult ergo gl.in ſcđa ſolone, ꝙ hoc potuit facere iſte Archiep̃s authoritate ꝓpria ex diſpoſitione c.qm̃ alle.in gl.ſed hæc ſolo ñ cõgnuit iſtæ lřæ:qa hic fuit erecta de nouo ecclĩa cathedralis, & ſic erat aliud corpus,& debebat hře aliud caput.Sed ĩ c.qm̃,ñ ſunt ibi duo corpora, nec duo capita, ſed cõſtituiť ibi ep̃s abſq; ecclĩa cathedrali,q dẽt eſſe uicari⁹ cõſtituẽtis.In gl.pe.ĩ fi.Vult ergo gl. ꝙ ſi eccleſia ſubiecta alicui ꝑlato inferiori erigiť ĩ cathedralẽ, ꝙ nihilominus remaneat ſub iuriſdõne ipſi⁹ ꝑlati ĩferioris, niſi eximať a ꝑꝑ,ut hic.Sed hoc dictũ ñ recipiť cõiter a do.& ꝓfecto vř ɔ̃ iſtũ tex.nã Papa hic ñ eximit iſtũ ep̃m a iuriſdõne.Archidiaconi:ſed denũciauit eũ exẽptũ. nã is,q denũciat,de nouo nihil agit,ut in l.hæredes palã,ff.de teſt.& no.ĩ cle.ſtatutũ,de ele. qnimo no.dñt do.ꝙ ſi iſte Archidiacon⁹eſſet in diœce.iſti⁹ ep̃i, ep̃s nouiter creat⁹ habebit iuriſdõnẽ ſup Archidiaconũ 10.q.1. c.regẽda,& optimè facit tex.ĩ c.trãslato, de cõſti.Sed qro ex̃ gl: quã iuriſdõnẽ habebat Archidiacon⁹ in iſta ecclĩa, dũ eẽt monaſteriũ? dic ꝙ de iu.cõi nullã iuriſdõnẽ hẽt Archidiacon⁹ in monaſteriis: ſed

SER. SAPIA.
[a] Ad quæſtionẽ. Vide Gemini. in c.1.ĩ q.6. & in ca. 3.col.iii.uer. quæro, an Archiepiſcop⁹, de cõſt. in 6. Anthuiãm in ca. 1. de rapt. Pet. de Anc.late in c.poſtulaſti,colum.20. uer.6. opp. de fo. cõpe. & ibi Mar. Sozi.in 11.q.primi artic. Alex. in l. eſt receptum, ff. de iuriſ.om. iudi. ubi late Mod.

de iure ſpeciali poſſet habere, ut in c.fi.&
quod ibi no. de off. arch. & forte ob hoc
tex.hic loquiẽ cõditionaliter, ut patet in
tex.ibi:*prouiſo,ut ſi ex hoc &c.* Nic.Abb.

SVMMARIVM.

1 *Abſentes non uocantur in actu compoſitionis etiam ſuper iure ſuperioritatis.*
2 *Iudex quando poſſit cogere partes ad compoſitionem faciendam?*
4 *Abſentes qui dicantur, & qui præſentes.*
5 *Clauſula, alto & baſſo, poſita in compromiſſis, operatur ut reſpectu læſionis non poſſit peti reductio ad arbitrium boni uiri.*

SEB. SAPIA.
a Cmilis. Vide tex.no.in §. fin. in fi. in aut. ut litig. iur. ubi not. Ang. ꝙ pacta & transactiones quæ fiunt impellente poteſtate, uel capitaneo, ſunt nullius momẽti. uide Bar. in l.cõgruit, ff.de of.pſi. & in l.furti. §.q iuſſu, ff.de infa. cũ allegatis per Fel.ĩ.titulo 1. in rubr.col.1.
b Nõ impediret. uide Bald. in l. ab eo, C.quo & quãdo iudex. ubi allegat Inno. hic ſingulariter. Andræ. Barba.

CAP. XVII.

HVmilis. Cõpoſitionẽ ſup
iure primatiæ un⁹
ſolus, cuius intereſt, poterit im
pedire. Vel ſic. In cõpoſitione ſu
per iure Primatiæ fiẽda debẽt oẽs ꝑlati
ꝓuinciæ & capl'a eccl'iarũ cathedraliũ ꝯ-
ſentire, & duo facit. Nã mãdat cõpoſitio-
nẽ publicari, ſi ꝑlati cõſentiãt. Scd'o, ibi: *ſi
qui uero conſenſum,* mãdat citari, & publica
tionẽ ñ fieri. Caſus lr'al. Inter Archiepm
Bituric. & Archiepm Burdegal. cõtrouer
ſia diu fuit agitata ſup iure primatiæ, qs
eorũ deberet eſſe Primas. dñs pp Grego-
rius poſt diuturnã cõcertationẽ, quãdã fe
cit ꝓuiſionẽ inter ipſos. quã ꝓuiſionẽ mi
ſit qbuſdã, mãdãs eiſdẽ quaten⁹ reqrerẽt
aſſenſũ ꝑlatorũ Burdegal. ꝓuinciæ in ea
pñium, & cõſenſũ capl'orũ cathedraliũ ec
cleſiarũ eiuſdẽ ꝓuinciæ, & aſſenſũ Bitu-
ricẽ. capl'i ſup ipſa ꝓuiſione. quo habito
ꝓuiſionẽ illã ſolẽniter publicẽt, & ſi aliq
cõſenſum ꝑſtare noluerint, publicatiõi ꝑ-
dictæ ſuperſedeãt, & eiſdẽ ꝑcipiãt, ut pſo
naliter, ſi ꝑlati fuerint, ad pñiam Papæ ac
cedãt: uel ſi capl'a fuerint, p ꝓcuratores
idoneos cõpareant, & proſequanẽ coram
Papa ius, ſi qđ hñt, & ſatisfaciãt parti al-
teri, ſi ſuccubuerint ĩ expẽſis. B. No. 1. ꝙ in
factis arduis ꝓuinciæ debet requiri non
ſolũ cõſenſus prælatorum ipſius ꝓuinciȩ,
ſed ẽt capl'orum eccleſiarũ cathedraliũ;
facit c.fi. de his quæ fiunt a præla. Not. 2.
ibi: *præſentium,* & tene menti, ꝙ in actu cõ-
poſitionis etiam ſup iure ſuperioritatis
non uocantur abſentes, ſed tñ præſentes:
& nihilominus negari non poteſt, quin
hæc compoſitio ſit magni præiudicii, &
ſic uideẽ, ꝙ non ſufficit quodlibet præiu-
dicium, licet magnum, ut abſentes uocen
tur, & hoc optime facit ad materiam ca.
præſentiũ, de teſti. lib. 6. an & quando ab-
1 ſentes canonici ſunt uocandi. † No. 3. ibi:
Bituricen capituli, iuncta litera, ibi: *requira
tis aſſenſum,* ꝙ in rebus magni præiudicii
debet prȩlatus habere nedum conſilium,
ſed etiam aſſenſum capituli ſui, quod te-
net hic Inn. & Ioan. An. quod tene menti
pro limitatione c. quanto, & c. nouit, de
his quæ fiunt a prȩla. nam regulariter
ſufficit, prȩlatum requirere conſiliũ capi-
tuli ſui, ut in dictis iuribus; facit quod di-
xi in c. edoceri. de reſcri. & quod no. in c.
2 1. ĩ. de procur. † No. 4. ꝙ iudex non poteſt
cõpellere partes ad compoſitionẽ faciẽ-
a dã, ſi cã eſt ciuilis:[a] ſed debet eam decide-
re ſnĩa ſua; nec etiã princeps ex ptãte ordinaria hoc facere
dẽt. Nã (ut colligiẽ ex tex.) Papa affectabat iſtã ꝯpoſitionẽ;
& tñ noluit ad hoc ꝯpellere ꝑlatos. puto tñ ꝙ ſi lis fuit diu
turna, & ĩtricata multũ inter partes; ita, ꝙ de facili decidi
ñ pt, ꝙ iudex poſſit cõpellere ptes ad cõcordiã, tex. vĩ iudi
cio meo notabilis obliuioni non tradendus in. c. placuit.
90. diſt. No. 5. ꝙ is, cuius intereſt, pt ex̃nuerſo cõpoſitionẽ
impedire, quẽadmodũ pt tertius ꝓ intereſſe ꝓprio ĩpedire
executionẽ ſnĩȩ inter alios latȩ, ut in. c. veniẽs, el. 2. de teſt.
Itẽ no. 6. ꝙ unus ſolus de collegio pt ĩpedire cõpoſitionẽ
fiẽdã nomine collegii, qđ bñ notabis. Et hoc eſt ex eo ſm
Inn. qa actus ꝯpoſitiõis eſt uolũtarius; & in iſtis uolũtariis
oportet, ꝙ oẽs de collegio ꝯſentiãt, ut not. in. c. cũ oẽs, de
ꝯſt. & ĩ c. qa pp, & in c. ſcriptũ, de ele. maximè cũ poſſint ꝑ-
tẽdere aliquod ꝑiudiciũ ſingul'r, ut hic. ſed ſi ꝯpoſitio ꝯter
neret utilitatẽ collegii, tũc puto ꝙ ñ ĩpediret[b] ꝯdictio vni⁹.
ar. ĩ. c. 1. de his q̃ fi. à ma. par. c. nã neceſſitas & utilitas ĩ hoc
ȩqparanẽ, ut no. In. ĩ d. c. cũ oẽs, & ſentit Io. An. hic, dũ dicit
ꝙ iſti diſſentiẽtes pñt ĩpedire cõpoſitionẽ, ſi mouenẽ ex ꝓ
babili cã. Itẽ no. 7. ꝙ capl'a eccleſiarũ ñ dẽt citari, ut pſo-
nal'r cõpareãt, licet ĩ cã illa alii, pſonal'r citenẽ, ut hic qa ec
cleſiȩ deſtituerenẽ ſuffragio miniſtrorum. Vlt. no. ꝙ iudex
in citatiõe pt iuridicè cõminari ꝯdẽnationẽ expẽſarũ ĩ ca-
ſu ſuccũbẽtiȩ. In gl. 1. in fi. vñ nõ dẽt ſupior pati ſe cõtẽni,
vt ĩ. l. obſeruãdũ, ff. de offi. pſi. dẽt ergo tenere mediũ, ut in
c. t. de offi. cuſto. & ĩ. c. diſciplina. 45. diſ. In glo. 2. ibi: *& ita
quorũ intererat cõſentire, uel cõtradicere.* No. bñ gl. iũcto tex. ꝙ
dñs nõ pt ꝯponere ſup iure ſupioritatis in ꝑiudiciũ ſubdi-
torũ, niſi ſubditi cõſentiãt. nã intereſt ſubditorũ ñ hr̃e mul
tos dños; uel nõ mutare dñm, ut ĩ. c. ĩperialẽ, ĩ §. ꝑtereã duca
tus, đ ꝓhi. feu. alie. p Fed. colla. 10. In ĩ. c. auditis, de ꝑſc. di
xi poſt Ho. ſ. e. c. dilecti. Et ex rõne gl. poteſ gñal'r colligeẽ,
ꝙ ubicũq; ſubditi pñt ꝑtẽdere aliqđ intereſſe, nõ ualet cõ-
poſitio facta p ſolũ dñm ipſis ſubditis nõ cõſentiẽtib. Sed
q̃ro ꝓ declaratione gl. & tex. q cõprehẽdanẽ hic appl'one
ꝑlatorũ? Sol. Inn. ponit duas expoſitiões. Prima, ut cõprehẽ
dãtur ſolũ Epi. Secũda ut ueniãt oẽs ꝑlati hñtes iuriſdõnẽ
ordinariã, de qbus. ſ. in. c. cũ ab eccleſiarũ, đ offi. ord. nã cũ
iꝑorũ interſit, dẽnt uocari. Sed ꝯ hoc opp, nã eadẽ rõne de
buiſſẽt uocari oẽs ſubditi, qa oium ĩtereſt, rõne ꝑdicta. So.
dicit Inn. ꝙ ſi ageret cã ſingulariũ, ꝓcederet ꝯriũ, ſed hic cã
cõcernebat uniuerſitatẽ eccl'iarũ ꝓuinciæ, iõ ſufficiebat ꝑla
tos & maiores uocari. nã facta uniuerſitatis expediunẽ p re
ctores & maiores vniuerſitatis, ar. ĩ. l. 2. C. de iura. calũ. Et
not. bñ hoc dctũ, ex quo prio hẽs notare, ꝙ in factis concer
nentib⁹ totã ꝓuinciã, reqrũtur ꝑlati ꝓuinciȩ, ut faciãt unũ
corp⁹, & dẽnt actũ explicare collegial'r, ſicut videmus in cõ
cilio gñali. Nã, qa iſtud cõciliũ cõcernit totũ orbẽ; ꝑlati to
tius orbis cõueniũt, & faciũt unũ corpus, repñtãtȩs eccle-
ſiã uniuerſalẽ, 65. diſ. c. 1. Vides hic idẽ in facto unius ꝓuin
ciȩ. idẽ dicẽdũ eadẽ rõne vnius ciuitatis, uel diœceſis, ut in
factis ꝯcernẽtib⁹ totũ clerũ, vnianẽ clerici, & faciãt vnũ cor
pus; ſicut ĩ ſimili no. Bar. ĩ vniuerſitate ſcholariũ Bononiẽ.
vbi ſunt vniuerſitates diſtinctȩ Iuriſtarũ & Artiſtarũ, ultra
mõtanorũ & Citramõtanorũ. nã in factis ꝯcernẽtib⁹ ſtudiũ
uniuerſal'r, uniunẽ ẽt doctores, & faciũt unũ corp⁹; & ꝓ hoc
facit tex. in prooemio. ubi ſcribiẽ uniuerſal'r Doctoribus &
ſcholaribus. Scd'o no. ꝙ in factis ꝓuinciæ uel alicuius diœ-
ceſ. nõ eſt neceſſe, ut oẽs clerici cõſentiãt, ſed ſatis eſt ꝙ ĩter
ueniãt ꝑlati & capl'a. nã repñtãt totũ clerũ, ut hic. In glo.
in uer. *præſentium,* ibi: *uidetur quod ſic,* & hoc teneas. nã abſen
tes, qui ſunt uocãdi, habẽtur ꝓ alienis, nec dẽnt in numero
cõputari. to. q. 2. c. hoc ius porrectũ, uer. ſi aũt nã ius uniuer
ſitatis põt reſidere penes, unũ ſolũ tñ, ut in. l. ſicut, ff. quod
cuiuſq; uniuer. & not. in. c. gratum, de poſtu. prȩla. Tamen
quo ad iſtum tex. oẽs qui ſunt in prouincia, uocandi ſunt;
abſentes uero non, ut ꝓbatur in tex. ibi; *in ea præſentium;*
& ſic quȩſtio, quȩ infrã ſubditur in glo. deciditur in text.

ſed

ſed in aliis negotiis nũquã abſentes ſunt uocãdi, ut in d.c. a
hoc ius porrectũ, ſed fallit ĩ qbuſdã caſib⁹, de qb⁹ p gl. ĩ d.c.
pſentiũ. d teſti. li. 6. dixi plene ĩ. c. cũ oẽs, d cõſti. dic ut ibi.
3 †Qui aũt dicãt abſentes vł pſentes? dic q ĩ factis cõcernẽti
bus totã ꝓuinciã exiſtẽtes ĩ ꝓuincia dñtur pſentes. In cõ-
cernẽtibus uerò diœceſim, oẽs q ſunt ĩ diœceſi, ut ĩ. c. ſi. qui
ma. accuſ. poſ. In cõcernẽtibus aũt ciuitatẽ, ſeu caſtrũ, illi q
ſunt ĩ ciuitate ſeu caſtro, ut ĩ. d. aut. hoc ius porrectũ; & facit
c. qa pp. d ele. In gl. fi. ibi: *fundata erat cõpoſitione*. hoc nõ pla
cet Hoſ. qa ſm eũ cõpoſitio nõ erat hic publicata platis, ſed
publicãda, ſi pſtitiſſent aſſenſum. Inn. dicit, q ex quo Archi
epi cõpoſuerãt adinuicẽ, pſumptio erat cõtra diſſentiẽtes.
Sed hęc & alia q hic ſcribunt, mihi nõ uidẽtur neceſſaria,
qa pp hic cõminat⁹ eſt ad terrorẽ. vñ nõ intelligit, q ſi iſti
hñrent iuſtã cãm cõtradicẽdi, q dẽrẽt euitare cõdẽnationẽ
expẽſarũ. Ex gl. opp. ͻ tex. vł. n. q iſta cõpoſitio ñ dẽbat ob-
eſſe platis, ex quo ipſi nõ cõſenſerãt, vt ĩ. l. tres fratres, ff. d
pac. & ĩ. l. nec ignorãs, C. d dona. Sol Hoſ. dicit ͻriũ ꝓcede
re, qñ ptes nullo mõ cõſẽſerãt cõpoſitiõi. Sed tex. iſte dẽt
intelligi, qñ p prius dat iudici ptãs cõpõnẽdi, ut altè & baſ
sè ſm uulgare quorũdã poſſit arbitrari, & inter ptes cõpo
nere. nã tũc ex hac gñali ptãte pt iſte cõpromiſſarius dare
de iure unius alteri in pte & ĩ totũ, nec poterit cõqueri qs
4 ex quo ſemel cõſenſit, arg. ĩ. l. cũ mãdato, ff. de min. †Et no.
ſingulr̃ hoc dictũ. nã ſolet quotidie allegari hæc opi. Hoſt.
q ſi partes ͻpromittẽtes dederũt ptãtẽ arbitratori arbitrã
a di altè & baſsè[a] ꝓut ipſe uoluerit, nõ pt ptextu læſionis pe
ti reductio ad arbitriũ boni uiri; de quo pleni⁹ dico ĩ. c. qn
tauallis, de iureiur. Scđo põt intelligi tex. ſm eũ, q pp fece
rat cõpoſitionẽ, ſed nõ publicauerat ptib⁹. Sed prius uole-
bat hr̃e cõſenſum platorũ: & ex hoc no. q ptes pñt cõſenti-
re laudo iã facto nõdũ publicato, nec pñt poſtmodũ cõque
ri ptextu lęſiõis, q ĩtellige, dũmõ dolus abſit. nã dolus fu-
turus nõ pt remitti, l. creditor §. Lucius, ff. mãda. Tertiò pt
intelligi ſm In. An. q cõpoſitio bñ dẽbat detegi platis, &
habito ipſorum cõſenſu dẽbat poſtmodũ publicari p totã
ꝓuinciam; & ꝓ hoc facit tex. ibi: *ſolemniter publicetis*; & quę-
libet lec. eſt uera in ſe &c. Nico. Abbas.

De treuga, & pace. Rubrica.

1 *Iudex an & quando poſſit cogere partes ad pacem uel concordiam tã in ciuili bus, quam in criminalibus. 3.*
2 *Iudex pot eſt cogere partes ad faciendam treugam.*
Fideiuſſores de nõ offendendo poſſunt dari officio iudicis, ubi timetur ſcãdalũ.

Quia iudicũ eſt diſcordantes ad pacẽ reducere. 90. di. p totũ, iõ
poſt tractatũ de off. iudicũ, merito annectit hæc rub. uel pt cõtinua
ri hæc rub. ſcđò ad rubricã. ſ. ꝓximã. Quia maiorũ & ſupiorũ eſt
1 treugas & pacẽ inire, ſubditorũ uerò obedire, iõ &c. †Et ex hac con
b tinuatione q̃ro ultra Doct. nũqd iudex b poſſit cõpellere ſubditos
c ad pacẽ fiendã c? & dico q ſic, tã ſecularis reſpectu ſubditorum, q
eccleſiaſticus reſpectu clericorũ rõne pc̃ti, ut ꝓbatur 90. diſt. in. c. ſi
qs contriſtatus, & c. placuit, & ibi no. in gl. de iudice ſeculari. Ad
idẽ c. nouit, de iudi. ubi dr̃ q ad Papã ptinet reformare. pacẽ. nã rũ
pẽs pacem uenit ͻ pceptũ charitatis, qa pax nihil aliud eſt, quã cha
ritas, ut ibi. & hãc opi. q iudex poſſit, tenet Bar. in. l. congruit, ff. de
offi. pſi. ibi tñ diſtinguit, q aut diſcordia eſt inter ciuitatẽ & ciuita
tẽ, & tũc ſupior dẽt interponere partes ſuas, in aut. de mãda. prin. in
§. deinde. aut eſt inter priuatos, & tũc aut eſt cã criminalis, aut ciui
lis. primo caſu iudex põt cõpellere ad pacẽ rõne publicę utilitatis.
nã in ciuilib⁹ diſſenſionib⁹ ſæpe reſpublica lædit, l. ſi qs ingenuã. §.
fi. ff. de captiuis. Si uerò cã eſt ciuilis, tũc pt monere ad cõcordiã, nõ
aũt cõpellere ſm eũ, ut no. in. l. 1. §. & poſt operis, ff. de no. ope. nun.
Hoc ultimũ puto uerũ, niſi lis magno tpe durauerit, & eſt ita intri
cata, q de facili extirpari nõ põt. nã tũc iudex põt cõpellere ad cõ
cordiã, licet non ſit ciuilis, ut eſt tex. no. in. d. c. placuit. †Scđo q̃ro,
2 nunqd poſſit iudex eodẽ mõ ad treugã fiendã cõpellere? & dico q
ſic & multo fortius quã ad pacẽ, ar. ĩ. c. 1. Itẽ treuga eſt quaſi qdam
pax ad tps, ſed ſi iudex põt ad pacẽ cõpellere, ut s. dixi, fortius ad
treugã, qa q põt totũ, põt & partẽ, ut in. c. paſtoralis. §. Itẽ cũ totũ,
de offi. deleg. & l. quæ de tota, ff. de rei uẽdi. ad idẽ bo. tex. in. l. illi-
citas. §. ne potentiores uiri contumeliis. ff. de off. præſi. ubi dicitur q
ad officium iudicis pertinet prouidere, ne potentiores uiri contu-
meliis afficiant humiliores. Dic etiam q ubi quis veriſimiliter ti-
met offendi p aduerſariũ, põt iudicis offm̃, im-
d plorare, d ut ipm̃ cõpellat ad pſtãdã cautionẽ d
nõ offendẽdo nec ſe nec ſuos, & iudex tenet in
hoc offm̃ ſuũ impartiri, ut ĩ d. §. ne potẽtiores,
& ibi plenè p Bar. & bon⁹ tex. ĩ l. denũciam⁹, C.
d his q ad eccl. cõfu. & ibi p Cy. & bñ facit tex.
in c. lr̃as, in fi. de teſti. ſpo. & in c. de bñdicto 32.
3 q. 1. aliqd p In. in c. graue, de ſen. excõ. † Tertio
q̃ro, nũqd officiales, qb⁹ datũ ẽ liberũ arbitriũ
ſup bono & pacifico ſtatu ciuitatis, poſsint cõ-
pellere ſubditos ad pacẽ? & dic q ſic, ut patet
ex pdictis. nã reſpublica lędit ex diſſenſionib⁹ ci
uilib⁹. vñ ptinet ad pacificũ ſtatũ ciuitatis, ut
ſubditi reformẽt pacem, & hoc tenet Bar. in l.
ambitioſa, ff. de decr. ab ord. facien.

SVMMARIVM.

1 *Iudex eccleſiaſticus poteſt cogere partes ad treugam.*
2 *Excõicatus in uno loco, ẽ excõicatus per totũ mundũ.*
3 *Pax pœnalis, uel treuga ſi fuit rupta per utranque partem, an utraque pars poſſit agere ad pœnam?*
4 *Lex poſitiua utrũ obliget contrauenientem ad peccatũ?*
Lex uel ſtatutũ an & quãdo tollatur per deſſuetudinẽ.
5 *Cõfirmare ſumitur aliqñ pro obſeruare, & approbare.*

CAP. I.

Treugas. Statuit tempora
treugarũ, & pę-
nã uiolãtiũ. Caſus lr̃al. hic nõ fi
gurat. Per te uideas lr̃am. nõ. n.
tenetur quod hic ſtatutum eſt: qa nõ fuit
approbata iſta treuga, & in c. ſequenti li-
1 tera patet Be. †No. primo q iudex eccle-
ſiaſticus poteſt ex cauſa compellere lai-
cos ad treugã, de qua hic: quia hoc prin-
cipaliter fit ob honorem Dei, ut iſtis die-
bus & tẽporibus poſſint homines liberi⁹
uacare diuinis. nã in quinta feria debent
homines ceſſare propter reuerentiã aſ-
ſumptionis, & quia illo die Chriſtus fe-
cit cęnam apoſtolis, de conſe. diſtin. 1. ca.
porrò, & diſt. 3. c. literis. In die ueneris fit
pp reuerentiã paſſionis. In die ſabbati,
qa diſcipuli latuerunt pp metũ iudæorũ, b
& qa corpus Chriſti latuit in ſepulchro:
In die dominico, qa oẽ inſigne Deus illo
die inſtituit 75. diſt. in c. qđ die. Secundò
no. ibi: *præcipimus*, q q nõ ſeruat iſtas treu
gas, peccat mortaliter 14. q. 1. c. qſqs §. q
pcipit, & in c. 2. de maio. & obe. patet etiã
ex alio, qa trãſgrediẽs dẽt excõicari, &
excõicatio nõ fert niſi ꝓ mortali, ut in c.
nemo, & in c. nul⁹ 11. q. 3. An aũt hodie
hæc cõſtitutio liget, cũ nõ ſeruet in oib⁹,
2 dicã cũ glo. † Tertio no. q excõicatus[c] in
e una diœceſi debet haberi ꝓ excõicato per c
uniuerſum orbẽ, cõcor. 11. q. 3. c. curæ. Ex d
cõicatio ergo nõ claudit territorio, quia
cũ afficiat ãiam & corp⁹, ſeqt pſonã, ſicut e
lepra leproſum 1. q. 1. c. cito turpẽ, & s. de
of. ord. c. ad reprimẽdã. No. q epi ad iuſti-
tiã cõſeruãdã tenent ſibi mutuo impẽde-
re auxiliũ & cõſiliũ. Vlt. no. ex fi. lr̃æ, q p-
latus tepidus in iuſtitia exequẽda, põt de-
poni a dignitate ſua, facit 18. q. 2. c. ſi quis
f Abbas. [f] Et negligẽtia plati eſt peccatum
mortale, ut no. gl. s. de of. arch. c. ea q, &
idẽ dic in diſſimulatiõe, ut no. gl. ĩ c. cleri- f
cis, d im. eccl. li. 6, facit 43. di. c. ſit rector.

a ZACHARIAS. Altè & baſſè. Tu tene indubie ͻ̃ſiliũ, dũ uult, q p
cl'am alte & baſſe, tollat. reductio ad arbitriũ boni uiri, ut p Pau. de
Ca. cõſi. 70. & cõ. 82. & p ea q poſui ĩ apõ. ad iſtũ, ĩ c. dilectus, nu. 16.
uer. ad arbitriũ, de arb. ubi pleniſsime & remiſsiue hũc articulũ exa
minaui. & ſi q̃rat qſpiã, qd igit talis cl'a opat? dic, q p talẽ cl'am pt
enormiter lędere,
dolũ dum tamen
adſit, ita not. hic
Ioan. And, Bal. &
do. in l. & ĩ maio-
rib⁹, C. de app. & ĩ
c. 1. §. inter pares,
col. 2. in fi. uer. ſed
hic q̃ro, d le. Cõr.
ĩ uſib. feu. & I. ud.
Põt. ĩ rub. de arb.
q pdicta firmat.

ANT. FRAN.

Altè & Baſsè.
Circa hoc dũ dr̃,
q in dubio ẽ tenẽ
dũ, q iſta cl'a, altè
& baſsè, appoſita
in cõpromiſſo nõ
tollit reductionẽ
ad arbitriũ boni
uiri, dicas, q hæc
vñr eſſe adinuicẽ
ͻ̃ria. nã aut arbi-
ter abſque dolo
enormiter lędit p
tẽ, & hoc caſu ẽt
ſm iſtũ apoſtillã-
tẽ uirtute h⁹ cl'æ
põt enormiter læ
dere, qđ ẽt uoluit,
Io. An. hic. Si ue-
ro dol⁹ ĩteruenit,
tũc rõne doli põt
peti reductio ad-
uerſus enormẽ læ
ſionẽ. utrũ ergo ͻ-
cedat reductio, uł
nõ, dependet ab
hoc, an interuene
rit dol⁹, vł ñ inter
uenerit, de quo ui
de ẽt p Ale. de Im.
ĩ l. ſocietatẽ, ĩ §. ar
bitrorũ. ff. ꝓ ſoc.
b Nũqd iudex. ui-
de Abb. ĩ cõſ. 180.
uol. 2. & ĩ c. ſi qñ,
co. ſi. de offi. dele.
aliqd p Ale. ĩ l. 1.
§. & p⁹ opis ff. de
op. no. nũ. eũdem
Ale. & Mod. ĩ l. q-
dã æſtimauerũt, ff.
ſi. cer. pe. Bal. ĩ c. cũ
eccleſia uulterana,
de ele. no, ĩ l. 1.
C. ut q de ſunt ad
uoc. par. iu. ſuppl.
c Ad pacẽ fiendã.
Adde Ro. cõ. 126.
d Implorare. Ad-
de Ro. cõſ. 243.
e Qđ excõicat⁹. ui
de Mo. p⁹ Bar. in l.
cũctos pplos, C. d
ſum. tri. & fi. cath.
ubi ẽt tãgũt an bã
nit⁹ ĩ uno loco cẽ
ſeri dẽat bãnitus
ubiq; ? põit ẽt Ab-
ba. aliqd ad ꝓpo
ſitũ ĩ c. poſtulaſti,
col. 5. de fo. cõpe.
f C. ſi qs Abbas.
De negligẽtia p-

torũ, uide multa per Corſetũ in c.grãdi, in ultima char. de ſup. negl. prælat. in 6. & in ſingu. ſuis in uer. negligentia, uerſi. prælatus ꝗtũcũq; & ꝙ neglĩgẽtia in prælato ſit mortale peccatũ, tenet Gemin. in c. diſpẽſatio 13. diſt.

a Notabis. Adde Alex. cõſi. 119.1. li.
b Vtẽtium. Adde Are. conſi. 154.
SEB. SAPIA.
c Nõ cõtradicẽte. Vide Roma. in cõſ. 512. inci. Quo ad primũ. Pet. de Anch. in cõſi. 278. inci. Iure ſtatutorum, cum infinitis congeſtis per Fel. hic.

nec pp timorẽ dẽt deſerere uel differre
iuſtitiã: qa irã Dei ſup ſe inuocat q magis
timet hoĩem, quã Deũ. vñ bonus paſtor
dẽt aĩam ſuã ponere ꝓ ouib⁹ ſuis, ut hř in
Euangelio, & trãſumptiuè in c. niſi cum
3 pridẽ, de renun. † Vltra do. q̃ro in tex. mãdaĩ
puniri q hmõi treugas nõ obſeruauerit,
& loq̃ĩ tex. de treuga canonica, ideſt à
canone inducta. Sed q̃ro, qd in cõuentionali,
uel in pace? Pone duo fecerũt treugã
uel pacẽ, & appoſita fuit pœna cõtrafaciẽti.
demũ ambo cõtrauenerunt, nũqd poſſit
un⁹ ꝯ aliũ ad pœnã agere? cõclude poſt
Bar. in l. cũ př §. libertis, ff. de leg. 2. ꝙ aut
neſciĩ qs primo fregit pacẽ ſeu treugã, ut
qa fortè eodẽ momẽto ſe inuaſerunt, &
tũc alter nõ põt agere ꝯ alterum, ut in d. §.
libertis. Aut cõſtat qs primò cõtrauenerit,
& tũc primus nõ põt agere ꝯ ſcm, ſed ſecũdus
bene põt agere cõtra primũ, quod
a bñ notabis,[a] ꝓ hoc facit tex. in d. §. libertis,
& l. q̃ o §. inter locatorẽ, ff. loca. & qd
no. in gl. in c. dilecti, de arbi. nã ſecundus
nõ tenebaĩ ſeruare pacem primo, ex quo
primus nõ ſeruauit eã: qa ꝓmittẽs pœnã,
uel quicquid aliud, intelligiĩ promittere,
inquantũ alius ſeruat quod promiſit. vñ
ſi ille nõ ſeruat ꝓmiſſum, nõ teneĩ iſte ad
obſeruantiã, ut in c. puenit, de iureiur. & ĩ
rła, fruſtra, de reg. iur. li. 6. ſed primi⁹ incidit
in pœnã uiolando pacẽ ſeu treugã. In
gl. 1. No. gl. ꝙ p treugã nõ eſt finita diſcordia:
pax uero eſt finis diſcordiæ, ſcm Hoſt.
& dẽt pax eſſe in uolũtate: guerra uero in
neceſſitate. nã dẽt qs pugnare ut pacẽ habeat
23. q. 1. c. noli. Vel dic ut dixi ſup rubrica,
ꝙ pax eſt charitatis uinculũ, ut dicit
tex. in ca. nouit, de iudi. charitas uero eſt
amor Dei & ꝓximi, de pœn. diſt. 2. c. charitas.
In gl. 2. ibi: *quando ineuitabilis urget neceſſitas.*
pro hoc tex. in c. qd nõ eſt licitũ ĵ.
de reg. iur. ubi dř, ꝙ Machabæi uiri ſancti
ſine culpa in ſabbato pugnabãt, & hoc pp
neceſſitatẽ. Sed põt intelligi contrarium
in defenſione: qa in oĩ tempore debet q;
ſe defendere, ne pereat, nec peccat tuẽdo c
corpus ſuum, ut in cle. unica, de homic. vñ
clericus nullã incurrit irregularitatẽ occidẽdo
aggreſſorẽ ſuũ, ſi alr euitare ꝑiculũ
nõ potuit, ut ibi. iſte uero tex. põt intelligi
ĩ pugnatore, ut no. gl. ĩ c. ſi nulla, all. ĩ
4 gl. † Et ĩ fi. gl. No. hãc ultimã q̃õnẽ gl. ſingu.
& nõ tradas obliuioni, ex qua hẽs, ꝙ
lex poſitiua ẽt ꝓceptiua ñ obligat ad peccatũ,
b ſi nõ fuit morib⁹ utẽtiũ[b] recepta, vł ſi
ꝑ deſuetudinẽ abiit, & hanc opi. gl. tenet
Goſ. hic in ſum. & Inn. & Ho. in ſumma h⁹
ti. Sed hic tenuit ipſe Hoſ. ꝯriũ. moueĩ, qa 5
iſta ẽ lex ꝓceptiua, ut patet ibi: *ꝓcipimus*, ergo
a principio ligauit ꝯuenĩẽtes ad pctm;
ergo ꝑ nõ obſeruãtiã nõ tollitur eius diſpoſitio:
qa tps nõ eſt mod⁹ tollẽdi obligationẽ,
ut in l. obligationũ §. placet, ff.
de act. & obli. & principiũ fuit uitioſũ, cũ
peccauerint cõtrauenĩẽdo. Et ad §. leges,
alle. ĩ gl. & §. fi. eadẽ diſtinctiõe, rñdet ipſe,
ꝙ illi tex. ñ loquunĩ in legib⁹ ꝓceptiuis &
ſtatutariis. ponit exẽplũ ĩ c. ſtatuim⁹ ĵ. ti. 1

2. & no. incidẽter hoc dcm. nã ſentit, ꝙ diſpoſitio dicti. c. ſtatuimus,
tolli ꝑt deſuetudine, ſed uide tu qd ibi dixi. iſte verò
tex. ſcm cũ loq̃ĩ ĩ. l. ꝓceptiua. Alii uero diſtinguũt, ut refert
Io. An. inter leges, q̃ apponũt pœnas ipſo facto, & illas q̃
mãdãt infligi, ut in primis nõ hẽat locũ conſuetudo ꝯria, cũ
ſtatim ꝯfaciẽdo incidãt iſti in pœnã, & in factũ dãnatũ. 24.
q. 1. in c. audiuimus. d. Ant. hic. diſtinguit, ꝙ aut lex ꝓceptiua
emanauit in fauorẽ priuatũ, & ꝑt tolli cõſuetudine, ſicut
ꝑt tolli pacto & renũtiatiõe, ut no. in l. de quibus, ff. de legi.
Aut emanauit ĩ honorẽ Dei, aut ĩ fauorẽ publicũ, & tunc ſi
ſubditi nõ obſeruauerũt, ſciẽte ſuꝑiore & patiẽte, talis lex
nõ ligat, nec reqritur aliqua præſcriptio: qa ex quo ſuꝑior
uidet & patitur, nõ vř uelle, ꝙ lex ſua uinculũ inciat, ſed ſi
ſuꝑior ignorat, tũc peccãt ꝯtrauenĩẽtes. Sed ꝯtra hoc ultimũ
& ꝯ Hoſt. vř tex. ĩ. c. fi. de cõſuetu. ubi tex. apertè ꝓbat, ꝙ
oĩs lex humana ꝑt tolli cõſuetudĩne, dũmõ, ſit rõnabilis &
ltimè ꝑſcripta. Vñ ibi ſolũ ꝯtra ꝯſuetudinẽ cõſeruaĩ ius diuinũ.
nec priuati dñtur tolleř legẽ ſuꝑioris, ſed ipſe ſuꝑior
cõſenſum ꝑſtãdo huic conſuetudini in eo, qd ſtatuũt iura,
ut ꝑ ꝯſuetudinẽ poſſit tolli ius poſitiuũ. d. c. fi. Inn. ſuꝑ rub.
quẽ ſequiĩ Io. Cal. hic, uult in effectu, ꝙ aut lex ꝓceptiua ẽ
talis, ꝙ eius ꝯtrariũ eſt in ſe mortale pctm; & tũc nõ ꝑt tolli
cõſuetudine, ſicut nec ꝯtraria lege. aut eius ꝯtrariũ nõ eſt
in ſe mortale pctm; & tũc tolliĩ ꝑ deſuetudinẽ. Dixit etiã
Cal. ꝙ ſufficit in hoc tps. 10. anno. alleg. no. in. c. fi. de cõſue.
lib. 6. Ego ſic diſtinguerẽ, ꝙ aut lex ꝓceptiua nunquã fuit recepta
in obſeruãtia ſciẽte legiſlatore, & ualẽte ꝯtradicere
& nõ cõtradicẽte; & talis lex nõ ligat; & puto ꝙ nõ reqriĩ
tps ad inducendã ꝑſcriptionẽ, ſed ſufficit binus uel trinus
actus in cõtrariũ; qa hic nõ agimus de ꝑſcribendo cõtra legẽ,
ſed de ĩpediendo uinculũ. nã per binũ uel trinũ actũ apparet
de conſenſu ſuꝑioris, arg. in, l. 3. C. de epiſ. audiẽ. & in
c. ita nos. 25. q. 2. Si uerò aliqui ſeruant in eodẽ loco; & tũc
non ſeruãtes nõ uidẽtur excuſari, ar. c. cũ iandudũ, in fin. de
ꝑben. aut ſuꝑior ignorat; & tũc puto ꝙ reqriĩ ꝑſcriptio. 40.
ann. dũmõ cõſuetudo ſit rõnabilis; ut qa fundaĩ ſuꝑ aliqua
rõne, ut uult tex. in. d. c. fi. ſi. n. cõtrariũ legis in ſe eſſet malũ
conſuetudo nõ eſſet rõnabilis, de iureiur. c. intellecto; & ſic
ſalua opi. Inn. Nec ob. ꝙ in princi. oẽs peccauerunt cõtraueniendo.
nã duplex eſt rñſio. Primò, ꝙ ſi moti fuerint ex aliqua
cã rõnabili, nõ peccauerũt; qa ipſemet ſuꝑior indulſiſſet:
ad hoc qd no. Archi. in. c. vtinã. 26. di. uel ſcdò ſucceſſores
eorũ, q cõtrauenerũt, nõ peccauerũt: quia potuerũt exiſtimare,
ꝙ ex aliqua irrationabili cã illa lex nõ ſit obſeruata,
ar. corũ q̃ no. gl. in. c. de quarta, de ꝑſcrip. Et ꝙ lex ꝓceptiua
nõ illa queat ſciẽte ſuꝑiore & nõ cõtradicẽte[c] allego bonũ
tex. iũcta gl. 20. di. c. 1. & in. c. cũ olim, de cleri. cõiuga. in
cõſuetudine inducẽda in ſacramẽtalibus, ita uoluit gl. no,
in. c. uir, de ſecũ. nupt. Et cõtra regulã, quã hic recitat Inno.
allego bo. tex. cũ gl. in. c. cũ multæ. 15. q. vl. nã olim erat ſtatutũ,
ꝙ filii nati ex cõiugio ꝑſbyterorũ eſſent ſerui eccłiæ;
& ſic pœna erat inflicta ipſo iure; & tñ ibi dicit glo. ꝙ hodie
eccleſia ex nõ obſeruãtia ꝑdidit illud ius. Ex quo infero,
ꝙ quantuncunq; lex apponiĩ pœnã ipſo facto, nihilominus
põt tolli cõtraria cõſuetudine; qa in nõ exigẽdo pœnã
cõmittiĩ cõtra legẽ. nã & ꝑ ñ uſum tolliĩ lex, ut no. Io. An.
in c. Ioannes, de clericis coniug. & Cyn. in. l. 2. C. quę ſit lõga
5 cõſuetudo. † In gl. in uer. *confirmet*, No. bñ iſtã glo. ꝙ ubi
confirmatio exigitur à pari, capiĩ cõfirmatio pro obſeruãtia.
nõ. n. poteſt capi proprie, quia par. uel inferior non poteſt
confirmare factũ ſuperioris, uel paris; & ideo uerba capiuntur
impropriè; ſimile in. cap. ſtuduiſti, de offi. or. Et ex
hoc infertur, ꝙ ſi quis promiſit, ꝙ Titius confirmabit talẽ
contractũ: debet intelligi ꝙ ille obſeruabit & approbabit,
quantũ in eo erit, quod bene not. Sequens. c. nihil hẽt, niſi
ꝙ ꝑſbiteri & alii de quibus in text. gaudẽt priuilegio. &c.

SVMMARIVM.

1 *Saluusconductus datus alicui ad eundũ, intelligitur etiam datus ad redeundũ.*

Saluuſ.

2 *Saluusconductus datus alicui bannito vt possit securè ire in ciuitatem, an tollatur per primam vicem?*

C A P. II.

Nnouamus. Personę hic enumeratæ plena securitate gaudent t̄pe guerræ. Not. 1. personas hic ennmeratas, quæ t̄pe guerræ debent gaudere plena securitate; malè t̄n obseruat̄. Et no. in eo, q̄d dicit de mercatoribus, q̄ Papa p̄t
1 ex cā dare securitatē aliq̄bus laicis t̄pe guerræ. † No. 1. ibi: *euntes vel redeuntes*, ar. q̄ securitas data in eundo, dēt intelligi data ēt in redeundo. nā ista duo cōiter æquiparant̄ in iure, vt in c. magnæ, in fi. j. de voto. & bon. tex. in l. si cui, ff. ex quib. cau. maio. no. Bar. in l. vt inuir, ff. de sep. vio. p̄bat̄ rōne. non. n. quis dr̄ securè venire ad certū locū, nisi securè possit
2 morari, & inde recedere. † Sed dubitari p̄ōt de q̄ōne quotidiana vltra doct. hic. Pone data est securitas alicui ex bānnito, vt possit securè venire ad hanc ciuitatē, & redire; nunquid p̄ primā vicē tollat̄ hæc securitas & priuilegiū, an verò possit venire pluribus vicibus, vel in infinitū? Old. disputauit hanc q̄ōnem, & recitat Bar. in l. 1. ff. ad leg. Iul. maiest. & breuiter distinguo post eos, q̄ aut securitas fuit petita & determinatè concessa; & tunc standū est determinationi; vt puta si fuit dcm̄, vt veniret sp̄, vl̄ q̄d sil̄e, arg. 6. q. 3. c. scriptū. Aut fuit determinatè petita, sed indeterminatè concessa; vt puta q̄a vnus exbānitus petiit vt possit p̄ decē dies esse in ciuitate, & superior cōcessit indeterminatè; & tūc intell̄r cōcessa secundū petitionē; q̄a r̄nsio adaptāda est petitioni seu interrogationi, inst. de inut. stip. in §. p̄tereà, & est bo. tex. in c. inter dilectos, in §. cæterū, de fi. instr. ibi ex forma petitionis &c. Notabis illū tex. aut petitio fuit īdeterminata, sed cōcessio determinata; & intelligimus securitatē cōcessam s̄m cōcessionē, & nō s̄m petitionē: q̄a sup̄ior vr̄ restrinxisse petitionē; q̄d no. Nā priuilegiū & indulgentia sumunt vires à cōcessione, & nō à petitione, licet in dubio cōcessio referat̄ ad petitionē, vt in p̄cedenti mēbro: secus q̄n sumus certi, vt hic. Et hoc notabis; q̄a sæpe Papa signādo supplicationē restringit petitionē, vt n̄ excuset̄ impetrās ex eo, q̄ dedit supplicationē ḡnalē; & pridie fuit in sc̄ō. aut petitio fuit sc̄ā indeterminatè, & ꝯcessio ēt indeterminatè, vt puta q̄a simpl̄r
a dat̄ securitas veniēdi & redeundi; & intell̄r de. 1. vice [a]. Ad hoc facit tex. in l. boues. §. hoc sermone, ff. de ver. sig. & in l. hęc cōditio, ff. de cond. & dem. vbi dr̄, q̄ si sit alicui relictū, cū nupserit, intell̄r de primis nuptiis. hoc verū, nisi fuisset data securitas ad certū actū, puta q̄ p̄ pace fiēda posset securè venire & redire; tūc duraret hęc securitas, quādiu veniret p̄ ꝯtu pacis; sed pace sc̄ā cessat securitas seu saluusc̄ōduct⁹, & pro hoc tex. hic, iūcta gl. in verbo: *existentes*; quā notabis.

De pactis. Rubrica.

Viso de officijs omniū iudicū, & præsidentiū, de ipsis iudicijs videndum est. sed quia vocati ad iudicia q̄nq; paciscuntur, q̄nq; transigunt; ideò author anteq̄ intret tractatū de iudicijs, de his præmisit; & primò de pactis, tanq̄ de nobilioribus. vel continua ad p̄ximā rubricā hoc modo. Supra visum est de pace, sed quia pactū est quædam conuentio ex pace facta, ideò post rubricā præcedentē subijcit istā.

S V M M A R I V M.

1 *Pactum nudum ligat de iure canonico. 2. 3. 5. unde infrà nu. 3.*
3 *Actio an nascatur de iure canonico ex nudo pacto?*
4 *Pactum nudum quid sit, & quibus modis vestiatur.*

C A P. I.

Ntigonus. P̄ōt primò ḡnal̄r summari sic.
5 † Pacta quātūcunq; nuda seruāda sunt. Vel al̄r sic. Iudex ecc̄liasticus p̄uidet seruanti pactū ꝯ nō seruantē. Diuidit̄. Nā primò ponit̄ dcm̄ Antigoni Ep̄i. Sc̄d̄ò approbatio cōcilii, ibi: *dixerūt vniuersi*. Casus l̄ralis. Antigonus Ep̄s Matriceñ. in concilio Aphricano grauē deposuit querimoniā de Optantio Ep̄o: quia cū inter se pactū fecissent, q̄ alter nō subtraheret alterius pp̄l̄os. Optātius Ep̄s nō seruauit pacta inita inter eos. Sed alliciebat pp̄l̄os Antigoni. vñ petebat vt pacta inita seruarent; aut cōuēctus, si se n̄ correxerit, ecc̄liasticā sentiat disciplinā. vniuersi dixerūt pax seruetur; pacta custodiant̄. B. No. 1. iūcta suprascriptione modū & practicā cōdēdi legē in cōcilio ḡnali vel p̄uinciali. Nā vnus de cōcilio fa a cit p̄positionē, & reliqui, si eis placet, vl̄r statuūt, illā cōfirmādo, vel restringendo, seu ampliādo. Et ita cōiter obseruat̄ in aliis actibus vniuersitatis. No. 2. q̄ appl̄one ecclesiasticæ disciplinæ venit s̄nia censuræ, vt excōicatio, interdictū, & suspēsio j. de ver. sig. c. quærēti. No. 3. ibi: *vniuersi*, q̄ cōciliū ḡnale est q̄dā vniuersitas, ibi. n. existētes nō vt singuli, sed vt vniuersitas, disponūt. rep̄ntat. n. cōciliū vl̄em ecc̄liā, de cōse. di. 1. c. ecc̄lia. hinc dico stādū esse in disp̄ōnibus cōcilii iudicio plurimorū; ad hoc bo. tex. 61. di. c. nā r̄l̄r in factis vniuersitatis p̄ualet plurimorū s̄nia, vt in c. 1. de his, q̄ fi. à p̄la. & in l. aliud. §. referr̄, ff. de reg. iur. & in l. q̄d maior, ff. ad munici. Vlt. no. & tene mēti ex eodē verbo, q̄ lex edita in cōcilio fit noīe ipsius cōcilii, & n̄. Papæ t̄m. hic. n. nulla fit mētio de Papa, q̄ p̄sidebat in cōcilio, sed solū de ipso concilio. Ex quo infert̄, q̄ p̄tās ecc̄l̄iæ ē in ipso cōcilio vl̄i, licet p̄p̄ sit ibi tanq̄ caput ipsi⁹ corporis; p̄ hoc 24. q. 1. c. q̄dcūq;. vbi dr̄, q̄ p̄tās data fuit toti ecc̄l̄iæ in p̄sonā Petri. Petrus āt fuit caput. Ad idē c. 1. de iud. in eo, q̄d ibi dr̄: placuit sanctæ synodo; & b dic vt ibi pleni⁹ dixi. nā q̄nq; lex edit̄ noīe Papæ cū approbatiōe cōcilii, vt in c. licet, de elec. vñ puto, q̄ cū mā legis originat̄ à p̄p̄ licet cōciliū approbet: t̄n lex edēda est noīe Papę, à quo sumpsit vigorē & originē. nā & sine cōcilio Papa p̄t legē cōdere 9 q. 3. c. cūcta p̄ mūdū, & q̄d no. gl. in c. ad apostolicæ, de re iud. li. 6. aut mā legis originat̄ à cōcilio; & tūc noīe cōcilii lex edēda est. nā in cōcilio interest Papa vt caput p̄ hoc c. Osius, j. de elec. cū multis sil̄ib⁹, & 1. q. 7. c. cōueniētib⁹: quinimò maioris roboris ē cōst̄ō totius ecc̄l̄iæ, quā solius Papæ t̄m, vt no. in c. cū dilectus, de elec. fa
2 cit q̄d no. Arc. 18. di. in sum. † In gl. 1. ibi: *per pacta inita inter ep̄os*. nō apparet rō, quare gl. restringat istū tex. de pacta inita inter Ep̄os; sed fortè hoc cā exēpli. vñ intelligas melius tex. ḡnal̄r, q̄ inter quoscūq; pacta inita, ex quo nō sunt à lege improbata p̄p aliquā turpitudinē; obseruanda c fuit. vñ iste tex. dēt h̄re locū nedum inter clericos, sed ēt inter laicos, ex quo ḡnal̄r loquit̄. nā laici peccant nō seruādo pacta & p̄missiones, vt in c. iuri. 22. q. 5. ergo p̄t recurri ad iudicē ecclesiasticū, qui h̄ēt obuiare p̄cō, vt in c. nouit, de iud. vt cōpel-
3 lat laicos ad obseruantiam pactorū. † Sed dubitat̄ circa intell̄m huius. c. Verū ex nu
b do pacto[b] oriat̄ actio, [c]. i. ius agendi in iu
c dicio? Glo. propè fi. colligit ex tex. arg. q̄ sic. Io. An. dicit, q̄ melius gl. diceret; & ita patet hic; quasi sentiat Io. And. q̄ hic est casus expressus, q̄ det̄ actio. nā tūc dēt allegari tex. in ar. q̄n id ad q̄d allegat̄, aper-

SER. SAPIA.

a Prima vice. Circa hanc regulam, q̄ verba debēt intelligi de primo actu, vltra ea quæ cumulat Feli. hic, vide Bal. in proœ. decre. in 4. colu. vbi dicit q̄ legatum factum pro dotandis mulieribus, intelligitur p̄ primis nuptijs. vide etiam Card. in consi. 49. inci. cum testatoris uoluntas. vbi dicit, q̄ legatum factū debentibus maritari, non intelligitur de viduis. multa cumulat. d. Ias. in l. duobus. §. 1. ff. de iureiur. in l. diuortio. §. quod in anno, ff. sol. matri. & Georgius Natta. in cle. sæpe, in prin. colu. 65. versi. quartò quæro, de verb. signi.

b Nudo pacto. vide latè per Ange. Are. in §. in personam, co. fi. inst. de acti. vbi tenet contra communem, q̄ etiā de iure canonico actio non oriatur, q̄d etiam tenet Sali. in l. legem, C. de pac. tamē communis est in contrarium, vt hic per Fel. & per Moder. in l. iurisgentium. §. igitur nuda, ff. de pac. & vide ad propositum quæ no. Feli. in c. quæ in ecclesiarum, col. 21. de consti. vbi dicit, q̄ princeps potest facere obseruari pacta & tenetur.

c Oriatur actio. Adde Alex. consi. 41. 3. lib. Ro. consi. 40.

tè nõ ,pbaẽ ex tex. sed subtiliter tex. indu
cẽdo. nã dr arg. quasi arguẽ & subtiliter
inuẽtũ, vt I c. forus. j. de ver. sig. & sic aper a
tè sentit Io. And. q ex nudo pacto de iure
canonico oriaẽ actio; & idẽ hic Host. di-
cẽs q idẽ dẽt eẽ de iure ciuili. nã cũ de iu
re ciuili sint alii casus, in quibus ex nudo
pacto oriaẽ actio, nec videanẽ i se hr̃e ma-
gnã rõnem spãlitatis; idẽ dr̃et dici gñalr
in oĩ pacto nudo; in hoc tñ nõ puto instã
dũ. Et vt intelligas mãm, primò videndũ
est qd sit pactũ nudũ, quid vestitũ, & an &
qñ de iure ciuili cõpetat actio; & sic vide-
bim⁹ clarè in quo differt ius canonicũ in
4 hoc à iur ciuili, & quaẽ. † Primò ergo sciẽ
dũ est, q pactũ est nomẽ gñale cõprehen
dens in se oẽm cõuentionẽ. est. n. pactum
gñalr sumptũ duorũ plurĩũve in idẽ pla-
citus & cõsensus. i. placitus cõsensus, vt le
giẽ & no. in l. 1. ff. de pactis, & in c. pactũ,
j. de ver. sig. & sensus huius diffinitionis
est, q id qd cõuenit, seu cõuentũ est inter
duos vel plures, dr pactũ quasi ad pacẽ ha
bẽdã scñ. hæc ẽ. n. vocabuli etymologia,
. i. expositio, vt in d. c. pactũ. Vñ oĩs ꝯctus
p̃t gñalr cõtineri noĩe pacti: sed vbi pactũ
assumit sibi specificũ nomẽ, nõ denomina
tur à suo gñe, sed à specie tanq̃ à digtnio-
ri. Vñ si vendidi tibi rẽ, appellaẽ emptio;
qa est dare hoc specificũ nomẽ, & relinqt
nomẽ gñis; sicut si volo appellare hoiem
nõ appellaẽ sub noĩe gñis, vt aĩalis, sed in
sua specie. vbi a sit cõuẽtio ñ p̃t hr̃e nomẽ
specificũ, qa plura sunt negotia quã voca
bula, vt in l. na, ff. de p̃scri. verbis; tũc stat
in noĩe sui gñis. Et qñq; est nudũ, & qñq;
vestitũ; sic dcm̃ ad instar hois, nã qñq; est
nudus, cũ nullũ hẽt vestimẽtũ, qñq; vesti
t⁹. Si. n. pactũ fiat ĩ puris & meris finib⁹ cõ
uẽtiõis; qa ñ intercessit aliqd extrinsecũ,
puta nec stipulõ, nec interuẽt⁹ alicui⁹ rei,
nec lr̃arũ solẽnitas, nec chirographũ; tũc
appellaẽ nudũ. inest. n. illa sola oblõ iuris
gẽtiũ. nã vbi ẽ cõsensus, ibi est oblõ iuris-
gentiũ, vt in l. cũ amplius, in §. is nã dẽt,
ff. de reg. iu. & in l. Stichũ, in §. nãlis, ff. de
solu. Exemplũ huius pacti nudi ponit gl.
multipliciter in l. iurisgentiũ, in §. igiẽ, ff.
eo. & inter cætera dat hoc exẽplũ quoti-
dianũ, s. ,pmisi tibi dare decẽ sine aliqua
interrogatione præcedenti, vel chirogra
pho. gl. tñ nõ persistit. nã vr̃ velle, q illud
nõ sit pactum, sed pollicitatio. nã dr̃ia est
inter pactũ & pollicitationẽ. nã pactũ est
duorũ vl plurĩũ. pollicitatio est vnius tñ
,pmittentis, vt in l. pactũ, ff. de polli. no.
gl. in cle. ne Romani, de iureiur. Sed Bar.
saluat istud exẽplũ intelligendo, q pars,
cui fit ,pmissio, consensit. nã tunc põt dici
pactũ, cũ interuenerit cõsensus duorũ; qd
no. Qñq; istud pactũ est vestitũ, & multa
sunt vestimẽta pactorũ. nã qñq; vestitur
vestimẽto verborũ. i. stipulatione, quæ fit
p̃cedente interrogatione & rñsione secu
ta, in l. 1. & 5. de ver. ob. & insti. e. in prin.
Qñq; vestiẽ chirographo, vt qñ p scriptu
rã meã promisi tibi dare decẽ, vel quid si
mile, vt insti. de lr̃arũ obli. qñq; vestiẽ cõ

a Interuentu. Adde, q etiam vestitur fauore militiæ. Item iuramento, vt voluit Roma. consi. 76.

sensu, vt in ꝯctibus iurisgentiũ, quę solo cõsensu perficiunẽ,
vt emptio & venditio, & sĩlia, l. ex hoc iure, ff. de iust. & iur.
Qñq; vestiẽ interuentu [a] rei, vt do tibi decẽ, vt p me aliqd
facias. nã si donaui & trãstuli in te ista decẽ, pactũ nõ dr nu-
dũ; vñ p̃t agi, insti. quib. mo. re cõtrahi. obli. in prin. & ibi p
gl. Vñ de iure ciuili fac regulã, q ex nudo pacto nõ põt agi,
sed excipi põt; quia oriẽ oblõ nalis pp cõsensum, vt in d. §.
5 igiẽ. Fallit de iure ciuili in quibusdã casibus. † Sed de iure ca
nonico dubitaẽ. cõiter tenet, q daẽ actio p istũ text. nã vbi-
cunq; ius approbat conuentionẽ, sp daẽ actio & ius agendi
ex illa cõuentione, vt in l. legitima, ff. de pac. sed ius canoni
cũ approbat hoc pactũ q̃tũcũq; nudũ; ergo ex eo p̃t agi, ma
ximè cũ pactũ quantũcunq; nudũ habeat approbationẽ &
cõcursum iuris diuini iuxta illud prophetæ. Quę ,pcedunt
de labiis meis nõ faciã irrita. & de iuro p̃allegato dr, q sim
plex loquela obligat; ita, q ꝯueniẽs peccat mortalr. Præte-
reà vbicũq; ius mandat aliquid fieri vel obseruari, sp datur
actio & exceptio, vt in l. vnica, ff. de cond. ex lege. & in l. sta
tuas, ff. de acq. re. do. no. gl. in c. cũ liberũ, de sepul. & in c. si
canonici, de offi. or. lib. 6. Sed ius canonicũ mãdat obserua-
ri ista pacta; ergo daẽ actio & exceptio & hãc opi. tenuerũt
gl. Host. Io. An. & d. Ant. & gl. & Arch. 12. q. 2. in c. quicũq;
suffragio. Sed Inn. in c. nouit, de iud. vr velle, q ñ dẽt actio,
sed officii iudicis imploratio, qd dicit ,pcedere ẽt in iuro.
de iuro lati⁹ dixi in c. cũ venissent, de inst. Quidã, vt d. Car.
amplexi sunt intellm restringendo istũ tex. vt solũ cõpetat
officii imploratio, intantũ vt nõ possit peti, vt quis præcisè
cogaẽ ad obseruãtiã pacti nudi, sed solũ vt nõ obseruãs ex-
cõicet: quia tex. iste solũ hoc vr innuere in eo, qd dicit: Aut
pacta obtineant firmitatẽ; aut ꝯueniẽs excõicet; & sic præci
sè nõ disponit, vt quis cogaẽ præcisè ad obseruantiã pacti.
Mihi nõ placet hæc restrictio: primò quia licet ista ,pposita
fuerint scã alternatiuè: tñ cõciliũ rñdet simplr, pacta custo
dianẽ; & sic nõ vr se restrinxisse, vt cõditionalr & alternati
uè fieret coactio, arg. in c. nõne, de præsump. & eorũ quæ di
xi. s̃. e. proxi. Itẽ adduco tex. j. eo. c. quaẽr. vbi simplr dr: Stu
diosè agendũ est, vt ea quæ ,pmittunẽ, opere cõpleanẽ. Pon
dera illud verbũ, studiosè, & illud verbũ, opere cõpleanẽ; nõ
ergo dẽt esse iudex cõtentus sola excõicatione. Car. tñ non
ita restringendo text. dicit, q cõpetit officii imploratio, &
nõ actio: quia actiones sunt proditæ à iure ciuili. l. 2. ff. de
orig. iur. no. Inn. in c. quę in ecclesiarũ, de cõsti. cũ ergo ius ci
uile nõ dẽt actionẽ nudo pacto, ergo nec de iure canonico.
hoc arg. vr p̃suasiuũ, & ,pcessisset olim; sed cũ hodie sint rõẽ,
quas præmisi, dicendũ est q cũ ius canonicũ approbet istud
pactũ, & mãdet obseruari pactũ; dẽt cõpetere ius agendi: q a
ista rõ a iuris ciuilis tacitè approbaẽ à iure canonico; ex quo
nõ reperiẽ reprobata, vt in c. 1. de no. ope. nun. sed in effectu
nõ refert an deẽ actio, seu cõdõ ex lege, vel officii implorõ,
dũmõ cõcludamus iudicẽ ecclesiasticũ posse ẽt laicũ p̃cis è cõ
pellere ad obseruãtiã pacti; & hoc teneas & notabis p̃dicta.

SVMMARIVM.

2 *Consensus alicuius quando requiritur in aliquo actu, nõ requiritur, quod ille dicat authoritatem nostram impartimur, dũmodo aliter appareat de consensu.*
2 *Securitas promissa alicui, intelligitur quod faciat securum ab exceptione iuris.*

CAP. II.

QVOTIES. Breue est, vel per alia verba põt sic
summari. Conuentio inualida per
cõsensum superioris validatur, & fuit fortè exor-
diũ confirmationis quorundã pactorũ. Casus lr̃a
lis. Si aliqua pactio vel conuentio facta est inter aliquos, ne
dubitatio fit in futurũ sup cõuentione illa, Papa requisitus
dẽt illã ratã hr̃e pro securitate partiũ. Et in caplo sequen-
ti dr, q ea quæ promittunẽ, adimpleri debent. Ber. No. pri-
mò, ibi: *in conuentionibus*, q conuentio idẽ est q pactũ, aliàs
non faceret iste tex. ad rubricã. Scdò no. q assensus qñq; ca
pitur pro authoritate, seu cõfirmatione. Et cape hanc regu
lã, q vbicunq; assensus exigiẽ à superiore in actu pertinenti
ad subditos

ad subditos, tunc assensus ibi sumitur pro authoritate, quæ quidē authoritas pōt appellari assensus; qā authoritas propriè est assensus authorizabilis cōpetēs alicui rōne officii publici, vt no. gl. & Inn. in c. 1. de reb. ec. nō alie. lib. 6. plenè not. in c. cū cōsuetudinis de cōsuetu. No. ibi: *ratihabitio*, q̄ in cōfirmatione fienda p superiorē non est necesse, q̄ superior dicat cōfirmamus: sed satis est q̄ dicat, ratificamus, vel verba sīlia. nō. n. refert quid ex æquipollentibus fiat, vt in c. li-
1 cet ex quadā. de testib. † Et ex hoc tex. quē bñ notabis, colli
a go argūm, q̄ si supior [a] interponit authoritatē alicui actui, puta venditioni rerū ecclesiasticarū, nō est necesse q̄ dicat: Authoritatē nostrā impartimur, sed satis ē q̄ appareat de cōsensu suo, nā intellr cōsensus pstitus sm subiectā mam, vt hic. vbi ratihabitio ponit pro cōfirmatiōe. Audio tñ q̄ Bal. tenet oppositū, q̄ dēt dicere ista verba: Authoritatē nostrā impartimur &c. & allegat dcm Inn. in c. cū cōsuetudinis pal. Sed pfecto Inn. hoc ñ dicit, si bñ pōderet; & facit q̄ nō
2 sit necesse. c. in vēditionib⁹. 17. q. 4. & c. placuit. 12. q. 2. † No.
b vlti. ibi: *pro securitate partiū*, bonū argū. q̄ tūc qs dr̄ securus [b] in aliquo facto, qñ nō timet aliquā iuris exceptionē. & facit hic sm do. Ant. q̄ si quis promisit facere aliquē securum in aliqua re, dēt ita ipsam re disponere, vt nihil de iure possit sibi obiici, ita q̄ possit sentire læsionem. Nico. Abbas. [1]

C A P. I I I.

Valiter. Breue est, & p alia verba pt sic summari. Iudex dēt studiosè agere, vt pmissa adimpleanē. No. primò verbū, studiosè, q̄ iudex in cōpellendo adimplere pmissa vel pacta, nō dēt esse cōtētus simplici cōminatiōe, vt quidā dixerūt in c. 1. sed studiosè & effectualr agere, vt pmissa adimpleanē opere; & facit iste tex ad ea quę dixi. s. c. 1. Sed ō no. ibi: *promittuntur*, q̄ oīs pmissio ē necessariò executioni mādāda, & pōderā; quia tex. nō requirit q̄ interuenerit stipulō, vel scriptura, vel alia solenitas; & sic vr̄ q̄ cū verbū, pmissio, sit mul tū gñale nedū in pacto, qđ est duorū, sed in pollicitatione, quæ est vnius tm, dēt hīc locū iste tex. nā ex significatu hu-
2 ius verbi, promittunē, nō requirit q̄ interuenerit pactū, sed
d sufficit nuda promissio vnius tm, & pro hoc text. in c. iuramenti. 22. q. 5. vbi dr̄ q̄ inter simplicē loquelā & iurm Deus non facit drīā, lquo ab obligandū promittentē, vel iurantē aliquid. nā vterq; peccat ꝯueniēdo, licet in quātitate reatus sit drīa; quia grauius peccat veniens ꝯ iurm, vt not. in c. fi. de iureiur. & de hac materia dic vt dictum fuit in c. 1. s. e.

S V M M A R I V M.

1 *Renuntiatio beneficij, siue litis super beneficio per pecuniam facta est simoniaca, & non valet, etiam si recipiatur pecunia nomine expensarum, intellige ut infrà, nu. 8. 9.*
2 *Renuntians liti videtur renuntiare omni iuri sibi competenti in illa causa.*
3 *Renuntiatio beneficij facta in manibus illius, qui non potest recipere, non valet.*
4 *Renuntiare liti an possit prælatus, quando est lis in causa ecclesiæ.*
5 *Renuntians liti pōt cogi ad resignandū instrumenta ad cām illam facientia.*
6 *Papa an possit compellere præcisè partes ad compositionem?*
7 *Coniuncta persona an admittatur pro cōiuncta sine mandato in spiritualibus?*
8 *Iudex potest cogere partes ad compositionem.*
10 *Simonia an sit de iure diuino?*
11 *Papa vbi interuenit, cessat omnis præsumptio violentia.*

C A P. I I I I.

Vm pridem. Non valet pactū, per qđ ecclesiasticū bñficiū dēt pecunia resignari. Primò factū, sub quo cōtinet pcessus causæ, partiū transactio, ipsius reprobatio, Papalis ordinatio, & intercessio. Secundò dat iudices, ibi: *cæterùm*. Casus lrālis, Monachi de Acra, &. P. clericus pro se & fratre suo habebant cōtrouersiā inter se super ecclesia & capella de Laterañ. quibus spoliati fuerant à monachis. S. clericus procurator monasterii & P. pro se & fratre suo accesserunt ad dñm Papā, & quandam fecerunt cōpositionē, s. q̄ dicto. P. pro expensis, quas fecerat, tres marchæ argenti solerentur à monachis, & idē. P. liti cederet, & ab infestatione monachorū cessaret, quam compositionē petierunt per dñm Papā confirmari; sed ipse noluit eā confirmare, quia illicita erat. Tandē Papa admonuit illum. P. vt pro se & fratre suo renuntiaret liti; qđ & fecit, & instra quæ sup hoc habebat in manibus dñi Papæ resignauit, quæ destinauit monachis, mandans priori & fratribus, vt eidem P. & fratribus aliqđ beneficiū assignarent, de quo maius lucrum haberent quā de illicita pactione. sed prior & monachi acquiescere noluerunt: pp qđ dictus P. clericus ad dñm Papam redit, exponens ei onus supradictū. super hoc mandat Papa quibusdam iudicibus, quatenus moneant priorē & monachos, vt præfato. P. & fratri suo competens beneficiū conferant &
b assignent; q̄ si non fecerint, si constiterit eis dictos clericos à prædicta ecclesia & [a] capella absq; ordine iudiciario esse violēter eiectos, faciant illos restitui, non obstantibus literis cōfirmarionis, quas dicti monachi super hoc impetrasse dñr. Ber.
1 † No. primò, q̄ clericus pōt esse procurator germani sui clerici, de quo vide quod dicam. i. de procura. c. in nostra. Secundò no. q̄ non est licita pactio, vt litigans renuntiet liti super beneficio, & cōsequatur aliquod temporale, et si illud recipiat nomine expensarum.[c] Nam posset in se continere simoniā: quia si renuntians hēt ius in beneficio, videtur renuntiare iuri spi-
c rituali pro temporali. nec obstat q̄ nomine expēsarum dicatur recipere: quia hoc posset fingi in fraudem. Item quia iuri spi-
d rituali dēt quis liberè renuntiare, vt in c. ex parte, & qđ ibi no. s. de offi. dele. † Tertiò not. q̄ renuntians liti [d] vr̄ renuntiare omni iuri sibi competenti in illa cā. vñ licet verbū, lis, strictè sumptū referatur ad instantiam iudicialē duntaxat, vt not. in c. 2. de procu. li. 6. tñ largius sumendo cōprehendit in se ius, quod quis hēt in causa, super qua lis est mota, vt in c. forus, de ver. sig. & in l. litis nomen, ff. de verb. sig. Et de prædictis est tex. apertus in l. postq̄ liti, C. de pac. Et ad e. dudū, el 2. s. de elec. in fi. vbi dicitur, q̄ renuntiauit liti & causæ, dic q̄ fuit adiectum verbum, causæ, ad
3 maiorem expressionem. † Dicunt tñ dñi de Rota deci. 296. q̄ litigans super beneficio renuntians liti & causæ non pdit ius, quod habebat in illo beneficio si renuntiauit in manibus illius, qui non poterat renuntiationem beneficii recipere; qđ est valde not. Sicut. n. non pōt clericus directè renuntiare beneficio, nisi in manibus illius, qui eum inuitum destituere pōt, vt not. in c. quod in dubiis, de renun. ita nec indirectè pōt renuntiando liti & causæ. dicunt tñ, q̄ hæc renuntiatio hēt vim taciti pacti, ne vlterius petat; & sic si de nouo petat beneficiū, obstaret sibi exceptio; facit quod in simili no. Inn. in c. quod in dubiis, & in c. super hoc, de renun. † Et ex
4 his infero ad quæstionem quotidianam, nunquid prælatus litigans super iuribus ecclīæ possit liti & causæ [d] cedere? Ex prædictus concludere, q̄ si cā est talis, in qua

a SEB. SAPIA. Superior. vide ad hæc quæ scribunt Ang. Imo. Pau. de Ca. & Alex. in similī in l. si quis mihi bona. §. iussum, ff. de acquir. hære.

b SEB. SAPIA. Securus. quid tenetur facere q̄ pmisit aliquem securum facere, ponit do. Ias. in l. 1. col. 2. ff. qui satis. cogan.

c Nomine expensarum. Adde Cald. consi. 1. s. de simo. Adde quæ s. posui in c. 2. de renun.

d Liti & causæ. Ad de quod Ang. con si. 187. dicit q̄ Episcopus nō potest renūtiare iuri cōpetituro petenti restitutionem in integrum.

prælatus nõ hẽt liberam diſpoſitionẽ, vt
quia agitur de re quæſita eccleſiæ, nõ po-
terit prelatus liti cedere; ſicut nec directè
poſſet rẽ in iudicio deductã alienare: ſe-
cus aũt ſi ageret de re, in qua prælatus ha
5 beret liberã diſpoſitionẽ. † Quartò not.
cautũ eſſe, q poſt reſignatũ ius exigantur
inſtra facientia ad illã cãm, cũ ſint iunti-
lia pœnes reſignantẽ, & in futurũ poſſent
6 eſſe damnoſa alteri parti. † Vltimò no. q
a iudex [a] non dẽt cõpellere partes ad com
poſitionem, ẽt ſi ſit Papa. nã vt hic vides,
Papa fecit hanc cõpoſitionẽ: & tũ mona
chis nolentibus obſeruare Papa non man
dauit vt ſeruarent, ſed vt procederetur ſu
per lite ordine iudiciario. Poſſet tñ Papa
9 ex plenitudine ptãtis cõpellerre ad con-
cordiam & ad compoſitionem, dũmodò
res, ſuper qua litigatur, ſit in libera diſpo
c ſitione Papæ; ſic limito notabile dictum
Inn. in c. cũ inter. R. de elec. vbi ſingulari-
ter dicit, Papã poſſe ex plenitudine ptã-
10 tis cõpellere partes ad cõpoſitionẽ; pro
hoc facit. 9. q. 3. c. per principalem. Pro li
mitatione verò mea facit rõ, vt ſicut Pa-
pa directè non põt diſpenſare in præiudi
ciũ partiũ, ita nec indirectè. pone exem-
plũ. In concilio Conſtantienſi fuit ſtatu-
tũ, vt nullus prelatus compelleretur inui
tus permutare. certè crederẽ, q prælatus
litigans ſuper prælatura non poſſet cõpel
li ad cõponendũ, ſi per cõpoſitionẽ coge
retur dimittere prælaturã; facit l. cũ hi,
ff. de tranſa. & c. tuæ, de procu. Itẽ limita
Inn. in eo, qđ dicit q alius citra Papã nõ
põt cõpellere ad cõpoſitionem, per tex.
no. in c. placuit. 90. diſ. niſi lis fuiſſet diu-
turna & adeò intricata, q de facili expli-
7 cari ñ poſſet. † In gl. 1. No. gl. iſtã ſingulr.
nã relata ad tex. probat, q ſicut in profa-
nis, ita in bñficialibus & aliis ſpũalibus
admittiṫ cõiunctus p cõiuncto ſine man
dato, dũmodò præſtet cautionẽ, q is pro
quo agit, habebit hoc ratũ: ſed ipſe tene-
biṫ ad intereſſe; & ideò prẽſtat cautionẽ,
vt probatur in l. 1. & 2. C. qui. res iudi. nõ
nocet; & idẽ qđ gl. hic ſenſit gl. in c. corã,
de offi. dele. & Doctores trãſeunt hic ſim
b pliciter cũ gl. Sed dictũ gl. nõ placet: [b] qa
in ſpũalibus requiritur ſpãle mãdatũ pp
grauitatẽ præiudicii, & in his, in quibus
requiriṫ ſpãle mandatũ, nõ admittiṫ con
iunctus pro cõiuncto ſine mandato, vt in
l. patri, ff. de mino. no. in c. nonnulli, & in
c. ex parte decani, de reſcrip. Item in iſtis
ſpũalibus nõ põt ſufficienter prouideri p
cautionẽ: quia ſpũalia non recipiunt con
gruã ẽſtimationẽ, vt no. gl. in d. c. corã. Et
ꝯtriam opinionẽ huius gl. reperio tenere
do. de Ro. deciſ. 136. & Spe. in ti. de cõiun
cta perſona §. 1. & Coll. in d. c. nõnulli; fa
cit qđ no. Arc. in c. ſtatutũ, de reſcri. li. 6.
& hoc bñ not. Tñ tene menti gl. pp eius
authoritatẽ; & vide qđ dixi in d. c. corã.
8 † In glo. 3. ibi: *compoſitio*; quaſi velit dicere
gl. q ibi nõ interuenit tranſactio, vt hic,
ſed amicabilis cõpoſitio. Itẽ dic, vt colli-
gitur ex eo, qđ ſequiṫ in gl. q ibi interue-
nit authoritas ſuperioris: hic aũt partes inter ſe cõpoſue-
rant. Et no. bñ ex hac ſolutione, q iudex ex officio ſuo poſ-
ſet puidere, vt vna pars cederet liti ſuper ſpũalibus, & pro
bono pacis reciperet expenſas, quas fecerat, ab alia parte.
Itẽ poſſet prouidere, vt alia pars daret ſibi penſionẽ annua-
tim, vt eſt tex. no. in c. niſi, de præbẽ. nã præſumendũ eſt q iu
dex non mandaret dari pecuniã pro iure ſpũali. ſed quia vi
det partẽ nõ fouere iuſtã cãm, põt eã ducere ad renuntian-
dũ liti, & pro bono pacis puidere ſibi de aliquo tpali. Sed
inter partes ſine iudice nõ dẽt admitti hẽc pactio; quia poſ
ſet in ſe cõtinere ſimoniã; quia fortè renuntians liti habet
ius in cãm; ſed vbi ius non haberet, nõ eſſet aliqua ſimonia;
ſed pars potius redimeret vexationẽ ſuã, vt dr in glo. ſeq. &
ob hoc arbitror tex. iſtum dicere, q videbaṫ prauũ &c. quaſi
prima fronte ſit præſumenda ſimonia. ſed abſtinendum eſt
nedũ à malo, ſed ab omni ſpecie mali, vt in c. cũ ab oĩ de vi-
ta & hone. cler. † In gl. in verbo: *illicitæ pactionis*. No. primò
ex iſta glo. q ſi certus ſum me hẽre ius in aliquo bñficio, non
pecco ſi do pecuniã ei, qui mouet mihi litẽ, vt deſiſtat ab il-
la vexatione; [c] ſecus ſi nõ ſum certus; & ideo intelligo qõnẽ
gl. qñ certũ eſſet, vel dubitareṫ q renũtians hẽt ius, vtrum
excuſet authoritas Papẽ, ſi recepit pecuniã p renũtiatione.
10 † Pro cuius ſolutione gl. diſtinguit: & tenebis perpetuò mẽ-
ti ipſius diſtinctionẽ. & vr ſentire, q in bñficialibus ſimonia
cõmittiṫ ex ordinatione eccleſiæ, & nõ ex diſpõne diuina;
quia hæc bñficia nõ fuerũt ordinata p Deũ, nec ex ſe eſſen
tialr ſunt ſpũalia, ſed ex ordinatione eccleſiæ accedunt ſpi
ritualibus; facit qđ no. Inn. in c. niſi de renuntia. Sed in ꝯtriũ
vide pulchrũ tex. 1. q. 3. c. ex multis, & c. nõ ſolũ & maximè
nõ placeret mihi hẽc opi. qñ eſſet bñficiũ habens annexam
ptãtẽ clauiũ: quia acceſſoriè vr pecunia data pro illa ptãte
ſpũali: ſed hĩc me nõ extẽdo: quia pleniſſimè dixi in repeti
tione. §. qui verò. j. de præb. c. extirpãdæ, vbi vide, & vide in
fiñi qđ no. gl. in c. ex parte, de of. del. & 1. q. 3. c. ſaluator. In
gl. pe. in fi. No. glo. & dic latius poſt Phil. q aut inſtrm fuit
habitũ pecunia creditoris; & debitor põt illud petere cõdi-
ctione ſine cã, vt in l. diſſolutæ, alle. in gl. Aut fuit habitum
pecunia debitoris, & pt debitor illud vẽdicare tanq̃ ppriũ,
vel agere ad exhibẽdũ, vt in l. vlti. C. ad exhib. & ibi de hoc.
11 † In gl. fi. Ex ea collige tres ſolõnes. Prima, q iſti erant ſpo-
liati tpe renũtiationis. hẽc ſolõ nõ ẽ bona; qa ex quo inter-
uenit authoritas Papẽ, ceſſat oĩs præſumptio violẽtiẽ. Scđa
ſolõ, q iſti gratioſè fuerũt auditi poſt renũtiationẽ; & hãc
lectu. ſequunṫ Docto. Tertia ſolõ, q illa renuntiatio hẽbat
in ſe tacitã cõditionẽ annexã. Cõtra hanc ſolutionẽ facit:
quia bñficiũ dẽt liberè reſignari, & nõ ſub condõne, niſi ſal
ueṫ ſin d. Ant. q iſte intellẽs cõditionalis daṫ à iure. Puto q
ſatis poſſet ſuſtineri hæc tertia ſolõ, & magis congruit lrẽ,
quã prẽcedens; quia, cũ nulla hic ſit mẽtio de grã, ex prẽce-
denti cõpoſitione ſatis apparet, q iſte nõ hẽbat intẽtionẽ
liberè renũtiãdi. nec hoc vr ſimoniacũ: quia ſperabat aliud
bñficiũ ſpũale. nã ſicut bñficiũ põt pmutari cũ bñficio, & il-
le qui permutat hẽt hoc in aĩo, ita & is qui renuntiat liti, vt
cõſequaṫ aliud bñficiũ ſpũale. vñ ſi illud nõ põt cõſequi, pt
vti ſuo priſtino iure, vt vr hic tex. no. Et ex hoc poſſet infer
ri, q ſi renũtians cã pmutationis, nõ põt cõſequi bñficiũ al
terius, põt ad ſuum bñficiũ redire ſine noua collatione: qđ
tñ pro pñti non firmo, ſed vide Fed. in tractatu permutatio
nis. Et ex hoc vltimo intellẽu infertur ad deciſionẽ vltimæ
qõnis, q̃ poniṫ in gl. vt interim inſtituti remoueanṫ ab aliis
bñficiis; licet Inn. ꝯ, niſi Papa aliud gratioſè mãdaret &c.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia non vacans non poteſt alteri promitti, etiam ſi conſentiat rector ipſius.*
2 *Prælatus non poteſt in prælatura ſua eligere ſibi ſucceſſorem, niſi ex conſenſu ſo-
lius papæ.*
Papa non poteſt ſibi eligere ſucceſſorem in papatu.
*Paria ſunt aliquid facere tempore inhabili, vel tempore habili, ſi eſſe Ius confera-
tur ad tempus inhabile,* 23

a Quod iudex. vide Feli. in rub. de treu. & pace. col. 6. vbi multa ad propoſitum. vide tex. in cle. 1. vt lit. pen den. & Abb. in c. cum inter. R. col. 3. de electio. Feli. in c. quę in eccleſiarũ, col. 18. ver. ſecunda declaratio, de conſtitu. ANT. FRAN.

b Sed dictum glo. non placet. Circa hoc an coniuncta perſona in cauſa beneficiali admittatur ſine iuramẽto, vide do. de Ro. in deci. 145. inci. in cã, in no. vbi dicunt q nõ admittitur niſi ad defendendum abſentem citatum, ne priuetur beneficio. & vide etiã do. de Ro. in deciſ. 413. inci. ſi cõmittatur. vbi dicunt, q etiam poſt lit. conte. nõ ſubſtituit. & q cõiuncta perſona in ſpiritualibus pro cõiũcta nõ poſſit agere, tenet Spec. in titu. de coniuncta pſona, in verſ. quid ſi eſt cauſa ſpiritualis? & habetur in c. fi. in fi. de iudi. tamen gl. in c. cum pridem, de pac. videtur tenere contrariũ; de quo vide per do. Abb. in c. coram, in 2. col. de offi. dele. & in c. nõnulli, in §. ſunt & alij, in 3. no. de reſcrip.

c Vexatione. vide Abb. in c. dilectus filius. j. de ſimo. & ſimiliter nõ committit ſimoniam, q eſt neceſſitatus dare pecuniã pro ſpiritualibus, vt no. in c. cum in eccleſiæ, de ſimo. vnde quando datur pecunia ob aliqđ ſtatutum vel conſtitutionem, non eſt ſimonia vt tradit Abb. in c. ſicut pro certo, eo. tit. vide remiſſiuè ad hæc, quæ dicit Abb. hic. & Fel. in rub. de treu. & pace. col. 4.

CAP. V.

ACcepimus. Nō ualet pactū de succedendo post mortē plati in ipsius ecclia Et pone casum in ecclia debitis onerata, q̄ senex & dives cleric⁹ nolebat acceptare ad exonerādā, nisi fieret sibi pactū, ut ipsi⁹ cōsanguineus, fortè nepos, in ea succederet post mortē ipsius. Diuidit. Prima pars factū narrat, q̄ scd̄o pcipit corrigi, ibi: *uerum*. Casus lral. Quædā ecclesiæ cōcessæ fuerāt qbusdā clericis tali mō siue tenore, q̄ illis defunctis alii noibus ,ppriis designati succederet eisdē. Significatū fuit hoc dn̄o Papę. mādat Papa Eboracē. Archiepo, cū hoc sit iniquū, & sacris constitutionibus ꝯriū, quatenus hmōi successiones detestabiles & iniquas decernat oino friuolas.
1 B.†No. 1. q̄ ecclia nō uacās nō dēt alteri ,pmitti, ēt si consentiat rector ipsius ecclīæ. Scd̄o no. q̄ pactū canonib⁹ inimicū nō dēt p superiorē aliquo mō tolerari.†Tertio & ult.
2 no. q̄ nō pōt eps uni ecclīā cōcedere cū pacto, ut alter succedat sibi post mortē. Et facit iste tex. nūq̄d possit platus ecclesiæ sibi eligere successorē? Et ꝯcludē q̄ citra Papā nemo hoc facere pōt: sed cū authoritate ipsius Papæ hoc poterit, ut est tex. no. in c petiit 7. q. 1. ubi Papa gratiosè concessit cuidā epo, ut in ipsius transitu possit sibi eligere successorē. De Pa
a pa uero, an possit sibi eligere successorē in Papatu, a cōis ꝯclusio est q̄ nō, ut no. in c. apſica §. his oib⁹ 8. q. 1. quā tenebis mēti, & idē Archi. in c. si trāsitus 79. dist. p Io. de Lig. in cle. ne Romani, de electio. Et est rō, qa hæc electio refert ad tps, in quo nō est futurus Papa. vn̄ q̄admodū tunc nō posset, ita nec nūc. Nā paria sunt aliqd gerere tpe inhabili, uel tpe habili, si effect⁹ cōferē ad tps inhabile, ut in l. qd̄ spōsæ, C. de do. añ nup. facit c. de uxore, & q̄ ibi dixi j. de sepul. In gl. 1. ibi: *nisi eius uoluntate*, restringe hoc ad dictū glossæ, qn̄ ſ. aliq uolūt pacisci sup hereditate uiuētis. hoc. n. fieri ñ pt, nisi cōsentiat ille, de cu⁹ hæreditate agiē; sed quo ad casum c. nr̄i nō sufficeret nolūtas rectoris, ut ,pb. ē hic, & facit qd̄ leg. & no. in c. 2. de cōcessione preben. Nico. Abbas.

SUMMARIUM.

1 *Simonia committitur, quando promouendus in rectorem alicuius ecclesiæ paciſci tur collatori soluere maiorem pensionem solito; & taliter promittens debet priuari illa ecclesia, ut ellige ut infra num. 3.*
2 *Simoniace promotus ad ecclesiam debet illa spoliari, & alter puniri.*
Collatio beneficij simoniace facta non ualet.
4 *Censura ecclesiastica est excōicatio: sed seueritas ecclesiastica est alia pœna.*
Pœna si est imposita sine quantitate, relinquitur arbitrio iudicis.

CAP. VI.

CUm clerici. Qui pactū augendæ pēsionis cōsecut⁹ est ecclesiā, debet ea priuari, & alias canonicè puniri, & scd̄a pars, ibi: *nos*. Casus lral. In Cantuarien. ,puincia decedētibus platis ecclīarū, clerici q̄ instituebant in eis, pactū faciebāt cū eis, a qbus ecclesias recipiebaut, q̄ ipsi soluerēt maiores pēsiones de ecclesiis illis, q̄ soluere cōsueuerūt, ut sic facilius possent ecclesias adipisci. vn̄ Papa mandat Archiepo Cāturien. & eius Suffraganeis, quatenus ,phibeant clericis, ne de cætero id attētare psumant, & si cōtrafecerint, illos ecclesiis ipsis debeat spoliare, & eos ,p tāta præsumptio
1 ne ecclesiastica seueritate punire. B.† Not. 1. q̄ eligēdus seu ,pmouendus in rectorē seu platū alicuius ecclesiæ, nō potest pacisci ut soluat pēsionē collatori maiorē solito. nā cōmittitē simonia: qa ,pmittit tpale, ut cōsequat spūale, & intelligetex. in istis ecclesiis, q̄ authoritate supioris soluūt certam pēsionē supiori, quā augere nō pñt, maximē añ colłonē factā. idē & fortius dic, si ,pmouens ,ppria authoritate obli-
2 garet se ad pensionē.†Scd̄o no. ibi: *spolietis*, q̄ obtinēs ecclesiā simoniacē dēt ea spoliari, & aliter puniri. Sed q̄ro nūq̄d in casu huius c. collatio isti facta tenuerit? Io. And. sentit q̄ sic ex eo, q̄ in summario dicit, q̄ dēt ea priuari &c. nā priuatio psupponit ius, ut in c. ad dissoluendū, de despon. inipu. & in l. manumissiones, de iusti. & inre & l. decē, ff. de uerb. obl. Cōtrarium tenet hic Gas. de Cal. q̄ nihil allegat, sed pōde-
b rat uerbū, spolietis, b positū in tex. non. n. mādat istos priuari, sed spoliari: qd̄ dicit ,pcedere, si pactū augēdæ pēsionis interuenit in ipsa colłone: sec⁹ dicit, si antea uel postea. Ego dicerē q̄ siue interuenerit ante, siue in ipsa colłone, colło nō ualet: qa colło bñficii seu renūtiatio ipsi⁹ simoniacē facta, ñ ualet, arg. 1. q. 1. c. ordinatiōes, & c. sicut, & c. Matthęus. de simo. no. Inn. ī c. cū uniuersorū, de rerū pmu. Sed si pactū interuenerit post colłonē, tūc nō pōt dici simonia, cū ius spirituale iā iste consequutus sit: sed peccat, & dēt puniri: qa citra authoritatē supioris cōstituit ecclesiā cēsualē, ut in c. signauit, & c. ,phibemus j. a de cēsi. & tene mēti id, qd̄ ibi, & hic dixi.
3 †In glo. 2. in fi. Io. An. dicit, q̄ licet subsit iusta cā augēdæ pēsionis, nō tñ pōt eligēdus seu ,pmouendus hic pacisci sine uitio simoniæ. Et dicit Host. q̄ iusta cā augēdę pēsionis est nimia paupertas, uel necessitas ei⁹, cui est soluēda, dūmō fiat palā, & non clā, & cōsentiēte caplo, & authoritate superioris, ar. in l. nō existimo, ff. de admin. tut. & in c. exposuisti, de pbē. cū si. Ego aliter cōcluderē, & sic, q̄ aut pēsio fuit ab initio imposita habito respectu ad facultates ecclesiæ, ut qa ecclia fuit data religiosis, ut in ,pprios usus reditus cōuerterent, & ipsi reseruata sibi pēsione cōtulerūt alii ecclesiā, & tūc auctis facultatib⁹ pōt augeri pēsio, sicut eis diminutis dēt diminui. Adhoc qd̄ le. & no. in cle. 1. de iu. pa. & in c. auaritiæ, de pbē. Aut pēsio fuit imposita alio respectu, puta in recognitionē superioritatis, uel in signū ,ptectionis: uel qa pson⁹ hoc obtinuit ab epo tpe fundationis, uel ex pscriptione, & tūc nō dēt augeri pēsio, licet sint auctæ facultates: qa non b subest insta cā augēdi, adhoc q̄ le. & no.
4 in c. pp, de loca. & in c. quāto, de cēsi.†In gl. fi. in fi. No. istā gl. iūcto tex. q̄ applone seueritatis ecclīasticę uenit pœna alias a iure ,p illo delicto imposita, & si ñ inenit expſsa, uenit imponēda arbitrio iudicis, ut in c. de causis, de of. del. & sic est dr̄ia iter cēsurā ecclīasticā, & seueritatē ecclīasticā: qa applone cēsurę uenit excōicatio, interdictum, & suspēsio, ut in c. qrē ti j. de uerb. sig. Sed applone seueritatis ecclesiasticę uenit alia pęna extrinseca sm̄ delicti. qualitatē. Secundo not. ex gl. q̄ pœna ordinaria simoniaci est depositio, adhoc. c. insinuatum, & c. de hoc j. de simo.

ZACHARIAS. a Successorem in Papatu. Tene cōmunem opi. esse, q̄ non, ut hic dicitur, & ut not. non minus eleganter q̄ diffusè Feli. in c. 1. col. 8. uer. fallit quarto, & seq. j. de consue.

ANT. FRAN. Teneas indubiē, q̄ Papa non potest sibi eligere successorem, licet Petrus princeps apostolorū sibi elegerit: imo nec Papa cū Cardinalibus posset facere constitutionem circa electionem sui successoris, ad quæ uide d. Car. plenè differentem hanc materiam in cle. 2. in §. q. de elect.

b Spolietis. uide circa hoc uerbū, spolietis, quæ copiosè allegat Fel. in c. 1. col. 1. j. de resc. ip.

SUMMARIUM.

1 *Decima est soluenda de pensionibus domorum per ipsum locatorum.*
2 *Pœna si est apposita in pacto nundido, an & quando possit peti?*
Pœna quando est apposita in aliquo contractu, an posse agi tam ad rem quam ad pœnam?

CAP. VII.

PLeriq; Si ecclia rē suā locādo, vł ī feudū ꝯcedēdo appōit pactū ī piudiciū iuris parochialis alteri⁹ ecclię, ñ tenet, & q̄cqd hac occasione pcepit, reddere cogit illi ecclīæ Diuidit. Nā primo factum narrat, secundo corrigi pcipit, ibi:

tū aūt. Casus lr̃al. Quidā clerici rr̃ares & sc̃lares cū ipsi domos suas locāt, uel cōcedūt in feudū, pactū adiiciūt in præiudiciū parochialiū eccl̃iarū, ut cōdutores & feudatarii decimas soluāt eis, & apud eorum eccl̃ias eligāt sepulturā. hoc puenit ad notitiā Papæ. cū ergo id de auaritiæ radice pcedat, tale pactū pp penit⁹ reprobauit, statuitq; qcqd fuerit h⁹ pacti occasione pceptū, eccl̃iæ parochiali reddat. B. No. 1. q parochiani nō pñt pacisci cū alia eccl̃ia in piudiciū iur is parochialis. & est rō. qa iura parochialia sunt debita ipsi eccl̃iæ parochiali, ut j. de paroc. quasi p totū. er go pactū ↄ tale debitū nō ualet: qa nō pōt qs pacisci in piudiciū alteri⁹, ut in c. si diligē ti, de fo. cōp. & in c. ea te, de iureiur. Scdo no. q ex pacto [a] nō pōt qs sibi eligere sepulturā in aliena eccl̃ia, licet ipse hoc facere possit, ut in c. 1. de sepul. & hodie dicēdū est, ut hr̄ in c. 1. e. li. 6. & in cle. cupiētes, in fi. de pœnis. Tertio no. eccl̃iā parochialē posse petere ab alia eccl̃ia, si qd de iu. parochiali a suis parochianis accepit. 1 † Vlt. no. ſm Hol. q de pēsiōnib⁹ domorū soluēda est decima, cōcor. c. cōmissū & c. tua, de deci. Hoc dictū est uerū in sc. sed ñ colligit ex lr̃a ſm Io. An. & bñ; quia ñ cōductor, sed locator hēt soluere hāc decimā: qa conductor nullū fructū pc. pit, sed dñs dom⁹. Sēsus ergo lr̃æ est, q illi paciscebant, ut decimas p sonales vel reales, quas debebāt soluere alteri eccl̃iæ, deberēt soluere istis locatorib⁹, uel cōcedētib⁹ feudū, qđ ñ est licitū, ut in lr̃a. In gl. 1. ibi: *formam iuris fiscalis non tollis.* Idē dicēdū ē in pposito, q pactū initū inter istas priuatas psonas nō pōt tollere ius eccl̃iæ parochialis. vñ licet ualere possit pactū in piudiciū paciscētiū, nō tñ in piudiciū eccl̃iæ. vñ pōt eccl̃ia a quolibet possessore decimas petere; qa possessio est adhoc obligata 16. q. 1. c. si qs laic⁹, licet fuerit actū inter ptes, ut nō possessor, sed dñs soluat decimas. nā pactū appositū ↄ ius nō ualet. † Et 2 hinc sumpta occasione ponit hic Inn. qđ no. gl. in l. pacta q̃ ↄ, C. de pactis, dicens q ubi pactū est ↄ ius, nō tñ ualet pœna, ut in rr̃a, q̃ ↄ ius, de reg. iu. li. 6. & in l. iurisgētiū §. sed & si qs, ff. de pact. ēt si interueniat iuramētū, ut in c. si diligēti, de fo. cōpe. Si uero pactū est pter ius, tūc ualet pœna apposita, sed nō pactū. Exēplū in stipulatione alteri facta in l. stipulatio ista §. alteri, ff. de uerb. obli. Si uero est ſm ius, ualet utrūque: debet tamen quis esse cōtētus altero. nā pōt agere ad pœnam, uel ad obseruantiam pacti, & dic q potest agere ad utrunq;, si fuit apposita clausula, rato manente pacto, ut in l. penult. ff. de transactio. & no. in c. dilecti, de arbit. ad prædicta uide gl. in regula, accessorium, de reg. iur. lib. 6.

SEB. SAPIA.

[a] Quod ex pacto. Vide Felin. in c. ad audientiam, el. 2. col. 6. uersic. fallit primo in electione sepulturæ, de rescripte.

[b] Possumus. Vide Iul. l. non solū §. morte, colū. 20. in ti. de oper. no. nun. & Alex. in consi. 3. col. 6. uersi. quinimo, in 4. uol. Iacit l. nepos proculo, in fi. ff. de uer. sig.

SVMMARIVM.

1 *Impossibilitas quotuplex sit, & an & quando uariet dispositionem.*
2 *Iuramentum super re turpi, an & quando ualeat?*
3 *Pactum uel iuramentū de non cedēdo bonis an ualeat?*

CAP. VIII.

Pactiones. Nō ualet pactio in spūalib⁹, uel q peccatū inducit, uel turpis, seu de turpi re, uel impossibilis de iure, uel de facto. Et primo ponit dictū, & eius rōnē. Scdo ampliat illā & pbat, ibi: *quod etiam.* Casus lr̃al. Dicit Gregorius, q pactiones p spūalib⁹ obtinēdis nulli⁹ sunt momēti: qa in talib⁹ oīs pactio & oīs cōuētio cessare dēt, & idē dicēdū est de aliis q sine piculo aiæ obseruari nō pñt: qa, ut dñt leges, pactū turpe, uel rei turpis, aut impossibilis, nec de iure, nec de facto obligationē inducit. B. No. quatuor rr̃as ex tex. Prima, q p spūalib⁹ obtinēdis oīs pactio oīsq; cōuētio cessare dēt, & si de facto apponit pactū, nullā obligationē inducit. Ex quo infert, q si pmoued⁹ ad eccl̃iā pmittit ex pacto se daturū aliqd collatori, nō pōt agere ad obseruātiā pacti. Et intellige hāc rr̃am in cōuētione inhonesta, & de re spirituali: secus in co nuentione honesta, & de re temporali, ut in c. ad qōnes, de rerum pmu. & in c. signasti, de electio. Scda rr̃a, q nullū pactū obligat saluti aiarū piudicatiuū. ñ. n. pōt se qs obligare in piudiciū aiæ suę 22. q. 4. p totū. vñ sicut dicimus in corpore, q nemo est dñs mēbrorū suorū, ut in l. liber hō, ff. ad legē Aql. nec pōt sine pœna se occidere, uel uulnerare, uel alteri⁹ occisioni se exponere, ut in c. si ñ licet 23. q. 5. & j l. ñ tñ, ff. de ap. Ita & forti⁹ ñ est qs dñs aiæ suæ, ut ad pctm possit se obligare. nā & iurm ñ obligat ad peccādū: qa ñ dēt esse iniqtatis uinculū ut in c. quāto, & in c. si uero, de iureiu. qđ pcedit ēt si obligaret se ad peccatū ueniale, ut pbat in c. 1. de pact. li. 6. Tertia rr̃a est, q pactū turpe uel rei turpis nō est obligatoriū. Et dr̄ pactū turpe, qñ cōtinet in se turpitudinē, licet res, sup qua interponit, nō sit turpis, ut si pmitto tibi dare decē, ut mihi cōferas eccl̃iā, & oē pactū ↄ ius est turpe, ut in c. faciat hō 22. q. 2. & in l. fili⁹, ff. de cōdi. insti. pactū uero rei turpis est, qñ interponit sup re turpi, ut si ex pacto capio decē, ut hoiem interficiā. † Quarta & ultima rr̃a est, 1 q pactū impossibile de iure uel de facto nō obligat: qa impossibiliū nulla est obligatio, ut in rr̃a, nemo pōt, de reg. iu. li. 6. Et ideo dicimus, q pceptum superioris non obligat ad impossibile, ut in l. 6. ff. q sent. sine appel. rescin. & 19. dist. ca. in memoriā. Et ex hoc tex. no. q illud dicimur posse, qđ de iure & de facto possum⁹. [b] qđ aūt nō est possibile de iure, re b putat impossibile, ut in d. c. faciat hō. Pone exēplū. pmitto tibi dare rē sacrā. hoc. n. de iure nō est possibile, ut in l. inter stipulantē §. sacra, ff. de uer. obl. Idē si est impossibile de facto, ut si pmitto cœlū digito tāgere, uel quid simile. Est tñ inter hæc dr̄ia. nā si pactio impossibilis est de iure & de facto, uel de iure tñ, non obligat. si aūt est impossibilis de facto tñ, aut illa impossibilitas est perpetua, & nō obligat, ut insti. de inuti. stipul. §. 1. Aut est impossibilitas ad tps, & tūc obligat, ut si pmitto tibi dare mille, & impossibile est mihi tibi nūc ea tradere, sum nihilominus tibi obligatus: qa hoc non est impossibile ſm naturā, & potius dicitur incōmoditas, quā impossibilitas, ut l. cōtinuus §. illud, ff. de uer. obli. Vlt. no. ibi: *omnis pactio, omnisq; conuentio,* drĩam esse inter pactū & cōuentionē. nā pactio est specialis: cōuētio est gñalis. nā gñaliter pōt dici cōuentio, qñ hoīes in aliquā sñiam cōueniunt, qualecunq; fit illud, sup qđ cōueniunt, ut in l. 1. §. 2. & in l. cōuentionū, ff. de pac. † Op. contra tex. & pdicta de 2 c. debitores, de iureiur. ubi ualet iurm de usuris soluēdis, & tñ interponit sup re turpi. Sol. pactū non ualet sine iurō, ex quo turpiter qs recipit pōsionē, ut in d. c. debitores. Sed an ualeat iuramentū distingue, q aut cōtinet turpitudinē ex psona utriusq;, recipiētis. s. & iurātis, & nō tenet, ut in d. c. si diligenti, & 22. q. 2. p totū: aut cōtinet turpitudinē ex parte iurātis, & idem: quia nō pōt quis se uinculare ad peccatum, uel etiam contra bonos mores, ut in regula, non est obligatorium, de re. iu. li. 6. aut cōtinet turpitudinē solum ex parte recipientis, non aūt ex parte iurantis, & iuramētū obligat, & hoc casu procedit c. debitores. & est rō, quia iuramentum

tum principaliter dirigitur in Deum, in quo nulla reperit̃ a
turpitudo;ergo iurãs teneẽad obseruãtiã, & seruãdo,non
peccat, sed solutũ uigore huius iurĩ põt repeti ab eo q turpi
ter teecepit;ut i d.c.debitores,& i.c.ad audiẽtiã,& i c.ad au
3 res,qđ met⁹ cã.† Vltimò q̃rit;qdã fecit pactũ creditori suo
a de nõ cedẽdo bonis, [a] utrũ hoc pactũ sit ĩpossibile de iure?
Fed.cõsi.60.i effectu distinguit,ꝙ talis pactio tenet,nisi no
toria pauptas reddat pactũ illicitũ.nã tũc vr̃ se obligare in
effectu ad carceres;qđ nõ põt, ut.s̃. dixi, cũ nõ sit dñs mem
brorum suorũ. Et an iuramentum super hoc interpositum
ualeat,uide qđ dico in.c.cum contingat, de iureiuran.

De transactionibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Transactio quid sit, & unde dicatur.*

Continua hanc rubricã,ut dictũ fuit in præcedẽti titulo. Et pro
1 rubricæ intellectu quæro,quid sit trãsactio. Sol. † trãsactio est de re
dubia & lite incerta pactio nõ gratuita.& dr̃ de re dubia, qa si mã
nifeste appareret calũnia,nõ teneret trãsactio,ut i.l.in summa,ff.de
condi.inde.dr̃, & lite incerta, qa si fuisset prius iudicatũ, nec sñia
fuisset appellatione suspẽsa,nõ teneret trãsactio,ut in.l.post rẽ iudi
catã,ff.eo.dicitur nõ gratuita pactio, qa trãsactio, fit aliquo dato
uel retẽto,ut.ĩ.eo.c.super eo.Et dr̃ trãsactio, quasi actionis trãsitio;
quia is qui transigit, transit, id est recedit ab actione sibi compete
te,& ad materiam oĩde quod no.Io.d.c.super eo.

2 *Transactio tollit oĩa iura & instrumenta ut pr partes post qm illa est facta.* 4.
2 *Litigator qui recedit a lite,dicitur consequi magnum cõmodum.*
3 *Exceptio transactionis dicitur exceptio litis finitæ,& potest semper opponi.*
5 *Clausula supplentes oem defectũ,quid operetur, & no pot apponi nisi p solũ papã.*
6 *Transactio generalis quae sit & ad qua extendatur,uide hic plene.*

CAP. I.

1 SIcut †Instrũ & alia iura partiũ cõtraria trãsa-
ctione tollunt̃.Diuidit̃.Nã primã pars de
cernit.Secunda supplet,ibi:*cui.* Casus lite. Quidã
p̃lati ecclesiarũ habebãt ɔtrouersiã inter se super
aliqua qõne,& p transactionẽ illa cõtrouersia fuit decisa;
sed ne aliqua dubitatio remaneret in posterũ , petiuerũt à
papa,ut eã confirmaret. Super hac trãsactione statuit Pa-
pa, vt oĩa instrũ & qcqd aliud esset, qđ opẽ alicui partium
afferre posset,ut ex p̃scriptiõe uł priuilegio,sint cassa & ua
cua,& sola pacta ppetuã obtineãt firmitatẽ,& si aliquid o-
missum fuerit,ex authoritate dñi Papę plenũ & firmũ uigo
2 rẽ & robur obtineat sola trãsactio siue pactũ. B. † No. ibi:
salubri,ꝙ transactio dicitur salubris; & sicut cõmendatur à
iure transactio, sic Iurisconsultus seu prętor cõmẽdat eum
q execrat̃ lites,ut in.l.4.in fi.ff.de alie.iu:mutã.cau.fac. hic
est,ꝙ si post trãsactionẽ appareãt instrũ,p q̃ appareat trã-
sigẽtẽ fuisse deceptũ, nõ p hoc instaurat̃ lis, licet grauis sit
deceptio, qa magnũ cõmodũ cõseqr̃ q à lite recedit; & est
tex.no.in l.Lucius.§.fi.ad Treb.uide bo.gl. & qđ ibi dixi i.
3 c.pe.de em.& vẽ.†Sedo no.ibi,*decisione*,ꝙ trãsactio dr̃ deci d
sio causæ.æqparat̃.n.rei iudicatæ. vñ exceptio trãsactionis
est exceptio litis finitę vñ põt opponi post uel añ li.cõtest.
4 licet sit perẽptoria,ut no.in.c.fi.de exce.lib.6. †Tertio not.
ꝙ p trãsactionẽ tollunt̃ oĩa iura ɔpetẽtia trãsigẽtibus , siue
sint instrũ,siue testes,siue p̃scriptio , uel qcqd aliud de iure
cõi uel spãli cõpetẽs,qđ intellige altera parte uolẽte trãsa
ctionẽ iplere , alias põt trãsigẽs uti iure suo,ut in l.cũ ppo
nas,C.đ pa.No.quartò,ibi:*nũc habitorũ*, ꝙ pactũ nouissimũ
seruãdũ est.rũpit.n.p̃cedẽtia,ut in.l.pacta nouissima, C.de
pac.hic.n.ut colligit̃ ex lr̃a multę cõpositiões p̃cesserãt. tã
dẽ uenerũt ad cõpositionẽ,de qua in tex. & hic ipsa mãdat
5 seruari.†No.quintò,ꝙ Papa põt supplet̃ defectũ cõmissum
in trãsactione,siue sit defectus iuris,siue facti; & hoc uoluit
litera ibi;*incuria uel ĩperitia.* & dic incuria.i. mala cura uel
negligẽtia,& respicit factũ.dic ĩperitia,ut qa partes errarũt
in iure nõ seruãdo debitas solẽnitates. An aũt hęc supple
b tio gñalis[b] habeat tollere oẽm defectũ,uide in Spe.in ti.de
legato,in.§.nũc ostẽdẽdũ, uersi.18.ubi notabiliter dicit, ꝙ
c hęc clã,supplẽtes defectũ[c] &c.refert̃ dũtaxat ad solẽnitates
iuris,nõ ãt supplet defectũ inhabilitatis psonarũ, uel aliũ
defectũ naturalẽ:pone exẽplũ.Pars trãse
git sup eo, qđ possider̃ ñ p̃t & p̃p̃ simpł̃r
cõfirmãdo dicit,supplẽtes defectũ &c.nã
nisi Papa sit de oĩbus ĩformatus, illa clã
solũ refert̃ ad defectus cõmissos circa so
lẽnitates iuris,& idẽ tenet Arch.i.c. Cę
numanẽ sem.56.dis.qđ bñ notabis; vide
ad hoc tex.& qđ ibi no. ĩ cle.pastoralis:,
de re iud . An aũt alius citra Papã possit
supplere defectũ cõmissum in ɔ̃tibus, uł
in iudiciis,dic ꝙ ñ ẽt si sit legatus de la-
tere,ut no.dicit Spe.i ti.p alle.& facit gl.
6 no.i.c.fi.de hære.li.6.qđ notabis. †In gl.
1.in fi.No.gl. q̃ in effectu p̃sequitur tres
spẽs petitionis & transactionis. nã qñq;
petitio & transactio est spãlis , quãdoq;
gñalis,qñq; idefinita.Sed legistæ,ut dñt
hic Pet & Abb.& bñ solũ p̃sequunt̃ pri-
mas duas spẽs. de ĩdefinita nõ faciũt mẽ
tionẽ,qa indefinita ęqpollet vniuersali
ut in.l.fi.de uino triti. & oleo lega. & in
c.ut circa,ubi de hoc.de ele.li.6. Doc.no
stri aliqd tãgũt post gl.hic,sed nõ p̃fectè
explicãt mam.Vnde dic tu latius, & cla-
rius colligẽdo dicta Bar.in.l.sub p̃textu,
& in.l.si de certa re,C.eo.ti. ꝙ qñq; peti
tio est specialis,qñq; gñalis.primo casu,
aut p̃secutio & trãsactio fuerũt ẽt spã-
les;& tũc indubitatũ est,ꝙ trãsactio non
extẽditur ad aliã spẽm,ut in.l.age,C.eo.
& ibi p glo.de hac mã pone exẽplũ.Pete
bã certũ domũ à te;& hãc domũ dunta-
xat fui p̃secutus: & demum transegimus
specialiter sup hac domo,ut.s. datis mi-
hi decẽ tecederẽ à lite. hęc trãsactio spe
cialis non obstat mihi uolẽti petere aliã
rẽ a te,sed hãc rẽ,sup qua trãsegimus,pe b
tere nõ possum Aut trãsactio fuit gñalis
ut puta qa datis mihi.10.renũtiaui oĩ iu
ri cõpetenti mihi ɔ̃ te,& tũc est dubiũ,nũ
qd hęc trãsactio gñalr̃ facta dẽat restrin
gi ad petitionẽ spãlẽ, an uero dẽat refer
d ri ad oĩa [d] q̃ poterã à te petere?Gl.hic te
net ꝙ dẽt restringi ad spẽm petitam.Iac.
Bu.i.d.l.sub p̃textu, tenet cõtrariũ . dicit
enim,ꝙ ex quo trãsactio fuit gñalis, hẽt c
uigorẽ gñalẽ ẽt in speciebus nõ petitis ñ
vigore transactionis,qa nõ põt dici trã-
sactio,ex quo de aliis speciebus non erat
lis,sed hẽbit uim rõne pacti.Bart.ibi te-
net,ꝙ ẽt uigore trãsactionis hẽbit uim i
aliis spẽb⁹.Mouet̃ hac rõne, nã trãsactio
sępe fit,ut pro eo , quod reus dat actori,
actor det aliqua reo . vnde si actor rece-
ptis centũ à reo liberet eũ ab actione p-
posita,& ab aliis qbuscũq; sibi cõpetenti d
bus ɔtra illum, vr̃ sibi donare ius sibi cõ-
petens,q̃tuncũq; sit clarũ & liquidũ, pro
eo qđ recepit a reo. nã remittere est do
nare,ut in c.ueniens, de testibus , & in l.
cõtra iuris,ff.de pactis.Et ideo conclude
post eũ , ꝙ aut transactio gñalis sequuta
petitione spãli põt salua rõne recti ser-

Cedendo bonis. Adde domin. de Rot. deci. fo is,de cessio.bono.
ZACHARIAS. Adde d. Bal.cons. 301.obl. 5.Bart.Soc.con.135.
Inc. suprascripti,p torũ,uol.1.& Bal.in.l.1.C.qui bo.ce.po.ubi dat
bonam cautelam,oequis cedere possit.
ANT. FRAN. Circa hoc an cessioni bonorum posit renũtiari,
ultra hic all. uide
Bar.i l.alia i.§.ele
gãtes,i.2.co.iuer.
vle.Di. inducit,ff.
so.oĩa.ubi dicit ꝙ
nõ,nisi in duobus
casib⁹ibi positis p
eũ,& ibi vide Ale.
i.10. & i.11.co.in
oer.& in quaotum
Bar.ponit.& uide
Bar.i.l.fi.ff. de ces
si.bo.& Flo.i.l.li-
ber hõ.ff. ad legẽ
Agli. & uide gl. i
aut.sed hodie.C.đ
ac.& ob. & an per
statutũ posit tol
li,ne fiat, uide per
Bar.i.l. Titio.ff.đ
cõdi. & demõ . &
Io.de Imo. i.d.§.
elegãter, i prin.&
p Bal.in.l.1.in.3.
co.C.q bo.ce.pos.
Et an ualidet iuro
cõiter tenet̃ ꝙ sic,
nisi mendicitas &
inopia inrãtis sit
notoria,ut i.c. cũ
qdã,đ iureio. & p
d.Ant.ĩ.c. cũ con
tingat,hic alle. Et
adde ꝙ cessio bo-
norũ licet liberet
à carcere, nõ tñ li
berat à debito , ut
p Bart.ĩ.l. hæres,
i.§.ꝙ si stipolator
& ibi p Ale. ff. de
fidelu.& in.l.1.qui
bo.ce pos.

SEB. SAPIA.
b Gñalis. Vide Are.
in cõsi.8.inci.abũ
de,& Ro.i lin.459
& Ab.i cõs.84.i 1.
vo.Ale.post. Imo.
i.l.qdã cõsulebãt,
col.4.ff. de re iud.
& Vitalem io tra.
clarũ in uer. sup-
plẽtes & Alex.in
consi.79 col. 6.in
primo uolu.
c Supplentes defe-
ctũ. Adde Al e.cõs.
68.1.li. & Abb.cõ
sil.62.

ZACHARIAS.
Adde Car. i cle.2.
§.cętetũ,i.3. not.
đ re iud.& Fel. in
c.postolasti: col.8
uer tertı⁹ casus.ẽ.
de rescrip.
d Referri ad oĩa
Adde Ro.cõ.371.
& uide ibi qđ oo
luit p hãc glo. in
transactione facta
inter Ep̃m & Ar-
chidiaconũ,& vide
Ang.cõs.238.Ale.
cõs.43.1. lib.ubi
de hac materia.

monis restringi ad petitionē spālē;& in
hoc casu salua opi.gl.& facit, qa uerba se
quētia intelligunt̄ ſm pcedētia, ut in.l.si
seruus pluriū. §.fi.& l.q filiab⁹,ff.de le.1.
facit.c.itelligētia,&.c.ppterea.j.de ver.
sig. Aut nō pt restringi ad spēm petitam
salua rōne recti sermōis, ut qa uerba sūt
multū gñalia, ut puta qa dixi: Renuntio
oib⁹ actionib. mihi ꝯpetētib. qualrcūq;
ꝯ te, vł qd simile, & tūc trāsactio non re
stringit̄, sed gñalr in oibus actionib⁹ hēt
vigorē, ad hoc.l. plurib⁹, ff. de acceptila.
& hoc quo ad primū mēbrū. Quo ad ſm,
qñ petitio fuit gñalis; puta qa Eps petiit
oia iura epalia, & tūc aut psecutio & trā
sactio fuerāt ēt gñales, qa Eps psequut⁹
fuit in iudicio petitionē gñalē, & postea
trāsegit gñalr, & tunc transactio gñalis
gñalr dēt intelligi, ut in.l. sub ptextu, C.
eo. In hoc tñ aduerte ex̄ exēplū pmissum
q aut q̄dā spēs seu res erāt incognitę do
lo aduersarii, & tūc trāsactio gñalis non
refert̄ ad illas res, ut in.l. tres fratres, ff. đ
pac. Exēplū. Duo fratres q cōiter succes-
serūt gñalr sup tota hereditate. si alter
eorū occultauit prius aliquas res, illa trā
sactio gñalis ad illas res occultatas ñ re
ferī. Aut certę spēs seu res erāt incogni-
tę sine dolo aduersarii. & tūc aut erāt de
bitę ex testō; & nō ualet trāsactio: qa su-
p debitis ex testō nō ualet trāsactio, nisi
2 uiso[a] testō, ut est tex. notabilis in.l. đ his,
ff. eo. Aut erāt debitæ alio iure; & cōiter
tenet̄, q ualet trāsactio ēt respectu alia-
rū spērū icognitarū. Quidā tñ tenuerūt
oppositū, dicētes q is q remittit, donat:
sed ignorās nō donat, ut i.l. nec ignorās,
C. de dona. ergo trāsactio seu remissio ñ
referī ad incognita trāsigēti. Sed Bar. te-
net primū, qa satis est, q gñalr cogitaue
rit, & vł cogitasse gñalr, ex quo libera-
uit eum ab oi eo, qđ ab eo posset petere.
Dicit tñ, q vbi iste nō cogitasset gñalr,
uel spāliter, tūc ñ refert̄ ad incognita rō
ne pdicta. & in dubio si petitio fuit gña-
lis, psumit̄ gñalr cogitasse. vñ referī ad
oia, q̇ pñt cōprehendi sub gñali actione:
secus ubi petitio fuit spālis; qđ no. qñq;
petitio fuit gñalis, & trāsactio gñalis, sed
psecutio fuit spālis. Exēplū. petii à te ad
ministrationē tutelæ. postmodū fui pse
quutus certas spēs tñ; puta administra-
tionē lanę, uel salis, & isto casu sunt opi.
p p.l. licet, C. de iud. nā snia gñalis refert̄
ad psequuta ut ibi; ergo idē in trāsactio-
ne. Alii in ꝯriū: qa snia dēt restringi ad
probationes; sed trāsactio pt eē gñalis.
Sed omissis opinionib⁹ distingue, q aut
dolose in psequutiōe omisit alias spēs;
& tūc snia obstat in oibus, & idē in trāsa
ctionib⁹, ad hoc tex. no. in.l. de rebus, ff.
de arbi. Aut sine dolo; & tūc refert̄ ad p
sequuta; sicut in snia; quod intelligo, si
salua rōne recti sermonis pt trāsactio re
stringi ad psequuta, alias secus, ut.s̄. di-
xi. Aut trāsactio fuit spālis, & restringit̄
solū ad illā spēm, ut i dicta.l. si de certa.
Sed notabile dubiū est, nūqd trāsactio su
per certa re extēdat̄ ad alias actiōes ꝯpetentes ad illā rē. nā
certū est, q ad alias res nō extēdit̄, vt s̄. dcm̄ est. Sed dubitat̄
nūqd extēdat̄ ad alias actiōes. Exēplū. Petebā à te istā do-
mū ex cā emptiōis. demū trāsegimus. nā recessi à lite datis
mihi decē. nūqd đ nouo possum eādē domū petere ex alia
actiōe, ut puta qa dico domū meā, qa fuit mihi legata? Qui
dā tenuerūt, q refertur ad oēs actiones. sed Bar. distinguit,
& melius, q aut petitio fuit gñalis, puta qa petebā domū
iure dñii uel quasi: & trāsactio sequēs refert̄ ad oēs actiōes
ar. i. c. Abbate sanè, de re iud. li. 6. Aut petitio fuit spālis; &
tūc trāsactio refert̄ ad actionē ppositā tñ; ad hoc tex. i.l. si
ita qs. §. fi. ff. đ uer. ob. Et iō ex pdictis sis caut⁹, ut si uis libe-
b rari, gñalr facias trāsactionē multū gñalē,[b] & nō parcas in
uerbis, ut puta dicat̄ q partes venerūt ad trāsactionē, ꝯposi
tionem; & conuentionē, & cōuenerūt, & trāsegerunt super
oibus actionibus, & super omnibus rebus cognitis, compe
tentibus, & incognitis tam in hac re quā in qualibet alia.

SVMMARIVM.

1 Decima licet debeātur de iure diuino; tamē potest fieri super eis cōpositio; ut mi-
nus uel certo modo soluantur; & hoc fieri dēt cū episcopi authoritate. 2.7.
3 Compositio quando fit super decimis, uel qualibet alia ecclesiastica alienatio,
quid requiratur ad eius ualiditatem.
4 Decretum episcopi non requiritur in alienationibus rerum ecclesiæ; sed sufficit
eius consensus.
5 Trāsactio in spiritualibus non est prohibita, si datur spirituale pro spirituali, se-
cus si datur temporale pro spirituali. 6.
Transactio; & amicabilis compositio in quibus differant.
7 Præscriptio super decimis, an & quomodo currat.

CAP. II.

STatuimus. Tenet cōpositio super deci-
mis facta cū assēsu supioris:
& nō diuidit̄. Casus lite. Aliquod collegiū qōnē
hēt cū aliqb⁹ sup decimis. dubitabat̄ utrū cōposi
tio possit interuenire? statuit Papa, q si sup decimis inter
collegiū illud & ecclesiasticā psonā cōpositio facta fuerit đ
1 assensu Epi sui, rata & firma pmaneat. B. †No. 1. q licet deci
c mę[c] sint de iure diuino, ut in.c. tua. j. de deci. tñ sup eis pōt
interuenire cōpositio, ut minus soluatur, uel ut certo mō
fiat solutio, ad hoc.c. ueniens. j. eo. & j. de decimis.c. ex mul
2 tiplici, qđ an pcedat indistinctè. j. dicā. †No. 2. q cōpositio
nō pōt fieri sup decimis sine authoritate Epi, vel Archiepi.
Opp. & vł, q authoritas Archiepi nō sufficiat, qa nō dēt se
ipedire de subditis suffraganeorū suorū, ut in c. pastoralis,
de offi. or. Sol. pōt tex. duplr intelligi ſm doc. Primò, q in
subditis Epi reqrit̄ cōsensus ipsius Epi. In subditis uero Ar
chiepi, puta in diœcesi sua, reqrit̄ cōsensus ipsius Archiepi.
Scdò pōt intelligi, qñ Eps trāsigit cū subdito ut tūc Archi
eps hēat authorizare, qa ipse est supior Epi, d.c. pastoralis:
3 facit qđ no. gl. in cle. 2. de reb. eccl. nō alien. † Scdò hic q̇rit̄
qd reqrat̄ in ista cōpositiōe seu in alia alienatione rerū ec-
clesię? Sol. dicit Inn. q reqrit̄ causæ cognitio, ut sic supior
examinet, an talis cōpositio uel alienatio expediat ecclīæ.
Itē reqrit̄ decretū ipsius Epi respectu subditorū suorū. 12. q.
2. c. placuit, & .c. Abbatib⁹, & 17. q. 4. c. in uenditionib. Not.
hæc dicta. primò q alienatio uel ꝯpositio facta de re immo
d bili sine causæ cognitione[d] nō tenet. & idē tenet Inn. in c.
unico, ut eccle. bñfi. in fi. facit 12. q. 2. c. sine exceptiōe, & gl.
ordinaria, quā tenebis mēti i. 1. de reb. eccl. ñ alie. li 6. & te
4 net Fed. 1 cōsi. suis. † Scđo no. q reqrit̄ decretū, & sic referē-
do Inn. trāseūt cōiter Doc. hic. Sed tu tene ꝯriū. qa nullo iu
re canonico hoc pbat̄; & ipsemet Inn. tenet oppositū in. d.
c. 1. li. 6. & gl. ordinaria ibidē vñ sufficit cōsensus seu autho
ritas superioris, nō aūt reqrit̄ decretū. & dñam inter hæc ui
de p gl. & Inn. in d. c. 1. An aūt abbates & inferiores prælati
citra Epm possint interponere hāc authoritatē in ꝯpositio
ne seu alienatiōe rerū ecclīarū eis subiectarū, dicit Inno. q
e nō[e]; qa iura faciūt mētionē de solis Epis, ut in. d. c. placuit,
&. c. Abbatibus, & c. in uēditionib⁹, & similib. dicit tamen
quosdā tenere, quos ipse sequitur, hoc uerū, nisi ecclesię sint

plena

a Viso. Adde & cognito, vt latè per Ange. consi. 94.

b Gñalem. Adde qđ noluit Alexan consi. 33. 2. li. SER. SAPIA.

c Licet decimæ. Vide Ioā. de Ana. in. c. post miserabilē, in fin. de usu ubi dicit, q laic. cōtendentes de đ cimis, inter se, pñt transigere, & hoc qñ laici fuerūt in uestiti de decimis ut tenet Fel. in. c. cām, col. 3. ver. demū ad prædictam de præscriptioni.

d Causæ cognitione. Adde quæ ponam. in c. seq.

e Quod non. Adde uidendū Ro. cōsi. 36.

pleno iure subiectæ istis ꝓlatis inferiorib⁹: qa tūc cū habeāt a
ī eis ep̄alē iurisdictionē, p̄sit hāc authoritatē interponere;
& nō tradas obliuioni hoc dictū: qa quotidie allegat̄, & se- b
quit̄ gl. ordinaria in cle. t. de reb. eccle. nō alie. Et ex hoc di-
cto infert̄ ḡnal̄r, ꝙ in eccl̄iis subiectis ꝓlato inferiori pleno
iure ꝑt iste ꝓlat⁹ inferior exercere oēm iurisdictionē ep̄alē.
Vnde pōt absoluere excōicatos in casibus, in q̄bus ꝑt Ep̄s, &
alia exercere ep̄alia, vt plenè dico in c signāsti, de fo. cōpet.
Quidā tñ, vt Host. in c. cū & plātare, de priuil. voluerūt hoc
dictū restringere ad ꝓlatos inferiores exēptos: sed ego non
video restrictionis cām respectu ecclesiarū subiectarū, ar.
in c. auditis, & in c. cū olim, de p̄scri. facit. c. irrefragabili. §.
excessus, de off. or. vbi canonici nō exēpti possunt p̄scribere
iurisdictionē ep̄alē. an aūt in cōpositione seu trāsactione
semꝑ req̄rat̄ authoritas superioris in iuribus ecclesiæ, dicā
5 plenè in c. seq. †In gl. t. in fi. cōcludit hæc gl. in effectu, ꝙ in
a sp̄ualibus nō ꝑt interuenire trāsactio, ᵃvt det̄ sp̄uale ꝓ tēpo
rali: sed amicabilis cōpositio sic; & videt̄ sic ꝓbari. ј. e. c. suꝑ
eo. & hæc dr̄ia est inter cōpositionē amicabilē, & trāsactio-
nē: qa trāsactio est pactio nō gratuita: qa aliq̄d dat̄, vel reti
net̄, vt à lite recedat: cōpositio verò est gratuita pactio. vñ
nulla simonia hoc casu cōmittit̄; sed in 1. posset cōmitti; vt
si recipiēs tꝑale resignat ius sp̄uale. Dic tñ s̄m Inn. ꝙ in spi-
ritualib⁹ ñ ex toto reprobat̄ trāsactio: sed tūc, cū dat̄ tꝑale ꝓ
sp̄uali; & ita loq̄t̄ gl. sec⁹ si dat̄ aliq̄d sp̄uale ꝓ sp̄uali. nā tūc
cessat simonia. sicut. n. sp̄ualia p̄nt adinuicē cōmutari, vt i c.
ad q̄ōnes, de rerū ꝑmu. ita in eis trāsigi pōt. Itē s̄m Gof. si au
thoritate suꝑioris dat̄ aliq̄d tꝑale in sp̄ualib⁹ tollit̄ vitiū si
6 moniæ, in c. nisi ј. de ꝓbē. †Quid aūt si litigat̄ suꝑ bñficio, nū
q̄d possit trāsigi? Cōclude post Inn. ꝙ aut petit̄ bñficiū rōne
tituli; & nō ꝑt interuenire trāsactio, vt det̄ aliq̄d tꝑale ꝓ re-
cessu à lite, vt ī c. suꝑ eo. ј. c. nisi suꝑior ex offō suo hoc ordi
net, vt ī d. c. nisi. dū tñ is, q̄ renūtiat, nullū ius hēat ī bñficio.
Dēt. n. bñficiū remanere apud eū, q̄ ius hēt, vt ī d. c. nisi. Sed
si petit̄ bñficiū iure ꝓprietatis, tūc ꝑt interuenire trāsactio:
qa nō ꝑt dici qō suꝑ re sp̄uali. Pone exemplū, cū monasteriū
dicit eccl̄iā ad se ꝑtinere, vt possit cōuertere fruct⁹ in vsus ꝓ
7 prios; facit. c. 1. & q̄d ibi no. ј. de eo q̄ mit. in pos. †In gl. fi. in
b fi. Hæc gl. intrat q̄ōnē, nūq̄d cū laicis authoritate Ep̄i possit
cōponi suꝑ decimis, vt minus decimis soluat̄; ᵇ& ponit in ef
fectu duas opi. ꝯrias. Primā opi. ꝙ nō possit sine authoritate
suꝑioris, tenēt Pet. & Abb. Et ꝓ hac opi. facit qa ēt ī q̄titate
decimæ nō currit p̄scriptio; ad hoc tex. iūcta gl. 16. q. 7. c. q-
cūq;, & in c. 1. de deci. li. 6. nā cū decima integra sit de iure di
uino, vt ј. de deci. in c. tua, & in c. cū hoies; & ꝯ ius diuinū nō
currit p̄scriptio, nec valet aliqua cōsuet. vt i c. fi. de cōsue. er
go &c. Secūdā opi. ꝯriā tenuit Host. dicēs, ꝙ licet laici ñ pos
sint possidere, vel p̄scribere ius decimæ: tñ suꝑ q̄titate bñ cur
rit p̄scriptio; & sic intellige c. ī aliq̄b⁹. ј. de deci. & in hoc pō
dera istū tex. in eo, q̄d dr̄ inter vos & aliq̄ ꝑsonā eccl̄iasticā.
Alii dixerūt, ꝙ in ꝑsonalib⁹ decimis ꝑt cōponi cū laicis, sed
ī p̄dialib⁹ nō; quasi istæ sint de iure diuino, & primæ de iure
positiuo: de quo tñ dic, vt pleni⁹ dixi suꝑ ru. de deci. Ego cō
cordādo opi. sic distinguerē, ꝙ i ꝑsonalib⁹ ꝑꝑ dubiū, de quo
s. ꝑt admitti cōpositio. in p̄dialib⁹ verò, aut volūt cōponere 2
suꝑ decimis p̄teritis, & ꝑt admitti: qa fit poti⁹ suꝑ fructib⁹,
quā suꝑ iure sp̄uali, vt ꝓbat̄ i c. fi. de re. ꝑmu. Aut volūt cōpo
nere suꝑ futuris, & si ad tp̄s, ꝑt fieri authoritate Ep̄i, ar. in c.
2. & 3. ј. de his q̄ fiūt à ꝓla. aut in ꝑpetuū: & tūc aut ius eccl̄iæ
est clarū; & ñ ꝑt fieri citra authoritatē Papæ: qa nemo citra
eū ꝑt eximere laicū à sol̄one decimarū, vt i c. à nobis, & q̄d 3
ibi no. ј. de deci. Esset. n. hæc cōpositio q̄dā exēptio, saltē re
spectu ꝑtis; & hoc casu ꝓcedit prima opi. gl. Aut ius eccl̄iæ
est dub. ū; vt puta qa laic⁹ allegat nimiā pauꝑtatē, & opi. sunt
nūq̄d pauꝑ teneat̄ soluere decimā, vt no. glo. in c. qa tua. 12.
q. 1. Vel allegat priuilegiū Papæ, q̄d tñ ñ est clarū, vel aliq̄d
s̄ile; & tūc ꝑt admitti cōpositio; & ꝓcedat hoc casu secunda
opi. Et ꝓ hoc facit: qa cōpositio ñ dēt fieri sine causæ cogni

tióe, vt s̄. dixi: qa ñ dēt ius eccl̄iæ remitti
sine cā, ar. in l. pactū curatoris, C. de pac.
& 12. q. 2. in c. sine exceptione. sed eccl̄iæ
inter se liberius p̄nt cōponere: qa oēs ec
cl̄iæ sunt vna eccl̄ia. 7. q. 1. ī c. Nouatian⁹,
& c. loquit̄. 24. q. 1. hinc est ꝙ vna eccl̄ia
præscribit contra aliam, vt in c. t. de præ-
scri. lib. 6. ad prædicta vide. c. veniēs. ј. eo.
& c. ex multiplici ј. de decimis.

SVMMARIVM.

1 *Transactio potest interuenire super lite etiam mota coram delegato.*
2 *Prælatus potest conuenire & conueniri sine consensu capituli, nisi res sit ardua.*
3 *Prælat⁹ an possit trāsigere sine cōsensu capl̄i, & unde planè.*
Clausula, promittens habere ratum, posita in procuratorio, an operetur speciale mandatum?

CAP. III.

COntingit. Si capl̄m con
sensit transa-
ctioni, quā fecit ꝓlatus noīe ec
clesiæ, vlterius dissentire ñ ꝑt.
Cōis diuisio. Secūda, ibi: *vnde*. Casus lite.
Abbas siue prior alicuius cōuentualis ec
clesiæ hēt cām cū aliquo clerico vel laico
corā ordinario, vel delegato. Abbas vel
prior super q̄ōne illa trāsactionē fecit cū
aduersario. vñ capl̄m trāsactionē illā ni-
tit̄ reuocare. q̄rit̄ an possit? Rñdet Papa, ꝙ
si Abbas vl̄ prior habuit mādatū siue l̄ras
de rato à capl̄o suo, trāsactionē illā, si ali
quot annis seruata fuit, nō poterit reuoca
re ex eo, ꝙ cōsensit à principio; & si l̄ras d̄
rato ñ habuit, reuocare ñ potuit: qa cām
posteà ratā habuit. Ber. No primo ar. ex
tex. ꝙ ꝓlatus eccl̄iæ nō ꝑt trāsigere sine cō
sensu capl̄i sui; q̄d an verū sit indistinctè,
infrà latius & clarè subiiciā. No. 2. ꝙ in
trāsactione ꝑt cōsensus capl̄i accedere ex
1 postfacto, q̄d an verū sit, ј. dicā. †Tertiò
no. ꝙ ēt si lis sit corā delegato, ꝑt inter-
uenire transactio. vñ suꝑior cōmittendo
cām nō tollit libertatē cōponēdi & trāsi
gēdi suꝑ illa cā: qa iudex nō dēt ad aliud
laborare, nisi vt ꝑtes ad ꝯcordiā reducat,
vt in c. fi. ј. e. & 90. di. ꝑ totū, & in l. 1. §. &
post opis, ff. de no. ope. nunt. In gl. t. vt
clarè intelligas hāc glo. cū seq. dic ꝙ duæ
q̄ōnes eliciunt̄ ex gl. Prima nūq̄d ꝓlatus
possit agere in iudicio sine cōsensu capl̄i?
2 Sc̄da, nūq̄d possit trāsigere? †Quo ad pri
mā gl. hīc & vbi tetigit istū passū, semꝑ in
clinauit in ꝑtē negatiuā. Sed cōis opinio
est in oppositū, vt nisi cā sit grauis, possit
ꝓlat⁹ cōuenire & ꝯueniri sine cōsensu ca-
pituli, vt probat̄ in c. edoceri, s̄. de rescri.
3 †Quo ad secūdā q̄ōnē, q̄ ꝑtinet ad titulū,
gl. hīc cōcludit, ꝙ licet ꝓlat⁹ posset agere,
vel habuerit mandatū ḡnale à capl̄o; non

a ZACHARIS. Interuenire transactio. Adde pro hoc Bar. in l t.
ver. no. bene hāc. gl. C. si aduer. transa. Bal. in l. post decisionē, in 2.
q̄ō. C. de fur. & Alex. con. 91. vol. 2.
b ZACHARIAS. Decimis soluat̄. Adde Ant. de But. in c. parochia-
nos. ј. de deci. Illū in rub. eo. 21. & ibi Imo. Arc. ī c. maiores. 16. q. 7. &
Bal. in suo cōsi. in
ci. cōstitutio Ep̄i,
& Fel. in c. cām, in
prin. vbi min⁹ suf
ficienter loquutus
est; iō illū nō imi-
tare, ј. de p̄script.
ANT. FRAN.
Circa materiam
hāc decimarū, di-
cas primò, ꝙ deci
mæ sunt in bonis
ecclesiæ. c. cā. ј. de
ver. sig. & per Spe.
in titul. de deci. in
prin. Et adde ꝙ ec
clesia non pōt re
mittere decimas
alicui: sed præsta-
tionē vel actū præ
stādi bene pōt re-
mittere secūdū. d.
Card. in cle. fin. in
pr inc. in 6. q̄ō. de
pœnis. vbi ēt di-
cit ibit 7. q. ꝙ Pa
pa pōt concedere
alicui laico priui
legiū nō soluēdi
decimas, non tñ
pōt tollere in to
tū ius decimarum.
& iō dicit, ꝙ p̄nt
laicis cōcedi quo
ad cōmoditatem,
nō quo ad ius; qa
est q̄d spirituale.
c. 2. de loca. c. quā-
uis, & c. ꝓhibem⁹,
de deci. & habet̄.
16. q. 1. in c. deci-
mas, & in c. Adria
nus. 63. di. & in c.
in synodo, & in c.
bene q̄dē. 96. di. &
tene menti, ꝙ deci
mæ ꝑ statutū tolli
vel minui nō p̄nt;
ita Bal. in l. fi. C. si
ne cē. vel rel. imò
etiā Iudæus de ter
ris suis soluere de
bet, & eo mō Sara
ceni, vt in c. de ter
ris, & ibi per Doc.
de deci. & per Ol.
in cōs. 19. & adde,
ꝙ decima tēporis
& omniū bonorū
debet præstari, de
cōse. di. 5. in c. qua
dragesima, cū glo.
& debet solui de
auro vel argento,
q̄d effodit̄ in fun-
do priuato. l. cun-
cti. & ibi per Bar.
C. de metalla. lib.
11. & dēt solui de-
cimæ de aialibus,
& de fructu pecudū, vt ꝑ d. Car. in cl. 1. in 9. & 15. q. de deci. & iudex
ēt tenet̄ soluere decimas ex offō, q̄d hēt, vt ꝑ d. Car. in cle. 2. in 24. q.
de iu. & nō soluēs decimas nō dēt absolui ꝑ cōfessorē: qa est in noto
rio crimine & cōtinuè in peccato mortali, vt ꝑ d. Car. in cle. fi. in §.
1. in fi. de pœnis. & vide gl. or. in c. ad ap̄licæ, de deci. & ibi plenè ꝑ
scribentes, q̄ dicuntur decimæ p̄diales, & quæ personales, & q̄ mixtæ.

a tñ pōt tranſigere ſine conſenſu capituli.[a] Ad iſtū tex.gl.rñ dēt dupliciter.Primò q̈ ꝑlatus habuit hic mādatū transi gendi ſpeciale;& ita debet intelligi tex.dū facit mētionē de lr̄is de ratihabitione.Vel pt ſcd̄ò intelligi ſm gl.q̈ capl̄m ꝓmiſit hr̄e ratū qcq̄d Abbas gereret in illo negocio; & ſic vigore huius clauſulæ potuit Abbas trāſigere; & pōdera ſingl̄r hunc intell̄m. videt̄.n.gl. in hoc ſentire, q̈ p hanc cl̄am appoſitā in ꝓcuratorio:Promitto hr̄e ratum qcq̄d feceris,datur ptās trāſigēdi, & p ꝯn̄s faciendi ea,q̄ requirunt ſpeciale mā
b datū.[b] Idē voluit Bart.in l. ꝓcurator cui gn̄al̄r liberam,ff. de procuratoribus, dicens q̈ p iſta verba datur libera ptās ꝓcuratori.Sed aduerte,qa idē Bar.in l.1.ff.d' off.ꝓcu.Cæſa.refert Cy. & alios tenuiſſe ꝯriū,quos ipſe ibi ſequit̄,ꝯcludēs q̈ p illā cl̄am nō amplianť vires ꝓcuratoris gn̄alis: ſed ad cautelā illa clauſula ſolet apponi; & hoc idē ſentit gl.in c.cū dilectus,de reli.domi.vbi cōcludit,q̈ lr̄æ de rato non differunt à mādato ꝓcuratoris. Doc.hic cōiter trāſeunt , q̈ ſine cōſenſu capl̄i non pt ꝑlat' trāſigere;& ſatis videť hoc innuere lr̄a,& multa circa hoc dicunť,p̄q̄ minimè explicať intellectus & difficultas hui' q̄ōnis.Vn̄ in hoc paſſu latius attingendo materiā, cū q̄riť nunq̄d ꝑlatus ſeu rector eccleſiæ poſſit trāſigere ſine ꝯſenſu capl̄i
c ſui,& authoritate ſuperioris;cōcluderē[c] ſic.q̈ aut p trāſactionē alienať res immobilis eccleſiæ,vel mobilis ꝓcioſa,q̄ aliàs ſine ſolēnitate debita alienari nō poterat; tūc nō pt fieri trāſactiō,niſi capl̄m cōſentiat , & authoritas ſuperioris ītetueniat. Nā ſicut directè ñ pt fieri talis alienatio ſine debita ſolennitate ; ita nec indirectè trāſigēdo.vn̄ ſiue ꝑlatus petat poſſeſſionē ab alio detētā,ſiue ab eo petať ; nunq̄ poterit fieri trāſactio,p quā poſſeſſio remaneat penes aliū ſine ſolēnitate debita; ad hoc tex.cū gl. notabili in l.nulli,ff.eo. & ibi notāter firmat Bar.& Fede.de Señ. cōſi.94.facit tex.in l.cū hi.§.ſi cū lis,ff.de trāſac.& tex.iūcta gl.in l.nō ſolā,C.de ꝑdiis mino.ñ ali.vbi habeť,q̈ quēadmodū minor ñ pt directè rē alienare ſine decreto,ita nec trāſigēdo: qa nō dēt ꝯcedi vna via,qđ alia ꝓhibeť,vt in c.tuę,de ꝓcur.& in rl̄a,cū qđ vna via,de reg.iu.lib.6.ſed ſi p tranſactionē res religioſa remanet penes eccl̄iā aliquo dato vel facto p ꝑlatū: tūc poterit ipſe ꝑlatus trāſigere ſine alterius licētia & cōſenſu:qa reddit cōditionē eccleſiæ meliorē ; ad hoc gl.notabilis in d.l.nulli;& hoc firmat ibi Bar.qđ dicit perpetuò mēti tenēdū; & ſm hoc nō erit dr̄ia inter Præſidē, ſeu adminiſtratorē ciuitatis,ſeu inter tutorē,& curatorē,& ꝑlatū,licet Hoſt. videať hic facere dr̄iam. Nā ꝑſes & adminiſtrator ciuitatis,itē tutor & curator pn̄t tranſigere, vt in l.ꝑſes, C.de trāſa.& in l.interdū.§.q tutelā,ff.d' furtis;quod intelligo ſm diſtinctionē ꝑdictā; ita ēt poterit ꝑlatus.nā video,q̈ ꝑlatus pt modica donare,vt in c.cęterū,de d

SEB. SAPIA.
a Cōſenſu capituli. Vide Bart.in l.nulli , ff. de tranſa. & in l. imperatores, ff.de pactis,& quæ notantur in l. præſes,C.de tranſa. & quæ eleganter. ponit Hoſt . in ſumma huius ti. §. qs pōt, ver. ſed quæro an prælatus. & Feli.in c. edoceri, col.4.ī. de reſcri. videť tamen dicēdū, q̈ quādo eſſet vrgens neceſsitas, poſſet prælat' ſolus tranſigere, per ea , quæ tradit. d. Iaſ. in c.1.,col. 7. verſi.quartò vltra alia.qui.feud. da. poſſunt , & Corſe. ſin. ſuis in ver. pupillus.
b Spāle mandatū'. Adde Rom.conſi. 94 . tenere primū dictū, & Ful. cōſi. 186. Lapum alleg. 7.circa h.
ZACHARIAS. Adde Bar. Cepocaute.ſua.115.An. Bal.& Raph. in l. q̈ ſi nolit.§. ſi qs ff.de ædili.edic.
c Concluderē. Adde qđ voluit Ro. cōſi.5.0& conſ.88. Petr.de Ancha.cōſil.125.
d Simonia . Adde Calde.conſil.1. de ſimo.

dona.fortius poterit trāſigere retēta ſeu recuꝑata re eccl̄ię: dū tñ ius eccleſiæ nō ſit clarū: qa ſi eſſet clarū,non admitteret trāſactio ſua cū dāno eccleſiæ, ſicut nec trāſactio ꝑſidis vel curatoris,C.de trāſa.l.ꝑſes.Nec obſtat ꝑdictæ cōcluſioni iſte tex.in quo nulla fit mētio de ſuperiore: qa hic ſolū q̄rebatur de capl̄o;vnde ius ſuperioris remanet illęſum.Simile notat gl.in cle.1.de rebus eccl. nō alie. & eo caſu quo fieret alienatio rei immobilis,nō ſufficeret tacitus ꝯſenſus capl̄i: & ſic nō haberet locū iſte tex. qa in alienatione perpetua requiriť expreſſus cōſenſus capituli , & nō ſufficit tacitus. 12. q.2.c.ſine exceptione,& c.1.de his q̄ fiunt à ꝑlatis, & no.gl. in c.1.de re.eccl.nō alie.li.6. ſed in alienatione tēporali ſufficit tacitus cōſenſus capl̄i,vt in c.2.& 3. de his q̄ fi.à præ. & ad hūc caſum reſtringe iſtū tex.vnde ſicut in alienatione ad tp̄s requiriť conſenſus capl̄i ; ita in tranſactione ; & ſufficit tacitus,vt dixi.& ad inferēdū tacitū cōſenſum capl̄i,tex.iſte (vt arbitror)pōderat,q̈ Abbas habebat mādatū à capl̄o, & q̈ aliquibus annis capl̄m ſeruauit trāſactionē: nec ꝑciſè requiruniť ad inferēdū tacitū cōſenſum:ſed hic de facto iſta cōtigerūt.Vnde idē dicas qualitercūq; p alia indicia poſſit ꝓbari tacitus cōſenſus capl̄i,vt in d.c.2.& 3. de his q̄ fi.à ꝑla. Idē quod ſuprà in tranſactione,dic in cōpromiſſo,q̈ ꝑlatus nō pt cōpromittere ſup re,in qua nō pt ſolus diſponere.vnde nō pt cōpromittere ſup re immobili,ſeu ad inferendum ꝑpetuū ꝑiudiciū eccleſiæ ſine authoritate ſuperioris & conſenſu capl̄i ſui,vt no.Io.An. poſt Hoſt.in c. ꝑuenit,de arbi. & plenè p Lapū alle.102.vbi etiā dicit, q̈ ꝑlatus cōpromittēdo ſup re eccleſiæ non pt dare ptātem arbitro,vt ꝓcedat de iure & de facto:qa poſſet eccleſię ꝑiudicare.Et hæc ſingulariter notabis.ex qb' habes,q̈ licet ſolus ꝑlatus poſſit agere in iudicio etiā de re immobili,vt ſ.dixi;non tñ poteſt cōpromittere:quia iudiciū eſt neceſſariū: cōpromiſſum voluntarium; ad hoc facit quod notatur in c.ſi.ī.de emp. & vēdi. in glo.1.in fi.& ff.de euic.ſi dictum.§.ſi cōpromiſero.Et per hoc habes declaratum tex. & materiam ſuam &c.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſuper eccleſiaſtico beneficio etiam firmata iuramento non valet.* 3.
2 *Tranſactio illicita non firmatur iuramento.*
3 *Simoniacum aliquid eſſe,& ſapere ſimoniam differunt.*
4 *Fidei præſtatio an' ſit propriè iuramentum?*

CAP. IIII.

C*Onſtitutus.* Sup eccleſiaſtico bñficio tranſigi non pt,etiā cū iuramenti interpoſitione.Prima ps ponit partis q̄relā. Secūda dat iudicē,ibi:*quia* Caſus literalis.Inter.G. clericū ex vna parte,& A. clericū ex alia ſup quadā capella qō vertebať.tandē[q;] ſopita fuit per tranſactionē,& fides hinc & inde ꝑſtita & confirmata.tū ꝑfatus.A.eā ſeruare nolebat, vnde G.clericus dño Papæ fuit cōqueſtus.dicit Papa q̈ huiuſmodi tranſactiones ſpeciē habent ſimoniæ.mādat,quatenus trāſactione in irritū reuocata,audiant cām.Ber.
1 †No. primò regulā,q̄ ſumitur ex ſummario, vt ſuper eccleſiaſtico bñficio,qualecunq; ſit illud,etiā ſi ſit capella ; non eſt licitū
2 tranſigere. †No.2.q̈ tranſactionē illicitā non validat iur̄m. nam iuramentū nō dēt eſſe iniquitatis vinculū, vt in c.quātò,de iureiu.
3 †No.3 .ibi:*ſpeciē ſimoniæ*,q̈ tranſactio ſup eccleſiaſtico beneficio non eſt purè ſimoniaca: ſed ſpeciem ſimoniæ continet ſm Inno.& bene.Et poteſt eſſe ratio:quia is,q̈ dat aliquid tēporale,vt in beneficio quietē perſiſtat, poteſt habere ius in eo ; & ſic non conſequitur per tranſactionem aliquid[q;] ſpirituale:ſed potius redimit vexationē ſuam:quod licet,vt in c.dilectus.ī. de ſimo. Sed quia poſſet eſſe contrarium;ideò iura prohibent trāſactionē in beneficio ; & videť ineſſe quædam ſpecies ſimoniæ, & vide in ſimili tex.ī.eo.c. ſuper eo,& in c.cū pridem,ſ.de pactis.vbi tex.ſemp vtiť iſtis verbis,ſ.q̈ continet ſpeciē ſimoniæ.vnde non ſine myſterio tex.facit mētionē de ſpecie ſimoniæ,& ñ de pura ſimonia.[d]

Ex ca

Et ex hoc infert hic notabiliter Inn. solutionẽ ad cõtrariũ, de quo in gl.2.quare isti nõ fuerunt depositi vel priuati bñficiis,ex quo cõmiserunt simoniam,vt patet ex pdictis.Et si diceretur,quare ergo hoc prohibet? Respõdet Inn.& bene, ꝙ nõ solum à malo,sed ab omni specie mali abstinendũ est, vt in c.cũ ab omni,de vita & hone.cler. Et ex prædictis no. ꝙ propter speciem simoniæ non debet quis deponi. Secundò,ꝙ propter transactionem factam in beneficio ecclesiasti co nõ meretur clericus deponi: sed transactio debet irrita iudicari; quod notabis, licet glo. hic aliter sentiat:sed primũ æquius, verius,& cõius.Vltimò no.ꝙ transactione existente inualida,partes redeunt ad iura pristina. Intelligitur ergo facta transactio sub tacita cõditione, si & inquantũ habeat effectũ.Idẽ est si transactio sit valida:sed partes cõi consensu volunt ab ea recedere; de quo tamen dicendũ vt legi. & no.in l.siue,C.eo. In gl.1.ibi:*æque punitur.* Nota bene gl.
a ſm quã pœna pari[a] venit puniendus trãsgressor fidei, sicut trãsgressor iuramẽti:sed dic vt plenius dicã in c. ad aures.j.
4 quod metus cã;& vide p Arch.in c.1.de sepul.lib.6.†Itẽ no. ꝙ pstatio fidei nõ est propriè iuramentum; quod an sit verum,dicam in d.c.ad aures. Et in fi.gl.dic ꝙ, vbi iuramentũ non continet turpitudinẽ ex parte iurantis, semper est seruandũ,licet nõ valeat contractus, super quo fuit præstitum, vt in c. significante.j.de pigno. & ita loquitur.c.debitores, alleg.in glo. Aut continet turpitudinem ex parte iurantis; & tunc non est seruandum; & ita loquitur iste tex. In gl.2. ibi: *de gratia tantum auditur.* Not.bene glo.propter ipsius authoritatem,& originaliter fuit opi. ipsius Tanc. ꝙ clericus transigens super beneficio debet deponi,& amplius non audiri super illo. Sed tu dic vt s.dixi. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Transactio super beneficio an valeat facta per clericum sine episcopo?*
2 *Clericus an possit se obligare ad soluendum censum alicui sine episcopo?*

CAP. V.

De cætero. Per transactionẽ factã sine authoritate Epi potest prælatus, sed nõ ecclesia constitui censualis. Vel aliter,& sic.Trãsactio facta sine authoritate Episcopi sup ecclesia,si nõ est iuri cõtraria,nõ est per Epm reprobãda: sed si p eum census ecclesiæ imponitur, nõ excedit vitã trãsigentis. Primò ponitur quæstio.Secundò solutio,ibi:*si compositio.* & ibi duo dicta; ſm,ibi:*sed sensus.* Casus literalis.Rector cuiusdam ecclesiæ impetrauit literas à dño Papa contra rectorẽ alterius ecclesiæ super aliquo iure,quod se habere dicebat ĩ aliam ecclesiam. corã iudice cõposuit cum illo aduersario; ita, ꝙ per cõpositionem in illa ecclesia ius aliquod habiturus erat;puta aliquem censum annuatim.quæritur vtrum talis compositio valeat? Respondet Papa,ꝙ si compositio nõ est iuri contraria,non est reprobanda ab Episcopo:sed census sub hoc prætextu solutus siue soluendus illi ecclesiæ,cui præest qui literas impetrauit, vitam illius qui soluerit, non excedat.Ber. No.ibi: *extraordinarium,* iuncta gl.ꝙ iudex de-
b legatus dicitur extraordinarius.[b] non enim est iudex ſm iurisdictionẽ;sed eius potestas est extraordinario modo inducta;& idem notat glo.in c.qm cõtra, de proba.& pro hoc facit,quia cũ nõ sit ordinarius, ergo est extraordinarius, arg.
1 in c.intellecto,de iureiurando.†No.2.ꝙ super beneficio potest clericus transigere sine authoritate Epi;quod intellige, dummodò remaneat in beneficio: aliàs non puto,ꝙ possit sine Epo dimittere beneficiũ. nã sicut non potest directè,vt in c.quod in dubiis, & c.admonet,de renunt.ita nec indirectè transigendo:qa posset confingi fraus;ad hoc bo.tex.in si
2 mili in l.cũ hi.§.si cũ lis,ff.eo.†No.3.ꝙ per cõpositionem factam authoritate iudicis delegati pt clericus se obligare ad soluendum aduersario censum toto tempore vitæ suæ, licet Episcopus non consenserit,nec cõsentire velit.alium tex.in hoc notabilẽ habes infrà,de pben.c.nisi; quod est menti tenendum. nam licet bona ecclesiæ debeant conuerti ad vsus pios,vt in c.pastoralis,de his quæ fiunt à prælatis:tamen pro bono pacis potest cõstitui ex redditibus ecclesiæ census soluẽdus aduersario. Itẽ no.ꝙ authoritas delegata non sufficit ad constituendum ecclesiam perpetuò censualem: sed Episcopus ex causa hoc potest, vt in c. prohibemus,& quod ibi not.infrà de cẽsibus.Sed quæro, qualiter debet iste census constitui? Solu.dicunt Doc.ꝙ non debet computari certa quota redituum; puta dimidia,vel tertia pars, ne videatur facta sectio beneficii, vt in c. maioribus, infrà de præben.sed poterit constitui certa quantitas fructuum vel reddituum. In glo.2. ibi:*de subiectione.* Hæc secunda solutio nõ est vera: quia cum litigatur super ecclesia aliqua rõne subiectionis spiritualis non potest transigi, vt detur aliquod temporale,vt est tex.apertus in c.prætereà,infrà eodem.Sed posset saluari hæc secunda solutio, intelligendo ꝙ agebatur super aliquibus iuribus temporalibus competentibus in ecclesia.tunc enim posset interuenire transactio, vt dixi.s.eo.c. statuimus. Et in fi.glo. facit hanc expositionem pro declaratione literæ:qa tex.dicit,cui præest,& nõ apparet de quo loquatur,cum loquatẽ impersonaliter. ideò supplet gl.cui præest,s.impetrator. Vel ſm Inn. dic,cui præest,scilicet Episcopus. & clarior esset litera secundum Io.And. si text.diceret, absque authoritate Episcopi qui præest: sed in hoc non est vis. Abbas.

SEB. SAPIA.
a Pœna pari. An ꝙ promittit sub fide sua dicatur iurare. vide Alex.in l.nã posteà.§.dato,ff. de iureiurã. vbi ponit de multiplici. specie iurandi.
b Extraordinari[9]. Adde Roma.consil.277. vbi dicit, ꝙ ideò fauorabilior est ordinario.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus potest esse testis in causa, in qua quando fuit adhibitus testis, non erat aduocatus.*
2 *Coniuncta persona si fuit adhibita testis in causa coniunctæ personæ, adminiculatur instrumento.*
Testis si non debuit examinari propter suspicionem tamen examinatus facit indicium.
3 *Proxeneta potest esse testis in instrumento, in quo fuit mediator; tamen non potest testificari voce viua.*
4 *Aduocatus aduocans in causa, in qua prætendit habere ius, an censeatur iuri suo renuntiare?*
5 *Testis descriptus in aliquo instrumento, an præiudicet sibi respectu contentorum in eo?*

CAP. VI.

Ex literis. Qui fuit transactionis mediator,contra eam non auditur.Vel sic. Si beneficium, qđ per trãsactionem habetur, impetratus vt vacans ab eo,qui fuit trãsactionis mediator,non valet impetratio. Hoc dicit quo ad titulũ.Prima pars narrat factũ. Secunda diffinit,ibi:*cum autem.* Casus literalis. Inter.R.& A.clericos quæstio vertebatur super ecclesia de vult.corã vigoreñ. Epo à sede apostolica delegato: in cuius præsentia transactio inter prædictos clericos facta fuit mediante.G. qui eidẽ.A. in eadem causa patrocinium præstabat,& testis etiã inscriptus fuit in illa transactione.postmodum dictus.G.mentiens se clericũ, cũ nondũ fuit tonsuratus in clericũ, sup ecclesia illa tacito de illa trãsactione ↄtra dictũ.R.literas impetrauit ad Archiepm Eboracen. & vigoren. Epm. coram

a Vt testis. Adde Alex. consi. 4.
b SEB. SAPIA. Licet pr. Vide Io. de Ana. & Are. i c. cū oporteat, J. de accusatio. & subtilius p Are. i l. q. testamēto. §. qcūq;, ff. de testa.
c Aliquod indiciū. Adde vidēdū Ale. consi. 127. 4. li. Roma. consi. 154.
d Proxeneta. Adde Ale. consi. 13. Roma. consi. 333.

tiente cogit; ita no. Ange. & doc. in §. qñ verò, de testi. col. 7. Bal. in l. omnibus, uer. sed dubitatur, C. ad bon. gl. in c. 1. in gl. 2. in uer. mediatores, & ibi Arch. et Gem. de testi. lib. 6. Lanfr. de Or. in c. qm con. §. testiū depositiones, uer. ulterius dubitatur, & ibi in apo. Cel. J. de pbat. de qua recurre ad Alex. cons. 13. uol. 1. & cons 8. vol. 4.

ANT. FRAN.

Circa hoc de p
xeneta cōtractus,
siue de mediatore,
an possit esse te-
stis; dicas q de cō
sensu vtriusq; ptia
nedū pōt esse. sed
cogit testificari.
neutra verò parte
cōsentiente repel-
litur. altera verò
parte cōsentiente
pōt esse testis vo-
lēs, sed nō inuitꝰ,
vt no. p Ange. i. §.
qñ verò, in aut.
de testi. colla. 7. &
p Bal. i l. omnibꝰ,
i ver. sed dubitat,
C. de testi. & vide
i c. 1. & ibi glo in
versi. mediatores,
de test. li. 6. vbi di
citur q spāle. est i
crimine simoniæ,
q admittat. & vi-
de aliā gl. in ver. i
testē, ad h. in c. Ro
mana. eo. ti. & lib.
& vide gl. in §. in
his, in ver. q si. in
aut. de inst. cau. &
fi. vide aliā glo. in
c. dilectorū, de te-
sti. cog. & habetur
per gl. in c. si epi-
scopus. 1. q. 1. & p
Bart. in l. deferre,
in princ. versus fi.
ff. de iur. fis. & per
Angel. in l. debet,
de ædi. edic. & hr
per d. Anto. in c.
nō fine & est. c. 2.
in pen. co. & se. de
arb. & in c. ex lite
eis, in pen. col. de
trāsa. & vltra cōsi.
Ale. hic alleg. vi-
de eūdē in cōs. 18.
in 4. parte consil.
vbi idem dicit, q
in cōtractu in scri
ptis confectu pōt
esse testis: quia vi-
det esse adhibitus
de cōsensu vtrius
que partis; quod
etiā voluit Bal. in
aut. sed nouo, in
4. colum. C. si. cer.
pe. & idē dicendū
in procuratore ad
negotia secūdum
Bar. i d. l. deferre,
in prin. & Bal. in
d. l. oibus, in ver. sed dubitat & vide Spe. in ti. de teste, in §. 1. in ver.
quid de proxeneta; & vide omnino Alex. in cōsi. 128. in 2. parte cōsi.
& etiam in d. l. deferre. vbi dicit, q proxeneta non repellitur à testi-
ficando officio iudicis, sed tantum parte opponente. & habetur etiā
per d. Anto. in c. cum dilectus, de consuet. & per eundem in l. 4. in §.
hoc autem iudicium, ff. de dam. infe.

qbus pponebat literas nō valere, p eo q
nondū fuerat tonsuratus in clericū; ipse
dixit se clericū, & qa nō dixit in literis, q
eo mediante & authoritate ipsiꝰ trāsactio
fuerit facta. vnde iudices remiserūt cau-
sam ad dominū Papā: ipse examinato ne
gotio, cū dictus. G. cōfiteret se interfuisse
in illa transactione, & nō fuisse tōsuratū
in clericū, qñ literas impetrauit; eidē G.
sup dicta causa silentium imposuit. Ber,
1 †Not. primò & tene mēti, qa nescio alibi
ita expressum, q aduocatus alterius par-
tis pōt esse testis in instrō cōpositionis &
transactionis in illa causa. Et pōt esse rō:
qa p transactionē finitur lis; vnde instrm
refertur ad tēpus, quo iste nō est futurus
aduocatus. Itē non pstitit patrociniū sup
transactione, sed sup causa principali. Et
circa hoc dicit Inn. aliud notabile verbū,
securè. s. tenēdū, q is qui fuit descriptus
a i instrumēto alicuius ꝯtractus vt testis,[a]
potest esse posteà aduocatus, cū agit ad
executionē illius cōtractus; nec instru-
mētū vacillat ex eo, qa aduocatus est ibi 4
descriptus vt testis. Dicit tñ, q si dubita
ret in aliquo de viribus instrumēti, non
posset iste aduocatus testificari: qa nunc
est aduocatꝰ. Et sic nota mirabile, q vox
istius aduocati descripta facit fidē etiā
tpe aduocationis: tñ vox sua viua nō ad-
mittit; & facit hoc ad qōnē, quam ponit
Io. An. in regula, cū quid vna via, in Mer
cu. vbi quærit, nunqd notarius pcurator
possit i cā, quā pcurat, pducere instrm,
quod ipse prius fecit in fauorem dñi? &
dic vt ibi; & facit ad materiā, quod not.
Bar. in l. deferre. §. Itē decreuerunt, ff. de
5 iur. fisc. †Et ex his arguebat do. Ant. q li
b cet pater,[b] vel cōiunctus nō possit esse te
stis in cā filii, vel cōi; tñ si fuit descriptus
in instrō vt testis, adminiculat instrumē
to. hoc tñ nō colligit hic: qa tpe descri-
ptionis iste erat suspectus. Dictū tñ pōt
esse verum: qa regula tradit, q vbi testis
non debuit examinari pp suspicionem:
7 tñ si fuerit examinatus, facit aliquod in-
c diciū,[c] vt no. Bar. in l. maritus, ff. de qō.
†Secundò no. & etiā tene menti, q me-
diator alicuius cōtractus pōt describi vt
testis i instrumēto illius cōtractus; & sic
d pxeneta[d] pōt esse testis in instrumēto,
e licet ñ possit testificari voce viua,[e] vt no.
in c. 1. de test. lib. 6. & in aut. de test. §. qñ
verò. & pōt diuersitatis esse ratio: qa in
instrō describit de cōsensu vtriusq; par

tis. qua rōne pōt esse testis ēt voce viua, e
vt in iuribus palle. Itē tollit suspicio p-
pter fidē instrumenti. No. tertio ibi: *au-*
thoritate, q authoritas qñq; sonat in fa-
ctū & nō in ius. nā aduocatus nō pōt au-
thorizare in trāsactione, capiendo trāsa
ctionē pprie p cōsensu authorizabili, q
requirit à superiore: qa aduocatus nō est
superior: sed hic sonat in factum: qa fuit
iste adiutor & mediator illius trāsactio
nis; & fortè dictauit instrm ſm Hosti.
Itē no. ibi: *in clericū tonsuratū*, q clericus
primæ tonsuræ est capax bñficii; & q pri
ma tonsura est ordo, facit. c. cū cōtingat,
de ætate & qualitate, & quod notatur in
pœmio sexti. Itē no. q laicus nō est ca
pax beneficii, nec pōt impetrare bñficiū
ante, quā ordinet, nisi fieret specialis mē
tio in rescripto; vt qa Papa mādaret p-
uideri alicui scholari perito cupiēti ad-
scribi militiæ clericali; & tunc dēt prius
ordinari, & posteà bñficiū sibi cōferri; d
quo vide qd dixi in c. cū adeò, de rescr. &
in c. fi. de psumptio. & i c. 2. de inst. †In gl.
1. no. 1. gl. iūcto tex. qa in canonibus nō
habet alibi; & limita istā glo. qñ scienter
fuit aduocatus p actore, vt tūc videat re-
nūtiare iuri, qd hēt in illa cā: secus si fuit
aduocatus rei. ita limitat gl. in l. inter, ff.
de rei vēd. qd ego intelligo, qñ aduocatꝰ
stetit in meris finibꝰ defensionis, dicēdo,
ad actorē ius nō cōpetere: secꝰ si insistit di
cēdo, q reo ius cōpetit, & petēdo, p eo p
nūtiari. nā tūc eadē rō ē in aduocato rei,
q est in aduocato actoris. & aduerte, qa
ex eo q gl. hic dicit, q iste patrocinādo ta
citè renūtiauit iuri suo; videt sentire vnā
lec. ad istū tex. q iste aduocatꝰ impetrauit
sup ista ecclia tanq sibi debita p priꝰ. nā
aliàs nō poterat renūtiare iuri, qd nondū
habebat; & idē sentit gl. pe. i. e. Sed Host.
sequit istū intellm: nō est tñ verꝰ in se. nā
vt dicit Io. An. & bñ, cū iste esset tūc laicꝰ,
nō poterat hre ius in ecclia. dictū gl. tñ ē
verū in se: sed ñ quo ad tex. & iō tene aliū
intellm, quē ponit hic Inn. q iste impetra
uit hāc eccliā vt vacātē. & posteà cū exci
peret ꝯ eū, q aliꝰ erat possessor; iste repli-
cauit q erat possessor iniustꝰ & simoniacꝰ:
qa eā tenebat vigore trāsactionis illicitæ:
sed alia ps replicauit, q cū ipse fuisset au-
thor & mediator illiꝰ trāsactiōis, & testis
ibidē descriptꝰ; ñ poterat allegare ꝯ illā trā
sactionē: qa sic allegaret turpitudinē suā.
Itē lra erat surreptitia, cū dixisset se cle-

ANT. FRAN.

Viua voce. Circa
hāc materiam de
aduocato an pos-
sit esse testis in cā,
in qua est aduoca
tꝰ, veritas est q nō
quia per indirectū
cogeretur pande-
re aduersario iura
partis & clientis
sui: imò aduocatꝰ
ostēdēs parti aduer
sæ instrumēta, &
pādēs iura sui cli-
entis aduersario,
tenet de falso, ſm
Bar. in l. 1. in §. is
q, ff. de fal. & habe
tur p Spe. in tit. de
aduo. in §. 3. imò
dixit Bar. in l. 1. ff.
de præuari. q aduo-
catus vnius ptis p
stans auxiliū alte
ri parti tenet pœ-
na falsi. imò aduo
catus in vno arti-
culo causæ nō pōt
ꝯ eandē ptē in resi
duo causæ pstare
patrociniū, d quo
vide Spec. in ti. de
aduo. in §. nūc tra
ctemus, in ver. sed
nunqd post. imò
aduocatꝰ post co-
gnita secreta ptis
nō pt ꝯ eā assume-
re aduocationē, vt
p Spe. in loco pal.
& vide eundē Spe.
in ti. de teste, in §.
1. in ver. qd si ad-
uersariꝰ. vbi dixit
q ita demū aduo-
catꝰ vnius ptis pt
recipi ꝯ teste, si ps
velit: aliàs nō. nec
et pt esse iudex in
cā, in qua fuit ad-
uocatus, ſm Bald.
in l. ne in arbitris,
in 5. col. in vers. iu
xta pdicta quærit, C.
de arbi. & in l. ap-
tissimi, in 2. col.
C. de iud. & in l. fi.
C. de assesso. & te-
net Bart. in l. penu.
p illū tex. ff. de iu
ris. om. iu. vbi etiā
Alex. ponit. & no.
Doct. in c. postre-
mò, de app. & ha-
bet p Spe. in ti de
lega. in §. restat vi
dere, in ver. Itē si fuerit. & pdicta intellige vera in eadē cā, secus aūt
in alia, vt plenè p Phil. Fran. in c. postremò, pall. nisi sit cōnexa & de
pēdēs ab ea, in qua fuit aduocatus, vt in palle. c. postremo. & habet p
Io. An. in c. 1. de testi. li. 6. Et adde, q aduocatus nō pt cōsulere in cā,
cui patrocinat, ſm glo. in l. pximè, in ver. remotis, & ibi p Bar. ff. de
his q in testa. delen. qd intelligo verū, qñ requireret cōsilium deci-
siuū, pp affectionē, quā psumeret hre ad cām: imò in alia cā posset co
gi ad cōsulendū. l. 2. C. de pxi. sa. scri. li. 12. & habet p Bart. & Bal. in
l. sancimus, C. de aduo. diuer. iu. Et an qs possit esse iudex in cā, in

e ZACHARIAS. Viua uoce intelige hoc dictū debere itelligi neu
tra partium cōsentiente: qa hinc uiua uoce nō pōt esse testis altera
uerò tñ consentiente uolens, non inuitus, testificat; & utraq; consen

qua

ricũ,cũ nõdũ esset tõsuratus,& p hoc papa ĩposuit isti ĩpera
tori silẽtiũ.& ex his hẽs declaratũ intellm h' cap li;& fuit
mirabilis decisio,q auctor & mediator alicuius ɔ̃ctus non
põt ɔtra illũ ɔ̃ctũ aliquã inualiditatẽ allegare : qđ tene mẽ
5 ti.† In gl.2.in fi.No.hãc gl.ex qua hr decisio quotidianę q̃-
a stiõis,an testis [a] descriptus in aliquo instr̃o p̃iudicet sibi re-
specto eorũ, quę cõtinẽtur in ipso instr̃o? & concludit gl.
q nõ,nisi qñ sciẽter authoritatẽ p̃stitit;qa fuit author in il
lo instr̃o,ut in tex. isto. Sed gl.iuris ciuilis alr distinguũt.
dñt.n.q aut tale describebat,qđ poterat testis ĩpedire con
tradicẽdo,& sibi p̃iudicat : aut nõ poterat ĩpedire;& nullũ
p̃iudiciũ facit.Exẽplũ primi.qñ obligat in instr̃o res ipsius
testis.nã nõ poterat sine cõsensu suo res pignori supponi. 2
l.rẽ alienã,ff.de pignora.actio.& no.in.c.nõne, de p̃sump.
Exẽplũ secũdi in vẽditiõe.nã inuito dño põt res ipsius ue-
di;qa p ɔ̃ctũ uẽditionis nullũ p̃iudiciũ fit dño qa solũ obli
gat p̃sona ad tradẽdũ,vt in.l.rẽ alienã,ff.de ɔtrahen. emp.
ita no.gl.& seq vr ibi Bar.in.l.fideiuss.§.pater, allegata in
gl.& in.l.Caius,ff.de pigno.act.Gof.i.c.cũ inter, de re iud.
aliter distinguebat,q aut testis intẽdebat se obligare,& o-
bligat,ut in l.si nõ subscripsisti,C.de administra.tut.aut nõ
aduertit,qđ i scriptura cõtineret,uel subscripsit ut testis, &
nõ obligat;qa hoc nõ intẽdebat,ar.l.nec ignorãs,C.de do-
na.hoc ultimũ vr sequi dñs Ant.uel p̃t dici ſm eũ & alr, q
aut fuit author,& sciẽs:& facit sibi p̃iudiciũ; secus si solum
sciẽs;& hęc vr opinio huius gl.satis credo posse has opinio
nes reduci ad cõcordiã hoc mõ : q aut in instr̃o cõtinebat
aliqd in p̃iudiciũ iuris ipsius testis;& tũc,si fuit ignorãs,sibi
nõ p̃iudicat,ut.d.l.Caius.Idẽ si fuit sciẽs, & nõ poterat ipe
dire actũ ɔ̃dicẽdo, aut poterat impedire actũ ɔtradicendo:
& tũc facit sibi p̃iudiciũ.d.l.fideiussor. Aut de p̃senti nõ uer
sabat aliquod suũ interesse, sed põt petere interesse respe-
ctu iuris posteã q̃siti;puta qa emit rẽ, q̃ prius fuerat ã ter-
tio pignorata,& tũc aut fuit auctor illius ɔtractus;& nõ p̃t
allegare illius inualiditatẽ, ut patet ſm lecturã Inn. aut so
lũ fuit testis descriptus;& poterit allegare inualiditatẽ; qa
testis solũ testat de his,q̃ sunt facti,& nõ de his q̃ sunt iuris,
ut i.c.si testes.4.q.3.& cautũ est ad euitãdas opiniões,ut nũ
quã q̃s patiat describi in instr̃o, si ex illo põt p̃tendere ali-
quod p̃iudiciũ.In glo.3.in fi.uel dic,q ibi interuenit ,p̃priẽ
trãsactio;q̃ tñ de iure fieri nõ poterat.& ob hãc cãm ille im
petrauerat illud bñficiũ ut uacãs,sed nõ fuit auditus, qa ex
quo fuit mediator trãsactionis,licet illicitę,nõ p̃t eã impu
gnare;qa allegaret turpitudinẽ suã,arg.in.c.1.de testibus, 3
li.6.In gl.si in fi. & dic q hic recepit ordinẽ postmodũ, ut
hic innuunt uerba textus, ibi: *nondũ*; quasi innuant q post-
modũ fuit ordinatus;& hoc est indubitatũ,si dixit se cleri-
cũ,cũ nõ esset, qa surreptio in bñficio reddit grãm nullam
ipso facto,ut in.c.1.&.2.de filiis p̃sbyterorũ;lib.6. Idẽ dice
rem,si tacuit se esse laicũ,quia ex quo subticuit illam quali
tatem, qua expressa literas non habuisset;literę sunt surre
ptitiæ,ut in.c. postulasti, in fin. de rescrip. nec habilitas su-
perueniens habet literas conualidare,ut est tex.in c.si eo tẽ
pore,de rescriptis,lib.6. Nicolaus Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Transactio super ecclesiastico beneficio fieri non põt: sed amicabilis cõpositio sic.*
2 *Transactio,& amicabilis compositio quomodo differant.*

CAP. VII.

b SVper eo. [b] † Super ecclesiastico beneficio
1 transigi non potest, sed amicabili-
ter componi sic; & ad hoc quotidie allegatur
iste text. Communis diuisio, Secunda, ibi, *tale.*
Casus literalis. Aliquis coram iudice petebat beneficium
ecclesiasticũ in aliqua ecclesia.q̃rebat; utrũ sup hoc bñficio
sic in iudiciũ deducto possit fieri trãsactio? rñdet q sup re
sacra & litigiosa nõ põt fieri trãsactio;quia res sacra dato
aliquo uel retẽto aut promisso,ut possideatur, speciẽ cõn

tinet simoniæ:si uero gratis & amicabili
ter fiat ɔpositio inter litigãtes,nõ obuiat
sacris canonib'.B.No.1.rĩam, q nedũ su-
per beneficio ecclesiastico, sed nec sup ali-
qua re sacra seu spũali põt interuenire trã
sactio.vr.n.in se cõtinere spẽm simoniæ:
qa posset cõtingere,q ex datione seu p̃-
missione rei tpalis q̃s ɔ̃sequeret istud ius
spirituale,ut dixi lati' s̃.e.ti.in c.cõstitut'.
No.2.ex hoc & ex tex.ibi : *spẽm*, q trãsa-
ctio sup re spũali uel bñficio nõ est oĩno
simoniaca,sed vr hẽre spẽm simõiæ, & hũc
tex.alleg.s̃.eo.c.cõstitutus.† No.3.dñam
inter trãsactionẽ & cõpositionẽ.nã trãsa
ctio fit,cũ recedit a lite aliquo dato,seu re
tento, uel p̃misso. cõpositio fit gratis &
amicabiliter,ut cũ p̃tẽdẽs nõ hñe ius uult
a lite gratis recedere.Posset tñ dici,q cõ
positio possit fieri ẽt aliquo dato seu retẽ
to,ut in c.2.iũcta gl.s̃.eo.& talis cõpositio a
nũ dẽt interuenire in bñficio litigioso:
sed dẽt eẽ amicabilis & gratuita,ut i tex.
Vñ põdera istũ tex.i eo, qđ dicit q si gra
tis & amicabiliter inter se cõponãt &c.er
go de suba compositionis est, ut sit gra-
tuita & amicabilis; als illa uerba, gratis,
&,amicabiliter, superfluerẽt. Sed q̃ro de:
exẽplo. quãr possint cõponere gratis &
amicabiliter forte p̃tes cõueniũt ſm do. b
ut aliq periti uideãt iura partiũ, quorum
cõsilio p̃mittãt acquiescere:uel ad preces
alteri' alius uult discedere a lite tanquam
ius nõ hñs.nec ẽt improbat, si nulla p̃ce-
dẽte spãliter p̃missione postmodũ aliqd
alteri largiat,argm in c.tua,de simo.& te
ne mẽti istũ tex. q in cõpositione fienda
gratis sup beneficio nõ requiritur autho-
ritas superioris,qđ ego puto p̃cedere,ni-
si alter p cõpositionẽ dimittat bñficiũ ab
eo possessum.nã nõ põt possessor quoq̃uo
bñficiũ dimittere sine authoritate supio-
ris,ut in c.admonet,& c.qđ in dubiis, de
renũciatio. & uide qđ dixi in c. cũ pridẽ,
de pact.† In gl.1. No.bñ hãc gl. qa quoti-
die allegat.& dic clarius,q aut contendit
de bñficio rõne tituli seu p̃lationis, & nõ
põt interuenire trãsactio, ut det tpale p̃
spũali:vł ut det aliud spũale nõ a supiore,
sed uigore trãsactionis, qđ nõ est licitũ:
qa bñficiũ ecclesiasticũ nõ põt obtineri, ni
si p canonicã instõnẽ, ut in rła prima, de
reg.iu.li.6.& in c.ex frequẽtib', de instit.
tenet Inn.in c.2.s̃.eo.sed amicabilis cõpo
sitio põt interuenire mõ p̃dicto.Itẽ iudex
ex offõ suo p̃ bono pacis posset ɔponere,
ut hñs ius in bñficio det aliqd non hñti,
iuxta formã c.nisi j.de p̃b.aut cõtendit de
bñficio rõne subiectionis,& tũc idẽ dicẽ-
dũ,qđ de alia re spũali.in qua dic q trãsa
ctio nõ põt interuenire, ut det tpale p p
recessium a lite,ut in ca.p̃terea j. e.Sed bñ
põt dari uel retineri aliud spũale, arg. in
c.ad q̃ões,de re.pmu. dixi post Inn.in c.
2.s̃.eo. In gl.2.ibi: *non tenet transactio*. Vult
ergo gl.& bñ, q p p euidẽtẽ calumniã im
pediat trãsactio,& intellige de calũnia ex
parte actoris:qa actor sciebat sibi ius non
cõpetere,& malitiosẽ mouit litem.tũc.n.

qua fuit aduocatus, vel ecõtrã an posit esse aduocat' i cã, i qua fuit iudex, vide Spe.in ti.de offici.deleg. i §.superest, i ver. quid econtrã. vbi dicit q potest esse aduocatus i causa, in qua fuit iudex tñ dicit honestum fore si abstinetur. an aũt possit esse assessor in causa,in qua p̃stat patrociniũ, habet per Spe. in titu.de assesso. in §.fin.in prin. vbi dicit q non.

SER. SAPTA.

An testis. Vide pulchrẽ p do. Soxi.in l. si quis ita, ff. de reb.dub. ubi tãgit,an q̃s possit esse testis in instrumẽto, de cuius cõmodo tractat, tradunt etiã do.in §. legatariis,inst. de testamen.

Super eo. Vide singularem limitationẽ ad istũ text. quã ponit Feli. in c.capitulũ,ad fi.de rescr. uidelicet q in Papam est licitũ de facto cõpromittere & transigere, qđ multum notat & extollit.

si aliqd recepit uig ore transactionis, po-
test illud ab eo repeti, ut in l.in sum. alle. i
gl. sed si calũnia eilet ex parte rei, tũc non
uitiareĩ trãsactio: sed actori pôt consuli
per actionem & replicationẽ doli, ut p-
batur in l.sub prætextu, C. de transac.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei ecclesiasticæ facta per rectorem ipsius ecclesiæ sine consensu superioris, ualet in uita ipsius rectoris tantum, 2. intellige ut infra num. 3.*
4 *Clericus non cogitur satisfacere creditoribus, nisi deducto ne egeat.*

C. A P. VIII.

VEniens. Trãsactio facta de
reb⁹ ecclĩæ p plã-
tũ sine supioris cõsensu nõ obli
gat successorẽ, & quotidie alle-
gaĩ iste tex. Prima pars ponit ǭrelã. Secũ
da dat iudices, ibi: *Mandamus.* Casus lĩal.
Monachi qdã maioris monasterii exco-
lũt terras in parochia S. Mariæ de Mar-
chia, & coloni ipsorũ monachorũ oĩa sa-
craméta tã uolũtaria quã necessaria reci-
piũt ab eadẽ ecclĩa. monachi pdictũ talẽ se
cerũt cõpositionẽ cũ rectore ipsius ecclię
S. Mariæ pdecessore istius rectoris, ut mo
nachi de duab⁹ caruatis terræ, quas reti-
nẽt monachi in dñio suo, tertiã p.rtẽ de
cimarũ tñ soluãt eidẽ ecclesiæ S. Mariæ;
& de oĩb⁹ aliis decimã integre soluãt. de-
mũ mortuus est sacerdos ille, cũ quo talis
trãsactio facta fuit. successor illius inte-
graliter petebat decimã de oĩbus posses-
sionib⁹, quas ibi monachi & coloni mo-
nachorũ excolunt in parochia S. Mariæ.
monachi uolebãt se defẽdere ptextu trã-
sactionis pdictæ. nec pmittebãt colonos
suos soluere decimas pdictæ ecclĩæ. re-
ctor iste cõquest⁹ est dño Papæ. vñ mãdat
qbusdã, quaten⁹ cõpellãt monachos & a-
gricolas ipsorũ soluere decimas eidẽ ec-
clesiæ integraliter de oĩb⁹ reb⁹, de qb⁹ de
cimæ solui debẽt, & de subtractis satisfa-
ciãt cõpetenter, nisi pfati monachi docue
rint trãsactionẽ pdictã sup duab⁹ carua-
tis terræ p sedẽ ap̃licã cõfirmatã fuisse, cũ
alias trãsactio illa sup duab⁹ caruatis fue-
rit psonalis, & pacta inter alios acta aliis
obesse nõ debeãt. B. No. 1. iuncta gl. q sa-
cramẽtorũ qdã sunt necessaria, qdã uolũ
taria. Et oĩa sacra debẽt pcipi ab ecclesia
parochiali. Secundo not. q sup decimis
pôt interuenire trãsactio inter psonas ec
clesiasticas, ut soluanĩ aliquo retento, &
hoc declaraĩ in c. 2. s. eo. ubi diciĩ q super
decimis pôt componi. nã dẽt intelligi in
cõpositione ẽt non gratuita. nã p istã cõ-
positionẽ, de qua in textu, monachi non
soluebãt integrã decimã. No. 3. ex hoc &
ex textu, q ẽt religiosi teneñĩ ad solutio
nem decimarũ, q rõne pdiorũ quæsitæ sũt
intra parochiam alterius ecclesiæ, de quo
uide qđ legitur & no. in c. ex parte, & ca.
1 nuper, & c. suggestum ĩ. de deci. †Item no.
& tene menti, q super iuribus ecclesiæ im
mobilibus spiritualibus potest rector trã
sigere, & componere in præiudiciũ sui ip-
sius, ita; q cõpositio ualebit toto tẽpore,

SEB. SAPIA.

a Septẽ esse sacra
mẽta. Vide no. in
c. 1. de cõiu. seruo.
& q ponit Io. An.
in rubr. de sacra.
non iter. & cõtra
istã gl. q imo ex
trema unctio non
sit sacramẽtũ, uid
gl. in c. 3. de secũ.
nup. & Doc. & an
bñdictio, quæ fit
in nuptiis, sit sa-
cramẽtũ, uide gl.
& do. in c. 2. de se
cun. nupt.

b Esset læsa. Ad-
de latè Fran. Are.
consi. 114.

c Ad sustentatio
nem ipsius. Adde
Are. cõ. alle. & qđ
uoluit An cha. cõ-
silio 115.

quo ecclesiã possidebit. Et ex hoc & ex textu no. singulr, q
rector ecclesię pôt cõtrahere sup rebus ecclesię sine supio
ris authoritate, ut cõtractus duret toto tpe, quo ipse est fu
tur⁹ rector, & nescio alibi ita bonũ tex. Itẽ no. q sine autho
ritate supioris nõ pôt rector ecclesię trãsigere quo ad inse
rẽdũ ppetuũ pñdiciũ ecclĩę. Et ex hac pte infero, q rector
ecclĩę nõ pt trãsigere, si p trãsactionẽ res ĩmobilis ecclĩæ
remaneat penes aliũ, sed ualebit trãsactio in uita sua dunta
xat, ut hic; de quo uide quod plenius dixi. s. eo. c. contingit.
Itẽ no. q pacta iter alios acta nõ dẽnt obesse aliis. No. ibi;
ex quibuslibet rebus, & ibi: *ex integro,* q decima est integre sol
uẽda de oĩb⁹ undecũq;. Vltimò collige formã petiõis, cum
decimæ aliquo tpe nõ fuerunt solutę. nã de pteritis pt pe-
ti æstimatio, & in futurũ pôt peti, ut reus cõdẽneĩ ad solu-
tionẽ decimarũ. Si ergo fructus mihi debiti non extãt, pos
sum petere æstimationẽ. Sed ǭro, nũqd iste text. intelligaĩ
ẽt in decimis psonalib⁹? vr̃ primò q sic, qa tex. loqtur indi
stinctẽ. cõtrariũ tenet Host. tũ qa in prin. fit solũ mẽtio de
pdialib⁹, tũ qa in psonalibus currit pscriptio ſm opi. Host.
tũ qa monachi nõ teneñĩ ad psonales decimas. No. hoc ulti
mũ, & idẽ tenet Host. in. c. nouũ genus. ĩ. de deci. Rõ, qa re
ligiosi acqrũt monasterio: monasteriũ aũt nõ teneĩ ad pso
nales decimas, & idẽ dicit Inn. ĩ oĩb⁹ aliis, q alteri acqrũt.
Ex quo iferi, q si dñs ẽ excẽpt⁹ ẽt à solone decimarũ, nõ te
neĩ dñs uel seruus đ lucratis p seruũ soluere decimã. Quid
aũt đ clericis secularib⁹? dixi plenè in. d. c. nouũ gen⁹. In gl.
1. in fi. Not. hãc gl. qa quotidie allegaĩ; ex qua collige septẽ
esse sacraᵃ ecclĩę, quorũ quinq; sunt necessaria, duo uolũta
ria, & declara ut in gl. & aduerte, qa gl. sentit, q laicus ẽt in
necessitate nõ pôt cõferre nisi duo sacra, ut sacrm̃ baptisma
tis, & sacrm̃ pęnitẽtię. Chrismaĩ uerò, & extremã unctionẽ
cõferre, uel corpus Chr̃i tradere nõ pôt, licet in necessitate
de quo uide qđ dixi in. c. ǭtò, de cõsuetudine, & in. c. pasto-
ralis, i. §. prętera, đ offi. del. Itẽ no. ex gl. q sacrm̃ ordinis dr̃
sacrm̃ dignitatis. & ultra expõnes gl. credo, q dr̃ dignitatis.
qa pmot⁹ ad ordinẽ cõseqĩ dignitatẽ, ut. 4. di. c. deniq;, in
pri. & alibi dixit tex. q nulla dignitas sęlaris sĩlis ẽ sacer-
2 dotio. 96 dis. c. duo sunt. †In gl. in uer. *cõfirmatã*, in fi. No. gl.
q ǭtiẽcũq; rector ecclĩæ trãsigat noĩe ecclĩæ, vel aliũ ɔctũ
faciat, si est talis ɔctus q nõ possit ppetuo ualere sine autho
ritate supioris, ille ɔctus cẽseĩ potius psonalis, quã realis.
vñ obligat psonã ɔhẽtis, & ñ ecclĩã, sĩle ĩ c. unico, đ despõ.
3 ĩpubę. li. 6. †In gl. pe. No. bñ ultimã qõnẽ, q rector obliga
tus ad obseruãtiã ɔctus, in uita sua nõ pôt cõtrauenire, nisi
b ecclĩa,ᵇ tũc. n. posset petere restõnẽ in integrũ, nec ob. c. qđ
qs, & c. qsqs, alle. in gl. qa loquunĩ qñ cõtractus nõ tenuit.
nã tũc pôt rector iure cõi cõtrauenire. Sed ɔ cõclusionẽ gl.
opponiĩ, nã cũ cõpositio ista sit psonalis, nõ vr̃, q ecclesia
possit lędi, & p cõsequẽs nõ dẽt posse peti restõ. Sol. dicit
Hos. q de facto ecclĩa poterat lędi; puta qa seruitores ñ ha
berẽt, vñ uiuerẽt; & iõ subueniẽdũ ecclesię, ar. i. c. pe. đ cle. nõ
resi. & i. l. minorib⁹, ff. de min. Dicit tñ, q si iste rector hr̃et
ppriũ, cõpelleret satisfacere cõtrahẽti secũ p interesse, ar.
i. c. đ mulia, ĩ uer. & si ultra, de pb. & i. c. reprehẽsibilis. §. si ãt,
de appel. Itẽ ſm eũ posset capi, qđ cederet in sustentationẽ
suã, & de se conqueraĩ; qa dignũ est ut male meriti egestate
4 laborẽt, l. bona fides, ff. đpo. †No. hoc dem̃ bñ. p hoc. n. uult
Ho. q ad satisfaciẽdũ creditorib. alicui⁹ rectoris possit tol
c li ex reditib⁹ ecclĩæ id, qđ cederet ad sustẽtationẽ ipsiusᶜ;
& idẽ sentit i. c. puenit, đ fideiu. Sed ñ credo hoc dem̃ eẽ ue
rũ, nisi si saltẽ ipse rector hr̃et, vñ uiueret, qa, queadmodũ
miles seculi ñ cõpelliĩ vltra, quã facere possit; & sp habẽda
ẽ rõ, ne egeat, ut in l. miles, ff. de re iud. ita dicẽdũ est in mi
lite Dei, ut no. gl. ĩ. d. l. miles; & uide gl. i. c. studeat. 50. dist.
& qđ pleni⁹ dixi i. c. Odoardus, đ sol. & i. c. 2. đ pig. & pleni⁹
ĩ repet, §. q uerò, ĩ. c. extirpãdę. ĩ. đ pbẽ. & hoc pcedit cũ cle
ricus cõueniĩ rõne cõtractus. sed si rõne maleficii, tũc nõ hr̃
rõ, ne egeat, qa dignũ ę ut male meriti &c. d. l. bona fides.

&c. Extra

&c. Extra gl.q̃ro, q̃uo dēt cognosci an pactio sit realis uel
ꝑsonalis? Sol. cōclude post do. ꝙ aut agiᷣ de re tpali, & tūc
hoc cōsideraᷣ nō solū ex uerbis, sed ēt ex mēte ꝯhētiū. utrū
.s. qs uoluerit se obligare ꝑsonaliter, an ēt hæredes suos, ut
in l. iurisgētiū. §. pactorū, ff. de pac. pleni⁹ ꝑ Bar. in l. stipu-
lationes nō diuidunᷣ, ff. de uer. obl. aut agiᷣ de reb⁹ ecclesia
sticis, & tūc hoc ꝑpendiᷣ nō solū ex mēte & uerbis ꝯhentiū, t
sed ex ꝑtāte iuris. nā sine supioris authoritate nō ꝑt rector c
eccl'iā ꝑpetuo obligare, restat ergo ut pactio cēseat hoc ca-
su poti⁹ ꝑsonalis, q̃ realis, ut res ualeat eo mō, quo ualeᷣ ꝑt.

SVMMARIVM.

1 *Simonia committitur non solum in spūalibus sed ēt in connexis ipsis spūalibus.*

CAP. IX.

PRaterea. Nō ualet trāsactio sup iure ꝑsentādi,
ꝑ quā nouus cēsus imponiᷣ eccl'iæ, vl'
antiquus augeᷣ. uel notabilius summa sic. Sicut sup iu 2
re spūali, ita sup annexo nō pōt trāsigi ut recedaᷣ a li-
te intercueniēte aliqua tpalitate. Cōis diuisio. Scd'a, ibi: *cum
igitur.* Casus lr'al. Ecce uacat aliqua ecclesia. cōtentio est in-
ter laicos & aliquos religiosos sup ꝑsentatione rectoris. ve
niūt ad talē trāsactionē, ut laici habeāt ꝑsentationē, & reli-
giosi ꝑcipiāt ab eccl'ia maiorē ꝑēsionē, q̃ recipere cōsueue-
rāt, uel nouā, cū nihil antea ꝑcipiebāt. q̃riᷣ an talis trāsa-
ctio teneat? Rñdet ꝑꝑ ꝙ talis trāsactio simōiaca vr', & iō de
iure ñ tenet, nec monach⁹ ex ea ullū dēt cōmodū obtinere.
B. No. 1. ꝙ ꝑsentatio qñq; poniᷣ ꝑ iure pronat⁹: uel pōt tex. 3
intelligi ꝙ de sola ꝑsentatiōe erat cōtētio, q̃ ē ꝑs iuris pro-
nat⁹, & ñ de toto pronatu, iuxta no. in c. nobis, de iu. pa. & ꝑ d
1 gl. 16. q. 7. c. piæ mētis. † No. 2. ꝙ simonia[a] cōmittiᷣ nō solū
a in mere spūalib⁹, sed ēt in cōnexis ipsis spūalib⁹, qđ tene mē
b ti.[b] Nā ius ꝑsentādi nō est mere spūale, sed annexū spūali, ut
in c. quāto, de iud. & tñ sup hoc iure cōmittiᷣ simonia. emēs
ergo ius pronat⁹, uel al'r illud acq̃rēs interueniente aliquo
tpali cōmittit simoniā. Tertio no. ꝙ nulla est trāsactio sup 4
spūali, uel cōnexo interueniēte aliquo tpali. Sed opp. ꝯ tex.
vr'. n. ꝙ nō cōmittaᷣ simonia in trāsactione sup spūali, sed
spēs simoniæ, ut in c. sup eo, & c. cōstitut⁹, ꝯ. eo. hic āt tex. in-
nuit oppositū. Sol. iste tex. dicit ꝙ vr' simonia: uerbū āt, vr', ē
fictū, nō aūt denotat ꝑcisam ueritatē, ut in l. 1. §. deiecisse, ff.
de ui & ui ar. Scd'o op. & vr', ꝙ alio respectu hæc trāsactio ñ
poterat sustineri: q̃a laici nō poterāt cōferre uel augmēta
re ꝑēsionē in eccl'ia 10. q. 1. c. 1. & se. & c. nouerint, & c. fi. de
re. ecc. ñ alie. Sol. dicit In. ꝙ laici nō cōferebāt, sed tacebāt,
& cōsentiebant: fateᷣ tñ ꝙ si isti laici ꝑcepissent ab antiquo
cēsum in eccl'ia, potuissent illū remittere, & cōferre religio
sis, & ꝑcipere ius pronat⁹, qđ dicit Hos. uerū ex authoritate
supioris, & ñ pactione ptiū, & bñ loq̃ᷣ: q̃a al's cōmitteret si-
monia, ut hic: sed supioris authoritas purgat uitiū, ut in c. ni
si, de ꝑb. In gl. 1. hęc gl. vr' corrigi ꝑ sequētē, in qua dr', ꝙ ēt
supioris authoritate ñ pōt cōstitui eccl'ia cēsualis: tñ in de-
legato dic, ut hr', ꝯ. eo. c. de cætero. in ordinario dicendū, ut
legi. & no. in c. ꝑhibemus, & in c. significauit, de censi.

SVMMARIVM.

5 *Confessio pōt ꝑ parte acceptari, & pro parte nō, quādo hēt diuersas partes.*
2 *Confessio illorum de capitulo præiudicat ecclesiæ.*
3 *Dominus semel, semper præsumitur dominus, nisi probetur contrarium.*
4 *Obligatio nulla pōt esse inter monachum & Abbatem, uel dominum & seruū.*

CAP. X.

PRaterea. Sup spūali subiectione non licet
trāsigi. Cōis diuisio. Scd'a, ibi: *Re
spondemus.* Casus lr'al. Quædā cella uoluit eximi
a subiectione, qua tenebaᷣ matrici eccl'iæ. oblato
libello & li. cōt. fr'es illi⁹ cellæ ꝑ syndicū suū cōfessi fuerūt in
iure se fuisse olim subiectos ecclesiæ, & q̃ōnem de hac subie-
ctione motā fuisse, & ꝑ trāsactionē sopitā, ita, ꝙ quēdā cen-
sum redderēt annuatim matrici eccl'iæ, & essent a subiectio
ne illi⁹ exēpti. prior matricis eccl'iæ ꝑponebat ꝑ ipsa, ꝙ de
spūali subiectione trāsigere nō licebat, & ex cōfessione illo
rū fratrū apparet, ꝙ olim subiecti erāt matrici eccl'iæ, ergo
adhuc ad subiectionē teneneᷣ, cū priuile-
gia exēptiōis ñ ostdāt. Iudex dubitauit qđ
iuris esset. Rñdet Papa ꝙ ex cōfessione il-
lorū fratrum dēt ferri s'nia ꝯ eos, cum illa
trāsactio iniq̃tatē cōtineat, licet nō cōsti
terit dño Papæ de illo, qđ cella determi-
natē redderᷣ tenebaᷣ. B. † No. 1. ꝙ ubi cōfes
sio emanat sub diuerso cōstructu,[c] seu di-
uersis orationib⁹, pōt q̃s aduersæ ꝑti cō-
fessionē, quatenus faciat ꝑ se recipere, &
quatenus faciat cōtra se, reiicere. Vel not.
al'r & sic, ꝙ pōt q̃s aduersæ partis cōfessio
nē recipere ꝑ se, & aliā partē cōtra se im-
pugnare. De hac mā no. pleni⁹ in ca. 1. de
cōfes. li. 6. & Bar. in l. Aurelius, in §. Item
2 q̃siit, ff. de li. le. † No. 2. ꝙ cōfessio fratrum a
nocet ecclesiæ, ēt ubi agiᷣ de iure subie-
ctionis. ex sola. n. confessione istorū fra-
trū ferēda erat cōtra ecclesiā s'nia, cōcor-
dat c. dilectus, de cap. mo. & c. suborta, de
re iud. cū si. Vlt. no. qđ dixi in summario,
ꝙ sup subiectione spūali nō pōt interue-
nire trāsactio, intellige interueniente ali
quo tpali: secus si dareᷣ uel teneretᷣ aliud b
spūale, ut no. gl. ꝯ. eo. in c. sup eo, & ꝑbaᷣ
3 in c. ueniēs, ꝯ. eo. † Itē pōt colligi ex tex. ꝙ b
olim dñs seu supior s'p ꝑsumiᷣ dñs uel su
d perior, nisi probeᷣ liberatio.[d] nā isti fra-
tres confitebanᷣ de præterito, dicentes se
olim fuisse subiectos, & tñ s'nia ferᷣ de ꝑ-
senti cōtra eos: q̃a & hodie ꝑsumunᷣ sub-
iecti. asserēti. n. liberationē incūbit onus
ꝑbādi 6. q. ult. c. accusator, & facit ad pri-
4 mū dictū l. siue possidetis, C. de ꝑb. † Sed d
q̃ro, nunq̃d sup subiectione tpali possit
transigi? puta est contētio, utrum quis sit
seruus an liber. Cōclude post Host. ꝙ aut
est dubiū de subiectione, seu seruitute, & d
pōt trāsigi, ut in l. fi. C. eo. aut est certū, &
nō ualet trāsactio, ut in l. interpositas, C.
eo. nā inter seruū & dñm non cadit obli-
gatio, & sic nō potuit dñs seruo obligari
ꝑ trāsactionem d. l. interpositas, & per il-
lā l. idē dicendū in transactione, quæ fie-
ret inter monachū & Abbatē. nō enim
ualet talis trāsactio: q̃a Abbas nō potest
obligari monacho, facit quod no. Io. An.
in r'a nō est obligatoriū, in Mer. Hinc di
cit Fed. ꝙ si Abbas ꝑmisit monacho pro
moto ad priorat ū se nō reuocaturū eum
in uita, nō obstāte illa ꝑmissione potest
illū reuocare, ut no. ipse consi. 252. dixi in
c. cū ad monasteriū, de stat. reg. quod no.

SEB. SAPIA.
a Quod simonia. ꝙ simonia cōmittatur etiā in iure patronat⁹, est tex. in c. ueniens ꝭ. de testi. ubi d. Abb. in 2. not. & tenet Fel. ibidē in prin. & in c. ꝭ. de iud.

b Tene mēti. Adde Ro. consi. 369.

ZACHARIAS.
c Sub diuerso cō structu. Adde L. ꝭ. fran. in c. q̄m contra §. statuimus, uer. cōfessiones, num. 12. & ibi in apos. Celsi, in uer. defensionem ꝭ. de probatio.

d Probeᷣ liberatio. Adde quod uoluit Old. consi. 254.

SEB. SAPIA.
d Probeᷣ liberatio. Vide no. in l. siue possidetis, C. de proba. cum infinitis, quæ congerit Fel. in l. scriba, de præsumpt. ubi copiosè ponit, q̄ñ ex præterito tempore præsumitur in præsens.

SVMMARIVM.

1 *Transactio in causa matrimoniali non ualet; intellige ut infra num. 3.*
2 *Iudex non solum debet causas decidere secundum ius, sed etiam eas concordare, si potest.*
3 *Pœna statuta ia pōt per iudicem moderari ex cā. 10.*
4 *Iudex debet semper inclinare se in partem æquiorem; & habere æquitatem præ oculis.*
5 *Legatus de latere potest omnia dispensare, quæ non sunt expresse reseruata Papæ.*
Legat⁹ in prouincia ē maior oīb⁹ ordinariis citra papā.
5 *Aequitas est iustitia dulcore misericordiæ temperata.*
7 *Iudex an possit cū bona cōscientia reducere partes ad concordiā, quando iura partiū sunt clara ipsi iudici?*
8 *Gradus secundus in linea æquali est dispensabilis per solum papā ex maxima causa.*

9 *Aequitas in casu dubio, vel pari, sp ē preferēda rigori.*

CAP. XI.

1 EX parte. †Sup mrimonio trāsigi ñ pōt. Vel plenius sic. Iudex pōt & dēt se interponere ꝓ trāsactione inter ptes fiēda, pterq̄ in casib⁹, in qb⁹ iura hoc nō admittūt, ut sup matrimonio. Diuidit. Nā primo hortat legatū, ut ꝯponat ēt in casib⁹ expressis a iure. In fi. dicit qd de casib⁹ ñ expressis, ibi: *in his*. Casus lral. Quidā Græci furtiuè recipiebāt ordines sacros a nō suis epis? qdā ēt celebrabāt in ecclesiis iterdictis, & nolebāt obedire Latinis, qdā alii Græci & Latini epi celebrabāt cōsecrationes in epatib⁹ aliorū, & decimas pcipiebāt ibidē, in eorū ꝑiudiciū & grauamē. qdā laici Græci ꝓprias uxores dimittebāt authoritate sua illis uinētib⁹, & alias accipiebāt, sup his & aliis excessibus plurib⁹ pdicti excedebāt. Cardinalis legat⁹ ide cōsuluit d. Pa. qualr in his dr̄et se hr̄e. R̄ndet, q Cardinalis sup his ad cōponendū interponat ptes suas, & poterit aliqd interdū detrahere seueritati, cōsideratis statu imperii & excedētiū multitudine, deliberatione habita, ꝓut uiderit expedire, exceptis casib⁹ q cōpositionē vl̄ dispēsationē nō recipiū, ut sacrm̄ cōiugii, q apud Latinos & Græcos, & apud fideles & infideles existit, in quo a seueritate canonica recedere nō licet. In his uero in qb⁹ nō inuenit expressū, ꝓcedat æqtate pēsata, declinādo in benigniorē ptē, s̄m qđ ꝑ sonas, cās, loca, & tpa uiderit postulare.

2 B. †No. 1. q offiñ iudicis cōsistit nō solum in decidēdo cās s̄m iuris rr̄as, sed ēt in ꝯponēdo inter ptes. dēt. n. iudex a principio conari, q̄tū pōt, ut ptes reducat ad cōcordiā, & ad bonā cōpositionē. cōcor. 90. di. ꝑ totū. & in l. 1. §. & post, ff. de no. opis nun.

3 †No. 2. q iudex p̄t, & dēt in pœnis interponēdis interdū detrahere seueritati, recedēdo a pęnis in iure statutis, si cā ltīma subest, ut puta qa multitudo delinquētiū est in cā, & sic sine scādalo multitudo plecti nō pōt, cōcordātiæ plurimę sunt in gl. Itē ubi subest alia cā ltīma, ad idē l. qd ergo §. pœna grauior, ff. de his q no. infa. ubi Bar. dicit, q ēt pœnā statuti pōt iudex moderari ex cā. No. 3. q in casib⁹ nō recipiētib⁹ dispēsationē nō dēt iudex laborare ad cōcordiā: qa frustra laboraret, & q sunt illi casus ĩ. subiiciet. Itē not. q mrimoniū est uerū nō solū apud fideles, sed ēt infideles, cōcor. ĩ. de cōsan. & aff. c. de

4 infidelib⁹, & c. q̄to, de diuor. †Itē no. q in casib⁹ a iure nō expressis dēt iudex sp incli nare in ptē humaniorē, & hr̄e eqtatē prę oculis, & pœnā imponere habito respectu ad ꝑsonas, cās, loca, & tpa, q declara ut in

5 gl. †Vlt. no. & tene mēti istū tex. q ex gñali offō & ptāte legato de latere competit ptās dispēsandi in his, q dispēsationē recipiūt, & uide ad mām plene ꝑ Spe. in ti. de dispē. §. ꝯñr. ubi in prin. dicit q legat⁹ de latere pōt dispēsare in casib⁹, in qb⁹ dispēsant epi, Archiepi, Primates, & Patriarchę, & qlibet ali⁹ iudex ordinari⁹, cū ipse sit ordinari⁹ ĩ tota ꝓuincia, gerēs uices Pa. & maior oīb⁹ post Papā, de of. leg. c. 2. li. 6. Itē dispēsat ēt in casib⁹, in qb⁹ epi, & alii dispēsare nō pñt, s. in oīb⁹, q Papę nō sunt reseruata, de qb⁹ in c. qđ trāslationē, s̄. de of. le. & uide qđ ibi dixi. Cōtra cōcilia uero generalia dispēsare nō pōt, & idē tenet ibi Io. An. in addi. in uer. legat⁹, ꝓ hoc c. dilect⁹, el 1. ĩ. de pb. de leg. uero nō de latere dicit ibi Spe. notabile uerbū, q nō dispēsat, nisi in casib⁹ a iure expressis, uel si in priuilegiū hoc ꝯcedit spāliter, facit

6 qđ le. & no. in c. excōicatis, de of. le. †Sed q̄ro, qa tex. hic facit mētionē de eqtate, qd est eqtas? Sol. Io. An. diffinit s̄m beatū Cyprianū, q est iustitia dulcore misericordię tēpata; & hāc diffinitionē ēt refert Spe. in ti. de dispē. in §. 1. in uer. eqtas. Diffinit ēt & scđo mō, q ē rōnabilis mod⁹ ꝯtinēs misericordiā & rigorē. Et ex his potes sumere dr̄iam inter ius & eqtatē. nā ius est decisio, q fit s̄m iuris rr̄as. eqtas uero ē qdā cōtinētia, & quoddā tēperamētū recedēs ex cā a cōibus rr̄is iuris, ut no. Bar. in l. 1. C. de leg. Et scias, q qn̄q; rigor iuris & ipm ius ponunt ꝓ eodē, ut in c. sup lr̄is, & qđ ibi dixi, de rescr. qn̄q; sunt diuersa, & ponit rigor ꝓ excessu iuris, qñ ob aliq cām ad terrorē in aliquo casu excedit oēs rr̄as, ut ĩ c. 1. & qđ ibi no ĩ. de torneamētis, & in c. lr̄as, de resti. spo. & qđ ibi no. & uide ꝓ eqtate seruāda bonū text. in c. disciplina 45. dis. ubi pulcher tex. q una ñ absoluit ab alia, & l. placuit, C. de iud. & l. q si Ephesi, ff. de eo qđ certo lo. In glo. 2. ibi: *ñ pōt*. No. gl. q iudex ñ pōt ꝯpellere ptes ad cōcordiā, sed laborare dēt, inquātū pōt, & idē no. gl. iuris ciuilis in l. 1. §. & post, ff. de no. ope. nun. Fallit in pp̄ in his, in qb⁹ hēt plenitudinē ptātis, ut in c. cū inter R. & qđ ibi no. ꝑ Inn. de ele. & dic in hoc ut lati⁹ dixi, s̄. de treu. & pa. sup rub. †; Sed q̄ro, nū

7 qd indistīcte possit iudex cū bona cōsciā ptes reducere ad cōpositionē? de hoc ꝑ Spe. in ti. de ꝑparatoriis iudiciorū, in §. excipit. ubi cōcludit, q si iura partiū[a] sunt ignota, hoc p̄t, ut hic. si uero iā sunt clara, ut qa cōclusum ē in cā, & sic iudici liquet ꝓ qua pte dēat ferre sñiam, dubitauit Spe. & reliqt hoc disputatiōi. Io. An. dicit, q nisi aliq circūstātię suadeāt, abstinere dēt a tali cōpositiōe, quasi ex quo sibi liquet d cā, ñ dēt reducere ad cōpositionē, ne uideat de iure uni⁹ dar alteri sine cā, qđ ñ licet, cū iudex dēat reddere unicuiq; q suū est, ut s̄. in proœ. sed ex circūstātiis posset hoc facere, & ceteris pib⁹ magis dēt suadere actori uincēti, q̄ reo absoluēdo. Rō: qa sñia ferēda ꝓ actore est mādāda executioni, & ĩ executionis actu posset fieri lōgū litigiū, q rō cessat ex pte rei. tñ ĩ eo posset subesse cā, ut puta q a actor ē pecuniosus, & parat⁹ appellare, q̄tū iura sibi ꝑmittēt, dēt ergo his & sil̄ibus cāis ꝯsideratis iudex abstinere, vl̄ reducere ad ꝯcordiā, facit

8 ad pdicta c. nisi ĩ. de pb. †In gl. in uer. *cōiugij*, ibi: *circa grad⁹ lege diuina ꝓhibitos &c.* Et ex hac gl. dēs restringere tex. in eo, qđ dicit q in matrimonio ñ admittit cōpositio. nā dēt intelligi, qñ ꝑ cōpositionē aliqd fieret ꝯ uinculū mrimōiale: sec⁹ si ꝓ mrimonio fieret cōpositio, ut qa ptes cōtēdūt sup ꝯctu mrimonii nā tūc iudex p̄t eas inducere ad ꝯhēdū de nouo, si nullū subest impedimētū, & idē ĩ sil̄ib⁹ qōnib⁹. q depēdent a facultate ptiū. Et no. gl. ĩ eo, q dicit q grad⁹ diuina lege ꝓhibiti sunt indispēsabiles, q p̄t cōcedi sine cā: sed si cā maxīa subest, saltē ĩ scđo gradu, in linea ēt equali. poterit pp̄ dispēsare, ut sētit Io. An. ĩ c. ꝑ uenerabilē, q fi. sint le. & uide q ibi

9 dixi, & tene mēti illud dictū. †In gl. ĩ uer. *æqtate seruata*, ibi: *q ius sit sp ꝑferendū æquitati*. No. gl. q ꝑ eqtatē ñ scriptā ñ dēt iudex recedere a iure scripto: qa ñ dēt iudex clemētior lege uelle uideri, ut dicit tex. ĩ aut. de iudi. in §. oportet. Et an & qñ sit eqtas seruāda, cōiter do. hic & ĩ l. 1. C. de legi. faciunt tria mēbra, q aut neutrū ē scriptū, nec ius. s. nec eqtas: aut alterū ē scriptū: aut utrūq;. Prio casu cū neutrū ē scriptū dēt iudex seruar eqtatē, ut d. l. placuit, & hic. ubi dr̄, q ubi ius ñ repit expsū, dēt iudex seruare eqtatē, adhoc adde no. dictū Inn. ĩ c. 1. de cōsti. q seqt Bar. ĩ d. l. 1. Dicit. n. q in his, q relinquunt arbitrio iudicis, dēt sp seruare equitatē. Et hoc casu

debet

SEB. SAPIA.

a Iura partium. Imo qñ iura partis sunt clara, ps quæ scienter petit cōcordiā, peccat mortaliter, & no. Ant. in c. 1. de mutuis petitio. quod declara, ut per Fel. in rub. de treu. & pace. col. 4. in fi. ubi plura de hac materia, quādo iudex possit reducere partes ad cōcordiā.

dēt intelligi, tex.in auť.iuſiur. qđ pſtať ab his.in §.æquius.
vbi dř,ꝙ iudex dēt iurare ſeruare ęqtatē.Scđo caſu cū alte
rū tm̄ ē ſcriptū,illud ē ſeruādū,ar.6.q.3.c.ſcriptū, & in l.ꝓ-
ſpexit,ff.q & à qbus.Tertio caſu,aut ius ē ſcriptū in gñe &
æqtas in ſpecie,vł eꝯ; & ſeruādū ē qđ in ſpecie reperit ſcri-
ptū:qa ſpēs derogat gñi,vt ī c.1.de reſcr.& ī rła,gñi,de reg.
iu.li.6. Aut ambo ſi ſcripta ſpāłr ſeu gñałr;& tūc cōiter te
a neť, ꝙ æquitas [a] ē pferēda: qa pars fauorabilior pferēda ē,
10 vt in rła,odia reſtringi,de re.iur.li.6. † In gl.fi.in fi.Et adde
qđ not.in c.cū qdā,de iureiu.Ex gl.qro ꝓ declarōne lræ,in
qbꝰ iura ñ admittūt cōpoſitionē ſeu diſpēſationē? cōclude
ſm Inn.& Ho.& Io.An. ꝙ in crībꝰ publicis ñ dēt fieri cōpo
ſitio,nec diſpēſatio: qa ea quałrcūq; cōpoſita iudex punire
dēt,vt ī c.1.đ collu.dete.niſi ſubſit aliqua ltima cā diſpēſan
di;đ quo dicēdū,vt ī c.at ſi clerici,ī §.đ adulteriis.j̄.de iud.
& ī l.qd ergo.§.pęna grauior,ff.đ his q no.infa.Idē ē ī aliis
ciuilibꝰ& crīalibꝰ,vbi ex diſpēſatione ſeu cōpoſitiōe qs cō-
mitteret pctm̄ mortale;vł ī eo remaneret.Idē ē ī iure pce-
ptiuo pceptorio: qa ipſiꝰ trāſgreſſio īducit mortale,vt not.
Hoſ.ī c.1.de treu.& pa.& p hoc tenet hic Inn.legatū ēt đ la
tere ñ poſſe diſpēſare ī gradibꝰcōſāguinitatis & affinitatis 3
ēt hūana lege ꝓhibitis;đ qbꝰ ī c.ñ dēt.j̄.đ cōſan.& aff.& te
ne mēti hoc dcm̄.Idē ī his,q̄ deuiāt à iure nāli,vel diuino. d

De poſtulando. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Poſtulare quid ſit.*
Aduocatus non dicitur ille, qui conſuluit in camera.
Aduocare prohibitus, non cenſetur prohibitus conſulere.
2 *Aduocatus non poteſt eſſe illiteratus, & non doctor.*

Si vocati ad iudicia ñ paciſcunť,neq; trāſigūt, ſolēt ſibi q̄rere ad
uocatos & ꝓcuratores.iō poſt duas rubricas pcedētes author ſubij-
cit iſtā & ſequētes,& pmittit añ tractatū de iudicijs. qa hęc ſūt pa
5 ratoria iudiciorū.† Quid āt ſit poſtulare,hēs tex.in l.1.ff.e.& 3.q.7.
c.infames,verſi.ſunt āt,& p gl. in c.vlt.j̄.e. & dic ꝙ poſtulare ē deſi
deriū ſuū vel amici ſui ī iure apud eū,q iuriſdōni pest,exponere,vel
alterius deſiderio ꝯdicere ; & hoc vltimū cōprehendit aduocatū ex
parte rei:qa ꝯdicit deſiderio & petitioni actoris:ſed pcedētia verba
referunť ad aduocatū ex parte actoris. Et ex illis verbis diffinitio-
nis,dū dř in iure &c.decido qōnē,nūquid cōſulens in camera dicať
aduocatus? & cōclude ꝙ non:qa aduocatus eſt,q in iure proponit, 4
vt patet in diffinitione.prohibitus ergo aduocare,nō cenſeť prohi-
b bitus in camera cōſulere ēt procuratori partis; h qđ bñ no.& tenet
2 Bar.in l.1.§.aduocatos,ff.de va.& ex̄or.cog.† Itē qro,nūquid illite
c ratus c poſſit eſſe aduocatus ? cōclude ꝙ nō. quinimò oportet,ꝙ ſit
iureperitus.vñ dēt ſaltē ſtuduiſſe p quinqueniū, & iuro doctorū eſ-
ſe approbatus,vt in l.nemini,C.de aduoc.diuer.iudi.not.Bar.in d.l.
1.& hoc bñ not.qa multi iniuſtè ſe ingerūt huic aduocationis offō.

SVMMARIVM.

1 *Clerici in ſacris cōſtituti,uel aliter beneficiati,nō poſſūt aduocare niſi pro ſe,uel*
eorū eccleſiis,vel pro miſerabilibus pſonis.3.in alleg.ut.j̄.nu.2. vide.j̄.c.fi.
Miſerabiles pſonæ ſunt illæ,q̄ actu & nō habitu tantū oſtendunt miſerabilitatē.
4 *Clerici an poſſint negotiari?*
Aduocare an poſſit clericus in crimine, ubi uenit imponenda pœna ſanguinis.

C A P. I.

1 *Lerici.* † Clericus in ſacris vł minoribꝰ bñfi
C ciatꝰ, ī ſclari foro poſtulaſ ñ dēt,niſi
pro ſe, vel ſua ecclia,vel miſerabilibus pſonis.h.d.
Adde vł pro pſonis ſibi ꝯiūctis;& ꝓbať hæc ſupple
tio.j̄.c.fi.Diuidiť. Nā prima pars ponit ꝓhibitionē, à qua
ſcđo excipit,ibi:*niſi* Caſus lralis.Statuit cōciliū Lateraneñ.
ꝙ clerici in ſacris ordinibus cōſtituti,& ēt in minoribus,q
ſtipēdiis eccliaſticis ſuſtētanť, corā ſecularibꝰ iudicibus ꝓ
ſecularibus negotiis aduocati fieri nō præſumāt,niſi ꝓpriā
cām,vel ecclię ſuę ꝓſequanť, aut ꝓ miſerabilibus pſonis.
B.No.1.ar.à ꝯrio ſenſu,ꝙ clericus in minoribus,ſi ñ hēt bñ
ficiū eccliaſticū,patrocinari pt ēt in foro ſeculari;ſecus aūt
eſt in conſtitutis in ſacris;de quo dic vt.j̄.latius diceť.Not.
ibi:*propriā cauſam vel eccleſiæ ſuæ*,ꝙ cā ecclię nō dř cā ꝓpria
rectoris.hinc eſt,ꝙ in cā ecclię ſuæ pt q s eſſe iudex.2.q.7.
2 c.ſi quis erga.dico plenè in c.cū veniſſent,de iudi.† No.3.ꝙ
cōſtitutus in ſacris pt aduocare ꝓ miſerabilibus pſonis ēt
in foro ſeculari; & pondera tex.quia non
ſufficit miſerabilitas in habitu: ſed ēt dēt a
eſſe in actu. Nā pmittit nō indiſtinctè ꝓ
miſerabilibus:ſed ꝓ illis,q ꝓprias cās ad
miniſtrare nō pñt; vt quia ſunt viduę, &
pauperes, vel ſi ſint diuites,& nō reperiūt
aduocatos. Idē in orphanis & pupillis.nā
eccleſia dēt eos defendere. 87.di. p totū;
& de his miſerabilibus vide qđ dixi in c. b
ſignantibus,de oſ.dele.In gl.1.in fi. Vt ha
beas perfectè hāc mām,ſcias ꝙ in clericis
pñt aſſignari quinq; ordines poſtulātiū.
Primus eſt Epōrū & ſuperiorū;de his per
Hoſt.j̄.c.fi.& vide tex. in c.perlatū.88.di.
Secundus eſt ordo ſacerdotum;de hoc in
c.fi.j̄.e. Tertius eſt cōſtitutorū in ſacris ñ
ſacerdotū vel exiſtētiū in minoribus bñfi c
ciatorū,& de his tractaſ hic. Quartus eſt
ordo minorū clericorū,nō bñficiatorū;&
de hoc ēt hic.Quintus eſt ordo rłariū;&
3 đ hoc.j̄.c.ꝓxi.† Proſequamur ergo tertiū
& quartū,& reliquos in locis ſuis pałr.in
d qbus eſt dicendū , ꝙ cōſtitutus in ſacris d
nō ſacerdos nō dēt eē aduocatus in foro
ſeculari in negotiis ſecularibus; ſed in iu
dicio eccliaſtico pōt,vt eſt tex.hic à ꝯrio
ſenſu,& tenent cōiter Doc.& facit tex.in d
c.cū pridē,s̄.de pac. Itē in iudicio ſeculari
pt eſſe aduocatꝰ ꝓ negotiis eccliaſticis,vt
ꝓbat iſte tex.à ꝯrio ſenſu,ibi:*in negotijs ſe-
cularibus*;ſecꝰ ergo in eccliaſticis ſm Inn.
Et dř eccleſiaſticū negotiū aut rōne per-
ſonæ,vt quia pſona eccliaſtica ſequendo
forū rei litigat corā ſclari. Itē pt dici ec-
cliaſticū rōne delicti ; vt qa ꝓ ſacrilegio
ecclia voluit conuenire laicū corā iudice
ſclari; qđ pt,vt in c.cū ſit gñale,đ fo.cōp.
Itē pōt dici eccleſiaſticū rōne rei,de qua
4 agiť,vt qa res ē ecclię,ſm Ho.& bñ.† No.
ꝙ iſte clericus pt eſſe aduocatꝰ in iudicio
ſclari ꝓ pſona eccliaſtica ibi litigāte, vel
de delicto,ſeu rebꝰ eccliaſticis.vbi ergo li
tigātes & negotia ſecularia ſunt,dēt exi-
ſtēs in ſacris oīno abſtinere,niſi in caſibꝰ
hic exceptis. hęc ꝓcedūt,ſi cōſtitutꝰ in ſa
cris hēt bñficia,ex qbus poſſit ſuſtentari.
Si verò nō hēt, licet gl.hic dicat,ꝙ nō pt
aduocare,ſed dēt agere ꝯ Epm̄,vt ſibi ꝓ-
uideat;dicit Hoſ.& melius,ꝙ ſi de ſcō iſte
clericus ageret,ꝙ ſibi licet ex tali aduoca
tiōe ſibi victū q̄rere,ar.c.clericꝰ victū.91.
di.& C.de patribꝰ q fi.diſtra.l.2.c.de ob-
ſer.iei:ſ.c.cōſiliū.§.vlti.Et ſi dicas qūo pt
agere,cū teneaſ Epſ ſibi ꝓuidere? Rñdeť,
ꝙ fortè hoc ab Epō obtinere ñ pt, vel pp
impotētiā,vel pp indigētiā Epi, vel aliā
cām,vt dixi.ſatis hoc placet . nā ſi clericꝰ
pp indigētiā licitè exercet opꝰ rurale, vt
ī c.1.de cel.miſ.Itē licitè emit mām aliq̄,
vt illā redigat in formā,arg.eorū q̄ no.gl.
in c.canonū.14.q.4.q̄ gl.dicit,ꝙ pt emere
coriū,& inde facere ſotulares;fortius dēt
ſibi licere aduocationis offm̄ exercere,cū
magis ꝯueniat dignitati;& aduocati dñr
defendere rēpublicā , ſicut miles armatæ
militiæ,vt ī l.aduocati,C.de aduo.diuer.
iu.Si verò ē clericꝰ ī minoribꝰ ꝯſtitutꝰ hñs
bñficia ſufficiētia;idē dicēdū ī iſto,ſicut I

SEB. SAPIA.
a Aequitas. Qñ æquitas præferatur rigori,vide Aret. in l. ſi ſeruum.§. ſeqť,in 3.no.ff de verb.obli.Imo.in l. ſi inſulam, col. 3.in fi. eo. titu.

SEB. SAPIA.
b Procuratori partis.Cōtrariū tm̄ tenet Io.de Ana. in rub.j̄.đ magi.co. 4.Ang.in l.1.§.poſtulare,ff.de poſt. vñ Abb.hic reprehēdit Feli.in rub. j̄. de fi.inſt.col.1.

c Illiteratus. Adde Ia.Reb. in l.ex parte, & in addi. Celſi ad ipſum,C. de decu.lib.10. & ſecus in iudice. & de rōne diuerſitatis, vide per Feli. in c. ſciſcitatus, col. 5. ver.illiteratus poteſt eſſe iudex, s̄.de reſcrip.

d In ſacris. Adde Fed. conſi.270.

ANT. FRAN.
Ad hoc an illiteratus poſſit eſſe aduocatus,vel iudex,vide quæ hñr p gl.in l.1.in §.1. ff. de poſtul. & in l.certi iuris, C.de iud.& ibi p Cy.in auť.de iud.ī prin. in glo.in ver.hſe. & vide p Spe. ī ti. de iudi. §. excipi pōt,in verſi. Item ꝙ illiteratꝰ, & in ti.de aduo.in §.1. in verſ.Itē ꝙ non habent peritiā, & ibi p Io.An.in addi.& eſt cōcluſio, ꝙ licet poſſit eſſe iudex , vt hic per Iſtū; non pōt eſſe aduocatus : qđ tm̄ Intelligo, niſi eſſent tales illiterati, q haberēt peritiā cāuſarum ex nali prudentia, vt no. voluit Io.And. in c.ad noſtrā, de cō ſue.per. gl.2. ibi. dicas tm̄ ꝙ illiteratus non dēt promoueri, vt in c.illiteratos. 36.di.& no.in c fi. de tēp. ordi.lib.6.& in c. fina.de ætā.& quali.ſi tm̄ promoueatur, recipit characterem,ut no.Docto.in c. cū in cūctis,de elect. & dicebat Inn. in c.cū noſtris , de cōceſ. præben.ꝙ illiteratus non pōt bene-

cōstituto in ſacris:qa iſti æquiparanť,vt
in tex. Aut nō hēt ſtipēdia ſaltē ſufficien
tia;& p̄t ī vtroq; foro,vt ī tex.& ī gl. Hæc
ꝓcedūt in ciuilib⁹ cauſis:ſed in crīalibus,
vbi venit imponēda pœna ſanguinis, dēt
clericus oīno abſtinere, vt in c.ſnīam, ne
cle.vł mo.& no.in c.1. 51.di.& hoc indu
bitāter,cū vult eē ex ꝑte actoris:qa ñ poſ
ſet peteř puniri ſine metu irrłaritatis,ex
quo agit ad pęnā ſanguinis:qa ꝓſtaret au
5 xiliū,vt in c.ſi qs viduā.50.di.† Sed dubiū
eſt,nūqd poſſit eſſe aduocat⁹ ꝓ ꝑte? & rei
vř primò q ſic:qa ēt ecclia defendit reos
& ꝓ eis ſupplicat ne patianť pœnā mor-
tis,vł mēbri abſciſſionē, vt in c.nouimus
j̄.de ver.ſig.& 23.q.5.c.reos.In ꝯriū facit:
qa fortè ꝑꝑ imperitiā ſuā poſſet aduoca
tus ſuccūbere,vł ꝑꝑ aſtutiā & ſuā malitiā
poſſet reus iniuſte abſolui;& ſic cōdēna-
reť actor ad pęnā talionis. vñ,qa lingua
ē nimis facilis.l.famoſi,ff.ad le.Iul.ma.tu
tius ē vt clericus abſtineat,ēt ꝓ parte rei.
Dicit tñ,q ſi oīno repeririť aduocat⁹ in-
culpabilis,ñ efficeret irrłaris:qa pęna nō
veniret ex facto ſuo,ſed iuris diſpōne; &
multū i hoc inſtāt Hoſ.& Io. An.poſt eū;
& tādē cōcludit vt abſtineat. Et ſi ñ vult
abſtinere ꝓteſteť ſępe corā iudice,q non
intēdit ad vindictā vel ad pęnā talionis,
ſed ſolū ad defenſionē rei. Itē obtineat,
q̄tū p̄t, vt pęna cōmuteť, puta in carcerē,
vł in exiliū,vt ſic euiteť vltimū ſuppliciū,
vel mēbri abſciſſio; & vide plenè ꝑ gl.in
d.c.1.51.di. Quæro,nūqd in caſib⁹,in qb⁹
cleric⁹ p̄t eē aduocatus, licitè exigat ſala
riū ꝓ aduocatiōe? tex.no.15.q.1.c.1.vř di
cere q nō:ſed ſpōte oblata p̄t recipere;fa
cit qđ legi.& no.in c.dilect⁹.j̄.de ſimo.&
ī c.ñ licet.11.q.3. Sed Inn.dicit & illi.c.vř
derogatū ꝑ ꝯriā cōſuetudinē. Alii dñt q
loqť cū cleric⁹ ē aduocat⁹ in cauſis ſpūali
bus,ſec⁹ ſi in tꝑalibus,& ita dicit Abb.ſer
uaſſe magiſtrū ſuū. Alii dñt illud c.loqi
religioſis. de reliqs verò aduocatis certū
ē,q iuſtè accipiūt & exigūt ſalariū,vt ī c.
ñ ſanè.14.q.5.& ī l.1.ff.de va.& cx̄or.co.
illud tñ ſcias ſm Inn.q ſi aduocat⁹ vł me
dic⁹ ē ſalariat⁹ đ publico,ñ dēt aliqd reci
pere ab aliquo litigāte,vł cōſtituto i ęgri
tudine:ſed a ñ litigātib⁹,vł ſanis licitè re
cipiūt: quia ſalaria non ſunt pro iſtis con
ſtituta, ſed pro litigantibus,vel infirmis;
& not. hoc dictum,& probatur vtrunque
in l.antepe.C.de profe.& medi.lib.10.

SVMMARIVM.

1 *Monachorū appellatione ueniūt oēs religioſi regulares, & ēt canonici regulares, niſi ex aliqua qualitate appareat,quod intelligatur de monachis tantum.*

2 *Aduocare poſſunt monachi cum licentia Abbatis, & pro utilitate monaſterij copulatiuè.*

3 *Monachus, an poſsit eſſe aduocatus in cauſa, qua in conſequentiam poteſt eſſe vtilis monaſterio?*

4 *Monachus poteſt aduocare pro amico monaſterij cum licentia Abbatis.*

5 *Abbas poteſt eſſe arbiter & procurator ſine alicuius mandato.*

6 *Coniuncta perſona dicitur illa,quæ eſt coniuncta coniunctione ſanguinis.*

7 *Venditio extenditur ad omnes alienationes,niſi ſit facta mentio de pretio.*

ficium retinere;&
an poſſit eſſe iu-
dex vel arbiter,vi
de etiam per gl.&
Doct.in l.2. C. de
ſent. ex peri. rec.
& quis dicatur il
literatus, & quali
ter accipiatur, vi
de quæ hñr in c.ſe
dulo.28.diſt.& in
c.ſi qui.1.q.7.& v-
trobiq; per Arch.
& dicas, q qs dř
literatus uel illi-
teratus ſm quali-
tatem & conditio
ne perſonę, & ſe-
cūdum officium,
quod ibi iniungi
tur, & incumbit,
& quod hēt exer-
cere; de quo uide
per And.Sic.in cō
ſi.ſuo 34.inci.præ
clarè optimus di-
xit. ubi plenè de-
clarat, quomodo
hoc uerbum intel
ligatur. Adde tñ
quæ uoluit Ange.
in aut. quō opor.
epi. in §. hæc aūt
de Deo, colla. 1.
ubi dicit q illite-
ratus non pōt eſſe
clericus,nec pro-
moueri ad ordi-
nes; qđ intellige,
ut prædictum eſt;
nec poteſt eſſe ca-
nonicus eccleſiæ
cathedralis, licet
poſſit eſſe mona-
chus,etiā ſi igno-
ret grāmaticam,
đ quo uide d.Car
di.in cle.1.§.regu
la,de ſtatu mona-
chorum.
SEB. SAPIA.

a Quod monachi. Caſus in quibus monachus poſſit eſſe ꝓcurator,po-nit Inn. in c. cum I.& A.col.8.uerſi. Item quando, de re iudi. Archi. in c.nullus,el 2. 2. q. 7.uide Fel. in d.c. cum I.& A.col.6. uerſi. caſus in quibus. ubi ponit an monachus magn⁹ aduocatus poſſit aduocaŕ data pecu pertata monaſte-rii, & refert d.Anto.tenētē q non.

b Canonicis regularibus. Adde qđ uoluit Old.conſi. 222.

c Amico monaſterij. Adde Ro.ſingul. ſuis ſo.15.

C A P. II.

EX parte. Canonici regulares poſtulare nō
p̄nt,ſicut monachi, niſi ꝓ vtilita-
te eccleſiæ,ſiue monaſterii ex præcepto Abbatis.
Cōis diuiſio. Secunda,ibi:*unde*. Caſus lite. Qui-
dā canonici regulares aduocabant in cauſis eccleſiaſticis &
ſorenſibus; & cū eis obiicitur q aduocati eſſe non debent,
niſi fortè pro vtilitate monaſterii,& Abbate ēt imperante
ad ſuā defenſionē;allegabant q c.illud quo talia ꝓhibenť,
de monachis tm̄,& nō de rłaribus loquiť. Cōſultus Pa.rñ-
det, q idē iudiciū de canonicis rłaribus & de monachis ē
habendū,licet de monachis in canone ſpāliter ſit expſſum.
1 B.†No.1.q monachi a & rłares canonici ñ p̄nt aduocatio-
a nis offīm exercere neq; in foro ecclïaſtico,nec ſeculari. Et
qđ dixi de monacho,idē intelligas de oībus religioſis, qui
largo mō p̄nt dici monachi,arg.16.q.1.c.1.nā canon anti-
quus,q hř 16.q.1.c.monachi, ꝓhibēs monachis hoc offīm;
habuit reſpectū ad religionē,nō aūt ad ordinē monachorū
tm̄; qđ clarè ꝓbať hic i eo,q includit ēt canonicos rłares:
& quia ēt ipſi religioſi ſunt,licet inſeruiāt rłæ laxiori, vt di
cit tex.in c.qđ Dei timorē.j̄.de ſtat.reg. Et ex hoc & ex tex.
collige notāter, q cōſtō fundata ſuꝑ aliqua qualitate extē
ditur ad oēs exiſtentes ſub illa qualitate, licet habeant ex
aliquo incidēti noīa diuerſa.nā(vt vides)monachi & cano
nici hñt noīa diuerſa ꝑꝑ aliqua accidentia: tñ in ſūba non
varianť:qa pariter ꝓfitenť tria ſūba religionis iō canon lo
quens de monachis fundās ſuꝑ religioſis,extendit ad cano
nicos rłares:qa & ipſi ſunt religioſi.Et ex hoc & ex tex.no.
tertiò,qa iura loquētia de monachis hñt locū in canonicis
b rłarib⁹; b qđ tenet Fed.cōſi.25. niſi cōſtō loquereť đ mona
chis nigris;vł apponeřt aliā q̄litatē,ꝑ quā neceſſario opor
teret reſtringere ad monachos tm̄; qđ ego intelligo in hīs,
in qbus monachi & canonici rłares cōueniunt, vt puta qñ
conſtō emanat reſpū religionis,& idē puto de aliis religio
ſis cuiuſcūq; ordinis,vt.ſ̄.dixi, q vbi nō pōt aſſignari diuer
ſitatis rō inter eos & monachos,veniunt app.mona. & hæc
2 tenebis mēti,facit 12.q.1.in c.duo ſūt gña.† Quartò no.ca
ſum,in quo monachus p̄t eſſe aduocatus,ſ.cū expoſcit vtili
tas monaſterii,& Abbate imperāte.iſta ergo duo ſimul re-
quiruntť;& ita loquiť canon antiquus in d.c.monachi.Ex ſo
lo ergo imperio Abbatis,vł ex ſola vtilitate monaſterii nō
p̄t monach⁹ exercere offīm aduocatiōis:ſed requiruntur iſta duo
cōiūctim. Et intelligo,q illis cōcurrētib⁹ poterit eſſe aduo
cat⁹ nedū in foro ecclïaſtico,ſed ēt ſclari;facit tex.ſ.c.pxi.
3 &.j̄.c.fi.† Sed q̄ro ꝓ declaratiōe p̄dictorū & tex.quāř acci
piaŕ hic vtilitas monaſterii? certe ſi cā ē monaſterii, hoc ē
indubitatū ſm oēs;& tūc hēat locū iſte tex.Sed dubitaŕ,nū
quid ꝑꝑ lucrū applicādū monaſterio extrinſecus poſſit mo
nachus perit⁹ eſſe aduocatus Abbate imperāte? & olim fuit
diſputata hęc qō, & ponebaŕ in terminis in aduocato mo-
nacho monaſterii multū ære alieno grauati,vtrū poſſet po
ſtulare in vtroq; foro,vt de lucro ei⁹ monaſterii releuareť
ab onere debitorū?Et vide plenè hāc qōnē ꝑ Io.An.in rła,
in argm̄,in Mercu.& ibi tādē cōcludit ñ eſſe licitū: dř tñ q
Lapus Abbas ꝯriū ſeruauit. Et hoc ꝯrio facit notabiliter di
ctū Inn.in c.cū I.& A. de re iu. vbi dicit, q monach⁹ p̄t eſſe
c ꝓcurator ſeu aduocat⁹ ꝓ amico monaſterii c Abbate impe
rante:qa in ꝯñam tractaŕ de vtilitate monaſterii:qa ꝑ ami-
cos monaſterii ꝓmoueť vtilitas ipſi⁹;qđ ē verbū notabile:
primū tñ dcm̄ vř honeſtius & ſecurius.vñ crederē,q ꝑ ami
cis monaſterii poſſet religioſus eſſe aduocat⁹ ſuperiore impe
rāte ꝑ illud dcm̄ Inn. Vlt.hic q̄riť,qd intēdat iſte tex.dū di-
cit,q religioſi ñ dñt eē ſuſceptores vł executores forēſis ne
gotii vł ecclïaſtici? So.Inn.exponit verbū,ſuſceptores.i.ad-
uocati & verbū,executores.i.ꝓcuratores i foro ſclari & ec-
clïaſtico,niſi i caſu hic excepto.Sed Ho.hoc itelligit magis
gñalr.nā cū iſta ſint vocabula gñalia,dicit q oīa officia iu-
dicialia ſť eis iterdicta;& ꝓ hoc facit 16.q.1.c.đ p̄ntiū.Et ex
hoc

hoe vr̄,q̄ nō dēnt esse arbitri,nec assumere offm̄ iudicandi;
& vide de hoc in Spe.in ti.de arb.§.sequit̄,vers.sed q̄ro dili
4 gēter,& ibi Io.An & in c.pia,de exce.li.6.p Io.An. † Tāgo
in c.quintauallis,de iureiu.vbi ēt pono,nūqd possint esse ar
bitratores;adde gl.no.in d.c.de pntiū;q̄ dicit de Abbate,q̄
a Abbas sine alicuius mādato p̄t esse arbiter & ꝓcurator;[a]&
facit.c.sopitæ.j.de censi.adde ēt not.dcm̄ Inn.in c.vnico de
obli.ad ra.ī fi. vbi dicit,q̄ iura q̄ ꝓhibēt clericis seu religio
sis offm̄ ꝓcurationis,& silia,loquunt̄ qn̄ indifferēter volūt
exercere hæc officia: sec⁹ si volūt aliū assumere talia officia
in vna cā tm̄: q̄a hoc ꝓhibere n̄ fuit de mēte canonū;qđ est
notabile verbū,& seqt̄ Ar.in c.puenit.86.di.Sed Colle.s̄.c.
ꝓx.& ī c.dilecti,đ arb.tenet ꝯriū:q̄a hoc c.loqt̄ indistinctè;
& fortè hoc dr̄ veri⁹,licet primū ęquius.In gl.a.ibi:*nec audi
tur*.No.hāc gl.vsq; ad fi.Ex qua primò not.q̄ monachus,seu
quisq; religiosus n̄ p̄t agere ꝓ suo monasterio tanq̄ coniun
cta p̄sona sine mādato;& satis vr̄ ꝓbari ex isto tex. nā si nō
p̄t esse aduocat⁹ ꝓ vtilitate monasterii nisi Abbate imperā
te,fortius nec agere p̄t n̄oīe monasterii. Scd̄ò p̄ōt intelligi
hęc gl.q̄ n̄ religiosus p̄t agere tanq̄ cōiūcta p̄sona sine man
dato,vt in c.nōnulli,in fi.& ī c.ex p̄te decani,de rescr. & in
iurib⁹ hic alle. in gl.tn̄ religiosus hoc nō poterit,qđ est no.
dignū.Pro hoc facit:q̄a cognatio eorū est in cęlis,& solū in
his q̄ cōcernūt vtilitatē monasterii;puta respū successionis
dr̄.r hr̄e cognationē i terris, vt.s.monasteriū succedat loco
monachi sibi cōiūcti,vt ꝓbat̄ in l.Deo nobis,C.de ep.& cle.
5 facit.16.q.2.in c.1.† Tertiò p̄t notari ex ista gl.dū dicit,q̄ il
la iura loquunt̄ in factis priuatorū; q̄ iura loquētia in cōiū
ctis vt admittant̄ ꝓ cōiunctis dēnt intelligi in cōiūctis cō
iunctione carnali,& sic in factis priuatorū,nō aūt in cōiun-
ctis ciuiliter,prout est clericus cōiunctus ecclesiæ, vel reli-
giosus monasterio:ꝯrium tn̄ in clericis sentit gl.in c.seq.&
6 dic vt ibi dicam.† In gl.fi.ibi:*ad alias alienationes extenditur.*
No.bn̄ hoc dictū gl. q̄ uerbū,uēditio,extendiī ad oēs alie-
nationes;& sic prohibitus vendere prohibet̄ donare & per
mutare,& vide ad idē tex.i l.statu liberi à cęteris,ff.de stat.
lib.i fi.& p Legistas i l.sancim⁹,C.de re.alic.n̄ alie. ꝓcedit,
nisi in dispēsatione fieret mētio seu cōmemoratio p̄cii:q̄a
tūc intelligit̄ strictè de ꝯctu vēditionis,vt est tex. in l.fi.C.
de p̄di.decu.sine decr.nō alie.lib.10.qđ tene mēti. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Aduocare non est propriè alteri nocere, nec alterum offendere*
2 *Ingratitudinem committunt aduocatus & procurator exercendo officium contra illum,a quo fuerunt beneficiati.*
3 *Vasallus an possit aduocare, siue procurare contra dominum?*
Doctor an possit aduocare,uel consulere contra ciuitatem,a qua est salariatus?
4 *Coniuncta persona an dicatur tam respectu sanguinis quam alio respectu?*
Amicus an admittatur ad agēdū ꝓ amico sine mādato. p̄stita cautiōe de rato?
5 *Aduocare non possunt omnes, qui habent sacros ordines regulariter.*
Sacerdotum appellatione ueniunt omnes habentes sacrum ordinem.
6 *Aduocare potius debemus propinquum, quam amicum.*
7 *Aduocare an potius teneamur patrem, quam patriam?*

CAP. III.

CVm sacerdotis. Se summat. & primò
ponit̄ rō.Scd̄ò dcm̄ cū
inclusa exceptiōe,ibi:*non nisi*.Tertiò pęna,ibi: *cle
ricus*. Casus lr̄alis. Primò dicit,q̄ sacerdos aduo-
care nō dēt nisi ꝓ seipso, vr̄ si necessitas immineat,ꝓ cōiun
ctis p̄sonis aut miserabilibus. Scd̄ò dicit,q̄ cleric⁹ q̄ ꝯ eccle
siā suā, à qua b̄n̄ficiū recipit, ꝓ ex̄nea p̄sona aduocatus vel
ꝓcurator extiterit, tanq̄ ingratus b̄n̄ficio illius eccl̄iæ po-
1 terit spoliari.B.†Not.1.q̄ offm̄ aduocationis vr̄ nociuū. vr̄
.n.frāgere charitatē,cū quisq; putet aduocatū alterius par-
tis sibi aduersum & nocumētū afferre. Et ex hoc hic infert.
d.Ant.q̄ si quis ꝓmisit aliquē nō offendere sub certa pęna.
q̄ si ꝯ illū accepit offm̄ aduocatiōis,incidit in pęnā.Idē di-
cit in pactione pacis,qn̄ aliqui ꝓmittūt sibi inuicē nō noce
re,vt ꝓ ex̄neis nō possit quisq; eorū impune ꝯ aliū aduoca-
tionis offm̄ assumere.Et idē dicit,si statuto cauet̄,q̄ sub pę
na sn̄ audeat alicui nocere de tali familia. Ego puto illud di
ctū nō esse verū: q̄a verba pactiōis, pacis,
& statuti odiosi dēnt ꝓpriè & strictè in-
telligi,vt le.& no.in c.in n̄ra,de iniu.& in
l.3.§.hęc verba,ff.de neg.gest.& in l.quic
quid adstringēdæ,ff.de ver.ob. Sed aduo
cat⁹ ꝓpriè nō nocet: imò defendit ius pu
blicū & priuatū.vn̄ ex hoc dn̄r milites,&
priuilegiant̄ i iure ī multis,vt milites,vt
ī l.aduocati,C.de aduo.diuer.iu.& qcqd
lucrant̄,est eis peculiū quasi castrense. vn̄
priuilegiant̄,vt nihil ex illo acquirāt pa-
tri,vt in l.fi.C.de inof.tes.& vide gl.fin.q̄
dicit hoc ꝓcedere ēt hodie in salario,qđ
aduocati recipiunt à priuatis,in l.fori,C.
de aduo.di.iudi.Sed ꝓ tāto aduocati dn̄r
nocere: q̄a aduersa pars arbitrat̄ illū sibi
nocere; vn̄ nō verè,sed quo ad opi.nocēt.
Non.n.dēnt assumere cām iniustā,vt in l.
rē n̄ nouā,C.de iud. & sic ꝓmouent iusti
tiā q̄ vnicuiq; reddit qđ suū ē,vt.s.i ꝓœ.
nā ēt & iudices dn̄r crudeles:q̄a reputant̄
illis crudeles,ꝯ quos iustitiā exercēt: tn̄ ī
veritate n̄ sunt crudeles,sed ministri Dei
& iustitiæ, vt dicit tex.23.q.5.in c.nō est
crudelis. Et in psalmo dr̄: Beatus q̄ facit
iustitiā oī t̄pe.Sed q̄a sacerdos n̄ dēt no-
cere alteri, neq; in veritate, neq; quo ad
opi.q̄a n̄ dēt seruire vni, & alteri displice
re,vt hic,& in c.deniq;.14.q.5.iō ꝓhibet̄
sacerdotibus aduocatiōs offm̄. No.tn̄ ex
hoc,& ex tex.q̄ hoc offm̄ est odiosū, sal-
tē in opi.No.2.quatuor casus in q̄bus sa-
cerdos p̄t eē aduocat⁹.prim⁹,ꝓ se.secūdus
ꝓ eccl̄ia sua;& ex hoc not.q̄ cā ꝓpria &
cā eccl̄ię ponunt̄ ꝓ diuersis;& sic cā eccle
siæ,n̄ dr̄ ꝓpria ipsi⁹ rectoris,qđ dixi in c.
p̄ce.Terti⁹ casus ꝓ p̄sonis cōiūctis;& hoc
si necessitas immineat,& nō alr̄; & dr̄ im
minere necessitas, si cōiunct⁹ pp impotē
tiā nō p̄t hr̄e aduocatū, vr̄ forte nō ita bo
nū,sicut ē sacerdos. Et ex hoc & ex p̄cedē
ti casu collige vnū satis notabile,q̄ appl̄o
ne cōiūctorū nō venit eccl̄ia, cū eccl̄ia &
cōiuncti ponant̄ hic vt diuersa, qđ facit ꝯ
gl.2.hic.quartus casus ꝓ miserabilib⁹ per
sonis; intellige vt dicit tex.s̄.c.1.qn̄ sunt
ita miserabiles, q̄ ꝓprias cās n̄ p̄n̄t admi
nistrare p se,vt pupilli,viduæ, & impotē-
2 tes.&c. † No.in §.*clericus*,q̄ exercēs offm̄
aduocationis, vel ꝓcurationis ꝯ aliquē,à
quo habuit b̄n̄ficiū,incurrit i offm̄ ingra-
titudinis. vn̄ posset donatio reuocari,ar.
3 hic,iūcto.c.fi.de dona.† Ex hoc no.inde-
cēs, vt ꝯ amicū quis assumat aduocatiōis
seu ꝓcurationis offm̄.Et ex hoc ēt p̄ōt di
ci,q̄ vasallus n̄ p̄t aduocare, seu ꝓcurare
ꝯ dn̄m:al̄s tanq̄ ingratus posset feudo pri
uari. Et adduco istū tex.ad q̄ōnē,nūquid
aduocatus possit patrocinari ꝯ rempub.à
qua recipit salariū?Doct.nō tangunt hic:
sed Bar.ponit in l.2.C.de aduo.di.iud. &
per illū tex.decidit q̄ nō.vn̄ dicit q̄ Doc.
salariati à ciuitate nō p̄n̄t aduocare ꝯ ci-
uitatē. Sed illud dcm̄ ego puto nō esse ve
rū,& ꝯriū illius sentiūt Doct.& Spe.in ti.
de aduo.§.1.ver.sed nūquid p̄ōt. Dicunt
.n.istū tex.intelligendū in b̄n̄ficio gratui
to:secus aūt si quis habuisset b̄n̄ficiū à ci-

a Arbiter & procurator. Adde Pe.de Anch.consil.402.

SEB. SAPIA.
a Frater. vide pulchrè quæ notãtur per do.Soci. in repeti. ff. l. cũ auus, col. 3.ff.de condi. & demon.vbi plura de amicitiæ effectu post Andr. Siculum in repe.l. cum acutissimi, C.de fideicom.
b Cõiunctione.sanguinis. Adde latè Roma. singu. suis fol. 10.
c Primum. Adde Ro.consi.47. & vide quod in simili decidit.
SEB. SAPIA.
d A scientijs vetitis. Vide Gemi.in c.cum ex eo,circa medium,super gl. in ver. literarum, de electio. vbi refert Io.mo. tenentē idē quod Abb. vide tamen Abb. in c.2.de coha.cleri.& mulie. vbi videtur contrariari his,quæ dicit hic.
SEB. SAPIA.
e Et genitorem.Vide Moder. in l.vt vim,ff.de iusti. & iur.& ibi pulchrè per Albe.de Ro.

nitate, vel ab eccl'ia ,p seruitiis impensis: qa illud bñficiũ nõ esset gratuitũ, & pro hoc ego adduco.l.Aquilius regulus,ff.de don.vbi dr̃ q id qđ donaĩ magistro rõne disciplinę ñ ē mera donatio,& sic ñ indiget insinuatione: sed ē qdã remuneratio. vñ nõ pt ,pprie dici bñficiũ salariũ,qđ recipit doctor ,p lectura.nã recipit ,p laboris mercede;& sic ñ teneĩ teip. vltra laborē impẽsũ seu ,pmissũ.Nõ ob.tex.in d.l.2. qa loqĩ in decurionib',& in hñtib' honorē & bñficiũ ,pprie sumptũ à ciuitate; & hoc no. & ad prædictã cõcl'onē facit tex.
4 in c.illud.16.q.6.†In gl.2.ibi:*credo intelligendos confratres suos eiusdē ecclesiæ*. No.gl. singl'r,q appl'one cõiũctorũ veniũt cõiuncti cõiunctione spũali,vt sunt cõcanonici eiusdē eccl'iæ.q adinuicē dñr cõfratres;& vr̃ gl.velle q quēadmodũ sacerdos pt postulare ,p ,ppinquis,ita ,p canonicis.Item sicut pt q̃s lr̃as impetrare ,p ,ppinquo, vt in c.nõnulli,đ rescr.ita & ,p cõcanonico. Idē s'm Io.An.vr̃ dicẽdũ de amico itimo fr̃na charitate dilecto. Nã iste pt appella
a ri fr̃,[a] vt ē pulcher tex.in l.nemo dubitat §.q fr̃,ff.de hær.inst.facit.l.latæ culpæ,in §.amicos,ff.de ver.sig. Dũmõ s'm eũ ñ pecuniæ cupiditas,sed ipm charitas Dei inducat ad postulãdũ. Ad hoc ẽt iducit qđ hr̃ Mat.12. in fi.si q̃s fecerit volũtatẽ pr̃is mei,q in cœlis ē, ipse fr̃ meus,& soror,& mr̃ mea ē.Et ex hoc pt iferri s'm d.Ant.q amic' dẽat admitti ,p amico ad agẽdũ sine mãdato pstita cautiõe de ratihabitione, sicut admittiĩ ,ppinqu' ,p ,ppinquo,vt in l.sed & hę, ff.de ,pcu.& in d.c.nõnulli,in fi. Aduerte,qa isti Doc.vñr sibi ẽrii i hoc arti. nã.d.Ant. expsse tenuit ẽriũ in c. ex pte decani,& i c.nõnulli,de rescr.vbi voluit q nec amic' nec canonicus admittaĩ ad agẽdũ ,p amico,vel cõcanonico: qa iura loquẽtia đ cõiũctis dẽnt intelligi đ cõ
b iũctiõe sanguinis.[b]Idē sentit Io. An.post Hos.& Spe.i d.c.nõnulli,& clari' i c.fi.de ,pc. & expsse ẽriũ tenet Arc.i c.statutũ.§. cũ āt de rescr.li.6. & vide de hoc qđ dixi in d.c.ex pte decani.vbi cõclusi, q iura loquẽtia de cõiũctis,dẽnt intelligi stricte i cõiũctis cõiũctione carnali,ñ āt in cõiunctis amicitia,vl' cõiũctiõe spũali;& q amicus ñ admittaĩ,adduco bo.text.i l.tutori, C.đ neg.gest.& đ clerico eccl'iæ facit tex. in c.corã.đ of.del.Itē iste tex.i eo,q ecclesiã & cõiũctas psonas ponit,p diuersis;ad idē qđ no.gl.2.š.c.,px.licet gl.fi.i d.c.vlt. de ,pcu.cõcordet cũ ista. Sed primũ veri'. nã licet amic' intim' possit appellari frater,& idē i socio,vt in l.verũ,in prin.ff.,p so.tñ ,pprie nõ ē cõiũctus.nã inter cõiunctos carnal'r ē duplex vinculũ.vnũ nãle,s. sãguinis & indissolubile,vt i l.iura sãguinis,ff.de reg.iu.Est & aliud vinculũ psum ptũ.s.dilectiõis, vt i c.postremò.j.de ap. In amico verò ñ ē nisi vnũ vinculũ ciuile & accidẽtale,& maximè hodiernis tpib' qb' ñ reperiĩ ver' amicus:qa in veris amicis dẽt eẽ idē velle,& idē nolle,vt not.in d.§.amicos,& p Cice. in lib.de amicitia.

Tñ q amicus admittaĩ,tenuit Cy.in l.exigẽdi, C.de ,pc.& cũ refert Bar.& simpl'r trãsit i l.nõ solũ, in §.q alieno,ff.de ,pc.& tene mẽti qa pp has authoritates fortè seruareĩ hoc ẽriũ.In gl.fi.ibi:*neutrã iuuet*. Idē in Spe.in ti.đ aduo.§.1.ver si,qđ si hẽt bñficiũ.Sed Inn.Gos.& Hos.hic dñt,q sine pęna
c poterit iuuare primũ[c],arg.in c.tua,& c.veniẽs, & in c.intellecto,& c.ea te,de iureiu.Cõsuluit tñ Hos. vt hoc casu ñ assumat offm aduocati,sed poti' mediatoris. Bart.Brix.i qõne q̃ incipit:Aduocatus,distinguit,q aut certũ ē primã eccl'iã fouere iniustã cãm,& iuuabit secũdã:qa dẽt agnoscere bonã fidē,sicut tutor.l.quoties.§.sicut,ff.de admi.tu. Sed si est dubiũ an iuuet primã,& dẽt aduocatũ secđæ.Mihi placet opi.In.& sequaciũ;facit qđ ipe no.i c.cũ iãdudũ,đ pb.fateor
5 tñ q primã ñ dẽt iuuare ẽ cõsciam† Ex gl.hic q̃ro,nũqd dispõ isti' tex.hẽat locũ solũ i sacerdotib',ã ẽt i aliis clericis? Hos.dicit q appl'one sacerdotũ hic veniũt oẽs hñtes sacrũ ordinē,sic i c.2.de coha.cle.& mu.Itē hñtes minores ordines cũ bñficio.š.c.1.Idē forti' đ Epõ,q ñ dẽt eẽ aduocatus in foro secl'ari.5.q.3.c.fi.ẽt in cã ,ppria,qa nõ ē decẽs,vt Eps exhibeat reuerentiã iudici,quã exhibere dẽnt aduocati.nã aduocatus dẽt ,pponere stãdo,& ñ sedẽdo.l.quisquis.C.de postu.Sed si Eps hẽt cãm corã iudice eccl'iastico,ē in optione sua,verũ p se vl' p aliũ velit cãm ,pmouere, ar.bo. in c.fi. de iur.calũ.Et ex his sentit Hos.q inter sacerdotes & clericos inferiores ñ sit dr̃ia.Sẽtit ẽt,q sacerdos nõ possit postulare corã iudice secl'ari, nisi in casib' hic expssis, nec ẽt corã iudice eccl'iastico cũ pceptiõe salarii,iuxta no.š.c.,px.& sic sentit q sine salario põt indifferẽter postulare corã iudice eccl'iastico.Io.An.& cõiter Moderniores sequẽtes tenẽt oppositũ hic.nã s'm hãc opi.Hos.nihil adderet istud c.ad primũ.Et iõ dicit ipse,q sacerdos indifferẽter rõne ordinis ,phibeĩ postulare,nisi in casib' hic expssis: Sed in clericis inferiorib' tene qđ dcm̃ fuit in c.1.š.c.& hoc mihi placet:quia tex.hic indistincte ,phibet sacerdotē postulare;& idē dicẽdũ ē in Epõ,vt dixi.88.di.c.platũ,& c.Eps.Vñ sicut solus or
d do psbyterat' ,phibet à sciẽtiis vetitis,[d]vt in c.ñ magno,& c.sup specula,ne clerici,vl' mo.ita ab offõ postulõnis,ne sa-
6 cerdos videaĩ aliis nociuus,vt in prin.lr̃æ.†Vlt.hic q̃riĩ,nũ qđ cleric' possit impune eẽ aduocat' ẽ eccl'iã, à qua hẽt bñficiũ,,p psonis sibi cõiũctis? tex.à ẽrio sensu vr̃ hic q sic:qa imponit penã,qñ patrocinaĩ ,p exñeis. Vin.tenet hic ẽriũ, & ad tex.istũ supplet,maximè: sed Aegi.tenet primũ,& sentit Hos.dicẽs,q ,p stricte cõiunctis & miserabilibus psonis põt aduocare ẽ ecclesiã à qua hẽt bñficiũ;facit qđ no.š.c.1. & c.petitio,de iureiu.Et not.bñ hic hoc dcm̃:ex quo hẽs,q magis quis teneĩ iuuare ,ppinquũ,quã cũ à quo habuit bñficiũ;& sic ,ppinquitas pferĩ hic amicitiæ;qđ no. Ex hoc posset ẽt inferri,q uasalius nõ teneĩ iuuare dñm ẽ ,ppinquũ;& ad hoc uide qđ not.in Spe.de aduo.§.1.uersic.sed nunquid
7 clericus,& satis facit iste tex.à ẽrio sensu,& dcm̃.c.petitio.
e †Nunquid possit quis aduocare ẽ patriã & genitorē,[e]& nũquid teneat quis potius patrocinari ,p patria,quã ,p genitore,vel econtrà;vide in Spe.in ti.de aduo.§.1.ver.sed quid si pr̃ hostis,& sequẽti;& in effectu cõcludit,q pt esse aduocat' ẽ patriã.Pro hoc facit.l.pe.ff.de iust.& iu.& l.2.C.de aduo. di.iu.vbi certæ psonæ prohibenĩ;ergo aliis pmittiĩ. Itē cõcludiĩ,q poti' teneĩ iuuare patrē,quã patriã,ar.in l.vt vim, ff.de iust.& iu.vbi prius nominanĩ parẽtes quã patria.h.d. esse verũ,qñ pater ptendit iustã cãm:al's,si esset rebellis patriæ,dẽt filius insurgere ẽ patrē. vñ si pater est bannitus,ita vt possit impune occidi,põt filius eum impune occidere,vt in l.minimè,& ibi Bar.ff.de relig.& sumptu.fune. Abbas.

De procuratoribus. Rubrica.

Continuata fuit hæc rub. š.in præcedenti ti.& dic vt ibi.Quæro, quis dicatur procurator? dic q ille qui mandato dñi aliena negotia ministrat,vt in l.1.ff.e. Qui.n.administrat sine mandato non dicitur procurator,sed negotiorum gestor, ut habetur per totum tit. de neg.

de nego. gest. ff. & C. Et differentiam inter procuratorem, & syndicum, seu œconomum & actorem, uide per gl. in c. siquis erga 2. q. 7. & quod no. in c. petitio ī. eo. Nico. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Procurator sine mandato legitimo non auditur. 3.*
2 *Gesta p falsum procuratorē no tenēt in piudiciū domini, sed in piudiciū ipsi⁹ sic.*
3 *Procurator qui negatur procurator, non auditur ēt promittens de rato. 6.*
4 *Testes in causa uniuersitatis an possint esse illi de uniuersitate?*
5 *Procuratoriū sine mandatū an possit probari tā p testes, quam p instrumentū?*
7 *Speciale mandatum ubi requiritur, admittitur quis cum cautione de rato.*
8 *Coniuncta persona an dicatur clericus respectu sua ecclesia?*
9 *Conuersi alicuius religionis an habeant uocem in capitulo?*

CAP. I.

1 Alia quidem. † Nō audiř q̄s tanq̄ alterius
pcurator, nisi habeat māda
tū lřime factū. Primo pmittit motiuū. Scđo sub-
mittit mādatū, ibi: *quia ergo*. Casus lřal. Eps Salo.
habebat quādā cām cū quodā aduersario suo in curia Papę.
p cā illa qdā accesserūt ad Papā nō hñtes mādatū ab epo,
& cū aduersario epi iudiciū sunt īgressi sñiam ɔ̄riā reportā
tes. hoc itelligēs eps scripsit qbusdā de curia, q̄ illos ad cām
illā nō miserat, & ideo q̄ cū ipsis in piudiciū suū facta erant,
subsistere nō debebāt. & idē eps dixit hoc cuidā. T. noie. qui
hoc Papæ dixit, q̄ ab illo audiuerat, q̄ illos nō miserat. de-
mū p cā sua misit quosdā nūtios ad d. Pa. q cū nō hñt mā-
datū, nō fuerūt auditi. vñ Papa scribit huic epo, dicēs q̄ psen
tib⁹ nuntiis credere noluit sine mandato, ne idē diceret de
istis, qđ ipse dixerat de priorib⁹. vñ si uult cām suā tractari,
mittat psonā instructā cū mādato legalr facto, cū subscri-
ptionib⁹ psbyterorū & diaconorū suorū roborato, ut qcqd
2 cū eo factū fuerit, iure subsistat. B. † No. 1. q̄ gesta cū falso p-
curatore nō tenēt in piudiciū dñi: dic tñ q̄ ualēt in piudiciū
falsi pcuratoris, ut in l. Plauti⁹, ff. eo. facit l. 3. §. falsus, ff. rē
3 ra. ha. † No. 2. q̄ asserēti[a] se esse pcuratorē alteri⁹, & fidē lřī-
a mā de mādato nō facienti, nō est credēdū; & optimè iudicio
meo facit iste tex. ɔ̄ gl. in l. 1. C. e. & sequaces, q dixerit q̄ p
negationē aduersarii res efficiř dubia, ita ut dēat admitti as
serēs se pcuratorē cū cautione de rato. Sed Bar. ɔ̄ in d. l. 1.
& in l. nō solū, in §. q alieno, ff. eo. & vř pbari hic. nā Papa
nullo mō uoluit hic illū admittere. negatio ergo facit rem
dubiā in fauorē negātis, nō in eius piudiciū, & in fauorē, as-
serētis se esse pcuratorē: as sequereř absurdū, q̄ qlibet ad-
mittereř cū cautione: qa nō hřet, nisi dicere se esse pcurato
rē. Si. n. aduersarius suus hoc fateř, hēt intētū: si negat, res ef
ficiř dubia, ſm illā opi. q̄ sic admittereř cū cautione, cuius
cōtrariū hic innuiř, & tene adhoc tex. hūc mēti: qa nō solet
4 allegari, & uide q̄ lati⁹ dixi in c. corā, de of. del. † No. 3. q̄ in
syndicatu uniuersitatis reqruñř testes extrinseci ab illis de
uniuersitate, nec debēt illi de uniuersitate describi in instru
mēto ut testes: qa cū ipsi authorizāt in instřo, nō debēt esse
b ptes & testes.[b] Et idē dicēdū in aliis gestis p uniuersitatē ea
dē rōne, qđ tene mēti. faceret tñ q̄ si in futurū orireř cōtē-
tio de gestis in uniuersitate, q̄ singuli pñt testificari, si nō p-
tendūt cōmodū, ad qđ allego bo. tex. in c. ueniēs, el 2. in fin.
de testi. & c. tertio loco, de pba. sed q̄ inscribanř in instřo
ut testes, ñ est decēs, ne in eodē momēto uideanř authores
& testes. Itē not. q̄ canonici & testes debēt se subscribere in
instřo syndicat⁹, & hoc obseruabař olim: sed hodie satis est,
q̄ inscribanř p notariū, iuxta no. in ca. 1. de his q̄ fi. a pla. vř
fortè Pa. ad maiorē cautelā, qa prima uice fuerat deceptus
5 p falsū pcuratorē, uoluit hāc solēnitatē hic adhibere. † In
gl. 1. No. istā gl. singulr. nā quotidie allegař, & silis gl. hř ī l.
nō solū §. q alieno, ff. eo. p Spe. in ti. de satisda. in §. 3. in 1.
col. Et spāłr primo collige ex hac gl. & tene sp mēti, q̄ p-
c curatoriū nō solū pōt probari p instřm, sed ēt p testes.[c] & li
cet do. hic simplr trāseāt: tñ in hoc sunt multæ uarietates p
Legistas, & multorū antiquorū sñiam retulit Io. An. in ad-
di. Spe. eo. ti. §. 3 post prin. Et ordinatius & pleni⁹ dicendo,
scias q̄ qdā ut Pet. tenuerūt procuratoriū nō posse probari
p testes, ut refert Cy. in l. 1. C. eo. motus principaliter dua-
bus rationibus. Pria, qa testes nō faciūt fi
dē ī piudiciū dñi absentis, cū non fuerit
ad hoc citatus, ut ī. c. 2. de testi. & l. si qñ,
C. e. & sic attestatiōes nō pdessent reo
cōtra dñm, sed instrumētū facit fidē con
tra quēcūque. l. cū pcib⁹, C. de pba. & in
c. cū Ioānes, de fide instru. Et ideo pcura
toriū dēt pbari p instřm, & nō p testes,
ut reo sit cautū cōtra dominum absentē.
Secūda ratio. si enim admittereř pbatio
a p testes, deterioraretur cōditio rei: qa si
posteà dñs veniēs vellet iterum agere ne
gādo se dedisse mandatū illi pcuratori:
habet reus necessitatē iterū pducēdi il-
los testes, ñ asit sic in instřo. Bar. in d. l. 1.
& in d. §. q alieno, seqř opi. gl. nostræ, q̄
ēt sensit Spe. in loco pal. & ad rōnes Pet.
rñdet, q̄ quēadmodū i dubio iurisdōnis
iudex cognoscit, an sua sit iurisdō, & ua-
let sñia ēt iniusta, ex quo nō appellař, ut
b no. in c. sup litteris, ɔ̄. de rescr. ubi plenè
dixi; ita dicit dicēdū, cū dubitař de pcu
ratorio, ut testes producti per pcurato-
rē faciāt fidē cōtra dñm absentē: & si in
ueritate nō erat pcurator, & fuit pnūtia
tū pro eo; & tunc solū supererit dño ab-
senti remediū agēdi de falso cōtra testes
& cōtra pcuratorē: sicut si vigore instru
mēti falsus procurator fuisset pronūtiat⁹
uerus. Duo ergo in effectu ex pdictis sen
sit Bar. Primo q̄ procuratoriū pōt proba
ri p testes. scđo q̄ in re dubia probatio
fcā p eū, q asserit se pcuratorē, piudicat
dño absenti quo ad reū. Hoc ultimū di-
ctū mihi ñ placet, nec Car. urgēter illud
pbat. nā sile suum est ualde à remotis:
& cōtrariū aptè sentit Hos. in eo, qđ q̄rit
utrū sñia interlocutoria sup lřimatione
mādati piudicet dño: & concludit q̄ aut
dñs sciuit interlocutoriā latā, & nō ɔ̄di-
xit, nec appellauit: & facit sibi piudiciū: se
cus si ignorauit, arg. opti. in. c. cū sup, de
off. delega. & in ca. ex insinuatione infrà
eod. nā si procurator se ingessit sine man
dato, non debet hoc nocere domino ab-
senti & ignoranti: sed ipse procurator
tenetur ad interesse ipsi reo, ut in l. Plau
tius, ff. eo. ti. & idē dicendum, cum falsum
probatur procuratoriū per instrumen-
tum. Secunda opi. principalis fuit Iac. de
Bu. distinguētis, utrum testes sint parati
in iudicio, & tūc p eos poterat probari
pcuratoriū: qa nō ē timor quod hoc fiat
causa dilatādi iudiciū. Aut testes ñ sūt
parati, sed petitur dilatio; & tūc secus; fa-
cit ī ar. c. lřas, de resti. spo. Tertia fuit opi.
c cuiusdā Gul. Anglici, dicentis q̄ aut pcu
ratoriū fuit factū in ciuitate, aut in rure.
prio casu nō admittiř pbatio p testes, cū
de facili potuerit hři tabellio: sed scđo ca
su sic, maximè cū allegař impotētia pp ce
leritatē; ad hoc qđ hř i simili in. l. fi. C. de
test. Io. An. in addi. pdicta dicit, q̄ cōsue
tudo iudiciorū nō admittit pbatiōes p
testes; & placet sibi hæc consuetudo saltē
ex parte actoris. in fi. tñ distinguit, q̄ aut
offertur illa probatio ad lites futuras, &
non debet admitti: qa difficile est proc.

SER. SAPIA.
a Quod asserēti. Vide text. cū ibi traditis per Mod. in leg. ciuitas, ff. si cer. peta. & quot modis dicař falsus pcurator, no. Feli. in. c. ex parte decani, col. 3. uer sic. i gl. in uerbo, procurator, de rescrip.
b Partes & testes Adde qñ illi de uniuersitate admittantur, Rom. consil. 7.

ANT. FRAN.
Circa hoc an illi de uniuersitate possint testificari pro uniuersitate, dicas q̄ aut negotium tāgit ipsam uniuersitatem, & nō singulares de uniuersitate: & tūc singuli de uniuersitate possunt testificari, dūmodo ille q testificař nō sit syndicus, uel actor cōstitut⁹ ab uniuersitate l. 1. in. §. i. & in. l. item eorum, in. §. i. & 2. ff. quod cuiusq: uniuersi. no. & quibus agere liceat noie uniuersitatis, uide plenè per Spe. in tit. de instr. edi. §. nunc uerò aliqua, uers. sed nōne qlibet. & habeř in. c. unico, de syndi. & de materia plenè habeř in. c. insuper, de testi. & in. c. cū nuntius, eo. tit. & in. c. tuis, & habeř 14. q̄ō. 2. in. c. super prudentiam.
c Per testes. Adde Angel. cōsil. 296.

ratoriū ꝓbare ꝑ testes, ꝑꝑ multas cās, q̄
solēt appōi in ꝓcuratorio. nā multa sūt, q̄ a
melius ꝓbant ꝑ instr̄a, quā ꝑ testes, ut no. b
in c. tertio loco, de ꝓba. & in c. 1. de censi.
li. 6. ubi gl. enumerat multos casus req̄rē-
tes scripturā. aut offert ꝓbatio quo ad li-
tes ꝑteritas; ut qa uult qs ꝓbare Titiū fuis
se ꝓcuratorē, & hæc ꝓbatio dēt admitti
s̄m eū, siue agat̄ inter ꝓcuratorē & reū,
seu tertiū. Aduertē, qa hæc dicta Io. And.
nō urgēt. Et primo. nam eadē rō est quo
ad difficultatē ꝓbādi, qn̄ agit̄ de lite ꝑte-
rita, sicut de lite futura. Itē ꝯ hāc opi. Io.
An. vr̄ primo tex. in c. cū olim, de pri. ubi
tenor priuilegii amissi pt ꝓbari ꝑ testes.
Itē facit tex. i l. ne satisdatio, ff. rē ra. hab.
ubi dr̄ ꝙ ꝓcuratoriū ꝓbat̄ eo ipso, ꝙ dn̄s
in libelo dixit, se fecisse talē ꝓcuratorē,
standū est ergo dictis testiū. nā ad subam
ꝓcuratorii sufficit, ꝙ dn̄s dicat: Facio te
ꝓcuratorē meū, ut in c. petitio ꝟ. eo Quin
ta fuit opi. Bal. in l. 1. C. eo. ubi dicit, ꝙ si
reus nō uult admittere ꝓbationes ꝑ te-
stes, dēt admitti ꝓcurator cū satisdatiōe:
qa ex oblatione ꝓbationis pōt ꝓbabili-
ter dubitari, an ille sit ꝓcurator, & hoc
est bonū remediū inefficiēs. Tn̄ ego cre-
derē, ꝙ indistincte ꝓcedat gl. nr̄a, ut de-
beat admitti uolēdo ꝓbare ꝑ testes, ut re
leuet̄ ab onere satisdādi. moueor primo
ꝑ iuris utriusq; rr̄am, qua cauet̄, ꝙ parem
uim hēt instr̄m & testes, ut in d. c. cū Ioan
nes, & in l. in exercēdis, C. de fi. instr. sed
hæc rr̄a nō reperit̄ læsa quo ad probādū
procuratoriū. ergo ꝑ argumēta & ꝓpi. ma
gistrorū non debemus recedere a iuris re
gula. Itē & scd̄o ꝓcurator pōt cōstitui ꝑ
nuntiū, ut in l. 1. ff. de ꝓcu. cū ergo scriptu
ra nō sit de suba ꝓcuratorii, ergo nec de
substātia ꝓbationis. tertio facit c. ex insi-
nuatione ꝟ. eo. ubi reuocatio ꝓcuratoris
pōt ꝓbari ꝑ testes, ergo & cōstitutio, ut
cōtrariorū eadē sit disciplina, de iureiur.
c. intellecto, & in l. 1. ff. de his q̄ sunt sui
uel alie. iu. In hac ēt sn̄ia est diuina rr̄a,
qua cauet̄ ꝙ in ore duorū uel triū dēt sta-
re oē uerbū, ut in euāgelio, & trāsumpti-
uē in c. licet uniuersis, de testi. Itē Papa pt
cōuinci ꝑ duos testes, ut no. 2. q. 4. c. Præ-
sul. forti⁹ ꝓcuratoriū dēt posse ꝓbari per
testes. Nec ob. rō Pe. pal. nā eadē rō est in
instr̄o. nā instr̄m ꝓductū ꝑ procuratorē
nō facit fidē ꝯ dn̄m absentem: qa ꝓductio
instrumēti est de actis, ut in c. qm̄ contra,
de ꝓba. no. Inn. in c. cū in iure, in fi. de off.
dele. & nihilominus ꝓcurator ꝓbat se ꝓ-
curatorē ꝑ instr̄m, ergo eodē modo per
testes. Nec ob. si dicat̄, ꝙ non fuit citatus
dn̄s in receptione testiū: qa isti testes nō
ꝓducunt̄ principaliter cōtra dn̄m, sed ad
legitimandā ꝑsonā ꝓcuratoris ꝑsentis,
vn̄ ꝑiudicat ipsi ꝓcuratori. nā si in uerita
te nō est ꝓcurator, reo tenebit̄ ad inter-
esse, ut s̄. dixi. & ut reo sit melius cautū, si
ex aliquo dubitat̄, puta qa ꝓcurator non
esset soluendo, posset exigi cautio, arg. in
l. uulgo, ff. de admi. tuto. & in l. qđ si de
spāli, ff. de mino. & ꝑdicta bene notabis.

SEB. SAPIA.

a Cū dubitatur. Vide Fel. in c. coram, col. 3. uersic. qn̄ faciēs dubium de mādato, de of. deleg. ubi dicit, ꝙ admittitur cū cautione de ratihabitione, nisi per cautionem non esset plenē consultū aduersario, & istud etiā tenet Bar. in l. nō solum §. qui alieno, uer. tertius casus, ff. de proc.

ZACHARIAS.

b Cū cautione de ratihabitiōe. Adde quod not. in apos. ad istū in c. coram, num. 6. in uersi. cum cautione, ubi restringo hoc dictū istius. ꝟ. de testi. i integ.

6 †Scd̄o principaliter no. ex gl. ꝙ cū dubitat̄, [a] an aliqs sit ꝓcu
rator, admittit̄ cū cautione de ratihabitione. [b] hoc procedit
ēt si dubitat̄, an habuerit spāle mādatū, ut notabiliter ꝓbat̄
7 in d. l. quod si de spāli. †Sed cōtentio est inter Legistas, utrū
asserens se ꝓcuratorē ad recipiendā solōnē debeat admitti
cū cautione, si dubitat̄ de mādato? Cy. & alii qdā tenuerunt,
ꝙ nō, ꝑꝑ grauitatē ꝑiudicii, ut no. in d. §. q alieno, & in d. l.
1. facit l. uero ꝓcuratori, ff. de sol. sed Bart. tenet contrariū
in l. si sine §. 1. ff. rē rat. ha. & hoc mihi plus placet: qa ēt in
req̄rētibus spāle mandatū admittit̄ qs cū cautione, si dubi-
8 tat̄, ut s̄. dixi, & facit l. fi. ff. eo. rē ra. ha. †Tertio not. ex glo. ꝙ
clerici numerant̄ inter cōiunctas ꝑsonas, i. sicut cōiunctus
agit ꝑ coniuncto sine mādato cū cautione, ita & clericus ꝑ
ecclīa sua, alle. c. nō liceat 12. q. 2. Sed illud c. nō ꝓbat, quia
loquit̄, cū agit̄ de reuocatione rei malè alienatę, quo casu ī
fauorē ecclīæ admittit̄ qlibet, ut in c. si qs ꝑsbyterorū, de
re. ec. nō alie. de hoc articulo dicut plenius dixi in c. fi. s̄. ti.
ꝓxi. & in c. nōnulli, de resc. Vlt. scias, ꝙ hæc gl. ꝓcedit in ꝓ-
curatore actoris. In ꝓcuratore uero rei, dic ut no. in c. māda
to ꝟ. eo. In gl. in uerbo, *legaliter*, ibi: *uerba sequens ea ponit hoc uerbum*. uult ergo gl. ꝙ mādatū ꝓcuratoriū tūc sit legal̄r fa-
ctū, cū in eo appon unt̄ ea, q̄ hic subiiciunt̄ in tex. huic dicto
resistit Ho. dicēs, ꝙ ad subam ꝓcuratorii nō req̄runt̄ ea, q̄
hic dn̄r: sed sufficit ꝙ apponant̄ ea q̄ hn̄r ꝟ. eo. c. mādato, in
prin. gl. 1. Vel s̄m eū istud mādatū, de quo hic, debebat esse
legal̄r factū. i. ad instar decreti, qđ interponitur s̄m leges in
alienatione rei ecclīæ, ut interueniat cōsensus capl̄i subscri
ptionib⁹ roborat⁹: & Pa. hoc fecit hic, ne deciperet̄ scd̄o in
hoc negotio, quasi sentiat Ho. ꝙ rīr nō est necessaria subscri
ptio testiū & canonicorū in cōstōne syndici. Tu dic meli⁹, ut
dicā ꝟ. in c. unico, de syndi. Et in fi. glo. hæc gl. vr̄ superflua s̄m
Ho. ꝑ ea q̄ no. in c. edoceri, de rescr. Et dic plene de hac mā,
ut ibi dixi: tene tn̄ mēti gl. ꝙ ꝑsupposito, ꝙ ꝑlatus nō possit
agere sine cōsensu capl̄i, tn̄ si uult cauere de ratihabitione
9 dēt admitti. †Ex gl. q̄rit̄, nūqd cōuersi ecclīę debeāt cōsenti
re in cōstōne syndici, uel in aliis negotiis ecclīę? Egi. tenuit
hic ꝙ nō, & ꝑ eo facit iste tex. in eo ꝙ facit solū mētionē de
presbyteris & diaconib⁹, & de hoc uide ꝑ Spe. in ti. de synd.
uer. qđ de cōuer. & ꝑ Fed. cōs. 208. uide tex. iūcta glo. in c. ex
eo. §. 1. de cle. li. 6. ꝑ Inn. in c. 2. de insti. & in hoc multū attē
dēda est cōsuetudo ecclīæ. Sed de iure puto dicendū, ꝙ in
spūalib⁹, puta in electione ꝑlati, n̄ debēt uocari cōuersi laici
ad eligēdū cū clericis, tex. est no. in d. c. ex eo, ualet tn̄ cōsue-
tudo in ꝯriū, ut ibi est gl. no. sed in tpalib⁹ idē puto. Adhoc
adduco c. & si Christus, de iureiu. iūcta suprascriptione cū fi.
c. ubi probat̄, ꝙ appōne capl̄i nō cōprehendunt̄ cōuersi, &
sentit Fed. s̄. n̄ tn̄ allegat illū tex. q optime facit. sed i locis,
ubi oēs ꝯuersi sint laici (exēplū in istis iesuatis) ꝑsupposito
ꝙ sint approbati, tūc oēs hn̄t uocē in electione ꝑlati, & in
aliis negotiis, adhoc c. cū oli, de arb. & sic itellige In. ī d. c. 2.

SVMMARIVM.

1 *Infirmitas tā sua quā suorū; an sit legitima causa non comparendi in iudicio?*
2 *Codēnatio expensarū fienda contra contumacem nō requirit nouam citationē.*
3 *Absens tenetur in leuibus causis constituere procuratorem.*
4 *Citatus impeditus tenetur mittere ad iudicem ad faciendā fidē de impedimēto.*
Sententia lata contra citatum impeditum est nulla, si iudici constabat de impedimento, alias secus. 10.
5 *Infirmitas quomodo probetur?*
6 *Appellatio & querela idem sunt largo modo, sed stricto modo secus.*
7 *Absens citatus an teneatur mittere procuratorem, siue sit actor, siue reus?*
8 *Contumax condemnatur in expensis non expedita secunda & tertia citatione.*
9 *Causa grauis quando dicatur, & quo respectu?*
10 *Citatio an requiratur in sententia interlocutoria reuocanda?*

C A P. II.

QVerelam. Reuocatur sentētia, qua cōdēnatus fuit in expensis ex iusta cā absens legitimē excusatus: qa in ardua cā procuratorem cōstituere noluit, ita cōiter summat̄. Vel pōt summari ad intellectū melius sic. Nō ualet sn̄ia etiā expensarū ꝯdēnatoria lata ꝯ absentē ex ꝓbabili cā lrimē d̄ nūtiū excusa-

excusatū. Prima ps decisẽ ponit partis q̃relā. Secūda dat iu dicẽ ibi; *mandamus*. Casus liter. Inter Epm Salerimẽ. &. A. clericū sup q̃dā eccl'ia qō uertebaẽ. cā cōmissa fuit Epo Vigorẽ. Eps citauit illū clericū. ipse infirmitate ipedit' ad terminū ueīre nō potuit, quod pbare uoluit corā ipso Epo p quēdā psbyterū & diaconū, quos ad hoc destinauerat. Eps hoc nō obstāte cōdēnauit eū in restōne expēsarū, quas nūtius ipse fecerat ad terminū illius. sup hoc cōquest' fuit clericus ille dño papę. vñ mādat qbusdā, quatenus si ɔstiterit q̃ Vigorẽ. Eps pfatū Alanū nō cōdēnauerit in restōne expēsarū p alia rōnabili cā, nisi p eo q̃ termino cōstituto infirmitate detētus ad ei' psentiā nō accessit, & ipse ad pbādā īfirmitatẽ suā nūtios suos miserit, eūdẽ ab eadẽ sñia absoluāt: qa nemo pt cōpelli, nisi uelit, si grauib' causis cōstituet pcuratorẽ Ber. †Not. 1. q̃ infirmitas est iusta cā ñ cōparẽdi
1 ad citationẽ iudicis; & intelligo de infirmitate ipediẽte accessum.ᵃ unde dicit tex. iuris ciuilis, q̃ leuis febricula & ue-
a tus quartana nō excusat, ut in. l. q̃situ, ff. de re iudi. uide tex. iūcta gl. in. c. placuit, &. c. puenit. 18. di. an aūt īfirmitas suorū excuset, uide tex. cū gl. in. c. cōis. 23. di. †No. 2. q̃ in cōdē
2 datione expēsarū sieda ɔ cōtumacẽ ñ reqrit noua citatio; ᵇ
b sed ilico pōt iudex cōtumacẽ in expēsis cōdēnare. Quid āt in mulcta iponēda, & in missiōe in possessionẽ ex primo & scd'o decreto? dic ut plenẽ dico i ca. j. de iu. †No. 3. ar. ā 3rio
3 sensu, q̃ in leuib' causis tenet absēns ex pbabili & necessaria cā ɔstituere pcuratorẽ, & nescio alibi istū tex. †Itẽ no.
4 cautelā optimā ex parte citati impediti, ut mittat excussatorẽ ad iudicẽ; & sic faciat eū certū d' impedimēto suo. Quid e aūt operẽ excusatio hæc. Inn. & doct. reliq multū hic instāt. Sed tu breuiter & clarẽ cōclude, q̃ operat magnū effectū. nā si iudex fuit certificatus de impedimēto, nō tenet sñia lata ɔ absētẽ ex pbabili & necessaria cā impeditū; text. est aptus in. d. l. q̃situ, & ibi hoc seq̃ Bar. Ad idẽ allego tex. in c. si duobus. j. de ap. ubi patet, q̃ ñ ualet sñia, si iudex est certificatus de lcīma exceptione absēntis. Ad idẽ. l. nō vr latitare, ff. de iudic. unde intelligo istūt tex. si fuit absolutus à sñia de facto. nā de iure nō erat opus absolutione; cū esset nulla. Pro hoc facit: qa hic non fuit appellatū ab ista sñia, ut dr in gl. 1. in fi. nec fuit petita restō ɔ sñiam. Si aūt ex parte īpediti nō mittit excusator, tūc sñia tenet mero iure: qa iudex probabiliter ignorabat: sed pōt peti restō ex iusta causa ɔtra sñiam, ar. i. c. ex lr̃is, de in integ. rest. & ff. ex q. ca. ma. p totū. An aūt iudex teneat credere excusatori. dic q̃ ñ in c. cū Bertold. d' re iu. no. Bar. in. l. q̃situ. sed excusator dēt offerre pbationẽ; & si iudex ñ uult admittere, sñia sua ñ tenet: sed si excusator nō offert pbationẽ, tenet sñia iudicis rōne pdicta. †Qualiter aūt pbet infirmitas. Dic q̃ poterit
5 pbari faciliter mittēdo medicū. Itẽ postq̃ qs cōualuit, poterit pbari faciliter ex aspectu: ut qa hẽt faciẽ extenuatā, ar. i. l. minor. 25. an. ex aspectu, ff. de mino. no. i. d. l. q̃situ, &
6 hoc no. †In gl. 1. No. hāc gl. q̃ aptẽ innuit, q̃ uerbū, q̃relā, refert ad eū, q cōquerit citra appellationẽ. Gl. tñ i. l. 3. C. quō & qñ in. dicit, q̃ siue citra appellōnẽ, siue p appellōnẽ, seu petẽdo restōnẽ qs dr q̃relare. Sed dic illā gl. pcedet largo mō itelligēdo uerbū, q̃relā, sed stricto mō pcedit glo. ista quā no. pp statuta puidētia ɔ certis causis, ut nō extedātur ad ltimẽ appellantẽ, cū sint stricti iuris. †In gl. in uer. *in-*
7 *firmitate detentus*, hęc gl. usq; ad finẽ laborat in disputādo,
c utrū absēns citatus teneat mittere pcuratorẽ, ᶜ si p se cōparere nō pt? Sed distinguo latius capiēdo dicta Cald. hic & Bar. l. l. 1. ff. de diuer. & tēp. pscri. vbi ponit hāc mām, q̃ aut nō pōt qs cōparere p se, qa inhabilis ad cōparēdū; puta qa excōicatus fm unā opi. & tūc tenet mittere pcuratorẽ, ut in ca. i. intelleximus, de iudi. fm unā intellm. Aut nō pt p se cōparere priuilegio psonę: & tūc si ipedimētū est ppetuū. tenet mittere pcuratorẽ: ut si est Eps, q nō debet in iudicio seculari cōparere per se. 5. b. 3. c. si. uel alius iudex ppetuus. Si aūt est iudex tpalis, nō tenetur mittere pcuratorẽ; sed

dēt expectari, donec fuerit functus offō, ut in. l. ps lr̃arū, ff. de iud. dixi plenẽ in. c. a legebat, de ma. & obe. Aut nō ipedit ɔpa rere priuilegio psonę uel alia inhabilita te; & tūc aut loqmur in actore, uel i reo. primo casu actor rlr nō compellit agere nec per se, nec per aliū, C. ut nemo inuit. agere cōpellat, p totū; indirectẽ tñ cōpellit, ne. s. pscriptio currat ɔ eū. quo casu ad interrūpēdū pscriptionẽ, si nō pōt uenire p se; dēt mittere pcuratorẽ, ut in. l. Papinianus, ff. de mino. & ita uoluit gl. hic; & sic simpliciter loqtur gl. & Bar. in. l. 1. b ball. sed Inn. hic vr dare duos alios intellect' ad illū tex. dicit. n. q̃ illa. l. Papinianus loquit in causis inferioribus, secus in
d grauibus, ᵈ ubi nō tenet cōstituere pcuratorẽ. uel loqt qñ culpa sua erat ipeditus, uel pp suū delictū erat in exilio. Et ex his solutionibus vr uelle Inno. q̃ si aliqs est absēns, & ipeditus sine culpa sua, nō tenetur mittere pcuratorẽ ēt ad interrūpēdā pscriptionẽ, ex quo cā est grauis; sec' aūt si est leuis, & hoc dictū placet hic do. Ant. & est ualde ęquū, licet cōiter teneat qd' prius dixi. Scd'o casu si loquimur de reo, aut est impeditus culpa sua, puta qa
e relegatus; ᵉ & tenet mittere pcuratorẽ, ne culpa sibi cedat i pmiū, ut. d. l. Papinianus, &. d. c. intelleximus. aut est impedit' sine culpa; & tūc aut impedimentū est uolūtariū, nō necessariū; & tenet cōparere p se, aut p pcuratorẽ: facit. c. iter quatuor, de ma. & obe. & c. si. e. ti. &. c. bonę, de ele. aut est impedimētū necessariū, & si est ppetuū, tenet mittere pcuratorẽ, ne ius alterius partis pereat: qa nō dēt uni subuenīri cū tāto alterius pnidicio. 13. q. 4. c. ē iniusta. Aut ipedimētū est tpale; & tunc aut est cā electionis seu uacationis ecclesię; & dēt ipeditus mittere pcuratorem, ne ecclesia diu uacet: & iste est pprius casus. c. cū dilecti, de do. & cōtu. fm Inn. & hoc probat clarius in. c. cupiētes. §. insup de ele. li. 6. aut est alia cā; & tunc si cā est grauis, nō tenet qs mittere procuratorẽ, ut hic. aut est cā leuis; & dēt procuratorẽ mittere, ut est tex. hic à 3rio sensu; & fa
d cit. c. si ęgrotēs. 5. q. 4. & pdicta bñ notabis. In gl. in uerbo; *p nulla alia rōnabili cā,*
8 in fi. †Not. bñ istā gl. quę quotidie solet allegari. Ex qua habes q̃ citatus nō cōpa rēs ẽt in primo termino, dēt ɔdēnari in expēsis factis p aduersariū, nec dēt expectari ut sit cōtumax in secūda & tertia citatiōe; & idẽ no. 4. q. 5. c. q sqs: & uide ad mām gl. in. c. honorat'. 74. dist. per Bar. in aut. q semel, C. quō & qñ iu. & p Cyn. in l. sancimus, C. de iud. p gl. in. c. . d. . & contu. li. 6. & optimẽ facit tex. in. c. 2. d' test. cog. per quem tex. dicūt quidam. hoc procedere, etiā si tres termini in una citatione ponantur; ut puta, quia dr in citatione; Citamus te ut ɔpareas intra decẽ dies; quorū dierū tres damus pro primo termino, tres pro scd'o & reliquos pro tertio & peremptorio. Si enim iste non cōpareat in primo, dēt cōdēnari aduersa

SEB. SAPIA.
Accessum. Vide text. cum ibi not. in. c. tenor, de re iud. & adde q̃ nō solū à cōparēdo excusat infirmitas ppria, sed ẽt infirmitas suorū, ut notat gl. in. c. cōis 23. di. tenet Iasõ in l. 3. §. si quis in iu dicio, ff. si q̃s cau.
ZACHARIAS.
Noua citatio. Adde Lanfran. de Oria. in. c. qm̃ contra falsam, l. §. statuimus, ner. exceptiones, num. 5. & ibi in apost. Celsi ad ipsum in uersi. citari aduersarius j. de probatio.
Mittere procuratorem. Adde Cal de. consi. ult. eod. titul. quod uoluit Old. consi. 298. & d. de Ro. dec. 314. in nouis, hoc e. ti.
SEB. SAPIA.
Procuratorem. Vide gl. & Archi. latẽ in c. si ægrotans. 5. q. 3. no. per doc. in. c. cū dilecti, de dolo & cōtu. & Cy. in. l. 1. C. de resti. mili. Bar. Ange. & alios in l. 2. §. si quis in iudicio, ff. si quis cautio. Bal. i ti. de pace cōstā. in uersic. sñiæ. Spe. in ti. de pcurat. §. 1. Alex. in. l. recusare, §. fi. col. 3. ff. ad. Treb. Aret. in. cōsi. 106. inci. psupponitur in facto, col. 13. ad fin. & uide Fel. in c. accedēs. 2. colū. 3. ut lit. nō cōtest.
In grauibus. Ad de qd' uoluit Aretī. consi. 133.
Relegatus. Adde de carcerato Are. consi. 133.

rio in expēsis factis occasione primi ter-
mini; & hoc dictum placet Abb. & Spec.
in ti. de cita. §. viso. uersi. qd si tres. Qui-
dā tñ (ut hic refert Io. An. in hoc ult. te-
nēt ɔ̄riū dicētes ꝙ cū ista citatio sit quasi
a alternatiua, satis est cōparere in aliquo[a]
istorū terminorū, arg. in regula. in alter-
natiuis, de re. iud. li. 6. Io. An. dicit, ꝙ hęc
opi. ꝑt ꝓcedere in expēsis citationis, qa
cū vnica sit citatio, licet ɔtineat tres ter
minos, satis est ꝙ ɔpareat in aliquo ter-
minorū: qa ꝑ hoc apparet ꝙ citatio non
fuit frustra fcā. nā ſꝑ vnica citatio dēt eē
gratuita, & reseruatur cōdēnatio in fine
causæ. Idē est ẜm eū, qñ aliqd ꝑcipit itra
terminos sub certa pœna, ut satis sit ɔpa-
rere in aliquo termino ad euitationē pę
nę; qa pœna cōcernit oēs tres terminos:
sed in ꝑceptis factis de cōparēdo hēt lo
cū ɔ̄ria opi. ut si nō ɔparuit in primo ter-
mino, dēat ɔdēnari in expēsis, quas fecit
aduersarius in cōparēdo, & si nō compa
ruit in scđo, sed in tertio, cōdēnabit in
expensis factis intra primū & ẜm. nā ꝑꝑ
istius cōtumaciā aduersarius frustra fe-
cit expēsas; & no. hęc dcā; qa sunt quoti
diana & maximè qđ dixi đ pęna. oēs exe
cutores ad bñficia solēt ꝑcipere sub pę-
na ad certos terminos. vñ dicēdū ꝙ pœ-
na nō cōmittit nisi post lapsū oīum ter-
minorū. In gl. pe. No. bñ hāc gl. ꝙ cā sup
ecclīa dr grauis; ita, ut nō teneat ipedit᷒
mittere ꝓcuratorē; qđ intellige, nisi ec-
clesia vacet. nā tūc ꝑꝑ piculū vacatiōis
9 dēt mittere ꝓcuratorē, ut. s̄. dixi. † Scđò
b no. ex gl. qualiter capiat cā grauis[b] in mā
nostra dr. n. cā grauis ꝑꝑ arduitatē cau-
sæ, & ipsius magnitudinē, seu ꝑiudiciū; &
hoc idē tenet hic Hos. ponēs multa alia
exēpla; ut puta qa est cā mřimonialis, ut
in c. 1. de cōsan. & affi. vel agit de oībus
bonis uel de maiori parte bonorū, ut in
c. 1. de do. & cōtu. lib. 6. vel est cā q̄ infa-
mat, q̄ est multū abomināda, ut in. l. infa
mia, C. de decu. li. 10. uł alia similis. Inn.
verò intellexit cām grauē. i. itricatā & ī
uolutā, q̄ de facili nō ꝑt explicari ꝑ ꝓcu
ratorē; & ēt iste intellectus est bonus in
se, & tenet gl. in. c. 5. q. 3. in utroq; ergo
10 mō cā ꝑt dici grauis. † In gl. fi. in fi. gl. sol
uit ɔ̄riū trib᷒ modis. & quælibet soło ꝑt
uerificari ī casu suo, & reducēda sunt ad
id quod dixi s̄. post notabilia. nā si iudex
erat certificatus de īpedimēto, tūc tene
secūdā sołonē, ꝙ snīa hic fuit nulla; & sic
nō potuit trāsire in rē iudicatā. l. 1. & 2.
C. qñ ap. nō est ne. & i. c. 1. j. de re iu. Sed
si iudex ignorabat īpedimētū, tūc qa te-
net snīa, dēt audiri ꝑ re. in inte. si nō fuit
appellatū; qa ēt maior restituit in inte-
grū ex iusta cā, ut. s̄. dixi; & sic ꝓcedit pri-
11 ma soło † Itē certū ē iudicē ex offō suo
posse reuocare interlocutoriā iniustè la
tā, ut in c. cū cessante, de app. & an in re-
uocatiōe interlocutorię dēat iudex cita
re partē aduersam, ꝓ qua fuit lata; dixi
plenè in. c. cū cessante, ꝑal. Sed an in snīa
interlocutoria sit pars citanda, Inno. vr

a In aliquo. Adde no. per do. de Ro. decisi. suis, de do. & contu. vbi ponūt de citato qui quies.
SEB. SAPIA.

b Causa grauis. Quæ sit cā grauis & ardua, declar. Bal. in c. edoceri. de rescrip. & in. c. ex rōne, in. 2. col. đ appel. ubi dicit, ꝙ iter cās arduas est ois cā famosa. quod ēt uult abbas hic, de quo ēt per Imo. in. l. quæ situ, ti. de re iudic. & per do. Ant. in c. ad hęc, in. 2. col. de off. archi.
SEB. SAPIA.

c Interlocutoria. vide latè per Moder. post Bart. & alios in. l. quod iussit, ff. de re iu.

d Possessorium. Adde Pe. de Anc. consi. 132.

hic tenere ꝙ nō. dicit. n. ꝙ ñ est seruādus ordo iuris in snīa
interlocutoria; & solet allegari hoc dcm̄ Inn. Sed in ɔ̄riū
facit; qa in ꝑiudiciū abñtis nihil est innouādū, ut in. c. 1. de
cā pos. & ꝓprie. in. c. inter quatuor, de ma. & obe. & 3. q. 9.
c. caueāt, & c. oīa. Et iō distingue melius post Bar. in. l. nec
c qcq̄. §. ubi decretū. ff. de offi. ꝓcō. ꝙ aut interlocutoria[c] læ-
dit ius absentis, & dēt citari pars: ali as nō tenet. aut nō læ-
dit ius absentis; ut puta qa iudex uult ꝓrogare terminū; &
nō est necesse ꝙ ps citet, ut in. l. diē ꝓferre, ff. de arb. & hoc
casu itellige dcm̄ Inn. hic. Vlt. ex gl. scias ꝙ Inn. itricatè hic
tāgit quatuor gña absentiarū, & an & qñ cōpetat absentis
restō. Sed tu dic clari᷒ ut no. Bar. p᷒ gl. 1. l. fi. ff. đ ī īte. rest. Ab.

SVMMARIVM.

1 *Procurator potest uiua uoce reuocari, licet fuerit per scripturam constitutus.*
Iuramentū decisoriū & suppletiuum defertur illi, qui pro se hēt unū testem. 6.
3 *Iuramentum suppletiuum datur etiam in causis non leuibus.*
4 *Possessorium reintegranda quando detur spoliato uigore sententiæ nullæ.*
5 *Reuocatio procuratoris an debeat peruenire ad notitiam iudicis & aduersarij?*
7 *Iuramentum suppletiuum datur, etiam quod femina sit adducta in testem.*
8 *Agenti possessorio recuperandæ obstat exceptio excommunicationis pacti de nō*
petendo restitutionem, & notorietas defectus proprietatis; & quod non po-
terat talem rem possidere; quia obstabat ius commune. 10. 11.
9 *Titulum suæ possessionis nemo compellitur ostendere, nisi hēat ius cōe contra se.*
10 *Possessoriū recuperandæ an detur illi, qui possidebat rē contra ius cōmune? 11.*

CAP. III.

EX insinuatione. Sententia lata cū pro
curatore reuocato, &
de hoc certificato, nō ꝑiudicat dño. h. d. ẜm cōem
intelłm. Et prima pars ponit partis narrationē;
super secunda dat iudices, ibi: *Cæterum.* Casus literal. Inter
Archid. Eagiñ. & magistrū G. sup ꝑbēda Lexonē. ecclesiæ
qō uertebatur. Archid. pro cā illa quēdam constituit ꝓcu
ratorē ɔ̄ illū magistrū. G. ad sedē apostolicā accedētē. sed
cū postea idē Archi. de fide illius ꝓcuratoris dubitaret, ꝑ
sentibus duob. clericis eidē procuratori expresè ꝓhibuit
sciēte aduersario suo, ne iudiciū ipsius causę susciperet, nec
lřis suis vteret ī iure, nec de ipsa se ulterius intromitteret.
ipse nihilominus in cā ꝓcedēs ɔ̄riā snīam reportauit; & il
le. G. in possessionē illius ꝑbēdę fuit inductus. Archi. hoc
intelligēs oīb᷒ ɔ̄dixit: & significauit ꝑdicta dño Pa. Mādat
Pa. qbusdā, quatenus, si ꝑ iuramētū illius Archid. & clerici
supstitis, cū alter mortu᷒ sit, đ ꝑmissis cōstet ñ obstāte snīa
ɔ̄ Archi. lata, possessionē ꝑdictę ꝑbēdæ cū fructibus inde
ꝑceptis restitui faciat eidē Archi. si aliud canonicū nō ob-
sistat, facta restōne, si Archi. suā canonicā institutionē ꝓ-
1 bauerit, ipsam ratā habeāt & firmā. B. † No. 1. iuncta gl. 1.
ꝙ licet ꝓcurator fuerit cōstitutus ꝑ lřas seu instrm̄, nihilo
minus ꝑt per dñm uiua uoce reuocari; & sic nota, ꝙ nō req
rit scriptura in reuocādo ꝓcuratorē, etiā si ꝓcurator fuis
set constitutus ꝑ scripturā; & ad hoc quotidie solet allega
2 ri iste tex. & facit ad multa. † Scđò nota, & tene menti, qa
alibi & nō ita bñ probat, ꝙ habenti unū testē pro se potest
deferri iuramentū decisoriū insupplemētum probationis;
& sic unicus testis facit semiplenā ꝓbationē, & hoc tenuit
gl. in. c. fi. de iureiurand. & in. l. in bonæ fidei. C. eo. & in. l.
admonendi, ff. eo. sed tex. est hic apertus. Et colligunt qdā
singulariter ex isto tex. ꝙ iuramētum est deferēdum ei, qui
habet semiplenā probationē pro se, & nō aduersario; sed
iudicio meo iste tex. hoc nō ꝓbat. nā altera pars non erat
informata de ista reuocatione, cū fuerit facta solū in ꝑsen-
tia duorū clericorū, & sic nō poterat aduersario deferri iu
ramentū ueritatis. Sed dubiū est, qñ utraq; pars est ęquè
de facto informata, cui sit deferendū hoc iuramētū, actori.
3 s. an reo; de quo plenè dixi in. d. c. fi. & dic ut ibi. † Tertio
no. ꝙ ēt in cā nō leui potest deferri iuramētū parti in sup
plementū probationis. nā hęc cā nō erat leuis, cū ueniret
retractanda sententia; & facit iste tex. ad intellectum eorū
4 q̄ no. in. d. c. fi. † Item no. secundū unum intellectum, ꝙ spo
d liatus uigore snīæ nullæ ꝑt itētare posses.[d] petēdo restitu.
& colli-

& colligiẽ ex hoc notabile,intelligẽdo istũ tex.ꝙ Archidia conus possidebat ꝓbendã, qua postmodũ in executione sñię fuit spoliatus. sed ꝓtẽdẽs iste sñiam nullã, petiit restitutionẽ. Ego in hoc articulo ita distinguerẽ, ꝙ aut iudex sciebat sñiam esse nullã,vel errauit in iure; & tũc ꝓcedat notabile. ẽ.collectũ:qa authoritas iudicis hoc casu non excusat.vñ ꝑt peti ꝯ eũ restitutio,sicut cõtra priuatũ,vt leg.& no.in c.conquerẽte,de rest.spo.& in c.cũ cãm,de off.deleg.aut iudex pu tabat verisil̃r sñiam aliquã;pura qa ignorabat ꝓcuratorẽ re uocatũ;& tũc nõ põt agi interdicto,vnde vi, seu possessorio: qa iudex nõ dr̃ vim inferre,vt est tex.iuncta gl.no.in fi.7.q.1. c.pñtiũ.Sed tũc ꝑt agi ꝑ viã nullitatis,& peti restõ officio iu dicis,vt sentit hic Inn. Secundus intell̃s est,ꝙ iste Archidia conus erat actor petẽdo à principio restitutionẽ huius ꝓbẽdæ,qua fuerat spoliatus:sed ꝓcurator,licet reuocatus,inmi scuit se causæ,& ꝯriã sñiam reportauit;qa fuit reus absolut⁹. Sed Archidiaconus ꝓtẽdẽs sñiam nullã de nouo instabat vt fieret sibi restõ;& ẽm hunc intell̃m oõ colligiẽ primũ notabile. In gl.1.ibi:*literas reuocauit* hæc gl respicit antiquã decretalẽ,in qua dicebaẽ,ꝙ iste constituebat illũ ꝓcuratorẽ ꝑ l̃ras suas;qđ fieri põt,vt in cle. 1.eo.tit.& has l̃ras reuocauit

5 inhibẽdo sibi,ne assumeret causæ cognitionẽ. †Et in fi.glo. vult ergo gl.intelligere tex.ꝙ reuocatio ꝓcuratoris ꝑuenit

a hic ad notitiã aduersarii;[a] & hoc dicit,vt euitet ꝯriũ.c. man

b dato. ĩ.c.vbi daẽ r̃ia,ꝙ ñ valet[b] reuocatio ꝓcuratoris dati ad iudicia,nisi reuocatio ꝑuenerit ad iudicẽ,vel ad aduersariũ. Inn.verò ponit limitationẽ ad illã regulã,dicẽs ꝙ aut ꝓcurator fuit ingressus iudiciũ & tũc notitia reuocationis debet ꝑuenire ad iudicẽ,vel ad aduersariũ.aut res est itegra; & tũc satis est,ꝙ ipse ꝓcurator certificeẽ. Sed gl.in c.2.ĩ e.li.6.al̃r dicit. Aut.n.aduersarius erat certificatus de mãdato,vel certificari poterat: & tũc sibi vel iudici est intimãda reuocatio: aliàs aũt secus;& est dictũ satis ꝓbabile.Bar.in l.vnica,C.de satisd.latius attingit hunc articulũ,dicẽs ꝙ aut fuit qs cõstitutus ꝓcurator ad litigãdũ cũ certa ꝑsona; & tũc si reuocaẽ, dẽt hoc intimari aduersario,ar.in l.si fideiussor.§.1.ff.mãdati;qđ satis placet,ne illudaẽ aduersario ꝑ ignorãtiã reuocationis; & idẽ puto in cõtractib⁹; vt si cõstitui ꝓcuratorẽ ad aliqd agẽdũ cũ Titio,si eũ reuocauero hoc debeo denũtiare ipsi Titio,vt plenè dixi in c.ex pte decani,de rescrip. Aut ꝓcurator fuit cõstitutus gñal̃r & aut apud acta; & nõ tenet reuocatio ĩ ꝓiudiciũ ibidẽ litigãtiũ,vt est bon⁹ tex.ibi.aut fuit ꝯstitut⁹ extra acta iudicii;& tũc si ꝓcurator intrauit iudiciũ cũ certa ꝑsona,dẽt illa ꝑsona certificari de reuocatione,vt i d.c.mãdato.aut nõdũ intrauit iudiciũ; & satis est ꝙ certificeẽ ipse ꝓcurator:qa cũ mãdatũ sit gñale, nõ est cui fiat denũtiatio;& hoc casu ꝑt saluari opi.Ion.Hoc verũ,nisi fuisset cõstitutus ꝓcurator respectu certi loci; vt puta qa fuisset ꝓpositus alicui mercãtiæ seu stationi. nã tunc dẽt ibi publicè

c ꝓponi,ꝙ nemo cõtrahat[c] cũ illo :qa fuit reuocatus ꝑ dñm, vt in l.sed & si pupill⁹, in §.ꝓscribere,ff.de insti.act. & adde qđ dixi in d.c.ex parte decani;& hoc notabis ad intell̃m il-

6 lius ca.mãdato. †In gl.in ver.clerici. Nota bñ hãc gl.cõcludit.n.ꝙ de iure hñti vnũ testẽ ꝓ se ꝑt deferri iur̃m in supple

d mentũ probationis,[d] sicã nõ est grauis, & ꝑsona est legalis; & idẽ tenuerũt gl.in locis ꝑall.iure tñ hoc aptè nõ ꝓbaẽ ita bene,sicut hic.vñde aliq vt Host.voluerũt dicere, ꝙ hæc decretalis cõtinet specialẽ ꝓuisionẽ papę,q voluit in vno relenare Archidiaconũ,& in alio grauare. nã eũ releuauit in ꝓbatione reuocationis, & eũ onerauit in iustificatione institutionis:hoc tñ dictũ nõ ꝓbaẽ ex tex. qa papa vtiẽ verbis iuris & nõ specialib⁹; & ideò tene qđ ꝓdictũ est; & tenebis ad hoc mẽti istã decretalẽ. nõ ob.l.1.& l.marit⁹.ff. de q.vbi ad dictũ vnius nõ ꝓcediẽ.nã ibi nõ est ex eo,ꝙ dictũ vni⁹ nõ faciat ꝓsumptionẽ:sed reprobaẽ ibi.q.seu tortura:qa serua nõ

7 dẽbat torqueri ꝯ dñm. † Et ꝙ dictũ vnius testis ẽt mulieris faciat ꝓsumptionẽ nõ modicã,adduco tex.aptũ in c.sup eo, in §.2.ĩ.de testi.ꝑt ergo deferri iur̃m:qa ꝓsumptione faciẽte

a Notitiam aduersarij.Adde.Io.de Ana.consi.25.

b SEB. SAPIA. Non valet.de hac materia vide quæ plenissimè cõgerit.d.Feli.ĩ c.ex parte decani,col.15. ver.qnta regula,ẽ.de rescri.

c Nemo contrahat . Adde eundem consi.96.

d Supplementum probationis. Adde Ancha.consi.247.

8 ꝓ aliquo deferri ꝑt iur̃m, vt in d.c.fi. †In gl.1o ver.*aliud canonicũ*. No.singl̃r hãc gl. ex qua habes quatuor exceptiones, q̃ hñt obstare petẽti restitutionẽ spoliationis.

e Prima est exceptio excõicationis ;[e] & sic spoliatio nõ est intantũ priuilegiata,quo minus restõ excludaẽ ꝑ exceptionẽ excõicationis,donec.sfuerit absolutus ; & idẽ no.glo.in c.in nomine dñi.23. dist. & in c.dilectus, el i. de rescrip.no. Innoc.in c. cum nostris,de concess.præben.An autem excõicatio obstet petẽti restitutionẽ vxoris, vide glo.in c.qm̃ multos.11.q.3.q̃ tenet ꝙ non ; & vide quod latius dixi in c. qm̃.§.1o aliis,vt lite non cõtest. prædicta vera,qñ excõicatus venit vt actor: secus si venit vt reus , puta qa passus missionẽ ex primo decreto ꝑꝑ cõtumaciã,petit nunc sibi restitui possessionẽ, offerendo cautionẽ de stãdo iuri. iste.n.debet audiri,vt in d.§.in aliis,& no.Spec.in ti.de cõtu.§.fin. ver.sed pone. Secũda exceptio est pactum de nõ agẽdo;& oo.ꝙ valet pactũ de nõ pe

f tẽdo restitutionẽ:[f] de quo ꝑ Inn.in c.sup hoc,de renũ.facit.l.si vnus.§.pactus,ff. de pac.& tenẽt do.de Ro.deci.93.aliàs 293. Tertia exceptio est rei iudi. intellige sup ꝓprietate illius rei.nã si post spoliationẽ fuit sñia lata ꝑ me sup ꝓprietate obstabit tibi exceptio sup possessorio:qa notoriẽ ꝯstat ꝯ te de defectu ꝓprietatis, vt no. ĩ c.fi.de ord.co.Quarta & vlt.exceptio est

9 clara:& dic vt 1o gl. †In gl.in ver.instõnẽ canonicã ꝓbare poterit,ibi: *de iure cõs illã prabenda &c*.No.gl.limitat.n.illã regulã,

g ꝙ nemo ẽcõpelliẽ ꝓbare titulũ possessio-

h nis suæ,[h] vt procedat,nisi ius cõe sit cõtra possidẽtẽ: & pro hac solutione optimè facit.c.ordinarii,de off.or.li.6.vbi dr̃ ꝙ superior ꝑt cõpellere possidẽtẽ duo bñficia curata,vt ostẽdat titulũ:secus si tñ possideret vnũ bñficiũ.dicit tñ hic Inn.ꝙ is ad quẽ spectat collatio illi⁹ bñficii, ꝑt cõpellere possessorẽ,vt ostẽ dat titulũ, arg 2.q. 1.c.legũ: nisi sup̃ior sit visus in illũ cõsentire.tunc.n.nõ ꝑt eũ cõpellere ad docẽdũ de tit.arg.in c.ex ore,de his,q̃ fi.à ma.par. capi.ꝑt tñ ipse superior hoc casu assumeẽ in se onus ꝓbãdi defectũ tituli , de ꝓbẽ.c. dilecto,ẽm Inn.& idẽ oo.Io.An.sup reg. 1.de reg.iur.lib.6.& vide ꝑ Host.in c.licet Heli,de simo.Ad petitionẽ tñ aduersarii nunquã quis cõpelliẽ ostendere ti.sui beneficii.vñ notan. dicit Cõpo.in c.cap̃lm, ẽ.de rescr.ꝙ si qs impetrat bñficiũ ab alio possessum tanq̃ vacãs,dẽt ipse ꝓbare ꝙ vacet,nec cõpelliẽ possessor oñdere tit.qa ꝓsumiẽ iuste possidere,l.fi.C.de rei vẽ.q̃ verba no. Et ẽ hoc ꝯ practicã quorũdã executorũ, q ruditer & iniustè citãt possessorẽ bñficii, vt ueniat ad docẽdũ quare ñ dẽat ꝓuideri ipetrãti de bñficio ꝑ eũ possesso. dẽt ergo possessor hoc casu cõparere, &

An & qñ deferaẽ iuramentũ in supplementũ ꝓbationis , siue in defectum aliarũ probationũ; vide q̃ plenè habẽtur in l. ad monẽdi,ff. de iure iurã.vbi inter reliqua Bar. dicit , ꝙ vbi testes sunt singulares, nunq̃ deferẽ iuramentũ in supplementũ ꝓbationis. vbi etiã dicit ꝙ meli⁹ est habere vnũ bonũ testem oi exceptione maiorem: quia tũc deferẽ:quã plures testes singulares: quia tũc non deferẽ.Et de huius modi iuramento habeẽ etiã in l.in bonæ fidei , C. de rebus cre.& plenè ꝑ Canonistas , & ibi dixi ponẽdo. regulam cũ multis limitationib⁹ in ca. fina.de iure iu.& hoc iuramẽtum , quod deferẽ in supplemẽtum, habet vim probationis , vt dixit Paul. de Cast.vbi plenè examinat in cõs.94.i fi & dixerũt Rom. & Alex. in l. 3. in §. dato, ff. de iureiuran. ꝙ hoc iuramentũ dicitur probatio in casibus, in quibus defertur. & teneri dictũ Bar.in d. l. admonendi , quem ẽt sequiẽ. d. Ant.in d.c.fin.ꝙ si hoc iuramentum nõ deferaẽ in casibus, in quibus debet deferri,põt appellari:& est iusta causa grauaminis.

e Exceptio excõicationis. Adde Fede.consi.115.

f Petẽdo restõnẽ Adde do. de Ro. deci.suis,de renũ. SEB. SAPIA.

g Quòd nemo . vide q̃ no. in l. 2. & l. siue possidetis, C. de ꝓbat.& per Mo. in l. qei accusare, C. de edẽdo.

h Possessiõis suæ . adde Anch.cõ.39.

dicere q iustè possidet; & si aduersari⁹ dicit oppositū, hoc habet ꝓbare. Et ex prædictis & ex tex. collige vnū dictum multū singulare, q petēs restitutionē bñficii nō hēt docere aliqd de titulo, neq; iustificare suā possessionē ex aliquo tit.[a] Nā, vt vides hic in tex. papa mādauit istū Archidiaconū restitui eo solo pacto, q ꝓcuratorē ante sñiam reuocauit; & est ꝯ opi. cōem, de qua ꝑ gl. i cle. vnica, de cau. pos. & ꝓpri. & ꝑ do. in c. in lr̃is, de resti. spol. do. Ant. q tenuit cōem opi. rñdet ad istū tex. q ñ poterat ꝓbare possessionē in bñficialib⁹, nisi oñderet, q superiore patiēte possederit; & sic iustificat possessionē; qđ ego ñ credo, & est hoc destruere istū tex. Sic iō tene qđ ꝑdixi, & dico latius in d. c. in lr̃is; & tene semꝑ mēti istū tex. ad hoc: qa alibi iudicio meo nō ita bñ ꝓbaẽ. q nimò plus ꝓbat iste tex. q ēt si possidet plura bñficia, ꝑt petere restitutionē alterius antè, q̄ doceat de titulo, vel iustificet pos-
10 sessionē. † Sed ꝯ hoc & ꝯ tex. oppo. de c. ad decimas, de rest. sp. li. 6. vbi dr̃, q si petēti restitutionē obstet ius cōe, nō audiẽ, nisi iustificet possessionē. Sol. gl. ibi & in c. 1. đ ꝑscr. li. 6. dicit hoc ꝓcedere, qñ ius cōe est ꝯ petentē restitutionē, & fundat intētionē aduersarii: hic aūt nō fundabat intentionē aduersarii: sed illas gl. nō sequiẽ d. Ant. i d. c. in lr̃is, & dicit q eas reuocat Io. An. in addi. Spe. sup rubr. de res. spo. & cōcludit q in bñficialibus nō dēt qs audiri ꝯ ius cōe, licet nō fundet intētionē aduersarii, ꝑ c. cōstitutus, de fil. ꝑsbyt. & qđ ibi no. Inn. & hoc tenēdo ad istū tex. ipse rñdet, q nō dū emanauerat c. de multa, de ꝑbē. vñ hñti duo bñficia dabaẽ optio retinēdi, qđ ex illis vellet, vt in c. ꝑterea, & c. referēte de ꝑbē. vñ vt hr̃et iste hāc optionem, fit restitutio; & sic nihil agebaẽ ius cōe. vel ẽm cū. c. de multa, priuat possessorē primo bñficio; & sic ñ apparebat quod esset primū. Hæc solō nō est bona: qa. c. đ multa, loquiẽ in plurib⁹ curatis & dignitatibus. istud vero loquiẽ in Archidiaconatu & ꝑbēda; & sic sum⁹ extra dispōnē. c. de multa, vt plenè dixi in c. fi. de cle. nō re. vnde ꝑt dici, q ēt hodie dareẽ optio in casu hui⁹ c. sicut & olim; & sic ius cōe nō re-
11 sistebat petēti restōnē. † Sed si velles tenere gl. potes notare, q qñ i⁹ cōe resistit petēti restōnē & nō fundat intētionē aduersarii; dēt añ oia fieri restō. sed postmodū dēt iste ꝓbare titulū, vt purget ꝑsumptionē. q est ꝯ eū ꝑꝑ resistētiā iuris cōis; & sic ītelligēdo habeẽ hic no. intelr̃s & limitatio. Sed vide qđ dico in d. c. in lr̃is, vbi plenissimè examino hāc mām. Inno. ad ꝯriū gl. dicebat hic, q iō oneraẽ iste ꝓbaẽ titulū: qa petiit ꝓnūtiari suā ītōnē esse canonicā. vñ si fuisset ꝯtēt⁹ sola possessiōe, tūc ñ fuisset onerat⁹: sed dic vt collr̃ ex ꝑdictis.

a Ex aliquo titulo. Adde quod voluit Roma. cōsil. 465. SEB. SAPIA.

b Presbyteri. Vide Abba. in c. cū I. & A. colum. 9. versi. quo ad secundum. j. de re iudi. & ibi latè Feli. colum. 6. ver. casus in qbus religiosus.

c Clericus esse ꝓcu. Adde Roma. consi. 354.

SVMMARIVM.

1 *Clericus an & quando possit esse procurator tam in iudicio ecclesiastico, quam in seculari?*
2 *Procurator reuocatus quicquid agit, nulliter agit. 6.*
3 *Præsumuntur pro viris literatis, prouidis & honestis.*
4 *Exceptio falsi procuratoris, & omnis exceptio, quæ reddit iudicium retro nullum, potest opponi quandocunque etiam post sententiam. 7.*
Exceptio dilatoria opponitur aliquando etiam post sententiam.
5 *Reuocatio procuratoris facta etiā ante litē cōtest. dēt notificari iudici & parti. 6.*
7 *Exceptio, tu non potes esse procurator, non potest opponi post litem contestatam; intellige ut infra. numero 9.*
8 *Exceptio, quæ non potest opponi in prima instantia post litem contest. non potest opponi in causa appella.*
Milites nostri temporis an gaudeant priuilegiis militaribus per legem inductis?

CAP. IIII.

IN nostra. Rescriptū sup cōsecutiuis iudicii impetratū à ꝓcuratore reuocato, & de hoc certificato, nō valet, nec ꝓcessus, vel sñia lata ꝑ ipso, si reuocatio ꝑuenit ad aduersariū. h. d. ẽm gl. prima ꝑs narrat factū. Scđa diffinit, ibi: *nos verò* Casus lit. Decanus Tullē. denuntiauit Epm suū sup dilapidatione, excōicatione, piurio, & aliis qbusdā articulis dño Papæ. vnde Papa vocauit ipsum, vt veniret vel mitteret ad suā defensionē: Eps ad cām illā q inter ipsum & decanū sup ꝑdictis vertebaẽ, cōstituit. G. & C. ꝑsbyteros ꝓcuratores ad sedē apost. destinādos. cū postmodū de ipsorū fide titubaret, mādatū eis factū reuocauit, sciēte ꝑte aduersa. sed ipsi licet lr̃as reuocatorias recepissent, nihilominus in negotio ꝓcesserūt, & cū aduersario ingressi iudiciū ad Parisiē. Archid. & eius collegas lr̃as impetrarūt in ei⁹ ꝑiudiciū & grauamē. Eps hoc audiēs, accessit ad iudices, petēs ab eis terminū q illi erāt falsi ꝓcuratores. ipsi exceptionē hmōi friuolā reputātes, dilationē ad hoc ꝯcedere noluerūt. Vñ ad sedē apost. appellauit: sed nihilomin⁹ lit. nō ꝯte. testes ꝯ eū recipe ꝑsumpserūt ipm à Tullēsi ecclia ꝑ sñiam remouēdo. Sup his oībus Eps dño papæ fuit cōquestus. Papa verò, licet vix fidē talibus adhiberet, q dicti iudices viri ꝓuidi, & discreti taẽr ꝓcessissent, cū in sua relatiōe, quā papæ fecerāt, nullā de hmōi exceptione fecerint mentionē: qa tñ Eps ꝑ viros ꝓuidos & honestos, de qbus nō est verisiẽ, q falsum tulerint testimoniū; sup ꝑdictis fecit plenā fidē, ꝯsiderās ēt q exceptio falsi ꝓcuratoris & añ sñiam & post, ꝑt opponi, qua ꝓbata iudiciū nullū & cōtrouersia nulla reputaẽ; processū ꝑdictorū iudicū duxit irritandū. Ber. No. 1. q clericus subditus Epo ꝑt eum deferre apud superiorē impingēdo sibi crimina, ac offerre se paratū ad inqsitionē ꝓmouendā; ꝯcordat. c. veniēs, & c. licet, & capi. ex parte, de accusa. & cap. veritatis, de dolo & cōtumacia. † Secūdò no. q ꝑsbyteri[b] possunt esse ꝓcuratores 1
etiam in iudicio; & videẽ Abbas velle indistinctè, q in causa ēt ecclesiæ, & in iudicio ecclesiastico, possit clericus esse ꝓcurator;[c] & ꝓ hoc facit quod habeẽ à ꝯrio sen su, s. de postu. c. 1. & in c. sopitæ. j. de cesi. vbi Abbas fuit ꝓcurator clerici; ad idē c. ꝑ venerabilē, iūcta suprascriptiōe, q fil. sint leg. vbi Archieps proponit cām cuiusdā nobilis ad Papā. Io. An. dicit hic, q cū ibi ꝑsbyteri essent cōiuncti Epo suo, poterāt ꝓ eo esse ꝓcuratores, sicut ꝓ ꝯiūctis, arg. c. 1. & fi. s. de postu. & ita trāseunt hic doct. Sed tu vide Inn. in c. vnico, de oblig. ad rō. añ fi. vbi cōcludit clericū posse esse ꝓcuratorē in iudicio ecclesiastico. Itē in sclari in cā ecclastica, sicut respectu postulationis diximus in c. 1. de postu. & eius opi. seqẽ Fede. cōsi. 270. Postmodū in fin. dicit Inn. q iura, q ꝓhibent clericos à ꝓcurando, postulando, & similib⁹ officiis, debēt intelligi qñ gñalr̃ & indifferenter volunt hæc officia exercere. Secus si volūt assumere vnū negotiū clericorū, aut laicorū; & est hoc notabile dictū ꝑꝑ authoritatē ipsius Inn. & idē tacitè cōfirmat ipse in c. sed nec. j. ne cle. vel mona. sequiẽ Fede. cōsi. pal leg. & Archid. in c. ꝑuenit. 86. dist. sed vide quod dixi in d. c. 1. de postu. & ad istū tex. satis pōt dici, q cum clericus possit postulare, & ꝓcurare pro ecclesia ꝓpria, vel ea à qua habuit bñficiū, vt leg. & no. in fine, de postul. ita possit ꝓ Epo, à quo habet ordines; & qa debet Epm quasi animæ suæ parentem diligēre, vt dicit text. in c. esto subiectus, 95. & hæc notabis.
2 † No. 3. q rescriptū impetratū ꝑ ꝓcuratorē reuocatūē ipso iure nullū, nec valet ꝓcess⁹ inde sequut⁹. No. 4. q delegat⁹ sup excessibus

excessib⁹ ꝯ Epm pôt eũ in exigẽtib⁹ excessib⁹ ab Epatu remo
3 uere †No.5.q ꝓ viris lřatis ꝑsumiẽ;& solet ad hoc quotidie
allegari iste tex.& ꝯcor.c.cũ in iuuẽtute, de ꝑsumptioni.vbi
ꝑsumiẽ ꝓ ꝓuidis & honestis. Itẽ no.ibi:*ꝓ viros religiosos*, q
multũ attendiẽ qualitas testiũ in ꝓbatione fiẽda; & q plus
a crediẽ testib⁹[a] religiosis,quã laicis.†Itẽ no.q exceptio falsi
4 ꝓcuratoris ꝑt opponi ꝑ dñm i quacũq; ꝑte [b] iudicii,& etiã
b post sñiam;& idẽ est in oi exceptione,q̃ reddit iudiciũ retro
nullũ,vt satis hic innuit iste tex.maximè iũcta gl.pen.Et ex
hoc habes casũ,in quo exceptio dilatoria ꝑt opp.litẽ ꝯte.&
ẽt post sñiam;cõcor.l.licet,C.de iud. Quid aũt cũ hæc exce
ptio falsi ꝓcuratoris opponiẽ ꝑ reũ,nũqd semꝑ sit admittẽ
da?vide gl.no.in c.1.de ele.li.6.&qđ no.i d.l.licet. In gl.fi.
in fi.& de hoc articulo multa scripserunt Inn.& Host.hic; q̃
hodie sunt decisa ꝑ c.si duo.j.li.6. & in c.pe.de elec.e.lib.&
dic vt ibi. In gl.3.ibi:*q suspicionẽ hẽt*.No.gl.iũcto tex.ꝓ signi
ficatu huius verbi,titubare; alr̃ sumiẽ in teste cũ titubat in
testimonio ferẽdo,de quo vide Inn.in c.ꝑterea,de testi.co.
5 †In gl.in verbo,*reuocauit*,i fi.No. duo ex hac gl.iuncto tex.
primò q ad hoc vt teneat reuocatio ꝓcuratoris ad iudicia,
dẽt certiorari iudex vel aduersarius, ẽt si reuocatio fiat añ
litẽ cõte.nã hic isti ꝓcuratores añ reuocationẽ nõdũ fuerãt
ingressi iudiciũ;& nihilomin⁹ gl.reqrit & intelligit,q reuo
6 catio ꝑuenerit ad aduersariũ. †Secũdò no.q iudiciũ est nul
c lũ agitatũ cũ falso ꝓcuratore,[c] ex quo aduersarius sciuit, li
cet iudex ignorauerit:sed gl.iuris ciuilis in l.vnica,C.de sa-
tisd.quã ꝑ oia sequiẽ ibi Bar.alr̃ distinguit.dicit.n.q aut re
uocatio ꝑuenit ad notitiã iudicis & aduersarii;& tũc in du-
bio iudiciũ cũ eo postmodũ agitatũ,est nullũ,vt i c.mãdato
j.eo.aut solus iudex sciuit,& aduersari⁹ ignorauit;& idẽ;qa
iudex tulit sñiam in ꝑsonã ñ legitimã.aut ecõtrà aduersari⁹
sciuit,& iudex ignorauit; & tũc dicit q iudiciũ tenet,cũ iu- g
dex nihil de ꝯtingẽtib⁹ omiserit; sed ipse aduersari⁹,q scie-
bat,excludiẽ ab oi cõmodo illi⁹ iudicii ope replicatiõis;&di
ctũ illi⁹ gl.recitat hic Io.An.& cũ eo trãsit. Sed in ꝯriũ satis
facit c.ex ꝑte decani,de rescr.& c.mãdato.j.e.vbi ad iudicii
nullitatẽ ꝯparanẽ scia iudicis & aduersarii;& sic ista iura fa
ciũt ꝓ opi.hui⁹ gl.Ad idẽ adduco istũ tex.Nã certũ est,q ꝑꝑ
ignorabat hic reuocationẽ,aliàs ñ dedisset lr̃as;& nihilomi
nus dr̃,q hæc exceptio reddebat iudiciũ retro nullũ:& sic vr̃
hic tex.ꝯ illã opi.gl.Bar.& Io.An.& licet Inn.hic variauerit
circa primũ dictũ gl.tñ posteà tenet idẽ, q gl.vt ẽt reuoca-
tio ꝓcuratoris añ litẽ ꝯtestatã dẽat ꝑuenire ad notitiã ad-
7 uersarii,vel iudicis, & iudiciũ posteà agitatũ est nullũ. †In
gl.i verbo,*falsi procuratoris exceptio*,i fi.No.gl.qa quotidie ad
eã remittimur. Ex qua habes q exceptio falsi ꝓcuratoris,q
.s.nũq̃ fuit ꝓcurator,vel fuit,sed est reuocat⁹; ꝑt opponi ẽt
post sñiam:qa reddit iudiciũ nullũ.nõ.n.potuit ius alterius
sine mãdato i iudiciũ deducere:sed exceptio,Tu ñ potes eẽ
ꝓcurator,solũ ꝑt opponi vsq; ad ꝯtest.litis,& ñ posteà,vt pa
tet in milite,q ñ ꝑt esse ꝓcurator,vt in l.q stipẽdia,C.e.Sed
si ñ excipiẽ ꝯ eũ,ñ ꝑt repelli post litẽ cõte.vt i.§.veterani,& i
l.ita demũ,alle.in gl. & est rõ diuersitatis:qa hoc vltimo ca
su ipe habuit mãdatũ;& eo ipso q ñ excipit añ litẽ cõte. effi
ciẽ dñs istãtiæ ꝑ ꝯtestationẽ litis ab eo factã.vñ sicut in fctõ
ꝓprio ꝑt esse in iudicio; ita & nũc in facto alieno;& idẽ di-
cẽdũ i cã appřonis,vt ẽt tũc ñ possit opponi,vt est tex.sing.i
8 d.l.ita demũ.†Ex qua colr̃ notabilis rřa, q exceptio,q̃ ñ ꝑt
opponi in prima instãtia post litẽ cõtestatã,ñ ꝑt opponi ẽt
d in cã appřonis.[d] Et qđ dixi de milite.q nõ ꝑt esse ꝓcurator,
e dñt hic Doct.& bñ,q nõ hẽt locũ in militib⁹ nr̃i tꝑis,[e] licet
ense cinganẽ;quod tenet ẽt Spe.eo.ti.§.t.versi.Itẽ q est mi-
les;& vide qđ no.Io.An.in c.cũ desideres.j.de sen.exc.& est
f rõ,qa milites[f] habebãt priuilegia plurima olim:qa inter cę
tera iurabant se nõ vitaturos mortẽ ꝓ republica.Ad hoc.n.
principalr̃ fuit militia iducta,vt essent reipub.defensores &
ꝓtectores, & recipiebãt stipendia à repub.vñ ne impedireẽ
vtilitas publica,fuit lege statutũ,vt milites ñ possẽt esse alio
rũ ꝓcuratores,nisi darenẽ in rẽ suã;& vi-
de gl.singularẽ in l.pe.ff.ex qb⁹ cau.maio.
q̃ ponit sex,q̃ dẽt qs iurare tꝑe assumẽdæ
militiæ.vide ẽt de mã ꝑ Cy.i l.t.C.de iu
ris & fac.igno. vbi tractat an milites nr̃i
tꝑis gaudeãt hodie priuilegiis militarib⁹
9 ꝑ legẽ inductis. †Et circa mam huius gl.
dubitaẽ de trib⁹. primò qd de religioso?
scđò qd de clerico sclari? tertiò qđ de ex-
cõicato? An exceptio,Tu nõ potes esse ꝓ
curator,possit opponi ꝯ eos qñcũq;?Cõis
ꝯclusio doc. est hic, q ꝯ religiosũ ꝑt oppo
ni qñcũq; ẽt post lit.cõte.licet aliud sit in
milite,vt s̃.dictũ est.diuersitatis rõ est:qa
miles in facto ꝓprio ꝑt esse in iudicio,vr̃ b
dari ꝓcurator in rẽ suã,& ꝑ cõtestationẽ
efficiẽ dñs instãtiæ,vt i c.2.j.e.lib.sed reli
giosus nõ ꝑt qcq̃ deducere in iudicio,vt
in c.2. de postu. & hoc intellige, nisi ha- c
buerit mãdatũ à suꝑiore suo,& verseẽ vti
litas monasterii sui. nã tũc nõ ꝑt repelli,
vt in d.c.2.de postu.& ibi dixi. Itẽ ꝑdictã d
cõclusionẽ doctorũ intelligo i religioso
simplici:sec⁹ in hñte administrationẽ seu
dignitatẽ:qa iste ꝑt esse ꝓcurator alieri⁹, e
vt d.c.sopitæ, de cẽsi. facit qđ no.gl.in d.
c.de pñtiũ,16.q.1.Vel saltẽ nõ posset re-
pelli post litẽ cõte.sicut in milite dictũ ẽ.
In clerico sclari cõcludunt doctores idẽ,
qđ in milite. nã licet malè faciat assumẽ-
do hmõi offm ꝓcurationis:tñ si non fuit
oppositũ, valebit iudiciũ [g] cũ eo agitatũ.
nã rõ,q̃ est in milite,cõcludit i eo.de ex-
cõicato cõiter teneẽ,q siue fuerit excõica
tus tꝑe mandati,siue sit excõicatus nunc;
semꝑ ꝑt opponi & repelli,vt in c.post ces
sionẽ,de ꝓba.& in c.exceptionẽ,de exce
ptio.facit.c.pia,eo.ti.li.6. Quid de fœmi
na?vide qđ no.in sciscitatus,de rescri. In f
gl.fi.ibi:*sed crede q altera ꝑs fuerit præsens.*
Idẽ tenet Host.ꝑcertim:qa tex. ille dicit,
q Papa habuit plenã fidẽ de reuocatiõe.
nõ.n potuisset plenè hoc papæ constare,
nisi data ꝑtiũ pñtia: qa carũ merita par-
tiũ assertione pãduneẽ,vt in c.cũ ex lr̃is,đ
in integ.rest.& in l.fi.C.si ꝑ vim vel alio
modo;& licet Inn.instet,ponendo multa
alia, quæ non faciunt ad propositum titu g
li, finaliter tamen idem tenet quod gl.

SEB. SAPIA.
a Credit. testibus. Vide d.Ias.in repe. l. admonendi, ff. de iureiuran. in illo articulo,quando vni testi credatur. vbi ponit q creditur vni testi tñ,qñ est religiosus & bonæ famæ; bene facit text. in c. 2. j. de operis no.nun. quẽ dicit esse singularẽ do. Andrę.Sicul⁹ in c. cãm.2.j.de iudi.
b In quacunq; parte. Adde Roman. consi. 289. Io. de Ana.consi. 206.
c Falso procuratore. Adde Ioã. de Ana. allegato cõsilio.Alex. cõsil.84.
d In cã appel. Adde Roma. cõsilio 384.
e Nostri temporis. Adde Roma. consi. 506.& Are. Contrarium consi. 12.
ZACHARIAS.
Adde Iacobum Reb.in l.omnes iudices nu.2. & ibi plenisś.& remis. ꝑ Cel.in apo. ad ipsum cũ aliis q. circa prædictam materiã, C. de decu. lib.10.& ibi an valeret consuetudo in contrarium.
SEB. SAPIA.
f Quia milites. An milites nostri temporis habeant priuilegia cõcessa antiquis militibus, vide Alex. in l.Cẽturio. circa prin. ff.de vulg. & pup. vbi late nouissimi repetentes.
g Valebit iudiciũ. Adde do. de Rot. deci.151. eo.titu. & Roma. allegat, consi.384.

SVMMARIVM.

1 *Præsens, & præsentialiter, differunt.*
2 *Libellus criminalis intentatus ciuiliter, dẽt cõtinere locũ & tempus, ac si intentaretur criminaliter.*
3 *Procurator admittitur i criminalib.ciuiliter intẽtatis.*
4 *Prohibitũ per unã uiam, an cẽseatur prohibitum ꝑ aliã?*
5 *Crimen punitũ in uno foro, an possit puniri in alio foro: uel punitum ciuiliter, an possit puniri criminaliter?*
6 *Adulterij pœna hodie non est pœna mortis.*
7 *Vxor accusat maritũ de adulterio ciuiliter ad tori separationẽ, & ut lucretur donationem propter nuptias.*

CAP. V.

Tua. Si agiẽ de adulterio corã iudice sclari ad pœnã legalẽ,nõ interuenit ꝓcurator: sec⁹ si corã eccřiastico ad separationẽ tori. In t.deci sa cõsultatio.In scđa rñsio,ibi:*cõsultationi*,q̃ distĩ guit,& ſm mẽbrũ ꝓ seqẽ,ibi:*si verò*. Casus lit. Aliqs vult ac cusare vxorẽ suã de adulterio:q̃riẽ vtrũ hoc facere possit ꝑ ꝓ curatorẽ? Rñdeẽ q si vir accusat mulierẽ de adulterio corã iudice sclari ad pœnã legitimã ifligẽdã,ñ ꝑ ꝓcuratorẽ,sed

a Criminaliter. Adde Rom. consilio 191.

b ZACHARIAS. Pôt interuenire procurator. videt iste tacite ꝑ arg. à contrario sensũ innuere, ꝙ in criminalib⁹ causis criminaliter intentatis nõ possit interuenire ꝓcurator, ut in c. ueniens. ĩ. de accu. & in l. pen. §. ad crimen, ff. de pub. iud. tu dic tñ, ꝙ post cõclusum in causa poterit ꝓcurator in criminalibus causis ꝓ alio cõparere; casus est unicus in l. quãuis indubitati C. ad. l. Iul. de adul. qđ multũ extollit. d. And. Sicu. uulgò Barb. nũcupatus, in c. pastoralis. ĩ. de cau. poss. & ꝓp. & post eũ cõsi. do. Anto. Cors. sing. 233. in uer. ꝓcura.

b ANT. FRAN. Pôt interuenire procurator. an & qñ in criminalib⁹ admittat ꝓcurator, vel ad plenam causæ defensionẽ, vel saltẽ ad allegãdum causas absentiæ, vltra alle. per gl. or. hic in ca. veniens, de accusa. vide oĩno Bar. in repe. §. ad crimen, hic alleg. in l. seruũ quoque, in §. publicẽ, de procu. & vide quæ habẽtur in c tuæ. ĩ. de procur. & plenè ꝑ Sali. in l. reos, C. de accu. & habet ꝑ Spe. ĩ tit. de acc. in §. 1. in ver. qđ si accusatus, & in §. sequit videre, in ver. sed qđ si fideiussor, & plenius per eum in tit. de procura. in §. 1. in vers. Itẽ ꝙ est causa criminalis, cũ 4. col. seq. & vide per Alex. vltra posita per eũ in d. §. ad crimẽ, in cõsil. 116. in 2. parte cõsiliorum.

SEB. SAPIA.

c In regula. Vide Bar. de hac regula in l. scire, versic. mater, ff. de tuto. & cur. datis ab his: & facit quod no. Bal. in l. fi. C. si mã. ita ven. ne pro stit. vbi no. illum tex. contra eos, ꝙ sub spẽ familiæ tenent vxorẽ alienã inuito marito.

d Criminaliter & ciuiliter. Adde eũ dẽ cons. 4. & vide latè Are. in tract. maleficiorum, in gl. tu hai adulterato la uia donna.

SEB. SAPIA.

e Sæpius. Vide

ꝑ seipsũ illud facere dẽt: qa tũc dẽt se inscribere, & ad pœnã taliõis se astringere. si verò accusat eãdẽ de adulterio corã ecclĩastico iudice ad separationẽ tori, sustineri pt vt ꝑ ꝓcuratorẽ accuset: qa, & si accusatio fiat de crimine, ñ ẽ tñ criminalis, sed mixta iter ciuilẽ & criminalẽ: qa & si oporteat eũ inscribere, vt designet ĩscriptis nomẽ adulteri, locũ, & tp̃s, & oĩa q̃ ĩ lege cauent ad talionẽ, tñ se obligare nõ dẽt ne fortè cũ ĩ ꝓbatiõe deficeret, ĩtẽtionis suæ ꝯseq̃ret effectũ. Ber. No. 1. ꝙ marit⁹ volẽs hodie accusat vxorẽ criãlr dẽt se inscribere ad pœnã talionis. i. ad patiẽdũ illã pœnã, si dficeret ĩ ꝓbãdo, q̃ dẽret pati vxor ꝯuicta. † No. 2. ibi: *p̃ñsẽ p̃sentialr*, ꝙ dr̃ia ẽ vtrũ hoc verbũ, p̃ñs, ponat noĩaliter vl̃ aduerbialr. nã qñ ponit noĩalr; ñ semꝑ necessariò ĩfert, ꝙ sit p̃ñs, & ꝑ se faciat: sec⁹ qñ ponit aduerbialr; & facit qđ no. in c. 1. de collu. deteg. No. 3. ꝙ cũ agit de adulterio criãlr, accusatio ꝓponit corã iudice sclãri. nũqd ãt possit ĩstitui corã iudice ecclĩastico, dicet. ĩ. No. ꝙ cũ agit de adulterio ẽt ciuiliter, debẽt in libello exprimi circũstãtiæ, vt nomẽ adulteri, loc⁹, & tp̃s cõmissi criminis, & alia de qb⁹ ĩ l. libellorũ, ff. de accu. canonizata 2. q. 8. c. fi. §. libellorũ & in hoc est iste tex. multũ notabilis, ꝓbãs ꝙ vbi agit de crimine ẽt ciuiliter, sunt circũstãtiæ exprimẽdæ ĩ libello, sicut si ageret criãlr.[a] Bar. tñ ĩ l. p̃tor edixit, ff. de iiu. & ĩ l. 1. §. iterdũ, ff. vti poss. alr vr distĩguere; & vide ꝑ do. de Ro. deci. 43. iste tñ tex. loqt indistinctè. Vlt. no. ꝙ † cũ agit de crimine ciuiliter, p̃t ĩteruenire ꝓcurator,[b] si necessitas postulauerit. Host. dicit maximè; q̃si dicat ꝙ ẽt si ñ subsit necessitas, p̃t tñ interuenire ꝓcurator, ex quo agit ciuiliter; & verũ loqt, vt ꝓbat ĩ c. sup his, ĩ fi. ĩ. de accu. In gl. 2. ĩ fi. Idẽ no. 4. q. 4. c. 2. §. aliqñ; & vide ibi bo. gl. q̃ ꝓseqt, in quo cõsistebat olim illud ius mariti, & de pęna hodie ĩponẽda marito, si nõ ꝓbauerit, vtrũ dẽat decapitari sicut olim, an dẽat detrudi ĩ monasteriũ, sicut detruderet ipsa vxor cõuicta; vide qđ no. gl. 32. q. 1. c. apud. §. publico. In gl. in verb. *in lege*, ĩ fi. & vide formã libellandi in criẽ adulterii vel alio ꝑ gl. ĩ l. ĩ causis, C. de accu. & ibi ẽt no. qđ dẽat accusator scribere; & declara hos versus gl. ꝑ illã gl. † In glo. pe. in fi. Solue hoc ꝯr̃iũ, vt no. ꝑ gl. in rl̃a,[c] cũ qđ vna via, de re. iur. li. 6. Et solo ꝯr̃iorũ ẽ hæc, ꝙ qñq; aliqđ ꝓhibet vna via attẽto effectu; & tũc ĩtellr ꝓhibita alia via & oĩs modus, ꝑ quẽ posset ꝑueniri ad illũ effectũ. qñq; aliqđ ꝓhibet vna via attẽto mõ; & tũc nõ ꝓhibet alius modus, seu alia via. pone exẽplũ. sit edictũ in ciuitate obsessa, ne qs audeat exire portã ciuitatis. nũqd aũt est licitũ exire ꝑ murũ? Dicẽdũ est ꝙ non: qa ꝓhibitio fuit facta attento effectu, s. ne qs exeat ꝑꝑ hostes. vñ oĩs excũdi modus vr ꝓhibitus. secus ãt si fieret ꝓhibitio, ne qs exiret ciuitatẽ ꝑ murũ. nã tunc p̃t qs exire ꝑ ostiũ: qa ꝓhibitio fuit facta attẽto mõ, ne. s. violaret murũ ciuitatis; & idẽ dic ĩ silĩb⁹. † Extra gl. q̃ro. nã (vt patet hic in tex.) de adulterio p̃t agi criminalr & ciuiliter:[d] criminalr in foro sclãri: ciuiliter in foro ecclĩastico. nũqd vnũ iudiciũ excludat per alium? pone primò fuit actũ in foro sclãri, nunqd postcà possit agi in foro ciuili, & ecõuerso? Sol. dicit Host. ꝙ si habet respectus ad pœnã legis antiquæ, nõ poterãt semel punita criãlr impeti ciuiliter in foro ecclĩastico. qa patiebat pœnã vltimi supplicii, ꝑ quam soluebat matr̃iũ, & ꝑdebat dos. 32. q. 7. c. 1. ñ ergo poterat accusari ciuiliter in foro ecclĩastico. Idẽ dic ĩ pœna hodierna: qa cũ mulier ꝯuicta detrudat ĩ carcerẽ, & de dote certo mõ disponat, vt no. ĩ c. gaudem⁹, de ꝯuer. cõiu. ñ potest accusari ciuiliter: qa pœna includit sub prima. nã qñ agit ciuiliter, petit vt fiat separatio matr̃ii quo ad torũ, & vt marit⁹ lucret dotẽ, vt in c. plerũq;, de do. inter vir. & vxo. q̃ qdẽ pœna nõ posset h̃re effectũ; ex quo mulier fuit cõdẽnata ĩ primo iudicio. Idẽ dicit Host. ĩ casu cõuerso: qa si fuit actũ pri⁹ ĩ foro ecclĩastico, ñ p̃t posteà agi in foro ciuili, ne de vnius hoĩs delicto sæpe q̃rat, l. licet. ff. nau. cau. sta. d. Ant. alr distinguit, dicẽs ꝙ aut primò fuit actũ ad pniam; & ñ tollit accusatio ĩ foro ciuili, vt le. & no. ĩ c. admonere. 33. q. 2. & ĩ c. de his ĩ. đ accu. aut fuit actũ in foro ꝯtẽtioso; & tũc si ciuiliter; p̃t posteà agi criminalr: qa ciuilis actio nõ p̃iudicat criãli, C. qñ ciuilis actio, l. vnica. Aut fuit pri⁹ ĩposita pena criãlr; & ñ p̃t agi ad aliã pœnã; & hoc casu ꝓcedit opi. Host. Sed iudicio meo hæc dcã ñ satisfaciũt ex toto, q̃sito, nec oĩno sunt vera in casu nr̃o. Nã rl̃a iuris est, ꝙ accusatio ciuiliter instituta ñ p̃iudicat accusationi criminalr, quomin⁹ possit institui, ẽt si re⁹ fuit absolut⁹ in ciuili, vt est tex. iũcta gl. in d. l. vnica. Hoc fallit, qñ ciuilis actio tẽdit ad vindictã. Exẽplũ in actione iniuriarũ ciuiliter ĩstituta, vt ꝓbat ĩ l. p̃tor edixit, ff. de ĩiur. vbi dr̃, ꝙ si qs ĩstituat actionẽ iniuriarũ ẽt ciuiliter, ñ p̃t posteà agere de illo delicto criminalr: qa actio iniuriarũ semꝑ tẽdit ad vindictã. nõ. n. ꝓseqt qs in illa rẽ familiarẽ. ita dicerẽ in ꝓposito: qa cũ accusatio de adulterio ẽt ciuiliter instituta, tẽdit ad vindictã, nec ꝓseqt qs interesse suũ, seu rẽ familiarẽ. agit. n. vt separet matr̃iũ quo ad torũ, & vt lucret dotẽ; ergo ñ p̃t posteà criãlr agi. nec ẽt est verũ indistinctè qđ dicit Ho. ꝙ de delicto vnius hoĩs sæpi⁹ q̃ri ñ possit, vt no. in l. licet, p̃all. Vñ ĩ ꝓposito caderet alia qõ, nũqd punit⁹ ĩ foro ecclĩastico possit accusari de codẽ delicto ĩ foro ciuili, p̃sup posito ꝙ illud delictũ sit mixti fori. Exẽplũ ĩ sacrilegio. Legiste cõiter dñt, ꝙ accusatio tẽdit ad vindictã; & tũc, ex quo semel egit vno mõ, ñ p̃t intẽtare aliã viã: sec⁹ ãt si accusatio cõcernebat interesse ꝓpriũ & rẽ familiarẽ. nã tũc si intẽtabit ꝯdictionẽ vni⁹ legis, p̃t intẽtare ꝯdictionẽ alteri⁹ ĩ eo, ꝙ excedit priorẽ legẽ, vt lc. & no. ĩ l. 1. ff. vi bo. rap. & ibi ꝑ Bar. ĩ l. senat⁹, ff. de acc. sed ĩ ꝯr̃iũ est tex. multũ no. in c. felicis, ĩ §. ꝑ hoc quoq;, de pœnis. li. 6. vbi Papa posuit multas pœnas capiẽtib⁹ Cardinalẽ: & tñ posteà dicit ibi tex. ꝙ ꝑ illas pęnas ñ intẽdit adimere ptãtẽ iudici sclãri, quomin⁹ possit ipse ꝓcedere & ĩponere pęnã legalẽ; & sic vr ꝓbare, ꝙ punit⁹ criãlr ꝑ iudicẽ ecclĩasticũ, p̃t puniri ẽt criãlr per iudicẽ ciuilẽ, ex quo crimẽ ẽ mixti fori; & notabis semꝑ illũ tex. qa nescio aliũ ita ęquè bonũ in hac mã. Et recitat ibi Io. An. ĩ nouella fuisse disputatũ Bononiæ, & ꝯclusũ, ꝙ aut ꝑ diuersas leges ĩponunt diuersæ pœnæ ꝓ codẽ delicto oĩno separatæ; & ĩpositio vni⁹ ñ tollit aliã; ꝑ hoc tex. in l. q sepulchra, C. de sepu. vio. & ĩ l. 3. §. si tñ, ff. de li. hoĩe exhi. & ĩ l. quoties, ff. đ act. & obl. & optimè facit illud c. felicis. Aut pœnæ ñ sr̃ oĩno diuersæ; puta qa lex vna appõit pœnã cẽtũ Florenorũ, alia mille; & tũc ꝓcedat distictio, q̃ dixi eẽ legistarũ. aut pęnæ sr̃ oĩno siles; puta qa q̃libet lex ĩponit pęnã cẽtũ Florenorũ; & tũc ñ refert q̃ pœna ĩponat, cũ sit eadẽ; & est ęqua & notabilis distinctio. Scđò principalr q̃ritur, nunqd corã iudice ecclesiast.

siast. possit vxor accusari criminał?Io. & Vin. q sic; & sentit hic gl. 1. in eo, q allegat. c. gaudemus. j. de cõuer. cõiu. Inn. tenet hic contrarium, dicens q aut mulier est de foro tpali ecclesię; & tũc pt accusari corā iudice ecclĩastico; q poterit īponere pœnā intrusiõis, uel aliā ẽm qđ sibi vr; honesti⁹ tñ eẽt ẽm oẽs, ut ciuilis iudex ex cõmissiõe ecclĩastici supioris hoc faciat. aut mulier est subiecta iudici seculari; & tunc corā eo dũtaxat est accusanda criminałr; & ꝑ hoc facit iste tex. hic, q in accusatione criałr īstituēda facit mētionē de iudice seculari. in accusatiõe uerò ciuiliter facta vr̄ fiẽda facit mētionē de iudice ecclĩastico. uide tu qđ plenè dixi ī d.
6 c. gaudem⁹; & credo ibi cõclusisse ꝑ prima opiniõe. † Quia cũ hodie ꝑ adulterio ñ īponaẽ pœna mortis, puto ẽt q iudex ecclĩastic⁹ pt cognosceẽ đ hoc crĩe, licet mulier ñ sit đ tpali foro ecclĩæ: qa matrimoniũ ẽ unũ ex septẽ sacrĩs ecclĩę, ut ī c. debitũ, de biga. uñ peccās ꝯ mr̄imoniũ cõmittit sacrilegiũ. vñ lex ciuilis appellat adulteros sacrilegos, ut in l. q̄uis, C. đ adulteriis. sacrilegiũ uero ẽ mixti fori, ut. ī. c. cũ sit, & qđ ibi no. de fo. cõp. ad idẽ facit. c. 1. de offi. or. ubi bo. tex. ī. c. đ bñdict. 32. q. 1. ad istũ tex. dic q ꝑcedebat oli ẽm antiqua tpa. nā qa īponebaẽ pęna ultimi supplicii nõ poterat agi corā iudice ecclĩastico; qa nõ īponit hāc pęnā, ut ī in. c. sñiam sanguinis, ne cleri. uł mo. & 23. q. 5. c. Rex dẽt. sed qa hodie cessat hæc rõ. iõ &c. Tertiò & vlt. qriẽ, nũqd uxor possit accusare maritũ đ adulterio, sicut eꝯ marit⁹ accusat vxorẽ? cõclude post doc. q tripliciter pt agi de adulterio. Priò ad pœnitẽtiā; & ad hāc admittiẽ qlibet 2. q. 1. c. si peccauerit, & c. nouit, de iu. cũ ibi no. ad pñiam īponẽdā ñ currit aliqua pscriptio. vñ si eẽnt lapsi ẽt cẽtũ anni, pt agi ꝯ criosum ad pñiam, uiđ tex. cũ gl. notabilẽ ī d. c. admoneẽ. Scđò pt agi criałr, & ad hāc admittiẽ qlibet extraneus. vñ masculus puniẽ pœna capitali, ut ī. l. q̄uis, C. đ adul. Sed respectu uxoris maritus pfertẽ aliis uolẽtib⁹ eā accusare, l. si maritus, ff. eo. Sed dubiũ est respectu uxoris, nũqd possit accusare maritũ de addulterio criałr? & dixerũt qdā, q hodie pt, ut īponaẽ pœna detrusionis. cõiter teneẽ oppositũ, ut ī d. l. publico canonizata 32. q. 1. *c. apud. §. publico.* nā lex indistinctè ꝑhibet, ut ī d. l. publico, C. de adul. & diuersitatis rõ inter maritũ, & uxorẽ est. qa maritus est caput uxoris, & nõ eꝯ, ut in c. cõtinebaẽ; de despõ. īpu. Itẽ maius piudiciũ gñaẽ marito ex adulterio vxoris, pp dubiũ ꝑlis; quā uxori ex adulterio mariti; & uide gl. ī d. l. publico. † Tertiò pt agi de adulterio
7 ciuiliter, ut separeẽ mr̄imoniũ qno ad torũ, ut accusator lucreẽ dotẽ, [a]uel donationẽ pp nuptias; & ad hāc accusationẽ
2 admittunẽ solũ cõiuges, ad hoc. c. quẽadmodũ, de iureiur. & c. q̄tò, & c. gaudemus, de diuor. & quẽadmodũ maritus accusat uxorẽ ut lucreẽ dotẽ, & separeẽ mr̄imoniũ quo ad torũ ita ecõuerso uxor pt accusare maritũ ciuiliter de adulterio, ut separeẽ matrimoniũ, & ut lucreẽ donationẽ pp nuptias
— sibi factā à marito, ut in. c. 1. ut lit uõ cõtest. & legi. & no. in c. plerunq;, de do. inter uir. & uxo. Nico. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Rector ecclesia potest expensas, quas fecit in reparationem ipsius repetere, & de ipsis ad libitum disponere.*

2 *Expensas quis facit principaliter pro negotiis suis, sed in consequentiam pro aliis, nõ potest repetere.*

3 *Mandatũ siue ꝑcuratoriũ ꝑbatur ꝑ testes; uel ꝑ unũ cum iuramento partis.*

4 *Procurator non recuperat extrinsecas expensas factas in itinere, dum iret pro domino, ut puta expensas factas in infirmitate.*

5 *Actio negot. rerum gestorum datur illi, qui absentis negotio gessit.*

Actio mandati datur illi, qui præsentis negotia gessit.

Actio neg. gest. datur utiliter incipienti agere; licet nõ habuerit bonum exitum.

CAP. VII.

CVm pro causa. Qui de mādato dñi cām ꝑcurauit, ab eo repetit expẽsas pp hoc fcās. Prima ps ponit decisam ptis q̄relā. Secũda dat iudices, ibi: *discretioni*. Et incipe casum lr̄alẽ, q inter istũ. G. q erat ꝑcurator capłi, & Archidiaconũ erat cõtẽtio sup expẽsis factis p istũ Archidiaconũ ī cā, quā susceperat ꝑmouẽdā de mādato capłi, & papa ꝑnũtiauit ut hr̄ in lr̄a, pt tñ casus figurari & aliis modis, sed nõ est uis. † No. 1. q nedũ
1 extr̄neus, sed ẽt qlibet de ecclĩa põt repetere expensas à capło, quas fecit ꝑ utilitate ipsius capłi; & idẽ est in ecclĩa. nā si rector, uel alius expẽdit de ꝑprio p̄rimonio aliqd ad utilitatẽ ecclĩę, pt illud repetere,[b] & de eo ī morte testari. 12. q. 4. ī
b c. qcũq;. No. 2. q suscipiẽs spõte mādatũ licet nihil fuerit dcm̄ de expẽsis, põt postmodũ repetere expẽsas, quas fecit ꝑ negotio sibi iniũcto. † Tertio no. q si ꝑcu-
2 rator absentat se de certo loco principaliter ꝑ negotiis suis; licet in ꝯsequẽtiam tractet ẽt negotia dñi, ñ pt repetere expẽsas, quas fecit in eũdo vł ẽt ī stādo, nisi quatenus fecisset ꝑ negotio dũtaxat sibi iniũcto. † Sed qrit ꝑ declaratiõe lr̄ę. dr̄
3 hic, q Archidiaconus iste hẽt ꝑbare mādatũ sibi factũ à capło. qũo ꝑbabit hoc mādatũ? Sol. Io. An. post. Hos. dicit q poterit ꝑbare p vnũ testẽ cũ ꝑprio iuro,[c]
c ar. s̄. eo. c. ex insinuatiõe. Et no. ex hoc dicto singułr duo. primò, q saltẽ ꝯ dominũ admittiẽ ꝑbatio mādati p testes. nā hoc casu cessant pericula, de qb⁹ dixi in. c. 1. s̄. e. Scđò no. q ꝑbatio mādati saltẽ ꝯtra dñm ipsius ꝑcuratoris ita ꝑbaẽ, quẽadmodũ reuocatio mādati; & sic ꝑbari poterit p unũ testẽ, & iurm ꝑpriũ ipsius ꝑcuratoris, ut in. d. c. ex īsinuatiõe. † Scđò
4 qriẽ, qd si ꝑcurator incidit inter latrones, dũ iret pro facto dñi, & ab eis fuerit spoliatus, uel in uia fuit infirmitate oppssus; nũqd possit hmõi dāna seu expensas factas iputare dño? doc. hic q nõ; & vr̄ ad hoc tex. in. l. inter cās. §. nõ oĩa, ff. mādati. Rõ; qa hæc sunt extrinseca à mādato, & potius sunt īputāda casui fortuito; secus est in duob⁹ sociis; qa unus īputat alteri dāna, q̄ fuit passus occasione societatis, ut in. l. cũ duob. §. qdā, ff. ꝑ socio. qualiter āt ꝑcurator ꝑbabit expẽsas factas, dic ut no. in. c. dilecti. de fo. cõp. In gl. 1. ibi; *& si non interuenisset mandatum.* Tunc tñ repetit alia actione, si pcessit mādatũ, agiẽ actiõe mādati. Si uero nõ pcessit mādatũ, agiẽ actiõe negotiorũ gest. ut đ ne. gest. p totũ, & no. ī r ła, ratũ, đ reg. iur. li.
5 6. † Sed circa hoc qriẽ, qd[d] si gessi negotia
d tua te psente & tacẽte, quā actionẽ hẽo? dic q actiõem mādati. nā tacẽdo dñi res sua utiliter agiẽ, vr̄ dari mādatũ, ut in. l. si remunerādi. §. si passus, ff. mādati, & in. l. si ꝑ te. Tũc ergo ꝯpetit actio neg. gest. cũ dñs est ignorās, & res sua utiliter geriẽ ī absentia; & ī hac utilitate cõsiderāda respiciẽ initiũ. nā si utiliter incępi ageẽ negotiũ tuũ, licet nõ habuerit bonũ exitũ sine culpa mea, nihilominus recepto sumptu, ut in. l. sed an ultro, ff. de neg. gest. Sed in dubio, ex quo qs succũbit. nõ psumiẽ utiliter gessisse, ut in. l. iā tñ. §. in hac allega. in gl. seq. & cũ hac limitatione intellige gl. seq. & de materia p Bar. in. d. §. in hac. sed quando interuenit mādatũ, semper repetit procurator expensas, ex quo nõ deprehẽdiẽ in aliqua culpa &c.

qũo de eodẽ delicto sæpius possit qri, per Bar. in l. si cui. §. iisdem, ff. de accu. & Alexan. in cõsi. 11. ī. 5. dubio in. 1. uolu. & per Baldũ in. l. 1. C. de sum. tri. ubi tāgit an & qñ quis possit diuersa pœna puniri.

SEB. SAPIA.

a Lucretur dotem. Quod lucretur dotẽ non solum ꝑcedit propter adulterium, sed ꝑpter præludia adulterij, ut est famosum dictũ. Bald. hic de quo. late per Dec. in rub. de iudici. col. 1. in. 2. lect.

b Repetere. Adde Oldrad. consi 172 Iuramento.

c Vide. d. Andręam Siculum in. c. at si clerici. in glo. fi. j de iudi.

SEB. SAPIA.

d Quæritur quid. Nunquid autem, si procurator excessit fines mandati domino sciẽte & patiente, obliget dominum. unde latisme per Fel. in. c. cum olim col. 74. gros. in uerbo, procurato, de offi. del.

SVMMARIVM

1 *Scholares faciunt licitam uniuerſitatem.*
2 *Iuramentum calumniæ non præſtat procurator ſine ſpeciali mandato; ſyndicus uero ſic.*

CAP. VII.

QVia. Vniuerſitas ẽt ſcholariũ p̃t ad agẽdũ & defendẽdũ ꝓcuratorẽ cõſtituere. In prima p̃te ponit̃ petitio. In ſecũda ipſius admisſio, ibi; *licet igitur.* Caſus lit. Vniuerſitas ſcholariũ Pariſien. qñq; cãs mouebat ꝯ alios, & alii ꝯ ipsã. qa uniuerſitas ĩ cauſis p ſe ĩtereſſe ñ poterat, petebat à pp̃, ut ſup hoc ꝓcuratorẽ inſtituere ſibi liceret. Rñdet̃, ꝙ licet de iure cõi illud facere poſſit, tñ indulget eis facultatẽ ꝓcuratorẽ inſtituẽdi ſup his B. No. 1. iuſta ſupraſcrip. ꝙ ſcolares faciũt uniuerſitatẽ approbatã, qđ alibi ñ ita bñ ꝓbat̃; & de hoc. ĩ. latius. No. 2. ꝙ uniuerſitas p̃t cõſtituere ſyndicũ, ſeu ꝓcuratorẽ in cauſis agẽdis uel defendẽdis. vñ nõ tenent̃ cõparere oẽs de uniuerſitate. No. 3. fruſtratoriũ eẽ id ĩpetrare, qđ iure cõi cõcedit̃, cõcordat. l. unica, C. de theſauris, lib. 10. Qñq; tñ, ut mos gerat̃ poſtulãti, cõcedit̃ qđ iure cõi cõceſſum ẽ, ꝓut hic fecit pp̃, ad idẽ. c. ſi aduerſus. ĩ. de hęr. In gl. 1. no. 1. ex hac gl. ꝙ uniuerſitas largo mõ p̃t ꝓcuratorẽ ꝯſtituer̃ ẽt đ iure ciuili; qa licet ꝓcurator ꝓpriè ſumpt⁹ dicat̃ ille, q ꝯſtituit̃ à uerò dño, ut ĩ. l. 1. ff. eo. tñ uniuerſitas hr̃ loco dñi. Propriè tñ & ſtrictè uniuerſitas ſcm leges nõ ꝯſtituit ꝓcuratorẽ, ſed ſyndicũ & actorẽ, ut ĩ. l. 1. & ĩ. l. Itẽ eorũ, ff. qđ cuiuſq; vniuer. & dr̃ ſyndicus, qñ ꝯſtituit̃ ad oẽs cãs uniuerſitatis, ſic dict⁹; qa ſingulas cãs vniuerſitatis dicit, i. ꝓmouet. Actor uerò dr̃, cũ ꝯſtituit̃ ad vnã cãm p̃t tñ actor ꝯſtitui ab alio, quã ab uniuerſitate; puta à tutore[a] vel curatore. iſti. n. cũ nõ ſint dñi, nõ pñt ꝯſtituere ꝓcuratorẽ añ lit. ꝯte. vñ ꝯſtituũt actorẽ cũ authoritate ſupioris, ut ĩ, l. neq; tutores, C. e. ſed de iure canonico nõ curamus de diuerſitate vocabulorũ, ut ĩ. c. petitio, & ibi no. ĩ. c. bonũ tñ eſt uti uocabulis ꝓpriis.

1 †No. 2. ex gl. ꝙ ſcholares faciũt uniuerſitatẽ [b]approbatam, & ꝙ pñt iuridicè ſibi eligere rectorẽ. l. ſi. C. de iuriſ. om. iu. quã g'o all ſed nõ loq̃t de ſcholarib. ſed exercẽtib⁹ aliquã ꝓfeſſionẽ licitã, ut ſũt lanifices, ſutores, cerdones, & ſimiles. nã iſtis ꝯcedit̃ à iure cõi, ut poſſint ſimul cõuenir̃ rõe ꝓfeſſiõis licitę, quã exercẽt, & ꝯſtituere collegiũ ſeu uniuerſitatẽ, & eligere ſibi rectorẽ. q qdẽ rector hẽat iuriſdõnẽ in ſingulos de uniuerſitate ĩ his dũtaxat, q ꝯcernũt exercitiũ illius artis ſeu ꝓfeſſiõis, ut legi. & no. ĩ. d. l. ſi. C. de iuriſ. om. iu. & p Inn. in. c. cũ ab eccl̃iarũ, de of. or. vñ gl. hic uoluit cõprehẽdere ſcholares ſub uerbis illius. l. ſi. quaſi exerceãt ꝓfeſſionẽ licitã. Sed gl. in. d. l. ſi. tenet ꝯriũ dicẽs ꝙ cũ ipſi ſcholares nõ exerceãt ꝓfeſſionẽ, ſed ſint ſub exercẽtib⁹, non ipſi ſed doctores faciũt uniuerſitatẽ, quẽadmodũ diſcipuli pelliparιorũ, uel aliorũ artificũ. nã nõ ipſi, ſed magiſtri faciunt uniuerſitatẽ ſeu collegium: & dr̃ illa gl. ſeruari Pariſiis. Sed ꝯriũ ſentit ipſemet Accurſi⁹ in l. 1. ff. qđ cuiuſq; uni. & Bar. in utroq; loco, & Inn. in d. c. cũ ab eccl̃iarũ. uñ cõis op. Legiſtarũ & Canoniſtarũ hodie eſt, ꝙ ſcholares faciũt p ſe uniuerſitatẽ approbatã, &, ut dixi in 1. no. ñ cauillãdo l̃ram, tex. eſt hic. Nã ſcribit̃ ſcholarib. Pariſienſib. & tñ poſtea dr̃ ꝙ de iure cõi faciunt uniuerſitatẽ. & q̃q̃ qdã dixerunt, ꝙ fortè appellat ſcholares doctores artiũ, q ſtudebant in iure canonico, uel theologia, hoc tñ mihi ñ placet, qa eſto, ꝙ ſint, ibi ut diſcipuli ñ debuiſſent facere uniuerſitatẽ, ſi ꝯria opi. eſſet uera. & dico ꝙ alia eſt rõ in ſcholarib. liberaliũ artiũ, ſeu iuriſtis, q̃ in diſcipulis aliorũ artificũ nã iſti ñ hẽnt ꝓ aliqb. negotiis expediendis ſimul ꝯuenire, qa oĩa expediunt̃ p eorũ magr̃os, ſec⁹ in ſcholarib. nã & in mõ uiuendi, & in expẽſis, q̃s hẽnt facere occaſiõe ſtudii, & in multis aliis hẽnt neceſſitatẽ ſimul ꝯueniẽdi, iõ dẽnt poſſe facere collegiũ, ut in l. 1. ff. de colle. illi. qnimò pl⁹ dixit Bar. in d. l. 1. i. rñſo, ꝙ cuiuſ. uniuer. ꝙ ſi tres uel plures ſcholares ꝯueniunt in eadem domo. ꝙ pñt facere collegiũ. Et idẽ ſentit Inn. in d. c. cũ ab eccl̃iarũ, & facit l. ſi. ff. de colle. illi. nã conueniunt iſti ſimul 2 ꝓ ꝯmodiori exercitio ꝓfeſſionis, qđ no. † VI. collige ex gl. vnã dr̃iam inter ſyndicũ & ꝓcuratorẽ. Nã ſyndic⁹, i. cõſtitutus ab uniuerſitate iurat de calũnia ſine mandato, ſed ꝓcurator ꝯſtitutus à particulari perſona non iurat de calũnia, ſed dñs. dic niſi habuerit ſpãle mãdatũ, ut hr̃ hodie in. c. ſi. de iur. cal. li. 6. & eſt diuerſitatis rõ; qa ille dẽt hoc iuramẽtũ p̃ſtare, q eſt melius de hoc negotio informatus, ut in. c. ĩ ꝑtractãdis, de iura. calũ. Sed ſyndicus uniuerſitatis melius eſt informatus de factis uniuerſitatis, quã ipſa uniuerſitas, q̃ caret ſenſu, uel quã ſinguli đ uniuerſitate, qa naturalr̃ ſolẽt negligi, q̃ cõiter poſſidẽtur, ut ĩ. l. 2. C. qñ & qb⁹ quarta ps dẽat̃, li. 10. Sed in cã propria dominus præſumitur melius ſcire ueritatẽ, quam ꝓcurator, ut in. l. ſi. C. e. ti. Abbas.

a A tutorè, Adde late Areti. conſi. 29.

b Vniuerſalitẽ. Adde ꝙ idem ſentit Roma. ſingu. ſuis, fo. 12. vbi ponit de ſcholari faciente ſtrepitũ, cũ ſit uniuerſitas, ut ab illa poſſit priuari.

ZACHARIAS. Adde ꝙ uoluit allegare ſin. Ro. nu. 67 ĩ. inc. qñ uniuerſitas ſcholariũ, qđ eſt fol. 23. mendoſe igitur undecũq; allegatũ eſt, cui adde qđ no. in apo. ad iſtum poſt alios in. c. ex literis, nu. 1. ubi in añ. add. alleg. eſt hoc ſing. ĩ apo. in uer. ſcholaris, ĩ. de ꝯſt.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſi ẽ reuocatus poſt cõcluſionẽ ĩ cã, nõ ẽ ĩpedimẽto quĩ ſñia ferri poſ-*
3 *Dictio, ex, denotat cãm ĩmediatã: ſed dictio, ob, denotat cãm mediatã. (ſit. 2. 4.*
4 *Poſt concluſionẽ in cauſa nihil poteſt obiici, ſiue conſiſtat in facto, ſiue in iure.*
5 *Sententia lata ſine citatione non tenet.*
6 *Sñia ĩterlocutoria p̃t ferri ꝯtra nõ citata, quãdo nullũ ẽ allatura ꝓiudiciũ parti.*
7 *Contumax in uno articulo citandus eſt ad alios articulos, niſi fuerit citatus à principio ad totam cauſam.*
8 *Procurator nõ p̃t reuocari poſt litem conteſt. ſine cã contradicente aduerſario.*
9 *Contumax nõ cõdẽnatur in expenſis, qñ eius cõtumacia nõ ẽ ĩpeditiua ꝓceſſus.*
10 *Condẽnatio expenſarũ nõ ſit niſi pro tpe, quo-melius habuit iuſtã cãm litigãdi.*
11 *Iudex ex officio non tenetur condemnare partem in expenſis, niſi fuerint petita.*

CAP. VIII.

1 AVditis. Si poſt cõcluſionẽ cauſæ apparet ꝓcuratorẽ reuocatũ, nihilomin⁹ fert̃ ſñia; ita cõiter ſummat̃. ſed ſũma aliter quo ad ĩtel l̃m. Si citatus ad totã cãm cõſtituit ꝓcuratorẽ, quem poſt eã reuocat; p̃t nihilominus ꝯ eũ procedi, inquantũ ſtatus cauſæ patit̃ ſine alia citatione. Diuidit̃. nam primò fert ſñiam ſup ꝓceſſib⁹, & ſoluit obſtaculũ. Secũda, ibi: *cæterum,* in expẽſis ꝯdẽnat. Caſus lit. Ep̃s Egitanẽ. & Ep̃s Colubriẽ. hẽbãt cãm inter ſe ſup qbuſdã iuribus. Cã fuit cõmiſſa diuerſis iudicibus, & tã primi quã ſecũdi ꝓceſſerũt in cã. tandẽ Ep̃s Colubriẽ. ꝓcurauit totũ negotiũ ad ſedẽ apo. aduocari. ſup hoc ꝓcuratores ſup toto negotio ad curiã papę acceſſerũt. ipſe uerò examinatis ꝓceſſibus iudicũ p̃dictorũ tãdẽ ſup ꝓceſſibus fuit cõcluſum hincinde. añ, q̃ Papa ferret ſñiam ſuper ꝓceſſibus p̃dictis, ꝓcurator Ep̃i Colubriẽ. recepit mãdatũ ab ipſo, p qđ, mandatũ ꝓcuratoriũ ſibi datũ ad cãm reuocabat in totũ. papa uerò auditis allegationibus ſup p̃dictis proceſſibus ꝓceſſus ipſos & q̃cunq; ſequuta ſunt ex eis, uel ob eos, irrita iudicauit, nõ obſtante prędicta reuocatione; cũ ante, quã ꝓcurator reuocatorias literas recepiſſet, fuerat in cã cõcluſum, & Ep̃m Colubri. qui ꝓcurauerat negotiũ ad ſedẽ apo. euocari, & poſtmodũ mãdatũ ꝓcuratoriũ reuocauit in contẽptũ ſedis Apoſtolicę, & in

& ĩ ꝑi udiciũ aduersarii ꝯdẽnauit epõ Egitañ.ĩ expẽsis,quas a
fecit a tpe, quo ꝓcurator ipsi⁹ recepit lras reuocatorias, & b
quas factur⁹ ẽ,quousq; Colubriñ.ꝑ se, vł ꝑ idoneũ ꝓcurato
rẽ se ꝯspectui dñi Papæ ꝑsentabit ĩ principali negotio ꝓces
2 sur⁹. B.†No.1.ꝙ reuocatio ꝓcuratoris p⁹ cõclõne in cã ñ ĩ-
a pedit,quomin⁹ possit ꝓcedi ad sñiam.ᵃ Nã p⁹ conclõnẽ li-
quet iudici de meritis causæ.iõ reuocatio ꝓcuratoris po-
stea fcã ñ ꝑstat ĩpedimẽtũ,quomin⁹ possit ꝓcedi ad sñiam,
& adhoc quotidie allegaĩ iste tex.Scđo no. ꝙ ualet ꝯdẽna-
tio fcã ꝓ futuris expẽsis absq; alia determinatiõe,& ẽ ĩ hoc
iste tex.multũ notabilis,qđ declara,ut ĩ. lati⁹ diceĩ. Tertio
no.arg.ẽm Gof.ꝙ paria sunt aliqd ñ fieri,vł tarde fieri: põt
3 tñ hic colligi arg.in ꝯriũ.†No.ibi:*ex eis uel ob eos*, drĩa inter
b dictionẽ,ex,ᵇ&,ob.nã una denotat cãm mediatã, alia cãm
4 immediatã,de quo plen⁹ ꝑ B.r.ĩ l.liberorũ,ff.de uer.si.†In
gl.3.ibi:*nihil ꝓ-stat obijcere*.Vult ergo gl.ꝙ iñ potuit ferri sñia
ꝯ absentem,reuocatione ꝓcuratoris nõ obstãte:qa,ex quo
erat in cã cõclusum.nihil poterat obiici. nã p⁹ cõclõnẽ non
admittunĩ aliqua,siue cõsistãt in fcõ, siue in iure,sed solũ re
stat ferre sñiam,ut in c.pastoralis, & qđ ibi no.Inn. ĩ. de cã
5 pos.& ꝓprie.†Sed ꝯ hãc solõnẽ sic opponiĩ. licet post cõclu
sionẽ ñ possit ĩ cã aliqd allegari,tñ pars dẽt citari ad audiẽ
dũ sñiam, ut possit opponere,vł appellare,& requiriĩ trina
citatio,uel unica perẽptoria,ut ꝓbaĩ in cle.sæpe, iũcta gl.đ
c uer.si nã spãle ẽ in cãis sũmariis; ut sufficiat unica citatioᶜ
d ad sñiam,ᵈut ibi legiĩ & no.ad idẽ c.cõsuluit,& qđ ibi dixi,
de of.del.& si sñia ferĩ sine citatione,nõ tenet 3.q.9. in c.ca
ueãt,& c.oĩa,& in l.1.§.Itẽ cũ ex edicto, ff. q sent. sine app.
6 rescin.†Sol.duplex ẽm Inn.prima ꝙ ꝯriũ procedit in sentẽ
tiis diffinitiuis: sec⁹ in interlocutoriis: qa in illis ñ reqriĩ
ordo iuris.Et ex hoc no.ꝙ sñia iterlocutoria ꝑt ferri cõtra
e partẽ nõ citatã.ᵉIdẽ no.ipse Inn.in c. querelã,ĩ.eo. Sed hæc
Sol.nõ placet ex duplici capite.Primo,qa ubicũq; interlocu
toria affert ꝑiudiciũ saltẽ graue absenti,dẽt sp ꝑmitti cita-
tio:qa in ꝑiudiciũ absentis nihil est fiẽdũ,ut in c.inter qua-
tuor,de ma.& obe.& in c.1.de cã pos.& proprie.& d.c.oĩa,&
d.c.caueãt.tenet Bar.in l.nec qcquã §.ubi decretũ, ff.de off.
procõ.sed ubi nõ afferret ꝑiudiciũ absenti, tũc põt ferri in-
terlocutoria parte nõ citata,arg.in l.diem proferre, ff.de ar
bi.Et in hoc casu intellige dictũ Inn.& ita ẽt uoluit Bar. in
d.§.ubi decretũ,& tene mẽti hãc cõclõnẽ. Ex scđo capite
põt solõ Inn.impugnari : qa hæc sñia sup nullitate proces-
suũ ñ fuit interlocutoria,sed diffinitiua,quo ad cãm nullita
tis,vł saltẽ habebat uim diffinitiuæ, facit ꝙ no. ꝑ gl. in cle.
unica,de seq.pos.& fru.& in cle.si.de app.ubi no.q sñia dicaĩ
7 diffinitiua, & q̃ interlocutoria. † Scđo principaliter soluit
Inn.fortẽ de prima solõne ñ cõfisus,ꝙ hic fcã fuit citatio a
principio ad totã cãm,tã. s.respectu nullitatis processuũ, q̃
respectu negotii principalis,ꝙ est ꝑsumẽdũ ex eo,qa ꝑꝑ hic
reuocauit ad curiã totã cãm, & in reuocatione Papa solet
citare partes,ut cõpareant ad totã cãm expediẽdã.iste ergo
eṗs Colubriñ.cũ teneref adesse in curia ꝑ se,uel ꝑ procura-
torẽ,fuit cõtumax reuocãdo procuratorẽ, & aliũ nõ cõsti-
tuẽdo,& iõ nõ erat opus,ꝙ denuo citareĩ ad sñiam: sec⁹ ãt
si citatio fuisset facta ad certũ articulũ:qa tũc ẽt intercedẽte
ibi cõtumacia dẽt citari ad alios articulos postmodũ expe-
diẽdos:qa nõ seqĩ:Fuit cõtumax in uno articulo, ergo in
alio,ut no.gl.in c.2.in uer.nõ teneris,de do.& cõtu.lib.6. q̃
notabis.Et ex his dictis Inn.no.pña,& primo ꝙ põt qs cita-
f ri ad totã cãm,ᶠqñ citatio saltẽ fit de lõginquo, qđ plenius
examino in c.fi.de dila. Scđo no. ꝙ citatio ad totã cãm nõ
tolliĩ ꝑ cõparitionẽ ad certos articulos saltẽ quo adhoc,
ut nõ debeat pars a loco iudicii recedere,seu procuratorem
reuocare,& neminẽ in iudicio pro se dimittere,& hoc mul
tũ limitat dictũ Fed.qđ plene tãgo in d.c.fi. Ant. ponit ter-
tiũ intelłm ad istũ tex.dicẽs,ꝙ procurator hic fuit citat⁹.nã
potuit citari ñ obstãte reuocatione:qa illa reuocatio hr ꝓ
ñ fcã,ex quo erat ꝯclusum in cã, nihil allegat, sed satis huic 9
lecturæ applaudet hæc lra in primo aspe
ctu,& multi solẽt allegare.istũ text. sed ꝯ
hãc lecturã multũ facit qđ dixi in princi
pio.nã ñ apparet rõ, quare ẽt p⁹ cõclõnẽ
8 ñ possit ꝓcurator reuocari,sicut añ.†Sed
saluãdo hãc lecturã ñ tñ in propriis ter-
minis,possum⁹ dicere ꝙ post li.cõt. ñ po-
tuit reuocari ꝓcurator sine cã ꝯdicẽte ad
uersario.interest.n.aduersarii, ut ꝓcura-
tor sine cã ñ reuoceĩ,ne uarieĩ iudicium
mutatiõe ꝑsonarũ,ut ꝓbaĩ in l. post litẽ
iũcta l.q oĩa,& ibi gl.ff.e.ti. & uide gl. in
c.2.ĩ.c.li.6.hæc ergo reuocatio,cũ ñ appa
reat de cã lĩima, ñ ualuit aduersario cõ-
tradicẽte,& iõ potuit ferri sñia ꝓcuratoř
reuocato.& ĩ eo ꝙ tex.facit mẽtionẽ, ꝙ
erat ĩ cã ꝯclusũ,dicit ꝙ ĩ hoc narrat fcm.
nã idẽ fuisset qñcũq; p⁹ li.cõt.qđ sentiũt
hic Vin.& Io.An.supplẽtes ad tex.maxi-
mẽ.Quartã le.posuit hic d.Car. dicẽs, ꝙ
ex quo eṗs Colubriñ. ꝓcurauit totũ ne-
gotiũ deferri ad curiã, tenebaĩ cõparere
ꝑ se,uel ꝑ ꝓcuratorẽ ad totã cãm: alš hr
ꝓ cõtumace sine alia citatiõe,sicut obser
uaĩ ĩ appellato, q fecit ut tota cã deferaĩ
ad Papã, iuxta illud qđ hr in c. cordi, de
appel.li.6.sed hæc le.nõ placet:qa illud c.
loqĩ,qñ termin⁹ fuit ꝑfixus ad applõnẽ
ꝓsequedã, q hr loco citationis, ut ibi, &
i c.sæpe,de app.hic ãt null⁹ termin⁹ fuit ꝑ
fixus.Præterea is q appellat, deducit ne-
gotiũ ad supiorẽ,ut ĩ c.si a iudice,de app.
li.6.& tñ ꝯ eũ absentẽ ñ ꝑt ꝓcedi sine ci-
tatione, ut ĩ aut.ei q, C.de tẽpo.ap.& 2.
q.6.c.ei q §.appellatore.iõ placet mihi ꝑ
aliis lec. scđa Inn. ut ꝑsumam⁹ citationẽ
gñalẽ ad totã cãm hic ꝓcessisse. In gl.in
uer.*peruenerunt*, ibi:*& ex tunc expectare incæ*
pis.Vult ergo,ꝙ iõ Papa cõdẽnauit illum
eṗm Colubriñ. in expẽsis:qa forte a tpe
reuocationis pñetæ ad ꝓcuratorẽ ex tũc
aduersari⁹ su⁹ incœpit expectare ꝓ nego- c
tio principali expediẽdo.Et ut intelligas
meli⁹ lram,scias ꝙ cã principali. erat hic
sup limitatiõe diœcesũ, q̃ cã fuit cõmissa d
delegatis,& tãdẽ sup ualiditate ꝓcessuũ
istorũ delegatorũ fuit altercatũ inter par
tes.nã eṗs Egit.dicebat illos ꝓcessus nul
los fore ex defectu ordinis ñ seruati.& ꝑꝑ
reuocauit ad curiã tã negotiũ pricipale,q̃
illud ꝑparatoriũ. & cũ esset ĩ curia ꝯclusũ
ĩ cã sup nullitate ꝓcessuũ, lræ reuocato-
riæ ꝓcuratoris Colub. ꝑuenerũt ad ꝓcu
ratorẽ.ꝑꝑ uero ñ obstãte reuocatiõe, cũ
esset ĩ cã ꝯclusũ,tulit sñiam sup nullitate
ꝓcessuũ,& cõdẽnauit Colub. ĩ expẽsis fa-
ctis tpe,quo reuocatio uenit ad ꝓcurato
rẽ,& ad expẽsas fiẽdas,donec ipse Colu- e
br.ꝑ se vł ꝑ ꝓcuratorẽ,ꝯparuerit ĩ nego-
tio principali.nã sup negotio pricipali ñ f
poterat ꝓcedi uigore illi⁹ citatiõis gñā-
lis,de qua ŝ.qa lis ñ erat cõt.ut ĩ. ut li.nõ
cõt.ꝑ totũ. † His ꝑmissis op.cõtra text.&

a Ad sententiam. Adde Ro.consi.367.

b ANT. FRAN. Dictionẽ,ex.De ista dictiõe,ex,priõ dicas ꝙ signi
ficat cãm immediatã,ut ꝑ Bal.ultra hic alle.ĩ c.1. §. iniuria,ad fi.de
pa.iur.fir.ip usi.feu.& ꝑ Bar. in l.1.in §.si pres,in 4.col. ff.de exerci.
act.& i l.ñ dubiũ,C.de legi.& i l.eo tpe,in §.seru⁹,ff.de pecu.& hr ꝑ
Bal.i l. maximum uitiũ,C.de li. ꝓte. in 3.col. & ꝑ do. Abb. ĩ c. inter dilectos, de fi.instr. Et adde ꝙ hæc dictio denotat formã, ut cũ dr actio ex cõtractu, & denotat qualitatẽ, ut cũ dr sanguis ex uulnere, ut per Bal. plenẽ in l. ex arrhali pacto,C.de ac.empti. Et adde ẽt ꝙ dictio, ex, & dictio,a,&, ab,denotãt separationem,ut no. Bal. & doc. communiter & Alexand. in l.1. ff.si quis cautio.& uide Bal. in l.fi.C. de iure dot.impe. & Alex. in l. miles,ĩ §. sexaginta, ff. de adul. ubi dicũt, ꝙ ista uerba, ex die, faciũt ꝙ tẽpus non cõputeĩ de momento ad momentũ. & alibi dixit Bar. in l. ex hoc iure, ff. de iusti. & iure. & in l.1.§.dies,& de libe.leg.& in l.1. §. 1.de iti actuq; priua. ꝙ hæc dictio ex, denotat principium tpis. & de huiõi dictione uide etiã per Paul. de Ca.in consi.39. & plenẽ ꝑ Oldra. in consi.49. & per Pe.de Anc. in c.si propter, de rescri. lib.6.

c Vnica citatio. Adde Rom. consil.176.

SER. SAPIA.

d Ad sententiam. Vide adhoc latissime per Felin. in c. consuluit, in 3. colum.uersi.fallit, de offi.delega.ubi ponitur, quod citatio unica ad audiendam sententiam non sufficit; sed requiritur trina, uel peremptorium, sed fallit in pluribus, ut ibi per eum.

e Non citatam. Adde Angel. consil.114.

f Ad totã cãm. Adde Fed. consi. 171. & uide quæ posui in c.consuluit,ĩ.de offi.del.

intellectũ gl. ex quo. n. Pa. ñ obstãte reuocatione & cõtumacia Colubrin. ꝓcessit ad sñiam sup nullitate ꝓcessuũ, ñ debuit ipse Colubrin. cõdẽnari in expẽsis, quas fecit aduersari⁹ illo tpe: qa contumacia sua nõ fuit impeditiua processus, nec ullũ dãnũ sensit aduersari⁹ pñs, cũ fuerit processum in cã absentia sua nõ obstãte. debuit ergo Pa. illũ cõdẽnare tpe sñiæ latæ sup nullitate processuũ: qa ex tũc, ñ pri⁹, b cœpit frustra expectare. Sol. ꝯriũ est difficile, & pp hoc Io. An. restringit multum istũ tex. intelligit. n. ꝙ qñ reuocatio peruenit ad procuratorẽ, Pa. ꝓfixerat terminũ ptib⁹ ad sñiam audiẽdã, ita, ꝙ nullũ uel modicũ fuit interuallũ inter pñtationẽ reuocationis & sñiam sup nullitate, & sic in effectu Eps Egitañ. ex tũc cœpit frustra expectare. Hæc lec. licet sit uera in se, ñ tñ cõgruit tex. nã si hoc esset uerũ, Pa. cõdẽnasset in expẽsis factis a tpe sñiæ. Itẽ hic ñ dr, ꝙ incõtinẽti fuerit lata sñia. d. Ant. ponit aliũ intellectũ, ꝙ iõ fuit iste cõdẽnat⁹ in expẽsis: qa interuiit aduersarii illi Colubriñ. cõparere: qa si cõparuisset, forte multa potuisset hře ex confessione sua. Hæc lec. mihi nõ placet ex duplici ca pite. primo qa, ex quo erat in cã cõclusũ, nõ dẽt ad petitionẽ ptis alia pars interrogari, ut in c. cũ Io. & qđ ibi no. de fide instru. Itẽ. & melius, ubicunq; non obstãte cõtumacia procedit, uel procedi pt in cã, nõ dẽt absens cõdẽnari in expẽsis: qa cõdẽnat. o absentis nõ affert dãnũ aduersa rio pñti, ut no. Cy. in l. sancim⁹, C. de iud. & Spe. in ti. de expẽ. §. iuxta, uer. qd si talis est cã, & Io. An. limitãdo gl. in c. t. de ele. li. 6. nã ibi gl. tenebat hoc dictũ, ꝙ absens cõtumax dẽt cõdẽnari in expẽsis, licet posset procedi ꝯ eũ in cã, p rõnẽ ꝓdictã: quia potuisset multa hři ex cõfessione sua. Sed Io. An. in nouella ibi dicit, ꝙ illud procedit in fine causæ, ut uictus cõdẽnẽt uictori, ñ aũt immediate, cũ est cõtumax d. Card. ponebat tertiũ intellectũ dicẽs, ꝙ Eps Egitañ. expectabat in curia pp negotiũ principale. vñ eo ipso ꝙ Colubriñ. reuocauit procuratorẽ in ꝓparatorio, incepit frustra expectare: qa ñ erat curã dũ de ꝓparatorio, ex quo nõ poterat procedi sup principali. Hæc le. esset uera, si ex toto pñret negotiũ principale: sed hic nõ expectabat. Finge. n. ꝙ inter reuocationẽ & sñiam interfuit mẽsis, & ꝙ Colubrinẽ. ꝯparuit scđa die sñiæ. nã certe uerũ ẽ dicere, ꝙ frustra nõ expectabat Egitañ. p mẽsem. nã habuit sñiam pro se sup nullitate processuũ. Et iõ dico^a & quarto, ꝙ iste Colubriñ. ñ fuit cõdẽnat⁹ i expẽsis factis usq; ad sñiam pp cõtumaciã: sed qa succubuit in illa sñia nullitatis. nã uict⁹ dẽt cõdẽnari uictori in expẽsis, ut in c. calũniã, de pœnis, & in l. properãdũ §. siue ãt, C. de iudi. vñ & poterat cõdẽnari in oib⁹ expẽsis factis in illa cã nullitatis: sed qa forte habuit probabilẽ cãm litigãdi usq; ad reuocationẽ procuratoris, ñ fuit usq; ad illud 1 otps in expẽsis cõdẽnat⁹. † Sed postquã re

a Et iõ dico. Ista sunt uerba. tu põdera uerbũ, cõntẽ ptu nostro, & dispẽdio tuo. vñ Papa ꝓpter ista duo cõdẽnauit ex tpe reuocationis. uide simile qđ habet i c. 1. ẽs 2. de ma. & ob. & qđ ibi remisi ad Io. de Im. And. Barb. SEB. SAPIA.

b Tẽpore futuro. Quo hoc ꝓcedat, uide Ang. Are. in §. præiudiciales. col. 5. & ibi Ias. col. 10. insti. de ac. Ab. in c. licet, col. 4. ꝫ. de ele. Lanfr. de Ori. in cle. dispẽdiosam, col. 4. uersic. prima est ista, de iud.

uocatio ꝑuenit ad procuratorẽ, patet ꝙ ex tũc temere litigauit. nã ꝯtumacia ꝓsumĩ hře malã cãm: & si qs in pte tpis hẽt iustã cãm litigãdi, solũ dẽt cõdẽnari in expẽsis a tpe quo temerẽ vł calũniosẽ litigauit, ut notãter probat i l. si qs inficiatus, ff. depo. & ibi p Bar. qđ no. dico in c. finẽ, de do. & cõtu. in expẽsis uero fiẽdis iste cõdẽnat pp ꝯtumaciã. In gl. fi. ibi: *hoc iã constabat*. Aduerte, qa gl. hẽt bonũ intelllm: sed clare ñ explicat. Inn. cui⁹ dcm̃ solet allegari, soluit clari⁹, & sic, ꝙ aut obligatio nõ est orta de pñti, & tũc ꝓcedit tex. in l. 1. ff. de usu. ubi dr ꝙ iudex ñ dẽt se impedire pro futuro tpe, b asfcit tex. i c. Romana §. caueãt, đ sen. excõ. li. 6. ubi dr ꝙ pro futuris culpis nõ dẽt iudex aliquẽ excõicare ẽt sub ꝯditiõe. aut obligatio est orta de pñti, & tũc pt iudex prospicere in futurũ, & i hoc casu procedit iste tex. nã data ꝯtumacia obligat cõtumax ad expẽsas restituẽdas, ut in d. l. sancim⁹. iõ pt iudex dicere: Cõdẽno talẽ absentẽ cõtumacẽ ad oẽs expensas, quas faciet, donec ltime ꝯparuerit. Et in hoc tene mẽti istũ tex. ñ ob. si dicat, ꝙ hic sñia cõdẽnationis sit incerta, ut opponit in gl. nã eẍ gl. pt dupłr rñderi fm Inn. primo ꝙ interlocutoria ualet, licet sit incerta: qa sicut põt reuocari per offm iud. ut in c. cũ cessante, de ap. & in l. qd iussit, de re iudic. ita & certificari. Et no. hoc dcm̃ ꝙ p interlocutoriã põt iudex cõdẽnare gñałr in expẽsis, & in processu negotii poterit taxare, facit qđ no. idẽ Inn. in c. sępe ꝫ. de app. scđo soluit & notabili⁹, ꝙ ubi petitio pt esse incerta, põt seq sñia ẽt incerta. Sed hæc petitio poterit esse incerta respectu futuri tpis: qa ps põt probabiliter dubitare, quas & quãtas expẽsas faciet in futurũ, iõ dẽt admitti petitio gñalis, ut in c. cõstitutus, de in inte. resti. & i l. 1. §. 1. ff. quorũ leg. ergo potuit hic 1 seq sñia gñalis. † Et hæc bñ notabis, ex quo hẽs cautelã, ut I libello pars petat expẽsas factas, & fiẽdas in futurũ, & admittit hæc petitio incerta rõne ꝓdictã. & multũ ualet petere expẽsas in libello: qa, licet possit iudex cõdẽnare ex offõ suo sine petitione, ut i l. ædiles §. Itẽ sciẽdũ, ff. de edi. edic. & no. in c. fi. de do. & cõtu. tñ si iudex nõ cõdẽnat, nõ fuerũt expẽsæ petitæ, ñ tenẽt resarcire de suo p l. 4. in §. hoc ãt iudiciũ, ff. de dã. infe. & qđ ibi no. gl. in c. ñ. de rescr. & Cy. in d. l. sancimus, & gñaliter de ista cõdemnatione expensarũ dic ut no. in d. c. ñ. & in c. t. de sequestra. possess. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens generale mandatum non potest facere illa, quæ requirunt speciale mandatum, nisi sit procurator cum libera.*

2 *Procurator cum libera an censeatur constitutus, si dominus promittat habere ratũ quicquid procurator egerit, uel si fuerit data plena administratio?*

3 *Procurator constitutus ad litem contestandum & ut in censuratam constituat alium poterit ipse per se totam litem agere.*

CAP. IX.

PEtitio. Procurator epi cãs epatus agit & defendit, licet ñ fuerit dat⁹ sub noie syndici, uł actoris. Diuidit. Nã primo ponĩt petitio. Secõ rñsio & prouisio, ibi: *nos*. Casus lřal. eps Mutineñ. de mãdato aplĩcę sedis in Liuonia proficiscẽs cõstituit M. & R. canonicos Mutineñ. suos uicarios & ꝓcuratores gñales, p ipso epatu. isti ꝓcuratores authoritate h⁹ gñalis mãdati agebãt ꝯ detẽtores bonorũ Epi Mutiñ. uel cõueniebãt, p ipso. obiiciebãt eis, ꝙ ex isto mãdato id facere nõ ualebãt, p eo, ꝙ in instřo uicariæ siue hmõi procuratiõis ñ exprimebat, ꝙ ipse cõstituerit eos syndicos, vel actores, sed ꝓcuratores gñales. tenorem hmõi instři miserũt ad Papã. Pa. inspecto tenore instři cõstitit ei euidẽter, ꝙ intẽtio ipsi⁹ epi fuit dare illis liberã ptãtẽ agẽdi, & rñdẽdi p ipso epatu, vñ hmõi exceptionẽ friuolã reputauit. B. No. 1. ꝙ eps põt cõstituere aliquos ex suis canonicis uicarios & ꝓcuratores gñales. Ex quo inferĩ ꝙ pleres pñt esse uicarii eiusdẽ epi, & œconomi, seu procuratores. No. 2. ꝙ eps in ꝯstituẽdo procuratorẽ seu œconomũ gñalẽ, nõ tenẽt hře capłi cõsensum. & dicit hic Gul. Naso, ꝙ in casib⁹, in quib⁹ posset eps agere sine capitulo, poterit agere ipsius procurator: in aliis secus, qđ no. Tertio no. ꝙ in cõstitutione administratorum cõsideranda est principaliter intentio

tẽtio ꝯstituẽtis;nec debem⁹ aĩaduertere ad noĩa administratorũ.vñ si qs ꝯstituit syndicũ cũ eẽt priuata ꝑsona,ñ inficit instr̃m ꝓcurę:qa satis ẽ q apparet d intẽtione ꝯstituẽtis,q voluerit illi dare ptãtẽ agẽdi & r̃ndẽdi. Sed q̃ro ꝓ declaratiõe lr̃ę q̃ fuit rõ dubitãdi?dic q illa:qa ꝓcurator ꝓpriè cõstituit̃ à vero dño.l.1.ff.d ꝓcu.Eps ãt ñ ẽ ver⁹ dñs rerũ epatus,sed poti⁹ administrator seu ꝓcurator,vt ĩ c.2.d dona.& iõ videbat̃,q isti canonici,q fuerũt cõstituti ꝓcuratores,ñ hñent l'timũ mãdatũ,quasi Eps debuisset eos ꝯstituere syndicos vel actores:qa syndic⁹ ꝯstituit̃ ab vniuersitate.Itẽ actor dat̃ ab vniuersitate,& à tutore seu curatore,vt ĩ l.1.ff.qd cuiusq; vni.dixi.ĩ.e.c.qa sed rõ decidẽdi ĩ ꝯriũ ponit̃ in tex.qa ñ ẽ hñda vis in noibus,ex quo cõstet d intẽtiõe cõstituẽtis: qa verba deseruiũt intẽtiõi,& ñ ecõ.1.q.1.c.Marchiõ & Basilides,& in c.2.regris,de ap.Et iõ dicit hic Hos.q nõ inficit mãdatũ ꝓcurę,si dicat̃: cõstituo te factorẽ meũ,vel clericũ

a meũ,seu asinũ meũ,[a] dũmõ ꝯstet ꝑ alia verba,q det sibi ptãtẽ agẽdi & defendẽdi,seu q voluerit eũ cõstituere ꝓcuratorẽ suũ.& dicit idẽ dcm̃ d iure ciu.qa ñ debem⁹ stare verbis, ex quo verborũ null⁹ seq̃ĩ effect⁹.l.fi.C.de dona.l.1.& 2.C. de formu.& l.2.cõia de le.lex.n.ẽ imposita reb⁹ & ñ verbis, vt ibi,& ĩ c.cõmissa,d ele.li.6.Sed op.ꝯ p̃dicta & ꝯ tex.tutor seu curator ñ dat ꝓcuratorẽ añ litẽ ꝯtestatã, sed actorẽ cũ decreto iudicis,vt ĩ l.neq; tutores,C.e.& insti.de cura.in fi. neq; ꝓcurator cõstitut⁹ ad agẽdũ p̃t deputare aliũ ꝓcuratorẽ añ li.cõt.vt ĩ c.2.ĩ.e.li.6.ergo eps siue dicat̃ tutor,siue curator,ñ potuit cõstituere istos ꝓcuratores ad agẽdũ añ litẽ ꝑ se cõtestatã:nec ẽt potuit cõstituere actores,cũ ñ interuenerit decretũ supioris.So.dicit notãter Inn.q ꝯtingit ex eo:qa ptãs Epi ẽ amplior,quã ptãs ꝓcuratoris seu tutoris. Et idẽ puto dcm̃ ĩ quolibet p̃lato,seu administratore ecclesiastico;& idẽ no.ipe Inn.ĩ c.pe.d iur.cal.vbi bo.tex.& vid bo. gl.5.q.3.ĩ c.fi. Põt ergo qlibet bñficiat⁹ cõstituere ꝓcuratorẽ ad agẽdũ ĩ principio sine alteri⁹ supioris authoritate vł

1 lnia;qd no.† In gl.1.ibi: *mãdato generali.* Dic clari⁹,q ꝓcurator hñs gñale mãdatũ seu ptãtẽ gñalẽ, ñ p̃t facere ea q̃ req̃rũt spãle mãdatũ,vt ĩ c.q agẽdũ.ĩ.e.li.6.& iõ ñ p̃t trãsigere, nec alienare:qa trãsactio, & alienatio,& multa alia req̃rũt spãle mãdatũ,d qb.vid bo.gl.ĩ d.c.q ad agẽdũ.Sd si dat̃ ptãs

b gñalis & libera,[b] tũc trãseũt ea q̃ req̃rũt spãle mãdatũ[c].vñ

c talis ꝓcurator p̃t oĩa,q̃ posset facere dñs ĩ ꝓpria ꝑsona;dũ tñ dol⁹ absit,vt ĩ l.ꝓcurator cui gñalr̃ libera,ff.e.& ibi Bar. & in l.creditor.§.Lucius,ff.mãd.nõ tñ p̃t donare,q̃tũcunq; hẽat liberã administrationẽ,nisi specificẽ hoc cõcedat̃,vt ĩ l.ꝯ iuris ciuilis r̃as.§.si fili⁹,ff.de pac.& in l.filiusfa.ff.de do

2 na.facit c.fi.& qd ibi no.de off.vi.li.6.†Qñ ãt cẽseat̃ cõcessa hæc libera ptãs,dicit Io.An.hic,q tũc solũ,cũ hoc spãlr̃ exprimit̃,vt in l.quã Tuberonis.§.alia,ff.de pecu.nã in verbis gñalibus ñ venit hæc ptãs:secus ãt dicit ipse,si dñs ꝓmittit hr̃e ratũ & gratũ qcqd ꝓcurator fecerit. nã ꝑ hoc nõ dat̃ libera ptãs,sed ad maiorẽ declarationẽ hęc cl'a solet apponi l.1.ff.de offi.ꝓcu. Cęsa.& ibi hoc seq̃t̃ Bar.post alios, licet aliud senserit ĩ l.ꝓcurator cui gñalr̃ libera,p̃al.sed tene primũ;& vide qd dixi in c.cõtingit, de trãsac. & no.hoc dictũ. Itẽ aduerte in eo qd Io.An.dicit liberã ptãtẽ ñ trãsire,nisi spãlr̃ exprimat̃. dic q req̃rit̃ spãlis exp̃ssio ꝑ verba æqpollẽ

d tia.[d] nã si sit dcm̃:do tibi plenã administrationẽ seu ptãtẽ, vł data libera ptãs,vt no.Bar.in l.si ꝓcurator, C.e.& ibi vł tex.iun. gl.vt ĩ d.l.ꝓcurator cui gñalr̃ libera.Idẽ dic vt dixi si dat̃ ꝓcuratori ptãs,vt posset facere ea q̃ dñs posset ĩ propria ꝑsona,vt no.Bar.ĩ l.ꝓcurator cui gñalr̃ libera,& in d. §.Luci⁹ licet qdã ꝯ;qd pleni⁹ examino in c.fi.de dila.& hęc faciũt ad declarõnẽ.c.q ad agẽdũ,p̃al.Et ĩ fi.gl.dic vt hodie hr̃ ĩ c.si duo,e.ti.li.6.& ĩ c.pe. e.ti.vbi hr̃ q d dicẽdũ,qñ dant̃ duo ꝓcuratores simpl'r vł insolidũ.In gl.fi.ĩ fi. Et ꝑ hoc notãter dicit Spe.ĩ ti.d actore vniuersitatis,in ver.sed pone,q si aliqs fuit cõstitut⁹ sub noĩe syndici,actoris,ꝓcu.& negotiorũ gestoris, ñ tenet̃ ad petitionẽ aduersarii eligere alterũ ex illis: qa satis ẽ,q ex tenore istr̃i appareat q dñs seu ꝯstituẽs voluit sibi dare ptãtẽ agẽdi & r̃ndẽdi. vñ cẽsẽd⁹ ẽ syndic⁹ seu ꝓcurator s̃m mãm subiectã ꝯtẽtã ĩ

3 instr̃o,vt hic in tex.†Et ꝑ hęc dixerũt hic Doc.q si qs ꝯstituit ꝓcuratorẽ ad lit.cõt. &vt in cõsecutiuis ꝯstitueret aliũ ꝓcuratorẽ,q poterit iste ꝑ se totã litẽ agere, cõsiderata poti⁹ intẽtiõe,q̃ verbis. nã voluit istũ p̃ferre aliis. vñ ꝑ illã cl'am voluit eũ exonerare, ut nõ teneret̃ per se prosequi.

S V M M A R I V M.

1 *Metus p̃sumitur in ꝑsona carcerati aliqd ꝓmittẽti.* 3.

2 *Saluumconductus concessus alicui , intelligitur vt ducatur ad locum vbi possit secure morari.*

Carceratus quando vult aliquẽ ꝯtrũ facere nõ sufficit q relaxetur à vinculis ,& custodiatur ibi ꝑ famulũ.

3 *Carcerati an possint testari,vel aliquẽ cõtractũ facere.*

Cõdẽnatus capitaliter, nõ põt ẽt ad pias causas testari.

4 *Procurator ad agendum, intelligitur ẽt datus ad defendendum; sed quid si est posita dictio taxatiua? n. de infra nu. 5. & infra c.constitutus, ad finem.*

6 *Filia quæ nupsit inuito patre, an possit compellere patrem ad eam dotandum?*

Statutum quod filia dotata &c. non habet locum in illa,quæ nupsit sine dote inuito patre.

C A P. X.

ACcedens. Prouidere dẽt iudex in cã m̃ri monialis,q cõstituẽs ꝓcuratorẽ gaudeat plena libertate. Et primõ ꝓuidet libertati mulieris. Scd'õ citat ad cãm ibi: *tu ergo.* Cas⁹ lr̃alis.qdã;nobilis m̃r D. noĩe d Massa Lucanæ diœcesis,noĩe filii sui ꝯxit sponsalia cũ Vbaldo ciue Pisano noĩe filię ipsius Vbaldi filius ipsis sciẽtibus arrha forsitan hincinde apposita.qa nobilis ipsa forsitã nolebat p̃ficere qd cõuenerat cũ dicto Vbaldo,idem Vbaldus detinebat eã sub ptãte sua sign̄atũ fuit hoc dño Papæ.vñ mãdat dicto Vbaldo,quatenus nobilẽ illã restituat pristinę libertati,& ipsã reduci faciat securè ad castrũ de Massa Lucanę diœcesis,vt ibi existẽs libera ꝓcuratorẽ liberè ualeat ordinare,q corã p̃p iustitiã suã ꝓsequat̃. & ip̃e idẽ Vbaldus sup sp̃õsalibus,q̃ dñr cõtracta inter filiã suã & filiũ dictæ nobilis,

a *Asinum meum.* Adde Alex. consi.46. 4.lib.

b *Cum libera.* Adde Alex.consi.22.1.lib.

ZACHARIAS. Adde, q cõstitut⁹ gñalis ꝓcurator cũ libera hr̃ pro ꝓcuratore spãli,no.Bal.in l.illud.§.1.C.de mulie.& ĩ quo loco,lib. e1.& Spe.ĩ ti.de ꝓcu.§.1.ver.Itẽ opponit̃,& p̃t oĩa q̃ diligẽs pr̃sa faceret, õ alia. not. Bar.fin. ĩ l.si ꝓcurator,col.2.ad fi. ver.circa istã ptẽ el 2. ff.d cõd.ind.

ANT. FRAN. Circa hoc de ꝓcuratore cũ libera,dicas q p̃t cõstitui, & qualr̃ ẽt cõstituat̃ hr̃ in l. procurator cui libera, ff.de ꝓcu.& dicas,q talis procurator cũ libera constitutus ẽt ad vnã cãm tm̃ p̃t deferre iur̃m ꝑ c. q ad agẽdũ, d ꝓcu. in 6.& hr̃ ꝑ Bal. ĩ l.iusiurandũ,in §. procurator, in 1. col.in fi.ff.de iureiu. & in l.q Romæ,in §.Callimachus, ff.de verbo. ob.& adde,q procurator cũ libera dat⁹ ad lites ñ p̃t recipere solõnẽ. l. hoc iure, & ibi Doct.no.ff.de sol.& no.in l.si ꝓcurator,ff.de condi.inde.& no.idẽ Bar.in d.§.Callimach⁹.& tene mẽti, q procurator cũ libera,& ꝓcurator oĩm rerũ sunt pares ĩ ptãte, ñ ãt ꝓcurator bonorũ,vt est gl.& ibi Doct.not.in d.l.si ꝓcurator,de condi. inde. & ꝓcur. cũ libera siue sit gñalis,siue spãlis p̃t rẽ dñi obligare,& illã ẽt pignorare; al's non,nisi dñs eẽt solitus eã obligare: vel nisi pecunia eẽt versa ĩ rẽ dñi.l.1.& ibi gl.& Bar. C.si res alie.pig.da.sit.& hr̃ ꝑ gl.in l.solutũ,in fi.& in l.peteñi.ff.de pig. act. verũ ãt talis ꝓcurator posit trãsigere,vide ẽt Pau.de Ca.ĩ cõs.216. inci.Circa primũ q̃situ. & an ꝓcurator cũ libera ad vẽdendũ posit vẽdere rẽ minori p̃cio q̃ valeat, dicas q sic dũmõ dolũ ñ cõmittat: qa tũc teneret̃ dño ad interesse,vt ꝑ Bar.in d.l.ꝓcurator,cui libera, in vlt.q.ff.d ꝓcu.& ꝑ Lãf.de Ori.in trac.d arbi.in 1.pte.in e.col. & tene mẽti,qd dicit Bal.in ti.d pa.cõstã.in §.oĩa,in fi.in vł seu.vbi dixit q ꝓcurator cũ ptãte faciẽdi qcqd viderit expedire dr̃ esse cõstitut⁹ cũ libera.& adde ẽt q ꝓcurator cõstitut⁹ ad cãm,quã dñs eẽt habitur⁹ cũ tali,intellr̃ si ẽ sibi data libera eã hr̃e quo ad instãtiã: secus,si sit cõstitut⁹ cũ libera ad certã cãm exp̃ssã; & vide Bar.in d.§. Callimachus, & tene mẽti q ꝓcurator ẽt gñalis cõstitut⁹ cũ libera ñ p̃t donare.l.ꝯ iuris.§.fi.ff.de pac.& no.Bal.in l.4.C.de noua. & hr̃ per Bar.in d.l.ꝓcurator cui libera.& circa id qd dictũ est.ẽ.an tali ꝓcuratori cõstituto cũ libera posit solui, vide ẽt Bar.ĩ l.vero ꝓcuratori,in prin.in 2.q.ff.d sol.& ꝑ Ale.in l.rescriptũ,ĩ §.fi.ff.de pac.

c SEB. SAPIA. Spãle mãdatũ. Vide Bar.in l.si ꝓcurator,ver. Idẽ fortè,C.de proco.Abb.in c.fi.de dilatio.Bar.& alios in l.1.ff.de off. ꝓcura.Cæsa. & Fel.in c.nonnulli.§.sunt & alii,in prin.ĩ.de rescrip.

d Aeqpollẽtia. Add ꝓ hoc q dicit Fed.sup ma c.statutũ d resc.ꝯ.i.58.

a Securè morari. Adde Pau. de Ca. conſi. 176. in ſecundò impreſſis.
b SEB. SAPIA. Sua libertate. Facit qđ dicit Bart. in l. vtimur, ff. de ſep. vio. vbi dicit q ſecuritas data veniēdi intellř data ēt redeun di: quia non dicitur ſecurè venire, qui tutè redire nō poteſt, & idem dicit Abb. in c. ego de iureiu. vbi Fel. col. 3. ver. in tex. ibi, in eundo. ZACHARIAS.

pcuratorē idoneū ad pñtiam Papæ trāſ-
mittat, & plenā hēat ptātē ad agendū, &
1 ad defendēdū. B. † Not. 1. q detētus iniu-
riosè & violēter, dř quodāmō ſub ptāte
detētoris. vñ ſi aliqd agit cū ipſo detēto-
re, pōt poſtmodū allegare metū, & reſcin
dere illū actū per actionē, qđ metus cā,
vt hic pbať, & in l. q ī carcerē, ff. qđ met.
cau. Scdò no. q ad offīū iudicis ptinet p
uidere partibus de loco ſecuro, vt & gau-
deant plena libertate. nā intereſt iudicis,
ne iudiciū ſit fruſtratoriū, qđ poſſet ɔtin-
2 gere, ſi poſtmodū allegareť met⁹. † Tertiò
no. & tene mēti, q is q teneť aliquē reſti
tueť libertati, ñ liberat ab oblōne ſimplř
illū relaxādo in ſuo territorio: ſed dēt il
lū facere ſecurè perduci ex territoriū ſuū
ad locū, vbi poſſit ſecurè morari [a]. nā dū
ē in territorio aduerſarii, nō dř eē in ſua
libertate, [b] cū poſſit de facili detineri, ar.
opti. in c. fi. de reſt. ſpo. & in l. liberatiōis,
cū l. ſeq. de ver. ſig. vbi tex. no. dicit q ñ dř
liberat⁹, q relaxať à vinculis, ſi cuſtodiť in
publico; & facit hoc ɔ practicā, quā ſolēt
pleriq; adhibere. nā ſi detētus in carcere
vult aliquē ɔctū facere, faciūt ipm exhi ē
carcerib⁹, & cuſtodiť ibi p familiā. nā cer
tè iſte ñ pt dici liberat⁹, vt hic, & in d. l. li
beratiōis, cū ſeq. no. Bar. in d. l. q in carce
rē, & facit ēt notabiliter iſte tex. vt ñ ſuffi
ciat ex territoriū pduci, niſi pducať ad
3 locū ſecurū. † In gl. 1. ibi: *in quo nulla poſſit
eſſe formido*. Sed qro, nūqd idē ſit in capti
uo, vel obſide, ſeu detēto ɔ volūtatē ſuā,
vt ñ poſſit pcuratorē cōſtituere ſeu alios
ɔctus facere? [c] Hoſ. tenet hic q ſic. quēad
modū nec teſtm̄ facere pñt, vt i l. obſides,
ff. de teſta. ſed poſteà vř Hoſ. ſe reſtringe
re ad actū, q geriť cū ipſo detētore. ſed tu
in hoc articulo dic pleni⁹ & clari⁹, q aut
qs ē captiu⁹ apud hoſtes; & tūc iſte cū pdi
derit libertatē, nō pt neq; teſtari, neq; ali
quē actū vt liber hō facere, vt in l. eius, ff.
de teſta. & in l. diu⁹, ff. de iur. fiſ. Aut ē de
tēt⁹ iniuriosè ī carcere priuato, puta à la
tronibus, vł aliquo tyrāno; & tūc ſi aliqd
agit cū ipſo tyrāno detētore, pōt poſtmo
dū allegare metū, & facere actū reſcīdi, [d]
vt in d. l. q ī carcerē, & ar. hic. ſed cū alio q̄ cū iſto detētore
pt ɔhere. Itē pt in carcere teſtm̄ facere, vt l. metū. §. ſed licet,
ff. qđ met. cā & in l. nā & Seruius, iūcta gl. đ neg. geſt. & no.
in d. l. q in carcerē. aut ē qs detētus in carcere publico, & iu
ſtè; & tūc ſi ē dānat⁹ pęna capitali, ñ pt aliqd agere tanq̄ li
ber; qa ē effectus ſeru⁹ pœnæ, & bona ſua veniūt ad ſuccedē
tes ab inteſtato, vt in auť. bona dānatorū, C. de bo. dā. leg.
& not. in l. q vltimo ſupplicio, ff. de pœn. vñ talis ēt ad pias
cās [e] nō pt diſponere, vt no. cōcludit Io. An. in c. 2. de vſu. li.
6. qđ not. & tene mēti. aut ñ ē ſic dānatus, ſed in carcere ad
tps; & tūc pt ɔhere, & alios actus agere, vt no. in d. l. q in car
cerē; & tenet ibi Bar. q ēt cū illo, ad cui⁹ petitionē retineť,
pt ɔhere: qa ñ pt allegare metū, ex quo iuſtè teneť in carce-
re, arg. in l. ſi mulier, ff. qđ met. cā. aut teneť qs apud alios vt
obſes: & tunc ſi loqmur in obſide ppriè ſūpto; vt ille q dať
p aliqua ſecuritate ab hoſtibus; & iſte interim pdit liberta
tē. vñ nō pōt aliqd diſponere, vt liber, nec facere teſtm̄; ita
loquiť l. obſides, ɔ alle. vt ibi not. ſecus aūt ſi vna ciuitas dat
alteri ciuitati obſides: vel vnus nobilis alteri. nā illi nō per
dunt libertatē; nec pñt ſic dari vt ſint ppriè obſides, vt no.
gl. in l. 2. C. de patribus q filios diſtraxerūt, & Bar. in d. l. ob
ſides; facit qđ le. & no. in c. ex reſcripto. ɔ. de iureiu. In gl. fi.
ibi: *ut poſſit ēt defendere*. Sentit iſta glo. q pcurator datus ad
agendū, ad hoc q dicať idoneus, dēt ēt hře ptātē ad rñden
dū, ſeu defendendū ipm cōſtituentem, ſi recōueniret à reo;
4 hoc ēt vř innuere lřa iſta in fine. † Sed circa hoc q̄ro de duo
bus. primò qd ſi ſimplř fuit pcurator datus ad agendū? gl.
notabilis in l. mutus, in §. pœna, ff. e. ti. dicit q per ɔñam vř
hře mandatū ad defendendū. [f] rō: quia procu. ad agendū nō
admittiť, niſi pmittat defendere dñm, ſeu pro eo rñdere, ſi
recōueniret, vt hic, & in l. vnica, C. de ſatiſ. ergo in dubio vř
ad oīa deputatus, ſine qbus agere ñ poſſet, ar. in c. pterea, &
in c. prudētiā, de offi. dele. & in l. ad legatū, & in l. ad rē mo
bilē, ff. de pcu. Hoc limita, niſi dareť ex parte rei: quia tunc
cū ptās defendendi dēat eſſe principalis, ſi dať ad agēdū nō
valet pcuratoriū, vt probať ſm vnū intellm̄. ɔ. eo. c. cōſtitu-
5 tis. † Scđò dubitať, quid ſi procurator cōſtituiť ab actore ad
agendū tm̄; ita, q conſtituiť cū dictione taxatiua? dixerunt
quidā in d. §. pœna, q hoc procuratoriū non eſt ſufficiens.
Sed Bar. ibi ɔ, & melius iudicio meo. nā licet procurator nō
poſſit hoc caſu defendere dñm vi mandati pōt tñ eū defen-
dere tanq̄ quilibet defenſor pſtita cautione. nā quilibet ſi-
ne mandato pōt defendere aliū, dūmodo pſtet cautionē de
iudicato ſoluendo, vt no. in c. 1. ɔ. eo. Et ideo aduertēdū eſt
ad modū opponēdi. aut. n. dř: Non valet procuratoriū: quia
non hēs mandatū ad defendendū; & nō eſt congrua oppoſi
tio. aut dř: Nō dēs admitti, niſi pmittas defendere; & tunc
aptè excipitur, vt in d. l. vnica, & hic. ad euitādas tñ opi. ſis
cautus, vt ſp procurator ex parte actoris conſtituať ad agen
dū, & rñdendū, ſeu defendendū, vt hic Papa cōſuluit iſti no
bili, & notabis pdicta: quia limitant iſtū tex. ſuper quo Do
6 ctores ſimpliciter tranſiuerunt. † Et in fi. gl. & per hoc dicit
Io. And. q ſi filia contraxit matrimoniū inuito patre, dum
modò ſibi idoneum elegerit, pōt agere ɔ patrē ad ipſam do
tandā; & de hoc habes duas glo. notabiles ſemper menti te
nendas: vna eſt 32. q. 2. c. fi. & alia & plenior in c. vlti. 36. q.
1. & huic iuri canonico ſtatur, vt no. in c. 1. de deſpon. im-
pub. & quāquam Doct. noſtri vbiq; ſimpliciter tranſiuerint
cum opi. illarum gl. tamen ego ſemper ſum ſolitus illas li-
mitare [g] ſecundum not. per Bar. in l. obligamur, ff. de act. &
oblig. & in authen. res quæ, C. communia de leg. vbi diſtin-
guitur, quod aut filia nupſit promiſſa dote; & habeat locum
hæc opin. Canoniſt. aut nupſit ſimpliciter nulla promiſſa
dote; & non poteſt agere poſteà contra patrem pro dote.
ratio: quia pater non obligatur ad dotandum filiam; ſed
iudicis officio compellitur ad dotandum, vt filia poſſit nu
bere, vt in l. qui liberos, ff. de ritu nuptia. & in l. fin. C.
de dot. promiſſ. ſed quando filia iam nupta eſt ſine dote,
cedat

c Seu alios ɔctus facere. Adde Alex. cōſ. 127. inci. viſo inſtrō locatiōis, col. 2. ver. nō ob. vol. 5. Iac. Rebuf. in l. nemo carcerē, nu. 3. & ibi in apoſti. Celſi, C. de exac. tribu. li. 10. Lafr. in c. qm̄ ɔ. §. ſtatuimus, ver. cū feſſiones, nu. 14. & ibi in apoſt. Bene. uadi & Celſi. ɔ. de pba. & ibi q ɔctus i carcere facti ualeant, q qñ. ANT. FRAN. Circa hoc đ carcerato an poſſit ɔhere, & ualeat ɔctus factus ab eo, uel poſſit teſtari; dicas, q rřr nō pt ɔhere. l. q i carcerē, ff. qđ met. cau. qđ dicit Bart. ibi eſſe verū, cū eo q detinet eū i carcere. Itē dicit verū ibidē, ſi iniuſtè detineťř ſecundo quo ēt p Bar. in l. q à latronibus, in prin. in 2. op. ff. de teſta. & in l. q neque, in §. ſolutū, ff. de uerb. ſig. nec pdeſt ipm exhi đ carcere, dū ɔhit, ex quo hēt cuſtodes, nec ire poteſt dū velit, ſm Bar. i d. l. q in carcerē. vbi ēt p Alex. & p An. in l. nemo carcerem, hic alle. & eodē mō dicas de teſtō, ut p gl. in d. l. q in carcerē, & p Bar. i d. l. q à latronibus. an at dānat⁹ ad perpetuū carcerē poſſit facere teſtm̄, uide Bal. i l. 1. in 4. col. in uer. ſed qd in dānato, C. đ ſacroſ. ec. ubi tenet q ſic. cōis tñ opi. ē in ɔriū, & no. oēs in l. 2. ff. de pub. iudi. & de clerico dānato ad ppetuū carcerē an poſ. teſtari, uide d. Abb. referētē uarias opi. & cōcludētē q nō, in rub. de teſt. & uide Bal. in l. 1. in uer. & nor. hāc l. C. q nō poſ. ad libe. perue. & uide Bal. in l. ab eo, in 2. co. C. qāo & qñ iud. ubi ponit qualř carceratus poſſit pcuratorē cōſtituere. & adde q ille dř carcerari, qui aliquo mō cōſtringiť, q exire ñ poſſit. l. ſuccurriť, ff. ex qb. cau. ma. & hř p Bal. in l. fi. C. de apt. & hř in c. nup. đ ſen. exc. & p Alex. in l. ſi ne certo, in §. cuſtodiā, ff. cōmo. & Bal. in l. unica, in 2. col. C. de cōfeſ. & i l. admonēdi, in 9. col. ff. đ iureiu. & p Ang. in d. l. q i carcerē.
d Actum reſcindi. Adde Oldra. conſi. 97.
e Ad pias cauſas. Adde Roma. conſil. 164.
f Ad defendendum. Adde Alex. conſi. 184. 2. libro.
g SEB. SAPIA. Limitare. Limitat ēt d. Abb. in c. 1. ɔ. de adul. qñ filiæ inuito uel inſcio pře nuberet indignos ſed no. diligētes, q ſi filius capit uxorē inſcio pře ēt indignā, no eſt iuſta cā exhęredationis, ita dicit gl. i l. 3. §. ſi emācipat⁹, i uer. exhęredare, ff. đ bo. poſ. ɔ tab.

a Cessat ratio. Adde uidendum eundem consi. 11. & Pau. de Ca. consi. 131. in primo impressis.

b Eam alere. Adde eundem consi. 84. Ru. consi. 417.

ANT. FRAN. An & qñ maritus teneatur uxorem alere, dicas q uxoré ét indotatā tenet maritus alere, si modo nullā dotem marito promiserit: quia sibi dēt imputare maritus, cur eam sic indotatam duxerit. l.fi. C. de diuor. & uide Inno. in c. p tuas, de dn. inter uir. & uxo. & Bald. in addit. Spe. in ti. q. fi. sint leg. in uer. uxor: secus uerò si ipsi marito fuit dos promissa. & non data: q2 tunc uxorem alere nō tenetur, ut p Bal. in l. fi. C. ad uell. imò nec tunc illam tenetur prosequi affectiōe maritali, ut per Doct. in d. l. fi. & per Alex. in l. si cum dotem. §. sin aūt in seuissi. mò, ff. sol. ma. & p Bal. in l. ꝗ diuisione, e. ti. & in l. pro oneribᵉ, C. de iur. dot. & uide gl. ad hoc sing. in auth. de non eli. secūdò nub. in §. 1. sed si doté promissam uxor non soluat: quia forsan non hēt, vñ soluat: tūc est alenda à marito: quia non tenetur nisi inquantū facere pōt: & eodē modo si pater mulieris p ea dotem promisit, & non habeat unde soluat, ut in l. si cū dotem, in §. si maritus, & ibi Doct. not. ff. sol. mat. & uide ad hoc Alex. in l. si donaturus, in §. 1. ff. de cōdi ob cām. sed si mulier hēt matrem, & nō sit dotata; tunc debet ali à marito, ut in l. obligamur, & ibi per Alex. post Bar. & Doc. ff. de a&. & ob. & uide de ma per Alex. plenè in consi. 40. in 4. parte consiliorū. Et adde q maritus tenet uxoré alere, qñ est dotata, ét si iurasset non alere; ita Bal. no. in l pactū, in fi. C. de colla. imò maritus nō alens uxorem perdit usuras seu fructus dotis nō solutæ, quos & quas petere pōt, si eam aluerit, ut in l. insulā, in §. usuras, & ibi plenè per Bar. Imo. Alex. & Doct. ff. sol. ma. & qñ maritus alit uxoré, dēt alere de bonis suis, & non de bonis uxoris, ut per Inn. in c. peruenit, de emp. & uen. qđ est uerum, si soluit ei doté, ut hꝛ in l. credito, in §. si inter, & ibi per Bal. ff. mand. & an teneatur eā alere infirmā, & adhibere medicos, & quos medicos, uide per gl. & Bar. & Doc. in d. §. sin aūt in seuissimo, & in l. qđ in uxoré, C. de neg. gest. & per Spe. in ti. qui fil. sint le. in §. 2. in uer. nunc dicamus de uxore, & hꝛ in l. si stipulata, in §. si uxor, ff. de do. int. ui. & ux. & an maritus pro alimentis præstitis uxori ꝰ obligatū sibi ad doté habeat actioné ad repetendū, uideas In. de Imo. & Alex. plenè in d. l. insulā, in §. usuras, ff. sol. mat. Et adde ét, q maritus nō dēt alere uxoré, q̄ sua culpa nō est in seruitio mariti, ut ē gl. quā ibi doc. no. in c. significasti, de diuor. & uide Bal. in l. 1. C. de leg. & per Alex. in d. §. sin aūt in sæuissimo. Et adde ét q maritus non alens uxoré, uel non tractans eam affectione maritali, est excōicandus, ut dixit gl. quam ibi Doc. no. in l. si cū doté, in §. si maritus, ff. sol. mat. Vtrū aūt maritus uagabundus teneat alere uxoré nolentem eū sequi, sed nolētem stare, ubi sibi placet, honestè tn̄ uide Bal. in l. pe. C. de oper. lib. Et adde ét q maritus rixosus cogitur alere uxoré extra domū, si cum eo nolit habitare; & ita tenet Ray. de Forli. in l. Caio, in § fi. ff. de ali. & cib. leg. & facit l. si cōuenerit, ff. pro soc. & tenet Bal. in l. 1. C. de leg. alıàs non tenetur eā alere extra domū; de quo per Spe. in ti. dē spon. in §. postremò, in uer. quid de expensis. & hꝛ per d. Car. in cle. 1. in §. q. de usu. & alimenta quæ sunt uxori præstanda, dēnt ei præstari sm quantitaté dotis; & sic cōmodius & honorabilius dēt ali, quę habet amplā doté, quā illa quæ hēt paruā doté; de quo per Bal. & Alex. in d. §. sin aūt in seuissimo, & per Bar. in l. qđ in uxoré, C. de neg. ge. & per d. Abb. in c. sa lubriter, de usu. ubi dicit simplr ibi esse casum, q maritus debet alere uxorem scđm qualitaté dotis.

a cessat rō [a] cōpellendi patré; siꝫ in alimē
tis pstandis. nā iudicis offō cōpellit alere
filiū, vt in l. si qs à liberis, ff. de lib. agno.
tñ si filius pōt cōmode aliunde sibi quęre
re alimenta, cessat cōpulsio paterna, vt in
l. proximè allega. Sed qñ filia nupsit sine
b dote, tenet maritus eā alere[b] de suo hono
rificè, vt aleret filiā, in aut. quib. mod. nat.
effi. legi. §. pe. not. Inn. in c. per vestras, de
dona. int. vir. & vxo. & hęc notabis. nō tñ
p hoc excludit filia à bonis paternis: sed
post morté patris debet succedere, & hēt
ad minus legitimā suā, quemadmodū & 1
masculi, vt in l. maximū vitiū, C. de libe. c
pre. & in aut. de hær. q̄ ab inte. dese. Et puto,
q si statuto caueat, q filia dotata non
succedat cū masculis, ñ hēt locū i hac mu
liere, q̄ nupsit sine dote iuito pře. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Clericus licitè se absentat causa study; debet tamen habere licentiam ab Episcopo.*

2 *Confessio procuratoris generalis nocet ipsi domino.*

3 *Procurator potest petere inducias in his, in quibus probabiliter dubitat ad consulendū dominum absenté.* 5.

4 *Procurator, an dominus debeat citari, adeò ut unius procuratorum contumacia habeat nocere?*

6 *Induciæ breuiātur uel dilatātur scđm cōsuetudiné loci.*

CAP. II.

Dilectus. Si procuratori ge
nerali denegātur
induciæ ad consulendum dñm
ex cā probabili absentem, pote
rit procurator appellare. Prima pars nar 4
rat grauamen appellantis. Scđa dat iudi
cē, ibi: *quocirca*, & quotidie allegat p Ca
nonistas & legistas; & est bo. tex. Casus li
teralis. Magister Laurētius rector ecclīæ
de Anna, volēs venire Bononiā cā studii, d
cōstituit quendā suū procuratoré gñalē
ad oia sua negotia procuranda; & sic ve
nit Bononiā. Quidā presbyter. R. noie ꝰ
ipsum super dicta ecclia lras impetrauit.
fecit ipm citari apud ecclesiā ipsam. pro
curator eius gñalis pro eo petiit terminū
sibi dari, intra qué dictū magistrū consu- c
lere posset, vtrū deberet cedere vel cōten
dere; qđ cū iudices facere denegarent, ad
sedē apo. appellauit. vñ mādat Papa, qua
tenus, si est ita, quicquid factū est post ap
pellationé, debeat in irritū reuocari. Ber.
1 †Not. primò q rector ecclesię probabili-
c ter se absentat ab ecclia cā studii[c]; ad hoc
c. cū ex eo, de elec. lib. 6. & c. fi. de magi. de
bet tñ petere licentiā ab Epo, vt no. in c.
relatū, de cleri. non resi. & in d. c. cū ex eo.
Scđò not. ibi: *procurator ipsius generalis*, q
absentans se à loco ex cā probabili, nō te
neř cōstituere pcuratoré cū spāli manda
to: sed satis est cōstituere procuratorem
gñalē; & de hoc procuratore gñali dic vt
leg. & not. in c. qui ad agendū, de procur.
2 lib. 6. † Tertiò no. q procurator gñalis te
netur rñdere pro dño. vnde confessio sua
nocet ipsi dño, vt in c. suborta, de re iu. &
3 in l. non solū, ff. eo. Quartò no. † q pcura
tor interrogatus super his, de quibus pro
babiliter dubitat, pt petere dilationé ad
cōsulendū dñm absenté, licet dñs multū
distet à loco iudicii, vt colligiř hic iuncta
4 suprascriptione; & de hoc. ī. latius. † In gl.
1. ibi: *per suū procuratoré*. Pōdera gl. sentit
.n. q pcurator istius fuit principaliter &
prima vice citat9. vñ reuoco in dubiū, nū
qd sufficiat prima vice citare pcur. ita, vt
d ɔtumacia pcu. possit nocere dño[d] absēti?

ZACHARIAS. c Cā studij. Adde Bar. in l. si qs Titio, ff. ex qb. cau. ma. & ibi per eū, quid de illo qui non est studiosus. cui addo Ang. in addi. ad Bar. in l. fina. C. de ann. & trib. lib. 10.

ANT. FRAN. Circa hoc de absente ex cā studiorum, dicas q talis dř absens ex cā pbabili & legitimè defensus non restituitur; sed nō legitimè defens9 pōt appellare, si vult, & pōt ét restitutioné in integrū petere ad tota cām; de quo uide Bart. in l. fi. in 2. col. in uersi. uenio ab secundam absentiā, ff. de in integ. & adde q sūt quinq; gña absentiarū; de quo p Spe. in ti. ꝺ sen. in §. iuxta, in uer. est ét nulla, & in §. qm, in uer. porrò. & uide etiam gl. mag. in uer. appellare, i d. l. fi. de in integ. rest. & qñ absentia dicatur probabilis & necessaria, uide etiā Bal. in l. ab eo, in ulti. col. C. quō & qñ iu. & no. in l. antepe. ff. ex qui. cau. ma. & uide ét per Spe. in ti. de in inte. rest. in prin. in uer. sciendū est. ubi etiam ponit de absente ex causa peregrinationis. Quis auté possit dare licentiam clericis & monachis eundi ad studium, dic q eorum superior, etiam si nō sit Eps. uide gl. in c. licet canon, de elec. lib. 6. in gl. pe. & hꝛ in cle. ne in agro, in §. sanè, el 2. & ibi per d. Car. de sta. mo. in 7. q. Et adde, q clericis licitum est studiū scientiarum secularium propter scire, non autem propter sequi, c. cū ergo, & c. legitimus, & c. si quis, & c. qui de mensa. 36. di. dicitur tñ in c. nonne, ea. di. q studium scientiarū secularīū est quædam uanitas. & inquantum dř hic de eo, qui nō est studiosus, adde q non sufficit diu stetisse in studio, neq; diu studuisse, nisi quis bene studuerit, ut est gl. in l. unicuiq;, C. de proxi. sacro. scri. lib. 12. quæ dixit, q qui parū studet, parū proficit; & uide aliā gl. in c. cū ex lrīs, de in integ. rest. Et adde q studia diuersa sunt necessaria ad acquirēda necessaria huius uitæ, ut in c. clericus. 21. q. 1. & quæ sunt consideranda & seruanda per eū, qui uult optimè studere; uide per Pau. de Lea. in proœ. cle. in uer. cōmutantibus, & per Host. in c. 1. de offi. primice. Et adde q studium generale fit ex priuilegio Papæ, uel Imperatoris, uel ex consuetudine, ut per do. Car. in cle. 2. in §. fi. de magi. & quæ sint studia generalia, uide gl. & do. Car. in cle. dudum, in §. ab olim, in 15. q. & seq. de sepul. & ibi loquitur de studio Paduano, & Senensi. & dicit ibi in 5. q. q studium Paduanum non habet memoriam in contrariū; & ideo dicitur generale, & de huiusmodi studiis generalibus uide etiā per Bar. in proœ. fforum. & ibi ét dicit. q studium Romæ fuit cōcessum ab Inno. IIII. & illud studium dř tñ esse studiū legitimum: alia uerò dicuntur esse uel ex priuilegio, uel ex consuetudine, ut. ī. de quo uide in l. 1. & ibi etiam per Scrib. in rub. C. de stud. lib. ur. Ro. lib. 12.

d Nocere domino. Adde Alex. consi. 94. 2. lib.

SEB. SAPIA.
a Procuratoris. Vide Abb. in c. cum deputati, in versi. & ꝓ hoc dubio. ꝫ. de iud. Alex. in l. 3. C. de procur. latè Fel. in c. 1. co. 3. ver. nihilominus, tene opi. Ab. ꝫ. vt lite. non contest. vbi de ueritate eorum, quæ dicit Abbas hic.
b Petit inducias. Adde quod uoluerunt do. de Rot. hoc eo. tit. in nouis.
c Quod maritus. Adde videndum. Roma. consi. 446.
SEB. SAPIA.
d Pro contumace. Vide Abb. in c. 1. ꝫ. de iudi. & in c. prout. ꝫ. de dolo & contu. Bar. in l. consentaneum, in fi. C. quomodo & quādo iu. & facit ꝙ non dicitur ne misse qui non steterit. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu. tut. quam regulā exornat Fel. in c. in præsentia, in 43. col. de proba.
e Tanquam contumax. Adde Oldr. consi. 398.
ZACHARIAS.
f Absq; alia citatiōe. Adde de hoc plenè per Lanf. de Oria. in c. quoniā contra, in uer. expensæ. n. 21. & ibi in apost. Celsi in uer. sine aliqua citatione. ꝫ. de proba. & Alex. in l. ab executione, ff. de appel.
SEB. SAPIA.
g Iuribus uxoris. Quod uxor possit habere bona triplicis generis, ui de concord. per Corsetum in suo repertorio, i uers. uxor, col. fina.

& in hoc dic, ꝙ aut dn̄s est absens; ita, ꝙ cōmodè citari non pōt, & tunc pōt & dēt citari procurator, si quē dimisit, vt ꝓbať in l. 4. §. prætor ait ff. de dam. inf. no. gl. in c. causam, de do. & contu. & hoc casu pōt 6 intelligi iste tex. iuncta gl. aut dn̄s pōt cō modè citari; & est pulchrū dubiū, nūquid citatio possit principiari in personā procuratoris; & hoc dubiū tractant legistæ, in l. 3. C. eo. & si procurator velit rn̄dere, non est dubiū ꝙ valebit iudicium: sed dubiū est, nunquid ipsius cōtumacia noceat dn̄o, qui nō fuit citatus? & in hoc fuerunt opi. Bar. tn̄ in l. quāuis, ff. de dam. infec. & sentit in d. l. 3. dicit, ꝙ contumacia procuratoris[a] nocebit dn̄o quo ad interponendū primū decretū, ar. in l. illa, quāuis; sed quo ad interponēdū secd̄m decretum dēt citari dn̄s. Sed gl. no. in d. c. cām, dat theoricā, vt sp à principio citeť dn̄s, si commodè citari pōt: sed in defectū dn̄i est recurrendū ad procuratorē. & illā theoricam cōmendat Bar. in d. l. 3. & mihi plus placet quā præcedens conclusio ꝑ tex. in d. §. prætor ait. vbi primū mandať, vt denūtiatio fiat dn̄o: sed in defectū dēt recurri ad ꝓcuratorē. Quid aūt si dn̄s citatus constituit ꝓcuratorē, qui cōparuit & assumpsit in se litē. demū citať dn̄s ad certū articulū & nō ꝓcurator, nunquid teneatur dn̄s cōparere? dic ꝙ nō: quia ex quo semel in cā cōstituit ꝓcuratorē, iā declarauit animū suū ꝙ ꝑ ꝓcuratorē volebat esse in iudicio; ideò debat citari ꝓcurator, & non dn̄s. nā dn̄s nō cōpellitur ꝑ se esse in iudicio, vt in l. 1. ff. eo. & hanc conclusionē firmat Bar. in d. l. quāuis, & in l. 1. C. de sen. & interlo. om. iu. qđ intellige, nisi ex cā citetur dn̄s; puta ꝙ iustior est, quā ꝓcurator, & citať vt veniat ad rn̄dendū positionibus, vt in l. fi. C. eo. ti. & qđ leg. & no. in c. 1. de iud. lib. 6. & hæc notabis: quia quotidie accidunt. † In gl. fi. ibi: *vnde consulere debebat dominū*. Sed ꝯ hoc & ꝯ tex. op. dn̄s 1 teneť cōparere per se, aut per ꝓcuratorē c sufficientē, vt in l. 1. ff. eo. & ꝯ. c. ꝓxi. in fi. ergo imputandum est dn̄o, si nō instruxit 2 ꝓcuratorē suū sufficiēter. Sol. Inn. & Hostí. hic instant, an & qn̄ ꝓcuratori dēant d cōcedi induciæ ad consulendū dn̄m. & dicta Inn. hic refert Bar. & sequiť in l. nō solū, ff. eo. Et concludendo istorū dicta distingue sic, ꝙ aut à principio fuit citatus procurator, & ꝓbabiliter petit inducias[b] ad consulendū dn̄m: quia nō est quid imputetur dn̄o, quare non instruxit procuratorē. non. n. poterat diuinare; & ita loquitur iste text. aut à principio fuit citatus dn̄s: & tunc aut nō fuit expressum in citatione super quo esset conueniendus; & iō constituit ꝓcuratorē ḡnalē; & tunc petit etiam probabiliter inducias: quia non est quid imputetur dn̄o, vt hic, & ſm alium intellm̄. aut fuit dn̄s citatus specificè ad certā cām; & tunc non dēt habere procurator inducias ad consulendum dn̄m, an velit cedere vel contendere; nec ēt ad respondendum super meritis causæ: quia à principio dn̄s debuit procuratorē instruere, nisi emerserit aliquod nouū, quod dn̄s verosimiliter non potuit cogitare ſm Host. & bene; ſm quē Eps litigans si interrogatur super facto capituli, pōt petere inducias ad consulendū capitulū; & hoc notabis. † Et in fi. gl. No. fi. gl. singulariter; ex qua collige, ꝙ loci consuetudo est sufficiens cā abbreuiandi inducias, ēt quæ dantur condemnatis in causa pecuniaria; qđ ēt tenet Bar. in d. auth. qui semel, C. quō & qn̄ iud. & in l. si debitori. ff. de iud. vnde & hodie inualuit consuetudo, vt confitenti debitū à principio non dentur quatuor menses, sed solū 10. dies, vt not. gl. quæ sic dēt intelligi in d. l. si debitori. nā de iure cōi tā condemnatis q̄ confessis in cā pecuniaria dēt dari terminus quatuor mensiū ad soluendū, vt not. in c. quod ad consultationē, de re iud. & est tex. in l. 2. C. de vsu. rei iud. & in l. certum. §. fi. ff. de confes. & vide gl. in c. dudum, el 2. §. licet, de elec. in ver. responsionem. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Maritus potest agere pro uxore absque aliquo mandato. 5.*
2 *Citatus comparens, & sine licentia recedens est contumax.*
3 *Contumax est ille qui misit procuratorem sine mandato, licet procurator petat inducias ad ostendendum procuratorium.*
4 *Contumax condemnatur in expensis absque alia citatione.*
6 *Coniuncta persona non admittitur, quando euidens est experiri contra voluntatem absentis.*
7 *Stipulari an quis possit alteri de iure canonico?*
8 *Condemnatio expensarum, non facta nec reseruata taxatione, non ualet.*

CAP. XII.

Constitutis. Si reus recedit à iudicio dimisso procuratore solūmodo ad agendū cōtumax est, & condēnať in expensis. Et prima pars narrat contumaciā & condemnationē actoris. Secunda, ibi: *nos autem*, condēnationē approbat, & causam cōmittit. Casus literalis. Quidā prior Sagień. H. noīe tenebatur in quadā quantitate pecuniæ. T. laico noīe vxoris suæ: & in p̄ntia Papæ cōstitutis. O. subdiaconū suum super cā illa concessit auditorē. oblato libello dictus prior recessit sine licētia, dimittens quendā procuratorē solū ad agendū: quē cū auditor ipse per mandatū procuratoriū sibi datū ad defendendū priorē sufficientem nō videret, ipsum priorē reputans contumacē, condēnauit eundē prædicto. T. in vnā marchā sterlingorū in expensis. Dn̄s Papa sn̄iam illā ratā habuit & firmā, mandans huic Epō, quatenus partibus conuocatis audiat cām. Ber. Not. 1. ꝙ prior regularis pōt obligari in cā pecuniaria, ad hoc. c. ex rescripto, de iure iu. & in c. quod quibusdā, de fideiussor. † Secundò not. ꝙ maritus[c] pōt agere noīe vxoris sine mandato. hr̄. n. loco coniunctæ personæ, vt in l. maritus, C. eo. & not. in l. sed & hæ, ff. eo. † Tertiò not. ꝙ cōparens ad citationē, & illicentiatus recedens, hr̄ pro contumace.[d] vnde pōt cōdemnari vt contumax. 11. q. 3. c. certū. Not. paria esse nullū constituere procuratorē, vel minus sufficientē. † Ex quo infero, ꝙ si dn̄s citatus mittat procuratorē sine mandato, & ille cōparens in termino petit inducias ad faciēdā fidem de procuratorio; dēt dn̄s condemnari tanquā contumax:[e] quia nō cōparuit in termino legitimè, ad hoc. l. 1. in fi. ff. quod cuiusq; vni. & ibi per Bar. † Not. vltimò, ꝙ contumax pōt condemnari in expensis absq; alia citatione[f]; de quo vide quod plenè dico in c. 1. de iud. In gl. 1. ibi: *mutuando ei pecuniam vxoris*: vel fortè vxor dedit sibi in dotē noīa debitorū suorum. quo casu agit maritus noīe suo quemadmodū si actio venderetur, vt l. nominibus, C. de act. & ob. & in l. nois, C. de act. vel hære. vendi. † An aūt in bonis & iuribus vxoris[g] admittatur maritus ad agendū, conclude latius q̄ gl. ꝙ vxor pōt habere bona triplicis generis. Primò dotalia, & in illis agit maritus noīe suo: quia dn̄iū rerū dotaliū transit in ipsum maritum, vt in l. doce ancillā, C. de rei ven. unde vxor non valet de illis ēt eleemosynā facere, vt no. in c. quod Deo. 33. q. 5. Quędam sunt bona paraphernalia, quæ sępe hēt vxor vltra dotē, quæ tradit marito, non tamen in dotem; & in istis censetur mari-

tur marit⁹ ꝓcurator.vñ pôt in eis agere tanq̃ ꝓcurator,nec tenet cauere de rato,& hoc tenet Bar.i l.marit⁹,C.eo.& pl. C.de pac.cô.tã ſup dote.Illa tñ lex expreſſe nô loqꝛ in hoc caſu:ſed diſpôit qñ uxor dedit inſtra iuriũ ſuorũ marito.nã

a tũc vr dare ſibi mãdatũ ad agedũ,ut eſt ibi gl.no.ª iũcto tex. ſed pôt adduci iſte tex.in arg. ad dcm Bar.ut queadmodum dãdo inſtra vr maritũ ꝓcuratorẽ in illis iurib⁹ cõſtituere, ita & fortius actua r bona ipſa ſibi tradẽdo. Quædaõ ſunt bona,q̃ uxor retinet penes ſe ultra dotẽ,& in illis hẽt locũ qđ hic dr in gl.q maritus nõ cẽſet ꝓcurator:ſed pôt ꝑ illis agere,ſicut cõiũcta pſona agit ꝑ cõiũcta, non q maritus ſit cõſanguine⁹ uel affin is uxoris:qa nulla eſt inter eos affinitas vl cõſanguinitas,ſed ſunt priuci piũ & cã affinitatis: ſed admittit marit⁹ ad inſtar cõiũctæ pſonæ,ut no.i l.ſed & hę, ff.eo.Et tenet hoc caſu marit⁹.cauere de rato, ſicut cõiũcta pſona,ut in d.l.marit⁹.ecõtra uero uxor nõ pôt agere ꝑ ma rito:qa nõ pôt mulier alienã ꝓcuratione ſuſcipere, ut in l. alienã,C.eo.Sed ſi uxor in iſtis bonis cõſtituit maritũ ꝓcuratorẽ in certa pte,dicit hic gl. q marit⁹ ñ poterit agere ſu p aliis,ꝑ d.l.marit⁹.Io.An.dicit hoc ꝓcedere ex iurib⁹ mã dati:ſed tãq̃ cõiũcta pſona poterit agere ſup aliis bonis, & dicit hoc tenuiſſe Petrũ & Martinũ de Silimanis: ſed gl.iuris ciuilis i d.l.marit⁹,& Bar.ibi.& alii ſequẽtes tenẽt ꝯriũ; & ita ſentit gl.iſta.nã eo ipſo, q uxor cõſtituit unũ ꝓcuratorẽ i certis bonis,vr tacite ꝓhibuiſſe,ne aliis bonis ſe im-

6 miſceat,ar.in c.nõne,de pſum.† Cõiũcta uero pſona nõ admittit,qñ euidẽs eſt cũ experiri ꝯ uoluntatẽ abſentis, ut in l. Põponi⁹,in fi.ff.eo.In gl.ibi:*noĩe uxoris ſibi potuit obligare prio vr &c.*No.gl.nec putes hoc ſpãle in uxore: ſed dic q quiſq; pôt noie alterius recipere obligationẽ tanq̃ negotiorũ geſtor,ut ꝓbaꝛ i l.pe.ff.de neg.geſt.no.Bar. in l.ſtipulatio iſta

7 §.alteri,ff.de uer.ob. † Sed alteri ſtipulari directe nemo pt de iure ciuili,ut in d.§.alteri, & vr gl.uelle q idẽ ſit de iure canonico,& in hoc no.gl.& idẽ vr uelle in c.ſi cautio, de fide inſtru.Sed gl.ᵇhẽs in ꝯriũ, allegat oẽs in c.quoties cor

b dis oculus 1.q.7.q̃ dicit,q de iure canonico teneor, ſi ꝓmit

c to tibi dare alteriᶜ certũ qd,q̃ gl.in l.illud,C.de ſa.ſan.ec.vr Bar.intellexiſſe quo ad pias cãs: ſed nõ eſt uerũ q gl. ſic loquaꝛ,& credo illã gl.uerũ dicere, ꝑut loqꝛ, qñ ꝓmitto tibi, q alteri dabo,ita,q uerba obligatiua ſeu ꝓmiſſiua dirigant i te pſentẽ,ut qa ꝓmitto tibi. nã hoc caſu ẽt de iure ciuili orit naturalis obligatio,ut i d. l.ſtipulatio iſta §. ſi qs inſulã,& in l.1.ff.de pac.Sed de iure canonico pôt agi,ubi eſt or ta naturalis obligatio ex cõſenſu,ſaltẽ p uiã denũtiationis, ut no.in c.nouit,de iud.& in c.1.de pac.& p Bar. in extraua gã.ad repri.in uerbo,ſeu denũtiatione. Sed dubium habeo, qđ ſi uerba ꝓmiſſiua dirigant in abſentẽ,ut qa dico tibi:ꝓmitto Titio abſenti dare x.& de hoc no.in d.l.illud,p Colle.in c.1.de pac.dico ſup ꝓœmio h⁹ cõpilationis, & dic ut ibi.Et in fi.gl.de hoc ultimo uide gl. plenã & notabilẽ in c. 2.de uſu. lib.6.ubi hr an & qñ poſſit agi ex obligatione q̃ſita p ꝓcuratorẽ,& notabis eã. In gl.in uerbo: *ad agendum,* ibi:*ad defendendum & non ad agendum.* Sed ꝯ hoc facit qđ di xi in c.accedẽs,ſ.eo.nã cõſtitut⁹ ad agẽdũ vr p ꝯns hre mãdatũ ad defendẽdũ,ut notauit ẽt gl. in l.mut⁹.§. pœna,ff.e. Sol.duplex primo,q iſte fuit cõſtitut⁹ ad agẽdũ ſolũmodo, ut in tex.& ſic illa dictio taxatiua excludit id,qđ poterat uenire in uim cõſequẽtiæ,ut no.in d.§.pœna. Sed o ſol.q cõtra riũ loqꝛ,qñ defenſio reqrit in uim cõſequẽtiæ, ut qa cõſtituit ꝓcurator ad agẽdũ ex parte actoris:hic aũt loq mur qñ defenſio reqrebaꝛ principaꝛr,qa fuit cõſtitutus a reo, vñ nõ poſſum⁹ dicere,q defenſio ueniat in uim cõſequẽtiæ,& hãc ſolonẽ ſentit hic d.Ant.& ſatis pôt ſuſtineri. Et in fi.glo. ꝑ hac gl.facit:qa q̃libet ẽt ſine mãdato pôt aliũ defendere pſtita cautione de iudicato ſoluẽdo,ut no.ꝯ.c.pxi. Sed tunc opp.vr.n.q nõ erat aiaduertẽdũ,an iſte hret mãdatũ ad defendẽdũ, ſed ſolũ debebat cõſiderari, an uellet abſentẽ defendere,& cautionẽ pſtare.Sol.dicit Inn. q dfia eſt in hoc:

qa ſi hẽt mãdatũ,ſnia pôt mãdari executioni in bonis dñi:ſed ſi nõ hẽt mandatũ, mandaꝛ executioni in bonis defenſoris, ut in l.Plauti⁹,ff.eo.Et ob hoc putat Inn. q ẽt ſi iſte uoluiſſet defendere abſentem, debuiſſet cõdẽnari abſens in expẽſis : qa abſtulit aduerſario iſtã cõmoditatẽ,ut in bonis ſuis ſnia nõ poſſit mãdari executioni.Sed mihi pl⁹ placet dictũ gl. qa nõ uideo,q hęc ſit iuſta cã recuperãdi expẽſas, ex quo i oẽm euẽtũ eſt cõſequut⁹ ius ſuũ, facit l.2. in fi.ff.ſi qs in ius uoc.nõ ierit.In gl.pe.No.gl. q ſp cõdẽnationẽ expẽſarũ dẽt pcedere taxatio iudicis, & iuſm ptis.

8 †Quid aũt ſi iudex cõdẽnat non facta ta-

d xationeᵈ?d.Ant.refert hic quoſdã tenuiſſe,q cõdẽnatio ualeat,ex quo nõ fuit appellatũ:ſed ipſe putat cõtrariũ,ex quo ius dat certã formã in cõdẽnatione,& notabis bñ,& ſingulariter hoc dcm tene mẽti. Aliqua tractãt hic Do.q̃ nõ faciũt ad intellectũ c.nec ſunt multũ in uſu , ideo uideas p te,& tractaui multa ultra Docto- a res, quæ ſunt in quotidiano uſu &c.

a Glo. not. Adde Ro. conſi. allegato.446.

SEB. SAPIA.

b Sed glo. De illa glo. uide Alex. in l. is qui hæres, ff. de acqui. hære. & Mod. in l.1. C. de pac.

c Dare alteri. Ad. de Bar.conſi.inci. Gellus fuit cõfeſſus. Alex. conſi. 3. 2.lib.

ZACHARIAS.

d Nõ facta taxatione. Vide Spec. in tit.de expenſis. §.poſtremo, i pri. & in tit. de exce. §.uiſo, uerſi.quid ſi reus.

SVMMARIVM.

1 *Procurator reuocatus non impedit iudicium cum eo agitatum ſi huiuſmodi reuocatio erat tam iudici, quam aduerſario incognita, unde late infra num. 5. 7.*

2 *Procuratoris reuocatio nõ preiudicat ſi eſt facta poſt litẽ cõteſtatã aduerſario ignorãte; ſed ipſi reuocãti ſic.*

3 *Procurator rei, quantumcunq; conſtet de mandato, dẽt ſi cauere de iudicato ſoluendo, niſi dominus fideiuſſerit pro eo, ſecus eſt in procuratore actoris, & ratio differentiæ ponitur hic.*

4 *Exceptiones dilatoriæ proponuntur ante litẽ cõteſtatã.*

5 *Procurator ſi eſt reuocatus ꝑ mortem domini, & hoc ignoret iudex & aduerſarius, an teneat iudicium cũ eo agitatum?*

Sententia lata contra defunctum non ualet.

6 *Mandatum procuratoris non reuocatur re integra per mortem domini, ſi in procuratorio dominus cauit pro curatore.*

7 *Procuratoris reuocatio ſi eſt facta ante litem conteſtatam, an debeat notificari parti uel iudici?*

8 *Procuratoris reuocatio debet notificari iudici & parti per ipſum reuocantem, & non per alium.*

C A P. XIII.

1 MAndato. †Breue ẽſt, & ſecuudum cõmunem intellectum & uerum poteſt ſic ſummari. Tenet iudiciũ agitatum cum procuratore reuocato, ſi reuocationem iudex & aduerſarius ignorauerunt, & non diuiditur. Caſus literalis. Aliquis conſtituit procuratorem in cauſa, quam habet coram iudice ordinario, uel etiam delegato.procurator iſte eſt cum aduerſario ingreſſus iudicium. dominus poſtmodum reuocauit mandatum a ſuo procuratore. quæritur utrum ea,quæ cum ipſo procuratore poſt modum fecit,ualeant. Reſpõdet Papa, q ſi reuocatio iſta ad iudicẽ uel aduerſariũ non peruenit, iudicium,quod ipſe procurator poſtea eſt expertus, ratum eſſe de-

2 bet.†Not.1.q non ualet procuratoris reuocatio poſt litem conteſt. ſi ipſe procurator tãtũ fuit certioratus, & intellige q

a Seruaẽ de facto Adde quod uoluit Ro.cõsi. 72. Io.de Ana. consi. 82.
ZACHARIAS.
b Ante lit.cõtest. Adde q̃ dicaẽ exceptio dilatoria, & qñ opponi debeat, p l.anfrã. de Oria.in c.qm̃ contra §. statuimus, uer. exceptiones, nu.2.j. de proba. plenius per eundẽ in cle.sæpe, uersi. quædam sunt, de uer.sign.
SEB. SAPIA.
c Notitia utriusque. Vide latè Fe. i c.ex parte decani,in 13.col.uers. quinta regula, de rescrip. ubi plura ad propositum.
d Sit nullũ. Adde uidendum Alexã. consi.84 4. lib. & consi.164. 2.lib.
SEB. SAPIA.
e Quæstionẽ. Vide Feli. in d. c. ex parte decani,col. 11.uer.fallit nono, ubi uult, q̃ reuocatio quæ fit per mortẽ, opeẽ effectũ suũ,etiã si non sit intimata.

non ualet reuocatio in p̃iudiciũ aduersa- c
rii:qa debuit certificari: sed ualet reuoca
tio in p̃iudiciũ aduersarii reuocãtis:qa ip
se nõ põt p̃tẽdere defectũ reuocationis &
ignorãtiæ,ut no.in c.ex p̃te decani, de re
scri.Scd̃o not.q̃ ꝓcurator p̃t reuocari p⁹
li.cõt.sed hoc intellige ut no.in gl. pe.In
gl.1.No.bñ istã gl.ad quã quotidie hr̃ re-
cursus,& diuide hãc gl.in quinq; p̃tes. In
prima p̃te ponit qd̃ dẽat ꝯtinere instr̃m
ꝓcurationis.In scd̃a parte q̃rit,qd̃ si dubi
taẽ de ꝓcuratore ex parte rei?nã de ꝓcu-
ratore actoris plenè fuit not. in c.1.s̃.eo.
& dic ut ibi. In tertia parte q̃rit quã cau-
tionẽ debeat p̃stare ꝓcurator rei,uel ali⁹
qui offert se defensioni sine mandato. In
quarta parte quærit quo t̃pe debeãt exigi d
cautiones a ꝓcuratorib⁹. In quinta parte
ꝓseq̃t an ꝓcurator uniuersitatis, itẽ tu-
tor & curator debeant p̃stare cautiones?
Et scd̃a pars incipit ibi: *de mãdato ꝓcurato-
ris*. Tertia, ibi: *& sine quis habeat mandatũ*.
Quarta, ibi: *hmõi cautiones*. Quinta, ibi: *pro
curator uniuersitatis*. Et i eo q̃ gl.in prima
parte dicit,q̃ lr̃æ ꝓcuratoriæ debẽt mitti
aduersario,dic q̃ hoc est cautũ, qñ posset 6
dubitari de mãdato:sed ubi certũ est,q̃ in e
strumẽtũ ꝓcuræ est clarũ, tũc non est ne-
cesse ut scribaẽ aduersario,ut in c.1. s̃. eo.
3 †Quo ad tertiã p̃tẽ gl.uo.gl.q̃ ꝓcu. rei,
quãtũcũq; cõstet de mãdato,dẽt s̃p caue-
re de iudicato sol.nisi dñs fideiusserit pro
eo hypothecaria.i.obligatione bonorum
a suorũ,& ita seruaẽ de facto,[a]ut in cle.1.&
qd̃ ibi no.eo.ti.& i §.si uero, insti.de sa-
tisda.Et hæc cautio sufficit, qñ ꝓcurator
põt soluere id,sup quo conuenit, puta qa
agiẽ ad quãtitatẽ pecuniæ:sed ubi ñ posset soluere, puta qa
agiẽ sup re possessa a dño, & tũc ultra illã cautionẽ dẽt p̃-
stare cautionẽ de rati habitione. Sed q̃riẽ, quare ꝓcurator
actoris nõ cauet de rato,cũ certũ est de suo mãdato,ut in c.
1.s̃.eo.secus in ꝓcuratore rei?ut hic in gl. Hãc q̃õnẽ exami
nat gl.in l.nõ solũ §.q alieno,ff.eo.pleni⁹ p Cy.in l.1.in 1.
q.C.eo.p Spe.in ti.de satisda.§.3.uer.sed q est rõ.Et breui-
ter dic,q̃ securi⁹ litigat is,q possidet,quã ille,q petit & non
est in possessione.nam reo satis est cautũ aduersus dñm, ex
quo est in possessione, & habuit s̃niam cõtra procuratorem 7
dñi.nã hẽt exceptionẽ rei iudicatæ cõtra dñm, & sic si dñs
uellet diffiteri ꝓcuratoriũ,uel pergere p ambages, reus p̃t
securè litigare, cum sit in possessione.Sed qñ qs agit contra
aliũ,petit qd̃ sibi abest.unde iura timuerũt,ne si actor repor
taret s̃niam cõtra procura.rei,dñs t̃pe executionis se oppo-
neret malitiosè,fortè negando ꝓcuratoriũ,uel qd̃ sile, &
actor habebit litigare cũ reo possessore, ideo ut sufficienter
sit cautũ ipsi actori uoluerũt iura,ut ꝓcurator p̃staret cautio
nẽ de iudicato soluẽdo, ut sic s̃nia possit mãdari executioni
4 in bonis dñi,& in bonis ꝓcuratoris.† Quo ad quartã partẽ
gl.in eo qd̃ dicit,q̃ cautiones istæ exiguñ a ꝓcuratorib⁹ añ
lit.cõt.dic q̃ ideo qa istæ sunt dilatoriæ exceptiones, q̃ de-
b bẽt ꝫ poni ante lit.cõt.[b]& nõ postea,ut i c.pastoralis, & qd̃
ibi no.de excep.Et hoc intellige qñ procurator interuenit
añ lit.cõt.secus si interuenerit post: qa tũc p̃nt peti cautio-
nes: quia de nouo superuenerũt illæ exceptiones, adhoc l.
2.C.de cõsor.eius.litis.& no.gl.in c.cũ M.de cõsti. de mate-
5 ria istius gl.uide Spe.de satisda.§.pc.ubi plc.†In gl. in uersi.
reuocato, ibi: *si uero reuocatio perueniat ad iudicem,uel aduersa-
rium &c*. No.& tene mẽti gl.uult.n.apertè,q̃ ad nullitatẽ iu
dicii sufficiat reuocationẽ ꝑuenisse ad notitiam iudicis,uel

c aduersarii.nõ ergo req̃riẽ notitia utriusq;.[c]Et ad istũ tex. q
vr̃ innuere cõtrariũ,r̃ñdet gl.2.q̃ dictio, uel, resoluiẽ hic in
copularmã,& idẽ tenet Ho.j.e.i fi.& adhoc allego tex.in l.
sæpe,ff.de uer.sig.ubi dr̃,q̃ sæpe copulatiua poniẽ ꝓ disiũcti
ua,& ecõuerso, dixi pleni⁹ in c. inter cæteras, s̃. de rescrip.
Hoc tñ nõ est s̃p tiedũ:sed tũc solũ, cũ ex aliis iuris partibus
req̃riẽ utraq; pars alternatiuè.Sed gl.iuris ciuilis,q̃ seq̃ẽ ibi
Bar.in l.unica,C.de satisda.facit dr̃iã inter ignorãtiã iudi-
cis & aduersarii.dicit.n.q̃ si iudex ignorauit, & aduersarius
sciuit:tũc tenet iudiciũ p̃p ignorãtiã iudicis:sed aduersari⁹
repelliẽ a cõmodo ope replicatiõis. Sed si iudex sciuit reuo
cationẽ,& aduersari⁹ ignorauit,tũc iudiciũ nõ ualet: qa iu-
dex tulit sciẽter s̃niam ꝯ p̃sonã ñ ltimã.Pro hoc mẽbro opti
me facit tex.in c.si duob⁹,de app.ubi ꝓbaẽ,q̃ si iudex scit iu-
risdõnẽ sibi ñ ꝯpetere:uel exceptionẽ cõpetere absenti, non
ualet qd̃ agit.Sed placet mihi indistinctè opi.istı⁹ gl.ut etiã
d si sol⁹ aduersari⁹ sciuit,iudiciũ sit nullũ[d] p c.ex p̃te decani,s̃.
de rescri.ubi vr̃ tex.apert⁹.Itẽ est qd̃ imputeẽ aduersario, qua-
re litiganit cũ aduersario,uidelicet cũ ꝓcuratore reuocato.
vñ cũ ñ habuit ille reuocat⁹ facultatẽ deducẽdi ius dñi i in-
diciũ,ñ apparet rõ,quare dẽt ualere, si seipsum deceperit ad
uersari⁹.Optimũ sic capc ex his,q̃ leguñ & notañ in l.is q
se obtulit,ff.de rei uen.& in l.q se liti, ff.de peti. hære.Si.n.
scit aduersari⁹,q̃ re⁹ ñ possidet rẽ,& nihilomin⁹ uult agere
ꝯ eũ,nõ obligaẽ re⁹ ad interesse, uide in hoc qd̃ dixi s̃. eo.c.i
nr̃a.†Sed circa hoc annecto notabilẽ q̃õnẽ.[e]pone q̃ ꝓcura- 6
tor sit reuocat⁹ tacitè p mortẽ dñi.nũqd tenebit iudiciũ po e
stea agitatũ cũ ꝓcuratore,si iudex & aduersari⁹ nõ fuit cer-
tificat⁹ de morte dñi?qd̃ est q̃rere,nũqd dispositio h⁹ c.hẽat
locũ in reuocatione tacita,q̃ fit p mortẽ cõstituẽtis. Docto
res hic ñ tãgũt.sed Bar. formauit hãc q̃õnẽ in l.si ꝓcurato-
rẽ,ff.e.& ibi vr̃ tãdẽ cõcludere,q̃ iudiciũ sit nullũ,& sic q̃ di
spositio h⁹ c.ñ habebit locũ hoc casu.Mouet principalr̃: qa
hoc casu ñ est qd imputeẽ dño, quare nõ certiorauit iudicẽ
uel aduersariũ,cũ uita funct⁹ sit. sed in reuocatione exp̃ssa ẽ
qd imputeẽ dño,& licet multa possent allegari in ꝯrĩũ: s̃nia
tñ sua mihi placet p l.pe.ff.q̃ sent.sine app. rescin.ubi dr̃, q̃
s̃nia lata cõtra eũ,q defunctus est,nõ tenet. Ad idẽ tex. in l.
de qua re,in §.2.ff.de iudi.ubi dr̃,q̃ nõ tenet s̃nia lata cõtra
defensorẽ,si dñs tũc erat mortu⁹,& dic q̃ p mortẽ dñi reuo
caẽ mãdatũ,si res est integra,ut qa lis nõ est cõtestata, ut in
§.recte,cũ seq.insti.mãd.no.gl.in cle.si. de ꝓc. Hoc tñ limi-
ta p tex.sing.in l.si defunct⁹,ff.e.ubi dr̃, q̃ si dñs cauit ꝓcu-
ratore suo sciẽte,q̃ tũc ñ reuocaẽ mãdatũ post mortẽ dñi,
& est mẽti cõmẽdãdũ: qa hodie cõiter i ꝓcuratorio dñs fi-
deiubet ꝓ ꝓcuratore suo,iuxta formã,q̃ hr̃ in §.si.uero, in-
sti.de satisd.& dixi s̃.in p̃cedenti gl.adhoc cle.1.e.ti.†In ca. 7
gl.ibi: *supple hic maxime*.No.bñ cõclõnẽ gl. uult.n.q̃ notitia
reuocationis debeat ꝑuenire ad iudicẽ,uel aduersariũ, ẽt si
lis t̃pe reuocationis nõdũ sit cõtestata, de quo tñ dubitaue
rũt Do.ut no.in c.in nr̃a,& in c.ex insinuatione,s̃.eo.& Bar.
in l.si ꝓcuratorẽ,p̃alleg.vr̃ tñ ibi inclinare in opi.huius glo.
do.Ant.hic distinguit,q̃ aut iudex seu aduersarius erat cer-
tificatus de procuratorio, & tunc pariter fienda est notitia
reuocationis,& hoc casu procedat hæc glos.aut nondum fa
cta erat fides de mandato, & tunc procedat argu. a contra-
rio huius literæ.ut ante lit.cõtest.sufficiat certiorare ipsum
procuratorem,& licet non alleg.glo.hoc tenuit in c.2. j.eo.
lib.6.Sed ego indifferenter dicerem, q̃ ubicunque manda-
tum fuit speciale ad litigandum cum certa persona, semper
debet de reuocatione certiorari illa persona. Nam rõ text.
non est alia,nisi ut aduersarius non decipiaẽ per legitimam
ignorantiam:sed aduersarius deciperet,si nõ fieret sibi fides
de reuocatione.Pro hoc text. in l.si fideiussor §.1.ff.man.&
idẽ dico de procuratore ad negotia.ut dixi post Ioã. An.in
c.ex parte decani,de rescri.facit l.sed & si pupillus §.proscri
ptum,ff.de insti.act.Sed ubi ꝓcuratoriũ fuit generale, tunc
bene deberemus distinguere, quod aut adhuc non conuo-
nerat

nerat aliquã psonã; & satis est certiorare ipm ꝓcuratorẽ. Et idẽ dico si ad negotia fuerat cõstitutus. sic intelligo.l.si mãdassem,ff.mã.licet gl.hic aľr intelligat,& nõ bñ iudicio meo.Sed si uigore mãdati gñalis descẽdisset ad certã pso nã,dẽt illa psona certiorari,qa est eadẽ rõ, q̃ in ꝓcuratore spãli,& sic in hac materia nõ facerẽ dñam inter ꝓcuratorẽ ad iudicia,& ꝓcuratorẽ ad negotia.Nã in iudicio quasi ꝯhi mus,ut i.l.3.§.Idẽ scribit,ff.de pecul.& no.i.c.pia:de excep. li.6.& pdicta credo fore de mẽte Bar.i.l.unica,C.de satisd. & vide ad mãm qđ dixi.s co. in.c.i nr̃a,& i d.c.ex pte deca

8 ni.†Vltimo ex gl.q̃rit,nũqd sufficiat iudicẽ vel aduersariũ aliũde sciuisse reuocatiões?Doc. cõiter ꝯcludũt hic q̃ ñ,sed dẽt reuocãs certiorare iudicẽ,uel aduersariũ, ne det aduersario materia malignandi, & protelandi iudicium. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Filiusfamilias potest esse procurator etiam in iudicio, si est maior; nec requiritur partis consensus.*

2 *Procurator simpliciter constitutus ad lites, censetur constitutus tam ad praesentes, quam ad futuras.*

Rescriptum ad lites non extenditur ad futuras.

3 *Procuratores plures dati non censentur dati in solidum, nisi dicatur; adeò quòd unus sine alio non possit aliquid facere.*

4 *Procurator primò datus, an censeatur reuocatus dato secundo?*

5 *Procurator in causa principali, durat ẽt in causa appellationis, si uult. 13.*

6 *Iudicium agitatum cum illo qui non poterat stare in iudicio, an teneat si non fuit oppositum?*

7 *Tacens in rebus onerosis habetur pro contradicente, nisi faciat aliquem actum, per quem uideatur approbasse illud.*

Accipiens literas praeiudiciales, censetur fateri contenta in eis, nisi cõtradixerit.

8 *Procuratores plures in solidum ad negotia dati, an unus possit ab alio exigere?*

9 *Executores alicuius ultimae uoluntatis possint unus ab alio exigere quod debat.*

10 *Procuratores plures an una sint constituendi, quando sunt plures actores, uel plures litigantes.*

11 *Procurator qui habuit sententiam contra suum principalem, tenetur appellare, & non expectare quòd dñs appellet, licet sciat sententiam contra se latã. 13.*

12 *Paupertas excusat procuratorem si non appellauerit.*

CAP. XIIII.

NOn iniustè. Hẽt multa dicta, & cõiter non summaĩ,sed per alia uerba põt sic summari.Filiusfamilias põt esse ꝓcurator i iudicio ẽt ad futuras lites. & ꝓcurator datus cũ pluribus simul insolidũ pfert, si poccupauit negotiũ,secus si diuerso tpe fuit datus.hoc primò.Procurator appellare dẽt à snĩa,nisi ex cã excuseĩ,quo casu dẽt dño nũtiare de snĩa, ap pľonẽ tñ ꝓseq nõ tenet.Et sex sunt dicta principalia istius tex. fm,ibi:*quamuis*.tertiũ ibi,q *licet*.quartũ,ibi:*quod fieri*.q̃ntũ,ibi:*potuit*.sextũ,ibi;*licet* & satis notabilis tex.ẽ.Casus lr. Fil.fa.fuit ꝯstitutus ꝓcurator i aliqua cã,&ẽt ad futuras cũ qbusdã aliis insolidũ,& ipse pueniĩ alios.obiiciebat ei, q̃ ñ poterat eẽ ꝓcurator,cũ eẽt i ptãte alterius, & q̃ ad futuras cãs ꝯstitui nõ poterat.iudex nihilominus ipm admisit.q̃riĩ qđ iuris sit? Rñdeĩ q̃ iudex iustẽ fecit,q ipm admisit, q̃uis ad futuras cõtrouersias fuerit cõstitutus. & licet cũ aliis simul fuerit ꝯstitutus, ipse tñ prius ꝓcurationis offĩn occupauit: sed talis occupatio locũ nõ hẽt in ꝓcuratoribus diuersis tpibus cõstitutis;qa dato posteriore prior ꝓcuratio esset reuocata.Sed pone q̃ ꝓcurator cõdẽnatus est, q̃riĩ an teneaĩ appellare;& ꝓseq appellationẽ? Rñdeĩ q̃ co q̃ snĩa lata est ꝯ ipm,pt & dẽt appellare;uel si ex aliqua iusta cã appellare ñ pt,dẽt hoc dño significare,ut si uoluerit,appellet; sed cãm appľonis ꝓseq nõ teneĩ inuitus.B.†Not.1.regulã,

1 q̃ ẽt filiusfa. pt eẽ ꝓcurator alterius ẽt in iudicio, nec req riĩ patris consensus;hoc intellige,si est maior.25.an. qa ꝓcurator ad iudicia nõ dẽt admitti añ istã ætatẽ,ut in.c.qui gñaľr.§.fi.ꝫ.eo.lib.6.& an hoc indistinctẽ sit uerũ,dicam cũ gl.†Not.2.q̃ ꝓcurator põt cõstitui nedũ ad lites psentes;

2 sed ẽt ad futuras;ᵃcõcor.l.3.ff.eo. Et ex hoc no.dicit Spec.

a e.tit.3.uer.sed qđ si ꝓcurator,q̃ ꝓcurator simpľr ꝯstitutus vr̃ cõstitui ad psentes & ad futuras lites; qa nõ apparet rõ, quare m.gis uideaĩ ꝯstitui ad psentes lites,quã ad futuras; ꝓ hoc.c.qa circa.ꝫ.de priuil.nõ.n.est hęc ma odiosa,sed fa

uorabilis,ut no.Inn.i.c.sedes,de rescrip. & iõ rescriptũ ñ extẽdiĩ ad futuras lites,

3 ut i c.fi.de rescrip.†Tertiò no.q̃ si plures simul dãtur procuratores, põt vnus sine alio ꝓcurationis offĩn exercere. Sed intellige qñ fuerũt dati insolidũ; qa hoc importat illa cľa,insolidũ.i.q̃ qsq; hẽat solidã ptãtẽ, & q̃ qsq; possit facere id qđ posset dñs facere ꝓ se;intellige quatenus se extẽdit mãdatũ; & uide hodie tex.i.c. si duo,de ꝓcu.li.6.& in.c.pe.de ele.secus si sunt dati simpľr; qa tũc unus nihil pt si

b ne alio,ᵇvt in dictis iuribus. †No.in ver.

4 *quod fieri*;q̃ ꝓ dationẽ secũdi ꝓcuratoris reuocaĩ tacitẽ primus alio tpe datus; cõcor.tex.i.l.si qs cũ,§.fi.ff. e. Et ꝓ hũc tex. dicit gl.in.c.3.25.q.2. q̃ Papa dando fm legatũ,vr̃ reuocare primũ:uel dic & melius q̃ hęc fuit opi.Cald.in.c.sua,de off. uic.sed gl.pal.tenet ꝯriũ,per.c. uolentes, de offi.lega.& de hoc dic, ut ibi plenius dixi.vbi ẽt tetigi, an dãdo fm vicariũ uideatur Eps reuocasse primũ.Et intellige istum tex.qñ fuit datus scđus añ lit. ꝯte. secus si post. tũc.n. non vr̃ reuocatus primus,cũ nõ possit reuocari sine causę cognitione,ut in.c.2.ꝫ.c. li.6. & idẽ sentiũt

5 gl.& Bar. in.d.l.si qs cũ. †Not.in uer.*potuit*,q̃ mãdatũ factũ ꝓcuratori sup certa lite nõ extinguiĩ ex toto ꝓ snĩam,sed durat in cã appellatiõis,si procurator uult; qa eadẽ ẽ cã appľonis cũ principali; sed

c nõ ꝯpelliĩ procurator ꝓseqᶜ appeľonẽ, licet teneat appellaĩ.Et fortẽ rõ fuit;qa

d cõiter cã appľonisᵈuentilaĩ in alio loco & in alio iudicio; iõ ꝓcurator non vr̃ se obligasse,ut ꝓsequaĩ in alio loco.Et tene mẽti istũ tex.i fi. nã Legistę multũ dubitauerũt, utrũ ꝓcurator teneret ꝓseq; qa tex. iuris ciuilis i hoc ñ clarẽ loquiĩ.

6 Sed tex.iste aptẽ decidit hũc casum. †In gl.1.ibi;*nisi esset minor*.Vult ergo gl. indistinctẽ,q̃ minor nõ admittaĩ, ut sit ꝓcurator ꝓ exneo.Host.hic istat.sed tene tu dcm̃ gl.p.c.q gñaľr,pal.Dicit tñ Io.An. hoc ꝓcedere,si opponiĩ,sed si ñ opponaĩ q̃ est minor; tũc pt ꝓcedere opi. ꝯria,& hæc limitatio esset notãda ad illud.c. q gñaľr, si esset uera. Sed d. Ant. tenet indistinctẽ,q̃ procurator esse nõ pt, ẽt si ñ opponatur, cùm nõ habeat legitimã personam standi in iudicio per se, & hęc opi.videtur uerior. Ad qđ adduco theoricam Bar.in.l.filiusfa.in.§. ueterani, ff. eodem.ubi no.dicit, q̃ quando quis nõ põt esse in iudicio,nec ꝓ se, nec pro alio, q̃ tunc,licet non opponatur, nihilominus non ualet iudiciũ, arg. in.l.2.ff. qui sat.cog.minor aũt nõ põt esse ẽt pro se in iudicio sine curatore,ut in.l. clarum. C. de autho.pstan.& no.in.c.si annũ,de iud. li.6.Et ex his potes sumeĩ bonã rľam ad no.in.c.i nr̃a,s.e.an teneat iudiciũ agitatũ cũ eo,q nõ poterat eẽ ꝓcurator, si nõ fuerat oppositũ. Nã si poterat eẽ ꝓ se in iudicio,ualet,si ñ fuit oppositũ, sic ꝓcedat gl. i,l.ita demũ,C.e.& qđ ibi.no. gl. đ femina. aut nõ poterat eẽ i iudicio ẽt

a Ad futuras. Adde Old.cõsil.318.

b Sine alio. Adde uidendũ Old.cõs. 130.ubi examinat hũc articulum.

c Proseq. appellationẽ. Adde quod do.de Rot. decis. 63.hoc eo.ti. dñt secus esse,si fuit ꝓcurator constitutus duntaxat ad audiẽdũ sentẽtiã. ZACHARIAS. Adde Rom.sing. suo.467.inci.ꝓcurator si snĩa feraĩ ꝯ dñm,ubi nõ firmat, imò dicit eẽ dubiũ,de quo per doc.in.l. inuitus, C. eo.

d SEB. SAPIA. Causa appellationis.Vide Legistas in.l.ita demum, C.de ꝓcu. ubi ponunt, an causa appellationis sit eadẽ cũ principali, & ibi gl. ponit de qõne sabbatina, an aduocatus,qui pmisit defendere cãm,teneatur pro eodem salario defendere in cã appellatiõis,de quo plura ibi ꝑ Mod.

p se:& nō tenet iudiciū.Exēplū in seruo,
furioso,& pupillo.Et ex hoc infero; q si
religiosus acceptauit pcurationē sine li
centia supioris; q nō tenebit iudiciū cū
eo agitatum,licet aliter senserit Boa. in
d.c.in nostra;& sic limita ea q dixi, & te-
2 ne mēti[a] theoricā pall.†In gl.2.ibi;*& de*
7 *bet expresse consentire*,rō est;qa in onero-
sis & maximè in obligantibus psonam
b rr tacens[b] hr p ɔ̄dicēte,ut not.in.§.inui
tus,alle.in gl.secus in re cōcupiscibili, &
honorabili,seu cōmodosa, qa tūc tacens
hr pro ɔsentiēte, ut in.l.q patitur,ff mā.
& hec est theorica Inn.in.c.i genesi, de
elec. & transumptiuè p gl.in rła qui ta-
cet,de reg.iur.li.6.plenè dico in c.nōne,
de psump.Et limita hoc dcm gl. per cle.
t.j.eod.Nā si sciēter qnis recipit instrm,
quo cōstituit pcurator, vr tacitè se obli-
c gare[c] ad illud offm, ut est ibi tex.not.&
hoc ideò;quia ultra simplicē taciturnita
tē interuenit actus positiuus; ad idē fa-
cit.c.ex ore,de his q fi.à maio. parte ca-
pit.Et ex hoc cape unā bonā theoricā, q
ubi tractat d piudicio alicuius, si ultra ta
citurnitatē facit aliquē actū, qui vr ueni
re ad approbationē actus illius, vr tunc
consentire.Et ita not.Bar.in l. quo.n.ff.
rem rat.habe.Et ex hoc infert, q si scien
ter recepi literas alicuius,in quibus dice
bat,q erā debitor suus,neq; ilico recla-
maui, uideor consentire; ad hoc bonus
tex. in.l.filiusfamilias patre absente, ff.
ad Mace.& ibi p Bar.qđ no.In gl.3. ibi;
sed idem uidetur dicendum. Hęc gl. recedit
à conclusione,quā prius fecerat. vnde te
ne quod pmittitur in gl.& distingue, ut
plenius hodie hr in.c.si duo, &.c.pen.eo.
8 ti.lib.6.†Sed ex gl.qro de notabili qōne.
pone q dati sunt duo pcuratores insoli
dū ad negotia.nūqd unus possit exigere
debitum ab alio, siue debitū sit ɔ̄ctū ante
mādatū eis factū,siue postea? Fed. ponit
cōsi.124.& cōsi.180.& ibi cū quibusdā le
gistis concludit,q sic, qa ex quo sunt da-
ti insolidum, quisq; hēt potestatē sicut
dńs,& cū possit unus poccupare negotiū
ut in d.c.si duo. Videtur ergo,q exigēdo
à conprocuratore, q præoccupauerit
negotiū; & sic nō poterit ille allegare se
pcuratorē.Et ex hoc ēt concludit; q nō
poterit ille exactus postmodū re exige-
re;quia iam fuit pu̅entus à consocio. Et
pp hoc vr sentire Federi. q possit unus
exigere ab alio ēt id,quod exigit ab alio
d tanq ptocurator.Sed hanc mām reperio
plenius tactam per Bart. in.l. qui pprio
§.fina.ff.eod.Nā in hoc duo text.videnē
cōtrarii.ille.n.§.fin.vr uelle,q unus pos-
sit ab alio exigere:sed text.in.l.seq. q in-
cipit,qui duos, dicit totū oppositū; & p
concordantia multę dantur ibi solutiones. Sed tādē con-
cludit Bart. q aut plures pcuratores sunt dati simplr; &
tunc certum est,quod unus non potest ab alio exigere;quia
nec etiam ab extraneo. nā rr unus nō potest aliquid age-
re sine alio,ut in.d.c.si.duo. Hoc uerū, nisi essent dati ad di
uersa; vt qa unus habet procurare q sunt in ciuitate, alius
ea quę sunt in rure. tunc in spectantibus ad ciuitatem iste,
qui est cōstitutus in rebus ciuitatis, potest exigere ab alio,
si est debitor dńi respectu eorū quæ sunt in ciuitate; & ɔ̄.
Aut sunt dati insolidum,& tunc aut ad exigendum,& unus
ab alio pōt exigere:ad hoc.l.si plures, ff. de administratiōe
tutorum,& not.per gl.in l.2.C.eod.aut sunt dati gńalr ad
negotia;& nō pōt unus ab alio exigere: ita intelligit dictā
l.qui duos.Hoc uerū,qń est dńs, qui pōt exigere: alias aūt
secus.unde, si sunt duo tutores, ex quo unus soluit debitū,
pōt alter ab eo exigere;qa nō est ibi dominus,q possit sibi
9 puidere,ut in.d.l.si plures.†Et ex hoc notabiliter infertur,
q si sunt duo executores ultimę uolūtatis, pōt unus exigeē
ab alio quod dēt,ex quo p se nō soluit,nec ibi est dńs,q pos
sit sibi puidere;& hoc bń notabis ad intelłm.c.si.in.§.t.de
10 testa.li.6.†In gl. in uer. *procurati*. ibi; *ad unam autem litem.*
Not.hic gl.vsq; ad finē,cū querit,nūqd plures litigātes sup
eodē,si sunt actores vel rei, teneātur cōstituere unū pcura
torē,uel quilibet possit dare suū?& gl.bń loquit,sed nō tra-
dit generalē doctrinā. Sed si qs consideret mētē legū hic
allegatarū,pōt elici hæc theorica,q ubicunq, obligatio ha
buit à principio originē in psona unius, licet descenderit
postmodū ad plures:tūc tenēt isti agere, uel defendere se p
unū pcuratorē.Exēplū in pluribus hęredibus unius;qa nō
dēt alterari obligatio ex persona hæredū l.2. ff.de uerborū
obligationi.aut obligatio seu factū est originatū in psonis
pluriū; & tunc qlibet pōt p iure suo dare pcuratorē,ut in.
§.fi.allegato in gl.& hāc theoricā uoluit ibi Bart. post glo.
11 alias incipit ille.§.vnius.†In gl.fin.ibi.*quia hic non distingui
tur*;& hæc opi. cōiter hic tenet à Doct.;ut nō releuetur pcu
rator à denūtiatione fienda dńo, licet dńs sciat sńiam latā
ɔtra pcuratorē.rō;qa poterat dńs cogitare,q pcurator ap
pellaret,cū teneat pcurator appellare,uel denuntiare dńo,
12 nisi iusta cā eum excuset,ut hic. †In eadē gl.ibi, *vel inopia*.
Notat gl.q pp inopiā excusat pcurator,si nō appellat.mul
ti mordēt hāc gl.quia in appellatione à diffinitiua sufficit
dicere;Viua uoce appello: & sic nō requirit aliqs sumptus.
Sed dic glossam pcedere, qń pcurator nō appellauit uiua
voce incōtinēti.nā si quis appellat ex interuallo,dēt appel
lare in scriptis l.1.in fine,cū.l.sequ.ff. de applo. & no.in.c.
13 cū in ecclesia j.de appel.& c.cordi,eo.tit.lib.6. †Extra glos
sam qro, nūquid indistinctè teneat procurator appellare?
Solutio.conclude colligendo dicta Doctorū, q aut fuit da
tus ad certū actū, puta ad recipiendū libellum, uel sńiam
audiendā; & tunc nō tenet appellare:qa mandatū se nō ex
tendit ad hunc casum. nā uno cōcesso uidētur alia phibita
l.maritus.C.eo.& 25.dist.c.qualis. Aut fuit datus ad certā
litē;& tunc hēt locū quod hic dr.vr.n.tacitè mandatū vt ap
pellet:ne lis pereat p trāsitū in rē iudicatā.sed nō tenet ap
plonē finire;qa illud est aliud iudiciū;sed si fuisset datus p
curator gńalis,puta ad oēs cās & lites, tūc tenet appellar[d]
& applonē psequ:qa & hæc cā applonis lis est; & sic pt inte
ligi tex.in.l.prima,in fine.ff.an p aliū causę applonis;facit
c.dilectus,ɔ̄.e.& not. hanc limitationem ad illum textum.
Idē dńt Doct.in negotiorū gestore, q vlr pcurat negotia.
nā,cū talis teneat de non gestis,ut in.l. si pupilli, ff. de ne
gotiis gestis;fortius tenet appellare, & applonē psequ, ne
applonis negotiū maneat desertū.Itē intellige tex.i applo
ne à diffinitiua.In interlocutoria uerò,tenet Inn.q pcura
tor tenet eā psequ,nisi ɔtingeret eū se absentare; uel alr ne
gotia sua ultra solitū ipediri; quasi sit idē negotiū cū prici
pali.Et refert hic Ho.q i curia Ro.alr seruat de stilo curię
nā si pcurator appellat ibi ab iterlocutoria, tenet illā pse
qu.

Tene mēti. Adde qđ Old. cōsil. 311. sentit, q iudiciū ualeat, pro quo adde qđ uoluit Ro. cōsi.409. allegans ēt Feli. cōsiliis suis.
SEB. SAPIA.

b Tacēs. Qñ tacēs videat consentire uide per Fel. in.c. nonne, de psump. ubi ponit regulā cū limitationib[9].

c Obligare. Adde Rom.consi.315.
ANT. FRAN.
Circa hoc an traditio instrumētorū facientium ad causam habeat uim mandati, uel si instrumentum debiti reperitur penes debitorem habeat uim satisfactionis debiti, & ex hoc præsumatur debitum esse remissum; adde quę not. in.l. Labeo,& in.l.postq̄, ff.de pac.& in.l.3. ff.de dona. & in.l. Menia,ff. so. mat. & uide glo.in.l.fi. C.de pac.conuen. & facit text.in.l. seruum filii, in.§. eum qui chirographum,ff.de leg.1. & habetur p Cy.ī l.maritus, C. de procu. & per Bar. in.l.1.in.§. pinde ff. ad Mace. & per Ang.ī.l. negotiorū,in.§.1.ff. de appel.& uide bo.gl. & ibi no. p Doc.ī c.corā dilecto, de off.deleg. & si reperiat instrumentum penes aduersarium uitiatum, quod prius erat illæsum, an præsumatur fuisse vitiatum per eum penes quem reperitur, & quid tūc debeat facere iudex, uide q plenè no.p Io.An. in.c. accepimus, de fi. de inst.& cir.illud quod hic dicitur de epistola, dicas q eoipso q qs recepit epistolā cōsentit cōtētis iea, nisi protestetur, adeò q si epistola continet contrariū; nascitur ex ea obligatio lege si filiusfamilias patre absente,ff.ad Mace.l.Titius Seio,& ibi p Bar. ff.de cō.fti.pe.& hr i l.Publia,vbi ēt p Bar.ff.depo.Adde tñ q epła. cōmendatitia alicuius;nō obligat scribētē.l.fi.verò. §.cū quidā,ff. mā.& vide tex.& ibi plenè tractat,i l.fi.ff.qđ cū eo.& an epła obliget mittentem, ita vt ex ea oriat actio,vide i l. fin. ff. de act.& ob. & in l.fi.ff.mā.& p Spec.in tit. de procura.in §.4. in versic. si qd.

d Appellare. Adde Oldr.consi.332.do.de Rot. hoc eod. tit. in nouis.

qui.si appellat à diffinitiua & dñs ē ꝓpinqu⁹ curię,tūc dat̃
sibi breuis terminus ad denūtiādū dño, sed si dñs multū di-
stat; tūc datur ꝓcuratori terminus pemptorius ad ꝓsequē
dum appellationē;quod si non fecerit,sentētia trāsibit in rē
iudicatam; & hoc factum fuit,vt lites abbreuiarentur &c.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus non potest nec esse procurator, nec procuratorem constituere licet postea absoluatur.*
2 *Actus authorizatus per excommunicatum, est ipso iure nullus. 8.*
3 *Actus gestus per vniuersitatem, in qua erant aliqui inhabiles, est validus, nisi in casibus hic expressis 4. ubi ponitur ratio. 5.*
4 *Inhabiles an vitient actum per ipsos & habiles celebratum? 7.*
5 *Vniuersitas an possit aliquid sine rectore disponere?*
6 *Electio facta per habiles, si unus erat inhabilis, an sit nulla?*
9 *Solemnitas si nō requirit in aliquo actu, si fuerit adhibita minus iuridicè, an vitiet actū?*
10 *Vniuersitas quando constituit procuratorem vel syndicum, non requiritur authoritas, vel decretum superioris.*
11 *Literæ impetratæ per excommunicatum, indistinctè sunt ipso iure nulla.*
12 *Error communis in his quæ geruntur, non excusat.*
13 *Inhabilis promotus ad officium non pandens suum defectum, punitur.*
14 *Contumelia personæ, an intelligatur respectu commendationis ciuilis?*
Literæ an possint impetrari per unum de uniuersitate?

CAP. XV.

Consulti. Procurator uniuersitatis,* cuius maiores & iurati sunt excōicati, non
repellitur ab impetrando, nisi illi in ꝓcuratorio
sint expressi:vel corū authoritate factū sit; vel ad
id scienter sint admissi.h.d.& est decisio notabilis & subtilis.
cōis diuisio. Secunda,ibi: *taliter.* Casus literalis. Quædam
cōitas constituit quendā ꝓcuratorem ad impetraudū. ma-
iores de illa cōitate & iurati, per quos eadē cōitas regitur,
erant excōicati eo tēpore,quo iniunctum fuit illis procura-
toris officium. quæritur vtrū talis procurator propter hoc
ab impetrando debeat repelli? Rñdetur, ꝙ non est ꝓcura-
tor hmōi repellendus, nisi illi excōicati expressi essent in li
teris procurationis,vel nisi aliàs corū authoritate procura-
tio facta fuisset,uel nisi ipsa cōitas.sciens eos esse tales simul
cum eis constituisset eundē. Ber. No.1.ibi: *à cōitate aliqua,*
ꝙ quælibet vniuersitas pōt dici cōitas; facit quod leg.& no.
15.dist.c.1. Not.2.ibi: *maiores & iurati,* ꝙ vniuersitas habet
quandoq; suos præsidentes,qui diuersis noībus nuncupant̃,
sm locorū consuetudinē; & expone maiores.i.rectores,seu
ptātes. Iurati verò.i.consiliarii, uel antiani, vel priores qui
regant uniuersitatē; & dicuntur iurati à iuramēto quod p̄-
stant, ut eorum officiū fideliter exequantur. tñ de esse vni-
uersitatis & substātia nō est,ut ibi sit rector.vnde potest esse
vniuersitas absq; alio capite,ut no.dicit Inn.ī c.cū nō igno-
res.j.de pben.quod tene menti;facit l.1.ff.quod cuiusq; vni.
1 †Tertio no.ꝙ excōicatus [a] non potest procuratorē cōstitue
a re ad eum actum, quem ipse per se facere non potest.[b] vnde
b sicut per se impetrare nō potest,aut in iudicio agere;ita nec
ꝓcuratorē constituere ad hoc, vt hic. Excōicatus ergo nec
ꝓcuratorē dare pōt,neq; ꝓcurator deputari. primū probat̃
hic.sm in c.post cessionē,de probat. Not.ibi: *ipe quo iniun-
ctum,* ꝙ ad considerandū actus ualiditatē debet ponderari
habilitas agentium tempore actus gesti. Si ergo tēpore con
stitutionis est excōicatus,non valet constitutio;licet posteà
desinat esse excōicatus: quod tenet hic Host. & satis ꝓbatur
hoc in d.c.post cessionē. No. ibi: *eadem cōmunitas regebatur,*
ꝙ uniuersitas seu cōitas debet regi & gubernari per officia-
les p̄sidentes illi uniuersitati;ad hoc.l.1.C. de iura.cal.l.mu
nicipes,ff.ad muni.& c.nō erit,& c.grauē, de sent.excō. Itē
no.ꝙ præsidentes excōicati non pñt officiū eorum exercere
durāte excōicatione;facit.c.aduersus,& quod ibi no.de im-
2 mu.eccl. †Et no.ꝙ actus,in quo officialis excōicatus præsti-
3 tit authoritatem,est ipso iure nullus.†No.vlt.regulam;quæ
principaliter colligitur ex text. & tres casus à regula exce-
ptos. Regula notanda est,ꝙ actus gestus ab uniuersitate, in
quo fuerunt aliqui inhabiles, etiam si sint præsidentes, non
c uitiatur propter interessentiā illorum inhabilium.[c] Valet
ergo actus gestus,collegialiter ab habili-
bus & inhabilibus,& sustinetur actus ꝓ-
pter habiles;quod alibi iudicio meo non
ita bene probatur; fallit,ut dixi,in tribus
casibus.Primus casus,quando isti inhabi-
les,maximè præsidentes, sunt expressi in
ipsa dispositione actus. Secundus casus,
quando actus fuit gestus ab uniuersitate
inhabilibus interponentibus authorita-
tē, tanq̃ maioribus & principalioribus.
Tertius casus, quādo uniuersitas scienter
admisit inhabiles ad agendū actum simul
cū eis; & intellige de ea inhabilitate,quā
habiles remittere & purgare nō poterāt;
ut est vitium excōicationis:secus autem si
defectus potuisset purgari & remitti p ha
biles:quia tunc admittendo videt̃ eos ha
bilitare; & iste est casus ꝓprius.c.cū Vin-
tonensis,suprà de elect. Pro declaratione
tex.& totius materię,quę obscurè tractat̃
hic à Doctoribus, & variarunt multū in-
tellectum capituli; prosequor principali-
ter quatuor,prout quatuor sunt in effectu
ea,quæ hic deciduntur. Nā primò,vt dixi
in vltimo notabili,hic ponitur regula af-
firmatiua, & secundò tres casus excepti.
4 Primò igitur† quæro de ratione dubitādi
& decidendi respectu secundæ regulæ. So
lu. ratio dubitādi colligitur ex principio
primæ gl.nam uidebatur,ex quo pręsidē-
tes uniuersitatis erant excōicati,ꝙ cōsti-
tutio ꝓcuratoris facta ab uniuersitate nō
ualeret: quia isti præsidentes habent curā
& gubernationem totius uniuersitatis.
Ideò data eorum inhabilitate, videbatur
ꝙ totus actus deberet corruere.nam mē-
bra ordinantur à capite, vt in c.cū non li
ceat,de præscriptionibus. Sed ratio deci-
dendi in contrariū potuit esse:quia actus
gerit̃ nomine uniuersitatis: ius uerò vni-
uersitatis residet penes habiles, etiā si es-
set unus solus,vt notatur in c.gratū,de po
stu.præla.& in l.sicut,ff.quod cuiusq; vni.
Inhabiles verò non sunt de uniuersitate;
ideò actus gestus sub nomine uniuersita-
tis nō debet corruere propter interessen-
tiam aliquorum inhabilium. Nam habi-
les uidentur actum gessisse meliori modo
quo potuerūt, arg.optimo.l.3.ff.de testa-
mento militari. Nec obstat quod.s.dictū
est in ratione dubitandi: quia, qñ actus
exercetur ab uniuersitate,illi præsidentes
intersunt vt singuli de vniuersitate,& act⁹
spectat ad uniuersitatē principaliter;hoc
intellige, quando ius uniuersitatis nō est
translatum perpetuò in præsidentem,nec
est principaliter penes præsidentem iure
proprio,sed iure vniuersitatis.Nam, si po
testas esset penes præsidentē iure ꝓprio,
tunc non ualeret actus, ex quo præsidens
esset excōicatus.Ad hoc facit quod notat
Innoc.in c.cum accessissent, de constitu-
tionibus, & Bart.in l.1.ff.quando appel-
lā.sit. secus dicendū est,quando actus ex-
plicatur à singulis nō noīe collegii: quia
tunc,si aliquis est inhabilis,nō ualet act⁹,
ex quo habilis & inhabilis exercent actū
indiuiduū & inseparabilē:& iste est ꝓpri⁹

SEB. SAPIA.
a Excōicat⁹. Adde ꝙ procurator excōicat⁹ nō potest alium procuratorem substituere, etiā ꝙ fuerit constitutus cum potestate substituendi alium procuratorem. Vide Feli.in c.post cessionem, col.pe. ver. tertia cōclusio, de ꝓbar.
b Non pōt. Adde Do.de Rot.decis. suis, hoc eo. ti. in antiquis.

ZACHARIAS.
c illorum inhabilium. Adde Ant. Corse.sing.suis.in ver.vniuersitas,lo 2.sin.384.inci.regula est, ꝙ actus. vbi alle.text.istū, quē dicit ad hoc meliorem de corpore iuris;de quo per Bal. in c. 1. §. sin autem, in tit. de contro inuest. in vsi. feud.

casus.c.cum sup,de offic.delega.&.l.Pedius.§.fin.ff.de arbi. Vbi patet, q si duo sint iudices vel arbitri, quorum vnus est habilis, alter inhabilis, ex toto corruit qcquid agunt: cessat enim in eis illa ratio, quã.s. dixi militare in vniuersitate; & hæc sufficiant ad regulã.
5 † Venio nunc ad secundũ, videlicet quo ad primũ casũ exceptũ. dicit enim tex. q si isti psidẽtes excõicati sunt expressi in pcuratorio, non tenet cõstitutio pcuratoris. qro qualr debeat intelligi iste tex. varia hic scribunt. Inn. intellexit, qñ ipsi soli sunt expressi; puta quia dicitur, Maiores & iurati cõstituerunt talẽ syndicũ. tunc.n.non valet cõstitutio: qa assumit vim & robur ab excõicatis: secus dicit si sunt expressi vnã cum aliis; vt si dicit: Talis cõitas seu vniuersitas in qua interfuerunt A. B. & C. oĩbus expressis, cõstituit talẽ syndicũ: qa tunc actus fm eũ attribuit vniuersitati. Vniuersitas aũt mortuis capitibus vel inhabilibus põt p se pcuratorẽ cõstituere, & alia vniuersitatis negotia exercere; & nota singulr hoc dictũ, q mortuo rectore vel inhabili pt vniuersitas p se exercere sua iura. Et p hoc facit pallег. dictũ Inno. in c.cũ nõ ignores. j. de pben. vbi dicit, q nõ est de substantia vniuersitatis, vt ibi sit rector: sed, vt dixi, limita hoc fm quod ipse Inn. no. in d.c.cũ accessissent. Nã nõ procedit in rectore ppetuo. nã tunc dẽt expectari successor in his, in qbus ipse superior debebat interesse, ar. in c.1.& fi. j. ne se.vacã. Et licet Host. in hoc fuerit hic varius: tñ finalr videt inclinare in hanc sniam, vt vnus solus possit exercere iura vniuersitatis, si oẽs etiã psidentes sint mortui, vel inhabiles: sed quo ad intelfm istius primi casus, Host. videt intelligere, qñ inhabiles sunt expressi: sed dicit q ad inficiẽdum actũ requirit q sciẽter fuerint inhabiles admissi. dicit enim, q qualitas scientiæ in vltimo casu posita qualificat etiã istos duos casus pcedentes.
6 †Do. Ant. colligendo id quod sentit in tota lectura huius.c. dicit, q quo ad primũ casum non est facienda vis, vtrũ sint expressi soli, an vnã cũ aliis. Itẽ an sciẽter admissi, an ignorãter: sed ex quo inhabiles sunt expressi, ẽt si vnus sit inhabilis, nõ valet gestũ ab vniuersitate. rõ fm eũ est: qa data expressione inhabiliũ actus peccat in causa efficiente & formali; & ideõ nõ debet valere eo modo, quo valere possit. sed hẽt locũ illa regula, quod noluit potuit &c. d.c.cũ sup Abbatia, & in l.an inutilis, ff. de acceptil. Nã eoipso q exprimunt inhabiles, vident habiles fateri se nõ posse p se actũ gerere: sed q oẽs substãtificẽ cõcurrunt ad dispositionẽ actus. nam data expressione actus videt indiuiduus & oĩbus attributus. Et p hoc infert, q si in electione interfuit aliquis inhabilis etiã ignoranter admissus, nõ valet electio. cõsiderat.n. q in scrutinio noĩa omniũ describunt; ita q simul & indiuiduẽ pcedunt ad actũ electionis. Et quanq hæc dicta videant subtilia: tñ in contrariũ est theorica Inno. quã sequunt oẽs Doct: in c.illa, de ele. de qua ipse nullã mentionẽ agit hic. Ibi.n. dicit Inno. q si inhabilis admittit ad electionẽ ignorãter; valet electio ẽt si vnus solus sit habilis; & loquit pprie de excõicato: secus dicit si aliqs inhabilis fuisset admissus scienter; & hoc casu loquit tex. in c.Massana, de elect. vbi dr, q si aliqui laici interfuerunt ad eligendũ simul cũ clericis, nõ valet electio; & ponit hanc diuersitatis rõnẽ. nã qñ ignorãter inhabilis admittit, habiles vident velle eligere meliori mõ quo pñt; & iõ nõ inficit eorũ ptãs pp cõnexionẽ inhabiliũ: sed qñ admittunt inhabiles sciẽter, vident nõ uelle sine eis pcedere: sed q actus assumat vim ab oĩbus; & pfecto in electione dictũ Inn. pualet: qa licet in scrutinio interueniant singulares cõsensus, electio tñ fit postmodũ p unum noĩe uniuersitatis, nec exprimunt inhabiles, vt in c.in genesi, s. de elect. & in c.sicut, de elec. lib.6. Itẽ 9 hunc intellectũ dñi Ant. est notabile dictũ Io. An. in regula, quod alicui suo, in Mercu. vbi dicit se credere, q si nõ existẽs in sacris seu aliàs inhabilis admittit ad eligendũ, seu ad alios actus capitulares, q actus nõ inficit: vox tñ sua non cõputat in numero; nec distinguit ibi Io. And. an inhabilis sit expressus, an ignorãter sit admissus. Sed pfecto iste tex. aut resistit, aut limitat illa dicta. nec patit iste tex. ĩ primo casu lect. Inn. hic. nã in principio format qõ, qñ pcurator fuit cõstitut à cõitate. vñ totus tex. adaptat ad 9sultationẽ. debemus ergo intelligere, qñ illi psidẽtes fuerũt expssi. & vnã cũ aliis. nec ẽt vr pcedere limitatio Host. in eo qđ dicit, q qualitas sciẽtiæ posita ĩ ultimo casu limitat casus pcedẽtes: qa penitus 9riũ pbat hic. nã cũ in primo & secũdo casu nõ distinguat inter sciam & ignorantiã, sed dũtaxat in tertio casu; vr ergo q in pcedẽtib ñ est fiẽda illa distinctio: qa dictũ ĩ vno vr negatũ in reliqs, vt in c.nõne, de psum. & in c.qualis. 25. dist. & in c. cũ ptor, ff. de iud. & in l.publico, C. de adul. Nec ob. si dicat, q clã in fine posita referat ad oĩa pcedẽtia, vt in c.scđõ reqris, & in c.inqsitioni. j. de app. qa hic nõ ponit qualitas sciæ in fine, vt sic qualificet pcedẽtia. sed in fine vltimi casus; ita, q est ps ultimi casus, & ñ qlitas oĩum pcedentiũ, iuxta ea q plenẽ dixi ĩ d.c.scđõ reqris; & plenẽ de mã p Bar. in l.ptor, la ii. §. eritq;, ff. vi bo. rap. & in l.talis scriptura, ff. de leg.1.
7 †Vñ gñalr puto esse distinguendũ quo ad istũ primũ casum exceptũ, q aut inhabiles sunt expssi vnã cũ habilib, vel ipsi soli inhabiles; vtputa qa dr: Talis & talis noĩb expssis faciẽtes uniuersitatẽ, seu maiorẽ partẽ uniuersitatis fecerũt tale qd, & tũc ñ ualet actus: qa attribuit indiuiduẽ oĩb tã habilib q inhabilib; & sic pp indiuiduitatẽ nõ tenet act, ut ĩ d. c.cũ sup Abbatia. Itẽ habiles uñr hoc casu ignorare, q ptãs eis cõpetit insolidũ; & ubicũq; qs ignorat fundamẽtũ ptãtis suæ, nõ ualet qđ agit, cũ ñ intẽdat uti illa ptãte, ut ĩ c.ex pte Astẽsis, de cõce. pbẽ. & qđ ibi no. & in l.si is ad quẽ, & in l.q in aliena, ff. de acq. hære. no. Bar. in l.multũ, ff. de cõd. & demõ. Sed si inhabiles nõ sunt expressi, licet oẽs fuerint scrutinati; tũc qsq; videt uti iure suo meliori mõ quo pt: nec põt dici q actus attribuat oĩbus indiuiduẽ: qa ipsi agũt ut uniuersitas. Nec dictũ fuit q oẽs simul cõstituerũt uniuersitatẽ. nã sæpe admittunt aliqui, q nõ sunt de uniuersitate, ut in c. obeuntib. 63. di. & hoc maximẽ pcedit, qñ in instrõ simplr dr: uniuersitas talis loci facit tale qd. nã uniuersitas est nomẽ iuris, & solũ referi ad eos, apud quos ẽ ius uniuersitatis: & hoc mõ iudicio meo pt intelligi terti casus hic exceptus: & in hoc differt à primo casu: ut primus casus intelligat, qñ psonæ singulares fuerũt expssæ: ultimus casus, qñ nemo fuit expssus: sed fuit pcurator cõstitutus noĩe uniuersitatis. Sed si sciẽter admiserunt inhabiles, tũc actus inficit in odiũ excõicatorũ, fm Inno. & ex hoc uidet sentire aliud esse, si sunt inhabiles. In 9riũ tñ facit: qa admittẽdo sciẽter inhabiles, uident fateri sine illis nõ uelle nec posse pcedere, ar. in d.c. cũ sup. uñ idẽ Inn. in palle. c.illa nõ fundauit se sup odio excõicatorũ: sed gñalr dixit, q si inhabilis sciẽter admittit ad uniuersitatẽ, nõ ualeat actus: ad hoc. c. Massana. s. de ele. ubi bo. tex. & loquit Inn. in omni phibito interesse fauore iuris publici: secus si fauore aliorũ habiliũ: quia illi possunt tunc alios habilitare, ut in d.c.cũ Vintonieñ. & hæc sufficiãt quo ad primũ & ultimũ casum.
8 † Nunc descẽdo ad fm, & quæro prius de rõne decidẽdi. Solu. ubicũq; interuenit authoritas, si illa nõ est legitimẽ pstita, corruit actus: qa authoritas dat robur actui, ut insti. de aut. tut. in §.tutor, & in l.obligari, in §.tutor, ff. eo. facit. 12. q.2. c.si qua de rebus. sed authoritas pstita ab excõicatis nõ ualet, ut in c.ad pbandum, de re iudi. ideõ &c. Sed cõtra hoc & cõtra tex. oppo. uniuersitas cũ sit dña iuriũ suorũ, ut in l.intantũ, ff. de rerũ diui. cõstituit syndicũ sine authoritate superioris, ut in l.1. ff. qđ cuiusq; uniuer. & in c.quia in causis, s. eo. ubi dr q uniuersitas scholariũ pt cõstituere pcuratorẽ, nec ibi requirit authoritas alicuius supioris; ergo nõ erat necessaria hæc authoritas superioris, & iuratorũ. Sol. Inn. in hoc multũ intricatẽ procedit: & finaliter uidet 9cludere, q siue authoritas sit necessaria, siue nõ ex quo isti de uniuersitate uoluerũt 9stituere syndicũ authoritate illorũ, nõ ualet actus, ex quo illi erant excõicati; quasi isti ñ intẽderẽt actũ explicare sine illorũ authoritate; & hoc est ualde notandũ.
9 † Ex quo hr, q si in actu, ubi de iure non requiritur

a reqrit authoritas,[a] fuit postulata authoritas à nō habente
potestatē illā interponēdi; nō valet actus. Circa hoc tñ pos
set instari, maximè p tex. no. in c. bonæ, el 1. de ele. vbi patet
q si in notoriis adhibet ad cautelā ordo iudiciari9, si peccat
in illo ordine, nō inficit pcessus; ex quo ordo ñ erat de sub-
stātia; nisi dicas saluādo, vt pdixi, q hic deficit volūtas cōsti-
10 tuētiū sine illa authoritate. †Secūdò no. & tene mēti ex dicto
Inn. q in constitutione syndici, seu pcuratorū alicuius vni-
uersitatis de iure nō requirit authoritas, vel decretū superio
b ris;[b] qd ēt tenet gl. in l. actor, ff. rē ra. ha. licet aliud senserit
gl. in l. noonulli, ff. qd cuiusq; vni. sed tene primū. Rector tñ
ipsius vniuersitatis dēt interesse, & cōsentire, cum sit de ipsa
uniuersitate, & caput ipsi9; & sic sentit hic Ion. & facit. l. 2. C.
11 de decu. li. 10. & p Spec. in ti. de syndi. §. 1. †In gl. 1. ibi: *sed qd
dices.* hæc gl. ab ista particula vsq; ad finē tractat, an lr̄æ impe
tratæ ab excōicato valeāt; & in effectu cōcludit, q siue noie
alieno, siue noie pprio impetrauit, valent; licet debuerit re-
pelli ab impetrādo, si fuisset scitum illū esse excōicatū; & in
hoc multa scribunt hic, & io c. 1. de rescrip. li. 6. Sed Io. mo.
ibi, & Io. An. hic & ibi, quorū opi. placet; tenēt q lr̄æ sunt ip
so iure nullæ, siue excōicatio eēt publica, siue occulta, ex quo
pbari pt, siue impetrauerit noie pprio, vel alieno; & hoc vi
det pbari in d. c. 1. de rescr. li. 6. vbi sine distinctione dr, q re
scriptū ab excōicato impetratū est ipso iure nullū. nec est fiē
da dr̄ia hoc casu inter publicū & occultū: qa illa dr̄ia fit in
his, q gerunt rōne publici officii; ita loquit c. ad pbandum,
12 palle. †Sed in his, q geruntur iure priuato, nō est dr̄ia inter
occultū & publicū quo ad act9 validitatē, vt singulariter no.
Inn. in c. cū dilectus, de cōsue. qd no. & tene menti, & sequit
Io. An. in d. c. 1. Itē vt dicit hic Io. An. aut cōstituens sciebat
pcuratorē esse excōicatū; & sibi imputādū est, q talē elegit,
vt in c. post cessionē, de pba. Aut ignorabat, & agat cō pcu-
13 ratorē, q ingessit se officio sibi interdicto. †Et no. bene hoc
dictū; & p hoc allego tex no. in l. 2. C. si ser. vel lib. ad decu.
aspi. lib. 10. vbi patet, q punit is q promotus ad offm̄ nō pā-
dit suū defectū; & ibi videas p Bart. ad materiā vide qd dixi
in c. sciscitatus, de rescrip. In gl. fi. ibi: *ar. contra.* gl. allegat in
cōrriū quinq; iura, & non inducit, neq; soluit: sed dic ad c. illa,
q loquit de excōicatis minori excōicatione, q nō phibent
c eligere cū aliis,[c] vt in c. si celebrat, de cle. excō. mi. Itē psup-
posito q illi nō potuissent eligere: tñ Papa ibi supplet defe-
ctū de plenitudine ptātis; & sic facit poti9, vt inhabilitas ali-
quorū inficiat alios. Ad c. si celebrat, dic vt s. dixi, q loquit
de excōicatis minori excōicatione. Ad c. cū Vintonien. dic
vt pdixi, q loquit de priuatis iure eligēdi in fauorē aliorū;
ideò illi potuerunt alios non admittere. Sed tex. iste loquit
de inhabilitate nō remissibili p alios de vniuersitate. Ad l. si
ex falsis, dic q loquit, qn trāsactio fuit facta sup plurib9 capi
tulis, & fuerūt pducta falsa instra. annullat. n. trāsactio solū
in illis capl̄is, sup qbus fuerunt pducta falsa iostra, & nō in
aliis; & hoc iō: qa capl̄a erāt separabilia; & eodē modo rñ-
det ad c. cū I. & A. vt ibi no. Et ex fi. gl. collige tria. primò q
vniuersitas nō pōt agere p literas impetratas à pcuratore,
in cuius cōstitutione interuenerunt excōicati: sed dic meli9
post Inn. q aut agit noie vniuersitatis; & tunc non ob. exce-
ptio excōicationis aliquorū de uniuersitate: aut agit noie il
lorū q sunt excōicati; & tūc obstat exceptio. Secūdò colli-
ge & tene semp mēti, q in syndicatu vniuersitatis debēt ex-
d primi oia singulorū[d] de vniuersitate, ut appareat an inter-
fuerint duæ ptes uniuersitatis: qa aliàs nō valeret cōstitu-
tio, vt in l. nulli, & l. plane, ff. qd cuiusq; uniuer. Sed in hoc
dic plenius & melius vt dicā. j. ti. pxi. vbi gñalr tangā, an in
gerēdis p uniuersitatē sint in instro exprimēda noia singu-
lorū; & est dubiū quotidianū & subtile, vt ibi uidebitur. &c.
14 †Vltimò collige ex gl. q vnus solus de vniuersitate pt impe
trare lr̄as p uniuersitate tanq̄ cōiuncta psona; & sic sentit q
iura loquētia de psonis cōiunctis verificent ēt in cōiūctiōe
ciuili: sed cōrriū tenuit Archi. in c. statutū. §. cū aūt, de rescrip.
lib. 6. & idē sentit Io. An. & dic vt plenius
dixi i c. nōnulli. §. fi. de rescr. & s. de postul.
c. 2. & hæc sufficiāt p intellectu capituli.

De Syndico. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Syndicus & procurator differunt.*

Viso de pcuratore, qui gerit negotia dñi, me
rito subiicit de syndico, q pmouet negotia vni
uersitatis. Et nota ex diuersitate titulorū, q ēt
de iure canonico dr̄ia est inter pcuratorē & syn
dicū. nā si nō esset dr̄ia, nō ponerent hic diuersi
tit. arg. in l. si idē codicilli, C. de cod. & in hoc
multi errant. Nec ob. c. petitio. s. ti. pxi. qa fa-
tendū est, q vbi cōstat de uoluntate constituen-
tis, non est fienda vis in nomine: tñ in se, † syndi
cus & procurator differūt. nam syndicus pprie
constituitur ab uniuersitate: procurator verò à
domino, vt in l. 1. ff. de procura. iuncta. l. 1. ff. qd
cuius. vni. & vide glo. 2. q. 7. c. si quia erga. Et qd
sit syndicus, dic vt hic in glo. 1.

SVMMARIVM.

1 *Salarium licite debetur etiam administratoribus rerum ecclesiasticarum.*
2 *Syndicus ab actore an differat?*
Syndicus an dicatur ille, qui est constitutus ab uniuersitate ad unam causam tantum?
3 *Syndicus uniuersitatis potest esse etiam aliquis, qui non sit de illa uniuersitate.* 4.
5 *Syndicus quando creatur ab aliqua uniuersitate, an necessario requiratur decretum iudicis illius loci?*
6 *Syndicus monasterij potest per solum abbatem reuocari.*
7 *Vniuersitas siue collegiū tam seculare, quā ecclesiasticū, quando constituunt syndicum, uel aliquem aliū actū faciunt; an requiratur de necessitate quod in instrumento conficiendo singulorum nomina describantur?*
8 *Notarius debet deponere de his, quæ percepit sensu corporeo, non autem iudicio intellectus; & idem in teste.*
9 *Sigillum uniuersitatis ubi est, facit præsumere actum de consensu uniuersitatis; & asserenti contrarium incumbit onus probandi.*
Instrumentum publicum habet præsumptionem pro se; & contrarium alleganti incumbit probatio.

C A P. I.

SIcut. Religiosi debent habere syndicum, qui
causas monasterii agat, & de-
fendat, etiam si oportuerit, cō
stituto sibi salario. Diuiditur. Nam pri-
mo præmittit exordium, ponēs duas cau
sas mādati. Secundo in medio ponit mā
datum, ibi: *pro qua.* Casus literalis. Dicit
hic Papa, q ad eius officium pertinet mo
nachos remouere à forensibus litigiis; &
eodem modo ad ipsum pertinet, qualiter
eorum negotia debeant ordinari. vnde
mādat isti subdiacono defensori Siciliæ,
quatenus loquatur cum quodam Fausto,
& ei constituat salarium de bonis mona-
sterii, constituens eū syndicum, siue pro-
curatorem generalem ad omnia negotia
monasterii in iudicio procuranda expe-
dit enim ut modicum damnū sustineant,
vt ab huiusmodi litigiis conquiescant, &
diuinis intendant. Ber. No. 1. q superior
tenetur ex officio suo prouidere ecclesiis
& monasteriis de procuratore, aduocato,
& aliis administratoribus. nā ius publicū
consistit in sacris iudex autem debet sup-
plere ex officio in concernentibus pu-
blicam vtilitatem, vt in c. cordi, de appel.

SEB. SAPIA.

a Authoritas. In contrariū facit regula, quod vbi aliquid non requiritur in actu, si adhibeatur & ineptè, nō uitiat actū. l. 1. in princi. C. de r. i vxo. act. & de autho iudi. interposita ineptè, probat tex. cū gl. in §. nullis, in ver. trāsitu, insti. de liberti. quam gl. commendat Ias. in l. vinū, col. pe. ff. si cer. pe. Feli. in c. examinator, col. 7. j. de in pu. & Deci. in c. nouit, in gl. in versi. de plano, co. iii. & Alex. in l. 2. col. 4. ff. de iuri. om. iud. vbi reputat gl. illam sing. & ad hāc regulam vide Fel. in c. cum ordinē, col. 1. s. de rescri.

b Superioris. Adde Alex. consi. 14. li.

c Cum aliis. Adde Oldr. consi. 159.

d Nomina singulorum. Adde Alexā. consi. s. alleg.

ZACHARIAS.

Adde Ia. Rebuf. in l. 1. nu. 3. & in l. fina. nu. 3. & ibi in spo. Cel. ad ipsū, C. de prædi. decur. sine decr. nō alie. li. 10. eundem in l. cum te, nu. 3. & ibi in apoll. prædictis Celsi, C. de decur. eo. lib.

ANT. FRAN.

Circa hoc, q in actibus vniuersitatis gerendis debeant esse descripta nomina singulorū, vt videatur an actus sit gestus à maiori pte vniuersitatis sicut iste dicit, vide q̄ habētur in l. plane, ff. qd cuius. vni. nomine, & not. in c. 2. de ope. no. nun. & adde q nō sufficit, q singuli sociorum singlr cō sentiant, sed est necesse q in cōi, vt s. c. in Genesi, de ele. & in c. notationes 2. q. 7. in c. nullus, vbi per Archidia. 63. dist. & habetur

in l.2.C.de.dec.li.
10.& qualiter sin-
gulares de vniuer
sitate debeāt se op
ponere actib⁹ vni
uersitatis, habet i
c. gñali, & ibi p
doc. de elec. li. 6.
& an i cōstitutio-
ne syndici vniuer
sitatis sit necessa-
ria authoritas su-
perioris, vide quę
habent in l.nullis
ff. qđ cuius. vni.
noie,& in l.actor,
ff.rē ra. ha. & no.
p Inn. in c. cū nō
ignores, de præ-
ben. & in c. ꝓcu-
rator,de iura.cal.
SEB. SAPIA.
a Quod laic⁹.Vide
Dec. post alios in
c. decernimus. ī.
de iudicijs.
SEB. SAPIA.
b Cōstituere syndi
cum. Qūo consti-
tuātur syndici, vi
de Pau.de,Ca.& a
lios in l.ꝓfes,C.de
trāsact. & in l.nul
li,ff.qđ cuius.vni.
vbi dicit q potest
cōstitui p cōciliū
qđ repręsentat to
tam vniuersitatē;
nec requiritur q
tota vniuersitas
eum constituat.
ZACHARIAS.
c Magistratus lo-
ci. Adde q opin.
Spec. de qua hic,
est cōior,quā Bar.
ī l.1. C. de ser. rei
pub. sequutus est,
idē Bar.in l.nulli,
co.2 .ver. itē req-
rit ff. qđ cuiusq;
vni.Iac. Rebuf.in
l.cum te.num.1. &
ibi in apo. Celsi
ad ipm C.de ꝓba.
lib. 10.
d Reuocare.Adde
Fed.consi. 214. &
287.
e Quòd sic. Adde
q pōt etiā reuoca
re procuratorē cō
stitutū à conuētu,
vt tenet Inn. in c.
2.de test.lib. 6. cū
multis allegatis p
Feli. in c.edoceri,
col.5.ver.dixit ēt
Inno.ī.de rescrip.

lib.6.no.in l.4.§.hoc aūt iudiciū,ff.de dā.
1 infe. †No.2.q nō tenet qs acceptare syn-
dicatū ecclesiæ,ꝑsertim sine salario;& sic
no.q licitè qs recipit salariū ꝓ admini-
stratione rerū ecclesiasticarū: imò ꝓlatus
dēt remunerare illos,quorū opera & īdu
stria vtilitas eccłię aucta est,vt est bo.tex.
in c.qcunq; suffragio.12.q.2. Vlti.no.ibi:
seruos Dei,q monachi dicunt serui Dei: &
facit.c.multos.54.dist.licet oēs sint serui
Dei:tñ p excellētiā isti spāliter appellant
serui Dei:qa fideli⁹ sibi seruire debēt;quē
admodū & Papa appellat se ex humilita-
te & p excellētiā nedū seruū Dei,sed seruū
2 seruorū Dei.†In gl.1.ibi:*& ad causam agē
dam*. vult ergo hæc gl.q cōstitutus ab vni
uersitate ēt ad certā cām appellet syndi-
cus,p.§.defensores,alle.in gl.& cū gl.trā-
seunt hic cōiter Doc. Sed gl. iuris ciuilis
in l.1.§.1.ff.qđ cuius.vni.ponēs dñam in-
ter syndicū & actorē dicit, q cōstitut⁹ ab
vniuersitate ad vnā cām dr actor; ad hoc
tex.in l.Itē eorū.§.actor,eo.tit.Sed cōsti-
tut⁹ad oēs causas, seu plures appellat syn
dicus;& hoc idē sentit Host.in sum.eo.ti.
ī §.qs sit syndicus,in prin.Et ibi rñdet ad
dictū.§.defensores, q relatiuū,qui,ibi po
situ nō facit relationē ad syndicos,sed ad
alios defensores,q ibi subaudiunt.Et pro
hoc facit ætymologia vocabuli.nā dr syn
dicus ſm vnū modū , quasi singulorū cās
dicēs:in hoc tñ nō est vis,vt no. dicit In-
no.in c.pe.de iura.cal.Si cōstituit ꝓcura-
tor ab vniuersitate,syndicus est: & si cōsti
tuat syndicus à particulari ꝑsona, ꝓcura
tor est; vnde error nois nō vitiat disposi-
tionē,ex quo cōstat de intētione; & ꝓce-
dit hoc ēt de iure ciuili,vt no. Bar.in l.1.
ff.q cuiusq; vni.ita q dico in hoc nullam
esse dñam inter ius canonicū & ciuile;li-
cet à plerisq; (& malè) dicat oppositū; &
3 facit qđ.s.diui sup rub.†In gl.ibi:*Itē posset*
a *esse laicus*.No.gl.q laicus^a ꝑt esse syndicus
vniuersitatis ecclesiasticæ; & ex hoc & ex
tex.infert q forinsecus seu extraneus pōt
esse syndicus collegii,seu vniuersitatis;nō
ergo reqrit vt syndic⁹ sit de vniuersitate.
Sed ꝯ hoc opp.de.c.iudicatū.89.dis.& de
c.ī noua actione 16.q.7. vbi dr q dēt esse
clericus,& nō laicus . Sol.dicit hic Inn.q
illa iura loquunt in œconomo admini-
stratore rerū ecclesiasticarū vel ꝑsonarū.
Itē de vicario Epi.isti.n. dēnt esse clerici,
& nō laici . Sed aduerte. nā vt saluet hoc
dictū Host.itelligo illū dici hoc casu œco
nomū,cui ꝯmittit cura rerū eccłiasticarū
tā tēporaliū quā spiritualiū; & ita ꝓpriè
videt velle tex. in d.c.in nona. pp mixu-
ras spūaliū illud offm non cadit in laicū.
Sic intellige Innoc.in c.2.de iudi. & in c.
edoceri,de rescrip. vbi dicit q generalis
administrator ecclesiæ, nō ꝑt esse laicus:
secus dic vbi cura tēporaliū dūtaxat com
mittit laico. tunc enim valet cōmissio; &
pōt appellari castaldus;quod voluit gl.in
d.c.iudicatū,&idē ibi Arch.& in d.c.ī no
na:ꝓcurator verò ad ꝓponēdas cās in iu
dicio, seu syndicus ꝑt esse laic⁹ in spūali-

bus:qa ibi nō exercet aliq̄ spūalitatē,vt est tex.ī c.1.de ꝓcu.
4 li.6.†In ea.gl.ibi:*solùmodo de honestate*. No.gl.q de necessita
te nō pñt religiosi cōpelli ad cōstituēdū syndicū extraneū.
pñt.n.si volunt, cōstituere vnū vel plures ex seipsis, vt ꝓbat
in c.insup,de testib.& in c.cū deputati,de iudi.& in c.mona
chi.16.q.1.& c.2.ī.de postu. & sequunt hic cōiter Doc. Hoc
ergo.c.loquit de honestate ; à qua ēt excusat pp defectū fa-
cultatū in exhibēdo salariū,vt no.glo.5.q.4.c.fin.& vide ibi
bo.tex.in Epo,& sacerdotibus, an debeāt p se litigare.Et in
fi.gl.Aduerte : qa iste finis glo.nō pōt applicari cōmodè ad
tex.vnde si fuit bene hic posita.nā tex.hic loquit de syndico
monasterii. & gl.dicit q debet cōstitui qñq; ab Epo,qñq; à
capło;& sic nō bene loquit relata ad tex. Sed gl.dēt saluari,
cū constituit syndicus in bonis ecclesiæ cathedralis.nā tunc
qñq; constituit ab Epo,qñq; à capitulo ſm q bona sunt in-
ter eos diuisa,vt plenè dictū fuit in d.c.edoceri. An aūt con
sensus Epi, seu alterius supioris exigat in cōstitutione syn-
dici,seu actoris,seu œconomi,Doc.hic nō examināt: sed in
5 aliis locis multū variarūt. † Et sæpe dubitaui, cū ciuitas,seu
b villa,vel castrū,vult cōstituere syndicū, nunqd magistratus
c loci,^c puta ꝑtās,debeat ibi cōsentire,seu simul cōstituere,vel
decretū interponere,sicut interponit decretū , qñ tutor vel
curator cōstituit actorē ante lit.cōte.vt in l.neq; tutores, &
qđ ibi no.C.de ꝓcu.Spec.in ti.co.§.1.ver.qd si vniuersitas,
cū duobus seq.& in ver.fi.allegat prò &cōtrà.videt inclina-
re,vt magistratus debeat interuenire.In ꝯrariū facit gl.no.
in l.actor,ff.rē ra.hab.q̄ dicit,q licet in actore dato p tuto-
rē debeat interuenire decretū superioris:in actore verò da-
to p ciuitatē sufficit cōsensus ipsius vniuersitatis.& vidi op-
poni ꝯ instrm syndicatus q nō valebat:qa nō interfuerat ma
gistratus illius castri;& ꝓ hac opi. facit tex.in l.2.C. de dē-
cre.decu.li.10.vbi dr,q magistratus dēt cōgregare vniuersi-
tatē seu cōciliū,in quo debēt explicari facta ipsius vniuersi-
tatis;& est particeps iuriū ipsius vniuersitatis . Tu dic,q aut
ipsa iura ꝑtinēt simul ad rectorē , & ad collegiū seu vniuer-
sitatē;& tunc nō ꝑt vniuersitas sine suo rectore syndicū con
stituere.exēplū in Abbate. Itē in Epo respectu sui capituli,
cū bona sint cōia,vt in c.cām, c.de iudi. & in c.1.de ꝓcur.&
no.in d.c.edoceri,de rescr. Aut cōstituit syndicus in iuribus
spectantib⁹ad ipsam vniuersitatē tantùm;ita,q superior nō
habet participiū in illis iuribus.Exēplum in bonis ciuitatis
respectu ꝑtātis,seu rectoris , ipsius ciuitatis ; & tunc dico q
ipsa vniuersitas debet cōgregari p magistratū suū:sed actus
debet disponi per ipsam vniuersitatē, & nō per magistratū,
vt videt tex.in d.l.2.& sentit ibi Bar.& sic ꝑt intelligi,q ipse
Bar.not.in d.l.actor. vbi tenet q ipsa vniuersitas in iuribus
suis cōstituit syndicū seu actorē sine decreto magistratus.&
ideò si uniuersitas esset aliàs cōgregata citra dispositionem
magistratus,tenerēt gesta p uniuersitatē duntaxat: qa magi
stratus requirit in congregando,ut possit coercere singulos:
sed ex quo cōgregata est nō curandū qualiter fuit cōgrega-
ta. Ad hoc notabile dictū Inno.in c.2.de no.ope.nun.An au
tem in constitutione syndici,quem faciunt inferiora colle-
gia,debeat interuenire cōsensus superioris loci;vt puta mo
nasteriū in rebus suis vult cōstituere syndicū, utrum debeat
Eps consentire,uel uniuersitas scholarium vult constituere
actorē seu syndicū, nunqd debeat consentire superior loci,
puta Eps,uel ꝑtās?dic q non,qa de iure habet uniuersitas cū
suo rectore ꝑtātē cōstituendi syndicū, ut in d.l.1.ff.qđ cu-
ius.uni.& ꝓbat clarius in c. qa in causis,ī.ti.ꝓxi.no.Inn.in
c.Imperatorū,de iur.ca.licet cōsensus talis superioris possit
interuenire:non tñ est de necessitate ; sic intelligit Inn.in l.
6 oēs.§.hoc nihilominus,C. de epis.& cle. †An autē syndicū
d constitutū p Abbatē & capitulum possit Abbas reuocare?^d
e dic q sic,^e qa cū ipse solus possit agere,ut in c.edoceri,de re
scri.ita potest syndicū reuocare, & in se assumere exercitiū,
ut no.Doc.in c.2.de testib.li.6.& Bar.in l.actor,ff.rē ra.ha.
& notabis bene hūc articulū: qa nunq̄ examinaui ita plenè.

†Vltimò

7 Vltimò quero hic de notabili qóne, quã nõ reperio plenè in uno eodéq; loco traditã ꝑ Doc. nunqd in constitutione syndici, uel aliis gerẽdis ꝑ uniuersitatẽ, seu collegiũ tã seculare q̃ ecclesiasticũ, dẽant de necessitate in instrumẽto

a cõficiẽdo singulorũ noĩaª de uniuersitate exprimi; an uero sufficiat dicere, Vniuersitas talis loci, uel capl̃m talis ecclię fecit hoc? Et in hac qóne reperio Doc. uaria sensisse in uariis locis. Et multorũ dicta colligẽdo, scias q͛ priò gl. ĩ. ti. ꝑxi. c. fi. in fi. dixit noĩa esse exprimẽda, ut appareat an duę ꝑtes interfuerunt, cũ aliter actus nõ ualeat, nisi duæ partes uocã dorũ fuerint ꝑsentes, ut in. l. nulli, & in. l. planè. ff. quod cu. uni. De hoc tñ ult. dic, ut dixi in. c. cũ oẽs, de cõsti. Host. in sum. eo. ti. in. §. quałr, idẽ tenuit, nisi excusẽt expssio pp difficultatẽ, ut puta numerus est nimis grãdis; ut puta uniuersitas ciuitatis, uel alicuius castri. nã uix sufficeret pgamenũ ad scribendũ oĩum noĩa. Idẽ vr̃ sentire Bar. in. l. 1. ff. de al. scri. vbi dicit, q͛ aut agit̃ de vẽditiõe rerũ ipsius uniuersitatis; & debẽt exprimi noĩa singulorũ, q̃ interfuerunt in uniuersitate; alle. l. 3. C. de uendẽ. re. ci. li. 11. & in aut. hoc ius porrectum, C. de sac. san. eccl. aut agit̃ de aliis actib⁹, & distinguit inter uniuersitatẽ paruã & ppłosam, ut primo casu dẽant exprimi noĩa, ar. iuriũ ꝑall. sed o casu necessario non sunt exprimenda. Et ad hoc alleg. d. c. fi. de ꝑcu. Spe. tetigit in ti. de syn. in. §. 1. in ver. porrò, & seq. & uer. qd si omisisti, & uer. seq. & ibi vr̃ potius inclinare, ut nõ sit necesse noĩa exprimere. Oldr. in quodã cõsi. distinxit, q͛ aut in uniuersitate fuit dispositũ de obligatione singulorũ; & tũc dẽnt exprimi noĩa, ut appareat q̃ sint obligati. Aut fuit dispositũ de obligatiõe ipsius uniuersitatis; & nõ est necesse exprimere noĩa, cũ ipsa uniuersitas sit ꝑ se certa. Alii, ut refert & Bal. in. l. 1. ff. de mag. cõue. dixerũt sp esse necessariũ ut

8 noĩa exprimãt. † Quia cũ notarius sit quidã testis. l. Domitius, ff. de testa. dẽt sõlũ deponere de his, quę pcipit sensu corporeo, & nõ in iudicio intellr̃s: quia iudicare ꝑ intellm̃ spectat ad iudicẽ, nõ ad notariũ, uel ad testẽ, ut no. Inn. in c. cũ cãm, de testi. facit. 3. q. 9. in. c. testes. Sed uerbũ, uniuersitas, uel capl̃m, seu collegiũ, est nomen iuris, & pcipit̃ poti⁹ intellectu, quã sensu corporeo; qa oportet cõsiderare, utrũ oẽs existẽtes ibi habeãt uocẽ. Itẽ an sit ltimè congregata. Itẽ an faciãt ad minus duas ꝑtes, & de aliis actib⁹; ergo notari⁹ ñ pt attestari, q͛ uniuersitas aliqd fecerit. Dẽt ergo exprimere noĩa eorũ, q̃ īterfuerũt, ut ꝑ hoc iudex possit ꝯprehẽdere, an ibi fuerit uniuersitas. vñ cõsuluit Bal. q͛ sp in actibus saltẽ pỡderosis exprimãt̃ noĩa singulorũ. Io. An. ĩ addi. Spe. in ti. de syn. ver. qd si in aliquo, alias uer. porro, multũ bñ examinat hũc passum, & licet cõsulat vt exprimãt noĩa; tñ finałr cõcludit, q͛ de iure hoc ñ est necessariũ; qa uniuersitas seu collegiũ ẽ nomẽ certũ & determinatũ. vñ in actib. in qb⁹ reqrit̃ certitudo ꝑsonarũ, sufficit dicere: Collegiũ talis loci, ut ĩ. c. capl̃m, ĩ. de rescr. & in. l. pf. §. Tusculanus, de le. 3. Vñ cũ fides notarii approbata sit, & ꝑ ipsius peritia ꝑsumat̃, sufficit q͛ notarius dicat; uniuersitas talis loci, uel capl̃m talis ecclię fecit sic. Pro hoc. e. ad audiẽtiã, de ꝑscri. a͛s sequeret̃ ẽm eũ, ꝑ notari⁹ nũq̃ posset dicere, q͛ talis fuit solẽniter stipulatus, cũ ista sint uerba iuris. dicit ẽt q͛ si tale instrm̃ hẽt sigillũ collegii, indubitãter facit fidẽ, ut in. c. ter

9 tio loco, de ꝓbat. † Et no. bñ hoc dictũ, ut sis cautus, ut saltẽ in põderosis inserat̃ sigillũ uniuersitatis in instr̃o; qa ꝑsũptio ẽ, q͛ uniuersitas ltimè actũ explicauerit, nisi ꝓbet̃ ꝯtrariũ, ut i. d. c. tertio loco, & hoc dñi placet. & ẽt teneo q͛ nõ sit necesse circũscripto sigillo exprimeẽ singulorũ noĩa, qa ꝑ solẽnitate itrinseca ꝑsumit̃ uerba notarii; tex. allego aptũ in. §. si scriptũ, insti. de inuti. stip. ubi dr̃, q͛ si in instr̃o repit scriptũ; Titius promisit Sẽpronio decẽ, dẽt intelligi q͛ ꝑ solẽnẽ stipulationẽ. Ad idẽ tex. insti. de fideiuſ. ĩ fi. & l. sciẽdũ, & qd ibi not. Bar. ff. de uer. ob. & bo. gl. in. l. t. C. de usu. & uide Inn. in. c. innotuit, de eo q͛ fur. ordi. re. Itẽ si bñ uelimus cõsiderare, nõ est possibile, q͛ notarius possit depo nere, q͛ uniuersitas fecit, nisi interponat aliqua verba. nã si exprimat noĩa, & dicat q͛ fecit totã uniuersitatẽ, iã in hoc ult. exprimit uerba iuris. Et uid' ad hãc mãm qd not. Fe. cõs. 144. & 288. ubi tractat, si ĩ instr̃o dĩ q͛ ibi fuerit duæ ꝑtes, & aduersarius negat, cui incũbat onus probãdi; & uide ꝑ Spe. ubi ĩ. & cõcludeq͛ opponẽti; qa ꝑsumit̃ pro instr̃o publico, ut in. c. cũ Ioãnes, de fi. instr & l. cũ precibus, C. de proba. & hęc singulariter notabis.

De his quæ ui metus ue cau. fiunt. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Metus non uitiat actum ipso iure regulariter; sed ueniunt rescindendus per actionem, quod metus causa. Actio, quod metus causa, datur etiam ad interesse. Exceptio, qua non interest, repellit quem ab actione.*

Supra ĩ ꝑcedẽtib⁹ titulis uisũ ẽ de his, q̃ spõte agim⁹ ĩ iudicio, uel extra. meritò nũc subijcit̃ de his, q̃ agim⁹ coacti & ĩuiti. nã iura dãt remediũ rescissoriũ aduersus ea, q̃ sũt gesta ꝑ me

1 tũ, & appellat̃ actio, qd̃ me. cã. † Et scias q͛ regułr gesta ꝑ metũ tenẽt, sed ueniũt rescindẽda ꝑ actionẽ, qd̃ me. cã. Fallit ĩ qbusdã casib⁹, in qb⁹ met⁹ vitiat ipso facto, ut plenè not. ĩ. e. c. Abbas. & cõpetit hęc actio ad interesse ẽm Pe. hic. & bñ, ut colligit̃ i. l. si cũ exceptione, ĩ pri. ff. e. & iõ si excipit̃ ꝫ agẽtẽ, q͛ sua nõ iterest, excludit ab hac actiõe: põt tñ aduersus metũ sibi illatũ agere aliis remediis, cõquerẽdo de ui sibi illata, ut. ff. ad. l. iul. de ui pub. per totum. Itẽ potest intentare alia remedia iuris, ut in. l. extat, ff. quod me. cau. cũ si. & pleni⁹ hic ꝑ Inn.

a Singulorũ nomina. Adde Ale. cõs. sæpius alle. 3. 4. li. ZACHARIAS. Adde sæpe alle. Iaco. Rebuf. in al le. l. cũ te, nu. 3. & ibi in apostil. ad ipsum, C. de decur. eundẽ in. l. fin. nu. 4. & ibi in apost. Celsi remis. C. de prædi. decur. sine decre. nõ ali. e. li.

SVMMARIVM.

1 *Metus iustus infertur ex imaginatione gladij.*
2 *Metus semel illatus per tyrannum potentem, præsumitur durare, dum uiuit ille tyrannus. 12.*
3 *Fœmina coniugata & timens habens filium paruulũ, si ingrediatur religionem, præsumitur metu fecisse; & potest reuocari, licet maritus consenserit. 11.*
4 *Actus nullus põt ratificari per tacitum consensum.*
5 *Protestatiõ an tollatur ꝑ cõtrariũ factũ postea secutũ? 14.*
6 *Metus excusat, licet non fuerit de eo protestatum ob aliquam iustam causam.*
7 *Mendacium, uel simulatio, an aliquando sit permissa?*
8 *Furari licitum est in foro animæ tantundem, quantũ sibi furatum fuit.*
Taxatio expensarum reseruata ipsi iudici sub nomine proprio potest fieri per successorem.
9 *Solemnitas intrinseca aliquando præsumitur.*
10 *Probare dicitur ille, qui habet intentionem suam fundatam de iure communi.*
12 *Testibus duobus deponentibus de metu magis creditur, quam mille deponentibus de spontanea uoluntate.*
13 *Ratificare actum an quis dicatur ipso facto, quod potest contradicere, & non contradicit?*

CAP. VII.

P Erlatum. Si quis timore mortis postea ratũ nõ hñs religionẽ pro fitet̃, exire, & mr̃imoniũ ꝯtrahere pt, secus si à principio uel ex post fcõ liberè cõsensisset. Prima ps narrat factũ. Scd̃a dat iudices, ibi: *Ideoq;*. Casus liter. Quidã nobilis cũ haberet vxorẽ suã suspectã, pcepit militib⁹ suis, ut eã ducerẽt ad quadã syluã, & eã occiderẽt. ipsi duxerũt eã ad syluã, & gladio euaginato, ut eã occiderẽt, tñ pietate moti pepercerũt ei dẽ sub tali conditione, q͛ in monasterio monialiũ susciperet habitũ monachalẽ;

& ſic ducta fuit ad monaſterium . miles
maritus ipſius miſit duos Epõs ad mona
ſteriũ,ut ei velũ iponerẽt . Epi uerò (qa
iuuenis erat,& filiũ paruulũ hẽbat)ſuſpe
ctã habuerunt de mutatione uitę ipſius;
t raxerũt eã in partẽ,qrentes ab ea,quare
hoc faciebat. & illa p ordinẽ expoſuit il
lis , dicẽs q timore mortis hoc faciebat,
& qñcũq; poſſet ,inde recederet. alter eo
rũ, ut ſatisfacere uidereẽ crudelitati viri
illius,velũ ſibi iponere ſimulauit.poſtmo
dũ vir de medio ẽ ſublat⁹. mulier ſtatim
de monaſterio exiuit,& aliũ maritũ acce
pit;pp qđ Eps diœceſanus ad iſtãtiã mo
nialiũ illos excõicauit.mulier;factũ iſtud
dño.Pa.ſignificauit.vñ mãdat qbuſdã iu
dicibus , quatenus dictã mulierẽ & uirũ
eiuſdẽ à ſnĩa excõicatiõis abſoluãt rece-
pto iuro,q eorũ ſtabũt mãdato. deinde
mulierẽ illã,& Abbatiſſam, & moniales
añ pñtiã ſuã faciãt pñtari,& ſi ltimẽ ,pba
tũ fuerit, mulierẽ illã monaſteriũ intraſ
ſe nõ timore mortis,ſed ſpõte, uel ẽt ti-
more illo intrauit , & poſtmodum uiro
mortuo ratum habuit,qđ prius fecit;per
cẽſurã eccleſiaſticã ad monaſteriũ redire
1 cogaẽ.B. †No.1. unũ modũ ,pbãdi metũ
iuſtũ, ut ſi i loco ſolitario euaginato gla
a dio[a] qs minaẽ mortẽ †Scđò no. q metus
2 mortis dr iminere nõ ſolũ durãte uibra-
tiõe gladii,ſed ẽt poſtmodũ, ſi tãta ẽ mi
nãtis potẽtia,ut veriſimilr timeaẽ mors
b ex ↄdictione.[b] hic.n. vr duraſſe metus to
to tpe,dũ uixit maritus , pp ei⁹ potẽtiã.
Not.ibi: *nobilis, & potens*, q nõ ois nobi-
lis dr potẽs,nec ad incutiendũ metũ ſuf-
ficit nobilitas,ſed reqriẽ potẽtia,vñ ma-
gis timebat hęc mulier potẽtiã,quã no-
3 bilitatẽ.†Itẽ no. q ↄtra cõiugatã uolẽtẽ
intrare religionẽ oriẽ pſũptio, q nũ ſpõ
te faciat,ſi eſt iuuenis,& hẽt filiũ paruu-
lũ;& ſic ſunt duę cauſę,ex qbus mutatio
uitę in cõiugata pſumitur ſuſpecta. No.
ibi: *ad inſtantiam ſororũ* , q religioſi pñt
agere ↄtra eorũ ,pfeſſum, q dimiſſo habi
tu exiuit monaſteriũ,& pñt eũ repetere;
ad hoc l.1.& qđ ibi no.ff. de rei uẽ. & pt
facere ſolus platus,ar.i.c.edoceri,ſ.de re
ſcr.& expſſius.18.q.2.c. Abbates.ſed mo
nachi,ſeu moniales , nõ pñt p ſe ſine Ab
bate,ſeu Abbatiſſa; qa nõ pñt agere ſine
cõſenſu ſupioris,ut in.c.cãm,de indi.Nota in textu, ibi ; *ad*
iſtantiam ſororũ .Intellige,ſ.prioriſſæ & monialiũ,ut colligi
tur i uer.10.Itẽ no.q ſi ,pfeſſ⁹ exiuit monaſteriũ,& all. iuſtã
cãm timoris,ſeu nullitatis;egreſſus ñ ↄpelliẽ itrare,niſi pri⁹
diſcutiaẽ iuſtitia cãę allegatę.vñ pp mãdat hic iſtos abſol-
ui recepto iuro đ ſtãdo mãdatis eccłię,& cãm pri⁹ diſcuti.
No.q met⁹ mortis ipſo ſcõ ipedit igreſſũ religiõis ſeu ,pfeſ
ſionẽ; & ſic iſte ẽ un⁹ ex caſib⁹ no. i quo metus cã annullat
4 actũ ipſo ſcõ;& đ hoc & alius caſib⁹no.j.e.c.Abb.†Vlt.no.q
,pfeſſio nulla pt ratificari ex poſtſcõ p tacitũ cõſenſum.Idẽ
5 in mrimonio carnali,ut i c.ad id qđ.j.de ſpõ.†In gl.1.ibi.
*c.cũ M.*vbi tolliẽ ,pteſtõ p ↄriũ ſcm poſteà ſequutũ ; & hic ñ
tolliẽ.Sol.qñq; ,pteſtõ ẽ iuſta cã ueſtita; & tũc ñ tolliẽ p cõ
c trariũ ſcm[c] ut hic qñq; ñ ſubeſt iuſta cã ueniendi ↄtra ,pte-
ſtõnẽ;& tũc tolliẽ p ↄtrariũ ſcm;ad idẽ uide gl.in.c.tua.j.đ
6 ſpõ.†In eadẽ gl.ibi; *non ob.* no.gl. q ſi qs nõ audet ,pteſtari,
pt nihilominus uenire ↄtra actũ ,pbãdo iuſtũ metũ.dicit tñ
Hoſt.q dẽt fieri ,pteſtõ corã aliis ,pbis uiris,ar.in.c. paſto-
ralis,in §.1.de offi.delega.Dic melius ut.ſ.ſentit gl.q ſi nõ
audet ,pteſtari,nõ teneẽ a liqd dicere.Fortẽ.n.timet à ,pbis
uiris reuelari.vñ ſatis ẽ poſtmodũ ,pbare metũ,ut in.c.ſeq.
& in.c.ad aures.j.e.& facit qđ no.i.c.fi. de app. In gl.2.i fi.
& đ multiplici uelo uide bonã gl.20.q.1.i.c.illud.§.velamẽ.
7 †In gl.3.ibi: *nũquam patiantur*.Hoſt.ſoluit formalius,q ſimu
latio doloſa uel deceptoria ,phibeẽ; cauta & ,puida admit
tiẽ;& ita dẽnt reduci ad ↄcordiã iura alle.in gl. & tene hãc
ſolonẽ mẽti.dicit tñ q qs nõ dẽt dicere mẽdaciũ,ut not.in
c.ne qs.22.q.2. vñ alibi. dicit gl.in.c.cupiẽtes, de elec.li.6.
q aduocatus habens iuſtã cãm , nõ dẽt niti ad obtinẽdũ p
d mẽdaciũ.[d] Ad idẽ qđ no.Inn.i.c.olim,de reſt. ſpol. ubi no.
dicit,q in defectũ iuſtitiæ ſeu ,pbationũ pt qs i occulto ſibi
ſatisfacere de rebus ſibi ſubtractis,dũmõ abſtineat à mẽda
cio.In gl.i uer. *quod ueſtro*,in fi.No.gl.ad duo,Primò q ñ re
fert, an abſoluẽdus iuret ſtare mandatis iudicis,uel eccłię.
utroq;.n.caſu intelligiẽ de iuſto mãdato. Scđò no. q iurãs
ſimplr parere mãdatis alicuius,nõ obligaẽ uigore iuramẽ-
ti,niſi ad mãdatũ iuſtũ,& ſm ius; ,p hoc facit.j. de iureiur.
c.quintauallis,& c.ueniẽs.Ex gl.dicit hic Goff. quo ad pri
mũ dictũ, q in hoc põt eſſe dria , qa iurm præſtitum certæ
pſonę nõ extendiẽ ad ſucceſſorẽ, ut in.l.cũ apud, ff.iu. ſol.
ſecus ſi eſt pſtitũ expreſſo nomine dignitatis , uel ſi iurauit
ſtare mãdatis eccleſiæ.Nã tunc iurm eſt reale,ut in. c. quo-
niã Abbas,de off.dele.& cũ hoc dicto Goſ. trãſeunt cõiter
Doc.Sed certẽ hoc dictum nõ eſt uerũ in materia noſtra;
qa abſoluẽdus pręſtãdo iuramentum ur ſp hre reſpectũ ad
dignitatẽ,& nõ ad perſonã iudicis; quia ma ſubiecta nõ pt
cõcernere perſonã tñ;iõ nõ eſt curãdũ,an ſit expreſſum no
mẽ ,pprĩũ,uel nomẽ appellatiuũ;,p hoc.c.dilecti j.đ ſo.ↄp.
8 & l.cũ poſt mortẽ.§.1.ff.de admi.tu.†Hinc.no. dicit Bar.i
l.terminato,C.de fru.& lit.expẽ. q ſi iudex reſeruat ſibi ta
xationẽ expenſarũ expreſſo noie ,pprio,nihilominus facul
e tas taxandi trãſit in ſucceſſorẽ[e]:qa ma nõ pt concernere p
ſonã;ſed dignitatẽ tñ. Ad idẽ qđ dixi in.c.qm Abbas,pal.
& facit.c.aduerſus,& qđ ibi no.j.de immu.ecc.Nã ſi excõi-
co vicariũ ſeu ptãtẽ, excõicatio nõ trãſit in ſucceſſorẽ ; qa
mã ſubiecta cõcernit pſonã,& nõ dignitatẽ,ut ibi no.ſed i
alia ma,q pariter põt cõcernere pſonã & dignitatẽ, pt ,pce
9 dere illud dcm Go.In gl.pe i fi.gl.in hac ulti.ſol.nimis gña
liter loqi.ſed pt ſic intelligi,q utraq; pars dẽt docere de iu
re ſuo,ſ.q moniales hñt ,pbare ,pfeſſionẽ ; qua ,pbata fun-
data eſt earũ intentio.nã ,pbato facto pręſumiẽ, q interue
nerũt omnia requiſita ad factũ;,p hoc tex.nõ.in.c. in pſen-
tia,de proba.ubi ,pbata profeſſione pręſumiẽ,q ,pfitẽs ha
bebat legitimã ætatẽ;& neganti incũbit ,pbatio.mulier ue
ro,q allegabat metũ,habebat probare metũ; & ſic utraque
10 pars probabit.uel tene ſecũdã ſol. glo. † Et ex ea no. q qs
dicit aliqd probare eoipſo,q habet intentionem ſuam fun
datã a iure cõi,& qđ nõ probaẽ cõtrarium p aduerſarium:

ſi tamen

a ZACHARIAS. . euaginato gladio. Adde ſing.d. Angeli in.l. quẽadmodũ,C.de ino f.teſt.ubi dicit,q poſſum licitè ,puenire illum qui hñs gladiũ in manu minatur mihi mortẽ.refert & ſequiẽ Ant. Coſ.ſin.ſiio. 37 3.inc . an operetur timor. in uer.metus.

a ANT. FRAN. Euaginato gladio.Circa hoc qđ dr de ueniẽte cũ gladio cõtra me, an poſſim eũ ,puenire ; dicas q ſimpliciter nõ eſt dicẽdũ q poſſit ,pueniri,niſi qñ veriſimilis & poſſibilis eſt offẽſio,puta qa hñs gladiũ eſt ualde ,ppinquus alteri , uel eſt ſolitus minas exeq.,qñ ſortè uerba minatoria ,pceſſerunt, ſm qđ pulchre declarat Bald.in.c.1.in §.ſimiliter , qbus modis feu. amit. i uſi.feu. & uide ẽt qđ no.Bar.i l. Idẽ eſt in. §. armis, ff. de ui & ui ar. vbi dicit,q ſtatutũ de inſultu cũ armis, hẽt locũ,qñ qs habẽs arma ad lat⁹, licet arma nõ euaginauerit, uenit ↄ aliũ,cõſiderata tñ qualitate pſonæ,q hẽt gladiũ ad lat⁹ ſi ueriſimile ſit q debeat offendere. & ad ,ppoſitũ pñt adduci oia , q ad ducũt i ma defenſionis licitæ, & cũ moderamine inculpatæ tutelę, de qua hr in.l.1.C.vñ ui, & p gl. & doc. plenè in l. ut uim, ff.de iuſti.& iu. Et adde q ,pbaẽ terrorem fuiſſe prius illatum cũ armis, qñ uis uenit ↄ me cũ cultello euaginato, ut eſt glo.& ibi Bar. no.i.l. ſed & ſi quẽcũq;,i pri. ff. ad. l. Aquil. & no.Pe.de An.i cle. 2.de hom.& Bal.i. l.1.ff.loca.imò pl⁹ ſi aduerſarius parabat ſe ad offendendũ me,poſſum eũ occidere,etiam anteq̃ me aggrediatur, ut not.voluit Bal.i l.i leg.ff. loc.& i.l.1. C.unde ui,ulti.colum.in uerſi.ſed pone.& uide Alexand.in conſi.109. in 2.parte conſil.

b Ex contradictione.Adde de materia & intellectu huius. c.uidendum in terminis Cal.conſi.1.hoc eo. tit.

c Contrarium factum .Adde quod uoluit Oldr.conſi. 30.

ZACHARIAS. Adde tu pleniſſimè per Card.in cle.1.quæſt.12. de procu.

d SEB. SAPIA. Per mendacium. De hoc dicto Inn. vide Feli.in. c.2.col.fi.de ſponſa.& per do.Bar.vero.in conſi. 26. inci. magnifice ac generoſe ptor, & per Mod.poſt.Bal.in.l.1.C. de teſta.& de dicto gl.in.d.c.cupientes,uide Car.Alex.in.c.mandaris, 42.di.

e ZACHARIAS.In ſucceſſorẽ.Adde de hoc Lãſ.de Ori.i.c.qm ↄ,§.ſtatuim⁹,uer.exceptiões n.5.& ibi i Apo.Rũ.ua.i uer refuata.J.đ.,pba.

si tñ mulier ꝓbaret ꝓtestationē ex lĩma cã interpositã, tũc on⁹ ꝓbãdi, q̃ spõte fecit, incũbit monialib⁹, ut in prima sol. gl. Quid aũt si ꝯcurrũt ꝓbatiões ꝯriæ, ut qa mulier ꝓbaret, q̃ p metũ fecit, moniales uero q̃ spõte, q̃ ꝓbatio sit ꝓferẽda? dic q̃ illa q̃ fit de metu: imo pl⁹ crederet duob⁹ testibus
a affirmãtib⁹ metũ,[a] q̃ mille dicẽtib⁹ q̃ spõte fecerit, ut no. dicit Inn. in c. sup hoc, de renũ. & est rõ: qa deponẽtes sup metu, deponũt sup actu pceptibili sensu corporeo, ut qa tyrãn⁹ minatus fuit mortẽ, nisi læta facie ꝓfiteret: sed deponẽtes q̃ spõte, deponũt de actu iperceptibili: qa de itrinsecis cordis.
11 †In gl. fi. ibi. i. *post mortẽ uiri.* hæc sol. bõa est. nã post mortem mariti poterat mulier se irreuocabiliter obligare: sed uiuẽte uiro nõ poterat, ex quo erat iuuenis, & remanebat in seculo. vñ saltẽ ep̃s ex suo offõ pt reuocare mulierẽ de monasterio, quãtũcũq; marit⁹ sibi dedisset licẽtiam, ut i c. 1. ĩ. de cõuer. cõiu. iõ sequẽs soĺo gl. non est tuta, & de hac mã dic, ut
12 plenẽ dixi in d. c. 1. & c. ex pte, e. ti. †Vlt. no. ex gl. ibi: *qa uiuẽ*
b *te uiro metus mariti*[b] *durare intelligitur &c.* q̃ mulier aliqd gerẽs metu mariti, excusat toto tpe uitæ mariti, si ñ ꝓuocauit ad iudiciũ: qa vr̃ sp timuisse maritũ, hoc itelligo, qñ maritus erat ita potẽs, q̃ uerisimilr mulier timuit: sed si mulier potuisset fugere ad locũ tutũ, nõ esset excusata toto tpe mariti
13 uitæ, ad hoc q̃ no. Inn. in c. 2. de reg. †Sed q̃ro ꝓ declaratiõe gl. & tex. nũqd statim mortuo marito uideat ratificare ingressũ, nisi ilico exiuerit de monasterio? Quidã dñt q̃ expectat p mẽsẽ, ar. 2. q. 1. c. cõstat. aliq q̃ p annũ. Host. & cõiter Do. dñt hoc eẽ arbitrariũ, ar. ĩ d. c. de cãis, de of. del. habebit .n. iudex arbitrari ex qualitate ꝓsonæ, & ex diuturnitate tẽporis, an tacitẽ approbauerit ingressum stãdo aliquo tpe p⁹ mortẽ mariti, & uide tu Inn. in d. c. 2. de reg. ubi dicit, q̃ nisi statim qs exeat monasteriũ, cessante metu vr̃ approbare ingressũ, ñ tñ reqrit q̃ incõtinẽti hẽet currere, ar. ĩ l. q̃ dicim⁹,
14 ff. de sol. & iõ bon⁹ uir habebit hoc arbitrari. †Ex gl. op. ꝯtra tex. vr̃. n. q̃ hæc mulier ñ fuit obligata, cũ nõ emiserit aliqd uotũ, nec fecit ꝓfessionẽ, ut i c. ut clerici ĩ. de rľa. Sol. dicit Inn. q̃ ex quo solẽniter recepit uelũ, vr̃ fuisse ꝓfessa, sicut di
c cim⁹ in recipiẽte habitũ ꝓfessorũ, ut i c. 1. de rľa li. 6. ponit
d Inn. hic notabile dctũ, faciẽdo dr̃iã inter uotũ expressum & susceptionẽ habit⁹, dicẽs q̃ uotũ seu ꝓfessio obligat uouentẽ, nisi ꝓbet met⁹, q̃ hẽt cadere in cõstãte uirũ. Nec aũt releuat ꝓtestatio: qa ꝓtestatio dẽt esse uestita iusto timore: secus dicit in susceptione habit⁹: qa ad tollẽdũ ꝓsumptionẽ tacitæ ꝓfessionis sufficit qualiscunq; metus. Tñ ẽt minæ parẽ
2 tũ excusant 20. q. 3. c. pñs, & est rõ diuersitatis sm eũ: qa uotũ seu ꝓfessio fit p uerba exꝓssa, qb⁹ stãdũ est, donec lĩme ꝓbet oppositũ: sed ex susceptione habitus orit sola ꝓsumptio ꝓfessionis, q̃ de facili tollit p cõtrariã suspicionẽ. Nam una
e ꝓsumptio ꝓfessionis elidit aliã, & qñq; adinuicẽ collidunt, ut in c. lr̃as, de ꝓsum. & no. i c. trãsmissæ ĩ. q̃ fi. sint legi. & notabis bñ hoc dctũ. Sed ꝯ ꝓdicta vr̃ iste tex. militare. nã hic interuenit sola ueli susceptio: & tñ pp mãdat hic inqri, si timo
f re mortis mulier inducta fuit, & sic vr̃ q̃ nõ sufficiat oĩs metus ad excludẽdã ꝓsumptionẽ surgẽtẽ ex susceptiõe habit⁹. Sol. primo credo posse dici, q̃ si solẽniter mulier recepit ue
3 lũ, ꝓinde est ac si uerbo ꝓfessionẽ fecisset: secus aũt qñ sine solẽnitate suscepisset qs habitũ: vł dic q̃ tex. hic narrat factũ, qa ita mulier dicebat ꝯtigisse: sed fortè 1. sol. uerior. &c.

S V M M A R I V M.

1 *Metus iustus infertur ex amissione omnium bonorum, uel maioris partis.*
2 *Bona omnia, uel eorum maior pars æquiparantur in casu odioso.*
Beneficium metu renunciatum, recuperatur absque noua collatione.
3 *Actio, quod metus causa, datur etiam ad damna & interesse.*
4 *Metus iustus infertur etiam ex precibus alicuius tyranni.*
5 *Metus an uitiet a iure ipso iure?*
7 *Metus non excusat, quando metus culpa metum passi.*
8 *Matrimonium metu factum, est ipso iure nullum.*
9 *Dotis promissio metu facta, est ipso iure nulla.*
10 *Alienatio rerum ecclesiasticarum metu facta, an teneat?*
Alienatio rerum ecclesiasticarum requirit ad sui ualiditatem quod fiat in casu licito, & quod in ea seruetur forma a iure tradita.

a ZACHARIAS. Duob⁹ affirmãtib⁹ metũ. Adde in ꝓpriis terminis Ant. Cors. sing. 358. inci. mulls testes, de quo dixi i apo. post illã in c. sup hoc, nu. 34 in uerbo mentis renuntiantes, s̃. de renuntia.
b SEB. SAPIA. Mortis. Quo ob reuerẽtiã uiri ꝓsumatur met⁹ in uxore, uide Felin. in c. causam matrimonij, de offi. del. col. 2. & Moder. p⁹ Bar. i l. trãsactionẽ, C. de trãs.

11 *Votum metu factum, an teneat?*
12 *Iurisdictio an ei auferatur intercedente metu?*
13 *Electio prælati facta per metum, an teneat?*
14 *Authoritas tutoris p metũ adhibita, nõ ualidat actũ.*
15 *Absolutio ab excõicatione p metum facta non tenet.*
16 *Testamentum, in quo fuerunt testes muti, est nullum.*
17 *Sententia lata per metum, an sit nulla?*
18 *Metus uitiat constitutionem procuratoris.*
19 *Carceratus si quid facit, præsumitur metu facere.*
Renuntiatio beneficii metu facta, an teneat?
20 *Metus non uitiat actum qui imprimit characterem ut in baptismo.*
Metus in actu meritorio uitiat ipso facto.

C A P. I I.

A*bbas.* Qui per metũ amissionis p̃rimonii suo beneficio renuntiat, illud repetere põt. Prima pars narrat factum. Secunda dat iudicem, ibi: *unde quia.* Casus literalis. Quidam clericus R. nomine habebat ecclesiam ab Abbate sancti Cadmundi: milites & burgenses suos misit ad clericum illũ, ut eũ a domo & uniuersa substãtia sua expellerẽt, nisi ecclesiã suã in manibus Abbatis abiuraret, qui tali modo coactus abiurauit, & Abbas ecclesiã illam alii concessit. unde iste. R. conquestus fuit dño Papæ. mandat Papa ep̃o Vigorcñ. quatenus, si est ita, prædicto R. cũ integritate restituat uniuersa: qa q̃ metu uel ui fiunt, debent in irritũ reuocari.
1 B. †No. 1. q̃ ꝓditio oĩum bonorum infert iustũ metum, & idẽ dicit Goff. de maiori
c parte[c] bonorũ,[d] pro quo facit c. frequens,
d de testi. spol. li. 6. Nã ibi in actu odioso æquiparant oĩa bona, & maior pars bonorũ. idẽ vr̃ dicẽdũ in casu non fauorabili, ut prætẽdens iustũ metũ possit recuperare q̃ p metum perdidit, & in hoc tene mẽti istum tex. nã sæpe tyranni inferunt me-
2 tum circa patrimonium. † Secundo not. ibi: *debent in irritum reuocari,* argu. optimũ q̃ renuntiatio beneficii p metum facta tenet, licet possit peti illius restitutio per
e actionẽ, qđ metus cau.[e] Et not. sm istum intellectum, q̃ licet p renuntiationẽ ꝓdatur titulus: tñ restitutio, q̃ fit per actionẽ, quod metus causa, restituit in pristinum
f ius sine noua collatione,[f] & absq; priuatione fienda de illo, cui interea fuit collatum, quod tene menti, & de hoc ĩ. latius
3 post gl. †Vlt. no. ibi: *cum integritate restituat uniuersa,* q̃ p actionẽ, quod metus cã, debet fieri integerrima restitutio eorum, quæ qs perdidit per metum. dẽt ergo hr̃e respectus nedum ad bona existentia, sed ad damnum illatum, & ad interesse quod quis sustinuit pp metum. nam hæc actio,
g quod me. cã,[g] principaliter dat ad interesse, ut in l. si cum exceptione, in §. quadru
4 platur, ff. eod. tit. † Sed quæro hic, quid si Abbas iste nõ emisisset istos milites, sed rogasset istum sacerdotẽ, ut renuntiaret, nunquid rogamina istius habuissent inducere iustũ metum? Sol. dico q̃ rogami-

der. p⁹ Bar. i l. trãsactionẽ, C. de trãs.

c De maiori parte. Adde q̃ uoluit Alex. cõsi. 143. ubi dicit, q̃ hñs litẽ mecũ de maiori pte bonorũ ꝓsumit inimicus, ideo testificari nõ põt, & in terminis uide Ro. cõsi. 379.
ANT. FRAN. Circa qđ dr̃ de inimico, dicas, q̃ q̃ mecũ litigat, qualis est criĩalis, uel ciuilis oĩum bonorũ, uel maioris ptis bonorũ, absq; dubio repellit a testimonio ꝯ me, ut p d. Ant. & Istũ in c. 1. ĩ. de iudi. & hr̃ p Bar. Alex. & do. in l. 3. in prin. ff. de testi. ubi dñt q̃ inimicitis capitalis causat ex cã criali, uel ciuili magna ad effectũ, ut qs repellat a testificãdo. & uide etiã d. Abb. i c. cũ oporteat, & in c. repellantur, & in c. meminimus, de accu.
d SEB. SAPIA. Bonorũ. Vide Abb. in c. 1. in fin. primi no. ĩ. de iud. ubi uult q̃ ex spoliatione facta de maiori pte bonorũ oriat inimicitia capitalis, & faciũt q̃ no. in c. 2. ĩ de homi. ubi ꝓ defensione bonorũ est licitum interficere inuasorem.
e SEB. SAPIA. Quod metus causa idem tenet Ro. decis. 373. incipi. fuit dubitatũ Abb. in c. si uero, i 2. no. ĩ. de iureiur. ubi uide Fel. colũ. 2. uer. in eodẽ tex.
f ZACHARIAS. Sine noua collatione. Adde qđ nota in apostil. ad istũ i c. super hoc, num. 51. in apostil. in uersi. tenet renũciatio, s̃. de renun.
g Quod metus causa. Adde quæ ĩ. ponam in gl.

a naªrr̃,uel ẽt uerba cõminatoria nõ infe-
rũt iustũ metũ:qa metᵘ cõsistit in atroci-
tate facti,ut in l.metũ, & in l.ad inuidiã,
C.eo.tit. ubi patet q ẽt dignitas alterius
partis ñ est iusta cã p̃sumẽdi metũ. Istud
b fallit in tyrãno,ᵇq solitᵘest sæuire in eos,
q suis p̃cibᵘ nõ parent. tunc.n.rogamina
tyrãni hñr̃.p p̃cepto,& inferunt iustũ me
tũ in parẽte,adhoc bona glo.in l.1.ff.qđ
iussu,tenet Bar.in trac.de tyrãno. Et idẽ
dic in ep̃o,uel alio p̃lato potẽte, q solet
sæuire in clericos suis uotis nõ obtẽperã
tes,sic intelligẽda est gl.in l.1.§.q onerã
dæ,ff.quarũ.re.ac.nõ da. Hinc uulgariter
dr̃,q rogamina supioris sunt p̃cepta: sed
5 intelligo niñ p̃dicto,& hæc notabis. † In
glos.1.no.bene hãc gl.qa est magistra in
materia sua,& quotidie ad eam remitti-
mur,cũ q̃rit̃ an ea q̃ fiũt p metũ, teneant.
& ut clarè habeas gl.primo gl.colligit ex
tex.unũ notabile,q ea q̃ fiũt p metũ amis
sionis rerũ debẽt rescindi. Scđo gl. q̃rit
an hæc habeãt locũ in illis rebus, sine q-
bus uita corporalis amittitur,& rñdet q
hẽt locũ in illis, sine qbᵘ uita corporalis
amittit̃.uult dicere q ex quo nõ põt quis
sustentari sine illis bonis, qbᵘ timet spo-
liari,excusat̃ si qd fecit p illũ metũ.nã ui-
ta nr̃a corporalis nõ põt sustẽtari sine ad
iumẽto tẽpora liũ.vñ alibi dicit tex. q ẽt
spũalia sine tẽporalibᵘ diu esse nõ pñt,ut
6 1.q.3.ca.si qs obiecerit.†Hinc dicit gl.in
l.aduocati,C.de aduoca.diuer.iudi. q bo
c na tẽporalia sunt alia uita,ᶜ quasi dicat,
ut corpora sunt seruãda. vñ sicut mortis
metᵘ excusat,ut in c.cũ dilectᵘ j.eo. ita &
metᵘ p̃dẽdi bona tẽporalia. Idẽ dicit gl.
si timet pati grauẽ iacturã in rebᵘ suis.Et
no.in hoc gl.quasi innuat,q nedũ excusat
metᵘ p̃dẽdi oĩa bona:sed ẽt si timet pati
grauẽ iacturã,ut puta si timet p̃dere ma-
iorẽ partẽ bonorũ,ut s̃.dixi. an aũt excu-
set metᵘ excõicationis, dicã post gl.in d.
c.cũ dilectus.Tertio gl.ɔ̃ p̃dicta opponit
de c.oẽs cautiones, ubi metᵘ paupertatis
nõ excusat gl. directè nõ soluit. sed dicit
q ca.istud loq̃t̃,qñ qs cõmittit malum in
se pp timorẽ libertatis, uel corporis cru
ciatũ. nõ.n. qs dẽt cõmittere peccatum,
imo potiᵘ oĩa mala pati,ut in c.sacris j.se.
Hinc dicit tex.iuris ciuilis in l. palam,ff.
de ritu nup. q nõ est ignoscendũ mulie-
ri,q̃ p̃textu paupertatis turpẽ uitã elegit;
& est rõ:qa per peccatũ mortale moritur
aĩa.Nã oẽ mortale est dignũ pœna æter-
na,sed aĩa est dignior corpore, cũ corpus
sit mortale & caducũ, iõ imminente me-
tu mortis dẽt qs potiᵘ eligere mortẽ tẽ-
poralẽ.s.corporis,quã mortẽ p̃petuam.s.
aĩæ.Quarto in uer.no.erga.gl.intrat prin
cipalẽ mãm,an ea q̃ fiũt p metũ teneãt.&
prĩo tradit r̃lã affirmatiuã, cũ limitatio-
ne tñ, dicẽs in effectu q ea q̃ fiũt p metũ,
d r̃lr tenẽt,ᵈdũmodo sine culpa sua qs inci
dat in metũ. nã tũc, si sine culpa sua inci-
dit, p̃t peti rescissio eorũ q̃ acta sunt per
actionẽ,qđ metᵘcã:sed si culpa sua incidit
in metũ, tenẽt gesta, & nõ cõpetit aliqđ
remediũ metũ passo.tex. de hoc ultimo est sing. q quotidie
allegat̃ in l.si mulier,ff.eo.ubi dr̃,q si liberta cõmisit ingra-
titudinẽ ɔ̃ dñm,& p̃textu,ne reuocaret̃ in seruitutẽ,aliqd p
misit dño suo,nõ succurrit̃ sibi ɔ̃ illã p̃missionẽ, licet metu
seruitutis fecerit.& hoc iõ:qa ipsa sibi intulit metũ cõmittẽ
do ingratitudinẽ, & dñs iustè minabat̃ sibi de reuocãda ea
8 ad seruitutẽ.† Ab hac r̃la gl.excipit hic sex casus.Primus in
mr̃imonio,& ẽ duplex spãlitas s̃m gl.in mr̃imonio. primo
q nõ tenet,si metu fuit cõtractũ.scđo q ẽt si culpa sua qs in
e cidit in metũ:nihilominus mr̃imoniũ est nullũ,ᵉp c.ueniẽs,
de spõ.qa mr̃imoniũ cõtrahit̃ libero cõsensu, & ubi interue
nit metus,tollit̃ qualitas libertatis,ut in c.cũ locũ, de spon.
Cõtra hoc gl.op.de c.inter cætera 22.q.4.ubi tex.vr̃ innue-
re q mr̃imoniũ tenet,& ẽ ille tex.multũ sin. in hac mã. Gl.
hic & ibi multipl̃r soluit.Et primo, q ibi ñ interuenit iustᵘ
metᵘ, q possit cadere in cõstãtẽ uirũ.Hæc sol.ñ est bona: qa
tex.ibi loq̃t̃ de metu mortis.Scđa sol.q in eo q tex. ibi di-
cit,sit stabile & firmũ,illud uerbũ,sit,ponit̃ cõsultiuẽ,& ñ p̃-
ceptiuẽ,hæc est impropriatio l̃ræ.Tertia sol.q loq̃t̃ de cõsi-
lio.sed hoc ñ apparet ibi in tex. Quarta sol. q metus ñ fuit
ibi p̃batus.ɔ̃ hãc facit:qa ibi p̃supponit̃ metᵘ, al̃s nõ fuisset
dubiũ.Vñ p uerba illius tex. multũ urgentia tenuit hic do.
f meᵘ d.Car.q mr̃imoniũ metu ɔtractũ tenet,ᶠ & sic q iste ca
sus nõ recte excipit̃ a r̃la.fatet̃ tñ q põt rescindi p actionẽ,
q metᵘ cã:sed cõiter gl.& do.utriusq; iuris tenẽt oppositũ,
& hæc ɔ̃ria opi.uerior est.Et adduco tex.cui rñderi nõ põt,ĩ
c.significauit j.de eo q dux.in mat.q̃ pol.p adul. ubi tenuit s̃m
mr̃imoniũ cõtractũ post primũ meticulosum nulla priᵘ pe-
tita rescissione p actionẽ,qđ metᵘ cã.si.n. ualuisset primum
mr̃imoniũ,nõ tenuisset s̃m primo nõ annullato:qa mr̃imo
niũ nõ põt cõsistere nisi inter duos,ut in c.gaudeniᵘ, de di-
uor.Itẽ p̃bat̃ in c.ueniẽs,superiᵘ alle.& in c.cũ locũ, de spõ.
nã certũ est,q in mr̃imonio cõtrahẽdo req̃rit̃ liber cõsen-
sus,ut ibi.sed ubi metᵘ interuenit,licet ñ faciat cessare cõsen
sum,tñ tollit qualitatẽ libertatis req̃sitã:& ubi req̃rit certũ
qd cũ qualitate libertatis, non est iuri satisfactũ,si interue-
niat illud sine qualitate libertatis, ut in c.Pisanis, de restit.
spo.uide bo.gl.q̃ tenebis mẽti,in c.notificasti 33.q.5. & ui-
de in hoc qđ pleniᵘ dixi in d.c.cũ locũ.Et ad c.p̃al.inter cæ-
tera,põt rñderi ut in gl. nã licet impropriare uerba text. pp
alia iura cõtraria,ut in c.cũ dilectᵘ,de cõsue. ar.in c.cũ expe
dlat,de ele.li.6.uel dic q ibi interuenit iurm:ñ tñ intelligas
q iurm hẽt firmare cõtractũ mr̃imonii:qa nõ restituit liber
tatẽ req̃sitã:sed obligat ut saltẽ cõtrahat mr̃imoniũ,seu nõ
ueniat ɔtra nisi absolõne petita,ut in c.si uero,& in c. uerũ,
9 de iureiu.† Secũdus casus est in dote.nã dos p̃missa uel solu
ta p metũ ñ tenet,ut in l.si mulier,in §.si dos, ff.qđ me.cau.
sed simpl̃r p̃missa sustẽtabit̃ ex sola approbatione legis, iõ
metᵘ interueniẽs uitiat ex toto actũ.& ex rõne sua põt colli
gi una r̃la gñalis, q ubicunq; simplex p̃missio ualet ex ap-
probatiõe legis,si metᵘ interuenit,ñ tenet:hoc tñ dem nulli
bi p̃bat̃.nã licet tex.ibi loquat̃ de dote p̃missa: tñ uerbũ, p
mitto,p̃t adaptari ad nudã p̃missionẽ,& ad solẽnẽ, ut in l.
sciẽdũ,ff.de ędil.edic.& in §.si scriptũ, insti. de inuti. stipu.
iõ tene,q spãle est in dote quat̃cũq; p metũ p̃missa uel so
g luta,& quẽadmodũ mr̃imoniũ dẽt esse liberũ,ita & dosᵍ ac
10 cessoria ad mr̃imoniũ,ut no.gl.ĩ d.§.si dos.† Tertiᵘ casus in
rebᵘ eccl̃iæ p metũ traditis.ñ.n.trãsfert̃ dñiũ intercedente
metu.ɔtrariũ tñ sentit gl.15.q.6.c.1.& aliq sequuti sũt Sed
cõis opi.seq̃t̃ istã gl.& spãl̃r Io.An.& facit q no.Archi. ĩ c.
2.de re.eccl.ñ alie.li.6.d.Aut.dicit q aut ñ interuenerũt de
bitę solẽnitates,q̃ dẽnt seruari ĩ alieatiõe,& tũc dñiũ ñ trãs
fert 12.q.2.c.sine exceptiõe. aut fuerũt seruatæ solẽnitates,
& tũc trãsfert̃ dñiũ.Ex hoc vr̃ ĩferre,q ñ sit spãle ĩ traditiõe
rei eccl̃iast.& idẽ vr̃ tener̃ hic d.Car.sed certe ñ sufficit,q so
lẽnitas seruet̃,nisi sit fcã ĩ casu licito,& a iur̃ approbato.duo
.n.sũt necessaria,ut ualeat alienatio fcã đ re eccl̃iastica.1.q
fiat ĩ casu licito.scđo q seruet̃ forma a iure statuta, siue tra-
dita,

a Rogamina. Ad de Alex.consi. 16. 3.lib.
ZACHARIAS.

b Fallit ĩ tyrãno. Adde Bal. in c. 1. §.iniuria, de pace iur.fir.in usib.feu. ubi dicit q si tyrannus præcipiat alicui,ut aliquem interficiat, alias ipsum mandatariũ occideret, q occidẽs excusat̃, alle.l.sciẽtiam,C. qui cũ aliter, ff.ad l. Aquil. refert & sequit̃ Corse.sing. 134.in uer.metus, circa medium.
ANT. FRAN.

Circa hoc, an interficiẽs aliquẽ ad mãdatũ tyranni minantis mortẽ excuset, adde Bal.in l.eã q̃,in 9. col. ĩ uer.& scias, C. de fideicõ. ubi dicit q metus tyrãni excusat mulierẽ, ut nõ possit accusari de adulterio cum eo cõmisso.& ibi dicit, q si minæ tyrãni p̃cesserũt actũ, sp p̃sumit̃ actus fact p metũ, de quo ẽt uide p Bar.in tractat.de tyrã. in 9. & 10.quæst.
SEB. SAPIA.

c Alia uita. quomodo bona dicãtur alia uita, uide Ias. declarantẽ in l. ut uim, col 6. 6. ff. de iustit. & iure, & in l.nec q̃cq̃ §. ubi decretum, col.1.uer.cõfirmo ff.de offi. p̃cõsu. & lega.

d Regulariter tenent. Adde Cald. consi.1. hoc eodẽ titulo.
SEB. SAPIA.

e Est nullũ. Vide Abb. in c. consultationi,de spõsal. & in c. significauit, de eo q duxit in mat. quã pol. per adul.

f Tenet. Adde q contrarium tenet Cald. cõsi.alle. & Old.cõs.35. Alex. cõsi.28.3.lib.

g Ita & dos. Ad. de Cald. consi. 2. hoc eo. tit.

dita, vt est tex.in cle.1.de re.eccl.nō alie. no.in c.1.j.de in inte.rest. dixi in c.eccle sia,de consti. His verò obseruatis tenebit a alienatio,licet metus intercesserit [a],arg.
11 c.meritò.15.q.1.† Quartus casus in voto: quia votū per metū factū nō tenet s̄m gl. qd̄ bn̄ notabis. Et idē not.gl.15.q.6.in c. authoritatē; qd̄ intellige in metu humano,nō āt in metu diuino. Nā si quis timore Dei,vel timore peccatorū suorū, vel timens interitū corporis pp naufragiū,vel quid si'e,emisit votū;tenet: quia talis metus est bonus, & appetendus, vt in c.sicut nobis.j.de reg.iuncta glo.1.quā notabis. Et q̄q̄ do.Car.hic dicat iure nō pbari,vt b metus impediat votū [b]:tn̄ puto ɔriū;& allego casum apertū in c. pius. 20.q.3. facit c.notificasti.33.q.5.& in c.1.s̄.eo.licet ad illum tex. possit rn̄deri,q ibi simulatè assumpsit velū;& sic defuit ibi voluntas:sed in fi.illius. c.bn̄ facit tex. vbi Papa non se refert ad simulationē vel pstationem: sed solū ad timorē mortis. Itē pbo hoc rōne.per votū quis obligat Deo:sed Deo nihil est acceptū,qd̄ nō pcedat ex syncera voluntate:quia nullū est bonū nisi voluntariū, vt dicit tex.23.q.5.ad fi.& ea.cā
12 q.6.in c.iā verò §.ex his. † Quintus casus i iurisdōne p metū extorta. n.ā intercedē c te metu nō transferri iurisdō [c];alleg.gl.in l.a.in §.1.ff.de iudi. Et no.bene hunc casum.ille tn̄ textus loquitur spāliter in eo qui in metu progauit iurisdōnē alterius iudicis; vn̄ voluerunt aliqui casum illius. l.extendere. Sed glo.hic notanter intellexit illū tex.gn̄aliter, qd̄ satis mihi placet considerata ratione tex. nam si metus impedit prorogationem iurisdictionis,fortius dēt impedire translationem;& hunc intelľm vr̄ approbare Bal.i l.decernim⁹, C.de sacrosan.eccl.& Bar.in tract.de tyranno.Et per hoc infero ad qōnem.Ciuitas habēs electionē officialis,uel ptātem eligendi sibi dn̄m,obsessa p exercitū, elegit sibi officialē per metū,uel trāstulit iurisdōnem in tyrannū,qui habebat ciuitatē obsessam,quærit nunquid teneant gesta per tyrannū istū seu officialē? & dicen d dū q non [d]:quia vbi agitur de iurisdictione conferenda,metus vitiat factū ipso facto,vt in d.l.2.intellecta modo prędicto; & hoc tenet Bar.in d. tract. & sentit Bal.
13 in d.l.decernimus, qd̄ bn̄ notabis. † Et ex hoc infero ad aliā qōnem.Canonici elegerunt aliquē in pręlatū per metum,puta per præceptū tyrāni. nunquid talis electio teneat? & multa consilia super hoc emanauerunt tp̄e Vrbani sexti, qn̄ incœpit vltimū schisma in ecclesia Dei. Nam dicebant Cardinales aliqui, q per metū & per impressionē Romanorū elegerunt prius Papā; vnde posteà quidā ex eis conuenerunt,& aliū elegerunt.Ex dicto Bar. & Bal.per rationē huius gl.& per tex. illius l. 2. posset dici, q electio est nulla; & vide tex.iuncta gl.in c.quisquis, de electio.& sir̄r facit text.in c.vbi periculū, in §.cæterum,de elect.lib.6.vbi dicit text.q cessat electio,vbi adimitur libertas eligē di.In ɔriū facit quod no.Inn.in c.quod sicut,de elec. vbi dicit se credere, q si met⁹ intercessit,tenet electio,licet veniat irritanda.vnde ante, quā irritetur,tenent gesta per electū;& ad hoc allegauit istū tex. in argu.& tene menti fin.illud dictū Inn. propter eius authoritatem. nam facit ad præcedentem quæstio. de tyranno: & tn̄ aliter distinguo, & reduco ad concordiā in c.licet, de ele.videlicet, q aut cōpellun tur electores eligere certū, & tūc electio est ipso iure nulla:qa est ɔ subam electionis.nā electio ē vnū de plurib⁹ eligere;& ita intelligat tex. in d.§.cęterū.aut cōpellunt eligere vnū d' certo gn̄e psonarū; [e]&

a Intercesserit. Adde tu q Roma. singu. suis tenet q propter metum res ecclesiastica sit effecta in alienabilis,licet esset alienabilis;alle. tex.in c.peruenit,ver.Abbatis, de exces.prala.

ANT. FRAN. Ad hoc qd̄ hic dr̄ de re ecclesiastica alienata per metū q efficiat allenabilis; dicas q actio ex metu dat ɔ oēs,ad quos peruenit cōmodū ex ipso metu, seu ex ipsa re alienata per metū l.metum.§.cum aūt,& ibi per Bar. & l.si quis,in prin.ff.qd̄ met. cā. vide Spe. in ti. de resti.spo. in §.fi.in fine. vbi dicit q actio prouenienș ex metu datur contra possessorem rei alienatæ per metum, licet ipse nō intulerit metum.

b Metus impediat. uotum. Adde Cal de.cons.1.qui cleri.vel vo.

ANT. FRAN. Circa hoc quod dr̄ de voto emisso per metum vel timorē an valeat, dicas de voto infirmorū, an obliget vouentem, videndam esse. 17. q.1. per totum, & an votū emissum pro recuperāda sanitate obliget, vide Hoſt.& docto. in c.scripturæ, de voto. vbi etiā per Inn.& ibi per do. Abba.in 1.col. in fi.vbi ēt quærunt, an taliter vouentes pro recuperanda sanitate ea recuperata & restituta possint compelli ad voti executionē.dicit Inno. in d.c.scripturæ, q sic; de quo uide latius p do. Abb.& doct. in c. sicut tenor, de regula & per Spe.in ti.de statu mo.in ver.22. & de quibus debeat fieri votū,vide bea.Tho.ij.ij.q.lxxvij.vbi etiam ponit,an liceat ex voto astringere se ad nimiā carnis macerationē.& q̄ dicātur vota pura;puta de nō pectinādo caput in sabbato,vide Tho.in loco pallеg. vbi dicit q talia vota sunt poti⁹ deridēda quā seruāda;de quo vide ēt Archi.in c.q bona.xvij.q.j.& vide Archi.xxxij.quæst. viij.i c.ij. vbi ponit an ille,q vouit nunquā comedere carnes,possit nihilominus i infirmitate comedere absq; fractione voti? Et an votū s̄cm instinctu aliorū,vel calore iracūdiæ obliget,hr̄ in c.sunt qui opes.17. q.4.& ibi per Arch. Et adde,q licet votū possit cōmutari p superiorē habentē ptātē;non tn̄ pōt ex toto tolli;ita, q vouēs nec ad illud qd̄ vouit teneat,nec ad aliud eius loco.vide Inn.in c.1.de voto,vbi dicit q non;& hr̄ etiā in c.licet,& in c.non est,eo.ti.de voto. Et an valeat votū de non comedendo carnes in die dn̄ico,vel in die natiuitatis dn̄i,vide quæ hn̄r in c.fi.de obser.ieiu.vbi concluditur q sic. & an votū emissum in graui infirmitate, quasi meticulosè sit factū, obliget vouentē;vide plenè not.per doct.in c.licet, & in c.sicut nobis,de regula. Et adde q votū continentiæ non mutatur:quia nō reperit aliud eo melius,vt in c.cū ad monasteriū,de sta.mo. & in c.nuptiæ.32.q.2.& tene menti text.in c.in malis.22.q.4.vbi tex.dicit in malis promissis rescinde fidem in turpi voto muta decretum.

c SEB. SAPIA. Iurisdictio. Vide Bal.in l.si qui ex consensu,col. 2. C. de episco. audien.

Qd̄ nō. Adde Pe.de Anc.cōs.37.Abb.cōs.3.q.6.ubi idē dicit q hic.

e Genere personarum. Adde quod uoluit Alex.cons.98.1.li.ubi tenet valere statutū prohibens matrimoniū cum certo genere personarū.

ANT. FRAN. Circa istud an valeat statutū prohibēs matrimoniū ɔhi cū certo genere personarū,dicas,q prohibitio legis vel statuti in matrimonio ɔhendo ēt apposita pœna, non ualet;quia materia non est subiecta potestat i statuentiū,iuxta no. in l. oēs populi, ff.de iust.& iu. & in c. quæ in ecclesiarū,& in c.ecclesia S. Mariæ, de constitu.pro quo facit; quia matrimonia debēt esse libera etiā ab arrhis & pœna. l.fi. in gl.fi.& ibi per Cyn. in 6.q. C.de spon. & habetur per Bar.post glo. in l. Titia, ff. de uerbo.obl.& ple. habetur in c.gemma,in gl.fi.& ibi p scriben.de spō. & per Io. And. in addi.Spe.in ti.de sponsa. in §.1. in uers. sed quæ est ratio.Addas tn̄ q matrimoniū contractum ɔ consuetudinem loci, si scandalum oriatur, est dirimendū, vt in c. super eo, & ibi not. de cogna. spi. Dicas tn̄;q de iure gentiū matrimonia cum alienigenis sunt prohibita, vt in c.insgentiū. 1.dist. An aūt sub spe pręmij possit quis inuitari ad matrimoniū, vide per Bart. in l. Titio centum. §. primò,ff.de conditio.& dem. pulchra dicta Bal. in pposito in c.non satis, de simo. & de eo quod dictū est,an matrimoniū contractū non seruata loci consuetudine valeat; uide plenè no. in c.1.& ibi plenè per Card.de spon. Et an valeat statutū q filius non possit ɔhere matrimoniū sine cōsensu patris; uide Io.And.in c.statutū,de hæreticis,li.6.& habetur per Bar.in l.adijcimus,C.de murilegu.li.11.& per eundē in l.bello,ff.de capti.& conclusio est,q non ualeat tale statutū, pp defectū ptātis statuentium, ut.ī.tum ēt quia in matrimonio ɔhendo nedum requiritur consensus,sed requiritur liber consensus,ut in c.tuæ,& in c.ueniēs, & in c. cum locū,& in c.cum apud, de spon.& faciunt ea quæ hn̄r per gl. & Inn.in c.fi.de secū.nup. ubi ponitur illa materia,an pœnæ impositæ per ius ciuile nubentibus intra tp̄a luctus habeant locū de iure canonico, cum ius ciuile ex defectu ptātis condentis leges ciuiles nō potuit disponere circa matrimonia,cum ipsum matrimonium dicatur esse de foro ecclesiæ, & non pertinere ad forum ciuile, iuxta ea quæ plenè tract.per Bar.& doc.in l. Titia,ff.so.ma. & in c.1. & in c.tuam,de or.cog. Et qualis debeat esse consensus, qui requiritur in matrimonio;vide etiā per B.Tho. in quarto sententiarum. di.14.& 28.& an in matrimonio possit etiam poni arrha,vel pœna,vltra.ī. alleg.vide quæ habentur in c.ex parte,de conuer.coniuga. & in c.& si necesse,de do.inter vi.& vxo. Circa hoc tn̄ an statuta locorū possint aliqd disponere circa matrimonia ɔhēda, vel iā ɔcta,uide Bal. in l.nō ignorat,in fi.C.qui acc.nō pos.vbi dicit q qō de mr̄imonio sp dēt agitari corā eccl'iastico.& iō dic,q si iudex maleficiorū cognoscit de adulterio,q sit caut⁹,vt nō patiat reū negare mr̄imoniū:

tūc metus ᵃ nō vitiat ipſo facto: qa nō ex
toto adimiẽ ptās & libertas eligēdi. hoc c
pbo iſta rōne. Nā nō valet cōſuetudo, p
quā tolliẽ libertas eligēdi, vt ī c.cū terra,
d ele.& tñ valet ꝯſuetudo vt electores te
neanẽ ſibi eligere ꝓlatū de certo gñe pſo
narū, vt ē tex. in c. Abbate. ĩ. de ver. ſig. &
in c.cū dilectus, de conſue. Hinc dixit Io.
An. in d.c.cū terra, ꝙ cōſuetudo ñ pt tol
lere libertatē eligēdi: ſed reſtringere ſic;
14 qđ notabis, & pleni⁹ dico in d.c. licet.† Se
xtus caſus & vltimus ẽm gl. in authorita
te tutoris p metū extorta, vt in l.1. in ſi. ff.
de aut.tut.& poſſet deduci ille tex. ad ter
tiū caſum ſpal. vt ſi Eps authorizet in ꝯctu
p metū inito p ecclīā inferiorē, qđ talis
authoritas nō teneat: qa Eps æqparaẽ tu
tori. 6.q.1. in c.oēs, & no. ĩ. de in int.reſt.
in c.auditis, in gl.4. Ex gl. Hoſ. excipit ali
15 quos alios caſus; & ſic in ordine.† Septi-
mus caſus.c.vnici.ĩ.e.li.6. vbi dr ꝙ abſolu
tio ab excōicatione p metū fcā nō tenet.
16 † Octau⁹ caſus in teſtō cū teſtes inuiti fue
rūt detēti, vt in l.q teſtō, in ſi. ff. de teſta.
17 no.gl.ĩ.e.c.ſacris.† Non⁹ caſus in ſnia. nā
b tenet hic Hoſ. ꝙ ſnia p metū ᵇ lata nō te-
net; alle. 11.q.3.c.iniuſtum, & Io. An. hic
ſimplr trāſit referēdo Hoſ. Sed ꝯriū nota
uit gl. in d.c.iniuſtū, & ſequiẽ ibi Arch. &
gl. in c.quatuor, ea.cā & q.ġ dicit, ꝙ ſnia
lata p metū tenet, licet poſſit elidi per a-
ctionē, vel exceptionē. d. Ant. diſtinguit,
ꝙ aut met⁹ impediuit ſolēnitatē reqſitā;
& ſnia nō tenet: alr ſecus. ſed hoc nihil ē
dicere: qa ſi debita ſolēnitas nō interue-
nerit, ſnia ē nulla nō pp metū, ſed pp de
fectū ſolēnitatis: qa ſi ñ ſeruaẽ ſolēnitas
ſubſtātifica, nō tenet ſnia q̄tūcūq; ſponte
lata, vt in l. plată, C. de ſen. & 2.q.6.c.ei
q.§.diffinitiua. Reperio Bal. in hac qō. in
d.l. decernim⁹, diſtiguētē, ꝙ aut met⁹ fuit
illatus circa ptātē clauiū, & vitiat ipſo fa
cto: qa ptās clauiū dēt eē libera; alle. d.c.
vnicū, e.ti.li.6. aut met⁹ fuit illat⁹ in aliis
ſniis; & tenet ſnia, licet poſſet reſcīdi pp
metū; alle. gl. in d.c.iniuſtū, & dicit Cano
niſtas ita tenere: ſed pfectò ꝯ primū mē-
brū ſuū allego gl. fin. in d.c. vnico; q̄ cōclu
dit ſniam excōicationis latā p metū tene
re; quaſi in abſolutiōe ſit ſpāle, vt met⁹ vi
tiet; & allegat no. ī d.c.iniuſtū & tene mē
ti illā gl. quia nemo allegat: facit primò:
qa, cū illa ſit gl. Io. An. vr reprobare dictū
Ho. hic. nā ſi excōicatio lata p metū tenet
forti⁹ alia ſnia. Itē adduco illū tex. p locū
à ſpāli. Nā cū ſpālr pp ibi puiderit circa
abſolōnē, ergo ſcc⁹ ī excōicatiōe, & ī aliis
ſniis ꝯ dcm̄ Bal. & pt eſſe rō ſpālitatis: qa
principes ſclares erāt faciles ī cōpellēdo
ꝓlatos ad abſoluēdū aliquos à ſnia excōi
cationis; & ſic nō poterat obſeruari rigor
eccliaſtic⁹; meritò fuit ſtatutū, vt alr abſo
lō eēt ipo iure nulla. Cōclude ergo ꝙ rlr
metus ñ vitiat ipſo fcō cū interuenit in iu
riſdōne exercēda: ſcc⁹ ſi in iuriſdōne cōfe
rēda, vł progāda, vt in d.l.2. & in quinto
18 caſu.ſ. excepto.† Decim⁹ caſus in cōſtōne
pcu. ẽm Hoſ. alleg. c. accedēs, ſ. de pcu. &
ita trāſeūt hic doc. Et bñ notabis pp authoritatē doct. vt ſi
c p metū qs ᶜ cōſtituit pcuratorē, nō tenet cōſtō. ſed certè il-
le tex. hoc nō pbat. nā Papa ibi nō intendebat ius de nouo
inducere: ſed voluit puidere locū ſecurū partibus; qđ ſi ēdū
eſt in oi actu; tñ non ſequiẽ, ꝙ ſi de fcō metus interceſſerit,
actus vitieẽ. Vndecimus caſus & vltimus ẽm Hoſ. in actu, q
nō pōt ſeruari ſine pctō: ſed dic ꝙ oblō hic impediẽ nō pp
metū, ſed rōne peccati: qa nō pt obligari ad peccādū, nec ēt
iuīm valet, vt in c.q̄tò, de iureiu. & c.ſi verò, & 22.q.4. quaſi
19 p totū.† Excipio duodecimū caſum, q cōprehēdit in ſe mul
tos caſus, in his.ſ. q̄ geruntẽ p iniuſtè carceratū cū ipſo detē
tore, vt eſt tex. not. in l.q in carcerē, ff. eo. aliū caſum voluit
excipere. d. Ant. ĩ. c. pxi. in renūciatione bñficii. Dicit.n. ibi,
ꝙ renūciatio bñficii p metū fcā nō tenet; & infert ibi poſt-
modū gnālr ad oēs actus ſpūales, vt in eis vitiet metus ip-
ſo facto: qa in iſtis dēt eſſe volūtas libera, & liberū arbitriū:
ſed certè nō credo eū bñ dicere. & primò in renuntiatione
bñficii hēs gl. no. in c. ſup hoc, de renun. q̄ apertè tenet, ꝙ re
nūciatio p metū fcā tenet, licet poſſet reſcindi. apertè hoc
tenet Inn. in c.ad audiētiā. ĩ.e. vbi dicit, ꝙ reſcindiẽ p actio
nē, qđ metus cā. ſentit idē Inn. ĩ.c. pxi. loquiẽ tñ ibi alter-
natiuè: ſed Pet. & Abb. apertè hoc ibi tenēt. Idē d. de Rot.
deci. 352. pbaẽ p locū à ſpāli in cle.2. in §. ſanè, de pen. vbi
dr ꝙ renūtiatio bñficii, q̄ fit p captionē & detētionē ptātū
ſecularīū nō tenet; & ſic in odiū iſtorū principū, q qñq; in
carcerāt clericos, vt renūtiēt; fuit illud ius ſpāle inductū, vt
nō teneat renūtiatio. vñ dicit ibi Bal. ꝙ illud eſt ius nouū;
& facit qđ ibi no. gl. in prædicto mō. Ad hoc ēt adduco iſtū
tex. nā Papa nō fundat ſe ſpālr hic ſup bñficio, ſed ſuper re
gula gnāli, dicens ꝙ quæ metu & vi fiūt, dēnt reuocari &c.
& ſic apertè ſentit, ꝙ dēt tranſire cū cōi rła. Itē quatenus
dicit ꝙ in ſpūalibus vitiat metus, ꝯriū voluit gl. in d.c. vni-
20 co, lib.6.† Itē baptiſmus aſſumptus per metū tenet: quia ibi
eſt volūtas, licet coacta, vt in c.maiores, in §. Itē quæriẽ, de
bap. & 40. di.c. de Iudæis; & facit rō. c. meritò. 15.q.1. Cōclu
de ergo ꝙ in actu meritorio metus vitiat ipſo facto, vt in
d.c.ad fidem. 23.q.5. Sed ſpeciale eſt, vbi imprimitur chara
cter. d.c. maiores: ſed vbi non tractatur de merito quo ad
Deum: ſed de merito, vel alio vinculo, metus nō vitiat rlr.

SVMMARIVM.

1 *Vnanimiter dicitur fieri, qđ fit nemine, vel paucis diſcrepātibus; vide ĩ eo. pxi.*
2 *Renuntiatio beneficij metu facta, an teneat? 7.8.*
3 *Iuramentum non requirit neceſſariò tactum alicuius rei.*
Iuramentum, & fidei præſtatio quomodo differant?
4 *Fidem violans an priuetur beneficio, ſicut violans iuramentum?*
5 *Iuramentum magis eſt obſeruandum quando interponitur ſuper corpore Chri-ſti, quam ſi ſuper alia creatura.*
6 *Fidem ſuam violans eſt infamis, ſicut eſt violans iuramentum.*
7 *Electus an poſſit renuntiare ſuæ electioni ſine conſenſu ſui ſuperioris et. an ad ſui præiudicium, ſiue electio ſit confirmata, ſiue non?*
9 *Abſolutio à iuramento poteſt per Epiſcopum concedi.*
Vſuras iuratus ſoluere, poteſt vel petere abſolutionem a iuramento, vel prius ſol-uere, & poſtea repetere.

C A P. III.

AD aures. Qui terrore laicorū electiōi d ſe
factę renūtiat, ſi renūtiatio iuro
vł fide firmata nō ſit, regimini, ad qđ electus erat
ꝓfici poterit. h.d. cōprehendēdo quēlibet intelle
ctū. Cōis diuiſio. Scđa, ibi: tua. Caſus lrālis. Quidā electus
fuit in plebanū cuiuſdā eccleſiæ cōcorditer vno excepto. ip
ſe ob terrorē laicorū renuntiauit electioni de ſe factæ. q̄re-
baẽ, vtrū nō obſtāte renuntiatione præfici dēret eidē ecclæ?
Rñdet Papa, ꝙ renuntiatio fcā ob terrorē laicorū nō impe
dit, quominus ille præficiaẽ eidē ecclīæ, niſi illa renūtiatio
1 ꝯfirmata ſit iuro, vł fide interpoſita. B. † No. 1. ꝙ fcm̄ à maio
ri pte collegii aliqb⁹ ꝯdicētib⁹, pt dici vnanimiter fcm̄; ita
colligit hic d. Ant. ſed iudicio meo totū oppoſitū ē colligē
dū. hic.n. dr, ꝙ vno excepto electio fuit vnanimiter celebra
ta. nā ſi verbū, vnanimiter, verificareẽ i maiori pte collegii,
d fruſtra fuiſſet dcm̄, vno excepto. ꝙ hoc verbū, vnanimiter, ᵈ
importet

---

quia tūc deberet remittere cām ad forum eccleſiaſticum, propter probationem matrimonij faciēdam: quia coram eo facta talis pbatio non valeret, niſi ſtatutum loci aliter diſponeret; quod dicit menti eſſe tenendum.

SEB. SAPIA.

a Metus. Vide tex. hoc probantē in l.cum ita, cū l.ſeq. ff. de condi. & demō. & adde iſtis, ꝙ metus ſtatuti. ē iuſt⁹ metus, vt no. Feli. in c.1. de offi. dele. col.2. uer. & inquantum.

b Sentētia per metum. Adde Rom. ſing. ſuis, fo.2.

ZACHARIAS.

Adde ꝙ eſt ſing. 91. quod inci. quęro à te, an ſententia. cui adde Lanfran. de Ori. c. qm̄ contra. §. ſtatuimus, verſi. interlocutiōes, nu.9. vbi diſtinguit de ſententia cenſuræ, excōmunicationis, vel interdicti, ꝙ ſint ipſo iure nullæ; in alijs verò quod teneant.

c Metum quis. Ad de Roma. ſingu. ſuis, fo.23.

d Vnanimiter. adde Ro. conſ. 352.

importet ꝙ nemine discrepāte, probat tex. in c. 3. de postu. prela. & in c. & si vnanimiter, eo. ti. & ibi not. hoc ēt probat etymologia vocabuli. nā vnanimiter dr̄, quasi vnius animi. nō ergo pn̄t electores fuisse vnanimes, si eorum aliquis fuit discors a sn̄ia cōi; & idē dic de verbo, cōcorditer. requirit 7
.n. vt nemo discrepauerit, vt gl. in cle. ne Romani, de elect.
2 li. 6. dixi in c. nō pōt. ȝ. de re iud. † Sed ō notabat hic do. Ant.
a ꝙ renūciatio bñficii p metū fcā nō tenet a; & certè iste tex. hoc nō ꝓbat. hic. n. n̄ dr̄, ꝙ renūciatio electionis n̄ tenuerit: sed simplr̄ dicit ꝙ talis renūtiatio non obstat, quominus is c q renūtiauit, ꝑfici possit ecclīæ, ad cui⁹ regimē fuit electus. vn̄ (vt dicit Inn.) ꝑt intelligi ex nouo iure, s. p electionē de nouo fiēdā: vl̄ ꝑt intelligi, ꝙ ex antiquo iure. sed (vt dn̄t Pe. & Abb.) prius petita restōne aduersus illā renūciationē me tu factā; & ꝓ hoc tex. in cle. 2. in §. sanè, de pœnis. vbi tūc so lū renūciatio bñficii ē nulla, qn̄ fuit fcā ad captionē & detē tionē alicuius ptātis sc̄laris: secus ergo, qn̄ metus alr̄ inter-
3 uenit; de quo dic vt plenius dixi. s̄. c. px. † Tertiò no. ꝙ iurm̄ & fidei interpositio diuersa sunt. Sed q̄ro q̄ dr̄ia inter hæc. Sol. dicit Inn. ꝙ iurm̄ est, cū fit sup libris, reliquiis, vel alia re sacra. Fidei ꝑstatio est, cū quis ꝓmittit aliqd p Deū, vel fidē; & nil aliud hic dicit Inn. Sed in ꝯriū facit. c. & si Chrs. de iureiu. vbi patet ꝙ ꝑt interuenire iurm̄ absq; tactura alicuius rei sacræ, vl̄ alicuius scripturæ. nā ad esse iuri nō req-rit̄ necessariò tactura alicuius rei, vt ꝓbat ibi, & not. gl. 22. q. 1. in summa; & vide gl. in hoc no. in cle. 1. §. porrò, de hær. Et ob hoc do. Car. hic voluit dare aliā dr̄iā, dicēs ꝙ tūc est iurm̄, cū exprimit̄ verbū iuro. Si āt nō exprimit̄, & ꝓmittit aliqd p Deū, seu p fidē; tūc dr̄ fidei ꝑstatio. si aūt nō interpo nit̄ Deus, vl̄ fides; tūc dr̄ simplex ꝓmissio. hæc dr̄ia mihi ex toto non placet, & tex. vr̄ in oppositū in c. ego. N. & in d. c. si Chrs. de iureiu. vbi patet ꝙ dicēdo: Sic De⁹ me adiuuet, & d hæc sancta euāgelia; est iurm̄: & tn̄ nō exprimit̄ verbū, iuro. 8 Itē hēs multa exēpla in d. c. & si Chrs. in qbus fine exp̄ssione huius verbi, iuro, inducit̄ iurm̄; & iō dicere ꝙ iurm̄, & fidei ꝑstatio hn̄t se vt genus & sp̄s: q̄a oīs fidei præstatio est e iurm̄: sed nō ecōuersō. vbicūq; .n. adiicit vinculū religionis simplici assertioni, pōt dici iurm̄. Ad hoc q̄d not. in d. c. si
4 Chrs. † Et hęc facisit ad q̄ones. Nūquid violās prestationē fi
b dei b, possit priuari bñficio, sicut veniēs ȝ iurm̄? Sed ō nūqd sit infamis, sicut periurus, eo casu quo periuriū irrogat infamiā; q̄d qn̄ sit, plenè dixi in c. testimoniū, d̄ testi. Ad primū Arch. in c. iuri. 22. q. 5. recitauit quēdā dicere, ꝙ dēat priuari bñficio, sicut veniēs ȝ iurm̄. Et hoc tenuit gl. not. in c. querelā, ne plati vices suas; & idē ibi Hosti. & idē tenet gl. in c. cōstitutus, de trāsac. sed aliud vr̄ tenere ipse Archi. ibi, & in c. 1. de sepul. lib. 6. vbi vide. v. s̄. n. in hoc variasse. sed d. Card. tenet hic, ꝙ nō sit priuādus bñficio; & refert hoc idē tenere quēdā deci. Rotę. ego sequerer opi. gl. primō p fundamētū q̄d. s̄. feci; q̄a oīs fidei ꝑstatio ē iurm̄. itē ꝙ accidere posset, ꝙ plus peccaret veniēs ȝ fidē, quā ȝ iurm̄. nā piuriū tāto est grauius, q̄to id, sup quo fuit iurm̄ ꝑstitū, erat sanctius. † Nā
5 magis peccat veniēs ȝ iurm̄ interpositū sup corpore Chri quā si esset interpositū sup alia creatura, vt ꝓbat tex. no. in c. mouet. 22. q. 1. not. Inn. in c. & si Christus, palle. Vn̄ si quis iuraret sup beato Pet. & alius ꝓmitteret aliquid p Deū, vel fidē suā, nō est dubitandū, quin magis peccaret ȝueniendo ille, qui iurat per Deū vel fidē suā. vn̄ absonū esset dicere, ꝙ iste nō deberet priuari: quia venit ȝ iurm̄; ad idem adduco tex. in c. tua, de iureiur. vbi clericus priuat̄ bñficio pro periurio putatiuo .i. pro eo q̄d vitare non pōt quo ad vulgi opinionē, licet in veritate non sit periuriū; fortius ergo dēt priuari, qn̄ venit ȝ præstationē fidei; ad idē ēt adduco. c. peruenit, de fideiuss. vbi copulatiuē dr̄, si religionē fidei & iuri sui 9 &c. vn̄ præstationē fidei appellat ibi iurm̄. nā vnicū interue
6 nit ibi iurm̄, seu fidei præstatio. † Et ex hoc infero ad secundum, q̄d iudicio meo nō bn̄ dixit Collecta. in d. c. constitutus. vbi dixit ꝙ veniens ȝ fidē pręstitā nō sit infamis: quia in ra loquuntur de iuso. nā (vt. s̄. dixi) fidei præstatio est iuramentū; & facit iste tex. vbi æquiparantur, & prædicta notabis; & vide gl. no. ad materiā in c. vt circa, de electio. lib. 6. & in d. cle. 1. de hereti. † In glo. 1. in fi. Io. And. dicit hanc glo. procedere in confirmato, non in electo tn̄, quasi dicat, ꝙ electus tn̄ pōt renuntiare electioni de se factę absq; cōsensu superioris: secus qn̄ electio est cōfirmata c, vel qn̄ quis habuit bñficiū per institutionē, seu collationē, vt no. gl. in c. si electio, de elect. li. 6. & not. in c. 2. de transla. epi. Itē plus dico, ꝙ si electio fuisset hic confirmata, non tenuisset renuntiatio fcā in manibus nō superioris, ēt in ꝑiudiciū renuntiantis. Hoc probat̄ in c. q̄d in dubiis, de renun. vbi dr̄ ꝙ talis renuntiatio nullā obtinet firmitatē; ergo nō valet ēt in pręiudiciū renun a tiantis. cum. n. iste sit obligatus bñficio, vt in c. nisi, de renun. nō pōt per se eximere seipsum ab hac obl̄one; ad hoc. l. legatus, ff. de offi. præsi. Vn̄ pōt sic renuntians administrare in bñficio suo an̄, q̄ superior habeat ratā illā renuntiationē; q̄d sentit b Io. And. post Hosti. in c. quāto, de transla. epi. plenè dico in d. c. q̄d in dubiis, licet aliud senserit gl. in c. quod Dei, de sta. regu. Et ideò hæc iura, quę vr̄ innuere, ꝙ c valet renuntiatio bñficii per metū facta; intelligo interueniente superioris cōsensu d; & ita loquitur & ponderat tex. in d. d clem. 2. in §. sanè, & . ȝ. c. proxi. † In glo. fi. hęc gl. hēt bonū intellectū, sed non soluit clare & formaliter contraria: sed in effectu vult dicere, ꝙ aut iurm̄ est taliter pręstitū, ꝙ repugnat postmodū iuri repetendi, & tūc iurm̄ obstat. Et ita loquitur iste tex. vnde dēt intelligi, ꝙ iste iurauit amplius non repetere: vel ꝙ amplius non ꝑsi ceretur illi ecclesię: secus aūt, qn̄ iurm̄ est taliter præstitū, ꝙ non repugnat iuri repetendi; vt puta si quis iurauit resignare bñficiū suū per metū, si postmodum resignauit, pōt bñficiū repetere, intētando actionē, q̄d metus cau. nā iurm̄ suū sibi nou obstat: quia nō iurauit nō repetere bñficiū, vt probat̄ in c. proxi. Non obstat capitul. cum inter. P. de renuntia. quia ibi promouetur ex nouo iure. si. n. quis iurauit non repetere bñficiū, intelligitur ex antiquo iure: sed ex nouo iure bn̄ posset, vt ibi. Ad c. 2. de resti. spo. dic ꝙ ibi renuntiauit spoliatus. nā ibi renuntiatio non refertur ad possessionē, quā non habebat; & dicendū vt ibi latius not. Nunquid aūt aduersus illud iurm̄, de quo in tex. cōpetat aliquod remediū; dixit Inn. ꝙ sic: quia, ex quo iurauit per metū, pōt petere absolutionem à iuso, & Ep̄s poterit istum absoluere, & not. bene hoc dictum. ꝙ Ep̄s pōt absoluere istū, qui iurauit pp metum; & sic intellige. c. si verò, & c. verum, de iureiur. † Et idem est vbicunq; iurm̄ continet turpitudinem ex parte recipientis: vt in odium istius qui turpiter recipit iurm̄, possit ep̄s absoluere iurantem, vt not. idem Inno. in c. debitores, de iureiu. & dicit hic Inn. ꝙ

ZACHARIAS.
a Per metum facta non tenet. Adde quod not. in apo. ad istum in c. Abbas, nu. 2. in verbo, sine noua colla. ē. eo.
b Præstationem fidei. Adde do. de Rot. decisi. 137. in antiquis, de iureiuran.
c Confirmata. Adde do. de Rot. decis. suis, de elect.
d Superioris consensu. Adde do. de Rota deci. suis, de renuntia.

SEB. SAPIA.
Iuramentum. An iuramētum metu extortū obliget, ponit do. Fel. post Abb. in c. 2. versi. pro intellectu, de iureiu. & in c. si verò, col. pe. in ver. in gl. in verbo, iuramentum, eo. ti.

licet Eps possit absoluere: bñ tñ facit nō
absoluere, si aliud remediū competit iu-
rāti. vñ si quis iurat soluere vsuras, hēt re
mediū vt prius soluat, & posteà repetat,
vt ī d.c.debitores. dicit tñ q si omissa hac
via Eps directè absolueret, nō putat hoe
ꝫ ius esse. Et no.sing.hoc dictū.ex hoc.n.
vult, q qñ iurm turpitudinem cōtinet ex
parte recipientis, non est necesse, vt iurās
adimpleat prius iurm: vel vt faciat com-
pelli recipiētē ad relaxationē: sed pōt di-
rectè petere absolōnē ab Epo; & plenius
hanc materiam attingo in c.1.de iureiur.

SVMMARIVM.

1 *Metum passo quae remedia dentur?*
2 *Vis quotuplex sit, vide. ̄j.c.prox.in princ.*
3 *Metus an praesumatur durare, si postea appareat aliquid voluntarie factum?*
4 *Poena an mitetur, si sint adimpletum factum sibi iniunctum, licet huiusmodi factum non duraverit?*

SEB. SAPIA.

a Vi compulsiua. Quotuplex sit vis & quae remedia dentur pro vi illata; vide pulchrè per do. Ias. in l. si quando, col. 1. C. vnde vi. vbi declarat quae sit vis cōpulsiua, quae ablatiua, quae expulsiua, & quae turbatiua, vel inquietatiua.

b Repetere. Adde videndum Fran. Are. cons. 14. in 4. dubio, & Ro. consil. 369.

CAP. IIII.

AD audientiam. Qui per
metū, qui debuit cadere in con
stantē virū, bñficio suo renun-
tiare iurauit & renuntiauit; illud repete-
re poterit. In prima conquestio partis. In
secūda dat iudices, ibi: *Mandamus.* Casus
literalis. Magister. G. rector eccle. de che-
uellis grauissimo metu Regis coactus, iu
rauit, q ecclesiā illā renuntiaret in mani
bus illorum, ad quos illa ecclesia pertine
bat; qđ & factū est. cōquestus fuit dño Pa
pæ: & ipse rñdet, quæ vi vel metu fiūt, ca-
rere dēnt robore firmitatis. Ideò mādat
papa quibusdam, quatenus si constiterit
magistrū illū ad resignationē p talē me-
tū fuisse coactū, qui potuerit cadere in cō
stantē virū; præfatā ecclesiā faciant illi re
stitui, nō obstante iuro prædicto, quo so-
lūmodo tenebaẽ ad resignandū: sed nō te
nebaẽ ad nō repetendū. B. Not. 1. q iurm
de resignando nō extendiẽ ad ius posteà
quærēdū, nec præcludit facultatē repeten
di p actionē, qđ me. cau. si interuenit me
tus. satisfit ergo iuro ex solo renuntiatio
nis actu; qđ facit ad multa. Scđò ex hoc
& ex tex. no. q aliud est iurare de resignā
do: aliud de nō repetendo. Item q iurans
nō petere bñficiū per eum resignandū nō
pōt petere, licet p metū iurauerit; intelli
ge nisi prius petita absolutione aduersus
iurm, vt in c. si verò, de iureiur. & est gl. fi.
hic & dixi. ̄s. c. pxi. Tertiò no. in ver. quia
verò, ar. op. q circa renuntiationē bñficii
metu factā nō est aliqua spālitas. Sed quē
admodū alia quę metu fiunt, dēnt reuoca
ri, ita renūtiatio. Sed quæro quo iure au
diẽ iste, qui renuntiauit bñficio per metū?
Sol. dicit Inn. q per actionē, qđ me. cau.
1 qđ plenius dixi. ̄s. c. 2. † Sed aduerte tu ad
tex. qui loquiẽ per verba pñtis tpis dicēs,
quę metus cā fiunt, carere debent robore
firmitatis; & sic vr̄ q hæc, quæ fiunt p me
tū, non habent robur firmitatis; & sic con
cordat iste text. cū edicto prætorio, in eo
qđ dr̄, q metus cā factū est, ratū non ha-
bebo, vt in l. metū, in §. sed q prætor, ff. e.
Et ideò pōt dici, vt notanter dicit Bar. in
d. l. metum, in §. volenti, q duo sunt remedia principalia ꝫ
ea, quę fiunt per metū de iure prętorio. nā de iure ciuili rēs
tenet, ex quo interuenit consensus, licet coactus. Sed pretor
introduxit duo remedia, primò dādo vtilē actionē, q prius
erat directa. vñ absq; eo q intētē actionē, qđ metus cā, pos
sum petere rē, quā tradidi per metū intentando actionē vti
lē, quæ prius mihi cōpetebat; & hoc ex bñficio ptoris mor-
tui: quia ex quo ptor nō vult hr̄e ratū, qđ fit p metū, ipso fa
cto daẽ metū passo vtilis actio. Sed quia nō erat ex toto suf
ficiēter ꝓuisum metū passo, induxit aliud remediū. s. actio-
nē, qđ metus cā; & p eā restituiẽ actio directa, quę prius cō
petebat bñficio prętoris legitimi, corā quo intentaẽ actio,
qđ metus cā; & hoc satis ꝓbat tex. in d. §. volenti. Et ex his
inferẽ ad intellm huius c. q ille, qui renuntiauit bñficio p
metū, hēt duplex remediū. Primum, vt intentet actionē, qđ
metus cā, & p hoc remediū restituunẽ sibi oia, quæ tradidit
p metū cū integritate, vt in c. Abbas, in fi. ̄s. eo. & pōt indi-
rectè petere bñficiū intentādo vtilē actionē. Nā si cecidis-
set à possessione sine metu & sine renuntiatione, habuisset
actionē directā; puta confessoriā, vel officiū iudicis, vel latā
rei vendi. iuxta not. per Inn. in c. cū venerabilis, de reli. do.
Nunc verò, ex quo renuntiauit p metū, hēt illā actionē vti
lē, quæ prius erat directa. directa verò sibi nō cōpetit: quia
non potuit prętor directè disponere ꝫ ius ciuile, vt insti. de
bo. pos. post prin. Et secundū hoc intellige & limita ea quę
2 no. gl. in fi. in c. Abbas, ̄s. eo. † In glo. 2. ibi: *quia & dicitur vis, impetus maioris rei, &c.* Aduerte: hic. n. poniẽ diffinitio, cum
quæriẽ quid sit vis præcisa. nā duplex est vis. quædā est præ-
cisa: quędā est prorsus ꝯria voluntati, cū quis ligatis mani-
bus & pedibus rebaptizaẽ: vel cōpelliẽ cōicare excōicato in
ecclesia; & de ista vi nō fit mentio in isto titulo. alia est vis
condōnalis, vt qñ inferẽ alicui vis, vt nisi certū quid faciat,
minaẽ alter sibi mortē, & de hac vi fit mentio in isto. tit. &
hęc vis includiẽ sub metu. iō dicit glo. q hodie detracta est
mentio vis, quæ olim fiebat in edicto ptoris. & dic q detra
cta est mentio in libris iuris ciuilis: quia solū fit mentio de
a metu; & dēt intelligi iste tit. ſm gl. & bñ, in vi cōpulsiua;[a] vt
qñ quis p vim cōdōnalē cōpelliẽ rē suā tradere, vel debito-
rē liberare. ꝓ alia verò vi, puta expulsiua, vt cū violenter ex
pelliẽ de possessione sua: vel vi ablatiua, vt cū alicui aufertur
uiolēter res mobilis, vl' ui turbatiua, inquietatiua danẽ alia
remedia, de quibus in gl. Et in fi. gl. uel dic q dr̄ metus quia
3 meutē terret. † In gl. in uer. *ad resignationem*, ibi: *si postmodum in resignatione non intercessit metus.* Aduerte: quia gl. hic sentit
nō sufficere, vt metus absit tpe iuri de resignādo: sed requi
riẽ ut ēt duret in resignationis actu: aľs si spōte resignaret,
non haberet actionē, qđ metus cā, per l. 2. C. eo. ubi dr̄, q si
per metū promisi aliquid tradere, & ex interuallo cessante
b metu tradidi, non possum repetere:[b] quia sponte vr̄ purga-
tū uitiū metus pręcedentis. Io. And. dicit q hic durabat me
tus periurii; quasi dicat, q ex quo fui cōpulsus iurare, si po-
steà in executione non durat metus, nihilominus excusor:
qa videor exeq timore iuri. Moderniores doc. sequunẽ gl.
dicētes q cū aduersus iurm hr̄et iste remediū, quia poterat
petere absolōnē, nō excusaẽ, si posteà sponte soluit. Sed mi
hi plus placet opinio Io. An. p c. 1. iūcto. c. debitores, de iu
rein. Nā iurās soluere usuras hēt remediū petēdi absolōnē,
vt in d. c. 1. tñ si nolens satisfacere iuro, soluit, pōt postea re
petere. Itē potuit ille timere periuriū quo ad vulgi opin. vñ
ois modica præsumptio sufficit ad tollendā illam præsum
ptionē, q sponte soluit, sicut in simi not. Inn. in susceptione
habitus in c. t. ̄s. eo. Ad idē quod no. idē Inn. in c. pręce. vbi
dr̄, q ex quo quis hēt remediū repetendi, non debet petere
absolutionē à iuro, ad idem c. cōmissum, de spon. & hoc iu
dicio meo apertè probat iste tex. in quo nihil dr̄, q tpe re-
nuntiationis metus durabat: imò text. in fi. dicit q uirtute
iuri tenebatur resignare. In gl. fi. in fi. No. ex hac glo. tria re
media, cū iurm continet turpitudinem recipientis; & inter

cætera

cętera not. q̃ pōt petere absolutionē a iurō; qd̃ latius dixi s̃. c. pxi. Et no. sing. ex tex. iuncta gl. q̃ dr̃ qs adimpleuisse iu
4 ramētū, licet nō duret effectus iurī. † Et facit ad illā q̃ō. Nū quid ad euitandā pęnā sufficiat fecisse actū sibi iniunctū, li-
a cet actus postmodū nō duret [a]. de quo pleni⁹ p Bar. in l. inter Castellianū ff. de arbi. & i l. sicut, i §. supuacuū. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. & facit bene. c. cōmissum, pręalleg.

SVMMARIVM.

1 *Peccatum ne vitetur, debet quis pati mortem. 7.*
2 *Crimen metu commissum an sit punibile? 5.*
3 *Communicans excommunicato quam excōicationem incurrat? 8.*
4 *Communicans excommunicato propter metum, uel necessitatem, an incurrat excommunicationem? 6.*
6 *Casus a regula exceptuatus, an extendatur ad similes?*
9 *Peccatum ueniale conuertitur in mortale ex nimia frequentatione.*

C A P. V.

SAcris. Excōicatus nō est, qui absolutè coactus excōicato cōicat: secus si coactio fuit ↄditionalis. In prima parte decisa ↄsultatio. In secūda distinguens respōsio, ibi: *distinguemus.* & primū mēbrū ꝓsequit̃, ibi: *In primo.* secundū, ibi: *In secundo.* Casus literalis. Aliquis inuit⁹ participauit excōicatis. Quęritur vtrū sit excōicatus. Distinguit hic Papa, verum ille q cōmunicat excōicatis inuitus, sit attractus per coactionem, aut per metū coactus. In primo casu non est excōicatus, cū pati magis, quā agere videatur. In secūdo casu ē excōicat⁹, sed met⁹ illatus culpā attenuat, quia ꝓ nullo metu dēt qs mortale pc̄tū incurrere. Ber. Nota primò, q̃ hūti ridere de iure q̃n q̃ imminet necessitas distinguēdi. Sunt eñ quędā dubia, quæ sine distinctiōe decidi nō valēt, cōcor. c. literas. de spon. impu. cū multis simi. & iō alibi distinctio appellat̃ discretio, vt in c. super literis, de rescr. Secundò no. duplicē esse vim, pręcisam. s. & cōditionalē: quod autē fit ex vi pręcisa nō imputatur: q̄a potius dr̃ qs pati quā agere: q̄a nulla volūtas reperitur in agente. Exēplū in eo, q ligatis manib⁹ & pedibus cōpellit̃ cōicare excōicato in lecto, vel in eccl̄ia vis verò ↄdōnalis est, qñ metu mortis, vel corporis cruciatu quis cōicat excōicato, & hoc casu dr̃ facere: q̄a hic reperitur volūtas, cū potius eligat cōmunicare excōicato, quā mori.
1 † Et ex hoc & ex tex. no. q̃ potius qs debet pati mortē violentam, quam cōicare excōicato: vel aliquod aliud pc̄tm̄ cōmittere. Hinc alibi dicit canō, poti⁹ quis debet omnia mala pati, q̄ malo cōsentire, vt 32. q. v. c. ita ne. No. q̃ metus attenuat culpā, nō tñ prorsus eā excludit. min⁹ enim peccat is, q per metū peccat, quā qui spōte: & ideò minor debet imponi pęna, vt 2. q. i. c. in primis, & in c. si. xi. q. iii. No. ibi: *labe*, q̃ excōicatio dr̃ labes: & fortè iō s̄m Ioan. An. q̄a multi in eā labunt̃: vel dic quod iō: q̄a pp eā aīa labefactat̃. Item no. q̃ mitius agit̃ cū ignorāte, quā cū metū patiēte. nā ille q ignoranter cōicat excōicato, nullā culpā ↄhit, vt i c. nup. d sent.
a excōi. secus in eo, q cōicat p metum, vt hic. † Vltimò facit iste tex. ad q̃ō. Cauet̃ statuto, q̃ quicunq; tale quid fecerit, incidat ipso facto in talē pęnā. q dā fecit p metū actū ꝓhibitū. nūq d icurrat illā pœnā? & vr̃ primò q̃ sic p illū tex. nā excōicationis pęna ita inuoluit̃, q cōicat excōicato p metū, sicut q spōte. in ↄriū facit: q̄a met⁹ attenuat culpā, & etiā pœnā, vt s̄. dixi. Ex quo ergo rōne metus debet mitius puni
b ri [b]; ergo nō dēt incurrere pęnā statuti, ad qd̃ bene facit. c. 2. de dilect. puc. Solu. dici pōt q̃ pęnā incurrit, sed iudex in impositione & executione debet habere respectū ad metū: 5 vnde dēt minuere ipsam pęnā. Et idē vr̃ dicendū in alio casu, vbi in delinquēte reperit̃ aliqua qualitas, per quā debet mitius puniri. Ad hoc quod no. Bar. in l. 1. de recep. ad istū tex. dic q̃ licet cōicans per metū incurrat excōicationē, nihilominus tpe absolonis minor pęna sibi imponit̃, quā si cōicasset spōte, vt ex tex. no. in c. fi. 11. q. 3. In gl. vlt. aliās 2. i fi. vel secūdū Host. cōicās excōicato per metum si non consenserit iniquitati illius, apud Deū nullum detrimentū incurrit, & sic pñt intelligi c. qd̃ pdecessor, & c. antecessor, alle. in gl. sed quo ad ecclesiā militātē cōtraxit excōicationis uinculū, ut hic. No. hoc dictum Host. q̃ agēs aliquid p metū, si nō cōsentit iniq̃tati, non peccat quo ad Deum. Sed cōtra hoc facit iste tex. in eo, qd̃ d. cit istū culpā cōtrahe-
3 re, licet metus ipsum attenuet. † Et qd̃ dixi, q̃ cōicās excōicato incurrit excōicationē, intellige minorē, non aūt maiorē, nisi cōicasset excōicato in crie, p quo fuit excōicatus: uel fuisset excōicatus cū participātibus sibi. hæc probant̃ in c. nuper, & c. si cōcubinæ, de sen. excō. & 11. q. 3. c. qm̄, & in c. si. de cle. ex. mi. An aūt cōicās excōicato minori excōicatione incurrat excōicationē? dic q̃ nō: q̄a excōicatio nō transit in tertiā personā, ut in d. c. qm̄, qd̃ no. In gl. fi. ibi: *eos.* ibi parificat tex. rebaptizatos spōte uel p metū, & in c. quisquis, qd̃ seq̃t, parificat in teste tacēte ueritatē spōte, uel metu, unde testis incurrit piuriū tacēdo ueritatē, si spōte fecit, sicut si p metū. Sol. dicit Io. An. & bñ, q̃ metus nō excusat ab excōicatione, ut hic: neq; ab irregularitate rebaptizationis, ut in c. eos, ne a que a piurio, ut in d. c. quisquis: tñ minus peccat, q hæc & similia agit p metū, & dic q̃ minor pęna uel pnīa dēt imponi, ut est tex. in d. c. si. 11. q. 3. & 2. q. 1. in c. in primis
4 † Sed extra glo. opp. vr̃. n. q̃ metus debeat excusare participantē cū excōicato a pęna excōicationis. uidemus. n. q̃ uiator seu peregrinus transiēs per terrā excōicatorū, licitè eis cōicat pp necessitatē famis, ut in ca. qm̄ multos, 11. q. 3. & ca. inter, de b sent. excom. Itē creditor excōicati licitè sibi cōicat ꝓ recuperatione rerū suarū, vl̃ sibi debitarū, ut in c. si uero, de sen. excō. no. in c. intelleximus, de iudi. Si ergo necessitas uitæ seruandę contra necessitatē uictus excusat a sententia excōicationis, fortius necessitas seruādi cōtra timorem gladii deberet excusare participantē cū excōicato. Sol. cōtrariū est difficile, & pēsolui trib⁹ modis. Primo, q̃ loq̃t iste tex. in cōione in crie, & sic qñ qs per cōionē incurrit peccatum mortale, seu maiorem excōicationē. tunc enim cessant cōtraria. nā nō est licitum cōicare excōicato in crimine pp necessitatē famis, nec pp necessitatem bona sua recuperādi. Sed q̄a hæc sol. nimis stringit literā, datur & secunda solutio, ut intelligatur tex. in metu uano, qui rīr non excusat: secus autem si metus fuisset talis, qui potuisset cadere in constātē uirum. hæc ēt solutio nimis restringit tex. imo litera vr̃ innuere contrariū, dum dicit, q̃ pro nullo metu &c. & sic includit metum etiam sufficientententem. † Et facit hęc litera contra opin. Cyn. in l. 1. C. unde ui, in pen. q. ubi formauit q̃ōnē notabilē. Quidam habens uxorē suspectam de adulterio, præcepit seruo, seu familiari, ut eā interficeret: alias minabat̃ sibi mortem. seru⁹ timore mortis ꝓpriæ occidit uxorē. q̃ritur nunquid seruus sit excusatus ab homicidio? & tandē concludit post Pet.

a Non duret. Adde Bar. consi. 78. ZACHARIAS. Adde Ant. Cor. sing. 153. in uersi. met⁹, quod icipit, an operat̃ timor, & istū in c. cū sup. nu. 4. & quod ibi posui in apost. ad ipsum, in uersicu. minæ.

b Puniri. Adde Bal. cōl. 338. 3. lib.

q̃ sic: qa hoc fecit seruus ad tutelã sui corporis. nã sicut excusat̃ qs occidẽdo aliũ cã
a d̃fensiõis[a], vt i cle. si furiosus, d̃ ho. ita dẽt excusari iste, q ut nõ piret, vxorẽ dñi iter fecit. Idẽ sentit gl. i l. pe. ff. si fa. fur. feci. di. & Bar. i l. 2. ff. d̃ noxa. act. & satis bñ fac. ibi tex. de iur̃ canonico seu diuino ñ credere hoc dictũ Legistarũ pcedere: qa (vt notã ter dixit tex. quẽ ad hoc notabis) p nullo metu dẽt qs pctm̃ mortale incurrere: & e rõ: qa (vt s. dixi) poti⁹ dẽt qs ↄ̃seruare vitã aĩe, quã corporis. nã cõmittendo peccatũ mortale morit̃ aĩa, sustinẽdo verõ gladiũ morit̃ corpus: qnimõ vir pfect⁹ poti⁹ deberet pati mortẽ corporalẽ, quã cõmittere pctm̃ veniale: qa pctm̃ veniale opponit̃ feruori charitatis, vt no. gl. in pœmio sex ti. vir aũt pfect⁹ poti⁹ dẽt eligere interitũ corporis caduci & mortalis, quam pdere feruorẽ charitatis, quã hẽt i Deũ: facit qd̃ leg. & no. i c. q̃rit̃, & i c. ne qs. 22. q. 2. Itẽ ñ põt negari, q̃ occidendo aliũ pp metũ qs non cõmittat homicidium, ex quo ille, q nũc ẽ interfect⁹, nõ erat aggressor. 15. q. 1. c. meritõ. sed qa dẽt poti⁹ oia mala pati, quã malo consentire. 32. q. 5. c. ita ne. Nec ob. si dicat̃, q̃ iste fecit ad tutelã sui corpo- 8
ris, & q̃ licitẽ qs aliũ occidit cã defensio- b
nis: qa ista pcedũt, qñ qs occidit suum aggressorẽ: qa tũc potius aggressor dr̃ seipsum occidere; & iste dr̃ pati, vt no. i d. cle. si furiosus; sed i casu nr̃o iste, q metu alterius facit directẽ agit, & explet iniqtatẽ alteri⁹. † Et redeũdo ad ↄ̃riũ dat̃ in isto 6
sm̃ Io. An. q nõ valẽs aĩr soluere ↄ̃riũ, dicit q̃ ca sus exceptus ↄ̃ iuris regulã nõ est extẽdẽdus ad aliũ casum eiusdẽ vel paris rõnis, nisi p principẽ: allegat l. si verõ. §. d̃ viro. ff. sol. mat. & qd̃ no. in c. ↄ̃tõnẽ, d̃ re gul. iur. li. vi. & i regu. q̃ ã iure cõi, de reg. iu. li. 6. Et notabis singlr̃ hoc dctm̃ ad materiã extẽsionis. In ↄ̃riũ tñ facit. l. 2. ff. ad Tertu. & i c. cũ dilecta, d̃ ↄ̃fir. vti. & gl. in l. 1. C. de condi. inde. & in cle. 1. de elect. cũ multis simi. & maximẽ est gl. sing. in c. 1. d̃ tẽpo. ordi. lib. vi. vbi dr̃, q̃ vbi est oĩno eadẽ rõ, dẽt esse eadẽ iuris dispõ, ẽt in pœna. sed potius ex mẽte vr̃ cautũ i lege. sed pp necessitatẽ vitę ↄ̃seruãdę licitũ ẽ cõicare tpe famis excõicato; & eadẽ rõ vitæ ↄ̃seruãdæ est iminẽte timore gladii; ergo
7 & tũc dẽt excusari metus. † Fortẽ ob ista, q̃ pñt opp. do. Ant. ponit aliã solõnẽ, dicẽs q̃ necessitas famis excusat̃, & non necessitas gladii: qa primo casu principium mouẽs mortẽ uenit ab intra. nã patiendo mortẽ pp famẽ qs disponit i seipsum: ita q̃ ipse vr̃ seipsum occidere, ex quo pt sibi subuenire: vnde cũ iste sit ↄ̃stitut⁹ iter duo mala, dẽt eligere minus malũ, vt poti⁹ cõmunicet excõicato, quã fame perire. Sed i scd̃o casu principiũ mouẽs mortẽ venit ab ex: qa alius minat̃ mortẽ. quo casu iste nõ dr̃ agere, sed pati: sed melius est pati mortẽ ab alio inferendã, q̃ cõmittere pctm̃: qa cõmittẽdo iniquitatẽ, agit: sustinendo mortẽ patitur: passio verõ nõ iputat̃, sed actio sic. Hęc rõ secũdi dicti mihi placet:

sed rõ prima pt morderi. nã nego q̃ qs dicat̃ seipsum interficere, si pp honestũ cõseruãdũ fame perit. Nã ex hoc sequeret̃, q̃ mulier pp necessitatẽ famis posset eligere vitam turpẽ, cũ sit minus pctm̃ fornicatio, q̃ homicidiũ: qd̃ tñ nõ est licitũ ẽt secũdũ legẽ ciuilẽ, vt in l. palã. ff. de ritu nup. & alibi dicit tex. q̃ nõ minus dẽt qs timere stuprũ q̃ mortẽ, vt i l. isti quidẽ. ff. qd̃ met. cau. Itẽ in iure nõ est possibile, quod dicit d. Ant. vt verẽ qs possit ↄ̃stitui inter duo mala: qa lex nõ est imposita sup impossibili. 4. dist. c. erit aũt lex. Vñ aĩr nõ esset peccatũ, si euitari nõ posset: qa non est pctm̃, nisi sit voluntariũ. 15. q. 1. in princi. vnde in iure nõ esset dare perplexitatẽ in delictis, vt no. 13. dist. in sum. nec ob. c. duo mala, ea. di. quẽ allegat d. Anto. qa illud pcedit secũdũ falsam opi. ↄ̃stimãtis se esse iter duo mala: sed verẽ nõ ẽ possibile. vñ, oportet dicere q̃ pp necessitatẽ famis nõ esset pctm̃ cõicare excõicato. Nã si in se eẽt malũ, deberet qs fame perire. Posset solũ & quintõ iudicio meo, q iõ non excusat̃ in metu: sed in necessitate famis sic: qa malesicia distiguũt̃ voluntate & pposito, in c. cũ volũtate, de sent. excõ. & i l. q iniurię. ff. de fur. Is aũt q cõicat excõicato pp necessitatẽ famis, nõ agit cõicare excõicato, neq; cõmittere iniquitatẽ: sed principalr̃ subuenire necessitati suæ. Is aũt q cõicat pp metum, agit cõmittere iniquitatẽ, qa ad hãc cõmittẽdã cõpellit̃, q̃ nõ dẽt ipse committere pp malũ corporis. Nec ob. qd̃ dixi, q̃ pp bõa recuperãda licitẽ cõicam⁹ excõicato: qa illud pmittit̃ in odiũ excõicati, ne reportet cõmodũ de malitia sua, vt in c. intelleximus. de iudi. † Vltimõ hic q̃ritur, b nũqd cõicans excõicato peccet mortaliter? vr̃ primõ q̃ sic, p istũ tex. vbi dr̃, q̃ p nullo metu dẽt quis incurrere pctm̃ mortale, sed qui participat excõicato pct̃ mortale. Scd̃o facit. c. si. de cle. excõ. mi. vbi dr̃, q̃ excõicat⁹ minori participiũ cũ excõicato grauiter peccat celebrãdo. si eñ illud participiũ nõ induceret pctm̃ mortale, sed veniale, nõ diceret tex. q̃ grauiter peccat, celebrãdo maximẽ, qa venialia dimittũtur p orõnẽ dñicã, & ↄ̃fessionẽ gñalem, quã facit sacerdos i introitu missę, & p aspersionẽ aquę bñdictę, vt no. i proce. 6. & de pœ. dis. 3. in c. de quotidianis. Ad idẽ. c. pia, de exce. lib. 6. cũ si. In ↄ̃riũ facit, qa si talis cõio induceret mortale, nõ pmitteret̃ pp famẽ, nec pmitteret̃ familia cõicare dño excõicato, cui⁹ ↄ̃riũ hr̃ i d. c. qm̃ multos, & d. c. iter. Sol. i hac q. varia senserũt doct. Gof. in summa eo. tit. tenuit q̃ ↄ̃hitur mortale. Idẽ Gof. in summa sua, dicẽs q̃ aĩr tenentes blandiunt̃ peccatoribus. Hosti. aũt in summa de sent. excõ. §. fina. ver. sed nunqd participãs, tenuit q̃ pticipãs ↄ̃ phibitionẽ canonis icurrit veniale: sed participãs ↄ̃ pceptũ superioris peccat mortalr̃: & iõ pt excõicari. Ad illud. c. rñdet, q̃ loqt̃ qñ qs fuit excõicatus cũ sibi participãtibus. quo casu cõicãs peccat mortaliter, & incurrit excõicationẽ maiorẽ, qa venit ↄ̃ pceptũ superioris factũ sub pęna excõicationis. hoc ipse p obat: quia hoc. c. ẽ pars. c. sacris. ĩ. de sent. excõ. vbi loqt̃ tex. de tali excõicato. Io. An. post multa cõcludit, q̃ cõicãs excõicato rr̃r peccat venialr̃. Fallit i sex casib⁹ scd̃m eũ. Primus, qñ qs cõicat in cõtẽptũ clauiũ. nã ↄ̃tenere ptãtem ecclesiæ, est mortale. Secũdus, qñ sit i ↄ̃tẽptũ superioris, seu cõtra præceptum suum, argu. in c. 2. de ma. & obe. Tertius, qñ quis cõmunicat excõicato in diuinis, argu. c. significauit, ĩ. de sen. excõ. Quartus, qñ communio fit in crimine, pro quo fuit excommunicatus. nam tunc cõicans incurrit maiorem excommunicationem, vt in c. si cõcubinæ, de sent. excomm. Quintus, si erat excommunicatus cũ sibi participantibus: & de hac excõmunicatione vide hodie bo. tex. in c. statuim⁹. de sent. excom. lib. vi. † Sextus & vltimus casus est, si cõio sit 9
nimis frequẽs & assidua: quia nullũ peccatũ est adeõ veniale, qñ ex ↄ̃suetudie seu assiduitate fiat mortale. 25. di. c. vnũ. §. criminis. nã durũ eẽt scd̃m eũ dicere, q̃ rr̃r qs incurreret mortale salutando excõicatũ, vel cũ nõ euitando in mẽsa, maximẽ si amicus cõmunis est, & illum inuitauit. vnde hęc cõio, ex quo cõicans nõ consensit facinori, pro quo fuit ex-
communi-

SEB. SAPIA.
a Causa defensiõis. Pro cõcordia adnertendum est, q̃ Bald. in l. seruos, C. ad l. Iuli. de vi pu. dicit signãter per illum tex. q̃ ille qui metu tyranni aliquẽ occidit, non excusatur: sed pœna mitigat̃: qa nõ debet mori. & hoc ẽt voluit Bal. i c. j. §. iniuria, co. 3. de pace iura. firman. Et ad hæc q̃ dicit Abb. hic facit quod no. Car. Alex. i c. testm̃. 6. di. vbi q̃ si prelatus precipiat sacerdoti existenti in peccato mortali, vt missam celebret i casu necessitatis, nõ debet celebrare, etiã q̃ iustus metus interueniat, & potius debet mori.

SEB. SAPIA.
b Queritur. In hac qõne vide multa pro & contrã relata per Feli. in c. ĩ nobis, de excep.

cõicatus;potius opponit feruori charitatis, quã charitati;
& refert Archi.11.q.3.loco pall.hãc opi.dicit tenere beatũ
Tho.4.sniarũ.Vñ vr,ꝙ hæc sit cõis opi.& utinã uera,cũ ex-
pediat animabus Sed ego multũ dubito. nã ꝓ prima opin.
Gof.Rof.multũ faciũt iura s̃. in prin.alle. & maximè.11.q.
3.in.c.sicut apostoli,cũ trib' seq. nã Christus vr hoc primò
ꝓhibuisse,cũ dixit,si nõ audierit ecclĩã, sit sicut ethnicus &
publicanus,sicut habet in euãgelio, & 2.q.1.c.si peccauerit,
& c.nouit,de iudi. Itẽ Apostoli hoc postmodũ ꝓhibuerũt,
ut in.d.c.sicut apostoli.Itẽ canones diuersorũ põtificũ, ut.i
c.excõicatos,& in.c.cũ excõicato.11.q.3. Ad idẽ c.si. ea.cã
&.q.vbi dr ꝙ cõicans excõicato,si per metũ fecit dẽt puni-
ri;sed nõ tm̃,sicut si sponte; si uerò sponte,debet acrius pu-
niri,ut cęteri metũ habeãt.si.n.cõio solũ ꝓduceret ueniale
pctm̃,nõ ita loquerẽtur illi tex.cũ uenialia pctã faciliter re
mittant,ut.s̃.dixi.Itẽ istud.c.positũ sub hoc ar.simplr loqui
tur; & si diceremus oppositum, euacuaretur effectus excõ-
municationis;nota tamen communem opinionem.

SVMMARIVM.

1 *Metus non excusat,nisi fuerit talis, qui caderet in constantem uirum.* 3.
2 *Metus qui cadit in constantem uirum, est metus mortis, uel corporis cruciatus.*
4 *Dolus non excusat,nisi caderet in constantem uirũ, adeo quod non succurritur dolum passo.* 12.
5 *Simplicitas nimia, est quædam fatuitas.*
6 *Metus iustus an censetur propter timorem excommunicationis?*
Excommunicatio iniusta non ligat apud Deum.
Metus non excusat, quem quis sua culpa sentit.
7 *Reuerentia quam quis debet alicui domino, an inducat iustum metum?*
8 *Metus iustus an inducatur ex precibus alicuius tyranni, relinquitur arbitrio iudicis.*
9 *Actio, quod metus causa, an detur aduersus inferentem metum?*
10 *Metus non excusat iurantem, nisi caderet in constantem uirum.*
Iuramentum metu præstitum an liget?
11 *Metus an dicatur inferri per iudicem?*
12 *Ingressus religionis dolo factus, non initiatur.*
Religiosi qui inducunt aliquem ad intrandam religionẽ propter bona temporalia, debent illis priuari.
13 *Matrimonium dolo factum tenet, nisi esset tã magnus dolus, qui tolleret cõsensum.*
14 *Dolus an æquiparetur culpæ?*

CAP. VI.

CVm dilectus. Metum passo non subuenit,
si non fuit talis q cadere po
tuit in constantẽ uirũ. Primò ꝑmittit diffinitiõis
cãm. Secũdò soluit obstaculũ,ibi,*nec obstante*. Ter
tiò diffinit,ibi;*super*. Casus lite. Canonici insularũ uolẽtes
obseruare ordinẽ Cistercieñ.emiserũt uotũ,ꝑstito iuro, ꝙ
regulã Cistercieñ.obseruarẽt, uel ꝙ trãslationẽ suę ecclĩę
ad ordinẽ illorũ nullatenus impedirẽt.postmodũ verò ꝑdi
cti canonici uolũtate mutata uoluerũt reuocare quod fece
rãt, petiuerũt restõnẽ ꝫ factũ suũ dicẽtes, ꝙ ꝑ metũ & do-
lũ Cistercieñ. ad hoc fuerãt iuducti, & ideo nõ ualebat qđ
fecerant.receptæ fuerũt ꝓbationes hinc & inde. Papa exa-
minato negotio:qa ꝯstitit ei de uoto emisso,& de iuro ꝑsti
to à canonicis ꝑdictis;ꝙ regulã Cistercieñ.obseruarẽt, uel
ꝙ nõ ĩpedirent trãslationẽ ipsius ecclesię ad ordinẽ illorũ
impoluit eis silẽtiũ sup restõnẽ petita,cũ utrũq; seruatum
nõ uergat ĩ dispẽdiũ salutis æternę, nec uelit uiã periuriis
aperire,nõ obstante uiolẽtia,q̃ ꝓponebãt illata,cũ nõ cõti
neat metũ mortis,uel corporis cruciatũ; nec obstãte dolo,
quo se ꝓponebãt esse seductos,cũ talis dolus potius ad fa- c
tuitatẽ ipsorũ,quã ad circũuẽtionẽ Cistercieñ.dẽat retor-
1 qri. B.† No.1.ꝙ clerici alicuius ecclĩę pñt ꝑ iurm̃, & uotũ
se astringere ad arctiorẽ uitã & austeriorẽ ducendã. Scđò
no. ꝙ põt qs ex uoto se astringere ad seruãdã certã regulã
2 religiosorũ,licet se non trãsferat ad illos religiosos, † Ter
tiò no.ꝙ metus cõtinẽs mortis periculũ, uel corporis cru-
a ciatũ[a] dr cadere in cõstantẽ uirũ. excusat ergo qs si qd fecit
ꝑp metũ mortis, uel corporis cruciatũ:& intelligo, qñ fa-
cit id,quod in se nõ erat pctm̃: als aũt ꝓrius nõ excusaret,
3 ut.s̃.c.ꝓxi.& qđ ibi dixi.† Quartò no.ibi;*in cõstãtẽ uirum*, ꝙ
b metus excusat;si est talis,q poterat cadere in cõstãtẽ uirũ.[b]
Si ergo cõstãs uir fuisset mot' ꝑp metũ;
illud sufficit.vñ nõ reqrit vir cõstans; ad
idẽ.c.veniẽs,& c.ꝯsultatiõi.j. de spõ. tex.
tñ in.l.metũ,ff.e.dicit ꝙ dẽt cedere ĩ cõ-
4 stãtissimũ,sed primũ cõius.† Itẽ no.& te-
ne mẽti, ꝙ quẽadmodũ nõ excusat met'
nisi sit talis q potuerit cadere in cõstãtẽ
uirũ;ita nec dolus. nõ ergo subuenit do-
lũ passo,nisi fuerit talis, q uirũ cõstãtẽ &
5 peritũ decepisset.† Et no.ibi:*ad fatuitatẽ*,
ꝙ nimia simplicitas appellat fatuitas; fa
cit qđ no.gl.22.q.4.c.innocens. fortè.n.
isti Cistercien.ꝓmittebãt aliqua ꝫ ius,ut
si obseruarent eorũ regulã,non paterent
aculeos carnis, uel ꝓmittebant aliqua ꝫ
ius positiuũ uel regulã.is.n. q ista credit,
simplr & fatuè credit, iõ nõ põt posteà
allegare dolũ. Vlt.no.ibi *super restõne peti
ta*, arg. op. ꝙ ẽt in spiritualibus qđ fit ꝑ
metũ,tenet;licet ueniat rescindẽdũ restõ
ne petita probãdo iustũ metũ, quod est ꝫ
opi.do.Ant.quã tetigi in c.2.s̃.eo.Et no.
practicam in modo intentandi actionẽ,
quod met. cau. nam debet quis petere se
restitui ad statum.in quo erat ante, quã
pateretur metum.In glo.1.ibi: *sed seipsos
personaliter obligauerunt*. Not.bene glo. ꝙ
clerici certæ ecclesiæ possunt personali-
ter se obligare ad obseruandam regulam
alicuius religionis. hoc ẽt vr sentire hic
Inno.dicens ꝙ isti poterãt profiteri regu
lã arctiorem,ut in.c.licet.j.de regu. Sed
Host.aliter sentit.dicit enim ꝙ aut singu
li uolunt trãsire ad aliam religionem ar
ctiorem, & possunt,ut in.d.c.licet. aut re
manentes in ecclesia uolunt profiteri re
ligionem austeriorem; & non possunt si-
ne authoritate Episcopi: quia esset muta
re statum ecclesiæ; quod non possunt fa-
cere sine authoritate Ep̃i,arg.in.c.audiẽ
tiã.j.de eccl. ędi. Idẽ sentit Gof.dicens
se putare, ꝙ hic interuenit cõsensus Ep̃i.
sed hoc dictũ Goff. diuinat ad istũ text.
Item si interuenisset authoritas Ep̃i,non
fuisset hic allegatus metus,quia in ꝑsen-
tia Ep̃i cessat uerisimiliter ois metus, ut
in.l.non est uerisimile,ff.e.& in l.transa-
ctionẽ, C.de trãs. Itẽ Papa hic se fundat
dũtaxat sup uoto & iuro istorũ. Si aũt in
teruenisset authoritas Ep̃i, fundasset se
sup ordinatione Ep̃i, ut hic vr tex. rectè
intellectus ꝫ opi.Hosti.& ꝓ opi.quã sen
tit gl.sed saluãdo utrãq; opin.distinguo
sic, ꝙ aut clerici ecclesiæ uolunt ꝓfiteri
religionẽ arctiorẽ, mutando primã re-
gulã,seu antiquũ statũ ecclĩæ,& dãdo in
futurũ nouã formã [c] uiuendi ẽt successo-
ribus,& non possunt. & hoc casu ꝓcedat
opi.Hos.aut seruata antiqua regula uo-
lũt se personaliter obligare ad arctiorẽ
vitam;& hoc possunt:qa possunt plus me
reri,nec ex hoc alteratur status ecclĩę,ex
quo nõ mutant habitũ nec deserunt pri-
mã regulã; ꝙ hoc casu ꝓcedit iste tex. &
in hoc fiendo requirit cõsensus oium, &
no.in regula;qđ oẽs,de re.iur. li.6. & in
c.sup eo,de regula.& in.c.qa ꝑp,& in.c.
scriptũ,s̃. de ele. Ad ꝑdicta bñ facit.j. de

ZACHARIAS.

a Cruciatum. Adde Bal.in trac. sub schismatis, col.9. in prin. eundẽ in l.3.§. qui armati, & ibi gl. ff. de ui & ui.ar. & Alexa. consi.45.uol.4.

b Constantem uirũ Adde quę supra posui,maximè Alexan.cõsi.48.3.lib.

c Nouam formam. Adde uidendum Cal.consil. 14. de sta.re.

appel.c.ad nostrã.ubi religiosi tenent ad
obseruantiã religiõis & ordinis ; & uer-
bũ,ordinis , ꝯprehẽdit statuta facta p or
dinẽ ultra regulã,ut ibi dixi ; & hoc idẽ
ẽ uidet i istis fratrib. pdicatorib. q hñt
regulã scti Aug.& p statuta edita p ordi
nẽ restrinxerũt se multùm ultra regulã.
Sed an successores possent obligare dubi
to.ubi nõ interuenit authoritas supioris.
vñ põdera hãc gl. q̃ dicit , ꝙ isti psonalr
6 se obligauerũt †In gl.i uer.*uiolentia*. No.
si.gl.sing ex qua hẽs,ꝙ timor excõicatio
nis nõ cãt iustũ metũ;ita, ut scdm ipsius ti
more ueniat rescĩdẽdũ,pserti pactionẽ,
qđ metus cã;& facit hic gl.Io. quã ad li-
terã posuerũt Tã.Vin. & Phi. Idẽ tenuit
Gos.dicẽs,ꝙ aut axcõicatio ẽ iusta,& im
putãdũ ẽ isti,q talẽ se reddidit, ut possit
excõicari,arg.op.i.l.si mulier,ff.qđ met.
cau.ubi patet ꝙ nõ excusat metus, qñ qs
fuit cã illius metus.aut excõicatio ẽ iniu
sta,& ñ timẽda,qa ñ ligat,s.apud Deũ,vt
in c.cũ ęterni,đ re iu.li.6. Sed gl.ordina
ria tenet ꝯriũ i.c.oli,el.3.đ resti.spo. & il
lã gl.seqt Hos. qa excõicatio ifert detri
mẽtũ nõ solũ corpori,sed aię, ut i.c.audi
denitq; 11.q.3 .nec ob.fm eũ , si dicat ꝙ ẽ
medicina;qa illud pcedit, ubi subest iu-
sta cã, ul pp bonũ obediẽtię; aľs ãt plus
auferret,quã afferret. Quid.n.si Eps mi-
net excõicationẽ psbytero,de cui pmo
tiõe spes erat;nõne psbyter iustũ hẽt me
tũ siue timorẽ, ne ipediret sua pmotio?
Ex his vr sentire Hos.ut dcm suũ pcedat
i excõicatiõe iniusta Io.An.& cõiter Mo
derni distinguũt, ꝙ aut excõicatio est iu
sta;& nõ excusat rõne pdicta,aut iniusta;
a & excusat[a],qa maxima pęna est , ut dicit
tex.in.c.sacro.j.de sent.exc. & alibi dr,ꝙ
in eccľia Dei nõ reperit pęna maior.24.
q.3 .corripiãt.& alibi dicit tex.ꝙ non est
modica pœna inter hoies esse , & hoium
carere cõmercio,ut in.l.hi q sanctã,C.de
apostatis.ego acquiescerẽ primo mẽbro:
sed in secũdo dicerẽ, ꝙ iudex dẽt cã co-
gnita discutere , an ille metus debuisset
cadere in cõstãtẽ uirũ.qd.n.si nulla erat
spes pmotiõis,nec timebat de psenti ali
qđ dãnũ,& hẽbat supiorẽ excõicatoris i
prõptu,apud quẽ poterat iustitiã suã p-
seq.certe hoc casu constãs uir nõ debuis
set timere.Et hoc puto pcedere quo ad i
tẽtãdũ actionẽ,qđ me cã,ut no.i gl.seq.
sed quoad iplorãdũ iudicis offm,pcedat
indistinctẽ op.Io. An. qa minor met suf
ficit,ut no.in gl.seq.i.l.iterpositas, C.de
7 trãnsa.†Et est gl.fin.in.l. 1.§. q̃ onerãdæ,
b ff.quarũ re. ac. nõ da. ubi dr ꝙ reuerẽtia
Epi[b] excusat. vñ si pp reuerẽtiã Epi renũ
ciauit qs pbẽde,suæ , pt postmodũ illã re
petere;qa nõ spõte fecit;qđ intelligit ibi
Bar.& bñ,qñ interuenerũt aliquæ minæ,
c uel uerbera;qa sola dignitas[c] ñ excusat,
ut i.l.ad inuidiã, & ibi p Bar.C.eo.& hoc
uoluit tex.i.d.l.1.§.q̃ onerãdę,i eo,qui di
xit, ꝙ si libert pmisit aliqd dño,ñ pt pe
tere ristõnẽ allegãdo metũ, sed dẽt iudex
pcedere cã cognita,ut. s. videat an iustè
habuit timere:& idẽ dic i uxore, cũ dicit se aliqd fecisse ob
reuerẽtiã mariti, ut sola reuerẽtiã ñ excuset.nisi pcesserint
minæ,ul verbera, ut no.Bar.i.d.l.ad iuidiã,& i.l.1.§. q̃ one
rãdę,& sentit In.i.c.cãm mrimonij,đ offi.del.& hæc bñ no.
8 †In gl.pe.ibi.*vr relinqui dũ arbitrio iudicis*.No.sin.pticulã gl.
ex qua hẽs, ꝙ qñq; sola verba minatoria , vel sola potẽtia
hoïs iducit iustũ timorẽ;ut puta si erat tyrãnus , q solebat
male tractare hoïes ñ acqescẽtes pcibus suis, vñ tũc sole p
ces iducũt iustũ timorẽ,& idẽ de minis.hẽbit.n. iudex cõsi
d derare psonã minãtis[d].Nã sunt qdã hoïes ita pessimi, ꝙ ñ
minãt,nisi hẽãt uolũtatẽ exequẽdi. Aliq uero multa mi-
nant,& nihil faciũt. His.n.& aliis circũstãtiis ꝯsideratis hẽ
bit iudex arbitrari,an & qñ met hẽbit excusare; & idẽ no.
Bar.i l.metũ,C.eo.& i tract.đ tyrãno, & Inn.& Ho.hic. Et
no.ꝙ gl.ponit ista tria ut diuersa,uerba, minæ, & potentia
hoïs,quasi qñq; sufficiãt uerba sola sine minis,exẽplũ ut di
xi in tyrãno scuero. dic ꝙ ẽt hẽbit iudex ꝯsiderare sexũ:qa
minor metus excusat mulierẽ,quã uirũ,ut est gl.fin. in c.cũ
9 locũ,đ spõ.†In ea.gl.ibi;*minorẽ metũ passus est*. No. bñ gl. ꝙ
licet actio,qđ met.cã, nõ det nisi p metu , q habuit cadere
i cõstãtẽ uirũ;tñ ex iudicis offõ subueniť aduersus minorẽ
metũ. Exẽplũ ut s.dixi i reuerẽtia Epi cum uerbis minato
riis,ul i marito,ul i alio magistratu,qa ñ dẽt iudex patiut
iste uiolẽtus reportet cõmodũ đ uiolẽtia sua,& idẽ i dolo.
Itẽ no.gl.i.l.iterpositas,C.de trãsa.& idẽ ibi Bar.i.l.metũ,
ff.qđ me,ca.Sed ꝯ hoc op.de isto tex. ubi pp noluit subueni
re,qa metus nõ cõtinebat corporis cruciatũ.Sol.doc.ꝯtra
riũ ñ tãgũt,sed pt solui multipr.Prio,itelligẽdo,ꝙ hic fuit
intẽtata actio , qđ me.cã q̃ ñ dat p minori metu,ut.s.dcm
est.si ãt uis intelligere ꝙ hic iplorabat iudicis offm , potes
dicere ꝙ hic interuenit iurm;& ad hoc adduco istũ tex. dũ
10 dicit,*uolentes uiã pluris apire*.†Et ex hoc intellectu pt colli-
f gi singulare dictũ,ꝙ ñ audit qs ꝯ iuramẽtũ[f] metu pstitũ,ni
si fuerit metus,q debuisset cadere in cõstãtẽ uirũ: & p hoc
optimè facit.c.si uero:de iureiur . ubi põderat grauissimus
metus in relaxationẽ iuramẽti.scđo põt solui, ꝙ hic actus
gestus p minorẽ metũ nõ tẽdebat ad cõmodũ uiolẽti , seu
metũ inferẽtis;sed redũdabat ad maiorẽ salutẽ istorũ iurã
tiũ & uouẽtiũ; uñ nõ repericbat cõmodũ ex parte uiolẽti,
nec uera deceptio ex parte metũ passi:qa nõ decipit q inui
tat ad meliorẽ statũ, vñ pp tria isti canonici succubuerũt,
s. pp iurm,& qa uiolẽtia nõ fuit sufficiẽs ad inferẽdũ istum
11 metũ,& qa dol fuit bon.†In ead.gl.ibi:*iudex uero non dicit
alicui inferre metũ*. Intellige gl.qñ iudex iste iustè cõminat:
ut in.c.tũ ex literis, de in inte.resti. & sic intellige qđ glo.
no.8.q.1.in.c.pñtiũ;q̃ dicit ꝙ iudex nõ dicit alicui metũ in
ferre;& ideò ꝯ eũ nõ põt agi interdicto,uñ ui;sec dic ubi iu
dex iniustè metũ uel uim intulit;qa tũc põt agi ꝯ eũ, tanq̃ ꝯ
priuatũ,ut i.c.cõquerẽte,de resti.spo.& in.l.si p impssionẽ
cũ si.C.ꝙ me.cã.In ea.gl.ibi *& no ꝙ secũdũ cano*. Not. sing.
hãc caudã gl.ex qua prio collige intellectũ ad.c.reintegrã
da,& dico pleni in.c.cũ ad sedẽt rest.spo. Scđo no.& sẽp
tene mẽti,ꝙ cleric intẽtãdo condictionẽ.c.reintegranda,
pt laicũ trahere ad iudiciũ ecclesiasticũ; & nescio alibi hãc
12 gl.de quo pleni dico in. c. cũ sit gñale,de fo.cõ. † In gl.fi.
ibi: *licet dolus det cãm cõtractui*. No.gl.sing. qa quotidie alle
gat isto tex.& uide bonũ tex.i c.cõsti.alle.in gl.ubi pbat,
g ꝙ si dolo qs fuit inductus ad intrãdũ religionẽ, g tenet,in
gressus,sed si religiosi,q dolo illũ induxerũt,fecerũt hoc p
pter bona tpalia illius,nõ dẽnt illa bona hẽre:& ẽ ille casus
singularis;& intellige hãc gl. put loquit,qñ quis fuit indu
ctus p dolũ ad meliorẽ uitã.nã ille est bon dol.iura uerò
nõ subueniũt,nisi ꝯ malũ dolũ ; & malus dolus ẽ calliditas
seu machinatio ad decipiẽdũ,circũueniẽdũ,& fallendũ ali
quẽ adhibita,ut dicit textus in.l.pria, ff.de dolo; uide glo.
in re.scięti.libr.6.Et dicit Inno.ꝙ dolus,qui nõ caderet in
cõstãtẽ uirũ,nõ hẽt excusare;& de tali dolo intelligit iste
text. vñ forte isti Cistercienses promiserũt aliqua ꝯ cõena
cursum

a Et excusat . Adde quod idem tenet Ro. consi. 369.
SEB. SAPIA.

b Reuerentia Epi. Qñ reuerẽtia Epi inducat iustũ metum, ponit Felin. in. c. cãni matrimonij,col.2.ṽ.de offi. dele. & Moder.in. l.trãsactionem, C, de trãsac.

c Sola dignitas. Adde Pan.de Ca. consil. 78. in primò impressis.

d Minantis. Adde Ang.cons. 215.
SEB. SAPIA.

e Exequendi . Vide Imo. in.l.fi.colũ. 5.uersi. ultimò inducitur, ff.de hę. insti. & Fel. in.c. offerte mihi gladiũ,col.fi. de præsum . ubi dicũt ꝙ ex minis non præsumit , nisi minãs fuerit consuetus exequi minas; qđ etiã tenet Alber. Brutius in trac.maleficiorũ, col.13. uer. quæro ulterius , & de minis uide no . p Alex. in consil.13.loci. Ponderatis, in. 3. uolu.

f Contra iuramentum . Adde eundem consi. 3. q.6. 2.lib.
ZACHARIAS.
Adde Bal. in.c.1. §. itẽ sacramẽta, in pri. de pace iura.fir.Inn.in.c.de his, de sen.excõi. Archi. & Pet. de Anch. in. c. 2. de pactis,li.6. & Cardi. post gl.in cle. 2.§. sane , de pœ.
SEB. SAPIA.

g Iurandum religionẽ. Dum vult. no. Abb. ꝙ dolus bonus est inducere aliquẽ ad intrãdũ religionẽ,hoc est not.Abb.i.c.in nostra, colũ. 2.de sepul . unde dicit Archi. in.c.utili. 22. q. 2. ꝙ bonus dolus est promittere Saracenis sectam suam sequi uelle , ut eam cognoscat , & co-

cursum inferiorũ causarũ;puta q nõ paterenť stimulos car- 2
nis,si ꝓfiterenť eorũ regulã,vel aliquid ꝓmiserunt cõtra ius
naturale,vel positiuũ,vel cõtra regulã. nã ista & similia de-
bẽt retorqueri ad simplicitatẽ & fatuitatẽ credẽtiũ;& ideò
non subuenit istis aduersus talẽ dolũ:secus vbi interueniret
dolus,q peritissimos haberet fallere.Itẽ ẽm Inn.facilius sub
uenit,vbi nõ interuenit iurm;qđ no.vult.n.q aduersus iura
mentũ nõ subueniať dolũ passo, nisi dolus habuisset fallere
13 prudẽtissimũ.†Et no.gl.singulariter in alio,in eo.§. q dicit a
tenere matrimoniũ,licet dolus dederit cãm cõtractui;&idẽ
no.gl.in l.à diuo Pio,ff.de ritu nupt.& in c.cõstituit.20.q.3.
Quod ego limitarẽ,nisi talis & tantus esset dolus,q habuis
set tollere cõsensum; ad hoc quod no.in simili Io.An.in c.
14 vnico,de cõmo.& facit tex.in c.cũ locũ,de spõ. †Tertiò no.
ex gl.iuncto tex.casum,in quo dolus nõ ꝑpõderat culpæ;&
colligitur ex tex.qa isti canonici fuerũt inculpa credẽdo ꝑ-
suasionibus illorũ Cistercienſiũ.sed illi Cistercięs.fuerunt in
dolo, ꝓmittendo ea q̇ nõ poterant obseruare: & tñ nõ sub-
uenitur istis culposis cõtra dolosos cõtra l.Itẽ Mela,ff.ad l. 3
Aquil.Sol.est duplex, vt colligiť tacitè de mẽte Doc.primò
q iste tex. procedit in dolo bono:cõtrariũ in dolo malo;&
est bona solutio.secundò q dolus ꝑponderat culpæ leui,seu
leuissimæ,sed nõ culpæ latæ.nã magna culpa æquiparať do-
lo,vt in l. qđ Nerua,ff.depo. & in l.magna negligentia,ff.de b
verb.sig.vnde sicut dolus cõpensať cũ dolo,vt in c. intellexi
mus,de adult.& in l.si duo,ff.de dolo;ita & lata culpa debet
cõpẽsari cũ dolo;& not.hãc solutionẽ. Et in fi.gl.dic q in c.
ex literis,nõ fuit data restitutio cõtra matrimoniũ,sed sup
absentia in causa matrimonii; & idẽ põt dici in aliis spiri-
tualibus;vt si quis intrauit religionẽ ante 25. annũ non põt
petere restitutionem in integrũ post ingressum:quia fuit læ
sus: sed si minor litigans sup spiritualibus læderetur, in iu-
dicio posset petere restitutionem in integrum: de quo tamẽ
dic,vt plenius not.in c.ex parte,de restit.spol.&c.

SVMMARIVM.

1 *Violentia probatur per testes, res amissa probantur per iuramentum damnum passi, taxatione iudicis in re amissa.*
2 *Violentia vel delictum debet probari per testes, vel per violenta indicia. 5.*
3 *Taxatio expensarum quando fit per iudicem, debet iuramentum postea præstari parti, & non ante.*
Iuramentum affectionis põt præstari ante, & post taxationem factam per iudicem.
4 *Aestimatio rei an debeat, vel possit peti, si res ipsa extat, vel non?*
5 *Iuramentum quod præstatur pro rebus amissis, requirit duo, primò difficultatem probandi res amissas. secundo odium violentiæ, nu. 8.*
Villa quando vigore statuti tenetur emendare damnum datum in suo territorio, debet huiusmodi damnum probari.
6 *Iuramentũ quod ꝓstatur pro rebus amissis, an habeat locũ in omni specie violentiæ?*
7 *Deponens apud aliquem saccum sigillatum si rehabuerit dissigillatum, statur iuramento suo de perditione aliquarum rerum.*
9 *Testes domestici, vel alias suspecti, admittuntur propter difficultatem probandi.*
Fur ꝓsumitur furasse res, q̃ die antecedẽti fuerũt visa in domo, in quã fur intrauit.
10 *Sententia iudicis, qui cõdemnat in minori quantitate, quam taxauerit, nõ valet.*
13 *Mercator vilis non præsumitur habere res pretiosas. Idem de paupere.*

CAP. VII.

1 SVper eo. †Probata violentia per testes, res
amissæ probantur per iuramentũ;
& super valore rerum amissarum taxatione iudi
cis præmissa, & secuto petentis iuramento fit cõ
dẽnatio;& est casus notabilis.In prima ponitur partis con-
questio. In secunda Papæ respõsio,ibi: *verum.* Casus litera-
lis. Quidam dicebat se spoliatũ à quibusdã aduersariis suis
per violentiã. cõuenit illos in iudicio. lite contest.probauit 5
solummodò per proprium iuramentum singula,quæ amise
rat: sed de violentia sibi illata probauit per testes;& sic cõ-
dẽnati fuerunt, & conquerebantur q iniustè condẽnati fue
rant cũ iuramento illius credi nõ debuit.dicit Papa, q iniu
stè conqueruntur:quia post,quã de uiolẽtia cõstitit per testes,
& de rebus amissis per iuramentũ ipsius; bene potuit iudex d
taxatione præmissa condẽnare illos in æstimatione rerum
amissarum declarata per iurm actoris,considerata ꝑsona ac

negotii qualitate.Ber. †Not.1.ibi:*de vio
lentia per testes*, q allegans violentiã, dẽt
eã legitimè ꝑ testes probare. vnde super
violẽtia seu delicto non statur iuramẽto
conquerentis;pro hoc facit:quia delicta
debent dilucidè probari,vt in l.sciant cũ-
cti,C. de ꝓba.canonizata.2.q.8.c.sciãt.
Dictñ q vbi indicia essent violenta,tunc
ꝑ indicia posset probari violẽtia; [a] & sic
debet intelligi.l. indicia,C. de rei vend.
& vide quod plenè dico in c.tertio loco, a
de proba.Itẽ puto,q ubi ageretur de mo
dico ꝑiudicio, sufficerit ꝓbare violentiã
ꝑ vnũ testẽ cũ iuramento partis,iuxta ea b
quæ habenť in c.fi.de iureiu. Not.2.casũ
valde notabilẽ,in quo quis probat ꝑ pro
priũ iurm res amissas,& earũ valorẽ. An
autẽ hoc habeat locũ cõtra quẽlibet de-
linquẽtẽ,dicã.ĩ.†Tertiò no.ibi:*taxatione*,
q iudex ante cõdẽnationẽ ad æstimatio-
nẽ rerũ amissarũ debet prius taxare sm
iudiciũ suũ valorẽ illarũ rerũ, & postmo
dũ deferre iurm parti, vt iuret an ualeãt c
tm̃,quantũ ipse taxauerit; [b] nec dẽt prius
recipere iurm,& postmodũ taxare: qa cũ
illud sit iurm de veritate, si taxaret post- d
modũ in minori quantitate,redargueret
iurantẽ de periurio; qđ esse nõ dẽt,ut in
auť.post iusiurãdũ,C.de iud.& in corpo-
re,vñ sumiť.eo.tit.in §.oportet:secus aũt
est in iuro affectionis:qa tunc iudicis ta-
xatio ꝑt ꝓcedere & sequi,vt in l.videam?.
e.iurare,ff.de i litẽ iuran. nã hoc casu nõ
redarguiť iurãs de periurio, sed de inor-
dinata affectione,quã habebat in rẽ suã,
vt no.gl.& Bar.in d.auť.post iusiurandũ,
& in d.l.videamus.Et qñ sit deferẽdũ hoc
iurm affectionis,dicendũ vt plene legi.&
no.in l.in actionibus,ff. de in litẽ iuran.
4 †Vltimò collige q ꝑt quis rerũ amissarũ
petere æstimationẽ;& sic nõ teneť qs ꝑ-
cisè petere rẽ,quã perdidit.In hoc tñ di-
stingue,q aut res amissa extat;ita, q põt
restitui; & tũc nõ dẽt peti æstimatio, sed
ipsa res,q̇ est i æstimatiõe,vt in l.in re fur
tiua,ff.de cõdi.fur. & si nõ posset restitui
t ꝑe suiæ,iudex cõdẽnabit i æstimationẽ,
licet fuerit ipsa res petita:qa i defectũ rei
e succedit æstimatio [c] in obligatiõe,ut in l.
Iulianus,ff.de cõfes.aut certũ est à princi
pio rẽ nõ extare, seu restitui nõ posse; &
tũc dẽt peti æstimatio, & ẽt i æstimatiõe
dẽt fieri cõdẽnatio;& sic ꝑt intelligi iste
tex.i l.si qñ,C.vñ vi.& ꝓbať i d.l.in furti-
ua.Si aũt dubitať,an res extet,tũc ꝑt fieri
petitio alternatiua;vt peto talẽ rẽ;& si ñ
extat.peto æstimationẽ,vt no.ꝑBar.ĩ d.l.
si qñ,& i d.l.i re furtiua,& pleni? i l.stipu
lationes ñ diuiduntur,ff.de ver.obli.& hoc
5 notabis. †In gl.1.ibi:*pp difficultatẽ probã-
di &c.* põdera bñ gl. vult.n. q duo debẽt
ꝯcurrere ad hoc, vt steť iuro cõquerẽtis:
primo difficultas ꝓbãdi res amissas:secđò
odiũ violẽti: ñ ergo sufficeret difficultas
ꝓbãdi absq; delicto cõuẽti.Et hæc faciũt
d ad qõnẽ: [d] Pone statuto caueť,q si qs fue-
rit disrobat? i villa,q teneať ipsa villa ad
æstimationẽ. viator nũc ꝯqueriť de spo-

gnitã confundat. & ibi ponit aliud exẽplum, quod dixit esse mirabile Feli.in c. accedẽs, 2.col.2. vt lite nõ cõtest. refert etiã Ias. in l. si mora, col.1.vers.3. pondera,ff.sol. mat.& Feli. in c. afferte, col. 1. de præsum.

a Violentia. Adde Bal. consil. 274. 4. libr.

ZACHARIAS.

b Quantum ipse taxauerit. Adde de hoc per Lanfr. de Oria.in c. quoniã contra. §. statuimus,ver. exceptiones,num. 5. ver. & & notare q in taxatione. ĩ. de fide instr.

c AEstimatio. Ad. de Rom. consil. 281.

SEB. SAPIA.

d Ad qõnem. Vide Mode.in l.in actionibus, ff. de in litẽ iu. vbi ponunt, de eo, qui petebat ab hospite ea quæ deposuit i valisia quę fuit reperta dissigillata, & de ista quæstiõe, quã ponit Abb. hic, vide do. Iaso. in l.si quando, col. 5. C. vnde vi, vbi multa ad propositũ.

a Concludant Legiſtæ. Adde Roma. ſing.ſuis,fo. 14.
b Iuramẽto meo. Adde latẽ Ale.cõſ.103.1.li.& vide Io.de Ana.cõſ.82.
c Saccum ſigillatum. Adde Pet.de Anch.conſi.288.
d ZACHARIAS. Propter difficultatẽ ꝓbandi. Adde qualiter intelligat iſta rña,q pp difficultatẽ ꝓbãdi admittanẽ teſtes inhabiles, plenıſ. p Hipp.de Marſ. ſin.77. inci. plures ſunt, qui allegant.
ANT. FRAN. Propter difficultatẽ ꝓbãdi. Circa iſtã difficultatem probationũ,dicas q data tali difficultate admittunẽ illæ ꝓbationes q̃ pñt haberi. & iõ ad ꝓbandum que res eſſent in capſa, bulgia, vel valiſia apud aliquem depoſita,admittiẽ ꝓbatio ꝑ iuſm deponentis, vt.l.1.in §.ſic iſta, ff. de poſi. & ideò dicebat Bar. in l. in actionibus, in vlt.col.ff. de in li. iurã. q difficultas ꝓbationis dicitur eſſe,qñ res q̃ petiẽ, non põt ad oculũ demonſtrari; & ꝓ hoc facit:qa difficultas etiã ꝓſtãdi excuſat à pœna ſecundũ Bal. in l. ſi pater, C.de colla. & habeẽ ꝑ Di. in l.cõtinu⁹, in §.cũ q̃s,& ibi ꝑ Bar.ff. de ver.oblig.& in l.ſi vehẽda, ad. l. Rhod.de iac.& in l.2. ff. ſi q̃s cau. & ꝑ Bart.in cõſi.ſuo. 326.incip. Martinus &c.habeẽ in c. breui, de iureiu. Et adde etiã q difficultas excuſat à piucio,& à mora, vt ꝑ Bart.in l. fin. ff. de iureiu.& per eundẽ & Bald. in l.quod te,ff.ſi cer. pe. & vide notabilẽ gl.in,c. beatus, 22.q.2.& ꝑ Bal.in c.fi.de alie. feu. & in c.1. §. porrò,q̃ ſit pcima cã bñfic. amit.in vſi.feu.& ad ꝓdicta facit:qa difficultas dicitur impoſſibilitas. l. nepos ꝓculo,ff.de verb.ſigni. de quo etiã p. Bac. in d.l. cõtinu⁹,i §.cũ q̃s, de verbo. oblig.
e Et familiares. Adde Alex.cõſi. allega.103.
SEB. SAPIA.
f In integrum. Vide pulchrã declarationẽ ad iſtũ titulum

liatione, & petit vt villa cogaẽ ad emen-
dãdũ.q̃rit,nunqd debeat ſtari iuro iſtius
viatoris?&dicendũ q violẽtia dẽt ꝓbari
ꝑ teſtes, vt hic eſt tex. vel ꝑ indicia vio-
lenta,modo ꝓdicto. Sed dubiũ eſt,nũqd
ſup quãtitate rerũ amiſſarũ debeat ſtari
ipſius iuro,cũ hic cõcurrat difficultas ꝓ-
bãdi: qa ſolus erat,qñ fuit deſrobatus,&
nemo vidit qd portabat in valiſia,vel in
marſupio?Itẽ hic cõcurrit odiũ ſpoliato-
ris. Sed ꝯriũ cõiter cõcludiẽ: qa licet hic
cõcurrat maleficiũ.tñ villa q̃ ꝯuenit,non
cõmiſit maleficiũ: ſed teneẽ de maleficio
alterius vigore ſtatuti;& iõ non dẽt ſtari
iuro illius,cũ nõ agaẽ ꝯ delinquẽtẽ. Sec⁹
ſi agereẽ ꝯ illũ,q ſpoliauit; ita cõiter con
a cludũt Legiſtæ[a] in d.l.ſi qñ,& in l.ne qd,
ff.de incẽ.rui.nauf. Et q duo reqrunẽ ad
hoc,vt ſtetur iuro,videlicet difficultas, &
maleficiũ ꝯuẽti;no.gl.in d.auẽ.poſt iuſiu-
rãdũ,& in d.l.videam⁹,& Bar.in d.l.ſi qñ.
6 †Secũdo infert ad aliã q.Nunqd diſpoſi
tio hui⁹.c.habeat locũ in vi cõpulſiua tñ?
glo.iſta in ꝓcedẽti particula vr̃ ſentire q
ſic in eo,qd dicit q hęc decretalis ptinet
ad primã partẽ rubrice,vbi ponĩẽ de vi,&
nõ ad ſecundã,vbi tractaẽ de metu. ergo
ſi ꝑ metũ aliqd ꝑdidi, ñ ſtabiẽ iuro meo.
ꝯtrar ũ notabiliter voluit hic Inn. dicẽs
cũ iſte tex.loquaẽ de vi, hẽt locũ in qnali
bet vi, ſiue ſit cõpulſiua, ſiue ablatiua,ſiue
expulſiua. Itẽ in turbatiua & inqetatiua.
nã in oĩbus iſtis ꝓt vis verificari,vt habes
gl.ſ.eo.c.ad audıẽtiã. Itẽ ſm cũ iſta de-
cretalis ponitur ſub iſto titulo,vbi gñalr
tractaẽ de vi & metu;ergo vt cõueniat ru-
bro.dẽt gnalr intelligi. Et ex hoc inferẽ,
q ſi pp gẽtes armatas veniẽtes verſus me
ꝓbabiliter fugi; q de oib⁹ dãnis mihi il-
latis dẽt ſtari iuro meo. [b] Idẽ dic, ſi dñs
b alicuius loci iniuſtẽ bãniuerit aliquẽ ſub
ditũ. nã ſi bona ſua ſunt poſtmodũ occu-
pata,dẽt ſtari iuro ſuo ſup rebus amiſſis.
Idẽ ẽt cõcludit in furto. licet.n.iſte tex.ñ
loquaẽ in furto,ſed in vi:tñ eadẽ ẽ rõ, cũ
ꝯueniaẽ fur de ſuo delicto,&ſic difficile ẽ
ꝓbare res amiſſas: ſed ꝓbato facto ſtabiẽ
iuro meo ſup reb⁹ amiſſis.& licet qdã te
nuerint ꝯriũ,vt hic ffert Inn.Hoſ.tñ ſeqẽ
primã opi.Inn.vt ſubueniaẽ ꝓbatiõib⁹&
puniaẽ maleficiũ; qđ eſt no.dignũ.Idẽ di
cit Inn.ſi ꝯuẽtus redargueretẽ de dolo,vt ĩ
odiũ doloſi,& pp difficultatẽ ꝓbãdi ſteẽ
iuro ptis.†Ex hoc inferẽ,q ſi ego depoſui
7 penes te ſaccũ ſigillatũ,[c] & tu mihi reſti-
c tuiſti ſine ſigillo,q ſi ꝯqueror de ꝑditiõe
aliquarũ rerũ;debet ſtari iuro meo:qa in
actiõe depoſiti venit dol⁹, vt no.ĩ c.1.de
depo.& ĩ l.1.ff.eo.vñ doloſẽ fuiſti verſat⁹
tollẽdo ſigillũ; & hãc opi.Inn.repio te-
nuiſſe Bar.ĩ d.l.ĩ actiõib⁹.d.Ant.ꝯſiderat
duplex iuſm.quoddã ꝓſtaẽ ſup q̃titate re
rũ amiſſarũ.quoddã ꝓſtaẽ ſup eſtimatio-

ne rerũ.in primo caſu dicit q ſolũ in interdicto vñ vi,vel vi
bo.rap.dẽt verificari iſte tex.& ſic ſentit q ſolũ in vi expulſi
ua,vel ablatiua dẽt ſtari iuro ptis ſup quãtitate rerũ amiſ-
ſarũ:ſed vbi cõſtaret de re amiſſa;tunc ſup æſtimatione ſtaẽ
iuro ptis,ẽt in aliis caſibus,ex quo cõcurrit delictũ cõuenti.
ſed hæc reſtrictio mihi nõ placet,nec(vt arbitror)ſeruareẽ ĩ
iudicio,cũ cõis opi.ſit in oppoſitũ,& vr ꝓbari cõtraria opi.
in d.l.ſi qñ.vbi tex. loquiẽ gñalr de vi.facit tex.ibi, dũ dicit:
ſup reb⁹ tpe impetus arreptis &c. Itẽ in furto vr tex.iuncta
8 gl.in d.l.videam⁹,& in l.cũ furti,e.ti.†Hinc eſt q gl.iuris ci-
uilis nõ reſtrinxerũt ſe ad violẽtiã: ſed dicũt q vbi cõcurrit
difficultas ꝓbãdi maleficiũ cõuẽti,dẽt ſtari iuro ptis;ita no
tauit gl.in d.auẽ.poſt iuſiurãdũ,& in d.l.videam⁹; & idẽ ſen
tit Bar.in d.l.in actionib⁹.Itẽ ſi iura deficerẽt,hoc eſſet aſſe
rẽdũ rõne nãli.Nã ex quo delictũ tuũ fuit cã difficultãdi ꝓ
bationẽ,dẽt ſtari iuro meo. nã à rõne nãli deficiẽte lege ar
guẽdũ eſt,vt l.ſcire oportet.§.ſufficit,ff.de excu.tu.facit.c.ſe
cũdò reqris,in fi.de app. No.gl.quã tenebis mẽti.1.di.c.cõ-
ſuetudo;& ꝓdicta bñ notabis:qa ſunt quotidiana. † Sed qa
9 ſ.dixi q dẽt ꝓbari furtũ ſeu maleficiũ,qñ ꝓbabiẽ?dic q pp
d difficultatẽ ꝓbãdi[d] admittunẽ teſtes,q alias nõ admitterẽn
tur;vñ ꝑ ſocios & familiares ꝓbabo,q fur ĩtrauit domũ. Itẽ
hoſtiũ videẽ fractũ,vel qd ſiẽ.nã cũ de nocte vel rr in die ñ
ſint in domo niſi ſocii,& domeſtici,ſeu familiares; oportet
neceſſariò q illi admittanẽ in teſtes; ꝑ hoc bo.tex.in ſili.ĩ l.
cõſenſu,C.de repu.& in c.veniẽs.2.in fi.de teſti.dic ẽt,q vbi
opus eſſet ꝓbare res amiſſas,ꝓt fieri probatio ꝑ domeſticos
e & familiares[e] mõ ꝓdicto:q viderũt illas res ꝓcedẽti die,& de
nocte ſenſerũt furẽ,& ſurgẽtes ñ reperũt illas res;& hoc no
tãter dicit Bar.in d.l.ſi qñ; & habetis mãm ſatis collectã, &
videtis q doc. intricatẽ loquunẽ ſparſim hic, & ſparſim ibi.
10 †In gl.pe.ĩ fi.No.gl.& idẽ tenet Inn. dicẽs nõ valere ſñiam,
ſi iudex ꝯdẽnaret in minori q̃titate, quã fuerit ꝑ eũ taxatũ,
& ꝑ ptẽ iuratũ,& hoc ꝑ tex.ĩ d.§.oportet, & ĩ l.ſi qñ, vbi dr
q ex quo iudex taxauit & detulit iuſm parti, ñ dẽt ĩ minori
q̃titate cõdẽnare;& hoc dicit verũ,niſi iudex deꝓhẽdat ſe er
raſſe in taxatione: qa tũc poterit reuocare taxationẽ,& cõ-
dẽnare in minori q̃titate; & eſt ſingularis limitatio ad iura
ꝓal.Sed ego dubito,an hoc ſit verũ:qa illa iura neceſſitãt iu
dicẽ ad ꝯdẽnãdũ ſm taxationẽ & iuſm.nã ibi poniẽ verbũ,
oportet,qđ ẽ neceſſitatiuũ,vt no.in l.in bonæ fidei.C.de re.
cre.& in l.admonẽdi,ff.de iureiu. Itẽ hoc ẽ notabile:qa(vt
ſ.dixi)qñ fuit iuratũ de veritate,nõ ꝓt iudex poſtmodũ taxa
re minorẽ q̃titatẽ:qa notaret iurãtẽ de piurio,vt no.gl.i d.
11 auẽ.poſt iuſiurãdũ,vt ibi ꝑBar.in fi.†In gl.fi.ibi:*ſi paup vel di*
ues,vñ ſm doc. ſi muliercula diceret ſe habuiſſe ſcyphos au-
reos,& argẽteos:vel vilis mercator margaritas ꝓtioſas,nõ ẽ
eis credẽdũ. Sed aduerte:qa tex.hic ſimplr dixit,vt ſup q̃ti-
tate rerũ amiſſarũ ſteẽ iuro:ſed ĩ æſtimatiõe rerũ dẽt ꝓcedeẽ
iudicis taxatio;& ſic ĩ taxatiõe ſeu ĩ æſtimatiõe loqẽ tex.in
d.l.ſi qñ.dicit ẽt Hoſ.q dẽt cõſiderari pſona cõuenti,an ſit
veriſile q talia ſurripuerit;& pro hoc tex.ibi: *perſonam &c.*

f De reſtitutione in integrum. Rub.

Hæc rubrica cõtinuaẽ ad præcedentem hoc ordine. Suprà viſum eſt de quadã reſtitutione ſpãli,quę.ſ.daẽ occaſione metus. ſed qa quædã eſt reſtitutio generalis, per quã ſubueniẽ eccleſijs.& minoribus iure ſpeciali,maiorib⁹ verò ex clauſula generali,iuſta.ſ.cauſa ſuggerẽte, meritò poſt rurbicã ꝓcedentẽ ſubijcitur iſta,in qua tractaẽ generaliter de reſtitutione in integrum; & dic q reſtituere integrum eſt idẽ quod in priſtinum ſtatum reponere.2.q.3.in fi.& in l.1.C.de ſen.paſ.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum põt peti per eccleſiã enormiter læſam aduerſus oẽm contractum, quem fecit.nu.5.requiruntur tamen ea quæ ponuntur.infra.nu.1.*

2 *Intereſſe proueniens ex contractu debet per teſtes probari; ſed ſi prouenit ex maleficio, probatur iuramento damnum paſſi.*

3 *Reſtitutio in integrum quando conceditur læſo,debet læſus reſtituere parti omnes expenſas, quas in ea re fecit.*

Retinere rẽ quis poteſt, donec fuerit ſibi ſatiſfactum de expenſis, quas in ea fecit.

Expenſæ

4 *Expensa tantum facta in aliqua re repetuntur, licet res sint plus meliorata quã sint expensæ; si autem plus fuerit expensa quam melioramentũ, attenditur illa melioratio; & fructus percepti extenuant expensas factas.*
5 *Læsio non præsumitur in contractibus ad modicum tempus factis.*
6 *Alienatio dicitur locatio ad longum tempus; quod facit ad not. q. hic.*
7 *Censualis contractus est transferre dominium utile & directum, & domino antiquo uel reservatur, nisi solutio census.*
Census si non fuerit solutus, nõ per hoc res censualis reuertitur ad primũ dominũ.
8 *Læsio magna, uel parua, quomodo consideratur?*
9 *Prælatus potest præiudicare ecclesiæ in omittendo, licet contra eum possit ecclesia agere ad interesse.*
10 *Præscriptio temporalis non habet locum contra minorem etiam non pupillum.*
11 *Vsucapio ita currit contra ecclesiam, sicut currit contra priuatum.*
12 *Regula posita per aliquem canonem, non est restringenda per ius ciuile.*
13 *Lex ciuilis quæ potest se habere ad lucrum & ad damnum, est seruanda etiam contra ecclesiam maximè cum ecclesia illa lege utitur pro se.*
Actio redhibitoria & quanto minoris, habet locum etiam in ecclesia.
14 *Ciuitas læsa restituitur in integrum, sicut minor, & respublica.*
15 *Restitutio in integrum competit castris, uillis & collegijs pijs læsis.*
16 *Restitutio in integrum cõpetit ecclesiæ læsæ, etiam quod prælatus iuramento nolle petere restitutionem; secus est in minore iurante.*
17 *Alienatio rei ecclesiasticæ ad hoc, ut ualeat, quid requiritur?*
18 *Restitutio in integrũ petẽda uel ab ecclesia, uel priuato, corã quo iudice petatur?*
19 *In foro conscientiæ licite retinentur res acquisitæ per contractum, uel testamentum, in quo non sunt adhibitæ solemnitates iuris ciuilis.*

a C A P. I.

1 Requisiuit. †Hoc dicit in summa. Contra contractũ aliàs legitimè celebratũ restituit̃ ecclesia, si manifestè apparet ipsi⁹ e detrimentũ: vel summat̃ clarius sic. Si in cõtractu venditionis vel locationis ecclesia fuit enormiter læsa, põt aduersus talẽ contractũ petere restitutionẽ in integrũ: emptor tñ seu cõductor nõ debet fraudari in ꝑtio suo, uel in sumptibus ꝑ eũ factis. h. d. Cõis diuisio. Secũda, ibi: *noueris.* Casus literalis. Ecclesia quasdã possessiões alienauit ꝓ modica pecunia qbusdã laicis seruata forma alienationis. q̃rebat̃ qd agendũ sit huic ecclesiæ? r̃ndet Papa, si ecclesia læsa est, & manifestè apparet detrimentũ ipsius, siue etiã ꝓbari possit: qa ecclesia fungit̃ iure minoris, dẽt semper illæsa seruari: qa taliter alienata debẽt ad ius & ꝓprietatẽ ecclesiæ redire, cũ nõ liceat Epõ ꝯditionẽ ecclesiæ facere deteriorẽ: ita tñ, ꝙ si emptores possessiões illas fecerint meliores, nõ debẽt defraudari sumptib⁹ bona fide factis Ber. No. 1. ex tex. iuncta gl. 1. ꝙ ecclia restituit̃ nõ solũ aduersus cõtractũ vẽditionis. sed ẽt aduersus ꝯtractũ locationis, a si ꝑ talẽ ꝯtũ passa est læsionẽ: sed dic gñaliter ꝙ aduersus oẽm cõtractũ põt 5 ecclesia petere restitutionẽ, si põt ꝓbare læsionẽ, vt in c. 1. e. ti. li. 6. †No. 2. duo req̃sita in tex. ad hoc, vt ecclesia cõsequat̃ restitutionẽ aduersus ꝯtũ. nã primo req̃rit̃, ꝙ fuerit læsa occasione illius ꝯtus. secũdo ꝙ manifestè appareat de læsiõe: nõ tñ intelligas ꝙ læsio debeat esse notoria: sed req̃rit̃ ꝙ sit manifesta, hoc est ꝙ ꝑ testes, uel alia legitima documẽta ꝓbet̃ de læsione: qa interesse ꝓueniẽs ex cõtractu dẽt ꝓbari ꝑ testes, ut no. gl. i c. dilecti, de fo. cõp. quã vide: facit tex. & qd ibi no. insti. de uer. obl. in fi. nõ. n. dẽt stari iuro ꝑlati sup læsione, ar. huius tex. & ꝑ id qd statim dixi: secus vbi interesse ꝓueniret ex maleficio aduersarii: qa tũc stat̃ iuro dãnũ passi; de quo dicẽdũ, ut leg. & no. in c. ꝑxi. & in l. si qñ, C. vñ vi. adde & tertiũ requisitũ. nã dẽt esse læsio enormis. nã ꝓ modico dãno nõ dat̃ ecclesiæ, seu minori restõ, vt in c. pe. de re. ec. nõ alie. & in l. scio, ff. de in inte. rest. & no. hic gl. 2. Adde & quartũ. nã oportet ꝙ ecclia sit intra tps restitutionis petẽdæ. s. intra quadriẽniũ à tpe læsionis, ut in c. 1. eo. ti. li. 6. nisi subsit aliqua legitima cã, ꝑ quã debeat audiri ẽt vltra quadriẽniũ; puta qa læsio fuit enormissima, vt est gl. fin. quã tenebis semꝑ mẽti in d. c. 1. in fi. uel si vixit ꝑlatus q male alienauit. nã tunc nõ currit istud quadriẽniũ, vt ibidẽ no. †Tertiò no. ꝙ ꝑ restitutionẽ in integrũ ecclæ cõcessam dẽt etiã laicus, q secũ ꝯtraxit, pariter cõseq restitutionẽ. vñ sicut ecclesia reducit̃ in statũ pristinũ in eo, qd sibi restituit̃ res distracta vel locata; ita dẽt restitui secũ cõtrahẽs: quia dẽt sibi reddi ꝑtiũ. Itẽ debẽt sibi reddi sumptus, quos fecit circa istã

3

rẽ. Itẽ dẽt haberi respectus ad laborẽ, quẽ ꝑsonalr̃ sustinuit in reddẽdo istã rẽ meliorẽ; vtputa erat rusticus, q ꝑsonalr̃ colẽdo agrũ reddidit illũ ꝑtiosiorẽ, puta in decẽ. debent. n. ista decẽ sibi restitui, & in hoc no. bñ. tex. & dicit i hoc notãter Inn. ꝙ nõ tenet̃ iste, q cõtraxit cũ ecclesia, reddere rẽ, nisi primò satisfiat sibi de pretio, sumptib⁹, & labore; quasi sẽtiat & bñ, ꝙ ꝑt vti retẽtione rei ẽt post ꝯcessã restitutio- a
b nẽ ꝓ ꝑtio, & sumptib⁹, b & labore. Et ꝓ hoc facit qđ leg. & no. in siñi in l. in fundo, & i l. sumpt⁹, ff. de rei vẽ. sicut in siñi dicim⁹ in b scriptore, vt possit retinere qnternos, donec fuerit sibi satisfactũ đ mercede, vt no.
4 i l. si ñ fortẽ §. si cẽtũ, ff. de cõdi. ide. †Sed circa istos sũpt⁹ q̃ro. Pone ꝙ emptor seu locator expẽdit cẽtũ: sed facit rẽ meliorẽ in ducẽtis, vtrũ teneat̃ ecclesia restituere cẽtũ, an ducẽta? dic ꝙ cẽtũ tñ ꝑ istũ tex. i eo, qđ dicit ꝙ dẽt restituere sumpt⁹, ñ aũt valorẽ meliorationis; & optimè facit. l. in fundo, ꝑall. & qđ ibi no. vbi idẽ disponit̃ i possessore bonę fidei, q fecit sũpt⁹ bona fide i re aliena. Sed dubiũ c mai⁹ ẽ, qd si expẽdit cẽtũ, sed ñ fecit meliorẽ nisi in qnquagita; nũqd ecclia teneat̃ restituere cẽtũ, an qnquaginta? puto ꝙ qnquagita tñ: qa iste tex. mãdat sumpt⁹ restitui ꝑꝑ meliorõnẽ. si ergo melioratio ñ ẽ facta nisi i qnquaginta tñ, ista qnquaginta dũtaxat dẽnt restitui; & iputãdũ ẽ illi, q ipudẽter fecit sũpt⁹: aliàs ecclia possẽt pati dãnũ, & nõnunq desistere à petitione restõnis; & ꝓ hoc bñ facit qđ le. & no. i d. l. in fundo. Itẽ do aliã limitationẽ circa illos sũpt⁹ et laborẽ. nã dico, ꝙ si iste tñ ẽ lucrat⁹ i fructib⁹ pceptis, ꝙ satisfactũ ẽ sibi de sũptib⁹ & labore; ñ dẽt cõseq aliqđ aliud ab ecclesia; ad hoc vide optimũ tex. i d. c. pe. ꝗ. de re. ec. ñ alie. & i d. l. sumpt⁹, ff. de rei vẽ. & hæc notabis. †In gl. 1. in fi. Pro intellẽ gl. c opp. ꝯ tex. de ꝓrietate. nã i prin. ibi: *sub modico censu, &c.* innuit ꝙ loquat̃ de ꝯtu locationis &c. & ñ vẽditionis: qa si loqueret̃ de ꝯtu emptionis, dixisset sub modico ꝑtio. Sed ꝯriũ innuit tex. in ver. *quæ in dãnũ*, in eo qđ dixit, ꝙ ista bona debent ꝑ restõnẽ redire ad ius, & ad ꝓprietatẽ ecclæ; & sic sentit ꝙ ista bona fuerũt vẽdita: qa al' ãs ñ possent redire ad ꝓprietatẽ ecclæ, nisi exuissent de dñio ecclæ, ar. in c. ad dissoluẽdũ, de despõ. ipu. i si. verò tex. vr̃ sentire primũ, dũ loq̃t de colonis, & ñ de emptorib⁹. Sol. gl. ista metu ꝯrii ponit duos intellẽs, vt patet i ea: nã ꝑt intelligi i vtroq; ꝯtu; & quatẽn⁹ tex. loq̃t de ꝯtu locationis, intelligit gl. de ꝯtu ad lõgũ tps; quasi sentiat, ꝙ si ecclia locauit ad modicũ tps, ñ possit ꝓtextu læsionis petere restitutionẽ: sed si vis saluare gl. intellige, qñ ecclia non fuit enormiter læsa: qa verisĩle est, ꝙ enormiter nõ lædat̃ ecclia ex ꝯtu ad modicũ tps: sed dic ꝙ vbi ex tali cõtractu ad modicũ tẽpus ecclesia enormiter lęderetur, posset nihilominus petere restitutionẽ: quia restitutio est fundata super enormi lęsione; qualitercũq; ergo contingat

a talũ, quam ponit Ful. Alex. & Ias. i l. nã posteà. §. si minor, ff. de iureiur. vide etiam pulchram q. quam ad istum titulum ponit Bal. in rub. de iudi. in primo cõmento, co. 2. vers. quæro puella.
a Contractũ locationis. Adde Pet. de Anch. cons. 14.
b Sumptibus. Adde qđ voluit Pau. de Cast. cõsil. 334. in primò impressis. ANT. FRAN.
Quãdo quis possit vti retentione, vide Bart. in l. si is q rem, ff. de fur. & habet̃ in c. 2. de ordi. cogni. & tenemini ꝙ possum retinere animal, qđ dedit mihi dãnũ in re mea, vt per Bar. i l. 1. i fi. ff. de incen. rui. & nauf. & habet̃ ꝑ gl. in l. qn tus, ff. ad leg. Aql. & in l. hoc ampli⁹, in §. Neratius, ff. de dam. infe. licet eñ i retinẽdo qđ alias nõ licet. l. in bone fidei, C. de pac. in l. ꝑ retẽtionẽ, C. de iniur. & an & qñ res possit retineri ꝓ debito, vide quæ habẽtur & no. i l. si nõ fortẽ, in §. si centum, ff. de cõdi. indebi. SEB. SAPIA.
Sed dubiũ. Vide q̃ scribit. d. Feli. in c. cũ cã, colum. vlti. ꝗ. de re iudic.

illa læsio ex contractu. semp põt peti re-
stitutio; ꝓ hoc bo. tex. in c. 1. eo. ti. lib. 6.
vbi tex. gñalr dicit, ꝙ aduersus quẽlibet
cõtractũ ꝑt petere ecclesia restitutionẽ, si
6 ꝑtẽdit enormẽ læsionẽ. † Et tenẽdo intel
lectũ, ꝙ iste tex. loquat̃ de cõtractu loca-
tonis; no. istũ tex. ad notabilẽ. q. quã po-
a nit Inn. in c. Epi, [a] de re. eccl. nõ alie. vbi q̃-
rit, nũqd iudex datus, vt reducat ad ius &
ꝓprietatẽ bona ecclastica, q̃ fuerũt alie-
nata iniustè, possit iste cognoscere de pos
sessionibus, quarũ dñiũ nõ fuit alienatũ,
sed sola possessio? & post multa cõcludit
ꝙ sic; ꝓ quo facit optimè tex. iste. nã hic
mandat̃, vt ista bona debeãt redire ad ius
& ꝓprietatẽ ecclesiæ: & tñ itelligit̃ respe
7 ctu possessionis, & ñ respectu dñii. † Adde
ẽt tertiũ intellm ad istũ tex. vt intelligat̃
in ꝯctu ꝓpriè cẽsuali, de cuius natura est
vt trãseat dñiũ vtile & directũ: sed dño an
tiquo solũ reseruat̃ solo census, nec redit
ad dñm antiquũ, licet cesset magno tpe à
solone cẽsus: secus est in cõtractu emphy
theotico: qa solũ trãsit vtile dñium, & re-
dit ad dñm ꝓprietatis, si cessat̃ p bienniũ
in solone canonis seu pẽsionis, vt in c. po
tuit, de loca. & ꝓ hoc uide gl. no. quã te-
nebis mẽti, pro dria inter istos ꝯctus, in c.
ꝯstitutus, de reli. do. & idẽ ibi Iun. & vide
p Spe. in tit. de emp. §. nunc aliqua. Et fm
istũ intellm not. ꝙ res ecclæ pñt cõcedi,
seu dari nõ solũ in emphyteosim, sed etiã
ad censum; & sic trãseat vtrũq; dñiũ; & vi
de qđ leg. & no. in c. 2. de re. eccl. nõ alie.
li. 6. In gl. 2. in fi. No. gl. &, ut dixi, ꝓbat̃ i
8 c. pe. de re. eccl. nõ alie. † Sed q̃ro, q̃ dicat̃
b magna læsio, vel parua? [b] credo ꝙ in mate
ria. c. nři debet inspici cõditio ecclesiæ, &
qualitas ꝯctus. nã si ecclesia esset tenuis i
reditibus, modicã læsionẽ sibi reputabo
enormẽ, cuius ꝯriũ esset dicẽdũ in eccłia
multũ abũdãti. Itẽ finge ꝙ ꝯctus fuit init⁹
sup mille florenos. deceptio fuit in decẽ,
vel in viginti. certè nõ reputabo magnã
læsionẽ: secus si ꝯctus fuit fact⁹ sup viginti
& ecclesia fuit decepta ĩ decẽ, vel octo; ꝓ
hoc vide qđ in simili no. gl. ĩ c. fi. de re iu.
li. 6. Bar. in aut̃. nisi breuiores lites, C. de
9 sen. ex peri. reci. † In gl. in ver. *at non licet, fraternitatẽ*. Io. An. restringit istũ tex. dicit
. n. ꝙ ꝑlatus nõ ꝑt facere ꝯditionẽ ecclæ
deteriorẽ in faciẽdo: secus in omittẽdo.
nã videm⁹ ꝙ per negligẽtiã ꝑlati ꝑscribit̃
res ecclesiæ, vt p totũ titulũ, de ꝑscri. & ha
bes hoc dictũ Io. An. in gl. in rła, delictũ,
de re. iur. li. 6. Sed tu adde singularẽ limi-
tationẽ, ꝙ ꝯ ꝑlatũ, q passus ẽ ꝑscriptionẽ,
seu ꝯ ei⁹ heredes ꝑt ecclesia agere ad emẽ
c dationẽ dãni, [c] vt est gl. fi. i c. placuit, el ii.
16. q. 3. facit tex. ĩ l. qcqd, C. arbi. tute. Itẽ
dicit, ꝙ ꝑt facere ꝑlatus ꝯditionẽ ecclesiæ
deteriorẽ in nõ acqrẽdo, vbi poterat acq
rere; de quo vide bo. glo. 16. q. 6. c. vlt. §. si
d ergo; & sic ꝑlat⁹ ñ agnoscẽdo [d] legatũ, vel
hæreditatẽ delatã ecclæ ꝑiudicat ecclæ;
qđ tenuit Fede. in quodã ꝯsilio suo; & vid
qđ dixi in c. tua nos, de his q̃ fi. à præla. &
latius tetigi hanc materiã in c. t. de do. &
cõtu. Vnũ tamen tene menti, ꝙ contra ꝑlatũ, qui neglexerit
ecclesiæ acqrere, vbi potuit; poterit agi ad interesse lucri ces
santis, vt est gl. no. 12. q. 4. in c. fi. facit tex. in l. qcqd, ꝑall. vbi
10 idẽ disponit ꝯ tutorẽ. † In gl. in ver. *iure minoris*, ibi *fungitur iure republicæ*. No. bñ istã particulã gl. ex qua habes, ꝙ eccłia i
fauorabilibus æqparat̃ nõ solũ minori, sed ẽt reipublicæ, vt
sicut subuenit̃ reipublicæ, ita subueniendũ est ecclæ. Inn. tñ
hic facit dřiã ĩter minorẽ, rẽpublicã, ciuitatẽ, & eccłiã, dicẽs
ꝙ ꝯ minorẽ ẽt nõ pupillũ hodie ñ currũt ꝑscriptiones tpa-
les. vñ nõ hẽt locũ vsucapio, q̃ currit triẽnio in reb⁹ mobili-
bus ꝯ minorẽ, nec alia ꝑscriptio tpalis; puta 10. vel 20. an. nã
ista est rła, ꝙ ꝯ pupillũ nulla currat ꝑscriptio, vt in l. sicut, C.
de ꝑscri. 30. uel 40. an. sed ꝯ adultũ minorẽ. 25. ann. nõ currit
hodie ꝑscriptio tpalis; & dr̃ tpalis ea, q̃ nõ attingit 30. ann.
& vltra, vt hr̃ in l. fi. C. in q. cau. in inte. rest. nõ est neces. sed
ꝯ eccłiã, rẽpublicã, & ciuitatẽ currũt ꝑscriptiones tpales, vt
ꝑscriptio triẽnii in reb⁹ mobilib⁹, & aliæ ꝑscriptiones tpa-
les. Et idẽ ꝯtra rẽpublicã, seu ciuitatẽ: sed dat̃ restõ in inte-
grũ: dicit tñ ꝙ ciuitati nõ dat̃ restõ in integrũ: qa licet respu
blica fungat̃ iure minoris: secus tñ est in ciuitate, arg. in l. ni
hil ĩterest, ff. ad Mace. Et ex dictis Inn. habes notare ꝑpetuò
11 duo. † Primò ꝙ ꝯ eccłiã currit vsucapio, quẽadmodũ contra
priuatũ. Scđò ꝙ ciuitas ñ fungit̃ iure minoris; & sic si est læ-
sa in iudicio, vel extra, nõ ꝑt petere restitutionẽ in integrũ;
& sic sentit ꝙ leges faciẽtes mẽtionẽ de republica, dẽnt in-
telligi de republica Romanorũ, ñ aũt de repub. inferioris ci
uitatis, vel alterius municipii. Tertio ꝑt notari, ꝙ ꝯ ꝑscriptio
nẽ dat̃ ecclæ seu reipublicæ restõ in integrũ. Circa primũ
aduerte, qa sunt opi. nã Gof. in sum. in tit. de rest. in inte. te-
nuit ibi idẽ qđ Inn. hic. & gl. in aut̃. de eccle. tit. in §. ꝓ tpali
bus, & gl. in aut̃. de nõ alie. in §. finim⁹. sed Host. licet in sum
ma tenuerit opi. Inn. in ti. de in inte. restu. hic tñ tenuit ꝯriũ,
firmãs ꝙ vsucapio triẽnalis nõ hẽt locũ ꝯtra eccłiã. Mouet̃:
qa illa fuit inducta à lege ciuili, q̃ nõ potuit trãsferre dñiũ
ecclæ in aliũ, ut in c. t. 4. dist. vñ illa lex tanq̃ dãnosa eccle-
siis nõ est recipiẽda; facit. c. fi. de re. eccl. nõ alie. gl. tñ 16. q. 3.
c. pe. §. quas actiones, dubitauit, & posuit opi. ꝯtrarias. Di. tñ
in reg. possessor, de reg. iu. li. 6. tenuit cũ Inn. & aptè hãc opi.
sentit gl. 12. q. 2. in c. de reditib⁹. d. Ant. simpľr trãsiuit aliqs
opi. recitãdo. sed do. Card. firmat opi. Inn. motus, qa ex quo
ius canonicũ nõ disponit ꝯriũ, standũ est iuri ciuili. Cũ ergo
ius ciuile gñalr, & nõ ꝓspãliter i facto ecclę induxerit, ut bo
na mobilia ꝑscribant̃ spatio triẽnali, vt in l. fi. C. de vsucap.
trãsfor. & no. in aut̃. quas actiones, C. de sa. san. eccl. ergo, stã
dũ est iuri ciuili, ar. in c. 1. de no. op. nun. Mihi iste casus ẽ sa-
tis dubi⁹, & ꝓ Host. ꝯ Inn. adduco c. illud ĩ. de ꝑscri. vbi tex.
ñ restringẽs se ad immobilia, dicit gñalr ꝙ aduersus ecclas
canones ñ approbãt nisi ꝑscriptionẽ quadragenariã. vñ cũ
loquat̃ indistinctè, nec faciat dřiã iuter mobilia & immobi-
lia, & faciat mẽtionẽ expressã de canõib⁹: ergo voluit exclu
dere respectu tpis oẽm ꝑscriptionẽ legalẽ inductã cũ mino
12 ri tpe. † Et ꝓ hoc facit qđ no. Inn. in c. fi. de re. ec. nõ alie. vbi
dicit, ꝙ vbicũq; canõ ĩ aliqua materia ponit aliq̃ regulã spe
cialẽ, ñ debem⁹ illã distinguere p ius ciuile. iõ in alienatiõe
rei ecclasticę dicit, ꝙ ñ dẽt seruari solẽnitas authẽ. hoc ius
porrectũ, C. de sac. sa. ec. qa canõ ĩduxit solẽnitatẽ suã ĩ tali
alienatiõe; vñ ñ dẽt suppleri p legẽ. qđ verbũ est mẽti tenẽ
dũ. Itẽ adduco aliud bonũ ar. à fisi. nã ꝯ fiscũ nõ ꝓcedit vsu-
capio, insti. de vsucap. in §. res fisci; ergo nec cõtra ecclesiã, q̃
nõ dẽt gaudere minori priuilegio, arg. eorũ q̃ no. doc. in c.
13 pen. de iud. † In cõtrariũ tñ facit: qa ubicunq; lex ciuilis ꝑt
se habere versus ecclesiã ad dãnũ & ad lucrũ, ista lex est ser-
e uãda etiã ꝯtra ecclesiã, maxime cũ ea capit ꝓ se. [e] Et ad hoc
quod no. in c. ecclesia sanctæ Mariæ, ut lit. pen. Exẽplũ in le-
gibus inducẽtibus vitiũ litigiosi. nã hẽt locũ etiã cõtra ec-
clesiã, ut ibi; & idẽ dicendũ in actione redhibitoria, & quan
tò minoris, & similibus. Et hãc cõclusionẽ in istis legibus pa
f riter se habentib⁹ ad lucrũ & ad dãnũ [f] firmaui in repetitio

ne. c. ecclesia

a In c. Epi. Adde. Roma. consil. 343.

b Vel parua. Adde Alex. consil. 102. 2. lib.

ZACHARIAS.

Adde eundẽ Alexã. in l. stipulatio hoc mõ concepta, col. 5. de verbo. oblig. & in l. si is cui. §. huius rei, ff. de furt. & Bal. in l. militis, in fi. ff. de test. mil.

SEB. SAPIA.

c Damni. Vide Abb. in c. 2. circa princ. de præscri-ptio. & in c. 1. de dolo & cõtu. Car. in clemẽ. 3. de reli gio. do. & do. Andræ. Sicu. in c. vt super, de rebus eccle. non alienan.

d Nõ agnoscendo. Adde Roma. cõsi. 214. Pet. de Ancha. consil. 135.

SEB. SAPIA.

e Capit ꝓ se. Vide qõnẽ, quã ponunt Pau. Alexã. & Ias. in l. de fidei commisso, C. de trãsactio. & in l. filiæ licet, C. de inoffi. test. vbi multa ad hoc ꝓpositũ, ꝙ qñ aliqd ꝑt se habere ad lucrũ & dãnũ, non consideratur simpliciter, prout damnum.

f Ad lucrũ & damnũ. Adde eundem consil. 83. vbi ponit de legibus loquentib⁹ de inuentario, vt astringant clericos.

ANT. FRAN.

Vtrũ cleric⁹ vel eccłia hęres instituta teneat̃ ad cõfectionẽ ĩuẽtarij, vide q̃ not. p Spe. in ti. de instru. edi. in §. fi. & ibi p Io. An. ĩ addi. vbi ponũt gñaliter q tenẽant facere inuẽtariũ; de quo ẽt p Bar. i l. in rõne, §. quod vulgo, ff. ad l. Fal. vide etiã per do. Abb. ĩ c. cũ esses. ĩ. de testa. & in quo prodest confectio innentarij, si fiat, & ĩ quo nocet, si nõ fiat, vide gl. in ver. lucrari, in §. si verò expssim, in anthẽ. de hære. & Fal. & quæ plenè. in l. fi. C. de iure delib. Et adde ꝙ si eccle

sia capit hæreditatē damnosam sine bñficio inuētarii, pôt illā dimittere sine alia restõne ĩ integrũ, ut in aut. sicut elienatio, C. de sacrosan. ec. qđ dixit Bal. ĩ d. l. fi. ĩ prin. đ iur. deli. eẽ ualde no. & uide Bar. ad hoc. i rub. ff. de acq. hære. & ĩ rubr. C. de repu. uel ebsti. hęr. & an hæres, q nõ fecit innentariũ, teneaẽ in fo. cõsciẽtiæ ultra uires hæreditatis, u de Io. An. i. c. quãta, de usu. li 6. & Inn. in. c. qa plerique de immu. eccl. & do. Ant. de But. & Mod. in. c. fi. de sol. & in. c. fi. de sepul. & uide gl. i c. Eṗs q filios. 12. qõ. 2. & hr per Bar. sup. d. rub. de acq. nære. & i. l. 1. C. de sac. san. ec. & per Bart. i. l. filium quẽ habẽtẽ, C. fe. mi. ercis. & in. d. l. fi. de iur. deli. & p Ang. i. l. more, ff. đ Acq. hære. & oioo uide Bal. in. l. 1. C. de his quæ pę. no. in 9. q. & in. l. voluntatis, C. de fideicõ. & cõclusio est q nõ, nisi dolo omisisset facere inuentarium.

a Cestris nel uillis. Adde Rom. consi. 407. & 411. ZACHARIAS. Adde Paul. de Ca. consi. 307. inc. ut bene attingat. Gul. de Cug. & in l. respublica, & ibi renuis. i apo. Celsi, C. ex q. ceu. ma. & Bar. Cap. i. l. eũ q vectigal. q. 3. ff. de uerbo. signi. SEB. SAPIA.

b Iure minoris. ui de Dec. in cõs. 42. in fi. Ang. Are. i. §. res fisci, institu. đ usuca. Ias. in. l. fi. col. 5. C. de se. san. eccl. Soc. in. l. 1. §. si ẽt collegiũ, ĩ 2. no. ff. ed Treb. Ias. in. l. si quis maior col. 3. uers. nõ ob. dum dicebetur, C. de transactio.

c Hospitalibus. Adde Rom. ibi, ĩ. Abbes. con. 102. ZACHARIAS. Adde Bal. in. l. orphanotrophos, C. de epis. & cleri.

ne. c. ecclia sanctę Marię, de ꝯsti. & ibi uide. sed lex loquẽs đ usucapiõib. pt sc hre ad lucrũ & ad dãnũ ecclię. Nã, si lex ñ esset, nõ posset ecclia pscribere rẽ priuatã spatio triẽnali: ergo si uult accipeꝛ legẽ p se, dẽt accipere legẽ ꝯ se, ex quo in hoc nõ reperiꝛ priuilegiata motu ꝓprio principis; facit quod ĩ simili no. gl. i auꝛ. quas c actiões, C. đ sacrosan. ecc. & Io. An. i rña, possessor, in Mercu. & gl. i. c. 2. đ mu. peti. & tenẽdo istã opi. q vr cõior & nerior, đ subtilitate iuris posset rñderi ad. c. illud q loquaꝛ i pscribẽdis reb⁹ immobilibus. nã ista decr. nõ dat ecclię facultatẽ pscribẽdi ꝯ aliũ spatio triẽnii, opi. tñ ꝯtraria est ęqor, & qa in fauorẽ ecclię tẽdit, pt optimẽ teneri; & maximẽ qa nõ reperiꝛ aliqs canõ, q in reb⁹ ecclię approbet il-
14 lã usucapionẽ. †Quo ad fm̃ i eo, q Inn. uoluit ciuitatẽ ñ fungi iuꝛ reipublicę, uꝛ minoris; & sic q ñ possit petere restõnẽ i integrũ aduersus lęsionẽ; uide tu gl. in. l. respublica, C. ex q. cau. ma. q̃ tenet aptẽ ꝯriũ. Bar. uerò ibi post Iac. But. cõcludit, q ciuitas possit petere restõnẽ, saltẽ ex cła gñali: qa ex quo regiꝛ p administratores, hẽt iustã cãm petẽdi restõnẽ i integrũ; & hãc opi. ẽt tenet ibi Bald. & vr uerior, & p hoc facit. l. legatis, ff. ex q. causis maio. nã si legati ciuitatis pñt cõtẽplatione ciuitatis petere restõnẽ in integrũ aduersus lęsionẽ, qnã fuerũt passi occasione legatiõis: ergo poti⁹ hoc pôt ciuitas, ar. in auꝛ. multò magis, C. đ epis. & cleri. d Ad idẽ tex. ĩ. l. sed & hi, ff. de publi. & ve-
15 ctiga. †Sed dubitaꝛ qđ i castris, uꝛ uillis,[a] a utrũ possint petere in integrũ restit. iure b minoris,[b] siue reipublicę? gl. in d. l. respublica, q nõ. Bar. ibi post But distinguit inter vniuersitatẽ castri, siue uillæ pp̃osam & modicã; ut si i castro, siue in uilla sint multi habitatores, tũc ꝯpetat eis bñficiũ restõnis, qa est eadẽ rõ, q̃ in ciuitate, secus si sint pauci hoies, puta decẽ, qa tũc isti regũt uniuersitatẽ tanq̃ bona ꝓpria, & nõ pñt petere restõnẽ; quasi tũc ñ possit pẽdi negligẽtia ex scõ ad ministratorũ. Sed Bal. ibi. post Iac. de Are. simpłr dicit idẽ in castris & uillis, qđ in ciuitate; qa castrũ, siue uilla ẽ ps reipublicę, & regiꝛ p alios. vñ cũ ibi sint minores, & mulieres, qb⁹ pt piudicari ex factis administratorũ; æquũ est ut cõcedaꝛ restõ; & hęc opi. mihi placet, ar. ĩ. d. l. sed & hi, ubi qđ libet municipiũ appellaꝛ respublica; & facit qđ le. & no. in. l. an res publica, C. de iure reipublicæ, li. 11. vbi ciuitas appellaꝛ respublica. Et adduco ad pdicta plenã additionẽ, quã facit Io. An. i addi. Spec. in tit. de in inte. rest. i secũda pte, i §. 1. uer. Idẽ quoq; ubi ꝛecitat multas opi. & tãdẽ vꝛ residere cõ opi. Odos. q tenuit q non solũ ciuitas, sed ẽt castrũ, & uilla pñt petere restõnẽ in integrũ, cũ ibi sint multæ psonę miserabiles, puta viduę pupilli, & similes: iõ &c. q nimò ibi recitat Guid. de Suza. extẽdisse hoc dcm̃ in l. an respublica, pal. ad oẽ corpus. i. ad oẽ collegiũ in

petenda restõne, q utaꝛ iure minoris. Et sic recitãdo trãsit Io. An. ibi. qđ ẽ ualde notãdũ. Nã Legistę moderni nõ faciunt mẽtionẽ de his dictis in locis pal. Ego ĩ hoc ult. dicerẽ, q si collegiũ est piũ, tunc pt petere restõnẽ; vñ hospitalia & alia loca pia uteꝛ hoc iure minoris. De hospitalib⁹[c] & locis piis firmauit Io. An. in. c. 2. eo. ti. li. 6. & c. reqsisti, de testa. Sed ego allego tex. sin. & notabilem in. l. oia, C. de episc. & cleri. ubi pbaꝛ, q oĩa priuilegia tributa ecclesiis extẽdunꝛ hodie ad hospitalia, & alia loca pia; & de illo tex. facit ibi festũ Bal. & p hoc infero, q capłm alicuius ecclię pt petere in bonis suis restõnẽ in integrũ, qđ firmauit Inn. i. c. nisi de pb. i fi. qđ intellige, qñ capłm lædiꝛ in iurib. suis, secus si læderenꝛ psonæ singulares ipsius capłi, uel Eṗs in iurib⁹ ꝯpetẽtibus psonæ suę; ut puta qa capłm nõ elegit intra tṗs sibi pfixũ, vel Eṗs ñ cõtulit. nõ. n. audiunꝛ restõnẽ petẽtes; qa cessat fauor ecclia rũ. Ad hoc allego gl. no. i cle. unica, in ver. lapsum, eo. ti. Et ex hoc infero, q si collegiũ nõ est piũ, nõ pt restõnẽ petere i itegrũ; & sic limitarẽ dictũ Gul. pal. qa spãle est in ecclia, uel in collegiis piis: secus in aliis. Ex his inferꝛ ad qõ. Nũ qđ collegiũ scholariũ possit petere restõnẽ in integrũ? credo q sic; qa in eo sunt multi minores. 25. an. vñ respectu mino-
16 ris dẽt audiri. †Quid ãt si platus iurat in facto ecclię ñ petere restõnẽ? dic q iurm̃ nõ ualet,[d] & eo ñ obstãte pt petere restõnẽ: secus i minore iurãte; ad hoc uide gl. singularẽ in. c. 1. e. ti. li. 6. & tene mẽti illã. Quo ad ultimũ tene mẽti dictũ Inn. q aduersus pscriptionẽ cõpetit ecclesię, minori, & reipublicæ restõ; & hũc casum plene examinaui i. c. 1. de pscri. & dic ut ibi. In ea gl. ibi. *& sic reuera funguntur iure minoris*; & hęc gl. usq; ad fi. est hodie determinata p c. 1. eo. ti. li. 6. ubi decidiꝛ; q intra quadrienniũ à tpe læsionis dẽt eccle-
17 sia petere restõnẽ in integrũ. †In gl. pe. i fiu. no. istã gl. ex qua collige, q ad hoc ut teneat alienatio rei ecclię, opus ẽ q fiat ĩ casu licito; & quatuor sunt gñałr casus liciti, quos uide p gl. no. 12. q. 2. in sum. Itẽ oportet q seruet forma tradita i alienatiõe; puta q pcedat tractatus, & interueniat authoritas Eṗi &c. put tradiꝛ. 12 q. 2. c. sine exceptione, in eo tñ qđ gl. all. 10. q. 2. c. hoc ius porrectũ; dic q forma tradita in illa auꝛ. non est necessariò seruãda, sed satis est seruare formã à canone traditã; de quo uide bonã gl. in cle. 1. đ re. ecc. nõ alie & ibi p Inn. Deceptio ãt in ptio nõ inducit nullitatẽ ꝯctus, ut hic habes tex. apertũ. satis. n. est, q ecclia nõ est decepta in cã primaria suadente alienatione, sed aduersus istã deceptionẽ; q̃ uenit extrinsecẽ & accidẽtałr, subuenit ecclię p restõnẽ in integrũ, ut hic gl. tñ, 12. q. 2. in summa; & in. c. sine exceptiõe, ea. cã &. q. tenet q ualet alienatio seruata forma, licet nõ fiat i casu licito: sed ꝯpetit ecclię remediũ restõnis, qa forma

quod dic esse uerũ, si fuerit cõstructum authoritate Eṗi interueniẽte, alias secus, ut no. id ẽ Bal. in. d. aut hoc ius porrectũ, C. de sac. san. eccl. ANT. FRAN. Ad hoc an hospitalia & hospitalarii gaudeant priuilegio clericali, & ecclesiæ, uide p doctor. & maximẽ do. Cer. in cle. per literas, de pb. i 12. q. & uide gl. ĩ c. si qs. 2 3. dist. q̃ dixit, q hospitalarii dicuntur Deo deuoti, & adde q hospitalia subsũt Eṗo, ut est tex. i. c. inter dilectos, de dona. & in. ce. ad hæc de reli. do. & hr i cle. qe cõtingit, e. tit. & an liceat edificere hospitelia sine licẽtia Eṗi uide glo. 18. q. 2. in. c. qdã monachorũ. & uide Inn. & ibi plenẽ etiã p d. Card. in. d. c. ad hæc. de reli. do. & tene mẽti gl. in d. cle. p literas, de pb. q̃ dixit, q qñ hospitalia sunt ædificate authoritate Eṗi, sunt loca religiosa, de quo etiem habetur in c. fi. de censi, & de hmõi hospitalib⁹ uide pulchrũ cõ. đ. An. de But. qđ inc. In noie patris & filii & spiritus sancti, qa hic agitur, in uer. ad octauũ tene tñ menti, q qs pôt facere hospitele priuatum in domo ꝓpria, & similiter cepellam, & talie non sunt religiosa, sed pñt alienari sm̃ Inn. in. d. c. inter dilectos, de dona. Et adde q ille, qui ẽ adeptus hospitale fundatum authoritate Eṗi simoniecẽ, dẽt illo priuari, ut in. c. si qs. 1. q. 7.

d Nõ ualet. Adde Ang. consi. 173.

illa est, quę dat esse rei, & cōseruat eā in esse; ergo ad ualiditatē ɔ̃ctus sufficit obseruare formam; & hanc opin. sequutus est hic Io. de Lig. sed alii Doc. cōiter sequūt̃ istā gl. tā antiq. quā moderni, & adducit Io. Cal. tex. expssum ī cle. 1. đ reb. eccl. nō alie. ubi apte decidit, q̃ nō ualet alienatio, nisi fiat ī casu licito, & seruet̃ forma; & tene mēti illū tex. qa bñ hoc ꝓbat. Ad idē fac. c. fine exceptiōe, ꝑall. vbi dr̃ q̃ ꝑlatus dēt eliger̃ id, qđ ē ꝓfuturū ipsi ecclię. Ad idē. c. q̄ ī eccl'iarū, de ɔ̃sti. & c. si. de re. ecc. nō alie. ubi dr̃ q̃ ī alien. dēt iteruenire ltimus ɔ̃sensus ꝑsonarū ecclīasticarū. nō. n. dr̃ ltimus, nisi interponat̃ in casu licito, & hāc opi. tene, & uide Archi. & Io. An. i. c. 2. đ reb. ec. n̄ alie. li. 6

18 † Corā quo [a] iudice eccl'ia possit petere [a] restōnē in integrū, [b] vide no. dn̄s Inn. in [b] c. cū sit gn̄ale, de fo. ɔ̃p. vbi dicit, q̃ ꝓt petere corā iudice ecclīastico; & tene mēti illud dn̄s; ꝓ quo facit gl. i. c. pe. š. ti. ꝓxi. ī ner. neq; metū mortis, ad fi. & hoc ī fauore ecclesię, qa ē ī hoc iure priuilegiata; aīs āt dēt q̃s rīr petere restōnē ī integrū corā iudice rei, ut i. l. 1. & qđ ibi no. C. 19 vbi & apud quē. † Vlt. hic qro. Pone q̃ in alienatione nō fuit seruata forma debita tñ fuit facta in casu licito, & interuenit consensus illorū, q̄ hēnt cōsentir̃, nūqđ ī [c] fo. aīę sit tutus iste, q̄ hēt rē sine debita solēnitate? de hac. q. vide ꝑ Inn. i. c. qa plerīq; đ imu. ec. ubi. cōcludit q̃ nō; quia, ex quo ɔ̃tus est nullus ꝑꝑ defectū formæ ſn ꝓt iste tenet̃ rē cū bona ɔ̃sciētia fine tit. iusto. [c] Sed d. Ant. tenet ibi ɔ̃riū. dicit. n. sufficere quo ad forū ɔ̃sciē, ut ɔ̃tractus teneat ſm limites iuris nālis, seu gētiū. Nā de iure nāli, seu gētiū sufficit solus ɔ̃sensus; & hec opi. mihi placet, & adduco singulare dn̄s Inn. in. c. qa ꝑ ꝑ, de elect. vbi dicit q̃ electus ē tutus in foro aīę, si electio sua tenuit de iure gētiū, licet nō fuerit seruata forma tradita à iure positiuo qa illa forma ē ītroducta ꝑꝑ scādala, & deceptiones euitādas. uñ ex quo oīa ista cessarūt, & īteruenit uer' ɔ̃sensus, satis ē is tutus quo ad Deū, & tenebis ſp menti illud dictū; qa ualet in oī actu, in quo ē ꝓtermissa solēnitas iuris positiui, ut in fo. aīæ ſi teneat̃ q̃s sibi đ hoc facere ɔ̃sciam, ex quo ſi interuenit ibi aliqua deceptio, & affuit ɔ̃sensus hñtiū actū explicare de iure nāli. Ex quo infertur, q̃ in foro conscientię equitas iuris naturalis pręfert̃ rigori iuris positiui, quod not. & uide quod plenè dixi in d. c. quia pleriq;.

a Corā quo. Adde eundē consi. 31. SEB. SAPIA.

b In integrū. Adde tex. ſm cōem intellectū, ubi ponderant Abbas & Mod. in. c. pen. de reb. eccl. nō alien. SEB. SAPIA.

c Sine titulo iusto. Vide cumulata ꝑ Felin. in. c. 1. de cōsti. char. 3. per Ias. in. l. nemo pōt, ff. de leg. 1. & in. l. si non fortè, in pri. ff. de cōdic̄. inde.

S V M M A R I V M.

1 *Restitutio in integrum competit ecclesia lasa; quia eius procurator non produxit sua iura, nu. 7.*

2 *Electus non est ambitiosus si consensit electioni de se fa- ctæ, uel prosequutur de suā consensē scām in iudicio.*

3 *Electio in ecclesiis collegiatis pertinet ad capitulum, sed confirmatio ad Episcopum.*

4 *Intrusus appellatur ille, qui habet dignitatem à nō habente potestatem & quicquid agit nulliter agit.*

Communis error non facit ius quo ad intrusum.

5 *Inhibitio iudicis cōtra ius facta, nō inducit nullitatē actus gesti contra illam inhibitionem, etiam quod pars appellauerit, nu. 13.*

6 *Iudex potest legitimè ut suspectus recusari, quando aliquid agit, ex quo concluditur nimis fauere alteri parti.*

7 *Negligentia procuratoris nocet domino; quia meliorem debuit eligere, nisi sit minor uel ecclesia, seu dolus, num. 17 & 19.*

8 *Restō in integrū cōpetit ecclesia aduersus probationes omissas in processu, nu. 19.*

9 *Electio facta lite pendente non retractatur, sed differtur eius executio uide la- ta infrà num. 21.*

10 *Libellus est latissimi iuris, & semper debet interpretari quantum fieri potest in fauorem libellantis, licet contineat uerba impropria.*

11 *Electus non adhuc confirmatus potest renunciare electioni sua in manibus] eligentium sine superioris licentia.*

12 *Sede uacante, an & quibus casibus capitulum habeat administrationem?*

14 *Sententia interlocutoria transit in rem iudicatam si ab ea non appellatur.*

15 *Præceptum iudicis sine causa cognitione factum, & iniquum, non transit in rem iudicatam, num. 5.*

Præcepto iudicis inquo tenetur quis obtemperare.

16 *Subditus an possit conueniri in causa subiectionis, non certiorato domino?*

17 *Dominus qui ex facto & dolo procuratoris sentit damnum, potest primo agere contra procuratorem, qui si extiterit non soluendo, restituetur in integrum; secus si procurator fuit negligens nu. 19.*

18 *Restitutio in integrum, quæ fit iure speciali, fit cessante omni actione; sed illa quæ petitur ex clausula, si qua mihi &c. petitur intentando actionem.*

19 *Ecclesia læsa dolo procuratoris habet duplex remedium, unum contra procuratorem, aliud. s. petendo restitui contra aduersarium, nu. 20.*

20 *Ecclesia si dānificatur, an sit in eius electione agere contra illum, qui damnificauit; an contra illum qui habet res suas?*

21 *Lite pēdēte si qđ fuerit inouatū, pēdet quo ad eius ualiditatē ex futuro euētu.*

Lite pendente non prohibetur possessor percipere fructus rei litigiosæ, nisi ad scandalum uitandum.

Electio est fructus iuris eligendi; etiam ante confirmationem, nu. 22.

22 *Electio siue præsentatio facta ante litem motam super iure eligendi uel præsentandi, confirmatur etiam post litem motam, quia prætenditur ius ētrū habere.*

23 *Eligendi ius quomodo & quibus interuenientibus acquiratur?*

C A P. II.

1 *CVm uenissent.* † Restituitur ecclesia lęsa ꝑꝑ negligentiā ꝓcuratoris, qui iura ecclesię non produxit. Prima pars ponis ɔ̃paritioē partiū, & dationē auditorū. Scḋa, ibi, corā, allegationē Epi. Tertia, ibi; *ad hoc*, allegationē monasterii. quarta, ibi; *nos igitur*, interloquit̃. Casus liter. Vacāte monasterio Rothon. monachi elegerūt quendā in Abbatē. electus & monachi ꝓ se, & magister. A. ꝓ Epo Veneteñ. ad se. apo. accesserūt. datus fuit qdā Cardinalis auditor, corā quo ꝓdictus magister. A. ex parte Epi ꝓposuit, q̃ cū monasteriū ꝓdictū sit in dioecesi Veneteñ. & ecclię Venetē. subiectū, dictus Eps possessione subiectionis & iure eligendi Abbatē usus est hactenus qetē & pacifice. tādem occasiōe cuiusdā electiōis, q̄ scā fuit ibidē de cōi assensu partiū, lrē īpetratę fuerūt ad Epm Nateñ. & collegas ipsius, quorū duo ad monasteriū accesserūt. Intrusus corū aduētū intelligēs renūtiauit electiōi hmōi, & de monasterio recessit. iudices ꝓceperūt monachis, ut synd icū facerēt, q̄ in causis monasterii rńderet, ꝓhibentes eisdē, ne aliquē eligerēt in Abbatē, donec cognosceret̃ de iure, qđ Eps dicebat se hr̃e in electione Abbatis. Monachi fecerūt ꝓcuratorē ad mādatū iudicū: tñ Abbatē ɔ̃ eorū ꝓceptū elegerūt, cuius electionē Eps petiit infirmari, & se restitui ad possessionē, nel quasi, qua eū monachi spoliauerāt. Iudices diffinitiuā ꝓ Epo sñiam ꝓtulerūt, cassantes ele ꝓdictā quā sñiam petebat ꝓcurator Epi ɔ̃firmari. ad hoc fuit ex aduerso rñsum, q̃ corā ꝓdictis iudicibus ꝑ ꝓcuratorē monasterii ꝓpositū fuit, q̃ monasteriū ipm nullo medio ad Romanā ecclesiā ꝑtinebat, iudices tñ ɔ̃ monachos nimis aīosè cœperūt ꝓcedere; & q̃ monasteriū ñ fuit defensum, nec priuilegia libertatis monasterii fuerūt exhibita corā eis. q̄ priuilegia exhibuit corā auditor̃. vñ petebat ꝓcurator monasterii ꝑ bñficiū restōnis se admitti ɔ̃ ꝓdictā sñiam, & priuilegia libertatis inspici. Dn̄s ꝑꝑ inspectis priuilegiis, q̄ declarabāt monasteriū ad ius & ꝓprietatē Romanę ecclię ꝑtinere, intelligēs in super q̃ licet ꝓcurator priuilegia corā primis iudicibus exhibere negligēter omiserit, tñ ipse fuit ꝓtestatus tā ius monasterii q̄ ecclię Romanæ, uidelicet q̃ monasteriū Rothoñ. ad Ro. ecc. nullo medio pertineret, ne ipsius negligētia in dānū tā Rom. ec- clesiæ

ecclesiæ, quã monasterii redũdaret: ad audiẽtiã Papa restituit monachos Rothoñ. Electionẽ ãt à monachis factã nec ɔfir mãdã duxit, nec infirmãdã pẽdẽte ɔtrouersia, ex cã qua pẽ-
2 det. Ber. †No. i. ex pricipio tex. q electꝰ ĩ plurã ẽt religiosꝰ pt ꝑseq electionẽ suã ẽt ĩ iudicio litigãdo: nec ex hoc põt aliqua ambitione notari, cũ spõte se ñ ingerat, sed vocatꝰ ꝑ canonicã electionẽ: cõcordat. c. cũ dilectꝰ. ȷ̃. ď cõsue. & c. cupiẽtes. §. fi. ď elc. li. 6. nõ eñ peccat ɔsentiẽdo electiõiˡ, imò 9
meret, si intẽtionẽ hẽt circa Deũ, vt ĩ c. q Epatũ. 8. q. i. quiuis mõ dubitat, vtrũ peccet electꝰ ad platurã, renuẽdo electionẽ de se fcãm acceptare. & cõcludit q sic, si ñ reperit aliꝰ idoneꝰ, qa renuit ꝑdesse ecctiæ & ꝑximis, ď quo viď ꝑ Io. An. ĩ c. si electio, de elec. li. 6. facit illud euãgeliũ Maiorẽ charitatẽ nemo hẽt, quã vt aĩam suã ponat qs ꝑ amicis suis. i. ꝑ
3 ximis. †Not. 2. q Eps pt de iure spãli, puta ex consuetudine, ɔhẽre ius eligẽdi in ecctia collegiata ẽt rři, & pt intelligi 10
iste text. fm Io. An. q Eps dicebat se hẽre ex cõsuetudine, vt ipse eligeret Abbates ĩ oĩbꝰ monasteriis sibi subiectis: iõ hic disputabaŧ ĩ cã electiõis sup iure subiectiõis. Et not. bñ hũc d tex. fm hunc intellm, q põt induci gñalis cõsuetudo, vt in oĩbꝰ ecctiis collegiatis Eps loci hẽat ꝑuisionẽ platorũ: & e sic pt. c. i. de ele. tolli ꝑ ɔriã cõsuetudinẽ: qđ mihi satis placet, & allego gl. no. ĩ c. quãquã ď ele. li. 6. q dicit: q olim Eps hẽbat ꝑuidere de oĩbꝰ bñficiis suæ diœcesis, ita, q nõ expectabat electio nec pñtatio aliquorũ: sed postea fuit inductũ vt in ecctiis collegiatis electio ptineret ad collegiũ, & cõfirmatio ad Epm. Itẽ in ecclesiis pšonatis fuit institutũ, vt pñtatio ptineret ad pšonũ, & istõ ad Epm. vñ cõsuetudo cõtraria dẽt valere: qa ꝑ eã reducit res ad pristinũ ius: facit c. ab exordio. 35. di. & l. si vnꝰ. §. pactꝰ. ff. de pac. & vide qđ no.
4 Io. An. ĩ rña, qđ alicui gratiose, in Mer. †Tertiò nota ibi *intrusus*, q põt appellari intrusus ᵃ is, q obtinuit dignitatẽ à ñ hñte ptãtẽ illã cõferẽdi, cõcor. c. ex frequẽtibꝰ, & qđ ibi no. ȷ̃. de inst. & scias q gesta ꝑ intrusum nõ valẽt, quãtumcũque dicaŧ tolleratꝰ: qa ĩ intruso nõ hẽt locũ toller. ita, q nõ habuit ingressum ab hñte ptãtẽ, vt no. Inn. in c. quãr & qñ el 2. de accu. & ꝑ Arch. 12. q. 2. c. alienatiões: vide ꝑ Inn. ĩ c.
5 nihil. de elect. †Quarto no. ibi: *districtius inhibentes*, iuncto. c. fi. q inhibitio iudicũ ȷ̃ ius fcã, nõ inducit nullitatẽ actus gestĩ ȷ̃ ipsorũ inhibitionẽ, quãtũcũq; à tali inhibitione nõ
6 fuerit appellatũ, qđ bñ notabis, & de his ȷ̃. latiꝰ. †Itẽ no. ibi
b *nimis animose*, ᵇ q iudex nõ dẽt ꝑcedere nimis aiosè ĩ ꝑiudiciũ alteriꝰ ptis: aŧs posset recusari fm Doc. hic q dñt q isti ꝑcedebant animosè, fortè faciẽtes se partẽ in fauorẽ Epi, & denegãtes audientiã ꝑcuratori monasterii. Ex quo bẽs notare, q vbicũq; iudex aliqd agit, ex quo ɔcludit nimis fauere alteri parti, pt ex hoc ltime recusari, facit. c. accedẽs. el
7 2. vt li. nõ cõte. †No. i. ver. *nos igitur*, q negligẽtia ꝑcuratoris nocet ẽt ecctiæ, ñ solũ ergo nocet priuatæ pšonę, sed etiã publicę. Est tñ dña inter remediũ ɔcedẽdũ, q priuatæ pšonæ ñ daŧ restõ ꝑp negligentiã ꝑcuratoris suæ: sed imputandũ ẽ sibi, q talem elegit, etiã si ꝑcurator sit minor, vt ĩ l. cũ mãdato. ff. de min. sed ecctia restituitĩ ꝑp negligẽtiã ꝑcuratoris,
8 vt hic, & idem dic ĩ minore læso, vt ĩ d. l. cũ mãdato. †Item no. q nõ solũ pt ecctia petere restõnem directẽ ȷ̃ sñiam, ꝑ quã lęsa extitit, vt ĩ c. i. de ĩ inte. resti. li. 6. sed etiã pt petere
c restõnem aduersus ꝑbonem notoriẽ omissam, ᶜ vt hic, & ȷ̃. c. ꝑx. Et dñt hic Inn. Pe. & Abb. q necessaria hic erat restõ: qa nõ fuerat ꝑ pte monasterii appellatũ à sñia, nec erat in tra tps appellãdi: & sic deerat remediũ ordinariũ. et ꝑ hanc restõnem dicit Inn. q licebat monasterio ꝑducere oẽs ꝑbõnes, quas alia sñia ꝓhibebat induci. vñ sñia in effectu reuocatur hic. nã post sñiam nõ licet rñr citra appõnem excipere, vel ꝑbõnem inducere, vt in c. cũ inter, de re iudic. & c. sen. rescin. nõ pos. l. i. & 2. sed bñficio restõnis, vt ꝑdixi ec clesia hic audiŧ. Dicit etiã Inn. q ista nõ est vera restõ: quia principaľr nõ retractaŧ sñia sed solũ audiŧ aduersus ꝑbonẽ omissam. ob hoc cõcludit q nõ est necesse in casu isto dare libellũ, vel litem ɔtestari, sed satis est sum mariè cognoscere de lęsione. sed ego nõ bñ ꝑcipio hoc dictũ Inn. nã satis retracta tur sñia, cũ ea nõ obstãte, q trãsiuerat ĩ rẽ iudicatã, audiaŧ monasteriũ ȷ̃ ipsam, & re gulariter qualis cognitio exigaŧ in restõ ne ĩ integrũ, dicã, in c. ex lřis. ȷ̃. eo. & vide bo. tex. cũ gl. ĩ c. 2. ď of. iu. †Vltimò no. hic ex fi. lře & tene mẽti, q electiõ fcã ab his, q etiã de iure hñt ptãtẽ eligẽdi, nõ debet cõfirmari ꝑ superiorẽ, si fuit facta lite pẽdẽte sup iure eligẽdi: sed dẽt differri ɔfir matio ĩ euẽtũ litis principalis, & ronẽ ȷ̃. subiiciã: electio tñ facta lite pẽdẽte ñ de bet retractari ꝑp solã litis pẽdẽtiã, text. no. est hic. ĩ fi. & nescio alibi. †In gl. i. ĩ fi. Idẽ no. ĩ c. quęstꝰ. ȷ̃. ď fo. cõ. Et no. ex ista gl. iũcto tex. libellũ ñ vitiari, licet ɔtineat verba iꝑpropria. ᵈ satis. n. est q fm verborũ significatũ ɔcludat intẽtionẽ libellantis ᵉ, & cõsimilis tex. est. ĩ c. olim, el 2. ď re sti. spo. nã libellꝰ ẽ latissimi iuris, & semp dẽt interpretari quãtũ fieri pt, vt ɔueniat intentioni libellãtis, vt le. & not. i. l. si qs intentione ambigua. ff. de iu. & ĩ c. cũ ecctia Sutrina, de cau. pos. & ꝑprie. viď optimũ tex. cũ gl. ĩ c. statuitꝰ, de reli. do. In gl. 2. in fi. ꝑ intellũ glo. oppo. ȷ̃ tex. vř eñ q frustra Eps hic allegabat subiectionẽ monasterii ad iferẽdũ nullitatẽ electiõis: qa sꝑpposita subiectione, electio tñ prælati ptinet ad capĩm, & sola confirmatio pertinet ad Epm, vt ĩ c. i. & c. nihil. de elec. & ĩ c. cõgregatio. 16. q. vlt. & vide glo. iuncto tex. 18. q. 2. in c. i. vbi dř, q Eps habet confirmare electũ in Abbatẽ, sed electio ptinet ad monachos, vt ĩ d. c. ɔgregatio, & ꝑ ɔ̃ns ex superuacuo monasteriũ allegabat priuilegia exẽptiõis. Sol. metu ɔrii, vt arbitror, gl. ista sensit vnã lect. ad istũ text. q Eps hic agebat sup duobꝰ, s. sup subiectiõe monasterii, & sup iuř eligẽdi Abbatẽ: qa dicebat se eẽ in possessiõe iuris eligendi Abbatẽ. Intellige hoc de iure spãli; vñ discutiŧ hic ď subiectiõe monasterii ad effectũ ꝑnũtiãdi sup subiectiõe iuris eligẽdi quo ad effectũ ꝑnũtiãdi sup validitate, vř ĩ inualidate illius electiõis factę per capĩm. hæc lec. satis ẽ vera in se: sed nõ cõgruit princi. ca. vbi innuit, q ď subiectiõe ɔtendebat hic accessoriè respũ facultatis eligẽdi, & iõ daŧ hic fcďs intelľs ꝑ Pet. & Abb. q illa electio attẽtabaŧ à monachis: qa dicebat nulla: qa facta ab excõicatis & interdictis. nã dicebat Eps q ex causa interdixerat & excõicauerat monachos añ electionẽ: sed monachi dicebãt se eẽ exẽptos ab epo: & ꝑ ɔ̃ns dicebant electionẽ tenere, vnde validitas electionis depende bat à iure subiectionis, ideò de ea disputa tur. Hęc lectũ. est satis vera in se: sed non cõgruit textui in verb. districtius inhiben tes. nã ibi dř, q iudices inhibuerunt monachis eligere, donec cognosceretur de iu re, quod Eps se habere dicebat in electione Abbatis, ergo Eps nõ solũm allegabat nullitatem electionis, sed dicebat se hře ius in electione Abbatis. Ideò datur ter-

a Intrusus. Adde d. de Roc. deci. suis, de resti. spol.

SEB. SAPIA.

b Intrusus. Quot modis quis dicaŧ intrusus, vide Gemi. in c. propter. col. vlt. 19. distin. Fel. in c. cũ ad nostrã. col. 9. versic. quot modis, de re scriptis, & in c. veniens, in ver. no. q intrusus. ȷ̃. de accusationi.

Animosè. Adde Pau. de Cas. consi. 219. in primo im pressis.

c Omissam. Adde Anto. de Bu. cõsi. 63.

d Verba impropria. Adde Rom. consi. 344.

SEB. SAPIA.

e Libellantis. Vide Mod. post Alex. in l. sed & si possesso ri. §. itẽ si iurauero. ff. de iureiu. Soci. in l. quoties. ff. de rebus dubiis.

tius intellr̄s, q̄ Ep̄s dicebat ex ꝯsuetudine
se hr̄e ius eligēdi in oib⁹ monasteriis sibi
subiectis: monasteriū verò nō negabat cō
suetudinē: sed dicebat q̄ istud monasteriū
erat exēptū: iō disputat̄ hic sup iure subie
ctiōis: qa p̄p cōsuetudinē d̄pēdebat ab ea
validitas electiōis, & iste itellr̄s placet Io.
And. & mihi satis placet. nā multū ꝯuenit
lr̄æ tā i principio, quā i fine, vñ accessoriè
disputabat̄ hic de subiectiōe. In glo. i ver.
duo eorū, ibi : *vel se excusante.* hoc ꝓcedit b
cū cā erat cōmissa cū cl'a, q̄ si nō oēs duo
vestrū &c. nā tūc tertio se excusante duo
p̄nt ꝓcedere. c. prudētiā. d̄ of. dele. secus si
cā fuisset trib⁹ simplr̄ cōmissa. nā tū n̄ p̄nt
ꝓcedere, q̄tūcūq; terti⁹ se excuset, vt in c.
11 vno delegatorū, de of. dele. †In gl. in ver.
renunciauit. in fi. No. istā gl. q̄ elect⁹ añ con
firmationē p̄t renūtiare iuri suo i manib⁹
a eligētiū. ᵃ vñ n̄ tenet̄ adire supiorē : sec⁹
post cōfirmationē, vt i c. 2. d̄ trasl epi. Pro
hoc facit s̄m Host. rl'a oīs res. j̄. de reg. iu.
Sed tu vide circa hāc mām gl. plenā no. in
c. si electio, d̄ ele. li. vi. vbi plenè examinat̄
in cui⁹ manib⁹ debet fieri renūtiatio ele-
12 ctionis vide ēt qd̄ no. i c. 2. p̄ alle. †In gl. in
ver. vel procuratorē, in fi. Not. ex ista gl. q̄
rl'r cāæ eccl'iæ n̄ dēnt tractari sede vacāte.
fallit qñ est talis cā, q̄ cōmodè tractari nō
p̄t, nisi sede vacāte, vt cōtingit i casu nr̄o.
nā ex quo sede vacāte dubitat̄ de iure eli-
gēdi, oportet necessariò illā tractare, cū n̄
possit ꝓuideri eccl'iæ de p̄lato, nisi prius
diffiniat̄ ista qō, & idē legi. & not. in c. cū
dilect⁹, de ꝯsue. Inn. verò dat hic alia solu
tionē, dicēs q̄ cāę ptinētes ad p̄latū dūta c
xat n̄ p̄nt tractari sede vacāte, & sic loquū
tur iura allegata i gl. sed cāæ ptinētes ad
caplm solū bñ p̄nt tractari sede vacante,
& sic p̄t intelligi iste tex. nā ius eligēdi p̄-
latū cōpetit tm̄ caplo, nō aūt p̄lato, & no.
hanc theoricā Inn. & idē sentit respū mo d
nasterii i c. cū dilect⁹. p̄alleg. vbi dixit q̄
mortuo Abbate caplm succedit in admi
nistratiōe, & p̄t agere in iudicio in causis
spectātib⁹ ad monasteriū: sed theorica gl.
pl⁹ placet d. Ant. Ego verò puto hāc qōnē
decidēdā ex no. i c. edoceri. d̄ rescri. vt ī il
lis casib⁹, in qb⁹ caplm nō p̄t eē i iudicio
sine authoritate & cōsensu p̄lati, nō pote-
rit eē in iudicio sede vacāte: qa authori-
tas p̄lati, seu cōsensus requirit̄, vt eccl'ia n̄
decipiat̄, vl' vt nullū p̄iudiciū irroget̄ iuri
p̄lati. q̄ rōes debēt sibi locū vēdicare etiā
sede vacāte, cum eccl'ia tūc careat idoneo
defensore: & vide ad mām qd̄ no. i cle. fi. d̄
13 ꝓcu. & qd̄ leg. & no. in c. fi. ne se. vacā. †In
glo. in ver. *inhibentes.* in fi. Dic q̄ ꝯriū istud
formal'r ibi nō soluit̄, sed bñ gl. ibi pleni⁹
examinat istū passum: sed dic q̄ illa. l. di-
uus. nō ob. ibi eñ ꝓhibet̄ alienatio rei, d̄
qua litigat̄, iō obtēperādū est p̄cepto iu-
dicis, vt i c. ecclesia. j. vt lit. pen. sed in casu
nr̄o monachi eligēdo non alienauerūt rē
litigiosam, neque ius dubitatū. nā, vt dicit
Inn. & bñ, hic nō erat cōtētio d̄ Abbatia:
qa Ep̄s nō p̄tendebat se Abbatē: sed solū
erat cōtētio de iure eligendi . vñ eligēdo
Abbatē, nō p̄ hoc alienauerūt ius eligēdi, siue ius d̄ quo cō
tēdit: sed quodāmō colligēdo fruct⁹ rei, de cuius ꝓprietate
agit̄, qd̄ fieri p̄t lite pē. 16. q. 4. i c. volum⁹, & qd̄ ibi no. & in
14 l. fi. C. d̄ rei vēd. †Sed ꝯ hoc & ꝯ text. opp. ex quo eñ mona-
chi nō appellauerūt ab illa inhibitione iudicū, trāsiuit illa
interlocutoria i rē iud. vt i c. cū dilect⁹. d̄ ele. ergo fuit ꝓro
gata iurisdō iudicū, p̄supposito ēt q̄ prius nō habuissent ad
hoc iurisdōnē, vt i c. cū olim. d̄ of. dele. ergo electio debuit
15 cassari facta ꝯ inhibitionē. †Solu. soluit Inno. multiplr̄. &
primò dicit, q̄ in ꝓrogatiōe iurisdōnis reqrit̄ expressus cō
b sensus: ᵇ vñ tacēdo nō ꝓrogauerūt iurisdōnē iudicū: n̄ tñ ī
hoc p̄sistit Inn. q nimò ipse tenet ꝯriū i c. ad petitionē, d̄ ac
cu. vbi firmat tacitū cōsensum sufficere ad ꝓrogationē iu-
risdōnis, & istud veri⁹, & tenet Bar. i l. i. ff. d̄ iu. & vid̄ qd̄ ple
nè dixi in c. significasti. de so. cōpet. Scd̄o soluit Inn. q̄ p̄ce-
pta, q̄ fiunt sine cāę cognitione, nō trāseunt in rē iu. vt i l. 4.
in fi. C. cōmi. vl' epl'as. Sed hoc nō placet Inno. qa in his, q̄
spectāt ad officiū supioris, p̄t fieri p̄ceptū sine cāę cognitio
ne, vt no. i c. ad aures. d̄ tēp. or. sed saluādo istā solōnē dic,
q̄ licet n̄ exigat̄ cāę cognitio, tñ n̄ trāsit i rē iudicatā p̄ceptū
sc̄m extiudicial'r, vel iudicial'r sine cāę cognitiōe, vt est tex.
iūcta gl. in c. ex p̄te, el i. j̄. de ver. sig. & p̄ Bar. ī l. nō fatetur.
ff. d̄ cōfes. facit. c. cōcertatiōi, de app. li. 6. vñ cū istud p̄ceptū
iudicū fuerit iniquū, n̄ tenebant̄ illi obtēperare. Tertio sol
uit Inn. q̄ istud nō spectabat ad officiū istorū iudicū. Itē p̄
ceptū erat notoriè iniustū, iō supior n̄ dēbat illud hr̄e ratū
vt i c. solicitudinē, d̄ app. Et no. bene hæc dicta Inn. iuncto
tex. ex qb⁹ hēs, q̄ qñ iudex iiustè excedēdo metas suę p̄tātis
aliqd p̄cipit parti sine cāę cognitione, tale p̄ceptū nō astrin
git partē, quātūcūq; taceat, & nō appellet: qa tale p̄ceptū ē
nullū, vt i rl'a, ea q̄ fiūt à iudice, de re. iu. li. 6. quare aūt istud
p̄ceptū iudicū erat iniustū, apparebit ex his q̄ dicā sup gl. fi.
In gl. in ver. p̄sumpserūt, ibi: *ex hoc verbo videtur quòd non de*
buerit eligere. Aduerte: nā hęc glo. vr̄ ꝯria p̄cedenti. vbi dr̄ q̄
monachi potuerūt eligere: sed hæc gl. fuit decepta p̄p ver-
c bū, p̄sumpserūt, ᶜ qd̄ sonat in malā partē. Vñ dicit hic Host.
q̄ istud verbū fuit ꝓlatū à p̄te: vñ nō facit ius. nō. n. fuit p̄-
sumptio eligere: sed tuitio iuris ꝓprii, patet ex fi. lr̄ę. vbi Pa
pa n̄ dānat electionē: sed dimittit eā i suspēso, donec ꝯstite
16 rit ad quē ptinebat i⁹ eligēdi. †In gl. i ver. *in damnu*, ibi: *vo*
cari debuerit. No. istā gl. fi. ex qua colr̄, q̄ ī cā subiectiōis
d mota ꝯ subiectū dēt vocari dñs: ᵈ sed certè hoc dcm̄ n̄ ꝓbat̄
i c. cū dilecta, allegato ī gl. qa Papa ibi obtulit se defensiōi.
Nūqd aūt valeat iudiciū ꝯ subiectū n̄ vocato dño, q possid̄t
subiectionē, dic vt plene dixi in c. cū sup, de re iu. & ī c. audi
tis, de p̄scri. iste tñ tex. ꝓpe fi. multū facit, q̄ iudiciū agitatū
cōtra exēptū sup iure subiectionis p̄iudicat Papę : qd̄ an sit
verū indistinctè, vide qd̄ dixi in c. penul. de re iudi. In gl. in
17 ver. *restituimus* †Pro intellectu illius gl. opp. ꝯ text. videtur
eñ q̄ ecclesia debuit agere ꝯ ꝓcuratorē, ex cuius facto sen
sit dānū, & nō petere restōnem in integrū: quia rl'a iuris ha
bet, q̄ qñ dñs lædit̄ ex dolo ꝓcuratoris, debet primò dñs
agere ꝯ ꝓcuratorē, & si nō est soluendo, p̄t in subsidiū pete-
re restōnē in integrū, vt in l. eleganter. §. si dolo. ff. d̄ dolo.
Sol. gl. ista in effectu soluit ꝯriū duobus modis. Primò fatē
do ꝯriū, vt ꝓcedat ēt in ecclesia. ad tex. r̄ndet, q̄ ꝓcurator
nō erat hic soluēdo, cū stat⁹ monasterii nō possit ęstimari,
iō potuit petere restōnem i integrū. Et tenēdo hūc intelle
ctū, nō est aliqd spāle in ecclesia, nec in minore: quia quili-
bet ēt maior ex hāc cā petēs restōnē, audiretur, & tūc opor
tet intelligere tex. de restōne, quæ competit cuilibet ex cl'a
18 gñali. †Et vr̄ gl. facere differentiam inter restōnem, quæ fit
iure minoris, & illā quę dat̄ maiori ex cā iusta, qa prima ex
plicatur cessante omni actiōe: qa fit solū ex iudicis offō, vt
ꝓbat̄ in l. qd̄ si minor. §. vlt. ff. de mino. & in c. fi. d̄ of. iu. sed
maior audit̄ intentādo suā propriā actionē vtilē, quę effici
tur efficax p̄ iudicis officiū, restringens obstaculū. Sed dic
melius, q̄ quo ad terminos literę, nō est dr̄ia, an minor seu
maior

ZACHARIAS.
a In manib⁹ eligen
tiū. Adde Car. Mā-
da. i suo tracta. de
ele. i j. parte. c. 56.
in princ. & ibi re-
mit. in gl. in vers.
cōfirmationem.
b Exp̄ssius ꝯsensus.
Adde Ang. ꝯsi. 94.
Ro. cons. 47.
ZACHARIAS
Adde eūdē Ang. &
Io. de Imo. in l. q̄-
ro. ff. de collu. &
Alex. in l. i. in fi. ff.
de iud. qd̄ facit ad
opin Inno. hic al-
le. f. q̄ consensu ta
citò possit iurisdi
ctio prorogari.
ANT. FRAN.
Et q̄ iurisdō pos-
sit ꝓrogari tacito
ꝯsensu vide ēt In-
no. i c. accedēs, de
accus. vbi dr̄, q̄ ex
sola patiētia ꝓce-
dēdi nō ꝓrogat̄ iu
risdō: sed requirit̄
act⁹ positiuus, de
quo vide tex. in c.
ad petitionē d̄ ac-
cu. & vide not. per
Inn. in c. prudētiā.
de offi. deleg. & in
c. dilecto. de offi.
arc. & hr̄ in c. P. &
G. de of. dele. i mā
ꝓrogationis. Et
adde, q̄ iurisdō ē
pacto ꝓrogabilis,
vt p̄ gl. & doc. ī c.
significantib⁹, de
offi. dele. & not. in
l. j. de iudi. Et an ī
seculari ꝓrogare
iurisdōnē non sui
iudicis requiratur
cōsensus sui iudi-
cis, sicuti requirit̄
ī prorogatione, q̄
fit p̄ clericū, vt in
c. postulasti, & in
c. significasti, d̄ fo
ro cōpe. & in c. ꝓ-
posuisti, eo. ti. vid̄
p̄ Inn. in c. cæterū,
de iudi. & p̄ Host.
in c. p̄ venerabilē,
in §. insuper, q̄ fil.
sint legi. & i sum.
d̄ fo. cōpe. in §. i. ī
ver. q d si vasallus.
SEB. SAPIA.
c Præsumpserūt. De
hoc verbo, p̄limo
vide Mod. in c. de
cernim⁹. j̄. de iu.
vbi ponunt q̄ rl'r
sonat in mala par
tē, qbq; tñ sonat ī
bonam.
d Debet vocari dñs.
Adde eundē ꝯsi. 3.

maior petat restõnẽ: qnia nulla actio cõpetit maiori, vt au
diat̃ aduersus ꝓbationẽ omissam: sed solũ iudicis offõ au-
dit̃, si ex iusta cã fuit impeditus, vt in c. ex lr̃is. ĩ. eo. sed dr̃ia
posita ꝑ gl. hẽt locũ ĩ aliis terminis; puta qñ aduersus absen
tẽ cã reipublicæ fuit cõpleta pscriptio. nã tũc pt rediens im
plorare offm̃ iudicis rescindens, vt tollat obstaculũ præscri
ptionis, & poterit intẽtare simul primã actionẽ, q̃ appellat̃
a rescissoria,[a] quę primò erat inefficax ꝑꝑ cõpletã pscriptio
nẽ; & idẽ esset in ecclesia; vel in minore; & de istis dic vt ple
nę dicã in c. cũ ex lr̃is. ĩ. e. vbi post Inn. tractabo de actione
rescissoria, & offõ rescindẽte, & ꝑ Bar. in l. ab hostib⁹. §. sed
qd simpl̃r, ff. ex q. cau. ma. & ꝑ ibi no. pt declarari ista parti
19 cula gl. † Scd̃ò principal̃r soluit gl. hic, q̃ nõ hẽt locũ ɔ̃riũ:
qa ꝓcurator eccl̃iæ ñ fuit in dolo, sed in negligẽtia. quo ca
su q̃tũcũq; ꝓcurator nõ sit soluẽdo, nõ pt dñs petere restõ
nẽ in integrũ: sed imputet sibi q talẽ elegit, vt in l. cũ mãda
to, ff. de mino. & tũc oportet dicere, q̃ iste tex. intelligat̃ de
restõne, q̃ dat̃ iure vel minoris. vñ audit̃ eccl̃ia fauore spãli;
& hæc solũ verior, & melius cõuenit lr̃æ: dicit tñ gl. vnũ di
ctũ valde notãdũ, q̃ vbi ꝓcurator eccl̃iæ ɔ̃hẽdo, vel litigan
do culposẽ dãnificauit ecclesiã, q̃ est in optione eccl̃iæ, an
velit agere ɔ̃ ꝓcuratorẽ ad interesse; an velit petere restõnẽ
in integrũ ɔ̃ tertiũ, & hoc fauore eccl̃ię. nã maior nõ audit̃
volẽs petere restõnẽ, si pt agere ɔ̃ ꝓcuratorẽ ad interesse, vt
20 in d. §. si dolo. † Sed aduerte: qa gl. ad hoc dctũ solũ allegat
l. ẽt, C. si tutor vel curator interue. illa verò lex restringit̃ ꝑ
gl. & ꝑ Bar. in d. l. cũ mandato, vt loquat̃ in administratore
necessario, ꝑut est tutor, vl̃ curator. nã ista lex loquit̃ in tu
tore & curatore: secus aũt dñt in administratore volũtario,
vt est ꝓcurator: quia nõ meret̃ illud bñficiũ & honorẽ: imò
b debet habere locũ regula[b], q̃ quandiu competit remedium
ordinarium, non debet implorari extraordinarium vt in
l. in causæ, ff. de mino. remediũ. n. ɔ̃ ꝓcuratorem ad interes-
se est ordinariũ: restõ verò in integrũ est extraordinariũ, & in
minore vr̃ hoc ꝓbari in d. l. cũ mãdato, in fi. & sic illa gl. nõ
vr̃ ꝓcedere in terminis suis, cũ loquat̃ in procuratore, nisi
aliud dicamus fauore eccl̃iæ s̃m do. Ant. sed certè, si tenere
mus primũ dctm̃, ñ dẽt iste fauor obseruari, ex quo ista æqui
tas nõ reperit̃ scripta: sed potius debemus obseruare rigorẽ
scriptũ, ut no. in c. fi. de trãsac. vide tñ Inn. in c. su'citata. ĩ. e.
ubi sentit idẽ, qđ ista gl. mouet̃ tñ alia rõne, uidelicet, q̃ in-
terest eccl̃iæ ñ uexari in sumptibus, quos hr̃et subire litigã
do ɔ̃ ꝓcuratorẽ: restõ ãt dat̃ minori, ubicũq; pt illud inter-
esse expẽsarũ ptẽdere, ut in l. minorib⁹, ff. de mino. Sed ad-
uerte: qa ille tex. nõ loq̃t in casu nr̃o, qñ subest remediũ or-
dinariũ ɔ̃ tertiũ: imò vr̃ ɔ̃riũ ꝓbari in d. l. cũ mandato, & Io.
An. in c. fi. ꝓpẽ fi. ĩ. e. sentit ɔ̃riũ eius, qđ hic no. gl. & tenet
ẽt do. Car. & mihi plus placet: vñ restringamus dictũ gl. in
administratore necessario. Ex quo infero, q̃ si p̃latus, dãni
c ficauit eccl̃iã ɔ̃hẽdo in iudicio, ẽ in optione eccl̃iæ,[c] an ve-
lit agere ɔ̃ p̃latũ, seu ipsius hæredes ad emẽdationẽ dãni: an
verò velit petere restõnẽ in integrũ ɔ̃ tertiũ: seu rẽ vendica
re à tertio, & ꝓ hoc vide bonã gl. iuncto tex. in c. ex pñtiũ,
21 de pig. † In gl. fi. in fi. Hęc gl. intricatẽ ꝓcedit: sed in effectu
ponit duas opi. cũ q̃rit̃, an mota lite sup iure eligẽdi possit
reus eligere lite pendẽte? Prima fuit opi. Io. qui distinxit, q̃
aut reus est in pacifica possessione eligendi, seu mouet̃ sibi
cõtrouersia sup iure ꝓprietatis dũtaxat, puta quia actor nõ
negat reũ esse in possessione eligẽdi: sed dicit q̃ ius eligẽdi
ꝑtinet ad se, & tũc põt possessor eligere: sed differt̃ cõfirma
tio in euentũ litis. rõ hmõi dicti pt esse: quia pẽdẽte lite nõ
dẽt quis ꝓhiberi uti possessione sua, sicut prius, vt in d. c. 1.
vt li. pen. cõfirmatio ãt differt̃: qa cũ electio sit quasi quidã
fructus iuris eligẽdi, ut no. Inn. in c. cõsultationibus, de iure
patro. & in c. cũ eccl̃ia Sutrina, de cau. pos. & ꝓpr. subiacet
restõni à tp̃e litis contestatæ. vñ sicut possessor, q succubuit
in dñio fundi, debet restituere oẽs fructus perceptos à tp̃e
litis cõtest. vt in l. certũ, C. de rei vẽd. & no. in c. grauis, de
rest. spo. ita electio subiacet quodãmodo
restõni, si fuit fcã post litẽ cõtest. ideò nõ
dẽt cõfirmari: qa si cõfirmaret̃, & posses-
sor succũberet in ꝓprietate, nõ posset am
plius restitui, qa non dẽt amplius cassari,
ex quo fuit confirmata, vt in d. c. cõsulta-
tionibus, & c. q̃relã, de elec. Differt̃ ergo
d cõfirmatio[d], ut possessore succũbente sal
uũ sit ius ipsi actori, ut possit eligere, & sic
hr̃e istũ fructũ, q percipit̃ post lit. contes.
Redeo ad uerba Io. Si autẽ mouet̃ alicui
qõ sup possessione iuris eligẽdi, ut qa ne
gat̃ illũ esse in possessione, & fortè agitur
interdicto, vti possidetis; tũc dicebat Io.
q̃ reus nõ dẽt eligere lite pẽdẽte, ex quo
nõ constat de sua possessione: sed si elege
rit, electio ẽ in pẽdẽti. nõ. n. dẽt superior
illã electionẽ cassare: qa fortè est in pos- a
sessione, & de hoc ẽ cõtẽtio, an sit ĩ posses
sione. Ex hoc infero notanter, q̃ si tu ne-
gas me esse in possessione alicuius fundi,
& moues mihi qõnẽ sup possessione, ego
aũt lite pendẽte ꝑcepi aliquos fructus; q̃
nõ dẽt iudex li. pend. mihi pcipere, vt re- b
stituã illos fructus: qa hoc pẽdet à qõne
principali. nã si sum in possessiõe, possum
colligere fruct⁹; & facit ad hoc qđ dixi in
c. significãte, đ ap. Scd̃a opi. fuit Ber. glos
satoris nr̃i, q indistinctẽ tenuit, q̃ qual̃r-
cũq; pẽdeat lis sup electione, seu iure eli
gẽdi, nõ dẽt reus eligere pẽdẽte lite, ne
contingat illã postmodũ cassari: sed si de c
fcõ elegerit, talis electio stabit in pẽdẽti,
ut hic Inn. ãt vr̃ indistinctẽ tenere, q̃ siue
vn⁹ sit ĩ possessiõe pacifica, siue duo ɔ̃tẽdãt d
se esse in possessione, pt q libet eligere pẽ
dẽte lite, nec reuocabit̃ electio ꝑꝑ litis pẽ
dentiã, ut hic: sed illi⁹ electio ɔ̃firmabit̃, q
obtinebit in cã, arg. hic, & in l. 1. ff. vti pos
si. d. Ant. vr̃ tenere illã distĩctionẽ Io. sed
mihi placet dctm̃ Inn. qa ex quo qs ptẽdit
se eẽ in possessione, ñ dẽt ꝓhiberi uti sua
possessiõe, ex quo ñ subest aliqđ scãdalũ.
nulli. n. fit p̃iudiciũ, si ambæ ꝑtes ꝓ cõser
uatiõe iuris earũ eligũt. satis. n. ẽ, q̃ differ
tur confirmatio: sed si subesset scãdalũ, fa
teor q̃ iudex posset ꝓhibere vtriq; parti,
ne eligãt, vt in l. æquissimũ, ff. de usuf. & qđ
no. Io. de Lig. ĩ cle. 1. de re iu. Ad c. ex lr̃is,
de iure pat. ꝑꝑ qđ gl. fuit mota, dicit q̃ il
lud. c. ñ ꝓbat electionẽ ñ dr̃e fieri li. pen.
sed solũ ꝓbat à ɔ̃rio sensu, q̃ nõ dẽt fieri
confirmatio ꝑꝑ rõnẽ, quã. s. dixi post Io.
An. in c. 1. & fi. de mr̃imonio ɔ̃cto ɔ̃ inter
dictũ eccl̃ię. rñdet Inn. q̃ ẽ spãle in mr̃i-
monio, vt ñ ɔ̃hat̃ lite pẽdẽte sup alio mr̃i
monio. Et puto q̃ spãlitatis rõ sit ista: qa
ɔ̃hẽdo mr̃imoniũ qs quodãmõ alienat ꝑ-
sonã suã: qa ñ dr̃ ampli⁹ hr̃e ptãtẽ sui cor
poris, vt in c. nõ dẽt, de cõsan. & affi. & sic
alienaret rẽ quodãmõ litigiosam. Itẽ ibi
versat̃ periculũ. nã cõmitteret̃ adulteriũ
cũ scd̃a, si posteà ꝓnũtiaret̃ ꝓ primo mr̃i
monio. Ad c. 2. de no. ope. nũ. rñdet Inn.
q̃ ẽt est spãle in nũtiatione noui operis,
vt nihil dẽat ædificari post nouũ opus nũ
tiatũ. Itẽ dicit q̃ ibi nõ põt ædificari sine
p̃iudicio alteri⁹, si nũtiatio ẽ iusta. Aduer

SEB. SAPIA.
a Rescissoria. quæ sit actio rescissoria, & qñ compe-tat latè tradit Io. Fab. Ang. & Mode. in §. rursus, insti. de actio.

SEB. SAPIA.
b Regula. Quando hæc regula habeat locum, & in quibus casibus nõ procedat, vide Ia. post alios in l. in prouinciali, in prin. ff. de op. no. nun.

c Optione ecclesiæ. Adde videndũ Are. consi. 29.

ZACHARIAS.
d Confirmatio. Adde pro hoc dicto Io. And. Pe. de Ancha. & Phil. Fran. in c. prouida, de ele. li. 6. gl. in c. 1. §. facta autem electione, eo. titu. in pragmati. sanc.

te tñ ad vnã opi. Hoſ.ꝯ ꝑdicta.ſibi.n.non
placet illa opi.Io.de qua.ſ.in gl.quia dat
locũ figmẽtis.Nã de facili aduerſari⁹ vo-
lẽs impedire electionẽ diceret, ꝙ reus cõ
uẽtus nõ eſt in poſſeſſione eligẽdi: ſed in
mã diſtinguit ipſe ſic,ꝙ aut ẽ cõtẽtio ſup
iure pñtandi,aut ſup iure eligẽdi. primo
caſu nõ ꝑt lite pẽdẽte fieri pñtatio; & ſic
ꝑt intelligi.c.ex lr̃is,de iure pa.rõ⁊: qa oõ
multũ ꝓiudicaẽ patrono ſi nõ pñtat infra
tpa:qa ſi nõ decidiẽ lis.ĩ.tpa ꝓfixa,ꝑt eps
eccłię ꝓuidere,vt in c.qm̃,& c.cã te,de iu
re pa.ſcd̃o caſu,ſi cõteotio eſt de iure eli-
gẽdi, cũ nõ ſint determinata tpa ad litẽ
decidendã,arg.c.dudũ,& c.cõgregato,de
elec. poterit fieri electio lite pendẽte, vt
hic.Et ꝓ illa diuerſitate facit:qa patron⁹
innitiẽ grẽ,vt in d.c.qm̃ ; capłm verò iuri
22 cõi,vt in c.1.de ele.†Sed d.Ant.nõ placet
iſta diuerſitas,quã ponit Hoſt.nec ẽi mi-
hi:qa de iure nõ ꝓbaẽ. & ad c.ex lr̃is, dic
vt.ſ.dixi,vt ar.ã ꝯrio ſẽſu ꝓcedat ibi quo
ad cõfirmationẽ,& nõ quo ad pñtãtẽ; vñ
illud c.declaraẽ p iſtud. Sentit tñ d.Ant.
hic vnum dcm̃,qđ mihi ſatis placet.dicit
.n.ꝙ ſi pñtatio fuit fcã ã bonę fidei poſſeſ
a ſore añ litẽ,motã dẽt fieri cõfirmatio,[a] li
cet añ cõfirmationẽ ſit mota lis ſup iure,
ſeu ꝓprietate iuris eligendi.Rõ ꝑt eſſe iu
dicio meo : qa ex quo pñtatio fuit fcã añ
litẽ motã, nõ ſubiacet amplius reſtõni p
cõteſta.poſteã factã.nã ſicut fruct⁹ ꝑcepti
nõ ſubiacẽt reſtõni,niſi ã tpe li.cõte.vt.ſ.
dixi;ita nec virt⁹ iſti⁹ electiõis iã pñtatę
ſupiori añ li.cõte.dẽt impediri p cõteſta
tionẽ ſupueniẽtẽ,& ſic hoc limitat mul-
tũ iſtũ tex.& p hoc hẽs expeditã mam in
trinſecã huius c. nã extrinſecã Inn.plenè
tractauit hic, quałr perdaẽ poſſeſſio iuris
23 eligẽdi.†Sed tu adde quoddã pulchrũ di-
ctũ ipſius in c.q̃relã,de ele.p qđ limitanẽ
dcã ſua hic.Itẽ tractat quałr acq̃raẽ poſ-
ſeſſio iuris eligẽdi,& vide p eũ plenè hic,
& inter cætera ponit vnũ dcm̃ valde no.[b]
b qđ quotidie allegaẽ. dicit.n.ꝙ poſſeſſio
iuris eligẽdi ñ acq̃riẽ niſi interueniẽtib⁹
tribus.primò ꝙ qs eligat.ſcd̃ò req̃riẽ pa-
tiẽtia eorũ,q erãt in poſſeſſione eligẽdi.
tertiò ꝯfirmatio electiõis p ſupiorẽ fcã ;
vñ dicit, ꝙ electio hẽt iſtas tres pſonas.
Et rõ eſſe ꝑt:nã p ſolã electionẽ qs poſſi-
det labia ſua tñ. Item cũ poſſeſſio iſta ſit
qd incorporale,ñ ꝑt acq̃ri ſine ſcia & pa-
tiẽtia illi⁹,q ẽ in poſſeſſiõe,vt in l.2.C.de
ſerui.no.Inn.in c.bonę,el 2.đ poſt.ꝓla.&
ĩ c.ꝯq̃rẽte,đ of.or.& Bar.ĩ l.1.§.hoc inter
dicto,ff.de iti.actuq; priu. itẽ niſi ſequaẽ
ꝯfirmatio p ſupiorẽ,electio ñ hẽt effectũ
ſuũ,& hoc tene mẽti. Itẽ ad hoc vt valeat
electio fcã ã poſſeſſoř, oportet ẽm Inn.ꝙ
ſit ĩ bona fide.Et rõ ꝑt eẽ:qa ſicut poſſeſ-
ſor malæ fidei ñ facit fruct⁹ ſuos;ita ille q
eligit,ſi ẽ ĩ mala fide,ñ dẽt ꝯſeq effectũ il
lius electionis,cũ iſti fructus ſubiaceãt re
ſtõni ꝑp malã fidẽ ; qđ no. Et an ꝓſumaẽ
quis in bona fide,vide p Inn. Nico.Abb.

SEB. SAPIA.
a Confirmatio. Vide quæ not.penul. glo.& Do. in l.2. C.de peti.hæredi.
b Valde not. Ade de Cal. conſil. 14. de iure pa. & vide ẽtiã in duobus ſe.
c Gratia Papę. Ad de Old. conſ. 326.
ZACHARIAS.
Adde Iac.Reb.in l.prohitũ, nu.1 & ibi in apo. Celſi, vbi ꝯcordat opi. docto.quia in hac queſt.ſunt contrarij, C. de iu.fiſ.li. 10.de quo per Alexan. in l.contrahitur,ff.de pigno.& per Car.poſt glo. in cle.dudum no. de ſepul.& in cle. 2.in prin.de præb.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia quandocunque reſtituitur aduerſus neceſſariam probationem omiſſam,&* ꝯ *aliam eccleſiã,& nu.8.& 16.vide ibi in fi.*
2 *Libellus eſt largiſſime interpretandus in fauorem libellantis.*
3 *Scriptura licet requiratur in gratia Papæ; tamen declaratio illius gratiæ poteſt fieri per teſtes.*
4 *Probatio dubia non releuat probantem,etiam quod ſit eccleſia.*
5 *Præſcriptio non currit, ſine interrumpitur contra eccleſiam,ipſa vacante.*
6 *Terminus excluſiuus probationũ ita currunt contra eccleſiã, ſicut contra priuatũ.*
7 *Læſio an præſumatur , an verò debeat probari?*
8 *Priuilegiatus an vtatur priuilegio ſuo contra pariter priuilegiatum?*
9 *Exemptiones in ſpiritualibus non poſſunt concedi per principes ſeculares.*
10 *Eccleſia,minor & ciuitas æquiparantur,& etiam imperium,& nu.11.& 13.*
12 *Eccleſia reſtituitur in integrum aduerſus præſcriptionem contra eam factam.*
14 *Minor, vel eccleſia, an reſtituatur aduerſus eorum contumaciam?*
15 *Eccleſia reſtituitur aduerſus lucrum ceſſans.*
Eccleſia reſtituitur aduerſus delictum prælati in iudicijs.
17 *Eccleſia ſi reſtituitur aduerſus priuatũ,an priuat⁹ reſtituatur aduerſ⁹ eccleſiã?*

CAP. III.

1 AVditis. †Etiã ꝯ eccleſiã reſtituiẽ ecclia,q̃ gra
uiter fuit læſa ꝑp ꝓbationem omiſ-
ſam. Vel ſumma clarius ſic.Eccleſia lęſa in ꝓba
tione neceſſaria omiſſa ꝑt petere reſtõnẽ in in-
tegrũ,nõ obſtãtẽ termino iuris ꝓbationis excluſę: & reſtõ
nẽ petere pôt nõ ſolũ ꝯ priuatũ, ſed ẽt ꝯ eccleſiã.h.d.primò
recitat factũ.Scd̃ò interloquiẽ,ibi:*licet aũt*. Caſus lr̃alis.In-
ter Epm Vigorieñ. ex parte vna, & Abbatem de Eueſcã ex
altera ſuper quibuſdã eccleſiis in valle de Eueſcã cõſtitutis
qõ vertebaẽ, quas dicebat Eps ad ſe ſpectare lege diœceſa-
na. Abbas dicebat illas eſſe exẽptas ab Epi iuriſdõne, & ſi
hoc ñ eſſet,dicebat ſe ĩ illis ecclĩis epale i⁹ lĩtimè ꝓſcripſiſſe.
receptæ fuerũt ꝓbationes hincinde corã iudicibus delega-
tis.tandẽ eſt delata cã ad ſedẽ apoſtolicã. Videns Eps ꝙ ec
cleſię ꝑdictę p priuilegia nõ erant exẽptę ab eius iuriſdõ-
ne:tñ Abbas ꝓſcriptionẽ ꝓbauerat ꝯ ipſum;allegauit ꝙ Vi-
gorieñ.eccleſia vacauerat tanto tpe,ꝙ illo de medio ſubdu
cto ꝓſcriptio nõ eſſet cõpleta,ad hoc ꝓbandũ p bñficiũ re-
ſtitutionis petiit ſe admitti. Abbas hoc audiens allegauit,
ꝙ vallis de Eueſcã eſt ille locus , q fuit libertati donatus p
duos Reges,quẽ Celeſtinus libertati donauit,& ad hoc ꝓ-
bandũ petiit ſe admitti p idẽ bñficiũ. Papa auditis & intel
lectis meritis huius cauſę,licet eſſet in cã concluſum:qa tñ
vtraq; pars neceſſariã ꝓbationẽ omiſit,& vtraq; fungiẽ iu-
re minoris,æquitate penſata vtrãq; eccleſiã admittit ad ꝓ-
bandã rõnẽ omiſſam,ne alterutra pars ꝑp hmõi negligen-
tiã graui iactura lędaẽ.B. No.1.ibi:*diœceſana lege*,ꝙ lex diœ
ceſana largè ſumpta cõprehendit in ſe oẽm iuriſdõnẽ Epi.
nã vt patet ex ſeq. hic cõtendebaẽ de totali iuriſdõne Epi;
2 & idẽ not.in c.auditis.ĩ.de præſcri.qđ eſt pars iſtius.c. † Et
ex hoc inſero, ꝙ libellus eſt largiſſimè interpretandus; ad
hoc l. ſi quis intentione ambigua,ff.de iud.& c.conſtitutus,
de reli.domi. iũcta gl.nã in ma reſtringibili lex diœceſana
accipiẽ ſtrictè,vt non cõprehendat ea,quæ ſunt iuriſdõnis,
vt in c.dilectus,de offi.ord.& declara iſta, vt ibi plenè dixi.
3 †Itẽ not. ꝙ licet priuileg.ũ Papę nõ poſſit ꝓbari niſi p ſcri
pturã iuxta no.p Arch.& Io.An.in ꝓœ.6.& p Bal.in l.hu-
e manũ,C.de legi.tñ ſi gratia Papę[c] ꝓbaẽ principałr per ſcri
pturã ipſius,pñt adduci aliæ ꝓbationes extrinſecè ad decla
randũ ſcripturã Papę,vt hic multũ not. ꝓbaẽ.nã priuilegiũ
Papę hic erat incertũ:quia referebat ſe ad loca donata p il-
los Reges, & admittiẽ hęc ꝓbatio ad certificandũ & decla
4 randũ illud priuilegiũ Papę;& hoc tenebis menti. † No.3.
ꝙ ſi ꝓbatio nõ cõcludit neceſſario,nõ releuat ꝓbantem,ẽt
ſi ſit ecclia;& in hoc vide qđ dixi poſt Io.An.in d.c.auditis.
Quartò not.ꝙ ꝓlatus citra Epm pôt ꝓſcribere oẽs eccleſias
exiſtẽtes in certa parte diœceſis quo ad totale ius epale, vt
ſic iſte ꝓlatus inferior,& nõ Eps ibi iuriſdõnẽ exerceat epa
lẽ,qđ clarè innuit hic tex.ibi: *pleno iure &c.* nã tunc eccleſia
ẽ ſubiecta alicui pleno iure, qñ Eps nullũ ius epale ibi exer
cet,vt no.in c.qm̃,de priui.& pôt intelligi tex.ꝙ Abbas poſ
ſedit pleno iure.i.in ſpũalibus & tpalibus,pro quo vide bo
nã gl.& qđ ibi dixi in c.conqueſtus,de fo.compe.Et ex hoc

primò

primo inferī, q instō authorizabilis quo ad curā pp̄ri pt p̄-
scribi ꝯ ep̄m, de quo uide qđ dixi in c.cū uenerabilis, de cēsi.
a Itē iferī q nedū p̄latus sc̄laris, sed ēt religiosus[a] pōt aliqua
loca no ie sui monasterii pleno iure p̄scribere, & uide qđ di
5 xi in d.c. auditis, & c.cū olim, de p̄scri.† Quinto no. q tps ua
catiōis eccl̄iæ subducit ipso iure de p̄scriptione, vñ isto tpe
nō currit p̄scriptio, siue cōtingat uacatio in principio, siue i
medio, siue in fine p̄scriptionis, de quo i c.1.& in c.de quar-
6 ta, de p̄scr.† Sexto no. q p̄scriptiones iudiciales currūt ꝯ ec-
cl̄iā. nā termini exclusiui pbationū, seu allegationū p̄nt di-
ci qdā p̄scriptiōes iudiciales, & pariter currūt ꝯ eccl̄iā, sicut
ꝯ priuatū, ut hic, & in c.corā j.e.& in c.pastoralis j. de exce.
cū simi. nā uides hic q termin' cōcl̄onis ita cōcludit eccl̄iā
sicut priuatū. Septi.no. q eccl̄ia restituiī aduersus p̄scriptio-
nes iudiciales. i. aduersus terminos exclusiuos pbationis fiē
dæ, seu exceptiōis pponēdæ, ad idē in cle.unica, eod.ti. Sed
dubiū est nūqd restituaī eccl̄ia aduersus p̄scriptionē extraiu
7 dicialē[g] de quo dicā cū gl.† Octauo no. ibi: *vt asseris*, q i petē-
da restōne aduersus pbationē omissā nō est necesse pbare
aliter læsionē. nā eo ipso apparet de læsione, q eccl̄ia omisit p
b bationē[b] necessariā in termino. Vñ satis est hoc allegare, qđ
tene mēti. vñ nō est necesse pducere pri' testes sup hac læ-
sione: sec' dic qñ allegareī læsio pp priuilegia omissa. nā dēt
pri' ista exhiberi iudici añ, q̄ cōcedaī restō, ne allegatio fiat
in fraudē, ut pbaī in c.pcedēti, in uer. nos igiī. Itē sec' est, qñ
allegaī læsio in cōtractu, uel a l'r eq̄ iudiciū. nā tūc dēt pri' p
bari læsio; q̄ deī restō, ut legiī & no. j. eo. ca. ex l'ris, & in l. in
8 causæ §. cā cognita, ff. de mino.† Nono no. q eccl̄ia restituiī
nedū ꝯ priuatū, sed ēt ꝯtra eccl̄iā, ut s̄. c.1. Ex quo vī iferri, q
priuilegiat' pōt uti priuilegio suo cōtra pariter priuilegia-
c tū,[c] qđ est cōtra tex. in aut. de sanctis. epi. §. sed & hoc pūti, &
cōtra gl. in c. in p̄ntia, de pba. sed tu itellige istū articulū, vt
no. Bar. in aut. quas actiones, C. de sacros. eccl. & dixi in d.c.
in p̄ntia. nā istud c. pcedit, qñ cōcurrit solū priuilegiū uni'.
Restō. n. daī eccl̄iæ læsæ. vñ alia eccl̄ia, q̄ nō est læsa in illo ar
ticulo, ñ hēt in eo priuilegiū: sec' aūt qñ priuilegiū utriusq;
cōcurrit sup eodē. tūc. n. cōquassanī priuilegia & utunī iure
cōi, & sic pcedit ꝯtrariū. Et ex hoc & ex tex. infero, q si ec-
cl̄ia cōtraxit cū eccl̄ia, & fuit læsa in ꝯtractu, pōt petere re-
stōnē aduersus eccl̄iā. nā in iudicio quasi cōtrahimus l.3. §.
Idē scribit, ff. de pecu. ad idē l. uerū, in fi. ff. de mi. ubi minor
restituiī cōtra minorē in cōtractu locatiōis. Decimo no. ibi;
æquitate pensata, q rest. in integrū est fundata sup quadā æqta
te. Vndecimo & ult. no. ibi: *graui iactura*, q restō nō cōcediī
nisi ob grauē iacturā, seu læsionē, qđ dixi in c.1. s̄. eo. Et no.
ibi: *negligentia*, q negligētia p̄latorū litigātium nō excludit
ecclesiā a restōne illa cōsequēda. In gl.1. in fi. Intellige istam
gl. & tex. de libertate quo ad tpalia, ut dī in gl. seq. in fi. Nā
illi Reges ista loca exemerūt a iurisdōne dñorū tpalium, &
9 uoluerūt ea esse libera ab oī onere sc̄lari.† In spūalib' aūt ñ
p̄nt principes sc̄lares cōcedere priuilegia seu exemptiones:
qa nō ptinet ad eorū iurisdōnē, ut in c. dudū, de decis. & in
c. bñ qdē 96. dis. & c. eccl̄ia S. Mariæ, de cōsti. cū simi. & hoc
10 oēt uoluerūt Do. hic.† In gl. in uer. *iure minoris*. Not. ex prima
parte h' gl. q eccl̄ia nō solū utiī iure minoris: sed ēt q̄ ꝯ
utiī iure reipublicæ, & sic priuilegia cōcessa rei publicæ, vīr
cōcessa ēt ecclesiis, & idē no. gl. in c.1. s̄. eo. p hoc facit: qa
ius publicū cōsistit in sacris, sacerdotib', ut 1. dist. c. ius publi
cū. Scđo no. q eccl̄ia pōt uti ēt iure imperii, & sic priuilegia
attributa imperio dēt extēdi ad eccl̄iā, q bñ no. p hoc facit:
qa ecclesia hēt imperiū in spūalib', q̄ sunt digniora tēpalib.
ergo ista priuilegia debēt a maioritate rōnis extēdi ad ec-
clesiā. nā ecclesia hēt principatū, ut in c. nō min', de immu.
eccl. & uide bonū tex. 22. dis. in c.1. & 2. Præterea sicut dici-
mus. q presbyter utiī priuilegio militis: qa est miles Dei, vt
no. gl. in l. miles, ff. de re iu. & dixi in c.1. de cle. ægro. ita ec-
clesia q̄ hēt imperiū in spūalib', & ēt in tpalibus saltē habi-
d tu, ut in c. nouit, de iud. dēt uti iure imperii.[d] Tertio no. q p̄
e lati[e] æqparanī tutoribus & curatorib': sed
dic q non quo ad oīa: qa pinguius ius &
f honorabilius hēt p̄latus q̄ tutor,[f] & uide
12 adhoc bonā gl. 5. q. 3. in c. si.† In ea. gl. ibi:
sed in quibus casibus ecclesia. Gl. hic usq; ad
uer. & p̄t, psequī an ecclesia restituatur in
g integrū ꝯ p̄scriptionē extraiudicialē, & &
nō bñ firmat pedes: sed poti' vī uelle incli
nare in partē negatiuā. Do. hic recitāt ali
quas opi. & bñ ñ firmāt pedes. Sed ego ple
nius ceteris examinaui in ca.1. de p̄scri. &
dic ut ibi dixi. Et opi. magis cōis est, ut re-
stituaī. nā si restituiī aduersus cōtractū, q
est de iure gentiū, & ubi interuenit uerus ꝯ-
sensus utriusq; ptis forti' dēt restitui ad-
uersus p̄scriptionē q̄ est de iure ciuil' odio
sa, & fundaī sup negligētia. Itē satis alie-
nat, q patiī p̄scriptionē, ut i l. alienatiōis,
ff. de uer. sig. sed eccl̄ia restituiī aduersus
uerā alienationē, ut i c.1. s̄. eo. ergo forti'
aduersus fictā, vī p̄sumptā. Itē cle. unica, e.
ti. loqī idistinctè. Nec ob. rō & fundamen
tū h' gl. q si dareī restō, frustra p̄scriptiōis
iura essent cōdita. nā hoc ar. nō cōcludit
tolle istātiā i minore. Itē in p̄scriptionib'
iudicialib', q̄ ñ currūt ꝯ eccl̄iā, & tñ daī re
stō, ut hic. Itē p' quadriēniū nullū reme-
diū cōpetit; & sic restō ñ excludit oīno ef-
fectū p̄scriptionis, & de isto quadriēnio
uide tex. cū gl. i c.1. j. eo. li.6. p qđ decidū
tur hodie qōnes, q̄ ponunī hic in fin. glos.
13 † In gl. pen. Aduerte: qa gl. hic psequitur
quæstionem tacite, quā formaui in gl. p̄-
ced. nunquid in omnibus ecclesia æqui-
pareī minori? & iūg. gl. cū ista enumerā
do casus singl'es, & vī gl. sentire, q in ma
restōnis eccl̄ia in oibus æquiparaī mi-
nori. Ex qua not. q oīa iura loquentia de
minorib' in mā restōnis debent trahi ad
14 eccl̄ias, qđ tene menti.† Et p̄cipue no. ex
gl. q si eccl̄ia fuit cōdemnata vt cōtumax,
q possit peteī restōnē, & alle. gl. l. minor
ēt, ff. de mino. vbi tex. loquiī simpl'r, sicut
hic allegaī p gl. sed hēt in se multos intel
lect', vt ibi. no. nā fortiter ob. qa minor ñ
restituiī aduersus dolū seu delictū. vt i l.
1. C. si aduer. deli. & l. auxiliū, ff. de mino,
sed ñ cōparens ad citationē iudicis vī in
dolo, vt in d. l. nō p̄t, ff. de reg. iu. Item cō-
tumacia est delictū graue, vt in c.2. de ma.
& obe. ergo ñ dēt restitui minor, vī eccle
sia aduersus cōtumaciā. Sol. si cōstaret de
vera ꝯtumacia, & eccl̄ia vel minor fuisset
ꝯdēnat' p cōtumacia, ñ audireī petēs re
stōnē, vt in ꝯriis: sed illa. l. dēt intelligi in
cōtumacia nō notoria: siue in cōtumacia
sine dolo. nā minor nō cōparendo pōt es
se in culpa, & nō in dolo; vñ minor bñ re
stituiī aduersus delictū p̄sumptū de prete
rito, vt in l. si ex cā, in fi. ff. de mino. & ita
rñdet Bar. i d. l. minor. Intellige ergo gl.
istā, q restituiī eccl̄ia si fuit cōdemnata vt
cōtumax, qñ ñ cōstet, q ista contumacia
fuit dolosa. Scđo pōt intelligi, qñ eccl̄ia
reportauit sñiam ꝯriā ex contumacia sua.
nā tūc pōt petere restōnem ꝯ sñiam, quia
nō petit contra delictū, sed cōtra senten
tiā, & hūc intellm ēt ibi firmat Bar. & no.

a Religiosus. Adde Bal. cō. 93. 5. li.
b Probationem. Adde An. de But. consi. 63.
ZACHARIAS.
c Pariter priuilegiatū. Adde Ro. consi. 419.
SER. SAPIA.
c Pariter priuilegiatū. Quādo priuilegiatus possit ut priuilegio cōtra priuilegiatū, ponit Bald. in l.2. C. de priui. fis. & i aut. habita, C. ne fil. pro pre. & in aut. quas actiones, colū. 3. ubi Mod. C. de sacrosan. eccle. & Fel. in c. in præsentia, col. 12. uer. & quoniā iste articulus j. de proba. & pulchre per Alex. in cōs. 50. ic. qm cā. in 5. col.
d Iure impij. Adde qđ uoluit Ro. consi. 301.
SER. SAPIA.
e Quòd prælati. Vide Fel. in c. cū deputati, colū. pe. uer. quando prælatus æquiparetur tutori. j. de iud.
d Quā tutor. Adde qđ ideo Bal. in l. si. ff. de tut. & cura. da. ab his, dixit, q in prælato est reperire quasi possessionē, quæ non reperitur in tutore.
g Extraiudicialē. Adde Rom. consi. 47. & 166.
SER. SAPIA.
g Extraiudicialē. Vide de hoc articu. do. Abb. in cōsi. 33. inci. Casus contingentiæ, in 1. vol. Pau. de Ca. post Bar. in auth. quas actiones, co. vl. ver. quærit gl. C. de sacrosan. eccle. Calde. in cle. 1. col. 8. ver. nono quæro, de resti. in inte. & latè Fel. in c.1. col. 6. versi. dū solenniter Abbas de præscrip.

bñ hoc dcm̃, ex quo hẽs ꝙ eccl'ia pt petere reſtõnẽ ꝯ ſniam, [a] ẽt ſi fuit lata ea abſente cõtumaciter; ſic limita. c. 1. ꝭ. c. ti. li.
15 6. † Scd̃ò no. ex gl. ꝙ eccl'ia reſtituiẽ ẽt in lucro, ſicut minor; vt ſi ex ꝯt̃u vel quaſi ꝯt̃u ꝑdidit lucrũ. Ex h. d. hic Io. An. poſt Do. antiquos, ꝙ ſi eccl'ia ñ fuit vſa reſcripto neglıgẽter. ꝭ. annũ, pt petere reſtõnẽ in integrũ: ſecus ſi vti poſtpoſuit dolosè: quia ẽm Doct. ẽt eccleſia non reſtituiẽ ꝯ dolũ, vel delict̃ũ, [b] ſicut dicimus in minore, vt in iuribus ꝑalle. qđ intelligit Hoſt. qñ tota eccleſia fuir in dolo, arg. in l. iubemus nullã, C. de ſacroſ. eccl. ſecus ſi ſolus ꝑlatus fuit in dolo ꝑ re. delict̃ũ, de re. iur. li. 6. & 16. q. 6. c. ſi epm̃. Et no. bñ hoc dcm̃. nã in iudicijs delict̃ũ ꝑlati nocet eccleſię, vt no. gl. in d. reg. delict̃ũ: tñ dẽt reſtitui,
16 vt not. voluit hic Hoſt. qđ no. † Extra gl. quęriẽ pro declaratione tex. & materię, nũquid eccl'ia indifferẽter dẽat audiri ꝑ reſtõnẽ in integrũ aduerſus probationẽ omiſſam? Inn. hic in effect̃u vr̃ diſtinguere, ꝙ aut vult ꝓbare id, ſuper quo nullas ꝓbatiões induxerat; & dẽt audiri, vt hic. nã Eꝑs iſte nullã ꝓbarionẽ fecerat ſuper vacatione eccleſiæ; & idem dic qñ induxerat ꝓbationẽ: ſed nõ timeẽ aliqua ſubornatio in teſtibus, ſeu ꝓbationibus ꝓducẽdis, ar. ſ. c. proxi. & ꝭ. eo. c. corã. aut eccl'ia petit reſtõnẽ, vt poſſit ꝓbare ſuꝑ articulis antiquis, in quibus fcã fuit publicatio atteſtationũ; & tunc non dẽt audiri: quia timeẽ de ſubornatione teſtiũ, ar. in c. fraternitatis, de teſti. & c. cõſtitutus, eo. ti. & in cle. 2. e. ti. nõ. n. dẽt hoc caſu reſtitui: qa eſt ꝯ eccleſiã ꝓſumptio doli, niſi diligenti inquiſitione ꝑ iudicẽ ꝓmiſſa appareat, ꝙ eccleſia omiſit probationẽ ſui facilitate; ita, ꝙ excludaẽ ꝓſumptio ſubornationis, & no. ſin. hoc vltimũ, vt ꝑ reſtõnẽ in integrũ poſſit fieri ꝓductio teſtiũ publicatis atteſtationibus, qñ per cauſę cognitionẽ excludiẽ ꝓſumptio ſubornationis. Et idẽ dicendũ in minore, ꝑ hũc tex. ẽm vnũ intelł̃m in l. minor. 25. annis. ff. de minori. Sed ꝯ hanc concluſionẽ Inn. oppo. Reſtõ in integrũ nõ daẽ ꝯ dolũ ꝓſumptũ de futuro, vt in l. auxiliũ. 1. rñſo, ff. de mino. ſed timor ſubornationis nil aliud eſt, quam ꝓſumptio doli futuri; ergo non dẽt eccleſia, vel minor ꝯ iſtã ꝓſumptionẽ reſtitui. Sol. dic ꝙ ꝯriũ ꝓcedit, qñ minor vł eccleſia ex tali ꝓſumptione non ſentiret dãnũ de pñti; vt ſi vult reſtitui aduerſus accuſationẽ adulterij: ſecus aũt vbi ſentiret damnũ de pñti reſtõne nõ conceſſa. tunc. n. ne ꝑꝑ præſumptionẽ doli futuri eccleſia ſentiat dãnũ de pñti, ſit reſtõ. Et hoc plenius ꝓſequiẽ Bar. in l. 1. §. nuntiatio, ff. de no. ope. nũ. vbi recitat, & ſequiẽ iſtã opi. Inn. & ibi ẽt ꝓſequiẽ, nũquid cõceſſa reſtõne minori vel eccleſię ſit licitum alteri parti intra dilationẽ cõceſſam eccleſię ꝓducere teſtes? & dic vt ibi no. per eũ; & vide ẽt Spe. in ti. de dila. §. vidẽdũ, ver. in ſumma. Itẽ limita ꝓdicta ẽm aliud dcm̃. Spe. in ti. d i int. reſt. §. 2. in 2. ꝑte, ver. ſed pone. vbi

a Contra ſententiam. Adde Rom. conſi. 369.
b Vel delict̃ũ. Adde Lap. alleg. 54.

dicit ꝙ eccl'ia nõ reſtituiẽ aduerſus perẽptoriũ ꝓfixũ ad opponendũ cria ꝯ litigãtẽ ſuꝑ bñficio: quia ex omiſſione illi' ꝓbationis eccleſia nõ cõſequiẽ aliqđ damnũ pecuniarium. Itẽ quia in executionibus pœnarũ nõ hẽt locũ reſtõ, vt in d. l. auxiliũ: ſed litigans puniret, ſi ꝓbarenẽ crimina ꝯ eũ: qa excluderet à iure ſuo, vt in c. accedens. ꝭ. de accu. Not. ergo vnã reg. ex ꝓdictis, ꝙ vbi eccleſia vel minor nõ cõſequiẽ dãnũ pecuniariũ, ſeu nõ perdit lucrũ, nõ dẽt reſtitui aduerſus
17 iſtas ꝓſcriptiones iudiciales. † Vlri. hic qnęriẽ, quia tex. loquiẽ hic, qñ vtraq; eccleſia fungiẽ iure minoris: ſed pone ꝙ eccleſia litiget cũ priuato, nũquid ſi reſtituaẽ eccleſia aduerſus lęſionẽ, dẽat reſtitui ẽt priuatus? Inn. hic dicit ꝙ nõ, & ponit exẽplũ, qñ vtraq; pars fuit cõfeſſa aliquid in iudicio. licet. n. eccleſia reſtituaẽ aduerſus confeſſionẽ ſuã: tñ nõ reſtituiẽ priuatus aduerſus confeſſionẽ ſuã: quia eccleſia audiẽ iure ſingulari; ad hoc. l. cũ minor, ff. de mino. vbi bonus tex. qđ limitat Inn. niſi quatenus peteret priuatus reſtõnẽ circa cohærentia cõfeſſioni eccl'iæ? ꝓ hoc põt allegari. l. ẽt §. 1. ff. de mino. vbi ꝓbaẽ, ꝙ ſi minor petit reſtõnẽ aduerſus vnũ articulũ, reſtituiẽ ꝑ ꝯñam priuata perſona, q̃ ſecũ litigabat: ſecus dicit Inn. in his quæ ſũt ex̃ iudiciũ: quia tunc ſi eccleſia reſtituiẽ, dẽt reſtitui ẽt priuatus, qui ſecũ ꝯxit, vt in c. 1. & in c. ſi. eo. ti. & in l. qđ ſi minor. §. ſi. ff. de mino. Sed ego nõ facerẽ drĩã inter iudicialia & ex̃iudicialia: ſed ſolũ puto attendendũ, vtrũ eccleſia petat reſtõnẽ ſuꝑ facto cõnexo & cõiuncto cũ fcõ priuati, an ſuper fcõ diuerſo; & primo caſu reſtituiẽ per quandã ꝯñam ẽt priuatus; ſic loquiẽ. c. 1. ſ. eo. & l. qđ ſi minor. ſcd̃o caſu nõ reſtituiẽ priuatus, vt d. l. cũ minor. vbi patet, ꝙ ſi minor petit reſtõnem ꝯ vnũ articulum ſniæ, nõ audiẽ priuatus petẽs ſniam reſcindi in totũ; & idẽ dic eadẽ rõne in ex̃iudicialibus. pone exẽplũ, ꝙ eccleſia vendidit priuato fundũ: priuatus aũt ſeparatim vendidit eccleſiæ caſtrũ. licet eccleſia petat reſtõnẽ aduerſus vẽditionem fundi, nõ per hoc audiret priuatus petens reſtõnẽ aduerſus venditionẽ caſtri; niſi caſtrũ fuiſſet venditũ occaſione vẽditiõis factæ de fundo, ar. in d. l. ẽt. nã in iudicio quaſi ꝯhim', vt in l. 3. §. Idẽ ſcribit, ff. de pecu. Vnũ tñ notabis bñ ex dictis. Inn. hic dicit. n. ꝙ eccleſia audiẽ ꝑ reſtõnem ꝯ confeſſionem ſuã, qñ fuit cõfeſſa tꝑe, quo nõ tenebaẽ ad rñdendũ: qa tũ nõ fuit cõfeſſa iure cõi, niſi vellet reſtitui, vt ꝓbaret falſũ eſſe, qđ fuit cõfeſſa: aĺs aũt, ex quo fuit cõfeſſa tꝑe debito, nõ dẽt reſtitui: qa nõ agit, nec apparet de læſione, ad hoc. l. nã & poſtea. §. ſi minor, ff. de iureiu. Ex hoc. n. dicto hẽs, ꝙ eccl'ia nõ audiẽ petens reſtõnẽ ꝯ confeſſionẽ. niſi doceat de errore: & ſi diceres, idem eſt in priuato ſine reſtõne, vt in c. ſi. de confeſ. Rñdeẽ, ꝙ priuatus nõ audiẽ niſi durante negotio, vt ibi: eccl'ia verò audiẽ etiã poſt ſniam, & hoc dcm̃ vr̃ ꝯ gl. in c. 1. de inte. re. li. 6. q̃ ſentit, ꝙ eccl'ia petit reſtõnẽ ꝯ cõfeſſionem ſuã, licet nõ doceat de errore ſuo; & in hoc eccl'ia differt à priuato. ſđ Spe. e. ti. §. 2. ver. ſed nũqd, ſentit primũ. Et hoc dcm̃ vr̃ veri' licet dcm̃ illi' gl. videaẽ ꝯuenire illi lrẽ, q̃ loqẽ indiſtinctè. Sed cũ ñ poſſit apꝑere đ læſione, niſi doceaẽ illđ eẽ falſũ; ñ apꝑet, ex quo capite eccl'a ñ ſit audiẽda

SVMMARIVM.

1 *Cauſa matrimonialis an poſſit delegari alteri, quam epiſcopo? & nu. 2.*
3 *Appellatio ſi tollitur aliquo caſu, non tollitur ſupplicatio, & nu. 9.*
4 *Contumax probat per iuramentũ legitimã cãm contumaciæ, & nu. 8. & 14.*
5 *Reſtitutio in integrũ conceditur maioribus legitimã cãm probantibus, & nu. 7.*
6 *Supplicatio quid ſit.*
10 *Princeps poteſt reſcribere contra ſententiam, & nu. 11.*
11 *Reſtitutio in integrum an poſſit concedi per iudicẽ contra propriam ſententiã.*
12 *Supplicatio aduerſus ſententiam intra quantum tempus fieri debeat.*
13 *Sententia in cauſa matrimoniali tranſit in rem iudicatam quo ad inſtantiã? videlicet quia non poteſt amplius ſuper dicta cauſa procedi ex primis actis.*
14 *Impedimentum an probetur per ſimplex iuramentum?*

CAP. IIII.

EX *literis.* Contra ſententiam latam in cauſa matrimoniali reſtituitur ex iuſta cauſa, etiam maior beneficio ſupplicationis. Vel ſumma latius ſic. Reſtitutio ex iuſta cauſa

ta cā ēt maiori est cōcedēda, dūmō iusta cā petēdi ꝓbeť: si aūt nō ꝓbaē plene, sed semiplenē, cōcedit restō in cā fauorabili dūtaxat, h.d. Diuidiť. Nā prima pars ponit mulieris supplicationē, & iudicis relationē. Scd'a dat iudicē, ibi: *licet aūt.* Casus līal. Inter I. uirū & L. mulierē cā mrīmonii uertebať, q cōmissa fuit duob' Archipresbyte. q cū inter ipsos sniam diuortii ꝓtulissent, mulier ad sedē ap'licā appellauit. appōnis cā cōmissa fuit Abbati de Caluen. & Archipresbytero Paduano. qa mulier ad terminū peremptoriū nō accesserat, Abbas, cui alter cōmiserat uices suas, sniam a priorib' latā cōfirmauit post octo dies a tpe sui æ pr mulieris ad Abbatē accessit, & intellecto q sniam ꝓtulisset, iurauit q qdā ad eū & filiā ei' accesserat, & fraudulēter no ie ipsius Abbatis falsas līas p̄sentauit cōtinētes, ut qa iudex in termino, quē eis assignauerat, nō poterat interesse; post octo dies a termino illo ipsius se cōspectui p̄sentaret, & postmodū appellauit, & etiā 7 supplicauit: qd' totū Abbas d. Papæ significauit. Sup hoc scribit pp qbusdā iudicib' dicēs, licet de fraude taliter ꝑpetrata nō cōstet ad plenū, tñ in fauorē mrīmonii de benignitate canonica contra fraudē pdictā admisi supplicationē mulieris, & eā restitui ad audientiā fauore mrīmonii. vñ mādat, quatenus de cā prioris appōnis cognoscāt ordine iudiciario, cōfirmātes, aut ēt infirmātes, sicut iustū fuerit, sniam a primis

1 iudicib' latā. B. †Not. ibi: *Archipresbyteri*, q cā mrīmonialis pōt delegari ēt nō epo: dñt tñ do. in c. cām mrīmonii, de of. del. q de cōsuetudine curiæ hæc cā delegať epis dūtaxat, & ꝓ hoc facit: qa de iure cōi null' plātus citra epm pōt cogno-

a scere de cā mrīmoniali. hæc. n. cognitio est dignitas epalis,[a] ut est tex. in c. accedētib', de exces. plā. & in c. 1. de cōlan. &

2 affi. cū ibi no. †Scd'o no. ibi: *cui alter cōiudex, &c.* q delegat' principis ēt su p cā matrimoniali pōt alteri uices suas subdelegare, & tene mēti adhoc istū tex. Ex quo infero, q ista cā mrīmonialis est delegabilis p epm. nā si delegatus hoc pōt, fortius eps, q cognoscit iure ordinario, arg. in l. unica, C. q 8 p sua iurisdi. No. 3. q cā appōnis pōt de iure canonico delegari p inferiorē a principe. de iure ciuili dubitaē, de quo dic. ut legiť & no. in c. sup qōnū, ubi gl. in uer. alii delegare, §. de of. del. †Quarto no. q dubitās de remedio sibi cōpe-

3 tēti, pōt intētare ad cautelā binū remediū. vñ ista mulier appellauit, & supplicauit: qa dubitabat, utrū posset appellare pp cōtumaciā suā. ubi. n. pōt appellari, ñ dēt supplicari: qa, ubi cōpetit remediū ordinariū, cessat extraordinariū, ut in l. in causę, ff. de min. Et ꝓ primo dicto uide bo. tex. in c. cōstitut' ĵ. eo. & in l. 1. ff. quo leg. no. & tene mēti, q ↄ̄ sniam in c feriorē pōt supplicari, qñ ex aliqua cā excludiť appello. Not.

4 ibi: *per huiusmodi iuramentum*, & tene mēti, † q iurm est semp sufficiēs ꝓbatio ad excusandā cōtumaciā, seu ad ꝓbandum impedimētū ad cōtumaciā excusandā, & nescio alibi ita bo

5 nū tex. qd limita, ut ĵ dicā. †Itē no. q nō solū minor, uel ecclesia audiť iure spāli p beneficiū restōnis, sed ēt maior, dūmodo habeat iustā cām petēdi restōnē illā, & iusta cā sub- d est, si fuit p aliū circumuentus, ecc'lia uero audiť, ēt si nō habeat iustā cām petēdi illā restōnem, puta qa fuit in negligētia, ut in c. auditis, & c. cū uenissent, §. eo. & in hoc differunt istæ restōnes, q indulgenť maiori, & minori: qa respectu minoris, uel ecc'liæ sufficit enormis læsio: sed respectu maioris requiriť, q subsit iusta cā, & q illa ēt ꝓbeť, ut hic, & lī. ex q. cau. ma. quasi p totū. No. ibi. *ordine iudiciario*, q i cā mrīmoniali dēt seruari ordo iudiciari', & hodie dic ut hř in cle. di

6 spēdiosam, de iudi. Ult. no. & tene mēti, † q in cā supplicat. onis ꝓcediť ad cōfirmādū uel infirmādū sniam, sicut in cā appōnis, ut apte colligiť hic ex fi. līæ. nā restituiť p supplicationē, ac si appellasset. æqpollet. n. in hoc supplicatio appellationi. Et instat hic Inn. in diffiniēdo seu describēdo sup-

b plicationē. dicit. n. q supplicatio[b] late sumpta, idē est q prec' seu porrectio. vñ in curia in qualibet supplicatione dř, supplicat S. uestræ &c. nā capit ibi supplicatio latissime, p qualibet precū porrectione: sed strictē sumpta, put sumiť in ꝓposito

nřo, dicit q supplicatio est qdā benignitas superioris, p q retractat oīa, q credit malē acta, & æqpollet appōni. Hæc nō ē ꝓpriē diffinitio, sed poti' qdā descriptio, q nō euacuat prorsus nam diffiniti, nec ē cōuertibilis cū suo diffinito, sicut dēt esse qlibet diffinitio bona, ut i l. 1. ff. de do. & no. gl. sup rub. de sū. tri. & gl. iur. ciui. inst. de ob. in prin. iō sumēdo strictē supplicationē, put sumiť hic, & in aut. q supplicatio, C. de prec. impe. off. diffinire, sic. q supplicatio ē qdā pcū porrectio scā principi, p q ex quadā benignitate superior restituit supplicātē aduersus sniam, ↄ̄ q ñ ꝑpetit remediū ordinariū. hæc diffinitio ꝓbaē hic, & meli' i l. unica, C. de sen. pf. pt. †In gl. 3. ibi: *iure cōi audiret*, ñ intelligas gl. q fuisset audita: qa snia esset nulla: qm p̄supposito, q uere interuenisset ista fraus, snia tñ mero iure teneret, ex quo iudex ignorabat istā fraudē: debuisset subueniri mulieri iuř cōi p bñficiū. restōnis in itegrū, ut i c. cū Bertold', de re ind. ubi ꝓbaē, legiť & no. i c. qrelā, de ꝓcu. ubi dixi no. Bar. i l. qsitū, ff. de re iu. sed qa mulier ñ ꝓbauit plene fraudē allegatā de iure cōi, nō debebat audiri: sed fauore mrīmōii pp indulsit bñficiū restōnis. An āt idē sit dicēdū in qualibet cā fauorabili? Do. instāt: sed satis pt teneri q sic, dūmodo iusta cā aliqua ꝓbetur, ut hic, & in hoc reputo istū tex. ualde no. & adducētē in arg. q in cā fauorabili cōcedēda est restō i integrū maiori allega ta iusta cā, †licet plene ñ ꝓbeť, sed semiplene, puta p infm, uel unū testem. Et hoc no. fin. qa nō credo, q alibi ita bñ ꝓbetur: iste tn tex. loqť in principe: sed idē credo in inferiore in casu, in quo pōt restituere, ar. in c. in causis, de re iud. & hoc puto ꝓcedere de iure canonico, ñ aūt de iuř ciuili, p tex. ibi: *de benignitate canonica.* nā miti' ꝓcediť de iure canonico q̄ ciuili, ut i c. 1. de do. & cōtu. †In gl. 1. in uersi. *supplicauit.* b hęc gl. principař facit duo. primo qrit, [c] an remota appōne possit ↄ̄ sniam supplicari? & rñdet, q quantūcūq; sit appō remota, nihilomin' supplicari pt, & no. hic prin. gl. fin. nā infero ex eo, q siue i instro, siue i rescripto, siue in aliqua iuris pte sit remota appello, pōt nihilomin' aduersus sniam supplicari.[d] nā ista sunt duo remedia separata, quorū unū ē ordinariū, aliud extraordinariū, & ad remotionē unius ñ seqť remotio alteri': qa ex separatis nō fit c

10 illatio, ut i c. 2. de trāf. epi. † Dicit tñ hic In. q soli' principis ē admittere supplicationē ↄ̄ sniā, cū p supplicationē retracteť snia, & p̄iudiceť iuri alteri', qd' inferior a principe facere nō pōt, ut i l. 2. & 3. C. sen. rescin. nō pos. & in l. moris, ff. de pœ. & in c. iu līs, & qd' ibi. no. de of. del. & nō. hoc dem: qa quotidie allegaē, & cōfirmat Io.

11 An. in c. Romana, de appel. li. 6. † Sed ↄ̄tra dem Inn. ego opp. de c. cū Bertold', de re iu. & in l. in causæ, §. si. ff. de min. & pro. ff. de mino. ubi prob. q nō solū princeps, d imo magistratus inferior potest rescinde re sententiam propriam per beneficium

a Est dignitatis episcopalis. Adde Ro. con. 289. ZACHARIAS. Adde q imo ex consuetudine potest etiā Archidiaconus de mrīmonio & cā, que sup mrīmonio uertit cognoscer, ita uoluit no. In c. literas, in prin. in gl. in uer. mrimonia lis. §. de rest. spo. ANT. FRAN. Archidiaconus absque dubio non pōt de iure cōi cognoscere de cā matrimoniali, ut i c. literas hic alle. q nimo Archidiaconus iurisdictionē, quā habet, potius habet ex cōsuetudine, q de iure, & de cōsuetudine pt habere etiā plenariā iurisdictionē, ut per gl. in c. pleaids a 5. dist. & bē in c. fi. de off. or. & uide glos. in c. dudum, el grāde, in uer. suspendat, de ele. & uide q habetur in c. si in plebibus 63. dist. & uide p Arch. in ca. Romana, de sent. ex cō. li. 6. & gñaŕ an inferior ab epo possit cognoscere & qñ de cā mrīmoniali, uide q plenē tractant in c. cām matrimonii, de of si. deleg. ZACHARIAS.

b Supplicatio. Adde qd sit supplicatio, & qd a pcib' differat, & a petitione, & qd ab appellatione, Arc. in c. anteriorū 2. q. 6. Iac. But. in aut. quæ supplicatio, & ibi Ias. & Mod. in 6. col. C. de preci. Impera. offe. SEB. SAPIA.

c Primo qrit. Ad de q ēt sublata actione pōt nihilominus supplicari principi, ut no. tradit Inn. in c. quæ in ecclesiarū, ubi Abb. & Felin. latē col. 21. uersic. unū tñ non est omittē dū, de cōst. & Ale. in l. iurisgētiū §. si cū nulla, co. h. ut. i Ias. col. 32. ff. de pa ctis.

d Supplicari. Adde qd uoluit Ro. consi. 321.

ZACHARIAS.
Adde Bal. in l.
6.& ibi Pa.de Ca.
C. de edi. diui A-
driai.tol. Lud.Ro.
in ru. de ar.§.ſciē
dū eſt tñ ꝙ licet,
Mod. in aut. quæ
ſupplicatio, ubi ē
diffuſė uentilata
hæc quæſtio, quia
Bar.& pleriq; alij
doc.ibi alle. tenēt
cōtrariū,C.de pre
ci.impe.offe.
a Mrimoniali. Ad
de Pau.de Ca.con
ſi.272.
SEB. SAPIA.
b Bonū dictum.
Hoc probant per
multa do. Ale. &
Mod.in l.in ꝓuin
ciali,in princ.ff.ď
ope.noui nun.
c Impedimentū.
Adde Ol.conſi. 3.
Alex. cōſi.44.2.li.

reſtōnis in integrū.Sol.dico ꝙ ſupplica-
tio & reſtō ſtrictė ſumptæ differūt. licet
.n.largo mō reſtō poſſit dici ſupplicatio:
qa ꝑ ſupplicatione idulgeť,cū nulla actio
cōpetat ad iſtā obtinēdā,ut in c.2. de of.
iud.& ī l.ꝙ ſi minor,ī fi.ff.de min.tñ ſup-
plicatio ꝓprie ſumpta,eſt cū ad ꝑces alte
ri⁹ retractať ſnīa, ꝯ q̄ ñ cōpetit aliqď re-
mediū reſciſſoriū:ſed priceps ex benigni
tate ſua dūtaxat mādat iterū cām ꝛtracta
ri.Exēplū,qñ ſupplicaī ꝯ ſnīam principis
ut in aut.q̄ ſupplicatio,ꝑall. reſtō uero in
integrū cōcediť qñq; minori, ſeu ecclīæ,
qñq; maiori,& ſi cōcediť minori, ſeu ec-
clīæ,tūc ꝓ cā ſufficit ſola læſio. vñ depē-
det magis ab offō iudicis, q̄ ab inſtantia
petētis.illa uero q̄ cōcediť maiori, depē-
det magis a iu.cōi & ab inſtātia ꝑtis,q̄ ab
offō iudicis[,]vñ reqriť ultra læſionē, ꝙ
ſubſit iuſta cā petēdi reſtōnē,ff.ex q.cau.
ma.l.1.vñ iſte tex.poti⁹ ꝑt adaptari ad re
ſtōnē ſtrictė ſumptā, q̄ cōcediť maiori ex
cā,q̄ ad ſupplicationē: qa licet ſupplica-
tio poſſit fieri, qñ ſubeſt cā petēdi retra-
ctationē ſnīæ,ut ꝓbať hic:tñ ſumēdo ſup
plicationē ſtrictė,ꝓut ſumit Inn.illa cō-
cediť ēt cā nō extrinſeca ſubſiſtēte, ut qa
ſupplicať,ut reſcindať ſnīa principis, uel
cā bis iudiceť. iſtā aūt ſupplicationē ad-
mittit ſol⁹ princeps: qa ſoli⁹ principis eſt
tollere ius alterius,uel diſpoſitionē legis
ſine cā extrinſeca apparēte.ſed qa reſtō ī
ſpē ſua ſumpta ſꝑ fit cū cā,ſiue cōcedatur
maiori,ſiue minori:qa in minore ſaltem
ſubeſt cā miſeratiōis ætatis,iō illa ꝑmit-
tiť iudici inferiori a principe:ſec⁹ ī ſuppli
catiōe rōne ꝑdicta. Et ita intellige dictū
Inn.ſ.in ſupplicatiōe ſtrictė ſumpta, q̄ cō
cediť ex ſola benignitate principis. Et ex
his potes decidere qōnē quotidianā.Nū-
qd a ſnīa uicarii epī poſſit ſupplicari ad
ipm epm?Inn.& Pe.de Sā. dñt ꝙ ſic ī d. c.
Romana.Arc.& Ho.ibi ꝯ Io.An.ibi dicit
& bñ,ꝙ ſi ſumiť ſupplicatio ſtrictė,fruſtra
q̄rim⁹ an poſſit ſupplicari ad epm, cū ſol⁹
princeps poſſit ipsā admittere.aut q̄riť ď
ſupplicatiōe large ſumpta,ꝓut cōprehē-
dit bñficiū reſtōnis in integrū, qď ꝯcediť
minori, uel maiori ex cā, & tunc ꝓcedat
opi.Inn.ut poſſit ēt eps adiri, & nimirū.
Nā quēadmodū ipſe uicari⁹ epī poſſet re-
ſtituere in integrū,ita & forti⁹ poſſet eps
adiri,ut reſtituat ꝯ ſnīam ſui uicarii.Et ex
hoc dicto no.ꝙ ēt uicari⁹ epī ꝑt ex cā cō-
cedeť reſtōnē ī integrū ēt ꝯ ꝓpriā ſnīam,
qď intellige ex cā mō ꝑdicto,& hoc nota
12 bis.†Et in fi.gl.hęc gl.vř uelle facere drīā,
utrū ſupplicatio porrigaī ſupiori, uel iu-
dici inferiori.& hoc fortė ſent.t qa l uni-
ca,C.de ſen.ꝑfe.ꝑto.admittit indiſtinctė
ſupplicationē ī. biēniū:ſed aut.q̄ ſupplica
tio,vř admittere ī. decē dies tm̄, & iō ꝓ
cōcordia gl.hic diſtinguit, ut patet in eā.
Legiſtæ dāt ibi aľs ſołones:ſed mihi plus
placet opi.Ho.hic,q̄ cōiťer ſequūť do.ut
dicam⁹ ꝙ quo ad facultatē admittēdi ſup
plicationē,ſeu ſupplicādi,ñ eſt uis an fiat
intra biennium,an fiat ī. decē dies: qa ſꝑ ī.

biēniū ꝑt ſupplicari,& ita loqť d.l.unica. Sed quo ad facul-
tatē exigēdi cautionē ab eo,q uicit,& cōſeqť executionem
ſnīæ fit diſtinctio an ſuppliceť ī.x. dies, & tūc ꝑſtať illa cau-
tio:aut poſt decē dies,& mandať ſnīa executioni ſine onere
ſatiſdādi,& hoc c.ſu ꝓpriė loquiť illa aut.q̄ ſupplicatio. In
gl.in uer.ad plenū, ibi:*hoc ideo*.hęc gl.uſq; ad finē ꝓcedit in-
tricatė.Et ut clarā habeas intētionē gl.op.cōtra tex.ex quo
.n.mulier iſta appellauit,& ēt ſupplicauit, dēt Papa potius
admittere applōnē,q̄ eſt remediū ordinariū, q̄ ſupplicatio
nē,cū ſit extraordinariū. Sol.gl.iſta ſentit maximė in fi.unū
intelłm ſatis bonū ad iſtū tex. ꝙ cū mulier fuiſſet citata, &
nō cōparuiſſet,erat uere cōtumax:ſed cōtumax appellare nō
pōt,ut 2.q.6.c.ſunt quorū,& l.2.C.quo app. nō reci. qď in-
tellige,ut plene no.gl.in cle.unica de do. & contu. Nec obſt.
fraus allegata ꝑ mulierē:qa illā plene nō ꝓbauit,iō fuit op⁹
in fauorē mrimonii admittere ꝑ uiā ſupplicationis,& hunc
intelłm tenet hic Inn.Alii ponūt aliā lec.ſ.ꝙ iſta mulier nō
erat ī.decēdiū a tꝑe ſnīæ.Alii, ꝙ hic erat remota applō in
reſcripto: ſed tu tene primū intelłm,q eſt ſatis bonus & no
tabilis.Sed cōtra hunc intelłm oppo.ſic.ſnīa lata in cā mri-
moniali nō trāſit in rē iudicatā,ut in c.lator,& c.cōſangui-
nei,de re iudi.ergo non erat opus hic ſupplicare, cū de iure
cōi mulier potuiſſet audiri.Sol.gl.ſequēs intrat hunc arti-
13 culū,& nihil boni dicit.†Sed Hoſt.ſol.no.& tenebis ſꝑ mē-
ti ſołonē ſuā.dicit.n.ꝙ ſnīa nō trāſit in rē iudicatā in cauſa
a mrimoniali[a] quo ad ueritatē,;& ita loquunť contraria: ſed
quo ad inſtātiā ſic,ut hic.vñ mulier iſta petebat reſtitui quo
ad inſtātiā,& nō quo ad cognitionem cauſæ tm̄.Et ut intel-
ligas,debes ſcire,ꝙ ꝑ ſnīam extinguunť oīa acta litis, ut li-
tis cōteſtatio,citatio,libelli oblatio,& ſilia. vñ ſi qs nō ap-
pellat in cā mrimoniali,& uult de nouo audiri ad ꝓbandū,
ꝙ eccłia fuit decepta, debēt oīa acta iudicii recenſeri.i.de
nouo reformari.ſed ꝑ reſtōnē iſtā,qa reponit in ſtatum, in
quo erat tꝑe latæ ſnīæ,nō erat opus acta de nouo conficere:
ſed audieť ſuꝑ prima inſtātia. Et ex his collige unum bonū
b dictū,[b]ꝙ ubi pinguius ſuccurriī ꝑ remediū extraordinariū, pōt
qs intētare remediū illud,licet cōpetat ordinariū, ut ꝓbať
hic,iūcto c.tenor, ꝑalle.& no.in c.ex parte,ꝯ.de reſcri.Itē ꝑ
hūc tex.& ꝑdicta hēs notabilē ꝓuiſionē ultra id,qď legi &
no.in d.c.tenor,ut in iſtis ſentētiis, q̄ nō trāſeūt in rē iudi-
catā,habeat pars duplex remediū,uidelicet primū de iu.cōi,
inchoādo ſuā cām de nouo,& ꝓbando iniuſtitiā ſnīæ, ut in
d.c.tenor ſcm remediū. ut petat reſtōnē ꝯ ſnīam latam,& ſic
reſtituaī ad primā inſtātiā:ſed tūc oportet ꝙ aut ſit minor:
aut ꝙ petat reſtōnē ex iuſta cā, & iſtā iuſtā cām dēt ſaltē ꝑ
14 remediū iurī ꝓbare,ut hic.& hoc no.†Sed cōtra tex.opp.nā
iurm dēt ſufficere ad excuſandū cōtumaciā, ut not.gl.4.q.5.
in c.unico, facit c.extraordinaria,alle.in glo.& ſic debebat
mulier audiri ꝑ uiā applōnis.Sol.gl.iſta vř uelle, ꝙ rłr ſuffi
ciat iurm:ſed hoc nō ſufficit:ſed nō allegat cām,quare hic ñ
fecit ꝓbationē,cū poti⁹ debuiſſet ſufficere in cā fauorabili,
q̄ in aliis cauſis.Goſ.dicit ꝙ iſtud iurm fuit ſpōte oblatū per
partē,iō nō fecit fidē:ſecus ſi iudex detuliſſet ſibi iurm,& ſic
poſſet ſolui cōtrariū ſcm Hoſt.de c.extraordinaria. Ad ꝑdi-
ctā ſol.fac. dictū Fed.cōſ.109.ubi uoluit, ꝙ ꝑ iurm ꝓbetur
c impedimētū:[c]ſed certė iſte tex.urget in contrariū in eo,qď
dicit,ꝙ per huiuſmodi iuramentū nō cōſtat ad plenum &c.
unde non fundat ſe,quia iuramentum non fuerat oblatum:
ſed quia iuramentū plene nō probat,;& iō dic ꝙ iuramentū
nō ſꝑ ſufficit ad excuſandum contumaciam, ſeu ad proban-
dum impedimentum:ſed debet iudex arbitrari, qualis pro-
batio ſufficiat conſiderata qualitate ꝑſonæ; impedimenti,
& cauſæ. unde quandoq; erit contentus iuramento; qñque
exiget ſemiplenam ꝓbationē,quandoq; plenā. Nā ſi tracta-
reť de graui ꝑiudicio,uel allegareť impedimētū manifeſtū,
non debet credi ſoli iuramēto, & hāc theoricā ultimā po-
ſuerunt notāter Arc.Io.Mona.& Io.An.in c.1.de do. & cō-
tu.lib.6.unde quia hic ueniebat retractanda ſnīa, per quam
fuerat

fuerat ius acquisitũ parti, non dẽbat sufficere solũ iurm, & hoc casu intellige istũ tex. si ãt tractaret de modico piudicio, puta ut det aliqua dilatio breuis: & tunc poterit ꝓcedere id, quod dr̃ de iurõ; & ꝑ hoc habes ntm h⁹ c. satis declaratã.

15 † In gl. fi. ibi. *pro parte pöt confirmare, &c.* No. bene gl. & dicit Gos. ꝙ iudex appellationis qñq; pöt ẽt adiudicationes facere; all. l. cũ apud, ff. iud. sol. ubi bonus tex. sed ego allego tex. apertum in. c. cum causa, de re iud. in fi. & ibi plenè dixi qualiter se debeat habere iudex, ad quem.

SVMMARIVM:

1 *Libellus super restitutione in integrum debet continere læsionem enormem, non autem læsionem in genere.*
2 *Appellari non potest a sententia Papæ, sed bene potest quis contra eam restitui, & supplicari, & num. 17.*
3 *Restitui quis non potest contra sententiam superioris per inferiorem.*
4 *Libellus in restitutione in integrum quo modo formatur?*
5 *Appellari licet non possit a tribus sententiis conformibus, potest tamen principi supplicari, ut debeat iterum causa examinari.*
6 *Sententia lata sine causa cognitione est nulla.*
Causa cognitio non censetur adhibita in sententia, quando fuit lata à iudice non sufficienter non instructo.
7 *Sententia lata ex pluribus causis, uel expressis, uel subintellectis, sustentatur, licet una d. causarum reperiatur ut falsa.*
Præsertim, illa dictio inclusa.
8 *Registrum papæ dat fidem si priuilegium per papam concessum est falsum.*
9 *Præceptum etiam papæ factum extra iudicium, & sine causa cognitione non ligat, quando est factum super eã, quæ requirit sententiã & causa cognitionem.*
10 *Restitutio in integrum aduersus sententiam, intra quantum tempus potest peti ab illo, uel, qui sententiam tulit. unde infra c. prox. in 1. not.*
Tempus non currit ad aliquid agendum, quando probabilis timor trahet impedimentum.
11 *Sententia lata prætextu falsi instrumenti potest etiam post quadriennium retractari.*
Restitutio in integrum, ex quacunque causa petatur, debet infra quadriennium peti, & nu. 12.
12 *Officium iudicis rescindens clauditur quadriennio.*
13 *Tempus non currit, quando stat per iudicem, quominus actus expediatur, uel etiam facto aduersarij.*
Tempus petendæ restitutionis in integrum currit negligenti, non autem non ualenti agere.
14 *Peremptorium pöt mitti prima uice, maxime propter distantiam locorum, dummodo peremptorium habeat terminos competentes.*
15 *Restitutio in integrum, an requirat litis contestationem, & alium iuris ordinẽ.*
16 *Restitutio in integ. quando petitur, an requirantur plenè proba.*
18 *Remedium ordinarium non semper tollit remedium extraordinarium.*
19 *Actio rescissoria an possit simul intentari & cumulari cum officio rescindente.*
20 *Actio rescissoria quanto tempore duret; & intra quantũ tempus potest intẽtari.*

CAP. V.

TVm ex literis. Quo ad tit. iste tex. solum dicit duo. Primò ꝙ etiam ꝯ sniam Papæ restituit ecclesia. Secũdò, ꝙ cã restõnis in integrũ debet partibus præsentib. tractari. Et diuidit in tres partes. Primò ponit petitionem ecclesiæ Ilerdeñ. Scd̃o examinationẽ, deliberationẽ, & interlocutionẽ Papæ, ibi: *nos igitur.* Tertio citationem partis aduersæ cum cõminatione processus, ibi: *quocirca.* Casus literalis. In- a
ter ecclesiã Oseñ. ex una parte, & ecclesiã. Ilerden. ex alte- b
ra corã Eugenio papa sup qbusdã ecclesiis qõ uertebat. Ipse cognito de meritis causæ, prout sibi uisum fuit, tulit sniam ꝓ eccl̃ia Oseñ. ꝯ ecclesiã Ilerdeñ. sup ecclesiis illis. Demũ 3
mortuo Eugenio successit ei Anastasius. tpe Anastasii Cælestinus, dũ esset in minori offõ ꝯstitutus, legatus in Hispania, ex delegatione ipsius Anastasii cœpit cognoscere de illa ꝯtrouersia, sed nõ determinauit. tãdẽ mortuo Anastasio successit ei Alexãder, q eidẽ Cælestino legato denuo ĩ Hispania cãm cõmisit eãd̃ ꝯ. postmodũ mortuo Alex. successit ei Cęlestinus, q dictã ꝯtrouersiã ꝯmisit. G. scti Angeli diacono Cardinali sub eo tenore; ut inspectis priuilegiis ecclesiæ Ilerden. auditis ẽt allegationib⁹ partiũ nõ obstante snia Eugenii diffinitiuã ꝓferret sniam, & illã faceret obseruari. uerũtñ per legatũ illũ, aut alios, quibus cã sub eodẽ tenore cõmissa fuit, licet testes quidã ꝓducti fuerũt ex parte 4
Ilerdẽ. mãdatũ apostolicũ adimpletũ nõ fuit. postmodum tpe Innocẽtii magister. A. canonicus Ilerden. postulauit à dño Innocẽtio ꝑ offm suũ dictã sniam in meli⁹ reformari, & ꝯ cã restitui ecclesiã Ilerdẽ. dñs pp cũ fratribus deliberatione habita, qd̃ã dicebãt ꝙ Cęlestinus uidebat eã restituisse ex eo, ꝙ nõ obstante dicta snia cõmisit negotiũ illud. uñ eadẽ rõne petitionẽ eiusdẽ ecclesię admittere dẽbat, cũ snia Romanę sedis dẽat ĩ melius cõmutari, quoties ꝑ surreptionẽ aliqd̃ fcm̃ fuerit, & s̃m iura ciuilia principes ẽt ꝯ res bis iudicatas examinari restõnẽ in integrũ ꝑmiserũt. Papa cõsiderãs ex data sniæ in registro Eugenii reptæ, ꝙ primo mẽse sui apostolatus tulit sniam illã, q nõ uidebat plenè instruct⁹ de cã innitẽs illi rõni ꝑcipuè, ꝙ priuilegiũ Vrbani. 2. ex parte Oseñ. ecclesiæ ꝓductũ subiectũ fuerat falsitati, cui⁹ tenor in registro ipsius inuentus fuit incorruptus; oĩbus istis cõsideratis deliberatio dñi Papæ in hoc resedit, utraq; ꝑte ꝑsente ut cognoscat, utrũ restõ data sit, an dãda ꝯ ꝑdictã sniam. uñ mãdat Ep̃o & cap. Oseñ. ꝙ usq; ad festũ beati Lucæ l̃timẽ cõpareãt corã ipso, ostensuri si poterũt, ꝙ dcã snia nõ dẽat retractari; uel si reuocãda fuerit, appareãt sufficiẽter instructi ut in principali negotio ꝓcedat. quẽ terminũ statuit perẽptoriũ, ꝙ si iniũcta adimplere ꝯtẽpserint, ꝓcedet in cã nihilominus, q̃tũ de iure fuerit ꝓcedẽdũ. B. † Not. 1
ibi, *se læsam enormiter*, ꝙ petẽs restõnẽ[a], a
dẽt se fundare sup enormi lęsione; qa ꝑ modica læsione non dat restõ, ut dixi in c. 1. ꝯ. e. uñ nõ sufficit libellanti allegare simpl̃r se esse lęsum; qa posset uerificari libellus lęsiõe modica. uñ talis libellus ñ est admittẽdus; qa non sufficit aliquid allegare in gñe, qñ quælibet spẽs cõtẽta sub gñe nõ cõcludit intẽtione allegãtis seu libellãtis: ad qd̃ uide bonũ tex. iũcta gl. i. c. pia, d̃ excep. li. 6. ubi dr̃ ꝙ ñ sufficit ꝯ actorẽ allegare excõicationẽ i gñe, qa illud verbũ posset verificari ĩ excõicatiõe minori, q̇ ñ repellit ab agẽdo, ut ĩ c. à nobis, de excep. dic tñ, ꝙ si talis libellus gñaliter admiteretur & posteà ꝓbaret lęsio enormis; dẽret cõcedi restõ ad hoc. l. fi. & qd̃ ibi no. C. de an. exce. & qd̃ dixi ĩ c. fi. de li. obla. † No. 2. ꝙ licet à snia Papæ nõ 2
possit appellari,[b] ut in. c. cũcta ꝑ mũdũ. 9. q. 3. tñ pt ꝯ illã ꝑ istũ tex. peti in integrũ restõ rõne lęsiõis. uel ex cã iusta. an ãt debeat supplicari, an peti restõ, dicã ĩ. † Tertiò no. ꝙ legat⁹ ẽt Cardinalis nõ pöt cõcedere restõnẽ in inte. ẽt ecclesiæ ꝯ sniam Papæ. solus ergo pp dẽt adiri. uñ legatus hic cognouit ex delegatione Papę, licet cã eẽt intra limites suę legationis, rõ qa restõ ĩ integ. ꝯ sniam dẽt retractari corã supiore ipsi⁹ sniantis, ut i. l. t. C. ubi & apud quẽ. Itẽ iferior ñ pt rescidere sniã supioris, ut i cl. ne Ro. d̃ ele. Ex quo ifero. ꝙ uicari⁹ Ep̃i ñ pt ẽt ex cã restituere i integ. ꝯ sniam Ep̃i: sec⁹ i Ep̃o respectu sniæ sui uicarii, ut dixi, ꝯ. c. pxi. † Quartò not. practicã libellãdi, cũ petit restõ in itegrũ ꝯ sniam, ut colligit hic in uer. *magister A.*

SEB. SAPIA.

a Petens restõnẽ. Vide no. Bar. & alios in. l. Nã & posteà. §. si minor, ff. de iureiur. ubi ponit quid debeat probare ille, qui petit ĩ integrũ restõnẽ.

ZACHARIAS.

a A snia papę ñ possit appellari. Pro hoc tex. in c. cuncta & c. pricipali. 9. q. 3. & 2. q. 7. §. anteriorũ, & Car. in cle. 1. q. 10. de d̃ seq. poss. & fruc. pöt tñ ab illa supplica. sed nõ retardat executio ꝑstita satisdatiõe. no. doc. in auc. q̇ supplicatio, C. de ꝑc. ip. off Car. in cle. 2. §. notorium ꝑ illũ tex. de re iud. & Spe. i ti. de app. §. uidendũ restat, in prin. & ti. d̃ iur. om. iud. uer. hoc tñ scias, & in tit. de recus. §. recusati, uers. sed quid si causa.

b Appellari. Circa hoc quod hic dr̃ de supplicatione interposita à snia Papæ, uel principis, ꝙ illa pendente non retardatur executio, dicas ꝙ istud procedit ẽt qñ supplicat a snia ꝑfecti ꝑtorio, ut i aut. q̇ supplicatio hic all. & hr̃ i. l. 1 C. de sen. ꝑfe. ꝑto. & hr̃ per Spe. i ti. d̃ suplic. §. differt ãt & ꝑ gl. In. An. & doct. in. c. ex literis. de in inte. restit. & ꝑ Archi. in c. nõ ita. 2. q 6. & q̇ dria sit iter appellationẽ & supplicationẽ, uid omnino gl. no. in d. c. ex literis, in glo. 4. & alde ꝙ ibi habet locũ appellatio, nõ hic locũ supplicatio, ut in. l. 2. C. ut li. pẽden. & i d. l. 1. de sen. ꝑfe. prato. & ibi etiã traditur, qñ liceat uel nõ liceat supplicare à snia Papæ, uel Imperatoris. de quo et hr̃ i aut. de litigio. in §. fin. uoi per glo. & per Specu. in d. tit. de. supplica.

& videbat̃ iſte petiiſſe duo, ſ. ſniam ĩ me-
li⁹ reformari.i.ſnia retractata aliã eũ foꝛa
meliori ferri.i.magis iuſtitiæ ꝯſonã.Item
petiit eccleſiã Ilerdẽ.reſtitui,ſupple ad au
diẽtiã cãę:& ſic vr̃ innuere iſta lr̃a,ꝙ poſ-
ſet qs ĩ hoc iudicio itẽtare duo remedia,
ſ.offm̃ iudicis reſpũ reſtõnis, & primã a-
ctionẽ,inquãtũ petebat aliã ſniam ferri,
& ſic vr̃ ꝙ offm̃ reſcindẽs & actio reſciſſo
ria pñt ſil' ĩ eodẽ iudicio accumulari. Cõ
trariũ tñ innuit iſte tex.ĩ fi.ĩ ver. *quocirca*.
& qd iuris ſit.j̃.dicã.Quintò no.ibi:*cũ fra
tribus noſtris & alijs*,ꝙ Papa ſumit qñq; cõ
ſiliũ ñ ſolũ à Cardalib⁹,ſed ẽt ab aliis: pu
ta viris ſciẽtificis.Vñ Papa dr̃ hr̃e oĩa iu-
ra ĩ ſcrinio pectoris pp valẽtes viros,q de
bẽt ſibi aſſiſtere,vt no.in c.i.đ cõſti.li.6.
& 22.di.c.ꝓtereà.Sextò no.ꝙ Papa ex tẽ-
poris neceſſitate fert qñq; ſniam ñ oĩno
iuri cõſonã:qñq; verò ex ſurreptiõe ꝑtiũ:
dẽt tñ ꝓceſſu tp̃is talis ſnia reformari.
Et idẽ dic ĩ priuilegiis,diſpẽſationib⁹,&
aliis diſpõnib⁹ Papę,vt ſi neceſſitate tp̃is
aliqd fecit poſſit & dẽat ceſſante neceſſita
te illud retractare,facit.c.nõ dẽt.de ꝯſan.
& affi.& 63.di.ĩ c.qa ſancta.§.verũ.Septi-
mo no.ꝙ ẽt ꝯ ſniam, & ſniã bis cõfirmãtã
ꝑt princeps cõcedere reſtõnẽ in integrũ.
5 Ex quo infero,†ꝙ licet tacitè ñ poſſit ap-
a pellari,[a] vt ĩ c.ſua,de ap.ꝑt tñ principi ſup
plicari,vt ꝑ viã ſupplicatiõis dẽat exami-
nari tertiò iſta cã,& põt princeps hãc ſup
plicationẽ ex ſola benignitate admittere
qa ex ſolo rigore iuris ꝓceſſit,vt tertiò ñ
liceret app lare,ergo priceps,q ẽ ſ.ius,ꝑt ꝯ
illud ius diſpẽſare,ſupplicationẽ admittẽ
do,argu.ĩ c.ꝓpoſuit,đ cõceſ.ꝑbẽ. & vide
notabile dictũ Inno.ĩ c.cũ ad monaſteriũ
đ ſtat.reg.vbi dixit,ꝙ ex ſola volũtate ꝑt
diſpẽſare princeps ꝯ ius poſitiuũ,đ quo tu
6 v.de qđ dixi ĩ c.de multa.đ ꝑbẽ.†Octauò
no.ibi:*videbatur meliꝰ*,tex.no.& menti
tenendũ,ꝙ orit̃ ꝑſũptio iniuſtitiæ ꝯ ſniam
b lata à iudice ilico[b] in principio ſui officii,
vr̃ qñ ita ſero recepit acta, ꝙ ñ potuit ple
nè inſtrui de meritis cauſę: & licet ſoleat
allegari iſte tex.ad cõfirmãdũ dictũ Bart.
in l.ꝓlatã.C.de ſen.tñ mihi vr̃ prima frõ-
te,ꝙ tex.iſte deſtruat doctrinã ſuam.nam
ipſe cõcludit,ꝙ ſnia lata à iudice miu⁹ in
ſtructo de meritis cauſe eſt nulla,cuius cõ
trariũ aptè innuit iſta lr̃a.nam ſi iſta ſnia
fuiſſet nulla,nõ oportuiſſet diſputare ſuꝑ
reſtõe,ergo iſta lr̃a ſolũ ꝓbat ꝙ talis ſnia
ꝑſumit̃ iniuſta,& adminiculat̃ ad reſtõnẽ
cõcedẽdã:ſed ſaluãdo dictũ Bart.poſſem⁹
c dicere, ꝙ vbi iudex[c] tulit ſniam prorſus
ignarus de meritis cãę,quia de ſero rece
pit multa acta intricata, & de mane tulit
ſniam,& tũc poteſt dici nulla, qa lata ſi-
ne cauſę cognitione,vt no.ĩ c.eccl'ia,đ cõ
ſti.aut nõ tulit ſnĩam ita ꝓpe re, ſed intra
tp̃s breue:ꝙ tũc ſnia tenet, ſed orit̃ ꝑſum-
ptio q̃dã iniuſtitiæ, & ita intelligat̃ iſte
text.nã reſpũ Pape vn⁹ mẽſis erat tp̃s bue
ad decidẽdã qõnẽ difficilẽ:nõ tñ eſt im
poſſibile inſtrui intra mẽſem de meritis
7 cãę,ꝙ hoc no.†Nono no.& tenementi,ꝙ

etiã in hoc iſte tex.eſt valde no.ꝙ ſi iudex in ſnia exprimit
d vnam cãm falſam cũ dictiõe,ꝓcipue,ſeu præſertim,[d] ita ꝙ
videat̃ mot⁹ ex plurib⁹ cauſis,ſed maximè ꝑ cãm exꝑſſam,
ꝙ licet tractu tp̃is iſta cã appareat falſa,nõ pp hoc ſnia eſt
nulla,maximè qñ ſnia eſt lata ꝯ ius litigãtis tñ,vt hic erat.
& licet ſoleat allegari iſte tex.ꝙ ſnia ex hoc capite ſit nul-
la,qđ vr̃ innuere d.Ant.ĩ c.ĩ pñtia,de renũ.tñ iſte tex. aptè
ꝓbat ꝯriũ:qa hec cã ſolũ allegabat̃ ad cõcedẽdã reſtitutio
nẽ ĩ itegrũ.ſed But.in l.i.ff.ex qui.cau.irro.inſa.tenuit pri-
mũ dictũ gñal'r,ꝙ ꝑ dictionẽ,ꝑſertim,ſeu prçcipuè,tolleret̃
ſnia,licet cã expreſſa ſit falſa:qa illa dictio includit iudicẽ
fuiſſe motũ ex alia cã,de quo vide qđ plene dixi in c.ſicut đ
8 re iud.vbi examino iſtũ articulũ.†Itẽ no.ꝙ cũ dubitat̃ đ fal
ſitate priuilegii,dẽt recurri ad regiſtrũ Papę, & eſt regiſtrũ
locus,vbi reponunt̃ ſcripturæ ſuꝑ rebus geſtis, ſicut in ſili
e recurrimus ad ꝓtocollũ[e] notarii,qñ dubitat̃ de falſitate in
ſtr̃i,vt in c.qm̃ ꝯ,de ꝓba.Vlti.no.& pondera literã in verſi.
quocirca,ꝙ prius examinat̃ cã reſtõnis,& poſteà illa cõceſ-
ſa negotiũ principale.Et ex hoc innuit litera,ꝙ negotiũ prĩ
cipale,& reſtõ in integrũ nõ debẽt ſimul examinari, qđ an
ſit verũ.j̃.dicã.In gl.2.in prin.Aduerte,qa gl.iſta in princi.
vr̃ velle,ꝙ Cęleſtinus indulſerit reſtõnẽ,& idem ſentit ĩ fi.
gl.licet dicat ibi,ꝙ hoc fecerit ex gratia.glo.tñ in ver.*reſti-
tui*.& in ver.*committendum*,ſentit oppoſitum,& ad tex.rñdet
ꝙ Cęleſtinus nõ indulſit reſtõnẽ,ſed cõmiſit cãm,an reſtõ
9 eſſet danda.Inno.etiã ſentit hunc intell'm.†dicit eñ ꝙ cũ ĩ
integrũ reſtõne ſit iuris ordo ſeruandus,& cã cognita ex-
pedienda,ꝑſuppoſito ꝙ cõſtaret de mandato Cœleſtini: tñ
illud mandatũ,qa fuerat factũ ex̃ iudiciũ,& ſine cauſę cogni
tione,nõ habuit vim ſnię,argu.l.2.& 3.C.cõia.vel epi.& ĩ l.
ex ſtip l'one.C.de ſent.Et ex hoc dicto Inn.no.ſing. ꝙ man
datũ Papę factũ ſine cauſæ cognitiõe in cã, q̃ reqrit ſniam,
& cãæ cognitionẽ,nõ habet vim ſnię,& ſic ñ valet, niſi al'r
appareat de certa ſciã Papę,& hoc facit ad multa.Sed circa
qõnem principalẽ,nõ eſt vtile inſtare,quia Papa hic voluit
dicere,an Cęleſtinus ꝑ illa verba dederit reſtõnẽ vel ne,ſed
diſtulit deciſionem,donec partes eſſent pñtes , nec mutat̃
intell's huius.c,qualẽcũq; partem teneam⁹.nã ſi teneamus,
ꝙ Cœleſtinus indulſerit reſtõnem , debem⁹ ꝑſupponere , ꝙ
ex aliqua iuſta cã audiuit eccleſiã Ilerden. poſt quadrien-
niũ,vt ſtatim.j̃.dicã.Et in fi.gl.ĩ effectu ſoluit ꝯriũ, ꝙ hic
ñ fuit reſtõ poſt quadrienniũ:ſed Papa cõmiſit cãm,vtrum
eẽt dãda:ſed tu aduerte ad duo principal'r.primo qũo fuit
admiſſa eccleſia Ilerden tp̃e Anaſtaſii,cũ tp̃e Eugenii , qui
vixit octo annis , nũq̃ fuit petita iſta reſtõ.Scd̃o,qual'r au-
dit̃ nunc tp̃e Innocentii,cũ à tp̃e Eugenii, qui tulit ſniam,
10 eſſent lapſi.45.anni.†Ad primũ dñt quidã vltra glo. ꝙ ec-
cleſia Ilerden.petiit reſtõnem etiam tp̃e Eugenii,ſed ñ fuit
audita,hęc ſol.diuinat:quia in litera đ hoc nihil dicit̃.Inn.
dat aliã ſolu.dicens,ꝙ tp̃s Eugenii,qui tulit ſniam,nõ cur-
rit in quadriennio.ſicut eñ tp̃s prçlati malè alienãtis non
currit in iſto quadriẽnio,vt in c.ſi ſacerdotes. 16.q.3.& eſt
etiã tex.iuncta glo.fi.in c.i.eo.ti.lib.6.ita nec tp̃s male ſen-
tentiantis currit in quadriennio indulto ad petendum re-
ſtitutionem.& eſt dictum ſatis notandum,ſed intelligo, ꝙ
non fuit eccleſia auſa propter veriſimilem timorem petere
tunc reſtitutionem,vt puta, quia reſtitutio fundabatur ſu-
per iniuſtitia ſententiæ,& prælatus non erat auſus dicere
Papę,ꝙ iniuſtè ꝓnuntiaſſet.& idem puto dicẽdũ in alio iu
dice,de quo veriſil'r timeret̃,arg.in c.ſi.de app.ſec⁹ dicerem,
vbi ceſſaret ꝓbabilis timor,vt puta,qa petitio reſtõnis fun
dat̃ nõ ſuꝑ iniuſtitia ſniæ,ſed ſuꝑ alio extrinſeco , nam tũc
ab eodem Papa,q tulit ſniam,ꝑt probabiliter peti reſtõ in
11 integ.ad hoc allego tex.in c.ꝓxi.& ĩ.eod.c.auditis.†Hoſti.
ſoluit contrariũ principale duobus modis , & primò ꝙ hic
agebatur de falſitate inſtrumentorum , & quęſtio falſi põt
intentari etiam poſt quadriennium, vt in c. cum venerabi-
lis,de exce.& ĩ l.qre.C.ad l.Cor.de fal.cũ ſi.hęc ſol.ẽ vera ſi

ſi,

SEB. SAPIA.

a Appellari.vide ad hoc aliã declarationem,quam pouit Corſe. in ſing. ſuis,in ver. appl'o verſi. ſi ab interlocutoria.col. 3.

b Ilico.Adde Pet. đ Ancha. conſ. 260.

c Vbi iudex. Vide Moder. poſt Bart. in l.2.C.de eden. vbi ponunt, an & qñ ſnia lata nõ viſis actis ſit nulla, de quo ẽt latiſſimè per Fel.in d.c. eccleſia ſanctæ Mariæ,col.75. đ ꝯſti.

d Seu præſertim.Adde de hac dictiõe Calde.cõſi. iii. de verb.ſig.

ANT. FRAN.

Circa ſignificatũ huius dictionis,ꝑſertim, vide q̃ no. in c.ꝑ venerabilẽ, q fi.ſine le. & in c. licet,de fo. cõpe. & in c.continebat̃ de deſp.impu. & ĩ c.à nobis, de exce. & tene mẽti gl. in c.diſcretione , de eo q co. conſan. vxo.ſuæ,q̃ dixit,ꝙ exponit pro, tñ: tñ eius ꝓprius ſignificat⁹ eſt ꝙ ſtet implicatiuè, & exponitur ꝑ maximè, vt c.illud. de præſump.& no. in c.ex literis.de homicid. & vide gl. in ver. præſertim, in l.quod lex.ff. đ li.ho.exhi. & vide plenè per Spec. de huiuſmodi dictione in tit. de teſte. in §.i.in ver.item excipit , ꝙ eſt impubes , vbi plenè ponit de ſignificatu huius dictiõis.

e Protocollũ.Adde Alex.ꝯſ.154. 2. li.

se,sed non quo ad tex.nrm:qa ex quacũq; cã petaɾ restõ,dẽt
peti intra quadriẽniũ,cũ sit illud bñficiũ extraordinariũ.vt ĩ.l.
fi.C.de tẽp.ĩ inte.rest.petẽ.&.c.1.e.ti.li.6.dictũ uerò Host.
pcederet, qñ qs directè ageret ꝯ sñiam respectu falsitatis.
12 Scd'a sol.sua est, † q hic petebaɾ restõ iure maioris.s ex iu-
sta cã;ad quã petendã & obtinẽdã nõ ẽ pfixũ tps.tps.n.qua
driẽnii ẽ pfixũ sm eũ restõni,q̃ petiɾ iure minoris.rõ diuer
sitatis sm eũ est:qa restõ,q̃ cõpetit iure maioris, pendet ex
mero iudicis offõ magis,quã ab ĩstãtia petẽtis:sed restõ, q̃
concediɾ iure minorũ, pẽdet magis à iure cõi & ab ĩstãtia
petẽtis,quã offõ iudicis. Id ãt qđ expediɾ ex puro & mero
iudicis offõ nõ claudiɾ tpe:qa iudex pt merũ offm suũ ĩpen
deɾ & exerceɾ qñcũq;; & cũ hac so.trãseũt recitãdo Io.An.
& do.Ant.sed pfectò hec so.nõ ẽ uera,nec aliquo iuɾ pbaɾ:
imò te.vɾ ĩ oppositũ ĩ.d.l.fi.C.de tẽpo.ĩ inte.rest.pet.vbi dɾ
a q oĩs restõ claudiɾ quadriennio,[a] siue cõpetat maiori siue
b minori; [b] & aptè cõperi q hãc op.tenet Bar.ĩ.l.fi.C. ex q.
cau.ma.vbi di.q offm iudicis rescidẽs claudiɾ quadriẽnio;
& all.d.l.fi.Itẽ ĩ qõne facti tẽebat Bal.ut hic recitat.d.Car.
licet qdã do.Gal.q legebat tũ e Paduæ ius canonicũ;teneat
ꝯriũ allegãdo istud dictũ Hos. Sed do.Car.tenet primũ;qđ
puto veri° p.d.l.fi.nec,vt dixi,dictũ Hos.pbaɾ iuɾ.nec rõ sua
mihi.placet,nã puto totũ oppositũ, q magis đpẽdeat à iuɾ
restõ,q̃ cõpetit iuɾ maioris,quã illa q̃ cõpetit iure minoris.
nã ĩ pria concedẽda dẽt concurrere enormis lęsio,& iusta
cã;sed in scd'a sufficit lęsio enormis(vt dixi) ꝯ.c.pxi.vñ p-
tor mot°ex edicto suo đdit vtilẽ actionẽ maiorib°ex iusta
cã,vt ĩ.l.1.ff.ex q. cau.ma.& p hoc facit qđ no.gl.ꝯ.e.c.2.in
ver.restituim°;& hoc quo ad primũ.Respectu verò scd'æ op
poniɾ,quaɾr.s.audiaɾ nunc ecc'lia Ilerden.tpe. Inn. cũ aff'lu
13 xerit quadragintaquinq; anni? † Glo.dat bonã solõnẽ,quã
no.dicit.n.q ex quo non defecit p ecc'liã,ut patet ex uariis
cõmissionibus p eã ĩpetratis,lapsus quadriẽnii sibi nõ ob-
stat.Ex hoc no.q illud quadriẽniũ indultũ ad petendã re-
c stõnẽ nõ currit ĩpeditis [c] ex facto iudicis,uel aduersarii.vñ
licet quadriẽniũ dɾ à iure ad petẽdã & finiendã cãm restõ
nis,vt ẽ te.apert° ĩ cle.unica,e.ti.tñ ex quo nõ deficit p pte
q̃ cũ petit restõnẽ,quãtũ pt,nõ dẽt sibi piudicari,si nõ finia
tur intra quadriẽniũ;qđ aptè tẽuit gl.in.d.cle.unica,& Io.
An.hic.Facit optimè ĩ ar.l.fi.C.đ adul.& l.si cũ ĩpe,cõiũcta
l.pcedẽti,ff.de exc.tnt.& qđ ibi no.qcqd ergo fit ĩ aliis t pi
b°,tñ istud quadriẽniũ hẽt à iure hãc nam, licet aliq uolue
rit ꝯriũ;sed p prio ultra pdicta ego allego te.ĩ.c.1.e.ti.li.6.
vbi dɾ,q ecc'lia non audiɾ post quadriennium, si negligenter
omisit intra quadriennium petere &c.vñ ponderaverbũ.si ne
gligẽter ergo illud tps quadriennii currit soli negligenti,
non ãt ualenti,& p hoc tex.hic. ex his hẽs plenè declaratã
istã glo.In glo.in verb.*ex parte uestra*,in fine.Ex ista gl.colli
gunɾ tres intel'lus ad vers.*illa nuens*,&c.& licet intel'lus isti
sint ueri ĩ se:tñ non congruũt multũ lrę,q̃ inuit q Papa cre
didit priuilegiũ esse falsũ,cũ tñ ꝯriũ posteà apparuerit ĩ re
gistro,iõ do.Ant.dat aliũ intel'lm ad illũ vers.q ecc'lia Iler
dẽ.pduxerat priuilegiũ p se,qđ ecc'lia Osẽ. dixit falsũ, &
ad hoc pduxit aliquas probõnes,q̃ mouerũt Pa.Eug. ad sẽ
tentiandũ ꝯ ecclesiã Ilerd.sed Inn.corã quo erat nũc qõ,re-
pit ĩ registro,q illud priuilegiũ nõ erat falsũ: qa ĩ registro
erat tenor,queadmodũ in illo priuilegio;& iste intellectus
magis cõuenit lrę,& mihi placet;& tũc oportet tenere illã
lram,vt dicaɾ à pte altera productũ &c.qa Papa loquiɾ hic
ecc'lię Osen ideò verbũ,à pte uestra , nõ bñ staret sm istũ
intel'lm.In glo.in uerb.*ostensum*,in fi.& dic secundum Hos.
q ecc'lia Ilerden. habebat presũptionẽ pro rõne illi° priui
legii qđ fuit repertũ incorrectũ;ideò onus probãdi,q non
erat dãda restõ,incũbebat alteri parti.In gl.fi.ibi:*multa.n pp*
14 *distantiã*.† Vult ergo gl.q pemptoriũ potuit hic mitti pria
vice pp difficultatem geminãdi citationes cõtingentes ex
uiarũ longa distãtia:debẽt tũc sm Host. & Io.And.apponi
tres termini in peremptorio.sed tu uides practicam p gl.in
c.cõstitutionẽ,de sen.excõ.li.6.& tene il
lã mẽti.& ex hoc sentiũt gl. & doc.q ces'
sante cã nõ pt mitti perẽptoriũ prima vi
ce:sed ꝯtrariũ est verũ, dũmodo perẽpto
riũ habeat terminũ competẽtẽ, maximè
cũ ĩteruallis terminorũ iux. no.ĩ d.gl. &
hoc vltimũ sentiũt doc.in c.1.đ dilat.vbi
vide.nã perẽptoriũ,& tres citationes rɾ
æquiparanɾ,vt in c.de illicita.24.q.3.& l.
contumacia,ff.de re iudi.vide tñ limita-
tionẽ,quã posui in c.ex tuæ,de ele.ñ resi.
& vide bonã gl. in cle.1.de vi.& hon.cle.
15 † In ea.gl.in fi. No.gl.q̃ videɾ inclinare ĩ
partẽ affirmatiuã,vt lis sit cõtestanda in
cã restõnis,& reliquus iuris ordo seruan
dus;de quo vide plenius p gl.& quod ibi
dixi in c.2. de off.iudi. Inn.hic dixit,q si
petitur restitutio ꝯtra contractũ,est iuris
d ordo seruãdus,vt detɾ libellus,& fiat con-
test.&c.Sed si petiɾ ꝯtra sñiam,[d] & sic cõ-
tra actũ iudicialẽ,expedienda est cã sum
mariè;qa hoc casu nõ cõsequiɾ restitutus
aliquod lucrũ:sed solũ paraɾ sibi via ad ne
gotiũ principale:dicit tñ tutius tenẽdũ,
q etiã in hoc casu fiat li.cõte.& si trãseũt
hic doct.sed tu vide Bar. in l.fi.ff.ex qui:
cau.ma.vbi recitat hoc dictũ Inn.& respe
ctu primi mẽbri illud approbat: sed quo
ad sm dicit se putare,q si petitur restitu-
tio cõtra sñiam diffinitiuã, debet lis cõ-
testari,si partes sunt psentes:qa hæc resti
tutio hẽt uim appellationis, seu illi æq-
pollet . vnde sicut in cã app'lonis dẽt lis
cõtestari psentib° partibus, vt in l.unica,
C.ne lic.in vna eadẽq; cau. & in c.p tuas,
vbi dixi,de appel.ita in hac cã restitutio
nis . sed si pars est absens contumaciter,
tunc putat q põt pcedi li.nõ cõte.p tex.
in aut.si oẽs,alle.in gl.mihi placet primũ
dictũ Bart. qa data psentia partiũ dẽt lis
contestari,ex quo petiɾ restitutio contra
sñiam principaliter. videɾ pbari ĩ c.2.de
offi.iu. & hic in fi. nã hic petebaɾ restitu-
tio ꝯtra sñiam, & Papa cõminaɾ parti,q
si nõ cõparuerit , pcedet quantũ de iure
poterit,quasi ad sñiam ñ poterat pcedi,
ex quo lis ñ erat cõte. Et ex hoc dico, q
sm dictũ Bar.non pcedit in eo, quod vo
luit,q data absentia posset procedi li.nõ
contest. nam regula iuris est contra eum:
qa oĩs cã est plenaria, ex quo affert gra-

a Quadriennio. Adde Alex.consi.222. 2.lib. & vide Roma. consil.67.
Alex.consi 10.6.ll & 72.2.lib.

b SEB. SAPIA. Siue minori. Quòd quadriẽniũ,ĩ quo petiɾ restitu-
tio in integrũ,currat ecclesiæ.& ciuitati,vide Deci.in consi.42.in fi.
& Bar.in l.1.§.quod si nemo,ff.qđ cuiusq; vniuer. & in l.ab hostib°.
§. sed q simpliciter,col.pe. ff. ex q. bus cau.ma.

c Impeditis. Adde Ale.cõsi.72.4.lib.
ZACHARIAS. Adde Guli. de Cug.in aut. sed & lis, & ibi in apo l. Celsi remissiuè,C. de tempo . appel. Inn.ĩ c. ex ratiõe, circa medium. ꝯ. de app. & ibi istũ col. 2. versi. secũdo casu; quod est verũ , si appellans pstet iudici appellationis instãter,& instãtissimè & pluries, vt pcedat: alias nõ dicitur fecisse diligentiam, vt no. Bal.in aut.si appellatiõe, & ibi Bart. .C. de tẽp.app. plenius p Lanfran. de Oria. in c. qñ cõtra. §. statuim°,versi.appellationes , in fi. ver.post quã dat°ẽ iudex. ꝯ.de proba.
ANT. FRAN. Ad hoc quod dicitur hic de diligentia, quid sit diligentia,vide glo. fi.in l. sicut, C. de pign. & vide no. in c.nihil.83.dist. & quæ diligentia excusat à culpa,vi de glo. q̃ all.nul- ca iura.in c.ad au res,de æta.& qual. & adde q diligẽtia excludit culpã leuissimam, l. si vt certo.§.nũc viden dũ,ff. cõmo. & cõ clude q secũdum diuersas materias maior & minor re quiritur diligentia. ideo dicimus q illud dicit dili gẽter factũ,qđ est factũ bona fide ar bitrio boni viri, vt ĩ l. labeo, ff. de sta. li. & an qs debeat adhibere eãdẽ diligẽtiã ĩ rebus alienis,vel cõibus, quã in rebus pprijs,vide not.in l.si cõstãte,in §.si marit°,ĩ gl.ĩ ver.culpã.la,ff.sol ma.& vide gl.in l.pe.ff.de ac.emp.&gl.in ver.diligẽtissim°,ĩ l.si mer ces,ĩ §.q. colũnã,ff.lo. & vide Bar.ĩ l.1.ff. de so.& plenè p eũ in l.qđ Nerua,ff.depo. & ĩ l.q̃ fortuitis,C.de pig.act.Et adde q illi: q est diligẽs ĩ vno,pſumiɾ diligẽs ĩ alio,vt ĩ l.fi.C.đ his q à ñ do.ma.qđ ẽ itel ligẽdũ data siñitudie negotiorũ,vt ĩ l.1.C.q. & adne.quos,&qđ dicit Spe.ĩ ti.đ adu.ĩ §.5.ĩ ver.ꝯmẽdat ãt q diligẽtia ẽ mɾ oĩm virtutũ:alĩ qñ tñ diligẽs ẽt pſumiɾ errare,qđ qñ sit,vid gl.ĩ l.cũ đ ideb.ff.đ pb.

d ZACHARIAS. Contra sñiam. Ego subdistinguerẽ,f. q si petatur restitutio in integrũ aduersus sñiam diffinitiuã,& tũc requirat libel lũ & litis cõt.secus si aduersus ĩterlocutoriã:qa iudex ex offõ suo pt expedire;nota.doc.in l.minor,la iiij.ff.de mino. & ibi pl.nẽ Alex.& Inn.in c pe.in gl.sua,in ver.incidenter.ꝯ.e. per c.fi.ꝯ.de offi.iu.dele.

ne ꝑiudiciũ,ut no.gl.in l.iudices,C.de iu di.& ipſemet Bar. in extraua.ad repri.in ver.ſummariè,ſed ꝙ retractaret ſnia,nõ pt dici ꝙ nõ inferat graue ꝑiudiciũ.Non obſ.aui.ſi oẽs,p cũ allc.qa illa ꝓcedit,qñ petit̃ reſtõ nõ cõtra certã ꝑſonã,ſed in ge nere cõtra oẽs,q pñt ptẽdere intereſſe;ſi cut petit minor, cũ vult reſtitui aduerſus aditã hæreditatẽ: vnde ſi nemo cõparet, nõ eſt dare partẽ aduerſam : qa nemo vr̃ velle ptẽdere intereſſe: ſecus qñ reſtõ im plorat̃ ꝯ certã ꝑſonã, vt hic & in d.c.2.de
16 offi.iu.†Sed dubiũ eſt circa ꝓbationẽ ſiẽ dam, vtrũ requirat̃ plena ꝓbatio in hac cã reſtõois.Inn. refert.hic duas opin.ↄ̃rias. nã qdã dixerũt,ꝙ vbi qs petit ſolũ reſti tui ꝯ aliqđ obſtaculum; ſatis eſt ꝙ ꝓbet ſemiplenè ſeu coloratẽ leſionẽ;ſed vbi vl tra reſtõnẽ intẽdit aliqđ cõſeq; puta vt retractet̃ ſnia,& alia meliori forma ferat̃ tũc oportet plenè ꝓbare. Alii dñt ꝙ ſem per requirit̃ plena ꝓbatio;& vr̃ hæc opi. placere Inn.& eã ſequor. Et primò addu co.c.f.ſ̃.co. vbi dicitur, ꝙ de læſione de bet manifeſtè cõſtare;ad idẽ adduco.c.ex
a literis.ſ̃.e.vbi ꝓbatur,ꝙ fundans ſe[a] ſup iuſta impedimẽti cauſa, debet illã plenè probare, niſi cã ſit fauorabilis, vt ibi di xi; & ſolũ ibi petebat̃ reſtitutio ſniæ. vn de per illa duo capitula concludo, ꝙ ſiue petatur reſtitutio iure minorũ,ſiue petat̃ iure maiorũ,debet cauſa, ſuper qua fun datur reſtitutio, plenè ꝓbari. & adde ad præcedentẽ qõnem gl.no.quã puto ſingu larẽ.ĩ.c.ſeq.in verſ.monaſteriũ,q̃ dicit ꝙ qñ petit̃ reſtitutio cõtra ſniam inconti nenti.i.ante lapſum.10.dierũ;dr̃ peti in cidenter,& nõ principaliter. & ſi illa gl.eſſet uera,põt infer ri,ꝙ qñ petitur reſtitutio cõtra ſententiã incõtinenti,nõ eſt opus litẽ ꝯteſtari:qa tunc fit cõteſtatio,qñ petit̃ principalr̃, & non incidenter,vt eſt tex.in d.c.2.de off.iudi.& ſic ſecun do modo poſſet limitari dictũ Inn.& Bar. de quo vide in ꝓ
17 cedẽti qõne. †Extra gl.opp. cõtra tex.& videt̃ ꝙ nõ debuit peti reſtitutio in integrũ:ſed debuit appellari:quia remediũ extraordinarium ceſſat,qñ cõpetit ordinariũ, vt in l.in cau ſæ,ff.de mino. Sol.dicit Goff. ꝙ hic non poterat appellari, cum ſententia fuiſſet lata à principe,vt 9.q.3. in c.cuncta p mundũ,& in l.1.ff.à qui.appel non licet.nec obſtat ſm eum ſi dicat̃ ꝙ poterat ſupplicari : quia aduerſus ſententiã prin cipis admittitur ſupplicatio,vt in aut.quæ ſupplicatio,C.de preci.impe.offe.& in corpore vnde ſumitur: qa etiã ſuppli catio eſt remediũ extraordinariũ. & ex hoc dicto Goff.no. duo,primò,ꝙ ubi cõpetũt duo remedia extraordinaria,vnũ non tollit per aliud : ſed poteſt quis intentare quod placet; ad hoc quod legit̃ & not.in l. ſi cũ exceptione,ff. quod met. cau.Secundò no.& tene menti,ꝙ aduerſus ſententiã princi pis cõpetunt iſta duo remedia extraordinaria. põt ergo cõ demnatus p principẽ petere reſtitutionẽ, vel ſupplicare con tra illã ſententiã.Sed aduerte.quia Inn.hic in ver. *ſupplica tionem*,ſentit oppoſitũ,dicit.n.ꝙ nõ auditur qs contra ſniam principis niſi per ſupplicationẽ;& ſic nõ hẽt locũ petitio re ſtitutionis in integ.qđ clarius voluit.ĩ.c. ꝓxi. Doc.reliq ni hil dicũt:qa nõ põderauerũt hãc ꝯrietatẽ.Sed ꝓ concordia dicerẽ ſic,ꝙ aut ꝯ ſniam principis nõ allegat̃ aliq cã:puta mi nor ætas,vel fauor eccl'iæ,vel aliqua alia ꝓbabilis cã extrinſe ca accedẽs,ſed ſolũ qa ñ pt appellari à ſnia principis;& tũc nõ dẽt peti reſtõ,ſed dẽt intẽtari remediũ ſupplicatiõis.qa ſupplicatio innitit̃ puræ gr̃æ,& benignitati principis , iõ ex

qño nulla iuſta cã ptẽdit̃,dẽt fieri ſupplicatio.ſed vbi allega ret̃ cõtra ſniam aliq̃ ꝓbabilis cã ; vt puta minor ætas,uel fa uor eccl'iæ, vel qa cõdẽnat⁹ erat apud hoſtes , & nõ poterat cõparere tpe ſniæ uel qđ ſile;pt peti tũc reſtõ i integ.rõ qa re ſtõ i integ.innitit̃ iuſtitiæ:hẽt tñ ãnexã grãm,vt dicã i c.ſeq. & iſtud remediũ ẽ datũ à iure pp cãm ꝓbabilẽ; vñ ipſemet priceps ex cã indulſit bñficiũ reſtõnis,vt.ĩ.c. ꝓxi.ergo apud eũdẽ pt peti iſta reſtõ,cũ priceps de honeſtate dẽat obſerua re leges ſuas,vt ĩ l.princeps,ff đ legi.& i l.digna vox, C.eo. facit.c.cũ oẽs,de cõſti.& i hoc caſu ꝓpriè loquit̃ iſte.tex.cũ c.ſeq.& i hoc caſu põt ẽt ſupplicari. Sed i prio caſu,vbi nõ ptẽdit̃ iuſta cã extrĩſeca,nõ cõcurrit remediũ reſtõnis:qa il lud,vt dixi,ẽ fũdatũ ſup iuſtitia cãæ,ut i l.1.ff.ex.qb.ca.ma. & i l.1.ff.de mi.& hãc puto ipſã veritatẽ,& reducunt̃ ad cõ cordiã iſta iura.†Sed iſtat Goſ.circa ſnias inferiorũ,quare poſſit aduers⁹ eas peti reſtõ,cũ poſſit appellari,& rñdet no tãter,ꝙ tũc nõ dat̃ remediũ minori extraordinariũ,qñ ẽ tu t⁹ ipo iure;& ita loquit̃.l.i cãæ cognõne,ff.de mi.& puta qa ſnia vel cõtract⁹ ẽ null⁹:ſed qñ actus tenet,tenet̃ appellare. vñ cũ nõ ſit tutus ipo iure,poterit petere reſtit. licet poſſit appellare;& tene mẽti hoc dictũ,ꝙ minor vel eccl'ia pt iur̃ ſpãli petere reſtõnẽ aduers⁹ ſniam,licet poſſit appellare ab il la ſnia;& ſic ſigñr ẽ limitãd⁹ te.i.c.1.&.2.e.ti.li.6.Itẽ.no. optimã limitõnẽ ad illã re.ꝙ nõ cõpetit remediũ extraordina riũ,qñ dat̃ ordinariũ,vt ꝓcedat,qñ ipo iur̃ qs ẽ tut⁹ p reme diũ ordinariũ:ſec⁹ ãt ſi hẽret itẽtare aliud remediũ.Itẽ dic ꝙ pingui⁹ ſuccurrit̃ p remediũ reſtõnis,quã p remediũ ap pellõnis:qa obtẽta reſtõne nõ hẽt nouã iſtantiã ichoare,nec adire aliũ iudicẽ fortè remotũ ; ergo p remediũ ordinariũ nõ tollit̃ iſtud,ex quo pingui⁹ ꝓuidet,ut dixi.ſ̃.Quero attin gẽdo difficilẽ & utilẽ gl.Inn.† nũqd petẽs reſtõnẽ ꝯ ſniam, uel ꝯctũ,ſeu pſcriptõnẽ poſſit inſtẽtare ſil' actionẽ primã; ita vt poſſit cõcurrere iſta duo remedia ſil'?Pone exẽplũ.petebã domum à te. fuit lata ſnia ꝯ me. ego minor vel eccl'ia peto reſtõnẽ ꝯ iſtã ſniam.nunqd poſſũ ſil' itẽtare,& ꝓſeq primã actionẽ,petẽdo ẽt iſtã domũ mihi adiudicari? & ſolet iſta qõ formari p alia uerba magis obſcura; vez nũqd offm̃ re ſcidẽs & actio reſciſſoria pñt ſil' itẽtari;q̃ vocabula ſũt mul tũ obſcura,ꝓſertĩ iuuẽib⁹.Sed colligẽdo dicta doc.maximè Bar.i.l.fi.C.ex q.cau.ma.& in l.ab hoſtib⁹,ff.eo.dic.ꝙ offm̃ reſcindẽs ꝓpriè eſt offm̃ iudicis,p quod petit̃ reſt.in integ. & dr̃ reſciodẽs ab effectu,quia reſcindit obſtaculũ , ꝯ qđ pe titur reſtõ. vnde conclude, ꝙ ſiue reſtõ petat̃ iure minorũ, ſiue maiorũ,ſemp reſtõ implorat̃ p offm̃ iudicis,& non iu re actionis,ſicut quidã uoluerũt;ad hoc te.in. l. ſi quis ſtip. ff.ex qui.ca ma.& firmat Bar.in.d.l.ab hoſtibus, licet aliqs & minus bene,ſenſerit gl.ſ̃.e.c.2.facit.l. 1.ff.ex qui.cau.ma. Actio uerò reſciſſoria eſt pria actio,q̃ cõpetebat añ obſtacu lũ;puta añ ſniam cõtra me latã, vel añ præſcriptionẽ cõple tã,uel qđ ſimile,& dr̃ reſciſſoria,non ꝙ ſit nomẽ actioois, ſed eſt qdã adiectio ad primã actionẽ ; vñ actio illa prima hẽt illud nomẽ,qđ pri⁹ hẽbat,& dr̃ reſciſſoria,qa ſup ea fa cta eſt reſciſſio p reſt.in integ. vel quia competit nunc p re ſciſſionẽ obſtaculi,ſicut Imperator dict⁹ eſt cæſar , qa cæſus in uẽtre mr̃is. Item dr̃ Auguſtus ab augendo iura imperii; ita iſta actio antiqua dr̃ reſciſſoria:qa ubi primò erat inuti lis pp pſcriptiooem uel pp ſnlam , uel erat ſublata,nunc ef ficitur efficax & utilis p reſciſſionẽ obſtaculi factam benefi cio reſtõnis.nã reſciſſa ſnia lata contra me intento primã actionẽ,q̃ mihi cõpetebat,ſiue illa eſſet perſonalis,ſiue rea lis.His ergo uiſis venio ad principalẽ qõnẽ, nunqd poſſit ſil' intentari?Inn.obſcurè proſequit̃,ꝓſertim in pria pte gl. ſed i ſcđa pte loquit̃ magis clarè,& concludẽdo clari⁹ mẽ tẽ ſuã nõ inſtando i uerbis,ſed i mẽte,dicẽ ꝙ ſiq; petẽs reſtõ nẽ nõ intẽdit aliud cõſeq ultra reſtõnẽ petitã;& tũc nõ o portet aliqđ iueſtigare,vtrũ poſſit accumulari actio reſciſſo ria; qa nõ cõpetit.exẽplũ.ego erã re⁹,ita ꝙ nihil petebã,ſed à me petebat̃.fuit lata ſnia ꝯ me, peto reſt.i int.nõ.n.opor tet aliud

SEB. SAPIA.
a Quòd fundans ſe. Facit pro hac opi. ꝙ i cauſa ſummaria requirit̃ plena probatio circa legitimationẽ perſonæ, vt eſt gl. ſingul.i l.2.C.de edi. di. Adria.tol. quã exclamat d. Alex. in l. iudices, C. de iudi.vñ licet cauſa in integrum reſtitutiõis ſit ſummaria; non tamen ſequitur ꝙ probatio debeat eſſe ſũmaria.

tet aliud petere;qa solũ mihi obstabat sñia; qua rescissa habeo intẽtionẽ meã.Pone exẽplũ in cõtractu. vẽdidi rem,& antequã traderem,peto restõnẽ ꝯ cõtractũ.nõ enim intẽdo aliqd petere vltra rescisionẽ ꝯctus;qa res vendita est penes me; vñ in his & similib' casibus solũ habet locũ offm rescindẽs,qñq; petẽs restitutionẽ intẽdit aliud cõseq vltra obstaculũ sublatũ;vt puta petebã à te domũ,& fecim' posteà trã- b sactionẽ.nũc iure singulari peto restõnẽ;ergo intẽdo cõseq illã rẽ,quã prius petebã. vñ ꝓ illa ꝯñda cõpetit mihi prima actio,q̃ dr̃ rescissoria:qa ꝑ bñficiũ restõnis nõ possum illã rẽ cõseq.rõ: qa restõ non cõcedit vltra, quã abstulerit læsio,cũ sit in pristinũ statũ repositio,vt i l. qđ si minor.§.restõ,ff.de
10 mino.sed læsio solũ cõtingit respectu trãsactionis ; vñ satis est,q rescindaẽ trãsactio.si ergo volo petere fundũ,quẽ pri' petebã à te,oportet q intentẽ primã actionẽ ; & idẽ dic in iudicio,qñ sñia esset lata ꝯ actorẽ.nã vltra restõnẽ aduersus sñiam intẽdit cõseq rẽ,quã pri' petebat,& his & similib' casibus est dicẽdũ,q aut res,quã intẽdo cõseq,venit accessoriẽ ad dispositionẽ,ꝯ quã peto restõnẽ: & tunc nõ est necesse petere nisi restitutionẽ cõtra illã dispõnẽ;qa restõ rei venit accessoriẽ. Pone exẽplũ.vẽdidi fundũ,& tradidi vigore ꝯctus, & peto restõnẽ ꝯ cõtractũ. hic nõ est necesse petere rẽ,qa venit accessoriẽ ad ꝯctũ.vñ rescisso cõtractu dẽt fieri restõ rei: qa tu nõ tenebas rẽ nisi rõne ꝯtractus. Idẽ dic in iudicio.nã si fuit facta executio sñiæ,ꝯ quã nũc peto restõnẽ,nõ est necesse petere q reuocet̃ executio, qa venit accessoriẽ ad sententiã;& accessoriũ sequit̃ principale,vt reg.accessorium,de reg.iu.li.6.dicit tñ Inn.q si vult ad cautelã petere ipsam rẽ, pt.vñ poterit dicere,Peto me restitui ꝯ talẽ cõtractũ,ac etiã me reduci ad illũ statũ,in quo erã tpe ꝯctus.qñq; res,quã volo cõseq,nõ venit accessoriẽ ad dispositionẽ,ꝯ quã peto restitui.exẽplũ primi.si qñ peto restitui ꝯ trãsactionẽ.nã tu ñ possidebas rẽ vigore trãsactionis , sed possidebas ꝑ prius ex aliqua cã:qa trãsactio fuit facta pòst. Itẽ exẽplũ in actore,q vẽdicabat rẽ ab alio possessã,& reportauit sñiam ꝯriã. possessio.n.rei nõ uenit accessoriẽ ad sñiam: qa iã illã rẽ possidebat añ sñiam;iõ ꝑ restõnẽ nõ cõseqt̃ illã rẽ;sed oportet q intẽtet primã actionẽ. Nunqd . sũt possint cõcurrere?Inno. 1 hic sensit q sic.vñ dicit,q est in optione petẽtis, an prius ve
2 lit petere restõnẽ ꝯ obstaculũ,& ea obtenta intentare primã actionẽ.pt ẽt si vult,simul vtrũq; remediũ intẽtare ẽm eũ.po
3 ne sic exẽplũ libellãdi ẽm opi.suã poterit.n.libellãs dicere; Cũ aliàs petierim talẽ fundũ; & fuerit sñia lata ꝯ me, ꝑ quã sum enormiter læsus; peto ꝑ bñficiũ restõnis illã sñiam re- 4 scindi,& mihi tanq̃ dño illũ fundũ adiudicari.vel pone exẽ 5 plũ in ꝓscriptione . Possidebas rẽ meã ex aliqua iusta cã.ꝓ- 7 scripsisti eã ꝯ me absentẽ cã reipublicæ.potero vtrũq; reme- 8 diũ intẽtãdo libellare sic:Cũ talis ꝓscripserit rẽ meã me ab- 9 sente cã reipublicæ,peto ꝑ offm vtrum illã ꝓscriptionẽ resci 10 di,& me restitui ꝯ ꝓscriptionẽ,ac mihi tanq̃ dño illã rẽ adiudicari;& doc.cõiter trãseũt cũ hac opi.Inn.ut hæc duo remedia possint simul accumulari; sed Inn.ñ adducit nisi.l.in causæ.§.iterdũ,ff.de mino.sed certè dicta sua approbo ꝓter hoc vltimũ.nã firmiter teneo,q actio rescissoria ñ cõpetit,neq; ꝑ ꝯñs possit intentari,nisi prius obtẽta restõne ꝯ obstaculũ. nã cũ ante obtentã restõnẽ tua actio sit sublata, vel reddita inefficax ꝑꝑ ꝓscriptionẽ, vel ꝑꝑ sñiam,vel ꝓpter trãsactionẽ.quõ ꝓt illa actio intentari ante,quã rescindaẽ obstaculũ per bñficiũ restõnis, cũ paria sint nõ hr̃e actionẽ,vel inutilẽ hr̃e? Et ꝓ hoc primò allego istũ tex.in ver.*quocirca*.vbi licet
a aduersarius peteret duo;tñ Papa citauit disiunctim,[a] primò sup cã restõnis;& ea expedita citauit sup principali;& sic noluit ista duo remedia simul accumulari in ꝓcessu.Scdò ꝓbo ꝑ l.fi.C.ex q.cau.ma.vbi tex.ad literã dicit, q actio rescissoria cõpetit restitutis; ante ergo indultã restõnẽ nõ cõpetit, & ibi expssè hoc tenet Bar.vbi dicit, q prima actio,q̃ dr̃ rescissoria nõ cõpetit,seu non est nata,nisi ꝓhabita restõne; & idẽ sentit gl.i d.l.ab hostib'.Tertiò alle.tibi gl.ordi.& Bar. in l.nemõ,in §.exẽplo,ff.ex q can.ma.vbi plus dicit gl.q nec actio nec exceptio cõpetit ante indultã restõnẽ obstãte obstaculo,cõtra qđ petit̃ restõ. Quartò ꝓbo tibi ꝑ rõnẽ gñalẽ. nunq̃ debẽt simul accumulari duo iudicia,qñ vnũ est ꝓiudiciale ad aliud,[b] vt legitur & no.in c.tuã, de ordi.cogni.i l.fundi, & l.fundũ,de exce.sed iudiciũ sup restõne petita est ꝓiudiciale ad aliud iudiciũ sup rescissoria actione; qa si denegabit̃ restõ, cessat iudiciũ super prima actione,vt hic in ver.*quocirca*. ergo nõ pñt simul accumulari. †Quãtoãtt pe a durẽt ista iudicia,dic q offm rescindẽs,ꝑ qđ postulat̃ restõ , claudit̃ quadriẽnio tã respectu minoris quã respectu maioris, vt s.plenè dixi. sed actio rescissoria non durat nisi ꝑ annũ à tpe indultæ restõnis; qa illa actio est restituta à ꝓtore ꝯ ius ciuile;tex.est nota.in l. in honorariis,in fi. b ff.de act.&obl.& in d.l.fi.C.ex q.cau.ma. & vtrũq; dictũ firmauit ibi Bar.in d.l.in honorariis.Sed dubito de vno,qđ nõ memini me legisse,vtrũ in eccl'ia habeat locũ hoc dictũ vltimũ,ut indulta restõne sit necesse intẽtare primã actionẽ intra annum;ita q post annũ non cõpetat?& pro nunc potius inclinarem,q nõ habeat locum in ecclesia.adduco hanc rõnẽ.ecclesia restituitur nõ bñficio ꝓtoris,sed beneficio iuris canonici,vt per totum istũ tit. ꝓbatur ; ergo cũ ista actio nõ restituat̃ à ꝓtore,sed à principe & à iure canonico, cessat ratio,super qua fundatur.d.l.in honorariis ; & hoc not.

SEB. SAPIA. a Citauit disiunctim . Vide solẽniter de hoc articulo. per Ioan. Fab. in §. rursus , in 6. co.ad fi.ver. videamus, insti. de act.

SEB. SAPIA. b Ad aliud. Vide quæ latè tradũtur i l.edita,in materia cumulatonis, C.de eden.

S V M M A R I V M.

1 *Restitutio in integrum aduersus sententiam potest peti ab illomet iudice, qui eam tulit.*
2 *Restitutio in integrum aduersus necessariam probationẽ omissam conceditur absque alia probatione læsionis.*
3 *Exceptiones dilatoriæ, quæ ut potest præsumi, malitiosè opponuntur, non sunt admittendæ sicut si sint peremptoriæ, nisi sit maxima præsumptio, quod malitiosè opponantur.*
4 *Sñia an feratur contra dominum absentẽ, vel contra procuratorem præsentem?*
5 *Restitutio in integrum an possit peti per procuratorem sine speciali mandato?6.*
7 *Exceptiones contra sententiam uel instrumenta, si excludantur a statuto, si incontinenti offerantur pro ars, debent admitti.*
8 *Executio sententiæ an impediatur, si aduersus eam petitur restitutio in integrũ?*
9 *Executio sententiæ non debet fieri post, quam fuit postulata restitutio aduersus eã.*
10 *Executio sententiæ non retardatur per supplicationem factam principi.*

CAP. VI.

SVscitata. Si restituatur in integrũ contra sententiam is,contra quẽ est ꝓsumptio;mandat̃ sentẽtia executioni ꝓstita cautione de restituenda re , si prius condẽnatus in hoc iudicio ꝓualeat.uel summa aliter secundũ mentem tex. iuncta gl.pe.Petitio restitutionis in integ.contra sententiã suspendit regulariter executionẽ sententiæ in euentu istius causæ restõnis.fallit si cõtra petentẽ restõnem est ꝓsumptio malitiæ,q cã differẽdi executionẽ hoc petat; quo casu executio fit ꝓstita cautione de restituendo, si petẽs restõnẽ obtinebit in cã;& in hoc vltimo est iste tex.valde singularis respectu vtriusq; iuris.Diuidit̃ in quatuor ptes.Nã prima ponit decisam facti narrationem . Secũda,ibi:*nos intellectis*,ipsius diffinitionem.Tertia restõnis petitionem,ibi: *sententia*. Quarta ipsius concessionẽ cũ certa ꝓuisione,ibi:*ne verò*. Casus literalis . Inter Epm Burgeñ. & monasteriũ Ouien.vertebat̃ q̃stio sup quatuor articulis & quibusdam decimis acquisitis monasterio per quandã transactionẽ; q̃ cõmissa fuit

qbusdam iudicibus, corã qbus ꝓcessum fuit, & cõclusũ in cã. tandẽ cã sup his de lata fuit ad dñm Papã; q audiens qcunq; partes ꝓponere voluerunt, condẽnauit monasterium sup quatuor articulis ꝑdictis. lata snĩa sup ꝑdictis articulis, dũ Papa vellet sup decimis ferre sniam, sup qbus corã iudicib⁹ fuerat in cã cõclusum; ꝓcurator monasterii petiit bñficiũ restitutionis in integrũ ad ꝓbandã ꝑscriptionẽ tã sup quatuor articulis ꝑdictis, quã ẽt sup decimis ꝑdictis acqsitis monasterio ꝑ trãsactionẽ; & dñs dicto ꝓcuratori restõnis bñficiũ sup dictis articulis cõcessit. Ne verò ꝑ excogitatã malitiã, sicut ex pluribus ꝑsumptionibus videbatur, effectũ sniæ in dãnũ Epi cõtingeret impediri, neve monasteriũ in executione sniæ detrimentũ incurreret ꝑꝑ diuersas ꝑsumptiones; dñs Papa ęqtate pẽsata, ita ꝓuidit vt oĩa ꝑdicta snĩa executioni mãdet; ita tñ, q sufficientẽ ꝑstet cautionẽ Eps Burgen. q si monasteriũ obtinuerit in cã, oĩa quę ꝑcepit occasione ipsius sniæ, monasterio
1 memorato restituat. Ber. † No. 1. q aduersus sniam Papę ꝑt peti ĩ integrũ restõ, ẽt ab eo Papa, q tulit sniam. Ex quo infero duo. primò q nõ excusat qs dicẽdo, q ñ fuit ausus petere restõnẽ tpe, quo uixit Pa. qui sniauit. nã vides q iste ꝓcurator obtinuit restõnẽ ab eodẽ Papa, q sniam tulit. volẽs ergo se excusare ꝑtextu timoris, & dẽt allegare & ꝓbare cãm verisimilẽ timoris iuxta ea q̃ dixi in c. s̄. proxi. & dic vt ibi. Secũdò infero, q ꝯ sniam Papæ ꝑt nedũ supplicari, sed ẽt peti restõ in itegrũ; & istũ tex. allegaui. s̄. c. ꝓxi. nã hic nulla fuit fcã mẽtio de supplicatione. vñ
2 dic vt dixi. s̄. c. ꝓxi. & aliqd dicet. ĩ. † Secũdò no. q petẽti restõnẽ aduersus necessariã ꝓbationẽ omissam, quã intẽdit nũc facere ꝑ testes, nõ est opus alr ꝓbare læsionẽ. nã ex quo cõstat, q ꝓbatio illa allegata erat necessaria, dẽt fieri restõ absque alia ꝓbatione. hic. n. Papa indulsit restitutionẽ, nec prius examinauit testes, verũ aliqd sciret de ꝑscriptione; & cõcor.
3 c. auditis, s̄. c. & vide qđ ibi dixi. † Tertiò no. q ꝑꝑ suspicionẽ ortã ꝯ excipiẽtẽ seu petentẽ aggrauatur cõditio ipsius. ñ tñ ꝑꝑ quãlibet suspicionẽ dẽt iudex repellere exceptionẽ pemptoriã, vt hic ẽ tex. optimus. nã hic allegabatur exceptio ꝑscriptionis, & erat ꝑsumptio malitiæ ꝯ ipm allegantẽ: tñ Papa noluit ꝑꝑ illã ꝑsumptionẽ excludere exceptionẽ ꝑscriptionis. vñ allego istũ tex. pro casu ad ꝓbandũ dictũ Inn. in c. post electionẽ. in fi. de cõcess. ꝑb. vbi dicit, q licet iudex possit ex facili ꝑsumptione nõ admittere exceptionẽ dilatoriã: pemptoriã tñ nõ dẽt excludere,[a] nisi ex ꝑsumptione multũ urgẽti; qa tractatur de magno ꝑiudicio: iõ reqrit fortior ꝑsumptio, vt in c. lras, de ꝑsumptio. Vltimò no. ibi: *effectũ sententiæ*, q executio est effectus sententiæ. reliqua veniũt ex-
4 pedienda cum glo. † In gl. 1. ibi: *nõ multũ curat de illa solẽnitate.* No. bñ istã gl. q so-

ZACHARIAS.
a Non debet excludere. Adde plenissimè de hoc dicto & præcedenti, s. q iudex non debet leuiter admittere dilatorias excep. quas præsumit maliotiosè opponi, ꝑ Lanfran. de Oria. in sæpe alle. c. quoniam contra. §. statuim⁹, ver. except. in princ. & ibi in apo. Bened. vadi. & celsi. ĩ. de proba.

let multũ allegari iuncto tex. ex qua habes, q licet de iure ciuili nõ teneat snĩa lata ꝯ dñm, si ꝓcurator & nõ dñs erat in iudicio, vt in l. 1. C. de sen. & interlo. om. iu. Secus tñ est de iure canonico: qa de hac subtilitate nõ curatur. nã hic fuit snĩa lata ꝯ monasteriũ, licet ꝓcurator esset in iudicio; & doc. simpliciter trãseunt cũ gl. tñ Bar. in l. stipulatio ista in §. si stipuler, aliàs in §. si qs insulã, ff. de ver. obli. & in l. 1. ꝑal. mordet istã glo. dicẽdo, q in hoc nõ est diuersitas inter ius canonicũ, & ius ciuile: qa ẽt de iure ciuili valet snĩa ꝯ dñm, si in iudicio interuenit nõ vt simplex ꝓcurator, sed vt administrator legitimus; puta tutor, curator, ꝑlatus, vel syndic⁹. rõ est: qa isti tanq̃ hñtes lrĩmã & gñalẽ administrationẽ pñt verba ꝯctus ꝯcipere in ꝑsonã dñi, vt in l. cũ q. §. si actori, ff. de cõsti. pecu. eodẽ mõ ĩ iudicio pñt verba cõcipi in ꝑsonã dñi, si tales administratores interueniũt. nã in iudicio quasi ꝯtrahim⁹, vt ĩ l. 3. §. Idẽ scribit, ff. de pecu. sed ꝓcurator simplex, qñ ꝯhit nõ dẽt cõcipere verba in ꝑsonã dñi, sed in ꝑsonã ꝓpriã: qa rlr nõ acquirit dño, sed dẽt dño cedere actionẽ; de quo vide plenè ꝑ gl. in c. quanq̃, de vsu. li. 6. meritò in iudicio debẽt verba sniæ & aliorũ actorũ referri ad ꝑsonã ꝓcuratoris, & nõ dñi; & hæc est rõ. d. l. 1. Et no. bñ hæc dicta, q̃ in se satis vera sunt, sed quo ad tex. nrm ꝓcedũt intelligendo, q iste fuisset syndic⁹ gñalis monasterii. sed tex. hoc ñ apit; imò appellat eũ ꝓcuratorẽ. vñ si itelligeretur, q erat simplex ꝓcurator, dictũ Bar. ñ ꝓcederet hic, sed dictũ gl. qd aũt iuris sit habito respectu ad ius canonicũ, dic vt plenè no. in c. q̃relã, s̄. de ele.
† In gl. i ver. *postulauit*. No. singlr istã gl. vsq; ad ver. *ar. cõtra*, ex qua colliguntur duæ limitationes ad iura dicẽtia, ꝓcuratorẽ ñ posse sine spãli mãdato petere restõnẽ in integ. Illa. n. iura debẽt itelligi, qñ restõ petit principalr; vt qa agat cãm ꝑ se principalr inchoare; vt puta, qa petit ꝯ cõtractũ, vel ꝯtra sniam, q̃ trãsiuit in rẽ iudicatã ꝑ lapsũ decẽdii: secus aũt qñ incidit in cãm. nã tũc ꝑt peti ꝑ ꝓcuratorẽ, q fuit litẽ ꝯtestat⁹ ĩ illa cã, ar. hic; & hoc voluit Inn. & oẽs doc. & cõiter ẽt sequuntur Legistæ in l. illud, all. in gl. & alle. no. in isto. c. & ꝑt ad hoc dictũ optimè adduci. c. pe. ĩ. e. nã sicut ĩ mãdato iurisdictionali fit illa distictio, an restõ petatur principalr, vel incidẽter; eodẽ mõ dẽt distingui ĩ mãdato ꝓcuratorio. nã in multis ista duo æqparantur iuxta no. ĩ l. & qa, ff. de iu. o. iu. & intelligo, q reqratur spãle mãdatũ ex pte, s. petẽtis restõnẽ: sed ex pte defendẽtis ñ reqrit spãle mãdatũ sm Inn. hic, & bñ; facit. d. l. illud; qđ no. Scđò principalr no. ex gl. q restõ petita post sniam añ lapsũ. 10. dierũ dr venire incidẽter: qa, ex quo snĩa adhuc ñ trãsiuit ĩ rẽ iud. ñ vr ꝓrsus cessasse mãdatũ ꝓcuratoriũ. vñ quẽadmodũ ꝑt ꝓcurator ifra decẽdiũ appellare sine nouo mãdato, vt ĩ c. ñ iiustè, de ꝓcu. ita ꝑt petere restõnẽ in integ. q̄si hoc sit ꝯiũctũ mãdato, cũ restõ æqpolleat applõni, vt dixi. s̄. e. c. ex lris; & hoc dictũ ñ attingũt legistę ĩ d. l. illud. doc. ẽt nři dubitasse vñr, vtrũ hoc ꝓcedat de iure nã, ex quo snĩa ẽ lata, ñ vr ãpli⁹ ista cã subsistere; ergo ẽ op⁹ restõnẽ petere pricipalr. Sed ꝯ dictũ gl. Hos. opponebat fortiter de. c. innotuit, de ele. vbi dr, q hñs mandatũ ad petẽdã ꝯfirmationẽ electiõis ñ admittitur ad petẽdã dispẽsationẽ in ꝑsonã electi, nisi hẽat spãle mãdatũ; & ob hoc dixit hic Ho. q fortè iste ꝓcurator hẽbat spãle mãdatũ; vt qa dicebatur in mãdato, q posset petere restõnẽ in integrũ tã añ sniam, quã post, sicut moris est; & no. bñ incidẽter hoc dictũ. nã sentit ꝑ hoc Hos. q sufficiat mãdatũ spãle, licet ñ sit restrictũ ad certũ articulũ; de quo vide qđ lati⁹ dicã ĩ c. seq. vel fortè sm eũ hic ñ fuit oppositũ. Inn. ẽt dubitauit. Nã primò vr velle, q ꝓcurator, q fuit litẽ ꝯtestatus, possit petere istã restõnẽ, cũ nõ possit remoueri sine causę cognitione, vt in c. 2. de ꝓcu. in 6. posteà verò dicit, q ꝓcurator nõ admittitur sine spãli mãdato. Sed Hos. rediẽs ad dictũ gl. rñdet ad c. innotuit, q dispẽsatio ñ est ita cõiuncta mãdato sup cõfirmatione petẽda, sicut restõ in integrũ est cõiũcta causæ. nã cõfirmatio innititur iuri: dispẽsatio dependet à gratia. nam nõ multũ ꝑiudicatur, si differtur dispẽsatio: sed restõ in integrũ non ex toto depen-

det à

det à gr̃a, ut. j. dicã. Itẽ posset inferri magnũ p̃iudiciũ, si ꝓ-
curator, q̃ est pr̨esens, nõ posset petere istã restõnẽ; & tãdẽ
uidẽtur doc. magis inclinare in partẽ h' glo. q̃ mihi multũ
placet ꝑ æqparationẽ, quã. s. feci ad applõnẽ, & q̃ incõtinẽ
ti fiũt uidenť inesse, ut i. c. officii, de of. del. & i. l. lecta, ff. si
cer. pet. vñ satis uŕ hæc petitio incidere in cãm: ex quo ime
diatè post sñiam petiť añ, q̃ mereať executionẽ; & i fauora
bilibus debemus facere benigniorẽ interp̃tationẽ, ut i r̃la.
odia, de re. iu. li. 6. tertiò princip̃r gl. opponit de. l. si actor,
C. de appel. & ñ iducit nec soluit; & facit ille tex. i ꝯriũ hoc
mõ. ibi. n. dŕ, q̃ si actor datus à curatore fuit condẽnatus, ap
pellat ipse actor, sed curator ꝓseqĩ cãm quasi inuat, ꝗ ipe
actor, q iã fuit cõdẽnatus, nõ ꝓsequiť cãm applõnis, ita uŕ
dicẽdũ i ꝓcuratore ꝯdẽnato, ut nõ possit ꝓseq cãm restõ-
nis, sed solo ponit ibi i gl. nã actor nõ ꝓsequit cãm applo
nis ex necessitate: si tñ uellet, bñ posset, ut i d. c. nõ iniustè,
6 & i. l. inuitus, C. de ꝓcur. †Et circa illud qđ dcm̃ fuit de spã
li mãdato reqsito, dicit hic Inn. ar. illius l. si actor, q̃ hñtes
ltimã administrationẽ, ut sunt tutores, curatores, œcono-
mi, & p̃lati, & similes, pñt petere restõnẽ sine spãli mãdato
& uerũ dicit, q̃ isti hñt à iure ad ministrationẽ, quẽadmo-
dũ iurãt de calũnia sine spãli mãdato, ut i. l. 2. C. de iura. ca
lũ. qđ no. uide ꝑ Spe. e. ti. §. 2. in uersi. p̃latus. Itẽ adde ad p̃-
dicta dcm̃ Io. An. post. Hos. j. c. ꝓxi. ubi dicit, q̃ post lapsũ.
10. dierũ ẽt à t̃pe iterlocutorię nõ dŕ ꝓcurator restõnẽ pe
tere icidẽter, qa ex quo iterlocutoria trãsiuit in rẽ iudica
tã, reqriť spãlis petitio, qa nõ p̃t dici q̃ incidat, cũ iã ille ar
ticulus trãsiuit i rẽ iudicatã, qđ no. Itẽ pr̃ p̃t petere ꝓ filio
restõnẽ i itegrũ sine spãli mãdato. secus aũt est i aliis cõsan
guineis, nisi minor sit talis uitę, cui meritò eẽt bõis iterdi-
cẽdũ, ut i. l. patri, ff. de mino. Et ex p̃dictis potes formare di
stinct. an & qñ qs admittať sine spãli mãdato ad petẽdam
restõnẽ. nã si hẽt ltimã administrõnẽ, admittiť. si uero sim
plex est ꝓcurator, dẽt distingui, an petat principr̃, an inci-
7 dẽter: ut. s. †In gl. in uer. *sñiæ*, ibi; *nisi incõtinenti probetur exce
ptio*. Istã particulã gl. soleo multũ adducere i ꝯsiliis ad statu
ta, q̃ excludũt oẽs exceptões ꝯtra sñiam, ut si incõtinẽti qs
a uellet ꝓbať exceptionẽ ltimã ꝯ sñiam,[a] dẽt audiri ñ obstã
te statuto, qa statutũ uŕ exclusisse ltimas exceptiões ꝑꝑ p̃-
sumptã fraudẽ opponẽtiũ. q̃ p̃sumptio cessat i ꝓbatiõe, q̃ of
ferť incõtinẽti; & ꝓ hoc uide bo. tex. i. c. lr̃as, i uer. ꝓpterea
de rest. spo. & qđ no. gl. i l. 1. ff. de ta. ex hi. & uide qđ pleni'
8 dixi i. c. ex p̃te; el. 2. đ offi. dele. †In gl. in ver. *æquitate pensa-
b ta* in fi. No. ex ista gl. q̃ licet rl̃r petitio restõnis in inte.[b] ipe
diat executionẽ sñiæ ꝑ. l. unicã, C. in inte. rest. postu. ne qd
no. fiat. tñ qñ p̃sũptio ẽ ꝯ petẽtẽ restõnẽ, q̃ hoc petat mali
tiosè cã differẽdi executionẽ; tũc mãdať executiõi recepta
cautiõe, đ qua hic: & sic uŕ sentire gl. q̃ istud, qđ hic dŕ, ꝓce
dat de iure; ita q̃ ad cõsequẽtiã ab aliis iudicib' ẽ trahẽdũ;
& in hoc est iste tex. sin. ut. s. dixi. vñ Ho. dicit, q̃ ista nõ fuit
simplex ꝓuisio Papæ, sed ꝯtinet ius; qđ uŕ placere Io. An. &
optimè põderauit istũ tex. ibi; *iure duximus prouidendum, &c.*
ita ergo alii iudices dẽnt eodẽ mõ iudicare, ut i. c. i causis,
đ re iud. & Bar. simpl̃r hoc dcm̃ uŕ seq i d. l. unica. Inn. tñ hic
uŕ dubitasse. nã priò dixit, q̃ ꝑꝑ p̃sumptionẽ sci hæc execu-
tio ñ ipediť. posteà inqt, q̃ tex. iste p̃t itelligi, cũ petiť restõ
ꝯ sñiam principis, ꝯ quã nõ admittiť qs nisi ꝑ uiã supplica-
tiõis; sed supplicatio ñ ipedit executionẽ sñię, sed p̃stať cau
tio, ut dixi post gl. s. e. c. ex lr̃is, & sm̃ istã solõnẽ nihil noui
iduceret iste tex. & sic i aliis iudicib. petitio restõnis idiffe
rẽter ipediret executionẽ, sed hoc mihi nõ placet. nã si loq
reť tex. i supplicatiõe. nõ oportuisset, q̃ p̃p̃ hic se fundasset
su ꝑ p̃sũptiõe, orta ꝯ petẽtẽ; nec erat opus dicere q̃ uoluit
ꝓuidere ęqtate pẽsata &c. Nã hoc erat đ iure authẽticorũ;
ut i auť. q̃ supplicatio, C. de p̃ci. ipe. offe. ergo iste tex. loqť
ꝓpriè i petitiõe restõnis, & ñ i supplicatione, & sm̃ hõc uŕ
hic tex. ꝯ In. ut aduersus sñiam pricipis possit peti ẽt restõ,
qđ intellige, ut dixi. s. c. ꝓx. Dat Inn. aliã solõnẽ, q̃ iste tex.
p̃t ponere istud spãle in restõne, q̃ petiť ꝯ
sñiam pricipis sed mihi nõ placet; qa p̃p̃
se fundat hic suꝑ p̃sumptiõe, q̃ erat orta
ꝯ petẽtẽ restõnẽ, ergo ubicũq; contigerit
ista p̃sumptio, dẽt seruari ista iuris dispõ
ut i. c. cũ dilecta, đ cõfir. uti. cũ si. iõ tene
primũ dcm̃, qđ cõiter teneť. Adde tñ vnũ
dcm̃ Bal. i l. unica p̃al. ubi dicit, q̃ ubi exe
cutio sñię nõ eẽt reuocabilis; ñ dẽt fieri
postulata restõne; qđ mihi satis placet;
qa tũc cessaret remediũ istius. c qa ñ pos
set restitui, & sic frustratoria eẽt ista cau
tio. Ad hoc adduco notabile dcm̃ Pau. đ
Lea. i cle. 1. đ re iu. vbi dicit istũ tex. ñ hr̃e
locũ i eo, q̃ mãdat executionẽ añ oia fie
ri, qñ executio nõ est reuocabilis; & tene
mẽti istud dcm̃. Sed aduerte, quia Bal. uŕ
ponere exẽplũ suꝑ ista executiõe irreuo
cabili, qñ qs eẽt ducẽd' ad carceres, quasi
innuat, q̃ licet i scõ possit reuocari respe
ctu futuri t̃pis; ñ posset reuocari respectu
p̃teriti, & respectu ignominię. nã ipossi-
bile ẽ fateri, q̃ qs ñ fuerit i carceř, & q̃ ñ
fuerit passus illã ignominiã. tex. n. hic se
fũdat suꝑ cautiõe, qñ p̃t ꝯseruari ius illi',
ꝯ quẽ fit executio. ego ex hoc facio rl̃am
notãdã, & multũ a p̃it istũ tex. q̃ ubicũq;
ñ p̃t ꝑ cautionẽ ꝓuideri iuri illi', ꝯ quẽ
fit executio, ex hoc scõ ñ dẽt sñia mãdari
executioni, ꝓ hoc facit, qa cũ ista ꝓuisio
veniat ꝯ l. unicã p̃al. dẽt strictè intelligi,
ar. i rl̃a, q à iure cõi exorbitãt. de re. iud.
li. 6. & i. l. p̃cipimus, i fi. C. đ app. ponit ẽt
ibi Bal. qdã alia dcã, q̃ mihi nõ placẽt. uŕ
n. uelle, q̃ ipediť executio; & offerť ista
cautio, qñ ꝓbatio offerť icõtinẽti. iste. n.
text. ñ fundat se suꝑ oblata ꝓbatiõe rl̃r.
ergo dẽt ipediri executio, siue offerať ꝓ
batio, siue ñ, ut i. d. l. vnica. Si aũt ẽ p̃sum
ptio ꝯ petẽtẽ, dẽt ꝓuideri, ꝓut hic dŕ; pu
to tñ q̃ ubi læsio eẽt patẽs, tũc ñ hr̃et lo
cũ, qđ hic dŕ. rõ, qa cessaret p̃sumptio ma
litię; & idẽ posset dici; ubi fortè intra bre
uissimũ t̃ps qs uellet ꝓbare lesionẽ, arg.
9 eorũ q̃ dixi. s. i p̃cedẽti gl. †Sed q̃ro, qd si
postulata restõne fit executio nulla existẽ
te p̃sumptiõe ꝯ petẽtẽ, nũqd idulta restõ
ne dẽat reuocari executio ꝑ uiã attẽtati?
hãc qõnẽ ponit hic. d. Ant. & dicit q̃ do.
de Ro. tenẽt q̃ ñ; ex quo ltimè scã fuit; &
uŕ ip̃e cũ eis trãsire. Sed aduerte; qa aut
ipsę fuit deceptus, aut lr̃a sua ẽ corrupta;
qa d. đ Ro. đ directò ꝯcludũt ꝯriũ i ꝯclu
siõe. 366. & đ iure hoc dcm̃ ꝯriũ p̃t ꝓbari
nã tex. i. d. l. unica uult, q̃ postulata restõ
ne nihil dẽt inouari, ergo executio facta
p' postulõnẽ fuit iniusta; ergo dẽt reuoca
ri, ar. i. c. nõ solũ, de app. li. 6. & dñt d. de
Ro, idẽ eẽ; si petať restõ ad appellãdũ; qa
si qñ petiť restõ simpl̃r aduersus sñiam,
differť executio, ut i. d. l. unica; forti' dẽt
differri, qñ petiť restõ ad appellãdũ; qđ
no. Sec' dic. ubi executio fuisset facta añ
postulatã restõnẽ; qa tũc, licet posteà po
stuleť, & obtineať restõ ꝯ sñiam; ñ ꝑ hoc
retractať executio; sed dẽt expectari finis
causę principalis, qa qđ ltimè scm̃ est, ñ
dẽt retractari, ut i rl̃a scm̃ ltimè, đ re. iu.

a Cõtra sñiam. Vi de Abb. idem tenẽ tem in cõsi. 64. & in c. suꝑ eo, in fi. s. de off. dele. sed reprobat eum. do. Alex. i cõs. 44. inc. Clarissime dñe ui carie, i quarto uo lu. refert. do. Iaso. in. l. nã & posteà, in prin. ff. de iure iurando.

b Petitio restitutionis in integrũ. Adde esse hic op' dist. quam Lanfr. de Oria. in c. qm̃ ꝯ §. statuimus, uersi. exceptiões, ponit nu. 9. uer. restõ aũt in integrũ. ubi distinguendo cõcludit, q̃ si p̃sumptio est pro impetrante, & petiť restõ. j. decẽ dies datos ad appellandũ; tunc impediatur executio sñiæ, alias secus, ut plenissimè no. Bal. quẽ ibi allegat in. l. falsam, C. si ex fal. instru. & Bar. in. l. athletæ, ff. de execu. tut.

SER. SAPIA.

a In supplicatione. Vide per Mod. in aut. quæ supplicatio. C. de precibus impe.offe.

ZACHARIAS.

b Sine causæ cognitione. Adde quod hoc est uerum in ciuilibus causis, vt per Lanfranc. de Oria. plenè in c. quoniam contra .§. statuimus, ver.dilatione, nu. 2. versic. secundo quæro, & ibi i apostil. Bened. va. in uersi. cognitione, J.de proba. in criminalibus autem nō requiritur causæ cognitio, ut ibi paulò ante notat, de quo plenissimè per Alexan. cōsilio. 117. co.fi. volu.1. & cōsi. 41. cōl.4.vol.2.

ANT. FRAN.

Circa istud quod hic dicitur ꝺ dilatione dãda cū causæ cognitione, Dicas, ꝙ prima dilatio etiā in ciuilib⁹ datur sine causæ cognitione, vel saltem cū leui. secunda uerò datur cū graui causę cognitione. Tertia & quarta datur cum grauissima. quinta uero dilationū quam daṫ, de quo vide in.l.oratione ff.de fer. & in.l. fi. in glo.mag. C. de dila. & adde ꝙ si prima dilatio est peremptoria non datur secunda, nisi cum causæ cognitione, in qua non sufficit probatio impedimenti per iuramentū, sed requiriṫ ꝙ fiat ꝓbatio per testes, ut no. voloie Inn. in.c.i.causis. de testi.& qualiter petatur quarta dilatio, & qualiter denegetur, vide etiā p Inn.in. c. significauerunt, de testi. Et adde, ꝙ post terminum peremptorium datum à iudice ad probandum non debet dari dilatio, etiam si petatur cū solennitate, vt plenè per Inn.in.c. in causis. Et adde ꝙ valet, ꝓ latio etiā sine dilatione, ut p Bar.

li.6. Itē aduerte ad aliā limitationē, quā ad istū tex. ponit hic do. Ant. & attribuit eā d.ꝺ Ro.dec.433.als.24.s.ꝙ ista cautio exigiṫ à suspecto de dilapidatiōe;& qñ ē ita pauper, ꝙ post dilapidationē ñ posset de suo satisfacere qđ mihi nō placet; qa iste tex. loqṫ idistinctè.vñ cū recedamus ab illa.l.unica, dēmus strictè intelligere istū tex. ex quo.n. iste petēs restōōē grauaṫ ī uno, ñ mirū, si releuaṫ ī alio. s. ī cautiōe;& utile ē sibi hr̃e plura remedia & ꝯ fideiussorē,& ꝯ pricipalē, ar. i l.1. ff. si qs ī ius no. ñ icrit, & ī.l.quoties, ff. de act. & obl.& facit qđ no. Bar. in.l.1.ff.ad Treb.

10 †Sed q̄ro, qa.s̄.dixi, ꝙ rĺs restō in inte. īpedit executionē, & idē facit applo, ut in c. uenietes, ꝺ iureiur. secus in supplicatione,

a ut pdixi, & notatū fuit ī.d.c.ex lr̃is;q̄ est rō diuersitatis i hoc, uide p Io.An. in addi. Spe. i tit. de suppl.§. differt, & cōcludit ꝙ applo est remediū ordinariū, & innititur iustitiæ: iō hēt ipedire executionē. io integrum restō innitiṫ iuri licet hēat grām annexā; tñ illā grām potius hēt à iure quā à iudice. nā iura indulgēt restōnē i inte. minoribus ecclesiis, & maiorib. ex iusta cā, ut ī iurib. vulgarib., meritò postulō restōnis ipedit executionē, sicut applo, supplicatio āt innititur puræ grē, q̄ ē hēda ab hoie. nā pp ꝓsumptionē, q̄ ē orta ex ꝓsona ꝓferentis sñiam, puta principis, vł pfecti ptorio, ñ dēt de iure admitti aliqđ remediū retractatiuū, sed supplicatio admittiṫ ex mera grā principis; iō cū suodeṫ sup mera grā, nō dēt impedire executionē sñię. satis.n.ē, ꝙ deṫ cautio ꝺ restituēdo, si supplicās obtinebit ī cā iux. no. ī.d.c.ex lr̃is, & ī a ut. q̄ supplicatio, superius allegata. Et dic ꝙ rō rōnis est, qa remediū supplicatiōis nō fundaṫ sup aliqua iusta cā, sed solū sup ęquitate; qa à sñia pricipis nō ꝑt appellari, sed restō ī integ. ē fundata sup cā extrinseca, puta sup ībecillitate ętatis; uel fauore ecclię, uel sup aliqua alia ltima cā; puta qa erat absens cā reipublicæ, uel qd simile, iō istud remediū restōnis in inte. pingui⁹ operaṫ, quā remediū supplicatiōis, & uide quod dixi.s̄.c.ꝓx. Ex hoc.n. sis cautus, ut aduersus sñiam principis potius incedas p uiā restōnis, quā supplicatiōis; quod intellige, qñ utruq; remediū cōcurrit, quia sub est cā petendi restitutionē iuxta ea quæ dixi io.c.ꝑcedenti. In gl. fi. ibi; *Item argu.* No. bñ illā particulā gl. quia est optima.

SVMMARIVM.

1 *Terminus probatorius semper est peremptorius.*

2 *Terminū exclusiui currūt nō min⁹ ꝯ ecclesiā, q̄ priuatū.*

3 *Instructus quoties quis tenetur, & potuit cōparere in termino, nō audiṫ petēs ulteriorē terminū ad istruēdū.*

Procurator si nō cōparet ltīmè in termino, in quo fuit dominus citatus, poteſt tāquā contumax dīci punire.

4 *Restitutio in integrum an possit peti per procuratorem sine speciali mandato?*

5 *Spāle mādatū sufficit cōprehēdi sub ḡnalitate uerborū.*

6 *Speciale mandatū ubi requiritur, sufficit quod præstetur cautio de rato.*

7 *Tempus quadriennij ad petendam restitutionem in integrum a quo tempore incipit currere.*

Exceptiōes dilatoriæ nō possunt oppōi ī cā appellatiōis.

CAP. VII.

Coram. Post pēptoriū oō auditur ecclesia de iure cōi, audiṫ tñ per bñficinum restitutiōis in integrū. h.d. Prima pars narrat factū. Secūda interloqṫ, ibi, *Nos aūt*. Casus literalis. Inter Archiepm Bracharem. & Archiepiscopum Toletanū corā Innoc. super iur e primatię quæstio uertebetur. lite inter pdictos Archiepos contestata coram ipso, causam comisit quibusdam iudicibus, ut ipsi causam sufficienter instructam remitterent ad apostolicæ sedis examen partibus terminum perēptorium assignando; in quo cum omnibus munimentis per quę causa instrui possit, sedi apostolicæ se p̄sentent sententiam audituri. termino certo elapso post longam expectationem comparuerunt procuratores Archiepiscopi Bracharen. sed quia noo portauerant depositiones testium, & alia munimenta, dilationem ad hoc faciendum postulauerunt. Papa ioterlocutus fuit. ꝙ super hoc audiendi non erant, cū ad hoc terminus peremptorius assignatus fuisset. Ipsi petierunt ad hoc se admitti per beneficium restitutionis in integ. exhibentes super hoc speciale mandatum. unde Papa Honorius dedit illis dilationem usq; ad octauas penthecostes per beneficium

1 restōnis. Ber. †Not. 1. ex tex. ꝙ ad ꝓbationē in cā faciēdā unica daṫ dilatio, & nō plures, cōcor. l. fi. ff. de feriis, & uide qđ plenè no. gl. i. c. 2. de dila. & q̄q̄ tex. hic dicat terminū fuisse peremptorium, tamen omnis dilatio probatoria est peremptoria, ut in. d. l. fi. & in. c. licet, de probat. unde in causa ciuili nunquam datur secūda dilatio, nisi ex causa. Vnde super existentia causæ debet pręmitti causę cognitio. d. l. fi. & in. l. oratione, eo. titu. Vnde noo potest iudex sine causa dare secundam dilationē, ut in. d. l. fin. & ibi no. Bar. nec vr̃ ualere probatio, quæ fit intra dilationē

b datā sine causę cognitione[b]; de quo tñ di

2 cendū, ut ibi plenius no. †Scđo no. ꝙ istę pręscriptiones iudiciales currunt ēt ꝯtra ecclesiā. nā uides hic, ꝙ quia ecclesia non probauit in prima dilatioue statuta; nō fuit admissa de iure cōi ad probandum post dilationē; sed fuit opus recurrere ad ius singulare, s. ad bñficiū restōnis. Et ex hoc & ex tex. infertur, ꝙ aduersus ꝓscriptiooes iudiciales cōpetit ecclesiæ bñficiū restōnis; de quo vide qđ dixi. ī. c. au-

3 ditis, s̄. e. †Tertiò oo. ꝙ ubi per dilationē ꝑfixā qs teneṫ cōparere instructus, nō audiṫ petēs terminū ulteriorē ad istruēdū. Et facit iste text. in ar. ad qōnē quotidianā. Iudex citauit aliquē, ut cōpareat certo termino, ꝓ quo ꝯparuit ī termino ꝓcurator, & petiit dilationē ad faciēdā fidē ꝺ mādato; nūqd sit sibi dād⁹ termin⁹, an dñs possit ꝯdēnari tāq̄ contumax; qa nō cōparuit ltīmè in termino? & dicēdū ꝙ nō dēt dari dilatio: sed potius ꝑt ut cōtumax ꝯdēnari; qa cū habuerit dilationē ad

in. l. ī pecuniariis, ff. de fer. & in. l. in crimine, ff. de adulter. & an in causæ adulterii sint dandæ dilationes, oi de gl. in. c. iduciæ, el. 2. §. spatium. 3. q. 3. & per Bar. in extraua. ad reprimen. super uer. declarantes, & per Spe. in tit. de dilaio§. videndum, in uersi. utrū ualeat. & per do. Ant. in. c. licet causam, de probat. & habetur in. l. diuus, in. §. fi. ff. de adult. Verum aūt in causa criminali debeant dari dilationes deliberatoriæ, uide glo. 3. q. 2. in summ. & aliam. 2. q. 8. capi. perscripta, & uide Io. An. i c. 2. de dila. & per Archi. in c. induciæ, el. 2. §. offeraṫ. 3. q. 3. & uide Inn. in. c. cum contingat, de re. scri. & in c. prudētiā, de offi. dele. & uide gl. i c. cū cām de offi. del. & in c. licet, de accu. i gl. 1. & uide gl. in. c. 2. & ibi Inn. de dila. in quibus locis plenè tractat, an & quando debeāt assignari dilatiōes cū causæ cognitione.

ad cõparẽdũ,debebat cõparere lrimè; ad hoc.l. si qñ C.de
dila. & hoc firmat ibi Bar.& tene mẽti hãc q̃stionẽ:qa quo
tidie accidit. No. q̃ ẽt ꝯ interlocutoriã papæ põt ecclesia
petere restitutionẽ in integrũ. Vl.no:casum, quo exclusus
vna via admittiĩ ad idẽ alia via. nã ecclesia hic exclusa fuit
de iure cõi:tñ fuit admissa p beneficiũ restõnis;& p hoc li- d
mita regulã, cũ qd vna via,de re.iur.li.6.& qd̃ leg.& no. in
4 c.tuæ,de ꝓcu. † In gl.in ver.*mãdatũ*, ibi: *nõ videtur sufficere ge*
nerale mandatũ. No.tu Canonista tex.iuncta gl.qa nõ habes 6
alibi in corpe iuris canonici, q̃ ad petẽdũ restõnẽ in integ. e
a reqriĩ speciale mãdatũ.[a]Legistæ hñt in l.illud,alleg.in gl.& f
intellige,qñ restõ in integrũ venit principalr:secus si uenit
incidẽter in cã gñalr cõmissa,vt dixi post gl.ĩ.c.ꝓxi.& ideò
in casu huius c.ñ erat necesse hre spãle mãdatũ:qa veniebat
ĩcidẽter.vñ dicit Ho.q̃ spõte ꝓcurator exhibuit spãle mãda 7
tũ,vel pt dici fm eũ & Io.An.q̃ hic erãt lapsi 10.dies à tpe g
ĩterlocutoriæ;& no.singulr hoc dictũ:qa nescio alibi,q̃ vbi
cõtingit læsio p interlocutoriã,nõ pt ꝓcurator petere resti
tutionẽ sine spãli mãdato post lapsũ decẽdii. Rõ pt esse: qa
post lapsũ decẽdii trãsiuit interlocutoria in rẽ iudicatã,vt i
c.cũ dilectus,de ele. vñ nõ pt amplius dici,q̃ restõ incidit in
cãm.Sed satis pt de hoc dicto dubitari, q̃ licet trãsiuerit in
rẽ iudicatã:ex quo tñ cõtingit negotiũ principale,qd̃ nõdũ
est diffinitũ,vr q̃ debeat admitti rõne incidẽtię & cõnexio-
nis,arg.op:ex eo,qd̃ leg.& no.ĩ c.fi.de app.li.6.& in cle.cũ à
repulsione,e. tit.posset tñ p ibi no.æque distingui,q̃ aut est
talis interlocutoria, q̃ nõ ꝯtingit negotiũ principale;vtputa
sup dilatoria exceptione; & reqriĩ spãle mãdatũ post lapsũ
decẽdii.Aut ꝯtingit negotiũ pricipale; puta qa fuit lata sup
aliqua perẽptoria;& tũc sufficit gñale mandatũ p no.in iur.
pal. Sed ꝯ pdicta & ꝯtra tex.op.vr.n.q̃ nõ debeat iste ꝓcu.
audiri. nã vr ecclesia fuisse in dolo dãdo ꝓcuratori mãdatũ
speciale ad petẽdã restõnẽ,cũ potuisset assignare oĩa muni-
mẽta causæ,sicut dedit mãdatũ.videĩ ergo peccasse ex certa
sciẽtia:sed aduersus delictũ nõ daĩ restõ,vt in l.auxiliũ,ff.de
mino. Solu.dicit Host.q̃ fortè dedit eccl'ia mandatũ gñale
ad petẽdã restõnẽ in integrũ iure minoris;vt puta:Cõstituo
te ꝓcuratorẽ, & do tibi mãdatũ ad petẽdũ restõnẽ ĩ integ.
vbicũq; op9 fuerit.vñ iste casus nõ fuit pcogitatus p eccl'iã;&
fortè ꝓcurator credidit attulisse secũ oĩa munimẽta causæ,
& dũ esset in curia,vidit q̃ illa nõ erãt sufficiẽtia; vnde pro-
duxit mãdatũ suũ sup restõne petenda: vel fortè melius fm
5 eũ,post interlocutoriã ecclesia dedit mãdatũ speciale. †No.
singulariter & tene mẽti ex pcedẽti solone, q̃ ad petẽdã re
stitutionẽ sufficit spãle mãdatũ cõprehẽsum sub gñalitate
verborũ,qd̃ est ꝯ Cy.& alios Legistas in l.vnica,C.etiã p ꝓ
curatorẽ in integ.rest.agi posse vbi dicit q̃ mãdatũ dẽt esse
speciale quo ad illã cãm, in qua est petẽda restõ,ar.l.si quis
mihi bona in §.iussum,ff.de acq.hære. vbi ad adeundã hæ-
reditatẽ p seruũ reqriĩ specialis iussus dñi, nec sufficit dare
speciale mãdatũ sub gñalitate verborũ.dñs Anto.simplr se
quiĩ dictũ Hos.nõ obstãte dicto Legistarũ:sed tu vide plenè
p Bar.in l.filiusfa.ff.de dona.vbi reprobat dictũ Cy.& tenet
idẽ qd̃ do.nri hic;licet nõ alleget,moueĩ p istũ tex.q optimè
facit. nã ad donationẽ faciẽdã reqriĩ spãle mãdatũ,vt ĩ
l.ꝯ iuris ciuilis regulas,ff.de pac.& in c.fi.de off.vica.lib.6.&
tñ sufficit dare mãdatũ spãle sub gñalitate verborũ;vtputa q̃
possit donare,licet nõ dicaĩ cui, & qd,vt in d.l.filiusfa.nec
obst.dictus §.iussum: qa illud ꝓcedit pp graue piudiciũ,qd̃
posset incurrere dñs,si hęreditas nõ esset sufficiẽs;& idẽ dic
vbi timeĩ de graui piudicio dñi,tunc.n.reqriĩ spãle mãdatũ
spãliter factũ,vt in d.§.iussũ;& vide tex.opti.cũ gl.in cle.nõ
pt,de ꝓcu.& in c.ꝓcurator,de ele.li.6. & ob istã cãm ad cõ-
b trahẽdũ matrĩũ reqriĩ mãdatũ specialissimũ,[b] vt exprimaĩ
psona,cũ qua dẽt ꝯhi matrimium, ut in l.gñali,ff.de ritu nupt.
vide tex.iũcta gl.ĩ c.fi.de ꝓcu.li.6. Ego aũt hoc dictũ doc.p
bo p tex.in c.q ad agẽdũ,de ꝓcu.li.6.& ex no.ĩ l.sed & si qs
c §.q̃situ,ff.si qs cau. vbi patet,q̃ in reqrẽtibus spãle mãdatũ[c]

sufficit exprimere vnũ casũ reqrẽtẽ spãle
mandatũ subiecta cła gñali.vñ plus puto,
q̃ ad petẽdã restõnẽ sufficit istud mãda-
tũ.Cõstituo te ꝓcuratorẽ meũ.& do tibi a
mãdatũ trãsigẽdi,& gñalr faciendi oĩa,q̃
reqrunt[d] spãle mãdatũ:qa satis cõprehe
diĩ casus restõnis,ut ibi no.cũ nõ sit istud
piudiciale, nec cõtineat aliq̃ pœnã respũ
dñi.†Illud tñ scias,q̃ vbi ꝓbabiliter dubi
taĩ de spãli mãdato,[e] admittiĩ ꝓcurator
cũ cautione de rato;[f] tex.est no.in l.qd̃ si
spãli,ff.de mino.& vide ad mãm hui9 gl.
meliorẽ glo.in d.c.q ad agẽdũ,q̃ enume-
rat oẽs casus reqrẽtes spãle mãdatũ;& te
ne illã mẽti.†Extra gl.qro qñ incipit cur
rere[g] quadriẽniũ pfixũ ad petẽdã restõ-
nẽ,si ecclesia fuit læsa:qa ñ ꝓbauit in ter-
mino? Solu.dicit hic Inno.q̃ currit à die
lapsi termini:qa tũc eccl'ia fuit lęsa & ñ à
tpe sñiæ interlocutoriæ: refert tñ quosdã b
dicere quadriẽniũ currere à die sñiæ: qa
p sñiam ecclesia fuit realr læsa : sed mihi
plus placet primũ dictũ;& hãc opi.Inn.se
quiĩ gl.in cle.vnica,e.ti.& Pau.de Lea.ibi c
& Archi.in c.2.e.ti.li.6.sed do.de Ro de-
ci.156.formãt hãc qõnẽ ĩ eccl'ia,q̃ omisit
probationẽ necessariã, & reportauit tres
sñias ꝯrias;& dicũt q̃ quadriẽniũ currit à
tpe sñiæ vltimæ,& nõ à die lapsi termini
ad ꝓbandũ: mouenĩ,qa grauamẽ nõ fuit d
cõpletũ,nisi qñ eccl'ia appellare ñ potuit.
nã in cã applonis pt appellãs probare id,
qd̃ omisit in instãtia principali,vt in c.cũ e
Ioãnes,de fi.inst.& i l.p hãc,C.de tẽ.app.
& ad dictũ do.palleg.rñdẽt, q̃ ꝓcedit in
sñia interlocutoria.nã ab illa nõ cõputaĩ
quadriẽniũ. Ego distinguerẽ cõcordãdo
sic, q̃ aut ecclesia vult admitti ad ꝓbãdũ
in eadẽ instãtia:qa sñia diffinitiua adhuc
nõ est lata;& tũc currit quadriẽniũ à tpe
lapsi termini,vt voluit Inn.hic.hoc ꝓbaĩ
in isto tex.vbi fuit data restõ aduersus la-
psum terminũ;ergo tũc fuit cõpleta lesio.
aut sñia diffinitiua fuit lata ante quadriẽ
niũ : & tũc aut omissa fuit talis ꝓbatio,q̃ f
ñ poterat fieri in cã applonis; puta datus
fuit termin9 ad dilatorias ꝓponẽdas (nã
dilatoriæ ñ pñt ꝓponi in cã applonis, vt
est tex.no.in l.ita demũ,C.de ꝓcu.)& tũc
indubitãter quadriẽniũ incipit currere à
die lapsi termini.aut erat ꝓbatio,q̃ pote
rat fieri ĩ cã applonis;& tũc si eccl'ia petit
restitui aduersus applonẽ omissã,incipit
quadriẽniũ à die,quo sñia trãsiuit ĩ rẽ iu
dicatã:qa tũc eccl'ia fuit lęsa.nã ñ obstãte
lapsu termini poterit ꝓbare ĩ cã applõis,
& hoc casu intelligo dictũ do.de Ro.aut
eccl'ia petit restõnẽ aduersus sñiam ; & ñ
puto q̃ sibi ꝓsit:qa ista restõ reducit eã ĩ
statũ,in quo erat tpe sñiæ: sed tpe soiæ ñ
poterat ꝓbare pp lapsũ termini,vt hic;er
go op9 est petere restõnẽ aduersus sñiam,
& aduersus ꝓbationẽ omissam:& in eo q̃ g
petit restitui aduersus probationẽ omis-
sam,puto dictum Inn. ꝓcedere:sed respe-
ctu sententiæ procedit dictũ do.de Ro.

1 *Restitutio in integrum est petenda coram iudice illius, in cuius præiudicium petitur.*

a Speciale mandatũ. Adde Ioan. de Ana. consi.48.Ro. sing.suis, fol.3.
ZACHARIAS.
Adde q̃ corruptè allegat hoc singu. Rom.est enim fo. 5. sing. in nu.125. quod inci.volo tibi dicere vnũ dictũ.vbi alleg.glo. hãc,& l.illud, hic alleg. & Bar.ff. de no.ope.nun. & nõ meminit.l. vt ibi dicit:sed dic q̃ est l. cũ procurator, & ibi Moder. plenissimè.

b Specialissimum. Adde Antonium But.consi.65.
SEB. SAPIA.

c Speciale mandatũ. Vide Feli.in c. nõnulli. §. sunt & alii,uer.amplia secundò ẽt si in mãdato,co.2.de resc. & c.sedes,eod.tit.

d Quæ requirunt. Adde Fulgo. cõsi. 187. Ro cõsi.94.
SEB. SAPIA.

e De speciali mandato. Vide Bar.in l.nõ solũ.§. q alieno,ver.tertius casus,ff.de ꝓcu. Fel. post Abb.in c.corã,col.3.ver. qñ facies dubiũ de mãdato,ĩ. de off.dele.vbi idem tenet qd̃ Abb.hic, q̃ admittatur cautio de rato.
ZACHARIAS.

f Cũ cautione de rato. Ita no. Bart. in l.si sine.§.cũ ãt, post prin.ff. rẽ ra. hab.& in l.qui bona.§.si alieno,ff.de dã. infe. plus dico post eum in l.vulgo,in 2.q.ff.de ad mi.tut.q̃ datur ẽt per procuratorẽ, de cuius mãdato constat ple. & de eius reuocatione semiplenè;de quo vide p eũdẽ in l. nõ solũ.§. q alieno,ff. de procu. & in l.1.col.1.ver.tñ p declarõne hui9 materiæ,C.eod.

g Incipit currere. Addc Alex. consi. 64.1.li.&59.2.lib.

2 *Bona patrimonialia clericorum gaudent priuilegio rerum ecclesiasticarum.*

3 *Patria potestas soluitur per dignitatem epalem, & per introitum cuiuscunque religionis approbatæ.*

Patria potestas non consideratur in spiritualibus.

4 *Statuta laicorũ merè fauorabilia cõprehendũt et clericos.*

Statutum laicorum, quòd extantibus masculis &c. non excludit masculos clericos.

5 *Restitutio in integrum conceditur minori, & ecclesiæ, etiam in lucro captando, quod per facilitatem & incuriam fuit neglectum.*

6 *Præscriptiones temporales qualitercunq; inductæ nõ currunt cõtra minorẽ, nisi inducerent merũ lucrum: uel nisi sint testamentariæ, uel conuentionales.*

Dispositio c. 1. de constit. lib. 6. loquitur, quando lex ex toto tolleret statutum, uel consuetudinem.

7 *Vsusfructus bonorum undecunq; per filios clericos quæsitorum non acquiritur patri.*

8 *Minor uel ecclesia læsi restituuntur aduersus alienationes etiam solemniter, & iuris ordine seruato factas.*

Decretum iudicis ubi interuenit, inducit præsumptionẽ iuris, quòd omnia sint legitimè facta; non autem inducit præsumptionem iuris, & de iure, ut non possit probari contrarium

9 *Libellus alternatiuus admittitur, quando quis est incertus de actione, uel remedio sibi competente.*

10 *Restitutio in integrum an rescindat totum contractũ; an in quantum quis reperitur læsus?*

CAP. VIII.

CONSTITUTUS. Restituit̃ minor in
eo, q̃ cõtraxit vel omisit, si ꝓbat exinde se læsum, & sit ĩtra b
tẽpora restõnis petendæ. In prima ponit̃
ptis petitio; sup qua scd̃ò dat iudices, ibi:
quocirca. Casus literalis. Pater & mr̃ magistri. G. & Io. fratris ipsius canonici Parosinẽ. habebãt quasdã possessiones cões. 2
matre eorũ defuncta, cui succedere dẽnt.
G. pater ipsorũ, eis in minori ætate constitutis, possessiões ꝑdictas vtriq; cões vẽ
didit ꝓ certa pecuniæ quãtitate. & qa vẽ
ditio huiõi nõ valebat ꝓ ea pte, q̃ ex successione materna fratrib⁹ cõtingebat ꝑdi
ctis; emãcipauit eosdẽ, & fecit eos cõtractui cõsentire. Præterea cõsuetudo est Pa
rosiñ. municipii, q̃ si aliqs vendat posses- 3
siones suas alicui extraneo, aut de cõsan-
guinitate sua, ille q̃ est ꝓximior, vẽditori
vsq; ad annũ & diẽ à tpe vẽditionis pt of
ferre ꝑtiũ emptoribus; & illi teneñt reci- c
pere ꝑtium, & restituere rẽ ꝑtiũ offerẽti.
magister. G. ꝓ se & Ioanne fratre suo accessit ad dñm Papã: & exposuit ei ꝑdicta,
petẽs à dño Papa adhuc existẽs intra tps
ad obtinẽdũ bñficiũ restitutionis in inte
grũ, vt vẽditionẽ ꝑdictã ꝓ ea portione, q̃
ex successione materna ꝯtingebat eisdẽ, d
faceret nuntiari nullã: vel p bñficiũ restitutionis in integrũ ꝯ vẽditionẽ subueniret eisdẽ. in alia portiõe paterna petebãt 4
sibi p idẽ bñficiũ subueniri tanq̃ ꝓximioribus ad offerẽdũ ꝑtiũ emptoribus iuxta
cõsuetudinẽ municipii Parosinẽ. quod hactenus omiserunt, & cũ in hoc enormiter
lædant̃, & ipsi parati sint ꝑtiũ offerre emptoribus, vel eorũ hæredib⁹, vnde mãdat
Papa qbusdã, quatenus si ꝑmissa inuenerint esse vera, vẽditionem ꝑdictã quo ad
partẽ, q̃ ipsis cõtingit ex successione materna, denuntiẽt nullã, si in ea iuris solẽnitas sit omissa. vel si fuit seruata, & eos
constiterit esse læsos tã sup materna, quã super alia portio-
ne paterna in integrũ eosdẽ restituant; dũtamen quod offe
1 runt duxerint faciendũ. Ber. †No. 1. ibi: *pro se ac fratre suo canonico, &c.* q̃ clericus põt petere restitutionẽ in integrũ corã iudice ecclesiastico aduersus contractũ cũ quocunq; initum. Itẽ aduersus ꝑscriptionẽ inductã ex statuto vel cõsuetudine laicorũ. Ex quo infert̃ prima fronte, q̃ petens restitutionẽ nõ tenet̃ sequi forũ illius, in cuius ꝑiudiciũ petitur
restitutio. & dicebat do. Ant. hoc fore mirabile; ex quo col
ligebat, q̃ ubi nihil dari vel fieri petitur à parte, sed solũ im
plorat̃ iudicis offiñ, licet redundet in ꝑiudiciũ tertii; nõ tenet̃ qs adire iudicẽ illius, de cuius ꝑiudicio agit̃; & ex hoc
sentit q̃ petẽs restitutionẽ, pt r̃r ipsam petere corã iudice
suo: sed hoc dictũ apertè est contra tex. in l. 2. C. vbi & apud
a quẽ. vbi tex.[a] apertissimè dicit, q̃ petẽs restitutionẽ tenetur
adire iudicẽ illius, in cuius ꝑiudiciũ petit̃; & hoc no. ibi Bar.
& alii. Sed tex. vt dixi, est ibi clarissimus. dicit ergo istũ tex.
intelligẽdũ, q̃ vẽditio fuerat facta laico; quod speciale est ĩ
ecclesia, & in ꝑsonis ecclesiasticis; adhoc vide Inn. in c. cũ sit.
gñale, de fo. cõpe. vbi dicit, q̃ ecclesia pt petere restõnẽ corã
iudice ecclesiastico ẽt aduersus contractũ initũ cũ laico; &
hoc ideo, qa ecclesia in hac petitione est priuilegiata; quasi
velit singulariter innuere, q̃ vbicũq;. ecclesia gaudet aliquo.
priuilegio speciali, pt illud intentare corã iudice ecclesiasti
co; ad qd̃ uide in simili qd̃ no. gl. fi. in c. pe. s̃. ti. ꝑxi. Ego al-
lego tex. ĩ c. pe. de re. ec. nõ alie. vbi hoc ꝓbat̃ in ecclesia. Respectu verò clericorũ in patrimonialib⁹ ꝓbat̃ hoc. nã clerici
gaudẽt eodẽ priuilegio in rebus suis, quo gaudẽt in reb⁹ ec-
b clesiæ,[b] vt in c. fi. de vi. & ho. cle. & p gl. in c. ex lr̃is, de pig. &
facit iste tex. in eo, quod dicit q̃ istæ possessiones fuerunt vẽ
ditæ qbusdã. nõ refert ergo an vẽditio fuerit facta laicis, vel
clericis; & ex ꝑdictis habes casum, in quo cleric⁹ gaudet quo
ad priuilegiũ fori in rebus suis eo fauore, quo gaudet in re-
2 bus ecclesiæ: & hoc tene mẽti. †Not. 2. q̃ clericus ẽt bñficiatus pt licite tenere patrimonialia; & qd̃ plus est, hẽt in illis
bñficiũ ætatis & ẽt in multis priuilegiũ cõcessum in reb⁹ ec
clesiæ; cõcor. 16. q. 1. in c. similiter. No. 3. q̃ minor ẽt cleric⁹
pt rõne læsiõis petere restõnẽ in integrũ bñficio ætatis. qua
litas ergo clericat⁹ & ẽt canonicatus, nõ excludit ab ista pe-
titione restõnis, ẽt in reb⁹ tpalibus; & in hoc tene mẽti illũ
tex. Quid aũt si clericus minor lædat̃ in spiritualibus in iu-
dicio, & extra, an possit petere restõnẽ? vide p gl. ĩ c. ex pte,
3 de rest. spol. & ibi plenè dixi. †Quartò no. q̃ qualitas clericatus, & ẽt canonicatus nõ liberat à patria ptãte. nã iste erat
clericus & canonicus; & tñ erat sub patria ptãte; vñ fuit emã
cipatus à patre. & cõclude q̃ in clericis secularibus sola di-
c gnitas epalis[c] liberat à patria ptãte, vt ꝓbat̃ in c. p venerabilẽ. ĩ. q̃ filii sint legi. & tene mẽti ad hoc illũ tex. p locum à
spãli. Ad idẽ in aut. constõ. q̃ digni. liberat à pr̃ia ptãte. §. pa
lã, q̃ trãsumptiuè habet̃ in aut. sed dignitas, C. de epi. & cle.
hãc cõclusionẽ tenet Inn. & cõiter doc. Mod. in c. indecorũ,
de æta. & qual. q̃cq̃d ibi senserit gl. & itellige ꝑdicta quo ad
tpalia. nã in spiritualib⁹ nõ est clericus sub ptãte paterna, vt
d in c. si annũ, de iud. lib. 6. Religio verò approbata[d] dissoluit
vinculũ patriæ ptãtis, vt no. in c. 2. 20. q. 2. & in l. si ex cã. §. an
tepe. & ibi Bar. ff. de mino. †No. 5. q̃ statutũ laicorũ ligat cle
4 ricos quo ad eorũ pr̃imoniũ; ita colligebat hic d. Ant. & cre
do q̃ fuit deceptus ex allegatione Bar. qa in l. cũctos ppl̃os,
C. de sum. tri. allegabat ad hãc sñiam istũ tex. sed certè hoc
dictũ est aptẽ ꝯ c. fi. de vi. & ho. cle. nec iste tex. hoc ꝓbat. nã
nõ loquit̃ tex. de statuto ꝑiudiciali, sed fauorẽ porrigẽte. nã
dicebat statutũ seu cõsuetudo, q̃ liceret ꝓximioribus recu-
perare rẽ vẽditã extraneo, vel coniuncto remotiori, oblato
pretio infra annũ & diẽ. hoc. n. erat fauorabile clericis in eo,
q̃ voluerũt offerre ꝑtiũ, & recuperare rẽ venditã extraneo.
vñ ipse Bar. in l. Aemilius, ff. de mino. & in l. fi. C. in q. cau. ĩ
inte. res. nõ est ne. intelligit istũ tex. & bñ, in statuto porrigẽ
te fauorẽ: qa tractabat̃ de lucro captãdo, vt ĩ. dicã. vnde col-
ligo

SEB. SAPIA.
a Vbi text. De illo tex. Vide p Rom. sing. 343. inci. Florentiæ, & Ias. in l. q. certo loco. ff. de cõditio. inde. & ad materiam vide text. in l. minor. 25 annis. in principio. ff. de euict.

SEB. SAPIA.
b Rebus ecclesiæ. Quomodo hoc ꝓcedat, vide Fel. in ca. ecclesia sanctæ Mariæ. s̃. de constitut. col. 4. vbi ẽt tangit latè id qd̃ ponit Abbas paulo infrà, an statuta laicorum ligẽt clericos quo ad patrimonialia.

ZACHARIAS.
c Sola dignitas episcopalis. adde qd̃ no. i apost. ad istũ in c. indecorum, nu 4. in apostil. in ver. sub patris ptã te. s̃. de ætate & quali. vbi remissiuẽ tracto.

ANT. FRAN.
d Religio verò approbata. Quo ad istud an monach⁹ liberetur à patria potestate, vide Alberic. de Rosa. in aut. ingressi, C. de sac. san. eccl. & no. in c. non dicatis. 12. q. 1. & vide per Spec. in tit. de sta. regul. in §. 12. Et adde, q̃ per monachationem non solũ perditur patria potestas: sed etiam perditur nobilitas generis, vt habetur per gl. & doct. in c. fi. in ver sic. personarũ, de statu regul.

ligo ſm verū intelľm vnū dcm̃ notabile, qđ melius probat
hæc lr̃a, q̃ aliqua alia, videlicet ꝙ clerici poſſint vti ſtatuto
a ſeu ↄſuetudine laicorū porrigēte merū fauorē, [a] ex quo ſta
tutū ſeu cōſuetudo diſponit gn̄alr̃:qa tūc vr̃ quoddā ſtatu-
tū priuilegiatiuū;certūq; eſt laicos poſſe in rebus eorū pri-
uilegiare eccleſiā & clericos,vt in c.nouit,de iud.Secus qn̄
ſtatutū nō eſt priuilegiatiuū:qa tūc nō extendiť ad clericos
ex defectu iuriſdōnis,quātūcūq; gn̄alr̃ loquať,vt eſt text.in
c.eccľia S.Mariæ,de cōſti.& ibi plenè dixi.& ꝑ hunc tex.pt
decidi notabilis & quotidiana qō. Statuto laicorū caueť,ꝙ
extātibus maſculis filia fœmina nō ſuccedat. mortuo patre
extat maſculus clericus,nūqd hēat excludere fœminā ſcľa-
rē à ſucceſſione?& certè tex.valde notabilis eſt hic ꝙ ſic:qa
iſtud ſtatutū eſt merè priuilegiatiuū reſpū maſculorum; ad
idē vide bo.tex.in c.dilecti,de fo.cōp.vbi priuilegiū ſimpľr
cōceſſum hoibus alicui⁹ loci cōprehendit ēt clericos illi⁹ lo
ci;& hāc ſniām firmauit Bal.in l.cūctos pplos,ꝑalľ.& Io.de
5 Lig.in c.qđ clericis,de fo.cōp.& ibi plenè dixi.†No.6.ꝙ mi
norib⁹ ſubueniť ꝑ reſtōnis bn̄ficiū ēt in lucro captando.nā
reſpū portionis partis cōtingentis patri, quā volebant iſti
recuperare oblato ꝑcio,tractabāt iſti de lucro captādo.vbi
cunq; ergo minor, vel eccľia potuit aliqđ lucrū cōſequi,&
ſua facilitate vel incuria neglexit,pt petere reſtōnē in inte-
grū ꝯ obſtaculū lucri cōſequēdi;& de iure ciuili eſt ēt tex.in
l.ait ꝑtor,in fi.ff.de mino. Septimò no.valere ſtatutū ſeu cō
ſuetudinē, vt liceat ꝓximiori rē venditā ex̃neo.j̄.certū tp̄s
b recuperare [b] oblato ꝑcio:de iure cōi ſecus eſt,vt in l.dudum,
C.de ꝯhen.emp.Octauò no.& tene menti:quia nō ꝓbať in
corpe vtriuſq; iuris ita bn̄, ſicut hic,ꝙ ꝑſcriptio ſtatutaria,
ſeu cōſuetudinaria,licet ſit tp̄alis,currit ꝯ minorē, vbi agiť
de lucro captādo.Quid āt ſi agereť đ dāno ipſorū minorū,
dicā.j̄.Et no.ꝙ ꝯ ꝑſcriptionē extiudicialē dať minori reſtō,
ēt ſi ꝑſcriptio ſit inducta ſtatuto vľ ↄſuetudine.Nono & vlt.
no.ibi:*debita iuris ſolennitas, &c.* ꝙ in reb⁹ pr̃imonialib⁹ cle
ricorū minorū diſtrahēdis dēt interuenire iuris ciuilis ſo-
lēnitas. nā cū ius canonicū non dicat ꝯriū,& ius ciuile in fa
uorē minorū loquať indiſtinctè;dēt intelligi ēt in clericis
6 minorib⁹,ar.in d.c.dilecti,& in c.1.đ no.op.nū.†Cōtra ꝑdi
cta & ꝯ tex.op.de l.fi.C.in qb.cau.in inte.reſt. nō eſt neceſ.
vbi dr̄,ꝙ nulla ꝑſcriptio tp̄alis currit ꝯ minores. hic āt erat
ꝑſcriptio vnius anni & diei : tn̄ fecit curſum ſuū ꝯ minores.
Sol.Inn.voluit ꝑ iſtū tex.ſing.limitať d.l.fi.dicēs,ꝙ illa lex
dēt intelligi in ꝑſcriptiōe legali, ſec⁹ in ꝑſcriptione ſtatuta
c ria [c] vľ cōſuetudinaria:qa illa currit ꝯ oēs,vt hic. Moueť:qa
lex finalis nō cogitauit de ſtatuto vľ cōſuetudine,cū iſta cō
ſiſtāt i fcō. Hinc eſt ꝙ nō tolluntꝑ legē ꝯriā,niſi fiat ſpālis
mētio,vt in c.1.de cōſti.li.6.Sed Bar.in l.Aemili⁹,ꝑal. & in
ꝑdicta.l. fi. tenet ꝯriū, dicens ꝙ imò lex potuit cogitare in
gn̄e.nā illa lex fundauit ſe ſuꝑ idēnitate minorū,vt n̄ incur
rerent detrimētū vigore ꝑſcriptionis tp̄alis;ergo dēt intel
ligi in quacūq; ꝑſcriptione tp̄ali.& ad iſtū tex.r̄ndet, ꝙ hic
agebať de lucro captādo ſecus vbi agereť de dāno incurren
do;quaſi velit dicere,ꝙ vbi ꝑſcriptio ſtatutaria tp̄alis exclu
dit à lucro cōſequēdo,currat ꝯ oēs:qa n̄ debemus ſtrictè in
terꝑtari ſtatutū gn̄alr̃ loquēs,vt alius lucreť, ar.ī l.ꝓſpexit,
ff.q & à qbus:ſed vbi agiť de diminutiōe patrimonii,debe-
mus tūc ſtrictè interꝑtari ſtatutū , ne aliqs iniuſtè incurrat
dānū,vt plenè no.in l.oēs ppľi,ff.de iuſt.& iur. & vr̃ tex.in
d c.cū dilect⁹,de cōſue.& in l.2.C.de nox.act.iō ſtatutū [d] hoc
caſu gn̄alr̃ loquēs nō dēt intelligi , vt includat minores cū
eorū dāno,ꝯ diſpōnē. d.l.fi.dēt ergo ſm Bar.reſtringi dcm̃
Inn.ad caſum,in quo agiť de lucro captādo;& hāc opi.Bar.
ſequiť do.Ant.hic,& Bal.in d.l.fi. & fuit ſubtilis cōſiderō,q̃
mihi ſatis placet . ꝓpea adduco hāc cōſiderōnē.l.fi.ꝑal.quę
fuit inducta principalr̃ ad conſeruationē patrimonii mino
rū:qa melius erat iura eorū intacta ſeruare,quā poſt vulne-
ratā cām remediū q̃rere,vt in l.fi.C.in qui.cau.in int.reſti.
nō eſt ne.q̃ rō vēdicat ſibi locū ēt in ſtatuto.nā in dubio re

[a] Merū fauorē. Adde Bal.cōſ.33.1.li. vbi ponit ꝙ fœmina non exclu-
dit clericū,ſtāte ſtatuto ꝙ extātibus maſculis fœmina nō ſuccedat.
ANT. FRAN. Hæc qō non vr̃ habere dubium:quia ſi ſtatutū di
cit,ꝙ extantibus maſculis fœminæ nō ſuccedant,nō pt eſſe dubita-
tio,an clericus qui eſt maſculus,nō habeat excludere fœminā: quia
ſi ſtante hmōi ſtatuto ,ꝙ maſculus nō clericus excludit fœminā. multo magis illā dēt excludere maſculus clericus ꝑ ea, quæ hr̃ in auth. multo magis, C. de ſacroſ.eccle. & in l.quāto magis, ff.de iureiur.& in c.cū in cunctis,de electi. niſi forſan dicamus ꝙ dubiū faciebat : quia cū de iure cōi fœmina deberet ita ſuccedere , ſicut maſculus, vt in l.maximū vitiū,cū ibi plenè no. C.de li. præte.& cū ſtatuta locorū nō poſſint diſponere de clericis ex defectu poteſtatis ſtatuentiū,vt in c.eccľia S.Mariæ, hic alle. an iſto caſu iſta fœmina excludať à clerico maſculo dr̃ ꝙ ſic: qa tale ſtatutū vr̃ eſſe mere priuilegiatiuum,& gn̄aliter editum, non ſpecialiter aliqd diſponens de clerico. ideo tanquā lex priuilegiatiua tale ſtatutū cōprehendit clericos , non ex ptāte ſtatuentiū,qui nihil ſpecificè đ clericis diſpoſuerūt: ſed comprehēdit clericos ex maioritate rōnis iuxta ea, quæ plenè tractantur per Bar.& alios in l.priuilegia, C. de ſacroſ. eccle.

cipit limitationē & interpretationē à iu
re cōi, vt in d.c.cū dilect⁹, & ī d.l.2.& no.
Inn.in c.cām,de reſcri. & Bar.in d.l.oēs.
Sed vbi ſtatutū afferret lucrū cū tp̄is li-
mitatiōe,ceſſat rō.d.l.nō.n.diminuiť hic
patrimoniū minorū,neq; deteriorať eo-
rū conditio:quia lucrū nō porrigiť ex ſta
tuto ſimpľr,ſed cū ꝑfinitione tp̄is.nō er-
go poſſumus dicere,ꝙ non currit ꝯ mino
rē:quia ceſſaret ſtatutū ceſſante qualita-
te,vt in c.fi.de reſti.ſpo.& in l.in delictis,
§.ſi detracta,ff.de no.act. Non ob.c.1.de
conſti.lib.6.quia illud c.loquiť,qn̄ lex ex
toto tolleret ſtatutū vel cōſuetudinē:ſed
in caſu noſtro potius limitať ſeu reſtrin-
giť ſtatutū ꝑ legē,qđ fieri dēt,vt in d.l.2.
C.de noxa.act.& in d.c.cū dilectus.Quid
aūt in ꝑſcriptione tp̄ali inducta ex teſtō?
dic ꝙ ēt currit ꝯ minorem, vt in l.2. ff.de
mino.& no.Bar.in d.l.Aemilius. Idē dic
in ꝑſcriptione cōuētionali.nā ſi ex cōuē-
tiōe inita cū defuncto incepit aliqua præ
ſcriptio ; illa currit ꝯ minorē ſucceſſorē,
ſi nihil agiť cū minore, vt eſt caſus nota-
bilis in d.l.Aemilius,& dic vt ibi. Idē di
cendū in ꝑſcriptione legali, q̃ incipit cur
rere ꝯ maiorē. nā poſteà currit ꝯ minorē
ēt pupillū in illo iure ſuccedētē, vt ē tex.
in d.l.2.ff.de mino.& ibi hoc firmat Bar.
niſi eſſet ꝑſcriptio 30.vel 40. anno. quia
tūc illa nō currit ꝯ pupillū,licet fuerit in-
choata ꝯ maiorē, & ad hūc caſum reſtrin
git Bar.in l.ſicut C.de ꝑſcr.30.vel 40.an.
& in l.ēt,qđ eſt bn̄ notādū. In gl.1.ibi: *in
cauſa reſtitutionis nō admitteretur &c.* fallit
in patre:qa pr̄ pt petere reſtōnē in integ.
ꝓ filio,& hoc pp ꝑiudiciū ſuū:qa teneť đ
peculio ex fcō filii,de quo in l.pr̄i,alle.in
gl.& ad iſtū tex.r̄ndēt doc. ꝙ exceptio n̄
fuit oppoſita:vel fortè fr̄ hēbat hic māda
tū ſpāle,licet hic n̄ dicať.& ad c. nōnulli,
de reſcr.vbi admittiť cōiūcta pſona in ca
ſu reqrente ſpāle mādatū,dicit Io.An.ꝙ
iō ibi contingit:qa agiť de modico ꝑiudi
cio,& tene mēti hanc rōnē iūcto illo tex.
nā pt elici hæc rľa, ꝙ vbicūq; caſus requi
rens ſpeciale mandatū eſt modici ꝑiudi-
cii,admittiť coniuncta perſona ſine ſpāli
mandato in caſibus requirentibus ſpāle
7 mādatū,vt in l.patri,præal.cū ſi.† In gl.2.
ibi:*pater verè habet vſumfructum*.hoc intel
lige in laicis . nā clericus nō acqrit patri
vſumfructū in bonis vndecunq; ſibi ꝓue-
niētibus , & hoc hn̄t clerici ex priuilegio
Imperatoris,in auť.ꝑſbytero.C.de ep.&
cle.no. Hoſ.in c.qa nos.j̄.de teſta.& hoc
indubitanter,qn̄ clericat⁹ aderat tp̄e dela
tionis bonorū. Quid āt ſi ſuꝑuenit poſt,
q̃ pr̄i erat acquiſit⁹ vſusfructus? dicā alibi
8 vbi melius cadet. † In gl.pe. in fi.Not.bn̄
iſtā gl.iuncto tex.ex qua vltra ꝑdicta col
lige,ꝙ q̃tūcūq; in alienatiōe rei eccľiaſti
cę, vľ minoris,interuenerit decretū ſuꝑio

b Recuperare. Adde Pau.de Ca.conſil. 180. & an tale ius poſſit cedi, vide ibi.& etiā per Ro.conſi.489.

c Statutaria. Adde quod ſing. voluit Roma. ſingu. ſuis vlt.ſingula.

SEB. SAPIA.

d Statutum An ſtatutū generaliter loquens comprehendat minores , vide pulchrè per do. Ia. in l. poſtq̃ liti,col.penul. C. de tranſa.

a Alternatiuus. Ad de Pau. de Ca. consil. 315.
SEB. SAPIA.
b Dubitat. vid. Bar. in l. edita, col. 7. in secundo genere cumulationū, C. de eden. & col. 8. ver. expeditis, & in l. certi cōdictio, in prin. col. pe. ff. si cer. pe. Roma. consil. 439. in secundo dubio. Alex. in l. stipulationes non diuiduntur, in 7. q. ff. de verb. obliga. & in consi. 132. in 2. col. in primo dubio.
ZACHARIAS.
c Iure dominij. Ad de tu Lanfran. de Oria. idē dicentē in sæpe allega. c. qm̄ contra. §. statuimus, in ver. petitiones, no. 7. & ibi in apost. Celsi ad ipsum in ver. iure dominij de pba. & q; de iure procedat, licet antiqui obstrepent. notat plenissimè Feli. post istum in c. 2. hic alle. col. 2. ver. 2. aggreditur. j. de libe. obl. sed dēt actor post litem contest. statuere, quod horū iuriū vult, vt no. gl. & Ange. in §. aliæ, inst. de ac. & Bar. in l. & an eadē, ff. de exce. rei iu. Iste & Feli. vbi. supra.
SEB. SAPIA.
d Causa restitutionis. Vide ad istud c. no. per Alex. in l. quoties. C. de iu.

ris, & oīs iuris solennitas; tñ si minor, vel eccl'ia potest pbare se læsum ex illo cōtractu, pōt petere restōnem in integrū, vt in l. si quidē, C. de predi. mino. decretū. n. superioris inducit præsumptionē, q; oīa sint legitimè acta, ut in l. 1. & qđ ibi no. Bar. C. de prædi. decu. sine decre. nō alie. lib. 10. tñ nō inducit psumptio iuris, & de iure; vñ pōt pbari 9riū, vt hic & in d. l. si
9 quidē. † Extra gl. op. 5 tex. in eo q; admissus fuit hic libellus alternatiuus,[a] & intētatū remediū ordinariū cū extraordinario. nā petebant isti venditionē pronuntiari nullā, vel se restitui inquantū venditio teneret; hoc aūt fieri nō debebat: quia libellus dēt esse clarus & certus, vt in l. si. de libel. obla. & in l. ptor edixit, ff. de iniuriis. Sol. dicit Hos. q; iste tex. pt pcedere de iure canonico, qđ non currat de istis subtilitatibus legalibus, ar. in c. dilecti, de iudi. Hæc solō nō est bona p no. in c. 2. de libe. obla. Inno. dat aliā solōnē notabilē, ad quā quotidie allegat iste tex. dicēs q; vbicūq; quis pbabiliter dubitat[b] de actione sibi cōpetente, pōt accumulare multa remedia alternatiuè; qđ dicit pcedere, siue quis dubitet ex facto alieno, siue ex facto proprio. nam isti erant minores tpe 9tus; vñ poterāt pbabilr dubitare, nūqđ interuenisset oīs solēnitas. Et p hac concl'one Inn. est bo. tex. in l. 1. ff. quorū leg. vbi si q's est certus de remedio cōpetēti, tenet eligere alterū, ex quo se ambo ei cōpatiunt, vt in l. qđ in heredē. §. eligere, ff. de tributo. in c. vt q's duas, de elec. li. 6. & & p h. d. Inn. q; admittit iste libell'. Dico rē ptinere ad me iure dñi.[c] vt q si. & no. bñ hoc vltimū, q; libellus pcedet de iure pp incertitudinē. nā aliq voluerunt dicere, q; solū pcedit ex cōsuetudine; de quo vide qđ plenè dixi in c. 2. de libe. ob. & gl. in c. Abba. sanè, de re iu. lib. 6. Et ex hus hēs limitationē bonā ad istā regulā, vbi cōpetit ordinariū, nō dat extraordinariū, vt in l. in causæ, ff. de mino. pcedit. n. vbi certū est de remedio ordinario: sed vbi pbabilr dubitat, pt intētari vtrūq; disiūctiuè seu sub cōdōne, vt hic notāter pbat; & ē
10 hoc valde vtile. † Vlt. hic qrit, an p restōnē in integrū aduersus lesionē cōtingentem ex 9tu dēat ipse 9tus in totū rescindi? Solu. tex. vr hic q; sic; ad idē. c. 1. & c. pe. j. de re. eccl. nō alie. & l. patri, in §. Itē ex diuerso, ff. de min. In 9riū tñ facit tex. valde notabilis in l. si res æstimata, ff. de iur. do. qui vr velle distinguere, q; aut læsio cōtingit respū 9tus: quia ecclesia vel minor nō erat ats venditurus, vt quia nō expediebat rem eccl'æ vendere: aut lesio cōtingit in precio, vt quia ecclesia, vel minor erat aliàs venditurus illā rē: sed deceptus fuit in precio dūtaxat. primo casu dēt fieri restō aduersus cōtractū, per quā rescindet ipse 9tus, & dic q; hoc casu ēt si cōtingit læsio in ptio, nō audit emptor volens supplere iustū pretiū: sed dēt in totū rescindi 9ct', sicut qñ læsio 9tingit solū respū 9ct', ad hoc bo. tex. iuncta gl. in d. §. Itē diuerso. In scđo casu nō dēt peti restō 9tū, sed respū deceptiōis ptii: dat tñ optio emptori, an hoc casu velit supplere iustū preciū, an uelit in totū rescindere cōtractū: quia forte non emisset pro maiori pretio: ideo dat sibi optio. & hanc distinctionē in minoribus firmat gl. & post eā Bar. in l. si quidē, C. de predi. mino. & profectò vr satis æqna distinctio: quia restitutio nō debet plus afferre, quā abstulerit læsio, ut in l. qđ si minor, in §. restitutio, ff. de mino. no. Bar. in d. l. ab hostibus. §. sed qđ simplr, ff. ex qui. cau. ma. ergo si læsio fuit solū respectu pretii, non dēt fieri restō nisi ad iustū pretium. Ad c. 1. 5. c. qđ fortiter vr obstare, ubi læsio ponderatur solū respectu pretii, & rescinditur 9tus in totū; pōt rñderi dupliciter. primò q; loquitur qñ emptor nol conductor nolebat supplere iustū pretiū, quo casu dēt rescindi cōtractus, ut dixi. s. uel secūdò potest intelligi, qñ ecclesia fuit decepta etiam respectu contractus, ut quia credebat illam alienationem seu locationem cedere in vtilitatē ecclesiæ: sed postea apparuit contrariū, ad l. patri, in §. item ex diuerso, præalle. pōt rñderi, ut proximè dixi; & ita sentit glo. ibi.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitores hæreticæ prauitatis habent delegatam, non ordinariam potestatem.*
2 *Causa restitutionis in integrum potest de utroque iure delegari.*
3 *Incidenter multa permittuntur, quæ aliàs non permitterentur. 6.*
4 *Arbitri non possunt cognoscere de causis, quæ expediuntur per ueram iurisdictionem, sed habent tantummodo certam notionem.*
Arbitri quibus casibus non possint assumi etiam partibus consentientibus?
5 *Arbitri possunt cognoscere non solum de expressis in cōpromisso, sed etiam de eo quod oritur ex compromisso, seu incidit in causa compromissi.*
6 *Arbitri an possint incidenter concedere restitutionem in integrum?*
7 *Restitutio in integrum coram quo iudice potest peti uel uentilari?*
8 *Sententia arbitri lata super delicto etiam famoso, an infamet.*

CAP. IX.

Causa restitutionis. [d]Restitutio in integrū postulāda est ab ordinario administratione hñte, uel à delegato ab eo, siue hęc cā sit spāliter delegata, siue incidat in cā gñaliter sibi commissa. ab ordinario verò administrationem non hñte, uel à delegato ab eo peti nō dēt, nisi ueniat incidenter in cā. hoc primò. Arbiter de cā restōnis non cognoscit, nec pōt assumi in maioribus causis, & tria sunt dicta principalia. Secđm, ibi: *delegati.* Tertiū, ibi: *in matrimonialibus.* Casus literalis. Quia bñficiū restōnis extraordinariū est, & non datur nisi deficiente iure cōi, dubitari poterit quis possit dare bñficiū restōnis? & ideò Papa ostendit in casto qui iudices hoc facere pōt hoc mō. Quidā sunt iudices ordinarii hñtes administrationē, & isti pñt cām restōnis in integrū examinare, ac terminare. Itē delegati ab eis hoc idē facere pñt, siue hoc ipsis delegatis cōmisū fuit spāliter, siue in ipso negotio incidat qō restōnis. Itē quidā alii sunt ordinarii nō hñtes administrationem, delegati ab istis non hñtibus administrōnē, & arbitri de hac cā cognoscere nō pñt, nisi corā eis mota fuerit incidenter. In fi. dicit q; in cā matrimoniali, liberali, vel criminali arbiter assumi nō pōt, cū hmōi causę maiores iudices exigant. Ber. No. primò, q; ordinariorū iudicū quidā hñt administrationem iuriū seu bonorū una cū iurisdictione. quidā uerò tm̄ hñt iurisdictionē, sēu facultatē iudicandi: administratione verò nullā hñt; & qui sunt isti, instat in hoc gl. 1. & 3. sed dic clarius, q; ordinaria iurisdō cōpetit, cū cōmittitur alicui certū territoriū, uel iurisdō in territorio. Et hoc contingere pōt dupliciter. nā si datur iurisdō cū limitatione, seu distinctione territorii, seu cū administratione bonorū, uel iuriū aliquorū; talis dr habere ordinariā cū administratione bonorū. Exemplū in Epo, in ptāte, & similibus prælatis, uel secularibus. Si uerò datur iurisdō inter certas personas duntaxat, isti dñr ordinarii sine administratione. Pone exemplū in doctoribus legētibus, qui hñt iurisdōnem ordinariā in scholares sine aliqua administrōne territorii, uel iuriū, seu bonorū territorii, vt in auth. habita, C. ne fi. p pa. Itē pone exemplū in deputatis super appellonibus. nā isti non hñt aliquam ad-

quã administrationẽ, sed solũ hñt facultatẽ cognoscẽdi de
causis appellonũ, qñq; iurisdictio ñ dat̃ i territorio: sed so
lũ fit cõmissio certarũ cãrum, & tales dñr delegati, ẽt si cõ
mittant̃ cãę alicui⁹ municipii, vt ẽ videre i officiali Suffra-
ganeo Epĩ, ut no. gl. in cle. & si principalis, de rescrip. Et ad
pdicta vid̃ Bar. i. l. fi. C. vbi & apud quẽ, & aliqd in. l. 1. §. si
pres, ff. de exer. act. & i. l. qa, ff. de iuris. om iud. & p Inn. i. c.
cũ ab ecc̃liarũ, de offi. or. vbi cõcludit iter cętera, q ordina
riã iurisdictionẽ sol⁹ priceps, seu lex cõfert; & vide qd̃ ibi di
1 xi. † Cõsidera tñ circa pdicta vnũ, q inqsitores hęreticę pra
uitatis deputati p papã i aliqua ꝓuicia uel diœcesi, dñr hẽre
delegatã, & ñ ordinariã, vt no. Io. An. i c. p hoc, de hær. li. 6.
2 vr probati p locũ ã fiñ in. c. ne aliq, e. ti. li. 6. † Scd̃ò nñ. q cã
restõnis in itegrũ pt delegari p ordinariũ habẽte admini
strõnẽ; & i hoc de iure canonico ñ est hæsitãdũ: qa oẽs cãę
hoc iure delegari pñt, vt plenè dixi in. c. qd̃ sedẽ de offi. or.
Sed de iure ciuili fit dispõ: qa cã meri uel misti imperii nõ
põt reglr̃ delegari, ut i. l. 1. ff. de offi. ei⁹ cui mã. est iuris. sed
cã restõnis est misti impii, qa expedit̃ iudicis offõ nobili, li
cet ad instantiã ptis: nulla tñ actio cõpetit ad petẽdũ restõ
nem, vt. l. qd̃ si min. in fi. ff. de minor. Hinc est q minor ma-
gistrat⁹ nõ pt de hac cã cognoscere, vt i. l. ea q. ff. ad munici.
Ideò vr̃, q de iure ciuili nõ possit delegari. Ↄrium tñ est deci
sum in. l. fi. C. vbi & apud quẽ; & sup hac cõcertatione glo. &
doc. vtriusq; iuris laborarũt: sed mihi placet opi. Gof. hic &
Bar. in d. l. fi. q mero iur̃ inspecto hęc cã ñ possit delegari d̃
iu. ci. sed fauore minoris fuit itroductũ, ut posset delegari;
3 & p hoc habes expeditã gl. 2. † No. 3. q mãdatũ iurisdictio
a nale ampliat̃ rõne incidẽtię.a pt ergo delegatus cognoscer̃
ñ solũ de cã spãliter sibi cõmissa, sed ẽt de alia cã, q icidẽter
venit in cã sibi cõmissa, ut puta delegat⁹ sup aliquo Ↄciu vẽ
dõnis in iudicio ꝓtulit aliquã iter locutor. ã. p quã minor
uel ecc̃lia ẽ læsa. pt. n. peti ab eo restõ in integrũ: qa ñ pe-
tit̃ principlr̃, sed icidẽter, nã incidit in cã sibi cõmissa. & ea
dẽ rõne idẽ dicimus i mãdato procuratorio, vt rõne inci-
dentiæ extẽdat̃ ad specialiter ñ cõmissa, ut habuistis bonã
gl. in. c. suscitata, ꝫ. eo. rõ ergo incidẽtie ampliat iurisdõnẽ
ñ solũ ordinarii, vt in. l. quoties, C. de iud. & no. in. c. tuã, de
ord. cog. sed ẽt ampliat iurisdõnem delegati, ut hic. Quar-
tò no. q delegati ab ordinariis ñ hñtibus administrationẽ
nõ pñt cognoscere de cã restõnis principaliter intẽtanda;
hæc ergo cã restõnis nõ est delegabilis p ordinariũ admi-
nistrationẽ ñ hñtem. rõ est, qa nemo dat qd̃ nõ hẽt. 1. q. 7.
c. Daybertũ. & in c. qd̃ ãt, de iu. pat. Sed iste ordinari⁹ ñ hẽt
potestatẽ restituẽdi principaliter, ut inuit illa lr̃a in princi
pio ã Ↄrio sẽsu, & tenẽt cõiter doc. hic & in. d. l. fi. ergo ñ pt
4 hoc aliis mãdare. † No. vlt. quatuor cãs, sup qb⁹ arbiter assu
mi ñ pt. Primò in cã. restõnis i integrũ. rõ qa restõ ẽ mixti
ĩperii, & impartit̃ ex iudicis offõ nobili, vt. s. dixi. Arbiter
ãt nõ hẽt ea, q sũt imperii, nec ẽt simplicẽ iurisdõnem, sed
quãdã notionẽ, vt in. l. pria, C. de arbitri. & in. l. ait pror, ff.
de re iudi. & in. l. ã diuo Pio, cod. ti. facit. c. p tuas. ĩ. de arb.
Scd̃ò nõ põt assumi in cã matrimoniali; intellige de matri
monio carnali. illa. n. pp sacrm̃ matrimonii exigit maiorẽ
iudicẽ. vñ de iur̃ cõi Eps solus cognoscit, vt in. c. accedẽtib⁹,
de exces. plat. & in. c. 1. de consang. & affi. secus i matrimo-
nio spũali. vnde in cã electionis seu alia beneficiali põt arbi
ter assumi, vt in. c. ex pte. ĩ. de arb. & i. c. cũ iter, de ele, & i. c.
nisi, de pbẽ. cũ si. Tertiò nõ assumit̃ in cã liberali; intellige i
cã liberali strictè sũpta, cũ. s. disputatur an qs sit seruus uel
liber, ut i. l. nõ distinguem⁹, in. §. d̃ liberali, ff. de arbi. secus
cũ agit̃ de subõne alicuius ecc̃lię: qa illa, vt dicũt hic doc. &
bñ, nõ ẽ ꝓpriè cã liberalis: qa oportet necessariò, q ecc̃lia
sit alicui subta: qa nõ pt eẽ acephala. i. sine capite. xiii. di. c.
nulla, &. 9. q. 3. c. cũcta p mũdũ: sed solũ agit̃ cui sit subiecta;
iõ hæc cã nõ ẽ grauissimi piudicii, sicut ẽ cã merè lib̃lis; iõ
sup subõne ecc̃liæ pt fieri cõpromissũ, c. cũ olim, de pscrip.
& c. cũ tpe, de arbi. cũ si. Quartò nõ põt fieri cõpromissum

in cã crim. vt hic, & in. l. nõ distinguem⁹,
& in. §. Iulian⁹. pal. Et licet gl. fi. sup hoc
disputet, dic post Hos. & do. q dẽt tex. in
telligi de cã criminali criminaliter inten
tata. nã illa exigit maiores iudices, sec⁹ in
cã criminali ciuiliter intẽtata. nã sup illa
pt arbiter assumi, sic pt intelligi. l. quid er
go. §. ex cõpromisso, ff. de his q no. ifa. ad
idẽ adduco. c. veniẽs, &. c. quintaualllis, de
iureiu. vbi vr̃ tex. & licet ista lr̃a ñ nume-
ret nisi quatuor cãs. tñ podera rõnem lr̃ę
i eo, q dicit q iste cãę exigũt maiores iu
dices: ergo pt fieri r̃fa, q in oibus causis
exigentibus maiores iudices arbiter assu
mi ñ pt. Et ex his infert̃ q in causis reser-
uatis papę arbiter ñ pt assumi, quãtũcũq;
ptes cõsentiãt; de qbus causis vide gl. i. c.
qd̃ trãslationẽ, de offi. leg. & ẽ tex. cũ gl.
i. c. maiores, in pri. de bap. & in. c. quãuis,
d̃ electio. li. 6. In gl. 3. ibi: *possint cognoscere*
de in integrum resti. sentit ergo gl. q isti or
dinarii nõ habẽtes administrationẽ pñt
cognoscere de restõne, si ptes spõte se su-
biiciunt eorũ iurisdictioni; hoc intellige
tu incidẽter. nã pricipaliter ñ pñt cogno
scere: qa nõ pñt ea q sunt meri uel mixti
ĩperii; & hoc sẽtit gl. in l. fi. C. ubi & apud
quẽ. & Inn. hic. nec ꝓdest cõsens⁹ partiũ
qa ptes nõ pñt dare hac potestatẽ nõ ha-
bẽti, ut patet hic i arbitro. nec pt fieri ꝓ-
rogatio iurisdictionis, qa ꝓrogatio ñ pt
a fieri ad spĩm separatã, vt dixi in. c. 1. ĩ. de
mu. pet. & no. in. l. inter cõuenientes, ff. ad
muni. facit qd̃ no. Inn. i. c. de causis, de of.
deleg. nã ꝓrogare idẽ est, qd̃ extẽdere iu
risdictionẽ alterius i se, sed isti nõ hñt ea
q sũt meri uel mixti impii; ergo in eis ñ
5 hẽt locũ ista ꝓrogatio. † In gl. pe. ibi: *nec*
dicitur arbiter. No. bñ istã ptículã gl. vsq;
ad fi. ex qua hẽs notare duo. primò q ar-
biter pt cognoscer̃ ñ solũ de expssis i cõ
ꝓmisso, sed ẽt de eo, qd̃ orit̃ ex cõpromis
so, seu icidit i cã cõpromissa; & idẽ no. p
gl. & Inn. in c. cũm dilectus. ĩ. de arbi. Et
ex hoc pt singlr̃ inferri, q si dubiũ orit̃ ex
cõpromisso, ad q bona extendat̃ põtas ar
bitri, q arbiter poterit de hoc icidẽter co
6 gnoscere. † Scd̃ò not. ex gl. q arbiter põt
cognoscere de restõne, cũ icidit in cã sibi
cõmissa; vt puta minor omisit probõnem
necessariã in termino sibi dato, vel i dila
tione sibi cõmissa, vel ñ ꝓbauit, an cõc̃lo
nẽ i cã poterit petere restõnẽ ab arbitro
aduers⁹ istã læsionẽ, & ꝓfecto hoc vr̃ pro
bat̃ iste tex. i vers. *delegati*. nã facta mẽtio
ne de delegatis, & arbitris subiecit i fine
claus. gñalem, ut incidenter possit cogno
scer̃; ergo dẽt itelligi ẽt i arbitris: qa clau
sula in fine posita dẽt referri ad oia, ut in
c. inquisitioni, & in ca. reqris, d̃ appe. sed
tex. iur. ciu. vñ sũpta fuit ista decretalis, s.
in. l. fi. palle. fin pl̃r vr̃ denegare istã pote
statẽ arbitris, nec facit aliquã mẽtionẽ de
icidẽtia, sed solũ de ea loquit̃ respectu de
legatorũ. vñ Gof. dixit hic, q de ęqtate
ꝓcedit dcm̃ huius gl. sed fm̃ veritatẽ vr̃,
q arbiter nullo mõ possit cognoscer̃ p il
lam. l. fi. Inn. ẽt hic nullo mõ uult pati, &

SEB. SAPIA.
a Ratione incidentiæ. Vide no. in. c. prudentiam. §. si uerò, ĩ. de of. de lega & per Ias. in l. 2. col. 3. ff. de iuris. om. iud. vbi declarat hoc procedere, quando ille cui causa est commissa, est capax causæ incidentis, alias non.

a SEB. SAPIA. Iudiciorum. Vide Bar. in. l. 2. in. 3. q ff. de iurisd. om. iud. vbi vult q iudex secularis possit cognoscere de cā spūali in his quæ concernunt factum & ita tenent cōiter do. & per Alex. in. l. Titia, ff. so. ma. in. l. quoties, C. de iud. & per Felin. in c. cum sit generale. j. de foro competen.

ZACHARIAS

b Principaliter. Ita no. Bar. in. l. libertas, C. de test. manu. eūdi & doc. i. l. fi. ver. vēio ad tertiā particulam, & versi. vēio ad quartum circa hoc. C. vbi & apud quem. Et an icidēter, vidē Cardi. i cle. 1. q. 9. đ app. & Spe. i ti. đ arbi. §. 3. ver. Itē de causa. & seq.

ANT. FRAN. Circa hoc an đ cā restōnis i integrū possit arbiter cognoscere, & đ illa possit fieri cōpromissū dicas, q cū i cā restitutiōis i itegrū pcedat̃ summarie nō seruatis solēnitatib' iuris, vt p Bar. i. l. ab hostib. i. §. sed q simpliciter, ff. ex. q b. cau. ma. videt q đ illa possit fieri cōpromissū, tñ cōiter tenet cōtrariū qa arbiter nō pōt i itegrū restituere. Et qui iudices cognoscāt đ cā restōnis i itegrū, habet̃ h. c. p. đ 1 ite. resti tu. & in. c. ex parte, de restitue. spo. & quāuis arbiter nō possit restituere, vtrū possit saltē pnūtiare quem esse restituēdū, vidē glo. & ibi Cy. & Bar. i. l. fina. C. vbi & apud quē. & vidē Cy. in authēt. si omnes, C. si minor se ab hære. absti. vbi ponit an in cā restōnis i integrū debeat fieri litis contest. de quo vide p Spec. in tit. đ in ite. restit. in. §. 2. i versi. fin. & ibi etiam p Io. An. in ad. Et ao super cā restōnis in integrū possit cōpromitti i arbitratorem, vidē quæ no. i l. cū scim', C. vbi & apud quē, & p doct. Canonistas in. c. pe. de in integrum restitutiōe.

arbiter possit cognoscere de ista cā, cū sit mixti imperii. Vñ dicit, q si contingat lęsio corā arbitro; puta qa ps nō pbauit iā termino, ñ sit restō: sed pt arbiter prouidere aduers' lęsionē statuēdo aliū terminū; qđ pt fm Ho. p iura allegata hic ī gl. Contra dcm̃ Inn. facit iste tex. nā ordinarius nō hñs administrationē, uel delegatus ab eo non hēt ea q̃ sūt mixti īperii, & tñ rōne incidentię pt restituere, vt hic & ī. d. l. fi. ergo idē dicendū in arbitro. nā & delegat' ñ pt cognoscere ultra cām sibi cōmissā, & delegatio est stricti iuris. ut ī c. P. & G. de offō deleg & nihilomin' cognoscit rōne incidentię; ergo idē in arbitro, cum arbitria sint redacta ad instar iudiciorū [a], vt in. l. 1. ff. de arb. Itē tex. ē hic expressus, cui non pt rñderi sine maxima improprietate verborū. limitet̃ ergo tex. iuris ciuilis p istū, vt intelligat̃ q arbiter non pt cognoscere de restōne, s. principaliter. [b] Itē pt dici, q ista restō, q̃ fit incidenter p arbitrū, sapit poti' factū, q̃ iuris misteriū. 7 † Et gñaliter cū q̄rit̃ qs possit de cā restōnis cognoscer̃, colligendo dictā doctorū utriusq; iuris, distinguo sic, q aut q̄rit̃ đ ordinariis, aut de delegatis, aut de arbitris. ordinari' hñs administrationē pt de hac cā cognoscere: non tñ pt restituere ꝯ sniām superioris: sed aduers' propriā sniam, uel iudicis minoris pt restituere tā minorē, uel ecclīam, q̃ maiorē ex iusta cā, vt in. l. in cāæ, in fi. iūctis. l. pręfecti, & l. minor āt. ff. de mino & in. c. cum Bert. de re iudi. Ex quo infertur q ñ pt ordinarius restituere contra sniam delegati principis: qa ille est maior ordinario in cā sibi cōmissa, ut in c. past. in. §. præterea, de off. dele. & in. l. aduersus, C. si aduer. rē iudi. & in d. l. minor āt. Vñ solū princeps restituit ꝯ sniam sui delegati, vt in iuribus pręalle. Ordinarius aūt administrationē non hñs non pt de hac cā cognoscere, nisi incidenter. Et licet hoc clarè iure nō sit cautū: tñ satis probat hęc litera, & in. d. l. fi. à cōtrario sēsu. Delegatus uerò à principe, uel ab habente administrationē, pt cognoscere dupl'r. primò si cōmittat̃ cā restōnis pricipaliter, scđò si uenit incidenter in cā sibi cōmissa: aliter non pt, vt hic, & in. d. l. fi. Vnde delegatus ēt principis nō pt, restituere ꝯ sententiam suam diffinitiuá, ut in. d. l. aduersus; & ibi hoc firmat Bar. pt addi & terti' casus. s. si est. delegatus ad uniuersitatem causarū. nam tunc pt restituere principaliter, licet cā restitutionis non sit sibi specialiter cōmissa; ad hoc facit tex. in d. l. fi. in fin. & hoc firmat ibi Bar. quod tenc mēti. Ex hoc inferi, q vicarius Epi foraneus pt restituere, cum sit delegatus ad vniuersitaē cāsum, vt no. gl. in. d. cle. & si principalis, de rescrip. facit ad prædicta qđ not. glo. in ca. cūm cām, de appel. & qđ not. Bart. in l si uni, aliās incipit, Pomp. ff. de re iudi. Delegatus verò à non habente administrationē, non pt, nisi icidat in cā sibi cōmissa, vt hic. in arbitris verò dic, vt. s. dixi. Dixit tñ gl. notabiliter in. l. fi. præall: q licet arbiter nō possit principaliter restituere, pōt tñ compromitti, ut pronuntiet an sit danda restō: sed Bar. hoc oīno ibi ñ approbat: sed dicit se putare, q in arbitratorem pt compromitti cā restōnis: qa arbitrator est amicabilis compositor, & est quidā ꝯctus, ut no. in. c. quintauallis, đ iureiu. & in aut. vt diffc. iud. Vñ sicut partes pñt cōponere & ꝯhere sup cā restōnis; ita debent per se compromittere tanquā in arbitratorem. Sed Bal. indistinctè tenet ibi ꝯtrariū; quia restō requirit offm̃ iudicis nobile, qđ non cadit in arbitro vel arbitratore; & hoc dictū plus mihi placet. probo p istū tex. in fi. in eo, q fundat se qa istæ cāę exigūt maiores iudices. ergo ēt arbitrator nō pt restituere. Ad argu. Bar. rñdeo, q partes pñt pacisci in cā restōnis, qa non restituūt: sed sup eorū iuribus cōpromittunt. sed qñ uolūt compromittere dant potestatē restituēdi: sed dare nō pñt istud offm̃ nobile, ar. in. l. priuatorū, C. de iuris. om. iud. Saluando tñ in aliquo dictū Bar posset dici, q ptes pñt cōpromittere in arbitratorē, non vt restituat, sed vt componat inter ptes sup cā restōnis. nō. n. exercebit arbitrator offm̃ nobile, sed offm̃ compositoris, & ita puto intellexisse Bar. & p hoc habes materiā istā expeditā. 8 † In gl. fi. ibi: *nō intelligitur de famoso delicto*. hæc sol. nō est bona ad illū tex. quia ibi ponit̃ specialitas rōne arbitri. vñ illud delictū aliàs erat famosum: sed qa snīa arbitri non est uera sentētia, vt ibi dr: quia non hēt iurisdictionem; vñ non parit actionē rei iudicatæ, vt in l. 1. C. de arbitris. ideò sententia lata ab arbitro sup crimine ēt famoso, non infamat. Respōde ergo ad ꝯriū, prout s. dixi. Sed Host. quē cōiter sequunt̃ doc. hic, dicit q de crimine pt compromitti in arbitrū, si agit̃ ciuiliter; & sic ēt pt intelligi. c literas, de psumpti. Si āt agit̃ criminaliter, non pt compromitti, ut hic, & in §. Iulianus, alleg. in glos. Et ex prędictis nō puto Goff. bene dixisse, qui p rationē hui' gl. dixit q super actione iniuriarū nō pt compromitti: qa illa infamat, siue agat̃ ciuiliter, siue criminaliter. nā hoc dictū non pceditqa, ut dixi, sentētia arbitri nullo mō infamat, quantūcūq; delictū sit famosū, ut in. d. §. ex cōpromisso. Dicit tñ Bar. ibi notabile verbū, q si ex forma statuti haberet snīa arbitri executionē paratā, q tūc snīa arbitri īfamaret, si delictū esset aliàs famosum; qđ mihi placet: qa tūc pt dici uera snīa. Facit qđ ipse no. in. l. 2. C. vbi & apud quē. fortè hoc casu posset procedere dcm̃ Gof. nam cā vr̃ tunc grauis, ex quo resultat infamia. no. tñ dictum Goff. in alio, q actio iniuriarum infamat, siue agatur ciuiliter, siue criminaliter, de quo vide quod latius dixi in. c. cum te, de re iudi.

SUMMARIUM.

1 *Restō in integrū semel denegatā, ulterius nō cōceditur nisi ex noua cā. 4. 5*

2 *Tempus decem dierum datum ad appellādum currit etiam contra ecclesiā, uel minorem, quibus postea subuenitur per remedium restitutio*

3 *Præscriptiones tēporales iudiciales currūt cōtra minores, sed nō aliæ tēpales.*

4 *Noua cā quæ dicatur ad hoc, ut quis audiatur ex tali causa ad illud, quod aliàs fuit sibi denegatum?*

6 *Restitutio in integrum potest peti coram iudice appellationum.*

CAP. X.

B*Eneficio*. Breue est, & satis in effectu summat̃ in gl. 1. sed per alia uerba pōt clarius summari sic. Restitutio denegata ecclesię ulterius sibi non concedit̃ nisi ex cā: restituitur tñ ad appellandū à sentētia denegationis. Casus lr̃alis. Lata fuit sentētia ꝯ ecclesiam, à qua snīa non fuit appellatū. ecclīa contrà petiit beneficiū restōnis in integrū. non fuit restituta. petiit iterū in alio iudicio restōnem. quęritur utrū debeat audiri? Rñdet̃ q denegari dēt ecclesiæ beneficium restōnis pterquā ad appellandū, nisi in nouis defensionibus ad hmōi beneficiū sit admittenda. Ber. No. 1. q restitutio in integrum appellatur

a appellaĩ bñficiũ,ᵃut patet hic in prinс.& in fi. Et est benefi-
ciũ:quia ad illud obtinendũ nulla cõpetit actio: sed expedi
tur offõ iudicis nobili,vt i.l qđ si min.§.fi.ff.đ mi. & capiĩ
hic bñficiũ largo mõ,put ẽ bñuola actio gaudiũ tribuẽs ca
pienti.hec est.n.diffõ istius verbi,bñficiũ,latẽ sũpti,vt i c. t.
1 i qb.cau.fe.admit.x.colla.†Scđõ no.q̃ snia lata sup restõne
in integrũ trãsit i rẽ iudicatã;vñ si semel fuit denegata, ñ au
diĩ qs ampli⁹;& oportet ꝫ decendiũ appellare; nisi ex noua
cã petaĩ.Ea ẽ tunc rõ,qñ ex noua cã p̃t una res iterũ peti ñ
obstãte exceptione rei iudicatę,vt i.l.cũ q̃riĩ.cũ.l.seq.ff.de
exce.rei iud.vt no.in.c.pe.de excep. eadẽ rõne p̃t iterũ peti
restõ ĩ integrũ ex noua cã non allegata in priori iudicio.
2 † No.q̃ tp̃s decendii prefixũ ad appellãdũ currit ẽt ecclię:
vñ post decendiũ non audiĩ ecclia volens appellare:sed o-
portet q̃ p restõnẽ in integrũ admittaĩ ad appellandũ ; &
idẽ est in minore,ut pbaĩ in.l.1.C.si sępius in integrũ res.
3 postu.†Cõtra hoc opp.de.l.fi.ᵇ C.in q.cau.rest.ĩ integ.ñ ẽ
b ne. vbi dĩ,q̃ ꝫ minorẽ non currit p̃scriptio tpalis ; & eodẽ
mõ videreĩ dicẽdũ in ecclia:sed istud decẽdiũ vĩ q̃dã p̃scri
ptio tpalis.ergo &c.Sol.dixerũt quidã,q̃ ista.l.t. sit hodie
correcta p illã.l.fi.Sed Hosĩ.hic & Bar.ĩ.d.l.t.tenẽt ꝫriũ, &
bñ.dicũt.n.q̃.l.fi.ñ hẽt locũ i p̃scriptionib⁹ iudicialib⁹. istę
.n.iudiciales p̃scriptiones currunt ꝫ oẽs,vt hic & in.c.corã,
& in.c.auditis.ĩ.e.& in.c.cũ inter,de re iud.& in.l. properã
dũ,C.de iud. restituunĩ tñ minores,& ecclæ iure singulari,
4 vt hic & in.d.c.auditis,&.c.corã,& in.d.l.1. † In glos.2.ibi:
sed quidã intelligunt de omissis. Aduerte,gl.hic ponit duas op.
sup illo dubio,q̃ dicanĩ defensiones nouæ, ad hoc vt ecclia
iterũ audiaĩ.Quidã dixerunt,q̃ nouæ dñr nouiter allegatę
in isto iudicio, siue pri⁹ cõpeterẽt , siue posteã emerserint.
Scđa op.quã vĩ seq gl.est vt intelligaĩ de his,q̃ primò cõpe
tebãt,sed nõ fuerunt allegatę: secus si nouiter emerserunt.
doct.hic & in.l.2.C.si sępius restõ in integrũ postulei,cõi-
ter tenent primã opinionẽ,& ponũt exemplũ. pone q̃ snia
restõnis fuit denegata ecclię,qa debebat agere prius ꝫ pro
curatorẽ ad emẽdãdũ damnũ:ecclia verò sic exclusa volens
agere ꝫ procuratorẽ reperit eũ nõ soluendo vel fa⁹ fuit ñ
soluendo post sniam denegationis.dẽt.n.ecclia audiri pe-
tẽs restõnẽ de nouo:& quaten⁹ allegat, q̃ pcurator ẽ rep-
tus nõ soluendo , allegat cãm antiquã:quatenus allegat q̃ 6
posteã ẽ effect⁹ nõ soluendo,alle.cãm nouiter ortã. Et no.
hoc dcm̃ q̃ ecclia ñ hẽt optionẽ petẽdi restõnẽ, uĩ agẽdi ꝫ
pcuratorẽ;& hoc dcm̃ allegaui in.c.2.ĩ.eo. vbi uide. Pone
aliud exẽplũ.ecclia petiit restõnẽ ꝫ sniam:qa ñ pduxit pri
uilegia,fuit sibi denegata restõ.nũc iterũ petiit allegãdo q̃
omisit pbare p̃scriptionẽ,dẽt audiri:qa se fundat sup noua
cã;& concordãdo istas duas opi. ꝫrias de quibus iu gl. arbi
tror posse dici,q̃ aut cã nouiter orta inducit grauamẽ , qđ
ñ erat prius;& non dẽt audiri ex tali cã;& hoc casu pcedat
scđa opinio.Pone exẽplũ.Minor,vel ecclia adiuit hæredita
tẽ locupletẽ,quã adiuisset quilibet diligentissimus hõ:pe-
tit restõnem:fuit sibi denegata;qnia non probauit lęsionẽ.
demũ bona hęreditaria p maiori parte casmate perierũt.
petit ecclia se restitui ex hac cã nouiter orta. dico q̃ ñ dẽt
dari restõ:qa tpe aditę hęreditatis,illa ñ fuit lęsa, nec dẽt
cõsiderari id,qđ superuenit : qa ista accidentia fecerunt eẽ
grauamen:ñ ãt declarant grauamen fuisse per prius.de hoc
vltimo est casus in.l.verũ,in.§.si locupleti. ff.de mino.Aut
c cã nouiter ortaᶜ nõ inducit grauamen de nouo , sed graua
mẽ erat p prius;& tũc procedit opinio pria, vt audiat ẽt ex
tali cã.exẽplũ.qñ ecclia fuit dãnificata ex dolo procurato
ris.nã licet pcurator efficiaĩ posteã ñ soluẽdo,nihilomin⁹
ñ oriĩ nũc grauamẽ,sed p prius ecclia fuerit grauata. Vltra
gl.scias q̃ Io.An.cõmentauit istũ text.& multa dicit more
cõmentantiũ.Sed assumendo utiliora q̃ro, q̃ fuit rõ decidẽ
di ĩ isto tex.nã cõsidera duo ad istũ te. Primò in eo,q̃ dicit
d q̃ restõ semel denegataᵈ,ñ dẽt concedi nisi ex noua causa.
5 † Scđõ,q̃ ecclia,q̃ succubuit in cã restõnis nõ dẽt audiri pe
tens restõnem p̃ter, q̃ ad appellationem
omissam ; & sic innuit excipiendo vnũ tñ
casũ , q̃ ecclia nõ p̃t petere restõnem cõ
tra sniam denegationis ; & p consequẽs
coniungendo ista duo siĩ,innuit tex. q̃ de
negata semel restõne ecclię,ñ audiĩ,siue
petat restõnem cõtra læsionẽ , siue petat
ꝫ sententiã denegationis.Hostiẽ.dicit q̃
rõ decidendi fuit,vt esset litiũ finis.nã si
audireĩ scđo,eodẽ mõ dẽt audiri tertiò,
& ĩ ifinitũ. Io.An. specialius rñdet dicit
.n. q̃ ñ dẽt dari restõ ꝫ primã lęsionem:
qa snia denegationis esset delusoria:nec
dẽt dari contra sniam denegationis : qa
indirectẽ iudex iuuaret, & daret faculta-
tẽ petẽdi restõnẽ,q̃ iã fuerat denegata p
primã sniam.vnde sicut contra quadrien
niũ prefixum ad petendã restõnẽ nõ au
ditur ecclia uolẽs petere restõnem,ut in
c.t.eo.t.li.6.eodẽ mõ non dẽt dari restõ
contra sniam denegationis.Nam alias es
set processus infinitus.nam si iterũ dene-
garetur,iterũ posset peti restõ,quod non
est dicendum;sed si ad appellãdum resti-
tuitur,p hanc restitutionẽ nõ tolliĩ snia
denegatiõis;sed p appellationẽ stat pria
snia in suspenso,vt in.c.venientes,de iu-
reiur . Si ãt restitueretur contra sniam,
tolleretur in totum prima snia.Item qñ
restituiĩ ad appellandum,oportet,q̃ ec- c
clesia appellet ꝫ decendiũ,& q̃ prosequaĩ
appellationem ꝫ terminum iuris.Itẽ ista
appellatio reputabiĩ sibi pro prima,vt ẽt
no.in d.l.1.C.si sępius in inte.resti post.
quę oĩa cessarent, si restitueretur contra
sniam denegationis. vnde pinguius suc-
curitur hoc secundo casu,q̃ in priore. &
licet hæ rationes decidendi sint bonæ in
se,mihi tñ multùm placet rõ, quam po-
6 sui suprà in princ.† Quis aũt indulgebit d
hanc restõnem ad appellandũ? & hec q̃õ
est gñalis,ubicunq; ecclia,vel minor pe-
tit se restitui ad appellandũ.Io. An.con-
cludit,q̃ iudex,à quo,non aũt iudex , ad
quẽ:qa,ex quo nõ fuit appellatum, causa
non est ad eum deuoluta;& ideò nõ p̃ot
dare hanc restõnem:sed iudex à quo,hoc
faciet,uel alius competens:secus si appel
lasset,& non potuisset prosequi: qa tunc
iudex,ad quem,restituet : quia lęsio con
tingit in suo adiutorio; & hoc casu p̃t in
telligi sm̃ eum.l. præsens , C. de appell.
Aduerte:quia fuit hæc opi. Iac. de Aret.
licet Ioan.Andr. non alleget , ut recitat
Bart.in d.l.pręses. Sed ipse Bar.tenet ibi
contrarium , dicens q̃ ẽt iudex superior
potest hanc restõnem concedere p prę-
alleg.l.primam.sed tu concordando,dic
q̃ aut est talis superior , qui potest adiri
sine remedio appellationis ; & procedit
opin.Bart.aut est talis superior, qui ñ p̃t
adiri sine appellatione, vt Archiepisco-
pus respectu subditorum Epi ; & proce-
dit opin.contraria:quia,ex quo non fuit
appellatum , non hẽt iurisdictionem in
restituendo ad appellandum . Ad hoc c.
venerabilibus,in princ.de sent.exco.li.6.
& hęc est veritas.

ZACHARIAS.
a Appellatur beneficiũ. Dic q̃ est bñficium p̃sonale, inquantũ non transit ad fideiussores, & reale, quia transit ad hæredes ita no.Bar. in.l.fi.C.de fideius. mino. eundẽ in.l.minor aũt magistratus.§.nõ solum , & ibi bo. text .ff. de mino. melius.i.l. q duos, col.2. de rebus dubijs.

SEB. SAPIA.
De.l.fi.Nunquid d.l.fi.habeat locũ in ecclesia, ponit Ias.i.l.ciuitas,co. 6. & in .l. qui pecuniam, in princ. col. 3.ff. si cer.peta.& q̃ nõ habeat locum i p̃scriptionib⁹ iudicialib⁹, ponit Ia. in.l.properandũ.§.fi.in secundo no.C.de iudi.& uide do.Sozi.in.l.cũ filius.§.pe.col.2.ff. de v.g bo.obli.

SEB. SAPIA.
c Nouiter orta. qñ dicaĩ noua cã, tradiĩ p Mod. in l.admonẽdi,ff.de iurein. & no. in.l. & an eadem, ff.de exce. rei iudi. Facit text.i. l. 1. §.1. cum gl.ff. de vẽt. inspicien.

ZACHARIAS.
d Semel denegata . Adde an resti. in integ. semel cõcessa posit iterũ peti,not.Bal. in.l. 1. in fi.C. si sæpius in inte. rest. post. & in.l.fi.eo. ti.qđ limita , ut per eã ibi.

ANT. FRAN.
Aduerte , quia dũ iste apostillis quærit, an iterato restõ semel concessa posit iterũ peti , min⁹ cõgruenter quærit,qa si restitutio fuisset semel cõcessa , frustratoriũ esset petere , q̃ iterato cõcederet , qa obsisteret petenti exceptio illa, frustra petis qd int⁹ habes. & ideò frustra expecteretur euentus restõnis, q̃ nihil operaret, iuxta ea, quę plenẽ tradunt in regula, nullus plurib⁹

de reg. iu. lib. 6. frustrationib⁹ eiũ eũ obuiãdũ.l. nã. ff.de pcu.l. sed & ad eos, ff. ex quib. ca. maio. & vt cõ u.sat his, q̃ hic di cit do. Abb. debemus dicere, q̃ uo. luerit q̃rere, an restõ in integrum semel petita & nõ cõcessa sed forsan denegata: apositi: iterũ intẽtari & peri iuxta materia ti. si sæpius in integ. restit. postu. quia data semel restõ i in teg. aduersus vnã læsionẽ, absq; dubio aduersus illã eãdẽ læsionẽ non põt neq; debet iterũ dari, ut exp̃sè tenet gl. in c. cũ ex literis, de in inte. resti. & alia glo. ĩ c. p̃i. eo. ti. sed si petens restõẽm, reportet sentẽtiã cõtra se ex aliquo respectu, vel quia nõ docet de læsiõe, vł quia nõ docet de possessiõe, & spoliatione i illa materia spoliatiõis, vel q̃d simile, habet remedium appellationis. q̃d si non. intentat, sibi ĩputet, q̃a sñia denegare restitutio nis trãsiret i rẽ iu. intõ intẽtata resti tutione i integrũ nõ põt peti, vt oo ua reseruatio resti tutionis nat, & in hoc differt ab appellat.one, vt plenè p Cy. & doc. in l. 1. C. si sæpi. in in te. rest. postule. ad uerte tñ, quia resti tutio denegat, q̃n que rõne scãdali ut hẽ p gl. in c. ad petition., i glo. 3. infra de acc. & ad uerte, quia si stante statuto q̃ cãç iter coniunctos uertẽtes cõpromittantur & fuerit factũ cõpromissũ, q̃d expirauit, ante cãm finitã. possũt iterum cõpelli ad cõpromittendũ i quia semper durat rõ statuti, ut not. a uoluit Bal. in l. ue luti, in §. hęc oox ff. de alien. & in l. fideicõmissa, i. §. siquis. ff. de l. 3. & habetur per do. Raph. cu. in l. si fi-

De alienatione mutãdi iudicii cã facta Ru.

Continuatur hæc Rub. ad præcedentem hoc ordine. Suprà uisũ ẽ de beneficio seu remedio restõnis, per quod prouidetur læsis tam minoribus, quàm ecclesiis & maioribus ex cã. Nunc competenti ordine annectit aliud remedium, per quod prouidetur, illis in quorũ præiudiciũ est facta rei alienatio cã iudicii futuri mutãdi.

SUMMARIUM.

1 *Alienatio iudicii mutandi causa facta quibus modis dicatur, & quomodo puniatur. 4.*

2 *Rescriptum non extenditur regulariter ad personam in eo non expressam fallit in casu, qui ponitur hic & declaratur infra nu. 3.*

5 *Possidere si quis dolo desierit, quando habeatur pro possessore?*

6 *Alienatio iudicii mutandi causa facta, & eius pœna habet locũ et in actore, cui fuerunt cessæ actiones.*

CAP. I.

EX quorundam.

His in quem facta est alienatio rei cã mutandi iudicii, conuenitur p rescriptum impetratũ ꝯ alienãtẽ; & ẽ casus singl̃is, vt. ĩ. dicet. p̃ria pars narrat fcm̃, ꝯ q̃d scdõ p̃uidet, ibi. *Nos igitur.* Casus l̃ralis. Aliq impetrãt l̃ras ꝯ aduersarios suos. aduersarii illi añ, quã l̃rę ad iudices perueniãt; uel ẽt postea, ut mãdatũ ap̃licũ eludãt, antè, quã citent, appellãt: aut cõmutationẽ faciũt de possessionib⁹, sup q̃bus controuersia verti sperat. signatũ fuit hoc dño papę. Mãdat Papa q busdam, quaten⁹, si aduersarii illorũ * p euacuando Papę mandato taliter appellauerint: aut de possessionib⁹ de quib⁹ cõtrouersiã sperãt, * cõmutõnẽ fecerint: uel se malitiosè duxerit absentãd., illos, q possessionib⁹ se ĩgesserit, cõpellãt sub eorũ examie r̃ñ̃dẽ appellõne remota. Ber.

1 † No. i. duos modos, p quos fit alienõ cã mutãdi iudicii. prius est, qñ directè conueniẽd⁹ trãstulit rẽ, de qua erat cõtẽtio, ĩ aliũ. scd̃us mod⁹, qñ fraudulẽter recessit de possessiõe rei, ut ali⁹ puta amicus, ingrederet, quãquã. n. iste aperte & directe nõ trãstulerit rẽ in aliũ. tñ i effectu, ex quo fraudulẽter hoc fecit, v̄r trãstulisse. vñ habebit locũ edictũ de alienõne mutãdi iudicii, ar. hic. Ex quo puto, q̃ sicut ꝯ directè alienãtẽ cã mutãdi iudicii põt agi ad interesse, & ad oẽm incõmoditatẽ prouenientẽ cã ill⁹ trãslõnis, vt i. l. 1. & i. l. 3. ff. eo. ita poterit agi ꝯ istũ, q ñ directè alienauit: sed idirectè recedendo à posső ne, ut amicus illã intraret, & possideret noĩe p̃prio. Nã iste hãc fraudẽ fecit, vt circumueniret l. puniẽtẽ alien. dẽt. n. cõsiderari mens legis, & fraus ᵃ illi⁹. satis. n. dr̃ alienasse, hãc fraudẽ exhibẽdo; ad hoc. l. si dubiũ, C. de legi. & r̃la si. de r. g. iur. li. 6. facit q̃d legitur & no. i. c. quãto. ĩ. de priui. Scd̃o not. ibi: *de qua controuersia, &c.* q̃ cõtẽtio ex̃ iudiciũ sup aliqua re, p̃t appellari cõtrouersia. nã hic ñ erat mota cõtrouersia in iudicio: q̃a tũc p alienationẽ habuisset locũ vitiũ litigiosi, ex quo imponiẽ grauis pęna, ut legiẽ & no. i. c. ecclia, vt lite pẽd. & no. in. l. fi. C. d̃ liti. p̃t tñ tex. exponi aliter, p̃ut ibi not. ĩ gl. 3. & vterq; intellectus est bonus in se.

2 † Tertiò & vltimò no. casũ notabilẽ, in quo extenditur rescriptũ ad singularẽ successorẽ. nã r̃lr rescriptũ nõ extẽdiẽ ad personã in eo ñ expressã, ut in c. P. & G. de offic. dele. sed hic fit extẽsio pp fraudẽ, seu in odiũ uolẽtiũ elidere vires rescripti per alienationẽ rei in aliũ faciã. Sed oppo. ꝯ te. v̄r. n. q̃ de nihilo p̃uideat iste tex. nã de iure ciuili clarũ est, q̃ is, in quẽ facta est alienatio cã mutãdi iudicii, possit cõueniri rei uendicatione, sicut primus alienãs, ut i. l. 1. in fi. C. e. ti. & no. hic gl. 4. sed iste te. solũ prouidet, ut possit conueniri iste successor; ergo hęc prouisio fuit inutilis, & potius iuris antiq declaratoria, quã noui iuris editoria, cuius ꝯriũ inuit iste tex. in uers. uos igẽ, vbi v̄r inuere, q̃ ista fuit noua prouisio. So. do. formaliter ñ tangunt hoc ꝯriũ: sed tacitè Inn. v̄r soluet. dicit. n. q̃ per remediũ istius c. p̃t procedi ꝯ istos alienantes sine noua citatione, & in hoc requiriẽ fraus istius alienãtis. Hoc dem̃ ñ placet Hos. & credo q̃ bene: q̃a hic nihil dr̃ de procedendo ꝯ absentem sine citatione noua. Alii uerò, ut refert Inn. dixerũt q̃ illud. c. nõ tãgit edictũ de alienatione mutãdi iudicii, q̃a ibi requiriẽ dolus, vt no. in gl. 4. sed solũ disponit, ut iste successor sigl̃is possit conueniri: & ĩ hoc ñ requiẽ fra⁹. vñ licet is, ĩ quẽ facta ẽ alienatio, sit sine fraude: tñ poterit cõueniri. sed Hos. hoc ipugnat, q̃a te. hic fundat se sup fraude, vt patet ibi: *pro euacuãdo mãdato* & ibi: *maliciose &c.* Sed do. Cat. q̃ sequiẽ p̃cedẽs dem̃, dicebat q̃ ista uerba te. referuntẽ ad alienantẽ. nã ex p̃te sua requiriẽ fra⁹: sed ex p̃te sigl̃is successoris nihil dr̃ de fraude. Nec obst. uerbũ. *se ingesserint,* de quo iu l̃ra: q̃a s̃m cũ dñr isti successores se ingerere, ex quo alienãs fecit i fraudẽ. vñ in odiũ alienãtis fraudulẽter p̃t cõueniri successor singl̃is, licet sit sine fraude.

4 † Sed p concordia harũ opi. ego dicerẽ sic, q̃ ad hoc ut successor sigl̃is conueniaẽ rei vẽdicatione corã suo iudice, nõ requiriẽ in eo aliqua fraus: quia sola possessio ex parte cõueniendi p̃ducit actionẽ rei uendicationis. nã dñs p̃t agere ꝯ quemcũq; possessorẽ, quantũcunq; bona fide vendicando rẽ suã. ᵇ Ad hoc. l. in rẽ. ff. de rei vendicatione, & l. officiũ, eo. ti. & hoc uoluit te. si bene ponderaẽ, in principi. cũ si. in d. l. vna, C. eo. facit. l. in ciuilem, C. de fur. Sed quo ad hoc, vt singl̃is successor conueniaẽ per rescriptũ impetratũ ꝯ alienantem; requiro fraudem ẽt in sĩgl̃i successorẽ: quia odium alienantis nõ dẽt nocere successori, qui in nulla reperitur culpa; & hęc extensio rescripti fit contra regulas iuris, ut suprà dixi. iõ nõ dẽt extendi, sed restringi; & hoc iudicio meo uoluit ista litera, dum dicit: *se ingesserint, &c.*

nita, in prin. ff. de dã. infect. sic ẽt in proposito, quãdo restõ intẽtata nõ est finita, tũc poterit iterum intẽtari, ex quo adhuc durat rõ. l. concedentis restõnem; & hoc modo est hæc materia intelligenda.

a SEB. SAPIA.
Et fraus. fit autẽ fraus legi, quãdo inter ponitur alia persona, ut in. l. pupil⁹. §. sed & si per interpositam, ff. de auth. tuto. in. l. si sponsus, in prin. ff. de don. inter uirum & uxo. cũ alleg. per gl. in. l. si is qui bonis, ff. de acqui. hæred. & in l. cos. §. fi. C. de usur. & oo. Bald. in l. nõ dubiũ, col. 4. C. de legi. & in l. mancipia, C. si q̃s alteri vel sibi, & Bar. in. l. 1. C. de na ui. non excusan. lib. 11.

b SEB. SAPIA.
Rem suam. Vide casũ, in quo fertur sñia pro actore, licet aduersarius nõ possideat, in l. si à te. §. 1. cũ gl. ff. de excep. rei iud. quem tex. dĩ. Bar. ibi esse scribẽdum literis aureis & illum ex olim Mochesi. i no. 138. & Iaso. in l. naturaliter. §. nihil cõmune, ro. 21 uersi. cuncta conclu. ff. d acqu. pos. & du. poss. Abb. in c. examinatas, ubi And. sicul. co. 3. infra de iudiciis.

uini &c. nã hæc uerba ex ꝓprio significatu sonãt in vitiũ. nã
si ego bonafide emi, non dicor me ingerere: & hoc no. Ad
ꝯtriũ ergo formaliter rñdendo, dic ꝙ ista est noua prouisio
non cogitata à iure ciuili, ꝑ quam extẽdit̃ reser ptũ in sin-
gularẽ successorẽ, qñ alienatio fuit facta fraudulẽter cã mu
tãdi iudicii. lex aũt unica pal. loqtur, qñ cõuenit̃ singularis
successor corã iudice suo, hic aũt conuenit̃ corã delegato
4 impetrato non ꝯ cũ, sed ꝯ suũ auctorẽ. † In gl. pen. ibi; *datur
actio in factũ.* Pro intellectu clariori totius tituli, debes sci-
re, ꝙ edictũ de alienatione mutãdi iudicii, de quo. ff. co. ti.
fuit inductũ ad ꝓuidẽdũ dãnificatis ex dolo alienãtis rẽ cã
iudicii futuri mutãdi. nã ex quo iudiciũ non erat inchoatũ
liberè qs poterat rẽ suã in aliũ trãsferre; sed ꝑtor sequẽdo
æqtatẽ, & uolẽdo obuiare fraudi, iduxit ꝙ si qs malitiosè
ꝯ iacturã illius q uolebat eũ ꝯuenire, illã rẽ, de qua erat cõ
tẽtio, seu sꝑabat ꝯtẽtio; trãstulit in aliũ, ꝙ possit agi ꝯ istũ
alienãtẽ ad oẽ itetesse, qđ alia ꝑs ꝑt pati ex ista aliẽatiõe,
ut i. l. 1. & in l. 3. c. ti. vñ si nõ ꝑtẽdo interesse respectu illius
rei; quia illã rẽ possum cõseq ab eo, in quẽ facta fuit trãsla
tio, nõ ꝯsequar ꝑ actionẽ in factũ ęstimationẽ rei, sed solũ
dãna extrinseca. puta alienasti librũ in Florẽtinũ, sup quo
uolebã te cõuenire. oportebit me nũc ire Florẽtiã ad ven
dicandũ; & sic faciã maiores expẽsas, quã hic fecissem ꝯ te.
oportebit me dimittere artẽ meã: & sic sum dãnificatus. ad
hoc, & similia dãna dat̃ ista actio in factũ. sed si nõ possem
illã rẽ recuperare ab eo, in quẽ trãstulisti, tũc consequar ꝑ
istã actionẽ æstimationẽ rei; quia sum dãnificatus ẽt respe
ctu rei; ad hoc tex. in. l. Itẽ si res, ff. c. ti. Vbi plus dicit text.
no. ꝙ ẽt si ille singularis successor usucepit illã rẽ ꝑꝑ negli
gẽtiã meã i ñ agẽdo ꝙ nihilominus possum à te petere æsti
mationẽ rei; qa tũc teneris mihi ad interesse rõne delicti
tui. vñ negligẽtia mea ꝯ illũ nõ fecit cessare delictũ tuũ; &
uide qđ not. Bar. in d. l. 3. Et ꝑ hoc infert̃, ꝙ ꝑ istã actionẽ
in factũ ꝯ te nõ tollit̃ actio directa. s. rei uendicatio ꝯ pos-
sessorẽ; qa ista cõpetunt ad diuersã. nã rei vẽdicatio cõpe-
tit ꝯ possessorẽ respectu rei consequẽdæ, actio in factũ com
petit ꝯ alienãtẽ ꝑꝑ dãnũ extrinsecũ, & sic intellige gl. quæ
hoc in effectu uoluit in. d. l. unica. Sed opponit̃ aliter cõtra
prędicta, & ꝯ gl. nã actio in factũ est subsidiaria. nunquã. n.
cõpetit qñ dat̃ alia actio, ut in. l. 1. ff. de ꝑscr. uerbis. sed hic
cõpetit rei uendi. ꝯ possessorẽ, ergo nõ debet competere
actio in factũ. Sol. dicit gl. multũ notabilis in. d. l. unica, ꝙ
ꝯtriũ procedit respectu eiusdẽ ꝑsonę. sed respectu diuerso-
rũ bñ ꝑt actio in factũ concurrere cũ alia actione, ut ꝓbat
tex. in. d. l. unica, & uoluit hic gl. Et ex hoc bñ no. limitatio
nẽ ad illã rlam, ꝙ ubi cõpetit remediũ ordinariũ, non dat̃
extraordinariũ, de quo in l. in causę, ff. de mino. illa. n. ꝓce
dit respectu eiusdẽ ꝑsonæ. nã respectu diuersorũ pñt cõcur
5 rere, ut in casu nostro. † Secũdo opp. aliter. nã q dolo desiit
possidere, hr̃ ꝓ possessore, & potest cõueniri rei vẽdicatio-
ne utili, ut in l. sinaũt. §. 1. ff. de rei uẽdi. & in rła ꝓ possesso
re, de reg. iur. li. 6. cũ ergo hẽat locũ ista rei vẽdicatio utilis
ꝯtra dolosè alienãtẽ, nõ dẽt competere cõtra eundẽ actio
in factũ, quę est subsidiaria, ut ꝑdixi. Sol. dicit Bar. in. d. l. 1.
ꝙ per illã rei uendi. utilẽ nõ est integrè satisfactũ aduersæ
parti, cui fortè magis expedit hr̃e rẽ suã, quã hr̃e ęstimatio
nẽ. nã ab isto; qui ñ possidet, nõ põt cõseq nisi ęstimationẽ.
vñ ꝑꝑ interesse, qđ ꝑt ꝑtẽdere in eo, qđ nõ ꝑt ab isto ꝯseq
rẽ suã; dat̃ actio in factũ ad interesse; & optime loqt̃. Sed ꝑt
dari iudicio meo alia solo. nã rei uẽdicatio utilis dat̃ ꝯ do
losè desinentẽ possidere post litẽ ꝯtest. ita loquit̃ tex. in. d.
l. sinaũt. nã ꝑ cõtestationẽ litis est quasi quidã ꝯtractus ini-
tus inter actorẽ & reũ. vñ si dolo desiit possidere, remanet
nihilominus obligatus, ut teneat̃ rñdere ac si possideret, sed
añ lit. ꝯte. cessat illud remediũ; iõ fuit opus dare remediũ ex
isto ti. vr̃ tñ hic Host. uelle, ꝙ de iure canonico sufficiat, ꝙ
ꝑcesserit citatio ad hoc, ut iste qui dolo desiit possidere re-
maneat obligatus, ut sic id quod operat̃ lit. cont. de iure ci-
uili, opet̃ tñ, citatio de iure canonico, ar. c. ꝓposuisti, đ for.
comp. Fatet̃ ꝙ hoc nõ est expressum in iure canonico; qa il
lud. c. ꝓposuisti, loqtur de ꝑuentione tñ. sed facit iste tex. i
prin. dũ põderat, ꝙ añ citationẽ fiebat ista alienatio, & no.
singulr̃ hoc dcm̃ Host. quia obscurè loqtur, & non solet ad
hoc allegari; & uĩ mihi dictũ æquũ, sed iure ñ ꝓbat̃. Ad istũ
tex. ꝑt rñderi sm̃ Iun. ꝙ põderet̃ hic, ꝙ nõ emanauerat ci-
tatio, qa post citationẽ de iure antiquo admittebat̃ ois ap-
ꝑlo, q nõ erat manifestè frustratoria, ut no. in. c. ut debitus,
de appel. In ea gl. ibi. *Ita si paratus sit subire iudiciũ.* Vult ergo
gl. ista, ꝙ alienãs dolosè euitat actionẽ in factũ, si uult subi
re iudiciũ, ac si possideret. cõiter trãseũt hic Doct. cũ gl. Nã
gl. loqt̃ ꝓut tex. disponit in. l. qa etiã, in fi. ff. eo. sed Bar. ibi
post gl. notabiliter hoc limitat. dicens hoc procedere, qñ
alienãs obligat se sub certa pœna ad restituendum illã rem
si actor ꝑualuerit in iudicio. nã alias nõ esset competenter
satisfactum actori, quia (ut ꝯ. dixi) fortè nõ cõtentat̃ de æsti
matione rei; ideo ꝑt agere ad interesse, nisi iste obliget se
6 modo ꝑdicto. † Vltimo hic posset q̃ri, nunqd ꝓuisio istius
edicti habeat locũ contra actorẽ, sicut ꝯ reũ? de quo multi
dixerũt in. d. l. 1. sed casus vr̃ expressus in l. pe. ff. eo. ti. & hoc
firmat ibi Bar. & probat ille tex. sm̃ vnũ intellm̃, qui cõiter
approbat̃, Et pro huc ego adduco text. ꝯ. c. proxi. in eo qđ
loquitur de actore & est situatũ sub rubrica de alienatione
mutandi iudicii. Tñ aduerte, quia tex. in. d. l. pe. solũ dispo
nit, ut actor, in quẽ facta est cessio actionis malitiosè causa
mutandi iudicii, excludat̃ per exceptionem ab actione sibi
concessa. unde ꝑt dicere reus, Nolo tibi respõdere: qa tibi
fuit facta cessio malitiosè. nihil autẽ dicit tex. ibi; utrũ reus
possit agere ad interesse ꝯ istum, qui malitiosè cessit actio
nem. Sed ego puto, ꝙ est in optione rei, an uelit excludere
istũ cessionariũ per exceptionẽ, an uelit sibi respõdere, & a-
gere ad interesse ꝯtra cedentẽ in eo, quod fecit conditionẽ
suam deteriorem, cedẽdo actionem suã alteri causa mutã-
di iudicii. nã sicut põt actor agere ad interesse contra reũ,
qui malitiose rẽ in aliũ transtulit, idẽ debet posse reus age
re contra actorem, qui malitiose iura sua cessit alteri. nam,
ex quo illud edictũ habet locũ in actore, sic & in reo debet
pariter competere actio in factum ad interesse ꝯ utrunq;.

SVMMARIVM.

1 *Actor, siue reus, si potentiores aduocatos adhibuerint, perdunt causam, in qua litigatur, si hoc fit malitiose factum; alias secus. 4.*

2 *Potentiores qui dicantur in materia tit. C. ne lice. poten. & c. 9.*

3 *Cessio actionum quibuscumq; personis facta, an & quando teneat, siue facta inter uiuos siue in ult. uol. uoluntate?*

5 *Cessio actionum quando est facta in aliquem, an possit agere cessionarius, an cedens, & cessionario resistere?*

6 *Nomina debitorũ an possint emi minori pretio, quã sit in ipsorũ exactione?*

7 *Cessio actionum an & quando præsumatur fraudata? uide hic plene. 9c.*

8 *Sententia lata contra cedentem, siue alienantem an mandetur executioni contra tertium possidentem illas res?*

10 *Cessio actionum facta clerico per laicum an ualeat?*

C A P. XII.

EX parte. Clericus cã mutandi iudiciũ non debet recipere cessionem à laico; & duę sunt partes. Prima ponit querelam. Secunda ꝓuidet, ibi: *cum igitur.* Casus liter. Apud Ipre-
tum aliquando emergunt quæstiones inter laicos eiusdẽ
loci, quę dirimi debent per iudicium seculare. quidam cle-
rici faciunt sibi cedi actiones ab aliquibus laicis dono, uel
pretio, ut aduersarios trahant ad ecclesiasticũ forum: & sic
prędam ex tali commercio assequuntur. Scabini, id est offi-
ciales eiusdem loci significauerunt hoc domino Papę. Vn-
de super hoc scribit quibusdam, dicens ꝙ cessiones & em-
ptiones litium prohibentur per leges; ita, ꝙ iactura causę
afficiũt illos, q aduocãt sibi patrociniũ potentiorũ; & odiosę
sunt hmõi cessiones: qa ex cupiditate ꝓcedunt. unde mãdat
quibusdã, quatenus prædictos clericos cõpescant ab hmõi
ꝑsumptione ꝑ cẽsuram ecclesiasticã. B. No. 1. de hoc uerbo,
Scabinorũ; & simile uerbũ hr̃ in. c. 1. de immu. ecc. li. 6. & est

nomē officii. vñ alibi appellanī antiani,
uel priores, seu cōsules, & ē uulgare quo
rūdā locorū. No. 2. ar. q actio alteri cō-
petēs pt acqri duob. modis, s. dono, & p-
tio. pñt ergo cessante fraude actiōes cedi
titulo donatiōis vel emptionis; facit. l. p
diuersas; C. mād. Cōtrariū innuit lra in
vers. *cū igitur*. Sed p cōcordia distingue.
ut. j. dicā i dist. No. 3. ibi, *legime sanctiones*,
q i ma cessiōis actionū licitē recurrim⁹
ad ius ciuile, cū Papa specificē uideatur
hic in hac mā leges ciuiles approbare, &
gñalr facit. c. 1. de noui operis nuncia.
2 †Not. 3. ibi *potentiorum patrociniū*, q tā iu
re canonico, quā ciuili aduocās in cā pa
troci niū potētiorū dēt pderī ipsam cam
& no. uerbū patrociniū. nō. n. loqī de ces
sione actionis. vñ dēs scire; q ius ciuile
edidit notabile remediū ʒ aduocātes po
tētiores i aduocatos seu pcuratores; uel
ut alias pstēt sibi fauorē; uel auxiliū i cā.
dēnt. n. isti affici iactura causę; & potētio
res, q pstiterūt auxiliū, dēnt acerbē puni
ri; & intellige in potētioribus rōne ma-
gni officii seu dignitatis; ita, q ptexu of-
ficii pñt eē terribiles aduersę pti, & ostē
dere ei uultū minātē & terribilē, de hoc
est tex. sm cōem intellm i l. 1. C. ne lice.
potē. & illā legē seu istud remediū tex.
hic uoluit cōprehēdere in uerbo; *ita q ia
ctura &c.* Et ex his inferī, q si ps inducit
aliquē ex dñis, uel aliū officialē habentē
merū, uel mixtū iperiū ad intercedēdū
pro eo apud iudicē causæ, dēt puniri i amis
siōe cāę, ut hic, & i. d. l. 1. & firmat ibi Bar.
& in. l. pe. ff. de alie. iud. mut. & Bal. i. d. l.
1. C. ne lice. pot. & no. bñ hoc dcm; qa pt
quotidie practicari ēt de iure canonico,
ut uides hic; & hēt hoc edictū locū tā ʒ
reū, q ʒ actorē, ut colligiī ex rubro pal.
& firmat Bar. in. d. l. 1. Itē no. ibi; *ex fonte
cupiditatis*, q emptio actionis pcedit ex
fonte cupiditatis. qrit. n. emptor pdā ex
aliorū iurgio. Vlt. no. maximē iūcta gl. fi.
qđ clerici nullo mō dēnt emere actiōes.
nūqd āt possint illas recipere, si dono fiāt
eis cessiones, dicā cū gl. fi. In gl. 1. ibi; *di
uersorum titulorū*. Et dic q uersaī hic mā
quatuor titulorum. primō materia istius
tituli, inqtū mutaī forus. scdō materia
tituli, Ne lice. pot. & icidēter pp fecit hic
mētionē đ illo titulo, ut ostēderet & cōi
caret bonis illius māni. tertiō mam titu
li, Mādati, inqtū tractaī de cessiōe actio-
nū. q iura tractāī. C. mā. i. l. pe. & vlt. quar
tō tractaī mā tituli, de litigiosis, qñ cedi
tur actio in litigiū deducta; & sic pt itelli
gi uer. *cū igiī* & habeī ma i ti. C. de litigi.
& quasi p totū; & đ hoc uide Spe. i tit. de
a cessio. actio. i. §. 1. & quasi p totū. †In ea
gl. ibi; *clerici mai. res reputantur*. uult ergo
gl. q clerici dicanī potentiores laicis; &
hoc tenuit Gof. rōne offici clericalis, di-
cēs q cedēs actiōes suas clerico incidit i
edictū, Ne liceat potētioribus; & sic dēt
pdere oē ius, put ibi dī. Sed hoc dcm ñ
placet Inn. nec Host nec cōiter Doc. se-
quunī dñt. n. q nisi clericus hēat ptātē ʒ

SEB. SAPIA.
a Alias secus. Vi
de not. in. l. fin. in
prin. ff. si. cer. pet.
ubi Bar. & alii ui
dentur uelle, q
ille dicatur potē
tior, qui nō est fa
cilis ad conueniē
dum, & hoc. et iā
not. d. Iaso. in. §.
Itē si quis i frau-
dem, institut. de
actio.

laicū, nō reputaī potētior quo ad mām nostrā; & requirit
a Host. q hēat ptātē de iure & de facto, als secus a ponit exē-
plū i magno Comite, q hēt feudū à plato paupere. nā licet
p iuī iste plat⁹ sit maior; tñ i scdō poti⁹ pt opprimi à Comi
te, quā opprimere. uñ ñ diceret iste potētior quo ad mām
nostrā: & hāc ultimā opi. sequiī Spe. i ti. de cessi. actio. §. 1. i
1. col. putarē tñ gl. posse pcederī i Epis, seu aliis platis hñti
bus iurisdōnē spiritualē su p laicū, ʒ quē facta est cessio. nā
iste platus pp iurisdōnē quā hēt, satis pt ostēdeī vultū ter
ribilē simplici laico, & facit ad hoc qđ no. Bar. i. l. unica, C.
de his q poten. noīe. ubi ponit exēplū in platis. In gl. 2. No.
bñ istā gl. q ē satis bona, & plana in mā sua; & vī cōsimilis
gl. in. l. p diuersas, C. mād. & i. l. 2. C. ne lic. pot. Sed plenius,
melius, & formalius attingendo mām istā, q est quotidia-
na & difficilis; distinguo annectēdo opi. doc. vtriusq; iuris.
3 †Cū ergo qrit, an teneat cessio actionū, distiguo sic, q aut
fit in ultima uolūtate, & tenet ut i. l. nomē, ff. de leg. 3. i hoc
tñ casu distinguiī, q aut actio erat in iudiciū deducta p de
functū, & ñ dēt ageī legatarius, sed hęres; tñ oēm utilitatē
quā hęres ꝯseqī dēt legatario restituere, & si nihil ꝯsequiī,
nihil dabit; qa vī testator legādo actionē legasse euentū il
lius iudicii, & ob hoc, ne fiat collusio p hæredē, pt legatari⁹
(si uult) assistere hæredi in iudicio, ut hī hodie in aut. nūc si
hęres, C. de litigi. si aūt actio nō erat i iudiciū deducta, po
terit legatarius post cessionē sibi factā agere, ut ibi. & in. d.
l. nomē. Si uerò cessio fit inter uiuos; & tūc aut fit potētio
ri rōne officii seu dignitatis pcipuē; & nō ualet cessio, & ce
dēs dēt pdere oē ius, qđ hēbat; & iste ē pprius casus i. l. 2.
4 C. ne lic. pot. †Aduerte tñ ad unū notabile dcm Sp. qđ doc.
nō solēt allegare i ti. đ cessi. actio. §. 1. uer. qđ aūt dixit. ubi
post Vincē. dicit illud pcedere, qñ fit potētiori malitiosē
cā opprimēdi aduersariū, secus āt si fieret sibi bona fide, ar.
i. l. q stipēdia, C. de pcu. ubi militi pt actio bona fide cedi;
& mihi placet hoc dcm. nā iura hoc phibentia fundarūt se
su p fraude; & ex cōiecturis poterit apparere bonafides. po
ne. n. q actio mihi ꝯpetēs erat oīno idubitata; ut qa aduer
sarius đ plano cōfitebaī debitū, nec erat aliq ꝯtētio, & ego
erā amicus illius potētioris, & diuitis nihil. n. hoc casu vī p
hibeī cessionē isti⁹ actiōis & hoc bñ no. qa egregiē limitat
illā, l. 2. & gl. istā. Si uerò fit cessio potētiori nō rōne officii
seu dignitatis; sed ē iste potētior alio respectu, qa fortē no
bilior vī ditior: & tūc si fuit cessio fcā cā mutādi iudiciū, pt
excludi cessionarius p except. ut i4. pe. & qđ ibi no. ff. đ ali.
iud. mu. Isto tñ casu nō pdiī actio, sed dēt agere iste, q ces-
sit. puniī tñ i hoc sm unā opi. q ñ pt amplius illā actionē al
teri cedere, nec pt i ea ꝯstituere pcuratorē, sed teneī pseq;
& hoc vī inuere tex. i. d. l. pe. & pdicta firmat ibi Bar. qđ bñ
notabis i practica. puniī ēt pœna, de qua i. l. fi. e. ti. si uerò ces
sio fit ñ potētiori, & tūc aut ē cessio dubitata (& dī dubita
ta eoipso, q ē i litigiū đ ducta, qa dubi⁹ ē euētus) & ñ pt rīr
alteri cedi, & cedēs icidit i uitiū litigiosi, vñ dēt puniri, put
hī i. l. fi. C. de litigi. & p gl. iūcto tex. i. c. ecclia, ut lite pēd.
Fallit i casib⁹ ibi enumeratis, ut i cā donatiōis pp nuptias
5 &c. quas cās enumerat gl. i. d. l. ecclia. †Sed aduerte ad unū.
nā tex. ibi ñ apit, nec. d. Ant an illis casib⁹ ibi enumeratis
possit ageī cessiōari⁹, an dēat cedēs pseq usq; ad fi. Sed In.
hic i quadā glosella no. sentit, q ex quo actio ē semel i iudi
ciū deducta; nūq pt ali⁹ pseq, ēt i casib. i qb. pt fieri cessio,
adducit. l. q q. ff. đ aq plu. arcē. & auī. nūc si hæres, pal. & pla
cet mihi hoc dcm, iura tñ p eū allegata faciūt i arg. nā sicut
uidemus, q actio litigiosa pt legari in testō, & tñ psecutio
dēt fieri p hæredē; ita dicamus i aliis casib. pmissis, q pse
cutio dēat fieri p ipm cedētē. ñ. n. dēt alterari iudiciū cū p
iudicio aduersarii. nā uidem⁹ q pcurator q semel fuit i ꝯt.
ñ pt sine cā remoueri p dñm resistēte aduersario; de quo vi
de tex. iūcta gl. i. c. 2. đ pcu. l. 6. ergo fortius ñ pt iste actor
aliā prsus psonā substituere in iudicio. agat ergo ipse, &
cōmoditas in illis casibus ptinebit ad cessionariū, arg. i. d.

auẽ. nũc si heres; & no. bñ hoc dcm̃. Si uero actio ñ ẽ dubitata, qa nõdũ est ĩ iudicio deducta, tũc rl'r p̃t cedi ti. donatiõis & uẽditionis, uel alio titulo lĩtimo, ut ꝓbaẽ. C. de her. uel actio. uen. in. l. nõis uenditio, & in. l. nõia. ff. eo. cũ sim. & in. d. l. pen. C. mãda. si tñ p̃tenderẽ aliqua cã, & esset simulata, ñ ualeret cessio, & p̃sumiẽ simulata ex certis causis. primò ex modicitate pretii, ut hic in gl. & no. ĩ. d. l. pen.

6 †Sed ẽ dubiũ difficile, qñ p̃ciũ dicaẽ modicũ,[a] ut p̃sumaẽ fraus. nã. Inn. hic sentit q̧ ad hoc ut dicaẽ uera uẽditio, dẽt esse tm̃ in p̃tio, quãtũ est in actione. vñ dicit q̧ actio p̃t inter laicos licitè uẽdi, & emptor p̃t agere vsq; ad q̃titaté, quã exbursauit; q. d. q̧ si in actione sunt mille, & iste emit ꝓ quingẽtis, ñ p̃t ageẽ nisi usq; ad quingẽta; ar. i. d. l. pe. sed Bar. ĩ. d. l. pe. magis latè hoc assumit. dicit. n. q̧ ꝯpetẽs p̃tiũ est qđ remanet deductis expẽsis & labore, q̃ fiũt ꝓ recuperãda re; quasi uelit dicere, q̧ dẽt hr̃i respect⁹ ad laboré, quẽ sustinebit iste emptor in recuperãda re, & ad expẽsas, quas est facturus; & idẽ seqẽ Bal. i. l. 2. C. ne lice. poté. Et sic videẽ cõiter isti doc. sentire, q̧ nõ p̃t actio emi ꝓ minori p̃tio, quã sit ĩ ea, nisi habito respectu ad p̃dicta; sed ego hoc dcm̃ ex toto nõ approbo. nã minus ualet actio, quã res, ad quã daẽ, tũ p̄p dubiũ euentũ litis, cũ posset ꝑdere cãm ẽt iustã p̄p iudicis defectũ; tũ qa debitor possit interim effici inops; & iõ dixit tex. notabilis in l. minus, ff. de reg. iur. q̧ minus est hře actionẽ, quã rẽ; & iõ cũ q̃s emat quasi spem & euẽtũ iudicii futuri, ridiculũ est dicere, q̧ p̃tiũ de necessitate dẽt esse tm̃, q̃tũ est in actiõe; & ꝓ hoc allego tibi Inn. in. c. in ciuitate, đ usur. ubi ꝯcludit, q̧ cũ bona ꝯscia p̃t q̃s emere actionẽ iã ortã tpe ꝯctus ẽt ꝓ minori p̃tio; qa exponit se ꝑiculo. Itẽ uide aliud siẽ in trãsactione. nã q̃nq; ualet trãsactio, licet trãsigẽs uideaẽ lęsus ultra dimidiã iusti p̃tii; qa ñ dẽt ꝯsiderari q̃tũ petiẽ, sed q̃tũ ucrisimil'r talis lis valet, habito respectu ad dubitationẽ causę & ad dubiũ euẽtũ litis, ut ẽ tex. no. ĩ. l. Lucius, ff. ad Treb. no. doct. ĩ l 2. C. de resci. vẽdi. & i. c. pen. de emp. & vẽdi. vñ cõcluderẽ, q̧ modicitas p̃tii dr̃ habito respectu ad valorẽ actionis. q ualor dẽt cõsiderari habito respectu ad dubiũ euẽtũ li-

7 tis s̃m qđ cã est clara, uel dubia, †Secũdo p̃sumiẽ sĩlatio, qñ in cessiõe nõ exprimiẽ titulus ꝯctus; puta, qa dr̃ in instr̃o, q̧ cessit actionẽ tali, & nõ dr̃ ex qua cã[b], & vr̃ hoc ꝓbari in d. l. ꝑ diuersas, & tenẽt cõiter Doc. ibi. & Inn. hic. Tertiò p̃sumiẽ simulatio s̃m Inn. hic, si titulus cessiõis ñ poniẽ in principio instr̃i, sed in medio, uel in fine ut puta; qa dr̃ talis cessit actio nõ suã Titio titulo donatiõis. dẽt. n. s̃m Inn. p̃cedere titulus cessionẽ: & ita recitando trãseunt cõiter hic Doc. sed tu uide gl. ir. l. 2. C. ne lice. pot. q̃ posuit originał'r istã opi. sed Bar. in d. l. pe. recitat multos Doc. tenuisse ꝯtriũ, quos ipse seqẽ & dicit q̧ pluries fuit iudicatũ, q̧ ista p̃postẽratio nõ hẽat uitiare. satis est. n. q̧ titulus cessiõis ponaẽ ĩ instr̃o; & ita nouissimè firmauit Bald. ĩ. d. l. 2. & hęc opi. mihi placet, qa rl'r in aliis dispositionib⁹ ñ uitiat p̃posteratio, ut ĩ. l. p̃posteri; C. đ testa. & ĩ §. an̄ hæredis, insti. đ lega. & in. c. pen. de confir. utili. uel inutil. cũ simi. ubi Inno. debuit posuisse hoc dcm̃ simpl'r sequẽdo gl. iuris ciuilis. Quartò sĩlatio p̃sumiẽ, qñ actio fuit ꝓ parte vẽdita[c], & ꝓ pte donata, ut ĩ. d. l. pe. & no. hoc. ꝓ clã[d], q solet appon in ꝯctu. nã cõstituto certo p̃tio solet dici, q̧ illud q̃ ĩ plus ualet, donauit &c. nã ex hoc ĩsurgit p̃sumptio sĩlationis; nõ intelligas in oĩ ꝯctu, sed in cessione actiõis, q̃ est odiosa, cũ soleat fieri in p̃iudiciũ aduersę partis; & isto casu admittiẽ cessionarius usq; ad q̃titatẽ, quã exbursauit. in reliqua uerò parte, q̃ dr̃ donata, neuter admittiẽ, sed ꝑmittiẽ actio in ea parte, ut in d l. pe. C. mã. Quintò p̃sumit simulatio, qñ actio fuit curè uendita, & vẽditor fateẽ se recepisse p̃tiũ đ numeratione tñ p̃tii nõ cõstat[e]. Hãc partẽ firmauit q̃dã gl. ĩ. d. l. pen. & seqẽ ibi Bar. & multi alii, & ita ipse consuluit, & in iudicio fuit obtẽtũ. sed Bal. ĩ. l. 2. C. ne lice. pot. dicit hãc opi. ꝓcedere, qñ actio fuit ꝓ pte donata, & ꝓ. parte uẽdita. nã si nõ cõstat de numeratione ꝑtis vẽditæ, p̃sumiẽ simulatio ẽt in illa parte; & sic intelligit illã. l. pen. Si aũt actio fuit ex toto uendita, cõfessio receptionis p̃cii nõ ꝓbat sĩlationẽ, imò ꝓbat numerationẽ, & dicit q̧ aduocati Florẽtini tenebãt istã partẽ; fateẽ tñ, q̧ s̃m opi. Bar. fuit pluries iudicatũ: & placet mihi ista opi. Bar. qa in istis odiosis de facili p̃sumimus simulationẽ, ut patet ex p̃dictis. Itẽ quia tex. in d. l. pe. simpl'r vr̃ reqreẽ numerationẽ. Sextò dubitaẽ in donatione[f] actionis, qñ donator dicit se cedere p̄p merita & seruitia donatarii: nũq̃d sit opus, ut ꝓbenẽ illa seruitia ad hoc, ut ualeat cessio? dubitationis rõ est: qa nõ ualet cessio actiõis sine titulo ꝯctus, ut. s̃. dixi. ergo nõ est stãdũ uerbis donatorũ sup̄ meritis & seruitiis, ar. in. l. si fortè, ff. de castrẽ. pecu. Bar. vr̃ in hoc casu dubitasse: & ꝯsulit ut in donatiõe dicaẽ, q̧ ex mera liberalitate donauit. tũc. n. indubiè ualet cessio; qa sola liberalitas hẽ ꝓ cã ꝯctus. ut ĩ d. l. ꝑ diuersas; fac t. c. de dona. Bal. tñ ĩ. d. l. 2. indubitanter tenet ĩ priori casu ualere cessionẽ; qa ius reqrit solã expressionẽ causę ꝯctus ñ ãt est op⁹, ut ꝓbeẽ cã causæ. nã dicẽdo q̧ donat p̄p seruitia, satis explicaẽ cã ꝯctus, s. ipsa donatio, seruitia uerò sũt cã donatiõis; & hãc opi. sequor, ar. opti. ĩ l. t. C. de fal. cã adie. leg. ubi patet, q̧ p̃sup̄posito q̧ seruitia ñ emanauerint, tñ vr̃ q̃s uelle donare ꝑ illa uerba, & facit. l. cũ q̃s. §. codicilis, ff. đ lega. 3. & facit qđ nõ. i. c. fi. de success. ab intest. p̃dicta, s. ut p̃sumaẽ simulatio ex causis p̃dictis, falliũt in casib⁹ cõtẽtis in. d. l. penu. in q̃bus non p̃sumitur simulatio; ut puta si inter cohæredes

a Modicum. Adde Frãc. Aret. cõs. 96. Ro. consi. 405.

b Ex qua cã. Adde vide dñ Bal. ꝯs. 128 2. li. incip. Laurẽ.

c Vendita pro parte. Adde Ro. alle. consi. 405.

ANT. FRAN. An contractus p̃sumaẽ simulatus, qñ res pro parte uenditur, & ꝓ parte donaẽ, dicas q̧ sic, si nulla subest cã donationis iusta, ut nor. uoluit Bal. in. l. 2. C, de re pu. hær. & in. l. fi. in. 1. co. in uers. 3. p̃t impugnari, C. ne liceat poten. & uide Spe. in tit. de cessi. actio. in. §. 1. ĩ uers. Itẽ s̃m Vincẽ. p̃sumitur simulatio. & uide Bar. Cępol. Veronen. in suo elegãti tractatu de simulatiõñ. cõtractu. in 7. & in. 11. p̃sum.

SEB. SAPIA.

d Pro clausula. Vide Ro. in fin. 26. & quid operetur illa clã, & si quid plus ualet, uide Bar. in. l. 2. col. 4. C. de rescin. uen. vbi uult, q̧ ñ operaẽ nisi ĩ modico; & ita tenẽt cõiter Doct. in. l. si q̃s cũ aliter, ff. de uerb. obl. & Bal. in cõs. 3. inci. casus talis est, in 3. pte. Bartholomeus uero. in tra. de simula. contractuũ, in. 3. casu principali, ĩ 7 p̃sum. & in illo era. multa inuenietis ad materiam, quam tangit Abbas hic, & in illa. 7. p̃sumptione tãgit, qñ enumerantur merita, an tollaẽ p̃sumptio simulationis. Et uide qđ not. Ang. Aret. in. §. actionũ, co. 9 insti. de act. ubi dicit, q̧ bonũ est dicere, & si quid est plus donat, siue quantitas sit magna, siue parua.

e Non constat. Adde Fulg. cõsi. 205. & 222.

f Donatione. Adde Ro. cons. 518. & qualiter benemerita probentur, vide eundem cõsi. 95.

ANT. FRAN. Quis dicatur benemeritus. & q̃uo merita ꝓbenẽ, uide per Bald. latissimè in l. iubemus, C. de sac. san. eccl. vbi alle. multa iura in ꝓposito. & uide optimã gl. ĩ c. si quis de seruis. 12. q. 2. & habeẽ in. l. 1. & toto ti. C. de seruis q p. o præmio libe. acci. & in. l. seruos, ff. de ma. testa. Et ad de q̧ merita præcedẽtia faciũt p̃sumi dona. ut uoluit Bal. no. i. c. si cautio, de fide instru. & i. l. 1. C. de iure dot. & Paul. de Cast, in. l. traditionibus, C. de pactis. & habeẽ per Alexan. in. l. 3. in prin. ff. quod quisq; iur. Et an merita sint de substãtia donatiõis, ita ut ꝓbari debeant præcessisse, & qñ habeẽ per Bal. in l. 2. in fi. C. ne lice. poten. & per Bart. in l. frater a fatre, in ulr. co. ff. de cõdi. inde. ubi etiam ponit qualia debeant esse merita. & habeẽ per. d. Alexã. in. l. si donatiõe. C. de colla. Et ad de q̧ merita probant ex cõfessiõe donatoris, q poterat donare nullis p̃cedẽtibus merita sunt probanda ut per Bar. in l. si fortè. ff. de castré. pecu. & in l. si tibi, 1. §. si pactus, ff. de pactis. & in. l. per diuersas, C. manda. q vr̃ sibi cõtrarius sed uide Bald. in l. secundò, sal. C. ne lice. poten. in antepe q. & in. l. illud, C. đ sacros. eccl. ubi dicit, q̧ merita p̃sumũt si aliqua sunt exp̃ssa, alias secus, de quo etiam uide Bal. in præl. feu. in. §. char. in ver. dubitatur de tali

quæstio. & in l. liberi. C. de inoff. test. vbi dicit quod donatione facta filio per patrem à probetur merita eorum ipsum, quod probat, quod filius erat reuerens & obediens patri. & de huiusmodi probatione meritorum, uideas Alex. in consi. 55. in prima parte consil. & in consi. 13. in 4. parte, ubi tenet quod per simplicem assertionem factam in instrumento de meritis non probantur merita. & uide Io. An. in addi. Spe. in rub. de re. eccl. non alie. vbi dicit, quod non ualet concessio fructuum facta per prælatum ad vitam, et cum consensu capituli, expressa causa seruitiorum & meritorum ecclesiæ collatorum ad præiudicium successoris ipsius prælati, nisi aliter probentur merita, cuius tamen contrarium videtur notasse do. Abb. in c. si. de pecu. & uide eundem in ca. §. tuas, de donatio. & tenementi quod in dubio quilibet præsumitur meritus. nisi probetur demeritus, vt in l. seruos, & in l. testō, ff. de man. testa. & hic in c. quisquis, & l. c. si quis 12. q. 2. quod maximè procedit in filio, quia ipse præsumitur gratus patri, nisi probetur ingratus, ut notat voluit Bart. in l. omnimodo, C. de inoff. testa. & adde deni que quod merita considerantur esse sufficientia, uel non arbitrio boni uiri & iudicis, ut in l. si deicommissa, & ibi per Bal. de lege. 3. & in l. uoluntatis, l. 3. col. de fideicō.

est facta cessio, uel quando fuit facta creditori in solutum: uel cum possessor recipit possessionem pro munimine rei suæ: puta quia domus tua minatur ruinam domui meæ. ego timens, emo omne ius, quod tu habes in ista domo. Item quando fit inter legatarios & fideicommissarios, uel quando hæres cedit actionem legatario. Isti sunt casus, quos exprimit tex. in d. l. pe. quos declara, ut plenius ibi not. & sentit ibi Bar. idem esse in omni alio casu, in quo euitatur præsumptio redemptionis litium. & ideo dicit, quod si socii contrahendo seu dissoluendo societatem cedunt sibi adinuicem aliquas actiones, non debet præsumi fraudatio ex causis prædictis, ar. in l. t. 2. & 3. ff. pro socio. nam causa societatis excludit præsumptionem fraudationis: & idem dicendum in consimilibus casibus: quod not.
8 †Vnum tamen non est omittendum. nam Inn. hic format tacitè quæstionem, nunquid sententia lata contra cedentem seu alienantem rem in alium debeat mandari executioni super illa re contra tertium possidentem? & uidetur sentire quod sic, quia imputandum est illi, qui accipit rem in controuersiam deductam: & dicit hoc procedere, etiam in casibus, in quibus licite alienatur res litigiosa, de quibus per gl. in d. c. ecclesia. sed posteà Inn. firmat contrariam opi. dicens, quod sententia debet mandari executioni contra istum litigantem in æstimatione, sicut obseruatur contra istum, qui se obtulit liti, l. is qui se obtulit, ff. de rei uē. & cum hoc dicto transeunt communiter Doct. hic. Sed Bar. tenuit contrarium in l. fi. C. de liti. & plenius in l. creditores, C. de pig. ibi distinguit inter cætera. & bene iudicio meo, quod aut res in alium translata non poterat alienari obstante litigio, & tunc potest fieri executio in ista re etiam contra tertium: quia illa alienatio non ualuit ut in d. l. fi. aut poterat fieri, alienatio, puta quia non agebatur de dominio rei, uel fuit facta in casibus à iure concessis: & tunc oportet quod instituatur nouum iudicium contra tertium ad hoc ut sententia habeat executionem in illa re: & de hoc dicendum ut plenius ibi not.
9 †In gl. in uers. *efficiant*, in fi. No gl. & idem no. in l. 1. C. ne lic. pot. Item dicit quod non sufficit quodlibet officium ad hoc, ut quis incidat in illud edictum, C. ne li. po. ut probatur in l. 2. C. de aduoca. diuer. iu. ubi patet quod decurio potest esse aduocatus: & sic potest patrocinium impendere litigatoribus. intelligitur enim in habentibus magnum officium; puta merum uel mixtum imperium[a], ut no. in l. pe. ff. de alie. mu. iud. & in l. 1. C. ne liceat potentio. & debes scire, quod etiam isti potentiores debent puniri, qui litigatoribus impendunt aliquem fauorem seu patrocinium, ut in d. l. 1.
10 †In gl. fi. Not. singulariter istam gl. quæ aperte videtur concludere, quod clericus nunquam debet recipere cessionem à laico[b] siue titulo lucratiuo, siue oneroso; & quod semper debet præsumi cessio sibi facta in fraudem, & causa auaritiæ: & non tradas obliuioni hanc gl. & uidetur Io. An. eam sequi in quadam gl. quam ponit super tex. dum remittit se ad istam gloss. an ualeat cessio facta clerico. Ego puto hanc glos. procedere in ti. oneroso. nam est quoddam genus mercimonii emere actionem. clerico autem prohibetur negotiatio rerum, ut in c. pe. fornicari, al leg. in gloss. fortius debet prohiberi illa negotiatio litigiorum, arg. bonum in c. unico, de syndi. & hic in fin. dum notat uitium cupiditatis: & ob hoc forte dixit hic Inn. quod inter laicos potest fieri emptio actionis, quasi secus in clerico: puto tamen quod cessante alia fraude teneret uenditio: sed posset contra clericum excipi, ac etiam de iuris contrauentione puniri. si autem cessio fieret clerico uel ecclesiæ titulo donationis; tunc credo quod si fiat bona fide, tenet. nam non reperio prohibitum, quin iura sua quis possit donare clerico, uel ecclesiæ. nec reperio cautum, quod in clerico, uel ecclesia debeat hoc casu præsumi fraus, & videtur hanc partem tenere Spe. post aliquos in tit. de cessio. actio. §. 1. in uers. 4. præsumitur. ad istum tex. faciliter potest respondere. nam hoc fiebat in fraudem causa mutandi iudicium: ut sic clericus traheret reum ad suum forum. unde pondera literam in fine, quod non mandat omnes clericos ob hoc compesci, sed memoratos. Item pondera literam ibi: *à præsumptione huiusmodi* refert enim se ad casum narratum in princ. ex coniecturis tamen poterit præsumi, an cessio fiat clerico, uel ecclesiæ causa iudicii mutan. & præsertim in ultima uoluntate est admittendum, ut cessio possit fieri clerico, uel ecclesiæ quia non debet præsumi fraus in ultima uoluntate: quia nemo præsumitur immemor suæ salutis. 1. q. 7. sancimus: facit. l. nomen, ff. de lega. 3. ubi indistinctè ualet cessio facta in ultima uoluntate: quia non præsumitur fraus.

a Merum uel mixtum imperium. Adde Bal. consi. 226. 3. lib. ubi tenet, quod pœna. l. 1. C. ne li. po. non habet locum in muliere maximè nobili.

b A laico. Adde quod posui supra in prima apost. & Bal. consil. 228. ubi dicit, quod si uniuersitas cedit clerico, quod clericus non dicitur potentior.

De arbitris. Rubrica.

Rubrica ista continuatur ad præcedentes rubricas hoc ordine. Suprà uisum est de præparatoriis iudiciorum, merito de ipsis iudiciis erat uidendum. sed quia arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum, ut in l. 1. ff. de arbitris, præmisit compilator istam rubricam; ita communiter continuatur, quæ continuatio mihi non multum placet; quia secundum hoc debuisset ista rubrica sequi titulum de iudiciis, cum iudicia sint digniora, & id quod est redactum ad instar, debet sequi, arg. in regula accessorium, de regu. iur. lib. 6. tamen in C. & ff. seruatur iste ordo. nam præmittitur ibi titulus de arbitris. & postea sequitur de iudiciis. unde ego competentius continuarem sic. Supra uisum est de officiis diuersorum iudicum tam ordinariorum, quam delegatorum, & de quibusdam aliis, in quibus officium iudicis uersatur, sed quia arbitri sunt quodammodo iudices, cum assumantur ad contentiones sedandas, merito post tractatum de officiis iudicum posuit in fi. li. tractatum de arbitris, in quo tractatur de officio ipsorum arbitrorum, & in quibus eorum potestas uersatur, & quid sit arbitrium, dic ut not. per Inno. & alios in c. quintauallis, de iureiurand. &c.

SVMMARIVM.

1 *Compromissum non potest fieri nisi partibus consentientibus, nisi in casibus in iure expressis uel ipsis consimilibus. & arbitri post, quam ceperint cognoscere possunt compelli ad prosequendum; alias secus.*
2 *Laudum non uenit appellatione sententiæ in materia restringibili.*
3 *Sententia duorum tertio absente non ualet regulariter.*

CAP. I.

SAnè & infrà. Breue est, & per alia uerba potest generalius sic sumari. Arbitri sunt in dispari numero assumendi; & eis discordantibus statur sententiæ maioris partis h. d. Casus literalis. Statuit concilium Aphricanum, quod si inter Episcopos causa uertitur, & ipsi super hoc uoluerint eligere arbitros, aut unum eligant, aut tres, quorum trium sequantur sententiam, aut duorum. Ber.
1 † Not. ibi *ex communi placito*, quod compromissum debet procedere ex libera uoluntate compromittentium. non enim debent partes compelli ad compromittendum. nec etiam potest arbiter compelli ad acceptandum, sed post, quam acceptauit, compellitur pronuntiare, ut in l. 3. ff. de arbi. est ergo à principio compromissum liberum tam ex parte partium, quam arbitri assumendi. An autem aliquo casu quis posset cogi ad compromissum? dic quod sic. nam in arbitros iuris quis compellitur compromittere: i. ubicumque ius decernit uel disponit, ut fiat compromissum.

missum. Pone exẽplũ ĩ c. suspiciõis, de off. de. & ĩ c. ab arbitris. & qđ ibi no. e. ti. li. vi. ad idẽ. l. cũ spãlis. C. đ iu. cũ si. Ex qb⁹ inferẽ valere statutũ, vt inter certas ꝑsonas seu in certis cãis fiat cõpromissum. nã si ius hoc disponit ĩ qbusdã cãis, ita statutũ ꝑt disponere, cũ statutũ sit pars iuris ciui. vt in l. oẽs popl̃i, & qđ ibi no. ff. đ iusti. & iur. & 1. dist. c. ius ciuile. Tene tñ mẽti unũ dictũ notabile Io. An. ĩ c. pia. đ exce. lib. 6. ubi dicit ꝙ arbitri iuris nunq̃ assumunẽ nisi in casib⁹ à iu

a re expresis.[a] sed tu vide gl. notabilẽ ĩ c. statutũ, post prin. đ rescr. lib. 6. q̃ vult idẽ esse in casib⁹ cõsimilib⁹. Not. 2. ꝙ ꝓlati pñt cõpromittere ĩ negotiis eccl̃iarũ, qđ intellige, vt no. ĩ c. puenit, & ĩ c. cũ tpe. j. eo. Tertio no. ꝯsiliũ huius. c. vt arbitri sem ꝑ assumant ĩ dispari numero. nã de vno, vel đ trib⁹ dixit hic cã exẽpli, exẽplificãdo numerũ disparẽ. Et hoc iõ: qa hoies sunt faciles ad dissentiẽdũ, vt ĩ l. itẽ si vn⁹. §. princi palr. ff. e. & ꝑsertim arbitri, q cõiter sunt cõpatres & amici ptiũ. vñ si eligerẽẽ ĩ pari numero, de facili nõ eẽ dare maiorẽ ptẽ in sñia. Si tñ istud ꝯsiliũ legis ñ obseruaẽ, sed eligunẽ ĩ pari numero, tenet cõpromissum, vt ĩ c. seq. & ĩ c. innotuit. j. e. & ĩ d. l. itẽ si vnus. & si nõ cõueniũt, cõpellunẽ eligere tertiũ, vt ibi, & ĩ c. cũ spãli. de app. Vlti. no. ꝙ sicut ĩ iudicibus,

b ita ĩ arbitris stãdũ ẽ sñiæ maioris partis:[b] cõcor. l. si in tres.

a & l. Itẽ si vn⁹, ĩ fi. ff. e. † Et põdera tex. ĩ eo, ꝙ appellat laudũ[c]

c arbitrorũ sñiam, & dic ꝙ dr̃ sñia largo mõ. nã ꝓprie nõ est sñia: qa arbitri nõ hñt iurisdõnẽ, vt dicit tex ĩ l. q. l ergo, in §. ex cõpromisso. ff. ex qui. cau. irro. infa. facit qđ le. & no. in l. 1. C. de arb. Ex quo dicerẽ, ꝙ ĩ mã restrĩgibili applõe sñiæ ñ veniret sñia arbitrorũ. vñ si cauet statuto, ꝙ đ q̃libet sñia dẽt solui certũ qd, nõ hẽbit locũ sñia arbitrorũ, & viđ qđ

3 no. Bar. ĩ d. §. ex cõpromisso. † In gl. fi. ibi: *duorũ sñia præsente tertio.* Pondera bñ gl. ad hoc eñ, vt valeat sñia duorũ ex tri

d bus, reqrit pñtia tertii[d] tpe sñiæ: & sic facit ista gl. ꝓ opin. Bar. in l. duo ex trib⁹. ff. de re iu. ꝯ opi. Inn. in c. Raynal. đ testa. vbi singlr̃ dixit, ꝙ tertius arbiter fuit pñs in disputatiõe sup meritis cãæ, & dixit qcquid voluit, nunq̃ tñ potuit reliquos dnos ĩ suã opi. adducere: ꝙ tenebit sñia duorũ tertio abñte: qa hoc casu pñtia tertii nihil vtilitatis poterat adducere, cũ oia acta cãæ fuerãt examinata p oẽs. Pñtia eñ tertii requirit ẽm eũ: qa forte posset adducere alios ĩ suã sñiã vt innuit tex. ĩ d. l. Itẽ si vn⁹. q rõ cessat ĩ casu nro. Sed Bar. (vt dixi) tenuit ꝯriũ: qa nõ est illa rõ nullitatis, sed ẽt defect⁹ potestatis: qa cũ cõpromittiẽ in tres, oẽs recipiũt ptãtem iudicãdi, & hñt exercitiũ pro pte: ad qđ facit qđ no. gl. in c. prudentiã. de offi. deleg. iõ data abñtia vni⁹ tpe sñiæ nõ cõcurrit tota ptãs, in sñia duorũ. Sed qñ sunt omnes ꝑsentes, ibi est tota ptãs, & id qđ fit à maiori parte, fingiẽ factũ ab oib⁹ vt ĩ l. qđ maior. ff. ad mu. & ĩ c. 1. de his q̃ fi. à ma. par. capl̃i. Item tex. ĩ d. l. duo dicit ꝙ nõ valet sñia duorũ: qa oẽs iussi sunt iudicare. Et hãc opi. sequor, & qa terti⁹ nõ volẽs cõcordare de facili poterit inficere ptãtẽ aliorũ, nõ conueniẽdo cũ eis in eodẽ loco tpe sñiæ, fuit statutũ p ius canonicũ, vt si tertius monit⁹ à duob⁹ nõ vult adesse, nec allegat legitimã cãm abñtiæ, ꝙ pñt duo ꝓcedre sine tertio: đ quo dic, vt habes hodie tex. ĩ c. 2. eo. ti. lib. 6. Et dic satis eẽ, ꝙ duo cõueniãt in eandẽ sñiam siue effectualr̃, siue re. & verbo, qđ declara vt habes hodie pulchrum tex. in c. 1. eo. ti. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Nepotis appellatione venit ĩt filius fratris, etiam in materia odiosa, & hoc propter communem usum loquendi.*

Communis usus loquendi habet locum in omnibus dispositionibus.

2 *Beneficium potest quis procurare sibi conferri per plures collationes seu institutiones, nec una tollitur per aliam.*

3 *Clericus sine facto suo exutus, non debet priuari beneficio, nec eius creditibus.*

4 *Compromissum potest fieri de rebus, quæ sunt in loco, ubi compromittens non potest tute morari.*

5 *Spoliatus potest super re spoliata compromittere.*

6 *Compromissum potest fieri super re spirituali. 5.*

7 *Compromissum dolo factum, an sit ipso iure nullum?*

8 *Compromissum iuramento vallatum, an producat actionem?*

Iuramentũ lz est seruandũ, si nõ cõtineat in se peccatũ, quantumcunq; tale iuramentũ prohibeatur interpõi tã à lege diuina, q̃ humana.

9 *Laudum dolo arbitri datum, an sit exequendum?*

10 *Simonia cõmissa ab arbitris, an habeat uitiare laudũ?* 3

11 *Arbiter siue iudex an possit eẽ testis sup gestis corã se?*

Testes nõ oĩno idonei admittuntur in defectũ probationum.

12 *Aduocatus, & similes personæ possunt esse testes contra suum clientulum; quia cessat ratio suspicionis.*

14 *Laudum, siue arbitriũ iniquum debet per superiorem retractari intra decem dies.*

Laudum continens peccatum, uel notoriam iniquitatẽ, an sit ipso iure nullum?

15 *Exceptio doli potest semper opponi.*

CAP. II.

NOn sine. Nõ valet arbitriũ simoniacũ, vel dolosum: uel summa latius secđm qđ intelligo. Nullũ est arbitriũ seu arbitramentũ continens peccatum p partes nõ remissibile. In prima parte ponit facti narratio. In secunda causæ cõmissio, ibi: *quoniam igitur.* Casus literalis. Alanus presbyter institutus fuit capellanus ĩ ecclesia sancti Alfridi p Archidiaconum de suella. eodem Archidiacono mortuo. M. nepos ipsius, q Archidiacono in ipsa ecclesia successit, eundem presbyterũ capellanum iterum instituit ibidem, & illũ fecit postmodum prędicta ecclesia spoliari. tandem per fraudem & dolũ ipsius M. extortum fuit ab ipso iuramentum, vt arbitrium duorum clericorum susciperet, & seruaret. & illi arbitrati fuerunt, quòd ipse M. dicto presbytero quinq; marchas persolueret, & toti cederet quęstioni. vnde presbyter iste significauit domino Papæ: & ipse scribit super hoc Archiepiscopo Eboracen. dicens ꝙ non licet aliquatenus sustinere, vt quod perperam arbitrati sunt, relinqui debeat incorrectum, mandans, quatenus, si præfacti clerici cõfessi fuerint se tam iniquè arbitratos fuisse, vel aliàs de hoc constiterit, dictũ presbyterum ab illo iuramento absoluat, & ipsum instituat ad ecclesiã suam. vel si arbitrium fuit æquitate subnixũ, vtranq; partem ad ipsius obseruationem compellat. B. Not. 1. ꝙ in ecclesia possunt institui ca-

e pellaniæ perpetuę[e]: ita ꝙ capellani ibidẽ instituti nequeant ad solã voluntatem ꝓlati remoueri: & hoc est proprium cuiuscunque beneficii ecclesiastici. debent enim esse perpetua non existente causa legitima priuationis, vt in c. ad hæc. de offi. vica. & lvi. distin. c. satis peruersum. Secus aũt vbi ad tempus institueretur quis capellanus. nam talis appellari debet vicarius temporalis. nec dicitur habere titulum in ecclesia: de quo vide quod legitur & not. in clem. vnica. de offic. vica. Not. 2. ꝙ nepos potest habere beneficium patrui vel auunculi, concor. c. ex parte. de offi. de lega. & c. accedens. de accusa. Et de tali nepote põt intelligi iste text. ẽm Doct. nam nepos ex filio non potest succedere in beneficio aui, ne notetur successio in eccl̃ia Dei, vide tex. iuxta glo. in capitulo, ad extirpãdas, de filiis presbyter. & dic vt j. no-

1 tatur. † Et ex isto tex. & iuribus primò al

f legatis nota, ꝙ appellatiõe nepotis[f] venit

a Iure expresis. Adde Rom. sing. suis, fol. 13.

b Maioris partis. Adde Io. de Ana. consi. 1. Fulg. cõsi. 145. & 151. Abb. consi. 64. & ibi vide multa ad materiam.

SEB. SAPIA.

c Laudum. Vide cumulatè p d. And. Sicu. in c. super qõnũ, in prin. co. 12. de off. dele. & consuluit Io. đ Ana. ĩ consi. 16. inci. Viso puncto, in primo dubio, ꝙ decretũ disponẽs, ꝙ latis duab⁹ sentẽtiis conformib⁹ ñ posset appellari, nõ verificatur in laudis arbitrorũ. viđ etiam d. Abb. in c. cum dilect⁹, in 2. no. & in c. ex parte. in 4. no. j. e.

d Pręsentia tertii. Adde vidẽdum p do. de Rot. hoc e. titu. in antiquis. Alex. ꝯsi. 133. lib. & de opi. Inno. in c. Raynal. viđ Rapha. Comẽ. ꝯsil. 8.

e Perpetuę. Adde Ant. de But. ꝯl. 53.

SEB. SAPIA.

f Appellatione nepotis. Dixit Bar. to. in l. substituta. §. de inofficioso. ff. de inof. test. ꝙ in nulla parte iu. is reperitur, ꝙ filius fratris dicatur nepos, tamen qñ appellatione nepotis veniat filius fratris, vide pulchrè & copiosè p Fel. in c. per tuas. col. pe. de proba.

fili⁹ fr̃is, vł sororis, & hoc est ex cõi vſu lo
quẽdi, & ſic capiť ĩ c.i.q.mo.feu. amit.col
la.x.vbi exponit nepotes.i.fr̃is filios. Pro
prie tñ dr̃ nepos ex filio vel filia pcreat⁹,
vt ĩ l.Iuriſcõſult⁹.ĩ §.nepos.ff.đ gradibus.
Et de hac mã vide p Io.An.in c.fundamẽ
ta,de ele.li.6.vbi no.voluit, q licet in mã
a odioſa appłone nepotis ñ veniat fili⁹ fr̃is[a]
mero iuř inſpecto:tñ p cõem vſum loquẽ
di cõprehẽdiť talis nepos,q̃ tũcũq; mã ſit
odioſa:& hoc dcm̃ ſemp ſequut⁹ fui, q̃q̃
ſenſerit Fed.ꝯriũ ĩ cõſiliis ſuis cõſi.30.Nã
in oĩ diſpõne q̃ tuncũq; odioſa & reſtrin-
gibili debem⁹ facere interpretationẽ ſm
cõem vſum loquẽdi,vt not. gl.ĩ c. nõnul-
li,de reſc.& Doc.ĩ c.olim,đ ver.ſign.Bar.
ĩ l.oẽs populi.ff.de iuſti.& iu.facit tex. cũ
gl.in c.ex lr̃is.el i.de ſpõ.& tex.ĩ l.Labeo.
a ff.de ſuppel.lega.cũ ſi.†Not.3.ibi:*ibidẽ ite
rum ordinauit*, q pt qs ad cautelã pcurare
ſibi plĩes collõnes ſeu inſtõnes eiuſdẽ bñfi
b cii,nec p ſecundã vř renuntiare primæ,[b]
cõcor.tex.in c.poſt electionẽ,de cõceſ. p-
ben.& eſt hoc tutũ,qñ qs dubitabat de va
liditate primę collatiõis,&tene mẽti iſtũ
3 tex.& illũ.†Not.ibi. *extra prouinciã exulãs*,
c arg.opti.q exulãs[c] ex̃ locũ beneficii,& ſic
non valens facere in bñficio reſidẽtiã, nõ
debet priuari bñficio,nec reditibus ipſius
bñficii,& hoc ſatis ſentit Inno. hic intelli
go,qñ ſine culpa ſua exulat. Ad quod viđ
bo.tex.in c.q̃to.63.diſt. & qđ legiť & no.
in c.bonę,el 2.de poſtu.płãt.p Inn.ĩ.c.2.đ
no.ope.nun.facit.c.vnicũ.de cle.nõ reſi.li.
6.ppe finẽ.Ad idẽ qđ no.Bart.de ciuibus
exulantib⁹,in l.oẽs popłi.ff.de inſt.& iuř.
Not.4.q cõpromittentes pñt ſe iuřo ad-
ſtringere ad obſeruãtiã arbitri, cõcor.in
c.cũ tpe.j.eo.an hoc procedat indiſtinctè
pſertim de iu.ci.dicã.j.cũ gl.†Quintò no.
4 & tene menti,q cõpromiſſum ſcm̃ ab exu
lãte,& inopiã ſuã ſuſtinere nõ valente te
net mero iure,dummõ arbitriũ, nõ poſſit
notari aliqua extrinſeca iniquitate,& pl⁹
vř probare iſte tex.q ẽt valeat cõpromiſ-
ſum,de reb⁹,q̃ ſunt in loco, vbi tutè mora
5 ri nõ põt.†Sexto no. ſm vnũ intelłm, q
clericus bñficio ſpoliat⁹ pt ſup illo bñfi-
cio cõpromittere.Hoſt.tñ hic vř velle, q
de rigore iuris tale cõpromiſſum nõ va-
leat,argu.in l.ſolitè.de reſtit.ſpol. ſed de
ęquitate tale arbitriũ ſuſtineť,vt hic. Sed
mihi dcm̃ ſuũ nõ placet.vñ indiſtinctè te
nerẽ,q de tãli re ſubtracta poſſet fieri cõ
promiſſum tam in arbitros, quã ĩ arbitra
tores,& reſpũ arbitrorum pbo hac rõne.
quẽmadmodũ de re ſubtracta põt ſpolia-
tus in iudicio litigare,vt ĩ c.ſup hoc.de re
nun.cũ ſimi.ita.& in arbitros cõpromitte
re,cũ arbitria ſint redacta ad inſtar iudi-
ciorũ,vt ĩ l.i.ff.de arbi.Reſpectu verò ar-
bitratorũ pbať ſic.ſup re ſubtracta nõ p-
hibeť qs cõpoſitionẽ facere iuxta not.per
Inn.ĩ c.ſup hoc,palleg.ergo pt cõpromit-
tere in aliquos tanquã in arbitratores,cũ
arbitramẽtũ ſit quędã cõpoſitio, vt ĩ aut.
ſi verò.C.de iudi.& in corpore, vñ ſumiť,
ſin aut.vt diffe.iudi.no.Inn.in c. quinta-

tauallis,đ iureiu.nõ ob.v.ſolitè:qa loqť in ſpoliato renun
6 tiãte:& dic vt ibi.†Septimò ex hoc & ex tex.no.q ſup bñfi
cio ſpũali pt fieri cõpromiſſum:cõcor.c.ex parte.j.e.& c.niſi
de pbẽd.dẽt tñ fieri cõpromiſſum ĩ clericos,& ñ ĩ laicos, vt
ĩ c.cõtingit.j.e.In gl.i.ibi:*confirmauit*.meli⁹ diceret ſm Do.
approbauit, & fortè hoc dñt ex eo, qa ille q cõfirmat,dẽt
eſſe ſupior.& poſſet ĩtelligi iſte tex. pprię,vt loquať q iſte
ſucceſſor ordinauit iterũ illũ,i.de nouo ad cautelã inſtituit
eũ in capellaniã.Et intellige,q iſte rector hẽbat ad hoc pcã
tẽ đ iure ſpãli:đ quo tñ vide,qđ gñałr dicã ĩ c.cũ eccła vul
terana de ele.vbi tractabo ad quẽ ſpectet gñałr bñficiorũ
7 collõ.In gl.2.ibi:*nõ tenuit*.†Et ex hoc dixerũt qdã, q dolus
fuit hic cã ĩfringẽdi arbitriũ,ſed licet hoc dcm̃ ſit verũ ĩ ſe:
d qa pbato q dolus dedit cãm[d] cõpromiſſo, dẽt cõpromiſ-
ſum q quicquid ex eo ſequutũ ẽ,infringi, tñ nõ pbať hic,
nec iſte dol⁹ fuit hic cã infringẽdi arbitriũ.Nã Papa ĩ deci.
cãæ nõ fundat ſe ſup illo dolo,ſed ſolũ ſup neqtia arbitro
rũ ĩ pnũtiãdo.Aduerte tñ,qa licet dol⁹ det cãm cõpromiſ
ſo:ñ tñ p hoc cõpromiſſum ẽ nullũ ipſo iure:qa ſm oẽs do
l⁹ dãs cãm ꝯctui ſtricti iuris nõ ĩducit nullitatẽ ipſo iuř:ſed
competit exceptio doli,vt ĩ l.dolo.C.de inut.ſtip.& no.gl.
ĩ c.cõdilecti.de emp.& vẽd.ſed cõpromiſſum ẽ ꝯctus ſtricti
iuris,vt inſti.đ act.§.actionẽ.& colłr ex no.ĩ c. cũ venerabi
lis,đ except.vbi enumeranť p gl.q̃ ſunt actiones bonęfidei,
8 & q̃ ſunt ſtricti iuris.†In gl.ĩ verbo.*ſacramẽtũ*,ibi: *in arbitrio*
c *prohibetur*.No.gl.p intelłu auť.decernim⁹,[e] hic alleg. vult
enim q illa auť.debeat intelligi ẽt ĩ iuřo partiũ. Et ob hoc
dixerũt qdã,qđ iſtđ cõpromiſſum hic ñ tenuit:qa ĩteruenit
iuřm ꝯ legis phibitionẽ.alii ĩtelligũt illã auť.đ iuřo arbitro
rũ,& nõ ptiũ:&hoc ſentit Inn.hic.Sed cõiter gl.& doc.in.ci
ui. intelligũt illã auť.gñałr tã in iuřo arbitrorũ,q̃ partiũ,vt
neq; arbitri neq; ptes dẽant iuraŕ ſup cõpromiſſo.Dicit tñ
iſta gl.ſi fuit iuratũ,nihilomin⁹ ſeruãdũ eſt iuřm,dũmõ arbi
triũ ſit licitũ.Et no.bñ hoc dcm̃ p limitatiõe illi⁹ auť. ſed
Bar.ibi dicit,q ẽt de iure canonico,niſi aliud foret expſſũ,
tale iuřm ñ ligat:qa cũ lex ĩhibeat iuřm ĩ cõpromiſſo,iurãs
ĩ ꝯriũ peccat mortałr:qa venit ꝯ pceptũ legis,vt ĩ c.2.đ ma.
& obe.Ergo iuřm ñ eſt obſeruãdũ:qa ñ ligat ad peccatũ, vt
ĩ c.quãtõ, de iureiu.ſed pfectò Bar.dicit ꝯ iſtũ tex.& ꝯ c. cũ
tpe,j.eod.vbi Papa mãdat ptes cõpelli ad obſeruãtiã huius
iuři,ſi arbitriũ ſuũ ałs eſt licitũ.Nec argm̃ ſuũ militat:prio
qa lex ciuilis nõ pt impedire obligationẽ iuři,cũ iuřm diri
gať in Deũ,vt ĩ c.debitores,đ iureiu.Sedo & fortiu⁹ firmõ
ibi iſtã rłam p veriſſima: q̃ tuncunq; iuřm phibeať à qua-
f cũq; lege ẽt canonica vł diuina:tñ ſi illud, qđ iuraŕ, nõ ꝯti-
net ĩ ſe peccatũ:tẽeť iurãs obſeruare iuřm,licet peccauerit[f]
ĩ iurãdo.Et hoc pbo tibi p tex.aptũ ĩ c.& ſi Chriſt⁹,đ iure
iu.& ĩ c.mouet.22.q.i.dixi plene ĩ quadã diſputatiõe,q̃ ĩci
pit,Stãte ſtatuto.Vñ Bal.rectè fuit loquut⁹ ĩ d.auť.decerni
m⁹.dicẽs q quo ad priuilegiũ actiõis,vt nõ naſcaŕ actio,ſtã
dũ ẽ hodie iuri ciui.ſed quoad hoc,vt iurãs cõpellaŕ ad ob-
ſeruãtiã p cẽſurã eccleſiaſticã,ſtãdũ ẽ iuri canonico.Rõ di
uerſitatis ſm eũ ẽ:qa cẽſura eccłiaſtica ẽ de iure canonico
ſed actio pducit à iuř ciui.quaſi velit dicere,q cũ đ iu.ciui.
pri⁹ dareť actio ex cõpromiſſo iurato,vt ĩ l.nec ĩ arbitris.C.
eo.potuit idẽ ius ciuile ĩpediŕ natiuitatẽ actiõis,q̃ pduxit,
qđ vř feciſſe in auť.decernimus, ſed non potuit lex ĩpedire
cenſurã eccleſiaſticã,nec validitatẽ iuři.mihi placet,q ha-
bito reſpũ ad i⁹ ciuile hodie ñ pducaŕ actio ex cõpromiſſo
iuřo vallato,vt voluit Bal.ſed habito reſpũ ad ius canonicũ
& ad diuinũ,dicerẽ q pducit actio.qa ex quo ius canonicũ
& diuinũ mãdãt indiſſcrẽter iuřa dẽre ſeruari,cõpetit actio,
vt l.vnica.ff.đ cõd.ex leg.De quo tñ vide qđ plene dixi ĩ c.
cũ veniſſent,đ inſti.vbi plenè tractaui, an ex iuřo oriaŕ a-
ctio.Cõclude ergo,q i⁹ ciui.ſeruãdũ ẽ:inq̃tũ aliqd pducit,
ſeu aufert ſine pctõ.Et ſic crederẽ,q ſi arbiter iniq̃ fuit arbi
trat⁹,ñ fac.litẽ ſuã,ex quo ĩteruenit iuřm.nã hoc voluit iſte
tex.ſinglr in d.auť.decernimus, & ſequunť cõiter Do. licet
alias

a Fili⁹ fratris. Adde latè Fed. cõſil. 39.
b Primæ. Adde Rõ. coſi.433.
SEB. SAPIA.
c Exulans. Vide Felin.ĩ c.cũ oẽs, col. 105.de conſti. ver ſic.ſed vtraq; opi. vbi dicit, q non ſolũ exulans non priuaŕ beneficio, ſed nec ẽt diſtributionibus quotidianis.
d Dol⁹ dedit cauſam. Adde Alex. cõſ.42.&79
e Authẽ. decernimus. Vide d.Iaſ.ĩ l.non dubium,col 5.in 4. limitatione, C. de legibus.
f Peccauerit. Adde Paul. de Caſtr. vbi cocordat opi. conſi.2105. in primò impreſſis.

a al's arbiter facit litẽ suã iniustè iudicãdo,[a] ut in l.fi.ff.si mẽ. fal.modũ dixe.p Bar.in l.fi.ff.de uar.& extor.cog.Sed quatenus ex ñ obseruãtia iuri imminet pctm,succedit ius canonicũ,qđ dẽt cõpellere ad obseruãtiã iuri, ut hic & in c.cũ tpe j.e.Itẽ dic q ẽt de iur ciuili ꝯpromissũ iuratũ tenet: qa aut. illa ñ infringit cõpromissũ:sed disponit,ut ñ det actio pri⁹. Sicut & q arbiter ñ subiaceat alicui pœnæ, vñ ñ possum⁹ dicere ex multiplici capite,q hoc arbitriũ ĩfringat pp iurm: imò cõualidat,si al'a est equũ,ut hic in fi.In gl.i uer.*fauentes.* in fi.No.gl.q ꝯ sniam arbitri iudicãtis p grãm;seu sordes,ꝯpetit exceptio doli.
b [b]gl.ñ allegat tex.sed tu uide text.aptũ i.
9 l.arbitrorũ,q est l.3.C.e.†Et occurrit notabilis qõ,nũqd sufficiat sol⁹ dol⁹ arbitri,an reqrat q cõcurrat ẽt dol⁹ aduersę ptis?nã vř q sol⁹ dol⁹ arbitri ñ sufficit,ut possit excipi de dolo ꝯ ptẽ petentẽ executionẽ:qa dol⁹ uni⁹ ñ dẽt nocere alteri,facit rl'a ñ dẽt,de re.iur.li.6.& hanc opi. tenuerũt qdã,vt refert gl.i d.l.3.Sed gl.tenet ꝯriũ: qa ps petẽdo executionẽ arbitri dolosi saltẽ tunc dolo facit,iõ pt excidi ꝯ eã.hec opi. mihi placet,& adduco tex.iudicio meo apertũ i l.nõ distinguem⁹,i §.cũ qdã,ff.e.ubi ex solo fcõ arbitrorũ:qa uoluerũt iudicare,licet fuerint allegati suspecti, ꝯpetit exceptio doli ꝯ ptẽ petẽtẽ executionẽ talis arbitri.Et est ille tex. singu.in alio, q snia lata ab arbitro recusato tenet,licet ꝯpetat exceptio doli ꝯ illã,& hoc ex eo:qa agit ñ ex snia,sed ex stipulatu:sec⁹ ãt est i snia iudicis:qa,ex quo est ltime recusat⁹,est suspensa sua iurisdõ,iõ nõ ualet,qđ postea facit.nã ibi agit ex snia,& ñ ex pmissione.De hoc ult.uide qđ dixi in c.cũ spãli,de appel.& hæc cã,de qua in glo.potuit esse cã infringẽdi arbitriũ,de quo in tex.nã ille tex.in uer.*quoniã*,fundat se sup neqtia arbitrorũ ñ exprimẽdo spẽm neqtiæ.Vñ In. sup uerbo,*nequiter arbitratos*,ponit istũ intellm.puta,dicit ipse, q p grãm uolentes fauere alteri parti,arbitrati sunt.nam & ista cã fuit expressa in narratione facti.pt tex. & al'r intelligi,ut
10 dicet cũ gl.seq.†In gl.in uers. *quinq; marchas,& iõ arbitriũ nõ ualuit.* Põdera gl.ex qua colligit ali⁹ intell's ad text.s. q pp uitiũ simoniæ istud arbitriũ nõ ualuit, & est hoc not.iuncta l'ra,q arbitri non pñt pnũciare, ut una pars renunciet qõni sup spũalitate,& recipiat aliquã tpalitatẽ ab alia parte.sicut .n.ipse partes non pñt cõmittere simoniã, ut renunciet iuri spũali p tpali consequendo,ut in c.ex parte, de of. del.iuncta gl.ita nec ex pnũciatione arbitrorũ hoc põt induci.Sed ꝯ hãc lect.opp.de c.nisi,de pb.ubi vř aperte pbari cõtrariũ, ad idẽ tex.hic in fi.ubi innuit,q istud arbitriũ põt esse æqtati subnixũ,& Papamet mãdat illud obseruari. Sol.ꝯriũ est difficile.Inn.in quadã gl.sua hic,ñ tñ formãdo ꝯriũ pdictum dicit,q ñ est simoniacũ,q renunciet ius spũale ad dcm arbitrorũ,& q detur aliqd tpale,cũ hoc possit fieri ñ in cõpensatione iuris spũalis,sed p bono pacis. Adhoc dcm c.nisi: sed qa hoc hẽt spẽm simoniæ phibet a iure,& licet partib⁹ cõtrauenire iuro ñ obstãte,ut hic:sed ñ tollit formal'r ꝯrium. Credo tñ q In.habuit bonũ sensũ,ut j.dicã. Hos.dicit q ex ptiũ cõpositione ñ licet recipere tpale p renũciatione iuris spũalis,ut in c.cũ pridẽ,de pactis.ubi tex.sed qñ hec ordinatio habuit originẽ ab arbitris,hoc pt admitti,& ita itelligit tex.istũ in fi.Aduerte,nã hæc solo ñ tollit cõtrariũ, q elicit ex uerb.*quoniã*,in prin.nã hic ñ interuenit fcm partium;imo pars resistebat:sed sola dispõ arbitrorũ. & tñ text.dicit. q si ita neqter arbitrati sunt,ñ dẽt istud incorrectũ relinq,ergo hoc nõ põt induci ẽt ex ordinatione arbitrorũ;& hæc ꝯrietas facit me multũ dubitare:sed p cõcordãtia h⁹ text.& aliquorũ iuriũ distinguerẽ sic,q aut certũ ẽ,q tpale dat i ꝯpẽsatione iuris spũalis, q remittit;ut qa certũ est de iure alteri parti cõpetẽti,& tũc dico indubie istã ordinationẽ ñ tenere,ẽt si sit fcã ab arbitris,& ẽt si arbitri al's essent iudices, ad hoc allego tex.apertũ i c.fi.de re.pmu.Aut pt dubitari, vtrũ tpale det in cõpẽsatione iuris spũalis, an p bono pacis tñ, d ut puta,qa ñ est certũ de iure cõpetẽti alteri parti, & ẽ possibile q alteri parti nullũ ius cõpetat:sed arbitri p bono pacis ordinãt,ut illa pars renũciet iuri, si q hẽt,seu q cedat liti,& recipiat aliqd tpale a pte,& tũc hoc ñ est simoniacũ, sed hẽt spẽm simoniæ;qa si ius cõpetit parti, dat tpale; p spũali, & hoc casu psumptio est c maxima cõtra arbitriũ, & prima frõte tale arbitriũ nõ dẽt obseruari. Ita intelligo istũ tex.in uer.qm,in prin.& gl.istam. Tñ ista psumptio simoniæ põt purgari,& purgata, dẽt istud arbitriũ obseruari, & ita i telligo istũ tex.in fi.purgabit aũt,si isti arbitri allegẽt aliquã iustã excusationẽ eorũ arbitrii,puta,qa dñt, q hoc nõ fecerũt pp ius spũale:qa nullũ ius cõpetebat pti, uel erat ualde dubiũ; sed p bono pacis fecerũt illã ordinationẽ: ñ tñ oino dẽt credi dicto arbitrorũ:sed ex circũstantiis; & ex actis, & ex qualitate ipsorũ arbitrorũ supior admittet istã excusationẽ,uel nõ, adhoc uide bo.tex.cũ gl.in c.cũ dilecti,de accu.Ex hoc vř tacite sensisse Inn.hic,dum dicit,q isti arbitri admittunt ad excusandũ istud arbitriũ de iniqtate. dico ẽt q tãta põt esse idoneitas arbitrorũ, & partiũ, q nõ psumet simonia:sed q p bono pacis hoc fecerunt,& faciem⁹ psumptionẽ,q ille q iubet cedere qõni, nõ habebat aliqđ ius i ueritate;& in hoc casu intelligo tex. no.in d.c.nisi, de pb. ut patet ex prin. l'ræ.
11 †In gl.pen.ibi:*pp inopiã probationum*.Not.bñ istã gl.iũcto tex.ex qua hẽs,q arbiter,seu
e iudex põt esse testis sup gestis a se[c] deficiẽ
d te alia pbatione:[d] & gñal'r ex gl.potes notare,q in defectũ pbationũ admittunt testes nõ oino idonei;ad qđ facit c.fin.j.de test.cog.& c.ueniens,el 2.in fi.de testib.& hẽs cõsimilẽ gl.in c.cũ dilect⁹, de ele. Idẽ tenet Io.An.in c.Romana, de testi.li.6.su p gl.2.Et p hoc posset solui ꝯtrariũ, de c.statuẽdũ,al's statutũ 2.q.6.ubi dř,q in cã, in qua qs fuit iudex,uel assessor,nõ potest esse testis;ut illud fallat data inopia pbationũ,qđ esset notandũ,si esset uerũ.Doc. hic multũ uariarũt.& Hos. hic distinguit, q aut iudex, uel arbiter assumit ad depoñẽdũ sup intẽtione iniqtatis, i. an iudex vř arbiter habuit bonũ aium in iudicãdo, & dẽt admitti: qa intẽtio ipsi⁹ al'r pbari nõ põt, & in hoc casu posset intelligi iste tex.facit in fim.c.si uero,de sen.excõi.Aut sumit ad corruptionẽ probãdã, & ñ dẽt

a SEB. SAPIA. Iniuste iudicãdo. q arbiter iniuste arbitrãdo faciat litẽ suã,tenet gl.in l.pe.C.de arbi.& gl. in c.1.in uer.iudicio,de re iu.in 6.de quo late Ro.in cõsi.328.inci.In casu ppositæ qõnis, & Fel.in c.pastoralis §.qa uero,col. 3.uer.Itẽ dicit Abb.de of.deleg.& ibi etiam late, quid in arbitratore.

b Exceptio doli. Adde qđ pulchre uoluit Ro.cõs.90. Fulgo. cõsi. 180. Abb.cõs.42.2. li. & uide Cal.cõs.3.

c Gestis e se. Adde Ful cõs.144. & ibi qd de iudice. ZACHARIAS.

Adde Inn. in c.cũ ad sedẽ,j.de rest.spo.& hic l gl.sua,i uer.cleric is. Bar.& Bal.in l. ne in arbitris, & ibi Cy.C.eo. Lãf.latè in tra.de arb.7.q.ta q.27.& i c. qm ꝯ. in uer. qđ facit j.de pba.Tu ãt distinguẽdo cõclude q aut assumit ut testis in causę, & tũc possit, & si affirmat causa finita sup processu. ANT. FRAN.

Circa hoc, an credatur iudici,& possit esse testis de gestis corã se fcis uide gl.i l.quoties in §.fi.ff. de pba. & gl. Cy. Bald. & do.i l. ne in arbitris, C.de arbi. & ibi dicit Bart. q durãte lite coram eo nõ põt esse testis, nec credet sibi, ne sit iudex & testis ꝯ eã q hñr i c.forus,de uer. si. sed lite finita credit ei quo ad processũ: sed nõ quo ad iustificationẽ sniæ,& hoc mõ pt intelligi gl.q dicit,q ei no credit i c.fi.de testi.in 6. & uide oino do. Abb.in c.a nobis, de test. & q hñr p gl.in l.ob carmẽ, i §.1.de test.& per Spe.in ti.de teste, in §.1.in uer.qd si aduocat⁹, & 1 uer. Itẽ si fiat,in ea.cã. & p Ioan.And. in addi.Spe.in tit.de dila.In §.fi. in uer.pe.& Bar.in aut.n⁹si breuiores, in fi. C.de sen. ex peri.recit.ubi dicit q in causis breuib⁹ forsan ei crederet: tñ Inn. in c.cũ dilect⁹,de ele.vř tenere,q sibi nõ credit,de quo ẽt p d.de Rota in suis deci.deci.92.inci.Iudex, in no. ubi dñt q põt esse testis de gestis corã se,& de facto proprio,licet nõ sit facta scriptura.de quo ẽt uide p gl.in c.statuendũ, alias statutũ 2.q.6. & an si iudex remoueatur,q possit esse testis in illa cã,hř in d.c.dilecto, de testi.imo dicit Spe.in ti.de teste,in §.1.in uer.quid si impuberes, q debet remoueri e iudicando adhoc,ut possit esse testis.

d SEB. SAPIA. Alia probatione.Vide Bart. & alios in l. in illa, ff.de uerb.obligationu.ubi dñt,q lex est contenta illa probatione, q fieri põt.vñ in his q sunt difficilis pbationis,sufficit fieri pbationẽ p cõiecturas l.filiũ,ff.de his qui sunt sui uel alie.iu. cũ multis alleg.

per Iaſ.in l.ſi quis ex argẽtariis §.prætor, col.4.ff.de edendo.

a Nõ retractaret. Adde pro hoc ꝙ nõ credit notario dicẽti, ꝙ non cõſecit inſtrumentum, ut uoluit Fed. cõſi.113.

ANT. FRAN. Circa hoc an credat notario, ꝗ dicit ſe ñ eſſe rogatũ da inſtrõ, dicas ꝙ notario credit ut teſti de geſtis corã eo, licet nõ redegerit ĩ actis, ut ꝑ Spe.ĩ ti. de ſen.ĩ §.8. ĩ uer. ſed pone. credit ẽt ſibi de cõmiſsiõe ſibi ſcã a partib⁹, ꝙ ſcribat, & ſic da rogitu, ut ꝑ Bal. ĩ l.ſi.in §.ſin aũt, C. de iur. delib. non credit ſibi de ſcõ ſuo, & iõ ſi aſſerat ſe cãcellaſſe iſtſm uel qd aliud ſiẽe a feciſſe, ñ crederet ei, de quo ꝑ Bar. ĩ l.ĩ fraudẽ §.ſicut, in ſi.ff.da teſta.mi li.& ꝑ Bal.in rub. C.de ſi.inſtr.in 12. col.& in l.ſi unus, & ibi ꝑ Bar. C.da teſta. & in l. ſi.ff. de tabu.exhib. ibi tñ dicit, ꝙ credit notario aſſerenti ſe cãcellaſſe unam particulã inſtrĩ, licet ñ totũ inſtrm, qđ tñ ñ trãſit ſine dubio, cũ de toto ad partẽ, & ecõtra ꝑcedat, arg.l.ꝗ de tota, ff.de rei uẽd. c.paſtoralis §.Itẽ cũ totũ, de of.del. tene tñ mẽti dcm Inn.in c.ad audiẽtiã, de pſcr. ubi dicit.ꝙ notario credit ſine teſtib⁹, & magis ꝗ teſt. licet pars neget tenorẽ contractus, qđ ẽt uoluit Cy.& cæteri ſequunt in l. ſi ꝗs decurio, C. de fal.

b Aduocat⁹. Adde Rom.conſ.483.

c Non in arbitratore. adde de utroque uidendũ Fed. cõſ 125.& 140.

d Retractari. Adda Rom. cõſi. 90. Fulg. cõſi. 180. qñ laudũ dicat cõtinere peccatũ, uide Io.de Ana.conſil. 16.& uide Are. cõſil.101.& 32.2. li.

e Cõtra executionẽ. Adde Ro. cõſi. alle.90. Alex.cõſi. 518.4.li. Pa.de Ca. conſi.206.& 224. Anch. conſi. 310. Fulg.alle.cõſ.180. Rap. Comẽ.conſi. 126.

admitti: qa corruptio põt ꝑ alios ꝓbari, adhoc c.ſi.de teſti.& ſic vr̃ cõcludere, ꝙ in his, ꝗ ſm naturã non poſſunt ꝓbari per alios, admittunt iudices & arbitri ad deponendũ ſuꝑ geſtis a ſe: alias ſecus Inn. uero in hoc multũ uariat, & loquit multũ intricate: ſed in effectu vr̃ uelle, ꝙ iſti arbitri nõ aſſumuntur oĩno ut teſtes, ſed ad excuſandũ arbitrium mõ prædicto. unde dicit, ꝙ ſi ipſi cõfiterent turpitudinem propriã, ad eorũ dictũ nõ retractaretur[a] ſnĩa, arg.in c.1.de cõfeſ.& 15.q.3.c. nemini: ſecus ſi confiterent aliam iniquitatẽ, ſi allegãdo turpitudinẽ, ut puta ſi allegarẽt errorẽ probabilẽ; & finaliter cõcludit relinquendũ eſſe arbitrio iudicis, quãtũ ipſis debeat credi d. Ant.hic multa tangit, quæ fuerunt expedita in c.cũ a nobis, de teſti.ubi plene dixi, an & qñ iudex poſſit eſſe teſtis. propria ãt materia huius c. eſt, qñ finito officio iudex, ſeu arbiter aſſumitur, ut deponat non de geſtis corã ſe, ſed de geſtis ꝑ ſe. unde ad propoſitum d.An. cõcludit, ꝙ iudex, ſeu arbiter nõ põt deponere ſuper iuſtitia ſnĩæ ſuæ, ſeu ſuper alio, quod vr̃ cõpetere, & fouere factũ a ſe & ita loquitur illud c.ſtatutũ: ſecus aũt, ſi deponat contra ſnĩam, ſeu impugnando aliud geſtũ a ſe, nã tunc debet ſibi credi: qa hoc caſu ceſſat ſuſpicio, & in hoc caſu

12 intelligit iſtũ tex.† Ex quo infert, ꝙ ſi aduocatus[b] deponit cõtra, & in præiudiciũ clientuli ſui, ꝙ ſibi eſt credẽdũ: qa hoc caſu ceſſat ſuſpicio, & idẽ dixit in proxenetis, & aliis ꝑſonis, quæ deponunt contra id, quod uerisimilr̃ debẽt fouere. Nã tũc, cum ceſſat oĩs ſuſpicio, debet eis credi. & bñ facit in arg.c.atteſtationes, de deſpõ. impube, & quod ibi no. ubi ualet cõfeſſio coniugis cõtra matrimoniũ, qñ cõfitens deponit cõtra partẽ ſuã; & fuit hæc bona cõſideratio. Sed tu uide Io.Cal.qui hunc intellectũ ſenſit ad iſtũ tex.in d. c.cũ a nobis, in ſi. ubi firmat, ꝙ rl̃r iudex nõ põt deponere etiam finito officio ſuper iuſtitia ſnĩæ ſuæ, ſeu ſuꝑ aliis geſtis a ſe, niſi deponeret contra ſe uel reciperet ad ꝓſumptionẽ faciendã, adhoc allegauit iſtũ tex. Et ſecundũ hoc põt iudicio meo limitari Bart.in l.ne in arbitris, C. eo.ubi ſimplr̃ tenuit, ꝙ ſuper iuſtitia ſnĩę is, qui fuit iudex non põt eſſe teſtis, & uide ibi text. de materia iuncta gl.hoc dictũ. d.Anton.& Cal.puto ꝓcedere, qñ dictũ iudicis deponẽtis cõtra ſnĩam cõcurrit cum iuris præſumptione, ut concurrebat hic: ſi aũt non eſt præſumptio cõtra ſnĩam, tunc dicerẽ, ꝙ ſi iudex deponẽdo contra ſnĩam ſuam allegaret propriam turpitudinẽ, ꝙ nõ deberet ſnĩa retractari ad ſolã ſuam depoſitionem, etiã ſi eſſent plures: quia, ex quo confitentur turpitudinem propriam, nõ debet eis credi in pręiudicium partis ſtãtis pro ſententia, ut in cap.1.& quod ibi no.de confe. & bo. tex.in c.ſicut, de teſti.& hoc eſt qđ uoluit Inn.hic, ſi bñ ponderetur. ſed ubi iudex nõ allegaret turpitudinẽ propriã, ſed aliter deponeret contra ſnĩam, puta allegando probabilem errorẽ, & tũc poſſet ꝓcedere dictũ iſtorũ, ut etiã ſentit Inn. hic. Super iuſtitia uero ſnĩæ in fauorẽ ipſius nõ debet is, ꝗ fuit iudex uel arbiter, admitti, niſi fortẽ ad præſumptionem faciendã, ut uoluit Cald. In gl.ſi. ibi; *abſolutum reſtituas*, ſ. ad beneficiũ, quo fuerat de facto ſpoliatus, ut dr̃ in prima gloſ. quaſi innuat, ꝙ ex quo arbitriũ annullatur, debet ſibi reſtitui beneficiũ, & hoc placuit Hoſt. ſed Inn.cõtradicit: qa reſtitutio nõ mãdat hic, & hoc mihi plus placet. agat ergo poſtea ad reſtitutionem, ex quo arbitrium nõ fuit immediata cã ſuæ ſpoliationis Et in ſi.gl.No.bñ ſi.gl. ex qua potes colligere duos intellectus ad tex. Primus, ut tex loquatur in arbitramento, quod prætextu iniquitatis poteſt reduci ad arbitrium boni uiri, ut in l.ſocietatem §.arbitrorum, ff.ꝓ ſoc. De quo uide bo.glo.in c.cauſam, ꝫ.de elect.& 2.q.6. c.a iudicibus, & per hoc tollitur contrarium, quod poteſt formari de §.ſtari, alleg. in gl. ubi dicitur ſtandum eſſe dicto arbitri, ſiue ſit æquum, ſiue iniquum. Illud enim procedit in arbitro & non in arbitratore,[c] & ratio nem diuerſitatis dico in ca. quintauallis, de iureiu. Secũdus intellectus, ut loquatur tex. in arbitro; & tunc ad contrariũ de §.ſtari, rñdet gl.no.ꝙ ꝑꝑ

13 ſimoniam non ualuit arbitrium. † Ex quo ſingulariter not. quòd arbitrium inducens ſimoniam, eſt ipſo iure nullum. Idem dic ſi inducit uſurariam prauitatem, eadem ratione. Idem ſenſit Goff.hic dicens quòd dolus in compromiſſo, &

14 ſimonia in laudo ſoluunt contrariũ de §.ſtari.† Idẽ ſequitur Hoſt.tradens in hoc notabilem regulam, quæ quotidie allegat, dicens quòd ubi arbitriũ cõtinet euidentem iniquitatem, debet per ſuperiorẽ retractari, & eo ipſo ꝙ enormiter lædit partem, continet peccatum ſecundum eum. Dicit tamen quòd eſt declarandũ infra decem dies, ar. l.cum antea, C.eo.& dicit hoc debere practicari etiã in foro ciuili: tum quia in materia peccati ſtandũ eſt canoni, ut not. in regul. poſſeſſor, de reg.iur.lib.6. tum qa hoc vr̃ de mẽte legis, quæ mandat peccata puniri. Aduerte, qa hęc opi.quę attribuitur Hoſt.vr̃ originaliter fuiſſe gl.in d.c.a iudicibus, ubi pro hoc dicto allegat iſtũ tex.& tene menti illam gl. Tñ in hoc paſſu latius ſic diſtinguerem, ꝙ ſi laudũ continet peccatum per partes irremiſſibile, tunc eſt ipſo iure nullum, ſiue pronuncians ſuum arbitrium fuit arbiter, ſiue arbitrator, & pro hoc facit iſte tex. ſecundum expoſitionem glo.in eo, ꝙ exponit, *abſolua*s, idest, abſolutum oſtendas, ad idem c.fin. de rer. permu. Et hoc caſu nõ eſt opus, ut fiat reductio ad arbitriũ boni uiri: quia quando arbitrium eſt nullum, põt iudex ſimpliciter pronunciare ipſum fore nullum, ut eſt text.in d.c.ſi. in c.examinata, de cõfir.utili vel inutili. Nulla enim lex nec aliqs ſuperior poteſt ſuſtinere actum cum peccato, ut in c.ſi. de præſcr.& 11.q.3.in c.ꝗ reſiſtit, & in c.Iulianus, & 40.diſ. c.1.& hoc caſu indubie non habet locum §.ſtari, nec hoc caſu procedit reſtrictio Hoſt.ut infra decem dies reclametur: quia poteſt reclamari quandocunque, ſicut a ſnĩa iudicis, ſi trãſit in rẽ iud. rõne peccati imminentis, ut in c.lator, & qđ ibi no.de re iud.& bo.gl.in c.inter monaſterium, eo.tit. aut laudum continet peccatum remiſſibile per partes, puta, qa ſolum tangit præiudicium partiũ burſale, ſeu pecuniarium: & tũc ſi iniquitas laudi eſt notoria, indubitãter tene, ꝙ non ſolũ ex officio iudicis põt retractari,[d] ſed etiã contra executionem[e] competit parti exceptio doli: quia omnis iniquitas notoria habet dolum præſumptum, ut in c.1.& quod ibi no. de præſumpt.& in l.creditor §.Lucius, ff.mand. Sed ubi laudum eſt doloſum, competit exceptio doli alteri parti, ut in l.3.C.e.& in l.non diſtinguemus, in §.cum quidam, ff.eo.& dixi ſupra poſt gloſſ. Pro hoc facit: quia ſententia lata hoc caſu a iudice eſt ipſo iure nulla, ut plene dixi in capit. inter cæteras, de re iudic. nec etiam curo hoc caſu de lapſu decẽ

dierum

15 dierũ respectu exceptiõis. † Quia exce-
a ptio doli[a] semp ꝑt opponi. aut nõ conti-
net euidẽtẽ iniqtatẽ; & tũ dẽt distingui inter arbitriũ & arbitramentũ. nã arbitramẽtũ nõ ꝑt reduci ad arbitriũ boni viri, ex quo pars est parata ꝓbare læsionẽ,
b vt in c. veniẽs, de iureiurã. & in §. arbitrorũ, secus in arbitrio, vt in d. §. stari qa ex quo non constat de euidenti iniquitate, non præsumitur dolus; & sic nullũ remedium competit. Imputet enim sibi qui omisso iudice voluit adire arbitrum.

S V M M A R I V M.

1 *Frater etiam si sit clericus, tenetur dotare sororem suã, & si non habeat aliunde, ꝑt ex reditibus sui beneficij.*
Causa dotis est fauorabilior, quàm causa alimentorũ.
Clericus tenetur magis exercere actum humanitatis & charitatis quam laicus.
2 *Clericus an compellatur satisfacere suis creditoribus de bonis ecclesiæ.*
Ius decimãdi est quid spirituale, nec ꝑt cadere in laicũ.
Fructus decimarum licet possint vendi & locari, non tamen possunt in dotem concedi.
3 *Ecclesia dicitur læsa, quando timet damnum etiam de futuro; puta quia locant rem alicui potenti.*
4 *Alienari non possunt bona ecclesiæ usque ad vitam recipientis sine debitis solennitatibus.*
5 *Pensio an sit soluenda in fine, vel in capite anni?*

C A P. III.

Peruenit. Arbiter sua au-
2 thoritate spiritualia laico adiudicare nõ potest. Ita summat Io. An. sed nimis restringit literam; & procedit secundũ vnũ intellectum: sed ẽm alium multũ notabilem summo sic. Arbiter assumptus in patrimoniali causa clerici non potest adiudicare rem ecclesiæ possidendã, etiã ad vitã clerici. & est casus no. Primò ponit factũ. Secundò corrigendũ cõmittit, ibi: *vnde*. Casus lr̃alis. Gul. clericus quan-
d dam sororem suã tradidit in vxorẽ. G. de Cal. promittens eidẽ. G. q̃ daret annuatim. 5. solidos sterlingorũ. sup eisdem. 5. solidis orta fuit discordia inter eos. vnde super hoc compromiserũt in quatuor personas; quæ taliter arbitratæ fuerunt, q̃ idẽ. G. pciperet annuatim decimas, quas Guli. habebat in parochia de Cal. ꝓ quinque solidis prædictis. significatũ fuit hoc dño Papæ, quia huiusmodi arbitrium in posterum ecclesiæ posset esse dãnosum. Mandat Papa, quatenus, si est ita, prænominatũ. G. moneat, & cõpellat vt prædictas decimas liberas omnino dimittat; nec hmõi occasione vlterius aliquid sibi vendicare propter hoc præsumat; & clericũ illum moneat, vt cũ eodẽ. G. amicabiliter cõueniat. Ber. No. 1. ibi: *perueniens ad nos*, quatenus nõ dicit ꝑ quẽ. qa Papa ex offõ suo dẽt ꝯsulere indenitati ecclesiæ, vt in c. cum venissent, in fi. de insti. Quid autem in alio iudice inferiori? vide Inno. in c. ad nostrã, el ii. de iureiu. & melius in c. qm̃, vt lit. non conte. & utrobique dixi.
1 † No. 2. ar. ẽm do. Ant. q̃ frater etiam clericus tenetur dotare sororẽ suam, si illa non habet, vnde se dotet: hoc tamen dictum non probatur hic, tum quia hic non dicitur, q̃ promisit pro dote: tñ quia iste clericus non fuit hic cõpulsus, sed sponte fecit: dictum tamen in se puto verũ. vnde in laico cõmuniter tenent glo. & doc. iuris ciuilis, q̃ frater tenetur dotare sororẽ
b natam ex eodem patre,[b] vt no. in l. cũ in plures. §. pen. ff. de admini. tu. & in l. non omni, C. eo. tit. & dixit Cyn. q̃ causa dotis est fauorabilior, quam causa alimentorum. vnde sicut tenetur in casu necessitatis alere sororem; ita & dotare. Idẽ & fortius in clerico: quia clericus tenet̃ magis exercere actum humanitatis & charitatis, quã laicus, vt in c. 1. & quod ibi not. de emp. & vend. & credo q̃ cũ bona conscientia, si nõ habet bona patrimonialia, potest dotare sororem, uel aliam consanguineã inopẽ de reditibus ecclesiæ; quod probo per c. 1. de coha. cle. & per c. omnino, iuncta gl. 21. di. in quibus iuribus probatur, q̃ clericus potest alere consanguineos pauperes de reditibus ecclesiæ; ergo & dotare, cũ causa dotis non sit minus fauorabilis, vt prædixi; ad idẽ vide bo. tex. in c. non satis. 86. dist. vbi concluditur, q̃ prius tenetur quis subuenire suis consan-
c guineis, quam extraneis.[c] No. 3. q̃ valet cõpromissum factum in numero pari; ad quod facit quod no. ꝫ. c. 1. † Vltimò no. q̃ pro debito patrimoniali ipsius clerici nõ est tradenda aliqua possessio ecclesiæ, etiã possidenda dũtaxat in uita clerici. ratio ponitur in gl. quanquã autẽ in momentanea satisfactione multi tenuerũt, q̃ clericus cõpellatur satisfacere suis creditoribus de bonis ecclesiæ, vt no. in c. peruenit, de fideiu. & in c. olim, el ii. de rest. spo. tñ nõ dẽt fieri satisfactio, ꝓut hic dr̃, ꝑ ꝑiudiciũ, quo in futurũ posset ecclesia gra-
d uari,[d] & hoc nemo negat. vñ tene mẽti in hoc istũ tex. Sed circa primũ dictũ multi tenuerũt ꝯrũ, vt plene dixi in d. c. puenit, & Io. de Lig. in cle. gr̃æ, de rescri. & Arch. in c. statutũ, e. ti. li. 6. In gl. 1. Intelligit ergo gl. ista, q̃ arbitri adiudicarũt fruct' decimarũ, ñ aũt ipm ius decimãdi; & hoc iõ sicut exponit gl. qa ipm ius decimãdi est qd spũale, nec põt cedere in laicũ, vt in c. cãm, de ꝑscri. etiã in c. Massana. ꝫ. de elec. Sed tunc opp. cõtra glo. & tex. nã fructus decimarũ pñt vendi & locari, vt est tex. in c. vra. ꝫ. de loca. ergo poterant huic laico cõcedi. Sol. dicit Inn. q̃ hoc arbitriũ nõ tenuit, nõ ex defectu capacitatis, sed qa potuit esse in futurũ dãnosum ecclesiæ ꝑꝑ rõnem, q̃ subiicit in gl. seq. vel ẽm cũ licet possint fructus decimarũ vendi & locari, nõ tñ pñt in dotẽ concedi, vt hic. Io. An. dicit, q̃ vt cesset oẽ cõtrariũ, ꝑt tex. intelligi de ipso iure decimãdi, & ẽm hunc intellectũ ipse summauit. sed certè intellectus suus nõ cõgruit huic literæ: quia tex. nõ fundat se sup nullitate arbitrii, sed sup incapacitate laici, s. quia in futurum arbitriũ potest esse perniciosum ecclesiæ saltem de facto, si nõ de iure, vt dicit̃ in glo.
3 † Ex hoc & ex glo. 2. not. bene, q̃ ecclesiæ debet succurri, nõ solum quãdo timetur

SEB. SAPIA.
a Exceptio doli. vide ad hæc no. per Fel. in c. cãm, col. 4. 1. ꝫ re iu. vbi ponit, an sentẽtia arbitri iniqua cõtra ius litigatoris sit nulla, & in hoc refert multa ꝓ & ꝯ, & multa accumulat.
SEB. SAPIA.
b Eodẽ patre. Vide Bar. in l. Nesennius, ff de negot. ge. & Ias. in aut. res q̃, C. cõia de leg. & Bal. in l. fi. C. de dotis promissi.
c Quam extraneis. Adde ꝓ hoc q̃ voluit Anch. consil. 437. vbi dicit q̃ sunt laudandi executores, q̃ i ꝓpinquos pauperes bona distribuunt.
ANT. FRAN.
Circa hoc an executores dati in testõ ad distribuẽdũ bona inter paupe. possint illa distribuere, & dare cõiunctis suis, si sunt pauperes, dicas q̃ sic, dũmõ palã, & bona fide faciãt, vt voluit Bal. in l. id quod pauperibus in 7. q. C. de epi. & cle. & in c. r. in vlt. co. si ster do. & vas. lis ori. i vsi. feu. & habet̃ ꝑ d. Car. in cle. 1. i 1 a. q. de test. imò ꝑt executor eligere in paupes filios suos, si sunt pauperes, & illis dare bona distribuẽda inter pauperes, dummodo nõ constet de fraude, & ipse ĩ illis bonis vsum-fructũ nõ habeat; puta qa filius sit emãcipatus, aliàs secus, vt ꝑ Bal. ĩ l. tutor petitus, ĩ §. 1. ff. de excusa. tut. & no. Flor. in l. altius, ff. si ser. vend. sibi aũt nõ ꝑt imbursare bona distribuenda inter pauperes, vt ꝑ Bal. in l. si qs ad declinandã. §. pe. C. de epi. & cler. & in l. si is. C. ꝫ fur. & hr̃ etiã in l. si manda uero, in §. si tibi centum, ff. manda.
d Ecclesia grauari. Adde quod Bald. consi. 71. 1. lib. dicit, q̃ Eps nõ tenetur ad soluẽda debita ẽt in foro cõsciẽtiæ de reditibus Epatus, etiã si iurauerit soluere, si venerit ad pinguiorẽ fortunã, ꝑ c. si ꝓpter tua debita, de rescrip. in 6. & loquitur, qñ debita erãt cõtracta ante Epatum.
ANT. FRAN.
Circa hoc an Eps debeat soluere debita cõtracta ante Epatum adeptum de reditibus Epatus, dicas q̃ hæc opi. quã iste tenet, satis videtur esse iuridica: quia Eps de reditibus Epatus debet ali cum familia sua. 12 q. 1. in c. illi autẽ q. & 16. q. 1. in c. quia quicquid, & in c. clericos, & in c. pastor. 1. q. 2. imò si haberet bona patrimõialia, q̃ sibi sufficerent, debet de illis viuere, & nõ de reditibus eccle. vt in d. c. pastor. non enim lucrat̃ fructus beneficij, nisi quaten' sufficiunt ꝓ eius victu & suæ familiæ, vt in l. 1. ĩ pri. 43. di. & no. Bald. in aut. excipitur, C. de bo. quæ lib. imò debet fruct'. superfluos vltra victum pauperibus erogare 32. q. 4. c. sic non sunt; ad quod vide Io. An. in c. 2. de præscri. & in c. 2. de dona. & alibi dicitur, q̃ Eps qui patit̃ pauperem esurire, dicitur homicida. c. 1. 83. di. & no. Bar. in l. necare, ff. de lib. agno. imò dixit tex. in c. fratrẽ nostrum. 86. dist. q̃ nõ dicitur Eps, q. pauperib' nõ subuenit: nec debet Eps de bonis ecclesiæ dare venatoribus, histrionibus, & cantatoribus, vt in c. donare, cum gl. & in c. qui venatoribus, 86. dist.

p̄iudiciū de iure, sed etiā de facto. Itē nō solū qn̄ dānum est de p̄senti, sed etiā qn̄ timetur in futurū. Et ex hoc p̄t decidi qō. ecclesia locauit ad tempus modicum fundum suū alicui potenti, iusto tamen pretio. dubitatur ne in futurū dāmnificetur ecclesia propter potentiā ipsius; puta, q̄a non est facilis in cōueniendo; & sic timetur, q̄ non possit in futurum recuperare, vel exigere pensionem. nunquid possit ecclesia petere nunc restitutionem in integrum aduersus illum cōtractum; credo p̄ prædicta q̄ sic.
4 † In gl. fi. ibi: *nec alienare potest*. No. ex hac gl. iuncto tex. q̄ solus sacerdos non potest concedere rem ecclesiæ etiā iusto titulo alicui ad uitā[a] suā. nā largo modo videt̄ alienatio: & sic debuit interuenire authoritas superioris, de quo vide bo. gl. iuncto tex. 10. q. 2. in c ea enim §. perpetua, & quod leg. & no. in c. nulli. j. de rebus ecclesiæ non alie. & in auť. de nō alie. §. alienationis autem nomen. Et ex hac glo. iuncto tex. colligitur, q̄ rector ecclesiæ non pōt sine cōsensu diœcesani cōpromittere, si p̄ cōpromissum obligaret̄ ecclesia in futurū, arg. 10. q. 1. c. regenda, & in c. decætero, de trāsact. vide p̄ Spe. co. ti. §. restat, versi. sed nunquid clericus, & in §. simpliciter, ibi: sed nunquid p̄latus. Ego hanc materiā plenissimè dicam in c. cum tempore. j. eo. & dic vt ibi.
5 † Vltimò extra gl. attingunt doc. hic vnam q̄ōnem impertinenter. Si promisi tibi aliqd annuatim soluere, an tenear soluere in principio an in fine,[b] an infra annū? & solue s̄m cōem opinionē gl. iuris ciuilis. Nā dixerunt gl. q̄ si p̄mitto soluere aliqd annuatim, teneor in principio anni soluere: secus si p̄misi soluere in quolibet anno; q̄a tunc in fine anni fiet solutio.[c] vnde dātur versus: Annua si debes: tunc inspicies caput anni .i. fiet solutio. Anno si debes, in fine teneberis anni; de hoc instit. de inuti. stipu. §. pe. & in l. 1. C. quando dies leg. ce. sed plenissimè Bar. examinauit materiā in l. qui hoc anno, ff. de verb. obli. & aliquid in l. 1. ff. de va. & extraor. cogni. & dicendum vt ibi, & aliquid vide per Inn. in c. propter, de loca. &c. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Fœmina quæ de consuetudine, uel de iure communi habet iurisdictionem potest in iurisdictione sua iudicare, & sententias ferre. 3. 4.*
2 *Fœmina non potest esse arbitrix, sed bene arbitratrix & amicabilis compositrix.*
Compromissum factum in fœminam tanquam in arbitrum, non firmatur iuramento.
3 *Fœmina non potest uel debet exercere officia uirilia, non propter incapacitatem, sed propter honestatem; & consuetudo contra honestatem non ualet.*
4 *Fœmina quando dicatur habere iurisdictionem de consuetudine, uel de iure communi. 11.*
5 *Consuetudo circa unum actum contra ius extenditur ad alios actus sibi similes.*
6 *Pœna potest exigi non solum per laicos, sed etiam per clericos: uide late. j. nu. 12.*
7 *Consuetudo potest inducere, ut quis possit incidere ligna uel animalia pascere in alieno territorio.*
Dominus rei, & ille qui prætendit habere aliquod ius consuetudine, uel præscriptione acquisitum, si simul concurrant ad usum illius rei, quæ forte ambobus non sufficit; est præferendus uerus dominus.
8 *Clericus an possit compromittere sine consensu Episcopi?*
9 *Consilium superioris si fuerit adhibitum in aliquo actu, censetur in illo actu esse authoritas adhibita.*
10 *Præsentia alicuius in aliquo actu, an indicat illius authoritatem in eo actu?*
11 *Feudum an & quando ueniat in fœminam?*
12 *Pœnam non soluens non tenetur in foro conscientiæ, nisi sit ipso iure imposita.*
Damnum datum emendare, quod non processit ex dolo uel lata culpa, non tenetur quis in foro conscientiæ.
Pœna an & quando in utroque foro possint exigi etiam à religiosis, & quot sint pœnarum genera.
13 *Pœna non est exigenda ultra, quàm interfit temporis, intellige, ut j. nu. 14.*
15 *Pœna an & quando censeatur apposita in fraudem usurarum.*
16 *Stipulari alteri quis potest de iure canonico, quando uerba stipulationis sunt concepta in personam stipulatoris.*
17 *Compromissi pœna si fuerit soluta, an omnino possit agi ut fleret laudo?*
Laudum pœnale non emologatur taciturnitate decem dierum.
18 *Sententia nulla potest consensu partium ualidari, non ut ualeat ut sententia, sed ut pactum.*

CAP. IIII.

Dilecti filij. Clerici de temporalibus cōpromittere possunt in mulierem, aliàs de consuetudine iudicantem: vel summa latius, & clarius sic. In mulierem singularē tanquā in arbitratricem cōpromitti non pōt, secus si mulier habet aliàs iurisdictionem de iure cōi vel consuetudine. nam tunc etiā super rebus temporalibus ecclesiæ potest in eam validè cōpromitti. h. d. Prima pars narrat factum. Secunda dat iudicē, ibi: *quamuis*. Casus literalis. Inter Abbatē & conuentū de Scardina Cisterci. ordinis ex parte vna, & hospitalarios ex altera vertebatur quæstio super vsuario cuiusdam nemoris, hi in reginam Francorū cōpromiserūt sub certa forma. Ipsa auditis causæ meritis, p̄ diffinitiuā sn̄iam arbitriū promulgauit de consilio quorundā Ep̄orū. hospitalarii intelligentes, q̄ fœminæ s̄m regulam iuris à ciuilibus officiis sunt remotæ, & etiam si inter libertos hoc susceperint; ex illarum sententia nec pœna cōmittitur, nec exceptio datur, ipsius arbitriū obseruare contēnebāt; propter quod monachi dño Papæ sunt conquesti. vnde super hoc scribit quibusdam, dicens q̄ licet fœminæ, vt dictum est, à publicis officiis sint remotæ, quia tñ iuxta consuetudinē approbatā, quę pro lege seruatur in partibus Gallicanis hmōi fœminæ p̄cellentes habent ordinariā iurisdictionē in subditos suos; mandat Papa istis iudicibus, quatenus cōpellant ipsos hospitalarios per pœnā in cōpromisso appositam appellatione remota, vt arbitriū ipsum, sicut p̄uide latū est, & ab vtraq; p̄te spōte receptū, obseruēt, & p̄cipuè cū Ep̄orū p̄sentia & ꝯsilio fuerit roboratū. Ber.
1 † No. 1. q̄ fœmina habēs iurisdictionē de iure cōi, vel cōsuetudine p̄t per se in iurisdictione sua iudicare. Itē per se de meritis causæ cognoscere. pōt. n. q̄s esse iudex, licet nō habeat scientiā iuris, dūmodo aliàs habeat peritiā causarū forte ex cōsuetudine, vt est tex. in l. certi, C. de iudi. Et ex hoc & ex tex. infert̄, q̄ mulier habēs regnū, vel comitatū, p̄t si vult, p̄ se cognoscere de aliqua cā, & ferre sn̄iam. No. 2. q̄ r̄r fœmina[d] est remota ab omni officio publico; & intellige de officiis virilibus. nā officia nō uirilia, q̄ deferuntur in republica, tenet̄ mulier subire, sicut masculus; de quo tñ dicēdū, ut plenè no. Bar. in l. 1. C. de mu. & i quo loco mu ne. li. 10.
2 † No. 3. q̄ suscipere in se arbitriū est offiñ virile. nā arbitria sunt redacta ad instar iudiciorū, ut in l. 1. ff. de arbitris. sed mulier nō ualet iudicare,[e] ita nec arbitrari, vt hic & in l. fi. C. eo. secus dic si fieret cōpromissum in mulierē tanq̄ in cōem amicā & amicabilē cōpositricē. nā tale cōpromissum p̄t mulier acceptare: q̄a corā arbitratore nō est iudiciū, sed p̄cedit extraiudicialiter. Ad hoc adduco tex. apertū in muliere in c. quintauallis, de iureiur. j. & facit[f] iste tex. à cōtrario sensu, ibi: *ab omni iudiciali examine, &c.* sec° aūt si cognoscunt extra iudiciū: vide in Spe. co. ti. §. 2. circa prin. vbi etiā quærit, nunqd cū iuramēto possit cōpromitti in mulierem? Et cōcludit q̄ non: quia cōtribuere hoc officium mulieri nō dependet

a Ad vitā. Adde vi did̄ū Fed. cōsi. 52. & 187. & 162.
ZACHARIAS.

b In p̄cipio. Adde quòd in hi. soluitur p̄stip, gl. & Flo. in l. defuncta, ff. de vsufruc. gl. & doct. in l. diuortio, ff. so. mat. & in l. q̄ro. §. iter, ff. loca. Ale. post Bart. in l. cū seruus, ff. d̄ stipula. ser. & in l. qui hoc anno, ff. d̄ verb. obl. & Spe. in lib. co. ti. §. nūc aliqua, ver. 88.
SER. SAPIA.

c Solutio. No. tamen singulariter q̄ si lego. 10. corbes frumenti annuatim, nō debentur nec in principio, nec i fine. sed tēpore quo recolligitur frumentū, text. est i l. firmio. §. pater, ff. quādo di. leg. ce. que nor. Bart. in l. si legatarius. §. 1. ff. de le. 3. & Iasō i l. 1. i pri. col. penulti. ff. de iusti. & iur.
SER. SAPIA.

d Fœmina. Vide Bart. in l. 1. & Iasō. ibi col. 2. ff. de legi. vbi dicūt q̄ etiā mulieres nō p̄nt interesse in codē dis statutis. & q̄d possit facere mulier, & q̄ nō possit, latè ponit Decius in repe. l. fœminæ, ff. de re. iur.

e Iudicare. Adde Aug. cōsi. 257. vbi dicit q̄ vidit reginā Ioannam sedentem in solio.
In muliere. adde Roma. singu. suis, folio. 21.
ZACHARIAS.

f Adde q̄ est sing. num. 687. quod incip. tu audiuisti titulum de procur. vbi dat ad hoc dictum vnam sing. limitationē, quā dicit esse ignotā doct. Canonistis, s. nisi in tali cā de salute animæ tractaretur. alleg. p̄ hoc sing. dictum Archi. in cap. scriptum, 6. q. 3.

depẽdet à cõsensu partiũ, vt hic;ergo ipsarũ iudm nihil ope
3 rat,vt in c.si diligẽti,de fo.cõp.†No.vlterius,ꝙ consuetudo
põt dare iurisdõnẽ mulieri;ex quo infert, ꝙ mulier ꝓhibet
iudicare nõ rõne incapacitatis:quia tunc cõsuetudo nõ pos
set eas habilitare,arg.in c.licet,de fo.compe.& in c.cãm,de
ꝓscrip.sed ꝓhibet ꝑꝑ honestatẽ:quia nõ est honestũ, vt mu
lier officiis virilibus se implicet;de quo vide qđ notatur in
c.scissitatus,ſ.de rescri.Et ex hoc & ex tex.collige vnũ mira
bile,ꝙ valet cõsuetudo ꝯ honestatẽ ; qđ vr ꝯ c.cũ decorẽ, &
c.cũ ab oi,de vita & hone.cle.sed põt dici ꝙ ad istud admit
tit hic rõne dignitatis,quã istæ mulieres ꝓcellentes hñt;si-
cut admittit Abbatissa , q̃ rõne dignitatis hẽt iurisdõnẽ, vt
4 in c.dilecta,& qđ ibi no.de exces.prela.†Itẽ no.ꝙ mulieres
a præcellentes nõ hñt de iure iurisdõnẽ in subiectos: [a] pñt tñ
hẽre ex cõsuetudine,& intelligo tex. in istis mulieribus præ
cellẽtibus,s.q̃ sunt nuptæ aliquibus principibus; ita,ꝙ prin
cipatus pertinet ad virũ,& non ad mulierẽ.vñ mulier ꝓcel-
lere dr:quia hẽt dignitatẽ,non iure ꝓprio,sed ex radiis ma
riti;ad hoc qđ le.& no.in l.si Augustę,ff.de leg.2. vñ largo
mõ oẽs subiecti mariti,dñr subiecti vxoris: nõ tñ põt vxor
iurisdõnẽ exercere in istos subiectos:sed cõsuetudo põt sibi
tribuere iurisdõnẽ;& in hoc casu ego intelligo istũ tex. nã
aľs si mulier hẽret iurisdõnẽ,vel comitatũ, vel aliũ principa
tũ , posset de iure cõi oi consuetudiue cessante exercere iu-
risdictionẽ in subiectos,vt voluit hic Inn.& bñ;& facit tex.
in c.cũ deuotissimã.12.q.2.& c.ex parte,el 2.ĩ.de priui.& p
hoc tollit ꝯriũ,qđ potuisset formari ꝯ istã secundã literã,
quę præsupponit, ꝙ istę mulieres pręcellentes hẽbãt subie
ctos,& ꝙ ex sola cõsuetudine poterant exercere iurisdõnẽ.
nã intelligo,vt prædixi in subiectis largo mõ sumptis. Itẽ
no.ar.ex tex. ꝙ dñs hẽt ius in libertos, nã cũ mulieres solũ
excludant,vt hic ; ergo secus in masculo, & circa hoc inst.t 9
hic Inn.sed ꝯriũ credo de iure verius: quia iure non reperit
inter iura,quæ sunt reseruata patrono circa libertos ; inter
quę nõ cõputat iurisdõ; & de his iuribus vide ꝑ gl. insti.de
succes.liber.§.sed nostra. Nota ꝙ data potentia iudiciali ẽt
ex sola cõsuetudine accessoriè vr cõpetere ptãs arbitriũ su
5 scipiẽdi,vt hic not.probat &c.†Et ex hoc collige aliud no-
b tabile dictũ,ꝙ consuetudo [b] circa vnũ actũ ꝯ ius extenditur 10
ad aliũ actũ ,qui quodãmodo per silitudinẽ vr includi sub
priori,seu includit tanquam pars sub suo toto;ad hoc facit
6 qđ no.Cy.in l.2.C.quæ sit lon.consue. † Itẽ no.in fi.lfæ,ꝙ
pęna ꝓt apponi in cõpromisso, ẽt inter religiosas ꝑsonas ;
qa licitẽ pñt clerici ẽt religiosi exigere pœnã,de quo latius
vide cũ gl. Vltimò no.ꝙ ẽt de iure canonico nõ cõpellitur
cõpromittens obseruare simpľr laudũ:sed cõpellit per exa-
ctionẽ pœnę appositæ in cõpromisso.Quid aũt si nõ inter- d
uenisset pœna ? voluerunt quidã dicere,vt hic refert Inn.ꝙ
in spũalibus tenet pars obseruare simpľr laudũ : quia nõ ꝓt
agi ad interesse,cũ spũalia nõ recipiant æstimationẽ. Idem
dixerunt qñ interuenit iurm,ar.in c.seq.& in c.2.ſ.eo. Alii
verò dixerunt,ꝙ nunquã põt agi ad obseruantiã laudi, nisi
fuerit approbatũ expresse,vel taciturnitate.10.dierũ,iuxta
l.pe.C.eo.sed de hoc dicã plenè.ĩ.eo.in c.per tuas,vbi iura 11
7 principaľr tractant. † In gl.1.formant hic doc. qõnẽ vtilẽ.
Nunquid possit induci cõsuetudo,vt vnus nobilis,vel hoĩes
c alicuius castri possint incidere ligna, seu aĩalia pascere [c] in-
tra limites alterius castri,vel in fundo alterius?concludunt
ꝙ sic dũmodo cõsuetudo nõ sit inducta ꝑ violentiã,ad hoc
facit c.sup quibusdã,de verb.sig.l.si quis diuturno, ff.si ser.
vend.cũ fi.secus si seruitus vendi solet,qđ mihi satis placet.
nã quẽadmodũ posset ꝓscribi, seu acqri tota res, ita & vsus
rei; ad idem no.tex.in l.vẽditor,ff.cõia prędio.vbi ꝓbat,ꝙ
valet cõsuetudo, vt quis oblato ꝓtio possit incidere ligna,
vel quid siľe in fundo alterius:dicunt tñ not.hic doc. ꝙ vbi
ligna seu pascua non possent sufficere dño ex consuetudine
ꝓcedẽti;ꝙ tũc dñs ꝓferẽdus est,ar.in c.suggestũ,de decimis,
8 & in c.qđ ꝑ nouale.ĩ.de ver.sig. & no. hoc vltimũ. † In gl.2. e

Goff.intelligebat istũ tex.ꝙ interuenerit
authoritas Epi:quia sine ipsius authorita
te nõ põt clericus adire forũ seculare.sed
Host.& Io.An. dcm̃ suũ reprobant.dicũt
.n. ꝙ si clericus vult prorogare iurisdõnẽ
laici nõ sufficit authoritas Epi , & bñ dñt
ꝑ ea,q̃ legunt & notant in c.si diligẽti,&
in c.significasti,de fo.cõp.Idẽ qñ clericus
vult cõpromittere in laicũ sup rebus spũa
libus,ut in c.ꝑ tuas.ĩ.e.sed in casu nostro
clerici cõpromiserunt de rebus tpalibus.
vñ tex.hic nõ loquit de iudiciaria,sed de
cõpromissaria ptãte . sup rebus tpalibus
pñt clerici cõpromittere in laicũ , ẽt sine
authoritate superioris, vt in c.contingit, à a
ꝯrio sensu.ĩ.e.& clarius ꝓbat in c. exposi
ta.ĩ.e.ti.& est rõ diuersitatis:quia arbiter
nõ hẽt iurisdõnẽ,sed quandã notionẽ, vt
in l.ait ꝓtor, ff.de re iud.cõpromittentes
ergo ñ subiiciũt se iurisdõni laicorũ. Sed
aduerte,quia ex alio capite videbat neces
saria authoritas Epi, nã cũ fuisset cõpro-
missum sup re immobili,seu sup iuribus,
quemadmodũ clericus nõ põt ita directè
alienare sine authoritate superioris ; ita
nec dẽt posse cõpromittere,cũ aľs cõpro
missũ possit fieri in fraudẽ , ut dixi.ſ.c.ꝑ
xi.& dicã plenius.ĩ.c.se. Solu.doc.nõ tan
gunt, sed ponũt ꝙ à principio interuenit
hic cõsensus Epi,licet in lra nõ dicat: vel b
melius in laudo interuenit pñtia & consi
9 liũ Eporũ,ut dr in fine lræ.†Eps ergo dã-
do cõsiliũ vr interponere ad actũ authori
tatẽ suã;& i hoc no.bñ istũ tex.& facit qđ
no.Io.And.in rła, qui tacet, in Mercu.&
Bar.in l.cũ pater,in §.libertis,de leg.2.&
Bald. in l.si filiusfa.C.de pe.hæ.& ibi bo.
tex.fin vnũ intelľm,& ꝑ eundẽ in l.fi.C.
10 ad Mace.†Nũquid aũt sufficiat pñtia illi⁹
q hẽt authoritatẽ,vel consensum interpo
nere,facit tex.iste in ar.ꝙ sic, dũ põderat
pñtia Eporũ;facit ẽt l.1.ff.de autho tu. à
ꝯrio sensu. Sed ꝯriũ firmat gl.& Bar.i l.3.
ff.e.ti.& dat notabilẽ theoricã Bar.in l.q̃
dotis,ff.sol.ma.dicẽs ꝙ ubi exigit cõsen-
sus alicuius in fcõ alterius,nõ sufficit sola
pñtia istius;qđ no. [d] facit qđ no.Dy.in d.
rła,q tacet,nã vr cõsensus isti⁹ tertii exigi c
vt solẽnitas, vel vt authoritas, iuxta eaq̃
dixi in c.cũ cõsuetudinis,de ꝯsue.sed ꝑ so d
lã pñtiã nõ seruat iuris solẽnitas,nec au-
thoritas impedit:qa præstãs authoritatẽ e
dẽt eẽ author in illo fcõ,ut insti.de auth.
11 tu.§.tutor,& hæc dcã tene mẽti.†In gl.2.
ibi:*nisi princeps scienter delegauerit*. No.gl.
& dic ꝙ Papa ꝓt delegare fęminæ ẽt cãm
spũalẽ,& qđ plus ẽ ẽt inter clericos, tex.
est not.in c.Mẽnã,alleg.in gl.ꝙ dicit hic
Inn. ꝙ ẽt de iure cõi põt mulier exercere
iurisdõnẽ,si hẽt regnũ,seu comitatũ,ut.ſ.
dixi.Idẽ dicit Ho.si fęmina successit i aliq̃
terra, seu castro . Et ex his not. ꝙ mulier
ꝓt succedere ex testõ i dignitatib⁹ hñtib⁹
iurisdõnẽ.Itẽ in terris & castris,q̃ non so
nãt in aliq̃ dignitatẽ;intelligo tñ cũ limi
tatione.nã si res est feudalis,fęmina non
succedit ẽt masculis nõ extãtibus, nisi in
cõcessione feudi fuerit dcm̃, [e] ꝙ ẽt fęmina

ZACHARIAS.
a Iurisdictionem in subiectos. Adde Spe. in titu. de deleg. §.8 uersic. Itẽ quod est mulier, & in titu. de syn.versi. quid de mulie.& in tit.de cura.§.5.uers. sed nunquid mulier. Gul.de Cu.in l.cũ te,& ibi Cy. C. de nupt. & Ange. in auth. de consul. §.hæc itaque,ver. si autem etiã vxorem. col.4.

SEB. SAPIA.
b Quod consuetudo.vide Ale. in l. non fine,C.de bo. quæ libe. per quẽ Fulg. in l. de quibus,col.2. ff.de legi.tenet ꝙ consuetudo loquens in vno casu extenditur ad aliũ casum similem etiam ꝯ ius commune , de quo per d.Ias. ibidem col.3.& latè, quando in cõsuetudine fiat extensio, vide per illustrem dominum meũ Rochũ curtium in.c.fi. col. 33.de consue.
c Animalia pascere. Adde eundem consi.9.
d Quod no. adde eundem cons. 41.
e Fuerit dictũ. Ad de Ro.consil.1. & 32.& Pau. de Ca. cons.154. Alexan. consi.29.

possit succedere:tñ si fuerit fcã concessio
simpl̃r, vt masculi & fœminę admittant̃;
dẽt intelligi pp nam feudi ordine succes
siuo, vt fœmina admittat̃; masculis.s.non
extantibus;tex.est de p̃dictis no.in c.vni-
co,de succes.feu.colla. 10. si tñ feudũ ẽ fœ
mineũ,succedit fœmina, licet in cõcessio
ne nõ fuerit dcm̃,q̃ fœmina succederet,&
hoc masculis nõ extantibus, vt in c.1. de
feudo fœminæ,ea.coll.si aũt res ñ est feu-
dalis,& tũc si est dignitas,puta regnũ,co
mitatus,ducatus,vl̃ quid sil̃e;& tũc ex cõi
ↄsuetudine iure approbata succedit solus
primogenit⁹ mascul⁹; & eo decedẽte sine
filiis, venit ad secũdogenitũ; de quo vide
tex.in c.licet,de vo.& ibi p gl.& doc. ma
sculis aũt nõ extãtibus succedit fœmina,
& hoc casu intelligo Inn.hic. & in c.signi
ficauit, s̃.de rescrip.vbi soror succedit, si
frater nõ extat in comitatu. Si verò ñ est
dignitas;& tũc credo cessante cõsuetudi-
ne, q̃ masculus & fœmina pariter succe-
dunt, ut in aliis bonis, cum de iure nõ fit
dr̃ia inter masculũ & feminã in successio c
ne,vt in l.maximũ vitiũ, C.de libe.p̃te.&
hoc casu intelligo dcm̃ Hos.hic.†In gl.fi.
12 hæc gl. diuidit̃ principal̃r in tres partes.
in prima p̃sequit̃,an & qñ inter clericos,
seu religiosos habeant locũ pœnæ apposi
tæ;& hãc partẽ gl.plenè nõ explicat. Sed
tu distingue latius colligendo dcã doc.q̃
aut loquimur in foro pœnitẽtiali, aut in d
foro cõtẽtioso primo casu teneat̃ cõiter,
q̃ nõ hẽt locũ impositio pœnæ. vñ,si is q
tenet̃ ad certã pœnã, cõfitet̃ sacerdoti de
lictũ suũ,nõ dẽt sacerdos iniũgere pœnã,
quæ sibi venit imponenda in foro cõten-
tioso:sed satis est q̃ imponat pœnitentiã
de pc̃tõ,& q̃ de illo satisfaciat; ad hoc vl̃
tex.singularis s̃m vnũ intell̃m,quẽ sequit̃
ibi gl. in c.fraternitatis. 12.q.2. & sequit̃
hic Goff.& cõiter doc.sed adde tu Inn.in
c.sicut dignũ.j̃.de homi.vbi pleni⁹ no.vo
luit,q̃ in foro pñiali nõ tenet̃ qs ad emẽ-
dationẽ delicti,seu dãni dati, nisi fuerit i
dolo,seu lata culpa: sec⁹ si fuit in culpa le
uissima, vel leui.[a] vñ p̃uisio legis Aqui- a
lię[b] sup resartione dãnorũ nõ hẽt locũ in b
foro aiæ, nisi mõ p̃dicto,qd̃ est singl̃r no
tandũ.Et vide rõnẽ p Inn.in d.c.sicut di-
gnũ p̃dicta ego limito,vbi pęna venit im
ponẽda p iudicẽ;secus puto,ubi pęna es-
set imposita ipso fcõ. Pone exẽplũ in cõ-
mittente crimẽ læsæ maiestatis, uel hęre
sis.nã incõtinenti bona cõfiscant̃, vt in c.
uergentis.j̃.de hęre. & in c. cũ s̃m leges,
eo.ti.lib.6.& l.quisquis, C.ad l.iul.maie.
cũ.n.hęc bona sint iam applicata fisco,&
iste criosus sit priuat⁹,dñio nõ vl̃ q̃ cũ bo
na cõscia possit amplius illa bona retine
re; facit qd̃ in fil̃i leg.& no.in l.cõmissa,
ff.de publ.& uectig.ubi pęna ipso fcõ cõ-
missa exigit̃ ab hęrede,licet al̃s hęres nõ
teneat̃ ex delicto defuncti, C.ne ex deli-
ctis defun.p totũ.& vide in hoc,qd̃ dixi i
c.1.de cõsti.Sc̃do casu principali cõsiderã
dũ est pęnã esse multiplicẽ.nã qñq; pęna
imponit̃ à lege canonica,seu ciuili, qñq;

ex cõsuetudine.qñq; pęna ẽ cõtumacię punitiua.qñq; ẽ iu
dicialis.qñq; ẽ pęna cõpromissaria,ut qa fuit apposita i cõ
promisso.qñq; ẽ pęna ↄuẽtionalis ex iudiciũ. Prima,à lege
s.apposita,p̃t exigi à laicis & clericis.17.q.4.c.si qs deinceps,
& c.seq.& in c.sacrilegiũ.nã qd̃ fit lege pmittẽte,ñ ẽ pc̃tm̃
23.q.4.c.q peccat, & in l.Gracchus,C.de adul.Sc̃da pęna,s.
cõsuetudinaria,p̃t ẽt exigi à qbuscũq;, ẽt religiosis,ut in c.
dilectus, de of.or. & in c.2.de delic.pue.intelligo tñ,q̃ cõ-
suetudo sit al̃s rõnabilis,p c.fi.de cõsue.Tertia pęna.s.cõtu
macię punitiua p̃t licitè imponi, dũmõ hẽat in hoc p̃tãtẽ.
ordinari⁹.n.rl̃r p̃t mulctare,ut in l.2.ĩ fi.ff.de iud.& in l.vni
ca,ff.si qs ius di.nõ obtẽ.no.ĩ c.1.de homi.li.6. & in c.licet
j̃.de pœ.de delegato dicut le.& no.ĩ c.d̃ causis,de of.del.in
arbitro no.j̃.eo.c.cũ dilc̃t⁹.Caueat tñ iudex ne cã auaritię
pęnã hãc exigat.vñ ↄsulit̃ iudicib⁹ eccl̃iasticis pęnã exactã
in pias cãs cõuertere,si uolũt euitare suspicionẽ auaritæ, ut
13 no.in d.c.1.de ho.& ĩ d.c.licet,d̃ pę.†Pars tñ ñ dẽt s̃m Ho.
exigere hoc casu vltra quã sua intersit, p̃ hoc.l.sãcim⁹,C.d̃
iud.& c.qm̃.§.in aliis,ut lit.ñ cõt.Quarta.s.iudicialis p̃t ẽt
impune exigi;ad hoc.c.fi.de do.& cõtu.& c.olim.j̃.de iniu
& c.grauis,de rest.spo.vñ licitè ẽt cleric⁹ agit ad ęstimatio
nẽ iniuriæ sibi illatæ,& cui dẽat applicari,si iniuriat⁹ ẽ cle-
ricus,vel religiosus; vide bo.gl. in c.parochianos.j̃.de sen.
exc.Quinta pęna.s.cõpromissaria licitè p̃t exigi[c] à quocũq;
ut patet hic,& in c.p tuas.j̃ e. nã ista imponit̃,vt puniat̃ cõ
tumacia nolẽtis obseruare p̃missa, & ut alteri p̃ti satisfiat
d̃ laborib⁹ & expẽsis.Itẽ hæc pęna cedit loco rei p̃missæ: si
tñ ps ñ posset ex toto adimplere laudũ,puta qa inops,tunc
licet de rigore iuris cõmittat̃ in totũ:tñ de æqtate canoni-
ca ñ dẽt exigi,nisi quaten⁹ interest p̃tis s̃m Hos.& hoc casu
14 loqt̃.c.suã,de pę.†Sexta & vltima pęna,s.cõuẽtionalis ex iu
d diciũ p̃t exigi,quaten⁹ ps p̃tẽdit interesse,& ñ ultra[d] & hoc
tenuit Hos.hic,& seqt̃ d.Ant.sed tu uide Inn.ĩ c.suã,de pę.
ubi dicit q̃ pęna cõuẽtionalis,dũmõ ñ sit apposita i fraudẽ
usurarũ,p̃t exigi in totũ,ẽt si pęna excedat interesse,& hoc
dcm̃ mihi pl⁹ placet,& iudicio meo satis p̃bat̃ hic. nã pęna
apposita i cõpromisso p̃cedit ad reqsitionẽ p̃tiũ,& nihilo-
min⁹ in totũ p̃t exigi, nec hr̃ rõ ad interesse.nã hic pœna p̃t
apponi ad puniẽdũ eũ, q parere seu pactis obtẽperare recu
sat.nã nihil tã nalẽ,quã q̃ fiat id, qd̃ semel iter p̃tes ↄuẽtũ
ẽ,vt i l.1.ff.de pac.vñ & lex cõsiderãs difficultatẽ,q̃uersat̃ in
p̃bãdo interesse,ↄsuluit, ut loco interesse apponat̃ certa pę
na:ut sic releuet̃ ps ab onere p̃bãdi interesse,ut insti.d̃ ver.
ob.ĩ fi.hæc p̃cedsit,nisi pęna fuerit apposita in fraudẽ usura
rũ,& de hoc cõstet:qa tũc ñ p̃t exigi,arg.ĩ c.illo nos,de pig.
15 & c.ad nostrã,de emp.& uẽ.& ĩ l.cũ allegas,C.d̃ vsu.† Si at̃
dubitat̃,an sit apposita i fraudẽ,distingue,aut pęna ẽ apposi
ta sup solone q̃titatis,aut sup p̃missiõe fci,seu sup p̃mis-
siõe dãdi certã spẽm, nulla pri⁹ p̃cedẽte oblõne q̃titatis; &
hoc ultimo casu ñ p̃sumit̃ fra⁹ s̃m oẽs,ar.hic,& ĩ c.p tuas.j̃.
e.cũ si.tenẽt doc.ĩ d.l.cũ allegas,nisi ex alius ↄiecturis cõuin
cat̃ fra⁹.Pone exẽplũ.p̃misi fabricat̃ tibi domũ,vl̃ dare tibi
equũ,& in casu quo ñ adimplerẽ,p̃misi certã pęnã. hoc.n.
casu ñ p̃t p̃sumi fra⁹, sed i priori casu,qñ pęna fuit apposita
sup solone q̃titatis,aut pęna fuit apposita simpl̃r, si q̃titas
i termino ñ fuerit soluta,& p̃sumit apposita i fraudẽ usura
rũ,p l.cũ allegas,p̃al.& tenẽt ibi doc.& p l.Iulian⁹,in §.idẽ
Papinian⁹,ff.d̃ ac.emp.& Bar. in l.rogasti,in §.1.ff.si cer.pe.
& doc.nr̃i hic,& dixit Io.An.in addi.Spe.in ti.de sol.& ob.
§.1.in 1.col.q̃ hoc p̃cedit,p̃sertim si ↄhẽs est usurari⁹,quasi
innuat idẽ esse,ẽt si ñ sit usurarius: sed Inn.in d.c.suã,vl̃ exi
gere,q̃ sit usurarius:al̃s nõ p̃sumit̃ fra⁹:sed p̃t intelligi Inn.
& restringi,qñ pęna fuit apposita in p̃missiõe facti: sec⁹ in
solone q̃titatis;nã tex.in d.§.Idẽ Papinianus, & in l.cũ alle
gas,p̃alle.loquit̃ indistinctè.qñq; p̃cedẽte oblõne q̃titatis
submittit̃ scm̃,& pęna apponit̃ sup scõ, & ñ immediate sup
quantitate exemplũ. Promitto creditori meo soluere pecu
niã i tali termino.Itẽ p̃mitto uenire ad iudicẽ,& recipere

præceptum

a Vel leui. Adde Rom.sing.suis fo. 17.
SEB. SAPIA.
b Prouisio legis Aquiliæ. Vide Decium hoc cõprobantem ex multis in c.1.in 2. lectura,col. 5.ver.quinto adde, de constitutioni.
c Põt exigi. Adde Alex. consi. 32.2. lib.vbi multa dicit in materia.
d Et non vltra. Adde late Ro. consi. 410. Petr. de Ancha.cons 117.
SEB. SAPIA.
d Non vltra. Vide no. in l.stipulatio ista,§.alteri, ff.de verb. obli. & quæ tradunt Are.& Soci.i l.4.§.Cato, e. ti.vbi tangunt,an quando est apposita pœna,censeatur apposita ad taxãdum interesse, si enim esset apposita,non potest peti, nisi quatenus interest,vt ibi pul chrè per Soci.

ceptū de soluēdo, vel dare pignora; & si nō fecero, pmitto soluere pœnā; & hoc casu dubitaī, an pœna sit apposita i fraudē vsurarū. Io. An. in addi. pdicta tenet q sic; ex quo pcessit obligō q̄titatis, & dicit q Dy. tenuit istā opi. i l. cū seru⁹, ff. d pdi. & dem. p illā. l. sed do. Ant. sentit hic 9riū; & dixit hoc te nuisse Bar. in d. l. cū allegas, nisi 9bēs eēt vsurari⁹: alleg. tibi Bar. q expsē hoc tenuit in d. l. rogasti, i §. 1. Rō ē, q a p istud pactū de dādis pignorib⁹, vel d veniēdo ad iudicē nihil mihi deest: sed feci vt esse magis caut⁹: pœna aūt est apposita nō pp solōnē retardatā: sed q a tu n̄ obseuasti pactū de dādis pignorib⁹. Et ex pdictis dic, q si mutuo tibi cētū cū hoc pacto, p qd aliqd mihi adest rōne q̄titatis mutuatæ, qd est vsura, vt no. gl. in d. l. rogasti; & facit 14. q. 3. quasi p totū; & p hoc habes hūc articulū declaratū; & hæc pcedunt quo ad primā

16 pte gl. †In scd̄a pte gl. itrat q̄ōnē, nūqd possit idistincte agi

a ad pœnā, siue ps fuerit stipulata, siue arbiter[a] in fauorē ptis; & tene q sic; & habes ex hoc singlr notare, q arbiter pt stipulari pœnā, vt stet arbitrio i fauorē ptis; & hāc opi. vr primò tenere Spe. e. ti. §. si. ver. sed qrit quare: sed posteà refert Placētinū tenuisse 9riū, & nihil expsē eligit. Doc. ēt hic simplr remittūt ad dictū. Spe. sed uide eūdē Spe. i d. §. ff. ver. qd si stipulat⁹, vbi firmat q arbiter n̄ pt stipulari, vt stet laudo: q a r̄a est, vt alteri nemo stipulari possit; vt in l. stiplo ista. §. alteri, ff. de verb. obl. & insti. de inuti. stu. §. alteri. vn̄ 9sidera, q si nō valet stiplo hoc casu, in quo arbitriū posset esse sine effectu, forti⁹ nō deberet ualere in pcedēti casu, vbi solū stipulaī pœnā; & hoc verius de iure ciuili: sed de iure canonico poterit agi ex stipulone alteri facta, saltē qn̄ verba stiplonis dirigunt i psonā stipulatoris, vt puta, pmittis mihi q serua bis arbitriū, vel q solues talē pœnā alteri pti obseruati? nā de iure ciuili hoc casu nascit oblīgō nālis, vt no. in l. 1. ff. de pac. & in l. stiplo, i §. si qs insulā, ff. de ver. ob. ergo rōne nālis obligōnis pt agi de iure canonico, vt in c. 1. de pact. & dic vt

17 ibi dixi, & vide gl. a. q. 7. c. quoties. †In tertia pte gl. formatū

b q̄ōnē, nūqd soluta pœna[b] apposita in cōpromisso possit agi, vt stet sniæ; & 9cludit q nō p multa iura; & i hoc gl. dicit veritatē, & vr tex. vltra iura alle. in gl. i l. cū duo, in §. semel, ff. e. vbi dr̄ q semel pœna soluta soluit cōpromisū, nec ampli⁹ pt pœna exigi. hoc dictū gl. limita, nisi fuerit cl̄a apposita in cōpromisso, vt pœna soluta stet arbitrio; & in hoc no. gl. singlr: q a n̄ reperit tex. specificè su p hac mā. nā ista ḡ gl. allegat lo quunt in trāsactione; & vide tu gl. in c. potuit. j. de locato, in ver. biēniū, & vult idē esse in alio 9ctu, vbi fuit apposita pœna, & cl̄a, vt soluta pœna firmi⁹ maneat 9ctus. nā tūc pœna pt exigi, vt obseruet 9ctus p l. pe. alleg. i gl. & dicit no. istā gl. q istā cl̄a solū operaī respū obseruationis 9ctus; vn̄ iste, q 9uenit, nō pt soluta pœna dicere, vt obseruet 9ctus; & idē no. in l. a. C. de iure emphy. Et no. extra gl. q arbitriū pœnale pōt emologari, vbi est apposita ista cl̄a, q stet arbitrio & c. & hāc pte tenerūt Cy. Azo. & Odo. in l. cū antea, C. eo. mouent, q a ista cl̄a dēt aliqd o pari. Itē iudex dēt iudicare, put partes 9ueniūt, ut in l. si 9uenerit, ff de re iud. sed Ia. Bal. & Martin⁹ de Fano, & Ia. de Ra. huic dicto resistūt: q a cū laudū emologeī solū in duob⁹ casib⁹ cōtētis in d. l. cū antea, extra illos

c duos casus nō dēt actio dari ex laudo.[c] adducūt istas rōnes. Io. An. simplr recitat hic hæc dicta legistarū, & nō eligit: vr tn̄ trāsire hoc respū cū hac opi. do. Ant. remittit ad no. j. eo. c. p tuas: sed tu tene gl. & vr tenere Bal. in l. ait ptor, ff. de re iud. & in d. l. cū anteā, & ibi Bal. & i d. l. si duo. 1. rñso. Et concludē hūc articulū clarius sic, q vbi cōpromisū est pœnale, nō emologaī taciturnitate. 10. dierū. vn̄ n̄ hōt locū. l. cū an

d teā, vt ibi cōiter no. sed solū agit ad pœnā. Si aūt i cōpromisso pœnali fuit apposita ista cl̄a, vt pœna soluta stet arbitrio, vr in effectu dno cōpromissa, vnū pœnale: aliud sine pœna: vn̄ soluta pœna remanet cōpromisū purū. vn̄ poterit agi ac si nulla pœna fuisset apposita; & p 9ns si ps tacuit p 10. dies, arbitriū est emologatū. si aūt 9dixit intra decē dies, tūc pōt exigi pœnā; & posteā pt agi ex arbitrio; puta ad interesse sim

distinctionē. c. p tuas. j. e. & ibi plenius di cā de ista emologatione. Vlt. aduerte. nā tex. hic i fi. vr velle, q licet laudū sit à partib⁹ receptū solū nihilominus agit ad pœnā, qn̄ fuit apposita ista cl̄a: sed 9 hoc facit. nā ex quo ptes semel approbauerūt laudū, expresè dēt dari actio ad iudicatū, vt in c. p tuas. j. eo. & d. l. cū anteā: sed doct. vt arbitror metu 9trarii dicūt, q hic laudū fuit receptū à ptibus tpe cōpromissi; q a pmiserunt seruare laudū, nō aūt approbauerunt laudū latū: sed certè hæc solutio impropriat verba tex. cū dicat q ipsum arbitriū fuit spōte receptū ab utraq; parte. vn̄ cōsidero, q de iure ciuili possit optimè pcedere iste tex. q a arbitriū pœnale nō pt emologari, ēt expsè ad hoc, vt ex eo deī actio; q a nō pn̄t partes facere, q arbitriū habeat uim sniæ, vt in l. 1. & qd ibi no. C. eo. & satis voluit Bar. in locis pal. qd intellige. nisi fuisset receptu laudū p stipulationē; & tunc ageret non

18 ex snia, sed ex stipulatu. †Quēadmodum pn̄t partes per stiplonē approbare sniam nullā, vt valeat tanq pactū, & nō tanquā snia, ut est tex. no. i l. 2. C. cōia vtriusq; iu di. & ibi no. plenius p Bar. in l. vnica, C. q p sua iurisdi. facit qd no. gl. in c. significasti, de fo. cōp. sed de iure cano. nō vr pdicta cōsideratio pcedere: q a cū valeat nudū pactū, ut in c. 1. de pac. bn̄ potuerūt partes p pactū nudū approbare arbitriū pœnale, vt sic agat ad ipsi⁹ obseruātiā nō vigore laudi, sed vigore pacti; & ideò de iure cano. pmissum 9riū est difficile. nō impropriādo lrām ego putarē, q tex. posset intelligi, qn̄ laudū ēt fuit pœnale, vtputa, q a arbiter dixit, pcipio tibi sub tali pœna, vt talē rē restituas aduersæ parti. nā tunc quātuncūq; ptes approbauerint laudū, n̄ pōt agi nisi ad pœnā: q a fuit pceptū factū sub pœna. vn̄ ptes videnī approbare laudū cū dictinctione pœnæ: sed qn̄ lex aliqua phibet sub pœna, tunc ad obseruantiā legis sufficit soluere pœnā, ut not. in l. non dubium, C. de legi. & dico in c. fi. de postu. pla. & hoc casu intelligo istū tex.

a Siue arbiter. Ad de quod volunt Pet. de Ancha. cō si. 1. & Ro. consi. 115.

b Soluta pœna. Ad de latè Alex. cōsi. 32. 2. li.

SEB. SAPIA.

c Ex laudo. vide Barto. in l. nemo pōt, in 1. col. i. 7. q. ff. de leg. 1. & d. l. si l. arbitro, co. pe. in fi. ff. q satisd. cog. vbi tenent, q qn̄ pœna fuit solenniter promissa, ex compromisso non oritur actio.

d L. cùm anteà. Ad de Alex. consi. 89. 2. li. & 19. 4. lib.

ZACHARIAS. Adde plenissimè Bal. de hoc tractātem in l. pe. C. eo. & Bar. in l. cū. antea, C. eod. & in l. si quo rei, in prin. ff. e. & melius ac plenius per Lafr. post Di. in tract. de arbi. in 7. par te. q. 14. versi. sed qd si in compromisso.

SVMMARIVM.

1 *Vtile per inutile non vitiatur.* 4.

2 *Ecclesia exempta non potest renuntiare priuilegio libertatis.* 7.

3 *Alienatione prohibita censetur prohibitum cōpromissū.*

Compromittere non possunt qui non possunt alienare.

Tutor, prælatus, & similes non possunt compromittere super rebus, quæ alienari non possunt per ipsos sine requisitis solennitatibus.

4 *Compromissum super rebus, quæ alienari non possunt, an sit nullum, si nulla est sequuta per laudum alienatio?*

5 *Compromissum an fieri possit in iudice vel dominum?*

6 *Lex ciuilis dubia declaratur per consuetudinem, & per ius canonicum.*

CAP. V.

Cum tempore. Minor ecclesia in pjudiciū Papæ de libertate cōpromittere nō potest. vel p alia uerba pt sic summari & clari⁹. Ecclia exempta nō pt in pjudiciū exemptionis

a Super alijs. Adde de Angel. consil. 347.
ZACHARIAS. Tu adde de hoc Hippo. de Marsi. sin. sin. 199. inci. cōfirmatio superioris, vbi ad satu ritatem examinat hanc materiā Di. in regula, vtile, & ibi in apostil. do. Buerij, de reg. iur.
SEB. SAPIA.
b Libertatis. Vide Feli. in c. cum accessissent, in prin. de consti. vbi etiā limitat regulam, q̄ habet, q̄ quilibet pōt renūtiare fauori suo, vt nō pcedat in priuilegio exemptionis. quā limitationē etiā ponit do. Ias. in d. l. si quis i cōscribendo.
ZACHARIAS.
c Super ea cōpromittere. Adde q̄ Bald. in l. si. §. fin. ad fi. C. cōmu. de lega. tenet expresse contrariū: opi. tñ istius est vera, & cōis, atque tutior prōnem, quæ hic isterit; de qua per Spe. i ti. de arbi. §. restat videre, in prin.
d Alienare nō potest. Adde Rom. cons. 369. vbi. in terminis cōsuluit.
SEB. SAPIA.
e Libere renuntiare. Vide no. i. c. de quarta. 7. de præscri. & alleg. per Ias. in l. si consiste, col. 3. in prin. ff. sol. mat.

cōpromittere. Diuidit. Nā in prima recitat factū cōpromissi. i scda laudū latū p parte approbat, & p parte reprobat. Scdā da ibi: *q̄a legitime.* Tertia rōnē reprobationis submittit, ibi: *tū & si.* Casus lsalis. Abbas de Pigrauia priuilegia & alias indulgētias à sede apo. tpe. C. meruit obtinere; pter qd̄ Eps Mesburgeñ. dioecesanus eius ipm grauiter est cōmotus, vñ Abbas eo sup his inter ipm ex parte vna, & epm & quosdā monachos ipsi⁹ Abbatis ex altera pte qō verteret, pmisit se arbitriū Magdeburgē. Archiepi hide hicinde data seruaturū. Archieps arbitriū, sub certa forma sup cōtrouersiis illis pmulgauit, pnūtiās, q̄ Abbas renūtiaret priuilegiis & indulgētiis libertatis, demū ē orta discordia inter ipsos occasiōe hui⁹ arbitrii; p p qd̄ ipse Abbas, & pcuratores Epi ad sedē apo accesserūt. Papa examinato cōpromisso & arbitrio: q̄a ɔstitit q̄ lrimē & fide hincinde data cōpromisū fuit i Archiepm pdictū, arbitriū ipm decreuit obseruādū, exceptis capitis illis, q̄ ɔ libertatē ipsi⁹ monasterii & duarū capellarū eiusdē i arbitrio sunt expssa: q̄a si Abbas spōte vellet illis renūtiare de iure; tñ n̄ posset renūtiare priuilegiis, vel idulgētiis libertatis sine lnia Romani pōtificis, q̄ idcirco mōasteriū ad ius & pprietatē Romanæ ecclīæ ptinere. B. No. i. q̄ sup qōne vertēte iter Abbatē & aliquos ex mōachis suis pt fieri cōpromissum; & istud pbat fm vnū intellm, itelligēdo, q̄ aut erat qō inter Abbatē & monachos suos aut inter Abbatē & Epm, & de oib⁹ fuit cōpromisū in Archiepm; & hūc itelm approbat Inn. hic, dicēs q̄ forte isti monachi erāt plati istarū capellarū, & dicebāt se esse subiectos Epo, & non Abbati. Host. tñ tenuit, q̄ vnica erat hic qō. s. inter Abbatem & monachos ex vna pte, & Epm ex alia; & verba tex. ibi: *quosdā suos monachos.* ɔtinuāt p⁹ istud verbū, te; & phoc itel lu facit supralcripta decretalis. vbi scribit Abbati & quē tū sed intel lsIn no. mihi pl⁹ placet. tñ q̄a lra ipropriat p d aliū intellm: q̄a lra dicit: *& quosdā suos monachos.* vñ pōdera verbū: *et quosdā.* nō. n. dicit: *et monachos simpliciter*, nec ē vis sup quo erat iter eos ɔtēriō, cū i multis possit accidere. hoc tñ scias q̄ Abbas mōacho suo i aliquo obligari n̄ pt, nec dñs suo, vt i l. interpositas. C. de trāsa. no. Io. An. i r la, n̄ i obligatoriū, i Merc. No. 2. ibi: *fide data,* q̄ cōpromisū pt iurari ab vtraq; pte, & vr̄ iurm adeo vestire cōpromisū, q̄ pt pcise agi ad obseruātiā laudi, nec ē op⁹ agere ad iteresse. vñ pōdera i hoc bñ istā lram, i qua pp decreuit arbitriū fore obseruādū pp pstatio nē fidei hicinde factā; ad idē facit. c. 2. s. e. & aptē sentit gl. 3. hic, & voluerūt qdā, vt refert Inn. s. c. px. vñ quē : dmodū antiq⁹ de iur. cautū dabat actio ex laudo pcedē te iuro, vt i l. ne arb tris. C. e. ita vr̄ hodie dicēdū de iure cano. qd̄ ē bñ no. & hoc itelligo, vbi pœna n̄ fuit apposita i cōpromisso. nā tūc, si fuisset apposita i cōpromisso, iurm simplr pstitū d' fuādo laudū itelligeret sub ɔditiōe. s. seruare laudū, & soluere pœnā; & hoc casu pt itell gi no. Io. Inn. s. e. c. p tuas, vbi hoc firmaui. si verò iurm n̄ fuit interpositū, nec adiecta pena, tūc agit ad interesse, vt i d. c. p tuas; & dic vt ibi dicā. †Tertiò no. q̄ cōpromisū factū sup plurib⁹, quorū aliq̄ n̄ depēdebāt à ptāte cōpromittētū, n̄ inficit p expssiōnē inutiliū: sed remanet

cōpromisū validū sup aliis, q̄ depēdēt à ptāte cōpromittētiū; & rō pt eē: q̄a quot vnr̄ cōpromissa, quot sunt res, sup qb⁹ factū fuit cōpromisū, ar. i l. scire debem⁹, ff. de ver. ob. & in l. ēt. §. i. ff. d' min. vbi dr̄, q̄ tot vnr̄ sniæ, quot sunt articuli i ea atēti; & tot vnr̄ stipl'ones, quot sūt res in stipl'one deductæ. Quarto no. q̄ ecclesia exēpta & imediatè Papæ subiecta vr̄ gaudere quadā libertate: n̄ est tñ oimoda libertas cū recognoscat i⁹ subiectiōis respū Papæ. nā nulla ecclīa pt esse acephala. i. sine capite, vt dicit tex. i c. nulla. 94. di. †Quintò no. & i hoc tene mēti istū tex. q̄a quotidie allegat, q̄ ecclīa n̄ pt renūtiare priuilegio libertatis. vñ licet gnālr dicat, quē possē licitè renūtiare iuri & fauori p se itroducto, vt i c. ad apñcā, de reg. & i l. si qs i cōscribēdo, C. de epi. & cle. tñ i priuilegio exēptiōis tāgit nedū fauor exēpti, sed ēt fauor ipsi⁹ superioris, q̄ exemit eū, & eximēdo ab aliis imediate illū suæ iurisdictiōi subiecit. vñ iterest sua n̄ pdere istā imediatā subiectionē; sec⁹ āt i aliis priuilegiis, i qb⁹ versāt dūtaxat fauor priuilegiati. Et p istū tex. decidit qō, nūqd possit exēpt⁹ litigare corā alio iudice subiciēdo se iurisdōni illi⁹? Itē & alia qō, nūqd exēpt⁹ icidēs i excōicatiōnē iure possit absolui ab epo loci, ex quo vult se quo ad illū actū subijcere iurisdōni epi? Et p istū tex. pt rñderi ad vtrāq; qōnē, q̄ n̄ possit exēpt⁹ renūtiare sine lnia Romani pōtif. priuilegio libertatis. Itē iterest Ro. pōtificis, q̄ ē supior imediat⁹, vt subdit⁹ su⁹ n̄ iudicet ab alio, nec ēt absoluat, vt ipe possit recognoscere qualitatē subditi sui, ar. i c. ois vtriusq; sex⁹, de pœn. & re. & i c. nimis, de iureiu. vr̄ tex. iūcta gl. fi. q̄ ē i hoc singularis, i cle. pe. d' sen. exc. & hāc ptē vr̄ firmare Io. An. i r la, scietis, i Merc. licet Fed. i quodā suo ɔsilio tenuerit oppositū: sed primū dictū se quut⁹ sū, & plenè examinaui māni i quadā disputatiōe, q̄ incipit duo clericali ordine. †Vl. pt colligi ar. optimū ex isto tex. q̄ is, q̄ n̄ pt rē alienare, seu liberè de illa disponere; n̄ pt sup ea cōpromittere, cū p cōpromisū posset seq alienatio. hinc dicit Hos. q̄ vasall⁹ n̄ pt cōpromittere sine lnia dñi sup feudo; de quo p eūdē i summa, e. ti. i §. seq. ver. sed nūqd vasall⁹. Et ex hoc, & ex lra pñt colligi plures rōnes decidēdi ad tex. hic, q̄ re n̄ valuit cōpromisū sup exēptiōe. nā prima & principalis rō colli'r ex tex. q̄a exēpt⁹ n̄ pt renūtiare directè priuilegio exēptiōis; ergo nec sup ea cōpromittere, cū posset inde seq laudū ɔ exceptionē. Scda rō pt colligi ex dictis Hos. nā plat⁹, q̄ recipit dignitatē à pp, vt ē exēpt⁹, n̄ pt alienare iura ecclīæ Romano pōti. icōsulto; vt i c. qui q̄ cōmisit. 35. q. 9. no. de re. ec. n̄ alie. c. nulli, & 10. q. 2. c. hoc i⁹. ergo n̄ poterit iste Abbas sup isto iure exēptiōis cōpromittere, cū p cōpromisū posset seq alienatio. Et ex hoc collige no. dictū, q̄ plat⁹ n̄ pt cōpromittere sup reb⁹, qs alienare n̄ pt; qd̄ voluit Lap. alle. 3. dixi post Host. s. c. puenit. & q̄ q̄ rō hęc sit vera i se: tñ multū ɔgruit lræ: q̄a eadē rōne n̄ debuisset valere cōpromisū sup aliis rebus. Tertia rō colli'r ex dictis Host. q̄a nemo citra Papā pt cognoscere de priuilegiis ipsi⁹ Papæ, vt in c. cū venisset, de iudi. hanc rōnē n̄ puto pcedere gnālr i arbitro: qm̄ i priuilegiis tāgētib⁹ tm̄ fauorē priuilegiati bñ pt pers spōte se subiicere arbitrio alicuius, sicut possent illis renūtiare, vt s. dix i; & ad c. cū venisset, dic q̄ ibi tex dēt itelligi i iudice, cui⁹ iudiciū reddit' i inuitū, vt i l. inter stipulātē. §. si Stichū, ff. de ver. ob. Quarta rō pt colligi ex gl. fi. q̄ cū hic ageret de libertate, n̄ poterat arbiter allumi, vt i c. pe. de rest. in iteg. sed illa rō n̄ ē vera i cā libertatis. Et ex pdictis pt decidi qō, nūqd cleric⁹ possit cōpromittere sup ecclīa sua. Host. dicit, q̄ n̄, cū n̄ possit illi liberè renūtiare, vt i c. qd̄ i dubiis, de renū. hāc ptē seqt. d. Ant. dicēs hoc pcedere sine sit cōtērio sup ecclesia, vt de pprietate: siue contēdatur de bñficio rōne tit. siue de fructibus futuris: sed sup pteritis fructibus posset cōpromittere fm eū; & verum loquitur. nā circa pdicta & consimilia pōt dari regula, quā ɔtetigi, q̄ sup omnibus, quæ quis pōt alienare, possit compromissum facere. in aliis aūt, quæ alienare non potest saltē sine certa solēnitate; non potest compromittere sine ista solennitate;

solenitate, p hoc facit primò iste tex. ad idē gl. & Bar. in l. nulli, ff. de trāsa. facit optimè. l. nō solū, iuncta gl. C. de pdi. mi. nō alie. in pdictis. n. locis leg. & no. q tutor ñ pt trāsigere sine authoritate iudicis sup illis reb⁹, q̄s ipse sol⁹ alienarē ñ pt; sed sup fructib⁹ & aliis, q sol⁹ pt alienare, pt sol⁹ trāsigere. Et itellige q ñ pt trāsigere, qñ p trāsactionē seqret alienatio: sec⁹ āt si res remaneret penes minorē, & tutor daret aliq̄ pecuniā aduersario. vñ idē dic in plato; qa nō pt solus trāsigere, qñ p trāsactionē res remaneret penes aliū: sec⁹ si
4 penes ecclīā, vt in l. nulli, pal. †Sed dubitat, nūquid à principio valeat cōpromissum sup istis iuribus, q̄ nō pñt alienari p cōpromittētē ⁊do. Ant. sentit hic q sic: qa nō posset sequi alienatio. vñ valebit laudū, quaten⁹ p id ñ sit alienatio rei? & satis mihi placet, primò p istū tex. nā iste Abbas nō poterat alienare iura ecclīæ sine licētia Papæ: & tñ cōpromittit sine ipsi⁹ lnīa: sed laudū ñ valuit, quatenus erat ⊋ libertatē, & sic quatenus inducebat alienationē h⁹ iuris intelligebat ergo cōpromissum hre vires ſm ptātē cōpromittētiū; sicut dicimus in lege, seu statuto gnāli, vt sumāt vires ſm ptātē statuētis, licet verba sīt gnālia, vt i c. à nobis, el 2. de sen. exc. & i c. 2. de cōst. li. 6. & no. hāc rōnē. An āt possit plat⁹, cōpromittere, vt pcedat de iure & de fcō, & sniet de iure tm̄? Lap. in pal. alle. cōclusit q nō: qa nō pt plat⁹ remittere iura ecclesiæ. nā p pcessū de fcō fiedū posset arbiter lędere ecclīam admittēdo pbationē ñ lrimā: vel repellēdo idoneā, & no. hoc dcm̄: secus dicit si cōpromittit, vt pcedat simplr & de plano sine strepitu, & figura &c. qa ius approbat istū modū
5 pcedēdi, vt in cle. dispēdiosā, de iudi. † In gl. 1. in fi. No. bñ hanc gl. ad quā quotidie iūcto tex. fit remissio, cū qrit, an in
a ordinariū possit cōpromitti; [a] & cōcludit hic gl. q sic tā de iure canonico, quā ciuili: nō tñ pt ordinari⁹ iubere, vt in se cōpromittat; & in hoc casu gl. intelligit legē ⊋riā; & idē tenēt gl. in decretis. 3. q. 7. in c. infamis. §. tria, & ista ē plenior illa, ponēs rōnē quare cōpromissum phibet in psonā ordinarii. & ⊋cludēdo opi. Canonistarū & legistarū, scias q tres sunt opi. principales in hoc arti. primò, vt nō sit dria in hoc inter ius canonicū & ciuile: sed vtroq; iure pt ordinari⁹ in se recipere cōpromissū, dūmō ptes spōte i eū cōpromittāt. hāc opi. tenet hic gl. & gl. i d. §. tria. sequunt tñ Gof. Io. Phi. & Io. An. & est quasi cōis opi. Canonistarū. Scda opi. principalis ē, vt aliud sit d̄ iur̄ canonico, quā ciuili. hāc opi. tenuit Bar. in l. sed & si in seruū, alle. in gl. Tertia opi. tanq̄ in arbitrū ñ pt cōpromitti in ordinariū nec de iure canonico, nec ciuili, sed tanq̄ in arbitratorē. hāc opinionē ēt fuit sequut⁹ Hos. & tenuit glo. in d. l. sed & si in seruū, & iura canonica q̄ vñr ⊋ria, dñt q loquunt in arbitratore. hāc opi. fuit sequut⁹ Ho. hic pōderādo tex. illi⁹. l. i eo, qd̄ dicit q in ordinariū ñ pt cōpromitti; & si sniam dixerit, ñ dat pęnę psecutio; & sic loqt illa l. in arbitro, cū faciat mētionē de snia, ñ in arbitratore, q pcedit ex̄ iudiciū sine qualibet scriptura. hęc opi. vt possit cōpromitti in ordinariū tanq̄ in arbitratorē ē verissima, & cōiter tenet, & vr̄ pbari in aut. si verò cōtigerit, C. de iud. & de iure canonico ñ ē dubiū, vt in c. cām, de ele. & idē in delegato, vt pbat in c. nisi essent, de pb. Sed an possit tāq̄ i arbitrū? teneo de iure canonico q sic. Primò p istū tex. intelligēdo, q Eps erat hic re⁹: qa tūc archieps erat ordinari⁹: secus si fuisset actor, vt in c. si cleric⁹. 11. q. 1. sed clarius pbat. j. e. c. ex pte, & in c. lrās, de psum. iure ciuili ē dubitādū; & pēdet decisio ab intellu dictionis, ve, q̄ ponit i d.
6 l. sed & si, vtrū stet copulatiuè, vr̄ disiūctiuè. †Sed, ex quo habem⁹ iura canonica sup hoc clara, drem⁹ itelligere legē dubiā ſm determinationē iuris canonici. nā si in dubiis recurrim⁹ ad cōsuetudinē, vt in c. cū dilectus, de cōsue. & in l. si de interptatiōe, ff. de legi. forti⁹ ergo recurrēdū ē ad ius canonicū, qd̄ est maioris authoritatis, quā cōsuetudo, & facit. c. p uenerabilē, q fi. sint legi. In gl. fi. ibi: *de pscrip. c. cū olim*. nā ibi ualuit cōpromissum sup capellis, q̄ dicebant exēptæ. Solu. pōt dici, q iste textus pcedit, qñ capellæ erant exēptę, & immediatè Papæ subiectæ, sicut ipm monasteriū: iō nō valuit laudū ⊋ exēptionē monasterii, uel capellarū: sed i c. cū olim, capellæ erant exēptæ à iurisdōne Epi, sed subiectę Abbati; vñ Abbas potuit cōpromittere: qa ñ agebat ibi de iure Romani pōtificis; & hęc solutio fuit de mēte doc. hic licet clarè nō exprimāt. dñt ēt doc. q sup iuribus depēdentibus à libertate pōt cōpromitti, puta si agat de electione, cui⁹ validitas depēdet à priuilegio libertatis. Exēplū i c. 2. de re. in inte. nā sup electione poterit cōpromitti: qa p hoc nō pιudicat exēptioni. Idē dñt, si iter duas ecclīas est cōtētio sup alia ecclīa, cui ipsarū sit subiecta. nā tūc pōt fieri cōpromissum, vt in
7 d. c. cū olim. †Vlti. pondera gl. istā in fi. in eo, qd̄ dicit, q priuilegio libertatis pōt exēptus renūtiare q̄tū ad se, sed ñ q̄tū ad supiorē, sed ego nō video aliquē effectū huius renūtiatiōis q̄tū ad se: qa ius libertatis est ita cōiūctū inter eū & supiorē, vt cōmodè separatio fieri nō possit; & facit qd̄. s. dixi de exēpto uolente litigare corā ordinario loci. Et quatenus gl. dicit, q aliis priuilegiis pt q̄s renūtiare, nō intelligas hoc indistinctè in ecclīa: sed restringe ſm no. p Inn. in c. accedentibus, de priui. & uide qd̄ dixi in c. ueniēs, de præscri. ubi aliquid per eundem Inn. Nic. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Reconuentio non habet locum coram arbitro, nisi forte sit arbiter iuris, ar. infra. nu. 6. unde nu. 7.*
2 *Arbitria non per omnia redacta sunt ad instar iudiciorum, licet in aliquibus sic. 4. 21.*
3 *Laudum, & sententia in quibus differant.*
Exceptio an habeat locum in sententia arbitri?
4 *Arbitri in procedendo seruant ordinem iudiciarium, sicut iudices.*
5 *Arbitri possunt procedere diebus feriatis, quando dubitatur, ne compromissum expiret.*
Arbitratores possunt procedere diebus feriatis, & in honorem Dei.
Testes recepti per arbitrum faciunt fidem corā iudice.
6 *Reconuentio habet locum coram delegato, nisi sit impetratus ex consensu partium.*
8 *Arbitri nō pñt cognoscere de alia re, q̄ sit i cōpromisso expssa, nisi sup pecunia, uel ad hæc tib⁹ et cōnexis. 10. 11*
9 *Reconuentio an habeat locum contra pupillum?*
12 *Arbiter pōt condēnare cōtumacē in expensis; nō tamē pōt ipm mulctare, nisi sit sibi data ptās à partibus.*
13 *Arbiter an possit pcedere parte absente & cōtumace?*
14 *Procurator reuocatus post conclusionem in causa non impedit sententiam ferri.*
15 *Appellationi non potest renuntiari ante datū laudum; secus ante datam sententiam.*
Laudum non potest emologari, antequam feratur. 19.
16 *Appellatio an possit tolli per statutum?*
17 *Appellari an possit à snīa arbitri. unde hic plenissimè.*
18 *Appellari an possit in casibus a iure prohibitis ex consensu partium?*
20 *Appellatio, quæ interponitur in snīa arbitri, dēt fieri ad iudicem illum, qui tulit laudum, siue arbitrium.*
21 *Instantia quanto tēpore perit coram iudice, tanto tempore perit coram arbitro.*

a Ordinariū possit compromitti. Adde vt per Pau. de Ca. cōsi. 71. in primò impressis.

ANT. FRAN. In isto passu, an valeat cōpromissum factum in iudicē ordinariū tā de iure cano. quā ciuili, vltra hic alleg. hr̄ p Ange. i aut. vt dif. iud. in §. si verò cōtingerit, & Bar. i l. pteor, ff. de tuto. & cura. da. ab. his. & habet per Cy. in l. si qui ex consensu, C. de epis. audi. & per Spe. in tit. de arbi. in §. 1. in versi. in iudicē, & se. & per Host. in sum. huius titu. in §. 1. ver. tertiò ad do ad hoc. Et adde q valet in iudice, à quo iu causa, de qua tulit sniam vt per Guliel. de Cu. & nouissimos in l. sed & si in seruū. §. si q̄s. iudex, ff. de arbi. & valet etiā de iure cano. si fiat cōpromissum in eum tanquā in arbitrū & arbitratorē simul p ea q habent i c. cum. cām, de ele. & in c. veniens, de iureiu. & dicit In no. in c. de cau sis, de off. dele. quod isto casu pōt peti ab eo reductio ad arbitriū boni viri; & de hac qōne vide plenè per Lanfran. de Oria. i tractā. de arbi. in 6. parte, in 2. col. qd aūt de delegato, an in eū possit fieri cōpromissum, habet in c. cū oli, hoc eo. tit. & in c. literas, de psump. & per Spe. in pal le. tit. de arbit. §. 1. ver. in iudicē, & p Abba. anti. in cap. exhibita, de re. p mu. & vide. d. Anto. de But. in c. iter cætera, de præben. vbi dicit, q cōpromissum factum iu delegatū, facit vt i vno articulo possit pronunciare tā quā arbiter, & in alio tanquā delegatus; & dicit q in hoc ille tex. in ca. inter cętera est singularis; quod etiā voluit Bal. in c. inter partes, in pen. co, in ver. quæro, si partes compromiserunt, in ti. de l. Cōra. i vsib⁹ feu. & tene menti gl. in d. §. si verò contigerit, in aut. vt differ. iudi. quæ dixit, q in iudicem incōpetentem ex parte rei conuenti non pōt fieri compromissum; secus autem si esset incompetens ex parte actoris; quia tunc ualeret ipsum compromissum.

a Reconuentio cessat. Adde an habeat locum reconuentio Alex. cō sil. 119. 2. li. Roma. singu. suis, fo. 4.
ZACHARIAS. Adde q̄ est singu. Roma. nu. 149. quod incipit coram arbitro non habet locum reconuentio, alleg. tex. istum.
ANT. FRAN. In hoc an recōuētio habeat locū corā arbitro, vide Bart. in l. est receptū, in fi. ff. de iur. om. iu. & plenius p eum i auf. & cōsequenter, in vlti. col. C. de sen. & interlo. om. iu. vbi videt concludi q̄ nō i tamē gl. in l. qd tū i prin. in ver. cōibus, ff. de arbi. vr̄ tenēte Spiū, & sentire, q̄ corā arbitro possit qs recōuenirit qd̄ itelligit Bar. esse verū in l. non distinguemus, in §. itē si qs Romę, ff. de arb. qñ compromissum est factū in ordinariū, vel corā arbitro electo ex necessitate legis vel statuti, vt per Spe. iu ti. de recu. iudi. §. effectus, i ver. sed nūquid corā istis, & ibi p Bal. in ad di. & p eundē Bal. in l. neq;, ad fi. de cōpē. vbi dicit, q̄ rīr cōpensatio & reconuentio non hāt locū corā arbitro; qd quo ēt vide d. Abb. in c. 1. 1. eo. in 2. no. & in pe. eo. i ver. vlt. q. ro. de mu petitio.
SEB. SAPIA.
b Dicit iudicare. Vide oino Io. de Ana. l. cōs. 16. inc. viso pūcto, in primo dubio, & post sui. §. i ru. huius ti.
SEB. SAPIA.
c Quòd arbiter. vide q̄ no. d. Feli. p Abb. i c. venerabilis, co. pen. ver. corā arbitro. j. de iu di. vbi ponit an instātia ita cēseat statuta arbitro, si cut iudici, & qd in arbitratore?
d Coram iudice. Adde latè Alexā. consi. 13. 1. lib.
ZACHARIAS.
e Cōi cōsensu partiū; als secus, ita no. Inno. in c. 1. in gl. sua, in ver. delegatis. j. de mu. pe & ibi iste Ioan. Cald. & alij doct. Bal. in alle. auf. & ɔsr, ver. & qro primò. gl. i. l. si diuin guem. §. itē si qs Romę, i ver. fideiusssor, e. ti. idē tñ

CAP. VI.

†Coram arbitro

Cum dilectus. nō hēt locū recōuētio. vel alio mō, & sic. Arbiter nō hēt ptātē iudicādi vltra cōprehēsa in cōpromisso; iō corā ipso nō fit recōuentio. Cōis diui 1 sio. Scd'a, ibi: *nos igitur*. Casus lr̄alis. Re^9 in iudicio pt recōuenire actorē suū. Quere bat vtrū corā arbitris locū hēret reconuentio, sicut i iudicio, cū arbitria ad instar iudiciorū sint redacta? Rn̄det Pa. q̄ licet in iudicio couētus recōuenire valeat conuenietē; tñ corā arbitris recōuētio locū nō hēt: qa arbitri iudicare n̄ pnt, nisi de his, 2 sup qb^9 in eis fuit cōpromissum. B. †No. 1. vnū casum, in quo iudicia & arbitria differūt. nā corā eodē iudice hēt locū reconuētio, siue sit ordinari^9, siue delegatus, vt i c. 1. & 2. j. de mu. pe. & 3. q. 8. c. 1. §. cu:^9 i d agendo, & in l. Papini anus, cū auf. & ɔnr. C. de sen. & in c. dispēdia. §. reus quoq; de rescr. li. 6. sed corā arbitro recōuētio cessat, a vt hic. qd̄ ergo dr̄, q̄ arbitria sunt re 6 dacta ad instar iudiciorū, vt i l. 1. ff. de ar. n̄ pcedit quo ad oīa, sed in principio, medio & finē cāe i mītis differūt, & i mītis cōueniūt, q̄ pnt bn̄ pscrutari ex no. hic in gl. & sup eadē, & plenè p Spe. e. ti. §. differūt, p totū; aliqd p Bal. in l. 1. in fi. C. e.
3 †Not. 2. ibi: *cum arbitri iudicare*, q̄ arbiter b dr̄ iudicare, b & p ɔns sn̄iam ferre, vt in c. dilecti, j. eo. dic tñ q̄ corā arbitro nō est ppriè iudiciū: quia iudiciū dr̄ quasi iuris dictio, i. dictio iuris: sed arbiter nō hēt iurisdōnē, sed quādam notionē, vt in Lat pretor, ff. de re iudi. & in l. priuatorū, C. de iurisdi. om. iud. nec ppriè fert sn̄iam, vt in l. quid ergo. §. ex cōpromisso, ff. de his qui no. infa. dixi in c. 1. s. e. sed impropriè. vn̄ ppriè dr̄ iudex ferre sn̄iam arbiter āt dr̄ ferre arbitriū, siue laudū, ad hoc s. c. pxi. & in c. 2. s. e. cū simi. Tria. n. requirunt ad hoc, vt ppriè dicat sn̄ia, vt sentit hic Hos. Primò q̄ infamet si cā talis est. scd'ò q̄ ex ea det actio. tertiò q̄ possit agere de euictione is, q̄ succubuit p sn̄iam. q̄ oīa cessant in sn̄ia arbitri. Primò ista non infamat, vt in d. §. ex cōpromisso. Itē non cōpetit regressus de euictione, vt in l. si dictū. §. si cōpromisero, ff. de euict. & no. in c. fi. de emp. & vend. nec ex sn̄ia sua datur actio, vt in l. 1. C. e. meritò cōcludit q̄ arbiter nō fert ppriè sn̄iam, nec corā eo ve 4 rū iudiciū, sed quasi. †Ex pdictis tñ & tex. c dum dicit: *iudicare &c.* collige q̄ arbiter c dēt pcedere i forma iudicii, sicut iudex. vn̄ corā eo debet dari libellus, vt not. hic doc. & Spe. e. ti. in §. restat, facit. l. pe. C. e. Itē corā eo fit litis cōtes. vt in d. l. pe. & ista cōtestatiōnē interrūpit pscriptio, ac si fuisset fcā corā iudice, vt in d. l. pe. iurat 7 de calū. vt no. glo. hic in fi. Itē debet ferre

sn̄iam in scriptis; ad hoc. l. t. & qd̄ ibi no. C. de sen. ex peri. reci. & tenent ēt hic doc. Itē nō pt pcedere diebus feriatis in honorē Dei; & si pcederet, nō valeret pcessus, vt in l. oēs, C. de feriis: qa licet corā arbitro non sit verè iudiciū; est tñ quasi iudiciū, vt pdixi, & iudicialis strepitus dēt cōquiescere diebus feriatis, vt in c. fi. de fer. vn̄ cū ille tex. emanauerit in honorē Dei, dēt latè intelligi, vt extēdat ad quasi iudiciū: maximè qa lex ciuilis expresse phibet arbitrorū processum his dieb^9 feriatis, vt in d. l. oēs, & hoc intellige in feriis introductis ad honorē Dei, vt dixi. nā i feriis introductis cōtēplatione hoim, licet rīr nō dēat pcedere, nec dēat cogi ad pcedēdū: † tñ ex cā, puta quia finit cōpromissum, pt iudex eū cōpellere ad pnūtiādū in istis feriis, vt in l. fi. feriatis, & in l. fi. de meis §. h. ff. e. & sic līmita dcā doc. hic. Arbitrator āt pt pcedere i oībus feriis ēt introductis i honorē Dei: qa corā eo nō est iudiciū nec quicquā: sed potius ē quędā trāsactio, seu cōpositio, vt in aut. si verò, C. de iud. no. In no. in c. qntauallis, de iureiu. vn̄ dixit Bar. in d. §. fi. q̄ et die dnico pt arbitrator ferre arbitramentū suū; & idē Spe. e. ti. §. fi. ver. sed nūqd cōpositor; facit gl. no. in cle. vnica, de off. dele. & i c. 1. de ferris. vbi dr̄, q̄ pax pt fieri die feriata, & sic licitè hoīes intēdūt his dieb^9 ad pcessū pacis. Sed arbitrator pcedit ad pacē ponēdā iter ptes: q̄ ē qdā cōpositio, vt s. dixi. Itē dcā testiū recepta p arbitrū, faciūt fidē corā iudice, d sicut si eēnt recepta ab alio iudice; qd̄ tñ intellige, vt legit & no. i c. pn̄tata, de testi. In his ergo cōueniūt arbitria & iudicia, & i multis, vt dixi, differūt, q̄ lōgū eēt p singła enarrare. sed ex variis iuris ptib^9 pnt cōueniētię & dr̄ię colligi. †Op. 5 n̄ tex. nā vr̄, q̄ rō lr̄æ necessariò nō cōcludat. nā delegatus n̄ pt cognoscere nisi de reb^9 expssis in rescripto, vt in c. cū olim, & in c. P. & G. & c. de causis, de of. dele. & nihilominus corā eo hēt locū recōuentio, vt. s. dixi. ergo idē esset dicēdū in arbitro: qa licet n̄ possit cognoscere, seu iudicare nisi de expssis in cōpromisso: tñ recōuētio dēt hr̄e locū: qa recōuētio pcedit ex iuris dispōne. vn̄ ampliat & extēditur ptās in actu recōuētiōis, n̄ ex fcō ptiū, sed ex dispōne iuris fundati sup rōne nali, qa ex quo qs eligit p se iudicē in cā sua, & dicit illū idoneū; n̄ dēt dedignari hr̄e eū p se in cā aduersarii, vt in d. l. Papinianus, & in d. c. cuius in agendo, als est. §. Sol. ɔriū est difficile, & nō tactū hic p doc. sed pt rn̄deri saluādo primò istā literā: q̄ rō finalis, quare nō hēt locū recōuētio corā arbitro est ista: q̄ exprimit in tex. s. q̄ n̄ hēt locū recōuētio corā arbitro. sicut in delegato: quia iurisdō delegata ē de iure; meritò succedit iuris dispō edita in materia reconuentionis, vn̄ dat ibi ptās in cā recōuentionis bn̄ficio iuris: sed arbitriū pcedit ex mero fcō & sola volūtate compromittentiū, iō ius ibi nō supplet, nec ampliat ptāte arbitrorū: quia cū pcedāt ex sola volūtate ptiū: iō nō dēnt extendi vltra ea, q̄ ptes expsserūt, seu expssè voluerūt. Ex quo n. ptes recesserūt a dispōne iuris, relinquēdo iudicē ad eundo arbitrū, recesserūt ab alia iuris dispōne; iō ius in cōpromisso nō supplet, ar. in l. fi. C. de pac. cōuen. tā sup dote. Itē pōt reddi alia rō notabilior, & magis cōcludēs, quā rō lr̄e. Iudex cōiter adit ab actore. vn̄ actor eligit iudicem ordinariū, uel delegatū: reus āt necessitat ad cōparendū: qa iudiciū reddit in inuitū. l. inter stipulantē §. si Stichū, ff. de ver. ob. vn̄ fuit meritò subuenie dū ipsi reo ɔtu inito. vn̄, ex quo ab eo aliqd petit, audiat volens petere ab ipso actore. Hinc dixit nota. Bar. in auth. & consequenter, in fi. C. de sen. q̄ corā delegato impetrato cōi consensu partiū e nō hēt locū reconuentio, quia est quod imputet reo, quare cām reconuentionis nō fecit exprimi in rescripto. cōpromissum āt fit cōi cōsensu partiū, iō nō dēt hr̄e locū recōuentio, qa est qd imputet reo, qre cām suā n̄ fecit exprimi i cōpromisso. nā hoc casu cessat rō, sup qua fundat recōuētio. nō. n. hic actor eligit iudicē seu arbitrū: sed actor & reus sir, & not. bn̄ has rōnes. †Sed qro, nunquid iste tex. hēat locū in oībus arbitris? Sol. aut sunt arbitri iuris, aut arbitri uolūtarii. in volūtariis habet

hēt locum iste tex.p rōnes palle.ī arbitris uerò iuris dicit Spe.in ti.de recusa.ī §.fi.uer.nunqd eorū arbitrio, q etiam nō pcedit recōuentio,& sequunt doc.hic,rō est:qa isti arbitri iuris assumunt sup certo articulo,s.an iudex sit suspēsus iō eius iurisdō nō dēt extēdi.Itē qa iura uolūt, ut celeriter iste articulus recusationis expediat,ut ī c.ltima, de appell. lib.6.si aūt admitteret recōuentio,iste articulus plus debito pro garet.aduerte hoc dcm Spe.intelligo ī terminis iuris d s.ī arbitro iuris electo sup certo articulo:sec⁹ in arbitris iuris electis sup certo casu:qa iste hns iurisdōnē nō est deputatus sup articulo cāæ,sed sup tota cā,sicut delegat⁹. Item necessitat reus ad cōprimittendū ex dispōne iuris. meritò dēt hēre locū reconuentio p s̄.dicta.Pone exēplū primo d̄ iure canonico,qn̄ Eps vult mouere litē ꝯ subditū suū. nam tunc eligunt arbitri iuris:q hnt iurisdōnē,ut in c.si cleric⁹. 11.q.i.Clericus eīn corā illis cōuent⁹ p Epm poterit Epm recōuenire. Aliud exēplum de iure ciui. posset poni p l.cū spālis.C.de iudi.uā si delegatus principis recusat,cōpelluntur ptes eligere arbitros,q cognoscāt de ista cā,ut ibi,vnde puto,q sicut corā delegato hēbit locū recōuentio, ita corā istis,q succedūt ī loco delegati.p hoc ēt puto,q si ex forma statuti cōpellunt cōsanguinei ad cōpromittēdū,q corā illis arbitris hēt locū recōuentio:qa illi sunt arbitri iuris,& hnt iurisdōnem delegatā,vel ordinariā iuxta ea quæ dixi ī c.suspicionis.d̄ offi.deleg.& quod no.in c.ab arbitris,eo.ti.

8 lib.6.†Vlti.scias q lra in ti.facit ad q.notabilē.[a] & quotidia

a nam. Cōpromissum fuit in arbitrū sup vna re.arbiter per sniam adiudicauit rē actori;sed ꝯdemnauit actorē ad dandū aliā rē ipsi reo.q qdē res nō erat expressa ī ipso cōpromisso.nūqd ualeat istud arbitriū quo ad istā rē?So.iste tex. optimè facit q nō ī eo qd̄ dicit q arbiter nō pt iudicare ni

b si d̄ his tm̄,sup qb⁹ fiat cōpromissum.[b] Et pōdera istā dictionē taxatiuā,tm̄;ad idē l.nō distinguemus. §.de officio. ff. e. ti.& ī hanc partē inclinat Bar.ī l.Aqliana.ff.de trāsa. dicit tn̄ secus eē,si mandauerit pecuniā dari alteri parti,p illum cui adiudicauit rē.nā tūc hęc snia tenet:qa pecunia non est prorsus alia res.p eā eīn fit æstimatio oium rerū, vt ī l.i.ff.d̄ ꝯhē.emp.& ī c.eiiciēs.88.dist.vn̄ in recōpēsatiōe rei adiudicate pōtuit cōdemnare in pecunia,sicut facit iudex aditus ī iudicio cōi diuidundo,q nō pōt apponere manū ad rē non cōem,vt ī l.arbor.ff.cōi di.& pt uni adiudicare rem cōem, & mādare ut alteri refundat certa pars pecuniæ,vt insti. de offi.iu.in §.eadē.& ī l.ad officiū.C.cōi di.& hoc tene mēti. In gl.i.ibi: *Item in criminibus*. Hoc intellige ut plenè dixi in c.i.de mu.peti.& ī c.at si clerici.de iudi.& p Bar. in l.is qui reus.ff.de publ.iud.vide tex.3.q.11.c.negāda,& ibi p Arch.

9 †In ea.gl.ibi: *Item in omni momentanea possessione*. Aduerte.ista l.fi.quā gl.allegat,vario mō intelligit,ut ibi no.Host.hic intelligit istā.l.qn̄ pupillus agit sup momentanea possessione pponēdo interdictū,vn̄ ui;vel,qd̄ ui aut clā,uel, uti possidetis,tn̄ eū nō pt recōuenire reus.& idem in effectu voluit ibi Bar.q dixit illā.l.pcedere,qn̄ pupillus agit interdicto adipiscendę,uel recuperandæ,vel retinēdæ.& rō pōt eē, qa cū pupill⁹ sit ibi sine tutore,& admittat in ista cā,spāliter non debet posse reconueniri sup alia cā:qa nō hēt legitimā psonā standi in iudicio.vn̄ putarē,qd̄ ista.l.nō pcederet, qn̄ pupillus esset in iudicio cū authoritate tutoris: qa tūc cessat rō preall.& hoc intellige,dūmodo natura causę patiat reconuentionē.qd̄ qn̄ sit,plene dixi in d.c.i.de mut.pet.In ea.gl.ibi. *Item in spoliatione facta ecclesiis*. Aduerte, quia non vr̄ specialitas in ecclesiis,cū s̄.gl.dicat, q in cā spoliationis nō ualet recōuentio.Sed pōt intelligi hoc dictū duob⁹ modis.primò,q in eccl̄ia & clericis nō hēt locū recōuentio ēt superr alia spoliatiōe;sed pcedit hoc, qn̄ laicus malitiosè spoliauit clericū,vt ꝯuēt⁹ corā iudice recōueniat ibi cleri-

c cum.[c] Scd̄o pt intelligi,q ēt in alio facto,quā spoliationis quo laic⁹ malitiose dat mām clerico, vt ꝯueniat eū corā laico,ut ipsum postmodū ibi recōueniat,hēt locū recōuentio, & sic vr̄ velle tex.no.iūcta gl. c. relatū.hic alle.in glo. Sed idē crederē inter laicos: qa malitiis nō ē indulgēdū;ar.c.q̄tò,d̄ diuor.& ī §.sed & si agāt,alle.in glo. Extra glo.ponit hic doc.aliquos casus,in qbus nō procedit recōuētio, quos nō curo pse qui:qa nō est mā nostra:sed plenè examinant in c.i.de mu.pet.[d]†In gl.fi.ibi. *uel eis cohærentibus sine quibus &c*. No.bene istam particulā gl.q arbiter pt extendere manū ad nō deducta ī cōpromisso;dūmodo ista adhæreant expssis ī cōpromisso, psertim si cā principalis diffiniri cōmodè nō pōt, & item tenet Inn.hic,& j.eo.c.ex parte,& gl.in l.nō distinguemus, in §.de officio. ff.eo.& p hoc puto,q si vertat in dubium a sup qualitate rerū expressarū in cōpromisso,q poterit arbiter de ista qualitate cognoscere,& pnūtiare,an ueniat in cōpromisso:quia aīr cā principalis cōmode decidi nō posset,psertim qa est hoc pparatoriū ad diffinitionē cāę cōpromissę. sic videmus in pcuratore q non habet ptatē circa contenta in pcuratione,vt in c.cum olim,de offi.deleg.& tn̄ pt agere sup his, q̄ sunt preparatoria ad mandatū sibi fcm̄, vt in l.ad rem mobilē, & in l.ad legatum. ff.de pcu.& facit optimè qd̄ subiicit ī gl. in eo,q arbiter incidēter cognoscit de cā restōnis,licet nō fuerit expressa ī compromisso;de quo diximꝰ in c.pe.s̄.de in iteg.

11 resti.†In ea.gl.ibi: *super petitione dupli*. Pro intellu gl.scias,q actio legis Aquilię cōtra negantem dat ī duplū: ī cōfitentē dat in simplū,ut ī l.inde Nerati⁹.ff.ad l. Aql. vn̄ dubitat nunqd facto semel cōpromisso sup dato dāno possit arbiter cōdēnare b ptē ī duplū, si negauerit dānū dedisse,cū fuerit cōuicta p aduersariū? & primò vr̄ q sic;qa arbiter [c] cognoscit de cohærentibus,& cōnexis,ut s̄.dr̄ in princ. glo.sed cōdēnatio ad duplū vr̄ cohærere negatiuę,quia pueniat ex nā actionis in cōpromissum deductæ.In ꝯriū glos.arguit de l. qd tn̄,in fi.ff.eo. ubi dicit q arbiter non pt pnuntiare sup pęna in cōpromisso apposita,vt nō exigat,&reddit ibi rō: qa sup ista pęna nō fuit cōpromissum: ergo nō debet arbiter posse pnūtiare sup duplo: qa pęna legis pcedit, & sup ea non fuit cōpromissum, & vr̄ glo.transire cum isto ꝯrio:expresse tn̄ non eligit: & idē vr̄ velle Inno.hic.sed Host. tenet ꝯrium per rationem primò factā: & facit quod uot. Azo & Innoc.s̄.eo.in c.ex parte, q dixerūt arbitrum posse pnūtiare super fructib⁹,& omnibus accessoriè deductis, & super expensis,licet de his expressè nō fuerit cōpromissum:quia hæc oia ueniūt accessoriè [f] ad cām principaliter compromissam:& hanc opin.sequor, p qua facit tex.ī l.nō distinguemus,in §.Item nō est cogēd⁹.ff.e.ubi hr̄;q ēt pempta re pricipali,sup qua fuerat cōpromissū,pōt arbiter cognoscer sup īteresse.Itē si pt dici,q pęna sit extrinsecū, cū ueniat na actiōis, ar.

12 in rła,accessoriū,de regu.iu.lib.6.†In ea. glo.ibi: *non potest punire*. Supple mulctan-

in l. neque, ad finē tenet indistinctè,q corā cōpromissore possit fieri reconuētio. Idē tenuit Bart.in l.fi. ff.q quisq; iur. limitatiuè tn̄. s. q semel tm̄, sequut⁹ est opin.B. vlt. al. Ro.sin.149.in px. apo. alle. qd̄ in c. corā arbitro.alle. tex.in c.i.j̄.de mutuis peti.& in l.fi. & in au. ibi posita.C.de senten.

SEB. SAPIA.

a Qōnē notabilem. vide Ro.in consil. 403. inci. de decisione pposite consultationis.Ale.in consi.124.inci. In cā & lite. & in cōsil.1109 in ci. Titul⁹ in 2. vol.Bal. in l. 1. in 2. colū. C.si à nō cōpet iu. &.d.An. de But.in consilio incip.visis actis & allegationibus contrariis.& Ang. ī cōs. 55. inci. viso compromisso & prorogatione & Ro. in consil.lv.incip. Si uolumus dīcere,& cōs.115. inc. Viso compromisso.in i.dubio principali.

b Fiat cōpromissum. Adde Angel. consi.247.Ro.cōsil.501.Io. d̄ Ana. consi.1. Alex. cōs. 44.2. lib. Petr. de Anch. consi.1.

c Ibi clericum. Adde Lap. alle.118.

d De mut.peti. Adde etiam videndū Lap.alle. 3.

SEB. SAPIA.

e Quia arbiter. Vide do.Ant.in c.cōstitus.de reli..domi. vbi per illum tex,dicit,q potest arbiter pronuntiare super dependentibus,& cōnexis & accessoriis; & idem dicit in cap. licet Heli, de simo.& in cap.qn̄ tauallis,de iureiu. & Bal.in l.i. co.2. C.si a nō cōpe.iudi.

f Accessoriè. Adde Ale.ꝯs.118.4.2.li.

do contumacē.no.gl.ex qua hēs duas cō
cłones in hoc arti.primò q arbiter nō pt
mulctare partē rōne cōtumaciæ. secūdò
q pt sibi dari ptās à partib⁹ mulctādi: &
ita reducunt ad concordiā duæ leges, q
vñr ɔriæ.una est l.nō ex oib⁹,alleg.in glo.
nā vr uelle q arbiter possit mulctare. Cō
trariū innuit tex.i l.2.in fi.ff.de iudic vbi
tradit no.rła,q nō hñs iurisdōnem defi-
cit in ptāte mulctādi,intelligat ergo ista
l.mero iure inspecto.l.aūt nō ex omnibus
intelligat,qñ fuit data ptās arbitro à par
tibus,& ita cōiter vñr velle Legistę in d.l.
nō ex oibus:& intelligo gl.in mulcta pro
priè sumpta,vt ē pęna extraordinaria, q iu-
dex infligit cōtumaci. qa cōtēpsit iuridō
nē suā:sec⁹ dic si iudex vult punire cōtu-
macē in expēsis,quas fecit pars pñs. nā li
cet hic sit pęna respectu cōtumacis, tñ re
spectu ptis pñtis est interesse: & iō arbi-
ter pt in illis cōdēnare,vt in d.§. Itē non
est cogēdus,& no.Inn.j.eo.c.ex parte, &
23 de hac pœna posset intelligi in d.l. nō ex
oib⁹,ſm aliū intellm. In ea gl.ibi: *nisi utra
que parte præsente* Pōdera glo.nō em dicit
arbitriū nō posse procedere parte abñte:
sed q non pt pnuntiare nisi utraq; parte
a pñte,ᵃnisi data sit sibi ptās in cōpromisso
& ita loquit tex.in l.si quis litigatorū. ff.
eo.vñ potes in hoc firmare istā rłam, q i
casib⁹,i quibus pt iudex pcedere parte ab
sente p cōtumaciā,vel sine:poterit eodem
mō arbiter pcedere,qa arbitria sunt re-
dacta ad istar iudiciorū,vt in l.i.ff.eo.Fal
lit in casib⁹ à iure expressis,& iō,vt dixit
Inn.j.e.c.ex pte,pt arbiter li.cōtest.pce-
dere ad receptionē testiū cōtumacia par
tis,non obstāte,& idē dicit in aliis actib⁹
iudicialib⁹,sed in snia ferēda reperit hęc
diuersitas inter iudicē & arbitrū: quia iu
dex fert sniam parte cōtumace, vt in l.ab
eo.C.quo & qñ iud.& in c.i.& in c. ueri-
tatis,de dolo & contu.cū si.sed arbiter n
pt.Nec ob.si dicat,q ſm hoc erit i optio-
ne partis impedire sniam arbitri,quia nō
habebit nisi nō cōpareт,nec pōt mulctari,
vt s.dictū est, sed dicit q i cōtumaciā suā
cōmittitur pęna apposita in cōpromisso.
vñ perinde est ac si arbiter pnuntiasset,& b
pars nō vellet stare arbitrio lex em equi-
parat ista duo,s.nō acquiescere laudo vel
impedire pnuntiationē arbitri nō cōpa- c
rēdo,vt est tex.in d.l.si qs litigatorū, & i
l.2.C.eo.vide tñ Inno.q optimè i hoc lo
qt.j.e.c.ex parte,in prin. dixit em & bñ,
q tūc per cōtumaciā cōmittitur pęna cō
promissi,qñ impedit pronuntiatio snię,
secus aūt si citatio fuit facta ad aliū actū,
ad quē iudex pt pcedere nō obstante cō
tumacia.hoc dctm puto limitandū p id,
qd no.Bal.post Cyn.in d.l.2.s. nisi fuerit
in cōpromisso actū,vt pęna cōmittat, si n
paritū fuerit sniæ.nam tūc nō cōparendo
ad pceptū arbitri cōmittet pęna,qd intel
ligit,dūmodo partis pñtis interfuit,q ad d
uersarius nō cōparuerit:secus si nullū pōt
ptendere interesse:& ibi vide per eum la
tius. Sed circa hūc articulū do.An. alleg.

hic But.& nō dicit ubi:qa tenuit ſm eum, q arbiter nō pōt
pnuntiare parte absente,qñ cōpromissum fuit simpliciter
pęnale:secus si fuit opposita cła,q toties pęna cōmittatur,
quoties fuerit ɔuentū.nā tūc pt pnuntiare ad effm,vt pœna
iterū cōmittat,alleg.et Spec.eo.tit.in §.pe.ppe fi.& incipit
ver.qd si arbiter.plus dicit d.Anto.ex se,q ubi cōpromissū
nō esset pœnale,q tunc poterit arbiter pnuntiare, cōtuma
cia partis nō obstāte mouet rōne gnali dūtaxat:qa arbitria
sunt redacta ad istar iudiciorū. Sed aduerte tu,qa Legistæ
moderni has limitatiōes nō vñr fecisse,nec mētionē faciūt
in hoc de ɔrio:sed simplr trāseūt cū his,quæ s.diximus post
glo.vt videre poteris in d.l.2.& in d.l. si qs litigatorū, pter
Cy.q posuit vnā limitationē Ia.dicētis, q si ps abest post
ɔcłonē in cā,poterit arbiter pnuntiare,ar.in l.quāuis.C.d
adul.vbi pōt iudex ferre sniam ɔ accusatū,si accusator se ab-
14 sentauit post ɔcłonem in cā.†Et potuisset allegare bo. tex.i
fili.in c.auditis,de pc.vbi renocatio procu. post ɔcłonē nō
impedit sententiā ferri:sed hęc dicta mihi non placēt, nec
credo q fuerint de mente Butrigarii,nec Spc.cū indistinctè
tex.in d.l.si quis litigatorū,dicat sniam eē nullam latā ab
arbitro sine pñtia partiū.vñ intelligo dicta istorū,q vbi fuit
apposita aliqua istarū clausularū, poterit arbiter d nouo ci
tare ptē,ut ueniat ad sniam audiendā,& si nō uenerit,iterū
cōmittet pęna:qa uirtute cłæ prima pęna soluta remansit
cōpromissum in sua ualiditate.vñ licet sine cła cōpromis-
sum dissoluat eo ipso,q cōmittit pęna,ut i l. si duo. §.semel
ff.eo.& i casu nro virtute cłæ n soluit cōpromissum,sed ar-
biter non habet maiorem ptātem,q primò. vñ si prius non
poterat pcedere sine pñia partiū,ita nec nunc, cum virtute
cłæ cēseat aliud cōpromissum iuxta ea quæ dixi in c.dilecti.
s.eo.& idē dico ubi pęna nō fuit apposita in cōpromisso:
tunc aūt competit actio ad interesse propter cōtumaciam,
quēadmodum cōpeteret,si pars nō uellet stare arbitrio iā
lato,ut j.eo.c.p tuas.& l.diem pferre.ff.eo.nec pars pñs ex
hoc pt ptendere aliquod pindiciū,quia eundē effm habet,
ac si snia fuisset lata,& pars nō uellet acquiescere arbitrio.
dctm ēt Iac.prima fronte vr æquū:sed nullo iure pbat: imò
expresse resistit tex.in d.l.si quis litigatorū.nam pñtia ptiū
necessariò requirit in plɑtione sniæ.& nō in alio pcessu,
vt s.dixi.vñ q pars fuerit pñs vsq; ad conclonē nō releuat:
& fortè Bar.& Bal.nō recitauerunt istud dictū. qa dubita
uerūt de ipsius veritate. Ad l.quāuis,facilis est rñsio. nā ibi
pceditur fauore iuris publici:quia cā erat criminalis,ut ibi
no.Itē quia cessabat ibi ratio,quare requirebat pñtia accu
satoris.nā ibi cōstabat reū fuisse conuictum,nec poterat fie
ri alia pbatio,vñ pñtia accusatoris parū operabatur,cū ces
15 saret pęna talionis.†In ea.gl.ibi: *renuntiant appellationi.* No.
gl.in hoc,q ponit dfiam inter iudicia & arbitria.nā in iudi
ciis ualet pctm de nō appellādo ᵇ seu reclamando ɔ sniam,
licet ante prolationē sniæ sit interpositū, vt est textus not.
in l.si.in fi.C.de tēpo.appell.secus autem est in pacto inter
posito de nō appellādo,uel reclamādo ɔ arbitriū:ᶜ & alleg.
glo.ad hoc d.l.pen.C.eo.quę.l.nō loquit in renuntiatione
applis:sed gl.induxit illā.l.satis cautè & subtiliter in eo, q
l.illa tacitè innuit laudū nō posse emologari ante, quā sit
latū:& licet gl.ibi dubitauerit.Bar.tñ hoc ibi seqt,& refert
ita ɔsuluisse Dy.& ipsū post eū,& idē ibi Bal.qd est bñ not.
nā quotidie in cōpromissis apponit cła, q partes ex nunc
approbāt laudū ferēdū,& pmittunt nō impugnare aliqua
rōne &c.tale em pactū n valet:qa illa.l.pe. ad hoc vt ex lau
do oriat actio,reqrit q approbet expsse uel tacitè postquā
fuerit latū,& pt esse rō,ne p istud pactū antea factū det arbi
16 tris mā delinquēdi:& hæc pcedūt respectu arbitrorū.† Quid
aūt i arbitratore,an ualeat pactū de nō petēdo reductionē
ad arbitriū bñi uiriᵈ?tu dic ut plenissimè dixi i c.quintauallis.
d iureiu.& quatenus gl.hic dicit ualere pactū de nō appellā
do in iudicio,facit in ɔriū.c.uenientes.de iureiu.ubi dr non
ualere statutū,ut à snia nō possit appellari: qa violatur ius
superioris

a Parte præsente. Ad de Rap. Cu.cōs.7. Ro.cōs.62.& 71. Pet. de Anc.cōsil. cccx. Io.de Anan. cons.83.

b De nō appellando. Adde Ang.cōsil.187.

c Contra arbitriū Adde Io.de Anan. consi.16.Are. consil.100.Fede. consil.125.Alex. cōsi. 30.2.lib.
ZACHARIAS.

d Boni viri. Adde Fede.consi.195.& vide ēt in cōsiliis proximè alle.
Adde Pau.de Ca. consi.73.inci.primò & ante oia & se. iure:quia frustra.|Ale.cōs.130. volu.2.Ange. cōs. 102.inci. Laudum arbitratoris. Ful. cons.224 inci.qm in singulis.Ro.cōsi. incip. viso themate, & sing. suo. 50.incip.an à laudo. & Bald.consi. 331.inci. pmitto, vol.3. & in l. cum anteā.C.eo.& Pet. de Anch.cōsi.227. incipien. In qōne supradicta. col.fi. versicu. restat respondere, & cōsi. se.inci.Iudex iudicaturus.circa fi. q cōcludunt nō valere pctm de nō reducēdo laudū ad arbitriū boni uiri: imo dicit Paul.de Ca.s.alle.cōs.75. nulla verborū cautela,nec etiā statuto posse tolli imò etiam si interuenisset iuramētum,vt no.Flo.in l.societatē.§.arbitrorū. ff.pro so.Lud.Ro. in ru.de arbi.Pau. de Ca.preal. cōsil. 75.& Alex.cōs.130. volu.2. De quibus vide ad saturitatē per Lafrā. d Oria. in ca. qm cōtra.§. statuimus.uersi.interlocutiones. nu. 65.& ibi remissi. ad nauseam vsque in apost.Cel.ad ipsum,ir. uersi.quod not j. de iure iu. instru.

ANT. FRAN.

In hoc passu an possit qs p pactũ renũtiare applõi, uel reductioni ad arbitriũ bõi uiri, dicas, q applo nõ ualet ꝯ pactũ de ñ appellãdo, ut in l. fi. §. fin. & ibi per Bal. in prin. C. de tẽpo. app. & i l. nõ tm, ff. de app. & p spe. i ti. de arbi. in §. seq̃t, i uers. q d si cõpromissũ. adde tñ q pt appellare et is, q iurauit parere mãdatis iudicis, ut i c. cũ parati, & i c. ad hæc, de app. qd est uerũ, nisi iudex excedat terminos iuris, q a tũc pt appellari, n obstante iuro, ut plene p Phil. Frã. i c. ad hæc, de app. & hr i c. ueniẽs, & i c. qntauallis, de iureiur. & p Bal. l. pe. ff. de arbi. & p Bar. in l. fi. i 2. col. in uer. q d dicem⁹, ff. de pto. stipu. & no. Bal. i l. tale pactũ, i §. 1. ff. de pa. & tene mẽti glos. fin. i c. qd bñ 6. q. 4. in uer. definitũ, q̃ dicit iurantẽ parere iudici uel arbitro posse appellare & petere reductionẽ, & eodẽ mõ dicas in eo, q pmisit soluere iudicatũ: q a nihilo min⁹ pt appellar, ut in l. cũ apud, ff. iu. sol. uel si pmisit sub pœna hre ratã sniam & soluere, ut in l. 3. in §. falsus, ff. rẽ ra. ha. & eod. mõ si qs pmisit stare sniæ ferẽdæ fm cõsiliũ sapientis, ut dixit Bal. i l. si ꝯuenerit, i uers. sed an tunc ps, ff. de re iu. q et uoluit Bar. in l. 1. in §. q̃situ, in fi. ff. de app. & idẽ Bal. in l. ex illo, i fi. C. e. ti. sec⁹ aũt si qs pmisisset stare sententiæ quocũq; & qualrcũq; ferẽdę, q a tũc nec posset appellare, nec reductionẽ petere, fm Bar. & Bal. i l. tale pactũ, in §. ꝗ puocauit, i uer. secũ, ff. de pac. & seq̃tur et Ale. i d. l. si cõuenerit, ff. de re iu. de quo plene per ipm Phil. & alios

supioris. Sol. dic illud pcedere i statuto: a secus ãt in pacto;[a] ex quo hẽs unũ casum mirabilẽ, in quo magis opaĩ pactũ, q̃ statutũ, & q qdã pñt fieri p pactũ, q̃ explicari nõ pñt p statutũ, qd est ꝯ no. p gl. C. de decr. dec. sup rub. li. 10. & qd no. Bar. in l. oẽs ppli, ff. de iusti. & iure. sed põt dici, q rlr pcedit ꝯriũ: sed i casu pdicto aliud ẽ: q a pactũ directẽ ñ tãgit ius supioris: sed paciscẽtes abdicãt a se, qd est in eorũ facultate: sed statutũ disponit directẽ ꝯ ius supioris. Posset tñ pbabiliter dubitari, b nũqd saltẽ ualeat statutũ[b] quo ad statuẽtẽ tm, de quo uide p Bal. in d. l. fi. ubi sentit q nõ; & optime facit illud c. ueniẽtes. Itẽ ꝯ hãc particulã gl. facit l. 1. C. de arb. & 2. q. 6. c. a iudicib⁹, cũ §. seq. ubi dr q a snia arbitri nõ possit appellari. ergo frustra q̃rim⁹, utrũ ualeat renũtiatio applonis, cũ renũtiatio dẽat referri ad ius cõpetẽs, ut in c. ad dissoluẽdũ, de desp. impu. & i

17 l. decẽ, ff. de uer. ob. † Sed p intellu glo. & toti⁹ materiæ, q̃ quotidiana est & i uariis locis sparsa, sunt uidẽda tria. primò an de iure possit appellari a snia arbitri. scdo psupposito, q ñ possit appellari, an ualeat pactũ de appellãdo. Tertio an in casib⁹, in qb⁹ põt appellari, ualeat renũtiatio appellatiõis, saltẽ p actũ, añ plationẽ sniæ interpositæ. Quo ad primũ sciendũ est, q multæ sunt spẽs arbitrorũ qdã. n. dant in iudicio sup aliquo articulo causæ, puta ad discernẽdũ an fideiussor sit idoneus, vl ad mẽsurãdũ agrũ, seu ad uidendũ, si uulnus sit letale, uel qd sile, & de istis arbitris est tex. ualde no. in l. arbitro, ff. q satisda. cog. q fm intellm gl. q̃ seq̃ Bar. innuit, q c ab istis arbitris potest appellari,[c] quasi ex quo deputant in iudicio, sortiant nãm iudiciorũ, seu iudicũ. Alr⁹ intells gl. & Bar. est, q ab illis pprie ñ appellet, sed implorẽt iudicis offm p uim cuiusdã reclamationis, & hæc le. plurimũ placere vr Bar. Et aduerte, q a tex. ille nõ aperit, utrũ illi arbitri fuerint dati a iudice de cõsensu ptiũ, seu ex offõ suo: an uero fuerint dati a partib⁹ iudice disponẽte: credo tñ q utroque casu pñt pcedere ille lectu. ut ex quo deputant in iudicio saltẽ iudice iubente debeãt eorũ arbitria sapere naturã cuiusdã interlocutoriæ iudicis. Tertia lect. ad illũ tex. est, q loq̃ in iud. ce delegato, q largo mõ põt dici arbiter, & tũc primũ dictũ nõ pbareĩ iure: est tñ ualde æquum, & cõiter teneĩ rõne prædicta. nam ratione annexionis debẽt sapere naturã iurisdõnis, ar. c. recolentes, de statu re. Quidam sunt arbitri, q deputant extra iudiciũ sup tota cã, uel articulo causæ: iure tñ disponẽte, & isti dñr arbitri iuris: q a ñ assumũtur principaliter ex uoluntate partiũ, sed ex dispositione iuris, & ab istis põt appellari, ut est tex. no. hodie i c. ab arbitris, de offi del. li. 6. & p rõne uide ibi gl. fi. & an isti habeãt delegatã uel ordinariam, tetigi in c. suspicionis, de off. del. & p hoc põt decidi quæstio, quid in arbitris, q assumũtur quotidie ex dispositione statutorum

d inter cõiunctas psonas, uel cõsiles,[d] Bar. in l. 1. C. eo. dicit q si statutũ dicat, q habeat executionem paratã, q põt appellari, sicut a snia: non tñ specifice loq̃ in arbitris assumptis uigore statuti, sed in oĩbus arbitris: sed ipsemet in l. 1. C. de no. cod. cõpo. sentit, q si statutũ simplr dispo nit, ut partes certo casu cõpellanĩ cõpromittere, nec ultra disponit, q non põt ab e istis appellari,[e] quasi forte uoluerit, q uigore talis statuti nõ cõpetat actio ex laudo, sed solũ puidit statutũ, ut fiat cõpromissum, & sic in illis dicẽdũ tanq̃ in arbitris uolũtariis. Sed ego nõ puto hoc dcm uerũ, q a tex. vr in cõtrariũ in d. c. ab arbitris, iũcta gl. fi. ex quo. n. arbitri eliguntur ex necessitate, dẽt cõpetere ptãs appellãdi, & credo q et dẽt actio ex snia, psertim cũ teneam⁹ tales arbitros hre iurisdõnẽ ordinariã, uel delegatã, ut no. in d. c. ab arbitris, & d. c. suspicionis. Sed gl. no. in d. c. ab arbitris, dicit q in arbitris electis i cã, q̃ hẽt eps ꝯ subditũ, hẽt locum applo: & tamẽ c. si clericus 11. q. 1. solũ disponit, ut arbitri eliganĩ, dũ eps uult mouere litẽ ꝯ subditũ. Quidã sunt arbitri oĩno uoluntarii & extraiudiciales, q assumunĩ ex mera uoluntate partiũ, & in istis põt distingui, q aut sunt ueri arbitri, ut arbitratores. Primo casu, aut loqmur de iure canonico, aut ciuili. Si de iure canonico, dixit f Bal. in l. 1. C. eo. q põt appellari,[f] & uidetur hoc habuisse pro indubitato, alle. 2. q. 6. c. statuẽdum, a fs statutã. Sed certè ille text. nihil facit: q a nõ loq̃ in arbitro, sed in iudice, ut colligiĩ ibi ex text. & aptius innuit ibi gl. & ꝯ dcm Bal. vr tex. 2. q. 6. c. a iudicib⁹, iuncto §. seq. & aperte uoluit gl. in d. c. ab arbitris. Sed gl. in d. c. a iudicibus, posuit notabile dcm, dicẽs q de iure canonico poterit arbitriũ iniquũ p uiam cuiusdã reclamationis retractari, & sic p implorationẽ officii iudicis, mouet dũtaxat p c. 2. ꝯ. eo. & cum opinio. illius gl. vr hic simplr transire d. Ant. sed ego limitarẽ put plene dixi in d. c. 2. s. q ñ arbitrium cõtinet euidentem iniqtatẽ et in lesione solius partis, & hoc sentit Host. in d. ca. 2. & Arch. in d. c. a iudicibus: quia ius canonicũ obuiat notorio peccato, ut in c. nouit, de iudi. & puto et q inter laicos dẽt hoc admitti, ut uoluit Ho. in d. ca. 2. & ibi dixi: sed ubi nõ cõstat de iniqtate euidẽti, sed pars offert se ad probãdũ, puto q non dẽt admitti et de iure canonico: quia remedia rigorosa inducta, ut finis imponat litibus, hñt locum et de iure canonico. Hinc uidemus, q snia q̃ semel trãsiuit i rẽ iu. non põt amplius retractari ptextu iniquitatis ptensæ, sed facit ius inter partes, ex quo semel nõ cõtradixerunt, ut in c. cũ inter, de re iu. Idẽ ergo dicẽdũ in arbitro, ne lites de nouo instaurenĩ. imputãdũ est . n. parti q̃ se obligauit sub pena ad seruãdũ arbitrium, & c. 2. palle. procedit cum de iniqtate ꝯstaret euidẽter prima frõte, Idẽ est ergo dicẽdũ de iure canonico, qd de iure ciui. De iure ãt ciuili aduerte. aut

scribẽtes i d. c. ad hæc, de appel.

SEB. SAPIA.

a In pacto. Qñ ualeat argũ de pacto ad statutũ uide Ia. post alios in l. nõ impossibile, ff. de pact. Alex. in l. pactũ q dotali, col. 2. C. de colla. & cõs. 1. col. 4. uol. 3. & cõs. 59. col. 2. uol. 4. & cõsi. 50. uol. 5. & Fel. in c. ecclesia S. Mariæ, col. 32. d cõsto. & in c. 2. col. pen. de pba. & in ru. de pscri. col. 7. uers. fallit. Franc. Curtiũ i tractatu sequestrorũ, q. 32. in fi.

b Valeat statutũ. Adde quod uoluit Ro. consi. 110.

c Appellari. Adde qd uoluit Ro. consi. 62.

SEB. SAPIA.

d Vel cõsimiles. Vide Imo. in l. 1. col. pe. ff. so. mat. ubi et tenet, q ab arbitris statutariis pt appellari, & idẽ tenet Felin. alia adducẽs in c. suspicionis, uer. & oĩa q̃ dicanĩ, de of. dele. & an possit appellari, qñ oritur actio, uide Ale. in l. nemo pt, in 5. col. ubi Ias. in 9. col. ff. de le. 1. latè in l. arbitro, ff. q satisd. cogan.

e Appellari. Adde Ful. con. 180. in 5. col. & Alex. cõs. 106. 3. lib.

f Potest appellari. Adde Ro. consil. 32.

arbitro sicut corã iudice? & hæc quæstio est multũ difficilis, & nõ
põt bñ per iura decidi. cõiter tñ tenet q̃ perit: quia arbitria sũt
redacta ad instar iudiciorũ, vt in l. i. ff. eo. ideo ex quo nõ diffe
rũt in hac dispõne iuris, debẽt à pari iudicari, & hãc opi.
cõiter senserũt nri Doc. hic, & Bart. post gl in l. Itẽ si vnus.
& in l. si de meis. §. fi. ff. e. & vide p Spe. ĩ §. differt. e. ti. & hoc
intellige de iure ciuili. nõ d̃ iure canonico, cũ nõ pereat in-
stãtia corã iudice, vt dixi ĩ c. pe. de iu. forti⁹ nõ dẽt perire co-
rã arbitro, & p hoc satis hẽs mãm hmõi declatã. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Sententia dubia siue laudum, an possint declarari per iudicem, vel arbitrũ qui tulerunt?*
Statuta dubia non possunt statuentes, sed principes declarare.
2 *Consiliũ aliquorum ubi requiritur in aliquo actu, est necessario requirendum, licet requirens non astringatur illud sequi, de cõsensu aliud est, de quo in nu. 4.*
3 *Habens liberam potestatem eligendi, non potest indignum eligere.*
5 *Consilium an & quando sapiat consensum vel econtra.*
6 *Forma si non seruatur, an reddat actum nullum?*
7 *Conuersi aliquorum religionum, an habeant uocem in capitulo?*

CAP. VII.

C*Vm olim,* Qui p arbitriũ tenet eligere cum
aliquorũ cõsilio, tenet illorũ cõsi
liũ in tractatu electiõis reqrere: sed seq nõ astrin
git. h. d. Primò ponit cõsultatio. Secdo rñsio. ibi:
nos igitur. Casus lralis. Inter priorẽ sancti Bartholomei Lu
cã. ex una pte, & rectorẽ & fres hospitalis sancti Bartholo
mei ex altera, quæstio vertebat sup eligẽdis rectore & fratribus
ipsius hospitalis. Causa super hoc cõmissa fuit qbusdã iudi
cib⁹. tãdẽ vtraq; pars in ipsos iudices cõpromisit, & ipsi pro
tulerũt arbitriũ sup vtrunq;. dubitatio est orta, quã petiue-
runt p sedẽ apostolicã declari. d. Papa viso instro arbitriũ
cõtinente, & diligẽter inspecto, inuenit q̃ prior sancti Bar
tholomei sm formã arbitrii tenet habere cõsiliũ cũ familia
hospitalis, & tractare cũ eadẽ sup inueniẽdo rectorẽ: pp qd̃
dicit Papa, q̃ nisi prior tractauerit cũ familia hospitalis, & ip
sius cõsiliũ reqsierit sup ĩueniẽdo rectorẽ, nõ hẽt ptãtẽ eli
gẽdi. Et si elegerit, electio ẽ irrita, sed habito cõsilio & tra-
ctatu cũ familia sup hoc prior liberè poterit eligere rectorẽ
siue cõcordet familia, siue discordet cũ ipso priore. B. No. prio
q̃ sup electiõe rectoris, seu iure eligẽdi rectorẽ põt fieri cõ-
promissum. No. 2. q̃ ĩ delegatos cãç põt fieri cõpromissum tã
quã in arbitros: de iure ergo canonico clarũ est, q̃ tã ĩ ordi-
1 narios, q̃ ĩ d̃legatos põt fieri cõpromissum, de quo dic, vt la-
tius dixi. s̃. eo. c. cũ tpe † No. arg. opti. q̃ arbitri nõ pñt eorũ
sñiam declare nullã[a]. nã eo ipso q̃ pnũtiauerũt, sunt functi
2 eorũ officio vñ nõ pñt amplius adiri, vt declarent dubia or
ta ex sñia: sed dẽt adiri Papa, put hic factũ extitit: sed ego
credo q̃ etiam ordinarius inferior potest adiri. vnde firma
rem hanc cõclusionem, q̃ ille iudex, qui habet exequi sen-
tentiam arbitri, poterit dubia sentẽtiæ declarare, argu. eo-
rũ, q̃ leg. & no. ĩ l. ab executore. ff. de app. vbi Bart. psequit. an
qlibet iudex possit declare suã sñiam, siue sit ordinari⁹, siue
delegat⁹, & vid̃ p Cano. j. de ver. sig. ĩ c. ex pte. el 3. & facit q̃
ĩ fili no. Bar. ĩ l. terminato. C. d̃ fruc. & lit. expẽ. Quis aũt iu
dex dẽat mãdare executiõi sñiam arbitri, dic vt dixi. s̃. c. p-
xi. Et arg. hui⁹ tex. & pdictorũ iuriũ dicẽdũ est, q̃ si dat aliq
bus hoib⁹ ptãs cõdẽdi statuta, & demũ sup statutis orit cõ-
tẽtio, nõ pñt statutarii post finitũ eorũ offm ista statuta in-
terpretari: sed dẽt recurri ad supiorẽ, q dedit eis ptãtẽ sta-
tuta cõdẽdi, vt no. ĩ d. c. ex pte. & Bar. in l. oẽs popli. ff. d̃ iu.
& iure. No. 3. q̃ ex dispõne arbitri põt electio rectoris ptine-
re ad aliũ, q̃ ad collegiũ ecclię. Idẽ fieri põt vigore cõsuetu-
dinis, vel priuilegii, vt ĩ c. cũ dilect⁹, d̃ cõsue. & ĩ c. Abbate, d̃
a ver. sig. & ĩ c. 2. d̃ ĩ inte. resti. † No. vlteri⁹ q̃ hñs ptãtẽ eligẽ
di, seu aliũ actũ explicãdi, cũ cõsilio tñ alicui⁹, nõ valet qd̃ ge
b rit, nisi prius reqsierit cõsiliũ[b] illi⁹: nõ tñ tenet seq cõsiliũ[c],
& ad hoc quotidie allegat ista decre. & cõcor. c. cũ ĩ veteri, d̃
elec. Et ex his ĩferi, q̃ licet Eps teneat ferè
ĩ oib⁹ gerẽdis p eũ reqrere cõsiliũ capli,
vt ĩ c. nouit, & ĩ c. q̃rò, de his q̃ fi. à pla. nõ
tñ tenet seq cõsiliũ canonicorũ. satis. n. ẽ
reqrere cõsiliũ, put s̃. & debito tpe expe-
ctare rñsum, & pbat hoc vltimũ ĩ d. c. cũ ĩ
3 veteri. † Vlti. no. ex fine lrę, & tene mẽti, q̃
hñs liberã ptãtẽ eligẽdi, nõ põt eligere in
dignũ: sed tenet eligere idoneũ, ad idẽ. c.
cũ cãm, de ele. & c. Abbate. de uerb. sig. fa-
cit. l. vt gradatim. ff. de mu. & hon. † In gl.
4 2. p intellu huius gl. & tex. primò quęro
nunquid interpretatio huius. c. habeat lo
cũ in aliis dispõnib⁹ disponẽtib⁹ cõsiliũ ali
quorũ reqri ĩ aliquo actu? nã iste tex. loq
tur, qñ consiliũ erat requirẽdũ ex forma
arbitrii; vñ põt dubitari, qd in aliis disposi
tionibus? Sol. gl. ista in prima pte vr taci-
tè sentire, q̃ idẽ sit in aliis dispõnib⁹, & fa
cit. d. c. cũ in veteri. de ele. Idẽ sentit Hos.
hic dicẽs, q̃ hęc interpretatio pcessit ex
ppria significatiõe vocabuli. nã cõsensus
ẽ similis sensus. dr enĩ à con, qd̃ est simul
& sensus, quasi q̃ sit simul; quia si habeo
aliquid agere cum consensu tuo, ego de-
beo sentire tecum, & tu mecum; alias non
est consensus, sed dissensus. 31. distin. in
cap. primo. & cap. tua. j. de spon. vnde nõ
valet act⁹, si nõ habeo cõsensum tuũ, pro
hoc facit tex. iuncta gl. in c. vnico, ne sede
vac. lib. 6. ita dicẽdũ ĩ cõsilio. nã cõsilium
sm suã etymologiã idẽ ẽ, qd̃ consultorũ
rñsiones legẽs: qa is qui requirit consiliũ a
hẽt legere seu eligere id, quod sibi magis
vr ex rñsionibus cõsultorũ. vñ ex ppria si
gnificatione vocabuli nõ tenet sequi cõsi
liũ: sed satis est reqrere, & intra se posteà
eligere, id qd̃ magis vr ex rñsionibus cõsul
torũ: & hęc pcedit rlr sm eũ. nã qñq; cõ b
siliũ ponit pro cõsensu, vt ẽ tex. iuncta gl.
ĩ c. venerabili, de offi. dele. & ĩ c. i. de fo. cõ
pet. qñq; cõsensus ponit p cõs. 64. dist. in
c. i. & 2. & fit hęc interpretatio sm quali-
tatem negotiorũ & psonarũ, quasi velit di
cere, q̃ sm ppriam significationẽ uocabu
lorũ pcedit, qd̃ primò dictũ est: secus qñ
fit impropriatio vrgente mã subiecta, nõ c
tñ declarat Hosti. qñ debeat fieri ista im-
5 propriatio. † Sed pro clariori intellectu
materię distingue post Bar. ĩ l. 1. §. si p les.
ff. de exerci. act. cũ qrit an cõsiliũ sapiat cõ
sensum. aut enĩ cõsiliũ est ipẽdẽdũ ei, qui
nõ hẽt itegrũ iudiciũ rõnis, & tũc sapit cõ
sensum, vt l. ĩpuberib⁹. ff. d̃ suspe. tu. & hoc
mõ põt itelli tex. sm vnũ intellm. c. venera
bili, palle. Aut cõsiliũ est ipẽdẽdũ hñti in-
tegrũ iudiciũ, & tunc aut is q hẽt impẽde-
re est particeps illius officii, & tũc cõsiliũ
sapit cõsensum: & iste ẽ pprius casus illi⁹. c
c. venerabili, sm vnũ intellm. nã coadiu-
tor dat⁹ plato ẽ pticeps illi⁹ officii. iõ li-
cet ius dicat, q̃ dẽt reqri cõsiliũ coadiuto
rũ: tñ dẽt capi cõsiliũ p cõsensu: qa alias of
ficiũ suũ eẽt supuacuũ. aut nõ ẽ particeps
officii, & tũc cõsiliũ stat ppriè. vñ satis est
requirere, vt hic, & in d. c. cũ ĩ veteri. pone
exẽplũ. Statuto cauet, vt mlr nõ possit testa
ri sine cõsil. duorũ cõsãguineorũ. certè hoc

a Declarare nullã. Add̃ qd̃ uoluit Ancha. cõs. 222. Ioã. de Ana. consil. 50. Ful. cõsi. 145. Rapha. Comen. cõs. 142.

b Requisierit consilium. Adde de arbitro, q debet reqrere cõsil. Rap. Comẽ. consil. 7. & de hic replicatis per Abb. vide quę pn suit in d. c. uenerabili.

7. ACHARIAS
c Nõ tenet sequi cõsilium. Hoc fallit in iudice illiterato, qñ ex forma statuti iudex tenetur requirere consiliũ, quia talis illiteratus illud sequi tenetur, ita sing. no. Fel. in c. sci scitatus, colum. 6. ver. illiteratus. j. de rescri.

SEB. SAPIA.
Sequi consilium. Vide, Bald. in l. i. col. pe. C. q. admi. & Mod. in l. uniuersis C. de preci. impera. offe. Alex. in l. cũ prolatis. ff. de re iud. eliquid per Mod. in l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de acquir. hæred.

casu satis est reqrere ꝯsiliū, cū facultas te-
stādi soli mulieri cōpetat: & hoc teneas, li
cet Cy. voluerit facere drīam inter dictio
nē, de & dictionē, cū. dixit, n. ꝙ si aliqs hēt b
aliqd facere cū ꝯsilio alicui⁹, nō tenet cōsi
liū seq: sec⁹ si hēt facere de cōsilio alicui⁹,
vt no. ꝑ eū ī l. id qđ pauperib⁹. C. de epi. &
cle. sed Io. An. ī rīa, nullus, ī Mer. hāc drīā
nō approbat, nec ēt Bart. ī loco ꝑalle. iure
eūn nō ꝓbat, imò potius oppositū, vt no. ī
ꝑalleg. locis. hęc ꝓcedūt cū qrit, an & qñ
cōsiliū sapiat ꝯsensum. & cō, qñ ꝯsensus sa
piat cōsiliū, dic: aut is cuius cōsensus req-
rit, no ꝑt esse particeps illius officii, & tūc
cōsensus sapit ꝯsiliū, vt in l. Titiū, & qđ ibi
no. ff. đ admi. tu. & ob hoc dixit Bart. ꝙ si
testōr dispōit, ꝙ executor testi nō possit
aliqd facere sine ꝯsilio & cōsensu, seu vo-
lūtate guardiani frm minorū, nō tenetur
executor hrē ꝯsensum, sed satis est hrē ꝯsi-
liū: qa fr minor ñ ꝑt esse executor testāri⁹
vt ī cle. exiui. de ver. sig. vñ nō dēt sibi lice
re īdirectè, qđ directè sibi ꝓhibet, vt ī rła
cū qd vna via, đ reg. in li. 6. & ī c. tuę. de ꝓ
cu. Aut is, cuius cōsensus reqrit, ꝑt eē par
ticeps officii: & tunc si est impēdēdus cō-
sensus ex dispōne hoīs ei, qui hēt ptātem 6
plenā à lege: tūc ponit consensus ꝓ cōsi-
lio, vt no. ī d. l. Titiū. si aūt est inpēdēdus
cōsensus ei, q hēt ptātem ab hoīe, & tenet
hrē cōsensum ex dispōne hoīs, vel legis: c
& tūc tenet cōsensus ꝓpriè. vñ, nisi hēat
consensum, nō valet act⁹, ut ī auth. hoc ius
porrectū. 10. q. 2. nā Eps dēt ī alienatiōe
hrē cōsensum capłi, & si alienat sine con-
sensu, ñ valet alienatio, vt ibi & 12. q. 2. c.
sine exceptiōe. Quid aūt si ille q hēt ī pen
dere cōsiliū, nō vult īpēdere ꝯsiliū, vel est
abñs, seu mortuus? vide qđ dixi ī c. ex pte.
đ cōsti. & bo. tex. ī c. vnico. ī fi. ne sede vac.
li. 6. ꝑ Bar ī d. §. si plures. & ī l. si cū dotē, ī
§ eo aūt tpe. ff. sol. ma. & ī l. fi. C. đ bo. ꝗ li.
6 †Vlterius qro hic electio facta, forma nō
seruata, ē nulla. nūqd illud ꝓcedat gñałr
a vt act⁹ gest⁹ forma nō fuata sit nullus. a
Sol. Host. vr velle, ꝙ istud sit spāle in for-
ma tradita ꝑ arbitriū, vt hic. Idē dicit in
forma tradita ab hoīe, vt ē text. in c. cū in
veteri ꝑalle. secus dicit in forma iuris: qa
illius trāsgressio nō inducit actus nullita
tē, nisi ius procedat vlterius retractando
actū sicut facit ī c. qa pp, & ī c. ne ꝓ defe-
ctu, de elect. Et ꝓ drīa adducit, quia miti⁹
agit cū lege, quā cū ministro legis, vt dicit
tex. in l. Celsus. ff. de arbi. & ꝑ hoc sentit
Hosti. ꝙ si ex dispōne iuris qs hret aliqd
facere cū cōsilio alterius, teneret act⁹ cōsi
lio nō requisito, nisi ius specificè actū re-
tractaret; & cū hoc dicto Hosti. trāseunt
hic cōiter Doc. nil tñ boni allegāt, nec al
legare pñt: qa dcm suū indubitanter nō ē
verū. & primò in ꝯriū allego tibi tex. iun-
cta gl. fin. in c. nouit. de his q fin. à ꝑla. vbi
gl. no. vult, ꝙ si Eps nō requirit cōsiliū ca-
nonicorū, nō valet qđ agit: qa facit ꝯ iuris
dispōnē, ad idē pñt allegari multa iura, q
dñt, ꝙ act⁹ gest⁹ ꝯ legē nō valet, licet non
retractaret ꝑ legē, vt in l. nō dubiū. C. de
legi. & ī rła, quę ꝯ ius fiunt, de rē iudi. li. 6. & 10. dist. in c. vi-
des. Item forma dat esse rei ex dispositione iuris. 12. q. 2. in
summa, & in c. sine exceptiōe: ꝓbat ēt in l. vn⁹. C. de testa. ñ
ob. motiuū Hosti. quia quo ad actus nullitatē b durius agit
cum lege, quā cū ministro legis, vt no. voluit Bart. in l. am-
plius. ff. rē ra. hab. alle. bo. tex. ī l. si libertus. ff. de iure patro.
vbi alienatio facta in fraudē legis est ipso iure nulla: si ī frau
dem hoīs, venit reuocāda, & idē vr sentire Inno. in c. Ray-
naldus, de testa. vbi tenet indistinctè, ꝙ alienatio facta ꝯtra
legem est nulla, sed nō semꝑ corruit qñ facta ē ꝯ dispōnem
hoīs, & clarius adhuc idē sentit in c. fin. đ accu. vbi dicit ꝙ
quo ad actus nullitatē, paria sunt aliquid facere ꝯ legē mor
tuā, vel ꝯ legē viuam. Vltimò opp. ꝯ tex. vr eūn ꝙ ista electio
rectoris dēat ptinere ad fres hospitalis, & non ad priorem
sancti Bartholomei: qa collegiū dēt sibi eligere ꝑlatū, vt ī
c. i. de elect. & in l. fi. C. de iur. om. iud. Sol. dñt cōiter Do. ꝙ
ꝯriū ꝓcedit inspecto iure cōi, sed hic cōtingit ex forma ar-
bitrii. forte arbitri aliquo iur fuerūt moti adiudicādo prio
ri. & vñr Doc. hic sentire, ꝙ ista ꝓcedant ex familia hospi-
talis ꝑpetua & religiosa, quasi velit, ꝙ isti famuli & seruito
res hospitalis, q morant in hospitali ad tps, & sunt oīno lai
ci, nō habeāt electionem rectoris, sed oportet ꝙ sint fres re
ligiosi, & ꝑpetuò ibi dedicati. No. bñ hoc dcm, ex quo colli
ge, ꝙ nō solū clerici facientes collegiū hñt sibi eligere prę
latū, sed ēt laici religiosi, puta cōuersi, q nullū ordinē eccle
siasticū hñt, & ad hunc effectū allegauit Inn. istū tex. ī c. ii. đ
insti. & gl. in c. ex eo, de ele. li. 6. †Sed aduerte tu latius vltra 6
Doc. nā qñq; in eccła sunt clerici, & laici cōuersi, qñq; sūt
laici cōuersi, & qñq; sunt laici nō cōuersi, sed puri laici. Pri-
mo casu si ecclesia collegiata est secularis, ꝯclude ꝙ laici cō-
c uersi nō hñt uocē c nec in electione ꝑlati, nec in aliis acti-
bus capitularib⁹. rō, quia nō nisi soli canonici hñt uocem ī
capło, vt in c. nouit, pręalleg. & ius canonię nō cadit in lai-
cū, vt in c. 2. de insti. ergo oportet cōcludere, ꝙ cōuersi eccle
się secularis nullā vocē hñt in capło: & hanc opi. in effectu
sensit Innoc. in d. c. 2. Si aūt illi cōuersi sunt in monasterio
monachorū, in quo aliqui sunt clerici: & tunc est magis du
biū: qa ius monachatus cadit in laicū. nā olim monachi nō
erāt clerici. 16. q. 1. c. gñałr ergo vr & dñt habere vocē vnā
cum clericis: & de hoc dubitauit Inno. ī d. c. 2. Sed tu cōclu-
de, ꝙ in electione ꝑlati laici cōuersi nō hñt uocē cum cleri
cis: qa istud ius spūale eligēdi ꝑlatum ad diuina officia nō
cadit in laicum, licet cōuersum. tex. est hodie singłis in c. ex
eo ꝑal. vbi dicit, ꝙ ex cōsuetudine pōt laicus conuersus hoc
acquirere, & originałr fuit dictum Inn. in d. c. 2. sed ille tex.
nō explicat quid in aliis actib⁹. vnde Aegi. vt refert Ioann.
And. in c. i. de procu. sensit ꝙ hñt uocem unà cū clericis. sed
Spe. dubitauit in tit. de syndi. in §. qd de conuersis, & tandē
reliquit hoc cōsuetudini. sed Fede. de Senis cōsi. 313. sen-
tit ꝙ nō habeant uocem: & pro hac opi. ego adduco tex. in
c. & si Christus. de iureiur. iuncto fine cū suprascriptione.
vbi probat no. iudicio meo, ꝙ conuersi laici non dñr de ca
pitulo monachorum clericorū, & hodie in multis locis hoc
approbat consuetudo. Secundo casu principali, qñ in loco
sunt tantum conuersi laici. Exemplū in istis fratribus hospi
talis sanctę Marię de la schala, & in istis dicendum, quia
de iure cōmuni habent electionem rectoris, & vnà cum re
ctore debent eligere alios fratres, arg. eorū quę no. hic, &
ꝑ Inn. in d. c. 2. nā cum rector eorum non eligatur ad diui-
na exercenda, sed principałr ad temporalia ministrāda, ius
eligendi rectorem nō est quid spirituale. vnde puri laici fa
cientes collegium approbatum, possunt sibi eligere recto-
rem, vt in d. l. fi. ita & isti laici conuersi possunt sibi eligere
rectorem, & exercere omnia iura collegii. & hoc indubita-
tum, quando omnino sunt religiosi. nam propriè & stri-
ctè illi dñr religiosi, qui ꝓfitent tria subialia religionis ap
probatę. Alii verò, q ꝓfitent aliqd ex trib⁹, sed ñ oīa. ñ dñr
hrē rłam, sed potius quēdā modū viuēdi, & de hoc vide gl.
no. in

SEB. SAPIA.

a Sit nullus. Vide regulam, ꝙ actus vitiatur forma non seruata in l. cū hi. §. si prętor. ff. de trāsa. de quo ꝑ scribētes, in l. vniuersis. C. de precib. Impe. offer. cū infinitis ꝯgestis ꝑ d. Feli. ī c. qñ frequenter. ī prin. col. 3. ver. tu uero. attēde. ī. vt lit. non cōtest.

b Actus nullitatē. Qūo hęc regula ꝓcedat ꝙ mitius agat cū lege, q̄ cū hoīe, vide d. An. Sicu. ī ꝯs. 5o. in 3. co. & seq. in 2. vo lu. & in c. Raynaldus, char. 31. đ te sta. & Bar. in l. si ī sulam, in pe. opp. ī. partis. ff. de ver bo. obli.

c Non hñt vocem. Adde Istū in c. i. col. fin. & qđ ibi posui in apos ad ipsum. ī. de procu. eandem. in c. eccłia sanctę Marię, nu. 3. in apos. in ver. vnà cū clericis. Imo. in c. cū M. Ferrariensis. col. 1o. in prin. & ibi concor. ī. de testi. & in c. 2. circa fi. đ sen. excōi. & ī alle. c. i. col. 18. in prin. de ꝓcu. Ro. singu. 555. incip. fuit à me quæsitum.

no.in cle.1.de reli.domi.& gl.in cle.pe.de sen.excō.dixi ple
nius sup ru.de rſa.vñ de istis,q̄ nō sunt stricte religiosi, pos
set dubitari,utrum si sint in aliquo hospitali,possint eligere
rectorē hospitalis,& credo q̄ si sint ibi instituti p supiorē,
& ppetuo adhoc dedicati,q̄ habebūt electionem: si aūt sint
exercētes aliqđ op⁹,tūc īdubitāter isti ñ eligūt sibi rectorē:
q̄a iste est poti⁹ rector psonarū,q̄ loci: sec⁹ aūt ubi ñ essent
instituti p supiorē in hospitali,ita ut faciāt collegiū:q̄a ho
spitale de iure est in dispōne epi,ut in capi.de xenodochiis,
de relig.domi.& iō nō debēt hr̄e electionē rectoris,nisi sint
ibi instituti collegialiter p superiorē. Vltimo casu, qñ sunt
puri laici,dic q̄ isti si exercent pfessionē approbatā,possunt
eligere rectorem personarum,ut in d.l.fi. sed si sunt in loco
religioso,non habent electionem rectoris, ex quo ipsi sunt
puri laici,& non religiosi. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Laicus non potest etiā cum clerico cognoscere de rebus spiritualibus, nec tanquā iudex, nec arbiter, aut arbitrator, uel amicabilis compositor, etiam per uiam reconuentionis, nisi ex iussu Papæ solum. 3.*
2 *An & quo casu super usuraria quæstione possit compromitti.*
3 *Vsuræ possunt remitti usurario sponte.*
4 *Laicus potest esse assessor iudicis ecclesiastici.*

CAP. VIII.

Contingit. De rebus spūalibus in laicum cō
promitti non pōt.Per se patet q̄
1 hic dr̄ B.†Not.1.q̄ laicus nedum super iure spūali
phibet iudicare,ut in c.2.j.de iu.sed etiā arbitra-
ri nō pōt,ut hic.vñ laicus non pōt esse delegatus in cā spūa
li,nisi delegatio sibi fieret p Papam,ut no.in d.c.2.nec p uiā
reconuentionis de spūalibus cognoscere pōt,ut no.in c.1.de
mut.peti.nec ut arbiter iudicare pōt,ut hic.An aūt possit cō
promitti in laicū tanquā in arbitratorē & amicabilē cōposi
a torē sup iure spūali,credo q̄ nō:ᵃ q̄a iste tex. loq̄r gnālr, &
facit c.2.de iu.ubi dr̄,q̄ laici nō debēt tractare negotia eccle
siæ.Vlt.no.ibi:*non decet*,q̄ id qđ nō decet,nō licet,ut hic.qñ-
que tñ qđ non decet,licet,ut no.in c.magnæ, de uoto, & in
2 c.1.de despōsa.impube. † Sed q̄ro,nunqđ super q̄one usura-
b ria possit cōpromitti,præsertim in laicū?ᵇ Sol.Canonistæ ñ
tāgunt,qđ memini.sed Bal.formauit q̄onē in c.1.§. si̇r, de
cōtrouer.inuest.coll.10.& ibi cōcludit,q̄ sup usuris futuris
nō pōt cōpromitti, sed super pteritis sic.intelligo primum
dictū,qñ ex laudo dareř modus fœnerandi.nā sicut nō ualet
arbitriū simoniacū,ut in c.2.s̄.eo.ita nec ualere dēt arbitriū
fœneratitiū.nā utroq; casu induciř peccatū: secus ubi laudū
nō induceret usurā.Quod ad fin.s.de usuris pteritis, limito
q̄ ualet cōpromissum,q̄ sponte fuit scm̄: secus aūt si p frau-
dē usurarii pars fuit inducta ad cōpromittendū, ut sic indi-
recte consequereř remissionē usurarum.nā tunc laudo non
obstāte poterit iudicio meo repetere usuras.sicut.n.non ua
let trāsactio,uel remissio usurarū spōte nō facta,ut not.Ioā.
An.in addi.Spe.in ti.de usu.in 3.col.& facit q̄ no.in rſa,pec
catū,de re in.li.6.& p Fed.cōsi.18.ita ualere non dēt cōpro-
missum spōte nō scm̄, & puto q̄ in casu, in quo ualet cōpro-
missum,pōt cōpromitti in laicū:q̄a ex quo solū agiř de repe
titione usurarū,hæc q̄ō nō pōt dici spūalis,p hoc uide gl.in
c.ex lr̄is,de iureiu.& qđ ibi dixi,facit qđ no.gl.in cle.dispē-
diosam,de iu.†In gl.1.ibi:*sed in laicū tantū*. No.hanc particu
3 lā gl.simplr,ex qua collige,q̄ sicut nullus citra Papā pōt cō
mittere cām spūalē laico,ut plene not.in d.ca.2. de iudi.ita
nullus citra Papā pōt authorizare, ut in solū laicū possit c̄-
promitti de iure spūali:q̄dā tñ ut Vincen. & Io. tenuerūt c̄-
triū hoc ultimo casu,& sentit In.restringēs se tñ, qñ lis erat
incepta in solū laicū authoritate supioris:sed Host. appro-
bat dcm̄ gl.& hoc vr̄ uerius,p quo induco istū tex.ubi Papa
gnālr phibet,ne fiat in laicū cōpromissum de iure spūali.er
go nullus citra Papā pōt hanc constōnē uiolare cū inferior
nō possit tollere,nec modificare,nec in aliquo detrahere c̄-
stōni supioris,ut in cle.ne Romani,de ele.Itē rīr nullus di-
spēsat cōtra constōnem Papæ,nisi in casib⁹ cōcessis, ut in ca.
dilectus,& ibi p Inn.de tēpo.or.cum ergo
solū sit iure expressum,ut authoritate su-
perioris possit cōpromitti in clericū & lai
cū,ut j.eo.c.seq. ergo in solū laicū nō pōt
cōpromitti authoritate supioris. pterea
adduco bo.tex.in c.2.de iud. ubi dr̄ q̄ p̄la
ti nō debēt negocia eccl̄iastica laicis cō-
4 mittere p eos tractāda.†An aūt possit eps
cām spūalē cōmittere clerico & laico, vr̄
q̄ sic,at.eorū q̄ no. gl.in c.pxi.cōtrarium
c puto ueri⁹.ᶜ licet.n.ualeat cōpromissum in
clericū & laicū,nō tñ pōt cā spūalis dele-
gari clerico & laico.rō diuersitatis est: q̄a
ut dixit Io.An.in ca. pxi, ipsum arbitrari
de re spūali nō est actus spūalis,merito in
clericū & laicū pōt compromitti authori-
tate supioris:sed iudicare de cā spūali est
qd spūale,ut in c.quāto, de iud.sed laicus
nō est capax iuris spūalis ēt associato sibi
clerico,ut pbař in c.Massana,de ele. & te-
nuit Io.An.in c.nobis j.de iu.p̄ro.sic limi
ta no.in c.eccl̄ia,de cōsti.& hoc dcm̄ tene
mēti p limitatiōe h⁹ gl.& c. seq. An laic⁹
possit esse assessor iudicis eccl̄iastici, Ho.
tenet hic q̄ sic, & cōiter idē tenent Doct.
in d.c.2.& declara hoc ut ibi. Abbas.

a Credo q̄ ñ. Adde Ro.consi.409.

b In laicū. Adde Ro.cō.174.Pet.de Anch.cōs.97.Pap.de Cast.cōsi.71.in primo impressis. Ale.cōsi.91.2.lib. Io.de Ana.cō.50. SEB. SAPIA. In laicum.Vide Bal.in rub. de iu. in l.cōmento,col. 5.& quæ no. Ale. in l.quoties,C.de iu.& in l.Titia,ff. so.ma. & in cōsi. 91.in 2.uol.ubi dicit q̄ in cā spūali nō pōt fieri compromissum in arbitrum,sed in arbitratorem pōt.

c Puto uerius. Vide Io.An.ī c.significasti,de fo.compe. & quæ ibi dixi.And.Bar.

SVMMARIVM.

1 *Executio laudi non potest fieri per ipsum arbitrum, sed per iudicem ipsius rei.*
2 *Procurator non potest compromittere, nec transigere sine speciali mandato, & si aliter fecerit, tenetur de suo facere.6.16.*
3 *Vtile per inutile non uitiatur.*
Laicus an possit cognoscere spiritualia una cū clerico?
4 *Laudum emologatum habet executionem tam de iure ciuili, quam canonico.*
5 *Laudum etiam nullum potest per partes emologari.*
7 *Speciale mandatum tunc inducitur per promissionem de rato,quando fuit data in procuratorio libera potestas omnia faciendi, quæ potest ipse constituens.*
8 *Compromissum simplex & laudum inde sequutum, parit actionem de iure canonico.*
9 *Emologari dicitur laudum non solum per partium subscriptionem sed ēt p aliā approbationē sine subscriptiōe.*
10 *Compromissum si est factum cum stipulatione, an pars non acquiescens teneatur ad interesse secundum utrunque ius laudo aliter non emologato?*
11 *Compromissum iuratum an & ad quid pariat executionem si non sit laudum inde sequutum emologatum.*
12 *In obligationibus factis an succedat obligatio ad interesse, quando interuenit iuramentum.*
13 *Iuramentum quando interuenit in compromisso, tunc potest peti executio laudi, nec requiritur alia emologatio, nec succedit obligatio ad interessē,de quo uide j. nu. 16.*
14 *Iuramentum habet uim clausulæ, Rato manēte pacto.*
15 *Compromissum si continet pœnā sine iuramēto, tūc pars si uult soluere pœnā, non compellitur stare laudo.*
Laudū sequutum ex compromisso sine iuramento tamen pœnali, an possit tacite uel expresse emologari?
17 *Interesse quomodo consideretur, & ad quid, quando potest peti in aliqua causa?*
18 *Cl̄a, Rato manente pacto, an hēat locū in cōpromissis?*
19 *Compromittentes si promiserunt stare sententiæ arbitri per stipulationem, & postea immediate fecerunt pactū de obseruando id quod arbitri iudicauerint, possunt præcise cogi ad laudi obseruantiam.*

CAP. IX.

Per tuas. Authoritate iu-
dicis causæ ēt de
legati pōt de cā spūali in clericū
& laicū cōpromitti,& si arbitriū
est a partib⁹ receptū,debet executioni mā
dari, licet p gnālē pcuratorē factū fuerit
compromissum: si aūt non fuit arbitrium

a Compromittere. Adde Alex. consi. 22. 1. lib.
ZACHARIAS. Adde tu limitando hoc dictū. s. nisi gnale māda
tū hñet cū libera ptāte, qa tunc cōpromittere posset l. trāsactionis, &
ibi Guil. de Cu. & Sal. C. de transf. Arch. & & Pet. de Anch. in c. qui ad
agendum, in fi. de procur. lib. 6.
ANT. FRAN.
Adhoc, an cō-
promissum possit
fieri a pcuratore
habēte spāle māda
tū, uel gnale cū li-
bera potestate, di-
cas quòd sic, per
ea q hic alle. & idē
dicas, si qs esset p
curator in rē suā,
sm Io. An. i d. c. q
ad agēdū, i gl. fi. &
uide gl. & ibi per
Doct. i l. Paul9, ff.
de pcu. & hr per
Lāf. de Ori. in suo
trac. de arbi. in 3.
pte 3. q. & adde ēt,
q pcurator ad li-
tes, ēt si h hēat spā
le mādatū ad com
promitēdum, vel
gnale cū libera, pt
facere cōpromis-
sū sup instātia sm
Bar. i l. q. Romæ, i
§. Callimach9, ff.
da uer. ob. Aduer-
tēdū tñ est qa Bar.
ibi. si recte pōde-
rent ei9 uerba, lo-
qt in pcuratore
hñte liberā, neque
loqt ppria in cō-
promisso, sed i trā
sactione, & iō sup
hoc cogitādū est.
b Cā ē ardua. Ad-
de Ro. cons. 369.
SEB. SAPIA.
c Associatus lai-
co. Vide dñm Ias.
in l. imperiū, col.
3. ff. de iuris. om.
iud. ubi ponit, q
qñ laicus est asso-
ciatus clerico, cā
efici eccl'iastica,
adeo q psona cle
rici trahit ad se
laicū. & an ualeat
cōpromissum de
re spūali in laicū
& clericū, uide Fe.
in c. 2. in pen. col.
uer. utrū cā j. 3 iu.
ZACHARIAS.
d Emologari i. ap-
probari. Adde q
talis emologatio
ēt a partibus fa-
cta nihil operatur
no. Bal. in ti. de pa
ce cōstan. §. sniæ
quoq;. Albergo. in
l. antepe. ff. de iud.
Alex. in l. licet §.
si seruus, ff. de pec.
& Inn. in c. exami
nata j. de cōfirm.
uti. uel inutil.

approbatū, & pęna fuit apposita, agit ad
interesse h. d. gnalr inhęrendo līæ, licet
hoc summariū recipiat multas limitatio-
nes, ut j. patebit. In prima parte ponit cō
sultatio. in secunda diffinitio, aīs distin-
guēs respōsio, ibi: *super quo*. Casus ita. In
ter hospitalarios S. Ioannis & plebanum
de Piscia super hospitali S. Allucii qō uer
tebat. Cā sup hoc commissa fuit Ianuen.
Archiepō. tandem procurator plebani cū
parte altera authoritate Ianuē. Archiepi
iudicis delegati compromiserūt de qōne
illa in unū clericū & duos laicos iuro a p
curatore plebani imposito. illi protulerūt
arbitrium. hospitalarii impetrauerunt li-
teras ad Archiepm Pisanū super executio
ne arbitrii, cū plebanus nollet arbitrium
obseruare. plebanus corā Archiepo pro-
posuit, q ad cām tractandā pcuratori de
dit gnale mandatum: nō tñ ei mandauit,
ut sine spāli mandato cōpromittere pos-
set, uel transigere, & pcurator ille de mā-
dato capli sui nō fuerat constitutus, & iō
dicebat arbitrium nō ualere, cum procu-
rator fines mādati excesserit. Et praeterea
arbitriū illud fuerat per unū clericum &
duos laicos promulgatum, & ideo nō ua-
lebat. Archieps super hoc cōsuluit dnm
Papam. Papa rndet, q si ex parte plebani
arbitrium receptum fuit, indistincte raū
dēt hri, & executioni mandari sm formā
mādati apostolici. si uero nō fuit receptū,
distinguit utrum fuerit de obseruādo ip-
so pęna statuta uel non. si pęna fuit appo
sita, pōt agi ad pęnam. si nulla pęna fuit
apposita, sed simpliciter promissum fuit,
q starent sniæ arbitrorum, pcurator ad
interesse poterit conueniri: quia iuro suo
se ipsum personaliter obligauit, & nō ec-
clesiā. q aūt a duobus laicis & uno clerico
latū sit arbitrium, non nocet, cū authori-
tate ipsius Archiepi factum sit, cui causa,
de qua cōpromissum est, fuerat delegata.
t Ber. † No. 1. ibi: *super executione*, q arbitri
non mādant suam sniam executioni: sed
pro ea recurrendū est ad superiorem. uñ
super executione fienda fuit impetratum
hoc rescriptum apostolicum: dic tñ q nō
solū Papa, sed etiā ordinarius rei, contra
quem est fienda executio, potest sniam ar
bitri exequi, de hoc est tex. no. in l. cum an
tea, C eo. & hoc ibi firmat Bal. dixi s. eo.
in c. cū dilectus, & ad primū dictū, q arbi-
tri nō pnt exeq, facit l. a diuo pio, in prin.
& l. ait praetor, ff. de re iu † Not. 2. & tene
2 menti, q procurator non pōt cōpromitte
a re.[a] unde sicut trāsigere nō pōt sine spāli
mādato, ita nec cōpromittere, ut pbatur
hic, facit tex. cum gl. in c. q ad agendū, de
procu. li. 6. Not. 3. q solus plat9 non pōt
procuratorē constituere ad litigandum si
b n: capitulo, hoc intellige qn cā est ardua,[b]
& sic dēt intelligi c. t de proc. alias secus,

3 de quo dic ut plene dixi in c. edoceri, de rescr. † No. 4. casum
c singularem, in quo clericus associatus laico[c] facit laicū capa
cē illius actus, quem solus exercere non posset. Non ob. q
plures sint laici, quam clerici. nam hic erant duo laici & un9
clericus. non tamen extendas casum huius. c. ad actum spiri
tualem, quia laicus non potest effici capax p mixturā cleri-
corū, ut in c. Massana, & c. sacrosancta, de ele. & uoluit nec.
Ioan. An. hic & in c. a nobis j. de iure pa. Nec ob. iste tex. qa
arbitriū de re spirituali nō est actus spiritualis, ut dixi in c.
proxi. sed prohibetur solus laicus: quia non decet ipsum de
talibus arbitrari, ut dicit tex. in c. praeced. non ergo prohibe
tur rōne incapacitatis, sed ratione honestatis. honestas aūt
satis conseruatur ex mistura clerici, & per hoc tollitur con
trariū, qd formari pōt d. l. pedius §. fi. ff. de arbi. ubi dr, q in
seruū & liberū non pōt fieri cōpromissum. unde ibi utile ui
tiatur p inutile: hic aūt inutile habilitatur p utile. sed dic q
seruus est incapax cōpromissi, meritō mixtura habilis nō fe
cit ipsum capacē: sed laicus nō est incapax cōpromissi de re
spūali, sed solū prohibet pp honestatem, ut praedixi: secus
4 autem si esset incapax, ut in d. l. pedius. † No. ibi: *arbitrium re-
ceptum*, q quemadmodū de iure ciuili arbitriū emologatū
5 habet executionē, ita de iure canonico, ut hic. † Item no. ex
eodē uerbo, q arbitriū nullū ex defectu mandati, seu solēni
d tatis mādati pōt emologari. i. approbari.[d] Not. q arbitrium
non emologatū non habet executionē paratam etiā de iu-
re canonico: sed pceditur, queadmodum hic processum fuit
contra procuratorem. nā si pęna fuit apposita in cōpromis
so, agitur ad penā: si uero pęna non fuit apposita, agitur ad
interesse, & intellige in cōpromisso facto tanq in arbitrū:
secus si in arbitratore & amicabilem cōpositorem: tunc agi
tur praecise ad obseruantiam arbitramenti: sed pars sciens
laesionem pōt petere ut arbitramentum reducatur arbitrio
iudicis ad bonam equitatem, ut in l. societatem, in §. arbi-
trorū, ff. pro soc. & p Inn. in c. quintauallis, de iureiur. & ui-
de bo. gl. in c. causam, q de ele. No. ibi: *qua iuramento suo &c.*
6 q iuramentum obligat iurantem de iure canonico. † Item
no. q procurator, qui cōpromisit sine mandato, tenetur sa-
tis facere de suo. uñ queadmodū ageretur contra dominū, si
dedisset mandatum, ita dēt agi cōtra procuratorē, si cōpromi
sit sine mandato, ut in l. plautius, ff. de pcu. Vlti. no. unū ca-
sum, in quo delegatus pōt authorizare, licet hoc nō sit ex-
pressum in rescripto. nā ut hic patet nō solū ordinarius, sed
ēt delegatus causae pōt authorizare, ut cōpromissum hat de
7 re spirituali in clericū & laicum. † In gl. 1. ibi: *cum dilectus*, &
ibi gl. tenet cōtrarium, & illud uerius: quia clausula de rato
nō operatur speciale mandatū, nisi fuisset data libera pote-
stas, de quo dic ut in c. qui ad agendū, de procu. lib. 6. uel nisi
dedisset sibi potestatē faciendi omnia, q in propria persona
constituens facere posset, & de hoc ultimo uide qd plene di
8 xi in c. fi. de dila. † In gl pe. ibi: *etiam silentio decem dierum*. No.
ex hac gl. modum procedendi ex sentētia arbitri. sed latius
attingendo materiam concludendo dicta Do. animaduer-
tendum est, q quandoq; fit cōpromissum simplici & nudo pa
cto nulla interueniente stipulatione, neq; pęna, neq; iura-
mento, & tunc communiter tenetur, q de iure ciuili non
oritur ex arbitrio actio, uel exceptio, ut no. in l. diem pro-
ferre, in fi. ff. eo. quandoq; fit producitur exceptio, si partes
expresse hoc egerunt, ut in l. litigatores, ff. e. sed de iure ca-
nonico est dubiū. Hos. tenet q ex tali compromisso pōt agi
ad interesse secuto arbitrio, & placet haec opi. d. Ant. & satis
vr mihi uera: qa de iure canonico pōt agi ex nudo pacto, ut
in c. t de pa. & qd ibi no. ergo pōt agi ad interesse, quemad-
modū si interuenisset stipulatio. sentit Hos. q et de iure ci-
uili potest agi hoc casu ad interesse: quia ius ciuile respe-
ctu interesse non exigit expresse stipulationem, licet gloss.
aliud hic dixerit. nam text. in d. l. diem proferre, in fi. nullā
mentionem facit de stipulatione: imo secundum Host. de
mente Vlpiani fuit in d. l. 1. ff. de pac. q pacta etiam nuda
debent

debet obseruari. nã tex. ibi fundat se sup nãli æquitate, & sic sup oblig̃one nã li, q̃ surgit ex nudo pacto; & tene mẽti hãc opi. Host. tñ legistæ cõiter intelligũt tex. in illa l. diẽ ꝓferre, in fi. q̃ loquẽ, q̃n interuenit stip̃lo. vñ satis credo, q̃ de iure ci uili nõ agit ad interesse, si cõpromissũ fuit factũ ex nudo pacto, arg. in d. l. litigatores: sed de iure canonico ꝓcedit q̃d p̃dixi, ar. in d. c. 1. & hoc in eo, q̃ tex. dicit in cõpromisso facto ex nudo pacto; & hoc tene, nisi arbitriũ fuerit emologa
a tũ expsse, vel tacitè.[a] nã si arbitriũ hoc casu emologat̃ taci
b tè, vel expsse, tũc ex s̃nia arbitri orit̃ actio & exceptio;[b] vnde p̃t agi ꝑ ipsi⁹ executiõe: sicut si esset s̃nia iudicis; & fuit hoc
9 inductũ ꝑ legẽ nouã, vt in l. pe. C. eo. † Aduerte tñ: nã exp̃ssa emologatio fit s̃m ius ciuile, q̃n p̃tes subscribũt se s̃niæ arbitri, dicẽdo q̃ istã s̃niam approbãt, vel improbãt, vt in l. ne in arbitris, & l. cũ anteã, C. eo. Refert tñ hic Inn. quosdã dixisse, q̃ et sine hac subscriptiõe p̃t exp̃sse emologari s̃nia arbitri; & hãc p̃tẽ de iure canonico tenet Host. vt̃ et approbare do. Ant. & satis placet mihi ꝑ istũ tex. vbi Papa solũ req̃rit, q̃ arbitriũ fuerit receptũ ad hoc, vt habeat executionẽ: nullã aũt mẽtionẽ fecit de subscriptione; & facit ad hoc q̃d leg. & no. i c. 2. de pac. Inspicim⁹. n. in hoc cõsensum, nõ aũt istã solẽnitatẽ extrinsecã, q̃ solũ adhibet̃ ad cõsensũ manifestã dũ. emologatio verò tacita fit ꝑ lapsũ. to. dierũ à t̃pe s̃niæ data
10 p̃tiũ taciturnitate; & hoc quo ad primũ casũ. † Q̃nq̃; & scd̃ò
c fit cõpromissũ intercedẽte stip̃lõne;[c] vt q̃a p̃tes ꝑ stip̃lonẽ ꝓmittũt stare s̃niæ arbitri nulla pœna vel iurõ apposito; & hoc casu si ps nõ vult acq̃escere s̃niæ, tenet̃ vtroq̃; iure ad interesse, vt in d. l. diẽ ꝓferre, in fi. & hoc maxime iũcta gl. q̃d intelligo, nisi s̃nia cõtineat manifestã iniq̃tatẽ, de quo dicẽdum, vt plenè dixi in c. 2. s̃. eo. & hoc casu est dubiũ an hæc sola possit emologari tacitè, vel expresse. doc. nostri hic tacitè sentiunt q̃ sic, & apertè do. Ant. sed nõ allegat Bar. qui apertè tenet c̃riũ in d. l. cũ anteã. vbi dicit q̃ s̃nia arbitri tũc solũ emologatur, q̃n cõpromissum fuit factũ nudo cõsensu; ita, q̃ ex tali s̃nia nullũ cõpetebat remediũ: sed vbi intercessit stip̃lo, p̃t peti interesse: ergo cessat remediũ emologationis; & ita l. cũ anteã, induxit prouisionẽ emologationis, q̃n erat s̃nia inutilis. vnde cõcludit q̃ hodie rarò p̃t emologari s̃nia arbitri, cũ hodie in cõpromisso sem̃p intercedat stip̃lo. Ego dicerẽ, q̃ de iure canonico in dubio ꝓcedit prima opinio ꝑ istũ tex. & ꝑ ea q̃ s̃. dixi. nã vides hic, q̃ eo casu quo poterat agi ad interesse, q̃ nudũ pactũ obligat. ergo seq̃ret̃ s̃m opi. Bar. q̃ de iure canonico nunq̃ s̃nia arbitri posset emologari: cui⁹ c̃riũ manifeste ꝓbat̃ hic. sed d̃ iure ciuili posset dubitari, & multũ facit tex. illius. l. cũ anteã, § i prin. ꝓ opi. Bar. sed credo posse sustẽtari c̃riũ: quia illa lex vr̃ se fundare, q̃n pœna nõ fuit apposita i cõpromisso. vñ, ex quo nõ p̃t agi ad pœnã, nec litigãtes ꝓuiderũt sibi in aliquo remedio extrinseco, dẽt succedere ꝓuisio illius. l. cũ anteã. Quare cõcludo, q̃ licet arbitriũ sit factũ cũ stip̃lone: nihilominus p̃t emologari tacitè, vel exp̃sse, ex quo pena nõ fuit adiecta in cõpro-
11 misso. † Q̃nq̃; & tertiò cõpromissũ fuit factũ cũ appositione iur̃i citra aliã pœnã; & hoc casu vr̃ velle d. Ant. q̃ ex tali iurõ nõ p̃t peti executio s̃niæ; nisi a r̃ arbitriũ emologet̃: sed poterat agi ad interesse. mouet̃ ꝑ opi. Inn. dicẽtis, q̃ o ia q̃ apponunt̃ in cõpromisso, vñr apposita sub hac cõditione. s. ꝓmitto seruare s̃niam, vel soluere pœnã; & hæc interp̃tatio hẽt locũ s̃m Inn. & si interuenit iur̃m. vñ satis est soluere pœnã; nec incidit̃ in p̃iuriũ nõ parẽdo s̃niæ arbitri. & dicit Inn. q̃ hunc alternatiuũ intellm dederũt iura cõpromisso: q̃a cũ arbiter possit ferre s̃niam sine metu retractationis, necessariũ fuit ita ꝓuidere p̃tib⁹, ne p iniustã s̃niam res ꝓprias p̃dãt;
12 vñ liberant̃ à s̃nia soluẽdo pœnã, vel interesse. † Et ex his infert d. Ant. ad notabile dcm̃, q̃ i oblõnib⁹ s̃ci succedit oblõ ad interesse ẽt de iure canonico, q̃tiẽcũq̃; iur̃m interueniat: q̃a s̃m opi. Inn. pactũ & iur̃m intelligunt̃ apposita s̃m nam
d ẽctus:[d] sed de nã oblõnis ẽ, vt q̃s p̃cise nõ cogat̃ ad fc̃m: sed sufficit soluere interesse, vt i l. stipulõnes nõ diuidunt̃, & ibi plenè ꝑ Bar. ff. de ver. ob. & dicit d. Ant. se putare, q̃ ẽt in foro aiæ si tenet̃ q̃s p̃cise ad fc̃m, q̃d iurauit: sed sufficit soluere
13 interesse. † Sed tu cõsidera latius. nã quo ad primũ do. Ant. nullã mẽtionẽ facit de Host. q̃ expresse tenet hic cõtrariũ; & Io. An. cum refert, nec reprobat. dicit. n. Host. q̃ vbi iur̃m intercessit in cõpromisso, tũc p̃t p̃cise peti executio s̃niæ, nec requirit̃ alia emologatio; alleg. c. 2. s̃. eo. Idẽ dicẽt, si interuenit fidei p̃statio p c. puenit, s̃. e. vñ nõ sufficit s̃m eũ hoc casu soluere interesse. & si diceres, quare sufficit soluere interesse interueniẽte nudo pacto, & nõ sic q̃n interuenit iur̃m, cũ inter simplicẽ loquelã & iur̃m Deus nõ faciat d̃riam? vt i c. iuramẽti. 22. q. 5. Sol. rñdet ipse q̃ vbi interuenit oudum pactum, seu stip̃lo, p̃nt partes hẽre hanc cãm cõtradicẽdi, q̃ si sci uissent arbitrũ debere ita ꝓnunciare, nun quã cõpromisissent. vnde cũ in illa s̃nia si cõcurrat purus cõsensus partiũ, ius admittit, vt soluat̃ interesse: sed q̃n interuenit iur̃m, ius noluit hanc cãm, seu occasionẽ approbare pp reuerentiã iuramenti; sic c not. in c. ad audientiã, quod metus cã; & not. bñ hanc rõnem. Ego de iure canonico approbo opi. Host. & puto eã indubitanter verã, & ultra eã allego tex. apertũ in c. cũ t̃pe, s̃. eo. & uide quod ibi dixi. Itẽ cũ de iure ciuili antiquitus daret̃ actio, si in cõpromisso interuenerat iur̃m, vt ꝓbatur in l. ne in arbitris, C. eo. ergo fortius dicendũ est, q̃ de iure canonico, & hodie, & olim debet dari actio, si cõpromissum fuit iuratũ; & hãc partẽ tenuerunt Cy. & multi alii antiq in l. ne in arbitris, alleg. & in auẽ. decernimus; & quasi omnes sequuntur præter Bar. qui uoluit ibi, q̃ etiã de iure canonico non debet interuenire iuramentum in compromisso: sed malè loquitur: quia in c. 2. & c. peruenit, & c. cum tempore, s̃. eo. & hic interuenit iuramentum in compromisso, nec Papa reprobat: imò mandat iuramentum obseruari. unde Bald. in d. auẽ. decernimus, dixit, q̃ uirtute iuramenti potest pars cõpelli ad obseruationem sententiæ: quia cũ istud iur̃m nõ uergat in dispendium salutis æternæ, est omnino seruandum, vt in c. si uerò, de iureiur. dixit tñ q̃ nõ orit̃ actio: quia actio est de iure ciuili, & illa auẽ. decernimus, reprobauit hodie iuramentum in cõpromisso, sed hoc dictum Bald. credo verũ quo ad hoc, ut agatur ex remedio. l. ne in arbitris: quia Imperator potuit reuocare legẽ suã: sed dico q̃ poterat agi uirtute iuramenti: quia ex quo Deus & canon mandant iura seruari; ergo oritur actio, arg. in l. unica, ff. de cõdi. ex lege. dixi plenè in c. cũ venissent, de insti. facit quod no. Bar. in l. si q̃s ꝓ eo, ff. de fideiuss. uides ergo ex p̃dictis, q̃ Legistæ ꝓ maiori parte sentiũt in effectu hanc opi. Hosti. & vide quod dixi in d. c. cũ t̃pe, & & in c. fi. Ad dictum Inn. potest primò respõderi, q̃ Inno. non loquitur, q̃n iur̃m interuenit sine pœna: sed loquitur, quãdo

a SER. SAPIA. Vel tacitè. Vide Feli. in c. ecclesiæ sanctæ Mariæ, col. 18. ver. secundus effectus, de consti tut.

b Actio & exceptio. Adde Io. de Ana. consil. 66. & Ful. cõsi. 18. Rapha. Comẽ. consil. 7.

c SER. SAPIA. Stipulatiõe. vide Bar. 1 Locmo põt, col. 2. ff. de l. 1. & Iaso. post Pau. de Ca. & Alex. in l. arbitro, colũ. pe. ff. qui satisd. cogan.

d SER SAPIA. Naturã cõtract⁹. An iuramentum reguletur secũdũ naturã contractus vide Iaso. in l. sed & si quis. §. quæsitum, col. vlt. ff. si quis cautio. in l. si conuenerit, ff. de iur. om. iud. in l. si insulã, in vl. char. ff. de verbo. obliga. in l. nemo potest, in 7. col. ff. de leg. 1. & Feli. in rub. de præscrip. col. 5. vers. fallit. 1. & Soci. in l. frater à fratre, col. 13. ff. de condi. in debi.

ultra pœnam fuit appoſitũ iuŕm. nã ſicut
cõpromiſſũ eſt cõditionale pp pœnã ap-
poſitã; ita & iuŕm videŕ cõditionale pp
pœnã appoſitã, quaſi vt ſeruet ſnĩam, vel
ſoluat pœnã. poſſet ẽt de nouo attentari,
ꝙ dictũ Inn. nõ ſit verũ: qa nullo iure ꝓ-
batur, & iura indiſtinctè mãdant iuŕa ſer
uari, vt ꝑ totũ tit. de iureiu. & debet iuŕm
ſeruari in ſua forma ſpecifica; adeò, ꝙ nõ
ſufficit factũ iuris obſeruantia, vt ex tex.
no. in c. ad noſtrã, el i. de iureiur. ex quo
p̃t ſeruari in forma ſpecifica; & adduco
tibi vnũ tex. ſing. de iure ciuili in l. ſi quis
maior, C. de tranſac. vbi ꝓbaŕ, ꝙ qñ in cõ
tractu interuenit iuŕm, licet pœna ſit ap-
poſita in cõtractu, nõ ſufficit ſoluere pœ-
nã: ſed ſi pars cõtrauenit, teneŕ ſoluere pę
14 nã, & ſeruare contractũ. † Et ꝑ illũ text.
ſing. not. ibi Bal. ꝙ iuŕm habet vim illius
clauſulæ, Rato manẽte pacto,[a] hoc eſt ꝙ
ſoluaŕ pœna rato manente pacto; quod
tene ſemper mẽti. ergo ſi iuŕm interue-
nit in cõpromiſſo pœnali, debet hr̃e vim
illius clauſulæ, Rato manẽte pacto; & ſic
contraueniens teneŕ ſoluere pœnã, & ni-
hilominus cõpellitur ſeruare ſnĩam. & li
cet Bal. dixerit in l. ne in arbitris, ꝙ illa
l. ſi qs maior, nõ hr̃et locũ in cõpromiſſo;
dic ꝙ hoc dixit habito reſpectu ad ius ci
uile: qa de iure ciuili iuŕm fuit reproba-
tũ in cõpromiſſo. Sed cũ de iure canoni-
co iuŕm nõ ſit reprobatũ in cõpromiſſo,
vt ſ. dixi; ergo dẽt hr̃e vim illius clauſulę.
& licet. l. ſi qs maior, videaŕ loqui in trã-
ſactione: tñ ꝑ verba ſua ꝓcedit in oĩ ꝯctu;
& hoc expreſsè firmat Bal. ibi in fi. & te-
nebis hoc menti. Quo ad ſm, an in obli
gationib⁹ facti ſufficiat de iure canonico
ſoluere intereſſe, p̃ſertim ſi interceſſit iu
ramentũ d. Ant. vt ſ. dixi, tenu it ꝙ ſic: ſed
vide, qa ipſemet tenuit cõtrariũ in c. ve-
niẽs, de iureiu. eo caſu, quo interuenit iu-
ramentũ. & ꝙ poſſit de iure canonico p̃-
ciſè cõpelli ad factũ, qñ qs ſe obligat ꝑ
iuŕm, vide bo. tex. in c. ex reſcripto, de iu
reiu. facit gl. in cle. paſtoralis, de re iudi.
in ver. ꝑ violẽtiã; & reſpectu ſimplicis ꝓ
miſſionis vide bonũ tex. in c. licet, de vo
to; & hunc articulũ plenè examinaui in
d. c. veniens, de iureiu. & ibi vide; & ibi cõ
cluſi ꝙ de iure canonico dẽt qs p̃ciſè ſer
uare pactũ qđ ꝓmiſit, ex quo adimplere
p̃t, ſiue interuenerit iuŕm, ſiue nõ, iuxta il
lud Pſal. q̇ ꝓcedunt de labiis meis, nõ fa-
ciã irrita; & facit c. 1. & 3. de pact. cum ſi.
15 † Qñq; & quartò in cõpromiſſo inter-
ceſſit pœna ſine iuŕo; & hoc caſu ꝑs con-
traueniens teneŕ ſoluere pœnã, nec p̃t cõ
pelli ad obſeruantiã ſnĩæ, vt in c. dilecti,
in fi. ſ. eo. & in auŕ. decernimus, p̃all. & in
l. 2. ff. eo. qđ intellige, niſi ſnĩa arbitri cõ
tineat euidentẽ iniquitatẽ; de quo dic, vt
dixi in d. c. 2. Sed dubiũ eſt hoc caſu, nun-
quid ſnĩa arbitri poſſit emologari exp̃ſ-
sè, vel tacitè. Doct. enim antiq iuris ciui
lis fuerũt varii. qdã tenuerũt, ꝙ vbi com
promiſſũ eſt pœnale, ſnĩa arbitri non p̃t
emologari, vt ex ea deŕ actio: qa l. cũ an-

SEB. SAPIA.
[a] Pacto. Vide d. Io ſo. in §. Itẽ ſi quis poſtulante, col. 2. inſtit. de actio. vbi ponit plures effectus iuramenti, de quibus etiam latè per Cor. in rep. rub. de iureiur. & nunquid, qñ interuenit iuramẽtũ, quis obligetur p̃ciſè; vide do. Iaſo. in l. ſi pecuniã, in princ. ff. de cõdi. ob. cauſam, & l. ſtipulationes non diuiduntur, ff. de verb. obliga.

teà, p̃all. ꝓuidit de hac emologatione, qñ pœna nõ erat ap-
poſita in cõpromiſſo: vñ ꝑtes apponẽdo pœnã, vr̃r receſſiſ-
ſe à prouiſione legis, arg. in l. fi. C. de pac. con. tã ſup dote; &
hãc opi. tenuerunt Bul. Azo & Bal. Sed Mar. tenuit ꝯriũ, &
Hoſt. hic vŕ ſeq iſtã opi. Mar. & dicit eã approbari ꝑ iſtũ tex.
nã Papa mandat hoc arbitriũ mandari executioni, ſi fuit re
ceptũ à ꝑtibus: ſed ſi nõ fuit receptũ, mãdat pœnã exigi. ergo
arbitriũ pœnale p̃t emologari; & adducebat Hoſt. iſtũ tex. in
verbo, indiſtinctè. q. d. ſm cũ, ꝙ ſiue pœna ſit cõpromiſſa, ſi-
ue non, ex quo arbitriũ fuit receptũ, dẽt mãdari executioni,
vŕ ẽt approbare Inn. reqrit tñ vt fiat emologatio ꝑ ſubſcri
ptione partiũ ad hoc, vt pœnale arbitriũ poſſit emologari:
ſed Moderni Legiſtæ cõiter tenẽt ꝯriũ, vt no. ꝑ gl. & Bart. in
l. 2. ff. eo. & in d. l. cũ anteà; & cũ hac opi. cõiter vŕ trãſire hic
d. Ant. & tenẽtes hãc opi. ꝙ arbitriũ pœnale ñ poſſit emolo
gari, rñdẽt ad iſtũ tex. ꝙ iſtud verbũ, indiſtinctè, dẽt exponi,
ſiue ꝓcurator habuerit mãdatũ ad cõpromittendũ, ſiue nõ;
q. d. ꝙ ex quo arbitriũ fuit receptũ à ꝑtibus, dẽt indiſtinctè
mãdari executioni, nõ habito reſpectu, an ꝓcurator habue
rit mãdatũ, vel ne. qa pars recipiẽdo arbitriũ vŕ approbaſſe
factũ ꝓcuratoris: & certè de iure ciuili iſta opi. vŕ ueriſſima,
& videŕ probari in d. l. cũ antea. Sed ego limitarẽ hoc dictũ
quo ad hoc, vt nõ deŕ actio ex ſnĩa; & ita loquiŕ. l. cũ anteà.
ſed ſi ꝑtes purè approbãt arbitriũ latũ ſimplr̃ ſine appoſitio
ne pœnę, licet in cõpromiſſo fuerit pęna appoſita; credo ꝙ
p̃t agi ex tacito pacto; ita, ꝙ partes vr̃r de nouo cõtrahere,
vt fiat qđ cõtineŕ in ſnĩa arbitri; hoc ꝓbo ꝑ optimũ ſile. nã.
ſnĩa lata à iudice, quãtuncũq; ſit nulla, p̃t ratificari à ꝑtibus,
nõ ut habeat vim ſnĩæ, ſed ut habeat vim pacti ex nouo con
tractu, vt ꝓbaŕ in l. 2. C. cõmu. vtriuſq; iudi. no. Bar. in l. vni-
ca, C. q ꝓ ſua iud. & Canoniſtę poſt gl. in c. ſignificaſti, de for
cõpe. & ibi dixi. ergo eodẽ mõ p̃t ratificari illa ſnĩa arbitri,
nõ vt agaŕ tanq̃ ex ſnĩa, ſed ex tacito pacto, & quodãmodo
ex nouo ꝯctu; & ſic poſſet intelligi iſte tex. & ſaluari opi. ſu
16 pradictæ. † Et aduerte, qa poſſet multũ inſtari ꝯ id, qđ ſ. di-
xi in p̃cedẽti mẽbro, vbi cõcluſi, ꝙ ſi iuŕm interuenerit, agiŕ
p̃ciſe ad obſeruantiã ſnĩæ, nec ſufficit ſoluere intereſſe. facit
multũ iſte tex. in ꝯriũ in eo, ꝙ ꝓcurator iurauit: & tñ ſi fuit
appoſita pęna, cogiŕ illã ſoluere. Sin aũt, cõpelliŕ ſolũ ſolue
re intereſſe. ꝯriũ eſt difficile; & pp hoc aliq uoluerũt tenere
ꝑtẽ cõtrariã. Sed certè tenẽdo quod p̃dixi, qđ videŕ magis
cõe, & iuri cõſentaneũ: p̃t rñderi ad iſtũ tex. ꝙ loquiŕ, qñ ꝓ-
curator iurauit ſine mãdato dñi. nã hic dr̃, ꝙ ꝓcurator po-
tuit iuŕo ſuo ſeipſum obligare, & nõ eccleſiã. ergo ſi habuiſ
ſet mãdatum ab eccleſia ad cõpromittendũ & iurandũ, ha-
buiſſet arbitriũ ad executionẽ cõtra eccleſiã, vt in c. 2. ſ. eo.
ſed hic ꝯ ꝓcuratorẽ nõ poterat ſnĩa mãdari executioni: qa
fuerat lata ſnĩa ſup ſubiectione. & ſic erat qõ de re ſpũali. vñ
ꝓcurator nõ erat ſoluẽdo, nec p̃t æſtimari res ſpũalis: ideò
ſufficit, ꝙ ꝓcurator ſoluat intereſſe: & vide ad hoc gl. ſing. q̇
ad hoc inducit iſtũ tex. in c. corã, de off. dele. vñ æſtimabitur
iſtud intereſſe habito reſpectu ad læſionẽ, quã patiŕ alia ꝑs
17 toties litigãdo ſup eadẽ re, vt ibi no. glo. † Et ꝑ hoc ſoluiŕ
alia qõ, quã formant hic doct. qũo ſumiŕ hic illud intereſſe.
nã Inn. dixit, ꝙ capiŕ ꝓ expẽſis, quas fecit in litigando, non
aũt ꝓ æſtimatione rei, q̇ petebaŕ: qa in hoc ſua nõ intereſt
qñ aut res nõ erat ſua, & nõ põt p̃tendere intereſſe: aut res
erat ſua: & p̃t illã de nouo petere, ut in l. ſi qs rem, ff. eo. Sed
Hoſt. intellexit iſtũ tex. indiſtinctè, prout loquiŕ, de omni
intereſſe. vnde dicit ꝙ ueniat intereſſe, & etiã expenſæ non
ſolũ quo ad litẽ p̃teritã, ſed etiã futurã, arg. in l. minoribus,
ff. de mino. Sed ego diſtinguerem, ꝙ eo caſu, quo nõ p̃t peti
executio ſnĩæ: utputa quia non interuenit iuŕm, nec arbitriũ
fuit emologatũ: tunc intereſſe nõ cõprehendit æſtimationẽ
rei petitæ, ſed aliud intereſſe cõtingens rõne litis motæ, vel
mouẽdæ: ſed eo caſu quo ſnĩa poſſet hr̃e executionẽ ꝯ dñm
ſed ex defectu mãdati ñ poſſet peti executio; dico ꝙ intereſ-
ſe, capiŕ largè, ut ẽt ueniat cõtra ꝓcuratorẽ intereſſe reſpo-

ctu æſti-

actu ęstimationis rei petitę, si ęstimari pt: qa pcurator tenet
1 sad oẽ dãnũ, vt in d.l.Plauti⁹.ff.de pcu.† Qñq; & quintò cõ
promissum fuit pœnale: sed fuit apposita claus. q pœna solu
ta ratũ maneat pactũ; & hoc casu si pars ꝯdixit, tenet solue-
re penã. nũqd ãt soluta pęna possit cõpelli ad obseruantiã
a laudi virtute illi⁹ clæ Rato manẽte pacto, ᵃ Inn. sentit hic
q sic; & idẽ gl.in c.dilecti.ỹ.eo. sed tu expedias hũc articulũ
19 vt plenè ibi dixi.†Qñq; & sextò ptes pmiserunt starę snię
arbitri p stipulõnẽ, sed immediatè fecerũt pctũ de obseruã
do id qđ arbitri iudicauerint; & tũc voluit no. hic Inn. q pt
pcisè agi ad obseruãtiã laudi, nõ ex snia, sed ex vigore pacti
immediatè appositi. nã pcedẽs stipulõ informat hoc pactũ,
sm cũ, vt in l.lecta, ff.si cer.pe. Idẽ ẽ, qñ actor fuit stipulatus
certã rẽ dari, vł scm̃ fieri, si arbiter ita iudicauerit. vñ ñ suf
ficit hoc casu soluere interesse; q a istud hẽt locũ, qñ ptes p
miserũt stare dcõ arbitri: sec⁹ qñ ps fuit expssè stipulata rẽ
b dari, vł scm̃ fieri, ᵇsi arbiter hoc iudicauerit, & fuit dcm̃ satis
subtile & mẽti tenẽdũ; & sm hoc dẽs limitare istũ tex. I eo,
q disponit de iteresse. Et p hæc hẽs pfectè declaratã mam
hui⁹.c.& toti⁹ ti.& caueas ne i pdictis erres: qa (vt.ỹ.dixi in
quodã notabili) hæc pcedũt in arbitro, & ñ in arbitratore.
& de laudo arbitratorũ qualr hẽat executionẽ, & de reme-
dio ꝫ iniquitatẽ illius arbitramenti plenissimè scribo in c.
2 qntauallis.j.de iurein.†In gl.fi.in fi.Not.fi. istũ gl.iũcto tex.
q licet delegat⁹ pricipis possit suã sniam mãdare executio
ni, vt in c.in lřis, & in c.qrẽti, de of.dele. tñ si de illa cã dele
gata scm̃ est cõpromissum citra sniam in tertiũ, nõ põt iste
delegatus sniam arbitri mãdare executioni, ẽt si authorita
te sua fuerit factũ compromissum: sed dẽt recurri ad ordina
rium, vt hic no. probatur, & adde qđ no. in c.nisi, de prębẽ.

SVMMARIVM.

1 *Cõpromissum an & quãdo possit fieri tã sup matrimonio carnali, quàm spũali?*
2 *Compromissum expirat morte alterius compromittentis, quandocunque ante sententiam moriatur.*
Instantia inchoata transit in haeredem.
Citatus si moriatur, est citandus eius haeres.
Laudum latum contra mortuum mandatur executioni contra eius haeredem.
3 *Electio attentata post mortem coelecti est ipso iure nulla.*
4 *Acta facta coram arbitro, qui erat etiam iudex ordinarius, an faciant fidem coram ipso postea procedente tanquam ordinario?*

CAP. X.

EX parte. Morte alteri⁹ cõpromittẽtiũ finit cõpromissũ. Vel latius sũma sic. Si p duos electos ad eãdẽ platurã i discordia cõpro mittit in ordinariũ, morte alteri⁹ cõprom:ttẽtiũ expirat cõpromissũ: ordinarius tñ ex ptãte ordinaria pcedit sup iure supstitis an, q̃ fiat trãsit⁹ ad aliã electionẽ. h.d. Et primò ponit ꝯsultatio. Scđò rñsio, ibi: *sup quo*. Casus literal. Vacãte Præpositura S.Cuneberti i Colonia, canonici eiusdẽ ecclæ vota diuiserũt in duos. qdã elegerũt H.de Iuliaco, & qdã alii elegerũt. C.de Lõbardia. postmodũ cũ partes eẽnt i pñtia Colonieñ. Archiepi, & tractarẽt sup hmõi electiõib⁹; i ipm sup hoc fide pstita cõpromiserũt: q cã ę meritis diligẽter auditis & intellis diẽ ad ferendã diffinitiuã sniam ptib⁹ assignauit. pẽdẽte dilatiõe alter elect⁹.H.de Iuliaco de medio ẽ sublat⁹. Archieps hoc audito canonicis p hibuit, ne pẽdẽte sua snia ad aliã electionem pcederẽt: sed qdã illorũ nihilomin⁹.H.Colonieñ. canonicũ i ppositũ ele gerũt. die, quo dẽbat ferri snia, ptib⁹ corã Archiepo cõstitu c tis, dict⁹.H. allegauit q Archieps vlteri⁹ pcedere nõ dẽbat, cũ p⁹ mortẽ alteri⁹ꝯpromittẽtis videat ꝯpromissũ finitũ. Archieps sup hoc cõsuluit do. Papã. Papa rñdet, q licet cõpromissũ p mortẽ ipsius.H. sit finitũ, pri⁹ tñ de meritis prioris electiõis cognoscere dẽt, q̃ pcessus fieret ad secũdã. nã si di 2
1 ctus.C. supstes in electiõe ius hẽt, scda ñ tenet. B.†No. t. q sup electione, & sic sup mřimonio spũali pt fieri cõpromissum; cõcor. c.cũ inter canonicos, ỹ.đ ele. facit c.nisi. j.de pb. & p hęc iura limitat tex. in c.pe.ỹ.de in inte.rest. vbi dr, q in cã mřimoniali ñ pñt arbitri assumi. dẽt.n. restringi ad mři

monũ carnale, qđ desiderat maiores iudices, nec admittit aliq̃ cõpositionẽ, vt in c.fi.de trãsa.& in c.1.de cõsan.& affi.& in c.accedẽtibus, de exces.pla. secus ãt est in mřimonio spũali, vt hic, & in iuribus pal. & hãc qõnẽ formauit Io. An. in d.c.pe. licet.gl. vacillauerit, & poti⁹ senserit ꝯriũ: sed tu tene qđ prius dcm̃ est: puto tñ hoc dcm̃ verũ, vt valeat cõpromissũ in piudiciũ ipsorũ cõpromittẽtiũ, sed ñ quatenus fieret piudiciũ supiori, vel ecclæ; sicut in simi no. I c.de multa, de pb. vñ eo casu, quo electi pñt liberè renũtiare, poterunt per a ꝯñam cõpromittere: sed eo casu quo non poterunt renũtiare sine licẽtia supioris, nõ valebit cõpromissum in piudiciũ superioris, sed quo ad piudiciũ pprĩũ sic, ar. op. in l.1.§. sed cũ lis, ff.de transa. & in l.si dcm̃, ff.de euic. facit rła, cũ q d vna via, de reg.iur.li.6.& qđ dixi in c.cũ tpe, ỹ.e. An ãt & qñ possit electus renũtiare electiõi sine licẽtia supioris, vide bo.gl. in c.si electio de elec.lib.6. & qđ no.doc.in c.2.de trãsla.Epi. Scđò no. iũcta suprascriptiõe, q in ordinariũ pt cõpromitti tanq̃ in arbitrũ, & optimè pbat iste tex. conclõnẽ, quã feci i c.cũ tpe, pal. nã archieps Colo b niẽ. erat hic ordinari⁹ istorũ; & tñ fuit in eũ ꝯpromissũ tanq̃ i arbitrũ; qđ colłr ex eo: qa tanq̃ arbiter pfixit diẽ ad sniam audiẽdã. arbitrator.n.ñ fert sniam: q a corã eo ñ est iudiciũ nec quasi, vt no. Inn. in c. qntauallis, đ iurein. sed arbiter dẽt ferre sniam: qa arbitria sunt redacta ad instar iudiciorũ, vt in l.1.ff.de arbi. facit.c.cũ dilectus, ỹ.e. vbi arbiter largo mõ dr iudicare. in hoc istũ tex. tene mẽti: quia hęc cõsiderõ nõ pbaĩ alibi ita bñ, sicut hic. nã illi q tenuerũt ꝯriũ, dicebãt q iura canonica loquunĩ in arbitratore, & ñ in arbitro, & vt dixi in d.c.cũ tpe, cuius ꝯriũ manifestè pbaĩ hic; nisi diceres q Archieps reserua c uit hic sibi ptãtẽ ordinariã; ita, q pcedebat hic vtraq; ptãte: sed hoc nõ colłr hic: imò potius ꝯriũ, cũ allegareĩ ipm nõ dře vlteri⁹ pcedere, cũ cõpromissum eẽt extinctũ. Tertiò not. ibi: *fide præstita*, q de iure canonico, pt cõpromissum fidei interpositione firmari; concor. c. puenit, ỹ.e.& c.cũ tpe. qñq; firmaĩ iurõ, vt.ỹ.c. px.& in c.2.ỹ.eo.& quæ dřia sit inter iurm & fieri pstationẽ, dixi in c.ad aures, qđ met.cau. Quartò no. q arbiter pt citare partes ad sniam audiendã, & dic q põt citare per literas, vt in l. sed interpellaĩ.§. arbiter, ff. eo. Et no. q largo mõ dř ferre sniam, concor.c.1.ỹ.c. strictè tñ nõ est snia, vt ibi di-
c xi: sed poti⁹ appellaĩ arbitriũ, vel laudũ,ᶜ vt in c. p tuas, & in c.cũ tpe, ỹ.eo. hẽt.n. arbiter quandã notionẽ, seu quandam facultatẽ, aut arbitriũ cognoscendi: nõ aũt hẽt iurisdictionẽ, vt in l.ait prætor, & qđ
2 ibi nota. ff. de re iud.†Not. hic, & tene mẽti, q per mortẽ alterius cõpromittentiũ expirat compromissum, etiã si ante mortẽ fuerat cõclusum in cã; ita, q non restabat sibi nisi ferre sniam; & optimè pbaĩ hic, & alibi nõ ita bñ probatur. nam alia.

SEB. SAPIA.
a Rato manẽte pacto. De virtute huius clausulę, Rato manente pacto, vt de Docto. in l.qui fidem, ff.de trans. & in l. cũ proponas, C.eo. Fel. in c. ad nostram, de iureiu. Are. in l.si pecuniam, ff.de condi.ob cau. dominũ Vitalem in tractatu clausularũ, clausula. 3.

ZACHARIAS.
b Rem dari, vel factum fieri. Adde q istam doct. tradit Di. in quodã suo consi. inci. Ptolomæus, quam sequitur Flo. in l.societatem. §. arbitrorũ, ff.pro so.& Io. Andr. in addi. ad Spe. in ti.de arbi. §.fi. versi. Itẽ quid si cõpromissum, & Lanfr. de Oria. in tractatu suo de arbit. in vltima parte, q.14.

SEB. SAPIA.
c Arbitriũ, vel laudum. Vide quę posita sunt supra in rubr. huius ti. vbi etiam Abb. tãgit, an sententia arbitri dicatur propriè sententia.

iura simpl'r dñr, ꝙ morte alterius cõpro-
mittẽtiũ expirat cõpromisũ, vt i l. diẽ ꝑ
ferre. §. 1. & i l. sed interpellaĩ, ff. e. & in c.
fi. j. e. sed ñ faciũt mẽtionẽ, qñ añ mortẽ
oĩa expedita erãt; ita, ꝙ ñ restabat nisi fer
re sñiam, & hoc ꝓbaĩ hic singl'r. quin imò
pl' ꝓbat ista lr̃a (si bñ põderet) ꝙ ẽt si ar-
biter ꝑfixerit diẽ ꝑtib' ad sñiam audiẽdã
nihilomin' expirat cõpromisũ ꝑ mortẽ
alteri' cõpromittẽtiũ, & ẽ hoc not. ꝑ ea q̃
le. & no. in fiñ in c. auditis, de ꝓcu. & hãc
cõcl'onẽ. s̃. factã firmauit Bal. i d. l. diẽ ꝓ
ferre: allegat Inn. hic: sed ñ oportuit alle-
gare Inn. qa tex. ẽ hic apt', & ꝓ hoc facit,
ꝙ termin' ꝑfix' ad sñiam audiẽdã ẽt ꝑ iu
dicẽ extinguiĩ ꝑ mortẽ citati; ita, ꝙ ñ va
let sñia posteà lata ꝑtextu illi' citatiõis,
vt in l. i sũma. §. fi. ff. de re iud. cũ ergo op'
sit noua citatiõe, expirat cõpromisũ: qa
nõ ꝑt citari ꝑsona in cõpromisso ñ cõpre
hẽsa, vt i c. fi. j. e. sec' dic i instãtia inchoa
ta corã iudice[a]. nã ista morte litigãtis trã
sit i hæredẽ, vt i l. tã ex ꝯctib', ff. de iud. &
no. i c. fi. j. e. effect' i ñ sñiç ꝑ arbitrũ ꝯ cõ-
ꝓmittẽtẽ sup̃stitẽ trãsit i ipsi' hęredẽ. vñ
sñia arbitri ñ expirat, licet ñ sit executiõi
mãdata añ mortẽ ꝯpromittẽtis. sꝫ ipm ꝯ
ꝓmisũ dũtaxat, vt i d. l. diẽ ꝓferre. §. 1. &
iõ gl. pe. hic i ver. *arbitriũ*, expõit arbitriũ
.i. ꝯꝓmisũ, q̃ si inuat ꝙ arbitriũ .i. sñia ar
bitri ñ expirat ꝑ mortẽ illi', q cõpromisit
ex quo decessit post sñiam latã, sed cõpro
3 misũ sic. † Sextò no. ꝙ mortuo vno ex ele
ctis in discordia ad eãdẽ ꝑlaturã ñ dẽt at
tẽtari alia electio, nisi pri' discutiaĩ ꝑ iu-
dicẽ đ virib', seu đ validitate illi' electio
nis factæ de supuiuẽte. & ẽ rõ, qa data va
liditate illi' electiõis ñ valet scđa, vt i c.
ꝯsiderauim', đ elec. & hic i fi. dẽt ergo pri
mo ꝯstaĩ, an electio sup̃stitis valeat, & ho
die decisũ ẽ, ꝙ electio attẽtata p' mortẽ
coelecti ẽ ipo iure nulla: qa dẽt pri' discu
ti validitas alteri' electiõis, vt ꝓbaĩ i c. 1.
& 2. vt lit. pẽd. li. 6. & ibi firmauit Io. An.
& ꝑ illa iura pñt decidi multa hic tacta ꝑ
4 Inn. q̃ ꝑ te videas. † Vlt. not. ꝙ licet expi-
ret cõpromisũ scđm in ordinariũ: ñ tñ ces
sat iurisdõ sua ordinaria, & ꝑt posteà ꝓce
dere tanq̃ ordinari', & ita intell'r iste tex.
Sed dubiũ ẽ, nũqd poterit cãm decidere
ꝑ acta gesta corã eo, tanq̃ arbitro? Abbas
tenuit hic ꝙ sic; allegat. c. pñtata, đ test. &
l. 1. C. đ arb. d. Ant. vr̃ innuere ꝯriũ, nisi ꝓ
cessit ꝑtãte ordinaria & ꝯpromissaria, ꝓ-
supposito ꝙ istæ duę ꝑtãtes sint cõpassibi
les: sed certè primũ dcm̃ đ iur̃ ꝓcedit, fua
ta tñ distinctiõe illi' c. pñtata; & vide qđ
ibi dixi. In gl. 2. ibi: *scđm leges*. q. d. sec' ẽm
canones, & facit iste tex. apte ꝯ Bar. i aut.
decernim', C. eo. ubi dicit de iure canoni
co nõ ꝓbari, ut infrm ualeat, qñ cõpromit
tiĩ in aliquẽ tanq̃ in arbitrũ, & uide circa
hoc qđ plene dixi in c. 2. s̃. e. In gl. in uer.
allegauit, ibi: *necessaria est sñia quantũ ad ca-
nonicos*. Aduerte, qa gl. intricate hic loq̃ĩ
in prima rõne; iõ tene istã rõnẽ q̃ incipit;
ibi: *sed illa uidebatur*, & scias ꝙ istud c. hẽt
duos intell's. Quidã intelligũt (ut Inn.) ꝙ

SEB. SAPIA.
a Coram iudice. Qũo hoc procedat, vide Decium in c. quia. §. in. 3. colũ. post alios. j. de iud. & Ias. in l. 1. in. 9. co. C. q ad mitti. & nunquid cõpromissum factum sub noĩe dignitatis, transeat in successorẽ ponit Feli. in cap. quoniã Abbas, in prin. s̃. de off. del.

cõpromissum fuit hic scđm ꝑ electos, & ñ ꝑ electores: qa ele-
cti cõpromiserũt tñ de iure eorũ. merito ꝑ mortẽ alterius
expirauit cõ promissum. iõ ñ debuit durare ꝑtãs cõpromissa
ria quo ad canonicos: qa, ut dixi, dicti canonici ñ cõpromi
serũt. Alii intelligũt ꝙ hic cõpromisũ fuit ꝑ canonicos, &
iõ debuit iste Archieps ꝓcedere ñ obstante morte alterius
electi: qa, ex quo ñ erãt mortui cõpromittẽtes, nec arbitri,
durabat ꝯpromisũ, & hãc lec. tenuit hic Ho. exponẽs lr̃am,
ibi: *partes*. i. eligẽtes: sed hec le. ñ ẽ bona, cũ Pa. hic expresse
dicat, ꝙ cõpromisũ fuit finitũ ꝑ mortẽ alteri' iõ tene ꝑce-
dẽtẽ le. Et i fi. gl. Dic meli' vt s̃. dixi i 1. no. Ex gl. q̃rit hic In.
vtrũ cõmittaĩ pęna apposita in cõpromisso, si pars citata ꝑ
arbitrũ renuerit cõparere, & ponit aliqua bona dicta, q̃ ego
latius expediui post gl. in c. cũ dilectus, s̃. eo.

SVMMARIVM.

1 *Compromissum potest firmari datione obsidum, uel pignorum.*
2 *Papa an possit esse iudex in laicos sibi temporaliter non subiectos?*
3 *Cõpromisũ de pure & liquidis nõ põt fieri in arbitrũ, secus in arbitratorem.*
4 *Cõpromissum factum cum clausula, ut intelligatur lis & quæstio super omni & toto eo, quod fuerit laudatum, non extenditur ad pura & liquida.*

CAP. XI.

EXposita. Arbiter p' rẽ iud. sup discordiis no
uis assumptus ñ ꝑt ꝑ suũ arbitrium
sñiam immutare, ẽt si de cõponendo inter ꝑtes a
ꝑꝑ mãdatũ receperit. h. d. Pars scđa ibi: *Licet aũt.*
Casus lr̃al. Inter Epm Feltrẽsem & Belunẽsem ex una ꝑte,
& ciues Teruisinos ex altera ꝑte sup districtu seu iurisdõni-
bus & reb' aliis qõ uertebaĩ, q̃ ꝑ sñiam Hos. epi ap'licæ sedis
legati fuit terminata. tãdẽ occasione sñiæ ipsi' q̃dã discor-
diæ ortæ sunt inter eos. sup qb' discordiis partes cõpromi-
serũt in ducẽ Venetorũ, & ut ei' arbitriũ seruaretur, obsides
sup hoc ab utraq; ꝑte recepit. Pa. insup eidẽ duci mãdauit,
ut ad cõponẽdũ interponeret ꝑtes suas. ipse dux ꝯ sñiam le
gati iniquũ ꝓtulit arbitriũ. Eps Feltreñ. ꝯquest' est dño Pa
pæ. & ipse scribit qbusdã iudicib' sup hoc dicẽs, ꝙ licet eidẽ
duci lr̃as suas misisset, ut ad cõponẽdũ interponeret partes
suas: ñ tñ fuit suę intẽtionis inmutare sñiam legati, uel su-
scitare qõnes ꝑ cã sopitas. vñ mãdat, quaten' ñ obstãtibus
lr̃is illis, qcqd ꝑ dcm̃ ducẽ scđm iuenerint ꝯ sñiam ꝑdictã, de
beãt in irritũ reuocare, districti' ꝓhibẽtes eidẽ, ne ulterius
in cõpromisso ꝓcedat, & cõpellẽtes eũdẽ ꝑ cẽsurã eccl'iasti
cã ad restõnẽ obsidũ datorũ, ut ipsi' arbitriũ suarẽr. B. Not.
1. ꝙ sup discordiis ortis ex sñia ꝑt ꝯpromitti, ut sic de nouo
cognoscaĩ đ meritis cãę, đ quo diceĩ j. cũ gl. No 2. ꝙ sup iu
rib' eccl'ię ꝑt fieri ꝯpromisũ ẽt i laicũ, ꝙ itell'e, ut dixi in c.
1 cũ tpe, s̃. eo. † No. 3. ꝙ cõpromisũ ꝑt firmari datiõe obsidũ,
ut sic denĩ obsides i ꝑtãte arbitri, vl' alteri' detinẽdi, donec
arbitriũ ferẽdũ uigore ꝯpromissi habuerit effectũ, & solet
hoc sępe attẽtari iter nobiles & potẽtes: q đ facili ñ pñt ꝯue
niri sup executiõe laudi, ut idirectè ꝯpellanĩ ad executionẽ
ꝑ retẽtionẽ obsidũ, sicut firmaĩ qñq; ꝯpromisũ datiõe pi-
gnorũ, ut no. gl. i c. cũ dilect', s̃. e. qñq; penæ appositiõe, ut
i c. ꝑ tuas, & i c. dilecti, s̃. e. Itẽ đ iu. ca. ualet ꝯpromisũ nudo
2 pacto scđm, ẽm Ho. đ quo uiđ ꝙ lati' dixi s̃. e. i c. ꝑ tuas. † Op.
ꝯ tex. i eo ꝙ iste elect' habuit recursũ ad Papã ꝯ ducẽ Vene
torũ. nã cũ iste eẽt laic', ñ debuit ꝑꝑ se itromittere, ut in ca.
cãm, q fil. sint legi. actor. n. dẽt seq forũ rei, ut i c. cũ sit gña-
le, & c. si cleric', đ fo. cõp. Sol. In. ñ rñdet directè ad ꝯriũ: sed
dicit ñ eẽ dubitãdũ, qn ꝑꝑ hr̃et hoc casu iurisdõnẽ ꝯ istũ du
cẽ, allegat. c. ap'licos 12. q. 2. & c. si qs de potẽtib' 24. q. 3. &
al'r ñ dixit: vr̃ tñ uelle ẽm iura, q̃ alle. ex eo, ꝙ iste dux oppri
mebat eccl'iã, & iura ipsi' retinẽdo iniustè obsides eccl'ię, &
retractãdo istã sñiam, ꝙ iuste potuit ꝑꝑ adiri rõne quasi cu-
iusdã sacrilegii, seu oppressiõis. Et no. singl'r hoc dcm̃ iũcto
tex. ꝙ licet laic' ꝑtextu cõpromissi opprimat eccl'iã, seu ei'
iura, nihilomin' põt adiri iudex eccl'iasticus ꝯ eũ, qđ intelli
ge, qñ notorie cõ stat de iniustitia, seu oppressiõne, ut hic cõ
stabat. nã ista sententia non habebat colorare factũ iudicis,
cũ notoriè esset nulla ex defectu potestatis: secus puto, ubi

laicus

ANT. FRA. Nõ recognoscit. Circa hoc an.d. Veneti recognoscũt superiorẽ, & quo, Dicas priò q ciuitas Venetiarũ ideò ẽ libera: quia sita est i mari, l quo beneficiũ cedit ædificãti, vt p Bal. in ru.ff. de re.diuisi. & per Bar. C. p. uero. plenè 3 trac. de serui. i rub. de seruit. rust. p. l. ti. de mari. ad h. Et adde q ciuitas ipsa maritima hẽt distri- d

missam, vt de etiam Alex. in.l. fratris, C. eo. de transa. & vide Feli. in c. intermonasterium, col. penul. vers. demum collige. j. de re iud. Sup decisis. Adde Rom. consi. 369. & ibi vide an valeat compromissum contra priorem sniam, & uide Fulg. consi. 20. per totum. e ZACHARIAS. Car. tenet cõtrariũ, tu adde q cõpromissũ sup re li

ctũ, sicut ciuitates terrestes, ut p Io. mo. in. c. vbi periculũ, de ele. li. 6. & p Bar. Cap. ubi. 3. & tenet meti, q ciuitas in mari, uel uicina mari, hẽt dominiũ, iurisdictionẽ i mari usq; ad cẽtũ miliaria, ut dixit sing. Bar. in suo tract. Tyberi. in 2. parte, i ti. de insula. & dicũtur dñi Veneti de populo Rom. secũdũ Bar. in. l. hostes, ff. de cap. nec recognoscunc superiorẽ ex pscriptione, ut ibi per eũ, & p Bal. in. l. 1. ff. de re. diui. ubi ẽt dicit, q sũt domini maris Adriatici, & littorũ eius in genere, & nõ i spẽ i quia littora sunt ciuitatũ adiacẽtiũ littori, vt p Bal. in. l. po. C. de cõdi. inter & per Bar. in. l. quominus, in. 2. q. ff. de flumi. & in. l. sanè, ff. de iniur. & p per Sal. in. l. 3. C. de nau. fœno. & p Bar. Cap. in dicto tract. de serui. i ti. de ser. rust. præd. in præal. rubri. de mari, & p eundẽ in. l. eum qui vectigal, ff. de uerb. signi.

SEB. SAPIA.

a Recognoscit. uide d. Ias. in. l. cunctos populos, C. de sum. tri. & fide catholi. & in. l. ex hoc iure, ff. de iu. sti. & iur. ubi tangit an ciuitas Venetiarum sit subiecta Imperatori.

b Iudicẽ propriũ. Adde late Fer. cõsil. 387.

c Dubia. Adde Pe. de Anchar. consil. 183. Rom. consil. 68.

SEB. SAPIA.

Dubia. vide Lando. Ro. in repe. rubri. de arb. col. 17. Bal. & Mod. in. l. si diuersa, C. de transact. ubi ponunt quid si renũciatũ fuit fniæ, an possit fieri cõpro

huic⁹ ex ptãte sibi inhærẽte pcessit ad aliquã sniam. nã cũ ista sit nulla, uel iniqua, dẽt recurri ad superiorẽ suũ, & n ad supiorẽ ecclesiasticũ, vt no. in ca. q dixi i. c. fi. de iu di. & no. c. fi. de duob⁹, de appel. & in. c. significãtib⁹, de offi. de le. Sed ò vltra doct. pot dici ad tex. q iste dux Venetorũ n recognoscit a saltẽ de facto superiorẽ i tpali b; merito potuit i hac re ardua adiri Papa i defectũ supioris; vñ puto q ẽt p laicũ potuisset adiri Papa i hoc casu 3 iuxtã du cẽ p ea, q dixi post Inno. i. c. licet ex suscepto, de fo. cõpe. & i. c. cũ te, de re iud. facit qd no. Host. i. c. cũ Io. de fi. instr. Tertiò pt notabili⁹ dici, q de iure cõi & ordinario fuit hic Papa adit⁹ p illũ electũ. nã cũ ptẽderet electũ arbitrũ ducis eẽ iniquũ, & debebat executiõi mãdari 3 eũ, & sic erat re⁹ i hoc casu poterat adire Papã tãquã iudicẽ pprũ, cũ ipse eẽt iudex principalis cã § ipsi electũ, ut i fi. no. Bar. in. l. societatẽ §. arbitrorũ, ff. p socio. vbi dicit q re⁹ petẽs arbitramẽtũ reduci ad bonã æqtatẽ pt adir iudicẽ pprũ b: qa cũ ppius iudex habeat iurisdictionẽ i illa cã, cũ iste sit re⁹, pt adire eũdẽ iudicẽ sup articulo illius cãæ; qd plene⁹ examino i. c. quintauallis, de iureiu. merito Papa hic mãdauit reduci i statũ pristinũ q cqd fuit attẽtatũ 3 sniam.

3 ‡ In gl. 2. ibi: *& iugi; sed uer copromissum nõ potuit.* No. bñ istã gl. iuncto tex. primò in eo, q æqparat trãsactionẽ, & cõpromissũ, scdò qa ubi n pt trãsigi, n ualet cõpromissum. nã cõpromissũ est quedã trãsactio, ut in aut. si verò, C. de iudi. Et facit hoc, p statutis locorũ, i qbus cauet, ut inter consãguineos fiat cõpromissũ. Dẽt. n. statutũ intelligi, qñ petit cõpromissum sup re dubia. c qa si res esset certa & clara, quẽadmodũ n hẽt locũ trãsactio; ita nec cõpromitti. Et i6, si pet it executio snæ, uel instri habẽtis executionẽ paratã; nõ det fieri compromissũ, nisi opponeret aliqd rõnabile; & hãc pclonem firmauit Bar. in proæ. C. & i. l. post rẽ iudi. ff. de trãs. & in. l. elegãter, i prin. ff. de cõdi. in debi. facit qd no. gl. pe. C. de pac. l. si qs in cõscribẽdo. & tenuit Host. apertè hic, dicẽs q hoc cõpromissũ nõ ualuit; qa scdm fuit sup rebus decisis p sniam, vt dicit ẽt Inn. Sed aduerte. nã pdicta pñt optimè procedere, ubi cõpromissum fieret tanquã in arbitratorẽ. nã tũc pprie cõpromissum dr trãsactio, vt no. in. c. quintauallis, de iureiu. & in d. aut. si uerò. sed si cõpromittit in aliquẽ ut arbitrũ, tunc esset iudicio meo dubitã dũ, nũquid valeat cõpromissum, sup decisis d p sniam: qa arbitria sunt redacta ad instar iudiciorũ, ut in. l. 1. ff. eo. unde quẽadmodũ ualet iudiciũ sup dcisis p sniam pstertim si nõ opponit de transitu in rẽ iudicatã, ut in. c. inter monasteriũ, ppe fi. de re iudi. ita deberet ualere cõpromissũ

sctũ, & iudiciũ inde secutũ. Inno. tñ hic uĩ sentire, q ẽt tãquam in arbitrũ nõ pt cõpromitti sup decisis p sniam in eo, q allegat arbitriũ hoc n ualuisse: qa si tenet sẽtẽtia 3 res prius indicatas, ut. 2. q. 6. c. ei q appellat. §. diffinitiua, ver. Itẽ si snia. Itẽ qa platus nõ pt (ẽt si uellet) renũtiare iuri ecclesiæ qsito p sniam, allegat. l. interpositas, C. de trãsa. Hæc vltima rõ est bona, sed cõcludit tñ in re ecclesiæ, nõ aũt i facto priuati. pria uerò rõ est vtis. Sed illa depẽdet ab alia qõne, nunqd teneat snia 3 sniam; quã plenè examinaui in. d. c. inter monasteriũ. & si tenem⁹ opi. q indistinctẽ n ualeat, pcederet dictũ Inn. hic: sed si tenem⁹ aliã opi. q in diuersis instãtiis ualet tertia snia, quã tẽuit Bar. in. l. 1. C. qñ puo. nõ est ne. n pcederet hoc dictũ Inn. Vñ ego putarẽ, q cõpromissũ bñ fieri pt tãquã i arbitrũ; & ad istũ te. pt rñdere, q hic annullat snia ex eo, qa n fuit cõpmissũ sup reb⁹ decisis p sniam, sed sup discordiis nouiter ortis. vñ nõ debuit iste arbiter extẽdere manũ ad nõ cõprehẽsa i com pmisso; & hãc sol. sẽntit gl. 4. in fi. In gl. 4. ibi: *non est standũ iniquo arbitrio.* Sed p hoc nõ soluit 3 riũ formatũ de. l. diẽ p terre. §. stari, allegata i gl. ubi dr stãdũ eẽ arbitrio metu penæ, siue sit ęquũ, siue iniquũ. Solu. dic dcm glo. pcedere, qñ arbitriũ i se continet euidẽtẽ iniqtatẽ nã tũc saltẽ d iure canonico nõ ẽ stãdũ tali arbitrio; & ita loquit. c. 2. alle. in gl. vt ibi ple4 nè dixi. ‡ Et i fi. gl. qro, qd si fuisset i compromisso dcm, vt itelligeret lis, & qõ sup oi, & toto eo qd fuerit laudatũ, nũqd tũc valeat arbitriũ 3 priorẽ sniam? do. An. tenet q sic, qa sup snia poterat eẽ cõtẽtio, ut i. l. 1. §. q sentẽ. sine appel. rescin. unde uigore illius clausulæ vr cõpromissũ scdm sup re dubia: dicit tñ hoc pcedere in reb⁹ priuatoris: secus i reb⁹ ecclesiarum: qa platus nõ pt sic fingere qõnem in piudicium e iuris ecclę. Sed do. Car. tenet 3 riũ e ẽt quo ad primũ dcm: quia p ista uerba gñalia nõ vr data põtas retractãdi sniam; qd plus placet. Et p hoc adduco istũ te. nam Papa hic scripsit duci, vt ptes niterẽ reducere ad concordiam: & tñ dr in text. q p uerba gñalia Papę non fuit intẽtionis, ut qrimonia iã sopita deberet suscitari, quasi i gñali sermone nõ ueniat id, qd in spẽ qs non fuisset uero sili⁹ concessur⁹, vt in ra, i gñali, de reg. iur. li. 6. & in. c. fi. de offõ uica. eo. li. Ergo idẽ dicẽdũ est in ptib⁹ gñaliter com pmittentib⁹, ut p gñalẽ & effusũ sermonẽ non uideant cogitasse de reb⁹ iã decisis p sniam, nec aliud renedũ decisũ. Vtile tñ est apponere semp in compromisso illam clausulam, ne postea opponatur 3 arbitrũ, q excedit limites compromissi. In glo. fi. ibi: *sed tenentur obsides, ut fiat, quod inter partes conuenit.* No.

quida & clara nõ ualet, quis apponeret clausula, q lis itelligatur su per eo, super quo fuerit laudatũ ita multum sing. no. Paul. de castr. doctõ vt oẽs dicũt irrefragabilis. i. l. i. ff. de transact. cõtra Ang. ibi, & ita dicit esse consuetũ practicari Florentiæ.

ANTO. FRA.

An super certis & liquidis possit fieri cõpromissum, cõie conclusio est q nõ, vt in aut. si verò cõtigerit, C. de iudi. & p Pau. de cast. post Bal. & Ang. & ibi etiã per Nouissimos in. l. 1. ff. de transac. & p Pau. de Ca. l. l. post rẽ, in fi. & per Bar. ff. de transl. & per Bar in. l. elegãter, in prin. ff. de cõdi. inde. & p Ioan. de Imol. & Alex. in. l. si stipulatus, ff. de verbo obli. & istud sine dubio est uerum tãquã in arbitratorẽ; sed tãquã in arbitrum etiã de re liquida potest fieri compromissum, scdm Ange. sing. & ibi p Alexan. in. d. l. eleganter, de cond. indebi. Adde tñ q si res esset liquida p publi. instrumentum, si opponatur cõtra instrumentum aliqua exceptio, nõ tamẽ calũniosè, cum p tale obiectum exceptionis res desierit eẽ liquida, poterit fieri cõpromissum, fm Ang. post Bart. in. d. l. post rẽ, de transa. & plenè per Lanfran. Oria. in trac. de arbi. in. 7. parte; quod intellige uerũ, nisi ing atur quæstio, uel lis, scdũ Bar. qui omnino est uidendus in. l. cũ hi, in §. sed cũ lis, ff. de transac. & uide Alexan. in consi. 145.

in 1. parte cōſ. ubi dicit, q ſi ſtatutū dicit ñ debere fieri cōpromiſſū de publicis inſtrumẽtis, intelligitur tamen q prius dẽat conſtare, an iſtrumentum ſit publicum.

bñ gl. quia ſæpe ob iſtā cām danẽ obſides
inter pri cipes; qđ an poſſit oīno de iure
fieri, vide qđ dixi i. c. ex reſcri. de iureiur.

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſum factū in incertā perſonā in arbitrū eligendā non ualet. 3. 4. uide plene infra nu. 8.*

2 *Cōpromiſſū pōt fieri ſuper cā delegata à Papa de fauore partiū; ſecus ſi in fauorē publicū; & in caſu quo pōt fieri non per hoc expirat iuriſdictio delegati. 5.*

6 *Compromiſſum ſecundum tollit primum.*

7 *Iudex delegatus ſi in eadem cauſa fuerit electus arbiter an poſſit uti utraque iuriſdictione?*

C A P. XII.

1 INnotuit. † Hoc intẽdit.
Non ualet con
promiſſum de incerta perſona
in arbitrum aſſuméda. h. d. quo
ad tit. uel latius ſic. Non ualet cōpromiſ-
ſum fcm̃ in duos, ſeu plures hoc adiecto,
vt ī caſu diſcordię eligaẽ terti⁹ p eoſdẽ,
vel alios. Primò pōit factū. Secūdò dat iu
dices, ibi Ideoq;. Caſus liter. Quidā laicus
noīe. O. impetrauit literas cōtra Gul lai 5
cū ſup quadā sūma pecūię ad quoſdā iu
dices delegatos, corā qb⁹ dictus. Gu. tra-
ct⁹ fuit ī cām. Tādẽ fuit à partib⁹ in duos
arbitros compromiſſum; ita, q ſi illi ad
inuicem diſcordarent, tertiū adderent
iudices noīati, retẽta penes ſe pōtate cō
pellẽdi ptes ad obſeruādū arbitriū p di
ctos arbitros promulgādū. Sed cum dicti
arbitri nō poſſent eſſe cōcordes, dicti iu
dices tertiū adiūxerūt, qui cū altero illo
rū dictū. Gu. cōdẽnauit. idẽ Gu. à dictis iu
dicib⁹ cōpellebaẽ ſniam obſeruare. Idem
Gu. ſentiens ſe grauatum ad ſedẽ apoſto.
appellauit: ſed ipſi eius appellōne ſpreta
tulerūt excōicationis ſniam ī eundẽ. Vñ
mādat Papa, quaten⁹ ſi ẽ ita, dictā ſniam
denunciẽt eſſe nullā, cū iure ciuili ſit ſta
tutū, ut cōpromiſſū de icerta perſona in 6
arbitrū aſſuméda ñ teneat Bern. † Not. 1.
2 quia ſup cā delegata p Papā pñt partes
cōpromittere in alios taquā in arbitros, c
& ſic cām eripere à manib⁹ delegatorū;
quod intellige, qñ cā fuit delegata in fa
uorẽ partiū. pñt. n. partes renunciare fa-
uori ſuo, ut in. c. ad apoſtolicā, de reg. &
in. l. ſi quis ī cōſcribẽdo, C. de pact. ſecus
ſi cā eſſet delegata in fauorẽ publicū; ad
hoc quod legi. & not. in. c. ad petitionẽ, đ
accuſa. & in. c. ex conqueſtione, de reſtit.
3 ſpol. † Not. 2. q queādmodū nō pōt com-
promitti in duos, hoc adiecto vt data in-
a ter eos diſcordia ipſi eligant ſibi tertiū[a],
b ut pbaẽ in l. Itẽ ſi vn⁹ [b]. §. ſi in duos. ff. eo.
ita nō pōt fieri compromiſſū, vt data di-
ſcordia iter arbitros, iudices delegati de
putẽt tertiū vt pbaẽ hic, & in hoc iſta de
crẽ. puidet ultra illū. §. ſi in duos: hoc tñ 7
puto fuiſſe de mẽte illius tex. vñ pōt con
cludi, q quibuſcūq; deẽ iſta poteſtas eligẽ
di tertiū in caſu diſcordiæ, nō valet com
promiſſū. dẽt. n. fieri cōpromiſſū pure in
certos arbitros, & ſi poſteà cōtigit diſcor
dia, dẽt iudex ordinarius cōpellere arbi-
tros ad eligẽdū tertiū. vt ī. c. ſuſpiciōis, de
offi. dele. & ī. c. cū ſpeciali, de app. & in p-
alle. l. itẽ ſi vnus. §. principaliter; rōnem
diuerſitatis dicā. ī. ſup gl. fin. Not. 3. iun-
cta gl. 1. & tene menti: quia alibi nō ita be
ne probatur, q delegati poſſunt de conſẽ
ſu partium retinere ſibi poteſtatem exe-
quendi ſententiā arbitrorum ferendā ſu
per iſta cā, q eis fuerat delegata, à contra
rio ergo poteſtate ñ reſeruata nō pñt de
legati exequi iſtā ſniam arbitrorum: ſed
dẽt recurri ad ordinariū, ut dixi poſt gl.
4 fi. in. c. per tuas, ī. eo. † Vltimò no. q non
ualet cōpromiſſum factū ſuper eligenda
incerta perſona arbitri; & no. quia text.
dicit hoc eſſe ſtatutū ex legali prouiſiōe,
& habuit reſpectū ad dictū. §. ſi in duos:
ſed iſte tex. fundat ſe ſup alia rōne, uide-
licet q arbitri pñt diſcordare in electio
ne tertii. ſed pōt dici q rō huius lræ elici
tur ex illa, vt dicamus, q iſta incertitudo
reprobatur pp diſcordiā, quæ poſſet cō-
tingere ex facto arbitrorū, uel aliorū q
debent eligere tertium; de quo dicendū,
5 vt infra latius dicā. † In gl. 1. in fi. Ex hac
gloſ. colliguntẽ tria. Primò q pōt cōpro-
mitti in iudicem delegatum retẽta pote
ſtate delegata. Secūdò, q iudex delegat⁹
hoc modo in arbitrū aſſumptus pōt uti b
(ſi vult) vtraq; poteſtate; & in hoc no. gl.
Tertio, q partes cōpromittẽtes poſſunt
prorogare iuriſdictionem delegatorum
ad executionẽ arbitrii ferendi per arbi-
tros aſſumptos. Circa primum, dic poſt
Doct. q ſi compromittitur in delegatū,
uel in alium; per hoc non expirat pote-
ſtas delegata, quantuncūq; ſpecificè non
fuerit reſeruata poteſtas delegatorū. vñ li
cet partes cōpromittant de cā aliis dele-
gata, nō p hoc extinguitur poteſtas dele
gata: quia iuriſdictio & reſcripta ſunt p-
petua, ut in. l. falſo, C. de diuer. reſcrip. &
6 uot. gl. in. c. ſi āt, de reſcri. † Secus āt ſi de
cā in aliquẽ cōpromiſſa partes faciāt cō
promiſſum in aliū. nā tūc videnẽ recede-
c re[c] à priori cōpromiſſo, vt in. l. ſed & ſi ī
ſeruū. §. ſi. ff. eo. & eſt rō diuerſitatis: quia
cōpromiſſum eſt uolūtariū, & arbiter re-
cepit poteſtatẽ à partibus; ideò pñt ptes
nuda uoluntate ab illo cōpromiſſo rece-
dere, arg. in rła. 1. ī. de reg. iur. ſed iuriſdi c
ctio dat à publico, & nō à partib., & ē in
uitū, ut in. c. intelleximus, de iudi. & in. l.
inter ſtipulantẽ. §. ſi ſtichū, ff. de ver. obl.
meritò ñ extinguiẽ, licet ptes vadāt ad ar
bitros. vñ pñt denuo rediẽ ad delegatos
ſine alia delegatiōe; ad hoc facit cle. quā
diu, đ appel. & in auẽ. ſi tñ, C. de tẽ. appe.
An āt adeundo ordinariū, videaẽ extin-
cta poteſtas delegata, dic ut leg. & no. ī. c.
ad petitionẽ, de accu. & hoc quo ad pri-
7 mā partẽ gl. † Quo ad ſecūdā dicit dom.
Anto. ſe putare, q ſuper diuerſis articulis
pōt delegatus vti vtraq; poteſtate; & hoc
caſu procedat dcm̃ gl. ſuper eodẽ articu
lo nō pt. iudex vti vtraq; poteſtate: quia
reſultaret quædā cōtrarietas: ſed in con-
trarium multū facit. c. niſi. ī. de preben-
dis. vbi circa articulum ſententię delega
ti fuerunt uſi ibi utraque poteſtate: ſed
poteſt

a Tertium. Adde Angel. conſil. 84. Abbat. conſi. 64.
ZACHARIAS Adde q iſtud, q hic dicit eſt uerū in arbitris: ſecus aūt in arbitratoribus, quia ī eos pōt compromitti cum clauſula, ut ſi diſcordit, poſſint eligere tertiū, ita not. d. Bal. in. l. 1. ī lectura antiqua, C. de his quæ pœ. no. alleg. Cy. & refert Io. mo. in rubri. eo. tit. lib. 6. & eſt caſus ſm̃ gl. 1. c. proxi. quẽ pro ſingu. alleg. Lud. Ro. ſin. ſuo. 163. in ci. tu habes. c. innotuit.
ANT. FRAN. Circa hoc an cōpromiſſum factū in duos cum poteſtate eligendi tertium, ualeat, uide & Spe. in ti. de arbi. in. §. ſi. in uer. Itẽ & quod dixi. & Hoſti. in ſum. huius titu. in. §. ſi. & quæ habẽtur p Alex. poſt Bar. in. l. Item ſi unus, in. §. ſi in duos, ff. de arbi. & uide gl. in verſ. tertiū, & ibi per doct. in c. cum ſpeciali infra de app. & concludit q non ualet tale compromiſſum, niſi tertius ſit certus, & ſi poſteà arbitri electi ſūt cōcordes in eligendo tertium, ſecundum Inn. in. c. pe. hoc eo ti. & idem Bal. uoluit. in. d. c. cūm ſpeciali. & uide Lanfran. Oria: in tracta. de arbi. in 5. parte. in. 2. q.

b SEB. SAPIA. In. l. Itẽ ſi un⁹, Nunquid diſpoſitio. d. l. Item ſi vnus. §. ſi in duos, habeat locū in arbitratoribus, ponit Car. in conſil. 86. incip. In cauſa quæ uerſa eſt, & Fel. in. c. ſuſpicionis, in prima col. de offi. delega.

c Recedere. Adde Io. de Ana. conſil. 29. Ro. conſi. 318. Fulg. conſil. 112.

pôt ꝓcedere dictũ suũ, qñ esset unicus articulus indiuisibilis, & esset casus, in quo ptãs arbitraria ñ cõueniret cũ delegata: al' às secus. Circa ultimã partẽ gl. doc. cõiter sequunt cõclusionẽ gl. sed qdã ut refert Inn. tenuerũt in ꝯriũ dicentes, q ista reseruatio potestatis non ualuit; quia sñia arbitri nõ mãdat executioni, sed metu pœnę ꝯpellunt ptes ad obseruãtiã, ut in d.c. dilecti, s.eo. & in l.2. ff.eo. tñ quia sñia arbitri mãdat executioni p ordinariũ, aut p delegatum ad hoc specificè deputatũ, ut dixi in.c. per tuas, s.eod. sed tu tene di. glo. nõ ob. primũ ꝯtrariũ; qa ista reseruatio ptãtis super executione dẽt intelligi fm nam arbitrii, ut fiat executio eo mõ, quo fieri pôt. Ad fm ꝯtrariũ rñde, q ordinarius dẽt adiri: sz tñ nõ tollit, quin partes possint in hoc ꝓrogare iurisdõnẽ alterius. nã & in his, quæ sunt meri imperii, hẽt locũ ꝓrogatio, qñ fit in pſona iudicis habẽtis idẽ imperiũ, ut plene dixi in.c.1. de mu. peti. & p Inn. in.c. de causis, s. de off. deleg. sed delegatus Papæ, ut erat iste, hẽt iperiũ in executione sñię: qa pôt suã sñiam mãdare executioni, ut in.c. qrẽti, de off. dele. ergo partes pñt ꝓrogare iurisdõnẽ istius delegati ad executionẽ arbitrii, uel alteri' sñię, cũ de re ad rẽ possint partes ꝓrogare iurisdõnẽ delegati, ut in.c. cũ olim,
8 & in.c. P. & G. de offi. deleg. †In gl. fi. ibi: *Et ideò cum à principio non tenuerit compromissum &c.* No. hanc particulã gl. q cõpromissum factũ hoc adiecto, ut in casu discordiæ deputetur tertius p arbitros, uel alios, nõ ualet cõpromissum, ꝗñcũq; cõcorditer posteà eligat tertius; qa ab initio cõpromissum fuit nullũ, sed vr̃ obstare. c. cũ spãli. j. de appel. ubi ualet cõpromissum factũ in duos, & in casu discordiæ dẽt iudex cõpellere arbitros ad eligendũ tertiũ: & idẽ ꝓbat in. l. Item si unus. §. principalr, ff. eo. nec gl. reddit sufficientẽ rõnẽ diuersitatis inter primũ & fm sed colligendo dicta Inn. pt̃ reddi duplex rõ, quare in casu huius. c. & in palle. §. si duos, nõ tenet cõpromissum; & prima rõ est hæc. nã qñ ptes dãt ptãtẽ iudicib' delegatis, uel arbitris, sñ u aliis eligẽdi tertiũ in casu discordiæ, tũc res pñt esse fine exitu; qa si arbitri nõ concordarent, nõ posset iudex ꝯpellere istos, qbus est data ptãs eligẽdi tertiũ; qa cũ illi fungãt iure partiũ, sicut partes non possent ab initio cõpelli ad cõpromittẽdũ, ut in. l. 3. ff. eo. ita nec isti q fungunt iure partiũ, cõpelli possunt. unde ne partes rigore hmói cõpromissi cõtingeret litigare, uoluit lex à principio prouidere, statuendo ut tale cõpromissum non ualeat. nã melius est ante tps occurrere, quã post cãm uulneratã remedium qrere, ut. l. fi. C. in quibus cau. in inte. restitu. non est necess. & quod infirmari uel uituperari pôt pcauendo est, ut in.c. 1. de seruis non ordinãdis, facit. c. qto, de diuor. sed qñ ꝯpromissum est factũ simplr in duos, nõ pt̃ res esse sine exitu: qa si duo discordarent in ferẽda sñia, iudex teneret cõpellere arbitros ad eligẽdũ tertiũ, ut in d. §. principalr, & in. d. c. cũ spãli. Præterea in primo casu, cũ illi quibus est data ptãs eligẽ tertiũ, hẽant hanc ptãtẽ a partibus; psumendũ est; q inducerentur ad eligẽdũ gratũ partibus, & cum uoluntates partiũ sint discordes: qa qlibet pars uellet hr̃e tertiũ sibi gratũ, de facili isti nõ concordarent in electione tertii, sed in fecũdo casu iudex habet ptãtẽ cõpellẽdi arbitros à iure, nñ psumit, q tã ipse, quã arbiter exequeretur offiñ suũ laudabiliter in electione tertii. Et ut habeas hãc mãm clarissimã, enumerabo aliquos casus, q pñt occurrere in hac mã. Primus casus, qñ dat ptãs duobus, hoc adiecto, ut in casu discordiæ ipsi eligãt tertiũ, & data discordia nõ pñt cõueniri in tertiũ; & tũc fm oẽs illud cõpromissum nõ ualet, nec iudex supplet in cõpellẽdo circa electionẽ tertii, & iste est ꝓprius casus dicti. §. si in duos; & idẽ dicendũ qñ hæc ptãs eligẽdi tertiũ fuit data iudicibus delegatis, ut ꝓbat hic. Eadẽ rõne qr̃ fuit data hęc ptãs alijs pſonis. Fallit tñ qñ ptãs eligẽdi tertiũ fuit data iudici ordinario. tũc enim tenet cõpromissum, & data discordia iudex ordinarius dẽt dare tertiũ. Hanc opi. tenuit Hos. in.c. px. p illum tex. Rõ diuersitatis fm eũ; qa ordinarius hẽt hãc ptãtẽ à iure a re unde id exprimit qđ inest: sed delegati, uel alii hñt hanc ptãtẽ a partibus. Itẽ iurisdõ delegata est strictí iuris, ut in. c. P. & G. de of. del. sicut & ptãs arbitraria, vt i c. cũ dilect', s. e. sed ptãs ordinaria ẽ sauorabilis, & est hoc dictũ satis æquũ & cõiter cũ eo transeunt doct. in c. seq. Sed satis potest dubitari, qa ordinarius non habet ptãtẽ a iure eligendi tertiũ, sed cõpelli arbitros ad electionẽ tertii, ut in d. c. cum spãli, & in. d. §. principalr. ergo iudex recipit hanc ptãtẽ à partibus; & per ꝯñs militat rõ Inn. quã superi' allegaui. tene tñ mẽti dictum Host. qa credo, q in iudicio seruaret, cũ doct. cõiter transeãt cum eo. Secundus casus est, qñ retentis eisdẽ terminis illi, qbus data fuit ptãs eligendi tertiũ, conuenerunt in electione tertii, & sic cessat rõ discordiæ, & hoc casu tenuit gl. in. d. §. si in duos, q valet cõpromissum: & idẽ tenuit Fran. Accur. & recitat Io. An. in addi. Spe. eo. ti. §. fin. fm enim, qa cessante rõne legis, debet cessare ipsa lex. nã quod plus est, rõ pfertur uerbis, ut in. c. secũdò requiris, de appel. & in l. adigere. §. quamuis, ff. de iure pat. sed rõ legis fuit fundata sup discordia in electiõe tertii, ut in d. §. si in duos. ergo, ex quo tertius fuit electus cõcorditer, debet ualere cõpromissum & laudũ inde secutũ, sed hoc dcm̃ indubitanter nõ est uerũ. nã ꝯriũ apertissime ꝓbatur in isto tex. ubi delegati ꝯcorditer elegerunt tertiũ, & tñ p p malũ fundamentũ à principio ñ ualuit hoc cõpromissũ, nec laudũ; & hoc tenuit apertè ista gl. fi. & Spe. eo. ti. §. fin. uer. sed pone q intelligendo, & Bar. in d. §. si in duos, & Io. And. in dicta addi. nã ut ipse dicit & bñ, si tale cõpromissum teneret à principio, posset sequi inconueniens, de quo. s. dixi, qa possent partes litigare corã arbitris p magnũ tps: & data discordia inter eos illi, qb' fuit data potestas eligẽdi tertiũ, possent nõ concordare, & sic partes essent frustratæ laboribus & expẽsis unde licet posset ꝯtingere q isti ꝯcordarẽt i electione tertii; tñ satis ẽ q posset ꝯtingere ꝯriũ; & iõ bona fuit puisio legis, uolẽtis ꝓuidere, ut tale cõpromissũ ñ ualeat; & hęc op. oino ẽ sequẽdã tũ p istũ tex. ut pdixi, tũ qa tex. i d. §. si i duos, dicit tale cõpromissum esse nullũ; ergo nõ posset cõualescere ex postfacto, ut in regul. non firmat, de reg. iur. lib. 6. Tertius casus est, qñ retẽtis eisdẽ terminis arbitri concordauerunt in sñia: ita, q non fuit opus uenire ad electionẽ tertii: ex quo dubitatur nunquid ualeat cõpromissum; & p ꝯñs laudũ ipsorũ. do. Ant. uĩ sentire q sic; qa uitiũ est in electione tertii, qđ cessat, ex quo non fuit deuentũ ad electionẽ, sed arbitri concordauerunt in vnã sñiam; qa cũ, q̃ nũquã locũ habuit, ut separabilis non uitiat, sed vitiat C. de leg. l. si legata, & l. post aditã, C. de ipu. & aliis substituti. & dicit do. Ant. q̃ hoc hic eẽ casũ, in alia tñ pte h'. c. nõ vr̃ d. An. ita clar dicere. sed tu uide Io. An. ªi add. pal.

a SEB. SAPIA. Io. An. Vide Alex. in consi. 124. aliàs 276. in 2. uolu. ubi refert dictum Io. And. & sequitur.

vbi aperte sentit 3riũ, & melius. nã incõueniẽs, quod seq pt ex pcedẽti casu, pt seq ex isto. nã si ab initio valeret hoc cõpromissum, cũ pt sequi discordia, sequeret illud inconueniẽs. Itẽ quia tex. in d. §. principaliter, dicit cõpromissum tale nõ ualere: vñ non pt cõualescere pp discordiã subsequẽtẽ, satis est ergo quo ad nullitatẽ cõpromissi, q res poterat esse sine exitu; & hanc opi. tene, & optime facit iste tex. in fin. dum fundat se super ratione incertitudinis. Quartus casus, qñ fuit cõpromissum in duos, ut eligerent partibus arbitros, qui habeant per se duntaxat determinare qõnem. hoc casu tenet hic Inno. valere cõpromissum: qa non habet malum fundamentum, & placet mihi hec opin. & iudicio meo sensit glo. in c. seq. ubi dicam. nã hoc casu cessat ratio inconuenientię, de qua. s. cũ ab initio fuit isti arbitri eligẽdi. nam partes cõfidentes de aliquibus amicis possunt quo ad istũ actum electionis duntaxat facere ipsos arbitros. Et iste potest esse casus. c. seq. & tene hoc dictum menti: quia est singulare, & optimè facit in arg. tex. in l. non distinguemus, in. §. qsitum, in fi. ff. eod. ubi dicit, q arbitri nõ pñt delegare uices suas alii: sed hũt p se qõnẽ diffinire, nisi aliud sit dictum in cõpromisso. ergo pt arbitris dari ptãs, ut ipsi deputẽt alios arbitros nõ dico in casu discordię, sed ab initio. Quintus casus, qñ daf ptãs arbitris, uel alii ut in casu discordię eligãt tertiũ arbitrũ, puta Sempronũ: & tale cõpromissum valet. ut no. gl. hic in fi. & tex. in d. §. si duos: qa ex hoc cessat rõ discordiæ & icertitudinis. Sextus casus, qñ cõpromittit in duos, ita, q in casu discordiæ nõ plures, sed vnus, in quẽ partes conueniunt, debeat deputare tertiũ, & hoc casu tenuerũt qdã cõpromissum, ualere: qa cessat rõ discordiæ in electione tertii, cũ hęc ptãs sit data uni, q nõ pt in seipso discordare. hanc opi. sentit gl. j. c. px. & ita intelligit illũ tex. q vr huic 3riũs; & hoc ẽt seqt Gof. ibi; sed Host. nõ placuit pp rõnẽ incertitudinis: & qa pars posset causare iniqtatẽ & suspicionẽ in isto arbitro incerto, a rg. in d. §. qsitũ. sed Io. An. in addi. pdicta post Inc. dicit q illud cõpromissum non nititur viribus propriis, nec ptorus. uirib' ppriis non, qa cõpromissum, est incertũ, ut hic & in. d. §. si in duos. uirib' ptoris nõ, qa ptor nõ pt cõpellere arbitros ad eligẽdũ tertiũ, cũ hęc ptãs fuerit p partes alteri tributa ar. in. l. cõsulta, C. de testa. nec ille, cui fuit data ptãs, pt cõpelli ad eligẽdũ tertiũ, qa ad hoc se nõ 3strinxit, arg. in. l. si merces, in pri. ff. loca. & p hãc rõnẽ tenuit hic do. Cardi. q si ille tertius acceptauit à principio hãc ptãtẽ. pt cõpelli ad eligendũ tertiũ & p 3ñs dẽt tenere cõpromissum, sed cõtra est facit hic Inn. vbi vr uelle, q nõ ualet, qñcunq; ptãs det uni. qa nõ pt compelli, cum fungatur iure partium, sed nec partes possunt compelli ut. s. dixi, sed si iste obligaset se de consensu partium ad eligendum tertium, posset procedere dictum suum. Septimus casus, qñ eliguntur aliqui arbitri, & datur eis potestas eligendi tertium si uolunt, ita, quòd habeant eligere ab initio, & tertius habeat cũ eis inchoare processum; & ualet hoc compromissum, ut sentit in d. additio. quod mihi satis placet: quia cessat hoc casu inconueniens, de quo. s. dixi, cum iste non sit eligendus in casu discordiæ, sed ab initio. Et no. sing. hoc dictum, quia uidetur sentire Ioan. Andr. id quod s. dixi post Inno. ut possit dari potestas arbitro eligendi ab initio alium arbitrum, qui procedat secum, vel sine eo. Et per hoc potest decidi octauus casus, quando eligitur unus arbiter, ut possit sibi eligere alium arbitrum, si sibi placuerit: & dicendum est quòd ualet compromissum per prædicta. Nonus & ultimus casus est, quando fit compromissum in aliquem tanquam in arbitratorem, seu aliquos, & datur potestas eligendi tertium in hoc casu discordiæ, & hoc tenuit gloss. in capitul. sequen. per illum text. quòd ualet compromissum, ut aliud sit in arbitratore, quam in arbitro, sed de hoc dic, ut latius ibi dicam.

SVMMARIVM.

1 *Arbitri non possunt delegare uices suas.*

2 *Confessio facta coram arbitro, an habeat uim confessionis iudicialis?*

CAP. XIII.

CVm à nobis. Non solet communiter summari propter uarietatẽ lect. sed secundum unum intellectum, quem sentit gl. hic & Inn. in c. prędecenti, qui placet mihi, potest sic summari. Valet compromissum factum in unum, uel in plures, ut ipsi per se cãm diffiniant, uel per alios quos ipsi elegerint. primò ponit factum. Secundò cõfirmatio, ibi *Nos igitur*. Casus literalis. Inter Abbatissam & conuentum Iotresem, & Archiepiscopum Senonẽ. uertebatur quæstio super eo. q idẽ Archiepiscopus dicebat monasteriũ ipsum metropolitico iure sibi subesse, petens propterea ab isto monasterio procurationes & res alias. tandẽ concorditer à partibus compromissum fuit in. R. sancti Angeli diaconũ Cardinalem apost. se. legatum. Et compromissum fuit sub certa pena, q p eis pareretur arbitrio, seu ordinationi eius dẽ, uel duorũ mediatorũ, quos idem Cardinalis super hoc deputaret. Legatus super hoc deputauit magistrum. P. capellanum dñi Papæ. & I. Archidiaconũ Senonen. mediatores: & ipsi ordinando & diffiniendo causam hmõi termina uerũt. postmodũ petierunt partes à domino papa, ut ordinationem & diffinitionem prędictam confirmaret, & ipse quod per dictos mediatores factum fuit confirmauit. Ber. No. 1. q super procuratione debita ratione uisitatiõis põt cõpromitti. nã quemadmodum super mõ procurandi põt fieri aliqua compositio, ut no. in c. e. 2. de censi. dixi in c. cũ ex officii, de pręscrip. ita eodẽ mõ põt fieri cõpromissum. an aũt possit in totum tolli procuratio per compositionẽ seu compromissum, dic ut dixi in d. c. cũ ex officii. Not. 2. q etiam in legatum papę cardinalẽ potest fieri cõpromissum. nã legatus papę habet ordinariã iurisdõnẽ, ut in. c. 2. de offi. le. li. 6. 1 Tertiò no. q licet arbitri non possint alius delegare uices suas, siue sint arbitri, siue arbitratores, ut in. l. non distinguemus. §. quæsitum, ff. eod. & in l. si quis arbitratu, ff. de uerb. ob. põt tamen à partibus eis dari potestas, ut ipsi eligant alios arbitros seu arbitratores; & in hoc tene menti illum text. dixi latius. s. c. proxi. & illud est bonum remedium, qñ partes possunt cõuenire in arbitros, ut eligant certos amicos, quibus deĩ potestas eligendi eis arbitros, & facit. d. §. qsitũ, in fi. No. ult. ex fine literę sm vnũ itellẽm, q arbitriũ põt cõfirmari p papã, sed dicit Gof. se putare, q p hãc cõfirmationẽ nõ alterabit nã arbitriũ agit in. ad executionẽ, seu ad penã, uel interesse, ut plene dixi i. c. p tua, s. co. In gl. fi. hæc gl. opponit de c. pcedẽ. ubi non tenuit cõpromissum factum de incerta persona, & hic tenuit. pro solutione gl. ponit tres lecturas. Prima, q ille legatus erat arbitrator, & deputandi per eum debebant esse arbitratores, & non arbitri, sed in cap. præcedenti illi erant ueri arbitri. Et ex hac solutione habes notare unum dictum singulare, quòd potest compromitti in duos tanquam in amicabiles compositores, ut in casu discordiæ eligant tertium, & hanc le. tenuit hic Host. reddens rationem diuersitatis, quare hoc compromissum ualet tanquã in arbitratores: quia sic est iniquum reducitur ad arbitrium iudicis & bonam æquitatem, ut in. l. societatem. §. arbitrorum, ff. p socio. sed dictum arbitri tenet sine sit equum, siue iniquum, ut ibi, & dixi in. c. 2. s. e. unde ualet cõpromissum tanquam in arbitratores factum, quia per illud deciduntur lites, non autem sic per arbitros, sed sepe lites ex litibus oriũtur. hæc ratio Hosti. bona est considerato fine, sed considerato principio non concludit. nam non ualet compromissum prædicto modo factum in arbitros, quia res posset esse sine exitu in casu discordię & sequeretur inconueniens, de quo dixi in capit. præcedenti. quę quidem ratio militat et iam in ar-

in arbitratorib⁹, cū possint discordare ī diffinitiōe, & ī electiōe tertii. Itē. c. pcedēs, & l. Itē si un⁹ §. si ī duos, ff. e. loquūtur indistinctè. s. faciēdo mētionē de arbitro, & arbitrator pōt dici arbiter. nā ultra oēs indifferēter cū gl. & Ho. potes tu reddere aliā rōnē diuersitatis· qa ī arbitris n̄ ualet cōpromissum: qa corā eis ē iudiciū, seu quasi, ut ī c. cū dilect⁹, s. e. & ī l. 1. ff. e. ubi īstātia iudicialis posset euanescere ī casu discordiæ sine aliquo effectu, & iō n̄ ualet cōpromisū: sed corā arbitratore n̄ est iudiciū, ut dicit gl. sed ē q̇dā amicabilis cōpositio, & iō cessat rō, ne euanescat iudicialis instātia: sed inspecta subtilitate iuris posset teneri ꝯ istā gl. Scđo soluit hæc gl. q hic nō fuit scōm cōpromisū de incerta psona: sed ptes dederūt ptātē legato, ut ipse eligeret arbitros & ipse elegit certos. Io. An. vř impugnare hāc lec. qa in c. pcedēti illi iudices elegerūt certū, & tn̄ n̄ ualuit ibi laudū. Ego puto q gl. habuit aliū intellm, q ibi debebat eligi terti⁹ ī casu discordiæ, & non ab initio: hic āt fuit data ptās legato, ut ipse diffiniret p se: vř daret alios arbitros. s. q drent cognoscere & diffinire qōnē, & hāc lect. sentit ēt In. s. c. pxi. in fi. & hāc puto uerā lect. h⁹ c. nā ī hoc casu n̄ pt seq īcōueniēs, de quo in c. pced. vn̄ hoc c. ī effectu puidet circa hoc, q arbitro pōt dari ptās diffiniēdi negotiū p se, aut p alios, & in hoc tenementi istū tex. & cōcordare vř cū d. l. nō distinguem⁹. §. q̇ si tū, in fi. ff. e. & ī d. l. pen. C. eo. & ibi hoc firmat Bald. & facit

2 qđ dixi ī d. c. cām q. † an aūt cōfessio facta corā arbitro habeat uim ꝯfessionis iudicialis, ut efficiat̃ ꝯfessus infamis eo

a casu, quo cōfessio infamaret corā iudice,[a] dic q nō, siue cōpromissum expiret, siue duret. rō: qa ꝯfessio īfamat eo casu, quo cōfessus hr̄ei pro dānato, & sic talis cēt cā, in qua dānatus efficeret̃ infamis, vt dixi ī c. at si clerici, de iu. & no. Bar. in l. ictus fustiū. ff. de his q not. infa. Vnde sicut uera sn̄ia arbitri non infamaret, ut ī l. qd ergo, in §. ex cōpromisso. ff. đ his qui not. infa. ita nec cōfessio facta corā arbitro: quod ēt firmauit Bal. in d. l. pe. Tertia lect. gl. est q fuit data ptās vni q nō poterat in seipso discordare: sed in c. pcedenti fuit data ptās pluribus. hanc lect. sequutus est Goff. sed Host. non placuit, qa posset ps ptēdere lęsionē seu iniquitatem rōne arbitramēti: sed tu dic plenius circa hāc lect. vt dixi in c. pręcedenti. Quartā lect. extra gl. posuit Inn. s. c. pxi. ubi dicit, q isti mediatores nō erāt arbitri, sed iudices delegati dati à legato: p hoc fm eum: quia Papa ꝯfirmauit hic hoc factū istorū mediatorum. nā si fuissent arbitri. Papa nō cōfirmasset ipsorum sn̄iam: quia sn̄ia arbitrū n̄ cōfirmat̃: qa nō hēt executionē paratā: sed ei stat̃ metu penę, vt l. i. C. de arbi. & in l. 2. ff. eo. Nec ob. fm eū, si dicat̃ q hic interuenit pęna, q̇ declarat istos fuisse arbitros, & non iudices. dicit em̄ ipse q hæc consideratio nō pcedit, qn̄ fuit cōpromissum in iudicē ordinarium, vel delegatū: quia p p cōpromissum nō desinit esse iudex delegat⁹, uel ordinarius, ut ī c. nisi. de pbē. & ī c. ex parte. s. eo. vn̄ licet legat⁹ fuisset arbiter hic, nihilominus remāsit ordinari⁹, & tanq̄ ordinarius potuit dare istos delegatos. hęc lec. nō placet hic Hosti. primò qa fm ipsum hęc decre. nō faceret ad titulū. Itē qa tex. hic in 2. parte nō appellat ipsos iudices: sed appellat ipsos mediatores. Item dr̄, q tulerūt sn̄iam, & q fecerūt ordinationē quādā. q̇ uerba innuūt, q isti erāt arbitri, uel arbitratores. Quinta lec. q laudū istorū nō tenebat de iure p c. pxi. iō fuit opi. q papa ꝯfirmaret. ualuit ergo arbitrium uirtute ꝯfirmatiōis papalis, & n̄ ex ualiditate cōpromissi. sed iste intelľs nō ē bonus qa nō apparet hic, q pp ex plenitudine ptātis uoluerit dare robur huic laudo. Sextā lec. ponit Ho. q ordinario pt dari ptās eligēdi tertiū arbitrū. nā legat⁹ hēt ordinariā, vt s. dixi: sed arbitris vř delegatis nō pt hęc ptās dari: & ita loqr̃ c. pcedēs. diuersitatis rō est fm eū, qa ordinari⁹ hēt à iure hāc ptātē: sed delegat⁹ nō. Itē ptās ordinaria ē fauorabilis, nō sic ptās delegata, vel cōpromissaria: tu uide circa hāc lectu. qđ dixi ī c. pcedēti. Mihi p cęteris placet 2. lectu. & expedias materiā huius. c. prout plenius dixi in c. pręcedenti.

SVMMARIVM.

1 *Compromissum expirat morte unius compromittentium ante laudum datum: secus post. 5. transit in heredes, nisi fuerit dictum, unde in nu. 4. ubi ponitur ratio, quare non transit in heredem.*
2 *Obligatio defuncti an transeat in heredem?*
3 *Heres an possit capi in casibus, in quibus defunctus poterat?*
6 *Acta facta corā arbitro non expirat, si expiret compromissum.*
Praescriptio interrupta per citationem: adhuc remanet interrupta, licet instantia iudicii pereat.
7 *Cōfessio facta coram arbitro, an habeat uim confessionis iudicialis?*
8 *Compromissum factum in arbitratorem, uel amicabilem compositorem, an expiret morte unius compromittentis?*
9 *Heredis appellatione an ueniant heredes heredis?*
10 *Compromissum factum per prælatum de rebus ecclesiæ an expiret morte prælati compromittentis?*

CAP. XIIII.

1 Compromissum. † Breue est & per alia uerba pōt sic summari. Compromissum ante sn̄iam latam finitur morte alterius cōpromittē

b tiū:[b] vn̄ nō transit in heredes cōpromittētiū, nisi de eis sit cautū in cōpromisso.

2 h. d. cōprehēdēdo mētē. c. † No. 1. unū casum, ī quo obligatio ꝯtra cū defuncto nō transit in heredē rl̄r aut s. uā omnis obligatio transit in hæredē, licet de hęrede n̄ fuerit facta mētio in ꝯctu, ut in l. ueteris. C. de ꝯhē. & commit. stipu. Fallit tn̄ in q̄busdam casibus, de quib⁹ dicēdū, ut legit̃ & no. in l. q ī futurū. § i. & in l. iurisgētiū. §. pactorū. ff. de pac. & inter cæteros casus excipit̃ un⁹ casus satis gn̄alis. s. qn̄ pœn̄ factū cū defuncto cohęret psonę defuncti: ita, q ex nā ipsius actus nō pōt obligatio cōcernere hrēdē, de quo plenè per Bar. ī l. eadē. ff. de uer. ob. & in l. si decesserit. ff. q

3 satisđ. cog. & ī l. postulante. ff. ad Tre. † Et

c p hęc decidit̃ qō, pone, q aliqs[c] obligauit se in ꝯctu, ut posset capi psonalr̄, p obseruantia ꝯct⁹, posito q tale pactū ualeat. q̇ritur nunqd hoc transeat in hrēdē, ut heres possit capi? determinat Bar. p prędicta in d. l. si decesserit, q nō: secus tn̄ ipse sentit ī statuto, vt si caueat̃ statuto, q debitor possit capi personalr̄, tūc em̄ tenet, q eius hęres poterit capi: quia pt cōpelli ad obseruantiam cōtractus, sicut defunct⁹, & hoc posuit in d. l. postulante. & de mā dicēdū

4 plenius ut no. in locis prælleg. † Secūdò no. q cōpromissum trāsit ī hrēdē, si hoc di

d ctū fuerit in cōpromisso[d] & dicit Hosti. q natura compromissi tenet mediū inter naturam societatis, & iudicii, nā societas nunq̄ transit in hęredē, ēt si fuit dictū q transiret, licet hæres teneatur ad reddendam rōnem, & ad alia accessoria ad societatem, vt in l. nemo pōt, & in l. cū duob⁹, alias. l. si fratres. in §. idē rn̄dit. ff. p soc. & & ibi not. uera ratio huius dicti, & uide quod dixi post glo. in c. inter dilectos, in fine, de fid. instru. Iudicium autem transit in hæredem, licet non sit dictum q trāsiret, ut patet in c. pręsentata. j. de testa. & in l. Lorōne. ff. de fer. & in l. vnica. C. ne ex

SEB. SAPIA.
a Coram iudice. Vide no. in l. fi. C. de test. ubi tradit an acta facta corā arbi. faciant fidē corām iudice. & de confessione tāgūt Modern. in c. at si clerici, in princi. j. de iudi. & Ang. in §. oim. col. 2. insti de act. Alex. in cōsil. 13. in. 1. uol.

ZACHARIAS.
b Morte alterius cōpromittentium. Dic hoc eē uerum in arbitro, sec⁹ in arbitratore, ut di cā. j. nu. 8.

SEB. SAPIA.
c Pone q aliquis. Vide Bal. in l. per diuersas, i n. 2. qō. C. manda. Pau. de ca. & Alex. late in l. postulante in fi. prin. ff. ad. treb.

ZACHARIAS
d Si hoc fuerit dictū in cōpromisso. no. Bar. & do. in l. dic proferre. §. 1. ff. e. ti. Pau. de Cast. consi. 29. in prin. & Lanfran. in tract. suo de arbi. in 6. par. colu. 2.

SEB. SAPIA.
a Expirat compromissum. uide Bar. in l.naturaliter.§. nihil cõe. col. antepe.vbi Ias. colũ. pe.ff. de acq. poss. & Ange.Are. in §. oim.col.2.insti.de actio Alexan.i cõ- 13.in 1.uolu.
b Coram iudice. Ad de Alex.consil. 13. lib.1.
c Iudicialis. Adde Alex. consil. 14.2. lib.
d Arbitratore 'adde Pau.de ca.cõsi. 31. Io.de Ana.cõs.19.
ZACHARIAS. Adde eũdem Pau. de Ca.consil. 23.& seq.pro quo iste cõsilio 31. corruptè librariorũ,ot credo, incuria, alt. idem not.Spec.eo. titu.§.finitur, uer. sed nunquid arbitratu. Lanfran. in tract. suo de arbi. parte.6.col.3. Bar. & Alex.in l.si quis arbitratu,col. 10. & ibi Ro.ff.d uer. obliga.& ratio diuersitatis,quã dat Bal.io l. diem proferre.§.1.ff.eo.tit. est,qoia factum in arbitratorem dicitur traosactio: & sic est ꝯctus, ergo tunc nõ est psonale, sicut cõpromissum in arbitrum. vnũ tñ nõ omitto, q si non apparet, an cõpromissum fit in arbitrũ,uel i arbitratorẽ, q in dubio præsumitur esse compromissũ in aliquem ut i arbitrum;ita no.fin. Ludo.Ro.fin. 511. incipi.partes compromittentes, al- 5 leg.tex.singu.in c. ueniens.de iureiu.
ANT. FRAN. Circa hoc qđ hic dr de cõpromisso facto in aliquem simpliciter,quo intelligatur factum, an ut in arbitrum, an ut in arbitratorem,dicas q in dubio itelligitur factum vt in arbitrũ secundum Ioã.An. post Hosti. in c.ueniens,hic alleg.& habetur p Spec.in 6 titu.de arbi.c.fi.in uer. qoid si simpliciter.quod intelli ge uerum, nisi qũ forsan ex forma

deli.defun.cõpromissum uerò ñ trãsit in a
hrdẽ,nisi sit dcm,& p hoc qa cõpromissum ẽ stricti iuris,ut dr i glo.Et credo q pt assignari alia rõ magis spãlis:qa iura ñ assignãt i hoc rõnẽ,nã iste tex. & i l.diẽ. pferre.§.i.& i l.sed interpellat.§.fi.ff.e. tit.simplr dñt,q cõpromissum nõ transit in hæredẽ:sed nõ assignãt aliquã rõnẽ, vñ puto,q ista potuit eẽ rõ.nã arbitri cõi ter eligunt amici,vñ cõpromittentes re- b
cesserit à iudice ordinario pp cõfidẽtiã spãlẽ,q̃ hẽbãt i arbitris,i quos compromiserunt.q̃ rõ ñ uendicat sibi locũ i hrde nã heres qñq; nõ ẽ ita amicus,uel notus arbitro,sicut erat defunctus.vñ cũ arbitri fuerit assumpti sub specie amicitię & cõfidẽtię psonalis, ñ dẽt cõpromissum trãsire ad hęredẽ:qa ista cõfidẽtia ẽ qd psonale inhærẽs psonę'defuncti: meritò nõ dẽt trãsire in hrdem p pdicta,arg. opti.i l.nõ distinguemus.§.quæsitũ.ff.eo.ubi dr q arbitri ñ pñt alijs uices suas delegare, nisi partes cõsenserint: qa partes habuerũt cõfidentiã de eis,& nõ de alijs.& si diceremus ꝯrium sequeret, q qs posset hre qñq; arbitrũ sibi suspectũ, cuius suspicio nẽ fortè pbare nõ posset,ut in d.§. q̃sitũ. Itẽ si à psona arbitri nõ recedit, ita, q cõpromissum est oĩno psonale quo ad ar 7
bitros,ut i l.si qs arbitratu.ff.de uer.obl. & i d. §. q̃sitũ,& i c.vno delegatorũ.s.de c
offic.dele.ita dẽt eẽ cõpromissum personale quo ad ipsos compromittẽtes. uide aliud bonũ sic in executorib'testõrũ.nã illud officiũ vni iniunctũ nõ transit i suũ hrdẽ:qa hoc officiũ solet iniungi prætextu amicitiæ & cõfidẽtiæ, maximè quę nõ ita de facili contingit in psonã hrdis, ut dixit gl.& qñ i c.si.de testa.li. 6. sed iudiciũ trãsit in hrdẽ: qa iudex ordinari' aditur ex necessitate,& p̃sumit, q incedat p semitam iustitię quo ad oẽs. vñ ñ aditur 8
ptextu amicitiæ, meritò compromissum differt hoc casũ à iudicio. vnde licet arbi d
tria sint redacta ad instar iudiciorũ,vt in l.i.ff.de arbi.istud est verũ rlr: sed fallit, vbi pt inter ea notari diuersitas, & multas drias inter arbitrium, & iudiciũ, dixi post glo.in cap.cũ dilectus.s.co. †In glo. ibi:*per mortem alterius cõpromittentis*. Intellige hoc & tex.de cõpromisso antè, quã sit lata snĩa,uel laudum.Nã si snĩa uel laudũ esset latũ ante mortẽ,licet nõ sit mãdatum executioni,nihilominus trãsit in hrdem,ut in l.quãuis, & in l.diẽ pferre. § i.ff.eo.dixi in c.ex parte.s.e.nã,ex quo fuit latã snĩa ante mortẽ,cessat rõ quam pmisi,quare cõpromissum nõ transit in hęredẽ:sed si snĩa nondũ est lata, uel laudũ,uel arbitrium,tunc expirat per mortẽ alterius cõpromittentiũ,etiã si ante mortem fuisset in cã conclusum, & dies esset pręfians ad snĩam ferendam, ut singu. pbatur.s.eo.cap.ex parte,ubi dixi.†Sed circa hoc q̃ro.Nunquid expirent acta gesta corã arbitro per mortẽ partis, sicut expirat compromissum?Petr.& Abb.dñt hic q nõ p c.pñtata j.de testi.& l.penult.C.

de arbi,vñ expirat cõpromissum a,:l.vt in eo non pcedat ꝯ hæredes per arbitros: sed acta gesta corã arbitris nõ expirant: sed faciũt fidẽ corã iudice: & idem tenet Spec.e.ti.§.differt. post principiũ.& hoc teneas nõ solũ, qñ expirat cõpromissum p mortẽ: sed ẽt qualitercunq; cõpromissum finiat.semper eñ acta cãe,non dico litis, pseuerãt in sua ualiditate,ita, q faciant fidẽ corã iudice,b ut pbat in d.l.penul.& ibi hoc firmant doct.maximè Bal. & acta cãe dñr attestationes testiũ,confessiones partiũ, & siñia, q̃ hñt instruere cãm,& respectu attestationũ distingue, put hr in d.c.pñtata,& i l.fin.C. de testi. acta litis dñr,q̃ nõ concernunt instructionem cãę:sed ordinant iudiciũ,ut citatio, litis cõtestatio, satisdatio, & similia. ista eñ pereũt expirãte cõpromisso,sicut qñ perit instãtia iudicij,de quo uide,qđ plenè dixi post Inno.in c.cam q̃,de testi.Itẽ dicas q licet pereat cõpromissum, tñ effectus iam pductus de præterito nõ extinguit.unde si fuerit coram arbitris interrupta pręscriptio per contestationẽ litis,uel alio mõ legitimo,nõ expirat ille effectus, licet extinguatur cõpromissum,ut i d.l.pe.& ibi hoc firm.t Bal. dixi in d.c.causam quę.† An aũt cõfessio facta coram arbitro habeat uim cõfessionis iudicialis,c ut efficiat confessus infamis ex casu,quo cõfessio infamaret coram iudice dic q nõ,siue cõpromissum expiret, siue duret, Rõ,quia cõfessio infamat eo casu, quo ꝯfessus p dãnato hr, cùm sit talis cã, in qua cõdemnatus efficit infamis, ut dixi in c.at si clerici,de iud.no.Bar. i l.ictus fustiũ.ff.de his,q no.infa.unde sicut uera snĩa arbitri nõ infamaret,vt i l.quid ergo in §.ex cõpromisso.ff. de his q not. infa. ita nec cõfessio facta corã arbitro, qđ ẽt confirmauit Bal.in d.l.pen. † Vlterius q̃ro,an dispositio huius.c.hẽat locũ in arbitratore d & amicabili cõpositore,ut sic expiret tale cõpromissum p mortẽ alterius cõpromittentiũ?Spe. formauit hanc q̃õnem eo.ti.in §.finit,uers.sed nunqd arbitratus,& ibi cõcludit q nõ:quia si compromittitur ut in arbitratorẽ, istud nõ ẽ verum cõpromissum:sed est quædã transactio,siue cõpositio,ut no.i c. quintaualis,de iureiur.& in aut.si uerò cõtigerit, C.de iudi.Cõpositio aũt, siue pactũ transit in hęredẽ,ut in l.si pactũ.ff.de pbationi.& cũ hoc dicto Spe.ad qđ ẽt se remisit Ioan.An.transit hic d.An.Sed aduerte,quia nõ puto hoc dictum uerum p rõnẽ,quã s.dixi.vnde puto,q fortius debet hoc casu expirare compromissum, quàm qñ fuit cõpromissum tanquã in arbitros: quia arbitratores eligunt magis ptextu amicitię & ꝯfidẽtię,q̃ arbitri: qa & hñt maiorẽ ptãtẽ arbitratores, q̃ arbitri: qa arbitratores pñt dare de iure unius partis alteri,moderatè tñ p bono cõcordię, vt no.in c.nisi.de pb. & no.i l. si d meis. §.recipisse.ff.d arbi.ergo dẽt expirare illud cõpromissum, sicut in alio casu.Pręterea

statuti non posset fieri compromissum nisi ut in arbitratorem, de quo vide Ioã.de Imol, in l.i.in §. & post operis. ff. de oou ope. oun. & in c.1, de lit. cõte. & per Alex.in l. societatem.in §. arbitrorum, in 3.col.ff.p soc.& in l. ius publicum,ff. de pact. vbi fit conclusio, q an pcesserit ut arbiter,uel ut arbitrator; cognoscit ex oiodo procedẽdi, & sintentiandi.

terea mirãdũ est de dicto Spe.nã istud c.
solũ facit mẽtionẽ de cõpromisso, nec iu
re ꝓbaẽ, ꝗ nõ appelleẽ ꝯpromissum istud,
ꝗ sit tanq̃ in arbitratores. Prætere a &
tertiò arbitratores dñr arbitri; vñ nõ dif
ferũt nisi in casib⁹ in iure expressis, ut l. so
cietatẽ, in §. arbitrorũ, & qđ ibi no. ff. ꝓ
socio. Nec ob. motiuũ Spe. ꝗ istud sit q̃-
dã trãsactio qa fateor, si effect⁹ fuisset se
cut⁹ añ mortẽ alteri⁹: sed ex quo añ deci
sionẽ, seu ꝓnũtiationẽ altera pars cõpro
mittẽtiũ decessit, nõ põt dici, ꝗ trãsactio
9 sit pfecta. † Itẽ q̃ro, pone i ꝯpromisso fuit
fcã mẽtio de hærede, nũqđ trãseat i unũ
hæredẽ tñ: uel in hæredis hęredẽ, & sic ĩ
infinitũ? Spe. in d. §. post prin cõcludit, ꝗ
trãsit in oẽs hæredes ĩ infinitũ: qa applõ
ne hæredis uen: ũt oẽs. nã hęredis hęres,
testatoris est hæres, iõ rñr applõne hęre-
dis[a] ueniũt oẽs in infinitũ, ut l. in annali-
b⁹, C. de le. & in l. fi. C. de hęre. insti. non
ob. l. antiqtas, C. de usufru. ubi solũ uenit
un⁹ heres: qa illud est spãle, qñ uni & suo
hæredi relinqẽ usufruct⁹ alicui⁹ rei: alte
ri uero relinqẽ ꝓprietas. Nam tũc ne fru
stra ꝓprietas sit sine usufructu, restringiẽ
10 nomẽ hæredis. † Vlt. q̃ro de quotidiana
qõne, nũqđ post mortẽ ꝓlati cõpromittẽ
tis sup iurib⁹ ecclĩæ expiret cõpromissũ?
Spe. in d. § finiẽ, uer. qđ si ꝓlatus, format
qõnẽ, & vr̃ aliquãtulũ uacillare. nã ꝗ ex-
piret facit: qa sicut expirat ꝓ alia parte,
ita dẽt expirare ꝓ parte ꝓlati, ut æquali-
tas seruet inter utranq; partẽ, arg. l. sed
interpellaẽ. §. fi. alle. in gl. Itẽ ꝓlatus non
potuit cõpromittere in ꝑpetuũ ꝑiudiciũ
ecclĩæ suæ, ut in c. ꝑuenit, & c. cũ tpe, s. e.
tandẽ vr̃ sentire Spec. ꝗ si est cõpromis-
sum factum ꝓ utilitate eccclesię, succes-
sor habebit illud ratũ, alias nõ, ar. in c. 2.
de preca. & Colle. sentit hic singulariter
partẽ affirmatiuam, ꝗ expirat cõpromis-
sum ꝑ mortẽ ꝓlati: sed hoc dcm̃ nõ tene
rẽ sic indistincte: qa cõpromissum fit no-
mine ecclesię, & ecclĩa nõ moriẽ, ut in c.
liberti 12. q. 2. & in cap. si gratiosę, de re-
scrip. li. 6. vñ distinguerẽ sic, ꝗ aut cõpro
missum fuit factũ interueniẽte solẽnita-
te debita: vl̃ fuit factũ simpliciter sup his,
sup qbus ꝓlatus solus habebat potestatẽ
cõpromittẽdi, & tũc nõ expirat ꝑ mortẽ
ꝓlati: qa ꝓlatus est nudus minister, & ec-
clesia dr̃ cõpromisisse ministerio ꝓlati: sa
tẽdũ tñ est, ꝗ si ecclĩa fuit lęsa, ꝑt petere
restõnẽ in integrũ, ut in c. 1. de ĩ integrũ
restit. sed si ꝓlatus cõpromisit sup iurib⁹,
q̃ nõ poterat in ꝑpetuũ obligare: uel obli
gauit ecclesiã citra solennitatẽ debitam;
tunc fateor, ꝗ sicut transactio non hr̃et
effectũ post mortẽ pręlati, ut in c. ueniẽs,
& qđ ibi notat. de trãsact. ita & cõpromis
sum dẽt expirare ꝑ mortẽ ꝓlati. Vltimo
si uis uidere multos alios casus, in qbus
expirat compromissum, uide in Specula.
in d. §. finiẽ. & an inter ꝯpromittẽtes pos
sit esse aliqua diuersitas[b] in obligatione,
ut magis obligeẽ una pars ad obseruãtiã
cõpromissi, q̃ altera; uide Spec. co. ti. §. fi.
uersi. hoc quoq; ꝑtermittendum non est,
cũ tribus sequentibus. Et ut mortẽ euite-
mus perpetuam post mortẽ temporalẽ,
concedat nobis qui uiuit & regnat in se-
cula seculorum, Amen.

Commentariorum Abbatis Panormi. in Secundam Libri Primi Decreta. Partem.

F I N I S.

SEB. SAPIA.

a Appellatione hæredis. An appellatione hæredis ueniant oẽs, uide Fel. in c. qa V. consi. fi. J. de iu. Ale. cõs. 6. in 1. uol. & in consil. 29. in prio. eo. uol. latè declarat Ias. in l. q liberis §. hæc uerba, ubi ẽt alij, ff de uulg. & pup. & in d. l. in annalibus, C. de lega.

b Diuersitas. Adde Pet. de Ancha. consi. 1. Ro. sing. suis, folio 4.

ZACHARIAS.

Adde quod est sing. num. 140. qđ inci. qd dices. ubi dicit inæqualitatẽ pęnæ nõ uitiaẽ stipulationẽ: sed reducit ad æqualitatẽ pęnæ minoris allegat Speculator. per istũ allegat in §. fi. uer. hoc quoq; pręter mittendum.

ANT. FRAN.

In isto passu, an inęqualitas pęnæ uitiet stipulationẽ, dicas, ꝗ si stipulatio habet req̃sita pro forma stipulatiõis, ex inęqualitate pęnæ nõ uitiaẽ stipulatio: imo si ẽt peccaret in forma data ꝗ nõ ualeret ut stipulatio, ualeret ut pactũ, nisi aliter appareret de mẽte partiũ, ꝗ oĩno noluissent facere stipulationẽ, & nõ pactũ, ut est gl. in l. iurisgentium §. sed cũ nulla, & ꝑ Alex. ff. de pac. & per eũ in l. 1. §. si qs ita, in princ. ff. de uer. ob. imo dici solet, ꝗ stipulatio inualida ualet in uim nudi pacti, si nõ ꝑcedit debitũ: sed præcedente debito ualet i uim ꝯstituti, ut pulchre declarat Bal. in rubri. C. de cõsti. pec. in ult. col. inio stipulatio una ualida interposita in ꝯ-tu ualidat ẽt aĩs stipulationes inualidas, ut i l. unica, & ibi ꝑ Bal. in prin. C. đ rei uxo. actio. & adde, ꝗ stipulatio pœnalis ẽ nulla, si pri[n]cipalis stipulatio sit nulla, rõne incertitudinis. l. ita stipulatus, & ibi ꝑ Bar. in 12. opp. & ꝑ Alex. post alios ff. de uer. obli. & an & qñ stipulatio pœnalis nouet obligationem ꝑcedẽtẽ, habeẽ in l. ꝑdi. & ibi per Bar. ĩ l. 3. col. ff. de act. em. & in l. si quis a socio, in princ. ff. pro socio, & in l. duo societatem, in 1. quæst. ff. eo. & ꝑ Bal. & alios ĩ l. si pacto quo pęnã, C. de pactis.

